مؤلف كتاب ... بيا ... ذكر ... خود
۲۷۱

في التواريخ

مناظر العوالم في التواريخ

من كتب الفقير علي
غفر له

قد وقف هذه النسخة الجليلة سلطاننا الأعظم والخاقان المعظم مالك البرين والبحرين
خادم الحرمين الشريفين السلطان بن السلطان السلطان الغازي
محمود خان وقفا صحيحا شرعيا لمن طالع ونظر واعتبر وتذكر
أجزل الله تعالى ثوابه وأنا الفقير
أحمد شيخ زاده المفتش بأوقاف
الحرمين الشريفين غفر لهما

الحمد لخالق البرایا • فی اول کل ما ذکرنا • دیباجه سی هر کلامک الحق • حمد احد ایله بولدی رونق • حمد حق اولور
سوزده اول • ختم اولنمه والده محصل • سرنامهٔ صحایف منشآت مبلغان بلیغ البیان
وبدیع الاداء • وسرآغاز صفایح مراسلات مؤلفان فصیح اللسان وصحیح الآراء • بر قدیم ازلی الوجودک حمد
حمد وثنا سیدر • که ایوان قدم وبدایتی حلیهٔ کان الله ولم یکن معه شیء ایله محلی • ومراتب بقا وابدیتی
صفوت • کل من علیها فان ویبقی وجه ربک ذی الجلال والاکرام ایله مجلادر **للمنشئه نظم**

نی عقل رو دبسوی ذاتش • نی فهم خبر دهد صفاتش
ابدا مبادی عالمیان • وانشاء اقاصی
کون ومکان • انک مخترعات بدیع التبیانندن بر رساله در • مقدمه سی نتیجهٔ نبوت محمدی ایله موشح
که خبر صحت اثر کنت نبیا وادم بین الماء والطین آنی مخبر در • وخاتمه سی بال رسالت احمدی ایله مصحح
که کلام معجز نظام • ولکن رسول الله وخاتم النبیین آنی مشعر در • نعوت جمال جمیلی دیباجه جراید نکته
پردازان فن اعجاز • واوصاف کمال جلیلی سرنخ طوامیر خرده اندیشان طرز ایجاز در **للمنشئه**
لسانی کل فی نعت جماله • علیه دائما صل وآله • واصحابه العظام • واولاده الکرام • الهادی بمناهج السلام • الی یوم القیام

دعای پادشاه اسلام وثنای سلطان واجب الاعظام خلد الله ملکه الی یوم القیام ذکر یدر

قوانین سلطان عقلده مرقوم • ورسم وآیین شهریار فهم وخردده مرسوم در که مجموعهٔ افکار رواذکار بلکه هر کارده
دعای دولت پادشاه اسلام وثنا ومدحت ظل الله علی الانام مذکور اولمیه اول فکر وذکر ده صورت
صواب نمایان اولماز وکارده شکل حسن ختام عیان اولمز • نیاز آوران اسحار • وزاری کنندگان لیل ونهار
تضرعلرنده دعاء دولت پادشاهی • وثناء مدحت شهنشاهی ایله طیب الجنان ورطب اللسان •
اولدقلری اجابهٔ دعالرینه توسل ایچون اولدوغی بی ریب وشبهه در • عامهٔ عالمینه عموما وکافهٔ مسلمینه
خصوصا هر وقت وهر آن دعاء سلطان سلاطین جهان فرض اولدیغی محتاج بیان دکلدر **للمنشئه**

بعد نعت رسول وحمد خدا • فرض در پادشاهه در دعا
شر وقیدر که لسان خامه ده منتظر جریان اولان
آب زلال دعاء پادشاهانه • ودهان خامه ده متواری ونهان اولان جواهر نایاب ومفرح ثناء
شهنشاهانه مجرای ثبت وترقیمه روان ومنصهٔ لفظ وحروفده نمایان اوله که بو اوراق پریشانک
جمعی صورت پذیر • وبو کلمات تشویش نمانک ربطی میسر اولا تا که درشهوار دعاء پادشاهی
منتظم اولدوغی رشته ده بو لسانلائی کلمات اول بهانه ایله حیز التفات قلوبده متحیز • وجواهر
گرانمایهٔ ثناء شهنشاهی منسلک اولدوغی درجه ده واقع اولان جواهر الفاظ اول تقریب ایله دائرهٔ
اعتبار انظارده متمیز • اوله زیرا قلوب عباد الله دعاء پادشاهان اوزره مجبولدر • علی الخصوص
پادشاه گیتی پناه بر شهنشاه اولا که فوقنده بنی نوعندن بر سلطان اولمیه • لله الحمد که پادشاهمز

سلطان سلاطین زمان • وشهریار خواقین دوران • وپادشاه هفت اقلیم • وشهنشاه کریم • درگه
روی زمینده عدیل وقرینی عدیم • در بختی دودمان سلطنت قدیمه نک ساریه همواره استواری
وتختی ایوان سعادت عظیمه نک قاعدهٔ محکم وهموار یدر که بنیان سرای سلطنت آبای عظامن
واضع اول • انا جعلناک خلیفة فی الارض • کلمه سی اوزره وضع وارکان بنای رفعت اجداد
کرامن صانع لم یزل • ورفعناه مکانا علیا • هندسه سی اوزره رفع ایتمشدر **للمنشئه**
قنی بر بویله شاه عالی سند • شاه بن شاه در اباعن جد **نثر** خلعت سلطنت کابرا عن کابر
مال موروثی وافسر عزت اجداد بزرگوارندن توارث ایله متاع مقبوثی در • سلطان الخاقانین
وخاقان المشرقین حامی عباد الله حافظ بلاد الله مستولی البحر والبر • نافذ الحکم فی البر والبحر •
نیر السعادة علی العالمین • ظل الله فی الارضین • قاتل الکفار والمعاندین • ناصر الغزاة والمجاهدین •
للمنشئه سرور امت رسول گزین حنفی مذهب وحنیفی دین ظل حق پادشاه عالی نژاد یعنی سلطان محمد بن مراد
نور الله یوم معدلته • ابد الله عهد سلطنته • حضرتلریدر که ایام جلوسندن بعضکره کاملا ایکی سنه
لجمدین کمر همتی میان دیانته • وسیف شجاعتی خنجر مهابته بسته قلوب وجاهدوا فی سبیل الله
حق جهاده امرینه امتثال ایله خلقک فراموش کرده سنی تذکیر • وعیش اعداء دینی تکدیر •
ایتدی سریر سلطنته جلوسندن صکره غیرت دین اسلام ایله استراحت وآرامی وجود عزیزلرینه
جودینه حرام ایدوب بویله بر پادشاه دیندار وبنام از زمان بعیده دن بروالی هذا الان
قنغ ایامده نمایان اولمشدر که تاریخ جلوس راقم الحروف پایهٔ سریر اعلالرینه رفع ایتدکم قصیده نک
مصرع ثانی بیت القصیده سندن ظاهر وتاریخ غزا وجهادی قطعهٔ فارسیهٔ آتیه نک مصرع اخیرندن
باهر در که قصیده الی بیت القصیده بو ابیاتدر **للمنشئه** خدایه منت اولدی ملک عثمانی ینه احیا

سریر دولته ویردی شرف شاه جهان آرا • اهالی سمایه یسا کنان ارضه هب مژده
روا در مژدگانی نقد جان ویرسه اکا دنیا • جهانه مشتلق ماهیله مهرک دیده سی روشن
سعادت مطلعندن اولدی بر نور صفا پیدا • وزان اولدی مسرت جانبندن باد عدل وجود
سرورندن عجبمی موج اوروب جوش ایلسه دریا • طلوع نجم دولت شمسی ودشدی برج خاقانیده
بولوبدر بر ده کوکده استدوکن دور اولوب جویا • سلندی هب کدورت زنگی مرآت ضمایردن
گورندی ناگهان بخت سعادت صورتی رعنا • یکیدن بولدی جان بی روح قالمشکن تن عالم
جهان پژمرده ایکن تازه لندی جملهٔ اشیا • صفالندی بر نهال سلطنت کم گورندی مثلن
نسیم جانفزای گلستان عالم بالا • میسر اولدی عهد دولت سلطان دین پرور
سرافراز سلاطین جهان کمتر قولی دارا • شه شاهان عالم دولتی تاریخیدر ملهم
جلوس ایتدی گلوب سلطان محمد عدله حالا

نظم آخر ایضا
دین نبی • ظل حق سلطان محمد آن شه عالی نژاد • وارث ملک جلی وحارس
دید چون کفار را در غایت بغی وعناد • بر میان غیرت دین بست سیف اهتش
شه محمد کرد بالطف لقا عزم جهاد • عازم راه غزا شد یافت دل تاریخ او
نزالحق بر پادشاه عادل وشیر دل وسلطان

شجیع باسعادلدر که احیاء رسوم قوانین عثمانی • و اجرای احکام شرع آیین جهانبانی • ایدوب
ایام جلوسندن الی هذا التحریر زمان یسیرده آثار عدل و علایم خیر کثیری بروز و ظهور ایدوب الی ماشاء الله
یوماً فیوماً و آناً فآناً تزاید اوزره در عهد مسرت بخشنده صدور اهل اسلام • درون دار السلام کبی
ناضر و طری و قلوب اهل کفر و طغیان باطن نیران کبی عذاب جان گداز که ریدشهای همایون ال
کبی اجنحهٔ معدلت و رأفتله آشیانهٔ مملکت عثمانیه سایه گستر • و نعم جود فراوان و لطف و احسان ایله
رعیت پرور • اولدن برو عالمیان ظل سعادتنده غنوده • و خلق جهان کنف حمایتنده آسوده در •
تیهوی دل اعدای دینه شمشیر جان شکاری کبی بازی • و عصفور جان دشمن بدآیینه تیر صید افکنی کبی
طائر سرفرازی • وار ایکن نه ممکندر که کفار و بال و پر شکسته‌دن بر احد هوای ظهورده طیران و دشمن دست بسته‌دن
بر فرد فلاه بروزده سیران ایده • کفار خاکسار بسمل شدهٔ تیغ ابداری و اعداء بدکردار زخم خوردهٔ
نیزهٔ خونخواری در • بر پادشاه شجیع و دلیردر که رستم دستان میدان رزمنده بولنسه • الامان
گویان گریزان • و قهرمان صاحب قران ضرب تیغ جان ستانن گورسه شمشیر در گردن ایدوب
پای همتنه ایثار جانله اسیر و بند • فرمان اولوردی لله الحمد و المنه بویله سلطان کشورستانک
عهد دولت و ایام سلطنتنده درک ایتدیکم اولمق میسر اولدی • درگاه رب مجیددن امید درکه
بو پادشاه جوانبخت و پیرکار • سریر سلطنت عثمانیه‌ده الی یوم القرار • مؤبد و مخلد و پایدار اوله بمحمد و آله الاخیار •

سبب ثبت سطور و باعث کتب امور بیاننده • درسیاران بحار انظار و
سیاحان قفار افکار • فهم و نظر و علم و خبرلرینه ظاهر و بدیدار • اوله که اقل عباد الله الخالق • محمد بن عمر بن
بایزید العاشق عنفوان شبابده که اعداد عمردن بیست ساله‌یه ما تعلیم حالة طلب علم ایله اولا [illegible]
وطن اصلی و مألوفی ترک و طرد • و مسقط رأسدن انفصال ایله ارتکاب حر و برد • ایدوب
گاه کسب علوم جزئیه هوسی ایله بعض بلاد عظیمه‌ده گشت و آرام • و گاه تحصیل مآرب جلیله امیدیله
بعض اقطار ارضی پیموده کام ایتدم کند و وجدانمده مطالعه غلو ایدن طبع فاتری بهره گیر • و
مذاکرهٔ فنونده فهم قاصری خبیر • صانوب عبرت نمای اهل بینش و حیرت افزای ارباب دانش
اولان محاضرات و تواریخ و وقایع و حوادث مخلوقاتدن نسخ متعدده مطالعه‌سنه قائم
اولمغله فی الجمله انس و الفت حاصل اولدی و بعده نیچه ایام سیاحتمده اقطار ارضدن نیچه
امکنهٔ غریبه و آثار دهردن نیچه حوادث عجیبه منظورم و ملحوظم اولوب • و غلبهٔ نسیان سببی ایله
اغلبی خاطردن دور • و بلکه اسمار اشیاء مشهوره و آثار عجایب ذهولده مستور اولمغین
باری گوردوکم دیاری و سیر ایتدوکم اقطاری علایم و آثاری ایله بعض اوراقه ثبت و ضبط
و عسیر الحفظ اولان اموری ربقهٔ الفاظ و حروف ایله حلقهٔ خاطره ربط ایده‌یم دیو احیاناً
مجلهٔ فکرده لایح و منصهٔ ذکرده سانح اولوردی • لکن بریکا شداید غربت • و عوارض کربت
و بریکا وساوس شیاطین دلخراش • و عدم انتظام جهت معاش • و بریکا اختلال مطالب و
تزلزل مآرب • و بریکا مقصد عادیه وصول ایچون پای طلب پویان • و بریکا طی مسالک آمال
ایتمکده بطی ایمش دیو حسد و شماتت گویان نظم بریکا کشتگر عشق نگار • بریکا آتش غم دلدار •

بلمزم قنقیله طوتوشه‌ین • وقنا ربنا عذاب النار نثر خلاصه شکوی بازوی طبیعت خامهٔ فکره
الی وارمقدن قالمش و ملاحظهٔ نامه شدتدن دیدهٔ افکاری پرتو حیرت آلمش ایدی مصرع
کی شورتر انگیزد خاطر که حزین باشد نثر دیو ثبت امور و جمع اوراق صورت پذیر اولمامشیدی
الحاله هذه که هجرت نبویه‌دن افضل الصلوات علی ماجرها ایام سنه خمس بعد الالف در اوائل
محرم الحرامنده سکان سفینهٔ سیاحت شام بهشت اخرامه منعطف • و رخت توجه و عزیمت
دمشق دار السلامه منصرف • اولوب فی الجمله دفع حیرت و بوارض مقدسه یمنی ایله رفع دهشت
اولدقدن غیری مطالعه وسیله مستعد اولدم کتب جلیلهٔ محاضرات و تواریخ و وقایع
و حوادث مخلوقاتدن هر برینک غازهٔ منافعی و درای حجلهٔ املده مختفی اولان صورت عروس
ثبت و تصویری تزیین • و جمله‌سنک مشط فوایدی سراپردهٔ فکرده متواری ولان گیسوی شاهد
کتب و تحریری تحسین • ایتدی جمله‌دن محمد بن شاهنشاه ابن بهرامشاه ابن فرخ شاه
ابن ایوبک رحمهم الله مختصر مرآت الزمانیدر که الشیخ العلامة الامام العالم العامل اسوة المحدثین
ابی المظفر شمس الدین یوسف الجوزینک رحمه الله مرآت الزمان فی تواریخ الاعیان ایله مسمی
کتابنی اختصار ایتمشدر • فن تاریخدن غیری نیچه علوم خطیریه حاویدر • و دخی امام العلامة ابی عبد الله
محمد کمال الدین الدمیری الشافعینک حیوة الحیوانیدر که حیات بخش مرده دلاندر • و دخی ابو القاسم
عبید الله ابن عبد الله ابن خرداد مسالک الممالکیدر • و دخی صاحب حماه سلطان عماد الدین
الملک المؤید اسمعیل بن علی بن محمود بن محمد بن عمر بن شاهنشاه ابن ایوبک رحمهم الله مختصر
اخبار البشری و تقویم البلدانیدر که بری تاریخک خلاصه‌سی • و بری مساحت ارضک نتیجه‌سیدر
و دخی عارف معارف یقینی زکریا بن محمد بن محمود القزوینینک رحمه الله آثار البلاد و اخبار
العبادیدر که فواید کثیره‌یه مشتملدر • و دخی محمد بن ابی طالب الانصاری الصوفی الدمشقینک
رحمه الله نخبة الدهر فی عجایب البر و البحریدر که عجایب امور هر فصلنده مصور و مذکوردر • و دخی
حمد الله ابن ابی بکر بن حمد المستوفی القزوینینک نشاط و بهجه منسوب فارسیه ایله نزهة القلوبی
و ابن الوردینک خریدة العجایبیدر که ایکیسی دخی کتب متقدمیندن ملخص و مأخوذدر • و دخی
خوارزمشاهینک مجدول زیج الطبیدر که حقایق ظاهریهٔ ابدان و دقایق باطنیهٔ انسانی
مبیندر • شاهد مقصود بو وجهله جلوه‌گر و چهره نما • و دیدار امل بو صورتله ظاهر و هویدا
اولنجه دیدهٔ فکرتده ادکار پرتو حیرت مرتفع • و چشم املده اشعهٔ انوار جمال مجتمع • اولوب
و تشکی اولنان احوالک بعضی برطرف و بعضی غیر مندفع لکن اخف و الحقله سابق الذکر اولان
ثبت اموره نوعاً فرجه و جمع اوراقه فی الجمله فرصه بولنوب • فاما من صنف فقد استهدف
تیر نشان و طعنهٔ دل ضعیفک تحملی • و دار العمل تصنیفک مهیا تحملی • اولمغین تألیف و تصنیف
استنادندن تحاشی ایچون ثبت اولنان سطور منزلهٔ استنساخه تنزیل اولنوب • الفضل للمتقدم
مبتغانجه دم زنان کلمات متقدمینی لسان ترجمان قلمله بیان • و زبان مغایر ایله ایضاح و ابدال
اولندی غایت ما فی الباب بو اوراقده مشتمل اولدیغی فنک موضوعی عوالم و کائنات و محدثات

ومخلوقات اخباری ولمعین، نامتوالحروف آوان سیاحتمده کوردوکم بلاد وبحار وانهار، وجبال و تلال واقطار، کتب ولنديغي موضعلرده تعرفات متقدمیندن غیری بعض کلام ایراد اولندی، خصوصا کتب متقدمینده مسطور اولان اماکن بلاد وبحار واقطارک بعضی اسمای سالفه سی ایله بلنمک فی زماننا متعسر اولمغین تقریب وتخمین اولنوب، مهما امکن اسمای قدیمه لرندن صکره اسمای جدیده لریله تبیین اولندی وبواوراقک ثبتنده نوع تعب متحقق ایکن نامهٔ عشاق پریشان احوال کبی مشوش المقال وبلاربط ترک اولنمق مناسب رؤیت فهم اولنمغین بر فاتحهٔ کلام وایکی باب وبر خاتمه و ختم مرام وتاریخ اتمام اوزره ترتیب وایکی بابک هر برنده مناظر متعدده فتحلری ایله فتحلریک اکثرنده عروض اشیا ایله قصر کلام تهذیب اولندی وبو اسفار طومار بضاعت تجاره کبی چین تذکره متعسر الاخطار ولمق ایچون، مناظر العوالم ایله موسوم، وفی الحقیقه تشحیذ خواطر ایچون مرقوم اولدی والله الموفق للصواب المعلوم فاتحهٔ کلام دلایل قطعیه ایله اثبات صانع قدیم وحدوث عالم محدث قویم ذکریدر

فاتحهٔ کلام دلایل قطعیه ایله اثبات صانع قدیم وحدوث عالم محدث قویم ذکریدر

جمهور علمای دین، وعامهٔ فضلای یقین، دیدهٔ خرد خرده بین، ونظر فکر دقت آیین، ایله صور کائنات اعیان ومواد محسوسات اذعان، ایدگلرنده بر بی اول وآخر صانع مصوردن لابد ایدوکنه اتفاق واجماع، وکندو کندودن وجودی واجب بر خالق مدبر مدار عالم ومرجع کون اید وکنه ضمایر خبیرهلری ارجاع ایدوب، الله خالق کل شیء، دیو متحد الآرا اولدیلر عمران بن الحصین دن امام احمد حنبل رحمه الله روایت ایدیکه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لبنی تمیم اقبلوا البشری فقالوا قد بشرتنا فاعطنا فتغیر وجهه وقال یا اهل الیمن اقبلوا البشری اذ لم یقبلها بنو تمیم فقالوا یا رسول الله قد بشرتنا فاخبرنا عن اول هذا الامر کیف کان فقال علیه السلام کان الله ولم یکن شیء او کان الله قبل کل شیء وکان عرشه علی الماء ثم خلق السموات والارض وکتب فی اللوح المحفوظ او کتب فی الذکر کل شیء، بو حدیث اخراجنده بخاری منفرددر، وکان عرشه ده کی واو حالیه اولمق کوربنور اللهم فا تعقیبیه معناسنه واو عطف اولاکه سیاق حدیثدن مستفاد اولان معنای ازلیه باری جل شانه وعدم اشیا یرنده اولور، بو پیام حقیقت انجام ایله خالق مطلق الله تعالی ایدوکی بیندر، واثبات صانعه بر دلیل دخی نقص وقهر درکه عالمه عایددر، زیرا صنع بشر لیه ادلمین منقوصه مدبر ومقهوره قاهر لابد ولایح واول مدبر وقاهر صانع بیچون وچرا ایدوکی عند العقل اوضحدر، وبو برهان نقلی ودلیل عقلیدن مفاد اولان بودرکه جملهٔ اشیا پردهٔ عدمده متواری ایکن ذات باری وجود وجوبی ایله موجود ایدی وعقولی بلا مثال احداث وایجاده، وآبدای حکمت وقدرت خالقیت ایله اثبات وحدانیته اشیا متضمن الا شئنیتی اشهاده، ایندی سبحانه الله الواحد القهار، ومذهب اوایلکه عالم قدیم وافلاک

شمس و قمر و سائر کواکبی ایله دائر غیر زائل در دیدکلری ادعا باطل و قول لاطائلدر • و اول ایکی
وجه قوتلری بودرکه حدوث عالمه قایل اولمقدن باری تعالی قدیمدر موجد دکل ایدی صکره موجد
اولدی دیمک لازم اوله که اکر باری تعالی قدیمدر موجد دکل ایدی دینلورسه بو خود صفت عاجزیتدر
و اکر باری تعالی قدیمدر موجدیدی دینلورسه بوندن خالی دکل که صفت ایجاد ویا محدث اوله یا قدیم اوله
محدث اولمق خود محالدر زیرا صفت اخرایه محتاج اولور • پس قدیم اولور که موجد که عالمدر قدیم دیمکدر
رد مذهبلرینه قول اهل حق بودرکه صفت ایجاد قدیم اولمق ایله اثری اولان موجد و محدث قدیم اولمز
زیرا ذات باری موجد بالفعل دیمک اولور • مع هذا بونک فسادی ظاهردرکه موجد بالقوه اولدیغی عند العقل
باهردر و مفعول ایله فاعل بیننده صدور فعل جهتندن انفکاک زمانی متحققدر • و ذات باری جل شأنه
جمله صفاتی ایله قدیمدر لکن بعض صفتنک ظهور اثر معناسی مشیئته متعلقدر • ارادتی تعلق ایدرسه
اول صفتک اثر اولان شی محدث و موجود و الا معدومدر • صفت قهر و لطف کبی که کاه
ظاهر و کاه نمودر • صفت ایجاد دخی قدیم اولوب اثری که عالمدر حادث اولمقدن صفت عاجزیته
اولمق لازم اولمز • و بوندن غیری قدم عالمه ذاهب اولنلر اکر ذات بارینک قدمنه قایللر ایسه
ذات بارینک قدمنه قایل ایکن عالمک قدمن ادعا موجد ایله موجدک معاً حال واحده ده قدمن
ادعادر • و بوندن خالی دکل که ایکیسی دخی یا قدیم حقیقی اوله و یا خود قدیم اضافی اوله و یاخود بریسی قدیم
حقیقی و بریسی قدیم اضافی اوله • ایکیسی معاً قدیم حقیقی اولمغه مساغ یوقدر زیرا عوالم ذات باری تعالیدن
بعضیته ایله جزء اولمق لازم کلور • بعض جزء فانی و متغیر اولنجه بعض اولمق محالدر • و ذات باری تعالی
تغیردن منزهدر • و ایکیسی معاً قدیم اضافی دخی اولامزلر که بو ایکی قدیم اضافی بر آخر قدیم حقیقیه محتاج اولورلر
و ذات بارینک فوقنده بر موجد قدیم اثباتی لازم اولور که شرک صرف و کفر محض اولدیغندن غیری اوله
موجد قدیم ثالث دخی آخره محتاج اولور که تسلسل لازم کلور بو خود باطلدر • و اکر ایکیسندن بری قدیم حقیقی
و بری قدیم اضافی اولورسه ظاهر عوالم قدیم حقیقی اولهمزکه فنا و تغیر و مقهوریت و عاجزیت حقیقت
قدمی منافیدر • و اکر قدیم اضافی اولورسه ثبت المدعی فهو المراد که حدوث عالم متحقق اولور •
و فلاسفه اصل عالم اولان عناصر و هیولی قدمنه ذاهبلردر و استدلاللری بودرکه عقل انسانی شیئک
وجودنی لاعن شی تخیل ایدهمز • و محدثک حدوثی البته بر ماده دن اولور • پس عناصر و هیولانک
قدمنه قایل اولمق اضطراریدر • اشیا یا عناصردن و یاخود هیولادن انتجا اولنمق ایچون که حتی
تخیل وجود الشی عن الشی متحقق اوله دیرلر • رد مذهبلرنده قول اهل حق بودرکه باری تعالی
واجب الوجوددر و ماسوی جائز الوجود اوله جائز ایسه ممکناتدندر ممکن ایسه اولمز الا محدث
اولور • اما واجب بو کمنی اولغدرکه ممکناتدن دکلدر و جلال الدین محمد بن اسعد الصدیقی الدوانی
عقاید عضدیه شرحنده ذکر ایدرکه فلاسفه دن افلاطون حدوث عالمه قایل اولدیغنه نقل واردر
بعضلر دیمشلرکه مرادی حدوث ذاتیدر زمانی دکلدر شارح مذکور ایسه فلاسفه اسلامیه دن
برینک خطی ایله بر کتاب کوردم که تاریخ شرحدن دورتیوز ییل مقدم استنساخ اولنمش
کتاب مذکورده ارسطاطالیسدن نقل ایله مسطوردرکه فلاسفه نک مجموعی قدم عالمه قائللردر •

الا انکلرندن

الا انکلرندن بریسی دکلدر • کتاب مذکورک مصنفی ارسطاطالیسک اول بردن مرادی افلاطوندر دیمش
و افلاطونک حدوثندن مرادی حدوث زمانی اولمق دخی منقولدر • والله الهادی الی سبیل الصواب •
و اصحاب رصد دیرلرکه افلاک امور عالمک مدبری ایکن حقیقت ماهیتنده اثر عجز ظاهردر زیرا دوراندن
بر لحظه منفک دکلدر بو خود آیت قهر باهردر • کذلک نجوم که هر بیرینک طلوعندن پرورش جواهر پیدا ایکن
خسوف و کسوف و انتقال ایله عجز و نقصه ابتلالری هویدادر • اصحاب رشد و هدایه خفی دکلدرکه
خالق و صانع عالم تعالی شانه عما یقولون قدیم و ماسوی حادث اولدیغی کبی فرد و احدیدوکی دخی بین و
ساطعدر • طائفه مجوس صانع عالم ایکیدر بری نوردرکه یزداندر • و بری ظلمتدرکه اهرمندر دیدکلری
بر کلام بی اصل و مآل • و مخترع موجب الضلالدر • زیرا صانع ایکی اولسه بریسی حرکت افلاکی اراده ایتدکده
آخری سکونی اراده ایدوب و بریسی سفلیت خاکی اراده ایتدکده آخری علویتن اراده ایدوب
تضاد ارادتین ایله صلاح خلقته امکان اولمزدی که لوکان فیهما آلهة الا الله لفسدتا • بو معنایه
اشارت و وحدانیتی مثبتدر • و دخی سوره اخلاصده لم یلد و لم یولد نصی ایله باری تعالی والد و
مولود اولمدیغی عقلا دخی برنجه وجهله متحققدر • وجه اول بودرکه اکر ولدی اولیدی جمله اشیانک
ولدی ایچون استیثار و استبداد ایدوب مصالح عبادی معطل اولوردی • وجه ثانی بودرکه ولد
نتیجه شهوتدر ذات باری شهوتدن منزهدر • وجه ثالث بودرکه ولد والددن بعضدر • الله تعالی
برشته دن و برشته الله تعالیدن بعض اولمز • ذات باری بعضیتدن بریدر • و نصاری
مسیح ابن الله دیدکلری قصور عقل و فتور فهملرندن ناشیدر • حضرت عیسی علی نبینا و علیه السلام
ایچون بغیر ابدر و یاخود مجهول النسبدر دیمک معناسنی شان نبوتنه انسب کوردکلرندن نصارادن
فرقه ملکائیه که بلاد روم اوزره استیلا ایدوب ظاهر اولان ملکا اصحابیدر ذاهب اولدیلرکه ابن الهیه
امتزاج و اتحاد ایتدوکی کبی کلمة الله جسد مسیح ایله امتزاج ایتمشدر • و مسیح ناسوت کلیدر و قدیم
ازلیدندر و حاشا مریم آنی ازلی طوغورمشدر • و قتل و صلب مسیحه لاهوتیت و ناسوتیتی حالنده
معا واقع اولمشدر دیو ابوت و بنوتی باری تعالی یه اطلاق ایدوب تثلیث الهی تصریح و فساد
عقللری ایله کفر و شرکلرین اخبار ایدن • لقد کفر الذین قالوا ان الله ثالث ثلثة و ما من اله الا اله واحد
آیتنده واقع سیاق ایله قول باطللری مردود اولدیغندن غفلتلری جهتیله حاشا باری تعالیدن
اول مریم و عیسی علیهما السلام الوهیت اطلاقنی توضیح ایدوب • راه ضلال و جهله سالک
و ورطه کفر و شرکده هالک اولمشلردر • و فرقه نسطوریه که نسطورس اصحابیدر نصارا ده بونلر اهل اسلامده
معتزله کبیدر بونلر فرقه ملکائیه یه اتحاد کلمه ده مخالفت ایدوب امتزاجه قائل دکللردر بلکه مذهبلری
بودرکه شمس بللور اوزره اشراق ایتدوکی کبی کلمة الله جسد مسیحه اشراق ایتدی و یاخود نقش شمع ایله
منطبع اولدی و قتل و صلب مسیحه ناسوتیتی جهتندن واقع لاهوتیتی جهتندن واقع اولمدی دیو ملکائیه یه
بو محلده دخی مخالفت ایتدیلر • و فرقه یعقوبیه که قسطنطینیه ده راهب اولان یعقوب بردعانی
اصحابیدر • مذهبلری بودرکه کلمة الله دم و لحمه منقلب اولوب حاشا آنک مسیح بن مریم
کندو اولدی و قتل و صلب اولنوب اولدی و عالم اوچ کون بلا مدبر قالدی دیو قوللری ایله کذب

وجهل وكفردن وما قتلوه وما صلبوه ولكن شبه لهم ودخى وما قتلوه يقيناً بل رفعه الله اليه • ودخى
لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح بن مريم • آيات كريمه سى اخبار واثبات ايدوب بنه كفر وضلالته
دايم وزايل • وان مثل عيسى عند الله كمثل آدم خلقه من تراب ثم قال له كن فيكون مخواسنده اولان كمال
قدرت الهيه دن غافل قالمشلردر • زهى عقول قاصره كه ظاهر اله ديدكلرى خالقيت صفتنه حاويدر وخالق
ديركن قتل وموت اثبات ايدوب اوچ كون عالم بلامدبر قالدى ديدكلرى دخى ظاهر بودركه اوچ كوندن صكره
نه حى اولدى • وعالم مدبرسز قالمدى ديمكدر كه ميت زنده اولمغه بر محييدن لابددر • خالقه موت
جائز اولنجه آنى كيم ايده جكن انديشه ايتميوب چاه عميق ضلالتك درك اسفلنده قالمشلردر • ساحل
بحر رومده واقع جبل آينوروسده اولان ديرلرك سكاننده فرقه ملكائيه دن اولان بطارقه اعيانندن
بعض ابله ناقل الحروف سياحتمده ملاقى اولوب • ان مثل عيسى عند الله كمثل آدم خلقه من تراب
ثم قال له كن فيكون معناى كريمه مشابه معناده آيات انجيلدن حضرت عيسى عليه السلام شاننده
نسنه وارميدر ديو بطريق تذكوردن سؤال ايتديكمده برآيت اوقيوب معناسنده عيسى آدم صورتنده
اللهدر ديو حاشا هذيان سويليوب لغت رومه فى الجمله شعورم اولمغله آدم صورتنده الله ديدوكى معنانك
لفظنده تدقيق ايدوب الزام صددنه واردوغمده • يحرفون الكلم عن مواضعه متحقق والمعنى تحريف لفظدن
غيرى صورت ناويده تغيير معنا ايدوب بو لفظى اول اوقيوب ديردوكك معنايه مغاير آخر معنى
ويرك ديدكده اهل لسان اول لفظه بو معنايى دخى ويرمشلر ديو خلط كلام ايتدى هداهم الله الى الصراط المستقيم
ودخى لا تأخذه سنة ولا نوم • مخواسنجه بارى تعالى جنابنه نوم اسنادى بر نيجه وجهله جائز دكلدر •
وجه اول بودركه اگر نائم اولسه داعى لطف ورحمت ومغفرتى دركاه عاليسندن محروم وخايب راجع
آئب اولمق لازم كلوردى • وجه ثانى بودركه نوم غفلتدن ناشى بلكه محض غفلتدر • بارى تعالى اگر غافل اولسه
تدبيرات امور مكونات مختل اولوردى • وجه ثالث بودركه الله تعالى سقف سموات سبعى بى ستون
وبغير عمد وبى علاقه وبلاسند امساك وحفظ ايتمشدر اگر نائم اولسه افلاك يره دوشوب برابر خاك
اولمق ايجاب ايدردى • ابى هريره دن ابو اسحق الثعلبى رضى الله عنهما روايت ايدركه • قال سمعت رسول الله
صلى الله عليه وسلم يحكى عن موسى عليه السلام على المنبر قال عليه السلام وقع فى نفس موسى هل ينام الله تعالى
فارسل الله ملكا فارقه ثلثا واعطاه قارورتين فى كل يد قارورة وامره ان يحفظ بهما قال عليه السلام
فجعل ينام وتكاد يداه يلتقيان فيحبس احديهما على الاخرى حتى نام نومه فاصطكت يداه فانكسرت القارورتان
قال عليه السلام فضرب الله مثلا انه لو نام لم يستمسك السموات والارض • بو حديثى ابو بكر خطيب اخراج ايلدى
لكن الشيخ العالم شمس الدين ابى المظفر يوسف الجوزى ايدر جدم واهيه ده بيان ايتديكه بو حديث رسول الله
عليه السلام ثابت دكلدر • واكا رفع ايدن غلط ايتمشدر • ودارقطنى ايدر بو حديثك اسنادنده عكرمه دن
حكم بن ابان تفرد ايتمشدر • وجدم يوسف جوزى ديركه عكرمه كتب يهودده نظر ايدردى ظاهر بودركه آندن
روايت ايتمشدر وعبد الله بن احمد بن حنبل كتاب السنه ده سعيد بن جبيردن روايت ايتديكه بنى اسرائيل جماعت
جهلاسى سبب ايله موسى من عليه السلام ايتديلركه الله تعالى نائم اولورمى وارسال ملك الى آخر القصه
واقع اولمشدر والله اعلم جدم يوسف الجوزى ديركه صحيحى دخى بودر • وجه رابع بودركه نوم آنقدر وقيل عقلدر

وقوتدر كه ايكيسى دخى مقهور جناب واحد قهاردر • الله تعالى نك عقل وقوتى زايل اولمق ممتنع
جائز دكلدر • وجه خامس بودركه نوم استراحتدر • الله تعالى جنابنه تعب ولغوب طارى اولمز كه
استراحت ايده نته كيم يهودك الله تعالى استلقا بعد الفراغ عن خلق العالم يوم السبت ديوادعالرينى
وما مسنا من لغوب ايله رد قطعى وارد اولمدر ودخى عدم نوم بارى تعالى يه دليلدر اگر سؤال اولنسه كه
ملائكه دخى نائم اولمزلر عدم نوم حالنده بارى تعالى يه مشاركت لازم كلمز جواب بودركه ملائكه نائم دكللردر
لكن نائم اولملرى جائزدر • اما بارى تعالى جنابنه نوم جائز دكلدر جواز وعدم جواز ايله مشاركت مندفع
وبرطرف اولور ودخى ذات بارى عز شانه جسم دكلدر فرقه كراميه جسمدر اما اجسامه مشابه دكلدر
ديرلر وآيات صفاتدن واصنع الفلك باعيننا وبونك امثالى ايله احتجاج ايدوب واخبار
صفاتك ظاهر معناسنه تشبث ايدرلر رد مذهبلرى بو وجهله دركه جسم من حيث انه جسم
طول وعرض وعمق ايله محدود وعدادمكوناتدن معدوددر • وآيات واخبار شان الوهيتنه
لايق اولان معانىء رقيقه وتحقيقات دقيقه ايله مأول ومعتبردر نظم لو كان لله تشبه فى خليقة
كانت دلائله فى خلقه فيه • وكان مقتضياً من صنع صانعه • ما يقتضى النشو من آثار منشيه •
وعالمك اشتقاقنده اختلاف واردر اصحاب لغات ديرلركه فتح عين وسكون لام ايله علمدن
مشتقدركه ابتدادن انتهايه دك مخلوقك اسميدر واهل نظر ديرلركه فتح عين ولام ايله علمدن مشتقدر
صانعه دلالت ايدن آثار صنيعه انده ظاهر اولدوغيچون ومعلم دخى بونلردركه يوللر استدلال
اولنجق اثردر فى زماننا اصطلاح قومده نشان ديرلر • ومفسرين معناى موضوع لهسنده بر نيجه قول
ايله اختلاف ايتمشلردر • اول ابى بن كعب قولى اوزره عالم ملائكه مقربينه وكروبيونه واجنسنه ديرلر •
ثانى ابو معاذ نحوى قولى اوزره بنى آدمه ديرلر • ثالث خالد بن يزيد قولى اوزره انس وجنه ديرلر رابع
ابن عباس وحسن ومجاهد وعامه علما قوللرى اوزره جمله مخلوقاتدن عبارتدر كه قول اصح بودر رب السموات
والارض وما بينهما • وآيات بوكه شبيه بو قولك صحتنه وجه وجيهدر وعدد عوالمده دخى بر نيجه اقوال امه
اختلاف اولنمشدر • قول اول مقاتل عبيد بن عميردن روايت ايتدوكى اوزره سكسان بيك عالمدر •
ثانى وهب بن منبه قولى اوزره قرق بيك عالمدر • ودنيا شرقدن غربه دك عالم واحددر وعمارات
خرابه بر صحراده قورلمش خيمه كشاده طناب كبيدر ثالث سعيد بن المسيب قولى اوزره بيك عالمدر
التيوزى بحرده ودرتيوزى برده در • رابع حسن قولى اوزره اون سكز بيك عالمدر • خامس
ابن عباس قولى اوزره تمش بيك عالمدر • وآيه رب العالمين تفسيرنده ذى روح اولان جن وانس
بر عالمدر وملائكه وكروبيون بر عالمدر • وبونلردن غيرى تمش بيك عالم واركه الله تعالى دن
غيرينك علمى محيط دكلدر ديو بيان ايتمشدر سادس ضحاك قولى اوزره التمش سكز عالمدر
كه لابس ثيابدر سابع كعب الاخبار قولى اوزره اللهدن غيرى عدد عوالمى كمسه عد واحصا ايدهمز كه قول
اصح بودر • وما يعلم جنود ربك الا هو • دخى بو قولى مؤيددر مقاتل بن سليمان ايدر • اگر عالمين تفسير وتحقيق
اولنمالى اولسه نيجه بيك مجلد اوليه كه هر مجلدى نيجه بيك اوراق اوليدى • والله تعالى
اعلم بالصواب •

باب اول عوالم علویه یه و بعض عوالم سفلیه یه مشرف اولان مناظر فتحلریدر

منظرهٔ اولی بدایت مخلوقات و اولیهٔ منشئات ذکریدر

علمای اسلاف اول مخلوقاتده برینجه قول اختلاف ایتمشلردر • قول اول بودر که اول مخلوقات قلمدر عباده بن الصامتدن مرویدر • قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اول ما خلق الله القلم فقال اکتب فجری بما هو کائن الی یوم القیمه الحدیث ابن عباس وحسن وعطا ومجاهد وعامهٔ علمانک مختاری بودر که ابن عباس دیر که حضرت خلاق عالم خلق قلم ایدوکی حینده الی یوم القیام واقع اولاجق هر شیئی اجرا وکتب ایله دیو امر ایدوب قلم بو امری لوح محفوظ اوزره اجرا ایتدی و ابن عباسدن بر روایتده کتب مقدراتدن اول الله تعالی جنابنه بیک ییل تسبیح وتحمید ایتدی دیو مذکوردر • وقلم زمردهٔ خضرادندر که طولی بیک ییللق راه دراز مقداریدر • ونظر هیبت باری تعالیدن نور ایله مشقوقدر • واوامر الهیه دن شیء مخصوص تکلیفی ایله مکلفدر که کتب وجریاندر تکلیفده بنی آدم بو که مخالفدر که مکلف مطلقدر • قول ثانی بودر که اول مخلوقات ابن عباسدن ضحاک روایتی اوزره مادر وکان عرشه علی الماء ایله احتجاج ایتمشدر که الله تعالی بر جوهر خلق ایدوب آب قلمشدر • وبو تحقیقده اول مخلوقات عرش اولمغی دخی ایضاح واردر که ما آنک مستقریدر نکره شعله نظرهٔ واحده ده مخلوق اولنوب ترتیب قرارده بری اول حقیقی وبری اول اضافی اولمقله الکینده دخی معنای اولیت متحقق اوله • قول ثالث بودر که اول محدثات نور مع ظلمتدر • محمد بن اسحاق بو قوله ذاهبدر بعده باری جل شانه الکیسی بینینی تمییز ایدوب نوری روز روشن وظلمتی شب تار قیلدی • قول رابع بودر که اول مخلوقات عرش وکرسیدر وهب بن منبه بو قوله قایلدر • قول خامس بودر که مقاتل رایی اوزره اول مخلوقات لوحدر • قول سادس بودر که اول مخلوقات بر نقطه در خالق بیچون بو نقطه یه نظر هیبتله نظر ایدوب هیبت طوله میلان ایله بر الف اولدیکه خالق مطلق خلق محدثاته الکله بدا ایتدی • والفی اول کتابی ومبدأ کلامی قیلدی بو قولده مخلوقیت قرآنه حاشا اشاره ماوار العهده علی القایل **فتح اولیهٔ منشئات**

چون قلم اول مخلوقات ومبدأ محدثات اولوب کتب مقدرات ایتمکله مزیت وفضیلتی متحقق اولدی • سوابق لواحقدن افضل ومتقدم متأخردن اکمل ایدوکی دخی متبیندر که ولا کونوا اول کافر به • ودخی • وانا اول المؤمنین • آیتلری فضل اوایله دالدر • ولهذا اعیون اولیت وفنون سابقیت ایله معلوم بعض اشیا ایراد اولنور که وجه ارضده اول مخلوق اولان جبل ابو قبیسدر • وبعضلر جبل قافدر دیمشلر وروی ارضده اول موضوعات مبنیه مسجد الحرامدر • وعبادت ایچون وضع ولنان اول بیت کعبه در • واول انبیا آدم علیه السلامدر • وارضده اول قتیل هابیلدر • وقلم ایله اول خطاط وسوزن ایله اول خیاط ادریس علیه السلامدر که خیاطت دریدن اول لباس بس جلود ایدی • واول اختتان ایدن وضیافت ضیف واستحداد وقص شارب وتقلیم اظفار ایدن وحلق رأس ایدن وشیب کوروب انصاب حرمی نصب ایدن ویوم قیمه حله اکتسا ایدن ابرهیم علیه السلامدر • ولغه عربیه ایله اول متکلم اولوب خیله راکب اولان اسمعیل علیه السلامدر • واول قراطیس اصطناع ایدن یوسف علیه السلام

ودروع تخته جبه اکین حلقه زرهی اول احداث ایدن داود علیه السلامدر • وحمامه اول داخل اولان وکنده ایچون اول نوره وصابون عمل ایتدرن سلیمان علیه السلامدر • ویحیی اسمی ایله اول مسمی اولان یحیی بن زکریادر وارضده اول تجبر ایدن وکندو ایچون اول تاج یاپدیران نمرودر • واول سیاه ایله خضاب ایدن وخلافدن قطع دست وپا ایدن وصلب ایدن فرعوندر • واول آجر یعنی توغله وکرمیده طبخ ایدن هاماندر • واول سرقه ده قطع وقسامه ایله قضا ایدن وپابرهنه کعبه یه داخل اولان ولید بن مغیره در واول للذکر مثل حظ الانثیین ایله قسمت ایدن وزعفران ایله صبغ ایدن عامر بن جشم در • واول خنثاده من حیث البول قضا ایدن عامر بن الضرب در • واول سبایا سبی ایدن یعنی دوتسان ده قول ایدن سبا بن یعرب بن قحطاندر که اسمی عامردر سبی ایتدوکیچون سبا ایله مشهور اولدی • واول دیتی دوه دن یوز عدد ایله مسنون ایدن عبد المطلبدر **فتح منشئات وحی وغیره**

وحیدن رسول علیه السلامه اول واقع اولان شیء رؤیای صادقه در ورسول علیه السلامه آیات قرآندن اول نازل اولان اقرأ باسم ربک در • ورسول علیه السلامه امین وحی جبرئیل اول تعلیم ایتدوکی وضودر • ورجالدن اول مسلم ابو بکر رضی الله عنه در • وصبیاندن اول مسلم علی رضی الله عنه در ونسادن اول مسلمه خدیجه رضی الله عنها در • وموالیدن اول مسلم زید بن حارثه در • وقتالده اول اول نزول ایدن آیه اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا در • وانصاردن اول مسلم جابر بن عبد الله ابن زراب در • وکعبه دن حبشه یه اول مهاجرت ایدن حاطب بن عمرودر • ولیلهٔ عقبه ده اول مبایعه ایدن اسعد بن زراره در • وبرا بن معرور دخی دینلمشدر • وکعبه دن مدینه یه اول مهاجرت ایدن رجالدن مصعب بن عمیر ونسادن ام کلثوم بنت عقبه بن ابی معیط در • وقبله یه استقبال فرض اولنمزدن مقدم اول استقبال قبله ایدن برا بن معروردر • ومدینه ده اول صلوة جمعه اقامت ایدن مصعب بن عمیردر • واسعد بن زراره دخی دینلمشدر • اسلامده اول جمعه بودر که تجمیع اولندی • وحسبة لله اول مسجد بنا ایدن عمار بن یاسردر • واسلامده اول شهید اولان مادر عمار سمیه در • واول تأذین ایدن بلالدر • واسلامده ثلث مالی اول وصیت ایدن برا بن معروردر وفی سبیل الله اول اوق آتان سعد بن ابی وقاصدر • وصلوتی عند القتل اول مسنون ایدن خبیب بن عدی در • وبقیعده اول مدفون اولان عثمان بن مظعون واسلامده اسم محمد ایله اول مسمی اولان محمد بن حاطب در • ومدینه ده زمان اسلامده اولاد مهاجریندن اول مولود عبد الله بن الزبیردر • واولاد انصاردن اول مولود نعمان بن بشیر وبصره ده اول مولود عبد الله ابن ابی بکردر • واسلامده اول ظهار اوس بن صامت ظهاری در • وطرفی زوجیندن حد قذف وحد زنا مقامنه قائم اولان اول لعان هلال بن امیه لعانیدر • واسلامده اول خلع منکوحه ثابت بن قیس بن شماس خلعیدر • واسلامده زنا ایچون اول مرجوم ماعزدر • واسلامده اول عقد اولنان رایت عبد الله بن جحش رایتیدر که امیر المؤمنین دیو اول مسمی اولاندر ونسادن قبری اوزرینه اول خیمه قورلان زینب بنت جحش در • ومدینه ده نعش اوزره اول حمل ورفع اولنان فاطمه رضی الله عنها در • وقرآنی اول جمع ایدن ابو بکر رضی الله عنه در • وحرامی اول

تی ایدن وامصاری اول تمصیر یعنی قری ایله تمییز ایدن وقضاتی اول استقضا ایدن و
دواوینی اول تدوین ایدن واعطیه‌یی اول فرض وتقدیر ایدن عمر بن الخطابدر رضی الله عنه
ومسجدده اذن عمر ایله رضی الله عنه اول قصه یعنی کلام دنیا ایدن تمیم الداریدر • واذان جمعه‌یی اول
زیاده ایدن وخطبه اثناسنده اول جلوس ایدن عثمان بن عفاندر رضی الله عنه وکوفه‌ده صحابه‌دن
اول فوت اولوب ظاهر کوفه‌ده دفن اولنان خباب بن الارت در • وجامعده اول مقصوره
اشلدن معاویه بن ابو سفیاندر • واسلامده اول رفع وحمل اولنان رأس عمرو بن الحمق رأسیدر
ویوم عیدده قبل الخطبه صلوتی اول تقدیم ایدن مروان بن الحکم در • واسلامده اول توریث اولنوب
مالی موروث اولان عدی بن نضله‌در که حبشه‌ده فوت اولوب اوغلی نعمان بن وارثی
ایتدی • ومدینه‌ده اول طیلسان کین جبیر بن مطعم در • واول آته بنوب اوکنده خلقی یوروتن
اشعث بن قیس در • واول محامل اشلدن حجاج بن یوسفدر • واسلامده عبد الملک اسمیله اول
مسمی اولان عبد الملک بن مرواندر • ومصحفی اول منقوط ایدن یحیی بن یعمردر • واول وضع فن
نحو ایدن ابو الاسود الدؤلی در • ومدینه‌ده اول قاضی عبد الله بن نوفل بن الحرث در •
وکوفه‌ده اول قاضی ابو قرة الکندیدر • وبصره‌ده اول قاضی کعب بن سوردر • وعراقده اول
قاضی سلیمان بن ربیعه در • **فتح لوح محفوظ** وبعد القلم حضرت خلاق عالم قنغی
نسنه‌یی خلق ایتدوکنده اختلاف واردر • بر قومک قولی بودر که قلمدن صکره لوح محفوظ خلق
اولنمشدر • ابن عباسدن مجاهد روایت ایدر که ابن عباس قولی اوزره لوح درهٔ بیضادندر وطولی
بین السماء والارض کبیدر • وعرضی بین المشرق والمغرب کبیدر • وحاشیتی در ویاقوتدندر • وقلمی
نوردر وعرشه متصلدر • وثعلبی دخی بو معنا ایله ذکر ایتدی • وانسدن دخی مرویدر که لوح محفوظ
جبههٔ اسرافیلده در • ومقاتل ایدر لوح محفوظ عرشک صاغ یاننده در • وبر قوم دخی
دیرلر که الله تعالی بعد القلم کرسی‌یی خلق ایتدی بعده عرشی خلق ایتدی • والله اعلم بحقیقة المخلوق •

منظرهٔ ثانیه خلق سموات وآثار علویات ذکرندهدر

اصحاب علوم سامیه‌یه خفی دکلدر که سما حقنده اخبار جزئیه وآثار جمیله واردر • احمد بن حنبل
اسنادنده ابی ذردن روایت ایدر که قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم انی اری ما لا
ترون واسمع ما لا تسمعون اطت السماء وحق لها ان تئط ما فیها مواضع اربع اصابع الا وعلیه
ملک ساجد الحدیث • ابن عباسدن سعید بن جبیر روایت ایدر که الله تبارک وتعالی مخلوقاتی
خلق ایتدکده مائی خلق ایدوب واندن بر دخان پیدا اولوب مرتفع اولدی واول دخاندن
سمائی خلق ایدوب سما واحد قیلدی صکره اول سمائی فتق ایدوب یدی بولدی وهر
بر سماده ملائکه ونجومدن وغیریدن مقدر اولنلری ایجاد واقامت ایتدی • ربیع بن انس ذکر ایدر که سماء اولی
موج مکفوفدندر یعنی کوک یوکلی طالغه‌دندر • وسماء ثانیه صخره‌دندر که بک طاشدر • وسماء ثالثه حدیددندر •
وسماء رابعه توجدندر ویاخود نحاسدندر • سماء خامسه ذهبدندر • سماء سادسه فضه‌دندر
سماء سابعه یاقوت احمردندر • وابن عباسدن والبی روایت ایدر ابن عباس ایدر اولی زمرده‌دن

خفراذندر

خفراذندر • ثانیه فضه‌دن • ثالثه ذهبدن • رابعه لولودن • خامسه یاقوتدن • سادسه مرجاندن • سابعه نوردن
مخلوقدر • **فتح ابواب سما** ابن عباسدن مرویدر که سمانک ابواب کثیره‌سی واردر • بری باب
مطردر که ففتحنا ابواب السماء بماء منهمر • انکا اشارتدر • وبری باب رزقدر که ما یفتح الله
للناس من رحمة • بوندندر • وبری باب نزولدر • تنزل علیهم الملائکة • بوندندر • وبری
باب الوحی یلقی الروح من امره در • وبری باب صعود اعمالدر • الیه یصعد الکلم الطیب والعمل الصالح
یرفعه • انکا اشارتدر • جد یوسف الجوزی کتاب تبصره‌ده ابو الحسین بن المنادیدن نقل ایدر
علما بیننده خلاف یوقدر که سما ارض اوزره قبه مثالدر • عالم بر دکرمی طوب کبیدر • وسما کواکبی ایله
ایکی قطب ثابت غیر متحرک اوزره دوران ایدر • بری جانب شمالده وبری ناحیهٔ جنوبده در • که
مطلع سهیلدر • وکرهٔ ارض کرهٔ سمانک اورتاسنده وسط دائره‌ده اولان نقطه کبی مثبته‌در
وسما ایله ارضک بیننک بعدی جمیع جهاتدن اسلوب واحد اوزره‌در • وافلاک ایکی محور ایله ذکر
اولنان قطبین ثابتین اوزره دوران ایدر • ووسط ارضده ساکن اولنلر ساعات لیل ونهار برابر اولدقده
ایکی محور ایله ایکی قطبی کورورلر • وبلاد شمالی ساکنلری ساعات لیل ونهار استواسنده قطب
شمالی‌یی کورورلر • وبلاد جنوبی ساکنلری عند الاستوا قطب جنوبی‌یی کورورلر • ان شاء الله تعالی قطب
وجدی موضعنده بیان اولنور • جالینوس دیر که عالم بر بیضه‌یه شبیه‌در که سما قشری وهوا آقی و
ارض صاریسی مقامنده‌در • **فتح مغایرهٔ سموات وافلاک** افلاک سموات میدر یوقسه سموانک
غیری میدر ایکی قول اوزره اختلاف واردر • قول اول اولدر که افلاک بعینها سمواتدر • وقول متشرعین
بودر که افلاک سموانک غیریدر • وبو قولی عوفی ابن عباسدن روایت ایتدیکه بریرده • الله الذی
خلق السموات وبریرده • وکل فی فلک یسبحون • در حیو احتجاج ایتدی • وفلک تسمیه اولندیغی
استداره‌سی اولدوغیچوندر که فتح فا ایله فلکة المغزل بوندندر • زیرا بو دخی مستدیردر • وفتح ایله فلکه
ارضدن ویاخود رملدن بر قطعه‌در که استداره ایدوب اطرافنده اولنلردن مرتفع اوله جمعی
سکون لام ایله فلکدر • **فتح تسبیع سموات** ومذهب جمله مسلمین بودر که جمله سموات
یدیدر • لقوله تعالی الله الذی خلق سبع سموات طباقا • ومذهب اوائل ومنجمین بودر که افلاک
طقوزدر • واولی ارضه اقرب اولاندر • واصغر افلاکدر که فلک قمردر • وبونک آردنجه
فلک عطارددر • صکره فلک زهره در • صکره فلک شمس در • صکره فلک مریخدر • صکره
فلک مشتریدر • صکره فلک زحلدر که یدنجیدر • وسکزنجی فلک بروجدر • سائر کواکب ثابته‌یه
مقردر • طقوزنجی فلک اعظمدر که جمله افلاکه حاکمدر • وفلک اعظمک برنجه اسامیسی واردر • بری
اثیریدر • زیرا بونک غیرده وغیرک بونده تأثیری واردر • وبری قسریدر • زیرا هر کون وکیجه‌ده دورهٔ
واحده قسریه ایله افلاکی اداره ایدر • وبری فلک استوادر • وبری فلک مستقیمدر • وبری فلک الاطلس
ودر زعم منجمین بودر که ورا فلک اعظمده نسنه یوقدر • وکوکب وغیردن عاریدر • وسابق الذکر اولان
قطبین ثابتین اوزره افلاکی اداره ایدر • ودیرلر که فلک اعظم ارضک مابینی التی بیک یللق راهدر
وکیر ویکمی اسامیسی‌یی محیط دخی تسمیه اولنور • زیرا بر نسنه بو فلکی محیط دکل • وبو جمله شیئی محیط در بطلمیوس

فلك اعظم اخف واضوء افلاكدر، زيرا جوهرندن خفت وضوء ايچون تهيؤ واردر، ولهذا افلاكك مجموعي اوزرنه مرتفعدر، ودخي ديرلركه بونك مادونی اولان فلكه فلك البروج وفلك الافلاك ديرلر، زيرا افلاك كواكب ايله دور ايدر، وفلك الافلاكك مادونی افلاك كواكب سبعه در ومنجمين دن بعض ديرلركه افلاك كواكب كثيره در، وفلك اعظم طبيعت اخرادندر فلك قمر آلتنده نار وهوا وتراب مادن اولان طبايع اربعه نك خلافيه در زيرا اكر بو طبايع اربعه دن اولايدي بو طبايع اربعه يه لازم اولان كون وفساد واستحاله وزياده ونقصان فلك اعظمه دخي لازم كلوردي، وفلك اعظم ومافيه طبيعهٔ خامسه در بوندن زياده ماهيتني اخبار ايتمامشلردر، الله تعالى اعلم،

منظرهٔ ثالثه هر ايكي سما بيننده اولان اشيا وبونك ايچون وارد اولان انبا ذكر ايدر

چونكه صور افلاكده ومتعلقاتنده مذاهب اوائل ذكر اولندي پوشيده اوليه كه مذاهب متشرعين عنده افلاك سموات كنديدر، ابن عباس وابي ذر وابي هريره دن حقنده اخبار نبويه واردر حديث ابن عباس بودر كه قال كنا جلوسا عند النبي صلى الله عليه وسلم بالبطحى فمرت سحابة فقال اتدرون ما هذا قلت السحاب قال والمزن قلنا والمزن قال والعنان قلت والعنان قال وسكتنا فقال عليه السلام هل تدرون كم بين السماء والارض قلنا الله ورسوله اعلم قال منهما مسيرة خمسمائة سنة وبين كل سماء وسماء خمسمائة سنة وفوق السماء السابعة بحر بين اعلاه واسفله كما بين السموات والارض ثم فوق ذلك ثمانية اوعال بين ركبهن واظلافهن كما بين السماء والارض والله تعالى فوق ذلك وليس يخفى عليه شيء من اعمال بني ادم الحديث اما ابو ذرك حديثي بودر كه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما بين الارض الى السماء مسيرة خمسمائة عام وغلظ كل سماء مسيرة خمسمائة عام والارضين مثل ذلك وما بين السماء السابعة الى العرش مثل جميع ذلك ولو حفرتم لصاحبكم ثم دليتموه لوجدتم الله الحديث، واما حديث ابو هريره بودر كه قال بينا نحن عند رسول الله صلى الله عليه وسلم اذ مرت سحابة فقال عليه السلام اتدرون ما هذه قلنا الله ورسوله اعلم قال موج مكفوف وسقف محفوظ وذكر معنى حديث ابي ذر، يوسف الجوزي ديركه بو اخبار مطعون عالم ذكلدر، ابن عباس حديثيكه حديث اولدر طريقنده يحيى بن علاء كذاب واردر كه احمد بن حنبل آني تكذيب ايتمشدر، ودخي بو حديثده لفظهٔ فوقيه واردر كه سليمان الخطابي معناي فوقيه قهر وغلبه دردي بو تغيير ايتمشدر، وحديث ابي ذر ايچون جد يوسف الجوزي واهيه ده ذكر ايدر كه بو حديث منكردر، بو حديثده روايت اعمش واردر كه ضعفادن روايت ايله تدليس ايدر ايدي، وحديث ابو هريره دخي رسول الله دن صلى الله عليه وسلم صحيح دكلدر، بو حديثي ابو هريره دن حسن روايت ايتدي وحسنه بو روايت ايتدكك احاديثي نزه دن روايت ايدرسن ديديلر، يا نده بر كتاب واردر اندن وبو حديثي بر جلدن ايشتدم اندن روايت ايدرم ديو جواب ويردي روايتي ضعفادندر، وحديث ابن عباسك مقتضاسي بودر كه ارض بعد مسافه ده سما كبي اوله، الله الذي خلق سبع سموات طباقا ومن الارض مثلهن، آيتي بوكه دليلدر، پس مجموعنك مسافه سي اون درت بيك ييللق يول اولور كه سمواتده اولان حجب وكرسي وعرشدن ماعدادر، خطابي ديركه بو مرتبه سير بني آدم مقداري اوزره در، اما تلك مجموعن بر ساعتده

ياخود لحظهٔ واحده ده خرق وطي ايدر، وكذلك شيطان ارضده بويله خرق ايدر مجاهد ابن عباسدن هر ايكي سمانك مابيني نه مقداردر ديو سؤال اولنفقده جواب ويرديكه الله اعلم وحضرت علي رضي الله عنه دن ابواراكه روايت ايدر حضرت عليه كرم الله وجهه سؤال اولنديكه هر ايكي سمانك مابيني نه مقداردر جواب ويرديلركه دعوه مستجابه مقدارديدر يعني بر دعانك مستجاب اولاجغي مقدار زماندر ودخي سؤال اولنديكه مشرق ومغرب مابيني نه مقداردر جواب بويورديكه شمسك بر كونلك يورودكي يول مقدارديدر والسلام

منظرهٔ رابعه شمس وسائر نجوم وسياره وثوابت ورجوم ذكر ايدر

جوهري صحيحي اوزره شمس معروفه در كه جمعي شموس در بو جمعك معناسي كان جوانب شمسك هر برينه بر شمس اعتباري اوزره در نظم حمي الحديد عليهم فكانه، ومضان برق او شعاع شموس نثر تصغيري شميسه در شمسه ذكا دخي دينلور زيرا ناركبي افروخته وتيزدر بو لفظ ممدوده لا ينصرف در الف لام داخل اولماز وصبحه ابن ذكا ديرلر ضوئي ذكادن اولدوغيچون كه حميد انشاد ايدر نظم

فوردت قبل انبلاج الفجر وابن ذكاء كامن في كفر، وخلق شمسده كعب الاحبار دن مرويدر كه توريه ده مسطوردر حضرت رب عزه شمسي خلق ايتمك ديلدكده سمايه شمس وقمر حقنده خطاب ايتدي وحضرت علي كرم الله وجهه دن موقوف عليه مرويدر بيورمشلركه شمس وقمر نور عرشدن مخلوقدر، وشمسه متعلق بعض اخبار وآثار مرويدر لكن اخبار نبويه ده ابي ذردن مروي بر حديثك غيري ثابت دكلدر كه قال كنت مع النبي عليه السلام في المسجد حين وجبت الشمس فقال يا ابا ذر اتدري اين تذهب هذه الشمس قلت الله ورسوله اعلم قال عليه السلام انها تذهب حتى تسجد بين يدي ربها فتستأذن في الرجوع فيؤذن لها الحديث صحيحنده اخراج ايتديلر وبيهقي بو معناده ابن عمردن اخراج ايتديكه نظر النبي صلى الله عليه وسلم الى الشمس قد غابت فقال في عين الله الحامية لولا ما يزعها من امر الله لاهلكت ما على وجه الارض الحديث يزعها نك معناسي يكفها ويردعها دركه حسن بصري رحمه الله لا بد للناس من وزعة لان ما يزع الله بالسلطان اكثر مما يزع بالقرآن يعني مانع ايدجيلر لازمدر زيرا الله تعالى سلطان ايله منع ايتدوكي قرآن ايله منع ايتدوكندن اكثردر ديدوكي كلامنده بو معنايه در، وحديثك معناسي نبي عليه السلام نار حاميه ده شمسك كرلندوكن اخبار ايتمشدر انك آرغنل معناسي ايله دعا ر عليها دكلدر، وآثاردندر كه مجاهد ابن عباسدن روايت ايدر ديمشكه شمسك اوچيوز آلتمش عجله سي واردر، واوچيوز آلتمش مشرقي وكذلك مغربي واردر وقمر دخي بويله در كه فلا اقسم برب المشارق والمغارب بو قولي ايضاح ايدر، اما رب المشرقين ورب المغربين قولنده قائل عز شانه نك تثنيه ايله مرادي ايكيسندن هر برينك مشرق ومغربي اولمقدركه ايكي مشرق وايكي مغرب اولور وعباسدن ضحاك روايت ايدر ديمشكه شمس هر كون حين طلوعده كار هه اولوب ديركه يا الهي بني سكا عصيان ايدن ابن عبادك اوزرينه اطلاع ايتمه عند الطلوع توقف ايدوب اوچيوز آلتمش ملك آني دفع ايدرلر وطلوع ايدر وابن عباسدن ثعلبي ذكر ايدر ديمشكه شمس هر سنه ده اوچيوز آلتمش روزنه دن طلوع ايدر كه بر كون طلوع ايتدكي روزنه سنه ايتدن اول كونه دك رجوع وعبور ايتمز فتح دلائل ومنافع شمس يوسف جوزي آيد شمسده برنيجه دلائل

وبرنجه منافع واردر که ظاهر وباهردر اما دلائلدن اول بودر که شمس واحده ایکن نوری جمیع عالمی اضاءه
ایدر کذلک باری تعالی واحددر که مدبر عالمدر ثانی بودر که ذات شمس بزدن بعیده ایکن ضوئی
قریبدر کذلک الله تعالی خلقدن بالذات بعید وبالاجابه قریبدر ثالث بودر که ضوئی برکمسه دن
ممنوع دکلدر کذلک الله تعالینک رزقی برکمسه دن ممتنع ومرفوع دکلدر رابع بودر که کسوفی
وجود قیامته دلیل وغروبی ظلمته سبیلدر خامس بودر که جرم شمسی سحاب تغطیه ایدوب اورتر
کذلک معاصی معارف الهیه یی دربرده ایدوب کزلر واما منفعتدن اولی بودر که شمس سراج
عالمدر وجعل الشمس سراجا بو نفعی مثبتدر ثانیه بودر که من غیر کلفة اطعمه عباد اللهی طبخ واثمار
اشجاری انضاج ایدر ثالثه بودر که مصالح عباد الله ایچون هرکون مشرقدن مغربه سیر وسیاحت ایدر
رابعه بودر که خلقه مضرتی احتمالی ایچون مکان واحدده واقف وساکن اولمز خامسه بودر که
زمان شتاده اسفل بروجده دوران واوان صیفده اعلی بروجده سیران ایدوب منافع عالمه جریان
وسریان ایدر سادسه بودر که مسلط اولدوغی یرده قمر ایله اجتماع ایتز تا که احدهما آخرک ضوئنی ابطال
ایتمیه اکر سؤال اولنسه که شمس فلک رابعده در مادوننده اولان سموات شمسی حجب وستر ایدوب
ابر وغیم نیجه حجب ایدر جواب بودر که سموات جواهر لطیفه دندر که شفافدر وغیم کثیفدر زیرا ارضدن
وماءدن متصاعد اولان اجزه دندر وافلاطون شمسی بویله تعریف ایتدیکه هی فلک محشو نارا
یخرج منه اللهب راقم الحروفه لائح اولدیکه بو تعریفده فلک سما معناسنه اولمق استر که سموات بجمعها
محیط عالمدر وشمس بضوئها محیطدر مگر فلکدن مراد مستدیر اولمق معناسنه اوله که تعریف
جنس وفصلی ایله صحیح اوله فتح تصحیح قمر علماء لغتدن زجاج وفراء واصمعی وغیریلر دیرلر که قمره
قمر تسمیه سی بیاضی اولدوغیچوندر که اقمر ابیض معناسنه در لیلة قمراء مبیضة دیمکدر
جوهری دیر که قمره اوچ کوندن صکره آخر شهره دک قمر تسمیه اولنور بیاض اولدوغیچون ابن قتیبه
ادب الکاتبده ذکر ایدر که هلال لیلهٔ اولی وثانیه وثالثه یه وارنجه در بعده آخر شهره دک قمردر
تصغیری قمیر وجمعی اقماردر ولیلهٔ رابعة عشرده تمام اولدوغیچون بدردر هرلسنه که تمام اوله
مجازا بدردر وقمرده بدر حقیقتدر جوهری دیر که شمسه طلوعده مبادرت ایدوب کان
شمسی مغیبنه اوردوغی ایچون بدر تسمیه اولنمشدر ولیلهٔ سوا اون اوچنجی کیجه در وفراء دیر که
لیلهٔ اولی هلال صکره قمیر صکره بدر اولور وحضرت فخر الرسل والبشر علیه السلام قمر ایله ضرب مثل
ایتمشلردر ابی هریره دن مرویدر که قال قال الناس یا رسول الله هل نری ربنا یوم القیمة فقال علیه السلام
هل تمارون فی القمر لیلة البدر لیس دونه سحاب قالوا لا قال هل تمارون فی الشمس لیس دونها سحاب
قالوا لا قال فانکم ترونه کذلک الحدیث صحیحینده اخراج ایتدیلر که حدیث طویلدر وصحابه دن
بر جماعت الفاظ مختلفه ایله روایت ایتمشلردر اکر خاطره خلجان ایتیه که شمس اضوء وانور ایکن
مثلی بونکله ضرب ایتمیوب نور قمر شمسدن مستفاد ایکن قمر ایله ضرب مثل اولنده حکمت ندر
جوابی ایکی وجه اوزره در اول بودر که نور شمس ابصاره غالب اولوب قماشدرمغله نظر ممکن
بولمیوب مقصود فوت اولور قمر بونک خلافیدر که عیون قمره نظرده متمکن اولور ثانی بودر که

حق سبحانه وتعالی

حق سبحانه وتعالی ایچون جبری من جانب الله لازمدر که جبرئیل جناحی ایله ضوء قمری طمس ونقص ایتدکه
قلبی منکسر اولدی زیرا ضوء شمسه مشابه ومعادل ایدی پس الله تبارک وتعالی کسر قلبنی ایکی شی ایله جبر
ایتدی اول بودر که هر شهرک رأسنده استهلال ایچون ایام دنیاده عیون خلقی اکا ناظر قیلدی ثانی بودر که
خدای تعالی اعظم واعلای اشیاده انکله مثل ضرب ایتمکی رسولنه صلی الله علیه وسلم امر ایتدی طبع راقم الحروفه
خلجان ایتدیکه امام شمس الدین یوسف جوزی حضرت رسالتپناه صلی الله علیه وسلم قمر ایله ضرب مثل ایتدی
دیو موقع ضرب مثل اولمق صورتنده ایراد ایتدوکی حدیث نبویده شمس ایله دخی ضرب مثل معناسی موجوددر
شمس ایله ضرب مثل ایتمیوب قمر ایله ایتدوکنه ایکی وجه ایرادی محل اعتراضدر زیرا بو حدیث شریفک
ظاهر الفاظ کریمه ومعانی جسیمه سنه انکیسی ایله ضرب مثل متحقق ایکن شمس ایله ایتمیوب قمر ایله ایتدوکنه
حکمت ندر دیو سؤال نیجه وارد اولور اکرچه یوسف جوزی رسول علیه السلام قمر ایله بو حدیثده ضرب مثل ایتمشلر
ویاخود بونک امثالی بو حدیث موقع ضرب مثل اولمغی مصرح کلمات ایراد ایتمشدر لکن سؤال سائله ایکی
وجه ایله ویردوکی جوابک وجه ثانیسنده خدای تعالی اعظم واعلای اشیاده قمر ایله ضرب مثلی رسولنه
امر ایتدی دیدوکندن منفهم اولان اعظم واعلای اشیا رؤیت باری تعالی درکه فی الحقیقه اعظم اشیادر
وبالجمله بو حدیث شریفی موقع ضرب مثل دیو ایراد ایتدکدن صکره سؤال مذکورک خاطره خلجانی شی عجیبدر
مگر یوسف جوزی طرفندن بو حدیث شریفده مراد رسول علیه السلام قمر ایله ضرب مثلدر که عیون ناس ایله
رؤیته قمر شمسدن اوفق والیسردر دخی بضوئها واضحات مرئیاتدن اولمغین آنی قمره تبعیتله ذکر
ایتمشدر مقصود رسول علیه السلام شمس ایله دخی ضرب مثل دکلدر دیو توجیه اولنه ویحتمل یوسف جوزی
رسول علیه السلام قمر ایله ضرب مثل ایتمشدر دیدوکی ایله سؤال سائلی ایرادی بیننده بو حدیث
شریفی موقع ضرب مثل اولمق اوزره ذکر ایتمش انجق مرادی احادیث نبویه ده قمرک مذکور اولدوغی اوله
وموقع ضرب مثل محل آخر اوله زیرا احادیث مصابیحده صفت جنت واهلی بیاننده وارد اولان
احادیثدن سعید بن المسیب ابو هریره یه ملاقی اولوب ابو هریره سعیده الله تعالیدن مسؤلم بودرکه
سوق جنتده ایکیمزی بیننی جمع ایده دیوب سعید دخی جنتده سوق وارمیدر دیدکده ابو هریره جوابنده
بلی واردر دیو رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم روایت ایتدوکی حدیث طویلک اثناسنده
قال ابو هریرة قلت یا رسول الله وهل نری ربنا قال نعم هل تتمارون فی رؤیة الشمس والقمر لیلة البدر
قلنا لا قال کذلک لا تتمارون فی رؤیة ربکم دیو مسطور اولنده وعندن ماعدا کیرد مصابیحده رؤیة الله
بیاننده وارد اولان احادیثدندر که قال جریر بن عبد الله کنا جلوسا عند رسول الله صلی الله علیه وسلم
فنظر الی القمر لیلة البدر قال انکم سترون ربکم کما ترون هذا القمر لا تضامون فی رؤیته فان استطعتم ان لا
تغلبوا علی صلاة قبل طلوع الشمس وغروبها فافعلوا ثم قرأ فسبح بحمد ربک قبل طلوع الشمس وقبل غروبها
الحدیث وعن ابی رزین العقیلی قال قلت یا رسول الله اکلنا یری ربه مخلیا به یوم القیمة قال بلی قلت له
وما آیة ذلک فی خلقه قال یا ابا رزین الیس کلکم یری القمر لیلة البدر مخلیا به قلت بلی قال فانما هو خلق
من خلق الله والله اجل واعظم الحدیث بو ایکی حدیثده شمس مذکور اولمیوب یالکز قمر مذکور اولدوغندن
منفهم اولان یوم قیامتده امکان رؤیة الهی سؤال ایدنلره رسول علیه السلام ازاله شک ایچون لیلة البدرده

رؤیة قمر ایله تمثیل بیورلمش که موقع ضرب مثل اولمز یوسف جوزی ایراد ایتدوکی ابوهریره حدیثی اولیوب احادیث مستقده اولمش اولور بو تقدیرجه قمر ایله ضرب مثلده وجه رجحان خاطره خلجان ایتمک بعید دکلدر. اما یوسف جوزی قمر ایله ضرب مثل و سؤال مذکور ایچون ایراد ایتدوکی ابوهریره حدیثندن یا جریر و یاخود ابورزین حدیثن ایراد اولی ایدی **فتح فواید قمر** و قمرک فوایدی اظهردر که خلقه شب تاریکده سراج و فانوس بصر اشیاء کشیفه‌یی حس ایتمکه ضوء و شعاعی ایله مأنوسدر. و فخر الانبیانک صلی الله علیه وسلم مقصد معجزه باهره‌سی ایدی انشق القمر آیتی بو معنایی اثبات ایدر. وانک ایچون منازل تقدیر اولنمشدر که منازلی ایله مواقیت بیلنمشدر و نوردن طقان طقوز جزؤ محو اولنمشدر که فمحونا آیة اللیل وجعلنا آیة النهار مبصرة. محو ضوئنی موضحدر اگر محو اولنمسه لیل و نهار او معاشده منبسط اولوب حریصی کد و سعیی رنجیده و شغل دنیا قواسی اشهر تربلی جانب عبادتدن ترجیح ایدردی و طبری ابی طفیلدن اسنادنده حضرت علی دن رضی الله عنه روایت ایله بو معنایی ذکر ایدر ابن الکوا علیه سؤال ایتدی که یا امیر المؤمنین وجه قمرده اولان لطخه یعنی لکه ندر بیورمشلرکه فمحونا آیة اللیل اقوما دکمی بو لطخه اول محودر و نوری شمسدن مستفاد ایدوکی اظهردر و قمرده ایکی عیب واردر اول بودر که مهتابده آچق یاتوب خواب ایتمک ابرص ایدوب بدنی اتعاب ایدر ثانی بودر که کتان مبلول ضوء قمرده چوریوب نا مقبول اولور. مصرع کیف لاتبلی غلالته وهو بدر وهی کتان.

فتح منازل قمر الله تعالی نک والقمر قدرناه منازل. قولنده ابن قتیبه وغیری ذکر ایتدیلر که منازل قمر اقل شهردن مستتر اولنجه یکرمی سکزدر و عرب بونلره نجوم اخذ تسمیه ایدرلر زیرا قمر بو منازلدن هر کیجه بر منزل اخذ ایدر و منازلک اسماسی بونلردر که ذکر اولنور. شرطان. و بطین. و ثریا. و دبران. و هقعه. و هنعه. و ذراع. و نثره. و طرف. و جبهه. و زبره. و صرفه. و سماک. و عوا. و غفر. و زبانیان. و اکلیل. و قلب. و شوله. و نعایم. و بلده. و سعد سعود. و سعد ذابح. و سعد اخبیه. و سعد بلع. و فرغ دلو موخر. و رشا که بطن حوت در.

فتح مطالع منازل قمر نوعنجی در که طلوع شرطان ماه نیسانک اون طقوزنده درکه اول کون شمس منزل اکلیله نزول ایدر. و طلوع بطین ماه نیساندن بر کیجه قالدقده اولور. و طلوع ثریا ایارک اون اوچنده در و مغرب یانندن دوشدکدن صکره التی کیجه مستتر اولور صکره مشرقدن سحری ظاهر اولور. و قچن که غروب شمس ایله سما متوسط اولور بر دشت شدت اولوب ثمار رنگ کهندن عاهات مرتفع اولور. یوسف الجوزی نقل ایتدیکه قال النبی علیه السلام اذا طلع النجم ارتفعت العاهة. و طلوع دبران ایارک یکرمی التیسنده در. و طلوع هقعه حزیرانک سکزنده در. و طلوع هنعه حزیرانک اون برنده در. و طلوع ذراع تموزک درتنده در. و طلوع نثره تموزک اون یدنجی کیجه سنده در شعرای عبور طلوعی ایله معاً اولور. و طلوع طرف آغستوسک اول کیجه سنده در. و طلوع جبهه آغستوسک اون دردنجی کیجه سنده در. و طلوع زبره آغستوسک یکرمی طقوزنده در. و طلوع صرفه ایلولک سکزنده در. و طلوع سماک ایلولک اون یدیسنده در. و طلوع عوا ایلولک اون بشنجی کیجه سنده در. و طلوع غفر ایلولک اون طقوزنجی کیجه سنده در. و طلوع زبانیان ایلولدن ایکی کیجه قالدقده اولور. و طلوع اکلیل تشرین اولک اون یدیسنده در. و طلوع قلب تشرین اولک اون بشنده در. و طلوع شوله تشرین ثانینک سکزنده در. و طلوع نعایم

تشرین ثانینک اون برنده در. و طلوع بلده کانون اولک اون اوچنده در. و طلوع سعد سعود کانون اولک یکرمی طقوزنده در. و طلوع سعد ذابح کانون ثانینک اون برنجی کیجه سنده در و بعضلر درلرکه یکرمی دردنجی کیجه سنده در. و طلوع سعد اخبیه شباطک آلتیسنده در. و طلوع سعد بلع شباطک اون سکزنده در. و طلوع فرغ دلو مقدم آذارک ایکنجی کیجه سنده در. و طلوع فرغ دلو موخر آذارک اون دردنجی کیجه سنده در. و طلوع رشا نیسانک دردنده در.

فتح نجوم مخلوقات الهیه نجوم دریا جیر ازمنه و امکنه ده اهتدا بنی آدم ایچون دلالت بیورمشدر که هو الذی جعل لکم النجوم لتهتدوا بها فی ظلمات البر والبحر. بو لطف عظیمه بر رمز معلومدر. ابن عباسدن سعید بن جبیر روایت ایدر. ابن عباس دیمشکه علم نجوم علم نافعدر و ناس بوندن عاجزدر دین آنی تکمیله هوس و آرزو ایتدم. و بوندن مرادی نفس نجومک معرفتیدر. احکام نجوم معرفتنه اشارت دکلدر. ابو حفص عمر انشاد ایدر که ثابت بن قره نک در دیمشلر **نظم** اما تری ذا الفلک الدائرا ابیت من همتی به ساهرا. متفکراً فیه وفی امره. فما اری خلقا به خابرا. یالیت شعری هل اری مرة اکون مع ابراجه سایرا. حتی اری جملة تکوینه. واعرف الباطن والظاهرا.

منظره خامسه بیت معمور حقنده وارد اولان حدیث مشهور ذکر ایدر

ابن عباسدن عطا روایت ایدر دیمشکه بیت معمورک اسمی ضُراح در و جوهری دخی بونی ضبط ایدوب دیرکه ضم ضاد معجمه و حاء مهمله ایله ضراح سماده بر بیت درکه بیت معموردر. ابن عباسدن مرویدرکه قنغی سماده اولدوغنده اوچ قول اوزره اختلاف واردر قول اول بودرکه سماء دنیاده در ابن عباس و مجاهد و ربیع بوکه قائلردر. و تخریج‌لری عایشه رضی الله عنهانک حدیثی درکه مکه‌یه قدوم ایتدکنی کیجه ایله بیت الله الحرامه دخولی مراد ایتدی. و بنی شیبه عایشه‌یه دیدیلرکه بوکیجه ایله کیمسه کیرمز کوندز سنک ایچون تخلیه و آماده ایدەلم کیرەسن و عایشه منع دخولی رسول الله‌ه اکوب شکایت ایتدی و قال علیه السلام انه لیس لاحد ان یدخله لیلا انه بحیال البیت المعمور الذی فی السماء لو وقع حجر منه لوقع علی ظهر الکعبة وانه یدخله کل یوم سبعون الف ملک لایعودون الیه الی یوم القیمة ولکن انطلقی انت مع صواحبک فصلین فی الحجر الحدیث. عایشه امر شریفلری اوزره داخله اولوب صباح اولدقده علی رغم من رغم بیت الحرامه بهم داخله اولدم دیو مسرور اولدی و رسول الله صلی الله علیه وسلم دن ابن عباس و ابن عباسدن عکرمه بو حدیثی بو معنی اوزره روایت ایتدی و دخی دیدیکه بیت معمورک سماده حرمتی ارضده کعبه حرمتی کبی در. و کثرت غاشیه ایله اهل عباده ایله معموردر. و ایچنده هر کون یتمش بیک ملک صلوة ایله عبادت ایدرکه بر کون عبادت ایدن اکابر دخی عود ایتمز و خازن و حافظینک آدی رزین در. و ابن عباس روایت ایدرکه بیت معمور جنتدن ایدی آدم علیه السلام ارضه هبوط ایتدکده انکله استیناس ایچون وجه ارضه نقل اولندی و صکره ایام طوفانده سمایه رفع اولندی قول ثانی بودرکه بیت معمور سماء سادسه ده شجره طوبی قتنده در. و بو قول حضرت علی دن رضی الله عنه مرویدر. قول ثالث بودرکه بیت معمور سماء سابعه ده در و مجاهد و ضحاک بو قوله قائللردر. نبی علیه السلامدن

حدیث معراجی بخاری روایت ایدرکه قال علیه السلام رایت البیت المعمور فی السماء السابعة یدخله
کل یوم سبعون الف ملک لا یعودون الیه الحدیث یوسف الجوزی ایدر بو اقوال بیننده منافات
یوقدر زیرا محتملدر که الله تبارک وتعالی بیت معموری لیلهٔ معراجده سماء دنیادن سماء سادسه ده
سدرة المنتهی یه رفع ایدوب در عقب سماء سابعه یه رفع ایده حضرت سالک مسالک عالم بالا و
سائر مسائر قاب قوسین او ادنی جانبنه تعظیم ایتمش اوله و حضرت بیت معموری بر ایکی
مکانده کوروب و فرش بیت قدم مبارکنه یوزین سوروب بعده الله تعالی کمال قدرتی ایله کیرو
آنی سماء دنیایه اعاده ایده والله علی کل شیء قدیر راقم الحروفه لایح درکه یوسف الجوزینک بین الاقوال
عدم منافاتی تقریبی مصابیحده فصل معراجده مسطور اولان حدیث طویل مؤیددر که بو حدیث طویلک
روانندن اگرچه انسدن ثابت روایتی اوزره قال علیه السلام فی السماء السابعة فاذا انا بابرهیم
مسند ظهره الی البیت المعمور واذا هو یدخله کل یوم سبعون الف ملک لا یعودون الیه دیو
مسطوردر لکن مالک بن صعصعه دن انس بن مالک واندن شیخین ده روایتی اوزره بویله مسطوردر که
ثم صعد بی الی السماء السابعة فاستفتح جبریل قیل من هذا قال جبریل قیل ومن معک قال محمد قیل وقد
بعث الیه قال نعم قیل مرحبا به فنعم المجیء جاء فلما خلصت فاذا ابرهیم قال هذا ابوک ابرهیم فسلم علیه
فسلمت علیه فرد السلام ثم قال مرحبا بالابن الصالح والنبی الصالح ثم رفعت لی سدرة المنتهی فاذا نبقها
مثل قلال هجر واذا ورقها مثل آذان الفیلة قال هذا سدرة المنتهی واذا اربعة انهار نهران باطنان
ونهران ظاهران قلت ما هذان یا جبرائیل قال اما الباطنان فنهران فی الجنة واما الظاهران فالنیل والفرات
ثم رفع الی البیت المعمور الی آخر الحدیث حضرت رسالت پناه علیه السلام سماء سابعه یه صعود دنصکره
سدرة المنتهی و صکره بیت المعموره رفع اولندیغی دیو تعبیر بیورمقلرندن بو ایکیسینک موقع حقیقیلری
سماء سابعه اولمق لکنور شراح احادیثدن بری رفعی تقریب ایله شرح ایدوب فکانه [illegible] ان
سدرة المنتهی استبینت له بنعوتها کل الاستبانة حتی اطلع علیها بمثابة الشیء المقرب الیه دیمشدر
رفعی تقریب ایله تعبیر دخی موقع سدرة المنتهی و بیت المعمور سماء سابعه اولمغه منافیدر بو تقدیرجه منافات
بین الاقوال یوسف الجوزی تحقیقی اوزره برطرف در

منظرهٔ سادسه

محط رحال اهل النهی اولان سدرة المنتهی ذکریدر جوهری ضبطی اوزره سدر شجر نبق در
واحدی سدره و جمعی سدرات و سدر و سدرات کلور که دالک کسری و فتحی ایله جایزدر و بو اسمله
مسمی اولدوغنده بر نیچه اقوال ایله اختلاف اولنمشدر قول اول بودر که کتب اعمال بنی آدم اولان
ملائکه سماء یه چیقردقلری عملر سدره یه منتهی اولوب ماوراسنه تجاوز ایتمز و صکره سدره دن قبض
وجریان ایدر و مافوق سدره ده اولنلر دخی سدره ده نهایت بولوب اورادن فایض وجاری اولورلر
بو قولک قائلی کعب الاحباردر و توریتده دخی بویله در دیو ذکر ایدر ابن شبابک عوفی روایتی ایدر ابن عباس دیمشکه
کعب الاحباردن سدرة المنتهی یی سؤال ایتدم دیدیکه سدره عرشک دبنده بر نخلدرکه علم خلایق اکا
منتهی اولور و صکره اندن رفع اولنور و مادونه علم خلایق اکا چقرز و انک یانینده طورر آندن صکره
امر الهی نه منوال اوزره جاری اولمالی ایسه اکا نازل اولور و بو قولی ابن مسعود و ابن عباس و صحابه دن

برجماعه

برجماعه دخی قائللردر قول ثانی بودرکه بر عالمک علمی اکا منتهی اولور بو قولک قائلی مقاتلدر
قول ثالث بودرکه امر الهیدن هر شیء اکا واصل اولور و آنک تحتنده نهایت بولور ماوراسنه
بر شیء تجاوز ایتمز بو قولک قائلی ربیع بن انسدر قول رابع بودرکه ملائکهٔ مقربین اکا منتهی اولوب
الهیدن خوفلرندن اورادن تجاوزه جرأت و جسارت ایتمزلر بو قولک قائلی ضحاکدر
قول خامس بودرکه ارواح مؤمنیندن عروج الی الاعلی ایدنلر اکا منتهی اولورلر بو قولک قائلی
سفیان ثوریدر و سدرة المنتهی قنقی سماده اولدیغنده بر نیچه قول اوزره اختلاف واردر قول اول
سماده اولدوغیدر ابن مسعود قولیدر قول ثانی سماء سابعه ده اولدوغیدر که حدیث معراجدن
متفق علیه ده نبی علیه السلام ذکر ایدیکه سدرة المنتهی سماء سابعه ده در قول ثالث سماء
سابعه دن صکره اولدوغیدر و سدرة المنتهی بر شجردر که آلتندن درت نهر چیقر بریسی ماء غیر آسندن
و بریسی غیر متغیر الطعم لبندن و بریسی عسل مصفادن و بریسی کافوردندر اللهم ارزقنا التمتع بها
و بو شجره دن ورقه واحده امم ماسدن بر امتی تغطیه ایدوب اول امت انک آلتنده استظلال
ایتمکله کافیدر و اندن مرویدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان فی الجنة شجرة یسیر
الراکب فی ظلها مائة عام لا یقطعها واقرؤا ان شئتم وظل ممدود الحدیث متفق علیه در
ابن عباس ذکر ایدرکه جنتده بر قطره و بر بیت یوقدر که اغصان سدرة المنتهی دن آنده بر شاخ اولمیه
و علیدن رضی الله سدرة المنتهی یی سؤال ایتدکلرنده جوابنده بیوردیکه سدرة المنتهی جنتده دنیانک کی
شمس کبیدر و عبد الله بن سلام سدرة المنتهی یه شجرهٔ طوبی تسمیه ایدوب توریتده دخی اسمی بودر
دیو ذکر ایتدی و ابی سعید الخدریدن مرویدر که رجالدن بری رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم
شجرهٔ طوبی یی سؤال ایتدی و قال علیه السلام غرسها الله بیده ونفخ فیها من روحه ینبت علی اهل الجنة
حللهم وان اغصانها لتری من وراء سور الجنة الحدیث و مقاتل دیر که اگر شجرهٔ طوبی دن
بر ورق ارضه دوشسه اهل ارضی ضیاسی احاطه ایدردی و شجرهٔ طوبی احوالی سورهٔ رعدده مذکوردر
یوسف الجوزی شجرهٔ طوبی احوالی سورهٔ رعده حواله سی راقم الحروفه مستغرب کلور که سورهٔ رعده
الذین امنوا وعملوا الصالحات طوبی لهم وحسن مآب آیهٔ کریمه سندن غیری لفظ طوبی مذکور دکلدر
فکیف که شجرهٔ طوبی احوالی مذکور اوله و بو طوبی لفظندن دخی مراد الله تعالی عند المفسرین معلومدرکه
شجرهٔ طوبی ایله بو طوبی ده بون بعید واردر اما سورهٔ نجمده ولقد رآه نزلة اخری عند سدرة
المنتهی عندها جنة المأوی اذ یغشی السدرة ما یغشی ما زاغ البصر وما طغی بو آیات کریمه مرویدر که
شجرهٔ طوبی سدرة المنتهی اولدوغی تقدیرجه اجمال احوالی بورادن معلومدر مگر مختصر مرآت
الزماننک راقم الحروف مطالعه ایتدیکم نسخه سنک بو محلی غلط اولمغه حمل اولنه خلاصهٔ کلام
سدرة المنتهی آیات واحادیثده منعوت اولدوغی مرتبه مذکور اولموق اولیدر والسلام

منظرهٔ سابعه کرسی و عرش و مقدار ما بینهما و بین الفرش ذکریدر

جوهری ضبطنده کرسی کراسی معروفه نک واحدیدر و صاحب القاموس ضبطی اوزره
کرسی سریردر کاهی کافی مکسور اولور و جمعی کراسیدر و دخی کرسی علم و موضعدر و

کرآسه کرآسینک واحدیدر • وکراریس صحیفهٔ علمک جزؤیدر بوکرسیده برنیجه اقوال اختلاف واردر
قول اول بودرکه ترکیده و فارسیده تخت معناسنه اولان کرسیدر وابن عباس وسع کرسیه السموات
والارض آیتی بوتکله تفسیر ایدوب دیرکه وسع ای ملأهما واحاط بهما قول ثانی بودرکه کرسی علم اللهدر
بونلر دیرلرکه برصحیفه ده علم اولسه اکا کرآسه دیرلر وعلمایه کرآسی جوبت ایدرلر نظم
تحف بهم بیض الوجوه وعصبة • کرآسی بالاحداث حین تنوب • نثر بو قوله ضحاک قائلدر •
وابن عباسدن دخی مرویدر قول ثالث بودرکه کرسی الله تعالینک قدرتی وسلطانی وملکیدر •
وعرب ملک قدیمه کرسی تسمیه ایدرلر عجاج ذکر ایدرکه الملک القدیم الکرسی بو قوله مقاتل قائلدر قول
رابع بودرکه کرسی سر اللهدر نظم مالی بامر کتم من سر کاتمه • ولا بکرسی علم الله مخلوق نثر بو قوله حسن
قائلدر قول خامس بودرکه کرسی اهل سموات وارضدر بو قوله جعفر طبری قائل اولوب دیرکه آیهٔ کریمه نک
معناسی وسع عباده اهل السماء والارض دیمکدر قول سادس بودرکه کرسی عرش کبیدر بو قوله ذهبی حسن
قائلدر قول سابع بودرکه کرسی برعظیم ملکدر باری تعالی نفسنه اضافت ایتدوکی افادهٔ تخصیص ایچون
تاکه بو تکله عظمت وقدرتنه تنبیه اوله بو قوله مقاتل بن حیان قائلدر وآیهٔ کریمه نک معناسی بو اولاکه حضرت
باری جل شانه دیرکه بنم مخلوقاتمدن برخلق سموات وارضی طولدرر بنم قدرتمی سن نیجه تقدیر ایدرسن
وعظمتمه نیجه واصل اولورسن یوسف الجوزی دیرکه قول اصح بودرکه بوکرسی بعینه تخت معناسنه اولان کرسیدر
وباقی اقوال مجازدر حقیقتدن عدولدر زیرا بو معنایه اولدوغنه اخبار وآثار دالدر ابو اسحق ثعلبی ابی ذردن
اسنادنده ذکر ایدر ابی ذر دیرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدم که یا رسول الله سکا نازل اولانک قنقیسی
اعظمدر فقال علیه السلام آیة الکرسی من لؤلؤة بیضاء وهو فوق السماء السابعة بمسیرة خمسمائة عام وصول کل قائمة
منه مثل السموات السبع والارضین وهو بین یدی العرش ویحمل الکرسی اربعة املاک اقدامهم علی الصخرة التی تحت
الارض السابعة الحدیث ذکر اولنان معنای علم وقدرت واشباهی شاذدر معرج علیه دکلدر زیرا عرب کرسی
لفظنی علم وقدرت وملک وسر واهل وملک معناسی ایله بلمزلر وآنکله استشهاد ایتمزلر •

فتح عرش جوهری دیرکه عرش سریر ملکدر جمعی عروشدر وزجاج دخی سریره عرش تسمیه سنه
قائلدر وامیة بن ابی الصلت قولنده اولان سریره دخی عرشدر که زجاج انشاد ایتدی شعر
مجدوا الله فهو للمجد اهل • ربنا فی السماء امسی کبیرا • بالبناء الاعلی الذی سبق الناس • وسوی فوق السماء سریرا
نثر ابن عباسدن مجاهد روایت ایدر ابن عباس دیرکه عرش کرسیدن صکره در وعرش یاقوتهٔ حمرادندر
والتنده بر بحر واردر که ارزاق حیوانات اندن نازل اولور • والله تعالی بو بحره وحی ایدر ومشیتی متعلق
اولدیغی شی بو بحردن تقطر ایدر وخلایق وعرش ایله حملهٔ کرسی آراسنده حملهٔ کرسی ایله حملهٔ عرش آراسنده
نوردن یتمش حجاب قسمت اولنمشدر که برحجابک قالنلغی بشیوز ییللق یولدر اکر بو حجاب اولمسه
نور عرشدن حملهٔ کرسی محترق اولوردی ابن عباسدن ابو صالح روایت ایدر ابن عباس دیرکه عرشک
اوچیوز آلتمش بیک برجی واردر وهر برجده ملائکه دن اوچیوز بیک صف واردر عددلرینی الله دن
غیری وبو ملائکه دن هر بری لسانله تسبیح ایدر که آخری بو لسانی بلمز الله تعالی خلق عرش ایتمکده حکمت ندر
بزلکنده وبر عظیمدن اعظمدر دیو سؤال اولنسه جوابی برقاچ وجهله در وجه اول بودرکه • عرش

خدمهٔ ملائکه موضعیدر الی یوم القیمه ملائکه اطراف عرشی طولاشوب طواف ایدرلر که وتری الملائکة حافین من حول
العرش • بونی مبیندر • وعرش عالم مثالده بلا تشبیه باب ملک مثابه سنده در وجه ثانی بودرکه
الله تعالی عرشی تضرع ودعا ایدنلره قبله وکروب وغمناک اولنلره ملجا وخوف وبیمده قالنلره مفزع و
تقرب الی الله قصد ایدنلره حرم ودرکاه عالیسنه لائذ اولنلره ملاذ اولمق ایچون خلق ایتدی وجه ثالث بودرکه
عرش سقف جناندر وارواح شهدا آنک • وراسیدر که بو معنی ایله وارد اولان حدیث صحیح موجبی اوزره ارواح شهدا
عرشده معلق آویخته اولان التون قنادیلده قرار ایدرلر وجه رابع بودرکه الله تعالی عرشی معدن ستر ولطف
قلدیغی ابن عباسدن عطا روایت ایدر ابن عباس دیرکه کعب الاحبار بکا خبر ویروب دیدیکه بعض کتبده
کوردمکه دنیاده برمؤمن یوقدرکه تحت عرشده آنک هیئتی اوزره برتمثال اولمیه پس مؤمن صلوتده رکوع
وسجود ایتسه اول تمثال دخی آنک کبی رکوع وسجود ایدر • وملائکه اول تمثاله نظر ایدوب اول مؤمن ایچون
استغفار ایدرلر ویستغفرون لمن فی الارض ویستغفرون للذین آمنوا بو معنایه اشارتدر • وحین
مؤمن برخطیئه ارتکاب ایتسه ملائکه مطلع اولمامق ایچون الله تعالی اول تمثالک اوزرینه برده اورتر •
یا من اظهر الجمیل وستر القبیح دیو ایتدکلری دعا بو معنایه ایمادر فتح حملهٔ عرش یوسف الجوزی
ذکر ایدرکه جدم اسنادنده جابردن روایت ایدر جابر دیرکه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
اذن لی ان احدث عن ملک من ملائکة الله من حملة العرش ما بین شحمة اذنه الی عاتقه مسیرة سبعمائة سنة
الحدیث جدم یوسف الجوزی بو حدیثی کتاب تبصرة المبتدی وتذکرة المنتهی ده وغیرنده ذکر ایتمشدر
وحضرت علی وابن عباسدن رضی الله عنهما مقاتل روایت ایدرکه حملهٔ عرش من جهة الخلقة اعظم ملائکه در
وانلر الیوم دردر برینک وجهی آدم وجهیدر بنی آدم ایچون الله دن رزق سؤال ایدر ایکنجینک وجهی
کرکس وجهیدر طیور ایچون الله دن رزق سؤال ایدر اوچنجینک وجهی ارسلان وجهیدر وحوش ایچون
الله دن رزق سؤال ایدر دردنجینک وجهی اوکوز وجهیدر بهایم ایچون الله دن رزق سؤال ایدر
ویوم قیامته اولدقده بو درت ملائکه سکز اولور وسکز صنف اولورلر دخی دینلمش اکر بونده حکمت
ندر دیو سؤال اولنورسه جواب بودرکه حدیثده کلمشدرکه جبابره وعصاته حساب مناقشه سی
اولندقده اول طائفه اوزره غضب الهی مشتد اولوب بونک ایچون حملهٔ عرش زیاده اولور بعضیلر
دیرلرکه عصاة عصیاندن ممنوع ومنزجر اولمق ایچون بو برضرب مثلدر ابن عباسدن سعید بن جبیر
روایت ایدر ابن عباس دیرکه الله تعالی عرشی خلق ایتدکده انکچون ملائکه عظام خلق ایتدی که بری نوردن
ایکنجیسی ناردن اوچنجیسی هادن دردنجیسی رحمتدندر وبونلره مجموع خلایق قوتن اعطا ایدوب عرشی
کوتورمک امر ایتدی وعرشی قالدرمق استدکلرنده کوجلری یتمیوب حمله طاقت ایتمدیلر جناب الله دن
عزوجل سبحان الله دیکز دیو خطاب وارد اولوب دیدکلرنده بر مقدار قالدردیلر دیزلرینه یتشدی
وضعف طاری اولدی وکیرو جناب رب عزتدن والحمد لله دیکز دیو خطاب صادر اولوب
دیدکلرنده میانلرینه دک رفع ایتدیلر ولاجل التنفس توقف ایتدیلر وکیرو ولا اله الا الله دیکز
دیو خطاب الهی وارد اولوب دیدکلرنده اوموزلرینه دک رفع ایتدیلر وطوردیلر وکیرو
والله اکبر دیکز دیو خطاب عظمت نصاب کبریا صدور ایدوب دیدکلرنده عرشی قالدوروب

باشلری اوزره وضع ونصب ایدیلرکم بو ملکلرک آیقلری ارض سفلی اوزره ثابت واستوار وامتثال امر الهی ایله
بو ملائکه بو خدمتده برقراردر منظرهٔ نامهٔ ملائکهٔ مقربین وروحانیین وکروبیین ذکریدر
جوهری ضبطنده ملک وملائکه واحد وجمعدر وکسائی دیرکه اصلی تقدیم همزه ایله مألک در آلوک دندر
کرسالت معناسنه در آندنصکره همزه قلب اولنور ولام تقدیم اولنوب ملأک اولدیکه ابو عبیده دخی
بویله انشاد ایتدی نظم فلست لانسی ولکن لملأک * ینزل من جو السماء یصوب ثم صکره کثرت
استعمالله همزه سی ترک اولنوب ملک دینلدی وجمع ایتدکلرنده همزه نی رد واعاده ایدوب
ملائکه ودخی ملائک دیرلر * وسیبویه بونک اصلی مهموز ایدوکن بعض ملوک مدحنده اولان ابو عبیده که
انشاد مذکوری ایله استشهاد ایتدی ورسالت معناسنده لبید قولیدر نظم
وغلام ارسلته امه بألوک * فبذلنا ما سأل * ونضر بن شمیل دن ابو اسحق ثعلبی حکایت ایدر
نضر دیرکه عرب اسم ملک مشتق اولدوغنه قائل دکلدر ومنصرف دخی قلمزلر وبو قوللری عربک
علمی فوت اولدوغی اشیادندر ومقربون تقریبندرکه دنو معناسنه در ترکیب یاقلشمقدر وکروبی
وکروبیون کرب الشیء دن مأخوذدر که برنسنه نک یاقلشماسنده استعمال اولنور وروحانیون
روحدندر صاحب القاموس تحقیقی اوزره روح برملک در وارواحک واحدیدر * تذکیر وتأنیثی
جایزدر * وقرآنه ووحیه وعیسی یه وجبریل علیهما السلام وحکم الهیه وامر نبوته ونفخه روح تسمیه اولنور
وملائکه وجنه روحانی دیو نسبت اولنور جمعی روحانیون در کذلک هر ذی روحه روحانی دیو نسبت
اولنور عائشه رضی الله عنها دن مرویدر قالت قال رسول الله صلی الله علیه وسلم خلقت الملائکة
من نور اخرجه مسلم منفرددر فتح جبرئیل علماء تأویل دیرلرکه جبر اسم در وایل الله تعالی نک اسمندندر
وجبر عبد منزله سنده در وایل الله درکه معناسی عبد الله در وثابت اولمشدرکه جبریل علیه السلام رسول الله
صلی الله علیه وسلم صحابه دن دحیهٔ کلبی صورتنده کلوردی که سیرت جبریده ذکر اولنان بوکه شاید در
وابن عباس دیرکه جبریل صاحب وحی وعذابدر تحیح برقومی اهلاک اراده الله تعلق ایتسه جبریلی اوزرلرینه
تسلیط ایدرنته کیم قوم لوطه واقع اولمشدر ابن کلبی ذکر ایدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم الله تعالی جبریلی نه صورتده خلق ایتدی
ایسه کندویه اول صورتده کلمه سن جبریله تذکر ایدوب جبریل ایتدی یا رسول الله ثابت اولمغه استطاعة
ایدرمسن بیور دیلرکه ایدرم وجبریل دخی حضرت رسالت پناهه آلتیوز بیک جناحله ظاهر اولدیکه
اول جناحه دن برقادی افقی سد ایتدی وحضرت امر عظیم مشاهده ایدوب صاعق وبیهوش اولدی *
ولقد رآه نزلة اخری بورؤیتدر وابن مسعوددن مرویدر قال رأی رسول الله صلی الله علیه وسلم
جبریل فی صورته وله ست مائة الف جناح کل جناح منها قد سد الافق یسقط من جناحه من التهاویل
والدر والیاقوت ما الله به علیم الحدیث احمد مسندنده اخراج ایدی وصحیحینک لفظی بودرکه
عن ابن مسعود قال رأی النبی صلی الله علیه وسلم جبریل له ستمائة الف جناح الحدیث ماعدای مذکوردکلدر *
وابن عباس دیرکه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لجبریل ان الله وصفک بالقوة والطاعة والامانة
فاخبرنی عن ذلک فقال اما قوتی فانی رفعت قری قوم لوط من تخوم الارض علی جناحی الی السماء حتی سمع
اهل السماء نباح کلابهم ثم قلبتها علیهم واما طاعة المخلوقات لی فانی امرا رضوان خازن الجنة

میّ

میّ شئت یفتحها وکذا مالک خازن النار واما امانتی فان الله انزل من السماء مائة کتاب واربع کتب لم یأتمن
علیها غیری الحدیث ابن انباری دیرکه لفظ میکا جبر کبیدر وایل الله درکه معناسی عبد الله اولدوغنده خلاف
یوقدر ابن عباس ذکر ایدرکه میکائیل رزق ورحمة صاحبیدر احمد بن حنبل اسنادنده دیرکه انسدن وانس
رسول الله دن صلی الله علیه وسلم روایت ایدرکه قال علیه السلام لجبریل مالی لا اری میکائیل ضاحکا فقال ما ضحک
منذ خلقت النار الحدیث فتح اسرافیل جوهری ضبطنده اسرا اسم اعجمی در کأنه قیل لعظمته مضاف در اخفش دیرکه
آخری نون ایله اسرافین دخی دینلور جبریل دامثالی کبیدر ابن عباسدن مجاهد روایت ایدر ابن عباس دیرکه
زوایای عرشدن بر زاویه یعنی بر کوشه اسرافیلک کاهلی اوزره در ورأسی سماء سابعه ده تمزیق ایله مروق
وتجاوز ایتمشدر ودخی دیرکه الله تعالی ملائکه یه سجود ایله امر ایتدکده آدمه اول سجده ایدن اسرافیل در والله تعالی
انک جبهه سنده کتب قرآنیه آنی مثاب ایتدی وعمر بن عبد العزیزدن مرفوعا مرویدرکه نار خلق اولندیغی
زماندن برو اسرافیلک بر دمعه سی قورومدی وملائکه دن خلق اولنان موزع اسرافیلدن مخلوقدر
اسرافیل صاحب لوح محفوظ وصوردر ابن عباس دیرکه نفخهٔ اولی یی نفخ ایتدکده خلایق اماته ایدوب
جمله اموات اولورلر وجبال مسیره وشمس وقمر مکور اولورلر اندن صکره چقوردن قیام خلق ایچون
نفخهٔ ثانیه یی نفخ ایدر ترمذی اسنادنده ابو سعید الخدری دن روایت ایله دیرکه قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم کیف انعم وقد التقم صاحب القرن وحنی جبهته واصغی سمعه ینتظر ان یؤمر
فینفخ فیه فقال المسلمون فکیف نقول قال علیه السلام قولوا حسبنا الله ونعم الوکیل الحدیث
نبی علیه السلام بو حدیثده قرن ذکر ایلدی والله تعالی کلام مجیدنده فاذا نفخ فی الصور انزال
ایتدی حکمت لغتده ایکیسی بر معنایه اولدقلریدر ابن قتیبه دیرکه الصور هو القرن وطرح لغه صاحبی
دخی صوریله قرنک فارسیلرین شاخ ایله تعبیر ایدر ومجاهد دیرکه صور صور نای شبیه در
راقم الحروف مطالعه سی اوزره ابو سعید الخدری حدیثی حسان مصابیحده بو ملله مذکوردرکه عن ابی سعید
الخدری قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم کیف انعم وصاحب الصور قد التقمه واصغی سمعه وحنی
جبهته ینتظر متی یؤمر بالنفخ فقالوا یا رسول الله فما تأمرنا قال قولوا حسبنا الله ونعم الوکیل وعن عبد الله
بن عمرو عن النبی صلی الله علیه وسلم قال فی الصور قرن ینفخ فیه بو تقدیرجه صورک قرن ایدوکی حدیث
نبوی ایله ظاهر اولمش اولورکه احادیثدن بعض مواقعده بعض نسخده قرن وبعضنده صور واقع اولمسی
محل مقصود اولمز وبین الصحیحین جمعده حدیث طویلده لفظ صوری حمیدی اخراج ایدوب دیرکه
ابی هریره دن وابی هریره رسول الله دن صلی الله علیه وسلم روایت ایدر وبو حدیث طویلده درکه قال
علیه السلام یوم ینفخ فی الصور فلا یسمعه احد الا اصغی لیتا لیت صفحه عنق یعنی بوینک یصی یری معناسنه
فتح عزرائیل وبونده اولان اضافه دخی جبریل دامثالی کبیدر کعب الاحبار دن ابن عباس
روایت ایدر کعب الاحبار دیرکه الله تعالی انزال ایتدوکی کتبده بولدم که ملک الموت
سماء دنیاده جالسدر وایکی الی آراسنده برلوح واردرکه یوم قیامته دک مرده اولنلرک
اسامیسی اول لوح ده در هر قچنکه بصر عزرائیل بر انسانک اسمنه دوشسه شخصنه موت
طاری اولور ومجاهد دیرکه عزرائیلک ملائکه دن اعوانی واردر ملائکهٔ رحمتی مؤمنینه کوندررر

وملائکه عذابی فاجره یه کوندررلر • بعضیلر دیمشکه ملک الموت ده بر خاصیة واردر که انسان آنی کورسه
مردار اولور • ابن عباسدن مجاهد روایت ایدر ابن عباس دیرکه ملائکه دن بو دردی ملائکه نک رؤساسیدر
بونلر امر الهی ایله تقسیم امور دربونلر بوکی دنیا کیدر • والله تعالی نک درکاه وجناب سامیسنه
بونلرک اقربی جبرئیل امین وحی وتنزیل در فتح روح حضرت علی دن رضی الله عنه
یوم یقوم الروح تفسیرنده مرویدر بیورررلر که روح بر ملک عظیمدرکه یتمش بیک وجهی واردر وهر
وجهنده یتمش بیک لسانی واردر • وهر لساننک یتمش لغتی واردر • الله تعالی یه بو لغاتک مجموعی ایله تسبیح ایدر
والله تعالی هر تسبیحه سندن بر ملک خلق ایدرکه ملائکه ایله الی یوم القیمه طیران ایدر وابواسحق ثعلبی ابن مسعوددن
موقوف علیه ذکر ایتدی ابن مسعود دیرکه روح بر عظیم ملکدرکه سموات وارض وجبالدن وملائکه دن اعظمدر
وسماء رابعه ده در وهر کونده اون ایکی بیک تسبیحه ایدر وهر تسبیحه سندن بر ملک خلق اولنورکه یوم قیامتده
یالکز صف واحد اولوب کلورلر • وملائکه باسرهم صف واحد اولوب کلورلر ابن عباس دن بر کره
روح اولدرکه لیلة قدرده زعیم ملائکه یعنی ملائکه نک باشی بوغ اولوب نازل اولور والنده بر لوا واردر
کرطولی بیک یللق یول مقداریدر وبو لوایی ظهر کعبه یه غرز ونصب ایدر سموات وارضی بو تمغه ایله تعالی
اکا اذن ویرسه التقام ایدردی فتح اصناف ملائکه خالد بن معداندن عبدالله ابن احمد اسنادنده
روایت ایدر خالد دیرکه الله تعالی نک درت ملائکه سی واردر تحت عرشده تسبیح ایدرلر • وانلرک تسبیحی ایله
اهل سموات تسبیح ایدر وبو درت ملائکه نک اوکیسی سبحان ذی الملک والملکوت دیر • واکنجیسی سبحان
ذی العزة والجبروت دیر • واوچنجیسی سبحان الحی الذی لا یموت دیر • ودردنجیسی سبحان الذی یمیت
الخلائق ولا یموت دیر • وهب دیرکه سماء دنیا اهلنک عبادتی قیامدر • سماء ثانیه اهلنک عبادتی رکوعدر
سماء ثالثه اهلنک عبادتی سجوددر • رابعه اهلنک قیامدر خامسه اهلنک تسبیحدر • سادسه اهلنک ذکردر
سابعه اهلنک تحیاتده جلوسدر • وسهل بن عبدالله دیرکه سماء دنیا اهلنک عبادتی خوف اوزره در سماء
ثانیه اهلنک عبادتی رجا اوزره در ثالثه اهلنک حیا اوزره در رابعه اهلنک انابت اوزره در خامسه
اهلنک اجتهاد اوزره در سادسه اهلنک مراقبه اوزره در سابعه اهلنک مشاهده اوزره در جد یوسف
ابن الجوزی تبصره ده عبدالله بن سلامدن حکایه ایدر عبدالله دیرکه الله تعالی ملائکه یی خلق ایتدکده باشلرین سمایه
رفع ایتدی ملائکه ایتدی یا رب سن کیمکله سن الله تعالی بیوردی که بن مظلوم ایلیم که حتی حقی کندویه ادا
اولنه وملائکه دن بعض وار که بزمله صلوتمزده حاضر اولورلر • ابی هریره دن مرویدر قال قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم یتعاقبون فیکم ملائکة باللیل وملائکة بالنهار یجتمعون فی صلوة الفجر وصلوة العصر ثم یعرج الی الله الذین باتوا
فیکم او فیهم فیسألهم الله وهو اعلم کیف ترکتم عبادی فیقولون اتیناهم وهم یصلون وترکناهم وهم یصلون
واقرؤا ان شئتم وقرآن الفجر ان قرآن الفجر کان مشهودا الحدیث متفق علیه در وصلوتده بنی آدم صفوفی کبی
ملائکه دن سماده صفوف واردر • الله تعالی نک والصافات صفا قولی بو مغزدر قول ابن عباسکدر •
حسن دیرکه ملائکه سماده واقف اولوب انجه ملائکه صف بغلر که حتی الله تعالی اراده ایتدوکنی آنلره
امر ایدر وملائکه دن بنی آدم اوزره کتبه واردر بنی آدمک اعمال لیل ونهارین یازرلر الله تعالی نک
ما یلفظ من قول الا لدیه رقیب عتید قولی بو کا اشارتدر • ابی امامه دن مرویدر قال قال رسول الله

صلی الله علیه وسلم کاتب الحسنات علی یمین الرجل وکاتب السیئات علی یساره وکاتب الحسنات امیر علی کاتب
السیئات موکل به فاذا عمل العبد حسنة کتبها صاحب الیمین عشرا واذا عمل سیئة قال لصاحب الشمال
دعه سبع ساعات لعله یستغفر فیمسک عنه فان استغفر منها لم تکتب وان لم یستغفر کتبت علیه سیئة واحدة
الحدیث ثعلبی دیرکه جعفر بن محمد دن حسن بن محمد اسنادنده بکا اخبار ایتدی که جعفر باباسندن واول
دخی علی بن حسین بن علیدن واول دخی باباسی حسین دن واول دخی باباسی علیدن روایت ایله که قال
قال لی رسول الله صلی الله علیه وسلم مقعد ملکیک منک علی ثنیتیک وقلمهما لسانک ومدادهما ریقک
وانت تجری فیما لا یعنیک لا تستحیی لا من الله ولا من الملکین الحدیث وابن عباسدن مقعدلری
ایکی اوموز اوزری اولمق مرویدر وحسن تحت حنکده اولان شعر اوستیدر • واوکلی یعنی ثنیة که
اوک دیشلردر اصحدر زیرا احصا لغظه اقربدر • ابو اسحق ثعلبی اسنادنده ابی هریره دن انسدن
روایت ایدر دیرکه قالا قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ما من حافظین یرفعان الی الله ما حفظا فیری
فی اول الصحیفة خیرا وفی آخرها خیرا الا قال الله لملائکته اشهدوا انی قد غفرت لعبدی ما بین طرفی الصحیفة
الحدیث وثعلبی اسنادنده کیرو کچن کبی انسدن وانس نبی علیه السلامدن روایت ایله دیرکه قال
علیه السلام اذا مات العبد قال الملکان الموکلان به یا رب مات فلان افتاذن لنا ان نصعد الی السماء
فیقول الله سمائی مملوة من ملائکتی یسبحونی ویحمدونی فیقولان افنقیم فی الارض فیقول الله قوما
علی قبر عبدی فکبرانی وهللانی واکتبا ذلک لعبدی الی یوم القیمة الحدیث • سهل بن عبدالله التستری
دیرکه یا ملککرم بنمله صحبتکز دراز اولدی بنم ایچون شفاعت ایدیکز وملائکه دن بعض تسمیه موکلدرکه آنی
ذکر ایتمشوزدر وملائکه دن بعض قطر وریح ونباته موکلدر آنسدن مرویدرکه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ما من قطرة تنزل من السماء الا ومعها ملک وما من ریح تهب الا ومعها ملک وما من حبة تنبت الا ومعها
ملک الحدیث وملائکه دن بعض سحابه موکلدرکه الله تعالی نک والزاجرات زجرا قولی بوکا ایمادر ابن عباس
دیرکه زاجرات ملائکه درکه سحابی زجر ومنع ایدرلر • وعلی رضی الله عنه دیرکه رعد صوت ملکدر وبرق
مصعید یعنی شاقوب اورماسیدرکه سحابی مخاریق ایله ضرب ایدر وملائکه دن بعض صخرهٔ بیت
المقدسه موکلدر کعب الاحبار دیرکه الله تعالی صخره یه ایکی ملک توکیل ایتدی برسی هر کون علی الصباح دیرکه
ای بار خدا هر منفقه خلف اعطا ایله • وآخری دخی هر کون علی الصباح دیرکه ای بار تعالی هر ممسکه تلف
اعطا ایله وابن عباس دیرکه بو ایکی ملکلرک برسی دیرکه تولیدی خلایق خلق اولنمیدی • وآخری دیرکه
تولیدی خلق اولنددن صکره بعث اولنمیدی • وملائکه دن بعض مدینه یه موکلدر دجالدن مدینه یی حفظ
ایدرلر • ابی هریره دن مرویدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم علی انقاب المدینة ملائکة لا یدخلها
الطاعون والدجال الحدیث صحیحینده اخراج ایتدیلر • وملائکه دن بعض تصویر نطفه یه موکلدر احمد بن حنبل
اسنادنده حذیفه بن اسیددن روایت ایله دیرکه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یدخل الملک
علی النطفة بعد ما تستقر فی الرحم اربعین لیلة فیقول یا رب ماذا اشقی ام سعید اذکر ام انثی
فیقول تعالی اکتب فیکتب ویکتب عمله واثره ومصیبته ورزقه ثم تطوی الصحیفة فلا یزاد علی ما فیها
ولا ینقص منها الحدیث صحیحینده ابن مسعوددن بو معنا ایله اخراج ایتدیلر • وملائکه دن بعض ارضنع

سیاحت ایدرلر و مجلس ذکراتعاسی ایله سیر ایدرلر قچن بر حلقه ده اللهی ذکر ایدر بر قوم کورسه‌لر آنلره توجه ایله جلوس
ایدرلر بخاری اسنادنده ابی هریره دن روایت ایله دیرکه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان لله ملائکة
یطوفون یلتمسون اهل الذکر فاذا وجدوا قوما یذکرون الله تنادوا هلموا الی حاجتکم فیحفونهم باجنحتهم الی السماء
الدنیا فیسألهم ربهم وهو اعلم بهم ما ذا یقول عبادی قالوا یسبحونک ویحمدونک ویکبرونک ویمجدونک
قال فیقول الله تعالی هل رأونی فیقول لا فیقول فلو رأونی فیقولون لو رأوک لکانوا اشد عبادة واشد
تمجیدا او تسبیحا وتکبیرا قال فیقول فما سألونی او یسألونی فیقولون الجنة فیقول وهل رأوها فیقولون لا
فیقول فکیف لو رأوها فیقولون لو رأوها لکانوا اشد علیها حرصا ولها طلبا واعظم رغبة قال فیقول فمم یتعوذون
فیقولون من النار فیقول وهل رأوها فیقولون لو رأوها لکانوا اشد منها فرارا وهربا فیقول اشهدکم انی
قد غفرت لهم قال فیقول بعض الملائکة فیهم فلان لیس منهم انما جاء لحاجة فیقول الله تعالی هم الجلساء لا یشقی
بهم جلیسهم الحدیث صحیحین اخراج ایتدیلر و مسلم هم الجلساء برنج هم السعداء دخی روایت ایتدی و ملائکه دن
بعض رسول الله صلی الله علیه وسلم تبلیغ اخبار ایدرلر یوسف الجوزی رحمه الله دیرکه ابن مسعوددن روایت ایله
ابو المظفر یوسف بن عبد المعطی الاسکندرینک اسنادندن کندودن قرائت ایتدم قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم ان لله فی الارض ملائکة یبلغونی السلام من امتی و ملائکه دن بعض بزمه حرب حاضر
اولور یوم غزوهٔ بدرده جاری اولدوغی کبی و ملائکه دن بعض بنی آدم ایچون و بنی آدمدن مؤمن اولنلر ایچون
استغفار ایدرلر و ملائکه دن بعض بنی آدمی حفظ ایدرلر له معقبات من بین یدیه ومن خلفه یحفظونه
من امر الله آیتی بوکه اشارتدر و ملائکه دن بعض وارکه بنی آدم طیبین اولدقلری حالده ملائکه متوفی اولدقلری
بنی آدمه موت وقتنده سلامتله تبشیر ایدوب سلام علیکم دیرلر و ابن مسعود دیرکه قچن بر مؤمن محتضر
یعنی موته قریب اولسه ملک الموت اکا کلوب دیرکه ربک سکا سلام ایدر و ملائکه دن بعض منکر و نکیر
قبورده سائللردر و ملائکه دن بعض ابواب سمانک خازنیدر بوکه دلیل لیلهٔ معراجده جبرئیله من معک
یعنی سنکله اولان کیمدر دین ملکک قولیدرکه جبرئیل دخی بنمله اولان محمد صلی الله علیه وسلمدر دیدی
و ملائکه دن بعض جنان و نیرانک خزانیدر رضوان و مالک کبی و ملائکه بعض شجر جنتی غرس ایدر
حسن دن مرویدر دیرکه جنتده قیعان واردرکه ملائکه اکا اشجار غرس ایدرلر حتی بریسنه غرسدن
فتور و کسل عارض اولسه رفیقی اکا دیرکه نوله دی سکاکه یورلدک اول دخی دیرکه صاحبم یعنی دنیاده
اولان عدلم عملدن یورلدی بن دخی یورلدم و حسن دیرایدیکه آنلره بذر ایله امداد ایلک که بو آثام اثام زرعدر
و بذر و زرع دیدوکی مجازدرکه حقیقتلری اعمال صالحه و نعم جاودانیدر و ملائکه بعض خلق اولندیغی وقتدن
یوم قیامته دک اهل جنتک حلی سنی صوغ ایدرلر کرا اول حلیدن بر قلب اکر دنیایه چیقسه شعاع شمسی پرتو
محو ایدیدی و ملائکه دن بعضک نصفی نار و نصفی قاردرکه بو معنی حدیث معراجده واردر و ملائکه دن
بعض اهل جنت خدمیدرکه سلام علیکم طبتم فادخلوها خالدین دیرلر و ملائکه دن بعض حافّون محبون و عارفون و
روحانیون و کروبیون و مشاهدون دیرلرکه لا یعصون الله ما امرهم ویفعلون ما یؤمرون
ولا یشفعون الا لمن ارتضی وهم من خشیته مشفقون انواری ایله ظاهرلری خزین و باطنلری مشحوندر
و ملائکه دن بعض شهب ایله یعنی کیجه ایله اکثر هیئتنده کورینن شرار ایله شیاطینی قذف و منع ایدرلر

نکم

نکم کلام مجیده البیده واردر ویقذفون من کل جانب دحورا ولهم عذاب واصب الا من خطف الخطفة
فاتبعه شهاب ثاقب ابن عباس دیرکه شیاطین زوایای سمادن استراق سمع ایدرلر یعنی اوغریلیین
سنه ایشتمک استرلر ملائکه انلری هر کوشه دن قذف و دحور ایله طرد و ابعاد ایدرلر الا ایچلرندن
ابعاد ایله اول متأذی اولمزکه استراق سمعی حفظ واحد ایله ایده آندن صکره شهاب ثاقب دخی آنی اتباع
ایدر سمع ربا اولا شیطان ایشتدوکی کلمه‌یی کندو مادوننده اولانه القا ایدر والقا ایدن محترق
اولور و شریعت رمیده حکمت بودرکه شیاطین اخبار سمواتی کهنهٔ ارضه القا ایدرلر ایدی حضرت فخر عالم
صلی الله علیه وسلم مبعثنده القاء اخباردن منع اولندیلر راقم الحروفه لایح اولورکه بعد المبعث رمی شهاب
منقطع اولمیوب متمادی اولدیغی بوادلاکه شیاطین الیوم دخی استراق سمع ایچون زوایای سمایه
قریب اولالر لکن مسارقهٔ سمعدن ممنوع اولدقلری جهتدن قذف و طرد و ابعاد و ملائکه و اتباع شهاب
ثاقب فی الحال قبل خطف السمع صدور ایدوب کهنه‌یه القاء اخبار سموات اولمیه

فتح قصهٔ هاروت و ماروت بو ایکی اسم سریانی اسملردر ابن مسعود و ابن عباس و مفسرین ذکر ایتدکلری
اوزره قصه‌لری بودرکه اعمال خبیثه و ذنوب قبیحه بنی آدمدن سمایه صعود ایدن ادریس النبی علیه السلام
زماننده ملائکه کوروب بنی آدمی تعییب و تعییر ایدوب بنیه‌لری ایچون دعا ایتدیلر و دیدیلرکه یا رب
آنلری اختیار ایدوب وجه ارضده خلیفه قلدک سکا عصیان ایدرلر الله تعالی بیوردیکه اگر ارضه سزی
انزال ایتسم و بنی آدمده ترکیب ایتدکمی سزده ایتسم فعل ارتکاب ایدردکز جواب ویردیلرکه کندومزده اول
فعلی ارتکاب ایدردک ویاخود سکا عصیان ایتمک بزه لایق اولمز دیدیلر الله تعالی انلره ایتدی خیارکزدن
ایکی ملک اختیار ایلک ارضه هبوط ایتسونلر و انلر دخی هاروت و ماروتی اختیار ایتدیلرکه اصلح و اعبد
ملائکه دن ایدیلر و کلبی ذکر ایتدیکه اوچ ملک اختیار ایتدیلر برینک آدی عزائیل و برینک آدی عزاکه هاروت
و برینک آدی عزایاکه ماروتدر ذنبه مقارفه ایتدکلرندن اسملری تغییر اولندی نته کم ابلیسک اسمی عزازیل ایکن
اسجدوا لآدم امرینه عصیان ایتدوکیچون تغییر اولنوب ابلیسه تبدیل اولندی دخی ذکر ایتدیکه الله تعالی
شهوت ترکیب ایدوب بین الناس حقله حکم ایتمکی امر ایلدی و قتل نفس و زنا و شرک بالله و شرب خمردن
نهی ایلدی و عزائیل قلبنده شهوت واقع اولدیغی کوردکده قول سابقنه ندامت ایله رجوع ایدوب
والله تعالی جنابندن سمایه رفع اولنمغی رجا ایدوب الله تعالی دخی اکا اقاله ایدوب سمایه رفع ایتدی
صکره عزائیل قرق ییل سجده ایدوب حیادن باشنی سمایه قالدرمدی و دیرلرکه اول ایکی حالی اوزره
قالدی و عزا و عزایا اول حال اوزره ثابت اولوب بین الناس کوندز حکم و قضا ایدرلر ایدی
اخشام اولدقچه اسم الله اعظمی ذکر ایدوب سمایه صعود ایدرلردی و برکون عرض خصومت
ایچون اوکلرینه زهره کلدیکه اجمل نسا ایدی علی رضی الله عنه بیوردیرکه زهره اهل فارسدن ایدی
و کندو شهرینده ملکه ایدی قچن که اول ایکیسی زهره‌یی کوردیلر عقل و هوش و دللری فریفته و ربوده
اولوب اکا مراوده ایتدیلر و زهره ابا و انصراف ایتدی دیوم ثانیده کیرو عودت ایتدی
و انلر کیرو مراوده ایتدیلر و زهره ابا ایدوب دیدیکه بن عبادت ایتدوکم صنمه عبادت ایدوب
قتل نفس و شرب خمر ایدرسکز مراوده کز مقبول و الا فلا و انلر ایتدیلرکه بو دیدکلرکه طریق یوقدر

الله تعالی بزی اشیای مذکوره دن نهی ایتمشدر. و زهره کرو انصراف ایدوب دیوم ثالثده کیرو
عود ایتدی که النده خمر ایله پر قدح وار ایدی و آنلرک نظرلرنده زهره یه اولان میل هر نه تکیف نفسنده
اولان میل کبی ایدی و کیرو زهره یه مراوده و مقاربه ایتدیلر. و زهره انلره عرض ایتدوکی تکلیفی کیرو
عرض ایتدی اولنلردن غیره صلوة و عبادت و قتل نفس اوشنیعدر و بو اوچک ایونی شرب
خمردر پس شرب خمر ایدوب نشئه دار اولنجه زهره یه قریب اولوب مقتضای قرب اولان
مجامعتدن فارغ اولدقلرنده ناکهدن بر کمسه اول حالترین کوروب و افشا خوفندن انی قتل ایتدیلر
ربیع بن انس ذکر ایتدیکه صنمه سجده دخی ایتدیلر. و الله تعالی زهره نی مسخ ایدوب کوکبه دوندردی
و علی رضی الله عنه و سدی و کلبی ایتدیلر که زهره اول ملکلره دیدیکه البته بکا سز نیشتم نسز تا سمایه
ندننه سبی ایله صعود ایتدکلری بکا اخبار ایتمینجه الله اکبر اسمی ایله صعود ایده رز و زهره
ایتدی بکا وصول بولمزسز اول اسمی بکا تعلیم ایتمینجه و ایکیسندن بری آخره ایتدیکه تعلیم ایله
واول ایتدی اللهدن قورقرم اول بری ایتدی اللهک رحمتی قنده کتدی که قورقرسن
واسم اعظمی زهره یه تعلیم ایتدی و زهره اول اسم اعظمی تکلم ایدوب سمایه صعود ایتدی و الله تعالی
انی مسخ ایدوب کوکب قلدی ثعلبی ذکر ایتدیکه بوزهرک بو قولی اوزره زهره بعینها اول زهره در. و
تفسیر ایدوب اکا کوکبه حمرا دیدیلر. ثعلبی ذکر ایتدیکه بو قول علیدن رضی الله عنه روایت اولنان دلالت
ایدرکه دیدیکه نبی علیه السلام قچن سهیلی کورسه دیر ایدیکه لعن الله سهیلا انه کان عشارا بالیمن لعن الله الزهرة
فانها فتنت الملکین. و کیرو ثعلبی ذکر ایتدیکه مجاهد حکایه ایتدیکه بر کیجه عمر ایله ایدم بکا دیدیکه کوکبه یه
یعنی زهره یه نظر ایله و طلوع ایتدکده بنی ایقاظ ایله بن دخی زهره طلوع ایتدکده انی ایقاظ ایتدم
و اول زهره یه نظر ایدوب سب شدید ایله سب ایتدی بن دیدم که ای خدا رحمت ایده جک
اللهه مطیع بر نجم ساطعی نچون سب ایدرسن اول ایتدیکه بو نجم بنی یعنی آنخو نذر. اول ایکی ملکه یه
اوغرادیرسه بوندن اوغرادیر و نافع ایتدی ابن عمر قچن زهره یی کورسه لا مرحبا و لا اهلا دیر ایدی و ابو عثمان
النهدی ابن عباسدن ایتدوکی روایت مجاهدک ابن عمردن روایتی کبیدر. ثعلبی ایتدی غیریلر بو قولی انکار ایتدیلر
دیدیلرکه زهره کواکب سبعه سیاره دن بریدر که انلر قوام عالمدر. و زهره یه الله تعالی فلا اقسم بالخنس الجوار
الکنس قولنده قسم ایتمشدر. و هاروت و ماروتی صقتون ایدن زهره یه زهره تسمیه اولندوغی جمالندن
ا دتوری ایدی و باغیه اولدقده الله تعالی انی شهاب قلدی. و رسول الله صلی الله علیه و سلم
قچن سبعه سیاره دن اولان زهره یی کورسه موافقت اسمی ایچون اول زن باغیه یی ذکر ایدوب لعن
ایدردی کذلک سهیل عشار که یمنده بر مرد عشار ایدی رسول الله صلی الله علیه و سلم سهیل اسمی ایله
مسمی نجمی کوردکده شرکت اسمیه سببی ایله آنی دخی بویله لعنله ذکر ایدردی. و ابن عباسدن
قیس بن عباده روایت ایتدوکی بوکه دلالت ایدر ابن عباس دیرکه زهره بر زن ایدی که نسوان زماننه
حسنده تفوق ایتمش ایدی نتکم نجم زهره سایر کواکب اوزره تفضیل اولندی و کعب الاحبار
دخی ذکر ایتمشدر یوسف الجوزی دیرکه بو مذکوراتی ابو اسحق ثعلبی ذکر ایتدی و کنک صیور تدرکه احادیث
نبویه ده مقالدن بعض اولرادیدوکن بیان ایتدی و نبی علیه السلامدن زهره و سهیل حقنده روایت اولنان

صح

صحیح دکلدر کذلک ابن عمردن روایت اولنان غیر صحیحدر. یوسف الجوزی دیرکه بونلرک عدم صحتنه دلیل بودرکه جدم
رحمه الله بو اخباری نافعدن اسنادنده موضوعاتنده ذکر ایتدیکه نافع دیمشکه ابن عمر ایله مسافرت ایتدم آخر لیل
اولدقده زهره طلوع ایتدیمی دیو بندن استعلام ایتدی دخی طوغمادی دیدم بعده طوغدقده اکا اخبار ایتدم
اولدخی لا مرحبا و لا سهلا دیدی بن دیدم سبحان الله بر نجم سامع مطیعه نچون بویله دیرسن اول دخی بن سنه
دیدم الا رسول اللهدن صلی الله علیه و سلم ایشتدکم دیدم طقوز جواب ویردی. و یاخود دیدیکه قال رسول الله
صلی الله علیه و سلم ان الملائکة قال یا رب کیف صبرک علی بنی آدم فی الخطایا و الذنوب قال انی ابتلیتهم
و عافیتکم قالوا لو کنا مکانهم ما عصیناک قال فاختاروا ملکین منکم فلم یألوا ان اختاروا هاروت و ماروت
فنزلا فالقی علیهما الشهوة فجاءت امرأة یقال لها الزهرة فوقعت فی قلوبهما فجعل کل واحد یخفی عن صاحبه ما
فی نفسه ثم راوداها فقالت لا امکنکما حتی تعلمانی الاسم الذی تعرجان به الی السماء و تهبطان فاستعفا
ثم اجابا ففعلا فمسخها الله کوکبا و قطع اجنحتهما ثم سألا التوبة من ربهما فخیرهما بین عذاب الدنیا و الآخرة
فاختارا عذاب الدنیا فاوحی الله الیهما انطلقا الی بابل فانطلقا فهما منکوسان بین السماء و الارض یعذبان
الی یوم القیمة. یوسف الجوزی ایتدی جدم رحمه الله دیدیکه بو حدیث صحیح دکلدر اسنادنده فرج بن فضاله وار در
ابن معین انی استضعاف ایتمشدر. و فرج کبی اسنادنده سنید بن داود که ابو داود دخی انی استضعاف
ایدوب نسائی بونک ایچون ثقه دکلدر دیدی اما حدیث سهل که نبی علیه السلامک لعن الله سهیلا کان عشارا
بالیمن. قولی ایچون جد یوسف جوزی دیرکه کیرو دخی کبی بو دخی موضوعاتنده در رسول الله صلی الله علیه و سلم دن مرفوعا
و موقوفا اتصالی صحیح دکلدر. اخراجنده ابراهیم بن یزید الجوزی منفرددر و محدثیندن جد یوسف جوزیدن
غیری دیرکه بونک اسنادنده ابن معیث وار در که کذاب و زندیق ایدی. و احادیث وضع ایدر ایدی
و شریعته شین و عیب قصد ایدر ایدی یوسف جوزی دیرکه قصه هاروت و ماروت بزه روایت
اولندی و آنده زهره نک کوکبه مسخ اولندیغی بوغیدی و بن شیخ موفقدن ایشیدوب قرائت ایتدم احمد بن
حنبلدن اسنادنده و احمد بن حنبل نافعدن اسنادنده و نافع عبد الله بن عمردن که انه سمع النبی صلی الله علیه و سلم
یقول ان آدم لما اهبطه الله الی الارض قالت الملائکة یا رب اتجعل فیها من یفسد فیها و نحن اطوع لک
من بنی آدم فقال الله تعالی هلموا ملکین منکم حتی نهبطهما الی الارض فننظر کیف یعملان فاختاروا هاروت
و ماروت فاهبطا الی الارض و مثلت لهما الزهرة امرأة من احسن البشر فسألاها نفسها فقالت لا و الله
حتی تکلما بهذه الکلمة من الاشراک فقالا لا و الله لا نشرک بالله شیئا فذهب عنهما ثم رجعت بصبی
تحمله فسألاها نفسها فقالت لا و الله حتی تقتلا هذا الصبی فقالا لا و الله لا نقتله ابدا فذهبت ثم رجعت
بقدح خمر تحمله فسألاها نفسها فقالت لا و الله حتی تشربا هذا القدح فشربا ثم سکرا فوقعا علیها و قتلا الصبی
و تکلما بالکلمة فلما افاقا قالت لهما و الله ما ترکتما شیئا مما ابیتماه الا فعلتما حین سکرتما فخیرا بین عذاب الدنیا
و بین عذاب الآخرة فاختارا عذاب الدنیا الحدیث یوسف جوزی دیرکه جدم زاد المسیرده ایکی قول
ذکر ایتدی بری عبید الله بن عبد الله بن عتبه دن که هاروت و ماروت حکم ایتمکده خلقه جور ایتدیلر و بر قول
بودرکه معصیته همت ایتدیلر لکن اشلمدیلر یوسف جوزی دیرکه مباشرت زنا و قتل نفس و شرب خمردن
ملائکه یه قول اخیر ایقدر. و جلال الدین محمد بن اسعد الصدیقی الدوانی عقاید عضدیه شرحنده ذکر ایدرکه

هاروت وماروت قصه‌سندن مشهور اولان که بونلر علماء وزهاد و دیانه اعظم ملائکه دن ایکن بنی آدم
مبتلی اولدوغی شهوته بونلرک ابتلاسی وشرک وقتل وزنا وشربدن نهی اولنمشلر ایکن وجه ارضده
تجوز اولان زهره‌یه مراوده ایله شرب خمر وزنا وقتل نفس وسجده صنم ایتدکلری واسم اعظم ایله که سمایه عروج
ایدرلردی اول اسم اعظمی زهره‌یه تعلیم ایتدکلری وزهره اول اسمی تکلم ایله سمایه صعود ایدوب الله تعالی
زهره‌یی کوکبه مسخ ایتدوکی وهاروت وماروت صعوده قادر اولمدقلری جمیعا غیر معقول نامقبولدر دیو اکثر
محققین قائل دکللردر زیرا بر فاجره سمایه صعوده وبلکه تعلم اسم اعظمه وتکلمنه نیجه قادر اولور ابو العباس
احمد بن تیمیه بو ملکلرک ارضه سبب هبوطلرنده ذکر ایدر که اول زمانده وجه ارضده سحر شایع وفاش اولوب
ناس سحره اشتغال وانکله امور غریبه استنباط ایدوب وبونلر دعوای نبوت کثیر اولدی والله تعالی
ناسه ابواب سحری تعلیم ایچون بو ایکی ملکی کوندردی که حتی سحره کفره‌یه معارضه ده قوت وتمکن حاصل اوله
وبعضلر دیمشلر که بونلر ایکی رجل ایدیلر ملک تسمیه اولندقلری صلاحلری ایچون ایدی وبو قولی وما انزل علی الملکین
آیتنده کسر لام ایله قرآءت تأیید ایدر انتهی کلام الدوانی ویوسف جوزینک معتقدیدن قرآءت
ایتدوکی حدیثده زهره‌نک کوکبه مسخ اولمدوغی وجد یوسف الجوزی زاد المسیرده ایراد ایتدوکی ایکی قولدن
قول ثانیده معصیته همت ایتمشلر ایکن اشلمدیلر دیدوکی تحقیق جلال دوانی‌یه توفیق اولنمقدن بعید دکلدر
ابن عباس دیر که هاروت وماروت فتنه معارفه‌دن صکره اختشامه ایرشدکده سمایه صعوده همت ایتدیلر
واجنحه‌لری کندولره مطیع اولمیوب نیه مبتلی اولدقلرین بیلدیلر وادریس علیه السلامه عزیمت وتوجه ایتدیلر
وکندولر ایچون الله تعالی دن شفاعت ایتمه‌سین رجا ایتدیلر ودیدیلر که بز سنی کورورز که جمیع اهل ارضک
عباداتندن سمایه صعود ایتدوکی مقدار سنک عباداتکدن صعود ایدر بزه شفاعت ایله وادریس
انلر ایچون شفاعت ایدوب الله تعالی انلری عذاب دنیا ایله عذاب آخرت بیننده تخییر ایتدی وانلر
عذاب دنیایی اختیار ایتدیلر زیرا بیلورلردی که عذاب دنیا منتهی ومنقطع اولور وبابلده الآن معذبلردر
ابن عباسدن ابو صالح روایت ایتدیکه ابو صالحه معاذ مرفوعا روایت ایتدی وموقوف اصحدر قال
علیه السلام جاءهما جبریل فبکیا وبکی معهما فقال لهما ما هذه البلیة التی اجحفت بکما وما هذا الشقاء فان الله
ارسلنی الیکما یخیرکما بین عذاب الدنیا وان تکونا عنده فی الآخرة فی المشیئة ان شاء عذبکما وان شاء
رحمکما وان شئتما عذاب الآخرة فاختارا عذاب الدنیا وان یکونا عند الله فی المشیئة قال فهما ببابل
فارس معلقان بین جبلین فی غار تحت الارض یعذبان طرفی النهار الی الصیحة فلما رأت الملائکة ذلک
خفقت باجنحتها ثم قالت اللهم اغفر لولد آدم فذلک قوله تعالی ویستغفرون لمن فی الارض الحدیث
دیر روایتده ملائکه بنی آدمه تعجبا دیدیلر که بنی آدم بو دکلو شهوته مبتلی ایکن اللهه نیجه طاعت وعبادت ایدرلر
ابن مسعود دیر که اعتراضلرینه اعتذار ایچون اطراف عرشی درت بیک ییل دور ایتدیلر وهاروت وماروتک
کیفیت عذابلرنده بر نیچه قول اوزره اختلاف واردر قول اول ابن مسعودکدر که بو ایکیسی قیام ساعته دک
کیسولرندن معلق واوتخته دورلر وقول ثانی قتاده‌نکدر که سلاسل آهن ایله آیقلرندن باشلرینه دک مکتب و
مقید درلر قول ثالث مجاهدکدر که آتش ایله مملو بر چاهک ایچنده معذبلردر ابو اسحق ثعلبی حکایه ایدر که تعلم
سحر ایچون بر شخص انلره قصد وتوجه ایدوب واردقده آیقلرندن معلق بولدیکه کوزلری کوکلوک ودریلری

فقره

قبقره واغزلری ایله آب آراسی درت برمق مقدار زندن یاده دکل متصل العطش دیو صیحه وفریاد ایدرلر
واولدقلری مکانک دهشتی اول واران شخصی قورقودوب ایدی که لا اله الا الله وهاروت وماروت
انک کلامن واسم اللهی ذکر ایتدوکن ایشیدوب وفوق الحد مضطرب اولوب سن کیمسن دیو سؤال ایتدیلر اولدخی
امت محمدنم دیو جواب ویردی محمد بعث اولندیمی دیو سؤال ایتدیلر اولدخی نعم بعث اولندی دیدکده
الحمد لله دیو استبشار ایتدیلر ومحمد نبی ساعت ومقطع رسالت در انقطاع عذابمز قریب اولدی دیدیلر
ابن الوردی خریدة العجائبده بئر بابل ترجمه‌سنده ایراد ایتدی مفسرینک قولی بودر که بر شخص تعلم سحر اراده
ایدوب ارض بابله کلدی وهاروت وماروته داخل اولدی ولا اله الا الله دیدکده هاروت وماروت
اضطراب شدید ایله مضطرب اولدی واول شخصه کیم اولدوغنی سؤال ایدوب اول دخی امت محمددن
ایدوکن اخبار ایدوب انلر دخی استبشار ایتدکده اول شخص انلره دیدیکه تعلم سحر ایتمک مرادمدر انلر ایتدی
اللهدن خوف ایله وکفری اختیار ایتمه واول شخص ایتدی البته تعلم سحر لابددر انلر اوچ دفعه منع ایتدیلر
واول شخص رجوع ایتدی دفعه رابعده انلر اول شخصه شو تنوره بول ایله دیدیلر اول شخص دخی تنوره بول
ایتدوکی حین کندودن بر نور چیقوب سمایه صعود ایتدی وبر دود سیاه نازل اولوب کندویه داخل
اولدی واول شخص بو حالی انلره اخبار ایتدی انلر دیدیلر که سندن چیقن نور ایمان ایدی وسکا داخل اولان
دخان ظلمت کفر ایدی وار امدی سحری بلدک دیدیلر فتنخ تفضیل الملائکه علی البشر او بالعکس
اهل قبله بونده اختلاف ایتدیلر حسن بن بصری دن مرویدر دیمشکه جمله ملائکه بنی آدمدن افضلدر وبو قول معتزله
قولیدر لن یستنکف المسیح ان یکون عبدا لله ولا الملائکة المقربون آیتی ایله احتجاج ایدرلر که بو آیه کریمه ده ملائکه‌نی عیسی اوزرینه
تفضیل واردر زیرا عیسی علیه السلام عبادتنده استنکافدن تأکید طریقیله منفیدر وتأکید شیء اولمز الا کندودن
افضل واقوی اولان شیء ایله اولور که عیسی ملائکه‌دن نفیده مؤکددر دیرلر ودخی ملائکه نوردن وبنی
آدم ترابدن مخلوقدر نور ترابدن افضل وملائکه بنی آدمدن افضلدر که اللهه عصیان ایتمزلر وبنی آدم عصیان
ایدر دیرلر ابن عباس دیرکه بر قوم عیسی علیه السلامه وملائکه‌یه عبادت ایدرلر ایدی عبادت وتزیین ابلغ معنی ایله
رد ایچون بو آیه کریمه نازل اولدی که اللهه عبادتدن مسیح وملائکه استنکاف ایتمزلر ایکن نیجه معبود اولورلر
دیمکدر دیو یوسف الجوزی مذهب معتزله رد ایتدی بو مقدار ایله اکتفا ایتمش اما بونکله معتزله مسیح ایچون نفیده
مؤکددر دیدکلری مندفع اولمز اللهم بونکله دفع اولنه که مؤکد منه مؤکددن افضل اولمق نفیده دکل اثباتده در
زیرا تأکید زیاده وضوح وجود افاده ایچوندر زیاده عدم افاده ایچون اولمقده نفع یوقدر که نفس عدمده
قلت وکثرت متصور دکلدر نته کیم حضرت یعقوب علیه السلامدن حکایة الله تعالینک قال انی لیحزننی
ان تذهبوا به فاخاف ان یأکله الذئب وانتم عنه غافلون قول کریمی کبی که اخوه یوسف علیه السلام آنی ایلتمه‌لری
لازمک معادی اولان تأکید ایله یعقوب کندو تأکید حزنی بیان وکمال وضوح حزنن ایذان ایدر و
لن ترانی ده اولان تأکید تأبید محدود معناسنه‌در زیاده عدم رؤیت ده یا نقصان عدم رؤیت معناسنه
دکلدر ویاخود مؤکد منهک مؤکددن نفیده دخی فضیلتی تسلیم اولنسه تقدیرجه بو ایله دفع اولنه که
معطوف اولان منفی که لا انفیله ملائکه‌در معطوف علیه اولان منفی که لن نفیله مسیحدر نفیده متحد
اولدقلری کبی تأکیدده دخی متحد اولوب معطوف اولان لاء نفی مانع اولمیوب معطوف معطوف علیه

حكمنده اولمق ايله بريسى آخردن مؤكد اولمز ديو قول معتزله رد اولنه وابن عباس ديركه جمله بنى آدم جملهٔ ملائكه دن افضلدر
وبو قول احمد بن حنبلدن وشافعيدن ومالكدن اولان ايكى روايتك بريدر وابن عباس واذ قلنا
للملائكة اسجدوا لآدم فسجدوا الا ابليس آيتى ايله احتجاج بجودى سجود تحيت دكل بلكه مسجود له كه آدمك ساجد كه ملائكه
اوزره تفضيلى ايچون دردر يوسف الجوزى ديركه جدم ابن عمردن اسناده بلغا ابنا ايدى ايدركه ابن عمر دخى
رسول اللهدن صلى الله عليه وسلم روايت ايتدى قال عليه السلام قالت الملائكة يا رب اعطيت بنى آدم
الدنيا فاعطنا الآخرة قال الله تعالى لا اجعل صالح ذرية من خلقته بيدى كمن قلت له كن فكان الحديث بو دخى
ابن عباسك قولنى مؤيددر وبر وجهى دخى بودركه ملائكه بنى آدم ايچون استغفار خدمتن ايدرلر مخدوم ايسه خادمدن افضلدر
وابن عباس كيفيت فضيلت ملائكه وبشرده وارد اولان حديث ايله دخى ملائكه اوزره بنى آدمى تفضيله استدلال
ايدر وجدم يوسف جوزى رحمه الله واهيه ده ذكر ايتديكه اول حديث رسول اللهدن صلى الله عليه وسلم
صحيح دكلدر اسنادنده عبد المجيد بن رواد واردر ابن حبان ديديكه عبد المجيد اخبارى قلب ايدر ومشاهيردن
مناكيرى روايت ايدر ايدى پس تركه مستحق اولوب نقل اولنماسى اولىدر ودارقطنى ديديكه موقوف
اولماسى اصحدر وصحتى تسليم اولنورسه معناسى بنى آدمك خواصى ملائكه نك خواصندن افضلدر ديمك
اولوركه شافعيه قتنده مختار بودر وابو حنيفه رحمه الله دخى بونك اوزرينه نص وقطع ايدوب ديديكه
مرسلين ونبيين كبى خواص بنى آدم جملهٔ ملائكه دن افضلدر زيرا بونلر رسل اللهدرلر قنى قالديكه
ملائكه دن افضل اولميه لر الله تعالى بونلرى وصمتدن عصمتك اعلا رتبتى ايله معصوم قلمشدر زيرا
بونلر عباد الله اوزرينه حجج اللهدرلر وبونلردن برزله اوزره معاتب اولان امكان وثبوتده مستوى
الطرفين اولا شيده معاتبدر ودخى ديديكه خواص ملائكه جبرئيل وميكائيل وامثالى عوام بنى آدمدن
بنى آدمدن افضلدر وبنى آدمدن مؤمنين عوام ملائكه دن افضلدر وابن عباس بنى آدم ايمان بالغيبه
مبتلادر وانلرده نوازع شهوت هويدادر وملائكه ده بونلر معدوم وناپيدا درديدوكى خواص ملائكه
عوام بنى آدمدن افضل ايدوكنه علت اولمق بعيد دكلدر وبالجمله جانبينك كيفيت تفضيلنده
امام اعظم همام اكرم ابو حنيفه نعمان بن ثابت رحمه الله ذكر ايتدوكى اعدلدر

منظرهٔ تاسعه فردوس وجنان وعباد اللهه اولان انعام واحسان ذكريدر

جنت سماده ايدوكنده بين العلما اختلاف يوقدر قول الله تعالى عند سدرة المنتهى عندها
جنة المأوى بونى مبيندر وبر دليل بودركه جنت دار نعيمدر جهة علوده اولميجه اولمز نار بوكه مخالفدركه
سجن وفجاردر سفله ده اولور ومعتزله وجهميه ديرلركه جنت ونار الآن مخلوق دكلدر بلكه يوم الجزا خلق اولنور
وتأبيد تورلرى ايچون ايتدكلرى ترديد وتقسيم ادلهٔ قويه ايله مدفوعدركه كتب كلاميه ده مذكور ومشروحدر
وجنتك الآن مخلوق اولماسنه احتجاجلرى تلك الدار الآخرة نجعلها للذين لا يريدون علوا
فى الارض آيتيدر وجعلى خلق معناسنه اخذ ايدوب لفظ مستقبل ولمعله يوم قيامتده خلق اولنور
ديرلر رد مذهبلرينه دليلمز اعدت للمتقين آيتيدركه معد اولمز الا موجود اولور ومعتزله احتجاج ايتدكلرى
آيتده مراد مستقبلده خلق اولنماسى دكلدر بلكه تأبيده خلق اولنه وعن مستقبل ايله اهل جنت اولنلر
ايچون حكايتدركه بين الآيتين تناقض واقع اولمز مخلوق وموجود ايدوكى چونكه ثابت ودليل واضح ايله

زليل لغزيدن پاى دركل ... الاسم الزلة
راقموز

مؤيددر دخولنه مستحق اولان اهل اولنلر طيب عيش وتنعم ايله ايده مخلد ومؤبددر نته كم اهل نار على الابد انواع
معذب وگرفتاردر وجهم بن صفوان ديركه جنت ونار يوده فنا طارى اولور تا كه ايكيسنك خرابلرى
ابديتى الله تعالى يه شريك اولميه رد قولنه دليلمز جنات الفردوس نزلا خالدين فيها ابدا آيتيدر وآيات
كثيره ده ابدا لفظى واقع اولدوغيدر فنا وهلاك طارى اولمسى مشاركته مؤدى اولمق ايچون ديو ذكر ايتدوكى
مسلم دكلدر زيرا خالق واجب الوجود وواجب البقا ومستحيل العدمدر مخلوق ايسه جايز الوجود وجايز
البقا وجايز العدمدر وجوب ايله جوازده تضاد واردركه مانع مشاركتدر وفضايل جنتده اخبار و
آثار وارددركه هر برى باعث تصفيهٔ عقايد اولى الابصاردر احمد بن حنبل اسنادنده ديركه قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم جنات الفردوس اربع ثنتان من فضة حليتهما وآنيتهما وما فيهما وثنتان من ذهب
حليتهما وآنيتهما وما فيهما وليس بين القوم وبين ان ينظروا الى ربهم الا رداء الكبرياء على وجهه
فى جنة عدن الحديث صحيحينده اخراج ايتديلر وكذلك صحيحينده اخراج اولنمشدر ابى موسى حديثى نبيدن صلى الله
عليه وسلم قال عليه السلام ان للمؤمن فى الجنة لخيمة من درة واحدة مجوفة عرضها وفى رواية طولها ستون ميلا
فى كل زاوية منها للمؤمن اهل ما يرون الآخرين يطوف عليهم المؤمن الحديث وكذا صحيحينده اخراج اولنمشدر
ابى هريره حديث نبيدن صلى الله عليه وسلم قال عليه السلام ان الله عز وجل يقول اعددت لعبادى الصالحين
ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب بشر واقرؤا ان شئتم فلا تعلم نفس ما اخفى لهم من قرة اعين
الحديث اگر سؤال اولنه كه جنتده اولانك اعلاسى نظردر قلبه خطور ايدركه نظرى گوررز ولا خطر
على قلب بشر نيجه درست اولور جواب بودركه بزه وقت نظرده بر لذت واستغراق حاصل اولوركه
قلب بشره خطور ايتمز وكذا صحيحينده اخراج اولنمشدر ابو هريره دن واول نبيدن صلى الله عليه وسلم
قال عليه السلام ان اول زمرة يدخلون الجنة على صورة القمر ليلة البدر ثم الذين يلونهم كاشد كوكب درى
فى السماء اضاءة قلوبهم على قلب رجل واحد لا اختلاف بينهم ولا تباغض لكل امرئ منهم زوجتان من الحور
العين يرى مخ سوقهن من وراء العظم واللحم من الحسن يسبحون الله بكرة وعشيا لا يسقمون ولا يمتخطون
ولا يبولون ولا يتغوطون ولا يتفلون ولا يمتخطون آنيتهم الذهب والفضة وامشاطهم الذهب و
وقود مجامرهم الالوة ورشحهم المسك على خلق رجل واحد على صورة ابيهم آدم ستون ذراعا فى السماء الحديث
وكذا صحيحينده اخراج اولنمشدر ابى ذر حديث نبيدن صلى الله عليه وسلم قال عليه السلام ادخلت الجنة
فاذا فيها جنابذ اللؤلؤ وترابها المسك الحديث وينه صحيحينده اخراج اولنمشدر ابى سعيد خدرى
حديثى نبيدن صلى الله عليه وسلم قال ان اهل الجنة ليتراءون اهل الغرف من فوقهم كما تراءون الكوكب
الدرى الغابر فى الافق من المشرق والمغرب لتفاضل ما بينهم يوسف جوزى نقلى اوزره لفظهٔ غابر ايله
وكندوسى ديركه بو لفظله روايت اولندى زيرا غابر لغتده باقى ديرلركه آندن غيبتيه فى الحقيقه ايدوكى
كبى سياق وسباق حديثه چندان ملايم دكلدر وحميدى اخراج ايتدوكى ابى سعيد خدرى حديثنده
مشهور اولان الكوكب الدرى الغارب فى الافق الشرقى والغربى كلماتيدر راقم الحروف
مطالعه سى اوزره بو ايكى روايتدن ايسه شراح احاديثدن غابر لفظنى غين معجمه وباء موحده ايله
غبور ومندر ديو شرح ايدن شارحك تحقيقى احرى دركه غابردن مراد ضوء فجرك

اقندن صكره كوكبك افقده باقي ومستنير اولمه سي در وحديث مذكورك تتمه سيدركه قالوا يا رسول الله
تلك منازل الانبياء لا يبلغها غيرهم فقال عليه السلام بلى والذي نفسي بيده رجال امنوا بالله وصدقوا
المرسلين الحديث اي يبلغها رجال ذكر وصحيحينده اخراج اولنمشدر • سهل بن سعد وابي سعيد وابي هريره دن
حديثدر كه نبيدن صلى الله عليه وسلم قال ان في الجنة لسوقا يأتونها كل جمعة فتهب فيها ريح الشمال فتحثو
في وجوههم وثيابهم فيزدادون حسناً وجمالاً فيرجعون الى اهليهم وقد ازدادوا حسناً وجمالاً فيقولون لهم
والله لقد ازددتم بعدنا حسنا وجمالا فيقولون وانتم والله لقد ازددتم بعدنا حسنا وجمالا الحديث •
اخراجنده مسلم منفرددر • وسعيد بن مسيبدن مرويدركه ابو هريره يه ملاقي اولوب ابو هريره اكا ديركه الله تعالى بني
وسني جنتك سوقنده سنكله بني بيلمي جمع ايده سعيد ديديكه جنتده سوق وارميدر ابو هريره ايتديكه نعم واردر
رسول الله صلى الله عليه وسلم بكا خبر ويرديكه اهل جنت قچنكه جنته داخل اولورلر فضل عملاري ايله جنتده نزول
ايدرلر صكره دنيا ايامندن يوم جمعه مقداري مكثه انلره اذن ويريلور كه رب خالقلريني زيارت ايدرلر •
وانلره عرش الهي كوريلور وانلر رياض جنتدن بر روضه ده ايكن الله تعالى انلره تجلي ايدوب ظاهر اولور
وانلر ايچون نوردن باشقه منابر ولؤلؤدن باشقه منابر وياقوتدن باشقه منابر وزبرجددن باشقه منابر
وذهبدن باشقه منابر وفضه دن باشقه منابر وضع اولنور • وانلره دني نوعيكن ايچلرنده اك ادنى
كثبان مسك وكافور اوزره جلوس ايدرلر وقبلري منكسر اولماق ايچون بن جهة الجلوس انلردن افضل
اولانلر كرسيلر صاحبلري انلره كوستر فرلر • وابو هريره ايتديكه ديديكه يا رسول الله ربمزي كورمسوز بيورديكه
شمس وليلة بدرده قمري كورمكده شك ايدرميسز ديدم لا بيورديكه كذلك ربكزي كورمكده شك ايتمزسز
واول مجلسده كمسه قالمز كه الله تعالى اكا محاضره ومشاهده اولميه وبلا حجاب وترجمان مكالمه ايتميه حتى ايچلرندن
بر رجله يا فلان بن فلان اكرميسن اول كوني كه شويله ديدك وبويله سويلدك ديوب دنياده ايتدوكي
بعض غدرلري تذكير ايدر واول ديركه يا رب بني يرلغمدكمي والله تعالى ديركه بلى سعة مغفرتم ايله منزلك
بو رتبه يه ايرشدي وبو حال اوزره ايكن بونلرك اوزرلرينه بر سحاب قابلوب اوزرلرينه بر طيب ياغدرركه
انك مثلي رائحه سي كبي بر طيب قطعا بولمزلر • وبعده الله تعالى ديركه قالقك سزك ايچون كرامتدن
اماده ايلديكلرمه وارك واشتها ايتدكلري اخذ ايدك پس اهل جنت سوق جنته كلورلر اول سوقك
اطرافني ملائكه اول سوقده كوزلر مثلني كورمامش وقولاقلر ايشتمامش وقلب بشره خطور ايتمامش نسنه لر
كورورلر • واهل جنت اشتها ايتدكلري كندولره طاشنوب كلورركه انده بر نسنه بيع وشرا ايله دكلدر
وبو سوقده اهل جنت بعضيسي بعضيسنه ملاقي اولور • ومنزلة مرتفعه صاحبي اولان اقبال ايدوب كندنك
مادوني اولانه ملاقي اولور مع هذا انلرده دني يوقدر لكن ادنى منزلده اولان لباسني تعجب ايدر
حتى كندويه لباسندن انك لباسي احسن كلور ايدوكي ظاهر اولنجه مكالمه وحديثلري قطع اولنمز زيرا
جنتده بر كمسه محزون اولمق لايق دكلدر • انلر صكره اهل جنت منصرف اولوب هر بري منازلنه رجوع ايدر
ورفيقلري كلندره توجه وتلاقي ايدوب ديرلركه مرحبا واهلا شويله كلديكزكه بزدن مفارقتكزده اولان
جمالكزدن بو جمالكز افضلدر • وانلر ديرلركه بو كون ربمز حضورنده جلوس ايتدك اول منقلب اولدوغمز
كبي بزده منقلب اولمق حقمز اولديكه افضليت جمالمزدر بو حديث طويل مصابيحده دخي بويله در واحمد بن حنبل ديركه

بكا

بكا ابو النضر واكا زهير واكا سعد ابو مجاهد واكا ابو المدله خبر ويرديكه ابو مدله ابو هريره دن ايشتدي ديركه ديدم
كه يا رسول الله جنتدن بزه خبر وير كه بناسي نه در • بيورديكه بر كرپيچي التوندن وبر كرپيچي كمشدن وملاطي
يعني صواسي مسك اذفردر • وحصباسي لؤلؤ وياقوتدر • وترابي زعفراندر اكا داخل اولانلر متنعم اولور واندوه
بلمز كورمز • وانده مخلد اولوب موت طاري اولمز • وثيابي اسكيوب چورومز • وشبابنه فنا
وتغير عارض اولمز الحديث • جد يوسف جوزي اسنادنده ابي سعيد خدريدن انبا ايتدي قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم ان في الجنة مائة درجة ما بين كل درجتين كما بين السماء والارض وان جنة الفردوس اوسطها
واعلاها سماء وعليها يوضع العرش يوم القيمة ومنها تتفجر انهار الجنة وفي المصابيح والفردوس اعلاها درجة منها تفجر
انهار الجنة الاربعة ومن فوقها يكون العرش فاذا سئلتم الله فاسئلوا الفردوس انتهى في المصابيح فقال له
رجل بابي وامي انت يا رسول الله هل فيها خيل قال نعم والذي نفسي بيده ان فيها لخيلا من ياقوتة حمراء ترف بهم بين
خلال ورق الجنة يتزاورون عليها فقال له رجل هل فيها من ابل قال نعم والذي نفسي بيده ان فيها لابلا
من ياقوتة حمراء رحالها الذهب والفضة عليها نمارق الديباج ترف بهم بين خلال ورق الجنة يتزاورون
عليها فقال له رجل هل فيها صوت قال نعم ان الله يوحي الى شجرة في الجنة ان اسمعي عبادي الذين اشغلهم
ذكري في الدنيا عن عزف المزاهر والمزامير بالتسبيح والتقديس الحديث • وجد يوسف جوزي اسنادنده
ابن مسعوددن يوسف جوزيه انبا ايتدي قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم • انهار الجنة تتفجر من جبل مسك
وفي رواية وتجري في غير اخدود الحديث • ابن عباس ديركه خمر جنت • كتبدن ابيضدر • وابن عباسدن
مرويدر ديركه جنان يديدر • برى دار الجلالدر وبرى دار السلامدر • وبرى جنت عدندر كه قصبه جنتدر • و
جنانه مشرفدر وبرى جنت المأوى در • وبرى جنت الخلددر • وبرى جنت الفردوسدر • وبرى جنت النعيمدر
ودخي ديركه نخل جنتك جذوعي زمرد اخضردندر • وكربي يعني شاخلري ذهب احمردر • وسعفي يعني
بركلري اهل جنت كسوه سيدر • وسهل بن سعد نبيدن صلى الله عليه وسلم روايت ايدركه قال عليه السلام
ان في الجنة ثمانية ابواب فيها باب يسمى الريان لا يدخله الا الصائمون الحديث صحيحينده اخراج ايتديلر
وانس بن مالك روايت ايدر • قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يدخل اهل الجنة الجنة على طول ادم
ستين ذراعا وعلى حسن يوسف وعلى ميلاد عيسى ثلثا وثلثين سنة وعلى لسان محمد عليه السلام الحديث
وانس روايت ايتدي قال قال عليه السلام اذا دخل اهل الجنة الجنة يشتاق الاخوان بعضهم الى بعض فيسير سرير هذا
الى سرير هذا وسرير هذا الى سرير هذا حتى يجتمعان فيتكي هذا ويتكي هذا فيقول احدهما لصاحبه تعلم متى غفر لنا
فيقول صاحبه نعم يوم كذا وكذا في موضع كذا وكذا الحديث • وابن عمر روايت ايتدي قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم ان ادنى اهل الجنة منزلة لمن ينظر في ملكه الفي سنة يرى اقصاه كما يرى ادناه
وان افضلهم منزلة من ينظر الى وجه الله عز وجل في كل يوم مرتين الحديث • وجنتده توالد ايچون ايكي
قول واردر قول اول انده توالد اولمقدر زيرا ولادت محل اقذاردر وجنت مقر طهردر قول ثاني
انده توالد اولمقدر • وحديث بوكا دالدركه احمد ديديكه علي بن عبد الله بكا خبر ويردي • واكا معاذ بن
هشام خبر ويردي معاذ ديركه بكا بابام عامر احوالدن خبر ويردي كه عامر ابي بكر الصديقدن رضي الله
عنهم وابي بكر ابي سعيد خدريدن روايت ايدر قال قال عليه السلام اذا اشتهى المؤمن الولد في الجنة

كان حمله و وضعه و سنه فی ساعة واحدة كما یشتهی كذا فی المصابیح وفیه ایضا قال اسحق بن ابرهیم
فی هذا الحدیث اذا اشتهی المؤمن فی الجنة الولد كان فی ساعة ولكن لا یشتهی [جنتده تعلق حاجت ایله جنتده اولان بساتینده]
[بحث فیه یدین حوروی ایجاب ایتمك ایچون مختار اخیار اولوزره اقتصار اولنور] منظرهٔ عاشر نار ایچون معد و آماده اولان نار ذكریدر
ابی هریره دن مرویدر قال كنا جلوسا عند النبی صلی الله علیه وسلم فسمعنا وجبة فقال رسول الله
ماهذا قلنا الله و رسوله اعلم قال علیه السلام هذا حجر ارسل فی جهنم سبعین خریفا والآن انتهی الی قعرها
اخراجنده مسلم منفرددر، بو حدیث نارك ارضده اولدوغنه دلالت ایدر، و ابن سلام دخی بونك
اوزرینه نص ایدوب توریته ده دخی بویله در دیدی، اگر خاطره لایح اولسه كه حدیث معراجده رسول الله
صلی الله علیه وسلم لیلهٔ معراجده ناری سماده گوردوكی مذكوردر ارضده اولمسی ایله نیجه تطبیق اولنور دفع خاطره
بودركه رسول علیه السلام رأیت الجنة والنار دیدی فی السماء ردیدی، وجد یوسف جوزی اسنادندن
شعبه دن یوسف جوزی یه اخبار ایتدی، شعبه دیدیكه بركمسه بكا اخبار ایتدیكه عباد بن الصامتی بیت المقدسك
حائط شرقیسنده گوردكه بكا ایدر ودیرایدیكه رسول الله صلی الله علیه وسلم جهنمی گوردوكی بره بورادن
اخبار ایتدی احتمالدركه الله تعالی لیلهٔ معراجده جهنمی رسوله علیه السلام آنده گوسترمش اوله نته كم بیت
المقدسی انگ ایچون مجلی قلدی بوخود اظهار قدرتده ابلغدر، و دخی نار ارضده ایدوكنه بردلیل بودركه
نار محبدر و محبس اولمز الا جهتهٔ سفلیده اولور جنت بوكه مخالفدر كه بستاندر و بستان جهتهٔ
علوده اولور، و مجاهد لها سبعة ابواب تفسیرنده ابن عباسدن روایت ایدر ابن عباس دیركه
ابواب دركاتدركه بعضی بعضنك فوقنده در، و درك اول جهنمدر، صكره لظی در، صكره حطمه در،
صكره سعیر در صكره سقردر صكره جحیمدر صكره هاویه در، یوسف الجوزی دیركه شیخم اولا ابی الیمن زید
بن الحسن الكندیدن قرآت ایتدم و اول دخی دیدیكه شیخم اولا ابو المنصور بن جوالقیدن قرآت
ایتدم اول دیدیكه جهنمك اشتقاقی عربك ركیة جهنام قولندندركه كسر جیم ایله در فتح ركیه یعنی بر
بعید القعر یعنی دیبی ایراق و درین اولسه ركیة جهنام دیرلر، و صحاح جهنم اسماء ناردندركه انكله
الله تعالی عبادنی تعذیب ایدر دیو مذكوردر، اما لظی ایچون جوهری دیركه اسماء ناردن براسمدر معرفه در
منصرف اولمز و اصلی تلهبدندر یالكلنمقدر، و حطمه حطمدندر كه كسردر زیرا ایچنه دوشنی كسر ایدر
و سعیر تسعردندر تسعر توقددركه آتش طوتوشمقدر و سقر بعددندر، و جحیم ایچون جوهری دیركه هر نار
عظیمه كه بر اترده یعنی بر ایرده واقع اوله اول جحیمدر، فابنوا له بنیانا فالقوه فی الجحیم آیتنده اولان جحیمدندر
و جاحم لغتده قتی اسی اولان مكانه دیرلر، و هاء الف لام سز معرفه در، الله تعالینك فامه هاویه قولنده
اولدوغی كبی و ذكر نارده احادیث نبویه واردر، ابی هریره روایت ایتدی قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم ناركم هذه ما یوقد بنو آدم جزء واحد من سبعین جزأ من حر نار جهنم قالوا والله
یا رسول الله انها لكافیة قال انها فضلت علیها بتسعة و ستین جزأ كلهن مثل حرها الحدیث صحیحنده
اخراج ایتدیلر و كبیر و صحیحنده اخراج اولنمشدركه ابی هریره روایت ایتدی قال قال النبی علیه السلام اشتكت النار
الی ربها فقالت یا رب اكل بعضی بعضا فنفسنی فاذن لها ان تتنفس بنفسین نفسا فی الشتاء و نفسا
فی الصیف فاشد ما تجدون فی الحر فمن نار جهنم و اشد ما تجدون فی البرد فمن زمهریرها الحدیث، بو حدیثك

مصابیحده

مصابیحده مرقوم اولان عباراتی بودر اشتكت النار الی ربها فقالت یا رب اكل بعضی بعضا فاذن لها
لها بنفسین نفس فی الشتاء و نفس فی الصیف اشد ما تجدون من الحر و اشد ما تجدون من الزمهریر،
مصابیحده صفت نارده مسطور اولان احادیثدندر، عن سعید عن النبی علیه السلام قال لسرادق النار اربعة جدر
كثف كل جدار مسیرة اربعین سنة، وعنه انه علیه السلام قال لو ان دلوا من غساق یهراق فی الدنیا لانتن
اهل الدنیا، وعن ابن عباس ان رسول الله صلی الله علیه وسلم اقرأ هذه الآیة اتقوا الله حق تقاته
ولا تموتن الا و انتم مسلمون، قال علیه السلام لو ان قطرة من الزقوم قطرت فی دار الدنیا لافسدت
علی اهل الارض معایشهم فكیف بمن یكون طعامه، و مذهب اهل حق بودركه نار مخلوقه و الآن موجوده در
و معتزله و جهمیه دیرلركه دخی خلق اولنمدی زیرا عبادی ایچون دار تعذیب و جزادر و شمدی انك وقتی
دكلدركه مخلوق اوله رد مذهبلرنده اهل حق دیركه اعدت للكافرین آیتی مخلوق ایدوكنه دلیلدر، زیرا
معد اولمز الا موجود اولور والله اعلم منظرهٔ حادی عشر اصللری ابلیس لعین اولان گروه مكروه
جن و شیاطین ذكریدر علماء لغة دیرلركه جنك اصلی استتاردندر و جنین دخی بوندندر زیرا
بطن امده مستتردر، و مجن دخی بوندندر، زیرا حاملنی سهام طوقنمقدن ستر ایدر، و جنه دخی بوندندر
زیرا ارضی برگ و اوراقی ایله ستر ایدر، جوهری دیركه بو نمره جن تسمیه اولندوغی گورنمیوب گزلندكلری ایچوندر
اما شیطان ایچون جوهری دیركه جن و انس و دوابدن و دخی شرده بعید الغور یعنی درین اولان هر عاتی در
یعنی حددن گچمش متمرددر جریر قولیدر نظم ایام یدعوننی الشیطان من غزل،
و هن یهوینی اذ كنت شیطانا نثر و اشتقاقنده ایكی قول واردر قول اول بودركه شطن دن
یعنی خیردن ایراغ اولدی دیمكدر بو تقدیرجه آخرنده كی نون نفس كلمه دن نون اصلیه در سلیمان
علیه السلام وصفنده امیه بن ابی الصلت قولیدر نظم ایما شاطن عصاه عكاه،
ثم یلقی فی السجن و الاغلال نثر قول ثانی بودركه شاط یشیط دندر یعنی یاندی دیمكدر و شاطت القدر
بوندندر اعشی قولیدر نظم قد یخضب العیر فی مكنون قائمه، و قد یشیط علی ارماحنا البطل نثر
و احمد اسنادنده دیركه عایشه دن رضی الله عنها مرویدر، قالت قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
خلق الجان من مارج من نار و ابن عباس بونی تفسیر ایدوب دیركه مارج نارك دلیلدر یالكلندوغی زمانده
نارك چوره سنده اولور، و جوهری ضبطنده مارج بر ناربلا دخاندر، و شیطان اوندن
خلوق اولندی ابن عباسدن روایات مختلفه واردركه جان ابلیسمیدر یوخسه ابلیسك غیریمیدر
ابن عباسدن عكرمه روایت ایتدی دیمشكه ابلیس جانك و شیاطینك اصلیدركه اب
الكلدر، و ابن عباسدن مجاهد روایت ایتدی دیمشكه جانك اسمی شوماندر كه بو جمله جنك باباسیدر
نته كم آدم ابو البشردر، و ابن عباسدن سعید بن جبیر روایت ایتدی دیمشكه بو طائفه بش نوع
اوزره در جاندر، و جندر، و شیطاندر، و عفریتدر، و مارددر، و بونلرك اضعفی جاندر
كه جن ایكن مسخ اولنمشدر، نته كم قرده و خنازیر انسان ایكن مسخ اولندیلر، و بونلرك اقواسی
مارددر، و حسن بصری دیركه شیاطین ابلیسك اولادیدر آنلره موت طاری اولمز الا
ابلیس ایله بله اولور، اما جن ابلیسدن اول مرد اولورلر، و عبد الله بن عمرو بن العاصدن

روایت دیمشکه الله تعالی آدمدن ایکی بیک یل اول جانی خلق ایلدی • و بو کلام مرفوع اولمق اصحدر • و بعضی اشیاخدن حکایه ایتدی دیمشلر که جن آراسنده مؤمن و کافر و قدریه و معتزله و جهمیه و شیعه و جمیع فرق واردر • و ابن عباسدن مجاهد حکایت ایتدی دیمشکه جن برنیجه صنفدر حیات و عقارب و اسد و ذئاب و ثعالب و دخی بونلر کبی حیوانات صورتنده در • و ابی هریره دن روایتدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اقتلوا الاسودین ولو کنتم فی الصلوة الحیة والعقرب الحدیث بونی ابو داود روایت ایتدی • بو حدیث شریف بو ایکیسنک قتلنی رسول علیه السلام امر ایتدی • و ترمذی دیرکه رافع بن خدیجدن و ابن عباسدن روایت اولنان و ابو هریره حدیثی صحیحدر و حسندر صحابه دن و تابعین دن بعض اهل علم قتلنده عمل بونکله در • و انلرک بعضی بونی مکروه در دیدی اما قول اول اصحدر • یوسف جوزی دیرکه عامه علما صلوتده قتل حیه و عقربک جوازی اوزره در • و ابراهیم نخعی مکروهدر زیرا عمل کثیردر دیدی و مرویدر که حیه و عقربی قتلدن اول انصراف و رجوعله آگاه ایتملر ایچون نبی علیه السلام امر ایتدی زید بن عبد الصمددن مرویدر دیدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم قچن جن بزه کندی ظاهر اولسه لر یعنی جن صورت حیات و عقاربده متصور اولسه لر قتللرندن اول انصراف ایله آگاه و خبردار ایتمکی اصحابه امر ایتدی و انصراف ایله آگاه ایتمک بودرکه بو طریقی تخلیه و ترک ایله و باذن الله چیق گیت دینله و ابن لیلی دیرکه حیه بیضا که رایه برابر یورر اول جاندر • و بو اولدرکه قبل القتل انذار اولنوب قورقودیلور و غیریسی انذار اولنمز بلکه قتل اولنور • ابو جعفر الطحاوی دیرکه اصحابمز قتلنده مختار اولان بغیر انذار جملهسنی قتلدر • ابی هریره حدیثی ایله عمل ایچوندرکه آنفاً ذکر اولندی زیرا اول حدیث مجموعی حقنده مطلقدر • و دخی دیرکه بزه خبر یتشمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم لیلة الجنده جن ایله عهد ایدوب انلردن تأکید عهود و مواثیق ایتدی امتمک بیوتنه داخل اولمیهلر و ظاهر اولمیهلر و اگر ظاهر اولورلرسه قتل اولنهلر پس بو تأکید و تنصیصدن ظاهر اولورلرسه نقض عهد ایتمش اولورلر و قتللری واجب اولور لکن اولی اولان روایاتک جملهسی ایله عملدن اوتوری اگرچه انذار قتلنه راجح اولمزسه دخی قبل القتل انذاردر • و عروه روایت ایتدیکه عایشه رضی الله عنها بر حیه قتل ایتدی و حیه منام عایشهده گلوب بر مسلمی اولدردی دیدی عایشه دیدیکه اگر مسلم اولسه ازواج رسول اللهک صلی الله علیه وسلم بیوتنه داخل اولمزدی و عایشهیه دینلدیکه سنک اوزرکه ثوبلرک اولدیغی حالده داخل اولمشدی عایشه بلکلیوب اوراندی وارن ایکی بیک درهم تصدق ایتدی • و بو اثرک اولی بلا انذار اباحه قتلیدر • و آخری بلا انذار استحباب قتلیدر • و مجاهد بن عباسدن روایت ایتدیکه کلاب ضعفای جندندر • و ابی ذردن مرویدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم الکلب الاسود شیطان اخراجنده منفردر • و الکلب الاسود البهیم بونده بر روایتده در • و احمد بن حنبل ابی ذردن ایکی روایتک برنده بو حدیث ایله احتجاج ایتدی که کلب اسود بهیم صلوتی قطع ایدر • و بو قول اهل ظاهر قولیدر • احمددن روایت اولنور دیرکه برنسنه ده شک ایتمش دگلم کلب بهیم صلوتی قطع ایدوکیدر • و معاذ و طاوس و مجاهددن روایت اولندی احمد دیرکه بنم نفسمده مرأه و حمارده دخی قطع صلوة ایتمک خاطری واردر • و اهل ظاهر قتلنده مجموعلرک مروری قطع صلوة ایدر • یوسف الجوزی دیرکه اصحابمزک و مالکک و شافعینک و عامه فقهانک

مذهبی

مذهبی بودرکه بونلرک برنسنهنک مروری قطع صلوة ایتمز زیرا رسول علیه السلام لا یقطع الصلوة مرور شیء بیورمشلردر • و حسن بصری دیرکه جن اوچ صنفدر بر صنفی برده و بر صنفی بحرده و بر صنفی هواده در • و عکرمه ابن عباسدن روایت ایتدی ابن عباس قولی اوزره جن قرق صنفدر و بو اصنافدن بر جیل التیوز بیکدر • و بونلر مأمور بالمعروف و منهی عن المنکردر • و بونلره نبی بعث اولنمقده ایکی قولله اختلاف واردر قول اول بودرکه بونلره یوسف اسمی ایله مسمی بر نبی گوندرلدی که یا معشر الجن والانس الم یأتکم رسل منکم آیتی ایله احتجاج اولنور • و دخی فو ربک لنحشرنهم والشیاطین آیتی ایله محشور و محاسب اولمغله قرینه استدلال اولنور قول ثانی بودرکه بونلره نبی بعث اولنمدی • بونلرده انجق انذار واردر که ولّوا الی قومهم منذرین آیتی ایله استدلال اولنور و بو قول مجاهد قولیدر •

فتح تشکل جن امام العالم العلامه محمد کمال الدین الدمیری حیوة الحیوان ایله مسمی کتابنده باب الجیم الجانده ایراد ایتدی که جن اجسام هوائیهدر و اشکال مختلفه ایله تشکله قادردر • و جنک عقول و افهامی و اعمال شاقهیه قدرتی واردر • و جن انسک خلافیدر و واحدی جنیدر و جنه ایچون جن تسمیه اولندی که صاقنور و گورنمز • طبرانی اسنادحسن ایله ابی ثعلبه خشنیدن روایت ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم قال الجن ثلثة اصناف صنف لهم اجنحة یطیرون فی الهواء وصنف حیات وصنف یحلّون ویظعنون الحدیث مسلمین قاطبة اجماع ایتمشلردر که رسول الله صلی الله علیه وسلم انسه مبعوث اولدیغی کبی جنه دخی مبعوثدر نته کم کلام مجیدده • و اوحی الی هذا القرآن لانذرکم به ومن بلغ آیه کریمهسندن فهم اولنور • و قرآن جنه واصل و بالغ اولمشدر • و بو آیه کریمهدن فهم اولنور • واذ صرفنا الیک نفراً من الجن یستمعون القرآن • و قال تعالی و تبارک • الذی نزّل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً • و قال تعالی و ما ارسلناک الا رحمة للعالمین • و قال تعالی و ما ارسلناک الا کافة للناس بشیراً و نذیراً • جوهری دیرکه ناس گاهی انسدن و جندن اولانه اطلاق اولنور • و فریقینه خطاباً وارد اولان کلام مجیددر • سنفرغ لکم ایها الثقلان • و ثقلان انس و جن در • بو اسمله تسمیه اولندقلرینه وجه بودرکه ارضده ثقیل اولدیلر • و بعض قولی اوزره ذنوب ایله مثقل اولدقلری ایچون ثقلان اسمی ایله تسمیه اولندیلر صاحب الرموز قولی اوزره ارضده ساکن اولوب ارض اوزره محمول اولدقلری ایچون ثقلان تسمیه اولندیلر • و کلام مجیدده و لمن خاف مقام ربه جنتان وارد اولدیغی ایچون دینلور که انسدن مقربین و ابرار اولدیغی کبی جندن دخی مقربین و ابرار واردر • و بونکله جمهور استدلال ایتدیلر که انس جنته داخل اولوب مثاب اولدیغی کبی جن دخی داخل و مثاب اولور • و ابو حنیفه و لیث بو قولده مخالفت ایدوب دیدیلر که جندن مؤمنینک ثوابی ناردن خلاص اولمقدر • و دیللری یجرکم من عذاب الیم • و دخی و من یؤمن بربه فلا یخاف بخساً ولا رهقاً آیتلریدر • دیرلر که بو آیتلرده عذابدن نجات و خلاصلرندن غیری ثواب مذکور دگلدر • و بعض قولده جن جنته داخل اولدقلرنده انسه بله اولمزلر بلکه ربض جنتده اولورلر • و ابن عباسدن رضی الله عنهما حدیثده واردر دیرکه مجموع خلق اوچ صنفدر بر خلق جمیعاً جنتده در ملائکهدر • و بر خلق جمیعاً نارده در که شیاطیندر • و بر خلق جنتده و نارده در که بونلر جن و انس در

دبونر مثاب ومعاقب اولورلر • وبو حديث ابن عباس اوزره موقوفدر • دينوري كتاب المجالسه دن
اوايل جزء تاسعده مجاهددن روايت ايتدوكي مستغربايتدندر • مجاهدم جنك مؤمنلري يچون سؤال
اولندي كه بونلر جنته داخل اولورلرمي مجاهد ديديكه داخل اولورلر لكن اكل وشرب ايتمزلر بلكه تسبيح وتقديس ايله
ملهم‌درلر واهل جنته طعام وشرابده بولدوغي لذتي انلر تسبيح وتقديسده بولورلر ورسول اللهك
صلى الله عليه وسلم عموماً مبعوث اولدوغنه احاديث دالّه واردر • اول احاديثدندر كه مسلم
ابي هريره دن رضي الله عنه روايت ايتدي ان النبي صلى الله عليه وسلم قال اعطيت جوامع الكلم وارسلت
الى الناس كافة • وحديث جابردن بعثت الى كل احمر واسود دخي بو معناده در وابي مسعود البدري
روايت ايتدوكي دخي بو معناده در • ابو مسعود ديركه بز رسول الله صلى الله عليه وسلم بر كيجه بله ايدك
واني يتوردك واوديه وشعابده طلب ايدوب بولمدق وديدكه يا استطاره ويا خود اغتيال
اولندي واول كيجه شرّ مبتلى قوم كبي ياتدق وصباح اولدقده رسول عليه السلام قبل حرادن كلدي بز ديدك
كه يا رسول الله سني يتوردك وطلب ايدوب بولمدق وكيجه معصيته مبتلى قوم كبي ياتدق •
رسول عليه السلام ديدي كه جندن بركمسنه بني دعوت ايتدي وانكله كيدوب طائفهٔ جنه قرآن اوقودم
بكا ايمان كتورديلر وابي مسعود ديركه رسول عليه السلام بزي ايلدوب جنك اثر نيرانني كوستردي •
وجن رسول اللهدن صلى الله عليه وسلم زاد استديلركه اوزرينه اسم الله ذكر اولنان هر عظم سزك
زادكزدركه لحمدن اوفردر ودخي دوابكزك هر بعر علفي زادكزدر صكره رسول الله عليه السلام بزه خطاباً
ديدي كه سز بونلرله استنجا ايتمه كز كه جن مؤمنين اخوانكزك طعاميدر • وكتاب خير البشر بخير البشرده
بلال بن الحارثدن رضي الله عنه مرويدر بلال ديركه بز رسول الله عليه السلام ايله بعض اسفارنده عرجده
نزول ايتدك ورسول عليه السلام جانبنه متوجه اولدم ومقاربت ايتدكده لغط وخصومت جدال
ايشتدم وطوردم حتى رسول عليه السلام تبسم ايدرك كلدي وديديكه جن مسلمين ايله جن مشركين
عرض خصومت ايچون بكا كلديلر • وبندن كنديلريچون برمقامده اسكان ايتمكي طلب ايتديلر مسلمينى
جلسده ومشركيني غورده اسكان ايتدم • جلس فتح جيم وسكون لام ايله ارضدن مرتفع اولان يردر نجد دخي
بويله در وغور ارضدن منخفض اولان يعني الچق اولان يردر شافعي وبيهقي روايت ايتدي انصاردن
برشخص صلوة عشايه چقدي ايدي وجن آني سبي ايدوب برنيچه ييل مفقود اولدي وزوجه سي آخره تزوج
ايتدي صكره اول شخص مدينه يه كلوب عمر رضي الله عنه سبب غيبتندن سؤال ايتدي واول شخص ديديكه
بني جن اختطاف ايدوب آنلرده زمان طويل مكث ايتدم وجن مؤمنين بني اختطاف ايدن طائفهٔ
جنه غزا ايدوب آنلرله مقاتله ايتديلر والله تعالى مؤمنيني اول طائفه اوزرينه اظهار ايدوب انلردن
سبايا سبي ايتديلر وبن اول سبايا ايله بله ايدم بكا ديديلركه برنسني مسلم كوريورز سن بزه اسير
اولمق حلال اولمز وبني كندولر قتنده قيام ايله اهلم جانبنه قفول بيننده تخيير ايتديلر • وبن اهلمي
اختيار ايتدم وبني مدينه يه كتورديلر عمر رضي الله عنه اول شخصه ديدي كه انلرك طعاملري نه در اول شخص
ديديكه اوزرينه اسم الله ذكر اولنمين هر نسنه طعاملريدر عمر ديديكه شرابلري نه در اول شخص ديديكه جدف در
وجدف رغوه در زيرا مادن جذف اولنور • وبعض قولده جدف نباتدر كه قطع واكل اولنور وبعض

قولنده

رغوه صوكپوكي در

قولنده حذف اولنور هر غطاسي كشف اولنان انادر • وصاحب الرّاموز قولنده حذف اسقاط شيء در
واذانده ترك تطويل در وتحريكله حذف طيندن برنوعدر • وغنم حجازدن غنم سود صغاردر واحده سي
حذفه در • ورسول عليه السلام انسه مبعوث اولدوغي كبي جنه مبعوث اولدوغي اوزره اجماع ايتدي
ابن عطيه وغير نقل ايتديكه جن شريعهٔ نبويه ايله متعبدلردر • على الخصوص رسول الله صلى الله عليه وسلم ثقلينه
مبعوثدر ديو اجماع اولندي • دميري ديركه اكر سؤال اولنورسه كه احكام شرع محمدي بجملتها جنه لازم
اوليدي رسول اللهه صلى الله عليه وسلم كلوب كيدوب اول احكامي تعلم ايدرلردي وجنك رسول
عليه السلامه مكه ده ايكي كره كلدكلرنده غيري كلدكلري نقل اولنمامشدر مع هذا آندن صكره اكثر شريعه تجديد
اولنمشدر • دميري ديركه بنم قولم اوزره جواب بو دركه بوندن جنك مجلس رسولده عدم حضورلري واجتماعلري
ودخي صحابه جني كورمكسزين جن رسولك كلامن عدم استماعلري لازم كلمز رسول عليه السلام انلري
كوردي الله تعالى رأس الجنيدن حكايةً دركه • انه يريكم هو وقبيله من حيث لا ترونهم • رسول
صلى الله عليه وسلم انلري برقوت ايله كوردي كه قوة اصحابندن زائد اول قوتي الله تعالى
رسول عليه السلامه اعطا ايتمش ايدي • وكاهي بعض اصحاب بعض احوالده جني كوردي • ابو هريره
زكاة رمضاندن سرقه يه كلن شيطاني كوردوكي كبي نته كم بخاري بوني روايت ايتمشدر • وبعض
معتزله نك وجود جني انكار ايتمه سي امر عجيبدر كه قرآني تصديق ايدر وقرآن وجود جني ناطقدر
بخاري ومسلم ونسائي ابي هريره دن روايت ايتدي • ان النبي صلى الله عليه وسلم قال ان عفريتاً
من الجن تفلّت على البارحة يريد ان يقطع على صلاتي فذعتّه واردت ان اربطه في سارية
من سواري المسجد فذكرت دعوة اخي سليمان فتركته فذعتّه قولي ذال معجمه وعين مهمله ايله
مفتوحتين ايله خنقته معناسنه در • وقال ان بالمدينة جناً قد اسلموا وقال لا يسمع صوت
المؤذن جن ولا انس ولا شيء الا وقد شهد له يوم القيمة • مسلم سالم بن ابي الجعددن روايت ايتدي
وسالمك كتب ستّه ده بوندن غيري حديثي يوقدر • وسالم ابن مسعوددن روايت ايتدي كه ان النبي
صلى الله عليه وسلم قال ما منكم من احد الا وقد وكّل به قرينه من الجن قالوا واياك يا رسول الله
قال واياي الا ان الله اعانني عليه فاسلم فلا يأمرني الا بخير فاسلم قولي ميمك فتحي ايله
وضمي ايله دخي مرويدر وخطابي ضم ميمي تصحيح ايتدي • وقاضي عياض ونووي فتح ميمي ترجيح ايتدي
وامت محمد رسول اللهك صلى الله عليه وسلم شيطاندن عصمتي اوزره اجماع ايتمشلردر •
وبوندن مراد هر كسك قريني اولانك فتنه واغوا ووسوسه سندن آني تحذيردر • و
رسول اللهك صلى الله عليه وسلم كبايردن عصمتي مجمع عليها در • وسائر انبيانك دخي
كبايردن عصمتلري كذلك مجمع عليها در • وصغايرده خلاف واردركه بو محل موضع ذكري
دكلدر • وصحيح بو دركه انبيا عليهم السلام باجمعهم صغاير وكبايردن معصوملردر • وملائكه دخي
كذلك معصوملردر نته كم ائمهٔ اصول محققلرندن قاضي عياض وغيري تحقيق ايتمشلردر وبو معلوم اولدقدن صكره
معلوم اولسون كه وجود جن وشياطينده وارد اولان احاديث نبويه واشعار واخبار عرب لا يعدّ و
لا يحصى در بونده نزاع تواتر ايله معلوم اولان شيئده مكابره در ودخي وجود جن بر امردر كه آني عقل محال عدّ ايتمز

ذأته خنقه اشد الخنق بابه قطع
في التراب وقيل بالذال والدال
كان من الامر زاددر
فعله بفتح العين فيهما يقال
اشد الخنق وذعته وذعطه
كذا في الصحاح

وحش تكذيب ايتمز ايكيچون جن اوزرينه تكاليف جاريدر و مشتهر اولنلردندركه ناس سعد بن عباده‌يه
بيعت ايتميوب ابو بكر رضي الله عنه ايله مبايعت ايتدكلرنده سعد شامه توجه ايدوب حورانه
نزول ايتدي و سنه خمسه عشر هجريه ده وفات ايدنجه به دك انده مقيم اولدي و مغتسلده ميت بولندي
اختلاف يوقدر و مدينه رسولده عليه السلام موتني طويمادير ايدي حتي بر قائلي ايشتديلر ديديكه شعر
نحن قتلنا سيد الخزرج سعد بن عباده . رميناه بسهمين فلم تخطئ فؤاده . نثر و اول كوني
تاريخ ايله حفظ ايتديلر و صكره بولديلر و بيلديلركه بو قول ايشيتدكلري كون سعد وفات ايتدوكي كوندر .
و دارمي مسندنده شعبيدن روايت ايتدي عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه ديركه اصحاب رسول الله دن
صلي الله عليه وسلم بر شخص جندن بر شخصه ملاقي اولدي و جن انكله مصارعت ايتدي يعني كورشدي طوتشدي
انسي دخي جني ايله كورشوب انكا غلبه ايتدي و انسي جنييه ديديكه بن سني ضئيل شخيت كوررم ذراعلرك
يعني قوللرك كويا كلب ذراعلريدر معشر جن هب بويله ميسز يوقسه ايچلريندن سني بويله سن جني ديديكه
لا والله بن انلر بيننده ضليعم بلكه بر داخي كورش اكر بكا كير و غلبه ايدرسك سكا برنسنه تعليم ايده‌يم كه
الله تعالي انكله سكا نفع ويره انسي اولسون ديوب بر دخي مصارعه ايتدي وكير و انسي غالب اولدي
و جني انكا ديديكه الله لا اله الا هو الحي القيوم قراءت ايدرميسن انسي ديديكه نعم جني ديديكه سن آني
هر خانه ده كه قراءت ايدرسن البته اندن بر شيطان چقركه اول شيطانك چيج حمار كبي چيچي واردر
صكره صباح اولنجه اول شيطان اول خانه‌يه داخل اولمز . دارمي ديركه ضئيل رقيق يعني اينجه‌در و شخيت
مهزول يعني اينجه و ضليع جيد الاضلاع يعني قابورغه‌لري پك اولانكمه در و چيج ضراطدركه دبردن
خروج ايدن يلدر و ابن سعد و طبراني و حافظ ابو موسي كندولر اسانيدنده صفوان بن المعطل السلميدن
روايت ايتدي صفوان ديركه بر كيجه چيقدق ايدي و عرجه كلدكمزده بر حيه كوردكه مضطرب ايدي و
اكلنميوب مرد اولدي و بزدن بر شخص بر پاره بز چيقروب و بو حيه‌يي صاروب و آنكيچون بر
موضع حفر ايدوب دفن ايتدي صكره بز مكه‌يه كلوب مسجد الحرامه واردق ناكاه بر شخص كلوب بزه
صاحب عمرو بن جابر قنغكزدر ديدي بز آني بلمزز ديدك اول شخص صاحب الجان قنغكزدر ديدي
ديدك كه اشته بودر اول شخص انكا ديديكه الله تعالي سكا خيرلر عوض ويره اول دفن ايتدوكك حيه
اول طقوز جنك آخري ايدي كه آنلر رسول الله دن صلي الله عليه وسلم قرآن استماع ايتديلر ايدي
و حاكم مستدركده بوني كندنك روايت ايتدي و ابن ابي الدنيا تابعيندن بر شخصدن روايت
ايتدي كه بر حيه اول شخصك خباسنده اوزرينه واروب عطشن اظهار ايتدي و اول شخص آني صوغردي
ايتدي صكره اول حيه مرد اولدي و اول شخص آني دفن ايتدي و كيجه بر كمسه كلوب اول شخصه سلام
ويروب اظهار شكران ايتدي و انكا اخبار ايتديكه اول حيه جن نصيبيندن بر رجل صالح ايدي
كه اسمي زوبعه ايدي و دخي ابن ابي الدنيا ديركه فضائل عمر بن عبد العزيزدن بزه واصل اولان خبردركه عمر
ارض فلاة ده مشي ايدردي و بر حيه ميته كوردي و آنكيچون رداسنك فضله‌سني قطع ايدوب
و آني انكله صاروب دفن ايتدي و بر قائلي ايشتدي ديرايديكه يا سرق بن شهادت ايدرم كه
رسول الله صلي الله عليه وسلم ايشتدم سكا ديديكه عنقريب سن ارضدن بر فلاتده مرد اولورسن

تخبا واحد الاخبية من وبر او صوف
لا من شعر علي عمودين او ثلثة وما فوقه
بيت يستعمل في المنازل ترجموز

خباء بالكسر والمد خرگاه و خيمه ايضا و استخبينا
اخباء ای نصبناه و دخلنا فيه صحاح

فلاة دشت فلوات
جماعة صحاح

وسني بر صالح دفن ايدر و عمر بن عبد العزيز بو قائله اي خدا رحمت ايده جك سن كمسن ديدي كه بن
رسول الله دن صلي الله عليه وسلم قرآن ايشيدن جندنم اول قرآن ايشيدن جندن كمسه قالمدي الا
بن قالدم و بو سرق قالدي ايدي كه مرد اولدي فائده شيخ حسن الابرتي الف ايتدوكي مناقب
شافعيده ربيعدن نقل ايتدي ربيع ديركه شافعي‌يي ايشتدم ديرايديكه اهل عدالتدن هر كم جني كوررم ديو
زعم ايدرسه شهادتي رد اولنور . و دخي انه يراكم هو وقبيله من حيث لا ترونهم آيه كريمه‌سنه
مخالفت ايتدوكيچون تعزير اولنور مكر زعم ايدن نبي اوله كه انسنه لازم اولميه انتهي . و قمولي ديركه
انعقاد صلوة جمعه قرق مكلف ايله صحيح اولور كرك بو قرق كمسه جندن اولسون كرك انسدن
اولسون كرك انكيسندن معا اولسون انتهي و شافعينك رؤية جن ادعا ايدن كمسه اوزرينه
كلام جني خلق اولندقلري اوزره كورمك ادعاسنه محمول اولور . و كلام قمولي جنك صورت
انسانده تصور و تشكل ايتدوكنه محمول اولور الله اعلم فتح الرسل من الجن
دميرينك حيوة الحيوانندركه حضرت خاتم الانبيا صلوات الله عليهم بعث اولنمزدن اول
جندن كندولره رسل بعث اولندوغنده علما اختلاف ايتمشلردر قول ضحاك بودركه جندن رسل
واريدي . يا معشر الجن والانس الم يأتكم رسل منكم آيه كريمه‌سنك ظاهري احتجاج ايتدي .
و قول محققين بودركه جنه كندولردن رسل بعث اولنمدي و جنده قطعا رسل اولمدي و رسل خاصة انسدندر
صحيح و مشهور اولان قول بودر . و جن ده نذر و انذار واردر و معناي آيه كريمه من احد الفريقين ايله
مفسردر الله تعالي نك يخرج منهما اللؤلؤ والمرجان قول كريمي ديركه بو ايكيسي يعني مالحدن چقرلر ماء
عذبدن چقمزلر . و منذر بن سعيد البلوطي ابن مسعوددن رضي الله عنه روايت ايتدي ابن مسعود ديركه جندن
رسول عليه السلامه ملاقي اولنلر قوملرينه رسل اولديلر و مجاهد قولي اوزره نذر جنده در و رسل انسده در
و شك يوقدركه جن امم ماضيه ده مكلف ايديلر . نته كيم امت محمد ده مكلفدرلركه . و ما خلقت
الجن والانس الا ليعبدون . بوكا دليلدر و بعض قولنده بو آيه كريمه ده اولان جن و انسدن مراد فريقينك
مؤمنلريدر كه بونلردن اهل طاعت خلق اولنمدي الا عبادت ايچون خلق اولندي . و بونلردن اشقيا
خلق اولنمدي الا شقاوت ايچون خلق اولنمدي اطلاق عام ايدوب اراده خاص ايتمكه مانع يوقدر .
دميرينك قيل ايله ايراد ايتدوكي بو قولده طبع راقم الحروفه لايح اولديكه بو آيه كريمه ده جن و انسدن مراد
فريقينك مؤمنلريدر اطلاق عام و اراده خاص قبيليندندر ديدوكي اعتنا ايده جك كلام اولميه زيرا
خلق خالقدن مراد فريقينك كندويه ايمانيدركه شبهه محلي دكلدر . و مخلوقدن عبادت بعد الايماندركه
ايمان اولمينجه عبادت هيچ اولمز . پس الله تعالي فريقينك مجموعني كندويه ايمان ايچون و بعد الايمان
عبادت ايچون خلق ايتدي ديمك اولور بو تقديرجه آيه كريمه ده فريقينك مؤمنلري مراددر ديمك و اطلاق
عام و اراده خاصدر ديمك اولقدر وجه وجيه كورنمز انتهي . حيوة الحيوانندركه بعض قولنده بو آيه كريمه ده
ليعبدوننك معناسي انلري عبادتمله مأمور ايتمكيچون و عبادتمه دعوت ايچون خلق ايتدم ديمكدر .
و بعض قولنده ليعبدون ليوحدون ايله مفسردر . و بو آيه كريمه فريقين اوزره اقتصار اولنوب ملائكه
مذكور اولمدوغنك سببي فريقيندن كفر اوزره اولانك كثرتيدر . و ملائكه كفردن معصوملردركه ذكري

سبق ایتدی • و بو آیهٔ کریمه ده جننك انس اوزره وجه تقدیمی بودر که لفظ انس نون خفیفه وسین
مهموسه ایله لفظه خفیفدر • و تشکلك نشاط و راحتی ایچون اول کلامی اثقل اخفدن اولی در فرع
شیخ عماد الدین بن یونس رحمه الله اختلاف جنسی موانع نکاحدن عد ایدوب دیرایدیکه انسی جنیه‌یی
تزوج جایز دکلدر • الله تعالی والله خلق لکم من انفسکم ازواجا الآیه • و دخی ومن آیاته ان جعل لکم من انفسکم
ازواجا لتسکنوا الیها وجعل بینکم مودة ورحمة • بیورشدر • و بو آیهٔ کریمه ده مودت جماعله و رحمة ولدیله
مفسردر دیرایدی • و اختلاف جنسك منعی اوزره ائمهٔ حنابله دن بر جماعت نقل ایتدیلر • و فتاوای
سراجیه ده انس جنی تزوج ایتمك اختلاف جنسدن اوتوری جائز اولمدوغی مذکوردر • و غنیهٔ ابن سریج ده
مذکوردر حسن بصریه بوندن سؤال اولندی دیدیکه حضرت شاهدینده جایزدر • و مسائل ابن حرب ده حسن و
قتاده دن منقولدر که بو ایکیسی انس جنی تزوج ایتمکی کریه ایتدیلر • و ابن حرب صکره نکاح جنیه دن نهی
ایدوکنی بر سند ایله روایت ایتدیکه اول سندده ابن لهیعه واردر • و زید العمیدن منقولدر دیرایدیکه •
اللهم ارزقنی جنیة اتزوج بها تصاحبنی حیث ما کنت • و ابن عدی ترجمهٔ نعیم بن سالم بن قنبرده طحاوینك
لفظیله ذکر ایتدی طحاوی دیرکه یوسف بن عبد الاعلی بکا اخبار ایتدی یونس دیرکه مصرده نعیم بن سالم
بزه کلدی انی ایشتدم که جنیدن بر امرأه تزوج ایتدم دیدی و بن اعادهٔ کلام ایدوب صوردم • و دخی
ابن عدی ترجمهٔ سعید بن بشرده قتاده دن و قتاده نضر بن انسدن و نضر ابی هریره دن روایت ایله ذکر
ایتدی قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم احدی ابوی بلقیس کان جنیا • و شیخ نجم الدین القمولی دیرکه
تزویجدن منعده نظر واردر زیرا تکلیف عبادت فریقینه عامدر • و دخی دیرکه بنم شیخم صالح کوردم
که بر جنی یی تزوج ایتدوکنی بکا اخبار ایتدی • دمیری دیرکه بر اهل قرآن و اهل علمدن بر شخص کوردم
جنیدن دردنی تزوج ایتدی لکن جنیه دن ایلاده و طلاقنده و عدتنده و نفقه سنده و کسوه سنده
و جنیه ایله جنیه دن غیری انسدن درت زوجه یی جمعده نظر واردر والله اعلم • و شیخ الاسلام
شمس الدین الذهبی رحمه الله دیرکه شیخ فتح الدین الیعمری خطی ایله کوردم یازمشکه عثمان المقاتلی
بکا اخبار ایتدی عثمان دیرکه ابو الفتح القشیری ایشتدم دیرکه شیخ عز الدین بن عبد السلامی ایشتدم
که اکا ابن عربی الطائی الحاتمی سؤال اولندی شیخ عز الدین دیدیکه ابن عربی که شیخ بر نفسی کذابدر
دیدیلر که کذابلکی دخی وارمی دیدی که بلی واردر برکون بز نکاح جنی تذکر ایدوك ابن عربی دیدی که
جن روح لطیفدر • و انس جسم کثیفدر نیجه مجتمع اولورلر صکره ابن عربی بر مدت بزدن غایب اولوب
کیرو کلدی و راسنده شجه‌یی واریدی سبب شجه سؤال اولندی دیدی که جنیدن بر امرأه
تزوج ایتدم و بنیمزده بر کدورت واقع اولوب باشمی یاردی امام الذهبی دیرکه ظن ایتمزم که ابن عربی
بو کذبی متعمد اسویلیه بو کلام دکلدر الا خرافات ریاضه دندر و جنك خواصندندر که ایچنده
ترنج اولان بیته داخل اولمز علماء شافعیه دن امام ابی الحسن علی بن حسن الخلعی که بیع خلیعه منسوبدر
و قبری قرافهٔ مصرده در و قبرنده دعا مستجابدر و اکا قاضی الجن دیرلر ایدی اخبار ایتدیکه جنی کیمده یه
کلورلر و کندودن اوقورلر ایدی و بر جمعه بطوء ایدوب اکا کلمدیلر و صکره کیرو کلدیلر و خلعی
سبب بطوئلرندن سؤال ایتدی دیدیلرکه خانه کده ترنج واریدی و بز ایچنده ترنج اولان بیته داخل اولمز

حافظ

حافظ ابو طاهر السلفی دیرکه خلعی حدیث نقل ایتدوکی مجالسده مجالسی بو دعا ایله ختم ایدردی • اللهم ما
مننت به فتممه وما انعمت به فلا تسلبه وما سترته فلا تهتکه وما علمته فاغفره • و خلعی سنه ثمان
واربعین واربعمائه ده فوت اولدی • دمیری دیرکه جنده بو خاصه اولدیغی ایچون درکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم قراءت قرآن ایدن مؤمنه اترجه ایله مثل ضرب ایتدی زیرا شیطان قلب مؤمن
قاریدن قاچر نته کم ترنج اولدوغی مکاندن قاچر و ترنج ایله ضرب مثل مناسب اولدیکه سائر
فواکه بوکا مخالفدر • معجم الطبرانیده حبیب بن عبد الله بن کبشه دن و حبیب باباسندن و باباسی
حبیبك جدی الوان کندو باباسندن روایت ایله مذکوردر جد حبیب دیرکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم اترجه و حمام احمره نظر ایتمك اعجاب ایدردی • و محمد بن کعب القرظی قولی اوزره
جن مؤمنینی در و شیاطین کفاردر و اصللری بردر • و وهبه جندن سؤال اولندیکه جن ندر و اکل و
شرب و تناکح ایدرلرمی • وهب دیدیکه جن بر قاچ جنسدر • و جنك صمیم و خالصی اکل و شرب ایتمزلر
و تناکح و تناسل ایتمزلر و یوم قیامته دك اولمزلر و جندن بر نیچه جنس واردر که اکل و شرب و تناکح و
تناسل ایدرلر که بونلره سعالی و غیلان و قطاربه در • و دخی بونلره مشابه اولنلر در فتح سعلات
حیوة الحیوانده مذکوردر که سعلات اخبث الغیلاندر • و سعلا دخی بو بلیه در که الف ممدوده
و مقصوره ایله جایزدر • و جمعی سعالیدر • و صحاح جوهری فارسیه ایله ترجمه ایدن صاحب الصراح
قولی اوزره سعلات کسریله در • و حیوة الحیوانده در که قحبه مرأه صخابه و بذیه یعنی چاغرغان و یابانه
سویلکن اولسه استسعلت المرأة دیرلر سعلاة اولدی معناسنه در که صاحب الراموز داخی سعلاتی
بو وجه تحقیق ایتدی راقم الحروف قولی اوزره سعلات ترکیده قره قونجولوسی دیدکلریدر جاحظ دیرکه عمرو بن
یربوع سعلات و انساندن متولد ایدی و دخی دیرکه ذکر اولنور که جرهم نتاج ملائکه و بنات آدمدن ایدی
و ملائکه دن بر ملك سماده اللهه عصیان ایتدکده الله تعالی آنی صورت رجلده ارضه اهباط ایتدی نتکم
هاروت و ماروته ایتدی و اول ملك بنات بنی آدمدن برینك اوزرینه دوشدی و انکیسندن
جرهم طوغدی • و دخی دیرکه ملکهٔ سبا بلقیس دخی بو نوعدندر • و کذلك ذو القرنینك آنه سی آدمیه و
باباسی ملائکه دن ایدی بوندن اوتوری عمر بن الخطاب رضی الله عنه بر شخصه ذو القرنین دیو ندا اولندوغن
ایشتدکده دیدی که اسماء انبیادن فارغ اولدکز و اسماء ملائکه یه می چیقدکز • دمیری دیرکه بو بابده حق
بودرکه ملائکه صغایر و کبایردن معصوملردر نته کم قاضی عیاض و ائمهٔ اعلامدن غیریلری تصریح ایتمشلردر
و ذکر اولنان جرهم و ذو القرنین و بلقیس احوالی ممنوعدر • و قصهٔ هاروت و ماروت ایله استدلال اولنمق
بر شی دکلدر • زیرا بو قصه ایراد ایتدکلری وجه اوزره ثابت اولمامشدر بلکه ابن عباس قولنده هاروت و
ماروت بابلده اولور ایکی ساحر ایدی • و حسن قولنده هاروت و ماروت ایکی علج ایدیلر که
بین الناس حکم ایدرلردی و سحر تعلیم ایدرلردی و ملائکه دن دکللر ایدی که ابن عباس و حسنك وما
انزل علی الملکین کسر لام ایله قراءت ایتدکلری بوکا دالدر • جاحظ قولی اوزره زعم ایدرلرکه الله تعالی
وشارکهم فی الاموال والاولاد قولندن اوتوری بین الجن والانس تناکح و تلاقح و لقح اولور و بو
ظاهردر زیرا جنیه صرع رجال انسه تعرض ایتمز الا طلب سفادده جهت عشق اوزره تعرض ایدر •

ورجال جن نسا جن ایچون کیرو بویله در اکر صرعه تعرض جهة عشق اوزره اولمسه رجال جن رجال انسه ونسا جن نسا انسه تعرض ایدردی وکلام مجیدده لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان واردا اولمشدر اکرجان آدمیانی اقتضاض ایتمه الله تعالی دن بو قول واردا اولمزدی ذکر ایدرلرکه وقواق بعض نبات وبعض حیوان بیننده بر ناجدر انتهی وسهیلی قولی اوزره سعلات ناس ایله کوندز کورنمشلردر وغول ناس ایله کیجه کورنمشلر وقزوینی قولی اوزره سعلات متشیطنه دن بر نوعدر که غوله مغایردر واکثریا غیاضده بولنور وسعلات انسانه ظفر بولسه انسانی دوندرر واکلندیرر نته کم کدی موش ایله ایدیر وکاه اولور که سعلاتی ذئب صید واکل ایدر وذئب آنی افتراس ایتدکده سعلات رفع صوت ایدوب دیر که مدد یتشک بنی ذئب اکل ایده یور وکاهی دیر که بر کیم بنی تخلیص ایدرسه بانوم ملک دینار واردر اخذ ایدر وبونی ایشدنلر کلام سعلات ایدوکن بیلورلر وبر کمسه آنی تخلیص ایتمیوب ذئب آنی اکل ایدر **فتح غول** حیوة الحیوانده مذکوردر که ضم غین معجمه ایله واحد الغیلان در وجن وشیاطیندن بر جنسدر که غیلان سحره جن وشیاطیندر وجوهری وصاحب اقرا مور قولنده غول سعالی دندر جمعی اغوال وغیلان در وهر نسنه که انسانی اغتیال ایده یعنی الدایه واهلاک ایده اول نسنه غول در وتغول صورتشی دن تلون ومرأة تلون ایتسه تغولت المرأة دینلور وبر کمسه مهلکه واقع اولسه غالته غول دینلور وغضب غول الحلم در **فائده** بر شخص ابو عبیده معمر بن المثنی یه کأنه رؤس الشیاطین آیه کریمه سندن سؤال ایتدکه وعد ووعید واقع اولمدی الا انسه معروف اولان ایله واقع اولدی وبونک مثلی مودن دکلدر حتی حکمتی ندر ابو عبیده اکا جواب ویردیکه الله تعالی عربه قدر کلاملری اوزره تکلم ایتدی امرء القیسک کلامنی اشتمدکمی که دیمشدر **شعر** اتقتلنی والمشرفی مضاجعی ومسنونة زرق کانیاب اغوال پس غولی کورمشلر لکن امر غول انلری هول ایتکین غول ایله اتعاد ایدرلر ابو عبیده دیرکه مجاز تسمیه ایتدوکم کتابی بن اول کوندن برو تألیفه شروع ایتدم طبرانی دعواتده رجال ثقاة ایله حدیث بن ابی صالحدن روایت ایتدی که سهل بابا سندن وباباسی ابو هریره دن روایت ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم قال اذا تغولت لکم الغیلان فنادوا بالاذان فان الشیطان اذا سمع النداء ولی وله حصاص نووی اذکارده دیرکه بو حدیث صحیحدر رسول علیه السلام ذکر الله ایله شر غیلانی دفعه ارشاد ایتدی ونسائی سنن کبراسنک آخرنده بونی حدیث حسندن روایت ایتدی وحسن جابردن بو لفظله روایت ایتدی که ان النبی صلی الله علیه وسلم قال علیکم بالدلجة فان الارض تطوی باللیل اذا تغولت لکم الغیلان فنادوا بالاذان ونووی رحمه الله دیرکه اکر نه شیطان عارض اولسه کذلک اذان صلاتی تأذین لایقدر زیرا مسلم سهل بن ابی صالحدن روایت ایتدی سهل دیرکه بنی بابام بنی حارثه ارسال ایتدی وبنمله بر غلام ویر مصاحبم واریدی وبر منادی بر حایطدن مصاحبمک اسمی ایله ندا ایتدی وبنم ایله اولنلردن بریسی حایطه اوزره مشرف اولدی وبر نسنه کورمدی صکره بن بونی بابامه ذکر ایتدم بابام دیدیکه اکر سن آنی کورجکک بلیدم سنی ارسال ایتمزدم لکن قچن بر صوت ایشتسک صلاة ایله ندا ایله بن ابی هریره دن ایشیتدم رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم تحدث ایتدی انه قال علیه السلام ان الشیطان

اذانودی

اذانودی بالصلوة ادبر وسلم جابر بن عبد اللهدن روایت ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم قال لا عدوی ولا طیرة ولا غول جمهور علمانک قولی اوزره زعم ایدرلرکه غیلان که شیاطیندن بر جنسدر فلواتده ناسه کورنشورلر وتلون وتغول ایدرلر یعنی بر نیجه صورته کیروب انسانی اکدرلر وطریقندن اضلال ایدوب اهلاک ایدرلر ورسول علیه السلام بو حدیث ایله بو زعملرین ابطال ایتدی وبر طایفه دیرلرکه بو حدیث ایله مراد نفی وجود غول دکلدر بلکه معنای حدیث عربک غول ایچون صور مختلفه ایله تغول وتلون ایدوب اغتیال ایدر دیه زعملرینی ابطال در یعنی غول کمسه یی اضلاله قادر دکلدر دیمکدر که حدیث آخر بو معنایه شاهددر که لا غول الا السعالی واردا اولمشدر وسعالی سحره جن در که ذکری سبق ایدن ترمذی وحاکم ابی ایوب الانصاریدن روایت ایتدی که ابی ایوب دیرکه بنم شهوه مز واریدی که آنده تمر واریدی وغول کلوب آندن اخذ ایدردی ورسول الله صلی الله علیه وسلم اندن شکایت ایتدک دیدی که وارکیت قچن آنی کورر ایسک دیدیکه بسم الله اجیبی رسول الله صکره ابی ایوب غولی اخذ ایتدی وغول بردخی عود ایتمین دیو یمین ایتدی وابی ایوب آنی اطلاق ایتدی ورسول علیه السلامه کلدی ورسول علیه السلام اکا دیدیکه اسیرک نه ایشلدی ابی ایوب دیدیکه بر دخی عود ایتمین دیو یمین ایتدی رسول علیه السلام دیدی که کذب ایتدی کیرو عود ایدر وابی ایوب غولی بر کره دخی اخذ ایتدی وغول ینه بر دخی عود ایتمین ایتدی ابی ایوب کیرو آنی اطلاق ایتدی وینه رسول علیه السلامه کلدی ورسول علیه السلام اکا دیدیکه اسیرک نه ایشلدی ابی ایوب دیدیکه بر دخی عود ایتمین دیو یمین ایتدی رسول علیه السلام دیدیکه کذب ایتدی کیرو عود ایدر صکره ابی ایوب غولی کیرو اخذ ایتدی ودیدیکه بن سنی رسول علیه السلامه ایلتمینجه ترک ایتمزم غول دیدیکه بن سکا بر نسنه ذکر ایده یم بیتکده آیة الکرسی قرائت ایله البته سکا شیطان وغیر قریب اولمز وابی ایوب رسول علیه السلامه کلدی رسول علیه السلام اکا اسیرک نه ایشلدی دیدی ابی ایوب غولک دیدوکنی رسول علیه السلامه اخبار ایتدی رسول علیه السلام دیدی که غول شمدی کرچک سویلدی یوقسه کذوبدر ترمذی دیرکه بو حدیث حدیث حسن غریبدر وحاکم مستدرکده وابن حبان ابی بن کعبدن روایت ایتدی که ابینک بر جرین تمری واریدی وتمری نقص بولور ایدی وبر کیجه حراست ایتدی وبر غلام محتلم کبی کمسه کوردی وابی دیرکه اکا سلام ویردم رد سلام ایتدی دیدیکه الکی بکا ویر والن بکا ویردی کوردمکه ید کلب وشعر کلب در دیدم که جنی میسن انسی میسن دیدی که جنی یم دیدیکه بن سنی ضئیل الخلقه کوردم دیدی که تحقیق بلکه جن ایچنده بندن اشد کمسه یوقدر دیدم که سنی بو یره کتورن ندر دیدی که سنک محب صدقه اولدوغنک بکا اخبار اولندی کلدم که طعامکه اصابت ایدم دیدیکه سزدن بزی تخلیص ایدن ندر دیدیکه آیة الکرسی قرائت ایتمکدر اکر صباح قرائت ایدرسک اخشامه دک بزدن خلاص اولورسک واکر اخشام قرائت ایدرسک صباحه دک بزدن خلاص اولورسن ابی دیرکه صباح رسول علیه السلامه واردم وبونی اخبار ایتدم بیوردیلرکه صدق الخبیث وحاکم وابن حبان صکره دیدیکه بو حدیث صحیح الاسناددر وکیرو کچن کبی حاکم ابو الاسود الدؤلی دن روایت ایتدی ابو الاسود دیرکه معاذ بن جبله دیدم که شیطانی اخذ ایتدوکک حینده اولان قصه یی بکا تحدیث

ایله معاذ دیدیکه رسول الله صلّی الله علیه وسلّم بنی صدقه مسلمین اوزره موکّل قیلدی وتمری بر غرفه ده
وضع ایتدم دانده نقصان بولدم و رسول علیه السّلامه بونی اخبار ایتدم دیدیکه آنی شیطان اخذ ایدر دین
اول غرفه یه کیردب قپوسنی اوزرمه قپادم وبر ظلمت عظیمه کلدی وبابی بر مقدار آچدم صکره شیطان
بکا صورت افراده تشکّل وتصوّر ایتدی وشق بابدن داخل اولدی وبن ازارمی اوسته چکیدم واول
شیطان اکله شروع ایتدی وبن اوزرینه صیچرایوب آنی ضبط ایتدم والکرجی اوزرینه طولاشدردم
واول شیطان دیدیکه بنی اطلاق ایله بن بر کبیر العیالم دفقیرم وجن نصیبینده یم وسزک مصاحبکز بعث اولنمزدن
بو قریه بزم ایدی ومبعوث اولدقده بز بو قریه دن اخراج اولندق بنی ترک واطلاق ایله البتّه سکا بر دخی
عود ایتمیم بن دخی آنی اطلاق ایتدم وجبریل علیه السّلام کلوب آنک دیدوکی کلماتی رسول علیه السّلامه
اخبار ایتدی ورسول الله صلّی الله علیه وسلّم صلوه صبحی قلدقدن صکره منادیسی ندا ایتدیکه معاذ قنده در
بن دخی رسول علیه السّلامک حضورینه واردم بکا دیدیکه یا معاذ اسیرک نه اشلدی بن دخی رسول علیه السّلامه
آنی اخبار ایتدم دیدی که کورسن عنقریب کیرو عود ایدر داخی کیرو دونوب ینه غرفه یه داخل اولدم وقپویی
قپادم واول شیطان شق بابدن کیرو داخل اولوب تمردن اکل ایتمکه باشلدی وبن دخی دفعه اولی
اکا ایتدوکمی کیرو ایتدم بکا دیدیکه بنی اطلاق ایله البتّه سکا بر دخی عود ایتمزم بن دیدم یا عدوّ الله سن
دیمدیکمی که عود ایتمیم وکیرو عود ایتدک و دیدی که بن عود ایتمزم وبونک علامتی سزدن برکمز خاتمه
سورهٔ بقره قرائت ایتمزلر که آنی قرائت ایتدوکی کیجه بزدن برکمسه انک بیتنه صکره حاکم دیدی که
بو حدیث صحیح الاسناددر واهل تحقیق ذاهب اولدقلری بودر که غول ایله انسان تخویف اولنور
پرنسنه در بوقسه غولک وجودی یوقدر بوندن اوتوری غوله خیثعور تسمیه اولنور وخیثعور
پرنسنه در که حالهٔ واحده اوزره دائم اولمیه وسراب کبی وشدّتهٔ حرده کوندن نازل اولان کبی مضمحل اوله
صاحب الرّاموز قولی اوزره خیثعر اضمحل معناسنه در وخیثعور حالهٔ واحده اوزره دوامی اولمین نسنه در که
سراب کبی وحرده نسج عنکبوت مقوله سی هوادن نازل اولان کبی مضمحل اوله وکاهی غوله وذئبه ودنیایه
ودابیه یه وشیطانه واسدٖه ودوجه اده اولان دوبیه یه ونوای بعیده یه خیثعور دخی تسمیه ایدرلر
حیوة الحیوانده در که خیثعور ایله حب آنی بی تمثیلده قول شاعردر شعر کل انثی وان بدا لک منها
آیة الحب حبها خیثعور نثر وعرب زعم ایدرکه بر شخص صحراده منفرد اولسه خلقت انسانده غول اکا
ظاهر اولور واردنجه کیدر وآنی طریقدن اضلال ایدر واکا صور مختلفه ده متمثّل اولور وبروج و تخویفله
آنی اهلاک ایدر وانسانی قتل اراده ایتدکده خلقت انسانده ایکن آیقلری حمارک ایکی آیقلری کبی ایکن
انسان ایچون نار ایقاد ایدر وانسان اول ناره کیرمک قصد ایدوب هلاک اولور قزوینی دیر که صحابه دن
بر جماعه غولی کوردیلر وعمر رضی الله عنه اول جماعتدندر که قبل الاسلام شامه مسافرت ایتدوکی حینده
کوروب وسیفی ایله غولی ضرب ایتدی وجابر بن ثابت الفهریدن منقولدر که غول ایله ملاقی اولدی
وابیات نونیه سنی بو بابده ذکر ایتدی لکن محقّقین غول بر نسنه دکلدر الکله انسان تخویف اولنور
ووجودی یوقدر دیدکلرینه شاعرک بو قولی شهادت ایدر شعر الخیثعور والغول والعنقاء
ثلثة اشیاء لم توجد ولم تکن نثر المثل وعرب امثالده فلان غولدن وزوال نعمتدن و

قول

قول بلا فعلدن اقبح دیرلر فتح قطرب جمعی قطاربه در صاحب الرّاموز قولی اوزره جنک صغارید ر
وغیلانک ذکوریدر ودخی قطرب بر طائردر وصغار کلابدر ولص یعنی حرامیدر وفاره در و ذئب
امعط یعنی تویی دوکلمش قورددر ودخی قطرب جاهلدر وجباندر وسفیه در ومصروعدر
ودخی قطرب مالخولیادن بر نوعدر ودخی خفیف در ودخی بر دویبه در که بو حدیث بوندندر
قال علیه السلام لا اعرفنّ احدکم جیفة لیل قطرب نهار الحدیث شول انسان که جمیع نهارده سعی ودوشی
ایدوب ومساده یوریوب جمیع لیلده نایم اوله بو یله انسانی رسول علیه السّلام قطربه تشبیه
ایتدی زیرا قطرب مجموع نهارده سعی ودوشی ایتمکدن استراحت ایتمز ودخی قطرب محمّد بن مستنیر
النحوینک لقبی در زیرا ابو محمّد هر صباح سیبویهه واردی وسیبویه هر بار که قپوسن آچسه
ابو محمّدی قپوسنده بولوردی وسیبویه اکا سن دکلسن الا قطرب لیل سن دیدی داخله ملقب
اولدی وبر کمسه قطربه تشبه ایدوب راسنی تحریک ایتسه تقطرب دینلور واسرع ایتسه
یعنی اوفنه ویکسه ودخی صرع ایتسه یعنی بر کمسه یی یره براقسه قطرب دینلور

منظرهٔ ثانی عشر ابلیس وجنودی واولاد وحشودی ذکریدر

ابلیسک اشتقاقنده اختلاف واردر علماء تفسیر دیرلر که ابلاسدن مشتقدر که ابلاس یأسدر
وابلیس رحمة اللهدن نومیددر واسمنده دخی اختلاف واردر جوهری دیر که اسمی عزازیل ایدی
وبو قول ابن عبّاسکدر بو دخی روایت اولندیکه اسمی حارث ایدی وکنیتنده دخی ایکی قولله اختلاف
واردر قول اول ابو مرّه اولمقدر وقول ثانی ابو الغمر اولمقدر ودخی ملائکه دنمی ویاخود جنّدنمی
دیواوج قول اوزره اختلاف اولندی قول اول ابن عبّاسدن سعید بن جبیر روایت ایدر که ملائکه دندر
قول ثانی حسن بصری قولیدر که شیاطیندندر قطعا ملائکه دن دکلدر وبو آیتله استدلال ایتدیکه
الا ابلیس کان من الجن ففسق عن امر ربّه قول ثالث بودر که نه ملائکه دندر ونه جنّدندر بلکه مستقل
خلق مفرددر که الله تعالی آنی ناردن خلق ایتمشدر نته کم آدمی طینتدن خلق ایتدی وبو قول
مقاتلکدر وعلماء تفسیر ابن عبّاس قولنی ترجیح ایدوب ملائکه دندر دیرلر وآیهٔ کریمهٔ واذ قلنا
للملائکة اسجدوا لادم فسجدوا الا ابلیس ایله احتجاج ایدوب دیرلر که استثنا متصلدر مستثنی مستثنی منه
اولانک عینی کرکدر پس ابلیس ملائکه دندر وحسن بصری نک شیاطین جنّدن اولمغه بابنده
استدلال ایتدوکی آیهٔ کریمه یی ابن عبّاس تفسیر ایدوب دیر که ملائکه نک اشراف کرامی شرفلری
جهتی ایله سائر ملائکه اعیننده مستتر اولدقلری ایچون آنلره جن دیرلر وابلیس داخی بو
معنی ایله جن اولان اشراف ملائکه دن ایدی وسما ودنیا ایله ارضک سلطنتی ابلیسک ایدی
واکا طاوس ملائکه تسمیه اولنوردی وسما ودنیاده بر مکان یوغیدیکه ابلیس آنده سجده ایتمش اوله
وجن ارضده عصیان ایتدکده الله تعالی ابلیسی ملائکه دن بر طائفه ایچنده ریاست ایله ارضه کوندردی
وجنی ارضدن طرد ایدوب جزائره واطراف جباله سوردیلر ونفسنده غرور عارض اولوب
بکا بکمز رکیم وار دیو آدمه سجده ایتمدی والله تعالی آنی مسخ ایدوب شیطان قیلدی پس انجوز که
دیرکه ظاهر آیات تعارض اقتضا ایدرلا بد اولان توفیقدر زیرا ابلیس خلقتنی من نار وخلقته من طین

دیمشدر و ملائکه نوردن خلق اولنمشلردر که ذکر اولندی و ابلیس اصلده ناردن مخلوق ایسه نوردن
نیجه خلق اولنور پس آیات بینی توفیقده توقف لازمدر قلت ضعیف راقم الحروف فرلایح اولورکه قول
ابن عباس راجح اوله و ابلیس ناردن مخلوق ایکن ملائکه دن اولمسی ایله نوردن مخلوقیتی نه کیفیتله اولور
دیو توقف لازم اولیه که ابن عباس ایتدوکی اوزره ملائکه دن اولوب وجه ارضده اولان جنی طرد ایتدکده
نفسنه عارض اغترار و عجب و کبر ایچون و ذاتنده اولان خبثدن مخالفت امره و عصیانه استعداد
علم الهیده متحقق اولدوغیچون ماده خلقتی نه ایدوکنی الله تعالی اکا اونوتدروب و خلقت آدم ترابدن
اولدوغن کوروب طبع نار طبع ترابه غالب ایدوکی حس ایدوب و نورک شرف و فضلنه اولان
جهلدن غلبه طبع ناره میلان ایله خلقتی من نار دیمش اوله که نوردن مخلوق ملائکه دن اوله و جن اولمغه دخی
اتصاف ملائکه دن اولوب نشأ ملائکه اعیننددن مستتر اولمق معناسی ایله اوله انتهی و ابو جعفر طبری ذکر ایتدیکه
ابلیس ارضده حاکم اولمغه کوندرلدی و بیک ییل جن بیننده قضا و حکومت ایتدی آندن صکره سمایه عروج
ایدوب تا آدم خلق اولنجه عبادتده قائم اولدی شهر بن حوشب دیرکه ابلیس ارضده فساد ایدن جنلردن
ایدی و بعض ملائکه انی اسیر ایدوب سمایه ایلتدیلر قتاده دیرکه فسق عن امر ربه یعنی اللهک طاعتندن
خروج ایتدی فسق خروج دیمکدر عربک فسقت الرطبة قوللندقلری که خرما رطب قشرندن خروج ایتسه بویله دیرلر
و ثابت البنانیدن مرویدر دیدیکه بزه خبر یتشمشدرکه ابلیس یحیی علیه السلامه ظاهر اولدی یحیی
کوردیکه نیجه معالیق کثیره واردر بونلر ندر دیو صوردی ابلیس دیدیکه بونلر اول شهواتدرکه بونلرله بنی آدمه
یتشور کرفتار ایدرم یحیی علیه السلام دیدیکه بونلرده بنم ایچون نسنه وارمیدر ابلیس دیدیکه
هیچ شبعان اولوب یعنی قرنک طویجه اکل ایدوب وقت صلوة اولنجه کندکده ثقل و ذکر اللهدن
کسل کوردرمیسین یحیی دیدیکه الله ایچون قارنم طویورمموغ اوزرمه لازم اولسون و ابلیس دیدیکه
الله ایچون ابدا بر مسلمه نصیحت و پند ایتمک اوزرمه لازم اولسون ابن عباسدن مرویدر دیدیکه ابلیس
یحیی ابن زکریا علیهما السلام مفتون الذات طمعیله اکا کلوردی و صورتشی ده کوریتوردی
و یحیی علیه السلام کرامت نبوتله ابلیس ایدوکن بیلوب دیدیکه استرکه نه صورت اوزره ایسک
بکا اول صورتده کلوب کورینه سن ابلیس دخی اول صورتده کلوب کوزندکیه مشوه الخلق کریه المنظر
خنزیر جسدلی و میمون یوزلی و کوزلری اوزونه یارلمش و دیشلرینک جمله سی بکپاره لکلک و یوزنده
لحیه سی یوق و اللری اوزونچه و ایکی جانبده ایکی آخر اللری وار و بر مقلری بتشمش و اکتنده مجوس و
یهود و نصاری لباسی وار و بلنده جلود سباعدن بر دقلر قوشاغی وار و منطقه سنده آصلمش و
بر دقلر اوزرنده جلاجل ازلمش الله عظیم جرس وار و باشی اوزره خطاف کبی معوج دمردن بر ده وار
یحیی علیه السلام صوردیکه خلقتکی تشویه ایدن یعنی بویله چرکین ایدن ندر ابلیس دیدیکه بن طاوس
ملائکه ایدم الله تعالی بکا غضب ایدوب بنی احسن صورتده مسخ ایتدی که کوروبورسین یحیی علیه السلام
دیدیکه بو منطقه کده اولان بر دقلر ندر دیدیکه بنی آدم شهواتیدر یحیی علیه السلام دیدیکه بو جرس
ندر دیدیکه صوت معازف و نوح درز یحیی علیه السلام دیدیکه بو خطاطیف ندر دیدیکه بونکله عقول
بنی آدمی قپارم یحیی علیه السلام دیدیکه قنده ساکن اولورسین دیدیکه صدور بنی آدمده ساکن و عروقنده جاری

اولورم

اولورم یحیی علیه السلام دیدیکه بنی آدمی نه سندن حفظ ایدن ندر دیدیکه بغض دنیا و حب آخرتدر
ابی حسن البنادیدن مرویدر دیمش که قرقبه دیرلر بر شیطان بر مرغ صورتنده کلور و بر روایتده
شیطانک قرقبه اسمی ایله مسمی بر مرغ صورتنده کلور و شول ارکه زوجه سنک فاحشه سنه مقرور اولمش
اوله انک کوزی اوستنه جناحی ایله بر دکچر آندنصکره اول شخص اهلنک فاحشه سنه انکار ایتمیوب
یعنی فعل شنیعدن متأثر و متأذی اولمیوب اقرار و اصرار اوزره قالور و جابر بن عبد اللهدن
مرویدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یضع ابلیس عرشه علی الماء ثم یبعث سرایاه فادناهم منه
منزلة اعظم فتنة یجئ احدهم فیقول فعلت کذا وکذا ویقول ما صنعت شیئا ویجئ احدهم فیقول
ما ترکته حتی فرقت بینه وبین اهله فیدنیه منه ویقربه ویقول نعم انت اخرجه مسلم منفرددر
وانس بن مالکدن مرویدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اول من یکسی حلة من النار ابلیس فیضعها
علی حاجبیه ویسحبها من خلفه وذریته من بعده وهو ینادی یا ثبوراه وینادون یا ثبورهم حتی یقفوا
علی النار فیقول یا ثبوره ویقولون یا ثبورهم فیقال لهم لا تدعوا الیوم ثبورا واحدا وادعوا ثبورا کثیرا
احمد مسندنده اخراج ایتدی و ثبورک معناسی هلاک و خسراندر و احمد جابردن اسنادنده دیدیکه قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان الشیطان قد یئس ان یعبده المصلون ولکن فی التحریش بینهم اخراجنده
مسلم منفرددر و مسلمکدرکه جابردن و جابر رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم روایت ایدرکه قال
علیه السلام اذا اذن المؤذن هرب الشیطان حتی یکون بالروحاء من المدینة ثلثون میلا •

فتح ذریته وکیفیت تناکح ابلیس دمیری حیوة الحیوانده ایراد ایتدیکه مشهور اولان بودرکه جمیع جن
ذریت ابلیس دینور و ابلیس ملائکه دن اولمادوغنه بونکله استدلال اولنور زیرا ملائکه تناسل ایتمز
و ملائکه ده اناث یوقدر و بعض قوللنده جن بر جنسدر و ابلیس انلرک بریدر و ابلیسک ذریتی وار ایدوکنده
شک یوقدرکه نص قرآنله منصوصدر و جندن کفر اوزره اولانه شیطان دینلور و حدیثده وارددرکه
الله تعالی ابلیس ایچون زوجه و نسل خلق ایتمکی اراده ایتدکده غضب الهی ابلیس اوزره القا
ایتدی و ابلیسدن بر شظیه نار طیران ایتدی و امرأه ابلیسی الله تعالی اول شظیه دن خلق ایتدی
روایت اولنورکه الله تعالی ابلیسه دیدیکه آدم ایچون بر ذریته خلق ایتدم که اول ذریت آدم کبی سنک ایچون
بر ذریته خلق ایتمیم پس اولاد آدمدن بر کمسه یوقدرکه انکچون بر شیطان اولمیه البته بر شیطانی اکا قرین اولور
و بعضیلری اوزره شیطانلرده ذکور و اناث واردر و اول شیطانلر بونلردن توالد ایدرلر اما ابلیسک فخذ یمینی سنده
الله تعالی بر ذکر خلق ایتدی و فخذ یسری سنده بر فرج خلق ایتدی و ابلیس اول فرجی اول ذکر ایله وطی
ایدوب ابلیسک هر کون اون بیضه سی خروج ایدرکه هر بیضه دن یتمش شیطانه خروج
ایدر مجاهد ذکر ایتدیکه لاقیس و الولهان ذریت ابلیسدندرکه بو ایکیسی طهارت و صیامه موکلدر
و ذریت ابلیسک بری هفاف درکه صحاریه موکلدر و بری دخی مره در و ابلیس بونکله کنیتی درکه
اکا ابو مره دینلور و بری دخی زلنبور درکه اسواقه موکلدرکه اهل سوقده لغو و حلف کاذبی
و مدح سلعی تزیین ایدر و بری دخی تبر درکه مصائبه موکلدر خمش وجوه و لطم خدود و شق جیوبی
تزیین ایدر و بری دخی ابیض در و ابیض انبیایه موکلدر و بری دخی اعوردر که زنایه موکلدر

واحليل ذكور وفرج اناثي نفخ ايدر وبري داخي داسمدر وداسم اولدركه قچن بركمسه اوينه داخل اولوب واسم اللهي ذكر ايتميوب سلام ويرمسه اول كمسه ايله اوينه بله داخل اولوب اكا وسوسه ايدر وانكله اهلي بيننه القاء شر ايدر واول كمسه طعام اكل ايدوب اسم اللهي ذكر ايتمسه انكله بله اكل ايدر وشربه دخي بويله ايدر قچن بركمسه خانه سنده كندويه مكروه كلور بر نسنه كوروب اهلي ايله مخاصمه ومجادله ايتسه داسم داسم اعوذ بالله منك ديمك كرك وبري دخي مصوت دركه اخبار كاذبه يه موكلدر وحقيقتي اولمين اخبار كاذبه يي كتوروب افواه ناسه القا ايدر روبي داخي اقتص در وبونلرك آنه سي طرطبه در ونقاش قوتي اوزره طرطبه بونلرك حاضنه سيدر وبعض قولنده ابليس اوتوز بيضه وضع ايتدي كه اوني مشرقده واوني مغربده واوني وسط الارضده در وهر بيضه دن شياطين وعفاريت و غيلان وقطاربه وجان واشياء مختلفه وخروج ايتدي وجموعي بني آدمك عدوسيدر الله تعالينك بو قول كريمنده مذكوردر «افتتخذونه وذريته اولياء من دوني وهم لكم عدو الآية» وعلماء ابليس ايچون ملائكه دن جن ديدكلري طائفه دن اولمغله ملائكه دن اولمسنده واسمنك عربي وعجمي اولمسنده اختلاف ايتديلر ابن عباس وابن مسعود وابن المسيب وقتاده وابن جريج وزجاج وابن الانباري قوللري بودركه ابليس ملائكه نك جن ديدكلري طائفه سندن ايدي رئيسي وسلطاني ايدي، وملائكه ايچره عبادتده اجتهادي اشد وعلمي اكثر ايدي• وارض وسما بيننده حكم وسياست ايدر ايدي وبونكله نفسنده فضيلت و عظمت وشرف عظيم كوردي• وبو خود بينلكي كبره مؤدي اولوب عاصي وكافر اولدي والله تعالى آني مسخ ايدوب شيطان رجيم ملعون طريد مخذول قلدي نعوذ بالله من خذلانه ومقته• ونسأله السلامة في الدين والدنيا والآخرة بكرمه بوندن اوتوري ديلور كه خطيئة انسان كبرده اولورسه عفوي رجا اتمه معصيتده اولورسه عفوي رجا ايله **فتح اكفار ابليس** حيوة الحيوانده واردر قرافي ديركه ناس ابليسك آدم عليه السلام ايله اولان قصه سندن اوتوري اكفار ابليس اوزره اتفاق ايتديلر مع هذا بو قصه ابليسي كفره ايرشدورن سجوددن امتناع ايدن كافر اولوردي وسجوددن امتناع كفر دكلدر ودخي ابليس آدم عليه السلامك عند الله مرتبه ومنزلتسنه حسد ايتدوكي ابليسي كفره ايرشدرمشدر اكر بويله اولسه حاسد كافر اولوردي حال بوكه بويله دكلدر، ودخي ابليسك كفري عصيان وفسوقي ايچون دكلدر اكر بويله اولسه هر عاصي وفاسق كافر اولوردي• واكفار ابليسده فقهادن برجماعة اوزره اشكال واقع اولمشدر قنده قالديكه فقهادن غيري يانده اشكال اولميه ولائق اولان بويله بلمكلدركه ابليسي كفره ايرشدورن الله سبحانه وتعالى يي جوره ودخي مرضي اولمين تصرفه نسبت ايتدوكيدر كه بو معنا ابليسدن حكاية نازل اولان قول اللهده ابليس جناب خالق بيچون وچرايه ايتدوكي خطابنده اظهار ايتدي كه انا خير منه خلقتني من نار وخلقته من طين• ديدي ومفسرين وغيردن ائمه محققين قوللري اوزره ابليسك بوندن مرادي بو ايدي كه عظيم جليل اولاني حقير اولانه سجود الزامي جور وظلمدندر وابليسك وجه كفري بودركه لعنه الله جناب رب الاربابي جور وظلمه نسبت ايتمشدر ومسلمين قاطبة اجماع ايتديلر كه هر كيم الله تعالى يي جور وظلمه نسبت ايدر بي شبهه كافردر «وما ربك بظلام للعبيد» قول كريمنده اولان نفي بوني ايضاح ايچوندر• ابليسدن اول كافر وارمي ايدي يوقسه يوقمي ايدي علما بونده

اختلاف ايتمشلردر وبعض قولنده ابليسدن كافر يوغيدي اول كافر اولان ابليسدر وبعض قولنده كفر ابليسدن اول قوم كفار وار ايدي كه بو غرار صنده اولان جن ايدي وكفر ابليس جهلامي ايدي يوقسه عنادمي ايدي بونده دخي ايكي قول اوزره اختلاف ايتديلر• اهل سنت قولي اوزره ابليس كفرندن اول عالم ايدي وجهلا كافر اولدي دين ابليسده اولان علمي سلب ايتمش اولور• وعنادا كافر اولدي دين ابليسك علمي واركن كافر اولدي ديمش اولور ابن عطيه ديركه بقا علم ايله كفر مستبعد دكلدر لكن بنم قتمده الله تعالينك مشيئتي متعلق اولدوغي كمسه يه خذلاني ايله مستحيل اولمياجق جايزدر نسأل الله التوفيق والسلامة والثبات على الايمان بيهقي وما كانوا ليؤمنوا الا ان يشاء الله آيتنده اسماء الله الحسنى شرحنده عمر بن ذراده دن نقل ايتدي عمر ديركه عمر بن عبد العزيزي ايشتدم ديرايديكه اكر عصيان ايتمكي الله تعالى اراده ايتمسه ابليسي خلق ايتمزيدي وبيهقي كتابنده ما انتم عليه بفاتنين الا من هو صال الجحيم آيتنده بوني تبيين ايدوب عالم اولانه علمني وجاهل اولانه جهلني تفصيل ايتدي صكره طريق عمرو بن شعيبدن روايت ايتديكه عمرو باباسندن وباباسي جدندن روايت ايتدي ان النبي صلى الله عليه وسلم قال لابي بكر رضي الله عنه يا ابا بكر لو اراد الله ان لا يعصى ما خلق ابليس انتهى حسن بصريه بر شخص ديديكه يا ابا سعيد ابليس نائم اولورمي حسن بصري رحمه الله ديديكه اكر ابليس نائم اولسيدي بز راحت بولوردق مؤمنينه ابليسدن خلاص ع قدر الا تقوى ايله واردر• احياء العلومده مذكوردركه ذكر اللهدن غافل اولمامغنه نك غفلتي اكر لحظه واحد دخي اولورسه اول غافلك اول لحظه ده شيطاندن غيري قريني يوقدركه• ومن يعش عن ذكر الرحمن نقيض له شيطانا فهو له قرين بو معنايه اشارتدر• وحديثده وارددر قال عليه السلام ان الله يبغض الشاب الفارغ• ووجه بغض الهي بودركه ظاهرا شاب تسري وتناكح كبي ديني اوزره استعانه ايده جك بر مباح اشتغال ايتمسه شيطان انك قلبي اوزره تعشيش ايدوب وضع بيضه وافراخ ايدر صكره افراخي وضع بيضه وافراخ ايدر ونسل شيطان سائر حيواناتك توالدندن اسرع تولد ايدر زيرا طبعي ناردندر قچن نار حلفا يابسه بولسه توالدي كثير اولور ومتصل نار ناردن توالد ايدر• والبته منقطع اولمز ونفس شابده اولان شهوت نار ايچون حلفاء يابسه كبيدر ولهذا حسين حلاج ديديكه نفسكي صقن اكر حقله مشغول قلمزسك باطل ايله مشغول قلورس انتهى•

فتح اولاد ابليس

الله تبارك وتعالى قرآن مجيدنده بيوريركه• افتتخذونه وذريته اولياء من دوني وهم لكم عدو بئس للظالمين بدلا مختصر مرآت الزمانده واردر ابن عباسدن مجاهد روايت ايتدي ديمشكه بزه خبر ايتمشلردركه ابليسك اولادي بيحد وشماردر واجلرندن بشنه قوي اعتماد واردر اول بشك بري ثبر وبري الاعور وبري مسوط وبري داسم وبري زلنبوردر ومقاتل ديركه ابليسك بيك ولدي واردركه كندويه نكاح ايدر وهر كون اسنده كي قدر طوغورر ديمر ذلك وكعب الاحبار ديركه ابليسك اولادندندر مذهب وخترف وبهفاف ومرة والولهان والمتقاضي ثبر مصائب ايچون موكلدركه حزن وماتم زماننده يقا قلره طبنچه اورمق وياقه لري ايكي پاره ايتمك ودعواي جاهليت ايتمك امر ايدر والاعور زنا ايچون موكلدركه ذكور ايله اناثي زنايه سوق ايدر ومسوط كذب ونميمه ايچون موكلدركه بني آدمه آنلري القا ايدر وداسم رجله اهلنك عيوبني

کوسترمک ایچون موکلدرکه آرالرنده بغض پیدا ایدر • وزلنبور تطفیف وخیانت ایچون موکلدرکه رایتی اسواقده رکز ونصب ایدوب اهل سوقه تطفیف امرایدر • ومذهب علما ایچون موکلدرکه انلری بدعه روا ایدر • وخرف مصلیلر ایچون موکلدرکه اوزرلرینه نوم وسبات القا ایدر • عثمان بن ابی العاص الثقفی دن مرویدر قال یا رسول الله حال الشیطان بینی وبین صلاتی وقرآتی قال علیه السلام ذاک شیطان یقال له خرف فاذا احسسته فتعوذ بالله منه واتفل علی یسارک ثلثا قال عثمان ففعلت ذلک فاذهبه الله عنی اخراجنده مسلم منفرددر • وهفاف خمر ایچون موکلدر • ومره لواطه ایچون موکلدر • والولهان وضوده وسوسه ایچون موکلدرکه حقنده حدیث واردر • ابی بن کعبدن مرویدر رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم روایت ایدر قال علیه السلام ان للوضوء شیطانا یقال له الولهان فاتقوا وسواس الماء لکن بو حدیث منظور فیهدر • ترمذی دیرکه بو حدیث قوی دکلدر خارجه بن مصعبدن غیری برکسنه بلمززکه بونی ابی بن کعبه اسناد ایتمش اوله وخارجه اصحابمز قتنده قوی دکلدر • وجد جوزی دخی واهیه ده ذکر ایدر رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم بو بابده حدیث صحیح یوقدر • ومتقاضی افشا ستر ایچون موکلدرکه قچن انسان ستر ایله عمل اشلسه عملنی اعلان وغیره اخبار امر ایدوب تقاضی ایدر • وابن عباسدن مجاهد روایت ایدر دیمشکه ارضده اول بولنان دیناری ابلیس اخذ ایدوب وتقبیل ایله کوزلری اوستنه وضع ایدوب دیدیکه سن بنم قرة العینم وثمرة الفؤادم سن بنی آدم سکا محبت ایتدکلرنجه واردرکه سکا مختلری بنم قسمم حقدر • وابن عباسدن عکرمه روایت ایدر • بو بابده دیمشکه دیناری صاغ النده ودرهمی صول النده طوتوب دیدیکه بن سنزی نجح ومنجح تسمیه ایدرم وعبد الله بن احمد بن حنبل دیرکه بابام احمد عبد العزیز بن رضیعدن خبر ویردی دیمشکه قچن روح مؤمن سمایه عروج ایتسه ملائکه دیرکه شیطانلردن بو عبدی کم قورتردی دیادیرکه خدا رحمت ایده سی بجه قورتلدی وحسندن مرویدر دیمشکه ابلیس برحکیمه کلدی وحکیم آکا دیدیکه نیچون ناسی اضلال ایدرسن ابلیس حکیمه دیدیکه عقل وحکمتک بو قدرمیدر • الله تعالی سعید خلق ایتدوکنی اضلال بن قادرمی اولورم وابلیس حلیم ایله بو کلماتده ایکن یانلرندن برزن مرور ایتدی النده عسل ایله پر بر دستی وار ایدی زن یره دوشوب دستی منکسر اولدی وناس جمع اولوب عسلی برمقلریله یالایوب ابلیسه لعن ایتدیلر ابلیس حکیمه دیدیکه کورناسک جهلگرینی که عسلی یرلر وبکا لعن ایدرلر اکر دستینک انکارین بنم فعلمه نسبت ایدرلرسه حکمی بکا تخصیص ایتدکلری حیثیتدن تحقیق کافر اولورلر • واکر دستینک انکساری فعل اللهدن ایسه بنم کناهم ندر یوسف الجوزی رحمه الله بو حکایه ده بو مقدار ایله اکتفا ایتمش راقم الحروفه لایح اولدیکه ابلیسک بو اعتراضنده حکیم ملزم تسکلی قالمیوب حکیم جانبندن ابلیسه جواب ویرلمک میسردرکه اول محلده وامثالنده ناسدن ابلیس ایچون صدور ایدن لعن اول فعلی ابلیسه نسبت ایچون دکلدر بلکه ابلیس علم اللهه معارضه وامرینه مخالفت وآدمه سجده ایتمک ایله عصیان ایدوب اخرج منها فانک رجیم وان علیک اللعنة الی یوم الدین • خطاب وعتابی ایله معاتب اولدقدن صکره آدمک جنتده کی عزت وسعادتنه ایتدوکی حقد وبغض ایله قلق واضطرابه دوشوب آدمی ایوان عزتدن خاک ذلته دوشورمکده تدارک ایتدوکی

الکاذب

اکاذیب وحیل ایچون بنی آدمه هرنه انکسار یتیشسه مبدأ انکسار ابلیس اولمقله حین انکسارده ابلیسک بغض قدیمی بنی آدمک قلبنه ضمنا لایح اولمغین المبین فرکرده مضطر اولور وابلیس دیوانجه قدن لعن ایله مطرود وملعونیت ایله موصوف اولمغین مذکور اولسه اول صفت ایله موصوف اولورلعنک سببی بودر وبو حکایه ده دستی انکسارندن صاحبه سی متأثره وناس عسلی یرلر ایکن بغض قدیمی ناسک قلبنه نتیجه لایح اولوب متأثر اولدیلر دینلورسه زنک تأثرندن قلبنه لایح اولماسی اولمحلده اولان حضارک تأثری وقلبنه لایح اولماسیدر شیخ سعدی رحمه الله بنی آدم اعضای یکدیکرند • که درآفرینش زیک کوهرند • چو عضوی بدرد آورد روزکار • دکر عضوها را نماند قرار نثر وحسن حکایت ایدیکه عیسی علیه السلام زماننده بنی اسرائیلده جلیل القدر برعابد وار ایدی وعبادتده مجتهد ایدی • وابلیس علیه اللعنه آنی ازدوروب مفتون ایتمکده زیاده اجتهاد ایتدی وقادر اولمدیکه وبرکیجه برف وباران بی کران نمایان ایکن ابلیس کلوب عابدک صومعه سی آلتنده طوردی ودیدی آب ویوندا ایتدی عابد سن کیمسین دیدکده ابلیس دیدیکه عیسی بن مریمم شول شدت بردی کوررمیسین قاپویی آچ عابد دیدیکه سنکله ملاقی اولمق حاجتم دکلدر سن کی بزه الله یالکز عبادت ایتمک امر ایتدیک بز دخی عبادتده مبالغه ایدرز موعدمز قیامتدر • وارکت بزی عبادتدن غیره مشغول ایلمه وابلیس فارغ ونومید اولوب عابد قپوی احمدی اللهم افتح لی ولجمیع المسلمین خیر الابواب

باب ثانی عوالم سفلیه ومکونات محسوسه یه حواله اولنان مناظر فحلرده منظم اولی خلق ارضین وتصویر وتکوین ذکرندەدر

ابو اسحق ثعلبی ابن عباسدن روایت ایدیکه • الله تعالی قلمی خلق ایدوب هر اولاجق کتب وجریانیله امر ایتدکدن صکره بخارمائی رفع ایدوب • اول بخاردن سمواتی خلق ایتدی اندنصکره نونی خلق ایتدی ونون حوت درکه ارضی کوتورر • وارضی حوتک ارقه سنه بسط ایتدکده حوت تحرک ایتدی وارض مائلوب اوزاندی واوزرنده جبالی بتوردی که جبال ارض اوزره فخر ایدر وحوتک اسمنده اختلاف اولندی کلبی ومقاتل اسمی بهموت دردیرلر وابو القیظان ووقدی لیوثا دردیرلر وعلی دن رضی الله عنه روایت اولندیکه بلهوتدر واجز اقوالنده مذکوردر نظم مالی اراکم کلکم سکوتا • والله ربی خلق البلهوتا نثر وابوبکر الخطیب ابن عباسدن روایت ایدیکه الله تعالی ارضی خلق ایتدکده سفینه آب اوزره چالقندی کبی چالقاندی وتمور ایدردی الله تعالی جبریلی کوندردی جبریل کلوب علاج ایتدی وامساکه قادر اولمیوب دیدیکه یا الهی بلورسن کم بوکا علاجی بنم المده تقدیر ایتمدک اکر پیشه کوندرسک امساک ایدیدی • الله تعالی عرشدن برملک کوندردی وتحت ارضه داخل اولوب ارضی اوموزی اوزره وضع ایدوب برالن مشرقه وبرالن مغربه چقاروب بسط ایدوب ارضین سبعی قبض ایتدی وملکک ایاغی التنده برموضع قرار بولمیدی • والله تعالی فردوسدن برثور اهباط ایتدی که قرق بیک قرنی واردر وبو قرونی اقطار ارضدن خارجدرکه تحت عرشه دک اقطار سمواته مشتبکه در • ومنخرلری یعنی بورنی دلکلری بحرده درکه کونده ایکی دفعه تنفس ایدر

فحینکه نفس لشره آلسه بحر طاشر واوزانوب مد اولور وفجن نفس ایچرو چکسه بحر اکسلوب جزر اولور
بو خلقنده اولان ثوری ملکک آیقلری آلتنه قویوب قراری ثورک سنامی اوزره قلدی وملکک
آیقلری سنام ثوره واصل اولمیوب الله تعالی جنتدن یاقوته حمرا کوندردیکه غلظی بشیوز ییللق
راه اوزونلغی قدردر وبو یاقوته یی سنام ثورک اوزرینه وضع ایدوب ملکک ایقلری یاقوته
اوزره قرار ایتدی وقوایم ثورک موضع قراری یوغیدی الله تعالی سموات وارضین غلظی وکلو بر صخره
خضرا خلق ایدوب قوایم ثور انک اوستنده مستقر اولدی وبو صخره اولدرکه لقمن اوغلنه دیدیکه
فتکن فی صخرة الآیه وبر روایتده ثورک منخرلری بو صخره دن ایکی دلک اوزره درکه کونده ایکی کره
تنفس ایدوب اول دلکلردن بحرده جزر ومد وصخره نک مستقری یوغیدی الله تعالی نون یعنی
حوت عظیمی خلق ایتدی وصخره یی حوتک ظهری اوستنه وضع ایدوب سایر جسدی
خالی قالدی وحوت بحر اوزره در وبحر متن ریح اوزره در وریح قدرة اوزره دنیایی ودنیا
اوزرنده اولانک جمله سنی صقوب بکشدرمشدر وخریدة العجایب صاحبی ابن الوردی دیرکه سموات و
ارضین قلنلغی وکلو قدرتدن زنجیر ایله حوت مزمومدر مختصر مرآت الزمان وخریدة العجایبده که ابلیس
حوته واصل اولوب دیدیکه الله تعالی سندن اعظم نسنه خلق ایتدی بو دنیا اعالی آرقه کدن تحویل
ازاله ایتمیوب کوتورسن حوت ورزندن دنیایی دوشورمکه همت ایتدی والله تعالی
ربشه کوندردی وکوزنه کیردی واکا مشغول ایمیوب اول همتدن البعودی انتهی ومختصر
مرآت الزمانده درکه الله تعالی اول صخره خضرادن جبل قافی انبات ایدوب دنیایی احاطه
ایتدی اندنصکره جبل قافدن جبالی انبات ایدوب بعضن بعضنه عروقیله تشبیک ایتدی
فحین الله تعالی بر ارضک تزلزلن اراده ایتسه قافه وحی واوامر ایدر وقاف اول ارضنه متصل
اولان عرقی تحریک ایدوب فی الحال تزلزل اولور وضحاکدن مرویدرکه جبل قاف زمرده
خضرادندر واکناف سمانک اوزرینه خیمه مسبله کبیدر وسمانک خضرتی اندندر وبعد
سماده حسبیله کبود رنک کوریبور واحمد بن حنبل انس بن مالکدن رسول الله صلی الله علیه وسلم
روایت ایدر قال علیه السلام لما خلق الله الارض جعلت تمید فخلق الجبال والقاها علیها فاستقرت
فتعجب الملائکة من خلق الجبال فقالت یا رب هل من خلقک شئ اشد من الجبال قال نعم الحدید
قالت یا رب هل من خلقک شئ اشد من الحدید قال نعم النار قالت یا رب فهل من خلقک
شئ اشد من النار قال نعم الماء قالت یا رب فهل من خلقک شئ اشد من الماء قال نعم الریح
قالت فهل من خلقک شئ اشد من الریح قال نعم ابن آدم یتصدق صدقة بیمینه ثم یخفیها من شماله
الحدیث ترمذی جامعنده اخراج ایلدی

فتح هیئت وشکل ارض

قدما ارضک هیئتنده وشکلنده اختلاف ایتدیلر بعضلر درلرکه ارض مبسوطه در ومشرق
ومغرب وجنوب وشمال جهاتنک نهایتنه وارنجه مستویة البسیط در وبعضلر زعم ایدرلرکه
مائن هیئتی کبیدر وبعضلر درلرکه نصف کره یه مشبه در قبه هیئتی کبیدر وسما المراغه
بنمش متصدر اما جمهور اجماع ایتدوکی قول بودرکه ارض کره کبی مستدیره در وسما ارضی

هر جانبدن احاطه ایتمشدر بیضه محیحی احاطه ایتدوکی کبی کم بر طه نک صاریسی کره ارض منزله سنده در
وآق منزله سنده وقشری سما منزله سنده در غایتی ما فی الباب بمرده هیئتی کبی مستطیل
یعنی اوزونلغه مایل اولمیوب مستدیر یعنی دکرمی در حتی مهندسلر درلرکه وهمده ارضک
بریوزی یکجه فازلسه دلنوب دلک آخر یوزنه چقر که مثلا ارض اندلسده نقب اولنسه ارض
صیننده نقب نفذ ظاهر اولور وصاحب مسالک ممالک ابو القاسم عبید الله بن عبد الله
ابن خرداذبه صفة ارضده درکه ارض تدویر کره کبی مدور در جوف بیضه ده محه کبی ارض
جوف فلکده موضوع در ونسیم ارضک اطرافن طوتمشدر که جمیع جوانبندن ارضی فلکه
جذب ایدر وخلقک وجه ارضده ثبوتی بودرکه بدنلرنده اولان خفتی نسیم چکر آکور وبدنلرنده
اولان ثقلی ارض چکر آکور زیرا ارض انسانه نسبت حدیدی جذب ایدن حجر مقناطیس منزله سنده در

فتح جسم وطبع ارض

تحفة الدهرده مذکوردرکه علمای هیئتک اجماعی ایله ارض جسم بسیطدر طبعی بارد ویابسدر
ووسط جانبنه متحرکدر وغلظ وتماسکی ایچون یعنی قالن اولوب کندو اوزرنده اولانی طوتمق
ایچون بارد ویابس خلق اولندی اکر بویله اولمیه اوزرنده قرار حیوان وحدوث نبات
ومعدن ممکن اولمزدی وارض بالکلیه کری الشکلدر وبالجزئیه جبال بارزه ووهدات غائره
جهتندن مضرسه در یعنی چقور دیومری وباتق که ناهموار در وبویله اولماسی ارضی کریتدن چقرمز
وکره ارض فلکک وسطنده یعنی جانبی برابر اولان اورتاسنده درکه جوف فلکده ارضک شبیهی دائره ده
اولان نقطه درکه ارض وسط فلکده واقف وما ارضی محیطدر الا کورینن مقداری محیط دکلدرکه الله تعالی
آنی حیوانه مقر قلمشدر اول کورینن کره اوستنده تضاریس خشونات منزله سنده در
وارض ایله بو تضاریسک مثالی ثمره عفص مضرسه درکه مستدیردر وارضک استداره سنه
وکری الشکل اولماسنه عقلا دلیل بودرکه شمس وقمر وسایر کواکبک طلوع وغروبی جمیع نواحی ارضده
وقت واحدده دکلدر بلکه ارضک نواحی شرقیه سنده طلوع ایتدکلری نواحی غربیه سنده
طلوعلرنده اول کوریبور وکذلک نواحی شرقیه دن غیبوبتلری نواحی غربیه ده غیبوبتلرندن
مقدمدر وخسوف قمرده اعتبار اولنسه نواحی شرقیه ایله نواحی غربیه ده مختلف بولنور
ومتفاوت الوقتدر اکر قمرک طلوع وغروبی نواحی شرقیه وغربیه سنک جمله سنده
وقت واحدده اولسه خسوفک کمی مختلف اولمزدی وماءنک ارضی احاطه سنده اکر تضریس
اولمسه ماء ارضی غمر ایدوب اوستنه چقردی حتی ارضدن بر نسنه ظاهر اولمزدی لکن
عنایت الهیه عالم انسیه لطف اقتضا ایدوب ارضک بر جزئینی مادن ابراز و
اظهار ایتدی تا که انسانه مرکز اوله وماءنک ارضی احاطه سی امر طبیعی اوزره در زیرا مقتضای
طبیعت خفیف ثقیلک اوستنده اولمقدر ماء ایسه ترابدن خفیفدر انک ایچون ماءنک مرکزی
ارضی محیطدر ومغناطیس حدیدی جذب ایتدوکی کبی هوا جمیع جانبدن برابر ارضی فلکه
جذب ایدر انکچون ارض وسط فلکده وقوف ایدر الله تعالی اعلم

فتح سیر ارض بطریق العرض

نه سیلمه خفی اولمیه که اگر جمیع ارضی سیر ممکن اولسه واوچ شخصک بعینه بر موضعدن تفرقی فرض اولنسه بو نلرک
بری جانب مغربه وایکنجی جانب مشرقه سیر ایدوب واوچنجیسی اول موضعده اقامت ایتسه حتی بو ایکی سائر
سائر ارضدن بردور دوراتسه لر وجانب مغربه سیر ایدن جهت مشرقدن رجوع ایتسه وجانب مشرقه سیر ایدن
جهت مغربدن رجوع ایتسه مغربی ایچون عد اولنان ایام سیرده برکون ناقص اولور ومشرقی ایچون عد اولنان
ایام سیرده برکون زاید اولور زیرا مشرقی که مغربه سیر ایتمشدر فرض اولنورکه ارضی یدی کونده دور ایتدی
سیر شمسه انک سیری موافق اولور پس غروب شمس تقریبا سبع دور مقداری انک سیرندن متأخر
اولور که انک برکون وبرکیجه ده سیر ایدوکیدر بو تقدیرجه یدی کون ویدی کیجه اول سایر ایچون بر دور کامل
حاصل اولور که برکون برکیجه زاید اولور ومغربی که مشرقه سیر ایتمشدر بونک سیری سیر شمسه مخالف اولور
وسبع دوره وصولدن اول شمس غروب ایدوب اول سایردن غایب اولور ویدی کون یدی کیجه
بو سیردن برکون وبرکیجه ناقص اولور مثلا موضع معینده اقامت ایدن شخصدن افتراقلری یوم جمعه اولسه
صکره بو افتراق وسیر ایدنلر جمعه اخری ده مقیم قتنده حاضر اولسه مقیمه نسبت یوم جمعه اولور ومغربه کیدوب
مشرقدن حاضر اولان شخصه نسبت یوم خمیس اولور ومشرقه کیدوب مغربدن حاضر اولان شخصه نسبت یوم سبت اولور
وبو حالت کبرد بویله درکه مشهورده وبا خود سنینده فرض اولنسه مشرقی ایچون برکون زاید و
مغربی ایچون برکون ناقصدر

فتح معرفة اجزاء ارض خط استوا دائره عظیمه متوهمه درکه
ربیع وخریفک ایکی نقطه اعتدالنه اوغرر وارضی نصفین ایله فصل ایدرکه بری شمالی وبری جنوبیدر
ایکنجی بر دائره عظیمه دخی توهم اولنسه که بو دائره نک قطبنه یعنی مرکزنه آرقوری اوغرایه بو دائره
ثانیه ایله ارض درت قسمه منقسمه اولوردی شمالی درکه ربع مسکوندر واربا عک اوچی غیر معلومة الاحوالدر
اکثر حکما بوکا ذاهبدر که ثلثه ارباع ماء ایچنده مغموردر ومعمور ربع اولدوغنه انک ایچون حکم اولندیکه
ارصاد حوادث فلکیه ده مثلا خسوفات کبی مشرقده داخل اولان ساعاتک مغربده داخل اولان
ساعات اوزره اون ایکی ساعتدن زیاده تقدمی بولنمز که هر ساعت اون بش درجه دیکلدر واون ایکی ساعتده
یوز سکسن درجه اولور که نصف دوردر بوندن معلوم اولورکه طول ربع مسکون نصف دوردن زیاده
ومسکون شمالیدر دینلدوکی علت بودرکه نهار اعتدالک نصف دن یک طلالری ایچون مساکندن بر شیئده
جنوبی بولنمز الا اطراف زنج وحبشه اوزره اولان مساکندر شیء قلیلده بولنور لکن اول ساکنک
عرضی اوچ درجه دن زیاده دکلدر وکبیر وکیچ کبی جانب شمالده عرضی تمام میل کلی یی تجاوز ایتمش اولان
مساکنده شدت برددن سکون ممکن دکلدر وتمام میل کلیدن مراد عرض تقریبا التمش التی بچق درجه دیمکدر
اما جانب جنوب غربده کمینه بحره واصل اولمامشدر وکذلک جانب شمال شرقیه اولان بحرده وقوف
یقینی یوقدر والله اعلم بالحقیقة

منظر ثانیه اجلال واکرامه مخصوص اولان بیت الله الحرام ذکر ایدر

جوهری دیرکه بیت الحرامه کعبه تسمیه اولندوغی مربع اولدیغیچوندر وخلیل بن احمد دیرکه کعبه تسمیه اولندوغی
ارتفاع واستداره سی ایچوندر بونلردرکه بلوغه متقاربه اولان جاریه یه کاعب دیرلر که

ثدیی نهود ایده وکعوب رمح وکعب ساق دخی بوندندر ارتفاع وعلوی ایچون کعوب دیرلر
ومقاتل دیرکه کعبه تسمیه اولندوغی بنادن انفرادی ایچوندر وفرا دیرکه کعبه تسمیه اولندوغی موضع رفیع اوزره
بناسی مربع اولدوغیچوندر وحرام ایله موصوف اولدوغی الله تعالی تعظیم واحترام ایتدوکیچوندر ابی هریره دن
احمد بن حنبل روایت ایدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم کانت الکعبة خشفة علی الماء علیها ملکان
یسبحان اللیل والنهار قبل خلق الارض بالفی سنة ابو عمرو بن العلا درکه خا معجمه مفتوحه وشین معجمه
ساکنه ایله خشفه اکمه حمرادر ابن عباسدن سعید بن جبیر روایت ایدر دیمشکه الله تعالی دنیایی
وجه ماء اوزره خلق ایتمزدن اول کعبه ارکان اربعه اوزره وضع اولنمشیدی اندن صکره کعبه آلتنده
ارضی بسط ایدوب ارض بالدی وابن عباسدن عوفی روایت ایدر دیمشکه الله تعالی ریحی ارسال
ایدوب ریح مایی مسح ایتدی وماء دخی تحت کعبه ده اولان خشفه یی حاوی اولوب قابلدی اندن صکره
الله تعالی اول خشفه دن ارضی اوزادوب بلدی وطول وعرضنه اراده الله متعلق اولدوغی مقداره
یتشدی کعب الاحباردن مرویدر دیمشکه ایام حج تمده مقام ابراهیمک آلتی باننده بر حجر بولندی اوستنده
یازلمشیدیکه تحقیق بن بکه صاحبی اللهم که سموات وارضی خلق ایتدوکم وبو ایکی جبلی وضع ایتدوکم و
یدی املاک حنفا ایله بکه یی محفوف ایتدوکم کوندن برو بکه یه تعظیم ایتدم بکه یه حق بیلوب ودخی تکمیله
مقر اولوب وزیارت ایچون بوبیته کله انک جسدی ناره حرام ایده رم وابن عباسدن
احمد بن حنبل روایت ایدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم کانی انظر الی اسود افحج ینقضها
حجرا حجرا یعنی الکعبة اخراجنده بخاری منفرددر افحج بودلری آراسی ایراق اولانه دیرلر وبیت الله الحرامک
بناسنده برنجه قول اوزره اختلاف واردر قول اول بودرکه دنیا خلقندن اول آنی الله تعالی
خلق ایتدی بکه سنه نک بناسی دکلدر ابن عباسدن ابو صالح روایت ایدر دیمشکه ایکی بیک یل
ارض خلق اولنمزدن اول عرش ما اوزره ایدی الله تعالی ریحی ارسال ایدوب وریح مایی تصفیق
ایدوب خشفه دن مایی قبه کبی ابراز ایتدیکه اول قبه موضع بیت الحرام اولدی وارضی اول قبه
آلتنده بسط ایدوب ارض بالدی ومجاهد دیرکه الله تعالی سموات وارضی خلق ایتمزدن
ایکی بیک یل اول موضع بیت الحرامی خلق ایتدیکه قواعدی ارض سابعه ده ایدی والحنه یواقیتدن
قنادیل وار ایدی بو قول ابن عباس ومجاهد وسدی وغیرلرکدر ومقاتل دیرکه آدم علیه السلام
بیت الحرامی حج ایتدکده ملائکه انکا ملاقی اولوب دیدیلرکه یا آدم حجک خیر ومبارک اولسون
ایکی بیک یل اول بز بو بیتی حج ایتدک آدم دخی اللهم اجعل له عمارا من ذریتی دیو دعا ایتدی
الله تعالی اجابت ایدوب بیوردیکه چوق زمان کچدکدن صکره سنک ذریتکدن اسمی ابراهیم
بر نبیه امر ایدرم که آنی عمارت ایدر قول ثانی بودرکه بیت الله الحرامی ملائکه بنا ایتدیلر اول زمان که
خلق آدم ایچون اتجعل فیها من یفسد فیها دیو استفهام واستعلام ایتدیلر الله تعالی انلره امر
ایتدیکه ارضده بنم ایچون بر بیت بنا ایدک وحول عرشمی طواف ایتدکلری کبی اول بیتک حولنی
طواف ایلک وملائکه دخی امر الهیه امتثال ایدوب بیت الحرامی بنا ایتدیلر اول حال اوزره باقی اولدی
بعضلر دیرلرکه بنای ملائکه تشعث وتفرق ایدوب آدم علیه السلام تجدید ایتدی وبنای آدمی شیث

زیاده ایدوب ایام طوفانده کعبه باقی قالدی صکره غرق آنی نسف ایدوب مکانی ربوه حمرا اولوب
قالدیکه اگاهر مکاندن سیول کلوردی و مظلوم کلوب اوراده دعا ایدردی که حتی ابرهیم علیه السلام آنی
تجدید ایتدی واقدیدن ابن سعد حکایت ایدر دیمش که ابرهیم خلیل علیه السلام من الملک الجلیل
کعبه یی بنا ایتدوکی آتامده یوز سالده ایدی واسمعیل علیه السلام سی ساله ایدی وعلیدن کرم الله وجهه
روایت اولنور که وقتا که ابرهیم علیه السلام بنا بیت الحرام ایله مامور اولدی نیجه ایشلیه جکن بیلمیوب
وصنعته طاقتی اولمیوب طارلدی والله تعالی ریح حجوجی ارسال ایتدیکه سکینه در و ایکی باشی
واریدی وموضع بیت الحرامی طی حجفه کبی متطوق اولوب دولاندیکه حجفه حیه مطویه شانلنده در و کیرو
علیدن رضی الله عنه روایت اولنور که رأس انسان کبی اول ریحدن بر غمام کلوب ندا ایتدیکه یا ابرهیم
بنم ظلم اوزره نشان ایله و بنای اول نشاندن زیاده و نقصان ایلمه و مقابلدرکه بناء بیتده ابرهیم
واسمعیل علیهما السلام الله تعالی یدی ملائکه حنفا ایله تایید ایدوب بناده ایکیسنه اعانت ایتدیلر
وابن عباس دیرکه ابرهیم علیه السلام بیت الحرامی بر نیجه جبالدن بنا ایتدی که بری جبل طور سینا و بری جبل طور زیتا
و بری جبل بیت المقدس و بری جبل حرا و بری جبل ابی قبیس و بری جبل جودیده وبعضلر دیدیلرکه بری دخی جبل
لبنان در و طول بیتی اوتوز ذراع ایدوب حجری یدی ذراع بیت ایچنه ادخال ایتدی ابن عباس دیرکه
بنا موضع حجره یتشدکده ابرهیم اسمعیله علیهما السلام دیدیکه وار بکا بر طاش کتور و اول دخی
طاش کتورمکه کتدی و جبل ابی قبیس ابرهیم علیه السلام ندا ایتدیکه بنم قتمده سنک ایچون وضع اولنمش بر
ودیعه واردرکه حجر اسوددر و حجر اسود آدم علیه السلام ایله جنتدن بله نازل اولمش ایدی و طوفان اولدقده
جبریل ابی جبل ابی قبیسه ایداع ایتمشیدی اسمعیل علیه السلام طاش کتورمکه کتدکده جبریل علیه السلام
ابی قبیسدن حجر اسودی کتوروب ابرهیم علیه السلام مکاننه وضع ایتدی و اسمعیل کلدکده ابا غنم
بو طاشی سکا کیم کتوردی دیو استعلام ایتدی ابرهیم علیه السلام دیدیکه سنک بناء ایتمکه بنم اتکال
واعتمادمی رواکورمین جبل ابی قبیسدن جبریل کتوردی ترمذی اسنادنده ابن عباسدن روایت
ایدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم نزل الحجر الاسود من الجنة وهو اشد بیاضا من اللبن فسودته
خطایا بنی آدم اگر سؤال اولنسه که جبل حرا و جبل ابی قبیسدن غیری مکه یه اقرب جبل عرفات
و جبل منی کبی طاغلر وار ایکن جبال بعیده دن بنا اولنمقده فائده نه در جوابی برقاچ وجهله در اول بودرکه
اول جبال بعینه سائر جبالدن شرفده زیاده اولوب فضلتلری ظاهر اولسون دیو انلردن بنا اولندی
وجه ثانی بودرکه اول جبال بعیده دن بنا اولنمسنک معناسی بو بیتی حج و طواف ایدوب قتنده نماز قلمق
کمسنه ایچون بازبین ثواب و زنمده اول جبال بعیده دن زاید و راجح اولمسنی اشعار المغیش انلردن
بنا اولندی وجه ثالث بودرکه بو بیتی حج ایدن کمسنه نک حجنه اول جبال بعینه شاهد اولسون دیو
انلردن بنا اولندی نته کم حجر الاسود کندی استلام ایدنه شاهددر و هب دیرکه ابرهیم علیه السلام
بناء بیت الحرامدن فارغ اولدقده دعا ایدوب دیدیکه رب اجعل هذا البلد آمنا الآیه وجه ارضده
الله تعالی یه عبادت ایچون وضع و بنا اولنان بیت اول بیت الحرامدرکه کلام مجیدده ان اول بیت
وضع للناس للذی ببکة مبارکا وهدی للعالمین فیه آیات بینات مقام ابرهیم

بو معنایی

بو معنایی ایضاح ایدر احمد بن حنبل اسنادنده مسندده ابی ذردن روایت ایلدیکه قال ابو ذر
سألت رسول الله صلی الله علیه وسلم عن اول مسجد وضع فی الارض فقال علیه السلام المسجد الحرام
قلت ثم ای قال المسجد الاقصی قلت کم کان بینهما قال اربعون عاما اخراجنده مسلم منفرددر و
آیات بیناتدن مراد ابرهیم و حجر اسود و رکن و زمزمدر و غیر ذلک ابن عمردن مرویدر قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم الرکن والمقام یاقوتتان من یواقیت الجنة طمس نورهما ولولا
ذلک لاضاءا ما بین المشرق والمغرب و بخاری اسنادنده ابی سعید خدریدن روایت ایدر قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لیحجن هذا البیت ولیعتمرن بعد خروج یأجوج ومأجوج و ابن
عباسدن مرویدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان الله فی کل یوم ولیلة عشرین ومائة رحمة
تنزل علی هذا البیت ستون للطائفین واربعون للمصلین وعشرون للناظرین انسدن
ثابت روایت ایدر دیمش که مقام ابرهیمده علیه السلام ابرهیم علیه السلامک اصابعی و عقبینی و
اخمص قدمینی اثرنی کوردم غایبت فی الباب ناسک التربه مسح ایتمکدن ازاله ایتدیلر.

فتح و وضع انصاب حرم

محمد بن اسحق و غیر ذکر ایتدیلرکه انصاب حرمی اول وضع ایدن کیمدر نته کم ذکر اولندی و طوفان ایله
مندثر و مندرس اولدی و ابرهیم علیه السلام حدودنی منارلر ضرب و طرح ایتدی و اول انصابی
ابرهیم علیه السلام برکونک یرکه اون میل یردن بلکز کتوردی و حرمی تجدید ایتدی اندنصکره قصی بن کلاب
تجدید ایدوب رسول الله صلی الله علیه وسلم مبعثنه دکین اول حال اوزره قالدی و قریش
اول آتامده انصابی قلع ایتدیلر و رسول علیه السلام آبا و اجدادی آثاری ومقلعه متألم اولدی جبریل علیه السلام
حضرتنه کلوب متألم اولمه قریش عن قریب آنی برینه اعاده ایدرلر دیو خبر ویردی و قریشدن نیجه رجال منامده
کوردیلر بکمه دیرکه بر حرم ایله الله تعالی اعزاز ایتدی سز انک انصابنه قصد ایدوب قوپردوکز عرب
سزی شمدی اوردن کوتورر دیو واقعه باعث اولوب انصابی اعاده و برینه ایقاع ایتدیلر صکره جبریل
علیه السلام رسول علیه السلامه کلوب جبریله صور دیکه انصابی اعاده و وضعده قریش اصابت ایتدیلرمی
جبریل دیدیکه نعم هر بر نصبی بر ملک الیله وضع ایتدیلر و مادون منارک صیدی حلال اولمز و حشیش و
کیاهی بچلمز و اشجاری قطع اولنمز و طیوری رنجیده اولنمز و حرمه کافر نزول ایتمز و حرمک خواص
عجیبه سندندرکه کرک آهوی حرمده کورسه تعرض ایتمز و بقعه حرمک حدی مدینه راهی اوزره اوچ میله
وار نجه در و جعرانه راهی اوزره اون میله وار نجه در و طایف راهی اوزره اون بر میله وار نجه در و عراق
راهی اوزره آلتی میله وار نجه در و هر طریقک جهتنده بنا اولنمش علم و منار واردرکه حرم غیردن
متمیز اولور و دیرلرکه حدود حرم مجهول اولمقدن خوف ایدوب بو اعلامی عدنان بنا ایلدی
و انس دیرکه سال فتح مکه ده رسول علیه السلام تمیم بن اسدی مکه یه ارسال ایدوب تمیم انصاب
حرمی تجدید ایتدی و علمای سیر دیرلرکه انصابی صکره عمر و عثمان رضی الله عنهما و بنی امیه دن معاویه
و عبد الملک بن مروان تجدید ایتدیلر و بنی العباسدن انصاب حرمی اول تجدید ایدن مهدیدر
صکره اوغلی مأموندر آندن صکره سائر خلفادر و ابن عباسدن روایت ایله علمادن بر جماعتدن

ازرقی کتاب مکه ده ذکر ایدر ابن عباسدن دیمشکه بو حرم سماء سابعه یه دک اولان یدی حرمک سابعیدر که هر حرمده بیت واردر و اول بیتک ملائکه دن سکانی واردر و اول بیتی طواف ایدر طائفلر واردر و بو حرم کذلک ارض سابعه یه دک اولان یدی حرمک سابعیدر که اول سکان و طائفلر انده دخی واردر

فتح بناء مسجد حرام

مسجد حرامی اول بنا ایدن عمر بن الخطابدر رضی الله عنه که ایام خلافتنده ناس کعبه یی تضییق ایدوب بیوتی کعبه یه الصاق و ایصال ایتدیلر و عمر رضی الله عنه دیدیکه کعبه بیت الله در بوکه سعت فناء لازمدر و اول بیوتی و دوری اصحابندن اشترا ایدوب و کعبه ایچون فنا زیاده ایدوب و قامت انسان قدر جدار ایله مسجد اتخاذ ایتدی اندن صکره عثمان رضی الله اول دیواری ازدیاد ایله رفع ایتدی اندن صکره عبد الله بن الزبیر رضی الله عنهما اول دیواری رخام ستونلر ایله اتقان ایدوب و ابوابن زیاده ایدوب جدار مسجدی تزیین و تحسین ایتدی بعده بنی امیه دن عبد الملک بن مروان حیطانن زیاده ایدوب سواری مسجد الحرامی مصردن دریا ایله جده یه وجده دن کاولره یوکلدوب کعبه یه کتوردی حیطانه ضم ایتدی و بیت الله الحرامه حجاج بن یوسف کسوه دیباج کیدردی صکره بنی امیه دن ولید بن عبد الملک کعبه نک حلی سنی زیاده ایتدی بلاد اندلسی فتح ایتدکده مدینه طلیطله ده سلیمان علیه السلام آلتوندن مائده سنی بولدیکه یاقوت و زبرجددن طوقلری واردی اول مائده ایله کعبه نک حلی سنی و میزابی اشلدوب تزیین ایتدی و بنی العباسدن منصور و اوغلی مهدی ایکی مسجد الحرامی زیاده ایدوب هیئتنی تحسین ایتدی و الآن طول مسجد الحرام اوچیوز یتمش ذراعدر و عرضی اوچیوز اون بش ذراعدر و مسجد الحرامک جمله ستونلری درت یوز اوتوز درت درکه بناء مسجد الحرامک بو تفصیلی سنه اربع و سبعین و ستمائه هجریه ده تألیف اولنان آثار البلاددن منقولدر

فتح صفة بیت الله الحرام

و بیت الحرام اعنی کعبه شرفها الله مسجد حرامک وسطنده درکه مربع الشکل در ارضدن قامت انسان مقداری مرتفع اولدقده باب کعبه که مصرعلری آلتون ایله یالدزلی کمش صفایح قابلو در و بابک طولی آلتی ذراع و اون برمقدر و عرضی اوچ ذراع و اون سکز برمقدر و کعبه نک طولی یکرمی درت ذراعدر و عرضی یکرمی اوچ ذراع و برشبردر و کعبه نک ارتفاع جدرانی یکرمی بری ذراعدر و حجرک دوری اون بش ذراعدر و حجر شام جهتنده واقعدر که میزابدن آقن صو انکا دوکلور و حجرک مرمر فرشی دیوارلری ارتفاعی مقدار بچه سرا پا حقو ایله پوشیده در و سیلدن بیتی صیانت و وقایه ایچون بیت الله الحرامک اطرافی شادروان محتصدر که ارتفاعی عرضی کبی بر ذراعدر و حجر اسود حالک ایکی طاشک اوزرنده درکه حجر اسود صنعاج قدر اول طاشک اوستی یونلمشدر و حجر اسود و باب کعبه قتنده رکن شرقیده اولان زاویه ده رأس انسان مقداری بعض اهل مکه شابخته رفع ایله بر خبر ذکر ایدرلر که عبد الله بن الزبیر بیت الحرامی عمارت ایتدکده حجر اسوده نظر ایدوب طولنی اوچ ذراع تقدیر ایتدیلر که بنادن طشره اولاندن ماعداسی ابیض ناصع ایدی العهدة علی الراوی و حجر الاسودک ارضدن ارتفاعی ایکی و یا اوچ ذراعدر و حجر الاسود ایله باب کعبه نک مابینی ملتزمدر و ملتزم تسمیه اولندوغی بو مابینده دعا التزام اولندوغی ایچوندرکه عرب زمان جاهلیتده اول موضعده تحالف ایدرلردی کیمکه اول موضعده بر ظالمک بلیه سی ایچون دعا ایتسه و یاخود کذبا یمین ایتسه فی الحال عقوبته مبتلا اولوردی

و بیت الله الحرامک حائط غربیسی جانبنده داخل بیتک ساحه سنده آلتنجی ذراعده برجزعه واردرکه سواد و بیاض ایله مخطط در و طولی و عرضی اون ایکی ذراعدر و اوچ برمق عرضی قدر آلتوندن بر طوق واردر ذکر اولنورکه رسول الله صلی الله علیه وسلم مبارک صباغ تماشنه آنی سور مشدر و میزاب جدار کعبه نک وسطنده درکه درت ذراع مقداری جدار کعبه دن طشره بارزدر و میزابک وسعتی و جدارلرینک ارتفاعی هر بری سکز برمقدر و میزابک داخلی آلتون ایله قابلودر و بیت الحرامک ظاهر و باطنی دیباج ایله خصوصا زمانمزده زردوخته دیبا ایله پوشیده درکه موسم حجده هر سنه تجدید اولنوب کسوه پارینه بی سدنه و خدمه بیت الحرام که بی شبهه در اخذ ایدرلر و کعبه نک اطرافی مسجد الحرامدر و مسجدک اطرافی مکه درکه سواد بلددر و مکه نک اطرافی بو فارده ده مساحت تعیین اولندوغی اوزره حرمدر و حدود حرمدن طشره سی سایر ارضدر که بو صورتدر

ابن عباسدن مجاهد روایت ایدر دیمشکه بناء بیت الحرامی ابرهیم علیه السلام تکمیل ایتدکده الله تعالی ابرهیمه وحی ایتدیکه اذن فی الناس بالحج ابرهیم علیه السلام دیدیکه یارب صوتی حمله ناسه کم ایشدورر الله تعالی بیوردیکه سنک الاذان و علی البلاغ پس ابرهیم علیه السلام جبل ابی قبیس اوزره طوروب اول یمن جانبنه استقبال ایتدی صکره مشرقه صکره شامه صکره مغربه و هر استقبالده ندا ایتدیکه رتکز بر بیت بنا ایتدی کلکز حج و طواف ایلک مفسرین دیدیلرکه الله تعالی ابرهیمک علیه السلام نداسنی بین السماء و الارض اولنلره و اصلاب رجال و ارحام نساده اولنلره اسماع ایتدی ضحاک دیرکه مجیبا جواب ویروب لبیک اللهم لبیک دیدیلر و بعض برکره و بعض ایکی کره و بعض اوچکره و بعض دخی زیاده تلبیه ایتدی هر بری تلبیه ایتدوکی مقدار حج ایدرلر و اولکسه که نداء ابرهیمه تلبیه ایتمامش اوله هیچ حج ایتمز مجاهد دیرکه ابرهیم علیه السلام تکمیل بنا ایتدن صکره اذن فی الناس بالحج دیو وحی اولندقده دیدیکه یارب بن نیجه دیه یم و ابرهیمه علیه السلام دینلدکده جبل ابی قبیسه صعود ایدوب ندا ایله که ایها الناس اجیبوا ربکم لبیک اللهم لبیک و ابرهیم علیه السلام جمیع جهاته استقبال ایدوب بو ندایی ایتدی و تلبیه نک اصلی بودر

وابی الدنیا اسنادنده ابن عمردن روایت ایله درکه قال قال رسول الله صلّی الله علیه وسلّم جاء جبرائل الی ابرهیم
واسمعیل فاراهما الطواف ثم خرج بهما الی منی فقال صلّیا ههنا واقام بهما الی الیوم الثانی فعدا بهما الی عرفات
فانزلهما حیث ینزل الناس الیوم وجمع بهما بین الظهر والعصر ثم وقف بهما وعلّمهما المناسک فجعل ابرهیم عرفت
عرفت فلذلک سمّیت عرفات اکر ناس مشتاق را به علماری وارکین وتحمّل عسیرایدوکن بیلورلرکن کعبه نک
کعبه یه اشتیاقنده حکمت ندر دیو قلبه لایح اولسه بونده وجوه واردر وجه اول ابرهیمک علیه السلام کلام مجیده
فاجعل افئدة من الناس تهوی الیهم قولیدر یعنی تشتاق وتحن دیکدر یوسف بجوزی دیرکه اکر من الناس
دیمیدی یهود ونصاری دخی حج ایدرلردی راقم الحروفه لایح اولدیکه یهود ونصاری ناسدن اولمق
بعید وبدیعدر مکر الف لام عهد نهنی ایچون اولوب ناس معهود مسلمیندر دیمک اوله انتهی وجه ثانی بودرکه
الله تعالی ابتداء ذریّه ادمی ارض نعمانده اخراج ایتدیکه ارض معروفه در واول مکان وطن کبی اولمشدر نفس حب وطنه
چکلمک اولمز سبب اشتیاق بودر وجه ثالث بودرکه الله تعالی لیلة نصف شعبانده کعبه یه نظر ایدر قلوب
حجاجه نظر الهی تاثیر ایدر سبب اشتیاق بودر احمد بن حنبل اسنادنده ابی هریره دن روایت ایله درکه
قال قال رسول الله صلّی الله علیه وسلّم الحج المبرور لیس له جزاء الّا الجنّة والعمرة الی العمرة تکفّر ما بینهما الحج
دکیرو یکین کبی احمد بن حنبل اسنادنده ابی هریره دن روایت ایله درکه قال قال رسول الله صلّی الله علیه وسلّم من حج
هذا البیت فلم یرفث ولم یفسق رجع کما ولدته امّه الحدیث بو ایکی حدیث صحیحنده اخراج اولنمشدر

تحقیق مسافهٔ ارض وتدقیق مساحت طول وعرض عقلایه خفی دکلدرکه ذراع ومیل وفرسخ اصطلاحنده
بین القدماء والمحدثین اختلاف واردر واصبع متفق علیه در هر اصبع التی معتدل شعیر مقداریدر که هر بریک بطنی
اخرک بطننه مضموم اوله امّا ذراع ایچون قدما ومحدثین بیننده خلاف حقیقیدر زیرا قدما قتنده ذراع
اوتوز ایکی اصبعدر ومحدثین قتنده یکرمی درت اصبعدر وقدمانک ذراعی محدثین ذراعندن سکز اصبع
اطول اولور ومیل قدما قتنده اوچ بیک ذراعدر ومحدثین قتنده درت بیک ذراعدر وما بینلرنده اولان
خلاف لفظی درکه جمله سی قتنده مقدار میل شیء واحددر اکرچه که اعداد ذراع مختلف واقع اولورسه
زیرا ایکی تقدیر اوزره دخی میل طقسان التی بیک اصبعدر اکر بو طقسان التی بیک اوتوز ایکیشر اوتوز ایکیشر
قسمت اولنورسه ذراع متحصل اوچ بیک اولور اکر یکرمی درتر یکرمی درتر قسمت اولنورسه ذراع متحصل
درت بیک اولور وفرسخ قدما ومحدثین قتنده اوچ میلدر وفرسخده دخی محدثین ذراع محسوب اولسه
خلاف لفظی بولنور زیرا فرسخ قدما ذراعی ایله طقوز بیک ذراعدر ومحدثین ذراعی ایله اون ایکی بیک ذراعدر
وایکی تقدیر اوزره دخی فرسخ ایکیوز سکسن سکز بیک اصبعدر وعند القدماء فرسخ طقوز بیک ذراع ومیل اوچ بیک
ذراع اولوب وعند المحدثین فرسخ اون ایکی بیک ذراع ومیل درت بیک ذراع اولدوغی متحقق اولدقدنصکره
معلوم اولاکه میل ایکی تقدیر اوزره دخی اوچ فرسخ وهر فرسخ بالاتفاق اوچ میلدر ودرجهٔ واحده عند القدماء
اون ایکی فرسخلر تسع فرسخدر زیرا التمش التی میل ایله ثلث میلی اوچ اوزرینه قسمتدن حیقن مقدار مذکوردر
ودرجهٔ واحده عند المحدثین طقوز فرسخدن تسع فرسخ ناقصدر زیرا التی التی میل ایله ثلث میلی اوچ اوزرینه
قسمتدن حیقن بو مقداردر بو تحقیقات صاحب حماه اسمعیلک تقویم البلداننده مذکوردر ارضی

وزعم قوم ان مقدار الربع العامر من الارض مائة وعشرون سنة ... وثلثاها للسودان ...
وزعموا ان نصفه سکنه یاجوج وماجوج ... عشرة ... الامم ...
وثلثاه للروم وثلثه للعرب ... البقیة ... الامم

درجات اسطرلابیه ایله مساحت ایتمشدر وبو مجلده اولان مساحت ارض مقادیر اخری ایله درکه عن قریب
آتی الذکردر وبو مقادیر اسطرلابیه یی کتب وثبتدن غرض مطالعه ایدن اهل تقویم غفلت ایله مغالطه و
تخلطه یه دوشمزلردن احترازایچوندر وعلماء هیئت وهندسه ارضک مساحت طول وعرضنده بر نیجه قول
اوزره اختلاف ایتمشلردر قول اول بودرکه ارضک مجموعی یکرمی درت بیک فرسخدر اون ایکی بیک
فرسخی سودانکدر وسکز بیک فرسخی رومکدر واوچ بیک فرسخی فارسک وبیک فرسخی عربکدر بو قول جد
یوسف جوزی مصنفاتندن منتخبده وغیرده قتاده دن حکایت ایله ذکر ایتمشدر قول ثانی بودرکه مجموع
ارض بشیوز ییللق یولدر اوچیوز ییللق یولده اولانی معموردر وایکیوز ییللغی خرابدرکه کمسه ساکن دکلدر
بو قول خالد بن منصر سکدر قول ثالث بودرکه ارضک طولی درتیوز ییللق یولدر بو قول مجاهدکدر قول
رابع بودرکه ارضک طول وعرضی اوچیوز ییللق یولدر یوز ییللغی معموردر ویوز ییللغی خراب ویوز ییللغی
بحاردر بو قول حسان بن عطیه نکدر قول خامس بودرکه ارضک مجموعی اوتوز التی بیک فرسخدر طولی عرضی کبیدر
هند وسند اون ایکی بیک فرسخدرکه حام بن نوحک اوغللریدر وصین سکز بیک فرسخدر
وروم اون بیک فرسخدر وعرب درت بیک فرسخدر وایکی بیک فرسخ دخی عرب ایله روم بینیدر
بو قول سدّینکدر اشیاخندن روایت ایدر قول سادس بودرکه مقدار دنیا اوتوز بیک فرسخدر
اون بیک فرسخی هوادر اون بیک فرسخی انسان ودوابّ ایچوندر بو قول معتب بن سمینکدر وبطلمیوس
جعفر اباده دیرکه هند وصین ومشرق التی بیک فرسخدر وحدود هنددن عراقه دکین درتیوز فرسخدر و
رومیة الروم ناحیه سی اوچ بیک فرسخدرکه فزاری بونی ذکر ایتمشدر ومقاتل دیرکه ارضک معموری
ارضک خرابی اورتاسنده بر صحراده قورلمش خیمه کبیدر وارض ایکی بلوک بولنمشدر وبو ایکی بلوکک
اورتاسی خط استوادر مشرقدن مغربه ممدوددرکه منطقهٔ بروج فلکده خط اکبر اولدوغی خط استوا
کرهٔ ارضده خط اکبردر وبو خطک امتدادی طول ارضدر وارضک عرضی اطرافی سهیل دورایدن قطب
جنوبیدن اطرافی بنات نعش دورایدن قطب شمالییه وارنجه در اوچیوز التمش درجه در
وهر درجه یکرمی بشر فرسخدر وهر فرسخ اوچ میلدر وهر میل درت بیک ذراعدرکه خطوه جمل ایله بیک
اوچیوز اوتوز اوچ خطوه در وهر ذراع یکرمی درت پرمقدر وهر پرمق التی ارپه قارنه دیزلمش التی ارپه
اوزنلوغیدر وهر ارپه نک یقینلغی اتک ارقه سی قیلینک التی سی یقینلغی قدردر بو ذراع مهندسین
وحساب محضرلرنده مأمون تقدیر ایتدیکه بین الطویل والقصیردر ذراع تجار وذراع ماشمیدن اکسکدر
وبو تقدیرجه قطب جنوبی ایله قطب شمالینک بینی طقوز بیک فرسخ اولور وخط استوا ایله
قطبیندن هر برینک بینی درجهٔ اسطرلابیه ایله طقسان درجه وخط استوا ایله قطبیندن هر برینک
بینی اولان ارضک امتدادنسنک عرضی دخی کذلک طقسان درجهٔ اسطرلابیه اولور الّا بو قدر وار درکه
خط استوادنصکره ارضده عمارت یکرمی درت درجه دردر وباقیسنی بحر کبیر غمر واحاطه ایتمشدر
وبر ارضدن ربع شمالیدن بر وربع جنوبی حرکت شدتندن خرابدر وارضک نصفی که تحتنزده واقعدر
قابل سکون وآرام دکلدر وشمالیدن وجنوبیدن هر ربع که ایکی ربع اولور بو ایکی ربع یدی اقلیمه منقسمدر
بو مساحت وتقسیم ابو القاسم عبید الله بن عبد الله بن خرداذبه مسالک ممالکنده ایتدوکی مساحتدر

ومحمد بن ابی طالب الانصاری الدمشقی نخبة الدهرده ذکر ایدرکه جرم ارضک مقداری اوچیوز التمش جزؤدر وهر
جزؤ فلکک شول اجزاسیدرکه اول اجزا بروج فلکک درجه‌لریدر وفلکک درجه‌لرندن بر درجه‌نک
فراسخ ایله مساحتی اوچیوز التمش بیک وطقسان ایکی بیک بشیوز قرق ایکی فرسخدر وفلکک اوچیوز التمش
جزؤی اون التی درجه‌لرک قاپقدن دقیقهٔ واحده‌نک مقداری آلتی بیک بشیوز قرق ایکی فرسخدر وفلک قمر
مقعرینک بینی ایله کرهٔ ارض سطحنک بینی آلتمیوز سکسان التی بیک اوچیوز تمش میلدر وکرهٔ ثوابت
بینی ایله کرهٔ زحلدن صکره اولانک بینی درتیوز بیک کره بیک ودخی بیک کره بیک واوچیوز بیک
واون آلتی بیک سکزیوز سکسان میلدر ارضک سطحی اورزه اولان مرکز فلکدن مجموع ارضک دوری
التی بیک سکزیوز قرق فرسخدر وخوارزمی دیرکه یدی بیک فرسخدر وسطح ارضک مساحتی اون ایکی بیک کره
ویدی یوز بیک وقرق درت بیک ایکیوز قرق بش فرسخدر وارضک ربعلرندن هر ربعکه اول
ربعلرک درجه‌لرندن بر ربع طقسان درجه‌در بیک یدیوز اون فرسخ مقداریدرکه بو مقدار فرسخ میل ایله
بش بیک ایکیوز اوتوز آلتی میل وثلث میلدر وارضدن درجهٔ واحده‌نک ذراع ایله مقداری ایکیوز بیک
آلتیوز آلتمش آلتی ذراع وثلث ذراعدر وفرسخ اوچ میلدر ومیل درت بیک ذراعدر وقصبهٔ مصریه ایله بیک سکزیوز
سکسن درت قصبه‌در وقصبهٔ انسانک بوی طول مقداریدرکه ایکی ذراع وثلث ذراعدر ونجاری ذراعک
طولی یکرمی درت برمقدر وهر برمق بیک وسطی سندن منفصل اوسط مقداریدر وبو ذراع کیر دیگی کبی
اوچ شبردرکه خطوات جمل وانساندن برخطوه‌در وسکز قصبه‌درکه طقسان ایکی شعیردر هر شعیرک
قارنی اول برشعیرک قارنی اکه مصفوف اوله وبو طقسان ایکی شعرات ارقه‌سی قللرندن تعینغه دیرلمش
یوز آلتی ایکی شعره‌در وبرید درت فرسخدر وفرسخ هندی وسندی ایله سکز فرسخدر وارضدن درجهٔ
واحده‌نک مقداری سدس فرسخدن غیری اون طقوز فرسخدر وانکه ارض مستقیمه‌ده سیر یومی
آلتی فرسخ وثلث فرسخدر وحمدالله بن ابی بکر بن احمد المستوفی القزوینی نزهة القلوبده ایراد ایدرکه
ظاهر زمینی ایکی پاره بولمشلردر ایکی نصفنک اورته‌سی فرق ایدن خط استوادرکه اوزونلغی شرقدن
مغربه وارنجه‌دردر وفلکده معدل النهار خطنک مقابله‌سنده وبو ظاهر زمینک طولیدر وعرضی قطب
جنوبی حدندن قطب شمالی حدنه وارنجه‌در قطب شمالی ایله قطب جنوبینک وسطی اولان خط استوا
موضعنده درجات فلک کبی دور زمینی اوچیوز التمش درجه قیاس ایدرلرکه هر درجه صاحب المجسطی
بطلمیوس وبعض حکمای متقدمین قوللری اوزره یکرمی بش فرسخدر وزیج مأمونیه صاحبی بتانی وبعض حکما
قوللری اوزره یکرمی ایکی فرسخ وایکی ثلثدر وابوریحان واکثر حکمای متأخرین قوللری اوزره اون سکز
فرسخ وسکز تسعدر وهر فرسخ بالاجماع اوچ میلدر بو میلک مقداری دخی یوقاروده مذکور اولدوغی کبی
متفق علیه‌در بتانی قولی اوزره دور زمین سکز بیک فرسخ که یکرمی درت بیک میلدر وابوریحان قولی
اوزره آلتی بیک سکزیوز فرسخ که یکرمی بیک درتیوز میلدر ابوریحان قولی اوزره اول حکمله که دور آنک
اوچیوز التمش درجه اوله بو دورک قطری یوز اون درت درجه واون بر قسم درجه‌دن آلتی قسم درجه اولور
وهر درجه‌سی اون سکز فرسخ وسکز تسع اولمق تشدرکه ایکی بیک یوز التمش اوچ فرسخ وایکی میلدر وابوریحان
واکثر موافقت ایدنلر قولی اوزره خط استوانک طرف شمالی اکثر زمین خشکدرکه ربع مسکون آندن عبارتدر

وخط

وخط استوانک طرف جنوبنده زمین خشک آزدر وباقیسنده غلبهٔ آب ایله شق حزواردر ومسکون
میسر دکلدر وربع مسکونک طولی خط استوا موضعنده دور زمینک نصفیدرکه ابتداء طول دریای مغربده
جزایر خالداتدن نهکوت ماچینه وکنک مشرقده جزایر وقواقه منتهی اولورکه بطلمیوس قولی ایله درت بیک
بشیوز فرسخدر وبتانی قولی ایله درت بیک فرسخدر وابوریحان قولی ایله اوچ بیک درتیوز
فرسخدر وربع مسکونک عرضی سمت قطبین موضعی ایله خط استوا موضعنده دور زمینک ربعیدر وبو عرض
زمین کنک ونذرکه انکا قبة الارض دیرلر وبر تیر آرامکاهیدرکه اول مقامده شب وروز متصل برابردر
تا کوه مغربیه وارنجه ودریای وراء انک دیدکلری بحر الاطیقونده اولان جزایر ظلماته وارنجه که فرشته‌لر
مقابیدر وبو مسافه طقسان درجه‌درکه بطلمیوس قولی ایله ایکی بیک ایکیوز اللی فرسخدر وبتانی قولی ایله
ایکی بیک فرسخدر وابوریحان قولی ایله بیک یدیوز فرسخدر وعرض ربع مسکونده اقالیم خط استوادن
نذکلودور اولور سره اول زمینده قطب شمالی بقعه‌لرندن انک کبی بعید اولور وبر مقدار معموره که ماچین وهند
وادیلری وجبال القمر وسفالة الزنج خط استوانک طرف جنوبنده‌در وخط استوانک طرف شمالی
ربع مسکوندر وبعض حکما بوکه ذاهبدرلرکه خط استوادن آلتمش آلتی درجه ویکرمی بش دقیقه که میل عظیم اولور
معموره ومردم نشیندر ویدی قسمه منقسمدرکه اقالیم سبعه اندن عبارتدر ویکرمی اوچ درجه واوتوز بش
دقیقه غایت تاریک وسرما اولدوغندن معمور ومسکون دکلدر واکثر حکما شیخ ابوریحان کتاب
تفهیمده ایراد ایتدوکنه ذاهبدرلرکه خط استوانک جانب شمالندن اون ایکی درجه واوتوز طقوز دقیقه
شدت گرما وغلبهٔ آب سببی ایله زیاده معمور دکلدر واقالیم سبعه‌ده داخل اولمامشدرکه
مشرقده جزایر وقواقدن وزمین رز دیدکلری زاوه‌دن کلور وجزایر کله وسریره ودیوه و
جنوب سرندیب اوزرنه اسندن بحر ودریای حمیر وجبال قمر وبحیرهٔ حمر شل ودریای زنکدن
بحر سفالة الزنجه اریشوب دریای مغربه منتهی اولور والله اعلم

منظرهٔ رابعه حکمت حکیم علت حکمتیه دال اولان هفت اقلیم ذکریدر

بطلمیوس کتاب جغرافیاده ذکر ایدرکه دنیا یدی اقلیمدر وبحر اعظم دنیایی محیطدر وجبل قاف
بحر محیطک اورته‌سنده‌در وجبل قاف اوزره سمانک اطرافی وجه ارض خیمه اطرافی کبیدر وسمانک
خضرتی جبل قافک لوننددر وبعد مسافه سببی ایله کبود رنک کورینور واقالیم سبعه‌یی بو اسلوب
اوزره ترتیب ایتدیکه اولی اقلیم هنددر ثانیسی اقلیم حجازدر ثالثی اقلیم مصر وشام ومغربدر
رابعی اقلیم بابلدر خامسی اقلیم رومدر سادسی ترکدر سابعی اقلیم صیندر اقالیمدن هر بریسی نجم
اسلوب اوزره تحدید اولنمشدر اقلیم اول اقلیم هنددر یوسف الجوزی تحدید ایتدوکی اوزره
بلاد صین اقصاسنده مشرقدن ابتدا ایدر وبلاد هنده اوتسندن یکسکره ساحل بحر هنده اوسندن
ناحیهٔ جنوبیه بحر وعمان اوزره صکره یمن وظفار وحضرموت وعدن وصنعا وتباله وجرش
اوزره اوغرر ودخی بو بلادک آردنده اولنلره اوغرر وبحر هندی قطع ایدوب جزیرهٔ عربه
اوغرر ونیل مصری قطع ایدر وحبشه‌دن مدینهٔ جرمی اوزره اوغرر ونوبه‌دن مدینهٔ دنقله
اوزره اوغرر آنده‌نصکره ارض مغربده بلاد بربر جنوبی اوزره اوغرر وبحر کبیر مغربده منتهی اولور

وبو اقلیم صحیح الهوا درصحت اجسام ایراث ایدر ابو معشر دیرکه بو اقلیم بروجدن جدی یه ونجومدن زحله
منسوبدر وحمد الله مستوفی قزوینی نزهت القلوبده ذکر ایدرکه اقلیم اوله اوزح دیرلر نجومدن زحله
متعلقدر ومساحتی سائر اقلیمدن زیاده در طول عماراتی یوز التمش درجه درکه اوچ بیک یکرمی ایکی فرسخدر
وایکی تسعدر وعرض عماراتی یدی درجه وقرق سکز دقیقه درکه یوز قرق یدی فرسخ و درت تسع دروبو
اقلیمک عرض آخری یکرمی درجه ویکرمی یدی دقیقه در وفلک زحل سایر افلاکدن زیاده وعظیم
اولدوغی کبی بو اقلیم دخی سایر اقلیمدن زیاده وعظیمدر که اقلی شرقده جزایر وقواقدن کلور وبلاد
ماچین وبلاد هند اوزرندن اوغرر واول ولایتلرک خانجو وخانجقو کبی انهار کبیره سی اوزرندن کچر بحر هنده
وجزیرهٔ سرندیبه ایریشور ودخی بحر هندک خرد و بزرک جزایرین قطع ایدر حضرموت وعدن وسایر
بلاد یمن وحمیر وجزیرهٔ عربه ایریشور وبحر قلزمدن بحر بربر وحبشه ولایتلرینه دوشر ونیل مصری
چوق قطع ایدوب کیدر ودریای فرنکی قطع ایدوب شهر غانه یه ومعدن الذهبه دوشر وبحر مغربده
منتهی اولور اقلیم ثانی اقلیم حجازدر یوسف الجوزی تحدیدی اوزره مشرقدن ابتدا بلاد چینده وزنج
اوغرر بلاد هندچ صکره بلاد سنده اوغرر که مدینهٔ کاوز سندده در واول مدینهٔ منصوره دخی
دیرلر وبلاد سند نصفکرح دنیبلهٔ صکرح بحر اخضره اوغرر وجزیرهٔ عربه ارض نجد وتهامه ده قطع ایدرکه یمامه
دخی بونج در وبحرین وهجر ومدینه ومکه وطایف وجده یی قطع ایدوب صکره بحر قلزمی قطع ایدر
وصعید مصره اوغرر ونیلی قطع ایدر واسوان واخمیمه اوغرر اندن صکره ارض مغربچ بلاد افریقیه
وسطی اوزره چکلوب بلاد بربر اوزره اوغرر وبحر محیطده منتهی اولور ابو معشر دیرکه اقلیم حجاز
عقربه ونجومدن زهره یه منسوبدر وحمد الله مستوفی قزوینی نزهت القلوبچ ذکر ایدرکه اقلیم
ثانیه سوت دیرلر ابن فارس قولی ایله مشتری یه وابو معشر قولی ایله افتابه متعلقدر بو اقلیمک
طول عماراتی یوز التی درجه درکه ایکی بیک سکز یوز اوتوز اوچ فرسخدر وایکی تسعدر وعرض عماراتی
یدی درجه وبر دقیقه درکه یوز اوتوز ایکی فرسخدر ودرت تسعدر وبو اقلیمک عرض آخری یکرمی یدی
درجه ویکرمی اوچ دقیقه در واقلی مشرقدن کلور وماچین وهند بلادنه وجبال قامرونه ودیار قنوجه
واورسه ومنصوره یه وتابه یه ودیبله اوغرر وبحر فارسی قطع ایدر عمان ویمن وحجاز ویثرب
ویمامه یه ایریشور وبحر قلزمی قطع ایدر ملک حبش وبربره وارب اوراده آب نیلدن نجم وسبا
ونوبه وافریقیه ولایتنه وبلاد صعید وعبد المؤمنه دوشر وبحر مغربده منتهی اولور اقلیم ثالث
مصر وشام ومغربدر یوسف الجوزی تحدیدی اوزره مشرقدن ابتدا ایدر بلاد صینه صکره بلاد هندچ
صکره بلاد سندک شمالینه صکره بلاد کابل وسجستانه اوغرر صکره سواحل بحر بصره یه اوغرر
که مدینهٔ اصطخر بونج ونسا ونیسابور وشیراز وسیرافه اوغرر صکرح کور اهواز وبصره وبغداد وکوفه وانبار
وهیته اوغرر صکره بلاد شامدن حمص ودمشق وصوره وعکا وطبریه وعسقلان وغزه یه
وقدس ورمله یه اوغرر صکره اسفل مصری قطع ایدر وتنیس ودمیاط وفسطاط وفیوم و
اسکندریه یه اوغرر صکرح بلاد مغربه اوغرر که سبته بونج داخلدر وبحر کبیر مغربده منتهی اولور
ابو معشر دیرکه اقالیم مصر وشام ومغرب بروجدن جوزایه ونجومدن عطارده منسوبدر

هوای غلیظده

هوای غلیظده صفار ایراث ایدر واهل مغربدن بو اقلیمده ساکن اولنلر استسقا وبطن مرضلرینه مبتلا اولور
ومشاهده اخلاطک غالبی دمدر وحمد الله مستوفی قزوینی نزهت القلوبده ذکر ایدرکه اقلیم ثالثه اورحش
دیرلر ابن فارس قولیله مریخه وابو معشر قولیله عطارده متعلقدر بو اقلیمک طول عماراتی یوز
قرق درجه درکه ایکی بیک التیوز قرق درت فرسخ و درت تسع در وبو اقلیمک عرض آخری اوتوز اوچ درجه
واوتوز یدی دقیقه درکه واقلی شرقدن کلور وصین وبلاد کشمیر وقندهار وسند ومکران وکابله اوغرر وولایت
افغانیان وزاولستان وسیستان وکرمان وشبانکاره وفارس وخوزستان واصفهاندن عراق
عرب وشام وفلسطین وبیت المقدس وولایت مصر وبرهان وافریقیه وقیروان وطرابلس وطنجه یه ایریشور
وبحر مغربده منتهی اولور اقلیم رابع اقلیم عراقدر واقلیم بابل دخی دیرلر یوسف الجوزی تحدیدی اوزره مشرقدن
ابتدا ایدر وولایت تبته اوغرر صکره خراسان وفرغانه وسمرقند وبلخ وبخارا وهرات ومرو وسرخس
وطبرستان وطوس وجرجان وقومس وقزوین وری واصفهان وقم وهمدان ونهاوند ودینور
وحلوان وشهرزور وتکریت رای وموصل وحران ورقه وقرقیسیایه اوغرر صکره حلب وقنسرین
وانطاکیه ومصیصه واذنه وعموریه وطرسوسه اوغرر صکره بحرده جزیرهٔ قبرسه اوغرر صکره
بلاد مغربده طنجه ولایتنده اولنلره اوغرر صکره بحر کبیر مغربده منتهی اولور حکما دیرکه اقلیم عراق بروجدن
قوسه ونجومدن مشتری یه منسوبدر وحمد الله مستوفی قزوینی نزهت القلوبده ذکر ایدرکه اقلیم رابعه
بدرحش دیرلر ابن فارس قولی ایله آفتابه وابو معشر قولیله مشتری یه متعلقدر وبو اقلیمک طول عماراتی یوز یکرمی
درجه درکه ایکی بیک ایکیوز التمش التی فرسخ والتی تسعدر وعرضی بش درجه واون بش دقیقه که طقسان
طقوز فرسخ ویدی تسعدر وبو اقلیمک عرض اخری اوتوز سکز درجه والتی درت دقیقه در واقلی شرقدن
کلور بلاد صین ومزی وتبت وخطا وختن وصغانیان وکشمیر وبدخشان وماوراء النهر وخراسان
وقهستان وقومس ومازندران وجیلان وعراق عجم وکردستان ولرستان واذربیجان و
ارمنیهٔ الاکبر وبعض دیار بکر روم وارمنیهٔ الاصغره اوغرر وولایات رومی قطع ایدر وولایات اندلسه
واشبیلیه یه ایریشور وبحر مغربچ مجمع البحرین خلیج زقاقده منتهی اولور اقلیم خامس اقلیم رومدر
یوسف الجوزی تحدیدی اوزره مشرقده بلاد یاجوج وماجوجدن ابتدا ایدر صکرح ترکک شماله اوغرر صکره
مدندن خوارزم وشاشش واذربیجان وارمنیه بونج در صکره باسرها بلاد رومه اوغرر وبحری قطع ایدر
وروميه یه وجزیرهٔ اندلسه اوغرر بحر مغربده منتهی اولور حکما دیرکه اقلیم روم بروجدن ونجومدن قمره
منسوبدر وبعضلر زحله منسوبدر دیرلر حمد الله مستوفی قزوینی نزهت القلوبچ ذکر ایدرکه اقلیم خامسه
آذربیت دیرلر زهره یه متعلقدر وبو اقلیمک طول عماراتی یوز درجه که بیک سکز یوز سکسان سکز فرسخ
وسکز تسعدر وعرض عماراتی درت درجه ویکرمی طقوز دقیقه که سکسن درت فرسخ والتی تسعدر
وبو اقلیمک عرض آخری قرق اوچ درجه ویکرمی اوچ دقیقه درکه اولی شرقدن کلور وولایات ختاد
قراقوم وسکسک وکاشغر وجاج وسنجاب ودیار ایغور وبلاد ساقون وماوراء النهر وسمرقند
وبخارا واسروشنه وفرغانه وخوارزم وجرجانیه یه اوغرر وبحر خزری قطع ایدر وولایات اران
وکرجستان وارمنیهٔ الاکبر وبعض رومه ایریشور وقسطنطینیه خلیجنی قطع ایدر طلیطله یه دوشر

علیله یه دوشر وبحر مغربده منتهی اولور اقلیم سادس اقلیم ترکدر یوسف البجوزی تحدیدی اوزره مشرقدن
ابتدا ایدر وبلاد یأجوج ومأجوجه اوغرر صکره بلاد خزره صکره قسطنطنیه یه اوغرر صکره بلاد مغربده منتهی
اولور واقلیم ترک بروجدن سرطان ونجومدن قمره منسوبدر حمدالله مستوفی قزوینی نزهت القلوبده
ذکر ایدرکه اقلیم سادسه حرشت دیرلر اهل فارس قولی ایله عطارده وابومعشر قولیله قمره متعلقدر وبو اقلیمک
طول عماراتی سکسن درجه درکه بیک بشیوز اون بر فرسخ وبر ثلثدر وعرض عماراتی اوچ درجه وسکز
دقیقه درکه یتمش بر فرسخ ویدی تسعدر وبو اقلیمک عرض آخری قرق یدی درجه واون بر دقیقه در واولی
مشرقدن کلور دیار یأجوج ومأجوجه اوغرر وولایات قاوقون وکیهال وفرخار وقرغیز وسقسین وبلغار
وسلنکا، ودشت خزر ولان وجرکه ایریشور وخلیج اسکندری یعنی قره دکز بوغازنی قطع ایدوب
قسطنطنیه ولایتنه وکمش معدنندن سدره قیسی وقره طوغ ونوبرده ویابوه وماجرستان اکری
والامان ولایتلرینه ایریشوب بحر مغربده منتهی اولور اقلیم سابع اقلیم صیندر یوسف البجوزی
تحدیدی اوزره مشرقدن ابتدا ایدر شمال بلاد یأجوج ومأجوجه اوغرر صکره سواحل بحر جرجانه اوغرر
صکره بحر رومی که قره دکزی قطع ایدر وبلاد صقالبه وقبچاقه اوغرر صکره بلاد بلغار وباشقرده دخی
بونلرک آرده‌نده اولان بلاده اوغرایوب بلاد مغربده منتهی اولور واقلیم صین بروجدن اسد
ونجومدن شمسه منسوبدر حمدالله مستوفی قزوینی نزهت القلوبده ذکر ایدرکه اقلیم سابعه
حسر یاسمن دیرلر قمره متعلقدر وفلک قمر سائر افلاکدن اقل واصغر اولدوغی کبی بو اقلیمک مساحتی
سایر اقالیمدن کمتردر بو اقلیمک طول عماراتی آلتمش درجه درکه بیک یوز اوتوز اوچ فرسخ واوچ
تسعدر وعرض عماراتی اوچ درجه ودرت دقیقه درکه آلتمش بر فرسخ وایکی تسعدر واقلیمک عرض آخری
آلتی درجه ویکرمی بش دقیقه درکه اولی مشرقدن کلور ویأجوج ومأجوج دیارینه اوغرر وولایات کیماک
ومنازل اتراک وصحرا نشینان وصقالبه یه ایریشور وبحر طالیقونی قطع ایدر وفرنک ولایتنه
دوشر وبحر مغربده منتهی اولور وبو اقلیمده عمارت آزدر اکثر سکانی صحرانشینلردر وبو اقلیمک عرض
آخری آلتی درجه دن تا آلتمش آلتی درجه ویکرمی بش دقیقه یه دکین باقی اولان اون آلتی درجه که میل اعظمدر و
اوچیوز ایکی فرسخ وایکی تسعدر وجزایر بونلی ونوردیکه ده درکه دریای فرنکده منتهی اولور بو مقدار
مسافه ده دخی نور آفتاب شامل اولوب اثر ایدر وحیوان اولور اما اقالیمده داخل دکلدر واکثر
اوقات اول ارضده ضباب محیطه وثلوج کثیره اولدوغندن اکا دخی ظلمات دیرلر وحیواناتی
اکثر سفید موی اولور ومعدنیاتدن اول ارضده تبور زیاده اولور وبر وجانبنده که آفاقلیمه
متصلدر طرف سرقیسنده اولان ولایت بدریه وسوریه ویورا وایسو وزنک دیرلر
بو ولایتلرک خلقی سائر اقالیم تجاری ایله بلا مکالمه معامله ایدرلر که تجار آنلرک مقابله سنه
بضاعتلرین وضع ایدوب قبول ایتدکلرینه کندو متاعلرندن عوض آخر متاع وضع ایدوب تجارک
بضاعتین اخذ ایدرلر قبول ایتدکلرینه عوض قومیوب رد ایدرلر ومتاعلرینک اکثری معدنیدر واول
ولایتدن صکره یکرمی اوچ درجه واوتوز بش دقیقه بالاتفاق بعد شمس دائمی آلتی آیلق یول فرط ظلمت وسرما
سببی ایله معمور ومسکون دکلدر ومحمد بن ابی طالب الانصاری الدمشقی نخبة الدهر فی عجایب البر والبحرده

ذکر ایدرکه افاضل ملوک ارضدن سلیمان بن داود علیهما السلام وآصف بن برخیا وذو القرنین مؤمن
اول وتبع تبابعه وافریدون واردشیر وبطلمیوس وبونلردن صکره مأمون رحمه الله که بیک عالم ایله
حکمت وعلم بیننی جمع ایتمشلر ایدی طولاً وعرضاً اقالیمی قسمت ایدوب کیفیتی بو نسق اوزره تحقیق ایتمشلردر
که انسان توهم ایدرکه خط استوادن نه مکانده استرسه طوره ومغربه صکره مشرقه بر خط مستقیم ایله
استقبال ایده که طوردوغی یردن مغربک ومشرقک اول خطه اوسته اوغرییه وجنوب ایله شمالک
اورتاسنی اول خط فصل وفرق ایده اندن صکره کذلک بر خط مستقیم ایله اقلیم اولک اولنک حدودی
اوزره طوره واقصای مغربدن مشرقه کیروکچی کبی استقامتله استقبال ونظر ایده ارضده واقع اولان
بر وبحر وسهل ووعر ومسکون وقفرده نظر منحصر اولور وخط استوا متوهم مذکور ایله اقلیم اولک اولی
حدودنی متوهم ومفروض اولان خط بیننده منحصر اولور وبونک جمله سی خط استوا مذکورده داخلدرکه
عرضی اون ایکی بچق ساعتدر وکذلک باقی اقالیمه حکم ایدرکه هر اقلیم اقصای مغربدن اقصای مشرق
اوسته اوغراین ایکی متوهم خط بیننده در ومسافه جهتندن هر اقلیم عرضنک مساحتی نهار اطولک
نصف ساعة زیاده سیدر ونصف ساعة ابداً یوم واحد اطولی اون ایکی بچق ساعة ایله محدود
اولان خط استوانک آخر حدینک ابتداسندندر وهر اقلیم اقصای مغربدن اقصای مشرق اوسته
اوغراین خطین متوهمین بیننده اولدوغی کبی اقالیمک نهایتنه اوغراین کیروبو خطین متوهمین بیننده
واقع اولور واقالیمک نهایتی اقلیم سابعک بو نهار اطول اون آلتی ساعت اولمق
حیثیتندن آخر حدودیدر که خط استوا حدودنی اون ایکی بچق ساعت بعینه اقلیم
سابع حدودینک آخرینی اون آلتی ساعت اولور وشول ارض که اقلیم سابعدن صکره
اکا ماورای اقلیم دیرلر وبو اقلیم سابع اوتوز اوچ درجه نک تمامنه دکین که آلتمش
ایکی درجه وربع وسدس درجه نک نهایتنه دکین معموردر واول مقامده اطول نهار
یکرمی ساعتدر بوندن صکره ماوراسنده عمارت کثیره یوقدر لکن غیاض وجبال ومرجدر
صقالبه واتراکدن متوحشین وبهایم کبی که لایکادون یفقهون قولا بعض طوایفک مأوالریدر
وبو اقلیمک ماوراسی ظلمتدرکه قطب شمالینک موازاة ومقابله سیدر واول مقامده اطول نهار
یوم واحد آلتی آی آخر اولنجه دک یکرمی درت ساعتدر کیجه اولمز واطول لیال
لیلهٔ واحده ده دخی آلتی آی اولنجه یه دک یکرمی درت ساعتدرکه کوندز اولمز وفرق اولنمز
واول مقامده ظلمت مستمر ومتمادیدر شمسک غیبوبتی سببی ایله وتراکم غیوم وثلوج و
ضباب واسطه سیله ابدا ظلمتی زایل دکلدر اهل اقالیمدن کمسه ساکن اولمز
وحیوان معهود اول ارضده تعیش ایتمز واهل اقالیمدن اول مقامه کمسه
داخل اولسه حیاتی ممکن اولمیوب هلاک اولور واقالیم سبعه دن اقلیم سابعک
ماوراسنده اولان بو اقلیم ظلمه ایله اقالیمک وخط استوانک هیئت ودوری
بو صورت اوزره در

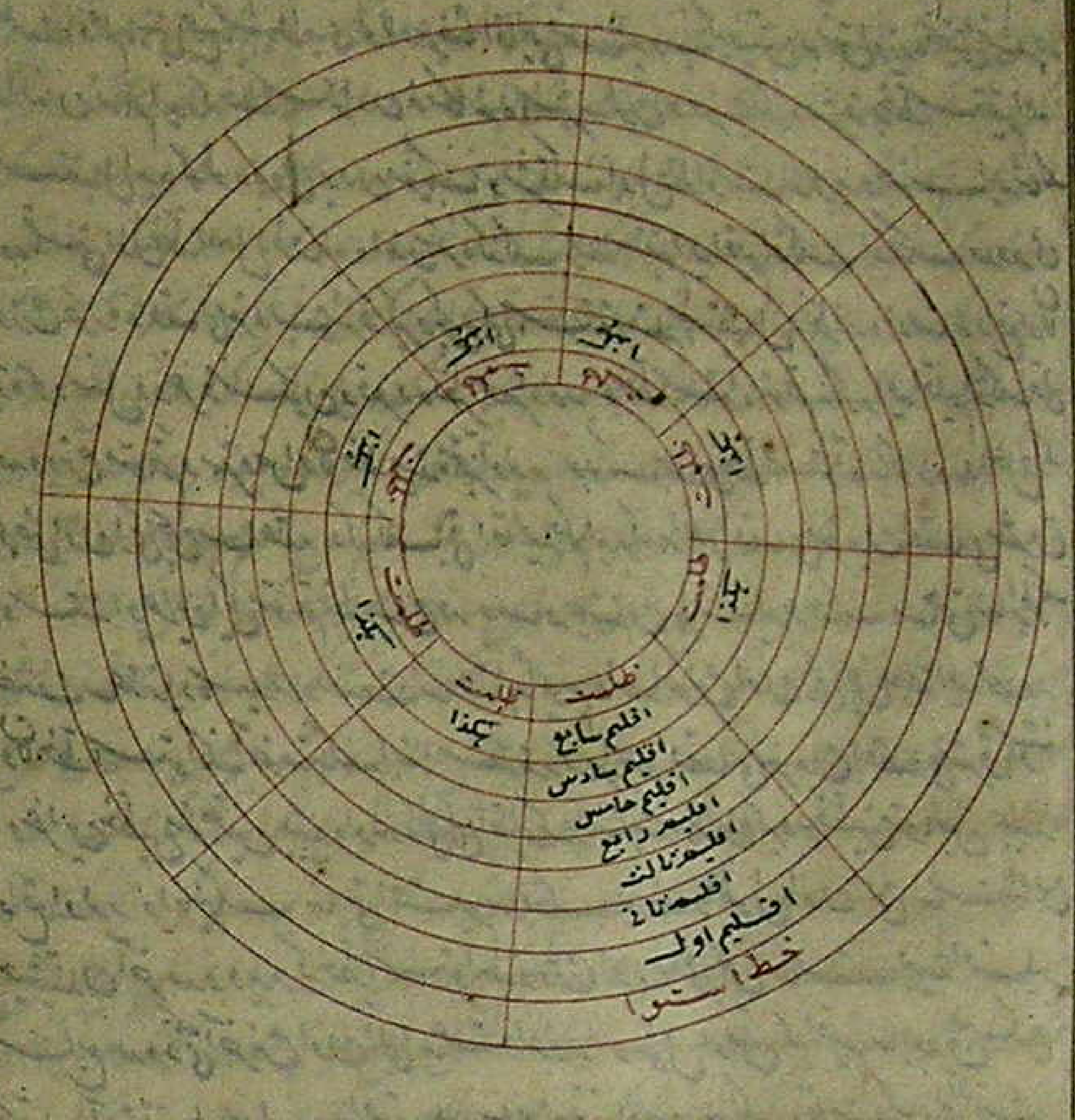

منظره خامسه اوصاف بحار وهر برنده اولان عجایب وآثار ذکر ایدر

سیاحان بحار اخبار اول بحردن بو سؤال اوزره اخبار ایدیلر که جانب جنوبده واقع اولان
بحر محیط ودخی اصطیقون وبحر ظلمات وبحر جاندا سملری ایله مسمی اولان برزه عظمی دنیاده اولان
بحارک اعظمی واهولی واکا داخل اولانی ابلاکده اثر عیدر وسواحلی بلغز الا اقصای معموره
حدودینه متصل اولان ساحللری بلغور ساحل الصین نهر حمران بوکه قرشدوغی یرده بو بحرک سواحلندن
وطولی یوز تمش درت درجه در وخط استوا آردندن جنوب جهتندن عرضی اون اوچ درجه در وبو
ساحله محاذی اولان ساحل جزیره قمر کبرانک جنوبیدر که وسعتی بین یوز میله قریبدر وبو جزیرنک
طولی درت آیلق یولدر که جنوبنده ماوراسنده عمارت یوقدر وبو بحرده مسلک یوقدر الا بو بحر
جبال اصطیقونه داخل اولدوغی یردن سلوک اولنور وبو جبال جبل واحد صورتنده وایکیوز میله قریب
بو بحرک ایچنه کیرمشدر که جبل شاهقدر ومتصلدر واقصای شرقدن جبال قمر اوایلنه وارض دعوطه یه وارنجه
ممتددر صکره آذین اسمی ایله مسمی اولان ارضه اولدوغی مکاننده وسط ارض محاذاتنه وارنجه ممتددر ودرلر که
خضر علیه السلام ذوالقرنین عسکری ایله داخل اولدوغی جبل جبل اصطیقوندر بو جبل یاننده بحرک جوشش وغلیانی
اول قدر شدیددر که صغیر وکبیر سفینه داخل اولمز وغلیانی ابدا عظیم الدفعدر جنوبدن شمال طرفنه سوردب

دفع ایدر

دفع ایدر وبو بحرک اولمقامنده مد وجزری عظیمدر مد وقتنده اماکن محصورنده یعنی اطرافی دیوار کبی یوکسک اولان
یرلره آلتی آدم بویی مرتفع اولور واماکن مبسوطه ده یعنی اطرافی آچق اولوب دوشمش اولان یرلرده برکونلک یولده
قریب اوزانور وکیجه ده وکوندزده درت کره مد ودرت کره جزر واقع اولور ووسط ارض محاذاتندن صحرای
ارض ده خلیج چقوب جبال قمره وجبال دعوطه یه منتهی اولور واول خلیجدن بر دل اوزانور که بحر دعوطه در
صکره بحر دعوطه دن ایکی عظیم نهر چیقوب جزیره قمرک شرقیسی وغربیسی طرفلرندن اوستنه چکلورلر
وجزیره انقوجه خلیجی وجزیره سریره جزیره قمر ایله اول ایکی نهر عظیم بیننده در وبو اوچ خلیج بحر هنده دوکلور
که بحر بند اسماء نوحیسی ایله مسمی در وبو بحر محیطک خط استوا وراسنده اولان اطرافنده جزیره جبال
وجزیره کشمیر وجزیره سحاب وجزیره برق وجزیره مطر وجزایر وقواق کبی دخی بونلردر که جبل اصطیقون
آردنده در وجزیره قامرون وقامرون ملک الملوک اسمیدر ملک صینه فغفور وملک صنفه مهراج وملک
کوهستانه شمخال وملک طبرستانه معصوم وملک هنده قندهار وملک فارسه کسری وملک
حبشه نجاشی وملک مصره قدیمده فرعون وملک شامه قدیمده هرقل وملک رومه قدیمده قیصر وملک
فرنکه پاپ وملک ساحله بربر وملک ماجاره قرال وملک تاتاره خان وملک الاسلامه سلطان
وپادشاه تسمیه اولندیغی کبیدر وبحر محیط جزیره قمری کچدکدن صکره اوغرادوغی نواحی وجهات وبقاع حسبی
اسماء کثیره ایله اولور که مستقل مستقل بحر کبی اولور مع هذا مجموعی ماء واحددر واوزون اوزادی متصلدر که
طول الطوالی مدینه مقدشو حدودندن وسفاله الزنج وعزی بر برسو داندن کلور سواحل صین الصین ومدینه
الصنف حدودینه دکین ونواحی مهراجک شرقیسینه دک که نهر حمران اکبر دوکلدوکی یرده جنوب
صین الصینده غایت طولیدر وبو طولک فرسخ ایله مساحتی یوز درت درجه در وبو مسافه
تمش آلتی طولندن یوز سکسن فرسخ تمامنه دکین ارض حمرانده در وخط استوا آردنده داخل اولان
صین الصینده بحر محیط ساحلنده در فرسخ ایله بیک طقوز یوز تمش آلتی فرسخدر که بش بیک طقوز یوز اوتوز
بر میله یتشر وبعضلر دیرلر که سکز بیک میلدر اما قول اول اقربدر وعرض اعراضی طقوز یوز فرسخدر که
آلتیوز فرسخ طرف جنوبنده در ونهر حمران مصبنک حدودیدر وطرف شمالده آخر عرضه وارنجه یعنی
خلیج فارس وخلیج قلزم وخلیج معبر سایر خلیجلردن غیری طرف شمالده اولان جمله عرضی اون بش درجه در
وبو عرض مختلفدر وبعض یری بعض یرندن متفاوتدر عرض زایده کثیری بیک طقوز یوز میلدر
وعرض ناقص وقلیلی بیک میلدر وبو بحرک نواحی وجهات مستاتننده اوغرادوغی سواحل بیانی بودر که
طول جنوبیسی اولندن ابتدا ایدر وآنی خط استوانک اوستندن بحرکه جزیره قامرون اسفلنه وجزیره
سریره اعلاسنه وجزیره انقوجه اسفلنه وجزیره سرندیب وجبل راهون اسفلنه وجبل ارین اسفلنه
اوغرر صکره اراضی دعوطه یه وبلاد زنجه صکره سفاله الزنجه صکره ارض مقدشوی حمرایه صکره ارض کلبیه
که زنج المسلمینه اوغرر وبو مقام خط استوا استدادی ایله ممتد اولان طولنک آخریدر آندن صکره
حدود مقدشودن کیرو دونر وشرقیله جهته شماله صکره غربیه جهت شماله صکره محض شماله میلان ایدر که
بربرینه ملاصق کبی لکن بر بریندن مفارق ایکی دائره صورتنده در وبو دائره لره بحر بربر وبحر احمر تسمیه
ایدرلر شدید الهول در وسفینه ابدا اکا داخل اولنمز قلیل السلامه در وبو دائره لرک حدی طرف شمالده

بحره داخل بر جبل عظیم اسوددر ابن بحر اکا جبل خاقونی دیرلر و بو جبلدن سفینه مرور ایدوب منکسر اولماغی
نادردر ملاحلر بو جبله قریب اولسه‌لر نذور ونذر ایدوب الله تعالی یه تضرع ایله دعا ایدرلر و جبل
خاقونی ساحلنی کچدکدن صکره ارض هادیه اوغرر وارض هادیه تسمیه سی جوشده جهنمه تشبیه ایچوندر صکره
صکره ارض بربره و بلاد مدمه اوغرر صکره ساحل زنکبار وارض زیلعه اوغرر صکره ارض اونفکه اوستنه
اوغرر و بوراده بر دل چیقوب اوزانور که بحر قلزم و بحر موسی و بحر مندب منذم تسمیه ایدرلر و مجرجی اولی
ایله عدن اورته سنده ایکی طاغ آره سیدر و دکز ساحلنده شمال طرفنده بر تجمه اوغرر زیرا بو دکز بر
شرقیسی بر مغربدر و بر تجم ساحلنه اوغرمسی بودرکه بلاد حاسه اوستنه صکره بلاد حاسه سفلی اوستنه
صکره بلاد البجه اوستنه اوغرر و بوراده بر جزیره واردرکه دهلک تسمیه اولنور که البجه کی اولدوغی
مدینه یه منسوبدر صکره جزیره سواکنه اوغرر که بونده بر مدینه واردر که ثنینک مسکنیدر و تجم قریبدر صکره
عیذانه اوغرر که بر مدینه در مصر و مدینه فرضه و اسکله‌در صکره ارض وجح و مرنس اوستنده قصیره و
سونیه و ابتدیه و قطرمه و مدینه اوغرر و بو دل بوراده کیرودونر و ارض شادده و سواحل ارض
عربه ینبعه و حجازه و رابغه و جحفه یه و زبیده و بحمه و زبیره و عدنه اوغرر و بو دکز عودی بوراده
منتهی اولور آندن صکره بحر قلزمدن چیقن بحرک ساحلنده عدندن ابینه و لمله و التهمه و صفاره و حضرموت
احقافه و قلهاته و ارض جهره یه و عرض مجزه و کحر یه و عمانه اوغرر و بوراده بر جبل شاهق مدور واردر
جمجمه تسمیه اولنور که بحر فارسک حدیدر و بحر فارس بو بحره اتصالی و بحر واحد اولماسی ایله بورادن ابتدا ایدر
بصره یه و سلماباده و خوزستانه و بحفارسه و کرمانه و مکرانه و طورانه اوغرر و بو مقام بحر
فارسک آخر حدودیدر که کیرمسنده اولان بحره متصلدر صکره سواحله اوغرر و آندن سیرافه و
هنده و بلاد سندنه و منبتازه و کنبایه و سومناته و معبره و سندانه و صندابولانه و صولیانه
و بوصه و خزداته اوغرر صکره ابواب صین جبالنی تجاوز ایدرلر ارض تاجیه یه و ارض خانقوایه و ارض
جانجویه اوغرر صکره بورادن کیرو دونوب بلاد صنفه و ارض صین الصینه و نهر حمرانه اوغرر که حتی
تحدیدی ابتدا اولندوغی موضعه واصل اولور و بو بحر محیطک عجایبندندر که ابلیس علیه اللعنه نک تختی بو بحرده در
و بو بحرک ایچنده مداین واردر که روی آبه چیقر و مداینک اهالیسی جنیدر و دکزک بر جزایی مقابله‌سنده در
و بو بحرده حصون و قصور واردر کذلک روی آبده ظاهر اولوب ینه غایب اولور و ابرهه ذو المنار
حمیری آثارندن بو بحرده اوچ صنم واردر که روی آب اوزره طورورلر برینک لونی اخضردر و بو
ایله اشارت ایدرکان بو بحرده سفینه ایله سیر ایدنه خطاب ایدوب رجوع ایله امر ایدر و صنم
ثانینک لونی احمردر کان کندو کندو یه اشارت ایدر و بو بحرده سفینه ایله سلوک ایدنه اشارت
ایدرکه کندو یانینه اقامت ایدوب تجاوز اتمیه و صنم ثالثک لونی ابیضدر و بر مغیله بحره اشارت
ایدرکه بو مکانی کیم تجاوز ایدرسه هلاک اولور و بو صنمک صدرینده مسک ایله مکتوبدر که هذا
ما صنعه ابرهه ذو المنار الحمیری لسیدة الشمس تقربا الیها و ارضده اشجار نابت اولدوغی کبی
بو بحر ایچنده مرجان نابت اولور

فصل فی قسمت بحر محیط

و بو بحرده سلوک و سیاحت
ایدن قدما بو بحری قطع مسافات ایله تقسیم ایدیلر که هر قطعه اسمارنو احیسی ایله بلنور و بو تقسیم

ایمه لری بعیدی قریب و طویلی قصیر اولمق ایچوندر بو بحردن ارض هنده اوغرایه بحر برکند و بحر عیص
و بحر صنف تسمیه ایدیلر که بلاد صیندن بو بحر ساحلنده بر مدینه یه نسبت ایدیلر و بو قطعه کثیر الموج
و شدید الهولدر و بو بحردن بو قطعه نک آردنجه بر قطعه ثانیه واردرکه بو قطعه یه
بحر صنجی تسمیه ایدیلر و مملکت مهراج بو قطعه ده در و بیدی طاغ آره لرندن اکی طریقدن مراکب
و سفن بو قطعه یه داخل اولور و بو جبالده شجر کافورک کثرتی جهتندن بو جباله جبال کافور
تسمیه ایدیلر و بو قطعه یه دخی مراکب و سفن لازم العبوردر لکن شدید الاهوالدر و صنجی جزیره اسمیدر که
بو قطعه اول جزیره ده صنجی اسمیله مسماة اولان مدینه یه منسوبدر اندنصکره بو قطعه آردنجه قطعه ثالثه
اخری واردرکه بو قطعه یه بحر کله تسمیه ایدیلر جزیره کله یه منسوبدر و کله بو جزیره ده اولان مدن اربعک
مدینه اکبراسیدر و بو قطعه نک آردنجه قطعه رابعه اخری واردرکه بو قطعه یه بحر صن ابولات
تسمیه ایدیلر و صندابولات و اکثر هند جزیره لریدر و بو قطعه نک قعرینه یتشلم عمق بی نهایه در
و بو قطعه نک آردنجه قطعه خامسه اخری واردرکه بحر هند تسمیه ایدیلر و بو قطعه قطع اربع سابقه نک
اسلمی و اصغر الموجیدر و بو قطعه ایله قطع اربع سابقه بینده بر قطعه واردرکه بو که بحر لاروی تسمیه ایدیلر
و بحر لاروی اردنجه شمالی بحرده بر قطعه واردرکه بو که بحر زانج تسمیه ایدیلر و جزایر زانج بو قطعه ده در
و زانج نارجیل درکه جوز هندی دیدکلریدر و بو بحر زانج آردنجه بر قطعه واردرکه بحر معبر و بحر سیلان تسمیه
ایدیلر و سیلان بو بحرده اولان جزیره ده بر مدینه در و بو بحر معبر و سیلان آردنجه بر قطعه واردرکه
بو که بحر سرندیب جنوبی بحر هندی تسمیه ایدیلر و سرندیب اول جبلدرکه آدم علیه السلام جنتدن
اول جبله هبوط ایتدی و جبل سرندیب اولدوغی جزیره ده ایکی مدینه واردر بری اغنا و بری بلجرادر
و بو بحر سرندیب قطعه سی آردنجه بو قطعه نک شرقیسنده بر قطعه واردر بو که بحر قمر و بحر قمار
و بحر قراز تسمیه ایدیلر و بو بحر قمر قطعه سی آردنجه بر قطعه واردر بو که بحر کنبایت تسمیه ایدیلر که
بحر شمالی ساحلنده اولان مدینه کنبایته نسبت ایدیلر و بو بحر کنبایت قطعه سی آردنجه بر قطعه واردرکه
بو که بحر منبتاز و سواحل خرزات و فلفل تسمیه ایدیلر بو قطعه طرف شمالده در و قطعه ساحلیه‌در
و بو بحر منبتاز آردنجه بر قطعه واردر بو که بحر سند و بحر سند هند و بحر هند تسمیه ایدیلر بو راجح
کیرو کچن کبی بحر هنددن طرف شمالده در و قطعه ساحلیه‌در و صکره بو بحر سند قطعه سی
آردنجه بر قطعه واردر بو که بحر فارس تسمیه ایدیلر و بو قطعه بر جانبدن بحر هنده متصلدر و اوچ
جانبدن اراضیله محفوظدر و بو بحر فارس قطعه سی آردنجه بر قطعه واردر بو که بحر یمن تسمیه ایدیلر
و بو بحر یمن قطعه سنک اولی بلاد مهره دن رأس جمجمه دندر عدنه وارنجه اوزانور و بو بحر
یمن قطعه سی آردنجه جنوبی بحرده بر قطعه واردر بو که بحر زنج و بحر بربر تسمیه ایدیلر و بو بحر زنجک
ساحلنه زنکبار تسمیه ایدیلر و بونلرک مجموعی بحر واحددر و بالاتصال ماء واحددر
و ریاح و غزاره و حیوان و مزاج جهتندن مختلفدر و بو بحر محیطده اولندن آخرینه دک
جزایر بارزه واردر که روی دریادن نابته‌در و حکایت اولنور که بو بحرده اولان جزایر
درت بیکدن زیاده جزایر معموره و مشهوره‌در و الله اعلم بحقیقة خلقه

فی وصف سواحل غربیهٔ بحر محیط

پوشیده اولمیه که بحر محیط جهات ارضی احاطه ایتمشدر و بحر محیطدن طرف شمالده اولان بحر غربیه
بحر ظلمت و بحر اسود تسمیه اولنور زیرا بو بحر ظلمتدن متصاعد اولان ابخره شمسی احاطه و تجلیل ایتر
و بو بحر اوزره شمس طلوع ایتمز و آبی متکدر و بخاری غلیظ و کثیف در و عظم امواج و تکاثف ظلمت
و عصف ریاح و کثرت اهوالی سببی ایله ماهیت ابنی بصر ادراک ایتمز حالی نکه بلکه الا بعض سواحلنده
و معموره یه قریب جزایرده بلنور و سواحل غربیه سنک امتدادی خط استوا آرده نده بو بحر محیطدن اولان
برزه حدودندندرکه بو برزه یه بحر سفاقس و تمیم سودان تسمیه اولنور و بو برزه نک طولی بر ایلق یوله
قریبدر و عرضی اولان کونلک یوله قریبدر و بو برزه سواحل محیط غربیه ده مقدارده کندیدن اشاغی
بر برزه یه دک ممتد اولورکه بو برزهٔ صغیره یه بحر کونه و وریم تسمیه اولنور و بحر غانه و بحر احابیش سودانک
مصبی بو برزهٔ صغیره ده در و بو برزه نک طولی اون بش کونلک یوله قریب و عرضی اون کونلک
یوله قریبدر صکره سواحل بر برزخ عظمایه ممتد اولورکه بو برزه یه اهل اندلس لغتنده لام مفخمه ایله بحر لبلانه
تسمیه اولنور و زقاق بحر رومک مخرجی بو برزه دندر و بو برزه نک طولی سوس اقصی حدودندن
اندلسده طرطوشه حدودینه وارنجه در بو برزه نک و جزایر خالدات سته دن غیری مکانلری معلوم اولنور
عرضی یوقدر و اندن صکره سواحل بو برزهٔ عظمادن یعنی بحر لبلانه دن بارز شمالی اندلس خذاسنده
بر برزخ صغیره یه ممتد اولورکه بوکه بحر قادس تسمیه اولنور و بو بحر قادسک طولی بر ایلق یوله قریبدر و عرضی
بش آلتی کونلک یولدر و صکره بحر قادس حدودندن سواحلی بر برزخ دقیقهٔ طویله حدینه وارنجه سواحل
ممتد اولورکه بو بحر انکلطره تسمیه اولنور و دائره صورتنده در و اعراض اعراضی اوچ کونلک یولدر
و طولی اکثر بلکه ازیدر اندن صکره سواحل بو بحر انکلطره حدودندن سواحل محیطه ممتد اولور و جهة شمالده کبیر و عریض
درنجه وارر و بو مقامده بر برزخ کبری واردرکه بوکا بحر ورنک تسمیه اولنور و ورنک قیون اری طائفه سنک
اسمیدرکه لایکادون یفقهون قولا معنوسنه مصداقدر و بو طائفه صقلاب صقالبه در و بو برزخ
کبری جانب شمالده در و بو بحر ظلمتدر آندن صکره بو بحر محیطک سواحل غربیه سی شمالده و مغربده ممتد
اولور حتی اقالیم ظلمه یه داخل اولورکه اول مقامده نه وار ایدوکی معلوم اولمامشدر و محیط شرقی کبی بو
محیطک دخی مد و جزری واردر **فی بحر اوقیانوس** بو بحر بحر محیط غربیدن بر قطعه در جهة شرقه
اطوالی ابتداسندن مغرب اقصی بلادی طرفنه ایتمشدر و بو بحر خط استوادن غربی طرفندن ابتدا اولنورکه اقالیم
بوندن طولنمشدر و اول مکاندن ابتدا ایدرکه عرضی یوقدر و درجه واحده طولنده شرقی اخذ ایدر صکره
شمالا و شرقا اون درجه طولنده و اون درجه عرضنده ممتد اولور صکره شمالا و غربا منعطف اولور حتی طولی
یدی درجه یه منتهی اولور و عرضی اوتوز بش درجه اولورکه طنجه یانیدر صکره غربی ساحل اندلسه چکلوب اندلسی بحر
رومیه شمالیسی اوزره ممتد اولور و شمالا اوتوز بر درجه عرضنه دک و فرق اوچ درجه طولنده دک
ممتد اولور صکره ارضک جانب شمالیسه دورکه عرضی آلتمش بر درجه در و بو بحر اوقیانوسدن برنچه ابحر
بحر روم و بحر بردیل و بحر ورنک بوندن چقارکه ان شاء الله تعالی عن قریب مذکور اولورلر
و بو بحر اوقیانوسده کیجه و کوندزده ایکی کره مد و جزر واقع اولور شریف ادریسی نزهة المشتاقده ذکر ایدرکه

بحر ظلماتده که غربی اندلسده بحر محیطدر و بلاد برطانیه ده مد و جزری عیانا کورولم مد نهاردن ساعت
ثالثه ده ابتدا ایدر و ساعت تاسعه اولنه دک تمام اولور و صکره جزر ابتدا ایدر نهار ایله بله آلتی ساعت دک
جزر اولور و صکره کیجه آلتی ساعت مد اولور صکره آلتی ساعت جزر اولور و علتی بودرکه نهارده ساعت ثالثه اولنده در
ریح بو بحری تهییج ایدر و هر بارکه شمس افقده طلوع ایتسه زیاده ریح ایله مد اولور صکره آخر نهارده ریح
ناقص اولوب شمس غروبه میل ایدر و جزر اولور و کذلک لیل اولنده بو بحری ریح تهییج ایدر و آخر لیل ایله
ریح راکد اولور و مانک مد وقتنده زیاده سی ایکی اون اوچنجی و اون دردنجی و اون بشنجی و اون آلتنجی
کیجه لری اولور و ماء بحر یرلره واصل اولورکه اول یرلرده دخی واصل اولمز الا شهر آتینک بو ذکر اولنان کیجه لرنده
واصل اولور و اهل مغربک بو اسلوبه مد و جزر محسوس و مشهودیدرکه بونده ریب و شک یوقدر
و بونده فیض تسمیه ایدرلر **فی برزخ خارجه بحر جامد** پوشیده اولمیه که مشرق صین
اقصاسی ساحل بحر محیط شرقیدر بوراده اولان بحر محیط شرقیه بحر زفتی تسمیه اولنور و بحر جامد و بحر
ظلمات دخی تسمیه اولنور و بحر زفتی تسمیه سی شدت ظلمت و سوادی ایچوندر و بو بحر زفتینک
بو ساحلدن غیری طرفی معلوم اولمامشدر و بو بحر محیط شرقینک یعنی بحر جامد و بحر ظلمات و بحر
زفتینک حدود و محیطه سی اوزره مبدأ شرقدن بر برزخ اوزره درکه بو برزخ بو بحر محیط شرقینک حدود
محیطه سی اوزره زیاده اولمشدر و بو برزه نک حدی بنزری ارضندندر و بو برزه نک بحر عظماسی جلوه
و جبال بلهرادر و بو برزخ نک منتهاسی بحر هندی جنوبیه متصل اولدوغی مکاندرکه بو بحر هندی صین معمور
جانبنده در و اسما رجهات و نواحیسی ایله تسمیه اولنورکه یوقاروده ذکر اولندی و بو منتهای برزخ
خط استوانک فوقنده که وراسی جنوبدر اون اوچ درجه مسافه یه قریبدرکه هر درجه اللی آلتی میل
و ثلث میلدر و بو جهة بلاد حمرانک آخریدر و صین الصین خط استواده داخلدر و نهر حمران
اکبر بو بحر زفتیه دوکلور و کبری سکز میل بصیلغندن بحر محیطه داخل اولور و ایکی کونلک یوله قریب
وارنجه غزارت و کبری سببی ایله ماء بحر ماء نهره غلبه ایتمز و سائر انهار مد و جزری اسکان ایتدوکی
کبی بو نهر مد و جزری اسکان ایتمز و برزخ بو ساحلک طولی شمالدن جنوبه وارنجه در و بو ساحل اوزره
اون وادی و اون طاغ واردر و اول وادیلردن بو برزخ یه ماء حلو و ماء مالح دوکلورکه بونلره اخوات صین
اولنور و معدن نشادر جبالی بو ساحلده کثیردر کذلک کبریت احمر دخی واردر و جبال نشادرده
شجر کافور و شجر بقم و شجر آبنوس دخی کثیردرکه آبنوس شجر سلام مجازیدر لکن بو مقامده اسود
متلزز و ملزز اولور مجازی بوکه مخالفدر و ابنوس کیرو چکی سبط در و یاخود سبطه مشابهدر
و مراکب و سفن صین بحر زفتیه داخل اولمز الا اخوار مذکوره دن داخل اولور و کثرت شعاب
و اهوال و اضطراب ریاح ایله بو اخوارده اولان مشقتدن اعظم مشقت چکلمز و برزخ مذکوره ده بو ساحلک
طولی بحر نهر بردن جانب جنوبه کیردوکی موضع اقصاسنه وارنجه یوز آلتی فرسخه قریبدر
و بو بحر زفتینک ساحل شمالیسنه اوچ اصنام تمثالات التصویر واردر اول موضع جبالندن بتمش طاشلردن
یونلمش بقعه لرده بو اصنام حجارهٔ منحوته دندر و بو اصنامک هر برینک الی بحر جانبنه کاه بونده
مسلک یوقدر جوابلر تشارت ایدر و بو برزخ اعتبار اولنورسه جبل بلهرا حدودینه وارنجه جانب شمالده

ممتد السواحل بولنور آندن صکره جبل بهزاحدوددن ساحل ابدا ممتد ومحیط اولور واقصای شرق شمالیده بلاد قرقره
متصل اولور وبو مقامده برزخ اقوی بارز وظاهر اولور که طولی بریچق آیلق وعرضی یکرمی کونلک یول کیدر
وبو برزخده جزایر مسکونه واردر ونسندن طوایف واردر لکن جزیره تولی وجزیره رخامه ابلکری کبی
بو جزایر اهالیسنک دخی اوصافی معلوم دکلدر اندنصکره بو برزخه بحره منضم وداخل اولوب جبل یاجوج ماجوج
ورامسندن جانب شماله ممتد اولور وماجوج ویاجوج جانبی جنوب وشرق وشمال جانبلرندن یاروب
کیدر آندن صکره یاجوج وماجوج شمالیسنده بحردن بر برزخ دخی ظاهر اولور وبو که برزخه یاجوج وماجوج
تسمیه اولنور صکره بو بحرک سواحلی ممتد اولور حتی اول مقامده بر بحره حلو یاننده جبل قانونامی تجاوز ایدر
وبو بحرک ایی اوراده ملح اولور وحلو دخی اولور که بو برزخه اول بحره حلو متصلدر واول مقامک
سواحلی اقلیم ظلمته داخل اولور که اول اقلیمه سلوک ممکن ومتیسر دکلدر وبو اقلیم ظلمت قطب شمالی محاذاتنک
التنده در وبو بحر محیط شرقینک مدی عظیمدر قچن مد اولسه بودکلو وسعت فرسخ عظیمی واریکن زیاده بی تمامت
انسانلر درب قامته قریب یتشور والی ساعت رانیده ارضده یایلور وصکره جزر اولور حتی حدود اولی یه یتشور

فتح بحر صین تفاصیل احوال بحار سطورا اولان کتب عجایب واثارده بحر صینک تحدیدینه وتفصیل
سواحلنه عدم علم سببی ایله چندان تعرض اولنمامش صاحب حما اسمعیل ایوبی تقویم البلدانده کتب قدیمه دن
نقل وثبت اتدوکی بودر که بلاد صینک اطراف شرقیه جنوبیه سی خط استوایه اولقدر متصلدرکه عرضی یوقدر
وموضع اتصالده بحر محیطدن بحر صین جنوب جانب غربی لمونر واول مقامده بدن کثیره یی مشتمل جزایر واردر که
بعضی خط استوا اوزره در وبعض جنوبی خط استواده در وبحر صین جانب غربیدن معارق اولیوب
ممتد اولور حتی جبل قامرونه محاذی اولور که بو جبل صین ایله هند بیننده حاجز وحایلدر ومعدن عوددر
وبو جبل من حیث الطول یوز یکرمی بش ومن حیث العرض اون درجه در وحسین بن احمد المهلبی مؤلفی
اولوب صاحب مصر عزیز فاطمی یه منسوب وعزیزی نسبتی ایله معروف اولان کتاب المسالک
والممالکده ذکر ایدرکه جزیره سرندیبدن قچن انسان بلاد صین طلب وتوجهی اوزره سفینه ایله قوپسه وبحره
داخل ومعترض اولان جباله قرشو اوراکن تنگ یوله دکین که بو جبالده ابواب وفرج بحر واردر بو جبالده متصل
سفینه ایله بین الجبال سیر وسلوک ایدر وبو ابوابدن هر باب بلدان صیندن بر بلده یه مفضی وموصلدر وبو
طریقدن سمت شرقه سیر اولنوب لجه والکمینه کیرلر اما لجه والکمینی قصد ایدن جبالدن جنوب جنوب طرفنه
دونوب کیدر والله یهدی الی سواء الطریق وخریدة العجایبده واردرکه بحر محیطدن صکره اکبر بحار بو بحر صیندر
وکثیر الموج والاضطرابدر وبعید القعر وعمیقدر بحر فارس کبی بونک دخی مد وجزری اولور قبل الهیجان
وجه بحرده سمک چقماسی ایله بو بحرک هیجانه استدلال اولنور ودر طایر معروفک بیضه سی ایله بو بحرک
سکوننه استدلال اولنور که وجه بحر اوزره مجمع خاشاکده بیمرتلر وبو طایر ابدا ارضده مکان ومأوی بوقدر
انکیون وجه بحردن غیری مکان بلمز وبو بحرده مغاص لؤلؤ واردرکه حب لؤلؤ کبیر وجید قیمتی بو بحردن
چقر وبو بحرده اولان جزایرک عددین التعدده غیری بلمز الا اول جزایری که مشهوردر وناس واصل اولمشدر
دیرلرکه اون ایکی بیک جزیره در واوچیوزی مسکونه وعامره در وبعض جزایرده مثال نبات ذهب بتر
وبعض سنیده کثیر وبعض سنیده قلیل اولور والله تعالی اعلم بحقیقته خریدة العجایبده مذکوردر

عجایب بحر صیندندر که قچن امواجی چوغلسه بو بحردن اشخاص سود ظاهر اولور که هر برینک طولی درت شبر در
کانه اطفال حبشه در صرر واذا سزا مراکبه وسفینه لره صعود ایدرلر وبحرده بونلرک ظهوری بر ریح مهلک
خروجنه دلالت ایدر که اول ریحه جب تسمیه اولنور وکذلک حکایت اولنور که بو بحرده بر طایر کورلر که
نوردن دیر رکسه نظر ایتمکه قادر اولمز قچن بو طایر ستون کشتینک اوزرینه کلسه ریح ساکن اولوب امواج
بحر ملایم اولور که دلیل سلامتدر وسکون غایب اولور وکمسه بلمز که نیجه غایب اولور وبو بحرده بر دابه واردر
ملکات تسمیه اولنور بو بحرده بر جزیره ده مستولیدر رؤس کثیره ووجوه مختلفه وانیاب معقفه سی واردر
وایکی جناحی واردر ودواب بحری اکل ایدر وبو دیرلرکه اول دیارلمو کنه اتحاف ایچون بو دابه صید اولنور
قچن ملک آتلنسه بو دابه یه حریر جل کیدورب زینت ایله امام موکبنده ایلدرلر وبو بحرده بر سمکه واردر
طولی یتمش ذراعدن زیاده در جزیره وقواق یاننده بولنور قچن جناحلرین آچسه جبل عظیم کبی اولور
سفینه یه ضررندن قورقوب آنی کوردکلری زمان ضرب طبول ایله صیاح ایدرلر ومکاحل نفطیه
یاقوب صدا وطراقه سی ایله قاچررلر وبو بحرده سلاحف کبار اولور که مستدیر اولورلر وهر برینک
استداره سی قرق ذراع اولور وهر سلحفاتک بیک یمرده یمردلر واهل یمن بو سلاحفک آرقه لرندن
قصع کبار وصغار اتخاذ ایدرلر که ماکل ومشاربده استعمال ایدرلر وبو بحرده حیات عظام واردر
بحردن چقوب عالی وطاول فیلکری بلع ایدر صکره بر شجر عظیمه یه ویاخود بر صخره عظیمه یه کندوی طولشدروب
صاریلور وقارننده فیلک استخوانلری قریلوب خرد اولور وصدای تکسری بعید مکاندن ایشیدیلور
وبو بحرده بر سمکه واردر هیبر تسمیه اولنور باشندن کوکسنه وارنجه سپر کبیدر وچوق کوزلری واردر
وباقی بدنی اوتوز ذراع مقدارنده حیه کبی طویلدر وچوق آیقلری واردر وصدرندن آخر ذنبنه وارنجه
بچقی ودستره دیشلری کبیدر اوغرایوب واصل اولدوغی سفینه یی دلر وبرینه اوغرسه
قطع ایدوب ایکی بولر وبرینه طولاشورسه اهلاک ایدر بو سمکه یه قرش دخی تسمیه اولنور

فتح بحر بردیل

بو بحر شمالی اندلسده بحر محیط غربیدن چیقر واندلسله ارض کبیره بیننده فاصله اولان جبل ایوان خلفنی شرقا
طوتوب کیدر وبردیل جانب شرقیسنده بر مدینه در وبو بحرک بحر محیطدن مخرجی یاننده بر بلده ویاخود ناحیه
واردر شنت یاقوب تسمیه اولنور وبحر رومک طرف شرقیسنده بو بحر بردیل غربه میل ایدر حتی بیل
بو بلیه قالور وجزیره برطانیه وبو بحر بردیلده در وشریف ادریسی ذکر ایدرکه اندلسله برطانیه بیننده اولان ارض
فرنکدن بردیل بر مدینه در وبحر بردیل بحر محیطدن متفرع اولان بحارک بریدر وبو بحرک مخرجی شنتیاقوه
یاننده در منتهای اندلس یاننده جهة شرقه چیقر ومدینه بردیل قتنده منقطع اولور ونهایه اندلسده منعطف اولان
بحر زقاقه که اول مقامده قریب اولورکه بینهما قرق میل قالور والله اعلم **فتح بحر ورنک** بو بحر ورنک
اوصافی کتب قدیمه ده مذکور دکلدر الا ابی ریحان بیرونی مکتشفاتندن ونصیر طوسی تذکره سنده
ثبت اولنشدر ابوریحان بیرونی دیرکه بحر ورنک بحر محیط شمالیدن جنوب جهة جنوبه کیدر وطول و
عرضی علی السویه در وورنک بو بحرک ساحلنده بر امتک اسمیدر **فتح بحر اخضر هند وبحر بین**
بو بحره بحر هند تسمیه ایدرلر بحر صین بو بحرک شرقیسنده در وشمالیسی بلاد هند در وغربیسی بلاد زنگدر

وجنوبیسی غیر معلوم درکه بو بحر جنوبه ممتد اولور حتی خط استوایی تجاوز ایدر و جزیرهٔ سرندیب بو مقامده در
و دیرلرکه بحر هند ایله بحر صینده خراب جزایردن غیری بیک یدیوز جزایر معمور واردر نخبة الدهرده مذکوردر
بو بحرده بر حیوان واردرکه هم بری و هم بحری در و عظیم الهامه در و انیاب معقفه سی و جناحلری واردر
و عنق واحده ده درت باشی واردر و معنای اسمی دابة الهلاک تسمیه اولنورکه حیوان بحری و بریدن بولدوغنی فوت
ایدیور و قنغی رأسی ایله افتراس ایدرسه آنکله اکل ایدر و دخی بو بحر هندده بر سمک واردر لطم تسمیه اولنور
وجهی خنزیر وجهیدر بدنی انسان بدنیدر و فرجی زن فرجیدر و بدنی کثیر الشعر در و اهل صین و اهل هند
زعم ایدرلرکه انسان شحمی ایله اوتان اتیه آب خشبی کوتوروب باتمدوغی کبی انسان دخی کوتوروب
صویه باتمیه تحفة الغرایب صاحبی دیرکه بحر صین و بحر هندک جنوبنده بر سمکه واردر شیلان تسمیه اولنور
صیادلر صید ایدوب التی ویدی کون وجه ارضده یاتوب دری قالور اولمز فیحین طبخ ایچون طنجره یه
قونسه لر ماد امکه پاره لرینی قاچمقدن منع ایدرلر بر نسنه ایله طنجره یی قپایوب حفظ ایتمه لر قطعه قطعه
طنجره دن طفر بولوب طشره چیقوب اوچر و ناپدید اولور و بحریون زعم ایدرلرکه بو سمکک لحمی لطیب
و نفعی غریب اوله و بو بحر هندده طولاً مقدار بر شبر و یا زیاده بر سرطان واردر ماودن خارجه چیقوب
بریه یه کیدر و طاش کبی جامد اولوب حیوانیتی زایل اولور و اول بلاد اهالیسی بینلرنده معروفدر
بونی کحل ایدرلر و بوکه سرطان بحری تسمیه ایدرلر خریدة العجایبده در که بو بحر هندک عجایبی بی نهایه در
بو بحرده بر سمک واردر بحردن چیقوب جزیرهٔ سلاهطه صعود ایدر و بو جزیره نک فواکه و ثمارینی
مص ایدر و سکران اولوب دوشر و ناس کلوب اخذ ایدرلر و بو بحرده بر سمک اخضر واردر
باشی رأس حیه کبیدر خاصیتی بودرکه لحمنی اکل ایدن شراب و طعامدن بحر کون معتصم اولوب
اشتها ایتمز و بو بحرده بر سمکه مدور واردر فارسیه ایله کلرماستیه اولنور آرقه سی اوزره باشی
دمری بر عمود واردر بحرده بوکه مقاومت ایدن سمکه یه اول عمود ایله ضرب ایدوب قتل ایدر
و بو بحرده بر سمکه واردر بال تسمیه اولنور طولی یوز ذراع و عرضی یکرمی ذراعدر و ظهری اوزره قره انیس
کبی حجاره واردر قچن سفینه یه تعرض ایتسه کسر و اهلاک ایدر و بونک لحمنی قدورده طبخ ایتسه لر اریوب
جمیعا دهن اولور و اول نواحینک اهلی بونک یاغیله سفینه یی یاغلرلر زفتک بدلی اولور و بو بحرده بر
سمک اولور که اکا عنم دیرلر ایکی قناذی واردر جو هواده اوچیکن دخی آچوب سفینه یی کوتورر
و فی الحال بحرده سفینه یی دوندرر اهل سفینه بونی کورسه لر صنوج و طبول دوکرلر و اغاج و تخته قاقوب
و صیاح غریب ایدوب قاچوررلر و بو بحرده بر سمک واردر منشار تسمیه اولنور جبل عظیم کبیدر و باشندن
قویروغنه وارنجه آبنوس کبی سیاه استخوانلری وار دیچوه یه و دستره یه بکزر هر دیشی ایکی ذراعدن
اوزوندر و باشی قتنده ایکی اوزون استخوانی واردر هر بری اون ذراعدر قرنین کبیدر که صاعقه
و صولده صولچنتی اول استخوانلرله ضرب ایدر و صوت عظیمی ایشیدیلور و آغزندن بورنندن
صولر چیقر چقن صولر سمایه دک آتی صعود ایدر و سفینه اوزره سیل کبی منعکس اولور و بو
سمک عیاذاً بالله سفینه آلتندن کچسه سفینه یی ایکی بولر اصحاب مراکب کندولره بو سمکی قصد ایدر
کورسه لر آغلشوب الله تعالی یه تضرع و تذلل ایدرلر و بوندن خلاص ایچون فرزندن کندو نفسلرینه صدقه موت قیلورلر

فتح بحر فارس و عمان بو بحر بحر هنددن شمالاً مکران ایله عمان بیننده منشعب و منبعث اولور که مکران
بحر فارسک فم شرقیسی اوزره در و قصبه سی تیزدر و مکران من حیث الطول طقسان اوچ و من حیث العرض
یکرمی درت درجه و قرق دقیقه در و عمان بحر فارسک فم غربیسی اوزره در طولی تمش درت و عرضی
اون طقوز درجه و قرق بش دقیقه در صکره بو بحر ساحل عمان اوزره ممتد اولور و شماله اوغرایوب عبادانه
یتشور که طولی تمش بش بچق و عرضی اوتوز بر درجه در صکره عبادانه چکلوب جنوبه میل ایله بصیره ایله شرقاً
مهروبانه اوغرر که طولی تمش التی و عرضی اوتوز درجه در صکره سینیزه اوغرر که طولی تمش آلتی و عرضی اوتوز ایکی
درجه در صکره جنوباً جنابه یه ممتد اولور که طولی تمش یدی درجه و اوچ دقیقه و عرضی اوتوز درجه در صکره
سیف البحره چکلور که ساحل بلاد فارسدر و حوالیسی قرادر و سیف البحری تجاوز ایدوب شرقاً
سیرافه چکلور طولی تمش طقوز بچق و عرضی طقوز بچق درجه در جبال منقطعه یه و سفا وزره چکلور و شرقی
طوتوب حصن ابن عماره یه اوغرر که طولی سکسان درت و عرضی اوتوز درجه و یکرمی دقیقه در صکره
مشرقه چکلور و هرمزه واصل اولور که ابله و فرضه کرماندر و طولی سکسن بش و عرضی اوتوز درجه در
صکره جنوباً و شرقاً ساحل کرانه چکلور که طول و عرضی ذکر اولندی و بحر هنددن بحر فارس آغزنده
دردور یعنی کرداب واردر که اول مقامده اوچ طاغ واردر برینه کسیر و برینه عویر دیرلر
و ثالثنی لیس فیه خیر ایله تعبیر ایدرلر و اما بحر اول مقامده دور ایدوب چقور کبی اولوب اسفله
منجذب اولور و بو کردابه سفینه دوشسه شکست بولور و دیرلر که بو اوچ طاغ بحره باتمش
آدیری کوریور و شریف ادریسی دیرکه دردور اسمی ایله مسمی اولان مکان بو اوچ طاغدن اکثینک
محاذیسیدر و بو بحرده مد و جزر هر کون و هر کیجه ایکی کره واقع اولور و بحار شرقیه نک جمله سنده
مد و جزر اولور و محمد بن ابی طالب الانصاری الدمشقی نخبة الدهرده ابن فقیهدن نقلله ذکر ایدرکه
بحر فارس بحر هندک اعظم شعبیدر و بحر هند اگرچه متصلدر اما هیجان و سکونده اکا مخالفدر بحر
فارس قلیل الهیجان و الاضطراب در و سفن و مراکبک رکوب و جریانی بو بحرده دائم و غیر زایلدر
و کثیر الخیر و مبارک و مأمون در و بو بحرده مغاص لؤلؤی صافی و در ثمین واردر و جوانبنده معادن
انواع یواقیت و احجار ثمینه نفیسه و معادن ذهب و فضه و حدید و نحاس و رصاص و سنباذج
و عقیق و انواع طیب و بها واردر و بو بحرک مد و جزری غالباً قمرک طلوعی و غروبی ایله اولدیغی
ارضی یوسطی ایله اولور و علی الاصلاح علته مد و جزر بحار قمر در دیلر بوندن غلط ایدرلر
و بو بحرک طولی درتیوز آلتمش فرسخ و عرضی یوز سکسن فرسخدر و مثلث الشکل در بر کوشه سی
بلاد مهروبان و بصره دن رأس جمجمه یه ممتد در و بر کوشه سی بصره دن تیز مکرانه ممتد در
و بر کوشه سی رأس جمجمه دن سطح بحر اوزره ممتد اولور که طولی بشیوز میلدر و بو بحردن ایکی
قطعه منشعب اولور ابتداسی تیز مکراندر لحسایه و بصره ده قطیفه منتهی اولور صکره رأس
جمجمه یه دوز که طقوز یوز میلدر خریدة العجایبده در که بحر فارسک عجایبی بسیاردر کتاب
العجایب صاحبی ذکر ایدرکه بو بحرده بر مرغ واردر ابو بینی اکرام ایدرمچن ابو ینی سال خورده
اولوب تغذیری امرینه قادر عاجز اولسه لر کندی یاورلرندن ایکی یاوری کلوب ابو بینی

آرقه لرنده کوتوروب مکان حصینه نقل ایدرلر وایوبی ایچون مسکن وآشیان بنا ایدوب وزاد وآب
تعبیه ایدرلر اکر اول یاورولری ابو یمندن اوّل اولسه لر بویاورولرینک یاورولرندن ایکی یاوری دخی کلوب
اوتکیلر قائم اولدوغی امره بونلر دخی قائم اولورلر وبیلم جزا دایلری بودر وبوبحرده برسمک واردر دفین
دیرلر باشی مربعدر وآغزی بورنسز دلک کبیدر بیچ آچمز دیرلر که بوسمکک خاصیتیدر که طبخ واکل ایتسه
مجذوم اولان کمسنه جذامدن بری اولور وبوبحرده برسمک واردر توری وجه انسان کبیدر وبدنی بدن
سمک کبیدر وجه ماده برآی ظاهر وبرآی غایب اولور وبوبحرده برسمک واردر روی آب اوزره چقر
فجی برسمک ویا دواب بحردن آخر حیوان کورسه که آغزنی آچمش طورر اول حیوانک آغزنه کیروب
اکا غذا اولور وبوبحرده برحیوان واردر ماءدن بره چقر ونبات اوتلر وآغزندن بورنندن برآتش
چیقوب اطرافی یاقرچق بانس اول ارضه توجه ایتسه لر ارض محترقه کوروب برحیوان بومکانده اوت
اوتلامشدر وبوبحرده برسمک طیار واردر بحردن بره اوچر ووقت طلوع شمسه دک ذاهب
ایل اولمز وحبیش اکل ایدر وصکره کیرو طیران ایله بحره عود ایدر وبوبحرده سماکدن برنوع واردر که
شمسه اولنور کانون ثانینک اون اوچنجی کوننده روی آب اوزره چقر وجماسی بریحک خروجنه دالدر که
بحر انکله چالقنوب مضطرب اولور واضطراب بحر من قوادمه الی خوافیه ساری اولور وهیجانی شتد
وامواجی کثیر ولونی منکدر اولور وبونوع سمک روی آبه چقدقدن صکره ظلمت بحر منعقد اولور وبوبحرده
برسمک دخی اولور اشور دیرلر وقت معینده بصره دن کلور وایکی آی باقی اولور وبعده منقطع اولوب
دخی عود ایتمز الا عام آتینک اول کوننده عود ایدر **فتح بحر زنج وخلیج بربر** تقویم البلدانده ذکر بو بحر خلیج
جنوب بلاد حبشیه ده وجنوب جبل مندبده بحر هنددن منشعب ومنبعث اولور ومغربی طورتجی بلاد
زنجدن بربره واصل اولورکه طولی التمش سکز وعرضی آلتی بچق درجه در وقانونده مذکوردرکه بربرانک
عرضی اون ایکی درجه در وبو خلیجک شرقدن مغربه طولی بشیوز میلدر وامواجنک زیاده عظم وشدتی
حکایت اولنور شریف ادریسی دیرکه بو خلیجک امواجی جبل شواهق کبیدر منکسر اولمز وبو خلیجدن سفینه ایله
جزیره قنبلویه سلوک اولنورکه بو خلیجده برجزیره در سواکنی زنجدر واهل اسلام دخی ساکن اولور
ومحمد بن ابی طالب الانصاری الدمشقی نخبة الدهرده بو خلیجی بحر عنوانی ایله ذکر ایدوب دیرکه بیچ بحر بربر
طوایف سودان سواحلی اوزره در وبو بحر بلاد زنجه قریب اولدوغیچون بوکا بحر زنج تسمیه ایدرلر و
وسواحلنده بربره دن طوایف سودان اولدوغیچون بحر بربر دخی تسمیه ایدرلر وبربر قاطنندن عضب ایله
مسموع اولان کلام بربعه دیرلر نخبة الدهر صاحبی بربری بو ایله تحقیق ایتدی لکن صاحب الرموز قولی اوردر بربر
ناسدن بر طائفه در وبربر کسر ایله ضم جایز مقدر وبربر ضم ایله کثیر الاصوات اولان کسه در که نخبة الدهر
صاحبی قولنه فی الجمله موافق اولان بودر انتهی دیکرو نخبة الدهر دیندرکه بوبحرک لونی حمرته مایلدر وسببی اینک
لزوجتی در وهواسنک حرارتیدر دیکیجه ایله مائده ناریه نک بو بحرده ظهوریدر وبلاد زنج بو بحرک جنوبی
اقصاسنده سهیل آلتنده در وبو بحر بورادن بحر جابج متصلدر وبحر جابج ظلمتنک سرایتی ایله بو بحر دخی
مظلمدر وبو بحرک آرنده بو بحر جهت جنوبدن بحر جابج متصلدر که ظهرنده قطبین شمالی وجنوبی معا
کوریلور اکر بو بحرک ظهرنده جهت جنوبه سیر ایله توغل اولنسه متوغلدن قطب شمالی بنات النعش مختفی اولور

دوبحرک

وبو بحرک طولی کوکب قطب جنوبی بیندر بو بحرک طولی کوزندن غیری برکسه بلمز انتهی **فتح بحر قلزم**
خریدة العجایبده ذکر که بو بحر دخی بحر هنددن منشعبدر تقویم البلدانده مذکوردرکه قلزم بو بحرک طرف شمالیسنده
بربلده یعنی برکوچک شهرواردر طولی التمش بش درجه وعرضی یکرمی سکز درجه وثلث درجه در وبو بحر جنوباً شرق میله
قلزمدن طورتجی قصیره واردرکه قصیر فرضه قوصدر وطولی التمش طقوز وعرضی یکرمی التی درجه در صکره
غربه میله یسیره ایله جنوبی عیذاب یانندن اخذ ایدرکه طولی التمش سکز درجه وعرضی یکرمی بر درجه در صکره
غربه میل یسیر جنوبه یمنندن ممتد اولوب سواکنه وارر وسواکن بلاد سوداندن بر بلده درکه طولی
التمش سکز درجه وعرضی اون یدی درجه در صکره جنوباً ممتد اولوب بحیره دهلکی احاطه ایدر ودهلک
بو بحرک ساحل غربیسنه قریبدر طولی التمش بر وعرضی اون درت درجه در صکره جنوباً سواحل حبشه
مندبه متصل اولور که بحر هنددن بحر قلزم آغزینک جهت جنوبنده نهایتیدر وجبل مندب ایله برعدن
متقارب اولوب ایکیسی اولقدر ضیق وتنک اولورکه برجانبندن طوران جانب آخرده طورانی
کوروب تشخیص ایدر وبو مضیقه باب مندب تسمیه اولنور بعض مسافرین حکایت ایدرکه باب مندب
ایله عدن بینیده باب مندب غربه میله عدنک جهت شمالنده که مجرای بحر جانبی اوزره در وجبل مندب
برسواحلنده در وجبل مندب جبل عدندن بعد اوزره کوریلور وبوبحر باب مندبدن غایت تنک اولدوغی
یردر وعدن باب مندبک جهت جنوب وشرقنده در وبو مذکور اولنان بلده قلزمدن باب مندبه
وارنجه قلزمک جانب غربیسنده اولنلردر صکره جبل مندبه مقابل اولان برآغزه انتقال اولنورکه عدن
بو مقامده در وبحر قلزم عدندن شماله ممتد اولورکه من حیث الطول التمش آلتی ومن حیث العرض اون بر درجه در
وسواحل یمنه تجاوز ایدر حتی اواخر حدود یمنده حلی یه متصل اولورکه طولی التمش آلتی وعرضی اون طقوز درجه
اون دقیقه یا قصیدر صکره شمالاً ممتد اولور وجدّه یه واصل اولورکه طولی التمش آلتی درجه وعرضی یکرمی
درجه در صکره غربه میله یسیره ایله شمالاً چکلوب جحفه یه متصل اولور وجحفه اهل مصرک میقاتیدر طولی
التمش بش وعرضی یکرمی ایکی درجه در صکره غربه میله شماله ممتد اولوب ساحل ینبعه واصل اولورکه طولی
التمش وعرضی یکرمی آلتی درجه در صکره بین الغرب والشمال چکلوب ومدینی تجاوز ایدوب ایله یه متصل اولور
که طولی التمش بش وعرضی یکرمی طقوز درجه در وقانونده مذکوردرکه ایله نک طولی التمش آلتی درجه وقرق دقیقه در
وعرضی یکرمی سکز درجه والتی دقیقه در صکره جنوباً طوره رجوع ایدرکه طور بحردن ایکی ذراع بیننده یعنی
ایکی دل آراسنده بربورونده در صکره شمالا عود ایدوب بلبیسه قلزمه متصل اولورکه ایله نک غربیسیدر
وطولی التمش درت درجه اولدوغی یردر وفرضه لری یعنی ایکی جانب اسکله لری بربرینه قریبدرکه قلزمه
اتصالی ابتدا اولدوغی یردر وقلزم وایله بحردن ایکی دل اوزرندرکه بحر برشمالیه طغیان ایدوب
بو ایکی دل بیننده جنوبی بحرده برایچون دخله واردرکه طولی طول ایله یه قریبدرکه بو ایکی دلکردن ایله
شرقی دل طرفی اوزنده در وقلزم غربی دل طرفی اوزرنده درکه ایله قلزمک شرقیسیدر وطور قلزم ایله
ایله بیننده درکه قلزمک جنوبیسیدر وایله بحره کیرن بورونک اوجنده در وطور ایله برمصره بینی
بحردر وبو بحر اول دلدرکه قلزم بو دل طرفنده در دکزلک طور ایله برجا زینبی بحردر وبو بحر اول
دلدرکه ایله بو دل طرفنده در وطوردن ایکی ترک هر برینه بحرده قرب واردر اما بره ده بعد واردر

زیرا دیار مصره توجه اولنسه قلزمی طولشمغه محتاجدر وحجازه عزم اولنسه ایتدای طولشمغه محتاجدر وطورک
جهت شمالیه سی مکشوفه ویره متصلدر وباقی اوچ جهاتنی احاطه ایتمشدر وبو بحر قلزم قصیری تجاوز ایتدکده
جنوب وشرق جهتنه آچلوب متسع اولوب حتی اوتاق علی طرفه ن میل اولور وبو قطعه متسعه یه برکه
غرندل تسمیه اولنور که فتح غین معجمه وراء مهمله وسکون نونله در دال مهمله ولامدر وصاحب تحفة الدهر
ذکر ایدر که بو بحر قلزمه بحر موسی علیه السلام وبحر زلیع دخی تسمیه اولنور والله اعلم بحر موسی تسمیه اولندیغی معجزه موسی ایله الله تعالی
فرعون وجنودنی بو بحرده تغریق ایتدوکی ایچوندر وزلیع تسمیه سنه وجه بو بحرک ساحلنده زلیع
اولدوغیدر وبو بحر بر خلیج دقیقدر که امتدادی لسانه تشبیه ایدر وبحر مندل ایتمشدر وبحر جی باب بحر
مندب ندر ومندم برجبلدر که مشرقدن مغربه طولی اون ایکی میلدر وبو جبل قننده بر خلیجک آغزینک وسعتی
اولقدر درکه بریرده طوران انسان بر آخرده طورانی کورر ومندم اخری بابه موحده ایله مندب دخی
دینلور وبو بحر باب مندمدن مفارق اولدقدن صکره بینه عوان یمنه برجش وبر عجمدن وسعتی التمش میله قدر
صکره غربه میلله جهت شماله ممتد اولور وکاه دقیق وکاه عریض اوله رق اکبه وقلزمه متصل ومنتهی اولور که
بوایکی بنوع الان خرابدر وطولی بشیوز میل وعرضی ایکیوز میل ایله در تیوز میل بیننده در وبحر قلیل الخیردر
واصعب واهولدر مراکب ایله بونده سلوک ایدنز شدائد عظیمه یه اوغرر وبو بحرده ظاهر وباطنی ابیض
برمرجان اولور وبو بحرده سلحفاة اولور که اکبرینک اون وعرضی آلتی شبر اولور وبوندن اشاغی خردی
دخی اولور وبو بحرده دم اخوین دخی اولور وخریدة العجایبده مذکوردر که بو بحرده سمک واردر طولی ایکیوز ذراعدن
زیاده در قوروغی ایله سفینه یی ضرب ایدوب اغراق ایدر وبو بحرده بر سمک دخی واردر طولی یکرمی ذراعه قریبدر
آدمیه کبی طوغورر وآدمیه کبی ممه لرندن ارضاع ایدر وبو بحرده بر سمک واردر که صید اولنور وقرودرلر
ولحمنی تنقیه ایدرلر وقطن منتوف کبی اولور غزل ایدوب ثیاب فاخره نسج ایدرلر وبو ثیابه بمکین تسمیه
ایدرلر وبو بحرده بر سمک دخی واردر بقر خلقتی اوزره طوغرر وبقر کبی مولودنی ارضاع ایدر وبو بحرده بر سمک
عریض واردر عرضی طولندن زیاده بوکا بهارون تسمیه اولنور وآغزلغی بر قنطار اولور وطیبة اللحم والطعمدر
وبو بحرده بر سمک دخی واردر طولی ایکی شبردر وایکی رأسی واردر بر رأسی موضع معتادده وبر رأسی قویروغی
موضعنده در بوکا خنجیره تسمیه اولنور وبو بحرده بر سمک دخی واردر قرش تسمیه اولنور بحرده کلاب
مادن بر نوعدر آغزنده بیری صف دیشلری واردر طولی اون شبردر وانسانه ضرر وازاسی کثیردر

تحفة الدهرده واردر که حفظه وقایع الزمان وکتبه حوادث دورانک
زعمی بودر که زقاق اسکندر حفر ایتمش وبو زقاق حفر غرق ایتدوکی اقالیم وبلادک اهالیسنه قصد ادیتی ایچون
زقاق بحر محیطدن آقتمشدر وبعضک زعمی بودر که اسکندر اهل اندلس وبربر بینی ایله اهل تر علدوه دها بینه
بینی آیرمق ایچون زقاقی حفر ایتمشدر که بونلر بربرینی نهب وغارت ایدرلر ایدی واسکندره بر برنک شکایت
ایدوب باعث حفر زقاق اولمشدر وطائفهٔ اخری بویله زعم ایدرلر که زقاقی اسکندر حفر ایتمیوب خلقت
ازلیه اوزره اول بوغاز نهر ایکن اسکندر اوزرنده قناطر ایله جسر بنا ایدوب صکره ما بحر زیاده و مرتفع
اولوب قناطر وجسری قبلیوب اوزمکله اول بوغاز اتساع اوزره مستمر اولدی والآن اهل مراکب
وسفن نقصان مد وجزر وملایمت موج وسکون ریح وقتنده تحت ماده قناطره نظر ایدوب مشاهد

ایدرلر والآن عرض فاقک اتناعی اون سکز میلدر واسکندر بنا ایتدوکی جسر جسر امکان واردر وبو صیق
مکان درت بیک خطوه درکه بر میل اوزنلوغیدر وبو جسری تمش ایکی برج ایله تمش قنطره یه تقسیم ایتمشدر
وبو قنطره لردن هر بنانک آراسنده اولکا قاعده لری یعنی قنطره آیقلری بر جمله بله التی ذراعدر وبنانک ابتداسی
ساحلندر ووسط دریاده ختم اولنمشدر وبو جسرک کیفیت بناسی بودر بحرک طرفیننده اولکاماشکری
کسوب وار نکالک ایله یعنی بناسی اول احجار مردوساراسنه متقنه مغله بنا ایدوب وبنالری
بربرینه اتصال ایدوب حتی بعض بنایی طاغنک بعض بربرینه وصل ایدوب وبعض بنایی طاشلرن محکم
شد ایدوب صکره دمردن زنجیرلر دوزب وزنجیرک انبوبه لرن بربرینه ایصال وربط ایدوب و
شیأ بعد شیء اول انبوبه لره کمیلر بغلیوب حتی بو اسلوبله بردن بره ایصال ایدوب وایکی قره جانبلرنده
بو سلسله محکم شد وایثاق ایدوب صکره کذلک اوچ سلاسل آخر چکوب هر ایکی سلسله نک بینه
کمیلر دیزوب ایکی جسر محکم ایدوب بو ایکی جسرک بینی بحر اوزره فرق ذراعه قریب فضا ایتدکه بو مثال
تخطیطی اوزره صورت در صکره وجه بحر اوزرنده بر فضاده خشب طوال دوشیوب وبو آغاجلری
بربرینه صوقوب بعد التداخل دسر وقلفات ایله استحکام ویروب بو فضانک ادرنه تس اول
سلاسل بیننده وجه بحر اوزره حصیر مفروش تختی فرش ایدوب اندنصکره بنالر بیننده بو وجه مفروش کبی
برجلر عدد نجه مفارش فرش ایدوب بو مفارشی تسلیم ایتدکدنصکره هر بر فرش اوزرنده درلو قایمش
وقلفات ودسر ایله محکم اولمش خشبدن مقدار قامت انسان دیوارلر قالدوروب صکره
هر مفرشک وجهنده کلس وحجاره ایله بر قائمه بنا ایدوب صکره قائمه اوزره خشب محکمهٔ مذکوره دن
کیرو دیوار قالدوروب صکره کلس وحجاره ایله قائمه قائمه اوزره بنا ایتدی حتی مفرش ارض بحره
واصل اولدی یعنی دریا کنارلرنده اولان یرله برابر اولدیکه بو حجاره دن محکم ابنا بر برج اولدی
وقلفات ودسر وتضبیح حدید ایله محکم خشبدن بر برجه صندوق کبی بر غلاف چکوردیلر وبر
مفرش بو اسلوبله مستقر اولوب بین السلاسل ممسوک ومشدود وما بحر اوزرنده
قائم بر برج اولدقده هر برجک اوزرینه قائمه لر بنا ایدوب موج طوفانی مرتبه دن ومد بحر
زیاده سی مرتبه سندن مرتفع اولدی وبو حال اوزره بو بنایی بر سنه ترک ایتدی صکره تفقد
ایدوب محتاج اصلاح اولان یرین اصلاح ایتدی آندن صکره اول قناطری بو برجلر اوزرنده
تثبیت وبنا ایتدی وبو قناطر ایچون قالبلر دوزب قناطر اوزرینه بغلیوب وتکمیل ایدوب
بر سنه دخی اول حال اوزره ترک ایتدی آندن صکره عمارت جسری اکمال اوزرینه بندردی
وجسرک طولی درت بیک ذراعدر وبو جسر ایام مدید مستقر اولدی آندن صکره بحر طغیان
طغیان ایدوب وبو جسرک اوستنه چیقوب اطرافی صویه باتدی وصو جسر اوزرندن فیقیان
وجریان ایدوب بلادن واصل اولدوغی یره دک واصل اولدی وبعض اهل بحر مسافرین
اخبار ایدرلر که بعض اوقات ریح توقف ایدوب وبحر ساکن اولوب ماده صفوت اولور
وتحت ماده وقراز بحرده اسوار وعمارات قائمه کورینور وبو زقاق که فی زماننا سبته
بوغازی دیمکله مشهوردر صعب الموج وشدید التلاطم در بونده سلوک ایدنلر حول عظیمه دن

مشقة بلیغه چکرلر و سبب صعوبتی بحر محیطه مجاورت و مقاربتیدر و بوغازک مبدأ جریسی اقلیم
رابعک عرضا اوتوز آلتنجی ارتفاعیدر و برج ابراج که عمق بحرده قائم و سطح مانک فوقنده
روی بحردن خارجدر مثالی بودر که تصویر اولندی **فتح مساحت وانقراش بحر روم**
سیاحان بحار قطعنه بو شیوع اولمیه که لغت یونانیه ایله بحر مانیطس تسمیه اولنان بحر طنجه و بحر سبته
و بحر روم یعنی خلیج اسکندردن یعنی سبته بوغازندن چیقر ایکی طاغ آراسنده دوشنور و الکی کز
درجه یه قریب جهة شرقه دوشنوب چکلور که فراسخ ایله بیک یکرمی آلتی فرسخ و امیال ایله اوچ بیک
یتمش آلتی میلدر و عرض اعظمی اون ایکی درجه در و فراسخ ایله ایکیوز اوتوزیدی فرسخدر و امیال ایله
یدیوز اون برمیلدر که علائیه ایله اسکندریه مصر مابینیدر و مراحل ایله مسافه سی اوتوز منزلدر و
بحر جنوب حار یابسه و بحر شمال بارد رطبه نسبت بو بحرک طبیعتی حار رطبه در و بحر جنوب غلبه
ملحیه و حرارتی سببی ایله کندو مقامنده بالعرض یابس اولور و بو بحرک اعمق عمقی اوچیوز قلادر
بو بحرده یوقارو دکل آشغی اولسه اولور و بو بحرک زقاق یعنی سبته بوغازندن اول افتراقی سبته نک
سفلیسنده ارض بربره و قصر عبد الکریم ایلیجی اولان قصر جوزده مرمه یه وارنجه دک بورده
بو بحر صورت خرطوم معقفنده منقرش اولور که بحر مرمه تسمیه اولنور و صورتی بودر
صکره ارض افریقیه منقرش اولوب برقه یه و اسکندریه یه وارنجه چکلور و بوراده کیرو دونه رکی
یرده بربریه ملاصق ایکی دائره صورتنده اولور که صورتلری بودر که آندنصکره ارض تیه شماله
منعطف اولور صکره تیهک حدرنی طوتر و ارض فلسطین و سواحل شامه اوغرر و لبنان
غربی ذیلنه واصل اولنجه کیدر و طرابلس شامه اوغرر و لاذقیه یه و انطاکیه یه و ذیل جبل اقرعه
و سویدیه یه و ادنه یه صکره بلاد سیس اخرنده جهة مغربه دونر و بلاد رومدن علائیه یه و
انطاکیه یه و اسکری یه و بلاد جلالقه یه و بلاد خرابلطه و ارض مصطکیه اوغرر و برساعدکی
اولورکه خلیج قسطنطینیه تسمیه اولنور صکره غربی قسطنطینیه دن بلاد جنوه یه و مدقیه یه و بیزه یه
و بلاد سردانیه یه و بلاد برشلونیه یه و جزیره لبنه یه و بلاد اندلسه اوغرر و میرقه جانبی
مرور ایدوب جزیره خضرایه و زقاقه منتهی اولورکه بورادن ابتدا اولنمش ایدی و صاحب حماة
سلطان عماد الدین اسمعیل تقویم البلدانده بحر رومی بویله ذکر ایدرکه بحر روم بحر محیط
غربیدن بر قطعه اولان بحر اوقیانوسدن چیقر و مبدئی طنجه یانده در بر عدوه دن طنجه و
سبته مابینلری ایله اندلس مابیننده جنوب اول مقامده بحر زقاق تسمیه اولنور و بو بحرک
امتدادده دورانی بر عدوه ده اولان سبته و طنجه دن بر اخرده سبته و طنجه مقابله سنده
اولان اندلسده مدینه جزیره خضرایه وارنجه بو ترتیب اوزره درکه بو بحر جهة غربدن اندلس ایله
طنجه بیننده جهة شرقه چقمغه باشلر که درجه اصطرلابیه ایله طولی یدی درجه و عرضی اوتوز
بس درجه در صکره شرقا و شمالا سبته یه چکلدر طولی طقوز و عرضی اول حال اوزره اوتوز
بش درجه در صکره جنوبده اون بش درجه طول و اوتوز ایکی درجه عرض ایله حدود ثمانی
تجاوز ایتدکده صکره جنوب و شرقی طوتوب کیدر صکره شرقا شمال جانبنه بر میل کیدوب

حتی

حتی جزایر قنه طولی یکرمی و عرضی اوتوز اوچ درجه درکه مملکة بجایه نک فرضه سی اولور و بجایه یی تجاوز ایله
حدود افریقیه اولنه اوغرر وسط شرقه ممتد کیدر شمالی تونسه مقابل اولور و تونسه بر دل کیرر که
طولی اوتوز ایکی و عرضی اوتوز اوچ درجه در صکره معتدل ممتد اولوب تونسی شرقا طقسان میل تجاوز ایدر
صکره جنوبه منعطف اولور حتی بو بحرک جنوبنده بر دخله کبیره سی یعنی بر بویک بورنی واردر و بو بحر شرقده
جنوبه دونردکی یرده بو دخله نک اغزنده جزیره صقلیه مقابله سنده جزیره قوصره واقعدر و بو بحر
جنوبده سوسه و صولدن اول ممتد اولور صکره شرقا سوسه اوغرر که طولی اوتوز درت و عرضی
اوتوز اوچ درجه دن صکره یکرمی دقیقه نا قصدر صکره شرقا و جنوبا مهدیه یه کیدر که طولی اوتوز بش درجه دن
یکرمی دقیقه نا قصدر و عرضی اوتوز ایکی درجه در صکره شرقا و جنوبا بو بحر ممتد اولوب صفاقسی تجاوز ایدر شرقی
و جنوبی منعطف اولان جزیره جربه یه دک چکلور و بو بحر جهة شرقده جزیره جربه یی تحدید کردن صکره شماله منعطف
اولور و بر جنوبینک بحرده دخله سی اولور یعنی بحر بر بوروندن کیرر و بحر منحرف و شمالی طوتوب طولی اوتوز سکز
و عرضی اوتوز اوچ بچق درجه اولدوغی یرده طرابلس غربه واصل اولور صکره شرقا ممتد اولور حتی طولی قرق بر
درجه اولدوغی یرده حدود افریقیه یی تجاوز ایدر صکره افریقیه یی تحدید کردن صکره شرقا شماله طلمیثا یه دک
ممتد اولور که طولی قرق درت درجه و عرضی اوتوز اوچ درجه و اون دقیقه اولدوغی یر در صکره ساحل بلاد
برقه اوزره شماله ممتد اولور زیرا برقه شمالی اخذ ایتمش و بحرده داخل اولمش بر دخله اوزره در و بو بحر اول حدود
برقه دن کیرو دونر و راس اوثانه دک مشتمل اولور و اوثان بحرده داخل اولمش بر جبلدر و داخل اولدوغی
بر طولا قرق درت درجه و عرضا اوتوز درت درجه در صکره بو بحر راس اوثاندن شرقا راس رلسن تینی یه
چکلور و تینی بحرده راس اوثانک قرشوسنده شرق جهتندن بر جبلدر و بو بحر بو راس تینی یه واصل اولدقده
جهة جنوبه منعطف اولور و جنوبا عقبه یه مقابل اولنجه ممتد اولور و عقبه دیار مصریه حدینک اولیدر و مقابل
اولدوغی یرک طولی طقسان درت و عرضی اوتوز ایکی درجه در صکره شرقا و جنوبا اسکندریه یی طوتوب
اول یره دک کیدر که طولی آلتمش بر درجه و یکرمی دقیقه و عرضی اوتوز بر بچق درجه در صکره شرقا و میلا
کیدر که طولی آلتمش درت و عرضی اول حال اوزره اوتوز بر بچق درجه دن بر مقدار نا قصدر صکره شرقا
قرب غزده عریشه کیدر صکره بو بحر شرقا و شمالا غزه یه کیدر صکره عسقلانه صکره یافه صکره
قیساریه یه عثلیثه صکره عکایه صکره صوره صکره صیدایه صکره بیروته صکره جبیله صکره آنفه شامه صکره
طرابلس شامه صکره انطرطوسه صکره مرقیه یه صکره بلنیاسه صکره مرقب اولان بلنیاسه صکره برج خرابه
صکره جبله یه صکره لاذقیه یه صکره سویدیه یه صکره انطاکیه یه کیدر و اماکن مذکوره جمله سی ساحل بحرده
شهرلردر بعضی خراب و بعضی معمورلردر و مجموعی متقاربة الاطوال و متفاوتة العروضدر و بو اماکنه نک
هر ایکنجیسی اوکیجینک شمالیسیدر و ایکنجینک عرضی اولکینک عرضندن اکثردر و سویدیه یانده
بو بحرک انتهاسی قریبدر صکره سویدیه دن دونوب غرب و شمالی اخذ ایدر صکره ممالک اسلامیه غرب
حدنی تجاوز ایدر و باب اسکندرونه اوغرر صکره پایاس اوزرندن اوغرر صکره غرب و شمالی اخذ
ایدر صکره ایاس میناسیه طوغری بلاد ارمنه کیدر صکره سواحل طرسوسه اول یرده اوغرر که طولی آلتمش سکز
و عرضی اوتوز یدی بچق درجه در صکره شمالا و غربا اوزانور و کرک یانندن حدود ارمنی تجاوز ایدرکه

قره دکز

صکره

كرك ضم كاف وسكون را مهمله وآخرى كاف ثانيه ايله درصكره كركى شمالا تجاوز ايتدكده جبال تراكيه قرانيه
سمتنه اوغرر صكره ابن حميد صكره ابن اشرف صكره منتشايه وصكره آيدينه صكره صغاجغه صكره صاروخانه
بلادندن اورله يه وازميره وقره جه فوجه يه اوغرر صكره كليد قسطنطينيه اولان روم ايلى حصارى محاذيسنده
اناطولى حصارينه صكره چارطاقه صكره بالتى كيرى طاغلرينه صكره بر سكه اوغرر وبوراده شرقا وشمالا
بر دل جنوب انكمدى كچوب مرسل طاغلرين وصبانجه حدودنه منتهى اولور كه تخمينا طولى اون بش ميل و
عرضى بر ميلدر صكره غربه منعطف اولوب كلكبوزه يه وپندكه وقرتاله واسكداره اوغرايوب و
اشتمالى منقطع اولوب مصب خليج قسطنطينيه يه اوغرر كه بو خليج لغت يونانيه ده مانطس اسمى ايله وسابقا
بحر قرم اسمى ايله مسمى اولوب فى زماننا قره دكز ديمكله معروف اولان بحرك مصبيدر صكره بو بحر
جنوبه ميلله غربه ممتد اولوب اولوب چكمجه صغيره وچكمجه كبيره واركليه وسلوريه ورد بجه
ومغلغره طاغلرينه وكليبولى يه اوغرر صكره كليد قسطنطينيه اولان روم ايلى حصارين كچوب جنوبنده قواله يه
بر دشتنه يه صكره سدره قبسى طاغلرينه اوغرر وبوراده جبل آيتوروس طولا اون سكز ميل وعرضا
اون ميل بحره كيروب كيدركه جبل عظيمدر صكره لونغوزه اوغرركه بو دخى طولا اون بش ميل وعرضا يدى ميل
بحره كيرمش بر بورنددر صكره كسندره يه اوغرركه بو دخى طولا يكرمى ميل وعرضا اون بش ميل بر بورندر
ورأسى كسندره دن بر دل اوزانوب بلده سلانيكه اوغرر كه طولا يوز ميل وعرضا يكرمى ميلدر
صكره اغريبوزه صكره ناردويه صكره بلاد ارناود وبلاد فرنكه واوزره ممتد اولور كه غربى قسطنطينيه در
صكره غربه جنوب بيننه اوغرر وبلاد پغلبولى تجاوز ايدرصكره بلاد ناپليه يه ممتد اولور كه ناپليه
اوايده امراء ملكه آدير وبلاد ناپليه طرفندن خور بنادقه اسمى ايله مسمى دل چقر كه مقابلى بلاد پوليه در
وخور بنادقه شماله ميلله مغربا ممتد اولور حتى غربى روميه طرفنه طرف بندقيه اوزره طولى اوتوز ايكى و
عرضى قرق درت درجه وبرقاچ دقيقه اولور واغزندن منتهاسنه وارنجه يدى يوز ميله قريبدر وبلاد
بنادقه فرنك بوغورك ساحلى اوزره در وصكره بحر ساحل روميه اوزره ممتد اولوب تغريبى منقطع اولور و
جنوبى اخذ ايدر وسواحل روميه يى تجاوز ايدوب بلاد تسقانه اوغرر صكره كذلك جنوبا ممتد اولوب
بلاد بيزه يه كيدر كه فرنك بيازيه بيزه ديدر وكذلك جنوبه ممتد اولور كه طولى اوتوز بر وعرضى قرق بر
درجه وثلث درجه اولور وغربه جنوه يه اوغرر وشمالا وغربا بلاد لنبردييه دونركه طولى اوتوز درت
الكسك وعرضى قرق اوچ درجه دن الكسك در اندن صكره غربا جبل برتى طور كه اندلس ايله بلاد فرنك بيننده
فاصله در وبو جبل برت متنده مدينه طركونه نهايت اندلس در كه طولى يكرمى سكز وعرضى قرق اوچ درجه در
وتغريب بحر جبل برت يانينده منقطع اولوب شرقه منعطف اولور واندلسك ركن شرقيسى بحره داخل
اولور صكره بو بحر شرقى اخذ ايدر حتى ركن مذكور اوزره مستدير اولور ومغربه دونر بو برشلونه يه ممتد اولور كه
طولى يكرمى درت بچق وعرضى قرق ايكى درجه در صكره غرب ايله جنوب بينينى اخذ ايدر وطرطوشه يه اوغرر كه
طولى يكرمى ايكى بچق وعرضى قرق درجه در وكذلك غربا وجنوبا ممتد اولوب لبنسيه يه اوغرر كه طولى
يكرمى درجه وعرضى اوتوز سكز درجه وعرضى اوتوز سكز درجه در صكره مغربا وشمالا دانيه يه دونر كه طولى
اون طقوز درجه در وعرضى اوتوز طقوز درجه دن الكسكدر صكره غربا وجنوبا مالقه يه ممتد اولور كه طولى

اون التى

47

اون آلتى وعرضى اوتوز يدى درجه در صكره جزيره خضرايه اوغرر كه طولى اون طقوز وعرضى اوتوز آلتى درجه در
وبو جزيره خضرا سبته وطنجه نك قرشوسيدر كه بورادن ابتدا اولنمش ايدى وبحر بو مقامده صيقدر
نته كم يوقاروده ذكر اولندى كه بر ميلدر وجزيره خضرا برعدوه دن بجايه يه مقابلدر وبو بحر رومك طولى
بيك يوز اوتوز آلتى فرسخدر وبوندن زياده جزيره لرى واردر وبو بحردن برقاچ دكز وخليجلر منشعب اولور
كه بعضينك اسمى نامعلومدر ومعلوم الاسم اولنلرك ذكرى سواحلى ضمننده مندرج اولدى والله اعلم

فى خور البنادقه وخليج قسطنطينيه

سواحل بحار متعدده طى مسافات ايدن ارباب اسفار بو بابده
تحقيق وايقان ايتمشلردر كه بحر روميدن منشعب اولان خليج والسن كثيره وضبطى عسيردر لكن خور بنادقه
ايله خليج قسطنطينيه اشهر مشاهيردر ولفظ خور تقويم البلدانك اوچ نسخه سنده دخى اوّلى جيم
واخرى نون ايله جون البنادقه بولنوب لكن لغاتدن قاموس وصحاح جوهرى ده راموزده تتبع اولنوب
جيم ونون ايله خليج معناسنه جون بولنميوب راموزده اوّلى خا معجمه واخرى را مهمله ايله خور ضدندن
منخفض در وبحردن خليجدر ومانك بحره منصبيدر ديو مذكور اولمغين بو مجلده لفظ خور ايله ايراد اولندى
ونخبة الدهرده مذكور اولدوغى اوزره خور بنادقه بر خليج واسعدر كه اغزى يوقدر انجق بالمش بركورفوزدر كه
ايكى ركنى واردر وركنلرينك مابينى يتمش ميلدر وبو خليجى بنادقه فرنكلردن مدن جليل الطوايف احاطه ايتمشدر
وبو مدنك جميعا ذوات قلاع وحصوندر وخليجده التى جزيره واردر اوچى بر صفتده واوچى صفت اخراده
بونلرده مدن عامره واردر وبو خليجك ايكى ركنندن اوچ بلوكى جوكى مهملدر كه بى عمارتدر وخليج
قسطنطينيه لغت يونانيه ده مانطش تسميه اولنان بحر اسوددن دبيل التسفن اولان فانوس قربنده ساعد
شمال جنوب استانبوله طوغرى اوغرايوب طوبخانه غربيسنده قلعه غلطه دن خارج قورشونلى مخزن
اوكنه كلدكده غلطه استانبول آراسندن بر دل اوزانوب قصبه قاسم پاشا اوكنده
ترسانه عامره سلاطين عثمانيه يى كچوب ومنتهاى خارجه سور استانبولده واقع قصبه ابى ايوب انصارى
عليه الرحمه ساحلن كچوب نهر كاغدخانه منصبنه منتهى اولور كه بو دلك طولى آلتى ميل وعرضى بر ميلدن
ناقصدر وقورشونلى مخزن مقابله سنده اولان سراى جديد سلطانى اوكندن ممتد اولور وبحر
روم جانبنده بو خليجك اغزى اولوب كليد استانبول اولان روم ايلى واناطولى ساحلنده بر بربنه
محاذى ايكى قلعه لره كلور كه ايكيوز ميله قريبدر وبو ايكى قلعه مابينى بر ميلدن زياده در كه ايكى جانب
قلعه لرده اولان اژدر شمال طوپلر آغزا چوب اوكلرندن سفينه ديرمه دكل قوش اوچورمزلر
وجانبيندن كلان سفينه لرك اربابى اناطولى حصارى ديده بانندن استيذان ايله مرور ايدرلر
ونخبة الدهرده عبور مراكبى بلا اذن منع ايچون بر قلعه دن بر قلعه يه سلسله چكلمش ايدى ديو مسطوردر
يعلم الله قبل الفتح استنبول فرنك تكورينك ضبطنده ايكن سلسله مشدود اولمق واردر
وايضا قبل الفتح فرنك آتا منع رودس ليماننده عرب قلعه سنده مشدود اولان سلسله دن غلط
ايتمشلردر كه بو كليد استنبول اولان ايكى قلعه مابينى زنجير ايله حفظ اولنمق طول مسافه سببيله مادر
وكيرد نخبة الدهرده بو خليجك اغزى اولان مابين قلعتين من جهة الشمال قبرس جزيره سنه متوجهدر
ديو مسطوردر لكن راقم الحروف كوردكم اوزره جزيره قبرس مابين قلعتين مذكورتينك غربه ميلله

الخور المنخفض من الارض والخليج من البحر بموجب الكتابين انتهى

جون وجد كذا فى بعض نسخ تقويم البلدان

جهة جنوبیه‌سنده در واستنبوله شرقا وجنوبا محاذی اولان اسکدار ایله استنبول ما بیننده خلیجک
عرضی ایکی میلدر ومبدأ خلیج اولان قاوغه واریجه عرضی بر میلدن زیاده در واستنبولک طرف جنوبنده
اولان عرضی متخالف المسافاتدر که اقلی اون میلدر واکثری یکرمی میلدن زیاده در وتحفة الدهرده مذکوردر
تدوین عجایب ایله اعتنا ایدنلر ذکر ایدرلر که بحر رومده حیوانات عجیبه واردر جمله‌دن بر بالق واردر احمر اللون
آزادم صورتنده وکبیر الجثه‌در وباشی قرغه باشی کبی ابیضدر ورأسی انسان کبی مخلوقدر یوزی اوزون وآغزی
میمون آغزی کبیدر ولحیه‌سی اکتدن ایکی بوغاز طرلری چیقوب بوینی دبینه دک وارمشدر وآیقلری
یوق ایکی کوچک اللری واردر وبدننک نصف اسفلی بالیغی قویرقله سمکه بدنیدر ونصف اعلاسی
وجه آبیض ظاهر اولوب باشی صیاغ وصوله ملتفت اولور وکوزلری بقر کوزلری کبیدر ووجهنده مستدیر
وباشی اوزره صویه طالوب اشاغیسی یوقاری دونوب باتوب کیدر ومغایر ومداخلی اولان جبالک
اذیالنده بو حیوان اکثریا ظاهر اولور وطرابلس شام قربنده وجه ججرده بر بالق واردر یوزی آدم کبی وآق
صقالی واردر وجسدینک لونی ضفدع لونی کبیدر واوکوز مقداری جثه‌سی واردر بوکه شیخ یهودی
تسمیه ایدرلر لیلهٔ سبتده قبل غروب الشمس بحردن بره چیقوب لیلهٔ احدده غروب شمس وقتنه دک
طوروب زائل اولمزدن صکره کیرو بحره کیرر وبر بالق دخی واردر مردمی حارب صورتنده بر النده بر قصیر
سیف وبر النده بر مدور سپر وباشنده ذیل درع ایله بر مغفر واردر وبونلرک مجموعی قطعهٔ واحده
وحیوان واحد وجسد حی واحددر که سیف اعضادن بر عضو وسپر بر عضو ومغفر بر عضودر دبوکه
سیاف البحر تسمیه ایدرلر وبو حیوان اکثر سردانیه وبرشلونه سمتلرنده بولنور وبر حیوان دخی واردر که
ایکی قطعه کبیدر وصورتلری مرد وزن هیئتنده در وبدنلری بالقدر وبو نوع حیوان سبته بوغازنده بولنور
وسبته بوغازی ایله بحر محیطده بو نوع چوقدر وتداولدقنه بحر بو حیوانی کوتوروب ساحله القا ایدر وجزر
وقتنده ساحلده قالوب قبل عود المد متعلقه صید ایدرلر وبر سمکه دخی واردر که طولی ایکی شبردن اکثردر
اوزرلرنده عربیة ایله لا اله الا الله وخلفنده وقولقلری آراسنده محمد رسول الله یازلمشدر دبو
سمکه قسطنطینیه اطرافنده سقنقور بالغی بولندوغی مکانده بولنور وبو بالق فرسدن بر نوعدر و
صیادلر بو سمکه ایله تیمن وتبارک ایدوب صید ایتدکلرنده کیرو بحره رد ایدرلر وبر سمکه دخی واردر بغل
تسمیه اولنور که بو سمکه بحریه وبریه در وقچن خوف ایتسه ویا بر حال ظاهر اولسه صوتی شهیق بغال کبیدر
وبر سمکه دخی واردر حوت موسی دیمکله بلنور طولی ذراعدن اکثردر وبر جانبی صاغی لحمدر وبر جانبی
لحمدن عاری ودریسی استخوانه متصلدر وصیادلر بو سمکه دخی تبارک ایدوب اکل ایتمزلر وحوت
موسی ویوشع علیهما السلام نسلندندر دیرلر وبر سمکه دخی واردر قلنسوه صورتی کبیدر وشفوف زجاج کبی
شفاف الجسم در بیضه‌یه شبیه در بعضی مغفره بکزر وسطندن درت جرمی واردر سماده سحاب رقیقی
اولسه کیجه ایله قمر کبی ضیا ویرر وضوئی بحرده اطرافی طوتر ولونی کبود سماویدر وقچن انسانی دریاده حس
ایتسه اطرافی طولاشور وقچن انسانه یاپشسه بو سمکه‌نک دشاشی لذاع وحرقتیسی حقیر وجسد
انسانی شیشر نار کبی یقر وبحر بو سمکه‌یی ساحله اکثریا القا ایدر وبوکه قندیل البحر دیرلر که فی زماننا
بو اسمی منسی اولوب دکز آنا دیو تعبیر ایدرلر وبر سمکه دخی واردر مناره دیمکله معلومدر مناره رفیعه

لذعه عبارة لقطع أو حجة والنار احرقته و
لذع الحرقة احرقته وجعا ولذاع للذاع [illegible]

صورتی بکه

صورتی کبی صودن چیقوب اتفاقی دوشدوکی یره دک بحره کندویی آتر کاه اولور که بعض سفینه‌یه
طوقنه عظم جثه‌سی سببی ایله سفینه‌یی اغراق ایدر وبو بحرده بر نوع بیاض واردر که بو بحرده کورینور
وبو طایرک شانندندر که اهالی مراکبی عدودن انذار ایدر هر قچن که کورسه‌لر بولرکه عدویه ملاقی
اولورلر وبر سمکه دخی واردر طولی بر ذراعدن زیاده ونصف شبر طولنده منقاری واردر وجنحه‌سی
واردر روی دریاده قناد آچوب طیران ایدر قرلنغج بالغی تسمیه اولنور **فتح بحر نیطش**
المعروف بالبحر الاسود سیاران سواحل بحر حیرت معرفتنه هویدا اوله که لغت یونانیه‌ده بحر
نیطش اسمی ایله مسمی اولان بحر اسود که اهالی سواحلی بیننده قره دکز دیمکله معروفدر خلیج قسطنطینیه
مبدأی اولان قره موضعنه دک بحر روم وخلیج قسطنطینیه ذکرلری ضمننده مندرج اولدی وقره دکزک
منتهاسی اولان بحر آزاق نهایتنه دک سواحلنک بعض اوصافی بو منوال اوزره در که قره دکز دینلمه
اولان بلده شیله که بینهما تخمینا بش میلدر ویا اکثر در شیله‌دن ممتد اولوب شرقا وشمالا کرپه لیماننه
وکفکن لیماننه اوغرر بعده غربا وشمالا ممتد اولوب اینه بولیه وقره دکز ارکلیسنه واماصره‌یه و
بارتن لیماننه وسینوب لیماننه اوغرر که قسطمونینک واطرافنده اولان قصبات وقرانک فرضه
واسکله‌سیدر ومن حیث الطول التی یدی درجه ومن حیث العرض قرق آلتی درجه وقرق دقیقه‌در صکره
بحر شرقی اخذ ایدر واتباع ایله سامسونه چکلور که طولی التمش درجه دکرمی دقیقه وعرضی قرق
التی درجه وقرق دقیقه‌در صکره کذلک ممتد اولوب مشرقا کرسونه وکوره‌لی‌یه واقچه قلعه‌یه وبلاتانه
دخله‌سنه وطربوزنه اوغرر که طولی التمش درت بچق درجه وعرضی قرق آلتی درجه والتی دقیقه‌در
عرضی مسونه قریبدر وطربزون ارض ارمندن ارض روم وارزنجان وبایبورد واسپر ک
وباسرهم لاز ناحیه‌سینک فرضه واسکله‌سیدر صکره طربزوندن ممتد اولوب غربه میلله شمالا لاز
ناحیه‌سندن سرمنه وفرچه‌یه وارخاویه ورزه‌یه وکونیه‌یه اوغرایوب صکره شرقه میلله
شمالا ارض کرجدن بخومه وفاشه‌یه اوغرایوب صکره غربا وشمالا ممتد اولوب بر شرقیه
بحر ظاهر اولور وبو برک محاذیسی اولان بر غربی دخی قریب اولوب بحر خلیج کبی اولور که بحر آزاق بحر
اسوده ملاقی اولدوغی یردر صکره مثال خلیج بو بحر تمانی تجاوز ایدوب شرقا وشمالا وغربا برکه کبی
منبسط اولور وساحل شرقیسی مدینهٔ شغراقه منتهی اولور وشغراقدن شماله منعطف اولوب شمالا
مدینهٔ آزاقه اوغرر که مهبط تجار بلاددر ونهر تن مصبیدر صکره آزاقدن جانب غربی اخذ ایدوب
خلیج مذکوره آقرم جانب شرقی اولان تمان مقابلی کرشه‌یه اوغرر وخلیج مذکور بحر اسوده
منتهی اولوب وجنوب وغربی اخذ ایدوب مدینهٔ کفه‌یه اوغرر که بر آخره طربزون ایله
سینوب وسطنک محاذیسیدر وولایت قریمک فرضه واسکله‌سیدر صکره جنوبا وغربا
ممتد اولوب کوزلو ودلی اوسته‌نه اوغرر که کوزلو دلی طولادی میل بر ایچنه کیرمش بر دخله
ولیماندر وبو دلک اکثر عرضی بر میلدر اقلی نصف میلدن ناقصدر صکره کذلک جنوبا وغربا ممتد
اولوب صوداغه اوغرر که طولی التی آلتی درجه وعرضی التی بر درجه‌در صکره جنوبه انضمام ایله صوداقدن
شرقه منعطف اولوب حتی بر ترک بحرده بر دخله‌یی اولور یعنی بحرده بر بوردن کیرر که صاری کرمانی

[illegible]

اول مقامده در و برآقزدن سینوبه مقابلدر وصاری کرمان دینکره بو بحر متسع اولوب وجنوبه میله
مشرقاً ممتد اولوب آق کرمانه اوغرر صکره جنوبی اخذ ایدوب مدینهٔ صاپنجه یه اوغرر که نهر قوبانک مصبیدر
و بو بحر صاپنجه یی کچدکدن صکره متضایق اولور و شرق وجنوبی اخذ ایدوب خلیج قسطنطینیه آغزینه قره
منتهی اولور که برآقزدن فرنک محاذیسی کتب قدیمه ده کرنی اسمی ایله مذکور اولان بلدهٔ مشیله در که ابتدای
تحدید بوراده در صکره بحر اسوددن خلیج قسطنطینیه ده جریان شدید وسریع ایله جاری اولور که بحر اسوددن
قسطنطینیه یه کیدن سفن ومراکب بی قید بادبان وبلا متاعب آقندی ایله روان اولور اما بالعکس
اولوب بحر رومدن ویاخود قرضهٔ قسطنطینیه دن بحر اسوده کیدن کمیلری آقندی یورتندن بانلر
وحباله چکوب وسط الحال ریاح ایله خلیج مذکوردن کذران ایدهمز مکر نا خدا کرک لودوس دیدکلری
باد معتاددن زیاده اشتداد اوزره اوله که مراکب بلا قید حبال بادبان ایله نقل اثقال ایده
و بو بحر اسود عظیم التموج وکثیر الاضطرابدر وامواج دریا اورته سنده جانلر وطاغلر جبل عظیم کبی موجلر
اوستنده اولان آب جنکال وتلاب کبی اکریلوب کلور اکر سفینه نک طولندن یعنی باشندن وقچندن
کلیوب عرضندن یعنی ایکی یانلرینک برندن کلورسه تغریقی اکثردر وشریف ادریسی دن نقلله تقویم
البلدانده مذکوردر که بحر نیطش فم مضیقدن منتهی اولدوغی مکانه دک طولی بیک اوچیوز میلدر
و بو بحرده التی جزیره واردر و بو قوللرک ایکیسی دخی خلاف واقعدر زیرا فم مضیقدن طربزونه وارنجه
بیک میل اولمسی مجمع علیه در وطربزوندن صکره ازاغه وازاغ وراسنده بو بحرک منتهاسنه وارنجه
بیک میل یوغیسه بیک میلدن یتمش ویا سکسان میل آنجق انقصدر و بو بحرده جزیره نامیله موضع
وار ایدوکی جدا مسموع دکلدر بعض یرده روی بحردن خارج صخور عظیمه نمایان اوله اولور
وانلرک دخی غایت عظیمی خرمن مقداری اولمز و تقویم البلدانده در که نیطش کسر نون وسکون یاء
مثناة تحتیه وکسر طاء مهمله واخری شین معجمه ایله در و بو لفظ کتب قدیمه ده بو بحرک اسمیدر و بوکا بحر قرم
و بحر اسود و بحر ارمنی دخی دیرلر و نخبة الدهرده مذکوردر که بو بحر اسودده احیانا تنین یعنی بر عظیم اژدر ظاهر اولور
بعض ناس زعم ایدرلر که بو بر حیه ذی روح اوله و دواب بحره عتو وطغیان ایتدکده ملائکه آنی بحردن چیقاروب
جهنمه القا ایدرلر و جهنمک انواع حیاتندندر بو دخی بری اولور وبعضلر زعم ایدرلر که تنین قعر بحرده دواب
طول مکث ایله بیوور و قعر بحرده اولان سایر دوابی ابجدر و سحاب و ملائکه کلوب آنی بحردن
چیقاروب ارض یاجوج و ماجوجه القا ایدرلر و یاجوج و ماجوج بو تنانینی اکل ایدرلر و تنین بحر رومده و بحر خزرده
و بحر زنکده دخی بولنور و غایت کبیر و عظیمدر وکذلک اندلسده سواحل بحر محیطده دخی تنین بولنور
و کتب قدیمه دن مختصر مرآت الزمان ایله خریدة العجایبده تنین بحر خزرده دخی مذکور اولوب سحاب آنی
ارض یاجوج و ماجوجه القا ایدر دیو مسطوردر و خریدة العجایبده ابن الوردی بو قولی ابن عباسدن مرویدر دیو
ایراد ایتدی و بونلردن غیری آق بحرده تنین وار ایدوکی مذکور دکلدر والله اعلم بالحقیقة . **فتح بحر**
خزر المشهور بحر قلزم پوشیده اولمیه که بحر خزر بر بحر محدوددر بحر محیطدن و سائر بحاردن بریله
متصل دکلدر مستقل دریادر واستداره یه قریبدر چنبرلکن کبی شریف ادریسی ذکر ایدر که طولی سکز یوز
میل وعرضی آلتیوز میلدر طول میله مدور الشکلدر وبعضلر درلر که تقویم البلدانده وارددر مثلث الشکلدر

اسمای بحر اسود

وضیق علیه الموضع فتضیق وتضایق وضاق به ذرعا ضاق ذرعه وتضایق القوم تضایقوا في خلق او مکان والضیق ضاق في الاماکن

التنین نوع من الحیات ... في السماء ... في السماء السابع ... بینتقل الکواکب ...

قاضی

قاضی قطب الدین ذکر ایدر که طولی مشرقدن مغربه ایکیوز یتمش فرسخدر وعرضی ایکیوز فرسخدر و بو بحر خزره بحر جرجان
و بحر طبرستان و بحر باب الابواب دخی تسمیه اولنور و نخبة الدهرده در که فی زماننا اتراک اکا بحر قلزم تسمیه ایدرلر و قلزم
کلب صغیره بکزر بر حیوانک دریسیدر که اول حیوان بحری و بریدر و مولدی بو بحرده در مسوده اولور وارانجه
طشره چیقوب برده اولور و راقم الحروف قولی اوزره بو بحر خزر ساحلنده و بلدهٔ بادکوده اولان نفط سیاه که
قلزم دیدکلری حیوانک جلدندن غیری نسنه ایله حفظ متعسر در ظرف آخرده هوایه منقلب اولور صیادلر
بو حیوانی صید ایدوب تجار جلدینی نفط سفید ظرفی ایدرلر وکبیر و تقویم البلدانده در که بو بحر خزرک غایت تغریبی
من حیث الطول التمش آلتی درجه در و من حیث العرض قرق بر درجه یه قریبدر که دمور قپو دیمکله مشهور اولان
باب سور الابواب منتهی اولدوغی موضعدر و دربند شروانه قریبدر که نهر سمور مصبیدر صکره بو بحر
مصب نهر سموردن جنوباً ممتد اولوب التی فرسخ کتدکدن مصب نهر کر در صکره جنوبه انحراف ایدن التی فرسخ
اوزانوب بادکوبه و نواحی اردبیلدن معانه اوغرر صکره جنوبه و مشرقه ممتد اولوب جنوبده اول مقامه
وارر که من حیث العرض اوتوز یدی درجه در و بو مقام جهة جنوبیه بو بحرک واصل اولدوغی مکانک غایتیدر
و جانب جنوبی مذکورده بو بحرک طولی یتمش بری درجه در که اهل طبرستان فرشوسیدر و بلاد جیل
و دیلم ساحل جنوبیده در صکره بو بحر شرقاً ممتد اولوب بلاد جبلی تجاوز ایله اسکونه اوغرر که طولی
یتمش طقوز درجه و قرق بش دقیقه و عرضی اوتوز یدی درجه و اون دقیقه در و شرقه یتدوکی برک
نهایتی من حیث الطول سکسان درجه و من حیث العرض قرق درجه در که جرجان یانیدر و جرجان بو بحره
قریبدر و جرجان ایله خوارزم بیننده اولان مفازه بو مقامده شرقی بحرده در بو بحرک شرقی مذکوری
نهایتندن صکره شمالاً و مغرباً ممتد اولور و شمالده من حیث الطول یتمش طقوز و من حیث العرض
التی درجه اولدیغی مکانه وارر و بلاد ترک و جبل سیاکوه بو بحرک شمالیسنده واقع اولور و شمالی
و غربیسی مصب نهر اتل در که بو بلادک اکبر انهاریدر و بعض تجار حکایت ایدرلر که سفینه ایله بو بحرک
جانب شمالده آخرینه منتهی اولدقدن متغیر اللون ما ایله بحرک ماء صافیسی متغیر اولور که نهر اتل مختلط
اولدوغی یردر اول موضعلرده ماء بحر قابل شرب اولوب ایچرلر و برکونک یریجه مناعاتی آب عذب در
کیدرلر و تجاردن برینک حکایه سندندر که بو بلاد اهلی اخبار ایدرلر که نهر اتلک بحر خزره مصبی بیت نهر
بو نهر بولینوب بیک نهر اولور و سفینه ایله بحر ایچنده قامش میشه سنه اوغرایوب رئیس سفینه
احوال طریقی بلمکله قامش ایچنه کیروب کتدیلر و نهر اتلدن متفرع اولان انهارک برینه منتهی اولدیلر
و اول نهرده سیر ایدوب بر شطه منتهی اولدیلر که اول مقامه اسکی یورت اسمی ایله مسمی بر قریه وارر
صکره اوراده نهر اتلک اصل کبیره سیر ایدوب مدینهٔ سرایه واصل اولدیلر ابن الوردی خریدة العجایبنده
سمرقندی کتابندن نقلله ذکر ایدر که اسکندر ذی القرنین بو بحر خزرک ساحلین بلمکی اراده ایدوب
سفینه ایله بر قوم کوندروب بر سنهٔ کامله سیر ایتمکی امر ایدیکه ساحلندن شاید خبر کتوره لر و بو قوم
سطح ماء زرقهٔ سمادن غیری نسنه کورمیوب رجوع اراده ایتدیلر و ایچلرندن بعض دیدیکه بر آی دخی
سیر ایتملم شاید که بر خبر ایله رجوع ایده وز و بر آی داخی سیر ایتدیلر و بر سفینه ایله بر قومه تلاقی
اولدیکه بو قوم انلرک دائماً بو قوملک لغاتی بلمیوب کلامن فهم ایتدیلر و ذی القرنین قومی اول قومه برزن

ویروب آنلردن بر ارکک آدم الدیلر و ذی القرنینه رجوع ایتدیلر و واقع الحالی اسکندره اخبار ایتدیلر
اسکندر اول کتوردکلری ارکک آدمی عسکری نساسندن بر زن ایله تزویج ایدوب اول زندن حاصل
اولان مولود والدینک کلام ولغاتن فهم ایدر اولدقده اکا دیدیلر که باباکه سؤال ایله که سفینه ایله قندن
کلوردکز اول مولود سؤال ایدوب باباسی جواب ویردیکه شو جانبدن کلوردک وسؤال ایتدیلر که
کلدوککز جانبده ملک وارمیدر جواب ویردیکه نعم بونلکدن اعظم ملک واردر وسؤال ایتدیلر که دریاده
نقدر زمان مکث ایتدکز جواب ویردیکه ایکی ییل ایکی ای مکث ایتدک وبعضلر دیرکه بو بحر خزرک دوری
بیک بشیوز فرسخدر طولی سکز یوز فرسخدر و مدور الشکل دکلدر امیلدر ابن الوردی کتاب سمرقندیدن
نقلله بو قصه یی بحر خزرده ایراد ایتدکدن صکره غرابت بونده درکه قول آخرده بحر خزرک دور و طولنی
تعیین ایتدوکی اوزره ایراد ایتدی لکن محمد بن ابی طالب الانصاری نخبة الدهرده بو قصه یی کیرد کتاب
سمرقندیدن نقلله ایراد ایتدی که اسکندر بحار و اقطاری فتح ایتدکده ساحل بحر محیط اقصایی بلمک
اراده ایدوب بر نیچه مراکب وسفن تهیئه وتجهیز ایتدی و بو مراکب مجری واحد اوزره برسنه
کامله بحر محیطده سیر ایتمکی امر ایتدی و بو مراکب طریق واحد اوزره متقارب المجری متفرق اولوب
برسنه کامله سیر ایتدیلر وسطح ماده غیری برنسنه کورمدیلر الا بحردن خروج ایدن تنین ومناره و نوطح
مشابه محرک دوابک کبارین کوردیلر صکره بو مراکب بنه عوده رجوع ایدوب کیتدیلر و ایچلرندن
برسفینه اهلی بر بحرده بر آی دخی سیر ایتدیلر شاید اسکندره بر خبر ایله واره یوز دیو کیرو دوندیلر
وسفینه ده اکل وشربلرین تقلیل ایدوب بر آی کامل سیر ایتدیلر برسفینه ایله بر قومه ملاقی اولدیلر
وبر برینک کلامن فهم ایتمامکله انلردن بر ارکک آدم آلوب کیرو دوندیلر الی آخر القصه بو منوال اوزره
مذکوردر فی الحقیقه بو نقل ساحل بحر محیط اقصی بلنمک ایچوندر عقله ملایم اولسه اولور بو قصه بحر خزرک
نه بلنمدک سواحلی واردر برباهر کیمیچی باد موافق ایله ایکی ایده مجموع سواحلن طولشمق قابلدر ابن الوردی
کتاب سمرقندینک بو محلنی مطالعه ده ابن آخر بحرده طلق واردر و بو بحر خزرده باب الابواب
حلی محاذاتنده صیادلر بر عظیم الجثه سمک صید ایدرلر بسطلر و دراز رسنلرک بر اوجلرینه چنکاللر
بغلیوب و بر اوجلرین ساحلده قوی و توانا اشخاص توتوب سمک آغزه دوشدوکی ساعت
چنکالترین قولاغی دیبندن آغزنه وارنجه ایشدوروب ساحلدن چکوب طشره چیقورلر و پاره لیوب
بیع ایدرلر جثه سی بقر کبیر مقداری و باشی طولانی مدور آغزنده دندان اسب مقدارنده اوجلری
سوری و شیلری واردر و لحمنک اکلنده و لحمندن سیله قابل حال یوقدر صغر استندن تعلیدر و صغر
بالغی تسمیه اولنور **فتح سبب ملوحت وعذوبت بحر** علم طبایع اشیایه حایز اولان حکما و سدید الارآ
بو وجهله تدقیق ایتدیلر که استقصات اربعه دن ماخوذ اولان ماده اجاجدر والله تعالی اجاج خلق ایتدوکی
صلاح ایتدوکی صلاح عالم ایچوندر که مغیض انهار و معیر سیول امطار و مرکب دفاق بحار و معرب
مصالح امصار و منبع افطار قیلدی و مخرج در و مرجاندر وانسان غریق ماء عذبه نسبت ماء مالحده کچ هلاک
اولور زیرا معده و امعا ماء عذبه شربله ممتلی اولمغین حال غرقده آغزدن کیرن مانک جمله سن دفع ایدوب
قبول ایتمکله معده و امعا مملو اولوب عروق واعضایی تضییق ایله روحه جای قرار قالمیوب علی الفور

مطلب فرق بین الذوق فی العذب والملح

هلاک

هلاک اولور ماء مالح بونک خلافیدرکه معده و امعا عدم اعتیاددن قبول ایتمیوب دفع ایتمکله هلاکه مکث اوزره
مؤدی اولور راقم الحروف اوان صباده والده علیه الرضوان ایله بحر اسود ساحلنده دریایه کیروب احوال شناوری
بلمک ایله قدر قامتمدن زیاده مایه وصولده غوطه یه وطالوب چقمغه شروع والدکوروب شناورلکله
یتشوب و قولتوغمدن دفع ایتمکله ساحله القا ایتدکده باش آشغی بر مقدار طوتوب آغزمدن بورنمدن
طوزلو صولر آقوب خلاص بولدم الحمد لله نخبة الدهرده مذکوردرکه اعتدال قریب و ما بحره ایچ بقعه ده
بول بعید بر بصر عام عتیق وجدید فتی نادر بولنور وعلماء متبحریندن بعض زعم ایدرلرکه بحر شول رطوبتک
بقیه سیدرکه اکثری جوهر نار قورتمشدر و بو بقیه یی احراق ایتمکله ملوحته مستحیلدر و بعض زعم ایدرلرکه
بحار شمسدن ارضه ساری اولان حرارته ارضده اولان عرقدندر زیرا شمسک دورانی ارضه متصلدر
و بلاد صقالبه ده بحر مالح یوقدر دیدکلری بونک ایچوندر و علتی بودرکه دوران شمس ارض صقالبه نک
مقابله سندن بعیددر و بر قوم زعم ایدرلرکه ماده اصل عذوبت و لطافتدر و ملوحتی طول مکث ایله درکه
ارض ملوحتی ایله ماده اولان عذوبتی جذب ایدوب و شمس حرارتنه ماده اولان لطافتی جذب ایدوب
غلظه و ملوحته مستحیل اولمشدر بو مذهب ارسطونکدر دیرکه ماء مالح ماء عذبدن انعقاددر زیرا
مالح کدر و غلیظدر و عذب صافی و رقیقدر اکر ماء ارض محترقه یه مخالطه ایله طبخ اولنمسن حکمت
الهیه اقتضا ایتمه منتن و حار اولوب ایچنده اولان حیواناتی اف وابردری والله تعالی
کتاب عزیزنده هذا ملح اجاج دیو اخبار ایدوب بحاری ملح اجاج خلق ایتدوکی صلاح جوهر هوی و حفظ
نظام ابدان حیوانات و تعدیل امزجه مخلوقات ایچوندر اکر مالح اولمیوب عذب اولیدی طول ازمان
و دهور ایله حکمت فساد و نتن اقتضا ایدوب انک فسادی ایله جوهر هوی وانواع موالید
ثلاث فاسد اولوردی وکذلک بقاع شمال و جنوبده اولان معموره ده بحر مالح اولمدن اول هوی
و موالید منتن و فاسد اولوردی الا سواحل بحره قریب جبال محیطه که حول بحری حاجز و حایط
کبی محیط اولان مواضع فاسد اولمزدی زیرا جبالک اکثری ماء ایله مسجوره و کثیر الامطار والسیولدر
و بوایسه ماء ایله ارضنک و متولدات ارضنک صلاحیدندر و دخی مالح اولمه نتن و فسادی ایله
هوی و موالیده انک ایچون خلل اولور دیکه جوهر ملحده قوت واردرکه اشیاء رطبه یی تغییر و تعفندن
حفظ ایدر و ماءنک ملوحتی بر بولانقلقدرکه ماءنک اوستنه کلور و میاه بحاره پرده کبی اولوب انی
فساد و تحلیلدن و هوایه سرعت انقلابدن منع ایدر نته کیم ماء عذبک لطافتی ایله حرارت شمسک انی
جذبی سببی ایله سریع الانقلابدر **فتح مبادی بحار** مختصر مرآت الزمانده واردرکه علما مبادی
بحارده بر نیچه اقوال ایله اختلاف ایتمشلردر قول اول بودرکه مبادی بحار استقصات اربعه دندر
الله تعالی سموات و ارضینی خلق ایتدکده اول عنصری بحر خلق ایتدی قول ثانی ابن عباس و مفسرین
قولیدرکه مبادی بحار نوح علیه السلام طوفانک بقیه سیدر قول ثالث بودرکه مبادی بحار ارضه
سرایت ایدن حرارت شمسدن اولان ارضنک عرقندندر قول رابع بودرکه مبادی بحار میاه
ارضدر و ملح اماکن منخفضه یه منحدر اولوب غلیظ وکدر منعقد اولور و اجزاء ناریه آنکله مختلط اولوب
بو مقوله میاه ارضدن مترشح ایله بحار اولمشدر اما میاه عذب ایام شتاده جذب سحاب ایله

ملوحت میاه استحاله دندر و بحر مالحک طعمی زایج مقدار تجه در وبعضی زعم ایدرلر که

بونلکه مرتفع اولوب و باذن الله آنِدن باران حادث اولور وعین ما قائمه دآئما زایل اولمز دیو قول علمای
هیئت قویدر وابن عباس عکرمه دن روایت ایدر دیمشکه بحر مظلمک وراسنده بحر آخر واردر
اکا باکی دیرلر آبی عذبدر و باکی تسمیه اولندوغی الله تعالی خشیتندن بکا ایتدیکیچوندر وبکاسی مطردر که مبدأ
سیاه عذبدر و بانکدن منکرو وراسنده برشی یوقدر وعلمای هیئت دیرلر که بحارک مجموعی فلکده داخلدر
زیرا جمیع ارضی محیطدر وبو بحارک بعضی برودتیندن و بعضی بوریه مستقل اولوب موضع بحر بره وبالعکس اولور
وبونک علتی جریان مادر که موضع جریانک شباب و هرمی و حیاة و موتی و نشو و نماسی اولور نتکم حیوان
و نباتده بوتغیر واردر وابو العلاء المعری بو معنایه شعرنده ایما ایدر شعر اَجْنَبَتِ الابحرُ فی عصرنا
وعن قلیل تنجر الاجبل نثر یوسف الجوزی رحمه الله دیرکه نیل و فرات و دجله کبی انهار عظامده عیاناً
بو حاله وقوعین کوردم و نجف کوفه ده بحر ایدی بندن اتکله سفن و مراکب کلوردی واورادن
موضع آخره انتقال ایتدی وکذلک بغدادده دجله غرق اکه برنیجه فرسخ مجراسندن ایریلوب موضع
آخردن جاری اولمغله قرای کثیره یی تخریب ایتدی

فی تحقیق علل مد و جزر بحار

عقلای دقیق الانظار مد و جزر بحرده ایتدکلری تدقیق افکار اوزره بحرده مد دیدکلری ازدیاد و جریان
ایله مواضع مرتفعه یه وصولدر وجزر دیدکلری انتقاص ایله مواضع مرتفعه دن رجوعدر مختصر مرآت
الزمانده واردر که علمای هیئت تحقیقنجه بحار اوچ صنفدر صنف اولی مد و جزر ظهور بین ایله ظاهر
اولور بصره یانینده اولان بحر فارسی کبی که شاهد و محسوسدر صنف ثانی مد و جزر بر وقتده ظاهر اولور
و بر وقتده اولمز بحر اعظم کبی که التی آی مد اولور و آلتی آی جزر اولور و بعض مواضعنده ما اکثر قلیل و
بعض مواضعنده کثیر اولور صنف ثالثه اصلا مد و جزر ظاهر اولمز بحر فارس و بحر اعظمک غیری بحارک جمیعی
که بحر روم و بحر اسود و بحر خزرده مد و جزرک وجودی دکل اسمی دخی یوقدر وعلمای هیئت کیفیت و سبب
مد و جزرده اختلاف ایتمشلردر بعضلر دیرلر که بونک علتی قمردر زیرا ماده قمر مایه مجانسدر قمر مای
قاینَدوب بسط ایدر وتمثیلاری بودرکه بر قدر ایچنده مقدار نصف ما اولسه ناره قیناپوب وغلیان
مرتفع اولوب حتی طاشوب قدرک اغزنه چیقر و ناردن آیریلوب برودت قلیله عارض اولدقده ناقص
اولوب اولکی مقدارده قالور زیرا حرارت و بخونتک شرطی اجسامی بسط ایدوب بایمقدر و برودتک
شرطی اجسامی ضغط ایدوب صیقمقدر پس قدر یعنی قمر ممتلی و بدر اولسه ارض بحر قروب منبسط و مرتفع
اولور قچن قمر ناقص اولسه ما دخی ناقص اولور و بعض دیرکه مد و جزرک علتی باطن ارضده متولد اولان
ابخره در زیرا اراسی کسلیوب متولد اولمغله کثیر و کثیف اولور وکثافتله مای بحری رد و رفع ایدر و
قچن قلت و کثافتی ایله مواد ابخره منقطع اولسه مای بحر قعرینه عود ایدر و بو مد و جزری زیاده و نقصانی
قمرله تعلیل غیر صحیحدر زیرا اکر علتی زیاده و نقصان قمر اولیدی مد و جزر زمان مخصوصه متعلق
اولوردی که قمرک زیاده سی اول شهرده و نقصانی آخر شهرده در و مد و جزر برکون بر کیجه ده دائم
الدهر بولنور وکذلک ابخرهٔ متولده ایله تعلیل دخی باطلدر زیرا کثرت وکثافت ابخره زمان طویله
محتاجدر مد و جزر ایسه برکون برکیجه بولنور راقم الحروف فقیره لایح اولورکه الله تبارک و تعالی ارضی
خلق ایتدکده قبض ارض ایچون تحت عرشدن ارسال ایتدوکی ملکک قرار قدمینه موضع اولمغله

ضغطه کضغطه زید الربع طاحونه ونه ضغطه الغم بالغیم الضیق واکراه راسد

اوتوری

اوتوری فردوس اعلادن اهباط ایتدوکی ثورکه قرونی اقطار ارضدن خارج و تحت عرشه دارنجه قطار
سمواته مشتبکدر و منخرلری بحرده درکه کونده و کیجه ده ایکی دفعه تنفس ایدر و نفسی طشره چیقنه آب دریا
طاشوب و بحر اوزانوب مد اولور و نفس ایچرو چکنه ما بحر چکلوب و بحر اکسلوب
جزر اولور دیو بو محله دن باب ثانینک منظومه اوایلنده ذکری سبق ایتمشدر بقدرة الله علت قدرته
مد و جزر بحر تنفس ثور اولمق عقلا بعید دکلدر زیرا بعض غدیر صغیرده جاموس تنفسی و نفسی طشره چیقدقجه
ماء غدیر طاشماسی و نفسی ایچرو چکدکجه ماء غدیر نقصان پذیر اولماسی مد و جزرک بو علتی تقویه ایدر
که محسوسدر وما الجنین انسان تنفسنده دخی خروش و سکون ما بقدر تنفسه مشاهددر و مد و
جزر بحر تنفس ثور ارضدن اولدوغی تقدیرجه بحارده مد و جزر لازم ایدی دیو اعتراض اولنسه
دفع اعتراض بودرکه الله اعلم بو ثورک منخرلری بحر محیطک اقصای جنوبی محاذاتنده درکه تنفسی مد و جزری
اولان بحرلره قرب مسافه نسبتی ایله سرایت ایدوب بحر روم و بحر اسود و بحر خزر کبی بعد المسافه
اولنلره سرایت ایتمیوب بی مد و جزر قالمشلردر که حکم الهیه دن هر حکمت بدیعه در العلم عند الله و احمد بن حنبل
دیرکه ابن عباسدن علت مد و جزر استنطاق اولندقده دیدیکه الله تعالی قاموس بحره یعنی بحرک وسط و معظمنه
بر ملک توکیل ایتدی قچن وسط بحره ایاغن صوقسه بحر آقوب مرتفع اولور و قچن ایاغن وسط بحردن
چکوب آلسه بحر قعرینه چکلوب مجتمع اولور وابن عباس حدیث مد و جزرده دیدیکه قال ملک موکل
بقاموس البحر کلما وضع رجله فیه فاض فاذا رفعها غاض وابن عباسدن مجاهد روایت ایدر دیمشکه
بحاره موکل اولان ملک عقبنی بحر صیینه وضع ایدر و بوندن مد واقع اولور صکره عقبنی رفع ایدر و بوندن
جزر واقع اولور و مجاهد دیرکه بو معنی ظاهر محسوسدرکه بر انا ایچره آب وارکن انسان انک ایچنه
ایاغن وضع ایتسه مای اس انایه دک مرتفع اولور و ایاغن رفع ایتسه ماجد اولنه رجوع ایدر
بو تقدیرجه مد و جزر جمیع بحارده اولمق لازم اولور دیو اعتراض اولنسه دفع اعتراض بودرکه
ملک موکل وضع قدم ایتدوکی وسط و معظم بحرک بی مد و جزر اولان بحارک بعد مسافه سی
مد و جزری مانعدر و دخی بی مد و جزر اولان مواضع بحارک اتساع بحار و تضییق خلیج و تعقیف
اراضی دجله و جبال قدم ملک وضع و رفعنک اثری سرایتنه مانعدر و یوسف الجوزی بو اعتراضک
دفعنده ایکی وجه بیان ایدر وجه اول اتساع بحار و بعد مسافه درکه ذکر اولندی وجه ثانی بودرکه
مکان مد و جزر بصره ده خط استوا التنده درکه اعتدال لیل و نهار موضعیدر و کواکب
ثابته اول مکان اوزره در بو معنی بصره دن غیری مکانده بولنمز لکن بو وجه ثانی دافع اعتراض
اولمز زیرا خط استوا ایله بصره بیننده مسافات کثیره واردر وکواکب ثابته دخی اول موضعه
مخصوص اولدوغی معلوم دکلدر و علل مد و جزرده بو مذکورات مدرکات عقول بشردر لکن
عند الاخیار مختار بودرکه مد و جزر بحار آیة اللهدن بر آیه و عوالم سفلیه ده اثار قدرتندن
بر اثردر زیرا وجودده مقیس علیهاسی اولمیان اشیا صنع یزدانی و فعل ربانیدر انکله قدرت
و عظمت باریه جل شانه استدلال اولنور و مد و جزره بر مقیس علیه یوقدر و مد و جزر برلسنه یه مقیس علیه
دکلدر اول تقدیرجه آیات الهیه غیر متناهیدن بر آیه بدیعه و حکمت عجیبه و قدرت غریبه اولماسی

بلاریب بیلورلر. الله اعلم بحقایق الاشیاء الی ما تحت الثری

منظرۀ سادسه غرایب ونوادری مشتمل اولان اقطار جزایر ذکرنده در

انواع حکم حکیم علی الاطلاق واقسام قدرت قادر خلاق جل شانه وعظم برهانه دن بر حکمت جلیله و
بر قدرت عظیمه دخی روی دریادن نمایان وهویدا اولان اقطار وجزایر بیشماردر که ابحر سبعه ده اولان
جزایرک عدد واحصاسی کبر وعلم محیط الهیدن ممکن در وبو جزایردن بنی آدم واصل وساکن اولدیغی وبنی آدم
واصل اوله میوب مسافۀ بعیده دن سفینه ایله بعض احوالنه مطلع اولدیغی جزایر دخی اکثر من ان یحصی در
لکن محمد بن ابی طالب الدمشقینک نخبة الدهر فی عجایب البر والبحر ایله مسمی کتابنده وابن الوردینک خریدة
العجایبنده مذکور اولنلر بو مجلده کتب اولنوب هر جزیره قنغی بحرده واقع ایسه مهما امکن تتبع ایله موقعنده
ذکر اولنمق اوزره بر نیجه فتح ایله ایراد اولندی **فتح جزایر بحر محیط** جزیرۀ برطانیه ابن سعید خطنده بای موحده
ورا وطای مهملتین والف ونون ویای مثناۀ تحتیه واخری ها ایله در وبو جزیره اقلیم سابعدن شماله
چیقمشدر ابن سعید قولی اوزره اقلیم سابع خلفنده اولان عمارک جانب غربیسندن ابتدا ایدوب
شمال طرفنه سلوک ایدنلرک اول ملاقی اولدقلری جزیرۀ برطانیه در وبو جزیره بحر محیطده در وبحر محیطدن
چیقن بحره بحر برطانیه وبحر بردیل دینلور وبحر محیط بو جزیره نک سایر جهاتندن احاطه ایدوب جهت
شرقیه جنوبیه سندن بلاد اندلسه بر مدخل باقی در وبو جزیره نک جانب جنوبیدن مسافۀ طولی اون ایکی
کوننک یولدر وبو جزیره نک اتساع وسطی اون بر کوننک یولدر وبو جزیره نک آب بارانندن غیری آبی
یوقدر وبو جزیره نک منفرد ومستقل ملکی واردر **جزیرۀ قمر** شترک ضبطنده قمر ضم قاف وسکون
میم واخری را ایله مهمله ایله نخبة الدهرده مذکوردر که بو جزیره یه جزیرۀ ملای دخی تسمیه اولنور وبو جزیره نک طولی
درت ایلق یول وعرض واسعی بر آیلق قریبدر وجنوب طرفندن جزیرۀ سرندیبه محاذیدر وبو جزیره ده
بلاد کثیره واردر که جمله دن قمرانه وملای ودهما وخافورا وبیق ودغلی وقمریه بلاد عظیمه سیدر وطایر
قمری که کبوترک بر نوعیدر قمریه یه منسوبدر وبو جزیره ده اشجار طویله وغلیظه بر که طولی ایکیوز ذراع
وسعه دوری سایه سی یوز یکرمی ذراعدر وبو جزیره نک جنوبنده بحر ظلمات اردنده صحاری وقفار
واردر سوداندن بعض طوایف ساکن اولورلر که زنوج النزنجدر وبرنوعی عربا یغدر ورق کنا به دیکله
معروف بر شجرک اوراقی ایله التحاف واستتار ایدرلر که بو ورق ارض عربده اولان موز درختنه
شبیهدر بلکه ورق موزدن اعرض واسمکدر والین وابقیدر اول مقامک خلقی بو ورقدن درج
ودفاتر اتخاذ ایدوب حاجتلرین کتب ایدرلر وبو جزیره نک نهایتنده اولوب ساحل بحرده بولنان
شیخ جبلده ساکن اتخاذ وبنا ایدوب ساکن اولدیلر که بو جبل اقصای بلاد سودانه ومنابع نیله
وارنجه ممتددر وبو جزیره ده زنوج ماواسی اولان جبالده معادن ذهب واردر ودخی ابیض وابلق
فیللر واردر وبحر محیط جهتندن اطرافنده سباع کبی وحوش واردر که ذوی العرقندر بو وحوشک شدت
جرأتندن سایر حیوانک صیدینه امکان اولمز ودخی سباع واردر که مستدیرات الوجوه در که
وجوهی بنی آدمه شبیهدر ونجه داودن قولقلری واردر ودبرلری بی موی وسرخ وسفیدلر
خریدة العجایبده ابن وردی ذکر ایدرکه بو جزیره ده بر مدینه واردر لان تسمیه اولنور بو جزیره

والکتاب الطباهج الفعل الکبیب دیها دوداه
کتاب طباهه کباتیه نوعی اردو روها صحیح
کتاب خرسته خوا گتب نیعتین شرطین سنه
است دیبای معروف صحیح

بلکنک

بلکنک دار الملکیدر وبو ملکک خدمتنده مخنثلرک گروهی قایم اولورلر که ثیاب فاخره ونفیسه
گیوب وماننده زنان زیوره غرق اولوب ورجال ایله تزوج ایدوب کوندزلکه خدمت ایدرلر ودکیجه
بلا معارض ازواجنه رجوع ایدرلر وبو جزیره ده اشجار مثمره وانهار وغیاض بی نهایه در وبو جزیره ده
نارجیل یعنی جوز هندی وقصب شکر حاصل اولور وبرنوع غریب ثیاب حشیش اشلنور که حریر ودیبا
انکک ماننده بی رغبت اولور وبعض ناس حکایت ایدرلر که بو جزیره ده بر مأکل واردر وزنی یوز التی درهم
دفعة اکل ایچون اوتوروب صخرلرکه مستدیر قطعۀ واحده در **جزیرۀ سرین** صاحب تقویم البلدان
قولی اوزره بو جزیره سریره جزیرۀ مهراج در وبحر اخضرده در وجزیرۀ عظیمه در واقلیم اولدن جنوبه چیقمشدر
ومهلبی قولی اوزره جزیرۀ سریره اعمال صینیدندر وجزیرۀ عامره در وبو جزیره دن قالقان سفینه
صینی طلب ایدوب گیدر وبحرده مقابلی جبال ممتده در که بحره اون کوننک یول مقداری داخل اولمشدر
وسفینه ایله مسافرین بو جباله قریب اولسه لر بو جبال اثناسنده فرج وابواب بولورلر که هر بر
فرجه وباب بلاد صینیدن بر بلده یه مفضی اولور وبو جزیره نک گرداگردی بیک ایکیوز میلدر وبونده
مدن کثیره واردر اجل مدنی سریره در وکافور جیدا علی بو جزیره ده حاصل اولور **جزیرۀ القوجه**
بو جزیره غایتده مستطیله در اطرافی ایکی بیک میلدر وبونده قفار وبراری واردر که قابل سکنی دکلدر
وبونک سکانی طرف شمالیسی بین البحرین بر طاغده اولورلار بر حیثیتله که احدهما جانب آخرده واقع
اولانی کورر **جزیرۀ واقواق** بحر محیطه تداخل ایتمشدر ساحل بحره قریب جبل اصطیقون آدنده در
وبو جزیره یه بحر صینیدن وارلور واقواق بر شجر صینیدر که ثمرجوزه وخیارشنبه یه شبیه در وصورت
نساده بر ثمره سی حاصل اولور وقچن ثمره سی رسیده اولسه اوچ کره اول ثمردن واقواق دیو
بر صورت ایشیدیلور وصکره ثمره سی دوشر وبو جزیره نک حولنده اولان جزایر اهالیسی واجل جنس بوصنمی
تبرک وتیمن ایدرلر وابن الوردی ذکر ایدرکه بو جزیره ده ذهب اولقدر چوقدر که اهالیسی سلاسل کلاب
وسایر دوابی ذهبدن اتخاذ ایدرلر واکابری ذهبدن خشت دوکن اشلدوب بنا وقصور دیواری
انکله اتقان واحکام ایدرلر **جزیرۀ دجال** نقلۀ آثار زعم ایدرلر که دجال بو جزیره ده محبوس اوله
واخبارده وارد در که تمیم داری قوم جان اختطاف ایدوب بو جزیره یه واصل اولدی ودجالی
بو جزیره ده کوردی واشراط ساعتدن وخروج دجالدن بعض مسئله سؤال ایتدیکی قصه مشهوره در
جزایر ثلاث اتراک وهنوددن بر طایفه عددلری ایله مابینلرنده اولان وقعه سببی ایله جزیرۀ قشمیردن
قاچوب وبو جزایر ثلاثه کلوب بونده ساکن ومتوطن اولدیلر وبو جزایر ثلاث بو طایفه ایله معروف
اولدی وبو جزایر ثلاث هر برینه منجاوزدر جزیرۀ اولیده لیلاً ونهاراً مطر زایل اولمیوب ممطوردر
جزیرۀ ثانیه که اولانک جهت جنوبنده در دائما سحاب ایله محاط وصیفاً وشتاءً ولیلاً ونهاراً ضبابه
مملودر جزیرۀ ثالثه ده بلا ابر وباران علی الدوام برق لمعان اوزره در وتحفة الغرایب صاحبی ذکر ایدرکه بو اوج جزیره
برنده برق لامعدر وبرنده هر گیجه ریاح شدیده هبوب اوزره در وبرنده علی ممر اللیالی والایام سحاب
امطار اوزره در **جزایر سیلی** بونلر التی جزیره کبیره در وسیلی تسمیه سنه وجه بودرکه سیلانی نوع
یواقیت وجواهردر که معادنده وجزیره لرده ومغاصلرنده بولنور علویوندن رقوم بنی امیه دن فرار

ضباب مبیغ
غاص فی الماء سرنغال سناسا ویا صار دیباد تنبل نحد
وتعوص فی البحر علی التقلو ونفله الغامضه والیوعیه
علی اشنه ... عمل

ایندکلرنده بوجزایره داخل اولوب وتمکن وتوطن ایتدیلر وفوت اولدیلر وبوجزایرک صحت هواد
وعذوبت مای وکثرت منافع وبهجت معیشتی شولقدردرکه غربادن بونره داخل اولان طموع نفسی ایله
خروج ایتمز **جزیرهٔ قلعهٔ مضیئه** بوجزیره بحر محیط جنوبینک جهت شمالنده ارض زنجی نک جبالی قربنده در وبو
جزیره نک اهالیسی حسان الصور وحسان الصناعه در وبوجزیره نک قلعه سی بیضادر وحجر بلّوردندر ودخی
برحجردندرکه برق ولمعانی اشدّدر وکوزلری مسیم براق صنوبر مع بذادکلدر ودیرلرکه بوقلعه قوم جانّ
بنا ایتدیلر وجزایر خالدات حدودندن خط استوا اوزره در وجابرقا بوجزیره ده درکه بر راهبک
قصریدر **جزیرهٔ صنج** بوجزیره علویه ایله معروفه در بحر محیط جنوبینک وراسندن یوز میله قریب
یرده درکه ارض اصطیقون بوجزیره نک وراسنده یکرمی میله قریب یرده درکه اراضی صینده در
وارض اصطیقونک سکانی کفاردر شمسه عبادت ایدرلر وبوجزیرهٔ صنجده یاقوت معدنی واردر
بونک یاقوتنک معدنی سائر مواضعده قلیل در **جزیرهٔ سعادت** بوجزیره لره لغت یونانیه ایله
قرطباش تسمیه ایدر بوجزیره لرک بریندن غیریسی صویه باتوروب مغمور اولمشلر در وصویه باتموب
ظاهر اولان جزیره یه عیون تسمیه اولنور وغیاض وتلالی غرابت وخلافت ایله اولان اثماردن عبرت
اصناف فواکه طیبه ایله مزیندر کندنک خار وخاشاکدن بدل انواع ریاحین وازهار ایله آراسته در
جزیرتان بوایکی جزیره لر بوبحر محیط جنوبیده بلاد صقالبه آردنده در وبیوک جزیره لردر بریسنه
ارمیانوس رجال وبریسنه ارمیانوس نسا تسمیه اولنور اولکیده یالکز رجال ساکن اولور نسا اولمز
وایکنجیده آنجق نسا ساکن اولور رجال اولمز وبوایکی جزیره نک رجال ونساسی بر زمان ایام ربیعده
ایکی آی اجتماع وتناکح ایدرلر وصکره ربیع آتیه دک افتراق ایدرلر وبوایکی جزیره لرک جهت غربنده
ایکی جزیره دخی واردر بونلرک اشجار عالیه وجبال مرتفعه در اشجار مثمره ایله تمامًا مملودر واکثر طیوری
سنقور ابیض واشهبدر **جزیرتان خالدتان** بوجزیره لرده حجر صلددن ایکی صنم بنا اولنمشدر هر صنمک
طولی یوز زراعدر وهر صنمک فوقنده نحاسدن بر صورت واردر الی ایله آردنه اشارت ایدر که یعنی کیرو
دون ماوراسنده نسنه یوقدر وبوصنملری تبابعه یمنیدن ذوالمنار حمیری بنا ایتمشدر **جزیرهٔ لعوس**
کیرودکیجه کبی بوجزیره ده دخی بر صنم وثیق البنا واردر بونی دخی ذوالمنار مذکور بنا ایتمشدر وبانیسی
بوجزیره ده هلاک اولوب قبری بوجزیره ده رخام وزجاج ملوندن ایله بر هیکلده مبنیدر وبوجزیره ده
شکر الصوت دوات الطیه واردر **جزیرهٔ سعالی** بو بر جزیرهٔ عظیمه در بونده انسانه بکزر مخلوق
واردر لکن اوزون جانباقلری واردر وکوزلری برق خاطف کبیدر وساقلری بالش اکسی کبیدر
وبرلغه ایله تکلم ایدرلر که فهم اولنمز وانجلرنده رجال ایله نسانک فرق ذکر وفرج ایله در مغایرقج
افزالری یوقدر ولباسلری اوراق اشجاردر ودوات بحریه ایله محاربه ایدوب ظفر بولدقلرینی
اکل ایدرلر **جزیرهٔ حسرات** بوجزیره بر جزیرهٔ واسعه در وبوجزیره ده بر جبل عالی واردر سفح جبلده
سمرالالوان وقصارالقدود وطوال اللحی ناس واردر لحیه لری زانولرینه یتشور ویوزلری یصی وقولقلری
بیوکدر وعیشلری حشیش ایدر ومأوالرنده بر نهر صغیر عذب واردر **جزیرهٔ غور** بوجزیره بر جزیرهٔ
طویله وعریضه در واعشاب ونبات واشجار وثماری بسیار وبیشماردر **جزیرهٔ سرندیب**

بوجزیره

بوجزیره بحر محیطک جنوبنده در بوجزیره نک اطرافنی بیک یوز میل احاطه ایدر وجبل راهون بوجزیره ده در
که آدم علیه السلام جنتدن بوجبل اوزره هبوط ونزول ایتدی وابن الوردی خریدة العجایبده ذکر ایدر که
بوجبلده آدم علیه السلامک نشان قدمی واردر که اوزرنده خطف ابصار ایدر بر نور لامع واردر وبو
جبلک وادیلرنده یاقوت والماس وسنباده لایحصی در وطول جبل ایکیوز التمش میلدر وجزیرهٔ
سرندیبک مدینهٔ عظماسی اغنادر که مسلمین ونصارا ویهود ومجوس وهر ملته تابع اولمز کفره ساکن
اولورلار وهر طائفه نک بر حاکمی واردر بر برینه بغیان وطغیان ایتمزلر ومجموعی مسلمینه
مراجعت ایدوب مسلمین آنلری تسویه ایدوب متحد الکلمه اولورلار وبوجزیره ده زرافه دار مخلوق
عجیبه درکه عنقی عنق جمل کبیدر لکن انک کبی معوج دکل طویل ومرتفعدر وجلدی جلد نمر دآهوا کبی سنده در
لکن آهو جلدینه اشبهدر وضبی شکل ایکی قرنی واردر واسنانی دندان کاو کبیدر وذنبی سر شترمرغ
جزوینی مشابهدر دارقه سی ظهر خروسه جزوئی مشابهدر وقوائم اربعه نک ایکی اوکلری طویل
وایکی آردلری قصیردر وارد قائمه لرنده دیزلری یوقدر دیزلری اوک قائمه لرنده در وقچن ارضدن
برشیٔ اکل ایتسه بوینی اوک قائمه لرندن قصیر اولور دیورودکی وقت عاقی بودرکه یمینی ایله رجل
یسریسی تقدم ایدر سائر ذوات اربع بونکه مخالفدر وطبعی تودد وتألف واتش اوزرنده خصوصا
بوجزیره اطلنه مانوسدر وزرافه لغتده جماعه در ودیارروم بوحیوانه ضرنابا دیرلر اسلامبول
سلطنیده نوعی موجوددر مرتبلری بعض ایامده زرنابا ایله فیلی جیفاروب دار السلطنة العلیة
حمیت عن البلیة قسطنطینیه آنجمن دوران ایدوب خلق تماشا ایدرلر فی الحقیقه حیوان غریبدر
ودخی بوجزیره ده شجر قرنفل اولور که شجر یاسمینه مشابهدر وشکوفه سی غلیظ واسوددر که کتابه
قرنفل یعنی قرنفل ظرفیدر وشکوفه سنک ادکلی وشبیهی اولورادکلنک ثمره سی زیتون شکوفه سی
کبیدر ودخی طویل اولور وشجر قرنفلک درخت بلوط کبی علکی اولور وقرنفلک قرفه سی قشر شجره سیدر
وبوجزیره ده قصب وذریره دخی اولور که منفعتی حرافت وقبض واردر **جزیرهٔ مستشکین**
بوجزیره جزیرهٔ تنین دیمک ایله معروف بر جزیرهٔ عظیمه در اشجار وثمار وانهاری چوقدر وبو
جزیره ده بر مدینه ده بر تنین عظیم وار ایدیکه اسکندر ذوالقرنین آنی قتل ایتدی وقصه سی بودر که بو
تنین بو مدینه ده ظاهر اولوب قریب اولدیکه جزیره ده اولان سکانی وحیواناتی اهلاک ایده ما اسکندر
بوجزیره یه قریب کلمشیدی استغاثه واتحاد ایدوب اژدردن اسکندره شکوا ایتدیلر زیرا
بو اژدر بوجزیره خلقینک مواشی واموالنی اکل واتلاف ایدوب بو تلفدن کیتمش ایدی ومضرت و
اذاسی دفع ایچون هر کون ایکی عظیم کاو ترتیب ایدرلردی اژدر مکانندن چقوب مدینه دستنه
قصد ایتمسه اول کاولری ممرینه قورلردی واژدرک کوزلری برق ونار ودخان کبی توقد
ایدوب ابر سیاه کبی کلوب یودوب مکانینه رجوع ایدردی واسکندر بوجزیره یه کلوب
ایکی کاوی کتوروب سلخ ایتدی وجلدلرینی زفت وکبریت وقطران وزرنیخ وکرج ونفط
وزیبق ایله طولدروب ودخی دمور زنجیرلرده چنکالتر ودستره لر وضع ایدوب ودمر بند
اوجی سوری دمر بیکانلر بغلیوب بوجلدلرک ایچنده بونلری دخی برلشدروب بو ترتیب ایله بو جلدلری

زرافه

مقنع خاییدن

حرف تبرئی هر جیزی الظرافة منه
والحرف بالضم حب الرشاد والحرفیون
منسوبون الی بیعه ومنه قیل لشیء حریف للذی
یدلغ اللسان لحرافته

تنین اژدرها

یحیی بن نسبت ... الغیضة

سنقر

مکان معهوده نصب ایتدیلر واژدر کلوب عادتی اوزره بو جلدلری بلع وتغذی ایدوب وجوف اژدره
بو جلدلر داخل اولوب مستقر اولدقده حیننده قارننده آتش فروزان اولوب وحرارتی هیجان ایدوب
ایدوب واحشاسنه چنکاللر ایشوب وسایر جسدنه زیبق سرایت ایدوب قرننده اولان حرارتک
وآتشک اشتعالی کتدکجه زیاده اولوب وخلاص بولمغیچون صویه کتمکه جهد ایتدکجه قادر اولمیوب حرکاتی
باطل اولدقده آغزی اوج قنطره کبی آچوب هلاک اولدی وخلق واروب جیفه سین تماشا ایدوب
سرور اولدیلر واسکندرک حسن تدبیری مشکور اولوب خدمتنه هدایای عجیبه اهدا ایتدیلر وبو
جزیره ده بر دابه عجیبه داخی واردر معراج تسمیه اولنور خلقتی خرکوش کبیدر ولونی اصفردر وباشنده سیاه
بر دانه قرنی واردر وخاصیتندندر که سباع ووحوش ضواریدن برنسنه بو دابه یی کورسه قاچر
جزیره قلهاب بو جزیره بر جزیره کبیره در بونده انسانه شبیه بر مخلوق واردر لکن یوزلری وجوه دواب
کبیدر بحره طالوب دواب وسماک بحریه دن برنسنه یه قادر اولورلر ایسه چیقوب اکل ایدرلر .
جزیره سامرجن بو سامرجنک برینه شرهام وبرینه شرمام تسمیه اولنور ایکیسی دخی بو جزیره ده
متوطن اولوب تجارک طریقن قطع ایدرلردی صکره مسخ اولندیلر وبحر ایچنده قایم ایکی حجر اولدیلر
وبو جزیره بونلردن صکره عمارت اولندی جزیرة طیور دیرلر که بو جزیره ده طیوردن بر جنس واردر
عقاب هیئتنده سرخ رنکده ومخالبی واردر دواب بحری صید ایدر وبو جزیره ده بر حزما اولور
الجیره شبیهدر اکلی جمیع سمومه نافعدر حتی حکایت ایدرلر که ملوک افرنجه دن برینه بو ثمرک
نفعنی اخبار ایتدیلر وبو جزیره یه بر سفینه ایله آدم ارسال ایتدیکه بو ثمردن کتوره لر وحب ثمره
وارلر ایکن طیر مذکوردن صید ایتدیلر زیرا انک بو طیرک منافعنی ودمنی واعصابنی
ومراره سنی جمیعا بیلوردی صکره بو سفینه ایله رجوع ایلدکلرنده سفینه منکسر اولوب وایچنده اولنلر
باسرهم هلاک اولوب بر کمسه عود ایتمدی جزیره صاصلیل بو جزیره نک اون بش کونلک بولی واردر
واون کونلک یول طولی [illegible] اون کونلک یول عرضی واردر وبونده اوچ عدد مدن کبار ومسکونه
عامره واردر تجار بو جزیره یه اوغرایوب خلقی تعامل ایدرلر وخلقندن اغنام واحجار [illegible] ومثمنه
اشترا ایدرلردی صکره اهالیسی بیننده شرق فتنه واقع اولوب حتی غالبلر بیننده دخی فتنه طاری اولوب
اشخاص قلیله معدوده قالنجه بلاددن ارتحال ایتدیلر جزیرة لامه بو جزیره بر جزیره کبیره در شجر عود
بونده حطب منزله سنده اولور وبو مقامده اولدقجه قیمتی واردر ونه رایحه طیبه سی واردر وبو جزیره دن
چیقه رایحه اکتساب ایدر وبو جزیره اوایلده عامره ومسکونه ایدی صکره خراب اولدی زیرا
حیات کبار واردر که اکثر اراضیسنه غلبه ایتدیلر واهل جزیره بو سبب ایله جزیره دن قاچوب
جزیره خراب اولدی جزیرة مورنیه بو جزیره ده اشجار وانهار بیشماردر لکن خالیة الدیاردر
جزیره فرنتیره آثار البلاده واردر بو جزیره بحر محیطک وسطنده در طولی یکرمی میل وعرضی
اوچ میلدر وآثار البلاد صاحبی بو جزیره یی اقلیم خامسدن عد ایدوب دیرکه بو جزیره نک هواسی
خوب وخاکی نافع ومرغوب وآبی آبار دندر وعذب وشیریندر وبو جزیره نک عمارات و
مزارعی واردر وطیب هوا وترابی جهتندن بو جزیره ده هوامدن اثر ونشان یوقدر

زیرا

زیرا هوام وحشرات عفونتدن متولد اولور وبو جزیره ده عفونت یوقدر وحکایت اولنور که
بو جزیره ده منبت زعفران جید ولطیف واردر که بونده اولان زعفران جودتی جهتیله
بوندن غیری موضعده بولنمز جزیرة ایرلانده آثار البلاده واردر بو جزیره اقلیم سادسک
جانب شمالی وغربیسنده در احمد بن عمر العذری قولی اوزره جمیع دنیاده مجوسک قاعده
ودار الملکی یوقدر الا بو جزیره ده در وبو جزیره نک دوری بیک میلدر وخلقی رسم و
زیّ مجوس اوزره در وباشلرینه بر الس کیرلر که هر برسنک قیمتی یوز دینار در واشرافی لآلی و
جواهر ایله مکلل برالس کیرلر حکایت اولنور که بو جزیره نک سواحلنده فراخ ایلنه صید اولنور که
سمک عظیمدر بو سمکک یاوریلرین صید ایدوب بو جزیره نک خلقی انی ادام ایدرلر ذکر ایدرلر که
بو سمکک یاوریلری شهر ایلولده متولد اولور وتشرین اول وتشرین ثانی وکانون اول
وکانون ثانیده صید اولنور وبو درت آیدن صکره لحمی صلبت وسخت اولوب اکله صالح اولمز
قالور وکیفیت صیدی عذری ذکر ایتدوکی اوزره بودر که صیادلر مراکب وسفنده مجتمع اولوب
وحدیددن جابجا چنکاللر شیش کبی بر آهن سرتیز آله لورلر که بر اوجنده بر حلقه عظیمه واردر
وبو حلقه ده حبل قوی مربوطدر وصیادلر بو سمکک یاوریسین کوردکده تصفیق ایادی ایله
صوت عظیم ایدرلر وبو یاوری بو صفقه یه استیناس ایله مراکبه قریب اولور وصیادلرک
برسی بو یاوری یه یاپشوب جبهه سنی شدتله قاشیوب اوار وبو یاوری قاشمقدن
تلذذ ایدر صکره اول آهن سرتیزی وسط راسی اوزره قویوب حدیددن مطرقه ایله وتمام
قوتی ایله اوچ کره ضرب ایدر وضربه اولیده ضربی حس ایتمز وضربه ثانیه وثالثه ده اضطراب
شدید ایله مضطرب اولور که اولوزنی مراکبدن برنسنه یه مصادف اولسه مراکبی
قالبیوب قلب ایدر وبو اضطراب ایله لغوب وفتور عارض اولنجه حرکت ایدر صکره
بو صیادلر آنی بر حبل قوی ایله صید ایدوب ساحله القا ایدرلر وکاه اولور که بو یاورینک اناسی بو
یاورینک اضطرابنی حس ایدوب صیادلرک آردنجه کلور وصیادلر ثوم کثیر مدقوق احضار ایتمشلردر
وروی آب اوزره صاچرلر ورایحه ثومی شم ایتدکده استبشاع ایدوب کیرو رجوع ایدر
صکره صیادلر بو یاورینک لحمنی قطع ایدوب طوزلرلر ولحمی مثال نجح ابیضدر .

فتح جزایر بحر الصین

جزایر زانج بو جزیره اقصای بلاد هنده وآخر حدود صینده در واقلیم اولدن جنوبه چیقمشدر
وجزایر کثیره مجهول الاسامیه مشتملدر وکرداکردی یوز فرسخ قریبدر وعامره وخصیبه در
بو جزیره ده بر موضع خراب دکلدر کثرت خصب ونعمتدن بو جزیره یی بلا ما ولی زاده مسافرت
ایدرلر ابن فقیهدن نقلله ابن الوردی خریدة العجایبده ذکر ایدر که بو جزیره نک سکانی صورتده انسانه
شبیه لکن اخلاقده وحوشه اشبهدر وکلاملری فهم اولنمز واوزنده اولان اشجاردن اشجاره
صچرایوب کانه طیران ایدرلر وبو جزیره ده سنانیر وحشیه دن بر نوع واردر لونی احمردر
وبیاض ایله منقوطدر وذنبلری اذناب غزال کبیدر وکیر وکچی کبی سنانیر مذکوره دن بر نوع

دخی واردر اجنحه‌سی خفاش کبی جناحلری واردر و دخی وحشی و سرخ رنک بقرلر واردر بیاض ایله منقوط درو
لحومی حامض در و دخی بردابه واردر زباد تسمیه اولنور قوزی کبیدر و دخی فارۀ مسک واردر و بو جزیره‌ده
بر جبل واردر نصبان تسمیه اولنور اول دیارده مشهوردر و دخی حیّات عظام واردر که فیلی یودر
و دخی کباش کبار و جوامیس کبی قرده واردر و قرده‌نک دخی کاغد مثال صرف ابیضی اولور و
ارقه‌سی ابیض و قارنی اسودی اولور و بونک عکسی دخی اولور و بعضی دخی زرافت کبی اسود صرف اولور
و دخی سپید و سرخ و زرد و سبز طوطیلر واردر نامسدن کونه لغت ایشدرلرسه اول دلیل
نامسله تکلم ایدرلر و دخی صورت انسانده بر مخلوق واردر لونلری بیاض صاری و قرمز و صاری شین
ویش در اکل و شرب ایدرلر و تکلم ایتدکلری کلام فهم اولنمز و قناتلری واردر طیران ایدرلر و بو
جزیره‌ده شجر کافور واردر شجر عظیم در نهایت هر شجره‌نک سایه‌سنده یوز آدم استظلال ایدر و ابن سیرافی
حکایت ایدوب دیرکه بن بعض جزایر زانجده ایدم و بر کنزاره اوغرادم احمر و ابیض و ازرق و
اصفر و الوان شتی ایله ورد کثیر کوردم و بر سبد الوب ورد ازرقدن طولدردم صکره سبدی
کوتوروب ایلتمک استدم و کمره سپید لحیه آدم کوردم کل جنسندن نه وار ایسه قمش و سپید
یاتمش طورر خلقه بونک کیفیتندن سؤال ایتدم که وردده منافع کثیره واردر بو بیشه زاردن بیگانه
اخراجی ممکن دکلدر جزیرۀ رامنی بو جزیره جزیرۀ عظیمه و طویله در خاکی خوب و هواسی معتدل در و بو
جزیره‌ده مُدن و معاقل و قری واردر طول بیدیوز فرسخدر ابن فقیه دیرکه بو جزیره‌ده عجایب کثیره
واردر جمله‌دن بعض اناس واردر برهنه و عریاندر بدنلرینک شعوری بونلرک سوأت و عوراتن
اورتر و بونلرک ذکور و اناثی مأکلی ثماردر و نامسدن استیحاش ایدوب غیاض و تلاله قاچرلر
و هر برینک طول قامتی درت شبردر و شعرلری قزل و صاریدر و بونلره سرعتلرندن یتشلمز و بو جزیره‌ده
سیاحین بر قوم واردر سفینه بادبان ایله آقوب کیدرکن بحرده سباحت ایله سفینه‌یه یتشورلر و اهل
سفینه ایله تعامل ایدوب عنبر صاتوب قیمتی ایچون حدید الورلر آغزلرینه کوتوروب کیرو سباحت ایله
جزیره‌یه رجوع ایدرلر و بنزکه حدید ایله صنعت ایشلرلر جهانی حکایت ایدرکه بو جزیره‌ده کرکدن
واردر حمار شکلنده بر حیواندر بو قدر وارکه باشنده بر معقف قرنی واردر و بو قرننک منافعی
چوقدر سکاکین ملوکک انصبه‌سی یعنی صابلرین بو کرکدننک قرنندن ایشلرلر که بر مائده اوزره قونسه
و اول مائده طعام مسموم اولسه اول بچاقلرک صابی عرق ورکر و اختلاج ایدر و منطقه‌لرک یعنی کمر قوشاقلرک
حلی و زیورینی و یافته‌لرینی قرن کرکدندن ایشلرلر که بو مقوله قرن کرکدن ایله محلات منطقه‌نک
قیمتی درت بیک مثقال آلتون اولور و بو منطقه‌لرک اکثری بلاد صینده ایشلنور و بو کرکدننک بوینده
کردن شتر اوغوجاجندن اشاغی جز اوغوجاج واردر و بو جزیره‌ده قیر و قسز و آبلق جوامیس واردر
و دخی شجر کافور و بقم و خیزران واردر و خیزرانک عرقی سمّ حیات و افاعیه دوادر و الله اعلم
جزیرۀ رخ بو جزیره بو رخ ایله معروفدر و رخ بر مرغ عظیم و غریبدر و هیئت و شکلی مهیبدر حتی دیرلرکه
جناح واحدینک طولی اون بیک باعدر حافظ ابن الجوزی حیوة الحیوان ایله مسمی کتابنده بونی ذکر ایدر
کندویه اهل غربدن و صینه سافرت ایدنلردن بر رجل واصل اولمش که صینده و جزایر صینده مدت مدید

کرکدن

بقم

خیزران

اقامت

اقامت ایدوب اموال عظیمه‌یه دست رس اولمش و رخ یاورولرینک جناحندن یلکلرینک برینی کندویله
احضار ایتمش و بیلکین الدوغی یاوری دخی بیضه‌دن وجوده کلمامش یاوری ایمش و بو یلکک ایچنه بر قربه
صو صیغرمش و خلق بونی تعجب ایدرلرمش و بو رجل صینک کثرت اقامتی سببی ایله صینی دیمکله معروف
ایدی و عجایب اخبار ایدرمش و رخ حدیثن بویله اخبار ایتمش که صینده سفینه ایله سافرتلی ایدوب
سفینه‌لرین باد بو جزیره‌یه رخنه القا ایدوب اهل سفینه و بو رجل صینی آب و هیزم المق ایچون بو
جزیره‌یه چیقدیلر و بر قبۀ عظیمۀ بیضا کوردیلر که برق لمعانی کمالده‌در و یوکسکلکی یوز ذراع اولور
بو قبه‌یه قریب واروب امعان نظر ایتدکلرنده کوردیلرکه بیضۀ رخدر و احجار و اخشاب ایله
بو بیضه‌یی شق ایدوب ایچندن بچۀ رخ جبل راسخ کبی ظهور ایتدی و بو بچه‌نک جناحندن بر ریشه‌یه
یاپشوب محکم چکوب ریشه اصل جناحدن قوپمیوب نقصانی اوزره منکسر اولوب کامل الخلقه
آیرمدیلر بعده بو بچه‌یی قتل ایدوب و ریشه‌یی جناحده اصل قصبه‌دن قطع ایتدیلر که رجل صینی
حافظ ابن الجوزی‌یه کوستردوکی یلکیدر و لحمندن ممکن اولدوغی مقدار کوتوردیلر و بعضیلر لحمن طبخ
و اکل ایتدیلر و اکل ایدنلرده شیوخ سفید ریش واریدی اکل ایتدکلری کیجه‌نک صباحی قالقوب
صقللرین سیاه بولدیلر و اکل ایدنلرک جمله‌سنه بعد الاکل شیب عارض اولمیوب صقاللری سیاه
قالدی و دیرلرکه لحم بچه‌یی شجر مشباب حطبی ایله قاینتدیلر الله اعلم و بو سفینه خلقی کیرو سفینه‌یه
کیروب دریایه چیقدقلرنده رخ روی هواده سحابۀ عظیمه کبی اقبال ایدوب و سفینه‌دن عظیم کبیر
حجم بیت قدر بر صخرۀ عظیمه‌یی ایاغی ایله اخذ ایتمش سفینه‌یه محاذی اولدوغی حین جو هوادن اول
صخرۀ عظیمه‌یی سفینه اوستنه براغوب سفینه باد موافق ایله سرعت جریاننده اول طاشی کچوب
طاش دریا ایچنه دوشدی و اهل سفینه هلاکدن نجات بولدیلر جزیرۀ قرود
بو جزیره بر جزیرۀ کبیره در بونده غیاض عظیمه واردر و مأوای قرود در و بو قرودک ملکی واردر انکا
انقیاد ایدرلر و اکتاف و اعناقی اوزره کوتوررلر و ملک انلره حکم ایدر بریسی بر سفینه ظلم ایتمز
و سفینه ایله بو جزیره‌یه وارنلره طاش آتمغله و یتشوب اصرمغله و سبیلی اورمغله دفع ایدرلر و
جزیرۀ خرتان و جزیرۀ مرتان اهالیسی بونلری حیله ایله صید ایدوب ثمن غالی ایله بیع ایدرلر و یمن خلقی
بو قروده زیاده رغبت ایدرلر و عبید کبی دکانلری حراستنه قورلر و بو قرود غایت ذکی اولورلر
جزیرۀ بنمان بو جزیره بر جزیرۀ عامره در و بونده بر مدینۀ کبیره واردر خلقی بأس شدید ایله موصوف
و قوۀ عظیمه ایله معروفدر و ذابلی بودرکه ایچلرنده بر مجرد تأهل و تزوج اراده ایتسه هیچ بر زنی
انکا تزویج ایتمزلر تا که واروب باش کسوب کتورمیه و باشی کتوردکده بلا مهر و صداق تزویج ایدرلر
و اکر کسوب کتوردوکی باش ایکی اولورسه ایکی زن و اکر اون اولورسه اون زن تزویج ایدرلر
و بو جزیره‌ده شجر بقم و خیزران و قصب سکر کثیر اولور و عیون میاه جاریه و عذبه و انهار مختلفه
و ثمار بیشماردر جزیرۀ لبنان بونده عراة الابدان و بیض الالوان و حسان الصور قوم اولور
و مأوالری رؤس اشجاردر و ماهی صید ایدوب اکل ایدرلر و بو جزیره‌نک وراسنده ایکی عظیم جزیره واردر
قومی عظام الاجسام و حسان الوجوه و سود الالواندر و شعرلری مغفلدر و آیقلری بر ذراعدن اطولدر

مرغ رخ

شئ معتقل ای شدید المعودة

وخلقتری صعب ویدر وبوجزیره لسان جزیری زانجه متصلدر که بیک یدیوز جزیره عامره در **جزیرهٔ انبوبه**
بوجزیره ده ذهب چوقدر وبلکه ذهبدن بیت اولنور برزندر وذهب ایله منسوج حله اکتسا ایدر وذهبدن
کفش گیوب گزر وبوجزیره ده گندودن بیری برگسه آلتون بشق گیسه آیقلرین قطع ایدر وبوملکه جیوش
وعبید ایله فیله بنرلر وبوجزیره نک اهلی صنایعده ماهر وحاذقدر حتی احکام وارداتی ایله قطعهٔ واحده‌دن
قمیص نسج ایدرلر وعبیدان صغاردن عنق کبار استارلر واخشابدن بیوت بنا ایدوب روی آب اوزره
اول بیوتله سیر ایدرلر که بونی جوقلی نقل ایتدوکیدر اما عیسی بن مبارک سیرافی نقل ایدرکه بن بوملکه نک
حضورینه داخل اولدم وبرآلتون تخت اوزره عریان جلوس ایتمش ایدی وبیاشلری آنجقدر هر برینک باشنده
صدف ایله مکلل تاجدن برنشانه واردر وبعضلرک شانه‌سی ایکی واوج وبکرمیه وارنجه‌یه دک وار
وبوملکه نک مال خراج حاصل اولدیجایائی جوقدر صعالیک وفقرا ارضنه تصدق ایدر **جزیرهٔ فیل**
بوجزیره ده برشجر واردر که برمیوه‌سی تیرکه بدنی والری وایقلری وگوزلری وفرجی انسانکی قوحلری
واردر وخوبروردر واره‌ی غلاف بختم در وصباحدن شجره معلقه درقیحوا وشمس حرارتیه اوتوق
دیو صیحه وفریاد ایدر صباحی منقطع اولنجه فریادی کسر وصباحی منقطع اولدوغی حینده موت طاری اولور
وبوجزیره اهلی بونک صوتنی فهم ایدوب تطیر ایدرلر وکتاب جوالده مذکوردر که برکسنه بوجزیره‌یه بحجه
بربلوک نسا یه اوغرر که اشجاردن چقرلر وبونلرک قدلری اول [illegible] نساده بن زنلرک قدلرندن
زیاده وشعرلری دراز وحسنلری اکمل ورایحه‌لری طیبه در وفرجی بونلرک صحلری منقطع اولسه
اول اشجاردن دوشرلر وبرگون وایخود برقاج ساعت دیری قالورلر کاهی واقع اولورکه صباحی قطع ایدن د
یاخود صباحی منقطع اولورقه حاضر اولان بونسا ایله مجامعت ایدوب جماعندن لذت عظیمه تلذذ ایدر د
بوجزیره ده سکر قدن احلی انهار جاریه واردر وبوجزیره ده فیللر اولورکه بیوکلکی اون برذراع
یتشور ودخی جنس طیوردن چوق ذی روح واردر وبوجزیره نک بعض موضعندن قطران گبی برسبیل عظیم
آقوب بحره دوکلور وبالقلری احراق ایدوب بالقلر طوبوزینه چقرلر **جزیرهٔ خالوس**
بوجزیره ده برقوم اولور که مستوحشلر وعریانلر وپابرهنه‌لر در انسانی اکل ایدرلر وملکلری ودینلری
یوقدر وماکولاتری موز ونارجیل وقصب سکردر وبوجزیره ده برطاغ واردر خاکی کیمشدر که
براده‌سی ناعمه گیبیدر **جزیرهٔ موزه** بوجزیره برجزیرهٔ عظیمه در وبرنیچه ملوکی واردر واهلی ابیض واشقردر
واهل صین گبی هر برینک گوشن درلر وخیول بحریه بنرلر وبوجزیره ده دابهٔ مسک وزباد واردر
ونرگسی اجمل نسوانلری وخلقا وخُلقا احسندر ورجالری مردردر وقدلری طویلدر ومراد طوتبه یوروندکی
وقت صاچلری آردنده یره سورنور صاچلری پریشان ویوزلری مکشوف ونمایان در اصلا کمسه‌دن
استتار واحتجاب ایتمزلر **جزیرهٔ سحاب** بوجزیره برجزیرهٔ کبیره در وسحاب اسمی ایله
تسمیه‌سنک وجهی بودر که بوجزیره نک اوستندن برسحاب ابیض چیقوب سقف ومراکب اوزرینه
اقبال ایدر وبوسحابدن ریح عاصف ایله برلسان طویل دقیق چقر حتی بولسان بحره ملاصق
اولور وبحری مثال قدر غایز قاینادر وگردباد گبی اضطراب واختلاج ایدر اگر مراکب وسفینه‌یه
یتشورسه بلع ایدر وبوجزیره ده رملدن تلال واردر که اوندن برنوع نار اضرام ایتمه‌لر اول

قال

قال رجالدن ثقهٔ خالصه سیلان ادر **جزیرهٔ هلالی** بوجزیره جزیرهٔ کبیره در که قطر چیندن جزایرک
اعظم واوسعی در وکثیر العمار در ومغربدن مشرقه معترضه در واهالیسنک قصور وبیوتی خشبدندر و
روی آب اوزره مبنیدر وبوجزیره ده انواع طیب وعطر فاخر واردر وارز ونارجیل وقصب سکر
حاصل اولور ودخی معادن ذهب واردر ودخی بیاض فیل دگرگدن واردر وبوجزیره نک ملکی
کثیر الجیوش والجنود وعظیم المواکب البهیه در **جزیرهٔ سعلاة** بوجزیره برجزیرهٔ عظیمه در بونده مشوه
الخلق ومنکر الصور برقوم اولور بلنمز که ندر وبعضی زعم ایدر که قوم شیاطیندن جن وانسدن متولد
اولور وایچلرینه ابنای دوشسه اکل ایدرلر **جزیرهٔ تسخ** بوبرجزیره در بونده برقوم اولور که مانند کلاب
خلقتلری اوناب ایله در وبدنلری ابدان انساندر وگنده خیزراندن ملکلری واردر **جزیرهٔ الطوران**
بوجزیرهٔ کبیره در بونده حمار جثه‌سنده قرده‌نک انواعی واردر وگرگدنی کثیردر ذکر اولنور که سفن اسکندر
بوجزیره‌یه وبوکه قریب برجزیره‌یه دخی واصل اولوب اراقدن برقوم گوردیلر بدنلری انسان
ووجوه ورؤسی سباع گیبیدر وبونلره قریب اولدقلرنده گوزلریندن غائب اولوب غیبتلری
نه کیفیتده اولدوغنی وقنده گتدکلرین بیلمدیلر **جزیرهٔ نسا** بوجزیره برجزیرهٔ عظیمه در وبونده ذکوردن
اصلا کمسه اولمز سکانی جمیعا اناثدر وبونلر ریاحدن لاقح وحامل اولوب کندولر گبی اناث طوغوررلر
وبعضیلر که بوجزیره ارضنده شجردن برنوع واردر ثمره‌سن اکل ایدوب حامل اولورلر وبونک ارضنده
عروق خیزران گبی ذهبک عروقی واردر خاکی جمیعا ذهبدر وبونسا بوذهبدن برلسانه التفات ایتمزلر
وذکر اولنور رجالدن برینی الله تعالی بوجزیره‌یه سوق ایدوب بونسا بورجلی قتل ایتمک استدیلر
وایچلرندن برزن آنی حمایه ایدوب وبرتخته اوستنه قویوب بحره صالیوردی وبرباد مرتوج
آنی بلاد صینه دوشوردی وواصل اولدوغی جزیره نک بکینه جزیرهٔ نساده گوردوکنی وکثرت
ذهبن اخبار ایتدی واول ملک برسفینه‌یه اول رجل ایله بعض رجال همراه ایدوب ارسال ایلدی
واروب اول جزیرهٔ نسانک جوینده بحرده طواف ایدوب زمان طویل اول اطرافده اقامت ایتدیلر
واول نسادن برازه واقف اولمدیلر **جزیرهٔ صنف** بونک طولی بیک آلتیوز میل وعرضی دخی بوکه
قریبدر وبوجزیره ده عود رطب اولورکه جودتیله معروفدر ودخی اصناف طیب واردر
ودخی شجر کادی واردر وکادی برشجرک ثمریدر که اول شجر نخله یعنی درخت خرمایه شبیه در لکن
طولی طول نخل قدر اولمز وشجر کادیدن برشاخ بته اول شاخی قطع ایدرلر وشق اولنمادین دهن
ایچنه قورلر حتی دهن انک رایحه‌سن اخذ وجذب ایدر وطیب الرایحه اولور واگر بوشاخ بعد القطع
ترک اولنوب یابلیجه طورسه بوداقلری دیبلرین اونالصوبی چکلوب رایحه‌سی زائل اولور دبو
کادینک رایحه‌سی لذتده شبیه برایحه یوقدر وخاصیتی تبرید وتسکین دمدر وشراب کادی معروفدر
جزیرهٔ بلامط بوجزیره‌نی اوچیوز میل احاطه ایدر کثیرة الجبال والاشجاردر ونارجیلی بسیاردر
وسکانی نانسه بگزر حیوانلردر که کلاملرین فهم ایتمز وبونلرک شعوری سؤاللرینی ستر ایدر وطیر گبی
اشجار اوزرنده ساکن اولدورلر وثمار اشجاری اکل ایدرلر وطول قدلری اوچ ودرت شبردر وشعرلری قزلدر
وایقلری ازجل طیور گبیدر وقچی انسانی حس ایتسه‌لر قچرلر واعلای اشجاره چقرلر وبوحیوان وانسانی غالب

جزایر بحر صینده موجوددر جزیرهٔ صنجی بو جزیره جزایر مهراجک بریدر که بو جزایر صغار و کبار بر برینه
متقابل مملکت متسعه در و بو جزیره صنجیده انواع طیب و بهار و کافور و نارجیل کبیر و عجیب واردر
و بو نارجیلک صفتی بودر که درخت خرما کبی بر شجردر لکن جذوعی جذوع نخلدن اغلظدر و طلع و
حمل جهتیله یعنی چیچک و یمیشی و یمش کوتورمسی جهتیله اکبردر و میوه سی منقطع اولمز بلکه هر وقت بولنور
و ثمری نارجیل یعنی جوز هندی دیدکلری یدرکه ایچی زلال حلودر و لبن خالص شدید البیاضدر و لذیذ الطعمدر
و شاربی مسکدر ولکن خاثردر و انبذ ع فارس مقوله سی دکلدر و بو جزیره ده اسباب و جوز بوا
و جوز طیب و کبابه و قرنفل و دارچینی و شاه صینی اولور که بونک ورقی تنبل در و صمغی لبان منتن
منتن بوزاندر و بو جزیره ده عود و صندل واردر و جزایر مهراجه داخل اولان بر بلیعه دوراتمک ممکن
دکلدر جزیرهٔ مهراج بو جزیره ام جزایر مهراجیه در طولی اون ایکی کونلک و عرضی اوچ کونلک یولدر و بو جزیره ده
بر عظیم آتش خدایی وار در باره دن آتش و لهب و ضرامی ایله مانند رعد و اصوات هایله ایشیدیلور و بو آتش
جزیره نک بر طرفنده در بر فرسخه قریب اطرافی مسکنا و مروردن شراره نار ایله منع ایتمشدر و بو نار
دنیانک اعظم نیرانیدر مثلی کورلمامشدر و بو نارک بقعه سنه جزیرهٔ برکان تسمیه اولنور و شکلی جزیره
مهراجک باقی موضعنده بساط قدم شکلنده درکه بو صورتدر وقتی تحرک هیجانی وقتنده
بو جزیرهٔ مهراجده اولان جزیرهٔ برکانه سفن و مراکب داخل اولسه اهل مراکبه بعض اشخاص سود ظاهر اولور
هر برینک طول قدی بش شبر و دخی اقلدر کانه صبیان حبشدر مراکبه صعود ایدرلر و کمسه یه ضرر
ایتمزلر و هیچ اهل مراکب بو جزیرهده سعاری یعنی شدت حراری کورسه لر هلاک ودماری یقین بیلورلر
لکن الله تعالی بو اهل سفن ایچون نجات و نجاح اراده ایتسه سفینه نک سرنی باشنده انلره بر مرغ سفید
کوسترر کویا که نوردن مخلوقدر و اهل سفینه اول طایرک تماشاسنه اشتغال ایدرلر و قلبلرندن خوف
و روع کیتدوکی حینده اول آتش کم و نابود اولوب دخی کوره مزلر جزیرهٔ قمار بونک دوری بر آیلق
یولدر و عود قماری بوکه منسوبدر و بونده مدن کثیره واردر و بو جزیرهٔ اهل صین و هنود کبی عبدو
علمای مسکیندر و بو جزیره نک ملکنه قادردن تسمیه اولنور و بو جزیره ده بدوده اصنام واردر که
بونلرک تحریر و تخطیطندن ابلغ بت و صنم کورلمامشدر حتی ایکی صورتدن نظر رحم ایله ناظر اولنک
و دنبال چشم ایله ناظر اولنک بینی فرق اولنور و دخی ایکی صورتدن خندان و کریانک بینی فرق
اولنور و بو جزیره ده شجر آبنوس و معدن ذهب و نوع طاوس بیقیاسدر جزیرهٔ کالوس
بو بر جزیرهٔ کبیرهٔ متسعه در و خط استوایه قریبدر و اهلنک الوانی بیاضه مایلدر و بو جزیره
لونی سیمه مشابه حدید معدنی واردر و دخی اشجار کافور واردر ساق شجره کافر رزق مملودر
قچن دیبستی دلسه لر ماء کافور آقر و بعض ظرفله اخذ ایدرلر صکره اوزنامسن داشغیس دلوب
ماء کافور کسیله آقر و آقوب تمام اولوب منقطع اولدقده شجر موز مولی کبی موت
طاری اولور و قچن عنقی قطع اولنسه یابس اولور و بو جزیره ملکنک قصری بو جزیره نک
جانب شرقیسنده در بو قصره بر نهر داخل اولور بو نهرده مطلسم بر سفینه واردر که معادندن
مصنوعدر و خارج قصردن زنجیر ایله مشدود و موثوقدر بر کمسه ای خیه نقش و لوع ایتسه و یا خود صرعدن

برعارضه اصابت ایتسه کوتوروب بو سفینه یه وضع ایتسه لر شفا بولور و اکر علیل بو سفینه ایله
بو قصرک بر جانبندن کیروب جانب آخردن چیقسه مرضدن بری اولور و اکر قصره داخل
اولمزسه مرضدن خلاص اولمیوب موت طاری اولور جزیرهٔ ذابکی بو جزیره ام جزایر
معدن ذهبدر و بو جزایر بر برینه قریب جزایر صغار و کباردر و دیرلرکه طلقو بو جزیره
و بو جزیره ده کثرت ذهب فوق الحددر و خلقنک یالکزیزی ذهب و حدیدک قیمتی یکساندر جزیرهٔ کله
صاحب تقویم البلدان قولی اوزره بو جزیره بحر هندده در و اقلیم اولدن جنوبه چیقمشدر و عمان ایله صین
بیننده بر فرضه در و عزیزی مهلبی ذکر ایتدکی اوزره کله ده بر مدینه عامره واردر که سکانی اهل
اسلام و هند و فرسدر و دخی معدن رصاص و منابت خیزران و شجر کافور واردر و بو جزیره
خطیره در طولی سکز یوز میل و عرضی اوچیوز آلتی میلدر و بو جزیره ده اولان مدن فنصور
و جاوه و بلاه بر و لاوندی و کله در و بو جزیره ده فیل واردر که بوکه قریب بردن منقولدر
و بو جزیره ده توالد ایدر و ملکی یاننده تربیه اولنور و فیل ایکی نوعدر زنکدر و فیلدر زنک نوعی
صغیر و فیل نوعی کبیردر که مثالی بقر و جاموس و فرس و بردون و بغل و زره و فاره و یربوع
و ویشیسی حامل اولسه ارککی اوج ییله دک اکا قریب اولمز و زمان حملی ایکی ییلدر و ضعیفی دوسیندن
خوف ایدر و قچن فیله حامل وضع حمل اراده ایتسه بر عظیم صو ایچنه کیروب وضع ایدر
تا که ولدی زمین سختده اوزره دوشوب هلاک اولمیه زیرا فیل یانی اوزره یاتوب اویومز
قوایمی بتمشدر و برنی و مفاصلی یوقدر و فیلک کیفیت صیدی بودرکه صیادلری ارضنده
بر خندق وسیع حفر ایدوب و جه ارضدن نزولده مسخردر و عمقده قامت انساندن زیاده
ایدرلر و خندقک استانی فیل کیره جک و چیقماسی ممکن اولماجق قدردر لکن کیروب دونه جک قدر
و ایکی طرفنه التفات ایده جک قدر دکلدر و صکره فیلک ماکولی قسمندن خندقک اطرافنه
برنج و غیر حبوب دوکوب باب خندقه دارجه دانه یی چوغلدرلر صکره خندقک نهایتنه دارجه
دانه یی آز آز زیاده ایدرلر صکره بو حالیله قیوب کیدرلر و بر فیل صغیر کلوب اطراف خندقده
بولدقده اکل ایدرک خندقک قاپوسندن ایچرو کیرر و تهم و ولع ایله اکله مشغول اولور
و کثرت حبوبدن تمکن ایدوب خندقک نهایتنه منتهی اولدقده حیران قالوب طورر و صیادلرک
برلیسی لباس احمر و یا ازرق و یا اصفر ایله کلوب النده اولان خشبه ایله بر ضرب شدید ضرب ایدر
و فیل حرکت ایدوب غیری نسنه یه قادر اولمز صکره صیادلرک بر قاچی دخی بر برینه مخالف رنک لباس ایله
فیلی اشد ضرب ایله ضرب ایدر و بونلر بو حالده ایکن بونلردن صکره برلیسی دخی بیاض لباس ایله
و النده علف و آب ایله کلوب و انلری طرد و طرح ایدوب آنلر کیتدکدن صکره فیله علف دوکوب
و صویی قربنه قویوب و قربنده اوتوروب موانسه ایدر و مرهٔ ثانیه ده وقت علف کلنجه
قربندن زایل اولمز و مرهٔ ثانیه ده علف ویردیکی یانندن کیدوب غایب اولورلر و غیبتی حیننده
اول ضرب ایدن مختلف اللباس صیادلر کلوب فیلی اول قدر ضرب ایدرلرکه اولمکه قریب اولور
و بنه اول بیاض اللباس علف و آب ایله کلوب آنلری طرد و ضرب ایدر و فیلی اطعام و سقی ایدوب

فیل اکا موانسه ایدر و بو حال اوزره متخالف اللباس صیادلر ایله بیاض اللباس اول زمانه دکین دوت
ایدرلرکه بیاض اللباس فیله الیله وصول بولوب بیشوردیغلیوب اوستنه سوار اولورلر و فیل دخی
انلکله انس ایدر بعده فیلک اوکنی قازوب آچر و یر یوزینه چقاجق یول ایدر و فیلی منقاد و ذلیل
چقاروب ضبط ایدر والله تعالی فیلک اوزرینه مسلط بر عدو خلق ایتدیکه فیلک قتلی ایچون مجبولدر
و جاموسدن اکبر بر حیوان واردر که قوائمی اغلظدر و رأسی اغظمدر و نفسی تیز و حرصی نیتیزدر
و آلننده ایکی قرن واردر بری زمحده سنان مثال سلاحدر و بری استخوان بینی اصلیندن
بتمشدرکه قرن اعلایه دعامه کبیدر بونکله فیلی طعن ایدوب اهلاک ایدر و کاه اولورکه بو قرن ایله
طعن و قتل ایتدکده قرنی اوزره فیلی کوتوروب اول ارضدن ارض اخره نقل ایدر و کوزلرینه
فیلک صدیدی سیلان ایدوب و نتن جیفه سی تأثیر ایدوب اول حیوان هلاک اولور

جزیرهٔ بلجرام بو جزیره جزیرهٔ سراندیب آردنده قرق فرسخ برده در و بو جزیره نک طولی آلتمش
فرسخدر و عرضی دخی طولنه قریبدر و بو جزیره ده انواع یواقیت ثمینه واردر و آدم علیه السلام
ارضه هبوط ایتدکده بو جزیره یه واردیکه بونده نشان قدمی واردر و بو نشان قدمنه واصل اولنلر
ذکر ایدرلرکه طولی اون ایکی شبره قریبدر و عرضی ایچ شبردر و عمقی بر شبردر و بو نشان
انواع طیب ایله دائما معطر والوان حجارهٔ ثمینه ایله مزین درکه کلوب زیارت ایدنلرک صدقهٔ
منذوره سیدر

فتح جزایر بحر اخضر هندی و بحر یمن

جزایر الطرار بو جزیره یی
بیک میل احاطه ایدر و بونده بر مدینه واردر بو جزیره اول مدینه نک اسمی ایله مسمی در و بو جزیره نک
بر طرفنده بر جبل شاهق واردر بحر اوزره مستطیلدر بو جبلده قرود کبار دن بر نوع واردر برینی کاو
و یاخود حمار قدردر و بونلردن اموزلرینه وارنجه صاچلری واردر والوان طاوسیه ایله ملوندرلر
و قوبرقلری یوقدر و مقعدلری شدید الحمره در و خصیه لری ازرقدر و انسان کبی بحر اوزره کزوب
سمک صید ایدرلر و بو جزیره ده بر وادی واردر وادئ هول تسمیه اولنور و بو وادیده یاقوت احمر بهرمان
معدنی واردرکه غایتده جلیل و ثمیندر و بو وادیده انسانه مشابه بر حیوان واردر باشلری رؤس
سباعدر انسان الفری ایراقدن کورنجه انسان آنلره قریب اولسه کورمزدانسانه اوواتیزلر
و بو معدن یاقوته داخل اولانه تابع اولورلر و دیرلرکه بو حیوان قوم جانلردر و بو جزیره ده طیور نوز
دیرلر بر مرغ اولور که بحری و بریدر خصوصا سفینه یه قریب اولوب واوزرندن طیران ایدر و بو
جزیره ده ایکی مرغ دخی واردر برینی تابع و برینی متبوعدر مرغ تابعه کرکس تسمیه اولنور و مرغ متبوعه
جرشنه تسمیه اولنور و تابعک عدداسی متبوع طیران ایدرکن ذرق متبوعدر

جزیرهٔ طانیل
بو جزیره جزیرهٔ زانجه قریبدر بو جزیره ده استره اکثر شبیه بر قوم واردر و اذناب خیل کبی اوزون
صاچلری واردر بو جزیره ده بر جبل واردرکه کیجه ایله اصوات طبل و نفیر و معازف و صیاح منکر
استماع اولنور بحریون زعم ایدرلرکه دجال کیجه ایله بو جزیره دن بو جبله صعود و بنه رجوع ایدر

جزیرهٔ قصر
بو جزیره ده بلوردن و بلوره اشبه جوهردن بنا اولنمش بر قصر واردر ایراقدن
کوکب کبی کورینور و اول قصره قصر نوم تسمیه اولنور و بو جزیره اهلی هنود در تجار زعم ایدرلرکه

غبادن بو قصر ظلنده استظلال ایدنی بر نوم اخذ ایدر و قریب اولورکه اول نومدن ایرلوب فاقت بولمیه
و بو حال اوزره اهل جزیره یه اصابت ایتمز و دیرلرکه بو قصر اهل جزیره حراستیله مطلسمدر بو جزیره یه
مجاز رده ایچون تجار قصد و عزم ایدرلر هر کم بو قصره قریب اولسه آکا نوم استیلا ایدر و اهل جزیره
آنی اخذ ایدوب آنده آلیقورلر و ابن الوردی خریدة العجایبده ذکر ایدرکه بو جزیره ده بر شجر مثمر واردر
بو قصرده نومه مغلوب و مأخوذ اولان کمسنه انک میوه سن اکل ایتسه نوم و ثقل بدنندن زایل اولوب
خلاص بولور و کیجه اولدقده بو قصرده شرافات ظاهر و مصباح و سراج فروزان اولوب صباحه دک
ممتد اولور و صباح اولدقده نورلری قالمیوب خمود عارض اولور

جزیرهٔ کندولای بو جزیره نک طولی
اکنی فرسخ و عرضی درت فرسخدر و بو جزیره ده بر نار بقعه سی واردر عظیم اللهب و شدید الاصواتدر
و دخی انواع طیب واردر و اهل جزیره کفاردر ناره عبادت ایدرلر و بو جزیره سواحلنده عنبر اشهب
چوق واقع اولور

جزیرهٔ سیلان بو جزیره نک طولی التوز و عرضی ایکیوز میلدر و بونده جواهردن
بنفش و ذهبی و یلخش بولنور و بحاری و غیری احجار ثمینه نک انواعی واردر و عود سیلانی بو جزیره یه منسوب اولنور

جزیرهٔ بلی بو جزیره ساحلنده بر مدینه یه منسوبدر و بو جزیره ده فلفل اولقدر کثیر درکه یوم احدده مراکب
متعدده تجار جمع اولسه جمله سفینه لری تحمیل ایدرلر و دخی انواع بهار واردر

جزیرهٔ کرموه بو
جزیره نک دوری ایکیوز میلدر و بو جزیره ده اوچ مدن کبار واردر و بونده سکر عشیر دیرلر بر نبات
واردر حریره مشابه ابیض بر اقدر بونی اخذ ایدوب و غزل و نسج ایدوب کیرلر

جزیرهٔ صندابولات
بونک طولی ایکیوز میلدر و بونده شجر ساج و دخی عنبا واردرکه عنبا بوندن غیری جزایرده بولنمز
و عنبا بر بویک میوه در و مثلث الشکلدر و ایچنده اوچ ایری چکردکی واردر و دخی طولی شجر اترج
شبیه بر شجر میوه سی واردر لکن لونی مشابه دکلدر و دخی شجر فوفل واردرکه شجر نخله و یاخود موزه شبیهدر
و فوفل بو جزیره دن سایر دیاره نقل اولنور و ارض هنددن غیریده بولنمز و بو شجر فوفل اغصاننک
دقیقلرندن اغز تفلی اشلیوب طنبوره طبیندن مقدار حمص فندق آزلر و بو جزیره ده بر طیر اولور
قاوند تسمیه اولنور

جزیرهٔ اندامیان بو جزیره جزایر متعدده یه مشتملدر دیرلرکه یدیوز جزیره در که
صغار و کباردر و مجموعی مسکون و معموردر و اهالیسی هنود و زنوج قباح الوجوه و صغار الجثه در
و قچن بو جزیره ساحلنده غریق واقع اولسه اکل ایدرلر

جزیرهٔ مند بونک دوری یدیوز میلدر
و بونده اوچ مدینه واردر و دخی نعم و خیرات حسان بسیار و بیکراندر

جزیرهٔ تنیس بو
بر جزیره متسعه و عامره در بونده جبال معدنیه واردر و اشجار مثمره و انواع بهار و طیب واردر و خلقی
زنا و شال قطط الشعردر که اهل حبش کبیدر و بو جزیره ده حصون متسعه واردر و بر مدینه واردر تنیس ایله
معروفدر و بو جزیره اهلی زعم ایدرلرکه بو جزیره یه اسکندر مالک اولوب بو مدینه انک بناسی اوله
و وجه تسمیه سی بو اوله که بو جزیره ده بر تنین موذی ظاهر اولوب اسکندر بونه کلدکده بو تنین اذا
ایتدوکی معز و غنم جلدلرین سلخ ایدوب سو بنمش کرج و کبریت ایله طولدوروب مراعی غنمه
کذرکاه تنینه کیجه ایله وضع ایدوب سحری تنین عادتی اوزره مکانندن چیقوب بو جلدلری اکل ایدوب
و معده سن قزدوب و عطش غلبه ایدوب صوا ایچدوکی حینده کرجی سو بنذوروب و نار کبریت و

وكلس ایله احشاسی محترق اولوب وجسدی تقطر ایدوب هلاك اولدی بعده اسكندر بو بیننی بنا
ایندی العلم عند الله جزیرهٔ دیبح دیاب بو جزیره جزایر دنیا اسمی ایله مسمی اولان جزیره لرك اكبریدركه
جزایر دنیا بربرینه متقاربدر واهالیسی قبایل عربدندر وبو جزیره نك دوری درتیوز میلدر وبو جزیره ده
موز وقصب سكر وناریجیل وشجر كاذی بی نهایه در وبو جزیره جزیرهٔ كیش وهرمز ویمن ومقدشوی
زنج وحبش جانبلرینه مسافرت ایدن تجارك ممری ومقصدیدر جزیرهٔ جابه بو جزیره بر جزیرهٔ كبیره دروبو
جزیره ده شجر موز وناریجیل وقصب سكر وعود نامعدوددر وبونده بر قوم ساكن اولور یوزلری
سینه لرنده در وبعضیلری انسان بدنی كبیدر وبونده بر جبل عظیم واردر اون بش فرسخ یردن كیجه ایله
بو جبلده بر نار عظیمه وكوندز بر دخان كورینور ولكن بش فرسخدن زیاده قریب اولنسه
احراق واهلاك ایدر وبو جزیره ملكنك اسمی جابه در ذهبدن حلقه كیر ودر ویاقوت وانواع
جواهر ایله مكلل ذهبدن تاج كیر ودراهم ودنانیری كندو صورتی ایله مسكوكدر وصنمه عبادت ایدر
وصلوتی غنا والحان وكفیق ایله تصفیقدر وصنمی وضع ایتدكی كنیسه ده جواری حسان رقص وغنا ایدرلر
وسببی بودركه ایچلرنده برزن بر دختر حسنی طوغورسه بیودكده لباس فاخر وحلی ایله
تزیین ایدوب زن كندوسی اول دختری كنیسه یه الكیدر وصنمك جولنده نسا ورجالدن اقارب
اهلنك مواجهه سنده اول صنمه تصدق ایدر وفن رقص وغناده ماهر كسنه لره تسلیم ایدرلر تا كه
دخی اول فنی تعلیم ایدرلر وبو ملكك تحت ضبطنده جزایر كثیره واردر جمله دن جزیرهٔ برلج
وجزیره سلاهط وجزیرهٔ مایط در وبو جزیره بر عجیبه بر خسیف متسع ومستدیر واردر
اتساعی اون میلدر كسه قعرینی بلمز وقرارینه واقف دكلدر عجایب دنیادندر وجزیرهٔ سلاهطدن
صندل وكافور جلب اولنور ابن الوردی خریدة العجایبده ایراد ایتدی مسافرین اعتماد اولنماسی بعید
بر حدیث ذكر ایدرلر كه جزایر كافورده بر قوم واردر انسانی اكل ایدرلر وتحایف انسانی اخذ
ایدوب ایچنه كافور وطیب وضع ایدرلر وبیوتی ایچنده آویخته قورلر قچن بر امره عزم وقصد ایتسه لر
بو تحایفه بجیء ایدوب قصد واراده ایتدكلری نسنه یی سؤال وتوقع ایدرلر وبو قحایف بونلرك سؤال ایتدكی
خیر وشرك جمله سن بونلره اخبار ایدر وبو جزیره ده بر چشمه واردر اندن قابنایوب صوار صنعوب بر سوراخدن
نازل اولوب بعض یرلرده رشحاتی ظهور ایدر وبو رشحات بر بنیه طوقنورسه حجر اولور اگر كیجه ایله طوقنورسه
حجر اسود واگر كوندز طوقنورسه حجر ابیض اولور وبو جزایرده اولان اقوامك یوزلری سپر كیبی وصاچلری
دم اسب كبی در وبو جزایرده كركدن واردر ودخی قرنفل حاصل اولور وتجار سفینه لر ایله كلوب بعض شیئ
كلوب بر جانبنده قرنفل وضع اولمش بولورلر اگر صاحب بضاعه اول مقدار قرنفله راضی اولورسه
قرنفلی الوب بضاعه یی قویوب كیدر وكیدر اگر راضی اولمزسه قرنفلی وبضاعه یی معا ترك ایدوب
كیدر ویوم ثانیده بضاعه سنه كیروعودایدر وقرنفلی اولكیدن زیاده بولور اگر كیرو راضی اولمزسه
الكیمس دخی الكیوب بر كونده صاحب بضاعه راضی اولنجه زیاده ایدرلر وبعض تجار ذكر ایدركه بو جزیره
برابر تخفی صعود ایدوب جزیره ده اولان اقوامی كوردكه یوزلری صاری وقولقلری برق ونساكبی
صاچلری چوقدر وبو طایفه بو شخصی كوردكلری حین بصردن غایب اولدیلر صكره تجار بو جزیره یه بضایع ایله

تق مدیده

تق مدیده تردد ایدوب بضاعتلری ایچون قرنفل كتورمدیلر وبلدیلر كه عدم معامله یه باعث تخفیف
خفیه نظری وانظر واخی اول شخصی كورمسیدر صكره بر نیچه سالدن صكره تجار كیروكلوب اسلوب
سابق اوزره معامله یه وقرنفل ایله معاوضه یه عود ایتدیلر وبو قرنفلك خاصیتی بودركه تازه قرنفلی
كیم اكل ایتسه مدت سالده اولنجه شیب وهرم وضعف وپیری عارض اولمز وبو طائفه نك
لباسلری لوف تسمیه اولنور بر شجردندر ونا كولكلری بو شجرك ثمریدر وناریجیل وسمك دخی اكل ایدرلر
وبو جزیره ده دخی بعض جبال واردركه كیجه ایله اصوات صنوج وطبول ودفوف ومزامیر وصیاح
مزعجه واصوات معجبه استماع اولنور جزیرهٔ ورد قاضی عیاض رحمه الله كتاب شفاده شرف
مصطفاده صلی الله علیه وسلم ذكر ایدركه بو جزیره ده ورد احمر اولوركه قدرت الهیه ایله
بركی اوزره بیاض خط ایله لا اله الا الله محمد رسول الله مكتوبدر والله علی ما یشاء قدیر
جزیرهٔ صیدون الساحر بو جزیره نك طولی وعرضی برایلق یولدر وصیدون بر ملك ساحر ایدی
وبو جزیره نك وسطنده بر قصر عظیم واردركه حرمر ستوندن بر ستون عظیم اوزرینه مبنیدر وبیت
مجلسی انواع جواهر نفیسه ایله مرصع ذهبدندر وبو قصر بو جزیره نك جمله جوانبنه مشرفدر ودیرلركه
بو صیدون ساحر ماهر ایدی وجنلر بوكه اطاعت ایدرلردی وبونك ایچون اعمال غریبه وصنایع
عجیبه ایشلرلردی وسلیمان علیه السلام بعض جن وپیل اولوب بو صیدونك غزاسنه
كلوب دكندوینی قتل ایدوب وبلادینی تخریب ایدوب واهل جزیره نك بعضی قتل وبعضی
اسیر ایتدی جزیرهٔ دیو كسر دال مهمله وسكون یای مثناة تحتیه واخری واو ساكنه ایله در
بو جزیره بحر هندده در وبو جزیره جانب جنوبیسنده اولان مدینهٔ كنبایته مقابلدر وبو
جزیره نك خلقی لصوص وسراقدر وبو جزیره نك بنا وعمارتی قنادن مخصصدر وخلقنك
شربی امطاردندركه تقویم البلداندن منقولدر فتح جزایر بحر فارس وعمان
جزیرهٔ خارك فتح خای معجمه والف وفتح رای مهمله واخری كاف ایله در لبابده بو بویله مضبوطدر
صاحب تقویم البلدان قولی اوزره اقلیم ثالث حقیقیدندر وبحر بصره ده عبادانه قریبدر
لبابده مذكوردركه جزیرهٔ خارك بحر فارسده عمانه قریبدر ابن سعید قولی اوزره جزیرهٔ خارك
بر فارسدن مدینهٔ جنابه جنوبیسنده در وجزیرهٔ كیش بو جزیره نك شرقیسنده در
وبو جزیره جزایر صغاردندر بو جزیره یی یكرمی میل احاطه ایدر وبو جزیره ده بر مدینه واردر
ومدینه ده بر جامع بنا اولنمشدر وبو جزیره نك اطرافنده مغاص لؤلؤ واردركه لؤلؤسی جیدده
اوزره در جزیرهٔ كاس بوكه جزیرهٔ قیس دخی تسمیه اولنور صاحب تقویم البلدان قولی اوزره
بوكه جزیرهٔ كیش وعربده جزیره قیس دیرلر مشتركدر قیس فتح قاف وسكون یای مثناة
تحتیه واخری سین مهمله ایله در ودیارده كیش كسر كاف وسكون یای مثناة تحتیه واخری شین
معجمه ایله در وبو جزیره اقلیم ثانی حقیقیدندر وهندیه بصره بیننده در بو جزیره یی اون ایكی میل احاطه ایدر و
بلدهٔ عمان صاحبنك تحت ضبطنده در عمان صاحبنك بو جزیره ده سفن ومراكبی واردر انلر ایله
هنده غزا ایدرلر وبو جزیره نك اطرافی عامردر وبساتین كثیره سی واردر وبونك دخی اطرافنده مغاص لؤلؤ واردر

جزيرهٔ خاسك بو جزيره جزيرهٔ قيس قربنده در و بو جزيره اهالیسی امور حربده خبرت و مهارتلری و بحر اوزره
حرب اتمكه تمكنلری واردر كه باد و سباحت ايدوب سيف ايله حرب و جلادت ايدكلری كبی بونلر
روی بحرده ايدرلر جزيرهٔ اوال فتح همزه و واو و الف و آخری لام ايله در صاحب تقويم البلدان قولی اوزره
سنقولدر و اقليم ثانی جنبشنده در و قطيفه قريبدر موافق روزكار ايله بحرده اوالدن قطيفه بر كوننك مسافه در
و بونده مغاصی لؤلؤ واردر كه غيری مغاصدن راجحدر كتاب عزيزی مهلبی نقلی اوزره بو جزيره نك قطری
هر جهتدن ايكی كوننك يولدر و دوری ناقل مذكورك معلومی دكلدر و كبير و اتك قولنجه بو جزيره ده اوچيوز
مقداری ضيعه واردر و كروم كثيره و نخيل و ترنج واردر و دخی صحرا و مراعی واردر و مزارعی بو جزيره نك
اوكا عيون جاره اوزره در و بو جزيره ده بلاد بحرين ساحلنده اولان بحرده در و ساحله قريبدر و بلاد
بحرين ايله بو جزيره نك مابينی بر كوننك يولدر و بونده بر جامع واردر جزيرهٔ بافت تحفة الدهرده
مذكوردر كه بو جزيره جزيرهٔ بنی كاوان ديمكله معروفدر طولی اون ايكی ميل و عرضی طقوز ميلدر و بو جزيره عامره در
و اوال دولاب بحردن بر دابه نك اسميدر كه طولی ايكيوز ذراعدن اكثر و ياخود اقلدر و بو دابه بو جزيره نك
نواحيسنده كثير الوجوددر كه تحفة الدهر صاحبی جزيرهٔ اوال ذكرنده تصكره جزيرهٔ بافت ذكرين ايراد ايدوب
و جزيرهٔ بافت تحقيقنده اوالی تكرار ذكر ايدوب دولاب بحردن بر دابه اسميدر ديدوكی يا غلط نسخه يه
محمولدر و ياخود جزيرهٔ بافت دخی جزيرهٔ اوال متعلقاتندن و توابعاتندن اولمغله بافت ذكرندن صكره
اوالی تحقيق و بابتنی تبيين ايتمشدر جزيرهٔ فارس بو جزيره بلاد فارسده واقع و جای تباه در
و ساكنلری سراقدن بر قومدر كه روی بحرده حرب و قتالده جلادتلری كمالده در و جزيرهٔ قيس
خلقی زعم ايدرلر كه بو قوم جان نسلندندر و حكمتی بودر كه بعض ملوك هند ملك فارسه سفينه ايله تحف
و جواری جان ارسال ايدوب سفينه بو جزيره نك ساحلنه اوغرايوب ديبی ارض بحره واصل اولدقده بو
جزيره بو منذ اول مسكون دكل ايدی و سفينه ده اولنلر كه بو جزيره نك ساحلنه يتوب و بو جواری سفينه دن
چقدقلری وقت بو جزيره ده طاغلوب مشی و سير ايتديلر و جان بو جاريه لری اسير ايليوب وطی
ايتديلر حامل اولوب بر قوم انلردن متولد اولدی و بو جزيره ده اولان نخل بوندن غيری يوقدر زيرا
كندو كندويه بتر و غايت نفيسدر و جزيره نك اهلی حديد ايله معامله ايدرلر نته كم ساير ديار خلقی زر و
سيم ايله معامله ايدر و بو جزيره ده ذهب اولقدر كثير الوجوددر كه خلقنك اطواق كلاب سلاسل دوابی
جميعا آلتوندر و حديد يا نزرده عزيز الوجوددر نته كم اهل عادتی قتنده قصدير مرغوب و عزيزدر و آلتوندن
زياده رغبت ايدوب آلتوندن زياده ترجيح ايدرلر و كذلك اهل حبشه عليا صفری فضه دن
ترجيح ايدوب زياده رغبت ايدرلر و صفرا ايله زياده تحلی و تزين ايدوب سيم و زره التفات ايتمزلر
جزيرهٔ سقطره فتح سين مهمله و ضم قاف و سكون طاء مهمله و فتح راء مهمله آخری تا ايله در و بعض دخی ضم
قافی اشباع ايدوب قبل الطا واو ساكن اظهار ايدر صاحب تقويم البلدان قولی اوزره اقليم اولدن جنوبده
جنوبده در عزيزيه جهتی قولی اوزره بو جزيره نك طولی سكسان فرسخدر و اهلی نصاری نسطوريه در
ابن سعيد قولی اوزره بو جزيره جزيرهٔ مشهوره در اطرافنده صبر نابت اولور كه صبر سقطری ديمكله معروفدر
شريف ادريسی قولی اوزره بو جزيره ايله عدنك آراسنده درت مجاز واردر و بعض قولنده اوچ مجاز واردر

صبر سقطری

جزيرهٔ بنی كاوان

جزيرهٔ بنی كاوان كاف و الف و واو و الف ثانيه و آخری نون ايله در و بحر فارسده كرمان مقابله سنده در
و اقليم ثانيده در ابن سعيد قولی اوزره جزيرهٔ بنی كاوان جزيرهٔ لفت در كه لفت بو جزيره ده بر مدينه در
و لفت فتح لام و سكون فا و آخری تاء مثناة فوقيه ايله در و بعض لامی اشباع ايدوب بر الف
اظهار ايدر كه لافت اولور شريف ادريسی قولی اوزره بو جزيره نك مقداری آلتی ايكی ميلدر كه عرضی طقوز
ميل عد اولنور و بو جزيره معموردر و زروع و نخلی موفوردر و بوندن جبال يمن كورينور و بو جزيره نك
قربنده دردور يعنی كرداب واردر و دردور اوچ موضعده در بری بودر و بری جزيرهٔ قمار
قربنده در و بری آخر بحر صينده در جزيرهٔ كيكادس و كنجاليوس بو جزيره كبيره در بو جزيره ده
بيض الالوان عراة الابدان خلق كثير واردر دكاه اولنور كه نسا و ذكور نخرله استتار ايدر
ماكولری سمك طری و نارجيل و موزدر و مالكری حديددر ناس ذهب و فضه ايله تعامل ايتدكلری
كبی بونلر حديد ايله تعامل ايدرلر و بو جزيره يه تجار كلوب حديد ايله بونلردن عنبر اشترا ايدرلر
جزيرهٔ عامر ذكر ايدرلر كه بو جزيره سكان و مساكن و جبال و جهاتيله آلتی ای غايب والتی ای ظاهر
اولوب بعض مسافرين ذكر ايدر كه بر كره سفينه ايله بحره مسافرت و سلوك ايدرلركن بحر
تموج و هيجان ايدوب بونلر اطرافه نظر ايدوب ابيض الرأس و ابيض اللحيه و اخضر اللباس
بر پير كوروب ديلرستن بحر اوزره مشی و سير ايدوب ديركه سبحان من دبّر الامور و قدر المقدور
و علم ما فی الصدور و الجم البحر بقدرته ان يعبر سيروا بين التبه ثال الشرق حتی تنتهوا الی جبال
الطرق و اسلكوا اوسطه ذلك تنجوا ان شاء الله من المهالك انتهی كلامه و اهل سفينه
تحقيق ايتديلر كه بو پير خضر عليه السلامدر و كلمات طيبه سنده اشارت ايتدوكی اوزره عمل ايدوب
سلامتله بو جزيره يه واصل اولديلر ديرلر كه بو جزيره ده طوال الوجوه خلق واردر و النلرنده قضبان
ذهب طوتوب اكا طيانورلر و انكله مقاتله ايدرلر و بو خلقك ماكولاتی لوز و فستقدر كه نسخه ده
جزيرة الجبين قاف و سين و طاء مهمليس و لام ايله مكتوبدر و بو سفينه اهلی بو خلقك يانندن اقامت ايدوب
اول قضبانی ذهبدن بجد اخذ ايتديلر و بو خلق مانع اولمدی و صكره اهل سفينه يه موافق باد ظاهر اولوب
خضر عليه السلام ديدوكی سمته مسافرت ايدوب الله تعالينك اراده و مشيتی ايله خلاص و نجات بولديلر
جزيرهٔ طوبران بو جزيرهٔ خصبه در اشجار و ثمار و عيون و انهاری بيشماردر و بونده بر قوم واردر بدنلری
ابدان انسان كبيدر و باشلری رؤس كلاب و سباع كبيدر و دخی بونده نهر شديد البياض واردر كه
شطی اوزره بر شجر عظيم واردر آلتنده بيكبيوز آدم استظلال ايدر و بو شجرده انواع الوان ايله ثمرهٔ طيبه
حاصل اولور كه هر برينك عسلدن احلی در و بر نوع طعمی آخرينه بكزمز بو ثمار زبددن انعم و الين و رايحه سی
مسكدن اذكی در و ورقی شكل حرير و ديبادر و بو شجره سير شمس ايله سير ايدر و تدريجله سحردن وقت
زواله دك مرتفع اولور و كير و تدريجله زوالدن وقت غروبه دك الچلور حتی غيبوبهٔ شمس ايله غايب اولور
ذكر اولنور كه اسكندر ذو القرنينك اصحاب و اتباعی بو جزيره يه واصل اولوب بو درخت ميوه سندن
اسكندره اتحاف ايچون مستوفی جمع ايدوب اول حينده سياط مولمه ايله ارقلرينه بر ضرب ايريشوب
سياطی حس ايدوب كمسه ضرب ايدنی كورمیوب بر صدا ايشيتديلر ديركه بو شجره دن اخذ ايتدوكزی

کیردر ایدوب بو بحره تعرض ایتمک اکثری منتبه اولوب والدقلرین رزایدوب وسفینه‌لرین بوب
کتدیلر جزیرهٔ عباد بو جزیرهٔ عظیمه در اسکندر ذو القرنین بوکه داخل اولوب بونده بر قوم بولدیکه عبادت
بو قومی اشغال ایدوب جمع سوده دونملر بونلره سلام دیروب بونلر دخی رد سلام ایدوب بونلره
بو مکانده نه ایله عیش ایدرسز دیو سؤال ایتدی دیدیلر که الله تعالی احسان ایتدوکی سماک ونباتدن
اکل ایدوب اشبو میاه عذبه‌دن شرب ایدرز اسکندر بونلره دیدیکه سزی بونده اولدیغکزدن
اطیب واخصب بر تعیش مکانه نقل ایتسم اولمزمی بو قوم دیدیلر که اولدیغمز مکانده نه‌ایشلیکم
بزم بو جزیره مزده جمله عالمه کافی نفایس واموال واردر اسکندر دیدیکه نه مکانده در وبونلر اسکندری
بر وادیه ایلتدیلر که طول وعرضنه نهایت یوق و بو وادی الوان در ویاقوت وبهرمان اصفر
وازرق وزبرجد وبلخش ایله مملو وفراوان ودنیاده مثلی کورلمش احجار وجواهر ذی قیمت ایله تابناک
درخشان که عقول بعضدن بعضک وصفندن حیران وخلق عالم اجتماع واتفاق ایتسه‌لر انواعندن
بر نوعک حمل ونقلندن عاجز وبی درمان اولور اسکندر بونی تماشا ایدوب لسانه جاری اولدیکه
لا اله الا الله وسبحان من له الملک العظیم ویخلق الله ما یشا وما یعلمه الخلایق صکره بو قوم اسکندری
بو وادینک شفیرینه ایلدوب حتی روی زمینده بر مستوی وواسع یره کتوردیلر که طول وعرضنه
حد وکران نمایان وکل وبونده اصناف اشجار وانواع ثمار والوان ازهار واجناس اطیار ده
خبر انهار حد تعبیردن دور افزون واعتدال هوا ونسیم حیات افزا وظلال ممدوده وریاض
وریاض دلکشا وحیاض غم زدا واکثر تقریردن برونده اسکندر بو مقامی کوروب الله تعالی یه تسبیح و
تقدیس ایدوب دوادیده کوردوکی جواهر عظیمی بو منظر بهیج قتنده استصغار ایتدی وبو قوم
اسکندرک تعجبن کوروب دیدیلر که دنیا پادشاهلری ملکنده بو کوردکلرک عشری بولنورمی اسکندر
دیدیکه بحق عالم السر والنجوی بولنمز بو قوم دیدیلر که مجموعی بزم الیمزده در وبونلردن برشنه یه میل اتمیز
بوقدر وخالق رب العالمینه عبادته تقویت ایچون جک نسنه ایله قانعز کیمکه حسبةً لله برشنی
ترک ایتسه الله تعالی آکا سزوکندن خیر تعویض ایدر ادمی بزی کندو حالمزه اوزره ترک ایله ونفایس
دنیادن ارادایتدوککی نقل ایله واسکندر واویدن برحبه نقل ایتمیوب بو قومه وداع ایله
مفارقت ایتدی جزیرهٔ حکما بو جزیره بر جزیرهٔ عظیمه در بوکه دخی اسکندر ذو القرنین واصل اولدی
بونده بر قوم کوردی لباسلری ورق شجر وبیتلری کهوف وصخور وحجردر واسکندر بو قومه حکمتدن
مسائل سؤال ایدوب بونلر خطاب لطیف ایله جواب متین ویردیلر جزیرهٔ مسلطی بو جزیره
بر جزیرهٔ کبیره در بونده بر قوم واردر مسافهٔ بعیده‌دن کلام صیحه‌لری استماع اولنور وبو قومه واصل
وقریب اولدقجه بونلر خطاب وبو آنلره خطاب ایدرلکی بو قومک شخصی کورنمزدر لر کم
بو قوم جن مؤمنلردر وجن ایچلرینه انسان غریب دوشه اوچ کونلک ذخیره وزاده تدارک وترتیب
ایدرلر ومکانته رجوع اراده ایتسه سفینه‌یه بندوروب مقصدینه ایصال ایدرلر جزیرهٔ دهلان
دهلان صفته انسانده شیطاندر وبر طایر اوزره راکبدر بو طایر نعامه یه مشابهدر ودهلان لحوم ناسی اکل
ایدر وجن بو جزیره‌یه راکب وسفنندن بری چقسه اهل سفینه‌یی اخذ ایدوب برمکانه ایلدرکه اول مکاندن

خلاص محالدر وواحداً بعد واحد جمله‌سن اکل ایدر حکایت اولنور که بو سفینه‌یی باد بو جزیره‌یه سوق و
الجا ایتدی که اهل سفینه بو شیطانک احوال وعادتن استماع ایتمشلر ایدی وبو شیطان بو سفینه اهلنه
کلدکده بونلر مقاتله ایدوب وقتال ده صبر کرام ایله صبر ایتدیلر وبو شیطان اهل سفینه ده بو حالی کوروب بر
صیحهٔ عظیمه ایله شویله فریاد وبغض اوردیکه اهل سفینه یوز اوزره دوشوب بیهوش اولدیلر وبو شیطان
بونلری یوزلری اوزره چکوب مکان معهودینه ایلتدی واهل سفینه آراسنده بر رجل صالح واریدی
بو شیطانه دعا ایدوب هلاکی ایچون الله تعالی یه تضرع ایتدی والله تعالی بو لعینی هلاک ایدوب
ارواح مسلمینی شرندن خلاص ایتدی ومکاننده اموال وذخایر وامتعه نامحدود کنز بولدیلر
جزیرهٔ حریف بو جزیره بر جزیره در که اصحاب سفن ومراکبه ایراقدن لایح ونمایان اولور وبونی
طلب ایدوب متوجه اولورلر هرنقدر که بوکا قریب اولسه‌لر بو جزیره سفن ومراکبدن بعید اولور
وچوق واقع اولور که بو حال الله طلبنده بر نیجه کون اقامت ایدرلر ودیرلر که بو جزیره یه کیمسه داخل اولمز
الا بونده اولان دوات واشخاص کرها والبته ایدر جزیرهٔ عنیج بو جزیره ده رخام اخضردن بر صنم
واردر کوزی یانی شب وروز علی الدوام آقر ومجری ایچنه ریح کیرسه بر صفیر عجیب ظاهر اولور
مسافرین ذکر ایدرلرکه الله تعالی دن غیره عبادت ایدر بو جزیره ده بر قوم واریدی بو صنم
اول قوم ایچون تکا ایدر وذکر اولنورکه بعض ملوک بو صنمه عبادت ایدنلری غزا واهلاک ایدوب
بو صنمک کسرنده اجتهاد ایتدی وقادر اولمدی زیرا آلات حاده تأثیر ایتمیوب یوزلری اکلدی
وهر بار که تیشه ومعول ایله ضرب ایتدیلر ضرب صاحبه عود ایدوب هلاک اولدی عاقبت
کسرندن عاجز اولوب وترک ایتدیلر جزیرهٔ سرندوب بو جزیره بر جزیرهٔ کبیرهٔ عامره در بونده
اشجار وانهار وثمار واردر وبو جزیره سکاننک قتنده وجه ذهب اولقدر زحمت وتعدد که
اوانی وقدور وکوس واسلحه وسائر اثاث بیتلری جمیعاً ذهبدندر وبو جزیره‌نک بر ملکی
واردر بو جزیره سکاننه قصد ایدنلری دفع ایدر وبو جزیره دن ذهب ایله خروج وذهاب اراده
ایدنلری منع ایدر فتح جزایر بحر زنج وخلیج بربر جزیرهٔ سنکسار بو جزیره بر جزیرهٔ عظیمه در بونده
بر قوم واردر ساقلرینک ایاقلرینک استخوانی یوقدر سیمهلری اوزره سوردیوب کزرلر مورخ
ابن اسحق حکایت ایدرکه کندوسی بر شخصه ملاقی اولمش بو زنبه خارش وجموش دار بو جموشک سببندن
سؤال ایتمش واول شخص دیمشکه بحر زنجده سفینه ایله مسافرت اوزره ایدک وباد مخالف بزی
سکباره ودشوار وشدت ریح سببی ایله بو جزیره دن ایرلمغه امکان اولمیوب بو جزیره ده
طوردق اول حالده اوزرمزه بر قوم کلدی یوزلری وجوه کلاب وبدنلری ابدان ناس کبی ایدی
وبرسی الینده رعصا ایله اوکمزه کچوب وبرلوکی آردمزدن بزی سوروب منزللرینه ایلتدیلر
ومنزللرینه نظر ایتدکده جماجم ادمیه وقحاف وسوق واضلاع وعظام کثیره کوردک وبزی بر بیته
ادخال ایتدیلر که ایچنده بر انسان ضعیف اوتورر وبزه مأکول کثیر وطعام غزیر وفواکه طیبه کتوردیلر
وبو شخص ضعیف دیدیکه بونلر سزه طعام کتوردوکی فربه وسمین اولمکز ایچوندر هر قنغکز سمین اولورسه
آنی اکل ایدرلر واهل سفینه اولان رفقادم اکل کثیردن اباء ایتمیوب بن اکلی تقلیل ایتدم واکثر ایله سمین اولدیلر

بو قوم اکل ایدیلر حتی اول شخص ضعیف ایله بن تخیف قالدم و برکون اول شخص ضعیف بکا دیدیکه بو قوم مردمخوارک
بر عیلری قریب اولدی بو مقامدن چیقوب کیدوب عیدگاهلرینه اوچ کونه دک غایب اولورلر اکر کندک
بکلر قورتمغه قادر اولورسک وار خلاص اول بنم آیقلرم دوشمشدر کورمزسن که حرکته قدرتم یوقدر بنک ایله
مشاورت ایله شاید خلاص بوله سن بن دخی اول شخص ضعیفه دعا ایتدم و بو قوم عیدگاهلرینه کیتدکلرینه کچ
بن اول مکاندن چیقوب کیجه مشی و سیر ایدوب کوندز مختفی اولدم و بو قوم عیدگاهلرندن رجوع ایتدکلرنده
بنی کورمیوب آرده جست وجو ایتدیلر و بولمیوب کیرو دوندیلر و بن دخی بونلری تجسس ایتمکدن
امین اولدم بو جزیرده لیلا و نهارا کزوب بر درختستانه ایرشدم که ثمار و فواکهی رسیده و زیر اشجارده
حسان الصور بر بلوک رجال وار که بونلرک استخوانی یوقدر بن دخی بونلره اوتوردم بونلر بنم
کلامم اکلمز و بن بونلرک کلامن فهم ایتمم بو حالده ایچلرندن بریسی چقوب بو ینمه واوموزلرمه
سوار اولوب واول لحم لیّن آیقلرینی بو ینمه طوق ایدوب بنی ایاغ اوزره قالدردی بن دخی بونکله
قالقوب بونی طرح وطرد ده بوندن خلاصه علاج ایتدکجه ممکن اولمیوب قادر اولمدم واظفار محدده سیله
یوزمی یرتوب و پاره پاره ایدوب آلتنده دابه چارپاره دوندم و بنی بو اشجار مثمره آلتنده کزدوب
اوزرندن ثماره یتشوب هم کندو اکل ایدر هم رفیقلرینه ویرر و ضحک وخنده ایدردی بو حالده ایکن
اشجاردن کوزینه بر شوکه داخل اولوب کوزینه وجع والم ویرمکله آیقلرین چوزوب بر یرندن
آیرلدیغی حینده آنی بو ینمدن آتوب یره دوشوردم وقتل ایتدم واول مقامدن قاچوب الله تعالی
منّ و کرمی ایله خلاص و نجات میسّر قلدی و بو یوزمده اولان خراش وخموش آنک ناخنلری یاره سیدر

جزیرهٔ عور بو جزیره بعض کتبده جزیرهٔ قصار تسمیه سیله مذکوردر وصف ایتیسی بو تسمیه یه دخی وجه اولور
یعقوب بن اسحق السّراج حکایت ایدرکه اهل رویته دن بر شخصه ملاقی اولدم اول حکایت ایدوب دیدیکه
سفینه ایله بحر زنجده ایدم ریح مخالف بنی بو جزیرهٔ عوره القا ایدوب بو جزیره ده بر مدینه یه واصل
اولدم خلقنک جثه لری صغیر و قامتلری بر ذراعدر واکثری عوردر برهنه کزرلر و بر بلوکی بنم اوزریمه اجتماع
ایدوب بنی ملکلرینه ایلتدیلر و ملک بنی بر قفصده حبس ایتمک مراد ایتدی و بن قفصی شکست
ایتدم و صنکره بندن امین اولوب حبسی ترک ایتدیلر و برکون کوردمکه بو قوم حرب و قتاله
مستعد اولدیلر سببین سؤال ایتدم دیدیلرکه بر عدومز واردر هر سنه کلوب بزمله محاربه ایدر شمدی
کلجک وقتی ایرشدی بو قوم ایله بو مکالمه ده ایکن چوق کچمدین طبورغرانیقدن بر آلای ظاهر اولوب
بو قومک اوزرلرینه دوکلدی و بن بو حالی کورنجه قوشاغمی محکم بغلیوب الیمه بر عصا آلدم و بو غرانیق آلاینه
صیحهٔ عظیمه ایله چاغروب عصا ایله تشدید و تخویف ایتدم و بعضن قتل ایتدم و بعضی دخی فرار ایدرک
اوچوب فرار ایتدیلر اهل جزیره بندن بو حالی مشاهده ایدنجه بکا تعظیم واکرام ایتدیلر و بنیده مال اعطا
ایدوب بو جزیره ده اقامتم اراده ایتدیلر واقامته راضی اولمدم بنی بر سفینه یه بندوروب و مؤنتم ایراهی
تدارک ایدوب وطریق مستقیمه ارشاد ودلالت ایتدیلر و بلادمه واصل اولدم ارسطو
کتاب الحیوانده ذکر ایدرکه غرانیق خراساندن بلاد مصریه ده شاطی نیل اوزرنه نیل مجراسی اولان اماکنه
انتقال ایدر واول مقامده قامتلری بر ذراع بر قوم زعلری ایچون مقاتله ایدوب مزرعلرین الجواد

اضاعه ایتمک استر جزیرهٔ محترقه بو جزیره بحر زنجده بر جزیرهٔ موحشه در آزواقع اولورکه بو جزیره یه کمسه واصل اولم
بعض تجار حکایه ایدرکه سفینه ایله بو بحرده مسافرت اوزره ایکن بو جزیره یه واصل اولدم و بر زمان آنده مقیم
اولدم واهل جزیره ایله انس ایدوب لغتلرین تعلم ایتدم برکون بو اهل جزیره اجتماع ایدوب بر کوکبه نظر
ایتدیلرکه بو جزیره نک افقندن طلوع ایتمشیدی و بو خلق لطم و بکایه و بر برلیه وداعه شروع ایتدیلر
سببین سؤال ایتدم دیدیلرکه بو کوکب اوتوز بیلده بر کره طلوع ایدر حتی بما ده بو جزیره نک اوستنه
واصل اولدقده حمل و نقلی ممکن اولان اموال وامتعه دا قمشه لی مراکب و سفینه تحمیل ایدوب کندولر دخی
مراکب و سفینه بندیلر و بن دخی انلرله بیله سفینه یه کیردم و بو جزیره دن آیریلوب غایب اولدیلر
و بر مدت مکث ایتدیلر صکره بو جزیره یه عود ایتدیلر و بن دخی انلرله عود ایتدم و بو جزیره ده اولان
اماکن و بنیان و عمارات و دور و قصوری جمیعا محترق بولدقکه جمله سی فحم و رماد اولمش و اهل جزیره
مجددا عمارت و بنایه شروع ایتدیلر و بو جزیره علی مرّ الدهور والعصور اوتوز بیلده بر کره بو کوکب ایله
محترق اولوب بانسن تجدید ایدرلر جزیرهٔ صنوضا بو جزیره زنجک آرده سنده در بعض تجار حکایت ایدرکه
بو جزیره ده بر مدینه وار در حجر ابیضدن مبنیدر و ایچنده کمسه ساکن اولمز لکن آنده خلبه و صنوضا و
ابنیه طور و بحریون بو مدینه یه داخل اولورلر و آنده ایچرلر و کوتورلر تا اطیب عندرکه کافور رایحه
استشمام اولنور و بو مدینه قربنده جبال واردرکه اوزرلرنده کیجه ایله نار عظیمه توقد ایدر و بو جبالک
حوالیسنده بر چشمه وار در هر سنه ده بر کره ظاهر اولور و طائفهٔ زنج حیله ایله بو چشمه نی صید ایدوب جلدندن
فراش اتخاذ ایدرلر اوزرنده سل مرضنه مبتلا اولان اوتورسه مرضندن بری اولوب افاقت بولور
جزیرهٔ قنبلو صاحب تقویم البلدان اوزره بو جزیره اقلیم اول حقیقیدن جنوبه چکمشدر و بو جزیره نک
سکانی زنجدر بو جزیره بو غرله عامردر و بو جزیره ده آبنوس و بهار معادن ذهب و غیرت اوزره در
و بو جزیره ده اهل اسلامدن بر قوم واردر دولت بنی امیه انقراضی و دولت بنی عباس ابتداسی
ایامنده بو مسلمین بو جزیره اهلنه غلبه ایدوب ضبط ایتدیلر و بو مسلمینک دخی لغتلری زنجیه در
جزیرهٔ طبیتن بو جزیره ده بر نار عظیمه بقعه سی واردرکه لهب و زبانه سی هایل الاصوات در کمسنه بو
جزیره ده ساکن اولمغه قادر دکلدر بو بقعه نار دن چقن قطع حریقه نک استیلاسی سکنایه مانعدر
جزیرهٔ بربر بو جزیره سواد مسلمین ایله عامردر که زیدیه و شافعیه در ایچلرنده مذهب آخر یوقدر
جزیرهٔ قطرب بو جزیره بی اوچیوز میل احاطه ایدر بو جزیره ده ایکی مدینه وار در سکانی زنجدر و بو
جزیره ده بر ناحیه دن بر جبل عالیده روح و برایش غول واردر بو جزیره یه قطرب تسمیه اولندوغی بو خشنده
غوله تشبیه اولندوغیچوندر جزیرهٔ حانا بو جزیره نک حوالیسی مسکوندر و بونده حیات قتاله واردر
جلدنک خاصیتی بودرکه جلدندن فراش اتخاذ ایدوب مرض دق وسله مبتلا اولان اوزرنده اوتورسه
مرضندن بری اولوب صحت بولور و بو حیاتی حصار القبان دخانی ایله صید ایدرلر وطریق صیدی بودرکه
بونک صیادلری تجاردن اخذ و اشترا ایتدکلری حصار القبانی جمع ایدوب هبوب ریح اریب و
یاخود هبوب ریح شمالی عاصف وقتنده بو حیاتک بقاع و سوراخلری آغزنده حصار القبانی
یاقوب توتسی ویررلر و هوای بونک دودنی بو حیاتک اوزرینه اوغرادوب حیاتی اولدورر

بعده بریج ساکن اولوب دخان حصارالتبان برطرف اولنقده واروب بو حکایتی جمع ایدرلر بونی احمد بن آق کتاب المباهجده ذکر ایتمشدر الله اعلم

فتح جزایر بحر قلزم

بو بحر جزایر کثیره‌یی مشتملدر واکثری غیر مسکون ومسلوکدر ومسکون وعامر اولنلردن مشهوری بونلردر که ذکر اولنور جزیرهٔ تاران بو جزیره ایله قریبدر بنی جداب دیرلر بونده بر قوم ساکن اولور زرع وضرعی یوقدر ومعاشی وقوتلری بالقدر وشربلری ایچون ماء غدیرلری یوقدر وبیتلری سفن منکسره‌در وبو جزیره‌ده بو قومک ماواللری قربنده بر جبل تخته برقوچ وار درجی بو دوداره اوستنده بریج اوغراسه دوداره ایکی بولنوب بوایکی بلوک دوآرج دریاده اولان سفینه‌یی بربرینه مقابل ایکی شعب آراسنه دوشوب وبو ایکی شعب آراسنده ریحی طاغدوب هر برندن برباد مخالف چیقوب سفینه‌یی دوروب تغریق ایدر ودیرلرکه فرعون بو موضعده غرق اولدی جزیرهٔ دهلک فتح دال مهمله وسکون ها ولام مفتوحه واخری کافله‌در صاحب تقویم البلدان قولی اوزره اقلیم اولده قیقیدندر وجزیرهٔ مشهوره‌در بحرده عیذابدن یمنه مسافرت ایدنلرک طریقی اوزره‌در ابن سعید قولی اوزره دهلک مدینه‌ٔ مخلینک جنوبیسنده‌در وطولی شکیلنلی میله قریبدر وعرضی ایله بو جزیره‌نک آراسی اوتوز میله قریبدر واوایلده دهلک حبش مسلمینندن ایدی وصاحب یمن ایله مدارات ایدردی جزیرهٔ سواکن فتح سین مهمله وواو والف وکاف ونونله‌در صاحب تقویم البلدان قولی اوزره اقلیم اول قیقیدندر ابن سعید قولی اوزره اوایلده صاحب سواکن بجاه مسلمیندن در وتجار اوزره تکالیفی واردر وبجاه سودانده برقبیله‌در وسواکن جزیرهٔ صغیره‌در سواکن ایله عیذاب آراسی ییدی مرحله‌در وبو جزیره‌یه مسافرت ایدنلردن بعض صاحب تقویم البلدانه حکایت ایتدیکه سواکن برجزیرهٔ صغیره‌ده برضیعهٔ صغیره مقداریدر وساحله قریبدر اکثر ترکیدن واهلی وسواکن وماحول سواکن بجاتکدر اما مندبه وارنجه ماورآ سواکن سودانده بر جنس طایفه تکدرانگره دنکل دیرلر فتح دال مهمله وسکون نون وفتح کاف وآخری لام ایله‌در وباب مندبک ماوراسی زیلعکدر جزیرهٔ جساسه بو جزیره‌ده جساسه دیرلر بر دابه واردر اخبار تجسس ایدوب دجاله ایلدر تمیم داری رضی الله عنه سطح دادندن جن اختطاف ایدوب وبلاد جنده وغیرده مدة مدیده مکث ایدوب عجایب گورمشدر که قصه‌سی مشهوردر حکایت ایدر که بو بحر قلزمده سفینه‌یه بندک ایدی باد عاصف ایریشوب بزی بو جزیره‌یه کتوردی سفینه‌دن طشره چیقوب طوردق بر دابهٔ موحشه کوردک داندن استیحاش ایتدک بو دابه‌یه سن نه‌سن دیدک جساسه‌یم دیدی بزه بر خبر اخبار ایله دیدک دیدیکه اکر مرادیکز خبر ایسه شول دیرده وارک که آنده بر شخص واردر سزه مشتاقدر وبزی اول دیرده اول شخصه ایلتدی واول شخص خصوص دیدیکه بزه صور دیکه بو مقامه سزه کیفیتله واصل اولدیکز بزده کیفیت وصولمزی اخبار ایتدک بزه دیدیکه طبریه بحیره‌سی نه حالده‌در بزدیدکه اجرالی بیننده توقف وتصبب اوزره‌در ودخی دیدیکه نخلات عمان نه حال اوزره‌در بزدیدک که اصحابی ثمره‌سن اجتنا اوزره‌در دخی دیدیکه عین زغر نه حال اوزره‌در بزدیدکه اهالیسی آبن نوشش ایتمک اوزره‌در ودیدیکه اکر خصومت دشمن آخر اولوب بوقیدبندن خلاص اولورسم ایاغمی هر سهل وجبله وضع ایده‌یم الا مکه ومدینه‌یه ایتمم

فتح جزایر بحر روم

جزیرهٔ صقلیه لباب ضبطنده فتح صاد مهمله وقاف ولام ویاء مثناة تحتیه وآخری ها ایله‌در تقویم البلدانده مذکوردرکه جزیرهٔ صقلیه‌نک قاعده ودار الملکی بلرم‌در وجزیرهٔ صقلیه‌نک ذنب غربیسی ایله تونس آراسی بر مجرادرکه آلتمش میلدر وبو جزیره‌نک دوری بشیوز میلدر وبلرمک اوکی بر جبل منیعدر وآنده عیون کثیره صغار واردرکه غربال تسمیه اولنور وبو جزیره مثلث الشکلدر زاویهٔ اولاسی شمالیه‌در وبو زاویه‌ده برطارکچدی واردرکه ارض کبیره‌یه واریلور وبو کچد آلتی میله قریبدر وزاویهٔ ثانیه‌سی جنوبیه‌در که افریقیه‌دن طرابلس مقابلیدر وزاویهٔ ثالثه‌سی غربیه‌درکه بو زاویه‌نک شمالیسنده جزیرهٔ صقلیه‌دن منقطع بر جزیرهٔ صغیره واردر وبو جزیرهٔ صغیره‌ده بر کان نار واردر وجزیرهٔ صقلیه‌نک شمالیسی بلاد فلوردر وسنه احدی وعشرین وسبعمائه‌ده بو جزیره‌نک ملکی بر فرنک ایدی که اسمی بریدفیک ایدی وبو جزیره افریقیه حذاسنده‌در واقلیم رابعدندر وبو جزیره‌ده اولان مدنک اسملری طرابلس وبلرم وجرجیس ومسینه ومازر وقصریانه‌در ومشترک ضبطنده مازر فتح زای معجمه واخری رای مهمله ایله‌در وستنسخ منها اولان نسخهٔ مشترکک ناسخی احمد بن عبد القادر ابن احمد بن مکتوم بن احمد بن محمد بن سلیم القیسی الدمشقی درکه مشترکک حاشیه‌ٔ اصلنده خط اسلغی ایله مازر صقلیه‌یی کسر زای معجمه ایله مضبوط کوردم ومالکک موطاسی شارحی اولان مازری اولان بو مازره منسوبدر وبر مازر دخی سلغی قولی اوزره اصفهان وخوزستان بیننده واقع لرستاندن بر قریه‌در وقصریانه کبر ومشترک ضبطنده فتح قاف وسکون صاد مهمله وراء مهمله ویاء مثناة تحتیه والف ونون بکسوره مشدده وآخری هاء ساکنه ایله‌در ویاقوت لغطی کلمه رومیه‌در نخبة الدهرده واردرکه بو جزیره اندلسه مشابه مثلث الشکلدر وافریقیه طاغلریدرکه کردا کردی بشیوز میلدر وجبال واشجار وثمار وانهاری بیشماردر ومدن وحصونی بو جزیره‌نک سواحلی اوزره‌در وبو جزیره‌یی سنه خمس وعشرین وثمانمائه هجریه‌ده اهل اسلام فتح ایدوب کثرت علما وفضلا ایله مملو ومشحون ایدی ومدینهٔ بلرم مسکونه ایدی بعده ایام قائم ابی القاسم مهدیده تاریخ مذکورده مدینهٔ خالصه بنا اولنوب خلق بلرم خالصه‌یه انتقال ایتدیلر وبو جزیره‌ده‌نندن قطانیه مدینهٔ عظیمه ایدی بو جزیره‌ده اولان ترکمان آنی احراق ایدوب مدینهٔ ابروزی اندن عوض بنا ایتدی وغشطازه تسمیه ایتدی ومدینهٔ سنتی بو جزیره‌نک ارکاننده بر رکن اوزره‌در ومدینهٔ سرقوسه بو جزیره‌نک رکن اخری اوزره‌درکه اوچ جانبندن دریاده‌در وسرقوسه‌نک بر قنطره‌سی واردر بو جزیره‌ده اولان بلاددن بریه وثناقه ومازر وجرجیت وتوطس وشکه وطبرین وقصریانه ورعوس وعنطه ورمطه وامیش ودخی ذکری غیر مفید بونلردن غیری نیجه بلادک معبر وعمارتیدر وبو جزیره‌ده اون درت قطعه رستاق کبیر یعنی بیوک قریه‌لر واردر وبو جزیره‌یه قریب جزیرهٔ اخری واردرکه بوکه ملاصق وجزوی یری متصلدر وبو جزیرهٔ اخری نار عظیمه بقعه‌سیدرکه اجسام ناس کبی قطعه‌لری نارسماویه آتوب وبو بحرده وشوروب بحرده بو قطعه‌لر کوکی طاشی اولور که حک ارجل ایچون حمامده بعض اهل حرفت وصنعت استعمال ایدرلر بو بقعهٔ نار قرشوسنده جزیرهٔ صقلیه‌نک بر طاغی واردرکه شامخدر وجبل کام تسمیه اولنور که بحر ایله بو بقعهٔ نار اوزره مشرف ومطلدر وبو بقعه‌دن نار خروج ایدوب کیجه روی بحرده ایراقدن نار کوریلور وکوندز دخان کوریلور وبونک ماحولی

رماد عظیمدرکه بونار ی احاطه ایتمشدرکه قریب اولمغه قادر اولمزز زیرا اوستنه آتش دوشر
وبقعه نار دن دخی بعض کلوخ وسنک ریزه لر چقروکاه اولورکه بو سنک ریزه لر بوطاغک بعض جهاتنه
میلان وسیلان ایدر وطاغی وطاغیه اوغرادغی شیایی یاقوب خبث حدید دونر ورد و
بحریون زعم ایدرلرکه بو ایکی طاغ جبینی اولان آتش بوطاغک جبینی حرب وقتالدرکه دائما
منفک دکلدر ویونان بوجبل کامه جبل ذهب تسمیه ایدرلردی زیرا بوجبلک معدن ذهب ومعدن
کبریت ومعدن زیبق وغیری اشیا معدنی واردر **جزیرهٔ یابسه** فتح یاء مثناة تحتیه
وسکون الف ویاء موحده مکسوره وسین مهمله مفتوحه وآخری ها ایله در بوجزیره
جزیرهٔ مایرقه وجزیرهٔ منرقه نک غربیسنده در وغربدن شرقه امتدادی اوتوز میله قریبدر
وجهه غربیه ده ارتفاعی یکرمی میله قریبدر وبوجزیره ایله اندلسدن بلنسیه بینی برمجرادر
وبوجزیره اقلیم رابع آخرندندر وبوجزیره جزیرهٔ اندلس طاغلریدر وطولی ایکی کوننک وعرضی برکوننک
یولدر **جزیرهٔ منرقه** فتح میم وضم نون مشدده وراء مهمله ساکنه وقاف مفتوحه وآخری ها ایله در
تقویم البلدانده مذکوردرکه بوجزیره نک شمالدن جنوبه اعتبارله طول مسافه سی التی میل بعضلر التمش میلدر
وبوجزیره جزیرهٔ مایرقه نک شرقیسنده در وایکیسنک بینی اللی میلدر بوجزیره مستطیله در
قلیل العرضدر ووسطنده برحصن مانع واردر وبوجزیره اقلیم خامسدندر وبونده برمدینه
واردرکه خصبه در **جزیرهٔ مایرقه** میم والف ایله ویاء مثناة تحتیه وسکون راء مهمله وقاف
مفتوحه وآخری ها ایله در طولی ایکی کوننک وعرضی بچق کوننک یولدر وتقویم البلدانده مذکوردرکه بو
جزیره ده برمدینهٔ عامره واردر بومدینه نک تحت جنوبیسندن مدینه یه علی الدوام برساقیه جاری اولور
وبوجزیره حذاء اندلسده اقلیم خامس اوائلیندندر وبوجزیره ده مدینهٔ مذکوره دن غیری برنجه
حصون واردر وملک جزیره نک برقلعه سی دخی واردر وبوجزیره ده بربحیره دخی واردرکه دوری طقوز میلدر
وبوجزیره جزیرهٔ منرقه نک جانب غربیسنده در وبوجزیره نک شمالدن جنوبه مسافه سی قرق میلدر
جزیرهٔ سردانیه لغهٔ فرنجیه ایله بوکا سردانی دینلور ضم سین مهمله وسکون راء مهمله وفتح دال مهمله
والف ونون ویاء مثناة تحتیه مفتوحه وآخری ها ایله در طولی ایکیوز سکسن میل وعرضی یوز سکسن
میلدر بوجزیره ده اوچ مدینه واردر سکانی روم در وشقاوت کذا اوزره مجبوللردر ونزهتلرنده فرنکه
مخالفدر تقویم البلدانده مذکوردرکه جزیرهٔ سردانیه بلاد بیزه نک مقابلیدر وبوجزیره ده قلاع کثیره
واردر ومعدن فضه ومغاص مرجان واردر وابن سعید قولی اوزره بوجزیره آتی الذکر اولان
جزیرهٔ قادس وجزیرهٔ یابسه وجزیرهٔ منرقه وجزیرهٔ مایرقه نک جانب شرقیسنده در وبونده
برمدینه واردر وبوجزیره نک جانب غربیسنده مرجان چقر وبوجزیره نک شمالدن جنوبه طولی
ایکی بچق مجرادر **جزیرهٔ قادس** فتح قاف والف ساکنه ودال مهمله مکسوره وآخری سین مهمله ایله در
برجزیرهٔ صغیره در طولی اون ایکی میله قریبدر وقعر مجازه مقابلدر بحر محیطه نهر اشبیلیه منصب
اولدوغی موضعک قرشوسیدر وبرجانبندن بوجزیره نک بحرینه مجازی یعنی بوجزیره نک آثار عماراتی
واردر وبردن بحر اوزرنده برقنطره مبنیدر وبوجزیره یه منتهیدر که بوقنطره اوزرنده بوجزیره یه

تا غذب جاری اولور وبوجزیره نک کرومی وبساتینی کثیردر وبحر محیطدن مبدأ بحر روم اولان بحر زقاق آغزنده در
وبوجزیره اقلیم خامس اوائلندندر **جزیرهٔ جربه** تقویم البلدانده شیخ سعیددن نقلله مذکوردرکه کسر جیم وسکون
راء مهمله وباء موحده وآخری ها ایله در ادریسی قولی اوزره بوجزیره نک مغربدن مشرقه طولی التمش میلدر ورأس
شرقیسنک عرضی اون بش میلدر وجزیرهٔ جاره دره وبر برمقابلیدر واغلب خلقی اسم الکلوندر بوجزیره نک
شمالیسنده جزیرهٔ صقلیه واقع اولمشدر وبحر جربه یی لجه کره شماله دوز وبر جنوبی بحره کیرر وطرابلس غربه
وارنجه بویله کیدر ابن سعید قولی اوزره بوجزیره نک طولی برمرحله در وجزیرهٔ قادسک شرقیسنده در وبوجزیره ایله
بحر یابسه بینی برمجاز ضیق واردر بومجازده روزعلرله برجانبدن برجانبه عبور اولنور بومجاز جزیرهٔ قادسدن
سمت شرقده برمنزل یردر وجزیرهٔ جربه شرقی قادسده در وحذاء افریقیه ده در واقلیم ثالثندندر وبوجزیره دن
اکثریا مغفله وتفاح وزیت وزیتون جلب واخذ اولنور **جزیرهٔ غراب** بوجزیره جزیرهٔ سردانیه ساحلنه
قریبدر بوجزیره ده برجبل عالی اوزره برکنیسه واردرکه برقبهٔ عالیه سی واردر ورأس قبه اوزره دائما برغراب
کوریلوب زایل اولمز بررنکه بوکنیسه یی زیارت قصدیله خلق وارسه اهل کنیسه یه اعلام ایچون عدد
زوار مقدارینجه بوغراب صیحه ایدر عدد زواردن زیاده ونقصان ایله خطا ایتمز واهل کنیسه بوزوارک عدد لرنجه
ضیافت تدارکی ایله جبلدن آشاغی اینوب ضیافت ایدرلر وقسیسلر ذکر ایدرکه بوغراب دائما
بوقبه اوزرندن زایل دکلدر وکمسه بلمزکه ماکل وقوتی نره دندر ونه در الله اعلم **جزیرهٔ مالطه** فتح میم
وسکون الف ولام وفتح تاء مثناة فوقیه وآخری ها ایله در طولی یتمش وعرضی اوتوز میلدر وبوجزیره ده
مدینهٔ محصوره وقلعهٔ عظیمه واردرکه بوجزیره نک اسمی ایله مسماة در وخلقی روم وفرنکدر آثار البلادده واردرکه
مالطه جزیرهٔ اندلس قربنده برجزیره کثیرة البرکاتدر وطولی اوتوز میله قریبدر وبونده مدن وقری واشجار و
ثمار واردر وبوجزیره اهل اسلام الندهایکن سنه اربعین واربعمائه ده نصارای روم بوجزیره یه مستولی اولوب
بوجزیره ده اولان اهل اسلامک اموال ونسوانن طلب ایتدی ومسلمین اجتماع ایدوب کندولرینی عد ایتدیلر
وبونلرک عددی عبیدی عددلرندن اکثر ایدی ومسلمین مملوکلرینه دیدیلرکه بزه محاربه ده معین اولک اگر عدو
اوزره مظفر اولورسق سز آزاد وحر اولورسکز اگر بزه محاربه ده معین اولمزسکز وتوانی وتکاسل ایدرسکز
هم سز مقتول اولورسز هم بز مقتول اولورز وروم بونلرله محاربه یه شروع ایتدکده رجل واحدک
حمله سی ایله برطرف اولوب رضا اولدیلر الله تعالی اهل اسلامه نصرت ایدوب نصارای روم منهزم اولدی
وورومدن خلق کثیر قتل اولندی واهل اسلامک عبیدی احرار وملحق اولدی وشوکت ودولتلری قوی
اولدی لکن بوجزیره یه بعده فرنک وروم ینه استیلا ایدوب اهل اسلامدن اخذ ایتدکه سنین
کثیره دن بروبوجزیره فرنک یدنده در راقم الحروف بحر رومک بعض قورصانلرندن استماع ایتدمکه
وزراء سلاطین عثمانیه ایله بوجزیره نک فتحنه توجه وعزیمتده حاضر اولمشلردیرلرکه بوجزیره ده اولان
قلعه نک اطرافی ارض سنکین بلکه ارضدن نابت صخر متیندر دیوار حصار بوصخرلردن قازلوب بنا
وتملی مبنی واستواردر وقلعه نک برطرفی بحره ایچره وجوانب ثلاثی براوزرده در واطراف برینه نک
خارجنده سراپا برخندق عظیم وعمیق حفر اولنمشدرکه معمار افکار ومهندس ابصار مساحت طول وعمقنده
متحیر اولور وبوعصرده بوقلعه نک طرف بری مجاذیسنده بوقلعه یی حفظ وحمایت ایچون برقلعهٔ صغیره

وهی بنا ایدیلر تا اینکه فتحها للمسلمين جزيرهٔ شاسس تقويم البلدانده مذكوردركه فتح شين معجمه والف وكسر سين وسين
مهمله ايله در جزاير رومانيه دندر مذكوردركه بوجزاير رومانيه اوتوز جزيره در وجزيرهٔ شاسس جزيرهٔ اقريطشك
شمال جنبنده در بعض مسافرين بويله نقل ايتمشلردر واقليم رابعك آخرندندر جزيرهٔ لمريا تقويم البلدانده ذكر
فتح لام وسكون ميم وكسر راء مهمله ايله وفتح ياء مثناة تحتيه والف ايله در وبعض مسافرينده منقولدركه بحر الشام
ايله دردر واقليم سادسده واقعدندر ودورى على التحقيق برييوز ميلدر وبوجزيرهده انوار ونعم وبركات واردر
وبوجزيره ايله جزيرهٔ اقريطش بيننده برمجاز واردركه مقدارى التمش ميلدر ومدينهٔ لمريا بوجزيرهنك وسطنده در
ابن سعيد ذكر ايدركه كتبده بوجزيره بلونش اسمى ايله معروفدر محمد بن ابى طالب الانصارى الدمشقى نخبة الدهرده
بو اسله ذكر ايدوب ديركه بوجزيرهنك دورى بيك ميلدر وبرطويل وكبير يعنى عرضا بيوك قيسه بر شهرلرى
واردركه عرضى آلتى ميلدر والتيدن زياده مدينه مسكونه سى واردر واون بش مدينه سى عند الفرنج نهايت شهرتنده
دار المملكتلريدر جزيرهٔ اقريطش لباب منبطنده فتح الف وسكون قاف وكسر راء مهمله وسكون
ياء مثناة تحتيه وكسر طاء مهمله وآخرى شين معجمه ايله در تقويم البلدانده مذكوردركه بوجزيره برقرعه اسنده در
واقليم خامسدندر انتهى بوجزيرهنك دورى اوچيوز آلتى ميلدر وكتاب الفرنسده دورى اون بش
كونلك يولدر ديو مذكوردر وبوجزيرهده ايكى مدينه واردر برينه خندق وبرينه بطن يجيح تسميه ايلمشلردر و [illegible]
معدن ذهب واردر وافتيمون جيد بوندن اخذ اولنور واسكندريه يه بوجزيرهدن پنير وعسل نقل اولنور
جزيرهٔ قوصره فتح قاف وسكون واو وفتح صاد وراء مهملتين وآخرى هاء ايله در تقويم البلدانده
مذكوردركه بوجزيره تونس قربنده افريقيه مقابله سنده در وبوجزيره ايله جزيرهٔ صقليه بيني برمجازدر وبو
جزيره اقليم رابعك آخرندندر وبوجزيرهده شجر مصطكى واشجار وبينه حاصل اولنور نخبة الدهرده مذكوردركه
بوجزيرهده مواضع موحشه وغير مسكونه واردر وبوجزيره اهلى زعم ايدرلركه بو مواضعده جان ساكندر
انسانه ظاهر اولور وجانك هربرينه شيطان تسميه ايدرلر جزيرهٔ حوت بوجزيره برجزيرهٔ صغيره دركه
ساكن اولمز زيرا بوجزيرهده نبات واشجار واردركه استظلالى وشمى واكلى قاتلدر سم محضدر
واشجارينك اوراقى ورق خمصه شبيهدر جزيرهٔ نخله بوجزيره طرابلس شام جبالى قربنده در وبوجزيره ايله
ساحل آراسنده اوچ جزيرهٔ صغيره واردركه بوجزيره يه متصلدر جزيرهٔ جالطه بوجزيره جزيرهٔ غنم ديمكله معروفدر
والسنهٔ كشتيبانانده قيون اداسى ديمكله مشهوردر راقم الحروف سنهٔ احدى ولفده قاليون ايله
مصره متوجه ايكن بوجزيره لى اوق آتمى دكلو مسافه دن كوردم جراد منتشر كبى آق قيونلر كزرلركه اصحابى يوقدر
وبوجزيرهده توالد ايدرلر وكمسه وارب بوقيونلردن ذبح ايتمز زيرا وحشى ونفور درالهكيرمسى نادر الوقوع
اولور وبوجزيرهده بنى آدم ساكن اولمغه امكان يوقدر سنكستاندر وبى آبدر وبوجزيرهده بردير
واردر دير غنم تسميه اولنور جزيرهٔ ارواد وبوجزيره ثغر انطرطوسه قريبدر وطولا وعرضا آلتى ميلدر
وبوجزيرهده برقلعه واردر معاويه ابن ابى سفيان بحر رومه اول غزوه سنده بونى فتح ايتدى ايدى وثغر انطرطوس
بناسى قديمدر بوقلعه بناسندن اول مبنيدر جزيرهٔ قبرس لباب ضبطنده ضم قاف وسكون باء موحده
وضم وكسر راء مهمله وآخرى سين مهمله ايله در اما في زماننا تلفظ ضمه دن قلب اولنوب كسر قاف وكسر را ايله تلفظ اولنمقده
مشهوردر وبحر روم كشتيبانلرى آراسنده شهرت بولمشدر وكتبده بوجزيرهنك دورى بشيوز ميل ايله نخبة الدهرده

مذكوردركه

مذكوردركه قبرس نحاس اسميدر زيرا بوجزيرهده معدن نحاس واردر وبوجزيرهنك دورى بيك بشيوز ميلدر
وصاحب حماه اسمعيل تقويم البلدانده كندو ساحتى اوزره طولى ايكيوز ميلدر ديو واردر بيسى قونيله دورى ايكيوز آلتى
ميلدر ديو ذكر ايدر راقم الحروف سنهٔ خمس والف محرمنده استانبولدن سفينه ايله دمشق شام نيتنه ايله
ساحل برونه متوجه ايكن بوجزيرهيه اوغرايوب مدنندن ليموسونه جنبنده واقع اولدى و روى دريادن نظر ايله
عقل قاصر تخمينده بوده دخى طول وعرضى بحر روم كشتيبانلرى قولنه دكه نخبة الدهرده اولان قوله قريبدر والعلم عند الله
وبوجزيره سلاطين عثمانيهدن صاحب مغازى سلطان سليمان خان غازى عليه الرحمه ايامنده فتح اولنوب
ضبط وحفظنده مسامحه اولنمغين كفار استيلا ايدوب بعده سلطان سليم خان ثانى عليه الرحمه عهدنده
ينه فتح اولنوب محكم ضبط اولندى وثانيا فتحنك تاريخى شعراى رومك شاعر دقيق مورخ بى همالى
ادرنوى مثالى چلبينك بو مصرعندن ظاهردر مصرع حمد لله بينه آلندى حصارى قبرسك ٩٧٨
كه بو تاريخدن بروايل اسلام يدنده در الحق برجزيرهٔ بى بينظيره دركه كروم وبساتين وانواع زروع
حاصلدر وقصب شكرى خوشتردر وغياض وظلال وجبالنك اكثر اشجارى شجر خرنوبدركه لغت تركيهده
كچى بوينوزى ديرلر بوخرنوبى ليموسون اسكله سنده جسته جسته ويشته پشته قوشلر در اقصاى فرنكدن
ومنتهاى رومدن سفن ومراكب ايله تجارلر كلوب اشترا ايدوب تحميل ايدرلر بوجزيرهنك مدن جليله سى
لفقوشه وماغوسه وباف وليموسوندر ولفقوشه اول مستقر ملك ايدى زمان فتحدن برو
ميرميران ووالى اولنلره يندهدخى مقردر ونخبة الدهرده مذكوردركه بوجزيرهنك سهلى ارض مصره شبيهدر
وجبالى جبال شامه شبيهدر بوجزيرهده برجامع واردر وبوطاغده بردير عظيم منحوتدر وبو ديرده
خشبدن برصليب واردر اطرافى ذهب ايله مطلى حديد ايله قابودر وبوصليبه صليب نسبت ايدرلر
حجر مغناطيس قطعه لرى آراسنده هواده معلق طورر هرجانبندن حديدى مغناطيس جذب ايدوب
يره دوشمز وبو عمل شياطين نصارانك صنعيدركه جبال طغيان وضلالده كفرلرى مترقى اولان حمقانك
جبلرى مفتون ومغبون اولمق ايچون احداث ايتمشلردر امابعد الفتح بوصليبك بقا ووجودى
مشكوكدر وثقات صحيح الاقوالدن سرايى مولانا درويش حامددن مسموعدركه جزيرهٔ قبرسده
برحجر واردر لونى لون مغناطيسه مشابهدر بوحجرى دق وسحق ايدرلر وسحوقى جسم قطنه شبيه غزل و
نسجه صالح برجسم اولوب ومنسوجى كيرلندكده آتشه قويه لر چركى زايل اولوب پاك اولور
ومحترق اولمز وبوجزيره حذاى ارض شامده در واقليم رابعدندر جزيرهٔ رودوس ضم
راء مهمله وواو ساكنه وفتح دال مهمله وواو ساكنهٔ ثانيه وآخرى سين مهمله ايله در وبو
جزيرهنك شمالدن جنوبه انحرافله امتدادى التمش ميله قريبدر وعرضى يكرمى بش ميلدر وبوجزيره جزيرهٔ
قبرسك جانب غربيسنده در وصاحب تقويم البلدان بوجزيره جزيرهٔ مصطكى يعنى ساقز آداسى
ايله جزيرهٔ اقريطش بيننده در ديو ذكر ايدر راقم الحروف ربيع الآخر اثنى والف ده سفينه ايله
اسكندريه دن سلانيكه متوجه وعازم ايكن جزيرهٔ رودوسه روزكارك عدم موافقتندن
اون ايكى كون مكث ايدوب بعده جانب مقصوده ترجه ايتدكده جزيرهٔ رودوسدن صكره جزيرهٔ
استنكويه اوغرايوب بعده ساقز اداسنه كلدك كه استنكوى رودوس ايله ساقز بيننده در

فتح رودس در زمان معاویه

تقویم البلداندن جزیرهٔ رودوس جزیرهٔ مصطکی ایله جزیرهٔ اقریطش بیننده در دیدوکی یرده در لکن
جزیرهٔ مصطکی ایله جزیرهٔ رودوس بینی فصل ایدن جزیرهٔ استنکویدن قطع نظر ایتمش اولور وجزیرهٔ
رودوس دریاده بر منزل آره اسکندریه دره واقلیم رابعده در وجزیرهٔ رودوس زمان معاویه ده
اهل اسلام فتح ایتمشلر ایدی صکره فرنک وروم استیلا ایدوب صاحب المغازی سلطان سلیمان
خان غازی علیه الرحمه ایامنه کلنجه کفار نابکار الندن قالوب بو پادشاه عالیجاه بو جزیره معبر ومقر ایله مظفر اولوب
اعدای دین اسلام الندن المغی تجویز ایتیوب ابن رمضان التوقیعی تاریخنده مذکور اولدوغی اوزره التی آی
محاصرهٔ شدیده دنصکره خواه وناخواه فتح ایتمشدر که تاریخ فتحی سنه تسع وعشرین وتسعمائه
صفر الخیرده در وبو جزیره‌نک دوری اوچیوز میلدر نخبة الدهرده مذکوردر وایکی حصن متینی واردر
وفی زماننا مسکوندر که بریسی ساحل بحردن تخمیناً اوچ میل مسافه ده بر جبل اوزرنه دراسکی رودوس دیرلر
وجزیره بی ایله مسمی اولان مدینه سنک سوری وقلعه سی کمال متانت وحصانت اوزره درکه بر طرفی دریا
واوچ جانبی ارض جزیره در وغلظ دیوار حصاری اولقدر درکه بعض مواضعنده ایکی عربه متعاقبا وبعضنده
اوچ عربه متعاقبا ممکندر وجدار حصاری اولان قطع احجار اول مرتبه عظام وکباردر که هر قطعه سی نجار
ذراعی ایله طولاً ایکی اوچ ذراع وعرضاً بر بچق ذراع واردر وارض جزیره دن طرفه اولان خارج حول
سور بر عظیم وعمیق خندقدر ودباتین وکرومی جانبنه مفتوح اولان باب سور بو خندق اوزرنده سلاسل
حدید ایله مربوط وموثوق ومشدوددر صبحدن شامه دک آچلدقیه قنطره مثال دیوار حصاردن طرف
آخر خندقه وارنجه مبسوط اولوب معبر اولور وشامدن صبحه دک زنجیرلرله چکلوب مسدود اولور
وبو سورک کرداکردی اوچ میلدن زیاده در وقلعه سی ایچنده سبحان دیرلر کنیسه واردر که بعد الفتح
معبد اهل اسلام وجامع عالیمقام اولمشدر واسواق مدینه‌نک علبی ایری طوب طاشلری ایله مفروشدر
وبر مخزنده اولمرتبه ایری طاشلری واردر که نامعدوددر وبو سورک طرف دریاده اولان دیوارینک
اوکی اوزن برج کبی وقالیون کنجایش بر بورنده یلیماندر وحصاره متصل عرب قلعه سی دیرلر بر برج
مبنیدر که لیمانک اغزی اوزرنده در وبو قلعه‌نک مقابلنده بر دیگر منتری واردر که بو دکر منلر دریایه
منتهی اولدوغی یرده برقلعه دخی مبنیدر وزمان کفارده عرب قلعه سی دیواریندن بو قلعه یه ممدود ده
مربوط ومشدود بردمر زنجیر ایله لیمان محفوظ اولورمش کرلیمانه سفینه کیرمکه مانع اولور وبو عرب
قلعه سی آردنجه دریا ایچنده عظیم طاشلرله بنا اولنمش بر قلعه بچه دخی واردر که بو قلعه بچه‌نک
طوبلری دخی لیمان آغزینه حوالهٔ دشمندرکه دخول وخروج مراکبی بو دخی مانعدر وبو عرب قلعه سندن
مقابلی اولان قلعه یه چکلمش دمر زنجیر ممدود دایکن اهل اسلام غازیلریدن بر دریا قورصانی لیمان ایچنده
قادر عدس زنجیر اوزرندن صیچرادوب صیر یوب نجات بولدقده لیماندن قادرغه ایله نجات
امکانی کفار نابکار مشاهده ایدوب زنجیرله لیمان حفظنک رغبتی کیدرک زواله منتهی اولدی
دیو السنه ناسده مشهوردر اما وقوعی نامعلومدر وسلطان مومی الیه رحمة الله علیه بعد الفتح
بو سور معموره ایچنده بر جامع زیبا بنا ایدوب عتبهٔ علیای باب جامعده تاریخ جامع بر رخامه قازلمش
موضوعدرکه بو آیه کریمه ایله بر لفظ زائددر تاریخ ومن دخله کان آمنا واقعا سنه ۹۵۵

دفعه در ۵۸ سلطان فاتح

دسنبلی

66

ودسنبلی حمام دیرلر بر حمام خوش بوا بنا اولنمشدر وبر نیچه حمامی دخی واردر وجامعی دخی واردر
وجمعا آلتی یرده صلوة جمعه اقامت اولنور جابجا کلیساری واردر وترنجی خصوصا لیمونی اولقدر آبی وخوش مزه
اولور که تعبیر اولنمز وخارج قلعه ده دورانی دولاب ایله مصنوع آب ودولابلری مشتمل وانواع اشجار
وثمار وازهاری محتوی حدایق ورباضنه نهایت اولمز وبو جزیره‌نک بر قصبه سی وبر لیمانی دخی واردر لغت رومیه ایله
لندوس تسمیه اولنور اکثر خلقی نصارای رومدر وجمیعا کشتیباندر رودوسک محاذیسی بر کبیردن
اناطولی ارضنده چشمه اسمی ایله مسمی بر موضعدر که بینهما آلتمش میلدر ورودوسک اکثر ماکول وذخایری
قارشوسندن کلمکه موقوفدر جزیرهٔ نقربنت فتح نون وسکون قاف وراء مهمله وفتح باء موحده
وسکون نون وتاء مثناة فوقیه ایله در وجزیرهٔ قبریانک شمالیسنده در وبو جزیره دخی جزایر کبارندندر
وغربدن شرقه امتدادی جنوبه انحرافله یوز آلتی میلدر وعرضی یکرمی میل ودخی ناقص وزاید اولور وبو
جزیره مصطکی یعنی ساقز اداسنک غربیسنده در وبو جزیره اقلیم سادس اواخرندندر جزیرهٔ استنکوی
کسر الف وسکون سین وفتح تاء مثناة فوقیه وسکون نون وضم کاف وسکون واو وآخری یاء مثناة
تحتیه ایله در وبو جزیره دخی فتوحات سلاطین عثمانیه دندر مدة طویله در که حوزهٔ تصرف اهل اسلامده در
ابن رمضان التوقیعی تاریخنده مذکور اولدوغی اوزره تاریخ فتحی سنه تسع وعشرین وتسعمائه در وبو جزیره ده
بر قلعهٔ متین واردر محفوظدر وکروم ورمان ولیمون وترنجی بیشماردر وحدایق وریاضی دولاب ایله
دوران ایدر دولاب آبی وانواع اشجار وثمار وازهار نایابی مشتملدر راقم الحروف محرم الحرام
سنه خمس والفده استانبولدن سفینه ایله دمشق شام عزیمتنده ساحل بیرونه متوجه ایکن بو جزیره
جیقوب تفرج وتماشا ایتدم مصرع حقا بودر که صحن چمن کم قوناق دکل نخ مفرحنه نا صدقدر
جزیرهٔ مصطکی فتح میم وسکون صاد مهمله وکسر کاف وآخری یاء ایله در وبو جزیره‌نک لغت زبان
لغت ترکیه ایله شهرتی ساقز اداسی دیمک ایله درکه فتح سین مهمله وسکون الف وکسر قاف
وآخری زاء معجمه وبین الالفین دال مهمله وکسر سین مهمله وآخری یاء مثناة تحتیه ایله در تقویم
البلداندن مذکوردر که بو جزیره شمالی قسطنطنیه وغربی بلاد رس وشرقی بلاد افرنجدر دین
سعید قولی اوزره جنوبدن شماله طولی التمش میلدر وجزیرهٔ نقربنتک نرقیسنده درکه بینهما اوتوز
میله قریبدر وبو جزیره دخی سلاطین عثمانیه فتوحاتندندر بعض سالخورده قوجه‌لردن
استماع ایتدم که سلاطین عثمانیه‌نک پیاله پاشا نام بر وزیر صاحب تدبیری بو جزیره‌یی یدر
فرنکدن نزاکت وظرافتله اخذ وقلعه سنی آسانی وسهولتله فتح ایتدی رحمة الله ربیع الاول
سنه اثنی والف بحرینده راقم الحروف اسکندریهٔ مصردن سفینه ایله سلانیکه متوجه ایکن
سفینه بو جزیره‌یه اوکنده ساعات نجومیه دن اوچ ساعت مقداری لنکر انداز اولوب تماشاسنه
چیقدم که ایام تخمین ایدی اهل سفینه لیمون وترنج سفینه یه وفرت ایله تحمیل ایتدیلر باغ وباغچه سی
بی نهایه واشجار مثمره وازهار رطبه سی بی غایه در ترنج ولیمونی سفن ومراکب ایله استانبوله ودیار
بلاده نقل ایدرلر وقلعه سی استوار وحصین وجوامع وحمامات واسواقی جمله بنا متینلردر واهل
اسلامدن غیری خلقینک اکثری فرنکدر رومی اقلدر وبو طائفه فرنک حریردن کمخا بی‌نظیر

فتح استانکوی ۹۲۹

نسج ایدرلر که بعضیسی کمخا و دیبا ایله تشابه ایدر و جزیره ده دیار نصاری و سکون نجیر وار در
و بو جزیره نک تلال و غیاضنده شجره مصطکی نابت و حاصلدر که شجره فستق خرده یه شبیهدر و
فصل ربیعده اشجار مصطکینک التی خس و خاشاک و غبار و خاکدن پاک ایدوب و شاریط ایله
بولشیرک قنوزین شرط ایدوب یعنی دلوب مصطکی بو اشجاردن سیلان و جریان ایدر و شجره سی
اوزرنده منجمد اولان جید و لطیف و شاه دانه سیدر و دوی زمینه تقطر ایدن انک مادونیدر
و بو جزیره ده مصطکینک بیع و شراسی ممنوعدر ملتزملردن غیری کمسه الن بولنسه مؤاخذه و مصادره
ایدرلر ربع و نفعی خزینه سلاطین عثمانیه یه عاید در جزیرۀ ایلیلی کسر الف و سکون یاء مثناة تحتیه
و کسر لام و سکون میم و کسر لام ثانیه یاء مثناة تحتیه ایله در دوری یوز التمش میلدن زیاده در و بو
جزیره نک بر حصن حصینی واردر بو دخی فتوحات سلاطین عثمانیه دندر امد مدید و عهد بعید در که
قبضۀ تصرفلرنده در و بو جزیره ده بر طین نفیس معدنی واردر خاصۀ خزاین سلاطین عثمانیه ایچون
مختوم و مضبوطدر هر سنه ده بر موسم معیّنده جزیره نک ضابطی و حاکمی حضنی رفع و فتح ایدوب
بو طین طیبدن سلاطین مومی الیهم عتبه لرینه ارسال ایچون برقاچ کیران اشلدوب ارسال
ایدرلر ایچنده ایچلن انک رایحه سی بوی مشک و عنبره مشابه بر طین بی عدیل و قرینددر و طین مختوم
اسمی ایله معروفدر جزیرۀ مدللی کسر میم و کسر دال مهمله و تشدید لام ساکنه و کسر لام ثانیه
و اخری یاء مثناة تحتیه در دوری ادچیوز میلدن زیاده در و بو دخی فتوحات سلاطین عثمانیه دندر
مدت مدیده در که حوزۀ تصرفلرنده در و بو جزیره نک سکانی اهل اسلام و نصارای روم در
بو جزیره ده ایکی حصن متین واردر بریسی اسم جزیره ایله مسمی در و بریسنه زوغ و کروم و مولشی
و دواب اهلیه ایله مشحون بر جزیرۀ خصبه در و بو جزیره ده اولان مواشیدن ایکی نوع پنیر
حاصل اولور برینه پنیر و برینه لور تسمیه اولنور استانبوله و بلاده نقل ایدرلر لور نوعی چرب و شیرین
و نفیسدر و بو جزیره ده بادزهر بر نوع وجوده کلدر قائمه لری قصیر و جثه لری صغیر دمشی و
حرکتلری لین و بی نظیر در که مدللی بارکیری دیو معروف و مشهوردر جزیرۀ بوزجه آدا
ضم باء موحده و سکون واو و زاء معجمه و فتح جیم فارسیه و اخری ها ایله در بو جزیره نک دوری یوز التمش میل
و جزیرۀ ایلیلی ایله جزیره مدللی اراسنده در و بو دخی فتوحات سلاطین عثمانیه دندر و بر حصن متینی واردر
محفوظدر و خلقی اهل اسلام ایله نصارای رومدر و بو جزیره نک اکثر و اشهر نباتاتی حبوب عنبدر که راح
راحت روح و نتیجه کرومدر جزیرۀ اشکاتوز کسر الف و سکون شین معجمه و فتح کاف و سکون
الف و ضم تاء مثناة فوقیه و سکون واو و اخری زاء معجمه ایله در دوری یوز میله قریبدر و بو دخی
فتوحات سلاطین عثمانیه دندر که سنین کثیره دن برو اهل اسلام النده محفوظ و مضبوطدر و اکثر خلقی
نصارای رومدر و بو جزیره نک اکثر مواضع و جبالی معدن فضه و ذهبدر لکن حصول منافعی عسیر تعبیدر
جزیرۀ آینوروز مد الف و سکون یاء مثناة تحتیه و ضم نون و سکون واو و ضم راء مهمله و سکون
واو ثانیه و اخری زاء معجمه ایله در بو جزیره نک دوری التمیوز میله قریبدر و بو دخی فتوحات سلاطین عثمانیه دندر
و بو جزیره ده یکرمی بش قطعه ادیار نصاری یعنی مناستر واردر هر دیرک کنیسه و بقعۀ عباداتی و اصناف

مولوه تسمیه اولنور که ضم میم و سکون واو
و ضم لام و فتح واو و اخری الف ایله در و قلعۀ
مولوه قلعۀ مدللونک جانب غربیسنده در
بو جزیره صح

[illegible]

حرفنک دکاکینی و دواهیک مساکن و حجراتی و مطبخ و اصطبل و کیلاری و مزارع خضراواتی و ما جمله ما یحتاج مقوله لری
مرتبدر و انواع نصارادن که فرنکدن و ماجردن و حروادن و بوسنه دن و نمچه دن و افلاقدن و بغداندن
و سرفدن و بلغاردن و روسدن و آبازادن و مورنیدن و کرجیدن و ارمندن و روم ایلی
قوم عیسی دن تمش ایکی فرقه یه متفرق اولنلرک اکثرندن بو دیرلرده رهبانیت یعنی عدم تأهل و ترک تزوج و تناکح ایله
تجرد اختیار ایدن بطارقه و مطارنه و اساقفه و قسیسون و جاثلیق و شمامسه اجتماع ایدوب
علی الدوام اشتداد کفر و ضلال و طغیان و ازدیاد جهل و شرک و خسرانه مشق و اشتغال اوزره درلر
بو انواع مختلفۀ نصارادن تجرد و رهبانیت ارتکاب ایدن بکاری و ساده رو بک زاده لری کلوب
بو دیرلره داخل اولوب بو دیرلرده اولان پلید شدیدلردن تعلم کفر و شرک و دیانت ایچون
لحم خنزیر و میته دن تنقل چرک ایدرلر و بو قوم نصارای کفار نابکار قتلرنده بو دیرلرک و بو دیرلرده
اولان معبدلرینک عظیم وقع و اعتباری اولوب بو دیرک هر بری اوایلده بو فرقه نک کبارینک
عمارات و آثاری اولمقله الیوم دخی اول اعزاز و اعظام رعایت و اعتبار اولنوب بو انواع
مختلفۀ نصارانک هر سنه بو دیرلره نذوری وارد و داخل اولور و بو دیرلرک هر بر ینک
رهبانلری سنا و به ایله بلاد افرنجه و ماجره و بو انواع مختلفه نک بلادلری بلاد نه مسافرت ایدوب
و هر طائفه ده موجود اولان جنس و نقوددن نذوری جمع ایدوب کتوروب بو دیرلرده ساکن
اولان کبار و صغار رهبانک مؤنات معینه لرینه و ما فضلنی مصارف بقعه و معبدلرینه صرف ایدرلر و
بو دیرلردن هر برینک بلاد اسلامیه دن سلانیک و سیروز و عورتحصار و سدره قبسی
ناحیه لری زمان فتحدن برو راهب لرک کیدلرنده قالمش بر و ایکی و اوچ حالنه کوره عظیم چفتلکلری واردر
هر سنه هر بر دیرک رهبانلری سنا و به ایله بو چفتلکلری حفظ و حراثت ایدوب غلات و حبوبی
بو دیرلره نقل ایدرلر و بو دیرلرده اولان نفوسه و آینده و رونده یه صرف ایدرلر و بو
جزیره نک ساحلنده واقع اولان برقاچ دیرک حصن حصینلری اولوب و ضربزنلری و دیوار حصاره
داخله التمش سفینه و قایق یتاقلری واردر که دیرلری حمایت و دار الحرب فرنکدن قادرغه
ایله اول جانبلره شکار ایچون کلن دریا قورصانلری اولان آشنا و اخلا و احبابی ضیافت
و اول ملجا و ملاذه رعایت ایدرلر و بو جزیره ده اشجار مثمره و ازهار طیبه بی نهایه و کروم
و بساتین بی غایه در خصوصا ترنجی کثرت اوزره و زیتون و کراسی و فرت اوزره در
و بو جزیره نک غربیسنده بر کبیره ملاصق مقدار رمیه سهم و بعضه میل واحد عرضنده بر
شاهراهی واردر و بو جزیره نک جبل اعلاسی فرقنده ایام صیفده برف زایل دکلدر
و بعض کفرۀ احمق بو جبلک راسنده صخرۀ عظیمه دن منحوت بقعه ده تعذیب حیوان
بلا فایده ایتمکه ترقی و تخلیص دامن درمیان اولمشدر و مرة اخرى جزیرۀ شکوفه
بو جزیره نک دوری اوچ میل در و جزیرۀ صغیرۀ غیر مسکوندر لکن من قوادمه الی خوافیه
نرجس زرین ساده و شبتوی ملون کوناکون ایله مزین و مشحوندر و بو جزیره ده
بر بیر ماء عذب واردر ساحل معدن سدره قیسی ایله بو جزیره نک ما بینی اوچ میل در

تفصیل رهبان و
سوالئ دعقابه

واول ساحلك اهالیسی بونی چیچك اداسی دیمکله متعارفدر جزیرهٔ حمار بوجزیره‌نك دوری
اون میل‌در وجزیره غیر مسکونه‌در وبونده حمار وحشی توالد ایدوب حماردن غیری ذی روح
یوقدر وبوجزیره افواه خلق رومده اشك اداسی دیمکله مشهوردر جزیرهٔ امروز
بعد المیم راء مهمله واخری زاء معجمه ایله‌در بوجزیره‌نك دوری آلتمش میلدن زیاده‌در و
مسکوندر وخلقی نصارای رومدر وپشم غنمدن بر بیاض کبه نسج ایدرلر که بر یوزی ساده
وبر یوزی صچاقلی‌در امروز کبه‌سی دیمکله دیار رومده مشهوردر بعض ناس بو کبه‌دن پوشش
ولباس ایدوب اکتفا ایدرلر جزیرهٔ مرمرا میمین ورائین مهملتین ایله‌در بوجزیره
خلیج قسطنطینیه آغزندن اکیوز میله قریب مسافه‌ده‌در ودوری دخی اکیوز میله قریب
جزیرهٔ مسکونه وعامره‌در وخلقی اهل اسلام ونصارای رومدر وبوجزیره‌ده دخی مقطع رخام
واردر که مرمردر ومرمرا تسمیه‌سنه وجه بودر جزیرهٔ دیر بوجزیره‌نك طول وعرضی اوچر میله
قریبدر بحر قسطنطینیه شعابندن‌در وبوجزیره‌ده بر دیر واردر که آب انکله مغمور ومغابندر
کوریلمز الا هر سنه‌ده بر کونده کوریلور که اول کون حزیرانك یکرمی دردنجی کونیدر اول کونده
آب منکشف اولوب نصارا زیارته توجه ایدرلر وفاء نذور ایدوب وقت ظهوره ایرشدکده
مار بحر چکلوب بودیر منکشف اولوب اول وقت عصره دکین منکشف وظاهر قالور
وبعد العصر آب دریا قلیلاً قلیلاً بودیری احاطه‌یه شروع ایدوب وقت مغربه دکین بودیر
مغمور ومتواری اولوب سال آینده یوم مذکوره کلنجه بوحال اوزره قالور والله اعلم بحقیقته

منظرهٔ سابعه بطایح وبحیرات وبعضنده اولان حیوانات ذکرنده‌در

بحر ذخار معارف ونهر سیال لطایف اولان طبایع مجمع العوارف موقفلرینه مخفی دکلدرکه
بحیره وبطیحه‌نك معنالری من جهة اللغه نوع تغایر اوزره ایسه من جهة الاصطلاح واحددر وقدر
بحار کبیره‌دن دون وسائل وانهاره غیر متصل اولان میاه مجتمعه‌در وجه ارضده بوکونه میاه
مجتمعه‌نك اعدادنی شمار من جهة الکثرة عسیردر لکن بعض کتبده مسطور وبعض بلادده مشهور
اولنلر مذکور اولور **فتح بحیرات اراضی عرب** **بحیرهٔ کوری** تقویم البلداندرکه بو
بحیره خط استوا اوزرنده‌در بونك شمالیسندن نیل مصر چیقر وشرقیسندن نیل مقدشو
چیقر وغربیسندن نیل غانه چیقر وجهت شرقیه جنوبیه‌سی جبل مقسم دیرلر بر طاغ احاطه
ایدر وطاغك آلتندن نیل مقدشو چیقر کتاب رسم المعموره‌ده مذکوردرکه بحیرهٔ کوری
خط استوا اوزرنده بر بطیحهٔ مدوره‌در وقطری ایکی جزؤدر **بحیرهٔ سودان** تقویم البلداندرکه
بوبحیره قصر عبد الکریم ایله سلا بینده‌در بحیرهٔ کبیره‌در **بحیرهٔ تونس** تقویم البلداندرکه
بوبحیره‌نك آبی عذبدر میاه امطاردن مجتمعدر وبوبحیره‌نك اوزرینه مشرف بر طاغ واردر
وبوبحیره‌نك اوزرینه اصناف طیور اجتماع ایدر **بحیرهٔ فیوم** تقویم البلداندرکه بوبحیره
فیوم قربنده‌در نهر فیومك فضلاتی بوکا منصب اولور وبوندن چیقمز وبونده سمك وفیر اولندر
وطول جهت شرقدن جهت غربه بر کونلك یولدر **بحیره الکو** نخبة الدهرده مذکوردرکه بوبحیره اسکندریه

نیل

نیل مصردن جاری وحافر اسمی ایله مسمی اولان خلیج اوزرنده مقدار رمیهٔ سهم خلیجدن متعارفدر وطولی
بچق کونلك یولدر راقم الحروف سنه احدی والف ذی الحجه‌سنده خلیج اسکندریه‌دن مصره متوجه ایکن
عقبه صاحلری کجید محاذیسنه واردقده بر مقدار مکث ایدوب بوبحیره تماشا ایدوب کردا کردی
اوزره نمک سفید مثالنده کف آب مجتمع اولوب ظهور ایدر وآبی شوردر وساحلی سفیندن [illegible]
بحیرهٔ نستروه تقویم البلداندرکه بوبحیره‌نك آبی شوردر ومابین اسکندریه ایله رشید بیننده اولان شاه
راهك قربنده ساحل دریاده‌در ودریادن چیقر راقم الحروف سنه اثنی والف ربیع الاولنده رشیددن
اسکندریه‌یه عازم ایکن بوبحیره‌یه وسط لیلده اوغرایوب کمیله عبور واقع اولدی صعب المرور
موضعدر **بحیرهٔ دمیاط وتنیس** تقویم البلداندرکه ایکی بحیره‌در وبر برینه متصلدر والکسی دخی
بحر مالح کبیره متصلدر وبحیرهٔ تنیس شرقیه‌در وبحیرهٔ دمیاط غربیه‌در وبحیرهٔ دمیاطه بحر اشمون
منصب اولور که بحر اشمون جرجر ومنصوره قتنده متفرق اولان ایکی نیلدن نیل شرقیدر بحیرهٔ دمیاط
وتنیس متسعه‌در وزیادهٔ نیلده آبی عذب اولور ونقصان نیلده آبی شور اولور وقلیل العمق
اکثر یری مرادی ایله سیر اولنور وتنیس بحیره‌نك وسطنده‌در **بحیرهٔ جمهٔ سلیمان** آثار البلادده
بوبحیره مذکوردرکه اعمال طبریه‌دن شامدن حسیبه وبیسان بیننده‌در وطولی اون میل وعرضی
آلتی میلدر وبوبحیره‌نك غورلرنده خروج دجال علامتی واردر وبوبحیره‌نك وسطنده بر صخرهٔ
منقوره واردر که صخرهٔ اخری ایله مطبقه‌در ومسافهٔ بعیده‌دن ظاهر ونمایاندر بونواحی خلقی
زعم ایدرلر که بوصخره سلیمان علیه السلامك قبری اوله **بحیرهٔ زغر** تقویم البلداندرکه بوبحیره
منتنه‌در ونهر اردن که نهر شریعه‌در بوبحیره‌یه منصب اولور ونابود کیدر نهرك بر قطره‌سی بوبحیره‌دن
چیقمز بلکه میاه بحیره‌دن دخی بر قطره طشره چیقمز وبونده طیور وسماکدن بر حیوان اولمز
وبوبحیره من جهة الجنوب غورك انتهاسنده‌در ودوری ایکی کونلك یولدن اکثردر
بحیرهٔ طبریه تقویم البلداندرکه بوبحیره غورك اولنده‌درکه بحیره بانیاسدن بحیرهٔ طبریه‌یه منصب اولان
نهر شریعه اول غوره داخل اولور وغور بحیرهٔ طبریه‌نك کنارنده جانب غربی جنوبیسنده بر مدینه‌در
وصفد ایله بحور بیننده عیون تجار دیدکلری موضعه قریبدر وبوبحیره‌نك دوری ایکی
کونلك یولدر آثار البلادده مذکوردرکه بحیرهٔ طبریه بحیرهٔ منتنه دیرلر ودوره‌سی اوچ کونلك یولدر
واطراف واکنافی جبالدر وبوبحیره قابل انتفاع دکلدر وبونده حیوان متولد اولمز وبعض
سنه‌ده هیجان وخروش ایدوب حولنده اولان قرالرنی اهلاک ایدر حتی بر تقریب بوقرا
خالیه قالوب ممکن راغب حیات اولمیانلر ساکن اولور وبوبحیره‌یه دوشن شی
انتفاعدن قالور حتی ایچنه حطب دوشسه نار البته اکا کار ایتمز ابن الفقیه ذکر ایدی بوبحیره‌ده غریق
باتمز بلکه موت طاری اولنجه صو یوزنده قالور وبوبحیره‌دن شکل بطیخده بر حجر چیقر اکا حجر یهودی
دیرلر بونی فلاسفه ذکر ایدی واطبا بوحجری حصاة مثانه ایچون استعمال ایدرلر وبوحجر ایکی نوعدر
بری ذکر وبری انثی‌در وارککی مثانهٔ رجالده استعمال اولنور ودیشیسی مثانهٔ نسوانده استعمال اولنور
بحیرهٔ بانیاس تقویم البلداندرکه بوبحیره نواحی دمشقده شامدن بانیاس قتنده‌در واولکه

بحر یهود

اولان جبالده بو بحیره یه برقاچ انهار منصب اولور ونهر شریعه بو بحیره دن جنوب بحیرۀ طبریه یه منصب اولور
وبو بحیره ده غابه قصب وار در یعنی نیستاندر بحیرۀ بقاع تقویم البلداندندر که بو بحیره مستنقعات
ره ایهباشدر یعنی بر موضعدر بوکلمک ایله ار کلمش صودر وغربی بعلبکدن بر کونلک یولدر
بحیرۀ لد بو بحیره بیت المقدسه قریبدر وآبی سیاه و زهرناکدر انسان آنی لمس ایتمک و یا بر
عضوینه بونک آبی طوقنمق ممکن دکلدر که زهری تاثیر ایدوب مضرتی شایع اولور و بو بحیره نک
ساحلنده نکفی موتا بولنور درلر والعهدة علی القائل بحیرۀ دمشق تقویم البلداندندر که بو بحیره شماله
میله بسیر ایله غوطۀ دمشقدن در نهر بردا وغیرک فضله سی بو بحیره یه منصب اولور و بو بحیره ایام
شتاده متسع اولور که ناس انهاردن مستغنی اولور وایام صیفده ضیق اولور و بو بحیره ده
غابه قصب یعنی نیستان وار در و عددن جامی اماکن وار در بحیرۀ قدس تقویم البلداندندر که بو بحیره
حمص بحیره سیدر شمالدن جنوبه طولی اوچ منزله قریبدر و بو بحیره نهر ارنط اوزره مصنوعه در
و بو بحیره نک طرف شمالیسنده حجر ایله بر سد سدید مبنیدر که عمارت قدیمه در واسکندره نسبت اولنور
وسد مذکورک وسطی اوزره حجر اسود ایله ایکی برج مبنیدر وسدک جهت شرقیدن جهت غربیه طولی
بیک ایکیوز یکسکن بری ذراعدر و عرضی اون سکز بچق ذراعدر و بو سد بو ماء عظیمی بر حیثیتله
حبس وضبط ایتمشدر که اکر سد خراب ومنهدم اولسه آب سیلان وجریان ایدوب و بو بحیره
منعدم اولوب نهر اولور و بو بحیره ارض مستویه در وغربی حمصدن بر کونلک یولدن اکسک یرده در
و بو بحیره ده سمک غریب صید اولنور بحیرۀ بنزرت تقویم البلداندن وار در که بو بحیره ارض افریقیه ده
ایکی بحیره در بری مدینۀ بنزرتک جنوبیسندندر که بحیرۀ عذب وشیرین در و بری شرقیسنده در که
بحیرۀ شور و نمکیندر وانتی آی ایکیسی بربرینه منصب اولور و حلو مالحه و مالح حلوه اقمه داتیر
وعزیزدن مبلی قوی اولور وقت شتاده بحیرۀ شیرین اوزرنه سیول کثیر اولسه بحیرۀ شوره
جاری اولور و زمان صیفده بحیرۀ شیرینک مدی قلیل اولوب وآبی ناقص اولدقده بحیرۀ شور
ایام سیول ایریجه بحیرۀ شیرینه جاری اولور ادریسی قولی اوزره بحیرۀ شورک طولی آلتی میل و
عرضی سکز میلدر و بحیرۀ شیرینک طولی درت وعرضی درت میلدر نخبة الدهرده مذکوردر که
بحیرۀ بنزرت بلاد افریقیه ده در وآبی مالحدر وطولی آلتی میل وعرضی سکز میلدر و هر جانبندن
بر نهر لطیف حلو وار در آلتی ای بو نهر بو بحیره یه منصب اولور وآب نهر شور و مالح اولمز و بو بحیره ده
هر آی اسماکدن بر نوع سمک صید اولنور که نوع آخر بو نوعه خلط اولنمز بحیرۀ تونس تقویم
البلداندندر که بو بحیره بحر مالح کبیردن جنوب تونسه متصل اولور و بو بحیره یه بحر کبیردن
مراکب وسفن صغار داخل اولور و تونس قصبه سی بو بحیره نک ساحلی ایله بحر کبیرده اولان
آغزینک آراسی اون میلدر که بحر کبیر ایله تونس بیننده اولان مسافه بو قدر در و بو بحیره نک
دوری یکرمی درت میله قریبدر و جزیره وجه بو بحیره ده در و بو بحیره نک تونسه متصل اولان ساحلی
مجمع اقذار در بحیرۀ افامیه تقویم البلداندندر که بو بحیره بر نیچه بطایحدر نیستان وغاب قصب اراسنده
عدد وحصری متعذر در و بو بطایحک اعظمی ایکی بحیره در بری جنوبیه و بری شمالیه در وایکیسینک دخی آبی

نهر ارنطدندر جهت جنوبدن بو بطایحه منصب اولور صکره بو بطایحک نهایت شمالیه سنده نهر ارنط
بو بطایحدن چیقر و بو ایکی بحیره دن بحیرۀ جنوبیه بحیرۀ افامیه در واتساعی تقریبا بنصف فرسخدر و
قعری قریبدر انجق قامت انسان تقصیر مقداردر وارضی وحل ولائی در انسان ایاغی اوزره دورمق
ممکن دکلدر و بو بحیرۀ جنوبیه یی قصب وصفصاف هر جانبندن احاطه ایتمشدر و بطنده قصب
وبردیدن بیشه زارلر وار در بونلردن اوتوری بو بطایحک جمله سنی نظر احاطه ایده مز زیرا بحیره ده
اولان اجم قصب وبردی و نباتات بعضن کورلکه مانعدر و بو بطایح افامیه ده و بطایح مذکوره نک
سایرنده اوردک وقاز و بونلرک امثالی انواع طیور بحد وموفور در وایام ربیعده بو بحیرۀ
افامیه نیلوفر اصفر اولمقدر ... که اوراقی وشکوفه سی ایله روی آبی سرا پا اورتر و بعض مراکب و
زوارق بو نیلوفر آراسنده محالور و بحیرۀ ثانیه شمالیه ایله بحیرۀ افامیه بیننده غاب قصب
وار در و بو نیستاندن بر قاق یعنی معبر وکذرکاه وار در که مراکب و زوارق بحیرۀ جنوبیه افامیه دن
بحیرۀ شمالیه یه چیقر و بو بحیرۀ شمالیه حصن برزیه ناحیه سنه ندر و بحیرۀ نصاری دیمکله
معروفدر زیرا بو بحیرۀ شمالیه ده سمک صیادلری نصارادر و بو بحیرۀ شمالیه نک طرف
شمالنده بو صیادلرک بیوتی وار در و بو بحیرۀ شمالیه هر سنه درت کره بحیرۀ افامیه جنوبیه
مقدارنده اولور و وسطی منکشوفدر وطرف جنوبی وشمالیسنده نیلوفر بتر و طیور سابق الذکرک
انواعی بو بحیره ده دخی وار در وانکلیس ایله معروف بر سمک دخی صید اولنور حیوة الحیوانده
مذکوردر که انکلیس حیه یه مشابه بر سمکدر که اکا مارماهی تسمیه اولنور انهر ترکیده یلان بالغی
دیدکلری بالقدر بحیرۀ انطاکیه تقویم البلداندندر که بو بحیره انطاکیه و بغراس وحارم بیننده
ارض مستویه ده در و بو ارض عمق ایله معروفدر و حلب ناحیه سندندر و حلبدن جهت غربده
ایکی کونلک یولده در و بو بحیره یه اوچ نهر منصب اولور که شمالدن کلور و بو اوچ نهرک شرقیسی اولان
نهر عفرین دیرلر و غربیسی اولان که دربساک آلتندن جاریدر نهر سود دیرلر و بریسی دخی
بو ایکی نهرک آراسندن جاریدر که بوکا نهر یغرا دیرلر و یغرا بو نهرک اوزرنده بر قریه اسمیدر که
خلقی نصارادر و بو اوچ نهر مجتمع اولوب نهر واحد اولدقدن صکره بو بحیره نک طرف شمالیسندن
ایچنه داخل اولوب طرف جنوبیسندن کیرو نهر واحد چیقر و جسر حدید آلتندن و بر میله قریب
انطاکیه آلتندن نهر ارنطه متصل اولور و بو بحیرۀ انطاکیه نک طرف شمالیسنده در
عرضی انطاکیه عرضندن اکثردر وطولی انطاکیه طولنه قریبدر و بو بحیره نک دوری بر کونلک یوله
قریبدر واطرافنی قصب وغاب احاطه ایتمشدر و بحیرۀ افامیه ده وصف اولنان طیور وسمکه
قریب بو بحیره ده دخی موجوددر بحیرۀ ارجیش تقویم البلداندندر که بر کونلک یولدن اکسک مسافه ده
شرقی اخلاط اوزره در و بحیرۀ کبیره و مالحه در و وسطی عمیقدر و دوری درت کونلک یولدن
زیاده در واخلاط وارجیش بونک اطرافنده در و طریخ اسمی ایله معروف سمک بو بحیره ده
صید اولنور که اطراف ونواحیه منتشر اولور و ریح ایله هیجان عظیم ایدوب کبیر الموج اولور که
تموج ایتدکده روایح اخلاطه واطرافنده اولان مدنه غبره واصل اولور حتی تموجنی بلورلار

و بو بطایح افامیه دن شمالده میل اوجانبنده در و افامیه یه قریبدر وطول و عرضی امامک طول و عرضنه قریبدر و بو بحیره صح

وبو بحیره‌نك اکثر جوانبندن ایچنه داخل اولان انهار چوقدر بزرك ایله بو بحیره پر اولور وبو بحیره‌ده
قانش اولمز. بحیرهٔ ارمینه کتاب العجایب صاحبی حکایت ایدرکه بو بحیره‌ده آلتی آی طیور وسمك صید
اولنور صکره قوریوب ایچنده قوطیر وسمکدن برنسنه قالمز دیو بیل بو حال اوزره قالور وسنهٔ
ثانیه‌ده بو بحیره‌یه آب عود ایدوب آلتی آیه دك کیر وطیر وسمك موجوددر آلتی آیدن صکره کیرو
قوریوب جمله‌سی منقطع اولور وبو بحیره‌نك مر الزمان دأبی بودر. بحیرهٔ شلا تقویم البلدانده مذکوردرکه
بو بحیره ارمینه بحیره‌سیدر وغربی مراغه ایله شرقی سلماسك اکیسی بیننده‌در وامتدادی جنوبدن
الجرافله غربدن شرقه یوز اوتوز میله قریبدر وعرضی بونك نصفیدر وبو بحیره‌نك وسطنده بر جزیره
واردر بو جزیره‌ده بر جبل منقطع اوزره تلا تسمیه اولنور برقلعه واردر وبو قلعه‌نك متانتی سببیله
هلاکو اموالنی بو قلعه‌ده وضع ایتمشیدکه کندو دخی بونده مدفوندر وبو جزیره‌ده زرع وآب یوقدر
جزیرهٔ صغیره‌در واوزرنده قلعهٔ مذکوره بنا اولنان جبل بو جزیره‌دن مرتفعدر وبو بحیره‌نك
دوری برنجه کونلك یولدر بعضلر آلتی کونلك یولدر دیر بعضلر اقل وبعضلر اکثر دردیر. بحیرهٔ اخلاط
بو بحیره‌ده هر سنه سمك وضفدع وسرطان مقوله‌سندن برنسنه ظاهر اولمز وایکی آی بو مجموعی
ظاهر اولور ودائم الدهر بو دأب اوزره‌در. فتح بطایح العراق کتاب رسم المعموردن نقلا تقویم
البلدانده مذکوردرکه بطایح بصره بو بطایحدندرکه بطایح واسط دخی بطایح عراقدندرکه واسط ایله
بصره بیننده اول زمان اسلامده فرس قتال مسلمینه اشتغال ایتدکلری ایامده حادث اولمشدر
وبطایح عراقك قاعده‌سی یعنی بطیحهٔ عظیمه‌سی بطیحهٔ جامعدر وبو بطایح واسط وکوفه آلتنده دجله‌دن
خارج انهاردن اولور بطایحدرکه ماء فرات فضلاتندن اولور واما بطایح واسط میاه دجله‌دندر
وبطیحهٔ عظمی سنه بر بوغازده دجله داخل اولور اندن صکره دجله بر بوغازده بو بطیحهٔ عظمادن جنوب
بطیحهٔ ثانیه‌یه دوکلور وکذلك بر بوغازده دخی دجله بطیحهٔ ثانیه‌دن جنوب بطیحهٔ ثالثه‌یه دوکلور
وکذلك بر بوغازده دخی دجله بطیحهٔ ثالثه‌دن جنوب بطیحهٔ رابعه‌یه داخل اولور کمو بو درت
بحیره‌نك آرالرنی قصب ونیستان فصل ایدر وبطیحه وبحیره‌یه اول دیار خلقی بطور تسمیه ایدرلر
صکره بطایح مذکوره منتهی اولدوغی یرده نهر دجله چقر کیدر وبطایحدن خروج ایتدکدن صکره نهر
دجله‌یه عوراء تسمیه اولنور واندن صکره دجله‌دن انهار بصره متفرع اولور. فتح بحیرات فارس
وبعض ولایات. بحیرهٔ فم الابواب آثار البلادده وارددر بو بحیره عراق عجمدن
اصفهان ایله خوزستان بیننده واقعدر مدینهٔ ایدجدن دروایی در آنده دوران ایدر وایچنه
حیوان دوشسه تمیز بلکه اوزرنده دوران ایدوب غرق وهلاك اولنجه طوردر بحیره بو حیوانی
کنارینه قذف والقا ایدر. بحیرهٔ بختکان نزهة القلوبده مذکوردرکه فارس ایران زمیننده‌در
وولایات حریرزاده وحدود نیریز بو بحیره‌نك ساحلنده‌در وصاحب کرمان حدینه ایرشور
وآبی مالح وشوردر ونهر کر بو بحیره‌یه منصب اولور بو بحیره‌نك طولی اون ایکی فرسخ وعرضی
میل فرسخدر ودوری تقریبا اوتوز بش فرسخ اولور. بحیرهٔ دشت ارژن بو دخی فارس ایران زمیننده‌در
وآبی عذب وشیرین‌در وایام بهارده آبی بسیار وفصل تابستانده قلیل اولور ودشت ارژن

ایدکلری

ایدکلری سماکك اکثری بو بحیره‌دندر دوری اوچ فرسخدر وصور الاقالیمده دوری اوتوز فرسخدر
دیو مسطوردر. بحیرهٔ جوره حیره بو دخی فارس ایران زمیننده‌در وبحیرهٔ صغیره‌در دوری ایکی فرسخدر
وبونده دخی صید ماهی مشاهده‌در. بحیرهٔ بابلویه بو دخی فارس زمیننده در شیراز ایله سروستان
میاننده‌در وشیرازك سیلاب بهاریسی بو بحیره‌یه وارر اولور دوری اون ایکی فرسخدر. بحیرهٔ ترجوند
بو دخی فارس ایران زمیننده بر بحیرهٔ صغیره‌در وبو بحیره‌دن بر نهر کلور بر وادی ناجی ایله معروفدر
بحیرهٔ ماسهلویه بو دخی فارس ایران زمیننده اصطخر حدودنده‌در طولی یدی وعرضی بر فرسخدر و
بونده دخی عینکار عجم دونیدر. بحیرهٔ مرغزار سندان بو دخی فارس ایران زمیننده‌در ایام بهار
وهنگام طغیان میاه وانهارده بحیره اولور وفصل صیف وتابستانده آبی زایل وارضی خشك
قالور دوری بر فرسخدر. بحیرهٔ نحت بو بحیره ولایت آذربایجانده‌در بوکا دریای شور دیرلر بلاد ارمنیه
واشنویه ودهخوارقان ومراغه وسلماس بونك ساحلنده‌در واوتوز تا سنده بر جزیره‌لر وارددر
وبو جزیره‌ده بر جبل واردرکه مدفن پادشاهان مغولدر وجغتو وتغتو نهرلری دخی بو
بحیره‌یه دوکلور دوری قرق درت فرسخدر. بحیرهٔ کوکجه دکیز بو دخی ولایات آذربایجانده
وحدود ارمنده‌در آبی غایت شیرین وخوشدرکه اهالی ساحلی اندن ایچرلر ودوری
یکرمی بش فرسخدر. بحیرهٔ چشمهٔ سبز ولایت خراسانده طوس حدودنده‌در دوری بر فرسخدر
وبحیره‌دن نیشابور وطوس نهرلری چقرکه ایکی عظیم نهردر بر میدن زیاده آسیاب
دوران ایدر وبو بحیره‌نك بر طرفندن بر طرفنه هیچ ملاح مروره قادر دکل ومکه قعرینه ایرشمشدر
بحیرهٔ چشمهٔ سرخ بو بحیره اسکوان حدودنده‌در وسعتی رمیهٔ سهمدن زیاده‌در عجایب
المخلوقاتده مذکوردرکه برثمه بو بحیره‌نك قعرینی بلمك دیلیوب غواصلر کوندردی بیك ذراعه قریب
کیتدك قعرینه ایرشمدك دیو غواصلر اظهار عجز ایتدیلر. بحیرهٔ بحکاندن بوراده کلنجه نزهة القلوبدن
منقولدرکه اسامیسی مضبوط دکلدر ومستنسخ منهما اولان نسخهٔ نزهة القلوبده بو اسامی نه
رسم اوزره بولندی ایسه من غیر تغییر کتب اولندی. بحیرهٔ زره تقدیم زاء معجمه وصکره رای مهمله
وآخری هایه‌درکه مشترکده بویله مضبوطدر بو بحیره بلاد سجستانده وحدود سیستانده‌در
طولی اوتوز بش فرسخ وعرضی آلتی فرسخدر ونهر هندمند وآب فره بو بحیره‌یه دوکلور ابن
حوقل قولی اوزره بو بحیره‌نك آبی کندویه داخل اولان نهرلرك آبی مقدارنجه متسع اولوب
زیاده اولور ونهرلرك آبی آز اولسه بو بحیره دخی ناقص اولور وآبی عذب وشیریندر وسماکی کثیردر
مغازهٔ سجستان محاذیسی اولاندن ماعدا وجوانبی قرادر وبو بحیره‌نك احوالی تقویم البلدان ایله
نزهة القلوبدن مخلوط ومنقولدر. بحیرهٔ هند تحفة الغرایب صاحبی ذکر ایتدیکه بو بحیره‌نك کرداکردی
اون فرسخدر وآبی کندو ایچنده بر عیندن چقر هیچ بر جانبدن بو بحیره‌یه آب کلوب کیرمز
ودائما آبنه نقصان کلمز وبو بحیره‌ده بر مخلوق واردرکه کیجه ایله بحیره‌دن طشره چقرلر وبو مخلوقك
نصف اعلاسی انسان کبیدر وخوب وخوش صورتدر ونصف اسفلی جانور وحشی انداعی
کبیدر واول دیارك خلقی شب مهتابده ایراقدن اوتوروب بونلری تماشا ایدرلر وبونلر

وبونلر اوقدر تماشا ایدردن کیران اوطرلر وقریب واروبجق بونلره قصد ایدردن
قچرلر وطعام ومیوه کتوروب کنار بحیره ده قورلر وطشره چیقدقده طعام ومیوه‌یی اکل ایدرلر و
بعده کلری بقیه‌یی طشره ده آتیقویوب کیدرلر وبونلرک تماشاسنه خلق نیقدر زیاده کلسه انلر
دخی بحیره‌دن چیقدن اولدقلری زیاده طشره چیقرلر وبومخلوقدن آب ایچنده موت ایدوب هلاک
اولانی کیجه ایله طشره چیقروب لب بحیره ده قورلر واونلرنک نوحه وکریه ایدرلر آندن صکره
عورتی موضعنی یکل ولای ایله ستر وپنهان ایدوب کیدرلر واول دیار خلقی کلوب اول مرده‌یی آلوب
دفن ایدرلر واکر اول مرده لب بحیره ده بجه سال قالوب دفن اولنمسه بونلر اولدقلری زمان بحیره‌دن
طشره چیقرلر واول مرده دفن اولنمدقجه معتاد اولدقلری آیدن طشره چیقرلر وهیچ بر دیارده بونلردن غیری
یرده مردم آبی واراولدیغی کمسه خبر ویرمشدر **بحیرهٔ خوارزم** نزهة القلوبده درکه بوبحیره‌نک دوری
یوز فرسخدن زیاده در ونهر جیحون ونهر شاش ونهر سیحون ورود فرغانه وغیری بوبحیره‌یه
ریزان اولور بوقدر آب شیرین بوکه داخل ایکن آبی شوردر وبوبحیره‌دن بحر خزره یوز فرسخ قریب
مسافه در وعوام دیرلرکه بوبحیره زمین‌ده یعنی ارضک اسفلنده بحر خزره متصلدر اما
قول معتبر دکلدر کتاب نزهة المشتاقدن نقلله صاحب تحفة الدهر ذکر ایدرکه بحیرهٔ خوارزمده
صورت انسانده بر حیوان واردر کاهی ظاهر اولوب اوچ یاخود درت کلمه تکلم ایدرکه
فهم اولنمز بعضی صوبه طالار واول نواحی خلقنک قتنده بوحیوانک ظهوری حینده ظهورنده موت
ملوکه دالدر والله اعلم **بحیرهٔ بجنیر** بلاد خراساندن ناحیهٔ بجنیرده بر قریه در وانجه هرنه طالدرسه‌لر
فی الحال ذایب اولور طالدقلری کرک حدید کرک ذهب وکرک نحاس کرک خشب اولسون
ادیوب آب اولور ومصرده اولان بحیرهٔ نطرون دخی بویله در ایچنه عظام واحجار واخشابدن
هرنه القا اولنسه نطرون اولور **بحیرهٔ نولاج** بر بحیرهٔ صغیره در بوینی بر صخر صلد وسنک یکپاره
احاطه ایتمشدر وبوبحیره‌یه طشره‌دن برآب داخل اولمز وکندو آبی دخی طشره چیقمز وآبی ایچلمز
ونه بوبحیره‌ده سباحت وشناورلک ایدن مز جرأت ایدنلر غرق اولور وبوبحیره‌یه خشب
القا اولنسه سنک کبی باتوب ناپدید اولور ونولاج بر جبل شامخدرکه بوبحیره بونک دوره‌سنده در
وبو دلالت ایدرکه بوبحیره‌نک قراری یعنی اولمیوب برحال اولورده در **بحیرهٔ ضلعین** بوبحیره‌نک
طولی اون میل وعرض الاعرضی درت میله قریبدر تحفة الدهرده مذکوردرکه بوبحیره ضلعی طی بیننده
بر بحیرهٔ مالحه در وآبی شوردر وضلعین ایکی جبلدرکه بوبحیره ایکیسی بیننده در دیرلرکه ضلع جنوبیده جن
غولدن غیری کمسه ساکن اولمز وداتی صورت نلجده در وهرنلجه کوسفند ایچلکنده درقابلیر کوبردر
وبعض بوضلعین آراسندن کمسه مرور ایتسه بر صدا ایشیدردیرکه بو ارضن حمی ایتنش دکلدر بوکه داخل
اعلمه که هلاک اولورسن

فتح بحیرات روم

بحیرهٔ ازنیق بوبحیره‌نک دوری اللی
میله قریبدر بحیرهٔ کبیره در وآبی عذب وشیریندر راقم الحروف سنه ثلث وتسعین وتسعمایه ده
بورسه‌یه متوجه ایکن ازنیقه اوغرایوب بوبحیره‌یی تماشا ایتمک وآبندن ایچمک واقع اولدی
ازنیق بوبحیره ساحلنده بر مدینه‌یی قرینه در سماک متنوعه صید اولنور خصوصا لیه دیمکله معروف بالیغی

صید اولنور

صید اولنورکه نصف شبر مقداردر وصیدی اولقدر وفرت اوزره درکه بوسمکی قدید ایدوب بورسه
واستانبول مثال‌لی پای تخت ایکی بلدهٔ عظیمه استیفا ایتدکندن غیری اطراف ونواحی دیارینی خلقی متمتع اولورلر
بحیرهٔ سبانجه بوبحیره‌نک دوری اون بش میلدن زیاده وطولانیدر وبحر رومدن ازنکمیده طوغرو
ممتد اولان دلک منتهاسی ایله بوبحیره‌نک آراسی ایکی کوننک یولدن زیاده درکه بودل بوبحیره‌نک
غربیسیدر وبوبحیره‌نک جهت شرقیه‌سنده بحر اسوده ریزان اولان نهر سقریه ایله بو
بحیره‌نک بینی اوچ کوننک یولدن زیاده مسافه در وبونهرک جوانبی آغچ دکیزی دیمکله معروف
جبل دورودراز وغیضه وبیشه زار درکه اشجار کوهیسی قطع ایچون خلق عالم اجتماع ایتسه
انقطاع ارزمانه دک اتمامی میسر دکلدر پادشاه صافی نهاد مرحوم سلطان مراد ثالث طاب ثراه
عهدنده قسطنطینیه‌نک هیزم وهیمه‌سی وفرت اوزره واریکان اولمق رأیله نهر سقریه‌یی
بحیرهٔ صبانجه‌یه اجرا ایدوب وبحیرهٔ صبانجه ایله ازنکمید دلینک آراسنی کسوب بوبحیره‌یی
بحر کبیر رومه القا ایتمک القا اولندی لکن کنج قاردن وعمر نوح وصبر ایوب ایله حصولی
عقلا ملاحظه ایدوب فراغ اولی کورلدی وسبانجه قربنده بوبحیره‌نک ساحلی شرقی جنوبیسی
طاغ اولمغین ارض الرومدن استانبوله واصل اولان شارع عام بوبحیره‌نک ایچنه
داخل اولوب نصف میلدن زیاده ممتد اولور وسبانجه بوبحیره‌نک ساحلنده بیننده
بر قصبهٔ عامره در راقم الحروف سنه ثلث وتسعین وتسعمایه اواخرنده مدینهٔ قسطمونیدن
دار السلطنة العلیه قسطنطینیه‌یه متوجه ایکن بوبحیره ایچندن کذار ایتمک واقع اولدی مقرار اولان
یرلرنده آب کاهی رکابی تجاوز ایدر **بحیرهٔ جبل برکی** بوبحیره بلاد مغنیسا وتیره وبرکی و
الحصار ومرما خلقنک سردسیری یعنی یایلاقی اولان جبل برکینک معموره سندن اوچ
میل بریده ایکی تل آشوری موضعده درکه بوجبل نور طاغ دیمکله معروف اولن جبلدر وبو
بحیره‌نک دوری اون میلدن زیاده در واول دیار خلقنک افواهنده بوبحیره کلجک
دیمکله شهرت بولمشدر وبوبحیره‌ده بعض سمک بولنور اما قابل صید واکل دکلدر راقم
الحروف سنه اربع وتسعین وتسعمایه ده بوبحیره‌یی کورمک واقع اولمشدر

فتح بحیرات روم ایلی

بحیرهٔ چکمجهٔ صغیر بوبحیره ساحل بحر رومده در استانبولدن اون میل مفارق جهت
بحر کبیر روم ایله بوبحیره بینی رمیهٔ سهم مقداریدر وبوبحیره طولانیدر دوری بش میلدن زیاده در
وآخرشته وهیجان بهارده هیجان ایدن سیلابلردن بوبحیره‌نک آبی زیاده اولوب بحر
کبیر رومه جاری اولور صورتده بر جدول باریک ممتد ودریایه ملاصق اولور وبوبحیره‌نک
آبی شوردر واستانبولدن روم ایلینک جمله جوانبنه کیدن شارع عامک ممریدر
واوستنده بر پل دورودراز مبنی وممتددر وبوبحیره‌ده بعض سماک جمله‌دن ماهی
صید اولنور وچکمجهٔ صغیر بوبحیره‌نک ساحلنده بر قصبه‌در **بحیرهٔ چکمجهٔ کبیر** بوبحیره دخی ساحل
بحر رومده در چکمجهٔ صغیر ایله بونلرک بینی اون میله قریبدر وبوبحیره بحر کبیر رومدن چکمش طولانی

بر بحیره‌در که دوری اون میله قریبدر و بونک دخی آبی مالحدر و بو دخی استانبولدن روم ایلینک
جمله جوانبنه کیدن شاه راه عظیمک ممریدر بونک اوستنده دخی طولی بر میله قریب و
احجار ایله مبنی متین و محکم اقواس متعدده اوزره بر جسر طویل ممتددر و بو بحیره‌ده دخی سماک
نفیسه صید اولنور و چلیجه کبیر بو بحیره ساحلنده بر قصبه‌در **بحیرۀ بشک** فتح باء موحده
و کسر شین معجمه و اخری کاف ایله‌در بو بحیره مدینۀ سلانیکدن ایکی کونلک یول مفارقی
جهت جنوبیه غربیه‌سنده‌در طولی اون میلدر و عرضی اوچ میلدن زیاده‌در و طولا بیندر
و جهت جنوبیه‌سی طولانی بر جبل کبیردر و جهت شمالیه‌سی بر مقدار ارض مستویه بعده جبال
سدره قبیسی ادا ایلیدر و بو بحیره‌یه بعض انهار صغیره منصب اولور و نهر لونزیک بازارکاه
جدید قربنده بر بحیره‌یه داخل اولور و بازارکاه جدید بو بحیره ساحلنده بر قریه‌در صلوة جمعه
اقامت اولنور جامعی واردر و جمعه کونلری اول نواحی خلقی گلوب بو جامع قربنده بنا اولنان
بازارده معاملات کثیره ایدرلر و بو قریه سلاطین عثمانیه‌دن پادشاه عالی نژاد مرحوم
سلطان مراد ثالثک اوایل عهدنده دستور اعظم ایکن کندو دیوانخانه‌سنده بر دیوانه یدنده
مقتول و شهید اولان مرحوم محمد پاشا اوقافندندر و بو جامع و اطرافنده اولان عمارات
انک آثار خیراتندندر رحمه الله و بو بحیره‌نک بر نهر کبی بحیره‌دن جنوب رندینه بوغازی
دیمکله معروف ایکی جبل شاهق آراسندن جریان ایدوب بچق کونلک یوله قریب
مسافه کتدکدن صکره بحر کبیره منصب اولور و بو بحیره‌دن مخرج آب اولان موضع طولا غضنا
ایکی میله قریب نیستانلردر و بو نیستانلک ایچنده طولی بر ذراعدن زیاده مدور الحجم سمین و
لذیذ مارماهیلر صید اولنور که بحیرات سائره‌ده عدیل معدوددر و بو بحیره‌دن سماکک انواعی
صید اولنور طرنا بالغی ایله معروف طولی بر ذراعه قریب عریض الحجم بر ماهی فصل بهارده بو بحیره‌نک
جمله جوانبنده کثرتله سرزده اولور و بو نواحی خلقی ضابط بحیره‌دن استیذان ایله صید بالق تحصیل
ایدوب حتی نصارای قرا بو ماهیدن قدید دخی ایدرلر بونک لحمی ثقیل و بی لذتدر و طولی بر شبر
و لیار بالغی دیمکله معروف بر ماهی دخی غالبا ایام خمسین و اربعینده و سائر ایامده
اولقدر وفرت ایله سرزده اولور که تجارلری اوچ درت کونلک مسافات بعیده
و بلاد عظیمه‌یه تعامل ایچون نقل و نشر ایدرلر بونک لحمی نوع مزه‌دن خالی دکلدر و بحر رومک
اکثر مواضعنده صید اولنان کفال بالغی دیمک ایله معروف ماهی بو بحیره‌ده دخی صید اولنور
لکن بو بحیره کفالنک لذتی دریای بزرک کفالی لذتندن اکثردر و بونلردن غیری چند
خرد و بزرک یکرمی نوعه قریب سماک صید اولنور و بو بحیره‌نک آبی لذیذ و شیریندر و بو
بحیره‌نک عمق کثیری یوز ذراعدن زیاده‌در و بشک بو بحیره ساحلنده بر قریۀ کبیره‌در
خلقی اهل اسلام و نصارای رومدر و صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی واردر و اهل اسلامی
جمیعا پیادکان عساکر سلاطین عثمانیه‌دندر و اکثرینک مولد و منشائی بو قریه‌در
بعضیسی نظیف و شدت و لطوبت اوزره‌در و بو بحیره ساحلنده سابق الذکر رندینه بوغازی

طرفنده

طرفنده قوتبولی [?] اسمی ایله مسماة بر قریه دخی واردر بونک دخی خلقی قریۀ بشک خلقی کبی ایکی قسمدر لکن بونک نصاراسی
زیاده‌در و بو ایکی قریه‌نک نصاراسی بو بحیره‌ده منقش و معین ماهی صیادلریدر و بو بحیره و بو ایکی قریه
خواص سلاطین عثمانیه‌دندر امین و ضابطی واردر لکن سابق الذکر پیادکانک تعدی و اطاله‌لرندن
اسلوب قدیم اوزره ضبطدن قالوبدر راقم الحروف سنه اربع و تسعین و تسعمائه‌دن برو
بحیره‌یی تماشا ایتمک و انواع سماکیدن تنعم ایتمک بالدفعات واقع اولمشدر **بحیرۀ ایواسیل**
فتح الف بعده سکون یاء مثناة تحتیه و فتح واو بعده الف ساکنه و کسر سین مهمله و اخری
لام ایله‌در بو بحیره مدینۀ سلانیکدن بر کونلک یول مفارق جهت جنوبیه غربیه‌سنده‌در
و بحیرۀ بشک ایله سلانیک آراسنده واقع اولمشدر و بحیرۀ بشک ایله بو بحیره‌نک بینی بچق
کونلک یوله قریب مسافه‌در بو بحیره بر مقدار طوله مایل مدوردر و دوری تخمینا اون میلدر بو بحیره‌ده
دخی بعض سماک صید اولنور و قره سازان اسمی ایله مسمی بر ماهی غالبا ایام خمسین و اربعینده و
سایر اوقاتده بی نهایه سرزده اولور تجاری مدینۀ سلانیکه و سایر بلاده نقل و نشر ایدرلر
لحمی ثقیل اما نوع مزه‌دن خالی دکلدر و طرنا بالغی دیمک ایله معروف ماهی مذکور بو بحیره‌ده دخی صید
اولنور و بونک دخی آبی حلو و شیریندر و بو بحیره‌نک عمق کثیری سکسن ذراعدن زیاده‌در و بو
بحیره‌نک آبی مقدار جدول جنوب بحیرۀ بشکه جاری اولور و ایواسیل بو بحیره ساحلنده بر قریه‌در
اکثر خلقی نصارای روم و معین و منقش سمک صیادلریدر و بو قریه خلقنک اهل اسلامی قلیلدر و
بو بحیره و بو قریه خواص سلاطین عثمانیه‌دندر امین و ضابطی واردر راقم الحروف سنه اربع و تسعین و
تسعمائه‌دن برو تماشا ایتمک و اسماکیدن تنعم ایتمک بالدفعات واقع اولمشدر **بحیرۀ لازه**
فتح لام و سکون الف و فتح زاء معجمه و اخری ها ایله‌در بو بحیره شرقی سیروز و غربی
سدره قبیسی ده و ایکیسی آراسنده‌در و بونک برینه کیدن شارع عام اوزرنده‌در و سلانیک
و سیروز اراضیلرندن مرتفع سطوح جبال مستویه‌ده واقعدر و مدوردر دوری بر میله قریبدر
زیاده عمقی ایکی قامت انسان مقداریدر و ارضی کل و لایدر انسان ایاغی اوزره اکثر مواضعنده
وقوف عسیردر و آبی منتن و غیر مشروبدر و سماک مقوله‌سندن برشی بو بحیره‌ده موجود
دکلدر ایام شتاده بو بحیره‌نک ایچنه طیورلردن بط وحشی و بعض مرغ آبی وفرت ایله
اجتماع ایدرلر و ساحلنه چقن طیورلری تفنک انداز صیادلر تفنک ایله صید ایدرلر و لازه بو بحیره‌نک
ساحلنده بر قریه‌در خلقی نصارای روم و ترک و بلغاردر راقم الحروف سنه اربع
و تسعین و تسعمائه‌دن برو بو بحیره‌یی تماشا ایتمک واقع اولمشدر **بحیرۀ واردار** فتح واو و سکون
الف و را مهمله و فتح دال مهمله و سکون الف و اخری را مهمله ایله‌در بو بحیره مدینۀ یکیجه
وارداک شرقی و شمالیسنده‌در دوری چکر میله قریبدر و اطرافی جمیعا نیستانلردر و بعض
زمان بو یکیجه حاصل آبی چکلوب بو بحیره یابس قالور راقم الحروف سنه اربع و تسعین و تسعمائه‌ده
یکیجه واردازه نزول ایتدکده بو بحیره‌یی بو سبیل مسافه‌دن تماشا ایتدم ایچی چکلمش و یابس قالمشدی
لکن نیستانی ثابت و تازه ترازی و یکیجه وارداری بعض خلقی دیرلرکه بو بحیره بعض سال ای [?]

فالدقدن صکره صوبی کیرو عود ایدر والعهدة علی القائل **بحیرهٔ طقان** بوز ضم طاء مهمله وسکون قاف وفتح سین مهمله وسکون الف ونون وضم باء موحده وسکون واو واخری زاء معجمه ایله در بو بحیره شرقی مدینه ٔ سیروزده در وطولانی در دوری اون میلدن زیاده در بو بحیره ده بعض سماک صید اولنور ابن بالغی ایله مسمی بر بالغی صید اولنور لحمی طری ولذیذ لکن تعقیلدر وطقسان بوز بو بحیره نک ساحلنده بر قریه در خلقی نصارای روم وسرفدر ومعین ومعتق بالغی صیادلریدر وبو بحیره ده قریه سلاطین عثمانیه وزراسندن وزیر اعظم اولنلرک خواصندندر راقم الحروف بو بحیره یی سنه اربع وتسعین وتسعمائه دن برو برنجه دفعه تماشا ایتمک وبعض سماکندن تنعم ایتمک واقع اولمشدر **بحیرهٔ یاینجلر** فتح یاء مثناه تحتیه وسکون الف ویاء مثناه تحتیه وکسر جیم ویاء مثناه تحتیه وفتح لام واخری راء مهمله در بو بحیره غربی شمالی مدینه ٔ سلانیکدن بر کونلک یول مسافه ده در دوری اوچ میله قریبدر وآبی شوره در ایچنده سماک وطیوردن ذی روح یوقدر وایام صیفده کرداکردی نصف رمیه سهمه قریب کف آب مثال نمک سفید اولوب آبی متحجر اولور واول نواحینک خلقی بو نمکدن بغیر بیع وشرا انتفاع ایدرلر راقم الحروف سنه ثلث والفده قرطوه دن سلانیکه عازم ایکن بو بحیره یی تماشا ایتمک واقع اولدی واول نواحی خلقنک سال خورده شیوخندن مسموعمدر که بو بحیره نک ملحندن خزینه ٔ سلاطین عثمانیه یه هر سنه دخل کثیر تحصیل ایچون بو نمک ملحنی بعض ناس هر سنه ده مقدار معین مالله التزام ایدیلر سنه ٔ التزامده بو بحیره نک آبی خالی قالوب تحجر وملحیتی زایل اولدی بعده رأی التزامدن فارغ اولدقلرنده سنه ٔ آتیه سنده تحجر وملحیتی ینه عود ایدی والعهدة علی الراوی راقم الحروف تماشا ایتدکمده ملحی متحجر اولمش وخلق نواحی انتفاع ایدوب دوابه تحمیل ایله نقل ایدرلردی و یاینجلر بو بحیره نک سلانیکدن جانبنه منتهاسنده بحیره دن برنجی میل مفارق مسافه ده بر قریه در خلقی اهل اسلام ونصارای رومدر واهل اسلامی کمانکردر و یاینجلر تسمیه سنک وجهی بودر **بحیرهٔ خارجان** فتح خاء معجمه وسکون الف وراء مهمله وفتح جیم وسکون الف وآخری نون ایله در بو بحیره غربی شمالی عورتحصاریدن نصف کونلک یول مسافه ده در مدورالشکلدر دوری اون میله قریبدر وبعض بالحک هبوبی وقتنده هیجان ایدوب عظیم الموج اولور وآبی فی الجمله شوردر ضرورتده شربی ممکن وایچنده بعض سماک بولنور لکن قلیل النفع والمقله صیادی دخی قلیلدر راقم الحروف سنه اثنی والفده سلانیکدن قرطوه یه عازم ایکن بو بحیره یی تماشا ایتمک واقع اولدی آخرشنا ووقت هبوب ریح وبوا اولمغله نهایت مرتبه ده هیجان وتموج ایتمک اوزره ایدی **بحیرهٔ طویوران** ضم طاء مهمله وسکون واو وضم یاء مثناه تحتیه وسکون الف واخری نون ایله در بو بحیره بحیرهٔ عظیمه در مدورالشکلدر دوری یکرمی میله قریبدر وبوکا بعض انهار صغیره منصب اولور وآبی عذب وشیریندر وبعض ساحلنه قریب بوصقلری نیستاندر وبو بحیره ده انواع سماک صید اولنور وفرنج سماکی سازان اسمی ایله مسمی ماهیدر وطیوردن

بوبحیره

بو بحیره ساحلنده بر قصبهٔ صغیره در خلقی اهل اسلام ونصارای رومدر ونصاراسی معین ومعتق سمک صیادلریدر وبو بحیره وقصبه خواص سلاطین عثمانیه دندر راقم الحروف سنه ثلث والفده قرالحوه دن سلانیکه عازم ایکن بو بحیره ساحلندن مرور ایدوب تماشا ایتمک وبعض اوقات سماکندن تنعم ایتمک واقع اولمشدر **بحیرهٔ کسریه** فتح کاف وسکون سین مهمله وکسر راء مهمله وفتح یاء مثناه تحتیه مشدده واخری هاء ایله در بو بحیره بحیرهٔ کبیره در بعض مخادیم کرامدن راقم الحروف استماع ایتدم که بو بحیره نک دوری یکرمی میله قریبدر وطوله مایل مدورالشکلدر وآبی شیریندر وایچنده انواع سماک صید اولنور وکسریه بو بحیره ساحلنده بر بلدهٔ متوسطه در خلقی اهل اسلام ونصارای رومدر واهل اسلامی کثیردر وبو بحیره وبو بلده خواص سلاطین عثمانیه دندر وبو بلده ملاوارناود منتهاسنده در **بحیرهٔ اوهری** ضم الف وسکون واو وهاء وکسر راء مهمله وآخری یاء ایله در بو بحیره دخی بحیرهٔ کبیره در اشراف علماء رومدن قنالی زاده علی افندی رحمه الله اولاد کرامندن وروم ایلی قضاتندن اولان مخدوم کرینم بی شین حسین افندیدن مسموعمدر که بو بحیره طوله مایل مثلث الشکلدر ودوری تخمیناً اون بش میلدن زیاده در وآبی عذب وشیریندر وبو بحیره ده سماکدن آق بالوق دیمکله معروف بر بالوق صید اولنور الذ واطیب جنس سماکدر وبوندن غیری انواع سماک صید اولنور کثیر النفع بر بحیره در واوهری بو بحیره ساحلنده بلاد ارناوددن بر بلدهٔ متوسطه وبو بحیره وبو بلده خواص سلاطین عثمانیه دندر

فتح بحیرات ماجرستان

بحیرهٔ توغنا ضم تاء مثناه فوقیه وسکون واو وغین معجمه وفتح نون وآخری الف ایله در که توغنا بو بحیره نک ساحلنده بر قصبه در وخلقی مسلمین ونصارای ماجردر بو بحیره طولانیدر وکرداکردی اون میلدن زیاده در ونهر طونا ایله مابینی بر فرسخدن زیاده مسافه در وبو بحیره نک آبی نهر طونا طغیانندن حاصل اولان میاه مجتمعه در آب شیرین ولذیذدر وایچنده بعض سماک صید اولنور اکلی قابلدر وبو بحیره نک ساحلنه قریب بعض مواضعنده بعض اشجار غیضه نابتدر سنه اثنی والفده دستور اکرم ووزیر اعظم سلطان سلاطین انام مرحوم سنان پاشا ایله عسکر اسلام بلاد وبقاع کفاردن قلاع تاتا وساره کی وکلوار یانوق فتحلرینه عازم ایکن راقم الحروف دخی ماغبرت قدما عبد فی سبیل الله فتمسه النار بشارتیله امیدوارلکه بناءً بو غزوه یه بله عازم اولدقده بو بحیره یی بیله تماشا ایدوب وسماکندن تنعم واقع اولدی **بحیرهٔ پاچقه** بو بحیره مدورالشکلدر ودوری درت میله قریبدر آبی شیریندر ولذیذدر وساحل اراضی مزروعه در وبعض مواضعنده وسطنده عمقی قامت انساندن زیاده در واکثر مواضعنک عمقی قامت انسان مقداریدر وبو بحیره یه خارجدن انهار وسیلاب داخل دکلدر وبحیرهٔ توغنه ایله بو بحیره نک آراسی بر کونلک یولدن اقل مسافه در سالف الذکر غزوه یه عزیمتده راقم الحروف بو بحیره یی دخی تماشا ایتدم وبلکه غسل ایچون ایچنه کیروب وساحلنده اولان بعض احجار هموار اوزرنده غسل پیرهن وسروال ودستار ایدوب تطییب وتطهیر لباس وبدن ایله خوشحال

اولدم بو بحیره ده طیور روسماکدن ذی روح یوقدر بحیرهٔ دال فتح واو و سکون الف و آخری لام ایله در
بو بحیره ایله بحیرهٔ سابقه نک آرای برکوننک یولدر و بو بحیره ایله بلخ استونی بلغرادیبی سکز میله قریبدر
و بو بحیره جان قورتران قلعه سنک شمالی غربیسنده و بلخ استونی بلغرادک شرقی جنوبیسنده
واکیسی بیننده واقع اولمشدر و طولانیدر طولی درت میل و عرضی ایکی و یا بر بچق میلدر دکر داکردی
نیستانیدر و آبی شیرین و لذیذدر و بو بحیره ده صید سمک معلوم و مسموع دکلدر سالف الذکر
غزوه یه عزیمتده راقم الحروف بو بحیره یی دخی تماشا ایتمک و آب خوشکوارندن نوش
ایتمک واقع اولدی الحمد لله علی نعمائه

منظرهٔ ثامنه انهار کبار و صغار و حقلرنده وارد اولان اخبار ذکریدر

عقلاء دوربین و حکماء تجربت قرین انظارنده بدیدر که کرهٔ سفلیه دن حرارت ایله
متصاعد اولان ابخره یه بعد التصاعد قوت مائیه غلبه ایدر و ثقلت مائیه آنی کیرو دوندررر
یعنی جهت سفلیه یه دفع ایدر و جهت سفلیه یه دفعی اکر اعتدال هوا وقتنده ایسه زمینه باران اولوب
دوشر و اکر اول ابخره بری بری ایله مجتمع اولوب و قطرات اولوب ثقلت مائیه آنی جهت سفلیه یه
دفع ایتمسی فی الجمله برودت هوا وقتنده ایسه منجمد و مجتمع اولوب زمینه ژاله اولوب دوشر
واکر هوانک شدت برودتی وقتنده ایسه اول ابخره کیرو مراجعت ایتدکده قطراتی مجتمع اولوب
شدت برودت آنی طوکدورب و زمینه برف اولوب دوشر باران و ژاله و برفدن هر ممطور
زمینه دوشدکدن صکره زمینک طبع یبوستی یو باریده رک اجواف زمینده انی قعره نفوذنه
مانع اولور و زمینده مجتمع اولور و کثرت اجتماع کیرو تصاعد ایجاب ایدر و زمین سخت و
سنکین اولدوغی مواضعده منفذ خروج بولمیوب اطرافنه میلان ایدر و زمین سست و نرم اولدوغی
مواضعده طشره چیقوب چشمه جاری اولور و اکر طشره چیقدوغی موضعک اطرافنده نداوت قوتیه ایله
لایزال جاری اولور و اکر نداوت ضعیفه ایسه اطرافدن امداد منقطع اولوب اول چشمه خشک و یابس قالور
و نداوت اطرافی قوی اولان عیونک میاهی بر برینه متصل و پیوسته اولدقده نهر صغیر و کیمی رک میاه
عیون کثیره اجتماعی ایله رود کبیر اولور و انهارک مایهٔ عظیم و پایهٔ قویمی باران و کدازش برف و
تکرک و یخ بی پایاندرکه اجواف زمینه کیروب طبع یبوست زمین آنی قعره نفوذه مانع اولمغله ظاهر زمینه
چیقوب روان اولور و بو بیره اوزره دور دولابی اسلوبی ایله دائما بخار بحاردن متصاعد و بخرهٔ
متصاعده دن بارندکان حاصل اولوب روی زمینه روان اولور و جوف زمینده مجتمع اولان
میاهک نداوت و رشحه سی عیوندن چیقوب و انهارده روان اولوب و بحار و بحیرات و
بطایحه منتهی اولدوغندن مشاهد و محسوسدر که مبادئ انهار عیون و جبال اوله و یوسف
بجوزی مرآت الزمانده ذکر ایدرکه مبادئ انهارده اختلاف واردر ابن عباسدن عطا روایتی اوزره
جمیع میاه صخرهٔ بیت المقدس آلتندندر و دنیایه اورادن متفرق اولدیلردیر لکن بو قول ضعیف
و عقله مخالفدر زیرا بیت المقدس ایله ما بینلرنده بحار عمیقه فاصله اولان اراضیده عیون و انهار
اولمامق لازم کلور مع هذا بو مقوله اراضینک تلال و جبالی اوزره عیون کثیره و اذیالنده انهار

کبیره

کبیره واردر و ابن عباسدن مجاهد روایتی اوزره جمیع انهار بحر محیط خلقنده اولان باکی اسمیله
مسمی بحردندرکه آبی عذبدر و ابن عباسدن عوفی روایتیدرکه ارضده عیون بدن انسانده
عروق کبیدر و مقاتل ذکر ایدرکه عیون ابخره دن متولددر ابخره اماکن منخفضه ده مجتمع اولوب
اعماق ارضده منتشر اولدقده عیون منفجر اولور و دخی دیرکه ارض ماء اوزره مانند شبکه در حق
الله تعالی عبادنه عنایت ایلمک ایچون بعض عیونی بعض اماکن مخصوصه ده تنفجیر اراده ایتمه
ارض تنفس ایدوب عیون منفجر اولور بطلمیوس حکیم دیرکه ربع مسکونده ایکیوز نهر واردر
و بو ایکیوز نهردن هر نهرک طولی اللی فرسخدن بیک فرسخه وارنجه درکه اللی ایله بیک آره سنده در
بیکدن زاید و اللی دن ناقص دکلدر و بو انهاردن بعض جانب مشرقدن جانب مغربه
جاری اولور و بعض بالعکس و بعض طرف جنوبدن طرف شماله جاری و بعض بالعکس در
و مجموعی جبالدن ابتدا ایدوب و خلق عالم انتفاع ایدوب و ضمنده ممرلرنده بطایح و
بحیرات متصور اولوب بحاره منصب اولور و بحار مالحه یه داخل اولدقده شمس بحار
اوزره طلوع ایدوب ابخرهٔ مائیه هوایه تصاعد ایدر و منعقد اولوب غیوم و اندیه اولور
و ثقلت مائیه کیرو دونمسنی ایجاب ایدوب بو حال دور دولابی کبی دائم و جبر
زایلدر الی ان یبلغ الکتاب الی اجله فسبحان المدبر لملکه ببدایع حکمه لا اله الا هو
احمد بن حنبل اسنادنده مالک بن صعصعه دن روایت ایله دیرکه مالک رسول الله دن
صلی الله علیه وسلم حدیث معراجی تحدیث ایتدکده بو حدیثده مندرجدرکه قال علیه السلام
ثم رفعت الی سدرة المنتهی واذا اربعة انهار نهران باطنان و نهران ظاهران فقلت
یا جبریل ما هذا فقال اما الباطنان فنهران فی الجنة و اما الظاهران فالنیل والفرات
الحدیث بونی صحیحینده اخراج ایتدیلر و ابی هریره دن مرویدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
سیحون و جیحون والنیل والفرات کل من انهار الجنة اخراجنده مسلم منفرددر
و ابو بکر الخطیب تاریخنده ابن عباسدن بر حدیث روایت ایدر قال قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم انزل الله الی الارض خمسة انهار سیحون و هو نهر الهند و جیحون و هو نهر بلخ
و دجلة والفرات و هما نهران بالعراق والنیل نهر مصر انزلها الله من عین واحدة من عیون
الجنة من اسفل درجاتها علی جناحی جبریل علیه السلام واستودعها الجبال و اجراها فی الارض
و جعل فیها منافع للناس فذلک قوله تعالی وانزلنا من السماء ماء فاسکناه فی الارض
فاذا کان خروج یأجوج و مأجوج ارسل الله جبریل فرفع من الارض هذه الانهار الخمسة
والقرآن والعلم والحجر والرکن والمقام و تابوت موسی علیه السلام بما فیه یرفع الکل الی السماء
فذلک قوله تعالی و انا علی ذهاب به لقادرون فاذا رفعت هذه الاشیاء من الارض
فقد خیر الدین والدنیا الحدیث یوسف الجوزی دیرکه ابو بکر الخطیب بو حدیثی ابن عباسدن روایت
ایتدی لکن بو حدیث غریبدر اصح اولان ابن عباس اوزره موقوف اولمقدر **فتح چهار انهار بهشت**
نهر نیل مختصر مرآت الزمانده واردر اتفاق ارابیله درکه مبداء نیل جبل قمردندر جعفرا یاده

روایات انهار و عیون

الاحادیث الواردة

جغرافیادر جغرافیا دکلدر رقم

برف و باران و ژاله

نداوت نمناک و تری یقال ارض ندیة ای نمناک ...

ارض ندیة علی فعلة و تجرندان ای نمناک صلح

بونی ذکر ایتمشدر ومنبعی اون ایکی عین عظیمه در وغلف خط استواده بطایح مثال بر بحیره یه بو اون ایکی
عیون منصب اولوب ماانده مجتمع اولور واولمقابده رمال اوزره بین الجبال جاری اولور صکره ارض
سودانی خرق ایدوب کیدر صکره بحر زنجه منصب اولور وبو بحر زنجدن چیقوب بحر عمانه منصب اولور
وزیاده نیل ایامنده بو بحرده جریانی قوی اولور وموضع عیون مذکوره متکدر وتیره اولور حتی بو بحرده لون
نیل لون بحره تاثیر ایدوب ماء بحر عسلدن احلی اولور کعب الاحبار دیرکه توریتده بولدم که نیل جنتدن
چقر نهر عسلدر وصکره بلاد حبشه اوزره جریان ایدوب قفار ومفاوزه اوغرکه مسلک انسان
دکلدر واحمد بن بختیار ذکر ایدرکه نیلک اصلی اولان عین جبل قمردن چقن عیوننک اولیدر صکره بو عیوندن
اون نهر منشعب اولور که بریسی نیل مصردر ونیل اقلیم اولی قطع ایدوب صکره اقلیم ثانیه تجاوز ایدر
وابتداسی اولان جبل قمردن انتهاسی اولان بحر رومه وارنجه اوچ بیک فرسخدر وفسطاطی کچدکدن ایکی
بولنوب بربولی دمیاطدن بحر رومه منصب اولور وبربولی رشیددن بحر رومه منصب
اولور وبعضلر دیرکه مسافه جریانی الفهدن غیری کمسه بلمز ونصف ماه حزیراندن زیاده اولمغه ابتدا
ایدوب ماه ایلولده منتهی اولور وزیاده ونقصانک سببنده اختلاف واردر سببن الفهدن
غیری کمسه بلمز وبعضلر دیرکه سببی مخرجی اولان عیوننک زیاده ونقصانیدر وبعضلر دیرکه زیاده
اولماسنک سببی بلاد حبشه ونوبه ده نیسان امطارک کثرتیدر وایام صیفده دخی بلاد مصریه یه وصولنک
تاخری بعد مسافه ایچوندر وبعضلر بو قولی رد ایدوب دیرکه جبل قمر التنده اولان عیوننک زیاده سی
ایامنده متکدر اولور وتکدر عیون دلالت ایدرکه کثرت امطار ایله زیاده اولمیوب سبب ازدیادی
الله تعالینک فعلی وصنعی اوله وجمیع میاه قبله یه جاری اولور ونیل مصر بویله دکلدر زیرا خط استوادن
چقر پس جانب شماله جریانی لازم اولور وکذلک شامده اولان نهر عاصی جانب قبله یه جاری دکلدر
ودیرلرکه هنددن دخی انهار کثیره واردرکه جانب قبله دن غیری جانبه جاریدر وجانب بصره یه ده
ترع کثیره واردر بری ترعه بساطدر وبری ترعه ذنب التمساحدر ودخی صعیدده اولان ترعلردر
وبری خلیج سردوسدر وبری خلیج ابن منجادر وبری خلیج قاهره مصردر وبری خلیج فیومدر وبری
خلیج اسکندریه در ونهر نیلک اشیاء عجیبه سی چوقدر مجموعندن بری تمساحدرکه نیلدن غیری
یرده بولنمز وحیوان شدید البطش ومؤذیدر ودیرلرکه تمساحک دبری یوقدر واکل ایتدوکی
قارننده دود کرم اولور وقچن بو دود کرم کندویه اذا ایتسه آبدن بریه یه چیقوب اغزین آچر
وطیور آبدن معتاد اولنلر کلوب تمساحک دیدانلری آرالرنده اولان ودود کرمدن
ظاهر اولانی اکل ایدرلر واکل ایتدکلرنده بعض اوقات تمساح اغزنی قپایوب بو طیوری
بلع ایدر وعرب بونکله ضرب مثل ایدوب مقابله احسانده اولان اساءته مکافاة التمساح
دیرلر وتمساحک آفتی وسبب هلاکی جانوردرکه سواحل نیلده اولور ورمال ایچنده
کیزلنوب تمساح اغزین آچدوغی حینده بو جانور تمساحک اغزینه کیروب جوفنه نازل
اولور وتمساح کندوسنی یرلره اوروب صویه طالر وبو جانور تمساحک قارننی یاروب
تمساح هلاک اولوب بو جانور چیقر ودکاه اولورکه تمساح کندو کندوسنی اهلاک ایدوب اولدکدن صکره

زیادۀ نیل

بوجانور چقر

بو جانور چقر وبو جانور کلنجک دیدکلری حیوان صورتنده بر ذراعه قریبدر وبرنجه قوایم ومخالبی واردر
وابن حوقل ذکر ایدرکه نیل مصرده حدوده بوصیر وفسطاطک بعض اماکن واردرکه تمساحی مضر دکلدر
ومحمد بن ابی طالب الانصاری الدمشقی نخبة الدهرده ذکر ایدرکه تمساح دیشسی ایله سفاد ارادن ایتدکده
ایکیسی دخی بره چیقوب دیشسنی ارقه سی اوزره دوندروب سفاد ایدر وبعد الفراغ دیشسنی
ینه قارنی اوزره دوندررلر زیرا کندو کندویه دونمکه قادر دکلدر الکری ایاقلری قصیر اولوب ارقه سی
ظهر سلحفاة کبی یابس ودرشت اولدوغیچون وتمساح دیشسی ارقه سی اوزره ترک ایتسه
اول حال اوزره قالور ارککی دوندرمسه دونمز ودیشسی بره دیرده لرندن صویه دوشن
تمساح اولور وتراب بره دوشن سقنقور اولور سقنقور تمساح نسلندن اولماسی خوارزمی
تولیدر غیرلر دیرکه سقنقور مستقل حیواندر وایکی قضیبی واردر وبعضلر دیرکه قضیبی بردر وایکی بومشدر
وسقنقورک خواصندندرکه برده انسانی اصردوغی وقت سقنقور صویه کیرمزدن اول انسان
کندو ریقه سی ایله اصردوغی یری غسل ایتسه سقنقور هلاک اولور واکر اصردوغی یری ریقه ایله غسلدن
اول سقنقور صویه کیرسه اول انسان هلاک اولور کیرو مختصر مرآة الزماندرکه سقنقور
مقویء باهدر وسقنقور اسنوان یاننده واول حدوده بولنور ونیل مصرده رعاد اسمی ایله
مسمی بر سمک واردر قچن شبکه صیادده دوشسه صیاد آنی آبه القا ایدنجه دایخود بو سمک
مرد اولنجه صیادک الکرنده وایقلرنده ارتعادی زایل اولمز وبو سمکک طولی بر ذراعه قریبدر
مختصر مرآة الزمانده بو سمکک وصفی بو اسلوب اوزره بولندیکن صحاح جوهریده رامور
ارتعادیدر وعضده واقع اولور دیو مذکوردر وجالینوس دیرکه مبتلای صداع اولان بو سمکه نک
لحمندن باشنه وضع ایتسه صداعی زایل اولور وبعضلر دیرکه خاصیت بو سمک دیری ایکن
باشه وضع ایتمکدندر ونیل مصرده صورت فرسده بر سمک واردر بو سمک اولدوغی مکانده
تمساح قریب اولمز وبو سمک کیجه ایله صودن چیقوب نباتات وزروعی اوتلیوب
افساد ایدر ونباتات آرا اسنده ترمس صاچرلر ترمسی اکل ایدوب صواجدوکی حین
قارننده ورم پیدا اولوب هلاک اولور وبو سمک فرس صورتنده درکن حافر وذنبی یوقدر
مصرده شیخ البحر ایله معروف صورت انسانده بر سمکه صید اولنور لحیۀ طویله سی واردر وغالبا
نواحی دمیاطده اولور وشوم ونحسدر وبر مکانده ظهوری قحط وموت وفتنه دلالت ایدر
ودیرلرکه دمیاطیانده بو سمکه کورلمینجه دمیاطه نکبت عارض اولمز ونیل مصرده بر مقیاس
مبنیدرکه زیاده ونقصان نیل انکله معلوم اولور وبو مقیاسی اول بنا ایدن یوسف علیه السلامدر
وبو مقیاس رخام ابیضدن بر عموددر وبو عموده اصابع واذرع ایله معروف خطوط
واردر ویوسف علیه السلام اتامنده زیاده آب نیل اون درت ذراع ایدی قچن اون درت
ذراعه برابر اولسه آب نیل خلیجلردن جریان ایدوب ارض مصر استیفا ایدوب وخاکی قابل
زرع اولوب وانواع حبوب زراعت اولنور وشربه واصح ایله اکتفا ایدوب
زروعی شرب اخرایه محتاج اولمز ونیل مصر قدر کفایه دن زیاده اولدقده خلقی حفب بلاد

مطلب سقنقور

مطلب شیخ البحر

وسعت غلات ایله استبشار ایدوب اصطلاحلرینده سنه ری اولدی دیو شادان اولورلار و قدر کفایه‌دن
ناقص اولسه قحط و غلادن خوف ایدوب اصطلاحلرینده سنه شراقی اولدی دیو نالان اولورلار و نیل
اون دقوز ذراعه یتشسه سلطان اخذ خراج ارضه مستحق اولور و تحقیق ارزیاده ایله اون سکز
ذراع اولسه دیرلرکه بلاد مصریه‌ده وبا عظیم حادث اولور و تحقیق ازدیاد ایله یگرمی ذراع اولسه
دیرلرکه والی مصر فوت اولور والله اعلم و نیل مصرده احمیمده دلوکه دیکله بر مقیاس بنا ایتمشلردر
و دلوکه ایامنده مصرده طلسمات ایشلشدر اما زمان اسلامده بنا اولنان مقاییسک اولی
بنی امیه‌دن عبدالعزیز بن مروان بن الحکم والی مصر اولدقده فسطاط اعلاسنده حلوانده بنا ایتمشدر
بعده بنی العباسدن مأمون بو مقیاسی مجدداً بنا ایتدی و بعضلر دیرکه خلفاء بنی امیه ایامنده
حلوانده اولان مقیاسی اسامه بن زید التنوخی بنا ایدوب بعده مأمون تجدید ایتدی لکن اسامه
خلفاء بنی امیه‌دن سلیمان بن عبدالملک بن مروان ایامنده بنا ایتمشدر ابو یوسف الجوزی
مرآت الزمانده نقل ایتدی و احمد بن طولون ایکی مقیاس بنا ایتدی برسی قوصده و برسی جزیره‌ده ایدی
لکن بو عصرده جمله‌سنک وجودنده شبهه اولنور والیوم موجود اولان مقیاس قاهره مصرده درکه
بو مقیاس اوزرینده ازدیاد نیل ایامنده عید قطع نیل کمال شهرتی ایچون توصیفدن مستغنیدر
خریدة العجائبده مذکوردر حکایت اولنورکه عیص بن اسحق بن ابراهیم علیهما السلام اولادندن حاید نام
بر رجل مصره داخل اولوب عجایبین کوردکده کندوسنه التزام ایتدیکه ساحل نیلدن منتهاسنه
وارنجه مفارقت ایتمیوب سیر ایده و اوچ آی عامرده کزوب اوچ ای خرابه‌ده کتدکدن صکره بحر اخضره
منتهی اولدی و کوردیکه نیل بحر اخضری شق ایدوب کلور اول مقامده بر دابه بولوب والله تعالی
بو حیوانی اکا مسخر ایدوب و اوزرینه سوار اولوب بحری کچدکدن صکره نحاسدن بر ارضه دوشدیکه
جبال و اشجاری جمله نحاس ایدی و بو ارضدن صکره فضه‌دن بر ارضه دوشدیکه جبال و اشجاری جمله
فضه ایدی و بو ارضدن صکره ذهبدن بر ارضه دوشدیکه جبال و اشجاری جمله ذهب ایدی و سیر و
مسلکی ذهبدن بر سور مرتفعه منتهی اولدی و کوردیکه بو سورده ذهبدن بر قبه عالیه وار و بو قبه‌نک
درت قپوسی وار و آب نیل بو سوردن منحدر و نازل اولور و بو قبه الجنه مستقر اولور و صکره
بو ابوابدن چقر و اوچ قپودن چقن آب بحره یا توب کورنمز اولور و دردنجی قپودن چقن آب
وجه ارض اوزره جاری اولورکه نهر نیلدر و بحرده کورنمز اولنلرک اوچی سیحون و جیحون و فراتدر
و اولمقامده بو حایده بر ملک کلوب یا حاید بن الجنه السلام علیک دیوب و عن قریب
سکا جنتدن رزق کلور و اول رزقه دنیادن بر نسنه‌یی ترجیح ایدوب قبول ایتمه دیدی و بو حالده ناگهان
عنبدن بر قطف نیجه اوزوم صالقمی کلدیکه انکوری اوچ لون ایدی برلونی لؤلؤ مکنون کبی
و برلونی زبرجد اخضر کبی و برلونی یاقوت احمر کبی ایدی و اول ملک دیدیکه یا حاید بو خوشه جنتدندر
و حاید اول خوشه‌یی اخذ ایدوب ولمقامدن رجوع ایتدی و بر شجره تفاح آلتنده بر شیخ کوردی
وانکله مکالمه و موانسه ایتدی و اول شیخ دیدیکه یا حاید بو تفاحدن اکل و تنعم جایزدر دکلمی حاید دیدیکه
بلکه طعام جنت واردر سنک تفاحکه احتیاج یوقدر و شیخ حایده دیدیکه کرچک سویلدک

مقیاس
دلوکه
مقیاس بنا اولنمسی

احوال نیل

بن اول طعامک جنتدن اولدوغن بیلورم و اول طعامی سکا کتوردیکنی بیلورم بنم قرداشمدر و بو تفاح دخی
اول طعام جنتدندر و بو الحاحدن شیخ فارغ اولمدی حتی حاید تفاحی آلوب دیشلدی اوردوغی حینده
اول ملکی کوردیکه دیشی ایله برمغن ایصروب دیرکه سن بو شیخی بلمزمیسن حاید دیدیکه لا ملک دیدیکه
بو اول شیخدرکه باباکی جنتدن اخراج ایتدی کاول سنکله اولان عنقودیه قانع اولایدک اول عنقوددن
سن ابقا ایتدوکجه اهل دنیا اکل ایدوب آخر اولمیدی و اول عنقود حایددن غایب و نابود اولدی
و حاید بکا ایدوب نادم اولدی و دونوب مصره کلوب کوردوکی عجایبی ناسه اخبار ایتدی
والله اعلم بالصحة **نهر فرات** مختصر مرآت الزماندندرکه ابی هریره‌دن مرویدر قال قال رسول الله
صلی الله علیه و سلم یوشک ان یحسر الفرات عن کنز من ذهب الحدیث صحیحینده اخراج ایدیلدی و ابی هریره
مسلم روایت ایتدی قال قال رسول الله صلی الله علیه و سلم لا تقوم الساعة حتی یحسر الفرات عن جبل من ذهب
یقتتل الناس علیه من کل مائة تسعة و تسعون و یقول کل رجل منهم لعلی ان اکون انا الذی انجو الحدیث
فراتک مخرجنده ایکی قول اوزره اختلاف واردر قول اول بودرکه بلاد رومده برطاغدن چقرکه اول
طاغه اقرداخش دیرلر قالیقلا ایله بونک آراسی بر کونلک یولدر قول ثانی بودرکه ارمینیه اطرافندن
چقر و بلاد رومه داخل اولور و بلاد رومده فراته عیون کثیره داخل اولور و بحیره مازیبوندن فراته
بر خلیج منصب اولورکه بلاد رومده بحیره مازیبوندن اکبر بحیره یوقدر دوری بر آیلق یولدن اکثردر
صکره فرات ارض ملاطیه‌ده ملاطیه‌دن ایکی میل بعید مسافه‌یه اوغر صکره شمیشاط و
قلعة الرومه و بیره‌یه و جسر منبجه و بالسه و قلعه جعبره و رقه‌یه و رحبه‌یه و قرقیسیایه و عانه‌یه
و حدیثه‌یه و هیت و انباره اوغر صکره طفوفه صکره حله‌یه صکره کوفه‌یه اوغرایوب بطایحده
منتهی اولور و صکره بحر شرقیه‌یه منصب اولور دیرلرکه روی زمینده مسافه جریانی درتیوز فرسخدر
و صاحب حماه اسمعیل ایوبی تقویم البلدانده ذکر ایدرکه نهر فراته برنچه انهار داخل و برنچه انهار
اندن خارج اولور و نهر فراته داخل اولان انهاردن بری نهر شمیسات درکه بو منبع نهر شمیساته
صکره حصن زیاده صکره خرتبه اوغر و ملاطیه اوستنده فراته داخل اولور و بری دخی نهر
بلیخ در و نهر بلیخک اوّلی نهر حرّاندن عین ذهبانیه دیرلر بر عیندندر و بو نهر بلیخ جانب شرقده جاری اولوب
رقه‌نک جانب شمالندن اوستنه اوغر صکره رقه‌دن اشاغی دوشوب فراته داخل اولور
و بری دخی نهر خابوردر و نهر خابورک اوّلی عین زابدیه دیرلر بر عیندندر و نهر خابور بونده جاری
اولوب قرقیسیایه اوغر و قرقیسیا یننده فراته داخل اولور و بری دخی نهر هرماس در
و نهر هرماسک اوّلی ارض نصیبیندندر بورادن جاری اولوب صکره نهر هرماسدن نهر ثرثار
منشعب اولور و نهر ثرثار حصنه و بریه سنجاره اوغرایوب تکریت قتنده دجله‌یه منصب اولور
و نهر ثرثار نهر هرماسدن چقوب نهر هرماس نهر ثرثاردن مفارق اولدقدن صکره نهر خابوره
قرقیسیایه وصولدن اول نهر هرماس نهر خابوره منصب اولور و الکیسی نهر واحد اولوب قرقیسیا یننده
فراته داخل اولور و نهر فراتدن خارج و منشعب اولان انهاردن بری نهر عیسی در و فراتدن مخرجی
کوفه قرشوسنده دیما دیرلر بر موضعدندر و بعضلر دیرکه مخرجی دیما آلتنده انبار قربندندر و مخرجندن

فی غربیه

چیقوب بغداده جاری اولور و محوله وصول بولدقده بو نهر عیسادن برنیچه انهر منفرع اولوب بغداد کره
بغدادک جانب غربیسنده دجله یه منصب اولور و بو نهرک اضافتی عیسی بن علی بن عبد الله بن عباسه در که
عم منصوردر و بری دخی نهر صرصردر و بونک فراتدن مخرجی نهر عیسی مخرجنک آلتنده در و ارض عراقده
بغداد ایله کوفه بیننده جاری اولوب صرصره واصل اولور و اوغرادوغی بلادی سقی ایدر و بغداد ایله مداین
بیننده دجله یه منصب اولور و بری دخی نهر ملکدر و بونک فراتدن مخرجی نهر صرصر مخرجنک آلتنده در
بورادن جاری اولوب سواد عراقدن اوغرادوغی بلادی سقی ایتدکدن صکره مداین آلتنده دجله یه
منصب اولور و بری دخی نهر کوثی در و بونک فراتدن مخرجی نهر ملک مخرجنک آلتنده در کذلک جاری اولوب
سواد عراقدن اوغرادوغی بلادی سقی ایدوب و مصب نهر ملک آلتنده دجله یه منصب اولور و علی بن
ابی طالب کرم الله وجهه روایت ایدرکه بیورمشلر یا اهل کوفه نهرکز فرات جنتدن ایکی میزاب منصب اولور
و جعفر صادقدن رضی الله عنه روایت ایدرکه آب فراتدن نوش ایدوب اوچ دکیم تکرار ایتدی
و مدح ایدوب دیدیکه عجب عظیم البرکه در اگر ناس بونده اولان برکتی بلسهلر ایکی جانبنه قباب
و دیوار بنا ایدرلر و هر آفته مبتلا اولان آب فرات طالب اول آفتدن بری اولور و نهر فراتک
اطرافی ارض رقه ده و شمالاً ماوراسنده ایام شتاده منجمد اولور و ارض رقه نک جنوباً اوکنده
منجمد اولمز نهر دجله ابو الخطیب ذکر ایدرکه دجله ایله فراتی دانیال حفر و اجرا ایتدی و دیرکه ابو
الحسین احمد بن محمد عطادن اسنادینی بکا اخبار ایتدیکه الله تعالی دانیاله عراقده ایکی سیل
حفر ایله دیو وحی و امر ایتدی و دانیال دیدیکه یا رب فنقی سکاتی و فنقی مساحی و فنقی رجال ایله حفر ایده یم
و الله تعالی اکا ینه وحی ایتدیکه برقطعه حدیدی نصب ایدوب و اکا برچوب کچوروب یعنی قارغه ایجاد ایدوب
خلف ظهرکه القا ایله بو ایکی سیل آنی حفر ایتکه اعانت ایچون بن سکا ملائکه کوندررم و دانیال
دخی امر الهی یه امتثال ایدوب و حفر ایدوب آرآتی و ایتامک ارضلرینه منتهی اولدقده جانب آخره میل ایله
اهل ارضلردن عدول ایدوب حتی سیل دجله و فراتی حفر ایتدی و ابو بکر الخطیب کروچه کبی ابن عباسدن
اسنادنده دیرکه الله تعالی دانیاله وحی ایتدیکه عبادم ایچون ایکی نهر عظیم تفجیر ایله و مغیض و مصبلرینی بحرده
بن ارضمه امر ایتدیکه سکا طاعت ایدر دانیال دخی انه قنات الوب محذه ایله ارضی خد و خرق ایتدی
و آب ارد نجه کتدی و بر روایتده النه قصبه الدی دیو مذکوردر و خد و خرقی بر پیرک و بار یتیمک
ارضنه واصل اولدقده پیر و یتیم دانیالی تحلیف ایتدی یعنی ارضنه تعرض ایتمک ایچون الله تعالی آدی ایله
آند ویردی و دانیال دخی پیر و یتیمک ارضندن جانب آخره میل ایله عدول ایدوب عواقبل دجله
و فرات بوندن اوتوری واقع اولدی و دجله نک مبدائی بلاد آمد و دیار بکر و میافارقین و ارمینیه در که
عیون اجتماع ایدوب صکره بلاد حصن کیفا و جزیره و موصله واصل اولور و زاب اعلی و زاب اسفلدن
مستمد اولور که بو ایکیسی بلاد ارمینیه ده اولان عیون ندر صکره تکریته و بغداده و واسط و غرا اوب
برنیچه اودیه منقسم اولور صکره بطایحه منصب اولوب فرات ایله مختلط اولور و صکره بحر شرقیه منصب اولور
و دیرلرکه و جا ارضده مقدار مسافه جریانی اوچیوز فرسخدر و صاحب حما اسمعیل ابو الفدا تقویم البلدانده
ذکر ایدرکه دجله یه برنیچه انهار داخل اولور دجله دن بری نهر ثرثاردر نهر هرماسدن منشعب اولورکه تکریت

بانزه

بانزه داخل اولدوغی نهر فرات ضمننده سابقا ذکر اولنمشدی و بری دخی نهر بابانغادر و بو نهرک
اوائلی میافارقین ارضندندر و ابن عمر جزیره سی اوستنده جانب شرقدن بش فرسخ مسافه ده دجله یه
داخل اولور و بری دخی زاب اعلی در و بو نهرک مخرجی اول حدود آذربیجاندن اربل ایله موصل
بیننده در و قرب بینمع سنده دجله یه داخل اولور و بو نهره حدت سیلان و شدت جریانی
اولدوغیچون زاب مجنون دیرلر و بری دخی نهر زاب اسفلدر و بو نهرک مخرجی جبال شهرزوردر
و اربل ایله دقوقا آراسنه اوغرایوب جریان ایدر حتی دجله یه داخل اولور و نهر فراتدن خارج و منشعب
برنیچه انهار دخی دجله یه داخل اولورکه نهر فرات ضمننده ذکرلری سبق ایتدی و دجله دن برنیچه انهار
منشعب اولور بری نهر قاطول اعلی در و بو نهرک دجله دن مخرجی جعفری ایله معروف قصر متوکل
یانیدر صکره قرا بیننده جریان و سقی ایده رک صنولا دیرلر برقریه یه اوغرر و بو قریه یی کچدکدن صکره
بو نهره قاطول تسمیه اولنمیوب نهروان تسمیه اولنور دقوقا و بلاده مرور جریانی و سقیی زایل اولمز
حتی عود ایدوب جرجرایا اسفلنده دجله یه منصب اولور و دجله دن قواطیل ثلثه دخی منشعب
اولور و دجله دن مخرجی سترمن رآی اسفلنده موضع واحددر و دجله دن منشعب اولان
انهارک بری نهر دجیلدر ضم دال مهمله و فتح جیم و سکون یاء مثناة تحتیه و آخری لام ایله در و بو
نهرک دجله دن مخرجی سترمن رآی دن آشاغیدر و بو نهرک اوزرنده قری و مستغل
کوره کثیره واردر و دجله دن کیرو کچن کبی بطایح آلتندن جانب شرقیده و جانب غربیده
برنیچه انهر منشعب اولور و جانب شرقیده اولنلرک شهرت کامله سی یوقدر نهر ابواز جانب شرقیده
اولنلردندر و جانب غربیده اولنلر کثیردر حتی دیرلرکه بیک نهردن زیاده در و اصولی
طقوز نهردر و بو طقوز نهردن نهر ابله فوقانیدرکه بوکا نهر مره دیرلر و دجله دن جهت غربیه جنوب
غربی دجله و شمالی بصره ده اولان اراضی یی سقی ایدر و فضلاتی نهر ثانی یه منصب اولور نهر ثانی
بوکا نهر دیر دیرلر و مشهد محمد بن الحنفیه بو نهر دجله دن چقدوغی مقامده بو نهرک آغزنده در و بو بلادک
اکثر خلقی روافضدر اجلرندن بریسی محتضر اولسه البتی بو مشهده وصیت ایدر روافض قتنده
معظمدر دیو صاحب حما اسمعیل ابو الفدا تقویم البلدانی تألیفی تاریخنه دک بو حال اوزره ایمش که
مذکوردر و مخرج نهر دیر ایله مخرج نهر مره نک مابینی اوچ فرسخدر و نهر دیر غربی دجله دن جنوب
بو بلادی سقی ایدر نهر ثالث شق شیرینندر و شق شیرین نهر دیردن آلتی فرسخ آشاغیدر نهر رابع
بوکه نهر معقل دیرلر و بو نهر انهر بصره نک اعظم و اجلیدر و مخرجی ایکی فرسخ شق شیرین آلتنده در
و مغربه جاری اولوب صکره مانند قوس جنوبه دونوب غربی و شمالی بصره ده بصره یه متصل اولور
و بصره قتنده مبنا ایله معروف موضعده نهر ابله ایله التقا و اجتماع ایدر و بو نهر حفر ایدن کمسنه نک اسمی ایله
مسمی در احنف عمر بن الخطاب رضی الله عنهما اهل بصره ایچون نهر حفرینی التماس ایدوب حضرت عمر دخی
معقل بن یسار مزنیه حفرینی امر ایدوب و معقل دخی حفر ایدوب اکا منسوب و اسمی ایله موسوم اولدی
نهر خامس نهر ابله در و بو نهرک دجله دن مخرجی نهر معقل مخرجندن درت فرسخ آشاغیدر
و دجله سمت بصره یی تجاوز ایتدکدن صکره ابله بو نهرک آغزنده بر بلیده در و نهر ابله جهت بصره یه

جریان ایدوب بو نهردن انهار متفرع اولور و ایکی جانبنده اولان بساتینی سقی ایدر و نهر ابله غربه جاری اولور
صکره شمال قوس جهت شماله دونرجنی بصره قننده نهر معقل ایله التقا ایدرکه ذکر اولندی و مد بحر بصره و
هند منتهی اولدقده رجوع قهقری ایله ما رجوع ایدر بحر هندک سفن و مراکبی کلوب دجله ده عبادان
ابله یه صعود ایدر و نهر ابله ده بصره یه صعود ایدر صکره نهر معقلدن دجله یه سیران و جریان ایدر
و بحر بصره و هند جزر اولدقده ما رجوع ایدوب نهر معقل و نهر ابله ده جاری اولور بو ایکی نهر معقل
و نهر ابله دکما بو حال اوزره در و نهر معقل ایله نهر ابله نصف دائره مثالنده در و دجله و تد و قطب دائره
کبیدر و نهر دجله و نهر ابله و نهر معقل احاطه ایتدکلری اراضییه جزیرهٔ عظمی تسمیه اولنور و بو جزیره یه مجموعی
بساتین و مزارعدر نهر سادس نهر یهودیدر و بو نهرک مخرجی درت فرسخ نهر ابله آلتنده در و بو
نهرک ممرّی اولان عماراتک بعضی خراب و بعضی باقیدر نهر سابع نهر ابی الخصیبدر و بو نهرک مخرجی بر فرسخ
نهر یهودی آلتندهدر و بو نهرک ممرّی اولان عماراتک کذلک بعضی خراب و بعضی باقیدر نهر ثامن
نهر امیردر و بو نهرک مخرجی بر فرسخ نهر ابی الخصیب آلتندهدر و بو نهرک ممرّی اولان عمارات دخی
کیرو کچنلر کبی بعضی خراب و بعضی باقیدر نهر تاسع نهر قندلدر و بو انهارک مجموعی نهر دجله دن
منشعب و متفرع اولور و دجله دن بیکدن زیاده نهر متفرع اولور که جمله سی سقی بساتین و مزارع
ایدر و بعضنک فضلاتی بعضنه منصب اولور و بو انهارک تفرع و وجودی صاحب حماة اسمعیل
ایتوبی تقویم البلدانی تألیف ایتدوکی تاریخده که ذکر ایتمشدر اما فی زماننا عدم و وجودی ثقه دن
استماع اولنمدوغی جهتدن علم اللهه حواله اولنور الله اعلم بالحقیقة نهر سیحون بو نهر ما وراء النهرده در
ما وراء النهر خلقی سیحونه کل زریون دیرلر نخبة الدهرده ابن حوقلدن نقلله مذکوردر که بونک مبدأی
بلاد ترک حدودنده در برنجه انهاردن مجتمع اولوب نهر واحد اولور و فرغانه اسمی ایله مسمی اولان بلاد
ترکستاندن اوزکند حدودنده ظاهر اولوب و بو مقامده سیحونه برنجه انهار دخی منصب اولوب
کثیر الما اولور و فارابه چکلور و فاراب کچدکدن بر یرده جاری اولور که ایکی جانبی اتراک غزیه در و
نهر جیحونه منصب اولور و جیحونه داخل اولدوغی موضع ایله بحیرهٔ خوارزمک مابیننده اون کونلک یولدر
و نهر سیحون ارض سغد سمرقند و ارض بخارایی سقی ایده رک متفرق اولوب صکره کیرو اجتماع ایدوب
جیحون ایله بحیرهٔ خوارزمه منصب اولور احمد حسینی دیرکه ارض سغد سمرقندده مروج عمارت
اولنمزدن اول نهر سیحوندن سخدر اولان میاه بو اراضی سقی ایدوب سقیدن فاضل اولان
مجتمع اولوب نهر کبیر اولوردی که بو نهره نهر جوام کام تسمیه اولنوردی و نهر جوام کام ارض بخارایی
کچدکدن صکره جیحونه قریب و جاش خون اسمی ایله مسمی بر مکانه منصب اولوب و بو سقاموضع بر
بحیرهٔ کبیره اولوردی که طولی یکرمی فرسخه قریب و عرضی بش فرسخدن متفاوت ایدی و بو بحیره دن
فاضل اولان جیحونه منصب اولوردی و سیحونک جریانی شدید در اوضنده احجار بارزه چوقدر
و بو سببدن الجنه سفینه داخل اولمز و سیحونک اجاف نامیله یعنی قور قویج یارلری چوقدر
و سیحونک اوزرنده بر قنطرهٔ عظیمه مبنیدر که قنطرهٔ سیحون دیو مشهوردر و یوسف الجوزی
مرآت الزمانده ذکر ایدرکه سیحونک وجه ارضده مسافهٔ جریانینک مقداری الگیتیوز فرسخدر

والقوص کل ارتجع بجمع الی خلف
و نهر القهقران و یجمع القهقری
الرجوع الی خلف بلا التفات ... و ...
و تقهقر رجع القهقری

مطلب
اسم سیحون کل زریون

مروج جمع مرج
چایرلق اولان

مطلب
قنطرهٔ سیحون
و بجب سبقعقل و نبق ما تحقه
اسیل و اکلنه من الارض
ا مددر

وحمد الله

و حمد الله بن ابی بکر بن محمد المستوفی القزوینی نزهة القلوبده ذکر ایدرکه سیحونک طولی سکسن فرسخدر
ایام شتاده شیله منجمد اولورکه اوزرندن قوافل سایر ارضده مشی ایدرکبی روان اولورلار
نهر جیحون سابقا ذکر اولنان حدیثلرده فخر المرسلین و اصدق القائلین صلی الله علیه وسلم
بو نهره جیحون دیو تسمیه ایتمشلردر و ما وراء النهر خلقی آمویه دیرلر و بعض کتبده نهر بلخ دخی دیمشلر
لکن بونلردن مذکور اولان اسم مشهور و اریجدر و حمد الله بن ابی بکر بن محمد المستوفی القزوینی
نزهة القلوبده ذکر ایدرکه بو نهر شرقی ایراندن در جنوبدن شماله جاریدر و برنجه عیونلردن مجتمع اولور که
بری جبال تبتدن و بری جبال بدخشاندن و بری حدود صغانیاندن و بری طرف کیلاندن
منفجردر و برنجه شعب دخی بو نهره متصل و مختلط اولور و بو شعبلردن بعض بلاد بلخ و ترمذی
تجاوز ایتدکدن صکره جمله سی هزاراسب توابعندن قریهٔ نوفه قربنده تنک دهان تعبیر ایدکلری
دره ده مجتمع اولور و بو دره ایکی طاغ آراسنده در و تنکدرکه مابینی یوز ذراعدن نا قصدر
و بو نهر عظیم بو قدر ضیقدن جریان ایدوب بعده ریکلر ایچنده نهان اولور و ایکی فرسخ
مقداری ظاهر اولمز و بو ریکلر اوزرندن مجال کذر و امکان مرور یوقدر و نهر جیحوندن نهر
کاخواره و نهر هزاراسب و کردان جوی و نهر کربه و نهر خیره و بونلرک امثالی انهار کثیره
منشعب و متفرع اولور و بو متفرعات اوزرنده عمارات فراوان و زروع بی پایان
واردر و بو نهرلرک هر برنده سفن و مراکب سهولتله روان اولور و بو انهاردن بعض
بحیرهٔ خوارزمه منتهی اولور و عمود ده نهر جیحون خوارزمی ترکیب کرلاو دیدکلری عقبه حلمدن کچوب
براوچوردن آشغی ریزان اولور که صداسی ایکی فرسخ یوله سرایت ایدر اندنصکره نهر جیحون
خلیجان دیدکلری زمیندن نهر خزره منصب اولور و ابن حوقلک نهر سیحون نهر جیحونه منصب
اولدقدن صکره ایکیسی معا بحیرهٔ خوارزمه منصب اولور دیدوکی جیحوندن متفرع اولان بعض
انهار بحیرهٔ خوارزمه منصب اولدوغندن غلط اولمق واردر زیرا حمد الله بن ابی بکر محمد المستوفی
القزوینی نزهة القلوبده نهر سیحون ایچون خجند و بناکتی کچوب بحیرهٔ خوارزمه منصب اولور
دیو نقل ایتمشدر و عمود ده نهر جیحونی بحر خزره منصب اولور دیو نقل ایتدیکی وکتب بنده ما وراء النهری
و ایران و تورانی و اراضی و بلاد و انهار و جبالنی کما ینبغی تتبع اولندوغی فهم اولنوب قولی
معتمد به اولمغه اقربدر و دخی دیرکه خوارزمدن بحر خزره وارنجه التی مرحله در و نهر جیحونک
طولی التیوز فرسخدر و ایام شتاده اول مرتبه منجمد اولورکه قوافل سایر ارضی مشی ایدرکبی
اوزرندن مرور ایدوب و نیچه ذراع بوزی چاه مثال قازوب آب روانه ایریشورلر

فی بیان انهار روم

نهر جیحان عامه بو نهری جیهان صویی دیرلر بونک مخرجی اولان عیون ایله مرعشک آراسی
اوچ کونلک یولدر و بو نهر بویوکلکده نهر فراته قریبدر و بلاد سیسه اوغرایوب حدود
رومده بن الجبال شمالدن جنوبه جاری اولور و مصیصه اوغرایوب مصیصه یاننده جریانی
جهت شرقدن جهت غربه در و مصیصهیی متوبا تجاوز ایدوب انتاغنیده بحر رومه منصب اولور

نهر جیحان

حد بنده جیحون

نهر سیحان. بو نهرک مخرجی اولان عیون ایله ملاطیه‌نک آرهسی اوچ کونلک یولدر و مقدارده
نهر جیحاندن دونر بلاد رومه اوغرایوب مجرای نهر جیحانک غربیسنده جهت شمالدن جهت
جنوبه جاری اولور حتی بلاد سیس دیمکله معروف اولان بلاد ارمنه اوغرر و شرقی سور آذنه‌یه اوغرر
اذنه ایله مصیصه آرهسی بر مرحله مسافه‌دن ناقصدر صکره آذنه‌یی تجاوز ایدوب آذنه و مصیصه آلتنده
بو نهر سیحان نهر جیحان ایله التقا و اجتماع ایدوب ایکیسی نهر واحد اولدقدن صکره ایاس ایله طرسوس
بیننده بحر رومه منصب اولور. نهر قرق کچد بو نهر اناطولینک بعض طاغلرندن مجتمع اولوب
شرقی ازنیقه بر کونلک یول مسافه‌ده قرق کچده اوغرایوب بر سکه قریب یرلرده
بحر رومه منصب اولور نهر صغیردر. نهر کدوس بو نهر کدوس طاغلرندن مجتمع اولوب ارض ایدینه
و صاروخانه اوغرایوب بعده بحر رومه منصب اولور و ایام صیفده ارض صاروخانده
پنهان اولوب زیر زمیندن جریان ایدر وسط الحال نهردر. نهر لوباد بو نهر اناطولی طاغلرندن
مجتمع اولوب لوباده اوغرایوب بحر رومه منصب اولور و لوباد قربنده بو نهرک شمره‌دن
وقت ظهره وارنجه جریانی اعلاسنه رجوع ایدر و بعد الظهر کیرو اسفلنه جاری اولور و متلون
و متلون و متلاشی و بی ثبات اولان خلقه بو نکته مثل ضرب اولنوب لوباد صویی کبی
کاه آشغه کاه یوقاری آقر دیرلر. نهر سقریه بو نهرک منبعی کرده جبالنک اوستندندر و نهر
کبیردر و اکثر جریانی جانب شماله‌در ارض کرده‌یی تجاوز ایدوب بحر اسوده منصب اولور
نهر اماسیه اماسیه‌یه اوغرایوب بعده جانیکه اوغرر و بو نهره جانیک خلقی چارشنبه
صویی تسمیه ایدرلر ایریم ناحیه‌سن کچوب و چارشنبه بازارینه اوغرایوب بحر اسوده منصب
اولور. نهر قالاناما بو نهر طربزون طاغلرندن چیقوب بعض قرا و مزارعی سقی ایدوب و بعض
طواحین اداره ایتدکدنصکره یلاتمانه یاننده بحر اسوده منصب اولور. نهر خوش اوغلان بو نهر
ناحیه کلکید شمالیسنده اولان یلاق مسجد ایله معروف جبالدن چیقوب طواحین خوش اوغلانی
و طواحین طربزونی اداره ایتدکدنصکره متفرقاً بحر اسوده منصب اولور طربزون خلقی بو نهره دکرمن
دره‌سی دیرلر. نهر جوروق بو نهر جبال غربیه ارض رومدن چیقوب بلده بایبوردک و سلطانی‌دن
کچوب لاز حدودنده بحر اسوده منصب اولور. فصل فی انهار ارض اندلس
نهر اشبیلیه تقویم البلدانده‌درکه ابن سعید قولی اوزره اندلسده بو نهردن اعظم نهر یوقدر
و اهل اندلس بوکا نهر اعظم تسمیه ایدرلر و دجله مقدارنجه‌در و مخرجی جبال شقوره‌دندر
و بو نهره برنجه انهار داخل اولور جمله‌لرندن بری نهر شنیل درکه غرناطه‌یه اوغرر و نهر سوسدرکه مدینه
استجه‌یه اوغرر ابن سعید دیرکه نهر سوس اوزرنده ضیاع و قرای کثیره واردر. نهر اشبیلیه
جبال شقوره‌دن جهات جنوبیه جریان ایدر و مدینه بیاسه‌یه و مدینه ابدیه‌یه صکره قرطبه‌یه
اوغرر و شرقدن غربه جاری اولور و قرطبه‌یی کچوب اشبیلیه‌یه قریب اولدقده منعطف
اولوب شمالدن جنوبه جاری اولور و بو حال اوزره اشبیلیه‌یه اوغرر و اشبیلیه بو نهرک
شرقیسنده‌در و طریانه غربیسنده‌درکه برآخردن اشبیلیه قرشوسنده واقع اولور و بو نهر

ضرب مثل
لوباد صویی

صکره

صکره دونوب شرقدن غربه جاری اولور و برتانه دیمکله معروف مکانده بحر محیطه منصب اولور
و مسافه جریانک مقداری اوچیوز اون میلدر و جزیره قادس جهت غربه مستقبل اولدقده بحرده بو نهر مصبنک
طرف یسارنده واقعدر و بو نهرده بحر محیطدن مد و جزر واقع اولور بصره یاننده دجله‌یه اولدوغی کبی و
بو نهرده مد و جزر یتمش میله یتیشور که اشبیلیه‌نک فوقنده ارحی دیمکله معروف مکانه منتهی اولور و آب نهر
اشبیلیه یاننده مد سببی ایله مالح اولمیوب عذوبتی حالی اوزره قالور و نهر اشبیلیه‌نک بحره مصبی ایله
اشبیلیه‌نک ما بینی التمش میلدر و مد اشبیلیه‌یی یکرمی میل تجاوز ایدر و مد و جزر هر کون و هر کیجه متعاقباً
زایل دکلدر و نور قمر زیاده اولدقچه مد دخی زیاده اولور و بو نهرده مراکب و سفن مد ایله یوقاری صعود
ایدوب جزر ایله آشاغی نزول ایدر و بحر محیطدن سیران ایدن بارجه و قالیون مقوله‌سی سفن عظیمه‌یی لوجه
بو نهره داخل اولوب حتی سور اشبیلیه قننده لنکر انداز اولوب قرار ایدر. نهر مرسیه بو نهر اندلسده
و نهر اشبیلیه‌نک بر بوکیدرکه ایکیسی دخی جبال شقوره‌دن جبل بشاره‌دن چیقرلر نهر اشبیلیه جانب
غربه جریان ایدوب بحر محیطه منصب اولور و نهر مرسیه جانب شرقه جریان ایدوب مرسیه یاننده
بحر شامیه یعنی بحر رومه منصب اولور و نخبة الدهرده مذکوردرکه بو نهرک منبعی نهر قرطبه منبعیندر و بو نهره
نهر ابیض تسمیه اولنور و بو نهرک مسافه جریانک مقداری اوچیوز اون میلدر. نهر ریاح نخبة الدهرده مذکوردرکه
بو نهرک منبعی قلعه شمشیران آلتنده جبل اقلیشده‌در و بر غار واسعه داخل اولوب اوچ میله قریب مسافه
مختفی و متواری اولور صکره بر جبل صغیر آلتندن چیقوب جریان ایدر و بحر رومه منصب اولور. نهر اقلیش
نخبة الدهرده مذکوردرکه بو نهر جبل اقلیشدن چیقر و نهر ریاح ایله التقا و اجتماع ایدوب بحر رومه معاً
داخل اولورلر. نهر اره نخبة الدهرده مذکوردرکه بو نهرک منبعی نواحی قسطه‌دن جبل بشاره‌ده‌در و بو نهره برقاچ
انهار داخل اولوب بحر رومه منصب اولور و مسافه جریانک مقداری درتیوز اون میلدر. نهر انه
نخبة الدهرده مذکوردرکه بو نهرک منبعی ناحیه طرطوشه‌ده جبل بشاره‌ده‌در و منبعندن آز جاری
اولوب صکره غایب اولور صکره ظاهر اولور صکره ینه غایب اولور و ینه ظاهر اولور صکره قلعه رباح یاننده
ینه غایب اولور صکره ظاهر اولوب اشکونه یاننده بحر محیطه منصب اولور و مسافه جریانک مقداری
اوچیوز یکرمی میلدر. نهر اشبونه نخبة الدهرده مذکوردرکه بو نهره انهار و عیون منصب اولمغله اول نهر
باجه‌در و بو دخی بحر محیطه منصب اولور و مسافه جریانک مقداری بشیوز سکسن میلدر. نهر دویره
نخبة الدهرده مذکوردرکه بو نهرک منبعی جبل بشاره‌ده‌در و مدینه پرتقال یاننده بحر محیطه منصب اولور
و مسافه جریانک مقداری بشیوز سکسن میلدر و جبل بشاره‌دن منحدر اولان انهار کبار اون ایکیدر
آلتیسی بحر رومه منصب اولور و آلتیسی بحر محیطه منصب اولور. نهر شقر نخبة الدهرده مذکوردرکه
بو نهر لارده‌یه اوغرر و بو نهرده لمیس نهریه مختلط تبر کثیر بولنور و آبی ایله مختلط اجزای لطیفه واردر
و زیاده حسن و سیاحتده و شعیده بو نهر نیل مصره شبیهدر. نهر افشونیه نخبة الدهرده مذکوردرکه بو
نهره وادی الحجاره تسمیه اولنور و بحر رومه منصب اولور مسافه جریانک مقداری درتیوز میلدر.
نهر تاجه بو نهر جبال اندلس و طلیطله و سعره‌دن چیقر نهر عظیمدر کبرده دجله‌یه قریبدر و بو ولایتلری
کچوب بحر رومه منصب اولور طولی یوز فرسخدر. فصل فی انهار مغرب و بر عدوه

نهر صفاقس بو نهر حسن و لطافتله موصوفدر بحر رومه منصب اولور مسافه جریاننك مقداری اكیوز میلدر نهر قابس بو نهرك اصلی اكیدر ایكیسی اجتماع ایدوب عمود واحد اولدقدن صكره بحر رومه منصب اولور نهر بیروت بو نهر كبیر شرقی بیروتدن بیروته كلوب بحر رومه منصب اولور نهر طبرقه بو نهر كبیر و عظیمدر غربی طبرقه دن طبرقه یه كلوب بحر رومه منصب اولور نهر بجایه بو نهر كبیردر بحردن بو نهره مراكب و سفن داخل اولوب بجایه یه واصل اولور نهر محدثه بو نهر مباركدر جنوبی محدثه دن كلوب بحر رومه منصب اولور و مدینهٔ محدثه سبته یه قریبدر نهر سبوا بو نهر عرایشی ایكی شق ایدوب مدینهٔ فاسدن كلور نهر جبل ابعلی سوس نواحیسنده در بو نهر اكا جبل درندن كلوب بحر محیطه منصب اولور نهر دركه بو نهر جبل درندن جنوب مشرقدن مغربه جاری اولور و مدینه قیومنین یانندن بحر محیطه منصب نهر مراكش بو نهر دخی جبل درندن مراكشه كلور نهر فاس بو نهر فاسه مرجدن كلور و مرج فاسدن بحق كوننك یولدر نهر افادین بو نهر افادینه جبل نولدن كلور و بر بحیرهٔ عظیمه یه داخل اولور صكره بو بحیره دن جنوب بحر اشغوله منصب اولور و نهر صفاقسدن بو محله كلنجه بر عدد ده بو انهارك ذكری جمیعاً نخبة الدهردن منقولدر نهر سوس اقصی تقویم البلدانده مذكوردركه بو نهر جنوب و شرقله جبل المطردن كلوب جهت شماله جاری اولور و مدینهٔ سوسك شمالیسنه دور ایدوب دیار مصریه كبی اطرافنده قصب سكر و حنا و غیر ذلك زرع اولنور و بو حال اوزره جریان ایله نهر ملویه یه منصب اولور نهر ملویه تقویم البلدانده ابن سعیددن نقلله مذكوردركه بو نهر نهر كبیردر و مغرب اقصاده مشهوردر و نهر سجلماسه نهر ملویه یه منصب اولوركه نهر سجلماسه نك منبعی مدینهٔ سجلماسه نك جنوبیسندن مسافهٔ بعیده ده در و نهر سجلماسه نهر ملویه یه منصب اولدقدن صكره ایكیسی نهر واحد اولوب شرقی و جنوبی سبته دن اوچیوز اون میل مسافه ده بحر رومه منصب اولور و نهر سجلماسه نك منبعی و بحره مصبی بینی سكز یوز میله قریبدر فتح انهار ارض شام

نهر ابی فطوس ضم فا ایله در بو نهر فلسطینده رمله یه قریبدر و عوزنی اسمی ایله معروف اولان كتاب المسالك و الممالكده مذكوردركه نهر عوجا یه نهر ابی فطوس تسمیه اولنور و بو نهر رمله نك اون ایكی میل شمالیسنده در و بو نهر اوزرنده ایكی عسكر التقا و اقتتال ایتسه لر عسكر غربی عسكر شرقیه غالب اولوب شرقی البته منهزم اولور و بو نهرك منبعی مجدالیابا دیدكلری قلعهٔ خراب قرشوسنده جبل خلیل آلتنده در و شرقدن غربه جاری اولوب عابه ارشوف جنوبیسنده بحر رومه منصب اولور و منبعندن مصبی بر كوننك یول مسافه دن ناقصدر نهر اردن بو كه نهر غوردیرلر و نهر شریعه دخی تسمیه اولنور و بو نهرك اصلی جبل ثلجدن بحیرهٔ بانیاسه منصب اولان انهاردندر و بو بحیره دن نهر شریعه چیقوب صكره بحیرهٔ طبریه یه منصب اولور و بحیرهٔ طبریه دن چیقوب جنوبه جاری اولور و بحیرهٔ طبریه دن چیقدقدن صكره قصیر ایله بحیرهٔ طبریه بیننده نهر شریعه یه نهر یرموك داخل اولور و نهر شریعه وسط غورده جنوباً جاری اولور و بیسانی تجاوز ایدوب جنوباً ریحایه جاری اولور صكره جنوباً بحیرهٔ زغر دیدكلری بحیرهٔ منتنه یه منصب اولور و اردن ارض شامده بلاد غوردن بر بلده در نهر عاصی بو نهره نهر ارنط تسمیه اولنور و جنوبدن شماله جریانی ایچون نهر مقلوب دخی تسمیه اولنور و عاصی تسمیه اولنمغنه وجه بودركه اكثر انهار اراضی

بلاد و الیب

بلاد و الیب و نواحیسی سقی ایدر و بو نهردن آب نواعیر ایله آلنور و بو نهرك اولی بعلبكه قریب بر منبعدندركه اكا رأس تسمیه اولنور و رأس بعلبكدن بر مرحله یه قریب شمالده در و بو نهر رأسدن شمالاً جاری اولوب جوسیه ایله رأس بیننده قائم الهرمل دیدكلری مكانه واصل اولور و اول مقامده بر وادیه اوغرر و نهرك اكثر منبعی بو وادیده مغارة الراهب دیدكلری موضعدندر و جوسیه نك جنبه شمالی جاری اولور صكره غربی حمصده بحیرهٔ قدسه منصب اولور و بو بحیره دن چیقوب و حمصی گچوب رستنه صكره حمایه صكره بحیرهٔ افامیه یه منصب اولور و بحیرهٔ افامیه دن چیقوب دركوش صكره جسر حدیده اوغرر و بوراكلنجه جمله سی جبل لكام نهر قبسنده در و جسر حدیده وصولندن صكره جبل لكام منقطع اولوب نهر مذكور مستدیراً اولوب دونر و جنوبه و مغربه جاری اولور و سور انطاكیه یه اوغرر و كذلك مغرب و جنوبه جاری اولوب سویدیه یانندن بحر رومه منصب اولور و بو نهره بر قاچ انهار منصب اولور بریسی افامیه آلتندن چیقوب و مغربه جاری اولوب و بحیرهٔ افامیه یه دوكلوب نهر عاصی ایله مختلط اولور و بریسی شمالی افامیه ده ایكی میل مسافه دن چیقوب چوق ممتد اولمادین بو دخی بحیرهٔ افامیه یه دوكلنز نهر عاصی ایله مختلط اولور و بو نهر نهر كسر دیمكله متعارفدر و بریسی نهر اسوددر شماله جاری اولوب دربساك آلتنه اوغرر و بریسی نهر یغرادر یغرا فتح یاء مثناة تحتیه و سكون غین معجمه و فتح راء مهمله و اخری الف مقصوره ایله در و بونك منبعی یغرا یه قریبدر چیقوب یغرا یه اوغرر و نهر اسوده منصب اولور ایكیسی دخی بحیرهٔ انطاكیه یه منصب اولور و بریسی نهر عفرین در عفرین كسر عین معجمه و سكون فا و كسر راء مهمله و كسر یاء مثناة تحتیه و نون ایله در و بو نهر بلاد رومدن كلوب راونداندن اوزرندن جومه یه اوغرر و جومه یی گچوب عمقه اوغرر و عمقی گچوب یغرا یه اوغرر و نهر اسود ایله مختلط اولور و نهر اسود و نهر یغرا و نهر عفرین نهر واحد اولوب بحیرهٔ انطاكیه یه منصب اولور و بو بحیره دن چیقوب انطاكیه اوستنده نهر عاصیه داخل اولور نهر لیطا بو نهرك منبعی كرك نوح علیه السلام ارضندندر صكره بو نهره بعض عیون و انهار منصب اولور و ذیل جبل لبناندن ممتد اولوب جبال مشغرایه اوغرر و بو جبالدن دخی بو نهره عیون كثیره داخل اولوب صكره جرمقه صكره شقیفه اوغرر صكره شقیف بر قلعهٔ حصینه در و بو نهر بوراده عظیم اولوب صور قربنده بحر رومه منصب اولور نهر ابراهیم بو نهر ساحل ارض شامده در و میاهی جبل لبنان و كسروانلدن مجتمع اولوب سلده جاری اولور صكره بحر رومه منصب اولور نهر قویق بو نهر نهر حلبدر و بو نهرك مخرجی سیناب دیرلر بر قریه دندركه سیناب حلبدن یدی میل مسافه در و بو نهر حلبه و قنسرینه اوغرایوب مرج احمره منتهی اولور و ماء رقت و خفت ایله موصوفدر و بعضلر دیركه اولی و خم در امتداد و جریان ایله خفیف و رقیق اولور نهر دمشق بو نهرك اصل میاهی برداء عین فیجه در برداء عین فیجه قنتده مجتمع اولوب صكره نامه دیرلر بر قریه یه منحدر اولور و بورادن نهر یزید منفصل اولوب قاسیونه ممتد اولور و دوماده منتهی اولور و زمان قدیمده ماطرونه و ذنبنه ممتد اولوردی و بو نهر یزید رومیه منسوبدر و یزید بن معویه لعنة الله بو نهری توسیع و تعمیق ایدوب بوكه منسوب اولدی و نهر ثورا ربوه اوستندن طوتوب قریب عقیبه دك ممتد اولور و نهر بانس جامع اموبه یه قنواة

نهر كبیر

نهر حلب

متفرق اولان نهرلر و بانلسدن بر قاچ انهاره دخی متفرع اولور و انهار دمشقک معنی معلوم دکلدر اهل دمشق بو انهار برنچه مسافه دنصکره زیر زمینه نهان اولور دیرلر العهدة علی القائل

فی انهار فارس وغیره

زنده رود اصفهان بو نهر کوه زرده و جبال لرده جوی سرد حدودندن چقر و رودبار لرستان ولایتنی کچوب فیروزان و اصفهانه اوغرر و رویدشتین ناحیه سنده زمین کاوخانیده منتهی اولور طولی التمش فرسخدر و بو نهرک بر خاصیتی بودر که بر موضعده اکن بغلسه لر و اصل نهرک حالی اوزره جویلندن غیری اولقدر آب حاصل اولور که بر عظیم نهر اولور بو سببدن بوکه زاینده رود دیرلر که زنده رودی اندن محققدر و زراعت وقتنده بر قطره سی عاطل قالمیوب زرع و حرثه انفاذ ایدکلری ایچون بو کاره زنده رود دخی دیرلر و مسالک الممالک و عجائب المخلوقاته مذکوردر که زمین کاوخانیدن التمش فرسخ کچدکدنصکره بو نهر ولایت کرمانده پیدا اولوب بحر شرقیه ریزان اولور

نهر رکان بو نهر فارسده در قریه جیرویه طاغندن چقر و نجیرم و کوبار و جیره و سمکان و کارزین و قرار و رواعو ولایتنک صحرالرینی و بعض نواحی سیرافی سقی ایدوب و بو ولایت طاغلرینک ابری بو نهره منضم اولوب و نجیرم و سیراف میاننده بحر فارسه منصب اولور و بو ولایتده بو نهردن نافع نهر یوقدر و رکان بر قریه در بو نهرک شهرتی بو قریه ایله در و طولی التمش فرسخدر

نهر سفید بو نهره اتراک هولان موران دیرلر بو نهر ولایت کردستانده اتراک بش برمق دیدکلری جبالدن چقر و جبال طوالش و طارمین میاهی ایله اجتماع ایدوب طارمین توابعندن بره ولایتنده شاهرود صوینه متصل اولور و کیلان کوتمده بحر خزره منصب اولور و بو نهرک سقی زروع و اداره طواحین و امثالی مقوله سی بر نفعی یوقدر طولی یوز فرسخدر

شاهرود بو نهر رودبار قزوین ایله ایکی شعبه در بری طالقان قزوین طاغندن چقر و بری شیر و کچمن طاغندن چقر و رودبار الموت ولایتنی کچوب و توابع طارمیندن بره ناحیه سنده نهر سفید ایله اجتماع ایدر و کیلان کوتمده بحر خزره ریزان اولور و بو نهر نهر سفید ایله طولی اوتوز بش فرسخدر

نهر تستر بو نهر کوه زرده و جبال لردن چقر و اوتوز فرسخدن صکره تستر و ایرشور و قریب المسافه و المغله سرد کلور و ناضمر و تستر خلقی بو نهرک حصنه اعتماد ایله الطعمه ثقیله اکل ایدرلر و بو آت ایله منهضم اولور و شابور ذو الاکتاف تستره بر نهر اوزرینه بر شادروان بنا ایدوب آبی تثلیث ایله کرد اکرد تستره کتوردی که آبک درت بولوکی غربی تستره ممر اولمق روانه در و ایکی بولوکی ممر مجدده شرقی تستره جاریدر و حدود لشکرده ایکیسی متصل اولوب

نهر ذزفول بو نهره نهر جندیشابور دیرلر جبال لردن چقر و جندیشابور و ذزفول و مشرقانی کچدکدنصکره نهر تستر ده مختلط اولوب دجله یه داخل اولور و طولی التمش فرسخدر

نهر کرخه بو نهره نهر السوس دیرلر کوه اروند همداندن چقر و دینور و کولکو و سیلاخور و خرما باد و کرکی صولری ایله اجتماع ایدوب ولایت حویزه یه اوغرر و نهر ذزفول و نهر تستر ایله اجتماع ایدوب دجله یه داخل اولور و دجله یه کلنجه طولی یوز یکرمی فرسخدر

نهر کر فارس بو نهر فارسده ولایت کلار طاغلرندن چقر و میاه شعب بوان و مابین و فارسده اولان غیری انهار صغیره بو نهر ایله متصل اولور و بو نهر بخیله دربعنی کند و حالی اوزره جریانده سقی زروع و بونک

امثالی بنا خدن بریده لکن بند رامجرد و بند عضدی و بند قصار و بونلرک امثالی بندلر بناسی ایله انتفاع اولنمشدر و بو نهر بو ولایتلری کچدکدنصکره بحیره بختکانه منصب اولور طولی یوزاون ایکی فرسخدر

نهر جرجان بو نهر اینده مازندران جبالنده دره شهرک نودن چقر و سلطان دوین میدانی کچوب جرجانه اوغرر و بحر خزره منصب اولور و بو نهرک زراعته منفعتی اولان یری آز در باقیسی عاطلدر و بو نهر عمیقدر و اکثر کناری کندلاخ و یارلر در بو جهتدن بو نهردن کذار عظیم دشوار در و بر کون اولمز که بو نهرده آدم غرق اولمیه و طولی اللی فرسخدر

نهر حیات آثار البلاده وارد در که بو نهر بلاد ترکستاندن بلاد خزلخیه در و بو نهرده حیات وار در قچن جنس حیواندن برینه نک کوزی بو حیاته طوقونسه بیخود و بیهوش اولوب دوشر

جاجرود بو نهر کوه دماوندن چقر و ری ولایتنه اوغرر و قوه علیا و ابان حدودنده بو نهری تقسیم ایدرلر و تقریبا بو نهردن قرق نهر اکورلر ولایت رینک اکثرینک آبی بو نهردندر و بهارده بو نهرک فضلاتی مفازه ده یعنی چوللکده منتهی اولور طولی اوتوز فرسخدر

کرهرود بو نهر طالقان قزوین جبالندن چقر و ری ولایتنه ریزان اولور و بهارده بو نهرک فضلاتی مفازه ده منتهی اولور طولی یکرمی بش فرسخدر

قم رود بو نهر جانبار و للنجی طاغندن چقوب جرباد قان و قم ولایتنه اوغرر و بهارده بو نهرک فضلاتی مفازه ده منتهی اولور طولی اوتوز بش فرسخدر

کاوماسا رود بو نهرک بر مقداری کوه الوند همداندن چقر و بر بولوکی همداندن کریوه اسداباد و مامنشا رود قریه طرفندن کلور و بر بولوکی کوه راسمنددن و جبال کرغنک غیر یرلرندن و مرغزار کسوره دن کلور و ولایت همدان و ساوه یه اوغرر و ساوه یه قریب اولدقده صاحب سعید خواجه شمس الدین صاحب دیوانک رحمه الله بنا ایتدوکی سدک آردنده بحیره اولور و بهارده بو نهرک فضلاتی مابین ساوه و آوه ده اتابک شیرکیر ساخته سی اولان هفتاد پولاندن کچوب چوللکده منتهی اولور و بو نهره دخی زنده رود اصفهانی کبی شراه ولایتنده زاینده دریعنی اوکن بند استمکله اصل نهر حالی اوزره کندوکندن غیری برنچه انهار پیدا اولور و بو نهرک طولی قرق فرسخدر

زنجان رود بو نهره وناخرود دیرلر سلطانیه توابعندن چقر و میاه جبال زنجان ایله اجتماع ایدوب ولایت زنجانی کچدکدنصکره سفید روده دوکلور بو نهره دخی اولنده اون فرسخ یره کلنجه زنده رود اصفهان و کاوماسا رود کبی زاینده در و یکرمی فرسخدر

ابهرود بو نهر الله اکبر سلطانیه حدودنده وکوه سرابندن چقر و ابهر ولایت قزوینی کچر و بهارده بو نهرک فضلاتی میاه جبال قزوین ایله اجتماع ایدوب چوللکده منتهی اولور و بو نهره دخی ولایت ابهر و قزوینده زنده رود اصفهان و سایرلری کبی زاینده اولور و طولی یکرمی فرسخدر

نهر خرود بو نهر ولایت ابهر و قزوین طاغلرندن چقوب ولایت رامنده و دشتبی قزوینه ایرشور و بهارده بو نهرک فضلاتی چوللکده منتهی اولور طولی یکرمی بش فرسخدر

نهر طارمین و توابع بو نهره دخی اول طاغلردن چقر و سفید روده ریزان اولور و مزارع طارمین بو نهر اوزرینه در و ایام صیفده بو نهرک اکثرینی زراعته اولرلر و بهارده اکثری سفید روده مختلط اولور

نهر کاشان بو نهر جبال نیاسیر و قمصردن چقر و کاشانه دکلور و بهارده فضلاتی

زنده رود
ابهرود
ابهر

خشکی بحیرهٔ ساوه

مفازه ده منتهی اولور اگر ایام بهارده سیل عظیم اولورسه مدینهٔ کاشانه بو نهردن خوف
طاری اولور اما تابستانده کاشان ادستندن اهل قرا زراعته آکورلر کاشانه یتشمز **نهر فرذقان**
بو نهر خرقان و همدان طاغلرندن چقوب و مزدقانی کچوب ساوه یه و نواحی ساوه یه واصل اولور
و بو نهرک فضلاتی قبل الاسلام بحیرهٔ ساوه ده مجتمع ایدی بعد بعث خاتم النبیین و فخر المرسلین
صلی الله علیه وسلم اول بحیره خشک اولوب یرنده مدینهٔ ساوه بنا و عمارت اولندی و بو نهر
مجراسنی کیرو دوندرمشدر که چوللکده منتهی اولور طولی یکرمی بش فرسخدر **اوه رود** بو نهر حدود طالقان
طاغلرندن چقوب ولایت قزوینه ریزان اولور و بهارده بو نهرک فضلاتی مفازه ده منتهی اولور
کرازود بو نهر دخی حدود طالقان طاغلرندن چقوب ری ولایتنه ریزان اولور و بهارده
بو نهرک فضلاتی مفازه ده منتهی اولور **برکازود** بو نهر جبال خرقاندن چقر و ولایت قزوینه
دوکلور بهارده و مفازه ده منتهی اولور اما ایام صیفده ولایت قزوینه زیاده کلمز **نهر قزوین**
بو نهر دخی بهارده جاری اولور اگر قوت اوزره جاری اولورسه قزوینک باغلرینه کفایت
ایدر والا بعض باغ خشک قالور و ایام صیفده ضیاع فوقانیدن قزوینه ایرشمز و بو درت
نهردن فضلات نزلده واقع اولور **نهر خرقان** بو نهر جبال خرقاندن چقر و بهارده خشک
رودی کچوب ری ولایتنه دوشر و غیری ایله منضم اولوب مفازه ده منتهی اولور اما
تابستانده خرقاندن طشره کلمز **فتح انهار کبار و صغار آذربیجان**

نهر کر تغلیس بو اسمله نهر ایکیدر بریسی فارسده اولان نهر کردر که سابقا کر فارس دیو ذکر اولندی
و بریسی دخی مدینهٔ تغلیسک قلعه سنی آره سندن کچن بو نهر کردر که نهر اعظمدر بو نهر بلاد کرجستاندن
آخل کلک و آخسقه طاغلرندن چقوب و بعض انهار صغیره ایله اجتماع ایدوب تغلیسی
کچدکدن صکره بلاد کرجستاندن زکم طاغلرندن کلن قنق صوی اجتماع ایدوب جنوبدن
شرقی شماله جریان ایدر و شیروان ایله ادربیجان و ادربیجان و اران بیننده حد کبی اولور و
حمد الله بن ابی بکر بن احمد المستوفی القزوینی نزهة القلوبده ذکر ایدر که نهر کر مدینهٔ تغلیسی کچدکدن صکره
ارانه ایرشوب ایکی شعبه اولور و شعبهٔ صغیره سی بحیرهٔ شمکوره ریزان اولور و شعبهٔ کبیره سی
یورت بازار انبار رجیع نهر رس ایله مختلط اولوب ایکیسی بحر واحد عظیم اولدقدن صکره بحر خزره
منصب اولور بو نهرک طولی ایکیوز فرسخدر و یاران محمد بن جعفر بن شیخ ابو الخیر قزوینی دیر که
نهر کر تغلیس نهر رسه منصب اولدیغی موضع شرقی شماخیدن اون فرسخ یرده اسم جواد ایله
مسماة قصبه بانیدر که مصب مجمع نهرین اولان موضع نیستاندر و بو نهرک آبی عذب و شیرین
و هاضمدر و ایچنده اسم زرقی ایله مسمی سمک نفیس صید اولنور و تغلیسه اوغرادقده ایکی
مقابل قلعه نک قپولری اوکنده ایکی صخرهٔ ثابتهٔ عظیمه آره سندن کچر که مابین خیلی تنکدر تخمینا
اون ذراع نجادیدر و بو نهر ادرزده بلاد کرجستانه منافع زروع و امثالی بو قدر ادربیجان
و شیروان ارضلرنده دخی معلوم دکلدر **نهر رس** بو نهر قالیقلا و ارزن الروم جبالندن چقر
ولایت ارمن و ادربیجان و ارانی کچر دزبیل ورتانه اوغرار و نهر کر و قره صو ایله اجتماع ایدوب

کشتا

خاصیت نهر رس

کشتاسفی حدودنده بحر خزره منصب اولور و بعضلر دیرلر که بو نهر رس اول نهردر که الله تعالی کلام مجیدنده
و اصحاب الرس و قرونا بین ذلک کثیرا دیو ذکر ایتمشدر و بو نهرک عمری اوزرنده اولان ولایتده بو نهر ایله
منافع زروع کثیردر و عجایب المخلوقاتده مذکوردر که بو نهردن برکسه پیاده کچه که بلندن آشاغیسی
آبه کیرمش اوله غیر الوضع زن حامله اوره سنه اباغی ایله بصته وضع حملی آسان اولور و بعض
کتبده مذکوردر که بر صاحب علت رشته بو نهر اقنه چقنجه اچندن کچسه باذن الله اول علتدن خلاص
بولور بو نهرک طولی یوز التمش فرسخدر **نهر اندرآب** بو نهر کوه سیلاندن چقر و ولایت و مدینهٔ اردبیله
کلدککده نهر اردبیل دیرلر و اندرآبه کلدککده نهر اندراب دیرلر و قول علیشاهی یه کلدککده نهر آب بیله
اجتماع ایدوب نهر رسه ریزان اولور طولی یکرمی بش فرسخدر **نهر آهر** بو نهر مغول کوچه بیل دیدکلری
کریوهٔ ارمنیاندن و اول اطراف طاغلرندن چقر و آهره و قلعهٔ نوذره اوغرار و قریهٔ سهلقانی کچوب
و نهر اندرآب ایله اجتماع ایدوب نهر رسه دوکلور طولی یکرمی فرسخدر **نهر اوجان** بو نهر کوه سهنددن چقر
و اوجانی کچوب سراورودده قاریشور طولی یدی فرسخدر **سراورود** بو نهر کوه سیلاندن چقر
سراده اوغرار و حدود دکولوده زمین شورستان اولمغین بو نهر شور اولور و نهر اوجان ایله اجتماع
ایدوب تبریزه اوغرار و دریای شور طسوجه ریزان اولور طولی قرق فرسخدر **نهر جغتو** بو نهر جبال کردستانده
قریهٔ سیاه کوه حدودندن چقر و مراغه ولایتن کچوب نهر صافی و نهر تغتو ایله قاریشوب دریای شور
طسوجه ریزان اولور طولی یکرمی فرسخدر **نهر تغتو** بو نهر کریوهٔ سنتای حدودندن جبال کردستاندن
چقر و نهر جغتو ایله اجتماع ایدوب دریای شور طسوجه ریزان اولور طولی اون بش فرسخدر **نهر صافی**
بو نهر کوه سهنددن چقر و مراغه یی کچوب و نهر تغتو ایله اجتماع ایدوب دریای شور طسوجه ریزان اولور
طولی یکرمی فرسخدر **سرد رود و بادبل رود** بو نهر کوه سهنددن چقر و سرد و بادبل موضعلرینی کچر
و بهارده بو نهرک فضلاتی سراورود ایله قاریشوب دریای شور طسوجه ریزان اولور طولی آلتی فرسخدر
مردرود بو نهر کوه سهنددن چقر و مراغه ولایتن کچوب کاودوانده نهر جغتو ایله منضم اولوب دریای شور
طسوجه ریزان اولور طولی سکز فرسخدر **نهر سجیدو کدیو** اول چقدوغی یرده ایکی نهردر صکره
بربری ایله اجتماع ایدوب سفیدروده ریزان اولور طولی سکز فرسخدر **سال رود** بو نهر
جبال سالدن چقر و برنق حدودنده سفیدروده ریزان اولور طولی سکز فرسخدر **کرم رود**
بو نهر کوه سراودن چقر و کرمرود ولایتن کچوب و نهر میانج ایله اجتماع ایدوب سفیدروده
ریزان اولور طولی اون فرسخدر **مهرانرود** بو نهر کوه سهنددن چقر و باغستان تبریزده
منتهی اولور و بهارده بو نهرک فضلاتی سراورود ایله مجتمع اولوب دریای شور طسوجه ریزان
اولور طولی یدی فرسخدر **نهر مرند** بو نهر زنوزبر دیرلر مرند طاغندن چقر ایام بهارده کچدیر
عجایب المخلوقاتده مذکور محمد بن ذو الفقار علوی مرندی حکایت ایدر بو نهر مرنده ایرشدیکی درت
فرسخ مقداری زمینده پنهان اولوب بعده ظاهر اولور و مرنده کلور و بهارده بو نهرک فضلاتی
خوی صوی ایله قاریشوب نهر رسه ریزان اولور طولی سکز فرسخدر **نهر میانج** بو نهر جبال اوجان
حدودندن چقوب اوجان ولایتن کچدکدن صکره میانج صحراسنده هشترود ایله قاریشوب صکره سفیدروده

داخل اولورلر ومجموعی بحر خزره منصب اولور وبو نهرک طولی یکرمی فرسخدر نهر هشترود بو نهر
ولایت مراغه واوجان طاغلرندن چیقوب میانج حدودنده سفیدروده قاریشور قول صاحبکه
شمس الدین صاحب دیوان اوتوز ایکی چشمه ایله بنا اتدی بو نهرک دستنده در وطولی یکرمی فرسخدر
فتح انهار کبار وصغار شبانکاره وکرمان وغیر نهر برواب بو نهر قریهٔ بروابدن
چیقر درود دشتک اکثر نواحیسن سقی ایدوب رودکرانه دوشر طولی اون سکز فرسخدر
نهر طاب بو نهر شمیرم لرستان طاغلرندن چیقر ونهر عظیمدر آته کچدویرمز ونهر مسن ایله
اجتماع ایدوب ارکان قنطره سندن کچر ونصفک قراورساتیقنی سقی ایدوب حدود دستیرده دریایه
ریزان اولور وبو نهر فارس وخوزستان سرحدندن کلور آثار ابلاده مذکوردر ارض فارسده
ارجانده بو نهر اوزره بر قنطرهٔ عجیبه واردر که قوس واحددر یعنی برکوزکردر وایکی قائمه سنک
مابینی سکسن خطوه در ومقدار ارتفاعی اسفلنده بر شترسوار اولسه که الندهٔ الطول رماح اولسه سر
رمح واصل اولمدوغی مقداردر نهر مسن بو نهر قهستان شمیرم وسمخت دن چیقر وبلده طابه
دوشر نهر شیرین بو نهر کوه دینار دن چیقر ونهر عظیمدر آته عسرته کچدویرر وبازرنک ولایتن وبرنجه
ناحیه یی سقی ایدوب وجنابه حدودنده دریایه ریزان اولور نهر ستادکان بو نهر کوه بازرنکدن چیقر
نهر عظیمدر آته سهولته کچدویرمز وکهرکان ولایتنی ودشت رستاقی کچوب دریایه ریزان اولور
نهر جره بو نهر ماصرمن چیقر وسخان وجره یی وغندجانک بعض ولایاتنی سقی ایدوب ونهر
نشاوره قاریشوب دریایه ریزان اولور طولی اون طقوز فرسخدر نهر درجند بو نهر نهر عظیمدر
صعوبتله کچدویرر طولی اون بش فرسخدر نهر خاندان بو نهر کوه جویکاندن چیقر نهر کبیردر وولایت
بوهجان واول ولایت اراضیسی سقی ایدوب خلادجان حدودنده نهر شیرین ایله اجتماع ایدوب
دریایه ریزان اولور نهر رتین بو نهر جبال حمالجان علیادن چیقر نهر عظیمدر ونهر نشاوره ریزان اولور
ونهر نشاوره ایرشنجه طولی اون فرسخدر نهر حرسوع بو نهر ماصر طاغلرندن چیقر نهر عظیمدر وقنطرهٔ
سبوکدن کچوب نهر اخشین ایله اجتماع ایدر ونهر اخشینه کلنجه طولی سکز فرسخدر نهر اخشین
بو نهر کوه دارین دن چیقر نهر کبیردر ونهر بوخه ریزان اولور ونهر بوخه ایرشنجه طولی سکز فرسخدر
صاحب تقویم البلدان ابن حوقلدن نقلله تقویم البلدانده ذکر ایدر که ناحیهٔ دارین ده بر نهر ماء عذب
واردر نهر اخشین دیمکله معروفدر الحله ارض سقی اولنور وآبی ایچلور اما الحله ثیاب غسل اولنسه
ثیابه خضرت عارض اولور تقویم البلدان صاحبی دیر که والصحیح فی ذلک علی ابن حوقل بزمکتوب
کور دکمز حکایت ایدک صحتنی بلمزز راقم الحروف لایح اولور که بو مجله دن بو فتحده واقع اولان
انهارک ذکری نزهة القلوبدن منقولدر صاحب نزهة القلوب بو انهاری واوصافنی آثار تو چوح
تتبع ایتمش اکلنور ابن حوقل ذکر ایتدوکنک صحتی اولسه نزهة القلوب صاحبی اشارت ایدردی
العلم عند الله نهر سرده بو نهر دارجارشاه طاغلرندن چیقر وخورولایتن کچوب بحره منصب اولور
دیورود بو نهر حرفت کرمان حدودندن چیقر سخت وتیز رو وشدید الجریان در چورود تسمیه اولندوغنک
وجهی بودر ومقدارده یکرمی عین آسیابی اداره ایدر نهر کبیر دکلدر نهر نشاور بو نهر جبال نشاوردن چیقر

قنطره واد المیس

وولایت نشاوری ومضیاع خشب وقریه مالکی سقی ایدوب حماباد ومایدستان آره سنده
دریایه ریزان اولور طولی طقوز فرسخدر نهر براده بو نهر فیروزآباد ونهر بد جبال حسماندن چیقر ونواحی
مدینهٔ فیروزآبادی سقی ایدوب ونهر رکان ایله اجتماع ایدوب دریایه ریزان اولور ونهر رکانه
کلنجه طولی اون ایکی فرسخدر فتح انهار قهستان شوره رود بو نهر ولایت نیشابور ولایتندن
کچر وجبال طرفیدن چیقن سیاه نیشابورده بو نهر ایله اجتماع ایدوب ولایت نیشابور خلقی بو نهر ایله
زراعت ایدرلر نهر درزاباد بو نهر کوه درزاباددن چیقوب وبهارده بو نهرک فضلاتی شوره روده
دوشر وغیری موسملرده درزاباد صحراسنده منتهی اولور طولی بش فرسخدر نهر بخترز بو نهر ولایت
نیشابورده جبال بخترزدن چیقوب واول موضعی وبرنجه مواضعی دائما سقی ایدر طولی اوچ فرسخدر
نهر خرو بو نهر حدود نیشابور جبالندن چیقر واول حدودک قراسنده منتهی اولور بهارده
بو نهرک فضلاتی شوره روده دوشر وغیری موسملرده مدینهٔ نیشابور قربندن زیاده موضعه
یتشمز نهر بوشنقان بو نهر چشمهٔ سبز حدودندن چیقوب نیشابوره ایرشور واول ولایتده
منتهی اولور طولی درت فرسخدر نهر بیت فروش بو نهر کوه دره روددن چیقر وبیت فروش
واسفرس وغیری مواضعه ایرشور وبهارده بو نهرک فضلاتی شوره روده دوشر طولی بش فرسخدر
نهر فرغنک بو نهر حدود چشمهٔ سبز جبالندن چیقر ومواضع زراعتده منتهی اولور وبهارده
بو نهرک فضلاتی ایله اسفلده اولان قراورساتیق خلقی انتفاع ایدر طولی اوچ فرسخدر نهر دیبر
بو نهر چشمهٔ سبز حدودندن چیقر وولایت ومدینهٔ نیشابورده منتهی اولور بهارده بو نهرک فضلاتی
شوره روده دوشر طولی درت فرسخدر نهر نغرن بو نهر داخی حدود چشمهٔ سبز جبالدن چیقر ومواضع
زراعتده منتهی اولور طولی درت فرسخدر چارسف رود بو نهر ایکی اولوکدر برسی جبال ناروانه دن چیقر
وبرسی جبال طغان وچارسغدن چیقر وبربری ایله قاریشوب اول حدودی سقی ایدر طولی اون بش
فرسخدر نهر عطشاباد بو نهر میدان سلطان حدودندن چیقر وایام بهارده یکرمی عیندن زیاده
طواحینی اداره ایدر وفضلاتی شوره روده دوشر اما موسم دکرماده خشک اولور بو سببدن
عطشاباد دیرلر طولی یکرمی فرسخدر نهر وخشاب بو نهر جبال جیلان ووخشدن چیقر وجیلانه
وحدود بلخه ایرشور وترمذ حدودنده نهر جیحونه ریزان اولور طولی یکرمی فرسخدر جاجرم
حدودنده جغان شکل دیوارده برکوه درکه اول کوه مثال دیوارک میاننده شاهولی بربری
یاننده اوچ عین کثیر الماء درکه هر بری بر آسیاب دوندرر وناودان مثالنده براوق آتمه قرب
ریزان وبعض ولایت جاجرمک وغیرک زراعتلری بو نهر ایله در طولی یکرمی بش فرسخدر
فتح انهار فارس وغیردن بو محله کلنجه بو انهارک احوالی نزهة القلوبدن منقولدر که ضمننده مذکور
اولان اکثر اماکن وقری ومواضعک اسماسی سقامت نسخه سببی ایله مشکوکدر وصاحب نزهة
القلوب ضبط اسمایه مقید اولموب ناسخلر کتابی امت ممسوخه یه دوندرمشلردر مالایدرک کله
لاتترک کله فحواسی ایله عمل اولنوب مهما امکن ایراد اولندی فتح انهار باب الابواب
وچرکس وروس نهر سمور بو نهرک مخرجی ارض کرج وارض شروان آره سنده اولان

تابستان چه

نهر جغان

طاغستانده قباطی طاغلرینک میاهی دخی بو نهر ایله اجتماع ایدوب السنه ناسده دمورقپو دیو مشهور اولان
باب الابواب ایله نیازآباد ناحیه سی آراسندن کچوب بو ناحیه حدودنده بحر خزره منصب اولور
عسیر المرور و سریع الجریان در ارحنده صابون مثال و تیغ مانند سر تیز احجار وار در غرلقه قوایم دوابی
ناتق الحروف تقلیدن باب الابوابه کیدرایکن سنه تسعین وتسعمائه ذی الحجه سی اواخره نهر سمورده
کلدیکمزده پیاده اولدیغم جهتدن بو نهری کچمک ایچون بعض ابنای سبیل دوابندن برینه سوار اولمغه
امداد ایدوب بو نهری دواب ایله کچرکن صعوبت مروردن کلی تعب مشاهده اولندی
نهر کوسغند بو نهره عوام الناس قیون صویی دیرلر باب الابوابک درت مرحله غربی جنوبیسنده
بو نهر شمال طاغلرندن جنوب بحر خزره منصب اولور و بو نهر دخی صعب المرور و شدید الجریاندر بر
موضعندن دوابه مجال مرور یوقدر لکن کچیدلری دخی چوقدر دمورقپوده اولان عسکر اسلام ایله
سردار کشورکشا وزیر عثمان پاشا سنه احدی وتسعین وتسعمائه شوالی اوایلنده فصل شتاده
باب الابوابدن راه دشت قپچاغله کفه و روم جانبلرینه متوجه اولدقده راقم الحروف بیله اولمغله
بو نهردن دخی مرور واقع اولدی نهر سونج بو نهر منتهای غربی طاغستاندن جنوب حدود و صحاریدن
چرکسه اوغرر نهر عظیمدر لکن سهل المرور در جریانی نرم و طالیدر اراضی مستویه ده جریانی بحیره غیر جاری
کبی محسوس اولور عرضی رمیه سهم دن اقلدر اکثر عمیق کناره زین اسبه یتشور بو نهر دخی بحر خزره منصب
اولور ناتق الحروف توجه سالف الذکرده بو نهردن دخی مرور ایدلمه راه مذکورک گذرگاهیدر نهر ترک
بو نهر چرکس طاغلرندن جنوب و طرف جنوبیه جاری اولوب دشت چرکسه کلدکدن متفرق اولوب
باب الابوابدن کفه و رومه کیدن شارع عام بو نهرک اوچ بولک اولدوغی یرده اوغرر راقم الحروف
توجه مذکورده بو نهردن دخی مرور ایتمک واقع اولدی بو نهر دخی بحر خزره منصب اولور نهر قبان
بو نهر تکزیل و آبازه طاغلرندن جنوب و طرف غربی جنوبه جاری اولوب بحر اسودک اقصی
الغایتنه منصب اولور بو نهرک اکثر جریان ایتدوکی مواضع بیشه زاردر و نهر عمیق و عظیمدر
بلا جسر مروری میسر دکلدر راقم الحروف توجه مذکورده بو نهردن دخی مرور ایتمک واقع اولدقده
لکن پاشای موی الیه و عسکر اسلام خزده کیدر اوزرنه اشجار غیضه و خاشاک و خاک ایله بر جسر
احداث ایدوب جسردن مرور ایتدیلر و ایام شتا اولمغله بو نهرک اکثر مواضعی منجمد اولوب یخ
اوزرندن مرور دوابه احتمال ویرن حمقا عسکر خسران عظیمه مبتلا اولدیلر الحمد لله علی السلامة
نهر اتیل بو نهر جبال روس و بلغاردن و دیار قرغیز و سلکای و کماکدن چقوب بو ولایتلری
سقی ایدوب وارد قجه میاه کثیر امدادی ایله نهر عظیم اولور دیرلرکه بو نهردن اعظم نهر یوقدر دجله دن
زیاده نهر بو نهردن متفرع اولورکه بر برندن مرور دواب محاله قریبدر و بو نهر اوزرنده چوق ولایات
و صحاری معموردر و بو نهردن متفرع اولان انهارک بعضی بحر عالاطیقونه منصب اولورکه بو بحره
بحر ورنک دخی دیرلر و بعضی بحر شرقیه منصب اولور و عمودی یعنی اصل کبیری بحر خزره منصب اولور
و بو نهرک نهایت قوت و غلبه سی آبندن بحر خزرده اون درت کون اون فرسخ مسافه یه وارنجه محسوس
طلابردر بو نهرک طولی التیوز فرسخدر فتح انهار ماوراء النهر و هند و سند

نهر شاش

بو نهر ماوراء النهرده جبال غزدن چقر و آب خرساب و نهر اوس ایله مجتمع اولوب فرغانه و اوزکند
و دیار کاشغر و دیار غزه اوغرر و ولایات کثیره یی سقی ایدوب بحیره خوارزمه منصب اولور صاحب حماة
اسمعیل ایوبی تقویم البلدانندن ذکر ایدرکه نهر شاشه دیدکلری نهر سیحوندر و بو نهر شاش حقنده نقول
مختلفه واردر و ابن حوقل مختاری بودرکه نهر شاش نهر سیحونک ثلثی مقداریدر و بلاد ترکدن جاری
اولوب اخسیکث اوستنه اوغرر صکره جنوبه میلله غربه جاری اولوب خجنده اوغرر صکره فارابه و فاراب
ینکی کنت اوستنه اوغرایوب بحیره خوارزمه منصب اولور طولی قرق فرسخدر نهر فاراران بو نهر
ختای ولایتنده نهر عظیمدر سفینه ایله مرور ایدرلر نهر قرغیز بو نهر ترکستان ایله شرق مابیننده نهر عظیمدر
نهر ایلاق بو نهر ترکستانده در و گرشاسف نامه ده مذکوردرکه بو نهر ارض صینه یه یتشور نهر فره
بو نهر حدود غور جبالندن چقوب و ولایات کثیره یی سقی ایدوب فاضلی حدود سیستانده زره
بحیره سنه ریزان اولور نهر اترک بو نهر خراساننده حدود نسا و ابیورد طاغلرندن چقر دهستان
اوستنه اوغرایوب و حدود دهستانی کچوب بحر خزره ریزان اولور و بو نهر نهایت مرتبه عمیقدر
مرور و گذاره بلا سفینه قطعا مجال یوقدر و کناری اغلب اوقاتده خرابدر و طولی یوز یکرمی فرسخدر
نهر رزیق بو نهره خراساننده مرغاب دخی دیرلر و اصلی مرو آبدر و بعضلر دیرکه بو نهرک منبعنه مرغاب
دخی دیرلر و رزیق نام قریه ده تقسیم ایتدکلری سببدن بوکا نهر رزیق دیرلر جبال مرغاب و بادغیسدن
جاری اولور و مرو رودی و بعض بلاد خراسانی کچوب مروه ایریشور و ولایت مروک مداری بو نهر اوزرندر
نهر بوی صور اقالیمده مذکوردرکه بو نهر بم و سغد و صغانیان طاغلرندن چقوب بحیره اولور و بحیره دن
جنوب ریوس و نارمس و نسیم و نغی و سوناخن و بو نهرک امثالی انهار متعدده اولور و نیجه ولایی
بو انهار ایله زراعت ایدرلر و بو انهارک هر برندن دوابه سهولت ایله گذار میسر دکلدر و بو نهرک اصل
کبیری سغد و سمرقند و بخارا و بو نهرک غیری ولایته اوغرر و بو ولایتلرک مدار عماری بو نهر اوزرنده در و بو نهرک
فاضلی نسف اوزرندن کیدر و بخارا ولایتنده نهر جیحون ایله اجتماع ایدوب بحر خزره ریزان اولور
نهر ری رود بو نهر رباط کروان قربنده جبال غوردن چقر و میاه کثیره بو نهر ایله اجتماع ایدوب بو نهردن
طقوز نهر اخذ ایدرلر نهر اول نوجوی نهر ثانی اردبجان نهر ثالث لنکرگان نهر رابع کراغ نهر خامس عوبجان
نهر سادس کیل نهر سابع سی نهر ثامن خرکرکه هراته کلور نهر تاسع ارسب در و ولایات بو انهار ایله
مزروعدر و بو نهر هریدن کچوب سرخس ولایتنه کیدر طولی یتمش اوچ فرسخدر نهر هیرمند بو نهره آب زره
دخی دیرلر جبال غوردن چقر و ولایات کثیره یه اوغرر و بو نهردن بر نیجه نهر اخذ ایدرلر که هر برندن
دواب سهولتله گذار ایدمز و بو نهرلر ایله اراضی کثیره ده زراعت ایدرلر و سیستانه ایریشوب
بو ولایتی سقی ایتدکدن فواضلی بحیره زره یه ریزان اولور و بو نهرک طولی یوز فرسخدر نهر کنک
بو نهر ختا و هند مابیننده اولان طاغلردن و جبال کشمیردن چقر و بحر هنده منصب اولور و هنود
زعم ایدرلرکه بو نهرک منبعی جنتدر محمد بن ابی طالب الانصاری الدمشقی نخبة الدهرده ذکر ایدرکه هنود بو نهره
عبادت ایدر و تقرب بحر دایما بو نهره سجود ایدر و هنوددن بری مرد اولسه جسدین احراق ایدوب
عین خلد و بقایه واصل اولور دیو رمادینی بو نهره القا ایدرلر و گاه اولورکه بو نهری طواف و زیارت ایچون

طائفه نهی بو نهرده نفسنی اغراق ایدن دیو بدا ایتسه لر فی الحال کندیی نهره القا ایدوب غرق اولور و

هنوددن بعضی دخی بو نهرده اغتسال ایدوب نهره استدبار ایتدکدن نهردن چیقر حتی کنار نهره کلدکده خیزرانه

شبیه کنارده بتمش بعض اشجارک جذوعنه گیسولرین ربط ایدر و شجرک جذوعی ضعیف اولمغله اگیلوب

صویه گیرر دقیقه بو بنی اورمغی و یاخود باشن تیغ ایله جز و شق ایتمکی ارا ایدر و رفیقی دخی انک قوللرینه

عمل ایتدکده جذوع شجر باشن گیسوسی ایله هوایه قالدوروب جثه‌یی کنار نهرده ارض اوزره قالور و رفیقی

جثه‌سنی احراق ایدوب نهره القا ایدر و بعضی دخی باشنی کندو الیله جز و شق ایدر و بو نهرده مکان مخصوص واردر

آب حرکت دوریه ایله حرکت ایدر و بو حرکت مایی دفع ایدر و هنود بو که قلب گنگ تسمیه ایدرلر و بو

نهرک عجایبندندر که بو مقامه قاذورات القا اولنسه مضطرب اولوب ایچی بره و منظم اولور آب قاذورالی

بو مقامدن ایتمینجه اضطراب و کدورتدن بری اولمز و بو مقامده سدنه بیت الاصنام مهیا و اسلحه و

سیوف ایله مرتب و مترصد طورورلر و هنوددن بو نهر ایچون قتل نفسنی نذر ایتمش آدم کلدکده انواع

قتلدن اختیار ایتدوکی قتل ایله سدنه بیت الاصنام آنی قتل ایدرلر و بو نهره بو سدنه‌دن و غیریدن

صلوة و عبادت اراده ایدنلردن بریسی عریان اولوب و ستر عورت ایدوب و ریاحین و ازهاردن

ممکن اولانی الله الوب نافه کلنجه آبه داخل اولورلر و بو ریاحین و ازهاری خرده خرده پاره ایدوب بو نهرده آبی

الوب بر قربه‌یه طولدوروب و شیئاً فشیئاً بو پارچه‌لری آخر اولنجه آبه القا ایدوب و بو قربه‌یه

طولدردوغی آبدن کندو ایچوب و یوزینی و باشنی غسل ایدرلر صکره رجوع قهقری ایله گیرده دونوب

کنار بحره کلدکده نهره بر قاچ دفعه سجده ایدر و بو قربه‌ده اولان آبی هنود تبرک ایله الوب یوزلرین

و باشلرین غسل ایدرلر و بو آبدن بر بیلق یول دکلو مسافه‌ده اولان بت و صنملرینه کوتوروب ایلدرلر

و ابجلرندن مرد اولان کباری بو آب ایله غسل ایدوب و اکفانی اسوابی بو آب ایله اصلدوب و معبدلرینه ایلوب

یوررلر بو نهرک طولی اوچیوز فرسخدر **نهر مهران** بو نهر آب سنددر بو که خیلم دخی دیرلر شیبان و بدخشان

و مهران و سمند و رجبالندن چیقر و بو جبالک جهت جنوبیسی ینابیع نهر مهراندر و جهت شمالیسی ینابیع

نهر جیحوندر و بو نهر جهت شماله جاری اولمق ممکن دکل الا بعض دونوکی یرلرده بر و با ایکی کونلک یول

شماله مایلدر صکره جهت جنوبه عطف ایدوب جریانی بو حال اوزره قالور و بو نهر درت بوکدر و هر بری نهر

فراته قریبدر و ایکی بوکی سنددن جاری اولور و بر بوکی ناحیه کابلدن و بر بوکی بلاد کشمیردن جاری

اولوب و دردی اجتماع ایدوب نهر واحد اولور حتی دزوه اوغرایوب بکدکدن صکره نهر مهران تسمیه

اولنور و سمندور و مکران و منصوره و دیبل دیارینی کچدکدن صکره دیبله ایکی فرسخ یرده بحر هنده منصب اولور

و بو نهر نیل کبی صحرا ده دروزوع ایچون قابل انتفاعدر و ابتداسندن انتهاسنه وارنجه تعاریج

و عواقلی ایله جمله طولی بیک فرسخدر **فی انهار ارض صین و ارض سودان و غیر**

نهر بحر و رخیس بو نهرک مخرجی ارض هاجه و بلاد جوزان قربنده جبال بهراددندر و نهر شدید الجریاندر

و بو نهردن درت نهر کبیر متفرع اولور که هر برینه سفینه گیرر و بو نهر بحر کبیره منصب اولور و منصب

اولدوغی مقامده ارنب بحری صید اولنور و بو حیوان مختلف الالوان بر حیوان درالی و ایاغی یوقدر

و بدنی بدن سلحفاته شبیه‌در و قویروغی یوقدر و بو نهرده تنین مشهور وار در که بحر کبیرده دخی وار در

دنیننک

و تنینک باشندن غیری یری چیه شکلنده در و اوچ قولاغی واردر و بو نهر منبعندن مصبنه وارنجه طولی درتیوز

فرسخدر **نهر بنزی** بو نهر چین ماچین دیدکلری ارض صیننده در و بو نهرک مخرجی بنزینک بحیره کبراسیدر که نهر مهران

اصغر و نهر مهران اکبر بو بحیره‌دن چیقرلر و بو نهر بو بحیره‌دن چیقوب بحر صیننده بحر صنف ایچنده دوکلور و

مبداندن مصبنه وارنجه طولی یوز التمش فرسخدر و بو نهرک عجایبندندر ابجنده سبعه مثابه بر حیوان اولور

ابو قسطاس تسمیه اولنور میاننده بر زنار احمر مشدود در و کبر بدنی جثه کلب مقداریدر منفعتی بودر که بو حیوانک

خصیه‌لرین قورودوب و سحق ایدوب هوام زهرناک قتال لدغ ایتدوکی انسانه نصف مثقال ایچورسه‌لر

تریاق نافع و مثبت فیدر خصوصا که دیشی افعی که لدغ ایتمش اوله نتیجه‌در و بو نهرک کنارنده شجر بلاذر دیرلر

ثمر هندیه و شجر نبقه شبیه بر شجردر ثمری بلاذردر و بو بلاذردن عسل اخذ اولنور لکن چوق اکل ایدنک

اخلاطنی احراق ایدر و بارد المزاج اولنک ذکاسن زیاده ایدر و حار المزاج اولنک عقلنی تقویت ایدر

الله اعلم **نهر مهران اصغر** بو نهرک مخرجی بنزینک بحیره کبراسیدر و اطراف صینه وادیلی جبل بهرا ایله اوغز

حتی ابواب صینه واصل اولور و شمالدن جنوبه جاری اولور و مدینه تاجه‌یی ایکی شق ایدوب بحیره

تاجه‌یه داخل اولور بحیره‌دن چیقوب اوچ فرسخ لفکره بحر صینده بحر مهراجه منصب اولور و بو نهرده

سفن و مراکب سیران ایدر و بو نهرک مشرف اولدیغی جبالده و بلاد اصفهان و بلاد مهراجده و اکثر بحر صین

اطرافنده قرود کثیره اولور مسعودی کتاب مروج الذهبده دیر که صقالبه‌یه قریب ارض شمالیه‌ده بعض غیاض

و بیشه‌زارده قروددن بر نوع واردر منتصب القامات و مستدیر الوجوهدر و اکثری صور و اشکالی

انسانه دروکاه اولور که بو قروددن حیله ایله بریسی صید اولنور و فهم و شعور و درایتی نهایتده بو نسنه

بو قدر وار که لسان ناطقی یوقدر لکن انسان اخرس گبی اشارتله خطابی فهم ایدر حتی شطرنج و نرد اوینوب

غالب اولسه فرح اولور مغلوب اولسه محزون اولور **نهر مهران اکبر** بو نهر حد اعتبیردن خارج نهر اعظمدر

انهار دنیانک جمله‌سندن عرض و اغزر و اعمقدر و آبی بنزینک بحیره کبراسندن چیقر و جبال ثلثه‌دن

و جبال کاجوزه و بلاد خانقو و ارض صیننده کلن میاه بو نهر ایله اجتماع ایدر و شمالدن جنوبه جاریدر و

صینک سفن عظام و مراکب کباری بو نهره داخل اولوب دایما اعلاء جریانه صعود ایدر و جریانی ایله

نازل و منحدر اولور و بو نهر بحر جنوبی ارضنده منصب اولور و ابتداسندن مصبنه وارنجه طولی یدییوز فرسخدر

و بو نهرک مصبنی و کذلک بحره داخل اولدقدن صکره قرق میل مسافه مغاص لؤلؤ کبیر و نفیس و در یتیم و

جیددر و کنارنده نابت اولان اشجار شجر کافوردر ذکر در **احمد مصری وراق ذکر ایدر که** کافور شجره بحریه

عظیمه‌نک صمغیدر که اطراف صین و هندده اولور و هر شجره‌نک ظلنده یوز آدم استظلال ایدر و تجار

اهل بصره زعم ایدرلر که شجره واحده‌ده کافورک اصنافی بولنور و هر صنفی علی حده تمییز اولنور و ابو القاسم

سیرافی کافورک کیفیت جمعینی ذکر ایدر که شجره کافورده هر سنه وقت معلومده بر جماعت وارب

اطرافنی حفر ایدرلر و حفره‌یه بر اناء کبیر وضع ایدرلر و بو جماعتدن بری الله بر تبر الوب و بینی و دهانن

لثام ایله شد ایدوب اصل شجره‌ده انا اوزره طوروب تبر ایله شجره‌یی دفعه ضرب ایدوب و

تبری الندن براغوب قاچوب گیدر زیرا کافوردن چیقن ها بو زینه هیجان ایله طوقنوب اهلاک ایدر

و شجره‌دن چیقن آب اول اناء ایچنه جاری اولوب برودت عارض اولدقدن صکره اول آبی وعیه‌یه قورلر

ودیجون دیکجندن بو آب چیقن شجره یی قطع ایدوب قورو بنجه حالی اوزره ترک ایدرلر صکره خرده بزرگ
پاره لر کسوب وشق ایدرلر اغاجی ایله قابی آراسنده صمغ مثال بولدقلرینی جمع ایدرلر نهر هیاطله بو نهر
بلاد زرقیا عیونندن کلوب ومجتمع اولوب نهر کبیر اولور صکره بو نهر وارض زرقیادن آخر نهر اکر کلور
وجبل جرایم ایله التقا ایدوکی مکانده نهر هیاطله یه منصب اولور وصکره ثبت بلادینه داخل اولور وجهت
شرقیه دونر وبلاد زرقیا اطرافنی سقی ایدوب صکره بحر محیط شرقیه منصب اولور وبو نهرک کنارلرنده سیلان
اسمیله موسوم وشجر غزبه مشابه بر شجر بتر وبلطم کبی ثمری وار در طیور صغار اکل ایدوب قوتلی سفید اولان
بعد الاکل سیاه ریش اولور نهر غانه بو نهر حبشه وسودانک نهریدر ومخرجی بحر جاوک دنبذر شرقدن
غربه بین الجبال جاری اولور ومدینه غانه یی ایکی شق ایدر وغانه علم بلاددر خراسان وشام ومصر کبی که
هر بری نیجه بلادی مشتملدر وبو نهر مدینه خارجه یه اوغرار وبو نهرکر ودجیمی واوکان سمغری مدینه لری شق
ایدر مسعودی ذکر ایدر که بو نهر بلاد الجری وکوکوده ایکی ایلق یول جریان ایدر صکره بلاد غانه وزعوده
اوچ ایلق یول وبلاد کانم وتمورده ایکی ایلق یول وبلاد تکرور العبدده بر ایلق یول وبلاد کوغه ده
بر ایلق یول وبلاد ورهم ده برنجی ایلق یول سیران وجریان ایدوب بعده اوقیانوس حبشی
اسمی ایله موسوم اولان بحر محیط غربیه منصب اولور نهر دادم بو نهر بحیره کوردن چیقار نهر کبیر وعزیزدر
وجبال شمینده دمدم سودانی وملمرنوجه وفلچوره وحجام حبشه اوغرر که بر ایلق یولدر بو نهر
قابل انتفاع دکلدر صکره اون کونلک یول شرقه دونر وصکره بلاد خاصه علیابه وملینه والکاکیه ده
کناوره اوغرایوب برنجی ایلق یول شمالا وشرقا جریان ایدر صکره جهت جنوبه دونر وارض
هاویه وارض مقدشوی حمرایه اوغرار وبو نهردن بر شعبه آیریلور که نهر دبی تسمیه اولنور وبلاد زنج
وصع زنکبار ساحل وبربرایی سقی ایدر وارض مقدشویه قریب اولدقده اوچ بولک بولنور که شعبه
اولایه حب کبیر وشعبه ثانیه یه حب صغیر وثالثه نهر دمیدم تسمیه اولنور وبو اوچ شعبه نک جمله سی طاغنغ
وسودان تنوخشین ایله معمور بحوانیدر که من سفالة الزنج ومدینه کلیه بو شعبه لر اوزرنده در صکره
بو اوچ شعبه ایکی ویا خود اوچ درجه جهت جنوبدن خلف خط استواده اولان بحر زنجه منصب اولور نهر مین
تحفة الغرایبده وارد در که بو نهر مین حدودنده بر نهردر طلوع شمس وقتنده مشرقدن مغربه جاری اولور وغروب
شمس وقتنده مغربدن مشرقه جاری اولور

فی انهار روم ایلی وماجرستان وبوسنه

نهر مریج بو نهر فلبه طاغلرندن چیقوب فلبه یه ومدینه ادرنه یه ویانبولیه اوغرایوب بعده بحر اسوده
منصب اولور وکذرکاهی اولان ولایتلری دوالیب ونواعیر ایله سقی ایدر نهر تونجه بو نهرک دخی مخرجی فلبه
اطرافنده اولان طاغلردر بو نهر ادرنه قربنده نهر مریج ایله اجتماع ایدوب بحر اسوده یه منصب اولور
نهر آرده بو نهر دخی اول اطرافده بعض جبالدن چیقوب بو دخی ادرنه قربنده نهر مریج ونهر تونجه ایله اختلاط و
التقا ایدوب بحر اسوده یه منصب اولور نهر قره صو بو نهر کیجه قره صو طاغلرندن چیقوب جهت شرقیه جریان
ایله بحر روم منصب اولور ایام شتا وبهارده کچد ویرمز استانبولدن سلانیکه کیدن شارع عام بو نهره اوغرادیغی
موضعک بعضنده اخشابدن بر جسر بنا اولنمشدر جسر بنا اولنمزدن اول اوشی ددولاب آب نهردن مرور ایدوب
واثقال واحمال زوارق صغار ایله نقل اولنوب ابناء سبیل تعب مروردن خالی دکل ایدی نهر ایسالده

بو نهر خیره بولی طاغلرندن چیقوب بلیده فرسنک بر فرسخ جانب جنوبی شرقیسنده وابساله صحرا لرینه وارد اولوب
بحر رومه منصب اولور عظیم وعمیق نهردر دوابه بو نهردن مجال مرور یوقدر دائم الدهر کچنلرکا هنده زوارق
حاضردر عربه وقطار بغال وجمال زورقلره تحمیل اولنوب بر جانبندن جانب آخرینه نقل اولنور نهر اوزفان
بو نهر صوفیه طاغلرینک میانندن مجتمع اولوب کوستندیل صحراسنه اوغرایوب اول اطرافده اولان طاغلرینک
میاهی دخی بو نهره داخل اولوب اوسترمجه طاغلرندن دخی بعض انهار صغیره بو نهر ایله قاروشوب وجریانی
اول شرقه صکره جنوبه وصکره غربه صکره کیرو جانب شرقه درکه بو حال اوزره تیمور حصاری وسیروز جوانبن
کچوب وقریه اورفان حدودنده بحر رومه منصب اولور بو نهر دخی عظیم وعمیق نهردر اوسترمجه حدودندن اشاغی ده
بو نهردن مرور دواب میسر دکلدر استنبولدن سلانیکه کیدن شارع عامک بو نهردن معبری که قریب
رومده در اول موضعده زوارق حاضردر دائم الدهر مرور دواب وانسان زوارق ایله در نهر واردار
بو نهرک مخرجی قالقندلن طاغلرندر واسکوب وقراطوه طاغلرینک انهار صغاری بو نهر ایله اجتماع ایدوب
ینیجه واردار حدودینه اوغرادقده بر عظیم اولور مرد سوار کچد ویرمز بو نهرک اطرافده اولان معبری زوارق
ایله در وسلانیکدن وقره فریه یه کیدن شارع عامک بو نهردن معبری اخشابدن مبنی جسر ایله در وبو
نهر ینیجه واردار حدودنی کچوب بو جسری تجاوز ایتدکدن صکره ارض سلانیکک حدودنده بحر رومه منصب اولور
نهر درینه بو نهر بوسنه ولایتنده ارض هرسکدن جاریدر ومنبعی بوسنه جبالیدر وقوی الجریان وسریع
السیلان وکثیر المیاه وعظیم وعمیق نهردر وبو نهر ارض هرسکدن قصبه موستار ایچندن مرور ایدر وقصبه کوره
کروم وبساتین وجنینه لرینک اغلبی بو نهرک وراسنده اولوب اول جانبه مرور ایچون عرض نهر تخمینا
یوز اللی ذراع نجاری اولدیغی یرده خندق مثال ایکی طاغ آراسنده اولا ایلده اخشابدن بر جسر بنا اولنوب لکن
جسرک النده نهر ایچندن قواعد وقوایم وضعنه امکان اولمامغله بو جسرک اوزرندن خلق مرور ایتدکجه
حرکت مولمه ایله جنبان اولوب نفوس خلق متأذی اولورلردی وبو نهر ایام طغیانده اول جبالدن
اشجار ضخیمه واحجار عظیمه کتوروب وجریانی قوی اولمغین بو نهر ایچنده قواعد وقوایم وضعی ایله بر نیجه کمرلی
کوپری بناسی متعسر ایدی بعده اول دیارک اعیاننک بعضی بو جسرک موضعنده احجاردن عین واحد اوزره
بر قنطره عظیمه بناسی التماس پادشاه فردوس آشیان مرحوم سلطان سلیمان طاب ثراه حضرتلرینک
وجوه خیراته مصروف ومبذول اولان خزاین جود وعطالرندن رجا ایدوب خصوص قضیه پایه سریر
عرض اولندقده اسوة المهندسین واستاذ المدققین خوجه سنان باشی مرحومه امر پادشاهی صادر اولوب بو
کوپری یاپلاجق موضعی واروب کوردکده بو محلده عین واحده اوزره کوپری یاپمق متعذر دیو فراغ ولدقده
اول دیارک نجار ومهندسلرینه استاد کامل اول موضعده بر کوزلی کوپری بنا ایتمکی ملتزم اولوب کیرو
امر سلطانی وارد اولمغین خزاین جود شهنشاهیدن واحد العین بر قنطره عظیمه بنا ایدوب صنعت غریبه
اظهار ایتدیکه اعاجیب دنیادندر وکوپرینک جوادی عرضی تخمینا یدی یکز ذراع نجاری وار در دیو وجه مشروح
اوزره بو تفصیلی عمدة الثقات والمعتمدین مولانا درویش حسام موستاریدن راقم الحروف استماع ایتمکین
نقل اولندی نهر موراوا بو نهر منتهای حدود بلغراد وکی پازار سمندره طاغلرندن چیقوب ارض ولحتربه
اوغرایوب بعض نیش حدودندن کچوب نهر تونا ایله اجتماع ایدر نهر عظیمدر ایام بهارده زوابه کچد ویرمز

زوارق ایله مرور وعبور اولنور نهر ساوا بو نهر کلّه وسکتوار طاغلرندن کلوب سترو فجه یه ایرشدکن
نهر عظیم اولور بلا جسر وزورق انسان ودوابه بو نهردن عبور میسر دکلدر بو نهر بلغراد سمندره یه اوغرایوب
وجسر بلغرادی کچوب بر فرسخ مسافه‌دن صکره بو نهر دخی نهر طونه‌یه داخل اولور نهر تیسه بو نهر دخی
ماجار طاغلرندن کلوب قلعه واراد ینک قرشو جانبندن قلعه تیمشوار دبنده طونه‌یه مخلوط اولور نهر کوپه بو نهر دخی
ماجار طاغلرندن چیقوب نهر طونه‌یه داخل اولور نهر عظیم وشدید الجریاندر نهر طونه بو نهر آلامان طاغلرندن
چیقوب وجنوبدن شماله جریان ایله بلاد ماجاردن براغ وبیج وکلوار اونغ بلغ لریه اوغرار وفتح ارضی
حدودندن بو نهر ایکی بولنوب بر بولکی صحرادن جانب کلوار ایلغه ودبر بولک جبالدن معدن اکری طرفنه دوشوب
بر ایکی فرسخ وار ایکی شعبه جریان ایتدکدن صکره بلغ قومراک قلعه‌سی محاذیسنده بو ایکی شعبه بر بریله التقا وانجماع ایدر
وایکی شعبه جریان ایتدکلری حضره اکیبی آرسنده قومران ادیسی تسمیه اولنور اوچ قطعه‌دن زیاده قرای عامره مشتملدر
وقومراندن صکره جکردلنه واستوغنه اوغرر بعده مدینتین بدون وپشته بیننده مبنی اولان جسری
شرقمبل ایله جاری اولنوب وقوزوادی کچدکدن نهر تیسه ایله قاریشوب بعده سمندره یه وحوالیسنه دکز
وقوطاغی وافلاق وبغدان حدودینی وابرایل وایساقجی بلغ لرینی کچوب بحر اسوده منصب اولور
بو نهر عمیق وعریض وعظیمدر بر موضع یوقدر که بو نهردن دوابه مجال مرور اوله کذرکاهلرنده یا جسور مبنیدر یاخود
زوارق مهیادر وبعض کتبده دجله وفرات مجتمع اولدقده حاصل اولان کبر وعظملرندن نهر طونه‌نک کبر وعظمی
اوفر واکثر دیو مسطوردر راقم الحروف سنه اثنی والفده دستور اکرم ووزیر اعظم مرحوم سنان پاشا ایله
فتح کلوار ییق غزوه‌سنه متوجه اولدقده نهر طونه‌نک اکثر مواضعن تماشا ایتمک واقع اولدی حقا که نهردن
اوته بحر عظیمدر وبو نهرک عمودی اوستنده ماجرستانده طواحین کثیره مبنیدر وصنعت غریبه درکورلمکه
سوقوقدر نهر اوزی بو نهر دخی نهر طونه کبی جنوبدن شماله جریان ایدر ونهر طونه‌نک شرقیسنده در صکره جانب غربیه
جریان ایدر وصکره جریانی جهت شرقه دونوب ارض قرمدن آق کرمان ایله صاری کرمان بیننده بحر اسود
ونقرندان برسنه منصب اولور بو دخی نهر عظیم وعمیقدر نهر ترلا بو نهر شرقی اوزی وغربی تیل درونده عظیمدر
وشماله جنوبدن جاریدر وبو نهر حدود دبلغ ازاقه یکسنده بحر اسوده منصب اولور بو نهردن بلا جسر وزورق دوابه عبور میسر دکلدر

منظرهٔ تاسعه عجایب عیون وآبار ومیاه منبع الانظار ذکریدر

تدوین عجایب ایله اعتنا ایدنلرک رشحات اقلام بدیع انجامندن ظاهر وهویدا اولنلردندر
فتح عجایب عیون عین بامیان بو عین ارض خراساندن ناحیهٔ بامیانده دربند که عین دیو
تسمیه اولنور غلیان قدرکی ارض قاینوب چقر ایچنه بر آدم توکرسه واخود القا قاذورات
ایتسه غلیانی زیاده اولوب وفق ایله فوران ایدر که اولورکه بو فعلی ایشلینی تشوب غرق ایدر وتحفة
الغرایبده مذکوردر که عین بامیاندن رایحه کبریت استشمام اولنوب آبی ایله اغتسال ایدنلرک حکه وجرب
ودمامیلی زایل اولور وبوعینک آبندن بر انمبه وضع اولنوب اغزی محکم سد اولنسه بر کون طوردقدن صکره
لمس کبی اولور واتشه قریب قوسه‌لر اشتعال والتهاب ایدر وناحیهٔ بامیانده بر عین دخی واردر
بعض احیانده بر طرفدن جاری اولور وآبی منبعندن چقدقدن صکره حجر ابیض اولور عین کهف فارس
بو عین نواحی فارسده بر قریه‌ده جبال شاهقه آراسنده بر مغاره‌ده در اعلای مغاره‌دن طاس کبیر

مقدارنده

مقدارنده بر حفره ایچنه تقطر ایدن قیچ آبندن بر آدم ایچسه بر قطره زیاده‌سی قلمز وبیک آدم ایچسه جمله‌سنه
کفایت ایدر عین جردعین بو عین جردعین ناحیه‌سنده در آبی حلو دراسهال ایچون وتنقیه بدن ایچون ایچیلور
وبوندن بر کاسه ایچن بر کره قالقر وایکی کاسه ایچن ایکی کره قالقر وارادهٔ ایتسه زیاده ایتدکی قدر قالقر
عین حیات بو عین تفلیس ناحیه‌سنده چقر وآبی چقدقدن کاهی متعفن اولور وحیات اولوب آب [illegible]
عین سنا بو عین ارض سدر قبیسی قراسندن سنا ایله مسماة بر قریه یه قریبدر بر جبلک ذیلنده
بر شجرک اصلندن منبع اولور وانفجاری تقطر ایله در قطراتی منبعندن چقدقدن صکره کفکلی طاش کبی بر حجر
وابیض اولور رفیقیم سنه تسعین وتسعمایه سنه‌سنده بر وبو عینی بالدفعات تماشا ایتمک واقع اولدی
عین ماسبدان آثار البلادده مذکوردر بو عین قرب سیروانده مدینهٔ ماسبدانده در وعین عجیبه در
آبندن بر کمسه ایچسه درونندن اخلاط کثیره قذف ایدر لکن اعصاب رئیسه مضردر وبو عینک آبی ایله
بر کمسه حقنه ایتسه اسهال شدید عارض اولور عین بابه آثار البلادده وارددر جزیرهٔ اندلسده مدینهٔ
سرقسطه اعمالندن طلش دیرلر بر قریه واردر بو عین بابه اول قریه‌ده در وبو عین سنه‌نک مجموع ایامنده
یابس وغیر جاریدر وشهور سنه‌دن بر شهرک لیله اولاسندن اول شبدن جریانه باشلیوب اول
کیجه صبحه دک وصبحدن وقت زواله بر قرار جاری اولور وبعد الزوال نقصانه باشلیوب
اول شبه وارنجه یابس اولوب سنهٔ آتیه‌دن اول شهرک لیله اولاسنه دک یابس قالور
عین ملاطیه بو عین صاحب آثار البلاد قولی اوزره ملاطیه ده بر جبلده در آثار البلاد صاحبنه بعض تجار
حکایت ایتشکه بو عیندن بر بیاض آب عذب چقر دافنان ایچسه ضرر ویرمز وجریانه مسافه یسیره
کتدکدن حجر صلد اولور عین ارمینیه بو عین ارض ارمینیه ده در سقی بساتین وادارهٔ طواحین ایدر وآبنده
خصوصیت واردر وانایه وضع اولنسه عذب وحلو اولور عین مراغه بو عین مراغه‌ده در آبی منجمد
اولدوغی ساعتلرده متحجر اولور واهل مراغه‌نک بلاط بیوتی بونک احجارندندر عین سیاه سنک
بو عین ارض جرجانده سیاه سنک اسمی ایله مسمی موضعده در وبو عینک اطرافنده ددمانلر موری مشی و
حرکت اوزره برکمسه بو عینک آبندن بر ظرفه طولدروب ایلدرکن دودنی طرح وقتل ایتسه عذوبت ما
مرارته منقلب اولور واکر دوده تعرض ایتمسه طعمی متغیر اولماز تحفة الغرایبده مسطوردر جرجانده سیاه سنک دیرلر
بر روستا واردر واول روستاده بر مرتفع مکانک راسنده بر قریه واردر وبو عین اول مکانک تفعک
ذیلنده در وبو قریه خلقی شرب ایچون بو عیندن کلوب آب آلورلر وکذرکاهلری اولان بر کرم حزو
یعنی اوفاق قورد واردر بو عیندن آب آلوب کیدنلر لکه بک آیاغی بو کرمک آرهسنه طوقنه اولکان
آب ظرفی الحینده منتن اولورکوکه اوبروش اوزره ایی قابل استعمال اولمز وکیرو دونوب [illegible]
آب آلورکه امر عجیب وشی غریبدر عین سمیرم بو عین اصفهان ایله شیراز بیننده درکه بو عینک آبندن
ظروف زجاج ایله کوتوروب مکانه ایلدرکن زمین اوزرینه طوقنه بو آب اوزرینه جراد استیلا
ایدوب طیوردن زرزورکه ترکیده صغرجق قوشی دیدکلری بو جرادک اوزرینه مسلط اولور وبو
طیرک صیحه وفریادندن جرادده بریسی متحرک قالمیوب هلاک اولور عین عقاب بو عین ارض هندده جبال
کنبایت دن بر جبلده در تحفة الغرایب صاحبی ذکر ایدرکه عقاب دیدکلری طایره هرم وضعف عارض اولدقده

حرکت وطیراندن منفعل اولدقده ادراکی کندویی کوتورب بو عینه کتورر وغسل ایدر و شعاع شمسه وضع ایدر
وریشی دوشوب ریش جدیدی بتر و هرم وضعفی زایل اولوب قوت وشبابی عود ایدر و محمد بن ابی طالب الانصاری
الدمشقی نخبة الدهرده ذکر ایدرکه کمسه بو عینک آبندن ایچسه شعرینک مجموعی دوشوب کیدن موی سیاهی
بترکه ابدا سفید اولمز وکندو عنین اولوب نسا ایله مجامعتدن قالور عین قول عین بو عین ارض کنعانده بلاد عقیقده
قول عین اسمیله مسمی قریه ده در بونک آبنده دو دفر(?) مقدار بچه دوده مشابه بر سمک صغیر واردر که آبدن
منفک اولمز وماه شباطده بعضیسی بعضیسی اوزره بنمشدر وماه شباطک یوم اولی ویوم ثانیسی
ویوم ثالثنده کمسه بو عینک آبندن و بو ترتیب(?) بو سمکک آغزلرندن روی آب اوزره ظاهر اولدقلرنده بو
سمکلرک ایکی زوجی بربرینه مترکب ایکن آکوب صکره بورغو مزبده دن تبسم ایده رک اکل اتسه سرچنان
اولور یعنی باشی صالوب طورر تا اوزرینه آب سرد دوکلنجه یورلر وکاه اولورکه منتفخ قالوب انتفاخدن
منفک اولمز و بو سمکدن اکل ایتمک دخی بویله در و سمکک دیشیسی اناث دارکلر ذکوری اکل اتسه سرچنان
اولور عین حمی تحفة الغرایب صاحبی ذکر ایدرکه بو عین ارزن الروم ایله اخلاط بیننده در بو عیندن آب فوران
شدید ایله قایناریکه صیت وصداسی مسافه بعیده دن ایشیدیلور و جریان یسیر ایله جاری اولوب کیرو زمینه
باتوب غایب اولور و بو آبدن ایچن وقت ساعتنده فوت اولور واطرافنده جثه وحوش وطیور
باشدالله(?) نمایاندر و بو عینک قربنده ناسی شربدن حراست ایچون بعض ناس واردر اول عینه
توجه اولان ابنا سبیل وغیری شربدن منع ایدرلر و بو عینک اطرافنده نبات قسمندن بر نسنه یوقدر
عین سنک بو عین مدینه بورسانک جانب جنوبیسنده در و آبی کمال برودت اوزره در ومثانه ده اولان
طاشی اذابت وازاله ایدر دیو بورسه خلقنک ثقاتندن بابا تاج ابرهیم چلبیدن راقم الحروف
استماع ایتمکین بو محله ده ثبت اولندی عین منکور آثار البلاده مذکوردر بو عین بلاد دیلمده بر جبل اوزرنده
و بو بر حفره در ابو ریحان الخوارزمی کتاب الآثار الباقیه ده ایراد ایتدیکه بو حفرنک ترس کبیر مقدارنجه
وآب کنارلرینی استیلا اتمشدر کاه اولورکه بو عیندن عسکر کثیر ایچر ومقدار اصبع ناقص اولمز و بو عین
یانینده بر صخره واردر بو صخره اوزرنده انسانک رجلی وکفین واصابعی و رکبتینی اثرلری واردر کانه
بحث اتمشدر و دخی قدم صبی و حوافر حمار اثرلری واردر واتراک غزیه بو صخره یی کوردکجه سجده ایدرلر
زیرا بو اتراک نصارادر و بو اثر رجل عیسی علیه السلامه نسبت ایدرلر عین میرون بو عین ارض صفدده
بر جبل ز بوده میرون دیرلر بر قریه ده در و بو قریه ده بر مغاره واردر و بو مغاره ده حوضلر واردر
وارده ماه سنه ده بو حوضلر یابس ایکن بر قطره آب یوق واطرافنده ندوه(?) و شجره یوقدر دهر سنه ده
بر یوم معینده بلاد بعیده و قریبه دن یهود وفلاحین وغیر بو مغاره ده اجتماع ایدرلر واول کوندن اول
نهاردن آخرینه دک اول مقامده طوروب اول مغاره یه کیررلر و چقرلر واول حوضلر خالی اوزره یابس
طوررکن ناکهان ماء دافق اول حوضلردن جریانه باشلر وآب بر ساعت یا ایکی ساعت مقداری
ارضده سیران ایدوب صکره بالکلیه منقطع اولور واول عید یهوددر بو آبدن تا دمیر و نذر ایچو بر مجره
بلاد بعیده و قریبه یه کوتوروب ایلدرلر و قریه میرون ایله صفد ما بیننده بر وادی واردر وادی لبیه دیرلر
بو وادیده بر عین واردر ارضدن فوران ایدر خلق یانینده اوتوروب بر ایکی ساعت غسل بدن ایدرلر

وابچر

وابچرلر صکره بو عین کان لم یکن منقطع اولور و بو عین وجه ارضدن چقر حاضر اولان ناس
یا شیخ مسعود عطشنا دیرلر آب وادی چقوب طواحینه جاری اولور وصکره منقطع اولور صکره
یا شیخ مسعود عطشنا قولنی اعاده ایدرلر کرو آب چقر وکیرو منقطع اولور وکیرو اول قولی اعاده ایدرلر
کیرو آقر علی ممر السنین والشهور دایما بوردر عین قباده بو عین هیت ناحیه سنده در بو عیندن آب ایله
معا قیر فوران ایدر اهل عراق زعمنجه وبلاطدن بدل حماملرین بو قیر ایله فرش ایدرلر عین سلوان
بو عین بیت المقدسده در مقدار معلوم ایله جاری اولور واوچ ساعت یا دخی زیاده ایچدکدن صکره
آبی مجراسنده اوکی حالندن زیاده اوچ قات اناندن(?) مقداری مرتفع اولوب مد اولور
صکره جزر اولوب التی ساعته قریب زمانه دک اوکی مقدار معلومه عود ایدر صکره ینه مد اولور
وینه جزر اولور وابد الدهر حالی بوردر عین تجان تشدید جیم ایله در بو عین غزه دن ابته(?) مرتفقده بر وادیده
در بو وادیده عیون کثیره واردر ایام صیفده ازممتد اولور وایام شتاده چوق ممتد اولور و بو وادیده
خیول سقی ایتدکلری سطل نحاس مقدارنده بر مدور وشمش طاش الجیزه ده بر عین واردر که طاشک
جمیع جوانبنک دوری التی ذراع واردر و بو طاشده بر ثقب محفوظ واردر ایچی حلوا ایله مملودر بو ثقب مقدارنده
دلوی بو ابدن(?) طولدوررلسه ایچندن بر قطره آب النمامش کبی قالور اکر بر کونده خلق کثیر کلوب بو آبدن
ایچه ادعیه طولدوررلرسه بو حال اوزره در دائم الدهر دایما بوردر عین سلاط بو عین بحر هنددن
جزیره سلاطه ده در ارضدن فوران ایدوب منبعی قربنده کیرو ارضه کیرر و آبندن چقوب رتشاش(?)
ایله منعقد اولوب اسود اولور وکوندز حجر ابیض اولور و بو نقل تحفة الغرایب صاحبنکدر عین عقل
بو عین جزایر بحر هنددن برنده در اول جزیره خلقی زعم ایدرلرکه بو عیندن ایچن کمسه نک عقلی زیاده اولا
عین اردبیل بهسند(?) بو عین قرنفیندن(?) اردبیل اسمی ایله مسماه قریه ده در کمسه بونک آبندن ایچسه ثبت(?) ایله
اسهال ایدر وآبنک خفت وعذوبتی جهتی ایله اون رطلی ایچلمک ممکندر و بو آبدن بو قریه نک حدودی
خارجنه ایلتسه لر خاصیتی باطل اولور عین باذغانی تحفة الغرایب صاحبی ذکر ایدرکه حدود دامغانده
کهر اسمی ایله مسماه بر قریه واردر بو عین اول قریه ده در و بو قریه خلقی قچن هبوب ریح اراده ایتسه لر
بو عینه خرقه حیض زن وضع والقا ایدرلر و ریح تحرک ایدر کمسه بونک آبندن ایچه ویجد دکی بر جرعه
دکلو دخی اولسه قارنی شیشوب طبل کبی اولور و بو آبی ایکی خطوه دن زیاده مکان آخره ایلتسه لر منعقد اولوب
حجر اولور عین زغر بو عین ارض شامدن بحیره منتنه نک بر طرفنده در بیت المقدس ایله بو عینک آراسی
اوچ کونلک یولدر و زغر لوط النبی علیه السلامک دختریدر و بو عینک غوراتی قیام ساعته علامتندر
عین قره آغاج بو عین ارض حمیدده یلواج قره آغاج اسمی ایله مسماه بلیسه(?) قربنده بوستانکستان جبلنده در
وایکی عددن زیاده منابع ومخارج صغار وکبار واردر که جمله سندن جریان ایدن آب مرور ومنحدر
ومنبعندن بر مقدار مسافه جزئیه جریاندن صکره منعقد ومنجمد اولوب حجر اولور و بو عیونک
جمله سنک بو آب مری مسهلدر ودافع حجر بدر و بعض مرضنک دافع اراضنه مفیددر نزهة القلوبده
مذکوردر عین خضرا بو عینه چشمه سبز دیرلر نیسابوره قریب بر جبلک جانب شمالیسنده بش فرسخ مسافه ده
بر دربندده در آبی شیرین وسبز رنکدر امیر چوبان بو چشمه کنارنده بر کوشک بنا ایتمشدر بو کوشک

سقفنه چوب سایه چشمه کورر و هر لیله جمعه و میانه چشمه دن بر صورت مایل پیدا اولور و بو چشمه دن
معمور و آبادانی بش فرسخدر و زنها و بو چشمه کنارنده اجار ایش ایدوب شیر آبی و کاو آبی و اسب آبی و آدمی آبی
کوردیکه آبدن طشره چیقوب نبات اوتلرلردی **عین سمک** نزهة القلوبده وارد در بو عین طوسدن اون بش
فرسخ مسافه ده بر صحرانک میاننده در امیر چوبان بر ماهینک کوششنه مقدار بعضه بر جر وارید آصوب بو عینک
ایچنه آتمشدر تاریخ تألیف نزهة القلوبده خلق چوق چوق و فوج فوج بو ماهینک تفرجنه واروب بو عینه
نانپاره آتوب تصدی ایچند قجه خلق تفرج ایدرلرمش **عین بامیان** تحفة الغرایبده وارد در بو عین بامیان
حدودنده در چشمه عظیمه در و بو عیندن چیقن آب بر صدا ایله چیقر که گویا رعد در و بو آب دائما بو صدا ایله
فوران اوزره در و بو آبدن رایحه کوکرد استشمام اولنور و جربه مبتلا اولان بو آب ایله اغتسال ایتسه جربی زایل
اولور و دیرلرکه بو عینک آبندن بر کوزه ایچنه وضع اولنوب سر کوزه محکم باغلنسه بر کوندن صکره آچلوب کوزه ده
آب طشره دوکلسه براینک اوزرنده هوا طوقندقده مانند خمیر غلیظ اولور و آتشه قوسه کبریت کبی مشتعل و سوزان اولور
عین شنتمریه آثار البلادده وارد در بو عین ارض اندلسده مدینه شنتمریه ده در بو عینی ایراقدن کورن جاری کوروب
جرینی شک ایتمز و قریب اولوب بصری بو عینک منبعی اوزرینه واقع اولدقده اصلا جریانی کورمز دیرلر و بو
عیندن ایراغ اولسه بو عینی جاری کورر و بو اول بلادده بر امر مشهوردر اول بلاددن اولانلردن
و یا اول بلاده داخل اولنلردن خفی دکلدر عبد الله البطلوسی بو عینک حقنده نظم ایتمشدر **شعر**
اناخت بنا فی ارض شنتمریة ، هواجس ظن والظنون خوان ، دخلنا سوام الحمد عنها لعز ما ،
فلا ماؤها صدقی ولا البیت سعدان **نثر** **عین الثواب** آثار البلادده وارد در که بو عین افواه خلق زوده
دمورقپو دیملکله مشهور اولان مدینه باب الابوابک خارجنده بر تک قربنده در ناس بو عینه هر لیله جمعه ده
وارر و کیجه نک بعض ساعتنده بو عینده نور و ضیا کوررلر حتی تاریک شبده اولمقامده اولان حصی و
حجر و شجر متبین اولور **عین الاوقات** بو عین مغربده در اوقات صلوة خمسه ده هر بریک اولنده جاری اولوب
خلق توضی ایده جک مقداری اکلنور صکره منقطع اولور **عین غرناطه** ابو حامد الاندلسی ذکر ایدر که مدینه غرناطه
قربنده بر کنیسه وار در و بو عین بو کنیسه نک ایچنده در و یاننده شجره زیتون وار در و هر سنه یوم معلومده
ناس بو عینه وارر لر و اول کون شمس طلوع ایتدکی حین بو عین فایض و جاری اولور صکره شجره زیتونده
شکوفه ظاهر اولوب و فی الحال شکوفه منعقد اولور و اول کونده زیتون اولوب سیاه اولور و ناس تناول ایدر
ایچون بو عینک آبندن الوب ادخار ایدرلر و ما بینلرنده بو آبک منافع کثیره سی عظیمه وار در و تجربه ایدر
عین غزنه بو عین مدینه غزنه قربنده در قچن بو عینه قاذورات القا اولنسه فی الحال هوا متغیر اولوب
بر ریح عاصف و برف و باران ظاهر اولوب قاذورات بو عیندن زایل اولنجه یه دک هوا بو حال اوزره
حکایت اولنور که سلطان محمد بن سبکتکین سلجوقی رحمه الله غزنه فتحنی اراده ایتدکده هر بار که واروب
فتحنه مباشرت ایتسه غزنه خلقی بو عینه قاذورات القا ایدوب شدت برد و ریح و ثلج و مطردن مکث
امکان اولمیوب منهزم و شکلنده عسکر ایله خائب رجوع ایدرلردی و لیالدن بر کیجه نماز قلوب
بعد الصلوة الله تعالی یه دعا و تضرع ایدوب دیدیکه الهی اکر بو بلادی فتحدن مقصودم حصول دنیا ایسه
عزمی بوزدن دوندر و خیره توجیه ایله و اکر مقصودم ثواب و آخرت و تقویت و شوکت اسلام ایسه

بوبلادی

بو بلادک فتحنه یول کوستر دیو اکده مجاهد اولان عباد مسلمینه راحت ویر و بو دعادن صکره سجده ایدوب
و سجودنده مستغرق اولوب و یوزی تراب اوزره قالوب نوم عارض اولدی و منامنده بر کیمسه کلوب
خطاب مبین ایله دیدیکه یا ابن سبکتکین اکر بو محنت برد و برف و مطردن خلاص مرادک ایسه عین غزنه نی
حفظ ایچون جنود ارسال ایله که غزنه فتح اولنوب سعیک مشکور و فعلک مبرور اوله سلطان محمد نومدن
منتبه و بیدار اولدوغی حین عین غزنه یی حفظ ایچون آدم ارسال ایدوب غزنه اوستنه متوجه اولدی و محاصره
ایدوب طرفة العین فتح ایتدی **عین نهاوند** تحفة الغرایب صاحبی ذکر ایدر که بو عین نهاوند قربنده بر جبلک
شعبنده در و شعبک القنده آیاق وضع ایده جک یر وار در وارضنی سقی ایچون هر کم آبه محتاج اولورسه
بو شعبک ایچنه کیروب صوت عالی ایله بز آبه محتاجم دیو چاغروب صکره ایکی ایاغن بو عینه
طالدوروب بعده ارضی و زرعی جانبنه طوغری کیدر و آب آنک آردنجه جاری اولوب کتدیکی
یره دک بیله کیدر وارضنی سقی ایدوب و حاجتی منقضی اولوب آبدن اکتفا ایتدکدن صکره کیرو جبله
کیروب ایچنده کبی صوت عالی ایله ارضم آبدن اکتفا ایتدی و اجرمی افاده ایتدکز دیو چاغروب و ایاغی ایله
ارضی ضرب ایدر و آب فی الحال منقطع اولور و بو آبک واول ارضنک دأبی بودر **فتح عجایب آبار**
بئر معطله بو اول بئردر که الله تعالی قرآننده ذکر ایتمشدر و بو بئرک قصه سی بودر که قوم صالح النبی
علیه السلام بعد وفاته فلسطنده متفرق اولدیلر و بونلردن بر فرقه عدن نام محله واصل اولوب
قرار ایتدیلر و بو فرقه یه باران نازل اولمدقجه عطشان اولوب ارض بعیده دن نقل ایدرلردی و
الله تعالی بو فرقه یه بر بئر ماء احسان و اعطا ایتدی و بونلر بونی استعجاب ایدوب بو بئرک اوزرنده
عدد قبائل مقداری بکره ارکان بنا ایدوب هر قبیله ایچون بر دلو وضع ایتدیلر و بونلرک بر عادل ملکی وار ایدی
بو آبی بونلره تسویه ایدر ایدی و بو ملک فوت اولدقده بونلر محزون اولوب بکا تعظیم ایتدیلر
و شیطان بو ملک صورتنده بر صنمه متمثل اولوب جوف صنمدن بونلره تکلم ایتدی که بکا رتیم ثوب
الهیة الباس ایتدی و الآن اکل و شرب ایتمزم و سزه غیوبدن اخبار ایده رم بکا عبادت ایدک
بن تکیزه سزدن اقربم بعده بو صنم بونلره اودونی ایدوب بو فرقه جمیعا عبادت صنمه مشغول اولدیلر
و الله تعالی بونلره نبی کوندردی آنی تکذیب ایتدیلر و بو نبی آنلره دیدیکه اکر عبادت صنمی ترک ایتمزسکز
ماء بئرکز باتوب نابدید اولور و بو فرقه بو پیغمبری قتل ایتدیلر و صکره صباح قالقوب اول بئرده قطره آب
بولمدیلر و صنمه واردیلر شیطان اکا تکلم ایتمدی و ملائکه عذابک نزولنی معاینه کوردکلرنده بر صیحه
انلری اهلاک ایتدی و الله تعالی انلردن و امثالندن کلام مجیدده خبر ایتدی وکاین من قریة اهلکناها
وهی ظالمة فهی خاویة علی عروشها وبئر معطلة وقصر مشید قصر مشید ارم ذات العماد در که صنعا ایله
حضرموت بیننده در ان شاء الله تعالی موقعنده بیان اولنور و دیرلرکه سلیمان بن داود علیهما السلام
مردهٔ یی شدتله تصفید ایدوب بو بئرده حبس ایتمشدر که بو بئرک مجیدر **بئر بابل** اعمش ذکر ایدر که
مجاهد استماع اعاجیبه مایل ایدی و بر شیء عجیب ایشتسه معاینه و مشاهده یه توجه ایدردی
و بابله کلوب حجاجه ملاقی اولدی حجاج مجاهده بو مقامده نه ایشلرسن دیو سؤال ایتدکده دیدیکه
رأس جالوته دک سیرا اراده ایتدم بر کسه یه امر ایله بنی ملکین هاروت و ماروت اولدقلری چاهه

صفه کهف نده واقعه
که صفت وصفنده راوی

ایلتسون حجاج دخی اعیان یهوددن برینه امر ایدوب ماروت و ماروته ایلت دیدی یهودی دخی مجاهدی
اول مقامه ایدوب بر موضعه کلدیلر و اول موضعده بر صخره قالدردی که آلتی سردابه شبیهدر و یهودی مجاهده
دیدیکه بنم ایله بله نزول ایله و الله تعالی اسمنی ذکر ایتمه و یهودی اشاغی اینوب مجاهد دخی اینیدی حتی ماروت
و ماروته نظر ایتدی کوردیکه ایکی عظیم طاغلر کبی باشلری اوزره طوررلر و بونلرک زانولرینه وارنجه سلاسل
حدیدیله باغلو و مجاهد بونلری کورنجه نفسنه مالک اولمیوب اسم الهی ذکر ایتدی و بونلر اضطراب شدیدیله
مضطرب اولوب قریب اولدیکه کردنلرندن اولان زنجیرلری قیرهلر و مجاهد ایله یهودی قاچوب طشره
چقدیلر و یهودی مجاهده سکا اسم الهی ذکر ایتمه دیو تنبیه ایتدمی آز قالدیکه هلاک اولمش ایدک **بئر بدر**
بو بئرکه ایله مدینه بیننده بر موضعده درکه رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله کفار قریش بیننده اولان وقعه
بو موضعده واقع اولدی صحابهدن بعض رضی الله عنهم حکایت ایدیلرکه بو مقامدن کذار ایدرکن کوردکلرکه بو
بئردن بر شخص شوره بخلعه چیقوب قاچدی و عقبنجه بر شخص دخی چقدیکه الندهبر دکنک وار و دکنکدن نار التهاب
ایدر و شخص اوله چیقوب و اول دکنک ایله ضرب ایدوب و کیرو دوندروب بئره ادخال ایتدی
و بز انکره ناظر اولوب تماشا ایدردک **بئر برهوت** بو بئر حضرموت قربنده در و فلاة مقفرهده بر وادی
مظلمده در علی بن ابی طالبدن کرم الله وجهه دن مرویدر بویوردیلرکه الله تعالی قتنده ابغض بقاع برهوت درکه
آنده بر چاه واردر آبی منتن و سیاهدر و ارواح کفارک اول چاهه ماوا ایدر و اصمعی رجالدن بریندن حکایت
ایدرکه علما کفاردن بری هلاک اولدی و هلاکی کونک اخشامی ایرشدکده اول رجل دیرکه وادی برهوته وحدم
نتی وصف اولنمز بر وادی کریهه استشمام ایتدم بلدیکه اول کافرلک روح خبیثی بو چاهه انتقال ایتمشدر
بئر اریس بو بئر دخی مدینه رسولدن علیه السلام ایکی میل برده قبلهیه مایل نخلستانه قباده در و قبا جمع
بیوت انصاردر که شکل قریهده نمایاندر و بو بئر اول بئر درکه حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم
عثمان بن عفانک رضی الله عنه یدندن بو بئره یوزکی دوشوب طلبنده بر نقدر جد و سعی ایتدیلر بولنمدی **بئر عروه**
بو بئر دخی مدینه رسولده در علیه السلام عروة بن الزبیره منسوبدر زبیر بن بکار دیدیکه صحرای عقیقدن مرور ایدن بو
بئرک آبندن اقربا و اصدقاسنه هدا ایچون آلور بن بابامی کوردم هدیه ایچون بو بئرک آبندن المغه تنبیه و
تاکید ایدردی و کندوسی کوبشنه ایچنده حفظ ایدوب رشیده اهدا ایدردی بو بئرک آبی غایتده رقیق و
خفیفدر **بئر قضاعه** بو بئر یعنی مدینه شریفه رسول اللهده در صلی الله علیه وسلم روایت اولنور که
نبی علیه السلام بو بئره کلوب دلوندن توضا ایدوب وضودن باقی اولان آبی بئره رد ایدوب و بئرک
ایچنه آغزی یاریتی القا ایتدی بوندن اول بو بئرک آبی ملح اجاج ایدی بوندن صکره عذب و طیب اولدی
و ایام سعادتده بخاطرده انسان برینه بر مرض اصابت ایتسه بیوررلردی که مریضی آب بئر قضاعه ایله غسل ایدیکه
و غسل ایتدکلرنده عقالدن خلاص اولور کبی مرضدن بری اولورلردی و اسما بنت ابی بکر الصدیق رضی الله عنهما
دیرلردی که هر مریضی اوچ دفعه بئر قضاعه آبی ایله غسل ایتسک عافیت و صحت بولور **بئر ذروان** بو بئر دخی
مدینه مذکورهدهدر روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم مریض اولوب بین النایم والیقظان ایکن ایکی
ملک نازل اولوب بری رأس مبارکلری یاننده و بری پای شریفلری اوجنده اوتوروب باشی یاننده اوتوران
دیدیکه وجعی ندر و ایاغی اوجنده اوتوران دیدیکه سحردر و باشی یاننده اوتوران دیدیکه کیم سحر ایتدی

ایاغی

ایاغی اوجنده اوتوران دیدیکه لبید بن الاعصم الیهودی سحر ایتدی و باشی اوجنده اوتوران دیدیکه سحری
نرهدهدر ایاغی اوجنده اوتوران دیدیکه بئر ذروان ایچنده بر صخره آلتنده بر چقورده در رسول الله صلی الله
علیه وسلم اول حالدن منتبه بیدار اولدی و ملکلرک کلاملرنی حفظ ایتدی ایدی حضرت علی و عماری
صحابهدن بر جماعت ایله رضوان الله علیهم اجمعین بئر ذروانه کوندردی کلوب آب بئری طشره دوکوب
صخرهیه منتهی اولدیلر و صخرهیی دوندروب اللرینی که چقوری بولدیلر و چقورده اون بر عقد یعنی دوکم
باغلنمش بر یای کرشی بولدیلر و عقدهلری حل ایدوب رسول اللهک صلی الله علیه وسلم وجعی زایل اولدی
و اول آن بر آیت معوذتین سورهلری نازل اولوب بو سورهلری قرائت ایتدکده نرده اولان عقد معقوده
حل اولندی **بئر زمزم** ابراهیم الخلیل علیه السلام ولدارشدی اسمعیل ایله زوجهسی هاجری موضع کعبهده
ترک ایدوب کیتدکده هاجر ابراهیم علیه السلام دیدیکه بزی بو بریهیه تنها ترک ایدوب کتدکی الله تعالی
امر ایتدیمی ابرهیم دیدیکه نعم هاجر ایتدی حسبنا الله و نعم الوکیل اول تقدیرجه بزی بونده ضایع اوملزز و
هاجر اسمعیلک قتنده اقامت ایتدی حتی یانلرنده اولان قربهده آب آخر اولدی و اسمعیل عطشدن متلظی
و متاذی اولدی و هاجر اسمعیلی ترک ایدوب بر مدد و بایجوذ بر آب التماسی ایله صفایه چقدی و اول
مقامده دعا ایدوب استسقا ایتدی صکره صفادن مروهیه نزول ایدوب آنده دخی صفاده ایتدیکی
کبی دعا ایتدی و اول حالده سمعنه اصوات سباع ایرشدی و اسمعیل ایچون سباعدن خوف ایتدی
و سعی ایدوب یعنی سرعت و عجله ایله یوریوب اسمعیلک یانه کلدی کوردیکه اسمعیل آیاقلری ایله اشره و
اوکچهسی آلتندن آب روان اولمش هاجر آبی کورنجه آقوب ضایع اولسون دیو اطرافنی خاک ایله
احاطه ایتدی اکر بویله ایتمسه اول آب جاری اولوردی قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
رحم الله ام اسمعیل لو ترکت زمزم لکانت جاریة الحدیث محمد بن احمد الهمدانی دیرکه زمزم اعلاسندن
اسفلنه دک قرق ذراعدر و قعرنده عیون واردر که اصلی بر دکلدر بر عین رکن اسود حذاسندهدر
و بر عین ابی قبیس و صفا حذاسندهدر و بر عین مروه حذاسندهدر و مائتان و اربع و عشرین سنهسنده
بئر زمزمک آبی قلیل اولدی و محمد بن الضحاک طقوز ذراع دخی حفر ایدوب آبی زیاده اولدی و بئر زمزمک
زمیننی رخام ایله اول فرش ایدن خلفای عباسیهنک ثانیسی منصوردر **بئر ضیعه حلب** آثار البلادده
واردر که کلب اصردوغی انسان بو بئرک آبندن ایچسه فی الحال بری اولور و بو مشهوردر و بو ضیعه اهلندن
بعض حکایت ایتدیکه بونک شرطی بودر که اصردقدن صکره قرق کون کچمامک کرک قرق کونی کچسه نفعی
یوقدر بری اولمز بر زمانده کلب اصرمش اوچ آدم بو ضیعهیه کلوب اوچی دخی بو بئردن ایچدیلر ایکیسی
سالم اولوب بریسی هلاک اولدی که قرق کونی کچمش ایدی و بو ضیعه اهلنک شربی بو بئردندر **بئر الکنود**
آثار البلادده مذکوردر بو بئر طرابلس شامده در زعم ایدرلرکه بو بئرک آبندن ایچن احمق ایدر و اهل
طرابلسدن بریسی کندویه نوم ایجاب ایدر بر وضع ایتسه عجب دکلدر اما بئر کنود ایچمش دیرلر
بئر جنبدق آثار البلادده مذکوردرکه بو بئر اعمال مراغهدن جنبدق اسمی ایله مسماة بر قریهدر بو قریه ایله
روین دز بینی بر فرسخدر و بو بئردن کبوتر بیحد و مرحقر دسرچاهدن آکغ قوررلر و بلا نهایه کبوتر صید ایدرلر
بعض فقهای مراغه حکایت ایتدی که بو بئرک ایچنده اولان کبوترلرک حالی معلوم اولمامغیچون ایچنه حبل ایله

برآدم ایندر دیلر وجبل شیوز ذرعدن زیاده اولنجه نزول ایدوب صکره چیقدی واخبار ایتدی که بر نسنه کورمدی الا
برهوای قوی حس ایدوب وبو بیرک آخرنده بر ضوء کوردی وحیوانات موتی دن شئ کثیر کوردی بئر مطریه
بو بیر قرای مصردن بر قریه در وبو قریه ده شجر بلسان واردر بو بیرک آبی ایله سقی ایدرلر وخاصیت بیرده در ارضنده دکلدر
عیسی علیه السلام بو بیرده اغتسال ایتدی وشجر بلسان نابت اولدوغی ارضک وسعتی جمله جوانبندن بر میلدر و
دنیاده بو قریه دن غیری شجر بلسان نابت اولور بر موضع یوقدر بئر معظم بو بیره بیر عظام دخی تسمیه اولنور
قاهره مصرده کوی محلق قننده در دیرلر که موسی علیه السلامک آثارندندر حکایت اولنور که بر فقیرک طاسی
بیر زمزمه دوشدکده اسمی اول طاسده منقوش ایدی واول فقیر قافله حجاج مصر ایله قاهره یه رجوع ایتدی وبیرک
استقاسی ایچون بیر معظمه یه کلدی واول طاسی بعینه دلو ایله بیر معظمه دن چیقدی وحجاجدن جماعت که
بو طاسک بیر زمزمه دوشدوکن کورمشلر ایدی بیر معظمه دن چیقدوغن مشاهده ایتدیلر بیر کهف حمص
سلمیه ده بر طاغده بر کهف واردر که وسطنده بر بیر واردر بو کهفدن چیقن بخار ضباب متراکمدن اشدده
قجی اشان بو کهفه داخل اولسه شدة وهج وحرارتدن وبیردن متصاعد اولان بخاردن کهفده تقطر
ایدن مانک کثرتندن حمامه کیرمش کبی اولور وبو بیرک قعرندن غلیان آبی ایشدیلر وبیردن متصاعد
اولان بخارک شدة حرارتندن بیره نظر ایتمک ممکن دکلدر اکر نظر ایتسه بیردن تصاعد ایدن حرارتک
قوتندن نظر ایده نک یوزی یانوب هلاک اولور بیر زاج اصفر جزیره قبرسده ماغوسه
بر صخره ده بو نولمش بر چقور واردر ایچنه رطل دمشقی ایله اون رطل صو کیرر وبو صخره قربنده بر بیر واردر
اول چقوره صعود ایدن مقدار آب ایله بو بیر دخی طولر وبعض کونلرده بو بیرک آبی زبد وکف بغلیوب
زاج اصفر اولور که انواع زاجک خاص واجودیدر وزاج قبرس دیو مشهوردر واول چقور ایله بو بیر بر قوتک
وارندر که خلقاً بعد سلف بوکه متوارث اولوب اول قوتک لذتین چقم ایتمیش آنی زمانا اول
اخلافی زاج قبرس معدننه متوار تمیدر دکلمیدر رسمه سوقوفده واستعلامه محتاجدر بیر ملح بو بیر
ارزن الرومده نو ایسنده در وآبی عذبدر ایچلور وبر قاب ایچنه قونسه ملح اولور بیر عنایت
یاران عجمدن جعفر بن شیخ ابو الخیر قزوینیدن مسموعدر که طقوز یوز طقسان بر تاریخنده وبا داخی مقدم بو بیری
مدینه کاشانده عنایت نام بر شخص حفر ایتمشدر که عمقی قرق ذراعدن زیاده در واکبه ایرشمشدر وبو بیرک
آغزنده ایکی جانبنه ایکی دانه ستون نصب ایدوب وبو ایکی ستونک برندن برینه منتهی ومتاصیح
بر چوب قوی وضع ایدوب وحدیددن بر غلیظ زنجیرک باوجن بو چوبه بغلیوب بو بیرک ایچنه اصمشدر که
زنجیرک طولی نمقدار اولدوغی کسنه نک معلومی دکلدر وبو زنجیرک چوبه بغلی اولان اوجی اوزرنده بر نحاس ابریق
وضع ووصل ایتمشدر که لاینقطع بو ابریقدن آب جریان ایدوب خلق بو آب ایله انتفاع ایدرلر و
العهدة علی القائل بیر جور آثار البلادده واردر که بو بیر ارض فارسده مدینه جورده در وبر بیر
عجیبه در که بادن بر نسنه نک شئی یوقدر ومدینه جورک ولا شیرازده اولکی فقوسندن در وبو بیرک
قعرینی نحاسدن بر قدر بکی باش آشنی قپامشلر در وبو قدرک بر ثقبه ضیقه دن بهایت حدت ایله بر
ماء حار چیقوب بر جابه کنکدن واصل اولور ودلو وزنجیر وچرخ ایله اخراج واسقایه
محتاج اولمز بیر صاحبل آثار البلادده مذکوردر که بو بیر ارجانده در واهل ارجان ذکر ایتدیلر که بو بیرک

قوتی مشغلات ایله امتحان ایتدیلر قعرینه بر نسنه لاحق وواصل اولمدی ودائم الدهر بو بیردن بر آسیاب
اداره ایده جک مقداری آب جوشش وفوران ایدوب قریه صاحبی سقی ایدر بو بیرکون آثار البلادده
قزوینی بیر صاحبل دیو ذکر ایتدی لکن تقویم البلدان صاحبی ایراد ایتدیکی کوره ارجانده بر قریه واردر که
طرانی ویرلر آنده بر بیر واردر اهل قریه ذکر ایتدیلر که بو بیرک قعرینی مشغلات ایله امتحان ایتدیلر که بقیه ر
قصه آثار البلادده موافقدر بیر هندیجان تقویم البلدانده واردر که ابن حوقل ذکر ایتدی هندیجان
معروف رستاقک کوره سنده ایکی جبل بیننده بر بیر واردر که عجایب فارسدندر وبو بیردن بر فیجان
دخان چیقر لکن اکا قریب اولمغه قادر اولمزلر وبو دخانک اوزرندن بر مرغ پران کذران ایتسه بو بیرک
ایچنه دوشر

منظره عاشره ینابیع کرمابهای زمین ومنافع عیون حاره ارضین ذکرنده در

واقفان انواع حکمت الهی ومشاهدان آثار قدرت نامتناهی اولنلره خفی دکلدر که وجه زمینده
اولان ینابیع کرمابه خالق مسبب الاسبابک عبادینه بر موهبه سی وبعضندن اولان منافع بدنیه منفعای خلاصه
بر عطیه سیدر که السنه ناسده حمام قدرت وقپلوجه وبعض دیارده خلقک اصطلاحنده ایلیجه دیو تعبیر اولنور وبو
ینابیع روی زمینده اکثر من ان یحصی در لکن شهرتی نهایتده اولنلری ایراد اولنور حمه تفلیس بو کرمابه
قلعه تفلیسک خارجینک جانب شرقیسنده ینابیع متعدده دن منفجر اولور سخونتی حد اعتدالدن خارج دکلدر
بو آب ایله اغتسال بدنه نافعدر وکبریت وامثالی روایح کریهه سی یوقدر وآثار ابنیه قدیمه دن بر قاج
ینبوعنک اوزرنده کارکیر قباب صغیره ایله وار الغسللر واردر فقیر سنه تسعین وتسعمائه ده قلعه تفلیس
حراستی وتقویتی ایچون خزینه وذخیره ایلمدن عسکر اسلام ایله بله اولوب بو کرمابه ده وارو بعضی غسل بر چین
ودستار ایدوب واغتسال ایتدم حمه ارمینیه ارض ارمینیه ده بر وادی واردر بو کرمابه اول
وادیده در واول وادیه نظر ایتمک میسر دکلدر شدت غلیان آبندن وآبندن صعود ایدن بخاردن
که اول وادی اوزرینه مشرف اوله لر وبر دمحک اوجنه قطعه لحم وضع اولنوب کنار وادیدن هواده
بو کرمابه اوزره طوتلسه […] طبخندن لحمه نضج عارض اولور وصیف وشتاده بو وادینک اوزرندن
بخار وظلام زائل دکلدر حمه حسن قلعه سی بو کرمابه پاسن لواسی ولکلمه متعارف صحراده فی زماننا
قلعه حسن دیو مشهور ومذکور اولان لا سورک محاذیسنده در سخونت آبی افراط اوزرنده در وبو کرمابه
اوزره بنا واردر لکن پاسن بو کرمابه ده اغتسال ایله استیناس ایتدیکلری معلوم دکلدر راقم الحروف
سنه تسع وثمانین وتسعمائه ده تفلیسه کیدن عسکر ایله بو صحرایه نزول ایدوب بو کرمابه یی ایراقدن کوردم
حمه خرقان بو کرمابه تمامی قزوینک اون ایکی فرسخ مقداری مسافه سنده بر آب وخاک وهواسی خوش
ییلاقده خرقان اسمی ایله مسماة بر قریه نک غربیسنده در وسخونتی شدتلی اولوب در نصف ساعت بر یومورطه
ایچنده بیضه طبخ اولنور وبو کرمابه نک عمارات عظیمه ایله حیاض وغسللری واردر وقربنده اداره طاحونه
کفایت ایدن ناقص بر آب بارد جاریدر که بو کرمابه خلطی حکمندر وبو کرمابه دفع صداع ووجع ایچون مجربدر
که بو کرمابه نک تفصیلی جعفر بن شیخ ابو الخیر قزوینیدن مسموعدر وفتوحی تخلیصی ایله شهیر اولان ملا محمد دخی جزمند بعد
فقیر استماع ایتدم که بو کرمابه فوران ایتدوکی منبعدن بر کسه صلوات اوقسه فورانی مرتفع اولوب

مقدار ذراع ماء دافق اولور وناقل مرقوم مشهود وملحوظمدر دیو نقل ایدی ثقاتدندر فسبحان الذی لایعلم العقول اسرار حکمته
حمة ارزن الروم بو کرماب ارض رومک ثلث مسافه‌سی یوم جهت غربیسنده در و سخونتی کمال اعتدالده در
اصحاب خیراتدن بریسی بو کرمابک موضع فورانی اوستنده کارکیر قبه ایله دار الغسل بنا ایدوب ایچی حمامات
انباته قریب حوضدر و حوضک ارضی ریک دخاکدر زیرا اکثر جوانبندن آب فوران ایدر اول جهتدن
ارضی احجار ایله مفروش دکلدر قبه ایچنده حوضک اطرافی احجار ایله بر ذراع عرضنده مفروشدر و بو
کرماب ایله اغتسال بدن انسانه نفعدن خالی دکلدر و بر مقدار طعم و رایحه‌سی معتاد اوزره دکلدر **حمة قرزه**
بو کرماب ثغر ارکب احد عواصم قربنده اسم قرزه ایله مسماة بر قریه ده در آبی شدید السخونه در و طینی اسوددر
بونک آبی ایله ثوب بیاض غسل اولنسه سواد حالک ایله سیاه اولور که غیر بعد ماء آخر ده غسل ایله لونی
مستحیل اولمز **حمة طبریه** بو کرماب بحیره طبریه ساحلنده در و بر برینه متقارب بر نیجه عیوندر که جمله‌سنک
آبی ملوحت و شدت سخونت اوزره در و بو عیوندن جهت جنوبده واقع عینک ایچنده لحم وضع اولنسه وقت قلیلده
نضیج عارض اولور و بو عینک آبی ایله کبریت و ملح جریان ایدر و دمشق شامده راقم الحروف بر نیجه ثقاتدن
استماع ایتدیکمه بر کیسه ایچنه بر مقدار بیضه وضع ایدوب اغزی ختم ایله باغلسه‌لر و بو کرمابک ایچنه قوسه‌لر
چهار دقیقه مقدار عدددن بری البته ناقص جبر العهدة علی الراوی **حمة حمیه** آثار البلادده مذکوردر که
ابو بکر بن علی الهروی ذکر ایتدی عجایب دنیادندر که دیدکلری حمام طبریه بحیره طبریه جانبنده اولان دکلدر بلکه
کجی حمام بیشماردر عجایب دنیادن اوندی حمام اعمال طبریه‌دن حمیه دیمکله معروف اولان موضعده در
و بو حمیه بر هیکلدر دبتار قدیمدر دیرلر که سلیمان بن داود علیهما السلام بنا ایتمشلردر و بو هیکلک صدرندن
اون ایکی عیندن آب شدید الحرارة منفجر اولور هر عینک آبی بر مرضه مخصوصدر که اول مرض صاحبی اول عینده
اغتسال ایتسه باذن الله تعالی عافیت میسر اولور و بو عیونک آبی غایتده شدید السخونه در و ماء عذب
و صافیدر و طیب الرایحه در و مقصد و مأوای مرضی در **حمة بورسه** مدینه بورسه ده کرماب ایکی موضعده در
بریسی سلطان مراد غازی خداوندکار بن اورخان بن عثمان رحمهم الله بنا ایتدوکی جامع محله‌سنده در که
بورسه‌نک جانب غربیسنده بر کناره ده در اوزرنده سلطان مرحوم بونی ایله کارکیر ایله قباب و [illegible]
و مغتسللر بنا ایدوب عمارت عظیمه قریبه در ولشه‌نامده اسکی قبلوجه دیمکله معروفدر آبی شدت
سخونت اوزره در منبعنده بیضه وضع اولنسه طبخ ایدر و بدن انسانه نافع و حکه و جرب مقوله‌سنی
دافعدر و بریسی دخی کیرد بورسه‌نک جانب غربیسنده اسکی قابلوجه ایله بورسه مابیننده در وزراء
سلطان عثمانیه‌دن رستم پاشا بونک اوزرنده مکلف بنالر ایدوب معتاد اوزره جاملر کبی قورشون
اورتولی ایکی قبه کارکیر ایله بر شادروانی مشتمل بر عظیم و وسیع جامکان و جامکاندن ایچرو بر مقام تنفس که
صوغوقلق دیدکلری موضع و بو موضعک اورتاسنده آب سردی جاری بر شادروان و بر طرفنده متعدد
کنیفلر و صوغوقلقدن ایچرو بر قبه عظیمه و آلتنده بر حوض وسیع که کرداکردی اوتوز ذراع تجاری اولور و عمقی
قامت انساندن متجاوزدر و بو حوضه رخامدن بر ارسلان اغزی عظیم چشمه وضع اولنمشدر که بو چشمه‌دن
حوضه ماء حار جاریدر و بو حوضک اطرافنده جابجا صفه‌لر و صفه‌لرده قورنه‌لر که لاینقطع ماء حار جاریدر
و بیت الحوض قپوسنک ایکی جانبنده ایکی حجره دلکشا که ایچرو کیررکن جانب یمینده اولان حجره دخی بر حوض صغیر واردر

بو ترتیب اوزره بر عمارت دلکشادر که افواه ناسده یکی قبلوجه دیمکله مشهوردر اطراف بلاددن خلق مجرد
بو قبلوجه تماشاسی ایچون آب روان کبی سیلان ایدرلر بونک دخی آبی منبعنده غایت سخونت اوزره در
لکن جوارنده ماء بارد دخی اولمغله حوضنده و مغتسللرنده ماء بارد مجرالری واردر خلط ایدرلر اکرچه بو
کرمابک بدن انسانه نفعی چندان مشهود و محسوس دکلدر اما موقعی منفرح و دلکشا و عمارتی غم زدا و
سرور افزا اولمغله قلوب ناس بو یکی قبلوجه ایله زیاده استیناس ایتمشلردر راقم الحروف سنه
ثمان و تسعین و تسعمائه ده مدینه بورسه‌یه اوغرایوب اوچ آی مقداری فصل بهارده [illegible] مکث
آرام و اکثر ایامده بو یکی قبلوجه آبنده اغتسال ایله دفع آرزو و مرام اولنمشدر لکن خدای تعالی [illegible]
امید در که تماشا ایتدیکی من بعد دخی میسر اولمش اوله **کرماب ایلغن** بو کرماب ارض یوناندن ناحیهٔ
آقشهرده ایلغن اسمی ایله مسماة بلیده قربنده در سلاطین سلجوقیه‌دن سلطان علاء الدین
بو کرماب اوزره کارکیر قبه ایله بر بیت الغسل بنا ایدوب ایچنده بر حوض واردر دایما موضعنده ارسلان
اغزی لوله‌لردن بو کرماب بر حوضه جاریدر و معتدل السخونه در و ایام صیفده کیجه ایله بو کرمابی کوزه‌لر
قویوب رنج مبترده‌یه قرشو وضع ایدرلر ایرته‌سی اول برودتله ایچلور و حال برودتده غایت
عذب اولور و بو کرمابه اغتسال فلج و برص و جذامه نافعدر و بو تفصیل موثوق به اخواندن حمیدی
محمد چلبی نقلیدر **کرماب علی** بو کرماب موصلدن جانب بغداده بر منزل مسافه‌ده در قبه ایله
اوزره کارکیر بناسی و حوضی واردر و قعر حوضندن قیر مثالنده صاف چقارلر طعمی و رایحه‌سی
خوبدر چینیوز و آبی کمال سخونت اوزره در راقم الحروف بو کرمابی دمشق شامده بعض ثقاتدن
استماع ایتمکله بو اوراقه ثبت اولندی **کرماب اولیات** بورسایه نصف یوم مسافه‌ده
آق صو نام نهرک جانب اعلاسنده در و معتدل السخونه در و بو کرمابک قربنده بر چشمه کرماب دخی
واردر بوکه زیاده نظر ایدلمرک کوزی قرار دوب اوستنه دوشر و اوزندن طیران ایله [illegible]
اوستنه دوشر بو کرماب بورسه خلقنک ثقاتندن باباج ابرهیم چلبیدن راقم الحروفک مسموعی
اولمغین بو اوراقه ثبت اولندی **کرماب صارت** بو کرماب مدینهٔ مغنیسا ایله بوز طاغ یلاقی
مابیننده اولان شارع عامک کذرکاهنده واقع صارت اسمی ایله مسماة قصبه‌دن اون فرسخ مقداری
مسافه جانب شرقی جنوبیده در آبی کرم و سخونتی اعتدالدن بیک اوزرنده بر مختصر بنا واردر و آبندن
اغتسال بدن انسانه نافعدر فقیر سنه اربع و تسعین و تسعمائه ده بوز طاغ یلاقندن مغنیسایه
کیدرکن بو کرمابه اوغرایوب تماشا ایتمک واقع اولدی **کرماب یونجه‌لی** مولوی درویش یوسف
اسکیشهریدن راقم الحروف استماع ایتدوکم اوزره بو کرماب مدینهٔ کوتاهیه‌نک جانب
جانب غربیسنده در و کوتاهیه خلقنک تفرجکاهیدر و بو کرمابک اوزرنده دار الغسل محتوی
بناسی واردر و سخونت آبی معتدلدر **کرماب اسکی شهر** مولوی درویش یوسف اسکیشهریدن
راقم الحروف استماع ایتدوکم اوزره بو کرماب اسکیشهرک باغستانی نهایتنده در سواد
اسکیشهرله بو کرماب بینی ایکی میله قریب مسافه‌در مرقوم درویش یوسف قولی اوزره
حکایت اولنور که اسکیشهره قاضی اولنلردن بریسی بو کرمابده اغتسال اوزره ایکن ماء حاردن

وقرنفل وفلفل ودارچین وبونلر امثالی اجزا ادخال بهارات ایله قاینمش زیت جریان ایدوب کلس حمام ایله
بوزیتدن برایکی طاس طلوسی زیت اخذ ایدرلر بعده بوزیت جریانندن بوکرمابک خاصیت عظیمه‌سی واردر
دیو بوکرمابه اوزره کچ وسنک ایله برکارکیر قبه‌لی دارالغسل بنا ایتدی بوکرمابک آبی معتدل السخونه در
ولطیف ونافعدر **کرماب لنقزه** بوکرماب ارض سلانیکدن لنقزه ناحیه‌سنده در سخونت
آبی معتدلدر وقربنده آب سرد دخی جاریدر وبوکرماب ایچون ارباب خیراتدن بری کارکیر برجامکان
برقبه بنا ایدوب قبه دوری یکرمی ذراعدن متجاوز برحوض واردر وبوحوضک برجانبنده برقورنه
دخی واردر وآبی بدن انسانه نفعدن خالی دکلدر وبونلرک خارجنده برخرمن مقداری یرده صو
انبعاث ایدوب بوحلک ایچنده بوغازینه دک باتوب نصف ساعت مقداری مکث
ایتمک نیچه امراض دیه‌یه نافعدر ونفع عظیمی مشاهددر وسلانیک خلقی ایام صیفده هرسنه
نقل احمال واثقال ایله بوکرمابه واروب اطرافنده اولان فضای واسعده خیام وچوب و
بش اون کون مقداری تعیش ایدوب بوکرمابده اغتسال واراده ایدرلر وحلم کورنجه
بر مقدار آرام ایدرلر فقیر سنه ست وتسعین وتسعمائه ده بعض احباب کرام ایله سلانیکه کیدرکن
بوکرمابه اوغرایوب وبرنجه آرام ایدوب حوضنده اغتسال واقع اولمشدر **کرماب بشک**
بوکرماب سدره‌قبسی ارضندن بحیره بشکک ساحلنده وقریه بشکک مقابلنده در
کاهی ایام شتا وبهارده وبحیره تموج ایتدکجه آبی بوکرمابک منبعنی احاطه ایدر بوکرماب
شدت سخونتی اوزره در بیضه وضع اولنسه نصف ساعتده طبخ ایدر وآبندن رایحه کبریت
استشمام اولنور بونک دخی بدن انسانه نفعی شایع وبعض دمامیلی دافعدر بوکرمابک
منبعی اوزره کارکیر ایله برقبه صغیره مبنیدر فقیر سنه اربع وتسعین وتسعمائه‌دن برو بوکرمابده
اغتسال ملدفعات واقع اولمشدر **کرماب سیروز** بوکرماب شمالی شرقی سیروزدن
برکوزنک یول مسافه‌ده در آبی شدید السخونه دکلدر بونک دخی اوزرنده کارکیر ایله مبنی برقبه
وایچنده برحوض واردر بدن انسانه بوآبله اغتسال نفعدن خالی دکلدر فقیر سنه ست وتسعین وتسعمائه ده
بوکرمابه اوغرایوب اغتسال واقع اولمشدر **کرماب تیمورحصار** بوکرماب شرقی تیمورحصاردن
ربع میل مسافه‌ده در آبی معتدل السخونه در وقربنده آب بارد دخی جاریدر بوکرمابک اوزرنده
برکارکیر بنا ایله دارالغسل ایچنده برحوض واردر قپوسی اوکنده ایکی میان صفه‌لی برجامکان واردر
بوکرمابک بدن انسانه چندان نفعی شایع دکلدر وطعم ورایحه‌سی معتاد اوزره در فقیر سنه ست
وتسعین وتسعمائه ده بوکرمابه اوغرایوب اغتسال واقع اولمشدر **کرماب دولیان** بوکرماب
ارض استرومجه‌دن دولیان اسمی ایله مسماة ولسنه ناسده پناییر تعبیری ایله متعارف بر
موسم بازاری قربنده در هرسنه بلاد بعیده‌دن بلکه برآیلق یولدن بر وبحر مسافه‌لرندن تجار وعامه
خلق بوموسم بازارینه اجتماع ایدوب ایکی هفته مقداری ایام معاملات ومبایعات کثیره واقع اولور
وبوکرماب بازار موضعنک محاذیسنده برجبل عظیمک سفحنده بلکه ذیلنده ینابیع متعدده‌دن
منفجر اولور وبوینابیعک خلالنده ماء بارد عیونی دخی واردر وبوکرماب ایچون ارباب خیراتدن

بعض

بعض کارکیر ایله بربقعه بنا ایدوب ایچنده برحوض واردر که بوحوضک ایچنه بوبقعه حیطاننک
بریندن اوچ عدد میزاب سنک ایله بوآب کرم جاریدر وسخونتی شدید اولمغله منبعنده
آب سرد دخی خلط اولنوب آب حوض معتدل اولور وبوکرمابک منبعنده بیضه وضع
اولنسه وقت قلیلده طبخ اولور فقیر سنه اربع وتسعین وتسعمائه‌دن برو بوکرمابه ایکی دفعه
اوغرایوب حوضنده اغتسال واقع اولمشدر **کرماب کوستندیل** مدینه کوستندیلده ینابیع
کرماب کثیردر واون ایکی موضعده واقع اولان ینابیع ایچون بعض ارباب مبرات حسبة لله
کارکیر ایله بقاع مستحکمه بنا ایدوب هربرنده برجامکان وبر دارالغسل ودارالغسل ایچنده
برحوض وبعضنک دارالغسللرنده حوضدن ماعدا قورنه‌لی حجره‌لر بنا ایدوب خصوصا بیک
ایلیجه‌سی دیدکلری کرمابک بناسی مکلفجه واقع اولمشدر وبوکرمابلرک اکثری شدید السخونه و
رایحه‌سی بوی کبریت آلوده در وبوکرمابلرک اکثرینک قربنده آب سرد دخی واردر که آب
کرمله دارالغسللره جاریدر شدید السخونه اولنلره آب سرد دخی خلط ایدوب اغتسال
ایدرلر بوکرمابلرک بدن انسانه نفعدن خالی دکلدر فقیر سنه ثمان وتسعین وتسعمائه ده بو
کرمابلرک اکثرنده اغتسال واقع اولمشدر **کرم آب سپاراوا** بوکرماب قصبه دوبنیجه‌نک
ایکی میل مسافه‌ده غربی جنوبیسنده سپاراوا اسمی ایله مسماة برقریه‌ده در آبی معتدل
السخونه در وبوکرماب ایچون کارکیر ایله بردارالغسل بنا اولنوب وایچنده برحوض واردر بوکرمابک
بدن انسانه نفعی متحققدر فقیر سنه ثمان وتسعین وتسعمایه ده بعض احباب ایله بوقریه‌یه واروب
بوکرمابده اغتسال واقع اولمشدر **کرم آب کوستنجه** قصبه کوستنجه خارجنده بربرینه متقارب
ایکی موضعده کرماب واردر وایکیسنک دخی کارکیر بنا ایله دارالغسللری وایچلرنده
حوضلری واردر لکن برینک بناسی بنای کافری کهنه اولمغله خرابه مشرف اولمغله ایچنده غسل
ایتمکه هرقلب اقبال ایتمز وبرینک بناسی جدیددر ودارالغسلی اوکنده برجامکانی واردر
وبوجدید البنا اولان کرماب ایله اغتسال قلب انسانی مضعفدر اکرچه آبی شدید السخونه
دکلدر لکن ایچنده نصف ساعت بجوحی مکث اولنسه قلبی تضییق ایدر راقم الحروف
سنه ثمان وتسعین وتسعمائه ده قراطوه‌دن استنبوله کیدرکن قصبه مذکوره مشارع
عظیم اولمغله بوقصبه‌یه نزول ایدوب بوکرماب جدید البناده اغتسال واقع اولمشدر
کرماب صوفیه بوکرماب مدینه صوفیه‌نک وسطنده در آبی معتدل السخونه در وجوارنده
آب بارد دخی جاریدر وطعم ورایحه‌سی معتاد اوزره در وبوکرم آب ایچون برجامکان ایله
کارکیر قبه‌لی دارالغسل بنا اولنمشدر ودارالغسلک ایچنده برحوض واردر لکن صوفیه‌نک
دباغ وقصاری انتقال چرک آلودلرین کتوروب بوحوضده تطهیر قصدی ایله حوضی تلویث
بلکه تنجیس ایدرلر بوکرمابک بوندن غیری عیبی یوقدر طباعک اکثری حوضنه کیرمکه اقبال ایدمز
ودارالغسلی ایچنده قورنه‌لی حجره‌لری واردر که پاکیزه در ارباب امزجه رقیقه بوحجره‌لرده
اغتسال ایدرلر وبوکرمابک رجاله مخصوص اولان بودارالغسلدن ماعدا قربنده نسوان ایچون

دخی برجامکان وبرحوضی مشتمل اوستی قبه لی بر دار الغسل دخی مبنیدر فقیر سنه ثمان وتسعین وتسعمائه‌ده
بده صوفیه یه واروب بو کرمابک مخصوص رجال اولان دار الغسلنده اغتسال واقع اولمشدر **کرماب تاتا**
بو کرماب ماجرستاندن اهل اسلام سنه اثنین والف‌ده فتح ایتدکلری قلعه تاتانک جانب غربیسنده
ایکی میل مسافه‌ده در آبی معتدلدر واوزرنده کارکیر ایله بر قبه صغیره مبنیدر وجوانب اربعه‌سی کل ولای و
صعب المشی والمرور موضعدر سنه مذکوره‌ده قلعه مزبوره فتحنده فقیر حاضر اولمغله بو کرمابی تماشا ایتمک واقع اولدی
کرماب بدون انکروس ولایتنده مدینه بدونده بو کرماب مواضع متعدده‌ده در بریسی کزلیاس یری
دیمکله معروف موضعده در ودسته ایلیجه‌سی دیمکله متعارفدر که آبی شدید السخونه‌در ایچنه بیضه وضع اولنسه
طبخ ایدر وآبی ایله اغتسال امراض ردیه‌نک اکثرینه نافعدر وبو کرمابک منبعنده کارکیر قبه ایله بر دار الغسل مبنیدر
ودار الغسلک ایچنده بر حوض کبیر واطرافنده حوضده سکز عدد حجرات وحجرات ایچنده لاینقطع آبی جاری
قورنه‌لر بنا اولنمشدر وبو کرماب منبعندن ایکی طاحونه اداره سنه کفایت مقداری فوران ایدر وبو
کزلیاس یرینک جانب آخرنده بر کرماب دخی فوران ایدر که آبی ایله خیولدن بعض جرب بعضی غسل غایته نافعدر
وبو کرماب اوزرنده لوکا بنا خرابه مشرف وآثاری ظاهردر وبریسی مدینه مزبوره‌نک کنارنده درکه ولی بک
ایلیجه‌سی دیمکله متعارفدر آبی معتدل السخونه‌در ومنبعندن بش طاحونه اداره سنه کفایت مقداری فوران ایدر
وجوارنده ایکی طاحونه اداره سنه کافی ماء بارد دخی جاریدر وبو کرمابک دخی منبعنده کارکیر قبه کبیره ایله
بر دار الغسل مبنیدر ودار الغسل ایچنده بر حوض کبیر واطراف حوضده اون آلتی عدد حجرات وهر برنده لاینقطع
ماء حار جاری قورنه‌لر بنا اولنمشدر وبونک دخی آبی ایله اغتسال امراض ردیه‌نک اکثرینه نافعدر واکیسی دخی
مدینه مزبوره‌نک ایچنده درکه هر برینک اوزرنده کارکیر قبه‌لی جامکان وکارکیر قبه‌لی دار الغسل ودار الغسلنک
ایچنده بر حوض واطراف حوضده لاینقطع آب کرملری جاری قورنه‌لر بنا اولنمشدر وبونلرک آبی شدید السخونه‌در
وایلری اغتسال امراض ردیه‌یه نافعدر **کرماب صحرای بدون** بو کرماب مدینه بدون قلعه‌سی ابوابندن اکوا
قپوسی ایله مسمی بابک خارجندن ایکی اوچ میل مسافه‌ده در آبی معتدل السخونه‌در وبو کرمابک اوزرنده بنا
وعمارت یوقدر وآبی ایله اغتسال بعض امراضه نافعدر **کرماب طیانه** آثار البلادده وارددرکه بو
کرماب مغربده اعمال بجایه‌دن مدینه طیانه قربنده در وآبی بر عین حاره‌دن منفجر اولورطعمی عذبدر واوزرنده
بنا وحمام واردر اراده ایدن اغتسال ایدر **کرماب اشبونه** آثار البلادده واردر که صاحب الممالک والمسالک
الاندلسیه اولان احمد بن عمر العذری ذکر ایتدی بو کرماب اندلسده مدینه اشبونه ابوابندن باب الحمه
دیمکله معروف اولان قپو یننده بحره قریب موضعده در وماء حار ایله آب بارد دخی جاریدر و
امواج بحر خروش ایتدکجه بو کرمابی پنهان ایدر **کرماب بلقوار** آثار البلادده واردر بو کرماب
ارض اندلسده قرادن بلقوار اسمی ایله مسمی بر قریه‌ده در واوزرنده ایکی دیماسی واردر بری
رجال وبری نسوان ایچوندر وبو کرمابک اصل عینی دیماس جالده در ماء غزیر وکثیر حیقوب ایکی
دیماسده حاجت ماسه قدر کفایتدن فاضلی بو قریه‌نک زرعنی سقی ایدر

منظره حادی عشر جبال وتلال وهضاب وعقاب ورمال ذکری در

کتب حکمتده مذکوردر که خاک وآب بربریله امتزاج ایدوب وخاکده اولان لزوجت حرارت شمسله

سخت وشدید اولوب حجر اولور نته‌کم خام کرپیج نارده توقله وکرمد اولور وحرارت شمس قوی
اولوب زیاده تأثیر ایتسه وشدتی حجردن کندران ایچنه خاک ذائب اولوب ودخی کثرت ...
ایام ولیالیدن وافراط بوسندن حجرده خلل انصباب ظاهر اولوب ریزان اولور وحجرایکن خاک اولور
ووقوع زلازلدن ارض خراب اولوب وهبوب ریاح وجریان میاهدن خاک نرم بر موضعدن بر موضعه
کیدوب وسنک وخاک سخت یرنده قالوب یوکسلمک واچقمق پیدا اولور واول پیدا اولان یوکسکلکده
جبل ایله تعبیر ایدرلرکه فارسیده کوه وترکیده طاغ دیرلر وروی زمینده جبال اولمسه ارض متحرک
اولمق کوریتوردی که کلام مجیدده والقی فی الارض رواسی ان تمید بکم الآیه ودخی والجبال اوتادا آیتلری
بو معنایی ایهام ایدر ابو الحسین بن المنادی وقدامة الکاتب وابو معشر ذکر ایدرلرکه عدد جبال مشهوره
یوز قرق سکزدر وقدامة الکاتب دیرکه اقلیم اولده اون طقوزدر واقلیم ثانیده یکرمی ییدیدر واقلیم ثالثده
اوتوزبردر واقلیم رابعده یکرمی درتدر واقلیم خامسده یکرمی طقوزدر واقلیم سادسده اوتوز آلتیدر
واقلیم سابعده اوتوز ایکیدر وقدامة الکاتب بو جبالک اسامیسن ذکر ایتمشدر لکن کتب متداوله‌ده
مسطور اولان جبال مشهوره‌دن مطالعه اولنانلر وغیر مشهوره‌دن سمع وبصر احاطه ایتدکلری بو
اوراقده ثبت ولنمق مناسب کورلدی **فتح جبال ثلاثه عظام** **جبل قاف** بو جبل اعظم جبال دنیادر
بیاضی صینی سوادینی احاطه ایتدوکی کبی بو جبل دنیایی محیطدر ووراسی حکم آخرتدندر وعداد دنیادن دکلدر
بعض مفسرین دیرکه الله تعالی وراء جبل قافده فضه مجلیه کبی بر ارض بیضا خلق ایتدی که طولی شمس قرق
کونده سیر ایدر وبو ارضده ملائکه واردر بصرلری ایله عرشی مشخص اولورلر بو ملائکه‌نک هر بری خشیة اللهدن
کنده وجانبنده کم وار ایدوکن بلمز وبو ملائکه آدم وابلیس نه ایدوکن بلمزلر وبو ملائکه آدم وابلیس نه ایدوکین
بلمزلر وبو ارض دنیا ارض آخرته مبدل اولاجق کونه دک بو حال اوزره درلر والله اعلم بحقیقة احوالهم
وابو اسحق ثعلبی ابن عباسدن ق والقرآن المجید تفسیرنده ذکر ایدرکه قاف زمرد خضرادن بر جبلدرکه
دنیایی محیطدر وسمانک خضرتی قافدندر وکنف دنیا جبل قاف اوزره‌در وخلقک بولدقلری زمرد
جبل قافدن متساقطدر وهب بن منبه ذکر ایدرکه ذو القرنین جبل قافه اوغرادوغی وقت حولنده
جبال صغار بولوب قافه ندا ایتدکه یا قاف بو حولکده اولان جبال نه‌در قاف دیدیکه بو جبال بنم عروقلردر
ودنیاده بر مدینه یوقدرکه بو جباللردن اول مدینه‌ده بر عرق اولمیه والله تعالی زلزله ارضی اراده ایتدکده
بکا امر ایدر وبن اول عرقی تحریک ایدرم واول مدینه‌نک ارضی متزلزل اولور وذو القرنین سؤال ایتدکه
سنک آردکده دخی نسنه وارمیدر قاف جواب ویردیکه بنم بر ارض واردر طولی بشیوز ییللق
وعرضی بشیوز ییللق یولدر واول ارضده تلجدن جبال واردرکه بعضی بعضنه مزاحمدر واکر بو ثلج اولمسیدی
بن نار جهنمدن محترق اولوردم **جبل راهون** بو جبل بحر محیطک جنوبنده جزیره سراندیبده در وانده تاریخ
آدم علیه السلامی جنتدن بو جبله اهباط ایتدی وبو جبلده بر طاش اوزرنده اثر قدمی واردر طاش ایچنه
باتمشدر وطولی یتمش شبردر وبو جبلده مانند برق ضوء وار در اکا کیمسه نظر ایتمکه قادر اولمز وهر کون
بو جبل اوزرنده مطر نازل اولوب اثر قدم آدم علیه السلامی غسل ایدر وبو جبلک اجولی انواع یواقیت
واصناف احجار نفیسه‌در ذوات روائح طیبه‌دن حیوب عود ودانه مشک ونباتاتده آخر عطریات واردر

وآدم علیه السلام اول طاشی اوزرندن ساحل بحره خطوه واحده ایله واردیکه ایکی کونلک یولدر و
بوجبل ارضنک افاعی وعقاربی چوقدر وبوجبلک اکثر حشایشی دوادر فی جبال حجاز
جبل جدان ضم جیم ایله در قدید ایله جحفه بیننده در جبل حبشی ضم ایله حبشی مکه نک اسفلنده برجبلدر وقریشه
احابیش تسمیه سی بو ندندر زیرا بوجبل یاننده مجتمع اولوب حلف فضولده تحالف ایدرلر ایدی •
جبل حجون بوجبل عقبه قننده مسجد یه یاد نذره مشرفدر جوهری دیرکه بوجبل اهل مکه نک مقبره سیدر
جبل حزازه بوجبل جبال حجازدندر بوجبل قننده نزار ایله یمن بیننده وقعه مشهوره واردر جبل حضن
بوجبل نجدک اوستنده در جوهری دیرکه مثلده واردرکه انجد من رأی حضنا وسعاسن بویکه جیجی
ایدرکه بوجبلی معاینه کورن کمسه ناحیه نجده داخل اولور یعنی نجده چیقمش اولور وبوجبلک عظمندن بونکله
مثل ضرب اولنمشدر و دیرلرکه رکن حضن لا تحتضن جبل خیم بوجبل جبال حجازدندر حقنده جریر قولیدر
شعر اقبلن من نجران اومن جنبی خیم جبلی دمان و ورقان حجازده ایکی مشهور شامخ داغدر دبوتلر در
که ایکیسنده دخی انواع ثمر و سماق و رمان وسلم واردر وبوایکی طاغ مزینه نام قبیله نکدرکه قوم
صدق در جبل ستار سین مهمله مکسوره ایله در جبال حجازدندر جبل سلع مدینه رسول علیه السلام کی
برجبلدر وبوجبل ذکرنده تابط شرا قولیدر شعر ان الشعب الذی دون سلع لقتیلا دمه لا یطل نثر
جبل شابه شین معجمه ایله در نجدده برجبلدر جبل شمام بوجبل جبال حجازدندر قطام وحذام کبی
کسر اوزره مبنیدرکه جوهری ذکر ایتمشدر وجریر قولیدر عاینت مشعلة الرعال کانها
طیر تغازل فی شمام وکورا وکسر شین ایله شمام دخی روایت اولنمشدر وبوجبلک دخی ایکی باشی
واردرکه ابنی شمام تسمیه اولنور لبید قولیدر شعر فهل نبئت عن اخوین داما علی الاحداث الا ابنی شمام
جبل عاقل جبال حجازدندر بنی جشم ایله جدیله بیننده در بعضلر دیرکه بنی جشم ایله بنی حنظله بیننده در
وبوقومک بوجبل یاننده وقایعی واردرکه شعرلرنده ذکر ایتمشلردر جبل ضجنان جوهری دیرکه
ضجنان ناحیه مکه ده برجبلدرکه ظهران دینور بین المکة والمدینة برجبلدرکه مکه یه اقربدر رسول علیه السلام
عام حدیبیه ده فتحدن بوجبلده نزول بیورمشلردر جبل عرج سکون را ومهمله ایله در بین المکة والمدینة
جبال حجازدندر جوهری دیرکه بوجبل برمنزلدر وعرجی شاعرکه اسمی عبد الله بن عمرو بن عثمان بن عفان در
رضی الله عنه بوکه نسبت اولنور قدامة بن جعفر الکاتب دیرکه بوجبل شامه متصلدر بعضی لبنانه وبعضی
جبل نجه متصل اولورکه ارض دمشقدندر وروم ممتد اولور ونضر بن شمیل دیرکه بوجبل ناحیه ایله دن
شامه کلور حتی دیرکه طرطوسه واروب بقاعه ونعلبکه اوغرر وحمص و
حلبک غربیسنه ممتد اولور حتی انطاکیه متصل اولور حتی ملطیه یه وبحر خزره ممتد اولور وبوجبلده قلاع و
حصون عسیره ودن کثیره واردر جبل عسیب بوجبل جبال حجازدندر جوهری دیرکه بوجبل بنی هذیل
جبلیدر وامرئ القیس قولیدر شعر اجارتنا ان الخطوب تنوب وانی مقیم ما اقام عسیب
یوسف الجوزی مرآت الزمانده دیرکه بلاد رومدن قیصریه قربنده برجبل کوردم که اکا عسیب دیرلر
واوزرنده برقبر واریدی دیرلرکه امرئ القیسک قبریدر وبو صحیح اقربدر زیرا امرئ القیس روم ده فوت
اولدی اما عشیب ضم عین وفتح شین معجمه ایله حجازده برجبلدرکه قریشکدر جبل عیر فتح عین مهمله ایله در

وجبال

السلع الشق فی القدم جمعه سلوع وکسه فی الجبل جمعه اسلاع وقد یفتح والشل والموضع والتوزیع البرص راموز

جبال حجازدندر جبل عسیین جبال مدینه رسولدندر علیه السلام حضرت علیه السلام وقعه احدده
برکچه جبلده اخشاملیوب آرام بیورمشلردر جبل غرب ضم غین معجمه ایله بین المدینة والشام
بلادی کلبده در جوهری دیرکه بوجبل قننده برعین واردرکه اکا غربه تسمیه اولنور جبل غزوان بوجبل طایفده در
بنی سعد دیارینه بوجبل اوزره در حجازده بوجبلدن غیری برمکان یوقدرکه آنده آب برد دوندن منجمد
اوله الا بوجبلده منجمد اولور واثار البلاد ده مذکوردرکه قبایل هذیل بوجبلده ساکن اولور •
جبل الصفا خروج الحاج مذکوردرکه بوجبل بطحای مکه دندر وبوجبل اوزره طوران حجر الاسودی قرشی
کورر ومروه بوجبلک مقابله سنده در بعضلر دیرکه صفا برجبل اسمیدر ومروه بر زن اسمیدر
که بوایکیسی کعبه ده زنا ایتدیلر والله تعالی بونلری مسخ ایدوب ایکی حجر اولدیلر واخبارده کلمشدرکه
اشراط ساعتدن اولان دابه اول صفادن چیقر وابن عباس رضی الله عنهما عصاسی ایله صفایی
ضرب ایدوب دیرمشکه بو حجر الحرام دابه قرع عصامی استماع ایدر جبل ثبیر بوجبل منی ده در
و دیرلرکه حضرت اسمعیلدن بدل فدا اولمغه جنتدن نازل اولان کبش بوجبله نازل اولوب
بونک قننده قربان اولدیکه بونده منحور واردر وعرب زمان جاهلیتده آنی تعظیم ایدرلر ایدی
جبل ابی قبیس بوجبل اجلای مکه اوزره مطلدر ناس زعم ایدرلرکه بوجبل اوزره آدم اسمی شوقی
اکل ایدن صدا عدن امین اولور ابن عباسدن عکرمه روایت ایدرکه ارضده اول وضع
اولنان جبل جبل ابی قبیسدر وزمان جاهلیتده بوکا امین دیرلر ایدی زیرا ایام طوفانده رکن
بیت الحرام بوجبلده مستودع ایدی وبوجبل مکه اوزره مطل اولان ایکی اخشبک بریدر
صفا اوزره مشرفدر وبری دخی احمردرکه اعرف دخی دیرلر وحدیثده واردرکه
لا تزول مکة حتی یزول اخشباها اخشب جبل عظیم جبل ثور بوجبل مکه ده در و
رسول صلی الله علیه وسلم ایچنده مختفی اولدوغی غار بوجبلده درکه کلام مجیدده مذکوردر
بوکه ثور اطحل دیرلر وبعضلر دیرکه بوجبلک اسمی اطحلدر وثور بن عبد مناة مضاف و
منسوبدرکه ثور مزبور بوجبله نزول ایتمشدر جبل محصب مشترکدر ضم میم وفتح حای مهمله وتشدید
وتشدید صاد مهمله مفتوحه واخری بای موحده تحتیه ایله مضبوطدر بوجبل مکه ده در وادی طوی یه
مشرفدر وجوهری دیرکه محصب منی ده موضع جمار درکه اکا قوس قزح دیرلر زیرا اوزرنده
قوس قزح کورینلرک اولی بودر وعامه دال ایله قوس قدح دیرلرکه خطادر وجوهری
ذکر ایدرکه سماده اولان قوس قزح لا ینصرفدر وقزح کیر دکجی کبی مزدلفه ده برجبلدر جبل حراء
مدینه در رسول الله صلی الله علیه وسلم غار حراءده خلوت اوزره تعبد ایدردی وبوجبل
اول جبلدرکه رسول علیه السلام واصحابی رضی الله عنهم بوجبله صعود ایتدکلرنده متحرک اولدی بخاری
دیرکه وقت صعودلرنده تحرک ایدن جبل احددر جبل نعمان نعمان طریق طایفده برواد یدرکه
عرفاته چیقر بونی جوهری ذکر ایدوب انشاد ایتدی شعر تضوع مسکا بطن نعمان اذ مشت
به زینب فی نسوة عطرات نثر وجوهری دیرکه کیر دکجی کبی بوکا نعمان الاراک دخی دیرلر
وانشاد ایتدی شعر اما والراقصات بذی عرق ومن صلی بنعمان الاراک نثر وجوهری

بو بيتدن غيريسن ذكر ايتمدي و بو بيت شواهد اياتندندر كه جرير كدر ديرلر **شعر**

لقد اسكنت حبك في ضميري ، وما اسكنت حباً من سواك ، اطعت الآمرين بقطع حبلي ،

مُرهم في اجتنهم بذاك ، فان هم طاوعوك فطاوعيهم ، والا فاعصي فيهم من عصاك

جبل احد مدينهٔ رسول الله‌نك صلى الله عليه وسلم جانب شماليسنده در و دفعه بو جبل يانينده

اولمشدر انده مرويدر قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اُحُدٌ جبلٌ يحبّنا ونحبّه اخرجه

اخراجنده بخاري منفرددر و كيروكيمن كبي ابو هريره دخي روايت ايتمشدر و زهري ديركه بو حديث

شريفده متكلم مع الغيردن مراد اهل مدينه در كه انصاردر و بونلر اهل احددر و تفاسيرده

تواريخده مسطوردر كه بو جبل و جبال ثور و ثبير و رضوي جبل طور پاره‌لريندندر كه موسى عليه السلام

عهدنده حالت تجليده هر بيري بر مكانه دوشمشدر وآية فلما تجلى ربه للجبل جعله دكاً وخر موسى صعقا

بو كا اشارتدر **جبلان طي** بو ايكي جبل مشهور جبللردر كه برينك ادي اجا و ديكرينك سلمى و زني

اوزره كه جوهري ضبط ايتمشدر و برينك آدي سلمي در انكيسي مدينهٔ رسول عليه السلام ك جانب

شرقيسنده دركه حجاج بو ايكيسنه اوغرر **جبل رضوي** بو جبل جبال تهامه دندر بو جبل ايله مدينهٔ رسول

عليه السلام آراسي يدي مرحله در و ينبعدن بر كونلك يولدر و جوهري ديركه بو جبل جبال مدينه دندر

مكان بعيددن كورينور جبل اخضر در اشجار و ثمار و مياهي كثيردر و بو جبلده شعاب واودية واردر

كيسانيه زعم ايدر كه محمد بن الحنفيه بو جبلك شعابندن بر شعبك ايچنه كيرمشدر و اصحابي كندويي

و بونلر آنده احيادر و بن عند الله مرزوقدرلر و محمد آنده بر اسد قرشوسنده مقيمدر و قتنده ايكي عين

نضاخه واردر كه آنلردن ماء و عسل جريان ايدر و محمد بعد الغيبه كير و عود ايدر و ارض جور ايله

مملو اولدوغي كبي محمد عدل الله پر ايدر و سيد حميري بو مذهبه ذاهب اولنلردر كه بو برجنك قوليدر

شعر الا قل للرضي فديتك نفسي ، اطلت بذلك الجبل مقاما ، نثر و بو جبلدن حجر مسن قطع

اولنوب بلاده نقل اولنور **جبل عزور** قدامه ابن جعفر الكاتب بو جبل جبل رضوي خدامنده در

وارتفاعنده و مياهنده و اشجارنده و مراعيسنده جبل رضوي يه مضاهيدر و بو ايكي

جبلده نهد و جهينه قبيله‌لري تيزرينر و بردن مسكنلر ايله ساكن اولورلر جبل ساتي دما

بو جبلده اختلاف اولنمشدر قدامه مذكور ديركه بو جبل جبال تهامه دندر و بعضلر جبال

يمندن و بعضلر جبال شامدندر ديمشلر جوهري ديركه ساتي دما بر جبلك اسميدر بونكله

تسميه اولندوغنه وجه بودركه بر كون اولمزكه بو جبلدن سفك دم واقع اولميه كان ايكي لفظ

بر اسم اولمشدر و سيبويه انشاد ايدركه **شعر** لما رأيت ساتي دما استعبرت

لله در اليوم من لامها **جبل القدس** تحفة الغرايب صاحبي ديركه بو جبل ارض قدسده در

و شمال بيت بو جبلده بر غار واردر ناس آني زيارت ايدر و تاريك شب ابر شركين

بو غار ايچنده بر ضيا پيدا اولور كه آنده نه شمع و نه سراج و نه قنديل و نه فتيل واردر **جبل**

طور هارون بو جبل بر بيت المقدس شرقنده در بو كه طور هارون تسميه سنه وجه بودركه بني

اسرائيل عجله عبادت ايتدكلرندن صكره موسى عليه السلام باري تعالى يه مناجاته كتمك اراده ايدوب

قرنداشي

قرنداشي هارون عليه السلام كندويه ديديكه بني بله ايت زيرا قورقرم سن غايب اولدقدن صكره بني اسرائيل بر امر احداث

و موسى غضبناك اولوب آني بله ايلتدي و بر مقدار راه كتدكلرندن ايكي ار آدم اوغرايوب كوردي كه

بر قبر حفر ايدرلر بو كورنلر صوردي كه بو كوري كمك ايچون قازرسز و بو كورنلر حرونه اشارت ايدوب

بونك طولي و هيئتي اوزره قازرز ديديلر و صكره هرونه ابتدا سن ايله آنده ير ديديلر كه بو كورك ايچنه كيرنه قدر بيان

معلوم اوله و هرون عليه السلام ثيابن نزع ايدوب عريان قبره كيردي و قبرده اضطجاع ايتدي والله تعالى

في الحال هارونك روحن قبض ايتدي و بو قبر هرونه منطبق اولدي و موسى عليه السلام ثياب هروني آلوب

حزن و بكا ايله كيرو دوندي و بني اسرائيله كلدكده بولديلر كه موسى عليه السلامه قتل برادر تهمتن ايتديلر

و موسى عليه السلام الله تعالى يه تضرع ايدوب حضرت باري جل شانه هروني تابوت ايچنده

و بو طاغك باشي اوزره جو هواده بو قومه كوستردي **فتح جبال شام و حلب** **جبل طور سينا**

بو شام ايله مدين بيننده در و مشترك ده مسطوردر كه طور لغة عبرانيه ده بر جبلك اسميدر صكره بعينه

بر جبلك علمي اولدي بري طور هروندر عليه السلام كه آنفاً ذكر اولدي و بري طور زيتادر لفظ زيت ايله

جبل معروفك علميدركه بر عينك رأسي قربنده در و طور زيتا كبي و كيمي كبي قدسده بر جبلدر اثرده واردر كه

طور زيتاده يتمش بيك انبيا جوعدن هلاك اولمشلردر و بري طور جبلدركه طبريه اوزرنه مطل در و بري

طور سينادر و بونده اختلاف اولنمشدر بعض ديركه بو طور سينا ايله قربنده در و بعض ديركه شامده در

و بعض ديركه سينا بو جبلك حجارهٔ سيدر و بعض ديركه سينا بو جبلده بر شجردر و بو جبل موسى عليه السلام

الله تعالى ايله مكالمه ايتدوكي جبلدركه قچن موسى بو جبله كلسه اوزرينه غمام نازل اولوب موسى بو جبله غمام ايله

داخل اولوردي و جناب ذي الجلال انكله مكالمه ايدردي كه عند التجلي بو جبل پاره پاره اولدي وخر موسى

صعقا الآيه و بو جبلك حجارهٔ سي قچن كسر اولنسه و سطنده على الدوام شجرهٔ عوسج صورتي چقر

و يهود شجرهٔ عوسجي تعظيم ايتدكلري بو معني ايچوندر و انك ايچون شجرهٔ عوسجه شجرة اليهود ديرلر **جبل قاسيون**

بو جبل دمشق اوزره مشرفدر و بونده انبيا عليهم السلام آثاري واردر و بو جبل جبال الجنه معظمدر و بو جبلده

مغارات و كهوف واردر و معابد صالحين واردر و بونده مغارة الدم قربنده بر مغاره واردر ديرلر كه

هابيل بو مغاره ده قتل اولندي و بو مغاره ده بر حجر واردر ناس زعم ايدرلر كه هابيلك باشي بو حجر ايله يارلمش اوله

و بو جبلده بر مغاره دخي واردر مغارة الجوع تسميه اولنور ديرلر و بو مغاره ده قرق نبي جوعدن هلاك اولدي

و بو جبل حقنده آثار واردر يوسف الجوزي مرآت الزمانده ذكر ايدركه شيخ صالح ابو عمر المقدسي رحمه الله

بكا خبر ويروب ديديكه كعب الاحباردن بكا يتشمشدر كه الله تعالى قاسيونه وحي ايتديكه ظلك

و بركتكي جبال بيت المقدسه هبه ايله و قاسيون دخي هبه ايتدي و الله تعالى كيرو آكا وحي ايتديكه

البته ايام و ليالي تجديد خيركي و بركتكي كيرو سكا رد ايدرم و بنم ايچون سنك كنفكده بر بيت

بنا اولنور كه خراب دنيادن صكره قرق ييل بو بيتده بكا عبادت اولنور تم كلامه **جبل الثلج**

بو جبل جبال شامدندر دغوني و مشقده ارض بانياسده در و جبل شامدندر اوچ كونلك يولدن

كورينور و اوزرندن واكثر ثلج زائل اولمز و دائما مسكون ايدي كه اوزرنده آثار عمارات واردر

و بونده اولا مدينه اهلنده بر رجل كبير وار ايدي كه كتب كثيره مطالعه ايتمش ايدي اهلنه ديديكه بر قنقي

صباح کە بو مکانده ندا اوله ظاهر اوله بو مکاندن ارتحال ایدک و بو جبل نوبت دلوب بر کون اهل حرم
صباح قالقوب ظهور روانی اوزره ندا کوردیلر و اول مکاندن ارتحال ایدیلر و یوم ثانیده بو جبل
اوزره تیح نازل اولوب بو جبلی احاطه ایدوب اوزرنده مستمر اولدی جبل ربوه بو جبل دمشق شامدن
بر فرسخ یرده در بعض مفسرین ذکر ایدیلر که کلام مجیده و اوینا هما الی ربوة ذات قرار ومعین آیهٔ
کریمه سندن مراد بو جبلدر و بو جبل بر جبل عالیدر قله سی اوزره بر مسجد رعنا واردر که اطرافی ریاض و
باتین واشجار و ریاحین ایله مزیندر و بو مسجدک شبیکه لری واردر مجموعی انگک اوستنه
نظلدر و نهر ثور انک اجراسی مراد اولندقده بو جبل مجری وطریقنده معترض ولمغله تحت جبلی نقب
ایدوب نقبدن نهر ثوری اجرا ایتمشلردر و نهر یزید بو جبلک اعلاسنده درکه اسفلنه نازل اولمغله
نازل اولمشدر و بو جبلده بر کهف صغیر واردر زعم ایدرلر که عیسی علیه السلام بو کهفده طوغمش اوله
لکن سورهٔ مریمده واذکر فی الکتاب مریم اذ انتبذت من اهلها مکانا شرقیا آیهٔ کریمه سی ایله بو
زعم لغودر که مفسرین علی الخصوص قاضی بیضاوی و ابو السعود رحمهما الله مکانا شرقیا یی شرقی بیت المقدس
او شرقی دارها ایله تفسیر ایتمشلردر محل تامّلدر قزوینی دیرکه بن بو مسجده بر بیت صغیر ایچنده بر حجر
کبیر کوردم حجم صندوق حجمی کبی ایدی والوان مختلفهٔ عجیبه ایله ملوّن ایدی و دوشق اولمش انار کبی
اورتاسندن منشق ایدی و اعلای حجرده شقینک بیانی بر ذراع کشاده و اسفلی ملتیم و غیر
منفصل ایدی و اهل دمشقک بو جبلده اقاویلی اکثر من ان یحصی در بو مقدار ایله اکتفا اولندی
جبل لبنان بو جبل ارض شامده اعظم جبالدر و اصلی حجازدندر که جبل عرجدن کلور و طول روایته اوزره
اوتاح بحر شرقی سواحلنده کی جباله متصل اولور و دخی جبال بیت المقدسه متصل اولور و صکره بقاع
و حمص و حلب و ثغور اوغور و بلاد رومده جبل لکامه ممتد اولور و بو جبل لبنانده عیون میاه بارده
و اشجار مثمره و تریاقه داخل اولور حشیش نافعه بی نهایه در و دیرلر که بو جبلده حشیشهٔ کیمیا واردر
و بو جبلده صلحا و ابدالا واردر و بو جبلک اوزرنده جبل دیر تسمیه اولنور بر جبل واردر ساحل بیروت
اوزره منظلدر و دیرلر که بو جبل دیر اول جبلدر که کنعان بن نوح علیه السلامک بو جبلده ساوی
الی جبل یعصمنی من الماء دیدوکی کلام مجیده علی طریق الحکایه مذکوردر و بو جبل دیرک سفح و ذیلنده
کرک تسمیه اولنور بر قریه واردر و بو قریه ده بر قبر واردر دیرکه نوح علیه السلامک قبریدر و شیبان
راعینک قبری دخی کبیر و کچین کبی بو جبل دیرک سفحنده در کعب الاحباردن کلبی روایت ایدرکه خلیل علیه السلام
شامه کلوب و ارض مقدسه یه مشتاق اولوب جناب رب الاربابه تضرع ایتدیکه یا رب
بکا ارض مقدسه یی کوستر خطاب عظمت مآب ارشدکه جبل لبنان اوزره چیقوب بر قتی مکانه
اولورسه نظر ایله بصرک منتهی اولدوغی یره دک ارض مقدسه در و شقیق المجیدن مرویدرکه
جبل لبنانه دامانی سورندین الله تعالی بر ولی اتخاذ ایتمز قیم الحروفه لایح اولورکه بو کلام معترض علیه دیو
زیرا نیجه اولیاء الله کرام واردر که عالم ظاهرده جبل لبنانی دکل ارض شامی بله کورمشلردر بو
اعتراضی دفع و بو کلامی توجیه ایچون دینیله اولیه که تکمیل نفس ناطقه ده کمر سعی و همتی درمیان ایدن کبار
اعیان عالم باطنده جبل لبنانی کوردین و ذیلی خاکنه سوردین عداد اولیاء اللهدن معدود اولمز

دیمک اوله و شقیق المجیدن بو کلام بو معنی اوزره صدور ایتمش اوله و ابن عباسدن عکرمه روایت ایدر دیمکه
ابراهیم علیه السلام کعبهٔ مشرفه یی بش جبلدن بنا ایتمشدر که اول جبل ابی قبیسدر و ثانی جبل طور سینادر
و ثالث جبل طور زیتادر که جبل بیت المقدسدر و رابع جبل جودیدر و خامس جبل لبناندر
جبل لکام بعضیدن منقولدر لکام فتح لام و تشدید کاف و الف و آخرنده میم ایله در بو جبل و جبل لبنان
و جبل ثلج بعضی بعضنه متصلدر حتی جنوبدن شماله ممتد بر جبل اولمشدر مختصر مرآت الزماننده واردر
کتاب اقالیمده ابن حوقل ذکر ایدرکه جبل لکام بین الثغرین یعنی شام ایله جزیره یی فاصلدر زیرا
وراء نهر فراته مرعشه وارنجه شام ایله ملاطیه ارا سنده اولانک مجموعی جزیره در و جبل لکام
بلاد رومه داخلدر و دیرلر که ایکیوز فرسخه قریب یر منتهی اولور و مرعش و عین زربه و هارونیه
او غزر و بو مسافه کلنجه و لاذقیه یه کلنجه جبل لکام تسمیه اولنور و حمصه وارنجه جبل بهرا تسمیه اولنور و لبنانه
متصل اولوب فلسطینه او غزر و بحر قلزمه منتهی اولور ارض مصرده اولان جبل مقطمه متصل اولور
و اوتی مشرقده بلاد صیندن بحر محیطدن چقر و بلاد تبت و فرغانه یی قطع ایدر و صغدک شمالی اوزره
سمرقنده او غزر و بحر خزره وارنجه نهر جیحونی قطع ایدر و ارض خراساندن قاصدک یمیننده عراقه کلور
و بوندن جبال جرجان و طبرستان و دیلم منشعب اولور بو جبال جبال اذربیجانه متصل اولور
صکره همدان و حلوان و شهرزوره عود ایدر و نواحی تکریتده حدیثهٔ الموصله وارنجه دجله یی
قطع ایدر صکره جودیه صکره آمده او غزر و بوندن جبال ارمنیه منشعب اولور صکره جبل قبقه
و باب الابوابه و بحر خزره و بلاد یاجوج و ماجوجه او غزر و بوندن بر جبل منشعب اولور و فراتی
طوت شمیساطه و مرعشه متصل اولور که ذکری بورادن ابتدا اولنمشدی و دخی دیرکه جبل
مقطمه واصل اولدقده نهر نیلی قطع ایدر صکره برقه یه و اقصای مغربه و صکره بحر محیطه لکن حاصل کلام
ابن حوقل دیرکه بو جبل صینده بحر محیطدن چقر و غربه بحر محیطه منتهی اولور بو ایسه تخلیط ظاهردر
زیرا اولا بو جبل شام ایله جزیره بینی فاصلدر دیدی مقتضاسی ظاهر بو ایدیکه ارض ملاطیه ده عند
الفرات منقطع اوله صکره جبال طبرستان و شرقده لبنان و جبال مصر ایله خلط ایتدی جبال مصر
و جبال طبرستان و شرق قنده در که جبال شام انلره متصل اوله و ظاهر بودر که هر جبلک
حدی واردر اول تقدیرجه ابن حوقلک بو ذکر ایتدوکی جباله جبل لکام متصلدر دیدوکی مبهم صرفدر
و ابن حوقلک غیری ذکر ایدر که جبل لکام جبل مبارکدر و عرضا حدی مرعشدن ملاطیه یه وارنجه در
و طولا حدی بلاد رومده الی حیث یعلم الله ممتد اولور و نواحی تکریتده دجله یی قطع ایدن جبل
عراقده مشهور اولان جبل حمرین در جبل جوشن جزیرة العجایبده مذکوردر که بو جبل حلب
جانب غربیسنده در و بو جبلده نحاس احمر معدنی واردر روایت اولنور که سبی حسین بن علی
رضی الله عنهما بو معدن اوزرینه اوغرادی و زوجهٔ حسین حامل ایدی و اولمقامده سقط واقع
اولوب طرح حمل ایتدی و آنده دفن اولنوب مشهد مبارکی مشهد الطرح دیو معروف در
و شار الیها ارباب معدن نحاسدن و صناعندن آتمک طلب ایدوب انلرو یرمیوب منع
سبب ایتدیلر موی الیها دخی انلره بد دعا ایدوب اول زماندن برو منافع معدن مذکور بر طرف اولمشدر

کمنظره معادنندن فلزاتدن نحاس تحقیقندن دخی عجایب المخلوقاتدن نقلله بیان اولنمشدر جبل عمان
بو جبل دخی اعمال حلبدندر ومدن کثیره وقلاع وحصون عسیره‌یی مشتملدر وبو جبل منبت سماقدر
ومکان کثیر البرکاتدر فتح جبال مصر جبل القاهرة بو جبل ارض مصرده در تحفة الغرایب صاحبی ذکر
ایدر که بو جبلده بر کنیسه وار در ایچنده بر حوض وار در وبو جبلدن ماء عذب جاری اولوب بو حوضده
مجتمع اولور وبو حوض من جمیع الجوانب آب ایله مملو اولدقده ناس کلوب کیدر وبو حوضده جنب یا حایض
کیرسه آب طوروب جریانی منقطع اولور ایچنده اولانلر ایک جمله‌سی اخراج اولنوب وحوض غسل تام ایله
شسته اولمیجه آب آقمز جبل مقطم بو جبل ارض مصرده در وقرافه بو جبلک آلتنده در که بو جبل
قرافه اوزره مظلدر وبو جبل وصفنده ابن سنان خفاجی قولیدر شعر اِنّ فی جانب المقطم مجراه
ومن اجله تزار القبور تمّ وبو جبل نوبه‌یه ممتد اولور جبل طیلمون تقویم البلدان صاحبی دیر که بو جبل
صعید مصرک جانب شرقیسنده مینه ابن خصیبه والنصابه قریبدر وبو جبلک بر طرفی نهر نیله داخل اولور
وبو سببدن آب نیل یرندن جدا دشوب مراکب ایچون اول محلده محذور وار در وبو جبله طیر ده
دخی دیرلر زیرا که دیمکله معروف بر طیر جنسندن شی کثیر بر سنه ایام معلومه ده بو جبله کلوب
سنجنه بر سوراخه باشلرین وضع ایدرلر حتی بریسی آصلوب قالور وبو قصه اول بلاد خلقنک السنه‌سنده
شایع در العهدة علی الناقل جبل جالوت بو جبل الواحاتک فوقندن ممتد اولوب بو نوبه متقابل
اولور جبل طیلمونک جانب جنوبندن در دیرلر که جمیع مطالب دفاین وار در که بو قصه اشتغال
ایدنلرک اول مطالب اوزرینه خطری وار در جبل لازورد بو جبل جبل جالوتک جهت جنوبنده در
دیرلر که بو جبلده معدن لازورد وار در اما اول معادن عمارت وآبادانی منقطع اولدیغندن استخراجی
ممتنعدر جبال جنادل ابن سعید دیر که بو جبل اول جبلدر که مراکب وسفن نوبه نهر نیل ایله بوکه
منتهی اولور وبو جبلک جانب شمالندن بر حاجز ابتدا ایدر که غربی نیله اوغرر حتی ارض مصردن فیومه
تجاوز ایدر فتح جبال یمن جبل رأس الجمجمة بو جبل بر جبل عظیمدر اوایل ارض یمنده در وبو یمنده تن
بحر فارسده مراکب اطلاق اولنور وبو جبل شرقه دکنجه ممتد اولور وبحرده غایت بز ده ایدوکی معلوم
دکلدر جبل شعبان بو جبل جبال یمندندر وبوکه شعب دخی دینور وجوهری دیر که بوکه ذو شعبین دخی
دیرلر جبل عارض تقویم البلدانده مذکوردر بو جبلک وجه وظهری وار در وجهی آقچه‌لی شدر
کو یاقوت در که دیوار کبی اولمشدر ووجهی جهت غربه وظهری جهت شرقه‌در وبو جبل شمالا وجنوبا ممتددر
وطرف جنوبیسی بلاد یمامه متصلدر حتی صعده‌یه متقاربدر وصعده‌دن تقریبا اوچ کونلک یول مسافه‌ده در
ویمامه وحجر بو جبلک ظهرنده در که بضعنه قریبدر ویمامه وحجر بینی ایله بو جبلک وجهی بینی ایکی کونلک یول
تقدیر اولنمشدر وکتبرینی دخی کذلک بو جبلک ظهرنده در که الله تعالی موضعی ذکر اولنور جبل شبت(?)
بو جبل ارض یمنده در وبو جبلک قله‌سی اوزره آب وار در که بر جانبندن بر جانبنه جریانله منعقد اولور
شب اولور که شب یمانی بو در جبل کوکبان بو جبل صنعا قربنده در اوزرنده جواهر ایله ایکی قصر مبنیدر که ایله
ایکی کوکب لمعان ایدرلر وبو قصرلره طریق یوقدر دیرلر که بنا وجن در جبل شبام محمد بن احمد بن اسحق
همدانی ذکر ایدر که بر جبل صنعا قربنده که ایکیسی بینی بر کونلک یولدر وعظیم جبلدر وصعودی ونهایسی صعبدر

طریق

طریق واحددن غیری یولی یوقدر ودوره‌سی واسعدر که ضیاع کثیره ومزارع وکروم ونخیل فراوان واردر
وبونک طریقی دار الملکه‌دن در وبو جبلک بر قپوسی وار در مفتاحی ملک قتنده در ودوره جبلدن سهله نزول
اراده ایدن ملکدن استیذان ایدر وملک انکچون فتح باب اذن ویرر وبو ضیاع وکروم حولی جبال
شاهقه در که سلوک اولنمغه قابل دکلدر وما وراسی اللهدن غیری کمسه بلمز وبو جبلک میاهی اول مقام
بر سده مجتمع اولور وسدی ایدرلر اوله‌رق فتح اولنور که صنعایه ومخالیفنه آب جاری اولور جبل نار
بو جبل ارض یمندن عدنده در وبحرک وسطنده در وجدا احمر اللوندر بر جبلدر علمای آثار دیدیلر که بو
جبل اول جبلدر که اشراط الساعتدن اولان نار بو جبلدن ظاهر وپدیدار اولور جبل خور غوره
بو جبل حضرموت ایله عمان بیننده در احمد بن یحیی الیمنی حکایت ایدر که ناحیه قورشنقده بر جبل وار در
الکاجور غوره دیرلر بو جبلده بش رمح طولی مقدارنده بر غار وار در که عرضی قلیلدر بر کمسه تعلم سحر
اراده ایتسه پوستنده اثر سفید اولمادق بر سیاه کچی بی ذبح وسلخ ایدوب بدی پاره هر
ایتدکدن صکره بو پاره‌لری بر غار ایچنه ایندورر بعده بو کچینک شکنبه‌سن شق ایدوب ایچنده
اولان حشو وسرکینی سراپا بدننه سوروب وکچینک پوستینی برتسته کیوب غاره داخل اولور
واول کیجه غار ایچنده یاتوب خوابه وارر صباح اولدقده اگر بدنی حشو وسرکیندن طاهر ومغسول ایسه
سعیی مقبول اولوب مقصودی اولان سحر حاصل اولور واگر صباح اولدقده بدنی اولکی حال
اوزره سرکین آلود ایسه مقصودی حاصل اولمامش اولور وسعیی مقبول ومقصودی حاصل اولدوغی
تقدیرجه اوچ کونه دک خصوص قضیه‌یی کمسه‌یه اخبار واشعار ایتمک کرکدر که ساحر ماهر اولوره وبو
اسلوب اوزره بو غارده تعلم سحر ایتمک استینک شرطی والدینی حیاتده اولمقدر که خریدة
العجایب صاحبی احمد مذکوردن حکایت ایله بو تفصیل اوزره تحریر ایتمشدر العهدة علی الناقل
فتح جبال صین وهند جبل ستم جهانی ذکر ایدر که اهل صین بو جبلک باشندن جبل آخرک باشنه
بر قنطره نصب ایتمشلردر بر شهر راه اوزره که ثبت سمتنه کیدر وهر کیم بو قنطره اوزرندن کچه
نفسی طوتلوب ویورکی یانوب ودلی آغز اولوب غالبا اوزرندن کچنلردن جماعت کثیره یه موت
طاری اولور وبو سببدن اهل ثبت بو جبله جبل ستم تسمیه ایدرلر جبل فرغانه تحفة الغرایب صاحبی ذکر
ایدر که بو جبلده نباتاتدن صورت آدم بر نوع نبات اولور که بعض ارکک وبعض دیشی صورتنده در
وبو صور ایچنده بر صورت دخی بولنور که خلق اول صورتله تکلم ایدرلر واول صورت دیر که
فلان صورتی اولان نبات مجتنی زیاده ایدر واکل اولنماسی تقویه باه ایدر واول نباتک قلع اولنماسی
بو اسلوب اوزره اولور که بر دراز رسنک بر اوجنی اول نباته بغلیوب وبر اوجنی بر کلبک
کردننه بغلرلر بعده کلبی اول محلدن قوارلر کلبک زوری ایله اول نبات اصلندن منقلع اولور
وکلب اوزرینه بر صیحه واقع اولور که فی الحال هلاک اولور وبو نباته سروج کلبی تسمیه اولنور
صور الاقالیمده مذکوردر که بو جبلده معادن فیروزج وزیبق ونحاس واسرب وذهب و
نفط وقیر وزفت ونوشادر وزاج واردر ودخی بر طاش وار در که بیمه وهیزم یرینه
استعمال ایدرلر جبل هند تحفة الغرایب صاحبی ذکر ایدر که ارض هندده بر جبل وار در اوزرنده ایکی

ارسلان صورتی واردر که آغزندن آب چقوب ایکی قریه یی سقی ایدر و بو آب ایچون بو ایکی قریه خلقنک آراسنده خصومت واقع اولوب ایکی قریه دن برینک خلقی بو یله رأی ایتدیلر که بزم قریه مزه صب ایدن اسدک آغزنی توسیع ایده لم که ارضمزده جریان آب کثیر اوله و توسیع قصد ایدرکن ارسلانک آغزین قردیلر و اول ارسلاندن آب یری منقطع اولوب و اول قریه خراب اولوب و اهلی جلای وطن ایدوب آخر دیاره واردیلر و اول بر ارسلان اوتکی حالی اوزره قالوب آبی روان و قریه اخری دخی اهلی ایله معمور و آبادان قالدی **فتح جبال طبرستان** **جبل طارق** بو جبل طبرستانده در نزهة القلوب صاحبی ذکر ایدر عجایب المخلوقات و آثار الباقیه ده کلمشدر که بو جبلده بر غار واردر ایچنده بر دکه واردر که اکا دکه سلیمان دیرلر و آنی معظم طوترلر اگر آنی قاذورات دن برشی ایله تلویث ایدرلر هوا متغیر اولوب صاعقه و باران پیدا اولور و تا آنی پاک ایتمینجه صواعق و امطار منقطع اولمز **جبل قارن** صور الاقالیمده مذکوردر که بو جبلده بر غار واردر ایچنده بر آب روان وار بر کمسه اول آب اوزره کلوب صدا ایتسه آب جاری اولمیوب طوروب آقمز و اول حالده شخص آخر دخی کلوب صدا ایتسه آب کیرو روان اولور و بو صورت دخی بر صدا ایله منقطع و بر صدا ایله جاری اولور **جبل ارجان** بو جبل دخی طبرستانده در عجایب المخلوقاتده مذکوردر که بو جبلده بر سنکدن آب چکیده اولور و فی الحال مخمس و مسدس و مثمن و غیری اشکال اوزره منجمد اولور و خلق آنی انتفاع ایچون اخذ ایدرلر **فتح جبال ترکستان** **جبل النار** آثار البلادده واردر حکایت اولنور که ترکستانده بر جبل واردر اکا جبل النار دیرلر بو جبلده مثال بیت کبیر بر غار واردر هر دابه که بو غاره داخل اولورسه فی الحال هلاک اولور **جبل ایلاق** نزهة القلوبده واردر بو جبل ترکستانده در بو جبلده معدن زر و سیم واردر **جبل اسبره** بو جبل ماوراء النهرده ناحیه شاشده در اصطخری ذکر ایدر که بو ناحیه ده جبال واردر که آنلرده ذهب و فضه و نحاس و صفر و حدید و آنک و فیروزج و نفط و زیبق انواعندن منافع کثیره واردر و بو جبل اسبره ده بر حجر اسود واردر که حرق اولنوب انکله ثیاب چرک آلود تبییض اولنور که آنک مقامنه برشی قایم اوله مز **جبل حیات** بو جبل ارض ترکستانده در و بو جبلده مارلر واردر که هر کیم اول مارلره نظر ایتسه فی الحال هلاک اولور لکن بو مارلر بو جبلدن اصلا تجاوز ایتمز آثار البلادده مذکوردر که جبل حیات ارض ترکستاندن بلاد ختیانده در **جبل زانک** تحفة الغرایب صاحبی ذکر ایدر که بلاد ترکستانده حد بوردن خارج جمله ثبتیاندن بر قوم واردر که انلره زانک دیرلر اتراک دن بر طایفه در صنع و زرعلری یوقدر و طاغلرنده ذهب و فضه بی نهایه در و کاه اولور که سر کوسفند مقدارنده قطعه ذهب و فضه واقع اولور و بو مقوله قطع کباری اخذ ایدنلره یا ساعتنده یا خود کوننده موت طاری اولور و قطع صغاری اخذ ایدنلر متضرر اولمیوب منتفع اولورلر و قطع کباردن بر کمسه خانه سنه ایلتسه کندی و اهل بیتی اولورلر مکر که خانه سنه وصولدن اول اثناء طریقدن رجوع ایدوب الدیغی قطع کباری موقعنه اعاده ایده و مردم غریب اول قطع کباردن اخذ ایتسه مانع اولمزلر و موتدن بریدرلر ان هذا لشیء عجاب **فتح جبال عراق عجم و فارس و غیره** **جبل اروند** بو جبل همدانک جانب قبله سنده در و جبل مشهوردر نزهة القلوب صاحبی ذکر ایدر که بو جبلک دوری

اوتوز

اوتوز فرسخدر و قله سی بر قدن هرگز خالی دکلدر و یکرمی فرسخدن زیاده مکاندن کورینور و بو جبلک قله سنده بر سنک خاراده بر چشمه واردر و اول سنک بنا شاه لنزه در که اول جبلده واقع اولمشدر و اول سنکک فرقندن آب قلیل ترشح ایدر و اوائل ایام صیفده کورمک ممکن اولور زیرا فصل شتاده برف آلتنده پنهان اولور و دخی ذکر ایدر که بر لیله جمعه ده اول مقامه واردم دیدیکم بر هفته ده بر کون برکجه بو آب زمینه ایرشوب روان اولور و سایر ایامده ایرشمز و عجایب المخلوقات و طبقات همدانده کلمشدر که جبل رونددن قرق ایکی نهر نازل اولور که عیونی مالانهایه در **جبل اشکران** بو جبل ولایت اصفهانده در و گر بزرکه مبی ذی در بو جبلده اغاچ عظیمه واردر **جبل مداد** بو جبل ترکوچکلده در زبدة التواریخده کلمشدر که بو جبلده بر سنک اولور که هیمه یرینه یاقرلر اما بخاری دودندن حیوانات قاچر **جبل بیستون** بو جبل عراق عجمدن اولان کردستانده در و جبال مشهوره دندر و شول قدر بلنددر که یکرمی فرسخ مکاندن کورینور و دوری دخی یکرمی فرسخ اولور و بر صحراده سنک مباهدن پیدا اولمشدر که دامنده دره و پشته یوقدر و بو جبلک قله سی بش یوز جریبدن زیاده بر هموار زمیندر که آنده چشمه آب واردر و قابل زراعتدر و حمد الله ابن ابی بکر بن احمد المستوفی القزوینی نزهة القلوبده ذکر ایدر که سنه احدی عشر و سبعمائه ده جنکیزیاندن اولجایتو سلطان فرمانی اوزره اتفاق مهندسین ایله بو جبلک یوکسکلکن مساحت ایلدک درت بیک آلتیوز ذراع چقدی اکثر اوقات اول دیارک سحابی بو جبلک شعب قله سی حراقتی ایله اولور که بو کوه سنک لالکک ظاهرنده صعوبت ایله روان اولور و نظامی گنجوی کتاب خسرو و شیرینده خسرو پرویز فرهاده اعلام ایدوب **شعر** که مارا هست کوهی بر گذرگاه ** که مشکل میتوان کردن بروراه
میان کوه راهی کند باید ** چنانکه آمد شد مارا بشاید نثر دیمشدر دیدوکی قول غیر ثابتدر و نظامی اول مقامی مشاهده ایتمیوب نظمنده بو کلامی تسامح ایله ایراد ایتمشدر و حقیقتی بودر که بو جبلک پای قله سنده روی صحرا اوزره بر چشمه بزرک جاریدر که ایکی اوچ آسیاب اداره ایدردی انزی قالدر دیلر که بو چشمه نک باشنده بر صفه بارگاه بنا ایدرلر و آثاری بو تقریره شاهددر و بو جبلک آخرنده که بو چشمه و صفه دن التی فرسخ یرده ایکی عینک باشلری آراسنده بر صفه کوچک دخی بنا ایدیلر که بو ایکی عینک آبی بو صفه نک ایکی یانندن چقوب روان اولور که بر یری بر آسیابی اداره ایدر و بر صفه یه شبدیز دیرلر که صورت خسرو و شیرین و فرهاد و رستم و اسفندیار و غیری اول مقامده ساخته و نهاده در **جبل الترک** کتاب نزهة القلوبده مذکوردر که عوام بو جبلک اصلده اسمی اعلی تردر و کثرت استعمال ایله ترخیم اولنوب الترا اولمشدر دیرلر بی بنیاددر الترز بو جبله علم اولمشدر و بو جبل شمالی قزوینده در و جبل عالی و شامخدر و اول طاغک آخر جبلنه متصلدر و بو جبلده بر مسجد واردر اولیای فراوانک قدمی ایله مشرفدر و انده دعا اجابت اولندیغی مجربدر عجایب المخلوقاتده کلمشدر که عوام مزار اویس قرنی ایچون رضی الله عنه انده در دیرلر و بو جبلک قله سی سنک رودبار

طرفنده اولان یوزی دائم الدهر برفدن خالی دکلدر ابن وردی خریدة العجایبده ذکر ایدر که بو جبلک ثلجندن
دود ابیض متولد اولور که بر حزده چوب صابحه لر ایچندن تا ابیض حقه و بودود دابه کبی کورینور اما
حیوان دکلدر **جبل ساوه** بو جبل خرقان جانبنده ساوه دن بر مرحله یرده در نزهة الکلفه ثبت
ایدنلکلری عزاره قریبدر و جبل عالیدر عجایب المخلوقاتده کلمشدر که بو جبلده بر ایوانه شبیه بر غار واردر که
ایچنده نقوش اشکال کثیره وار در و بو غارک آخرنده دیوار غاردن بروز ایتمش پستان زنان شکلنده
درت قطعه احجار متفرقه وار که بو احجارک آلتنده بر حوض وار و بو احجاردن بو حوضک ایچنه ماء تقاطر ایدوب
مجتمع اولور و طول یلک ایله متغیر اولمز و بو آبک شربی امراضه دوا اولور که اهل ساوه دخی بو صورت
اوزره اولانی قولنه قائلردر و ابن الوردی خریدة العجایبده بو غارک وصفنده زیاده ایدوب دیر که بو غارده
یدی بیک نفس کنجایش بولور و بو پستان زنان کبی اولان درت حجرک اوجندن ماء تقاطر ایدوب
در و بجنبسی ایبدر و اول ارضک خلقی زعم ایدرلر که آنی بر شخص کافر نقض ایدوب ایبس اولمش اوله و بو
غارده بر نقب وار در که بو نقبک ایکی قپوسی وار در خلق بر قپوسندن کیروب و آخر قپوسندن
کیروب و آخر قپوسندن چقرلر و زعم ایدرلر که ولد رشیدی اولمین کمسه بو نقبدن چقمغه قادر اولمیه و قزوینی
دیر که بر کمسه یی بن کوردم بو نقبه داخل اولدی و چقمدی حتی هلاک اولدیغی محاین اولدی **جبل سبلان**
بو جبل آذربیجانده جبال مشهوره دندر بلاد اردبیل و سراه و بومان شکین و اباد وارجاق
و خیاو و بو جبلک ایاغنده در و فی جبل اعلادر التی فرسخ یردن کورینور و دوری اوتوز فرسخ اولور
و بو جبلک قله سی دائم الدهر برفدن خالی دکل و انده بر چشمه وار در اغلب اوقاتده شدت بردتدن
آبی یخ بسته در عجایب المخلوقاتده و خریدة العجایبده مذکوردر که رسول الله دن صلی الله علیه وسلم مرویدر
قال علیه السلام من قرأ فسبحان الله حین تمسون وحین تصبحون وله الحمد فی السموات والارض
وعشیا وحین تظهرون تخرج الحی من المیت وتخرج المیت من الحی ویحیی الارض بعد موتها وکذلک تخرجون
کتب الله له من الحسنات بعدد کل ورقة تقع علی جبل سبلان قیل وما سبلان یا رسول الله قال جبل
بین ارمینیه وآذربیجان علیه عین من عیون الجنة وقبة قبر من قبور الانبیاء الحدیث لکن مطالعه راقم الحروفه
مقابل اولان نسخه خریدة العجایبده بر قبة من قبور الانبیا مسطور دکل ایدی و ابو حامد الاندلسی ذکر ایدر که
مع غایة ارتفاعه بو جبلک راسنده بر عین عظیمه وار در آبی یخدن ابرد و اعذب و بدنه عسله شبیه در و بو
جبلک جوفنده بر چشمه دن آب چقر که شدت حرارت و کمال بخونتی بیضه یی طبخ ایدر و خلق بو چشمه یه
آمد شددن خالی دکلدر بو جبلک حضیضنده اشجار کثیره و مراعی وار در و حشایشدن بر نوع وار در که
انسان و بهایم تناول ایلسه فی الحال هلاک اولور قزوینی دیر که بن اول چراکاهده رعی اوزره اولان
خیول و دوابی کوردم که بو حشیشه قریب اولدقلرنده تنفر ایدوب منهزم و منطرد دکمی کیرو دونرلر و دخی
دیر که بو جبلک سفحنده بر بلده وار در قاضیسی ایله مجتمع اولدم که اسمی ابو الفرج عبد الرحمن الاردبیلی ایدی و بو
حشیشی اکا سؤال ایتدم دیدیکه آنی جن حمایت ایدر و دخی اول قاضی ذکر ایدر که بر قریه ده کندوسی بر مسجد بنا ایدوب
عوامیده حجریه محتاج اولدیکه بنا مسجده قواعد اوله و صباح اولدقده بو مسجدک قپوسنده منحوتدن قواعد
منحوته محکمه بولدیکه صناع البلدن حقیقة بو مرتبه حسن صنعة میسر دکل ایدی **جبل دماوند** بو جبل شرقی

ارض

ارض ری اوزره واقعدر و جبال مشهوره دندر و زیاده بلنددر که یوز فرسخ یردن کورنمک ممکندر و
بلندلکنک مسافه سی بش فرسخدن زیاده اولور و قله سی علی الدوام برفدن خالی دکلدر و قله سی اوستی
یوز جریب مقدار زمین بر هامونه در دیکدر که ایاقلی ایچنه باتوب کومولور دکم اولور ایام صیفده بو جبلک
قله سی اوزره برف یخ باغلیوب میانی آب اولور عوام دیرلر که کرم اولمشدر و بو جبلده بهمن کثیر
الوجوددر ثلوج مرور ایام ایله بر بری اوزره ایرکیلوب و اکسونین بر پاره سی اوزلدوکی کبی بهمن بر یدن
اوزنیوب بو جبلک نشیبندن مرور ایدن خلقک اوستنه دوشوب اهلاک ایدر و عوام نابس دیرلر که
بو مقوله یرده سوز سویلمک کرک یوقسه بهمن دوشر بوندن غرض بودر که اول محرده سوزه مشغول اولیوب
عاجلا کذر ایتمک کرک که اوزرینه بهمن دوشمیه **جبل برجس** بو جبل ولایت قزوینده در و بو جبلده
بر غار و بر شکاف وار در که بر مسیله الحق راه کیدر و سرمای عظیمی وار در و آخرنده بر نهر جاریدر که بو نهردن
بو غاره کیدلسه بر باد شدید وزان در که شمع و شعله ایلتمکه محال و یرمزوی چراغ و شمع کتمک ممکن دکل
بو سببدن کمسه اول شکافک غایتی حالنه واقف اولمز دیار حدودینک سنک آسیالرین بو جبلدن
قطع ایدر **جبل دراک** بو جبل شیرازدن ایکی فرسخ یرده در و بو جبلده برف ایچون انبارلر وضع ایتمشلردر
زمستانده برفله بر ایدوب تابستانده شیرازه ایلدرلر و شیرازده وجود برفک بنیادی بو جبلده در
جبل دارابجرد بو جبل شبانکاره ولایتنده داراب بن بهمن بن اسفندیار و سیاه و زرد و سبزد
سرخ و بو نمرک غیری الوان مختلفه ایله انواع ملح وار در جبل راسمند بو جبل بلده کرخک شمالینده در
و بو دخی جبل بی ستون کبی روی هامونه واقعدر پاینده دره و پشته یوقدر و مانند خانه مسقف
بر سنک سیاهدر و عراقک مرغزارلری مشاهیرندن اولوب طولا آلتی و عرضا اوج فرسخ اولان مرغزار کیتو
بو جبلک شمالینده در و خرده منسوب اولان چشمه بو جبلک اتکنده بو مرغزارده در و بو جبلک دوری
آلتی فرسخدر **جبل راسمند** بو جبل قزوینک جانب قبله سنده و خرقانک جانب شمالنده در و دامنی آبادر
که قرا و مزارع وار در و زیاده بلند و عالی دکلدر اما اشعار پهلویه ده ذکری کثیردر **شعر**
که آروند خوش نی یاد هادند ... ای راسمند که چون مینماید **جبل زرده** جبل لرستانده در زنده رود
اصفهانک سرچشمه سی اولان آب جوی سرد و نهر جبل تسترک آبی بو جبلدن چقر **جبل زر** بو جبل
دامغان حدودنده در و اوزرنده معدن ذهب وار در که معادن فلزاتده ذکر اولنمشدی ایدی و
بو سببدن بو جبل زر لفظنه اضافتله مشهوردر **جبل سرابند** بو جبل عراقدن ورنه ابهرده واقع اولمشدر
جبل سهند بو جبل آذربیجانده در بلاد تبریز و مراغه و دهخوارقان و اوجان بو جبلک حوالیسنده در
دوری یکرمی بش فرسخ اولور و قله سی دائما برفدن خالی اولمز و حضرت رسالت پناهک صلی الله علیه وسلم
خدمت صحبتنده اولان سپهسالار اسامه بن شریکک مزاری بو جبلده در **جبل سبا** بو جبل آذربیجانده
قصبه کلیبر بو جبلک دامننده در قتی جبل صعبدر و ماوای بنی آدمدر که سکانی اکثر قطاع الطریق اولورلر
جبل سیبان اخلاطک جانب قبله سنده واقعدر قتی جبل عالیدر التی فرسخ مکاندن کورینور و قله سی
دائم الدهر برفدن خالی دکلدر و دوری التی فرسخ اولور و نهایت حسنده علف زارلری وار در
جبل شقان بو جبل ارض خراساندن جاجرم حدودنده در و بو جبلده بر شکاف وار در بو شکافده

ایکی آسیاب اداره ایدر بر آب واردر بو جهتدن بو جبله جبل سقان دیرلر عجایب المخلوقاتده کلمشدر که
بو جبلده بر غار واردر هرکم اول غاره وارر ایسه انک ایچره سی عضو تنندن بر نجه سی مبتلا اولور ودخی دیرلر که اول
اول حدودده بر کوه واردر اول کوه اوزره قوت ایدن هیچ مشی و رفتار ایده‌مزلر اما فراز نر
کتدکلرنده بادن هیچ اثر ظاهر دکلدر جبل صور تحفة الغرایب صاحبی ذکر ایدر که بو جبل ارض کرمانده در و بونده
بر حجر واردر بو حجردن کسه اخذ و کسر ایتسه و سطحنده یا قایم و یا قاعد و یا مضطجع صورت انسان کبی کورنور
و بو حجری سحق ایدوب و ما ایچره تحلیل ایتسه‌لر که حتی آب ایچ رسوب ایتسه ره اسبده داخی مجرده کورینور
صور اشکال کورینورلر الحق عجایب اشیادندر جبل طبرک بو جبل ری ده در طبرک ری دیمکله معروفدر
که معادن فلزاتدن معدن فضه ده ذکری سبق ایتدی و بونده اولان معدن فضه‌نک خرج و دخلی علی السویه در
جبل قبله بو جبل اران ایله کرجستان ما بیننده در نزهة القلوبده قبله لفظی ایله مکتوبدر لکن بو اسمله مسمی
اول ارضده جبل وار ایدوکی معلوم دکلدر جبل قبا واردر که فی الحقیقه اران کرجستان بیننده در و قبا ارض
شرواندن بر ناحیه در الله اعلم قبا درکه ناسخلر دامن الفه بر ها الحاق ایتمکله قبله اولمشدر جبل قفص
بو جبل کرمانده در صور الاقالیمده مذکوردر که بو جبل ساکن قوم بوجه ره بوتونک اکثری قاطع الطریق اولورلار
جبل کرکس بو جبل مغازه ده شهر حدودنده در و هیچ بر طاغه متصل دکلدر دوری اون فرسخ اولور و قتی
بند و مرتفعدر کار تفاعندن فراز نه کرکسه مجال کذر یوقدر و بو سببدن بو نام ایله مشهوردر و بو جبلده
بر وحل واردر که ایراقدن مانند آب نمایاندر اول محلدن مرور و عبور ایدنلر اول وحلی آب صانوب
غایت تشنه اولنلر اکا میل و توجه ایدوب وحله داخل اولدقلرنده ایچنه باتوب هلاک اولورلار
جبل کرمان عجایب المخلوقاتده مذکوردر که بو جبلده بر سنک واردر مانند هیمه آتشده سوزان اولور
و خلق کارلرنده بو سنکی هیمه یرینه استعمال ایدرلر و بو جبلده معدن فضه واردر جبل کلستان بو جبل
سغاناتده در بو جبلده فرسنک در فرسنک خودرو و خوشبو کلکلر دیده اولور دیرلر که زمان سابقده
بو جبلده اولان کلزارده علاحده تعریس ایدرلر ایدی که انلرک نزهتکاهی ایدی جبل کلستان بو جبل طوسده در
و بو جبلده ایوان اشانده بر غار واردر که بر دهلیزی وار و بو غار ایچنده بر مقدار مسافه کتسه‌لر بر
آید بلغه ایرشورلر که بر خطیره واردر و آنده بر چشمه واردر آبی بر مقدار کندوکی یرده سنک اولور و اندن
بو غاره کتسه‌لر بر باد و کلوب دخول دهلیزه مانع اولور جبل کنابد و جبل ریند بو ایکی جبل ولایت نیشابورده
بر برینه مقابل واقع اولمشدر که فردوسی شعرنده ذکر ایدر شعر بکوه کنابد کنی کار زار
دکر سوی ریند بر ارای کار جبل کوشید بو جبل عراق ایله فارس بیننده در کیخسرو عهدنده بو جبلده
بر اژدهای عظیم وار ایدیکه خلق اندن خوفلرندن معموره و مسکنلرین ترک ایتمشلر ایدی کیخسرو اول اژدهایی
قتل ایدوب اول مقامده بر آتش خانه بنا ایتدیکه اکادر کوشید دیرلر ایدی جبل کلویه نزهة القلوبک ایکی
نسخه سندن برنده کیلویه لفظی کیلو یه مکتوبدر کیلویه مشهور ولایتدر که ملک فارسدن محسوبدر
و آنده کوهستان بی نهایه در جمله‌دن جبل دنا دیمکدن هلاک و نابود اولمشدر جبل هات
بو جبل غربی بخارادن اون درت یخی فرسخ یرده در و جبل بلند و عالیدر کرا دوقوز فرسخ مکانه سی غایت
و دوری اوتوز فرسخ اولور و قله سی ایدی برغدن خالی اولمز و اکثر اوقاته ایرا ایچنده مخفیدر

التعریس نزول القوم فی السفر آخر اللیل یقعون فیه
وقعة للاستراحة واعرس لغة فیه قلیلة والموضع معرس
بالتشدید والتخفیف وکسر السابق بحاذق السیاق
واذا نشطوا سار بهم واذا کسلوا عرس ولیلة
التعریس اللیلة التی نام فیها النبی علیه السلام والصحابة
عن صلوة الصبح راموز

جبل مورجان بو جبل فارسده در عجایب المخلوقاتده کلمشدر که بو جبلده بر غار واردر و بو غارک
سقفندن بر آب تقطر ایدر و اول مقامه کرک بر آدم وارسون و کرک دفعه بر نجه آدم وارسون
اول غار سقفندن چکیده اولان اولقدر آبدن جمله سی سیراب اولورلر و زیاده و نقصان اولمز
و دیرلر که طلسماتدندر جبل نقشت فارس نامه ده واقعدر که بو جبل اصطخر حدودنده در
و جمله اشیا و مجموع حیواناتک صورتی بو جبلده منقوشدر و بو نقوشده دقایق عجیبه اظهار اولنمشدر که
زمانه صنایعی اکا مانند نقش و صنعتدن عاجز اولورلار و اکاسره عهدنده کتاب زندی اول جبلده حفظ
ایدرلر ایدی مورخین اسلامدن ابو سلیمان داود فخر بن الفضل محمد البناکتی رحمه الله روضة اولی الالباب
فی معرفة التواریخ والانساب ایله تسمیه ایتدوکی تاریخده واردر که طبقات ملوک فرسده طبقهٔ
ثانیه دن اولان کیانیانک ملک خامسی کشتاسب بن لهراسب عهدنده اهالی فلسطیندن دیعیقوخی
اوزره اهالی اذربیجاندن زرداشت نام حکیم ظهور ایدوب ارمیای نبینک تلامیذندن برینک
خدمتنده بر مدت آرام ایدوب و آندن علوم غریبه اوکرنوب احکام نجوم قوتی ایله موسی
علیه السلامک ظهورینه شعور تحصیل ایتدیکه بر شخص پیدا اوله کرکدر و نور و آتش سببی ایله طلبی ایله
خالقدن اکا بر تجلی اولوب و اول شخص خلقی دعوت ایتمکه اول تجلی سبب اولور پس بو زرداشت
حکیمن اول شخص کندو اولمق داعیه سی پیدا اولوب خلوت و عزلت و ریاضت و مجاهده یه مشغول
اولدی و خلوت و ریاضتی سببی ایله اکا بر روشنایی ظاهر اولدی و بی مرشد اولدیغی جهتدن اول
روشنایی دخول شیطانه فتح باب اولدی و شیطان علیه اللعنه کندوی آتش صورتنده اکا کوستردی
و میان آتشدن اکا خطابلر ایتدی و زرداشت حکیم اول خطاباتی جمع ایدوب آدنی کتاب زند
قودی و کندوی پیغمبر صانوب خلقی دین صابییندن منع ایدوب دین مجوسیه دعوت ایتدی
و کشتاسب مجوسی اولدی انتهی کلام المورخ خاطر راقم الحروفه لایح اولور ملوک فرسدن ابتدای
عهد کیومرثدن خاتمه‌لری اولان یزدجرد شهریارک آخر ایامنه دک که درت طبقه ایدیلر و نفرلری
التمش سکز ایدی و مدت ملکلری درت بیک و بیوز یکرمی ایکی یل ایدی طبقهٔ ثانیه دن ملک
خامس اولان کشتاسب مذکور عهدندن طبقهٔ رابعه دن ساسانیانک اواخری اولان
اکاسره عهدینه کلنجه ما بیننده اغلب اوقات دین مجوس منکوب و منکوس اولمغله کتاب زند
مذکور صاحبی کبی مردود و منفور اولمغین اکاسره عهدنده طایفهٔ مجوس اول کلمات کفر اوراقی
غرق آب و حرق آتشدن قاچوروب جبل مذکورده حفظ ایتمش اولالر العلم عند الله تعالی
جبل نمک لان بو جبل اوه و قم میاننده در و خاک حرفدر و هیچ بر جبله متصل دکلدر
و غایت شور اولدوغندن اوزرنده برف قرار ایتمز و فرازینه مشی ایله صعود اولنمز زیرا ایاق طیانمیوب
اشاغی کیدر و بو جبله محتنتی ایله خاکی نمک اولمغه دخی لایق دکلدر زیرا نمکدر مرادی افساد مذاق
ایدر و بو جبل اوزره آب و نباتدن اثر یوقدر و دوری اوچ فرسخ اولور و اون فرسخ یردن
کورینور جبل مدین بو جبل ترکو حکده در و بونده معدن حدید واردر که معادن فلزاتدن حدید تحقیقنده
ذکری مرور ایتمشدر جبل طلسم خریدة العجایبده واردر که طلسم قرا قزویندن بر قریه در قزوینی دیرکه

بو جبله صعود ایدن بکا خبر ویردیکه بو جبلده اختلاف اجناسی ایله صور مجموع حیوانات و انواع اشکال ایله
صور آدمیتن واردرکه اکثرسن ان یحصی در و مجموعی مسخ اولنوب حجر اولمشلردر حتی زارع عصاسنه اتکا اوزره
و مواشی اوکنده مجموعی حجردر زن کاودن شیر صغمق اوزره و مرد زنی ایله مجامعت اوزره و ولدن ارضاع
اوزره و هلم جرا اوضاع متنوعه اوزره حجر اولمشلردر جبل نهاوند حمد الله مجایده ابن وردی ذکر ایدرکه
بو جبل بر قرینه در ارتفاعده متقارب برقله سی دائم الدهر برفدن خالی دکلدر و اکا کمسه حقیقه قادر اولمز
و بو جبله صعود ایدن نصفنه مشقت شدید ایله و مخاطره نفس ایله واصل اولور مسعود بن مهلهل ذکر ایدرکه
بو جبلک نصفنه مشقت عظیمه ایله صعود ایتدم و بن واصل اولدوغم موضعه کمسنه نک صعودی معلوم دکلدر
و اول مغاره ده برعین کبریت کوردم که اطرافی کبریت منجمد ایدی و اوزرینه شمس طلوع ایتمه شعله مشتعل اولوردی
و بو ناحیه اهلندن استماع ایتدم که بو جبل اوزرنده مورلر دانه جمعنی اکثار ایتسه لر ناس قحط ایله استشعار
ایدر و هر بار که امطار و انداء بو ناحیه خلقنک اذ لرندن امتداد دوام اوزره اولسه که آندن
متضرر اوله لر لیس معونی بار اوزره دوکرلر فی الحال امطار و انداء منقطع اولور و بن بونی مرارا تجربه ایدوب
دیدکلری کبی صحیح بولدم انتهی کلامه و بو جبلک ذروه سی بر بار که برفدن منکشف اولسه اول
ارضده فتنه عظیمه واقع اولوب علی ممر الایام متمادی اولور و ظهور فتنه جبلک برفدن مکشوف اولدوغی
طرفنده واقع بلده ده اولوب غیری اولمز محمد بن ابراهیم الضراب ذکر ایدرکه والدم بو جبلده
اولان معدن کبریت احمر موضعن بلوب و آندن دراز منوفرلر آلوب اول معدنه ادخال
ایتدی و بو مغارف کداخته اولوب مقصودی حاصل اولمدی و بو ناحیه اهلی والدمه دیدیلرکه بو مکانه
داخل اولان حدید البته فی الحال ذائب اولور بو ناحیه اهلی ذکر ایدیلر اهل خراساندن انده بر شخص
کلدیکه بر نوع حدیددن مغارف طوال وار ایدی و بو مغارفک سواعدی وار ایدی که ادویه
حکمتیه ایله مطلی ایدی ملوک خراسانه اتحاف ایچون بو مغارف ایله بو کبریت احمردن شی کثیر
اخراج ایتدی تم قوله و ناس زعم ایدرلرکه سلیمان بن داود علیهما السلام بو جبلده صخر ماردی حبس
اتمش اوله و دخی زعم ایدرلرکه فریدون ضحاک دیدکلری بیوراسفی بو جبلده حبس اتمشدر محمد بن ابراهیم
ذکر ایتدیکه امیر موسی بن خضر بلاد ریده والی ایکن امیر المؤمنین مأمون بن رشیددن امیر موسی یه
یرلیغ بلیغ وارد اولدیکه بو جبله صعود ایدوب انده محبوس اولانک حالنه واقف اوله محمد
مذکور دیرکه امیر موسی ایله حضیض جبله واردق بر نیچه کون انده مکث ایتدک و جبله صعود ایتمکه
مهتدی اولمدق حتی بزه بر شیخ کثیر السن عالی الهمة کلدی و حالی سؤال ایتدی بز دخی امر خلیفه یی
اخبار ایتدک دیدیکه بو جبله صعوده سبیل بو قدر اما صحت محبوسی بلمک مراد ایسه انی سزه عیانا
کوستره یم امیر موسی شیخک کلامن استحسان ایدوب دیدیکه مقصود بودر و بو حالده ایکی اوغلندن
شیخ جبله صعود ایدوب و بزی اثرنده بر موضع اوزره الیقویوب بزه اول موضعی حفر ایله اشارت
ایتدی بز دخی حفرنده سعی بلیغ ایتدک حتی حجاره دن منقور و منحوت بر بیت ظاهر اولدی و اول
بیتده صورت عجیبه ایله بر شخصک تمثالی وار ساعة بعد ساعة بلا فطور بر وکیل بر مطرقه ایله اوکی
یانن ضرب ایدر شیخدن بونک شانن و کیفیتن استخبار ایتدک دیدیکه بو بر طلسمدر

بو مغاره

بو مغاره محبوس اولان بیوراسف ضحاک اوزره بو موضعدرکه عقال و وثاق منحل اولمیه و بزه امر ایدیکه
طلسمه متعرض اولمیه وز و حفر ایتدکمز یره کله وز و دیدوکن ایتدک عسکره سلالم طوال و سلاسل
استیوب بو جبلده سلالمک بعضن بعضنه باغلیوب اسافل و اواسطندن سلاسل ایله محکم بندیدوب
و سلالمی شد و ایثاق ایدوب یوز ذراع مقداری مرتفع اولدی و سلالمک باشنده بر موضعی ثقب
ایدوب حدیددن بر قپو ظاهر اولدیکه اوزرنده مسامیر کبار وار و بز بو بابک عتبه سنه واصل اولوب
اسکفه بابده زبان فارسی ایله طلا ایله بر خط بولدق کویا که هنوز نوشته در و بو خطله مکتوب اولان
کلماتک معناسی بوایدیکه بو قلعه او ستنده حدیددن یدی قپو واردر و عضاده بابده مکتوب ایدیکه بو
مقام بر حیوان مفسدک زندانیدر و بونک ایچون آنده واردرکه اکا منتهی اولور و بو اقفاله برکره ایده
کمسه تعرض ایتمسون که بو اقفالدن نه زمان که بر قفل آچیله بو بلادک اوزرینه بر آفت هجوم ایدر ابدا
مندفع اولمز پس امیر موسی دیدیکه بن بو خصوصده برلسته یه تعرض ایتمزم و امیر المؤمنیندن استیذان ایدرم
و امیر المؤمنیندن بعد الاستیذان جواب کلدیکه اول مقامی اول حال اوزره ترک ایدوب تعرض ایتمه و
امیر موسی دخی اول حال اوزره قودی والله اعلم **فتح جبل البرز** دقیقه راقم الحروف **جبل البرز**
بو جبل اعظم جبالدر و باب الابوابه ملاصقدر و جبال کثیره بو جبله متصلدر شویله که ترکستاندن
حجازه کلنجه بو جبله متصل اولان جبالک طولی بیک فرسخدن زیاده در و بو سببدن انی بعض خلق کوه قاف
صایرلر طرف غربینک کمری جبال کرجستانه متصلدر اکا جبل کرخی دیرلر و صور الاقالیمده
واردرکه جبل کرخده امم فراوان واردر حتی یتمش ایکی نوع لغه ایله تکلم ایدرلر و بو جبله متصل اولان جباله
و ملاطیه یه ایرشدکده جبل قالیقلا دیرلر و انطاکیه و مصیصه یه ایرشدکده جبل لکام دیرلر و اول مقامده
بو جبل شام ایله روم ما بیننی فرق و فصل ایدر و میان حمص و دمشقه ایرشدکده جبل لبنان دیرلر و وسط
مکه و مدینه رسول علیه السلام ایرشدکده جبل عرج دیرلر که بو جبال مواضعنده بیان اولندی و بو جبل البرزک
طرف شرقیسی جبال اران و آذربیجانه متصلدرکه اکا جبل قبق دیرلر و حدود عراق و کیلانه ایرشدکده
جبل مور دیرلر که مازندران اصلده موزاندرون در انتهی تحقیق صاحب نزهة القلوب و مرات الزمان
صاحبی ذکر ایتدیکه بو جبل البرزده یتمش ایکی امت واردر و هر بر امتک بر ملکی و بر لغتی واردر و بو جبلده
شعاب و اودیه بی نهایه در و مدینه باب الابواب بو جبلک شعابندن برینک اوزرنده در بو مدینه یی
اکاسره دن انوشروان بنا ایدوب کند و آرای ابله خزر آراسنده آنی حد فاصل قلدی و بو مدینه ده
سورینک مبدا حدی کنار بحر خزردن طوتوب جبلک اعالیسنه ایلتدی و قرق فرسخه قریب بر
دیوار ایدر حتی طبرستانه منتهی اولور و بو جبل اوزره اول سور ایچون هر اوچ میل بر دمور وضع اولنوب
و اول قپویه حفظه تدارک ایدوب آنده امم مختلفه اسکان ایدی که حد مملکتی خزر و ترک و الان و بونلرک
امثالی عدودن حفظ ایده لر و بو جبلک بحر اوزره مسافه سی ایکی ایوج یولدر و مدینه باب الابوابک
قلعه سی بو جبلدن بر وادی عظیمه درکه بو مدینه بنا اولندن غیری یردن طریق عبور یوقدر و بعضیلر
دیرکه بو قلعه یی فرس اولدن اسفندیار بن لهراسب بنا ایدوب انجیق رجال حفظه ترتیب ایتدی و بو
قلعه جبلنده قرود واردر بر قرد بو قلعه ملکنک باشی اوزره طوروب ملکه طعام مسموم ویررلر

بوقوغزا ایدوب ملک اول طعامدن امتناع واحتراز ایدردی بوقلعه‌نک وراسنده عربدن برقوم واردر
لغت قحطانیه ایله تکلم ایدرلر واول قوم ایله بوقلعه‌نک مابینی اوچ کونلک یولدر وبوقلعه‌نک جانب شرقیسنده
خزر وبزرک ولان کبی امم کثیره واردر تم کلام مرآت صاحب الزمان وتقویم البلدانده واردر که بو جبل
ساحل بحر خزرده مدینهٔ باب الابواب قربندن جهت جنوبه ممتددر وکتاب عزیزی مهلبیدن نقل ایدر
دیرکه بو جبله جبل الالسن دخی دیرلر زیرا بعض قولنجه بو جبلده اوچیوز لغات اهلی واردر وبو جبلک جانب شمالیسنده
قبق اولور که بونلر برجنسدر وجانب جنوبنده لکزی اولور که بونلر دخی جنس اخردر وبو جبل باب الابوابدن
بلاد رومه رابعه قریب یول ممتد اولور وبو جبلک جانب جنوبیسی مانند دیواردر کویا که تیشه ایله منحوتدر
وبو جبلک عرضی اون کونلک یولدر بلاد ترکه عبور ممکن دکلدر الا ساحل بحر خزر ایله بو جبلک
طرفی آراسندن مرور اولنور وطرف جبل ایله بحرک مابینی اوچ میلدر وانوشروان ملک خزر ایله
صلح ایتدکدن اولمقامده برسور بنا ایتمک اوزره مصالحه واتفاق ایتمکین صخور وصاصدن برحایط
بنا ایدوب وبوحایطه برباب وضع ایتدیکه ایکی مصراعی حدیددن ایمش ایدی وقدیم الزماندن
بابک مصراعلری حدید اولمغله باب الحدید دخی معروف اولدی وبو جبلک اثناسنده اون موضعده
مسالک واردر که بومسالکک مسلک اکبر اوزره دخی برسور بنا ایدوب اول سورده برباب وضع
ایتدیکه اکا باب اللان تسمیه اولنور انتهی کلام صاحب تقویم البلدان راقم الحروف چونکه بو جبلک
بعض مواضعی والسنهٔ شروانیانده دربند دیمکله معروف وافواه ومیانده دمور قپو دیمکله مشهور اولان
مدینهٔ باب الابوابی کورمک واقع اولمشدر شنیده کی بود مانند دیده دیو بو جبلک کیفیت
رؤیت برمقدار تفصیل اولنور که سلاطین عثمانیه‌دن صاحب مغازی سلطان مراد ثالث غازی
طاب ثراه عهدنده قزلباش دینخراش اردبیلی الیدندن ملک انوشروان وتوابعنی استخلاص ایچون
سنین وشهوردن دیار شروان وطرفقدن مراد اولان اماکن کرجستان اوزره واقع ارمنه استیلا
وغزانک سنین وشهوردن سنه تسع وثمانین وتسعمائه شعبانی ورمضانی دیار بکر وارض روم
وچلدر ایالتلرنده اولان عساکر نصرت مآثره وایلری اولان امرای الویه وارکان جیوش وامیر
الامرالری قلعهٔ تفلیس محافظه‌سنده جهاد وغزاده اولان عساکر سربازیچون ذخیره وخزینه ایلتمک
بابنده فرمان قضا جریان سلطانی وارد وصادر اولوب ومصطفی پاشا خوشنود اولدی واول
ایامده ارض روم بکلربکیسی اولان محمد پاشا بوعسکره سردار تعیین بیورلوب خزینه وذخیره‌لی
ایلتدکلرنده تفلیسه برمنزل یر قالدوغی کون عشایر قزلباشدن مجار اوباغی وبرمقدار کورجی
ارناوری سوکدیر نیزه وارنا هموار سببی ایله بوعسکرک دمدارینه شکست ویروب خزینه و
ذخیره‌لی یغما ایدوب راقم الحروف دخی وزیر ثانی ایکن فوت اولان صوفی محمد پاشانک
فرزند ارجمندی اولوب الویهٔ ارض روم امراسندن اولان زمرهٔ عالیقدرک غازی سربازندن
سربلندی نایل خطاب رب ذو دسعید شهید مرحوم محمود بیک روح الله روحه خدمت وصحبتنده بله
ایدم که مرحوم موی الیه بومنهزم اولان دمدار آراسنده واقع اولوب بعد المجاهدات الکثیره
مرحوم موی الیه بو وقعه‌ده قزلباش ستمکاردن برنامداری قتل ایدوب بوغزا ایله شمشیر جان

کدازی

کدازی بام عرشدن آویخته اولدقدنصکره کاس جهاددن شربت شهادت چشان روح روانی
ریاض جنانده خرامان اولدی ناسق الحروف نامراد دخی بومعرکه‌دن هزار شدت وصد هزار
صعوبت ایله من نجی برأسه فقد ربح فحواسن اخطار ایدوب وورطهٔ هلاکدن سرحد نجاته
واصل وبوعسکر پریشان حال اول روز انکسارده برلب جوی عظیمده منزل ایتدکلری مقامه
داخل اولدم ایرته‌سی کون که شهر رمضان مذکورک یکرمنجی کونی ایدی غارت شده ومنهزم قلعه
تفلیس اوکنه کلوب نزول اولندقده بریکا تحمل واثقالدن دور اولمغله الم وبرنجه مرحوم
موی الیهک موتی غمی ایله جکر داغناک وروی انکسار برخاک اولوب متحیر ایکن تاریخ
مذکوردن اسبق قلعهٔ باب الابوابده نیت کشورکشای ایله تخصص ومکث وآرام ایدن
وزرای سلاطین عثمانیه‌نک وزیر دلیر وکشورستانی وهنکام پرخاش وجدال واتمام
حرب وقتالده صف شکن ومعرکه‌آرا الکله قهرمان ثانی اولان ابن اوزدمر مرحوم عثمان پاشا
غازینک رحمة الله پیک باشیسی محمد بیک دار السلطنة العلیه قسطنطینیه‌دن کلوب وجانب
سلطان موی الیهدن وزیر مشار الیهه خفیف الحجم وکثیر القیمه بعض هدایای فائقه واستمالت
نامه وبعض اوامر واحکام لایقه ایلتمک عزیمتی ایله بوعسکره منضم اولوب تفلیسه کلمش ایدی
وجانب تفلیسدن جبل طریق البرز ایله باب الابوابه متوجه ایدی وامرای معزولندن اولوب
ومرحوم شهید سابق الذکر محمود بیکک اخص خلانی اولان عثمان پاشازاده درویش بیک
مذکور بیک باشی ایله باب الابوابده عثمان پاشایه کتمک قول ایدوب موی الیه درویش بیکک
راقم الحروف ایله اتحاد وامتزاجیی اولمغین باب الابوابه معا کتمکی سوق والحاح ایدوب خلاصهٔ
کلام پیک باشی محمد بیک ودرویش بیک وراقم الحروف دبرنجه بردن کیدی بیکلرکه بعض
برصالت آت وبعض بریدک دخی آلوب خرد وبزرک جمله قرق ایکی نفر دلاور متفق القول
ومتحد الکلمه براول شبده تفلیسدن رحلت وعزیمت اولندیکه یوللرده چکلن متاعب وشداید
باشقه برکتابدر کوندز بعد الضحوة الاولی وقت عصره دک یکنکا هرده دین اعدادن مختفی و
پنهان وبعد العصر وشب تا بوقت چاشت مفاوض وعیاض وتلال وجبالی شارع عام وراه
معتاددن روان اولوب بشنجی کونده که سنهٔ مزبوره‌نک ثالث شوالیدر منتهای ارض شروانده
شکی سرحدینه داخل اولدق وبربیشه‌زاردن وقت ضحوهٔ کبراده جنوب شعاب جبل
البرزدن بروادیه داخل اولوب کیدرکن فصول اربعه‌دن فصل شتانک اوایلی اولمغله
اول وادیده هر دانه‌سی بیضه مقدار زنده بر تکرک بزرک یاغدیکه جیب وکریبانمز تکرک ایله طولی
وکند ومزایه دوابمز روصدن بررمق قالمش اولی دامن کوهده برمرتفع چمنزارده جان اترق
واوزرفرده اولان جامهٔ مبلوله وشدت سرمای فصولی چاره ایچون اول اطرافده اولان
خشک مزابیه وخاشاکله آتشی بربرینه قاتدق وشکی بکی اولان شاهمیر بیک مقدار سلطان
سلاطین شرق وغربی یعنی پادشاه روم ده اطاعت وانقیاد ایله کندویه طبل وعلم عنایت اولنوب
ووزیر مشار الیهه جانبنه متابعت اوزره اولوب لکن تاریخ سالف الذکردن برسنه مقدم بعض

عوارض جبیله و وزیر مشار الیهدن روگردان اولوب جانب پادشاه روم‌ده اظهار عصیان‌ایله شاه
قزلباش بت‌تراش اولان شاه خدابنده جانبنه التجا ایدوب و براوغلن اکا رهن طریقیله
کوندروب شاه دخی اکا تاج و شمشیر اعطا ایتمش و کندوسی مذهب اهل سنت و جماعه دعوا ایدرکن
طریق بی توفیق روافضه کتمش ایدی بو جبل البرز که شروانیلر زبانندن طاغستان دیمکله شهرت
بولمشدر تاریخ سابق‌الذکرده بو جبله اولان اجناس مختلفه‌نک اکثری خصوصا لکزی جنسی دخی بو وزیر مشار الیهه
عصیان ایدوب کردن اطاعتلری ربقهٔ عبودیتدن چقمش ایدی و مذکور بیک‌باشی محمد بیک که بو
عزیمت طریقنده رهنمون و رهنما ایدی دیار شروان و باب‌الابواب احوالنک و اهالی
جبل البرز مافی‌البالنک صاحب وقوفی ایدی و شاهمیرک عصیانی مذکور محمد بیکک معلومی ایدی لکن
مقدما محمد بیک باب‌الابوابدن ایکن جبل البرز خلقی وزیر مشار الیهه اطاعت اوزره اولوب عصیانلری کندو
باب‌الابوابدن کیتدکدن صکره واقع اولمغین جبل البرز خلقنک عصیانن بیلمیوب مطیع و منقاد بیلورلردی
و بو فرقهٔ ایکی نفر کمسنه‌نک ایچنده آندن غیری اول دیاری کورمش و احوال خلقنی بیلمش و صورمش کمسنه
یوغیدی جمله‌یه رهنما اولمغله آنک رأیینه اتباع اولنوردی سالف‌الذکر اولان چمنزارده قونوب
هر کس جانبنه میل‌ایله قورتغه مشغول ایکن جبل البرزدن برلکزی کلوب منزللر اولان محلدن مرور ایدرکن
گروهمزدن برقاچ شتبان بولکزی طوتوب کتوردیلر بیک‌باشی بو لکزیدن وزیر مشار الیه جانبی و
طاغستان خلقنک احوالنی استخبار ایدوب لکزی تلاش دخی بیم قتل ایله طاغستان خلقنک
وزیر مشار الیهه اطاعت و انقیادین و وزیر موما الیه کفه و دشت قپچاق جانبندن معاودته
کلان عسکر ظفر رهبرک باب‌الابوابه وصولی ایله موما الیهک سرور و بال وصول مافی‌الفؤادین
اخبار ایدوب لکزینک عبارتندن طاغستان خلقنک ظاهر احوال انقیاد و علایم اتحادین شایع
ایتدیکین لکزینی اطلاق ایتدی بو گروهمزدن بعض عاقبت‌اندیش طاغستان خلقی منقاد اولدقلری
صدق اولمدوغی تقدیرجه دخی چونکه بو لکزی وزیر مشار الیهه عصیان اوزره اولان شاهمیرک برجلو
مملکتنده بولندی بو لکزی اطلاق اولنمیوب عدم دیاره کوندرلمک دخی معقولدر فهم اولنور دیدیلر
بیک‌باشی بو قولی مستحسن و مستطاب دیو رأیی موجه و صواب کورمیوب کندو رأی
ذی‌هرالفاسنه اعتنا ایتدی لکن عظیم خطا ایتدی بو لکزی بو گروهک تنکنای مؤاخذه‌سندن طار
قورتلوب عنان نجاة الله کیردوکی ساعت اسب مسارعته سیدانلر ویروب یعنی بالدر طورلری
ایرکلری رهوار استعجال‌ایله بوله کیروب آن واحدده بر کونلک یول مقداری مسافه‌یی قطع ایدوب
شاهمیر یورت ایتدوکی نخو نام قریه‌یه وصول بولوب بزم دامن جبل البرزده اولدوغمزی و باب
الابوابه عثمان پاشایه توجه و عزیمتمزی اخبار ایتدوکی حینده ایکیوز نفره قریب خیول صبارفتاره سوار
قرق التی تفنک انداز پیاده‌لر ایله شاهمیر اول کیجه صباحه دک الغار ایتمش بزدخی اول کیجه قونوب کسل ایله
تحرک تعبی ایله و شدت برودت هواسببی ایله اول رقعه‌چه چمنزار منزلدن کوچمکه امکان اولمیوب
علی‌السحر قالقوب اول وادینک جهت اعلاسنه برمقدار کیدوب طرف شمالمزده اولان جبلک
دامنندن برانحرافی طوتوب جبل البرزه صعوده آغاز ایدوب بوراه باریکه ایکی سوار همعنان روان

اولمق ممکن اولمیوب بر رآتنی بر برمرآدنجه دزیلوب گروهمزک آخری وادیدن مفارق و داخل جبله
ملاصق اولمدوغی حینده اسفل وادیدن بر طایفه غیر معهود ظاهر اولوب بو مقوله اشخاص اوله‌دیرکن بازنده
مانند کیرخر نمایان اولدقده قزلباش جانخراش ایدوکی و اوزرمزه عداوت دینویه سببی ایله هجوملری
مجزوم اولوب بر بر مزتدارک جیل ایله قتال و جدله آماده اولوب بو گروه بکروهمک تفنک اندازپیاده‌لری
بو جبلک صعب‌المرور مواضعندن تشوب اوزرمزه فندق یاغدوروب بو جهتدن بوتنک مسلک
جبلک بر موضعنده طوروب جنک دلیرانه میسر اولمیوب و اسب رانی ایله حرکته امکان اولمغله
رهنما اولان بیک‌باشی محمد بیک که جبلکدن اول ایلرو ایدی بزسرکوبه چقمنجه بوکلن گروه‌یله بوتنک یرده
مقاومت ایده‌مز چو رأس جبله صعوده بجون اسب ران اولوب دکیروده اولنلرمزدن آلات جنکلن
تیر و کمانه قادر اولنلرمز بو قزلباش ایله آل قانه بویانجه جنک ایدوب راقم‌الحروف بی تیر و کمان ایدم
اول اثناده احداث شوایدن برو همام نکیتا لندن تیرکش و کمانن براغوب اول تیرکش و کمان المه کیرمکله
دخی کیروده بولنمغله ایلرو کلن برایکی قزلباش بدمعاشی بعون الله تعالی زخم تیر ایله کیرو دوندروب و راقم
الحروفه بر ایکی جری‌یکیت دخی یار اولوب بو حاله وقت طلوع شمسدن وقت ظهره دک رأس جبله قریب
اولنجه جنک درشت ایدوب عاقبة‌الامر رهنما و پیشوا لز اولان بیک‌باشی اولمحلدن آتدن اینوب دکلزیدن
بر بینک قولاندن چکوب سوار اولدوغی دم توسعتونه قوت قامجیه برکت مثلی ایله عامل اولوب و آلتی نفر
ظاهر اقلیجندن فان طمطراقی اولنلر دخی زه‌ناخرادین اکا بیروکه مایل اولوب مقدمهٔ عسکرمقامنده
اولان اشخاص کیرزان اولمالریله سایرینک قلوبنه خطای اولان و هم دبدبه و بیم بوزمره‌یه تشویش عظیم ویروب
انهزام تام ایله بربری برجانبه پریشان اولوب و اول ایامده بو جبلک راسنده آنک قاربی برابرجه سوکلمز
بر برف فراوان اولمغین گروهمزدن آتی ضعیف و بی علف قالمقدن نحیف اولان آتی ایله برچقوره
باتوب قالوب راقم‌الحروف رأس جبلده دخی فرقهٔ عدونک ایلرو کلنلری برمقدار جنکه اقتدار وار
صانوب بربرفدان خالیجه کوشه‌ده آت دیرده یم صاندم دود آتش غضب استیلاسی نور بصره
حایل اولورمش بی خبر ایدم که بیک‌باشی ایله گریزان اولنلرک فرقهٔ عدودن آردنه دوشنلر راقم‌الحروفک
بو جراتن وبزم الآیدن برکوشه‌ده رجب آغا نام بر دلاورک و موما الیه درویش بیکک جلادت
و همتن کورنجه اون اون بش نفری کیرو دونوب برکوشه‌ده راقم‌الحروفی و برکوشه‌ده رجب آغا
و درویش بیکی اورتایه آلوب راقم‌الحروفی زخم شمشیر ایله مجروح ایتدکلرندنصکره سنان جان‌ستان ایله
آتدن یقوب اوشوب باغلدیلر و رجب آغایی صاغ یوزنده و باشنده وصول اوجی اچنده زخم
مهلک ایله بیهوش اولنجه مجروح ایدوب و درویش بیکی باشنده و صاغ اموزنده مجروح ایدوب
و بعض ضعفامزدن اوچ نفری اولمقابده طعمهٔ شمشیر ایدوب و ماعدامزی برف انجنده آتی ایله
کمولدوکی یردن مرغ وار دو شوررکبی جمع و دربند ایدوب فرق ایکی نفردن آلتی نفر که بیک‌باشی
محمد بیک ایله یدی نفر و بله اولی‌ده گریزان اولمشلر ایدی شاهمیر بنفسه یکرمی اوتوز نفر سوار ایله
انلری قووب بو مجاملر قراء لکزیدن برنج نام بر قریه‌یه دوشوب قریه خلقنی انقیاد اوزره و
قریبی دارالامان صاندیلر قریه خلقی بویدی نفری آتلرندن ایندردکلری حینده طعمهٔ تیغ کین ایدوب

ومالکلرین یغما ایدوب شاهمیره قرینه‌ٔ مذکوره وارنجه انلرک جسدلی روحلرندن غیری نسنه
بولمیوب شاه خدا بنده‌نک قنده خدمت وشجاعتی تذکرینه باعث اولمغیچون بو طائفه قتلادن سری
بونده اولنلرک بعضیلرینک سرین وبعضیلرینک کوشن دیکی کسن الوب کیرو عود ایدوب وبو سابق
الذکر مقتول اولان اون نفردن ماعدا بزی که راقم الحروف ورجب آغا ودرویش بیک جرح مولم و
مهلک ایله مجروح ودیکرمی نفر دخی خرد وبزرک غیر مجروح مکسور القلب که اوتوز ایکی نفری جبل البرزدن اشاغی
ایندوروب بعده شاهمیر دخی یاننده اولان کروه مکروه ایله کلوب اریشوب سابق الذکر وادینک
منتهای اسفلنده بر بیشه‌زارده بودت[?] قلری اولان طائفه‌نک احوالن مشاوره ایچون جانبق
ایدوب یانلرنجه شراب وکبابلری وارمش مجلس شراب آراسته پالرکلسون جاقربوسون
دیرک شراب کوزلرینه کلمکین بو مکسور القلب نامرادلری عرصه‌ٔ عرصه‌ٔ سیاست ایدوب درویش بیک
سنجاق بکی اولمغله ورجب آغا دخی قرصک قوللر آغالغندن معزول آغا نامنه اولمغله انلری شاه خدا
بنده‌یه زنده کوندره‌جک اولوب وماعدانک پوست سرینه اوت طولدوروب کوندره‌جک اولدقده
راقم الحروفی سنان ایله آتدن یقوب شاهمیرک کلانتری حاجی قره اوغلان نام مخص خانمانم اقربامم برکوزل
مردم کمتر ریکا باغشلدیو شفاعت ایدوب ودرویش بیک متعلقاتندن یوسف نام برازناوکدیکن
شاهمیرک امین آخوری شفاعت ایدوب وایکی تازه امرد جوانی داخی نوع خسلری شفاعت
ایدوب بقیة السیف اولان اوتوز ایکی نفردن آلتی نفر بو وجه اوزره دائره‌ٔ حیاته محصور ومنظور
اولدقده جمله‌ده خرد وبزرک یکرمی آلتی نفری طعمه‌ٔ تیغ آبدار ایدوب وباشلرین برنیزدن آروب
واول موضعدن بین العصر والمغرب قالقوب بوطنلری اولان نخود نام قریه‌یه توجه ایدوب و
لباس حیاتمزه تعرض اولنمیانلرمزی کیرو کندو آتلرمزه سوار ایدوب وساقلرمزی آتنک قارنی
آلتندن رسنلر ایله بند ایدوب اول کیجه تخمینا وقت تهجدده مسکنلرینه واصل اولدق بعده
بو زخم مهلک ایله مجروح اولان رجب آغا الحمد لله بیک باشی ایله کریزان اولان آلتی نفرده بولنوب
بو دولت بقاء حیاته فایز اولاجق آلتی نفر ایچنده بولنوب طول عمری وعرض عیشی وعمق کمالی محتوی
اولان زوایای مثلث الشکل چار عنصرده سلامت خواص خمسه‌ٔ ظاهره ایله دوشنی ایتدم دیو فرح و
مسرور ومقتول اولمدوغنه مغرور اولوب شاهمیرک ضمیمه‌ٔ مجلس شرابده دنیا وما فیهادن
خبیر دکل ایکن کمال زوال عقل وقتنده بی تکلف مجلسنه داخل اولوب جراحتلرینه مرهم توقیع ایله
عرض حاله آغاز ایدوکی ساعت جلادلرینک برینه اشارت ایدوب بونک یاره‌سنی تیمار ایله
دیو حسب الاشاره اول نامرادک دخی سرین بدنندن جدا وجراحات بی مرهمنه مرهم قصابی ایله
دوا ایتدیلر بو حال راقم الحروف ایله سایر مبتلای بند بلا اولنلرک مسموعی اولوب کیفیت قتلدن
بی خبر اولدوغمز ایچون کمی باشدن بر بیم وهراس تازه وخوف بی اندازه‌یه دوشدک وشاهمیرک
منشی دیوانی محمد امین نام بر طالب معارف یکیتله زیاده جرات اخراج ایتمشیدم رجب آغانک
کیفیت قتلن اندن استعلام ایدوب اولدخی علی التفصیل بیان ایتدکده بقاء حیاتده اولان
بقیه‌مزه دخی تعرض یوقدر دیو تبشیر ایدوب دفع وهم وهراس ایتدی بعده بو اثناده جا

اولان

اولان روشنک جلودین بکبار مسلخ ایدوب ایچلرندن کیاه ایله پر ودرویش بیک درنای حیات حالی اوزره
شاه خدا بنده‌یه ارسال ایتمکله جام عیش تلخ ومراد ایدوب مظهر احسان شاهی اولمق توقعنده ولدیلرکه
اول احسانک نتیجه‌سی یوم موعودده ظاهر اولاجقدر خذلهم الله فی الدارین ولعنة الله علیهم وعلی اعوانهم
ودرویش بکی جانب شاهه ارسالدن ایکی آی مقدم ذکرلری سبق ایدن کلانتر وامین آخور دشمنی یولن
مظاهرت شفاعتلریله راقم الحروفی وسالف الذکر اولان یوسف نام ازناوودی دیکیدی شاهمیر آزاد ایدوب
کنجه طرفندن ارض روم سرحدینه چیقوق قولی اوزره المزه ختمی ایله مختوم اطلاق نامه ویروب بز دخی اول
موطنلری اولان نخود نام قریه‌دن سنه‌ٔ مذکوره تک غره‌ٔ ذی الحجه‌سنده چقوب روان اولوب بعون
اعانت معین بی چون وجه الیه باب الابوابدن وزیر مشارالیه واصل اولدق ان شاء الله تعالی
منظره‌ٔ ابتداندن باب الابواب ذکره بو سرکذشتک بقیه‌سی ایراد اولنور **فتح جبال ارمینیه**
جبل حارث وحویرث خریدة العجائبده ابن الوردی ذکر ایدرکه بو ایکی جبل ارض ارمینیه‌ده در
اعلاسنه ارتقایه کمسه قادر اولمز ابن فقیه سراقی دیرکه ارمینیه‌ده نهرس اوزره بیک عدد
مدینه‌ٔ عامره واریدی وبو مدنک اهالیسنه باری جل شانه بر نبی بعث ایدوب بو نبی خلقی الله تعالی‌یه
ایدوب اول خلق بو نبی تکذیب ایدوب واذا ایدیلر ونبی دخی اول خلق حقنده دعاء علیه ایدوب
الله تعالی جبلی حارث وحویرثی طائفندن تحویل وبو بیک مدینه واهالیسی اوزرینه ارسال ایدی
واول مدن اهالیسی ایله قیام ساعته دک بو ایکی جبلک آلتنده درلر وتقویم البلدانده مذکوردرکه حرث
وحویرث ایکی جبلدر وحارثی بغیر الف حرث اقرا ایدوب ودیرکه حرث اردبیجاندن اردبیل
قربنده در اعلاسنه ارتقا میسر دکلدرکه اعلای غایت صعوبتده در واوزرندن علی الدوام برف
زایل اولمز وحداسنده بر جبل صغیر واردر حویرث تسمیه اولنور واول ایکی جبلک آب ومیمه‌سی
حویرثدن جاری وحاصلدر وحویرثه انکارکاهی واردر **جبل ارض روم** بو جبل مدینه‌نک
جانب قبلیسنده نصف فرسخ یرده در وطولا قصبه‌ٔ کیغی ارضنه ممتد درکه دوری تخمینا بش فرسخ اولور و
جبل بی شجردر راقم الحروف سنه‌ٔ ثمان وثمانین وتسعمائه‌ده بو جبلک ناحیه‌ٔ کیغیه کیدن طرفندن مرور
ایتمک وتفرج طریقی ایله محاذی ارض رومده بعض صعب یرلرینه صعود ایتمک واقع اولمشدر
جبل یایلاق مسجد بو جبل طربزونه یا بیرت مابیننده میاه خوشکوار وکیاه وسبزه‌زاری بیشمار
بر جبلدر ودائم الدهر اوزرندن برف زایل اولمز وبو جبلده بر سالدن بر ساله قالمش ثلوج عتیقه‌نک
ایچنده بر خرده دود سفید متولد اولورکه بین الحیوان والجماددر حرکتی امعان نظر ایله حس اولنور وبو
دودی بعض اینسه‌لر ایچندن مانند زلال آب ذوق اولنوب پرده‌سی پاره مانند بر جلد رقیق قالور
وبو جبلده قدیم الزماندن مبنی بر مسجد اولمغله یایلاق مسجد دیمکله مشهوردر **جبل خوش اوغلان**
بو جبل قبلی طربزوندن تخمینا ایکی فرسخ یرده در خرد وبزرک بر برینه پیوسته جبال کثیره‌یی
حاویدر وبو جبلک دامننده منظره‌ٔ انهارده ذکری سبق ایدن نهر خوش اوغلان کنارنده ابنای سبیل ایچون
خوش اوغلان نام کمسنه بر رباط بنا ایتمشین اول نهره کامضاف در اهالی طربزون السنه‌سنده بو جبل
آغاج باشی دیمکله مذکوردر لکن اشجار طوال وکبارلری بی نهایه در بر جبلک اسمی آغاج باشی اولمق بر

برمقدار بعید و دوردر بلکه اسماعیل بن عقلی ایله بو جبل اغاج ایاغیدر اگرچه اسمارشیاده وجوه تسمیه لازم دکلدر
لکن تنزل الاسما من صوب السما محقق اکمن جبل خوش ادغلان حقنده تصعد الاقدام من جو الثری والمق
انصاف دکلدر و بو جبلک شملاتی ایله طولا و عرضا کردا کردی التی فرسخدن زیاده در و طربزوندن
بایبرده کیدن شارع عامک بو جبل اوسطنده بر قپوسی واردر که بو یولده اول قپودن غیری گچیلمز
نوع بشردن غیری طیور همای همایون باله بله ممتنع و عبر متعذردر و بو قپو محافظه سی ایچون جانب میرمیرانیه
بعض ترار رعایاسی معیندر که طربزوندن جیقن ضابطه شرک برورقه یه بصلمش ختم حفظه باب مذکوره
ابراز ایدوب اذن والی ایله چیقه و عن معلوم اولمیجون بر ورقه مختومه المنجه حفظه باب مذکور مرورینه
مانع اولورلر بی ختم مروره زیاده اقدام ایتسه اول اطراف قراسنک رعایاسی مجتمع اولوب بی ختم مرور
ایتمک استینی طوتوب بغلیوب والی ولایته ایلتدیلر

فتح جبال روم

جبل جودی

بو جبل حدود موصل و جزیره ده در بو جبل ایله دجله نک ما بینی سکز فرسخدر و جوهری ذکر ایتدیکه
جودی ارض جزیره ده بر جبلدر و سفینه نوح علیه السلام بو جبل اوزره قرار ایتدی که بو معنایه کلام مجیده
وقیل یا ارض ابلعی ماءک ویا سماء اقلعی وغیض الماء وقضی الامر واستوت علی الجودی وقیل بعدا
للقوم الظالمین آیه کریمه سی ایله اشارت اولنمشدر و کلبی ذکر ایتدیکه بو جبلک موضعی بلاد ماسورینده در
و بو جبلک تحتنده بر قریه واردر اکا ثمانین دیرلر نوح علیه السلام و کندو ایله سفینه ده بله اولنلرکه سکسن
نفر ایدیلر و بو قریه موضعنه نازل اولدیلر و انده بو قریه یی بنا ایتدیلر اما نوحدن غیری برکسه نک نسلی
قالمدوغی جهتدن نوحه آب ثانی دیرلر و بعد الطوفان روی زمینده اول بنا اولنان ضیعه قریه
ثمانین در و عجایب المخلوقاتده واردرکه اول سفینه نک قطع و آثاری عهد دولت بنی العباسه کلنجه
جبل جودی اوزره باقی و موجود ایدی جبل رقیم نزهة القلوبده واردرکه بو جبل بلاد رومدن عموریه
حدودنده درکه قرآن مجیدده مذکوردر و خریدة العجایبده واردرکه رقیم جبلک اسمیدر و قول ضعیف اوزره
اصحاب کهفه موقع اولان قریه نک اسمیدر و بو جبل روم ارقیه و شقیقه بیننده در صحابه کرامدن
عبادة بن الصامت رضی الله عنه حکایت ایتدیکه ابو بکر الصدیق رضی الله عنه ملک رومی اسلامه
دعوت ایچون بنی اکا ارسال ایتدی بنده روان اولوب بلاد رومه داخل اولدم و اهل کهف ایله
معروف اولان جبل رقیم نکالایح اولدی و اول جبلده بر دیره واصل اولدم و اهل دیره اصحاب کهفی
سؤال ایتدم و بنی طریق جبلده الیتوردیلر و انده بر خانه یه ایدوب دیدیلرکه اصحاب کهفی کورمک
استرسم آنلر دخی کهفه داخل اولوب بن انلر بله داخل اولدم و اول کهفده حدیددن بر باب وار ایدی
آچدیلر و جبلده حفر اولنمش بر باب عظیمه منتهی اولدق اول بابک الحجیه اوندن اوچ رجل ظهوری اونده اضطجاع
ایتمشلر کویاکه خوابه وارمشلر و بونلردن هر بیری بر جبه غبرا و بر جامه اغبرا ایله سرتاپا اورتنمشلر ایدی قوبلری
صوفدن بوقته دکین دیرمیدر بله مدم بو قدر وارکه دیباجدن درشت و سخت تر ایدی الله یا شدم
الی لموقمقدن تقعقع و آیقری اوزره نصف وار بجه خفلری وار ایدی وکفلرینی کیمشلر ایدی و قفلری
وکفلری لیس جلود ایدی که مانندی کورلمش ایدی و بونلرک بر بیوزلرین آچدم طری الوجوه
ونقی الالوان و حسن التخطیط کویاکه زنده ایدیلر و بعضی نضارت شبابه و بعضی شایب که

شیبی واضح ایدی و بعضنک کیسولری بریده و بعضنک کیسولری بچیده ایدی و جمله سی زی مسلمینده
ایدی بونلرک حالترین اهل دیره سؤال ایتدم بونلرک حاللندن خبیر دکللر ایدی بو دکلو ذکر ایتدیلر که
کندولر هر سنه ده برکون بونلرک تربه لرینه کیروب و بو ناحیه خلقی باب تربه اوزره مجتمع اولورلر
و تربه لرینه اول کیمسه داخل اولورکه بونلرک وجوه و اکسیه سندن خاکی طاغدوب و شوارب
قص و اظافیرنی تقلیم ایدوب بونلری بو هیئتلری اوزره ترک ایدرین بو اهل دیره دیدم که بونلر کیملر
ایدوکن بیلورمی سنز و نقدر مدتدن برو بو مقامده درلر اهل دیر کتب تواریخده بولمشلرکه بونلر
انبیا ایدیلر مسیح علیه السلامدن درت یوز ییل اول بر زمانده بو بلاد خلقنه مبعوث اولدیلر ایدی
و بونکا جواب و یردیلر انتهی ابن عباسدن رضی الله عنه منقولدرکه اصحاب کهف یدیدر
مکسلمینا و تملیخا و مرطونس و نیسونس و ساریونس و دوانوانس و کسطیطونس و کلبلری قطمیردر
الله اعلم جبل البستان نزهة القلوبک ایکی نسخه سنده تقدیم با ایله موجود ایله مکتوبدر لکن رومده
البستان اسمی ایله مسمی موضع غیر مسموعدر بو جبل الله اعلم البستان دیدکلری موضعه مضاف
اولمق واردر و نزهة القلوبده درکه بو جبل رومده در عجایب المخلوقاتده واردرکه بو جبلک میاننده
بر شکاف واردر و شارع عام اول شکافه اوغرایوب اندن کیدر و اول شکافدن عبور ایتمک
استین کیمسه اول جیندن نان و پنیر ییمک کرک که سلامتله کذار ایده و الا اول مرور اولان
شکافک عفونتندن بیمار و مریض اولور و بو معنی اول ولایتده مشهوردر جبل ارجاسب
بو جبل رومده بر جبل عظیمدر و قیصریه و دولو بو جبلک منتهاسنده در و بو جبلک قله سی برف
فراوانندن هرگز خالی اولمزدیرلرکه بو جبلک قله سنه صعود هر ییل بر نیجه معدود ایامده میسردر
و سایر ایامده کثرت برفدن صعود ایتمک متعذردر و بو جبلده بر کلیسا بنیدر و بو جبلدن
سیاه کثیره کلوب بلاد رومه روان و ریزان اولور جبل برکی بو جبل رومده مغنیسا و ثیره
بیننده در و قصبه برکی بو جبلک جانب قبلی غربیسنده واقع ذیلنده در و عظیم جبلدر اطرافنده
اولان بلاد خلقنک سردسیری یعنی یایلاقیدر و اول دیار خلقنک افواهنده بوز طاغ
یایلاقی دیمکله شهرت پذیردر شهزادکان عثمانیانه روح الله ارواح اسلافهم و اطال الله
اعمار اخلافهم مستقر عزت اولان مدینه مغنیساده مشار الیهم دل آرا اکبر جوانبخت سعادتمند
عهد ایالتنک اکثر اعوامنده بندکان درکاهی ایله بو یایلاقه چیقوب اوج ای مقداری تنفس و
تشحید خاطر بیورررلر بو ایامده عروس سلطنت ممالک شرق و غرب نامزد نام شریفی اولان
سلطان البر والبحر ابو الفتح والمغازی سلطان محمد خان غازی دام ظله مدینه مذکوره ده مترصد عنایات
ربانی ایکن سنه ثمث و تسعین و تسعمائه نک اوایلنده راقم الحروف سلطان موی الیهک عتبه
عتبه علیه سی سکنه سنه منسلک اولمق آرزوسی ایله مدینه مغنیسایه متوجه اولوب مغنیسایه
بر کوننک راه مسافه ده اولان اقحصار کاعیانندن بعض ایله سنه مذکوره ده یایلاقه چیقوب
ایکی هفته مقداری آرام اولندی لکن یایلاقه کیدرکن قصبه برجا حوالیسنده عارضه حما واقع اولوب
بو یایلاقده محموم بولنمغله چندان سیر و تفرجندن تلذذ اولنمامش ایدی بعده مغنیسایه واروب

سلطان موسی الیهک درگاه پناه انتسابنه الیه طوق عبودیت درگردن اولوب سنه مذکوره نک عامی
آتیسی یعنی اربع وتسعین وتسعمائه تاریخنده ظل ظلیل سلطانیده استظلال ایله بو ییلاقه چقوب ییلاق
فصلنی کامل اقامت میسر اولدی ایچون بو ییلاقک آبی خفیف وهواسی لطیف در و بو ییلاقه چقن اطراف بلادک
خلقی لازمه تمدن واجتماعدر دیو برایکی موضعده اقامت جمعه ادنیچون مقام اتخاذ ایدوب واصناف
ارباب حرف ایچون اسواق وبش عدد حمام بنا ومنتهای عمارتنده صلوة عیدین اقامتی ایچون بر مقام وسیع مصلی
ایتمشلردر و بو ییلاقک جانب قبلی شرقیسنده بر جبل مرتفع واقع اولمشدر که اول دیار خلقنک السنه سنده
بو جبل مرتفع مقام رجال الغیبدر دیو مشهوردر جبل فوق الجبلدر و بو مقام منیعدر و ذروه سنه صعود
صعبناکدر و جبل برکینک قله سیدر و بو قله نک ییلاقه مشرف جانبنده بر صخره عظیمه واردر آفتاب
وسط نهاره گلدکده شدت حری بو صخره یه زیاده جه تاثیر ایدوب و بو صخره نک درون وبیرونی ییلاق
تاب ایتکین اولمغله وسط نهارده ییلاق خلقی نصف ساعت مقداری تب وتاب صخره دن متاثر
اولورلار لکن بو مقدار زماندن ماعدا اوقاتده خصوصا طرفی نهارده هواسی اول مرتبه معتدلدر که لسان قلمله
وصفی متعذردر و بو ییلاقک جانب غربیسنده بر تل آشوری یرده بوتکه محاذیسنده تل آخورک صخره سنده
وایکی تل بیننده اولان وادی اوزرینه مشرف مقامده سادات اعجام حسینیدن بابا اسمی ایله شهرت ارا
بر سید صحیح النسب بر تکیه بنا ایدوب ییلاق ایامنده تفرجه گلن درویشان و بیکه کاشانی کان اع بو تکیه ده
حسب المرام آرام ایدوب و بابای مذکور هر صبح وشام بو تکیه مهمانلرینه مطبخنده پشن طعامدن بر خوان درویشانه
وسماط الانه بسط ایدوب فقرا عباد الله اولمقامده ادای اوقات خمس وذکر وتوحید ایله اشتغال الله
خوشحال اولورلرکه بو جبل برکینک السنه سنده مشهور اولان بوز داغ اسمی ردیف ایتمکله وصفنده
قصیده نظم ایدن نوالی چلبی مرحومک برادر کهتری احمد چلبی الشهیر بجاهی قصیده مذکوره ده خوان بابانک
نعمتی بابایه وغدا ایتدیکی بوز طاغه اضافتله مصرع شوربه بابا کبی اولمز غداسی بوز طاغک
دیو ایراد ایتمشدر و بو تکیه نک موقعی اولان صخره قدم بابای مذکور بر آب نظیف اخراج واجرا ایتمشدر که
متعدد مواضعده جریان اوزره در بو تکیه نک تفرجنه واران ابدالان آرامنده مصرع
خالی اولمز تکیه در او باشدن قلاشدن فحواسی اوزره بر نیچه دکلو چار ضرب قلاش هیچ
نمازدن بی پروا او باش دفع بولنه بو آبک غلبه نظافت وطهارتی وجذبه جریان ولطافتی ایله
منجذب اولوب کندولری توضی اوزره بولور و بو مجله تسویدینک تاریخی اولان سنه خمس والف
وست والف هجریه ده سلاطین آل عثماندن صاحب المغازی ذکر جمیلی انفاس سبق ایدن سلطان محمد
خان غازی حضرتلرینک خلد الله سلطنته وابد دولته وزرای کرامندن اولوب وزارتله ارض شامی
آباد لسنده اولان آصف صاحب رأی متین ودستور اهل احتشام گزین وشیر مشتری تدبیر وقبل
تمکین وزیر مصطفی پاشای سعادت قرین ادام الله الملک المبین ورفع مراتب اجلاله الی یوم
الدین مجلس بهشت آیینلرنده راقم الحروف جبل برکی ترجمه سن تقریر ایتدکده درج دهانلرندن درر
گوهر نثار اولوب بیوردیلرکه دفاتر عثمانیه ده بو جبل چوقه اسمی ایله مذکور ومسطوردر و بو جبلک طرف
شرقیسنده برایکی مواضعده مزارع عظیمه واردر بو مزارع حیدوادلوج دیمکله مشهور واهالی مزارع

دواب

دواب سوایی ایله ییلاق ایامنده اول حوالیده آرام ایدرلر و بو مجلددن بحیرات وبطایح وبرک ذکرینی
حاوی اولان منظره سابعه ثانیه ترجمه سی سبق ایدن بحیره جبل برکی ایچون موسی الیه وزیر روشن ضمیر جعفر تری
بوندن اقدم بر احیانا تشحید خاطر ایچون قایق قطعه سنده برایکی سفینه احداث ایدوب بو بحیره یی تفرج وتماشا
ایدردک و بو بحیره نک جانب شمالی منتهی اولان جهتده بر عظیم نیستان واردر و آب بحیره اول نیستانه
جاری اولور لکن نیستاندن آشغی جریانی چندان محسوس ومشاهد دکلدر دیو تحقیق بیوردیلر جبل شاه بلوط
تیره خلقنک ثقاتندن زبده ارباب طبع سلیم تیروی قورد چلبیدن راقم الحروف استماع ایتدوکم
بو مجلده ثبت اولنمغیچون کندو تسوید ایتدوکی اوزره بو جبل مدینه تیره نک جانب قبلیسنده در و اول دیار
خلقی بو جبله کستانه طاغی دیرلر خوب ییلاقدر ومساجد وجوامع وحماماتی واردر و مدینه تیره خلقنک
اغلبی فصل صیفده ییلاق ایامنده بو جبلده مکث وآرام ایدرلر و بو ییلاقده اسواق قائمه واردر بو ییلاقه
چقن خلقنک مؤنانی ومحتاج اولدقلری اشیا جمیعا بو ییلاق اسواقنده موجود اولور و بو جبلده مقام
اجتماع اولان ییلاقدن بعد صلوة الفجر مدینه تیره یه عازم اولان طلوع شمس ایله معا مدینه تیره یه داخل اولور
بینهما مسافه یسیره در جبل راهب بو جبل الشرده رومن کشیش طاغی دیمکله مشهوردر ومعلومدر مدینه بروسا
بو جبلک زیلنده جانب جنوبی غربیسنده در و جبال عظیمه دندر بو جبلک قله سنده غدیرلر واردر که
آب مجتمع اولوب فصل شتاده منجمد اولور و بو مجتمع اولان تخلر بورساکبی مدینه عظیمه نک خلقنه
ایام صیفده کافی اولدوغندن غیری اسکله موادانیه قابقله معبر مراکب صغاره تحمیل ایدوب دار السلطنة
العلیه قسطنطینیه یه نقل ایدرلر که بو یدیر دنیای بی انتهانک نعوس طبیعته نا معدوده سنه قدر کفایتدن
زاید گلور و راقم الحروف بروسا خلقنک بعض ثقاتندن استماع ایتدم بو جبلک قله سنده بر نهر
جاریدر الجنیده السماک جنسندن بر سمک واردر جبل سینوب بو جبل بحر اسود ساحلنده
واقع مدینه سینوبک قربنده جانب غربیسنده در اول دیار خلقنک افواهنده بوز دپه نامی ایله مذکوردر
وایکی قله یی مشتمل وبنا ماتدن عاری بر جبلدر قسطنطینیه جانبندن دریا ایله قرجه سینوبه گلوب لیمانه
گیرمک استین مراکب بو جبل دامننده اولان لیمانه داخل اولمیوب مفارق روان اولمغله سینوب لیماننه
داخل اولور جبل جانیک بو جبل ناحیه جانیکده واقعدر وجبال طربزوندن وقره حصار شرقیه متصل و
اماسیه ارضنه دک ممتددر جبل شاهق وشامخ وصعب المسالک وعسیر الصعوددر راقم الحروف سنه
اثنی وتسعین وتسعمائه ده مرارا ذکری سبق ایدن وزیر کشورگیر عثمان پاشای مشتری ضمیر ایله دمور قپودن
رومه چقدقده لوای جانیکده ایریم ناحیه سنده زعامتدن ما دون بر تیماره فایز اولوب ضبط تیمار تقریبی ایله
سنه مذکوره ده لوای جانیکه واروب ناحیه مزبوره ده جمله تیماردن قلم اول اولان زیوغار نام قریه
خلقندن بو جبلک بعض اوصافی مسموعم اولوب وبعض مواضعنه صعود مراد اولنوب خلق قریه
پیشوا و رهنما اولوب وارلدقده فصل شتا اولمغله کثرت برف و یخدن مراد اولنان مواضعه صعود
میسر اولمیوب لکن قریه خلقی ذکر ایتدیلرکه بو طاغده زردوا دیدکلری حیوان بی نهایه وفراواندر ودیز
اکثر احیانده بو حیوانی صید ایدوب جهت معیشتنه پوستن صاتمغله تقویت ایدرلر وبعض اوقاتده
قید صید ایله بو طاغک ذروه سنه چقمق واقع اولدی شول برابر مرده ساین اولان قله سنده برایکی یرده

مغارهٔ منحوته و منقوبه‌یه کومش حدیددن حلقات عظیمه واردر و بو صخرهٔ عظیمه‌نك بر نیجه یرینده دخی قامت انسان
مقداری بو صخره‌دن عمدهٔ جسیمه منحوته واردر و اول دیار خلقنك زعمی بودر که خلیج استانبولی افواه عوامده
مذکور اولدیغی اوزره اسکندر قطع ایتمش اوله و قبل القطع بحر اسودك قرشی‌ای بو جبل برابرینه دك مرتفع
اولوب کشتیبانان اول حلقات و عمده جبال عظیمه‌یه سفن و مراکب شد و ایناق ایتمش اولورلر اما
اسکندرك خلیج قسطنطنیه‌یی قطعی کتب متقدمین و متأخرینده مذکور و محقق دکلدر اول تقدیرجه بو جبلده
اولان عمد و حلقات زمان قدیمده بو جبلك زیرنده عمارت وار ایدوکنه دال اولسه اولور

فصل جبال روم ایلی

جبل سیروز بو جبل مدینهٔ سیروزك
جانب جنوبینده‌در و جبل شامخ و عالیدر و اهالی سیروزك سروسری دخی بیلاقیدر هر سنه
ایام صیفده بو بیلاقده تعیش ایدرلر راقم الحروف خمس و تسعین و تسعمائه تاریخنده بو بیلاقه جقوب
ایکی آیه قریب مدت مکث و آرام ایدوب هر کوشه‌سن دقایقی ایله سیر و تفرج واقع اولمشدر
الحق که جای دلکشا و مأوای روح افزادر اوتوزدن زیاده عیون میاهی واردر که هر برینك آبی خفتده
هر خفیفدن اخف و نظافت و لطافتده آب حیاتدن نظیف و الطفدر و هواسی ایام صیفده احیانا
خلقی کورکه محتاج ایدر بر درونك جانب تفرجلرنده‌در و بو بیلاقده بیك قوادمه‌لی جوافیه بیت ادلان
قاین و جام آغجی دیدکلری اشجار پربرگ و سایه‌دار زرین اشعهٔ آفتاب پرانوار دوارلیه
منازل خلقك دور و بیوتنه بر سقف زمردین پرنقش و نکاردر و اهالی سیروز لوازمهٔ تمدن و
اجتماعدر و بو بیلاقده اکثر ارباب حرف ایچون دکاکین و اسواق و اقامت صلوة جمعه ایچون ایکی
جامع زینت افزا و بر حمام کدورت زدا بنا ایتمشلردر و بو بیلاغك جانب قبلیسنده آیو قیاسی
دیمکله معروف یکپاره صخرهٔ عظیمه‌دن مخلوق بر قلهٔ بلند و بالادار درکه ارتفاعده فلك معظمه
محاذات و ایوان کیوانه مساوات ایدر راقم الحروف بر نیجه خلان ایله بو قلهٔ عالیه‌نك فرقنه
جقوب جوانبه نظر ایتدم بش کونلك یول مسافه‌ده اولان امکنه‌نك اکثری نمایاندر و بو قلهٔ
عالیه‌یه صعود ایدجك تمربانك فیا اولمغله صعبناکدر و بو بیلاغك جانب غربیسنده کردك قیاسی
دیمکله معروف بر صخرهٔ عظیمه دخی واردر که خلقت ازلیه‌ده دوشقدر و هر شقنك اوستی بر ربع
عرضنده و سعتنده مسطح و هموار در و بر شقنك اوستی و سعتنده بر ذراع مولنده و بو ایکی شقك بینی بر بچق
ذراع نجاریدن زیاده‌در و یوز ذراع نجاری طولندن زیاده اوجوردر که آلتی بر وادی سنکستاندر و
بعض شتابان بو ایکی شقك برندن برینه آتلوب صچرامغله کلورلر اما زیاده خطرناکدر و بو کردك
قیاسی قربنده اخشابدن بر کاخ مختصر بنا اولنمشدر بو بیلاق خلقنك بر تفرجکاهیدر و بوندن غیری
تفریح قلوب ایدر نیجه تماشاگاه مواضع بهشت اشتباهی واردر بو جبل و بیلاغك ساحهٔ توصیف و
تعریفنه بارهٔ خامهٔ سبکسیر تازیانهٔ افکار ایله سر عنده طی اولسه دخی شیب و فراز الفاظ و حروفده
کوفته و عمل مانده اولمامق اولمز ولهذا منعطف العنان اولمق اولی فهم اولندی

جبل یکیجه واردار
بو جبل یکیجه وارداردك غربیسنده‌در و جبل بلند و عالیدر و یکیجهٔ واردار خلقنك بیلاقیدر هر سنه
ایام صیفده بو بیلاقه جقوب تفریح قلوب ایدرلر راقم الحروف یکیجهٔ واردار خلقنك بعض ثقاتندن

استماع

استماع ایتدم بو بیلاق سراپا چمنزاردر و جابجا اشجار سایه‌کسترلری واردر و بو بیلاقده تمدن و اجتماع
ایچون بعض دکاکین جزئیه و اقامت صلوة جمعه ایچون بر جامع بنا اولنمشدر و بر قاچ موضعده عیون میاه
نظیفه‌سی واردر و هواسی کمال اعتدالده‌در

جبل خورتاش بو جبل ارض سلانیکده‌در و مدینهٔ سلانیکك جانب
شمالی غربیسنده‌در و بو جبلك قله‌سنده بر نیجه غدیر واردر ایام شتاده مجتمع اولان آب منجمد اولوب حاصل
اولان یخلری فصل صیفده مدینهٔ سلانیکه نقل ایدرلر که آنده حاصل اولان نظیف و صاف یخ بر دیارده کورلمشدر
و صفوتده کویا که آیینهٔ بلوردر و خورتاش بو قله‌نك دامننده بر قریه‌نك اسمیدر که خلقی قریه نصارای
روم و بلغار و بغداندن مخلوطدر

جبل سدره قپسی بو جبل معدن فضه اولان قصبهٔ سدره قپسینك جانب
جنوبنده‌در و جبل شاهق و عریضدر که طول و عرضی یکساندر و کرداکردی تخمینا اون بش فرسخدن زیاده‌در
و جبل معدن فضه‌یه مشتملدر و بو جبلده اشجار کبار و صغاری حددن بیشماردر و بو اشجار اول معدن ابابك
محفوظی و صیانت شرطیدر خلقدن قوریوب مهمات معدنه صرف ایدرلر و بو جبلده میاه خفیفه
و عیون نظیفه‌یی مشتمل بر نیجه تفرجگاه واردر و بو بحر رومه ناظر بر دلکشا کوشه‌سنده اهالی سدره قپسی
بر کاخ مختصر بنا ایدوب اوتی چارطاق قومشلردر راقم الحروف بو جبلك بو تفرجگاهلرنده سنهٔ خمس و
تسعین و تسعمائه‌ده و بو تاریخدن صکره لرده اول دیار خلقی ایله بالدفعات تشحیذ خاطر ایتمك واقع اولمشدر

جبل قلابق قپا بو جبل روم ایلنده یکیشهر ایله ترخاله‌یه قریب بر صحرای وسیع میانه‌سنده‌در بو جبلی
ایدنلردن بعض حکایت ایدرلر که بو جبل جبل مدوردر و ارتفاعده یوز ذراع نجاریدن زیاده‌در و اکثر
حوالیسی صخرهٔ منحوته در احجار ایله مبنی دیوار ناهمواره شبیهدر و بو جبلك رأسی مسطحدر که ایکی اوچ میدان
واسع سوی الطول والعرض مقدارینده واسعدر و بو جبلك رأسنه صعوده طریق و مجال یوقدر
و بو جبلك رأسنده قدیم الزماندن قوم نصاری بر دیر کبیر بنا ایدوب بر کوشه‌سنده کنیسه و معبد
اتخاذ ایتمشلردر و بو جبلك رأسنه طریق صعودلری سلم ایله درکه ایکی دانه جبل طویل و
ضخیم و غلیظك آرالرنده هر باع مقداری یرده بر چوب قوی ربط و شد ایدوب پارچه‌لر
کولکلرینك سلالمی کبی بر سلم قوی و عظیمی رأس حایط جبلدن انتهاسنه دك اویخنه ایدوب
آنکله صعود و هبوط ایدرلر و مؤنات ماکول و مشروب و ملبوسدن محتاج مقوله‌لری
اعلای جبله نقل ایچون رأس حایط جبلده بر قاچ آدم القریه اداره ایده‌جك بر ناعوره وضع ایدوب
بو ناعوره‌نك چرخنه بر جبل عظیم و ضخیم و طویل شد ایدوب و بو جبلك بر اوجنه بر زنبیل کبیر
ربط ایدوب بو زنبیل ایله نقل ایدرلر و صعود و هبوطده زنبیل حایط جبله طوقنمق ایله ایچنده
تکسر و تضرری محتمل اولان اشیایی صیانت ایچون بو دیرك رواهبندن بو زنبیل ایچنده بر خادم
معیندر که بر چوب قوی و طویل ایله زنبیلی حایط جبلدن ابعاد ایدوب زنبیل سلامت اوزره
اینر چقر و بو جبله صعود اراده ایدن مسافرین متفرجیندن سلم مذکور ایله صعوده جرأت ایتمینلر
بو زنبیل کبیرك ایچنه کیروب زنبیل ایله صعود و هبوط ایدر زنبیل ایله صعود ایدنلرك برندن
مسموعدر که زنبیلك ایچنده اول خدمتکاردن غیری ایکی آدم فراغ بال اوزره کنجایش بولور
و بو دیرك رواهبی اول جبل دیری تفرجه واران صغیر و کبیر هر کم اولسه شرایط ضیافت ایله اعزاز و اکرام

ایدرلر جبل قاره صو بوجبل یکیجه قره صونک جانب غربیسنده در وجبل عریض وطویلدر واکثر مواضعی بیشه زار
وچمنزاردر وبعض یری سنکستاندر اول دیارک ارباب مواشیسی بوجبلک بعض مواضعنده ایام صیفده
ییلایوب رعی دواب ومواشی ایدرلر جبل اکری صو بوجبل معدن فضه ونحاس اولان جبال قره طوه یه
متصلدر که بوجبالک بربرینه اتصال ایله طولی ایکی کونلک راه مسافه در وعرضی دخی ایکی فرسخ قدردر
راقم الحروف سنه ثمان وثلثین وتسعمائه ده قره طوه یه واروب بوجبال متصله دن مدینه کوستندیله
روان اولدم اکثر مواضعی بیشه واشجاردن عاری وای دواب مواشیدر وجبل اکری صو اشجار
کبار وصغاری مشتمل برجبل شامخدر وبوجبلده ایام جاهلیتده قوم نصارا بر دیر بنا ایتمشلردر اشرف
علمای رومدن فنالی زاده مرحومک رحمه الله اولاد کرامندن سنه مذکوره ده قره طوه قاضیسی اولان
مخدوم باشین حسین افندی خدمت وصحبتنده راقم الحروف قره طوه دن اکری صو راهی ایله
کوستندیله کیدرکن بوجبلده اولان دیر مذکوره نزول ایدوب برکیجه انده اخشاملدوق بودیرده
اولان رهابین اعزاز واکرام تام ایله شرایط مهمانداری وضیافتی ادا ایتدیلر وبودیرک برکوشه سنده
قورشون اورتولی کارکیر قبه ایله مبنی برمقام واردر بودیرک رهابیندن بومقامک کیفیتی
استنطاق اولندقده جواب ویردیلر که کتب تواریخده مسطوردر زمان قدیمده بودیرک بانیسی
بوولایتک حاکم ووالیسنک اوغلی ایدی وبونک معشوقه منکوحه سی واریدی که بودیر بنا
اولنورکن فوت اولدی وغایت محبتندن بومقامی منکوحه سنه تربه اتخاذ ایدوب هیئتی بونده
وضع ایتدی وبوتربه ایچنده زوجه سی لحدینه ملاصق کندو ایچون دخی لحد احضار ایتدی وزوجه سی
فوتندن برسنه صکره کندو دخی فوت اولوب احضار ایتدوکی موضعده کندوسی دخی وضع اولندی
وباب تربه اوزره تاریخ فوتلری مسطوردر دیو ختم کلام ایتدکلرنده بوتربه نک حافظنی بولوب
باب تربه یی آچدردق وایچه کیروب تماشا ایتدک بو زوجینک میتلری بوتربه نک چار دیوارندن
بر دیوارک ایچنده برموضع تنک وتاریکده طاشدن منحوت وبربرینه متصل ایکی لحدک ایچنده
وضع اولنمش واوزرلری تارو بودی زرین قماش ایله ودیبا جلد اورتولمش ادی تولرین اچوب
صورتلرینه بادقت کوزلرینک آینه لری بی نور وسیاه قالوب وجلد ولحم وعظملرینه خلل کلمامش
والترین اچدیلر انکشتلرنده سیم وزردن انکشتری وار وارکلکنک دخی وجهی حلیه لحیه دن
عاری اولمغله تحقیقی مرد وتحقیقی زندر دیو سؤال ایتدکمزده دیواره متصل اولان ایچون
زندر دیدیلر دخی بحقیقه باشنده وکوکسنده زنانه متعلق حلی زر وسیم واردن اولدوغنه
دال حلی دخی ولات ایدر وتاریخ فوتلرین استعلام ایتدک سال شمسی ایله بیک ایکیوز آلتی سیدر
دیو جواب ویردیلر جبل کوستندیل بوجبلده بلده کوستندیلک جانب شرقیسنده در عرضنک
ایکی طرفندن بری سابق الذکر جبل اکری صو یه منتهیدر که اکری صو دیدکلری نهر جبهانی فاصلدر وبو
جبلک طولی ایکی کیجه لک راهه ممتددر وبوجبلک بعض مواضعنده معدن فضه وذهب واردر که
بوندن حاصل اولان سیم وزر قره طوه دار الضربنده مسکوک اولور وبوجبلک اغلب مواضعی
بیشه زاردر راقم الحروف سنه ثمان وثلثین وتسعمائه ده بوجبلدن ورداینک برکیجه دفعه واقع اولمشدر

جبل دومنیجه بوجبل قصبهٔ دومنیجه نک جانب قبلی غربیسنده در جبل طویلدر برجانبی جبال
صوفیه یه منتهی اولور وبوجبلک بعض مواضعنده معدن حدید واردر واکثر مواضعی بیشه زاردر
ودومنیجه نواحیسندن بوجبلک ذیلنده قرای کثیره واردر واغلب اوقات بوجبلک ذروه سی
برفدن خالی دکلدر

فصل جبال مغرب

جبل دَرَن تقویم البلدانده مذکوردرکه
بوجبل دیار مغربده برجبل عظیم ومشهوردر ابن سعید ذکر ایدرکه بوجبل برجبل شاهقدر اوزرنده
برف زایل اولماز دم اکثر جانبندن بروز ایدرکه قراکش ایله بوجبلک مابینی ایکی مرحله در ودخی ذکر ایدرکه
بوجبلک اولی اقصای غربده بحر محیط غربی قتنده در وشرقا ممتد اولوب طرف شرقیسی اسکندریه نک
اوچ مرحله یرینه کلور ذکر اولنان طرف شرقیسنه رأس اوثان تسمیه اولنور وامتدادی
التی درجه یه قریب اولور ودخی ذکر ایدرکه بلاد مامره بوجبلده وبلاد مشکوره بوجبلک شرقیسنده در
وبلاد هنتانه بوجبلده بلاد مشکوره نک جانب غربیسنده در وبلاد هنتانه نک غربیسی بلاد
تینمکدر جبل کزوله تقویم البلدانده مسطوردر ابن سعید ذکر ایدرکه بوجبل بحر محیط غربیدن
ابتدا ایدر ومشرقا طولی اون ایکی درجه یه ممتد اولور وکزوله نک قاعده سی یعنی دار الاماره سی
اولان مدینه نک اسمی تاجمجست در وبوجبل اقلیم ثانی ایله اقلیم ثالث بیننده در جبل عماره
تقویم البلدانده مذکوردرکه بوجبل عدوه بیننده در وبوجبلده امم مالایحصی واردر وبوجبل بحر اوزره
برکندر ابن سعید ذکر ایدرکه بحر زقاق شرقا سبته یی کچدکدن جنوبا بوجبلی اخذ ایدرکه اول عماره یه
فرضه یعنی اسکله اولان بادیس بحر زقاقی سبته یی کچدوکی مقامده در وبادیس ایله سبته نک
مابینی یوز میلدر وارض اندلسدن بادیسک مقابلی مالقه در وبینهماده بحرک عرضی بردرجه در و
مالقه اقلیم رابع آخرنده در واقلیم خامس اولنک خطی اوزرنده در جبل مدیونه تقویم البلدانده مذکوردرکه
بوجبل عدوه بیننده مدینهٔ فاس شرقیسنده در جبل مشهوردر بوجبل جنوبه ممتد اولوب جبل درنه
متصل اولور وبوجبلک شرقیسی جبال مدغره در وجبال مدغره نک معظمی عبد المؤمن اوسته ده جبل
کومیه در وجبال مدغره من حیث الطول اون ایکی ومن حیث العرض اوتوز یدی درجه در جبل یسر
تقویم البلدانده مذکوردرکه بوجبل جبال مدیونه نک شرقیسنده در واول دیارده مشهور اولان
نهر یسر جبل یسردن چیقر جبل ونشریش تقویم البلدانده مذکوردرکه بوجبل جبل یسرک شرقیسنه
متصلدر ونهر شلف مشهور بوجبلدن چیقر ابن سعید ذکر ایدرکه نهر شلف برنهر کبیردر نیل مصر کبیدرکه
سایر انهارک نقصانی وقتنده بو نهر زیاده اولور جبل طارق تقویم البلدانده مذکوردرکه بوجبل
جبل فتحدر زیرا اهل اسلام دیار اندلسه عبور ایتدکلرنده بوجبله التجا ایتدیلر وبوجبلدن اندلسی فتح ایتدیلر
وبوجبل جانب سبته دن بحرده ظاهر اولور وبوجبلدن جزیرهٔ خضرا سبته یه مقابل واقع اولمشدر
جبل الشارات کتاب ابن سعیدده مذکوردرکه بوجبل وسط اندلسده ممتددر واندلسی ایکی قسمه
قسمت ایدر بعضی جنوبی وبعضی شمالیدر وبلاد اندلسک وسطنده شرقیسندن غربیسنه ممتددر
وحصن باجه جبل شارده در جبل البرت تقویم البلدانده مذکوردرکه بوجبل جزیرهٔ اندلسه ارض کبیر
بینی فاصلدر زیرا اندلسی جمیعا جهاتندن بحار احاطه ایتمشدر آنجق بوجبلدن اولان مدخل قالمشدر کم

بحر دکلدر و بحر محیطدن بحر رومه بو جبلک امتدادی درت مرحله در و بو هیکل زهره بو جبلدندر ابن سعید
ذکر ایتدیکه هیکل زهره من حیث الطول یکرمی درت و من حیث العرض قوق دیج درجه در و ارض کبیرده
اندلسه بو جبلدن غیری بو ضغدن راه عبور یوقدر و خلیج اوایل بو جبلده بو راه ایچون حدید و نار
و خل ایله برنجه ابواب فتح ایتمشلردر و بو جبلک منتهاسی غربی خلیقیه ده بحر محیط عزیبدر و مدینهٔ ظفر کونه
بحر روم ایله بو جبلک طرفنده در **جبل معظم** نزهة القلوبده مذکوردر که بو جبل صعید مغرب ولایتنده در
و بو جبلده زمرد معدنی واردر و بوندن غیری یرده معدن زمرد یوقدر **جبل عیثان** خریدة العجایبده مذکوردر که
بو جبل اندلسده در و بو جبلده ایکی عین واردر که مابینلری بر شبر واحد مقداریدر و برینک آبی غایت بارد
و عذبدر و آخرنک آبی غایت حار و مالحدر و ایکیسنده دخی رایحهٔ طیبه واردر **جبل زغوان** فتح زا و سکون
عین معجمتین و فتح واو و الف و آخری نون ایله در و بو جبل مدینهٔ تونسه قریبدر و بینهما ایکی کونلک یولدر
و بو جبل جانب جنوبه میل ایله تونسک جهت غربیه سنده در **جبل البرانس** خریدة العجایبده مسطوردر که
بو جبل دخی اندلسده در بو جبلده کبریت اصفر و زیبق معدنی واردر بوندن سایر بلاده نقل ایدرلر
و دخی بو جبلده زنجفر معدنی واردر که جمیع ارضده بو جبلدن غیری موضعده معدن زنجفر یوقدر ٭
فتح هضاب و عقبات و رمال خلیل بن احمددن سیبویه حکایت ایتدی قول خلیل بودر که
هضبه طاغدن کچوک اسمیدر و صحاحده جوهری قولی بودر که هضبه وجه ارضده منبسط اولان
جبلدر و جمعی هضاب و هضبدر تعدد دخی بونک کبیدر و قول ابی عبید بودر که هضاب و
نراب و اعلام و تلول و صوی جمله سی هضبه و تعه معناسنده در و هضاب وجه ارضده
اکثر من ان یحصی در و عقبات دخی بیشمار و بیحسابدر جمله دن عقبهٔ سرندیب و عقبهٔ هند و عقبهٔ
صین و عقبهٔ ساوه و عقبهٔ همدان و عقبهٔ حلوان در و خراسانده عقبات کثیره واردر
کذلک ری و جبالده عقبات چوقدر و حجازده عقبهٔ هرشی واردر جوهری بونی ذکر ایدوب
دیرکه هرشی طریق مکه ده ثنیه در جحفه یه قریبدر که آندن بحر کورینور و عقبهٔ هرشینک طریقی ایکیدر
انکا سلوک ایدن اصابت ایدر و شامده عقبهٔ فیق و ابریق واردر ناحیهٔ مصردن و حجازده
کبر و کچن کبی عقبه ایله واردر و یمنده دخی عقبات کثیره واردر و لبنانده دخی کیر و کچن کبی
عقبات واردر و متنبی انکا بو قولی ایله اشارت ایتمشدر ؏ و عقبات لبنان و کیف
تقطعها ٭ و هو الشتاء و صیفهن شتاء ٭ و اما رمال ممتنع الاحاطة و الاحصادر ٭
رمل احقاف جوهری دیر که حقف رملدن معوج اولانه دیرلر جمعی حقاف و احقافدر حضرموت
بیننده تلالردر و قدیمده مساکن عاد ایدی که بلادلرینک اعمری و زروع و اشجاری ایله اوفری ایدی
الله تعالی ریح عاصفی اول قومه او زرینه مسلط ایدوب ریح اول دیارک عمارت و زروع و
اشجارین رمل ایله طولدوردی و رب مظلوم قلدیکه اول دیار الآن اول احقافک آلتنده در الله تعالی
بونی عبرة للناظرین و عبرة للعابرین بویله قلمشدر که نته کم کلام مجیدنده بیوردی اولم یسیروا
فی الارض فینظروا کیف کان عاقبة الذین من قبلهم کانوا اکثر منهم و اشد قوة و اثاروا الارض
و عمروها اکثر مما عمروها الآیه **رمل عالج** بادیه بر موضعدر **رمل زرود** مکه ایله عراق بیننده در

رمل هبیر

رمل هبیر بو رمل بین المصر و الشام رمال بی نهایه در و انجامده تیه بنی اسرائیله منتهی اولور و طوره و بحره
و حجازه متصل اولور بو رملی ابن حوقل ذکر ایدوب دیدیکه هبیر ایله معروف اولان رمل اول رملدرکه
طولی ارض مصردن اوتوز جفاره متصل اولنجه یه دک جبلی طی وراسندهدر و عرضی شفوقدن
اجفره واردر و مغربه طوغری نیلی قطع ایدر و ارض سجلماسه ده بحر محیطه ممتد اولور و بو رملک
عرضی واردر بحرین و عمانه داخل اولور بحر شرقی جیحون و خوارزم و سمرقنده طوغری قطع ایدر
و صینه متصل اولور و بو رملده اصفر و احمر و ابیض و اسوددن الوان مختلفه واردر قدامه
ذکر ایتدیکه وسط بحر شرقیده یعنی بحر حبشیده کثیب رمل احمر واردر که بعید المسافه در و بو
کثیب رملده سود الالوان و عظام الاجسام امت واردر الله اعلم ٭

منظرهٔ ثانی عشر مداین و بلدان و محاسن معمورهٔ جهانک ذکرندهدر

علم عالی اهالی روشن ضمیره خفی دکلدر که حضرت خلاق علی الاطلاق مخلوقات کونیه دن
خلاصه اولان نوع بشری خلق ایتدکده و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون معنای شریفی
لیعرفون ایله تفسیر اولندوغی اوزره وحدانیت ذات کریم الصفاتنه متعلق معرفة انسانیه لی
مشیت اوزره خلق ایدوب عقول عشره دن بر نشئه یه مظهر و مانند نطق بر جوهر بی قیمته
مقصد قلنجه سایر حیوانات عجم کبی انسانک نفس واحده تعیشنه امکان اولمیوب غیر ایله
اجتماعه مضطر اولوب مطعم و ملبسه متوقف علیها اولان هیئت اجتماعیه نک حصولی
متحقق اولدیکه مطعم و ملبس مقدمات کثیره یه موقوفدر و انساندن نفس واحده بو مقدماتک
مجموعی حصولنه قیام ایتمک ممکن دکل زیرا شخص واحد مثلا حراثه نیجه شروع ایدرکه حراثه
الاته موقوفدر و آلاتی نجاره و نجار حداده محتاجدر و امر ملبوسه نیجه قیام ایدرکه بو دخی
حراثه و حلجه و ندفه و غزله و نسجه و تهیئهٔ آلات حراثه موقوفدر پس حکمت الهیه هیئت
اجتماعیه یی اقتضا ایدوب انساندن هر برینه مقدمات مذکوره دن برامره قیامی الهام ایتدیکه
بعضی بعض ایله منتفع اوله مشهوددکلمیدرکه خباز خبزی خبز ایدر و عجان انی عجن ایدر و طحان
انی طحن ایدر و حراث آنی حرث ایدر و نجار آلات حراثی اصلاح ایدر و حداد آلات نجاری
اصلاح ایدر و سایر صناعات دخی بونک کبی بعضی بعضنه موقوفدر و مجموعی حاصل اولدقده هیئت
اجتماعیه حاصل اولور و هر بارکه بو مجموعدن بری مفقود اولسه هیئت اجتماعیه یه خلل عارض اولور
مانند بدن انسانی که بعض اعضاسی مفقود اولسه نظام معیشت انسانه خلل طاری اولور پس هیئت
اجتماعیه حصولندن صکره اگر بوادی و صحاریده حر و برد و مطر و ریحدن اجتماع ایدوب خیام و مدر
و بر ایله تستر ایتسه لر مکر لصوص و اعدادن امن حاصل اولمزدی اکر سوری اولمین قری کبی حیطان و
ابواب ایله اقتصار ایتسه لر صولة اولی باس شدیددن خلاص اولمزدی الله تبارک و تعالی
الهام ایتدیکه سور و خندق و فصیل اتخاذ ایده و مدن و امصار و قری و دیار حدوث و ظهور
ایتدی و بو تمدن متحقق اولدقدن صکره ملوک ماضیه بنا مدن اراده ایتدکلرنده آرا حکمایه مراجعت
ایدوب و حکما آراضیده افضل نواحی بی و ناحیه ده افضل اماکنی و سواحل و جبال و مهب شمالدن

نکانده دخی املاک ستاری اختیار ایتمشلردر زیرا انلر صحت ابدان وحسن امزجه افاده ایدر وآجام وجزایر
واعماق ارضدن احتراز ایتدیلر زیرا هرم ایراث ایدر وبو اختیار ایتدکلری منازلده مدن ایچون سور
حصین مانع اتخاذ ایدوب وسوره برنجه ابواب وضع ایتدیلر که ناسک دخول وخروجنده تزاحم ایتمیه لر
وهر بری کندویه اقرب اولان بابدن دخول وخروج ایده وعظام ملوک ماضیه نک اکثر بنا ایتدکلری
مدن بو هیئت اوزره درکه اهلی امزجه صحیحه وصور حسنه واخلاق طیبه ایله موصوفلر وآراء صائبه
وعقول دقیقه ایله معروفلردر وبو معنی مداین وساکنی بو صفت اوزره اولملرله اعتبار اولنور
دیالمه وجبل واکراد وترکمان وسکان بحر کبی که بونلرک طبعلری مشوش وعقللری رکیک وصورتلری
مختلفدر بونلرک اختلاف خاک وهوالری سببی ایله هر مدینه بر خاصیت عجیبه مختص اولدی وحکما
انده طلسمات غریبه ایجاد ایدوب بو طلسمات ایله اول مدینه ده معادن ونبات وحیواندن بر صنف
ظاهر اولدیکه اول مدینه دن غیرده بولنمز واول مدینه ده اهلی عمارات عجیبه احداث ایلدی واول
مدینه ده اناس ظهور ایتدیکه علوم وصناعاتده امثالندن فائق اولدی وحکماء محققین بویله تحقیق
ایتدیلرکه ارض درت نوعدر شرقدر وغربدر وجنوبدر وشمالدر واول شرقیده مشاهیدر د
آنده نور مطلع سزده اولور فرط حرارت وشدت احراق جهتندن مکروه ومنفوردر زیرا انده
حیوان محترق اولوب نبات نابت اولمز واول که تغرببده مشاهیدر کرو کجن کبی بو دخی مکروهدر
زیرا ذکر اولنان معناده شرقیه موازاتی واردر واول که شمالده مشاهیدر بو دخی کذلک مکروهدر زیرا
بونده اولان شدت بردن معیشت حیوانه مجال یوقدر واول که جنوبده مشاهیدر بو دخی مکروهدر
زیرا شمسک بو کاه دوام تقاربی سببی ایله ارض محترقه در وارضدن سکنایه صالح اولان قدر بیردر
که اقلیم ثالث واقلیم رابع واقلیم خامسک اوساطیدر وماسوالرک اهلی متاذیلردر بو دخی تدقیقات
حکماء درکه مساکن حارّه مسامی موسع درو قوالری مرخی در وحرارت غریزیه لری مضعف درو روحی
محلل در بوسببدن ابدان سکانی متخلخل وضعیف در وقلوبی خائف در وقوالری ضعیف در زیرا
هضملری ضعیفدر ومساکن بارده متصلب بدن ومسدد مسام ومقوی حرارت غریزیه در
بو سببدن ابدان سکانی صلبه در وبونلرده شجاعت وجوده قوی وهضم جید واردر زیرا ظاهر
بدنلرینه استیلای برد باطنلرنده احتقان حرارت غریزیه یی ایجاب ایدر ومساکن رطبه نک هواسی
شدت ایله صیف وشتاسی قوت ایله بارد اولمز وسکانی تحته حسین ایله ولین جلود ایله وسرعت
قبول کیفیات ایله وریاضاتده استرخا ایله وکلال قوی ایله موصوفلردر ومساکن یابسه سدّ
مسام ومورث قشف ونحول در وصیفی جدّا حارّدر وشتاسی باردر واهلنک اکثری
یابسدر لکن قوالری حادّدر ومساکن حجریه نک هواسی صیفده حارّ وشتاده بارددر اهلنک ابدانی
صلبه در وسیّئ الخلق ومتکبر اولورلر وامورده استبداد وحروبده شجاعت اوزره لردر ومساکن
آجامیه وبحریه مساکن رطبه حکمنده درکه حالا ذکری سبق ایتدی واقالیم ارضده ابوریحان خوارزمی
ذکر ایتدیکه معدل نهار دائره سی کره ارضی ادرتادن تنصیف ایتمش فرض اولنسه نصفینک بر ینه
جنوب وبرینه شمال تسمیه اولنور ومعدل نهارک ایکی قطعی اوزره عبور ایدر بر دائره دخی ارضی

قطع ایتمش فرض اولنسه کره ارض درت ربع اولور که ایکی ربعی جنوبی وایکی ربعی شمالیدر وربع شمالی
مکشوفه ربع مسکون دیرلر تحت قطب شماله افراط برد وتراکم ثلوجدن اوتوری غیر مسکون اولان
قطعه باقی اولمق اوزره ربع مسکون بحار وجزایر وانهار وجبال ومفاوز وبلدان وقرالی مشتملدر
وبو ربع مسکونی اقسام سبعه یه قسمت ایتدیلر وهر قسمه بر اقلیم تسمیه ایتدیلر کویاکه طولا شرقدن
غربه وعرضا جنوبدن شماله وارمش بساط مفروشدر واطول واعرض اقالیم اقلیم اولدر زیرا
مشرقدن مغربه طولی اوچ بیک فرسخه قریبدر وجنوبدن شماله عرضی یوز اللی فرسخه قریبدر وطولا
وعرضا اقصر اقالیم اقلیم سابعدر زیرا مشرقدن مغربه طولی بیک بشیوز فرسخه قریبدر وجنوبدن
شماله عرضی اللی فرسخه قریبدر وسایر اقالیمک طول وعرضی مختلفدر واقالیمی ایله کره ارضک صورتی بو شکل اوزره در

وبو قسمت قسمت طبیعیه دکلدر لکن خطوط وهمیه درکه حدود وممالک مسالکی بلمک ایچون افریدون قبطی
واسکندر رومی واردشیر فارسی کبی ربع مسکونی اوایلده کشت وگذار ایدنلر وضع ایتمشلردر واقالیم سبعه یی
کچدکده بحار زاخره وجبال شامخه وحزونت ورده اهویه مفرطة التغیر ودار بنات النعش آلتنده ناحیه شمالیده
اولان ظلمت انلری سیر وسلوکدن وکشت وگذاردن منع ایتدی کرناحیه شمالده اولان بر درجه مفرط در زیرا
بو مقامده آلتی آی شتا ونیل در هواده شدت ظلمت وآبده نهایت برودتله انجماد واردرکه

بو مقاده حیوان و نبات اولمز و بو ناحیهٔ شمال مقابله‌سنده مدار سهیلک تحتی اولان ناحیهٔ جنوبیه التی آی
صیف و نهارده اولور و هواسی قروب ثار سموم اولور که جملهٔ اشیایی احراق ایده‌ر بونده دخی حیوان و نبات اولمز
اما جانب مغربده تلاطم امواج بحر سببی ایله بحر آنک سلوکی ممتنعدر و جانب مشرقده دخی سلوکی بحر و جبال
شامخه ممتنعدر الله اعلم بحقایق مخلوقاته و جه ارضدن ربع مسکونه وغیرده بو تحقیقات بو مجلده ذکر ایدنه
ذکری سبق ایدن کتب متقدمیندن آثار البلاد و اخبار العباد زکریا قزوینیدن مأخوذدر که بر ارض
و هر بلده‌یی و هر مدینه و هر بقعه‌یی موقعی اولان اقلیمی حروف تهجی اوزره ترتیب و ایراد ایتمشدر
و بو مجلده هر بینی موقعی اولان اقلیمده ایراد اولنمق اسلوبنجه حروف تهجیدن قطع نظر اولنوب
سلطان عماد الدین اسمعیلک تقویم البلدانده اسماء بلادک ضبطی ایله و اقالیم سبعهٔ حقیقیه‌دن غیری
یکرمی سکز عدد اقالیم عرفیه ذکری ایله و اقالیم سبعه‌نک هر بلده‌سی اقالیم عرفیه‌دن قنغیسنده واقع ایسه
اکا دخی اشارت ایله ایتدوکی جمع و ترتیبی اکا اقتفا اولندی و بو مجلده اقالیم سبعه‌یی فتح ایله
و بو میمی فتحک هر برینی تقویم البلداندن اقالیم عرفیه‌لری معلوم اولنلره عرض اوصاف اقلیم فلانی دیو اشارت
اولندی و آثار البلاددن و نزهة القلوبدن و مشهود راقم الحروف اولان بلاددن تقویم البلدانده
مذکور اولمیان بلاده تذییل الاقلیم العرفی دیو اشارت اولندی و بو مجلده‌نک باب ثانیسندن منظرهٔ
سادسه‌سنده غرایب و نوادری مشتمل اولان اقطار جزایر مستقل مذکور اولوب و تقویم
البلدانده تعیین اولنان اقلیم حقیقیلرینه اشارت اولنمغین تقویم البلدانده خامس اقالیم عرفیه اولان
جزایر بحار غربیه و سادس عشر اقالیم عرفیه اولان جزایر بحر شرق سکوت عنهما اولدی و تقویم البلدانک
اوایل جداولنده مسطور اقالیم عرفیه ایچون مرسوم و مرقوم اولان دایرهٔ زایرجه بو مجلده دخی ترتیب
اقالیم اولمغیچون رسم اولندی که صورتی بودر .

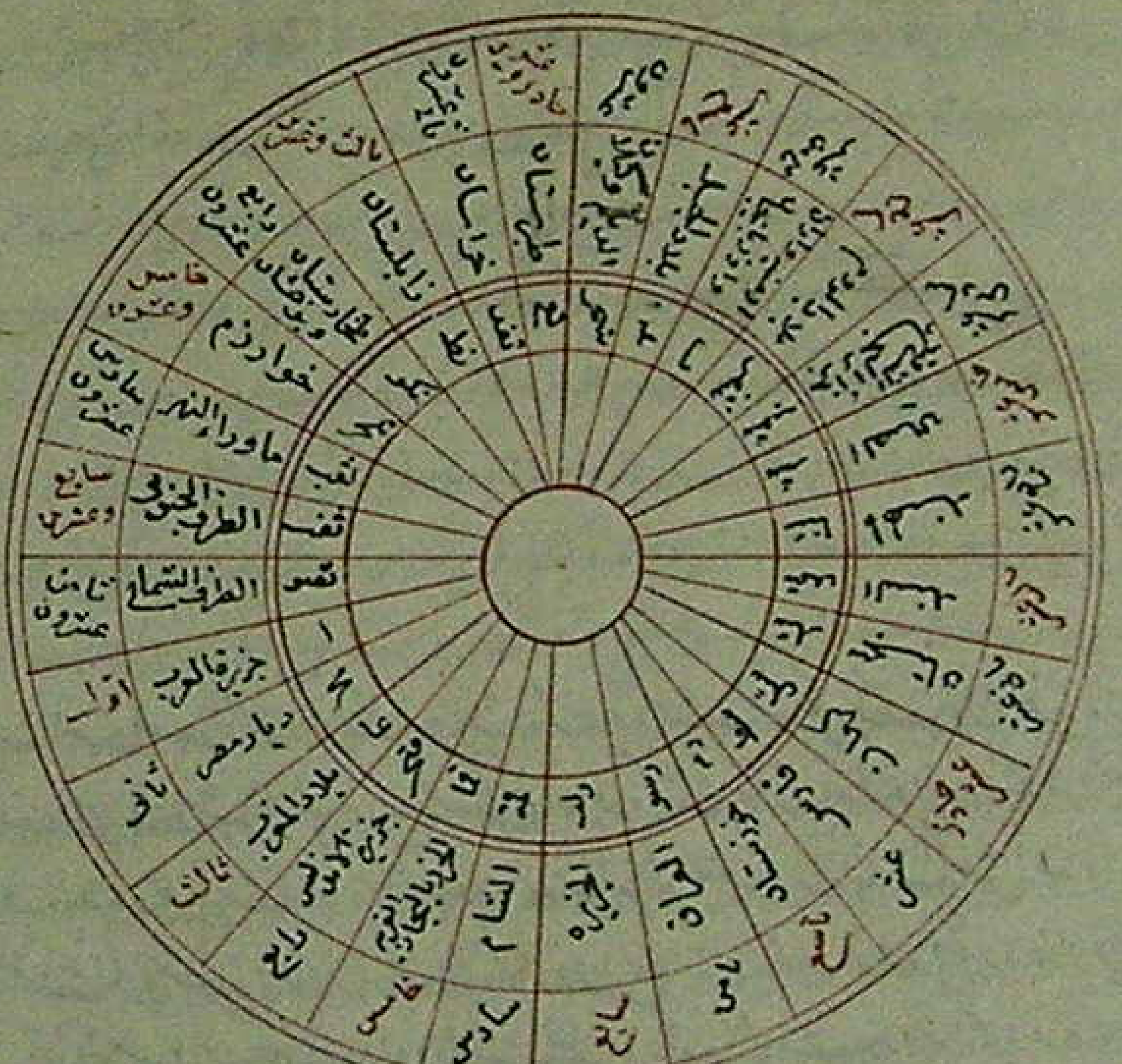

فتح اراضی و بلاد اقلیم اول تنبیه بلاد مختلطة الاقالیم العرفیه اصحاب تحقیق و ایقان
و ارباب تدقیق و اتقان علمنه کرانمایه خفی و نهان اولمیه که بو منظرهٔ ثانی عشره دینن و بعدان
ثبتی مأخذ کلی اولان صاحب حماه سلطان عماد الدین اسمعیلک تقویم البلدانی اقلیم اول
حقیقیی اقالیم عرفیه‌دن بلاد قلیله مقید اولوب اوصاف و اخبار عامه‌لری دخی بکمال اختصار اوزره
اولمغین تقویم البلدانی مسطور اولان اقالیم عرفیه‌نک هر برینی بو اقلیم اول حقیقیدن اولان بلاد ختم اولنوب
و بو اقلیم اول حقیقینک اقالیم عرفیه‌سی دخی آخر اولدقدن صکره آثار البلادده غیری اقالیم عرفیه‌لری غیر مضبوط
و موقعلری اقلیم اول حقیقی اولدوغی دخی مشکوک بلاد و مواضع متفرقه‌دن برقاچی فواید اخباری ایچون
ثبت اولنمق مناسب فهم اولنوب عرض اوصاف بلاد مختلطة الاقالیم العرفیه تعبیری ایله ایراد و ثبت اولندی

عرض اوصاف اول الاقالیم العرفیه جزیرة العرب زبید

فتح زاء معجمه و کسر باء موحده و سکون یاء مثناة تحتیه و آخری دال مهمله ایله در اقالیم
عرفیه‌نک اولی اولان جزیرهٔ عربده تهایم یمنندندر و اقلیم اول حقیقینک اوایلندندر و زبید
ارض مستویه‌ده دره بحردن بر کوننک یولدن اقل مسافه‌ده‌در و آبی آبار دندر
و نخیلی کثیردر و زبید بر سور ایله محصوردر که سکز قپوسی واردر بیرونی قولی اوزره زبید
یمننک فرضه‌سیدر یعنی سفن و مراکب ایله تجار و غیر وارد اولوب سفن و مراکب
لنکر انداز اولدوغی اسکله و بندریدر و زبیدک میناسی یعنی سفینه کنار دریایه متصل و یا قریب
اولوب ریاحدن احتراس ایله لنکر انداز اولوب آرام ایده‌جک لیمانی و اسکله‌سی
غلافقه اسمی ایله مسمی بر موضعدر و آثار البلاد زکریا قزوینیده واردر که بلاد یمن
عمانندن بخرانه و ارنجه بلادو اسعدر و اشجار و زروعی حددن افزون کثرت
اوزره اولدوغیچون بلاد یمنه خضرا تسمیه اولنورکه مزارع ارض یمن ییلده درت دفعه زرع
اولنور و هر زرعک حصادی آلتمش کونده اولور و اشجارینی دخی اثماری ییلده ایکی کره حاصل اولور
و ابل یمن رقیق النفوس و عارف حقدر و ارض یمنده ایکی قصر واردر که قصور عاددندر معاویه
عبد الرحمن بن الحکمی یمنه والی نصب ایدوب کوندرکن عبد الرحمنک سمعنه واصل اولدیکه
ساحل عدنده قصور عاددن ایکی قصر واردر و بحر عدنده کنز واردر عبد الرحمن طمعه دوشوب
سودای کنز له همراه صد سوار اولوب ساحل عدنه کتدی و بو قصرینه قریب اولدقده ناحولی
کوردیکه بر شوره زمیندر و بو زمینده آثار آبار واردر و صخره و کلس ایله مبنی بر قصر کوردی
بو قصرک بعض ابوابنده بر صخرهٔ عظیمهٔ بیضا وار و اوزرنده بو ابیات مکتوب ایدی

غنینا زمانا فی عراصة ذا القصر	بعیش رخی غیر ضنک ولا نزر
بغیض علینا البحر بالمد زاخرا	وانهارنا بالماء مترعة تجری
خلال نخیل باسقات نواطر	ینوء بالقسب المجزع والتمر
ونصطاد صید البر بالخیل والقنا	وطورا نصید النون من لجج البحر
ونرفل فی الخز المرقم تارة	وفی القز احیانا وفی الحلل الخضر

لينا ملوك يجدون عن الحنا / شديد على اهل الجناية والغدر
نقيم لنا من دين هود شرايعا / ونؤمن بالايات والبعث والنشر
اذا ما عدو حل ارضا يريدنا / برزنا جميعا بالمثقفة السمر
نحامي على اولادنا ونسائنا / على الشهب والكميت المعاتيق والشقر
نقارع من يبغي علينا ويعتدي / باسيافنا حتى يولون بالدبر

اندنصكره عبدالرحمن قصر اچه كندي كه بنيا درت قرنتحدر وبو قصرك حولنده آثار جان وباتين كوردي عبدالرحمن نقل ايدركه بز بو قصره قريب اولوب كوردك كه حجاره وكلدن مبنيدر وما بحر اكا غلبه ايتمش وقپوسي اوزره بر صخرۀ عظيمه كوردك اوزرنده بو ابيات نوشته ايدي

غنينا بهذا القصر دهرا فلم تكن / لنا همة الا التلذذ والقصف
يروح علينا كل يوم هنيدة / من الابل يعشو في معاطفها القرف
واضعاف تلك الابل شاة كانها / من الحسن ارام او البقر العطف
فعشنا بهذا القصر سبعة احقب / باطيب عيش جل عن ذكره الوصف
فجاءت سنون مجدبات قواحل / اذا ما مضى عام اتى اخر يقفو
فظلنا كان لم نكن في الخير لمحة / فماتوا ولم يبق خف ولا ظلف
كذلك من لم يشكر الله لم يزل / معالمه من بعد ساحته تعفو

عبدالرحمن ديركه بز بوني تعجب ايدوب كزرلر ذكور اولان ساحله كچدك وغواصلره امر ايدك دريايه طالديلر وصفر ايله مطبق وصفردن ساخته جرار اخراج ايتديلر حتى جرار كثيره مجتمع اولدي وبرينك آغزيني آچدق ايچندن بر شيطان چقدي ويا ابن آدم بزي نه زمانه دك حبس ايدرسز ديدي وبز بوكه تعجب اوزره ايدك كه بر سواد عظيم كوردك بو ساحله قريب جزيره دن اقبال ايتدي وبز فزع ايتدك وبو سواد مايه داخل اولوب بزم جانبمزه توجه ايتدي تحقيق قريب اولدي كوردك كه بو سواد قرده ايمش كه بو جزيره نك والدي ايمش وبو سواد ده مجتمع اولان قرودك عددني الله دن غيري كمسه بلمز داو كلرنده بر عظيم قرد وار كردننده زنجير ايله اويخته بر لوح حديد وار بزه اقبال ايدوب بو لوحي بزم جانبمزه دفع ايتدي ولوحي كردنندن الدق لوحده لغة سريانيه ايله كتابت واردي وبزلره سريانيه قراءتنه قادر كمسه وار ايدي كتابت لوحي اوقودي يازلمش كه بسم الله العظيم الاعظم بو خط سليمان بن داود رسول اللهك كتابيدر قرده دن شول جزيره ده اولنلر حقنده دربو قرده امر ايتدم كه بوناحيه ده شول جرا يصف الجنين محبوس اولان اول شياطيني حفظ ايده لر واول شياطينه جميع جن وانسدن اماندر يردم كيمكه انلري اراده ايده وياخود انلره تعرض ايده دنيا وآخرتده اول بندن بريدر وبن آندن بريم پس بز اراده ايتدككه لوحي آلوب كيدوب معاويه يه عرض ايده وز كه اكا نظر ايده وكيرو دونمك استدككمزده بو قرودك مجموعي اوكمزده طوروب بزي محاصره ايدوب صيحۀ عظيمه ايله فرياد ايتديلر لوحي انلره رد ايتدك لوحي آلوب بحره داخل اولوب جزيره يه عود ايتديلر وارض يمنده عشب نابت اولور كه حنظه دن بر نوعدر وبونك ايكي حبه سي كماح اولور وبو نوع يمندن غيري ارضده

بولنز

بولنز اهل صنعانك طعاميدر ودخي ارض يمنده ورس نابت اولور كه بر نباتدر سمسم كبي خريطه‌لري واردر ذكر ايتديلر كه ورس بر سنه زرع اولنوب يكرمي سنه يه دك باقي قالور ودخي ارض يمنده موز اولور ميوه سي مانند انكور اولور بو قدر واركه چرب وشيرين‌در شجره سي مرۀ واحده ده حامل اولور ودخي ارض يمنده بر نوع امرود اولور كه هر كم اول امرود دن برين اكل ايتسه اون اجابت وقوع مافضل ايدر واكيس اكل ايتسه يكرمي كره واوچن اكل ايتسه اوتوز كره واقع اولور وامرود دن عسل اتخاذ اولنور صاحب قولنج اني لعوق ايدوب في الحال منفتح ويمنك قرودي اخبث قرود دن وقبول تعليمه اسرعدر وارض يمنده عدار اولور كه متشيطنه دن بر نوعدر اكناف يمنده بولنور انسانه لاحق اوله اوزرينه دوشر وجماع ايدر وقتي انسان اكا دوشر اوله بو نواحينك اهلي ديرلركه بو حيوان منكوحي دن مذعور ميدر اكر منكوحه درلرسه آندن مأيوس اولورلار اكر مذعور ايسه روعي ساكن اولور وبعضدن بعض شجعاندن نقل ايدرلر نفسي جهتندن بو حيوانه جدال وقتال ايدر امام شافعيدن رضي الله عنه حكايت اولنور ديديكه بلاد يمنده بر بلده يه داخل اولدم واوراده بر انسان كوردم وسطندن اسفلنه دك زن بدني ايدي ووسطندن فوقنه دك ايكي متفرق بدنلر ايدي كه درت الليري وايكي باشلري وهرباشنك ايكي يوزي وار ايدي وبو نصف اعلي اولان متفرق بدنلر كاه طوغوشورلر وكاه بريره طوروب طوقوشورلر ايدي واكيسي دخي اكل وشرب ايدرلردي صكره بر نجه ييل اول بلده دن غايب اولدم وكيرو كلدم واهل بلده يه انلري سؤال ايتدم ديديلركه احد جسدينده عزا كي الله قبول ايليه كه موت اولدي واسفلندن حبل ايله فردي زنده يه ربط ايتديلر حتي تجبيح اولدي صكره قطع ايتديلر واول بر جسد اسواده مشي ايدركه كوردم مهجم فتح ميم وسكون ها وجيم وميم ايله در واقليم اول عرفي اولان جزيرۀ عربده تهايم يمنده در ومدن يمنك اجليده در وزبيد دن اوچ كونلك يول مسافه ده در وارض مستويه ده در وزبيدك جانب شمالي شرقيسنده در وصنعادن آلتي مرحله در شريف ادريسي قولي ايله عدندن مدينه مهجمه آلتي مرحله در ومدينه مهجمدن مدينه حيوان يكرمي بش فرسخدر اقليم اول عرفي اولان جزيرۀ عربك جهت غربدن اولي ايله يه حجازه مقابل اولان يمن اطرافندن بحر قلزم در وايله جزيرۀ عربدن جهة غربيه سنك وسطنده در وحد غربيسنك تمامي ايله دن اطراف شام اوزره وارنجه در وجهة شمالدن بو جزيرۀ عربي تابعه دك بعض ارض شام احاطه ايدر ورحبه وعانه يه وارنجه فرات اوزره دخي بعض شام احاطه ايدر وعانه جهت شماليه سنك وسطنده در وحد شماليسنك تمامي فرات اوزره عانه دن كوفه يه ممتد اولور وجهت شرقدن بو جزيرۀ عربي حدود كوفه احاطه ايدرلر فرات ايله بصره يه دك ممتد اولور وبصره جهت شرقيسنك وسطنده در وحد شرقيسنك تمامي ساحل بحر فارس اوزره بصره دن بحرينه وارنجه ممتد اولور وعماني تجاوز ايدنجه دخي بويله ممتد اولور وجهت جنوبدن بو جزيره يي عربي ورا بحر عمانه يمندن اولان مهره سواحلنه وارنجه بحر هند احاطه ايدر ويمن اوزره عدنه وارنجه ممتد اولور وعدن جهت جنوبيه سنك وسطيدر وحد جنوبيسنك تمامي عدندن مراحل يمن اوزره جهت حجازدن آخرينه وجهة غربيه سنك اول حديه وارنجه ممتد اولور كه بوراده

ابتدا اولنمش ایدی و حدود جزیرهٔ عربه وزره سلوک ایدن ایله دن کنار بحره کیدر که استقبالی
جنوبه اولور و بحر جانب یمیننده در و تهامه و ینبعه و بزوه یه و جده یه واول یمنه و زبیده و عدنه وارر
و یمن اوزره دورز و استقبالی شرقه اولور و بحر کاکان جانب یمیننده در سواحل ظفاره و سواحل
مهره یه وارر و یمن اوزره دورز که جانب شامه استقبال ایدر و بحر جانب یمیننده در و سواحل
مهره بحر عمانه و جزیرهٔ اواله و قطیفه و کاظمه یه و بصره یه وارر و جزیرهٔ عرب اوزره دورز و غربه
استقبال ایدر و بحردن آیریلور و نهر فرات جانب یمیننده دوشر و بصره دن کیدر سیفه و کوفه یه
و عانه یه و رحبه یه و بالسه و حدود حلبه و سلمیه یه و بلقایه و ایله یه وارر که اول جزیرهٔ عربه بورادن
ابتدا ایتمش ایدی تعز کسر تا مثناة فوقیه و عین مهمله و آخری زاء معجمه ایله در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ
عربده یمنندر و زمان سابقده مقر ملوک یمن ایدی و جبالده بر حصن حصین در که تهامه یه و اراضی زبیده مطلدر
و منزه تعزک فوقنده در اکا صهله دیرلر صاحب یمن بو منزه اوستنده اولان جبالده اکا میاه سوق و اجرا
و غایت حسن اوزره او لمقامه بر بستان و سطنده ابنیهٔ عظیمه بنا ایتدی دمولة کسر دال مهمله و سکون
میم ایله در و صکره واو و لام و اخری ها ایله در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده یمنندر جبال یمندن شمالی عدنده
امولة بر حصندر که صاحب یمنک خزانه سی ایدی ابن سعید قولی ایله جنوبدن شماله ممتد اولان جبلک اعلاسنده در که
امتناع و حصانتی ایله مثل ضرب اولنور و دمولة نک شمالینده جوه واقع اولمشدر که جاده طریق جبالده
بر بلیع مشهوره در شرجه فتح شین معجمه و سکون راء مهمله و جیم و ها ایله در و اقلیم اول عرفی
اولان جزیرهٔ عربده یمنندر و ساحل اوزره در و بیوتی قصبدندر و بلدهٔ صغیره در ادریسی قولی ایله
سرجه ایله جوده نک بینی بر کونلک یولدر جوده کسر جا و سکون را و فتح دال مهملات و آخری ها ایله در
جبله صاحب تقویم البلدان ضبط و تحقیقی اوزره ضم جیم و سکون با موحده و لام مفتوحه و اخری
ها ایله در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ یمنندر جباله صنعا ایله عدن بیننده در و بو بلده ایکی نهر اوزره واقع اولمشدر
انجون اکا مدینهٔ نهرین تسمیه اولنور و بلدهٔ محدثه در صلیحیون یمن اوزره استیلا ایتدکلری ایامده بنا ایتدیلر
بعض ثقات قولی اوزره جبله تعزدن بر کونلک یول اشاغیدر که شماله میله یسیره ایله شرقی تعزده در جند
جیم و نون مفتوحتین ایله و اخری دال مهمله ایله در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده یمنندر تعزک
شمالینده در و آبی غایت وخیمدر و صنعا ایله ما بینی قرق سکز فرسخدر و تعزه قریبدر تعزدن نصف
مرحله ده در و شریف ادریسی قولی اوزره جند ذمار ایله زبید بیننده در و بلدهٔ جلیله در معاذ بن جبل انده
جامع بنا ایتمشدر و اغلب خلقی شیعه در و وادی سحول جندی قریبدر بو واددن صحاری جبله وارلور
و بو جبلک عرضی یکرمی بر فرسخدر و دخی بو واددن صحرا و رمالده مدینهٔ زبیده واریلور ذمار
فتح ذال معجمه ایله در و لسانده فتح ذال معجمه ایله و میم و الف و را مهمله ایله در و اقلیم اول عرفی اولان
جزیرهٔ عربده یمنندر و بلدهٔ مشهوره در اهل روایتدن بر قوم بوکا منسوبدر صنعادن اوتوز فرسخ
برده در و ظفاردن سکز فرسخ برده در ادریسی قولی اوزره صنعادن ذماره کیدن طریق اوزره
ایکی کونلک مرده بر جبل واردر معاذ بن جبلک انده بر مسجدی واردر و آثار البلادده مذکور در
ابو الربیع سلیمان الریحانی حکایت ایتدیکه کندوسی ذماری کوردی و ذماردن بر مرحله یرده عمارت قدیمه

آثاری کوردیکه رخامدن التی ستون وار و بو التی ستونک ورو دینک فوقنده درت ستون دخی وار که التنده
میاه کثیره جریان ایدر و بو بلادک خلقی ابو الربیع دیدیکه بو ستونلره جنوب بو میاهه داخل اولمغه قادر
دکلدر و هر کم داخل اولدی ایسه معدوم اولدی و بو بلاد خلقنک اتفاقلری بودر که بو اعمده عرش بلقیس اولدی حلی
فتح حاء مهمله و سکون لام و یاء مثناة تحتیه ایله در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده یمنندر و حجاز جهتنده
ادریسی قولی اوزره مکه بریه تهامه دن صنعایه سیر و رواح اراده ایتسه سرینه دن التی مرحله یه قریب یول
کیدر و مدینهٔ حلی بو ناحیه ده در و حلی ابن یعقوب دیمکله معروفدر ظفار فتح ظاء معجمه و فا و الف و را مهمله ایله در
و اقلیم اول عرفی اولان جزیره عربده تهامه یمنندر و بحر حبشدن بیدن حبش و جهه شماله یوز میله قریب بره
داخل اولمش بر جونک یعنی بر دلک ساحلنده در و بو داده سفن و مراکب ظفاردن ریح برایه جیقر و بو
دلده هند واصل اولور و ظفار بلاد شحرک قاعده سی یعنی دار الملکیدر و ظفارک اراضیسنده بر جبل و
تنبل امثالی نبات هند بولنور و ظفارک شمالیسی رمال احقافدر و ظفار ایله صنعا بینی یکرمی درت فرسخدر
و بعضلر قولی اوزره ظفار ساحل یمن اوزره در و آثار البلادده مذکور در ظفار مسکن ملوک حمیر ایدی و بو
بابده دینلمشدر که من دخل ظفار حمر یعنی لغة حمیریه ایله تکلم ایدر و بو قولک سببی بودر که ملوک حمیردن
بر ملکه عربدن بر رجل کلدی بر موضع عالیده ایدی و اول رجله ملک لغهٔ حمیریه ایله ثب دیدی و اول
رجل دخی موضع عالیدن صیچرایوب ایاغی منکسر اولدی و لغهٔ حمیریه ایله ثب دیمک اقعد دیمک در
پس ملک دیدیکه لیس عندنا عربیة من دخل عندنا ظفار حمر و جمع ظفاری بوکه منسوبدر که جوبر جیددر
حکایت اولنور که سور ظفارک احجارندن بر حجرده قلم اول ایله مکتوبدر که ظفار بنا اولندیغی کون اکا
دینلدی که سن کیمک سن دیدی که حمیر اخیارک صکره سؤال اولندیکه بعد ذلک کیمک سن دیدیکه
حبش اشرارک صکره سؤال اولندیکه بعد ذلک کیمک سن دیدیکه فارس اخیارک صکره سؤال اولندیکه
بعد ذلک کیمک سن دیدیکه قریش تجارک صکره سؤال اولندیکه بعد ذلک کیمک سن دیدیکه حمیر
سحارک و احیانا واقع اولور که بو قوم ظفارده درنک و آرام ایدرلر بغتة بر اسود دوع انلره بوار
و هلاک طاری اولور که انلری بحره القا ایدوب اعالی بلادده آتش فروزان اولور و ظفارده لبان
حاصل اولور که دنیاده بولنمز الا جبال ظفارده بولنور و بر شجردن حاصل اولور که اول شجر اول مواضعده طول و
عرضی اوج کونلک یول مقداری مسافه ده نابت اولور و اهل ظفار سکین ایله اول شجرلری اخراج
ایدوب ایچنه لبانی بولوب جارلر و ظفاره نقل ایدرلر و سلطان قسط و عشرین اخذ ایدوب
اعدای اهل ظفاره ویرر سرین لبابن کسر سین مهمله و فتح را مهمله مشدده و سکون یا مثناة
تحتیه و اخری نون ایله در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده یمنندر و اقلیم اول حقیقینک اواخرندر
و حلی دن جهت شماله در و بینهما اون طقوز فرسخدر صاحب اللباب قولنده سرین نواحی مکه ده
جبن قندهٔ بر بلیده در و عزیزه مذکور در که سرین ساحل بحرده بر مدینه در مکه ایله سرین آراسی ایام طواله
درت کونلک یولدر و ادریسی ذکر ایدر که یلملم سرینه قریبدر که میقات اهل یمندر نجران
لبابن فتح نون و سکون جیم و را مهمله و الف آخری نون ایله در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده
یمندن بلاد همدان القبیله ذور بر بلیده در انجار و نخیلی بعید یلدر و ادیم عدیم المثل اشلنور و یمندن

احیانا شتالر و عدن ایله حضرموت بیننده جباللرده در و صنعادن اون مرحله مسافه‌دودر
و مکه‌دن بحرانه طریق معتدل ایکرمی کونه قریب ایامده واریلور و نجران بلاد همداندن قری و بوادی و
عمار و میاه اراسنده‌در **عدن** فتح عین و دال مهمله‌نک و نون ایله‌در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهء
عربده تهایم یمندندر و اقلیم اول حقیقیدن جنوبه چقمشدر ساحل بحر اوزره‌در و مراکب و سفن
هندک مجمعیدر و بلدهء تجارتدر و بابه و قشفه‌در بو که عدن ابین دینلمشدر و ابین فتح همزه و سکون
با موحده تحتیه و فتح یا مثناه تحتیه و آخری نون ایله‌در و مشترکده سیبویه‌دن نقل اوزره کسر
همزه ایله مضبوطدر و بعض مسافرین قولی اوزره عدن بر جبلک ذیلنده‌در جبل عدن اوزره سور
کبیدر و تتمه‌سی بحره وارنجه سوردر و بر قپوسی جانب بحرده و بر قپوسی جانب برده‌در که باب قیش
دیمکله معروفدر و ماء عذب عدن خارجدن نقل اولنور و آثار البلادده مذکوردر عدن ساحل
بحر هندده ناحیهء یمندن مدینهء مشهوره‌در عدن بن سنان بن ابراهیم الخلیل علیه السلام اسمی ایله
مسمی‌در آب و مرعاسی یوقدر شربلری بر عینندر که عدن ایله بو عینک ما بینی بر کونلک یولدر
و عدن ساحل بحر اوزره بر جبلک وسطنده بر فضاده‌در جبل بو فضانک جمیع جوانبندن احاطه ایتمشدر و
عدن ایچون بو جبلده حدید ایله بر باب قطع اولنمشدر و بر طریق اولنمشدر و اصطخری قولی اوزره
عدنده مغاص لؤلؤ واردر **صنعا** فتح صاد مهمله و سکون نون و عین مهمله و آخری الف ممدوده ایله‌در
و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهء عربده یمندندر و اقلیم اول حقیقینک اواسطندندر و مدن یمنک
اعظملرندندر کثرة میاه و اشجارده دمشقه تشبیه‌در و قدیمده کرسی ملوک یمن ایدی و آثار البلادده
مذکوردر صنعا مدینهء صنعائی صنعا بن ازال بن عبیر بن عابر بن شالح بنا ایتمشدر من جهة البنا احسن بلاد یمندر
و اصح الهوادر و اطیب الترابدر و اعذب المادر حکایت اولنور که بو شهرده ما ترشح ایتسه رایحه‌سی عنبر فائح اولور
و امراض و آفاتی علی قلیل و ذباب و هوام و حشراتی کالعدیم‌در و بلاد اخرده معتل اولنان انسانی
صنعایه نقل ایدرلر و جمال معتل اولسه چراکاه صنعاده رعی ایدرلر تمام اسبوع خالی اولور قالو فاسد اولمز
محمد بن احمد الهمدانی قولی اوزره اهل صنعا هر سال ایکی کره شتا و ایکی دفعه صیف ایله [illegible] شمس نقطهء
حمله نزول ایتسه صنعاده حر مفرط اولور و قچن اول سرطانه نزول ایتسه سمت رؤسندن زایل اولور شتا اولور
و قچن اول میزانه نزول ایتسه مرة ثانیه‌ده حر صنعایه عود ایدوب صیف اولور و قچن جدیه دونسه مرهء
ثانیه‌ده شتا اولور بو قدر وار که شتاسی کیفیت هواده صیفه قریبدر و عمران بن ابی الحسن قولی اوزره
ارض یمنده صنعادن اکبر بلد یوقدر خط استواده بر بلددر و هواسی معتدلدر انسان آنده بر محلدن بر محله شتا و صیفده
محتاج اولمز و ساعات نهار شتا و صیفی متقاربدر و عجایب صنعادندر غمدان که تبابعه بنا ایتدیکی
دیردر که بانیسی لشرح یحصب‌در ابن کلبی قولی اوزره غمدانی درت وجه اوزره اتخاذ ایتمشدر بر وجهی احمر
و بر وجهی ابیض و بر وجهی اصفر و بر وجهی اخضردر و داخلنده یدی سقف اوزره بر قصر بنا ایتدی هر ایکی
سقفک آراسی قرق ذراعدر و بو قصر کویا بر طلعتدر که شمس طلوع ایتدکجه اوچ میل یرده برما اوزره کورینور
و بو قصرک اعلاسنده رخام ملوندن ایله بر مجلس یعنی بر شهنشین بنا ایتمشدر و بو مجلسک سقفنی بر پاره
رخامدن قالمشدر و ارکاننده هر بر کنجده برار اسد تمثالی وضع ایتمشدر ریاح هبوب ایتدکجه اول تمثاللردن

زئیر اسد استماع اولنور و قچن بو قصرده کیجه ایله مصابیح فروزان اولسه قصردن غیرینک دخی ظاهری بروج
کبی لمعان ایدر حکایت اولنور که عثمان بن عفان رضی الله عنه بو غمدانی هدم امر ایتدکده اکا دیدیلر که کهنه‌لی اوزره
یازدم غمدان مقتول اولور صکره اعاده اولنمغی امر ایتدی و دیدیلر که اکر جمیع ارضک خراجی بالاتفاق صرف اولنسه
اولکی حالی کبی اعاده اولنمز حضرت عثمان دخی ترک ایتدی و خراب اولدقده اخشابندن بر خشبه بولندی
اوزرنده نوشته ایدیکه اسلم غمدان هادمک مقتول یعنی سالم اول ای غمدان سنی هدم ایدن مقتولدر و
حضرت عثمان آنی هدم ایتدی که مقتول اولدی و عجایب صنعادندر مذکوردر که بر آدم فقاسندن بر کنیسهء عظیمه
واردر و حکایت اولنور که امیر یمن حبشه‌یه عازم اولدقده ابرهه ابن صباح صنعاده بر کنیسه بنا ایتدیکه
مثلی کورلمش و کل ایدی و قلیس دیو تسمیه ایدوب ذهب و فضه و جواهر ایله تزیین ایتدی و نجاشی‌یه مکتوب
ارسال ایتدیکه بن سنک ایچون بر کنیسه بنا ایتدم ملوکدن برکمسه‌نک بو مثله کنیسه‌سی یوقدر مرادم بودر که
حج عربی بو کنیسه‌یه دوندوره‌یم و بنی مالک ابن کنانه‌دن بعض بونی ایشیدوب صنعایه کلدی
و اول کنیسه‌ده تغوط و تبول یعنی قضای حاجت ایتدی و ابرهه آنی کیم ایتدی دیو سؤال ایتدی و دیدیلر که
ای ادمن عرب حج ایتدکلری بیتک یعنی کعبه‌نک اهلندندر و ابرهه غضب ایدوب یمین ایتدیکه
واروب کعبه‌یی هدم اید صکره عسکر و قبیله‌سی ایله کعبه‌یه کلدی و جناب واحد قهاردن
وارسل علیهم طیرا ابابیل ترمیهم بحجارة من سجیل فجعلهم کعصف ماکول آیهء کریمه‌سنک فحواسی کرمنج
اوکا قهر الهینک صدمه‌سی زده و لطمه خورده‌سی اولدی و آثار البلادده واردر که ارم ذات العماد صنعا
ایله حضرموت بیننده روایت اولنور که جبابره‌دن شداد بن عاد تحکمه الله تعالی عبادی مؤمنین صالحینی
جنتی ذهب و فضه‌دن قصور و عدا ایله وکن ایشتدی غایت جهل و تمردندن کندو دخی وجه ارضده صنعت جنت
ایله متصف بر مدینه بناسنه شروع ایدوب وکلاسندن بو بنایه یوز آدم تعیین ایتدی و هر وکیلک تحت یدنده
بیک نفر اعوان تعیین ایدوب بونلره امر ایتدیکه ارض یمنده افضل طواتی طلب و تجسس ایده‌لر و طیب الهوا
اولان مکانی اختیار ایده‌لر و اموال فراوان تفویض ایدوب کیفیت بناسی تمثیل ایلدی و سایر بلدانده اولان عماله
جواهر و فضه‌دن هر بری بلادنده بو بنالری جمع ایتمکه مناشیر و احکام یازدی و عمال دخی جواهر و فضه و ذهبی
مانند جبال جمع ایتدیلر و فضه و ذهبدن لبن اتخاذ ایتمکی امر ایدوب بو مدینه‌یی خشت سیم و زرله بنا
ایلدی و بو مدینه‌نک حیطانی جواهر درّ و یاقوت و زبرجد ایله مرصع اولمق امر ایلدی و بو مدینه‌ده غرف
فوق الغرف وضع ایتدیلر که اساطینی زبرجد و جزع و یاقوتدن ایدی و قرق فرسخ مسافه‌دن تحت الارضده
نهر اجرا ایدوب بو مدینه‌نک اسواق و شوارعندن بو نهردن ساقیه‌لر وضع ایتدی و کناره نهر و ساقیه‌لری دیباج ایله
مطلی قیلدی و نهرده اولان حصای الوان جواهر احمر و اصفر و اخضردن قیلدی و نهر و ساقیه‌لر کنارلرینه
اشجار نصب ایدوب جواهر و یواقیتدن ثمار وضع ایتدی و طول مدینه‌یی اون ایکی فرسخ قتوب عرضنی
دخی اون ایکی فرسخ قیلدی و سور مدینه‌یی عالی و مشرف ایدوب بو مدینه‌ده اوچیوز بیک قصر بنا ایتدی که
ظاهر و باطنلری اصناف جواهرله مرصع ایدی و کندو نفسی ایچون شاطئ نهرده بر قصر عالی بنا ایتدیکه اول قصوره
مشرف ایدی و بو مدینه‌نک ابنی وادی رحبه مقابل قلدی و تراب مدینه‌یی مسک و زعفراندن قلدی
و خارج مدینه‌ده ذهب و فضه‌دن بیک منظره بنا ایتدیکه جنودی انلره نزول ایده و بو مدینه‌نک بناسنده [illegible]

کث ایتدی والله تعالی شداده هود علیه السلامی بعث ایتدیکه الی الله دعوت ایتدی وشداد کفر وضلالده متمادی
اولدیکه اول وقت زمان ملکی دیبوز یل ایدی وهود علیه السلام شدادی عذاب الله ایله انذار وزوال ملکی ایله
تخویف ایدوب شداد کفر وضلالن ترک ایتدی واول جانده سار مدینه‌یه موکل اولنلر اتمام بنایی اکا اخبار ایتدیلر
وشداد دخی اهل بیتندن اوچیوز بیک آدم ایله بو مدینه‌یه عازم اولوب ملکنده اوغلی مرثدی خلیفه وقائمقام نصب
ایتدی ودیرلرکه مرثد هود علیه السلامه ایمان کتورمش ایدی وشداد بو مدینه‌یه بر مرحله قریب اولدقده سمادن بر صیحه
کلوب شداد واصحابی وبو مدینه حفارسه وصناع وفعله‌دن کم وار ایسه باسرهم هلاک اولدیلر وبو مدینه
بلا حافظ والی قالدی والله تعالی انی اعین انساندن اخفا ایتدی اندن صکره اکا کمسه داخل اولمدی الا
ایام معاویه‌ده عبد الله بن قلابه نام بر رجل داخل اولدیکه قصه‌سی طویلدر ملخصی بودرکه بو عبد الله
بر شترکم شده‌سن طلب ایله صنعادن چیقوب مشی وسیری اوصاف مرقومه ایله مذکور اولان
بو مدینه‌یه منتهی اولوب اکا داخل اولدی ومسک وکافوردن یاقوتدن بر مقدار نسنه اخذ ایدوب
شامه متوجه اولدی وبو مدینه‌یی معاویه‌یه اخبار ایدوب الندن الدقلری مسک وجواهری عرض
ایلدیکه طول زمانله متغیر اولمشیدی ومعاویه کعب الاحباری احضار ایدوب بو مدینه‌دن سؤال
ایتدی کعب الاحبار جواب ویروب بو مدینه ارم ذات العماددرکه الله تعالی کلام مجیدنده انی
ذکر ایتدی وانی شداد بن عاد بنا ایتدی اکا کمسه داخل اولمز الا فلان صفتده بر رجل داخل اولور
دیرکه ذکر ایتدوکی صفتله عبد الله بن قلابه موصوف ایدی واول مجلسده حاضر ایدی وکعب الاحبار
اکا ملتفت اولوب دیدیکه والله اکا داخل اولیجق رجل بودر وشعبی دعبل شیبانیدن حکایت
ایدر دعبل دیدیکه شداددن صکره ملکنده حضرموتده قایم مقامی اولان اوغلی مرثد یدیری تمکنه مالک
اولوب باباسی شدادی اول مغاره‌دن حضرموتدن نقل ایتمکی امر ایدوب آنی صبر وکافور ایله
طلا ایتدکلرندن صکره نقل ایتدیلر وبر جبلده اتنده مغاره بر حفیره حفر ایدوب وذهبدن
بر سریر اوزره وضع ایدوب اوزرینه قضبان ذهب ایله منسوج یتمش حله اورتدیلر وباشی اوجنده
ذهبدن بر لوح عظیم وضع ایدوب لوح اوزرینه بو شعری نقش وثبت ایتدیلر **شعر**

اعتبرني ایها المغرور بالعمر المدید ۰ دان اهل الارض طرا لي من خوف وعیدي ۰
واخو القوة والبأس والملك الحشید ۰ انا شداد بن عاد صاحب الحصن العمید ۰
وملكت الشرق والغرب بسلطان شدید ۰ وبفضل الملك والعدة فیه والعدید ۰
فاتى هود وكنا في ضلال قبل هود ۰ فدعانا لو اجبناه الى الامر الرشید ۰
فعصیناه ونادیناه الا هل من مجید ۰ فاتتنا صیحة تهوي من الافق البعید ۰
فتوافینا كزرع وسط بیدا حصید ۰

شر یوسف الجوزی مرآت الزمانده ایراد ایدرکه
ارم ذات العمادك اوصاف مرقومه اوزره ذکری وعبد الله بن قلابه‌نك اکا داخل اولمسی
ثعلبی عبد الرحمندن اسنادنده جدم مؤلفاتندن کتاب تبصره‌ده ذکر ایتدی وثعلبی دخی کیردیکن کبی عبد اللهدن
اسنادنده ذکر ایتدی وبن تعجب ایدرم که جدم بونك کبی حکایه‌یی نیجه حکایه ایتدی وبو مدینه
ندر ایدوکن بیان ایتدی زیرا اسنادنده عبد الله بن لهیعه واردر وجدم کتاب واهیه‌ده انی تضعیف ایدر

ایلشرکه

دیمشدرکه مدلس ایدی ودخی اسنادنده دارقطنی وغیری تکلم ایتدی واندن صکره بو حکایه‌ده معاویه کعب الاحباردن
استخباری دخی غریبدر که معاویه‌نك زمان خلافتی قرقده وکعب الاحبار هجرتك اوتوز
ایکنجی سنه‌سنده فوت اولدی ومعاویه هجرتك قرق برنجی سنه‌سنده والی امر اولدی عقول سلیمه‌یه مناسب بودرکه
بونك امثالنه اعتماد ایدلمیه زیرا شداد بن عاد فوتندن عهد معاویه‌یه کلنجه نیجه بیك یل کچدی
ارم ذات العماده داخل واحوالنه واقف اولیجق عالمده کمسه اولمدیمی که عبد الله بن قلابه واقف اوله
مع هذا عمر دنیده ایدی خصوصا تبابعه وسایر ملوکدن اول ارضده مرور ایتمشلردر
الله اعلم بحقیقته **صعده** فتح صاد وسکون عین مهملتین ودال مهمله وآخری ها ایله در اقلیم اولده عرفی اولان
جزیره عربده یمنده در وصعده ایله صنعا بینی آلتمش فرسخدر قانونده مذکوردر صعده‌یه عبل تسمیه ایدرلر
وصعده‌ده ادیم جلب اولنوب آخر دیاره نقل اولنور عزیزی مهلبی قولی اوزره صعده مدینه عامره در
وصعده‌ده مدابغ ادیم واردر وصعده‌دن غشیه نام قریه یکرمی بش میلدر وغشیه‌دن خیوان
یکرمی درت میلدر **خیوان** فتح خا معجمه وسکون یا مثناة تحتیه وفتح واو والف وآخری نون ایله در
اقلیم عرفی اولان جزیره عربده یمنده در وبلاد خیوان میاه ومزارع وقرایی مشتملدرکه اهلی ایله معموردر و
بونده قبایل یمندن اصناف واردر وعزیزی مهلبی قولی اوزره خیوان اولاد تبابعه‌دن آل یعفردن
اولان بنی الضحاک بلادینك طرف منازلیدر وخیوانك آبی بارانندندر وادریسی قولی اوزره خیواندن
صعده‌یه آلتی فرسخدر **جرش** ضم جیم وفتح را مهمله وآخری سین معجمه ایله در اقلیم اولده عرفی اولان
جزیره عربده یمنده در وبلادی کثیر النخیلدر ویمنده احیایی مشتملدر وجرشده ادیم کثیر اشلنور عزیزی
مهلبی قولی اوزره جرش بلده صالحه در وما حولنده اولان شجر قرظ لا یعد ولا یحصی در وجرشده مدابغ کثیره
واردر وادریسی قولی اوزره مدینه جرش ومدینه نجران قدر وعمارتده متقاربلردر وبینهما آلتی مرحله در
والکیسنك دخی مزارع وضیاعی واردر **مأرب** صحاحده ضم میم وهمزه ساکنه وکسر را مهمله در وآخری
با موحده ایله در ومشهور اولان فتح ده همزه ایله در اقلیم اولده عرفی اولان جزیره عربده یمنده در صاحب
تقویم البلدان قولی اوزره مأرب سبا دخی دینلور مأرب ایله صنعا آراسی اوچ مرحله در وقدیده جاده
تبابعه یمن ایدی وخراب اولدی وحضرموت جباللك آخرنده در وآثار البلادده قزوینی قولی اوزره
مأرب حضرموت ایله صنعا بیننده بر کوره در ودروب تسمیه اولنور اوچ قریه‌دن عبارت بر کوره در
عامر قالمدی وبو قریه‌لرك هر بری یمندن بر قبیله‌یه منسوبدر وبو قبیله‌لر ناحیه سددن جاری اولان آب
اوزره زرع ایدوب وارضلرین سقیه واعده ایله سقی ایدوب واول سقی ایله هر سنه‌ده اوچ کره
زرع ایدرلر واول موضعده شیرکه زرع ایله حصادی بینی ایکی آیه قریب زماندر **سبا** مشترکده
فتح سین مهمله وبا موحده واخری الف مقصوره ایله در اقلیم اولده عرفی اولان جزیره عربده یمنده در وکره
مشترکده مذکوردرکه سبا مدینه مأربدر وسبا بن یشجب بن یعرب بن قحطان بنا ایدوب بانیسی
اسمی ایله تسمیه اولندی وآثار البلادده مذکوردر سبا ایله صنعانك بینی اوچ کونلك یولدر وسبا
مدینه حصینه در کثیرة الاهل وطیبة الهوا وکثیرة الاشجار ولذیذة الثمار وعذبة الماء در وانواع حیوانی
لا یحصی در لکن هواسندن ذباب وبعوض وحیه وعقرب وبونلره اشباه حشرات موذیه نابود وناپیدا

والله تعالى كلام مجيدنده ذكر ايتمشدر لقد كان لسبإ في مسكنهم آية جنتان عن يمين وشمال كلوا من رزق
ربكم واشكروا له بلدة طيبة ورب غفور وبو موضعده جبالدن جاري اولان سيوللدن مياه كثيره مجتمع
اولوب بين الجبلين سنى جريان ايدوب صحارايه ضايع اولوردى وبو ايكى جبلك آراسى ايكى فرسخ مقدارى
ايدى بلقيس ملكه زمانى ايرشدكده بين الجبلين صخر وقير ايله رسد بنا ايدوب ماء عظيم خارج سدده قودى
وبو سدده اعلى واوسط واسفل اوچ شعب وضع ايتديكه خلق آبه محتاج اولدقده بو منافذدن اخذ
ايده و داخل سد محفوظ ومصون اولوب سقيى دايم اولدى وناس آنى بنا وغرس وزرع ايله عمارت
ايدوب احسن بلاد الله اولديكه اهل مذكوره ده اولان اخبار كريدن معلومدر واول سبا بنى حمير دينى
كهلانك ابنا عمى واخوى ايدى والله تعالى بونلره اون اوچ نبى بعث ايتدى وبونلرك جموعنى تكذيب انبيا ايله
والله تعالى بونلرك بو سدى اوزره جرذى تسلط ايتديكه انيابى ايله حفر ومخالبى ايله قلع ايدوب جانب
بحرده اولان واديى انباشته ومسدود ايدوب وسدك مقابلن فتح ايتديلر وبو سدده اولان آب عظيم
جريان ايدوب بلادى غرق ايتدى حتى رؤس جبالده اولنلردن غيرى برشى قالميوب حدايق وبساتين و
دور وقصور وضياع محو اولوب وسيل كوتوردوكى رمل بونلرى مطموم قلدى شبام لبابده كسر شين معجمه
وفتح بار موحده والف وميم ايله در ابن اثير تغليط سمعانيده غلط ايدوب شبام اسم قبيله در مكان دكل
ديمش در اقليم اول عرفي اولان جزيرهٔ عربده يمنندر ولباب ضبطنده حضرموت فتح حاء مهمله وسكون ضاد معجمه
وفتح راء مهمله بعدها فتح ميم وسكون واو واخرى فتح تاء مثناة فوقيه ايله در وحضرموتك قصبه سيدر وجبال شبام
بر جبل منيع ومشهوردر وبو جبلده بر قلعه واردر صنعا ايله شبام آراسى بش مرحله در وبعضى قولى اوزره
يكرمى بر مرحله در وشبام ايله ذمار آراسى بر مرحله در عزيزى مهلبى قولى اوزره جبل مذكورده سكان فراوان واردر
وبو جبل هر جانبدن ممتنع الارتقادر وعقيق وجزع معدنيدر وادريسى قولى اوزره شبام بر حصن منيعدركه جبل
وبو جبلده قرا ومزارع ومياه جاريه واردر وآثار البلادده مذكوردركه حضرموت يمنده بر ناحيه در ايكى مدينه يه مشتملدر
بريسنه شبام وبريسنه تريم ديرلر كه شرقى عدنده بحره قريبدر واكيسى دخى بلدهٔ قديمه در وقصر مشيد حضرموتده در
كلام مجيدده مذكوردر وكاين من قرية اهلكناها وهي ظالمة فهي خاوية على عروشها وبئر معطلة وقصر مشيد بو
قصرى صدبن عاد ديرلر بر شخص بنا ايتدى قوت بدنيه سى بر مرتبه ده ايديكه بر ال ايله بر درختى يابشوب
عروقى ايله ارضدن قلع ايدردى ورجال قومندن يكرمى نفر كمسنه نك طعامى مقدارينى اكل وبلع ايدردى و
مجامعت نسوانه اولقدر حريص ايديكه بيك يوزدن اكثر عذرا تزوج ايدوب هر بريندن برر ركك وبرر دشى
اولادى اولوب اولادى كثير اولدقده طغيان وعصيان ايتدى ونزول ريح عقيم ايله قوم عادك هلاكنى كوردكده
بو قصر مشيدى بنا ايتديكه بو قصرك شدت اتقان وغايت رصانت بنيانندن اوزرينه تسلط ريحك تاثيرى
اولميه واهلى ايله بو قصره انتقال ايدوب اعالى قصره زنجير ايله اوتوردى واول قصردن كاشن كان هركم
مرور ايتسه قتل ايتدى وقتلى لايعد ولايحصى اولدى الله تعالى سمادن بر صيحه ايله كندوى وقومنى اهلاك ايتدى
وقصر خراب قالدى وكمسنه بو قصره دخوله جسارت ايدمزلر زيرا بو قصرده بر شجاع عظيم پيدا اولدى وداخل قصردن
انين مرضى استماع اولنور وقبر هود عليه السلام دخى حضرموتده در كعب الاحبار رضي الله عنه ذكر ايتديكه خلافت عثمان
بن عفان رضى الله عنه ده مسجد رسول الله ده ايدم صلى الله عليه وسلم آنده بر رجل واردى طول قامتى ايچون

ناس

ناس آكا نظر ايدرلردى وبو رجل ابن عم محمد قنغيكزدر ديو استعلام ايتدى ديديلركه فتى ابن عمن صوررسن
بو رجل ديديكه حال صغرده مؤمن اولان ابن عمنى صوررادم وحضرت على كرم الله وجهه يه اشارت ايتديلركه
بودر وعلى كرم الله وجهه بو رجله قنده سن ديو سؤال ايتدى بو رجل دخى يمنده بلاد حضرموتدنم ديو جواب ويردى
وعلى رضى الله عنه موضع اراكى ورنك خونده اوراقدن تعظر ايدن سدرهٔ حمرايى بيلورميسن ديو استخبار ايدوب
بو رجل دخى كانه قبر هود عليه السلامى سؤال ايدرسك ديدى على دخى انى سؤال ايدرم اخبار ايله ديدكده بو رجل دخى
جوابنده حكايت ايتديكه ايام شبابمده شبان قبيله دن بر قاچ كمسه ايله قبر هود عليه السلامى اراده ايدوب
بر جبل شامخه كتدك كه انده كهوف واردر وبزم ايله قبر هودى بيلور بر كمسه واريدى وبر كهفه داخل
اولوب كوردككه ايكى عظيم حجرى بربرى اوزره وضع واطباق ايتمشلر وبينلرنده بر فرجه يعنى بر شكاف
واركه بر نحيف انسان داخل اولمغه امكان وار وبو شبان ايچنده جملهدن بن انحف اولمغين بن حجرين
بو شكافنه داخل اولوب كتدم حتى بر فضايه واصل اولدم بر سرير كوردم اوزرنده بر ميت وار وبو ميتك
اوزرنده اولان اكفان كويا كه هوادر وبو ميتك بدننه يابشدم كوردم كه كبير العينين ومقرون الحاجبين
وواسع الجبهه واسيل الخد وطويل اللحيه در وباشى وجنبنده شكل لوحه بر حجر وار اوزرنده نوشته ٩
لا اله الا الله محمد رسول الله وقضى ربك الا تعبدوا الا اياه وبالوالدين احسانا انا هود
ابن الخلود بن عاد رسول الله الى بنى عاد بن عوص بن سام بن نوح جئتهم بالرسالة ولبثت فيهم
مدة عمرى فكذبونى فاخذهم الله بالريح العقيم فلم يبق منهم احد وسيجى بعدى صالح بن كالوه فيكذبه قومه فياخذهم
الصيحة على رضى الله عنه بو رجله ديديكه كرچك ديدك قبر هود عليه السلام درمرباط ميم وسكون راء مهمله
وباء موحده والف واخرى طاء مهمله ايله در اقليم اول عرفى اولان جزيرهٔ عربده يمنندر واقليم اول
حقيقيدن جنوبه چيقمشدر وياخود اقليم اولك كنارنده در ابن سعيد قولى اوزره مرباط ظفار
كورفوزينك ساحلى اوزرهدر وظفاردن شرقى جنوبيده واقع بر بلده در وادريسى قولى
اوزره مرباط قبر هود عليه السلامك آراسى بش كونلك راهدر وادريسى نزهة المشتاق اسمى ايله مسمى
كتابنده ذكر ايتديكه جبال مرباطده شجر لبان نابت اولوركه ساير بلاده نقل ايدرلر واثار البلادده
مذكوردركه مرباطك اهلى عربدر وقلت غيرتله موصوفلردر هر كيجه بونلرك نسوانى خارج مدينه يه
چيقوب نصف الليله دك رجال اجانب ايله مسامره ومجالسه ومعانقه وملاعبه ايدرلر
وبونلرك زوجه سى وپدر وخواهرين اخر ايله ملاعبه ده كوروب اعراض واغماض عين ايدرلر وغيرك
زوجه سى وپدر وخواهرى ايله ملاعبه يه كيدرلر معجم البلدان صاحبى ذكر ايدركه جزيرهٔ فيده مرباطدن
بر رجل عاقل اديب كوردم وآكا ديديكه سزك حقكزده بكا بر خبر واصل اولدى وبن انكار ايتدم
بو اديب ديديكه شويله ظن ايدردم ديدوكك خبر نمدر ديو بن ديدم كه نعم بكا خبر ويركه صحيحيدر
يوقسه دكلميدر بو اديب ديديكه صحيحدر والله حقى ايچون وضع قبيحدر لكن بونك اوزرينه نشو ونما
بولدق اكر قادر اولسق ازاله ايدردك اما ازاله يه امكان يوقدر صحار صحاحده ضم صاد و
وفتح حاء مهملتين ايله در وبعده الف وراء مهمله در اقليم اول عرفى اولان جزيرهٔ عربده بحريندندر
وعمانك قصبه سيدر وبيده خوابه لرلبابده مذكوردر عمان نكت بصره ده بحر اوزره در وعزيزى

مهلبی قولی اوزره عمان بر مدینهٔ جلیله در که آنده سفن هند و سند و صین و زنجک مرساسی یعنی لنکر براغجق
لیمانی واردر و بحر فارس اوزره بوندن اجل مدینه یوقدر و اعمالی اوچیوز فرسخدر که دیاراذدر
و بونک بر قصبه‌سی واردر اسمی صحاردر عمان ابن ضم عین مهمله و فتح میم و الف و اخری نون ایله در
اقلیم اولدن عرفی اولان جزیرهٔ عربده بر شهردر معمور و کثیر النخل و الفواکهدر و آثار البلاد قزوینیده مذکوردر
عمان بحر بحرین اوزره بر کوره در که مدن کثیره یه مشتملدر و عمان بن نغسان بن ابرهیم الخلیل
علیه السلام اسمی ایله مسمی اولدی و مقابل عماندن اولان بحر اکا اضافتله مشهوردر که بحر عمان دیرلر
ابن عمر رضی الله عنهما رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم روایت ایدیکه قال علیه السلام انی لاعلم ارضا
من ارض العرب یقال لها عمان علی شاطئ البحر الحجة منها افضل او خیر من حجتین من غیرها و حسن علیه الرحمة
والرضواندن مرویدر که دیدیکه الله تعالی نک یأتین من کل فج عمیق قولندن مراد عماندر و نبیدن علیه السلام مرویدر
قال علیه السلام من یعذر علیه الرزق فعلیه بعمان اما حر هواسی ایله مثل ضرب اولنمشدر سنه اربع
و سبعین و ستمائه تاریخنده عمانده خوارج اباضیه اجتماع ایتدی و اول تاریخده بو مذهب اغیدن غیری
بر مذهب یوغیدی و بو خوارج عبد الله بن اباضک اتباعیدر که بو عبد الله آخر بنی امیه اولان مروان بن محمد
ایامنده ظهور ایتدی و قتل اولنوب شری مندفع اولدی و ابن اثیر تاریخنده حکایت ایدر که سنهٔ خمس و
سبعین و ثمانمائه ده عماندن فیلدن اکبر بر طایر بحردن چیقوب اول مقامده بر تل اوزره طوردی و
صوت صریح و لسان فصیح ایله قد قرب قد قرب قد قرب جو صیحه ایدوب صکره بحره طالدی
و اوچ کون بو اسلوبی اجرا ایدوب بعده غایب اولوب جدا اکورندی آخر بلاد مهره فتح میم و سکون ها
و فتح را مهمله و اخری ها ایله در و اقلیم اولده عرفی اولان جزیرهٔ عربده یمندندر و بلاد مهره ده زرع و نخیل
یوقدر و اهلنک اموالی جمالدر و بی نظیر نجیبدر فهمه قریب دکلدر و بلاد مهره یه نجایب
مفضله نسبت اولنور و بونده آفاقه کتابی نقل اولنور آثار البلاده مذکوردر مهره یمینده برا ضدرابن
فقیه قولی اوزره بونده بر شجر واردر اشهر حرمده اولدقده بو شجردن آب لاینقطع روان اولوب بو آبدن
حیاض ممتلی اولور و اشهر حرم اخر اولدقده بو آب منقطع اولور رجال مهریه ابو العقیله مهره بن جیلانه
منسوبدر حکایت اولنور که سلیمان بن عبد الملک یمنده اولان عاملنه مکتوب ارسال ایدیکه کندویچون
نجایب مهریه اشترا ایده و عامل تجسس ایدوب برنسنه بولمدی و بر عظیم الهامه جمل اوزره راکب بر
رجل کلدی و بو شتری اشترا ایتمک استدی و بو رجل بیع ایتیم دیدی اکا دیدیکه بو شتری سندن غصب ایله
آلمزایسه حبس ایدوب امیر المؤمنینه اعلام ایده رز و امری وارد اولنجه محبوس اولورسن بو رجل
دیدیکه بو ایده جکیکزدن خیر و اولی طریق واردر نیدر دیدیلر سزده خیول و دوابدن نجایب عظام وارد
واردر بن بو شتره سوار اولوب روان اوله یم اکر یتیشور سکز بلا ثمن سزک اولسون ایدر صکره
حاضر و آماده اولک دیوب کوش شتره بر صیحه ایدوب و صیحه ایدوب سوار اولوب آردنجه قودیلر
یتشمدیلر عرض اوصاف ثانی الاقالیم العرفیه بلاد مصر علاقی فتح عین مهمله ولام مشدده والف
و قاف مکسوره و یاء مثناة تحتیه ایله در اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده الی بلادندر خلقی سودان مسلمین و نصاری
و اصحاب اوثاندر و بو مدینه بحر قلزمه قریبدر بونده مغاص لؤلؤ واردر لکن جیده دکلدر و علاقی جبلنده

معدن ذهب واردر اما دخلی خرجی قدردر و جبل علاقی مشهوردر و منزل حجاجدر و علاقینک اون ایکی مرحله دن
صکره جانب شرقیسنده در و علاقیدن بلاد البجه یه وارلور عرض اوصاف رابع عشر الاقالیم
العرفیه بلاد هند تانه عبد الرحمن بن هندیدن نقل آبی العقولدن منقولدر فتح تا مثناة فوقیه و الف و
نون و اخری ها ایله در و اقالیم عرفیه نک اوندردنجیسی اولان هندده ساحل اوزره حد ارانده در بعض مسافرین
قولی اوزره جهت شرقیه جزایرده در و میبارک غربیسنده در ابن سعید قولی اوزره السن تجارده مشهور
اولان مدن لارک آخریدر و بو ساحل هندینک اکثر اهلی کفاردر اصنامه عبادت ایدرلر و انلره اسلمون
دخی سالکنذر بیرونی قولی اوزره تانه ساحل اوزره در و تانه نک نسبی سی تانی در و ثیاب تانیه بوندندر
ادریسی قولی اوزره تانه نک ارضنده قنا و تباشر نابت اولور که قنانک اصولنده بولنور و بوندن
آفاقه نقل اولنور و بعض مسافرین قولی اوزره ماء بحر تانه یی قراسی ایله محیطدر و بحرده جزیره در اصح
بودر که من حیث الطول بر کبیرده در زیرا بعض مسافرین اخبار ایدیلر که تانه کنبایتک غربیسنده در
سندان بعض مسافرین دیدیکه بو سندابوردر سندان دکلدر ابی العقولدن منقولدر که سندابور
سین مهمله و نون و دال مهمله و الف و باء موحده و واو و آخری را مهمله ایله در و اقالیم
عرفیه نک اوندردنجیسی اولان هندک ساحلنده بلاد تانه دندر بعض مسافرین قولی اوزره سندابور
تانه دن اوچ کونلک یوله قریبدر و بحر اخضردن بر کورفوز اوزره در و جزایرک آخری و میبارک
اولیدر قانونده مذکوردر که سندابور ساحل اوزره در عزیزی مهلبی قولی اوزره سندابور ایله منصوره
آراسی اون بش فرسخدر و مدینه سندابور مجمع طرقدر و بحر اوزره فرضه یعنی اسکله در سفالة الهند
بیرونی قولی اوزره اسمی سوفاره در و سفاله سین مهمله و فا و الف و لام و اخری ها ایله در و سوفاره
سین مهمله و واو و فا و الف و را مهمله و اخری ها ایله در و اقالیم عرفیه نک اوندردنجیسی
اولان هنددن ساحل اوزره ارض بوازیج ده در و بو هند سفاله سیدر نته کم زنجک دخی سفاله سی واردر
شریف ادریسی قولی اوزره سوفاره مدینهٔ عامره در و سکانی فراواندر و تجارات و معاملاتی بایاندر
و بحر هندینک فرضه لرندن بر فرضه در و بونده مصاید و مغاص لؤلؤ واردر و مدینهٔ سندان ایله بونک
آراسی بش مرحله در کولم فتح کاف و سکون واو و فتح لام و اخری میم ایله در و اقالیم عرفیه نک اون
دردنجیسی اولان هندده بلاد فلفلک آخریدر ابن سعید قولی اوزره کولم جهت شرقیدن بلاد فلفلک آخریدر
و کولمدن چینه چوق کلور و بعض مسافرین تقویم البلدان صاحبنه حکایت ایتدی کولم بحردن بر خور اوزره
یعنی بر کورفوز ساحلنده در بونده محله مسلمین واردر و بو محله ده مسجد جامع واردر و کولم ارضندن بکام مستویه در
و ارضی پکستاندر و کثیر البساتیندر و بونده شجر بقم نابتدر که شجر رمانه مشابهدر ورقی برک عنابه شبیهدر
قامرون فتح قاف و الف و میم و را مهمله و واو و اخری نون ایله و اقالیم عرفیه نک اوندردنجیسی اولان
هنددندر و کتاب قانونده جزایردن معدوددر و اقلیم اولدن عقیقندن جنوبه چیقمشدر و جبال قامرون هنددن
صینه بیننده حاجزدر مانعدر و معدن عوددر و مهلبی قولی اوزره مدن قامرون عدددن افزوندر بو جمله دن
والشیمیون مدینه سی ملک قامروندر و نیل مصر مقدارنده بر نهرک اوزرنده در و مدینهٔ نرکس آخر بلاد قامروندر [illegible]
عرض اوصاف خامس عشر الاقالیم العرفیه صین زیتون بوکه سنجو دیرلر بعض مسافرین نقلی قولی اوزره

لفظ زیتون ایله درکه زیت آندن معتصردر و شنجو کسر شین معجمه و سکون نون و ضم جیم و آخری واو ایله در و اقالیم
عرفیه نک اون بشنجیسی اولان صیندندر و صینک فرضه سیدر و بو بلاده مسافرت ایدن تجارک السنه سنده مشهور
مدینه در و بحردن بر کورفوز اوزره در و بحر صیندن کلن مراکب و سفن بو کورفوزدن بو مدینه نک فرضه سنه
داخل اولورلر و بو کورفوزک مقداری اون بش کونلک یولدر و بو مدینه نک بو کورفوز باشنده بر نهری واردر
کورفوزک بعضندن منقولدر بو نهر نصف یوم راه مقداری بحر الجینه ممتددر و بو مدینه ده بر خلیج خور واردر
بحردن بو خوره مراکب داخل و بو مدینه یه واصل اولور و بو مدینه اهالینک شربی بو خورک آبندندر و بو
مدینه قدرده حمادن دونر و اسواق خرابی واردر تاتار تخریب ایتمشدر و حدود ارض صین بو وجه اوزره درکه
جانب غربیسی صین و هند بیننده اولان مفاوزدر و جانب جنوبیسی بحاردر و جانب شرقیسی بحر محیطدر و جانب
شمالیسی اراضئ یاجوج و ماجوجدر و دخی بو جانبلردن اخباری منقطع اولان اراضیدر صاحب تقویم البلدان
ایراد ایتدیکه کتب مسالک و ممالک اصحابی کتابلرنده اقلیم صینده بلاد کثیره و مواضع و انهار و غیر ذکر ایتدیلر
و بزه اسامی و تحقیق احوالی واصل اولمدی و مجهولمز کبی اولدی زیرا اول نواحی مسافرلرندن بزه کمسه واصل دکلدر
که اخبارینی اندن استعلام ایده یوز یکرمی بش مقداریله اکتفا اولندی و اول بلاددن کلنلرک بعضلرندن منقولدرکه
فی زماننا یعنی احدی و عشرین و سبعمائه تاریخنده ختا اسمیله معروف ولایت خانلغو اول بلاددندر و فی زماننا
یعنی تاریخ مذکورده زیتون اسمیله معروف اولان شنجو دخی بو بلاددندر و بو ترک ایکیسی دخی بنادر صیندن بر بندردر
و اهل صین قتنده بندر فرضه درکه فی زماننا بلاد رومده و ترکی زبانده مستعمل اولان مرز و بوم
اسکله ایله معتبردر **سیلی** اقالیم عرفیه نک اون بشنجیسی اولان صینک اقصاسندندر و اقلیم اول حقیقیدن
جنوبه چقمشدر بو که سیلی شرقدن اعالئ صینده در بو که بحردن و ایلور بحر غربیده جزایر خالدات و جزایر سعادت کبی
سیلی دخی بحر شرقده جزایردر لکن سیلی معموردر و خصب و منافعی و اول جزایره مخالفدر **جمکوت** جیم
میم و کاف و واو و آخری تاء مثناة فوقیه ایله در بو بله مکتوب و مضبوط بولنمشدر و اقالیم عرفیه نک
اون بشنجیسی اولان صینک عمارت شرقیه سی اقصاسندندر و اقلیم اول حقیقیدن جنوبه چقمشدر جزایر خالدات
نهایت غربیه ده اولمغله محلی اولدوغی کبی جمکوت هم نهایت شرقیه ده در و شرقی جمکوتده اصلا عمارت یوقدر
و عند الفرس بونک اسمی جماکرددر و خط استوا اوزره درکه عرضی یوقدر **عرض و اوصاف سابع عشری**
الاقالیم العرفیه جانب جنوبی بلاد سودان بربرا فتح با موحده و رای مهمله ساکنه و بعده
با ثانیه و را ثانیه مفتوحتین و آخری الف مقصوره ایله در اقالیم عرفیه نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبیده
بلاد سودانندر و اقلیم اول حقیقیدن جنوبه چقمشدر ابن سعید قولی اوزره مدینه بربرا قاعده طائفه بربردر
یعنی دار الملکلریدر و بونلرک اکثری مسلم اولدیغیچون بلاد اسلامیه ده رفیقلری منعدمدر و آثار البلادده مذکوردرکه
بلاد سودان کثیره و ارضی واسعه در شمالیسی ارض بربر ایله و جنوبیسی براریه و شرقیسی حبشه یه و غربیسی بحر محیطه منتهی اولور
شمسک نهایت تأثیری اولمغله عندن ارضی محترقه در و حرارتی کمال شدت اوزره در زیرا شمس بو ارض اهالینک
رؤسنه مسامته و مقاربه دن زائل دکلدر اهلی عراة در شدت حردن لباس کیمزلر و بو ارض اهلندن
بعض اهل اسلام و بعض کفاردر و ارضلری منبت ذهبدر و بو ارضده فیل و کرکدن و زرافه و بونلر
امثالی حیوانات عجیبه واردر و بو ارضده اولان اشجار عظیمه آخر بلادده بولنمز فقیه علی جحجانی مغربی آثار البلادده

اخبار

اخبار ایتدی که کندوسی بو بلاد سودانی مشاهده ایتمش ذکر ایتدی که بو بلادک اهلی ارضه دن احتراز ایچون اشجار عظام
اوزره اتخاذ ایتمشلردر و ارضه بو بلادده جدا کثیردر و جا ارض اوزره اثاث بیت و طعامدن برشی قومازکه
ارضه آنی افساد ایتمیه جمیع اقمشه و اطعمه یی اعالی اشجارده اتخاذ ایتدکلری بیوتده درر و دخی ذکر ایتدی که بو ارض سودانه
اول نزول ایدن بر طرفه ارض اوزره نائم اولسه دخی استیقاظ ایتمدین ارضه کلوب ثیابندن وجه ارضه
ملاقی اولان جانبنی قطع و اکل ایدر **بلاد التبر** کسر تاء مثناة فوقیه و سکون با موحده و آخری رای مهمله ایله در جنوب
مغربده بلاد سودانندر آثار البلادده مذکوردر ابن فقیه قولی اوزره بو بلاد شدید الحردر خلق نهارده تحت الارض
سردابده اولورلر و ذهب بو بلادک رملنده نابت اولور و خلق طلوع شمسدن قبلنده سردابدن چیقوب
بو ذهبی قطع ایدرلر و بونلرک طعامی لبن و لوبیادر و لباسی جلود حیواناتدر و اکثر ملابسی جلود نمردر و نمر
بو ارضده کثیر الوجوددر و سجلماسه دن بو بلاده اوچ آیلق یولدر و بحار در غب شدید ایله واریلور
و سجلماسه تجارینک بضایعی ملح و خشب صنوبر و خشب ارزدر و زجاجدن جرار و اسوره و
خواتیم و حلق نحاسیه در و براری معطشه دن عبور ایدرلرکه اول براریده ماء فاسد ایله سمائم
واردر و سایر اسقیه دن مائی جذب ایدوب آبلری قلیل اولور و حمل ابله بو وجه اوزره احتیال ایدرلرکه
کندولرله احمالدن عاری و خالی جمال ایدوب بو براریه داخل اولهجق موضعه اولاشدقده
اولمزدن اول بو جمالی صوصادرلر صکره آبه واصل اولدقده بو جمالی نهلاً و علّلاً بو آبه کتورلر حتی
اجواف جمال آب ایله ممتلی اولور و آب اقماسون ایچون افواه جمالی بغلرلر و اجواف جمالده رطوبت
قالور و چون بونلرک قربه لرنده آب قالمیوب آبه محتاج اولسه لر بو جمالی بربر بوغزلیوب بطون جمالده
اولان آبله اکتفا ایدوب و سیرلرنده سرعت ایدرلر حتی آخر آبه واصل اولورلر و بوندن قربه لرین طولدورلر
و بو عنا ایله کیدوب بر موضعه کلورلرکه اصحاب تبر ایله بو تجارک بیننده اول موضع حاجزدر جالبلر
واندن صکره اصحاب تبره وصول قافله یی اعلام ایچون ضرب طبول ایدرلر دیرلرکه بو اصحاب تبر
اولان قوم سودان حردن بر سردابده اولورلر و بهایم کبی عریان کزرلر و ستر بدن بیلمزلر و بعض دیرلرکه
جلود حیوانله برلرینه کیرلر و بو قوم اصوات طبولی ایشتدکلرین تجار بدکلرندن صکره بضایع
چیقاروب هر تاجر کندو بضاعه سنی آخر بضاعه سندن منفصل بر جانبه وضع ایدوب اول موضعدن
بر مرحله کیرو عود ایدرلر و بو قوم سودان تبری کتوروب هر متاعک یاننه تبردن بر مقدار وضع
ایدوب کیرو دونرلر آندن صکره تجار کلوب هر بریسی متاعی یاننده اولان تبری آلوب و متاعی یه
قیوب و ضرب طبول ایدوب کیدرلر و بو بلاده واران تجاردن بریسی بو قوم سوداندن بر
کمسه یی کوردکلرین ذکر ایتمزلر و الله اعلم بحقیقة مخلوقاتهم **بلاد الحبشه** فتح حای مهمله و فتح با موحده
و شین معجمه و آخری ها ایله در و اقالیم عرفیه نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبیده بلاد سودانندر آثار
البلادده مذکوردر بو بلادک شمالیسی خلیج بربریدر و جنوبیسی بردر و شرقیسی زنجدر و غربیسی بلاد البجه دردر و بو
بلادده حر شدت اوزره در و اکثر اهلی نصارای یعقوبیه در اهل اسلامی قلیلدر و بونلر جبهة العدد
اکثرهاندر و ارضلری دور و درازدر لکن قلیل البلاددر زیرا ارضلرینک اکثری عدم ماء و قلت
امطار سببی ایله صحاردر و بونلرک طعامی حنطه و دخندر و ارضلرنده موز و عنب و رمان فراواندر

ولباسلری جلود وقطندر و بو بلادده حیوانات عجیبه دن فیل و زرافه واردر و بو طائفه نک مرکوبلری بقردر
مانند اسب زین ولکام ایله بقره سوار اولورلر و بو ارضده فیل وحشی کثرت اوزره در بو طائفه صید ایدرلر
طیمات تحکیم حکایت ایدیکه جانب جنوبدن قرب خط استواده ایام صیفده حیوانات مختلفة
الانواع شدت عطش وحردن مصانع ماء اوزره مجتمع اولورلر و بر نوع کندی نوعنک غیری ایله تسافد
ایدوب زرافه مثال حیوانات غریبه متولد اولور زرافه وناقهٔ وحشیه ایله بقرهٔ وحشیه دن و
ضبعاندندر زیرا ضبعان ناقهٔ وحشیه ایله تسافد ایدوب اکیندن ولد عجیب تولد ایدر
و بو اکیسندن متولد اولان حیوانات ذکر اولوب بقرهٔ وحشیه ایله تسافد ایدرسه بو اکیسندن
زرافه متولد اولور سبحانه بو القاهر **بلاد الزنج** زا معجمه ونون وجیم ایله در واقالیم عرفیه نک یکرمی یدنجیسی
اولاجانب جنوبی که بلاد سوداندندر آثار البلادده مذکوردر که ایکی آیلق یولدر و بو بلادک شمالیسی یمن
و جنوبیسی عنانی وشرقیسی نوبه وغربیسی حبشه در و جمیع سودان کوش بن کنعان بن حام اولادیدر
و بلاد زنج کمال شدت حرارتده در و زنجک جلدکه سوادلری شمس ایله محترق اولدقلرندندر و دیرلرکه
نوح علیه السلام اوغلی حامه بددعا ایدوب لونی سیاه اولدی و بو بلاد قلت آب و قلت اشجار اوزره در
سقوف بیوتی عظام حوتندر زعم حکما بودرکه زنوج شرار ناسدر بو بدن اولوری انلره سباع انسی دیرلر
جالینوس قوم زنجی امور عشره یه تخصیص ایتمشدر بری سواد لون بری فلفلهٔ شعر بری فطس انف بری
غلظهٔ شفه بری تشقق ید وکعب بری نتن رائحهٔ بدن بری کثرت طرب بری قلّت عقل بری دخی
بعض بعضی اکل ایتمک آثار البلاد صاحبی بو امور عشره یی بو اسلوب اوزره ایراد ایدوب اربعاشری
ذکر ایتدی اتمه اعلم تشقق ید وکعبی ایکی امر عد ایتمشدر اما بو ایکیسی امر واحد ایدوکی عند العقل بیندر بو تقدیرجه
زنوج امور تسعه یه تخصیص اولنمشلردر و زنوج حربده لحم عدوی اکل ایدرلر هر قنغیسی عدوسنه ظفر بولسه
اکل ایدر واکثری عراة البدندر و بر زنجی کورلر که مغموم اوله مجموعی طربناکدر بعض حکمانک قولی بودرکه بونک
سببی بونلرک دم قلبی معتدل اولدیغندر و اکثر حکما قولی اوزره بلکه سببی کوکب سهیل هر کیجه بونلرک اوزرینه
طلوع ایتدوکیدر بو کوکب موجب فرح وطرب در و بو بلادک عجایبی بیشماردر بریسی ذهبک کثرتیدر و زنوج
ذهب ایله تحلی ایتمیوب حدید ایله تحلی ایدرلر زعملری بودرکه حدید شیطانی تنفیر ایدر ولابس حدیدی تشجیع ایدر
و هرکم بو بلادده داخل اولسه ... قتال اولور و هوالری غایت بوسنده در بو بلاددن ... کمنه بو
بلادده حرودن سالم اولمز و زنوج قچن بزم بلادمزه داخل اولسه لر بو بزم بلادمز انلره موافقت ایدر و مزاجلری
مستقیم اولوب سمین وجسیم وشحیم اولورلر و بونلرک ملکی واردر اسمی اوقلیمدر بلاد زنجک جمله سنه مالکدر
و کثیر الجیشدر و بونلرک مرکوبی بقردر سرج ولجام ایله سوار اولوب محاربه ایدرلر بونلرده خیول وبغال و
جمال یوقدر و مراجعت ایده جک شریعتلری یوقدر انجق ملکلری وضع ایتدوکی رسوم وسیاسات واردر
و زنوجک بضاعت تجاراتی عظام ولحوم وجلود فیلدر زیرا بو بلادده فیل وحشی وفیل انیسی کثیردر
و زنوج فیلی رکوب وحروب وغیرده استعمال ایتمزلر بلکه تجارت جلود ولحوم وعظامی ایله انتفاع ایدرلر
و فیل صیدنده عملری بودرکه بو بلادده بر ورق واردر آبه وضع وطرح ایدرلر و فیل کلوب بو آبدن ایچدوکی
ساعتده سکران اولوب مشیه قادر اولمز و زنوج وارب قتل ایدوب منتفع اولورلر و عظام وانیاب

فیل سائر بلادده ارض زنجدن نقل اولنور واکثر انیابی وزنی پنجاه رطل وصددن اولنور وکاه اولور که اوچیوز
من دخی اولور **بلاد النوبه** ضم نون وسکون واو وفتح با موحده وآخرده ها ایله در واقالیم عرفیه نک یکرمی
برنجیسی اولکا جانب جنوبی که بلاد سوداندندر آثار البلادده مذکوردر که بو بلاد جنوبی مصر وشرقی نیلده ارض واسعه
و بو بلادک اهلی نصارای یعقوبیه و بونلرک بر ملکی واردر اسمی کابیلدر زعملری بودرکه بو ملک ملوک حمیر نسلندن اوله
قال صلی الله علیه وسلم خیر سبیکم النوبه وقال علیه السلام ایضا من لم یکن له اخ فلیتخذ اخا نوبیا و بو
نوبیلر بو ملکلرینی تعظیم ایدرلر و بو ملک بو قومه کندوی اکل طعام ایتمز اعتقادین ویرمشدر و داخل طعام خدمه یی
ستر ایصال ایدرلر اکر رعیتدن برکسه بو ملک طعام اکل ایتدوکن بلسه فی الحال ملکی قتل ایدرلر و بو ملک لبس ایدن
بر شراب البحر وصوف وخز ودیباجدن ثیاب رفیعه کرور عیتنه حکمی نافذدر و رعیتی ایچنده مطلقه تسری دیردر
دیلدوکن استرقاق ایدر و مالکرینی کیف یشاء تصرف ایدر بو قومک اعتقادلری بودرکه بو ملک احیا واماته یه
وتصحیح ولمراضه قادر اوله **تغاره** ضم تا مثناه فوقیه وغین معجمه والف ورا مهمله وآخرده ها ایله در
جنوبی مغربده بحر محیط قربنده بر بلده در تقویم البلدان جدولنده تحریر مکتوب دکلدر آثار البلاد صاحبنه فقیه
علی جیحانی حکایت ایتدیکه کندوسی بو بلده یه داخل اولوب بو مدینه نک سورنی ملحدن بولدی و بو مدینه نک
حیطانی وسقوفی داخی جمیعا ملحدندر و ابوابی دخی صفایح ملحدندر و متفرق ولمایق ایچون جلود حیواندن
برنسنه ایله قاپودر و دخی بو مدینه نک اطرافی شوره زمیندر و معدن ملح وکان شبدر و منه حیوانی بو صحرایه
القا ایدرلر ملح اولور و بلاد سودانده ملح عزیزدر تجار تغاره دن سائر بلاد سودانه نقل ایدرلر وهر وقرکلی یوز دیناره
صاتیلور و عجایبندندر که بو مدینه نک ارضی بالکلیه سبخه ایکن میاه آباری عذبه در و بو مدینه نک اهلی
مسوفه نک عبیدیدر و مسوفه بربردن بر قبیلهٔ عظیمه در و بو مدینه نک اهلی آنا مسوفه دن بر زنه انقیاد
واطاعت ایدرلر و شغل وکارلری تمام سال جمع ملحدر و هر سنه بر کره قوافل کلوب بونلردن ملح اشترا
ایدرلر و بونلر ثمن ملحدن نفقه لری ایچون قدر کفایه الوب باقیسی قبیلهٔ مسوفه دن مولالرینه ویررلر و بو مدینه ده
زرع وضرع یوقدر معاشلری ملح ایله در **تکرور** فتح تا مثناة فوقیه وسکون کاف ورا مهمله و واو
وآخرده کیرورا مهمله ایله در واقالیم عرفیه نک یکرمی برنجیسی اولکا جانب جنوبی که بلاد سوداندندر صاحب
تقویم البلدان قولی اوزره تکرور بلاد سودانک قاعده سی یعنی دار الملکیدر ابن سعید قولنجه تکرور نهر نیلک
جانبینده واقعدر و تکرور ایکی قسمدر بر قسمی حصیندر مزمسکن اولورلر و بر قسمی بوادیده کوچراولیدر آثار البلادده
مذکوردر تکرور بلاد سودانک بر مدینهٔ عظیمهٔ مشهوره سیدر فقیه علی جیحانی مغربی حکایت ایتدیکه کندو بو مدینه یی
مشاهده ایتدی بر مدینهٔ عظیمه در سوری یوقدر و خلقی اهل اسلام وکفاردر و ملکی اهل اسلامدندر و اهل
تکرورک رجال ونساسی عراة در الا اشرافلری مسلمین یکرمی ذراع طولنده بر بز بین کیرلر واظهار حشمت ایچون
ذیلینی بالینجه خدمی کوتوررلر و نسا کهربا وعقیق پاره لرین رشته لره نظم ایدوب اوکلرین ستر ایچون بالنریه
اصرلر وفقیر الحال اولانی استخوان پاره لریله ستر قبل ایدرلر و دخی بو مدینه ده زرافه کثیردر مانند کاو ذبح ایدرلر
وعسل وسمن وارز غایتده رخیصدر و بو مدینه ده لمطی تسمیه اولنور بر حیوان واردر جلدندن مجان اتخاذ
ایدرلر هر مجنی اوتوز دیناره صاتیلور و خاصیتی بودرکه بو سپره آلات حدید کار کر اولمز و دخی فقیه علی مذکور
حکایت ایتدیکه کندوسی مدینهٔ تکرورده ایدی و ملک تکروره بعض عمالندن بر قاصد کلدی که بزه بر سواد عظیم

ظاهر اولدیکه نه اوله‌جغی بلنمز تلک قتاله مستعد اولوب عساکری ایله خارج مدینه‌یه چقدیلر کوردیلرکه
بوقرالتی قیل المش که کثرتده عد وحصردن متجاوز در حتی کلوب قرب تکروره برابه واصل اولدیلر تلک
عسکرینه امر ایدیکه بو فیللرک اوستنه تیرباران ایده‌لر واندقلری تیردن بر بیسی کارکر اولمدی وبو
فیللر خرطوملرین زیر شکمنده تیر طوقنمق ایچون پنهان ایتدیلر وبدنلرندن بر یرینه بر نسنه طوقنمه
طوقنان شیئی خرطوم ایله الوب یابانه آتدیلر وبو آندن ایچوب کیرو دوندیلر بریسا فتح با موحده
وکسر را مهمله ویا مثناة تحتیه وسین مهمله وآخری الف ایله در واقالیم عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی اولان
جانب جنوبی که بلاد سوداندر تکروردندر ابن سعید قولی اوزره مدینهٔ بریسا بلاد تکرورک مشهورلرندندر
ونیل غانه تمامیسنده در وبو مدینه‌ده نانک وجودی ملکلری یانینده ظرفه وتحفه در وبو مدینه‌ده آبنوس کثیردر وشجر قطن
دخی واردر شریف ادریسی قولنجه بریسا مدینهٔ صغیره در وسوری یوقدر واهلی متموّل تاجرلردر واون کونلک یول
جنوبیسنده ارض لملم واردر که سوداندن بر طائفه در غانه فتح غین معجمه والف ونون وآخری ها ایله در و
اقالیم عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبی بلاد سوداندندر واقلیم اول حقیقیدن جنوبه چقمشدر ومدینهٔ
غانه‌ده بلاد غانه سلطاننک منزل ومحلی واردر وقدیم الایامدن بو بلاد غانه سلطانی اولانلر که
حسن بن علی رضی الله عنهما نسلندن اولمق ادعا ایدردی وتجار مغاربه سجلماسه‌دن جهت غربیه‌یه بر تعقر
ومفاوز عظیمه‌ده التی کونه قریب مدتده غانه‌یه کلورلر وذهب احمردن غیری نسنه اشترا ایتمزلر ابن سعید
حکایت ایتدی غانه‌ده بر نیل واردر که نیل مصرک شقیقیدر وبو نیلک مصبّی بحر محیطده در وغانه بو نیلک
ایکی جانبنده در که ایکی مدینه در برنده اهل اسلام وبرنده کفار ساکن اولورلر واثار البلادده مذکوردر
غانه جنوبی بلاد مغربده مدینهٔ کبیره در وبلاد تبره متصلدر تجار غانه‌ده مجتمع اولوب بلاد تبره غانه‌دن
داخل اولورلر اگر غانه اولمسه بلاد تبره وصوللری متعذر اولوردی وغانه کثیر الذهبدر زیرا معدن
ذهبه قریبدر وبوندن سایر بلاده نقل اولنور وغانه‌ده نمور وفرت اوزره در اهل غانه‌نک اکثر لباسی
پوست پلنکدر فقیه ابو الربیع الملتانی حکایت ایتدی سجلماسه‌دن غانه‌یه کیدن شارع عامّ اوزره اشجار عظیمه
مجوفه واردر واول دیار ایام شتاده کثیر الامطاردر که میاه امطار بو اشجارک تجاویفنده مجتمع اولوب
شتال جاهض ایام صیفه دکین بر آب قالور وابنا سبیل غانه‌یه توجهلرنده تجاویف اشجارده اولان
ابدان ایچرلر اگر بو آب اولمسه بو راهدن گذار خیلی دشوار اولوردی کوکو کافین وواوین ایله در
قابل تحریف دکلدر اقالیم عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبی که بلاد سوداندندر واقلیم اول
حقیقیدن جنوبه چقمشدر وبو بلاد صاحبنک مقریدر که بلاد کافردر وجانب غربیسی غانه‌نک اهل اسلامنه
مقابلدر وجانب شرقیسی کانک اهل اسلامنه مقابلدر وکوکو بر نهردر بو مدینه آکا مضافدر ومدینه
بو نهرک شرقیسنده در وقانونده مذکوردر که کوکو خط استوا ایله اقلیم اول بیننده واقعدر ادریسی قولی اوزره
نهر کوکو ناحیهٔ شمالدن جنوبه کوکویه آقار وبرنیجه کونلک یول کوکویی گچدکدن صکره صحراده زائل اولوب
کیدر وکوکودن مدینهٔ غانه‌یه برنیجه آیلق یولدر سفالة الزنج سین مهمله وفا ولام وآخری ها ایله در اقالیم
عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبی که بلاد سوداندن بلاد زنجدندر وجنوبی خط استواده در وقانونده
مذکوردر که سفالة الزنجک خلقی اهل اسلامدر وخط استوانک جنوبیسنده در ابن سعید قولی اوزره چقلغک

اکثر معاشی ذهب وحدیددندر ولباسلری جلود نموردر مسعودی قولی اوزره بلاد زنجده خیل دیریله مز
هلاک اولور عسکری پیاده در بقره بنوب قتال ایدرلر اثار البلادده مذکوردر سفاله اخر مدایندر که ارض
زنجده معروفدر ومعدن ذهبدر وذهب سفالی تجار زنج قتنده مشهوردر جرمی فتح جیم وسکون را مهمله
وکسر میم وآخری یا مثناة تحتیه ایله در خط ابن سعید ایله ضبطی بو یله بولنمشدر اقالیم عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی اولان
جانب جنوبی بلاد سوداندندر وکرسی مملکت حبشه در مسالک وممالک ذو الطوال وعدد ضبع بونلر امثالی
کتب مصنفینده قاعده وکرسی مملکت حبشه در دیو مذکوردر جیمی کسر جیم وسکون یا مثناة تحتیه ثانیه ایله در
خط ابن سعید ایله بو یله مضبوط بولنمشدر واقالیم عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبی که بلاد سوداندندر
واقلیم اولدندر وبو مدینه نیل اوزرنده در ابن سعید قولی اوزره جیمی قاعدهٔ بلاد کانمدر که قدیمدن جهادیله مشهور
سلطانلری بلاد کانم بو مدینه‌ده اولوردی وبو سلطان سیف الدوله بن ذی یزن اولادندن ایدی وبو سلطانک
جیمی شهرستنده بر مدینه‌سی وارکه بو مدینه بساتین ورباحین ایله مشحوندر ونیل مصرک غربیسی اوزره در وبو مدینه ایله
جیمینک آراسی قرق میلدر وبو مدینه‌ده سایر بلاد فواکهنه بکزمز فواکه وثمار واردر ورمان وارک وشکر
بو مدینه‌ده بی نهایه در دنقله ضم دال مهمله وسکون نون وضم قاف وفتح لام وآخری ها ایله در واقالیم
عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبی که بلاد سوداندندر ابن سعید قولی اوزره دنقله نوبه‌نک قاعده‌سی
یعنی دار الملکیدر ونیلک بر شرقیسنده در واهلنک شربی آب نیلدندر واهلی من جهة الشکل احسن واجمل
سوداندر وطعاملری شعیر وذرّه در واستعمال ایتدکلری لحوم وجمالدر که طریه ومقدده استعمال ایدرلر
وبلاد نوبه‌ده زرافه وفیل وغزال کثرة اوزره در اثار البلادده مذکوردر که دنقله بلاد نوبه‌دن مدینهٔ
عظیمه در وساحل اوزره ممتددر وطولی سکسان کجه‌لک مسیره در وعرضی قلیلدر وبو مدینه ملک
نوبه‌نک منزل ومقریدر که اسم ملک کابیلدر وبو مدینه‌نک اهلی نصارای یعقوبیه در وغایة حرارتدن
بو مدینه‌نک ارضی محترقه در مع هذا حنطه وشعیر وذرّه نابت اولور وبو ارضده نخیل وکروم ومقل
واراک واردر ارضلری یمنه مشابهدر وبو مدینه خلقینک بیوتی جمیعاً قصبدندر حتی ملکلرینک قصوری
دخی قصبدندر وبو مدینه اهلی عراة در جلود نمردن ازار اتخاذ ایدرلر وبو ارضده نمور کثیردر جلودینی
لباس ایدرلر زغاوه زا وغین معجمتین والف وواو وآخری ها ایله در اقالیم عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی
اولان جانب جنوبی که بلاد سوداندن زنجدندر واقلیم اول حقیقیدن جنوبه چقمشدر ابن سعید قولی اوزره
اهل زغاوه مسلم اولوب سلطان کانمه مطیع اولمشدر عزیزیده مهلبی قولی اوزره دنقله‌دن بلاد زغاوه‌یه
سمت غربیه یکرمی مرحله در سحرتا بعضیدن منقولدر که سین وحا وراء مهملات وتا مثناة فوقیه وآخری
الف ایله در وبعض الفی ها یه تبدیل ایدر اقالیم عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبی که بلاد سوداندن
اعمال حبشه‌دن بلاد منفرده ومستقله در واقلیم اول حقیقیدن جنوبه چقمشدر خلقی حبشهٔ مشهوره اجناسندندر
دفات فتح دال ووفا والف وآخری تا مثناة فوقیه ایله در جبره فتح جیم وبا موحده ورا مهمله وآخری
ها ایله در اقالیم عرفیه‌نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبی که بلاد سوداندن بلاد حبشه دندر وخط استوا
واقلیم اول حقیقیدندر بعض مسافریندن منقولدر که بو مدینه اکثر مدن حبشه در وزیلعدن وفاته یکرمی مرحله در
ودفاتک عمارتی متفرقدر دار الملکی بر تل اوزره در وقلعه‌سی تل آخر اوزره در وبحردن بعیددر وزیلعک

جنه عزیه سنده در و بو مدینه ده موز و قصب و سکر نابتدر و خلقی اهل اسلامدر و بو مدینه نک ارضی
واقعدر و بو مدینه نک بر وادیسی واردر و بو وادیده بر نهر صغیر وار بو وادی اکثر لیالیده بارانندن خالی دکلدر
هدیه ها و دال مهمله و یا مثناة تحتیه و اخری ها ایله در اقالیم عرفیه نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبیکه بلاد سودان
حبشه دندر و خط استوا و اقلیم اولکدندر بعض مسافریندن منقولدر که هدیه بلده حبشه در و جنوبی وفاقی در
زیلع فتح زا معجمه و سکون یا مثناة تحتیه و فتح لام و اخری عین مهمله ایله در اقالیم عرفیه نک یکرمی یدنجیسی اولان
جانب جنوبیکه بلاد سودانه حبشه دندر و اقلیم اول حقیقیدن جنوبه چقمشدر ابن سعید قولی اوزره زیلع بلاد
حبشه دن مدینه مشهوره در و اهلی مسلمیندر و بو مدینه بیوک بر رکنی اوزره وطاقده در و شدید الحر در و اکثر
حفره لردندر و عذبدر و بساتین و فواکهی یوقدر قانونده مذکوردر که زیلع ارض یمن جانبنه فرضه حبشه در
و زیلعده مغاص لولو واردر و زیلع خط استوا ایله اقلیم اول بیننده در و زیلعی کورنرک بعضندن منقولدر که
زیلع قدرده عیذاب کبی مدینه صغیره در و ساحل بحرده در و زیلعده شیوخ واردر اهل زیلع انلری تحکیم
ایدوب بو شیوخ اهل زیلع بیننده حکم ایدرلر و تجار بو شیوخ منازله نازل اولوب تجاری ضیافت
ایدوب و تعامل ایدرلر مقدشو مزیل الارتیابده شکل صنبعی فتح میم و سکون قاف و کسر دال مهمله و ضم شین معجمه
و اخری واو ایله در اقالیم عرفیه نک یکرمی یدنجیسی اولان جانب جنوبیکه بلاد سودانده زنج و حبشه دندر
و اقلیم اول حقیقیدن جنوبه چقمشدر و بحر هند اوزره در و خلقی اهل اسلامدر و مقدشونک بر نهر عظیمی واردر ایام صیفده
زیاده لنعده نیل مصره مشابهدر بر جماعت ذکر ایتدیلر که بو نهر بحیره دن کورندن چقر و نیل مصرک شقیقیدر
و مقدشو قربنده بحر هنده منصب اولور و مزیل الارتیابده ابو المجد الموصلی قولی اوزره مقدشو بین الزنج و الحبشه
مدینه کبیره در و اثار البلادده مذکوردر مدینه مقدشو ساحل بحر اوزره جنوبی یمنده اول بلاد زنجدر و اهلی عربدر
سلطانلری یوقدر و مدبر اموری کندو اصطلاحلرنده اولان متقدمولردر تجار حکایت ایتدیلر که مقدشوده
قطب جنوبییی وسط سمایه متقارب کوررلر و سهیلی داخی کوررلر و قطب شمالییی البته کورمزلر
و دخی بو مقامده ابر سفید قطعه سنه شبیه جرم قمر مقدارنده بر نسنه کوررلر که ابدا غایب اولمز و مکانندن
آیریلوب زایل اولمز و مقدشودن تجار سایر بلاده آبنوس و عنبر و عاج نقل ایدرلر غرض اوصاف
بلاد مختلطه الاقالیم العرفیه جابرسا بلاد مشرق اقصاسنده بر مدینه در ابن عباسدن رضی الله عنهما مرویدر که
اقصای مشرقده بر مدینه واردر اسمی جابرسادر و بو مدینه نک اهلی ولد ثمود دندر و اقصای مغربده بر مدینه واردر
اسمی جابلقادر بو مدینه نک خلقی ولد عاد دندر و بو ترک هر برسنده بو ایکی استدن بقایا واردر و یهود
دیرکه اولاد موسی بختنصر حربنده کریزان اولدیلر والله تعالی بونلری جابرس مدینه سنه انزال و ایصال
ایتدی و انلر اول موضعک سکاننیدر و کمسه انلره واصل اولمز و عددلری قابل احصا دکلدر ابن عباسدن
رضی الله عنهما مرویدر که نبی علیه السلام لیله معراجده جبرئیله علیه السلام دیدیکه اول قومی کورمک آرزو ایدرم
که الله تعالی انلر حقنده ومن قوم موسی امة یهدون بالحق وبه یعدلون بیورمشدر جبرائیل علیه السلام
دیدیکه اول قومه سنک آراکزده اکی بیللق یول واردر که وارماسی و کیرو دونمسی اون ایکی بیللق
یول اولور و بو ایکی بینکزده بر نهر واردر که جریانی جری سهم کبیدر و یوم سبته واقف اولوب جاری
اولمز غیری ایامده علی الدوام جریان اوزره در لکن ربکدن سؤال و توقع ایله نبی علیه السلام دعا ایدوب

و جبرائیل علیه السلام آمین دیدی و الله تعالی جبرائیله وحی ایتدیکه دعوتن اجابت ایتدم و نبی علیه السلام براقه راکب
هر قاچ خطوه کتدکده بو قومک یننده واقع اولدی و بونلره سلام ویردی و بو قوم رسوله علیه السلام سن کیمسن دیدیلر
حضرت علیه السلام بیوردیکه عن نبی الامی یم بو قوم دیدیلر که نعم موسی سنی بزه تبشیر ایتمشدر اکر سنک
امتنک ذنوبی اولمیسیدی انلرله ملائکه مصافحه ایدردی رسول علیه السلام بیوردیلر که بو قومک قبورینی ابواب
دوری اوزره کوردم و بونلردن سبب صوردم دیدیلر که هر صباح و مسا موتی ذکر ایدرلم تا بو بیله ایتمشوزدر
اکر بویله اولمسه موتی وقتی بعد وقت یاد ایدردک و رسول علیه السلام بو قومه دیدیکه بنالریکز مستوی
اولدوغنک سببی ندر دیدیلر که بعضمز بعضمزه مشرف اولماق ایچون و بعضمز هوایی سد ایله بعضمزدن
منع ایتمک ایچوندر و رسول علیه السلام بو قومه دیدیکه سزده سلطان و قاضی کورمزم سببی ندر
دیدیلر که بر بریمزه عدل و انصاف ایدوب بر بریمزه حق کندو کندومزدن اعطا ایدرز و مابینمزده عدل و
انصاف ایدر بر کمسه یه محتاج اولمزز و رسول علیه السلام بو قومه دیدیکه سوالکز نیچون خالیدر دیدیلر
بر جمیعا زرع ایدرز و جمیعا حصاد ایدرز و بزدن هر برمز قدر کفایه آلوب باقیسن اخوانمزه
آلیقور و رسول علیه السلام بیوردیکه شول جماعتی ضاحک و خندان کوردم سببی ندر دیدیلر که
انلرک میتی واردر حضرت علیه السلام بیوردیکه نیچون خندان اولورلر دیدیلر که توحید اوزره روحی قبض
اولندوغنه سرورلرندن ضحک ایدرلر و رسول علیه السلام بیوردیکه شول جماعت کریه و بکا ایدر سببی ندر
دیدیلر که بر مولودی وجوده کلدی وقتنی دین اوزره روحی قبض اولنجغن بلمدکلری ایچون کریان اولورلر
و رسول علیه السلام دیدیکه نیچون بر کزک ولد ذکری وجوده کلسه نه اشلرسز دیدیلر که اللهم شکرا ایچون
برآی صایم اولورز حضرت علیه السلام بیوردیکه اکر انثی وجوده کلسه نه ایشلرسز دیدیلر که شکرا لله
ایکی آی صایم اولورز زیرا موسی علیه السلام بزه اخبار ایتدیکه دیشی وجودیه صبر ارککک وجودینه صبردن
اجرده اعظمدر و رسول علیه السلام بو قومه دیدیکه زنا ایدرمسز دیدیلر که بزدن بریمز زنا ایتسه سما و سنه
یقلوب ارض آنی یودر و رسول علیه السلام بو قومه دیدیکه ماکزدن ربا اکل ایدرمیسز ربا یی الله
ویره جکی رزقه ایمان و اعتقادی اولمین اکل ایدر و رسول علیه السلام بو قومه دیدیکه مریض اولورمیسز
دیدیلر که کناه ایتمزز که مریض اولالم سنک امتک مریض اولدقلری کفارت ذنوب ایچوندر و رسول علیه السلام
بو قومه دیدیکه سزک ارضکزده سباع و هوام وارمیدر دیدیلر که نعم واردر بزلره و انلره اوغرارز و
تعرض و اذا ایتمزز پس رسول علیه السلام بو قومه کندو شریعتن عرض ایتدی بونلر دیدیلر که بزم نبیمز مستور دورکه
بکا ایله مابینمز مسافه بعیده در رسول علیه السلام دعا ایتدی ابن عباس دیدیکه بو قوم ایچون ارض مطوی اولور
حتی بو قوم بیننده حج اراده ایدن ناس معا حج ایدرلر ابن عباس دیدیکه نبی علیه السلام لیله معراجک صبحی
ابرشده کده امت موسیدن بو قومی کوردوکن مجلس رفیعنده حاضر اولنلره اخبار ایتدی و ابو بکر رضی الله عنه
حضار مجلسدن ایدی دیدیکه بو قوم موسی خیر اقوامدر اول قومک قبلدرنده نه وار ایدوکنه علم الله متعلق المذکور
حقلرنده و ممن خلقنا امة یهدون بالحق وبه یعدلون آیه کریمه سی نازلدر پس ابو بکر صدیق رضی الله عنه
الله تعالی امت موسایی امت محمد اوزره تفضیل ایتمه وکنک شکرانه سی برآی صایم اولوب بر عبد
اعتاق ایدی جاوه بلاد هند ولایتنده ساحل بحر صین اوزره در و بلاد معدوده در و تجار ارضی

صیندن واصل اولمز الا بو بلاده واصل اولور و بلاد صیندن بو بلاد جاوه یه تک ماعداسنه وصول متعذردر
زیرا بعد مسافه واختلاف ادیان و بلکه معاریج لغات واردر و تجار بلاد جاوه دن سایر بلاده عود جاوی
وکافور وسنبل و قرنفل و بباسه وغضایر صینی نقل ایدرلر سلوق ارض یمنده بر مدینه در ابن عابد قولی
اوزره اوایلده مدینه عظیمه ایدی و آثار باقیه سی واردر بو مدینه ده قطع ذهب و فضه وحلی بولنور و بونده کلاب
واردر کلاب ذئاب ایله تسافد ایدوب کلاب سلوقیه تولد ایدر که اخبث کلابدر سندابل قصبه بلاد صیندر
و دار الملکدر بو بلده بی نهر ایکی شق ایدر بر شق ملکدر و بر شقی عامه نک مسکندر مسعر بن مهلهل دیرکه بن سندابله
داخل اولدم مدینه عظیمه در قطری برکونلک یولدر و التمش شارع عالی واردر هر بر شارع دار الملکه اوغرر
و بر سوری واردر ارتفاعی طقسان ذراعدر و سورک باشنده بر نهر عظیم واردر التمش جزء اوزره منفرق اولور
و هر بر جزئی ابواب سوردن بر باب اوزره نازل اولور و بر آسیابه اوغرایوب داره ایدر صکره غیری سیابه دخی
اداره ایدرحتی روی زمینه ریزان اولور اندن صکره نصفی تحت سوردن جیوب بساتینی سقی ایدر و نصف آخری
مدینه ایچنه داخل اولوب مجموع شوارعده دایر اولور و بو بلده ده هر شارعک ایکی نهری واردر بریسی مدینه یه
داخلدرکه اهلنی سقی ایدر و بریسی فضلات مدینه یی اخراج ایدر و بو مدینه نک زروع وبقول و فواکه و ثمرات
و قرنفل و دار صینی امثالی انواع طیبی بیشماردر و دخی یواقیت و ذهب و بو نلرک امثالی جواهری بی حددر
و بو مدینه نک اهلی حسان الوجوه وقصار القدود وعظام الرؤس در لباسلری حریردر وحلی و زیورلری استخوان فیلدر
و کرکدندر و ابواب بیوتی ابنوسدر و بو مدینه خلقنده عبده اوثان و ماثونه و مجوس واردر و تناسخه
قائللردر و ملک الصین خاقان بو نلردر که عدول سیاست ایله موصوفدر و ذهبدن بر سلسله سی واردرکه
بر اوجی خارج قصر ملکده و بر اوجی مجلس ملکده درکه خارجه اولان طرفندن مظلوم بو زنجیری تحریک ایدوب
ملکک معلومی اولور و بو ملک فیله سوار اولوب هر یوم جمعه بین الناس ظهور ایتمک عادتیدر و ملک حضورنده
مظلوم اولانلر لباس سرخ کیر و نظر ملک هر قچن بر سرخ پوشه دوشه اولسه انی احضار ایدوب کیفیت مظلومیتندن
سؤال ایدر و عتیقندن متولد دستوقی اولنک اشکرینی دیوان ملکنده کتب و ثبت ایدرکه بلمدوکی کمسه قالمیه
شیلا اواخر بلاد صیندن بر بلده طیبه در عذوبت ما و صحت هوا و ترابی سببی ایله بو بلده ده مبتلای آفت
و عاهت بر کمسه بولنمز و اهلی حسان الصور در مذکور در که بو تنده آب صاجلسه رایحه عنبر استشمام
استشمام اولنور و ذباب و هوامی قلیلدر و آفات و امراض و عللی اقلدر آخر بلده ده بر کمسه مریض
معتل اولسه بو بلده یه نقل اولنوب مرضی زایل اولور محمد بن زکریا رازی ذکر ایدیکه بو بلده یه داخل اولانلر
توطن و تمکن ایدر و طیب هوا و کثرت ذهب و فور خیراتی ایچون بو بلده دن چقمز سرف ارض یمنده ن
زبید قربنده بر قلعه حصینه در قهر ایله استخلاصی ممکن دکلدر زیرا بر نیچه جبال ارسنده در و برکونلک یول
و یا خود دخی اکسک مسافه بو قلعه یه بر راه تنکدن واریلور که بو راهه بر آدمدن زیاده صیغمز ایکی آدم بر بره
یانیجه کتمک ممکن دکلدر و بو راهک اسفلی بیشه زار عظیمدر خمسین و خمسمائه تاریخنده علی بن المهدی حمیری
اول جانبلره واروب زبید اوزره مستولی اولمشدر کاکدم اقصای مغربده جنوبی بحرده بر مدینه در بلاد سودانه
قریبدر و بو مدینه ده صناع اسلحه واردر بو مدینه ده رماح و بر حیوان جلدندن درق لمطیه اشلنور که اول
حیوانه لمط دیرلر بو ندن غیری مغاره ابیض آلتون بر حیوان در لبن و بیض نعام قشری ایله سنه کامله دباغت اولنور

درقه سپر درق جماعه
اندرقه انجمعه جمعه درق راموز
انجمعه الترس من جلد لیس فیه خشب و لا عقب
راموز

والآت

والآت حدید اکا جدا کار ایتمز و بوندن سپر و جوشن اشلرلر که قیمتی اوتوز دینار در کرفقیه غلبی حکی
حکایت ایتدیکه کندوسی کاکدم قربنده بر تل مرتفعدن مرور ایتدی و غلو دیرلر ایدیکه بو تل اوزره صعود ایدنی
جن اختطاف ایدر و ذکری مشهور اولان مدینة نحاس کاکدم قربنده در ان شا الله تعالی موقعنده بیان اولنور
کله عمان ایله صین بیننده اولان طریقک نصفنده ارض هندده بر بلده در و موقعی وسط خط استواده
معموره در که قچن نصف نهار اولسه اشخاصدن بر شیئک بو مقابله البته ظلی قالمز و بو بلده ده خیزران
نابت اولور که سایر بلاده نقل اولنور کنام عبد الله بن عمرو بن العاص قولی اوزره صین ایله هند بیننده
بر ارضدر عجایب دنیادن کنامده بر نحاسدن ستون اوزره کیروتنی مدن مصنوع بر بط وضع اولنمشدر
و یوم عاشورا اولدقجه بو بط نشر جناحین ایدوب کردن اوزادر و عاتم قابله دکین خلق کنامک زروع ومواشینه
کفایت مقداری آب افاضه و اجرا ایدر مدیخره قرب عدنده بر قلعه حصینه در و بر جبلک قله سی اوزره در
که استخلاصی ایچون افهام و افکاره طریق یوقدر زیرا بو قلعه نک راه مرور و وصولی بر دراولدخی نهایت
صعوبتده در و بو قلعه ده رأس جبل اوزره بر عین عظیمه واردر بر نیچه قرایی سقی ایدر اصطخری ذکر ایتدیکه بو جبلک
اعلاسی یکرمی فرسخه قریبدر و بونده مزارع و میاه واردر و نباتی و رسدر مسور ارض یمنده بر مخلافدر که
قرای کبیره و مزارع و اودیه کثیره یی مشتملدر و خواص عجیبه سی سندر که حنطه و شعیر و ذره بو ارضده
مدت مدیده قالسه متغیر اولمز مذکوردر که بو ارضده خطه یی ادخار ایدرلر و اوتوز یلدن صکره بردر لر که
متغیر اولمامش بولورلر و بارلسبب قولی اوزره جبال بیرین بر ارضدر عادک منازلیدر الله تعالی
عادی هلاک ایتدکده ارضنی جنه ایراث ایلدی و ناسدن بر کمسه بو ارضه قریب اولمز اهل سیر قولنجه
بو ارض وبار بن ارم بن سام بن نوح علیه السلام اسمی ایله مسمادر احمد بن محمد الهمدانی ذکر ایتدیکه وبار
کثیر الضیاع وخصیب الثمار و موفور المیاه و مثمر الاشجار بر ارض سیار و نافع ایدی بو ارضده قبایل شتی
اولوب کثیر الاموال اولدیلر و عظیم الاجسام طائفه ایدی و جانب خیردن روکردان اولوب شریره
واحتمال قلت نعمت ایله کفران نعمته ذاهب اولوب رزاق عالمک احسان انفاق ایتدوکی نعمک
حقنی طبوب اداء شکرین قلمدیلر حضرت خلاق علی الاطلاق بونلرک خلقتنی تبدیل ایدوب بونلری نسناس
قلدیکه نیم آدم اولدیلر هر برینک نصف شی و بر یوزی و بر کوزی و بر الی و بر ایاغی واردر ارض وبارک
غیاضنده کنار دریاده بهایم مثال نباتات اوتلیوب کزرلر وارض وبار ایله ارض شحر بیننده اطراف
یمنده افسا ذریع ایدرلر واول دیارک خلقی کلاب شکاری و سک تازی ایله بونلری صید ایدوب
وحد آیقیدن تنفیر ایدرلر ذرور جبال صنعاده بر حصن منیع و جای رفیع در بو حصن اوزره مستولی اولنک
دماغی مختل اولور یا ادعای نبوت و یا دعوای خلافت و یا سودای سلطنت ایدر عبد الله حمزه زیدی
ذرور اوزره مستولی اولدقده ادعای امامت ایدوب اهل یمندن بر جماعت اجابت ایتدیلر و عمایم زیدیه
عبد الله احمد بن حسین بن قاسم بن اسمعیل بن حسن بن حسن بن علی بن ابی طالب اولادندن اولدی رضی الله
عنهم و رسالت نسب دیرلرکه احمدک ولدی اولمدی و بوعبد الله حرب زمان و صاحب بلاغت ایدی مذهب
زیدیه ده تصانیفی واردر فتح اراضی و بلاد اقلیم ثانی تنبیه بلاد مختلطة الاقالیم العرفیة
اصحاب تحقیق و ارباب تدقیق ضمیر دلپذیرلرینه نهان اولمیه که بو منظره مداین و بلدان ثبتنده

حقصب قد الجرب بقال بوحقصب
وحقیب وحقب وحقاب راموز

ناغذکلی اولان تقویم البلدانده بو اقلیم ثانی حقیقیده اقالیم عرفیه دن بلاد قلیله مقید اولوب واخبار عامه لری
دخی بو خوادلمغین تقویم البلدانده مسطور اولان اقالیم عرفیه نک هر برنده بو اقلیم ثانی حقیقیدن اولان بلاد
ضم اولنوب و بو اقلیم ثانینک اقالیم عرفیه سی دخی اخذ اولندقده آثار البلاد و غیریده اقالیم عرفیه لری غیر مضبوط
و موقعلری اقالیم ثانی حقیقی اولدوغی دخی مشکوک بلاد و مواضع متفرقه دن برقاچی فواید اخبار ایچون
ثبت اولنمق تناسب فهم اولنوب عرض اوصاف بلاد مختلطة الاقالیم العرفیة تعبیری ایله ایراد و ثبت اولندی

عرض اوصاف اول الاقالیم العرفیة جزیرة العرب مکه شرفها الله تعالی

بو مجلده باب ثانیدن منظومه ثانیه ده بیت الله الحرام مهما امکن کیفیت و ثبت اولنوب و بعد التحریر
کیفیت بناسی داخی وضع متقدمین اوزره تحریر و تصویر اولندی لکن بو بلد امین اقالیم سبعه دن قانغی
اقلیمده اولدیغی و اقالیم عرفیه دن قنغی ارضده ایدوکی معلوم و بعض فضائل مرقوم اولمغیچون سلک
بلادده منظوم اولدی و لفظ مکه ضبطه محتاج دکلدر و کلام مجیدده موضع میمده بایله موضع معروفده
بکه دخی وارددر صحاح جوهریده مسطوردر که بطن مکه یه بکه تسمیه اولندیغی ناسک انده ازدحامندن اوتوری
زیرا بکه بکه دیندرکه زحمة معناسنه در و مکه اقلیم ثانینک اولندندر و اقالیم عرفیه نک اولی اولان
جزیرة عربده بعض قولی اوزره تهامه دن و بعض قولی اوزره حجازدندر صاحب تقویم البلدان ابی بکر
ابن احمد بن محمد الفقیه کتابندن نقلا ایراد ایدر ابی بکر مرقوم کتابنده ذکر ایدر که مداینی قولی اوزره
جزیرة عرب بش قسمدر بری تهامه در و بری نجددر و بری حجازدر و بری عروضدر و بری یمندر
و تهامه حجازدن ناحیه جنوبیه در و نجد حجاز ایله عراق بیننده اولان ناحیه در و حجاز یمندن ابتدا
ایدوب شامه متصل اولورکه مدینه و عمان حجازده در و عروض یمامه درکه بحرینه وارر و حجازه حجاز
تسمیه اولندوغی نجد ایله تهامه بیننده حاجز اولدوغیچوندر و واقدی قولی اوزره حجاز مدینه دن
تبوکه وارنجه در و دخی مدینه دن طریق کوفه یه وارنجه در و بونک ماوراسی ارض بصره یه مشرف
اولنجه دک نجددر و مدینه دن طریق مکه یه واروب مهبط عرجه یتشنجه حجازدر و بونک
ماوراسی مکه و جده یه وارنجه تهامه در و ابن اعرابی قولی اوزره عراقدن اولان ارض و وجره و غمره
الطایف بینی نجددر و نجده نک ماوراسی بحره وارنجه تهامه در و تهامه ایله نجد بیننده اولان حجازدر
و اماکن مکه دن جبل ابو قبیس مکه نک شرفها الله تعالی جهت شرقیه سنده واقع و اوزرینه
مشرفدر و جبل قعیقعان جهت غربیه سنده اوزرینه مشرفدر و بطن محسر منی ایله مزدلفه بیننده
بر وادیدر و منی مکه دن بر فرسخ مسافه ده بر بلده درکه طولی ایکی میلدر و کنده اوزرینه مشرف ایکی
جبلک آراسنده در و منی ده مصانع آب و آبار و خانات و حوانیت واردرکه موسم حجده
آباد اولورلر و بقیه سنه ده خالی اولوب حفظه سنه هیچ کمسه قالمز و منانک عجایبندندرکه کعبه حج
اولندیغی زماندن بری اکا آتیلان حجاره ظاهر و هویدا دکلدر مع هذا بو حجاره یی نه سیل کیدر و ازاله ایدر
و نه انسان اخذ ایدر اکر بو آیت عجوبه اولمسه اول موضع جبال شاهقه اولوردی و مسجد خیف و مسجد
کثره منا ده در و حضرت افضل الرسل و خیر البشر صلی الله علیه وسلم عبادت ایتدکلری غار جبل
حراده درکه مکه دن اوچ میل برده در و مکه اوزرینه مشرفدر و حضرت علیه السلام ابو بکر صدیق ایله

رضی الله عنه معا تشریف ایتدکلری غار جبل ثورده درکه جنوبی مکه ده اوزره معلقدر و آثار البلاد قزوینیده مذکوردر
که مکه بر وادیده واقع اولمشدرکه جوانبندن جبال مکه اوزرینه مشرفدر و بو وادینک وسعتی مکه نک عرضیدر
و بناء دور و بیوتی حجاره سود و ملس در و حجاره بیضی دخی واردر و طبقات مبیضه و نظیفه در و اهل مکه نک
اوایلده شربی آب امطاردن ایدی و سلاطین عثمانیه مرحوم و مغفور له سلطان سلیمان علیه الرحمه و الرضوان حضرتلرینک
حرم محترم و زوجه مکرمه لری خاصکی سلطان علیه الرحمه مسافه بعیده دن قطع احجار ضخیمه و کسر صخور عظیمه ایله بو بلده
امینه بر آب کریز ایصال و اجرا ایتدکه اهل بلده دن غیری هر سنه حجه واران حجاج ذوی الابتهاج بو آبدن
انتفاع ایتدکلرجه صاحبه خیرک روح عزیزینه ایتدکلری دعای خیر درکاه رب العزتده مقبول اوله و نخبة
الدهرده محمد بن ابی طالب الانصاری الصوفی الدمشقی ذکر ایتدیکه شرب اهل مکه قنواتدندرکه بو قنوات مشاش دیمکله
معروف مکانده اودیه و آباردن جمع ایدوب زبیده خاتون اجرا ایتدی و حمد الله بن ابی بکر بن محمد المستوفی القزوینی
نزهة القلوبنده ذکر ایتدیکه بنی العباسدن هرون الرشیدک منکوحه سی زبیده خاتون مکه ده بر کاریز احداث ایتدی
و مقتدر خلیفه عهدنده خراب اولدی و مقتدر کاریزی تعمیر و آبنی اجرا ایتدی و قایم خلیفه عهدنده کیرو خراب و یباب
اولوب اولدخی بو کاریزی کیرو اجرا ایتدی و ناصر خلیفه عهدنده ینه خراب اولوب و اول تجدید عمارت ایتدی
بعده بالکلیه خاک و ریک ایله انباشته اولوب تاریخ تألیف نزهة القلوبده امیر چوباندن اول کاریزی
کیرو اجرا ایدوب اول تاریخ مکه ده اول آب روان ایدی و آثار البلادده قزوینی شرب اهل مکه بالامطاردر
دیدوکی بو کاریزک آبی نخبة الدهرده اودیه و آبار دیندر دیو مذکور اولدوغی اوزره برینه اولور و بو بلد امینی
الله تعالی تعظیم ایدوب و ابرهیم الخلیل علیه السلام رب اجعل هذا البلد امنا و ارزق اهله من الثمرات
دیو دعاسی ایله اکرم ایتدیکه وجعلناه مثابة للناس و امنا للخائف و قبلة للعباد و منشأ لرسول الله
صلی الله علیه وسلم کلام واجب الاکرام معاینه سنه مصدر اولدی و زمین مکه محل زرع و حرث
و غرس دکلدر زیرا عیون و انهار و آباردن جاریدر و جمیع مکه ده بر شجر مثمر یوقدر و بو دکلوکی زرع و نخیل
ایکن خلیل الرحمن علیه السلام ربنا انی اسکنت من ذریتی بواد غیر ذی زرع عند بیتک المحرم ربنا لیقیموا
الصلوة فاجعل افئدة من الناس تهوی الیهم وارزقهم من الثمرات آیه کریمه سنده دعاسی ایله اطرافده
اولان ولایتدن نقل ایتدکلری حبوب و ثمار ایله اهل مکه خوشحال اولورلر و مکه ایام صیفده شدت حردن نهارین شدتی
حردن و نهایت تب و تابدن مجال حرکت اولمز و لکن کیجه سنده اعتدال واردر رسول الله صلی الله علیه وسلم
مرویدرکه قال علیه السلام من صبر حر مکة ساعة تباعدت عنه جهنم مسیرة عام و تقربت منه الجنة مائتی عام
الحدیث و ابن عباس رضی الله عنهما مرویدر ما اعلم علی الارض مدینة ترفع بها حسنة مائة الا مکة و یکتب لمن
صلی رکعة مائة رکعة الا مکة و یکتب لمن نظر الی بعض بنیانها عبادة الدهر الا مکة و یکتب لمن یتصدق بدرهم
الف درهم الا مکة الحدیث و احمد بن عباس بن اسنادنده دیدیکه قال ابن عباس قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ان هذا البلد حرام حرمه الله یوم خلق السموات والارض فهو حرام بحرمة الله الی یوم القیمة و انه لم یحل القتال
فیه لاحد قبلی و لم یحل لی الا ساعة من نهار لا یعضد شوکه و لا ینفر صیده و لا یلتقط لقطته الا من عرفها و لا یختلی
خلاها فقال العباس یا رسول الله الا الاذخر فانه لقینهم و بیوتهم الا الاذخر و فی روایة لا یعضد عضاهها و لا تحل
لقطتها الا لمنشد فقال العباس الا الاذخر فانه لصاغتنا و سقوف بیوتنا الحدیث صحیحینده اخراج ایتدیلر

وجابر بن عبد اللهدن اسنادنده احمددن مرویدر قال نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم ان یحمل السلاح بمکة
الحدیث اخراجنده مسلم منفرددر. مدینهٔ رسول علیه السلام اقلیم اولك اوائل جزیرهٔ عربده حجازدندر وبعض قولده
نجددندر واقلیم ثانی تحقیقینك وسطنه قریبدر واولده اسمی یثرب ایدی رسول علیه السلام مدینه لفظی ایله تذکیر بیوردیلر
قال علیه السلام ان الله سمی المدینة طابة الحدیث ویثرب فتح یاء مثناة تحتیه وسکون ثاء مثلثه وکسر راء مهمله
واخری باء موحده ایله در وبوکه طیبه دخی دیرلر که فتح طاء مهمله وکسر یاء مثناة تحتیه وفتح باء موحده واخری
هاء ایله در صاحب تقویم البلدان قولی اوزره مدینه ارضنده مکان مستویده در جبل احد شمالیسنده وجبل ثبیر
جنوبیسنده در واکثر زمینی شوره در وصاحب نخبة الدهر قولی اوزره مدینه نك درت وادیسی واردر بری
وادیٔ قناة وبری وادیٔ بطحان وبری وادیٔ عقیق اکبر وبری وادیٔ عقیق اصغردر وسیول امطار وقنات
بو وادیلرك سیاهی جزیرهٔ بنی سلیم دیرلر موضعه کلور صکره وادیٔ الغابه دیرلر بر وادیه کلور صکره اضم
دیرلر بر وادی یه کلور صکره متفرق اولوب ایکی بئره داخل اولور که برینه بئر رومه وبرینه بئر عروه
دیرلر وصاحب حلب قسیم الدوله آق سنقر مدینه ده سور بنا ایدوب وسائر بلاددن مدینه یه ارباب
صنعت نقل ایدوب مدینه ده اسکان ایلدی وصاحب خریدة العجائب قولی اوزره سور مدینه قدیمدر
وماحولنده نخیل وثمار کثیردر وثمری نهایت طیب وشدة حلاوه اوزره در ووادیٔ عقیقده نخل وزراع
وقبایل عرب واردر واثار البلادده قزوینی قولی اوزره مدینه تابناك بر شوره زمینده در ونصف
مکه مقدارنده در وخصایص مدینه دندر که مدینه یه داخل اولنلر رایحهٔ طیبه شم ایدر که بونده اولان عطر رایحه غیرده
یوقدر واهل مدینه حسن الصوت وخوش آوازدر بعض مدنیه خوش آواز اولدقلرینك سببی سؤال اولندی
جوابنده بزم مثلمز عیدان کبیدر که جوفلر خالی وصوتلر طیب اولور دیدی ومدینه ده تمر صیحانی حاصل اولور که بلاددن
غیرده بولنمز ودخی حب البان اولور که سایر بلاده نقل ایدرلر ابن عباسدن رضی الله عنه مرویدر نبی علیه السلامدن
روایت ایدیکه قال علیه السلام حین عزم الهجرة اللهم انك قد اخرجتنی من احب ارضك فانزلنی
احب ارضك الیك فانزله المدینة ورای النبی صلی الله علیه وسلم بلال بن حمامة وقد هاجر واحتوی
المدینة وهو یقول شعر الا لیت شعری هل ابیتن لیلة بفج وحولی اذخر وجلیل وهل اردن یوما میاه مجنة
وهل یبدون لی شامة وطفیل فقال علیه السلام خفت یا بن السوداء ثم قال علیه السلام
اللهم حبب الینا المدینة کما حببت مکة واشد وصححها وبارك لنا فی صاعها ومدها وانقل حماها الی الجحفة
الحدیث وابی هریرهدن رضی الله عنه مرویدر قال قال علیه السلام ان ابرهیم عبد الله وخلیله وانا
عبد الله ورسوله وان ابرهیم حرم مکة وانی حرمت المدینة ما بین لابتیها عضاهها وصیدها لا یحمل فیها
سلاح لقتال ولا یقطع منها شجرة الا لعلف البعیر الحدیث وکذا ابی هریرهدن رضی الله مرویدر قال
قال علیه السلام من صبر لاوی المدینة وشدتها کنت له یوم القیمة شفیعا او شهیدا الحدیث ومدینه
سورلنمشدر ومسجد رسول علیه السلام وسط مدینه ده در وروضهٔ مطهرهٔ حضرت سید الانام
علیه افضل الصلوة من الملك العلام شرقی مسجدده در وقبر ابی بکر صدیق رضی الله عنه روضهٔ شریفه
یانینده در وقبر عمر فاروق رضی الله عنه قبر صدیق یانینده در دولت خلفاء بنی امیه ده ولید بن عبد الملك
قیصر رومه مکتوب ارسال ایدوب مسجد رسول الله صلی الله علیه وسلم تعمیر ایچون صناع وتجار طلب ایلدی

وقیصر

وقیصر صناع رومدن قرق وصناع قبطیدن قرق جمله سکسن نفر کمسنه ارسال ایدوب وبو صناع ایله
قرق بیك مثقال ذهب وبرنجه احمال فسیفسا کوندردی وبو صناع مدینه یه کلوب فسیفسایی
دیوارلره یرلشدردکده متانت واستحکام المغیچون نوره یی برسنه کامل تخمیر ایتدیلر واساس
بناء مسجدی حجاره ایله وضع ایدوب واسطوانات مسجدی حجارهٔ مدوره دن ایتدیلر که بو اسطوانانك
وسطنده اعمدهٔ حدید وضع ایتدیلر وبو اسطوانات حجاره ایله اعمدهٔ حدیدی رصاص ایله اتقان ایتدیلر
وسقف مسجدی ذهب ایله مطلی ومنقش ایدوب وجدار محرابك ملاطینی یعنی صواسنی تذهیب ایدوب
وحایط قبله سنك ایچ یوزی اساسندن مقدار قامت انسان رخام ایدوب ووسط
محرابده بر مرآة مربعه وضع ایتدیلر ذکر ایتدیلر که بو مرآة عایشهٔ صدیقه نك ایدی رضی الله عنها
وحضرت رسالت پناه ایام سعادت انجامنده اولان منبری دکشوب آخر منبر وضع ایتدیلر
قال علیه السلام بین قبری ومنبری روضة من ریاض الجنة وصاحب نزهة القلوب تحقیقی اوزره
مدینه حجازدندر وجبل احدك ذیلنده واقعدر که طرف شمالیسندن ایکی فرسخ یرده در ومدینه
احددن قریب جبل بودر وطرف شرقیسی بر بچق فرسخ یرده وعقیقدر که راه مکه اول جانبدن
کلور وخراب الاحزاب وقتنده سلمان فارسی تدبیری ایله رسول علیه السلام کرد مدینه یه حفر خندق
بیوردیلر وخندق عظیم حفر اولنمش ایدی وعضد الدوله فنا خسرو دیلمی مدینه یه بر سور بنا ایتدی
ومدینه نصف مکه مقداری بر بلده در وزمیننده مکان معطل قلیلدر وهواسی غایت
حرارت اوزره در وآب روانی وزروع ونخیلی واردر وخرماسی بردی وعجوه وسایر
بلاده نسبت مدینه ده خوب اولوب خلق مدینه اکثر سیاه چرده در ومدینه فضایلنده احادیث
واثار بسیاردر قال علیه السلام علی انقاب المدینة ملائکة لا یدخلها الطاعون ولا الدجال
وقال علیه السلام من استطاع ان یموت بالمدینة فلیمت بها فانی اشفع لمن یموت بها
وقال علیه السلام آخر قریة من قری الاسلام خرابا المدینة الاحادیث فضل بن عباس
رضی الله عنهما مدینه حقنده انشاد ایتمشدر شعر وعلی طیبة التی بارك الله علیها لخاتم المرسلینا
وصومه انصاری قولیدر فلما اتی نادیه واصبح مسرورا بطیبة راضیا وحضرت
نزهت افزای حرمین رسول الثقلین علیه السلام هجرت ایله مدینه یی تشریف ایتمزدن اول
حکام مدینه یا بادیه مرزبانی قبلندن ویا خود تابعهٔ یمن جانبندن ایدی واکثر اوقات
قوم بنی قریظه دن ویا خود بنی نضیردن بر کمسه حاکم مدینه ایدی وانصاردن بری دیمشدر
شعر نؤدی الخراج بعد خراج کسری وخرج قریظة بالنضیر تمّ ومدینه نك خواصندندر
که مدینه ده مشی وحرکتدن عرق ریزان اولنلرك عرقی خوشبو اولور وروضهٔ مطهرهٔ حضرت
سلطان سریر لی مع الله مدینه ده بیت عایشهٔ صدیقه ده در رضی الله عنها که بو بیت
رفیع البنیانده طایر روح پرفتوحلری آشیان خاکیدن امنیت وآرزوی قرب لامکان ایله
دوحهٔ طیبهٔ لاهوته عالم بالایه پرواز وطیران ایدوب کل شیء یرجع الی اصله فحواسی اوزره مستقر
اجساد ومرجع عنصر خاکی بها داولان سینهٔ زمین جد حضرت رسول کزینه اول بیت الحیع

والملاط الطین الذی یجعل بین
ساقی البناء ویملط به الحایط
انتهی راموز

وفی تحفة الآثار البلاد وجعلوا بلاط المحراب ذهبا انتهی
وفی الراموز البلاط کسحاب الحجارة المفروشة فی الدار
وغیرها وقد بلطه تبلیطا ثم سمی به المکان اتساعا انتهی
وعلی هذا یکون الملاط اولی من البلاط فی تزیین المسجد منه

صدر کوستروب مصرع لسان الحروف حسدین جان کبی نهان ایتدی نثر و اول بیت ﷺ داخل مسجددر
و روضهٔ شریفه قبله‌نک جانب یسارنده‌در که مشرق ایله شمال بیننده اولان کوشه‌در و مدینه‌نک قبله‌سی
مشرق ایله جنوب بیننده اولان کوشه‌در و امیری المؤمنین ابو بکر و عمر رضی الله عنهما حضرتک یانینده مدفونلر
و حضرت رسول علیه السلام مکه‌دن هجرت ایله مدینه‌یی رشک جنت قلدقلری وقت موضع مسجد ارض خالیه ایدی
و حضرت علیه السلام اول مکانی اشترا ایدوب خشت خام و چوب خرما ایله اول مقداره مسجد و خانه بنا
ایتدی و عمر بن الخطاب رضی الله عنه بنا مسجدی بر مقدار زیاده ایتدی و عثمان بن عفان رضی الله دیوار
مسجدی سنگ منقش ایله و سقفنی اخشاب ساج ایله تعمیر ایدوب هیئت بناسنی تکثیر ایتدی و بنی امیه‌دن
ولید بن عبد الملک بن مروان اول بنا اوزره عمارت فراوان آرتردی و امیر المؤمنین المهدی بالله
محمد بن عبد الله العباسی بنا مسجدی توسیع ایلدی و مأمون بعد التوسیع زیاده ایتدی و تاریخ تألیف
نزهة القلوبده زیاده مأمون قراری اوزره‌در دیو مذکوردر و دخی کمه‌نک تعمیری و بناده تکثیری
مأثم البحر و فلک کنبده منظورم و ثقاتدن مسموعم اولمامقله مسجدده ترک کلام اولی کورلدی و اطراف مسجده
مبانی خیراتدن خانقاه و مدرسه و بونلر امثالی ابنیه چوقدر و امیر چوبان مدرسه‌سنک جانب غربیسنده
بر حمام بنا ایتمشدر که نزهة القلوب صاحبی بوندن اول مدینه‌ده حمام یوغیدی دیو نقل ایتدی العهدة علی القائل
و ایراد اولنمشدر که تألیف قاضی احمد دامغانی اولان کتاب استظهار الاخبارده و قاضی رکن الدین
جوینی‌نک مؤلفی مجمع ارباب الملکده مذکوردر فاطمیون مغاربه‌نک خلیفهٔ سادسی اولان حاکم اسمعیل
مدینه‌لی بر علوی‌یه کوندردی که علوی کیجه ایله کندو خانه‌سندن روضهٔ شریفه‌یه وارنجه نقب دلقم ایدوب
امیر المؤمنین ابو بکر صدیق و عمر فاروق رضی الله عنهما قرب حضرتدن اخراج ایده و علوی حسب المرام ریاضت
ایله و علو کلوب نقب ایتدوکی ایام کردباد و ظلمات و صواعق پیدا اولوب بر مرتبه‌یه واردی که
قلوب خلقه خوف و هراس دوشوب انابت و استغفاره شروع ایتدیلر و حرم روضهٔ مطهره‌یه
علی ساکنها افضل التحیة التجا ایتدیلر و بو حال هولناک ساکن اولمیوب ممتد اولدی عاقبت علوی قضیهٔ
نقبی اظهار ایتدی و حاکم مدینه نقابلری طوتوب سیاست ایتدی و همان اول کون هوا خوش اولوب
اول حال زواله مبتدل اولدی و بو قضیه سنه احدی و عشر و اربعمائه هجریه‌ده ایدی که امیر المؤمنین ابی بکر و عمر
رضی الله عنهمانک وفاتلرندن درت یوزه قریب زماندن صکره کرامات علیه‌لرندن بویله کرامت ظاهره
ظهور ایتدی و حاکم اسمعیلی بو قضیه وقوعنه باعث اولدیغی سنه‌ده کندونک خانه‌سنه خیانتله دزد
علی نقاب اجل ایله شریک العمل بر نقب جانکاه اوروب رخت عمرین طرق و متاع روانین
آتش مهلکه یرکی قلدی و اعیاد و ایام شریفه‌ده حضرت علیه السلام خطبه ایله سمع اناسی تشریف بیوردقلری
مصلی مدینه‌نک جانب غربیسنده‌در و داخلنده‌در و مقابر مدینه که بقیع دیدکلری مقام مدینه‌نک جانب
شرقیسنده‌در و قبر ابراهیم بن رسول علیه السلام و قبور بنات طیبات بو مقابرده‌در و امیر المؤمنین
عثمان بن عفان و حسن بن علی و عباس بن عبد المطلب و زین العابدین و محمد باقر و جعفر الصادق و اکثر
صحابهٔ عظام رضوان الله علیهم اجمعین بو مقابرده خواب درازایله استراحت و آرام ایتمشلردر که بو
صحابه‌دن خواب مرکه آسوده اولنلرک اولی اسعد بن زراره‌در که سال هجرتده حضرتک علیه السلام

مدینه‌یه ایام و شهولنده جوار رحمته واصل اولدی و اخری سهل بن سعد ساعدی‌در که بو دخی سنهٔ احدی
و تسعین هجریه‌ده عزم بقا ایتدی و تابعین کرامدن دخی بو مقامده خلق کثیر آرامگیر اولمشلردر و کبار ائمه
و اولیا و علمادن امام مالک بن انس الاصبحی و اول قراء سبعه اولان نافع دخی بو مقام بهشت احترامده خواب
موت ایله زمرهٔ بنامدندرلر رحمة الله علیهم اجمعین و آثار البلادده مذکوردر که مدینهٔ رسولدن علیه السلام
ایکی میل مسافه‌ده بر قریه واردر اسمی قبادر و مسجد تقوی بو قریه‌ده‌در و بو اول مسجددر که حقنده لمسجد اسس
علی التقوی من اول یوم احق ان تقوم فیه فیه رجال یحبون ان یتطهروا والله یحب المطهرین آیهٔ کریمه‌سی
نازل اولمشدر و رسول علیه السلام مهاجرا مدینه‌یه کلورکن بو مسجدی تأسیس ایدوب محرابنده اول حجری
وضع ایدوب انصرافه تأسیس بناسنده اهتمام ایتدیلر و سنهٔ اربع و سبعین و ستمائه‌ده کلنجه بو مسجد طوریدی
و اهل قبایه تطهرلرندن سؤال اولندی دیدیلر که بز ما ایله حجر بیننی جمع ایدرز و مسجد ضرار دخی بو قریه‌ده‌در که
بو می ایله ناس متطوعدر ینبع فتح یاء مثناهٔ تحتیه و سکون نون و ضم باء موحده و اخری عین مهمله ایله‌در
و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربدن تقریبا تهایم حجازدندر و مدینهٔ رسول علیه السلامه قریب بر بلده‌در
و حدیثده ذکری واردر ابن سعید قولی اوزره ینبعده عیون و نخیل واردر و بر قلعه‌سی دخی واردر
و ینبع منازل بنی الحسیندر رضی الله عنهم و ینبعک بحرده بر فرضه‌سی واردر ینبعدن بر مرحله‌در
ابن حوقل قولی اوزره ینبع بر قلعه‌در که نخیل و میاه و زروعی واردر و حضرت علی ابن ابی طالبک رضی الله عنه
ینبعده وقفی واردر که اکا اولاد عالی نژادی تولا ایدر و جبل رضوی ینبعه قریبدر که جانب شرقیسنده‌در
اوزرینه بشرقدر و جبل رضویدن حجر مسن سایر اقطاره نقل اولنور و بو جبل ایله مدینه‌نک بینی یدی
مرحله‌در خیبر فتح خاء معجمه و سکون یاء مثناهٔ تحتیه و فتح باء موحده و اخری راء مهمله ایله‌در و اقلیم
اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده تقریبا حجازدندر و بلد بنی عنزه‌در و خیبر لغت یهودده حصندر و خیبر مدینه‌دن
جانب شمالی شرقیده‌در و بینهما التی مرحله‌یه قریبدر و ادریسی قولی اوزره خیبر بلدهٔ صغیره‌در
و بر قلعه کبیره‌در و نخیل و زروعی واردر و اوایل اسلامده بنی قریظه و بنی النضیرک موطنی ایدی و سموئل
ابن عادیا خیبرده اولوردی و مدینه‌دن درت مرحله یرده‌در و آثار البلادده واردر خیبر کثرت
حما ایله موصوفدر که اهل خیبردن حما مفارق دکلدر و اهل خیبر یهوددر و زعملری بودر که خیبره داخل
اولمق استین الکرین یره طیبایوب جاریا کبی طوروب نهیق حمار کبی صوت انکر ایله صدا ایتسه
حمای خیبر اکا ضرر ویرمیه و بو وضعه تعشیر تسمیه ایدرلر معناسی حمار نهیقیدر و بن حمارم دیمکدر
جحفه ضم جیم و تشدید دال مهمله و آخری ها ایله‌در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده حجازدندر و اقلیم
ثانی حقیقینک اوایلندندر و مکه‌نک اسکله‌سیدر و بحر کنارنده‌در و مکه ایله جحفه آراسی ایکی
مرحله‌در و بلدهٔ عامره‌در و ادریسی قولی اوزره جحفه ایله مکه‌نک آراسی قرق میلدر و عیذابدن مکه‌یه
کلنلرک میقاتیدر بطن مر فتح باء موحده و سکون طاء مهمله و نون و فتح میم و اخری تشدید راء مهمله ایله‌در
و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده حجازدندر بطن مر بر بقعه‌در که نخیه قری و میاه جاریه و نخیل کثیره‌سی
مشتملدر و مکه ایله آراسی بر کوننک یولدر که حجاج مصر و شامک طریقی اوزرنده‌در و نخل و مزروع بطن
مردن وادی نخله‌یه وارنجه متصلدر و بطن مردن و وادی نخله‌دن و طائفدن مکه‌یه خضر و ثمار کلیر

بوکا منسوبدر فید فتح فا و سکون یاء مثناة تحتیه و آخری دال مهمله ایله در و اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ
عربده نجد دندر و اقلیم ثانی حقیقینک آخرندندر کوفه دن مکه یه کلن حجاج عراقک نصف طریقی اوزره در
و نجد ده بر بلده در و جبلان طینک بری اولان سلمی یه قریبدر حجاج بعض امتعه سن فیده ایداع ایدر و کوفه ایله
فیدک آراسی یوز طقوز فرسخدر کتاب عزیزیده مهلبی قولی اوزره فید حجاج عراقک نصف طریقیدر طی
طاغلری اولان سلمی و آجا جبللری ایله فیدک آراسی اوتوز اکی میلدر و فید ایله ثعلبه بینی بیک سکسان اکی میلدر
و ثعلبه بر قریهٔ کثیرة المیاهدر و سوری واردر و حجاج طریقنک نصفیدر تیما فتح تاء مثناة فوقیه و سکون یاء
مثناة تحتیه و میم و آخری الف ایله در اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده تقریبا بادیهٔ شامدندر و اقلیم ثانی
حقیقینک آخرندندر و تیما تبوکدن اعمر بر حصندر و نخلی واردر و کتاب عزیزیده مهلبی قولی اوزره تیما حاضرهٔ
طی در و ابلق اسمیله معروف اولوب سموأل بن عادیایه منسوب اولان حصن بو حاضره ده در ابلق
فتح الف و سکون باء موحده و فتح لام و آخری قاف ایله در اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده تقریبا
بادیهٔ شامدندر و اقلیم ثانی حقیقینک آخرندندر و حاضرهٔ طی ده سموأل بن عادیانک قلعه سی واردر
و آثار البلادده مذکوردر که بو حصنه ابلق فرد تسمیه اولنمشدر زیرا بناسنده بیاض و حمرت واریدی
و بین الحجاز والشام تیمادن بر تل اوزره در و اربع و سبعین و ستمائه تاریخنده آثار بناء قدیمی
اوزره باقی ایدی و بو قلعه یی سموألک باباسی عادیاء الیهودی بنا ایتمشدر و ضروب امثالده اوفی
من السموأل واردر و سبب ضرب مثل بودر که امرؤ القیس بن حجر الکندینک باباسنی [illegible]
قتل ایتدکلری ایام امرؤ القیس قتلهٔ پدرینی تجسس ایچون قیصر رومه کیدرکن بو قلعهٔ ابلق فرد ده
اوغرایوب کوردیکه افلاکه پیوسته بر حصن حصیندر کندو ایله اولان ادراع زائدهنی سبکبار
اولمق ایچون سموأل یانینه ایداع ایدوب کندی و ایداع ادراع خبری حرث بن ظالم الغسانی یه یتیشوب
اخذ دروع ایچون ابلق اوزرینه کلدی و سموأل اکا دروعی تسلیمدن امتناع ایتدی و سموألک اوغلی خارج قلعه ده
شکارده ایدی حرث اکا ظفر بولوب آنی شکار ایتدی و آنی الوب اسفل قلعه یه کتوروب سموأله دیدیکه
دروعی بکا ویرمزسک اوغلکی قتل ایدرم سموأل بن نقض عهد ایتمزم نه دیرسک ایله دیو جواب ویروب
اوغلنی کوزی اوکنده ذبح ایتدی و سوکره دوندی و عرب سموأل ایله وفاده مثل ضرب
ایتدی و سموأل بو بابده نظم ایتدی **شعر** وفیت بادرع الکندی انی ٭ اذا ما خان
اقوام وفیت ٭ بنالی عادیا حصنا حصینا ٭ و ماء کلما شئت استقیت ٭ رفیعا
تزل العقبان عنه ٭ اذا ما نابنی ضیم ابیت ٭ و اوصی عادیا قدما بان لا ٭ تهدم یا سموأل
ما بنیت **نثر** یمامه فتح یاء مثناة تحتیه و میم و الف و میم و آخری ها ایله در و اقلیم اول عرفی
اولان جزیرهٔ عربده حجازدندر و بعض عروضدندر دیر اصح دخی بودر و اقلیم ثانی حقیقینک اوایلندندر
و مدینهٔ یمامه و مدینهٔ رسولدن علیه السلام ماودندر و سایر حجازدن بونک نخلی اکثردر و یمامه بلاد عوالیدن
بادیه ده بر مدینه در و بلاد عوالی بلاد بنی حنیفه در و مسیلمهٔ کذاب یمامه ده تنبی ایتمشدر و یمامه ایله
بصره نک آراسی اون آلتی مرحله در و یمامه ایله کوفه آراسی دخی بویله در تقویم البلدان صاحبی ذکر ایتدیکی
فی زماننا یمامه یی کورن بکا اخبار ایتدیکه یمامه قلیل النخلدر و یمامه ده بر وادی واردر اسفل وادیه

نقل اولنور و مکه و منادن نقصان میاه ایامنده حجاج کلوب بلمن و اردن نقل میاه ایدرلر ایدی اما بو تاریخده
بلمن قرمیامنده مکه ده احتیاج وارایدوکی مسموع دکلدر **طایف** فتح طاء مهمله و الف و کسر یاء مثناة تحتیه
و آخری فا ایله در و اقلیم عرفی اولان جزیرهٔ عربده تقریبا حجازدندر و اقلیم ثانی حقیقینک اوایلندندر و بر بلدهٔ
کثیر الفواکه در و اکثر ثماری زبیبدر و جبل غزوانک ظهرنده در که حجازده بو جبلدن ابرد مکان یوقدر و ذروهٔ جبل
غزوانده احیانا ما منجمد اولور و طایف طیب الهوادر و وادی نعمان طایف ایله مکه بیننده در مشترکده
مضبوطدر که نعمان فتح نون و عین مهمله ایله مکه و طایف بیننده بر وادیدر اکا نعمان الاراک دخی
دیرلر و آثار البلادده مذکوردر که طایفده وج الطایف دیرلر بر وادی واردر نبی علیه السلام
بو وادینک صیدینی و اختلاء حشیشنی نهی بیورمشلردر و حجر لات مسجد طایفک مناره سی آلتنده در
و بو حجر قدیم الزماندن بر صخره ایدیکه اوزرنده بر رجل اوتوروب زمرهٔ حجاجدن مرور ایدنلر ایچون لت سویق
ایدردی و بو لات سویقدن فوت اولدقده عمرو بن لحی دیدیکه لات سویق ولمدی بو صخره ایچنه کیردی
و قومنه بو صخره یه عبادت ایتمکی امر ایتدی و لات و عزاده ایکی شیطان واریدی بنی ثقیف ایله تکلم ایدرلر ایدی
و ثقیف نام زنان لاتی طاغوت اتخاذ ایدوب انک ایچون بر بیت بنا ایتدی و آنی تعظیم ایدوب طواف
ایتدی و لات بر صخرهٔ بیضاء مربعه در و ثقیف مسلمه اولدقده رسول علیه السلام ابو سفیان بن حرب و مغیره
بن شعبه یی ارسال ایتدی و کلوب اول بیتی هدم ایتدیلر و حجر لات طاء زنده مناره مسجد طایف ده در و
طایفده کرم رهط دیرلر بر باغ وارکه قدیمده عمرو بن عاصک ایدی و بو باغ بر نیجه بیک خشبه نک اوزرنده
معروش و مبسوط ایدی که هر خشبه نک قیمتی بر درهم ایدی و سلیمن بن عبد الملک حجه وارد قده بو باغی
کورمک اراده ایدوب واروب نظر ایتدکده کمسه نک بوکا بکزر باغی یوقدر مثلنی کوردم نولیدی و سطحنده
اولان حره اولمسیدی دیدکده حضار مقام دیدیلرکه اول کوردیکک حره دکلدر مسطح زبیبدر و اول
ایامده بو باغک زبیبنی جمع ایدوب قوروتمق ایچون میان باغده دوشه مشلر ایدی و سلیمن
ایراقدن کوروب سنکستان سوخته ظن ایتدی و حجاج ظالم دخی طایفده در و بو حجاج اول مجیدرکه
عبدالله بن الزبیر و محمد بن حنفیه یی بونده حبس ایتدی بو زندانی ناس تبرکا زیارت ایدرلر خصوصا شیعه
و کیسانیه زیارتنده مبالغه ایدرلر **فرع** ضم فا و سکون راء مهمله و آخری عین مهمله ایله در اقلیم اول عرفی
اولان جزیرهٔ عربده حجازدندر و جنوبی مدینه دن درت کونلک یول یرده در و فرع بر نیجه قرای عامره در
و مدینه دن مکه یه کیدن طریقه قریب فرع اوزرندندر و فرعده قطاع طریق واردر کتاب نزهة
المشتاقده ادریسی ایراد ایتدوکی اوزره تیما و دومة الجندل و فرع و وادی القری و مدین و خیبر و فدک
مخالیف مدینه دندر که مدینه یه منسوبدر **حجر** مشترکده فتح حاء مهمله و سکون جیم و آخری راء مهمله ایله در
اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده یمامه دندر و اقلیم ثانی حقیقینک اوایلندندر مشترکده مذکوردر که حجر مدینهٔ
یمامه در و طول و عرضده یمامه کبیدر و بعض قولی اوزره حجر یمامه دن بر کونلک و بر کیجه لک یول یرده در و یمامه
و حجر بنی حنیفه نک و بعض بعرک منازلیدر و ابو بکر الصدیقک رضی الله عنه ایام خلافتنده مسیلمهٔ کذاب
حربنده قتیل اولان شهدانک قبوری حجرده در و حجر یمامه نک غربی شمالیسنده در و بینهما ایکی مرحله در و تقویمده
مذکوردر که حجر ضم حاء مهمله و سکون جیم ایله یمنده بر موضعدر و احمد بن عبدالله الهذلی الشاعر الحجری

خرج تسمیه اولنور فتح خاء معجمه و سکون رای مهمله و آخری جیم ایله در صحاحده خرج یمامه ده بر موضعدر دیو مضبوطدر
و یمامه مکه نك سمت شرقیسنده اراضیدن بر مکان مستویه در و آثار البلادده مذکور در که یمامه حجاز ایله یمن بیننده در
و قدیم الزمانده طسم و جدیسك منازلی ایدی و طسم و جدیس اولادی سام بن نوح علیه السلامکما و غلطلریدر
یمامه ده اقامت و توطن ایدوب کندکجه چوغلدیلر و طسمدن عملیق بن جاش دیرلردی بر رجل بونلره والی
و حاکم اولدی و جبار ظلوم ایدی ما بینلرنده کند و مرادی اوزره حکم ایدردی حکایت اولنور که بر مرد ایله بر زنك
بینلرنده بر ولدلری ایچون نزاع واقع اولوب عملیقه رفع خصومت و احتکام ایتدیلر و زوج که اسمی قابس بن لا
دیدیکه یا ملك بو زوجه نك کامل مهرینی اعطا ایتدم و بو ولده حامله اولدقده غیری آندن بر طائله نائل اولمدم نیجه حکم
ایدرسك ایله و زوجه که اسمی هزیله ایدی دیدیکه یا ملك بن و لدی طقوز آی حامل اولدم و بر آنده وضع
ایتدم و شفع ایله ارضاع ایتدم و آندن بر نفع کورمدم حتی فصالی تمام و اوصالی مشتد اولدقده زوجم
دیلرکه آنی کرهاً اخذ ایلیوب بی خبرتم ترك ایده زوج دیدیکه یا ملك بو زوجه م حامل اولمزدن اول
بن حامل ایدم و مادرین دخی انکچون بو بنیه الدم ایدی زوجه دیدیکه یا ملك زوجم بو ولدی خفیفا حامل ایدی
و بن ثقیلا حامل اولدم و زوجم بو ولدی حال شهوتده وضع ایتدی و بن کرهاً وضع ایتدم و عملیق بو زوجینك
متانت حجتلرین کوروب متحیر اولدی و فصل خصومته قادر اولمیوب حتی بو زوجین بینینده حکم ایچون برای
صائب ظاهر اولنجه بو ولدی کند و غلمانی آراسنده الیقومغی رأی ایتدی و هزیله دیدیکه شعر
اتینا اخا طسم لیحکم بیننا ٭ فانفذ حکما فی هزیلة ظالما ٭ ندمت ولم اندم وانی بعثرتی ٭ واصبح بعلی فی الحکومة نادما
نثر و عملیق بو کلامی ایشتدکده نسوان جدیسه غضب ایدوب امر ایتدیکه نسوان جدیسدن بر بکر که تزوج
اراده ایده عملیق اکا داخل اولوب افتراع ایتمینجه تزوج ایتمیه و بو حالدن نسوان جدیسه ذل و انکسار
عارض اولدی حتی سید جدیس اولان اسود بن غفارك بکر خواهری عفیره بنت غفار تزوج ایتدی و
لیله زفاف اولدقده عفیره یی عملیقه ایلتمکه حقیر دیلر و ابکار و فتیات قومی اطرافنه اولشوب کیسو پریشان
ایدوب دیرلر ایدیکه شعر ایدی لعملیق و قومی وارکبی ٭ و بادری الصبح بامر معجب ٭
فسوف تلقین الذی لم تطلب ٭ و ما لبکر دونه من مهرب نثر و عفیره یی عملیقه ایلتدیلر و عفیره
اینده ایدی عملیقدن امتناع ایتدی و عملیق آنك بکارتنی بر آهن ایله ازاله و ادما ایتدی و عفیره ملشره
جیقوب اتکلری اوزرندن خون روان و کریان قرداشنك اوزرینه اوغرادی و قرداشی اسود جمع کثیر
و جم غفیر ایچنده ایدی و عفیره دیدیکه جدیسدن اذل بر کیمسه بو قدر عروسه بو فعل لایعیدر و قرداشی اسود
حالیدر دیدکده عفیره نظم ایتدی شعر اتحمل ان یؤتی الی فتیاتکم ٭ وانتم رجال فیکم عدد الرمل ٭
اتحمل تمشی فی الدما ء فتیاتکم ٭ صبیحة زفت فی العشاء الی بعل ٭ فلو اننا کنا رجالا و کنتم ٭
نساء لکنا لا نقر علی الذل ٭ فدبوا الیهم بالصوارم والقنا ٭ وکل حسام محدث الاثر الصقل ٭
ولا تجزعوا للحرب قومی فانما ٭ یقوم رجال للرجال علی رجل ٭ نثر قبیله جدیس بو نظمی استماع
ایتدکلرنده غیظله ممتلی و مضطرب اولدیلر اسود جدیسه دیدیکه یا قوم بکا تبعیت ایدك بو قوم دیدیکه بز
سکا مطیعز لکن بیلورسن که قبیله طسم عدد و عدد جهتیله بزدن اکثردر اسود دیدیکه بن بر رأی ایتدم
عملیقی ضیافت ایچون طعام حاضر ایدیم حاضر اولدقده بن عملیق ایله اوتورورم و هر بریکز رؤسادن

بری ایله اوتورك و جلیسکزی قتل ایدك و اسود طعام احضار ایدوب و قومنك هر بری نه تیغلرینی
تحت رملده مکان جلوسنده دفن و پنهان ایتمکی امر ایدوب عملیق قومی ایله کلوب اول طعامه اوتوردقده
اسود عملیقی قتل ایدوب و قبیله جدیسك هر بری اشراف طسمدن بر شریفی قتل ایدوب بونلرك قتلندن
فارغ اولدقده بقایای قبیله طسمك قبیله سی شروع ایتدیلر و قبیله طسمدن ریاح بن مره نام بر شخص قاچوب
حسان بن تبع الحمیری یه لاحق و ملاصق اولدی و حسانه دیدیکه حال ندر عقیره کی رفع ایله و ریاح انشا ایتدی
شعر اجبنی الی قوم دعونا لغدرهم ٭ الی قتلهم فیها لك الاجر ٭ فانك لم تسمع بیوم ولن تری
کیوم اناخ الحی طسما به المکر ٭ اتیناهم فی ازرنا و نعالنا ٭ علینا الملاء الحمر والحلل الخضر
فصرنا طعوما بالعرا و طعمه ٭ تنازعنا الطیر والذئب والنمر ٭ فدونك قوم لیس لله فیهم
ولا لهم منه حجاب ولا ستر نثر و حسان بونك التماسنی قبول و سؤالنی اجابت ایدوب
جیوش و جنودی ایله قبیله جدیسك اوزرینه واروب استیلا و اصطلام ایتدی و سید جدیس
اسود مذکور بر قاچ نفر معدود ایله کریزان اولوب بر جانبه پنهان اولدی و حسان بقیه یی
قتل و سبی ایتدی و یمامه زرقاء یمامه یه نسبت اولنور که بو زرقا بر زن ایدیکه بر کونلك و بر
کیجه لك یولدن اولان آدمی کوروب تشخیص ایدردی و حسان جدیس جانبنه عازم اولدقده ریاح بن مره
دیدیکه یا ملك بنم بر خواهرم وار در قبیله جدیسدن بر کیمسه نك زوجه سیدر و اسمی زرقادر و کندو
دخی زرقادر بر کونلك و بر کیجه لك یولدن انسانی کوروب تشخیص ایدر قورقرم که بزی کوروب قبیله
جدیسه اخبار ایده عسکرکه امر ایله اغصان اشجاری قطع ایدوب اوکلرنده طوتسونلر یمامه ده اولانه
اشتباه حاصل اوله پس کیجه ایله سیر و مشی ایتدیلر حسان دیدیکه زرقا کیجه دخی کوررمی ریاح نعم کیجه ایله
بصری انفذدر دیو جواب ویردی و حسان عسکرینه امر ایدوب اغصان اشجاری اوکلرنده طوتوب
کندیلر و کیجه ایله یمامه یه قریب اولدقلرنده زرقا نظر ایدوب دیدیکه یا آل جدیس شجر سزه عزم ایتدی و
خیل حمیرك اردی کلدی و آل جدیس زرقایی تکذیب ایتدیلر و زرقا انشا ایتدی شعر
خذوا حذرکم یا قوم ینفعکم ٭ فلیس ما قد اری مل امر محتقر ٭ انی اری شجرا من خلفها بشر
لامر اجتمع الاقوام والشجر ٭ و حسان قبیله جدیسی استیصال ایتدکده زرقایه دیدیکه نیجه کوردك
زرقا جواب ویردیکه شجر کورردم آردنجه بشر وار ایدی حسان زرقانك کوزلرین چیقاردوب
کندوینی باب جوا اوزره صلب ایتدی و مدینه یمامه نك اسمی بو وقعه دن اول فتح جیم ایله جوا ایدی
و حسان بن تبع الحمیری یمامه تسمیه ایتدی و بو بابده بو نی انشا ایتدی شعر
وسمیت جوا بالیمامة بعد ما ٭ ترکت عیونا بالیمامة هملا ٭ نزعت بها عینی فتاة بصیرة ٭
رعاما ولم احفل بذلك محفلا ٭ ترکت جدیسا کالحصید مطرحا ٭ وسقت نساء الحی سوقا معجلا ٭
ادنت جدیسا دین طسم بفعلها ٭ ولم اك لولا فعلها ذاك افعلا ٭ وقلت خذیها یا جدیس باختها ٭
وانت لعمری کنت فی الظلم اولا ٭ فلا تدع جوا ما بقیت باسمها ٭ ولکنها تدعی الیمامة مقبلا ٭
و مسیلمه کذاب یمامه یه نسبت اولنور که اکا رحمان الیمامه دیرلر ایدی و رسول علیه السلام عهدنده
نبوت ادعا ایدوب خلق آندن معجزه طلب ایتدیلر و صفه رأسنی بر قاروره اخراج ایتدیکه

والاصطلام الاستیصال و بو الاصطلام مستأصل

ایجنده بیضه وار ایدی وبعض خلق اکا ایمان کتوردی وایمان کتورن بو حنیفه ایدیکه قبیل العقل ایدی
وبو حنیفه کنز وقومنی استخفاف ایدوب مسیلمه کذابه مطیع اولدی وبو حنیفه قبل الاسلام زمان
جاهلیتده عسل وسمندن صنم اتخاذ ایدرلر ایدی وبعض سنینده بونلره جوع غلبه ایدوب اول صنمی اکل
ایدرلر وناس بونلرک عقلنی استهزا ایدوب خنده ایدرلردی وبو بابده انشا ایدرلر شعر
اکلت حنیفة ربها، زمن التقحم والمجاعه، لم یحذروا من ربهم، سوء العواقب والتباعه
وقاروره ایچنده بیضه نک حکمتی اولدرکه بیضه بر نجه زمان خل ایچنده یاتسه لین اولوب قاروره یه
ادخال اولنور صکره اوزرینه آب دوکلمکله اولکی حالنه عود ایدر ومسیلمه کذابک ظهوری هجرت
نبویه دن سنه عاشره ده حکایت اولنورکه رسول علیه السلام مکتوب کوندردی من مسیلمه رسول الله
الی محمد رسول الله سلام علیک اما بعد فانی اشرکت فی الامر معک وان لنا نصف الارض
ولقریش نصفها لکن قریشا یعتدون وانفذه مع رسولین انتهی ورسول الله صلی الله علیه وسلم
یازدیکه من محمد رسول الله الی مسیلمة الکذاب السلام علی من اتبع الهدی اما بعد فان الارض لله
یورثها من یشاء من عباده والعاقبة للمتقین تم ومسیلمه الکذاب عهد ابی بکر الصدیقده رضی الله عنه خالد
ابن ولید قتل ایتدی وحکایت اولنورکه مسیلمه کذاب برکبوتر برینی پرکوروب دیدیکه نیچون اللهک
مخلوقنی تعذیب ایدرلر اکر الله تعالی طایر خلق ایتدوکی طیراندن غیری برنسنه ایچون اولسیدی طایره ایچون
جناحلر خلق ایتمزدی وجناح طیری قص وقطع ایتمکی بن سزه حرام ایتدم وبعض خلق اکا دیدیکه سکا معجزه
بیضه اعطا ایدن الله دن رجا وتوقع ایله که بوکبوترک جناحلرین بتوره مسیلمه دیدیکه بن توقع ایدوب
الله تعالی بوکبوترک جناحلرین بتوروب طیران ایدرسه بکا ایمان کتوررمسز دیدیلر نعم سکا ایمان کتوره لم
مسیلمه دیدیکه بن ربمه مناجات ایتمک استرم بوکبوتری بنم ایله بوشول خانه ایچنه ادخال ایدک که حق دعوم
وقت جناحی درست بتمش اوله حتی طیران ایده ومسیلمه کبوتری آلوب تنها برخانه یه کیروب ویانندن
کتوردوکی ریشلری چیقاروب هر ریشه مقطوعه نک دیبنه عاریتی ریشه قویوب دیرلشدروب یکشدردی
وکبوتری چیقاروب علی الناس ارسال ایدوب طیران ایتدی وبوسببدن جمع کثیر اکا ایمان کتوردی وحکایت اولنورکه
بر لیله مظلمه منکره الرایحده مسیلمه کذاب خلقه دیدیکه بوکیجه بکا ملک نازل اوله کرک واجنحه ملک صلصله
وخشخشه سی وار در برکز خانه دن طشره چیقماکزکه ملائکه یه کم نظر ایدرسه ملائکه انک نور بصرنی اختطاف ایدر
پس کاغذدن برصورت اتخاذ ایدوب بو صورته ایکی جناح وذنب ربط ایدوب جلاجل ایله تزیین ایتدیکه
دکش یرلرده خیط ورشته کورنمز ایدی وخلق منازلنه داخل اولوب اختطاف نور ابصاردن خوفلری
سببی ایله طشره چیقمدیلر وبرصیحه عظیمه حس ایتدیلر وخانه ومنزلنه داخل اولوب امین اولوب صباح اولدقده
مسیلمه کذابی تصدیقده مطبقین ومتفقین اولدیلر ومسیلمه حقنده بو ابیاتی انشا ایتدی شعر
ببیضة قارورو ورایة شادن، وتوصیل مقصوص من الطیر جازف نثر ومسیلمه
والذاریات سوره سن ایشتدکده دیدیکه بکا بونک مثلی نازل اولدیکه بودر والزارعات زرعا
فالحاصدات حصدا فالطاحنات طحنا فالخابزات خبزا فالآکلات اکلا وبعض اهل مجون دیدیکه
والخاریات خریا دیدی وسوره الفیلی ایشتدکده بکا بونک مثلی نازل اولدی دیوب اوقودیکه الفیل

وما ادریک ما الفیل له ذنب طویل ومشفر ثقیل وان ذلک من خلق ربنا الجلیل وسوره الکوثری ایشتدکده
بکا بونک مثلی نازل اولوب دیدیکه انا اعطیناک الجواهر فصل لربک وهاجر ان شانئک هو الکافر
فسبحان من اظهر اعجاز القرآن اکر قرآن کلام غیر الله اولیدی مسیلمه کذاب کلماتی کبی اولوردی
ان القرآن کریم فی کتاب مکنون نسئل الله الهدایة والحفظ عن الزیغ والغوایة بمحمد وآله احسا
فتح همزه وسکون حا وفتح سین مهملتین واخرنده الف ایله در واقلیم اولدن عرفی اولان جزیره عربده بحرینده در
واقلیم ثانی حقیقتنک ابتداسندندر ونخیل ومیاه جاریه سی کثرت اوزره برشهر در ومنابع میاهی شدید
الحراره در واحسا بریه در وقطیفدن جنوبه میل ایله جانب غربده بینهما ایکی مرحله در ومشترکده مذکوردرکه
احسا جمع حسا در وحسا اول رملدرکه آب آنده یاتوب کیدر وزمین سخته ایرشدکده ارض مانع امساک
ایلیور وعرب بو رمل ایچنده آبی اخفا ایدوب واستخراج ایدرلر واحسا بر نجه موضعک علمیدر بریسی
بلاد عربده احسا بنی سعددرکه احساء قرامطه نک عنبریدر وبو احسا بحرینک سوری یوقدر
واحسا ایله یمامه بینی درت کونلک یولدر واحسا وقطیف خلقی وادی الیمامه ده اولان خرج نام موضعه
خرما ایلدوب بریوک خرمایی بریوک بغدای ایله مبادله ومعامله ایدرلر قطیف لباب ضبطی اوزره فتح قاف
وکسر طا مهمله وسکون یاء مثناة تحتیه واخرنده فا ایله در اقلیم اول عرفیده اولان جزیره بحرینده در وناحیه حسا ده
کنار بحر فارس اوزره بر بلده در واحسانک جانب شرقیسنده در واحسادن شماله میل ایله ایکی مرحله یه
قریب یرده در وقطیفده مغاص لولو وار در ونخیلی احسانک نخیلندن دوندر وبعض اهل قطیفدن مسموعدرکه
قطیفک سور وخندقی وار در ودرت قپوسی وار در ومد بحر وقتنده آب دریا سور قطیفه واصل اولور
واردرکه مراکب کبار وسفن عظام حال تر بجرده بوده داخل اولور قطیف ایله کاظمه آراسی درت کونلک
یولدر وقطیف ایله عمان آراسی بر آیلق یولدر وقطیف قدرده سلمیه یه قریبدر واحسادن بوبوکدر
آخر البحرین فتح با موحده وسکون حا وفتح را مهملتین وسکون یا مثناة تحتیه وآخرنده نون
تثنیه ایله در اقلیم اول عرفی اولان جزیره عربده بحرینک نهایة شمالیه سنده در ونجدده بر ناحیه کبیره المعموردر
وبو ناحیه کنار بحر فارس اوزره درکه دیار قرامطه در وبو ناحیه ده بلاد وقرای کثیره وار در وبحرین هجر
دیدکلری یرلرک هر بیرندن نقلله مشترکده مذکوردرکه هجرین بحرین تسمیه اولندوغنک وجهی احسا قربنده اولان
بحیره ایله بحر کبیر مالح درکه هجر ایکی بحر قربنده واقع اولمشدر وهجر صحاح ضبطنده فتح ها وسکون جیم وآخرنده
را مهمله ایله در وغیر قیاس اوزره بوکه نسبت هاجریدر وکیروالحن کبی مشترکده مذکوردرکه هجر راسمدرکه جمیع
بحرینه شامل اولور وشام وعراق کبیدر هجر بعینه مدینه دکلدر وآثار البلاده مذکوردرکه بحرین بصره
وعمان بیننده ساحل بحر اوزره بر ناحیه در وبونده مغاص لولو واردرکه دری انواع دررک احسنیدر
ومجمع البحرینده هر سنه بحرینه قوافل صدف کلوب صدفی دریا ایله مجمع البحرینده الوب بحرینه کتوررلر
وخلقت صدف ودر بحرینده کامل ومستوی اولورلر وقوافل صدف بحرینه واصل اولدقده خلق بحرینه
بربرینه اخبار ایدرلر ونفع وریع در وصدفه مانند اولوکدن برکسه نک دخل وغلته سی یوقدر وبحرینده
برنوع بسر وار در بو بسرک نبیذندن جامه سفید پوش برکسه ایچسه عرقی جامه سنی بویایوب سرخ
رنک ایدرکه کویا ثوب احمر کیمش ایدی وقرامطه ابو سعید وابو طاهر بحرینه منسوبدرکه ملة اسلامیه مخالفت

ایدوب حجاجی قتل ایتدیلر و جامهٔ کعبه‌یی نهب ایتدیلر و بونلرک خروجی خمس وسبعین ومائتین تاریخنده
معتمد بن متوکل عهدنده ایدی و حجر اسودی قلع ایدوب اخذ ایتدیلر و خلیفه بونلرک اوزرینه عسکر کثیف ایله
عباس بن عمرو الغنوی‌یی ارسال ایتدی و بونلر بو عسکری جمیعاً قتل ایدوب و عباسی اسیر ایتدیلر صکره
عباسی تنها اطلاق ایتدیلر که ماجرایی تمامه اخبار ایده و حجر اسود یکرمی سال بونلرک یاننده قالوب
صکره مطیع بالله یکرمی درت بیک دینار ویروب بونلردن حجر اسودی شرا ایدوب کیرو مکاننه وضع ایتدیلر
حکایت اولنور که بعض قرامطه علماء اسلامدن بعضنه دیدیلر که عجب قلیل العقل اولورسکز که بو دکلو مالی
بر حجره بذل ایتدکز ایناندیرکز که اول حجر عینی ایله حجر الاسود اوله بز حجر الاسودی آلیقویوب سزه غیری
حجر ویردک و اول عالم دیدی که بو حجر الاسودده بر علامت واردر که بزه قناعت ویرر و اول علامت
بودر که صو اوزره طورر باتمز پس حجر الاسودی صویه القا ایتدیلر و [illegible] مبهوت اولدی

عرض اوصاف ثانی الاقالیم العرفیة بلاد مصر

قفط کسر قاف و سکون فا و آخری
طاء مهمله ایله‌در و اقالیم عرفیه‌دن اقلیم ثانی اولان بلاد مصرده صعید اعلادندر و نیلک شرقیسنده
اولوب قوص ایله ماببینی بر مرحله‌دن قصدر و قوصک اکثرینده‌در و بر بلیده‌در که اشرافه و قفط‌لر نیلدن جبله اوزره
نزهة المشتاقده ادریسی قولی اوزره قفط جهت شرقیه‌ده کنار نیلدن متباعددر و اهل قفط شیعه‌در
و بر مدینهٔ جامعه‌در که اخلاط ناس واردر و نیلک جهت شرقیه‌سنده قوصدن یدی فرسخ یرده‌در و مدینهٔ قفطدن
مدینهٔ اخمیمه ایکی کونلک یولدر آثار البلادده واردر که قفطک بساتین و مزارعی کثیردر و فواکهدن
نخل و ترنج و لیمونی واردر و عجایب الاخبار صاحبی ذکر ایتدی قفطده بر بیت عجیب واردر سقفی التنده
اوچیوز عمود واردر و هر عمود قطعهٔ واحده‌در و هر عمودک باشی اوزره بر رجل صورتی واردر که باشنده
عمامه‌سی وار و بو بیتک سقفی جمیعاً حجاره‌در و اطراف حجر بو بیتک زوایاسی اوزره‌در و رؤس
اساطینده اولان ارباع اوزره وضع اولنوب بربرینه بر وجه اوزره وصل و الصاق اولنمشدر که بو حجرلرک
ارالرنده فصل کورنمز نظر ایدن مجموعنی قطعهٔ واحده ظن ایدر و دیرلر که بو صورلر بونک بانیسنک
ارکان دولتنک صورلریدر و هر عموده کتابت واردر اما اهل زمانه اوقیاجق خط دکلدر
و دیار مصریه بنی اسرائیل جهتندن جزیرهٔ عربه لاصق و متصلدر که جزیرهٔ عربک غربیسنده‌در و دیار
مصرک جنوبیسی نوبه‌دن و غیریدن بلاد سوداندر نیل مصر بو بلاد سودان جانبندن کلور که منظرهٔ انهارده
ذکری سبق ایتمشدر و صعیده ایکی حاجز تکتنف ممتد اولور که بری شرقی نیلدر و بری جنادلدن غربی
نیلدر و جنادل اسوانک اوستنده‌در که مراکب نوبه جانب شماله منحدر اولمقده جنادله منتهی اولور
و مراکب مصر جانب جنوبه صعود ایتدکده کیرو جنادله منتهی اولور و جنادل بر جبلدر که نیل مصر آندن منحدر
اولور و بو مقامده حجارهٔ متفرقه واردر که آنده عبور مراکب ممکن دکلدر

و تحدید دیار مصر
بو وجه اوزره‌در که حد شمالیسی بحر رومدر رفحدن عریشه ممتد اولوب جفار اوزره و غزه‌یه و طینه‌یه
و دمیاطه و ساحل رشیده و اسکندریه‌یه و اسکندریه ایله برقه آراسنده منتهی اولور و حد غربیسی
اسکندریه ایله برقه ماببینندن ساحل بحری جانب جنوبه طوغری طوتوب ظهر الواحاته و حدود نوبه‌یه
منتهی اولور و حد جنوبیسی نوبه‌نک حدود مذکوره‌سندن جانب شرقی طوتوب اسوانه و بحر قلزمه منتهی اولور

وحد

وحد شرقیسی اسوان قرشوسنده بحر قلزمدن عیذابه و قصر عبد الکریمه و قلزمه و تیه بنی اسرائیله صکره جانب
شماله منعطف اولوب رفح یاننده بحر رومه منتهی اولور که ابتدای تحدید بو مقامدن ایدی

قوص مشترک ضبطنده
ضم قاف و سکون واو و آخری صاد مهمله ایله‌در اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعید اعلادندر و ارض مصرده
فسطاطدن صکره بوندن اعظم مدینه یوقدر و عدندن کلن تجارک فرضه‌سیدر و نیلک شرقیسنده حافهٔ
نیل اوزره‌در و قوصک فرضه‌سی یعنی بحر اوزره اسکله‌سی قصیردر ضم قاف و فتح صاد مهمله و سکون یاء
مثناة تحتیه و آخری راء مهمله ایله‌در و قصیر بحر قلزم اوزره بر مفازه‌ده‌در و قوص ایله قصیرک آراسی اوچ
کونلک یولدر و فسطاطدن یوقارو نیلک ایکی جانبنده اولان ارضه صعید تسمیه اولنور و فسطاطک آلتنده
اولان ارضه ریف تسمیه اولنور و اسواندن فسطاطه کلنجه صعیدک طولی یکرمی بش مرحله‌در و عرضی نصف کونلک
راه ایله بر کونلک راه مابیننده‌در اما ریفک عرضی حدود اسکندریه‌دن اول مفازهٔ قلزم قننده جوف شرقی
طرفنه وارنجه سکز مرحله‌یه قریبدر ابن حوقل ذکر ایتدی فسطاطک اسفلنده اولان نیلک جانب شمالیسی
جوف دیمکله موصوفدر و جنوبیسی ریف دیمکله موصوفدر و مصرک معظم رساتیق و قراسی بو ایکی
موضعده‌در و صعید فتح صاد مهمله ایله‌در نیلک ایکی جانبنده واقع بر ناحیهٔ طویله‌در و عرضی قلیلدر
زیرا حافتی نیل اوزره بین الجبلیندر و صعید فسطاطک جانب جنوبیسنده‌در که فسطاطدن
اسوانه صعود اولنور و هبوط قریننده طی صعید مصر دنلر که دیار مصرده مشهوردر فقیه جنوبی [illegible]
الکا منسوبدر و صعید ایله الواحاتک بینی اوچ کونلک یولدر که مفازه‌در و الواحات بلاد کثیرة النخل
والمیاه‌در و الواحاتی براری احاطه ایتمشدر وسط رمالده مفاوزده جزیره کبیدر لبابده مذکوردر
الواح فتح الف و سکون لام و فتح واو والف و آخری حاء مهمله ایله و نواحی مصرده بلدهٔ مشهوره‌در که
طریق مغرب بریه‌سنه قریبدر و مشترکده یاقوت بی الف و لام واحات ضبط ایدوب دیرکه
اوچ ناحیه‌در و غربی صعید مصرده جریان ایدن نیل مقابله‌سنده ممتد اولان جبلک آردنده‌در و دخی
دیرکه بو واحاته واح اولی و واح وسطی و واح قصوی دینور و بو واحاتک اعمری واح اولیدر که
بونده انهار و حمامات و زروع و نخیل کثیر واردر و اهلی عیشده مبتلای قشفدر

اخمیم کسر الف و سکون
خاء معجمه و کسر میم و یاء مثناة تحتیه و آخری میم ثانی ایله‌در اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعید دندر
و اقلیم ثانی حقیقینک اخرندندر و صعید اوسطک اعلاسنده بر بلد کبیردر و سیوط ایله بینی ایکی
مرحله‌یه قریبدر و اخمیم نیلک شرقیسنده‌در و اخمیمده آثار اوائلدن بر اثر مشهور واردر صخور
کبیرهٔ منحوته‌سی موفور و اوزرنده اولان نقوش و صوری غیر محصوردر و ذو النون مصری رحمه الله
اخمیمدندر

اقصر فتح الف و سکون قاف و ضم صاد مهمله و آخری راء مهمله ایله‌در اقلیم ثانی عرفی اولان
بلاد مصرده صعید اعلادندر و نیلک شرقیسنده مدینهٔ قوصک جانب جنوبیسنده‌در و قوص ایله
اقصر بینی بر مرحله‌در و اقصر حافهٔ نیل اوزره بر بلیده‌در و مزروع و نخیلی کثیردر و اقصرده [illegible]
فخار و غیر [illegible] سایر بلاده نقل اولنور

ارمنت فتح الف و سکون راء مهمله و فتح میم
و سکون نون و آخری تاء مثناة فوقیه ایله‌در و اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعید اعلادندر
و نیلک غربیسنده‌در و اقصرک جانب جنوبی غربیسنده‌در و بینهما بر مرحله‌دن قصدر و

وارمنك مزدرعی واردر ونخیلی قلیلدر عزیزی قولی اوزره اسوان ایله ارمنت بینی ایکی مرحله در وارمنت ایله
قوص بینی دخی کذلك ایکی مرحله در اسیوط ضم الف وسكون سین مهمله وضم یاء مثناة تحتیه وواو
وآخری طاء مهمله ایله درکه سمعانی بو وجهله ضبط ایتمشدر وتقویم البلدان صاحبی ذکر ایتدیکه ابن ابی ساعاتی شعرنده
بلا الف کتورمش شعر لله یوم فی سیوط ولیلة ٭ عمر الزمان بمثلها لا یغلط
تبنا بها والبدر فی غلوائه ٭ وله بحیح اللیل فرع اسمط ٭ والطیر یقرأ والغدیر صحیفة ٭
والریح یکتب والغمام ینقط نثر وفی زماننا مستعمل ومشهور اولان دخی الف سز درخصوصا
نسبتده اسیوطی مسموع دکل سیوطیدر وسیوط اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعیددندر
واقلیم ثانی حقیقینك آخرندندر ابن سعید قولی اوزره جبل الطیر سیوط جانبنده در وبویله اخبار
ایتدیکه هر سنه طیر کثیر بو جبلی طوف ایدوب وبو طیر بونده معتوه قالور که منظره جبالدن
فتح جبال مصرده ذکری سبق ایتدی واثار البلاده مذکوردر صعیدده آثار قدیمه واردر وبو آثاردندر
که جبالنده غیران واردر موتا دفن ایدرلر وطیور روسنا نیرو کلابدن مملودر وجمله کتاندن غلیظ
الکفان ایله کفنلنمشلر وکفنلری قماط مولود تازه هیئتنده درکه میتك اوستنده ملفوفدر واوزرنده
ادویه غیر بالیه واردر برحیوانك کفنی حل اولنسه بری متغیر اولمامش بولنور هروی حکایت ایتدی
بو غارلرده برزن مرده کوردم که نباشلر کفنی المشلر ودست وپاسنده اثر خضاب وحنا وار
استماع ایتدم که اهل صعید آبار حفر ایتدکلری وقت احیانا حجارده منقور قبور بولورلر که اوستی
مانند حوض حجر اخر ایله اورتلمشدر وبو حجر آکنوب کشف اولنسه هوا طوقندوغی وقت بو میت قطعه
واحده ایکن متبدد ومتفرق اولور وزعم ایدرلر که مومیای مصری بو موتانك روغنندن اخذ
اولنور ومومیای مصری مومیای معدنی فارسیدن اجوددر وناحیه صعیدده دنانیر مضروبه کبی حجارلر
واردر کویا اوزرنده اوائل ضربلر رباعیلردرکه سکه مثال مضروبدر وغایتده کثیر وبی نهایه در زعم
ایدرلر که بو حجار فرعون وقوم فرعونك دنانیریدرکه موسی علیه السلام کلام مجیدده وارد اولان
ربنا اطمس علی اموالهم دیو ایتدوکی دعا علیه ایله الله تعالی بو دنانیری مسخ ایتمشدر
اسوان لباب ضبطنده فتح الف وسكون سین مهمله وواو والف وآخری نون ایله در
وشیخ عبد العظیمدن نقلله قاضی شمال ابن خلکان وفیات الاعیانده ضم الف ایله ذکر ایدوب وسمعانینك
اسوانی بفتح دیدوکی تغلیط ایتمشدر واسوان اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعید اعلادندر
ونیلك شرقیسنده در وصعید اعلانك آخریدر وجنادله قریبدر وکثیر النخلدر ومزدرعی بوقدر بوکه
حنطه آخر بلده دن نقل اولنور واسوان معره کبی بربلده در وقوص ولایتندن معدوددر وقوص ایله آراسی
بش مرحله یه قریبدر ومشهدلر دخی جانب نیل اوزره اسوانك جنوبیسنده درکه بینهما برآت میدانی یردر
اسنا فتح همزه وسكون سین ونون وآخری الف ایله در واقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعید اعلادندر
واسنا بربلده درکه حمامات واسواق واردر ونیلك غربیسنده اسوان وقوصدندر وقوصه اقربدر
ونخیل ومزدرع وکروم واردر نزهة المشتاقده شریف ادریسی قولی اوزره اسنا قبط اول ابنیه سندن
وعدن قدیمه دندر بونده بنیان قبطك بقایاسی واثار عجیبه سی واردر ومزارع وبساتینی کمال حسنده در

واسنادن جانب شرقی نیلده ارمنت برکونلك یولده در عیذاب فتح عین مهمله وسكون یاء مثناة تحتیه
وفتح ذال معجمه والف وآخری باء موحده ایله در واقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصردن وخود بلاد البجادندر مختلف فیهدر
بعض قولنده حدود دیار مصرده داخلدر واشبه وانسب بودرکه داخل اوله زیرا حقیقتده اعمال مصردندر
ودولیسی جانب مصردندر وبعض بلاد البجادندر دیر وبعض بلاد حبشه دندر دیر علی ای حال عیذاب فرضه
تجاریمندر ومصردن بحر ایله جده یه واران حجاجك اسکله سیدر که سفن ومراکب عیذابده راکب اولورلر
ابن سعید قولی اوزره عیذاب مدن الیه ضیعه یه اشبهدر عرض اوصاف الاقالیم العرفیه بلاد مغرب
تعیین ملطه فتح لام وسكون میم وفتح طاء مهمله وآخری ها ایله در شیخ عبد الواحددن منقولدر وملطه یه توانی دخی دینیه
اولنور واقالیم عرفیه نك ثالثی اولان بلاد مغربدن غرب اقصی دندر واقلیم ثانی حقیقینك اواخرندندر
وملطه ایله بحر محیطك آراسی اوج مرحله در ودیار مغرب دیار مصرك جهة غربیه سنه مصاقب ولاصقدر
وحدود بلاد مغرب بو وجه اوزره درکه جهة شرقیه سی دیار مصر در ظهر الواحاتدن عقبه یانندن بحر رومه
واردر که بو عقبه بحر روم اوزره برقه واسکندریه بیننده طریق مغرب اوزرنده در وجهة شمالیه سی عقبه
مذکوره دن بحر رومدن صکره طنجه وسبته یاننده بحر زقاقدر وجهة غربیه سی بحر محیطدر طنجه دن جانب جنوبیسنده
لمتونه صحراسنه واردر وجهة جنوبیه سی بلاد سودان وبلاد مغرب بیننی فصل ایدن مفاوزدر که بو
مفاوز رمغیدن بحر محیطك شرقیسنه ممتددر وظهر الواحاته واردر که ابتداء تحدید بو مقامدندر وبلاد مغرب
اوچ قطعه در قطعه غربیه سی مغرب اقصی دیمکله معروفدر وبو قطعه ساحل بحر محیطدن غربا وشرقا تلمسانه
وارر وسبته دن مراکشه سجلماسه یه وشمالا وجنوبا سجلماسه سمتنده اولنلره وارر وقطعه ثانیه مغرب
اوسط دیمکله معروفدر وبو قطعه دهر انك شرقیسنده در وتلمسانك جانب شرقیسنده برکونلك یولده
جانب شرقیده مملکت بجایه نك آخر حدودینه وارر وقطعه ثالثه شرقیه افریقیه در وبو قطعه حدود دیار
مصره وارنجه برقه یه دك ممتد اولور وفرضه دن اندلسه کچن یره برعدوه دیرلرکه بو مغرب اوسط وقصبی در
وافریقیه نك قرشوسی جزیره صقلیه وارض کبیردر وافریقیه دن اندلسه کچلمز وافریقیه برعدوه دن دکلدر
وابن حوقل تحقیق اوزره تونسدن اندلسه کچلور وتونس افریقیه دندر واول تقدیرجه افریقیه کبر وکچن کبی
برعدوه دن اولمش اولور وسبته برعدوه یه قریبدر وبرعدوه ده بر مواضع متفرجه واردر جمله دن بری بلیونش در
کرغربی جنبنده بر موضعدر انهار وبساتینی بیشماردر وبلیونش شرقیسنده بر جبل واردر که بو جبلك
قرودی کثیر ونامعدوددر وبلیونس ایله سبته بیننده اوچ صعبه واردر که بو بابده قاضی سبته ابن عیاض
انشاد ایدر شعر بلیونش جنة ولکن ٭ طریقها یقطع النیاط ٭ کجنة الخلد لا یراها ٭ الا الذی جاز الصراط
وبرعدوه دن سبته نك مقابلی ساحل اندلسدن جزیره خضرادر سوس اقصی وتارودنت
ضم سین مهمله وواو وسین ثانیه ایله در وفتح مثناة فوقیه والف وضم راء مهمله وواو وفتح دال
مهمله وسکون نون وآخری تاء مثناة فوقیه ایله در اقلیم ثالث عرفی اولان بلاد مغربده اقصای غربدندر
وخریدة العجائبده مذکوردر سوس برارض کبیره درکه مدن عظیمه وقرا کثیره یی مشتملدر وسوسده مختلفة
الطعوم انواع فواکه جلیله واردرکه وسوسده اولان قامشلر دخی زمینده مثلی یوقدر حتی بربنك
طولی اون شبردن زیاده اولور وغلظتك دوری غالبا برشبر اولور وحلاوتی محتاج تعریف دکلدر

والنبا له وان تطاعرق فی الصلب ممتد ومقطعه
النبا له الارنب وان لم تکن کان بینهما قصب العقرب
ونیاط القوس معتقها والمفازة بعد طریقها فکانها
نیطت بمفازة اخری لا تکاد تنقطع راسرز
وفی الصحاح رکذل یحتمل ان یکون
عرق فی القلب

وبلاد سوداندن اکر نقل اولنمق لازم اولسه جمیع ارضنه کفایت قدری سکر نقلی ممکندر و سوسده اسلمن اکسیه رقیقه
وثیاب نفیسه دنیاده مشهوردر و سوسک نسوانی غایت حسنا اولور و تارودنت سوسک من مشهورسیدندر
و بحرک بر طرفنده در و بحرک ایکنجه قرق میل مسافه داخل اولمشدر و تارودنتک جانب شرقیسنده بر نهر
واردر تارودنت بو نهرک اوزرنده در و بو نهر جانب شرقیسنده جبل لمطه دن کلور **درعه** فتح دال و سکون را
وفتح عین مهملات و آخری ها ایله در و اقلیم ثالث عرفی اولان بلاد مغربدن جنوبی مغرب اقصی دندر ابن سعید قولی اوزره
درعه ده بر نهر مشهور واردر جانب غربیسنده جاریدر و جبل درن یانمنده بر بروج حمرادن نازل اولور
و بو نهرک اوزرنده حنابر و حنانی سقیه ایدکره بو نهرک فاضلی بو بلادک صحاریسنده ناپدید اولور
و شریف محمد ادریسی کتابندن منقولدرکه بحر محیط ایله غرب اقصی طرفنده ممتد صحرای واردر و مدنلری درعه و لمطه
و جزولی بو صحرا جانبنده در و نزهة المشتاقده مذکوردر درعه سور ایله احاطه اولنمش بر مدینه دکلدر بلکه بر بر ینه
متصاقبه قرای متصله و عمارات متقاربه و مزارع کثیره در و درعه نهر سجلماسه اوسننده در و ارض درعه دن
سوس اقصی بلادی درت کونلک یولدر **سجلماسه** کسر سین مهمله و جیم و سکون لام و فتح میم و الف و
سین ثانیه و آخری ها ایله در و اقلیم ثالث عرفی اولان بلاد مغربدن صحراده غرب اقصی دندر و اقلیم ثانی حقیقینک
اواخرندندر ابن سعید قولی اوزره سجلماسه درعه نک جانب شرقیسنده در و سجلماسه نک بر نهری
واردر جانب جنوبی شرقیدن کلور و منقسم اولوب سجلماسه نک شرقیسی و غربیسی جانبلرینه اوغرر و بو
نهر اوزره بساتین کثیره واردر و سجلماسه سکز قپوسی واردر و هر بری نهره و نخیله و سائر اشجاره ناظر
و مشرفدر و جمیع بساتین و نخیلی قرق میل مساحه سنده حایط ایله محاط و محصوردرکه غارت اشخاصدن محفوظ و
ممنوعدر و سجلماسه بر مدینه درکه بلاد سودان و بلاد غرب بیننی فصل ایدن صحرانک و لاسنده در و سجلماسه نک
جنوبیسنده و غربیسنده عمارت و آبادانی یوقدر ابن سعید ذکر ایتدی اهل سجلماسه کلابی پرورده
و تسمین ایدوب اکل ایدرلر و ارضی شوره و سبخه و سهله و همواردر و خریدة العجایبده مذکوردرکه اهل
سجلماسه زرع و حصد ایدوب زرعک جذور و اصولنی ارضده اول حال اوزره قورلر و عام آتیده
اول جذور و اصولی ما ایله سقی ایدوب مرهٔ ثانیه ده خوشه و دانه ویروب استغلال ایدرلر
و سجلماسه ده بر قوم واردر کلاب و جرذی اکل ایدرلر و غالب اهل سجلماسه اعمش العیندر •
اودغشت عبد الواحددن منقولدر فتح همزه و سکون واو و فتح دال مهمله و فتح غین معجمه و سکون سین
مهمله و آخری تای مثناة فوقیه ایله در و اقلیم ثالث عرفی اولان بلاد مغربدن جنوبی غرب اقصی دندر ابن سعید
قولی اوزره اودغشتده بربر مسلمینندن اخلاط ساکن اولور بونلرده ریاست و حکومت قاعدهٔ صنهاجه
صاحبی جانبندندر قانونده مذکوردرکه اودغشت برارئ سوداندن معدوده در و ابن سعید قولی اوزره بو مدینه نک
غربیسی صحرای یسردرکه مسافرین بو صحرای طویله و عریضه ده مسافرین بو صحراده شدت عطش و وجع ملاقات ایدرلر
زیرا بو صحراده باد جنوبی وزان اولوب قربه لرده اولان میاهی جذب ایدوب قورودر و بطون جمالدن
ادخار ایتدکلری میاهه محتاج اولوب و جمالی ذبح ایدوب اجواف جمالده اولان آبی ایچرلر و بو صحراده ما
و مرعی یوقدر و بو صحراده بونلردن ذی روح لمط دیرلر حیواندرکه غزاله شبیهدر لکن غزالدن اشد و اقویدر
و بو صحراده اولمان عطشه صبر ایدوکندر تقویم البلدان صاحبی ذکر ایتدکه ادریسینک نزهة المشتاقده صحرای یسری

قبل الیاء نون ایله نیسر یازلمش بولدم **بسکره** لباب ضبطنده کسر بای موحده و سکون سین مهمله و کاف و را
مهمله و آخری ها ایله در و فتح بای موحده ایله دخی دیمشلر اقلیم ثالث عرفی اولان بلاد مغربدن غرب قرشوسنده
جریددندر و عرض ثالث حقیقینک اواخرندندر ابن سعید قولی اوزره مدینهٔ بسکره قاعدهٔ بلاد زابدر و بسکره نک
نخیل و زروع کثیره یی مشتمل بلادی واردر و تمر طیبی تونس ایله بجایه یه بسکره دن نقل اولنور مشترکه بذکوره
کزاب کورهٔ کبیره در و بلاد مغربده بر نهر جاردر نزهة المشتاقده ادریسی قولی اوزره طبنه مدن زابدندر
و بر مدینهٔ طیبهٔ کثیرة المیاهدر و بساتین و زروع و قطن و حنطه و شعیری بی نظیردر و بو مدینه نک ترابدن
سوری واردر و خلقی اخلاطدر و تمری و سائر فواکهی کثیردر و طبنه ایله مسیله بینی ایکی مرحله در و طبنه ایله
بجایه بینی آلتی مرحله در **عرض اوصاف ثالث عشر الاقالیم العرفیة سند** **دیبل** فتح دال
مهمله و سکون یای مثناة تحتیه و ضم بای موحده و آخری لام ایله اقالیم عرفیه نک اون اوچنجیسی اولان
سند دندر و شط بحر سند اوزره و ساحل بحر اوزره در و بر بلد صغیر شدید الحردر و بونده سمسم
کثرة اوزره اولور و بو کاه ما بصره دن نقل اولنور ابن حوقل قولی اوزره دیبل الطرافده اولان بلادک
فرضه سیدر و مهرانک جانب شرقیسنده در ایکیچون لبابده دیبل بحر هندی اوزره در و سندده قریبدر حیو
مذکوردر ابن سعید قولی اوزره دیبل ایله موضع مهران بینی اوچ مرحله در و منصوره یه کیدن طریقک
وسطنده در و ابن حوقل قولی اوزره بلاد سند بو وجه اوزره درکه بلاد سندک جهت غربیسی حدود کرمان
و تمام سجستاندر و جهت جنوبیه سنی بر مفازه کرمان بحر بیننده در و بحر جنوبی مغازه یه داخلدر
و جهت شرقیه سنی داخی کیرد کبی بحر فارس احاطه ایدر زیرا بحر کرمان و سند اوزره نعوس ایدر
حتی بلاد سندک شرقیه سنده بر دخله پیدا اولور یعنی دریا یه بر بورن کیرر و جهت شمالیه سی
هنددن بر قطعه احاطه ایدر و بلاد هندیه دن سنده منضم اولوب بو تحدیده داخل اولنلرک
مجموعندن بر نیجه سی مکران و طوران بدهه در و ابن حوقل نقلی اوزره مسافات سند بو وجه اوزره در که
منصوره دن ملتانه اون ایکی مرحله در و منصوره دن طورانه اون بش مرحله در و منصوره دن
اول حد بدهه یه بش مرحله در و منصوره دن بدهه یه وارلمق قصد اولندقده نهر مهرانی عبوره
محتاجدر و منصوره دن قامهله سکز مرحله در و قلدیدن بلدی حدینه درت فرسخدر و ازور
دخی بو مسافاتدندر ابن حوقل قولی اوزره ازور کبرده ملتانه قریب بر مدینه درکه نهر مهران اوزره
واکی سوری واردر و کتاب عزیزیده مهلبی قولی اوزره ازور مدینهٔ کبیره در و خلقی صاحب منصوره یه
مطیع اهل اسلامدر و ازور ایله منصوره بینی اوتوز فرسخدر و هایل دخی بو مسافاتدندر
قانونده بیرونی قولی اوزره هایل طورانک قصبه سیدر و ابن حوقل قولی اوزره هایل بدهه نک
مدینه سیدر بدهه حدود طوران و مکران و ملتان بیننده کسترده و منفرشدر و بدن منصوره
نهر مهرانک جانب غربیسنده در و بو مدینه نک اهلی اهل بادیه مثل اصحاب ابل و جمالدرکه مسکنلری
اخصاص و آجامدر و قالری واندری دخی بو مسافاتدندر ابن حوقل قولی اوزره بو ایکیسی نهر مهرانک
جانب شرقیسنده در و شط نهردن بعیددر و منصوره دن ملتانه کیدن طریق اوزره در
و ادریسی قولی اوزره قالری شط غربی نهر مهران اوزره در و مدینهٔ حسنه در و تجارتی رایجه در

وقارنک جهت غربیه سی قربنده نهر مهران ایکی قسم اولوب وقسم عظیم غربه ممتد اولوب ظهر منصوره یه وصل
اولورکه منصوره بونک جهت غربیه سنده قالور وقسم آخری جانب غربه میل ایله جانب شماله ممتد اولور و
منصوره دن اون ایکی میل اشاغیده قسم عظیمه واصل وداخل اولور وقاری ایله منصوره بینی قرق میلدر و
اثار البلاد قزوینیده مذکوردر که سند هند وکرمان وسجستان بیننده بر ناحیهٔ واسعه در وسند ایله هند
یوقربن یقطن بن حام بن نوح علیه السلامک اولادندر ایدی وسندده بیت الذهب دیرلر بر بیت واردر مسعر
بن مهلهل ذکر ایدرکه بن بو بیت الذهبه واردم کوردم که درت فرسخ وسعتنده بر صحراده ذهبدن بر بیتدرکه
اوزرینه برف یاغمز واطرافنه یاغر و بو بیتده کواکبه رصد ایدرلر وهنود مجوس بو بیتی تعظیم ایدرلر و بو صحرایه
صحرای زرداشت دیرلر و بو بیتی مجوس بنا ایتمشلردر و بو ناحیهٔ خلقنک زعمی بودر که دولت سلطنت طلبی ایله
بو بیتدن خروج ایدن کمسه نک عسکری دبدوکی مکانده مغلوب و منهزم اولمز حکایت اولنور که اسکندر
بو بلادی فتح ایتدکده بیت الذهبه داخل اولوب تعجب ایتدی و بو بیتک قبه سی صفتنی الطناب وزره یازوب
ارسطاطالیسه ارسال ایتدی وارسطو جوابنده یازدیکه بنی آدم صنعی اولان قبه یی تعجب ایدرسن وفوقکده
اولان قبه مرفوعه یی وکواکب وانوار لیل و نهار ایله زینتنی تعجب ایتمزسن وعثمان بن عفان رضی الله عنه عبد الله
ابن عامره سندی سؤال ایتدی وعبد الله دیدیکه سندک آبی قلیل بلکه اقل و وشل وتمری دقل ولصی بطل دراکر
جیش قلیل ایله واریلورسه ضایع اولور واکر عسکر کثیر ایله واریلورسه اجندن اولور **مکران وتیز**
لباب ضبطنده ضم میم وسکون کاف وفتح رای مهمله والف وآخری نون ایله در وتیز تای مثناة فوقیه ایله
ویای مثناة تحتیه وآخری زای معجمه ایله در اقالیم عرفیه نک اون وچنجیسی اولان سندندر ابن حوقل قولی اوزره
مکران بر ناحیهٔ واسعه عریضه در واغلبی مفاوز اولمغله قحط وضیقدن خالی دکلدر وتیز مکرانک فرضه سیدر
وبحر شط مهرانک جانب غربیسی اوزره درکه نهر مهراندن ظهر منصوره اوزره منفتح اولان خلیجک قربنده در
وکبروا ابن حوقل قولی اوزره مکران جبال معادندرکه معدن فضه واردر وبو جبال طرف جیرفت دن دریای
دیبلکه معروف شعب اوزره ایکی مرحله مقداری ممتددر وبو دریای برشعب خصبدر و قرا وبساتین ایله
عامر ومعمردر ولباب ده مذکوردرکه مکران بلادکرماندن بربلده در وتیز ایله بدهه بینی اون بش مرحله در
بیرون لباب ضبطنده کسر بای موحده وسکون یای مثناة تحتیه وضم رای مهمله وواو واخری نون ایله در
اقالیم عرفیه نک اون اوچنجیسی اولان سندندر ابن حوقل قولی اوزره بیرون دیبل ایله منصوره بیننده بر بلدر و بعضیلر
قولی اوزره بیرون بر مدینه در خلقی اهل اسلامدر و بیرون ایله منصوره بینی اون بش فرسخدر ابن سعید قولی
اوزره قانون المسعودی مؤلفی اولان ابوریحان بیرونی بو مدینه یه نسبت اولنمز و بیرون بلاد سندک
فرضه سیدرکه اوچ مرحله در و بیرون قدرده کبیر دکلدر و برحصن حصینی واردر **منصوره** فتح میم وسکون
نون وضم صاد مهمله و واو وفتح رای مهمله وآخری ها ایله در واقالیم عرفیه نک اون وچنجیسی اولان سندندر
قانون الطول والعرض ده ابوریحان بیرونی قولی اوزره منصوره سندندر ومنصوره نک اسم قدیمی
بمهنوا ایدی واهل اسلامدن بری فتح ایدنلر حین فتحده منصوره دیمکله منصوره اسمی ایله تسمیه اولندی ابن
حوقل قولی اوزره منصوره بر مدینه کبیره در ونهر مهراندن بر خلیج بو مدینه یی احاطه ایدر و بو مدینه جزیره کبی
میان آبده در وخلقی اهل اسلامدر و مدینهٔ حاره در بوننده نخیل وقمی شکر اولور و بو مدینه ده تفاح مقداره

برمیوه واردر شدید الحموضه در و کتاب عزیزیده مهلبی قولی اوزره منصوره بر مدینهٔ عظیمه درکه بلده نک
کلی نهر مهراندن بر خلیج منصوره یی کلوب احاطه ایتمشدر و نخل وقصب سکری بیتجدر و بو مدینه یه
منصوره تسمیه سنه باعث بودر که ثانی خلفای عباسیه اولان ابی جعفر المنصور عهدنده هزار مرد دیمکله
معروف اولان عمرو بن حفص بو مدینه یی فتح ایدوب خلیفه نک لقبی ایله تسمیه ایتدی یاقوت الحموی شترکینده
ایراد ایتدیکه منصوره برنیجه مدینه نک اسمیدر بو جمله دندر بو منصوره یی سند و بری دخی نواحی
واسطده بطایح عراقده در و بری دخی منصورهٔ خوارزم درکه مدینهٔ قدیمه ایدی و نهر جیحونک جانب
شرقیسنده ایدی و ماء نهر مذکور انی تخریب ایدوب خلقی غربی جیحونده اولان کرکانجه ارتحال
و انتقال ایتدی و بری دخی نواحی افریقیه ده درکه منصور بن القایم الفاطمی احداث ایدوب منصوره تسمیه ایتدی
و بری دخی بلاد دیلمده بر مدینه درکه اخبار دیلمده مذکوردر و بری دخی بر مدینه درکه ارض یمنده طغتکین
ایوب احداث ایدوب کندوسی بو مدینه ده فوت اولدی و بری دخی قاهرهٔ مصریه ده دمیاط بیننده
کامل بن عادل تعمیر ایتدوکی منصوره در و بو مدینه لرک هر بیری بر ملک عظیم بنا ایدوب نصرت ودولتلریه
تفأل ایچون منصوره اسمی ایله تسمیه ایتدی وجمله سی سرایا خراب اولدی **عرض اوصاف**
رابع عشر الاقالیم العرفیه هند **صنم صومنات** صنم معروفدر وصومنات صاد مهمله ایله
وبعض قولی اوزره سین مهمله ایله وسکون واو ومیم ونون والف واخری تای مثناة فوقیه ایله در
اقالیم عرفیه نک اون دردنجیسی اولان هنددن ارض بوازیجده در وحدود بلاد هند بو وجه اوزره در
جهت غربیه سی بحر فارسدر که تمامی حدود سند وسنده ملاصق اولاندر وجهت جنوبیه سی بحر
هندی احاطه ایدر وجهت شرقیه سی احاطه ایدن هند وصین بیننده فاصله اولان مفاوزدر وجهت
شمالیه سی بلاد طوایف اتراک محیطدر و بعض مسافرینه منقولدر که **ناکور** مدن هندندر
و بر مدینهٔ کبیره در وناکور فتح نون والف وکاف و واو واخری رای مهمله ایله در ومدینه
دلیدن درت کونلک یولدر **وجالور** دخی مدن هنددندر فتح جیم والف وضم لام واخری
رای مهمله ایله در و بر قلعه شالی تراندن بر تل اوزره در **وجالور ناکور ونهر واله** بیننده در
ودخی نقل ایتدیکه بلد جزراتدن جالورک عیری صاحب دلی یه عصیان ایتمشدر و قانون بیرونیده
مذکوردرکه مدن هنددن بر مدینه واردر که اسمی **مندریدر** و بو مدینه نهر نرمدیه کیدن معبر ایله اسکله
بیننده در و بعض مسافرینه منقولدر که هند اوچ اقلیمدر اول جهت غربیده درکه بلاد سنده
کرانه متصل اولور و بوکا جزرات دیرلر جیم وزای معجمه و رای مهمله والف وآخری تای مثناة فوقیه ایله در
ثانی منیباردر فتح میم وکسر نون وسکون یای مثناة تحتیه و بای موحده والف واخری
رای مهمله ایله در و منیبار جزراتک جانب شرقیسنده در و بلاد فلفلدر و فلفلک شجرینک
خوشه لری عناقید دهنه شبیهدر و درخت فلفل احیانا اشجاره صارمشق کبی صارشور و
اثار البلاد قزوینیده واردر که ارض هندده منیبار ناحیهٔ واسعه در و مدن کثیره یی مشتملدر
و بوندن فلفل حاصل اولور و درخت فلفل بر عالی درختدر آکندن آب زایل اولمز و ثمره سی عناقیددر
شمس مرتفع اولوب حرّی مشتد اولدقجه اوراق فلفل عناقیدینه منضم اولوب عناقیدی اوراق ایچنده محجوب اولور

سومنات

بویله اولمسه شمس آنی رسیده اولدیغی احراق ایدردی و هبوب ریاح دخی منع عناقید ایدوب آب اوزره
دوشوب خلقی جمع ایدرلر و ثالث مجر در و مجرک اولی کولمک جانب شرقیسی واقع اولور که بینهما
بایوچ کونلک یادرت کونلک یولدر و مجر مبنبارک دخی جانب شرقیسیدر و آثار البلاد قزوینیده
ترتیب اولنان حروف اوزره سومنات سینین مهمله ایله در و ذکر ایدیکه سومنات بلاد هندده
ساحل بحر اوزره بر بلده مشهوره در و بحر قریب اولقدر در که امواج بحر سومناته منتشر و عجایب اشیادن
بوبلده ده بر هیکل واردر و بو هیکلده بر صنم موضوعدر که اسم صنم سومناتدر و بو صنم بیتک ایچنده
جو هواده واقفدر نه آلتندن بر ستون و نه بر شی واردر و نه اوستندن مربوطدر که علاقه
و زنجیری وار و مسلم و کافر بونی استعجاب ایدر و بو صنمک عند الهنود عظیم وقعی واردر و هر لیله خسوفده بونی
طواف ایچون یوز بیک نفردن زیاده خلق مجتمع اولدر هنودک زعمی بودر که ارواح اجساددن مفارقت
ایتدکده بو صنمه اجتماع ایدر و بو صنم ارواحی دیلدوکی کمسنه ده انشا و اظهار ایدر که اهل تناسخک مذهبی
دخی بویله در و بحرده اولان مد و جزر تحرک بو صنمه عبادتیدر و هنود بو صنمه هدایای نفیسه اهدا ایدرلر
و بو صنم ایچون اون بیک قریه دن زیاده وقف قری واردر و هنودک بر نهر عظیمی واردر که بو نهری
غایتده تعظیم ایدرلر و بو نهر ایله سومناتک بینی یوز فرسخ مسافه ایکن هر کون بو نهردن بو سومناته آب
کتوروب بیت سومناتی غسل ایدرلر و بو صنمه عبادت ایچون و خدمت ایچون براهمه دن بیک نفر
سدنه سی واردر و بش یوز جاریه باب صنم اوزره رقص و تغنی ایدرلر و بونلرک مجموعنک ارزاق و اقواتی
بو صنمک اوقافندندر و بیت صنم رصاص ایله مطلی ساجدن اللی آلتی ساریه اوزره مبنیدر و قبه صنم
تاریکدر و ضیاسی قنادیلدندر که جواهر فائقه در و بو صنمک نزدنده ایکیوز من وزننده بر سلسله
واردر که کیجه نک بر جزئی کچدکجه بو سلسله تحریک اولنوب و بو سلسله ده اولان اجراسک صداسی ایله براهمه دن
بر طائفه قالقوب عبادت ایدر حکایت اولنور که یمین الدوله سلطان محمود بن سبکتکین بلاد هنده غزا ایتدکده
فتح و تخریب سومناته سعی بلیغ ایتدی که هنود شرف اسلام ایله مشرف اوله و ستة عشر و اربعمائه هجرتک
نصف ذی القعده سنده سومناته واصل اولوب هنود ایله قتال شدید ایتدی و هنود صنم سومناته کیروب
تضرع و کریه و زاری ایدوب قتاله چقدیلر حتی فنا و هلاک هنودی استیعاب ایدوب عدد مقتولی اللی
بیکدن زیاده اولدی و بعد الفتح سلطان محمود بو صنمی کوروب جو هواده وقوفی استعجاب ایتدی
و سلب نهب و خزائنین اخذ ایتمک امر ایدوب ذهب و فضه دن اصنام کثیره و جواهر ایله مرصع مستور
بولدیلر که هر بری عظمای هنددن برینک اهدا ایتدیکی و بیوت اصنامده اولان اشیانک قیمتی یکرمی بیک کره بیک
دینادن اکثر اولدی و سلطان محمود ارکان دولته خطاب ایدوب بلا عماد و علاقه بو صنمک جو هواده وقوفی
نه در دیدی بونلردن بعضی دیدیکه بر علاقه ایله اعلاسندن معلقدر و علاقه اولان شیئی نظردن اخفا ایتمشلردر
و سلطان محمود بر شخصه امر ایتدیکه واروب بو صنمک اعلاسندن و اسفلندن اطرافنی بر رمح ایله دور ایدوب
کوره که دور رمحه مانع و حائل وارمیدر و اول شخص اطراف صنمی دور ایدوب دور رمحه بر مانع حس ایتمدی
و بعض حضار مجلس دیدیکه ظن غالبم بودر که بو قبه حجر مقناطیسدن اوله و صنم حدیددن اوله و بونک صانعی
صنعتنده تدقیق ایدوب جوانبدن تکافؤ قوت مقناطیسی بر وجه اوزره رعایت ایتمشدر که بر جانبک جانب

اقدن

آلمسک الطیب ... اوزره ...

مفتح ...

اقدن قوتی زیاده اولمیوب صنم جو هواده واقفدر و بونلردن بر قوم بو قولک قائلنه موافقت و قوم آخر
مخالفت ایدوب بو قولک قائلی سلطاندن استیذان ایتدیکه رأس قبه دن برایکی سنکی قلع و رفع ایده
و نتیجه قول ظاهر اوله و سلطان آکا اذن ویروب ایکی حجرین رفع ایتدکده صنم معوج اولوب جوانبدن
حجری رفع ایتدکلرنجه صنم اسفله نزول ایدرک زمینه دوشدی و آثار البلاد ده واردر که هند بلاد
واسعه کبیره در و نباتات و حیوانات عجیبه یی مشتملدر و تجار بلاد هندک اوائلنه واصل
و کل ایکن هندک طرف دیگری سایر بلاده نقل اولنور و بلاد فارس و عراقک تجاری اقاصی هنده
واصل اولمزلر زیرا اهل کفار در قتل نفوس و نهب اموالی استحلال ایدرلر و هند ملل مختلفه در بعضی خالقه
قائل نبیه قائل دکلدر و بونلر براهمه در که حکمای هنددر و بعضی ایکیسنه ده قائل دکلدر و بعضی صنمه
عبادت ایدر و بعضی قمره عبادت ایدر و بعضی زنانی اباحه ایدر و بلاد هندده معدنیاتدن
جواهر نفیسه و نباتاتدن اشیای غریبه و حیواناتدن مخلوقات عجیبه عمارتدن ابنیه رفیعه واردر
ابو الصلع سندی بلاد هندی و تحفی بو شعرنده ذکر و درج ایتمشدر

لقد انکر اصحابی وما ذاک بالامثل	اذا ما مدح الهند وسهم الهند فی المقتل
لعمری انها ارض اذا القطر بها ینزل	یصیر الدر والیاقوت والدر لمن یعطل
فمنها المسک والکافور والعنبر والمندل	واصناف من الطیب لیستعمل من ینقل
وانواع الافاویه وجوز الطیب والسنبل	ومنها العاج والساج ومنها العود والصندل
وان التوتیا فیها کمثل الجبل الاطول	ومنها الببر والنمر ومنها الفیل والدغفل
ومنها الکرک والببغا والطاوس والجوزل	ومنها شجر الراج والنارجیل والفلفل
سیوف ما لها مثل قد استغنت عن الصیقل	وارماح اذا ما هزت اهتز بها الجحفل
فهل ینکر هذا الفضل الا الرجل الاخطل	

وهندک عجایبندندر حجر موسی که کیجه بولنور
کوندز بولنمز و هر حجری کسر ایدر بر حجر آنی شکست ایده مز و بر عجیبی دخی بیش دربیش بر نباتدر
هنددن غیری یرده بولنمز و سم قاتلدر و نه کونه حیوان اولسه قتل ایدر انجق بر حیوانی قتل ایتمز که آکا
فارة البیش دیرلر بو حیوان اول نباتی اکل ایدر و ضرر ایتمز و ذکر اولنور که ملوک هنددن برینک بری
خصمنه غدر اراده ایتسه جواریدن هنوز وجوده کلمش طفلک زیر مهدنه بو نباتدن دوشیوب بر نیجه
زماندن صکره فراشی آلتنه دوشیوب و بر نیجه زماندن صکره تحت ثیابنه دوشیوب بر نیجه زماندن صکره
لبنه خلط ایدوب بو طفله بو نباتی اطعام ایدرلر و بو نباته تا بولوب بیودوکی وقت بو نباتی تناول
ایدر و آکا ضرر ویرمز بعده بو جاریه یی غدر اراده ایتدوکی خصمنه سایر هدایا ایله بله اهدا ایدرلر
و مهدی الیه بو جاریه ایله مجامعت ایتدوکی حالده زهری سرایت ایدوب هلاک اولور و هندده
بر کوسفند اولور که آلتی قویروغی واردر او کلیسی مکان معهودده ثانی کوکسنده ثالث و رابع ایکی اومزلرنده
و خامس و سادس ایکی اویلقلرنده و آثار البلاد صاحبی قزوینی بو کوسفندلرک برینی زنم بلاد فرنکده کوردکر
بن کوردم دیو ذکر ایتدی العهدة علیه و هندده حیات واردر نباتی لسع و لدغ ایتدوکی وقت
میت کبی قالور و بر تخته نک اوزرینه ملدوغ شد و ربط ایدوب بحره القا ایدرلر و نهر آنی بر ضیعه

ایلدرکه بیمارستانلر وآب اوزره بلسوغلره مترصد آدم واردر کلن بلسوغی آلوب علاج ایدرلر وبر
تدندنکره سالما اهل وطننه عود ایدر وذکر اولنورکه هنددن بعض جزایرهندده برمرغ وار درافراط
اوزره عظیم الجثه در وبو مرغ اولدوکی وقت نصف منقارندن کشتی دوزرلرکه بحرده ناس اول
کشتی ایله سیران ایدر وعظم ریشندن انبار دوزرلرکه بر لسنده احمال کثیره کنجایش بولور وهندده بر
مدینه واردر اکا داخل اولان غریب مجامعتدن قالوب نیجه زمان بومدینه ده مقیم دخی اولسه جماعه صلا
قادر اولمز وبو مدینه دن چقدوغی حالده بومانع کندودن زایل اولوب اوتکی حالنه رجوع ایدر عجایب الهند
صاحبی ذکر ایدر که اقصای بلاد سندده برارض واردر رملی ذهب ایله مخلوطدر وبو ارضده نملدن بر نوع
نمال عظام واردر عدد جثثلری کلبدن اصغردر وبو ارض جدا شدید الحراره در وشمس مرتفع اولوب
حرارت شتداولدقده بو نمل کرزان اولوب زیر زمینه اولان اراید مختفی قالوب صورت حرارته
ضعف کلنجه طشره چقر وهندیلر اختفاء نمل وقتنده کلوب بو ذهب ایله مخلوط رملدن حسب المرام دواب
وجاریلرینه تحمیل ایدوب ونمل آردلرندن ایرشوب کندولری اکل ایتمک خوفندن مشی وسرعت ایلیه
ایدرلر مسعودی حکایت ایدر که ارض هندده بر هیکل واردر بلاذری دیرلر هندیلر قتنده بو ندن اعظم
هیکل یوقدر وبر بلده بو هیکلک وقفیدر وبو هیکلک اطرافنده بیک مقصوره واردر وبو هیکلده اولان
صنمی زیارته کلنلر ایچون جواری موقوفه واردر وبو صنمی زیارته کلن بو صنمه سجده ایدوب واوچ کون صیام
اولوب وبکه جواریدن بری ایله یاتور حکایت اولنورکه کسری انوشروان مجلسنده ارض هندده بر جبل
واردر وبو جبلده بر شجر واردر ثمره سی امواتی احیا ایدر دیو ذکر اولندی وانوشروان بو کلامک صحتن تعلمک ایچون
بلاد هنده بر رسول ارسال ایتدی وبو رسول هنده کلوب دبو جبلی سؤال ایدوب حتی بعض برهمه ایله
اجتماع ایتدی وبو برهمه حکیم بو رسوله دیدیکه بو کلام کلمات حکمادن ورموزدن بر رمزدرکه جبلدن
مراد عالملردر وشجردن مراد علملردر وحیاتدن مراد حیات آخرتدر وبو رسول عود ایدوب حکیم برهمنک
بو کلامنی انوشروانه نقل ایتدکده صدق عالم الهند دیو نتیجهٔ رمز معلومی اولدی **نهلواره** نون وها
ولام دواو والف ورای مهمله واخری ها ایله در وبعض قولی اوزره را اول ولام آخردر وکتاب ابن سعیدده
نهروالره رای مهملهیی لام اوزرینه تقدیم ایله در وبعض سافرین دخی ابن سعید قولی اوزره تقدیم را ایله نهرواله
دیدی وابو ریحان بیرونی قولی اوزره نهلواره تقدیم لام ایله در وبو مقاده بونک نقلی غیردن اوتقدر و
کتاب نزهة المشتاقده ایکی را ایله نهرواره مکتوبدر اقالیم عرفیهنک اوندردنجیسی اولان هندده جزرات
هندیدر ابن سعید قولی اوزره نهلواره جزرات هندک قاعده سی یعنی دار الاماره سیدر ونهرواله جزرالمردن
وسیناراک جانب غربسنده در وکنبایت دن اکبردر ونهلواره نک عماراتی بساتین ومیاه انبیه
بریشاندر ونهلواره بحردن اوچ کونلک یول مسافه ده در وفرضهٔ بحردر وکنبایت نهلواره نک
فرضه سیدر وارضندن سکان ستوینه در **کنبایت** کاف وسکون نون وبای موحده والف
ویای مثناة تحتیه وتای مثناة فوقیه ایله در اقالیم عرفیهنک اوندردنجیسی اولان هندده جزرات هندن
ساحل اوزره در ابن سعید قولی اوزرینه کنبایت سواحل بحر هنددندر ومقصد تجاردر وخلقنده اهل اسلام
واردر وقانونده ابو ریحان بیرونی قولی اوزره کنبایت هنددن ساحل بحر اخضرده در کنبایته مسافت

ابنلردن بعض حکایت ایتدیکه کنبایت منیبارک جانب غربسنده در وبحردن بر خوریعنی بر کورفوز
اوزره در که بو کورفوزک طولی اوچ کونلک یولدر وکنبایت بر مدینهٔ حسنه در وابنیه سی خشب ایلدر
وقدرده صوه دن اکبردر وخلقی اهل اسلامدر وبساتین قلیله سی واردر وکنبایت ایله بحرک راسی
اوچ میلدر **ماهوره** میم والف وها وواو ورای مهمله واخری ها ایله در اقالیم عرفیهنک اوندردنجیسی
دوکا هندده نهرک جانبینی اوزره در وقلیم ثانی حقیقینک اخرندندر وبلدة برهمه در ابن سعید قولی اوزره نهرکنک
قنوجدن بحره منحدر اولدوغی یرده بو نهرک ایکی جانبی قلاعه برهمه در که بو طرفده عباد هنددر وحکماء برهمنک
اولی برهمنه منسوبلردر **قنوج** کسر قاف وفتح نون مشدده وواو واخری جیم ایله در واقالیم عرفیهنک اون
دردنجیسی اولان هندده ابن سعید قولی اوزره قاعده لوهور در کتاب ابن سعیددن منقولدر قنوج نهر کنکدن
ایکی ذراع بیننده در وعزیزی مهلبی قولی اوزره قنوج اقاصی هندده بر مدینه در وملوکنک جهة شرقیه سنده در که
بینهما ایکیوز سکسان ایکی فرسخدر قنوج هندک مصری واعظم مدننددر وناس نقل عظمتنده مبالغه ایدرلر و
ملک قنوجک ایکی بیک تشیوز فیلی واردر وقنوجک معادن ذهبی کثرت اوزره در ونزهة المشتاقده ادریسی
قولی اوزره قنوج بر مدینهٔ حسنه در که کثرة التجار ورابحة البیاعة در وملکنه دخی قنوج تسمیه اولنور ومدن قنوجدن
معادن درت قسمدر ایکی قسمی خارجده وایکی قسمی داخلده در وقسمین داخلدن قنوج بیرحله در **بنجو**
ضم بای مثناة تحتیه وسکون نون وضم جیم واخری واو ایله در اقالیم عرفیهنک اون بشنجیسی اولان
صینده مستقر ملکدر قانونده ابو ریحان بیرونی بنجو فغفور چینک مستقریدر وفغفورک لقبی
تمغاج خاندر وچینک ملک کبیریدر خوارزمشاه ذکرنی حاوی اولان تاریخ تسویددن منقولدر که نیران
صینک قاعدهٔ تاتار دریعنی تاتارک دار الامارهسیدر واسمی طوغاج در وقانون بیرونیده مذکوردر
صینک کر قو بنجودن اعظمدر وبنجویی کورنلردن بعض دیدیکه بنجوا صدن بر مکان مستویده در وجرابه
مشرف بر سوری واردر وبساتینی واردر وخلقنک شربی آبار دندر وبحر ایله بنجو بینی ایکی کونلک یولدر
وخنسا ایله بنجو بینی بش کونلک یولدر وبو خنسانک جانب شمالیسنده در وقدرده خنسادن صغیردر

عرض اوصاف البلاد المختلطة الاقالیم العرفیه

تبت اثار البلادده مذکوردر برجانبی صینه وبرجانبی هنده ملاصق بلاد واسعه در مقدار مسافه سی
بر آیلق یولدر ومدن عمارات کثیره یی مشتملدر وآب وخاک وهواسنده خواص عجیبه واردر
وارضنک سهل وعرنده اولان عجایب ازهار وثمار ومروج وآبار اکثر من ان یحصی در وبو بلادده طبیعة
دم تقویت اوزره اولمغله غالب اهالیسی فرح وسروردر اکثر اوقات شاد وخندان اولوب
شیخ وشابنده حزین وکریان قلیل اولور حتی بها یمنی بله بو معنی مشاهددر مختصر مرآت الزمانده
واردر که اصمعی قولی اوزره تبتنک اصلی ثای مثلثه ایله ثبتدر زیرا ملوک حمیر دیمن اولان تبابعه دنیایی
طوف ایتدکلرنده ثبته واصل اولدیلر وعدد خوفندن بو حدودده رجال حفظه ترتیب ایتدیلر وبو رجال
بو مقاده ثابت اولدیلر وناس بونلره ثبت دیدی صکره طول عهد ایله ثای مثلثه یی تای مثناة فوقیه یه
تبدیل ایتدیلر واول حدودلو وزره حفظنه ترتیب رجال ایدن تبع اول ایدی ودعبل خزاعی قحطانه نزار
فخر ایتدوکی قصیده سنده کندو قومی ایله افتخار ایدوب دیمشدر **شعر** وهم کتبوا الکتاب بباب مرو

عرض اوصاف خامس عشر
الاقالیم العرفیة صین

وباب الصين كانوا لكاتبينا ٭ وهم غرسوا الجان بسمرقند ٭ وهم جعلوا هناك التبتينا نثر
ونبع اول ثبته داخل اولمغين ثبتك ملوكنه قديم الزمانده تبابعه دیرلر ایدی صکره تبابعه منقرض اولوب
عهد دولت تحول اولمغله ملوک ثبته خاقان تسمیه ایدیلر وعزیزی جهلبی قولی بلاد ثبت مملکت قنوجک
جانب شمالیسنده واقعدر ولیکن بینی مسافه بعیده در بحنا باد اعمال قندهاردن بر ناحیه در وجبالنده
بر حجر واردر آتشه قوسه لر وحیوان جنسندن بری کا نظر ایتسه بدنی منتفخ اولوب ضعیف بدنی تقدیر
زیاده اولور اثار البلاد صاحبی ذکر ایتدی امیر حسام الدین ابو المؤید نعمان کندو بر حکایت ایتدیکه
بو حجرک بو خاصیتی مرة اولی ده در اول وهله ده راکب بحجره عارض اولان دوار وغثیان کبیدر که
مرة ثانیه ده برنسنه عارض اولمز وحکایت ایتدیکه بن امرآء دیار قندهاردن ام المثوی مجلسنده حاضر
ایدم مجلسنه بر حجر احضار ایدوب بر حجردن بو حجره یه قومش ایدی دبن بانده اوتوراننک وجهنی کوردکه
که منتفخ اولوب کوزلری بوبودی وبدنی متغیر اولدی وام المثوی تبسم ایله حجره یی رفع ایتدی
ودیانده اوتوران اولکی حالنه رجوع ایتدی واکا دیدم که سکا نولدیکه بن سنی بو صفت اوزره کوردم
واول داخی بکا دیدیکه بن دخی سنی بنی کوردوکک کبی کوردم وام المثوی بزه اخبار ایتدیکه
بو حجرک خاصیتی بودر ومرادم سزه برشئ عجیب کوسترمک ایدی حاجلی اثار البلاد ده قزوینی قولی ارض هندده
بر مدینه حصینه در وبرجبلک راسنده در که نصف دینا بحره مشرف ونصفی بره مشرفدر ودیرلرکه
اسکندره بلاد هندده بر مدینه اولمادیکه بوندن ممتنع اوله مسعر بن مهلهل قولی اوزره بو مدینه نک
مجموع خلقی کواکبدن قلب اسدی تعظیم ایدرلر وبونلرک بیت رصدی واردر وعلم حساب وعلم نجومده
ماهرلردر وطبعلرنده عمل وهمی اعمال ایدوب قچن بر حادثه حدوثنی اراده ایتسه لر همتلرینی الکا صرف
ایدرلر واول همت اوزره دوام ایدرلر حتی اول حادثه حادث اولور حکایت اولنورکه بعض ملوک
هند بعض اکاسره یه هدایا ارسال ایدوب بو هدایا ده ایکی مقفل صندوق واردی وبو صندوقلری
اچدقلرنده هر برندن بر رجل ظاهر اولدی بونلره نه کیمسز دیدیلر بونلر دیدیکه بز برنسنه یی اراده ایتدکده
اکا همتمز صرف ایدرز ومرادمز اولان شئ ظهور ایدر تو ابع وخدمه کسری بونلرک بو کلامنی استبعاد
ایتدی وبو ایکی شخص دیدیلرکه قچن ملکک بر عدوسی اولسه وسیف ایله مندفع اولمسه بز اکا همتمز صرف
ایدرز واول عدو هلاک اولور وتوابع کسری بو ایکی شخصه دیدیلرکه کندو موتکزه صرف همت ایلک
وبو ایکی شخص دیدیکه بو ایچنده اولدوغمز خازنک قپوسنی اوستمزه بند ایدک ودرخانه بسته قویوب
کیتدیلر بو ایکی شخص کیرو عود ایدوب اکیسن دخی مرده بولدیلر وبویله ایدکلرینه نادم اولدیلر وبلدیلرکه
بو ایکی شخصک قوللری صحیحدر وبو مدینه حاجلیده درخت دارچینی بی نهایه در وکرمنه نک ملکی وکل عامه سی
خلق منتفعدر وبو مدینه نک خلقی حیواناتدن برنسنه ذبح ایتمزلر وسمک اکل ایتمزلر وتاکو تکری ناندن وبقیه در
ارام اثار البلاد ده واردر که ارض هندده بر مدینه در وبو مدینه ده بر هیکل واردر بو هیکلده بر صنم بر منضبط
وضع اولنمشدر بعض اوقاتده بو صنمدن بر صفیر استماع اولنور وبو صنمی قائم کورورلر وبو صفیر و
قیام واقع اولدیغی سنه ده دلالت رخص وخصبدر هر نسنه رایکان وفراوان اولور وبو صفیر وقیام
واقع اولمدیغی سنه ده دلالت جدب وقحط در ناس مواضع بعیده دن ادخار وامتیاز ایدرلر

وبو شئ عجب تحفة الغرائبدن منقولدر صیمور ارض هندده بر مدینه در که ناحیه تنه ده قریبه در واهلی
نهایت جمال وملاحت اوزره در زیرا ترک ایله هنددن متولددر واهلنده مسلمین ونصارا ویهود
ومجوس واردر وبضایع تجار ترک صیموره وارر وعود صیموری بو مدینه یه منسوبدر وبو مدینه ده
بیت الصیمور دیرلر بر مقام واردر وبو صیمور بر عقبه عظیمه نک کنارنده حقمش بر صخره عظیمه نک باشنده
بر هیکلدر وبونک سدنه وحفظه سی واردر وبیت الصیمورده بیجادق وفیروزجدن اصنام واردر بو
مدینه اهلی بو اصنامی تعظیم ایدرلر وبو مدینه ده اهل اسلامک مساجدی ونصارانک بیعی ومجوسک بیت النار
وآتشکده سی واردر وبو مدینه نک کفاری حیوان ذبح ایتمزلر ولحم وسمک وبیضه اکل ایتمزلر وبو کفارده
حتف انفه هلاک اولمین حیواندن غیری متردیه ونطیحه یی اکل ایدر وادر وبو مجموعی صاحب العجائب البلدان
دولاف مسعر بن مهلهل اخبار ایتمشدر که دوران بلاد ایتمش سیاح ایدی وعجائبن اخبار ایدردی طیفه
بلاد هندده بر قلعه منیعه در وبرجبلک قله سی اوزره در که بر یردن غیری مسلک ومصعدی یوقدر ورأس
جبلده میاه ومزارع وما یحتاج الیه واردر یمین الدوله سلطان محمود بن سبکتکین اربعة عشر واربعمائة
تاریخنده بو قلعه یه غزا نیتی ایله واروب قلعه یی بر قاچ زمان محاصره ایتدی وصاحب قلعه کمسبنوز قبلی واردی
سلطان محمودک بو محاصره وتضییقندن امان طلب ایتدی وسلطان محمود امان ویردی وصاحب قلعه
خراجی قبول ایتدی وسلطانه هدایای کثیره اهدا ایتدی وبو هدایا ایچنده قمری همینتده بر مرغ وارایدی
خاصیتی بو ایدیکه طعام مسموم احضار اولنسه کوزلری یاشاروب بر آب جاری اولوردی وبو آب
منجمد اولوردی وبعد التجمد سحق اولنوب جراحات واسعه یه وضع اولنسه التحام ایدردی وبو طیر بو موضعدن
غیری موضعده بولنمز وبوندن غیری یرده افراخ ایتمز فیصور اثار البلاد ده قزوینی قولی اوزره فیصور ارض
هندده بلاددر که کافور فیصوری بوندن اخذ اولنور وبونده اولان کافور انواع کافورک احسنیدر ومذکوردر که
رعود وبروق وزلازلی کثیر اولان سنه ده کافور کثیر وموفور اولور وقلیل اولدیغی سنه ده وجود کافور نقصان
اوزره اولور ومختصر مرآت الزمانده واردر که فیصوره تا ایله عبدان صیندر ومنتهاسی کافوره واردر وفیصوره نک
رسداقی بحار اوزره ایکی اییق یول ممتد اولور واصمعی قولی اوزره صین بن یغبر اسمی ایله صین تسمیه اولندیکه بو
ارضه نزول ایدوب بوندن نسلی کثیر اولدی وحد صین بحردن تبته واردر که جزایر واقواق بونده در
بطلمیوس قولی اوزره بلاد صینه داخل اولان طیب رضا ایله چقمز زیرا هواسی معتدل وآبی تنک ورقیق
وذهب وفضه سی کثیردر وانهارده آنده سرو طربده بری کلدر وبلاد صینده مانند دجله وفرات
انهار کبار واردر بلاد ترک وتبت وصغددن جریان ایدر وبلاد صینده جبال نشادر واردر
ایام صیفده شعاع شمسک غلبه سی سببی ایله بو جبالده نیران اولقدر مرتفع اولورکه کیجه ایله یوز
فرسخ مسافه دن کورینور وکوندز دخان کورینور وفیصوره وصینه یاسک اکثر سلوکی
ایام شتاده در ناحیه خراسانده در زیرا ایام صیفده بو جبال نشادرک حرّی غلبه وشدتی اوزره در
وخراساندن اعمال صینک اولنه قرق کونلک یول قریب مسافه در وبعض خولنجه درت
ایلق یولدر وجبال صغد اعمال صین اوتنده در کشمیر اثار البلاد ده واردر ارض هندده بر
ناحیه در که اتراکدن بر قومه قریبدر ونسل هند ترک ایله مختلطدر واهل کشمیر حسن وملاحت

کشمیر نزهة القلوبده اقلیم ثالثدندر تتبع اولنه

اوزره در وحسن زنانی ایله ضرب مثل واردر وزنلرینک قاماتی تامه وصوری مستویه وشعوری
طوال وغلاظدر وبو ناحیه دن وضیاعدن النقش بیک مدینه وقریه یه محتویدر وبو ناحیه نک رباعی جانب
واحددندر وجمیع جوانبی برباب ایله محفوظ ومسدوددر واطرافی جبال شامخه درکه انکا تسلق
وحوش ممتنعدر فقط قالدیکه تسلق ایدر سبیل اوله وبو ناحیه ده اودیه وعره دشوار
واشجار ورياض وانهار بیشمار در مسعر بن مهلهل حکایت ایدرکه بو ناحیه یی کوردم غایت منیعه در
ورؤس اطلمده ونیرنک شرفلرینه نزولنده بو ناحیه خلقنک اعیادی واردر وبو ناحیه خلقنک
حدید صیندن معمول ومصنوع بر رصد کبیرلری واردر که طول زماندر انکا کار ایتمز وبو ناحیه اهلی
ثریایی تعظیم ایدرلر وحیوان ذبح ایتمزلر وبیضه اکل ایتمزلر **قمار** آثار البلادده مذکوردر که ارض هندده
بر مدینهٔ مشهوره در ابن الفقیه قولی اوزره اهل قمار سایر هنوده مخالفدر زنایی اباحه ایتمزلر وخمری
تحریم ایدرلر وملکلری شارب الخمره عقاب ایدوب بر آهن پاره سنی آتشده قزدروب
شاربک الخمرک بدنی اوزره قودر وبارد اولنجه طوررر وکاه اولورکه تلف نفسه مفضی اولور
واحسن انواع عیدان اولان عود قماری بو مدینه یه منسوبدر **کلیب** ارض هندده بر مدینه در
تحفة الغرائبده مذکوردر که بو مدینه ده نحاسدن بر عمود واردر وسر عمود اوزره کیروی نحاسدن
بر بط تمثالی ساخته ونهاده در واول عمود دیبنده بر چشمهٔ بزرک واردر هر سنه یوم عاشوراده
اول بط جناحینی آچوب وباشنی بو چشمه یه ایندرر وبو چشمه نک آبنی چکوب میان عموده
دوکر واول عمودک آلتندن اولقدر آب چقوب روان اولورکه مجموع مدینه یه وجملهٔ مزارعنه
کفایت ایدوب بو مدینه اهلی مزارعنی سقی وزرع ایدرلر وسقی تمام اولدقده بو آب منقطع اولوب
عام آتیه دک کیرو بو اسلوب جاری اولور **کله** بلاد هندده بر مدینهٔ عظیمهٔ عالیة السوردر وکثیرة
البنا تیندر وبو ایالته حکم ایدن بر هندک محمید [illegible] مسعر بن مهلهل قولی اوزره کله چینه قریب اولان
بلاد هندک آخریدر ومراکب وسفن بلاد هندک منتهاسی مسیریدر واکر مراکب بو مدینه یی تجاوز
ایدرسه غرق اولور **مندورفین** آثار البلادده واردر که ارض هندده بر مدینه در مسعر بن مهلهل
قولی اوزره بو مدینه ده غیاض واردر که منابت قنادر وطباشیر سایر بلاده بو مدینه دن نقل اولنور
که طباشیر بو قنانک رمادیدر وبو قنا قوریوب اوزرینه ریاح هبوب ایتدکجه بعضی بعضنه
مستحکم منضم اولوب بربرینه دوشدنده تحکک ایدوب وبونده حرارت اشتداد اوزره دکن
بر آتش پیدا اولور وکاهی اللی فرسخ مسافه یی بو نار احراق ایدر وبو قنانک خاکستری
طباشیر اولور که بلاده نقل اولنور **مندل** آثار البلادده مذکوردر که ارض هندده بر مدینه در
وعودی کثیر اولور حتی عود مندلی دیو بوکا نسبت ایدرلر لکن منبت عود دکلدر ومنابت
عوده متصل واصل اولمز دیرلر که منابت عود وراء خط استوادهدر وجانب شماله
انهار کیدر واشجاردن رطب وتر منقلع اولان عودک اوزرینه بادشمال طوقنه رطب قالور
قوروسینه عود قامرونی دیرلر وقوریوب آب نهر طشره دفع ایتدوکه عود مندلی دیرلر
وثقیل سعمت اولان عود کرابه رسوب ایدن عیدانک غایت احسنیدر که بونک قوتنده

عود

زط الذباب صوتت وازط جیل من الناس الواحد زطی والازط الکوسج راموز

عود اولمز بربهه آثار البلادده مذکوردر که سندده ارض واسعه در وبونده خلق کثیر واردر مجموعی زط
کبیدر وبو ارضده خیر کثیر وریع غزیر واردر وبو ارض خلقنک اکثر زروعی برنجدر وموز وعسل و
نارجیلی ده عدیل اولور وبو ارضده جمل فالج اولور که دولکنامیسندر یعنی ایکی اورکوجلیدر وبو صنف
ابل بولنمز الا بو مقامده بولنور وخراسان وفارسه بو ارضدن ایلدرلر وبو جملی نوق عربیه یه فحل ایدوب
بوکه جکلر ونوق عربیه دن بخاتی متولد اولور واثار البلادده قزوینی شتردو کوهانه ارض بربهه دن غیری
یرده بولنمز دیدوکی منظور رقیه در راقم الحروف سنه اثنی وتسعین وتسعمائه ده راه دشت قپچاق ایله باب الابوابه
عثمان پاشای غازی وعسکر اسلام ظفر انجام ایله دیار روم متوجه ایکن نوغای تاتاری اثناء طریقده شار الیهی
وعسکر اسلامی هم استقبال خدمتی ایله وهم مواشی ودواب کتوروب معامله نیتی ایله کلدکلرنده شتر ضخم دو
کوهانلره بیوک عربه لره قوشوب بو عربه لر اوزرنده ترکیده ذریم ادی دیدکلری نمددن خرکاهلر ترتیب ایتمشلر ایدی
راقم الحروف برنوغای تاتارینک بعضندن بو شتر دو کوهانه نک کیفیتن استخبار ایتدم دشت قپچاق [illegible]
بو دو تلمز اولان صحرالرده متولد اولور دیو اخبار ایتدیلر تکرار اثار البلاد تالیفی تاریخلرنده دخی اول ایام
بو شتر دو کوهانه نک وجودی ارض بربهه یه منحصر اولوب اطراف واقطاره راضیه ایثار وابلاغ ایدرلرک
طول زمان ایله نوغای صحرالرنده دخی متولد اولدی دیو جواب وبرله العلم عند الله تعالی

فتح اراضی وبلاد اقلیم ثالث عرض اوصاف اول الاقالیم العرفیة جزیرة العرب

مدین فتح میم وسکون دال مهمله وفتح یاء مثناة تحتیه واخری نون ایله در اقلیم اول عرفی اولان
جزیرهٔ عربده ساحل حجازدندر واقلیم ثالث حقیقینک اوللرندندر وبحر قلزم اوزرنده بر مدینهٔ خرابدر
تبوکه محاذیدر که بینهما آلتی مرحله در وموسی علیه السلام بنات شعیب ایچون استقا ایتدوکی بر مدین دره
مدین بر قبیله نک اسمیدر که شعیب علیه السلام اول قبیله دن ایدی صکره بو بلده بو قبیله اسمی ایله تسمیه اولندی
ونظم کریمده والی مدین اخاهم شعیبا آیه کریمه سی ایله بو معنی استشهاد اولنمشدر واثار البلادده
مذکوردر مدینی شعیب علیه السلامک جدی اولان مدین بن ابراهیم الخلیل علیه السلام بنا ایتدی دیدیلرکه
مدینده اولان بئر اوزرنده تولمشدر واوزرنده بر بیت واردر ناس وارروب آنی زیارت ایدر وبعضیلرکه
مدین اعمال طبریه دن اولان کفرمندهدر واول بئر کفرمندهده اولان بئردر وبو بئرک یاننده بر صخره
وار ایدیکه موسی علیه السلام آنی قلع واربع وسبعین وستمائه تاریخنده آثاری باقی ایدی **ایله** فتح همزه
وسکون یاء مثناة تحتیه ولام واخری ها ایله در اقلیم اول عرفی اولان جزیرهٔ عربده ساحلدندر وبحر قلزم
اوزره بر بلیندر وحجاج مصرک طریقی ایله اوسنه اوغرر واحدی وعشرین وسبعمائه تاریخنده بو ایله ده
بر برج واریدی ووالیسی سلطان مصر جانبندن ایدی ومزدرعی قلیل ویسیردر وبو ایله نک بحره یقین
بر قلعهٔ صغیره سی وار ایدی که تاریخ مذکورده باطل اولوب والیسی ساحلده اولان برجه انتقال ایتدی واثار
البلادده مذکوردر که ایله ولایت [illegible] ساحل بحر قلزمده داود علیه السلام زماننده بر مدینهٔ جلیله ایدی
وظریق بحردن کلن حجیج مصر وحجیج شام سنه اربع وسبعین وستمائه ده ایله ده مجتمع اولوردی راقم
الحروف بو طریقه کیدنلردن حجاج مصر وشام ایله ده اجتماعی تفحص وتتبع ساحل بحر قلزمده مصر وشام
حجاجلرینک بو موضعده اجتماعی حدا متناعده در دیو اتفاق ایتدیلر انتهی وایله نک اهلی یهود ایدی [illegible]

بونلره یوم سبتده صید سمکی نهی وتحریم ایتدی وسمک یوم سبتده اولقدر کثرت اوزره کلوردیکه روی آب
سمکدن کم ونایاب اولوردی اوناتیهم حیتانهم یوم سبتهم شرعا ویوم لایسبتون لاتاتیهم فحوای
کریمی اوزره سبتدن غیری ایامکه اوقات کسب ومعاشلریدر سمک کلمزیدی و دهردن برزمان
حاقری بویله کذران ایتدی وشیطان بونلره وسوسه ایله اضلال ایدوب نزصید سمکدن یوم سبتده
نهی اولندوکز اطراف بحرده حیاض بیدا ایدوب یوم سبتده بحره کلان حیتانی حیاضه سوق والقا
ایلک وحیاضده محصور قالوب یوم احدده صید ایلک دیو صید سمکه طریق حیله کوستردی و بونهود اولندوغندن
حیتانلرقلری سبتدن شیطانک بو حیله سنه سلوک ایدوب ارتکاب اولدیلر وقهر الهی معجل
معذور اولوب بو حیله ایله سمکی اولقدر صید ایتدیلرکه تاکوتلریدن غیری طوزلیوب صاتدیلر و بو ایله اهلی
یتمش بیکه قریب یهود ایدی و بونلر اوچ فرقه اولدیلر ثلثی نهی الهی ایله منتهی اولوب ذنبدن احتراز
ایتدیلر وثلثی دیدیلرکه لم تعظون قوما الله مهلکهم اومعذبهم الایه وثلثی خطیئه یه مباشر اولوب امر
شیطانی طوتدیلر وثلثی اولیسی که منهیلر وناهیلر در خطیئه یه مباشر اولنلره دیدیلرکه بزسزک ایله
بربرده ساکن اولمزز صکره بومدینه ایله ایکی باب اوزره قسمت ایدوب برباب منهیلر وناهیلرک
اولدی وبرباب مباشر خطیئه اولان صیادانک اولدی و داود علیه السلام بو خطیئه لری
ایدنلره لعن ایتدی وبرصباح فرقتین منهی وناهی قالقوب بو خطیئه لی زنک اولنلردن کمسه کورمدیلر
وشاید بونلره کیف خمر غلبه ایدوب نائم قالمشلردر دیو خانه لرینک دیوارلرینه چقوب نظر ایتدیلرکه هپ
قرده اولوب فقلنا لهم کونوا قردة خاسئین امری ایله مسخ اولمشلر وخانه لرینه داخل اولوب
بو قرده لک یانلرینه واردیلر وقرده بو فرقتین ایچنده اولان انسانلردن انسابنی بیلدی وانسانی
بو قرده ایچنده اولان انسابنی بیلمدی وقرده انسانلرک کلوب ثیابن شم ایدوب کوزلرندن اشکی
روان اولدی وانسانی قرده یه بزی خطیئه دن نهی ایتمدکمی دیدکده قرده باشیله اشارت ایدوب
یعنی نعم ایتدوکز دیدی و بو قرده اوچ کوندن صکره موت طاری اولوب هلاک اولدیلر **تبوک**
فتح تاء مثناة فوقیه وضم باء موحده وسکون واو وآخری کاف ایله در اقلیم اولدن عرضی اولوب جزیره ده عرب ده
تقریبا بادیه ده شامدندر وحجر ایله شام بیننده در وتبوکده عین ونخیل واردر دیرلرکه اصحاب ایکه تبوکده ایدیلر
واهل مدین دن ایدی قانون ابوریحان بیرونی قولی اوزره تبوک بحرده مدینک محاذاتنده در وصاحب تقویم
البلدان قولی اوزره تبوک جهت شرقده ومدین جهت غربده در **حجر** کسر حاء مهمله وسکون جیم وآخری راء مهمله ایله در
اقلیم اولدن عرضی اولوب جزیره عربده حجازدندر ابن حوقل قولی اوزره حجر ایله وادی القرانک بینی بر کونلک یولدر
وحجر بین الجبال واقع اولمشدر صاحب تقویم البلدان قولی اوزره بینهما بش کونلک یولدر اکثر در وابن حوقل
قولی اوزره حجر دیار ثمود که الله تعالی کلام مجیده وثمود الذین جابوا الصخر بالواد کلام شریفی ایله ایما ایتمشدر
وابن حوقل ذکر ایتدیکه بن اول جبالی واول جبالدن منحوت اولان مواضعی کوردم کالله تعالی وینحتون
من الجبال بیوتا فارهین کلام کریمی ایله آنی اخبار ایتمشدر و بوجباله اثالب تسمیه اولنور که حجاج شام
اول جباله نزول ایدر وجهت شامدن حی ایله بوجبالک بینی نصف مرحله در وروایت اولندیکه رسول
علیه السلام حجرک آبن ایچمکی نهی بیورمشلردر واثار البلادده مذکوردر حجر مدینه وشام بیننده وادی القرادن

برقوه در

برقریه درکه وادی القری یه بر کونلک یول مسافه ده بین الجبال واقعدر واصطخری ذکر ایتدی بن منازل ثمودی
کوردم بزم بیوتمز کبی بیوتدر واثالث دیدکلری جباله درکه ایراقدن کورن بو جبالی بر بریه پیوسته
ومتصل ظن ایدر وقریب اولدقده مشاهده ایدرکه هر قطعه بنفسها منفرددرکه فرضا طواف
ایتمک استیسن هر برینک اطرافنی طواف ایدر وهر قطعه نک اطرافی رملدر ذروه سنه ارتقا واعتلا
صعبدر **بهنسا** مشترک ضبطنده فتح باء موحده وسکون ها وفتح نون وسین مهمله وآخری الف مقصوره ایله در
اقلیم ثانی عرضی اولان بلاد مصرده صعیده برکوره در ومشترکده مذکوردر بهنسا بر بلد درکه صعید ادناده
اکا برکوره واسعه مضاف قدر وکبیر وکچی کبی بهنسا اوایل بلاد سوداندن ناحیه الواحاتده بر
بلده درکه سنتریه ایله بو بهنسا بینی اون مرحله در وصعید ادناده اولان بهنسادن جبل و
غیرک آراسی ایله بحر یوسف اراسنده بحر یوسفدن برشربه واردر و بهنسادن نیل ایله بحر یوسف
بیننده شرب نیلدن چقوب ترعلدن در و بهنسا نیلدن برغربیدن برقریه دن برمرحله مسافه ده درکه
طرف مزدرعه ده تحت جبلده در **اسکندریه** کسر الف وسکون سین مهمله وفتح کاف و
وسکون نون وفتح دال وکسر رای مهملتین وفتح یاء مثناة تحتیه مشدده وآخری ها ایله در
اقلیم ثانی عرضی اولان بلاد مصرده سواحل بحر شام رومدن در ومدن مصردن مدینه مشهوره در
وبحر روم وشام اوزره فرضه قاهره مصردرکه السنه خلق رومده برچه دیکله متعارف اولان
سفن تجار وسایر مراکب صغار ایله فرنک واسپانیه وجلالقه ورومدن مصره کلن تجار وغیر
بو اسکله ده چقرلر واثار البلادده واردرکه اهل سیر وارباب تواریخ اسکندریه نک بانیسنده
اختلاف ایتمشلردر بعضی دیرکه بونک بانیسی اسکندر اولدرکه ذو القرنین اتنک بن بیلوکوس الرومی در
و بو اسکندر ظلماته ومغرب ومطلع شمسه واروب وسد یاجوج وماجوجی بنا ایتدی وفیح
برمقامه واردقده انده نحاسدن بر تمثال وضع ایتدیرن کتبرذی که تمثال مدبغی سنی اوزاتمش واوزرنده
بنم آردمده مسلک یوقدر دیو مکتوب اولوردی وبعضی دخی دیرکه اسکندریه نک بانیسی اسکندر
بن اراب بن بنت فیلقوس رومی در و بو اسکندری اسکندر اوله تشبیه ایتدیلر زیرا بو
اسکندر صینه ومغربه کیدوب واوتوز ایکی یاشنده فوت اولدی واسکندر اول ذو القرنین
مومن ایدی واسکندر ثانی استادی ارسطاطالیس مذهبی اوزره ایدی واسکندر اول واسکندر
ثانی بیننده دهر طویل واردر وعلی ای قولیه اسکندر مدینه اسکندریه نک بناسنه همت و
وعزیمت ایتدکده بو اسکندریه شداد بن عاد بنالرندن بر مدینه قدیمه ایدیکه انده اثار عمارات
واسطوانات حجریه واردی واسکندر بو مدینه بناسی ایچون ذبایح کثیره قربان ایدوب و
یونانیونک بر تنجیمی سعید الربیعی اکا کیروب رب عزتدن بو مدینه تمام اولورمی بو قصد اولمزمی
امر بناسی کندویه مبین اولمغی رجا وتوقع ایتدی وخواب مستولی اولوب منامنده برکمسه
کندویه دیدیکه سن بو مدینه یی بنا ایدرسن و بونک صیتی آفاقده شایع اولور وناسدن
اکثر من ان یحصی بونده ساکن اولور و بونک هواسی ایله ریاح طیبه مختلط اولوب بو مدینه دن
سمومی دفع وشدت حر و زمهریری طی ورفع واوخاه شروری سد وعقد ایدر حتی شیاطیندن

اصطلاح مصریونده کبرا یحون
نهر نیله بحر دیرلر

بوکا خلل اصابت ایتمز و ملوک بوکا عسکر چکرسه بو مدینه یه ضرر طاری اولمز و اسکندریه بو مدینه نک
موضعنه کلوب طیب هواسن مشاهده ایدوب و آثار عمارت قدیمه یی و رخام عمد کثیره یی
کوردی و اخر بلاددن صناع و آلات بنا جمع و جلب اولنمق و ابتدا بناسی ایچون بر وقت
اختیار ایتدیلر و بر جرس اصدیلر که بو جرس تحریک اولنوب صداسی مسموع اولدوغی حینده صناع
بو بنانک اساسنه آغاز ایده لر و بو جرسک اوستنه هوادن بر مرغ دوشوب جرس
متحرک اولدی و صناع اساس بنایی بی وقت مختار وضع ایتدیلر و بویله اولدوغن اسکندره
اعلام ایتدیلر دیدیکه بن بو مدینه نک طول بقاسن اراده ایتدم والله تعالی سرعت خرابن
اراده ایتدی ارادت اللهکدر پس اول اساسی نقض ایتمیوب بایدیلر و اساسی بر لشوب
شب ایردکده بحردن دواب چیقوب بنا اولنانی تخریب ایتدیلر هر کون بو بنایی احکام و
اتقان ایدوب اوزرینه حفظه موکل اولدقجه ایرته سی صباح خراب اولمش کورر لردی
و عاقبت اسکندر دفع جن ایچون عمد تدارک ایدوب اوزرینه وضع طلسم ایتدی و مضرت
و اذیت جن مندفع اولدی و مسعودی کذلک زماننده ذکر ایتدیکه طلسم ایچون وضع اولنان اعمده اوزرینه
اولان صور و اشکال و کتابه وار در و اسکندر بو مدینه ده قناطر کاریکر کرلر اوزره طبقات
بنا ایتدیکه بونلرک تحتنده سوار سنانی ایله جولان و سیران ایدردی و بو مدینه نک یدی سوری
وار ایدی و مختصر مرآت الزمانده وارددر که اسکندریک بانیسنده اختلاف دردت قول
اوزره در قول اول بودر که اسکندریه یی شداد بن عاد بنا ایتدی و بو قول و هیکلدر و قول ثانی
بودر که اسکندریه یی اسکندر اول بنا ایتدی که اسکندر ذو القرنین مقدونیدر و هیثم بن عدی
دیدیکه مقدونیه ارض مصردر و مصر تسمیه سی مصر بن حام بن نوح علیه السلامک اسمی ایله در که مصر
بن حام ارض بابلدن منفصل اولدقده مقدونیه یه نزول ایدوب و اکا منسوب و مضاف اولوب
ارض مصر دیدیلر و مصر بو ارضی اولادی اربعه سی بیننده که بری قبط و بری اشمون و بری افرل و
بری وصا در قسمت ایتدی و بو اولادینک اکبری قبط ایدی و هر مکان بونلرک اسملری ایله
مسمی اولدی بینهم دیدیکه ذو القرنین موضع اسکندریه یه اوغرایوب لطافت مکان و صحت هواسی اسکندری
تعجب ایتدی و عمارت و تأسیس امر ایدوب شروع اولندقده اثر بنیان و رخام و عمود بولدیکه اوزرلرنده
اقلام حمیریدن قلم مسند ایله خط وار ایدی حل اولندقده مضمون بو ایدیکه بن اول ملکم که شداد بن عاد
کنذ و الملک شد بلاد و قطع الهواد ایتدم و ارم ذات العمادی بنا ایتدیکه لم یخلق مثلها فی البلاد در
و بو معاده مانند ارم بنا اراده ایتدم که جمیع العمدن بونده هر صاحب قدمی نقل ایدم و بنده نه خوف
وار ایدی نه هرم و نه غم وار ایدی نه سقم پس دهرینی هدف سهم حوادث ایدوب وارو طنمدن دور اولیم
نی کورن لایق بودر که دنیایه مغرور اولمیه و اسکندر بو خطی اوقیوب بو مدینه نک بناسنه عزم قوی
ایتدی و لوازم بنایی تهیئه ایدوب منجمینه طالع وقتی کوررک چوق امر ایدوب و اساس بنا یاننده اخشاب
اوزره اجراس وضع ایدوب طالع وقت سعد اولدقده وضع اساس ایتمک ایچون تحریک اجراس ایلیک
دیو کوررکن وضع اساس اولنسون دیو تنبیه ایدوب اتفاق اسکندره اول ساعتده نوم غلبه ایدوب

منجمین

العود الجليل العظيم جمعه المواد
والجودة والمفرقة من الاول الرموز

منجمین بر صداکن بر غراب کلوب جرس کبیر اوزره اوتوروب آنی تحریک ایتمکله سایر اجراس دفعةً
واحدةً متحرک اولوب صناع صدای اجراسی ایشتدکده وضع اساس ایتدیلر و صباحلین اسکندر
خوابدن بیدار اولوب جرس کبیر اوزره غرابی کوردکده قضیه یی فهم ایدوب والله نزم اراده ایتدیکم
امرک غیرینی اراده ایدر دیوب اتمام بنایه امر ایتدی دیوب اتمام بنایه امر ایتدی و سور تمام اولدقجه
کیجه بحردن دواب چیقوب سوری تخریب ایتدی و بنایی مرارا اعاده ایتدکلرنجه دواب هدم ایتدی
و اسکندر حکما و مهندسینی جمع ایدوب بحردن چیقن بو دوابک صورتنی تحقیق ایتدیلر و شیاطین
جن اولدوغن بلدیلر و صورتلری اوزره نحاسدن طلسمات اشلیوب اعمده نحاس اوزره وضع ایتدیلر
و جن بحردن چیقوب اعمده اوزره صورتلرین کورنجه منهزم کیرو دونوب سور اوزره کلمدیلر و
اسکندر بو مدینه یه یدی سور بنا ایتدی هر ایکی سورک آراسی خندق ایدی و بو مدینه نک بناسی یوز یلده
تمام اولدی و قول ثالث بودر که اسکندریه یی ملکه دلوکه بنا ایتدی ناحیه رومی کوزه ده جک بر
منظر اوله زیرا روم مصره ملک ولدی الآن اسکندریه دن ملک ولدی و بو قولک قائلی نوبختی در
قول رابع بودر که اسکندریه نک بانیسی اهرامی بنا ایلیندر و اسکندره نسبت اولنمام اسکندر
انده ساکن اولدوغیچوندر نوبختی ذکر ایتدی که اهل اسکندریه تیمش بیلیه دکین کوزز بر برینک یوزلرنده
سیاه پارچه لر کورر لردی اسکندریه حیطانینک شدت بیاضی و صفوت صیقلی وجوه ناسه و لقدر منعکس
اولوردیکه چشم و ابرو و لحیه لری سیاه خرقه مشابه سنج کورینوردی و مختصر مرآت الزمانده اسکندریه یی
اسکندر بنا ایتدی دیو تحقیق اولندیغی قولده قلم مسند ایله رخامده مکتوب اولان کلماتدن بن شداد بن عاد
که ارم ذات العمادی بنا ایتدم دیو مسطور اولمایه منظور رفیه در زیرا شداد ارم ذات العمادی بنا
ایتدکده قومی ایله اکا واصل و داخل اولمادین من جانب الله صیحه عظیمه ایله باسرهم هلاک اولدقلری کتب
تواریخده مصرحدر و ارم ذات العماد بناسندن صکره مدینه اسکندریه ایچون بو مقاده دخی مانند ارم
بنا اراده ایتدم دیمه سی یرنده اولمز مکر بویله توفیق اولنه که شداد ارم ذات العماد ایله موضع
اسکندریه بناسنه زمان واحدده شروع ایتمش اولوب ارم ذات العماده وصول و دخولی میسر
اولمدقدن صکره اوغلی مرثد باباسی شدادک بناسن موضع اسکندریه ده اولان بناسنک رخامنده
بو کلماتی کتب ایدوب بو مدینه بناسنی اتمام ایتمش اوله اگر بویله اولمیوب اسکندریه موضعنده اولان
مدینه بناسنک رخامنده بو کلماتی شداد ثبت ایدوب بو بنایی اتمام ایتدی ایدی دینلورسه ارم ذات
العمادی شداد بنا ایتمک لازم کلور و کیرو آثار البلاد ده مذکوردر که سلیمان علیه السلامک اسکندریه ده
مجلسی وار در غرناطی ذکر ایتدیکه مجلس سلیمان علیه السلام خارج اسکندریه ده در و آنی جن بنا ایتمشدر که
صخوردن منحوتدر و اعمده رخام ایله در و هر عمود کیرو رخامدن بر قاعده یعنی التنده وضع اولنمش بر پایه اوزره در
و هر عمودک رأسنده دخی اول پایه نک مثلی وار در و رخام ابیضدر و جزع یمانی کبی حمرة و سواد ایله منقطدر
و هر عمودک طولی اوتوز اوچ ذراعدر و بو مجلسک ذروه سنده سکز ستون واردر و رخامدن بر قپوسی واردر
و عتبه و عضاده تان باب دخی رخام احمردندر که جزع یمانیدن احسندر و بو مجلسده اوچیوزدن زیاده ستون
واردر که مجموعی جنس واحددر و قدرده دخی یکساندر و بو مجلسک وسطنده قاعده رخامیه اوزره وضع و نصب اولنمش

برمرمر ستون واردر طولی یوز اون بر ذراعدر و ذروه سی قرق بش شبردر که غرناطی بن کندو شبرم ایله مساحت
ایتدم دیو نقل ایتدی العهدة علیه و عجایب اسکندریه دن بر عمود وار ایدیکه سنه اربع وسبعین وستمایه تاریخنده
عمود سواری دیمکله معروف ایدی و ابواب اسکندریه دن باب شجره یه قریب ایدی و حدودن افزون
عمود عظیم ایدی کویا که بر مناره عظیمه ایدی و قطعه واحده ایدی و بر مربع حجر عظیمدن بر پایه اوزرینه
نصب اولنمش ایدی و فوقنده دخی بر مربع حجر چار کوشه وضع اولنمش کویا بر بیت ایدی و بو عمودک
مقطعندن کسر و قطع و تحت اولنماری و بو مربع قاعده اوزره نصب اولنماری و قاعده سی اوستنه حجر مربع فوقانینک
رفع اولنمسی بونک فاعللرینک شدت قوتنه دالدر که زمانه خلقی انک خلافیدر و عجایب اسکندریه دندر
ابو ریحان آثار باقیه ده ذکر ایتدیکه اسکندریه ده بر اسطوانه متحرکه واردر ناس دیرلرکه بو ستون حرکت
شمس ایله متحرک اولور و بویله دیدکلرینه باعث بودرکه قچن شمس زواله مایل اولسه بو ستونک آلتنه
برشنه وضع اولنور و قچن شمس وسط نهارده مستویه اولسه اول شنه یی بو عمودک آلتندن اخذ
ممکن دکلدر مثلا وضع اولنان شی خزف و زجاج اولسه تقریعی استماع اولنور و آلتندن چیقر و
اسکندریه قدیم الزماندن مجمع حکما ایدی و حکمانک برزه ماننده درج معارج و مدارج وار ایدی و طبقاتی
اوزره بو معارجده اوتورلردی و بو حکمانک من جهة العلم اوضعی عالم فرقه کیمیا ایدی که مقام درجه
سفلی ده ایدی و عجایب اسکندریه دندر مناره که انشا غیبی منجر منحوتدن مربع ایدی و بو مربع منحرک اوزرینه
مناره مثمنه ایدی و مناره مثمنه نک اوستی مناره لطیفه مدوره ایدی و صخر منحوت مربعک طولی
طقسان ذراع ایدی و مثمنه نک طولی دخی کذلک و مدوره نک طولی اوتوز ذراع ایدی و اعلای مناره ده
بر آیینه وار ایدی و بو مرآت اوزرینه بر دیدبان موکل ایدیکه هر لحظه بو آیینه یه نظر ایدردی و بلاد رومدن
سفینه ایله عدو خروج و ظهور ایتسه بو دیدبان بو مرآتده آنی کوروب اهل اسکندریه یه اخبار
ایدردی و دفع عدوه مستعد و آماده اولورلردی و بو مرآت ولید بن عبد الملک بن مروان عهدینه
کلنجه باقی ایدی و ملک روم کندو خواصندن بو مناره و مرآتی کورمش بر نصرانی یی اسکندریه یه ارسال
ایتدی و ثغوردن بر موضعه کلوب کندویی ملک رومدن هارب و کریزان صورتنده کوستروب اسلامه
رغبت ایتدی و ولید بن عبد الملک الندن مسلم اولدی و ارض شامدن اکثر دفاین استخراج ایتدی و
بو احوالی ولید کوردکده بحر حرص و شره و طمعی خروشه ایدوب و بو نو مسلم دفینه کش ولیدک بو
حرص و آزین کوردکده بونی اطماع و کندو مافی البالن ایقاع ایچون یا امیر المؤمنین بو ارضده ملوک
ماضیه نک اموال دفینه سی دخی واردر دیدکده ولید موضع دفینه یی سؤال ایتدی و بو دفینه کش مناره
اسکندریه آلتنده در که شداد بن عادک و ملوک سالفه مصرک اموالنی اسکندر دفن و پنهان ایدوب
اوستنده اول مناره یی بنا ایلدی دیو اخبار ایتدی پس ولید بو دفینه یی اخراج ایچون بو نو مسلم ایله امنا
و معتمدلر ارسال ایدوب کلوب بو مناره یی اعلاسندن نصفنه دک نقض و هدم ایدوب اول آیینه یی
ازاله ایتدیلر و اهل اسکندریه ضجه و فریاد و ناله ایتدیلر و بو علج ملعون بو مرآتک ابطال اولندوغنی
کوروب کیجه ایله بر سفینه یه کیروب جانب رومه کریزان اولوب و حیله سی تمام اولدی و آثار البلاد
صاحبی فی زماننا دیدوکی ایام که سنه اربع وتسعین وستمائه تاریخنده بو مناره نک اوزره مشرف

برجبل

بر جبل اوستنده بر حصن عالی ایدی که مناره ایله برکبینی بر آت میدانی مسافه ایدی و بحر ایچنده قالوب
انکا وارلماغه طریق یوغیدی و مختصر آثار الزمانده ایراد اولندیکه مناره اسکندریه نک قلع و ازالتی قنغی زمانده
اولدوغنده ایکی قول واردر قول اول بودرکه ولید بن عبد الملک بن مروان زماننده درکه ملوک روم
مصره قصد ایتدکلرنجه مأمولکری حصول بولمدی و بو ملوکده بر ملک غضبناک وار ایدیکه بر خدمتکارینه غضب
ایتدی و بو خدمتکاری اخص خدامی ایدی و مکر و خدعه ده ماهر ایدی و بو خادمه اموال و جواهر عظیمه ویروب
قصد مرآت ایله بلاد اسلامیه یه کوندردی و بو خادم کلوب بو اموال و جواهری اماکن متفرقه ده دفن
ایدوب ولیده کلدی و بن فلان ملکک خادمییم و اسلامه راغب اولدم دیو ولید الندن مسلم اولدی
و ولیده بنده بر کتاب واردر ایچنده مصر و شامده اولان مطالب و دفاینک اسامی واردر بکا مال و
رجال ایله مساعده ایله کوره سن که نه ایشلرم دیدی و ولید حریص مال ایدی بوکا مرادی اوزره
امداد و مساعده ایدوب و بو خادم اول مال و جواهری دفن و ایداع ایتدوکی اماکنه کلوب انلری
چیقاروب ولیده کتوردکده ولید مسرور اولوب بو خادم ولیده دلفریبلک ایتمکله کتوردوکی
مالک اضعافین آلوب ملک رومه کوندردی و ولیده دیدیکه مناره اسکندریه آلتنده اسکندرک
و شداد بن عادک و ملوک مصرک دفاینی واردر بنمله رجال معتمدین کوندروب هدم ایدوب
مالی آلالم و ولید بو خادم ایله ارسال رجال ایدوب کلوب مناره نک بر جانبن هدم ایتدیلر و
مسلمین منفعل اولوب بو خادمی قتل ایتمک استدیلر و بو علجک قولی ایله بو مناره یی یقرمیسز
دیو منع ایدوب و خادمه اول کیجه امهال ایتدیلر و خادم فی جمعه سفینه تهیئه و آماده ایتمش ایدی اول
کیجه نصف اللیلده بکره مناره یه چیقوب و مرآتی قلع ایدوب بحره القا ایتدی و سفینه یه بینوب
کریزان اولدی و حیله سن اتمام ایتدی و بو قولی مسعودی ذکر ایتدی قول ثانی بودرکه وقعه قلع مرآت
حاکم زماننده اولدی که بعض ملوک روم بر راهب ارسال ایدوب و راهب کلوب اظهار اسلام
ایدوب بو مناره ده تعبد ایتمکه قیام ایتدی حتی فرصت بولوب کیجه ایله مرآتی قلع ایدوب بحره
اتدی و فرار ایتدی و بو قولی ابو سعید بن یونس تاریخ مصرده ذکر ایتدی و ابن عساکر تاریخنده حکایت
ایتدیکه اسکندریه ده بر صنم وار ایدی انکا شراحیل دیرلر ایدی و جزیره اسکندریه ده خشف بحردن بر خشفه
اوزره ایدی و انکشتی ایله قسطنطینیه یه استقبال ایتمشیدی و بو صنم سلیمانکمی و یا اسکندرکمی نک
اعمالندن ایدوکی معلوم دکل ایدی و اسماک بحر بو صنمک حولنده کلوب مجتمع اولوب دوران ایدرلردی
دائما و ولید بن عبد الملک بن مروانه بو صنمی اخبار ایدوب اسکندریه ده فلوسک قلتی واردر امیر
المؤمنین رأی ایدرسه بو صنمی قلع ایدوب فلوس ضرب ایده لم دیو اعلام ایتدی و ولید رجال امنا
ارسال ایدوب بو صنمی خشفه دن ایندردیلر و کوزلری یرینه ایکی یاقوت احمر اولدیلرکه ذی قیمت
ایدی و بو صنمی قطع ایدوب فلوس ضرب ایتدیلر و حیتان اول خشفه اطرافنه کلمز اولدیلر
حکایه اولندیکه عبد العزیز بن مروان مصره والی اولدقده مشایخ مصری جمع ایدوب اسکندریه نک
بناسنی قدیده اولدوغی اسلوبه اعاده ایدوب تعمیر ایتمک اراده ایدرم دیو مشاوره ایدوب
مشایخ مصر تأمل و تفکر ایده لم کوره لم دیو جواب ویردیلر عبد العزیز بکا رجال ایله اعانت

عجبت لمن [illegible] صح
العجب لمن [illegible] النجمه [illegible]

ایدک بن سزه مال ایله اعانت ایده یم دیدی و مشایخ مصر بنا وسه واردیلرکه مجموعی انسان کلمه سی ایدی
و بو جمجمه لرندن بر عجله یه تحمیل ایدوب عبد العزیزک اوکنه کتوردیلر و بو جمجمه لرده اولان اسناندن بر دندانی
وزن ایدوب یکرمی رطل بولدیلر و بو جمجمه لر اصحابی کبی رجال بول کتور حتی بنا اسکندریه نی اسلوب قدیمنه
اعاده ایده لم دیدیلر و عبد العزیز ساکت اولدی و اسکندریه ده عین اسکندریه دیمکله متعارف بر عین
واردر بو عینده صدفدن بر نوع صدف بولنور و اوقاتدن بر وقتده بو عین بو صدفدن خالی دکلدر
بونی آب ایله طبخ ایدوب مرکه بس اتجار و مرض خنازیری باذن الله دفع و ازاله ایدر و ابن الوردی خریدة
العجایبده ایراد ایتدیکی منقولدرکه منارهٔ اسکندریه حین بناده وسط مدینهٔ اسکندریه ده ایدی و
بو مدینه بر بری آردنجه یدی قات سور ایدی و آلتی قاتن بحر اکل و غلبه ایدوب بر قات سور قالدیکه
حالا مدینهٔ اسکندریه در و مناره بحر ابخنده قالمشدر زیرا موقع مناره اولان سوره آب غلبه ایدوب
المارقن بحر لو لمشدر و دیرلرکه اسکندریه نک اوقاتدن بر وقتده مساجدی عدد اولنوب
یکرمی بیک مسجدی بولندی و طبری تاریخنده ذکر اتدی عمرو بن العاص خلیفهٔ ثانی عمر بن الخطابک رضی الله عنه
عهدنده اسکندریه یی فتح ایدوب حضرت عمره مکتوب ارسال ایتدیکه سنک بر مدینه فتح ایتدم
بقل بیع اولنور ادن ایکی بیک دکانی واردر و مشهور اولان مناره سنک اعلاسنده لیلاً و نهاراً
بر سراج ایقاد اولنوردیکه اسکندریه یه متوجه دریاده اولان مراکب و سفن مهتدی اولوب جادهٔ
راستدن منحرف اولمزلردی و دیرلرکه بو مناره نک بانیسی اهرامی بنا ایدن کمسنه در و اسکندریه ده
ایکی حجر مربع واردرکه اوزرلری تنک دبردر و هر برینک طولی بش قامتدر و جهات اربعه دن
پایه لرینک عرضی قرق شبره قریبدر و اوزرلرنده خط سریانی واردر و حکایت اولنورکه بو ایکی
حجر غربی مصرده اولان جبل بریدن مقطوعدر و اوزرلرنده اولان کتابتک مضمونی بودرکه بن یعمر بن
شدادم و بو مدینه یی بن بنا ایتدم و اول زمانکه هرم فاش دکل و شیب ظاهر دکل و موت ذریع
دکل ایدی و حجارهٔ طین کبی ایدی و ناس کندولرینک رب خالقی وار ایدوکن بلمزلردی بن
بو مدینه نک اسطواناتنی نحت و تعمیر ایتدم و انهارنی حفر و اشجارنی غرس ایتدم و بونده آثار عجیبه
و اشیاء غریبه دن بر کار اشلمک اراده ایتدم و ایکی فتی که بری ثبوت عادی و بری مقدام ثمودیدر
بونلری جبل بریم احمره ارسال ایتدم و بو ایکی فتی بو جبلدن ایکی حجری قطع ایدوب و کردنلرینه اوزره
کوتوروب کتوردیلر و اضلاع بونلردن بر ضلع منکسر اولدی و بن اهل مملکتمی اکا فدا ایتدم و اول ایکی
حجر بو حجرلردرکه یوم سعیده بو ایکی حجری قطن بن جارود المؤتفکی منزلنده اقامت ایتدیلر و بو حجرلرک
بری مدینهٔ اسکندریه نک جهت شرقیه سی رکننده در و بری بنی اسکندریه نک بر یرنده در و دیرلرکه
جنوبی اسکندریه ده واقع سلیمان بن داود علیهما السلامه منسوب اولان مجلس یعمر بن شداد مذکورک
بناسیدر و اسطوانات و عضادتان بابی الی الان باقیدرکه سنه خمس و ثمانین و ثلثمائه ادر تقویم
البلدانده مذکوردرکه اسکندریه سورینک درت قپوسی واردر بری باب رشیددر و بری باب
السدره در و بری باب البحردر و باب رابع یوم جمعه دن غیری ایامده آچلمز راقم الحروف سنه
احدی و الف ذی القعده و ذی حجه سنده استنبولدن قالیونلر ایله جانب قاهرهٔ مصره متوجه اولوب

اسکندریه یه

اسکندریه یه واصل اولدقده ارض مصرده قطع نیل ایامی ایدی نهر نیلدن اسکندریه جانبنه جاری اولان خلیج
که فی زماننا مدینهٔ اسکندریه ایله آراسی تخمیناً ایکی میله قریبدر بو خلیجدن عقبه دیدکلری کمی ایله جانب قاهرهٔ
مصره عازم اولوب سنه اثنی و الف ربیع الاولنده جانب رومه توجه نیتی ایله اسکندریه یه کلدکده
فصل شتا کمیلرینه موافق باد مراد وزان و نمایان اولمدیغی سببدن اوتوز کوندن اکثر اسکندریه ده
مکث و آرام لازم اولوب فی زماننا سور ایله محصور اولان مدینهٔ اسکندریه نک اغلب مواضعین سیر و تماشا
ایتدم الحق کتب متقدمینده مسطور و بعض داخی بو مجلده مذکور اولدوغی اوزره آثار ابنیهٔ قدیمه بو مدینه نک
زمان قدیمده اولان نهایت عمارتنه و غایت کبریته دالدر اما منارهٔ مشهوره سندن بحر ابخنده
مرور ایام ایله اثر قلیل باقیدر و جزیره یی کتب متقدمینده مذکور اولان موضع بر کبیردن منقطع دکل
بلکه جانب بحره کش ده اولان باب سورک خارجنده جوانب ثلثه سنی بحر احاطه ایتمش بر موضعدر
بو موضعک جانب بحرده اولان نهایتنده که جهت شمالیهٔ غربیه سنده دریایه داخل اولمش بر سور مختصر
و حصن معتبر واردرکه سور قدیمدن زیاده محفوظ و منظوردر زیرا دفع سفن اعدا ایله بر حایل جایکاه
و سیر کینه خواهدر و بو جزیره فی زماننا دکاکین و خانات و سایر ابنیه و عمارات ایله مشحونه در و اسکله
سیر بیسی قربنده لب دریاده قضاة اسکندریه دن خرمان نام بر صاحب خیر بر جامع دلکش
بنا ایتمشدرکه انجمن ابنادن سبیلدر و دخی نیجه اولیاء الله کرام مشاهد و مزاراتی واردرکه تفصیلی
اشهر من ان یذکردر و مدینهٔ اسکندریه نک مساجد و جوامع و حماماتی واردر و میاه حماماتنک اغلبی
آباردندر و شور دریا عذبی موجود بر حمامی واردر و خلقنک تحت ارضده اولان سرادیب قدیمهٔ
مجمع میاه سیول و امطار و بعضنده نهر نیلدن کلن خلیج اسکندریه دن ادخار اولنمش آب خوشکواردر
و راقم الحروف ابنیهٔ خرابه دن یکرمی عدددن زیاده مساجد و جوامعی عد ایتدم و فی نفس الامر خارج و
داخل اسکندریه نک خرابه سی عدادلنمانی اولسه اکثر من ان یحصی در و قطن ایله ایکیدن منسوج و معمول قماشنک
اسکندریه ده کارخانه لری بی نهایه و بیکرانه در افواهده اسکندرانی الاجه دیو مذکوردر و بو قماش اکرچه
من جهة الثبات والدوام اقلدر اما نمایشی رعنا و پوششی زیبادر و دمنهور فتح دال مهمله و فتح میم
و سکون نون و ضم ها و سکون واو و آخری رای مهمله ایله در اقالیم ثانی عرفی اولان بلاد مصردندر
و اسکندریه نک جانب شرقی جنوبیسنده درکه بینهما بر مرحله در و قاعدهٔ بحیره در و خلیج اسکندریه دن
دمنهوره جاری بر خلیج واردر و بو دمنهور دمنهور وحش دیمکله معروفدرکه ثیاب دمنهوریه بوکه منسوبدر
و دمنهور کبیر دخی کی فسطاطدن قریهٔ اخری درکه دمنهور وحشی دیمکله متعارفدر و کبیر دخی کبی دمنهور
نواحی قاهره دن بر قریهٔ ثالثه نک اسمیدرکه دمنهور سبرا و دمنهور شهید دیمکله مشهوردر منفلوط
فتح میم و سکون نون و فتح فا و ضم لام و سکون واو و آخری طاء مهمله ایله در اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده
صعید اوسطدندر و مصره کبی بر بلیده در و سیوطک بر مرحله آلتنده در منفلوط نیلک بر غربیسنده در
و سیوط کبی نیل اوزره در و منفلوطک جمعه اقامت اولنور مسجد جامعی واردر ابوتیج فتح الف و ضم
با موحده و سکون واو و کسر تاء مثناة فوقیه و یاء مثناة تحتیه و آخری جیم ایله در اقلیم ثانی عرفی اولان
بلاد مصرده صعید دندر و نیلک بر غربیسنده درکه بر سیوطدر و سیوط ایله ابوتیج بینی بر مرحله در و

وابوتیجه خشخاش کثرت اوزره درکه اندن افیون حاصل اولور وابوتیج نیلدن بر مقدار دوردر وکتاب عزیزده
مهلبی قولی اوزره سیوطدن ابوتیج یکرمی درت میلدر وابوتیجدن اخمیم که عتیق بحر نیل اوزره مدینهٔ قدیمه در یکرمی
اشمونین ضم الف وسکون شین معجمه وضم میم وسکون واو وفتح نون وسکون یاء مثناة تحتیه واخری نون ایله
لفظ تثنیه ایله در اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعید اوسطدندر و نیلک بر غربیسنده بر بلده درکه بر ولایتک
قاعده سی یعنی دار الملکیدر و عمدهٔ منخوته وغیری بونده آثار عظیمهٔ قدیمه واردر واشمونین نیلک بر غربیسندن
نیلدن اوچ مرحله مسافه ده در اما اشمون لفظ افرادیله بر بلد کبیردر وتحت دیار مصرده دمیاط قربنده در
ولکن اشمون طناح واشمون الرمان دیرلر بعینها بلدهٔ واحده می یوخسه متعدد اسمله تسمیه ایتمشلردر عن قریب
ان شاء الله تعالی مذکور اولور انصنا فتح الف وسکون نون وکسر صاد مهمله ونون ثانیه واخری الف ایله در
اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعید اوسطدن بر بلده در و نیلک بر شرقیسنده بر آخردن اشمونین
مقابله سنده وکنار نیل اوزره در و بونده آثار عظیمهٔ اولیه واردر و خردعی کبیردر نزهة المشتاقده
ادریسی قولی اوزره انصنا مدینهٔ قدیمة الابنیه وکثیرة الثمار ودخی مزروع الحصیددر ونجم ایله شهرت بولمشدر اولان
مدینهٔ انصنادرکه فرعون سحره یی بوندن اخذ وجلب ایلردی آثار البلادده وارددرکه ابن فقیه قولی اوزره
بو مدینه نک اهلی مسخ اولنوب حجر اولدیلر که رجل زوجه سی ایله نایم وقصاب قطع لحم ایدر وزن خباز خبزین
بشورر وغیره تنورده وصبی مهده ایچنده هر بری بر حال اوزره حجر صلده منقلب اولوب قالمشلردر
منیهٔ ابن خصیب ضم میم وسکون نون وفتح یاء مثناة تحتیه واخری ها ایله در وخصیب فتح خاء معجمه وکسر
صاد مهمله وسکون یاء مثناة تحتیه واخری باء موحده ایله در اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعید دندر
و بر بلده درکه اسواق وحماماتی وجامع ومدارس شافعیه ومدارس مالکیه سی واردر و نیلک جانب غربیسنده
کنار نیل اوزره در واشمونیندن بر مرحله قوییه آنجق غیدر وتقویم البلدان صاحبی ذکر ایدیکه مشترکده
منیهٔ ابی الخصیب کوردم وکیرو کچن کبی منیهٔ بنی الخصیب دخی ایشتدم ومنیهٔ ابن خصیب کثیر المزارعدر
ودهروط نیلک جانب غربیسنده درکه منیهٔ ابن خصیب ایله اراسی بر کونلک یولدر ودهروط دخی کیرو
کچن کبی بر بلیدهٔ کثیر المزارعدر فیوم فتح فا وضم یاء مثناة تحتیه مشدده وسکون واو واخری میم ایله در
واقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده صعید دندر مشترکده مذکور درکه فیوم دیار مصرده فسطاطدن بین الغرب
والجنوب بر کوره درکه بر زمین پست وهموارده در و مدینهٔ فیوم قاعدهٔ ولایتدرکه حمامات واسواق و
مدارس شافعیه ومدارس مالکیه سی واردر وفیوم نهر یوسفک ایکی جانبندن نهر اوستنده درکه نهر مدینهٔ
فیومی خرق ایتمشدر وفیومک بساتین کثیره سی واردر وکتاب عزیزده مهلبی قولی اوزره فسطاط ایله فیومک
بینی فرق سکز میلدر وآثار البلادده وارددرکه فیوم غربی مصرده بر ناحیه درکه بر پست وهموار زمینده در
ونیل فیوم اوزرینه مشرفدر ذکر اولنورکه یوسف الصدیق علیه السلام والی مصر اولوب خلق مصر مبتلا اولدقلری
ایامده قطعهٔ ارض فیوم بر بطیحه ایدی که میاه صعیدک فواضلی انده مجتمع ایدی والله تعالی یوسفه علیه السلام
فیومده اوچ خلیج حفر ایتمکی وحی ایتدیکه بری اعلای صعیددن و بری جانب شرقیدن و بری جانب غربیدن و هر بر
خلیج فلان موضعدن فلان موضعه وارنجه اولمق اوزره ایتدی و یوسف علیه السلام امر الهیه امتثال ایلیه بو خلیجلری
قازدردی و ما بطیحه خلیج شرقیدن جنوب نیله منصب اولدی وخلیج غربیدن جنوب صحرایه منصب اولدی

ومجمع ما اولان موضعده آب قالمدی صکره بو مجمع ماده اولان قصب وطرفای قطع ایتمک امر ایدوب بعد القطع
ارض نقیه اولدی وما نیل مرتفع اولوب واعلای صعیددن حفر اولنان خلیجه داخل وارض فیومه واصل اولوب
سقی ایتدی و نیلدن بر لجه اولدی و بو مجموع عمل یتمش کونده اولدی و یوسف علیه السلام اصحابی ایله چیقوب بو
بو عملی کوردکده دیدیلرکه هذا عمل الف یوم یعنی بو بر کونلک ایشدر و بو موضعه الف یوم تسمیه اولندی
اندن صکره ارض مصر زرع اولندوغی کبی بو ارض زرع اولندی و فیومده اوچیوز التمش قریه بنا ایتدیلر
و هر بر قریه نک زرعی اهل مصره بر کون کفایت ایتمکی تقدیر ایتدیلرکه اکر نهر نیل زیاده اولمز ایسه
دخی اهل مصر بر کونده بر قریه زراعتندن حاصل اولان حبوب ایله اکتفا ایده لر واحوال بو منوال اوزره
جاری اولوب بو ارضده نخل واشجار غرس ایدوب اکثر ارض فیوم حدایق وریاض اولدی وخلق
یوسف علیه السلامک بو رأی وتدبیرینه تعجب ایتدی و یوسف علیه السلام ملکه دیدیکه بوسنی
کوردوکلکدن غیری بنده بر رأی حکیمانه دخی واردر انی دخی اجرا ایدرم پس کور مصرک هر بر
ناحیه سندن ارض فیومه بر اهل بیت کتوروب هر اهل بیته کندولری ایچون نواحی
فیومدن بر مکانده بر قریه بنا ایتمک امر ایدوب نواحی مصر عددنجه کور فیومده قریه بنا ایدوب
بنادن فارغ اولدقلرندن صکره هر قریه یه ارض فیومدن قسمت ایتدوکی ارض مقدارنجه نیلدن آب
دخی قسمت ایدوب هر قریه نک شربنی ساعات لیل ونهاردن بر زمانده تعیین ایتدیکه آب اول
زماندن غیری وقتده اول قریه اهلنه واصل اولمزدی و هر قریه یه آبدن قدر معلوم ویروب زمین
مرتفعده اولان قریه یه زمین پستده اولان قریه نک قدر کفایه سن ویردیکه برکیمه حق شربندن
زایده و ناقص آلمیه و فرعون مصر بونی کوروب یوسفه علیه السلام بو ملکوت سماده نمیدر
دیدی یوسف علیه السلام دخی نعم دیو جواب ویردی و یوسف علیه السلام بوندن فارغ اولدقدن صکره خلق
وزن ارض وما یی تعلم ایدوب الحق ذموازینه واقف اولدیلر واستخراج میاهک هندسه سی اول ایامده
حادث اولدی وتقویم البلدانده مذکوردر نهر فیومک مخرجی ضروطة الصرابندندر وشمالا بهنسایه کیدر
صکره لاهون دیمکله معروف بلده یه کیدوب صکره غربا بلاد فیومه منعطف اولور ولاهون بر سده
مبنیدرکه حجر لاهون دیمکله متعارفدر و بونده بر فرضهٔ عظیمه واردر فتح نیل زیاده اولسه بو فرضه دن مراکب
داخل اولوب فیومه کیدر وبوصیر ضم باء موحده وسکون واو وکسر صاد مهمله وسکون یاء مثناة تحتیه
واخری راء مهمله ایله اعمال مصر دندر که مشترکده بویله ضبط اولنوب ذکر اولندیکه بوصیر بر نیجه موضعک اسمیدر
وجیزه سی دیار مصرده در واعمال فیومدن اولان بوصیر بوصیر قوریدس درکه اخر خلفای بنی امیه دن اولان مروان
الحمار بونده قتل اولندی و بر بوصیر اعمال جیزه دندر و بر بوصیر کورهٔ سمنودیه دندر بونکا بوصیر بنا دیرلور
که فتح باء موحده ونونله در و کبیر وکچنلر کبی بوصیر کورهٔ بوشدن بر بلده در وبوش ضم باء موحده وسکون
واو واخری شین معجمه ایله در و بو بیرک مجموعی دیار مصر دندر رشید فتح راء مهمله وکسر شین معجمه وسکون
یاء مثناة تحتیه واخری دال مهمله ایله در واقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده سواحل بحر شامدن دندر وعمود
غربی نهر نیلک جهت غربیه سنده وعمود غربی بحره منصب اولدوغی موضعده بر بلدهٔ صغیره در تقویم البلداندن
مذکوردرکه رشید نهر نیل بحره منصب اولدوغی مصبه خاصته ارستیه تسمیه اولنور که فتح همزه وسکون راء مهمله

وضم میم وکسر سین مهمله وفتح یا مثناة مشدده و آخری ها ایدر و مراکب وسفن بحردن نیله چقدوغی چیده
مراکب ایچون خوف هلاک واردر ورشید ایله اسکندریه بینی بر مرحله قوتیه در ورشید شرقی اسکندریه ده
عزیزیه مهلبی قولی اوزره رشید نیلک صفیتنی اوزره در و بحر مالح بحر ایله رشیدک بینی اون سکز میلدر و
رشید ثغر جلیلدر ورشیددن ساحل بحر اوزره اسکندریه آرهسی اوتوز میلدر راقم الحروف سنه اثنی والف
ربیع الاولی اوائلنده قاهره مصردن اسکندریه و جانب رومه توجه اوزره مراکب نهر نیلدن بری ایله بلده
رشیده نزول اولوب رشیددن اسکندریه جانبنه عزم اتمکه متهیئ و آماده و علاقه حاملدن بری دیده
برای کشتی بولوب و اوائل فصل شتا اولمغله بحر کبیرده هبوب ایدن ریاح مختلفه ومتنوعه نک شدتندن
امواج بحرک تلاطم و حرکتندن بو سفینه لر رشیده اوکنده سکون اولوب کشتیبانلر کیرمی کوندن زیاده درکه
هواده نوع سکون وملایمله نیلدن بحر کبیره چقمق فرجه سنه انتظارده یوز زیرا امواج بحر فوهه نیلی رمل و حصا ایله
براپروب زمان تراکم موجدن اول محلده واران سفینه نک دیبی قومه اوتورمغله اوتوروب بورده امکان اولمنجه
امواج شدیده سفینه یی اهلاک ایدر نیچه بیان ایدیلر تقویم البلدانده سفینه بحردن نیله چقرکن خوف هلاک واردر
دیو مسطور اولدوغی کشتیبانلرک بو قولنه مخالفدر الله اعلم بر سفینه نیلدن بحره چقرکن خوف هلاک اولمسی فصل
شتاده هبوب ریاح مختلفه یه منحصر اولوب سایر ایامده خوف اولمیه و سفینه بحردن نیله چقرکن خوف هلاک
جمله ازمانده واوقاتده مقرر اوله و یاخود تالیف تقویم البلدان ایامنده که سنه احدی وعشرین وسبعمائه ده
و بوتاریخک طرفینی اولان تاریخلرده خوف هلاک سفن و مراکب بحردن نیله چیقدوغی وقتده واقع اولوردی حیو
بوموق اوله علی ای حال سفینه لرک بحردن نیله وکرک نیلدن بحره کیدرکن راقم الحروف بو خوف هلاک سفینه یی
بیان ایدوب کشتیبانلر قولی اوزره هبوب ریاح مختلفه شدیده وقتیدر که فی الحقیقه نهر نیلک اغزی ریک حصا ایله
طولوب بر سفینه اوتوروب قم امرندن مشغول اولمغله موج شدید اهلاک ایتدوکی عقول سلیمه به بابنه واضحدر
و مهلبی کتاب عزیزیه ده رشید نهر نیلک صفیتنی اوزره در و بحر ایله رشید بینی اون سکز میلدر دیدوکی یرنده
دکلدر زیرا بحر ایله ما بینی تخمیناً بش میلدن زیاده دکلدر ورشیدک محاذیسی اولان نیلک آخرنده قیسنده
ابنیه وعمارتدن نسنه یوقدر اراضی خالیه و مزارعدر الله اعلم جریان نیل طوغری رشیدک اعلاسنده رشیددن
تخمیناً ایکی سکز میل یوقاروده بر قریه واردر که نیلک بر شرقیسنده واقعدر و بر غربیسنده دخی بعض ابنیه
قدیمه آثاری واردر کمال ایله رشید دیدکلری بلده بو قریه اولوب بعده بلده رشید فی زماننا اولان
موقعه نقل اولنمش اوله العلم عند الله و مهلبی رشید ایله اسکندریه بینی اوتوز اکی میلدر دیدوکی دخی ملاحظه در
اوچ میل بر فرسخ اولدوغی تقدیرجه بینهما اون بش فرسخدن اکثردر اقل دکلدر زیرا راقم الحروف رشیددن اسکندریه یه
اکثر صبا رفتاریله بعد صلوة المغرب بولنه کیروب طول لیالی زمانی ایدی شب تا سحر و سحر تا وقت ظهر یوریان ایلکوب
وهمراه اولان قافله دن وقت سحرده مفارقت ایدوب وقت ظهرده اسکندریه عسرتله وصول میسر اولدی
ورشید شق غربی نیلک جانب غربیسنده لب جویده واقع بر بلده نغیه در اسواق و حمامات و جوامع و
مساجد ایله معمور و انواع زروع خصوصاً پرنج سوقدر برمغاردر فوه ضم فا وتشدید واو و آخری ها ایله در اقلیم ثانی
عرفی اولان بلاد مصرک وسطنده و اسکندریه قریبنده درکه بینهما بر مرحله قوتیه در و نیلدن اسکندریه یه کیدن
خلیجک اغزینک فوقنده شرقی نیل غربی کنارنده راقم الحروف خلیج اسکندریه دن سنه احدی والفده قاهره مصره

کیدرکن فوه یه چقوب رمانندن بحد تفکه واقع اولمشدر و اسواق و جوامع و حمامی مشتمل بر بلده در و انواع
فواکهدن رمانی خوب و مرغوبدر **فرما** فا وراء مهمله وفتح میم و آخری الف ایله در اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده
ساحل بحر رومده بر بلده خرابدر که قطیه قریبنده در ابن حوقل قولی اوزره قرجالبوس فرما ده در و ابن سعید قولی اوزره فرما
بنده بحر روم بحر قلزمه قریبدر حتی بینهما یتمش میله قریبدر و سنه احدی وعشرین وسبعمائه تاریخنه دک ذنب تمساح
دیمکله معروف اولان مکانده عمرو بن العاص بحر قلزم ایله بحر روم آره سنی قطع وخرق اتمک اراده ایدوب
عمر بن الخطاب رضی الله عنه نهی ایدوب روم حجاج مسلمینی اختطاف اذا ایدر دیو منع ایتدیلر **منصوره**
ضبطه محتاج دکلدر و اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصر دندر مشترکده مذکوردر که منصوره یی ملک کامل بن عادل بنا ایتدی
و منصوره نهر نیل دمیاط ایله رشیده آیرلوب کیتدوکی یرده جوجر مقابله سنده در و منصوره بودن غیری
بر نیچه مدنک اسمیدر که مجموعی خراب اولمشدر **منف** فتح میم و سکون نون و آخری فا ایله در اقلیم ثانی عرفی ولان
بلاد مصردندر و مصر قدیمه بودر و برغربی نیلده در عمرو بن العاص بونی فتح ایتدکده عمر بن الخطاب رضی الله عنه
امری ایله بونی تخریب ایدوب بر آخر شرقیسنده فسطاطی بنا ایتدی و منف ایله مصرک بینی بر مرحله قریبه در آثار
البلادده وارددر که منف فرعون موسی مدینه سیدر دیرلر بعد الطوفان دیار مصرده اول تعمیر اولنان مدینه منفدر
والله تعالی نک و دخل المدینة علی حین غفلة من اهلها قول شریفنده اولان مدینه دن مراد منفدر و فسطاطه قریبدر
و منفده در ت نهر واردر که بو درت نهرک میاهی سریر فرعون موضعنده مختلط و مجتمع اولوردی و نظم کریم
فرعوندن حکایت ایله مذکور اولان وهذه الانهار تجری من تحتی آیه کریمه سنده بونه نک مثالیها اولان
بو انهاردر و منفی کورن حکایت ایتدیکه منفده فرعونک دارینی کوردم مجالس و مشارب و غرف و صفافی
جمیعا حجر واحد ایدی که منقور و منحوت ایدی مجمع حجرین و مفصل صخرتین کورمدم و بو مدینه نک بو اثری مصرده باقیدر
و حکایت ایتدوکی تاریخده که سنه اربع وسبعین وستمائه ده حجاره قصوری ظاهر در دیو بیان ایتدی و ابن
صولاق حکایت ایتدی بعض علمای مصردن ایشتدم که مدینه منف اوتوز میل بیوت متصله ایدی و بونده فرعونک
قصری قطعه واحده ایدیکه سقف و فرش وحیطانی حجر واحد اخضر ایدی و دخی کیر و بعض کبی حکایت ایتدی کم
منفه داخل اولدم و عثمان بن صالحی بر کنیسه قپوسی اوزره جالس کوردم بکا دیدیکه بو قپو اوزرنده مکتوب اولانی
بن دخی بلمزم دیدم دیدیکه بو قپو اوزرنده مکتوبدر که بو کنیسه نک صغری ایچون بن لوم اتمک که بو مدینه نک
کثرت عماراتی سببی ایله هر بر ذراع یری اکیوز دیناره اشترا ایتدم و دخی حاکی خبر وردیکه ذکر موسی علیه السلام
بو کنیسه نک قپوسی اوزره ایدی که آیه کریمه فوکزه موسی فقضی علیه موردیدر و کنیسه اسقف که عجایب دنیادندر
منفده در و بر کنیسه در که قدر طول و عرضی معلوم دکلدر و سقفی حجر واحددر **محله** مشترک ضبطی اوزره فتح میم و حا مهمله
و تشدید لام و آخری ها ایله در اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده بین النیلین جهت غربیه دندر مشترکده مذکوردر که
بو کا محله الدقلا دیرلر وفتح دال مهمله و قاف ایله در اسواق کثیره یی مشتمل مدینه کبیره در بو محله ارض مصردن
کوره غربیه نک قصبه سیدر و بلاد مصرده یوز قریه یه قریب قریه واردر که هر برینه محله دیرلر **دمیاط** کسر دال
مهمله و سکون میم و یاء مثناة تحتیه والف و آخری طاء مهمله ایله در اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصرده سواحل
بحر شامدندر و عمود شرقی نهر نیل بحر رومه منصب اولدوغی یرده بحر اوزره بر مدینه در قدیمده سوری یقلدی
ایدی ملکه سنه ثمان واربعین وستمائه ده خراب اولوب و دمیاط قریبنده بر بلده بنا اولندیکه منشیه

تسمیه ایتدیلر و دمیاط اسواق و حماماتی مشتمل بر مدینه ایدی و سوری خلفاء عباسیه دن متوکلک بنا و
عمارتیدر و دمیاطک سبب خرابی مرة بعد اخری فرنگک قصد و استیلا ایدوب اهل اسلامی تضییق ایتدوکیدر
و بر سایر دمیاطدن ساحلی طوتوب جانب مغربه سیر ایتسه برنبه منتهی اولوب صکره نستروه یه صکره نیل اوزره
رشیده صکره اسکندریه یه وارر که بو سیر تقریبا بش کونلک یولدر و آثار البلادده واردر که دمیاط
تنیس ایله مصر بیننده بر مدینهٔ قدیمه درکه طیب هوا ایله مخصوصدر و نهر نیلک شق شرقیسی بحر کبیره منصب
اولدوغی یرده درکه بو مقامده نیلک عرضی یوز ذراعه قریبدر و نهرک ایکی جانبنده ایکی برج واردر که
بو برجلرک بیننده بر سلسلهٔ حدید ممدوددر و بو سلسله اوزره بر جرس مربوط و مشدوددر و نیلدن بحره
و بحردن نیله کیدن سفن و مراکب بلا اذن کچمز و سور دمیاطده مدارس و رباطات واردر رسول الله
صلی الله علیه وسلم مرویدر که عمر بن الخطاب رضی الله عنه دیدیکه یا عمر یفتح علی یدیک ثغران الاسکندریة
ودمیاط اما الاسکندریة فخرابها من البربر واما دمیاط فهم صفوة من صفوة شهداء من رابط بها
لیلة کان معی فی حظیرة القدس و حسن بن محمد المهلبی دمیاطک امر ظریفندن حکایت ایدر که قماش
نفیسه اشلین حائک و غزّالر سفله ناسدن قبطیلردر و اکثر یا کوقلری ماهی تمکین و سمک طریدر
و بنی اکل ایدوب غسل ید ایتمزدن اول غزل و نسج ایدرلر و قماشی قطع اولندقده قلب و قطع ایدن تذالیه
تحیّر اولنه و غنده شکّ ابز و کبر دکجون کبی دمیاطک امر ظریفندن حکایت ایدر که جانب قبلی دمیاطده
خلیج اوزره غرفات واردر حاکه نسج ثیاب ایچون بو غرفالری استیجار ایدوب ساکن اولورلر و بو
غرفاده نسج ایتدکلری ثیابدن بر شبر قالدقده بو غرفهٔ غیریه نقل اولنوب نسج اولنه بو نوع قماش اولان
سم رایی بلوب اختلاف جوهر قماش اولدوغیچون ثمنندن نقص ایدر و دمیاطده ثوب ابیضک قیمتی حدود
اوزون مقداره بنور و دمیاطده قماش مصبوغ اشلنمز نته کم تنیسده قماش ابیض اشلنمز حکایت اولندیکه
ملک کامل زماننده فرنگ سور دمیاطک ارتفاعی مقداری مراکب عالیه ایجاد ایدوب ایچلرینی رجال و آلات
حرب و قتال ایله پر ایدوب سور دمیاطه متصل اولنجه بو مراکب مرتفعه یی بحرده اجرا و ایصال ایتدیلر و
مراکبدن سوره صچرایوب بو حیله ایله دمیاطی فتح ایتدیلر ملک کامل بونی ایشیدوب غایت تألمندن
کلوب دمیاطی محاصره ایتدی و فتح و استخلاصنده صعوبت کورمکله دمیاطک یاننده اسواق و حماماتی
مشتمل بر مدینه بنا ایتدی و محاصرهٔ دمیاطده مداومت ایدوب حتی دمیاطی فتح ایتدی و ایچنده
اولان فرنکی اسیر ایتدی **قلزم** مشترکک ضبطنده ضم قاف و سکون لام و ضم زاء معجمه و اخری میم ایله در اقلیم ثانی
عرفی اولان بلاد مصرده اطراف تهمدندر و بعض قولی اوزره دندندر و مصر جهتندن ساحل بحر یمن اوزره بر
بلیم در و بو بحرین قلزمه مضاف و منسوبدرکه بحر قلزم دیرلر و فرعون قلزم قربنده غرق اولمشدر و قلزم
جانب غربیده اولان دل اوزره در زیرا بحر قلزم جانب جنوبدن جانب شماله کیتمشدر و بو بحرده ایکی
لسان ممتد اولمشدر بری جانب غربیده در و بری جانب شرقیده در و ایله جانب شرقیده اولان دل اوزره در
و قلزم جانب غربیده اولان دل اوزره در و طور قلزم ایله ایله بیننده بحره داخل اولان بر تک واسنده در که
طور قلزم ایله ایله دن جهت جنوبیه واران بحره داخلدر و قلزم ایله قاهره بیننده مصرک بینی اوچ مرحله قریبدر
اشموم طناح لباب ضبطنده ضم الف و سکون شین معجمه و ضم میم و سکون واو و اخری نون ایله در

صاحب

صاحب تقویم البلدان قولنجه مکتوب اولدوغی اوزره آخری میم ایله در و عامه آخری نون ایله اشمون تسمیه
ایدرلر و صحیحی میم ایله در و مشترکده یاقوت حموی دخی آخری نون ایله کتب ایتمشدر و بعض فضلاء مصردن
دخی تحقیق بویله در اعتقدر و صاحب تقویم البلدان دیرکه فضلاء مصردن بجوده بلیغ برکسه ابن مرحل دیمکله
معروف اشموندن قاضی اولمش برکسه حقنده انشاء ایتدی یا للروم ابن المرحل قاضی اشموم
اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصردندر و بوکه اشموم طناح و اشموم الرمان دخی دیرلر و اشموم طناح ناحیهٔ
دقهلیه نک قصبه سیدر و بشمورک دخی قصبه سیدر و اشموم نیل شرقی اوزره در و حمامات و اسواق و جامعی
مشتمل بر مدینه در و قاهرهٔ مصر ایله دمیاط بیننده در و دمیاط محاصره اولندقده بلدهٔ اشموم عدو قرشوسنده
بنا اولندی **تنّیس** لباب ضبطنده کسر تا و شاة تحتیه و نون مشدده و سکون یا و اخری سین مهمله ایله در
اقلیم ثانی عرفی اولان بلاد مصردندر و بر جزیره نک وسطنده درکه اکا جزیرهٔ تنیس دیرلر زرعی یوقدر و تنیس قدیمده
خراب و یباب اولدی ایدی لباب مذکوردرکه توته تنیس یاننده در و آثار البلادده واردر جزیرهٔ تنیس
بحر کبیر رومدن منفرد منفصل بر بحیره نک وسطنده فرما ایله دمیاط بیننده درکه بر قریبدر و بو بحیره ایله بحر
کبیرک بیننده بر مستطیلدر و تنیس بین البحرین بر جزیره در و بو بر مستطیلک اول فرما قربنده در بو مقامده بر قوم
واردرکه بحر کبیر بحیرهٔ تنیسه بو فوهه دن داخل اولمشدر و بحر کبیر ایله بو بحیره ملاصق اولدوغی موضعه فم باج
دیرلر و بو بر مستطیل بحر کبیر ایله بحیره بیننده حائل و دائردر و بحیرهٔ تنیس بو بر مستطیله قرب دمیاطده بحیره
اوچ کونده دوره وسیر اولنور و دمیاط قربنده بر فوهه اخری دخی واردر بحر کبیرک آبی بحیرهٔ تنیسه بو فوهه دن
دخی داخل اولور و نهر نیل بحیرهٔ تنیسه بو فوهه یاننده منصب اولور و بو بحیره ایله جزیره دن قوتینه منصب نیلک صوی نیم در

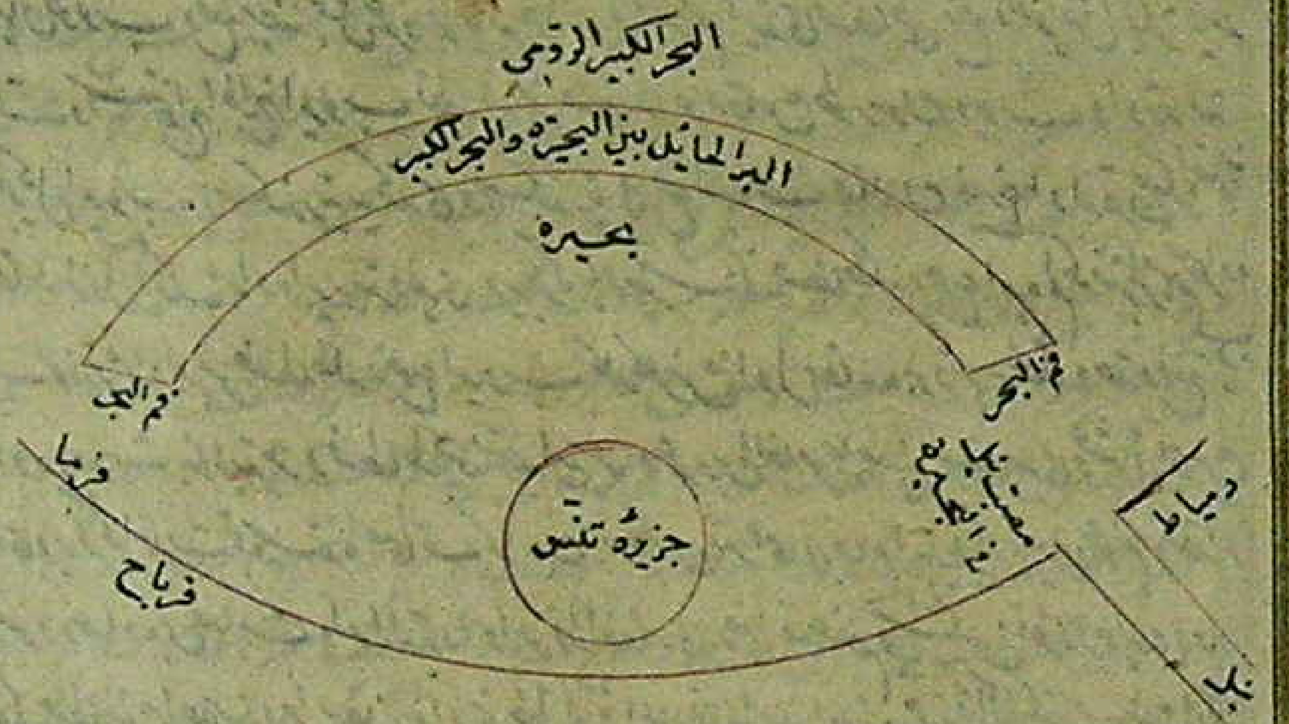

و بو بحیره نک مقداری نصف یوم مسافه نک عرضنده بر کوننک یولی قطع ایده جک مقداردر و آبی اکثر ایام
سنه ده مالح اولور زیرا هبوب باد شمال وقتنده ماء بحر بو بحیره یه داخل اولور و دخول شتا و هبوب ریح
غربیه وقتنده نیل مصر منصرف اولوب بحیره یه داخل اولور و بحر کبیر مالحک دلی ایکی بریه مقداری بحیره دن
کیرو چکلوب بحیره ماء نیل ایله تکمیل اولنوب عذوبت ماء نیل ملوحت ماء بحیره یه غالب اولوب اول وقتده
بحیره نک آبی حلو و شیرین اولور و اهل تنیس بو وقتده مصانع و صهاریجنه میاه عذبه ادخار ایدرلر
ذکر ایدرلرکه جزیرهٔ تنیسده هوام موذیه دن بر نسنه یوقدر زیرا ارضی سبخه و شدید الملوحه در

واخبار تنیسه دایر بر کتاب تألیف اولنمشدر آنده مذکوردر که تنیس سنه ثلثین ومائتین هجریه‌ده ویره‌نک
حدودی شرقی اولوب اون ایکنجی درجه‌ده اولان طالع حوتده بنا اولندی ومشتری اول درجه‌ده ایدی که صاحب البیتدر
بو معنی‌دن اوتوری مجمع صلحا وخیار ناس اولمشدر یوسف بن صبیح ذکر ایدر که بن تنیسده مشهور صاحب
محبره کاتب کوردم احادیث نبویه کتب ایدرلر وتنیسده قطعا کافر مالک وحاکم اولمامشدر زیرا ابتدای
اسلامه داخلدر وتنیسده ثیاب نفیسه مصبوغه وملونه اولور وثیاب دبیقی بو قلمونی اولور که الغش قسمندر
دفرسی نهایت حسنده اولور وبر موسم واردر بو موسمده جزیره تنیسده بولنان طیور موضع آخرده بولنمز که
یوز اوتوز نوعه قریب انواع طیوردر که افراد ویا ذکر اولنمق موجب فتوردر وبحیره تنیسده بش طقوز نوع
اسماک عجیبه بولنور غله معروف ومذکوردر که بو طیور ایله بو اسماکک تعدادی آثار البلاد قزوینیده مسطوردر
فسطاط دار التبر ضم فا وسکون سین مهمله وفتح طای مهمله وسکون الف وطای ثانیه مهمله ایله‌در
اقلیم ثانی غربی اولان بلاد مصرده کرسی مملکت بلاد مصردر ومدینه محدثه‌در عمر بن الخطاب رضی الله عنه خلافتنده عمرو
بن العاص دیار مصری فتح ایتدکده مدینه فسطاطی بنا ایتدی وموضع فسطاطده ابنیه اولمیوب قصر الشمع دیرلر بر قصر
وار ایدی وعمرو بن العاصک فسطاطی یعنی چادری مصرده جامع عمرو دیمکله معروف جامعک مکاننده موضوع
ومکشوف ایدی وفسطاطلری مملکت دیار مصریه‌دن اولمغه زایل اولمدی حتی والی مصر احمد بن طیلون اولدی
وشمالی مصرده کندو وعسکری ایچون قطایع تعیین ایدوب وقطایع بانیسی جامع طیلون دیمکله معروف
اولان جامعی بنا ایتدی که مصرده بر مشهور جامعدر وآثار البلاده واردر سنه عشرین هجریه‌ده عمرو بن العاص مصری
فتح ایدوب اسکندریه‌یه عازم اولدقده تقویض فسطاطنی امر ایدوب کوردیلر که اعلای فسطاط اوزره حرج حمامه
آشیان طوتوب وضع بیضه ایتمش عمرو بو بابده جوارمزی احترام ایدی فسطاطی رفع وتقویض ایتمکز تمامه
انتقاف واستخراج افراخ ایدوب تطییر ایدنجه فسطاط بو مقامده طورسون دیوب واوزرینه
حفظه توکیل ایدوب اسکندریه‌یه کتدی واسکندریه‌یی فتح ایدوب قتالدن فارغ اولدقدن صکره اصحابی
قنغی مقامه نزول ایتمک اراده ایدرسز دیدی دیدیلر که یا امیر سنک فسطاطکه رجوع ایده‌لم که منزلمز صحراده
وهم آب اوزرنده اوله پس فسطاطه رجوع ایدوب کلدکلرنده اول مقامده هر قوم بر خط وحد وضع ایدوب
انده دور وبیوت بنا ایتدیلر وفسطاط دیو تسمیه ایتدیلر وعمرو بن العاص جامعنی سنه احدی وعشرین هجریه‌ده
بنا ایتدی دیرلر که اقامت قبله‌سنده اصحاب کرامدن سکسن نفر صحابی قیام ایتدیلر که زبیر بن عوام ومقداد
ابن اسود وعباده بن صامت وابو الدردا وابو ذر الغفاری رضی الله عنهم بو سکسن نفردن ایدی وبو
جامعک حیطانندن اعلاسندن اسفلنه وارنجه خط کوفی ایله رخام ابیض اوزره جمیع قرآن کتب وثبت اولنوب
واعشار قرآن وآیات قرآن واعداد سوره‌ده اولان سر سوره‌لر ذهب ولاجورد ایله مکتوبدر که جمله‌یی قرائت اولنور
وصلاح الدین والی مصر اولدقده فسطاط وقاهره اوزره سور بنا اولنمق امر ایدوب بو سورک دوره‌سنی
ایکی بچوق فرسخ تعیین ایتدی وفسطاطده طلسم تماسیح واردی ابو ریحان خوارزمی ذکر ایتدی حول فسطاطی طلسم تماسیح
دوره ایتمش ایدی که حولنده تمساح اضراره قادر دکل ایدی وفسطاطک حولنه کلنه استلقا ایدوب ظهری اوزره
منقلب اولوردی وصبیان تمساح ایله ملاعبه ایدردی وطلسم شکسته اولوب حکمی باطل اولدی وفسطاطده بر محله واردر
جزیره تسمیه اولنور زیرا زیاده نیل اتامنده اول محله‌یی آب احاطه ایدوب معظم فسطاط ایله بو محله بیننده

آب

آب حایل ایدی صکره اول محله بنفسها استقلال پیدا ایدوب اسواق وبساتین وجوامعی مشتمل
بر بلده اولمشدر که متنزهات مصردندر **قاهره** تقویم البلدانده واردر که مدینه قاهره فسطاطک جانب
شمالیسنده‌در قاهره‌یی مغربدن ظهور ایدن خلفای فاطمیون احداث ایتدیلر که صکره مصره مالک اولدیلر
وبونلردن مصره اول مالک اولان معز بن معد بن منصور اسمعیل بن قاسم محمد بن مهدی عبید الله‌در
وقاهره‌یی سنه تسع وخمسین وثلثمائه‌ده بنا ایتدیلر ابن سعید ذکر ایتدی قاهره احداث اولندقده ناس فسطاطی
فراموش ایدوب رشک وآرزوی قاهره فسطاطی رغبت ایتمدن دور ایتدی بنی طیلونک ملکلری اوانده
احمد بن طیلونک قطایع ایله معروف اولان مدینه‌لری قربنده قاهره بنی طیلونک بستانی ایله وبو که
قاهره تسمیه‌سی بو مدینه‌نک امرنده وضع مخالف ایدن معهود اولمق تفالنه بنادر وقاهره کنار نیل
اوزره دکلدر بلکه نیلدن بر میل جانب شرقیسنده‌در وفسطاط حافه نیل اوزره‌در که مراکب
نهر نیلک محطی ومهبطیدر خلق روم تعبیرنده نیلک اسکله‌سیدر وبو سببدن فسطاطک ارزاقی اکثر
واسعاری ارخصدر وبو مدینه‌نک آثار غریبه واشیای عجیبه‌سندن بری هرمادر لفظ تثنیه ایله که
واحدی فتح ها ورای مهمله وآخری میم ایله هرمدر وهرمان ایکی عظیم بنالردر که نشاب تیرانداز هر نه کلو کمان
قویدن اتسه برینک فرقنه تیر رسان اولمز وبو بنالر مقابر اولیدر وبونلر حقنده اخبار کثیره منقولدر
اما تحقیق معلوم دکلدر وبو هرمان فسطاطک جانب غربیسنده‌در وبینهما نصف مرحله‌در وبو هرمانک
قربنده اهرامات کثیره واردر اما بریسی بو هرمان مقدارنده دکلدر وآثار البلاده واردر قاهره
بر مدینه مشهوره‌در که فسطاط بانیده‌در وسوری واحد ایچنده‌در والیوم مدینه عظمی‌در والیوم دیدوکی
سنه اربع وسبعین وستمائه ایامیدر که بو مجلته تاریخی اولان سنه خمس والف هجریه‌ده بو مدینه
اعمر بلاد مصر بلکه اعظم امصاردر وآثار البلاده‌در که بو مدینه دار الملکدر منصور لقبی ایله ملقب اسمعیلک
اوغلی معز معدک جوهر نام غلامی اخذ وفتح ایتدی وبو مدینه‌ده اولان اسباب منافع وفواید اجتماعیله
بو مدینه اجل مدن مصردر ومصره منسوب اولان تحف وطرایف بو مدینه‌دن اخذ اولنور وبو مدینه‌ده
ایکی قصر عظیم واردر واصف وصفتنده عاجز وقاصردر وبو قصرلرک التی یمینا وشمالا اسواقدر
وبین القصرین دیدکلری مقامک مثالی برجای غم زدایه خلق عالم مشتاقدر بلاد دنیادن بر بلده‌ده بو
قصرلرک مانندی مسموع دکلدر بو مدینه‌ده بر موضع واردر که **قرافه** تسمیه اولنور وبو موضعده ابنیه جلیله
واسواق قائمه ومشاهد صالحین واردر واهل قاهره وفسطاطک متنزهاتندندر وامام شافعینک رحمه الله
قرافه‌ده مدرسه‌سی واردر وقبری دخی قرافه‌ده‌در ومدرسه شافعینک موقی اولان محله‌نک بر قپوسی واردر
وبو قپونک عتبه‌سنده بر حجر کبیر واردر چون دوابک بولی محتبس اولسه بو حجر کبیر اوزره برقاچ کره مشی
ایتمکله بولی منفتح اولور ومشهد صخره موسی علیه السلام ظاهر قرافه‌ده‌در که فرعوندن خوف ایتدکی وقت
انده اختفا ایتدی ایدی وبو مدینه‌ده درب شعارین بابی اوزره بر مسجد واردر ذکر اولندیکه یوسف
صدیق علیه السلام بو مقامده بیع اولنمش اوله وخریدة العجایبده ابن الوردی ذکر ایتدی ابنیه مصر جمیعا
طبقاتدر که بعضی بعضی اوزره بش والتی ویدی طبقه‌در وکاه اولور که یوز نفر آدمی جامع منزل واحده
یوز آدم ساکن اولور که هر برینک محتاج الیه اولان منافعی واردر وابن وردیه حوضی اخبار ایتدیکه کندو

ایالتنده مصرده واقع موقعنده دار ابن عبد العزیز دیمکله معروف ومشهور بر دار وار ایدی بو دارک سکانه هر کون نیلدن درتیوز راویه آب نقل اولنوب منصب اولوردی وبو دارک ایچنده بش مسجد وایکی حمام وایکی فرن وار ایدی راقم الحروف سنه احدی والف ذی الحجه سی اواسطنده قاهرهٔ مصره واصل وداخل اولوب سنه اثنی والف محرم وصفری آخرینه دک آنده مکث وآرام ایدوب زمان مکث کامل اوچ آی واقع اولماق ایله بو مدینهٔ عظمی نک دقایق عجایبنه وقوف میسر اولمدی مشاهده اولنانلردن بعض بونلردر که ذکر اولنور بو مدینه ده اولان جوامعدن جامع ازهر دیمکله معروف جامع عریض وواسع معبد دلکش وعبادتگاه صلاح افزادر که دعوای اسلام ایدرکن مدت عمرنده باشی سجده یه وارمیان راست صورت وکژ سیرت بو مقام میمنت انجامی کورسه سرفرو ایتمامکه قادر اولمز بو جامعک طولی شرق وغرب جانبلرینه دوشوب وعرضی شمال وقبلی جانبلرنده واقع اولوب شرقا وغربا طولی نصف میله قریبدر وطول وعرض حرمی دخی کذلک واقعدر وساحهٔ حرمی بلکه جامعدن واسعدر وبو حرمده وباخولزده اولان ساکن علما وصلحا ده بشیوز نفره قریب طالب العلم مجتمعدر خرد وبزرک یوزدن زیاده بو حرمده مجلس علم ومقام افاده واستفاده واردر که فنون متنوعه مدارسه ومذاکره اولنور کسب صلاح وعلمیه بوبیله مقام میمنت متصور دکلدر وبو معابده کسب علوم ومعارف ایدن طلبه فنونک اکثری مطالب رذیلهٔ دنیویه سوداسنده اولمیوب نفس علم ومعرفة الله ومنافع اخرویه تشنه قالملردر وقاهرهٔ مصرک اماکن متبرکه سندن بری واصل درگاه رب الارباب قطب الاوتاد والاقطاب سالک مقامات صوری وجالب معالی معنوی شیخ ابرهیم گلشنی قدس سره العزیز حضرتلرینک مشهد پرفیض انواریدر که کتابهٔ عتبهٔ علیه [illegible]

شعر کعبة العشاق باشد این مقام * هر که ناقص آمد اینجا شد تمام

شرفحواسی ایله مشحون ایر مطلع مهر حقایق هدایت مقروندر وشیخ موی الیهک قاهرهٔ مصرده بنا فرموده مشهدینک تاریخ فوتی اولان مصرع مات قطب الزمان ابرهیم * مصرعنک حسابندن قیاس ایله معلومدر وموقعی باب الحدید حوالیسنده در راقم الحروف بو مشهدده وجد وحالی زیارت ایتمک وروح پرفتوح عزیزی سورهٔ فاتحه ایله یاد ایدوب استعانت واستمداد ایتمک واقع اولمشدر وقاهرهٔ مصرده اولان جوامع وصوامع واماکن متبرکه وسایر مواضع افزا دلکشا ذکر اولنمغه بو مجلهنک تحملی یوقدر واکثری شهرستان مذکوردر اگر بو مدینه نک بی قرینه نعمت عامه اولان آب بیح اولنماجق موقعده واقع اولمش اولسه سواد وصفحهٔ کمینه نک جای انگشت تعرضی قالمزدی بالجمله بو مدینه نک هر سر خطوه ده آبی اولقدر روانه در که کویا نهر نیل قاهرهٔ مصرک ایچندن روانه در بولاغه کیدن شارع عامک آینده ورونده لری کثرت جمل راویهٔ آب فروشندن اشک اثر دیده لر رواندر وبالجمله بو مدینه ده اولان وفرت نعم آیهٔ من آیات الله اولدوغنده اشتباه یوقدر والسلام

عین شمس فتح عین مهمله وسکون یای مثناة تحتیه وآخری نون ایله در ولفظ شمسه مضافدر که نیر اعظمدر اقلیم ثانی عرفیده اولان بلاد مصردندر تقویم البلدانده مذکوردر که عین شمس فی زماننا که سنه احدی وعشرین وسبعمائه ده رسمدر وبوندن دیار یوقدر ودیرلرکه بو مقام مدینهٔ فرعون ایدی وبونده محفوظ عظیمه دن آثار قدیمه واردر بوکه مطریه تسمیه اولنور وقاهره نک جهت شمالیه سنده در که طریق شامه شهرلرد وخروج الحاج یده مذکوردر که عین شمسده عیان ثابتدر که

مطلب زاویهٔ گلشنی وصف

ارضدن بر مکانده نابت اولمز الا بونده اولور بو بلسان بر بوستاندر طول وعرضی ایکی میل اولور وبو بلسانک بوندن غیری موضعده اولمدوغنک سری بودر که حضرت عیسی علیه السلام بو یرده اغتسال ایتمشدر وآثار البلادده واردر عین شمس فرعون موسی نک دار السریری ایدی وفی زماننا که سنه احدی وعشرین وسبعمائه ده عمارات فرعون رمل ایله منطمسدر ونیلک جانب غربیسنده فسطاطه قریبدر دیرلرکه زلیخا یوسف علیه السلامک دامن پیراهنی بونده چاک ایتمشدر وعجایب عین شمسدن حسن بن ابرهیم مصری ذکر ایتدیکه بونده ایکی ستون واردر روی زمینده مثبت وقائمدر وهر برینک طولی التمش ذراعدر والتلرنده واخی دابه اوزره صورت انسان واردر وبو صورتلر اوزرنده نحاسدن صومعه یه بکزر ایکی نسنه واردر جریان وطغیان نیل ایامنده بو ایکی صومعه لردن آب ترشح وتقطر ایدر وشمس انتها سیرنده بو ایکی عمودی تجاوز ایتمز زیرا جدینک اول دقیقه نزول ایتدیکه سنه ده اقصر ایامدر عمود جنوبیه منتهی اولوب قبه رأسی اوزره دوران ایدوب تجاوز ایتمز وسرطانک اول دقیقه نزول ایتدیکه سنه ده اطول ایامدر عمود شمالیه منتهی اولوب قبه رأسی اوزره دوران ایدوب تجاوز ایتمز وسایر سنه ده بو ایکی بینینده واروب کلمک اوزره سیر ودور ایدر وبو ایکی صومعه دن ماترشح ایله اسفلرینه نزول ایدوب شجر عوسج وغیری انبات ایدر وعجایب عین شمسدندر که اول زمان اسلامدن برو حجارتی سایر بلاده نقل اولنوب سنه اربع وسبعین وستمائه ده کلیجه نقصان وفطاری اولمامش ایدی وعین شمسده اولان زرع بلسانک شجری جمیع دنیاده یوقدر که آندن دهن بلسان استخراج اولنور ابو حامد اندلسی ذکر ایتدی عین شمسده تماثیل واردر که جن سلیمان علیه السلام ایچون ایشلمشلردر وعین شمسده رخام احمردن سواد ایله منقط بکپاره صخره دن بر مناره چار کوشه واردر که یوز ذراعدن اکثردر وفوقی نحاسدن غشا ایله قاپلودر وغشانک مطلع شمس طرفنده اولان یوزنده بر سریر اوزرنده بر آدم صورتی واردر که یمین وشمالنده خادم مثال ایکی صورت دخی واردر وبو غشانک آلتندن آب مترشح اولوب بو مناره اوزره موضع سیلاننده طحلب اخضر انبات ایدر وآب اون ذراع مقداری نزول وسیلان ایدر وبو مقداری تجاوز ایتمز ولیل ونهار منقطع اولمز وابو حامد مذکور ذکر ایتدیکه بن بو مناره اوزره بو آبک لمعانی کوردم عجب بودر که بو مدینهٔ عین شمس قربنده نهر وعین یوقدر وقدیمده دخی اهالیسنک شربی آباردن ایدی بلبیس کسر بای موحده وسکون لام وفتح بای موحده وسکون لام وفتح بای موحده وسکون یای مثناة تحتیه وآخری سین مهمله ایله در اقلیم ثانی عرفیده اولان بلاد مصردندر وقصبهٔ حوفدر وبلبیس حوفک قاعدهٔ ولاة در وزیادهٔ نیل ایامنده نیلدن اخذ اولنان انهاردن بلبیسه بر نهر اوغرر که بحر ابن منجا دیمکله مورودر وناحیهٔ حوف خلقینک باسرهم شربی بو نهردندر تذییل الاقالیم العرفی ابیار آثار البلادده مذکوردر ارض مصرده اسکندریه قربنده بر مدینه در که بونده معدن نطرون واردر ونطرون بوردقدن بر نوعدر ادویه ده استعمال اولنور وبو معدن نطرونک عجایبندندر که ایچنه هر نه دوشرسه نطرون

حتى كاو دوشه جميع اجزا آراعضاسى ايله نظردن اولور بشمور آثار البلادده مذكوردر ارض مصرده
بر ناحيه دركه قرى وارياف وغياضى واردر وبو ناحيه ده كباش اولور كه قويروغنك ايريلكى
وكوزللكى جهتيله جميع بلادده مثلى يوقدر حتى حمل آليه سنه قادر اولمدوغندن عجله صغيره اتخاذ ادلنور
واليه سى بو عجله اوزره تحميل اولنوب رسن ايله عجله لى كردننه ربط ايدرلر واليه سى بو كردوندن جزد
اوستنده طوروب وكردونى چكوب چراكاهده كزر قويروغندن بو كردون ايرلسه قويروغى يره
دوشوب كبش ربوض ايدر وقيامى ممكن اولمز بلاددن بر بلده ده بو نوع كوسفنددن بو كونه كبش
وار ايدوكى مسموع دكلدر بلبيا آثار البلادده مذكوردر صعيد مصرده كنار نيل اوزره بر مدينه در ذكر ايدرلر
كه بو مدينه ده بر طلسم واردر بو مقامه تمساح اوغراسه ظهرى اوزره منقلب اولور وتمساح
ارقه سى اوزره دوندكدن صكره قارنى اوزره دونمكه قادر اولميوب اول حالده قالور حتى صبيان صيد ايدر
وياخود بويله طورمقدن هلاك اولور حفار تقويم البلدانده مذكوردر كه حفار حد مصرده داخل اولنور دينلدر
ورمل مصر دينمكله معروفدر وبونده منازل مسافرين واردر اشهر واكبرى قطيه در صكره وراده در
وبونلرده سكان واردر ونخيل اولور وحفارى احاطه ايدن حدود رفحدن بحيره تنيسه وارنجه بحر رومدر
وبحيره تنيسدن قلزمه وقلزمدن تيه بنى اسرائيله وتيه بنى اسرائيلدن رفحه بانتنه حدودده دارركه بورادن
ابتدا اولنمش ايدى ورفح حفارك اماكن مشهوره سندندر طرف حفارده بر منزلدر كه شام جانبندن
غزه وعريشدن بر مرحله يرده در واحدى وعشرين وسبعمائه تاريخنده رفح كنار بحر رومده بر منزل ايدى
ورفحده رخامدن وغيردن آثار قديمه واردر كه رفحدن جانب جنوبى غربيده در ورفح ايله بو آثار قديمه
بينى بر كونلك يولدر اما وراده مصر وشام بيننده وسط رملده بر قريه مقدارنده در وعمارات و
ابنيه يى مشتملدر وعريشك جانب غربى جنوبيسنده در وبينهما بر كونلك يولدر ابن مطرف تحقيق ايتديكه
بو مقامه حفار تسميه اولندى زيرا دواب بونده رملى حفر ايدر دكله بعد مرحله سببى ايله ومشقت تسيير
جهتى ايله دواب بونده مشى وسيردن هلاك اولور وحفار بوندن مشتق اولدى نته كم عقال وحطام
وحجار ديلور ابن حوقل ذكر ايتدى اخبار مصرده مذكوردر كه حفار ايام فرعونده قرى ومياه ايله معمور ايدى كه
بوندندر كه الله تعالى كلام مجيدنده ودمرنا ما كان يصنع فرعون وقومه وما كانوا يعرشون بيورمشدر
وعريشه بوندن اوتورى عريش تسميه اولندى ودواب بونده رملى حفر ايتديكيچون حفار تسميه اولندى ديو
ابن مطرف قولنى نقلدن غيرى لفظ حفارك ضبطنه تقويم البلدان صاحبى تعرض ايتمدى وحفردن اولديغه
حاء مهمله ايله اولدوغنه استدلال اولنور اما آثار البلادده قزوينى اسماء بلادى ترتيب ايتدوكى حروف
اوزره حفارى حرف جيمده ايراد ايدوب تحقيق ايتديكه جفار فلسطين ومصر بيننده يدى كونلك يول
ممتد اولور بر ارضدر مجموعى رمال سائله در وبونده قرى ومزارع ونخيل واردر وخلقى بلده مشى
ايدن اقدامك آثارنى بيلمكده ماهرلردر حتى وطء شابى ووطء شيخدن ومشى رجالى مشى نسادن
ومشى بكرى مشى ثيبدن فرق وتمييز ايدرلر ودباغتى نهايت كثرت اوزره اكين نواطيره احتياجلرى يوقدر
وبو قرى خلقنك بريسى اخر كمسنه نجار وراتحر زيرا بريسنك بستاننه بر نسنه قصد اولنسه صاحب بستان
آثار قدمه اتباع ايدوب سارق بستاندن ايكى كونلك يول كيتمش اولسه آرندن يتشور وحفارده

طيوردن

طيوردن بر نوع واردر مرغ تسميه ايدرلر سلوى يه مشابهدر بلادده وقت معينده حفاره كلور
وخلق حفار بو مرغى صيد ايدوب طوتارلر ودخى بحر اوزره اولان بلاددن بر وقت معينده
حفاره شاهين وصنقور وباشق كلور وخلقى بونلرى صيد ايدوب منتفع اولورلر جيزه آثار
البلادده مذكوردر كه مصرده بر ناحيه در ابو حامد اندلسى ذكر ايتدى جيزه ده رمل ايچون بر طلسم واردر
وطلسم بر صنمدر وبو صنمك آردنده جانب غربيده رمل بحر مثالدر كه رياح رمالى ارض مغربدن كتورر
وبو صنمه واصل اولدقده ايلرو كچمز وقرى ورساتيق ومزارع وبساتين بو صنمك اوكنده در ورمل
عظيم آردنده در وبو رملك مكانى قديمده قرى ايدى ورمل بو قرانك اوستنه حقوب قرى تحته قالدى
نابيدادر بو رملك وسطنده ايچى روس اعمده رخام وجدر عظام ظاهردر وبونلره وصول ممكن دكلدر
ودخى ابو حامد مذكور ذكر ايتديكه رمل طلل ايله نتبدا ايتدوكى فصلده وقت سحرده بن بو جيزه رمالنك
بعض تلالنه صعود ايتدم وبو رملى بر بحر كبى كوردم كه اغرى متبين دكل وفرعون يوسف عليه السلام
مدينه سنى كوردم بر مدينه عظيمه در بنيان وقصورى فرعون موسى عليه السلام مدينه سندن اعظم و
احكمدر ورمل بو مدينه نك اكثرنى پوشيده وپنهان ايتمشدر قصورنده اولان استونلرك باشلرى
كورينور وبو يوسف عليه السلامك مسجنى قصرلرنك قبوسى ديوارلرنك ايچنده در وبو ديوار صخردن منحوتدر
ونفس حايطده منبر ودرجات ودايه لرى كبى صخردن درجه بر غرفه يه صعود ايتدم كه بو غرفه ديوارك
ايچنده در ونيل اوزره مشرفدر وبو غرفه نك سطحى وسقفى مثال خشب منحوت الواح صخردندر وبو
غرفه ده بر بيت مظلمه حقير بر قپو واردر كه بو بيت مظلم بو غرفه نك اكثرنده در ويوسف عليه السلامك
سجنيدر وبو غرفه نك ديوارى اوزره مكتوبدر كه يوسف عليه السلام قضى الامر الذى فيه تستفتيان
ديدوكى وقت رؤياى بو مقامده تعبير ايتدى دنوح آثار البلادده مذكوردر كه نواحى صعيددن
غربى نيل اوزره بر مدينه لطيفه در مياه واشجار ونخيل وكرومى مشتملدر وبو مدينه ده برنا كثرت
اوزره در وبرنا بر بيتدر كه اكثر صور طلسم وياخود سحر اوله وبو برنالرك جمله سندن برنا
واردر سكز عدد كوته سى واردر هر كون سكز بر كوته دن داخل اولوب واحد بعد واحده
سكز كوته دن بر بر دخول ايده رك آخرنده منتهى اولور وكيرو اول ابتدا ايتدوكى كوته يه
واروب اندن داخل اولور سخا فتح سين مهمله وخاء معجمه وآخرى الف ايله در اقليم ثانيده غربى
اولان بلاد مصردندر بوكا بعض علما نسبت اولنور آثار البلادده مذكوردر سخا اسفل مصرده بر
مدينه در كه كوره غربيه نك قصبه سيدر وبونك جامعنده بر حجر اسود واردر وبو حجرك بر علامتى واردر
قچن جامعدن اخراج اولنسه جامع ايچنه عصافير داخل اولور وجامعه اعاده وادخال اولنسه
عصافير جامعدن چقر سمنود آثار البلادده لفظى مضبوط دكلدر اما راقم الحروف بو لفظى
قاهره مصرده استماع ايتدوكم اوزره الله اعلم فتح سين مهمله وميم وضم نون مشدده وسكون
واو وآخرى دال مهمله ايله در آثار البلادده مذكوردر نواحى مصرده كنار نيل اوزره بر بلده قديمه در
وبونده بيت سحر واردر كه عجايبندندر ابى عمرو كندى ذكر ايتدى كه بن بو بيت سحرى كوردم بعض
عمال بو فى مخزن فتش ايتمشلر ايدى اوزرنده جل فث ايله مشترى كوردكه بو جيتك قپوسنه قريب اودر

اکا دخول اراده ایدکلری شترک بر دبیبنی جمیعاً نفث دوکلوب دوشوب بو بیته بر دلنه‌سی اهل
اولمدی دیو بیت سنه خمسین وثلثمائه‌ده شهورینده خراب اولنجه دک بو حال اوزره ایدی **شطا** آثار البلادده
مذکوردر بلاد مصردندر حسن بن محمد المهلبی ذکر ایتدی شطا کنار بحرده دمیاط قربنده‌در وبونده توب
رفیع اشلنورکه بر توب اوچیوز درهم قیمته چقر وثیاب شطویه بوکه نسبت اولنور **عباسه** لفظی ضبطه
محتاج دکلدر تقویم البلدانده مذکوردرکه عباسه بلبیسک شمالی جنبنده‌در وبینهما بر مرحله‌یه قریبدر
وبلدهٔ محدثه‌در وعباسه بنت احمد طیلون اسمی ایله تسمیه اولنمشدر زیرا خمارویه بن احمد بن طیلون
کندو دختری قطر الندی‌یی معتضده تزویج ایدوب ابدا وجانب عراقه ارسال ایتدکده عباسهٔ مذکوره
قرداشی قزی قطر الندی‌یی تودیع ایچون موضع عباسه‌یه چقوب خیمه قوردی ایدی صکره بو موضع خیمه‌ده بر قریه
بنا ایدوب عباسه اسمی ایله تسمیه ایتدی و آثار البلادده مذکوردرکه عباسهٔ مذکوره قرداشی قزی قطر الندی‌یی
وداعه چیقدقده موضع عباسه‌ده بر قصر احداث وابراز ایتدی صکره عماراتی افزون اولوب وار دیجه
بر بلدهٔ طیبه اولدی که میاه وانهاری بسیار متنزهات مصردندر وبونده بر مستنقع واردر غیری موضعده
کورلمیش طیور بو مستنقعده مجتمع اولور **عریش** آثار البلادده مذکوردر عریش ارض مصردن بر مدینه
در قربنده‌در هواسی خوب وآبی عذب ومرغوبدر حکایت اولنورکه برادران یوسف علیه السلام ایام قحطده
امتیار طعام ایچون مصره توجه ایدوب موضع عریشه وصول بولدقده یوسف علیه السلامک اطراف
بلادده حفظه وحراسی وار ایدی اول مکانک حارسی برادران یوسفی الیزه اکیعقوب یوسف
علیه السلامه نامه یازدیکه یعقوب کنعانی اولادی کلدیلر وکندولره مستولی اولان قحط وشدتی
دفع ایچون مدینهٔ مصره کیرمک اراده ایدرلر وحارسک مکتوبی یوسف علیه السلامه واروب جوابی
کلنجه برادران یوسف اول موضعده استظلال ایچون عریش احداث ایتدیلر دایچون اول موضعه
عریش تسمیه اولندی ویوسف علیه السلام مکتوب حارسه قرداشلری ایچون اول موضعه عریش
جوابی یازوب قرداشلری دخی مصره داخل اولدیلر که قصه‌لری سورهٔ یوسفده منصوصدر
دعریشده طیور جوارح وطیور مأکول اللحم اشجار کثیره وتمردن اصناف عدیده واردر
ورمان عریشی سایر بلاده نقل اولنور وغدر دهقان عریش ایله مثل ضرب اولنوب اغدر
من دهقان العریش دیرلر وسبب ضرب مثل بودرکه حضرت علی کرم الله وجهه معاویه سرایاسنی
مصره کوندردوکن وانلر ایچنده محمد بن ابی بکری قتل ایتدوکن ایشتدکده اشتر نخعی‌یی مصره والی نصب ایدوب
جیش کثیف ایله ارسال ایتدی وبو خبر معاویه‌یه ایرشوب عریشده اولان دهقانه خفیه ارسال خبر
ایتدیکه اکر اشتری دام حیله‌یه دوشوروب سم ایله اهلاک ایدرسک یکرمی ییله دک سندن خراج ارض
المایم واشتر عریشه نزول ایتدکده دهقان اشتره نه کونه طعامدن زیاده ذوق ایدرسن دیو صوروب
اشتر دخی عسل استدی واشتر صایم ایدی دهقان عسل مسمومی اشترک اوکنه قویوب اشتر اکل ایتدکده
حالی هلاک اولدی واشترک اصحابی کلوب دهقانی افنا ایتدیلر **اسفی** فتح همزه وسین مهمله وکسر فا
واخری یاء مثناة تحتیه ایله‌در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربدن اقاصی غربده دکاله دنیزی ابن سعیددن منقولدر
مدینهٔ آسفی بحر دخی بره داخل اولمش بر دل اوزرنده‌در وحرا کشنک فرضه‌سیدر ومدینهٔ مشهوره‌در

درنی

وزمین همواره‌ده‌در واراضی کثیرهٔ الشجردر وبساتینی بو قدر الا دور بیوتده بساتین صغیره‌سی واردر وآبی
ینابیع غیر عذبدر بلکه عذب وشور بیننده متشابهدر شیخ عبد الواحد رحمه الله قولی اوزره اسفی حمایه
مشابهدر وقدرده حماده دوندر لکن اسفیده نهر جاری یوقدر بلکه لروم یاب مدینه اوزره‌در و
اسفی ارض دکاله دندر ودکاله اعمال مراکشدن بر ناحیهٔ عظیمه‌در واسفی ایله مراکش بیننده درت
کونلک یولدر و آثار البلادده واردرکه وادی الرمل ارض مغربده‌در که بلاد اندلسدن صکره‌در عجایب
الاخبار صاحبی ذکر ایتدی ابوناشر بنعم مالک ملک اولدقده جانب مغربه کیدوب وادی رمله منتهی
اولدی وبو وادیدن عبور ایتمک اراده ایدوب بچه بولمدی زیرا رمل آب کبی جریان ایدر وابوناشر
استماع ایتدیکه جریان رمل یوم سبتده ساکن اولور غیری کونلرده اولمز واصحابندن بر جماعتی
یوم سبتده وادی رمله ارسال ایدوب امر ایتدی که رملی قطع ایدوب یوم سبت آینجه کلنجه رملی
برجانبنده اکیعقوبه‌لر واول جماعت اول یوم سبت رمله سیر ورملی قطع ایتز اول رمل کیجه ایله
اوزرلرینه هجوم ایدوب تحت رملده غرق اولدیلر وابوناشره بو جماعتک رجوعندن یأس کلوب
حافهٔ وادیده بر صنم نصب ایتدی وبو صنم بر آدم صورتیدرکه نحاسدن برابر اوزنده‌در
وجبهه‌سنده یکتوبدرکه بنم آردمده سلوک ایده جک موضع یوقدر زیرا اول جانبه کلمه تکلف وزحمت
چکمسون وابوناشر بو صنمی انده وضع ایدوب کیرو عود ایتدی **عرض اوصاف ثالث الاقالیم العرفیه**
بلاد مغرب **سلا** فتح سین مهمله ولام واخری الف ایله‌در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربده
اقصای غربده مراکش ایله سبته بیننده‌در واقلیم ثالث حقیقینک آخرندندر ومدینهٔ قدیمه‌در جانب غربیسی
بحر محیطدر وجانب جنوبیسی نهردر وبساتین وکرومدر ونهر دخی بحر محیطک کنار جنوبیسنده سلا وکنده عبد
المؤمن بر قصر عظیم بنا ایدوب وخاصه حول منازلی دیوار ایچنه الوب بر مدینه اولمشدرکه مهدیه تسمیه ایتمشدر
وسلا موضع اقصایی توسط ایدوب لوله قریبدر وترابی رمل احمردر ونهری کبیردرکه اکا مد صعود ایدر
ورخا ورخصی کثرت اوزره‌در وسلانک جانب جنوبیسنده اعمال کثیره‌سی واردرکه اکا تامسنادرلر
زرع ومراعی کثیردر وتامسناده مدن کثیره واردر ومدینهٔ انفا تامسنانک فرضه‌لرندندر وانفا
ساحل بحر اوزره مدینهٔ مشهوره‌در ادریسی ذکر ایتدی مدینهٔ سلا حادثه کنار بحر اوزره‌در
منبعی جانب بحردندر جهة بردن اهل مراکب اکا وصوله قادر دکلدر زیرا نهرینک اغزنده اولان احجار
وغیریدن مرکب وسفینه منکسر اولور وادریسی سلایی حادثه ایله توصیفدن مفهوم بودرکه سلا ایکی مدینه
اوله **فاس** فتح فا وسکون الف واخری سین مهمله ایله‌در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربده غرب
اقصی دندر واقلیم ثالث حقیقینک اوسطندندر فاس ایکی مدینه‌در که بینهمایی نهر شق ایدر وبو ایکی
مدینه‌نک اسواق وحماماتنده جریان ایدر وبوشانده مدینه شرق دعبره بو قدر ومدینهٔ محدثه اسلامیه‌در ابن
سعید حجازیدن نقل ایتدیکه اهل اسلام بو مدینه‌یی حفر ایتمکه شروع ایتدکده موضع حفرده فاس بولدیلر و
انکیچون بو مدینه‌یه فاس تسمیه اولندی دخی دیدیکه داخل مدینهٔ فاسده انهاری اوزره الکی‌دن آسیاب دولاب
دوران ایدر وفاسک بر مکان عالیده بر قلعه‌سی واردر نهر بو قلعه‌یی دخی شق ایدر واهل فاس رفاهیت عیش
اوزره‌در وفاسده اقامت جمعه اولنور جوامع واردر وفاسدن سبته‌یه اون کونلک یولدر ونهر فاسک

مخرجی فاسدن نصف یوم راهده در و مخرجندن چیقوب ازهار و مروج ایچنده جریان ایله فاسه داخل اولور
کتاب اطوالده مذکوردر که فاس المنجه نک قصبه سیدر بوندن صکره فاس قدیمه دیو مذکوردر و مدینه فاسک
مغرب اقصی بیننده متوسطدر و فاسدن مراکش و سبته و سجلماسه و تلمسانک هر برینه اون
کونلک یولدر و فاسک حدایق کثیره و مزارع و ضیاعی واردر و نهر غربیسی اوزره اوچ بیک آسیاب دوران ایدر
و فاس و مشغله شبیهدر اطرافی جبالدر و نهر فاس سلا ایله قصر عبد الکریم بیننده بحر محیطه منصب اولور و
داخل فاسده ایام سنه عددنجه عیون یا منابعی وار ایدوکی شایعدر ابن سعید ذکر ایتدیکه بر جبده ده بر
حمام کوردمکه داخلنده منبع آب اوله الا فاسده کوردم و مدینه مکناسه قرب فاسده اولنلردندر که
شمالی فاسده در و کثرت زیتون ایله مشهوره در مکناسه مشترک ضبطنده کسر میم و سکون کاف و نون
و سین مهمله و آخری ها ایله در ابن سعید قولی اوزره مکناسه بینی بر مرحله در و مکناسه نک بر نهری واردر
فلفل تسمیه اولنور وارشنون تلمسانک فرضه سیدر که بینهما یکرمی میلدر وارشنون بر عدده در
براندلسدن مقابلی مدینه مریه در و بینهاده بحرک عرضی ایکی مرجه در مراکش فتح میم و راء مهمله مشدده
و سکون الف و کاف و آخری شین معجمه ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربده مغرب اقصی دندر
ابن سعیددن منقولدر مراکش مدینه محدثه در بونی ارض صحراویه ده یوسف بن تاشفین بنا ایتدی و آب
کتوردی و فاس بونده بساتینی اکثار ایتدیلر و مراکشک وخمی کثیر اولدی مراکشده آزاد اولورکه غریب
جمادن سالم اوله و جنوبی مراکش جبل درندر و شمالیسی مملکت سلا در و غربیسی بحر محیطدر و شرقیسی سجلماسه
و فاس بیننده اولان جبالدر و مراکشک دوری میدی میلدر و مراکشک اون میدی قپوسی واردر
و حر هواسی شدیددر و مراکش غربه میلده لبیره ایله شهانی اغماتده در و بینهما اون بش میلدر و آثار البلادده
واردر رعنده مغربده بلاد بربردن بر مدینه در که مراکش ایله رعنده بینی ایکی مرحله در آثار البلاد صاحبی ذکر
ایتدی فقیه علی بن عبد الله المغربی الجیجانی بکا اخبار ایتدیکه رعنده مدینه کبیره در و سوری واردر و منابع
و خیرات و ثمراتی کثیردر و اهلی بربر مسلمیندر و رعنده ده معادن فضه واردر که اراده ایدنلر عامدر
و بو معادن تحت ارضده غارلردر بو غارلرده خلق کثیر ایله بر عمل اوزره در ذکر اولندیکه بو غارلر یکرمی
ذراعه یتشه ماینه نازل و واصل اولور و سلطان جانبندن آب ایچون دوالیب و نواعیر نصب ایدوب
ال اخراج ایدرلر که خاک فضه ظاهر اوله و قطعه خاک فضه یی زنبیله حجارب غسل ایدرلر که سلطان
خمس اخذ ایدر و بو غارلرک آبی اوچ دفعه چکلمکده و جا رضه جقر زیرا وجه ارضدن آب یکرمی ذراعدر
بر دولاب غارده وجه ما اوزره نصب اولنمشدر که بو دولاب آبی ما فوقنده بر حوض کبیره صب ایدر
و بر دولاب دخی بو حوض کبیر اوزره منصوبدر که بو دولاب دخی آبی ما فوقنده حوض آخره دوکر و بو
حوض اوزره دولاب ثالث نصب و وضع اولنمشدر که بو دولاب بو حوضدن آبی وجه ارضه
چقاروب اجرا ایدر و مزارع و بساتینه روان اولور ذکر ایتدیلر که بو معامله یه مال کثیر صاحبی قادر
اولور که باب غار اوزره ادوات صنایع و فعله استیجار ایدر و خاک فضه یی غاردن چقاروب
صاحب مالک کوزی قرشوسنده غسل ایدر و عمل تمام اولدقده خمس سلطان چیقوب باقیسی صاحب ماله
تسلیم اولنور کاه اولور که خرج ایتدوکی مالک اضعافی حاصل اولور و کاه اولور که خرج ایتدوکی مالدن

دون و ناقص حاصل اولور و مدینه رعنده اهلنک عادتی بودر که برکمسه جنایت ایتسه و یاخود بر کمسه نک
اوزرینه آخرک حقی واجب اولسه بو فضه غارلرندن برینه داخل اولدقده مطالبه دن خلاص اولوب
غاردن چقنجه دکین اول کمسه دن طلب حق ساقط اولور و بو غارلرده اسواق و مساکن واردر
خایف انده بنچه مدت عملده اولوب انفاق اولنور خوف ایتدوکی نسنه یا مراقبه آسان
اولنجه ظهوره چقمز اغمات لب اب ضبطنده فتح الف و سکون غین معجمه و فتح میم و سکون الف و آخری
تاء مثناه فوقیه ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربده مغرب اقصی دندر ابن سعیددن منقولدر اغمات جبل
درن شمالیسنده در و مراکش یا بنسیدن اول اغمات حضره بلادی ایدی و سیاه و فواکه کثیره یی مشتملدر و شرقیه
مسیله مراکشک جانب جنوبیسنده در و مدینه مراکش بنا اولنمزدن اول امیر یوسف بن تاشفینک کرسی ملکی ایدی
و مدینه قدیمه در ادریسی قولی اوزره اغمات بر مکانده ایدی که در طیب التراب و کثیر النبات و الاعشابدر
و میاهی بینا و شمالا جریان ایدوب حولی حدایق و بساتین دولنجار رطوبتده در و طیب الثرا و صحیح الهوادر و بر
نهری واردر زیاده کبیر دکلدر اغماتک جنوبیسندن کلوب اغماتی شق ایدوب شمالیسندن چقر و شتاده
احیانا منجمد اولوب اوزرندن اطفال کچر و ادریسی دیر که بن بونی نیچه کره معاینه کوردم دخی دیر که بو اغماته
اغمات وریکه تسمیه ایدرلر و ادریسی کتاب نزهة المشتاقده ایراد ایتدی اغمات ایلان اغمات وریکه دن
آلتی میل برده در و اغمات ایلان مدینه صغیره در دامن جبل درنده در و اغمات وریکه نک جنوبیسنده در
و اول بلادک یهودی اغمات ایلانده ساکن اولورلر و اغمات ایلان مدینه حسنه و کثیر الخصب و کامل
التمدندر و ابن الوردی خریدة العجایبده ذکر ایتدی اغمات وریکه عقارب قتاله واردر که ملدوغی فی الحال
هلاک اولور و اغمات وریکه اهلی اصحاب اموالدر و بونلرک قپولری اوزره علامات واردر که مقادیر اموالنه
دلالت ایدر و اغمات ایلان مدینه کبیره در تادلا فتح تاء مثناه فوقیه و سکون الف و کسر دال مهمله و فتح لام
و آخری الف ایله در شیخ عبد الواحددن منقولدر و ابن سعید خطنده آخری ها ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد
مغربده مغرب اقصی دندر و جبال صنهاجه نک قاعده سی یعنی دار الملکی تادلادر و ابن سعید قولی اوزره
تادلا جبال صنهاجه بیننده بر مدینه در و جبل درن تادلانک غربیسنده بحر محیطه ممتد در و تادلا مغرب انقصادن
اعمال فاس ایله مراکش بیننده در و تادلانک اعمال جلیله سی واردر و رعیتی بربردر خزاده دیمکله معروفدر
اشیر لب اب ضبطنده فتح همزه و کسر شین معجمه و سکون یاء مثناه تحتیه و آخری راء مهمله ایله در اقلیم ثالث
عرضی اولان بلاد مغربدندر و صاحب اللباب قولی اوزره اشیر مغربده اعمال بجایه دبلاد مغربدن بر حصندر وهران
مشترک ضبطنده فتح واو و سکون ها و فتح راء مهمله و الف و آخری نون ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربدندر
صاحب المشترک قولی اوزره وهران مغربدن بلاد بربر دکنار بحر اوزره بر مدینه در و تلمساندن بر کونلک یولده در
و وهرانی کورن ذکر ایتدیکه وهران ایننده تمسانک فرضه سیدر و وهران شماله میل قلیل ایله شرقی تلمساندر
و ادریسی قولی اوزره وهران صفة بحره قریب بکانده در و بر سور خوابی واردر اتقان اوزره در و جزیره اندلسدن
المریه نک مقابلیدر مسیلا شیخ عبد الواحددن منقولدر که کسر میم و سین مهمله و سکون یاء مثناه تحتیه
و آخری لام الف ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربدن اعمال بسکره دن جریدندر ابن سعید قولی اوزره مدینه
مسیلا محدثه در مصرده اولان خلفای فاطمیون بنا ایتدیلر و مسیلانک بر نهری واردر غربی مسیلا نیه اوغرایوب

صحاری ورمالده باتوب کم اولور و مسیلا بسکره نک شمالیسنده در بعض مهلبی قولی اوزره مسیلایی
سنه خمس عشر وثلثمائه ده قائم بامر الله الفاطمی بنا ایدوب محمدیه تسمیه ایتدی و مدینه مسیلا بر بلده در که
اشجار و ثماری بیشمار و میاه عذبه سی بسیار در و مسیلادن مدینه طبنه یه یکرمی درت فرسخدر و طبنه
مدینه عظیمه در و میاه و بساتینی وفرت اوزره در و خلقی بسیار و زروعی بیشماردر و اکثر زروعی
سقی ایله در و محصولات و غلاتنک اوفری پنبه در فتح بای موحده والف وکسر دال
مهمله و یای مثناة تحتیه و اخری سین مهمله ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربیه دن بر عدوه دندر
وجبل عماره فرضه لرندن بر مشهور اسکله در و مدینه بادیس سبته نک جنوبی شرقیسنده در که
بیهاده بوز میله قریبدر زیرا بحر سبته یی تجدکدن صکره جانب جنوبده جبل عماره یی طوتوب کیدر
و مدینه بادیس اول مقامده در **رباط الفتح** ضبطه محتاج دکلدر که کاربان سرای معناسنه اولان
رباط لفظیدر اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربده بر عدوه دندر ابی سعید قولی اوزره بر عدوه
مغرب اقصادندر و مدینه محدثه در بناء اسکندریه وضعی اوزره در بو مدینه یی عبد المؤمن بنا ایتمشدر و مدینه
سلانک جنوبیسنده در که سلا رباط الفتحک شمالیسنده در **ازمور** فتح همزه و زای معجمه و ضم میم
مشدده و واو و اخری رای مهمله ایله در که شیخ شعیبدن منقولدر اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربیه
بر عدوه دندر و کنار بحردن ایکی میل بعادق موضعده بر مدینه در که اکثر سکانی صنهاجه جنسیدندر
تاهرت لباب ضبطنده فتح تای مثناة فوقیه والف و ها و سکون رای مهمله و آخری تای مثناة ایله در
صاحب تقویم البلدان ذکر ایدر که ابن سعید خطنده الف مقامنده یای مثناة تحتیه در و بنم قتمده اصح بودر
زیرا ابن سعید مغربی فاضلدر اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربیه غرب اوسطندندر ابن حوقلدن منقولدر
تیهرت مدینه کبیره در و زروعی کثیره و خصبه در و بعض قولی اوزره کوره تیهرت افریقیه دندر و
شطیفک غربیسنده در و غرب اوسطک دار الملکیدر و ملوک غرب اوسطدن اولان بنی رستمک
مقامی تیهرت ده در که بونلرک دولتلری ملوک مصردن اولان خلفای فاطمیون دولتی ایله منقرض در و کتاب
الاطوالده مذکوردر که تاهرت علیانک طولی یکرمی بش درجه و اوتوز دقیقه در و عرضی یکرمی طقوز درجه
و قرق درت دقیقه در و بوندن صکره مذکوردر که تاهرت سفلینک طولی یکرمی ایکی درجه و عرضی اوتوز
طقوز درجه در و بو کلام دلالت ایدر که اول مقامده تاهرت اسمی ایله مسمی بر موضع دخی اوله و ادریسی
قولی اوزره تاهرت اولده ایکی مدینه کبیره ایدی و بونلردن تاهرت قدیمه بر جبل اوزره در که جبل
عالی دکلدر و بو تاهرتک اسواقی واردر و عزیزی مهلبی قولی اوزره تاهرت قدیمه عبد الخالق تاهرتیدر
و بو تاهرت ایله تاهرت حدیثه بینی بر مرحله در و تاهرت قدیمه مدینه جلیله در اوایلده بوکا عراق
مغرب تسمیه اولنوردی و بونک اعمالندن بحر اوزره بر لیمانی واردر اکا مرسی فروخ دیرلر
و تاهرت قدیمه بر جبل متوسط اوزره در و بونده بر منبر واردر کذلک تاهرت محدثه نک دخی
بر منبری واردر که تاهرت قدیمه منبرندن اعظمدر و تاهرت محدثه ده میاه واردر
اهالیسنک دورده بوتن خرق ایله جریان ایدر ابن سعیدی قولی اوزره تیهرتک بلاد رستمیه
ایچینده صیت عظیمی وار ایدی و ملک خوارجک دار السریری ایدی آثار البلاده مذکوردر

تاهرت

تاهرت قدیمه و تاهرت محدثه امطار و انداوه ضباب و شدت برد کثرت اوزره در بو بلده ده
شمس از کورینور ذکر اولنور که بر اعرابی تاهرته داخل اولوب و شدت برددن متاذی اولدی و جنوب
ارض سودانه کتدی و بر ارضده بر یوم شدید الحره شمسه نظر ایتدی کوردیکه شمس خلق سوداننک قمرینه
راکد اولمش اعرابی شمسه خطاب ایدوب اگر بو مکانده اعزاز لطف ایده ایدک بن سنی تاهرتده
ذلیل کورمزدم دیدی آثار البلادده اعرابینک شمسه خطابی بو منوال اوزره مرقومدر لکن شمس تاهرتده آز
کورینوب عزیز اولدوغینک و ارض سودانده راکد اولدوغینک بو تعبیر خلاف ظاهردر که مقتضای
ظاهر امرک عکسی اولماسیدر انتهی و اهل تاهرت حمق ایله موصوفلردر حکایت اولندیکه قاضی تاهرته
بر جنایه عوض ورفع اولندی و بو جنایتی و موجبی کتاب التهذیبده بولمیوب مشایخ علما و فقهای جمع ایتدی
و فقها دیدیلر ای قاضی مفوض سندر قاضی بن رأیم مصحف کلام اللهی قپایوب و صکره آچوب هر نه
چیقرسه انکله عمل ایتمکدر دیدی و فقها دیدیلر که کوزل توفیق ایتدک بویله ایله و قاضی بویله ایدوب
کتاب التهذیبه سنسمه علی الخرطوم آیه کریمه سی کلوب قاضی اول جنایت ایدن شخصک بینی سنی
خدع ایتدی **قسطینه** ضم قاف و سکون سین مهمله و کسر طای مهملتین و سکون یای مثناة تحتیه و نون
و آخری ها ایله در و بعض مشایخدن منقولدر که نون سین و طادن مقدمدر بو تقدیرجه ضم سین و سکون
نون ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربدن غرب اوسطده اعمال بجایه دندر و قسطینه ده بر نهر
واردر سورینک خندق عظیمه منصب اولور و بو نهرک منصبنده دوقی طاق استماع اولنور سور قسطینه نک
نهایت ارتفاعندن بو نهر قعر خندقده ییلدز قویروغی کبی کورینور و قسطینه مملکت بجایه نک آخرنده و مملکت
افریقیه نک اولنده در ادریسی نزهة المشتاقده ذکر ایتدی مدینه قسطینه عامره در و اسواق و تجاری کثیردر و
قسطینه ده حنطه مطامیرده یوز ییل طورر فاسد اولمز و قسطینه ده بر جبل منقطع مربع قطعه سی اوستنده
بعض استداره واردر اکا وصول میسر دکل الا قسطینه قربنده اولان قپوسی جهتندن وصول واردر
حصولیده در و قسطینه یی جمیع جوانبندن وادی احاطه ایتمشدر و قسطینه ایله مدینه مسیلا بینی اون سکز
میلدر که بر جبل متصعددر و مرجانه مخصوص اولان مرسی الخرز شرقی قسطینه ده در و مملکت بجایه نک آخرنده در
و مرسینک امامی جزیره سردانیه در آثار البلادده مذکوردر که مرسی الخرز ساحل بحر افریقیه ده بر بلده در که
مرجان انک یانندن استخراج اولنور و تجار انده مجتمع اولوب بو نواحی اهلی ایله قعر بحردن استخراج مرجانی ایچون
اجرت قول ایدرلر و کیفیت استخراجی شایع ایدن حکایت ایتدی بر ذراع طولنده ایکی خشبه یی الوب
بونلره حجر ثقیل شد ایدوب و بو خشبه لری حبل ایله بغلیوب و مستاجر اولان طالب مرجان بر قارب
ایچنده اولوب بحرک نصف فرسخ متوسط ایدر حتی منبت مرجانه واصل اولور صکره بو خشبه لری بحره
ارسال ایدوب قعر بحره منتهی اولور و قارب ایله یمینا و شمالا روی دریاده حرکت ایدر و مرجان ذوایب
خشبه یه تعلق ایتمکیچون روی دریاده حبلی استداره ایدر صکره زور ایله بو خشبه یی قلع ایدوب یوقارو
چکر و اغبر اللون بر جسم چقر و قشری حک اولنوب احمر اللون بر جسم ظاهر اولور **مجانه** آثار البلادده
مذکوردر مجانه افریقیه ده بر قلعه در بو که قلعه بسر تسمیه اولنور زیرا بو قلعه یی بسر بن ابی ارطاة فتح ایتدی ارضی طیبه در
زعفرانی بایان نابت اولور و بونک ارضنده معادن فضه و حدید و رصاص و کحل واردر دنجو بسنده

برجبل واردر بو جبلدن احجار طواحین قطع اولنوب سائر بلاده نقل اولنور **سطیف** فتح سین وکسر طای مهملتین
وسکون یای مثناة تحتیه واخری فا ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربدن عرب ارضنده در وتهرت
ایله قیروان بیننده بر مدینه کبیره در وسطیفک بر ناحیه سی وار تمامی کبیره یه مشتملدر ومدینه سطیف خصبه در و
سکانی بربردر شریف ادریسی قولی اوزره حصن سطیف کثیر العطش در ومدینه سطیف کبی کثیر الخلق در وکثیر المیاه در
وانواع فواکه اشجار مثمره سی واردر وجوز لکثرتیه سائر بلاده بوندن نقل اولنور وحصن سطیفک طبنی تمامه در
وسطیف ایله قسنطینه بینی درت مرحله در وسطیف قربنده بر جبل واردر ایکجان تسمیه اولنور وبو جبلده
قبایل واردر وسطیفک قلعه سی بو جبلده در وبجایه ایله قلعه سطیفک بینی ایکی مرحله در بجایه جانب
شمالنده وحصن سطیف جانب جنوبنده در **کدال** آثار البلاده واردر که کدال جبال افریقیه ده بر
ولایتدر بعض اهل کدال ذکر ایدیلر که حنطه دن بو ولایتده ریع مفرط حاصل اولور حتی بر حراث بر کیل
زرع ایتسه بشیوز کیل حنطه حاصل اولور والعهدة علی ناقله **باجه** مشترک ضبطنده فتح بای موحده والف
وتخفیف جیم واخری ها ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربدن بجایه ایله تونس بیننده افریقیه دندر مشترکده
مذکوردر باجه اقلیمدن بر کوره در وباجه مدینه کبیره در وبناسی ازلیدر وباجه ده عیون ما واردر وباجه
ارض مستویه ده در وسور حصینی واردر وبحر ایله آراسی بر کوننک یولدر ابن سعید ذکر ایتدی نهر مغتله
باجه ایله تونس بیننده در وبو نهرک جانبینی اشجار زند وغیریدن مزینلردر ونهایت حسن اوزره در وبعض سیاحین
ذکر ایتدی باجه کبیر وکلی کبی ارض بصره مدینه فوتکم شرقیسنده برآت سیدانی برده فیودن هر قریه در
ادریسی ذکر ایتدی بو باجه مغربک وسطنده عنبر واردر ادراج ایله تا عنبر باجه یه نازل اولور واهل باجه نک
ثری آتندر وباجه وطرفی آراسی بر مرحله دن زیاده در وبحر اوزره باجه نک مقابلی مرسی الخرزدر که بینهما
بر مرحله کبیره در ومرسی الخرز بر مدینه صغیره در واوزرنده سور حصینی واردر وباجه ایله قیروان بینی ایکی مرحله در
سبیطله ضم سین مهمله وفتح بای موحده وسکون یای مثناة تحتیه وفتح طای مهمله ولام واخری ها ایله
اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربده قدیمدن قاعده افریقیه یعنی دار السریر مملکت افریقیه در صکره دار السریر
افریقیه قیروان اولدی صکره مهدیه اولدی صکره تونس اولدی **افریقیه** فتح الف وسکون فا وکسر رای مهمله
وسکون یای مثناة تحتیه وکسر قاف وفتح یای مثناة تحتیه واخری ها ایله در ابن سعید قولی اوزره سبیطله
مدینه عظیمه قدیمه در وآثاری عظمته دلالت ایدر ادریسی قولی اوزره مدینه سبیطله قبل الاسلام ملک الروم
جرجیسک مدینه سی ایدی واندن مفارقت ایتدی واول اسلامده مسلمین آنی فتح ایدوب وملک مذکور
جرجیسی قتل ایتدیلر وسبیطله قفصه یه بر مرحله دن زیاده مسافه در وسبیطله دن قیروانه یتمش میلدر
ومدینه قیروان افریقیه قربنده در آثار البلاده واردر که مدینه وداننک قلعه حصینه سی واردر وایکی مدینه یه
مشتملدر وبو ایکی مدینه ده عربدن ایکی قبیله واردر بری سهمیتوندر وبری حضرمیتوندر وسهمیتون مدینه سنه
لباک تسمیه اولنور وحضرمیتون مدینه سنه توصی تسمیه اولنور وایکی مدینه نک بابی بردر وبو ایکی قبیله
بیننده قتال واردر وبو مدینه قربنده بر ربوه اوزره حجاره دن بر صنم منصوبدر بو صنمه کزره تسمیه اولنور
وبو مدینه نک حوالیسی قبایل بربر بو صنم ایله استسقا ایدرلر وسنه اربع وسبعین وستمایه
تاریخنه کلنجه بو صنمه قرابین ایله تقرب ایدرلردی **بنزرت** فتح نون وسکون بای موحده وفتح زا معجمه

وسکون

وسکون رای مهمله واخری تای مثناة فوقیه ایله درکه عبد الواحددن منقولدر وبعض تقدیم بای موحده ایله
بنزرت دیر اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربدن افریقیه دندر وبحر اوزره مرسی تونسدر ومدینه بنزرت
بو نهر اوزره درکه بو نهر بنزرتک شرقیسنده جاریدر وبو نهرک اوزرنده بر مناره واردر شیخ
عبد الواحددن رحمه الله منقولدرکه مدینه بنزرت خرابدر وبنزرت ایله طبرقه بینی یتمش میلدر وطبرقه
بحر اوزره بر حصندر که قلیل العماره در وما حولی عربدر که ابدا انلرک اخلاقی متصور دکلدر **رقاده**
فتح رای مهمله وتشدید قاف والف ودال مهمله واخری ها ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد
مغربدن افریقیه ده حواضر قیروانندر ومدینه محدثه در خارج قیرواندن قیروانه قریب موضعده در
بو مدینه یی اغلب معسکری ایچون احداث ایتدی واول خلفای فاطمیین اولان مهدی مدینه
مهدیه یی استحداث ایدنجه دکین رقاده ده مقیم اولدی ومهدیه بناسندن صکره رقاده دن
مهدیه یه انتقال ایتدی ومهدیدن حاشا الهیته اعتقادی اشعار ایدن بعض شعراسی بو ابیاتی
انشاد ایتدی **شعر** حل برقاده المسیح حل بها آدم ونوح حل بها الله ذو البرایا
وما سوی ذلک فهو ریح **نثر** وآثار البلادده واردرکه رقاده قرب قیرواندن بر بلده طیبه در وکثیر
البساتین در وافریقیه ده رقاده دن هواسی اعدل وترابی اصح بر مکان یوقدر حکایت
اولنورکه ابرهیم بن احمد الاغلب مریض اولوب دیدن سندن خواب زمینی اولدی و
اطریفلک منسوب الیهی اولان اسحق متطبب انکا معالجه ایدوب وتردد ومشی ایلدیکو
تنبیه ایتدی وابرهیم مشی وتردد ایله بو مدینه موضعنه وصول بولدقده نائم اولوب
بو موضعه رقاده تسمیه ایتدی ودور وقصور بنا ایدوب مدینه حسنه اولدی وقیروانده
بیع نبیذی منع ایدوب رقاده ده منع ایتمدی وظرفای قیروان بو کلام ایله علتنی استعلام
ایدوب تعرض ایتدیلر **شعر** یا سید الناس وابن سیدهم
ومن الیه الرقاب منقاده لم حرم الشرب فی مدینتنا وهو حلال بارض رقاده
قفصه فتح قاف وسکون فا وصاد مهمله واخری ها ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان
بلاد مغربدن افریقیه مقابله سنده جریددندر واقلیم ثالث حقیقینک اخرندندر ابن سعید
قولی اوزره قفصه دار الملک مشهوره در وقفصه ده نخل وفستق الور وبلاد مغربده
قفصه دن غیری موضعده فستق اولمز قفصه نک انواع فواکه وازهار مشمومه سی واردر
وقفصه دن دهن بنفسج وخل عنصل جلب اولنور **تونس** ضم تای مثناة فوقیه وسکون
واو وضم نون واخری سین ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربده پای تخت مملکت افریقیه در
واقلیم ثالث حقیقینک اخرندندر وبحر کبیردن چیقمش بر بحیره مالحه اوزرنده در ومدینه جلیله قدیمه در
وتونسک میاه جاریه ضعیفه سی واردرکه زرعی بو میاه اوزرینه در وکثیر الغلات وخصبه در
وبحر جهت شرقیده طقسان میل تونسی احاطه ایدر صکره جنوبه داخل اولور وداخل اولدیغی مکانک
رأس جنوبیسنده حمامات دیرلر بر مدینه واردرکه بر ده تونسه قریبدر اما بحر ده دوره
کبیره در وبحر بو جهت جنوبه کتدوکی دخلتنک آغزنده جزیره قوصره واردرکه جزیره صقلیه یه مقابلدر

وتحلزق بالقصر ان لا تسبح زمینه وکذا ازاره

رقاده بالفتح خواب ... رقد رقودا ... جمع راقد

عنصل بالضم وفتح الصاد وضمها بصل البر ... العنصل صح

ودخلهٔ مذکوره ده حماماتک شرقیسی مدینهٔ سوسه در وبحر سوسه دن شرق جانبنه کیتدکدن صکره
شماله دونوب بر جنوبی بحره داخل اولور ومدینهٔ مهدیه اول معاموره در وقرطاجنه تونس قربنده در
شهر کبیرهٔ مذکوردر که قرطاجنه فتح قاف وسکون راء مهمله وفتح طاء مهمله والف وفتح میم و
نون مشدده واخری ها ایله در اعمال افریقیه دن تونس قربنده بربلدهٔ خرابدر که آثار قدیمه سی
ورخام عظیمی واردر که عظمتنه دلالت ایدر وقرطاجنه کبر وکچن کبی اعمال تدمیردن اندلسده بر مدینه در
که بحرده مغمور اولوب هلاک وفناطاری اولمشدر وآثار البلاد قزوینیده واردر که تونس طیب
الهوا ومعتدل الهوادر وبونده بولنان ثمار وفواکه حسن وطعم جهتندن بلاد مغربک غیرسنده
بولنمز جمله دن برلوز عجیب واردر که دست ایله ... اولور واکثر برباده واکی جبه اولور و
دخی بر رمان واردر که کمال حلاوتده اکین بلا عجم در ودخی بر ترنج اولور که زکی الرائحه وبدیع
المنظردر ودخی تین جازمی اولور که اسود وکبیر ودقیق القشر وکثیر العسل در الجنده بذری یعنی دانه سی
یوقدر وسفرجل کبیر اولور که رایحه سی ایله دماغ معطر در وعناب کبیر اولور که هر دانه سی حجم جوز مقدارنده در
وبصل علوری اولور که ترنج حجمنده ومستطیلدر وطعمی صادق الحلاوه در ودکزنده انواع اسماک عجیبه
واردر که غیری مکانده بولنمز هر آیده بر نوع سمک کلور ماه لاحقک سمکی ماه سابقک ماهیتنه
مخالفدر ... ساکدن بعونس ویرلر بر نوع واردر اهل تونس وزمره لرنده دیرلر که لولا التقونس
لم تخالف اهل تونس واهل تونس ... تقوس وبخل شدید وشعث ایله وولاتک اوزرینه
خروج ایله موصوفلردر وتونس ایله قیروان بینی اوچ کونلک یولدر وبو ایکیسی بیننده محققه دیرلر بر
موضع واردر وبو محققه ده بر شیء عجیب واردر که قچی آوان زیتون ایرشسه زیتونه زرازیر
مجتمع اولوب هر بری ایکی مخلبندن ایکی زیتون بو محققه یه القا ایدرلر وبوندن بو غلبه حاصل اولور
دیرلر که مجتمع اولان زیتون ییمش بیک آقچه لق اولور قابس فتح قاف والف وباء موحده
واخری سین مهمله ایله در اقلیم ثالث عرفی اولان بلاد مغربده افریقیه دندر وقابس افریقیه ده شام ده
دمشق کبیدر وجبلدن قابسه اکی نهر نازل اولور که غوطهٔ قابسی غرق ایدر وجبل قابسک جنوبینده در
وبلاد افریقیه دن موز وحب العزیز وحنا قابسه مخصوصدر وقابس ایله بحرک بینی اوچ میلدر
ومراکب متوسطه نهر قابسه داخل اولور عزیزی مهلبی قولی اوزره قابسک سوری وخندقی واردر
وغدامس جنوبی قابسده در وبینهما درت مرحله در وقابسک جنوبینده بر جبل عظیم واردر
شرقا وغربا ممتددر وقابس جهتندن بو جبل جبل دمر دیمکله معروفدر ونفصه جهتنده جبل اندلس دیمکله
معروفدر وقیروان جهتندن جبل وسلات دیمکله معروفدر ومدینهٔ قیروان بو جبلک جنوبینده در
وبو جبل حصینیدر بوندن اموال سلطانیه حاصل اولور قیروان فتح قاف وسکون یاء مثناة تحتیه
وفتح راء مهمله وواو والف وآخری نون ایله در اقلیم ثالث عرفی اولان بلاد مغربده افریقیه دندر
ومدینهٔ محدثه در اوائل اسلامده بنا اولندی وقیروان جبل وسلاتک جنوبینده در وجبال عربه
صالح بر صحراده در وصدر اسلامده افریقیه نک دار الملکی ایدی وسنه احدی وعشرین وسبعمائه ده
تونسه تابع ایدی واهل قیروانک شربی آبار دندر وقیروانده ماء جاری یوقدر وقیروان بر زمینستده در

عزیزیده مهلبی قولی اوزره مدینهٔ قیروان مدن مغربک اجلیدر وسور عظیمی وار ایدی وزیادة الله بن
الاغلب عمار بن خالد غضبی حیننده انتقام ایچون سور قیروانی هدم ایتدی واهالینک شربی یاغمور
وقت شتاده هر کی عظامده مجتمع اولور که بو برکه لره مواجل تسمیه ایدرلر ومدینهٔ قیروانک قبله سنده
بر وادی واردر اندن ماء مالح کلور واهل قیروان بو آبی اکل وشربدن غیریده استعمال ایدرلر آثار البلادده
واردر که قیروان ایام معاویه ده بنا اولندی زیرا عقبة بن نافع القرشی افریقیه یه والی اولوب کتدکده
افریقیه یی فتح ایدوب بربردن جم غفیر عقبه الله مسلم اولدیلر وعقبه اصحابنی جمع ایدوب دیدی که اهل
افریقیه بر قومدر که کزین سیف اولدقلرنده مسلم اولورلر وایچلرندن مسلمین کتدکده کفره دینلرینه
عود ایدرلر مسلمین بو قرکا ایچنده جقدوعن مناسب کورمزم رأیی بودر که بو مقامده اهل اسلام
ساکن اولمغیچون عقبه اصحابی ایله موضع قیروانه کلدی وبو موضع بر غیطهٔ عظیمه وبیشه زار درهم
آمیخته ایدی که نشابک اشجارندن حیات شق ایتمک دکل بلکه زیر زمیننده دخی بر بوعه راه کذار
دشوار ایدی وعقبه مستجاب الدعوه وعسکرنده اصحاب رسول اللهدن بله اولندی جمع ایتدی
وسکسن نفر اصحاب رسول الله علیه السلام وار ایدی ونداء ایتدیلر که یا سباع وحشرات بز اصحاب
رسول اللهز صلی الله علیه وسلم بو مقامه نزول ایده رز بو مقامدن ارتحال ایدک والا سزی
کم بولورسه قتل ایدر وخلق اول کون امر عجیب مشاهده ایتدیلر که بوندن اول جدا کورلمش دکل ایدی
شیر اشبالنی وکرک اجراسنی وحیه اولادنی کوتوروب بولک بو بیشه زاردن چیقوب
کیتدیلر وبو حال بربردن جمع کثیری اسلامه ترغیب ایتدی صکره مدینهٔ قیروانی بنا ایتدیلر وسنهٔ خمس و
خمسین هجریده تکمیل اولندی جیهانی ذکر ایتدی قیروانده ایکی اسطوانه واردر جوهرلری نه ایدوکی
معلوم دکلدر وهر یوم جمعه ده قبل طلوع الشمس بو اسطوانه لردن ماء ترشح ایدر ومحل تعجب یوم جمعه ده
اولماسیدر دیرلر ملوک روم بو ایکی اسطوانه یی ثمن غالی ایله طلب ایتدیلر اهل قیروان مجاهدین
بر الحجوبة بیت اللهدن چیقوب بیت شیطانه کیرمز دیو جواب ویردیلر ومدینهٔ نفزاوه قیروان
قربنده در بکری ذکر ایتدی نفزاوه بر شهر اوزره در وکثیر الاشجار وکثیر الثمار در ونخیلی بیشماردر
وبونده بر عین عجیبه واردر قعرینه یتشلمشدر ونفزاوه دن بر ساعی قسطنطینه یه کیتسه برا ضده
سیر ایدر که طریقنده اولان اخشاب منصوبه ایله مهتدی اولور زیرا یمین وشمالندن هر جانبه جزوی
منحرف ومائل اولسه رملو بنده صابونه مشابه بر ارضده غرق اولور که ترکی دلده چوکلک وبتاق
دیرلر ایچنه دوشن نابود اولور دیرلر که بو ارضه داخل اولنلردن جماعات وعساکر واردر که
حالتلری معلوم اولماشدر سوسه ضم سین مهمله وسکون واو وفتح سین مهمله ثانیه و
آخری ها ایله در اقلیم ثالث عرفی اولان بلاد مغربده اوزره افریقیه دندر وتونسک جنوبی شرقیسنده
بر مدینه در واهل اسلام جزیرهٔ صقلیه یی بوندن فتح ایتدیلر وبو مدینهٔ سوسه بحرک داخلی طرفنده در
واوزرینه عرب مستولی اولدیغیچون قلیل العماره در کتاب عزیزیده مهلبی قولی اوزره مهدیه ایله
سوسه بینی ایکی مرحله در وسوسه مدینهٔ ازلیه در واسواق وبادق وحماماتی واردر وسوسه
بحر مالح اوزره در ومذکوره جزیره ایله قیروان بیننده حد دراذیسی قولی اوزره مدینهٔ سوسه ناسی ایله

عامره تجار مسافرین بوکه تحف ایله وارد اولوب وبونده اولان انواع ثیاب وبوکا منسوب عمائمدن
امتعه‌یی قربه ایله بو مدینه‌دن صادر وذاهب اولورلر وسوسه‌نک حجردن بر سور حصینی واردر و
منستیر مهدیه ایله سوسه بیننده در مشترکده مذکوردر منستیر ضم میم وفتح نون وسکون سین
مهمله وتاء مثناة فوقیه وسکون یاء مثناة تحتیه واخری راء مهمله ایله در واوج موضعک علمیدر
بریسی ارض افریقیه‌دن مهدیه ایله سوسه بیننده بر موضعدر که هر بریسی ایله منستیرک بینی برمرحله در
وبو منستیر بر معبددر بونده زهاد ومنقطعین اجتماع ایدرلر وبعده دائره شکل بر نیجه قصور بنیدر وبو
قصورک وسطی رحبه در ومجموعی سور واحد محیطدر وبو موضعک سکانی افریقیه خلقی احسان
ایله مراعات ایدوب وقوت ایله امداد ایدرلر وجد ملوک مصر اولان مهدی‌نک بعض اولادینک
بو موضعده قبری واردر وبریسی منستیر عثماندر که افریقیه‌ده موضع آخردر وبو منستیر عثمان بربلده‌در
بونده بر قصر عظیم واسواق وحمامات واردر واهلی قریشدن بر قومدر ودیرلر که بونی اول بنا ایدن
ربیع بن سلیمان در که افریقیه‌یه داخل اولدقده بنا ایتدی وبونلرک مجموعی ابو عبید البکری قویلدر وبریسی
دخی شرقی اندلسده اولان منستیر درکه لعت ایله قرطاجنه بیننده در مهدیه فتح میم وسکون ها وکسر دال
مهمله ویاء مثناة تحتیه واخری تا ایله در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربیه بحر اوزره افریقیه‌دندر
واول خلفاء فاطمیین اولان مهدی عبید الله‌یه منسوبدر که بو احداث ایتدی وبونی پای تخت مملکت افریقیه
قلدی ومهدیه سوسه‌نک شرقیسنده در وبحره داخل اولمش بر طرفده در که بر بحره متصل کف هیئتنده در
وبوکه مدخل اولان موضعدن ماعدا اطرافی بحر محیطدر وسبته کبی بر مکان تنکدر وصفاقسک جنوبنده در
وحجر ابیضدن بر سور شاهق حصینی واردر وبو سور ابراج عظام ایله مزیندر وابتداء بناسی ثلث وثلثمائه
هجریه‌ده ایدی وبونده بحر اوزره مشرف وظاهر قصور حسنه عالیه بنا ایتدی وخلق داخی ابنیه
وخلق دخی ابنیه جلیله احداث ایدوب اجل امصار واحسن مدن اولدی آثار البلادده مذکوردر
مهدی مدینه مهدیه بناسندن فارغ اولدقدن صکره بر تیر انداره جهت مغربه بر تیر آتمغه امر ایتدی
اول دخی آتوب موضع مصلی‌یه ایرشدی مهدی دیدیکه صاحب حمار بو موضعه دکین واصل اولور
وصاحب حمار ابا یزید خارجی ایدیکه راکب حمار ایدی ودیرلر که ابا یزید اول موضعه واصل اولوب
بر ساعت طوردقدن صکره کیرو رجوع ایدوب مهدیه‌یه ظفر بولمدی ومهدی‌نک دیدیکی کلامی ظهور ایتدی
ومهدی مهدیه‌دنصکره مستقل سور وابواب ایله بر مدینه اخری بنا ایدوب آنی زویله اسمی ایله
تسمیه ایتدیکه ایکی مدینه آراسی بر میدان طویل مقداریدر ومدینه زویله اولمغه اراده ایتدی ودیدیکه
اکر دشمن بکا زویله خلقی ایله کید اراده ایدرسه مالکری مهدیه‌ده‌در بنم ایله بله دراتمزلر واکر
مهدیه خلقی ایله کید اراده ایدرسه اهلکری زویله‌ده در کیرو اتمزلر ودین لیل ونهار کیدن
امین اوزره قالورم ومهدیه خلقینک شرب صهاریجدندر عدد ایام سنه مقداری وجیوز التمش
صهاریجی واردر وهرکون بر صهریج خلقنه کافیدر وجمله‌سی خزینه‌یه دک وعام آتی مطری ایرشنجه دک
آخر اولور ومهدیه‌نک حجر صلددن منقور بر لیمانی واردر اوتوز عدد سفینه کنجایش بولور وبو
لیمانک ایکی طرفنده ایکی برج واردر بینهما ده بر زنجیر آهن چکلمشدر وقتی مرسایه ادخال سفینه مراد اولنسه

بوسلسله‌نک دیرهائی ایکی اوجندن برینی ارسال ایدوب بحره دوکلور وسفینه لیمانه داخل
اولدقدن صکره کیرو سلسله‌یی چکوب ربط ایدرلر بعده مهدیه‌نک ملوکی ضعف ونقصان طاری اولوب
حتی سنه ثلث واربعین وخمسمائه‌ده فرنک مهدیه‌یه استیلا ایدوب اون ایکی یل فرنکده قالدی
وسنه خمس وخمسین وخمسمائه‌ده عبد المؤمن افریقیه‌یه کلوب مهدیه‌یی استعاده وید فرنکدن استخلاص
ایتدی وسنه اربع وسبعین وستمائه‌یه کلنجه مهدیه بنی عبد المؤمن یدنده ایدی صفاقس فتح صاد مهمله
وفا والف وضم قاف واخری سین مهمله ایله‌در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربیه بحر اوزره افریقیه‌دندر
وجنوبه میل ایله مهدیه‌نک شرقیسنده زمین همواردده‌در وجنوبیسی جبلدر وبو جبله جبل السبع
تسمیه فتح مهمله وبا موحده واخری عین مهمله ایله‌در که خطا بن سعیددن منقولدر وصفاقس مدینه
صغیره‌در وسوری واردر وصفاقسک آباری واردر ابی الحلو وبساتین کثیره واردر وصفاقسدن
قفصه‌یه نصف مرحله‌در توزر ضم تا مثناة فوقیه وسکون واو وفتح زاء معجمه واخری راء مهمله ایله‌در
که شیخ عبد الواحددن منقولدر اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربیه افریقیه‌دن یا بلاد جریددندر وبلاد
قصطیلیه‌نک دار الملکیدر وتوزرک نخیل ومخصاتی واردر وبساتیننی سقی ایچون بر نهری واردر
ابن سعید قولی اوزره توزر وبلادی وسط رمل وصحاری ریحده جزایردر که بو صحاری بو جزایری محیطدر
وتوزرده کتان وحنانبتدر وکتان وحنا وقلة مطر جهتندن دیار مصره مشابهدر و
بلاد جریددندر طره شیخ عبد الواحددن منقولدر که طرا ضم طاء مهمله وفتح راء مشدده
مهمله واخری الف ایله‌در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربیه بلاد جریددن اعمال توزردندر وطره‌ده
زجاج صافی وصوف بی ماننده ایشلنور واسکندریه‌یه نقل اولنور وطره بلاد مکراوه‌نک دار الملکیدر
اطرابلس غرب فتح الف وسکون طا وفتح را مهملتین والف وضم با موحده ولام و
اخری سین مهمله ایله‌در اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربیه افریقیه‌دندر مشترکده مذکوردر که
اطرابلس ایکی موضعدر اوکی انطاکیه ایله عکا بیننده ساحل بحر شامده اوزره مدینه مشهوره‌در ایکنجیسی
اول ارض افریقیه‌ده بر مدینه‌در وخلقدن بو ایکیسی بیننی فرق ایچون ساحل بحر شامده اولانی همزه ایله‌در
ومغربده اولانی بلا همزه دردیر اما متنبی شعرنده بو قوله مخالف طرابلس شام ذکرنده شعر
وقصرت کل مصر عن طرابلس دیوب بلا همزه ایراد ایتدی وبعضلر دیرکه معنای طرابلس لغت رومیه ایله
اوچ مدینه دیمکدر صاحب مشترک یاقوت رومی حموی بو بابده تحقیق ایتدی راقم الحروفک لغت رومیه ایله
اولان صغرده فی الجمله القیم اولمغین طنیمده طرابلسک بو معناسی ملایم کورینور زیرا لغت رومیه‌ده
اوچ شهر معناسنه اولان لفظ طاء مهمله ایله دکل تا مثناة فوقیه ایله تریه بولسدر که لفظ تریه اوچ
ولفظ بولس شهر دیمکدر وتغایر حروفدن غیری تغایر حرکات دخی واردر که تریه بولس کسر تا مثناة فوقیه
وراء مهمله وفتح یاء مثناة تحتیه وها وبعده ضم با موحده وسکون واو وکسر لام واخری سین ایله‌در
اول تقدیرجه مشترکده یاقوت ذکر ایتدوکی اوزره بعض خلقک طرابلسک معناسی اوچ مدینه‌در دیدیکی ایام
قبیلندن اولور ویاخود لفظ رومی‌یی تعریب ایدوب تغییر حروف ومکاتبه عرب طرابلس دیمشدر
دیو توجیه اولنور ومعتبر دیندوکی تقدیر اوزره اولنده اولان همزه‌نک اصلی اولمز زیرا عرب الفاظ عجمیه‌یی

تعريبده اوتكى حروفدن زايد حرف الحاقى دابرينه مخالفدر بلكه رؤما للايجاز مهما امكن نقص ايدرلر وهم
اطرابلس لفظى خفيف ايدوكى دخى ظاهردر وطرابلس غرب شرقى قيروان اولان مدنك آخريدر وطرابلس
غربدن مفارق اولان جانب شرقده كيتسه اسكندريه يه واصل اولنجه بر مدينه يه ملاقى اولمزكه آنى
حماوله وطرابلس غرب بحر اوزره صخر ايله مبنى بر مدينهٔ حصينهٔ واسعة الكوره وخصبه در وماء جارى
يوقدر بلكه حبابى وار دركه بو حبابدن سواى ايله آب نقل ايدوب استعمال ايدرلر وعزيزين مهلبى
قولى اوزره طرابلس غرب برساى مراكب وسفندر غدامس فتح غين وذال معجمتين والف وكسر ميم و
آخرى سين مهمله ايله در اقليم ثالث عرضى اولان بلاد مغربدن صحراده جنوبى بلاد جريددندر وغدامس كانم ديمكله معروف
اولان سودان بلادينك طريقى اوزره در وعزيزيده مهلبى قولى اوزره مدينهٔ غدامس مدينهٔ جبليهٔ عامره در
وسطنده بر عين ازليه وار در وبو عينك اوزرنده بنيان عجيب رومى اثرى وار در وما عين بو بنيادن
جريان ايدوب اهل مدينه مقادير معلومه ايله بو آبى قسمت ايدرلر وبو آب اوزرنده زراعتلرى وار در
زرع ايدرلر واهل غدامس بربردن بر قومدر واهل اسلامدر ومسجد جامعلرى وار در ودرمش حاكملرى
يوقدر ايچلرنده اولان مشايخه مراجعت ايدرلر ابن سعيد قولى اوزره وادان غدامسك شرقيسنده دركه خرما
نخل ومياهدر وبلاد فزان ودانك شرقيسنده در فزان فتح فا وزاء معجمهٔ مشدده والف وآخرى نون ايله در
بو دخى كبير وكثير كبى جزاير نخل ومياهدر وبونك مدن وعمارى وار در واكثرى ودان جزايريدندر وسنه احدى
وعشرين وسبعمائه بونلرك مجموعى هنك كانمه مطيع ايدى زويله شرك ضبطنده فتح زاء معجمه وكسر
واو وسكون يا ومثناة تحتيه وآخرى ها ايله در اقليم ثالث عرضى اولان بلاد مغربده اطراف سوداندن
غربندر وبلاد فزانك دار الملكيدر واقليم ثالث حقيقينك اوتلندندر مشتركده مذكوردر زويله
درت موضعدر زويلهٔ اولى اعمال فزانك قصبه سيدركه اهل افريقيه نك قبله سى جانبنده در ونخل
وقشنى مشتملدر زويلهٔ ثانيه افريقيه ده بر مدينه دركه مدينهٔ مهديه نك ربضيدر مدينهٔ حلبك حاضر
منزله سنده در ملوك مصر علويه نك جدى اولان عبيد الله مهدى اهلكرى ايله رعيتى ايچون بو زويله يى
سكن ايدوب كندوسى تنهاديه مهديه ده ساكن ايدى ورعيتى كيجه زويله ده اهلكرى ايله ياتوب
وكوندز اموال ودكاكين ومعيشتلرى ايچون مهديه يه كلورلر ايدى وزويلهٔ ثالثه ابواب قاهرهٔ
مصردن بر بابدركه فسطاط جانبندن در وزويلهٔ رابعه قاهرهٔ مصرده بر محلهٔ كبيره در زيرا
معزك غلامى جوهرى قاهرهٔ مصرى بنا ايتدكده قاهره ده خطوط حدود چكدى در زويلهٔ افريقيه اهلى
بو محله موضعنده خط حد چكوب بو جهتدن بو موضعه زويله تسميه اولندى وبلاد فزانك قاعده سى
اولان بو مدينهٔ زويله كثير النخل والزرع واهلى زرعنى مياه آباردن سقى ايدرلر آثار البلادده وار در
زويله افريقيه ده بر مدينه بلا سوردر وبلاد سودانك اول حدوديده در وخلق زويله نك ايلغ ايزين
بلمكده مهارت عجيبه لرى وار در وبو خاصيت زويله دن غيرى مدن وقرى خلقنده يوقدر حتى غريب
وشهرينك ومرد وزنك وراست رو ودزدك وعبد آبق وجاريه نك اثر قدمن نوعى وجنسى ايله
بلورلر وبو مدينه نك حارسى وضابطى اولنلر برجاريه جرايد نخلدن بر حزمه يى بر دجمله شد وتحميل ايدرلركه
سعفهٔ جرايد روى زمينده سوريلوب بو تكلف بو مدينه نك اطرافنى دور ايدرلر وصباح اولدقده ابينه

سوار اولوب حول مدينه يى كيرو دور ايدرلر اكر بو مدينه دن طشره چيقمش بر ايلغ ايزى كورسه
آردنجه روان اولورلر وبو اثر صاحبى نه يه توجه ايتمش ايسه آردندن يتشورلر برقه فتح با وموحده
وسكون را مهمله وقاف وآخرى ها ايله در اقليم ثالث عرضى اولان بلاد مغربده اوايل غربندر وبردن
بر دخله اوزره دركه بو دخله شمالا بحره كيرمشدر وبلاد برقه نك غالبى برارى قفره در وبرقه ده بر بويه
عظيمه آثارى وار در قديمده عامره ايدى وبلاد برقه ده بر نهردن غيرى نهر يوقدر ولكن نهرده نادرلر ابن
حوقل قولى اوزره برقه مدينهٔ متوسطه در وبر زمين هموار اوزره در واطرافى كورهٔ عامره در ومدينهٔ برقه
وسط بوادى در ابن سعيد قولى اوزره برقه ده استيلاى عرب سببى ايله مدينهٔ ممصره يوقدر وعزيزيده
مهلبى قولى اوزره برقه بر مرج فايح واسعه در وخاكى سرخ رنكدر وبرقه يه متوكل خليفه ايامنده سور
بنا اولندى وراس اوثان اسمى ايله مسمى اولان جبل برقه يه متصلدر وبرقه نك ركن غربيسيدر
وجهه شرقدن بو جبلك مقابلى ركن آخردركه بوكه راس تينى ديرلر وبحر بو ايكى ركن بيننده جانب جنوبه
داخلدر صكره بحر عدول ايدوب جنوب وشرق جهتلرندن راس تينى يى تجاوز ايدر وديار مصرك
جهت غربيه سنندن حد ديار مصر اولان عقبه يه متصل اولور كه عقبهٔ ثانى ليمانيدر وبلاد برقه ايام رومدن
انطابلس اسمى ايله مسمى ايدى وصدر زمان اسلامده عرب بلاد برقه يى فتح ايتدكلرنده رمل ايله مختلط
حجارهٔ كثيره سى اولدوغى جهتدن برقه تسميه ايتديلر ياقوت رومى حموى مشتركده ذكر ايتديكه برقا اول
موضعدركه آنده حجارهٔ مختلفة الالوان اوله وبرقه اسمى ايله مسمى طقوز درت موضع ذكر ايتديكه بو
مجلده انلرى ايراد ما نحن فيه اولان مقصوده چندان موقوف دكلدر وولايت برقه ديار مصريه ايله
مجاوردركه ديار مصر ايله ديار افريقيه بيننده در وبرقه ولايت طويله در واوزرينه عرب مستولى اولدى
سنه احدى وعشرين وسبعمائه ده ولايت برقه ده بر مدينهٔ ممصره يوغيدى عزيزين مهلبى قولى اوزره برقه نك
ايكى جبلى وار دركه انده بر نيجه ضياع نفيسه وعيون جاريه ومزارع وار در وبنايه روميدن آثار وار در
واسعارى رخيصه در وبلاد برقه دن مصره قطران وشراب ادويه وصابون كثير نقل اولنور وبلاد
برقه نك ساحلى وار دركه بو ساحلده مراكب وسفن لنكر انداز اولاجق ليمان وار در سرت
ضم سين وسكون را مهملتين وآخرى تاء مثناة فوقيه ايله در اقليم ثالث عرضى اولان بلاد مغربدن اوايل غربندر
ابن سعيد قولى اوزره سرت قديمدن دار الملك اولمشدر كه كتبده مذكوردر وعرب آنى تخريب ايدوب
عربك انده قصور وبيوتى قالدكه ساكن اولورلردى وسرت بحر اوزره در وبحر سرتى تجاوز ايدوب
وجانب شماله منعطف اولوب بر جنوبيه داخل اولور وبو جانبدن فيوم اوزرينه مصره كيدن طريق
فيوم ايله سرت بيننده اولان صحارى وساحلده اولان طريقدن مصره اقربدر وبو صحارى طريقندن
معز المهدى الفاطمى مصره وصول ايچون عزم ايتدكده صهاريج احداث ايتدى اوجله فتح همزه وسكون
واو وفتح جيم ولام وآخرى ها ايله در اقليم ثالث عرضى اولان بلاد مغربده لواحاتدن واقع رمالده جزيره در
واول صحارى عمارتدركه انده آز نخل وار در ادريسى قولى اوزره اوجله مدينهٔ صغيرهٔ متحضره در
بونده قوم كثير ساكنلردر وتجارى وار در اوجله دن ارض سودانه اولان بلاد كوار وبلاد كوكو يى
بلادك اكثرينه داريولر وارض اوجله وارض برقه ارض واحده در وبو ارضك مياهى قليلدر

ضائن ميش خلاف ماعز والجمع ضأن
خلاف معز مثال راكب وركب
وضأن بالتحريك ايضا مثل حارس وحرس
صح

واوجله‌دن مدینهٔ زکه اون مرحله‌در که زکه غربیٔ اوجله‌در وزکه فتح زاء معجمه ولام مشدده واخری ها ایله‌در
وسوق عامری مشتمل بر مدینهٔ صغیره‌در وحصن منیعدر وزکه‌دن دخی بلاد سوزلنه واریلور
وزکه‌دن مدینهٔ زویله اون کونلک یولدر که زویله زکه‌نک جهت غربیه وجنوبیه‌سنده‌در وزکه‌دن
سرت طقوز کونلک یولدر وسرتدن ودان بش مرحله‌در وبو ودان مدینهٔ سرتک جانب جنوبیسنده
بر ناحیه‌در سنتریه فتح سین مهمله وسکون نون وفتح تاء مثناة فوقیه وکسر راء مهمله وفتح
یاء مثناة مشدده واخری ها ایله‌در اقلیم ثالث عرفیده اولان بلاد مغربدن اوجله‌نک عرضی
سمتنده‌در ومدینهٔ سنتریه صحاریدن جزیره‌در ونخیل ومیاهی واردر وجبال ایله محدقه‌در
وبونده بر رمان واردر اوّلی مرّ اولور وصکره طبیعی حالنده حلو اولور وسنتریه بر مملکتدر که اهلی
وباردن سالم دکل نکیف غربا سالم اوله عقبهٔ صغیره‌یه کلنجه بحر ایله سنتریه بینی سکز مرحله‌در و
سنتریه‌نک شرقی جنوبیسی الواحات الشمالیه‌در ادریسی قولی اوزره سنتریه بر مدینهٔ صغیره‌در
ومنبری واردر وسکانی بربردن بر قوم وعرب متحضره‌دن اخلاطدر وسنتریه‌دن بحر شامی
طقوز مرحله‌در وسنتریه خلقنک شربی آبار وعیون قلیله‌دندر وسنتریه کثیر النخلدر وسنتریه‌دن اوجله
اون کونلک یولدر که اوجله غربیٔ سنتریه‌در وبعض تجار عربدن منقولدر سنتریه مقطعندن اسکندریه
اون کونلک یولدر که مقطع سنتریه اسکندریه‌نک غربی جنوبیسی بیننده‌در ودخی منقولدر که سنتریه
بر بلده‌در که انده بیک نفره قریب خلق واردر وانده غایت حرارت اوزره عیون ما واردر ولاوچ
وبیه‌در وسنتریه‌دن اوجله سکز مرحله‌در **طلمیثا** ضم طاء مهمله وسکون لام وفتح میم وسکون یاء
مثناة تحتیه وثاء مثلثه واخری الف ایله‌در اقلیم ثالث عرفیده اولان بلاد مغربده بحر اوزره بای تحت برقه‌در
وطرف غابه اوزره‌در وطلمیثا فرضهٔ مشهوره‌در بوندن مراکب وسفنه شعیر وعسل تحمیل اولنوب
غیری مواضعه نقل اولنور وطلمیثاده تحت حجارة العریج برج کبیر هیئتنده بر قصر واردر بو قصرده
یهود ساکندر واحدی وعشرین وسبعمائه تاریخنه کلنجه بو قصرده ساکن اولان یهودک عددی
ایکیوز یهودیدن دکل ایمیّ ومراکب سفن بو قصرک مقابله‌سنده لنکر انداز اولورلر وبو قصرک قربنده
عرب حاضر ومجتمع اولوب بضایع ایله تبایع وتقابض ایدرلر وطلمیثا ایله اسکندریه‌نک بینی
براییق یولدر **عرض اوصاف بلاد الشام سادس الاقالیم العرفیه غزه**
فتح غین معجمه وزاء مشدده معجمه واخری ها ایله‌در اقالیم عرفیه‌نک سادسی اولان بلاد شامده حد السلطنه‌ده‌در
وغزه عظمتده بلوغ متوسطه‌در بساتین وکروم خصبه ونخیل قلیلی مشتملدر وساحل بحر اوزره‌در بحریه
غزه بیننده بساتین وکروم غزه اوزره اکوام رمال واردر وغزه‌نک بر قلعهٔ صغیره‌سی واردر ابن حوقل
قولی اوزره قبر هاشم بن عبد مناف غزه‌ده‌در وامام شافعی رحمه الله غزه‌ده طوغدی وعمر بن الخطاب
رضی الله عنه زمان جاهلیتده غزه‌ده اسیر اولدی زیرا اول زمانده غزه مستطرف اهل حجاز ایدی وبلاد
شامک حدودی بر وجه اوزره‌در که بعد الهجرة مائهٔ سابعه‌ده ودخی اوایلده بلاد سیس دیمکله
معروف اولان بلاد ارمن حدود شامه داخلدر وشامی جهت غربدن محیط اولان حدود بلاد ارمندن
اولان طرسوسدن بحر رومدر که مصر وشام بیننده اول حجاره‌ده اولان رفحده منتهی اولور وجهة

جنوبدن شامک حدّی رفحدن ممتد اولوب تیه بنی اسرائیل حدودنه وشوبک وایله ما بیننه واروب
بلقاده منتهی اولور آثار البلادده وارد در که تیه اول موضعدر که موسی علیه السلام بنی اسرائیل ایله بو موضعده
کم کرده راه قالدیلر وموضع آیله ومصر وبحر قلزم وجبال شراة بیننده‌در وطولی قرق فرسخ وعرضی
دخی قرق فرسخدر وبنی اسرائیل ارض مقدسه‌یه دخولدن امتناع ایتدکلرندن الله تعالی انلری بو تیهده
قرق ییل حبس ایتدی که اوّل نهاردن تا آخر روز سیر ومشی ایدوب شبهنکام کیرو کوچدکلری موضعه
نزول ایدرلر ایدی وما کولتلری منّ وسلوی ایدی ومشروبلری موسی علیه السلام بانمزه بر حجردن ایدیکه
عدد اسباط بنی اسرائیل اوزره بو حجردن اون ایکی عین منفجر اولوردی وهر سبط بو عیندن بر ساقیه
اخذ ایدردی والله تعالی بونلره بر سحاب بعث ایتدی ایدی وقت نهارده بو سحابه‌ده بعث ایتدی ایدی
وقت نهارده بو سحابه‌ده استظلال ایدرلردی ونوردن بر عمود بعث ایتدی ایدی وقت لیلده
بو عموددن استضائت ایدرلر ایدی الله تعالی بونلره بویله انعام عظیم واردکن ترک عصیان ایتدیلر بنی
اسرائیل مصردن ارض مقدسه‌یه عزم ایله چیقدقلرنده آلتی یوز بیک انسان ایدی که بونلرک ایچنده عمرلری
آلتمش یاشندن یوقاری ویکرمی یاشندن اشاغیسی یوغیدی ومجموعی بو قرق ییلده بو تیهده فوت اولدی
وموسی علیه السلام ایله بو تیهه داخل اولنلردن یوشع بن نون وکالب بن یوقنادن غیری کمسه بو تیهدن
چیقدی وبو ایکیسی انلردر که قرآن مجیدده بنی اسرائیله خطاب ایدوب ادخلوا علیهم الباب
فاذا دخلتموه فانکم غالبون دینلر در دیو شانلرندن اخبار اولندی وصکره یوشع علیه السلام عقب
بنی اسرائیلدن ایریشوب ارض شامه داخل اولوب فتح ایتدی انتهی کلامه وجهت شرقدن شامک
حدّی بلقادن ممتد اولوب مشاریق صرخدن مشاریق صرخده وارر که اطراف غوطهٔ شامی طوتوب
سلمیه‌یه ومشاریق حلبه واروب بالسده منتهی اولور وجهت شمالدن شامک حدّی بالسدن
فرات ایله ممتد اولوب قلعهٔ نجمه وبیره‌یه وشمیساطه وحصن منصوره وبهسنایه ومرعشه وبلاد
سیسه وطرسوسه واروب وبحر رومه منتهی اولور که بورادن ابتدا اولنمشیدی وبو حدودک
بعضی شامک شرقیسیدر که اول بعینه شامک بعض آخرک جنوبیسیدر بلقا کبی که شامدن بعض اولان
حلبک وحلب سمتنده اولنلرک جنوبیسیدر وحلب وحلب سمتنده اولنلر غزه وغزه سمتنده
اولنلرک شرقیسیدر وبو تحدیدده بو عذر معلوم اولوب بربرینه نسبت مختلف الجهات اولملرندن
قطع نظر تحدید ایدوکی مجوزدر وبو ارضه شام تسمیه اولندی زیرا بنی کنعاندن بر قوم بو جانبه
تشائم وتیاسر ایتدیلر که بو ارض کعبه‌نک یسارندندر وبعض دیرکه بو ارضه شامات بیض وحمر
وسود ایله شام تسمیه اولندی یعنی بونده زمین سفید سرخ وسیاه واردر دیمک اوله وصاحب
تقویم البلدان ذکر ایتدیکه بن مسالک وممالکده احمد بن یعقوب کاتبک بر کتابنه واقف اولدم بو کتابده
عراقی اثنا ایدوب شام ومصری ذکر ایتدی وشام حقنده دیدیکه شامک هواسی وبیدر ومنازلی
ضیقه‌در وارضی خربه‌در وطواعینی اهلنه متصلدر ومصر حقنده دیدیکه بحر رطب بیننده عفن در و
ادوا ایراث ایدوب غدا افساد ایدر بخارات ردیه‌سی کثیردر وجبل ایله بر یابس صلد بیننده در که
شدتی یبسی سببی ایله انده خضرا نابت ونامی دکل وعین ما منفجر وجاری دکلدر ابن اثیر قولی اوزره

شام بش جنددر اولکی فراتدن جند قنسریندر ثانیسی جند حمصدر ثالثی جند دمشقدر رابعی جند
اردندر خامسی جند فلسطیندر وبونلردن هر جندک عرضی ناحیه فراتدن ناحیه فلسطینه دک در وطولی جانب
شرقدن بحره دک در وفلسطین کسر فا وفتح لام وسکون سین وکسر طاء مهملتین وسکون یاء مثناة تحتیه
واخری نون ایله در وبرکوره کبیره در که بیت المقدس وعسقلان وغیری مشتملدر اثار البلادده واردر که
ارض شامک طولی فراتدن عریشه دکدر وعرضی جبل طیدن بحر رومه دکدر رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم
مرویدر قال علیه السلام الشام صفوة الله من بلاده والیها یجتبی صفوته من عباده الحدیث
عبدالله بن عمرو بن العاصدن منقولدر که خیر اون قسم اولدی قسمت اولندی طقوز قسمی ارض شامده وبر
قسمی سایر ارضده در وکذلک شر اون جزودر برجزوی ارض شامده وباقیسی جمیع ارضده در
وارض شام ارض مقدسه در که الله تعالی بو ارضی مهبط وحی ومنزل انبیا ومقام اولیا قلدی آبی شیرین
وهوای خوب وخلقنک خلقی ورزقی مرغوب وخواص شامدندر که اولیا ابدالدن خالی اولمز که بو
بو اولیانک دعالری ایله الله عبادینه رحمت ایدوب عفو ذنوب ایدر وبو اولیای ابدال التمش
نفردن زیاده ناقص اولمز وهر بری که بو التمشک بری جوار رحمت رب عزته واصل اولسه ناسدن
بری اکا بدل وقایم مقام اولور وبو اولیای ابدال جبل لکامدن غیری مقامده ساکن اولمزلر ودخی
شامک خواصندندر که طاعات ثلثه که بری طعن وبری طاعة وبری طاعوندر والعیاذ بالله طاعون
بلیه عامه در واما طعنی مشهور در که اجناد وعساکر شام شجعان قوی الاجسامدر واما خلقک سلطانه
طاعتی مضروب امثالدندر حتی دیرلر که امر معاویه ایچون تمشیت بولدیکه جندی الطوع اجبار ایدی
وعلی کرم الله وجهه اعصی جنود ایچنده ایدیکه انلر اهل عراق ایدی وارض شامده اولان انواع
فواکه نهایت حسنده در که تقاضی ایدا واتحاف ایچون عراقه نقل ایدرلر وکذلک زیت زکایی
غایت صفاده در واهل شام حماقت وقلت فطنت منسوبلردر ابن ابی لیلی حکایت ایتدی
اعیان اهل شامدن بر رجل ایله سیر ایدردم بر حمال برسله رمان ایله یانمزه حور ایتدی وبو رجل
بو سلهدن بر انار الوب استینی ایچنه قویدی وبن بونی تعجب ایدوب وکندو کندومه حسن ظنم
غلط ایتدی اولدیدم بو حالده ایکن یانمزه بر سائل فقیر حور ایتدی وبو رجل اول اناری استینندن
چقاروب اول سائله ویردی حتی حسن ظنم غلط ایتدوکن بیلدم وبونک سببن اکا صوردم جواب
ویردیکه اخذ بر سیئه در واعطا اون حسنه در پس بن بو اخذ واعطاده طقوز حسنه کسب
التمش اولدم تحفة الغرایب صاحبی ذکر ایتدی شامه قریب بادیه ده درخت توت بزرگ مقدار
بر شجر واردر کیجه اول درخته نظر ایدن مانند چراغ بر اقلریر فروزان کورر وبو درختک دالکه
برکی دو کلمه هر شب بویله در وکیجه اول فروزان اولان بر اقلره الی ایله یاپشه سوزان
اولوب هلاک اولور وبو درختک برکلری دوکلدکدن صکره شعله ویرمیوب مانند برگ رز
قالور اثار البلاده واردر غزه یی عمر بن الخطاب رضی الله عنه ایامنده معاویه ابن ابی سفیان
فتح ایتدی وغزه یه بو فخر یتر که امام اجل ابی عبدالله محمد بن ادریس الشافعینک رحمه الله مولدیدر
سنه خمسین وماٸه ده غزه ده طوغدی امام العلامه جمال الدین عبدالرحیم ابن محمد الاموی الکستانی

الشافعینک

ربع الثلث غضب والنجی بن دین ربه

الشافعینک رحمه الله طبقات شافعیه سنده نسب امام شافعی بو ترتیب اوزره در که ابو عبدالله محمد بن
ادریس بن عثمان بن شافع بن السائب بن عبید بن عبد یزید بن هاشم بن عبدالمطلب بن عبد مناف
که جد رسول الله در صلی الله علیه وسلم وشافع بن السائب اولدر که امام ابو عبدالله محمد انک نسبنه
اولنور وبو شافع نبی علیه السلامه ترعرع حالنده ملاقی اولدی وبابسی سائب یوم بدرده مسلم اولدی
وسائب بنی هاشمک صاحب رایتی ایدی یوم بدرده اسیر اولنلرک جمله سندندر که نفسنی فدا
ایدوب صکره شرف اسلامه مشرف اولدی وابو عبدالله محمد الشافعی رحمه الله سنه خمسین وماٸه ده غزه ده
طوغدی وبونی ابن معین حکایت ایتدی وبعض دیر که یمنده طوغدی صکره دو سالهایکن مکه یه نقل اولندی
ومکه ده نشو ونما بولوب هفت سالهایکن حفظ قران ایتدی وده سالهایکن حفظ موطا ایتدی و
مفتی مکه اولان مسلم بن خالددن تفقه ایتدی که بو مسلم شدت شقرتی ایچون زنجی دیمکله معروف ایدی
واشقره زنجی دیمک اضداددندر وامام شافعی پانزده سالهایکن مسلم مذکور امام شافعیه
افتا ایچون اذن ویردی وشیخ الاسلام ولی الله محیی الدین ابی زکریا یحیی بن شرف بن حسن بن حسین
بن محمد بن حزام النواوی الشافعی ذکر ایتدی مورخینک اجماع واتفاقی بودر که امام شافعی سنه خمسین
وماٸه ده طوغدی که امام ابو حنیفه رحمه الله بو سنه ده فوت اولدیغی کون امام شافعی طوغدی اما بیهقی دیر که
یوم ولادت شافعی ویوم وفات حنفی بر اولدوغی ثابت دکلدر وقول جمهور اوزره مشهور بودر که
امام شافعی غزه ده طوغدی وبعض قولی اوزره عسقلانده طوغدی صکره دو سالهایکن مکه یه نقل اولندی
وسنه اربع ومأتینده مصرده فوت اولدیکه سنی اربع وخمسین ایدی اثار البلادده واردر امام شافعی
رحمه الله لیلی تثلیث ایدوب ثلثنی تحصیل علم ایچون وثلثنی عبادت ایچون وثلثنی نوم ایچون تعیین ایتدیکی
ربیع حکایت ایتدی امام شافعی رمضانده ختمه قرآت وختم ایدردی که مجموعی صلوتده ایدی حسین الکرابیسی
ذکر ایتدی بر کیجه امام شافعی ایله بیله قالدم ثلث لیله قریب وقت نماز قلدی وقراتی بر آیه رحمته یتیشدیکه کندو
ایچون ومؤمنین ایچون سؤال رحمت ایتمیدی وبر آیه عذابه یتیشدیکه کندو ایچون اندن تعوذ ایله سؤال نجات ایتمیدی
وامام شافعی بر کون دیدیکه یکرمی بیلدن برو طعام ایله شبعان اولمدم زیرا شبع تثقیل بدن واقسای قلب
وازاله فطنت وجلب نوم ایدر وصاحبی ضعیف اولوب عبادتدن قالور وامام شافعی دیر ایدیکه بن کاذبا
وصادقا قطعا یمین ایتمدم حکایت اولندیکه عاقل ضابطین رشیدده مکتوب کوندردیکه یمنده بر شاب واردر
علویه میلی وتعصبی وار در رشید عاملنه مکتوب کوندردیکه اول شابی کندویه ارسال ایده وامام شافعی رشیده
ارسال اولندی فضل ابن الربیع حکایت ایتدیکه احضار شافعی یی رشید بکا امر ایتدی وشافعیه غضب
ایتمشیدی بن دخی شافعی یی احضار ایدوب مجلس رشیده داخل اولدقده بر نسنه اوقودی ورشید
شافعی یی کوردوکی وقت اکرام وتعظیم ایدوب اون بیک درهم اعطا ایتدی وشافعی مجلس رشیده
خوفله کیرمش ایکن امنله چقدی وبن شافعیه دیدیمکه یا ابا عبدالله مجلس رشیده دخولک وقتنده
اوقودوغک نه ایدوکن بکا اخبار ایله شافعی دیدیکه اوقودوغم کلماتی بکا انس بن مالک تحدیث
ایتدی وانس نافعدن ونافع عبدالله بن عمردن وعبدالله رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم
روایت ایتدیکه رسول علیه السلام اول کلماتی یوم الاحزابده قراءت ایتدی بن دیدیمکه یا ابا عبدالله

اول کلماتی بکا ذکر ایله امام شافعی دخی اول کلماتی اوقودیکه بودر اللهم انی اعوذ بنور قدسک
وعظمة طهارتک وبرکة جلالک من کل آفة وعاهة وطارق الجن والانس الا طارقا یطرق بخیر اللهم
انت عیاذی فبک اعوذ وانت ملاذی فبک الوذ یا من ذلت له رقاب الجبابرة وخضعت له
مقالید الفراعنة اعوذ بک بجلال وجهک وکرم جلالک من خزیک وکشف سترک ونسیان ذکرک
والاضراب عن شکرک انا فی کنفک فی لیلی ونهاری ونومی وقراری وظعنی واسفاری ذکرک شعاری
وثناؤک دثاری لا اله الا انت تنزیها لاسمائک وتکریما لسبحات وجهک الکریم اجرنی یا ربنا من خزیک
ومن شر عبادک واضرب علینا سرادقات فضلک وقنا سیئات عذابک واعتقنا برحمتک فادخلنا
فی حفظ عنایتک یا ارحم الراحمین وبو کلمات شریفه مجربدر بر خایفکه بونی اوقویه الله تعالی اکا خوف
ایلدیکی نسنه دن امین ایلیه ورشید امام شافعینک رحمه الله متانت فضل وغزارت علمی ایچون اکا
اکا تعظیم واکرام ایدوب مقرب مجلس ایتمشیدی واما مین همامین ابو یوسف ومحمد بن الحسن رحمهما الله
فروع فقهدن سکز مسئله تعقید ایله ترتیب وبر ورقه یه تحریر ایدوب کندولر اصحابیدن بر شاب
یدی ایله امام شافعیه کوندردیلر شافعی اکا سنی کیم کوندردی دیو سؤال ایتدی اول دخی بو مسائلک
حلنی اراده ایدن کوندردی دیو جواب ویردی وشافعی بر متعنتی یوخسه بر متعلم می کوندردی
دیدی واول شاب سکوت ایدوب جواب ویرمدی شافعی بو ابو یوسف ایله محمدک تعقیدیدر دیو اول
ورقه یی آلوب اول ساعت نظر ایدوب مجموعین حفظ ایدوب ورقه یی اول کتورن شابه رد ایتدی
وبونی رشیده اخبار ایتدی ورشید ابو یوسف ومحمدی احضار ایدوب حال ورقه یی بونلره سؤال ایتدی
وبونلر بز کوندردک دیو اعتراف ایتدیلر ورشید شافعی یی دخی احضار ایدوب اهل فضل حسن
اول مسائلک حلنی بیان ایله دیدی شافعی دیدیکه امیر المؤمنین الکلمه اول ایله اول مسائلی بر بر
سؤال ایتسونلر وجوابنی استماع ایتسونلر واما مین اول مسائلی صحیفه خاطردن تصویر ایتمکله استحضاردن
اظهار عجز ایتدیلر وشافعی سؤاللری حفظ ایتمشدر بن سؤاللرین دخی بیان ایدرم دیوب بسط کلام ایتدیکه
بنم ایتدکلری سؤاللردن سؤال اول بودرکه بر کمسه نک عبدی اباق ایدوب اول کمسه بن بوتق
ایدن عبدی بولدوغم وقت اکر اکا اطعام طعام ایدرسم حر اولسون دیسه اعتاق ایتمکدن خلاص نه کیفیتله در
جواب بودرکه بعض اولادنه هبه ایدر واول طعام ایدر حتی آزاد اولمز سؤال ثانی بودرکه ایکی کمسه
بر سطح اوزره ایکن ایکیسندن بری دوشدی هلاک وفوت اولدی ودیری قالان کمسه نک منکوحه سی
کندویه بلا طلاق حرام اولدی بونک صورتی ندر جواب بودرکه حینک منکوحه سی میتک جاریه سیدر
وبو حی میتک ورثه سندن بریدر بو جاریه میتک مالندن اولوب ورثه میتک اول جاریه یه
حق ارثی متعلق اولمغله زوجه حرام اولور سؤال ثالث بودرکه ایکی کمسه حاله واحده ده بر زنه
نکاح ایتمک استدیلر وبو زن بونلرک برینه حرام برینه حلالدر بونک صورتی ندر جواب بودرکه
برینک درت منکوحه سی واردر وبو زن بشنجی اولور که حرامدر واول برینک بویله دکلدر اکا
حلالدر سؤال رابع بودرکه بر کمسه خانه سنده بر قیون بوغزلدی وبر حاجت ایچون طشره
چقدی وکیرو خانه سنه رجوع ایتدی واهل بیتنه دیدیکه بو قیونی سز اکل ایدک بکا حرام اولدی

واهل بیتی

واهل بیتی دیدیکه بو قیون سکا حرام اولدوغی کبی بزه دخی حرام اولدی بونک صورتی ندر جواب بودرکه
بو قیونی بوغزلین مجوسی وباخود وثنیدرکه قیونی بوغزلیوب بر حاجت ایچون طشره چقدقده مسلم اولدی
واهلی دخی مسلمه اولدی وکیرو کلوب اهلنه دیدیکه بو قیونی سز اکل ایدک بن مسلم اولدم ذبیحه مجوس
بکا حلال اولمز واهلی دخی اکا دیدیکه بز دخی سنک کبی مسلم اولدق بزه دخی حلال اولمز سؤال خامس بودرکه
بر زن شهر واحده اوچ زوجه تزوج ایتدی وبونلرک جمله سی حلالدر حرام دکلدر بونک صورتی ندر
جواب بودرکه بو زن حامل ایکن زوجی انی تطلیق ایتدی وبعد التطلیق وضع حمل ایتدی وعدتی وضع
حمل ایله منقضیه اولدی وبر زوجه تزوج ایتدی وبو زوج قبل الدخول مخالعه ایتدی وزنه عدت
لازم اولمدی وزوج آخره تزوج ایتدی وقبل الدخول مخالعه رابع وخامس وسادسه تزوج
ایتسه جمله سی حلال اولور سؤال سادس بودرکه بر کمسه یمیننده حانث دکل وزوجه سنی
تطلیق ایتمدی وزوجه سنه عدت لازم اولمدی بو مجموع یوغیکن منکوحه سی کندویه برسنه حرام
اولدی بونک صورتی ندر جواب بودرکه بو کمسه منکوحه سی ایله محرم اهلدیلر وحجه بشدیلر منکوحه سی سنه
آتیه حجنه دک کندویه حرامدر وعام مقبلده حجدن فارغ اولدقلرندنصکره منکوحه سی کندویه حلال اولور
سؤال سابع بودرکه ایکی زن ایکی کیده ملاقی اولوب دیدیلرکه مرحبا یا اوغللرمز وزوجلرمز اوغللری
وزوجلرمز بونک صورتی ندر جواب بودرکه بو ایکی زنک هر برینک بر اوغلی واردرکه مثلا مرأهٔ
اولینک اوغلی مرأهٔ ثانیه نک زوجیدر ومرأهٔ ثانیه نک اوغلی مرأهٔ اولینک زوجیدر پس بو
ایکیلر بر برینک انه لرین تزوج جهتیله بر برینک باباسیدرکه بو ایکی زنک بو ایکیلر هم اوغللریدر
هم زوجلری اوغللریدر وهم زوجلریدر سؤال ثامن بودرکه ایکی کمسه شرب خمر ایتدی برینه حد شرب
واجبدر وبرینه دکلدر بونک صورتی ندر جواب بودرکه برینه عقل وبلوغ کبی اوصاف وجوب حد ایله
موصوف دکلدر سؤال تاسع بودرکه بر آلای مسلمین اللهدن غیره سجود ایتدیلر مع هذا بو سجده ده
اطاعتلری وار بونک صورتی ندر جواب بودرکه بو سجود ملائکه نک آدم علیه السلامه سجده لریدر
سؤال عاشر بودرکه بر کمسه بر کوزه ده اولان آبدن بر مقدار ایچمش ایکن بر مقداری اکا حرام
اولدی بونک صورتی ندر جواب بودرکه اول کمسه اول آبی ایچرکن رعافی ظهور ایدوب آب
ایچنه دوشمکله باقیسی اکا حرام اولدی سؤال حادی عشر بودرکه بر زن بکارت ادعا ایدوب
بر کمسه یه تزوج ایتدکدن بکارتی زایل اولدوغین ادعا ایتدی بو ادعانک تحقیقه طریق نه کیفیتله در
جواب بودرکه قابله یه دیرلرکه اکا بر بیضه ادخال ایده اکر بیضه غایب اولورسه بو زن ادعاسنده
کاذبدر اکر غایب اولمزسه ادعاء اولیده صادقه در وادعاء ثانی بر عکس اولور سؤال ثانی عشر
بودرکه بر کمسه زوجه سنه بر طولمش کیسه تسلیم ایدوب اکا دیدیکه پس بندن بوش اول اکر بو کیسه یی
فتح ایدرسک یا فتق ایدرسک یا خرق ایدرسک یا حرق ایدرسک وسن بندن بوش اول اکر
بو کیسه یی تفریغ ایتمزسک بو صورتده طلاق واقع اولمامق نه کیفیتله در جواب بودرکه کیسه نک
ایچنده شکر وبال وبا بونلره مشابه ذائب واردر زوجه یا صویا حاره ایچنه قویوب کیسه یی تفریغ ایدر
سؤال ثالث عشر بودرکه بر زن بر کیدی قتل ایدوب دیدیکه بونی کندو دخی طوغورن آنه سنه فدا ایدم

وبن بونك بابسنك زوجه سيم بونك صورتى نه در جواب بودركه اول زن اول كيدك آنه سيدر سؤال
رابع عشر بودركه بش نفر كمسه بر زن ايله زنا ايتديلر وبش نفردن اولى قتل وثانيه رجم وثالثه حد ورابعه نصف حد
واجب اولوب خامسه بر نسنه لازم اولمز بونك صورتى نه در جواب بودركه بو بش نفردن اول مشركدر
امرأة مسلمه ايله زنا ايتدى قتلى واجب اولور وثانى محصندر انكا رجم واجب اولور وثالث جماع ايتمش بكر غير محصندر
انكا حد واجب اولور ورابع عبد مملوكدر انكا نصف حد واجب اولور وخامس مجنوندر انكا بر نسنه لازم اولمز
سؤال خامس عشر بودركه بر زن عبد مملوكنه كندويه وطى ايچون اكراه ايتسه وعبد وطئ ايتسه كا زوجه
اولسه زنه وعبده نه لازم اولور جواب بودركه اكر عبد خوف ايدرسه كه مالكه سى اولان زن كندوسى
قتل ويا ضرب ويا حبس ايدر بو خوفله وطئدن عبده نسنه لازم اولمز والا بو خوف يوغيكن وطئ ايتسه
عبده نصف حد لازم اولور اما مالكه عبد اولان زن اكر محصنه ايسه رجم واجب اولور اكر محصنه
دكل ايسه حد واجب اولور وعبدى زنه صادرلر سؤال سادس عشر بودركه بر كمسه بر قوم ايله
نماز قلدى يميننه سلام ويردكده زوجه سى مطلقه اولدى ويسارينه سلام ويردكده صلوتى باطله
اولدى بعده سمايه نظر ايتدكده بيك اقچه نك اداسى اوزرينه واجب اولدى بونك صورتى نه در جواب
بودركه بو مصلى يميننه سلام ويردكده بر كمسنه كوردى كه اول كمسنه كندو منكوحه سنك زوجيدر
وغايب اولدى وغيبتى حالنده عند القاضى موتى ثابت اولدى وزوجه سنى بر مصلى تزوج ايتدى وبو غايب
سفردن كلدى بو مصلى يميننه سلام ويردكده آنى كوروب منكوحه سى مطلقه اولدى وشماله سلام ويردكده
ثوبنده دم كوردى وصلوتى باطله اولوب اعاده سى لازم اولدى وصكره سمايه نظر ايدوب هلالى كوردى
ورأس شهرده اوزرنده اولان دين مؤجلك وقت اداسى حلول ايدوب بيك اقچه اداسى اوزرينه
واجب اولدى سؤال سابع عشر بودركه بر كمسه بر كمسنه نك رأسنه عصا ايله ضرب ايتدى ومضروب بو
ضربله كوزلرندن برينك ذهابنى وتخفيف خيشوم وخرس ادعا ايدوب بو ادعانك محجوبن
يا ايجاب ايله ويا خود كنى بتة تفهيم ايتدى نه كيفيتله متحقق اولور جواب بودركه بو مضروب مقابل شمسده
اقامت اولنور اكر باشين چويرمزسه صادقدر وانكا خراق اشمام اولنور اكر منفعل اولمزسه صادقدر
سؤال ثامن عشر بودركه بر امام وراسنده درت نفر كمسه يه امامت ايدردى ومسجده بر كمسنه
داخل اولوب امامك يميننده نماز قيلدى وامام يميننه سلام ويروب بو مسجده داخل اولان كمسنه
امامى كوردكده بو كمسنه جايزدركه امامى قتل ايدوب وزوجه امامى اخذ ايدوب وبو درت نفرى جلد
ايدوب ومسجدى هدم ايده بونك صورتى نه در جواب بودركه بو مسجده داخل اولان اول بلده نك اميريدركه
سفره كيدوب كندو قرنداشنى اول بلده ده قائم مقام نصب ايتدى ايدى وبو امام قاتلك منكوحه سيدر
وامام اميرك دارنى غصب ايدوب مسجد ايتدى پس امير مسجده داخل اولوب وامام يميننه سلام ويروب
امير امامى كوردكده بدى امامى قتل ايتمه سى وزوجه سن اخذ ايتمه سى وزورله شهادت ايدن بو درت
نفرى جلد ايتمه سى ومسجدى هدم ايدوب كما كان دار بنا ايتمه سى جايزدر ومشروعدر پس رشيد شافعينك
بو فضله تحسين ايدوب بيك دينار وخلعت هبه ايتدى وشافعى مجلس رشيددن خروج ايدوب بو دينارى
قبضه قبضه مستحقينه بذل وانثار ايتدى خازنه كلدكده بر قبضه دينار قالدى ايدى آنى دخى

غلامنه اعطا ايتدى **عسقلان** فتح عين وسكون سين مهملتين وفتح قاف ولام والف واخرى نوندر
اقليم سادس عرضى اولان بلاد شامده فلسطينه ندر عسقلان بر بلده دركه اندن جانب بحر اوزره آثار
قديمه واردر وعسقلان ايله غزه بيني ايكى فرسخه قريبدر وعسقلان ثغور اسلام شاميه نك جمله سندندر
عزيزيه مهلبى قولى اوزره مدينه عسقلان كنار بحر اوزره بر يوكسك يرده در ومدن مستحكمه جليله در
واهالينك شربى آب حلوه دندر وعسقلان ايله غزه بيني اون ايكى ميلدر وعسقلان ايله رمله بيني اون سكز
ميلدر وعسقلان سنه احدى وعشرين وسبعمائه ده خراب اولدى وسكانى يوغيدى آثار البلاده دردر
عسقلانى ايام عمر بن الخطابده رضى الله عنه معاويه ابن ابى سفيان فتح ايتدى وسنه ثمان واربعين و
خمسمائه يه كلنجه اهل اسلام الندر ايدى وبو تاريخده فرنك استيلا ايدوب الدى بعض تجار حكايه
ايتدى فرنك سور عسقلان مقدارنده مراكب عاليه وسفن مرتفعه نك ايچلرين رجال واسلحه قتال ايله
مشحون ايدوب بو مراكب وسفن سور عسقلانه ملاصق اولنجه اجرا ايتديلر ومراكب وسفندن سور
عسقلان اوزره آقوب عسقلانه قهرا مالك اولديلر واوتوز بش يل فرنك يدنده قالدى وبعده
صلاح الدين يوسف بن ايوب فرنكدن استخلاص ايتدى فرنك كيرو عود ايدوب عكايى فتح ايتدى
وعسقلان جانبنه عزم ايتدى وصلاح الدين خوف ايتدى كه عسقلانى فرنك كيرو الورسه عكايه وفى قصد ايده
اول جهتدن سنه سبع وثمانين وخمسمائه ده صلاح الدين عسقلانى تخريب ايتدى وامام حسينك رضى الله عنه
مشهد رأسى عسقلانده دركه اعمده رخام ايله مبنى مشهد عظيمدر وضريح رأس امام حسين بونده در وجميع نواحيدن
خلق نذور كثيره ايله واروب بو مشهد ايله تبرك وتيمن ايدرلر **يافا** فتح ياء مثناة تحتيه والف وفا و
اخرى الف ايله در اقليم سادس عرضى اولان بلاد شامده فلسطينه ندر ومدينه صغيره در وكثير الرخادر
ومدن ساحليه دن فرضه مشهوره در ومدينه يافا قديم حصن كبيردر بونده اسواق عامره ووكلاء تجار
وارايدى وفلسطينه كلن مراكب وسفنك يافاده ليمانى واردر ويافا ايله رمله بيني الكى ميلدر ويافا رمله نك
جهت غربيه سنده در **قيسارية** شام لباب ضبطنده فتح قاف وسكون ياء مثناة تحتيه وفتح سين
مهمله والف ورا مهمله وياء مثناة تحتيه واخرى تا ايله در اقليم سادس عرضى اولان بلاد شامده فلسطينه ندر
مشتركده مذكوردر قيساريه ساحل بحر شامده بر مدينه دركه اعمال فلسطينه دن معدوددر ومدن عظامك
مشاهيرندن ايدى وسنه احدى وعشرين وسبعمائه ده خراب ايدى وقيساريه كيرو بحج
كبى بلاد رومده بر مدينه ده دركه محلنده ان شاء الله تعالى ذكر اولنور وشريف ادريسى قولى اوزره قيساريه
شامده بر تخت واردر انكا برسغينه صغرا بو ريحان قولى اوزره بو مدينه قيصاريه دركه بو تقدير اوزره صاد
مهمله ايله وعزيزى مهلبى قولى اوزره كنار بحر قيساريه ايله رمله بينى اوتوز ايكى ميلدر ومدينه قيصاريه مدينه
جليله در وقيصاريه ايله عكا بيني اوتوز آلتى ميلدر **ارسوف** لباب ضبطنده ضم همزه وسكون را
وضم سين مهملتين وواو واخرى فا ايله در اقليم سادس عرضى اولان بلاد شامده فلسطينه ندر
وقلعه يى مشتمل بلده در واوقلعه مسكونه ايدى وساحل بحر روم اوزره در عزيزى مهلبى قولى اوزره
ارسوف ايله رمله بيني اون ايكى ميلدر وارسوف ايله يافا بيني آلتى ميلدر وارسوف بحر اوزره
بر مدينه دركه سور واسواق واردر وارسوف ايله قيساريه بيني اون سكز ميلدر وتاريخ لنيف

عزیزده خراب ایدی که سکانی بوغیدی رمله فتح راء مهمله وسکون میم وفتح لام ها ایله در مشترکده
مذکوردرکه رمله بش موضعدر فلسطینده مدینهٔ کبیره درکه بو رمله ایله بیت المقدس بینی اون سکز میلدر
و بو رمله‌یی سلیمان بن عبد الملک اختطاط ایتدی بر نجه ییلدر فرنک بو رمله استیلا ایدوب فرنک النده ایدی
صکره ملک الناصر صلاح الدین یوسف بن ایوب سنه ثلث وثمانین وخمسمائه‌ده ید فرنکدن رمله‌یی
استخلاص ایتدی بعده فرنک کثیر العدد و العدد اولوب عکایی اخذ ایتدیلر و صلاح الدین خوف
ایتدیکه عکادن رجوع ایدوب مستولی اوله بو جهتدن سنه تسع وثمانین وخمسمائه‌ده رمله و
عسقلانی تخریب ایتدی و بر رمله دخی سرخسده بر محله در و بر رمله دخی بغدادده کرخدن دجله‌یه کیدن
شارع اوزره درکه جانب غربیده در بو رمله صکره خراب اولدی و بر رمله دخی بحرینده بنی عامر بن
عبد القیسک قریه‌سیدر و بر رمله دخی ناحیهٔ نجدده در و زبن الاضبط بنا ایتدی و مشهور اولان
رمله قصبهٔ فلسطین اولان رمله در و عزیزی مهلبی قولی اوزره بو رمله محدثه در و بو رمله ایله بیت المقدس
بینی بر کونلک یولدر و رمله مدینهٔ قدیمه دکلدر مدینهٔ قدیمه لدّ ایدی لباب ضبطنده لدّ ضم لام و تشدید
دال مهمله ایله در و شامده بر موضعدر و سلیمان بن عبد الملک لدّی تخریب ایدوب مدینهٔ
رمله‌یی بنا ایتدی و ایکیسی بینی اوچ فرسخه قریبدر و لدّ جانب شرقیده در و عبد الملکک رمله‌ده بر داری واردی
و مدینهٔ رمله‌یه بر قناة ضعیفه اجرا ایتدی که شرب اهل رمله بوندن اوله و سنه احدی وعشرین وسبعمائه‌ده
اکثر شربلری آبار عذبه‌دن و میاه امطار مجمعی اولان صهاریجدن ایدی و رمله زمین هموارده در بیت
جبرون فتح حاء مهمله و واو و اخرده نون ایله در اقلیم ثالثده عرفی اولان بلاد شامده فلسطینده در و
قبر ابراهیم الخلیل و اسحق و یعقوب صلوات الله علیهم اجمعین بیت جبرونده در و مدینهٔ بیت جبروندن جبال
کثیفة الاشجار بینندن بر مکان مطمئن در و جبالک و فلسطینک سائر جبالنک و سهلنک اشجاری زیتون
و تین و خرنوبدر و سائر فواکهی بونلردن اقلدر ابن حوقل قولی اوزره جند فلسطین اول اجناد شامدر
که جهت غربیده در رفحدن لجونه منتهی اولور و عرضی یافادن اریحایه وارر که ایکی کونلک یوله قریبدر اما زغر
دیار قوم لوط و جبال و شراه جند فلسطینه مضمومه در و دیار قوم لوط و بحیرهٔ منتنه و زغر بیسانه و طبریه‌یه
وارنجه مجموعنه غور تسمیه اولنور زیرا ابن جبلین واقع اولمشدر و سائر بلاد شام غوردن مرتفعدر
و غورک بعضی اردندن و بعضی فلسطینده در و کیرو ابن حوقل قولی اوزره غورک اولی بحیرهٔ طبریه در صکره
بیسانه ممتد اولور حتی زغره ده ریحایه صکره بحیرهٔ منتنه‌یه منتهی اولور صکره کذلک ایله‌یه ممتد اولور
و ریحا شرک ضبطنده کسر راء مهمله و سکون یاء مثناة تحتیه و حاء مهمله و اخرده الف ایله درکه
الف ممدوده و الف مقصوره اولمق جائزدر و الف مقصوره اولمق اکثردر و اولی الف ایله
اریحا دخی دینلور اریحا ایکی موضعدر بری و اول غورک غربیسنده اردنک بر جانبیده در بو اریحا ایله
بیت المقدس بینی بر کونلک یولدر و بو اریحا قریة الجبارین در بو اریحاده نخل و موز و سکر حاصل اولور
اریحا ثانی عواصم حلبدن بر بلده در بو اریحا بلاد اللهک انزه لولرندندر و باقلی کثیردر صاحب
تقویم البلدان قولی اوزره قریة الجبارین اولان اریحا کتب اسرائیلیه‌ده مذکوردر و عزیزی مهلبی قولی
اوزره اریحا فتح ایتدوکی اول مدینه‌در نهر اردنک شرقیسنده درکه نهر اردن ایله اریحا بینی درت

میلدر

میلدر و نصاری زعم ایدرلرکه مسیح علیه السلام بو موضعده بو نهرده تعمّد ایتمش اوله و اریحا یاننده معادن کبریت
واردر فلسطینده بوندن غیری کبریت معدنی یوقدر و اریحاده وسمه زرع اولنوب انکله نیل حاصل اولور
و اریحا ایله بیت المقدس بینی اون ایکی میلدر اریحا بیت المقدسک جهت غربیه‌سنده در بیت المقدس
فتح میم و سکون قاف و کسر دال مهمله و اخرده سین مهمله ایله در اقلیم ثالثده عرفی اولان بلاد شامده
فلسطیندن و باغواردندر و بیت المقدسی سلیمان بن داود علیه السلام بنا ایتدی و بختنصر
تخریب ایدنجه باقی اولدی بعده بعض ملوک فرس بنا ایتدی و ملک روم اولان طرسوس
تخریب ایدنجه باقی اولدی و طرسوس تخریب ایتدکدن صکره کیرو بنا اولنوب و ترمیم اولندی
و طول زمان ایله باقی اولدی حتی قسطنطین و مادری هیلانه تنصر ایتدی و نصاری عیسی نبی
علیه السلام اول موضعده که مدفون زعم ایدرلر اول قبر اوزره هیلانه قمامه‌یی بنا ایتدی و صخره
اوزره اولدن اولان بنایی تخریب ایتدی و زباله بلدی یهوده عناداً ایچون صخره اوزره القا ایتدی
و عمر رضی الله عنه قدسی فتح ایدنجه دکین بویله قالدی و بعد الفتح بعض خلق عمره موضع صخره‌یی
دلالت ایدوب و عمر رضی الله عنه صخره‌یی زبیلدن تنظیف ایتدی و صخره اوزره مسجد بنا ایدوب
ولید بن عبد الملک خلافتنه کلنجه اویله قالدی صکره سنه احدی وعشرین وسبعمائه تاریخنده حال اوزره
باقی اولدی اساسی ولید بنا ایتدی و بیت المقدس جبال اوزره مرتفعدر هر مکاندن اکا صعود اولنور
و بیت المقدسده بر مسجد واردر اسلامده بو مسجددن اکبر یوقدر و صخره بیت المقدسده درکه
مثال دکه بر حجر مرتفعدر و صخره اوزره بر قبهٔ عالیه واردر و صخره‌نک ارضدن ارتفاعی قامت انسانه
قریبدر و تحت صخره‌ده سلّم ایله بر بنیه نزول اولنور طول بیت صخره منخ لذه بسیطدر و بیت المقدسده
بر قاچ عیون واردر زرعه کافی دکلدر و بو عیوندن غیری ماء جاری یوقدر مع هذا اخصب بلاد فلسطیندر
و داود علیه السلامک محرابی بیت المقدسده در حسن بن احمد المهلبی عزیزی اسمیله مسمی اولان کتابنده ذکر
ایتدی ولید بن عبد الملک بیت المقدسده صخره اوزره قبه بنا ایتدکده اول مقامده بر نجه قباب دخی بنا ایدوب
و هر بریی بر اسم ایله تسمیه ایتدی و اول قبابدن بری قبة المعراجدر و بری قبة المیزاندر و بری قبة السلسله در
و بری قبة المحشردر و بو بویله ایتمکدن مرادی نفوس اهل شامده موقع قدسی معظم اولمق ایدی کیم
بیت الله الحرامه حجه وارمقدن امتناع ایده‌لر و مهلبی دیرکه اهل شام اهل حجازدن آل بیت رسول الله
فضلنه مطلع اولوب بنی امیه‌یه متغیر اولمسونلر دیو ولید ناسک حجازه واردوغن الطبع قبول
قبول ایتمزدی و العهدة علیه و فلسطین ارغاء بلدان شامدر و فلسطینک مدینهٔ عظماسی رمله در و
بیت المقدس کرده رمله‌یه قریبدر و بیت المقدس ایله بیت لحمک بینی آلتی میلدر و بیت اللحم بر قریه در
مولد عیسی علیه السلام بو قریه‌ده در و نصاری کنیسهٔ بیت لحمی تعظیم ایدرلر و آثار البلادده واردر
بیت لحمده اولان کنیسه‌ده نخلدن بر قطعه واردر زعم ایدرلرکه مریم علیها السلام وهزّی الیک
بجذع النخلة تساقط علیک رطبا جنیا کلام قدرت انجامنده اولان خطاب مستطاب ایله مخاطبه
اولدقده اول نخله‌دن اکل ایتمش اوله و بیت اللحمده عمودیه دیرلر بر آب واردر که ابتدا بر حجردن چیقر
و نصاری قتنده عظیم القدردر آثار البلادده واردرکه بیت المقدسی داود علیه السلام بنا ایدوب

سلیمان علیه السلام بنای اتمام ایتدی و ابی بن کعبدن رضی الله عنه منقولدر الله تعالی داوده وحی ایتدی که
بکا عبادت اولنمغیچون بر بیت بنا ایله داود دیدیکه یارب قنغی مکانده وحی الهی نازل اولدی که
قنغی مکانده که شاهر سیف بر ملک کورسک انده بنا ایله و داود علیه السلام صخره اوزره بر ملک
کوردی که النده بر سیف وار ایس اولمقامده بنا ایتدی و سلیمان علیه السلام بنادن فارغ اولدقده
یارب سندن مغفرت ذنب دیلرم الله تعالی دیدیکه یا سلیمان اویله اولسون و سلیمان
دیدیکه هر کیم بو بیته کلوب صلوة اراده ایتسه آنی ذنوبندن چیقروب هنوز آنه دن طوغمش کبی
قلماکی دیلرم الله تعالی دیدیکه اویله اولسون و سلیمان علیه السلام دیدیکه بو بیته هر کم سقیم کلور ایسه
اکا شفا ویرمکی دیلرم الله تعالی دیدیکه اویله اولسون و سلیمان علیه السلام بیت المقدسده اشیاء عجیبه ایجاد
ایتمشدر بریسی بر قبه درکه بو قبه ده سلسلهٔ معلقه واردر انکا محق یتشور و مبطل یتشمز و بریسی
دخی بودرکه سلیمان علیه السلام بیت المقدسده بر بیت بنا ایدوب دیوارینه صیقل و جلا
ویرمشدر و بو بیته اهل ورع و صلاح داخل اولسه خیالهسی دیواره ابیض اولور و فاجر دخی اولسه
خیالهسی اسود اولور و بریسی دخی بودرکه سلیمان علیه السلام بیت المقدسده بر زاویه ده بر
عصای آبنوس وضع ایتمشدر که کندی اولاد انبیادن زعم ایدن بو عصایه یپشسه ضرر ویرمز
اولاد انبیادن اولمین یپشسه الی محترق اولور و مسجد الاقصی بیت المقدسده درکه الله تعالی
کلام مجیدنده آیت معراج نبیده علیه السلام سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد
الاقصی الذی بارکنا حوله لنریه من آیاتنا الآیه کلام اعجاز نظامی ایله انی تعظیم ایتدی و قال صلی الله علیه وسلم
لا تشد الرحال الا علی ثلثة مساجد المسجد الحرام والمسجد الاقصی ومسجدی هذا الحدیث و مسجد اقصی
بیت المقدسک طرف شرقیسنده در داود علیه السلام عملیدر و هر حجرینک طولی اون ذراعدر
و جانب قبلیسنده بر حجر ابیض واردر اوزرنده محمد رسول الله خلقه کلمه لری مکتوبدر کیم بر کمسه یازمامشدر
و مسجدک صحنی طویل و عریضدر و بو مسجد غایت حسن و احکام اوزره در و اعمده سی رخام ملونه اوزره مبنیدر
و صحن مسجدده بر مصطبهٔ کبیره واردر که ارتفاعی بش ذراعدر و بر نیچه موضعدن درج ایله بو مصطبه یه صعود اولنور
و بو مصطبه نک وسطنده اعمدهٔ رخام اوزره بر قبهٔ عظیمه مثمنه واردر رصاص ایله مسقفدر و
خارج و داخلندن فسیفسا ایله منقشدر و رخام ملون ایله مطبقدر و زیارت اولنان صخره نک
تحتنده بر مغاره واردر بر قاچ قدمه نردبان ایله اکا نزول اولنور و بو قبه نک درت قپوسی واردر
و بو قبه نک خارجنده و جانب شرقیسنده اعمدهٔ حسنه اوزره بر قبه دخی واردر دیرلرکه بو قبه قبهٔ
سلسله در و قبهٔ معراجدر داخی کیرولکن کبی بو مصطبه اوزره در و قبهٔ نبی علیه السلام دخی کذلک
اعمدهٔ مطبقه اوزره درکه اعلاء قبه رصاص ایله در ذکر اولندیکه قبهٔ صخره نک جانب سماده طولی اون ایکی میل
ایدی دیرلرسنده یاقوت حمرا وار ایدیکه شعاعندن نسا اهل بلقا غزل ایدرلردی و رسول علیه السلام
لیلهٔ معراجده راکب اولدقلری براقک مربطی بیت المقدسده مسجد اقصانک رکنی آلتنده در و مریم علیها السلام
محرابی بیت المقدسده درکه بو محرابده مریمه ملائکه شتاده فواکه صیفیه و صیفده فواکه شتویه
کتورلردی و زکریا علیه السلامک محرابی بیت المقدسده درکه ملائکه یحیی علیه السلامی زکریا یه علیه السلام تبشیر ایتدیلر

وزکریا

و زکریا بو محرابده قیام صلوة حالنده ایدی و سلیمان علیه السلامک کرسیسی بیت المقدسده در بو
کرسی اوزره اللهم دعا ایدردی اما مسجد اقصی نک طولی بیک یوز سکسن ذراعدر و عرضی درت یوز التی بش
ذراعدر و بونده اولان عمد التی یوز سکسن درتدر و داخل صخره ده اولان اوتوز عمود در و قبهٔ صخره
صفایح رصاص ایله قاپودر که اوزرنده اوچ بیک لقطه صحیفه واردر و صفایح رصاصک فوقنده
ذهب ایله مطلی صفایح نحاس واردر و حجر صخره اوتوز اوچ ذراع ایله یکرمی بیر ذراع بینده در و تحت
صخره ده اولان مغاره یه التمش و یتمش انسان صیغر و مسجد اقصی ده بیک بشیوز و صخره ده درت یوز
التمش قندیل ایقاد اولنور و هر شهرده بو قنادیلک ایقادی ایچون یوز قسط زیت معین ایدی
و مسجد اقصی ایچون هر سنه ده سکز یوز بیک ذراع حصیر معین ایدی و خدمت مسجد اقصا یه الیوز
اوتوز خدام مملوک معین ایدی که بونلری عبد الملک بن مروان خمس اسارادن تعیین ایتدی
ایدی و بونلر اوتوری بو خدامه اخماس تسمیه اولندی و رزقلری بیت المالدن ایدی و بیت المقدسده
قمامه واردر و قمامه نصارانک بر کنیسهٔ عظیمه سی درکه وسط بلدهٔ مقدسه ده در و صفت عمارت
و حسن بنالیشی و بوکه وارد اولان کثرت اموال حیز ضبطدن دوردر بو کنیسه نک بر موضعنده
بر قندیل واردر زعم ایدرلرکه یوم معلوم معیننده سمادن نور نازل اولوب بو قندیلی اشعال ایدر
و نصاری قتنده بر امر مشهوردر حکایت اولندیکه بعض اصحاب سلطان بو کنیسه یه اول یوم معهوده
واروب دیدیکه بو قندیله سمادن نزول ایدن نورک نزولنی مشاهده ایتمک مرادمدر قسیس اکا
دیدیکه بو کونه امورنک امثالکزه مخفی دکلدر ناموسزی ابطال ایتمه امر دینزه تمشیت ایچون بز
اصحابمزی بو مقوله مغلطه یه القا ایدرز اول دخی مسامحه ایدوب منقاد اولمدی و بیت المقدسده
عین سلوان دیرلر بر عین واردر ناس انکله تبرک ایدر ابن بشار ذکر ایتدی سلوان ربض
بیت المقدسده بر محله درکه بو محله نک آلتنده بر عین غزیره واردر بو عین ایله جنان کثیره سقی
اولنور و بو محله یی عثمان بن عفان رضی الله عنه ضعفا بیت المقدسه وقف ایتدی ذکر ایتدیلرکه
بو عینک آبی حزین ایچسه اکا سلو افاده ایدر نابلس فتح نون و الف و ضم با موحده و لام
و اخرده سین مهمله ایله در تقویم البلدان صاحبی سمعانینک انسابندن بوینه نقل ایتدم دیو ذکر ایتدی اقلیم سادسدن
عرفی اوله بلاد شامده اردن بر عزیزه جهلی ذکر ایتدی اسباط بنی اسرائیلدن اون سبط یربعم
جانبنده اولدقلرنده یربعم بنی ابن داود اوزرنه خروج ایدوب و نابلسده متوطن اولدی و جبل
نابلسده بر هیکل عظیم بنا ایتدی و داود و سلیمان علیهما السلامه و انبیای بنی اسرائیلدن بونلرک غیره
و موسی و هرون و یوشعک نبوتلرینه انکار ایله کافر اولوب سامرلکه شروع ایدوب سامری
دینی اظهار ایتدی بنی سلیمانک فضلنه مطلع اولوب یربعمدن روگردان اولمسونلر دیو مریدی
بیت المقدسه حجه وارمقدن منع ایدوب حجلرینی طاهر نابلسده اولان جبیله دوندردی و بنی مری
انکار و اخفا اولنمش الکن بو وقتده کیرو اشکار اولدی آثار البلادده مذکوردر سامری یهوددن
بر طائفه در و یهوددن بعض دیرکه سامری بزم ملتمزک مبتدعلریدر و بعض دیرکه بزم ملتمزک کفاریدر
و نابلسده سامریلرک کریزیم اسمی ایله مسمی بر بیت عبادتی واردر و نابلسده بر کهف آلتنده بر عین واردر

ساملر بو عینی تعظیم ایدرلر بعض مشایخ نابلس ذکر ایتدی نابلسده بر تنین عظیم ظهور ایتدی و نابلس
اهلاکنه اهتمام ایتدیلر بر حیوان هایل ایدی و بر عظیم نابی وار ایدی بعد الاهلاک بو تنینک عظمندن
استعجاب ایتمک ایچون نابنی نابلسده بر موضعه آصدیلر و اصطلاحلرنده تنین بوغیدی و
اول موضع تنین چومعروف اولدی و ظاهر نابلسده بر مسجد واردر دیرلر که آدم علیه السلام اول
مقامده رب العزته سجده ایتدی و نابلسده بر جبل واردر یهود دیرلر که خلیل علیه السلام ذبح ولدی بو
بو جبل اوزره اولدی زیرا اعتقاد یهود ذبیح اسحق علیه السلامدر عکا لباب ضبطنده فتح عین
و فتح کاف مشدده و آخری الف ایله در اقلیم سادسده عرض اولی بلاد شامده سواحل بحر شامده در و مدینه
کبیره در و داخل عکاده بر عین واردر عین البقر دیرلر و عکاده بر مسجد واردر صالح علیه السلامه
منسوبدر صاحب اللباب ذکر ایتدی کتب مسالکدن منقولدر که عکا و طبریه بینی درت میلدر و عکا ایله
صور بینی اون ایکی میلدر و عکا فرنک النده ایکن سنه تسعین و ستمائه ده ید فرنکدن استرجاع
و استخلاص اولندی و تقویم البلدان صاحبی دیر که تاریخ مذکورده عکا فتحنده حاضر ایدم و سعادت غزایه
فائز اولدم بیسان فتح باء موحده و سکون یاء مثناة تحتیه و فتح سین مهمله و الف و آخری نون ایله در
اقلیم سادسده عرض اولی بلاد شامده آردندندر و مدینه صغیره در سوری یوقدر و انهار و عیون
و بساتینی مشتملدر و کثیر الخصبدر و جمله انهارندن بر نهر صغیری واردر بر عیندن منفجر
اولور و مدینه بیسانی شق ایدر و بیسان غورک جانب غربیسنده در و طبریه نک جانب جنوبیسنده در
بیسان و طبریه بینی اون سکز میلدر و لجون بیسانک جهت غربیه سنده در و بیسان
و لجون بینی نصف مرحله در و لجون فتح لام و ضم جیم مشدده و واو و آخری نون ایله در طبریه
فتح طاء مهمله و باء موحده و کسر راء مهمله و یاء مثناة تحتیه مشدده و آخری هاء ایله در اقلیم سادس
عرض اولی بلاد شامده اردنک قصبه سیدر عزیزی مهلبی قولی اوزره طبریه و عمان بینی التمش
ایکی میلدر و طبریه و جب یوسف علیه السلام بینی التی میلدر و مدینه طبریه غور بر بحیره نک
کنارنده در که بحیره نک طولی اون ایکی میلدر و عرضی التی میلدر و طبریه نک جانب غربیسی جبل و
جانب شرقیسی بحیره در و جبال مدینه طبریه و بحیره یی محیطدر و طبریه قدیمده دار الملک اردن
ایدی و سنه احدی و عشرین و سبعمائه ده خراب ایدی صلاح الدین رحمه الله بونی ید فرنکدن
اخذ و فتح ایدوب صکره خراب اولدی و بونک بانیسی طبریوندر که اوایل ملوک یونان بطالسه نک
بریدر و بو مدینه نک اسمی بانیسی اسمندن مشتق و مأخوذ اولدی و طبریه ده عیون ماء حاره
وار و نیجه حمام واردر خلق بونده اغتسال ایدرلر که موقعنده ذکری سبق ایتدی آثار البلادده
مذکوردر قبر لقمان الحکیم علیه السلام طبریه ده در قرق کون بکمه آنی زیارت ایتسه صاحب حکمت اولور
و طبریه ده عقارب قتاله واردر که عقارب اهوازه شبیهدر تحفة الغرائبده واردر که حد طبریه ده بر قریه ده
بر عین واردر یدی ییل متصل بو عیوندن آب عیان و روان اولور و یدی ییل دخی پیوسته
عینلری یبس اولوب آب نهان اولور صفد تقویم البلدانده فتح صاد مهمله و فاء و آخری تاء مثناة
فوقیه ایله در دیو ضبط اولندقدن صکره السنه تجارده مشهور اولان مکان دال مهمله در دیو مذکوردر

وفی زماننا

و فی زماننا کتابته مستعمل و مشهور املاسی آخری دال ایله در اقلیم سادسده عرض اولی بلاد شامده
اردنندر و مدینه صفد صغر و کبر بیننده مدینه متوسطه در و قلعه حصینه سی واردر که بناسی متین و مشیددر
و بحیره طبریه اوزرینه مشرفدر و بو قلعه نک شرب ایچون قناتی واردر که باب قلعه یه متصلدر و
صفدک بساتینی صفدک تحتنده بحیره طبریه جانبنه وادیده در و بعض صفد و عماراتی اوچ
جبل اوزره منتشردر و صفدک اعمال متسعه سی واردر و صفدی ملک الظاهر فرنکدن استخلاص ایتدکدن صکره
صفد جهتنده اولان بلاد ساحلیه یی حفظ ایچون صفدی مرکز جیش و مجمع عسکر قلدی ایدی صور ضم
صاد مهمله و واو و آخری راء ایله در اقلیم سادسده عرض اولی بلاد شامده سواحل شامده در و مدینه مشهوره
مذکوره در که صور ایکی موضعدر بری ساحل بحر شامده در که احصن و احسن مدندر عمر بن الخطاب
رضی الله عنه ایامنده فتح اولندی و سنه ثمان و عشر و خمسمائه یه کلنجه مسلمین الندن ایدی و بو
تاریخدن ایام آمر بالله ده فرنک آنی محاصره ایدوب عدم قوت و ذخیره سببی ایله اهل اسلام
صلحا فرنجه تسلیم ایتدی و بر صور دخی بیت المقدسده جانب طریق اوزره قرب خلیلده بر قریه در
و صور بر بلده در که ساحل بحر شامده اولان حصونک احصنیدر و بر درکر بو ساحل بلادینک اقدمیدر
و عائبه حکمای یونان صوردندر ابن سعید قولی اوزره صوره برجانبندن محاصره ایله ظفر بولنمز زیرا
فرنک اطراف صورده خندق حفر ایدوب ماء بحری خندقه ایصال ایدوب بحر ایله صوری اداره
ایتمشلردر و عزیزی مهلبی قولی اوزره صور ایله عکا بینی اون ایکی میلدر و صور سنه تسعین و ستمائه ده
عکا ایله معا فتح اولنمش ایدی و احدی و عشرین و سبعمائه ده خراب ایدی آثار البلادده مذکوردر که
مدینه صورک حایطی ابنیه سنی استداره عجیبه ایله مستدیردر و صورده عجایب دنیادن بر قنطره واردر
بر طرفدن طرف آخره وارنجه قوس واحد یعنی بر کوزکمردر و جمیع بلادده بوندن اعظم قنطره یوقدر
و بونک مثلی اندلسده قنطره طلیطله در لکن کبرده قنطره صوردن دوندر و قنطره صوردن اعظم
قنطره فتوحات حادثه دن ارض بوسناده بلده موستارده نهر نرتوه اوزره بنا اولنان
قنطره اولسه جایزدر که راقم الحروف درویش حسام موستاریدن استماع ایتدوکم اوزره بو قنطره
قوس واحده در و سعتی یوز التی ذراع نجاریدر که موقعنده ذکری سبق ایتمشدر و تقویم البلدانده مذکوردر که
صورده بر لیمان واردر بو لیمانه بو قنطره نک آلتندن دخول اولنور بو لیمانک اوزرنده بر سلسله ممدود
و مشدوددر که مراکب و سفنک دخولنه مانع اولور صلت فتح صاد مهمله و سکون لام و آخری
تاء مثناة فوقیه ایله در اقلیم سادسده عرض اولی بلاد شامده جند اردندندر و قلعه یی مشتمل بر
بلده در و غور شرقی جبلنده در و عجلونک جانب جنوبیسنده در و صلت و عجلون بینی بر مرحله در
و غوره اوزرنه اشراف ایله اریحایه مقابلدر و قلعه صلت آلتندن بر عین کبیره جاری اولوب مدینه صلته
داخل اولور و صلتک بساتین کثیره سی واردر و صلتده اولان حب رمان بلادده مشهوردر
و صلت بلده عامره در عجلون و باعوثه فتح عین مهمله و سکون جیم و ضم لام و واو و آخری نون ایله در
و باعوثه فتح باء موحده و الف و ضم عین مهمله و آخری هاء ایله در اقلیم سادسده عرض اولی بلاد
شامده اردندندر و عجلون بر حصندر ربضنه باعوثه تسمیه اولنمشدر و قلعه عجلون ایله بلده نک

اینی شوط قرسدر وقلعه وبرج عوری شرقی جبلنده درکه بیبانه مقابلدر وحصن عجلون حصن منیع
مشهوردر بیساندن کوریوزر وبیسانك جانب شرقیسنده در ومیاه جاریه سی واردر
وحصن محدثدر سلطان صلاح الدینك امرای اولان عز الدین بن اسامه بنا ایتدی
شقیف ترون مشترك ضبطنده فتح شین معجمه وکسر قاف وسکون یاء مثناة تحتیه واخری
فا ایله در وترون کسر تاء مثناة فوقیه وسکون یاء مثناة تحتیه وضم راء مهمله وواو واخری
نون ایله در اقلیم سادس عرضی اولان بلاد شام اعمالی مستقدندر مشترکده مذکوردرکه شقیف
درت موضعدر بری شقیف ارنوندر فتح الف وسکون راء مهمله وضم نون وسکون واو
اخری نون ایله در اسم رجلدر که شقیف انکا مضافدر وشقیف ارنون دمشق وساحل بحر بیننده بانیاس
قربنده بر جبل کهفنده قلعه حصینه در وبری دخی شقیف درکوشدر فتح دال مهمله وسکون راء
مهمله وضم کاف وسکون واو وشین معجمه ایله در حارمك جانب قبلیسنده نواحی حلبدن
برحصندر وبری دخی شقیف کفرذبتیندر فتح کاف وسکون فا وراء مهمله وضم دال مهمله
وکسر باء موحده مشدده وسکون یاء مثناة تحتیه واخری نون ایله در انطاکیه یه قریب حلبده
برحصندر وبری دخی شقیف تیروندر ما نحن فیه در وساحلده صوره قریب برقلعه در **عمان** فتح عین
مهمله وسیم مشدده والف واخری نون ایله در اقلیم سادس عرضی اولان بلاد شامده بلقادندر
وقاعدة بلقادر ومدینه قدیمه درکه قبل الاسلام خراب اولمشدر وتواریخ اسرائیلیه ده مذکوردر
ورسم کبیردر وحجاج شامك یولی اوزره اولان نهر زرقا عمانك التنده اوغرر که عمان نهر زرقانك
غربیسنده در وبرکه زیرا انك تمالیسنده در وبرکه زیرا ایله عمان بینی بر مرحله در وعمانده آثار عظیمه
واردر وحوالی عمان مزارع اولمشدر واراضی زکیه وطیبه در وکتاب الاطوال والعروضده
مذکوردرکه لوط النبی علیه السلام عمارت عمانه توکیل ایتدی وبابع مذکوردر عمان مدینه بلقادر
وبلقا کوره شراة دن بریدر وشراة ناحیه لری خصبه در وبلقانك قاعده سی حسباندر بلده
صغیره در وحسبانده اودیه واراحیه واشجار وبساتین واردر وبلقا ایله اریحا بینی بر مرحله در
واریحا بلقانك جانب غربیسنده در وبحیره زغر اریحانك جنوبیسنده در بحیره ایله اریحا بینی
شوطفرسدر وبحیره زغر کناریده برشی قذف ودفع ایدر انکا حمر تسمیه اولنور فتح حاء مهمله و
ضم میم مشدده واخری راء مهمله ایله در اول بلاد اهلی کروم واشجاری انکله الوده ایدرلر
وعملری بودرکه انکله کروم واشجاری لطخ نخلی تلقیح کبیدر بودیار قوم لوط بحیره منتنه نك
جانب غربیسنده در وبودیاره ارض مقلوبه تسمیه اولنور وبوارضده زرع وضرع وحشیش
یوقدر بر بقعه سوداءدر ومجموعی حجاره در روایت اولنورکه بوحجاره حجارة مسومه درکه قوم لوطه
رمی اولندی **کرك** فتح کاف وراء مهمله وکاف ثانیه ایله در اقلیم سادس عرضی اولان بلاد شامده
بلقادن عد اولنور وکرك بر بلده در وبرحصن عالی مکانی واردرکه معاقل شامك بریدر
وتحت کرك بروادیدرکه بوده حمام وبساتین کثیره واردر وبووادی حجاز جهتندن شام
اطرافنده در وکرکده مشمش وکمثری ورمان وبونلرك غیری فواکه مفضله واردر وکرك ایله

شوبك بینی ایچ مرحله در وکرك ایله مؤته بینی بر مرحله دن نا قصدر ومؤته ضم میم وسکون
همزه وتاء مثناة فوقیه واخری ها ایله در وجعفر طیار ایله اصحابنك قبری بونده در **ماب**
فتح میم والف وباء موحده ایله در اقلیم سادس عرضی اولان بلاد شام اعمالی کرکدندر ومدینه قدیمه در مرور
داخری ها ایله در ...
ازمان ایله خراب اولوب قریه اولدی وبو قریه یه ربه تسمیه اولنور وکرك ایله ماب بینی نصف
مرحله دن اقلدر وکرکك جهت شمالیه سنده در وماب تواریخ اسرائیلیه ده مذکوردر ومشهوردر
عزیزینك مهلبی قولی اوزره ماب وعمان منی قوم مسکنلریدر **شوبك** فتح شین معجمه وسکون
واو وفتح باء موحده واخری کاف ایله در اقلیم سادس عرضی اولان بلاد شامك شراتندندر
وشوبك بر بلده صغیره در وقلعه سی واردر وشرقی غور ده درکه جهت حجازدن طرف شامه
اوزره در وبرتل مرتفع ابیض اوستنده درکه غوره اوزره مشرفدر وغورك جانب شرقیسنده دره
وقلعه سنك دامننده ایکی عین منفجر اولور بریسی بین قلعه ده وبریسی یسار قلعه ده در وعینین متوجه
کبیدر وبو عینلر بلده شوبکی خرق ایدوب روان اولور وقلعه شوبك حجر ابیض ایله مبنیه در
وشراة فتح شین معجمه وراء مهمله والف واخری ها ایله در وجبل شراة بلقانك جانب جنوبیسنده در
که ربه جبل شراتك آزنده در وسنه احدی وعشرین وسبعمائه ده جبل شراتده فلاحلر سکن ایدی
وحمیمه جبل شراة جهتنده درکه بنی العباس خلافته حمیمه دن خروج ایتدیلر حمیمه ضم حاء معجمه ومیم
مفتوحه ویاء مثناة تحتیه ساکنه وفتح میم ثانیه واخری ها ایله در وبر قریه در شوبك ایله حمیمه بینی
بر مرحله در وناحیه شراتده معان اماکن مشهوره دندر ومعان ضم میم وفتح عین مهمله والف
واخری نون ایله در ابن حوقل قولی اوزره معان مدینه صغیره در وسکانی بنی امیه وموالی بنی امیه در
وشراتده برحصندر سنه احدی وعشرین وسبعمائه ده خراب ایدی کمسه ساکن اولمزدی و
شوبك ایله معان بینی بر مرحله در **بروت** فتح باء موحده وسکون یاء مثناة تحتیه وضم
راء مهمله وواو واخری تاء مثناة فوقیه ایله در اقلیم سادس عرضی اولان بلاد شامده سواحل بحر شامی
درومدر راقم الحروف سنه خمس والف محرمنده قسطنطینیه دن سفینه ایله فرصه بیروته نازل و
واصل اولوب بو بلده حسنه یی تفرج وتماشا ایتمك واقع اولمغین کتب متقدمینده مسطور اولانه
قطع نظر مشهود اولان تبیین اولنورکه بیروت بساتین وجنیناتی مشتمل بر بلده در وبساتینی
جانبنده بر نهر صغیری واردر ایکی برده اقامت جمعه اولنور جامعلری واسواق وحماملری مشتملدر
ولب دریاده حفظه ایله محفوظ ایکی برجی واردر ودمشق شامك فرضه دن بر اسکله در واهلنك
شربی قناتدندر که انکا جاری اولور واوزاعی فقیهك رحمه الله قبری بیروته قریبدرکه بینهما ایکی میلدر
اکثردر وعزیزینك مهلبی قولی اوزره عقبه مغیثه اوزرنده اولان مدینه بعلبك ایله بیروتك بینی اوتوز
التی میلدر ومغیثه ضم میم وکسر غین معجمه وسکون یاء مثناة تحتیه وثاء مثلثه واخری ها ایله در
ومدینه عرجموش بیروت ایله بعلبك بیننده درکه مدینه بیروتدن یکرمی درد نجی میلده در
صیدا فتح صاد مهمله وسکون یاء مثناة تحتیه وفتح دال مهمله واخری الف ایله در اقلیم سادس

عرفي اولان بلاد شامده سواحل بحر شامده در وحصني مشتمل بلدهٔ صغیره در عزیزیده
مهلبي قولي اوزره مدینهٔ صیدا ایله مدینهٔ مشغرا بیني یکرمي درت میلدر ومدینهٔ مشغرا بو ناحیه ده احسن
بلاددر وبر وادیدر که اشجار وانهار ایله نهایت حسنده در ومدینهٔ مشغرادن کامد دیمکله معروف اولان
مدینه آلتي میلدر وکامد قدیمده بو بلادک دار الملکي ایدي وکامددن عین الجر دیمکله معروف اولان ضیعه
اون سکز میلدر وعین الجردن مدینهٔ دمشق اون سکز میلدر وصیدا ودمشق بیننده اولان بو جمله مسافه
آلتمش آلتي میلدر بانیاس وصبیبه لباب ضبطنه یاکر بانیاس بای موحده نک والف ونون ویای
مثناهٔ تحتیه والف ثانیه واخري سین مهمله ایله در وصبیبه ضم صاد مهمله وفتح بای موحده وسکون
یای مثناهٔ تحتیه وبای موحدهٔ ثانیه واخري ها ایله در اقلیم سادس عرفي اولان بلاد شامده اعمال دمشقدندر
وبانیاس اشجار وانهاري مشتمل بر بلدهٔ صغیره در وجنوبه میلله دمشقک جهت غربیه سنده در
وبینهما برکچي مرحله در وصبیبه بانیاسک قلعه سي اسمیدر وبو قلعه حصون منیعه دندر عزیزیده مهلبي قولي
اوزره مدینهٔ بانیاس جبل ثلجک شکافنده در که جبل ثلج بانیاس اوزرینه مشرفدر وجبل ثلجک
ذروهٔ قنده برف اینمز دستار ایام صیف وشتاده بهارده برقراردر اذرعات فتح همزه
وسکون ذال معجمه وفتح را وعین مهملتین والف واخري تا ایله در اقلیم سادس عرفي اولان بلاد شامده
حوراندندر وعزیزیده مهلبي قولي اوزره اذرعات کورهٔ جیدورک مدینه سیدر واذرعات وعمان
بیني التي درت میلدر واذرعات وصنمین بیني اون سکز میلدر وصنمین لفظ تثنیه در وولایتک
دار الملکیدر وصنمیندن کسوه اون ایکي میلدر وکسوه ضم کاف وسکون سین مهمله وواو واخري
ها ایله در وبر ضیعه ومنزلدر ونهر الاعوج کسوه یه اوغرر وکسوه دن دمشق اون ایکي میلدر وکسوه
ودمشق بیننده عقبهٔ لطیفه واردر که عقبهٔ شحوره دیمکله معروفدر وشحوره ضم شین معجمه وحای مهمله
وواو ورای مهمله واخري ها ایله در وکسوه دمشقدن جهت جنوبیه در صرخد فتح صاد وسکون رای
مهملتین وفتح خای معجمه واخري دال مهمله ایله در اقلیم سادس عرفي اولان بلاد شامدن اعمال دمشقده
حوراندندر وبر بلدهٔ صغیره در قلعهٔ مرتفعه سي وکروم کثیره سي واردر وصرخدده صهاریج وبرکه امطاردن مجتمع
اولان ماءدن غیري آب یوقدر وصرخد جملهٔ بلاد حوراندندر ابن سعید قولي اوزره صرخد جبل بني هلالک قاعده سي
صرخد قریه لرینک جهت جنوبیدن جانب شرقده واربحاء وراسنده بریه دن غیري نسنه یوقدر وشرقي
حوراندن رصیف دیمکله معروف بر طریق ایله عراقه واریلور مسافرین ذکر ایدرلر که بر سایر صرخددن
مشي وسیر ایلسه اون کونه قریب زمانده بغداده واصل اولور وقواعد حوراندن بر قاعده ودار الملک اولان
مدینه زرع ایله صرخد بیني برکونلک یوله قریبدر بصرى فتح بای موحده وسکون صاد مهمله ورای مهمله واخري
الف مقصوره ایله در اقلیم سادس عرفي اولان بلاد شامده حورانک قاعده سیدر عزیزیده مهلبي قولي اوزره
بصرا کوره حورانک مدینه سیدر ومدینهٔ ازلیه در وحجارهٔ سودا ایله مبنیدر وسقوفي دخي حجارهٔ سودا ایله
دبني فرش وبني مرتفع لک تشکیدر وبصرانک بناء متین اوزره قلعه سي واردر که بناي قلعه سي قلعهٔ دمشق
بناسنه شبیهدر وبصرانک منبري حاوي جامعي وبساتیني واسواقي واردر ابن سعید قولي اوزره بصرا
قاعدهٔ حوراندر وبصرا ایله دمشق بیني درت مرحله در وصرخد بصرانک جانب شرقیسنده در بینهما الثي میلدر

دمشق

دمشق کسر دال مهمله وفتح میم وسکون شین معجمه واخري قاف ایله در اقلیم سادس عرفي اولان بلاد شامک
پای تخت شاهیدر واقلیم ثالث حققینک آخرندندر وغوطهٔ دمشق متنزهات ارضدن مفضل اولان
جنان اربعک بریدر ابوبکر خوارزمي دیر که جنان دنیا دردر صغد سمرقند وغوطهٔ دمشق وشعب
بوان ونهر ابله در صاحب تقویم البلدان قولي اوزره غوطهٔ دمشق اول ذکر اولنان اوچنه مفضلدر
الحاله هذه اوصاف دمشق تسوید اولندیغي وقتده که سنه ست والف هجري صفر الخیرینک سبعه سي
یوم خامسیدر راقم الحروف محروسهٔ دمشقده منتظر فیوضات الهي ومترقب عنایات
نامتناهي اولوب بو اوقات شریفده بو اماکن نظیفه ده لله الحمد دل پرسوز که از گوشهٔ ضراعت و
نیاز ده امتیاز زده در باقي افندي درگاه حقده درد له عاشق نیاز ده . باطل تصورات ایمه ده صوفي نماز ده سر
دیوب بو اوراقي اتمامه ارواح اولیای شامدن استمداد اوزره اولمغین مشهود وملحوظم اولنلر تحقیقات
متقدمینه نصکره ان شاء الله تعالی ایراد اولنور تقویم البلدانده مذکور اولان مجملات اوصاف دمشق
بودر که جبل قاسیون دمشقک شمالیسنده در دیرلر که قابیل قرنداشي هابیلي بو جبلده قتل ایتدي
ومقسم میاه دمشق جبل ربوه وادیسنک اغزنده در دیرلر که مهد عیسی علیه السلام بو جبلک شکفنده اولان
کهفده در وانهر دمشق فیجه دیرلر بر کنیسه نک آلتندن چقر وبو فیجه بو انهرک اول مخرجیدر که مقداري
بر ذراع عرضنده بر ذراع ارتفاعیدر صکره بو آب شعبه یه جریان ایدر که بو شعبه نك عیون منبع اولور
وصکره بر وادیده کلري نهر ایله مجتمع اولور وانهر دمشقک ساري بوندن استخراج اولنور ودمشقده
اولان مسجد جامعدن احسن ومصارف ووظایف جهتندن اکثر اسلامده بر مسجد یوقدر و
قبه سي محرابنک اوستنده بناء صابئینک قنتده در وقدیمده معبد صابئین ایدي صکره یهود و
عبده اوثانه معبد اولدي واول محلده یحیی بن زکریا علیهما السلام قتل اولنوب رأسي بو مسجد جامعک
باب جیرون دیدکلري قپوسنده نصب اولندي ویحیی بن زکریانک رأسي نصب اولندیغي مکانده حسین
بن علینک رضي الله عنهما رأسي نصب اولندي وصکره نصاري تغلب ایدوب بو مسجد جامعي معبد
اتخاذي ایله تعظیم ایتدیلر ودین ذکرین محمدي ظهور ایدوب اسلام شیوع بولدقدن صکره مسجد
مسلمین اولدي وولید بن عبد الملک بوني تعمیر ایدوب ارضني رخام ایله مفروش وروي
دیوارني رخام مجزع قلدي واساطیننی رخام موشي ومعاقد رؤس اساطیننی ذهب ایله مطلي
قیلدي وخراج شامي اکا صرف وایثار ایتدي مهلبي ذکر ایتدي جامع دمشقک ارکاننده برکنده
مکتوب بولندیکه بو بیتي داشقیقوش اسم الله ایله اولمق معناسنه دیوش بنا ایتدي وجهلبي
دیرکه داشقیقوش بو جامعي بنا ایدن ملکک اسمیدر وبو شک عربیه ایله تعبیري خزي در وآثار البلاده
واردر که ولید بن عبد الملک لمرعماراته وابنیهٔ مساجده همت علیه صاحبي ایدي جامع کبیر دمشقي
تعمیر ایتدکده مملکتنک خراج هفت ساله سن اکا بذل وصرف ایتدي وصرف اولنان اموالک
دفاتریني اون سکز راس شتره تحمیل ایدوب اوکنه ایلتدیلر کتورکز دیوا بعادیني امر ایدوب بز
بو مالي الله ایچون اخراج ایتدک تتبع وتفحص ایتمزز دیدي حکایت اولندیکه بو جامعک فعله وصناعي
اکل ایتدیکلري بقلک ثمني التمش بیک دیناره یتشدکده ناس بونده انفاق اولنان مالي استکثار ایدوب

ولیده اموال مسلمینی کندولره فائده اولمین یره صرف ایدنک دیدیلر ولید جواب ویروب بیت
مال مسلمینه اکر دانهٔ گندم دخی داخل اولمزسه اون سکز یل عطایه قدر کفایه مال واردر دیو کوه
خلق ساکت اولدی و بنا آخر اولدقده رصاص ایله تسقیف ایتدی موسی بن حماد ذکر ایتدی جامع
دمشقده ذهب ایله زجاجده الهیکم التکاثر سوره سن مکتوب کوردم و مقابر لفظنک قافی بجیزه
جوهرهٔ حمراء نفیسه کوردم دیو اهل دمشقه سؤال ایتدم دیدیلر که ولیدک بر دختری وار ایدی و بو
دختر فوت اولوب آناسی بو جوهری بو دختر ایله بله دفن اولنمق اراده ایتدی ولید دخی بو جوهری
قاف مقابرده وضع ایدوب مادر دخترینه یمین ایتدیکه اول جوهری مقابره ابداع ایتدم و جامع
دمشق اعمدهٔ رخام اوزره مبنیدر و بو اعمده ایکی طبقه در طبقهٔ تحتانیه سی اعمدهٔ کباردر و طبقهٔ فوقانیه سی
اعمدهٔ صغاردر و خلال اعمده فسیفسا و طلا و الوان ایله صوردن و اشجار منقوشدر
و صور حیواندن منزه وری و صور نباتات و انواع اشجار و اغصان ایله مزیندر که اثمارنی ابصار ایله
اجتنا اولنوب هر لحظه دهر بار تمد ذو ثمارندن کوز طویه قدن صکره اوراق و اثمارندن بر ینه نقص طاری
اولمیوب جمله سی مدی الدهور والاعصار الی غایة اللیل والنهار کبر و دائم و برقراردر و باب جامع اوزره
اولان ایکی عمود حجری عجایب دنیادندر که طول و حجمی غایة افراط اوزره در دیرلرکه بو ایکی عمود عادلکدر
زیرا ابنای زمان انلری قطعه و مکانندن مکانه و موقعندن نصب و اقامته قادر دکلدر و جامعک جانب
غربیسنده طبقهٔ علیاده اعمدهٔ صغاردن ایکی عمود واردر دیرلرکه حجر دهنجدندر و جامعک صحن قبلیسی
جدارنده مانند سپر بر حجره واردر که سرخ و سفید منقطدر دیرلرکه فرنک بو حجره اموال
عظیمه ارسال و ابتیاع اولندی و اهل اسلام رد ایتدی و بو جامعک اوقاف کثیره سی واردر ذکر
ایدرلرکه جامعک دخل یومیسی بیک ایکیوز دینار ایدی ایکیوز دیناری مصالح جامعه صرف اولنوب باقیسی
خزینهٔ سلطانه نقل اولنوردی محمد بن بشاشه مختصر مرآت الزمانده ایراد ایتدیکه بانیٔ دمشقده برچه
قوللر اختلاف واردر اول نضر بن شمیل قولی اوزره بانیسی نوح علیه السلامدر که بعد الطوفان سفینه دن چیقوب
قریهٔ ثمانینده بر مدت اقامت ایتدی بعده شامه کلوب جبال غوطه دن غوطه اوزره نظر ایدوب بو
ارضی نوحی اعجاب ایتدی و بنا سور دمشقه شروع ایدوب انی دار سکون اتخاذ ایتدی و بعد الطوفان
اختطاط اولنان اول مدینه دمشقدر ثانی مجاهد قولی اوزره بانیٔ دمشق بیوراسفدر دمشقدن صکره ساحل
بحر شامدن صور بنا اولندی ثالث کعب الاحبار قولی اوزره بانیٔ دمشق عاد بن عوصدر که
الله تعالینک ارم ذات العماد التی لم یخلق مثلها فی البلاد قول کریمنده مشار الیه اولان دمشقدر
رابع بانیٔ دمشق ذو القرنین اسکندر اولکه مشرقدن عود ایتدکده کندو وارنده دمشق نام بر غلامی
وار ایدی عقبهٔ دمر اوزره صعود ایدوب جریان ایدن میاهی ضایع دبی منفعت کورمکله غلامنه
دیدیکه دمشق بو مقامده بر مدینه بنا ایله و اسکندر بنا ایده جکی مدینه یی غلامی ایچون رسم ایدوب
بو غلام دمشق نام مدینهٔ دمشقی بنا ایتدی بو قولی تاریخ دمشقده ابو القاسم بن عساکر حکایت
ایتدی و دیدیکه زیاده یمسین ثانیه ایله دمشقش دیرلر ایدی و وادی دمشق سراپا شجر ارز ایدی
و سنه ثلث عشر وثلثمائه ده واقع اولان ارز اول ارزدن ایدی و جامع کبیر دمشقک مکاننده

اللهم صل

عبادت ایچون بر معبد بنا ایتدی خامس وهب بن منبه حکایتی اوزره بانیٔ دمشق ابراهیم الخلیل علیه السلامک
غلامی دمشقدر اکا عازر دیرلر ایدی ابراهیم علیه السلام ناردن سالم چیقدقده بو غلامی اکا نمرود هبه ایتدی ایدی
سادس بانیٔ دمشق سلیمان علیه السلامدر و الحسن بانی قولنده باب البرید و باب جیرونک منسوب
الیهلری اولان برید و جیرون سلیمان علیه السلام عهدنده ایکی شیطان ایدی و کعب الاحبار قولنده برید
و جیرون ایکی قرداشلر ایدی و بابلری سعد بن لقمان بن عاد ایدی و بعض دیرکه باب البرید و باب جیرون
موضعی بر مدینهٔ صغیره ایدی و باب البرید و باب جیرون بو مدینه ابوابندن ایدی و باب صغیره صغیر تسمیه
اولندیغی ابواب سور دمشقک اصغری اولدیغیچوندر و باب کیسان مولای معاویه اولان کیسانه مضافدر
و باب توما عظام رومدن توما درلر بر شخصه منسوبدر و باب الفرادیس بر محله یه منسوبدر که خارج دمشقده
و اکا فرادیس دیرلر و باب الفرجی نور الدین محمود بن زنکی رحمه بلاد فرنکدن فتح ایتدکلری ایله و بو بابک
اسمی ایله تفألا فتح ایتدی و باب الجابیه قریهٔ جابیه یه منسوبدر که زمان جاهلیتده بو قریه مدینهٔ
عظیمه ایدی و سور دمشقده ابواب صغار دخی واردر انلره احتیاج اولدقده فتح اولنور
و ابو القاسم عبید الله بن عبد الله بن عبید الله بن خرداذبه ذکر ایتدی اصحاب رسی انی قتل
ایتدیلر و عاد بن عوص بن ارم بن سام بن نوح علیه السلام ولدی ایله کلوب احقافه نزول ایتدی
و الله تعالی اصحاب رسی اهلاک ایدوب ولد عاد بلاد یمنه منتشر اولدی اندن صکره ولد عاد
شامه چیقوب جیرون بن سعد بن عاد بن عوص دمشقه نزول ایتدی و مدینهٔ ارم ذات العماد کی
بنا ایدوب جیرون تسمیه ایتدی و الله تعالی هود بن عبد الله بن رباح بن خالد بن الخلود بن عاد بن عوص
بن ارم بن سام بن نوحی قوم عاده نبوت ایله بعث ایتدی و قوم عاد انی تکذیب ایدوب
الله تعالی قوم عادی اهلاک ایتدی و بعض اوایل قولی اوزره سور مدینهٔ دمشق کواکب سبعه اوزره
بنا اولنمشدر یدی قپوسی واردر و هر بابی اوزره بر صورت واردر باب شرقی شمسکدر
و باب توما زهره نکدر و باب السلامه قمرکدر و باب الفرادیس عطاردکدر و باب الجابیه
مریخکدر و باب الصغیر مشتریکدر و باب کیسان زحلکدر جوهری ذکر ایتدی دیرلرکه
باب کیسانده صورهٔ زحل تألیف صحاح جوهری تاریخنه باقی ایدی و بشم قولی اوزره
دمشق بیشیوز ییلدن بنا اولندی و میاه دمشقک اصلی مرج ربداندن برداید کلری قریه قننده
بر عیندر بو عینک آبی صکره عین فیجه آبی ایله مجتمع اولوب نیجه مدی انهاره منقسم اولور
و بعض قدما برادا حقنده انشاد ایتدی شعر وما ذکرتکم الا وضعت یدی علی
حرارة قلب فیه قد مار دائما ولا ذکرتکم والدمع یشرق بی الا تحدر من عینی مابردا
فصل دمشقده واردر که وهب بن منبهدن مرویدر وهب دیرکه ابن عباسدن بکا واصل
اولدی ابن عباس ذکر ایتدیکه وجه ارضده اقدم حیطان قبلهٔ دمشقک حایطیدر و قبر هود علیه السلام
بو دیوارده در و مجاهد آیهٔ و آویناهما الی ربوة ذات قرار و معین تأویلنده ابن عباسدن نقل ایتدیکه
ربوه دمشقدر و کذلک ارم ذات العماد آیتنده دخی مراد دمشقدر دیو ذکر ایتدی و ابن عباسدن
موقوف علیه و مرفوعه مرویدر ابن عباس دیرکه قال علیه السلام قد وکل الله تعالی بدمشق ملکا یحرسه

الا دمشق فانه يتولاها بنفسه و بو حديث موقوف اولمق اصحدر واحمد بن حنبل اصحاب محمددن صلى الله
عليه وسلم روايت ايدر اصحاب ديرلر كه قال عليه السلام ستفتح عليكم الشام فاذا تخيرتم المنازل
فيها فعليكم بمدينة يقال لها دمشق فانها معقل المسلمين من الملاحم وفسطاطهم بارض يقال لها الغوطة
يوسف الجوزي ديركه جدم بو حديثي تضعيف ايدوب احاديث واهيه ده ذكر ايتدكى دن تحقيق ايتدم كه مسلم
نواس بن سمعاندن اخراج ايتدى نواس ديديكه قال عليه السلام ينزل عيسى بن مريم عند المنارة البيضاء
شرقى دمشق بين مهرودتين واضعا كفيه على اجنحة ملكين الحديث و بو حديث طويلدر و مهرودة
مصبوغه معناسنه در و وهب بن منبه روايت ايدر كه خضر عليه السلام دمشقه اوغرر و بر كره كلدى
دمشق بحيره بولدى و بش يوز ييل دمشقدن غايب اولوب كيرو كلدى بو دفعه دمشق عامره بولدى
و كيرو بش يوز ييل دخى دمشقدن غايب اولوب كيرو عود ايتدى و دمشق عامره بولدى و
خضر عليه السلام مرارا بويله ايتدى و بو دلالت ايدر كه دمشق قديم اوله و حافظ ابن عساكر
والد تمام اولان ابو الحسين الرازيدن حكايت ايتدى ابو الحسين تاريخنده ذكر ايتدى كه عبد الله بن علي
بن عبد الله ابن عباس دمشقى محاصره ايدوب سورنى هدم ايتدكده اوزرينه سوردن بر طاش
دوشدى و طاشك اوزرنده لغت يونانيه ايله بر نسنه منقوش و مكتوب ايدى و عربيه ايله ترجمه اولندقده
مضمون بو ايديكه يا منظور خذا الا لاجو ام الجبابرة من كم سكا بر قصد ايدر ايسه الله عمرنى قطع ايسون
سكا عذاب بش عنيدلر كه درت بيك ييل تفكره سورك انك الندن منقوض اولور پس بو مضمونه
امعان نظر اولنوب كورديلر كه بش عنيد عبد الله بن علي بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب در
و فضايل دمشقده احاديث وارد اولديكه محدثين قتنده منظور فيه در و حافظ ابو القاسم اخبار دمشقده
ذكر ايتديكه ابو الفتح المسلم بن هبة الله دمشقى دنيا اوزره تفضيلده بيك عدد رساله تصنيف ايتدى
بو ابو الفتح فاضل ايدى و انك انشاديدر شعر

وما ذقت طعم الماء الا وجدته ... كان ليس بالماء الذى كنت اعرف
ولا شرح صدرى مذ تناءت بى النوى ... انيس ولا مال ولا متصرف
وما احضر اللذات الا تكلفا ... واى سرور يقتضيه التكلف

و مشايخ دمشقدن بر جماعت حكايت ايتديكه
غوطه دمشقده يوز اوتوز بيكه قريب بستان واردر راقم الحروف دخى عرصه وصف دمشقده
كميت خامه يه ارخاء عنان ايديكه بو مدينه جليله نك جمله جوانبى الوان ازهار و انواع اثمار ايله مشتمل
رياض دلكش و حدايق نزهت افزادر كه بر سيار خارج دمشقك هر قنقى جانبنه توجه و سير ايتسه
بر نيچه ميل مسافه جنت رحمت روان اولور و انهار دمشقدن بو قسمت اولنان مياه بو رياض و حدايقه
پشت پا اوردقدنصكره عود ايدوب دمشقده بر منزل و مسكن يوقدر كه ايچنده بو مياه مجتمع اولوب
برك و بحيرات و حياض بنا اولنمامش اوله سكان دمشقك ليل و نهار بو انهار اباغنه روان
اولوب بو تنزه نقد وجودين بذل و ايثار ايدر و مدينه دمشق نهايت عمارت اوزره در اسواقى
كثرت بضايع ارباب تعامل ايله كمال زينت اوزره در خصوصا جامع اموى بو ابندن باب البريد
محاذيسنده اولان سوق جديد مراد پاشا و بربرينه مقابل بيت القهوه و بزازستان بى همتا اسواق

دمشقه بر نمايش نو ابدا ايتمشدر و قلعه دمشق خندقى اوزرنده شمسى احمد پاشا مرحومك احداث
ايتدوكى سوق سپاهى هر بر صاحب بضاعه ناچوك بازارينه باعث رواج نامتناهى اولدوغندن
رتبه بو قدردر و جامع امويك پس ديوار قبليسنده اولان سوق الذراع طولانى دمشقده نسج اولنان
اقمشه قطن و حريرك معدن و كانيدر و بونلردن غيرى سوق بذورية و سوق جقماق و ساير
دكاكين و اسواق حيز احصادن دوردر و دمشقك حمامات خرد و بزرگى دخى تعداده غير محصوردر
لكن بو جمله دن جامع اموى قربنده حمام درويش پاشا و سرايخانه دمشق ايچنده حمام مصطفى پاشا
و تحت القلعه دمشقده حمام قرامانى لطور آيينه ديار روم اوزره مبنى در و مصطفى پاشا حمامنك وسطنده
و قبه كبيرنك تحتنده كرد اكردى يكرمى ذراعه قريب بر حوض مسندرى وار كه عمقى قامت انسانى
طوليندن زياده در و باب حمام مقابله سنده بر حوض اوستنده رخامدن منحوت نرگس دسته اصلان
اغزى و ديكرى چشمه دن بو حوضه آب گرم روان و ريزان اولور بو حمام آب روى حمامات
دمشق شام اوله و غرض كلام بو قدر و جامع اموى بر جامع عظيم و كبير در طولى شرق و غرب جانبلرنده
و عرضى شمال و قبله جانبلرنده در قدر كه طولى عرض و عرضى طولدر راقم الحروف طول و عرضنى برابر
عد و مساحت ايتدم طولى ديوار شرقيسندن ديوار غربيسنه وارنجه بش يوز قرق سكز اياقدر
و عرضى ديوار شماليسندن ديوار قبليسنه وارنجه يوز آلتى بر اياقدر و حايط قبليسنده سراپا
ملون زجاج ايله مرصع دريچه لر واردر و بو حايطك وسطنده اخشابدن شبكه الواح ايله بر
مقصوره بنا اولنوب محفل مؤذنين بو مقصوره اوستنده در كه بو مقصوره جوانب ثلثه دن
اوچ باب ايله محفوظدر و محراب حنفيه و منبر بو مقصوره ايچنده در و محراب حنفيه دن غيرى
حايط قبليده اوچ محراب دخى واردر كه ايكيسى دخى محراب حنفيه جناحيندر و بر محرابى حايط
قبليده سوق عنبرانيه مفتوح اولان باب جامع ايله حايط غربى بينندهدر و سوق عنبرانيه آچلن
باب جامعك طرفيندن جامع ايچنده طولى بر ذراع الواح احجار ايله ايكى خط ممدوددر كه ايكيسى دخى
حايط قبليدن حايط شماليه باب عنبرانى مقابله سنده اولان بابك طرفينه منتهيدر و جامعك
حايط شماليسى حايط شرقيدن حايط غربيه متصل اولنجه سراپا ابواب كبيره در كه يكرمى بش عدد بابدر
و وسطنده واقع اولوب مقابل محراب حنفى اولان باب كبير جناحيننده اولان ايكى بابدن قامتده
زياده در و باب كبيرك مصراع يمينى شكر رنك بر ستون سطبر حجريه مشدوددر و مصراع
يسارى ابريشم رنكى بر ستون سطبر رخاميه مشدوددر و باب كبيرك طرفينى اولان ايكى بابك
ما عداى يكرمى ايكى بابك اون برى بر جانبنده و اون برى بر جانبنده در و هر اون بابك آراسنده
آلتى عدد مدور اعمده رخام واردر و مصراع باب بو اعمده يه مربوطدر كه ايكى جانبنده اون ايكى عدد
اعمده رخام مدور واردر پس بو ابوابدن بعضنك مصراعلرى قطع احجار ايله و ظاهرى رخام ايله مبنى [illegible]
ستون مثال ديواره مشدوددر و بعضنك مصراعلرى بو ابواب قدنجه نصب اولنمش ذكر اولنان
مدور اعمده يه مشدوددر و بو ابوابك عتبات عليالرينك اوستى بر ذراع و دخى زياده شبكه
اخشابدر و ما فوقى مانند قوس كمرلر اولوب و كمرلر ايله شبكه اخشاب بينى كچ و آهك سفيددن

مصنوع شبکه ایله مسدوددر و بو شبکه اخشاب ایله شبکهٔ گچ و آلتنده نقوش غریبه مصنوعدر و جامعک
ایچنده جانب شرقیسندن جانب غربیسنه وارنجه بر عمودی سبز و بر عمودی سرخ ایکی صف اعمدهٔ کبار حجریه
وضع اولنوب و بو اعمدهٔ کبار حجریه اوزره اولان حرده کمرلرک فوقنده اخشاب طوال و غلاظ وضع اولنوب
سقف جامع بو اخشاب اوزره مبنی جلمونلردر که اهل دمشق اصطلاحنده جلمون دکدیکه چاتمش طامه دیرلر سقف
جامع اوچ صف دکینه چاتمش طولانی طامدر و بو ایکی صف اعمدهٔ کبارک بر صفی یکرمی عدددر که جمعا قرق
عدد ستون بزرگدر و بو ایکی صف ستونک اورته ستونی آراسنده ظاهرلری کمر بینه وارنجه الواح ایله نخالمه(?)
مبنی چار گوشه ضخیم و عظیم پایه دیوارلر اوستنده وسطنده کاریکر ایله بر قبهٔ علیا مبنیدر و قبهنک ظاهری نصفنه
قریب وارنجه کاشی قابلودر و نصفندن یوقاروسی آهک و گچ و خراسانی ایله صوانمشدر و سقف جامعک
ظاهری سراپا الواح رصاص ایله پوشیدهدر و جامع غربی و قبلی و شرقی دیوارلرنده فرشدن ایکی ذراع
نجاری منتهی اولدیغی یرده الواح احجار اوزره خط ثلث محقق ایله مرسوم و منحوت و منقور سورهٔ فرقان
ایه الذی بعث الله رسولا آیتنه کلنجه مقصورهٔ جامعک جانب غربیسنده منتهیدر و مقصورهٔ جامعک جهت شرقیسی
اولدن جامعک دیوار شرقیسنده ایکی ذراع نجاری منتهی اولنجه سورهٔ ملک و یقولون متی هذا
ان کنتم صادقین آیتنه منتهیدر و بوندن صکره دیوار شرقی جامع نهایتنه کلنجه بر قاچ احادیث شریفهدر
و بو مجموعی مانند طومار مکتوبدر که زمانی ورق قلغی زرد ایله ملونه و زمینی لاجورد ایله ملوندر و بو طومار
ذکر اولنان محرابلر ایله کتابهٔ باب عنبرانی اوستنده اوغرادقده کتابهلر بو طوماری فصل ایتمیوب
بو طومار کتابهلر اوزرینه اوغرایوب کیردمم(?) معین معهودی اوزره ممدوددر و مقصورهٔ جامع ایچنده
اولان محراب اوزره و دیوار قبلی اوزرنده بو طومارلر اوغرامایوب منقطعدر مقصورهٔ مذکورهٔ جامع ایله
حایط شرقی جامع بیننده مقصورهیه قریب صفین اعمدهدن صف اولدن ایکی سبز رنگ ستون
کبیر بیننده الواح اخشاب ایله مبنی بر مقصورهٔ صغیره ایچره بر مشهد مبارکک مستقل حافظی واردر
زیارت اراده ایدنلره باب مقصورهیی حافظ مشهد فتح ایدوب بو مقصورهٔ صغیره ایچنده زیارت
و روح پرفتوحنه دعا اولنور و بو ایکی صف اعمدهٔ کباردن صف شمالی ایله دیوار شمالی بیننده و صف
شمالیه قریب و دیوار شرقی جامعه قریب موضعده بر بر ما واردر که بر پارچه یکپاره رخام ابیضدن
منحوت بر دهانه وضع اولنوب و ایکی شرق و غرب جانبلرندن خشبدن ایکی دانه ستون خرد
نصب اولنوب و بو ایکی ستونک بر بندن بربنه وارنجه خشبدن بر چرخ و رسن وضع اولنمشدر
کرام ایام صیفده صلوهٔ مغرب و عشایی حرم جامعدن ادا ایدن جماعت مسلمین بو چاهک
آب سردی ایله سقی اولنور و جامعک دیوار شمالیسی اولان ابواب جانب شرقیدن عدد
اولنمق اوزره اولان برنجی بابک داخلنده و مصرع غربیسی حذاسنده منحوت طاشدن مبنی بر
قبهٔ صغیرهٔ النسنده بر مجمع ماء جاری واردر که بو مجمع مانک دیوارلری ظاهرندن درت عدد لولهدن
آب نظیف علی الدوام جاریدر و بو جامعک دیوار شرقیسی و دیوار غربیسی جلغنده و دیوار آخر
و سقف آخر ایله محاط و مسقف مشهد نام ایکی مقام لطیف واردر که من وجه حد جامعدن معدوددر
و بو ایکی مقامک ایکی حوض صغیر شافعیه واردر که آبلری لا منقطع جاریدر جریانی حسبی ایله حوض حنفیه

دخی اولنمق جایزدر و بو جامع کزینک ساحهٔ حرمی دخی طولی شرق و غرب جانبلرنده و عرضی قبله و شمال
جانبلرندهدر که طولی عرضندن و عرضی طولدر و جامعک دیوار شمالیسی اولان ابواب جانبندن ماعدا حرمک
جهت ثلثهسی نصف ذراع ارتفاعنده مرتفع فرش اولنمش طولانی صفهلردر و حرمک دیوار شمالیسنده اولان
صفه کنارندن دیوار قبلیسی اولان ابواب کبار جامعه وارنجه عرضی ایکیوز ایاقدر و یکرمی درت ایاق
دخی صفه عرضیدر که حرمک دیوار شمالیسی ایله دیوار قبلیسی اولان ابواب کبار جامع بینی ایکیوز یکرمی
درت ایاقدر و حرمک دیوار شرقیسی ایله دیوار غربیسنده مشهدین اوکلرنده اولان ایکی صفهلردن
هر بریک عرضی یکرمی درت ایاقدر و ایکیسنک عرضی قرق سکز ایاقدر و حرمک دیوار شرقیسی ایله دیوار
غربیسی بینی جمعا التیوز طقسان التی ایاقدر و حرمک جانب شمالیسنده کنار صفهسی اوزره منصوب و
منتظم اولان اعمدهٔ صغار رخامیه یکرمی درت عدددر و جامعک دیوار شمالیسی اولان ابوابی جانب
شرقیدن عد اولنمق اوزره اولان برنجی اولان باب مقابلهسنده و حرمک دیوار شمالیسنده واقع باب
باب السلسله اوستنده بو اعمدهٔ صغار رخامیهدن بربور مالی مرمر ستون واردر که بو مرمر
درنده داخلدر و حرمک جانب شرقیسنده کنار صفهسی اوزره منصوب و منتظم اولان اعمدهٔ کبار
رخامیه دردر که دردی دخی سیاه و عنابی لون ایله منقطدر و بو درت ستونک جانب قبلیده
واقع اولان دردنجیسی رأسنک ایکی شبر اشاغیسندن نهایت اسفلنه وارنجه دوشنقدر و
و حدیددن بش دانه غلیظ و عریض قوشاق و درت دانه دوقوشاقلرک نصف جمنده قوشاق
که طقوز عدد قوشاقلر ایله محکم شد اولنمشدر و بو صفهنک جانب قبلیده اولان نهایتی ایله دیوار شمالی
جامع بیننده باب جبرونک جهت داخلیهسنده درت اعمدهٔ کبار رخامیه دخی واردر ایکیسی سیاه
و سرخ منقطدر و ایکیسی سبز و سیاه منقطدر و بو درت اعمدهنک ایکی سیاه و سرخ منقطی بو
صفهنک اعمدهسی سلکنده منتظمدر و ایکیسی دخی بو ایکی عمود ایله باب جبرون بیننده در و بو اعمدهٔ
کبارک فوقنده اولان اعمدهٔ صغار طقوز عدددر ایکیسی نفتی و بیاض منقطدر و بشی ابری سفید رنگ
و بری سرخ و بیاض منقطدر و بو مجموعک وسطنده اولان ستون خرد شکر رنگ و بور مالیدر
و حرمک جانب غربیسنده کنار صفهسی اوزره منصوب و منتظم اولان اعمدهٔ کبار رخامیه دردر که
دردی دخی سیاه و عنابی لون ایله منقطدر و بو صفهنک جانب قبلیده اولان نهایتی ایله دیوار
شمالی جامع بیننده ایکی مرمر عمود کبیر دخی واردر که سرخ و سیاه منقطدر و بو درت عدد اعمدهٔ
کبار حجریهنک سلکنده منتظمدر و بو سرخ و سیاه منقط ایکی مرمر عمود ایله باب البرید بیننده جهت
داخلیهٔ باب البریدده درت عدد اعمدهٔ کبار واردر سبز و سیاه منقطدر و بو صفهٔ غربیهنک
اعمدهٔ کباری فوقنده اولان اعمدهٔ صغار طقوز عدددر ایکیسی نفتی و بیاض منقطدر و بشی ابری سفید
رنکدر و بری سرخ و بیاض منقطدر و بو مجموعک وسطنده اولان ستون خرد شکر رنگ
و بور مالیدر که جانب شرقینک اعمدهٔ صغار فوقانیهسنه لونده و حجمده و نظمده تطبیق اولنمشدر و
حرمک دیوار غربیسی ایله دیوار شمالیسی متصل اولدیغی کوشهده دیوار غربیه و دیوار شمالیه متصل
اولدیغی کوشهده بو ایکی دیواره متصل ایکی ستون کبیر حجری داخی واردر و مجموع حیطان ثلث حرده

اولان اعمدهٔ كبار جمعا اوتوز طقوز عدد ستون تحتانيدر و اعمدهٔ كبار اوستنده خرده كمرلر ايلرى
اولان اعمدهٔ صغار جمعا قرق ايكى عدد ستون فوقانيدر و بو حرمك اوچ عدد ابواب كبيره سى و
آلتى عدد ابواب صغيره سى واردر ابواب كبيره دن حرمك ديوار شرقيسنده اولان باب باب جيروندر
كه اكا خرده بابينى كچجى بيرى عدد قدمه طاش نردبان ايله صعود اولنور و بو بابك جناحيننده ايكى
باب صغير واردر و جامعك ديوار شماليسى اولان ابواب جامع جانب شرقيدن عدّا اولنمق اوزره اون برنجى
اولان بابك مقابله سنده و حرمك ديوار شماليسنده اولان باب السلسله در كه بو بابك خارجنده سرابده
اولان ايكى جانب ديوارلرك بريندن برينه بر حديد سلسله ممدود و مشدود در كه اليوم باقيدر و باب
السلسله نك ايكى جانبنده بو بابدن اون و اون بش خطوه يرلرده حرمك ايكى باب صغيرى واردر
جانب شرقيسنده اولان باب تربهٔ كامليه يه مفتوحدر و جانب غربيسنده اولان باب مدرسهٔ
كلاسه يه مفتوحدر و حرمك ديوار غربيسنده اولان باب باب البريددر كه اكا سوق مراد پاشا باشنده
بش التى قدمه طاش نردبان ايله نزول اولنور و بو بابك جناحيننده دخى ايكى باب صغير واردر و حرم جامعك
صفهٔ شرقيه سى قربنده سكز عدد خرد و باريك و دراز ستون رخامى اوزره بر قبه واردر كه اوستى
رصاص ايله پوشيده در و بو ستونلرك دردى الاجه سماقى مرمر و دردى نفتى مرمردر و بو قبه نك
مقابله سنده صفهٔ غربيه قربنده كير و سكز عدد بزرك و سطبر و سفيد رنك ستون حجرى اوزره
بو فوقانى حجره مبنيدر اوستى بركار كير قبه در كه رصاص ايله پوشيده در و بو حجره نك قپوسى مقفلدر
نيجه يوز يلدن برو فتح اولنمامش ايكن بو عصرده بعض ارباب مجون كبار اركان عثمانيه دن برينى
اوقاف جامع امويه نك معمار فندى فاضلى بو حجره ده محفوظدر ديو تحريك ايدوب قپوسن فتح ايتدكلرنده
اچنده مشربات مقوله سى اوراق بى منفعتدن غيرى نسنه احجار قوديريديو افواه اهل دمشقده
مذكور و مشهوردر و جامعك باب كبيرى مقابله سنده وسط حرمده ابرى سفيد رخامدن خرد و باريك
و قد انسان طويل طولنده چار ستون اوزره مرمردن بر قبهٔ صغيره مبنيدر كه قبه اوزن برخانه اونده طرح
اولنمشدر و بو قبهٔ صغيره نك آلتنده ابرى سفيد رنك يكپاره مرمردن بر بيوك قورنا مقدارنده بر شادروان
صغير واردر كه آلتندن آب روان كلوب على التوالى جريان ايدر و بو شادروان صغيرك طرفيننده اوز
ذراع نجارى مقدارى متعارف ايكى ستون حجره نصب اولنمشدر اوزرلرينه حديدن مدوّر شبكه لر
وضع اولنوب شبكه لر اوستنده ميانه تپسى مقدارنده مجمرلر واردر حكايت اولنور كه خلفاء بنى اميه
و بعدهم بعض سلاطين اسلام عهدنده هر جمعه كونى بو مجمرلرده برنچه رطل عود ياقوب اوزرينه بر سرپرده
اورترلردى بعد صلوة الجمعه سرپرده يى مجمر اوستندن رفع ايدوب نسيم رايحهٔ طيبهٔ عودى انتهاء مدينهٔ دمشقه
بلكه قريب اولان بعض قرايه ايدوب رايحهٔ عودى شمّ ايدر صلوة جمعه دن فراغ جماعته استدلال
ايدرلرايدى السنهٔ اهل دمشقده بويله مذكوردر العهده عليهم و حرمك ديوار شرقيسى و ديوار غربيسى خلفنده ديوار آخر
و سقف اخر ايله محاط ايكى مقام انبساط واردر كه بو مقاملر دخى مشهدلر ايله متعارفدر و حايط قبليلرنده
محرابلرى واردر ● و بونلر دخى من وجه حرم جامعدن معدوددر و بو جامع شريفك اوچ عدد مناره سى
واردر برى جامعك متصل مشهد شرقى اوكنده مبنيدر كه حديث نبويده مذكور اولوب حضرت عيسى عليه السلام

كنغرى

كنغرينى اچنجه نكين اوزره وضع ايدوب منارهٔ بيضاء شرقى دمشقه نزول ايدر ديو حقنده اشارت
پربشارت نبويه وارد اولان مناره در و بو مناره چارگوشه در و طول و عرض غلظنده برابردر
و هر برى درت ذراع نجارى بلكه ايكيشر سكز ذراع واردر و طول و قدى فرش زميندن قرق علمه واريجه
يوزه قريب ذراع نجارى واردر راقم الحروف خطا اندن برقاچ كسه ايله تماشاسنه چيقمق واقع اولدى
شرفهٔ عليا سنه واريجه درج ستلمى ايكيوز يه عدا ايتدم و بر مناره سى دخى حرم جامعك ديوار شماليسنده
باب السلسله يه متصلدر و بو دخى چارگوشه در و بو مناره نك غلظنده طول و عرضى منارهٔ بيضاء
شرقيه دن دون و طول قدى دخى اندن ناقصدر و بر مناره سى دخى جامعك ديوار غربيسنه متصل مشهد
غربيه ملاصقدر و بو مناره هشت پهلو ده گوشه در و ايكى شرفه سى واردر و بو مناره نك غلظى باب
السلسله مناره سنه قريبدر و طول قدى باب السلسله مناره سندن اكثردر و فى زماننا اذان اوقات
خمسه و اذان صلوة جمعه ايچون بو جامعك موذنلرى صعود ايتدكلرى باب السلسله مناره سيدر منارهٔ
شرقيه و منارهٔ غربيه يه اذان ايچون موذنين صعود ايتدكلرين راقم الحروف الى هذا اليوم بر سنهٔ
كامله دركه دمشقده يم كورمك واقع اولمدى و قزوينى آثار البلادده باب جامع اوزره اولان ايكى عمود حجرى
عمل جاندر ابناء زمان قطع و نقلنه و موقعنده نصب و اقامتنه قادر دكلدر ديدوكى ايكى ستون خارج
باب البريده سوق مراد پاشا اسنده واقع التى قدمه طاش نردبانك طرفيننده منصوبدر الحق بو ايكى
ستون طويل و ضخيم و عظيم ستونلردر اما ابناء زمانه حجمنده بو ستونلرك ضعفى اولان ستونلرى
دخى عمل حجر تقبل ايله قطع و نقل و نصب و اقامت ايتمك متصل واقع اولمق اوزره دركه قسطنطنيه ده مرحوم
سلطان سليمان خان عليه الرحمة والرضوان جامع شريفى ايچنده اولان عنابى رنك درت عدد طويل
و ضخيم مرمر ستونلر جامع امويه نك باب البريدى خارجنده ذكر اولنان ايكى عدد ستونلردن حجمنده اوندن دكلدر
بلكه طوتكرى بو ايكى ستوندن افزوندر و جامع اموى دمشقك داخل سورنده در و بر جامع دخى دمشقك حصن
جوانيسى ايچنده واردر و دمشقك بو ايكى جامعدن ماعدا صلوة جمعه اقامت اولنور مسجد جامعى خارج سور
و حصن جوانى مصرده دركه خرد و بزرك تنفس دمشقده يوز التى عدده قريب جوامع واردر و بو جوامعدن
دولت سلاطين عثمانيه ده بنا اولنان درت عدد جامعك طرز بناسى و رسم اساسى ديار عرب جامعى طرزنه
و رسمنده دركه بو درت عدد جوامعك برى بين شرفين اعلى وادى اولان كوك ميدان ديدكلرى عرصهٔ
واسعه نك نهايت شرقيه سنده مبنى مرحوم و مغفور له سلطان سليمان طاب ثراه جامعيدركه ديوار شرقيسى
ديوار غربيسنه متصل ايكى منارهٔ موزون ايله و ايكى مناره بيننده رصاص پوشيده كار كير قبهٔ صغيره و حرم ايله
بر جامع دلكشا و معبد روح افزادر و بو جامعك محرابى سراپا اصفر اللون حجر ايله مبنيدر كه كتابه و پروازلرى
بو حجردندر و كتابه سنده انما يعمر مساجد الله آيتى منقوشدر و بو جامعك بابى محرابى مقابله سنده ديوار
شماليسى وسطنده در و بو جامعك كتابه سنده بنا جامع ايچون بو تاريخ مكتوبدركه شمسى پاشانك شعريدر نظم

بر عمارت ايله كيم سلطان سليمان بن سليم ● نعمته مستغرق اولدى صب دمشقك طامعى ●
شمسى كسكك ايدوب دعاسى ديدى اكا تاريخنى ● شامى احيا ايلدى سلطان رومك جامعى ●

و بو جامعك طرفينى قباب صغيره آلتنده ايكى صفه در و بو صفه لرك اوكى بر حرم وسيعدر و فرش حرم

رخامه شبیه سنگ سیاه و سفید در . و حرمک جانب شرقی و جانب غربیسی شرقاً و غرباً بشر ذراع نجاری
مقدارنده عرضده و قبله و شمالا اون بشر ذراع نجاری مقدارنده طولده سبزه زار لطیف و چمنزار نظیفدر . و بو
ایکی چمنزارک اطرافلری ضیافتخانه مسافرینده که حجرات متعدده در . و بو حجرات رصاص ایله قابلو قباب آلتنده در
و بر برینه متصل و جانب قبله دن جانب شماله ممتددر . و طرفینده اولان ضیافتخانه حجراتی اون ایکی حجره و سبحه در که
هر طرفده التی حجره در . و هر طرفده اولان ضیافتخانه حجراتنک اوکی حرم جامعه ناظر اولان ایکیشر ستونلو رخام اوزره
اون ایکی قبه صغیره در که طرفینده اولان قباب صغیره یکرمی درتدر . و بو حرمک وسطنده بر حوض مربع واردر
جانب قبلی و شمالیسی جانب شرقی و غربیسندن زیاده در قبله و شمالا طولانیجه در . و بو حوضک وسطنده یکپاره
مرمردن بر شادروان وضع اولنمشدر که ابی لاینقطع رواندر . و بو حوضک چار دیوارندن هر برینک وسطنده
بر یخدن بر ردانه معقف الرأس لوله واردر بو درت لوله دن علی الدوام آب جاری اولورنده در . و بو حرمک
فرشی منتهی اولدوغی جهت شمالیه سی اخشاب متوسطه ایله محوطدر که زبان ترکیده بو کونه آغاج دیواره
طرابزان لفظی ایله تعبیر ایدرلر . و بو طرابزان مقابله سنده بر بچق ذراع نجاری مفارق جهت شمالیه سنده
بر آخر طرابزان دخی ممدود در که بو ایکی طرابزان آراسی شارع عامدر . و بو ایکی طرابزانک اوستی
رز و تاک ایله پوشیده در . و ایکنجی طرابزانک ماوراسی یعنی جهت شمالیه سی طولانی بر جنینه در که طولی
شرق و غرب جهتلرینه در . و عرضی قبله و شمال طرفلرنده در . و بو جنینه نک ماوراسی یعنی جهت شمالیه سی
بر عمارت علیه در که کیلار و مطبخ و فرون و سائر توابع و لواحقی مشتملدر . و بو جامع حرمنک جانب شرقیسنده
اولان ضیافتخانه مسافرینک خلفنده قورشون اورتولی کارگیر قبه لر اون ایکی عدد حجراتی مشتمل بر مدرسه
عالیه مبنیدر که مدرسینک دمشقده فتوای حنفیه بی ایله یومی آلتمش عثمانی وظیفه سی اولدوغندن غیری بو مدرسه ده
تحصیل و استفاده علوم ایدن طلبه علومک دخی یومیه ایکیشر عثمانی وظیفه لری و مطبخ عمارت مذکوره دن
ایکی وقت طعام بویسلری واردر . و حرم جامعده اولان ضیافتخانه یه نزول ایدن مسافرین ایچون دخی مطبخ
مذکوردن معین نانی واردر ع روح الله روح بانیها ، و سابق الذکر درت عدد جامعک
ایکنجیسی دولت عثمانیه ده سابقا میرمیران و حاکم ولایت شام اولان درویش پاشا جامعیدر که دار السعاده
میرمیران شامک جانب قبلیسنده دار السعاده دن رمیه سهم مقداری مفارق موضعده در . و طرز
قباب در روم بر قبه خوش نما آلتنده بر جامع زیبا و معبد دلکشادر . و قبه سی کچ و خراسان ایله پوشیده در
و مناره سی داخی سنگ سفید ایله مبنی دیار روم مناره لری رسمنده در . و جامعک دیوار شمالیسی وسطنده
باب جامعک طرفینده ایکی صفه سی واردر . و بو صفه لرک اوکنده حیطان ثلث ایله محوط بر ساحه حرم . و بو
حرمک وسطنده بر مصنع و غیر مکرر حوض و شادروان پر آب روانی واردر . و بو درت عدد جامعک
اوچنجیسی سنه اربع و الفده وزیر اعظم ایکن فوت اولان سنان پاشا جامعیدر که سور دمشق ابوابندن باب الجابیه
دیوارینه متصلدر . و بو جامعک تاریخ بناسی سنه تسع و تسعین و تسعمائه در جامع جدید در . و مجموع جامع یکپاره
قبه ایله در . و جهت شرقیه و جهت غربیه سی بر قوس کبیر الشکلدر . و بو قبه ایله کمرلرک یعنی قوسلرک
اوستی رصاص ایله پوشیده در . و بو قوسلرک التی فرش جامعدن مرمر ستونلر ایله رفع اولنمش
فوقانیه لردر . و بو فوقانیه لرک نردبانلری دیوار جامعک ایچنده کارگیر طاشدن نردبانلردر . و بو

نردبانلرک

نردبانلرک قپولری جامعک دیوار شمالیسی وسطنده باب جامعک طرفینده اولان صفه لرک
نهایتلرینه قریب موضعده در که داخل دیوار جامع دکلدر . و بو صفه لرک اوکی حیطان ثلث ایله محوط
بر ساحه حرم در . و حرمک وسطنده بر حوض و حوضک وسطنده الوان رخامدن منقطع و منقش بر شادروان
واردر . و بو حرمک ایکی قپوسی واردر بری دیوار شمالی حرمده و بری دیوار غربی حرمده در . و بو جامعک مناره سی
حرمک باب دیوار غربیسنه متصلدر . و مناره نک ظاهری پیش کاشی ایله مبنیدر . و طرز مناره سی دیار
روم مناره لری طرزینده در نهایت دیار عرب مناره لرینک شرفه لری اوستنده اولان ظله کبی بو مناره
شرفه سینک اوستنده دخی ظله سی واردر . و بو درت جامعک دردنجیسی بقا میرمیران و حاکم ارض شام
اولان قره مراد پاشا جامعیدر که خارج سور دمشقده حجاج ذوی الابتهاج یولی اوستنده در . و بو جامعک
دخی قبه سی و بناسی دیار روم طرزی اوزره در . و مجموع جامع یکپاره قبه آلتنده در . و جامعک دیوار شمالیسی
اوکنده التی دانه قبه صغیره آلتنده میان صفه لری واردر . و مناره سی دیار عرب مناره لری رسمنده در
و دمشقده اولان مدارس و خانقاه و زاویه و مشاهد انبیا و مقابر اولیا اکثر من ان یحصی در . و دمشقک
عالم اولدوغندن دیم روحانی ایله ناظر و کهربا نظر لایعد در . بو مجموعه دن بریسی عین الاعیان والاعیان شیخ رسلان
قدس سره در که تربه صفابخشی ابواب سور دمشقدن باب توما خارجنده رمیه سهم مقداری مسافه ده در
و بریسی دخی اتقان مهر خواتیم کرامات ، و احکام نصوص مفاتیح فتوحات ایدن واقف سر جلی و خفی
شیخ محیی الدین المغربی العربی قدس سره در که مشهد حالت بخش و مرقد فیض رسانی نفس
دمشقدن اوچ درت آت میدانی مفارق بر محله عصمه در که صالحیه دمشق دیمکله متعارفدر . سلاطین
عثمانیه ده جناب لهیدن خاضع و خاشع و پادشاه ناسخ اولان ناظم امور کونین و فاتح بلاد عربیتین
سلطان سلیم خان رضی طاب ثراه حضرتلری ارض مصر و شامی فتح ایدوب خطه دمشقه نزول
و اماکن لطیفه سنه دخول بیوردقلرینده شیخ مومی الیهک قبر شریفی مرور زمان ایله زیر خاکده نابود اولمش
کنج نهان کبی بولنوب تربه منوره سن احیا و تعمیر بیوردقلرندن غیری جانب غربی تربه ده جوامع دیار عرب
رسم و طرزی اوزره بر جامع عالی و معبد سامی بنا ایدوب و شیخ مومی الیهک روح پرفتوحی اعزازیچون
جانب شمالی جامعده ماوراء شارع عامده کیلار و فرون و مطبخ و سائر لواحقی مشتمل بر عمارت
علیه بنا ایتدی که فقرای محله صالحیه بو احسانک پروردکیسی و بو مطبخک نعم خورده سیدر . و تربه شیخ مومی الیهه
بو جامع شریف حرمنک جانب شرقیسنده فرش حرمدن اسفل اون پایه طاش نردبان ایله نزول
اولنور بر موضع دلکشاده در . و بو جامعک مناره سی دخی دیار عرب مناره لری رسمنده در . غالبا
ایام فتح شامده دیار رومدن معمار و بنا کلمکله توقف روا بیورلمدوغندن بو جامع و مناره و
سائر عماراتی عرب طرح و رسمیدر . اگرچه که تاریخ آل عثمانده سلطان مومی الیهک فتوحاتندن فتح دمشقه
شیخ مومی الیهه غازی و روحی ایچون ابنیه خیرات ایقاعی اشهر من ان یذکر در لکن بو محله ده دمشق
کتب اولنوب و صالحیه سی ذکر اولنوب سلطان مومی الیهک بو خیر و احسانی مذکور اولمدوغی لابد
اولمدوغی باعثدن بو مقدار اجماله اکتفا اولندی . و صالحیه دمشق جبل قاسیون ذیلنده در . و
صالحیه ده دخی مشاهد اولیا لایعد و لایحصی در . و صالحیه ده جامع سلطان سلیمدن غیری سلاطین دول

سالفه زمانلرنده بنا اولنمش جامع جدید حنابله و بونک شمالی اون اون ایکی جامع واردر و مدرسه
و خانقاه و زاویه لر دخی واردر لکن اکثرینک اوقافی متولیلر اکل و بیع ایله ابطال ایدوب و مصرف
اموال اوقاف اولان عمارات و ابنیه خیراتی دخی تخریب ایتمشلردر

عرض اوصاف ثامن الاقالیم العرفیة عراق

هیت مشترکده ضبطنده کسر ها و سکون یاء مثناة تحتیه و اخری تاء مثناة فوقیه ایله در ثامن اقالیم عرفیه
اولان عراقدندر و شمالی فراتده در تربیدن منقولدرکه بوکه هیت تسمیه اولندوغی بهوة ارضده واقع اولدوغیچون
مشترکده مذکوردرکه هیت فرات اوزره اعمال بغداددندر لبابده مذکوردرکه هیت فرات اوزره بر مدینه در
و قبر عبد الله بن المبارک هیتده در عزیزده مهلبی قولی اوزره هیت حدود عراقدن بر حددر و فراتک
فرضه لرندندر غربی فرات اوزره بر فرضه در و هیتده عیون قیر و نفط واردر و هیت ایله انبار بینی سکز
فرسخدر و هیت ایله قادسیه بینی یکرمی بر فرسخدر عراق لبابده کسر عین و فتح راء مهملتین و الف
و اخری قاف ایله در صحاح جوهریده مذکوردرکه لفظ عراقک تذکیر و تأنیثی صحیحدر و ابو المجد اسمعیل موصلی تمیز
و فصل اسمیله مسمی کتابنده ایراد ایتدی بو عراق تسمیه اولندوغی نجددن و بحره قریب اولدوغیچوندر عراق القربه دن
مأخوذدر و عراق قربه اسفل قربه ده اولان جرزدر و حدود عراق بو اسلوب اوزره در که جهت غربیه سی
نهر دجله و نهر فراتده اولان جزیره در و جهت جنوبیه سی بادیه و بحر فارس و حدود خوزستاندر
و جهت شرقیه سی حلوانه وارنجه حدود بلاد جبلدر و جهت شمالیه سی حلواندن جزیره یه واردر که ابتدای تحدید
بو مقامدندر و عراق نهر دجله نک صفتینی اوزره در بلاد مصر نهر نیلک صفتینی اوزره اولدوغی کبی و طول
عراقک شمالا و جنوبا امتدادی حدیثه دن دجله اوزره عبادانه واردر که عباداندن دجله بحر فارسه منصب
اولدوغی موضعه اوزره در و عرض عراقک غربا و شرقا امتدادی قادسیه جنوبه میلله وسط حد غربیده در
و عباداندن جانب شرقه میلله وسط حد جنوبیدر و حلوان جانب شماله میلله وسط حد شرقیدر و
قادسیه حلوانه وارنجه وسط عراقدر اولندک اعرضیدر اما عباداندن بانداده وارنجه اعراق
بو وسطک عرضندن دقیق و قلیلدر و خورنق مواضع عراقدندر مشترکده مذکوردر خورنق فتح خاء معجمه
و واو و سکون راء مهمله و فتح نون و اخری قاف ایله در واردر موضع اسمیدر خورنق اول ارض کوفه ده
بر نهردر و بعضیلر دیرکه بر قصردر اشعار و اخبارده بو قصرک ذکری کثیردر و اصح دخی بودر
و لفظ خورنق معناسنده ذکر ایتدیلر که اصلی خورنگاهدر یعنی مکان اکل و شربدیمکدر خورنقک نجفدن
نصف فرسخ مسافه ده بر قریه در که اکا خنک دخی دیرلر خورنق ثالث معربدر بر موضعدر که تفصیلی معلوم دکلدر
حله مشترکده ضبطنده کسر حاء مهمله و تشدید لام و اخری ها ایله در اقلیم ثامن عرفی اولان عراقدندر یاقوت
حموی مشترکده ذکر ایتدی حله درت موضعک اسمیدر حله اول بغداد ایله کوفه بیننده ارض بابلده حله
بنی مزیددر و بو حله یه اول نزول ایدوب و منازلی اختطاط ایله بونی تعظیم ایدن سیف الدوله
صدقة بن دبیس بن علی بن مزید الاسدیدر که سنه خمس و تسعین و اربعمائه هجریه ده نزول ایتدی
و بوندن اول موضع حله یه جامعین تسمیه اولنوردی و حله ثانی بصره ایله واسط بیننده نواحی میسانده
قریب نزردر حله بنی قبله در که بر قریه در و حله ثالث بصره ایله اهواز بیننده حویزه قریب بر بلده در که

بوکه حله بنی دبیس الاسدیه تسمیه اولنور و حله رابع موصل قربنده بر قریه کبیره در که اکا حله بنی المراق
دیرلر و بنی المراق اعیان ترکماندن بر قومدر قادسیه فتح قاف و الف و کسر دال مهمله و فتح یاء مثناة
تحتیه مشدده و اخری ها ایله در اقلیم ثامن عرفی اولان عراقدندر و نخیل و میاهی مشتمل بر مدینه صغیره در
و قادسیه و حیره و خورنق مجموعی حافه بادیه و حافه سواد عراق اوزره در و بادیه بو بلادک جهت غربیه سیدر
و جبال و انهار جهت شرقیه سیدر تربیدن منقولدرکه بوکا قادسیه تسمیه اولندوغی اهل قادس
بوکا نزول ایتدکلری ایچوندر بو قادس قرای مرو الروددن بر قریه در مشترکده مذکوردرکه قادسیه بش موضعدر
قادسیه اول بو ذکر اولنان قادسیه در و بو قادسیه بر بلده در کوفه ایله بو قادسیه بینی طریق حاجده
اون بش فرسخدر لکن تقویم البلدان صاحبی مشترکده بو قولی نقل ایتدکدن تحشیه تقویم البلدانده ذکر ایتدیکه
بو ایکیسی بینی اون بش فرسخ اولدوغی منظور فیه در بلکه بر فرسخدن اقلدر دخی یاقوت حموی مشترکده
ذکر ایتدیکه ایام عمر بن الخطابده و امارت سعد بن ابی وقاصده رضی الله عنهما وقعه قادسیه دخی
بو قادسیه ده واقعدر و قادسیه ثانی سامرا قربنده بر قریه کبیره در که بو قریه ده زجاج عمل اولنور
و قادسیه ثالث و قادسیه رابع اعمال موصلدن نهرجا زرا در و زرع موصل ایله اربل بیننده ایکی
قریه در و قادسیه خامس جزیره ابن عمر یاننده بر قریه در حیره لباب ضبطنده کسر حاء مهمله و سکون
یاء مثناة تحتیه و فتح راء مهمله و اخری ها ایله در و بوکا حیره بیضا دخی تسمیه اولنور اقالیم ثامن عرفی
اولان عراقدندر و مدینه جلیله کثیرة الانهاردر و قبل الاسلام موجود اولان مدن جاهلیه دندر
و حیره ایله کوفه بینی اوچ میلدر و آل نعمان بن منذرک منازلیدر و منذر بن امرؤ القیس حیره ده
تنصر ایدوب بونده کنایس عظیمه بنا ایتدی و حیره بر موضعدر که بو موضعه نجف دیرلر اوایل
زعم ایدرکه بحر فارس بو موضعه متصل ایدی مع هذا بینهما مسافه بعیده در لبابده مذکوردرکه
حیره کوفه یاننده بر مدینه قدیمه در و خورنق حیره ده در تربیدن منقولدرکه تبع یمن یمندن
خراسانه عازم اولدقده موضع حیره یه شبانگاه ایرشوب نزول ایتدی و صکره بنا
اولنمسن امر ایدوب حیره اسمی ایله تسمیه ایتدی کوفه لباب ضبطنده ضم کاف و سکون واو
و فتح فا و اخری ها ایله در اقلیم ثامن عرفی اولان عراقدندر نهر فراتدن بر شعبه اوزره در و آخر عراقدندر
و فراتدن بر ذراع مفارقدر و جانب جنوبی و غربیسی فراته متصلدر قانونده مذکوردرکه کوفه
فراتدن بر شعبه اوزره در و عزیزده مهلبی قولی اوزره کوفه قدرده نصف بغداد کبیدر و قبر
امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه و رضی الله عنه کوفه یه قریبدر و بو قبر شریف اوزره بر مشهد لطیف
واردر اقطار ارضدن خلق زیارته کلور و تربیدن منقولدرکه بوکا کوفه تسمیه اولندوغی استداره
بناسی ایچوندر عربک رایت کوفاء قوللرندن مأخوذدر که رمله مستدیره کوررسه لر بویله دیرلر
و بعضیلر دیرکه کوفه تسمیه اولندوغی اجتماع ناس ایچوندر عربک تکوف الرمل قوللرندن مأخوذدرکه
بعضی رمل بعض اوزره مجتمع اولسه بویله دیرلر آثار البلادده واردرکه کوفه مدینه مشهوره در
اهل اسلام بصره دن ایکی یل صکره کوفه یی شهر ایتدیلر اقامت جمعه اولندی ابن عباس
همدانی قولی اوزره کوفه نک انسانی لهات مقامنده در که آب اکا عذوبت و برودتی ایله

کلور وبصره مثانه سی مثابه سنده در که اب اکا متغیر و فاسد اولدقدن صکره کلور و مسجد کوفه نک فضائلی
بی نهایه در جمله دن حبة العرنی روایت ایدوب دیر که علی رضی الله عنه مجلسنده اوتورردم بر کمسنه کلوب
یا علی زادم یوکلدم در و راحلهم بوکلدم بیت المقدس زیارتنی اراده ایده رم دیدی علی رضی الله عنه
زادکی اکل ایله و راحله کی بیع ایله و مسجد کوفه یی اشارت ایدوب بو مسجده داومت صلوة ایله زیرا
طوفان نوح علیه السلام فوران تنور بونده در و اسطوانهٔ ساحی قتنده ابرهیم علیه السلام ادا صلوة ایتمشدر
و عصای موسی و شجرهٔ یقطین بونده در و نوح علیه السلامک مصلی سی بونده در و بو مسجدک وسطی ریاض
جنتدن بر روضه اوزره و بو مسجد ده جنتدن اوچ عین واردر اگر ناس بو مسجد ده اولان فضائلی بیلیدی
جمیعا بونده کلورلردی و مسجد سهله کوفه در ابو حمزهٔ ثمالی حکایت ایدر که جعفر بن محمد الصادق بکا
یا ابا حمزه مسجد سهله یی بیلورمیسن دیدی بن دیدم که بزم یانمزده بر مسجد واردر مسجد سهله تسمیه اولنور جعفر
دیدی که صورت دوغم اولدر غیر دکلدر بر کمسنه اول مسجد ده ادای صلوة ایدوب التهجد قتنده التجوب اجر استسه
الله تعالی اکا اجویرر و ادریس علیه السلام خیاطت ایتدوکی بیتک موضعی بو مسجده در و سمایه بو موضعدن
رفع اولندی و ابرهیم علیه السلام عمالقه اوزرینه بو مسجددن خروج ایتدی و بو مسجد خضر علیه السلامک موضع
استراحتیدر و بو مسجده بر مکروه مغموم کلسه الله تعالی اول مغمومه غمندن فرج ویرر و کوفه ده طمار اسمی ایله
مسمی بر قصر وار ایدی ولاة بو قصر ده ساکن اولورلر ایدی و بو قصرده بر قبه وار ایدی امرا بو قبه یه نزول
ایدرلر ایدی و عبد الملک بن مروان بو قبه ده ایکن عبد الملک ابن عمیر بو قبه یه داخل اولدی و عبد الملک بن مروان
بو قبه ده سریر اوزره اوتورمش و یمیننده بر سپر وار و بو سپر اوزره مصعب بن زبیرک باشی طورر ایدی
عبد الملک بن عمیر دیدی که یا امیر المؤمنین بو قبه ده بر عجب حال واردر عبد الملک بن مروان دیدی که نیجه حال در
عبد الملک ابن عمیر دیدی که عبد الله ابن زیادی بو سریر اوزره کوردم یمیننده بر سپر وار ایدی و عبید الله
زیادک باشی اول سپر اوزره طوردی مصعب بن زبیر بو قبه ده ایکن بو قبه یه داخل اولدم مصعب بن زبیر
بو سریر اوزره ایدی و یمیننده بر سپر وار ایدی و سپر اوزره مختارک باشی طورر ایدی و صکره سن بو قبه ده ایکن حالا
بو قبه یه داخل اولدم و سن بو سریر اوزره اوتورر سن و یمینکده سپر وار و سپر اوزره مصعب بن زبیرک باشی طورر
عبد الملک بن مروان بو کلامی کوش ایدیجه سچرایوب سریردن اشغا ایندی و هدم قبه یه امر ایتدی حکایت اولنور که
اهل کوفه والیلرندن مأمونه تظلم ایتدیلر مأمون بن عجلده امر عشیتدن اذن اوقوم واعدل کمسه بلورم
دیدی اهل کوفه دن بریسی دیدی که یا امیر المؤمنین سندن صاحب عدل و انصاف کمسه یوقدر اگر بزه والی
اولان عاملک بو دیدوکک صفتله موصوف ایسه امیر المؤمنینه لازمدر که انی بیلده دن بلده یه والی نصب ایده
تا عدلندن برکوردکمزی اهل بلده خلق کوره و امیر المؤمنین بو بلده یه برسه اول عامل بزه اوچ ییلدن زیاده
والی اولدی و مأمون تبسم ایدوب والی کوفه یی تبدیله امر ایتدی و مدینهٔ کوفه یه عزت و خلق کوفه یه
سعادت بویتر که مدقق احکام شرع محمدی و محقق مسائل شرعیهٔ دین احمدی مشید اساس اصول
دین و مؤید مبانی فروع گزین عالم اکمل مجتهد افضل همام اقدم امام اعظم و همام اکرم ابو حنیفه نعمان بن ثابت
بن زوطا بن ماه رحمه الله و رضی الله عنه حجلهٔ عدمدن منصهٔ وجوده خاک کوفه ده قدم باصدی و دست
همتی قوس فکرت و سهم دقتی کشاکش دوشوردکدن صکره ایام اجتهادنده کون باشنه نیجه بیک یر آصدی

وکتاب

وکتاب مهذب الاسماء والکنی والانساب والالقاب والانساب واردر ابو حنیفه نعمان بن ثابت
ابن زوطا بن ماه رحمه الله مولای تیم الله بن ثعلبه در و حمزه زیات رحملهما الله وکندوسی خزاز ایدی و خز
بیع ایدر ایدی و جدی زوطا اهل کابلدن ایدی و بعض قولنجه اهل بابلدن ایدی و بعض قولنجه اهل انباردن
ایدی و بنی تیم الله بن ثعلبه نک معتقی ایدی و بعد الاعتاق ثابت حال اسلامده طوغدی و اسمعیل بن حماد بن
ابی حنیفه نعمان دیدی که بن اسمعیل بن حماد بن نعمان بن ثابت بن نعمان بن مرزبانم که مرزبان ابنای
فارسدن و احرار دندر و الله بزه قطعا رق طاری اولدی جدم ابو حنیفه رحمه الله سنه ثمانین هجریه ده
طوغدی و ثابت حال صغرنده علی بن ابی طالبه کتدی و علی رضی الله عنه ثابت ایچون و ذریتی ایچون برکتله
دعا ایتدی و بز رجا ایده رز که علینک بزم حقمزده ایتدوکی دعایی الله تعالی مستجاب ایتمش اوله
و ابو حنیفه رحمه الله سنه ثمانین هجریه ده طوغدی و خمسین و مائه هجریه ده بغداد ده جوار رحمت الهیه
واصل اولدی و بعضلر دیر که وفاتی سنه احدی و خمسین و مائه ده در و بعضلر دیر که سنه ثلث و خمسین و مائه ده در
اما سنه خمسین و مائه قول اصحدر دیو ذکر ایدرلر و ابو حنیفه رحمه الله عابد و زاهد ایدی و الله تعالی جانبندن خوف و
خشیتی اوزره ایدی حماد بن سلیمان حکایت ایتدی ابو حنیفه نصف لیلی احیا ایدردی بو یزدن صکره ابو حنیفه
رحمه الله مجموع لیلی احیا ایدر اولدی و دیر ایدی که بن کندمی اولمیانه ایله موصوف اولمقدن استحیا ایدرم
عبد الله بن مبارک قتنده ابو حنیفه ذکر اولندی عبد الله دیر که ذکر ایدرمیسز انی که اکا دنیا جذافیری ایله
عرض اولندی و اول اندن فرار ایتدی و ابو حنیفه یه رحمه الله قضا تکلیف اولندی بن قضایه صالح دکلم دیدی
نیچون صالح دکلسن دینلدکده دیدی که اگر قضا ده صادق اوزره اولورسم قضا ایده مزم و اگر کاذب اولور ایسه م
اولورسم کاذب قضایه صالح دکلدر و عمر بن هبیره ابو حنیفه نک قاضی اولمسن اراده ایدوب ابو حنیفه
ابا ایتدکده عمر ابو حنیفه نی رأس و جهی ایله منتفخ اولنجه ضرب ایتدی و ابو حنیفه دیدی که دنیاده سیاط ایله ضرب
اخرتده مقامع حدیددن اهوندر عبد الله بن مبارک انشاد ایتدی

لقد زان البلاد ومن علیها ... امام المسلمین ابو حنیفه
باثار وفقه فی حدیث ... کآیات الزبور علی الصحیفه
فما ان بالعراق له نظیر ... ولا بالمشرقین ولا بکوفه

حکایت اولنور که صاحب منصور اولان ربیع ابو حنیفه یی سومزدی بر کون منصوره دیدی که یا امیر المؤمنین
بو ابو حنیفه سنک جدک عبد الله بن عباسه مخالفت ایدر جدک دیر که بر کمسنه یمین ایتسه و بر کون
و ایکی کوندن صکره استثنا ایتسه جایزدر و ابو حنیفه دیر که جایز دکلدر و ابو حنیفه منصوره دیدی که یا امیر المؤمنین
بو ربیع دیر که سنک عسکرک سنکله بیعت و سکا تبعیت ایتمه سی صحیح اولمیه منصور دیدی که نیجه
صحیح اولمز ابو حنیفه جواب ویروب عسکرک سنک قتنکده یمین ایدرلر و منزللرینه وارد قده
استثنا ایدرلر استثنا جایز اولنجه یمین باطل اولور و سنکله بیعتلرنده یمینلرینه اعتماد ایتمک
لازم اولور منصور تبسم ایدوب ربیعه دیدی که ابو حنیفه یه تعرض ایتمه و ابو حنیفه مجلس منصوردن
چیقدقده ربیع ابو حنیفه یه دیدی که بنم قانمه کیروب شادان اولمق اراده ایتدک ابو حنیفه ربیعه دیدی که
بو یله دکلدر سن بنم قانمه کیرمکله مسرور اولمق استدک لکن بن سنی و کندومی تخلیص ایتدم

قاضی نهروان حکایت ایتدی بر کمسه کوفه ده بر کمسنه یه بر ودیعه ایداع ایدوب حجه کیتدی وحجدن عود ایتدکده
ودیعتی طلب ایتدی مودع اولان کمسه ودیعتی انکار ایتدی وبو مودع ابو حنیفه نک مجالسی ایدی و
مودع مظلوم ابو حنیفه یه کلوب مودع ظالمدن شکایت ایتدی ابو حنیفه بو مظلومه دیدیکه وارکت مودع
ودیعتی انکار ایتدوکنی کمسه یه اعلام ایتمه وابو حنیفه مودع ظالمی دعوت ایدوب دیدیکه بو بلده چلق بکا
خبر کوندروب قاضی اولمغیچون بر کمسه طلب ایدرلر قضایه انبساطک ایدرمیسن وبو مودع جزئی تمانع ایدوب
صکره قضایه رغبت ورضا کوستردی وبو حالده ابو حنیفه مودع مظلومه خبر کوندروب دیدیکه مودع
ظالمه وار وانکا شویله ظن ایده رکه بنم ودیعتی اوندنک فلان کونده وفلان موضعده دکل ایدی
دیو سویله پس مودع مظلوم مودع ظالمه واروب ابو حنیفه القا ایتدوکی کلماتی دیدکده ودیعتی
مودعه رد ودفع ایتدوکی صکره مودع ظالم ابو حنیفه یه کلوب قضا اراده ایتدی ابو حنیفه انکا دیدیکه
سنک قدرکی نظر ایتدم وقضیتک ودیعتی بو وجه اجل ایله دفع ایتمک اراده ایتدم انبار
مشترک ضبطنده فتح همزه وسکون نون وفتح بای موحده والف وآخری رای مهمله ایله در اقلیم رابعدن
عرفی اولان عراقدندر واقلیم ثالث حقیقینک آخرندندر مشترکده مذکور درکه انبار اوچ موضعدر انبار اول
شالمی فرات اوزره نواحی بغداددن بلده قدیمه در وبونده خلفای بنی العباسدن اولکی ابو العباس السفاح
عبد الله نک مقامی واردر وبونده فوت اولدی وانبار ثانی ارض بلخده نواحی جوزجاناندن بر قریه در
وانبار ثالث علائم مروده سکه انبار در لبابده مذکور درکه انبار مدینه قدیمه در وابن حوقل قولی اوزره
انبار اول بلاد عراقدر وسلیمان بن مهناءدن منقولدر که انبار ایله بغداد بینی بر مرحله در عکبرا
لباب ضبطنده ضم عین مهمله وسکون کاف وفتح بای موحده ورای مهمله واخری الف مقصوره ایله در
اقلیم رابعدن عرفی اولان عراقدندر واقلیم ثالث حقیقینک آخرندندر لبابده مذکور در عکبرا بغدادک فوقنده
دجله اوزره بر بلده درکه بینهما اون فرسخدر وقطربل عکبرایه قریبدر مشترکده مذکور در قطربل فتح قاف
وسکون طای مهمله وفتح رای مهمله وضم بای موحده مشدده واخری لام ایله در وایکی موضعدر ایکنجی
بغداد ایله عکبرا بینده قریه مشهوره درکه مجمع خلعا ومادی اهل قصف وهوادر وشعرا بونک حقنده
شعری اکثار ایتمشلردر تقویم البلدان صاحبی مشترکدن بو قولی نقل ایتدکدن صکره تحشیه کتابه ذکر ایتدیکه
بو قریه نک سکانی نصارادر وبونده کنایس کثیره واردر که عند النصاری معتبردر وبو قریه نک خمری مشهوردر
واکثاری خمردن قطربلیه بو قطربله منسوبدر وایکنجی قطربل مدینه آمد مقابله سنده بر قریه درکه بونده
دخی خمر بیع اولنور عزیزی مهلبی قولی اوزره عکبرا ایله مدینه بردان بینی درت فرسخدر سر من رأی
سامرادر لباب ضبطنده فتح سین مهمله وسکون الف وفتح میم ورای مهمله مشدده واخری
الف ایله در اقلیم ثالثدن عرفی اولان عراقدندر واقلیم ثالث حقیقینک آخرندندر لبابده مذکور در سر من رأی
عراقده بغدادک فوقنده بر مدینه مشهوره در دناسن بونی تحقیق ایدوب دیدیکه سامرایی المعتصم
بنا ایتدی وعزیزی مهلبی قولی اوزره سر من رأی وعکبرا بینی اون ایکی فرسخدر ودجله شرقینک کنارنده در
صحیح الهوا وصحیح التراب بر مدینه در ودخی مهلبی دیرکه تاریخ تألیف کتاب عزیزی بو بلده بر قریه یسیره
مقدارندن غیری عامر یوقدر ابن سعید قولی اوزره سامرایی معتصم بنا ایتدی واثق انکا مدینه هارونیه

اضافت

اضافت والحاق ایتدی ومتوکل مدینه جعفریه یی الحاق ایتدی وبونلر له سامرانک قدری عظیم اولدی
بردان لباب ضبطنده فتح بای موحده ورا ودال مهملتین واخری نون ایله در اقلیم رابعدن عرفی اولان عراقدندر
واقلیم ثالث حقیقینک آخرندندر لبابده مذکور در بردان قرای بغداددن بر قریه درکه علمادن بر جماعت بونده
ظهور ایتدی ابن حوقل قولی اوزره بردان بر بلده در وناحیه سی واردر وعکبرا ونعمانیه یه مقدارده قریبدر
وعمارتی منتشیه در وعزیزی مهلبی قولی اوزره مدینه بردان شمالی دجله شرقی اوزره در وعامردر وبردان ایله
بغداد بینی بش فرسخدر صرصر مشترک ضبطنده فتح صادین مهملتین وبینهما ده رای مهملتین ساکنه واخری
رای ثانیه ایله در اقلیم ثالثدن عرفی اولان عراقدندر مشترکده مذکور درکه صرصر ایکی موضعدر اول صرصر علیا درکه
بغداده عمود نهر عیسی اوزره بر قریه در ثانی صرصر سفلی درکه صرصر علیادن اعظمدر وحجاج بغداددن
چقدقلری کونک اولکی طریق حجاج جک یمینی اوزره در وصاحب المشترک یاقوت الحمویدن غیری دیرکه
صرصر بغداد ایله کوفه بیننده در وصرصر ایله بغداد بینی اوچ فرسخدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره بغداد ایله
مدینه صرصر بینی ایکی فرسخدر وصرصر ایله نهر الملک بینی ایکی فرسخدر بغداد لباب ضبطنده فتح بای موحده
وسکون غین معجمه وفتح دال مهمله والف واخری ذال معجمه ایله در اقلیم ثالثدن عرفی اولان عراقدندر واقلیم
ثالث حقیقینک آخرندندر لبابده واردر که بوکا بغداد تسمیه سنه وجه بودر که کسری یه شرقدن برخصی اهدا
اولندی وخصینک بر صنمی وار ایدی انکا باغ دیرلر ایدی وبو خصی دیدیکه باغ داد یعنی بکا صنم ویردی فقها
بو معنی ایچون بو اسمی کراهت واردر دیرلر ومنصور انکا مدینة السلام تسمیه ایتدی زیرا دجله یه وادی السلام
دیرلر ایدی وابن المبارک دیر ایدی که بغداد ذال معجمه ایله دکلدر زیرا باغ شیطاندر وداد عطیه در وباب
کفردر وکا دالین مهملتین ایله بغداد وبغدان دخی دینلور وبعضیلر دیرکه باغ عجمیه ایله بستاندر وداد اسم رجلدر که
بستان داد دیمکدر وبغداده اولان حریم دار الخلافه حریمیدر یاقوت حموی مشترکده ایراد ایتدیکه حریم
فتح حاء وکسر رای مهملتین وسکون یای مثناة تحتیه واخری میم ایله در وبو حریمک مقداری ثلث بغداد ده
قریبدر وحریمک بر سوری واردر ابتداسی دجله دندر وانتهاسی دخی جانب شرقی دجله در هیئت هلال وخود
هیئت نصف دائره کبیدر وبو سورک ابوابی واردر اولکی باب الغربه درکه دجله اوزره در وصکره بو بابه قریب
باب سوق الترکدرت مقدر وخلیفه امام ناصر ایامنده بو باب بسته ایدی وبسته قالماسی مستمر اولدی
صکره باب النوبی درکه بو بابده عتبه یی ملوک رسل تقبیل ایدرلر وبو که باب عموریه دخی دیرلر صکره سور
برمیله قریب ممتد اولور که بو مقدار یرده قپو یوقدر الا باب بستان واردر وبو باب ضحی یا بحر اولندوغی
منظره نک تحتنده در وصکره باب المراتبدر وبو باب ایله دجله بینی مقدار رمیه سهمه قریبدر وبو سورک
جمیع مشتملاتنه حرم دار الخلافه دیرلر وبونده محلات واسواق واردر وغیتک دور کثیره سی واردرکه
اکبر مدینه کبیدر وبو سوره داخل اولان دور رعیتله دجله بیننده سور آخر واردر ودار الخلافه بو سور آخرک
داخلنده درکه بو سور آخر داخلنده دور عامه دن بر نسنه یوقدر تقویم البلدانده مذکور در بغداد شالمی
دجله اوزره در وجانب غربیسنه کرخ تسمیه اولنور وابو جعفر المنصور بغدادی بنا ایتدکده کرخ جانبی ساکن
اولوردی وبغداده زورا تسمیه اولندی زیرا مدینه بغدادک ابواب داخله سی ابواب خارجه سندن
مزوردر یعنی کجدر وجانب شرقیسنه عسکر مهدی تسمیه اولنور زیرا مهدی ابن منصور جانب شرقیده

عسکری ایله ساکن اولنلرک اوّلیدر و جانب شرقیسنده رصافه دخی تسمیه اولنور زیرا رشید بونده بر قصر بنا
ایدوب رصافه تسمیه ایتدی و رأس طاقه نسبتله که موضع سوق اعظمدر جانب شرقیه جانب طاق دخی تسمیه اولنور
و نهر معلّی بغداده بر محلّه در مشترکده مذکوردر نهر معلّی مولی المنصور اولان معلّی بن طریفه منسوبدر که بو معلّی
قواد منصورک اعیانندن ایدی و جانب شرقی بغداده نهر معلّی بر محلّهٔ عظیمه در و دور الخلافه و حریم
دور الخلافه و محالّدن برنجه محلّه بو محلّه ده در و آثار البلادده وارددر که بغدادی منصور ابو جعفر عبد الله بن محمد
ابن علی بن عبد الله بن عباس بنا ایتدی و منصور مدینهٔ بغدادی بنا ایتمک اراده ایتدکده موضع مناسب طلبی
ایچون رُوّاد ارسال ایتدی و رُوّاد منصوره دیدیلر یا امیر المؤمنین رأیمز بودر که بو مدینه‌یی شطّ
دجله اوزره بنا ایده سن که اکا برّ و بحردن میره و ذخیره و امتعه و اقمشه نقل اولنه و دجله و
فراتدن ماده کله و طرایف هند و صین و میرهٔ ارمینیه و آذربیجان و دیار بکر و ربیعه انده مجتمع
اوله و عسکر کثیره متحمّل و کل الّا بو کونه موضع متحمّلدر منصوری بو قول اعجاب ایدوب منجّمینه بنا
ایچون بر وقت اختیار ایتمکی امر ایتدی و نوبخت منجّمین زمره سنده ایدی برج قوس طالعنده بر
درجه‌یی اختیار ایتدیلر که شمس اول درجه ده ایدی و اتفاق ایتدیلر که بو طالع کثرت عمارته و طول
بقایه و بو مدینه ده اجتماع ناسه و خلقنک اعدادن سلامتنه دلالت ایدر دیدیلر و منصور
بونی استحسان ایتدی صکره نوبخت دیدیکه یا امیر المؤمنین بونده خلّهٔ اخری دخی وار در منصور دیدیکه
اول خلّه ندر نوبخت دیدیکه بو طالعده اولان مدینه ایله موت خلیفه متّفق اولمز دیدی بونده خلیفه
وفات ایتمز منصور تبسّم ایدوب دیدیکه الحمد لله علی ذلک فی الحقیقه نوبخت دیدوکی کبی
اولدی زیرا خلفادن منصور حجّده فوت اولدی و مهدی ماسبذانده فوت اولدی و هادی عیسی
آباده فوت اولدی و رشید طوسده فوت اولدی و امین لیکن بغداده اخذ اولندی
بعض دیرکه جانب شرقی بغداده اخذ اولندی و مأمون طرسوسده فوت اولدی و معتصم
و واثق و متوکّل و منتصر سامرّاده فوت اولدیلر اندن صکره خلفا باجه انتقال ایدوب
مدینهٔ منصور خلفادن خالی اولدی مقتدر بالله دن دار الشجره عجایب بغداددندر دار فسیح در
و بساتین واسعه‌یی مشتملدر و بوکه دار الشجره تسمیه اولندی غنکنه وجهی بودر که اول مقامده
بو دارک ایوانی اورتاسنده بر برکهٔ کبیره نک وسطنده ذهب و فضّه دن بر شجر وار ایدی و بو
شجرنک کبیر و ذهب و فضّه دن اون سکز غصنی وار ایدی و هر غصنک فروع کثیره سی
وار ایدی شکل ثمارده انواع جواهر ایله مکلّل ایدی و بو شجرنک اغصانی اوزرینه اون بش فارس
تمثالی وار ایدی و برکه‌نک جانب یسارینده بونک مثلی وار ایدی و بو فارس تمثالنک انواع
حریر و دیباج کیمشلر ایدی و سیوفله طورلر ایدی و اللرنده مطارد وار ایدی و خطّ واحد
اوزره متحرّک اولورلر ایدی و ظن اولنوردیکه هر بری صاحبنه یعنی مقابلنه قصد ایدر و مستنصر بالله
بنا ایتدوکی مدرسه [illegible] مفاخر بغداددندر که حسن عمارت و رفعت بنیان و علوّ
مکانده بوندن اول مثلی معدلی بنا اولنمامش ایدی و موضعی شاطئ دجله اوزره در و جوانبنده
برجایی آبرو در و بو مدرسه‌نک بابی اوزره بر ایوان وار در بو ایوانک صدرنده وضع عجیب اوزره

صندوق

صندوق ساعات وضع اولنمشدر که بونده اوقات صلوة معلوم اولور و لیلا و نهارا انقضای
ساعات زمانیه ظاهر اولور. محوّل مشترک ضبطنده ضمّ میم و فتح حاء مهمله و فتح واو مشدده و اخری لام ایله در
اقلیم ثالثدن عرض فی اولکا عراقدندر مشترکده مذکوردر محوّل بغداد قربنده بر مدینه در که بینهما درت میله قریبدر
و بر بلدهٔ متنزّهیه در و کثیرة الاشجار و غزیرة الانهار در کویا که غوطهٔ دمشقدر. مبارک کتاب ضبطنده
ضمّ میم و فتح باء موحّده و الف و راء مهمله و اخری کاف ایله در اقلیم ثالثدن عرض فی اولکا عراقدندر و شاطئ دجله
اوزره بغداد و واسط بیننده بر بلده در. جبل فتح جیم و ضمّ باء موحّده مشدّده و اخری لام ایله در اقلیم
لبابده مذکوردر که جبل بغداد و واسط بیننده شاطئ دجله اوزره بر بلده در بو کا خلق کثیر نسبت اولنور
جمله دن بری ابو الخطّاب شاعر جبلیدر که ابو العلاء المعرّی ایله بونک بیننده مشاجره وار در. دیر عاقول
لباب ضبطنده فتح عین مهمله و الف و ضمّ قاف و سکون واو و اخری لام ایله در اقلیم عرض فی اولکا
عراقدندر و بغداد قربنده بر بلده در. مداین مدینه نک جمعیدر که ضبط لفظی معلومدر و فارسیه ایله
بونک اسمی طیسفوندر فتح طاء مهمله و سکون یاء مثنّاة تحتیه و فتح سین مهمله و ضمّ فاء و واو و اخری
نون ایله در و بو ضبطک مجموعی ساعیدرکاه اولدر که بو لفظ معرّب اولان فایه تبدیل اولنور اقلیم عرض فی
اولکا عراقدندر و ایوان کسری مداینده در و بو ایوانک رکنندن بر شعبه طقسان بش ذراعدر که بعض ثقات
نقل ایتدی و مداین شرقی دجله ده در و ایوان کسرینک ارتفاعی سکسن ذراعدر و بو کاروشیة
المداین دیرلر ایدی و دخی طیسفون و دخی اسلنی دیرلر ایدی و جانب غربی دجله ده بر مدینه وار ایدی
نهر شیر تسمیه اولنوردی. کلواذا فتح کاف و سکون لام و فتح واو و سکون الف و فتح ذال معجمه و اخری
الف ایله در اقلیم ثالثدن عرض فی اولان عراقدندر و اقلیم ثالث حقیقتنک آخرندندر لبابده مذکوردر کلواذا
قراء بغداددن بر قریهٔ مشهوره در و عزیزیده مهلبی قولی اوزره مدینهٔ کلواذا و بغداد بینی ایکی فرسخدر
و کلواذادن نهرواندن درت فرسخدر. بابل فتح باء موحّده و الف و کسر باء ثانیه و اخری لام ایله در
اقلیم ثالثدن عرض فی اولکا عراقدندر بابل اول مدینه در که ابراهیم الخلیل علیه السلام ناره بونده القا اولندی
واحد و عشرین و سبعمائه تاریخنده خراب ایدی و موضع بلده بر قریهٔ صغیره وار ایدی و ستّ الف
هجریده دخی خراب اولمق وار در بر افواه مسافرینده و السنهٔ سیاحینده مذکور دکلدر ابن حوقل قولی
اوزره بابل قریهٔ صغیره در اما ابنیهٔ عراقک اقدمیدر و بابل قدیم اولدوغیچون اقالیم عراق بابه نسبت
اولنوب اقلیم بابل دینلور و ملوک کنعانیین و غیرلری بابلده مقیم ایدیلر و بابلده آثار ابنیه وار در قدیم ایام
مصر عظیم اولموغ اکلنور و دیرلر که بابلی اوّل بنا ایدن ضحّاکدر. نعمانیه مشترک ضبطنده ضمّ نون و سکون عین
مهمله و میم و الف و نون و یاء مثنّاة تحتیه و اخری هاء ایله در اقلیم ثالثدن عرض فی اولکا عراقدندر مشترکده مذکوردر یاقوت الحموی
تحقیقی اوزره نعمانیه کبیر و کچن کبی مصرده بر قریه در و نعمانیهٔ عراق ایله نعمانیهٔ مصرک اکیسنده دخی برر معدنی
وار در که حمّاملرده نسوان انکله باشلرین غسل ایدرلر و نعمانیه اعمال انجاردن قناتده بر قریه در. نهروان
لباب ضبطنده فتح نون و سکون ها و ضمّ راء مهمله و فتح واو و الف و اخری نون ایله در اقلیم ثالثدن عرض فی اولکا عراقدندر
و اقلیم ثالث حقیقتنک آخرندندر ابن حوقل قولی اوزره نهروان بو بلده‌نک اسمیدر و بو بلده‌نک وسطنده شقّ
ایدن نهرک اسمیدر و نهروان بر مدینهٔ صغیره در و نهروان ایله بغداد بینی درت فرسخدر لبابده مذکوردر که

نهروان بغداد قربنده بلیغ قریه در و نهروانک بر قاچ نوحیه سی واردر واکثری خرابدر انسابده مذکوردرکه
نهروان دجله دن درت فرسخ یرده در **قصر ابن هبیره** لباب ضبطنده فتح قاف و سکون صاد مهمله
واخری را مهمله ایله در اقلیم ثالثدن عرضی اولان عراقدندر وعمود نهر فراته قریب بر مدینه در و فراتدن
اکا انهار متفرقه کیدر اما انهار کبار دکلدر وکربلا بریه ده قصر ابن هبیره نک جانب غربیسنده در قصر
ابن هبیره محاذیسیدر مشترکده مذکوردر قصر ابن هبیره یزید بن عمر بن هبیرة الفزاریه منسوبدرکه آخر
خلفاء بنی امیه اولان مروان الحمار ایامنده بو یزید والی عراق ایدی و قصر ابن هبیره نواحی بابلده
جسر سورا یه قریبدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره قصر ابن هبیره دن فراتک عمود اعظمی ایکی فرسخدر
ولبابده مذکوردر قصر ابن هبیره ابی الشاعر ابن هبیره یه منسوبدرکه خلفاء بنی امیه جانبندن امیر عراق ایدی
جرجرایا لباب ضبطنده بین الجیمین سکون راء مهمله وسکره فتح راء ثانیه والف و یاء مثناة تحتیه
واخری الف ایله در اقلیم ثالث من عرضی اولان عراقده غربی دجله اوزره در لبابده مذکوردر جرجرایا بغداد و
واسط بیننده دجله یه قریب بر بلده در وعزیزی مهلبی قولی اوزره جرجرایا ایله دیر عاقول بینی درت
فرسخدر و دیر عاقولدن مداین اون فرسخدر و جرجرایا ایله مدینه جبل بینی المقوز فرسخدر **فم الصلح** لباب ضبطنده
صلح کسر صاد مهمله وسکون لام واخری حاء مهمله ایله در اقلیم ثالث من عرضی اولان عراقده غربی دجله اوزره در لبابده
مذکوردرکه فم الصلح واسط قربنده دجله اوزره بر بلیده در وعزیزیده مهلبی قولی اوزره مدینه فم الصلح ایله مدینه
جبل بینی اون ایکی فرسخدر مأمون وزیری حسن بن سهلک دخترین تزوج ایتدکده اعراسی فم الصلحده
واقع اولدی **نهر الملک** ضبط لفظی معلومدر اقلیم ثالث من عرضی اولان عراقدندر و اقلیم ثالث حقیقتک آخرندندر
و نهر الملک نهر صرصرک ایکی فرسخ مسافه اکتنده در و نهر الملکک نهر کبیر فراتدن منشعب نهری واردر
عظیم نهردر سواد عراقی سقی ایدر وعزیزی مهلبی اوزره مدینه نهر الملک فراتک بر شعبه سی اوزره درکه
بو شعبه جسر ایله عبور اولنور و نهر الملک و مدینه صرصر بینی اوچ فرسخدر و مدینه کوثینک سوق وجامع
و منبری واردر و کوفی و قصر ابن هبیره بینی التی فرسخدر **واسط** انسابدن منقولدر فتح واو و سکون الف
و کسر سین مهمله واخری طاء مهمله ایله در اقلیم ثالث من عرضی اولان عراقدن دجله نک طرفینی اوزره درکه نصفی
دجله نک بر جانبنده و نصفی جانب آخرنده و ایکیسی بیننده کمیلر ایله جسر واردر احمد بن یعقوب الکاتب
قولی اوزره بوکا واسط تسمیه سنه وجه بودرکه بصره ایله کوفه نک وسطیدر زیرا واسطدن بصره التی فرسخدر
و دخی اهواز ایله بغدادک وسطیدرکه واسطدن اهواز التی فرسخ و بغداد دخی التی فرسخدر مشترکده
مذکوردر واسط ارض کسکرده بین الکوفه والبصره حجاج بن یوسف الثقفی اختطاط ایلدی بو جهتدن
بوکا واسط تسمیه اولندی زیرا مصرین بینینی توسط ایتمشدر و حجاج بناء واسطه اربع وثمانین هجریده
شروع ایتدی وست وثمانین هجریده فارغ اولدی و شلمغان نواحی واسط قراسندندر لباب ضبطنده
شلمغان فتح شین معجمه و سکون لام و فتح میم و غین معجمه والف و نون ایله در بونده بر جماعت
ظهور ایتدیکه بوکا منسوبدر **بصره** لباب ضبطنده فتح باء موحده وسکون صاد مهمله و فتح راء مهمله
واخری ها ایله در اقلیم ثالث من عرضی اولان عراقده غربی دجله ده و شرقی ابله ده در و بصره مدینه اسلامیه در
عمر بن الخطاب رضی الله عنه ایامنده بنا اولندی بصره نک غربی و جنوبیسنده بر جبل واردر اکا سنام دیرلر

وجنوبی

[illegible]

وجنوبی و غربیسی بریه در و جنوبیسنده بر وادی واردر اکا وادی الشاف دیرلر زیرا نسوان بو وادیده حبوب
التقاط تمام ایدرلر وجبل سنام بصره دن نصف مرحله در و بریه بصره ده آب باران ایله اصلا
کشت وکذار بولنور و **مربد البصره** بصره نک جهة بریه سنده بر محله عظیمه در مشترک ضبطنده مربد کسر میم
و سکون راء مهمله و فتح باء موحده واخری دال مهمله ایله در و بونده اقطاردن عرب مجتمع اولوب
و تناشد اشعار و بیع و شرا ایدرلر آثار البلادده واردرکه شعبی قولی اوزره بصره کوفه دن بر ییل
ییل اول شهر اولدی و بصره قرب بحر اوزره بر مدینه در نخیل و اشجاری بیشماردر و خاکی شوره
و آبی شوردر زیرا بحردن مد کلوب ما فوق بصره ده اوچ کوننک یول کیدر و ماء دجله و فرات
بصره یه منتهی اولدقده آب بحر اکا خلط اولنوب مالح اولور و بصره نک نخیلی افراط اوزره کثیردر
اصمعی دیرکه رشیدی ایشتدم دیرایدی نظر ایتدک و جارضک ذهب و فضه سی نخل بصره یه
یتشمز جاحظ دیرکه یوم واحدده هوای بصره نک اختلافی عیوب بصره دندر زیرا خلق کونده
بر کره یحتاج کتان جامه کیر و بر کره تبطین ثوب ایدوب بر نحیه قات قبا کیر و هوای بصره نک
اختلافندن دینلندی دیندر قول ابن لنکک **شعر** نحن فی البصرة فی لون من العیش
طریف ۞ بین جنات وریف ۞ فاذا هبت جنوب ۞ فکانا فی کنیف **نثر**
میسان فتح میم و سکون یاء مثناة تحتیه و فتح سین مهمله والف و نون ایله در اقلیم ثالث
عرضی اولان عراقدندر صاحب اللباب قولی اوزره میسان اعمال بصره دن بر بلیده در **مشان**
لباب ضبطنده فتح میم و شین معجمه والف و نون ایله در اقلیم ثالث من عرضی اولان عراقدندر صاحب اللباب
قولی مشان بدیه یه شبیه قریه کبیره در و بصره نک فرضه سیدر و کثرت نخل ایله معروف
کمال وخم ایله موصوفدر **ابله** ضم همزه و باء موحده و فتح لام مشدده واخری ها ایله در اقلیم ثالث من عرضی
اولان عراقدندر و دجله دن ابله یه کیدن نهرک اغزنده در ابن حوقل قولی اوزره ابله بر مدینه صغیره
حسنه در و بر حدی بصره یه وارنجه نهر ابله در و بر حدی دجله درکه نهر ابله بو دجله دن منشعب اولور
وابله اوزرنده در و نهر ابله نک عمودی عبادانده بحره منتهی اولور و نهر ابله نک طولی بصره و ابله
بیننده درت فرسخدر و نهر ابله کنارنده قصور و بساتین متصله واردرکویا که بستان واحددر
و خیط اوزره ممدوددر و بساتینی جمیعاً محرر قدر بعضندن بعضنه کیدر خرق دار فیخ مد بحر
کلدکده نهر ابله هر حرفه تراجع ایدوب حتی نخیل و حیطانه بلا تکلف داخل اولور و فیض بحر جزر اولسه
ما نهر وضع اولی اوزره قالوب بساتین و نخیل بی آب اولور وابله بصره نک سمت شرقیسنده در
و ملوحت ماء بحر امتداد بحر و فتنه نهر معقل اغزنه واصل اولور و بحر جزر اولدوغی وقت بو بلادک اهلی
ارضلرینی آب حلو ایله سقی ایدرلر و نهر معقلدن صکره ملوحت ظاهر اولمز و تغیر ایدن نواحیسی آثار البلادده
واردرکه ابله بصره ده بر کوره درکه نضرة الاشجار و منجاوبة الاطیار و متدفقة الانهار وکثیرة
الریاض والازهاردر کثرت اشجارندن قوای نابیدار و زمیننه پرتو آفتاب نادردر و ابله ایکی
جانبدر بری شرقی و بری غربیدر جانب شرقیسی قدیماً شاطی عثمان دیمکله معروفدرکه عثمان ابی العاص
بن عثمان بن عفاندر رضی الله عنه واربع وسبعین وستمائة تاریخنده بو جانب عامر ایدی و بو نهر

اشجار و انهار قری و بساتین واردر و بو جانب دجله اوزره در و انهاری دجله دن مأخوذدر و
بو نهر اولان اشجارک کثرتندن قری کورنمک مرتبه سنده در و بونده بر مشهد واردر عمر بن الخطاب رضی الله عنه
نسلندن بری ایدی و بو مشهدده شجره مشهوره وار ایدیکه شجره عظیمه ایدی بر شاخی نخله کبی ایدی و دیگری
سدر ایدی فاما بو شجره نک قشرنی اکوب دفع حمی ایچون انکله تبخر ایدرلر ایدی و مفید اولوردی
و خطا ایتمک آنده واقع اولوردی و تا بکین بصره یه والی اولدقده بر مصلحت ایچون بو شجره نک قطعنه
اکا سوق ایدیلر و تا بکین مدت طویله ایدیکه بصره والی ایدی و حسن سیرت ایله سلوک ایتمش بر رجل
خیر ایدی و بو شجره یی قطع ایتدکده نفس اکا منکر اولوب عن قریب بصره دن معزول اولدی و اتابکک
جانب غربیسی خرابدر انجق بر مشهد واردرکه مشهد العشار دیمکله معروفدر و دجله یه مشرفدر
و بین الناس اشتهاری بونکله درکه بونده دعا مستجاب اوله و قدیم الزمانده بو جانب غربیده دجله اوزرینه
مشرف بنیان وار ایدی و بساتین و قصوری و سلطنت ایدی و آب دور و قصورینه جاری ایدی و سنه
اربع و سبعین و ستمائه ده آثاری امحاق اولنمش ایدی عبادان فتح عین مهمله و باء موحده مشدده
و بین الالفین دال مهمله و باء موحده مشدده و بین الالفین دال مهمله و آخری نون ایله در اقلیم ثالث عرفیدن اولان
عراقک آخرندر و خشبات فتح دجله نک بحره منصبی یاننده در ابن سعید نقلی اوزره عبادان بحر فارس
اوزره در و بحر عبادانی دور ایدر و عباداندن برده مکان قلیل قالور و عبادانک جنوبی و شرقیسنده دجله
بحره منصب اولور و ابن سعیددن غیرینک قولی اوزره عبادان جانب شرقیسنده بحر فارسه دجله منصبی
اولدوغی موضع اوزره در و ساحل اوزره عباداندن مهروبان درت مرحله در و عبادان و بصره بینی
بر بچق مرحله در و عبادان بصره دن شمس برج جدی یه کلدکده مطلع شمس طرفنده در بو تقدیرجه عبادان
جنوبه میل ایله شرقی بصره در و عبادانک جنوبی و شرقیسنده خشبات واردر و بو خشبات بحرده سفن و مراکب
ایچون علامتدر که سفن و مراکب بحرده اول دو کندیلره طوقنمق خوفندن بو خشباته اوغرایوب بوندن تجاوز
ایتمز آثار البلادده واردر که عبادانک زرع و ضرعی یوقدر و اهل عبادان اللهه متوکللردر رزقلری
اطرافدن کلور و عباداننده مشاهد و رباطلر واردر و بر قوم واردر امور دنیویه دن منقطع و عبادته
مقیملردر و مواد رزقلرینک اکثری نذوردندر **عرض اوصاف تاسع الاقالیم العرفیه خوزستان**
طیب مشترکده ضبطنده کسر طاء مهمله و سکون یاء مثناه تحتیه و آخری باء موحده ایله در اقالیم عرفیه نک
تاسعی اولان خوزستاندندر مشترکده مذکوردرکه طیب واسط و اهواز بیننده بر بلده در یاقوت الحموینک مشترکنده
مذکوردرکه طیب واسط و اهواز بیننده بر بلده در و دخی یاقوت الحموی مشترکنده ذکر ایدیکه طیبده عجایب واردر
لکن نه ایدوکن بیان ایتمدی و دخی ذکر ایتدیکه اول طیب تألیف کتاب المشترک تاریخنه کلنجه نبطیت اوزره
باقیلردر و لبابده مذکوردرکه طیب واسط ایله کوره اهواز بیننده بر بلده در آثار البلادده واردر داود
بن احمد الطیبی قولی اوزره مدینه طیب شیث بن آدم علیهما السلام عمارتیدندر و اهلی ظهور اسلامه کلنجه شیث
ملتی اوزره ایدیلر و قدما بونده بعض اشیا و طلسمات احداث ایتمشلردر که بعضی زائل و بعضی باقیدر
و دیرلرکه زائل اولنلردن دفع عقارب و حیات ایچون طیبده بر طلسم وار ایدی و سنه اربع و سبعین و ستمائه
قریب زمانه دکین باقی ایدی و عجایب باقیه سندندرکه بو کازیور البته داخل اولمز و داخل اولسه هلاک اولور

وغرائب البقع و عقعق دخی اولمز و خوزستان ضبطی مشترکده مذکوردرکه خوز ضم خاء معجمه و سکون واو
و آخری زاء معجمه ایله در و جمیع بلاد خوزستانک اسمیدر و خوزستان اقلیم واسعدر مدن و قلاع و قرا کثیره یی مشتملدر
و بصره و فارس و جبال اللر و قد بیننده در و لفظ خوز ایله بوکا خلق کثیر نسبت اولنمشدر جمله دن بری عمر بن
سعید الخوزیدر و **خوزستانک** حدودی بو وجه اوزره درکه جهت غربیه سی سندن رستاق واسط و دور الراسبی
محیطدر و جهت جنوبیه سی بحر اوزره عباداندن مهروبانه دک و دورقه و حدود فارسه واردر و جهت شرقیه سی جنوبیه دن
ارجانه حدود فارسدر و جهت شرقیه سی شمالیه یه ارجانه حدود اصفهان و بلاد الجبلدر و فارس و بلاد الجبل و
اصفهان بینی اولمقامده بنز آنی فصل ایدر و جهت شمالیه سندن حدود الصیمره و کرخه و جبال اللور و بلاد
الجبل اصفهانه و ارجانه محیطدر و خوزستان مستویه در بوارضنده جبال یوقدر و میاه جاریه سی کثیردر
و میاه خوزستان مجتمع و عریض اولوب حصن مهدی قتلنده بحره متصل اولور و میاه مجتمعه ده بحره
انصبابی سببی ایله مد و جزر واقع اولور **سوس** مشترکده ضبطنده ضم سین مهمله و سکون واو و آخری
سین ایله در اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستاندندر و بو سوسک بساتینی واردر و بونده نارنج کشت
ترنج واردر یاقوت الحموی مشترکنده ایراد ایتدیکه سوس خوزستانده بلده قدیمدر و قبر دانیال النبی علیه السلام
بونده در و سوس کبیر و کچی بکی افریقیه ده بر بلده در و روم بوکا آخری هاء ایله سوسه تسمیه ایدرلرکه بو
سوس الادنیدر و ثیاب سوسیه بوکا نسبت اولنور و بر سوس دخی سوس الاقصیدرکه بلاد البربرک نهایتنده در
دیرلرکه سوس الاقصینک وراسنده بر شی معلوم یوقدر و دیرلرکه سوس الاقصی ایله سوس الادنی بیننی
اوچ آیلق یولدر و بعض قولی اوزره بو تحیی بر ناحیه در و مدینه سی طرفلدر و سوس کبیر و کچلرکبی ماوراء النهرده
بر بلده در **جرخان** لبابده ضبطنده ضم جیم و سکون راء مهمله و خاء معجمه و الف و آخری نون ایله در
اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستانده کور اهوازدندر و قرب سوسده بر بلده در **قرقوب** لبابده ضبطنده
بین القافین المضمومتین سکون راء مهمله و آخری باء موحده ایله در اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستانده
اهوازدندر و بعض قولی اوزره عراقدندر و مدینه مشهوره در لبابده مذکوردرکه قرقوب واسط و کور
اهواز بیننده طیبه قریب بر مدینه در عزیزی مهلبی قولی اوزره قرقوبدن مدینه طیبه یه یدی فرسخدر و
قرقوبدن مدینه سوسه اون فرسخدر **جندیسابور** لبابده ضبطنده ضم جیم و سکون نون و فتح دال مهمله
و یاء مثناه تحتیه و فتح سین مهمله و الف و ضم باء موحده و سکون واو و آخری راء مهمله ایله در
اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستانده اهوازدندر و مدینه جندیسابور خصبه و کثیر الخیردر و قبر ملک
یعقوب الصفار بونده در و لبابده مذکوردرکه جندیسابور خوزستانده بر مدینه مشهوره در ابن حوقل
قولی اوزره جندیسابور واسعة الخیردر و نخیل و زروع و میاهی کثیردر عزیزی مهلبی قولی اوزره جندیسابوردن
تستره سکز فرسخدر و جندیسابوردن سوسه آلتی فرسخدر **تستر** لبابده ضبطنده ضم تاء مثناه فوقیه
و سکون سین مهمله و فتح تاء ثانیه و آخری راء مهمله ایله در اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستانده اهوازدندر
و عامه بوکا ششتر تسمیه ایدرلر تسترک بر نهر کبیری واردرکه اول دیارده معروفدر و بو نهرده سابور الملک
بر سکر عظیم بنا ایتدیکه مقداری بر میله قریبدر حتی آب نهر مرتفع اولوب ارض تستره دن مرتفعه یه
واصل اولدی صاحب اللباب قولی اوزره تستر خوزستانده کور اهوازدن بر مدینه در و قبر البراء بن مالک رضی الله عنه

بونده در وعزیزی مهلبی قولی اوزره تستر بلاد اهوازک وسطیدر وتستردن جندیسابوره سکز فرسخدر و بلاد
اهوازده خطط یوقدر الا تسترده خطط قبایل واردر وبعض قولی اوزره تستر بر مدینه درکه روی زمینده
بوندن اقدم مدینه یوقدر جبی شرک ضبطنده ضم جیم وکسر بای موحده مشدده واخری یای مثناة تحتیه ایله در اقلیم
تاسع عرفی اولان خوزستاندندر وجبی مدینه کثیر النخل در وشکری واردر وابو علی الجبائی المعتزلی بوندندر
مشترکده مذکوردر جبی برکوره در ونواحی خوزستان بربلددر دیرو کبی جبی نواحی نهروانده در
قریه در **عسکر مکرم** لباب ضبطنده فتح عین وسکون سین مهملتین وفتح کاف واخری مهمله ایله درد
مکرم لباب ضبطنده فتح عین وسکون سین مهملتین وفتح کاف واخری رای مهمله ایله در ومکرم لفظی ضبط
ابتدای ونقادن سقودر که ضم میم وسکون کاف وفتح رای مهمله واخری میم ایله در اقلیم تاسع عرفی اولان
خوزستان اهوازندندر وعزیزی مهلبی قولی اوزره عسکر مکرم مدینه ٔ مکرمه ٔ محدثه در اول قریه ایدی
حجاج بن یوسف الثقفی محاربه ٔ خورزاده ارسال ایتدوکی مکرم بن قرارکه بنی معاویه نک برییدر بو
مکرم یاننده اولان عسکری ایله بو قریه یه نزول ایدوب برمدت بونده مقیم اولدی وبونده بنالر حادث
اولوب صکره ابنیه زیاده اولدی وعسکر مکرم تسمیه اولندی وعسکر مکرمده عقارب صغار قاتله واردر
که مشهوردر وعزیزی مهلبی قولی اوزره تستره سکز فرسخدر واهوازده عسکر مکرمدن غیری مدینه
محدثه یوقدر وعسکر مکرمدن سوق الاربعا التی فرسخدر وعسکر مکرمدن اهواز برمرحله در واهوازدن
دورق درت مرحله در کذلک عسکر مکرمدن دورق درت مرحله در وسوق اربعا حصن مهدی برمرحله در
وسوسدن بصنی برمرحله ٔ خفیفه در وسوسدن یوش برمرحله در **حصن مهدی** ضبط لفظی معلومدر
اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستانده اهوازدندر ابن حوقل قولی اوزره میاه خوزستان اهوازدن و
دورقدن وتستردن وبو مواضعه ملاصق اولان بونلرک غیری مواضعک مجموعندن حصن مهدی قتنده
مجتمع اولوب بو مقامده نهر کبیر عریض اولور وصکره بحره منتهی اولور وعزیزی مهلبی قولی اوزره حصن مهدیدن
ابلهٔ یکرمی بر فرسخدر وابله دن بصره درت فرسخدر وحصن مهدیدن سوق الاربعا اوچ آلتی فرسخدر
وحصن مهدیدن باسیان ایکی مرحله در وکذلک دورقدن باسیان ایکی مرحله در ابن حوقل
قولی اوزره باسیان بر مدینهٔ متوسطه در نهر بونی وسطنده شق ایدر وایکیسی بیننده ما بر نهر اوزره سلوک
اولنور **اهواز** لباب ضبطنده فتح الف وسکون ها وفتح واو والف واخری زای ایله در واهواز
کور خوزستاندن برکوره درکه اعظم واشهر کور خوزستاندر وصاحب اللباب قولی اوزره بوکا سوق
اهواز دخی دیرلر مشترکده مذکوردرکه سوق اهواز مدینهٔ اهوازدرکه خوزستاندندر ومدینهٔ اهوازک اکثری
خرابدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره اهوازدن مدینهٔ اصفهانه سکسن فرسخدر **نهر تیری** نهر ضبطی معلومدر و
تیری مشترک ضبطنده کسر تای مثناة فوقیه ویای مثناة تحتیه ورای مهمله واخری الف مقصوره ایله در اقلیم
تاسع عرفی اولان خوزستانده نواحی اهوازدندر مشترکده مذکوردر نهر تیری نواحی اهوازدن بربلده در
فتوحده مذکوردر وجوامع مختاردرکه ابو عبد الله محمد بن موسی النهرتیری بوکا منسوبدر سنه تسع وثمانین وستمایده
فوت اولدی وابن حوقل قولی اوزره نهر تیری ده ثیاب بغدادیه اشلنور وبغداده نقل اولنور وبغدادی دینور
فرق اولنمز **دورق** مشترک ضبطنده فتح دال مهمله وسکون واو وفتح رای مهمله واخری قاف ایله در

اقلیم

اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستانده اهوازدندر مشترکده مذکوردرکه دورق نواحی خوزستاندن بربلده در
وابن حوقل قولی اوزره دورق مدینهٔ کبیره در وعزیزی مهلبی قولی اوزره مدینه در دورقدن مدینهٔ باسیان
اون فرسخدر ومدینهٔ دورقدن ارجانه اون سکز فرسخدر آثار البلادده وار دور مسعر بن مهلهل قولی اوزره
اعمال دورقده معادن واردر ودورقده قبادبن دارانک آثار قدیمه سی واردر واعمال دورقک بعض
مواضعنده رعی مواشیدن احتراز اولنور دیرلرکه اول موضعده طلسم واردر ودورقده کبریت
اصفر بحری واردر بو کبریت بوندن غیری موضعده بولنمز ودورقدن غیری یره نقل اولنسه بو کبریت آتش ایله
مشتعل اولمز ودورقدن غیری موضعک نای ایله محترق اولور ودورق نای ایله محترق اولمز که عجایب اشیادندر
ودورقده هوام قتاله واردر جمله دن بر شبر مقدارنده برحیه واردرکه ذات الرأسین تسمیه اولنور
ودورق ایله باسیان بیننده رطبه اولور بحج برحیوانی حس ایتسه بر ذراع مقداری اتلوب ایکی باشنک
بری ایله صوقوب زهرنی صاچار واول حیوان فی الحال هلاک اولور **مهروبان** فتح میم وسکون ها
وضم رای مهمله وسکون واو وبای والف واخری نون ایله در اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستاندندر
بعض قولی اوزره فارسدندر ومدینهٔ صغیره در وارجانک وارجانه قریب اولنلرک فرضه سیدر
وبحر مهروباندن صکره جانب شرقه امتداد ایله سینیزه منتهی اولور وابن حوقل وابن سعید مهروبانی جملهٔ بلاد
فارسدن عد ایتمشدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره مدینهٔ مهروبان بحراوزره نزهة القلوبده مذکوردر مهروبانه
اهل فارس ماهی روبان دیرلر دبادموحده مقامنده مثناة تحتیه ایله مهریان نوشته در وخاطر
راقم الحروفه لایح اولورکه مناسب اولان دخی یای مثناة تحتیه ایله مهریاندر اولمقدر زیرا الفاظ فارسیه ده
بای موحده ایله مهروبان خلاف معهوددر اگر بلا واو مهربان اولسه طبیعته ملایم ایدی واو ایله اولنجه
مهرویان اولمق احسندر ونزهة القلوب صاحبی دیرکه مهروبان کنار دریاده بر بلده درکه موج نخلی بلده یه
ملاصقدر وهواسی گرم ومتعفندر وخرمادن غیری میوه سی اولمز ومحصولی اکثر سفن ومراکبدندر وکوسفندی
قلیل الوجوددر اما بو بلده ده اولان بز مجلب ومتاعدر صاحب فارسنامه ذکر ایتدی
که مهروبانده بر یکیدن سکس رطل سنه صاغدیلر ومهروبانده بزرکتان دخی بیاندرسائر
ولایته نقل ایدرلر وبرنجه مواضع مهروبان توابعیدر ومهروبان مشرعهٔ بحردر هر کیم خوزستان طریقی ایله
فارسدن دریایه گیدر وهر کیم بصره وخوزستاندن دریایه گیدر رکذرگاهی مهروباندر مهروبانه اوغرر
رامهرمز لباب ضبطنده فتح رای مهمله والف ومیم وضم ها وسکون رای مهمله وضم میم ثانیه
واخری زای معجمه ایله در اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستانده اهوازدندر صاحب اللباب قولی اوزره
رامهرمز خوزستانده کور اهوازک برندندر دیرلرکه سلمان فارسی رضی الله عنه بوندندر وفضلادن
برجماعت بوکا منسوبدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره رامهرمزایله سوق الاهواز بینی اون طقوز فرسخدر
ورامهرمز ایله رستاق الزط بینی بری فرسخدر **ارجان** لباب ضبطنده فتح الف وسکون رای مهمله
وفتح جیم والف واخری نون ایله در اقلیم تاسع عرفی اولان خوزستاندندر بعض قولی اوزره فارسدندر
وابن حوقل قولی اوزره جهت خوزستاندن آخر حد فارسده درکه فارس وخوزستان بینی در
ومدینهٔ کبیرهٔ کثیر الخیردر ونخل وزیتونی کثیردر ومدینهٔ بحریهٔ سهلیه وجبلیه در وبحر ایله ارجان بینی

وارجان بلده بفارس تخفف الجیم برتنمه ایمعه

بر مرحله در صاحب اللباب قولی اوزره ارجان خوزستانه كوره ابواز دیرلر و بوكا كیر دكجن كبی غین معجمه ایله
ارغان دخی دیرلر و عزیزیده جهلبی قولی اوزره ارجان اول مدن فارسدر و مدینه جلیله در و نواحی و اعمال
نفیسه سی واردر و زیتونی كثیردر **عرض اوصاف عاشر الاقالیم العرفیة فارس**
سینیز لباب ضبطنده كسر سین مهمله و سكون یاء مثناة تحتیه و كسر نون و سكون
یاء مثناة تحتانیه و اخری زاء معجمه ایله عاشر اقالیم عرفیه اولان فارسدندر بعض قولی اوزره اهوازدندر و
بلیده صغیره در و اكثری خرابدر و ساحل اوزره سینیزدن سیرافه دك جنابه یه منتهی اولور صاحب اللباب
قولی اوزره سینیز قراء اهوازدندر و **تحدید فارس** بو وجه اوزره در كه جهت غربیه سی حدود
خوزستاندر و تمام حد جهت شرقیه سی حدود كرماندر و جهت شمالیه سی فارس و خراسان
بیننده اولان مفازه در و تمام حد جهت شمالیه سی حدود اصفهان و بلاد جبلدر و عزیزیده جهلبی قولی اوزره
فارسك نهایت شرقیه سی ناحیه یزددر و نهایت حد جنوبیسی سیراف و بحردر و حد شمالیسی ریدر
دكیر و جهلبی قولی اوزره بلاد فارس جنوبیه یه و شمالیه یه منقسمدر بلاد جنوبیه سی سهولدر و بلاد شمالیه سی جبالدر
وارجان و نوبندجان و مهروبان و سینیز و كازرون و اصطخر و بیضا و دارابجرد مدن
سهلیه دندر و رمق مدن فارسدندر و مدینه مخصبه و كثیرة الاشجاردر **جنابه** لباب ضبطنده
فتح جیم و نون مشدده و الف و باء موحده و اخری ها ایله در و ابن خلكان دخی فتح جیم ایله ضبط
ایتمشدر و ابن كولادن منقولدر كه بر بلده دخی ضم جیم ایله در اقلیم عاشر عرفیده اولان فارسده فرضه
فارسدر بر بلیده در كه اكثری خرابدر و خصبه و شدید الحردر صاحب اللباب قولی اوزره جنابه بحر یننده
بر بلده در و ابو سعید جنابی زندیق بونلردر صاحب تقویم البلدان دركه ابو سعید حجاجی غارت ایدن
قرمطیدر كه حجاجدن خلق كثیری قتل ایتدی و عزیزیده جهلبی قولی اوزره جنابه و سینیز بینی التی درت
فرسخدر **سیف البحر** كسر سین مهمله و یاء مثناة تحتیه و اخری فا ایله در ذكری معلومدر بعض ثقات
بویله نقل ایتدی اقلیم عاشر عرفی اولان فارسك ساحلندندر و سیف البحر فارسده بر قطعه بر ساحلك اسمیدر كه
قرا و مزارعی مشتملدر و بو سیف البحر ناحیه سی شدید الحردر شرحی مذكوردر كه خور السیف بر بلیده دركه سیرافدن
دوندر و بوكا بحردن بر خلیج داخل اولور **جور** لباب ضبطنده ضم جیم و سكون واو و اخری راء مهمله ایله در
اقلیم عاشر عرفی اولان فارسده كوره اردشیردندر و فارسك دار الملكیدر ابن حوقل قولی اوزره جور بر مدینه در كه
طینندن سور و خندقی واردر و سورینك درت قپوسی واردر و میاه جاریه سی واردر مدینه نزهه كثیر البساتیندر
و بونك ارتفاعی بلاد عام اولور و عزیزیده جهلبی قولی اوزره مدینه جورك رستاقی واردر و جوردن شیراز
یكرمی درت فرسخدر و جهلبی موضع اخرده دیر كه یكرمی فرسخدر و جوردن كازرون اون الی فرسخدر و
آثار البلادده واردر كه جوری اردشیر بن بابك بنا ایتدی و مدینه جورك وسطنده بر بنای عالی واردر
اكا الطربال تسمیه ایلسنلر انسان بو بنانك راسنه چقسه مدینه جوره و رستاقنه مشرف اولور و بو
بنای عالینك اعلاسنده بر بیت نار واردر و حذاء مدینه جوره ده بر جبل واردر بو جبلدن آب اخذ
اولنوب راس طرباله چقارلمشدر **كازرون** لباب ضبطنده فتح كاف و سكون الف
و فتح زاء معجمه و ضم راء مهمله و سكون واو و اخری نون ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسده كوره شابوردندر

ابن حوقل قولی اوزره كازرون كوره شابورده مدینه عظیمه در و خاكی پاك و هواسی درستدر و میاهی
آباردندر لبابده مذكوردر كه توز دخی ضم تا و سكون واو و زاء معجمه و اخری دال مهمله ایله بلاد فارسدندر
قصبه كازروندر و كازرون بلاد فارسك بریدر علمادن بر جماعت بوندن ظهور ایتمشدر و عزیزیده
جهلبی قولی اوزره مدینه لطیفه طیبة العماره در و آثار البلادده واردر كه كازرونده میاط العجم دیرلر زیادتله
معموره اشلندوكی اوزره كازرونده دخی ثیاب كتان نسج اولنور و كازرونك معظمانك دوری
و جامعی بر تل اوزره در و اسواق قصور التجاری بونلك التنده در كازرونده عضد الدوله بر خانه
بنا ایتدی سمسارلر بو خانه ده اجتماع ایدرلر و بو خانه نك دخل یومیسی اون بیك درهم ایدی و
كازرونده جبلان دیرلر بر میوه اولور بوندن غیری یرده اولمز و عراقه كثیر انتقال ایلمین بو میوه یی
كازروندن عراقه هدایا ایچون نقل ایدرلر **ابرقوه** مشترك ضبطنده فتح همزه و باء موحده و سكون راء مهمله
و ضم قاف و سكون واو و اخری ها ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسده ناحیه اصطخردندر شرحكه
مذكوردر كه عجم بوكا وركوه تسمیه ایدرلر فارسك نواحی اصطخردن بلده مشهوره در و یزده قریبدر
و ابرقوه كیر دكجن كبی بر بلیده در كه بو بلده اصفهان بینی یكرمی فرسخدر آثار البلادده واردر كه عجایب
ابرقوهدندر كه داخلنده باران قلیل الوقوعدر حوالیسنده واقع اولان باران سور ابرقوه یه یكمز دیو
خلقی زعم ایدرلر كه عدم وقوع باران دعاء ابراهیم الخلیل علیه السلام ایله اولمه دخی زعملری بودر كه خلیل علیه السلام
كندولری نقری زراعتدن استعمالدن منع ایتمش اولمه و ابرقوه ده كاوودن كثیر الوجود نسنه بوغیلكی زیاده
استعمال ایدرلر **نوبندجان** لباب ضبطنده فتح نون و سكون واو و فتح باء موحده و سكون نون
ثانیه و فتح دال مهمله و جیم و الف و اخری نون ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدن قصبه شابوردر
شركده یاقوت قولی اوزره سابور درت موضعدر اول سابور ارض فارسده كوره مشهوره
و مدینه معموره در و دیرلر كه بلكه سابور اسم كوره در و مدینه سی نوبندجاندر و خوارجك مهلب ایله
بونده وقایعی واردر و ثانی سابور بحرینده بر موضعدر كه ابی بكر الصدیق رضی الله عنه امیر علاء بن الحضرمی
ایامنده فتح اولندی و ثالث سابور خوستدر كه همدان و خوزستان بیننده جبالدردر بر مدینه و
قلعه مشهوره در رابع سابوریه در مقابله سنده فرات اوزره بر قریه و بو سابوریه نك نسبی سابوریدر
بو جهتدن متقدم اولنلره قریبدر و نوبندجان ایله كركان بینی بش فرسخدر و كركاندن فارسه
شعب بوان اوزره بر مدینه در و شعب بوان دنیانك متنزهات اربعه سندن بریدر كه بر غوطه دمشق
و بری نهر ابله و بری صغد سمرقند و بری شعب بواندر و شعب بوان ایله نوبندجان بینی ایكی فرسخدر
و شعب بوان نوبندجان و ارجان بیننده دره لردر كه قجی بر تخودن بر مكان مرتفعدن شعب بوان
اوزره مشرف و متوجه اولسه عموم و كروبدن بری اولوب استراحت ایدر و شعب بوانده بر نجه قری
و میاه متصله در و بو قرا اوزرینه اشجار اولقدر بیشماردر كه بو قرانك رابعه پوشیده در طشره دن بو قرا
كورنمز قریه ایچینه كیرلمیجه بدو قریه ایدوكی بلنمز **فیروزآباد** مشترك ضبطنده فتح فا و كسر فا ایله دخی یا و
سكون یاء مثناة تحتیه و ضم راء مهمله و سكون واو و زاء معجمه و الف ممدوده و فتح باء موحده
و الف ثانیه و اخری ذال معجمه ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر شركده مذكوردر كه فیروزآباده

زمان قدیمده جور تسمیه اولنوردی بعده اسمی تغییر اولنوب فیروزآباد تسمیه اولندی فارسدن شیراز قربنده
بلده مشهوره در صاحب التبیه الشیخ الاسلام ابو اسحق فیروزابادی بوکا منسوبدر توه ضمّ تا و سکون تاء فوقیه
و واو و اخری تا ایله در و بعضدن منقولدرکه اخری تا مهمله ایله در و اقلیم عاشر عرفی اولان فارسده در
ثیاب توجیه بونه منسوبدر ابن حوقل قولی اوزره توج مدینه شدیدة الحر در و بناسی طیندندر و کبیر البلدندر
و عظمده ارجاندن دون و نوبندجانه قریبدر و توج ایله جبّانه بینی اون ایکی فرسخدر و رسم المعموره بوکا
تور تسمیه اولنمشدر سیراف لباب ضبطنده کسر سین مهمله و سکون یاء مثناة تحتیه و فتح را مهمله
والف و اخری فا ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارس بحر اوزرنده بحرم جانبندندر و فارسده
اولان فرضه لرک اعظمیدر و زرع و ضرع یوقدر بلکه محطّ اقلاع مراکب و سفندر و مدینه عامره در
و بنیاننده مبالغه ایدرلر حتی تجاردن بری عماره دارنه اوتوز بیکدن زیاده دینار صرف ایدردی
اطرافنده اشجار و بساتین یوقدر و بنالری ساج و خشب ایله در که بلاد زنکدن نقل اولنور سیراف
شدید الحردر صاحب اللباب قولی اوزره سیراف و لار کرمانده ساحل بحر اوزره بلاد فارسدندر
شیراز لباب ضبطنده کسر شین معجمه و سکون یاء مثناة تحتیه و فتح را مهمله والف و اخری زاء معجمه ایله در
اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر ابن حوقل قولی اوزره شیراز مدینه اسلامیه محدثه در محمد بن قاسم
ابن عقیل بنا ایتدی که حجاج بن یوسف الثقفینک ابن عمیدر و دخی جوف اسد و شکم شیره تشبیه ایچون
بوکا شیراز تسمیه اولندی زیرا عامه خلق نواحی شیرازدن شیرازه نقل اشیا ایدرلر و شیرازدن غیره
برشی ایچون نقل اولنمز غیرینی معلمی قولی اوزره شیراز مدینه جلیله واسعه در بونده منازل واسعه و متنزه و کثیرة
المیاه وار در و خلقنک شربی عیوندندر که شیرازی خرق ایدر و خلق شیرازک دور نده جاری اولور
و شیرازده بستان و لکن و آب حیات افزادن خالی خانه اولمق مرتبه سنده در و اسواق عامره و
جلیله در و شیرازدن اصفهانه تمش ایکی فرسخدر و رئیس النحاة سیبویهنک قبری شیرازده در آثار
البلادده وارددر شیرازه شیراز بن طهمورث اسمی ایله شیراز تسمیه اولنمشدر و بنا شیرازی سلطان ابو
کالنجار بن بویه اتقان و احکام ایتمشدر خلوص زعم ایدرکه برسنه شیرازده مقیم اولان کمسه نک وقتی طیب
العیش کذران ایدرکه سببی نه ایدوکی بلنمز و عجایب شیرازدن برشجر تفاح واردر تفاحنک نصفی
غایت حلاوه اوزره و نصفی غایت حموضه اوزره در و شیرازده قشمش اولور سایر بلاده نقل اولنور
و دخی دهن ورد و دهن بنفسج و دهن نیلوفر و دهن یاسمین کبی انواع ادهان ریحانیه و کذلک
انواع اشربه ریحانیه اولورکه قدیم الزماندن اکاسره ایچون اتخاذ اولنوردی و خلق شیرازک صنعت ثیاب
حریرده ید باسطه سی واردر کذلک سکین و نصول و اقفال جیده عملنده ید طولالری واردر که شیرازدن
کارد و پیکان و کلید سایر دیاره نقل اولنور و دشت ارزن شیراز قربنده در که حقنده متنبی دیمشدر
ع سقیا لدشت الارزن الطوال * و بو دشتک صیدی لایعد و لایحصی در و بو دشتک خواصندندرکه
بر عصا و صلبة الخشب نابت اولور و بو عصا دشت ارزندن غیری موضعده بولنمز عصا مشهور در
بوکا خشب ارزن تسمیه اولنور خالطه راقم الحروف فقیر لایح اولدیکه الله اعلم دیار رومده هزاران آغاجی دیدکلری
آغاج اولمغله که سطر بندن اکا بر عصا اتخاذ ایدر و باریک و خوشمنظر برجرحی اشلرلر و مدینه کرد فنا
خسرو شیراز قربنده در آثار البلادده وارددرکه کرد فنا خسرو شیراز قربنده بر مدینه درکه بونی عضد الدوله
بنا ایتدی و برکوشک بولدی بوکا بر نهر کتوروب مال کثیر صرف ایتدی و مابین بر بستان احداث ایتدی
کرسعتی بر فرسخه قریبدر و شیق نهردن و بو مدینه یه نهری ایصالدن فارغ اولدیغی سنه اربع و خمسین
و ثلثمائه ربیع الاولینک یکرمی ایکنجی کونی ایدی و اول کونی عضد الدوله عید ایدی که هر سنه اول کونده
ناس نواحیدن بو مدینه یه مجتمع اولوب لهو و لعب ایچون یدی کون آرام ایدرلر و عضد الدوله
بو مدینه یه صنایع خز و دیباج و صوف نقل ایدوب بو اقمشه نک ظهور یننده کندو اسمی مکتوب اولمغی
امر ایتدی و قواد و عسکری بو مدینه ده دور و قصور اتخاذ ایدوب عماراتی کثیر اولدی و قاضی کردفنا خسرو
ایله خیانتده مثل ضرب اولنمشدر حکایت اولندیکه سبب ضرب مثل بودرکه ناسدن بر کمسه
بو قاضینک قتنده مال کثیر ایداع ایدوب بعده طلب و استرداد ایتدکده قاضی انکار ایدوب
و مودع عضد الدوله یه واروب دیدیکه یا ملک بن فلان تاجرک اوغلیم و بابامدن بکا الارث
اللی بیک دیناره مالک اولدم و یکرمی بیک دیناری ایکی قمقمه ایچنده بو قاضی قتنده ایداع ایتدم
و باقیسن تجارتده تصرف ایدردم و بعض اسفارمده کفار رومه اسیر اولدم و درت سنه اسیرده
قالدم حتی ملک رومی مریض اولوب اسارایی اطلاق ایتدی و بن دخی خلاص اولوب فرح البال
مال ودیعت ایله استظهار اوزره یم بو قاضیدن ودیعتی طلب ایتدکده انکار ایدوب بنی بلمز
کچنور و بن طلب و ودیعتی تکرار ایتدم بکا دیدیکه سنک دماغکه صوق کچمش و یاخود سکا برنسنه ایرشلر
عقلک کتمش بن سنی بوندن اول کوردوکم یوقدر وار بو جنونی ترک ایله یوقسه سنی بیمارخانه یه کوندروم
و زنجیرده اوصلنورسن دیر و عضد الدوله بونی استماع ایتدکده بکا ایدوب سکا ظلمی بن ایتدم
که بونک کبی شخصی قاضی نصب ایتدم دیوب اول شخصه ایکیوز دینار اعطا ایدوب اصفهانه کوندردی
و دیدیکه بو قضیه یی کمسه یه یاد ایتمه و سکا امرم وارنجه اصفهانده مقیم اول و حاکم اصفهانه نامه یازدیکه
بو شخصه احسان اوزره و عضد الدوله بو حال اوزره برای صبر ایدوب صکره بو قاضی یی برکون دعوت
ایتدی و تنها خانه سنه الوب اکرام ایتدی و دیدیکه بنم برسرم واردر بو سرّی کشف ایتمکه
مملکتمده سندن محل کمسه کورمدم زیرا سنده کمال علم و وفور عقل و دین مشاهده ایتدم و سرّم
بودرکه اولاد ذکور و اناثم واردر و اولاد ذکورک عمرلرین حکم ایتدم اما اولاد اناث امر معاشده
متقاعدلردر بندن صکره ضیق معیشتلرندن خوف ایدرم مرادم بودرکه سنک دارکده بر موضع
اتخاذ اولنه که ودیعته صالح اوله و تحت التعهدان غیری کمسه بلمیه و بنم ودیعتمی بوندن صکره بنا ایتمه و یره سن
و قاضی یه ایکیوز دینار و یردیکه ایکیوز قرق قمقمه کنجایش بولاجق برآغاج فقیر بنا ایله و تمام اولدقده
بکا اخبار ایله که قتله مستحق اولنلردن بریسی ایله قمقمه لری سکا ارسال ایدرم و ایلتدکن کمسه یی
قتل ایله و قاضی سمعاً و طاعةً دیوب عضد الدوله مجلسندن فرح و مسرور کیتدی و کندو کندویه
فکر ایتدیکه ایکی بیک کره ایکی بیک دینار الم کیردی بن و اولادم و احفادم متمتع اولورز عضد الدوله
فوتندن صکره بو مالی کم بلورکه مطالبه ایده پس قاضی بناء آغاج فقیره مشتغل اولدی و عضد الدوله اول مظلومه
کوندردیکی جوان مظلومه خبر کوندروب احضار ایتدی و قاضی بناء آغاج تمامنی عضد الدوله یه اخبار ایتدکده

الفضل المتقدم السيف والبكسر البارع
من الركبة يعني كانقدح ... هو ...
... سنل ...

عضد الدوله اول جوان مظلومه دیدیکه وار و دیعتکی قاضیدن طلب ایله و خصوص قضیه‌یی عضد الدوله‌یه بلدیر
انها ایدرم دیو ایله اول جوان حاضر به کلوب دیدیکه یا قاضی بنم حالم نکدر و سنک ظلمک دو روز دراز
اولدی و دیعتمی ویرمزسنک یا بن عضد الدوله اوکنده عرض حال ایدوب لجام اسبن الدن قومزین پس
قاضی تنها خانه‌سنه داخل اولوب بو جوانی طلب ایتدی و معانقه و ملاطفه ایدوب سن بنم قرداشم
اوغلی سن بابک بنم یار صدیقم ایدی بن سنک حقکی حبس ایتدوکم سنک مصلحتک ایچوندر زیرا ایشتدم
که مال کثیر اتلاف ایتمش سن و دیعتی سکا ویرمکده تاخیرم رشدکه مطلع اولمق ایچون ایدی الحاله هذه رشدکی
بلدم حقکی آل الله مبارک ایلسون دیوب اول ایکی ودیعت قمقمه‌یی اول جوان موادعه دفع و تسلیم ایتدی
و اول جوان ودیعتنی آلوب عضد الدوله‌یه کتدی و عضد الدوله قاضی‌یی احضار ایدوب بن سنک
موناکی انکیچون تهیئه و تدارک ایتدم که اموال ایتامدن طمعک منقطع اوله اکر بر اولمسک سنی خلقه عبرت
ایدردم علمم صحیح اولدی که جمیع یدکده اولان اموال ایتامدن اخذ اولنمش مال حرامدر دیوب جمیع اموالنه
ختم اوروب و قضادن عزل ایتدی و اول جوانک مالنی کندویه ویردی الحمد لله که الله تعالی بو ظالم ملک
ظلمی ازاسنه بی توفیق ایتدی دیو حمد و شکر ایتدی **بیضا** فتح بای موحده و سکون یای مثناة تحتیه و فتح
ضاد معجمه و اخری الف ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدن مدینه اصطخردر ابن حوقل قولی اوزره بیضا کوره‌ء
اصطخرک اکبر مدنیدر بوکا بیضا تسمیه سنک وجهی بودر که بر قلعه‌سی وار در بیاضی مسافه بعیده‌دن کورینور
و فارسیه ایله نشانک دردیرلر حلاج دیمکله معروف اولان حسین بن منصور بیضاویدر و عزیزی جهلبی
قولی اوزره بیضا کوره‌ء اصطخردن بر مدینه جلیله در و بیضا ایله شیراز بینی سکز فرسخدر **کارزین** لباب ضبطنده
فتح کاف و سکون الف و را مهمله و کسر زای معجمه و سکون یای مثناة تحتیه و اخری نون ایله در اقلیم عاشر
عرفی اولان فارسدندر صاحب القباب قولی اوزره کارزین بحره قریب اولان بلاد فارسک بیریدر که
کارزیاتک غیریدر و کارزیات فتح کاف و سکون الف و کسر رای مهمله و سکون زای معجمه و فتح یای
مثناة تحتیه و سکون الف ثانیه و اخری تای مثناة فوقیه ایله کیرو کچی کبی فارسده بر بلده در اثار البلادده
وار در که کارزیات ارض فارسده بر بلده در و بونده بر آتشکده وار در که عند المجوس مقام معظمدر
دیو نک آتشی افاقه اولان سایر بیوت ناره نقل اولنور در اصطخری قولی اوزره قلعه‌ء کارزیات قطعا
عنوة فتح اولنمیان قلاعدندر و بو قلعه‌سنه کوهدن کل و خاکدن مبنیدر و مرار اکثر محاصره اولنوب قطعا ظفر
بولنمامشدر **اصطخر** لباب ضبطنده کسر الف و سکون صاد و فتح طای مهملتین و خای معجمه و اخری رای مهمله ایله در
اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر و اقدم مدن فارسدر و قدیمدن پای تخت ملوک ایدی و بوزه ابنیه‌دن اثار
عظیمه وار در حتی دیرلر که جن عملیدر و عزیزی جهلبی قولی اوزره اصطخر و شیراز بینی اون ایکی فرسخدر و
سیبویه اصطخریدر **سروستان** فتح سین مهمله و سکون را مهمله و کسر واو و سکون سین ثانیه
و فتح تای مثناة فوقیه و الف و اخری نون ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر و بش متوسطه در
سروستان ایله شیراز بینی اوچ مرحله در و سروستان و جنابه بینی ایکی مرحله در و سروستانده
بیتین نهار جاری وار در **بسا** لباب ضبطنده فتح بای موحده و سین مهمله و اخری الف ایله در
و معربی فسا در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسده کوره‌ء دارابجرددن در ابن حوقل قولی اوزره مدینه‌ء بسا

کوره‌ء

کوره‌ء دارابجردده اکبر مدندر و کبرده شیرازه قریبدر و ابنیه‌سنک اکثر اخشابی سرودر و مدینه‌ء بساده
برف و خرما و جوز و ترنج مجتمع اولور و صاحب القباب قولی اوزره بسایه لغت عربیه ایله فسا دیرلر
و نسبتنده فسوی دیرلر و اهل فارس نسبتنده بساسیری دیرلر و ارسلان الترکی بسادن ایدی
و عامه آنی بسایه نسبت ایدوب بساسیری دیمکله مشهور اولدی و بو بساسیرینک تاریخده ذکر شهیری
خلفاء مصر ایله مخاطباتی وار در و بنی العباسدن قایم بامر الله خلیفه‌یی بغداددن طرد ایتمشدر **یزد**
انسابدن منقولدر که فتح یای مثناة تحتیه و سکون زای معجمه و اخری دال مهمله ایله در اقلیم عاشر عرفی
اولان فارسده کوره‌ء اصطخردندر و کوره‌ء اصطخرک اصفهان و کرمان جهتندن یزد و میبد بربرینه متقارب
ایکی بلدندر و فهرج و میبد بینی اون بش فرسخدر و میبددن برالای علما ظهور ایتمشدر **و میبد**
لباب ضبطنده فتح میم و سکون یای مثناة تحتیه و ضم بای موحده و اخری دال مهمله ایله در
اثار البلادده وار در مدینه‌ء یزد کثیرة الخیرات و غزیرة الغلات طیبة الثمار در و بونده حریر دیبا صنایع
وار در کارلری نهایت حسنده در یزددن سایر بلاده نقل اولنور **فهرج** فا و ها و را مهمله و اخری
جیم ایله در حرکاتی معلوم دکلدر قانونده مذکوردر بوکا بهره دخی دیرلر اقلیم عاشر عرفی اولان فارسده
ندر و بعض قولی اوزره کرماندندر ابن حوقل تحقیقی اوزره فهرج ایله میبد بینی اون بش فرسخدر
و کذا میبد و فهرج بیننده در و کذا طرف مفازه اوزره بر مدینه در و ثمار کثیره‌سی وار در اهلندن
فضله قالوب فاضلی اصفهانه نقل اولنور **حصن بن عماره** لفظ حصن و لفظ ابن معلوملردر
و عماره ضم عین مهمله و فتح میم و الف و فتح رای مهمله و اخری ها ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر
و بعض قولی اوزره کرماندندر و کشفیز بحر اوزره بر حصن منیعدر و تحقیق اولندی که بونک زمان قدیمده
صاحبی الله تعالی کلام مجیدنده و کان وراءهم ملک یأخذ کل سفینة غصبا آیه کریمه‌سی ایله حقنده
اخبار ایتدوکی ملک ایدی و بو حصن ابن عماره سنه اربع و سبعین و ستمائه تاریخنده خراب ایدی
و بر کمسه سیرافدن ساحل بحر اوزره حصن ابن عماره‌یه توجه ایتسه خیال منقطعده و مفازه‌ده سیر و
مشی ایدرک حصن ابن عماره‌یه واصل اولور و عزیزی جهلبی قولی اوزره قلعه‌ء ابن عماره حصون بلاد
شیرازدندر **دارابجرد** لباب ضبطنده فتح دال مهمله و سکون الف و فتح رای مهمله و الف ثانیه
و سکون بای موحده و کسر جیم و سکون رای ثانیه و اخری دال ثانیه ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان
فارسدندر ابن حوقلدن منقولدر که دارابجردک معناسی عمل داراب دیمکدر خاطر رقم تحویلنه
لایح اولور که فارسیده داراب کرد در فتح کاف عربی ایله صکره تعریب اولنوب دارابجرد اولمشدر
و نزهة القلوبده دخی دارابجرد داراب بن بهمن بن اسفندیارک بناسی منسوبدر دیو مذکوردر
و بو محل تسوید اولندقدن صکره نزهة القلوبک موضع اخرنده دارابجرد دارابکرد لفظی ایله مکتوب
بولندی و نزهة القلوب صاحبی ذکر ایتدیکه بو مدینه‌ء دارابکردی داراب بن بهمن بن اسفندیار
بنا ایتدی و پرکار ایله کشیده بر مدور شهردر و محکم حصاری و خندقی وار در و نواحیء حشو دارکان
و فیفو رستاقی دارابجرد بونک توابعندندر و بو حدودده بر سخت و صعب دربندده
بر محکم و استوار قلعه وار در و بو دربنده تنک دیه دیرلر و بو قلعه‌نک هواسی خوبدر و آبی

عیون و مصانعدندر و سابقده دارابجردده حاکم اولان بو قلعه ده ساکن اولوردی و ابن جوقل قولی اوزره دارابجرد بر مدینه در که سور و خندقی واردر و خندقی میاه متولد اولور و بو خندقده بر چشمه واردر آب خندقده سباحت ایدنه صاریلور صارلدیغی آدم اکثر بوغولدن سالم اولمز و مدینه دارابجردک وسطنده قبه مانند حجاره دن بر جبل واردر و جبالدن بر شیئه متصل دکلدر و ناحیه دارابجردده احجل کور فارسدر و غزنیج جهبلی قولی اوزره اعمال دارابجردده معدن مومیا واردر تذییل الاقلیم العرفی
صمکان ضبط لفظی معلوم دکلدر غالبا صاد مهمله ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر نزهة القلوبده مذکوردر که صمکان عجایب دنیادندر زیرا میان بلدهٔ صمکاندن بر نهر جاریدر و بو نهر اوزره بر پل واردر و بو پلک طرف اعلاسی سردسیردر درخت جوز و چنار و بونلر امثالی اشجار واردر و بو پلک طرف اسفلی کرمسیردر درخت ترنج و نارنج و بونلر مانندی اشجار واردر و شراب انکوریسی اولقدر قتالدر که ایکی ایچ اولقدر آب قاتمه ایچلمسی ممکن دکلدر و خلق صمکان اهل زراعتدر کوار غالبا ضم کاف عجمی ایله ولمقدر اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر نزهة القلوبده مذکوردر که کوار مدینه مختصه در و توابع کثیره سی واردر و هواسی حرارته مایلدر و آبی بهمن اسفندیار مکانندندر و بو ایکی نهری اوزره بر بند واردر آب مرتفع اولوب قراء کوار بو آب ایله مزروعدر و غلات و ثمارلری بسیاردر و میوه لرندن انار و امرود و بادام خوب اولور و اول حدوده نخجیر کثیر واردر و صاحب فارسنامه دیرکه اهل کوار امام شافعی مذهبی اوزره در لر اسفیدان
اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر نزهة القلوب صاحبی ذکر ایدر که اسفیدان بلدهٔ صغیره در و قلعه سی واردر و سردسیردر و اسفیدان حوالیسنده بر جبل واردر و بو جبلک بر عظیم شکنی واردر اسفیدان خلقنه ایام نایرده بو شکنج جای پناهدر مایین اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر نزهة القلوبده مذکوردر که مایین راه کوشک زرد اوزره میان کوهستانده بر بلده در و هواسی معتدل و بردته مایلدر و آب روانی واردر و غلات ثماری بسیاردر و بو بلده نک اهلی اکثر دزد و لص اولور و شیخ کل الدینک مزاری بونده در و مزار امام اسمعیل بن کاظم بلدهٔ مایینک پای کریوه سنده در و مایین قصبهٔ ناحیهٔ دارابجرددر جرم اقلیم عاشر عرفی اولان فارسده کورهٔ دارابجرددندر و بلدهٔ متوسطه در بهمن بن اسفندیار بنا ایتمشدر و مواضع کثیره بو بلده نک توابعیدر و هواسی کرمدر و بونده غله و پنبه و میوه اولور و بو بلده نک آب روان و کاریزی واردر و بونک حدودنده بر قلعهٔ محکمه واردر اکا خورشه دیرلر جویم ابی احمد ضبط لفظی کویا جیم ایله ولمقدر اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر نزهة القلوبده مذکوردر که جویم ابی احمد لزاهستان ولایتندندر و ولایت لزاهستان کورهٔ اردشیر خوره دندر و بونکا کوره رود دیرلر کرمسیردر و آبی کاریز و چاهدندر و حاصلی حبوب و خرما در و بو ولایتده ثمیران دیرلر بر قلعه واردر بو قلعه نک اهلی سلاح و رزد پیاده رو و راه زن اولور شاور اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر و بو مدینه یی طهمورث دیوبند بنا ایدوب دین دلاسمیه ایتدی و اسکندر رومی فارسی فتح ایتدوکی وقت بونی بالکلیه تخریب

ایتدی و شاپور ابن اردشیر بابکان بونی یکیدن تعمیر ایدوب کندو اسمی ایله شاپور تسمیه ایتدی و مرور ایام ایله ترخیم اولنوب شاور اولمشدر هواسی کرمدر و جانب شمالیسی مسدوددر بو شهردن منقطعدر و ابی بر نهر دندر که اکا بو مدینه شاور و خلقی بازدیرلر و بونده برنج و خرما و ترنج و لیمون و انواع ثمار شتویه حاصل اولور و میوه نک بو مدینه ده زیاده قیمتی اولماغله آیندن و روغن نی اجتنا و اکلدن منع اتمزلر و ازهار مشمومه دن نیلوفر و بنفشه و یاسمن و نرکس بو مدینه ده وفرت اوزره در و ابریشمی دخی حاصل اولور و خلق شاور شافعی مذهب درلر و ظاهر شاورده هیکلده بر آدمدن بیوک بر مرد سیاه شکل واردر بعضیلر که طلسمدر و بعضی دیرکه بر آدم ایدی الله تعالی انی مسخ ایدوب حجر اولدی و اول ولایتک شاهلری بو شکلی اعزاز و اکرام ایدوب زیارت ایدرلر و اکا روغن سوررلر الله اعلم ضبط لفظی ضم جیم و راء مهمله ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارسدندر نزهة القلوبده مذکوردر که جره بلدهٔ صغیره در و منقطع کره دیرلر زیرا شیرازده در و عمارات عالیهٔ جهاندن اولان بند میر بالای شیرازده در که بو بابده نظم اولنمشدر نظم از خطهٔ شیراز کشایش مطلب ٭ کز زیر کره دارد و از بالا بند تر و هوای جره کرمسیردر و آبی کندویه منسوب اولان نهردندر و بر نیچه مواضع بونک توابعیدر و حاصلی حبوب و خرمادر و خلقی اکثر سلاح ورز اولور ایک و رزکان ضبط لفظلری معلوم دکلدر نزهة القلوبده مذکوردر اقلیم عاشر عرفی اولان فارس حدودینه متصل شبانکاره دندر و ایک بر قلعه در که اوایلده بر قریه ایدی و عهد سلاجقه ده تمدن ایتدیلر و بو قلعهٔ ایک بر کوهده در و صعبدر و بو قلعه خارجندن آب جاری اولور اکر محاصره و قتنده خصم مراری بیلوب قلعه یه جاندن منع ایتسه استخلاصی سهل اولور و رزکان بو قلعه دامننده بر قصبه در هواسی اعتداله قریب اتابکی غرمنهضمدر و حبوب و پنبه و خرماسی کثیردر اصطهبانان الله اعلم صاد و طاء مهملتین ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارس حدودینه متصل خطهٔ شبانکاره دندر و بلدهٔ کثیرة الاشجاردر و هواسی معتدل و آب روانی بسیاردر و انواع اثماری بیشماردر و اصطهبانان حدودنده بر محکم قلعه واردر سلاجقه شبانکاره لر ایله منازعه ایتدوکی ایامده بو قلعه یی اتابک خاوی تخریب ایتدی بعده ینه تعمیر ایتدیلر برک و یارم ایکی بلده در ضبط لفظلری معلوم دکلدر اقالیم عاشر عرفی اولان فارس حدودینه متصل شبانکاره دندر و برک قدرده یارمدن کبیردر و محکم قلعه سی واردر و کرمان سرحدی اوزره در و حبوب و خرماسی فراواندر خیره و نیریز الله اعلم کسر خاء معجمه و یاء مثناة تحتیه و فتح راء مهمله و اخری هاء ایله در و نیریز کسر نون و یاء مثناة تحتیه و کسر راء مهمله و یاء ثانیه و اخری زاء معجمه ایله در اقلیم عاشر عرفی اولان فارس حدودینه متصل شبانکاره دندر و ایکی بلده در که قلعه لری حجردندر و کشمش بسیاردر و هواسی حرارته مایلدر و میوه کاتی نیریز توابعندن بر معمور ناحیه در و آب و هواده حاصلده نیریزه مانندر کرم و درویر ضبط لفظلری معلوم دکلدر اقلیم عاشر عرفی اولان فارس حدودینه متصل شبانکاره دندر و راه ب ده ایکی بلده در و هواسی حرارته مایلدر و آب روانی و حبوب و ثماری واردر لار کمال شهرتندن لفظی ضبطه محتاج دکلدر و ایک و رزکاندن بو مقامه کلنجه نزهة القلوبدن منقولدر که ضبط الفاظ بلاد و مواضعه متعرض دکلدر و صاحب نزهة القلوب بو بلاد خطهٔ شبانکاره دن در و حدودی

ولايات فارس وكرمان وبحر فارسه متصلدر ديو تحقيق ايدوب واقاليم حقيقيه نك اقليم ثالثندن
عد ايتمكين بو مجلّه نك بو محلنده ثبت اولنمشدر . وولايت لار ساحل بحره قريبدر وخلقى اكثريا تاجر
ومتحمل متاعب سفر وبر وبحرده ماهردر . ولارك حبوبى قلتى اوزره خرماسى واردر وخلقى قوى الاعضادر

عرض اوصاف حادى عشر الاقاليم العرفية كرمان

باذ لباب ضبطنده فتح باء موحده وسكون الف وفا واخرى دال مهمله ايله در اقاليم عرفيه نك
اون برنجيسى اولان كرماندندر . وبلاد حاره دندر مشتركدر كه كرمان فتح كاف ايله در وكسر ايله
دخى مضبوطدر وفارس وسجستان ومكران بيننده بر ناحيه كبيره در وكرمانك بر حدى حدود خراسانه
متصلدر وقصبه سى واحسن مدنى كرمير وسيرجاندر . وتحديد كرمان بو وجهله دركه جهت غربيه سى
حدود فارسدر وجهت جنوبيه سى بحر فارسدر وجهت شرقيه سى ارض بلوصدن بحر دار بحه ارضى
كماذر وارض مكران سنددن بر قطعه در وجهت شماليه سى فارس ايله كرمان بيننده اولان مفازه در
كه مفازه خراسان ودخى مفازه سجستاندر . وبلوص بر قومدر كه مسكنلرى سفح جبل قفصدر وبو قوم اصحاب
نعمدر وباديه نشينان كبى ارباب خركاهدر . وارض مكران هنددن محسوب بلاد كثيره در وكاهى
دليه يه مضاف اولور . وارض كرمان بحر الجنه كيرمشدر وبحر اكى ساعد اولوب ارض كرمان ايله
معانقه ايتمشدر . وساحل كرمان اوزره بر جبال قفص دائره سندن قطعه قوتس كيدر . وقوم قوص بو جبالك
سفحنده ساكن اولورلر . وبو جبالك جنوبيسى بحر وشماليسى حدود جيرفتدر . وقوم قوص بر طائفه
بولنره ابحث ديرلر لغتلرى لغت هنديه يه قريبدر . وشرك ضبطنده قفص ضم قاف وسكون فا
واخرى صاد مهمله ايله در قفص نسلدن بر صنفدر . واكراد كبيدر وفارس وكرمان بيننده جبالنده
ساكن اولورلر اراضيلرى واردر كه بو طائفه ايله معروفدر وجبالى واردر اكا جبال قفص ديرلر . وبو طائفه
نفس شرير خلق عالمدر وقبيلرى اقسى در . وعضد الدوله بن بويه بونلره مستولى اولوب واول قدر قتل ايتديكه
بونلرى بالكليه افنا ايتدى ظن اولنمش ايدى . وكير ويحيى كبى نفص بغداد ايله عكبرا بيننده بر قريه مشهوره دركه
موطن لهو وهوادندر . ودستور ارض كرماندن بر قريه در تحفة الغرايبده واردر كه بو قريه نك وسطنده
بر كهنه حصار واردر كيمسه بو حصاره بحنده موش كورمشدر . وبو حصارك خارجنده بر دكلو موش ايلتسه لر
ارض حصاره داخل اولدقده بر ايكى كره دوران ايدوب في الحال هلاك اولور . واسترك دخى ارض كرمانده
بر قريه در تحفة الغرايبده مذكوردر بو قريه ده بر شجر عظيم واردر كه نجار دستيان حسن وآينده درونده ن
بو شجر كبيرك موضع اخذه كيمسه بر درخت كورمشدر . واول موضعده اول درخته دارو ديرلر طويل
ضخيم شاخلر وبركلرى واردر وبركى برك رزه مشابهدر ودهر شاخندن بر كلر زينه صانش اولقدر زينه
قريبدر كه صبيان بركلرينه آونجه اولوب بو درختك اوستنه چقرلر وبو درختك انجير نوعنه بكزر ميوه سى
واردر كه انجير دانزى وتخمى يوقدر وبيزه در واطفال بو ميوه دن اكل ايدرلر منفعت ومضرتى يوقدر
ماسكان لباب ضبطنده فتح ميم وبين الالفين سكون سين مهمله وفتح كاف ايله واخرى نون ايله در
اون برنجى اقليم عرفى اولان كرماندن بر بلده در . وبوندن بعض رواة احاديث نبويه ظهور ايتمشدر
بردسير لباب ضبطنده فتح باء موحده وسكون را مهمله وفتح دال وكسر سين مهملتين وسكون ياء مثناة تحتيه

واخرى

واخرى را مهمله ايله در اون برنجى اقليم عرفى اولان كرماندندر ابن سعيد قولى اوزره تاريخ قولنده بردسير دار
الملك كرمان ايدى صاحب اللباب قولى اوزره بردسيردن علمانك بر جماعتى ظهور ايتمشدر ابن حوقل
قولى اوزره سيرجاندن ولار مفازه ده بردسيره وارنجه بينهما ايكى مرحله در نزهة القلوبده تاريخ كرماندن
نقلله مذكوردر كه موضع كواشيرده كشتاسف بر آتشخانه بنا ايتمش ايدى بعده اردشير بابكان بونده قلعه بنا
ايدوب تمدين ايتدى وبردسير اسمى ايله تسميه ايتدى وبهرام بن شابور ذو الاكتاف بو مدينه نك عماراتنى
زياده ايتدى كتاب سمط العلى ده واردر حجاج يوسف عصيان بن افسعيرى بو ولايتى فتح ايتمكه ارسال ايدى
واول حجاجه مكتوب كوندروب ماؤها وشل وثمرها دقل ولصها بطل ان قل الجيوش بها ضاعوا وان كثرت
جاعوا ديو اعلام ايدوب حجاج عسكرى استعاده ايتدى وبو ولايت عمر عبد العزيز عهدنده فتح
اولندى وعمر عبد العزيز فرمانى ايله بردسيرده جامع عتيق بنا اولندى وامير على الياس باغ سيرجانى ديرلر
بردسيرده بر باغ بنا ايتدى وقلعه كوه ديرلر بردسيرده بر قلعه دخى بنا ايتدى وبردسيرده جامع سردى
ديمكله متعارف اولان جامع توران شاه سلجوقى بنا ايتدى ومزارات اكابردن قبر شاه شجاع
كرمانى بردسيرده در . جيرفت لباب ضبطنده كسر جيم وسكون ياء مثناة تحتيه وضم راء مهمله و
سكون فا واخرى تاء مثناة فوقيه ايله در اون برنجى اقليم عرفى اولان كرماندندر ابن حوقل قولى اوزره
جيرفت خراسان وسجستاندن وارد اولان تجارك مجمعيدر وبلده خصبه در وزرعى سقى ايله در
وجيرفتدن هرموزه درت مرحله در وجيرفتدن سيرجانه ايكى مرحله در ومهلبى قولى اوزره جيرفت
مدن كرمانك اعظميدر ومقصد تجاردر ونخل وترنجى كثيردر ابن حوقل قولى اوزره جبال معادن جيرفت
طرفندن دريايه ديمكله معروف شعب اوزره خصب دركه بساتين وقرا ايله عامردر تاريخ كرمانده واردر
كه عبيد الله عمر ولايت كرمانى فتح ايتدكى اياده موضع جيرفت غيضه وبيشه زار ايديكه سباع ضاريه ايله
جاى قرار ايدى عسكر اسلام اول مقامى بيشه دن تطهير وسباعدن تخليه ايدوب قرا بنا ايتديلر
هر بر قريه بانيسى اسمى ايله موسومدر وهواى جيرفت حاردر . وآبى ديورود ديرلر بر نهردر ونخلى بسيار
دبى باياين وخرماسى ارزاندر آثار البلادده اصطخريدن نقلله مذكوردر جيرفت اهالسى عادتى بودر كه اشجار
مثمره دن رياح مؤثره اسقاط ايتدكى ثمارى اصحاب وملاكى اخذ ايتميوب ضعفا وناس ايچون ترك ايدرلر
وبعض سنينده رياح كثير الوقوع اولمغله ثماردن ضعفانك محصلى اصحابنك محصلندن اكثر اولور
سيرجان لباب ضبطنده كسر سين مهمله وسكون ياء مثناة تحتيه وراء مهمله وفتح جيم والف واخرى
نون ايله در اون برنجى اقليم عرفى اولان كرمانك قصبه سيدر ابن حوقل قولى اوزره سيرجانك داخلى قنوات ايله در
وكرمانك اكبر مدنيدر وسيرجانده خشب قليل اولمغله ابنيه سى اقنادندر وسيرجاندن جيرفته ايكى مرحله در
لبابده مذكوردر كه سيرجان ولايت فارسده كرماندن بر مدينه در نزهة القلوبده مذكوردر سيرجانك هواسى
حرارته مائلدر وحاصلى حبوب وپنبه وخرما در وقلعۀ حصينه سى واردر آثار البلادده واردر
مدينه سيرجان بساتين ومياه كثيره يى مشتملدر وشيرازدن ابهى واوسعدر وبينهما اوچ مرحله در
واكثرينه قصران ديرلر وسيرجانك آبى عذب وهواسى صحيحدر ودور [illegible] الدوله سيرجانده در
كه ما صدق لم يوجد مثلها فى البلاد در وليث بن طاهر الصفارك اوغللرى عمرو وطاهر سيرجانى اجراء

آب ایچون شق ایدوب داخل بلده سیرجانه آب دوراندوب دوراید سیرجانه داخل اولور
و سیرجانده فانید و قصب سکر و نخیل کثیر در زرند مشترک ضبطنده فتح زاء معجمه و راء مهمله و سکون نون
و آخری دال مهمله ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان کرماندندر صاحب المشترک قولی اوزره زرند اعمال کرماندن
بر مدینه مشهوره قدیمه در و دخی قرای اصفهاندن بر قریه در عزیزی مهلبی قولی اوزره مدینه زرند و مدینه
سیرجان بینی ایکی مرحله طقوز فرسخدر **بم** لباب ضبطنده فتح باء موحده و تشدید میم ایله در ابن حوقل قولی اوزره
بم جیرفتدن اکبردر اوچ جامعی واردر لباب ابن الاثیر قولی اوزره بم کرماندن بر مدینه در ایام مقتدر
و غیرده صاحب فارس اولان عسکر بنک وزیری اسمعیل بن ابرهیم بمدندر و عزیزی مهلبی قولی اوزره
بمدن کرمانک کبارندندر و امصاردن بر مصردر نزهة القلوبده مذکور درکه بنک قلعه حصینه سی واردر
و جیرفتدن خوشتردر و هواسی حرارته مایلدر **هرمز** مشترک ضبطنده ضم ها و سکون راء مهمله و ضم میم
و آخری زاء معجمه ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان کرمانک قصبه سیدر صاحب المشترک قولی اوزره
هرمز اقصای کرماندن بر مدینه در ساحل بحر هندده قریبدر راکب بحر هرمزدن بر خلیجده داخل اولورکه بو
خلیج امتعه هند ایله وارد اولان مراکب و سفنک ارتقا ایتدوکی فرضه سیدر و امتعه هند ایله وارد
اولان مراکب و سفنک ارتقا ایتدوکی فرضه سیدر و امتعه هند بو فرضه دن خراسانه و سجستانه
و بلاددن غیره نقل اولنور و دخی هرمز ارض شارعه قرب کرکده اعمال شیرازدن وادی موسیده
بر قلعه در و هرمزغند فتح غین معجمه و سکون نون و آخری دال مهمله ایله قرای مرودن بر قریه در
صاحب احادیث الفتن عبد الحکم بن میسره الهرمزغندی بو قریه یه منسوبدر و هرمزفره فتح فا
و راء مهمله ایله کبیره کبی قرای مرودن بر قریه در بوندن بر قوم ظهور ایتمشدر ابو هاشم بن ماهان
الهرمزفرهی بو قومدندر اقامت دولت ابو مسلم ایله مساعی ایدنلردندر صاحب تقویم البلدان
ذکر ایتدیکی سنه احدی و عشرین و سبعمائه ده هرمزی کورن بجا اخبار ایتدی که هرمز عتیقه غارات
تاتاردن خرابدر و خلقی بحرده بر جزیره یه انتقال ایتدی که اول جزیره یه زرون تسمیه اولنور فتح زاء
معجمه و ضم راء مهمله و واو و آخری نون ایله در و عمانک قرشوسیدر و بو جزیره بره قریبدر و هرمز
عتیقه نک جهت غربیه سنده در و هرمز عتیقه ده اطراف هنددن ازکمسه قالمشدر و هرمزدن اوکی
حد فارسه یدی مرحله یه قریبدر نزهة القلوبده واردر که هرمز ساحل بحر فارس اوزره در
و غایتده کرمسیردر و تاریخ تألیف نزهة القلوبده حاکم خوقند ملک قطب الدین هرمزی ترک ایدوب
جزیره جرونده بر مدینه بنا ایتدی و هرمزده نخل و نیشکر بی حد و بی مردر **تذییل الاقلیم العرفی**
رنقان ضبط لفظی معلوم دکلدر اون برنجی اقلیم عرفی اولان کرماندندر نزهة القلوبده تاریخ کرماندن
نقلله واردر که بو بلده یی بهمن بن اسفندیار بنا ایتدی هواسی کرمدر و حاصلی حبوب و خرمادر
زمانشیر ضبط لفظی معلوم دکلدر اون برنجی اقلیم عرفی اولان کرماندندر نزهة القلوبده تاریخ کرماندن
نقلله مذکوردر که بو مدینه یی اردشیر بابکان بنا ایتمشدر **خبیص** قد اعلم فتح خاء معجمه و کسر باء موحده
و یاء مثناة تحتیه و آخری صاد مهمله ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان کرماندندر نزهة القلوبده مذکور درکه
بو مدینه نک هواسی کرمدر و آکی نهر دندر و نخلی بیشمار در آثار البلاده ابن فقیه دن نقلله وارد در

سو

سور خبیصک داخلنده ابدا باران واقع اولمز خواه یسنده واقع اولور حتی کاه اولورکه بر کمسه الینی
سوردن طشره چقاریسه باران الی اوستنه دوشوب داخل سورده اولان بقیه بدنه باران طوقنمز که
امور عجیبه دندر **عرض اوصاف ثانی عشر الاقالیم العرفیه سجستان** **زرنج** لباب ضبطنده
ضم راء مهمله و فتح خاء معجمه مشدده و آخری جیم ایله در اقالیم عرفیه نک اون ایکنجیسی اولان سجستاندندر
ابن حوقل قولی اوزره زرنج سجستانه متصل اولانلردندر و سجستان بر اقلیمدرکه بر نجه مدنی مشتملدر
زرنج و بقوان مدن سجستاندندر و غایت خصب و سعت اوزره در لباب ابن اثیر قولی اوزره که معانی
اوزره استدراک ایتمشدر زرنج سجستانه مجاور بلاد معروفه دندر صاحب المشترک یاقوت الحموی ضبطی اوزره
سجستان کسر سین مهمله و جیم و سکون سین ثانیه و تاء مثناة فوقیه و الف و آخری نون ایله در
و نسبتی سجستانیدر اصل اوزره و سجزی در خلاف اصل اوزره اقلیم عظیمدر کرکی و مدن کثیره یی مشتملدر
و قصبه سنک اسمی **زرنج** در اما بو اسم سغیدر و اسم اقلیم بو قصبه یه اطلاق اولنمشدر و بو اقلیم خراسان
و مکران و سند و کرمان بینده در و علماء ذو فنوندن بو کا منسوب اولانلر اکثر من ان یحصی در و
دخی سجستان بعض خلق حکایتی اوزره قرای بصره دن بر قریه در و ابو حاتم سهل بن محمد اللغوی النحوی و
صاحب السنن ابو داود سلیمان بن الاشعث بو سجستانه منسوبدر و صاحب السنن سنه خمس و سبعین و مائتینده
فوت اولدی و نجه کمسه بونک خلافنه ذاهب اولوب صاحب السنن اقلیم اولان سجستان معروفه یه منسوبدر
دیرلر والله اعلم ابن حوقل قولی اوزره تحدید سجستان بو وجه اوزره درکه جهت غربیه سی خراساندر
و جهت جنوبیه سی سجستان و فارس و کرمان بینده اولان مفازه و بیابانلردر و جهت شرقیه سی سجستان
و مکران بینده اولان مفازه درکه بو مفازه کبیر دخی کبی مکران و سند بینی دخی فصل ایدر و تمام
حد شرقیسی اعمال ملتاندن موضع یسیردر و جهت شمالیه سی ارض هنددر و جهت غربیه سی اولان خراسان
جهت شمالیه سی اولان هند حدلری ماننده کان واقع اولمش حد تقویسی در و اراضی سجستانده رمال و نخیل
واردر و زمین هموار درکه بو ارضده بر جبل نمایان دکلدر و ریحی شدید در احیه سی علی الدوام ریاح
دوران ایدر و ریاح بو ارضک رماللرینی بر مکاندن بر مکانه نقل ایدر حتی بر مکاندن نقل رمل اراده سنه
اول مکانده اخشاب و غیریدن بر دیوار چکوب اسفل حایطده کمرلر و قپولر وضع ایدرلر و ریاح
بو ابوابدن داخل اولوب اول مکانده اولان رملی مکان بعیده رمل و اطاره و القا ایدر و سجستانک
مدینه قدیمه سی رام شهرستان ایدی و بو مدینه خراب اولوب بوندن عوض زرنج بنا اولندی و سجستان
خصبه و کثیرة الثمار در و اعنابی بسیاردر و مفازه سجستاندن اول قدر حلتیت جمع و تحصیل اولنور که
خلقنک سایر طعامنه غالب اولور و مهلبی قولی اوزره سجستان شماله انحراف ایله شرقی کرماندر
صاحب اللباب قولی اوزره سجستانک نسبتی کسر سین مهمله و سکون جیم و زاء معجمه علی غیر القیاس
سجزی در نزهة القلوبده مذکوردرکه سجستان دیدکلری سیستاندر و سیستانی جهان پهلوان
کرشاسف بنا ایدوب زرنک تسمیه ایتدی و عرب تعریب ایدوب زرنج دیدیلر و بحیره زره قرینده
ریک روان راهی اوزره بر عظیم بند بنا ایتدی که بو مدینه زرنک آسیب ریک رواندن مامون و مصون
اوله بعده بهمن مدینه زرنگک عمارتنی تجدید ایدوب سکان اسمی ایله تسمیه ایتدی و عوام بو کا سکستان

دیدیلر و عرب تعریب ایدوب سجستان دیدیلر و مرور زمان ایله سیستان اولدی **خواش**
ضبط لفظی الله اعلم خاء معجمه و واو و الف و آخری شین معجمه ایله در اون ایکنجی اقلیم عرفی اولان
سجستانده در ابن حوقل قولی اوزره خواش شدن مدینهٔ بسته ذاهب اولانک یسارنده واقع
مدینه قرنین ایله خواش بینی بر مرحله در و خواش ایله حصن الطاق بینی نصف مرحله یه قریبدر
و خواش قرنیندن اکبردر و خواشده نخیل و اشجار بسیاردر و میاه جاریه و قنواتی واردر
و قرنین مدینهٔ صغیره در دیه‌لری و رستاقی واردر و سجستان ایله قرنین بینی بر مرحله در که
مدینهٔ بسته متوجه اولانک یسارنده در و بو قرنین خراسانده اولان قرنینک غیریدر
زرنج لباب ضبطنده فتح زاء معجمه و راء مهمله و سکون نون و آخری جیم ایله در اون ایکنجی
اقلیم عرفی اولان سجستانک قصبه‌سیدر و مدن سجستاندن مدینهٔ کبیره در صاحب اللباب
قولی اوزره نفس زرنجه سجستان اطلاق اولنور و زرنجک سور و خندقی واردر و خندقنده منبع‌ها
واردر و زرنجک ابنیه‌سی معقوددر زیرا خشب مشوش و پریشان اولوب ثابت اولمز و یعقوب
بن لیث الصفارک بونده قصری واردر و یعقوبک برادری عمرو بونده بر سوق عظیم بنا ایتدی که
اجارهٔ یومیه‌سی بیک درهم ایدی بو سوقی بو بلده ده اولان جامعه وقف ایتدی و بو مدینه‌نک میانی
سوق وازقه سنده جابیلر وارضی سبخه در صاحب اللباب قولی اوزره زرنج سجستانده
بر ناحیه در علمادن بر گروه بوکا منسوبدر و صاحب مذهب مشهور محمد بن کرام الزرنجی بو کروه‌دندر
درغش ضبط لفظی معلوم دکلدر اون ایکنجی اقلیم عرفی اولان سجستانده کوره دوار دیدیلر
ابن حوقل قولی اوزره درغش کور سجستاندن دوار دیرلر بر کوره در هندمندک کنارنده در
ابن سعید قولی اوزره هندمندک نهر کبیری جبال غوردن نبعان ایدوب جنوب بلاد سجستانه اوغرر
و غربدن شرقه جریان ایدر و مدینهٔ بست شمالی نهرده نهرک اوزرنده در صکره بو نهر جنوبه منعطف
اولور و زرنج بو نهرک شمالیسنده یکرمی میله قریب مسافه ده قالور و بو نهردن بر جدول زرنجه
واصل اولوب زرنجی شق ایدوب و اهل زرنج جامعلرنده و غیرده بو جدول ایله منتفع اولورلر
صکره بو نهر جانب غربه دونوب موضع التواسنده بر جبل منقطع اوزره حصن الطاق واقع
اولور و شمالی حصن الطاقده بو نهر جانب غربه مرور ایدوب بحیرهٔ زره یه منصب اولنجه ممتد
اولور **حصن الطاق** لفظ حصن محتاج ضبط دکلدر و طاق طاء مهمله و الف و آخری قاف ایله در
اون ایکنجی اقلیم عرفی اولان سجستانده در ابن حوقل قولی اوزره طاق مدینهٔ صغیره در و رستاقی
واردر و طاقده اعناب اول قدر بسیاردر که اهل سجستان بونک اعنابی ایله انتفاع ایدرلر
ابن سعید قولی اوزره طاق نهر هندمندک موضع التواسنده بر جبل مرتفع اوزره در غایده
حصن منیعدر محاصره ایله ظفر میسر دکلدر و بو بلادک ملوکی بو حصنده تحصن ایدوب خزینه‌لرین
بونده حفظ ایدرلر **سروان** فتح سین و سکون راء مهمله و فتح واو و الف و آخری نون ایله در
اون ایکنجی اقلیم عرفی اولان سجستانده در ابن حوقل قولی اوزره سروان سجستاندن بر مدینهٔ صغیره در
و فواکه کثیره‌سی واردر و اعناب و نخیلی واردر بعیددر و بست ایله سروان بینی ایکی مرحله یه قریبدر

بست

بست لباب ضبطنده ضم باء موحده و سکون سین مهمله و آخری تاء مثناه فوقیه ایله در اون ایکنجی اقلیم
عرفی اولان سجستانده قاعدهٔ بلاد بستدر و مدینهٔ بست نهر هندمندک شطی اوزره در و سجستاندندر
ابن حوقل قولی اوزره بست مدینهٔ کبیره خصبه قریبه در و نخیل و اعنابی کثیردر و بستدن غزنه یه اون درت
مرحله یه قریبدر صاحب اللباب قولی اوزره بست هراة و غزنه بینده اولان بلاددن بر بلد کبیرهٔ
حسنه در و آب و سبزه زاری بسیاردر و عزیزی مهلبی قولی اوزره مدینهٔ بست مدینهٔ جلیله در
بر نچه منابر و رباطات کثیره‌ئی عظیمه‌سی واردر نزهة القلوبده مذکوردر بست مدینهٔ متوسطه در و هواسی
معتدل و آبی نهردندر و ارتفاع و حاصل خرما و گندمدر و میوه‌سی جلیلدر و صور الاقالیمده مذکوردر که
اوزره خلقی صاحب مروتدر **تذییل الاقلیم العرفی** **کرکویه** ضبط لفظی معلوم دکلدر آثار البلادده
اقلیم ثالث جنقیدن عد اولنوب مذکوردر اون ایکنجی اقلیم عرفی اولان سجستانده مدینهٔ قریبه در و بونده
ایکی قبهٔ عظیمه واردر خلقی زعم ایدرلر که بو قبه‌لر رستم شدید عهدنده در و بو قبه‌لرک فوقلری اوزره ایکی قرن
واردر بو ایکی قرندن بری آخره بل وضع اولنمشدر ثور قرنلرینه تشبیه وضع اولنمشدر و بو قبه‌لرک
عهدنده رستمدن اربع و سبعین و ستمائه تاریخنه کلنجه بقالری اشیاء عجیبه دندر و بو قبه‌لرک آلتی مجوسک
بیت النارلریدر ملک قرب دارنده معبد بنا ایتمکه تشبیه ایچون بو قبه‌لرک تحتنی آتشکده ایتمشلردر
و بو آتشکده نک آتشی ابدی منطفی اولمز مناوبه ایله اشتعال نار ایدر خدمی واردر و خدمت اشتعال ناره دن
ناردن یکرمی ذراع بعید اولوب دهان و بینی‌سنی پوشیده قلوب فضه‌دن کلبتین ایله مقدار اشبر
چوب پاره‌لری آتشه دوزرلر و نار ضعف کلدکجه القا خشب ایدرلر و بو بیت نار عند المجوس
اعظم بیوت النار در **تکیناباد** الله اعلم فتح تاء مثناه فوقیه و سکون نون و کسر کاف عجمیه و سکون
یاء مثناه تحتیه و فتح نون و الف و باء موحده و الف و آخری دال مهمله ایله در اون ایکنجی اقلیم عرفی اولان
سجستانده در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره تکیناباد مدینهٔ متوسطه در و هواسی حاره در و آبی اطرافده
اولان جبالدندر و میوه‌سی فراواندر

عرض اوصاف ثالث عشر الاقالیم العرفیة سند

قزدار لباب ضبطنده ضم قاف و سکون زاء معجمه و فتح دال مهمله و الف و آخری راء مهمله ایله در
اون اوچنجی اقلیم عرفی اولان سنده در ابن حوقل قولی اوزره طوراندندر و بر تل صغیرک دامنده قریه شال
بر قلعهٔ صغیره در و حوالیسی باتین بسیره در صاحب تقویم البلدان ذکر ایتدی که فی زماننا یعنی سنه احدی
و عشرین و سبعمائه ده قزدار طورانک قصبه‌سیدر و صاحب اللباب قولی اوزره قزدار نواحی سنددن
بر ناحیه در و قزدار ایله بست بینی سکسن فرسخدر و بوکا صاد مهمله ایله قصدار دیدیلر و قصدار ده
مولتان بینی یکرمی مرحله یه قریبدر آثار البلادده واردر قزدار ارض هندده ناحیه در ابو الحسن المتکلم
حکایت ایتدی که بن ناحیهٔ قزداردن کذران اوزره ایکن بو ناحیه‌نک قواسندن بر قریه یه داخل اولدم
و بر مسجده بر پیر خیاط کوردم و ثیابی بو پیرک قتنده ایداع ایدوب کتدم و ارتسی عود ایدوب
باب مسجدی مفتوح بولدم و ثیابمی محاربده مشدود کوردم دکندوکندیه بو خیاط نه عجب جاهل احمق اولور
دیو او تورب ثیابمی شیا فشیا تجسس ایدرکن خیاط مسجده داخل اولدی بنم ثیابمی نچون بو مفازه ده
قویوب کتدک چونکه اکا عتاب ایتدم خیاط ثیابکدن بر نسنه مفقود دکل ضایع وار میدر دیدی یوقدر دیدم

اول تقدیرجه سؤال ایدرسم دیدی و بن انکله مخاصمه یه شروع ایتدم و اول تبسم ایدوب دیدیکه
سز بلاد ظلمده نشو و نما بولوب اخلاق اراذل سه معتادسز که انلرک اخلاق ردیه‌لرینک موجبی
سرقه و خیانتدر و بو دیار خلقی انلری بلمزلر اگر شیانک بو محاده اولقدر زمان قالسه که کهنه و بی منفعت
اولسه کیمسه الکا یاپشمز و بر فجن مدت بدیده دن برو بر کیم شرح نسنه بولسوق بیلورز که بو دیاره بر غریب
اوغرایوب اول غریبدن قالمشدر و اول کیم شرحی البته مینوب اول غریبک اردندن یتشوب
کندویه ویرورز و ابوالحسن بقیه حکایتنده ذکر ایتدی بو دیار خلقنک سیرتنی بو خیاطک غیرندن
سؤال ایتدم خیاطک دیدوکی کبیدر دیو جواب ویردی و بو دیار خلقی کیجه ایله ابواب خانه‌لرین
مفتوح قورلر و ابواب بیتی متعدددر و دخوش و کلاب کلور کیدر العهدة علی الحاکی •

سدوسان فتح سین و ضم دال مهملتین و واو و فتح سین ثانیه و الف و اخری نون ایله در ابن
حوقل قولی اوزره اون ادنجی اقلیم عرفی اولان سندندر و اقلیم ثالث حقیقینک اولیندندر و نهر مهرانک
جانب غربیسنده بر مدینه حصینه‌در و حولی قرا و رساتیقدر ابن حوقل قولی اوزره سدوسان
اسواقی مشتمل بر مدینه جلیله‌در **مولتان** ضم میم و سکون واو و لام و فتح تاء مثناة فوقیه و الف و اخری
نون ایله در ابن حوقل قولی اوزره اون درد بخی اقلیم عرفی اولان سندندر و قانونده مذکوردر که مولتان
اون ادنجی اقلیم عرفی اولان سندندر و طول و عرضنک ذکری رنجی سابرک ذکر ایتدوکه مولتقدر
که سنددن اولمق معتقدیدر و بو بلاد اهلی تاء مثناة فوقیه‌یی تبدیل ایله مولطان دیرلر خاطر
راقم الحروفه لایح اولدیکه عوام ناس رعایت مخارج حروف ایتدوکلرندن ناشی و هم مصرفدر ابن حوقل
قولی اوزره مولتان منصوره‌دن اصغردر و مولتانده بر صنم واردر هنود بونی تعظیم ایدوب حج و طواف
ایدرلر و بو صنم صورت انساندر و مربع الشکلدر و بر کرسی اوزره‌در و بازولرین اوزاتمشدر و بختیانه
بکزر بر جلد پوشیده‌در و کوزلری ایکی جوهردر و نذورلردن بو صنمه وارد اولان اموالی امیر مولتان
اخذ ایدر و امیر مولتان مسلمدر و عزیزی مهلبی قولی اوزره اعمال مولتان وسعه‌در جانب غربیسی
حد مکرانه و جانب جنوبیسی حد منصوره‌یه رسیده‌در و مولتاندن غزنه‌یه التمش فرسخدر •

عرض اوصاف رابع عشر الاقالیم العرفیة هند

و **هند** ضبط لفظی معلوم دکلدر اون دردنجی اقلیم عرفی اولان هنددن قصبه قندهاردر قانونده مذکوردر
مدینه قصبه قندهارک التی میل مسافه‌ده بر عیندن مأخوذدر و خارج تمساندن انهار و اشجار بیشماردر
و نهر قبلی و شرقی تمسانی استداره ایدر و نهر بحره منصب اولدوغی مکانده بو نهرده سفن لطیفه داخل اولور
و بقعه تمسان شریفه و کثیرة المرافقدر و تمسان قاعده مملکتدر و تمسانک حصون کثیره‌سی و فرض
عدیده‌سی واردر و بو حصون و فرضک اشهری هنین و وهراندر و هنین ارض اندلسده المریه مقابلیدر
و وهران حصینه‌در و میاه سایحه‌سی واردر و تمسان و وهران بینی مسافه‌سی ییلدر و تمسانک طولی
بنی عبدالوادن ایدی و جنوبنه بحرافله غربی تمسان مدینه فارسدر ادریسی قولی اوزره تمساندن تیهرت
درت مرحله‌در آثار البلاد ده وارددر که تمسان مغربده بر قریه قدیمه‌در که الله تعالی کلام مجیدنده
خضر و موسی علیهما السلام قصه‌سنده فانطلقا حتی اذا اتیا اهل قریة استطعما اهلها فابوا ان یضیفوهما فوجدا فیها

جدارا یرید ان ینقض فاقامه دیو ذکر ایتدوکی بو قریه‌در ذکر اولنورکه بو جدار عالی و عریض و بر جانبه مایل
ایدی و خضر علیه السلام الی ایله بو جداری مسح ایدوب طوغولدی آثار البلاد صاحبی دیرکه بعض مغاربه
بکا اخبار ایتدی تمساندن بر مسجد کوردیکه اکا مسجد جدار دیرلر ناس انی زیارت ایدرلر **بجایه**
کسر باء موحده و فتح جیم و الف و یاء مثناة تحتیه و اخری ها ایله در اقلیم ثالث عرفی اولان بلاد مغربه غرب
اوسطدندر و اقلیم رابع حقیقینک اولیندندر و غرب اوسطک قاعده‌سی و دار الملکیدر و بجایه‌نک
شرقیسنده بر نهری واردر و شمالی نهر بجایه بساتین و متنزهاتدر و ارض اندلسدن بجایه‌نک مقابلی
طرطوشه‌در و بینهما ده عرض بحر اوچ سفینه جریان ایده‌جک مقداریدر و بجایه‌نک غربیسی جزایر
بنی مزغناندر فتح میم و سکون زاء معجمه و فتح نون مشدده و الف و اخری نون ثانیه ایله در که
شیخ شعیبدن منقولدر و جزایر بنی مزغنان اعمال بجایه‌دن فرضه مشهوره‌در ادریسی قولی
اوزره جزایر بنی مزغنانک مدینه‌سی صفه بحر اوزره‌در و اهلنک شربی عیون عذبه و آبارددندر
و بو مدینه بنی مزغنان عامره و تجاراتی رابحه و اسواقی قائمه‌در و جزایر بنی مزغنانک بادیه کبیره‌سی واردر
و جزایر بنی مزغنان دن مرسی الدجاج که ترکیده تاوق لیمانی دیکدرلر اوتوز میلدر و مرسی الدجاج
بنبه‌سی کثیردر بر قریه بر مدینه‌در و بو مدینه‌نک دایر بر حصنی واردر و مملکت بجایه‌نک آخر حدندن
و مدینه قسطینه‌نک شرقیسنده‌در مرسی الخزدرکه ترکی دلده بو نخق لیمانی دیرلر و مرسی الخز مرجانه
مخصوصدر بوندن مرجان چوق و مرسی الخزرک اوکی جزیره سردانیه‌در و آثار البلاد ده وارددر
ملیانه مغربده اعمال بجایه‌دن مدینه کبیره‌در و جبل زکاره متصلدر و متصلدر غلات و اشجاری کثیر
و حسن و طیب ایله شهیردر آثار البلاد صاحبی قزوینی ذکر ایتدیکه فقیه ابو الربیع سلیمان الملیانی
کندویه خبر ویردی که جبل زکار مدینه ملیانه اوزره مشرفدر و بو جبلک طولی بر فرسخدن اکثردر
و مدینه ملیانه‌نک میاهی بو جبلک سفحندن تدفق ایدر و بو جبل صیف و شتاده اخضردر و اعلی جبل مسطحدر
زرع اولنور و آثار البلاد ده وارددر که **شرشال** مغربده اعمال بجایه‌دن ساحل بحر اوزره بر مدینه‌در
آثار البلاد صاحبی دیرکه فقیه ابو الربیع سلیمان الملیانی رحمه الله بکا اخبار ایتدی شرشالده طولی افراط اوزره
درت عدد اسطوانات حجریه کوردی که اوچی قایم و بری ساقط ایدی هر برینک طولی التی ذراعه قریب
ایدی و مقدار غلظ و عرضی ایکی آدم قوچقلسه باعلری بری برینه واصل اولمزدی و غایت ملاست
و حسن اوزره ایدی کویا که خراطلردن چقمش ایدی و هر ایکی اسطوانه اوزره آرقری بر ستون حجری
وضع اولنمش ایدیکه بو ستونک برادجی بو درت اسطوانه‌نک برسی اوزرنده و بر اوجی اخرینک اوزرنده ایدی
و بو آرقری وضع اولنان ستونلر دخی افراط طول اوزره و مربع قطع اولنمش ایدی و اسطوانات ابیض
ازرق اللون ایدی و آرقری وضع اولنان ستونلر ابیض ایدی و اسطواناتک بری ساقط اولمغله آرقری
وضع اولنان ستونلرک ایکیسی دخی ساقط و ایکیسی قوایم اسطوانات ثلث اوزره ثابت ایدی
و اگر بو ساقط اولان قائمه ایله ایکی آرقری اولان ستونلری اقامت و کالاول موضعنه وضع ایچون
زمانه خلقی مجتمع اولسه ممکن اولمیه الا مشیئة الله متعلق اولدوغی مرتبه اوله و بو دیارک اهالیسی بیننده
مشتهردرکه بو اسطوانات بر قصرک اثریدر و بو قصری بعض ملوک بنا ایتدی و اول ملکک بر فرزندی

وارایدی منجمین بو پیره لدغه عقربدن خوف نعف واردر وار دیو حکم ایدیلر واول ملک حجردن
بو قصری فرزندی ایچون بنا ایتدیکه حجرتی سببی ایله بو قصرده عقرب متولد اولمیه و ملاست حجر اسطوانات
سببی ایله خارجدن بو قصره عقرب صعود ایتمیه اتفاقا بو قصره بر سله ایله انکور ایلدیلرکه انچنده عقرب
قالمش ایدی و فرزند ملک سله دن عنبی تناوله شروع ایتدکده عقرب آنی لدغ ایدوب هلاک اولدی
بونه لباب ضبطنده ضم موحده وسکون واو ونون واخری تا ایله در اقلیم ثالث عرض اولان بلاد
مغرب سواحل افریقیه دندر واقلیم رابع حقیقینک اولندندر ابن سعید قولی اوزره بونه بجانک
آخر سلطنتندر وافریقیه نک اول سلطنتندر و بونک متوسط القدر نهری واردر بونه نک
جهة غربیه سنده بحره منصب اولور وعزیز مهلبی قولی اوزره بونه بحر اوزره مدینه جلیله در وعامره وخصبه در
و زرعی بسیار و فواکه و ثماری بیشماردر وظاهرنده معادن حدید واردر و بونده کتان کثیر زرع اولنور
احدی وعشرین وسبعمائه تاریخی ماقبلنه قریب زمانده بونه ده مرجان حرسی بحر زکبی مغاص مرجان
حادث اولدی دریسی قولی اوزره بونه دستگدر کبیره وصغیره دکلدر و بحر اوزره در بونه نک اسوار حسنه سی
واردر وبساتین قلیله واشجاری واردر واکثر فواکهی بادیه سندندر **قصر احمد** فتح قاف وسکون صاد مهمله
واخری را مهمله ایلهدر و احمد اعلام رجالدندر معلومدر اقلیم ثالث عرضی اولان بلاد مغربدن افریقیه دندر واقلیم
رابع حقیقینک اولندندر ابن سعید قولی اوزره قصر احمد جهة شرقیه سندن حد افریقیه نک آخریدر وحد برقه نک
اولیدر و قصر احمد بلاددرکه زیتون ونخیلی کثیردر و بوراکنک اهلی نخیلی اسکندریه یه نقل ایدرلر و حجاج
انلری رفق اوزره بولور و قصر احمد قریه صغیره در و عبک نخرقی کیدر غله ریپ بونی در مخزن ایدرلر و
قصر احمددن راکب ایله برقه یه وارلیور **عرض اوصاف رابع الاقالیم العرفیة جزیرة الاندلس**
جزیرهٔ خضرا لفظ جزیره واحد جزایردر ولفظ خضرا تانیث اخضردر تقویم البلدان صاحبی جزیره یی حروف
وحرکاتی ایله ضبط ایتدی اما احتیاج یوقدر اقالیم عرفیه نک رابعی اولان جزیره اندلسندر جزیرهٔ خضرا اندلس
جنوبیدن سبته مقابله سنده بر مدینه لطیفه در نزهه درودن ساحلی توسط ایدوب سوری ایله بحر اوزره
مشرفدر و بیمانی کذار و آرام ایچون احسن مراسیدر و زمینی ارض زرع وضرعدر و خارجنده
میاه جاریه و بساتین نضره واردر و وادی العسل دیمکله معروف نهری واردر و بو نهرک
بحرک اوزرینه مشرف مکان نزه واردر بو مکان حاجبیه دیمکله معروفدر ونقلا جزیرهٔ خضرانک
متنزهاتندندر و جزیرهٔ خضرا دنیک اطیب وارشقیدر و اهلی ناسک ارفقیدر و منافع بر و بحرک
مجمعیدر متذکره مذکوردر جزیرهٔ خضرانک نسبی بی جزیریدر که بو جزیره ایله اقلیم جزیره بینی فرق ایچوندر
اقلیم جزیره نک نسبتی بی جزیریدر **واندلس** فتح الف وسکون نون وفتح دال مهمله وضم لام
واخری سین مهمله ایله در و بلاد مغربه مقابلدرکه بینهما بحر زقاقدرکه فی زماننا السنة خلیق دیار
روم سبته بوغازی دیمکله مشهوردر معلومدر و بلاد مغرب واقلیم اندلس بینی اولان بحر زقاقک سبته
بانده اتساعی اون ایکی میله قریبدر و جزیرهٔ اندلس مثلث الشکلدر بر رکنی جنوبی غربیدرکه جزیرهٔ قادس
و فم و بحر زقاق بوسقاقدر و بر رکنی شرقیدر که بو رکن بو رکنک جانب شمالیسی اولان طرکونه ایله
طرسوسه و حاجز دیمکله معروف جبل برت و جزیرهٔ منورقه قرینده بو رکنک جانب جنوبیسی اولان برشلونه

بیننده در و رکن ثانی غربیه میلله شمالیدرکه طولی اون درجه واون دقیقه و عرضی سکز درجه و قرق
دقیقه اولدوغی مکانده بحر محیط اوزره در و مدینه شنتیا قو بو رکن ثالث قربنده در و شمالی و غربیده
اندلسده بحر محیط اوزره در و عبدالبردن نقلا ابن سعید قولی اوزره اندلس ممالک ثلاث بریدرکه
بو ممالکک بری مملکت قسطنطنیه در حماها الله عن الآفات و بری مملکت رومیه در یسر الله فتحها للمسلمین
که فی زماننا السنة خلق ممالک اسلامیه ده رومه چیو مشهوردر و بری مملکت اندلسدر یسر الله فتحها للمسلمین
و بو ممالک ثلثه نک هر بری بر آیلق یولدر و بر برینه متصلدر ابن سعید قولی اوزره شمالی مغربدن ماعدای
اندلس ارض کبیره دیمکله متعارفدر و اندلس مثلث الشکل اولوب اوچ ضلع ایلدوکی متحقق اولدقدن صکره
جزیرهٔ قادس قربنده اولان رکن اول جنوبی غربی طرطوشه و حاجز و جزیرهٔ منورقه قربنده اولان
رکن ثانی شرقیه وارنجه اول ساحل اندلس جنوبی شرقیدرکه بحر زقاق اوزره ممتددر
و رکن ثانی شرقی مذکوردن مدینه شنتیا قو قربنده اولان بحر محیط اوزره رکن ثالث شمالی غربی یه وارنجه
بو ضلع ثانی اندلس شمالینک حدیدرکه اندلس و ارض کبیره بینی حاجز اولان جبل اوزره و بحر بردیله طوغری چکلین
ساحل اندلس اوزره ممتددر و رکن ثالث شمالی غربی مذکوردن رکن اول جنوبی غربی سابق الذکره وارنجه
بو ضلع ثالث ساحل اندلس غربیدرکه بحر محیط اوزره ممتددر و اندلس ایله ارض کبیره بینی اندلسک رکن
شرقیسنده اولان جبل برت فصل ایدرکه رکن شرقیسنده حد اندلس بو جبلدر و بحار اندلس احاطه ایدوب
جبل برتدن غیری اندلسه بر مدخل قالمدوغی جهتدن اندلسه بر مدخل قالمدوغی جهتدن اندلسه جزیره تسمیه اولندی
بو قسمه فی نفسه اندلس بر طویل و ارض کبیره یه متصلدر و جبل برت بحر زقاقدن بحر محیطه وارنجه متصلدر
و جبل برتک طولی قرق میلدر و بعض قولی اوزره اندلسک غرباً و شرقاً طولی غربی اندلسده اولان اشبونه دن
شرقی اندلسده اولان اربونه یه وارنجه التمش کونلک یولدر و بعض قرق بش کونلک یولدر و بعض اوتوز کونلک
یولدر دیرکه اصح دخی قول اخیردر و ابن سعید حجازیدن نقلا ذکر ایتدی اندلسک طولی ارض کبیره ایله اندلس بینی
فاصل اولان جبل برتدندرکه اندلسک نهایت شرقیسیدر و اندلسک نهایت غربیسی اولان اشبونه یه
وارنجه طولی بیک میلدن زیاده در و وسط اندلسک عرضی بحر زقاقدن بحر محیطدن طلیطله یا ننه
وارنجه اون آلتی کونلک یولدر و جبل برته حاجز دینلور و بو جبلده ابواب واردرکه اوایلده بو ابواب
فتح اولنوب ارض کبیره دن اندلسه طریق اولدی و بو ابواب فتح اولنمزدن اول ارض کبیره دن
اندلسه طریق یوغیدی و اغلب اندلس مسلمین الذل چقوب نصارا استیلا ایتدی و اندلسده ملوک
نصارا دردر بریسی اذفونش در و عامه بو کا فنش تسمیه ایدر و بونک مملکتی طلیطله جهاتیدر و
بریسی برجلونی در بوکا برشلونی دیرلر و بو ملک شرقی اندلسدر و بریسی قالیبوج در و بونک مملکتی
شمالی اندلسه وارنجه بطلیوس جانبلریدر و بری ابن الرفیقدر و بو غربی اندلس و جلیقیه نک ملکیدر
و اندلسده غرناطه و جزایر خضرا و مریه کبی غرناطه یه مضاف اولنلر باقیدر و بونلرک صاحبی ابن احمر
فرنج ایله مقهوردر و اکا تقویت و اعانت ایدرلر بوقدر دیو تقویم البلدان صاحبی تحقیق
ایتدوکی تاریخ تألیف تقویم البلدان اولان سنة احدی وعشرین وسبعمائه ده ویاخود بر نخه
ییللر اولکرده اولان واقعی بیان ایدر اما فی زماننا که ست والف هجریه در ارض اندلسدن اهل اسلام

تحت تصرفنده موضع ومقام وار ایدوکی استعلامه محتاجدر راقم الحروف بعض مغاربه دن دمشق شامده استماع ایتدمکه ارض اندلسدن بوتاریخده اهل اسلام تصرفنده قالمش موضع ومقام یوقدر لکن اندلسده اهل اسلام واردر ونصارانک تحت حکمنده رعیتدر وانلردخی شرایع دین محمدیی وکمال اسلامی اظهاره قادر دکللردر اخفاء اسلام ایله عمرلری کذران ایدر نصارادن بر طریقله خلاص اولان ممالک اسلامیه یه انتقال وارتحال ایدر ورعیتلرینه مدجل تسمیه ایدرلر فی الحقیقه مغربی مذکور تحقیق اوزره ممالک اسلامیه دن مدینهٔ سلانیکده برقوم واردر اهل سلانیک انلره مدجل دیرلر لغتلری عربیه وافرنجیه دن مرکب وانکیسی دخی متغیر لغة عجمیه در وبوقومک اسلاملری ودیانت وصلاحلری نهایتده در اشبیلیه کسر الف وسکون شین معجمه وکسر بای موحده وسکون یای مثناة تحتیه ولام ویای مثناة تحتانیه وآخری ها ایله اقلیم رابع غربیده واقع اولان جزیرهٔ اندلسک غربی جنوبی اندلسده بحر محیط قربنده در واشبیلیه یه نهر اعظمک شرقی جنوبیسنده درکه فتح انهارده نهر مذکورک ذکری سبق ایتمشدر واشبیلیه اندلسک دار الملکلرندندر اون بش منبری واردر واندلسک غربی وجنوبیسنده در ومملکت اشبیلیه مملکت قرطبه نک غربیسنده درکه بینهما درت کونلک یولدر وبحر محیطه منصب اولان نهر اشبیلیه قتنده جهت غربیه دن مملکت اشبیلیه نک طولی جهت شرقیه دن مملکت قرطبه و لاسنده اعلی نهر مذکوره وارنجه اون بش مرحله در وعرضی ساحل اندلس جنوبی اوزره اولان جزیرهٔ خضرادن شماله ولاء مملکت بطلیوسه وارنجه اون بش کونلک یولدر که بطلیوس مدینهٔ اوتیه در واسمک معناسی مدینهٔ منبسطه دیمکدر واشبیلیه نک کورعدیدهسی واردر واکثری نهر اعظمک جنوبیسنده در و آنلی بونهرک شمالیسنده در وکور اشبیلیه دن بری کورهٔ ارکشدر که راء مهمله ایله در ونهر مذکورک جنوبیسنده در وکورهٔ شریش دخی کیردیکی یکه نهر مذکورک جنوبیسنده در وکورهٔ جزیرهٔ طریف وکورهٔ جزیرهٔ خضرا وکورهٔ رنده بوکورک مجموعی نهر مذکورک جنوبیسنده در وشریش مدینهٔ طیبة الطاهر اولمطیدر وکورهٔ شذونه ده درکه بحر محیط اوزره نهر اشبیلیه نک جنوبیسنده در وقلعهٔ خولان کورهٔ شذونه دندر وقلعهٔ منیعه در وکروم وبساتین ونهر صغیری واردر وارکشده معقل واردرکه غایت منیعدر وبونده ولد معتمد بن عبادک آثاری واردر وکورهٔ اندلسده اولان معاقل منیعه نک بریدر وبر معقلدر که سحاب ایله پوشیده وانهار رغداب ایله موشحدر وطریف مدینهٔ صغیره در وادی بحرده بر جزیره درکه جزیرهٔ طریف دیمکله معروفدر موالی بنی امیه دن بری اولان طریفه منسوبدر ونهر مذکورک جنوبیسنده اولان کور اشبیلیه دن بری کورهٔ قرمونه در وقرمونه بر معقلک مدینه سیدر که بو معقل غایت منیع ورفیعدر وکور اشبیلیه دن بری دخی کورهٔ شذونه درکه حوش وشنجهندن کور اشبیلیه نک اجلیدر وبحر محیط جانبنده در جزیرهٔ قبطیل واعمال اشبیلیه نک مشاهیرندندر وبوجزیره نهر اشبیلیه ده جزیرهٔ کبیره در وبحر محیطه قریب اولمغله بوجزیره نک آبی نهر عذب دکلدر ومدینهٔ طریانه اشبیلیه نک مقابلیدر وبومدینه اشبیلیه نک حاضره سیدر زیرا طریانه اشبیلیه نک نهر اعظم اوزره تراکوجه اشبیلیه نک اوکنده در وارضندن

برنشز اوزرنده وطریانه نک نهره مقابل اولان یوزی بالاسوردر ومناظر علالتلری وضع اولنمشدرکه صرحیهٔ کاشیدن بنا اولنمشدر اوزرنه شعاع شمس دوشدکده خطف ابصار ایدر وطریانه واشبیلیه بیننده بعض صفائح خشبدن جسر عظیم واردر وطریانه نک آبی بونهردن دکلدر غیری یردن کتورلمشدر وطریانه واشبیلیه نک آبی بابعد جزیرهٔ شنشوش درکه نهر اشبیلیه نک بدایع متنزهاتندندر زیرا نهردن غیری یردن اخذ اولنمش میاه منقطعه وریاض مجتمعه ایله مجهوزدر واشبیلیه نک ایکی کورهٔ شمالیه سی واردر بوایکیسنک اشهری کورهٔ اونه درونهر اشبیلیه نک شمالیسنده در واونه مدینهٔ جبلیه در واعمالی واردر وجزیرهٔ شلطیش اعمال اونه دندر وبحر محیطده برجزیره در وبوجزیره ده برمدینهٔ صغیرهٔ حسنه واردر وشلب اشبیلیه یه مضاف اولان ممالکدندر غربی اشبیلیه ده برکوره ومدینه در وکورهٔ شلبک شمالیسی ساحل بحر محیط اوزره در ومدینهٔ شلب بحر اوزره در ومدینهٔ شلب ایله قرطبه بینی طقوز کونلک یولدر وشلب مدینهٔ حسنه در وادی بابه ایله مشهوره در ومعتمد بن عباد باباسی جانبندن شلبه والی اولوب شلبده نشو ونما بولدی وقصر شراجیب شلبده درکه معتمد بوقصر حقنده انشاد ایتدی

شعر وسلم علی قصر الشراجیب عن فتی • له ابدا شوق الی ذلک القصر تمت

وبودیارک ولاتی اشبیلیه دن مدینهٔ شلبه کلورلردی وشلبک اعمالی واردر مدینهٔ شنترة اعمال شلبه دندر وبوشنتریه تجمس غیریدر وبوشنتریهٔ غربیهٔ مذکوره دن جماعهٔ فضلا ظهور ایتمشدر وشنتریه نک نسبتی شنتمریدر اثار البلاد صاحبی اندلسده برشنتریه ایراد ایدوب وانی دخی اختیار ایتدوکی ترتیب حروفدن حرف شین معجمه ده ذکر ایدوب دیر که شنتریه اندلسده مدینهٔ قدیمه در ولغت فرنجده شنتمریه نک معناسی مدینهٔ مریم دیمکدر وشنتمریه ده برکنیسه واردر احمد بن عمر العذری قولی اوزره بوکنیسه نک بناسی رفیعدر وسیمدن سواری عظیمه سی واردر که طولی افراط اوزره در وعرضی یعنی ضخم ودوری یعنی المقدار درکه ان ذراعیسن یعنی ایکی قولدن طولشدر سه بربرینه یتشمز مثلی کورلمشدر ومدن اندلسدن مدینهٔ بیاسه اشبیلیه فوقنده نهر اشبیلیه اوزره در ومدینهٔ بیاسه طیبة الارض وکثیرة الزرعدر وزعفرانی بی حد وبی پایاندر آفاقه نقل اولنور ومدینهٔ ابده مدینهٔ لبابسه قربنده درلکن بحر اوزره دکلدر ومدینهٔ ابده نک عینی واردر آبی ایله زعفران سقی اولنور وابده مدینهٔ اسلامیه در دولت امویه ده هر اندلسده ولایت امویین ایامنده احداث اولنمشدی وشنتریه اندلسک مدن مشهورهسندندر وبوشنتریه شلب جهتنده غربی اندلسده اولان شنتمریه نک غیریدر که بوشنتریه اندلسک جانب شرقیسنده در واندلسده غزال وحمار وحشی وایل بولنور اما اسد البته موجود دکلدر اندلسده برنیجه مقاطع رخام واردر که لون خمری واحمر وابیض ومجزع وبونلرک غیری الوان شتی ایله رخام قطع اولنور وحصن بیره اندلسده دار الملک اولان قواعددن ایدی وایام اسلامده بیره خراب اولوب بیره دن بدل غرناطه دار الملک اولدی قرطبه لباب ضبطنده ضم قاف وسکون راء مهمله وضم طاء مهمله وبای موحده وآخری ها ایله در تقویم البلدان صاحبی دیر که مشهور اولان

بودر و برجماعتدن نقلا ابن سعید قولی اوزره لسان قبطیده طا جیم ایله در راقم الحروف تاریخ اولدیکه لسان قبطیده
طا جیم ایله اولماسی مخارج حروف تهجی یی عدم ضبطلرندندر که اثنای کلامده کلمهٔ واحده یکاه بر حرفی کاه
معجمه وکاه مهمله تلفظ ایدرلر نقطلری معتدبه دکلدر مخارج حروفی ضبط ایدن اهل لغتک السنه سنده
مشهور اولان اولیدر اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسده اندلس غربینک جنوبنده در و اقلیم
رابع حقیقینک اواخرندندر وکناری موقع اشبیلیه اولان نهر عظیمک غربیسی اوزره در و مملکت قرطبه
مملکت اشبیلیه نک شرقیسیدر و قرطبه مملکت بطلیوسدن جانب جنوبی و شرقیده در و قرطبه مملکت
طلیطله نک جنوبینده در و طلیطله قرطبه نک جانب شمالی و شرقیسنده در و قرطبه و طلیطله
بینی یدی کونلک یولدر و مدینهٔ قرطبه نک دوری اوتوز بیک ذراعدر و مدن اندلسک اعظمیدر
و حجاردن مبنی سور ضخم و غلیظ ایله بر مدینهٔ حصینه در و شمار مساجدی اکی بیک التنوز مسجد الفدر
و طقوز یوز حمامی واردر و مدینهٔ قرطبه نک یدی قپوسی واردر و قرطبه نک جانب غربیسنده
بر جبلک سفحنده ناصر اموی مدینهٔ زهرایی بنا ایتدی و کورهٔ القصیر اعمال قرطبه نک مشاهیرندندر
و قصیر شرقی قرطبه ده نهر اوزره بر حصندر وحصن مدور اعمال قرطبه نک کذلک مشاهیرندندر
و حصن مدور معقل عظیم مشهوردر و بو معقل ایله رونک اعتنا عظیمی واردر و حصن مرادی دخی کذلک
مشهوردر و قرطبه نک غربیسنده در و کوره فاتق دخی اعمال قرطبه دندر و کوره کبیره در بعض تقویم
البلدانک بر نسخه سنده عابق صورتنده مکتوب و تحتنده نقطهٔ مثلثک مرقومدر و کورهٔ استجة
دخی اعمال قرطبه دندر مالقه فتح میم والف وکسر لام وفتح قاف واخری ها ایله در اقلیم رابع عرفی
اولان جزیرهٔ اندلسده جنوبی اندلسدندر و مملکت مالقه مملکت مالقه مملکت قرطبه نک جنوبینده در و
مالقه و قرطبه بینی بش کونلک یولدر و مملکت مالقه جنوبی اندلسدن بحر زقاق اوزره اشبیلیه و غرناطه
مملکتلری بیننده در و مالقه ده تین ولوز کثیردر و ابلیش الف وکسر با موحده و تشدید لام
و یاء مثناة تحتیه واخری شین معجمه ایله اعمال مالقه دن بر مدینهٔ عظیمه در و مالقه نک شرقیسنده در
اعمال مالقه ده بونک مثلی یوقدر و بر نهری واردر احسن انهاردر و منی عیدوس و منی غسان
و برکه القیقر ابو مدینه نک تنزهگاهلرندندر و ایکی شین معجمه بیننده نون ایله حصن ششش اعمال
ابلیش دندر که ششش و ابلیش بینی بر مرحله در و حصن ششنده حریر کثیردر و حصن لمایه و حصن
بزلیانه با موحده وسکون زا معجمه ایله بحر زقاق اوزره اعمال مالقه دندر و حصن مورور
فتح میم وسکون واو و بین الرائین المهملتین واو ایله اعمال مالقه دندر و غربی مالقه ده در و عمل سهیل دندر
و عبد الرحمن بن عبد الله السهیلی الاعمی بونلردندر که ابن هشامک کتاب السیرة النبویه سنه شرح و الکتاب
روض الانف صاحبیدر غرناطه فتح غین معجمه وسکون را مهمله و نون والف وطا مهمله واخری
ها ایله در اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسدندر و غرناطه نهایت حصانت اوزره در و مملکت
غرناطه مملکت قرطبه نک جنوبی و شرقیسنده در و غرناطه و قرطبه بینی بش کونلک یولدر و غرناطه
نزاهتده دمشقه شبیهدر و مدینهٔ دمشق غوطه سی یعنی بساتین و کروم وجنانی اوزره شرف و فضلی
غرناطه دن ترجیح اولنمشدر و دمشقک جانب شمالیسی مکشوفدر و انهاری جانب جنوبیسنده اولان

جبل ثلجدن منصب اولور و دمشقی انهار خرق ایدوب داخل دمشقده طواحین دایردر که بونلر
غرناطه دن بر جهتله باعثدر و غرناطه نک شدید الامتناع قلعهٔ عالیه سی و اشجار و ثماری واردر
و میاهی اکی کونلک یولدن کلور که روی زمینی منظر عینده جاری و غیر مستوردر و غرناطه نک
نهر کبیرینه شنیل دیرلر که فتح انهار ارض اندلسده ذکری سبقت ایتدی و حصن سلوبنه اعمال غرناطه دندر
و غرناطه نک حصون بحریه سندندر که بحر زقاق اوزره در و ابو علی عمر بن محمد السلوبنی بونلردندر که امام
نحاة مغربدر تقویم البلدان صاحبی دیرکه بنم قولم در ره سلوبنتی اهل اندلس لغتنده اشقر در ابن غلط ایتدی
و بلدهٔ باغه دخی اعمال غرناطه دندر و بو بلده عزیزة المیاهدر و انک خاصیتی بودرکه منعقد اولوب مجمد اولور
و بو بلده ده زعفران و عنب بی نهایه در و قلعهٔ سعدیه دخی اعمال غرناطه دندر و حجازی صاحبی اولان
عبد الملک ایچون کتاب مشهی قلعهٔ سعدیه ده تألیف ایتدی و بو کتاب رابطهٔ جهاد بیاننده در
و مدینهٔ لوشه دخی اعمال غرناطه دندر که غرناطه و لوشه بینی بساتین و ریاض آراسته سنده بر مرحله در
مرسیه فتح میم وکسر را مهمله و تشدید یاء مثناة تحتیه واخری ها ایله در اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسده
مملکت مالقه و مملکت مرسیه بیننده در و بحر زقاق اوزره مدینهٔ مشهوره در و مرسیه باب الشرق
و مفتاح الرزقدر و مرسیه نک بر قلعه سی و ساحل بریسی و بحر بر جدیسی واردر و اسوار عالیه سی
و قلعه سی منیعه و شامخه در و هواسی معتدلدر و مرسیه اهلینک حریر غیرده اهلینک حریره
تفوق ایدر و حصن بجانه با موحده و جیم والف ونون واخری ها ایله اعمال مرسیه دندر و بینهما
التی میلدر و بجانه مدینهٔ محدثهٔ اسلامیه در اولکی مقر ولایت ایدی بجانه ضعیف اولوب مرسیه
قوی و عامر اولدی و بجانه مرسیه یه تابع اولدی و حصن برشانه و حصن ششش و مدینه برجه و مدینهٔ
اندرش دخی اعمال مرسیه دندر بلنسیه فتح با موحده ولام وسکون نون وکسر سین مهمله و فتح
یاء مثناة تحتیه واخری ها ایله در اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسک شرقیسنده مرسیه و طرطوشه
مملکتلری بیننده در و بلنسیه بر بحیره اوزره در بلنسیه نک جانب شمالیسندن مرور ایدن نهر بو
بحیره یه منصب اولور و بلنسیه احسن الکنه در و ازهار و جنان ایله محفوفدر داخلندن خارجنه
جاری اولان میاهک جریانندن غیری نسنه کورنمز و مرغان خوش نوا سنک سجع دفعانندن
غیری نسنه ایشیدلمز و بلنسیه بحر زقاقه قریب موضعده در که بلنسیه دن چقن بحر زقاقه دکجه
منازه و محاسن دلکشا موضعدن غیری نسنه یه تلاقی اولمز و بلنسیه مرسیه نک شرقیسی و طرطوشه نک
غربیسیدر و رصافه و منیهٔ ابن عامر منازه و محاسن بلنسیه دندر مشترکه واردر که رصافه
ضم را و صاد مهمله ایله اون بر موضعدر اول جانب شرقی بغداده بر محلهٔ کبیره در بو محله یی منصور اوغلی
مهدی ایچون تعمیر ایتدی که بو محله عسکر مهدی دیمکله معروفدر و بو رصافه اهلندن بر جماعت محدثین
واردر محمد بن بکار بن ریان ابو عبد الله الرصافی بو جماعتدندر که موالی بنی هاشمدر و دخی جعفر بن محمد
بن علی ابو الحسن التمار بونلردن غیری نفوس کثیره بو جماعتدندر و ثانی رصافهٔ بصره در که بصره یه
قریب بر مدینهٔ صغیره در و ثالث رصافهٔ شامدر و بو رصافه هشام بن عبد الملک بن مروان
رصافه سیدر رقه قربنده در و بو رصافه اهلندن قدیمده بر جماعت محدثین وار ایدی که و

ابو منیع عبد الله ابن زیاد الرصافی بو جماعتدندر زهریدن تحدیث ایتدی وبونک اوغلی حجاج بن یوسف
بن ابی منیع الرصافی دخی بو جماعتدندر که جدندن روایت حدیث ایتدی وهلال بن العلا الرقی بو جماعتدندر
حجاجدن تحدیث ایتدی و سنه اثنتین وعشرین ومائتینده فوت اولدی ورابع اندلسده رصافه در
قرطبه ده وبو رصافه بر مدینه در بنی امیه دن اندلسه اول مالک اولان عبد الرحمن بن معاویه
بن هشام بن عبد الملک بن مروان احداث ایتدی وبو مدینه یی جدی هشامک اسمی ایله رصافه تسمیه
ایتدی وفضلادن یوسف بن مسعود الرصافی وابو محمد عبد الله بن صیفون الرصافی وبونلرک غیری
بو رصافه یه منسوبلردر وخامس رصافه کوفه در بونی امیر المؤمنین منصور احداث ایتدی وسادس
رصافه نیسابوردرکه قرای نیسابوردن بر قریه در وسابع رصافه واسطدرکه قرای بغداددن بر قریه در
وثامن رصافه انباردرکه ابو العباس السفاح احداث ایتدی تاسع افریقیه ده قیروان قربنده بر
بلده در مدینه قصره مجاوردر عاشر ناحیه حوالی ده قلعه اسمعیلیه درکه محدثه در حادی عشر
عین الرصافه درکه حجازده بر موضعدر ویاقوت الحموی بو رصافه لری مشترکده عد ایتدکدن صکره
حاشیه مشترکه بو اون بر عدد رصافه دن خارج مکتوب بولندی حافظ زکی الدین عبد العظیم المنذر ذکر
ایتدی بری دخی رصافه بلنسیه درکه بو رصافه بلنسیه ایله بحر بیننده در ویکرمی مشترکده وارددر منیه
ضم میم وسکون ونون وفتح یاء مثناة تحتیه واخری هاء ایله در دقوز ایچ موضعدر وبر منیه دن غیری مجموعی مصرده در
ومنی مصرده کثیره در اکثریوز قریه دن زیاده دلور که هر برینه منیه فلان دینلور ومشترکده ذکر اولنان ایکیون
مدینه در ویاخود مضاف الیه اولان لفظ قریه ده ومدینه ده مستقردر دیو تحقیق ایدوب قرق ایچ
عدددن زیاده منیه عد ایتمشدرکه ذکرینه بو مجلدنک تحملی یوقدر ومشترکده منیه ابن عامر مذکور اولمیوب
حاشیه مشترکه مقید بولندی ادیب ابو الحسن علی بن موسی بن محمد بن عبد الملک بن سعید فضایل مغربدن
کتاب مغربده ذکر ایدرکه منیه عامریه منصور بن ابی عامره منسوبدر وحاجب زهراده در ومنیه مصحفیه
حاجب جعفر مصحفیه منسوبدرکه بونک اوزرینه منصور بن ابی عامر استیلا ایتدی ومنیه زبیر که قرطبه اولان
زبیر بن عمر الملثمه منسوبدر ومنیه ابن حمدین قاضی ابی عبد الله ابن حمدینه منسوبدر ومنیه ابن جرج بنی جرجدن
برینه منسوبدرکه اندلسک مشاهیر اعیانندندر ومنیه جعفر جعفر بن علی بن الاندلسیه منسوبدر
وبو منیه لرک منسوب الیهلرینی بیان ایدوب مواضع ومواقعن ایراد ایتمدی الله اعلم
تقویم البلدان صاحبی منازه بلنسیه دندر دیدوکی منیه ابن عامر کتاب مغربده مذکور اولان منیه
عامریه در ابن سعید قولی اوزره مدینه بلنسیه نک ضوء وروشنی سی بلاد اندلسک سائر ضوئندن زیاده در
وجو بلنسیه صقیل وبرجلادر ابدا بونی آرکد کورنمز ومدینه شاطبه اعمال بلنسیه دندر و
ومدینه عظیمه وحصینه در وغایت متباعده معقلی واردر وبر نیجه متنزهاتی واردرکه بطحی وغدیر
عیون کثیره متنزهات شاطبه دندر بلنسیه جهاتنده در عرض او ضعاف دس الاقالیم العرقیه
بلاد شام طرسوس لباب ضبطنده فتح طا وسکون را مهملتین وضم سین مهمله
وسکون واو واخری سین ثانیه ایله در اقالیم عرفیه نک سادسی اولان بلاد ارمنندندر صاحب
اللباب قولی اوزره طرسوس مدینه مشهوره در وساحل بحر شامده اوزره جبه بلاد رومدن در

ابن حوقل قولی اوزره طرسوس مدینه کبیره در داجاردن مبنی ایکی سوری واردر ومدینه خصیبه در
وطرسوس ایله روم بیننده جبال واردر اثار البلاد واردر طرسوس انطاکیه وحلب بیننده مدینه
جلیله در طرسوس الروم ابن الیفز بن سام بن نوح علیه السلام اسمی ایله مسمی دردیلرکه
رشید طرسوسه واصل اولدقده عمارتنی تجدید ونهری شق ایتدی وطرسوسک سورو
خندقی واردر محمد بن الهمدانی قولی اوزره طرسوس دائما موطن زهاد وصالحین ایدی زیرا ملک
الروم قیصر اربع وخمسین وثلثمائه ده عسکر عظیم ایله طرسوسی محاصره ایدوب سیف الدوله
قبلندن حاکمی اولان کمسه نک الندن صلحا اخذ ایتدوکی وقته دکین طرسوس ثغور مسلمیندن
ایدی وطرسوسده بر موضع واردر زعم ایدرلرکه جن حمایتنده در امیر المؤمنین مأمون رومه
غزا ایتدکده بو موضعه نزول ایدوب واول مقامده غایتده صفا اوزره بر آب واردرکه مأمون
بو آبک کنارنده اوتوروب آبده مقدار ذراع بر ماهی کوردی وامر ایتدی اول سمکه یی آبدن چیقاردیلر
مانند سیم غایتده خوب بر بیاض ماهی ایدی وصحرا ایوب کیر وآب ایچنه دوشدی ورشاشی
قالقوب مأمونک ثیابنه طوقندی ومأمون غضب ایدوب تکرار سمکه یی مادن اخراج ایتدیلر
ومأمون نظر ایدوب سنی شدی کباب ایدهیم دیوب طباخه کباب ایله دیدی و
ومأمون لرزه ایله مکاننه کلدی وطباخ سمکه یی کباب ایدوب کتوردی ومأمون بر لقمه
تناوله قادر اولمدی وضعف ولرزه سی مشتد اولوب فوت اولدی لهذا ارمن فتح الف
ممدوده ویاء مثناة تحتیه والف واخری سین مهمله ایله اقلیم سادسی فی اوکاشده بلاد
ارمندندر وایاس ساحل بحر اوزره بلده کبیره در وبلده ایاسک میناسی حسنی واردر
وبو بلادک فرضه سیدر وایاسدن بغراس ایکی مرحله در وایاسدن تل حمدون بر مرحله
قریبدر وفرنک ایاس قربنده بحر ایچنده مانند قلعه بر بریج احداث ایتدی ایدی وبو برجی
اهتمام واحتفاظ ایدرلر ایدی اهل اسلام الرنده اولان جهتدن فرنج شامه واصل اولمزدن اول
طرابلس شام وعکا وبونلرک امثالی بلاد ساحلیه یی مسلمین فرنک الندن استخلاص
ایتدکده ایاس نصارا الندن اولمغله ایاسه فرنک میل ایتدی وایاس میناسی مشهور یعنی
مشهور اسکله وتجار بر وبحرک مجمع عظیمی اولدی صکره سنه اثنتین وعشرین وسبعمائه ده
فتح ونهب اولنوب مدینه ایاس وقلعه سی وداخل بحرده اولان برجلری خراب اولدی
آذنه مشترک ضبطنده فتح ذال معجمه ونون ایله در تقویم البلدان صاحبی دیرکه اولی همزه
مفتوحه ایله در راقم الحروف لایح اولدیکه اولی الف ممدوده واخری هاء ایله اوله که سمعانی
قولی اوزره اذنه ایکی موضعدر اول ابو عبید الله السکونی قولی اوزره طریق مکه دن شرقی توزده
بر جبل واردر اکا اذنه دیرلر ثانی طرسوس قربنده بلده مشهوره در کتاب الرشاطی دن منقولدرکه
یعقوبی قولی اوزره آذنه شامده بر مدینه در مصیصه وآذنه بیننده اون ایکی میلدر اذنه یی امیر المؤمنین
رشید بنا ایدوب محمد بن رشید اتمام ایتدی وقدیمده اذنه ده ولاة ثغورک منازلی وار ایدی
زیرا واسعدر واذنه نهر سیحان اوزره در واذنه دن طرسوس اون ایکی میلدر وکیرو

یعقوبی مذکور قولی اوزره مدینهٔ آذنه یه قریب اولدوغی یردن آخر مدن الزاب واعمال بنی الاغلبک
آخریدر واحمد کاتب قولی اوزره اذنه یی طرسوسی بنا ایدن رشید بنا ایتدی ابن حوقل قولی اوزره
آذنه بر مدینه در مصیصه نک ایکی جانبندن بر جانبی کبی سیحان تسمیه اولنان نهر اوزره در و مدینه حصینه در ومحکمه
و نهر سیحانک غربیسنده بونهرک اوزرنده در و نهر سیحانک کرده نهر جیحاندن دوندر و نهر سیحان اوزرنده
حجاره دن مبنی قنطرهٔ عجیبة البنا واردر غایتده طویلدر و آذنه مصیصه قربنده در بینهما اون ایکی میلدر
و آذنه و طرسوس بینی اون سکز میلدر مصیصه مزل الارتیابده کسر میم و کسر صاد مهمله
شدده و سکون یا و مثناة تحتیة و فتح صاد ثانیه و اخری ها ایله در اقلیم سادسده فی اولان شام
بلادلرندندر احمد کاتب قولی اوزره مصیصه یی ابوجعفر المنصور بنا ایتدی مشترکده یاقوت قولی اوزره
مرج الدیباج ایله مصیصه بینی اون میلدر و مرج الدیباج تسمیه سی حسنی و نضارتی اولدوغندندر تقویم
البلدان قولی اوزره مشترکده مرج الدیباج ایله مصیصه بینی نقل ایتدکده فتوح شامده مذکور اولان
مرج الدیباج دیو نقل ایدوب بو وصفله توصیف ایتمشدر لکن راقم الحروف مطالعه ایتدیکم نسخهٔ
مشترکده بو قید یوقدر الله اعلم بو وصفی کندودن زیاده ایتمشدر که نفس الامرده بو وصفله موصوفدر
ابن حوقل قولی اوزره مصیصه ایکی مدینه در برینه مصیصه تسمیه اولنور و برینه کفربیا تسمیه اولنور که نهر
جیحانک ایکی جانبلری اوزره درلر و ایکیسی بیننده حجاره دن مبنی قنطره واردر و مصیصه عالی
خصبه در و ارضدن جای بلند اوزره در مصیصه دن مسجد جامعده جالس اولان قعود حالنده درت
فرسخه قریب مسافه یه دکین قرب بحره نظر ایدر برس برت فتح با موحده و سکون را مهمله
و سین مهمله ایله در و برت کسر با موحده و سکون را مهمله و اخری تا مثناة فوقیه ایله در اقلیم
سادس عرضی اولان شام بلادلرندندر و برس برت بر جبل عالی اوزره حصن منیعدر و بلادرمنک
اعظم معاقلیدر و سیسک جانب شمالیسنده درکه بلاد سیس و بلاد قرامان بر مرحله مسافه ده در
و بلاد سیس اوزرینه مشرف بر حصندر که جهت شمالدن بلاد سیس حدنده در و مکان بعیددن کوریونور
حمدون فتح تا مثناة فوقیه ولام ایله در و حمدون فتح حا مهمله و سکون و ضم دال مهمله و
سکون واو و اخری نون ایله در اقلیم سادس عرضی اولان شامده بلادرمندندر و تل حمدون
قلعهٔ حصینه در و سور جدید لطیف البناسی واردر و بر تل عالی اوزره در و بغچه و باغچه سی واردر و بو
قلعه یه جاری نهری واردر و خصبه و ارزاقی رخیصدر و نهر جیحانه قریبدر بینهما بر مرحله دن ناقصدر
و نهر جیحانک جهت جنوبیسنده در و تل حمدون ایله سیس بینی ایکی مرحله در و حصن حموص تل
حمدونک شرقیسنده در و تل حمدونه قریبدر که تل حمدوندن حصن حموص کوریونور و تل حمدونی
اهل اسلام سالفا تخریب ایتدیلر احدی و عشرین و سبعمائه تاریخنده خراب ایدی الحالة هذه
کدست و الف هجری تاریخنده نه حالده اوزره ایدوکی استخبار و تحقیقه محتاجدر عین زربه عین مفتوحه
ضبط ایدکلری و زربه فتح زا معجمه و سکون را مهمله و با موحده و اخری ها ایله در و نادر بعض تغییر ایدوب
بوکا ناورزا تسمیه ایتدیلر فتح نون و الف و فتح واو و سکون را مهمله و فتح زا معجمه و اخری
الف ایله در اقلیم سادس عرضی اولان شام بلادلرندندر و عین زربه بر جبله بر بلده در و بر

قلعه سی واردر بو بلده یه استعلا ایتمشدر و عامره در و نهری واردر و سیس ایله تل حمدون
بیننده در و نهر جیحانک شمالیسنده در و نهر جیحان عین زربه و تل حمدون بیننده در و عین زربه
سیسدن غربه میلله جانب جنوبده درکه بینهما مرحلهٔ خفیفه در و عزیز بن مهلبی قولی اوزره سیس ایله
عین زربه بینی یکرمی درت میلدر و سیس ایله ناورزا بیننده اولان مسافه بو مقداردر سیس
ناورزا عین زربه ایدوکی بلاشک محققدر اطرابلس فتح همزه و سکون طا مهمله و فتح را مهمله
و الف و ضم با موحده و لام و اخری سین مهمله ایله در اقلیم سادس عرضی اولان شامده سواحل حمصدندر
و صاحب اللباب قولی اوزره طرابلس شام ایله طرابلس مغرب بینینی فرق ایچون شامده اولان
بلا الف طرابلسدر و مشترکده یاقوت قولی اوزره بونک عکسیدر که ایکیسی بینینی فرق ایچون شامده
اولان بلا الفدر و مغربده اولان بلا الف طرابلسدر دیو یاقوت دیرکه متنبی بو قاعده یه مخالفت ایدوب
شامده اولان طرابلسی ذکرنده اولان شعرنده ع وقصرت کل مصر عن طرابلس
دیو بلا الف ایراد ایتمشدر صاحب تقویم البلدان قولی اوزره متنبی شعرنده ایراد ایتدوکی
صاحب اللباب قولنی تقویه ایدر صاحب اللباب دیرکه طرابلس کنار بحری اخذ ایتمش مدینهٔ
رومیه در سنه ثمان و ثمانین و ستمائه ده اهل اسلام مدینهٔ طرابلسی فتح ایدوب تخریب ایتدیلر
و طرابلسدن بر میله قریب مسافه ده بر مدینه بنا و تعمیر ایدوب طرابلس اسمی ایله تسمیه ایتدیلر و
طرابلسک بساتین و اشجار کثیره سی و نهری واردر و طرابلسده قصب شکر زرع اولنور عزیز بن
مهلبی قولی اوزره طرابلس و بعلبک بینی التمش درت میلدر و طرابلس و دمشق بینی طقسان میلدر و
طرابلس و انطرطوس بینی اوتوز میلدر مرقب و بلنیاس فتح میم و سکون را مهمله و فتح قاف
و اخری با موحده ایله در و بلنیاس کسر با موحده و لام و سکون نون و یا مثناة تحتیة و الف و
اخری سین مهمله ایله در اقلیم سادس عرضی اولان شامده سواحل حمصدندر و مرقب قلعه اسمیدر و بو قلعه حصینه
و حسنة البنادر و بحر اوزره مشرفدر و بلنیاس بو قلعه نک بلده سی اسمیدر و بینهما بر فرسخدن قریبدر
و بلنیاس اشجار فواکهی و حمص کثیری مشتملدر و بونده قصب شکر زرع اولنوب و اعیون کثیره سی
واردر و عزیز بن مهلبی قولی اوزره مدینهٔ بلنیاس مدینهٔ جبله دن دوندر و بلنیاس ایله انطرطوس بینی
اون ایکی میلدر و انطرطوس بر حصندر اهل اسلام بونی اربع و خمسین و اربعمائه هجریده احداث
ایتدیلر که ابن سعید بونی تاریخ قلاع و حصونده نقل ایتدی و مرقبی سلطان ملک منصور قلاوون الصالحی
اربع و ثمانین و ستمائه هجریده فتح ایتدی آثار البلادده واردر ابو غالب المغربی تاریخنده ایراد ایتدیکم
حصن مرقبی اربع و خمسین و اربعمائه ده مسلمین تعمیر ایدوب حصانتی نهایت بولوب افواه ناسده
مشهور اولدی و روم حصن مرقبه طمع ایدوب اهل اسلام بو سببدن رومک حیله یه طمع ایتدیلر
و بو حال اوزره دائم اولوب حتی حصن مرقبی مال عظیم ایله رومه بیع ایتدیلر و قبض مال و تسلیم
حصن مرقب ایچون بر شیخ ایله ایکی اوغلنی انطاکیه یه کوندردیلر و روم مالی اوچیوز نفر آدم ایله
کوندردیلر که حصن مرقبی تسلیم ایده لر و بو شیخ اوغلنی ایله یانلرنه آلیقودیلر و مال مسلمینه
واصل اولدقده مالی قبض ایدوب بو اوچیوز نفرک بعضنی قتل و بعضنی اسیر ایتدیلر و اسیر ایتدکلرینی

دخی مال اخذ ایله و شیخ و اعلّلری ایله مباهله ایدیلر و حصن مرقب و مال کثیر مسلمینه قالوب رومدن چوق
کمسنه قتل اولندی **بعلبک** فتح بای موحده و سکون عین مهمله و فتح لام و بای موحده و آخری کاف ایله در
اقلیم سادسده فی اولان شام اعمالندن مشهور جبلدر اسواری مشتمل بلدهٔ قدیمه در و قلعهٔ حصینه سی واردر که
عظیم البنادر و بعلبک اشجار و انهار و اعینی مشتمل و کثیرة المنافعدر عزیزی مهلبی قولی اوزره بعلبک مدینهٔ
جلیله و قدیمه در و بونده بر غریب واردر طائفهٔ صابئه دیرلر که بونده صابئه بیوتندن بر بیتدر و صابئه قتنده
غایت عظیمدر و بعلبکدن زبدانی اون سکز میلدر و زبدانی بر مدینه در سوری یوقدر و وادی بردی طرفنده در
و زبدانیدن دمشقه وارنجه بساتین متصله در و برج حسنهٔ کثیرة المنازه در و زبدانیدن دمشق اون سکز
میلدر و اقلیم ثالث حقیقیدن معدود اولان صیدا ترجمه سنده مذکور اولان عین الجر بعلبکدن جهت جنوبیه سنده در
که بینهما مرحلهٔ قویه در و عین محتاج ضبط دکلدر و جر فتح جیم و تشدید رای مهمله ایله در و ضیعهٔ عین الجر
قربنده بر ضیعه واردر مجدل دیمکله معروفدر و بعلبکدن وادی التیم اوزره کیدن راه اوزرنده در و
عین الجردن نهر کبیر منفجر اولوب بقاعه جاری اولور آثار البلادده واردر بعلبکده ابنیه و آثار عجیبه واردر
و اساطین رخام اوزره قصور واردر که نظیری یوقدر دیرلر که بعلبک بلقیسک مهری ایدی و بونده سلیمان
ابن داود علیهما السلامک قصری وار ایدی و قلعهٔ بعلبک خلیلک صلوات الله و سلامه علیه مقامی در
و الیاس النبی علیه السلامک بعلبکده دیری واردر دیرلر که قدیم الزمانده بعلبک موضعنه بک تسمیه
اولنوردی حتی بنی اسرائیل بونده بر صنمه عبادت ایدرلر که اول صنمک اسمی بعل ایدی و صنمک اسمنی
اول موضعک اسمنه اضافت ایدوب مجموعی بو مدینه نک اسمی اولدی و اهلی بو صنمه عبادت ایده کلدکلری ایده
الله تعالی انلره الیاس النبی علیه السلامی بعث ایتدی و بونلر الیاسی تکذیب ایتدیلر و اوچ ییل اهل بعلبکدن
مطر محبوس و منقطع اولدی و الیاس انلره دیدیکه اصنامکزدن استسقا ایدک اکر سزه باران یاغدرریسه
حق ترک جانبکزده در اکر یاغدرمزسه بن اللهه دعا ایده یم سزه باران احسان ایلسون اکر الله تعالی سزه باران
احسان ایدرسه اللهه ایمان کتورک و شرکی ترک ایدوب موحد اولک پس بونلر اصنام حجارتدن
استسقا و تضرع ایتدیلر و نسنه یی مفید اولمدی و الیاس النبی یه علیه السلام مراجعت ایتدیلر و الیاس
چقوب دعا ایتدی و جانب بحردن مانند سپر بر سحاب ظاهر اولدی و بونلره اقبال ایتدی بونلره
قریب اولدقده آفاقی احاطه ایدوب باران عظیم واقع اولدیکه بلاد و عبادی احیا ایتدی و بونلر ایمان کتورمیوب
شرکلری زیاده اولدی و الیاس علیه السلام بونلرک بودن ابعاد ایتمکی الله تعالی جانبندن سؤال ایدرجا
ایدوب اکا وحی الهی وارد اولدیکه فلان مکانه وار و الیاس الیسع ایله معا اول مکانه چقوب باردن
بر فرس کوردی و الیاس علیه السلام فرسک اوزرینه سچرایوب فرس انکله روان اولدی بعده دخی معلوم اولمدی
عرقه نام بلده بضبطنده کسر عین و سکون رای مهملتین و قاف و آخری ها ایله در اقلیم سادسده فی اولان
سادده سواحل شامدندر و بلدهٔ صغیره در و قلعهٔ صغیره سی و نهر صغیری و بساتینی واردر عزیزی
مهلبی قولی اوزره مدینهٔ عرقه آخر اعمال دمشقدندر که اعمال دمشقک ساحل بحر اوزره حدی نهایتی بونده در و عرقه ایله
سمت جنوب اوزره طرابلس بینی اون ایکی میلدر و عرقه و بعلبک بینی آلتمش آلتی میلدر و عرقه ایله بحرک بینی
بر فرسخدر و قریبدر **جبله** فتح جیم و بای موحده و لام و آخری ها ایله در اقلیم سادسده فی اولان بلاد شامده

سواحل شامدندر و بلدهٔ صغیره در و بونده بر مزار واردر اشتهاری بویله در که قبر ابراهیم بن ادهمدر
و غیره مهلبی قولی اوزره مدینهٔ جبله مدینهٔ بلنیاسدن اکبردر و جبله و بلنیاس بینی ایکی فرسخدر
و جبله دن لاذقیه اون ایکی میلدر و جبله نک اعمال واسعه سی واردر **باب اسکندرونه** باب حلبدر
و اسکندرونه یه مضافدر فتح سین مهمله و کاف و سکون نون و فتح دال و ضم رای مهملتین
و سکون واو و فتح نون و آخری ها ایله در اقلیم سادسده فی اولان بلاد شامدن ابن الاثیر تقسیم ایتدوکی
اجناد حمصده جند قنسریندندر احمد کاتب قولی اوزره باب اسکندرونه ساحل بحر روم اوزره
انطاکیه قربنده بر مدینه در بونی خلافت واثق ایامنده ابن ابی داود الایادی بنا ایتدی صاحب
تقویم البلدان دیرکه بنم قولم اوزره فی زماننا یعنی احدی و عشرین و سبعمائه ده باب اسکندرونه
جهه حلبدن دربند بلاد سیسدر و بغراس ایله اسکندرونه بینی بر مرحله دن ناقصدر و باب اسکندرونه دن
بالاصالة مدینه و قریه یوقدر و بغراس و باب اسکندرونه بینی اون ایکی میلدر **سرفندکار** کسر سین
و سکون رای مهملتین و فتح فا و سکون نون و فتح دال مهمله و کاف و الف و آخری رای مهمله ایله و کاه
و کاه اولور که فای واوه تبدیل ایدوب سروندکار دیرلر اقلیم سادسده فی اولان شام بلادندندر و سرفندکار
بر وادیده بر صخره اوزره قلعهٔ حصینه در و بعض جوانبی صخره اولوب سوردن مستغنی المنعله اول جانبده
سور یوقدر و بر جنوبیدن نهر جیحانه قریبدر و دربندمری طریقی اوزره در و تل حمدوندن جانب شرقیسنده در
و دربندمری فتح دال و سکون رای مهملتین و فتح بای موحده و سکون نون و آخری دال ایله و مری
فتح میم و تشدید دال مهمله و آخری یای مثناة تحتیه ایله در و دربندمری سرفندکارک جانب شرقیسنده در که
بینهما بر مرحله دن ناقصدر و دربندمری سرفندکار بینده شجر صنوبر بتر که طول و غلظده بو صنوبرک مثلی
یوقدر و سرفندکار عین زربه نک جهت شرقیه و جنوبیه سنده در و بینهما بر مرحله دن ناقصدر
سیس کسر سین مهمله و سکون یای مثناة تحتیه و آخری سین ثانیه ایله در اقلیم سادسده فی اولان
شام بلادندندر و بلدهٔ صغیره در و بر جبل مستطیل اوزره بر قلعه سی و اوچ سوری واردر
و بساتین و نهر صغیری واردر واحدی و عشرین و سبعمائه ده سیس ملک ارمنک بلده سی و دار
الملکی ایدی ابن سعید قولی اوزره سیس سابقا ملک ارمن اولانلادی احداث ایدوب حاضرهٔ مملکت ایلدی
و ثغور شامیه نک دار الملکی ایدی و ثغور ثغرک جمعیدر سید محمد بن سید حسن راموز اسمی ایله مسمی لغتنده ثغر
فروج بلداندن موضع مخافه در و دار الحربه قریب اولان یرده دیوار ایدایتدی و یاقوت الحموی مشترکده
ایراد ایتدیکه ثغر درت موضعدر و هر موضع که عدویه قریب اوله ثغر تسمیه اولنور ثغره دن مأخوذدر که
ثغرم حایطدن اولان فرجه یه دیرلر و بعضی اوزره ثغور کثیره در بو جمله دن اهل نابهندن بر بینه منسوب الیه
اولنلر ذکر اولندی اول ثغر ناحیهٔ شامدر و بو ثغر بلاد طرسوس و مصیصه و اذنه و بونلره مضاف
اولنلردر شامی اهل اسلام فتح ایلدن برد و بونلره ثغور تسمیه اولندی که بونلری جامع اسمدر راقم الحروف
رایج اولدی الحمد لله تعالی فی زماننا که ست و الف هجریه در عهد سلاطین عثمانیه ابد الله دولتهم بو بلاد اوزرنده
بو اسم مرفوعدر و بو ثغره اهلندن بر جماعت نسبت اولنور ابو امیه محمد بن ابراهیم البغدادی بو جماعتدندر
و طرسوسده ساکن ایدی بو جهتدن بو ثغره نسبت اولنور و بوندن غیری خلق کثیر بو ثغره منسوبدر ثانی ثغر

اسبیجابدر و بو ثغور ما وراء النهرده ثغور ترکدندر طالب بن القاسم الثغری الفقیه الاسبیجابی و بونک
غیری بو ثغره منسوبدر ثالث ثغر فراوه در که قربنده در و محمد بن احمد بن الحسین القطان الجرجانی
الثغری بو ثغره منسوبدر و اسمعیلی بونکله تدلیس ایدوب دیر ایدیکه محمد بن احمد الثغری بکا تحدیث ایتدی
رابع ثغور شرق اندلس در که بو ناحیه نک معظمنه ثغر دینلور بو ثغره دخی اهل بابندن بر جماعت منسوبدر
ابو محمد عبد الله بن القاسم بن حزم بن خلف الثغری بو جماعتدندر و اندلسده قلعة ایوب دینلور
عزیزی مهلبی قولی اوزره سیس ایله عین زربه بینی یکرمی درت میلدر و سیس ایله مصیصه بینی
کیرو یکرمی درت میلدر الصاحب کمال الدین بن العدیم تاریخنده مذکوردر سیسی رشیدک
بعض خدامی احداث ایدوب سیسه تسمیه ایتدی واحد و عشرین و سبعمائه ده معروف اولان
سیس ایدی و اثارب فتح همزه و ثاء مثلثه و الف و راء مهمله و اخری باء موحده ایله شامک
اماکن مشهوره دندر و کوره قورس و مدینه سی شامک بلاد مشهوره سندندر **لاذقیه** لام و الف
و کسر ذال معجمه و قاف و تشدید یاء مثناة تحتیه و آخری ها ایله در اقلیم سادسک فی اولان شام سواحل
شامدندر و صهاریجی مشتمل بلده در و ساحل بحرده میناء لطیفی واردر سایر مینالردن محکمدر
و لاذقیه ده قادوس دیمکله معروف بر دیر واردر و بناسی خوب و مسکوندر و عزیزی مهلبی قولی
اوزره لاذقیه مدینه جلیله در و اعمال حمصدندر و لاذقیه دن جبله اون ایکی میلدر و لاذقیه دن انطاکیه
قرق سکز میلدر و میناسی نهایت حسنده در **صهیون** فتح صاد مهمله و سکون ها و ضم یاء مثناة
تحتیه و سکون واو و آخری نون ایله در اقلیم سادسک فی اولان بلاد شامده جند حمصدندر
و مدینه صهیونک قلعه حصینه سی واردر معاقل شامک مشاهیرندندر و قلعه سنده میاه کثیره واردر
امطاردن منتشردر و قلعه سی صخر اصم اوزره در و قربنده اودیه واردر و بو اودیه
بونیانک محصنانک شکلی بو بلاده بونلر و بو اودیه بر جبلک ذیلندن و جانب غربیسنده در
و لاذقیه یانندن ظهور ایدن و لاذقیه و صهیون بینی بر مرحله یه قریبدر و صهیون لاذقیه دن
جنوبه میلله جانب شرقیسنده در **انطاکیه** لباب ضبطنده فتح الف و سکون نون و فتح طاء
مهمله ایله در صاحب اللباب بویله ضبط ایدوب ماعدایه تعرض ایتمدی صاحب تقویم
البلدان قولی اوزره صکره الف و کسر کاف و یاء مثناة تحتیه و آخری ها ایله در و ابن الجوالیقی
معربنده تشدید یاء ایله در دیو ضبط ایتدی اقلیم سادسک فی اولان بلاد شامک قاعدة العواصم
و عواصم شامک اماکن مشهوره دندر ابن حوقل قولی اوزره عواصم بر ناحیه نک اسمیدر بعینه بر موضعه
عواصم تسمیه اولنمز و عواصمک قصبه سی انطاکیه در و ابن خرداذبه عواصمی عد ایدوب تعمیم ایتدی
که کوره قورس و کوره الجومه و کوره منبج و کوره انطاکیه و کوره تیزین و بوقا و بالس
و رصافه هشام عواصمدر دیوب و عواصمک ماقبلنی کور قنسرینی دخی عد ایدوب صکره
قنسرین و عواصمک خراجی درت یوز بیک دینار در دیو تعیین ایتدی و انطاکیه نک کبیره دیوارلو
سور عظیمی واردر داخلی بش جبلدر و قلعه سی و اعینی واردر و نهر عاصی و نهر اسود مجتمع اولدقدن صکره
انطاکیه نک ظاهرینه اوغرار ابن سعید قولی اوزره بلاد شامده سویدیه نهر عاصی بحر رومه منصب

اولدوغی

اولدوغی موضع اوزره و بحر زقاق من جهة الشرق بو مقامه منتهی اولور صکره شماله التوا ایدر
و خوارزمه شماله التوا ایتدکدن صکره و ارمنک مدن مشهوره سی بوخرا اوزره در و بلاد
ارمنیه دن شماله التوا ایدن بحر اوزره اول واقع اولان نهر جیحان اوزره مصیصه در و حبیب النجار
انطاکیه ده در ابن حوقل قولی اوزره انطاکیه بلاد شامده دمشقدن صکره انزه بلاددر و انطاکیه نک
محیط صخردن سوری واردر و سوری انطاکیه اوزرینه مشرف جبلده در و میاه انطاکیه خلقنک دورلرنده
و سقاقلرنده و مسجد جامعلرنده جریان ایدر و انطاکیه نک خلقنک دورنده و سقاقلرنده غایتده
خصبه در و عزیزی مهلبی قولی اوزره سور انطاکیه نک دوری اون ایکی میلدر اثار ابلاده واردر
سور انطاکیه سهل و جبل اوزره مبنیدر و مدینه انطاکیه دائره در نصفی سهلی و نصفی جبلیدر و قطب
دائره نک سهلی و جبلی بینی فاصلدر و انطاکیه نک قلعه عالیه سی واردر نهایت علوی ایله مسافه بعیده دن
کورینور و شمس مدینه انطاکیه اوزره ساعت ثانیه ده طلوع ایدر و شیعه القسیان انطاکیه ده ایدی و قسیان
اول ملکدر که رئیس الحواریین انک قطوش ولدینی احیا ایلدی نته کیم قصه ده الله تعالی نک واضرب
لهم مثلا اصحاب القریة اذ جاءها المرسلون قولنده واردر و شیعه القسیان نک بابی اوزره ساعات
لیل و نهار ایچون ایکی منبه وضع اولنمش ایدی هر بری اون ایکی ساعت اعمال و اعلام ایدردی و بو
شیعه نک دیوانی و اوندن زیاده کاتبی وار ایدی و مدینه انطاکیه بش طبقه در حمامات و بساتین
و مناظر حسنه سی طبقه خامسه ده در و بونک سببی بودر که انطاکیه نک آبی انطاکیه اوزرینه مشرف
جبلدن نازل اولور و حماماتده بساتینی ممرات اوزره ایقاع ایتمشلر و انطاکیه ده فصوص
ذهب و زجاج ملون و بلاط مجزع ایله مصنوع و مبنی کنایس لایعد و لایحصی ایدی و انطاکیه نک
حماماتی اطیب حماماتدر زیرا آبی جاری و عذبدر و کلخننک وقودی شجر آسدر **بغراس**
لباب ضبطنده فتح باء موحده و سکون غین معجمه و راء مهمله و الف و آخری سین مهمله ایله در
اقلیم سادسک فی اولان بلاد شامده جند قنسریندندر و بغراسک قلعه مرتفعه سی و عیون
و وادی و اشجاری واردر ابن حوقل قولی اوزره بغراس بلاد رومه وارمه نصاری النده‌کی ثغوردن
بلادک طریقی اوزره در و بغراسده زبیده نک دار ضیافتی واردر و عزیزی مهلبی قولی اوزره
بغراس و انطاکیه بینی اون ایکی میلدر و بغراسدن باب اسکندرونه بینی کذلک اون ایکی میلدر
و بغراسک عمق حارم اوزره مشرف بر جبلده و حارم بغراسک جهة شرقیه سنده در و ایکیسی بینی ایکی مرحله یه
قریبدر و بغراس دربساکدن جهة جنوبیه ده در و بینهما بر مرحله دن قصه در **حارم** حاء مهمله و الف و کسر راء مهمله
و آخری میم ایله در اقلیم سادسک فی اولان بلاد شامده اعمال حلبدندر و بلده صغیره در و قلعه سی واردر
و اشجار و اعینی و بر نهر صغیری واردر ابن سعید قولی اوزره حارم کثیرة الازهار در خصوصا بر لطیف رمانی
واردر که باطنی ظاهرندن نمایاندر و بی عجم و آبداردر و حارم حلبک جهة غربیه سنده در بینهما ایکی مرحله در
و حارم و انطاکیه بینی بر مرحله در **حصن الاکراد** کسر حاء و سکون صاد مهملتین و آخری نون ایله در و الاکراد
فتح همزه و سکون کاف و فتح راء مهمله و الف و آخری دال مهمله ایله در اقلیم سادسک فی اولان بلاد شامده
جبلدن اعمال حمصدندر مشارکه مذکوردر حصن الاکراد قلعه حصینه در و جبل لبنانه متصل جبل اوزره در صکه

جهت غربیه سندن مغاره سنده در وحمصله حصن الاکراد بینی برمرحله در وکذلك طرابلس شام ایله حصن الاکراد
بینی برمرحله درکه حصن الاکراد حمصله طرابلس بیننده در وحصن الاکرادك یعنی وار در وطرابلس شام
فتح اولنمزدن اول حصن الاکراد سقوط ولکن سلطنت ایدی بارین فتح با موحده والف وکسر را مهمله
وسکون یا مثناة تحتیه واخری نون ایله در اقلیم رابعده اولان بلاد شامدن اعمال حماه دندر وبرج صغیره در
وقلعه سی وار ایدیکه منهدم ومندرس در واعین وبساتینی وار در وجنوبه میله یسیره ایله غربی حماه دندر که
بینهما برمرحله در ویارینده آثار عمارت قدیمه که بو کارفنیه تسمیه اولنور فتح را وجهله وفا وکسر نون
وتشدید یا مثناة تحتیه واخری ها ایله در وکتب تواریخده بونك ذکر شهیری وار در وحصن یارینی دربتوز
سکسن بودرده تاریخ فرنج احداث ایدی صکره اهل اسلام مالك اولوب بر مدت باقی قالدی بعده
تخریب ایتدیلر ومدینه مصیاف شامك اماکن مشهوره سندندر وبلده جلیله در وبونده اعیندن جاری
انهر صغار وار در وبساتینی وقلعه حصینه سی وار در ودعوة اسمعیلیه نك مرکزیدر وجبل لکام شرقینك
لحفنده در ومصیاف بارینك جهت شمالنده درکه بینهما بر فرسخ مسافه در وحمادن جهت غربیه درکه
بینهما برکوتك یولدر حمص کسر حا مهمله وسکون میم واخری صاد مهمله ایله در اقلیم رابعده
اولان بلاد شامك قواعد شامیه دندر ومدینه قدیمه در وقواعد شامك بریدر وبساتینی وار در وخلقنك
شربی نهر عاصیدندر ابن حوقل قولی اوزره حمص ارضدن مکان مستویده وغایده حصینه در ودخی بلاد
شامك سائری خاکندن اصح در عقارب وحیاتی یوقدر وساتینك اکثر مزارعی اغذادر وعزیزیه جهتی
قولی اوزره مدینه حمص جند حمصك قصبه سیدر وهواسی سائر بلدان شامك هواسندن اصحدر وظاهر حمصده
برمیدان ناقص برده نهر مقلوب جاریدر بو نهر نهر ارنطدر واهل حمصك بو نهر اوزره ریاض جنینه
وکروم مستحصنلری وار در آثار البلادده وار در که حمص ایله بر ثوب غسل اولنسه اخرا ایله غسل اولنسیه
اول ثوبی کیمش شخصه عقرب قریب اولمز وحمصده جنب بیعه ده مسجدك بابی اوزره اولان صورت عجیبه در
وصورتنك نصف اعلای صورت انساندر ونصف اسفلی صورت عقربدر برمقدار کل تربو صورت اوزرینه
جلوب منطبع اولدقده نزره القا اولنور بو فی ملدوغ عقربت الحسه فی الحال بری اولور واهل حمص جمال
مفرط وبلاهت ایله موصوفلردر وقاضی حمصك حکومتی مشهوردر ذکر اولنور که برمرد ایله بر زن بوقاضینه
مرافعه ایتدیلر وزن دعوی ایتدیکه بو مرد اجنبی دروبنی تقبیل ایتدی قاضی اول زنه دیدیکه اول سنی نیجه تقبیل
ایتدیسه سن ده انی تقبیل ایله زن دیدیکه انی عفو ایتدم وقبر خالد بن الولید رضی الله عنه حمصده در وقاره شامك
اماکن مشهوره سندندر حمص ودمشق بیننده نصف طریق اوزره قریه کبیره در وقواکه نیر لیدر وغالب
اهلی نصارادر وقاره حمصدن بریخ مرحله در ودمشقدن ایکی مرحله در وانطرطوس کذلك اماکن مشهوره
شامدندر واوایل فتوحات اسلامیه ده اهل حمصك ثغری ایدی ومصحف عثمان رضی الله عنه
بونده ایدی صاحب اللباب قولی اوزره انطرطوس فتح همزه وسکون نون وفتح طا وسکون را
مهملتین وضم طا ثانیه وواو واخری سین مهمله ایله در واهل اسلام انطرطوسی فتح ایدوب سورنی
تخریب ایتدیلر ومدینه رستین شامك اماکن مشهوره سندندر وقدیم الزمانده عامره ایدی واحدی وعشرین
وسبعمائه ده خراب ایدی قریه شکل برجه بیوت واثار جدران وبعض عمود وکذلك ابواب مدینه

وقاره

دلوائی

واسوارك بعضی بر پا ایدی ونهر عاصینك جنوبینده بر جبل اوزره درکه اکثری تراب درو طرفی جمعه
کبیره زمین منبسطه درکه حمص ایله حما بیننده در دیرلرکه رستین زمان فتوح شامده خراب اولدی
تدمر لباب ضبطنده فتح تا مثناة فوقیه وسکون دال مهمله وضم میم واخری را مهمله ایله در اقلیم
رابعده اولان بلاد شامده بادیه شامدندر واعمال حمصدن بر بلیده در وشرقی حمصده در حمص ایله
تدمر بینی اوچ مرحله در وکذلك سلمیه وتدمر بینی اوچ مرحله در وغالب ارض تدمر سبخه در نخیل وزیتونی
وار در وتدمرده صخوردن اعمده دن آثار عظیمه قدیمه وار در وتدمرك سور وقلعه سی وار در وعزیزیه جهتی
اوزره تدمر ایله دمشق بینی التمش میلدر وتدمر ایله رحبه بینی یوز التمش میلدر دربساك فتح دال وسکون
را مهملتین وفتح با موحده وسین مهمله والف واخری کاف ایله در اقلیم رابعده اولان
بلاد شامده جند قنسریندندر وقلعه مرتفعه سی واعین وبساتینی وار در وحصبه در ومسجد جامع و
منبری وار در وشرقی دربساکده بر چمنزار واسع ولطیف وار درکه گیاهی بسیار در ونهر اسود بو
چمنزاره اوغرر ودربساك شرقیه میله شمالی بغراسده درکه بینهما اون میله قریبدر وبغراس
فتح یا مثناة تحتیه وسکون غین معجمه ورا مهمله واخری الف ایله در شرقی دربساکده بر قریه در
اهلی نصارا در وصیاد ثمکدر ودربساك ایله بغراس بینی بر مرحله در وشامدن دربساك وبغراسه
کیدن طریق بغراس اوزرندندر حصن برزیه حصن معروفدر برزیه ضم با موحده وسکون را
مهمله وفتح زا معجمه وسکون یا مثناة تحتیه واخری ها ایله در اقلیم رابعده اولان بلاد شامده
جند قنسریندندر وقلعه صغیره مستطیله در وشرقی حصن برزیه ده خیط دمکله معروف جبالك دیبنده
بوقلعه نك مکان استواری وار درکه بحیرات فامیه یه متصلدر ومیاه بحیرات حصن برزیه تحتنه
متصلدر وحصن برزیه ده ایام سالفه ده حفظه قلعه دن غیری ساکن یوغیدی وایام خوفده اهل
بلاد بو قلعه ده اعتصام ایدرلردی وحصن برزیه فامیه نك جهت شمالیه وغربیه سنده در بحیرات
برمرحله یه قریب مکانده در وفامیه وحصن برزیه بیننده بحیرات کیر وتحیح کبی بر مرحله یه قریبدر
شغر وبکاس ضم شین معجمه وسکون غین واخری را مهمله ایله وبکاس فتح با موحده وکاف
والف وسین واخری مهمله ایله در اقلیم رابعده اولان بلاد شامده جند قنسریندندر وشغر وبکاس
ایکی قلعه حصینه درکه بینهما مقدار رمیه سهمدر وبر جبل مستطیل اوزره درلر ایکیسینك تحتندن بر نهر
جریان ایدر وبونلرك بساتین وفواکه کثیره سی وکرومی وار در ومسجد جامع ومنبر ورستاقی
وار در وبوایکی قلعه انطاکیه وفامیه بیننده نصف طریقه قریب مکانده در وجسر کشفهان
بونلرك جانب شرقیسنده درکه بونلرك تحتندن جریان ایدن نهر اوزره بر جسر در وبو جسرك
سوق اسبوعیسی وار در هر هفته ناس بو موقعده مجتمع اولوب تعامل ایدرلر وشغر وبکاس
صهیونك جهت شمالیه وشرقیه سنده در وانطاکیه نك جهت جنوبیه سنده در وانطاکیه وشغر
وبکاس بیننده جبال در مرعش لباب ضبطنده فتح میم وسکون را مهمله وفتح عین مهمله واخری
شین معجمه ایله در اقلیم رابعده اولان بلاد شامك حصون شمالیه سندندر صاحب اللباب قولی اوزره
مرعش شامدن بر بلده در ابن حوقل قولی اوزره حدث ومرعش ایکی مدینه صغیره عامره در اکمینده

دخی میاه و زروع و اشجار کثیره واردر و عزیزیده مهلبی قولی اوزره بو ایکیسی ایله انطاکیه بینی یمش میکز
میلدر و بو ایکیسی ایله نهر جیحان اوزره محاصة العلوی بینی اون ایکی میلدر **فامیه** مشترک ضبطنجه فتح فا و الف و کسر
میم و یاء مثناة تحتیه مخففه و اخری ها ایله در و اولنده همزه زیاده سی ایله افامیه دخی دینور اقلیم سادس عرفی اولان
شام اعمال شیزردندر مشترکده مذکوردر فامیه ایکی موضعدر اول سواحل حمصدن مدینه و کوره در و ثانی
نواحی واسطدن فم صلح و اسفلندر و عزیزیده مهلبی قولی اوزره کوره افامیه نک مدینه سی واردر که عظیمه و قدیمه در
وارضدن نشز اوزره در و بحیره سی شربی واردر که نهر مقلوب بو بحیره یی شق ایدر **شیزر** لباب ضبطنده
فتح شین معجمه و سکون یاء مثناة تحتیه و فتح زاء معجمه و آخری راء مهمله ایله در اقلیم سادس عرفی اولان
بلاد شامده جند حمصدندر و قلعه حصینه سی واردر و نهر عاصی شمالی شیزردن مرور ایدر و شیزر قنطره
نهر مذکور بر عسکر اوستنه منجر اولور که ارتفاعی اون ذراعدن زیاده در و بو عسکره خرطله تسمیه اولنور
و شیزر اشجار و بساتین و فواکه کثیره یی مشتملدر و اکثر فواکهی رماندر عزیزیده مهلبی قولی اوزره شیزر ایله
انطاکیه بینی اوتوز آلتی میلدر و شیزرک خشت ایله مبنی سوری واردر و اوچ قپوسی واردر و شمالی عاصی نهری
شیزرده سور ایله روانه اولور **کختا** فتح کاف و سکون خاء معجمه و فتح تاء مثناة فوقیه و آخری الف ایله در
اقلیم سادس عرفی اولان بلاد شامک اقصای شمالیه سندندر و قلعه عالیة البنادر حصانتی جهتی ایله محاصره سی
عسیردر و بساتین و نهری واردر و کختا و ملاطیه بینی اوچ کونلک یولدر و ملاطیه کختانک جهت غربیه سنده در
اوایل فتوحات اسلامیه ده کختا ثغور اسلامیه نک بریسی ایدی و شامک حد شمالیسی طرفنده در و غربیه سی جهت حصن
منصورک شمالنده واقعدر و کختا و حصن منصور بینی بر مرحله در **حماه** فتح حاء مهمله و میم و الف و آخری ها ایله در
راقم الحروف قائل اولور که فی زماننا السن ناسده آخر حماه ده هانک تلفظی غیر مسموعدر اقلیم سادس عرفی اولان بلاد
شامده حمص و قنسرین بیننده در و مدینه قدیمه در و کتب اسرائیلیه ده مذکوردر و بلاد شامیه نک
احسن و انزه اولنلرندندر و جانب شرقی شمالیسندن حمانک اغلبینی نهر عاصی ستداره ایدر و حماه
قلعه مرتفعه حسنة البنادر و داخلنده ماء اوزره ارحا واردر و حماده نهر عاصی اوزره دوران ایدر نواعیر
واردر اکثر بساتینی سقی ایدر و خلق حمانک دورلرینک اکثرینه نواعیردن آب جاری اولور و بلاد شامده
حماه و شیزر کثرة نواعیره مخصوصدر بو ایکیسندن غیریده نواعیر کثیر دکلدر و حماه بلده قدیمه در و توراتده
مذکوردر **کفرطاب** فتح کاف و فا و سکون راء مهمله و فتح طاء مهمله و الف و آخری باء موحده ایله در
اقلیم سادس عرفی اولان بلاد شامده جند حمصدندر و قریه مثال بلده صغیره غیرنهردر و آبی قلیلدر و کفرطابده
قدور خزف اشلنوب غیری مواضعه نقل اولنور و کفرطاب ولایتی مشتمل قاعده در و اعمالی واردر
و معره و شیزر بیننده طریق اوزره در و عزیزیده مهلبی قولی اوزره مدینه کفرطابک اهلی یمنیدن اخلاطدر
و کفرطاب ایله شیزر بینی اون ایکی میلدر و کفرطاب ایله معره بینی کذلک اون ایکی میلدر
آثار البلادده واردر کفرطاب تربه معطشه ده در که اهلنک ینبوع ماء آشیادر ذکر ایدرلر که
کفرطابده اوچ یوز ذراع ارض قازدیلر آب ظاهر اولمدی و کفرطابک آبی میاه امطاردن جمع
ایتدکلریدر و عجب بودر که بو حالده اولان ارضده عقلادن بر جماعت مقیم اولمشدر **سلمیه**
فتح سین مهمله و لام و میم و یاء مثناة تحتیه و آخری ها ایله در اقلیم سادس عرفی اولان بلاد شامده اعمال حمصدندر

و بلده نزهه در و میاهی قنادلدر و میاه کثیره سی واردر احمد کاتب قولی اوزره سلمیه یی عبدالله بن صالح
ابن علی بن عبدالله بن عباس بن عبدالمطلب بنا ایدی و ولدینی بونده اسکان ایدی و عبدالله مذکور
بونده طوغدی تقویم البلدان صاحبی احمد کاتبک بو قولنی بو نحو اوزره نقل ایدی لکن بو کلامده نوع
تناقض واردر که مدینه نک بانیسی اولان اول مدینه ده طوغمق بعیددر زیرا ظاهر اولان ولادتی بناسندن
اول اولمقدر و طوغموق تحققک مدینه بنا ایتمه یی عقلا متصور دکلدر مگر بو وجه ضعیف ایله توجیه
اولنه که بو مدینه یی عبدالله بنا ایتمزدن اول بو مدینه موضعنده عبداللهک ولادتی واقع اولوب
بعده عبدالله اول موضعده بو مدینه یی بنا ایتمش اوله حاصل کلام بو محل تکلفدن خالی دکلدر
مستنسخ سهو اولان نسخه نک سقامتنه دخی محمول اولمق جایزدر و ابن حوقل قولی اوزره مدینه
سلمیه نک غالب سکانی بنی هاشمدر و سلمیه مدینه خصبه در و بطرف بادیه ده در و
عزیزیده مهلبی قولی اوزره مدینه سلمیه صغیره بریه اوزره در و کثیرة الاشجار و المیاه در و خصبه در
کرکر فتح کاف و سکون راء مهمله و فتح کاف ثانیه و آخری راء ثانیه ایله در اقلیم سادس عرفی
اولان بلاد شامک اقاصیسنده جهت شمالیه ده در و قلعه حصینه در که غایتده شاهقه در و
قلعه کرکردن فرات جدول صغیر کبی کورینور و کرکر فراتک غربی جانبی اوزره در و احدی
و عشرین و سبعمائه ده ثغور شامک عظیملرندن ایدی و کختانک جانب شرقیسنده کختایه قریبدر
بهسنا فتح باء موحده و ها و سکون سین مهمله و نون و آخری الف ایله در اقلیم سادس
عرفی اولان بلاد شامک حصون شمالیه سندندر و قلعه حصینه مرتفعه در و نهر صغیر و بساتینی
و اسواق و رستاق متسعی واردر و مسجد جامع و منبری واردر بلده واسعه کثیرة الخیر و الخصب در
و بهسنا ایله سیواس بینی کونلک یوله قریبدر و بهسنا حصون منیعه دندر که محاصره سی
عسیردر و عینتاب بوندن جانب شمال و غربده در و بهسنا و عینتاب بینی ایکی کونلک یوله
قریبدر **معره** لباب ضبطنجه فتح میم و عین مهمله و تشدید راء مهمله و اخری ها ایله در اقلیم سادس
عرفی اولان بلاد شامده جند حمصدندر صاحب اللباب قولی اوزره معرة النعمان بدن شامدندر
و سمعانی اصلنده یعنی کتاب الانسابده ذکر ایتدی معره نک نسبتی معرّی و معرة ثانیه نک نسبتی
معرنسی در بو قدر روا در که اکثر اهل عالم بوندن غافلدر صاحب تقویم البلدان سمعانینک بو قولنی کتاب
الانسابدن نقل ایتدکدن صکره ایراد ایتدی که بن بو نقلی انسابده بولدم لبابده بولمدم راقم الحروفه
لایح اولدی که بو نفی ایراددن ظاهر مرادی سمعانینک اکثر اهل علم بوندن غافلدر دیدوکنی تأییددر
و عزیزیده مهلبی قولی اوزره معرة النعمان مدینه جلیله عامره در و فواکه و ثماری بسیاردر و اهلنک
شربی آباردندر **سرمین** فتح سین و سکون راء مهملتین و کسر میم و سکون یاء مثناة تحتیه و آخری
نون ایله در اقلیم سادس عرفی اولان بلاد شامده اعمال حلبدندر و مدینه سرمین انجیر و زیتون
و غیری یی مشتملدر و آبی یوقدر الا صهاریجده امطاردن مجتمع اولاندر و سرمینک ولایتی و
اعمال متسعه سی واردر و اسواق و مسجد جامعی مشتملدر و سوری یوقدر و حلب سرمینک
شمالیسنده در **راوندان** راء مهمله و الف و فتح واو و سکون نون و دال و الف و آخری نون ایله در

اقلیم سادسدن عرضی اولان بلاد شامدن جند قنسرینده‌در و راوندان بر جبل مرتفع ابیض اوزره
قلعهٔ حصینهٔ عالیه‌در داعیس و بساتین و فواکهی واردر و بر خوب وادیسی واردر و نهر عفرین قلعهٔ
راوندانک آلتندن مرور ایدر و حلبک جانب غربی و شمالیسنده‌در و بینهما ایکی مرحله‌یه قریبدر
و حارمک جانب شمالیسنده‌در و نهر عفرین راوندان شمالندن جنوبه طوغری جبال بینندن بر وادیٔ
متسعده عمق حارمه جاری اولور و بو وادیده زیتون فراواندر و بو وادی بلاد حلبدن بر کوره‌در
بوکا جومه تسمیه اولنور ضم جیم و سکون واو و میم و ها ایله‌در **سمیساط** لباب ضبطنده ضم سین
مهمله و فتح میم و سکون یاء مثناة تحتیه و سین ثانیه و الف و آخری طاء مهمله ایله‌در اقلیم سادس
عرضی اولان بلاد شامدن فرات اوزره اقصادندر صاحب اللباب قولی اوزره سمیساط
بلاد شامدندر ابن حوقل قولی اوزره سمیساط فرات اوزره‌در و جسر منبج کذلک فرات اوزره‌در
بو ایکیسی ایکی مدینهٔ صغیرهٔ حصینه‌در و بونلرک سقی ایله و غیریله حاصل اولور زروعی واردر و
بونلرک آبی فراتدندر و سمیساط قلعهٔ اروملک جهت غربیه‌سنده‌در و حصن منصورک جهت شمالیسنده‌در
و بونلرک برندن برینک ما بینی مسافهٔ قریبه‌در و ابن سعید قولی اوزره قلعهٔ نجم واقع اولدوغی
مکاندن فراتده جسر منبج بینی یکرمی بش میلدر و قلعهٔ نجمه اول حصن منبج دینلوردی صکره قلعهٔ نجم دینلمکله
معروف اولدی سلطان محمود بن زنکینک بنالرندندر ابن سعید دیرکه بز بو جسرک
اوزرندن کچوب حرانه کیدرک بو جسرک فوقندن بر مرحله جنوبه مسافه‌ده حصن بدایا درکه بونک
اوزرندن سروجه کیدیلور **قنسرین** لباب ضبطنده کسر قاف و فتح نون مشدده
و سکون سین و کسر راء مهملتین و سکون یاء مثناة تحتیه و آخری نون ایله‌در اقلیم سادس
عرضی اولان بلاد شامدن شامک قواعد قدیمه‌سندندر صاحب اللباب قولی اوزره ابتداء اسلامده
قنسرینه جند نزول ایدردی و حلب قنسرین ایله مذکور دکل ایدی ابن حوقل قولی اوزره
قنسرین دیار ربیعه‌دندر ابن سعید قولی اوزره معرّه‌دن قنسرینه مرحله کبیره‌در و قنسرین
اجناد شامدن بر جنددرکه دار الملک ایدی صکره حلب قوی اولمغله قنسرین ضعیف اولوب
خراب اولدی واحدی و عشرین و سبعمائه‌ده قنسرین قریهٔ صغیره ایدی و نهر قویق قنسرینک
آلتنده غربیه منصب اولور و قنسرینک طاغی اوزرینه مشرفدر و قنسریندن حلب مرحلهٔ صغیره‌در
و معرّهٔ نسرین سماعیدن منقولدر نون و سین مهمله ایله اماکن مشهورهٔ شامدندر و مشهوری میم
و صاد مهمله ایله‌در ابن حوقل قولی اوزره معرّهٔ نسرین مدینهٔ متوسطه‌در و ما حولی قرادر و اعذاء‌در
جمیع نواحیسنده ماء جاری و عین یوقدر و جند قنسرینده اعذب اماکن کذلک اعذاء‌در و
آبلری سماءدندر **حلب** لباب ضبطنده فتح حاء مهمله و لام و آخری باء موحده ایله‌در اقلیم سادس
عرضی اولان بلاد شامده قواعد عظام شامدندر و قنسرینندندر حلب و قنسرین بینی
اون ایکی میلدر و حلب بلدهٔ عظیمهٔ قدیمه‌در و قلعهٔ مرتفعهٔ حصینه‌سی واردر و حلبده ابراهیم خلیلک
صلوات الله علیه مقامی واردر و حلبک بساتینی قلیلدر و نهر قویق حلبه اوغرر و حلب طریق
عراقک شامه کیدن مرجع و ممری اوزره‌در و عزیزی مهلبی قولی اوزره حلب مدینهٔ جلیلهٔ عامره‌در

حسنة المنازلدر

حسنة المنازلدر و سور حلب حجردندر و وسط حلبده تل اوزره بر قلعه‌سی واردر و حلب ایله
معرّة النعمان بینی اوتوز آلتی میلدر و حلب ایله مدینهٔ بالس بینی اون بش فرسخدر آثار البلادده
واردرکه مدینهٔ حلبک سوری حجر اسود ایله‌در و سورک بر جانبنده قلعهٔ حصینه‌سی واردر زیرا
مدینهٔ حلب زمین همواردده‌در و وسطنده بر جبل مدور واردرکه مهندمدر و قلعهٔ حلب بو جبل
اوزره‌در و حلبک خندق عظیمی واردرکه حفری مایه واصلدر و وسطنده مصانع ماء معین واردر
و حلبده جوامع و بساتین و میدان واردر و حلبک دوری کثیر و نا معدوددر و خلیلک
صلوات الله علیه و سلامه حلبده ایکی مقامی واردر زیارت اولنور و حلبده بر مغاره واردر
خلیل علیه السلام غنمی بو مغاره‌ده جمع ایدردی زجاجی ذکر ایتدی که خلیل علیه السلام موضع حلبده
غنمندن سودی صاغوب ثمنی هر یوم جمعه‌ده فقرایه تصدق ایدردی و فقرا حلب حلب دیو
حلب شیر ایدرلردی و بو موضع بو سببدن حلب لفظی ایله تسمیه اولندی و الله تعالی بو بنیانی برکهٔ عظیمه‌یه
تخصیص ایتدی و اول حیثیتله که ارضنده قطن و سمسم و بطیخ و خیار و دخن و کرم و مشمش و تفاح
و تین زرع و غرس اولنور و ماء مطر ایله سقی اولنور و غیر بلادده ماء جاری ایله سقی اولنانلردن حلبک
بارانله سقی اولنانلری فایق و لطیف مثمر اولور نه کم کشاجم شعرنده ایراد ایتدی **شعر**
ارتک ید الغیث آثارها ❊ واخرجت الارض ازهارها ❊ وما امتعت جارها بلدة ❊ کما امتعت حلب جارها ❊
هی الخلد تجمع ما تشتهی ❊ فزرها فطوبی لمن زارها ❊ **نثر** و مدینهٔ حلبده مدارس و مشاهد و بیع کثیردر و مدینهٔ
حلبده ظاهر باب یهوده طریق اوزره بر حجر واردر بو حجر ایچون نذر ایدرلر و مسلمین و یهود و
نصارا بو حجرک اوستنه کلاب ایثار ایدرلر و دیرلرکه بو حجرک تحتی انبیادن برینک قبریدر و
حلبده مدرسهٔ حلاویین کنارنده بر کنار برکه اوزره مانند سریر بر حجر واردر و میانی بر مقدار منقوردر فرنک بر
حجره عظیم معتقددر بو حجری اهل اسلامدن اشترا ایتمکه اموال کثیره بذل ایتدیلر و اهل اسلام ویرمدی
و حلبده سوق الزجاج عجایب حلبدندر بو سوقده اوغراین طرایف عجیبه و آلات لطیفه‌نک کثرتندن
و بونلرک بو حیدن مفارقت ایده‌مز و بو اوانی زجاج اتحاف و اهدا ایچون سائر بلاده نقل اولنور
و مدینهٔ **فوعه** اماکن مشهورهٔ شامدندر و فوعه و سرمین و معرّهٔ مصرین اعمال حلبدن بقعهٔ واحده‌درکه حلبک
جهت جنوبیه‌سنده حلبدن بر مرحله مسافه‌ده‌در و اول بقعه‌نک زیتون و تین و غیریدن اشجار کثیره‌سی
واردر و **عزاز** شامک اماکن مشهوره‌سندندر حصن مشهوردر و غربه مایله حلبک شمالیسنده‌در ابن سعید
قولی اوزره مدینهٔ عزازک نهایت حسنده ناحیهٔ طیبه و حصبه‌سی واردر و عزازک وجهاتنده اولان
اماکنک انزهیدر صاحب اللباب قولی اوزره عزاز فتح عین مهمله و زاء معجمه و الف و زاء ثانیه مکسوره
ایله اعمال حلبدندر قرب حلبده بر قلعه‌درکه حقنده دینلمشدر **شعر** ان قلبی بالتل تل عزاز
عند ظبی من الظباء الجوازی **نثر** آثار البلادده واردر عزازک عجایبندندرکه اصلا انده عقرب بولنمز
و خاک عزاز عقربه طوقنسه هلاک اولور و عزازده هوام دن برنسنه یوقدر و حصن تل باشر
دخی شامک اماکن مشهوره‌سندندر ابن سعید قولی اوزره حصن تل باشر ایله حلب بینی ایکی مرحله‌در
و حصن تل باشرک میاه و بساتینی واردر و **خناصره** ضم خاء معجمه و فتح نون و الف و صاد و راء

مهملتین واخری ها ایله اماکن مشهوره‌دن بری شاذدر وجنوبیه مایله شرقی حلبده طرف بریه‌ده در وخناصره ایله بینی
ایکی مرحله‌در ابن خرداذبه قولی اوزره خلفاء بنی امیه‌نک بری اولان عمر بن عبد العزیز خناصره‌ده ساکن اولوردی
وکوره حیار کسر حاء مهمله ویاء مثناة تحتیه والف واخری راء مهمله ایله کوره حلبده‌در واحدی وعشرین
وسبعمائه تاریخنده بریة ایدی که اوده وجوشدن غیری نسنه یوغیدی وکوره حیار کتب بلداندن
مذکور در احمد الکاتب قولی اوزره کوره حیار بنی العقعاع دیمکله معروفدر واهلی عبس وفزاره وغیردر
باب وبزاعا باب معروفدر وبزاعا ضم باء موحده وفتح زاء معجمه والف وعین مهمله واخری الف
مقصوره ایله در اقلیم سادس عرفی اولان بلاد شامده جند قنسریندندر وباب اسواق وحمام ومسجد جامع
مشتمل بلده صغیره در وبساتینی کثیردر وبزاعا اعمال حلبدن بر ضویعه در وظاهر بزاعاده
بر مشهد واردر عقیل بن ابی طالبک قبری بو مشهدده در وحلبک جهت شمالیة شرقیه‌سنده در
بینهما بر مرحله در **حصن منصور** قلعه معناسنه اولان حصن لفظ منصوره اضافتله در که معروفدر اقلیم سادس
عرفی اولان بلاد شامده جند قنسریندندر مشترکده مذکوردر که حصن منصور عزازی فراتک سمیساط قربنده در
ومنصور بن جعونة بن الحارث العامری یه منسوبدر که ایام مروان بن محمد الجعدی ده بو منصور بو حصنک عمارتنه
تولا ایتدی ابن حوقل قولی اوزره حصن منصور حصن صغیردر ومنبری واردر وزرعی عذیدر صاحب تقویم
البلدان قولی اوزره احدی وعشرین وسبعمائه حصن منصور خراب ایدی لکن مزدرعی وارایدی واراضیدن
مکان مستویده در ونهر ازرقک شمالیسیدر ونهر فراتک جنوبی وغربیسیدر وکینه دخی قریبدر
وحصن منصور ایله ملطیه بینی غربی حصن منصورده جبل واقع اولمشدر که بو جبلده ملطیه کیدن طریقده دربند
واردر **عینتاب** فتح عین مهمله وسکون یاء مثناة تحتیه ونون وتاء مثناة فوقیه والف واخری باء موحده ایله در
اقلیم سابع عرفی اولان بلاد شامده جند قنسریندندر ومدینه عینتاب بلده حسنه کبیره در وصخره ده
نقب اولنمش قلعه حصینه‌سی واردر ومیاه وبساتینی فراواندر وناحیه حسنک قاعده‌سیدر واسواق
جلیلیه‌سی واردر **ودلوک** عینتاب قربنده در وحصن خرابدر وصلاح الدین ونور الدینک رحمهما الله
فتوحنده مذکوردر وعینتاب **قلعة الرومک** جهت جنوبیه‌سنده در بینهما کذلک اوچ مرحله در و
عینتاب بهسنانک جهت شرقیه وجنوبیه‌سنده در وبینهما کذلک اوچ مرحله در قلعة الروم لفظی ایله
معلومدر اقلیم سادس عرفی اولان بلاد شامن جند قنسریندندر وقلعة الرومک ربضی وبساتین و
فواکهی واردر ومرزبان دیمکله معروف نهری واردر ناحیه جبلدن کلوب قلعة الروم آلتنده فراته منصب اولور
وفرات قلعة الرومک ذیلنه اوغرار وقلعة الروم قلاع حصینه‌دندر که محاصره‌سی عسیردر اسلامی ملک اشرف
ابن سلطان ملک منصور قلاوون بو قلعه‌یی ارمنیلردن استخلاص ایتدی ایدی بو قلعه فراتدن برغربی جزیره
وبو قلعه **بیره** دن جهت غربده در بینهما بر مرحله‌یه قریبدر وسمیساطک شرقیسنده در رهانک جنوبیسنده در
اقلیم سادس عرفی اولان بلاد شامن جند قنسریندندر بیره حافه فراتده بر شرقی شمالیسنده قلعه حصینه‌سی وتغرده
وبر وادیسی واردر وادی الزیتون دیمکله معروفدر وبو وادیده اشجار داعیسی واردر وبیره اسواق وعمالی مشتمل
بر بلیده در ابن سعید قولی اوزره بیره‌نک قلعه‌سی بر صخره اوزره در وفرات اوزره بر فرضه‌ده بندر قلعة الرومک
شرقیسنده در بینهما بر مرحله‌یه قریبدر وقلعه نجمک غربیسنده وسروجک جنوبی وغربیسنده در **بالس** باء موحده

والف ولام مکسوره وسین اخری مهمله در اقلیم سادس عرفی اولان بلاد شامده جند قنسریندندر ومدینه
بالس سکونه ایدی فراتک شط غربیسی اوزره مدینه صغیره در ابن حوقل قولی اوزره بالس جانب عراقدن
مدن شامک اولیدر واهل شامک فرات اوزره فرضه‌سیدر ورقه بالسک شرقیسنده در عزیزیه مهلبی
قولی اوزره تاریخ تألیف کتاب عزیزیده قلعه جعبر دیمکله معروف اولان قلعه دوسر فراتک جهت شرقیسنده در
وبالسدن بو قلعه یکرمی بش فرسخدر وقلعه جعبر مقابله‌سنده غربی فراتده ارض صفیندر که وقعه بونده
واقع اولدی وقلعه جعبردن رقه‌یه یدی فرسخدر **منبج** فتح میم وسکون نون وکسر باء موحده واخری جیم ایله در
اقلیم سادس عرفی اولان بلاد شامده جند قنسریندندر انساب مذکوردر منبج بلاد شامک بریدر شام اوزرینه غلبه
واستیلا ایدن اکاسره‌نک بریسی بنا ایتدی ومنبه اسمی ایله تسمیه ایتدی وتعریب اولنوب منبج دینلدی
وبونده بیت نار بنا ایدوب اردشیر بن بابک ولدندن ابن دینار اسمی ایله مسمی بر شخصی بو
اتشکده‌یه موکل قیلدی وبو ابن دینار سلیمن بن مجالد الفقیهک جدیدر دیرلر منبه اسمی ایله بیت النار
تسمیه اولنوب صکره بو اسم بو مدینه‌نک اسمی اولدی ابن حوقل قولی اوزره منبج بریه‌ده در که مزارعنه
اعذا غالبدر وخصبه در صاحب تقویم البلدان قولی اوزره منبجک غالب اشجاری توت در که
ابریشم ایچون حفظ ایدرلر **رصافه** ضم راء مهمله وفتح صاد مهمله والف وفا واخری ها ایله در اقلیم
سادس عرفی اولان بلاد شامده جند قنسریندندر وبو رصافه هشام بن عبد الملک بن مروان رصافه‌سیدر
که رقه قربنده در وبریه‌ده رقه‌نک مقابله‌سنده در وفرات ایله بو رصافه بینی بر کونلک یولدر
صاحب تقویم البلدان دیرکه بن بو رصافه‌یی کوردم فرات ایله بینی بر کونلک یولدن اقلدر وفراتک
جانب غربیسنده در ومشترکده مذکور اولدیغی اوزره رصافه اون بر موضعک اسمیدر بریسی
بو رصافه در وبریسی اقلیم رابع عرفی وحقیقی اولان جزیره اندلسده محاسن بلنسیه‌دن اولان رصافه در
که اون بر رصافه‌نک تفصیلی جنسیه ذکرنده سبقت ایتدی آثار البلادده واردر رصافه رقه قربنده بریه‌ده بر
مدینه در آثار البلاد صاحبی قزوینی دیرکه بن رصافه‌یی کوردم حجر منحوتدن سور محکمی واردر ورصافه‌یی ارض
شامده طاعون واقع اولدقده هشام بن عبد الملک احداث ایلدی بونده نهر وعین یوقدر وآباری
بعید العمقدر یوز یکرمی ذراعده آبه واصل اولور ودخی شوردر واهلنک شربی داخل مدینه‌ده صهاریجیدر و
اثناء صیفده آب صهاریج تمام اولسه آبی فراتدن الورلر که رصافه ایله فرات بینی درت فرسخدر واهلنک
صنعتی عمل اکسیه وجوالق ونخالیدر که بونلر رصافه‌دن سائر بلاده نقل اولنور وعجبدر که بلده رصافه‌نک
زرع وضرعی یوقدر وآبی قلیل ملاقل وتجارت وصنعت مرغوبه‌سی دخی یوق واهلی بو بله مقامده سکونه
آرام ایدرلر اگر حب وطن اولمسه شک خراب اولوردی **عرض اوصاف سابع الاقالیم العرفیة**
جزیرة الدجلة والفرات **سروج** لب اللباب ضبطنده فتح سین وضم راء مهملتین
وسکون واو واخری جیم ایله در سابع اقالیم عرفیه اولان دجله وفرات بیننده جزیره دندر وسروج بلد
خرابدر صاحب اللباب قولی اوزره سروج نواحی حرانده بلاد جزیره‌دن بر مدینه در وسروج ایله حران
بینی بر کونلک یولدر قریبدر ابن سعید قولی اوزره سروج کثیرة المیاهدر وفواکه وبساتین واثمار وامروداوبا
وارکی لطیف واردر وسروج بیره‌نک جهت شرقیه وشمالیه‌سنده در وبینهما بر کونلک یولدر وبلاد جزیره

دجله و فرات بیننده جزیره دنور و فراتدن جانب آخرده اولان بلاد فراتیه‌دن و شامدن بلاد کثیره‌یی
جزیره‌یه ضم ایدرلر **جزیره حدودی بلاد رومدن** فرات محیطدر که فرات جزیره‌نك طرفیدر و حد جنوبیسی
بوینی ملاطیه‌یه سمیساط قلعة الرومه بیره‌یه مقابلهٔ منبجه بالسه رقه‌یه قرقیسیایه رحبه‌یه هیته انباره ممتد
اولور و انبارده فرات تحدید جزیره‌دن خارج قالور صکره حد جزیره انباردن تکریته منعطف اولور که
تکریت دجله اوزره‌در سنه دجله اوزره حدیثه‌یه موصله ممتد اولور و موصلدن منعطف اولوب
جزیرهٔ ابن عمر و آمده ممتد اولور و آمدی تجاوز ایتدکدن صکره حد جزیره غربی اولوب ارمینیه‌یه حدود
بلاد رومه ملاطیه قتنده فراته ممتد اولور که ابتدا تحدید بوندن اولندیدر بو تقدیر اوزره بعض ارمینیه‌یه و بعض
روم جزیره‌نك غربیسی اولور و بعض شام و بعض بادیه جزیره‌نك جنوبیسی و عراق جزیره‌نك شرقیسی و بعض
ارمینیه جزیره‌نك شمالیسی اولور و جزیره دیار ربیعه و دیار مضره و بعض دیار بکره مشتملدر و صاحب اللباب
قولی اوزره جزیره برنجه بلاددر موصل و سنجار و حران و رها و رقه و رأس عین و آمد و میافارقین
و دیار بکر بو جزیره دندر که دجله ایله فرات بیننده در و بوکا جزیره دیدکلری دجله و فرات بیننده
اولدیغیچوندر و بونك ایچون تاریخ جمع اولنمشدر و جزیرهٔ ابن عمر بلاد جزیرهٔ مذکوره‌نك جمله‌سندن
بر مدینه‌در **رها** لباب ضبطنده ضم رای مهمله و فتح ها و آخری الف ایله در اقلیم سابع عرفی اولان
جزیرهٔ دجله و فراتده دیار مضردندر رها مدینهٔ کبیره ایدی و رهاده بر کنیسهٔ عظیمه وار ایدی و بوننده
نصارانك اوچیوزدن اکثر دیری وار ایدی و رها احدی و عشرین و سبعمائه‌ده خراب ایدی
عزیزی مهلبی قولی اوزره رها مدینهٔ رومیهٔ عظیمه‌در و بونده آثار عجیبه واردر و فراتك جانب شرقی
شمالیسنده‌در و قلعة الرومه قریبدر **قلعهٔ جعبر** قلعه لفظی معلومدر و جعبر فتح و سکون عین مهمله
و فتح بای موحده و آخری رای مهمله ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله و فراتده دیار بکردندر
و قلعهٔ جعبره دوسر تسمیه اولنوردی نعمان بن منذرك عبدی اولان دوسره منسوب ایدی که نعمان
دوسری ثغور اطراف شام اوزره نصب ایتدوکی وقت دوسر مذکور بونی بنا ایدوب صکره
سابق الدین جعبر قشیری بوکا مالك اولوب بونده مدت عمری طویل اولدی حتی کبر سندن
اعمی اولدی و بو قلعه جعبره نسبت اولنوب قلعهٔ جعبر دینلدی و جعبرك ایکی اوغلی وار ایدی
قطع طریق ایدوب حیف ایدرلردی سلطان ملکشاه سلجوقی حلبه قدوم ایتدکده بو قلعه‌یی
جعبردن اخذ ایتدی و بو کلام قاضی جمال الدین ابن واصلدن منقولدر و قلعهٔ جعبر احدی
و عشرین و سبعمائه‌ده خراب ایدی که ایچنده دیار یوغیدی و بو قلعهٔ جعبر احدی جانب شمالیسنده
فرات اوزره رقه و بالس بیننده در و بر صخره اوزره در که محاصره‌سی عسیردر **حران** مشترك
ضبطنده فتح حای مهمله و تشدید رای مهمله و الف و آخری نون ایله در اقلیم سابع عرفی اولان
جزیرهٔ دجله و فراتده دیار مضردندر و حران مدینهٔ عظیمه ایدی واحدی و عشرین و سبعمائه‌ده
خراب ایدی مشترکده یاقوت حموی قولی اوزره حران ایکی موضعدر اول جزیره‌ده مدینهٔ مشهوره در
و دیار مضردن عد اولنور که مضر ضاد معجمه ایله در و حران تاریخ تألیف مشترکده جزیره‌نك قصبه‌سی ایدی
و نسبتی علی غیر القیاس ایکی نون ایله حرنانی در ثانی حران قراء حلبدن بر قریه‌در ثالث حران

قراء

قراء غوطهٔ دمشقدن بر قریه‌در رابع حران الکبری قراء بحریندندر خامس حران الصغری کذلك
قراء بحریندندر و ایکیسی دخی بنی عامر بن عبد القیسك ایدی سادس حران رمله‌در که بادیه‌ده‌در
ابن حوقل قولی اوزره حران جزیره مدینهٔ صابئیندر و صابئینك بونده سدهٔ سبعهٔ عشری
واردر و حرانده بر تل واردر مصلای صابئین بو تل اوزره‌در واردر بونی تعظیم ایدرلر و بو تلی ابراهیمه
نسبت اولنور و حرانك آب و درختی قلیلدر عزیزی مهلبی قولی اوزره حراندن ایکی فرسخ مسافه‌ده
سمت جنوب و شرقده بر جبل واردر و خاك حران سرخدر و اهلنك شربی خارج مدینه‌ده عیونده
جاری قناتلردر و آبار دندر و حران و رقه دیار مضردندر **شمشاط** لباب ضبطنده کسر شین
معجمه و سکون میم و فتح شین ثانیه و الف و آخری طای مهمله ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ
دجله و فراتده دیار مضردندر لبابده مذکوردر شمشاط اوایلده ثغور جزرددن ایدی که آمد و خربرت
بیننده در ابن حوقل قولی اوزره شمشاط ثغر الجزیره ایدی **رقه** لباب ضبطنده فتح رای مهمله و قاف
و آخری ها ایله و بوکا رافقه دخی دینلور فتح رای مهمله و الف و فا و قاف و آخری ها ایله در
و بیضا دیمکله معروفدر اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله و فراتده دیار مضردندر و دیرلر که
دیار بکردندر و رقه احدی و عشرین و سبعمائه‌ده مدینهٔ خراب ایدی ایچنده انس یوغیدی و مدینهٔ
کبیرهٔ مشهوره در و فراتك جانب شمالی شرقیسنده در ابن سعید مغربی قولی اوزره رقه‌نك اسمی بیضادر
و جزیره‌دن دیار مضرك قاعده‌سیدر ابن حوقل قولی اوزره رقه دیار بکرك اکبر مدینه‌سیدر صاحب
اللباب قولی **رقه** فرات اوزره دیار مضردن بر مدینه‌در و بوکا رافقه دخی دینلور صاحب
المشترك قولی اوزره رافقه ایکی موضعدر اول بر بلده‌در که آنی فرات اوزره منصور بنا ایتدی
و تاریخ تألیف مشترکده اکا رقه تسمیه اولنوردی ثانی مصرده قراء بحریندن بر قریه‌در و کیرو صاحب
المشترك قولی اوزره رقه التی موضعدر اول جزیره‌ده دیار مضردن صفهٔ شرقی فرات اوزرنده
مدینهٔ مشهوره در که خبرلر و مضر ضم میم و فتح ضاد معجمه ایله در و دیرلر که رقه‌نك ربضنده رافقه
دیرلر ایدی و تاریخ تألیف مشترکده ربضنده دخی رقه دیرلر ایدی و بوکا رقهٔ بیضا دخی دینلور و اهل رقه‌نك
تاریخی واردر ثانی رقهٔ واسط در بر مدینه‌در رقهٔ مذکوره‌نك جانب غربیٔ فراتدن مقابلی ایدی
و خراب اولدی و بو رقه‌ده هشام بن عبد الملکك ایکی قصری وار ایدی ثالث رقهٔ سواددر
که آنفا مذکور اولان رقهٔ بیضانك اسفلنده در و بساتینی مشتمل قریهٔ کبیره‌در رابع رقه
بساتین عظیمهٔ مشهوره در که بغداد ده دجله‌نك جانب غربیسنده دار الخلافه مقابلیدر
که دجله دار الخلافه ایله بو بساتین بیننده در و بو رقه شعراء بغداد اشعارنده مذکوردر خامس رقه
باسق در قراء بغداددن محوکده بر بستاندر سادس رقه قوهستانده بر مدینه‌در **قالیقلا**
لباب ضبطنده فتح قاف و بعد الالف لام ایله در دیو زیاده‌یه تعرض ایتمدی صاحب تقویم
البلدان قولی اوزره بعد اللام یای مثناهٔ تحتیه و فتح قاف و آخری لام الف ایله در اقلیم سابع
عرفی اولان جزیرهٔ دجله و فراتده ابن حوقل قولی اوزره ارمینیه دندر صاحب اللباب قولی اوزره
قالیقلا دیار بکردندر و نسبتی قالی در ابن خلکان عماد کاتب اصفهانیدن نقلله اسمعیل بن القاسم

القاسم الغالی اللغوی ترجمه سنده ایراد ایتدی قالیقلا ارزن الروم أی الذکردر وابن خلکان قولی اوزره
بلاذری کتاب البلدانده ذکر ایتدی که امرآر روم بعض ارمنیه ده متفرق اولوب ملوک طوایف گبی اولدیلر
وبونلردن بر رجل مالک ارمنیاقس اولدی صکره فوت اولوب کندودن صکره قالی اسمی ایله مسماة
زنی مالکه اولوب مدینهٔ قالی بنا ایتدی وبو مدینه یه قالی قله تسمیه وبونک معناسی احسان قالی دیمکدر
وبوزن بو مدینه نک ابوابندن بر بابی اوزره کند وصورتنی تصویر ایتدی صکره بو لفظ تعریب اولنوب
قالیقلا دینلدی **رأس عین** فتح راء مهمله وسین مهمله وفتح عین مهمله وعین مثناة تحتیه واخری نون ایله در
اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده دیار ربیعه دندر ورأس عین ارض مستویه ده در ابن
حوقل قولی اوزره رأس عیندن اوتوزدن زیاده عیون صافیه چقر ونهر خابور بو عیوندن اولور
وعزیزی مهلبی قولی اوزره رأس عینه عین ورده تسمیه اولنور ودیار مضر جهتندن دیار ربیعه نک اول
منیدر وماء نهر خابورک راسیدر انساب سمعانی قولی اوزره رأس عین دیار بکردندر ودجله نک
منبعیدر وابن اثیر سمعانی یه معارضه ایدوب دیرکه دیار بکردن دکلدر بلکه جزیره دندر
ماردین لباب ضبطنده فتح میم وسکون الف وکسر را ودال مهملتین ویاء مثناة تحتیه واخری
نون ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده دیار ربیعه دندر وقلعهٔ ماردین بر جبل
اوزره در که ارضدن ذروه سنه وارنجه ایکی فرسخ قریبدر صاحب اللباب قولی اوزره ماردین
بلاد جزیره دن بر حصندر ابن حوقل قولی اوزره جبل ماردین نصیبینه قریبدر وبو جبلده بر قلعهٔ
منیعه واردر عنوة فتحی مقدور بشر دکلدر وماردینده حیات واردر که سرعت قتلده
سایر حیاته تفوق ایدر وبو جبلده جواهر زجاج واردر آثار البلادده واردر ماردین
جزیره ده بر جبلک قله سی اوزره قلعهٔ مشهوره در وجه ارضده بوندن احسن واحکم واعظم
اتمن قلعه یوقدر ودارا ونصیبینه مشرفدر وبو قلعه نک اوکی ربض عظیمدر که بو ربضده اسواق
ومدارس وفنادق یعنی طوبلر واردر وماردینک وضعی وضع عجیبدر که بلاددن بر نسنه یه شبیه دکلدر
زیرا ماردینک دوری درج مثاللدر بردار بر دارک اوزرنده در وهر بر درجی آلتنده کی
دره مشرفدر وماردینده عیون قلیلدر خلقک اکثر شربی خانه لرنده آب ده اولمنق صهاریجدر
وبعض ظرفاء ماردین حقنده نظم ایتدی **شعر** فی ماردین حماه الله لی سکن *
لولا الضرورة ما فارقتها نفسا * لاهل الشمس لان الحدید لها *
وقلبهم جبلی قد قسی وعسی **نثر** **میافارقین** لباب ضبطنده فتح میم وتشدید یاء مثناة تحتیه و
سکون الف وفتح فا والف وراء مهمله وکاف ویاء مثناة تحتیه واخری نون ایله در
اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده ابن سعید قولی اوزره دیار بکرک قاعده سیدر
واحداق وبساتین جهتندن نصیبین گبیدر وسیف الدوله ابن حمدانک قبری بونده در
ابن حوقل قولی اوزره میافارقین جزیره ایله ارمینیه بیننده در وبعض خلق بونی جزیره دن
عد ایدر صاحب اللباب قولی اوزره میافارقین دیار بکرده بلاد جزیره دن بر مدینه در وکثرت
حروفندن اوتوری نسبتنده بعض اسقاط ایدوب فارقی دیرلر وموصلک میافارقیندن حصن کیفا

اوزره طریقی آلتی کونلک یولدر وماردین اوزره کیدر طریق اخری واردر سکز کونلک یولدر ومیافارقین
بر مدینه در حجردن مبنی سوری واردر وقدرده حمامدن دوندر وشمالیسنده بر جبل واردر میافارقین بو جبلک
ذیلندن در ومیافارقیندن برآت میدانی مسافه ده بر نهر صغیری واردر عین حوض اسمی ایله مسمی بر عینیدن منفجر
اولور که میافارقینک جانب غربی وجانب شمالیسندن مرور ایدر میافارقینک بساتیننی سقی ایدوب دونده
جاری اولور **رحبه** لباب ضبطنده فتح را وفتح حاء مهملتین وباء موحده ایله در صاحب تقویم البلدان قولی
اوزره اخری ها ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده دیار بکردندر مشترکده مذکوردر
رحبه فتح را وسکون حاء مهملتین ایله دیر واصلیده رحبه فضادر وقول ضعیف اوزره رحبه بر مدینه درکه آنده
محله اولمیه در رحبه مالک بن طوق التغلبی رقه وعانه بیننده فرات اوزره مدینهٔ مشهوره در ومالک بن
طوق مذکور قوادر رشیددن ایدی دیرلرکه رحبه یی اول تعمیر ایدن بو مالکدر که بو رحبه اکا منسوبدر صاحب تقویم البلدان
قولی اوزره رحبهٔ مذکوره خراب اولوب بر قریه قالدی وابنیهٔ سابقه دن مدینهٔ قدیمه نک آثاری قالدی
وصاحب حمص شیرکوه بن محمد بن شیرکوه ذی یزن رحبهٔ مذکوره نک جنوبیسنده فراتدن بر فرسخ مسافه ده رحبهٔ
جدیده یی احداث ایتدی ورحبهٔ جدیده بر برج صغیره در وتل تراب اوزره قلعه سی واردر وایلک شرقی
فراتدن منفصل نهر سعید قناتندندر ورحبهٔ جدیده احدی وعشرین وسبعمائه ده عراق وشامدن گلن
قوافلک محطی ایدی وبو تاریخده ثغور اسلامیه نک بری ایدی عزیزی مهلبی قولی اوزره رحبه ایله قرقیسیا
اوچ فرسخدر **هتاخ** ابو المجد اسمعیل بن هبة الله الموصلینک کتاب مزیل الارتیاب عن مشتبه الانساب
منقولدر فتح ها وتشدید تاء مثناة فوقیه مفتوحه والف واخری خاء معجمه ایله در اقلیم سابع عرفی اولان
جزیرهٔ دجله وفراتده دیار بکردندر مزیل الارتیابده مذکوردر که هتاخ دیار بکرده قلعهٔ حصینه در **حصن کیفا** حا وصاد
مهملتین ونون وکاف ویاء مثناة تحتیه وفا واخری الف ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله و
فراتده در صاحب اللباب قولی اوزره حصکفی فتح حا وسکون صاد مهملتین وفتح کاف واخری فا ایله حصن
کیفانک نسبتیدر وحصن کیفا جزیرهٔ ابن عمر ایله میافارقین بیننده دجله اوزره در **قرقیسیا**
فتح قاف وسکون راء مهمله وکسر قاف ثانیه وسکون یاء مثناة تحتیه وسین مهمله ویاء مثناة تحتیه ثانیه
واخری الف ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده دیار مضردندر صاحب اللباب قولی اوزره
قرقیسیا قریبندن فرات وخابور اوزره بر مدینه در وجریر بن عبد الله البجلی بوکا نزول ایدوب بونی بو
اولدی ونسبتی قرقیسانی در وکاه نونی حذف ایدوب نوندن عوض یا کتورلر عزیزی ده مهلبی قولی اوزره
قرقیسیا شرقی فراتده بر مدینه در ورأس عیندن چقن خابور قرقیسیا قربنده فراته منصب اولور
دارا فتح دال مهمله والف وراء مهمله واخری الف ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده
ودارا بر جبلک سفحنده بلدهٔ صغیره در مشترکده یاقوت الحموی ایرادی اوزره دارا درت موضعدر اول
جزیره ده لحف جبل ماردینده جزیرهٔ مشهوره درکه داراب بن دارایه منسوبدر واسمی ایله مسمی و
سعدفدر وشاعر شعرنده ایراد ایتمشدر **شعر** ولقد قلت لرحلی بین حران ودارا *
اصبری یا رحل حتی یرزق الله حمارا * **ثانی** دارا جبل طبرستانده بر قلعهٔ حصینه در *
ثالث دارا ابلابنی عامرده بر وادیدر که حمید بن ثور الهلالی شعرنده ایراد ایتمشدر **شعر**

بی فاذکر اعام انتجعنا واهلنا • واقع دار او بحناب خصیب نثر رابع دار اکه کاه ممدود اولور
ارض بحرده برموضعدر حیزان لباب ضبطنده کسر حاء مهمله وسکون یاء مثناة تحتیه وفتح زاء معجمه و
الف واخری نون ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده دیار بکردندر صاحب اللباب قولی
اوزره حیزان دیار بکردن بر مدینهٔ کثیرة الاشجاردر خصوصا شجر فندقی بسیاردر وجبال بیننده در وقلعه‌سی
شاهقه‌سی واردر ماکسین لباب ضبطنده فتح میم وسکون الف وکسر کاف وسین مهمله ایله و
سکون یاء مثناة تحتیه وآخری نون ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتدندر صاحب اللباب
قولی اوزره ماکسین جزیره ده خابور اوزره بر مدینه در وعزیزی مهلبی قولی اوزره ماکسین ایله قرقیسیا بینی
فرسخدر وماکسین ایله سنجار بینی یکرمی ایکی فرسخدر نصیبین لباب ضبطنده فتح نون وکسر صاد مهمله وسکون
یاء مثناة تحتیه وباء موحده ویاء مثناة ثانیه واخری نون ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده
قاعدهٔ دیار ربیعه در ابن سعید قولی اوزره نصیبین دیار ربیعه نک دار الملکیدر وگل سفیده مخصوصدر
گل احمری بولنمز وشمالی سنده بر جبل کبیر واردر نصیبینک نهری بو جبلدن نازل اولوب سور نصیبین اوزره
اوغرر ونصیبینک بساتینی بو نهر اوزره در ونصیبین سنجارک شمالیسیدر وجبل نصیبین جبل جودیدر که
سفینهٔ نوح علیه السلام بو جبل اوزره مستقر اولدی عزیزی مهلبی قولی اوزره نصیبین دیار ربیعه نک قصبه‌سیدر
ونهری هرماس در ونصیبینده عقارب قاتله واردر آثار البلادده واردر نصیبینک وقراسنک قرق
بیک بستانی واردر ونصیبینک ظاهری غایت نزاهت اوزره در وباطنی ظاهرینک ضدیدر که
کثرت میاه واشجاری سببی ایله وخامت اوزره در حکایت اولنور که بعض تجار نصیبینه دخول اراده ایتدی
وبو تاجرده عقابیل مرض وصفرة لون واریدی وبعض ظرفا نصیبین بو تاجری آستینندن یاپشوب
دیدیکه بن نصیبینه بو صفت وبو مرض ایله داخل اولدم دیو تا نفسنک اوزره ایکی شاهد عدل اشهاد ایتمیجه
سنی نصیبینه دخولدن منع ایدرم دیمسونکه فلانی نصیبین امراض ایتدی وخاصیت نصیبیندرکه البته عدل
قبول ایتمز اگرکه والیسی انوشروان عادل دخی اولسه ظلم یوزندن راجحدر ونصیبینک عقاربی ایله مثل ضرب
اولنانلردندر دالیه فتح دال مهمله والف ولام ویاء مثناة تحتیه واخری ها ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ
دجله وفراتدندر ابن حوقل قولی اوزره مدینهٔ دالیه صغیره در وغربی فراتدن شط فراتده در ودالی ساماته قرمطی
دیمکله معروف اولان صاحب جمل که شامده خروج ایتدی ایدی دالیه اخذ اولندی ودالیه رحبهٔ مالک بن طوق ایله
عانه بیننده در ظاهر بودرکه دیار مضردن اوله جزیرهٔ ابن عمر لفظی محتاج ضبط دکلدر اقلیم سابع عرفی
اولان جزیرهٔ دجله وفراتدندر جزیرهٔ ابن عمر دجله اوزره مدینهٔ صغیره در وجهت غربیه سنده بساتین کثیره‌یی مشتملدر
مشترکده یاقوت قولی اوزره جزیرهٔ ابن عمر شمالی موصلده بر بلده در بو بلده‌یی دجله مثال هلال احاطه ایتمشدر
بو بلده‌یه طریق وجه واحددندر وبو بلده دجله نک جانب غربیسنده در وابو المجد کتابی تمیزده ایراد ایتدی
قلعه فنک فتح فا ونون ایله جزیرهٔ ابن عمرک اوستنده بر قلعهٔ حصینه در سنجار لباب ضبطنده کسر
سین مهمله وسکون نون وفتح جیم والف وآخری راء مهمله ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله و
فراتده دیار ربیعه دندر ابن سعید قولی اوزره سنجار جنوبی نصیبینده در ومدنک احسن اولنلرندندر
وجبلی اخصب جبالدر کتاب ابن حوقلده مذکوردر سنجار قرب جبالده دیار ربیعه نک بریه‌سی ساینده در

وجزیره

وجزیره ده سنجاردن غیری بلده ده نخیل یوقدر وبعض سنجاردن منقولدر سنجار ایله موصلک بینی
اوچ مرحله در سنجار جهت غربیده وموصل جهت شرقیده در وسنجارک سوری واردر وبر جبلک
ذیلنده در وجبل سنجارک شمالیسنده در وقدرده معرة مقداریدر وقلعه وبساتینی وقنادن
جاری میاه کثیره‌سی واردر زکریا بن محمد بن محمود القزوینی آثار البلادده ایراد ایتدی سنجار موصل و
نصیبین بیننده مدینهٔ مشهوره در وبر عالی جبلک لحفنده در وبلدهٔ طیبه در میاه وبساتین وعمارات حسنه‌سی
کثیر درکه گویا مختصر دمشقدر زکریاء مذکور دیرکه بونک حماملرندن احسن حمام گورمدم مبوتی غایده واسعدر
وفرشی فصوصدر وهر لوله‌نک آقدیغی محلدن حوض مثمنی واردر وسقفی احمر واخضر واصفر وابیض ملون
جاملردر که نقوش وضعی اوزره احمد الهمدانی ذکر ایتدی سفینهٔ نوح علیه السلام الی آی ومیکر گورندن صکره جبل
سنجارده قرار ایتدی ونفس نوح علیه السلام اتک اراولدوغن بیلوب مسرور اولدی وبر جبل مبارک
اوله دیو دعا ایتدی وبر مدینه اولدیکه انهار واشجار وترنج ونارنجی کثیردر حکایت اولنور که جاریهٔ سلطان
ملکشاه ارض سنجارده وضع حملی وقتی ایرشوب منجمین دیدیلر که اگر بو کون وضع حمل ایدرسه ولدی
ملک عظیم اولور وسلطان امر ایتدی جاریه‌یی حقنه قلدیلر صکره سلطان سنجر متولد اولدی وبو بلدیی
بونک اسمی ایله تسمیه ایتدیلر وملک عظیم اولدی ووالی مصر عباس بن عمر العنوینک قصری سنجار قربنده در
وقصر عجیب بنا ایدی واحسن واطیب مواضعده ایدی وبساتین ومیاه کثیره‌یه مشرف ایدی وحسن
عمارت وطیب مکانندن اوتوری عباسدن صکره ملوک بو قصره نزول ایدردی تل اعفر تل فتح تا
وتشدید لام ایله واعفر فتح الف وسکون عین مهمله وفتح فا واخری را ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ
دجله وفراتدندر تقویم البلدان صاحبی مشترکدن نقلله ایراد تل اعفر سنجار وموصل بیننده بر قلعه در راقم حروف
مشترکی تتبع وتجسس ایدوب تل اعفری سنجار منظورم اولان نسخهٔ مشترکده مکتوب بولمدم مشترکده
مذکور بودرکه تل بش موضعدر اول تل بحری درکه رقه قربنده در ثانی تل حراندر که قراء حراندندر ثالث تل
عکبرادر رابع تل بنج درکه بغداده بر موضعدر خامس تل ناحج درکه قراء حلبدندر وتل اعفرک بعض بلداندن
منقولدر که تل اعفرک اشجار کثیره‌سی واردر تل اعفر سنجار ایله موصل بیننده غربی موصلده در
وسنجاره اقربدر عزیزی مهلبی قولی اوزره سنجار ایله تل اعفر بینی بش فرسخدر وتل اعفر ایله
بلد بینی التی فرسخدر کفرتوثا فتح کاف وفا وسکون راء مهمله وضم تاء مثناة فوقیه وسکون
واو وثاء مثلثه واخری الف ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده دیار ربیعه دندر
وزمین هموارده در واشجار وانهاری مشتملدر وقدرده دارادن اکبردر مشترکده مذکوردر کفر
توثا ایکی لفظدن مرکبدر که اولی کفردر وکلمهٔ واحده حکمنده در وایکی موضعدر اول کفرتوثا
نواحی جزیره دن قریهٔ کبیره که کفرتوثا ایله دارا بینی بش فرسخدر ثانی کفرتوثا ابو سعید قولی ایله قراء
فلسطیندندر بلد فتح باء موحده ولام واخری دال مهمله ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ
دجله وفراتده دیار ربیعه دندر وبلد غربی دجله اوزره بلیدهٔ صغیره در عزیزی مهلبی قولی اوزره بلد
دجله اوزره در وبلددن موصل آلتی فرسخدر مشترکده یاقوت قولی اوزره بلد دجله اوزره فوق موصلده
مدینهٔ قدیمه که بینهما یدی فرسخدر وبوکا بلط دخی دینلور صاحب اللباب قولی اوزره بلد بر بلیده در دوصله

قریبدر بوکا بد الحطب دیرلر یونس بن متی علیه السلام بونده اولوردی وعلمادن برجماعت بوکا منسوبدر
کتاب عزیزین مهلبی قولی اوزره برقعیددن جزیره دندر وبر مدینه درکه سوری واسواق کثیره سی واردر
وبرقعیددن بلد اون برفرسخدر وبرقعیددن موصل اون بش فرسخدر **حضر** فتح حاء مهمله وسکون
ضاد معجمه واخری راء مهمله ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتدندر مشترکده مذکوردر
حضرلکی موضعدر اول مدینهٔ قدیمه نک اسمیدرکه بریه ده تکریت مقابله سنده در وخراب اولمشدر
وعدی بن زید قصیده سنده بو حضر حقنده دیدوکی بیت در

شعر

واخو الحضر اذ بناه واذ دجلة تجبى اليه والخابور ۝ شاده مرمرا وجلله كلسا فللطير في ذراه وكور ۝
وثانی حضر نکرد مدینه بنینده بر موضعدرکه بعض بنی لیتین شعرنده مذکوردر

شعر

ایا لیت شعری هل تغیر بعدنا ۝ اروم وآرام وشابه والحضر

موصل لباب ضبطنده فتح میم وسکون واو وکسر صاد مهمله واخری لام ایله در اقلیم سابع عرفی اولان
جزیرهٔ دجله وفراتدندر موصل دیار جزیره نک قاعده سیدر وموصل دجله اوزره در ودجله نک جانب
غربیسنده در ودجله نک آخر شرقیسنده موصلک مقابلی مدینهٔ نینوی درکه خرابدر وموصلک جنوبسندن
مدینهٔ آثور خراب قتنده زاب اصغر دجله یه منصب اولور وبعض اهل موصلدن منقولدر موصل زمینی
همواردر وموصلک ایکی سوری واردرکه بعضی خرابدر ومسور موصل مسور دمشقدن اکبردر و
احدی وعشرین وسبعمائه تاریخنده تتار قربی خراب ایدی ودجله حرابدن برقلعه سی واردر وموصلدن
حصن کیفا اوزره میافارقین طریقی آلتی کونلک یولدر وماردین اوزره اولان طریقی سکز کونلک
یولدر ومدینهٔ **نینوی** اول بلده درکه الله تعالی یونس علیه السلامی آکا ارسال ایتدی تحفة الغرایبده واردر
نینوی جنبنده برقریه واردر بو قریه ده بر آسیا واردرکه چرخنی وسایر جمیع آلاتنی سنکلدن
دوردرشلر وبو آسیاب همواره دوران ایدر وطحان سنکک آسیابک توقف اراده ایتسه یونس
حقی ایچون طور دیرسنک آسیا طوروب دوراندن اتمز وآب حالی اوزره جریان ایدر وطحان
شغلندن فارغ اولدقدن صکره دور اولوب دیرکه ایشم تمام اولدی فی الحال سنک آسیا
دورانه شروع ایدر وبو آسیابک دخل ومنفعتی مسجدلدر آثار البلادده واردرکه موصلک سوری
وفصیل وخندق عمیقی واردر وحوالیسی باغستاندر وفصل ربیعده هواسی خوبدر اما ایام صیفده محرقه شدیده
اولور زیرا ابنیهٔ موصل حجریه وجصیه در بونلره خراب شمس تأثیر ایدوب تنور کبی قالور وفصل خریفده کثیر
انجادر برسنه سالمه برسنه موبیه اولور که خلقدن ماشاء الله شربت موت نوش ایدرلر وقشتاسی
زمهریر کبیدر وموصلده طرف دجله اوزره ابنیهٔ حسنه وقصور طیبه واردر وجرجیس النبی علیه السلامک
مشهدی نفس مدینهٔ موصلده در وتل التوبه موصلک جانب شرقیسنده در وتل اول تلدرکه قوم یونس علیه السلام
عذابی عیانا کوردکلرنده بو تل اوزره مجتمع اولوب وتوبه ایدوب ایمانه کلدیلر والله تعالی اوزرلرندن
عذابی رفع ایتدی وبو تل اوزره برمشهد واردر ناسک مقصدیدر هر لیلهٔ جمعه ده بو مشهدی زیارت
ایدوب ونذور نذر ایدرلر واهل موصل دجله ده منافع کثیره ایله منتفع اولور دجله دن دیلدکلری مکانه
کاریزلر اجرا ایدرلر وآب دجله اوزره نواعیر نصب ایدرلرکه ماء دجله بو نواعیری اداره ایدر و

وسط دجله ده سفینه لر اوزره طواحین نصب ایدرلرکه دجله بو طواحینی اداره ایدر وبر موضعدن
موضع آخره نقل ایدرلر راقم الحروف بونک کبی طواحینی سنه اثنی والف ده عسکر اسلامله
ماچین ستانده یانق فتحنه عازم ایکن نهر تونا اوزرنده کوردم واهل موصل اصحاب ذکا وخرد ومروت
وتدقیق صنایع عاده ومعاشرتده ارباب ظرافت ونزاکتدر تحفة الغرایبده مذکوردر مدینهٔ موصلده
برچشمه واردر هر عامل وضابط موصل که اکا عدل ایتمیوب ظلم وستم ایله اول چشمه باشنده
انی ضیافت ایدوب اول چشمه نک صوین آکا ایچوررلر وبوم ثالثده فوت اولور وموصلده
برآتشکده واردرکه اول آتشی اشعال وافروخته ایتمز وکیجه ایله کوندز کبی فروغ وضیا ویرر
وهمیشه بو حال اوزره در ودیرلرکه اول آتشی اردشیر بابکان تومشدر **حدیثهٔ فرات**
فتح حاء وکسر دال مهملتین ویاء مثناة تحتیه وثاء مثلثه واخری هاء ایله در اقلیم سابع عرفی اولان
جزیرهٔ دجله وفراتدندر وعانه نک تحتنده وانبارک فوقنده فرات اوزره در وحدیثهٔ
ثانیه ان شاء الله تعالی مذکور اولور مشترکده واردر حدیثه انباردن برفرسخ مسافه ده در
وفراتک وسطنده قلعهٔ حصینه در وماء فرات انی محیطدر وبو حدیثه یه حدیثة النوره دیرلر ۝
دوقا فتح دال مهمله وضم قاف وسکون واو وفتح قاف واخری مقصوره ایله در اقلیم سابع
عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتدندر واربلدن بش کونلک یول مسافه ده در وبلده درکه بساتین کثیره سی
واردر وجبل حمریندن کلور عیونی واردر **آمد** لباب ضبطنده مد الف وکسر میم وآخری دال مهمله ایله در
اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده دیار بکردندر وآمد مدینهٔ قدیمه در وغربی دجله اوزره در
واشجار وزروعی کثیردر ابن حوقل قولی اوزره مدینهٔ آمدک سوری غایت حصانت اوزره در ومدینهٔ
خصبه در وعزیزی مهلبی قولی اوزره آمد مدینهٔ جلیله در وحصن عظیمی وسنک سیاهدن سوری واردر
که بو سنکه حدید تأثیر ایتمز ونار ضرر ویرمز بو سور مدینهٔ آمدی وعیون بابی مشتملدر ودامنک بساتین
ومزارع کثیره سی واردر **عانه** لباب ضبطنده فتح عین مهمله والف ونون واخری هاء ایله در اقلیم سابع
عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتدندر وعانه وسط فراتده جزیره صغری اوزره بلدهٔ صغیره در صاحب الکتاب
قولی اوزره عانه حدیثه یه متقاربدر ابن حوقل قولی اوزره عانه یی فراتدن برخلیج طوف ودور ایدر
ابن سعید قولی اوزره خمر عانه اشعارده مذکور وصاحب تقویم البلدان قولی اوزره مشهور بو شوکی
خمر عانه ذکرنده اولان اشعاردندر

شعر

امن بابل ام من لواحظک السحر ۝ ومن عانة ام من مراشفک الخمر ۝
وهل هاره الموت ام حادث النوى ۝ وهل هو شوق بین جنبی ام جمر

نثر ویحیی بن عبد الرحمن بن عمر بن علی بن محمود الجعفری
الطیاری قولی اوزره عانه نک قلعهٔ حصینه سی واردر لکن احدی واربعین وسبعمائه ده خراب ایدی
وسهولتله تعمیری قابل ایدی **حدیثهٔ دجله** مشترک ضبطنده فتح حاء وکسر دال مهملتین وثاء مثلثه وآخری
هاء ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتدندر مشترکده مذکوردرکه بو حدیثه یه حدیثهٔ موصل دیرلر
شطیٔ دجله اوزرنده برطین درکه دجله نک جانب شرقیسنده زاب اعلی قربنده در وبعض قولی اوزره بو حدیثه
ولایت موصلک قاعده سی ایدی وعزیزی مهلبی قولی اوزره حدیثه موصلک تحتنده نهر زاب اکبر دجله یه منصب اولور

وموصل ایله حدیثه موصل بیننده اون درت فرسخدر بوازیج مشترک لفظنده با موحده وواو والف وکسر
زا معجمه وسکون یا مثناة تحتیه واخری جیم ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتدندر مشترکی
مذکوردر که بوازیج ایکی موضعدر اول بوازیج الملکدر که تکریت واربل بیننده مدینهٔ مشهوره در ثانی بوازیج
انبار در سعرت صاحبدن منقولدر کسر سین وعین مهملتین وسکون را مهمله واخری تا مثناة فوقیه در
واسعرد دخی دینلور کسر همزه وسکون سین وکسر عین مهملتین وسکون را مهمله واخری دال ابجد در
اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتده دیار ربیعه دندر وسعرت بر جبل اوزره ومعظم دن اکبردر
وسعرتی نیس بهموار احاطه ایدر شط دجلهنک قربنده در دجلهنک شمالی وشرقیسنده در ومیافارقین
سعرت شمالیسنده در وسعرت میافارقینک جنوبیسنده در وسعرت ایله آمدک بینی ارت
کونلک یولدر وسعرت آمدک جنوبیسنده در وآمد ومیافارقین بینی نصف کونلک یولدر و
ابل سعرتک شرقی وجنوبیسی قریب میاه وبنا بعیدلردر وسعرتی جبال محیطدر وتین ورمان وکروم
کبی اشجار کثیره سی واردر ودجله سی بارانه متر در آب روان ایله سقی اولنور وسعرت ایله موصل بینی بش
کونلک یولدر وسعرت موصلک شرقی وشمالیسنده در وموصل سعرتک غربی وجنوبیسنده در سن
مشترک ضبطنده کسر سین مهمله واخری تشدید نون ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتدندر
مشترکی واردر که سن درت موضعدر اول سن اعلادر تکریتده دجله اوزره بر مدینه در ثانی سن
مدینهٔ رسول الله علیه السلام قربنده احدده بر جبلدر ثالث سن اعمال ریده بر موضعدر رابع سن تا ایله
آمد بیننده بر بلده در که میاه وبساتینی واردر وبر قلعه اثری واردر که ملک اشرف بن عادل بن ایوب
تخریب ایتمشدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره مدینهٔ سن شاطی دجله اوزره در ومدینهٔ عامره در ونهر زاب
اصغر مدینهٔ سن اینده دجله یه منصب اولور وسن ایله حدیثه بینی اون فرسخدر ارزن مشترک ضبطنده
فتح همزه وسکون را مهمله وفتح زا معجمه واخری نون ایله در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله
وفراتده دیار بکردندر مشترکی واردر که ارزن درت موضعدر اول صقع ارمینیه ده بلدهٔ معروفه در
ارزن الروم دیمکله معروفدر کذلک ارمینیه دن اخلاط قربنده بر بلده در بو دردک اعظمیدر وبو بلده خراب
اولوب شیء قلیلی باقیدر ثالث ارزن جاندر که کذلک ارمینیه ده بلدهٔ مشهوره در رابع ارض فارسده
شیرازه قریب بر بیشه در یاقوت مشترکده بو اوچ ارزنی ارمینیه دندر دیو ایراد ایتمکله تقویم البلدان
صاحبی دخی بو مقامده مذکور اولان ارزنی اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران وآذربیجان
جدولنده ایراد ایدوب یاقوتک قولنی ذکر ایتدکدنصکره لبابدن نقل ایتدیکه ارزن دیار بکرده بر
مدینه در وصاحب لباب قولنی قبول ایتموب صحیحی یاقوت قولی اوزره ارمینیه دندر دیو ختم کلام ایتدی
لکن نزهة القلوب حمد الله بن ابی بکر بن محمد المستوفی القزوینی بو ارزنی بلاد دیار بکر ضمننده ذکر ایدوب
صاحب لباب قولنی تأیید ایتدی وراقم الحروف ارض ارمینیه نک بعضنده بجه مدت اقامت ایدوب
اکثر اسامی بلادی مسموعمدر ارزن الروم ایله ارزنجاندن غیری ارمینیه ده ارزن وار ایدوکی مسموعم دکلدر
انکا بنا صاحب لباب ایله صاحب نزهة القلوب قولنه اعتماد واتباع ایدوب بلاد جزیرهٔ دجله
وفراتده دیار بکرده ثبت ایتدم ودیوار ارزنک تقویم البلدان صاحبی ونزهة القلوب صاحبی اقلیم حقیقیسنده

متحددر که اقلیم رابعدن دیو ایراد ایتمشلردر وصاحب نزهة القلوب قولی اوزره بو ارزن مدینهٔ
عظیمه در وقلعهٔ عظیمه وحصینه سی واردر وحاصلی حبوب وپنبه در تکریت لباب ضبطنده کسر تا
مثناة فوقیه در اقلیم سابع عرفی اولان جزیرهٔ دجله وفراتدندر وعراقدر جانبه قریب اولان
جزیره نک آخریدر وتکریت بر موصلده غربی دجله اوزره در وتکریت وموصل بینی آلتی کونلک
یولدر ابن سعید قولی اوزره نهر اسحاقی جنوبی وشرقی تکریتده در وبو نهری عهد متوکلده متوکلک
صاحب شرطه سی اسحق بن ابرهیم حفر ایتدی بو نهر سواد عراقک اول حدیدر ابن حوقل قولی اوزره
شق نهر دجیل تکریت قربنده در که سواد سامرای بغدادده وارنجه سقی ایدر لبابده واردر
تکریت تکریت بنت وائل اسمی ایله تسمیه اولندی وقلعه سنی شابور بن اردشیر بن بابک
بنا ایتدی که احدی وعشرین وسبعمائه تاریخنده خراب ایتدی عرض او صاف ثامن الاقالیم
العرفیة دسکره لباب ضبطنده فتح دال وسکون سین مهملتین وفتح کاف
ورا مهمله واخری ها ایله در اقلیم ثامن عرفی اولان عراقدندر واقلیم رابع حقیقینک اولنندندر
ومشترکی مذکوردر که دسکره لغت عربده ارض مستویه معناسنه در ودسکره اوچ
موضعدر اول نواحی بغداد ده قراء نهر الملکدن قریهٔ کبیره در که جامع ومنبری واردر
ثانی طریق خراسانده شهربان قربنده بر قریه در ثالث خوزستانده بر قریه در عراقدن اولان
دسکره دسکرهٔ نهر الملکدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره دسکره قدیمدر بونده ملوک فرسک
منازلی واردر که ابنیهٔ عجیبه وآثار غریبه در ودسکره دن مدینهٔ جلولایه آلتی فرسخدر جلولا فتح جیم
ولام وواو واخری لام الف ایله در اقلیم ثامن عرفی اولان عراقدندر واقلیم رابع حقیقینک
اولنندندر مشترکده مذکوردر که جلولا بغداددن خراسانه کیدن طریقده نواحی سواد بغداددن
بر ناحیه نک اسمیدر وجلولا بر نهردر اوزرنده بر نیجه قری ده بر بلده واردر وجلولا افریقیه ده بر
مدینه نک اسمیدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره جلولای عراقله مدینهٔ خانقین بینی یدی فرسخدر
خانقین مشترک ضبطنده خا معجمه والف وکسر نون وقاف وسکون یا مثناة تحتیه
واخری نون ایله در اقلیم ثامن عرفی اولان عراقدندر واقلیم رابع حقیقینک اولنندندر مشترکده
واردر خانقین طریق همدانده قصر شیرین ایله حلوان بیننده نواحی سواد بغداددن بر مدینه در
وخانقین کوفه ده بر بلده در وعزیزی مهلبی قولی اوزره خانقین بر قریه در قصر شیرینه
بو قریه بینی یدی فرسخدر وشیرین کسرینک زنی ایدیکه ایام صیفده بو قصرده آرام ایدردی
وبو قصرده ملوکک آثار عظیمه سی واردر وبو قصردن مدینهٔ حلوان آلتی فرسخدر وحلوان جهة
شرقیدن عراقک حدیدر حلوان مشترک ضبطنده ضم حا مهمله وسکون لام ایلهدر
ولباب ضبطنده بعده واو والف واخری نون ایله در اقلیم ثامن عرفی اولان عراقدندر
وبعض قولی اوزره عراق عجم اولان جبالدندر واقلیم رابع حقیقینک اولنندندر وحلواندن
عراقک آخریدر حلواندن جباله صعود اولنور واکثر ثماری تیندر وعراقده جبله قریب بوندن
غیری مدینه یوقدر وجبل حلوان اوزرنده دائما برف دوشر ابن حوقل قولی اوزره حلوان نصف

حلوان دورتدر بيان ايدر

بر مدينه دركه عراقه مشرفدر وحلوانك نخل وتين موصوف واردر وتيخ حلواندن برمرحله مسافه ده در
تنكره‌ون واردر حلوان درت موضعدر اوّل حلوان عراقدر سواد عراقك قرب جبالده آخر حدودیدركه
حلوان ايله بغدادك مابينی بش مرحله در ثانی حلوان نيسابوردر نواحی نيسابوردن بر بلده دركه اصفهان
جانبنه قريب اولان حدود خراسانك آخريدر ثالث حلوان مصردر صعيد جهتنده نواحی مصردن بر قريه‌در
فسطاط ايله بوقريه مابينی ايكی فرسخدر رابع بشاری قولی اوزره حلوان قوهستاندركه قوهستانده برقريه‌در
ياقوت حموی بوحلوانلری عدّ ايتدكدن صكره ديركه بوحلوانده رابع وهم بودركه حلوان ثانی اوله دلی كسر دال مهمله
ولام مشدده وآخری ياء مثناة تحتيه ايله در اقاليم عرفيه‌نك اوندرد نجيسی اولان هنددندر بعض مسافرين
حكايت ايتدی دلی مدينهٔ كبيره در وسوری خشتندر وحصار سوريندن اكبردر واراضيدن مكان مستويه‌در
وترابی محجور رمل ايله مختلطدر ووديدن برفرسخ مسافه ده فراتدن دون بر نهر كبير واردر ووديدنك غالب
اهلی مسلمين در وسلطانی مسلمدر واهل سوقی كفره در وبساتين قليله‌سی واردر وعنبی يوقدر وصيفده دكيم
باران دوشر وبحردن دوردر ووديه نهلواره مابينی برآيلق يولدر قريبدر وجامع دلينك برمناره‌سی
واردر دنياده مثلی بنا اولنمز ديو مشهوردر بوحجارة احمردندر واوچيوز التمش درجه‌سی واردركه جمله‌سی حجر احمردر و
بومناره مربع دكلدر كوشه‌لری چوقدر وتحتندن وسعت اوزره بنا اولنمشدر واتقاعدده اسكندريه
مناره‌سی كبی قديم اولان ارتفاعنه مقاربدر عرض واوصاف عشر الاقاليم العرفيه بلاد الروم

انطاليه فتح همزه وسكون نون وفتح طاء مهمله والف وكسر لام وياء مثناة تحتيه
واخرنده الف ايله در اقليم عرفيه‌نك اون بر نجيسی اولان بلاددروم‌دندر ابن سعيد قولی اوزره انطاليه
مشهوره دروسابقده اسكله‌سی مامون دكل ايدی وصاحب الدروب اصطول بونده ساكن ايدی
وروم بونده ايدی واحدی وعشرين وسبعمائه ده ياخود دخی اوكلده اوزرينه اهل اسلام استيلا ايتدی
وكتاب المواليده انطاليا جزيرهٔ انطاليا ديو مذكوردر تقويم البلدان صاحبی ديركه بزبونی تصويرده داخل بحرده
واقع بولدق وتاريخ مذكورده انطاليا اوزره مستولی اولان ثابت بن الحميددن نقلمز بودركه ثابت مذكور
قوليله انطاليه بر مدينهٔ صغيره در وعلايادن اكبردر وانطاليا علو سوری جهتيله غايت حصانت اوزره‌در و
انطالياننك برقپوسی بحره وبرقپوسی بره منكشفدر وبلدهٔ انطالياننك داخل وخارجنده مياه كثيره جاريه
واردر وانطاليه‌ننك بساتين كثيره‌سی وانواع فواكهی واردر وانطاليا قونيه‌ننك جانب غربيسنده در بينهما
اون كوننك يولدر وجبال تراكمين بنی حميددر ونصف طريقده قريب موضعده قونيه ايله علائيه بيننده
بعض ملوك بنی حميد بر مدينه احداث ايدوب فلك البار اسمی ايله تسميه ايتديلر وصكره فلك بار اولدی ولفظ
سفر وافلاكدر كه معلومدر ولفظ بار بر موضعده الف اخيره راء مهمله ايله در تقويم البلدان صاحب حموی ديركه سنه
احدی وعشرين وسبعمائه ده بلاد رومدن كلن تجارجك برجماعتدن مسموعم اولدی كه بوفلك بار وسط جبال
تراكمينده اراضيدن مكان مستوی در وقونيه‌نك جانب غربيسنده در بينهما بش كوننك يولدر وانطاليه‌نك
جانب شرقيسنده در وبينهما كذلك بش كوننك يولدر وفلك بار تاريخ مذكورده بوجبالده اولان بلادك
اكبری وملوك تراكميندن اولان بنی حميدك مستقری ايدی وبلاد روم خليج قسطنطينيه‌نك شرقيسنده بلاد شامك
شماليسيدر وبلاد رومك جهت غربيه‌دن بحر روم محيطدر وتمامی خليج قسطنطينيه وبحر قلزم در وجهت

جنوبيه‌دن بلاد شام وجزيرهٔ دجله وفرات محيطدر وجهت شرقيه‌دن ارمينيه محيطدر وجهت
شماليه‌دن بلاد كرج وبحر قلزم محيطدركه افواه ضيق روم قره دكز ديمكله مشهوردر وجبال قرامان بلاد رومده
واقع ايدی بوجبالك سكانی طوايف تركمان ايدی واحدی وعشرين وسبعمائه ده دخی اقليم بوجبالی اولادی
قرامان تمامك ايدوب قرامان ديمكله معروف اولدی عرض واوصاف ثامن عشر الاقاليم العرفيه
ارمينيه واران واذربيجان بدليس كسر باء موحده وسكون دال مهمله ولام وياء مثناة تحتيه
واخرنده سين مهمله ايله در واقاليم عرفيه‌نك اون سكزنجيسی اولان ارمينيه واران واذربيجاندن ارمينيه‌دندر
واقليم رابعك حقيقتنك آخرندندر بوبلاد اهلنك بعضندن منقولدر بدليس مدينهٔ مشهوره در ونصف سوری
خراب اولدی وظاهر بدليسده عيون واردر بوعيوندن جاری اولان مياه مدينهٔ بدليسی خرق ايدوب بريكه
بروادیده بساتينی واردر وبدليس قربنده حمام‌دن دوندر وجبال منيع در بدليسی جبال محيطدر وبرد
وشتاسی شديد وبرفی كثيردر ابن حوقل قولی اوزره بدليس بلدهٔ صغيره عامره در وكثيرة المنافع وخصبه در
وعزيزم مهلبی قولی اوزره بدليس ايله اخلاط مابينی برفرسخدر صكره ياقوت حموی تحقيق اوزره ارمينيه
كسر همزه وسكون راء مهمله وكسر ميم وسكون ياء مثناة تحتيه وكسر نون وتخفيف وتشديد ياء مثناة
ثانيه وآخری هاء ايله درت موضعدر اهل سير ذكر ايتدی ارمينيهٔ اولی بيلقان وقباد وشروان
وبونلرك مابينيدر وارمينيهٔ ثانيه تفليس وصغديل وباب فيروز قباد ولكزدر وارمينيهٔ ثالثه سغرجان
ودبيل ونفروند ونشوی دركه نخجواندر وارمينيهٔ رابعه ده قبر صفوان بن المعطل السلمی واردركه حصن
زياد قريبدر وحصن زياد خرتبرت در واخلاط وارزن الروم وبونلرك مابينی بوارمينيه‌دندر وبونلرك
مجموعی بربرينه متصلدر ولباب ضبطنده ارمينيه فتح همزه ايله در ديكر ومشتركده ياقوت حموی تحقيق اوزره
اران فتح همزه وتشديد راء مهمله والف واخری نون ايله در اذربيجان ولكستان اقليم مشهوردركه
بيلقان وكنجه بواقليمك مشاهيرندندر وكير وكچی كبی اران نواحی قزوينده برقلعه‌در واحمد بن ابی يعقوب
قولی اوزره ارمينيه اوچ قسم اوزره قسم اوّل قاليقلا واخلاط وشمشاط وبونلرك بيننده اولان بلدلری مشتملدر قسم ثانی
حران وتفليس ومدينهٔ باب اللان وبونلرك بيننده اولان بلدلری مشتملدر قسم ثالث مدينهٔ اران اولان بردعه وبيلقان
وباب الابوابی مشتملدر وارمينيه واران واذربيجان بواوچ اقاليم عظيمه در وبو فقيرك اربابی ذكر وتصويرده
بواوچنی جمع ايتمشدرز ابعضی بعضنه متداخل وافرادی ذكر اولمامی عسيردر صاحب تقويم البلدان ديركه بز ثماليده
بواوچ اقليمی تمثيل اولان بلادی بزبونلره ضم ايتدك واول بلاد بحر قرمك ساحل شرقی وجنوبيسنده
اولان بلاددر راقم الحروف فقير ديركه بحر قرمك ساحل شرقی وجنوبيسنده اولان بلاد ايله ارمينيه واران
واذربيجان مابينی مسافهٔ بعيده اولدوغندن غيری مابينلرنده جبال شاهقه وفاصله واردر وتقويم البلدان
صاحبی ساحل مذكورده اولان بلادی ارمينيه واران واذربيجانه ضم ايله ارمينيه واران واذربيجانی
لغت ايدوب اقليم عرفی ضبط ايتدوكی جدولنده سواحل روم ونواحی ازوبدن ديو تشير ايتمشدر
فی الحقيقه ساحل مذكورده اولان بلاد اقاليم عرفيه‌دن اقليم روم اولدوغی واضحدر تقويم البلدان صاحبی
ساحل مذكورده اولان بلادی ارمينيه واران واذربيجاندن عدّ ايتدكده ظنّه تابع اولمشدر موالد راقم الحروف
ساحل مذكور بلادندن داخل اولوب وبوساحلده اولان بلادك اكثرنی وارمينيه وبعض ارانی كورمكله

تقویم البلدان صاحبنک بو لفظ و نشردن لفظی استغراب لازم اولدی فی الحقیقه تشریح ایراد ایتدوکی
اوزره رومدن عد اولنماسی اولی و انسب و عقله اقربدر و علی سبیل الاجمال ارمینیه و اران و اذربیجانک
تحدیدی بو وجه اوزره در که جهت غربیه سی حدود بلاد روم و حدود جزیره دجله و فراتدن شیء قلیلدر و جهت
جنوبیه سی حدود جزیره دجله و فرات و حدود عراقدر و جهت شرقیه سی بحر خزره وارنجه بلاد جبل و دیلمدر
و جهت شمالیه سی جبال قبقدر راقم الحروفه بو تحدیددن جهت شمالیه تحدیدی دخی مستغرب کلدی زیرا
باب الابوابی ارمینیه و اران و اذربیجاندن عد ایتمش ایکن جهت شمالیه سی جبل قبق اولمز باب الابواب
جبل قبقک که فی زماننا السنه ناسده طاغستان دیمکله مشهور اولان جبلک اردندن بحر خزر ساحلنده
بو جبل باب الابواب ایله اران بیننده واقعدر بلکه جهت شمالیه سی بحر خزرک بعض ساحلی و جبال جرکس و کرجدر
و انفراد اوزره اذربیجانک تحدیدی بو یله درکه جهت شرقیه سی بلاد جبلدر و تمام حد شرقیسی بلاد دیلمدر و جهت
جنوبیه سی ظهر حلوان قتنده عراقدر و حدود جزیره دجله و فراتدن شیء قلیلدر ابن حوقل قولی اوزره اذربیجانک
غالبی جبالدر و نزهة القلوبده وارد درکه نهر ارس ایله نهر کر بینی ولایت اراندر **ارجیش** فتح همزه و سکون
راء مهمله و کسر جیم و یاء مثناة تحتیه و اخری شین معجمه ایله در اقالیم عرفیه نک اون سکزنجی اولان ارمینیه و
اران و اذربیجاندن ارمینیه دندر و اقلیم رابع حقیقینک اخرندندر و یاخود اقلیم خامس حقیقی اولندندر
بو بلاد اهلینک بعضندن منقولدر ارجیش بلا سور بلده صغیره در اول جبالده زمین پستده در و
اخلاطک جهت شرقیه سنده در بینهما ایکی کونلک یولدر و بحیره ارجیشدن طریخ دیمکله معروف ماهی
صید اولنوب بلاده نقل اولنور ابن سعید قولی اوزره بحیره ارجیش اخلاطک شرقیسنده در و طولی غربدن
شرقه و جنوبه انحرافله درت مرحله در و عرضی بر مرحله یه قریبدر نزهة القلوبده وارد در خواجه تاج الدین علیشاه
وزیر ارجیشده حصار بنا ایتدی و محکم قلعه در و ارجیشک حاصلی حبوب و پنبه در **وسطان** فتح واو
و سکون سین و فتح طاء مهملتین و الف و اخری نون ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران
و اذربیجاندن ارمینیه دندر بو بلاد اهلینک منقولدر وسطان واندن شرقله جنوب بیننده در وسطان ایله
وان بینی بر کونلک یولدن اکثردر و وسطان بحیره ارجیش کنارنده در که جبالک اولنده و زمین هموارک
اخرنده در مهلبی قولی اوزره وسطان بلاد ارمینیه دندر و وسطان ایله سلماس بینی اون اوچ فرسخدر
و وسطان ایله وان بینی التی فرسخدر **وان** واو و الف و اخری نون ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان
ارمینیه و اران و اذربیجاندن ارمینیه دندر و صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اقلیم رابعدندر
و اولده بر قلعه عظیمه ایدی تاریخ تألیف نزهة القلوب اولان سنه اربعین و سبعمائه ده مدینه متوسطه
اولمش ایدی هواسی خوبدر و آبی اول حدودده اول جبالدن جنوب بحیره اخلاطه منصب اولور
و باغستانی بیکران و میوه سی فراواندر **سلماس** لباب ضبطنده فتح سین مهمله و لام و میم و الف
و اخری سین مهمله ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و اذربیجاندن اذربیجاندندر مهلبی قولی اوزره
سلماس خویدن جانب غربی و شمالیده در بینهما یدی فرسخدر صاحب اللباب قولی اوزره سلماس اذربیجانده
بر مدینه در مهلبی قولی اوزره سلماس امصاردن بر مصر جلیلدر و مجمع و مقصد تجاردر و سلماسدن ارمیه اون ایکی
فرسخدر و جانب غربی اذربیجانک اخر حدودیدر نزهة القلوبده وارد در سلماس مدینه کبیره در دوری خراب ایدی

خواجه

خواجه تاج الدین علیشاه تبریزی سور سلماسی تعمیر ایتدی بو رنک دوری بیک خطوه در هواسی برودته
مایلدر و آبی جبال کردستاندن حقوب کلور و باغستانی بیکراندر و انکور و سایر میوه سی و حبوبی خوب و فراواندر
و خلقی سنی دیندار در **خوی** لباب ضبطنده ضم خاء معجمه و فتح واو و اخری تشدید یاء مثناة تحتیه ایله در
راقم الحروف قولم اوزره اول بلاد خلقنک افواهنده مشهور اولان لفظی ضم خاء معجمه و سکون واو و یاء مثناة
تحتیه ایله در صاحب اللباب ضبطی ظنی اولمقدر اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و اذربیجاندن
اذربیجاندندر مهلبی قولی اوزره خوی مرنددن جانب غربی و شمالیده در بینهما اون ایکی فرسخدر صاحب
اللباب قولی اوزره خوی مدن اذربیجانک بریدر و خویدن مدینه سلماس اون بریلدر نزهة القلوبده
وارد در خوی مدینه متوسطه در دوری التی بیک خطوه در و هواسی حرارته مایلدر و آبی جبال سلماسدن
چقر نهر وارسنه ریزان اولور و باغستان و انکوری فراواندر و میوه لرندن امرود پیغمبری
عظیم الحجم و شیرین و آبداردر که غیری دیارده مانندی یوقدر و خلقی سفید چهره و ختائی نژاد و خوب
و خوب صورتدر بو سببدن اکا ترکستان ایران دیرلر و سکسن پاره یه قریب قراسی واردر
و مشاهیر قراسی خرس و بدلا باددر **ارمیه** لباب ضبطنده ضم الف و سکون راء مهمله و میم و یاء مثناة
تحتیه و اخری ها ایله در ابن جوالقی معربدن ذکر ایتدی قیاس غربیه اوزره ارمیه ده تخفیف و تشدید
یاء مثناة تحتیه جایزدر اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و اذربیجاندندر و ارمیه بحیره
بلاد قربنده در که بحیرات و بطایح و برک ذکری اولان منظر سابعه ده سبق ایتمشدر مهلبی قولی اوزره
ارمیه مدینه نزیهه و کثیرة الخیردر و دیرلر که نبی مجوس اولان زردشت ارمیه دندر و ارمیه بلاد
اذربیجانک جهت غربیدن اخریدر و ارمیه سلماسک جانب غربیسنده در و بینهما اون التی فرسخدر
و موصل ارمیه دن جانب غربیده در و ارمیه و موصل بینی قرق فرسخدر و بعض علمادن مرویدر ارمیه
سور الجینده بر مدینه متوسطة العمارت در و اخر جبالده و اول زمین هموار در که جبال بحمک اردیدر و بحیره
تلانک غربی و شمالیسنده در که بحیره ایله ارمیه بینی بر مرحله قریبدر و نزهة القلوبده وارد در که ارمیه مدینه
کبیره در دوری اون بیک خطوه اولور و کنار بحیره ده واقعدر هواسی کرم و عفونته مایلدر و آبی اول
جبالدن حقوب بحیره یه ریزان اولور و باغستانی فراواندر و میوه لرندن انکور خلوقی و امرود پیغمبری
و الوی زرد غایتده خوب اولور بو سببدن اهل تبریز لباس نازانیله بر صاحب حسن کوریجه
سبد ارمیه دیرلر بحیره انکور خلوقی در دیرلر و اهل ارمیه اکثر سنی در و یوز پاره قری ارمیه توابعندندر
تحفة الغرایبده وارد در بحیره ارمیه ده بر ماهی واردر و بو ماهینک روغنی ایله شمع عسلدن بر شمعه
دوزب بر بوش باتوقمه نک کنارینه قورلر و بوش کمی بو بحیره ده آب اوزره الاقایدرلر
و ماهیلر کندو کندو بو کمینک ایچنه آتلر و فی الحال کمی ماهی ایله پر اولوب خلق وارب اخذ ایدرلر
اشنویه ضبط لفظی معلوم دکلدر اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و اذربیجاندن
اذربیجاندندر نزهة القلوبده وارد در که ارمیه دن جانب غربی و جنوبیده جبال بیننده واقعدر و
اشنویه و ارمیه بینی بر مرحله در و هواسی ارمیه هواسندن خوشتردر و آبی اول جبالدن
چقن اودیه دندر و حاصلی حبوب و انکوردر و خلقی سنیدر و یوز کرمی پاره قرا بونک اعمالیدر

سراه بضبط لفظی معلوم دکلدر ظنّاً الله اعلم سین و را مهملتین ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه
واران وآذربیجانک آذربیجاننددر وجبل سبلانک شرقیسنده درکه جنوبه مایلدر وآبی نهر سراه کوه
سبلاندندر وحاصلی حبوبدر وانکور وسایر میوه سی قلیلدر وخلقی سفید چهره وسنّی مذهب
واکولدر دبیل مشترک ضبطنده فتح دال مهمله وکسر با موحده ویا سکون مثناة تحتیه واخری لام ایله در
اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران وآذربیجانک ارمینیه سندندر ابن حوقل قولی اوزره دبیل
مشترکده قصبهٔ ارمینیه در ومدینهٔ کبیره در ونصاراسی کثیردر ودبیلده اهل اسلام جامعی کنیسهٔ نصارا یی
جانبنده در صاحب المشترک قولی اوزره دبیل ارمینیه ده بر مدینه درکه ارّانه متاخمدر وغرزیده
مهلبی قولی اوزره مدینهٔ دبیل اجل واخصب بلاددر وقصبهٔ ارمینیه در مراغه مشترک ضبطنده فتح میم و
را مهمله والف وغین معجمه واخری ها ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران وآذربیجانک
آذربیجاننددر صاحب المشترک قولی اوزره مراغه آذربیجانک مدینهٔ مشهوره وعظیم القدر وکثیر الانهار
وبساتین وفواکه طیبه سی فراواندر علماء ذوفنوندر مراغه یه خلق کثیر نسبت اولنور ابن حوقل قولی اوزره
مراغه قواعد آذربیجاننددر ومدینهٔ خصبهٔ نزهه در وبساتین ورساتیقی کثیردر مهلبی قولی اوزره مراغه
تبریزک جانب غربیسنده در وبینهما اون یدی فرسخدر ومراغه بیوک محدثه در قدیمی قریه ایدی و
مروان بن محمد الحمار بو قریه یه نزول ایدوب والمقاندن سرکین واردی وبو سرکین ده دوابی
تمرّغ ایدی صکره والمقاندن بو مدینه اولنوب مراغه تسمیه اولندی وخارج مراغه ده اولان تلّ خواجه
نصیر الدین طوسی فرمان هولاکو ایله رصد بنا ایتمش ایدی که صکره خراب اولدی نزهة القلوبده
واردر که مراغه سابقده دار الملک آذربیجان ایدی هواسی معتدل وعفونته مایلدر زیرا جبل سهند
باد شمالنه حایلدر وباغستانی فراواندر وآبی جبل سهنددن چیقن نهر صافیدندر وحاصلی
حبوب وپنبه در وانکور وسایر میوه سی اکثر اوقاتده ارزاندر ولایتی آلتی ناحیه درکه
سراجون وبناجون ودرجرود وکاودول وبهشترود وبهستاندر وانکوران وقزل اوزن
دخی مراغه توابعندندر وخلق مراغه سفید چهره واکثر حنفی المذهبدر وزبانلری پهلوی معتبردر
اوجان همزه وواو وجیم والف واخری نون ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه
واران وآذربیجانک آذربیجاننددر بلدهٔ صغیره در اعیوم دما واشجار قلیله سی واردر واسواق و
رستاقی دخی واردر نزهة القلوبده واردر بلدهٔ اوجانی بیژن بن کیو بن گودرز بنا ایتدی و
جنکیزیاندن غازان خان عمارتنی تجدید ایدوب مجدداً سنکدن سور بنا ایتدی وشهر اسلام دیو
وصف ایدوب دار الملک ایتدی وغازان بنا ایتدوکی سورک دوری بیک خطوه اولور
وهواسی سرد وآبی جبل سهنددن جاریدر وحاصلی حبوب وبقولدر میوه وپنبه سی اولمز و
خلقی سفید چهره وشافعی مذهبدر واوجانک عیسویلردن برجماعت دخی ساکن اولورلر
حدود اوجانک معظم قرای سرباب وچفتاندر دوین مشترک ضبطنده فتح دال مهمله وکسر
واو وسکون یاء مثناة تحتیه واخری نون ایله در ولباب ضبطنده ضمّ دال مهمله ایله ونبی
متفق علیه در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران وآذربیجانک ارمینیه سندندر

صاحب

صاحب المشترک قولی اوزره دوین تفلیس قربنده نواحی ارمینیه دن بر بلده در وملوک بنی ایوب
بوکا منسوبدر وصاحب اللباب قولی اوزره دوین آذربیجاننددر صاحب تقویم البلدان دیرکه
مشترکده یاقوت ذکر ایتدوکی اوزره ارمینیه دن ایدوکی ظاهردر اردبیل لباب ضبطنده فتح همزه
وسکون را وضم دال مهملتین وکسر با موحده وسکون یاء مثناة تحتیه واخری لام ایله در اما
راقم الحروفک قولی اوزره افواهده شایع اولان فتح دال مهمله ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان
ارمینیه واران وآذربیجانک آذربیجاننددر صاحب اللباب قولی اوزره اردبیلی اردبیل بن اردمینی
بن لنطی بن یونان بنا ایدوب آکا منسوبدر ابن حوقل قولی اوزره اردبیل مدن آذربیجانک اکبریدر و
اردبیلدن زنجان بش مرحله در واردبیلدن آخر مدن آذربیجان اولان خوی یکرمی یدی فرسخدر واردبیل
مدینهٔ خصبه در وجبل سبلان ایله اردبیل بینی ایکی فرسخدر ومهلبی قولی اوزره اردبیل اعظم مدن آذربیجاندر
وآذربیجانک جهت شمالیه سنده در واردبیلک غربیسنده بر جبل واردر اوزرندن دائما برف
زایل اولمز واهلی غلیظ الطبع وسیء الخلقدر واردبیل ایله تبریز بینی یکرمی بش فرسخدر نزهة القلوبده واردر
اردبیلی کیخسرو بن سیاوش کیانی بنا ایتدی باره کوه سبلانده واقعدر هواسی غایت سرددر
شویله که بر سنه بچدکلری حبوبی اول سنه ده تمام دوکوب صمانندن آیروب دانه ایده مزلر بعضیسی
سنهٔ آتیه یه قالور اردبیلده حبوبدن غیری حاصل اولمز وآب اردبیل کوه سبلاندن جاریدر
وغایت هاضمدر بو سببدن خلق اردبیل اکول اولور واکثر اهل اردبیل شافعی مذهبدر وشیخ
صفی الدینه مریددر وحمد الله بن ابی بکر بن حمد المستوفی القزوینی اکثر اهل اردبیل شافعی مذهبدر
دیدوکی نزهة القلوبک تاریخ تالیفنده در وشاه اسمعیل بن حیدر اردبیلی خروجندن اول ایدی شاه
اسمعیل خروجندن صکره اردبیل وکل اکثر بلاد آذربیجان وعراق عجم وفارس تسنّنی تشیّعه بلکه رفضه
تبدیل ایتمشلردر وولایت اردبیل درت ناحیه درکه یوز پاره قریه در ومجموعی سردسیردر ودر کوه
سبلانده بر محکم قلعه وار ایدی بهمن وروین اخبارنده بو قلعه مذکوردر شهنامه ده واردر که
کیخسرو وفریبرز میاننده نزاع سلطنت واقع اولدیغی وقت رفع نزاعه بو قلعه فتحی ایله قرار ویردیلر
وفریبرز بو قلعه نک فتحندن عاجز اولدی وکیخسرو فتح ایدوب پادشاهلق آکا مقرر اولدی وتاریخ
نزهة القلوبده بو قلعه ویران ایدی آثار البلادده واردر که اردبیل آذربیجانده مدینهٔ حصینه در وآب و
خاک وهواسی شیرین ودرست ولطیفدر وخارج وداخلنده انهار کثیره واردر ومع هذا اشجار وثماردن
اردبیلده بر شجر یوقدر ومدینهٔ اردبیل بر فضای فسیحده درکه بو فضای جبال محیطدر وهر جانبندن جبال الیه
مدینهٔ اردبیل بینی برکونلک یولدر وعجایب اردبیلدندر که بو فضاده اشجار غرس اولنسه فلاح بولمز
وسببی براخ خفیدر که کمسنه آکا مطلع دکلدر ومدینهٔ اردبیلی فیروز الملک بنا ایتدی بحردن ایکی
کونلک یول مسافه ده در وبحر ایله اردبیل بیننده بر دغله شعراء عظیمه واردر که کثیر الشجردر وبوندن
خشب قطع ایدوب بو خشبدن اطباق وقصاع اشلرلر که مدینهٔ اردبیلده صنّاعی کثیردر وابو حامد
الاندلسی ذکر ایتدوکی دخی عجایب اردبیلدندر درکه مدینهٔ اردبیلک خارجنده میدانده بر حجر کبیر کوردم
کویا که حدیددن ساخته در ووزنی ایکیوز مندن اکثردر اهل اردبیل باراننه محتاج اولسه‌لر

بوجهی عجله اوزره قوبوب داخل مدینهٔ اردبیله نقل ایدرلر وباران نازل اولور وما دامکه حجر آنده در باران
منقطع اولمز وداخل اردبیلدن چیقسه لر منقطع اولور ومدینهٔ اردبیلده موش سائر بلاده مخالف
حددن افزوندر واردبیلده بوجهتدن کربه عزیزدر وسوق سنانیر واردر ودلال وتجاری واردر
سنوره صیاده وموذیه در هر آبه وسنز آقه دکلدر دیو ندا ایده رک بیع وشرا اولنور مشاهیر
حکمادن اولان سندی بن شاهک حکایت ایتدیکه بنی اصحاب سنانیر اعیا ایتدوکی کبی سوق سنانیر
اعیا ایتدی برکربه یه طالب اولوب آکورلرکه افراخ وحمامی اکل ایدر وقمری وبندروک قفصی کسر ایدر
بومقوله کربه یی آلوب برجوال ایچنه قورلر وجوالک آغزین بغلیوب براو دستنده اولقدر دیو آرلرکه
کربه یه دوار عارض اولور وصکره طیور ایله برقفصه قورلر ودوار کربه یی طیوره تعرضدن الیقور وکربه
مشتریسی آنی کوردکده مؤدب کربه ظن ایدوب ثمن جید ایله اشترا ایدر وخانه سنه ایلدوب دوار زائل
اولدقده برشیطان اولورکه خانه سنده اولان طیوری وهمسایه لری طیورین اکل ایدر وخانه ایچنده
سرقه ایتمدک نسنه قومز واهل اردبیل کثرت اکل ایله مشهورلردر وبعض تجار حکایت ایدرکه مدینهٔ اردبیلده
برکمسنه کوردم براسبه سوار اولمش وکندی طبل وصرنا وبوری ایله خلق کیدر کیفیتین سؤال ایتدم
دیدیلرکه بوشخص طقوز رطل برنج ویاخود برباش بقر اکل ایتمکه بحث ایدوب اکل ایتدی واردبیلک رطلی
بیک قرق درهمدر وبرنجی طبخ اولندقده اوچ اوقیه حجمی دکلو اولور **میانج** مشترک ضبطنده فتح میم ویاء مثناة
تحتیه وسکون الف وکسر نون وآخری جیم ایله در ولباب ضبطنده فتح میم ویاء مثناة تحتیه والف
ونون وآخری ها ایله در اوچنجی اقلیم عرفیده اولان ارمینیه واران واذربیجاندن اذربیجاندندر
میانج ایله مراغه بیننده ایکی کونلک یولدر یاقوت حموی مشترکده دیرکه بن میانجی کوردم اهل اذربیجان
بوکا میانه تسمیه ایدرلر میانج مدینهٔ کبیره در واسواق ومنابر علایمی مشتمل بلده در واردر کم
آذربیجانک بربلده سی در میانه دن علمانک برجماعتی ظهور ایتمشدر وقاضی ابوالحسن المیانجی بوجماعتدندر
ویحیی بن عبدالرحمن بن عمر بن علی بن محمود الجعفری الطیاری ذکر والدم مولانا نورالدین عبدالرحمن طاب ثراه
بکا دیدیکه میانه یه میانه تسمیه اولندیغی عراق عجم ایله اذربیجان بیننده واسطه اولدیغیچوندر نیته کم قومس
عراق عجم ایله خراسان بیننده واسطه در وشیخ احمد غزالینک رحمة الله مریدی اولان عین القضاة میانه دندر
که آنی قوام الملک درکزینی قتل ایتمشدر نزهة القلوبده واردر میانج سابقده مدینه ایدی وتاریخ نزهة
القلوبده برقریه مقداری قالمش ایدی وبرنچه مواضع میانج توابعندندر ومیانجک هواسی کرم وعفن در
وبیشه سی بسیاردر **مرند** لباب ضبطنده فتح میم ورا مهمله وسکون نون وآخری دال مهمله ایله در
اوچنجی اقلیم عرفیده اولان ارمینیه واران واذربیجاندندر صاحب لباب قولی اوزره مرند
بلاد اذربیجاندن بر مدینه در وتبریزه قریبدر وشماله میله تبریزه ایله تبریزک جهت شرقیه سنده در ومرندی
کوردن نقل ایتدیکه بلدهٔ صغیره در وانهار واشجاری واردر ومهلبی قولی اوزره تبریز ایله مرند بیننده اون درت
فرسخدر ومرنددن خان کرکرس فرسخدر وخان کرکردن مدینهٔ خوی اون ایکی فرسخدر ونهر ارس
مدینهٔ خوی ایله خان کرکر بیننده عبور ایدر وخوی صاحب نزهة القلوب قولی اوزره مدینهٔ معتبره
وحاصلی حبوب وثمار وقطنه سی وغیری واردر ودیکر ومذکور قولی اوزره مرند سابقده مدینهٔ عظیمه ایدی

دوری بیک خطوه ایدی وتاریخ تالیف نزهة القلوبده نصفی قالمش ایدی وهواسی معتدل ومائی رود زلوبه دندر وحاصلی
حبوب وپنبه وانکوردر وسایر میوه لرندن شفتالو وبه وزردالو خوب ونیکو اولور وولایتی یوز پاره
قریه در وزمینی مرتفع وپرمنافعدر **موقان** لباب ضبطنده ضم میم وسکون واو وفتح قاف وسکون
الف وآخری نون ایله در راقم الحروف قولی اوزره افواه عجمده بولفظ بلا واو وقافدن بدل غین معجمه ایله مغاندر
اوچنجی اقلیم عرفیده اولان ارمینیه واران واذربیجاندن اولکی حدا آندر صاحب لباب قولی اوزره
موقان بردربنده سمعانی ظن ایتدوکی یرده بر مدینه در صاحب لباب بوندن زیاده کلام ایراد ایتمدی
ابن حوقل قولی اوزره موغان ایله باب الابواب بینی ایکی کونلک یولدر وعزیزیه مهلبی قولی اوزره اوچدن
وعشرین وسبعمائه ده مدینهٔ موغانک شهرتی یوغیدی مشهور اولان اراضی موغان ایدیکه اراضی متسعه در
ومیاه واقصاب ومراعیسی کثیردر وساحل بحر طبرستانه بحره قریبدر وتبریزدن شمال غربه سمتنده در
کرمیندن اون مرحله یه قریبدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره موغان جهت غربیدن بلاد کیلانک نهایتنده در
وساحل بحر خزر اوزره شماله انحراف جانب غربیسی اخذ اولندقده مصب نهر کر اولان موضع ایله موغان
بینی اون التی فرسخدر ومصب نهر کر بینی ایله بحر خزر ساحلندن باب الابواب بینی یکرمی فرسخدر ونزهة
القلوبده واردر صحرادن پیشکین اولان کریوه سنک برسنکدن نهر ارس کنارینه وارنجه ولایت
موغاندر وبومسافه ده کوه سبلان کورنمدوکی موضعه دکین ایام حریفده کیاه صحرا زهرناکدر
دوابی اهلاک ایدر وایام ربیعده بوکیاهک زهری کمتری اولور ودوابه مضردر وکوه سبلان کورندیکدن صکره
بوصحرانک کیاهنده مضرت یوقدر وباجروان قدیمده موغانک مدینه سی ایدی وتاریخ تالیف نزهة القلوب
اولان سنه اربعین وسبعمائه ده ایدی خراب اولوب برقریه مقداری قالدی ایدی **برزند** لباب ضبطنده
فتح باء موحده وسکون رای مهمله وفتح رای معجمه وسکون نون وآخری دال مهمله ایله در اوچنجی
اقلیم عرفیده اولان ارمینیه واران واذربیجاندن اذربیجاندندر واقلیم رابع حقیقینک اخرندندر عزیزی
مهلبی قولی اوزره مدینهٔ برزنددن مدینهٔ ورثانه اون بش فرسخدر وورثاندن طریق افتراق ایدوب
ایکی طرف یعنی بلاد باب الابوابه کیدر ودیکری مدینهٔ بردعه یه کیدر ومدینهٔ برزنددن اردبیل یکرمی
فرسخدر ابن حوقل قولی اوزره ورثان ایله بردعه بینی یدی فرسخدر وورثان ایله بیلقان بینی کذلک
یدی فرسخدر وورثان اراندندر نزهة القلوبده واردر برزند سابقده مدینهٔ متوسطه ایدی صکره
خراب اولوب خلفاء عباسیه دن معتصمک افشین نام غلامی بونی تعمیر ایدوب کندویه دار الملک
ایتدی ایدی وتاریخ سنه اربعین وسبعمائه ده کیرو خراب ایدیکه برقریه مقداری قالمش ایدی هواسی
حرارته مایل وآبی زمین مرتفعدن عیوندندر وحاصلی حبوبدر **عرض اوصاف سبع عشر
الاقالیم العرفیة بلاد الجبل المعروف بعراق عجم** **اربل** مشترک ضبطنده کسر همزه وسکون
راء مهمله وکسر باء موحده وآخری لام ایله در اقالیم عرفیه نک اون طقوزنجیسی اولان عراق عجم دیو
معروف بلاد جبلیه قاعدهٔ بلاد شهرزوردر ابن سعید قولی اوزره اربل مدینهٔ محدثه در وقلعه سی
بلاد شهرزوردر ومشترکده یاقوت قولی اوزره اربل زابین یعنی نهر زاب اکبر ونهر زاب اصغر بیننده
بر مدینه در اربلدن موصل ایکی کونلک یولدر واربل کبیر دکلدر کبی سواحل شامدن مدینهٔ صیدانک

اسیمدر که بعض اهل اربلدن منقولدر اربل مدینهٔ کبیره ایدی و غالبی خراب اولدی و اربلک داخل سورینک
مدینه‌نک بر جانبنده تل عالی اوزره بر قلعه‌سی واردر و اربل ارض مستویه‌ده‌در و اربلدن جبال بر
کونلک یولدن اکزدر و اربل موصلدن شرق ایله جنوب بیننده‌در و اربلک قنوات کثیره‌سی واردر
ایکی کاریزی جامع السلطنه‌یه ایچون مدینهٔ اربله داخل اولور و بلاد جبل عامه قتنده عراق عجم دیو معروفدر
و بلاد جبلک حدودی بو وجه اوزره‌درکه جهت غربیه‌سی آذربیجاندر و جهت جنوبیه‌سی عراق عربدن
شیء قلیل و خوزستاندر و جهت شرقیه‌سی مفازهٔ خراسان و فارسدر و جهت شمالیه‌سی بعض
اذربیجان و بلاد دیلمدر و جبال دیلم ری و قزوینی محیط اولدوغی جهتدن ری و قزوینی بلاد جبلدن
اخراج ایدوب بلاد دیلمه ضم ایدنلر قتنده بلاد جبلک جهت شمالیه‌سی بعض اذربیجان و بلاد دیلم
و ری و قزویندر و قلعهٔ کشاف نواحی بلاد جبل قلاعندندر و کشاف ضم کاف و شین معجمه
و الف و اخری فا ایله‌در و نهر زاب ایله شط بیننده بر قلعهٔ صغیره‌در و زاب شطه منصب اولدوغی
موضعه قریبدر و اربلدن جانب غربیده‌در و اربل ایله کشاف بینی ایکی مرحله‌یه قریبدر و کشافک قرای
مراعی و چمنزاردر **شهرزور** لباب ضبطنده فتح شین معجمه و سکون ها و ضم زا و مهمله و زا معجمه
و سکون واو و اخری را مهمله ایله‌در اون طقوزنجی اقلیم عرفیدن اولان عراق عجم جمله‌سندندر ابن
حوقل قولی اوزره شهرزور مدینهٔ صغیره‌در عزیزی مهلبی قولی اوزره شهرزور ایله مراغه‌یه متصلدر
و بینهما التی مرحله‌در و بلدهٔ شهرزور خصبه و کثیر التجاره‌در و اهلی غلیظدر صاحب اللباب قولی اوزره
شهرزور موصل ایله همدان بیننده بر بلده‌در بونی زور بن ضحاک بنا ایدوب شهرزور دینلدی
معناسی مدینهٔ زوردر و عزیزی مهلبی دخی بویله ذکر ایدوب و دیدیکه شهرزور ایله حلوان بینی
اون ایکی فرسخدر نزهة القلوبده واردر شهرزوری قباد بن فیروز ساسانی بنا ایتدی صور الاقالیمده
مذکوردرکه شهرزور تسمیه‌سنه وجه بودرکه دائما حکامی اکراد ایدی و هر کیمک زوری زیاده اولسه
اول حاکم اولوردی **سلطان آباد جمجمال** ضبط لفظی معلوم دکلدر صاحب نزهة القلوب
ثبتی اوزره عراق عجمده کردستاندن کوه بیستون دیبنده واقعدر بر قصبه‌در الجایتو سلطان
بن ارغون خان مغول بنا ایتدی هواسی خوب و اکثر حاصلی حبوبدر **قصر شیرین**
فتح قاف و سکون صاد مهمله و را مهمله و شیرین کسر شین معجمه و یاء مثناة تحتیه و را مهمله
و یاء مثناة ثانیه و اخری نون ایله‌در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجم جمله‌سندندر و قانونده
عراق عربدندر و اقلیم رابع حقیقینک اواسطندندر و نزهة القلوبده دخی عراق عربدن و اقلیم ثالث حقیقیدن
معدوددر مشترکده مذکوردر که قصر شیرینی کسری پرویز اختطاط ایتدی و همدان و حلوان بیننده
قرمیسینه قریبدر و بین القصرین یعنی قصر شیرین و قصر اللصوص بینی التی فرسخدر ادریسی قولی اوزره
قصر شیرین زوجهٔ کسری اولان شیرینه نسبت اولنور و بو موضعده ملوک فرسک آثار عجیبه‌سی واردر
و قصر شیرین و خانقین بینی ... فرسخدر و قصر شیریندن حلوان بش فرسخدر و قصر شیریندن
شهرزور یکرمی فرسخدر نزهة القلوبده واردر قصر شیرینی خسرو پرویز زوجه‌سی شیرین ایچون بنا ایتدی
و سنک و کجدن مبنی و قلعهٔ عظیمه ایدی و دوری ایکی بیک خطوه اولور و بو قلعه‌نک جانب

غربیسنده

غربیسنده بر دار السرر و ابنا سبیل ایچون بر رباط عالی بنا ایتمشلر ایدی و سنهٔ اربعین و سبعمائه‌ده اول
رباطدن شیء قلیل باقی و معمور ایدی و آب حلوان بو مقامدن کذران ایدر و هواسی غایتده بددر ایام صیفده
اکثر اوقات بو مقامده باد سموم اسر **صیمره** مشترک ضبطنده فتح صاد مهمله و سکون یاء مثناة تحتیه
و فتح میم و را مهمله و اخری ها ایله‌در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجم اعمال جمله‌سندندر ابن حوقل قولی
اوزره صیمره مدینهٔ صغیره‌در و میاه و اشجار و زروعی واردر مدینهٔ نزهه‌در دوره و محلاتندن میاه جریان ایدر
و کتاب احمد الکاتبدن منقولدر صیمره چمنزار واسعه بر مدینه‌درکه بو چمنزارک عیون و انهاری واردر و صیمره ایله
سیروان بینی ایکی مرحله‌در مشترکده مذکوردر صیمره بصره‌ده بر ناحیه‌درکه بر نیجه قرایی مشتملدر و دیکری جبلده صیمره
خوزستان جهتندن اعمال جبلدن بر بلده‌درکه فواکه و میاهی مشتملدر و لبابده دخی بو اسلوب اوزره مذکوردر
نزهة القلوبده مذکوردر صیمره بلدهٔ طیبه ایدی و صیمره‌ده خرما اولور و سنهٔ اربعین و سبعمائه‌ده خراب ایدی
و بلاد جبلده بوندن غیری موضعده خرما یوقدر آثار البلادده واردرکه اهل صیمره قلت عقل ایله موصوفلردر
حتی سنهٔ خمسین و اربعمائه حدودنده اهل صیمره‌یه ابن شاس دیرلر برکمسنه کلوب دعوای الوهیت ایتدی
و اهل صیمره اکا اعتقاد و عبادت ایتدیلر **قرمیسین** لباب ضبطنده کسر قاف و سکون را مهمله و کسر
و کسر میم و سکون یاء مثناة تحتیه و کسر سین مهمله و یاء مثناة تحتیه و اخری نون ایله‌در تقویم البلدان صاحبی درکه
کتبدن اکثرنده یاء اولدن بدل الف ایله قرماسین بولدم و نزهة القلوب صاحبی دخی کتبنده قرماسین
کتبنده دیوارا ایدی که اکثیسی دخی قرمیسین کرمانشاهاندر دیو تحقیق ایتدیلر اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان
عراق عجم جمله‌سندندر صاحب اللباب قولی اوزره قرمیسین جبال عراقده بر مدینه‌درکه دینور قتنده همداندن
اوتوز فرسخ مسافه‌ده‌در و بوکا کرمانشاه دیرلر و عزیزی مهلبی قولی اوزره مدینهٔ قرمیسین اجل مدن جبلدر
و ناس ایله عامره‌در و بونده زعفران نابتدر نزهة القلوبده واردر کرمانشاهانی بهرام بن شاپور ذو الاکتاف
ساسانی بنا ایتدی و قباد بن فیروز عمارتنی تجدید ایتدی و کندو ایچون بونده عمارات عالیه بنا ایتدی و بر
ضیافتده فغفور چین و خاقان ترک و رای هند و قیصر روم بو صفه‌ده انوشروانی دستبوس
ایتدیلر و کرمانشاه مدینهٔ متوسطه‌در تاریخ تألیف نزهة القلوبده بر قریه مقداری ایدی **دینور**
لباب ضبطنده فتح دال مهمله و سکون یاء مثناة تحتیه و فتح نون و واو و اخری را مهمله ایله‌در راقم تحریر کتب
سمعانیه یاران عجمدن واصل اولان کسر دال ایله‌در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجم صاحب اللباب
قولی اوزره جبل بلادندر و صاحب نزهة القلوب قولی اوزره کردستاندندر ابن حوقل قولی اوزره دینور شماله مائله
غربی همداندر و دینور مدینهٔ کثیرة الثماردر و منازه و میاهی فراواندر و صاحب اللباب قولی اوزره
دینور قرمیسین یاننده بلاد جبلدن بر بلده‌در و عزیزیده مهلبی دیوکی اوزره دینور ایله موصل بینی قرق فرسخدر
و دینوردن اول نهر زاب اون فرسخدر و دینوردن مدینهٔ مراغه قرق فرسخدر نزهة القلوبده واردر
دینور مدینهٔ صغیره‌در و هواسی معتدل و آبی فراواندر حاصلی حبوب و میوه‌در و انکوری قلت اوزره‌در
و خلقی سایر مواضع جبل خلقندن بهتردر **سیروان** مشترک ضبطنده کسر سین مهمله و سکون یاء
مثناة تحتیه و فتح را مهمله و واو و الف و اخری نون ایله‌در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان
عراق عجم جمله‌سندندر احمد بن یعقوب کتابندن منقولدر سیروانه ماسبذان دخی دیرلر مدینهٔ قدیمه‌در

وشعاب وجبال بیننده در وکرمشا بهدر وسیروانده عیون ها واردر وسط مدینه سیروانده جاریدر
وسیروان ایله صیمره بینی ایکی مرحله در مشترکده مذکور در سیروان درت موضعدر اول سیروان جبلده بر
کوره در که کوره ماسبذاندر وبر قولده ماسبذان جبلنک بر کوره در وبر قوم قولنده جبلک بر قریه در و
بونی تحقیق ایتدیلر ثانی سیروان قرای ضیف دندر ثالث سیروان فارسده بر موضعدر که ادیبی دن
منقولدر رابع سیروان قرب ریده بر موضعدر مهدی بن منصور والدی حیوتنده بو سیروانه نزول ایدوب
بونده ابنیه بنا ایتدی ابن خلکان قولی اوزره مهدی عباسی ماسبذانده ساکن ایدی وبونده فوت اولوب
دفن اولندی که بو بابده مروان بن ابی حیصه انشاد ایدر **شعر** واکرم قبر بعد قبر محمد *
نبی المهدی قبر بماسبذان * عجبت لانذ نالت الترب فوقه * صحی کیف لم ترجع بغیر بنان **نثر**
آثار البلادده واردر ماسبذان سیروان قربنده مدینه مشهوره در وانده رود کبار بت وزاجات
وبوارق واملاح کثیره در وبونده بر عین عجیبه واردر بو عینک آبندن ایچن اخلاط کثیره قذف ایدر
لکن اعضاراسه مضردر وبو عینک آبی ایله احتقان اسهال عظیمی موجبدر **قصر اللصوص** فتح قاف
وسکون صاد مهمله وآخری رار مهمله ایله در ولصوص جمع لصدر اون طقوزنجی اقلیم عرفی اوله عراق عجمده
بلاد جبلدندر صاحب اللباب قولی اوزره قصر اللصوص اسد آباذ قربنده بر بلده در مشترکده یاقوت قولی اوزره
قصر اللصوصه کنکور دخی دیرلر وکنکور کسر کافین وبینهاده نون ساکنه وفتح واو وآخری رار مهمله ایله در
وکاهی کاف ثانیه مفتوح اولور همدان وقرمیسین بیننده بر بلده در وکنکور کیر وکجین کبی جزیره ابن عمرده بر
برقلعه حصینه در وصاحب اللباب وکتاب تمیزده ابو المجد موصلی کنکورک ایراد ایدوب دیدیلر که
قصر اللصوصه کنکور دنیور اسد آباددن یدی فرسخ مسافه ده در ونزهة القلوب صاحبی ایراد ایتدیکی
کنکوره اول جهتدن قصر اللصوص دیرلر که خلق دزدی ولصوصدن نهایت مهارتده درلر وخسرو پرویز
بونده بر قلعه بنا ایتمشدر ورنی اون بیک منن الترکران وثقیل سنکدن مستون وضع ایتمشدر
واول اطرافده بوکونه سنک یوقدر مونس الاسفار دکنکورده بر جامع عظیم بنا ایتمشدر که غایتده خوبدر
سهرورد لباب ضبطنده ضم سین مهمله وسکون ها وضم واو وفتح واو وسکون را ثانیه
وآخری دال مهمله ایله در تقویم البلدان صحیحی دیرکه صاحب اللباب بوکونه ضبط ایدوب رآء اولی ذکر
ایتدی بردخی ذکر ایتدوکی اوزره اختصارا ترک راقم الحروفه لایح اولور که صاحب تقویم البلدان مطالعه ایتدوکی
نسخه لبابده راء اولی ذکری نسخ کاتب سببی ایله ساقطدر که جمله ضبطده سکون راء ثانیه قیدی نسیان ناسخ
سببی ایله سقوطی موجبدر زیرا راء ثانیه یی مهمله ویا معجمه ایله توصیف ایتموکیدن راء ثانیه تعبیری ایله اکتفا
ایتدوکی راء اولی مهمله ویا معجمه ایله توصیف ایتدوکیدن ناشیدر وسهرورد لفظی راء مهمله اولمق
فتحی ایله اولدوغی کمال شهرتندن دخی معلومدر اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده جبلدندر ابن حوقل
قولی اوزره سهرورد مدینه صغیره در صاحب اللباب قولی اوزره سهرورد زنجان قربنده بر بلده در
نزهة القلوبده واردر سجاس وسهرورد سابقده ایکی بلده ایدی مغول فتنه سنده خراب اولدی و
تاریخ تالیف نزهة القلوبده هر برندن بر قریه مقداری باقی ایدی وبرنجه قرا ونواحی جود وابجرد وانک
توابعیدندر سلطانیه نک جانب جنوبیسنده در ولایتی سردسیر در حاصلی حبوبدر ومیوه سی قلیلدر

ویوز

ویوز پاره قریه دن زیاده در که اکثرینک سکانی مغوللدر وقبر ارغون خان جبل سجاس ده در وعادت
مغول اوزره قبرینی ناپدید ایدوب بو جبلی قوروق ایتمشلر ایدی وخلق اول حدوددن مرور وعبوردن
حسرت عظیمه چکرلر ایدی اولجایتو خاتون دختر ارغون خان گوریدی اظهار ایدوب واوزرنده
خانقاه بنا ایدوب اول مقامده خلقه اسکان ایتدی اول ولایتک خلقی حنفی مذهبدر وابجرود
ناحیه سنده بر قصبه واردر مغول بو قصبه یه سعوقلوق دیرلر بر تلک راسنده در وکیخسرو کیانی بنا ایتمشدر
وبو قصبه ده بر سرای عظیم واردر وبو سرایک صحننده حوض عظیم شکلنده بر چشمه واردر که مانند دریاچه
عمیقدر که شناوران جهان قعرینه ایرشمزلر واکر آسیاب اداره ایده جک مقداری آب
بو حوضدن چوب روان اولور وروان وروان ابی سد وبند ایتسه لر حوضک آبی زیاده
اولمز وروان اولان آبک اوبن آجیه لرکیرو وبرقرار جاری اولور وهیچ بر موسمده بو آبه نقصان
وارزدیاد کلمز که نوادردندر اباقا خان بو سرایی حال سابق اوزره تعمیر ایتدی ایدی وبو بک حوالی
واطرافی چمنزار الطیغاردر **اسد آباذ** لباب ضبطنده فتح الف وسین ودال مهملتین وبین اللامین
الساکنین فتح باء موحده وآخری ذال معجمه ایله در راقم الحروف سکون دال مهمله ومد الف
اولی ایله ضبط اولنماسی اولی ملاحظه ایتدم غایت مافی الباب الف اولی وصل اولنوب تلفظ اولنمیش
دال مفتوحه اولمق وهم اولنور اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده جبلدندر ابن حوقل قولی اوزره
اعمال جرجاندندر صاحب اللباب قولی اوزره اسد آباد همداندن عراقه توجه اولندقده بر منزل
مسافه ده در مشترکده یاقوت ضبط وتحقیق اوزره اسد آباد فتح همزه وسین مهمله ایله در وعرب
سینی تسکین ایدرلر ظاهر بو در که یاقوتک وللعرب یسکنون السین قولنده اولان الف لام عهد
ذهنی ایچوندر که عوام عرب مقصوددر واسد آباذک معناسی عمارت اسد دیمکدر وسکون سینله
بو معنی میسر دکلدر واسد آباد ایکی موضعدر اول اسد آباد بر بلده در که عراقه توجه اولندقده بو
بلده ایله همدان بینی بر منزلدر وبو اسد آباذ اسد بن ذی السرو الحمیری یه منسوبدر تبع ایله بلاد
بیاطله کیدر کن اسد تعمیر ایتدی ثانی اسد آباذ اعمال کوره بیهقده بر قریه در سنه عشرین
وماتین هجریه ده والی خراسان اولان خالدک برادری اسد بن عبد الله القسری تعمیر ایتدی دیرلر نزهة
مهلبی قولی اوزره اسد آباذ ایله قصر اللصوص بینی یدی فرسخدر واسد آباذدن همدان طقوز فرسخدر
واسد آباذ ایله دینور بینی اون یدی فرسخدر نزهة القلوبده واردر که اسد آباذ مدینه صغیره در و
هواسی معتدلدر وآبی کوه الوندن وقنواتدندر حاصلی حبوب وپنبه وانکور وسایر میوه در
وخلقی ابیض اللوندر **زنجان** لباب ضبطنده فتح زا معجمه وسکون نون وفتح جیم والف
وآخری نون ایله در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده جبلدندر ابن حوقل قولی اوزره زنجان
جبالک جانب شمالنده اقصای مدن جبالدندر ومدینه ابهر زنجانک جنوبیسنده در صاحب اللباب
قولی اوزره زنجان اذربیجان حدنده اعمال جبالدندر علمادن زنجانه جماعت کثیره نسبت
اولنور نزهة القلوبده واردر زنجانی اردشیر بابکان بنا ایتدی وشهین اسمی ایله تسمیه ایتدی سوریک
دوری اون بیک خطوه ایدی وفتنه مغولده خراب اولدی هواسی سرددر وآبی قنواتدن وبو

بلده یه منسوب اولان نهردندر که بو نهر سلطانیه حدودندن چقر وسفید روده یتشور
وحاصلی اکثر حبوبدر وبو نهر ایله برنج دخی زرع ایدرلر ومدینه زنجانده وولایتنده میوه اولمز میوه یی
طارمیندن کتوررلر **نهاوند** لباب ضبطنده ضم نون وفتح ها وسکون الف وفتح واو
وسکون نون واخری دال مهمله ایله در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمدن جبلده در ابن حوقل
قولی اوزره نهاوند همدانک جنوبینده در وجبل اوزره بر مدینه در وانهار وبساتینی واردر وکثیره
الفواکهدر فواکهی خوب اولدیغچون عراقه نقل اولنور صاحب اللباب قولی اوزره نهاوند
بلاد جبلدن بر مدینه در دیرلر که بونی نوح علیه السلام بنا ایتدی واسمی نوح آوند ایدی وحاء حطی ایله
هاء هوزه تبدیل ایتدیلر انا بده مذکوردر عمر بن الخطاب رضی الله عنه ایامنده اهل اسلامک
نهاونده وقعه عظیمه سی اولدیکه وعزیز مهلبی قولی اوزره نهاوند وهمدان بینی اون درت
فرسخدر نزهة القلوبده مذکوردر نهاوندک هواسی معتدل وآبی کوه الونددن کلور وباغستانی
فراوان وزمینی مرتفعدر وخلقی اکرادر وشیعی مذهبدر وحاصلی حبوب وپنبه در وانکوری
وسایر میوه سی اولور وولایتی نواحی لاپر واسفیدهان وجبوق ایله یوز پاره قریه یه قریبدر
اثار البلادده واردر نهاونده بر موضع واردر اکا وازوان البلاغه دیرلر موضعده بر حجر کبیر
واردر بوحجرک وسطنده شبردن زیاده بر سوراخی واردر بو سوراخدن صوت عظیم ایله
کونده بر کره آب چقوب اراضی کثیره یی سقی ایدر صکره آب کیرو رجوع ایدوب جمیعی
سوراخه داخل اولور ابن کلبی حکایت ایتدی که بو حجر مطلسمدر بو حجردن آب حجر الاوقت
حاجتدن چقر وآبدن استغنا کلنجه جریان ایدر وبو اول ناحیه ده مشهوردر ونهاوندک عجایبندندر که
نهر نهاوندک کنارلرنده طین اسود بولنور که خواص کثیره سی واردر بو ناحیه اهلی زعم ایدرلر که بو
طین اسودی جوف نهردن سرطان اخراج ایدوب کنار نهره القا ایدر زیرا نهرک جمیع
جوانبی ومجاری اولان قعری حفر ایتسه لر بو طین اسوددن نسنه بولنمز ومسعر بن مهلهل
حکایت ایتدی جبل نهاونده بر حجردن احسن صنعت اوزره منحوت بر ثور وبر سمک واردر
دیرلر که بونلر آفات مدینه نهاونده ایچون وضع اولنمش طلسملردر ونهاونده شجر خلاف اولور کلو
چوقدر که بلادن برنده بو کثرتده شجر خلاف یوقدر تحفة الغرائبده واردر نهاوند قریه لرندن
بر صحراده بر چشمه واردر ابی منقطعدر زراعت وقتی ایرشدکده یدی کون بو چشمه نک
ابی روان اولوب جمله مزارعی انکله سقی ایدرلر بو چشمه نک آبی کیرو منقطع اولور **همدان** اشابع
فتح ها ومیم ودال مهمله والف واخری نون ایله اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عجمده جبلده در ابن
حوقل قولی اوزره همدان وسط بلاد جبلدر وهمداندن اول مدن عراق عرب اولان حلوان التمش
یدی فرسخدر وهمدان مدینه کبیره در ودرت قپوسی واردر ومیاه وبساتینی وزروع کثیره سی
واردر احمد الکاتب قولی اوزره قم همدانک جانب شرقیسنده در وبینهما بش مرحله در اعمال بده
واردر همدان جبالده طریق حجاج وقوافلده بر مدینه در وبعض فضلاء همدان نظم ایتدی **نظم**
همدان بلد اقول بفضله * لکنه من اقبح البلدان * صبیانها فی القبح مثل شیوخه * وشیوخه

فی العقل

خلاف سوکودر بالفارسی بید

فی العقل کالصبیان **نز** صاحب اللباب قولی اوزره رودذراور ضم را مهمله وسکون واو وذال
معجمه وفتح رای ثانیه والف وفتح واو واخری رای ثالثه ایله نواحی همدانده بر بلده در بوندن علمانک
بر جماعتی ظهور ایتدی ابن حوقل قولی اوزره رودذراور مدینه صغیره خصبه در ومیاه واشجاری بسیاردر
ورودذراور حقیقتده بر قصبه نک اسمیدر وکذلک بو بلده نک دخی اسمیدر ورودذراورده زعفران جید
فراواندر وماوشان قرب همداندندر صاحب تقویم البلدان ضبطی اوزره فتح میم وسکون الف
وفتح واو وشین معجمه والف واخری نون ایله در وصاحب اللباب ماوشانی ادریجاندن
میانج ایله ذکر ایدوب دیدیکه ماوشان همدان یاننده بر موضعدر آب ودرختی کثیردر اثار البلادده
واردر که ماوشان کوره همداندن بر کوره در که جبل الوند سفحنده بر وادیده در وبر قاچ کونلک یولدر
واشجار وثمار ومیاهی بسیاردر واهل همدانک عاداتندندر که ایام صیفده مشمش رسیده اولدیغی
وقتده ماوشانه چقرلر واصحاب اشجار انلری اجتنای مشمشدن منع ایتمزلر وایام مشمشده تفرج ایچون
اول مقامده آرام ایدرلر وثماری اکل ایچون اشجاری کسر ایدرلر وکیمسه انلره مانع اولمز وایام مشمش
منتهی اولدقده کیرو عود ایدرلر واهل ماوشان ذکر ایتدی بعض سنینده ناسی اجتنای ثماردن
منع ایتدیلر وعام آتیده اشجاری میوه ویرمدی بعده ناسی منع ایتمیوب اول حال اوزره اطلاق
ایتدیلر نزهة القلوبده واردر همدانی جمشید پیشدادی طالع حمله ده بنا ایتدی ومیان مدینه
همداندن کل ایله بنا اولنمش بر قلعه وار دارا بن داراب بنا ایتدی ایدی تاریخ تالیف نزهة القلوبده
بو قلعه نک اکثری خراب ایدی وهمدان قدیمده مدینه عظیمه ایدی کتاب طبقاتده واردر که طولی ایکی
فرسخ ایدی وصکره خراب اولوب وتجدید عمارت اولندی واوزره سور بنا اولندیکه سورک دوری
ایکی بیک خطوه در وهمدانک هواسی سرددر وآبی جبل الونددر وداخل مدینه همدانده عیون کثیره
واردر که کیر طبقاتده مذکوردر که داخل همداندن بیک التی یوز قدر عیون واردر وباغستانی فراوان و
میوه سی غایتده ارزاندر وحنطه سی دخی فراواندر اما نانی چندان نیکو دکلدر وخلقی اکثر معتزله و
مشبهه در **بروجرد** لباب ضبطنده ضم با موحده وراء مهمله وواو وکسر جیم وسکون راء
ثانیه واخری دال مهمله ایله در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده جبلده در ابن حوقل قولی اوزره
بروجرد مدینه خصبه در فواکهی کرج ابی دلفه نقل اولنور وبروجردده زعفران اولور صاحب اللباب
قولی اوزره بروجرد بلاد جبلدن بر بلده در اشجار وانهاری بسیاردر وهمدان ایله بروجرد بینی اون سکز
فرسخدر وبروجرددن علمانک بر جماعتی ظهور ایتمشدر نزهة القلوبده مذکوردر بروجرد طولانی
واقع اولمش بر مدینه عظیمه در وایکی جامعی وار در بری عتیق وبری جدید در آب وهواسی وسطدر برد
زعفرانی فراواندر اثار البلادده واردر که قدیم الزمانده مدینه بروجردک قپوسی اوکنه عسکر نزول ایدوب
صباح اولدقده عسکر مسخ اولنمش حجر صلد بولندی واثاری سنه اربع وسبعین وستمائه یه کلنجه
باقی ایدی اکرچه طول زمان ایله واوزرلرینه نزول باران ایله وهبوب ریاح وحرق حراره شمس ایله بالکلیه
تغیر اولمش ایدی لکن قنغیسی انسان وقنغیسی بهیمه ایدوکی ظاهر ایدی **ابهر** مشترک ضبطنده فتح همزه وسکون با موحده
وفتح ها واخری را مهمله ایله در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلدندر مشترکده یاقوت

قولی اوزره ابهر اوج موضعدر اول ابهر حجازده برجبلدر ثانی ابهر نواحی جبلدن قزوین وزنجان بیننده بلده کبیر مشهوردر
بو ابهردن فقهاء مالکیه وشافعیه ومحدثین ظهور ایتمشدر ثالث ابهر نواحی اصفهانده بر بلده در وبوکا دخی علماء دن
طائفه اخری منسوبدر وابن خرداذبه قولی اوزره ابهردن قزوین اون ایکی فرسخدر وابهردن زنجان اون بش
فرسخدر نزهة القلوبده وارددر ابهری کیخسرو ابن سیاوش کیانی بنا ایتدی ودارا بن داراب کیانی ابهرده
طیندن برقلعه بنا ایدوب برادر دارا اسکندر رومی بو قلعه یی اتمام ایتدی وبو قلعه اوزره نسل اتابک
نوشتکین شیرکیر سلجوقیدن بهاء الدین حیدر برقلعه دخی بنا ایدوب حیدریه اسمی ایله موسوم اولدی ومدینه
ابهر سورینک دوری بش بیک بشیوز خطوه در وهواسی سرددر وآبی بومدینه یه منسوب اولان
نهردندر که سلطانیه حدودندن چقر وولایت قزوینه ریزان اولوب وابهرک حبوب ومیوه سی
غایت خوب اولور اما نانی زیاده نیکو اولمز ومیوه لرندن امرود وتختیان والوی بوعلی دکیراخوب
ونیکودر وخلق ابهر سفید چهره وشافعی مذهبدر آثار البلادده وارددر ابهری سابور ذو الاکتاف بنا
ایتدی ویرلر که ارض ابهرک مجموع عیون ایدی سابور صوف وجلود ایله بو عیونی سد ایدوب
اوزرنده مدینه ابهری بنا ایتدی وابهر مدینه نزهه در وهواسی خوب ومیاه وبساتینی کثیردر وخارج مدینه
ابهر داخلندن اطیب در وابهرده بهاء الدین برستان واردر طول وعرضده بوندن اعظم بستان
کورلمشدر وبوبستان عامردر قوافل وعساکر نزول ایدیکلرینه منع ایتمزلر وابهرده برعین واردر
بر فضلده آبی ایله ولایت سقی اولنور ومدینه ابهر طواحین کثیره مشتملدر که آب ایله دوران ایدر
وابهرک اکثر ثماری عنب وجوزدر وتاریخ جهمنده مذکوردر برنوع امرودی واردر عباسی دیرلر غایت
لذیذدر سایر بلادده مثلی یوقدر وابهرده بو امرود اولقدر وفرت اوزره اولور که اطراف بلاده
نقل ایدرلر وصتنده آو تخته قویوب فصل شتاده انکله تفکه ایدرلر واهل ابهر احسن الصوره درلر
ومجموعی اهل سنتدر واهل ابهرده ادبا وفضلا واردر ودفع ظلم ولاتده اتحاد کلمه واجماعلری
واردر ولاتدن خلاف عادات بروضع کورسه لر رجل واحدک قیامی ایله مجموعی قیام
ایدوب دفع ایدرلر راقم الحروفه لایح اولدیکه نزهة القلوب ایله آثار البلاد مؤلفلرینک ایکی دخی قزوینیدر
وابهر قزوینه قریب بلده ایکن بانیسنده وکیفیت بناسنده اختلاف ایدوب هر بری بر کونه
کلام ایراد ایتدی بومعنی استبعاد اولنمسه دخی اولور زیرا منشاء اختلاف مورخین تحریرلریدر
اما مدینه ابهرک اوصاف واخبار عامه سنده دخی نوع مخالفتلری واردر که نزهة القلوبده آب ابهر
ابهره منسوب نهردندر دیو مذکوردر وآثار البلادده برعین واردر آندندر دیو مذکوردر وکذلک
میوه لرندن نزهة القلوب صاحبی امرود وتختیانی وصف ایدوب آثار البلاد صاحبی امرود عباسی دخی
وصف ایتدی بونلره دخی ایکیسینک اختلاف زمانلری ایله جواب ویرلسه اولور علی ای حال ایکیسی دخی
اهل ابهرک تسننده متحدلردر **ساوه** لباب ضبطنده فتح سین مهمله والف وواو واخری ها ایله در
اون طقوزنجی اقلیم عنی اولکا عراق عجمده بلاد جبلدندر ابن حوقل قولی اوزره ساوه غربی ری در وجنوبی
طالقاندر واوه ساوه نک غربی وجنوبیسنده در وعزیزی مهلبی قولی اوزره ساوه جاده حجاج خراسان
اوزره مدینه جلیله در واسواق حسنه ومنازل مستحسنه لری واردر وساوه ایله قم بینی اون ایکی فرسخدر و

صاحب

صاحب الکتاب قولی اوزره ساوه ری وهمدان بیننده در نزهة القلوبده وارددر زمین ساوه قبل الاسلام
بحیره ایدی وحضرت ختم الانبیا وفخر العالمینک صلی الله علیه وسلم لیله ولادتلرنده اول بحیره یره کچدی
وساوه بلاد اسلامیه دندر بعد الاسلام بنا اولندی وتاریخ تألیف نزهة القلوبده سور مدینه ساوه
بر مقدار خراب ایدی صاحب سعید خواجه ظهیر الدین علی بن الملک شرف الدین الثاوجی سور ساوه یی
تعمیر ایتدی وشرف وفرشنی آجردن ایتدی وبوسورک دوری سکز بیک الکی یوز ذراعدر وصاحب سعید
پسری صاحب اعظم خواجه شمس الدین ساوه قربنده اولان رودانان اسمی ایله مسمی قریه لی حصن سوریله
الثوب مدینه ساوه یه الحاق ایتدی که بوسورک دوری درت بیک ذراعدر ساوه نک هواسی حرارته
مایلدر اما صحیحدر وآبی نهر مزدقاندن وقنواتندندر وساوه ده دخی اده کبی فصل شتاده بعضی چایلرده
صوقلرنا که ایام صیفده انتفاع اولنور وساوه نک حاصلی حبوبدر وپنبه سی کثیردر اتمانی دخی خوب
اولمز ومیوه لرندن انجیری خوب اولور وخلق مدینه ساوه شافعی مذهب وپاک اعتقاددر و
نواحیسی خلقی ساوه خلقنه مخالفدر آثار البلاد صاحبی ایراد ایتدیکی بحیره ساوه موضعنده شعیر
زرع ایتدکلرین کوردم وبعض مشایخ ساوه بکا اخبار ایتدی که بوبحیره ده سفینه جریان ایده وکن مشاهده
ایتمشلر واهل ساوه حسن الصوره ومستقیم الطبع در ومعرفة وزن شعر وغناده یدلری واردر
حتی بومعرفت نسا وصبیانلرنده دخی ترشح ایدر ومجموعی شافعی مذهبدر وساوه ده رباطات و
مارستانات ومدارس واردر وباب جامعنده برطاق واردر که طاق کسری عالیدر وایکی طرفنده
غایت علوده ایکی مناره لر واردر که بلاددن برنده مثلی یوقدر وعجایب ساوه دندر که هر اوتوز
سنه ده بردفعه ارض ساوه ده برشوک اوزره کزانکبین دوشر که اول شوک کزانکبینه
مخصوصدر وکزانکبین افواه خلقده رومده خصوصا السنه عوامده قدرت حلواسی دیدکلریدر که سبزرنک
برعسل متحجردر وارض ساوه ده کزانکبین اولقدر کثرت اوزره واقع اولور که جمع ایدوب خلق
هربرینه بیع ایدرلر آثار البلاد صاحبی بن کزانکبینک ارض ساوه ده وقوعنی برکره مشاهده ایتدم
دیو نقل ایتدی العهدة علیه **قزوین** لباب ضبطنده فتح قاف وسکون زاء معجمه وکسر واو
وسکون یاء مثناة تحتیه واخری نون ایله در اون طقوزنجی اقلیم عنی اولکا عراق عجمده جبلدن ثغر
دیلمدر ابن حوقل قولی اوزره قزوین بر مدینه در که قزوینک آبی سما وآبارندندر وشرب ایچون قناة
صغیره سی واردر که شربدن فضله قالمز وقزوین مدینه خصبه در وثغر دیلمدر وقزوین و
طالقان ری وابهر بیننده در که وسطنده مفارق جهت جنوبده واقعدر وقزوینک اشجار و
کرومی باران ایله سقی اولنور وقزوینده آب جاری مسجدنده در وشرب ایچوندر احمد کاتب
قولی اوزره قزوین دیلمه قریب جبلک سفحنده در وحمد الله بن ابی بکر بن حمد المستوفی القزوینی
نزهة القلوبده ایراد ایتدی قزوین ثغور حاینده در زیرا اهل دیالمه وملاحده ایله متصل جنک اوزره
ایدیلر وبقعه قزوینک فضیلتنده احادیث نبویه واردر وتدوین امام رافعیده مسطوردر وبو
احادیثندندر که جابر بن عبد اللهدن مرویدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اغزوا قزوین فانه
من اعلی ابواب الجنة بوسببدن مدینه قزوینه باب الجنة دیرلر وکتاب اللبابده واردر

که قزوینی اردشیر بابکان بنا ایتدی و شاد شابور اسمی ایله تسمیه ایتدی و خرود و ابهر رود نام نهرلر میاننده
بنا اولنان بلده ایچون شاد شابور دیدی و اول مقابرده اطلال سور ظاهردر و اول موضعک خلقی اردشیر
بابکانه منسوب اولان زرجه نام قریه ده ساکن اولورلر و کتاب ترونج مذکور در تاریخ تألیف نزهة القلوبده
قزوینک بر محله سی اولوب شهرشابور میاننده اولان حصار شهرستانی شابور ذو الاکتاف
ساسانی بنا ایتدی و حصار شهرستانک تاریخ عمارتی ثلث وستین واربعمائه اسکندرینک ماه
ایاریدر و طالع عمارتی برج جوزادر و حصار شهرستانک برج سوری تاریخ تألیف نزهة القلوبده
باقی قالدی ایدی و امیر المؤمنین عثمان بن عفان رضی الله عنه برادر مادری اولان ولید بن عقبة الاموی بی
بو ثغرک ایالتنه کوندردی و ولید حصار شهرستانده خلق اسکان ایدوب مدینه اولدی و امیر
المؤمنین هادی بالله موسی بن مهدی اول حوالیده بر مدینه اخری احداث ایدوب مدینه موسی تسمیه
ایتدی و هادینک مبارک ترکی نام غلامی بر مدینه دخی بنا ایدوب مبارک آباد تسمیه ایتدی و نوبت
خلافت هارون الرشیده ایرشدکده مدن مذکوره نک اهالیسی دیالمه نک تغلبندن و کندولرک
اضطرابن هارونه انها ایتدیلر و هارون بو مداین ثلثه و اخر مواضعی محیط بر سور بنا اولنمق امر ایدوب
فوت اولمغله اول سور ناتمام قالدی بعده خلیفه موسی بن بوقا عهدنده سنه اربع وخمسین ومائتین هجریده
اول سور اتمام اولنوب و خلق ایله مسکون بلده عظیمه اولدی و سنه ثلث وسبعین وثلثمائه هجریده اول
سور خرابه متوجه ایدی بعده فخر الدوله دیلمک وزیری صاحب خلیل اسمعیل بن عباد رازی کتب احادیثده
کورمش ایدیکه انه یکون فی آخر الزمان بلدة بقرب الدیلم یقال لها قزوین هی باب من ابواب الجنة من عمل
فی عمارة سورها ولو بقدر کف من طین غفر الله ذنوبه صغیرها وکبیرها حدیث شریفی ایله عامل اولوب
اول سورک عمارتنی تجدید ایتدی و کبیر و کتب احادیثده عمر بن عبد العزیز مروانی روایتی ایله بو حدیث شریفی
کورمش ایدیکه ستفتح علی امتی مدینتان احدیهما من ارض الدیلم یقال لها قزوین والاخری من الروم
یقال لها اسکندریة اسکندریه من رابط فی احدیهما یوما او قال یوما ولیلة وجبت له الجنة الحدیث
وقال عمر بن عبد العزیز اللهم لا تمتنی حتی تجعل لی فی احدیهما دارا او منزلا پس صاحب خلیل کندی ایچون
انده محله جوسقده عمارت عالیه بنا ایدوب و اول مقامه بعده صاحب آباد دیرلر ایدی و سنه
احدی وعشر واربعمائه ده خال مجد الدوله بن فخر الدوله اولان سالار ابراهیم بن مرزبان
دیلمی ایله اهل قزوین بیننده اولان منازعه سببی ایله اول سور کیر و خرابه متوجه اولوب امیر شریف
ابو علی جعفر اول سوری ترمیم ایتدی و اثنی وسبعین وخمسمائه ده وزیر صدر الدین محمد بن عبد الله ملک
مراغی اول سورک عمارتن تجدید ایدوب ظاهر سوری و شرفه لرینی اکثر آجوردن بنا ایتدی و بو عمارتک
معماری امام جمال الدین بابویه رافعی ایدی و لشکر مغول اول سوری تخریب ایتدیلر ادوار بروجندن
غیری اول سورک دوری اون بیک ادیم خطوه در و هوای قزوین معتدلدر و ابی قنواتندر
و باغستانی فراوانتدر و هر سنه نباتاته بر ایکی دفعه بر نوبت سقی ایدرلر و سقی ایتدکدن صکره خربزه
و سندوانه زرع ایدرلر بر دفعه دخی سقی ایتدیرمه خوب بارور اولور و انکور و بادام و فستقی بسیار در
و اکثر اوقات کندم و انکوری ارزاندر و دنائی حوندر و میوه لرندن انکور و آلوی خوب اولور و قزوین دن

اوچ فرسخ مسافه ده انکول دیرلر بر چشمه واردر ایام صیفده بو چشمه ده آب منجمد اولور و اگر نهار بر زمره اوکور
یخ آزاد اولور و مدینه قزوینک نحی تمام اولدقده اول چشمه دن کتورورلر و خلق قزوینک اکثری شافعی
مذهبدر و دین و امور دینده قوی در و خلقنده حنفی و شیعی دخی واردر و با وجود قرب جوار ملاحده
هرگز مأمور اولمامشلردر آثار البلاد ده زکریا بن محمد بن محمود القزوینی ایراد ایتدی قزوینده موضعلر واردر
که اول مواضعده اجابت دعا مرجودر و مسجد شالکان و مسجد شهرستان و مسجد دهک و سوره ملاصق اولان
مسجد باب المشبک اول مواضعدندر و بو مواضعه رجالدن ابدال کلور و قزوینک عجائبندن بری
مقصوره جامعدر که صاحب قزوین عماد الدینک قولی امیر زاد بخماداس بنا ایتدی و بو مقصوره نک
قبه سی بطیخ شکلنده در و غایت مرتفعدر بلاد اسلام و بلاد کفرده مثلی یوقدر بوندن و من جهة العماره
بوندن احسن قبه اولمز حکایت اولنور که صناع بو قبه نک قواعدنی رفع ایدوب رأس قبه نک انضمامن
اراده ایتدکلرنده قبه نک فرط وسعت و عمقندن ضم رأسنده عاجز اولدیلر و اخشاب و سلالیدن
بر نسنه بولمادیلر و عمارت قبه بو حال اوزره قالدی حتی اولمقابردن بر صبی مرور ایدوب دیدیکه
اگر بو قبه نک ایچی بر ایله پر ایتسه لر اتمامی ممکن اولوردی و صناع بو صبینک حذاقتن تعجب ایدوب تمام
قبه یه بوندن غیری طریق یوقدر دیو قبه نک ایچن ایله پر ایدوب انضمام رأس قبه میسر اولوب اتمام ایتدیلر
و عجایب قزوینک بری دخی باغلری امردر که هر سنه ده بر کره سقی اولنوب ثمار حسنه طریه
اثمار ایدر و کاه بر سنه ده هیچ سقی اولنمز و عنب ضعیف حاصل اولور و عجایب قزوینک بری
بطون دوابنه وجع عارض اولسه رواقی بو فضانک یمین و یسارنده ایدرلر و جعی زایل اولور
و عجایب قزوینک بری دخی سوق خیلدر بر موضعده در که اکا مستق الشعیر تسمیه اولنور ذکر اولندی
که بو سوق خیله هیچ احتیاج ایتدکلری اسبده حران اولسه فی الحال انده ظاهر اولور **و عجایب**
قزوینک بری دخی مقبره باب مشبکدر که مقبره شریفه در و ابن علی و شهداء و صلحا
و زهادک قبوری واردر ناس اول مقبره یه لیله جمعه ده واروب انوار عجیبه کوررلر
قبوردن صعود ایدوب کیرو قبوره نزول ایدر و بو امر ظاهردر که صالح کرک طالح لیله جمعه ده
هر کم اول مقبره یه وارسه کورر آثار البلاد صاحبی دیر که بن بعض لیالیده شیء عجیب کوردم که بعض قبوردن
ابریق مقدارنده بر طوب طلوع ایدوب هوا جانبنه برتر صعود دن زیاده صعود ایتدی و جوانبی
نورندن اضاءت ایتدی و بندن غیری بونی خلق کثیر کوروب تکبیر و تهلیله شروع ایتدیلر
و نار لوننده دکل ایدی بلکه قمر لوننده ایدی و خضرته مایل ایدی و اولمقدار صعود دن صکره کیرو جهتنه دخی
مکانه نزول و عود ایتدی **آبه** که اوه در تشریک ضبطنده فتح همزه و بای موحده و آخری ها ایله در
اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلیه دندر مشترک یاقوت اوزره ابه اوچ موضعدر
اول ابهر ری و همدان بیننده بر بلده در که ابه ایله ساوه بیننده بیش میلدر و عامه بوکا آوه دیرلر
اهلی شیعه در و اکثریا اهل اوه ایله اهل ساوه بیننده مذهب اوزره حروب واقع اولور
و ثانی حافظ ابو بکر احمد بن مردویه الاصفهانی قولی اوزره ابه قرای اصفهاندندر و ثالث ابه صعید
کوزه ههنده قرا مصر دندر مهلبی قولی اوزره اوه هرادن شماله الحافلة جانبنده شرقنده

بر مدینه درکه بینهما یکرمی بدی فرسخدر و قزوین ایله اوه بینی کذلک یکرمی بدی فرسخدر لکن
قزوین اوه دن شماله انحرافله جانب شرقیده در نزهة القلوبده واردر سوراوه تنک دوربش بیک خطوه در
قریه در و هواسی معتدلدر دایی نهر کا و ماسا دندر و حبوب و پنبه سی بسیار و خوب در اما تاکی لعنب
خوب اولمز و میوه لرندن انجری بینظیر در الموت فتح الف و لام و ضم میم و سکون واو و
آخری تاء مثناة فوقیه ایله در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده جبلیه دندر نزهة القلوبده مذکوردر
الموت رودبار ناحیه سنده بر قلعه درکه اول اطرافده اتلی قطعه یه قریب قلعهٔ حصینه واردر الموت
جمله سندن بهتر و استواردر و اسمعیلیان ایرانک دار الملکی ایدی یوز یتمش بریل انلرک مقر دولتی
اولدی بو قلعه یی سنه ست واربعین ومائتینده داعی الی الحق حسن بن زید الباقری بنا ایتدی و سنه
ثلث وثمانین واربعمائه ده حسن صباح بو قلعه یه مستولی اولوب دعوت باطنیه یه مشغول اولدی و
بو قلعه یه اوائلده اموت دیرلردی والده اموت آشیانهٔ عقاب درکه تاوریلوبین آنده
اوکردی و مرور ایام ایله الموت اولدی واله اموت ٤٨٣ حروفی عدد جمل اوزره حسن صباحک
اول قلعه یه استیلا و صعودی تاریخیدر که نوادر دندر سنه اربع وخمسین وستمائه ده هولاکو نک
فرمانی ایله بو قلعه یی تخریب ایتدیلر و رودبار بر دلایتدر که شاهرود دیدکلری نهر میانندن
کذران ایدر و قزوینک جانب شمالیسنده درکه قزوینندن التی فرسخ مسافه ده واقع اولمشدر
و ولایت رودبارک اکثری کرم سیردر و سردسیری دخی کرم سیرینه شویله قریبدرکه اوازا ایشیدلمک
ممکن اولان ایکی موضعک برنده حصاد شعیر ایدوب بیچرلر و برنده زرع شعیر ایدرلر حاصلی خوبدر
و انکور و پنبه و حبوب در و میوه سی کثرت اوزره در و میوه لرندن سیب انجر و دسیب اصفهانیدن
دون دکلدر و ناری خوب اولمز خلقی مذهب باطنیه اوزره در جرباذقان مشترک ضبطنده فتح
جیم و سکون راء مهمله و باء موحده و الف و ذال معجمه و قاف و الف و آخری نون ایله در
اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجم بلاد جبلیه دندر مشترکده یاقوت قولی اوزره جرباذقان
ایکی موضعدر اول جرباذقان کرج که اخری جبیدر و همدان و بینی بربلده در و مجم بوکا در باکان
تسمیه ایدرلر ثانی جرباذقان استرآباد و جرجان بیننده بربلده در وکذلک جرباذقان جرجان و استرآباد
نزهة القلوبده مذکور جرباذقانی همابنت بهمن کیانی بنا ایتدی و کنده و اسمی ایله سمره تسمیه
ایتدیکه همایه اول سمره دیرلرایدی و صکره ملوکدن بری بونک عمارتنی تجدید ایدوب کلبادکان
تسمیه ایتدی و عرب تعریب ایدوب جرباذقان دیدیلر هواسی معتدل و آبی بو مدینه یه منسوب اولان
نهردندر که بونهر قمه کیدر و حاصللرندن حبوبی خوب اولور و خلقی اکثر شافعی مذهبدر قم
لب لباب ضبطنده ضم قاف و تشدید میم ایله در اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلیه دندر
ابن حوقل قولی اوزره قم مدینهٔ حصینه در و سوری واردر و آبی ابار دندر و سواقی اوزره بساتینی
واردر و قم اشجار فستق و فندق اولور و اهل قم شیعه در و ری دن قم یکرمی بر فرسخدر و
قمدن کاشان اون التی فرسخدر و کاشاندن اصفهانه قرق التی فرسخدر چلبی قولی اوزره قم
بر مرحله درکه بو مرحلک تقدیر وسعتی طولاً و عرضاً اون فرسخدر صکره جبال قمه متصل و قم بلاد جبلیه دندر

کرم سیر ییلاق
سردسیر قشلاق

بونده اولان فستق عبیری یوقدر صاحب اللباب قولی اوزره قم اصفهان و ساوه بیننده در
و مدینهٔ قم ثلث وثمانین هجریه ده بنا اولندی و بانی عبد الله بن سعد و احوصی اسحق و نعیم و عبد الرحمن
حجاج بن یوسف الثقفیدن منهزم اولدقده مذکورلر مدینهٔ قم موضعنده مقیم اولدیلر و بو موضعده بعضی
بعضنه قریب یدی قریه وار ایدی و مذکورلرک اهلندن بو موضعده جمع کثیر اجتماع ایدوب
بو یدی قریه خلقنک رؤساسنی قتل ایدوب اوزرلرینه استیلا ایتدیلر و اول موضعده ابنیه
بنا ایدوب اول یدی قریه مدینهٔ قمدن یدی محله اولدی و اول قریه دن برینک اسمی کمیدان ایدی و
اختصار ایچون بعض حروفنی اسقاط ایدوب و تعریبده عربک عادتی اوزره کافی قافه تبدیل ایله
قم دیدیلر و عبد الله بن سعد مذکورک موسی دیرلر براوغلی وار ایدی کوفه دن قمه انتقال و ارتحال ایدوب
قمده اظهار تشیع ایدی و آثار البلاده واردر مدینهٔ قم سنه ثلث وثمانین هجریه ده حجاج بن یوسف
زماننده مدینه اولدی و اربع وسبعین وستمائه ده اکثری خراب ایدی و میاه قم ابار دندر
و اکثری شوردر و قمده حفر ابار ایتسه لر قعرندن شیفرینه کلنجه احجار بنا ایدرلر و فصل شتاده
وادی قمدن کلن میاه امطاری برده اجرا ایدرلر اما صیفده یابس و بئر عذب اولور و قمده بر ملاحه
واردر بو نکیچون بلیناس بر صخره ده طلسم وضع ایتدی که بو ملاحه نک جریانی دائم اولوب منقطع
اولمیه و بو ملاحه دن چقن آب انعقاد ایله ملح اولوب و اول مقادن بر جرو اید کیمسه
اخذ ایدر آثار البلاد صاحبی دیرکه بعض فقها بکا حکایت ایتدی قرب مدینهٔ قمده معدن ملح واردر
بو معدنک ملحندن هرکم اخذ ایدوب ثمن ملحی اول مقامده قومسه ملح تحمیل ایتدوکی حماری اولنک اولور و عرج
و قمده معدن ذهب و فضه واردر نا سدن اخفا ایدرلر اکا اشتغال ایدوب زراعت و فلاحتی
ترک ایتمیه لر و قمده دفع حیات و عقارب ایچون طلسمات واردر و اهل قم بو حیات و عقاربدن عظیم
متضرر ایدی و بو حیات و عقارب قمده بر جبل اوزره در کثرتندن کسه اول جبله اوغرامق ممکن دکل
و عجایب قمدندر که عود هر نقدر ذکی الرایحه اولسه هواء قمده کثیر الاثر دکلدر و قمده بردی وار
فهودی نامعدوددر و صاحب بن عباد قاضی قمه دیدیکه ایها القاضی بقم قد عزلناک فقم
و قاضی دیرایدیکه بن معزول سجع اولدم و نزهة القلوبده مذکوردر سور مدینهٔ قمک دوری اون
بیک خطوه دن زیاده در دیرلرکه سور قرق بیدن قرق خطوه زیاده در و قمک اکثری تاریخ تالیف
نزهة القلوبده خراب ایدی اما سورینک اکثری بوننده ایدی و هواسی معتدل و آبی جرباذقاندن
کلن نهر دندر و آب چاهی اون بش ذراع حفرده ظاهر اولور و برازشوردر و محصولندن حبوب
و پنبه سی کثیردر و میوه لرندن انار و فستق و خربزه و انجیر بسرخی بینظیردر و قمده درخت سرو
غایتده خوب اولور طالقان بلاد جبل مشترک ضبطنده فتح لام و قاف و الف و آخری نون ایله در
و لب لباب ضبطنده تسکین لام ایله و ایکیسی دخی حرف اولنده تعرض ایتممشلر راقم الحروف لایح اولدیکه اینه علم
طاء مهمله ایله اوله اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلیه دندر مشترکده یاقوت قولی اوزره طالقان
ایکی موضعدر اول خراسانده مرو الروذ ایله بلخ بیننده بلدهٔ مشهوره درکه موقعنده ایراد اولنور ثانی قزوین
و ابهر بیننده بربلده و کوره در و بو کوره بر نیجه قریه در بو اسم آنلره شاملدر ابن حوقل قولی اوزره

طالقان قزویندن ودیلمه اوچ بریدر وفرسنك کتاب الطوالعده دیلم معابرلرندندر واحمد کاتب نوبتی دیرز
طالقان ایکی جبل عظیم بیننده در آثار البلادده وارددر طالقان برکوره در قزویندن کوهستانه و
کیلاندن جبال دیلمه دکین قرالری مشتملدر وصاحب طالقانده زیتون ورمان اولور که قزوینه نقل اولنور
نزهة القلوبده وارددر طالقان بر ولایتدر که سردسیردر قزوینك جانب شرقیسنده کوهستانه
واقعدر وحاصلی حبوبدر وقلت اوزره جوز وسایر میوهسی اولور وخلقی دعوای مذهب اهل سنت
ایدرلر اما مذهب باطنیهیه زیاده مایللردر قاشان لب اللبابده ضبطنده فتح قاف وسکون الف وشین معجمه
والف واخری نون ایله در اوزن طقوزنجی اقلیم عرفیدن اولان عراق عجمده بلاددر ابن حوقل قولی اوزره
قاشان قمدن اصغردر وغالب بناسی طین ایلهدر وصاحب اللباب قولی اوزره قاشان قمدن اصغردر وغالب
بناسی طین ایله وصاحب الکتاب قولی اوزره قاشان قم یانینده بر بلدهدر واهل قاشان شیعهدر علمادن
بر جماعت بوکا نسبت اولنور وعزیزی مهلبی قولی اوزره قاشان مدن جبلیدن بر مدینه لطیفه متوسطه وخصبهدر
وخراجی قم خراجنه مضافدر آثار البلادده وارددر قاشان قم واصفهان بیننده بر مدینهدر اهلی شیعه امامیهدر
که غایتده غالیهدر احمد بن علی بن بابه القاشانی بر کتاب تألیف ایدوب فرق شیعهیی اول کتابده ذکر
ایتدی امامیهیه وذکر منتظره منتهی اولنجه دیدیکه عجیبدر زعم بلادمزده بر قوم واردر دین اول قومك
مذهبی اوزره مشاهده ایدردم که هر کونك صباحی که اوزرلرینه طلوع وظهور ایدر بر کیسه منتظرلردر
وانتظار رایله قانع اولمیوب اسلحه وآلات حربیه آراسته وسوار اولنورلر وشکلرندن
خارج بلدهیه چیقوب امامه استقبال ایدرلر کویا بر قاصد وبرید ورود امامی بونلره اخبار
ایتمش کبی حرکت ایدرلر ونهار طلوع ایتدکده تأسف کیر وعود ایدوب دیرلر که بوکون دخی
کلمدی وقاشانده آلات حرفیه اشلنور اهل قاشانك بو صنعتده یدباسطهسی واردر که سایر
بلادده بونلرك مثلی یوقدر وقاشاندن سایر بلاده آلات حرفیه وظروف نقل اولنور وقاشانده
مشمش غایت لطیف اولور بو مشمشدن مجفف ومطوی اتخاذ اولنوب هدایا ایچون سایر
بلاده نقل اولنور که قاشانده اولان مشمش سایر بلادده اولمز وقاشانده عقارب سود کبار منکره
واردر که غیری موضعده یوقدر نزهة القلوبده واردر قاشانی هارون الرشیدك منکوحهسی زبیده
خاتون طالع سنبلهده بنا ایتدی وقاشانك ظاهرنده طبیدن بر قلعه واردر اکافین دیرلر و
مدینه قاشانك هواسی کرمسیردر وآبی فین قناتندن ونهرودن ویا ستردن کلن نهردندر وحاصلی
وسطدر میوهلرندن خربزه وانکوری خوبدر وخشی ایلن عقربی کثیر وقتالدر دیرلر که غریبی قلت اوزره
لدغ ایدر ری لب اللبابده ضبطنده فتح را مهمله وتشدید یا مثناة تحتیه ایله در اوزن طقوزنجی اقلیم عرفیدن اولان
عراق عجمده بلاددر ابن حوقل قولی اوزره ری مدینه کبیرهدر وقدر عماراتی طولا بر فرسخ وعرضا نصف
فرسخ اولور ومدینه ریده ایکی نهر جاری واردر وقنوات دخی واردر ومحمد بن حسن فقیهك و
کسائی مقرینك قبرلری ریدهدر وریدن عراقه قدر اوان نقل اولنور وریدن اول آذربیجان عسکر
مرحلهیه قریبدر وری جنوبه میل ایله جبلهاوندك غربیسیدر وریدن ساوه اوچ بچق مرحلهدر وریدن
قومس بر مرحلهدر وقومسدن دامغان عسکر مرحلهدر ودامغان ایله خراساندن اعمال خیابور بینی بش

مرحلهدر تقویم البلدان صاحبی ابن حوقلك بو تحقیقی ایچون دیرکه ابن حوقلك کلامی ری ودیلمدن اولمغی اقتضا
ایدر صاحب اللباب قولی اوزره ری قومس ایله جبال بیننده بلاد دیلمدندر ومدینه کبیرهدر وریك نسبتی
اسحاق زا معجمه ایله رازیدر آثار البلادده وارددر ری مدینه مشهورهدر وامهات بلاددندر وقدیم
البنادر ابن کلبی قولی اوزره ری کیومرثدن صکره هوشنج بنا ایتدی وابن کلبیدن غیرینك قولی اوزره
راز بن خراسان بنا ایتدی زیرا نسبی رازیدر وری ارضدن بر فضاده مدینه عجیبهدر بر جانبی جبل اقرعدر که
بو جبلده بر نسنه نابت اولمز وبو جبله طبرك دینلور دیرلر که بو جبل معدن ذهبدر لکن حاصلی خرجنه
کفایت ایتمز وکندن متروکدر ومدینهنك ودورونك جمیع تحت ارضیدر وبو مدینهنك
دروبی غایت تیره وتار وصعب المسلکدر وبونی کثرت عساکردن اوتری بویله ایتمشلردر که
اکر عسکر مخالفین ایله خانهلرین نهب ایتمیهلر اکر موافقین ایله خانهلرین مسکنی ایچون غصب ایتمیهلر
وناس دورنی حفر ایدوب جواهر نفیسه وقطع بلورلرین کنوز واردر که هر وقت انلرن بر نسنه
ظاهر اولنور زیرا سابقا ملکك اولمقدن خالی دکل ایدی وسنه اربع عشر وستمائهده ایلغش زماننده
مدینه رینك خمك ظاهر اولدی ایچنده دنانیر عجیبه وار ایدی وقنقی ملکك سکهسی ایدوکی معلوم اولمدی ذکر
ایدرلر که مدینه ری مرارا سیف وخسف ایله خراب اولمشدر وجعفر بن محمد الرازی قولی اوزره خلافه
منصورده مهدی کلوب عمار بن الخصیب الی ایله مدینه ری بنا ایتدی وعمارتی سنه ثمان وخمسین ومائهده
تمام اولدیکه اربع وسبعین وستمائه تاریخنده مدینه ری اول عمارت اوزره ایدی ومیاه مدینه ری
نفس مدینهده جاریدر لکن اقذر میاهدر زیرا اهل مدینه نجاساتنی بو میاهده غسل ایدرلر ومیاه
حماماتی دخی اول میاه ایله خلط اولنور واهل ری بو میاهك نصف اللیلده آلورلر که اول نجاساتدن
طاهر وصافی اولور وهوای ری فصل خریفده سهام مسمومهدر خصوصا غربا حقنده زیرا اول وقتده
انجیر وانکور وبونلر امثالی ثماری رخیصه وکثیرهدر وانکوری فصل شتایه دك اجتناب وتحصیله
قادر اولهمزلر وانکورندن بر نوع واردر اکا ملاحی دیرلر هر حبهسی حبات بسر کبیدر وعنقودی عرق
نمر کبیدر وکاه اولور که بر عنقودی وزنی یوز رطل اولور وبر نوع شتایه دکین قالوب ایام شتاده
ریدن قزوینه نقل اولنور ودانهسی بویله کبیر اولمیوب قشری رقیق وطعمی نفیسدر واهل ری شافعیه
وحنفیهدر واصحاب شافعی عددده اصحاب حنفیهدن اقلدر ومابینلرنده تعصب واردر
حتی حرب وقتاله مؤدی اولور وقلت عددلری مقرر ایکن ظفر اصحاب شافعی جانبنده اولور
واهل رینك غلب اوجاقی قتل وسفك اوزرهدر ونزهة القلوبده وارددر بلده ری قدیمدر جهشیدن
شیخ البلاد دیرلر کرمسیردر وشمالی مسدوددر وهواسی متعفندر وآبی غیر هاضمدر ووباسی کثیردر که بو
معناده نظم ایتمشدر نظم دیدم سحرکهی ملك الموت را بخواب ٭ بی کفش میکریخت
زدست وبای ری ٭ کفتم تو نیز کفت چوری دست بر کشد ٭ بو بحثی ضعیف چه سنجد بپای ری
مصححاهو مذکوردر که بر اصفهانی وبر رازی بر بری ایله بلدهلری محاسننده مناظره ایدوب
هر بری کندو بلدهسنك هنرین عرض ایتدی اصفهانی دیدیکه خاک اصفهان مردهیی اوتوز قرق ییله دك
مستقلیوب چورتمز ورازی دیدیکه خاک ری اوتوز قرق ییلق مردهیی در دکانده بیع وشراده

زنده آبقور داولدرمز ومدینهٔ ریی شیث بن آدم علیهما السلام بنا ایتدی وهوشنک پیشدادی ابنیه
وعمارتن افزون ایدوب عظیم اولدی وصکره خراب اولوب منوچهر بن میشخوربار بن فریدون عمارتن
تجدید ایتدی کیرو خراب اولدی صکره امیر المؤمنین المهدی بالله محمد بن ابو دوانیق العباسی تعمیر ایدوب مدینهٔ
عظیمه اولدی سورینک دوری اون ایکی بیک خطوه در وطالع عمارتی برج عقربدر وفترت مغولده
بالکلیه خراب اولدی ایدی غازان خان عهدنده ملک فخر الدین ریک بر مقدارینی تعمیر ایدوب بر مقدار
خلق اسکان ایتدی **کرج ابی دلف** شهرتکه ضبطنده فتح کاف ورای مهمله واخرده جیم ایله در اون طقوزنجی اقلیم
عرفیدن اولان عراق عجمده بلاد جبلدندر صاحب لشترک قولی اوزره کرج اوچ موضعدر اول کرج اصفهان وهمدان
بیننده بر مدینه وکوره در وبو مدینه یی اول تمدین ایدن ابو دلف القاسم بن عیسی العجلی الامیر الجواد الشجیع درکه
بونی تمدین ایدوب بونده توطن ایتدی ثانی کرج قرای ریدن در ثالث کرج بر بیع درکه ناحیهٔ رو ذاورک
قصبه سیدر وهمدان ایله بونک بینی دی فرسخدر ومعجم بوکا کره تسمیه ایدرلر ابن حوقل قولی اوزره کرج
مدینهٔ متفرقة الابنیه در ومدن مجتمعدر وکرج ابی دلف دیمکله معروفدر زیرا بو کرج ابی دلفک واولادینک
مسکنی ایدی وکرج ابی دلفک زروع ومواشیسی واردر لکن بساتین ومتنزهاتی یوقدر وکرج
ابی دلفه میوه بروجرددن نقل اولنور وکرج ابی دلف مدینهٔ طولیه در طولی بر فرسخه قریبدر نزهة القلوب
صاحبی کرجی ایراد ایتدوکی مقامده کرج وکره برودد بوا ایراد ایدوب لکن اوصاف آتیه سنی بر موضعه
وصف اولنق اوزره ذکر ایدوب دیرکه بونی هرون الرشید عهدنده ابو دلف عجلی بنا ایتدی وجبل
راسمند بونک جانب شمالیسنده در وبو جبلک فیننده بر عین عظیم واردر اکا چشمهٔ کیخسرو دیرلر وبر
مرغزار طویل وعریض واردر وسعتی اوچ فرسخده آلتی فرسخدر اکا مرغزار کیو دیرلر واول حدوده بر قلعهٔ حصینه
واردر اکا فرزین دیرلر **تذییل الاقلیم العرفی** **مزدقان** ضبط لفظی معلوم دکلدر صاحب نزهة
القلوب قولی اوزره اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلدندر ومدینهٔ متوسطه در دوری
اوچ بیک خطوه اولور هواسی برودته مایلدر وآبی بولیده ینبوب ولایته نهردندر که حدود ساماندن کلور
وسامان حوالی خرقانینده بر قریهٔ عظیمه در هواسی برودته مایلدر وآبی اهل اطرافده اولان جبلدن
چقوب آب مزدقان ایله مجتمع اولوب ساوه یه کیدر سامانک حاصلی حبوب انکوردر ومیوه سی
قلیلدر ومزدقانک حبوب وانکوری خوب اولور وسایر میوه سی قلیلدر وخلقی سنی شافعی
مذهبدر **تیرک** ضبط لفظی معلوم دکلدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اون طقوزنجی اقلیم
عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلدندر وابهرک جانب شمالیسنده واقع بر قصبه در وبرنجه قری بونک
توابعیدر وهواسی سرد ودرستدر اکثر سکانی متمول اولور وآبی اول اطرافده اولان جبالدن چقر
وغیداود دیرکلری نهر منفعت اولور وحاصلی حبوب وانکور ومیوه سردسیردر وخلقی سنی
شافعی مذهبدر **زواره** ضبط لفظی معلوم دکلدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اون
طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلدندر وابن مغاره زواره ده در بونی رستم دستانک
برادری بنا ایتدی اوتوز پاره قریه بونک توابعیدر **نطنز** فتح نون وطای مهمله وسکون نون ثانیه
واخری زای معجمه ایله در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق

عجمده

عجمده جبلدندر صاحب تقویم البلدان قولی اوزره نواحی اصفهانده بر بلیده در سمعانی ظنی اوزره نطنز ایله
اصفهان بینی یکرمی فرسخه قریبدر نزهة القلوبده مذکوردر که نطنز مدینهٔ متوسطه در واوتوز پاره یه قریب
قری اکا توابعیدر نمیور الله اعلم بنون ومیم ویای مثناة تحتیه وواو واخری رای مهمله ایله در صاحب نزهة
القلوب قولی اوزره اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلدندر بونی جمشید پیشدادی
بنا ایتدی وکیقباد اولچون بونده بر قصر عالی بنا ایتمش ایدی تاریخ تألیف نزهة القلوبده اول قصرک
اطلال وآثاری باقی ایدی وکشتاسف بونده بر آتشخانه بنا ایتدی هواسی معتدلدر ومحصولی زعفراندر
نمیور ایله نطنز یکساندر **خرقانین** الله اعلم خای معجمه ورای مهمله وقاف والف ونون ویای مثناة تحتیه
واخری نون ایله در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد
جبلدندر وبر ولایتدر که قرق پاره یه قریب قرادر وهواسی معتدلدر وبرودته مایلدر وآبی اطرافنده
اولان جبالده عیونندر وحبوب ومیوه سی واردر وپنبه سی قلیلدر وآبه اروان والبشار
وکلبجین وطبلشکری وتبرک والویر وسیفاباد بو ولایتک معظمات قراسیدر **کزین**
فتح دال وسکون رای مهملتین وفتح کاف عجمی وکسر زای معجمه ویای مثناة تحتیه واخری نون ایله در
صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اون طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلدندر وابتداده
ناحیهٔ اعلمدن بر قریه ایدی وتاریخ نزهة القلوب اولان سنهٔ اربعین وسبعمائه ده بر قصبه حد
اولمش ایدی وبرنجه موضع دخی اکا تبعیت ایله مذکوردر زمینی مرتفع وباغستانی بسیاردر حبوب
پنبه وانکور وسایر میوه سی خوب اولور وخلقی سنی شافعی مذهب پاک اعتقاددر وشیخ
الاسلام شرف الدین درکزینی مجتهددر **غرض اوصاف عشری الاقالیم العرفیه**
بلاد دیلم وکیلان **دولاب** ضم دال مهمله وسکون واو ولام والف واخری بای موحده ایله در
وسمعانیدن منقولدر که فتح دال معجمه ایله در وبو افصحدر عشری اقالیم عرفیه اولان بلاد دیلم وکیلان
حدود دیلمیه ندر دولابی کورلردن بعض ذکر ایتدی که بوکا کسکر تسمیه اولنور وکسکر کافین مفتوحتین بیننده
سکون سین مهمله واخری رای مهمله ایله در ابن خلکان وصاحب اللباب قوللرنده کسکر
اعمال ریدن بر قریه در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره کسکر بلدهٔ متوسطه در وآب وهواده
مواضع کیلانک بر ینه مشابهدر تقویم البلدان صاحبی احمد بن یاقوت بن عبدالله الحرزی الرشیدی الحموی
ایراد ایتدیکه لسان عربده کیلانه جیلان وجلان دخی دیرلر فی الحقیقه لسان عربده حرف عجمیه تلفظی متعسر
بلکه متعذردر ویاقوت الحموی مشترکده ایراد ایتدیکه جیل کسر جیم وسکون یای مثناة تحتیه واخری
لام ایله ایکی موضعدر اول جیل بلاد دیلمیه مجاور ناحیهٔ واسعه نک اسمیدرکه قرای کثیره یی مشتملدر
وبو ناحیه ده مدینهٔ عظیمه مشهوره یوقدر وفقهادن وغیرلردن بوکا نجه کمسنه نسبت اولنور وحکیم معروف
ابو علی کوشیار جیلی اکا منسوب اولنمشدر وبوکا جیلی لفظندن غیری جیلانی دخی نسبت اولنور زیرا
زیرا بو ناحیه یه جیل دیدکلری کبی جیلان دخی دیرلر وثانی جیل تحت مداینده بر قریه در بو قریه یه کیل تسمیه ایدرلر
وابو عبدالله بن الحجاج بوکا نسبت ایدیلیر وصاحب اللباب دخی یاقوت حموی ضبطی کبی ضبط ایدوب
دیدیکه جیل وراء طبرستانده بلاد متفرقه نک اسمیدر وبوکا کیلان دیرلر وکیل دخی دیرلر وتعریب اولنمشدر

جبالی وجبل دیلم و بلاد دیلم وکیلانک تحدیدی بو وجه اوزره درکه جهت غربیه سی اذربیجانک بعض شی و
بعض ارض ری در وجهت جنوبیه سی قزوین وبعض اذربیجان وبعض ریدر وجهت شرقیه سی بقیه
ری وطبرستاندر وجهت شمالیه سی بحر خزردر وکیلان طبرستانک جانب غربیسنده در ابن حوقل
قولی اوزره بلاد دیلم سهل وجبلدر وسهل وجبل تسمیه اولنور که جبال دیلمک تحتنده ساحل بحر خزردر
وجبال دیلم غایتده جبال منیعه در و بو جبالک طبرستان وبحر خزره مقابل اولان یوزنده میاه وغیاض
مشتبکه واردر وجبل ایله بحر خزرک بینی بر کونلک یولدر که ساحلک عرضیدر وبعض مواضعده
بر کونلک یولدن اکثردر وکاهی بعض مواضعی اولقدر تنک وضیق اولور که ما بحر جبله متصل اولور
وکیر و بحر چکلوب ساحلی اولقدر متسع اولور که بر کونلک یول قدر مسافه اولور وغربیده مذکوردر که
بلاد جیلان بحر خزر ساحلنده در وبحر خزر بو بلادک شمالیسنده در وبحر خزر بو بلادک جهة
شرقیه سنده وحدود طبرستاندن موغانه وارنجه جهة غربیه ممتد اولور اثار البلادده واردر که بلاد دیلم
قزوین قربنده ارض جبالده در و بو بلادک مجموعی جبال و وهاددر و بو بلادده دیلمدن خلق کثیر ساکن
اولور و دیلم احمق واجهل ناسدر که حمق وجهلری غایتده در وما بینلرنده قتالدن خالی دکلدر ومحی
بریسی اخری قتل اتسه قاتلک قبیله سندن هرکیم اول مقتولک بدلی قتل ایدرلر و بلاد جبالک ملوکی قدیمده
ذکر اولنور که بو ملوکک اصلی بنی تمیمدندر انکیچون اکثری علوم ادبیه وعربیه بیلکلردر و ملوک آل بویه هر
بونلردندر که مجموعی فضلا وادبا ایدی لاهجان ضم لام وبعده الف وفتح ها وجیم وسکون الف
واخری نون ایله در راقم حروف استنساخ ایدوکم تقویم البلدان نسخه سنده بو یله مضبوط ایدی ونسخه
موثوق بها دکل خبط وخطا اوزره ایدی و باب الابوابده کیلانی و شروانیلردن مسموعم اولان فتح لام و
سکون الف وکسر ها ایله در عشری اقالیم عرفیه اولان بلاد دیلمدن ویاخود کیلاندندر ولاهیجانک حریری
مشهوردر بوندن ماعدا بر بلاده حریر نقل اولنور نزهة القلوبده مذکوردر لاهیجان کیلانک دار الملکیدر
وآبی جبالدن چیقر و حاصلی ابریشیم و برنجدر ومیوه سی آز اولور و نارنج وترنج وسائر ثمار شتویه سی
کثیردر بیان شهر کسر با موحده وسکون یا مثناة تحتیه و میم والف ونون ایله وشهر فتح شین
معجمه وسکون ها واخری را مهمله ایله در عشری اقالیم عرفیه اولان کیلاندن ویاخود دیلمدندر
بونی کورنلرک بعضلرندن منقولدر که صنیعه یه مشابه بلده صغیره در کوتم ضم کاف وسکون واو
وفتح تا مثناة فوقیه واخری میم ایله در عشری اقالیم عرفیه اولان کیلاندندر کوتمی کورندن منقولدر که
بلده صغیره در و بحر خزردن برکونلک یول مسافه ده در عزیزی مهلبی قولی اوزره کوتم مدینه کثیره
الخیردر نزهة القلوبده کوتم کنار بحر خزرده واقعدر که کورکان وطبرستان وشروانندن کلن
سفن ومراکب انده چیقر میناسی مشتمل مدینه در وعظیم حاصلی واردر روذبار مشترک صنفنده
ضم را مهمله وسکون واو وفتح ذال معجمه و با موحده والف واخری را مهمله ایله در عشری اقالیم عرفیه
اولان بلاد دیلمک قاعده سیدر و ملک دیلمک پای تختیدر ابن حوقل قولی اوزره دیلم بری طاغلردر و
ملک دیلم متمم اولدوغی بلده نک اسمی روذباردر وبعضیلر زعم ایدرلر که دیلم بنی ضبه دن
بر طائفه در تذکره یاقوت قولی اوزره روذبار یدی موضعدر اول روذبار نواحی اصفهاندن

برناحیه درکه

برناحیه درکه قرای کثیره یی مشتملدر وعلمادن بر جماعت بوکا منسوبدر ثانی روذبار ارض طوسدن
باب طابرانده بر موضعدر ثالث روذبار قرب اجرنجده قرا مرودندر رابع روذبار ما
وراء النهرده جیحونه قریب شاشدندر خامس روذبار قرا بغداددندر سادس روذبار ابوسعید منصور
بن الحسین قولی اوزره قصبه بلاد دیلمدر سابع روذبار همداندن بر محله کبیره درکه بوکا علما و
محدثیندن جماعت کثیره نسبت اولنور سالوس سین مهمله والف ولام وضم واو واخری سین
ثانیه ایله در عشری اقلیم عرفیه دن اولان کیلاندندر وقانونده مذکوردر که سالوس بلاد دیلمدندر
و مهلبی قولی اوزره سالوسک جهت غربیدن حد طبرستانک آخریدر سالوسدن جانب شرقیه
سیر اولنسه آخر حد طبرستانه وارنجه قرق میل اولور که غربدن شرقه طبرستانک مجموع طولیدر ابن
حوقل قولی اوزره ریدن طبرستانک طریقی سالوس اوزرندندر وسالوس بحر خزر اوزره در
وسالوسدن ناتل بر مرحله در وناتلدن آمل بر مرحله در کالار کاف والف ولام
والف واخری را مهمله ایله در عشری اقالیم عرفیه اولان بلاد دیلمدندر مهلبی قولی اوزره
کالاردن دیلم بر مرحله در وکالاردن بحر اوزره سالوس بر مرحله در پومین ضم با موحده کبی
بین الفارسی والعربی الموصوف در یعنی با عجمی وسکون واو وکسر میم واخری نون ایله در عشری
اقالیم عرفیه اولان کیلاندندر بعض مسافرین قولی اوزره پومین مدینه کیلاندر وکیلانک
دار السلطنه سیدر و بحر خزره قریبدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اولی فا ایله فومندر
مدینه عظیمه در وولایات کثیره سی واردر وحاصلی کندم وبرنجدر وحریری کثیردر تولم ضم
مثناة فوقیه و واو ولام واخری میم ایله در عشری اقالیم عرفیه اولان کیلاندندر بعض مسافرین
قولی اوزره تولم مدن کیلاندندر و بحر خزره قریبدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره
تولم مدینه متوسطه در وحاصلی ابریشیم وکندم وبرنج ونارنج وترنج در •

تذییل الاقلیم العرفی اصفهبد الف وصاد مهمله وفا وها وبا موحده
واخری دال مهمله ایله در عشری اقالیم عرفیه اولان کیلاندندر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره
اصفهبد مدینه متوسطه در وحاصلی کندم وبرنجدر وقلعت اوزره میوه سی دخی اولنور ودکانی
یوز پاره قریه قریبدر که اکا تابعدر ریحان ضبط لفظی معلوم دکلدر عشری اقالیم عرفیه
اولان کیلاندندر ومدینه متوسطه در وحاصلی سایر مواضع کیلان حاصلی کبیدر رشت
فتح را مهمله وسکون شین معجمه واخری تا مثناة فوقیه ایله در عشری اقالیم عرفیه اولان
کیلاندندر رشت بلده صغیره در وهواسی غایت کرم ومتعفندر وحاصلی کندم وبرنج
وابریشم وپنبه در وخلقی کوهیدر تذکره دولتشاهده مذکوردر که رشتک دخترلری زنان
کزیده اوجقور دوکو مشتغل اولان بند تنبان ایشلرلر و بیع ایچون بازاره ایلدوب مشتریه عرض
ایدرلر که بو بابده نظم اولنمشدر نظم دخترانی که مساکن رشتند • بند تنبان بدست می کشتند
شفت شین معجمه وفا واخری تا مثناة فوقیه ایله در عشری اقالیم عرفیه اولان کیلاندندر وبلده
صغیره در آب وهواسی مواضع کیلانک سائر آب وهواسنه شبیهدر کرجان ضبط لفظی

معلوم دکلدر عشری اقالیم عرفیه اولان کیلانندر و قدیم مدینه عظیمه ایدی تاریخ تألیف نزهة القلوب اولان
اربعین وسبعمائه ده بر متوسطه ایدی **نیسر** نون و یاء مثناة تحتیه و سین مهمله و اخری راء
مهمله ایله در عشری اقالیم عرفیه اولان کیلانندر و بلده صغیره در و ارتفاع و آب و هواده کیلانک
بر موضعی کبیدر **عرض اوصاف حادی عشری الاقالیم العرفیه طبرستان** **رویان**
مشترک ضبطنده ضم راء مهمله و سکون واو و یاء مثناة تحتیه و الف و اخری نون ایله در اقالیم عرفیه نک
یکرمی بشنجیسی اولان طبرستان و مازندران و قومسده طبرستانندر مشترکده یاقوت قولی اوزره رویان
ایکی موضعدر اول رویان جبال طبرستانده مدینه کبیره در و ناحیه و اعمالی وار در ثانی رویان ابو الحسن
خوارزمیدن منقولدر که ری ده بر محله در ثالث رویان سیعد قربنده قرا حلبدن بر قریه در
و صاحب اللباب رویانک ضبط لفظی مشترکده یاقوت ضبطی کبی ذکر ایدوب دیرکه رویان نواحی
طبرستاندن بر مدینه در بوندن علمانک بر جماعتی ظهور ایتمشدر و عزیزده مهلبی قولی اوزره مدینه
رونک اسمی بارستاندر و بر عقبه عظیمه اوزره در رویان و قزوین بینی اون آلتی فرسخدر و رویاندن
بلاد جبل حدی آلتی فرسخدر و طبرستانه طبرستان تسمیه سنک وجهی بودر که طبر لغة فارسیه ایله
فاسدر ترکیبی بالته در و طبرستانده اشتباک اشجاردن سلوک جیش ممکن اولمز الا القطع
طبر ایله قطعدن صکره ممکن اولور و ستان لغة فارسیه ایله ناحیه در و بوکا طبرستان تسمیه اولندوغی
ناحیه طبر معناسنه در تقویم البلدان صاحبی وجه تسمیه یی بو اسلوبله ذکر ایتدی اما هم خولدرکه فاس
معناسنه اولان فارسیده طاء مهمله ایله طبر دکل تبردر و ستانک معناسی ناحیه دکلدر رستان فارسیده
ادات مکاندر اسم مکانی مراد اولنان لفظک آخرینه ستان لفظی الحاق ایدوب مثلا کلستان و شهرستان
و سنکستان دیرلر نتکم مرحوم کمال پاشازاده علیه الرحمه دقایق الحقایقنده تحقیق ایتمشدر و طبرستانک
وجه تسمیه سنده تقویم البلدان صاحبی ذکر ایتدوکی اوزره طبرستانده اشتباک اشجاردن مرور جیش
متعذر اولوب اتلرنده تبر ایله اشجاری قطع ایدوب مرور ایتمکله تبرستانی اولمش اولور که الله اعلم
اعجام فارسیده اکا تبرستان دیمشلردر صکره تعریب اولنوب طبرستان اولمشدر و طبرستان
بلاد دیلم و کیلانک جهة شرقیه سنده در ابن حوقل قولی اوزره طبرستانک بلادی کثیرة المیاه و الاشجار در و اغلب
طبرستان غیاضدر و ابنیه بلادی خشب و قصب ایله در و امطاری کثیر الوقوعدر و طبرستاندن حریر
حاصل اولوب و آفاق و اقطاره نقل اولنور و طبرستانک اکثرها بر تخته در مهلبی قولی اوزره هر
طبرستان جبال ایله نهایت حصانت اوزره در و هر جانبدن طبرستانی جبال منیعه محیطدر و وسط
جبالده اراضی سهله وار در و طبرستانده اولان کثرت میاه و غیاضک اخراده مشابهی یوقدر و
طبرستانده قزوینیدن شماله انحرافله جانب شرقیده در و ناحیه قومس بلاد دیلمه متقاربدر صاحب
اللباب قولی اوزره قومس ضم قاف و سکون واو و فتح میم و اخری سین مهمله ایله در و فارسیده
بوکا کومس دیرلر و ناحیه قومس بسطامدن سمنانه وارنجه در که بو ایکیسی دخی قومسدندر و یاقوت
الحموی مشترکده قومسک لفظی صاحب اللباب کبی ضبط ایدوب دیرکه قومس ایکی موضعدر اول
قومس بو اوچک اشهریدر که خراسان ایله جبال بیننده صقع کبیردر و بو صقعده بلاد کثیره وار در

و بو صقعک جانب غربیدن اولی سمنان و قصبه دامغاندر و مدینه بسطامدن و بیاردندر و ثانی
قومس اندلسده نواحی قبره دن اقلیم قومسدر و ثالث قومسه با ایله قرای اصفهاندندر **ناتل**
انسابده سمعانی ضبطی اوزره فتح نون و سکون الف و کسر تاء مثناة فوقیه و اخری لام ایله در
یکرمی بشنجی اقلیم عرفی اولان طبرستانده و مازندران و قومسده طبرستانندر و قول المصنف
اوزره دیلم و کیلاندندر صاحب اللباب قولی اوزره ناتل اهل طبرستان نواحیسنده بر بلده در
سبزه زاری بسیار و میاهی بیشمار در و بوندن بر نیچه علما ظهور ایتمشدر و ثانی کتاب الطوالعده
بلاد دیلم و کیلانده مذکوردر و ناتل ایله قصبه طبرستان آمل اراسی درت فرسخدر ابن حوقل قولی اوزره
ناتل اعمال طبرستاندن معدوددر **لارجان** لباب ضبطنده فتح لام و سکون الف و فتح راء مهمله
و جیم و الف و اخری نون ایله در یکرمی بشنجی اقلیم عرفی اولان طبرستان و مازندران و قومسده طبرستانندر
صاحب الکتاب قولی اوزره لارجان ری ایله طبرستانک نصف طریقی اوزره بر بلده در که لارجاندن
ری اون بش فرسخ و لارجاندن طبرستان اون بش فرسخدر **ویمه** انساب ضبطنده کسر واو و سکون یاء
مثناة تحتیه و فتح میم و اخری هاء ایله در یکرمی بشنجی اقلیم عرفی اولان طبرستانده و مازندران و قومسده
قانون مذکور اولندوغی اوزره دماوندندر ابن حوقل قولی اوزره ویمه ناحیه دماوندده و بر صغیره در
و زروع و بساتینی و میاه و اعناب و جوزی وار در و هواسی بو نواحی هواسندن بردراتبارده
مذکوردر ویمه ری طبرستان بیننده بر بلده در نیچه علما ظهور ایتمشدر **آمل** مشترک ضبطنده فتح همزه
و الف و ضم میم و اخری لام ایله در یکرمی بشنجی اقلیم عرفی اولان طبرستان و مازندران و قومسده مازندران
قانونده مذکور اولندوغی اوزره قصبه طبرستاندر قزوینیدن اکبردر و مشتبکة العماره در و بو نواحیده بوندن
اعظم مدینه وار ایدوکی معلوم دکلدر احمد کاتب قولی اوزره اهل بحر دیلم اوستنده در و مهلبی قولی اوزره
صنعه بحرده اولان سالوس و اهل بینی طقوز فرسخدر مشترکده یاقوت قولی اوزره آمل ایکی موضعدر
اول آمل طبرستانده مدینه کبیره در ثانی آمل غربی نهر جیحونده بخارا سمتنده بر مدینه در که بو مدینه ایله جیحون
بینی بر میله قریبدر و بعض خلق بوکا آمو دیرلر و بو عجمک اختصاریدر و صحیحی آمل در و آمل زم و آمل
جیحون بونلرک مجموعی بردر نزهة القلوبده وارد در آملی طهمورث بنا ایتدی مدینه عظیمه در و هواسی رطب
نابیدر و ایلدر و ایلده مجموع ثمار صیفیه و شتویه لوز و جوز و انکور و خرما و نارنج و ترنج و لیمون
و مرکب و بونلرک غیری حاصل اولور و مشموماتی دخی غایتده خوب اولور **مامطیر** لباب ضبطنده فتح
میمین و بینهماده الف ساکنه و کسر طاء مهمله و سکون یاء مثناة تحتیه و اخری راء مهمله ایله در یکرمی
بشنجی اقلیم عرفی اولان طبرستان و مازندران و قومسک اعمالندندر صاحب الکتاب قولی اوزره مامطیر
ناحیه اهل طبرستاندن بر بلده در بوندن نیچه علما ظهور ایتمشدر و عزیزده مهلبی قولی اوزره طبرستاندن
اوچ کون مسافه ده مدینه مامطیر ایله کیر و طبرستاندن اولان مدینه ساریه بینی آلتی فرسخدر و آمل ایله ساحل بحر خزر
اوزره الهم اسمی ایله مسمی اولان مدینه بینی بش فرسخدر که طبرستانک من جهة الغرب آخر حدیدر و
طبرستانک من جهة الشرق آخر حدی مدینه طمیسه در که بو اراده الفک طولی فرق فرسخدر
ساریه لباب ضبطنده فتح سین مهمله و الف و راء مهمله و یاء مثناة تحتیه و اخری هاء ایله در

یکرمی برنجی اقلیم عرضی اولان طبرستان و مازندران و قومسده مازندرانلندر و قول ضعیف ایله طبرستانلندر
صاحب اللباب قولی اوزره ساریه‌دن مازندرانلندر و ابن شحنه قولی اوزره ساریه‌دن طبرستانلندر
و ساحلنده فرضه و اسکله‌در و خواررزی ساریه‌نک جانب شرقیسنده‌در و خوارزی مدینهٔ مشهوره‌در
و شاهراه اوزره‌در و ساریه و خوارزی بینی سکز میلدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره
ساریه نواحی مازندرانلندر و ساریه‌یی طهمورث دیو بند بنا ایتدی مدینهٔ متوسطه‌در و تقریبا
دوری درت بیک خطوه اولور و ولایت کثیره ساریه توابعیدر و میوه و کندمی فراوان‌در

سمنان مشترکدر ضبطنده کسر سین مهمله و سکون میم و نون و الف و آخری نون ایله‌در یکرمی برنجی اقلیم
عرضی اولان طبرستان و مازندران و قومسده قاعدهٔ قومسدر مشترکده یاقوت قولی اوزره سمنان
ایکی موضعدر اول سمنان ناحیهٔ قومس جوارنده بلد مشهوردر که ری و دامغان بیننده‌در بعض خلق
بو سمنانی قومسه و بعض اعمال ریه اضافت ایدر یاقوت دیر که بن بو سمنانی کوردم مدینهٔ کبیره دکلدر
اما بوندن علماء کثیره ظهور ایتمشدر ثانی سمنان خراسانده قرای نسادندر ثالث سمنان نشابده
ناحیهٔ بلقادن قریهٔ عامره‌در بو سمنان ایله زرقا بینی طریق حجاج دمشق اوزره بر کوچک بلدر ابن حوقل
قولی اوزره سمنان و دامغان و بسطام مدن قومسدندر و سمنان دامغاندن اصغر و بسطامدن
اکبردر صاحب اللباب قولی اوزره سمنک کسر سین مهمله و سکون میم و فتح نون و آخری کاف ایله
سمنانه متصل بر بلده‌در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره سمنانی طهمورث بنا ایتدی هواسی معتدل
و آبی نهردندر میوه‌لرندن انار و فستق و انجیری لطیف و خوبدر

دامغان لباب ضبطنده فتح دال مهمله و الف و فتح میم و غین معجمه و الف و آخری نون ایله‌در یکرمی برنجی اقلیم عرضی اولان طبرستان
و مازندران و قومسده قومسدندر ابن حوقل قولی اوزره دامغان مدن قومسک اکبریدر و میاهی
قلیلدر مهلبی قولی اوزره دامغان مدینهٔ خصبه‌در صاحب اللباب قولی اوزره دامغان بلاد قومسدن
بر مدینه‌در علمادن بوکا خلق کثیر منسوبدر و عزیزی مهلبی قولی اوزره دامغان قومسک قصبه‌سیدر
و ام البلاد و مدینهٔ عظیمه‌در و بلاد قومس اعمال خراسانک اولیدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره دامغانی
هوشنگ بنا ایتدی سورینک دوری سکز بیک خطوه‌در هواسی حرارته مایلدر و آبی نهردندر و میوه‌لرندن
امرودی خوبدر و دامغانده بر عین واردر آبی قلیل و صفرته مایلدر بو عینه قاذورات برنسنه القا ایتسه‌لر
دامغانده بر باد شدید ظاهر اولور که جمله اشجاری رنه شکست ویرر و بو عینک معتمدلری واردر قاذورات ایلان
عینی پاک ایدرلر و باد ساکن اولور و بو حال کرات ایله تجربه اولنمشدر آثار البلادده واردر که دامغان
ری و نیشابور بیننده بلد کبیردر و اشجاری و فواکه و میاهی کثیردر مسعر بن مهلهل قولی ایله دامغانک
لیل و نهار ریاحی منقطع دکلدر و مقسم ماء کسروی عجایب دامغاندندر که آبی بر مغاره‌دن چیقر عسکره
یوز یکرمی قریه ایچون یوز یکرمی قسمه منقسم اولور و اقسامک بریسی آخردن زایده دکلدر و عجایب
دامغانک بری دخی بودر که دامغان ایله سمنان بیننده بر جبلده بر قلعه واردر طولی بر فرسخ و عرضی درت
یوز ذراعه قریبدر و هر سنه بر وقتده بو قلعه‌دن بر باد پیدا اولور که هر کیمه طوقنورسه هلاک ایدر
و ایکی فرسخ مسافه‌یه دک مضرتی واردر و انسان و حیوان بو مقدار مسافه‌یه دک اوداسندن سالم دکلدر

و بو باده ملاصق اولنلردن سالم اولان اقلّ قلیلدر

بسطام لباب ضبطنده فتح بای موحده و سکون سین و
فتح طای مهملتین و الف و آخری میم ایله‌در یکرمی برنجی اقلیم عرضی اولان طبرستان و مازندران و قومسده
قومسدندر ابن حوقل قولی اوزره بسطامک بساتین و فواکه کثیره‌سی واردر و صاحب اللباب قولی اوزره بسطام
قومسده بر بلدهٔ مشهوره‌در و صاحب نزهة القلوب قولی اوزره بسطام بلدهٔ صغیره‌در و هواسی معتدلدر
و مزارات اکابردن سلطان العارفین ابو یزید طیفور بن عیسی بن روشانک قبری بسطامده‌در
آثار البلادده واردر اهل بسطامدن عاشق اولمش کمسه کورلمشدر و بسطامده بر صاحب عشق
داخل اولوب آبندن ایچسه عشقی زایل اولور و کذلک اهل بسطامده قطعا رمد کورلمشدر و آبی ایله
احتقان اولنسه طنندن اولان بواسیری ازاله ایدر و عود بر نقدر اجود اولسه بسطامده رایحه‌سی اولمزد
مسک و عنبر و سایر انواع طیبک روایحی بسطامده مؤثر اولور و بسطامک دجاجی عذره اکل ایتمز
و بسطامده حیات صغار و نباتات واردر و خرقان توابع بسطامدن بر قریه‌در هواسی بینظیر
و آبی کثیر و شیخ ابو الحسن خرقانینک قبری بو قریه‌ده‌در

ابسکون لباب ضبطنده مد الف
و ضم بای موحده و سکون سین مهمله ایله و ضم کاف و واو و آخری نون ایله‌در یکرمی برنجی
اقلیم عرضی اولان طبرستان و مازندران و قومسده مازندرانلندر قانونده مذکور اولدیغی اوزره
جرجانک قصبه‌سیدر صاحب اللباب قولی اوزره ابسکون نواحی طبرستاندن ساحل بحر اوزره بر بلده‌در
و بحر ابسکون بوکا منسوبدر ابن حوقل قولی اوزره ابسکون بحر اوزره فرضه و بندردر که بوندن
مراکب و سفینه کیدوب باب الابواب و جبل دیلم و بونلرک غیری مواضعه واریلور •

جرجان لباب ضبطنده ضم جیم و سکون رای مهمله و جیم ثانیه و الف و آخری نون ایله‌در
یکرمی برنجی اقلیم عرضی اولان طبرستان و مازندران و قومسده قاعده بلاددر مشترکده مذکوردر معجم جرجانه
کاف ایله کرکان دیرلر که ضم کاف و سکون رای مهمله ایله‌در و طبرستان و خراسان بیننده مدینهٔ
جلیله‌در بوندن علما ظهور ایتمشدر مهلبی قولی اوزره جرجان خراساندن نسانک غربیسنده‌در که
جرجان ایله نسا بینی طقوز سکز فرسخدر و جرجان مدینهٔ جلیله‌در و خوارزم و طبرستان بیننده‌در و
خوارزم جرجانک جهت شرقیه‌سنده و طبرستان جهت غربیه‌سنده‌در و جرجانک امطاری کثیردر
شتاسی دائم و متصلدر و وسط جرجاندن نهر جاری واردر و جرجان بحر خزره قریبدر و جبال جرجانی
محیطدر و جرجان سهلیه و جبلیه‌در میوهٔ کوهی ایله میوهٔ دشتی جرجانده مجتمع اولور و جرجانده اولان خشب
خلنجک آخر بلدده مثلی یوقدر و جرجانک فرضه و بندری ابسکوندر و اول حد طبرستانده اولان استراباد
جرجانک جانب غربیسنده‌در و جرجان و استراباد بینی یکرمی بش فرسخدر صاحب اللباب قولی اوزره
جرجانی سلیمان بن عبد الملک عهدنده یزید بن مهلب فتح ایتدی که تاریخی واردر نزهة القلوبده واردر
جرجانی نبیرهٔ سلطان ملکشاه بنا ایتدی سورینک دوری یدی بیک خطوه‌در هواسی کرم و متعفندر
و آبی جبلدندر و جبل جرجانه قریب اولمغله ایام صیفده اهل جرجان برفی جبلدن کتوررلر و جرجانک کندم
و پنبه و میوه و ابریشمی در و میوه‌لرندن خرما و انکور و عنابی خوب اولور و سیاه مردکی خوب اولور و تنکه
دخی خوب و فراوانلدر و جرجانده درختک نشو و نماسی ایلو کیدن درخت دو ساله و سه ساله بار ویرر

درخت ده ساله کسندن قوی اولور و خلق جرجانک اهل مروت اولورلر اوایل عهد اسلامده اهل جرجانک
کثرت و غلبهٔ عظیمه سی وار ایدی و آل بویه زماننده عددلرنده نقصان فاحش ظاهر واقع اولدی و مغول
عهدنده قتل عام واقع اولدی و تاریخ تألیف نزهة القلوبده خلق جرجان قلیل ایدی فیروز ساسانی
تورانیان ایله دفع تاراج ایچون حدود جرجانده بر دیوار بنا ایتدی طولی التی فرسخدر و مزارات
اکابردن تربهٔ محمد الصادق جرجانده در و لور سرخ دیمکله مشهوردر و انده ایکی سنک آسیا واردر
هر برینک یکرمی ذراع قطره و دوری دالکی ذراعه قریب ضخم و غلظی واردر **عرض اوصاف**

ثانی عشری الاقالیم العرفیة خراسان

طابران لباب ضبطنده فتح طا مهمله و الف
و با موحده و را مهمله و الف ثانیه و اخری نون ایله در اقالیم عرفیه نک یکرمی ایکنجیسی اولان خراسانده
طوسک بلده لرندندر قانونده مذکور اولدوغی اوزره طوسک قصبه سیدر صاحب اللباب قولی اوزره طابران
طوسک ایکی بلده سنک بریدر و عزیزی مهلبی قولی اوزره طوس ناحیهٔ جلیله در و مدینهٔ طابران و نوقاندر
و ایکیسی بینی التی فرسخدر و بو ایکیسی مدن خراسانک اجلیدر صاحب اللباب قولی اوزره جبل ضم
خا معجمه و فتح را مهمله و الف و سین مهمله و الف و اخری نون ایله بلاد کثیره در و اهل عراق دیرلرکه دیدن
مطلع شمس واربجه خراسانه در و بعض قولی اوزره جبل حلواندن مطلع شمس واربجه خراسانه در
و تحدیده خراسان بو وجه اوزره در که جهت غربیه سی خراسان ایله بلاد جبل و جرجان بیننده اولان
مفازه در و جهت جنوبیه سی خراسان ایله فارس و قومس بینی فاصل اولان مفازه در و
جهت شرقیه سی نواحی سجستان و بلاد هند در و جهت شمالیه سی بلاد ما وراء النهر و بعض ترکستاندر
و تحدید مفازهٔ خراسان ابن حوقل قولی ایله بو وجه اوزره در که بو مفازه نک جانب غربیسی قومس
ری در و جانب جنوبیسی حدود کرمان و فارس و حدود اصفهانک بعضیدر و جانب شرقیسی حدود
کمران و بعض حدود سجستاندر و جانب شمالیسی بعض حدود خراسان و کذلک بعض حدود سجستاندر
و بو مفازه نک ذکری تحدید فارس ذکری ایله سبق ایتدی ایدی و خراسانه متعلق اولوب حدود
خراساندن اولمغین فایت تجدیدی زیاده سی ایله ذکری اعاده اولندی و بو مفازه حدی اوزره فارسدن
یزددر و بلاد اصفهاندن اردستاندر و کرماندن خبیص و زردوین و ماسبین در و جبالدن قم و
قاشان و ری و اسفجواردر و قومسدن سمنان و دامغاندر و خراساندن مدن قوهستان و
طبسین و قاین در و بو مفازه ده اصفهاندن ری یه بر طریق واردر کذلک بو مفازه ده فارسدن
خراسانه بر طریق واردر و کذلک بو مفازه ده کرماندن خراسانه بر طریق واردر **اسفراین**
لباب ضبطنده کسر الف و سکون سین مهمله و فتح فا و را مهمله و الف و کسر یا مثناة تحتیه و اخری
نون ایله یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر اسفراین نواحی نیسابورده جرجانه کیدن طریقک
نصفی اوزرنده بر بلده در و اسفراینه مهرجان دخی تسمیه اولنور دیرلرکه کسری قباد اسفراینی حسن زمانی
و خضرت و صحت هواسی جهتیله مهرجانه تشبیه ایدوب مهرجان ایله ملقب ایتدی زیرا مهرجان احسن
اوقات فصول اربعه در و اسفراین اعمال نیسابور[illegible] صاحب اللباب قولی اوزره مهرجان
کسر میم و سکون ها و فتح جیم و الف و نون ایله بلدهٔ اسفراینک اسمیدر و صاحب اللباب

تحرک

تحرک قولنده را مهمله مفتوحه در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اسفراین مدینهٔ متوسطه در و مسجد جامع
بر عظیم کاسه واردر دور یکی اون ایکی ذراع خطا طیدر و بو کاسه دن اول کمسه بوندن بیوک کاسه
اشلمامشدر و اسفراینک جانب شمالنده بر قلعه واردر **خسروجرد** لباب ضبطنده ضم خا معجمه و سکون
سین و فتح حا مهملتین و سکون واو و کسر جیم و را مهمله و اخری دال ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان
خراسانده بلاد بیهقدندر سبزوارده مذکوردر خسروجرد ایکی موضعدر اول خسروجرد بلدهٔ کبیره در
و ناحیهٔ بیهقک قصبه سی ایدی خسروجرددن قدیم و حادث ائمه دن بر جماعت ظهور ایتمشدر
و علوم حدیثده صاحب التصانیف اولان امام ابوبکر احمد بن حسین بن علی الحافظ الفقیه الشافعی
البیهقی بو جماعتدندر و ثانی خسروجرد ابو سعید نقلی ایله قرای ابیورددندر صاحب اللباب قولی اوزره
خسروجرد ناحیهٔ بیهقک قصبه سی ایدی صکره بو ناحیه نک قصبه سی سبزوار اولدی **سبزوار**
فتح سین مهمله و سکون با موحده و زا معجمه و واو و الف و اخری را مهمله ایله در
یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندن بیهقک قصبه سیدر و بیهق صاحب اللباب قولی اوزره فتح
با موحده و سکون یا مثناة تحتیه و ها و اخری قاف ایله قرای مجتمعه دن مسمی بر ناحیه در
که نواحی نیسابوردن یکرمی فرسخ مسافه ده در و سبزوار مدینهٔ متوسطه در هواسی معتدل و حاصلی
کندم در و میوه سی قلت اوزره در **نیسابور** لباب ضبطنده فتح نون و سکون یا مثناة
تحتیه و فتح سین مهمله و سکون الف و ضم با موحده و واو و اخری را مهمله ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم
عرفی اولان خراسانک دار الملکلرندندر ابن حوقل قولی اوزره نیسابور مدینهٔ مشهوره در و بناسی
منفترش و کسترده در و مقداری بر فرسخ در بر فرسخدر و نیسابوردن طوس اوچ مرحله در و
نیسابورک اکثر میاهی قنواتدر و نیسابورک هواسی درستدر و نیسابور اعمالنک اقلندن
وادی جیحون یکرمی اوچ مرحله در و احمد کاتب قولی اوزره نیسابور ایله مرو و هراة و جرجان
و دامغاندن هر برینک بینی اون مرحله در صاحب اللباب قولی اوزره نیسابور احسن مدن
خراساندر بوکا خراسان تسمیه سنک وجهی بودر که سابور الملک موضع نیسابوری کوردکده هر
نیستان ایدی بو مقام مدینه اولمغه صالحدر دیو قصبنی قطع ایدوب مدینه بنا ایتدی
و اکا نیسابور دینلدی نیک عربیسی قصبدر ترکیبی قاشی دیرلر ابن سعید قولی اوزره عجم اکا
نشابور دیر و نیشابور مقصد و مجمع تجاردر نزهة القلوبده واردر که نیسابوری طهمورث
بنا ایتدی بعده خراب اولوب اردشیر بابکان مفازه ده نه مدینه سن بنا ایتدی و شابور
ابن اردشیر حاکم خراسان ایدی پدرندن نه مدینه سن رجا ایدوب اردشیر امتناع ایتدی
و شابوره غیرت عارض اولوب طهمورث بنا ایتدکی مدینهٔ خرابی تجدید عمارت بردوب
نه شابور تسمیه ایتدی و نشابور بو مدینه نک علمی اولدی و عرب اکا نیسابور دیدیلر راقم الحروفه
لایح اولدیکه نه کلمه سنده اولان ها کثرت استعمال ایله لسان عجمک تلفظندن سقط و متغیر
کتابتده دخی ساقط اولمش اوله و نیسابورک سورینک دوری اون بش بیک خطوه اولور
و نطع شطرنج رسمنده یکرمی قطعه ده سکز قطعه وضع اولنمشدر و اکاسره نک عادتی بو ایدی که

مدنی حیوانات وبعض اشیا شکلنده طرح ورسم ایدردی وشابور ذو الاکتاف نیسابورک
ازدیاد عمارتنده سعی بلیغ ایتدی وعهد اکاسره دن آخر عهد طاهریه کلنجه دار الامارهٔ خراسان بلخ ومروده ایدی
وبنی لیث دولتنده عمرو لیث نیسابورده دار الاماره بنا ایدوب نیسابور خراسانک
دار الملکی اولدی وسنه خمس وستمائه ده زلزله ایله خراب اولدی وکیرو اول اطرافده مدینهٔ اخری بنا ایدوب
شادیاخ تسمیه ایتدیلر وشادیاخک دوریسوری آلتی بیک طقوز یوز خطوه اولور وسنه تسع وسبعین وستمائه ده
شادیاخ دخی زلزله ایله خراب اولدی وآخر کوشه ده بر مدینهٔ اخری دخی بنا ایتدیلر که بو مدینه تاریخ
تألیف نزهة القلوبده خراسانک اتم البلادی ایدی وبر جبلک اتکنده جانب قبله ده واقع اولمشدر
ودوریسوری اون بش بیک خطوه در وآبی قنواتدندر وبعض ضیاعک قنواتی بو مدینه‌نک میانندن کچرلر
ایدر وبو مدینه‌نک اسفلنده مساکن وحوضخانه‌لر بنا اولنمشدر وبو قنوات نهرینک آبی شمالی
نیسابورده بر جبلدن کلور که غایت کوه بلنددر وبو جبلدن نیسابور ایکی فرسخدن زیاده دکلدر
وبو ایکی فرسخ مسافه اثناسنده بو نهرک اوزرنده قرق عدد طواحین واردر آثار البلادده کیفیت بناء
شادیاخ بو وجه اوزره مذکوردر که موضع شادیاخ قرب نیسابورده عبد الله بن طاهرک بر چمنک
بستانی ایدی حاکم ابو عبد الله تاریخ نیسابورده ایراد ایتدی عبد الله بن طاهر عساکری ایله نیسابوره
قدوم ایتدکده عساکری غصبا دوربیوت اهل نیسابوره نزول ایتدی اتفاقا عساکردن بر شخص
بر کمسنه‌نک خانه‌سنه نزول ایتدکده اول کمسنه‌نک زوجه‌سی حسنا وکندوسی غیور ایدی وغیرتندن
زوجه‌سنه نکهبان اولوب خانه‌سندن مفارقت ایتمزدی واول شخص عسکری بر کون بو صاحب خانه‌یه
اسبمی صو ویر ایدوب صو ویر دیو تکلیف ایدوب وبو صاحب خانه عسکریه مخالفت جرأت
ایتمیوب واهلنی خانه‌ده قویوب کتمکه غیرتی مانع اولمغین زوجه‌سنه بو اسبی سن ایلدوب
صو ویرن اساس بیتی حفظ ایده بیلم دیوب زوجه‌سنی ارسال ایتدی وبو زن حسنا اول اسبی صویه
ایلدرکن اتفاقا عبد الله بن طاهر آته بنمش ایدی بو زنه ملاقی اولوب کوردیکه بر زن بر اسبی
سوروب صویه ایلدر عبد الله بو زنه سؤال ایتدیکه سن بو خدمتک اهلی دکلسن سببی ندر اولزن
جواب ویردیکه بونک سببی عبد الله بن طاهرک فعلیدر دیو واقع الحالی اخبار ایتدی عبد الله غضبناک
اولوب رؤسای عسکرینه امر ایتدیکه عسکردن هر کیم بو کیجه مدینهٔ نیسابورده قالورسه دمی هدر و
مالی حلالدر وعبد الله موضع شادیاخه واروب بر قصر بنا ایتدی وعسکری جمیعا بو قصرک
اطرافنده دوربیوت بنا ایدوب شادیاخ احسن اماکن اولدی بو تقدیرجه مدینهٔ شادیاخک
کیفیت بناسی مختلف فیهادر وصاحب اللباب قولی اوزره شادیاخ فتح شین معجمه و
سکون الف وذال معجمه وفتح یاء مثناة تحتیه والف وآخری خاء معجمه ایله باب نیسابور
اوزره بلدهٔ نیسابوره متصل بر قریه در وشادیاخ دار السلطنه واردر که بعض ملوکی ایچون
نظم اولنمشدر نظم اشرب هنیئا علیک التاج مرتفعا * بالشاذیاخ ودع غمدان للیمن
فانت اولی بتاج الملک تلبسه * من هوذة بن علی وابن ذی یزن
ن
ابو المجد الموصلی کتاب التنبیه ده ایراد ایتدی کند ضم کاف وسکون نون ایله قراء نیسابورده

اعمال

اعمال طرثیث دن بر قریه در وصاحب اللباب قولی اوزره بشتنقان ضم باء موحده وسکون
شین معجمه وفتح تاء مثناة فوقیه وکسر نون وفتح قاف والف وآخری نون ایله در قرا نیسابوردندر
ونیسابوردن بر فرسخ مسافه ده در ونیسابورک متنزهاتندن بریدر وکیرو صاحب اللباب قولی اوزره
بشت ضم باء موحده وسکون شین معجمه وآخری تاء مثناة فوقیه ایله اعمال نیسابوردن ناحیهٔ کثیرة المنافعدر
وبوندن ادبانک بر جماعتی ظهور ایتمشدر وکیرو صاحب اللباب قولی اوزره ریوند کسر راء مهمله وسکون یاء
مثناة تحتیه وفتح واو وسکون نون وآخری دال مهمله ایله نواحی نیسابوردندر و
ارباع نیسابوردن بر ربعک اسمیدر وقریهٔ کبیره در وشترکده مذکوردر که قهندز ضم قاف وهاء
وسکون نون وضم دال مهمله وآخری زاء معجمه ایله مدینهٔ عظمی وسطنده اولان حصنک اسمیدر که
اسم جنسدر ویاقوت مشترکده ویرکه لفظ قهندزی ابو سعید السمعانی بو ایله ضبط ایتدی وبن مضموم اولان
حرفی مفتوح تلفظ ایدرلر کیمسه دخی کوردم وخراسان وماوراء النهر بلادندن قهندزی مشتمل بلاد واردر
که نیسابور وسمرقند وهراة وبخارادن هر برینک قهندزی واردر وبو درت قهندزه نچه فضلا منسوبدر
وصاحب اللباب قولی اوزره اسفینقان کسر الف وسکون سین مهمله وکسر فاء ویاء مثناة تحتیه
وسکون نون وقاف والف وآخری نون ایله بلاد خراساندن ناحیهٔ نیسابورده بر بلده در
نسا مشترک ضبطنده فتح نون وسین مهمله وآخری الف مقصوره ایله دردنجی اقلیم عرفی اولان
خراساندن طرف مفازه اوزره در ابن حوقل قولی اوزره نسا مدینهٔ خصبه در ومیاه وبساتینی
کثیر ورستاقی واسعدر مهلبی قولی اوزره نسا سرخسک جانب شمالیسنده در وبینهما التمش میل
فرسخدر وشترمغول اعمال نسادندر صاحب اللباب قولی اوزره شترمغول فتح شین معجمه وسکون
راء مهمله وفتح میم وغین معجمه وواو وآخری لام ایله قریه در وبو قریه ده بر قلعهٔ حصینه واردر ونسابه
عجمیه ایله جنغول دیرلر بو کا علمادن بر جماعت نسبت اولنور مشترکده یاقوت قولی اوزره نسا درت
موضعدر اول نسا خراسانده سرخس وابیورد بیننده بر مدینه در که دردک اشهریدر وائمه دن بو کا جماعت
کثیره منسوبدر صاحب کتاب السنن ابو عبد الرحمن احمد بن شعیب النسائی بو جماعتدندر مصرده قاضی
ایدوب سنه ثلث وثلثمائه ده مکه ده وقول ضعیف ایدرمله ده فوت اولدی ثانی نسا بفارسدن
نقل ایله فارسده بر مدینه در ثالث نسا کیر دبشاری نقلی اوزره کرماندن بر مدینه در رابع نسا کیر و
بشاری نقلی ایله همداندن بر مدینه در آثار البلادده وارددر نسا خراسانده سرخس وابیورد
قربنده بر مدینه در اکاسره دن فیروز بن یزدجرد بنا ایتدی وبو کا شهر فیروز دیرلر ایدی مدینهٔ طیبه در
واشجار وانهاری بسیاردر الا آنکه بو قدر وارکه وبیه در طوس مشترک ضبطنده ضم طاء مهمله و
سکون واو وآخری سین مهمله ایله دردنجی اقلیم عرفی اولان خراسانده اعمال نیسابوردندر ابن حوقل
قولی اوزره قبر علی بن موسی الرضا رضی الله عنه طوسدن درت فرسخ مسافه ده در وقبر رشید
سنا باد اسمی ایله مسمی قریه ده در وطوس خراسانده دار الاماره ایدی صکره امارت نیسابوره
انتقال ایتدی وابن حوقل موضع آخرده ایراد ایتدیکه طوس اسم ناحیه در وطوس کور خراسانندندر
مشترکده یاقوت قولی اوزره طوس ایکی موضعدر اول طوس قراء کثیره‌یی مشتمل ناحیه در وقصبه‌سی

طابران ونوقاندر وبو ایکیسنک بیک قریه دن اکثر توابعی واردر وعلما وفضلادن بو ناحیه طوسه منسوب اولان
لا یحصی دردر ثانی طوس ابی سعیده دن نقلا قرای بخارادندر نزهة القلوبده مذکوردر طوسی جمشید پیشدادی بنا ایدی
وخراب اولدقدن صکره طوس نوذر عمارتنی تجدید ایدوب کندو اسمی ایله تسمیه ایتدی ومزار عظمادن قبر علی
ابن موسی الرضا رضی الله عنه قریه نوقانده درکه طوس ایله نوقان بیننده درت فرسخدر ومشهد طوسه مشابه
شهرکه دندر وتاریخ تألیف نزهة القلوبده مشهد بر بلیده ایدی ومشهددن زاوه اون التی فرسخدر وقطب
الدین حیدر زاوه ده وشاه سنجان سنجانده مدفوندر ودروازه رودبار طوسک جانب قبلیسنده درکه
اوچ بیک ابوبکر نام ولی بودروازه رودبار مزارلرنده مدفون وآسوده در وخلق طوس خوب سیرت
وپاک اعتقاد وغریب دوست اولورلر وثمار طوسدن عنب وتین غرادن وشیرین اولور
وطوسک حوالیسنده مرغزار رایکان واردرکه مشاهیر جهاندندر طولی اون ایکی فرسخ وعرضی التی فرسخدر
ازاذوار بهمزه وزای معجمه والف وذال معجمه وواو مفتوحتین والف واخری رای مهمله ایله در یکرمی
ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانده جوینک قصبه سیدر مشترکده یاقوت حموی قولی اوزره جوین ضم جیم وفتح واو
وسکون یای مثناة تحتیه واخری نون ایله اوچ موضعدر واهل خراسان بو کاکوان دیرلر اول جوین
کوره نیسابوردن برکوره در وبو کوره ده عمارة نزهه واردر ومتصلة العماره دردقریات وبساتینی
کثیردر وبو کوره نک طولی اوچ کوننک یول وعرضی بر میله قریبدر وبو کوره نک اولنده بر مدینه
صغیره واردر اکا آزاذوار دیرلر وبو کوره دن ائمه وعلمانک بر جماعتی ظهور ایتمشدر امام الحرمین
ابو المعالی عبد الملک بن عبد الله بن یوسف بوجماعتدندر ثانی جوین قرای سرخسدندر فقیه فاضل
وورع محمد بن حسن بن عبد الله ابو المحاسن الجوینی بو جوینه منسوبدر ثالث جوینه زیاده ها ایله قرای طرابلسدندر
که کتاب عمرانیدن منقولدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره جوین بر ولایتدر مدینه سی فریومددر
وازاذوار وکازری وخوراشاه ودلقند وشیخ سعد الدین حموی مقامی اولان یحیاباد بو ولایتک معظمات
قراسیدر وبو ولایتک خلقی اکثریتی شافعی مذهبدر نوقان لباب ضبطنده فتح نون وسکون واو
وفتح قاف والف واخری نون ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانده ناحیه طوسدندر
صاحب اللباب قولی اوزره نوقان طوسک ایکی مدینه سنک بریدر وبوکا علمادن بر جماعت منسوبدر
دعزیزی مهلبی قولی اوزره نوقان مدن خراسانک اجل واعمر اولنلرندندر وقبر علی بن موسی بن جعفر رضی الله
عنهم طاهر مدینه نوقانده در وکذلک هارون الرشیدک قبری نوقانده در طوس ترجمه سنده انفا مرور ایتدیکه
که ابن حوقل قولی ایله قبر هارون الرشید سناباد ایله مسمی بر قریه ده در ومهلبی نوقانده در دیو ذکر ایتدیکی
آثار البلاده قبر هارون الرشید قرای طوسدن سناباد اسمی ایله مسمی بر قریه درکه طوس ایله بو قریه
بیننده بر میلدر حیلوار دار وابن حوقلک قولی مؤیددر ودکیر دعزیزی مهلبی قولی اوزره علی بن موسی الرضانک
قبری اوزره بر حصن واردر وبو حصنده بر قوم معتکفلردر ونوقانده معادن برام وفیروزج ودهنج واردر
قاین لباب ضبطنده فتح قاف وسکون الف وکسر یای مثناة تحتیه وآخری نون ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم
عرفی اولان خراسانده قهستانندر واقلیم رابع حقیقینک داخلنده در ابن حوقل قولی اوزره قاین قهستانک
قصبه سیدر وقهستان مفازه اوزره خراساندندر قوهستان ناحیه سیمیدر قوهستان اسمی ایله مسمی بو ناحیه ده

مدینه یوقدر بلکه قوهستانک مدینه سی قایندر وقاین کبرده سرخس کبیدر وآبی قناتدندر وبساتینی قلیل وقراسی
متفرقدر صاحب اللباب قولی اوزره قاین نیسابور واصفهان بیننده اولان طبسینه قریبدر وقاینه
علمادن بر جماعت منسوبدر وقوهستان کور خراساندن برکوره در وبو کوره خراساندن فارسه
کیدن مفازه اوزره در وبو کوره بر نیچه مدنی مشتملدر وبو مدندن بری قایندرکه قهستانک قصبه سیدر
وبری زوزن وبری جنابددر وبلاد قوهستان متباعددر واثنای بلادده مفازه واردر وقهستانک
میاهی قناتدن غیری میاهی یوقدر مشترکده یاقوت حموی قولی اوزره قوهستان ضم قاف وسکون واو
وکسر ها وسکون سین مهمله وتای مثناة فوقیه والف واخری نون ایله قهستانک معربیدر ومعناسی
لغة عربیه ده ناحیه الجبال دیمکدر وقوهستان اوچ موضعدر اول قهستان نیسابور وهراة واصفهان
ویزد بیننده ناحیه کبیره درکه مدن وقرای مشتملدر وبو ناحیه نک قصبه سی قاین وجنابذ وطبس
بونلرک غیریدر ثانی قوهستان ابی غانم قوهستاندر کرمانده جیرفت قربنده بر مدینه درکه جیرفت
مبنی ایله جبال بلوص وقفص بیننده در ثالث قوهستان همدان وقزوین واصفهان موقعلری اولان ناحیه
جبالک اسمیدر یاقوت دیرکه بو ناحیه جباله قوهستان اسمی ایله تسمیه ایدر حالبوکه غیری کیمسه کوردم
ایکیدن خالی دکلدر حارجی بونی ثقه دن نقل ایدرکه بونک اهلیدر ویاخود قوهستانک عربیه ده اجملی
جبال ایدوکن کوروب قوهستان اسمی ایله مسمی اولمنی توهم ایتمشدر صاحب اللباب قولی اوزره
نون ضم تای مثناة فوقیه وسکون واو واخری نون ایله قاین قربنده بر بلیده در اکا تون قهستان
دیرلر زوزن لباب ضبطنده زائین معجمتین بیننده سکون واو واخری نون ایله یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان
خراسانده قوهستاندندر صاحب اللباب قولی اوزره زوزن هراة ونیسابور بیننده بلده کبیره در وزوزندن
علمای ذوفنون ظهور ایتمشدر خوست لباب ضبطنده فتح خای معجمه وسکون واو وسین مهمله واخری
تای مثناة فوقیه ایله یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسان اعمالندندر صاحب اللباب قولی اوزره بوکا
خست دخی دینلور اندراب ایله طخارستان بیننده اعمال بلخدندر وملک الترک قتیبة بن مسلمدن
کریزان اولدقده خستده متحصن اولدی صاحب نزهة القلوب قولی اوزره خست بلده متوسطه در
التی پاره یه قریب قری بوکا تابعدر زکریا بن محمد بن محمود القزوینی آثار البلادده ایراد ایتدی ابو احمد
المقری الغزنوی بکا حکایت ایتدیکه بعض سنینده بلده خوستده قحط واقع اولدی واهل خوست
حبوبدن بر صنف حب بولدیلر وآنی زرع ایدوب ضرورتله اندن اکل ایتدیلر وایقلریده بر
مرض ظاهر اولدی که جمیعا اعرج اولوب بر بری مشیده ایکی عصایه محتاج اولدیلر خرجرد لباب
ضبطنده فتح خای معجمه وسکون رای مهمله وکسر جیم وسکون رای ثانیه وآخری دال مهمله ایله در
یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانده اعمال هراتدندر صاحب اللباب قولی اوزره خرجرد
بلادبوشنج هراتدن بر بلده در وبوکا خرکرد دخی تسمیه اولنور ابن حوقل قولی اوزره خرجردک آبی
وبساتین کثیره سی واردر وخرجرد کوسویدن اصغردر وخرکرد خرخرددن اصغردر وخرکردک
قلعت اوزره مار حارسی واردر خلقی اصحاب سوادر بساتین کثیره لری یوقدر بوزجان
لباب ضبطنده ضم بای موحده وسکون واو وزای معجمه وفتح جیم والف وآخری نون ایله در

یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر وصاحب القانون قولی اوزره بوزجان بینی درت مرحله در
صاحب اللباب قولی اوزره بوزجان هراة ونیسابور بیننده بلاد خراساندندر وبوزجاندن علمانک
برکوبی ظهور ایتمشدر **سرخس** فتح سین وراء مهملتین وسکون خاء معجمه وآخری سین مهمله ایله در یکرمی ایکنجی
اقلیم عرفی اولان خراساندندر ابن حوقل قولی اوزره سرخس نیسابور ایله مرو بینی اولکا زمین هموارده بر مدینه در
وسرخسک مای جاریسی یوقدر بعض سنه ده بر نهری وار در جاری اولور وبو نهر میاه هراتک فضله سیدر و
نواحی سرخسک اکثری مراعیدر وقراسی قلیلدر واهل سرخسک معظم اموالی جمالدر وآبلری آباردندر وارحیه‌سی
دواب ایله دوران ایدر مهلبی قولی اوزره سرخس مدینۀ عظیمه در وسرخسی رمال احاطه ایتمشدر واهلنک شربی
آباردندر وسرخس نسانک جنوبنده در بینهما یکرمی یدی فرسخدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره
سرخسی افراسیاب ترک بنا ایتدی سورینک دوری بش بیک خطوه در وهواسی کرم سیردر وآبی غایت
خوش منظردر ومیوه‌لرندن خربزه وانکوری خوبدر آثار البلادده مذکوردر سرخس مرو ونیسابور بیننده
بر مدینه در که سرخس ابن جودرز بنا ایتدی مدینۀ کبیره وعامره در وکثیرة المنافعدر وایام صیفده آبی آباردندر
بوشنج لب اللباب ضبطنده ضم باء موحده وسکون واو وفتح شین معجمه وسکون نون وآخری جیم معجمه ایله در
یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر وباء موحده‌سن فا ایله تبدیل ایله فوشنج وجیمنی کاف عجمیه
تبدیل ایله بوشنک دخی دیرلر که اسم عجمیسی بوشنکدر بوشنج وفوشنج معربیدر ابن حوقل قولی اوزره
بوشنج هراتدن نصف فرسخه قریب مسافه ده در بوشنج دخی هراة کبی ارضدن مکان مستویده در
وجبل هراتدن غیری بوشنجک جبلی یوقدر وبوشنجک میاه واشجار کثیره سی واردر وآبی نهر هراتدندر بوشنجه
وسرخسه جاری وبعض سنه ده فاضلی منقطع اولوب سرخسه واصل اولمز صاحب اللباب قولی اوزره
بوشنج ایله هراة بینی یدی فرسخدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره بوشنج بر مدینۀ صغیره در و
باغستان فراوانی واردر خربزه وانکوری خوب اولور وآسیابلری باد ایله دایردر وکوسوی
وخرجرد وفره نام قصبه‌لر انک توابعندندر **هراة** لب اللباب ضبطنده فتح ها وراء مهمله والف وآخری تا ایله در
راقم تحریر فقیره لایح اولور که کسر ها ایله اوله یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر صاحب اللباب قولی
اوزره هراتک اعمالی واردر وداخل هراتده میاه جاریه واردر هراتدن ایکی فرسخ مسافه ده بر جبل
واردر وبو جبلده مکان حطب ومرعی یوقدر انجق حجارۀ ارحیه وسائر حجر واردر وبو جبلک رأسنده
سرشک اسمی ایله مسمی بر آتشخانه واردر وهراتک خارجنده میاه وبساتین واردر مشترکده یاقوت قولی
اوزره هراة ایکی موضعدر اول هراة خراسانده مدینۀ عظمی ومشهوره در که ارزاق وخیرات واسواق
وعماراتی کثیر ومحاسن ومنافع جهتله دنیاده بی‌نظیر ایدی سنه ثمانی عشره وستمائه ده تاتار مغول
اهل هراتی قتل ایدوب هراتی تخریب ایتدی ایدی وهراة ایله نیسابور بینی اون برکونلک یولدر وهراتدن
مرو کذلک اون برکونلک یولدر وهراتدن سجستان کذلک اون برکونلک یولدر وهراتدن غزنه
اون برکونلک یولدن برقاچ کونلک یول زیاده در وهراتدن وقراسندن علمای ذوفنون فراوان
ظهور ایتمشدر وثانی هراة بنا ایدن نقلله اصطخر قربنده فارسده بر مدینه در صاحب اللباب قولی اوزره
هراة خلافت عثمان بن عفان رضی الله عنه زماننده فتح اولندی وهراتک نسبتی هروی در آثار البلادده وارددر که

مکان حطب شجر حطب نسخه

هراتی اسکندر بنا ایتدی بلاد شرقه داخل اولوب صینه کتدوکی وقت هر قومه امر ایتدی که بر سور بنا ایدوب
اعدادن تحصن ایده‌لر واهل هراة قوم شماس وقلیل القبول اولدقلرندن اولوب بونلره طول وعرضی
وسمک حیطانی وعدد ابوابی ایله بر مدینه بناسن تعیین ایتدی که عود ایتدوکی وقت اجرتلرین ویره واهل هراة
هراتی بنا ایدوب اسکندر عود ایتدکده کوردیکه مدینه‌یی کندو تعیین ایتدوکی اوزره بنا ایتمش بولمیوب
اهل هراته برنسنه ویرمدی وذکر اولنانلرک عجایبندندر که هراة سلاطین غور بنی سام النده ایدی
سلطان محمد خوارزمشاه کلوب هراتی محاصره ایتدکده غلظ سورینک عرضی افراط اوزره اولوب عندن
اوستنده عربه یورر ایدی وخوارزمشاه نصب منجنیق امر ایدوب ابراج سور هراتدن بر برجی مقرعه ایله اختیار
ایتدی واول اشارت ایتدوکی برج منهدم اولوب استخلاص سور اول موضعدن واقع اولدی وبونی آثار
دولتنک عجایبندن عد ایتدی وهراتک آسیابلری باد ایله دوران ایدر نزهة القلوبده مذکوردر
مدینۀ هراتی جهان پهلوان نریمان توابعندن هراة نام بر امیر بنا ایتدی بعده خراب اولوب اسکندر رومی
عمارتن تجدید ایتدی سورینک دوری طقوز بیوز خطوه در وهواسی غایتده خوب ودرستدر وشمالی متعفن ورازدر
که طیب هواسی حقنده دیمشلردر لو جمع تراب الاصفهانی وشمال الهراة وماء الخوارزم فی بقعة فلا یموت
الناس فیها ابدا وهراة وصفنده نظم ایتمشلر **نظم**

گر کسی پرسد ترا کز شهرها بهتر کدام ٭ در جواب راست خواهی گفت او را گو هری ٭
این جهان را همچو دریا دان خراسان چون صدف ٭ درمیان این صدف شهر هری چون گوهری

نثر وهراتک آبی نهر هری روددندر وباغستانی فراواندر
میوه‌لرندن خربزه وانکوری خوب اولور وخلق هراة سلاح ورز وجنگجوی وعیارپیشه وسنی مذهبدر
وهراة قربنده شمیرم دیرلر بر محکم قلعه واردر وهراتدن ایکی فرسخ مسافه ده بر جبلده آتشخانه واردر اکا رشک
دیرلر وبو آتشخانه ایله مدینۀ هراة بیننده کنیسۀ نصارا وار ایدی وکبار علما واولیادن قبر عبد الله انصاری
المعروف بپیر هری وقبر امام فخر الدین رازی هراتده در **بادغیس** لب اللباب ضبطنده فتح باء موحده
وسکون الف وفتح ذال وکسر غین معجمتین ویاء مثناة تحتیه وآخری سین مهمله ایله در یکرمی ایکنجی
اقلیم عرفی اولان خراساندندر صاحب اللباب قولی اوزره بادغیس نواحی هراتده بر ناحیه بلیده و
قرای کثیره ومزارعی مشتملدر وبادغیسک قصبه‌سی بابسیندر وقول ضعیف اوزره بادغیس بلاد
دار المملکتی ایدی ودیرلرکه بادغیس عجمیه ایله بادخیزدر که کثرت ریاحی ایچون بادخیز تسمیه اولنمشدر
وتعریب اولنوب بادغیس دینلدی وبون بلاد بادغیسدندر صاحب اللباب قولی اوزره بون
فتح باء موحده وسکون واو وآخری نون ایله در وبونه بین دخی دیرلر بین موحدتین ایله که اولی
مفتوحه وثانیه ساکنه در آتی الذکر اولان مالین بنندن بادغیسک مدینه‌سیدر نزهة القلوبده مذکوردر
کوه نقره وکوغناباد وبست وجادوا وکابرون وکالون ودهستان نام قصبات بادغیس
توابعندندر وحاکم نشین اولان قصبه‌سی کوغناباددر وجمله‌سنک قدرده اکثری دهستاندندر
که یاقوت حموی مشترکده ایراد ایتدوکی دهستانلرک بری بودر **مالین** لب اللباب ضبطنده فتح میم وسکون الف
وکسر لام وسکون یاء مثناة تحتیه وآخری نون ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر صاحب
اللباب قولی اوزره مالین اعمال هراتدن بر ناحیه قرانک اسمیدر که مجموعنه مالین دینلور واهل هراة مالان دیرلر

ابن حوقل قولی اوزره حالیں مشتبکه البساتیندر و میاه و کروم ایله نهایت عمارت اوزره‌در •
بغشور فتح با موحده و سکون غین معجمه و ضم شین معجمه و واو و آخری را مهمله ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی
اولان خراساندن برکوره‌در و بو کوره‌نک قصبه‌سی کوندر صاحب اللباب لفظ بغشوری ضبط
ایمیوب بغشورک نسبتی بغوی‌در دیو اکتفا ایتدی و بو نسبت جرو و هراة بیننده بلاد خراساندن
بر بلده‌یه نسبتدر که اول بلده‌یه بغ و بغشور دیرلر و ابو الاحوص محمد بن حیان البغوی بو بلده‌دندر بغداده
ساکن اولدی و احمد بن حنبل و غیریلردن حدیث روایت ایتدی و دخی فقیه ابو یعقوب یوسف
بن یعقوب البغوی و ابو القاسم عبد الله بن محمد بن عبد العزیز البغوی بو بلده‌دندر ابن حوقل قولی اوزره
بغشور صحارا ده‌در و اغذیه‌سی در و آبی آبار دندر خاکی و هواسی معتدل و صحیح اولان مدنندر صاحب
القانون قولی بغشورک قصبه‌سی کوندر اسفزار ضبطنده کسر الف و سکون سین مهمله
و کسر فا و فتح زاء معجمه و الف و آخری راء مهمله ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندن برکوره‌در
صاحب اللباب قولی اوزره اسفزار هراة و سجستان بیننده‌در ابن حوقل قولی اوزره اسفزار درت
مدن متقاربه‌در و میاه و بساتینی واردر ابن حوقلک قولی اسفزار کوره اولمغی ایهام ایدر لکن بو مدنک کوره‌جک
و اعمالی دخی کندولر اولمغه حمل اولنه و ابن حوقل اسفزار درت مدن متقاربه‌در دیدکدن صکره بو مدن
اربعه بر مرحله‌دن اقل مسافه‌ده در جوارده ایدی صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اسفزار مدینه
متوسطه‌در و باغچه‌لری بیکلر ان و انکور و سایر میوه‌سی فراواندر صور الاقالیمده مذکوردر که اسفزارک
خلقی سنی شافعی مذهبدر **مروالروذ** مشترک ضبطنده فتح میم و سکون راء مهمله و واو ایله در
و لباب ضبطنده راء مهمله‌دن صکره فتح واو و الف و لام و ضم راء ثانیه و سکون واو و آخری ذال
معجمه ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر ابن حوقل قولی اوزره مروالروذ بوشنجدن اکبردر
و مروالروذک نهر کبیری واردر و مروالروذک بساتینی بو نهر اوزره‌در و نهر الروذک خاکی و هواسی
خوب و دلکشادر و قصر احنف طریق بلخ اوزره مروالروذدن بر مرحله مسافه‌ده‌در و مرو
الروذک مضافاتندندر و قصر احنفک میاه و بساتین حسنه‌سی واردر و مروالروذدن
جهت غربده جبل اوچ فرسخ مسافه‌ده‌در مشترکده مذکوردر که مروالروذک معناسی مرو النهردر و مرو
الروذ ایله مرو الشاهجان بینی درت کونلک یولدر بو ایکیسی نهر واحد اوزره‌در و بونلردن علماء
فراوان ظهور ایتمشدر و مروالروذک نسبتی مروروذی‌در و مرو الشاهجانک نسبتی
مروزی‌در صاحب اللباب قولی اوزره مروالروذک نسبتی مروروذی و دخی مروذی‌در و
مروالروذ نهر اوزره بنا اولنمش مدینه حسنه‌در و مدن خراسانک اشهریدر و مروالروذ ایله
مرو الشاهجان بینی قرق فرسخدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره سور مروالروذک دوری
بش بیک خطوه‌در سور مروالروذک دوری بش بیک خطوه‌در و مروالروذ کرمسیردر اما هواسی صحیح
و آبی هاضمدر و مروالروذک اکثر اوقاته کثیر الارزاق و خصبه‌در و میوه‌لرندن خربزه و انکوری غایت
خوبدر **مرو الشاهجان** مشترک ضبطنده مرو فتح میم و سکون واو و آخری راء مهمله ایله در یکرمی ایکنجی
اقلیم عرفی اولان خراساندندر مشترکده یاقوت قولی اوزره مرو الشاهجانک معناسی روح الملکدر

و مرو الشاهجانک بلده‌سی مدینه عظمی‌در و خراسانک قصبه‌سیدر و مرو الشاهجاندن سربریک واردر
و مرو الشاهجان ایله نیسابور و هراة و بلخ و بخارادن هر بریننک بینی اون ایکی منزلدر و مرو الشاهجان
و قراسندن ائمه و علما ظهور ایتمشدر که بر مدینه‌دن ظهور ایتمامشدر ابن حوقل قولی اوزره مرو
الشاهجان مدینهٔ قدیمه‌در دیرلر که بونی طهمورث بنا ایتدی و بو مدینه ارض مستویه‌ده‌در و
جبالدن بعیددر بو مدینه‌دن جبل کورنمز و بو مدینه‌نک اراضی سبخه‌در و کثیر الرمالدر و بو
مدینه قپوسی اوزره رزیق دیمکله معروف بر نهر جریان ایدر بو مدینه‌نک حیاضنده جاری اولان ما
بو نهردندر و بو مدینه اهلینک شربی بو نهردندر و بو مدینه‌نک بو نهردن غیری اوچ نهری دخی واردر
و فواکه صحیحه‌سی واردر حتی خربزه‌سنی قدید ایدوب سایر بلاده نقل ایدرلر راقم الحروف سنه احدی
و تسعین و تسعمائه‌ده باب الابوابده ایکن بحر خزرده سفن و مراکب ایله خراساندن کلمش قدید
خربزه کتوردیلر لکن تجارت ایچون دکل کندولر اکل ایچون و لازم اولن بعض خلقه اهدا ایچون قدر
کفایت کتورمشلر ایدی راقم الحروف تاریخ مذکورده فتح ملک عجم نیتی ایله باب الابوابده آرام ایدن
عثمان پاشا رحمه الله طرفندن خدمت کتابت تمغا ترباج اوزره اولمغین بو تجار خراسان
قدید خربزه‌دن بر مقدار اهدا ایتدیلر قدیدی اول دکلو لذت و حلاوتده‌در اولان خربزه‌نک طری
و تازه‌سی ایله عسکر و سکردن بل پالوده طبیخ اولنه پالوده عسلیه نچه مرتبه راجح اولاجغی
بی شبهه‌در و دخی ابن حوقل قولندندر که مرو الشاهجانک زبیبی مفضلی واردر و مدینه مرو الشاهجان
کمال حسن ترتیب اوزره‌در ابنیه‌سی و غرس اشجاری انهار اوزره تقسیم اولنوب و اسواقنک هر بری
آخردن تمییز اولنمشدر لکن بلاددن برینده بو ترتیب وار ایدوکی معلوم دکلدر نزهة القلوبده واردر
مرو الشاهجانک قلعهٔ عتیقه‌سنی طهمورث بنا ایتدی و مدینه‌سنی اسکندر رومی بنا ایدوب دار الملک
خراسان ایتدی و ابو مسلم صاحب دعوت مرو الشاهجانده بر جامع بنا ایدوب بیننده بر دار الاماره
بنا ایتدیکه مرتفع و عالی‌در و هر طرفی آلتمش ذراع بر قبه واقع و بو قبه‌نک هر جانبنده عرضی اوتوز و طولی
آلتمش ذراع بر ایوان بنا ایتدی مأمون خلیفه حاکم خراسان اولدقده دار الملکی مرو الشاهجان ایتدی
و دولت بنی لیثه انتقال ایتدکده نیسابوری دار الملک ایتدی و دولت سلاجقه‌یه ارشد کده
جعفر بیک کیرو مرو الشاهجانی دار الملک ایتدی و نبیره‌سی سلطان ملکشاه مرو الشاهجانده بر سور
بنا ایتدیکه سورینک دوری اون ایکی بیک اوچیوز خطوه‌در و مرو الشاهجانده کندم غایتده خوب و نیکو
اولور آیة کمثل حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة مائة حبة معنای کریمی کویا بو ارضک حنطه‌سی
شاننده واردر دیرلر که بو ارضده بر مرتبه کندم زرع ایدرلر سال اولده یوز من حاصل اولور
و دروده تخم افشانی ترک‌ده اول برمن کندمدن سال ثانیده اوتوز من و کذلک سال ثالثده
اون من حاصل اولور هواسی متعفندر و مرو الشاهجانده امراض کثرت اوزره‌در خصوصا علت رشته
و مرو الشاهجانک آبی مروالروذدن و قنواتندندر و زمینی شورناکدر و بو سببدن محصولی خوبدر
و مرو الشاهجانده جابجا ریک روان اولور زیرا قربنده غلبه ریک روان واردر و میوه‌لرندن
انکور و خربزه و امرودی خوب اولور قوروتوب ولایات کثیره‌یه ایلتدیلر و مرو الشاهجانک

خلق اکثر جنکجوی در تاریخ تألیف نزهة القلوبده مرو شاهجان خراب ایدی و مرو شاهجاندن اکابر و
علما ظهور ایتمشدر عهد اکاسره ده برزویه طبیب و بوزرجمهر بختکان و باربد مطرب مرو شاهجاندن
ظهور ایتدیلر و قریه سعیدنج مرو شاهجانک ضیاعندندر ابو مسلم صاحب دعوتک مقامی ایدی
و حوالیسی جداول تقویم البلدانده مذکوردر مرو شاهجانده بر نهر عظیم واردر اوکی و ار آریا میاندندر و
بوندن بر نیجه انهار منشعب و متفرق اولوب نهر مرغاب دیمکله معروف نهر مدینه مرو شاهجانه
کلور و مرغاب صاحب المشترک قولی اوزره فتح میم و سکون رای مهمله و غین معجمه و الف و آخری بای موحده ایله
اوچ موضعدر اول ناحیه هراتده مابین قراسندن برقریه نک اسمیدر ثانی مرو شاهجانده بر نهرک اسمیدر
ثالث بصره ده بر نهرک اسمیدر که بو نهری بشر بن عبد الله بن ابی بکر حفر ایدوب نهر مرغاب مرو شاهجان
اسمی ایله تسمیه ایتدی و خلفاء عباسیه دن مأمون خراسانده ایکن مرو شاهجانده مقام و مسیری قرار ایدی
و آخر ملوک فرس اولان یزدجرد مدینه مرو شاهجانده قتل اولندی و دولت بنی العباس مرو شاهجاندن
ظهور ایتدی و مرو شاهجانده حریر کثیر و قطن جید حاصل اولور صاحب اللباب قولی اوزره صاغان فتح صاد
مهمله و الف و فتح غین معجمه و الف و آخری نون ایله در مرو شاهجان قراسندندر و اصلده اسمی جیم عجمیه ایله
چاغاندر و صاغان معرّبدر و صاغانده علمانک بر جماعتی ظهور ایتمشدر کروخ فتح کاف و ضم رای
مهمله و واو و آخری خای معجمه ایله درکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانده اعمال هراتدندر صاحب اللباب قولی اوزره
کروخ نواحی هراتده بر بلده در بوندن علمانک بر جماعتی ظهور ایتمشدر ابن حوقل قولی اوزره کروخ اعمال هراتده
مدینه صغیره در و اعمال هراته بوندن اکبر مدینه یوقدر و بناسی طیندندر و کروخ جبالدن بر شکافده در حدی یکرمی
فرسخ مقداری اولور که مشتبکة البساتین والاشجار در و میاه و قرا ایله عامره در دندانقان لباب
ضبطنده دالین مهملتین مفتوحتین بینلرنده سکون نون و الف و نون و قاف و الف و آخری
نون ایله درکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانده اعمال مرو شاهجاندندر صاحب اللباب قولی اوزره دندانقان
مرو و آمل بینده در ابن حوقل قولی اوزره دندانقان مرودن ایکی مرحله مسافه ده در که حصار قریبدر
عزیزی مهلبی قولی اوزره مدینه دندانقان اعمال مرو شاهجاندندر و مرو شاهجانه متصلدر و دندانقان
ناحیه سنده [illegible] اکثر اوزره در و بینه ایله جودت و حسنده ضرب مثل ایدرلر و سایر بلاده
نقل اولنور قرینین لباب ضبطنده فتح قاف و کسر رای مهمله و سکون یای مثناة تحتیه و فتح نون و
سکون یای مثناة ثانیه و آخری نون ایله درکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانده اعمال مرو دندر صاحب اللباب
قولی اوزره خراسانده اعمال مرودندر و بوکا برکدیر دینلور ایدی قرینین دینلدوکنه سبب بودرکه
مرو الروذ ایله بونک بینی قریبدر و سجستانده اولا قرنین بو قرینینه غیریدر و بو قرینین مرو
الروذدن درت مرحله در و بو قرینین قرنینک تثنیه سیدر و قرنین سجستان قرنک تثنیه سیدر
طالقان خراسان مشترکدن و لبابدن ضبط طالقان بلاد جبلیه دن درکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان
خراسانندر ابن حوقل قولی اوزره طالقان کیرده مرو الروذ کبی بر مدینه در میاه جاریه و بساتین
قلیله سی واردر و جبل اوزره بر مدینه در و جبلنده رساتیق واردر مشترکده مذکوردر طالقان خراسانده
مرو الروذ ایله بلخ مابیننده مشهور و معروفدر بوندن علما فراوان ظهور ایتمشدر ابو محمد محمود بن خداش الطالقانی

بو علمادندر محمد حمیدن یزید بن هارون و فضیل بن عیاض و عبد الله بن المبارک و غیریلرندن استماع ایتدی
و ابو یعلی الموصلی و ابراهیم الحربی و بونلرک امثالی غیری بو ابو محمد محموددن روایت حدیث ایتدی و ابو محمد محمود طالقانی
بغدادده ایکن سنه خمسین و مائتین هجریده فوت اولدی زم لباب ضبطنده فتح زای معجمه و تشدید میم ایله در
یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانندر صاحب اللباب قولی اوزره زم طرف جیحونده بر بلده در بوندن
علمانک بر جماعتی ظهور ایتمشدر ابن حوقل قولی اوزره زم نهر جیحون اوزره خراساندن محسوب بر بلده خصبه در
و اطرافنک اکثرنده جبال و اغنامدن سوایم واردر فاریاب لباب ضبطنده فتح فا و سکون الف و
فتح رای مهمله و یای مثناة تحتیه و سکون الف و آخری بای موحده ایله در راقم الحروف قولی اوزره مهمله
مفتوحه دکلدر اکثر اعاجمدن مسموع اولان کسر رادر یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانده بوزجانک مشرقنده در
ابن حوقل قولی اوزره فاریاب نواحی بلخده بر بلده در نسبتی فریابی و فاریابی در و دخی بعد الفا یای مثناة
تحتیه ایله فیریابی در و بوکا بر جماعت منسوبدر و عزیزی مهلبی قولی اوزره فاریاب جوزجانک
مدینه سیدر و فاریاب ایله بلخ بینی اون ایکی فرسخدر صاحب اللباب قولی اوزره فاریاب جوزجانک
توابعندندر و بین صغیره در طالقاندن اصغردر و ولایت کثیره در و میوه سی فراواندر بلخ لباب ضبطنده
فتح بای موحده و سکون لام و آخری خای معجمه ایله درکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانک قاعده سیدر
ابن حوقل قولی اوزره بلخک اعمالی طخارستان و جبل بدخشان اعمال بامیان متصلدر و بلخ زمین هموارده در
و بلخ ایله بخارا اقرب اولان جبالک بینی درت فرسخدر و مدینه بلخک اتساعی طولا نصف فرسخدر و
عرضا نصف فرسخدر و بلخک دهاشنام بر نهری واردر ربض بلخده جاریدر اترج و قصب سکر اولور
و نواحی بلخده نیلج واقع اولور صاحب اللباب قولی اوزره بلخ خراساندندر بلخی عثمان بن عفان رضی الله عنه زماننده
احنف بن قیس فتح ایتدی و بلخدن ظهور ایدن ائمه و علما و صلحا لایعد و لایحصی دراحمد الکاتب قولی اوزره
دیرلرکه بلخ خراسانک وسطیدر و فرغانه بلخک شرقنده در بینهما اوتوز مرحله در و ری بلخک غربنده در
بینهما کذلک اوتوز مرحله در و سجستان بلخک جنوبنده در بینهما کذلک اوتوز مرحله در و
بلخدن کرمان اوتوز مرحله در و بلخدن خوارزم اوتوز مرحله در و بلخدن مولتان اوتوز مرحله در و بلخک
جانب غربیسی ایله مزارعی سور واحد محیطدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره بنای بلخی کیومرث
ابتدا ایدوب طهمورث بنا سن اتمام ایتدی و لهراسب عمارتن تجدید ایدوب و زرندن سور بنا ایتدی که
مدینه عظیمه در و کرمسیر در آثار البلاد ده وارددر بلخ امهات بلاد خراسانندر بلخی منوچهر بن
ایرج بن فریدون بنا ایتدی و سایر بلاد خراسان بینلرنده اهل بلخ ظرفده ایله موصوفلردر و بلخده
نوبهار دیرلر بر بیوت اصنامدن بر بیت اعظم وار ایدی زمان قدیمده کعبه نک شرف احترامی
و عربک آکا اعزاز و اکرامی اول زمان ملوکی ایشیدوب بو بیت صنمی بلا تشبیه کعبه یه تشبیها
بنا ایتدیلر و دیباج و حریر و جواهر نفیسه تزیین ایدوب اطرافنده اصنام وضع و نصب ایتدیلر
فرس و ترک بو بیتی تعظیم ایدوب و هدایا اهدا ایدوب طواف ایدرلر ایدی و بو بیتک طولی یوز ذراع
و عرضی یوز ذراع ایدی و ارتفاعی و علوی یوز ذراعدن اکثر ایدی و بو بیتک سدانتی برامکه نک ایدی
و ملوک هند و صین بو بیته کلوب صنمه سجده ایدوب و دست برمکی تقبیل ایدرلر ایدی و مدت

برمک ابن خالد منتهی اولنجه برمک بعد برمک سدانته‌ده دائم اولدیلر عثمان بن عفان رضی الله عنه ایامنده
برمک بن خالد اسلامه میل ورغبت ایدوب عثمان بن عفانه کلدی و بر مقدار مال ایله مدینه‌ده مقیم و
ضامن اولدی و عبدالله بن عامر بن کریز خراسانی فتح ایدوب قیس بن هیثمی نوبهاره ارسال
ایتدی و قیس کلوب نوبهاری تخریب ایتدی **بلاورد** صاحب تقویم البلدانده مکتوب بولندیغی اوزره
با ولام والف وواو ورای مهمله واخری دال مهمله ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفیده اولان خراسانده کوره
ختلدندر ابن حوقل قولی اوزره بلاورد مدن ختلدندر و ختل اقالیم خراساندن بر اقلیمک اسمیدر و بو اقلیم
نهرده در وخشک قصبه‌سی بلاورد و لاوکند در و کوره ختل بلاد ماوراء النهره متصلدر و جمیع مدن ختل
اشجار وانهاری مشتمل و غایت خصب اوزره در و مجموعی ارض مستویه در الا اقلی دکلدر و ختل نهرده
خشاب بینی ایله نهر بدخشان بینینده در و بدخشانک نهرنده کوره‌نه خرناب تسمیه اولنور و اطراف ختلده
انهار کثیره واردر که مجتمع اولور و نهر جیحونک اوائلیدر ابن حوقل قولی اوزره وخش کوره ختله منضم و ملحق
اولنلردندر **شهرستان** لب اللباب ضبطنده فتح شین معجمه و سکون ها و فتح رای مهمله و سکون سین مهمله
وفتح تاء مثناة فوقیه والف واخری نون ایله در راقم الحروف قولی اوزره رای مهمله مکسوره در یکرمی
ایکنجی اقلیم عرفیده اولان خراسانک آخر حدودیدر مشترکدر یاقوت قولی اوزره شهرستان اوچ موضعدر اول شهرستان
خراسانک آخر حدودنده و رمال خوارزمک اول حدودنده نیسابور و خوارزم بینینده مدینه مشهوره در
بوندن نیجه علما ظهور ایتدی ابو الفتح محمد بن عبد الکریم بن احمد الفقیه الامام النحریر المتکلم و علمادندر که نهایة
الاقدام فی علم الکلام والنحل والملل و بونلردن غیری نیجه مؤلفاتی واردر سنه تسع واربعین وخمسمائه‌ده فوت
اولدی ثانی شهرستان بشاری قولی اوزره ارض فارسدن کوره سابورک قصبه‌سیدر یاقوت مشترکده
سابوری ثبت ایتدوکی موضع کوره سابورک قصبه‌سی نوبندجاندر دیوارادایدوب بعده بشاریدن
نقلله شهرستان کوره سابورک قصبه‌سیدر دیدوکی محلده تناقض قولیندن انتباه ایدوب دیرکه
کوره سابورک قصبه‌سی نوبندجان ایدوکی سبق ایتدی بویله ظن ایدرم که شهرستان و نوبندجان
موضع واحدک اسملری اوله ثالث شهرستان مدینه اصفهان عتیقه‌نک اسمیدر که بو شهرستانجی
دیمکله معروفدر و بو شهرستان ایله مدینه اصفهان اولان یهودیه بینی بر میله قریبدر صاحب اللباب
قولی اوزره شهرستان خراساندن نسا قربنده بر بلده درکه ولایت خوارزمدن در بوکا رباط شهرستانه
دینلور بونی خلافت مأمون ایامنده عبدالله بن طاهر بنا ایتدی بوندن علما و ذوفنون ظهور ایتمشدر
آثار البلادده واردر شهرستان نیسابور و خوارزم بینینده بادیه رمل طرفی اوزره بر مدینه‌در و
بساتین و مزارعی کندودن دور و بعیددر و رمال شهرستانه متصلدر و بو رمال ایچون بر جماعت وقف
واردر دائما شهرستانی رملدن حفظ ایدرلر و کاه اولور شهرستان دورندن اوزرندن [illegible]
ابعاد ایتدکلری رملک اضعافی یوم واحدده شهرستان اوزره دوکلوب احاطه ایدر و رمل مثال
جریان ایدوب خلقی اکثران الیورلر و شهرستاندن دستار دراز جلب اولنور اهل شهرستان
صنعت نسج عمایمده اصحاب ید طولی در **اندراب** مشترکدر ضبطی فتح همزه و سکون نون و فتح دال
ورای مهملتین والف واخری با موحده ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفیده اولان خراسانده مشترکدر

یاقوت

یاقوت قولی اوزره اندراب ایکی موضعدر اول اندراب غزنه و بلخ بینینده بر بلده در که بو اندرابه قریب اولان
جبل بنجهیردن استخراج اولنان فضه معدنی بو اندرابده اذابت و اصلاح اولنور و بو اندرابدن کابله
واراجق قوافلک مدخلی واردر و ابو ذر احمد بن عبدالله مالک الترمذی الاندرابی بو اندرابه منسوبدر
اصلی ترمددندر اندرابده قاضی اولوب اکا نسبت اولندی محمد بن المثنی دن و ابن بشاردن روایت
حدیث ایتدی ثانی اندراب قرای مرودندر که مرو ایله بو اندراب بینی ایکی فرسخدر و بوکا ایله اندرابه
دیرلر نسبتی اندرابی در و سلطان سنجر ابن ملکشاهک بو اندرابده منازل و قصوری واردر
یاقوت دیرکه بن اول منازل و قصوری کوردم خراب ایدی و احمد الکرابیسی الاندرابی بو اندرابه منسوبدر
ثالث اندراب بر موضعدر بلاد اذربیجاندن بردعه ایله بو موضع بینی بر فرسخه قریبدر و بو موضعده میاه
و بساتین و اشجار واردر و صاحب اللباب قولی اوزره خاست فتح خای معجمه والف و سکون سین
مهمله واخری تاء مثناة فوقیه ایله نواحی بلخدن اندراب نام بلده صغیره در **خبوشان**
لب اللباب ضبطنده ضم خای معجمه و بای موحده و سکون واو و شین معجمه والف واخری نون ایله در یکرمی ایکنجی
اقلیم عرفیده اولان خراسانده در صاحب اللباب قولی اوزره خبوشان ناحیه نیسابورده بر بلده در ابو الحارث
محمد الخبوشانی بوندن ظهور ایتمشدر که جرجانی اکثر روایت حدیث ایتدی صاحب نزهة القلوب قولی
اوزره خبوشان بر بلده درکه توابعی قرا اولندر و دفاتر دیوانیه‌ده اول ولایت استوا اسمی ایله ثبت اولنورلر
ایدی مغول عهدنده هولاکو خان بلده خبوشانک عمارتنی تجدید ایتدی و نبیره‌سی ارغون خان اول عمارت
اوزره عمارت اخری زیاده ایتدی صاحب اللباب قولی اوزره استوا ضم الف و سکون سین مهمله
فتح تاء مثناة فوقیه و یاخود ضم تا و واو واخری الف ایله نیسابورده بر ناحیه کثیرة القری در و
قصبه‌سی خوجان در ضم خای معجمه و واو و جیم والف واخری نون ایله در **جاجرم** لب اللباب ضبطنده
جیمین مفتوحتین بینینده الف و جیم ثانیه دن صکره رای مهمله واخری میم ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی
اولان خراسانده در صاحب اللباب قولی اوزره جاجرم نیسابور و جرجان بینینده در و بوندن جماعت علما
ظهور ایتمشدر تقویم البلدان صاحبی دیرکه لباب جاجرم اقالیم عرفیه‌نک قنقیسندن ایدوکی مذکور دکلدر
ظاهر بودرکه خراساندندر صاحب القلوب جاجرمی خراساندن عد ایدوب ایراد ایتدی جاجرم مدینه متوسطه در
و اطراف و حوالیسنده برایکی کونلک یول مسافه‌ده اولان نبات و کیاه زهرناکدر و بو سببدن
لشکر بیکانه اول مقامه وصوله قادر اولمز و مدینه جاجرمده بر قلعه واردر و بو قلعه‌نک دامنده ایکی درخت
چنار واردر که هر کیم صباح یوم الاربعاده بو درختلرک قشرنی دندانی ایله قلع و اخذ ایتسه هرکز اول کیسه
وجع دندان عارض اولمیه بو سببدن بو چنارلرک قشرنی صویمشلردر آثار البلادده مذکوردر جاجرم
ارض خراسانده اسفراین قربنده مدینه مشهوره در و جاجرم و اسفراین بینینده بر عین واردر منبع قناة در
آثار البلاد صاحبی ذکر ایدر که بعض فقهاء خراساندن بکا حکایت ایتدی جربه مبتلا اولان کمسه بو عینک آبنه
طالوب چیقسه جربی زایل اولور **جام** لب اللباب ضبطنده فتح جیم و سکون الف واخری میم ایله در
یکرمی ایکنجی اقلیم عرفیده اولان خراسانده در صاحب اللباب قولی اوزره جام نواحی نیسابورده بر قصبه در
و بونی تعریب ایدوب زای معجمه ایله زام دیرلر جامدن مشایخک بر جماعتی ظهور ایتمشدر صاحب نزهة القلوب

قولی اوزره جام مدینهٔ متوسطه در و ایکیوز پاره یه قریب قرا جام توابعیدر و باغستانی بیکران و میوه سی
فراواندر **باخرز** لباب ضبطنده فتح باء موحده و سکون الف و فتح خاء معجمه و سکون راء مهمله و
اخری زاء معجمه ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر صاحب اللباب قولی اوزره باخرز نواحی
نیسابوردن بر ناحیه در که قرا و مزارعی مشتملدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره باخرز مدینهٔ
متوسطه در و باغستانی واردر و التمش پاره قری انک توابعیدر **جوزجانان** تقویم البلدان ضبطنده ضم
جیم و سکون واو و زاء معجمه و فتح جیم و سکون الف و فتح نون و الف و اخری نون ایله در
یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر تقویم البلدان صاحبی دیرکه صاحب اللباب بونک
لفظنی حروفی ایله ضبط ایتدی و بن ذکر اولنان ضبط و شکل اوزره مکتوب کوردم و بعض مسافرین
مسموعدر الف و نون آخرینی اکثر حذف ایدوب جوزجان تلفظ ایدرلر صاحب اللباب قولی
اوزره جوزجان بلخه قریب خراسانده بر مدینه در و تقویم البلدان صاحبی بو ضعده جوزجان کوره خراسانک
ناحیهٔ کثیرة الخصب در دیو ایراد ایتدی بو تقدیرجه کندوسی لفظنی ضبط ایتدوکی جوزجانان جوزجاندن
عبارت اولمق ایهام ایدر و صاحب نزهة القلوب قولی اوزره جوزجان بر ولایتدر و مدینه سی یهودیه
فاریاب و سبورقان در و جوزجانک هواسی معتدل آبی قوالتیدر و ادل حدودده اولان
جبالدن چقر و حاصلی کندم و میوه در **خاوران** فتح خاء معجمه و سکون الف و واو و راء مهمله
و الف و اخری نون ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراسانده سرخس و ابیورد دن
بر ناحیه در صاحب اللباب قولی اوزره ازجاوه فتح همزه و سکون زاء معجمه و فتح جیم و الف
و واو و اخری ها ایله خاورانک قرا سندن بر قریه در صاحب اللباب قولی اوزره میهنه
کسر میم و سکون یاء مثناة تحتیه و فتح ها و نون و اخری ها ایله قراء خاوراندندر صاحب نزهة
القلوب قولی اوزره قصبهٔ میهنه خاوران توابعندندر و بو قصبه شیخ ابو سعید ابو الخیرک
مقامی ایدیکه بوده مدفون و آسوده در و خاورانک ظهور ایدن کبار حقنده نظم اولنمشدر

بر سپهر صیت کردان شد زخاک خاوران	تا نشانکاه ابد ازا آفتاب خاوری
خواجه چون بو علی شادانی آن صاحب قران	مفتی چون اسعد ترک آن زهر شرحی بری
صوفی صافی چو سلطان طریقت بو سعید	شاعر فاخر چو مشهور خراسان انوری
شاد باش ای آب و خاک خاوران کز روی لطف	همچو آب بحر و خاک کان کهر می پروری

خواف لباب ضبطنده فتح خاء معجمه و واو و الف و اخری فا ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی
اولان خراساندندر صاحب اللباب قولی اوزره خواف نواحی نیسابوردن بر ناحیهٔ کثیرة القری در
و علمانک بر جماعتی بوکا منسوبدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره خواف بر ولایتدر قصبات
زاوه و سنجان و زوزن خوافک توابعندندر و میوه لرندن انکور و خربزه و انار و انجیری
بی نظیردر و خلق خواف حنفی و قوی المذهب و متشرعدر و خرابه ماثل و غریب دوستدر
و جوانلک ابریشمی فراوان اولور **ابیورد** لباب ضبطنده فتح الف و کسر باء موحده و سکون
یاء مثناة تحتیه و فتح واو و سکون راء مهمله و اخری دال مهمله ایله در بوکا اباورد و باورد

دخی دینلور یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره ابیورد بلده
صغیره و ثماری کثیره در و صاحب اللباب قولی اوزره کوفن ضم کاف و سکون واو و فتح فا و اخری
نون ایله مدن خراساندندر و ابیورددن التی فرسخ مسافه بلدهٔ صغیره در کوفنی عبدالله بن طاهر
بنا ایتدی آثار البلادده واردر ابیورد خراسانده سرخس قربنده بر مدینه در بونی باورد بن خودرز
رود بنا ایتدی مدینهٔ وبیه و ردیة الماء در آبندن هر کم ایچه بدننده عرق مدینی حادث اولور
غریب البتة مبتلی اولور اما مقیم دخی اکثر اوقاتده مبتلی در **مزینان** لباب ضبطنده
فتح میم و کسر زاء معجمه و سکون یاء مثناة تحتیه و نون و الف و اخری نون ایله در یکرمی ایکنجی
اقلیم عرفی اولان خراساندندر صاحب اللباب قولی اوزره مزینان خراساندن عراقه توجه
اولنده قره اخر خراساندن بر بلده در و بوکا بعض علما منسوبدر نزهة القلوبده مزینان لفظنک
اولی حا رایله مکتوب اولوب و ایکی نسخه متفق و متحد الملفظ صاحب اللباب اولی
میم ایله ضبط ایتدوکی اولدوغنه جزم حاصل اولمدی لکن صاحب اللباب بلده دردیدوکنه
موافق صاحب نزهة القلوب دخی بر شهر در کوچکدر دیو ایراد ایتدی الله اعلم الکیسی ایراد
ایتدوکی بر موضع اولمق واردر نزهة القلوب صاحبی بوقدر وصف ایتمشدر که هواسی برودته
مایلدر و آب روان و باغستان فراوانی واردر **قباذیان** لباب ضبطنده ضم قاف
و فتح باء موحده و الف و کسر ذال معجمه و فتح یاء مثناة تحتیه و الف و اخری نون ایله در و باء موحده
و ذال معجمه دن بدل و واو و دال مهمله ایله قوادیان دخی دینلور یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان
خراساندندر صاحب اللباب قولی اوزره قوادیان نواحی بلخدن بر ناحیهٔ نزهه و کثیرة النباتدر
صاحب نزهة القلوب قولی اوزره قوادیان مدینهٔ صغیره در و بونی اول کیانیاندن اولان
کیقباد بنا ایتدی و قصبات نودن و وابجرد و سومان بونک توابعندندر و قوادیانک
هواسی کرم سیردر و زعفرانی کثیردر **اسفورقان** نزهة القلوبک ایکی نسخه سنده الف و سین
مهمله و فا و واو و راء مهمله و قاف و الف و اخری نون ایله مکتوبدر و تقویم البلدانده غیر
منبط و بلا الف شین معجمه و باء موحده و واو و راء مهمله و قاف و الف و اخری نون ایله
مکتوبدر یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر ابن حوقل قولی اوزره بونک آب جاری و بساتینی
قلیله سی واردر و عزیزی مهلبی قولی اوزره اسفورقان جوزجانده بر مدینه در اسفورقان
ایله بلخ بینی اون طقوز فرسخدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اسفورقان بلدهٔ صغیره در
و کندمدن غیری حاصلی اولمز **تفتازان** فتح تاء مثناة فوقیه و سکون فا و فتح تاء مثناة
ثانیه و الف و زاء معجمه و الف و اخری نون ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر
صاحب نزهة القلوب قولی اوزره تفتازان مدینهٔ متوسطه در و باغستانی بیکران و
آب روانی فراواندر و حاصلی میوه و کندم در بین الاهالی تألیفاتی متداول اولان
حایز المعانی العالم النحریر سعد الدین التفتازانی بو مدینه دن ظهور ایتمشدر کفا ها مفخرا
عرض اقلیم ثالث عشر الاقالیم العرفیة زابلستان کردکوه کسر کاف

وسکون راء مهمله و دال مهمله وضم کاف وسکون واو واخری ها ایله در اقالیم عرفیه‌نک
یکرمی اوچنجیسی اولان زابلستانک طرف حددر وکرد کوهک معناسی لغت عربیه‌ده جبل مدور
دیمکدر زیرا کرد لفظنک معناسی مدور در وکوه لفظنک معناسی جبلدر وترکیبی دکرمی طاغ
دیمکدر **بامیان** لباب ضبطنده بای موحده والف وکسر میم ویای مثناه تحتیه والف واخری
نون ایله در یکرمی اوچنجی اقلیم عرفی اولان زابلستانددر ابن حوقل قولی اوزره بامیان مدینه در
وبامیانک بلادی واعمال وتوابعی واردر وکابلدن بلخ واوفراون وغزنه وبنجهیر بلادی بامیاندندر
وبامیان ایله بلخ بینی اون مرحله در وبامیانک قربنده بر نهر کبیر جاریدر که غرشستانه کیدر
وبامیانک بساتینی یوقدر بامیان بر جبل اوزره بر مدینه در وفواکهی آخر دیاردن نقل اولنور
صاحب اللباب قولی اوزره بامیان بلخ وغزنه بیننده بر بلده در وبر قلعه حصینه‌سی واردر
بو بلده صغیره در مهلبی قولی اوزره بامیان غزنه‌نک جهة شمالیه‌سنده در وبینهما قرق بش فرسخدر
ابن سعید قولی اوزره بامیانک بعض جبالندن بعض انهار جیحون نازل اولور صاحب
نزهة القلوب قولی اوزره بامیانک هواسی سرددر وعهد خروج مغولده شهزاده بامیانده
جغتای خانی بامیاندن قتل ایتدکلری اجلدن جنگیز خان نبیره‌سی مسکان انتقام ایله بامیانی
بالکلیه تخریب ایدوب موبالیغ تسمیه ایتدی وکمسه‌یه مسکن ومنزل بنا وتعمیر
ایتمامک ایچون حکم وتنبیه ایتدی وعهد جنگیزدن تاریخ تألیف نزهة القلوبه کلنجه خرابه‌ی
آثار البلاد ده واردر بامیان خراسان وارض غور بیننده بر ناحیه در مدن وقرا وجبال
کثیره‌یی مشتملدر وبلاد غزنه‌دن کلور انهار کثیره‌سی واردر وبو ناحیه‌ده بر بیت عالی واردر
که هواسنه کتمشدر وبو بیتک اساطینی واردر وبو اساطین اوزره طیور منقوشدر وبو
بیتک مجردن ایکی صنم عظیم واردر برینه سرخ بت وبرینه خنک بت تسمیه اولنور وبو
بیتک وصنمک خاصیتی معلوم دکلدر تحفة الغرایبده مذکوردر که حد بامیانده بر قریه واردر
وبو قریه‌ده بر مکان واردر هر کم که اول مکانده ویرانده یاتوب خوابه وارسه بر کمسه
لکد اوروب ایقاظ ایدر وبیدار اولوب جوانبنه نکاه ایتدکده کمسه‌یی کورمز وکیرو
خوابه وارسه کیرو لکد اورلور وصباحه دک بو اسلوب اوزره ضرب لکد ایله
نومدن منع اولنور ولکدزن ومانع نوم کیم ایدوکی معلوم دکلدر **بنجهیر** لباب ضبطنده
فتح بای موحده وسکون نون وجیم وکسر ها وسکون یای مثناه تحتیه واخری راء مهمله ایله در
یکرمی اوچنجی اقلیم عرفی اولان زابلستانددر ابن حوقل قولی اوزره بنجهیر اعمال بامیاندندر و
بنجهیر بر جبل اوزره بر مدینه در واهلی غالبا زنان وفساد اوزره در صاحب اللباب قولی اوزره
بنجهیر نواحی بلخده بر مدینه در وبنجهیرده جبل فضه واردر وبنجهیرک دراهمی کثیردر وقانونده
مذکوردر که جبال بنجهیرده فضه بولنور صاحب اللباب قولی اوزره اهل بنجهیر کثرت حرصدن
سوق غوغایه دونمشدر عروق ارضی اشترا ایدرلر ومحیح بر فضه عرقی بولسه‌لر فضه‌یه
یتشنجه حفر ایدرلر وبو حفرده بر شخص اموال کثیره صرف ایدر وکاه اولور که بو شخص

اولقدر فضه‌یه واصل اولور که کندویه غنا کلور وکندن غیری عقبنده اولان ذمی مستغنی اولور
وکاه اولور که غلبه ناسبیی ایله وغیری سبب ایله عملی ضایع وخایب اولور وکاه اولور که
حفر اولورکن بریسی عرق فضه‌نک اوزرینه طوروب سعی ایدر ومکان آخردن حفر ایدن دخی
بعینه اول عرقک اوزرینه سعی ایدر والکیسی دخی حفر ایتدکلری بر عرقدن اخذ ایدرلر وبو معدن
اهلنک عادتی بودر که ایکیسندن هر قنغیسی سبق بولدقلری عرقدن فضه‌یه اول واصل اولورسه
اول عرقه وعرقک منافعنه سبق ایدن مستحق اولوب مالک اولور وبو مسابقه‌ده عملری
واردر که شیاطین بو عملدن عاجزدر ومحن ایکیسندن بری سبق ایدوب فضه‌یه اول
واصل اولسه آخر عملدن قالوب صرف ایتدوکی مال هدر اولور واکر ایکیسی برابر واصل اولورلرسه
مشترک اولورلر وبونلر بو زمینی شمع وسراج ایله حفر ایدرلر وسراج منطفی اولسه برخطوه ایلرو
کیده مزلر که اول حفر ایتدکلری موضع تاریکدر وطبع ارض ادلمقدن مضردر **تذییل الاقلیم العرفی**
ترشیز الله اعلم تای مثناه فوقیه وسکون راء مهمله وشین معجمه ویای مثناه تحتیه واخری
زای معجمه ایله در یکرمی اوچنجی اقلیم عرفی اولان زابلستانددر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره
ترشیزی بهمن بن اسفندیار بنا ایتدی بلده صغیره در وکرمسیردر **تون** الله اعلم ضم تای مثناه فوقیه
وسکون واو واخری نون ایله در یکرمی اوچنجی اقلیم عرفی اولان زابلستانددر صاحب نزهة
القلوب قولی اوزره تون سابقده مدینه عظیمه ایدی وتاریخ نزهة القلوبده مدینه متوسطه ایدی
هواسی معتدل وحاصلی کندمدر ومیوه‌سی قلیل اولور **عرض اوصاف رابع عشری الاقالیم
العرفیه طخارستان وبدخشان** **سمنجان** لباب ضبطنده کسر سین مهمله ومیم و
سکون نون وفتح جیم والف واخری نون ایله در اقالیم عرفیه‌نک یکرمی دردنجیسی اولان
طخارستان وبدخشاندن طخارستاندندر صاحب اللباب قولی اوزره سمنجان وراء بلخده
طخارستاندن بر بلده در عباس بن جعفر جانبندن دعبل بن علی الخزاعی الشاعر سمنجانه والی
اولدی ایدی صاحب نزهة القلوب قولی اوزره سمنجان ولایت طخارستاندن بلده صغیره در
وجانب شرقیده بر بریه متصل اوچ محله‌سی واردر وجانب غربیسنده متفرق اوچ محله‌سی
واردر وقلعه استواری وآب بسیاری وباغستان بی کناری واردر ومیوه‌لرندن
انکور وانجیر وفستق وشفتالوسی فراوان ونیکو اولور ابن حوقل قولی اوزره طخارستان
بر اقلیمدر که مدن کثیره‌سی واردر وطخارستان بلخه مضافاتندندر وبلخ خراساندندر صاحب
اللباب قولی اوزره طخارستان بر اقلیمدر که مدن کثیره‌سی واردر وطخارستان بلخه مضافاتندندر
وبلخ خراساندندر صاحب اللباب قولی اوزره طخی رستان ضم طای مهمله وفتح خای معجمه والف
وضم را وسکون سین مهملتین وفتح تای مثناه فوقیه والف واخری نون ایله ناحیه کبیره در
که بلدانی مشتملدر وبو ناحیه جیحون ودیدکلری نهر بلخک ورا سنده در واقلیم طخارستان اعلای نهر
جیحونده در و **بدخشان** اعلای طخارستانده در بلاد ترکه قریبدر وبدخشاندن بلخه اون ایکی
مرحله‌در قریبدر وبدخشاندن طایقانه یدی کونلک یولدر وکیر وصاحب اللباب قولی اوزره

يغتل فتح یاء مثناة تحتیه وسکون فا وفتح تاء مثناة فوقیه واخری لام ایله بلاد خوارزمدندر واوجه
طخارستاندن بر بلددر وامیر خراسان ابو نصر بن ابی الفتح الیغتلی بوکا منسوبدر که بو ابو نصر اخبار
یغتلیده مذکوردر و دخی نواحی بلخده قراتکین ایله کند و بینلرنده اولان حربده مذکور ومسطوردر اسکلکند
لباب ضبطنده کسر الف وسکون سین مهمله وبین الکافین المفتوحتین سکون لام وبعده سکون
نون واخری دال مهمله ایله درکاهی اولندن الف اسقاط اولنوب سکلکند دخی دینلور صاحب اللباب بونی
حرف الفده وحرف سینده دخی ذکر ایتمشدر یکرمی دردنجی اقلیم عرضی اولان طخارستاندن وبدخشانده
طخارستاندندر صاحب اللباب قولی اوزره اسکلکند مدینهٔ صغیره وکثیرة المنافعدر ومدن
طخارستان بلخدندر ولوالج لباب ضبطنده بن الواوین سکون لام والف ولام واخری جیم ایله در
یکرمی دردنجی اقلیم عرضی اولان طخارستان وبدخشانده طخارستاندندر قانونده مذکوردر که ولوالج
طخارستانک قصبه سیدر که قدیمده مملکت هیاطله ایدی وعزیزیده مذکوردر که ولوالشجدن
طخارستاندندر مدینهٔ کبیره در ولوالج ایله طایقان بینی ایکی فرسخدر وجمیع مدن طخارستان ارضی
مستویه ده دراما اسکنده وبلیل دکلدر که بو ایکیسی جبلده در طایقان لباب ضبطنده
فتح طا مهمله وسکون الف ویاء مثناة تحتیه وفتح قاف والف واخری نون ایله در وقافدن
بدل کاف ایله طایکان دخی دینلور یکرمی دردنجی اقلیم عرضی اولان طخارستان وبدخشانده طخارستان
صاحب اللباب قولی اوزره طایکان کوره طخارستاندن نواحی بلخده بر بلده در وبوکا قاف ایله
کایقان دخی دینلور رازده بلاددر وعزیزیده مهلبی قولی اوزره طایقان مدینهٔ کبیره در درین اجبالده
شعبده در واهلنک شربی بر نهرلری وار آندندر وطایقانک اشجاری واردر وغایت خصب اوزره
وطایقاندن اول جبل بدی فرسخدر جرم لباب ضبطنده کسر جیم وسکون راء مهمله واخری میم ایله
یکرمی دردنجی اقلیم عرضی اولان طخارستان وبدخشانده بدخشاندندر صاحب اللباب قولی اوزره
جرم وراء ولوالجده بلاد بدخشاندن بر بلددر وابو عبد الله سعید بن حید الفقیه الجرمی بوندندر
محرم سنه نیف واربعین وخمسمائه ده فوت اولدی بدخشان لباب ضبطنده فتح با وسکون
دال مهمله وسکون خاء معجمه وفتح شین معجمه والف واخری نون ایله در یکرمی دردنجی اقلیم عرضی
اولان طخارستان وبدخشانده ذاته اقلیم وبلاددر ابن حوقل قولی اوزره بدخشان اقلیم ایله مدینه نک
معا اسمیدر وبدخشانک رساتیق کثیره سی واردر وبدخشانده لاژورد حاصل اولور نقل شلردر
ذهبلر ارسنده لاجورد بدخشی غایت اعتبارده در لاجورد فرنکینک اضعاف ثمنی ایله لاجورد
بدخشی یی ترجیح ایدوب اشترا ایدرلر صاحب اللباب قولی اوزره زبیده بنت جعفر المنصور
بدخشانده حصن عجیب بنا ایتدی وبدخشاندن لاجورد وبلور وحجر الفتیله وباد زهر سایر
بلاده نقل اولنور وحجر فتیله حشو بر دیه مشابهدر آثار البلاد ده واردر که بدخشان اعلا طخارستانده
مدینهٔ مشهوره در وبدخشانده معدن بلخش واردر که یاقوته مقاومدر وبو معدن بلخشی مشاهده ایدن
حکایت ایتدی جبال بدخشانده بلخشک عروق واردر اندن قطع اولنور اما جیده وثمینی قلیلدر وبدخشانده معدن
لاژورد ومعدن بیجادق دخی واردر بیجادق یاقوته بکزر بر حجردر ودخی بدخشانده معدن تبور خالص واردر

وحجر الفتیله بدخشانک عجایبندندر وبو حجر الفتیله بردیه مشابهدر عوام ظن ایدر که بو حجر بر مرغ اوله بو حجری
ناره قمز وهن ایچره وضع ایدوب اشعال ایدرلر فتیله کبی مشتعل اولور ودهن اخر اولوب
زایل اولسه اولکی حالی اوزره قالوب صفتندن بر نسنه متغیر اولمز وکذلک بر اردهن ایچره وضع ایتسه لر
مشتعل وسوزان اولور وبو حجر فتیله دن قنادیل غلاظ اتخاذ اولنور وبر قطعه اوزرنده چرک
وبنج اولسه ناره ایچره القا اولنور وچرک وبنجی یانوب کیدر وبو حجر فتیله نک لونی مصفی اولور
وبدخشانده بر حجر واردر بیت مظلمده قورلر ضیا بسیری ظاهر اولور وبونلرک مجموعی بشاید منقولدر
ویمکان قرب بدخشانده وسط جبالده بر مدینهٔ حصینه در مسلکنک کمال صعوبتندن قهرا
فتحی متعذردر بشر دکلدر امیر حسام الدین المؤید بن النعمان حکایت ایتدی حکیم ناصر خسرو ملک
وابل بلخ انک اوزرینه خروج ایدوب ناصر خسرو یمکانک حصانتی ایچون یمکانه انتقال ایتدی
ویمکانده قصور وحمامات وبساتیندن عمارات عجیبه وابنیهٔ غریبه اتخاذ ایتدی وامیر حسام الدین
ذکر ایتدی که کندوسی بو قصوردن بعضنه نزول ایدوب بر ایوان عظیمده صور وتماثیل
متحرکه کوردی واهل قصر کندوبی بو صور وتماثیله نظر ایتمکدن منع ایدیلر ودیدیلر که بو نلره
نظر ایدنک عقلنه ویاخود بدننه ضرر اصابت ایدر وامیر حسام الدین دیدیکه مملیکک
خدامنک صغاری بو صورت وتماثیله نظر ایدرلر ایدی واشیاء عجیبه اخبار ایدرلر ایدی
عقول قبول ایتمز ونزول ایتدوکم قصرک آردنده بر بستان کوردم طول لیلده بو بستاندن
اصوات عجیبه استماع ایتدم که حیواناتک معهوده اصواتنه مشابه دکل یعنی صوت حسن
وبعض صوت قبیح ایدی ودخی امیر حسام الدین سالف الذکر حکایت ایتدی یمکانده بر
حمام واردر که عجایب دنیادندر حکیم ناصر خسرو بنا لرندندر وکیفیت بناسی معلوم دکلدر
واوصافنی سامع تصدیق ایتمز وبو حمام سنه اربع وسبعین وستمائه تاریخنه کلنجه باقی
ایدی وبو حمامک صفتی بو اسلوب اوزره درکه بو حمامک جامکانه داخل اولنان صور حیوانات
ایله منقش بر بیت مربع کورر وحمامک قپوسنی کوره مزلکن دیوارلرنده یکرمی درت
حلقهٔ معلقه کورر وحمامی به باب حمامی سؤال ایدر وحمامی دیرکه بر قنغی حلقه یی چکرسک
باب حمام آچیلور ومستحم بو یکرمی درت حلقه نک برینی چکوب درکشاده
اولدوغی حینده باب ایله دیوار اوزرنده منقوش اولان صورت حیوان منکر اولور وصورتک
بعضی درده وبعضی دیوارده قالور بو اجلدن غریب اولان باب حمامی بله مز وبو حلقه لردن
بر قنغی بابی اچدی ایسه اول بابدن ایچرو کیردکده صو بیند وغی جامکان مانندی قبه الننده
بریته منتهی اولور اما بو قدر وار که بو بیتک دیوارلرنده اولان حلقه اون بیدر وبو
حلقه لرک دخی بر قنغیسی چکرسه کیر بر باب آچیلور وبو بابدن ایچرو کیردکده بوندن
ایچرو کیردکده بوندن اول اولان قبه مثالنده قبهٔ اخری آلتنده بر بیته دخی منتهی اولور
وبو بیتک دیوارلرنده اولان حلقه اون ایکیدر وبو حلقه لرک دخی بر قنغیسی چکرسه
کیروکیجن قبه یه دخی داخل اولور وبو قبه دیوارلرنده اولان حلقه طقوزدر وبو حلقه لرک بر قنغیسی

چکرسه کیره وکچن قبه کبی برقبه یه دخی منتهی اولور وبوقبه دیوارلرینک حلقه سی بیدیر وقبه
اخیره در وبوقبه نک بر بابی حمامه کیدر وبو حمامه کیدن قپوبی حمامی مستحم اولان کمسه یه
کوستررر واکر بوقپودن غیری آلتی بابک برینی آچرسه کیدوبی اول صو بیدوغی جایکاهنده کورکیه
بیت اول مربعدر وامیر حسام الدین ابو المؤید النعمان رحمه الله تعالی بو حمامی مرارا مشاهده
ایتدم بو بیت اوزره در دیو ذکر ایتدی وحمام اربع وسبعین وستمائه تاریخنه کلنجه باقی ایدی
وخراسانک اشهر اشیا ایدی زیرا عام ایدی کمسه آکا دخولدن واستحمامدن ومشاهده شیء عجیبدن
ممنوع دکل ایدی ومستحمدن اجرت حمام آلنمز ایدی ومستحم محتاج اولدوغی آلات حمام مهیا
وعام ایدی ومستحم بو حمامدن چقدقده قدرنجه جلاب وناکمول کتوررلر ایدی ومستحم الحاح ایدوب
مصر دخی اولسه اجرت حمام المزلر ایدی بلکه بو حمامک مصارفی ایچون اوقاف کثیره سی وار ایدی و
تاریخ مذکورده حکیم ناصر خسروک اخفادی النده ایدی وبو حمامک عجایبندن شیء اخذ دخی بودرکه
اوتوز بیت برجام ایله روشن وضیاپذیر ایدی وبو حمامک سطحنی کورمکه کمسه یه رضا ویرمزلر ایدی
وکمسه بو حمامک کیفیت بناسنه واصل ومطلع اوله مز تحقیقی بیلن کمسه مطلع اولمز

عرض اوصاف خامس عشری للاقالیم العرفیة خوارزم فربر لباب ضبطنده فتح فا و
رای مهمله وسکون بای موحده واخری رای مهمله ایله در ومزیل الارتیابده فانک فتحی وکسری ایله
دخی مسموعدر دیو مذکوردر اقالیم عرفیه نک یکرمی بشنجی سی اولان خوارزمه جیحوندندر صاحب اللباب
قولی اوزره فربر بخارا ولاسنده طرف جیحونده اوزره بر بلده در قانونده مذکوردر فربر بلاد ماوراء
النهردن خراسانه معبردر وابن حوقل قولی اوزره فربر اعمال بخارادندر وبلده حصینه در وجیحونه قریبدر
وقراء عامره سی واردر تقویم البلدان صاحبی درکه فربری خوارزمه ضم والحاق ایتدوکمز فربر خوارزمه
قریب اولدوغیچوندر وبر دخی جدول اقلیم خوارزمی تکمیل وتتمیم ایچوندر فی الحقیقه دیدوکی کبی تقویم
البلدانک بر صحیفه سنده مترجم اولان یدی جدولک فربر جدول سابعنده مسطوردر وتقویم
البلدان صاحبنک بو کلامی ابن حوقل فربر اعمال بخارادندر دیدوکی مؤیددر اقالیم عرفیه نک یکرمی
آلتنجیسی اولان بلاد ماوراء النهردن معدود اولور **عرض اوصاف سادس عشری للاقالیم
العرفیة بلاد ماوراء النهر** **ترمذ** لبابده ضبطی مختلف فیه در بعضی تاء مثناه فوقیه نک فتحیله
وبعض ضم وکسری ایله در دیر واهل ترمذ لسانندن متداول اولان فتح تاء مثناه فوقیه وکسر میم ایله
وقدیمدن مشهور اولان کسر تا ومیم ایله در وقول ضعیف اوزره ضم ومیم ایله در صاحب تقویم
البلدان قولی اوزره بین التاء والمیم سکون راء مهمله واخری ذال معجمه ایله در راقم الحروف
قولی اوزره اغلب ماوراء النهرلر لسانندن کسر تاء مثناه فوقیه ومیم ایله در اقالیم عرفیه نک
یکرمی آلتنجیسی اولان بلاد ماوراء النهرده طرف جیحون اوزره در وابن حوقل قولی اوزره ترمذ وادی
جیحون اوزره بر مدینه در ومعظم دروب واسواقی آجر ایله مفروشدر وترمذ اول نواحینک جیحونده
اوزره فرضه وبندریدر وجبالدن ترمذه اقرب اولان جبل بر مرحله مسافه ده در وقراء ترمذک
جیحوندن اصلا شربی یوقدر بلکه نهر صغانیاندندر وترمذک مدن کثیره سی وکندینه مضاف نواحیسی واردر

وترمذی

وترمذی ابن حوقل بلاد ماوراء النهر ایله معا ایراد ایتدی وصاحب اللباب قولی اوزره ترمذ جیحون دیدکلری
نهر بلخ طرفی اوزره مدینه عظیمه در صاحب اللباب قولی اوزره صرمنجان فتح صاد وسکون راء مهملتین وفتح
میم وسکون نون وجیم مفتوحه والف واخری نون ایله نواحی ترمذدن بر ناحیه در بو کاف عجمیه ایله چرمنکان
دیرلر **واشجرد** انساب ضبطنده فتح واو وسکون الف وشین معجمه وکسر جیم وسکون راء مهمله
واخری دال مهمله ایله در یکرمی آلتنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهردندر واقلیم رابع حقیقینک آخرندندر
ابن حوقل قولی اوزره واشجرد صغانیانه مضمومه در وترمذ کبیدر وواشجرد دسوقاندن قرب صغانیانه
زعفران کثیر واردر وآفاقه نقل اولنور وانساب سمعانی قولی اوزره واشجرد نهر جیحونک وراسنده در
واسعاری ارخص اسعاردر وواشجردده رباطات مشهوره وآثار عجیبه واردر وابتداء عهد اسلامده واشجردده
واقع اولان حروب مشهوره ومسطوره در وعزیزی مهلبی قولی اوزره مدینه واشجرددن قلعه رابشته
آلتی فرسخدر **وخش ختلان** سمعانی ضبطی اوزره وخش فتح واو وسکون خاء معجمه واخری
شین معجمه ایله در وختلان لباب ضبطنده ضم خاء معجمه وضم تاء مثناه فوقیه مشدده ایله در
وصاحب تقویم البلدان قولی اوزره بعده لام الف واخری نون ایله در یکرمی آلتنجی اقلیم عرفی اولان
بلاد ماوراء النهرده ختلان بر کوره در صاحب اللباب قولی اوزره ختلان وراء بلخده بلاد مجتمعه در
وختلانک نسبتی ختلی در وصاحب الانساب قولی اوزره وخش نواحی بلخدن ختلاندن بلده وخوش
هوادر وبوندن منازل ملوک وار ایدی بلده کثیرة الثمار فخمدر ابن حوقل قولی اوزره ختل ووخش ایکی کوره در
وعمل وضبطی بر ولایتده مجتمع دکلدر وختلک اودیه سنده ذهب واردر سیولده جمع اولنور دکذا ک ابن حوقل
قولی اوزره ختلک مدینه سی هلاوردر ولاوکند درکه وخشک مدینه سیدر ودخی ابن حوقل قولی اوزره ختلک نهر جریاب
ونهر بدخشان بیننده درکه نهر بدخشان خرناب اسمی ایله مسمی در وختلک اطرافنده انهار کثیره واردر ومدینه ختل
انهار واشجاری مشتمل وغایت خصب اوزره در وختلک مجموعی ارض مستویه در **شومان** لباب
ضبطنده ضم شین معجمه وسکون واو وفتح میم والف واخری نون ایله در یکرمی آلتنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء
النهر بلاد صغانیاندندر صاحب اللباب قولی اوزره شومان وراء نهر جیحوندن بلاد صغانیاندندر وثغور مسلمیندن
بر ثغردر واهل شومان سلطانلرینه عدم انقیاد اوزره در **خان بالق** فتح خاء معجمه وسکون الف
ونون وفتح باء موحده وسکون الف وکسر لام واخری قاف ایله در یکرمی آلتنجی اقلیم عرفی اولان بلاد
ماوراء النهرده بلاد خطا قتندن اقاصی شرقدندر ابن سعید قولنده مدینه خان بالغک عظمندن ذکرا وقنان
کلامی عقل استبعاد ایدر خان بالق دار الملک مشهوردر والسنه تجارده مذکوردر وخلق خطا خنسندندر
وخان بالق نزدنده معدن فضه واردر وخان بالغک جهت جنوبیدن قربی ملک ملوک هند اولان ابهر الک
جبالیدر نزهة القلوبده مذکوردر خطا رابع اقلیم حقیقی واقلیم خامس حقیقیدن مملکت کثیره در ودار
الملکی خان بالق در واقلیم خامس حقیقیدندر ومدینه عظیمه در واصلده تحکد دیرلر ایدی وقبلای قاآن جاچین
بالق خارجنده مدینه آخر بنا ایتدی وخطانک سائر بلاد عظیمه مشهوره سی واردر وتمکینک بلاد خطادندر
که ایچنده نهر عظیم جاریدر وتنکینک وقلعه شنکاب وطلمنکو وبونلردن غیری بلاد کثیره سی واردر
عرض اوصاف ثامن عشری للاقالیم العرفیة الجانب الشمالی المشتمل علی امم مختلفه

اثینه همزه و یاء مثناة تحتیه و ثاء مثلثه و نون و یاء مثناة تحتیه ثانیه و اخری ها ایله در اقالیم عرفیه‌نك
یكرمی سكزنجیسی اولان جانب شمالی بلاد امم مختلفه دندر قانونده مذكوردر اثینه مدینهٔ حكماء یونانیین ایمش و ابن سعید
قولی اوزره اثینه بحر رومك خلیج شمالیسنك غربیسیدر و سابقده صاحب قسطنطنیه اولان اشكری
بو ایالته حكم ایدرمش و ابن حوقل قولی اوزره اثیناس قرب بحرده بر مدینه در و نصارانك بونده مجمعی وار
ایمش و یونانك الحكمتی ایمش و علوم و حكم یونانیین بونده محفوظ ایمش راقم الحروف قولی اوزره فی زماننا دولت
سلاطین عثمانیه ده خلدهم الله نواحی قسطنطنیه ده بعید او قریبا اثینه و یاخود اثیناس اسمی ایله مسمی
مدینه قنغیسی ایدوكی معلوم دكلدر زیرا بو اسملر اسمار رومیه دندر و بعد الفتح تغییر و تبدیل اولنمشدر
و تقویم البلدانده مذكور اولان اوصافدن غربی خلیج شمالیده در و قرب بحرده در دیدوكی وصفلر ایله
موصوف و بو علایم ایله معروف مدینه قنغیسی ایدوكنه دخی جزم حاصل اولمامشدر تواریخ نصارا ایله
مراجعت اولنسه بلكه معلوم اوله فتح اراضی و بلاد اقلیم خامس تنبیه التذییل اثینیین

صحرا نوردان اقالیم فضل و عرفان و بادیه پیمایان عوالم تحقیق و ایقان مطالعه و ملاحظه‌لرینه ظاهر و عیان
بو منظره‌ده بدایع و بلدانده اثر تحریرینه اتباع ایله مأخذ اولان سلطان عماد الدین اسمعیلك رحمة الله
تقویم البلدانی جدولنده مسطور اولان یكرمی سكز عدد اقالیم عرفیه‌دن بعضنده بلاد اقلیم خامس حقیقینك
اكثر مشاهیری مذكور اولمیوب و یاخود مذكور ایسه اسماء قدیمه‌سی ایله مذكور اولوب فی زماننا كه
سنه ست و الف هجریه‌ده مشهور اولان اسماسی ایله مذكور اولمیوب و تقویم البلدانده اسماء قدیمه‌سی ایله
مذكور اولان اماكندن بعضنك اسماسی رومیه اولوب و بعضنك اسماسی دخی عرب تغییر و تحویر
ایدوب اسماء قدیمه‌سی ایله فی زماننا معلوم و هر اسمك مسماسی بو موضعدر دیو متمیز و مجزوم اولمیه
متعسر اولوب و كتب قدیمه‌ده مذكور اولان اوصاف و اخبار عامه‌سندن التقریب ایله هر اسمك
مسماسی اولان موضعی مهما امكن تعیین میسر اولدی ایسه فبها و الا فی زماننا مشهور اولان اسماسی ایله ایراد
اولنمق اولی و انسب فهم اولنوب و چونكه بو اوراق پریشانی جمعدن غرض سبب ثبت سطور
اولدوغی اوزره راقم الحروفك مشهودم اولان اماكن و مواضع غلبهٔ نسیان سببی ایله بالكلیه
منسی الاسم و بیچ صحیفهٔ خاطردن مندرس اولمامقدر فلهذا تقویم البلدان تقریبا اسماء
قدیمه‌سی ایله دخی مذكور اولمامش اولان بلاد و اماكندن راقم الحروفك مشهودم و بعضی محل شهرتدن مشاهده
مشابه‌سنده مطبوعم و اوصاف و اخبار عامه‌سی ثقاتدن مسموعم اولمغله ما لا یدرك كله لا یترك كله
فحواسی اوزره تقویم البلدانده مسطور اولان اقالیم عرفیه‌نك بعضنده ثبت اولنان بلاد اقلیم خامس حقیقی ختم
اولنقدن صكره صاحب نزهة القلوب و صاحب آثار البلاد اقلیم خامسدن عد ایتدكلری بلاد و
اماكن ایله و تقریبا اقلیم خامسدن قیاس اولنان بلاد و اماكن ایله تذییل اولنوب الاقلیم العرفی
تعبیری ایله تمییز و تكمیل اولندی و الله الموفق عرض اوصاف رابع الاقالیم العرفیة جزیرة الاندلس

اشبونه ضم همزه و سكون شین معجمه و ضم باء موحده و واو و نون و اخری ها ایله در و بعض
مسافریندن اولی لام ایله مسموعمدر اقالیم عرفیه‌نك رابعی اولان جزیرهٔ اندلسدندر و اقلیم
خامس حقیقینك اواخرندندر و جانب شمالنده اشبونه‌نك اوكی بحرهٔ مالحه در و جانب غربنده

دخی كذلك بحر مالحه در و اشبونه اشبیلیه‌نك شمالی غربیسنده بحر محیط اوزره قاعدهٔ ملكیدر
و اشبونه باجه‌نك غربیسنده در و مدینهٔ قدیمه در و بساتین و ثمار مغضله‌سی واردر و بزاتی خیار
بزاتدر و اشبونه بطلیوسه مضاف ایدی و ابن الافطس انك مالكی اولمش ایدی و مدینهٔ شنتره اشبونه
اعمالندندر و شنتره‌نك افراطی اوزره كبیر الحجم بر تفاحی واردر ابن سعید قولی اوزره اشبونه‌دن
بحر محیط اوتوز میلدر و اشبونه نهر بوداتنك جانبنده در و جزیرهٔ اندلسك تحدیدی و اندلس
لفظنك ضبطی بلاد اندلسدن اقلیم رابعده اول مذكور اولان جزیرهٔ خضرا ترجمه‌سنده مرور ایتدی
آثار البلادده واردر اشبونه اندلسده باجه قربنده بر مدینهٔ طیبه در كه بونده انواع ثمار
و اصناف صید بر و بحر واردر و كنار بحرده در كه امواج بحر حایط سورینه ملاصقدر صاحب المسالك
و الممالك الاندلسیه اولان احمد بن عمر العذری ذكر ایتدی اشبونه قربنده بر غار عظیم واردر
امواج بحر بو غاره داخل اولور و دهان غارده بر جبل عالی واردر امواج بحر دهان غاره
متوجه اولدقده بو جبل تحرك موج ایله متحرك كبی كورینور بو جبله اهل نظر ایدن بو جبلی كاه مرتفع
و كاه منخفض كورر و اشبونه قربنده حجر برادی بولنور و حجر برادی مانند مصباح كیجه ایله ضیا بخش
بر حجردر و احمد مذكور قولنده در كه بو جبله صعود ایدن اخبار ایدوب دیدی كه بو حجر اول جبلده مصباح
كبی ضیا ویرر و بو جبل معدن جزعدر شنترین فتح شین معجمه و سكون نون و كسر تاء
مثناة فوقیه و راء مهمله و سكون یاء مثناة تحتیه و اخری نون ایله در صاحب تقویم البلدان
ابن سعید خطنده بویله كوردم دیو ایراد ایتدی اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسدن اندلسك
شمالنده در جلیقیه دندر مشترك كوره مذكوردر كه جلیق كسر جیم و لام مشدده ایله اكی موضعدر اول
جلیق دمشقك كوره غوطه‌سنك اسمیدر و قول ضعیف ایله نفس دمشقك اسمیدر
ثانی جلیق شرقی اندلسده بر وادینك اسمیدر راقم الحروف مطالعه ایتدوكم نسخهٔ مشترك حاشیه‌سنده
بولدم خط شاطبی ایله مكتوبدر كه جلیق وادی سرقسطه‌نك بریدر و سرقسطه موقعنده ان شاء الله
تعالی ذكر اولنور كه شرقی اندلسده در و مدینهٔ شنترین بحر برطانیه اوزره در و بحر برطانیه اندلسك
ركن شمالیسی وراسنده بحر محیطدن جانب مشرقه چیقر صاحب تقویم البلدان قولی اوزره
بحر برطانیه بحر بر دیلدر كه منظرهٔ بجاده ده ذكری سبق ایتدی و شنترین بو بحره منصب اولور
بر نهر اوزره در و اراضی طیبه در و دولاه اشبونه دن شنترینه تردد و آمد شد اوزره درلر
و شنترین اشبونه اعمالندندر و شنترین باجه‌نك جانب غربیسنده در صاحب تقویم البلدان
دیر كه شنترین اكر جلیقیه دن ایسه دخی ذكرده اندلسه ضم ایتدك و ابن سعید قولی اوزره شنترین
جلیقیهٔ مشهوره قراسندندر آثار البلادده واردر شنترین اندلسده باجه قربنده ساحل بحرده بر مدینه‌در
و نهر باجه اوزره در و اراضی غایت نفع اوزره در و نهر بطالیح شنترینه فایض و جاریدر تنكم نیل مصر
زروعه جاریدر و عجایب شنترینیدن ذكر اولنور كه شنترینده بحردن بر دابه چیقوب
ساحل بحرده حجاره‌یه سوریتور و بو دابه‌دن لین خزده و لون ذهبیده بر دوشر و غایت
قلیل و عزیزدر خلق بونی جمع ایدوب بوندن قماش نسج ایدرلر و اول دیارك ملوكی بو قماشی

كنه و بلادندن غيري بلاده نقل ايتمكدن ناشي منع ايدوب تنبيه ايدرلر ناس بكره خفيه نقل ايده لر و بو
وبردن منسوج قماشنك قيمتي بيك ديناردن زياده اولور زيرا غايت عزيزدر وكمال حسن اوزره در
فتح با موحده وطا مهمله وسكون لام وفتح يا مثناة تحتيه وسكون واو واخري سين مهمله ايله در
اقليم رابع عرفي اولان جزيرهٔ اندلسك جانب غربيسنده در ومملكت بطليوس مملكتلر در ومملكة
بطليوس مملكة قرطبه نك شمالي وغربيسنده در ومملكة بطليوس مملكة طليطله دن جنوبه ميل ايله
جانب غربده در وبطليوس ايله قرطبه بيني يدي كوننك يولدر وبطليوس مدينهٔ عظيمه در وزمين هموارده
وسبزوزارده در وبطليوسده صاحبي اولان متوكل بن عمر الافطس مباني عظيمه بنا ايتمش ايدي
وبطليوس مدينهٔ محدثهٔ اسلاميه در يعني اهل اسلام جزيرهٔ اندلسي فتح ايتدكلرندنصكره احداث
ايتمشدر وبطليوس حقنده ابن القلانس شعريدر شعر بطليوس لا انساك ما اتصل البعد
فللدعور من جنابك والنجد ۞ وللدوحات تحجبك بينها ۞ تفجر واديها كما شقق البرد
نثر ومدينهٔ يابره با وياء مثناة تحتيه والف وبا موحده وراء مهمله واخري ها ايله اعمال بطليوسدندر
مارده ابن سعيد خطنده فتح ميم وسكون الف وراء مهمله مكسوره ودال مهمله واخري ها ايله در
اقليم رابع عرفي اولان جزيرهٔ اندلسك غربيسندن وحقيقيه دندر واقليم حقيقينك دكزندر
ومدينهٔ مارده نهر بطليوسك جنوبيسي اوزره در واعمال بطليوسدندر ومارده مدينهٔ قديمه در و بر
وبرنكاندن جلبا ونمش بريع الصنعه ابي واردر رازيدن نقلله ابن سعيد قولي اوزره مدينهٔ مارده
ملوك عجم قرارانجون بنا ايتدكلري قواعدك بريدر ومارده ده ما مجلوب ومنقول واردر
اوستي ابنيه ايله اورتولمشدركه صناع بو ابنيه نك صنعتنده عاجز وبو قدرتي اظهارده قاصردرلر
ومارده يي قبل الاسلام ملوك اندلس اندلسده سرير مملكت اتخاذ ايتمشلر ايدي ودولت بني اميه ده
بونك ابنيه سي قبل الاسلام اولان ملوك ابنيه سندن عظيم اولدي صكره كرسي مملكت بطليوس اولدي
وحكايات ولنوركه مارده نك كنيسه سنده بر حجر واراديكه طوردوغي موضعي نوري ايله اضاءه
ايدرايدي عرب اول دخولده بو حجري اخذ ايتديلر مدينهٔ وليد فتح واو وكسر لام وسكون يا مثناة تحتيه
واخري دال مهمله ايله در اقليم رابع عرفي اولان اندلسدندر واقليم حقيقينك اواخرندر ومدينهٔ وليد حصن موضع
وملك فرنج اولان فنش اكثر اوقاتده بو مدينه يه دخول ايدر ومدينهٔ وليدك اوجدن زياده نهرلري
واردر ومدينهٔ وليد اندلسي بولوب ايكي قسم ايدن جبل شاره نك جنوبيسنده وطليطله نك غربيسنده در
جيان فتح جيم وتشديد يا مثناة تحتيه والف واخري نون ايله در اقليم رابع عرفي اولان جزيرهٔ اندلسده
غرناطه وطليطله ومرسيه بينده در واقليم خامس حقيقينك اولندر وجيان كمال حصانت اوزره
وقرطبه نك جانب شرقيسنده در بينهما بش كوننك يولدر وبلاد جيان طيبة الارض وكثيرة العيون والثماردر
وجياننك حريري كثيردر وجيان اعظم مدن اندلس اولنلردندر ومدن اندلسك خصبه وحصينه لرندندر
ونصاري بوني اخذه قادر اولمدي الا زمان طويل محاصره دنصكره صاحب غرناطه ابن الاحمر بوني نصاريه
تسليم ايتدي ومدينهٔ فنجاطه اعمال جياندندر ومدينهٔ نزهه وكثيرة الخصب در نصاري بوني سيف ايله
اخذ ايتدي ومدينهٔ بياسه دخي اعمال جياندندر وبياسه نك زعفراني فراواندر ومعقل سقوره

وجبل سهنتان اعمال جياندندر وسهنتان بر جبلدركه بونده وبياسه نك زعفراني فراواندر وقرالري
كثيره واردر ومدينهٔ آبده دخي اعمال جياندندر ومدينه بياسه يه مجاوردر ومدينهٔ لسطه دخي اعمال
جياندندركه برشانه نك حصنيدر طليطله ضم طاء مهمله وفتح لام وسكون يا مثناة تحتيه وكسر طاء
ثانيه وفتح لام واخري ها ايله در اقليم رابع عرفي اولان جزيرهٔ اندلسدندر وطليطله اندلسك قاعدهٔ وسطيدر
ومدينهٔ وليدك شرقيسنده در وطليطله بر جبل عالي اوزره دركه امنع واحصن بلاد اولنلردندر وطليطله نك
بر نهري واردر اكثر مواضعنه ادغزر وطليطله مدينهٔ قديمه در واسمك معناسي سن فارغ سن ديمكدر
وطليطله دن جبل حاجز قنده اندلسك نهايت شرقيه سنه واريجه اون ايش كوننك يولدركه بو
جانب اندلسك نهايت غربيه سيدر وطليطله نك هر جهتي حدائق واشجاردر وطليطله ده انار
مقدار زنده جلنار اولور كه طليطله نك مثري باجه ديرلر بر حصن يانندن بر جبل شاره دن منحدر اولوب
طليطله يه كلور ونهر طليطله بو حصن ايله معروفدركه نهر باجه ديرلر اثار البلادده واردر طليطله يه مدينة الملوك
تسميه اولنور خاكي قوي ونظيف وهواسي لطيفدر مطاميرنده غلال يتمش يل خالي اوزره قالوب متغير
اولمز وطليطله ده بر قنطرهٔ عجيبه واردر وصف ايدرلركه بر وادينك بر طرفندن طرف آخرينه واريجه
قوس واحد در روي زمينده بوندن اعظم قوس قنطره كورلمشدر بر قنطرهٔ سودا وله محمد بن عبد الرحيم الغرناطي
ذكر ايتدي طليطله قربنده بر نهر عظيم واردر بو نهر اوزره ديولر صخردن بر قنطرهٔ عاليه بنا ايتديلركه بر جبلدن
بر جبله واردر كويا كه قوس قزحدر وبو قنطره نك هر صخره سي بيت كبير كبيدر وبو احجار دمور چويلرله
بسته اولنوب اوزرينه رصاص ذايب دوكلمشدر وبو قنطره از ج واحدر نظر ايدنلر جودت
بناسين تعجب ايدرلر وبو نهرك آبي ابدا منقطع اولمز وطليطله ده حجر مطر واردر بعض مغاربه اخبار
ايتديلركه قرب طليطله ده بر حجر واردر فحق مطر اراده ايتسه لر بو حجري رفع واقامت ايدرلر واداكه
بو حجر قايد مطر لا ينقطع وادايدر بو حجري ارضه القا ايتمجه مطر منقطع اولمز وهر باركه مطر اراده ايتسه لر
بويله ايدرلر وطليطله ده حجر صلدن ايكي ثور صورتي واردر احمد بن العدري ذكر ايتدي خارج طليطله ده
غزا ايتدكده بيراتره راكب اولدي وبو صورت ثورين اولان موضع طارقك معسكري ايدي
بو صورت ثورين طلسماتدن بر نسنه اولمق ظن اولنور وطليطله ده بيت الملوك وار ايدي
وملوك طليطله دن هر كم مرد اولسه تاجني بو بيت الملوكه وضع وترك ايدردي وطليطله ده بر
بر بيت آخر دخي وار ايدي هر كم طليطله يه مالك اولسه بو بيتك قپوسنه بر قفل وضع ايدرايدي
حتي ملك طليطله بر شخصه منتهي اولديكه اسمي لذريق ايدي وبيت الملوك اولان بيته داخل اولوب
ايچنده عدد ملوكجه يكرمي درت تاج بولدي بيت آخرك بابي اوزره يكرمي درت قفل بولوب
ظن ايتديكه بو خزانه مال اوله دبوني فتح ايتمكي اراده ايتدي واساقفه وشمامسه مجتمع اولوب وبو
لذريقي تعظيم ايدوب التماس ايتديلركه اسلافي ايتدوكي مسلكه سالك اوله ولذريق
نيت فتح بيتدن رجوع ايتدي واساقفه وشمامسه ديديلركه بو بيت الحزن خاطركزه خطور ايدن مالي
تعيين ايله سكا ويره لم دبو بيتي فتح ايتمه ولذريق ابا ايدوب فتح بيتي اراده ايتدي وبو بيتي فتح ايدوب
بو بيتده عمايم تعالى ايله خيولي اوزره راكب صور عرب كوردي ودخي بو بيتده يازلمش كه اداكه

بو باب متغلدر ملک برده در وفتح اولندقده ملک الدن کیدرلدریق بونی اوقیوب فتحنا
نادم اولدی وبو باب فتح اولندوغی سنده ده بنی امیه دن ولید بن عبد الملکده عرب بو
بلده یه داخل اولوب فتح ایدیلر وبو بلده ده سلیمان بن داود علیهما السلامک اثنین
مائده سی بولدیلر وعظمندن نقلی ممکن اولمیوب ولید امر ایتدی قطع ایدوب حلقی باب
کعبه ومیزابی یوندن ورزدیلر وطلیطله مسلمین الندن فالوب سنه سبع وسبعین واربعمائه ده
شهورندن اورزینه فرنک النده در دمره الله ودیره الله فتحها للمسلمین ثانیا مدينة الفرج
فتح فا وراء مهمله واخری جیم ایله اقلیم رابع عرفی اولان اندلسدن اخر حقیقیه در واقلیم خامس
حقیقینک آخرندندر وبوکا وادی الحجاره دخی دیرلر ووادی الحجاره نهرینک اسمیدر ابن حوقل
قولی اوزره مدینه وادی الحجاره مدینه سالم قربنده در ابن سعید قولی اوزره مدینة الفرج طلیطله نک
شرقیسنده در ونهرینه وادی الحجاره دیرلر ومدینه سالم مدینة الفرجک شرقیسنده در
مرسيه ضم میم وسکون راء مهمله وکسر سین مهمله ویاء مثناة تحتیه واخری ها ایله در
اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسده شرقی اندلسدن مملکت تدمیرده در واقلیم خامس حقیقینک
اوایلندندر ومرسیه مدینهٔ محدثه در امویین اندلسیین ایامنده بنا اولندی وشرقی
اندلسده مرسیه کثرت متنزه وبساتین جهتندن غربی اندلسده اولان اشبیلیه یه مشابهدر
ومرسیه نهر اشبیلیه دن حجمی عمود شرقی اوزره در ومرسیه شرقی اندلس قواعدندندر ومرسیه نک
برنجه متنزهاتی واردر جمله دن رشاقیه ورنلعات وجبل ایل در وجبل ایل بر جبلدر تحتی تسامح
وبسیط درکه بوندن عیون جقر ومدینهٔ لوله اعمال مرسیه دندر وقریهٔ جوکر دخی اعمال مرسیه دندر
وحسنة المنظر در ونهر مرسیه اوزره در وجوکر کسر جا وراء مهملتین وتشدید لام مفتوحه واخری
ها ایله در مدينه سالم سین مهمله والف ولام واخری میم ایله در اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ
اندلسک شرقیسندندر ومدینه سالم اندلسدن قاعدهٔ ثغر اوسطدر ومدینه جلیله در وقبر
منصور بن ابی عامر مدینه سالمده در وابن سعید قولی اوزره شرقی اندلسدن ثغر ایله مشهور اولان
جهتده در ومدینه جلیله در وبو ثغر ایله مشهور اولان جهتده بر کثیره وکرائی مشهوره واردر
دانيه فتح دال مهمله وسکون الف وکسر نون ویاء مثناة تحتیه واخری ها ایله در اقلیم
رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسدن شرقی اندلسده بلنسیه اعمالندندر واقلیم خامس حقیقینک اوایلندندر
ومدینهٔ دانیه بلنسیه نک غربیسنده در ومدینهٔ عظیمة القدردر وبحر اوزره در وکثیرة المساجددر
وحصن یکتران مدینهٔ دانیه اعمالندندر ویکتران فتح تاء مثناة تحتیه وفتح کاف وسکون
تاء مثناة فوقیه وراء مهمله والف واخری نون ایله در وبیران دخی فتح باء موحده وسکون
یاء مثناة تحتیه وراء مهمله والف واخری نون ایله در مدینهٔ دانیه اعمالندندر سرقسطه فتح سین
وراء مهملتین وضم قاف وسکون سین ثانیه وفتح طاء مهمله واخری ها ایله اقلیم رابع عرفی
اولان جزیره اندلسک شرقیسنده در واقلیم خامس حقیقینک اواخرندندر وسرقسطه اندلسده
قاعدهٔ ثغر اعلی در وارض طیبه ده در ومدینهٔ بیضا در وبساتین وحدایقندن زمردهٔ خضرا ایله

بو مدینه

بو مدینه بیضا نقش بوقلمون اوزره در وانهار اربعه سی بو مدینه ده التعاف واشتباک اوزره در
ومدینهٔ قدیمه در وجلقتین وقصر السرور ومجلس الذهب موضعلری سرقسطه نک متنزهات
ومفرجاتندندرکه موضعین احیز بن جقنده بو بیت ابن هود امانتندر شعر
قصر السرور ومجلس الذهب * بکما بلغت نهایة الطرب نثر آثار البلادده مذکوردرکه
سرقسطه مدینهٔ کبیره در وبلاد اندلسک بنیان ومیاه وثماری جهتندن احسن واغزریدر احمد بن عمر
العذری حکایت ایتدی سرقسطه ده حنش داخل اولمز وتعیش ایتمز وسرقسطه یی سنه اثنی عشر
وخمسمائه ده فرنج اخذ ایتمشدر طرطوشه طا بین مهملتین مضمومتین مثنی سکون راء مهمله
وواو وفتح شین معجمه واخری ها ایله اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسک شرقیسندندر ومدینهٔ
طرطوشه بلنسیه نک شرقیسیدر وسرقسطه دن کذران ایدوب بحر زقاقه منزل اولان
نهر کبیرک جانب شرقیسی اوزره درکه بو نهر طرطوشه دن یکرمی میل مسافه دنصکره بحر مذکوره منصب اولور
وبحر زقاقده جزیرهٔ یابرقه طرطوشه نک شرقیسنده در ابن سعید قولی اوزره مدینهٔ طرطوشه کرانی
بلک شرقی الاندلسدر آثار البلادده وارددر طرطوشه اندلس مدینه بلنسیه قربنده مدینهٔ قدیمه در ونهر برده
بلنسیه ایله مشترکدر وطرطوشه بریه وبحریه در ومدینه کیرمش بر مدینه در ومدینهٔ داخلنده سنک
عجایبندن احمد بن عمر العذری حکایت ایدرکه مدینهٔ داخلنده اصلا حنش داخل اولمز ودخی زمان
ماضیه ده پشه مدینهٔ داخلنه کیرمزدی حتی مدینهٔ داخلنده سنک سوری اوزرنده طوران الینی
خارج سوره چقرسه اوزرینه پشه قونردی والینی داخل سوره چکسه الی اوزرندن پشه دوشردی
وطرطوشه ده منغراوه دیمکله معروف بر موضع واردر وبو موضعده ارض ایچنده مستکن اولمش
آتش واردرکه پنهان وکوزدن ناپیدادر وبو موضع اوزرنده حرارت شدیده واردر وبو موضعده
نار مستکنه وار ایدوکی تحقیق ایتمک اراده ایدن اول موضعه حطب وهیمه ادخال والقا ایدر
ساعتنده محترق اولوب جمره داخکر اولور وطرطوشه ده معدن کحل طیب ومعدن زجاج
واردر وطرطوشه نک نهرنده بوری وسوری اسمی آنکیه ماهیلر واردرکه برسی ورنی بر قنطار
اولور وطرطوشه نک وادیسندن سمور چقر وطرطوشه نک نهرنده قارب اوزره ارحیه
بنا ایدرلرکه خانهٔ آسیاب قارب اوزره در ودولاب آسیاب که دوندکه دکرمن
چرخی دیرلر خارج قاربده آب ایله دوران ایدر وصاحب آسیاب اراده ایتدکده قاربی
بر موضعده موضع آخره نقل ایدر وبوکا مانند آسیاب موصلده دجله اوزره کثیردر
واهل موصل بوکا عربه تسمیه ایدرلر لارده لام والف وراء مکسوره ودال مفتوحه مهملتین واخری
ها ایله در ابن سعید خطی ایله بو بیله مضبوطدر اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسک شرقیسندندر و
اقلیم خامس حقیقینک اواخرندندر ولارده سرقسطه نهرینه منصب اولور بر نهرک جانب شرقیسی اوزره در
وجزیرهٔ اندلس ایله ارض کبیره بینی فاصل اولان جبل برت لارده نک جانب شرقیسنده در ولارده
مدینهٔ قدیمه در وشرقی اندلسک قواعدندندر وقنی ایله مکان آخردن حطب ونقل اولنمش ابلی واردرکه
مستغنده حمند سابق جهان عاجزلردر ابن سعید قولی اوزره مدینهٔ لارده شرقی اندلسدن ثغر ایله

مشهور اولان جهتنده مدن جلیله دندر **طرکونه** فتح طای مهمله ورای مهمله مشدده وضم کاف وسکون
واو وفتح نون واخری ها ایله در اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسدندر واقلیم خامس حقیقینک نهایتندندر
وشمالی بحرده اولان شرقی جنوبی اندلسده مدن اندلسک اخیدر آثار البلادده واردر طرکونه اندلسده
شاطئ بحر اوزره طرطوشه قربنده مدینهٔ عظیمهٔ قدیمه در احمد بن العذری حکایت ایتدی مدینهٔ
طرکونه نک تحتی سرادب واسعه در وبونده بنیان کثیره واردر واحمد مذکوره ابن زیدان دیرلر
بر شیخ مسن خبر ویرمشکه تحت مدینهٔ طرکونه ده اولان سرادیبه نزول ایدوب اصحاب و
رفیقلری ایله اوچ کون بو سرادیبده گم و نابود اولمش و زمان قدیمدن وضع اولنمش کندم و جو ایله
مملو خانه لر بولمشلر که بونلری متغیر اولمش ویوم ثالثده بو سرادیبک برکوشه سنده بر ضیا کوروب
اول مقامدن وجه ارضه چیقمشلر واول ضیا کورنه سرادیبده قالورلرمش **هیکل الزهره**
لفظلری محتاج ضبط دکلدر رسمودر اقلیم رابع عرفی اولان مدینهٔ اندلسده اندلسک حد شمالیسندندر
واقلیم خامس حقیقینک اواخرندندر وهیکل الزهره جهت شرقیه و شمالیه دن اندلسک حدیدر وبحر
زقاق ایله جبل برت طرفنده در ودین نصرانی ظهورندن اول بو بلادک خلقی بو هیکل الزهره
عبادت ایدرلر ایدی **برشنونه** فتح بای موحده وسکون رای مهمله وفتح شین معجمه وضم نون وسکون
واو وفتح نون واخری ها ایله در ونون اولادن بدل لام ایله برشلونه دخی دیرلر اقلیم رابع عرفی
اولان جزیرهٔ اندلسدن اندلسدن خارج بلاد افرنجدندر واقلیم خامس حقیقینک اواخرندندر واندلس
مصاقب وملاصق وطرطوشه یه قریبدر صاحب تقویم البلدان دیرکه برشنونه اگرچه اندلسدن
خارجدر لکن اندلسه قریب اولدوغیچون ذکر ده بونی اندلسه ضم ایتدک وبرشلونه ملوک
افرنجدن برینک قاعده سی ودار الملکیدر اول ملکه برشلونی دیرلر وبرشلونی فرنکدن کیطلان
اسمی ایله مسمی بر جنسک ملکیدر ومدینهٔ برشلونه جملهٔ فتوحات اهل اسلامدندرکه کفار کیرو
اخذ ایتمشلردر **اربونه** ضم همزه وسکون رای مهمله وضم بای موحده وسکون واو وفتح نون
واخری ها ایله در اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسده بر قوله اوزره اندلسدندر وبر قوله اوزره
اندلسدن خارجدر واقلیم خامس حقیقینک اواخرندندر واربونه نک جنوبیسنده بر بحیره واردرکه
بحر زقاقه متصلدر وفتوحات اندلسده موسی بن نصیر اربونه یه منتهی اولمشیدی واندلسدن
اقصای ثغور مسلمین اربونه قالمش ایدی ومرشلیه وبلاد انبردیه وغیرلر شمالی بلاد فرنج اول
مقامده در واربونه اندلسک نهایت جهت شرقیه سنده در نته کم اشبونه اندلسک نهایت
جهت غربیه سنده در

تذییل الاقلیم العرفی — **مدینة النحاس**

نحاس فارسیده مس
وترکیده باقر معناسنه اولاندر که محتاج ضبط دکلدر صاحب آثار البلاد وصاحب نزهة القلوب
قولی اوزره بو مدینه اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسده در آثار البلاد صاحبی بو مدینه یی اقالیم
سبعهٔ حقیقیه دن اقلیم خامسده ایراد ایدوب بو مدینه یی تفصیل ایتدیکه بوکا مدینة الصفر دخی دیرلر
وبونک عادته مخالف قصهٔ عجیبه سی واردر لکن کوردیکم بر جماعت بونی کتب متعدده ده
ثبت ایتمشلر بن دخی انلر کبی کتب ایتدم مع ذلک شهرت تامه سی واردر ابن الفقیه قولی اوزره

علماء

علماء متقدمین بوکا ذاهب اولمشلردرکه مدینهٔ نحاسی ذو القرنین بنا ایدوب وبونده کنوز ایداع ایدوب
وضع طلسم ایتدیکه اکا کمسه واقف اولمیه وبو مدینهٔ نحاسک داخلنه حجر باهت وضع ایتدیکه بو حجر
مغناطیس انساندر حتی اسنده انسان طوره سه مغناطیس حدیدی جذب ایتدیکی کبی بو حجر انسانی جذب
وانسانه موت طاری اولنجه انسان اندن منفصل اولمز وبو حجر مغاوز اندلسده اولور عبد الملک بن مروان
مدینة النحاس وکنوزی خبرین دیر جانبنده اولان بحیره نک ایچنده که کنوز اموال کثیره حدیثن ایشتدکده
مذبوره حالی ونائبی اولان موسی بن نصیره مکتوب یازوب امر ایتدیکه واروب مدینهٔ نحاسه
داخل اولوب واحوالنی بیلوب عبد الملکه اعلام ایده ومکتوبنی طالب بن مدرکه ویروب بلاد مغربده
قیروان بن نصیره کوندردی موسی بن نصیر مکتوب عبد الملکی اوقودقده بیک فارس ایله مدینة النحاس
جانبنه متوجه اولدی واروب مدینهٔ نحاسی کوروب کیرو عود ایتدکده عبد الملکه مکتوب یازدیکه
یا امیر المؤمنین امرک اوزره مدینة النحاس ایچون درت ایلق مؤنات طریق ایله وبیک فارس ایله
مفازهٔ اندلسه کتدم حتی منطمس اولمش طریقه داخل ومندرس الآثار ومنقطع الاخبار سابله واصل اولوب
قرق اوچنجی کونده بر مدینه اطرافنده واقع اولدم که نه مثلی کورلمش ونه معادلی ایشدلمشدر بریق
شرفاتی کونشک یولدن نمایان ومنظرهائی چشمه لموفرقره عظم مدینه وبعد اقطارندن قلوبمز پریشان
وپرتلاش اولدی ورکن شرقیسی جانبنده نزول ایدوب بو مدینه اوزره یوز فارس ایله بر مرد ارسال
ایتدک که حول مدینه یی دوراید وب باب مدینه قنده ایدوکن بله وبو کیدن کمسه ایکی کون بزدن
غایب اولوب یوم ثالثده کلدی وبو مدینه نک بابی ومسلکی یوقدر دیو اخبار ایتدی صکره بنجه
اولان عسکرک امتعه سن جمع ایدوب سور دیوارینه بربری وضع ایتدک که بوکا صعود اولنور داخل سوره ینه
نظر اولنه وامتعهٔ عسکر علو وارتفاعندن ربع حایطه یتشمدی دیو اخبار ایتدیلر اندن صکره اتخاذ سلالیم
ایدوب سلالیمی بر بربنه شد وایثاق ایله نصب ایتدیلر وبو سوره صعود ایدوب داخلنه اطلاع
خبر کتورن کمسه یه اون بیک درهم فضه وعد ایتدم اصحابمدن بریسی بو خدمتی تجویز ایدوب
تعوذ وقراءت ایله بو سوره صعود ایتدی وداخل سوره مشرف اولدقده قهقهه ایله ضحک ایدوب
داخل سوره نازل اولدی واکا ندا ایتدک که داخل سورده نه کوردک ونه وار ایدوکک
بزه اخبار ایله جواب ویرمیوب انده قالدی صکره بو سوره صعود ایدوب داخلنه اطلاع
واول صعود ایدن کمسه دن خبر کتورن کمسه یه بیک دینار وعد ایتدم بنی حمیردن بر رجل
اول دیناری اخذ ایدوب بعده بو سوره صعود ایتدی ودیوار سور اوزره وارد قرع اولدقده
قهقهه ایله ضاحک اولوب داخل سوره نزول ایتدی اکا دخی نه کوردک بزه اخبار ایله
دیو ندا ایتدک جواب ویرمیوب انده قالدی وثالثا صعود ایده نک حالی اول صعود ایدن
ایکی کمسه نک حالی کبی اولوب بعده سوره صعوددن اصحابم ابا وامتناع ایتدی ومدینهٔ
نحاسدن مأیوس اولدقدن صکره مدینهٔ نحاسک جانبندن اولان بحیره یه متوجه اولدق وسوره
مدینهٔ نحاسی طولتوب کیدرک دسوردن بر مکانه منتهی اولدق که انده لوحهٔ حمره ایله بر نوشته
بولدق وبو نوشته یی استنساخ ایتدک مضمونی بو ایدی **شعر**

ليعلم المرء ذو العز المنيع ومن … يرجو الخلود وما حي بمخلود
لو ان حيا لا ينال الخلد في مهل … لنال ذلك سليمن بن داود
سالت له عين القطر فايضة … فيه عطاء جزيل غير مصرود
وقال للجن انشوا فيه لي اثرا … يبقى الى الحشر لا يبلى ولا يودي
فصيروه صفاحا ثم ميل به … الى البناء باحكام وتجويد
وافرغوا القطر فوق السور منحدرا … فصار صلبا شديدا مثل صيخود
وصب فيه كنوز الارض قاطبة … وسوف يظهر يوما غير محدود
لم يبق من بعدها في الارض سابغة … حتى تضمن رمسا بطن اخدود
وصار في بطن قعر الارض مضطجعا … مضمنا بطوابيق الجلاميد
هذا ليعلم ان الملك منقطع … الا من الله ذي التقوى وذي الجود

و موسی دیرکه بو مضمونی بلدکدن صکره غروب شمس قتنده بحیره یه واصل اولدق بر طرفدن بر میل مقداری یرده بر بحیره کثیرة الامواج کوردک و آب بحیره اوستنده قایم بر رجل کوردک سس کمسین دیو صوردق جواب ویروب بن جندن بر کمسه یم سلیمان بن داود علیهما السلام والدمی بو بحیره ده حبس ایتدی بن دخی اتی کورمکه دیدی بز دیدک که فوقده قایم اولمقدن غرضک ندر جواب ویروب هر سنه ده بر کره بو بحیره یه بر رجل کلوب و برنجه ایام شاطی بحیره ده صلوته مشغول اولوب تهلیل و تمجید ایدر و شدی کلمجک وقتیدر قریبدر بر صوت ایشتدم اول رجلک صوتی ظن ایدوب روی آبه کلدم طوروم دیدی بز دیدک که اول رجلی کم اولمق ظن ایدرسن جواب ویروب خضر علیه السلام اولمق ظن ایدرم دیدی و غایب اولدی و بو جانبه چوق نسنه یه کتدوکن کوردک و یانمزده برنجه غواص وار ایدی برسنی بو بحیره یه طالوب صفر ایله مطبق و رصاص ایله مختوم بر برخم چیقردی اغزنی آچدق نحاسدن اسب او زرنه نحاسدن بر رجل والنده نحاسدن بر توپوز وار درون حممدن چیقوب یا نبی الله کبیر و عودت ایتمزم دیه رک هواده پران اولدی صکره غواص ثانیا و ثالثا طالوب آنک کبی خمر چیقردیلر صکره زاد و ذخیره آخر اولوب بی ذخیره قالمقدن خوف ایتدوکمز اجلدن سلوک ایتدوکمز طریقه عود ایتدک حتی قیروانه واصل اولدق و السلام عبد الملک بن مروان موسی بن نصیرک مکتوبن اوقدقده زهری مجلسنده ایدی زهری یه دیدیکه بو سور مدینهٔ نحاسه صعود ایدوب کلمنلرک حالن نجه ظن ایدرسن زهری دیدیکه یا امیر المؤمنین بو مدینه ده موکل جنلر واردر عبد الملک دیدیکه اول بحیرهٔ الجنده که خلردن چیقوب هواده طیران ایدن کمسلر در زهری دیدیکه انلر مردهٔ جندر که انلری سلیمان بن داود علیهما السلام بحارده حبس ایتدی و بو مجموع روایت ابن الفقیه در و ابو حامد الاندلسی قولی اوزره دور مدینة النحاس قرق فرسخدر سورینک علو ارتفاعی بشیوز ذراعدر و مدینة النحاسک کتاب مشهوری واردر و بو کتابده مذکور اولان بونی ذو القرنین بنا ایتمیشدر و صحیح بودر که سلیمان بن داود علیهما السلام بنا ایتدی و بو مدینه نک کورینور ده قپوسی یوقدر و اساس رابح دمتیندر و موسی بن نصیر جیوشی ایله بو مدینه یه واصل اولوب سورک بر جانبنده دیوار سوره متصل بر بنای عالی احداث ایدوب بو بنا اوزره علا آسوره پیوسته خشبدن نردبان وضع ایتدی و مال کثیر وعدی ایله بر کمسه اول سور اوزره صعود ایدوب داخل مدینه یی کوردکده ضحک ایده رک

کندوی داخل مدینه یه القا ایتدی و داخل مدینه دن اصوات هایله استماع ایتدیلر صکره بر کمسه یه مال کثیر اعطا ایدوب اول کمسه عهد ایتدی که مدینه ایچنه داخل اولمیوب کوردکنی سور اوزرندن اخبار ایده و سور اوزره صعود ایدوب داخل مدینه یی مشاهده ایتدکده اول دخی ضحک ایده رک کندوی داخل مدینه یه القا ایتدی و داخل مدینه دن کبیر اصوات هایله ایشتدیلر صکره بر رجل دلیر و شجاع میانه بر رسن قوی بغلیوب سور اوزره صعود ایتدی و داخل مدینه یی مشاهده ایتدکده کندوی ضحک ایده رک داخل مدینه یه القا ایتمک استیوب طشره دن حبلی زور ایله جذب ایتدیلر حتی میانندن ایکی پاره اولوب نصفی داخل مدینه ده و نصفی طشره ده قالدی و معلوم اولدیکه داخل مدینه ده جن واردر سور اوزره چیقنلری جذب ایدر و دخول مدینه دن مایوس اولوب ترک ایتدیلر **بسطه** ضبط لفظی الله اعلم با موحده و سین و طا مهملتین و آخری ها ایله در آثار البلادک ایکی نسخه سنده بویله مکتوبدر آثار البلاد ده مذکوردر که بسطه اندلسده جیان قربنده بر مدینهٔ کثیر المنافعدر و بونده بر برکه واردر بهوته دیمکله معروفدر یا بین وجه هادن ارضنه کلنجه قامت انسان مقداری قریب بر ذره اصلا قعری معلوم دکلدر احمد بن عمر العذری قولی اوزره بسطه ایله بیاسه بیننده شیمه تسمیه اولنور بر غار واردر که قعری بولنمز و ناحیهٔ بسطه ده جبل نحل دیمکله معروف بر جبل واردر اول اولدقده نفس جبلدن نحل اسود ظهور ایدر و نصف شهره دک اول حال اوزره دائم اولور و زایل اولمز و نصف شهره دک هر کون زیاده اولورده بو نحل نقصانه باشلیوب آخر شهرا اولنجه تدریج نقصان بالکلیه زایل اولور **شغنه** الله اعلم شین و غین معجمتین و نون و سین مهمله و آخری ها ایله در نسخهٔ آثار البلاد ده بویله مرسومدر آثار البلاد ده مذکوردر که شغنه اندلسده وادی الحجاره قربنده بر مدینه در احمد بن عمر العذری قولی اوزره عجایب شغنه دن بر جبل واردر که شغنه اوزره مشرفدر بو جبلک حجرین کسر ایتسه لر کسرندن قیره مشابه زفت چیقر و ابرا ده ایدن کیفیاتی بو زفتدن جمع ایدر و مدینهٔ شغنه کثرت اثری یوقدر **شنتره** الله اعلم شین معجمه و نون و تا مثناة فوقیه و را و مهمله و آخری ها ایله در نسخهٔ آثار البلاد ده بویله مرسومدر آثار البلاد ده مذکوردر که اندلسده اشبونه قربنده ساحل بحر اوزره بر مدینه در و اوزرنده ضبابهٔ دائمه واردر که قطعا منقشع و منکشف اولمز و شنترهٔ نک عجایبندن بر تفاحی واردر بو تفاحک دوره واحده سی اوچ شبردر و سنهٔ ثلث و اربعین و خمسمائه ده فرنج شنتره یی اخذ ایدوب فرنج یدنده در **لورقه** الله اعلم لام و واو و را مهمله و قاف و آخری ها ایله در نسخهٔ آثار البلاد ده بو رسمله مکتوبدر و آثار البلاد ده مذکوردر که لورقه اندلسده مدینهٔ کبیره در و کورهٔ تدمیرک قاعده سیدر و بقاع و بلاد اندلسک احسنی و من جهة المنافع اکثیریدر بونده بونان اصناف فواکه کثرت و حسن جهتیله غیری بلادده یوقدر خصوصا امرود و به و رمانی خوف و فراوان در و قوة ارضدن احمد عمر العذری ذکر ایتدیکه لورقه ده بر انکور اولور بر خوشه سنک و رطل بغدادی ایله التمش رطل اولور و دخی حنطه نک بر حبه سندن حاصل اولان صد دانه یه یتشور و ارض لورقه نیل مصر کبی نهر ایله سقی اولنوب ماء نهر ارض اوزره منبسط اولور و آب چکلدکدن صکره زرع اولنور و لورقه نک مطامیرنده ذخیرهٔ حبوب التمش یل و دخی

اکثرلوروب متغیر اولمز وکاه اولورکه زروعنه آفت جراد اصابت ایدر حکایت اولندیکه کنایس لورقه‌دن
برکنیسه‌ده ذهبدن برایچ وارایدی ولورقه‌ده جراددن امین اورزه ایدی صکره برآلتون چکرکه
سرقه اولنوب سرقه اولندیغی سنه‌ده ارض لورقه‌ده جراد پیدا اولدی ودخی لورقه‌نک بعض اساس
ابنیه‌سنده نحاسدن ایکی ثور وارایدی بربری اوکنده ایدی وآرده‌ده اولان ثوره ملتفت ایدی
وبو ثورلر اول موضعده اولدقجه انقیس اسمیله مسمی اولان علت بقر لورقه‌ده ظاهر وموجود دکل
ایدی صکره بو ثورلر اول موضعدن اخذ اولندی واخذ اولندیغی سنه‌ده لورقه نفراتنده انقیس واقع
اولدی وعجایب لورقه‌دن برشجر زیتون واردرکه برجبلک جوه‌سنده برکنیسه‌ده در وبرسنه
وقت معلوم معینده بوشجرهٔ زیتونه برکونده شکوفه دیرر وثمره‌سی منعقد اولور وایرتسی کون یایغ
وطیب اولور وشجره مشهوره درناس تعریف وتوصیف ایدر احمد بن عمر العذری حکایت ایلدیکه
بوشجرهٔ زیتونه‌نک اصحابی نصاری ایدی وبونی قطع ایدرلر وسبب قطع بوایدیکه بوشجره سببیله
بو ترک اوزرینه خلق کثیر کلوب تزاحم ایدرلر ایدی وبوشجره نیچه زمان بریره مقطوع قالوب
صکره کیرو اصلندن نهالی ظهور ایدی واحمد بن عمر العذری سنه خمس واربعمائه شهورنده بو
شجر زیتونک صکره حاصل اولان نهالی ایجون الآن باقیدر دیو ذکر ایدی ودخی احمد مذکور ذکر ایدی
ابراهیم بن احمد الطرطوشی بکا اخبار ایتدیکه ملک الروی ایشتدم دیدیکه اندلسده امیرالمؤمنینه هدیه
ارسال ایتمک استرم صحت اوزره معلوم میدرکه فتوحات کریمه سنده برکنیسه واردرکه
بوکنیسه‌دن برادره شجرهٔ زیتونه واردر لیلهٔ میلاد اولدقده شکوفه ویروب ثمره‌سی منعقد
اولور وتیلهٔ میلادک نهارنده زیتونی اکل اولنور بلیورکه بوشجره‌ده وبوکنیسه‌ده اولان شهیدک
عندالله محل عظیم واردر امیرالمؤمنین فتح اعظم مراد ایتمز وار بودرکه اول کنیسه اهلنی تسلیه و
مداراة ایله ارضا ایده‌یکه حتی اول شهیدک عظاسندن بکا اعطا ایده‌لردی وبوحاصل اولان قیمتده
بوندن عظیم اولمزدی ولورقه‌ده وادی الثمرات دیرلر برمقام واردر احمد بن عمر العذری
ذکر ایتدی اول سقف مع برواددن آب کلوب ارضی سقی ایدر واول معاده بلاغرس اشجار
زیتون وانجیر وامرود وسیب وبونلر امثالی اشجار مثمره نابت وحاصل اولور وشجر توت
اصلنی غرس ایتدیم بتر وبونی ثقاة ناسدن برجماعت اخبار ایتمشدر طلبیره الله اعلم
طاء مهمله ولام وبا موحده ویاء مثناة تحتیه ورا مهمله واخری ها ایله درنسخهٔ آثار البلادده بو
رسم اوزره در آثار البلادده مذکوردرکه طلبیره اندلسده طلیطله قربنده مدینهٔ قدیمه در برجبل
عظیمک قلعه سنده بنا اولنمشدر وعجایبندن برعین واردرکه بوعیندن ماء کثیر منفجر اولور وبوایک
اوزرنده یکرمی آسیاب دوران ایدر قبره الله اعلم فا وبا موحده ورا مهمله واخری ها ایله
نسخهٔ آثار البلادده بورسم اوزره در آثار البلادده مذکوردرکه قبره ارض اندلسده قرطبه
قربنده مدینهٔ قدیمه در احمد بن عمر العذری قولی اوزره قبره‌ده برمغارهٔ عجیبه واردرکه قطعی
مقداری معلوم دکلدر وبومغاره‌ده باب ریاح واردرکه بوباب اوزره طورب
برثوب اصسه ریاح ثوبی جو هوایه قالدرر ودخی احمد مذکور قولندندرکه بعض ملوک بنی امیه

بوغازك

بوغارک تبن ایله ردم وسد ایتمک امرایتدی واول ناحیه اهلی جمع اولوب اعلی غاره کلنجه تبن ایله طولدردی
ردم مستوی اولدی وناس دهن غاره‌ده اوتوردیلر وناس ایله ردم متحرک اولوب ساعتنده
یره کوجدی وناس متضرر اولمیوب نجات بولدیلر واول تبنک قنده کتدوکی معلوم اولمدی لکن بو غاره
موقع اولان جبلک بعض بنا بعضدن بو تبنک برمقداری چیقدی فراغه الله اعلم فا وراء مهمله والف
وغین معجمه واخری ها ایله درنسخهٔ آثار البلادده بورسم اوزره در آثار البلادده مذکوردرکه فراغه اندلسده
لارده قربنده برمدینهٔ حسنة الابنیه در ومیاه وبساتین کثیره‌یی مشتمل‌در وفراغه تحت ارضنده
سرادیب کبیره واردر وخلق فراغه قنده بوسرادیب استیلای عدودن ملجادر وبوسرادیبک صفتی
بودرکه تنک دهن چاه یدر وانثی عینیی واسعدر ایچنده توافق یربیوع کبی ازقهٔ کثیرهٔ مختلفه واردر بو
بوسرادیبه وجار ضدن وصول ممکن دکلدر ودخولنه طالب اولان جرات وجسارت ایدرمز واکر
بوسرادیبه دمن چاهدن دخان القا اولنسه ایچنده اولان خلق بوازقه‌یه داخل اولوب ابواب ازقه‌یی
سد ایدرلر ودخان کندولردن عود ورجوع ایدر واکر دخان سدابوابدن اول اوزرلرینی احاطه ایدرسه
سرادیبک باب آخرندن طشره چیقرلر وبوسرادیبه آنلر قتنده محوج تسمیه اولنور وبوسرادیبک عملندن وصایا
ولو قاف ایله مال اخراج ایدرلر آنلر قتنده ابواب بر ووجوه خیردندر فهمین الله اعلم فا وها وبیم
ویاء مثناة تحتیه واخری نون ایله درنسخهٔ آثار البلادده بورسم اوزره در آثار البلادده مذکوردر فهمین
ارض اندلسده طلیطله قربنده برقلعهٔ حصینه در بوقلعه‌ده برچاه واردر اهل قلعه‌نک شربی بوچاهک
آبندندر وبوچاهده اصلا علق وارایدوکی معلوم دکل ایکن طول زمان ایله ایچنده اولان کل ولای
نهایت کثرتندن اخراج اولنمغه محتاج اولوب بوچاهک ایچندن طین کثیر اخراج ایتدیلر ماء بئر
حددن افزون کثیر اولوب لکن ایچنده علوم کثیر متولد اولدی وشرب ماء بئر متعذر اولدی
زیرا علق که ترکیده سولک دیدکلری حیوان حلقوم شاربه تشبث ایدر صکره اهل قلعه‌یی بو
چاهدن اخراج ایتدکلری طینک ایچنده نحاسدن برسولک بولوب بئرک ایچنه القا ایتدیلر
وبوبئردن علق منقطع اولدی قسطلونه الله اعلم قاف وسین وطاء مهملتین ولام
وواو ونون واخری ها ایله نسخهٔ آثار البلادده بورسم اوزره بولندی آثار البلادده مذکوردر
که قسطلونه اندلسده بسطه قربنده مدینهٔ قدیمه در بونده برجبل واردر بوجبلده برمغاره واردر
اعلی غاردن ما تقطر ایدوب تحتنده برحفرهٔ لطیفه‌یه نقطه نقطه ریزان اولوب بوحفره‌ده
مجتمع اولور وزمینه یا توب زایل اولمز وبوحفره‌ده مجتمع اولان مادن هرنقدر کثرت اوزره
ایچلسه نقص اولمز احمد بن عمر العذری حکایت ایتدی که بونی مشاهده ایدن برجماعت بکا اخبار
ایتدی وبو اول موضعده برامرشایعدرکه بوغاره‌ده برمیت واردر طول زمان ایله متغیر دکلدر و
بومیتک کم ایدوکندن خبر معلوم دکلدر عرض اوصاف خامس عشر الاقالیم العرفیة صین
خاجو فتح خاء معجمه وسکون الف وجیم واخری واو ایله در اقالیم عرفیه‌نک اون بشنجیسی اولان
صینک شهرلرندندر خاجوی کورنرک بعضندن منقولدرکه خاجو مدینهٔ کبیره در وصینده
شنک اسمی ایله مسمی اولکا قواعددندر وخاجو ایله خان بالق بیننده اون بش کونلک یولدر وخان بالق

بلاد خطا و بلاد کا ولیدندر سوکجو ضم سین مهمله و سکون واو و کاف و ضم جیم و آخری واو ایله در
اقالیم عرفیه نک اون بشنجیسی اولان صینک شمالیسندندر سوکجوی کورنلرک بعضندن منقولدر که
قدر ده حمص کبیدر و ارضندن سکان مستویه در و ما حولنده انهار صغار وار در که اطرافنده اولان
جبالده عیوندن منفجر اولوب کلور و سوکجونک بساتینی واردر و سوکجو ایله قامجو بینی درت
کونلک یولدر و قامجو فتح قاف و سکون الف و میم و ضم جیم و آخری واو ایله در

عرض و صاف سابع عشر الاقالیم العرفیه بلاد الروم علایا

فتح عین مهمله و لام و الف و یاء مثناة تحتیه و آخری الف ایله در اقالیم عرفیه نک اون یدنجیسی اولان
بلاد رومدندر و علایا اصلده علائیه در ناس تخفیف ایدوب علایا دیرلر و علایا بلده محدثه در
بعض ملوک روم سلجوقیه که آل سلجوقدن سلطان علاء الدین کیقباد احداث ایتدی
صاحب تقویم البلدان احمد نحوی دیر که علایا دن کلن بر جماعتدن استماع ایله بنم تحقیقم اولدی
که علایا بحر رومه بر دخله یعنی بر بورون اوزرنده بر بلده صغیره در و اول بلادک فرضه لرندن یعنی
بندر و اسکله لرندن و بلاد رومدن اقلیم رابعه واقع انطالیانک جنوبینده در و بینهما ایکی
کونلک یولدر و قدر ده انطالیادن صغردر و میاه دب تینی قرلواندر انقره که انکوریه دیرلر
فتح همزه و سکون نون و ضم کاف و سکون واو و کسر راء مهمله و فتح یاء مثناة تحتیه و آخری
ها ایله در لکن السنه خلق رومده فی زماننا مشهور و مستعمل اولان انکوری در اوتنجی
اقلیم عرفی اولان رومدندر صاحب المشترک قولی اوزره انقره فتح همزه و سکون نون و قاف مکسوره و راء مهمله
و آخری ها ایله ایکی موضعدر اول انقره بلاد رومده مدینه در صاحب مشترک دیر که بکا اخبار اولندی که اوزرده بو انقره
انکوریه در اکر بو اخبار صحیح ایسه بو انقره عموریه در که معتصم بوکا غزا ایتدی و امرؤ القیس ملک الروم
قیصر قتندن حین رجوعنده بونده مسموم اولدی و بنی حس ایتدکده دیدی رب طعنة مثعنجرة تبقی غدا بانقره
ثانی انقره نواحی حیره ده بر موضعدر که شعر اسود بن یعفرده مذکوردر نزلوا بانقرة یسیل علیهم
ابن سعید قولی مدینه انکوریه جبال بیننده در و انکوریه ایله قسطمونیه بینی بش کونلک یولدر قسطمونیه جانب شرقی
و شمالیده در و انکوریه جانب غربی جنوبیده در اثار البلادده واردر هرون الرشیده انقره فتحنه عازم
اولدقده بن رشید ایله بله ایدم و رشید انقره یی فتح ایتدکده باب حصن انقره اوزره لغت یونانیه ایله
نوشته بر قاج کلمات کوردم و بن بو کلماتی نقل ایدردم و رشید نظر ایدرایدی و مضمون کلمات
بو ایدیکه بسم الله الرحمن الرحیم یا ابن آدم فرصتی امکانی وقتنده عزیز طوت فوت ایتمه و امور
الهیه یعنی اجلنه اصبر له و اغراطله سرورسنی ماتمه براقمون و نفسک اوزره کلمش کونک غمنی
تحمیل ایتمه یعنی غم فردایی چکمه زیرا اول غم سکا اجلا دخی کلمزسه الله تعالی سکا رزقکی اول غده ویرر و جمع مالکده
مغرورلره اسوه و مقتدی اولمه چوق واقع اولدی کوردکلرکه کندو نفسی اعتباری اوزره تبعل حلیله ایچون جمع مال ایدن
غیرک خزانی توفیر ایتدی حکایت اولنور که ایام معتصمده اهل عراقدن کمسه یه طائفه نصاری
انقره ده زن حیف و تعدی ایتدی و اول کمسه دخی یا معتصماه دیو ندا ایتدی و استهزا ایله اکا صبر ایله
معتصم ابلق اوزره کلور سکا نصرت ایدر دیدیلر و بو خبر معتصمه واصل اولدی و مجموع عسکرینه ملکنده

اسب ابلق اشترا اینک امر ایدوب رومه کتدی و انقره یی نهب و غارت ایتدی و مدینه انقره قپوسی
اوزره حدیددن ایکی مصراع وار ایدی که طول و عرضی افراط اوزره ایدی بو مصراعلری بغداده نقل ایتدی
و سنه اربع و سبعین و ستمائه ده حریم دار الخلافه ابوابندن باب عامه ده ایدی آق شهر
فتح همزه و سکون قاف و فتح شین معجمه و سکون ها و آخری راء مهمله ایله در و کتاب الاطوال ده
ترکمان لسانی اوزره آخ شهر مکتوبدر و عوام ناس آق شار دیرلر اون یدنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر
ابن سعید قولی اوزره اقشهر مدن و بلادک انزه و احسن اولنلرندندر بساتین کثیره و فواکه منفضله
واردر صاحب تقویم البلدان دیر که ابن سعید کتابندن غیریده بونک ذکرین بولمدم و بونی کورنلر
بکا اخبار ایتدی که قونیه نک جانب غربی شمالیسنده در بینهما اوچ کونلک یولدر نزهة
القلوبده واردر که اقشهر ایله ارزنجان بینی یدی فرسخدر و اقشهر ایله قونیه بینی اوچ مرحله در
قونیه ضم قاف و سکون واو و کسر نون و فتح یاء مثناة تحتیه و آخری ها ایله در تقویم البلدانده
بویله مضبوطدر لکن فی زماننا شایع اولان تلفظ دخی سکونی ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان
رومدندر ابن سعید قولی اوزره قونیه مدینه مشهوره در جانب جنوبنده بر جبلی واردر بو جبلدن
جانب غربی قونیه یه بر نهر نازل اولور و قونیه نک بو جبل جهتنده اوچ فرسخ مسافه یه قریب موضعده
بساتینی واردر و قونیه نک نهری بساتینی سقی ایدوب صکره بو نهردن بر بحیره و چمنزار اولور
و جبال بو بحیره یی بر جانبندن دور ایدر و جهت شمالده جبال بو بحیره دن بعید اولور و قبر افلاطون
الحکیم قونیه نک قلعه سنده در و قونیه ده قدیمدن دار السلطنه وار ایدی و قونیه ده فواکه کثیره واردر
و قمر الدین دیمکله معروف بر مشمشی واردر و نزهة القلوبده مذکوردر که سلطان قلج ارسلان سنک
تراشیده دن قونیه ده بر قلعه بنا ایدوب بو قلعه ده کندو مجلسی ایچون بر ایوان عظیم بنا ایتدی
و سور مدینه قونیه خرابه مشرف اولوب سلطان علاء الدین کیقباد سلجوقی و انک امراسی سور مدینه
قونیه نک عمارتن تجدید ایتدیلر و سنک تراشیده ایله قعر خندقدن بنا ایتدیلر که عمق خندق یکرمی ذراع
و ارتفاع دیوار سوری اوتوز ذراعدر و بو سورک دوری اون بیک خطوه دن زیاده در و مدینه قونیه ده
عمارات عالیه بنا ایتدیلر و سورینک اون ایکی قپوسی واردر و هر بر قپونک اوزرنده قلعه شکل
بر کوشکی واردر و قونیه نک هواسی معتدل و ابی اول اطراف جبالندندر و بو آب ایچون باب
سورده بر قبه عظیمه بنا ایتمشلردر شویله که بو قبه نک خارجنده اوچیوز بو قدر لوله آب جاریدر
و قونیه نک ارتفاعات و محصولاتی پنبه و کندم و سایر حبوبدر که بسیار و خوب اولور و باغستانی
فراواندر و باغستانی ایکی طرفده در بری جانب صحراده در که تاریخ تألیف نزهة القلوبده خراب ایدی
و بری جانب جبلده قلعه کوله ایاغنده در که اول تاریخده آبادان ایدی و انکور و سایر میوه سی خوب اولور
و زردالوسی غایت شیرین و آبداردر لارنده لام الف و فتح راء مهمله و سکون نون و فتح دال مهمله
و آخری ها ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر و لارنده قونیه یه قریبدر قونیه نک جانب شرقی و شمالیسی
بیننده در و بینهما بر کونلک یولدر راقم الحروف بعض اهالی قونیه دن استماع ایتدم که قونیه ده زرع
حبوب چندان حاصل و مرغوب دکلدر لکن بر سکوفه سی وار آسمانی رنکدر اهل قونیه اکا دنیا چیچکی

دیرلر بوشکوفه‌نک تخمنی هر سنه سایر مزروعات کبی زرع ایدوب بوشکوفه ایله دباغلر صبغ دیم ایدرلر
آسمانکونی ولاجوردی بحتیانی اولور و بوشکوفه‌یی تجار بلاد روم و فرنکه و بلکه سائر اماکنه دخی ایلتدیلر
اهالی قونیه‌نک اکثر مکاسبی بوشکوفه‌در و اولیای کرام و مشایخ عظامدن رحمهم الله حضرتلری مثلا
خداوندکار شیخ محمد جلال الدین الرومی الشهیر بسلطان العلما ابن حسین البلخی الخطیب بن محمود الخطیب ابن
مودود بن ثابت بن مسیب بن مطهر بن حماد بن عبد الرحمن ابن ابوبکر الصدیق رضی الله عنه قونیه‌ده مدفوندر
که ولادتی سنه اربع وستمائه ربیع الاولنک سادسنده مدینهٔ بلخده در وفاتی سنه اثنی و
سبعین وستمائه جمادی الآخره سنده در الیمش سکز ییل اوچ آی مدت عمرلریدر و فرزند ارشدی
سلطان ولد دخی قونیه‌ده باباسی ملا خداوندکار مشهدی ایچنده مدفوندر که ولادتی سنه ثلث
وعشرین وستمائه‌ده در وفاتی سنه اثنی عشر وسبعمائه رجبنده در مدت عمرلری سکسان طقوز
ییل اولمش اولور و شیخ صدر الدین قونوی و سید برهان الدین محقق ترمذی و دخی نیجه مشایخ
کبارک مقابری قونیه‌ده در **قیساریه** لب اللباب ضبطنده فتح قاف و سکون یای مثناة تحتیه و فتح
سین مهمله و الف و رای مهمله و یای مثناة ثانیه مشدده و اخری ها ایله درلکن فی زماننا شایع
اولان تلفظ و کتابتی سین مهمله‌دن بدل صاد مهمله ایله و بلا الف در صحیح دخی بودر که قیصره منسوبدر
اون بدنجی اقلیم عرفی اولان بلاد رومدندر و قیصریه بلاد کبیره‌دن در و بساتین و اشجار و فواکهی مشتملدر
و قیصریه‌یه داخل اولور نیجه عیونی واردر و داخلنده قلعهٔ حصینه‌سی واردر و قدیمده قیصریه‌ده دار
السلطنه وار ایدی ابن سعید قولی اوزره قیصریه قیصره منسوبدر و مدینهٔ جلیله در و سابقده حاکم
بلاد روم اولان قیاصره احیانا قیصریه‌ده مکث و آرام و گاهی قونیه‌یه انتقال ایله دفع اوهام
ایدرمش و مدینهٔ سیواس قیصریه‌نک جانب شرقیسنده در و قیصریه‌دن آق سرای درت
مرحله آثار البلادده واردر که قیصریه بلاد رومده مدینهٔ عظیمه در بونی ملک الروم حجاره‌دن بنا
ایدی خلق کثیر و عماراتی بی‌نظیردر و بونده آثار قدیمه واردر که ناس زیارت ایدرلر و دیرلر که
محمد بن الحنفیه‌نک مسجدیدر و قیصریه‌ده ابی محمد البطالک جامعی واردر و بلیناس الحکیم ملک الروم
قیصر ایچون بونده بر حمام بنا ایتمشدر که عجایب دنیادندر بو حمام سراج ایله قزیلیر و قیصریه
قربنده بر جبل واردر بو جبلده اولان حیات بی‌حد و بیشماردر لکن حکما بونک ایچون طلسم
وضع ایتدکلری اجلدن بو حیاتک بریسی قطعا بو جبلدن چقمز نزهة القلوبده واردر که قیصریه جبل
ارجاسب ذیلنده واقع اولمشدر و مدینهٔ عظیمه در و سوری سلطان علاء الدین کیقباد سلجوقی یونتلمش
تراشیده ایله بنا ایتمشدر و معجم البلدانده مذکوردر که بلیناس الحکیم قیصر ایچون بونده بر حمام بنا
ایتمشدر چراغ ایله گرم اولور و قیصریه‌ده بر مقام واردر محمد الحنفیه ابن امیر المؤمنین علی کرم الله
وجهه‌نک مختبیسنه نسبت اولنور و انکله عظیم تبرک ایدرلر راقم الحروف اهالی قیصریه‌دن
سخن شناس اخوانک بریندن مسموعمدر که فی زماننا یعنی سنه ست والف هجریه‌ده مدینهٔ قیصریه‌نک
سوری قدیمی خرابدر و جابجا آثاری قالمشدر والآن عامر اولان مدینهٔ قیصریه ایله سور خرابک بینی بر بلدة
اکثردر و قیصریه مدینهٔ عامره در اسواق کثیره و حمامات و جوامع و مساجد و مدارس و سائره

ابنیهٔ

ابنیهٔ خراجی بی‌نهایه‌در و قیصریه‌ده انواع ثمارک زبده و گزیده‌سی واردر والحق قیصریه خلقندن
اهل طبع وار ارباب معارف و دانش قوابل و اذکیا ظهور ایتمسی دخی اول بقعه‌نک لطافت
آب و خاکنه دلالت ایدر **آقسرای** فتح همزه و سکون قاف و فتح سین و رای مهملتین
والف و آخری یای مثناة تحتیه ایله‌در و ترکمان لساننده قافدن بدل خای معجمه ایله آخ سرای دیرلر
اون بدنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر و آقسرای اشجار و فواکه کثیره‌یی مشتملدر و بر نهر
کبیری واردر که وسط بلده‌دن داخلدر و نهر آخردن بو بلده‌نک بعض بیوتنه آب داخل اولور
و مدینهٔ اقسرایک فواکهی غریبه ایله زمین هموار و اودیه و مراعیدن قونیه‌یه نقل اولنور و اول
بلاد خلقی دیرکه بو طریقک مسافه‌سی قرق سکز فرسخدر و کذلک اقسرایدن مدینهٔ قیصریه
قرق سکز فرسخدر و کذلک آقسرایدن مدینهٔ قیصریه قرق سکز فرسخدر و اقسرای ایله قونیه بینی
اوچ مرحله‌در نزهة القلوبده مذکوردر که اقسرایی عز الدین قلیج ارسلان بن مسعود سلجوقی سنه
تسع وستین وخمسمائه‌ده بنا ایتدی مدینهٔ حسنه نزهه و حر تبعه در حاصلی کثیردر و میوه‌سی خوب
و فراوان اولور **ملاطیه** لب اللباب ضبطنده فتح میم و لام الف و طای مهمله و یای مثناة تحتیه و
اخری ها ایله درلکن فی زماننا السنهٔ خلقده مشهور اولان بعد اللام الف ایله در نته کم بونده ثبت اولندی
اون بدنجی اقلیم عرفی اولان بلاد رومک ابن سعید قولی اوزره قواعدندندر و اشجار و فواکه
و انهاری مشتمل بلده‌در ابن حوقل قولی اوزره ملاطیه‌یی جبال محیطدر که بو جبالده جوز
سایر ثمار عامه واردر مالکی یوقدر ابن سعید قولی اوزره ملاطیه کندی دایر اولان جبلک
شمالنده در که سیس بو جبلک غربنده و ملاطیه‌نک سوری واردر و مکان مبسوطه‌در
و جبال ملاطیه‌یی ایراقدن احاطه ایتمشدر و ملاطیه‌نک بر نهر صغیری واردر و بو نهر اوزرنده
بساتین کثیره واردر بو نهر سقی ایدر و سور ملاطیه‌یه اوغرر و ملاطیه‌نک بردی شدیددر
و ملاطیه سیواسک جنوبنده در و بینهما اوچ مرحله‌یه قریبدر و ملاطیه اقلیم رابعده
اولان بلاد شمدن کختج و کرکرک جانب شمالنده در و کختج و کرکر ایله ملاطیه بینی
ایکی مرحله‌یه قریبدر و ملاطیه زبطره‌نک شمالنده در و بینهما مرحلهٔ کبیره در و زبطره
سنه احدی وعشرین وسبعمائه‌ده خراب ایدی زبطره فتح زای معجمه و بای موحده و سکون
طای مهمله و رای مهمله و اخری ها ایله در و ارض شمک اماکن مشهوره‌سندندر ابن حوقل
قولی اوزره زبطره قبل الفتح بلاد رومه قریب اولان ثغورک قریب اولنلرندن ایدی و بونی
روم تخریب ایتدی صاحب تقویم البلدان قولی اوزره تاریخ مذکورده زبطره سکانندن و
زرع و عددن خالی ایدی و رسم سورندن غیری بر نسنه قالمامش ایدی و سوری کبیردر و کلدر جبال
ان محیطدر و ملاطیه‌نک جانب جنوبنده در بینهما ایکی مرحله‌یه قریبدر و حصن منصورک
جهت غربنده در و بینهما کذلک ایکی مرحله‌یه قریبدر و حصن منصور ایله زبطره بیننده جبل
و دربند واردر و ملاطیه‌نک قنی و کاریزدن دخی آبی واردر که دوروا زقه‌سنده جاریدر
نزهة القلوبده مذکوردر ملاطیه حاره‌دن دیرلر و دنده ارقلودنیه دیرلر بر حصن حصین واردر بطلمیوس مجسطی

بوحصنه منسوبدر و ملاطیه مدینهٔ عظیمه در هواسی خوب و آب روان چمنزار و علفزاری مرغوبدر
حاصلی کندم و پنبه و انکور و سایر میوه سی دخی موفوردر راقم الحروف ملاطیه اهالیسنک بعض ثقاتندن
استماع ایتدیکه ملاطیه ایله حلب بینی سکز کونلک یولدر و ملاطیه ایله مرعش بینی بش کونلک یولدر
و ملاطیه ایله آمد بینی کذلک بش مرحله در و ملاطیه ایله رها بینی کذلک و ملاطیه ایله عینتاب بینی کذلک
و ملاطیه ایله قیصریه بینی کذلک و ملاطیه ایله سیواس بینی کذلک بش کونلک یولدر و ملاطیه ایله خلیلدن عدا
آلتی عدد مدن مشهوره نک وسطی و انلر دائره و بو مرکزیدر و ملاطیه اطرافنده اولان قصبه لردن بلادروم
البستان ایله ملاطیه بینی اوچ مرحله در و دیورکی ایله ملاطیه بینی کذلک اوچ مرحله در و جزیرهٔ دجله
و فراتده دیاربکر بلادندن خربرت ایله ملاطیه بینی کذلک اوچ مرحله در و درنده ایله ملاطیه بینی ایکی
مرحله دن زیاده در و قلعة الروم ایله ملاطیه بینی درت مرحله در و بو مسافاتی نقل ایدن بو بلاده بو
تعیین ایتدوکم مسافات و مراحلی کندم کوردم غیردن استماع ایله دکلدر دیو نقل ایتدی موثوق به در
والعهدة علیه و دخی نقل ایتدیکه ملاطیه نک دیرمسیح اسمی ایله مسمی بر نهری واردر بو نهرک منبعی اولان
جبلدن ملاطیه یه کلنجه بو نهرک کناری حدایق و ریاض و باغستانی مشتمل اون بشدن زیاده سردسیر
قرادر و اهل ملاطیه دن اکثرینک بو قراده ملک باغستانی و حدایق و مساکنی واردر ایام صیفده اوچ درت
آی فصل فواکهده اهل ملاطیه بو باغستانه چقوب نهارده تعاملاری ایچون وقت عصره دکین ملاطیه ده
آرام ایدرلر و مسافه اولقدردرکه بعد العصر دواب ایله باغلرینه واروب شبانکاه باغده قرار ایدرلر
و ملاطیه اولقدر نامندرکه بو فصلک لیالیسنده ملاطیه ای بش اون نفر پاسبان حراست ایدرلر و دیر
مسیح فتح دال و سکون یای مثناة تحتیه و رای مهمله و فتح میم و کسر سین مهمله و سکون یای مثناة تحتیه
و آخری حای مهمله ایله در و بو نهرک کنارنده اسبوزلی اسمی ایله مسمی بر قریهٔ کبیره واردرکه قصبه مانند اسواق قایمه یی
مشتملدر و اسبوزلی کسر الف و سکون سین مهمله و ضم بای موحده و سکون واو و کسر زای معجمه
و آخری یای مثناة تحتیه ایله در و بو نهردن غیری بکارباشی دیمکله معروف ملاطیه نک نهر آخری واردر و بو نهر
نهر دیرمسیح ایله ملاطیه ایچنده اجتماع ایدوب ملاطیه نک اسفلنده بش میل مسافه ده نهر فراته منصب اولورکه
بو نهرلرک مصبی و نهر فرات ملاطیه نک باغلری اوستندن نمایاندر و بو ایکی نهردن ماعدا ملاطیه نک تخمه
اسمی ایله مسمی بر نهر عظیمی دخی واردر و ملاطیه یه کیدن شارع عامک جمزنده ملاطیه یه قریب موضعده بو نهر اوزره
فرق کوز دیرلر بر قنطرهٔ عظیمه واردر و تخمه ضم تای مثناة فوقیه و سکون خای معجمه و فتح میم و آخری ها ایله در
و سید بطال غازینک مسقط رأسی و مولدی ملاطیه در و بو موضع نیچه یوز ییلدن برو بنا اولنمش بر دار قدیمه
ایکن بر بیرینه نقصان و خلل طاری اولمغین سقفندن میاه امطار تقطر ایتدی و اشبو ست و الف
هجری تاریخنه قریب آیتن ملک احمد پاشا نام بر اهل خیر و حسن اولمقامی برقبه کارکیر احداث
ایدوب عمارتن تجدید ایتدی و اول اطرافک خلقی بو مقامی زیارت ایله تبرک ایدرلر .
سیواس کسر سین مهمله و سکون یای مثناة تحتیه و فتح واو و الف و آخری سین مهمله ایله در
اون یدنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر و سوری واردر و مدینهٔ کبیره در و بر قلعهٔ صغیره سی دخی واردر و اشجاری
قلیلدر و نهر کبیری واردر نصف فرسخ مقداری سیواسدن بعیددر ابن سعید قولی اوزره سیواس امهات

بلادندر و عند التجار مدینهٔ مشهوره در و مکان سیلده در و بو بلاده مسافرت ایدنلر دیرلرکه سیواسدن
قیصریه نک مسافه طریقی التمش میلدر و بو مسافه ده ابناء سبیل ایچون یکرمی درت خان واردرکه بو خانلرده
مسافرین منقطعین محتاج اولدقلری مؤنات موجوددر خصوصا ایام ثلوج و شتاده و سیواسک
بردی شدیددر و مدینهٔ ارزن الرومده سیواسک شرقیسنده در آثار البلادده واقعدر بعض
غربا حکایت ایتدی که سیواسه داخل اولدم و بر مسجد سؤال ایتدم و بکا رهنمون اولوب بر مسجد کوستردیلر
و بن او مسجده داخل اولدم کوردم که بو مسجدده خمور ایله مملو بر قاچ خمرلر واردر تعجب ایدوب بو خمرلردن
خموری دوکمک استدم و قلبمه خطور ایتدی بن بر غریب دیارم بو خمرلری ضابط ولایت محتسب البلده
اراقه اولیدر و خانهٔ محتسبه واروب محتسبی سؤال ایتدم دیدیلرکه مست لایعقلدر اویور بونی دخی تعجب
ایتدم که محتسب مست اولنجه مستانک حالی نیجه اولور و محتسب بیدار اولنجه صبر ایتدم و بیدار اولدقده مسجدده
کوردکمی اکا دیدم محتسب جواب ویروب اول مسجدک دخی بوقدر و خرابه شرف اولمش ایدی بن آنی
خمارلره ایجار ایدوب و اجاره سن بشین الوب انکله اول مسجدی تعمیر ایتدم دیدی بن محتسبه دیدم که سن
مسلم سن دیدی بن مسلم دیدم که اراقهٔ خمر سکا واجبدر نیچون ترک واجب ایتدک دیدیکه خمور نصارایی
دوکه یم قیمتی بکا تضمین ایدرسونلر بن دیدیم که بکا سنک ایچون سکران ونامدر دیدیلر محتسب سکران اولورمی
دیدیکه قوم نصارا قلت دیانتلرندن خمره آب قاتوب و آب ایله ممزوج ایدوب بیع ایدرلر و بن خمورک
چاشنیسن کوردم و آب ضم و مزج ایدرلری زجر و منع ایدرم سبب سکرم بودر نزهة القلوبده واردر
که سیواسک سوری خرابه شرف ایدی و سلطان علاء الدین کیقباد سلجوقی سور سیواسی سنک تراشیده ایله
تعمیر ایتدی سیواسک هواسی سردر و حاصلی حبوب و پنبه و میوه در **توقات** فتح تای مثناة فوقیه
و سکون واو و فتح قاف و الف و آخری تای مثناة تانیه ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر توقات
بلدهٔ صغیره در و تراب احمردن بر جبلک شکافنده در و توقاتک بساتین و اشجار و فواکه جیده سی
واردر و هواسی معتدلدر و توقاتک بر قلعهٔ حسنهٔ صغیره سی واردر توقاتی کورنلردن بعض قولی اوزره
توقات ایله سیواس بینی ایکی کونلک یولدر و سیواس توقاتک جهت جنوبیه سنده در .
تذییل الاقلیم العرفی **نیکده** کسر نون و سکون یای مثناة تحتیه و کاف و فتح دال مهمله و آخری
ها ایله در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اون یدنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر مدینهٔ متوسطه در
ایلقون بازار کسر یای مثناة تحتیه و سکون لام و ضم قاف و سکون واو و نون و فتح بای موحده
و سکون الف و فتح زای معجمه و الف و آخری رای مهمله ایله در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره
اقلیم عرفی اولان رومدندر و ایلقون بازار قونیه واق شهر بینینده بر قصبه در و بر کرماجی واردر
که دنیاده مانندی یوقدر و بو کرماب اوزره عمارات عالیه بنا ایتمشلردر **قیرشهر** کسر قاف
و سکون یای مثناة تحتیه و رای مهمله و شین معجمه و ها و آخری رای مهمله ایله در صاحب نزهة
القلوب قولی اوزره اون یدنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر و قیرشهر مدینهٔ عظیمه در و عمارات
عالیه سی واردر و هواسی غایتده خوبدر **کاب** کاف و الف و آخری بای موحده ایله در
نسخهٔ نزهة القلوبده بو رسم اوزره مکتوبدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اون یدنجی اقلیم

اون یدنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر و کاتب بلدهٔ متوسطه در و هواسی سرددر **لولوه** بین اللامین
واو و کیرو واو و اخری ها ایله در نسخهٔ نزهة القلوبده بو رسم اوزره در صاحب نزهة القلوب
قولی اوزره لولوه مدینهٔ صغیره در و هواسی بر دتّه مایلدر و علفزاری بسیار و شکاری بیشماردر **دجان**
دال و رای مهملتین و جیم و الف و نون ایله در نسخهٔ نزهة القلوبده بو رسمله در لکن السنهٔ خلقده رومده
مشهور اولان تا و مثناة فوقیه ایله در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره اون یدنجی اقلیم عرفی
اولان رومدندر و مدینهٔ متوسطه در **قره حصار** لفظی کمال شهرتندن محتاج ضبط دکلدر و قره حصار اسمیله
مسمّی بر نیجه قلعه و بلد واردر و مجموعی اون یدنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر مکررندن ارزن الرومه قریب اولان
قره حصار شرقی اولا که اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و آران و آذربیجاندن اولسه اولور
ینه دخی بلاد روم عدادنده داخلدر نزهة القلوبده مذکور اولان قره حصارلر بو وجهله اوزره متمیزدر که بو قره
حصارلرک بریسی قره حصار کمرکو که بو قره حصار ایله قیصریه بینی اوچ مرحله در و بو قره حصار دخی قونیه
حدودنده قره حصار بهرامشاه در و بر قره حصار دخی نیکده حدودنده قره حصار ... در و بر
قره حصار دخی اقشهر و ارزنجان حدودنده قره حصار کغونیه در و بو قره حصارلرک فی زماننا مشهور
اولان صفات مصاف الیهلری بو مذکور اولان الفاظ دکلدر راقم الحروفک افواه خلقدن قرع سمع اولان بودر که
بو قره حصارلرک بری قره حصار صاحبین و بری قره حصار دوه لی و بری قره حصار شرقی در که آنفا مذکور اولدی و
اوزره ارزن الرومه قریبدر و بو قره حصار شرقیدن ماعدا قره حصارلرک بو اوضاع و مواقع تفصیلاری ایله مضبوط و
محفوظم دکلدر **اسبارته** کسر الف و سکون سین مهمله و فتح بای موحده و سکون الف و رای مهمله
و فتح تای مثناة فوقیه و اخری ها ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان روم دیار بنی حمیددندر و مدینهٔ حسنه و طیبه در
بعض اهالی کرامدن راقم الحروفک مسموعیدر اسبارته نک هواسی ایام صیفده معتدل و فصل شتاده
برودتی شدت اوزره در و میاه جاریه و اسواق و حمامات و جوامعی مشتمل مدینهٔ نزهه در و اغلب
ازمانده اسبارته خلقندن اهل طبع و اذکیا و ارباب معارف و فضلا ظهور ایتمشدر و ایتمک اوزره در
و اسبارته خلقندن قسطنطینیه ده متوطن خواجه منصور عطارک اسبارته ده آثار خیراتدن بر آبی
واردر مسافهٔ بعیده دن کتورمشدر دیو اعلی کاتب دیوان عالی محمد چلبیدن راقم الحروفک مسموعیدر
ثیره کسر ثای مثلثه و سکون یای مثناة تحتیه و فتح رای مهمله و اخری ها ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان
روم دیار آیدیندندر ثیره خلقنک ثقاتندن زبدهٔ اصحاب الطبع السلیم ثیره وی قورد چلبیدن راقم
الحروف استماع ایدوب و بو مجلده ثبت اولنمغیچون کندو تسوید ایتدوکی اوزره مدینهٔ ثیره مدینهٔ مغنیسانک
جهت جنوبیه سنده واقعدر و ... قزلجه موسی طاغی دیمکله مشهور بر جبل واردر و مدینهٔ ثیره بو جبلک
محاذیسنده جبل اوجوک ذیلنده در و مدینهٔ عامرهٔ عظیمه در سقوفی رصاص ایله پوشیده اولان بشدن اکثر جامعی
و ... زیاده حماملری واردر و اون سکز عدد اقامت جمعه اولنور مسجد جامعی واردر و اطراف بلادن
کلن روم و شام و جزیره و دجله و فرات کاربانلرینک مجمعیدر و بندردر و اغلب خلقی تجار و متمولدر
و مدینهٔ ثیره نک بر جانبنده صلوة عیدین اقامت اولناجق مصلی واردر طولی الیوز و عرضی کذلک الیوز
خطوه مربع الشکل بر ساحه در و بو ساحه کارگیر دیوار ایله محصوردر و درت قپوسی واردر بو ساحه یه هر قپودن

اوزبایه نردبانله صعود اولنور و بو ساحه نک وسطنده آب روانی دائم برشادروان واردر
و بو ساحه سراپا ترفل دیمکله معروف گیاه سبز ایله مزین صیف و شتاده بو اخضر چمن ایله بر دلکشا
انجمندر و بو ساحه نک انجمن ترتیبه ایله نماده و باشلری مواده مناره وار اشجار بسیار واردر
و بو مصلانک دیوار قبلیسی داخلنده حایط زرقدن حایط غربیه وار نیجه یوز دانه درخت سرو موزون
و بالا خالق هر دو سرا عبادت مستتره منزله سنده قیام ایله تجید و تحمید رب مجیدی لسان حاله
ادا اوزره درلر و بو ساحهٔ دلکشا و عرصهٔ نزهت افزا ثیره خلقنک تشحیذ خواطر وقتنده مجمع و مآد امیدر
بایندر فتح بای موحده و سکون الف و ضم یای مثناة تحتیه و سکون نون و ضم دال مهمله و اخری رای
مهمله ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان روم دیار آیدیندندر و مدینهٔ ثیره نک جانب شمالیسنده در
و اسواق و حمامات و جوامعی مشتمل مدینهٔ عامره در و اغلب حاصلی پنبه در و پنبه سی نهایت کثرتندن سایر بلاده
و اقاصی بلاد فرنگه نقل اولنور **برکی** کسر بای موحده و سکون رای مهمله و کسر کاف عجمیه و اخری یای مثناة تحتیه
ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان روم دیار آیدیندندر و برکی مدینهٔ ثیره نک جانب شرق شمالیسنده در
و اسواق قائمه و مساجد جوامع و حماماتی مشتمل بلدهٔ حسنه در و ثمارندن اناری غایت وفرت اوزره اولور
کمال وفرتندن سفن و مراکب ایله اطراف بلاده و روم ایلیه نقل اولنور و برکیدن جماعت علما و فضلا
ظهور ایتمشدر معلم سلطان سلیم خان بن سلیمان طاب ثراهما عطاء الله افندی رحمه الله و برکلی محمد چلبی
بو جماعتدندر و برکی ریاض و حدایق نزهه لری مشتملدر و حدایق و جنیناتنده اسیاب اداره ایدر آب
فراوانی جاریدر آبی خوب و لطیف و هواسی طیب و خفیفدر **کوزلحصار** ضم کاف عجمیه و سکون واو
و فتح زای معجمه و سکون لام و کسر حای مهمله و فتح صاد مهمله و الف و اخری رای مهمله ایله در اون یدنجی
اقلیم اولان روم دیار آیدیندندر اقامت جمعه اولنور سکز عدد مساجد جوامعی و اسواق قائمه و حماماتی مشتمل
مدینهٔ عامره در و حدایق و بساتینی فراواندر و وزرای آل عثماندن اویس پاشا رحمه الله بو قصبه دندر
کوشک ضم کاف و سکون واو و شین معجمه و اخری کاف ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان روم
دیار آیدیندندر و حدایق و بساتینی مشتمل قصبهٔ عامره در و ثمارندن انجیری غایت کثیر اولور باغچه لری
جمیعا انجیر باغچه سیدر **نازلی** فتح نون و سکون الف و کسر زای معجمه و اخری یای مثناة تحتیه ایله در اون یدنجی
اقلیم عرفی اولان روم دیار آیدیندندر و بلدهٔ لطیفه در و نازلینک انجیری مشهوردر و نازلینک انجیر
باغچه لری فرسخ در فرسخ بر جانبندن بر جانبی کورنمز حدائق واسعه دیکلردر و انجیر خشکی مراکب و
سفن ایله قسطنطینیه یه و روم ایلیه نقل ایدرلر که نفیس نسنه در **یکیشهر** فتح یای مثناة تحتیه و کسر کاف
عجمیه و سکون یای مثناة تحتیه و فتح شین معجمه و سکون ها و آخری رای مهمله ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی
اولان روم دیار آیدیندندر و مدینهٔ حسنه در اسواق قائمه و مسجد جامع و حمامی مشتمل بلدهٔ عامره در
و یکیشهردن قوابل ارباب طبع ظهور ایتمشدر شعرای رومک شاعر سخن سنج دیرینی وقایی مرحوم مقالی
یکیشهردندر رحمه الله **بوزدغان** ضم بای موحده و سکون واو و زای معجمه و فتح دال مهمله و غین معجمه و سکون الف
و اخری نون ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان روم دیار آیدیندندر و آبی فراوان و جنزارلری بیکران
بلدهٔ عامره در **کلس** کسر کاف و لام و اخری سین مهمله ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان روم دیار آیدیندندر

وبعده جسته در اکثر حدایقی انار وسیب وامرود باغچه لریدر واطراف وحوالی کلس جمیعا موزون سرو قوملری ایله
متحوزر واکثر عرصه وساحه‌سی بو نخبه دنمکله معروف گیاه سبز وطری ایله مزین وچمنزارلری نشاط افزا وغم شکندر
مدینهٔ مزبوره‌دن بو مقامه گلنجه ثبت اولنان بلاد ودیارلرین وضبط اسامی وتعیین اقلیم عرفیندن ماعدا
اوصاف واخبار عامه‌سی بالفعل اکثر مزبوره‌ده وی قوزد چلبی تسوید وتحریرندن منقولدر که موثوق بهادر مغنیسا
فتح میم وسکون عین معجمه وکسر نون وسکون یای مثناه تحتیه وفتح سین مهمله واخری الف ایله در افواه
عوامده سکون عین مهمله ایله مشهوردر لکن راقم الحروف خلق مغنیسانک بعض ثقاتندن مسموعمدر که
قلعهٔ مغنیسانک بانیسی اسمی لغه رومیه اوزره شین معجمه ایله نیشادر ومغاه عین معجمه واخری الف ایله لغه
رومیه اوزره بیوک دیمکدر مغانیشا ترکیبندن کثرت استعمال ایله الف اولی حذف اولنوب وشین معجمه
مهمله‌یه تبدیل اولنوب مغنیسا اولمشدر ادن بیدنجی اقلیم عرفی اولان روم دیار صاروخانک قاعده
ودار الملکیدر خصوصا دولت عثمانیه‌ده شهزادگان سلاطین آل عثمانه واحدا بعد واحد مستقر سعادت
ودار الاماره اولمقدن آل بو مقام ازخانی اولمشدر حالا پادشاه روم وعرب وعجم اولان
سلطان شرق وغرب شوکت افزای ساحهٔ دار وگیر وحرب صاحب المغازی سلطان محمد خان غازی
ابد الله دولته واید سلطنته مدینهٔ مغنیساده متصد عنایات الهی اکمی استانهٔ دولت آشیانه‌سین
عبد کمتر اولمق آرزوسی ایله راقم الحروف سنه ثلث وتسعین وتسعمائه اوائلنده مدینهٔ مغنیساده واروب
رکاب همایون سلطان سومی الیه معدلت مقرونه احوال پر ملال وارنج امانی تضمن رفع ایدوکم رقعه
فصیح نتیجه زیر اولوب کتابت دیوان عالیلرنه مأمور اولمغله بر نیچه سنه مقداری زمان مدینهٔ مغنیساده
آرام ومکث واقع اولدی بو مدینه‌نک قربنه الحق که اولجانبلرده اولان مدن وبلادک لزه واحسنیدر خصوصا
سلطان مراد خان ثالث عثمانی طاب ثراه مغنیساده بنا ایتدوکی ذو المنارتین جامع ومدرسه
ومطبخ طعام ودار الضیافهٔ مسافرین اتمامندن صکره مغنیسا بر مقام جنت آسا اولدوغندن کلام قلمز
راقم الحروف مغنیساده ایکن بو جامع دلکشا بناسی تمام اولوب اقامت صلوة جمعه وسائر صلوة خمس
ادا اولنمغه شروع اولنمش ایدی لکن راقم الحروف مغنیسادن مفارقت ایتدکده اساس مدرسه وصنعه
هنوز شروع اولنمق اوزره ایدی ومطبخ طعام ودار الضیافه ابنا سبیل ایچون دخی موضع ومکان تعیین
اولنوب اما وضع اساسنه شروع اولنمش ایدی بعده بو ایامه قریب زمانلرده اهل مغنیسادن مسموع
مطبخ طعام ودار الضیافهٔ ابنا سبیل دخی اتمام اولندی وبنای مدرسه‌سی تمام اولدوغندن غیری کبار علمادن
بعضه توجیه دخی بیورلدی وبو عمارت رفیعه‌دن غیری مغنیساده ذو المنارتین بر جامع دلکشا دخی واردر که
زوجات طیبات سلاطین عثمانیه‌دن خاصکی سلطان نام بر صاحبهٔ الخیر والانعامک اثریدر
وبو صاحبهٔ خیرک دخی قرب جامعنده جهت غربیه‌سنده حجرات نزهه‌ای مشتمل بر مدرسهٔ شریفه‌سی واردر
وحرم جامعنک سمتنده دار الضیافهٔ مسافرین ومطبخ طعام وفقرا وطلبهٔ علوم ایچون ماکل طعام واردر
وبو جامعک جانب شمالیسنده سلطان حمامی دنمکله معروف مغنیسانک بر حمام دلکشا ونزهت افزاسی
واردر وبو جامعلردن غیری مغنیسانک چارسو جامعی وچاشنکیر جامعی وغزاکوی جامعی وبونلردن ماعدا
اون عدددن زیاده مسجد جامع واردر وییدی سکز عدد حمامی واردر وبر بزستانی واسواق دائمه‌سی واردر

دسقفی

دسقفی رصاصله پوشیده اسکی بنادردر بر عظیم خانی ومجمع مسافرین وتجار بر نیچه خانلری دخی واردر ومغنیسانک
جانب قبله‌سنده واقع بر تل عالی بلکه بر جبل مرتفع اوزره اچجا رایله مبنی بر قلعهٔ حصینه‌سی واردر که سکان
حفظه ایله محفوظ ومضبوطدر ومغنیسانک جانب غربی وجنوبیسنده سوسن دراز اسمی ایله مسمی بر تل عالی واردر
وبو تل عالیه‌ده قدیمی بالاردن آثار ابنیه واردر راقم الحروف خلق مغنیسانک ثقاتندن استماع ایتدکم ذکر جمیلی
سبق ایدن پادشاه گیتی پناه مغنیساده ایکن سنه اربع وتسعین وتسعمائه‌ده بعض سنینک
ایام صیفنده بو طاغ ییلاقنه چیقوب سوسن درازده ییلاق ایچون اول مقامی رشک باغ ارم ایتمشلردر
بو تقدیرجه سوسن دراز راقم الحروف کوردوکم شکل اوزره قالمیوب ابنیه پادشاهانه ایله دلکشا وآثار
شاهانه ایله ترجیح زدا اولمشدر وسوسن درازک آبی فراوان وخفیف وهواسی مفرح ولطیف وساحه‌گر
چمنزار لطیفدر ومغنیسانک حدایق وبساتینی فراوان وکروم باغستانی بیکراندر واکثر بساتین وباغستانی
جانب شمالیسنده در ومغنیسانک صحرالرنده لالهٔ دشتی اولور اول قدر نزهت ناظریدر که بر شکوفه‌سی
بی رایحه ایکن مجرد حسن شکلی ایچون خلق مغنیسا ارالرنده رغبت تامه‌سی واردر حتی بر دانه شکوفه‌سی
خوش منظر بیچ لالی اون سکز خشنه دک قیمتله اشترا ایدر طالبلری واردر ایام بهارده مغنیسا خلقنک
شبان وصبیانی القرنم بر کوچک قازمه ایله صحرالرده گزوب بو لالهٔ نک خوب منظرلرین ودرنو
لایمنده مدیقه‌یه گتورلرین والوان مختلفه‌دن دورنک ویا خود دکر رنک غربیلرین تجسس ایدوب پسند
ایتدکلری لاله‌لری بیچ ایله چیقاروب روضه وگلزارلرنده وضع وتربیه ایدرلر لکن صحراده نابت اولدوغی
اشکال والواندن تخلف ایتمیوب قلیدر وبو لالهٔ دشتی لکنه لاله‌سی قطعه‌سنده حجمی طولانی دگلدر بلکه ورد
احمر وابیض قطعه‌سنده یکتا برگ رنگین ایله مدور الشکل بر شکوفه‌دردر ودرونه بر نافه‌سی واردر قطیفه
دوخاوی گبی غایت ملاست اوزره‌در ومدینهٔ مغنیساده شهزادگان عثمانیانه دار الشریا اولان
سرای عامر مدینهٔ مغنیسانک جانب شرقی شمالیسنده واقع بر مقام دلکشا ومقام بهشت آسادر
وحایط شمالی سرای دلکشا وابواب عالیه سرورافزا ایله اوکی بر میدان وسیع وبیکران وفضای
پهناسی بی پایاندر بو مدینه‌نک قرینه‌نک فصل صیفنده بر قاچ ایام وخامت هواسندن خلقی
ییلاقه محتاج اولمقدن غیری قصوری یوقدر جای انگشت نکرکه مطلع علالی ومحل مناظره جای گیر
مناظر بیوت بدیع الاشکالی اوله آقحصار ادن بیدنجی اقلیم عرفی اولان روم دیار صاروخاندندر
ومغنیسانک جانب شرقی شمالیسنده در بینهما ایکی مرحله‌دن اقلدر وآقحصار مدینهٔ صغیره‌در
ایکی واوچ مسجد جامعی وبر ایکی حمامی واردر واسواق مختصره‌سی واردر وابنیهٔ قدیمه‌دن بر حصن خرابی
واردر وباغستانی فراواندر وایام صیفده هواسی وخامت اوزره‌در راقم الحروف سنه ثلث
وتسعین وتسعمائه اوائلنده مدینهٔ مغنیسایه متوجه ایکن آقحصار ممر طریق مغنیسا اولمغله آقحصاره
اوغرایوب آقحصار خلقندن نوالی افندی مرحومک برادر کهتری جاهی مخلصی ایله شهیر اولان احمد چلبی
راقم الحروفک برقاچ کون آقحصارده مکث وآرامه باعث اولوب خلقی ایله اختلاط واکثر خواص
گوشه بگوشه سیر وتفرج واقع اولمشدر وحضرت پادشاه سبق الذکر الجمیلک معلم وخواجه‌سی
نوالی افندی رحمه الله آقحصاریدر مرمرا بین المیمین رای مهمله وبعده رای مهمله ثانیه واخری الف ایله در

اون برنجی اقلیم عرفی اولان دیار روم دیار صاروخاننده در راقم الحروف انقاذ مذکور اولان
تاریخده سالف الذکر حاجی احمد چلبی ایله اقحصاردن بوزطاغ یایلاقنی تفرجه کیدرکن عبده مرمرا
بوزطاغ طریقی اوزره در اولمغله مرمرایه اوغرایوب فصل صیفده خربزه و هندوانه اییاجی ایدی
مرمرانک خربزه سی راقم الحروف آفت حمایه کرفتار ایدی مرمراده برکون برکیجه بوزطاغه کیدرکن
آرام اولنوب وکیرو اقحصاره عود اولنورقوده مرمراده بر کیجه دخی آرام اولندی مرمرا بلیدهٔ صغیره در
جمعه سی اقامت اولنور جامعی واردر و اقحصار ایله بوزطاغ یایلاقنک وسطنده در اقحصارک
جنوبینده و بوزطاغنک شمالیسنده و مغنیسانک جانب شرقیسنده در صارت فتح صاد
مهمله و سکون الف و را مهمله و اخری تاء مثناة فوقیه ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان
روم دیار صاروخاننده در و مغنیسادن بوزطاغ یایلاقنه کیدن طریق اوزره در مغنیسانک
جانب جنوبی شرقیسنده در و بوزطاغ یایلاقنک جانب شمالی غربیسنده در و مغنیسا ایله صارت
بینی مرحله قوتردن زیاده در و بوزطاغ یایلاقی ایله صارت بینی بریچق کوننک یولدر و صارت
زمان قدیمده بلدهٔ عظیمه ایمش آثار سوری باقیدر و دور سوری مسافهٔ کثیره در و صارت
فی زماننا سورندن خارجنده برقصبهٔ صغیره در راقم الحروف بو قصبه یی سابق الذکر حاجی احمد چلبی ایله
سنه ثلث وتسعین وتسعمائه ده بوزطاغ یایلاقنه کیتمکده وکلمکده تفرج ایتدم وکمدن غیری سنه
اربع وتسعین وتسعمائه ده دخی کذلک بوزطاغ یایلاقنه مغنیسادن کیدوب کلمکده سیر و تفرج ایتدم
آب و هواسی اعتداله مائل و آب روانی فراواندر و بوزطاغ یایلاقنه متصل بعض جبالک دیلنده در
ازمیر کسر الف و سکون زاء معجمه و کسر میم و سکون یاء مثناة تحتیه و اخری راء مهمله ایله در
اون برنجی اقلیم عرفی اولان روم صاروخانده و یاخود صغله جقده در راقم الحروف سنه اربع وتسعین
وتسعمائه ده مغنیسادن روم ایلندن سلانیکه متوجه اولرده ازمیره کلوب بر ایکی کون ازمیرده
مکث واقع اولدی ازمیر بلاد صاروخان و آیدینک صدری و فرضهٔ سیدر و عظیم اسکله در
ولیمانی واردر اما تیسیردر و ازمیرک ایکی حصن حصینی واردر بری جانب جنوبیسنده بر تل عالی
اوزره برقلعهٔ مرتفعه در و بری جانب شمالی غربیسنده لب دریاده بر حصن استواردر و ایکیسی
دخی محفوظدر حفظه سی واردر و ازمیر مدینهٔ قدیمه در سور قدیم و عتیقی واردر خرابدر و سور خرابی اماکن کثیره یی
احاطه ایتمش سور کبیردر و ابنیهٔ قدیمه سنک آثاری باقیدر و ازمیرک ایکی اوچ صلوة جمعه اقامت
اولنور مسجد جامعی و ایکی اوچ حمامی و اسواق قائمه سی واردر و حدایق و بساتینی بیشماردر و ازمیرده
اشجار نارنج و اشجار ترنج نهایت کثرت اوزره در راقم الحروف ازمیره اوغرادوغم ایام صیفده
ایدی اکثر حدایقنده اولان اشجار نارنج برک ریخته و زیاده پژمرده ایدی سببین سؤال ایتدم بو سنه
شتا شدید اولوب برف کثرت اوزره اولمغین برف و سرمادن اشجار نارنج محترق اولدی دیو جواب
ویردیلر و قلت اوزره اشجار لیمونی دخی واردر اما انجیری و انکوری شویله فراواندر که تجفیف ایدوب
الیمنک دخی خشکی سفن و مراکب ایله استانبوله و غیری بلاده نقل ایدرلر اودرله ضم همزه و سکون
واو و راء مهمله و فتح لام و اخری هاء ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان روم صغله جقده در و ازمیرک

جانب

جانب غربی جنوبیسنده در طریق بردن بینهما نصف مرحله دن زیاده در و طریق بحردن اون و
اون ایکی میلدر راقم الحروف سنه اربع وتسعین وتسعمائه ده ازمیردن سفینه ایله سلانیکه عازم الیمن اورله
لیماننه واروب سفینه مقتضای روزکار ایله اوچ کون بو لیمانده لنکر انداز اولمغین بعض اهل سفینه و راقم الحروف
قصبهٔ اورله یه واروب و بر کیجه صبحی اورله دن بر سالکک خانه سنده مهمان اولدم اورله نک صلوة جمعه
اقامت اولنور بر ایکی جامعی و بر ایکی حمامی و اسواق قائمه سی واردر و اشجار زیتونی فراوان وجه دن افزوندر
زیتی کثیر اولمغین صابون پشیریدن ارجح و صابونی طرابلسیدن و دن صابونی اشلنور و اورله
اسکله ولیمانی اورله دن ایکی اوچ میل مسافه مقدار قصبهٔ اورله لب دریاده دکلدر و اسکله سنن حقیق [?]
احمال مسافرین اورله یه نقل ایچون دوابی آماده مکاریلری واردر و راقم الحروف بو مکاریلر اللرنده
دوابدن بر استرماده کوردم آردنجه بر استر بچه سی واریدی صاحبنه سؤال ایتدم بو دیشی قاتر ارککت
حمارله قاریلوب طوغوردی عادته مخالف بز دخی کوردوکمز یوغیدی دیو جواب ایدی
راقم الحروف استبعاد ایدوب اهل سفینه یه بو معنایی اخبار ایتدم اهل سفینه بو استرماده و بچه سین
تماشا ایدوب وامرزدوکی مشاهده ایتدیلر و اورله نک لیماننده قدیمدن منزل مسافرینا و نیهوب [?]
راقم الحروف اوغرادوغم ایامده بر مختصر رباط و بر مختصر مسجد یاسنه اصحاب خیراتدن بر کسی شروع
ایتمشیدی اتمه الله بالخیر قره جه فوجه فتح قاف و راء مهمله و سکون ها و فتح جیم و سکون ها و ضم
فا و سکون واو و فتح جیم عجمیه و اخری ها ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان روم دیار صاروخاننده در
راقم الحروف تاریخ مذکورده سفینهٔ مزبوره ایله اورله دن صکره قره جه فوجه یه اوغرامق واقع اولدیغی تاریخ
روم بر بلیده در و بر حصن حصینی واردر و حدایق و باغستانی فراواندر و اقامت جمعه صلوة اولنور
مسجد جامعی واردر و اسواق مختصره سی واردر و اکثر سکانی نصارای روم اولمغله انکور باغستانی خمر ایدرلر
ابیلدیکی خمر قره جه فوجه کیفیت معلومه ایله مشهوردر سوری حصار کسر سین مهمله و سکون واو و کسر راء
مهمله و یاء مثناة تحتیه و کسر حا و فتح صاد مهملتین و سکون الف و اخری راء مهمله ایله در اون برنجی اقلیم
عرفی اولان رومدندر اثار البلاده وار در سوری حصار برقلعهٔ حصینه در و قونیه ایله سوری حصار بینی
ایکی مرحله در و بیعهٔ کمنانوس سوری حصارده در اثار البلاد صاحبی ذکر ایدر سوری حصار اهلندن بعض
فقها بکا حکایت ایتدیکه قچی بول دواب محتبس اولسه بو بیعه نک حولنی یدی کره طوف و دور ایتمکله
منفتح اولور و بو امر مشهوردر اول بلاد خلقنک مجموعی بیلور نیکسار کسر نون و سکون یاء مثناة
تحتیه و کاف و فتح سین مهمله و الف و اخری راء مهمله ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر
صاحب نزهة القلوب قولی اوزره نیکسار مدینهٔ متوسطه در و باغستان بیکران و میوه فراوانی واردر
کدک فتح کاف و ضم دال مهمله و آخری کاف ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر صاحب نزهة
القلوب قولی اوزره کدک برمدینهٔ صغیره در و هواسی برودته مائلدر قواق فتح قاف و واو و سکون الف
و اخری قاف ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره قولق
برجبلک ذیلنده واقع اولمش برقلعهٔ عظیمه و حصینه در قوشحصار ضم قاف و سکون واو و کسر شین
معجمه و کسر حاء مهمله و فتح صاد مهمله و الف و اخری راء مهمله ایله در اون برنجی اقلیم عرفی اولان رومدندر

صاحب نزهة القلوب قولی اوزره قو تحصار مدینه متوسطه در عرض اوصاف ثامن عشر

الا قالیم العرفیه **ارمینیه واران واذربیجان**

ارزن الروم فتح همزه وسکون رای مهمله وفتح زای معجمه واخری نون ایله در وروم مضافدر اقالیم عرفیه نک اون سکزنجی اولان ارمینیه واران واذربیجان ارمینیه دندر وتقویم البلدان صاحبی اون یدنجی اقلیم عرفی اولان بلاد الروم جداولن تکمیل ایچون بلاد الروم جداولنه ثبت ایدوب ارمینیه دن اولدوغن تصریح ایتمشدر ابن سعید قولی اوزره ارزن الروم بلاد رومک جهة شرقیه آخر حدیدر ومنبع نهر فرات ارزن الرومک جانب شرقی وشمالیسنده در مشترکدر یاقوت حموی قولی اوزره ارزن درت موضعدر اول ناحیه ارمینیه ده بلده معروفه در ارزن الروم دیمکله معروفدر ثانی ارزن کذلک ارمینیه دن اخلاطه قریب بر بلده در وارمینیه نک اعظم بلادی ایدی تاریخ تألیف مشترکده خراب اولوب قلیل باقی اتمش راقم الحروفه لایح اولدیکه فی زماننا کرست دیو الف بحر بدر بو ارزندن اثر وارایدوکی معلوم دکلدر ثالث ارزن کذلک ارمینیه ده بلد مشهوردرکه ارزنجاندر رابع ارزن ارض فارسده شیرازه قریب برغیضه در ابن خلکان اسمعیل بن قاسم القالی اللغوی ترجمه سنده عماد کاتب اصفهانیدن نقلله ایراد ایتدی ارزن الروم قالیقلادرکه ترجمه قالیقلا بلاد جزیرهٔ دجله وفراتده سبق ایتدی نزهة القلوبده مذکوردر ارزن الرومده غایت عظمتلو اوزره بر کنیسه واردر اولقدر عظیمدرکه اول ولایتلرده اول کنیسه دن عالی بنا وعمارت یوقدر وبو کنیسه نک برقبه سی واردر هر جانبندن اللی ذراعدر وبوقبه نک بعض طاقی حضرت فخر عالم رسول الله صلی الله علیه وسلمک لیله ولادتنده ساقط اولوب اولقدرکه اول ساقط ومنهدم اولانی اعاده وموقعنه ایقاع ایتمک استدیلر قابل تعمیر وترمیم اولمیوب دوشدی وبو کنیسه نک مقابله سنده طولده وعرضده کعبه شکلنده مسلمین بر مسجد بنا ایدوب نمونهٔ کعبه دیو تسمیه ایتمشلردر راقم الحروف سنه تسع وثمانین وتسعمائه ده ارزن الرومه واروب بر سنه دن تجاوز انده مقیم اولمق وشتاسنک شدائد ومتاعبن چکمک واقع اولمشدر ایام شتاده ارزن الرومده یاشی ال ایله نسیانا حدیده یاپشسه فی الحال آب منجمد اولوب انسانک الی حدیددن زورایله آیرلر ارزن الرومک بر دیارک شدت شتاسی وارایدوکی مسموع دکلدر وارزن الروم سور حصین الحجاره بر مدینه متینه در عتیق وجدید جوامعی یدیدن زیاده در وحماماتی واسواقی ومجمع تجار بزازستانی واردر وارزن الروم مدینه مخصبه در زروع وحبوبی بی نهایه وخوب اولور ونان تنوری انفس اشیادر ارزن الرومده انجار واثمار دن نسنه یوقدر وهیمه وهیزم وسایر اخشاب ابنیه یی ایکی کونلک یولده بعض جبالدن نقل اولنور وقلت حطبدن تنورلرینی تزک لفظیله معبر اولان قاذورات نباتات بقرایله یاقرلر وارزن الرومک عیونی جاریه سندن جنت بکاری دیمکله مشهور برآب روانی واردر خفتده ومضمده سایر میاهندن اجوددر ونزهة القلوبده مذکوردر اول کنیسه عظیمه نک قبه سی مشهوددر وبو کنیسه ابواب سوری ارزندن تبریز قپوسی دیمکله معروف بابک داخلنده در واولیای کرامدن ابی اسحق کازرونینک رحمه الله قبری بو تبریز قپوسی خارجنده ظاهر ارزن الرومده در **ارزنجان** فتح همزه وسکون رای مهمله وفتح زای معجمه وسکون نون وفتح جیم والف واخری نون ایله در وجمیدن عوض

کاف

کاف عجمی ایله ارزنکان دخی دینلور وتقویم البلدانده فتح زای معجمه ایله مضبوطدر اما السنه خلقده یاردن مشهور اولان کسر یله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجان ارمینیه دندر ابن سعید قولی اوزره ارزنکان سیواس ایله ارزن الروم بیننده در وارزنکان ایله سیواس بینی قرق فرسخ وارزنکان ایله ارزن الروم بینی قرق فرسخدر وارزن الروم ایله ارزنجان بیننده اولان طریقک مجموعی مراعی وچمنزاردر آثار البلادده واردرکه ارزنجانده بر جبل واردر وبو جبلده بر غار واردر وبو غارک سقفندن بر آب نازل اولوب حجر صلد اولور وراقم الحروف ارزن الرومده آرام ایتدوکم ایامده ارزنجان خلقینک بعضندن مسموعمدرکه ارزنجان قدرده ارزن الرومدن دوندر وهجرت نبویه نک مائه عاشره سنده ارزنجانده بر قاچ دفعه زلزلات شدیده واقع اولوب بر دفعه اولان زلزله ده اکثر ابنیه سی بالکلیه خراب ومنهدم اولمشدر وخلقی کالاول تعمیره همت اوزره در الی عصرنا هذا **موش** ضم میم وسکون واو واخری شین معجمه ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجاننده ارمینیه دندر اول بلاد اهلنک بعضندن منقولدرکه موش بلاسور بر بلدهٔ صغیره در وبر وادینک اغزنده بر جبلک دیبنده در وموشک صحرای موش دیمکله معروف صحرای عظیمه سی واردرکه ایکی کونلک یولدر وبو صحراده مراعی وچمنزار واردر ومیافارقین ایله موشک بینی ایکی مرحله یه قریبدر واخلاط ایله موشک بینی اوچ مرحله یه قریبدر **ملازجرد** فتح میم ولام وسکون الف وزای معجمه وکسر جیم وسکون رای مهمله واخری دال مهمله ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجانده ارمینیه دندر وملازجرد بلدهٔ صغیره در بناسی حجر اسود ایله در وملازجردک عیونی واردر واشجاری اولمز ابن حوقل قولی اوزره ملازجرد بر بلده درکه اخلاطه متقارب مقدارده انکله مساویدر وبلدهٔ کثیر المنافع ومخصبه در وارزنه قریبدر بینهما ایکی ویا خود اوچ کونلک یولدر وارزن ملازجردک جنوبیسنده در وبدلیس جنوبی وشرقیسنده در وبینهما بر بچق کونلک یوله قریبدر **اخلاط** فتح همزه وسکون خای معجمه وفتح لام وسکون الف واخری طای مهمله ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجاننده ارمینیه دندر بعض اهل اخلاطدن منقولدرکه اخلاط ارضندن سکان مستویه در وبساتین کثیره سی واردر وانهار دمشق کبی بربچه انهاری واردر وبو انهاردن مدینه اخلاطه شی یسیر داخل اولور واخلاطک سور دمشق مقدارنده سور خرابی واردر واخلاطده شدید البرد در واخلاطک جبالی بر کونلک یول مسافه دن اکثردر ابن حوقل قولی اوزره اخلاط ایله ملازجرد بینی یدی فرسخدر ابن سعید قولی اوزره ارمینیه ده اجل مدن مدینه اخلاطدر وجلیل الشهره در **شروان** باب ضبطنده فتح شین معجمه وسکون رای مهمله وفتح واو والف واخری نون ایله در راقم الحروف تولنجه فی زماننا لحن مشهوری کسر شین معجمه ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجانده اذربیجاندندر ابن سعید قولی اوزره ارانندر وشروان کنجه وبلادنک قاعده سیدر ومملکت شروان اذربیجانه مضاف اولمشدر وشروان دربند مشهوردرکه صاحب تقویم البلدان قولی اوزره بو دربند دربند باب الحدید دیمکله معروفدر ابن سعید قولی اوزره باب الحدید اراننددر وصاحب اللباب قولی اوزره شروان دربند خزانده بر مدینه در بونی انوشروان بنا ایتدی وانوشروان

لفظندن تخفیف ایچون انو حذف اولنوب شروان قالدی شرواندن علمانک بر جماعتی ظهور ایتمشدر
راقم الحروف قونیجه شروان بلادیدر اکثره بی مشتمل بر ناحیهٔ عظیمه در که شکی وارش واق طاش
وقبله وشاران وشکور وبونلره مشابه برنیجه بلاد ناحیه شروانلدر وشروانک قاعده ودار الملکی
شماخیدر ودربند باب الحدید شروانک آخر حدیدر نشوی نخچواندر انساب ضبطنده فتح نون
وشین معجمه وواو واخری یاء مثناة تحتیه ایله در ونقجوان فتح نون وسکون قاف وضم جیم وفتح
واو والف واخری نون ایله در والسنهٔ عوامده قافدن عوض خاء معجمه ایله مشهوردر اون سکزنجی
اقلیمدن اولان ارمینیه واران وادربیجان ارالرنده در انساب مذکورده نشوی ادربیجان وارمینیه یه یوقنه
بربلده در واعمال اراندندر ابن سعید قولی اوزره نقجوان شرقی ارانده در نقجوانی سابقده تاتار
مغول تخریب ایدوب اهلنی قتل ایتمش ایدی نزهة القلوبده واردر که نخجوان بلدهٔ حسنه در
واکا نقش جهان دیرلر اکثر عماراتی آجردندر وحاصلی حبوب وپنبه در وثمار قلیله سی واردر وخلقی
ابیض اللوندر وشافعی مذهبدر وقلعهٔ النجق وسورماری وبونلره مشابه برنیجه قلعهٔ حصینه وولایات کثیره
نخجوان توابعیدر تبریز تانک ضبطنده کسر تاء مثناة فوقیه وسکون باء موحده وکسر راء مهمله و
یاء مثناة تحتیه واخری زاء معجمه ایله در کتب السنهٔ خلقده فتح تاء مثناة فوقیه ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی
اولان ارمینیه واران وآذربیجانده آذربیجاندندر صاحب اللباب قولی اوزره تبریز آذربیجانک
اشهر بلادیدر وعامه بوکا توریز تسمیه ایدرلر ابن حوقل قولی اوزره تبریز عظم قدرده خویه متقاربدر
ایام جنکیزیانده بولاکونک تبریزده مقامی ودار السریری وار ایدی صکره دار السریر تبریزدن
سلطان محمد خدابنده ابن ارغون بنا ایتدوکی مدینهٔ محمدیه یه انتقال اولندیکه آتی الذکردر
ابن سعید قولی اوزره تبریز ابن سعید قولی اوزره تبریز ابن سعید عصرنده قاعدهٔ آذربیجان ایدی واستیلای
تاتار اثناسنده رؤسای اهل تبریزدن براهل تدبیر تاتاره حسن تدبیر ایدوب تاتار مراغه
وغیری بلادی ایتدکلری تبریزه ایتمدی وتبریزک ابنیه سی کاشی وکلس وکج ایله در وتبریزک مدارس
حسنه سی وغوطه نیجه سی واردر صاحب آثار البلاد قولی اوزره تبریزده برنیجه انهار واردر وتبریزی
بساتین احاطه ایتمشدر منجمینک زعمی بودرکه ترکدن تبریزه آفت اصابت ایتمیه زیرا طالعی عقربدر
وصاحبی مریخدر وسنه اربع وسبعین وستمائه تاریخنه کلنجه تبریزه آفت ترک وتاتار
یتشمدی ایدی نته کم دیرلرکه بلاد آذربیجاندن تبریزدن غیری بر مدینه ترکدن سالم اولمدی صاحب
تقویم البلدان ابن سعیددن نقل ایتدوکی اوزره رؤسای خلق تبریزک تدبیر صائبی ایله تبریز تارک
نهب وتخریبدن سالم اولمشدر وتبریزک قربنده حمامات عجیبه واردر قرمزی وزمینی بوحمامده
وارود عظیم منتفع اولورلر وتبریز مدینهٔ عامره وکثیرة المنافعدر وثیاب عالی وسقلاطون
واطلس سایر بلاد آذربیجان وغیره تبریزدن نقل اولنور نزهة القلوب صاحبی تبریزی اقالیم سبعهٔ
حقیقیه دن اقلیم رابعده ایراد ایدوب تفصیل ایدرکه تبریزی هرون الرشیدک رحمه الله
منکوحه سی زبیده خاتون سنه خمس وسبعین ومائه هجریه ده بنا ایدوب التمش طقوز ییلدن صکره
سنه اربع واربعین ومائتین هجریه ده عهد متوکلده زلزله ایله خراب اولدی ومتوکل خلیفه تبریزی

کیرو اولکی حالی اوزره تعمیر بعده یوز طقسان ییلدن صکره سنه اربع وثلثین واربعمائه صفرینک
اوننده کیرو زلزله ایله بالکلیه خراب اولدی قاضی رکن الدین خوئینک مجمع ارباب الممالکنده
واردرکه بو تاریخده ابوطاهر منجم شیرازی تبریزده ایدی وحکم ایتدوکی کیجه ده مدینهٔ تبریز زلزله ایله
خراب اولدی ومنجم مذکورک حکمی ایله حاکم تبریز خلق تبریزی تبریزدن طشره صحرایه ایلتدی که
خاکده هلاک اولمیه لر با این همه تبریز زلزله دن خراب اولدوغی کیجه قرق بیک آدمدن
زیاده نفوس هلاک اولدی وهسودان بن محمد روادی الازدی که خلیفه قبلندن حاکم تبریز ایدی
سنه خمس وثلثین واربعمائه ده منجم مذکورک اختیاری ایله برج عقرب طالعنده عمارت تبریزی
بنیاد ایتدی ومنجم مذکور مبالغه ایله تأکید ایتدیکه من بعد تبریز زلزله دن خراب اولمیه مسیلدن
خوف اولنه وتاریخ مذکوردن تاریخ نزهة القلوب اولان سنه اربعین وسبعمائه یه کلنجه اوچیوز
ییلدن زیاده ایدی که منجم مذکورک حکمی صحیح اولدی اکرچه زلزلهٔ کثیره دخی اولدی اما تخریب عظیم
واقع اولمدی وسببی بودرکه هسودان منجم مذکورک اختیاری ایله تعمیر ایتدکدن صکره زمین
تبریزده قنوات کثیره احداث اولنوب منافذ ارض کشاده ومکشوف اولمغله قوت
ابخره یه ضعف طاری اولوب زلزلهٔ شدیده ومخربه واقع اولمدی وسور تبریز آلتی بیک
خطوه ایدی واون قپوسی وار ایدی وبو ابوابک اسامی نسخهٔ نزهة القلوبده متوافق اولمیوب
وبیاض ضبطده غلطدن ترکی اولی کورلدی وایام مغولده تبریز دار الملک اولدی ایدی وخلایق
تبریزده کثرت اوزره مجتمع اولدیلر وخارج مدینهٔ تبریزده اولقدر ابنیه وعمارات احداث ایتدیلرکه
تبریزک ابوابندن هر بابک خارجنده اصل مدینهٔ تبریزدن زیاده سواد پیدا اولدی وغازان
خان بو مجموع سوادی سور ایچنه آلوب تمامت باغات وعمارات وقرا ولیان کوه وسنجان
اول سورده داخل اولدیلر وغازان خان وفات ایتمکله اول سور ناتمام قالدی غازان خان
سورینک دوری یکرمی بش بیک خطوه در والتی قپوسی واردرکه بری باب اوجان
وبری باب برشروان وبری باب سردرود وبری باب تبریزدر ومدینهٔ تبریزک [illegible]
شام دیرلر بر موضعده سور غازانیدن خارج مکانده غازان خان بر بلدهٔ صغیره احداث
ایدوب کندو قبر ومدفنی ایچون اول مقامده تربهٔ عالیه وعمارات سامیه احداث
ایتدی که مجموع ایران زمینده مانند وشبیهی یوقدر واول مقامه شام غازان دیرلر وبوشام
غازانک قربنده سور غازانی داخلنده ولیان کوه دیمکله معروف موضعده وزیر سعید خواجه
رشید الدین بر بلیدهٔ صغیره احداث ایدوب ربع رشیدی اسمی ایله تسمیه ایتدی وبونده
عمارات عالیه وکثیره احداث ایتدی بعده اوغلی وزیر غیاث الدین امیر محمد رشیدی باباسی
عماراتنی زیاده ایتدی ووزیر خواجه تاج الدین علیشاه تبریزی محلهٔ نارمیان خارجنده بر
جامع عظیم بنا ایتدی صحنی طولا وعرضا ایکیشر الکیشر ذراعدر وبو جامعده بر عظیم صفه بنا ایتدی که
ایوان مداینیدن اعظمدر اما بناسنده تعجیل ایتمکله ساقط اولدی وبو جامعده انواع تکلفات
ایتمشلردر بقیاس مرمری واردر تاریخ تألیف نزهة القلوبده تبریزک وموضع شام غازان

ایله موضع ولیان کوهی اولان کوهده اولان بلده تبریز صغیر تبریزک عماراتی برمرتبه‌ده ایدی که مجموع
ایران زمینده بویله مدینهٔ عامره یوغیدی و تبریزک باغستانی فراوانذر کوه سهنددن نازل
اولان نهرلر و ارباب ثروت و غنا اخراج ایتدکلری طقوز یوز بوقدر کاریز و قنوات
آبلری جمیعا باغستان تبریزده صرف اولنوب هنوز کافی دکل ایدی و نهرلردکی آبی ملک ایدی
و کاریزلردن دروازهٔ ربع اولان کاریز زاهی و دروازهٔ نارمیان نام اولان کاریز زعفران
و کاریز رشیدیدن ایکی قیراط آب الی بیکا خرج سبیل ایدی و بونلردن ماعدا کاریزلرک آبی
جمیعا ملک ایدی و تبریزک هواسی برودته مایلدر و آبی هاضمدر و آب نهری آب
کاریزدن بهتر و آب کاریزی آب چاهدن خوبتردر و تبریزک چاهلری اوتوز ذراعده
و دخی زیاده‌ده آبه منتهی اولور و شام غازانده چاه اون ذراعده آبه منتهیدر و موضع
ولیان کوهی اولان ربع رشیدیده چاه التمش ذراعدن کچر و تبریزک ارتفاعات و محصولاتی
کندم و سایر حبوب و بقولدر و میوه‌لری غایت خوب و فراوان و ارزان اولور
خصوصا امرود نجم خلف و امرود پیغمبری و سیب میلانی و زردآلوی حلوینی و نجم احمد
انکور خردهٔ رازقی و ملکی و طبرزده و خربزهٔ مجد الدینی و ملکی و باقرقی و آلوی زرد و بونلر
امثالی میوه‌لری غیری مواضع و بلادده اولمز و خلق تبریز ابیض اللون و خوش صورت و متکبر
و صاحب نخوت اولور و اکثر خلقی سنی و شافعی مذهب اولور و مذاهب و ادیان آخردن
دخی خلقی بیشماردر و تبریزک معاشران لطیف طبع و شیرین سخن و صاحب جماللری واردر که انلر
حقنده ان الکبیر احلی من الشاب دیلمشدر و تبریزک اغنیا و فقراسی حسددن خالی اولمز
و تبریزک متمولی کثیر و خلق تبریزی صحبت و خلقده ضعیف و بی ثبات طوترلر که بو معنادن
نظم ایتمشلردر نظم رباعی هرگز نشود بطبع تبریزی دوست * مغزاند همه جهان و تبریزی پوست
انکه بدوستی نباشی صادق * گر نیز غریبست که تبریزی خوست نثر و مولانا همام الدین تبریزی
بونک جوابنده نظم ایتمشدر رباعی تبریز نکو هر که ازانجاست نکوست * مغزند مینداز تو اشانرا پوست
با طبع مخالفان موافق نشوند * هرگز نشود فرشته با دیو دوست نثر و صاحب نزهة القلوب
دخی بو ایکی رباعی‌یی نظم ایتمشدر رباعی تبریز چو جنتست و قومش ز صفا * چون آینه‌اند پاک از زنک جفا
کیشی که بدوستی نه صادق باشند * از آینه جز عکس نکردد پیدا رباعی دیگر تبریز بهشتست و قومش چو حور
حوری بود از لطف زید فعل دور * با ناکس و ناجنس نمی آمیزند * زیرا نشود جمع بهم نیق و بخور
نثر و مقابر تبریز سرخاب و جنداب و کجیل و شام و ولیان کوه و سیابهجان و غیر ذلک
مواضع متفرقه‌ده‌در و بو مقابرده فقیه زاهد و امام حفده و ابرهیم کوانان و بابا فرج و بابا حسن
و خواجه صاین الدین و کالین و مالین تبریزی و حسن بخاری و شیخ نور الدین بیمارستانی
و بونلر امثالی مزارات متبرکه چوقدر و سرخابده مقبرة الشعراده انوری و خاقانی و ظهیر الدین فاریابی
و شمس الدین سجاسی و فلکی شروانی و اخر شروانیلر مدفونلردر و مزار خواجه محمد کججانی قریهٔ کججانده‌در
و مزار پیران شادان و کار برفراوان قریهٔ شادآبادده‌در و اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم

سفیلالار اسامه بن شریک تبریز قربنده کوه سهند اوزره‌در و امیر المؤمنین حمزه‌نک برادری
عجلک مزاری باویل روده‌در و امیه بن عمرو بن امیه‌نک مزاری مقبرهٔ سرخابده‌در و تبریزده مزارات
کبار بی نهایه و بسیاردر ایرادی موجب ملالدر و توابع مدینهٔ تبریز یدی ناحیه‌در ناحیهٔ اولی ناحیهٔ مهرانرود در
که تبریزک جانب شرقیسنده‌در و باب تبریزدن بش فرسخ مسافه‌ده‌در و قرا کندرود و اوجان و سعدآباد
بو ناحیه‌نک معظمات قراسیدر ناحیهٔ ثانیه ناحیهٔ سردرود صحرادر که تبریزدن بر فرسخ مسافه‌ده غربیه مایله جانب
جنوبی تبریزده‌در و بو ناحیه‌نک قراسی باغات تبریزه متصلدر و بو ناحیه‌نک باغلری بربریله شویله
مخلوطدر که قنقی باغ قنقی قریه‌دن ایدوکی فرق اولنمز و میوه‌لری خوبدر و سکسن پاره قریه‌در و قرا و دوست
و جولاندروق و القابدلس و کجاباد و لاکدرخ بو ناحیه‌نک معظمات قراسیدر و بو ناحیه‌ده زرع
سردرود اوزره‌در و بو ناحیه طلفت ایکی پاره قریه‌در ناحیهٔ ثالثه ناحیهٔ دیمهردر که باویل رود ایله مشهوردر
و تبریزدن درت فرسخ مسافه‌ده واقعدر و تبریزک جانب غربی و جنوبیسنده‌در و ناحیهٔ نزهه‌ده فی الحقیقه
بو ناحیه‌نک بر باغی تاریخ سغد سمرقند و غوطهٔ دمشق و رشک شعب بوان و ماهشان رود همدانیدر و بو
ناحیه یکرمی درت پاره قریه‌در و قرا باویل و خردشاه و میلان و فسقندیس بو ناحیه‌نک معظمات قراسندندر
ناحیهٔ رابعه ناحیهٔ ارونق در تبریزک جانب غربیسنده‌در و تبریزدن بو ناحیه اوتنه واریجه بر فرسخدر و اون
فرسخ واریجه طولی واردر و عرضی بش فرسخ اولور حبوب و میوه‌دن حاصل خوبی واردر و تبریزک [illegible]
بو ناحیه‌نک ارتفاعات و محصولاتی اوزره‌در و بو ناحیه اوتوز پاره قریه‌در و اکثری قرای معظمه‌در که هر بری
قصبه ماننددر سرو و نیت و دایغان و شبستر و کوزه کنان و صوفیان و غیر ذلک قرای عظیمه‌سندندر
ناحیهٔ خامسه ناحیهٔ رودقات درکه کوه سرخابک آردنده و جانب شمالی تبریزده‌در و اولی تبریزدن
بر فرسخ مسافه‌ده‌در که درت فرسخ مسافه‌یه واریجه ممتددر و بو ناحیه کثیر الریع و الغله‌در و اون رطل
کندمدن اون آلتی رطل نان اولور و بو ناحیه یوز اون پاره قریه‌در و قرا اوند و بسا و البخق و غیر ذلک
بو ناحیه‌نک معظمات قراسندندر ناحیهٔ سادسه ناحیهٔ خانمرود در ناحیهٔ سابعه ناحیهٔ بدوستاندر که
جانب شمالی تبریزده ناحیهٔ رودقات خلفنده‌در و التمش پاره قریه‌در و قرا باورکاو ارمنیان
و غیرهما بو ناحیه‌نک معظمات قراسندندر راقم الحروف قولی اوزره سنهٔ اربع و تسعین و تسعمائه‌ده
وزراء آل سلاطین عثمانیه‌دن عثمان پاشا دلاور تبریزی اولاد شیخ حیدر اردبیلی یدندن استخلاص ایتدکده
تبریزده بر قلعهٔ حصینه بنا اولنوب اردبیلیان ایامنده تبریز خلقندن اولان علانیه رفض و کفر
و سب شیخین و عایشه رضی الله عنها برطرف اولنوب دار الاسلام صرف اولمشدر و
تاریخ مذکورده فتح تبریزده اولان غزات اهل اسلامک بعض ثقاتندن مسموعدر که مدینهٔ تبریزده بر ابنیهٔ
عظیمه واردر و میاه تبریز قنوات و کاریز ایله بو سرادیدن کذران ایدر و من عند الله ملهم غنیمتدن
تبریز خلقنه فتح مذکورده قتل عام اشارتی صادر اولمزدن اول عساکر عثمانیه‌یی خلق تبریز سردابه
تبریزده مال واردر دیو الطماع و اغفال ایله سردابه ایلدوب تنها کوشه‌لرده عسکری بردن و کمیدن
قتله شروع ایتمشلر غیرت حق ظهور ایدوب من حفر بئرا لاخیه وقع فیه فحواسی اوزره خلق تبریز
بو حیله‌یه شروع اوزره الکن عسکر اسلام اراسنده قائل و منادیسی نامعلوم بر ندا ظهور ایدوب

پاشای بردار خلق تبریزه قتل عام فرمان ایتدی دینجه ادلمدی اکثر صغار وکبار خلق تبریز طعمهٔ شمشیر
سرتیز اولدیلر بردعه لب لباب ضبطنده فتح با وسکون را وفتح دال مهملتین وفتح عین مهمله واخری
ها ایله دراون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران وادربیجانده اراندندر صاحب اللباب قولی اوزره اقصای
ادربیجاندندر وابن حوقل قولی اوزره بردعه اراندن درومدینهٔ کبیره در ونزهه وکثیر الحصیددر وبردعه دن بر
فرسخدن اقل مسافه ده اندراب تسمیه اولنور بر موضع واردر هر جانبدن بر کوننک یول مقداری مرغ
بساتین مشتبکه وحدایق مجتمعه در ومجموعی فواکه عدیده در فندق وشاهبلوط که ترکی زبان
رومیانده کستانه دیرلر وبونلرک امثالی ثماری بی نهایه وبسیاردر وبردعه نک باب بنده کرک اسمی ایله
مسمی بر سوق واردر هر یوم الاحده ناس بو سوقده مجتمع اولورلر جمع عظیمدر ترکی زبانده آنکا هفته بازاری
دیمکله تعبیر ایدرلر صاحب تقویم البلدان دیرکه بردعه نک بومذکور اولان وصفی ازمنه دن بر زمانده
ایمش زیرا ابن حوقل قولی اوزره بردعه نک خرابه سی خراب حلب مقدار ایدر وبردعه ارضندن مکان مستویه در
وبساتین ومیاه کثیره سی واردر ونهر کره قریبدر آثار البلادده واردر بردعه اراندن مدینهٔ کبیره در هر جانبی
بر فرسخدن اکثردر بردعه یی قباد الملک احداث ایتدی خصبه ونزهه وکثیرة الثماردر بردعه ده قرنفل وفندق
وشاهبلوط واردر وبردعه نهر کره قریبدر که انده شورماهیج دیرلر بر سمک صید اولنوب سایر بلاده
نقل اولنور وبردعه ده اولان نعال حسن شکل وصحت قوایمده جمیع نواحی نعاللرندن راجح وفایقدر
وبردعه ده باب الاکراد ده هر یوم الاحده سوق الکرکی دیرلر بر سوق قایم اولورکه بو سوقه هر جانبدن
بر فرسخ مسافه دن ناس بو سوقده تجارات ومعاملات ایچون اجتماع ایدرلر دیو اوصاف بردعه نک
اوصاف قادمه سیدر بردعه صکره خراب مستولی اولوب سنه اربع وسبعین وستمائه ده خراب
ایدی لکن آثار منافعی کثیر وکثرت اوزره ایدی واهل بردعه یه فقر عظیم مستولی ایدی وبونک امثالنک
ذکری انتباه وعبرت ایچوندر فسبحان الله من یحیل ولا یحال ویزیل الاشیاء ولا یزال نزهة
القلوبده واردر بردعه یی اسکندر رومی بنا ایتدی وقباد بن فیروز ساسانی تعمیر ایتدی ومدینهٔ عظیمه ایدی
وخلقدن کثرت عظیمه سی وار ایدی وابنیهٔ عالیه واستوای بسیار ایدی ومیوه لردن فندق و
شاهبلوطی کثرت اوزره در وآبی نهر تر دیمکله مشهور نهردندر وبردعه نک بهرک اسمی ایله
مسمی بر ییلاقی واردر وعظیم جای خوب وهوای نزهه در آب روان وعلفزار فراوان وشکارگاه
بیکرانی واردر خلق بردعه ایام صیفده بو ییلاقه کیدرلر قنغرلان سلطانیه در ضم قاف وسکون نون
وضم عین معجمه وسکون راء مهمله ولام والف واخری نون ایله دراون سکزنجی اقلیم عرفی اولان
ارمینیه واران وآذربیجاندن ادربیجاندندر واقلیم خامس حقیقینک اواسطندندر سلطانیه جنوبه میله
یسیره ایله تبریزک سمت شرقیسنده در بینهما سکز کوننک یولدر وسلطانیه مدینهٔ محدثه در چنگیز یاندن
سلطان محمد خدابنده ابن ارغون بنا ایدوب دار السلطنه اتخاذ ایتدی محمد توفیقینک تواریخ آل عثمانده
مذکوردر مدینهٔ سلطانیه یی تخت آیدین سلطان محمد خدابنده نک ترک ومغول لسانی اوزره ی
اولجایتو خاندر سلطانیه ده سکز مناره لی بر جامع وبر مدرسه بنا ایتمشدر وکندوسی صحن جامعده
مدفوندر واهل التهمه دیرلر وسلطانیه ارضندن مکان مستویدر ومیاهی قنواتدندر و

سلطانیه

وسلطانیه جبال گیلانه قریبدر وجبال گیلان ایله سلطانیه بینی بر کوننک یولدر وسلطانیه نک
فواکه وبساتینی واردر اما قلیلدر وسلطانیه یه فواکه بلاد قلیله دن نقل اولنور نزهة القلوب صاحبی
مدینهٔ سلطانیه یی قزوین ایله عراق عجمدن عد ایدوب واقالیم سبعهٔ حقیقیه دن اقلیم
رابعده درج ایدوب تفصیل ایدرکه سلطانیه یی ارغون خان بن ابقای خان ابن
هولاکو خان مغول بنا ایدوب اوغلی اولجایتو سلطان ابن ارغون خان اتمام ایتدی
وکندو نامنه منسوب قیلوب سلطانیه اسمی ایله تسمیه ایتدی وطالع عمارتی برج اسددر
وارغون خان بنا ایتدوکی سورک دوری اون ایکی بیک خطوه در واولجایتو سلطان بنا
ایدوب وفاتی سببی ایله ناتمام قلان سورک دوری اوتوز بیک خطوه در وسلطانیه ده سنک
تراشیده دن بر قلعه واردرکه اولجایتو سلطانک مشهدی ودخی نیجه عمارات بو قلعه ده در
بو قلعه نک دوری ایکی بیک خطوه در وسلطانیه نک هواسی برودته مایلدر وآبی آبار وقنواتدندر
وباصندر سلطانیه ده چاه ایکی اوچ ذراعدن اون ذراعه دک آبه منتهی اولور وسلطانیه
اطرافنده سردسیر وکرمسیر ولایتلر بر کوننک یول مسافه ده در وخلقه نافع ولازم اولان مونات
بو ولایتدن موجود وکثرت ایله نامعدوددر وسلطانیه نک خوب علفزارلری وشکارگاهلری
واردر وتبریزدن کیجه سلطانیه ده اولان عمارات وابنیه بر مدینه ده اولمز وسلطانیه نک
خلقنی اطراف ولایتدن کتوروب اسکان ایتمشلر مجموع ملل ومذاهبدن سلطانیه ده
خلق واردر وتاریخ تألیف نزهة القلوب که سنه اربعین وسبعمائه ده خلق سلطانیه نک
زبانلری یک رویه یعنی بر دوزه یه دکل ایدی اما فارسی ممزوجه مایل ایدی وسلطانیه دن سایر
بلاد عراق عجمه مسافاتی بو منوال اوزره درکه ابهر طقوز فرسخ وانبر طارم اون فرسخ واصفهان
یوز آلتی فرسخ واسدآباد اوتوز آلتی فرسخ وری آلتی فرسخ وزنجان بش فرسخ وساوه قرق ایکی
فرسخ وسجاس بش فرسخ وقزوین اون طقوز فرسخ وقم اللی درت فرسخ وکاشان یتمش درت
فرسخ وهمدان اوتوز فرسخ ویزد یوز قرق فرسخدر وسلطانیه دن ادربیجانده تبریز قرق آلتی
فرسخ واراننده قراباغ یتمش ایکی فرسخدر وفارسده شیراز یوز یتمش آلتی فرسخ وکرمانده کواشیر
ایکیوز اوچ فرسخدر وخراسانده نیسابور یوز یتمش سکز فرسخ وخراسانده هراة ایکیوز آلتی بر
فرسخدر وخراسانده بلخ اوچیوز اوتوز درت فرسخ وخراسانده مرو ایکیوز آلتی فرسخدر
ومازندرانده جرجان یوز قرق بش فرسخ وقومسده دامغان یوز اون فرسخ وگیلانده لاهجان
قرق درت فرسخدر کنجه فتح کاف وسکون نون وفتح جیم واخری ها ایله در اون سکزنجی
اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران وآذربیجاندن اراندندر یاقوت الحموی مشترکه ذکر اران ضمننده
ایراد ایتدیکه کنجه اراننک بلاد مشهوره سندندر وتقویم البلدان صاحبی دیرکه کنجه ده مقیم اولان بکا
اخبار ایتدیکه کنجه ایله بردعه بینی ایکی مرحله در وبردعه شماله میله یسیره ایله کنجه نک جهت غربیه سنده در
وکنجه اول ناحیه نک قصبه سیدر وکنجه ارضندن مکان مستویدر وکنجه نک بساتین کثیره سی واردر
وهواسی عفندر وکنجه نک انجیر مشهوری واردر کبر درکه بو انجیردن اکل ایدن محموم اولور صاحب

نزهة القلوب قولی اوزره کیخسرو کیانی بنا ایتدی سنه تسع و ثلثین هجریه ده مدینه مرتفعه ایدی بو معناده
نظم ایتمشلر **نظم** چند شهرست اندر ایران مرتفع تر از همه * بهتر و سازنده تر از خوشی آب و هوا *
گنجه پرگنج در اران صفاهان در عراق * در خراسان مرو و دیگر طوس و در روم آق سرا *
بیلقان لباب ضبطنده فتح بای موحده و سکون یای مثناة تحتیه و فتح لام و قاف و الف
و اخری نون ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و ادربیجان اراضیندندر ابن حوقل
قولی اوزره من اراضی اران بیلقان مدینه حصینه کثیرة المنافع در و یاقوت الحموی مشترکده ذکر اران
ضمننده ایراد ایتدیکه بیلقان مشاهیر بلاد اراضیندر صاحب اللباب قولی اوزره بیلقان شروان
ایله دربند خزرانی بر مدینه در و ابن اثیر صاحب اللباب کتبه قولی اوزره بیلقانی بیلقان بن ارمنی
ابن لنطی بن یونان بنا ایدوب انکا منسوب اولمشدر و عزیزی جهنی قولی اوزره بیلقان ایله
ورثان بینی التی فرسخدر و آثار البلاد ده وارددر بیلقان ارانده بلده حصینه در و سور متینی واردر
که قباد الملک بنا ایتدی و دیرلر که بیلقانک حوالیسنده حجر واحد یوقدر و تاتار مغول بیلقانی
محاصره ایتدکلری وقت حصانت سوری کوروب منجنیق ایله تخریب ایتمک استدیلر و منجنیق
سور اوزره رمی ایتدیلر حتی سوری تخریب و خلقنی قتل و اموالنی نهب ایتدیلر و سنه اربع
و سبعین و ستمائه ده کیرو اولکی حالنه عود ایدوب عامر ایدی آثار البلاد صاحبی بو معنی تاتار مغول عقلا
مستبعد کلام ایراد ایتدیکه سور بیلقانی حصانت ایله وصف ایتدکده تاتار منجنیق ایله آتدقلری اشجار
چنار ایله تخریب ایتمش اولدقلری زمانمزده بوسنه و ماجر و الامان سرحدلرنده اشجار خفیفه دن
بنا اولنمش قلاع صغیره که بو سرحدلرده ایلیکی اوقلر ایله بلنقه ایله معبر اولان سورلرک دیوارلرینی
فندق ایله آتش طوپ ایله تیموب آتلمدن فندقلر صعوبات کثیره ایله هدم ایدرلر کیف که
قطع اشجار چنار ایله سور حصین هدم اولنه مگر سور اخشاب ضعیفه دن و یا خود خشتدن
مبنی اوله نزهة القلوبده واردر بیلقانی قباد بن فیروز ساسانی بنا ایتدی و سنه اربعین
و سبعمائه ده خراب ایدی و اکثر عماراتی آجردندر هواسی گرمدر و حاصلی گندم و چلتوک
و پنبه و غیری حبوبدر **شمکور** لباب ضبطنده فتح شین معجمه و سکون میم و ضم کاف
و سکون واو و اخری رای مهمله ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و
ادربیجان اراضیندندر صاحب اللباب قولی اوزره شمکور اعمال اراضیندن بر حصندر
صاحب تقویم البلدان دیرکه شمکورده معتمد اولان بکا اخبار ایتدی که شمکور بردعه یه قریبدر
و شمکور بر قریه در زروعی واردر و شمکورک حوشی واردر و غایت علو و ارتفاعده
بر مناره سی واردر **تفلیس** لباب ضبطنده فتح تای مثناة فوقیه و سکون فا و کسر لام
و سکون یای مثناة تحتیه و آخری سین مهمله ایله در لکن السنه خلق رومده مشهور اولان
کسر تای مثناة فوقیه ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و ادربیجانده
اراضیندندر و اقلیم خامس حقیقینک آخرندندر قانونده مذکور اولدوغی اوزره قصبه
گرجستاندر ابن حوقل قولی اوزره تفلیسک ایکی سوری واردر و اوچ قپوسی واردر و تفلیس عالی

خصبه

خصبه و کثیرة الفواکه در و طبریه حماماتی کبی حماماتی واردر که بی آتش هیمه آب گرمی فوران
ایدوب جاری اولور صاحب اللباب قولی اوزره تفلیس ولایت ثغوره اولان بلاد دربندک
بنیه اخیره سیدر ابن سعید قولی اوزره اهل اسلام تفلیسی اول ایده فتح ایدوب مدت طویله
ایچنده ساکن اولدیلر و تفلیسدن علمادن ظهور ایتمش ایدی اندن صکره نصارای گرج اخذ ایتدیلر
راقم الحروف مولی اوزره لله الحمد که دولت سلاطین عثمانیه دن سلطان مراد ثالث طاب ثراه
عهدنده وزرای کشورکشای مدینه تفلیسی سنه ست و ثمانین و تسعمائه ده نصارای گرجیدن
استخلاص و استرجاع ایدوب الآن اهل اسلام الندهمضبوطدر بو مجلده منظره ثانی عشرده
فتح جبل البرز ضمننده مذکور اولان وقعه راقم الحروفده مسطور اولدوغی اوزره محافظه تفلیسده
اولان عسکر اسلامه خزینه و ذخیره ایصالی ایچون سنه تسع و ثمانین و تسعمائه ده تفلیسه متوجه اولان
اولان عسکر اسلام ایله راقم الحروف بیله اولمغین تفلیسده اوچ گون آرام اولنوب مدینه تفلیسی مهما
امکن تفحص واقع اولدی ابن حوقل تحقیقی اوزره سور تفلیس ایکیدر و نهر کر ایکیسی بیننده مرور ایدر
و تفلیسک سور کبیری نهر کرک جانب جنوبیسنده و سور صغیری جانب شمالیسنده در و نهر کر سور
کبیرک صحراییه و سور صغیره مفتوح اولان قپوسی اوکندن حایط سوره ملاصق مرور ایدر و سور صغیری بر تل
عالینک رأسنده در و قلعهٔ و تفحه در و سور کبیرک جانب جنوبیسنده بر قلعهٔ حصینه سی واردر و تفلیسک
خدای کرمابری سور کبیرک جانب شرقیسنده در و حمامار سمتنده واقع اولان حایط سور راقم الحروف
شاهد ایتدکده اول قدر خرابه و سهل العبور ایدی که حمامه اغتسال ایچون وارد بعید العصر زیاده جه
مکث واقع اولدی و سرحدلرده فتوحات جدیده اولان قلاعک ابوابی قبل غروب الشمس قپانورمش
بو معنادن بیخبر المعین سورک سمت حماماتنده اولان باب صغیری قپانوب غیری موضعدن تحرد
معبر اولمغله حایط سوردن تفلیس ایچنه آشوب باب کبیر تفلیسدن چقوب اردوی عسکرده
خیمه و منزله وصول بولدم و ابن حوقلک تفلیس ایچون خصبه و کثیرة الفواکه دیدوکی تاریخ مذکورده
محافظه تفلیسده مجاهد ایدن اضطراری مرتضیلردن استنطاقه موقوفدر تاریخ مزبوردن الی یومنا
اون سکز ییلدن متجاوزدر اول رافضی چکیلدن بیچه کمه حصار حیوتی محصور اولمق دردری تحقیقه
تفلیسک حوالیسنده زرع و حرث داماکن بعیده ده در و ثماری دخی نصف کوتلمک مدیده در نقل اولنور
تعیش انسانیه نافع کربابردن غیری نسنه سی یوقدر **سریر اللان** مشترک ضبطنده فتح سین مهمله و فتح رای مهمله
و سکون یای مثناة تحتیه و اخری رای ثانیه ایله در و لانک لام الف و اخری نون ایله در اون سکزنجی
اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و ادربیجانده بذاتها برنجه بلاددر و اقلیم خامس حقیقینک اخرندندر
مشترکده واردر سریر اوچ موضعدر اول سریر حبه یامه دن دیاربنی دارمده بر موضعدر ثانی سریر دخی
که بلاد اران و باب الابواب بیننده مملکت واسعه در و بر اسمه سلطانی و ملتده دینی منفرددر واردر
ثالث سریر عونف دیرلر بو جبلک قرننده بر وادیدر و عونف سکون رای مهمله ایله در و بو جبلده
غریفه دیرلر بر عین واردر ابن سعید قولی اوزره مدینه سریر بلاد سریرک قاعده سیدر و اهلی اخلاط
ناسدر و مدینه سریر جبل السن ایله یعنی جبل قبق ایله متصل اولان جبلک اوستنده در که باب الابواب

جبل قبقده دربند القلوبده واردرلان بر مدینه در فیروز بن قباد ساسانی بنا ایتدی هواسی غایت
خوبدر و برودته مایلدر و آبی جبل البرزه متصل اولان جبالدن کلور و نهر کره ریزان اولور و لانک حاصلی
حبوب و ثماردر آثار البلادده وارددر که قلعة اللان ارض لانده بر جبلک قله سی اوزره غایت
حصانتده بر قلعه در و بو قلعه بر صخره صما اوزره بنیدر و بوکا باب اللان تسمیه اولنور و دیرلر که بو قلعه ایچینده
بر جبل واحد متحصن اولسه غایت حصانت و نهایت عسرت طریقیندن ملوک ارض منعه قادر اولورلر و بو قلعه ده
بر قنطره عظیمه و عجیبة البنا واردر که عجیب الحالاته ایله تعبیر اولنماز بو قنطره یی اسفندیار بن کشتاسف بن لهراسف
بنا ایتدی و بو قلعه ده بر عین ماء واردر وسط قلعه ده صخره صمادن ماء عذبی منفجر اولور بو قلعه نک قنطره سی
وعینی اعاجیب دنیادندر راقم الحروف سنه تسعین وتسعمائه اولنده باب الابوابده ایدم جبل البرز و جبل السن
وجبل قبق دیو کتب قدیمه ده مذکور اولان جبل افواه خلقده طاغستان دیمکله مشهوردر که بو مجلده دن
ترجمه جبال و تلال حاوی اولان منطرح ثانی عشرده ذکری سبق ایتدی و طاغستانده فی زماننا سر بره ولاتی
اسمیله مسمی موضع و بلده وار ایدوکی مسموع اولمغین تقریبا سریر اللان شمدی انک مستوفی اولان بلده در
فی نفس الامر طاغستان یعنی جبل البرزه متصل اولان جبال اوزره اولدوغن راقم الحروف کورنلردن
استماع ایتدم و قبق لغتی اوزره اسم عربی واردر که حافظه دن دوردر **باب الابواب**
لفظ مفرد جمعه مضافدر که بونلردن غیری منضبط محتاج دکلدر و فی زماننا لسان عربده بو مکانه باب حدید ایله
معروفدر که باب معناسنه اولان حدیدیله موصوفدر و افواه خلقده شروانده دربند دیمکله معروفدر
والسنه خلقده دمور قپو دیمکله مشهوردر اون یدنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و آذربیجانده خزاندر
ابن حوقل قولی اوزره ارانندر و اقالیم سبعه حقیقیه نک خامسندن و یا خود سادسندندر تقویم البلدان
صاحبی اقالیم سبعه حقیقیه دن قنغیسنده اولدوغن جزم ایله تعیین ایتمیوب و آثار البلاد صاحبی اقلیم خامس
حقیقیده ایراد ایتمکین بو مجلده دخی فتح اقلیم خامس حقیقیده درج اولنمشدر که مذکوردر
باب درت موضعدر اول باب وادی بطنان طرفنده حلب ایله منبج بیننده حلبدن بر مرحله مسافه ده
بر بیتده مشهوردر ثانی بابه زیاده ها ایله قراء بخارادندر بوبابه اهلندن ابو اسحق ابراهیم بن محمد بن اسحق
الاسدی البابی البخاری نضر بن احمددن نقل حدیث ایتدی ثالث باب ارض بحرینده بحر قربنده
بر جبلدر رابع باب باب الابوابدر که شروانده اولان دربنددر و بوکا بر جماعت منسوبدر بحیر بن نعیم البابی
وغیری بو جماعتدندر تقویم البلدان صاحبی دیر که بزم زمانمزده اول جانبلرده باب الابواب اسمی ایله موضع
وار ایدوکی بزه معلوم اولمدی و معروف اولان باب الحدیددر و باب الحدیده مسافرت ایدنلرک بعضندن
منقولدر که باب الحدید بحر خزر اوزره قریه اشبه بر بلیده در و باب الحدید بیت برکه دیمکله معروف تاتارک
شمالیتین ایله بیت هولاکو دیمکله معروف تاتار جنوبیتین بیننده حد کبیردر و باب الحدید بلیده قلیلة العماره در
وقانونده مذکوردر که باب الابواب دربند خزران دیمکله معروفدر که بحر خزر اوزره در آثار البلادده
وارددر که باب الابواب صفه بحر خزر اوزره در آثار البلادده وارددر که باب الابواب صفه بحر خزر
اوزره مدینه عجیبه در و صخور ایله مبنیه در و مستطیله در ما دیجه حایطنه ظاهر صفیدر و طولی بر فرسخ ثمنا نیدر
وعرضی رمیه سهم مقداریدر و بو مدینه نک حدیددن ابوابی واردر و سورینک ابراج کبیره سی واردر دیو

برجع

برجع علوم دینیه یه مشتغل اولان مجاورین ایچون بر مسجد واردر و سورینک حراس و حفظه سی واردر
بو مدینه یی عدودن حفظ و حراست ایدرلر و بو مدینه یی اکاسره دن انوشروان عادل بنا ایتدی و بو مدینه ثغور
عظیمه نک بری ایدی زیرا بو مدینه نک اطرافنی محیط اولان امم شتی دن اعداسی کثیر ایدی و بو مدینه نک یننده
جبل ارغن دیرلر بر جبل واردر که ذئب دیمکله معروفدر هر سنه بو جبلک قله سنده هیمه و هیزم فراوان
جمع اولنوردی اذان اوادربیجان و ارمینیه خلقنه عدو کلدوکی اخبار روانداره محتاج اولدقلرنده
بو هیمه ایله آتش یاقرلر ایدی و شدت خوف و عظیم خطری جهتندن بو مکانه اکاسره قوتی ال اهتمام ایدرلر
ابو العباس الطوسی رحمه الله حکایت ایتدی خزرکه اصناف اتراکدن بر صنف دور ملک فارسه
کجوب همدان و موصله واصل اولورلردی و انوشروان حاکم ملک اولدقده ملک خزره آدم
ارسال ایدوب دخترینی کندویه تزویج ایتمک اشارتن ایتدی که متحد اولوب ایکیسی بر برینک
دفع اعداسنده مظاهرت ایدرلر و ملک خزر انوشروانک التماسن قبول ایتدی و انوشروان دخی
کنیز و جواریسی بیننده دختر ملک خزر ایچون ملک خزره بر جاریه کوندردی که دختری ایله بله
کوندرم و بنات ملوکه مناسب اولان اموال نه ایسه بیله کوندرم دیه ملک خزر دخترینی انوشروانه ارسال
ارسال ایدوب دختر ملک خزر انوشروانه وصول بولدقده انوشروان ملک خزره اگر بر یرده اجتماع
ایتسک بینمزده ازدیاد مودتی موجب اولوردی دیو نامه کوندردی و ملک خزر قبول ایدوب
مجتمع و ملاقی اولدیلر و بر نیچه ایام بر مقامده آرام ایتدیلر و انوشروان قوادندن بر قائده امر ایتدی که
اشدای عسکردن اوچیوز نفر دلاور انتخاب و اختیار ایدوب شب هنگام خلق خوابه
واردقده عسکر خزری شبیخون ایدوب کیرو مکاننه عود ایده قاید انوشروان دخی حسب الامر عسکر
خزری شبیخون ایتدی و صباح اولدقده ملک خزر انوشروانه آدم کوندردیکه بو کیجه عسکرمه بویله اولموق
روا می ایدی انوشروان بنم عسکریمدن و بنم طرفمدن دکل ایدی اینانمزسک مقید اول کور دیو جواب ویردی
و ملک خزر امعان ایدوب بر نسنه یه واقف اولمدی و انوشروان بر نیچه کون امهال ایدوب کیرو اوکی کیجه
بر کیجه عسکر خزری شبیخون ایتدردی حتی اوچنجی کره عسکر خزری شبیخون ایتدردی و ایرته سی انکار ایتدی
ملک خزر دخی قوادندن بر قایده امر ایدوب اول دخی عسکر انوشروانه بر کیجه شبیخون ایتدی
ایرته سی انوشروان ملک خزره آدم کوندروب بو کیجه عسکرمه اولان غارت نه در دیو استخبار ایتدکده
ملک خزر داخی انوشروانه خبر کوندردی که بنم بونده علمم یوقدر سنک عسکرک شبیخون بر کره اولدی ایسه
بنم عسکرمه اوچ کره اولدی صکره انوشروان ملک خزره آدم کوندروب بر قومک عملدر که بینمزده
افساد اراده ایدرلر بن بر رأی ایتدم اگر مقبولک اولورسه سنکله بنم بینمزده بر حائط بنا ایدوب
بر نیچه ابواب وضع ایدهیم سنک بلادکه سن اراده ایتدکک داخل اولسون و بنم بلادمه بن اراده
ایتدکم داخل اولسون و بنم بلادمه بن اراده ایتدکم داخل اولسون حین استشاره ایتدی و ملک خزر
انوشروانک بو رأینی قبول ایدوب دونوب مملکتنه کتدی و انوشروان اول مقامده مقیم اولوب
صخور و رصاص ایله بنا و حایطه شروع ایتدی و عرضنی اوچیوز ذراع ایدوب حتی بو حایطی رؤس جباله الحاق
ایدوب صکره بحر خزر ایچنه ایلتدی و بحر ایچنده صنعت بنایه لازم اولان چاتمه صندوقلر دوزوب

توملرله آب دریایی چکوب بنایی چاتمه صندوقلر اوزره ایدوب ارض بحرده بنا استقرار بولوب
صکره بحرده اولان بنایی رفع ایدوب ارض اوزرنده اولان بنا ایله ارتفاعده برابر اولدی و بو
حایطک احد طرفینی بحرده محکم قلوب بو حایطی یدی فرسخ مسافه یه وارنجه اوزاتدی و بو مسافه جبل و عرده
سلوک اولنماسی غایت صعوبت اوزره در و بو حایطی حجارهٔ معنده و سنک تراشیده ایله بنا
ایتدکه بو احجارک اصغرینی اللی آدم نقل ایتدی و بو احجاری رصاص و مسامیر ایله احکام ایتدی و بو یدی
فرسخ مسافه ده یدی مسلک وضع ایتدی و هر مسلکده بر مدینه بنا ایدوب هر بر مدینه ده فرهنگ
جنکجو دلاورلردن محافظهٔ مدینه ایچون یوز آدم اکیقودی صکره سرین بحر اوزره بنا ایتدوکی
مدینه ده نصب ایتدی و بو بنا کندویه تمام اولوب شر اتراکی دافع اولدوغی ایچون اللهه
سجدهٔ شکر ایتدی و ظهری اوزره استلقا ایدوب الآن استراحت دیدی و مدینهٔ
باب الابواب بو حایط اوزره یدی مسلکده اولان یدی مدینه دنبر عجم بوکا دربند تسمیه ایدرلر
و مدینهٔ باب الابوابده دفع اتراک ایچون صور مطلسمه واردر و عساکر ترک اول جهتدن کلوب
دائما بلاد ایرانی نهب و غارت ایدرایدی و انوشروان بو سدی بنا ایدوب وضع طلسم
ایتدکدن صکره اول جانبدن بلاد ایرانه ترک داخل اولدوغی مسموع و مذکور اولمدی و بو صوردن بالیه
دار الجهاد اوزره ایکی سطوانه فوقنده ایکی اسد صورتی وارایدی و بو بابک قربنده بر آدم
صورتی وارایدی ایکی ایاقلری آراسنده بر ثعلب صورتی و ثعلبک آغزنده عنقود عنب وضع اولنمش ایدی
کویا اعناب باب الابوابدن دفع ثعالب ایچون ایدی و مدینهٔ باب الابواب یاننده بر صهریج
وارایدی و بو صهریجه قلعه یا وقتنده درجات سلالیمی وارایدی و بو درجاتی یاننده حجارهدن ایکی اسد
صورتی دخی وارایدی دیرلرکه بو اسدلر سور باب الابواب ایچون اتخاذ اولنمش طلسم ایدی
و بو طلسمها دائکه یاقیدر مدینهٔ باب الابوابه ترکدن آفت ایرممک ایچون وضع اولنمش ایدی
و خارج مدینهٔ باب الابوابده بر تل واردر و بو تل اوزره بر مسجد واردر محرابنده بر سیف واردر
دیرلرکه بو سیف مسلمة بن عبد الملک بن مروانکدر و ناس انی زیارت ایدرلر و زیارتنه جامهٔ
سفید ایله وارییورکه ثیاب مصبوغه ایله آنی زیارت ایتکه وارسه فی الحال امطار و ثلج ظاهر
اولوب بو تکک یاخولنه اولنلر هلاک اولورلر و بو تل اوزره نکهبانلر واردر ثیاب مصبوغه ایله
زیارتنه وارنلری منع ایدرلر نزهة القلوبده واردرکه باب الابوابه عرب سر بردیر و فرس
بر قوله فیلان دیرلر و حاکم باب الابوابه فیلان شاه دیرلر و مغول باب الابوابه تیمور قپو دیرلر
باب الابوابی لهراسب کیانی بنا ایتدی و نبیره سی اسفندیار بن کشتاسف بن لهراسب بناسن اتمام
ایتدی باب الابواب مساحتده مثل تفلیس بر مدینه در قباد بن فیروز عهدنده مدینهٔ باب الابواب
خراب اولمش ایدی و قباد سور مدینهٔ باب الابوابی خشت خام ایله تعمیر ایتدی و انوشروان عادل
دخی باب الابوابی تجدید عمارت ایدوب سنک و صاروج ایله بر سور عظیم بنا ایتدی و سور باب
الابوابک بر طرفنه متصل بر دیوار بنا ایدوب بو دیواری بحر خزر ایچنده نصف فرسخدن
زیاده مسافه یه ایصال ایتدی و بو سورک بر طرفنی جبل قبقه اتصال ایتدی شویله که جبال ایله بحر خزر

زمینن

بیندن عبوره امکان قالمدی و بعض خلق اکا سد یاجوج و ماجوج دیو روایت ضعیفه و اصلی یوقدر
و بنای انوشروان الی الیوم باقیدر یعنی تاریخ تألیف نزهة القلوبه دک باقی ایدی و انوشروان سور باب
الابوابک اوستنده اولان بر و جبنده تکاپوی نان زادان ایچون منازل و مواضع بی پایان بنا ایدوب
بو منازل و مواضعده حفظه و دیده بانان وضع ایتمشیدی و جبل قبقده قلوب شکلنده اون درت کاخ فراخ
بنا ایدوب موصل و دیار بکر خلقندن بو کاخلرده دفع شر قوم خزر ایچون حفظه و دیده بان وضع ایتمش ایدی
و اول کاخلردن بعض تاریخ نزهة القلوبه کلنجه باقی ایدی و اول دیده بانلر موصلی و دیار بکری لسان عربی ایله
تکلم ایدرلر ایدی و باب الابوابک هواسی کرمدر و ارض باب الابوابده ارتفاعات و محصولاتدن حنطه
خوب و لطیف اولور و باب الابوابک خوب علفزارلری واردر و دواب و مواشیسی بیشماردر
و بو مجلددن تراجم تلال و جبالی مشتمل اولان منظرهٔ حادی عشرده فتح جبل البرز وقعهٔ راقم الحروفده سنه
تسع و ثمانین و تسعمائه ده تفلیس محافظلرینه ذخیره و خزینه ایلدن عسکر اسلامدن تفلیسده مفارقت ایدوب
تفصیل وقعه دن صکره راقم الحروف ایله یوسف نام بر آغا و دیکیدی شاهمیرلندن خلاص اولوب
سنهٔ مزبوره ذی الحجه سی غره سنده باب الابوابه توجهمز ترجمهٔ باب الابوابده ذکرا و لمغه حواله اولنمش ایدی
کیفیت تتمهٔ وقعه و بقیهٔ سرکذشت بو صورت اوزره درکه تاریخ مذکورده شاهمیرک ناواسی اولان نخود نام
قریه دن کنجه جانبنه متوجه کاروان وار ایدی بو ایکی بی دربان دخی شاهمیر ایله عهد و قول اولندوغی اوزره قطع
ارض روم سرحدینه چقمق نیتی ایله کاروانه رفیق و همراه اولوب اول دیارک رعیت ترکمنی زیتنه کروب
باشده شروان بورکی آیقده چارق مکاریئی کاروانلدن معدود ترکمه شکلنده بو کاروان ایله کنجه جانبنه
طوغری برکون کیدوب نهر کره واصل اولمدین ارض شروانده کیچی دهنه اسمی ایله مسمی بر قریه یه نزول
اولندی و اول قریه خلقندن بعض ناکول تجسس اولنور کن بر نوخط جوانه دوش اولدق که بر جوان طالب
العلم ایمش راقم الحروفک تجسسی ایله سویلشور کن نایمه کلوب غریب دیاره بکزرسز دیو استخبار حال
ایتدی راقم الحروف دخی جزء حالمدر که بیان واقع حال مضرتنه مؤدی اوله دیو کشف حال ایتدم بو نوجوان دخی
اسرارمی حس ایدوب استخبار حالی الحاح ایله تکریر ایدوب اکر شاهمیر د تساغی اولانلر و سیلردن ایسه کز
خوف ایتمک بزنک وقعه کزی بونم استماع ایدلدن برو بر پیر اهل علم و صالح خواند احمد نام
والدم وار در وقعه کزدن تذکرا ونه فیچه خلاص اولمکز ایچون دعا ایدر اکر اول وقعه اصحابندن ایسه کز بزدن
خوف ایتمک بزنک غمکزی کند وکزدن زیاده چکمشوز دیو دلدارلیق ایدوب اکرچه بو نوجوان شیروانی
زبان ترکیسی ایله تکلم ایدر اما کلماتندن راقم الحروف طالب العلم ایدوکن حس ایتدم و الحاصل خدایه توکل
بو نوجوانه واقع الحالی بیان ایتدم تکرشاهمیرک اعیانندن و اقاربندن بو نوجوانک خانه سنده اول کیجه
بر شخص مهمانلری ایمش نه کند و خانه سنه ایلتمکی تجویز ایتمیوب همسایه لرندن بر مرد صالحک مهمانخانه سنه
ایلدوب و والدی اولان پیر عزیزه اخبار ایدوب پیر موسی الیه دخی بر تازه طالب العلم فرزندی کوندرمش
و غلقری آلترنه نعمت فراوان و بروب آرام ایتدکدن کوشه یه کلدی و احوالمز صوروب کنجه جانبنه
توجهمزی رأی ایتمدی کنجه حاکمی امام قولی غلات رفضه دنر الندن خلاص اوللمزسز دیو باب الابوابه
عثمان پاشایه توجهمزی ترجیح ایتدی راقم الحروف دیدم که غریب دیاریز بی رهنمون یوله کیده مزز

باب الابواب

وصول بولنجه بیننده در عاقبت رأی بو کا منجر اولدی که اگر یانکزده درهم و دینار قیمتندن بر قاچ خدابنده
و بر قاچ رجل یعنی عوض عسکر وار ایسه بزه بر رهنما بوله لم و بلاد شروانده قبا تمسنده طاغستانک
ذیلنده چخماس نام بر قریه ده ساکن شیخ شمس الدین اقطاشی دیرلر بر عزیز ولی الله وار در بزی بر رهنما
و کندو زبانمزدن بر مکتوب ایله اکا ارسال ایده لم اول بزی قبایه ایصال ایدر و قبا عثمان پاشا جانبندن ضبط اولنور
عثمانیان الله در اندن اوته باب الابوابه وصول سهلدر راقم الحروف بو پیرک بو رأی صائبین و بو کلام
مفرح و تدبیر دلپذیرین ایشیدنجه خدایه شکر ایدوب راقم الحروفک و شریک بلا اولان رفیقنک یانزده بر قاچ
غروشله بر قاچ خدابنده دست غارتدن مصون قالمشلر ایدی بو پیر روشن ضمیر قریه چخماسده اولان عزیزه فی الحال بر نامه
یازوب الم‌زه ویردی بو کندو قریه لری اولان یحیی دهنه ده بر رهنمالق ایده جک کمسه بولنمیه‌دی و بو یحیی دهنه‌یه قریب
طریق کنجه خلافنده ایکی میل مسافه ده اولودهنه نام بر قریه ده رهنمالق و قولاوزلغله مشهور بر شخص وار در بزی
چخماسه ایلتور دیو بو خواند احمد نام شیخ علامه کندو تلامیذندن بر صالح یکیدی بزم ایچون تعیین ایدوب
بونلر اولودهنه ده اول قولاوزلغله مشهور محمد نام شخصه ایدوب بزم زبانمزدن سلام ایدوب سویله بونلری
اجرت قلیله ایله چخماسه ایصال ایتسون ثواب عظیمدر دیو توصیه ایتدی و بو شیخ علامه کندو خانه‌سنده
اول لیالی مهمانی اعزاز ایدوب اول دوشش یلده عمر بو خط و نوجوان فضل الله نام فرزندی بزم ایله
تقیده قالدی بعد صلوة المغرب بر مقدار طعام اکل اولنوب قریه اولودهنه‌یه دک رهنما اولان صالح
یکید ایله یوله روانه اولنوب بعد العشا قریه اولودهنه‌یه واصل اولدق و قولاوزلغله مشهور اولان محمد
نام یکیدک خانه‌سنه واردق و خواند احمد مذکورک توصیه‌سی اوزره ایکی کونلک یولدن زیاده مسافه‌یه
رهنمالق ایتمکی ایکی غروش اجرت قول ایدرک و در حال بو قولاوز دخی چارداغنه چکه دوزن ویروب
کیجه ایله یوله روانه اولدق بعد الیوم شب و روز برابر اولدغی زمان ایدی صبحه دک کیدوب واریته
بین الصلوتین اولنجه کاه صحرا و گاه تلال و گاه بیشه زارده کیدوب شریک محنت اولان رفیقم پیاده یوله
کتمش یکید ایمش یوروکدن قالوب حال بنجه اوله درکن بر بیشه زار ایچندن ایکی ترکلکلی بر عربه همیمه کیش
بو عربه صاحبی بزم کندو کز طریق ایله خیلی مسافه کتمش ایمش عربه صاحبنه بر ایکی خدابنده ویروب رفیقم عربه ایله بر ایکی
فرسخ مسافه کیدوب عربه صاحبی بزم طریقمزدن ایرلمق لازم کلدکده رفیقم بر مقدار دفع لغوب ایدوب
مشی و حرکته مستعد اولمش ایدی حاصل کلام اول کون وقت عشایه دک قریه چخماسه وصول
بولدق و قولاوزمزک اقرباسندن اول قریه ده بر کمسه وارمش اول کیجه انک خانه‌سنه نزول ایدوب
مهمان اولدق ایرته‌سی یوم عید اضحیه ایدی بعد صلوة العید راقم الحروف ایله رفیقم شیخ شمس الدین قطاشی
نام عزیز سابق الذکرک خانه‌سنه واروب نامه خواند احمدی کندویه تسلیم ایتدک بزی کما ینبغی
اعزاز و اکرام ایتدی و طاغستاندن ناحیه قبا خلقندن چخماسه کلمش بر قاچ کمسه وار ایدی
انلری دعوت ایدوب بزی انلره سپارش و توصیه ایدوب بو بزی عثمان پاشا طرفندن قبا ضابطی اولان
رضوان آغایه ایصال ایدوب و رضوان آغادن دخی وصولمزی ایچون مکتوب کتورک دیو تنبیه ایتدی انلر
دخی شیخک توصیه‌سن قبول ایدوب خلاصه کلام بزی رضوان آغا اولدغی قریه‌یه ایصال ایتدیلر و وصولمز
بابنده رضوان آغا زبانندن شیخ جانبنه راقم الحروف بر ورقه یازوب کندو جانبمزدن حق

بشیخه دعا

شیخه دعا و سلام و شکر احسانی متضمن بر ورقه یازدوب بو رهنمالر ایله‌ییلر و قبایه وصولمز
ایامی فصل شتادن ایدی و بو طاغستانی آشوب قبا ناحیه‌سنه وصول بولنجه طاغلرده چکلن شداید
برد و سرما حد تعبیردن بیروندر بعده رضوان آغا باب الابوابه ارسال ایتدوکی ذخیره کاربانینه
ضم ایدوب باب الابوابه متوجه اولدق و نهر سموری کچوب ساحل بحر خزر قربنده مملحه خرابه دیبنجه
قریب وارلدقده شریک محنت و جفا اولان رفیقم یوروکدن یه کوفته و مانده اولوب دیمن بعد
طریق امین اولندوه در آهسته آهسته کلورزدیو راقم الحروف رفیقی آنده قویوب منزل مقصوده وصول
شوقی ایله ضحوه اولی دن وقت ظهره دک باب الابوابه وصول بولدم که بر کونلک یوله قریب مسافه‌در
و اول ایامده سلطان شرق و غرب پادشاه روم سلطان مراد مرحوم طاب ثراه عساکر اسلامدن
بر نیجه بیک یکیچری سلحدار و اشاغی بوکلر خلقندن و روم ایلینک صاغ و صول قول زعما و ارباب
تیمارندن و دیده شیواسنک زعما و ارباب تیمارندن باب الابوابده عثمان پاشایه امداد ایچون ارسال ایتدیلر
و بو ذکر اولنان عسکر دخی کفه طرفندن و راه دشت قپچاقدن باب الابوابه وصول بولمش و ایام شتا المغله
اکثر عسکر نواحی شروانده و طاغستانده قشلمغه یاتمش ایدی که راقم الحروف سنه تسع و ثمانین
و تسعمائه ذی الحجه‌سی اواخرنده باب الابوابه وصول بولدغم ایامده اکثر عسکر اسلام قشلاقده آرام اوزره
بولدم و باب الابوابه وصول بولدوغم کون قلعه مدینه باب الابوابده عثمان پاشا مسکنی اولان سرای قپوسنه
واروب عثمان پاشایه ملاقی اولدم تفلیسه ذخیره و خزینه کتورن عسکرک احوالنی و بیک باشیسی
شاطر محمدک حالنی استخبار ایتدی راقم الحروف دخی بلدکم و کات تفصیل ایتدم و راقم الحروف دخی اول
شایع اولان اراجیفک اصلی اولمدوغندن و بیان واقع راقم الحروفک اخباری دلدوغندن کندویه
اطمینان قلب و تسلیه خاطر حاصل اولوب و اول کونک ایرته‌سی رفیقم دخی ارتاوود یکیدی دخی کلوب اولدخی
عثمان پاشایه ملاقی اولوب آنی دخی استنطاقدن صکره ایکیمزی معا طلب ایدوب تنهاسنده داخل اولوب
راقم الحروفدن اول کی کون استخبار ایتدوکی تکرار رفیقم حضورنده استخبار ایدوب راقم الحروف دخی علی وجه
اخبار ایتدوکمده کیفیت ذاتیه‌می استنطاق ایدوب راقم الحروف دخی فی الجمله دخی قبوب بانغله
آشنا ایکن   فضای فضل و دانشدن سپاهی تمنه ضاپدی   سمند طبع چالاکم در یغا دولتین پیدی
مخواسنده بر ایکی کلام ایله درد درونی اشعار و افهام ایتدکدن صکره رفیقم ایله راقم الحروفه علی السویه اوز
بیک اقچه‌لق تیمارلری اعطا ایتدی که عثمان پاشانک احسان ناتمامی و وکلاسنک آفاتی ایت
ما لاکلام بودن زیاده تفصیل ایتمسنده خود آرایی و خود فروشیه متعلق کلمات ایرادی لیقدن
احترازاً بو مقدار ایله اکتفا اولندی تاریخ مذکورده باب الابوابده اولندردن راقم الحروف فی‌ما بعد جابجا
تفصیلات احوال معلوم میدر بو مجله تحریرندن غرض مشهودم اولان یاکنی کوردکم حال اوزره ثبت
ایتمکدر اکا بنا باب الابوابه کیفیت وصولم و تاریخ دخولم معلوم المتعینلر بو تفصیلات ایله کتاب اولدی
آثار البلادده مذکور اولدغی اوزره مدینه باب الابوابک حایط سوری بحر خزرک نصف میل
مقداری مسافه ایچنه کیرمشدر لکن راقم الحروف کوردکم تاریخده بحر ایچنده اولان حایط سور منهدم اولوب
روی دریاده کورینور خرابه دیوارلر وار ایدی و بحر ایله حایط سورینک خرابه حایطدن معبر و ممرلر وار ایدی

وارضنده دخی حایط سورک بحره قریب بعض مواضعی منهدم و رخنه دار ایدی سور مدینهٔ باب الابواب
کنار بحردن جبله متصل اولنجه طولی ثلثان فرسخ مقداری مسافه در وعرض عرض بعضی رمیهٔ سهم قوسی مقداریدر
اثار البلاد دده ثبت اولندوغی اوزره عرض حایط اوچیوز ذراع بوقدر اما سورک ایکی حایطی بینی عرض بلده
بعض مواضعده اوچیوز ذراع اوله اولور و اثار البلاد دده باب الجهاد دیدوکی قپوی مشاهده ایتدم بو
قپوره کچوب عتبهٔ علیاسنه دک زمین ایچنده در وقپونک اوستی اولان دیوار قپواتیه بله ایتمشدرده
عتبهٔ علیا سنک عضاده سی ایله ارض بیننده بر آدم صغاجق فرجه واردر وبو قپو خالی اولان سوز دیواردده
ومدینهٔ باب الابوابک بو سور طولانیسی اوچ بولکدر قسم اولی صغ جبلده نارن قلعه درکه سور ثانی ایچنه مفتوح
وجانب جبلده اولان دیوارده جبله مکشوف ایکی قپوسی واردر وبو قلعه ده مسکن ولاة اولمغه قابل دیرلر بر
قلعه در حایط جنوبی قلعه یه متصل بر سرای واردر وبو سرایه متصل ومنبری مشتمل اقامت صلوة جمعه
اولنه جق مسجد جامعی واردر وبو قلعه ده بر مختصر حمام وقرب حمامده بر چشمهٔ آب واردر وقسم ثانیسی
وسط مدینهٔ باب الابوابدرکه قسم ثالث ایله بونک بیننده بر حایط واردر وبو قسم ثانیسی وسط مدینهٔ
باب الابوابدرکه قسم ثالث ایله بونک بیننده بر حایط واردر وبو قسم ثانی سورک ایکی جانبنده
ایکی قپوسی واردر بری مسکور قپوسیدر که جانب شروانه مکشوفدر وبری قیتوق قپوسیدر که جانب
دشت قپچاقه وکفه یه وقسنعه مکشوفدر وباب الابوابه عسکر آل عثمان داخل اولدقدن صکره بو قسم ثانی
سور تعمیر اولنوب وبر جامع کبیری واردر صلوة جمعه اقامت اولنوب منازل ومساکن واسواق و
دکاکین بنا اولنمش ایدی وقسم ثالثی که جانب بحره دوشن قسمیدر قسمین اولیندن من جهة الطول زیاده در
لکن ایچنده بنا معموله سندن بر نسنه یوق خالی وخرابه ایدی واکثیده کاهی وحوش دخی بولنوردی ویرده
کچن باب الجهاد بو قسم ثالثک طرف دشت قپچاقده اولان دیوارنده در وبو قپونک مصراعلرینک
اوجلری یرده یوزینده نمایاندر ونمایان اولان مرتبه سی حدید صرفدر وضخیم وغلیظ مصراعلردرکه مجموعی گورنمک
ممکن اولسه هر بر مصراعی اون قنطار حدیددن اکثر وجوده گلور واثار البلادده مذکور اولان صهریج
ونردبانی وصور طلسمات طول زمانله منهدم ومنعدم اولمشدر لکن اثار البلادده انوشروان
بو حایطی جبالده یدی فرسخ مسافه یه دک اوزادوب هر بر فرسخده بر مسلک وبر مدینه بنا
ایتدی دیدوکی واقعدر تاریخ مشاهده راقم الحروف طاغستانه ذخیره تحصیلنه وارلدقتنده
اکثری مدینهٔ باب الابواب سورینک جانب شرده اولان حایطی جبال طوغری چکلمشدر واولن خطوده
یرده برش اون خطوه دیوار رواددر وطاغ یرلرنده اکثری منعدمدر بعض حصار بدنلری دموری
قپونک نارن قلعه سی کبرنده دیوارلر منهدم خرابه سورلر واردر دیو اخبار ایدرلردی الله اعلم بحقیقته
وحیطان مسحهٔ مدینهٔ باب الابوابده اولان احجار کبارک هر بری زمانه خلقنک التی نفر توانا ودلاوری
تحریک ایتمک ممکن دکلدر تکلیف که بر مکاندن بر مکانه نقل ایتمکه قادر اوله انوشروان دورنده
دخی بو احجاری زور بازو ایله مکاندن مکانه نقل ایتمکه قادر آدم وار ایدوکی معلوم دکلدر
بو احجاری مواقعنه ایقاع غالبا عمل جر ثقیل ایله در ومدینهٔ باب الابوابک حیطان سوریندن
دشت قپچاق وکفه جانبنده اولان حایط غربی شمالیسی خارجنده طولا وعرضا ایکی میل مقداری مسافه ده مقابر قدیمه در

وخط

وخط معقلی وخط ثلث محقق وخط کوفی ایله نکاشته وتراشیده عظیم سنک مقابر واردر که
هر بر سنکی زمانه خلقی زوری ایله تحریک لازم اولسه التی نفر شخص توانا تحریک ایتمز اکلنور
وبو مقابر مشاهد اوزره وضع اولنان احجار منحوته نک ترتیبی غایتده وطبع مطبوع اوزره در
واوچ عدد مشهدک ترتیبی بو بر بیننه مشابه دکلدر برش آلتی عدده واوزرینه بو بر بیننه مشابه ترتیب
بولنمشلر اولور بو اسلوب اوزره اکثری متغایر الترتیبدر وحکایت اولنور که بو مقابرده
اون بش بیکدن زیاده مدفون واردر واکثری شهدا واهل اسلامدر وخلق باب الابواب
بو مقابرده مقام رجال سبعه ومقام رجال اربعین واردر دیو اعتنا واعتقاد ایدرلر
العلم عند الله تعالی **تذییل الاقلیم العرفی** **بیلسوار** الله اعلم کسر با موحده و
سکون یاء مثناة تحتیه ولام وسین مهمله وواو والف واخری راء مهمله ایله در اون سکزنجی
اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران وآذربیجانده اراندندر نزهة القلوبده واردر که مدینهٔ بیلسواری
امراء آل بویه دن بیلسوار نام بر امیر بنا ایتدی وبیلسواد سواد بزرک معناسنه در وقیاس ایله
تاریخ تالیف نزهة القلوب اولان سنه اربعین وسبعمائه ده بیلسوار بر قریه مقدارینه قالمشیدی
بیلسوارک آبی نهر باجروانندر وحاصلی کندمدر **محمود آباد** محمود اعلام رجالدندر واباد
عربیده عمارت معناسنه در بو قید ضبط کافیدر اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و
اران واذربیجانده ارانندر نزهة القلوبده مذکوردر محمود آباد صحرا کاوباری ده ساحل بحر
خزرده در وبونی غازان خان مغول جنکیزی بنا ایتدی راقم الحروفه لایح اولدیکه جنکیزیاندن اول
مسلم اولان غازان خاندر خواجه نصیر الدین طوسی سوق وترغیبی ایله اسلامه کلدکده محمود اسمی ایله
تسمیه اولنمشدر محمود آبادی بعد الاسلام بنا ایتمشدر که عمارتی اسمنه اضافتله اسم مدینه محمود آباد
اولمشدر **شماخی** فتح شین معجمه ومیم والف ساکنه وکسر خاء معجمه واخری یاء مثناة تحتیه
ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجاندن شروانندر که شروان اذربیجانه
ادربیجاندندر نزهة القلوبده واردر شماخی یی نوشروان عادل بنا ایتدی هواسی حرارته مایلدر وسایر
مواضع شرواندن بهتر در مسالک الممالکده واردر که صخرهٔ موسی علیه السلام وچشمهٔ حیوان شماخیده
ایدی وسایر کتبده مجمع البحرینده در دیو مذکوردر الله اعلم بحقیقته راقم الحروف بلده کم مرتبه بودر که سنه
تسعین وتسعمائه ده سابق الذکر اولان عسکر پادشاه شرق باب الابوابده عثمان پاشا به وصولندن عسکره
بو تاریخده کنجه حاکمی اولان امام قلی وقعهٔ خزینه وذخیرهٔ تفلیسدن قوت طالعنه مغتنم اولوب کندوسی
بوغوریه باب الابوابده اولان عسکر اسلام قصدینه متوجه اولوب کندوسی اغلب عسکری ایله
شماخیدن قالقوب بر مرحله باب الابواب طرفنده قزل آغاج نام موضعه کلوب اوتوراق ایدوب
وبر قاچ بیک مغروری ایلرو کلوب ثانیه نیاز آباد ده قشلاقده اولان روم ایلی عسکری بولشوب
روم ایلنده واقع دوبرجه نام ولایتک روافضندن ایکی خبیث امام قلی عسکر جانبنه تبعیت ایدوب
لکن روم ایلی عسکرینه اول معرکه ده سردارانمنه اولان سلستره سنجاغیبکی یعقوب بیک اثناء
حرب وقتالده شربت شهادت نوش ایتمش ایمش بو ایکی دوبرجه رافضیسی یعقوب بیکی شهید اولدوغی

امام قلی عسکرینه ابلاغ ایدوب عسکری سردار هجوم ایده لم دیو تقویهٔ قلب و تحریک انگیز ردم ایدیکی
دخی ع باشش کیبجه پایدار اولمزایاق نشر والفرار مما لایطاق من سنن المرسلین دیو
قراری فراره تبدیل ایدوب باب الابوابده عثمان پاشایه صورت انهزامله وصول بولدقلرنده عثمان پاشانک
غیرت دلاورانه و حمیت شجیعانه سی بو انهزامه عدم التفاتی تجویز ایتمیوب و وقعهٔ مزبوره ده حاضر
عسکر اسلام دخی بو وقعهٔ هزیمت انجامدن متأثر اولوب اوچنجی کونده باب الابوابدن چقلوب امام
قلی اوزره شماخی جانبنه توجه اولنوب بعد التوجه بشنجی کونده ولایت ارقی نام موضع قربنده امام قلی ایله
مقابله و مقاتله یه شروع اولنوب اوچ کون اوچ کیجه حرب و قتالدن صکره دردنجی کون بعد الظهر نسیم ظفر
جانب عسکر آل عثماندن وزان اولوب خاک و خاشاک کسر و هزیمتی عین عسکر امام قولیه طولدوروب
برشاهی ضربزن فندغی ایله امام قولینک لوای شوکتی سرنکون اولوب گروه نکروهی روگردان اولنجه
عسکر ظفر پیکر آل عثمان ایچون هر جانب اوتنک حزب الله الا ان حزب الله هم الغالبون
اشاراتی وان جندنا لهم الغالبون بشاراتی ایله قلوب عسکر نصرت منسوب هجوم اعدایه
حریص اولوب اول صحرا و تلال پایمال اولنلر کثرت سرخ سرلرن اشک اتغر اولمش ایدی راقم الحروف
بو فتح عظیمدن صکره لعلة باب الابوابه عود ایدوب وزیر سردار شجاعت شعار عسکر ظفر اثر ایله شماخی جانبنه متوجه
اولوب ارض شروان شکی حاکمی شاهمیر و اکابر بعض دعوای تبعیت شاه خدابنده ایدن
اشخاص تخضیر طوق ذلتی گردن انقیاده بسته و سیف ضرعتی رقبهٔ انکسار و اعتذاره آویخته
قلوب عثمان پاشایه استعفایه کلدیلر عثمان پاشا هر انک جرایم خطایاسنه قلم عفو اجاله ایدوب
بربرین جانبجه تسلیه نصکره تاریخ مذکورده شماخینی سور متین و حصار رصین و اساس استوار ایله
برحصن پایدار بنا ایدوب و ملک شروان ضبطی ایچون والی و امیر الامرا نصب ایدوب و قلعه یه مستحفظ
و کوتوال و سایر ما یحتاج تدارکی ایله مدینهٔ شماخی تعمیر ایتدی باکویه فتح با و موحده و الف ساکنه و ضم کاف
و واو ساکنه و فتح یا و اخری ها ایله درنسخهٔ نزهة القلوبده بو رسمله در راقم الحروف باب الابوابده خلق شروانده
مسموعم اولان الف ساکنه دن صکره دال مهمله ایله و اخری بالها ایله بادکو در اوزن سکزنجی اقلیم عرفی اوده
ارمنیه و اران و ادربیجان ادربیجاندن اولان شروانده در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره
بادکونک هواسی حرارتله ایدر راقم الحروف باب الابوابده بادکولی کوزلردن مسموعمدر بادکو ساحل بحر خزر
اوزره در و سور صغیری وار در بادکو ایله باب الابواب بینی ایکی کونلک یولدن زیاده در بادکو
باب الابوابک جانب شرقی جنوبیسنده در و نفط سیاه و نفط سفید معدنی بادکو قربنده در
و بادکو قربنده بعض ارضی مقدار شبر حفر ایدوب اوزرینه قزغان ایله لحم و سایر ما کول پخته
و تسرطبخ ایدر شابران فتح شین معجمه و الف و با موحده ساکنه و فتح را مهمله و سکون الف
و آخری نون ایله در اوزن سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمنیه و اران و ادربیجانده ادربیجاندن اولان شروانده در
صاحب نزهة القلوب قولی اوزره شابرانی انوشروان عادل بنا ایتدی هواسی حاره و آبی غیر هاضم در و
حاصلی گندم و سایر حبوب در قبا ضم قاف و فتح با موحده و اخری الف ایله در اوزن سکزنجی اقلیم عرفی اولان
ارمنیه و اران و آذربیجانده ادربیجاندن اولان شروانده در صاحب نزهة القلوب قولی اوزره

دربنده

دربنده یعنی باب الابوابه قریبدر و قبایی قباد بن فیروز ساسانی بنا ایتدی حاصلی ابریشم و گندم و
سایر حبوب فراوان و خوبدر راقم الحروف ترجمهٔ باب الابوابده ثبت ایتدیکم بقیهٔ وقعهٔ راقم الحروفده
مجانس نام قریه دن قبا ناحیه سنده بعض قرایه وصول بولدقده بو ناحیه اهلندن مسموعم اولدیکه قبا بر جنگلک
صنعنده بر مختصر بنا اوزره بر قلعه ایدی مدت مدیده در که بو قلعه خرابدر و ناحیهٔ قبا قرای کثیره یی مشتملدر
و اکثری جبلده در و شدید البرد در شکی فتح شین معجمه و کسر کاف و اخری یا مثناة تحتیه ایله در
اوزن سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمنیه و اران و ادربیجانده ادربیجاندن اولان شروانده در راقم الحروف
سنه تسع و ثمانین و تسعمائه شوالی اوایلنده شکی حاکمی شاهمیر چنکالنه الیندکن ناحیهٔ شکینک نجه قری
و مواضعنی کورمک واقع اولوب و شکی اسمی ایله مسمی اولان موضع بلن میدر بو قصبه قریه میدر دیو
استخبار ایتدکمده شکی اسواقی قائم ربع صغیره ایدی سنه ست و ثمانین و تسعمائه ده سردار
عسکر اسلام اولان قره مصطفی پاشا رحمه الله عسکر ایله ارض شروانه کلدکده شکی خلقی
مرور عسکره تاب و طاقت کتورمیوب تلال و جبالده فرار ایتدیلر صکره عسکر آل عثمان ایتمیاده
وطنلرینه عود ایتدکلرنده بلدهٔ شکینک اخشاب ابنیه سن هدم ایدوب هیمه و هیزم یرلی
یاقوب دفع سرما ایله منتفع اولدیلر اول وقتدن برو بلدهٔ شکی خرابه در و اهلی ناحیهٔ شکی
قراسنده پریشانلردر دیو اخبار ایتدیلر ناحیهٔ شکی انهار نزهه و ثمار بیشماره جامع ناحیهٔ طیبه در و دود قز
انفاقی ایچون اشجار صغار توت انبات مزرعه قطع اراضیم غرس اولنمشدر و بو توتلرک ثمری
منتفع به دکل اوراقی ایچون تربیه اولنور و اشجار توت غایت کثرت اوزره در ابریشمی خوب اولور
و بو ناحیه نک برنجی و خربزک و طبخده آبه متحمل دانه سی جید و خوب در و گندم و جو و ارزنی و سایر
حبوبی غایت خوب اولوب بیشه زارلرنده کسدانه و استنبول اهل دو نکل دیو بیع ایتدکلری
موغموله و فندق و بجد وفراواندر ارش فتح الف و را مهمله و اخری شین معجمه ایله در اوزن سکزنجی
اقلیم عرفی اولان ارمنیه و اران و آذربیجانده ادربیجاندن اولان شروانده در راقم الحروف
تاریخ سابق الذکرده شکی حاکمی شاهمیر گرفتاری ایکن شکی منقدن مسموعمدر که ارش شالمی تحریر سنده
ربیع صغیره در سنه ست و ثمانین و تسعمائه ده سردار عسکر آل عثمان اولان وزیر قره مصطفی پاشا
رحمه الله عسکر ایله ارض شروانه کلوب مملکت شروانی ضبط ایچون محافظه اراده ایدوب عثمان پاشایی
وزارتیله شماخیده و قیطاس پاشا نام میرمیرانی ارض روم ایالتی ایله ارشده محافظه سنده بر مقدار
عسکر ایله تعیین ایدوب کیتدکدن صکره مرقوم قیطاس پاشا ارشده اخشاب غلیظه ایله بر سور دوبا
بنا ایدوب اراللغی طبر غلیظه طولدوروب و قتا جتم تحصن ایچون بر حصن مختصر احداث ایتمش
بعده جیش قزلباش جانب خراش ارشه اوسنه کلوب قیطاس پاشا پانیده اولان عسکر ایله محاربه
ایدوب شهید اولنجه قزلباشه مقاومت ایله کوشش ایدوب بعد الشهاده پانیده اولان عسکر
انهزام ایله شماخیده عثمان پاشایه وصول بولوب احداث اولنان حصن ارشی خالی قالمغله قزلباش
تخریب ایتدی لکن سنه سبعین و تسعمائه ده عثمان پاشا مدینهٔ شماخی سورنی بنا ایتدکی اثناده ارش
خلقی اطراف قرادن کرد ارشه واروب تعمیرینه شروع ایتمشلر ایدی اعانهم الله زکم

فتح زاء معجمه وکاف عجمیه واخری میم ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجانده زاکم
اولان کرجستاندندر راقم الحروف ثقه خلقدن استماع ایتدم که زکم تفلیس آتغلنده شمکور نام قلعه
مقابلنده بو قلعه‌دن ایکی کونلك یول مسافه‌ده نهر کره زیران اولان قنق صویی دیمکله معروف نهرك
مخارج ومنابعی اولان مواضعه قریبدر وناحیه‌سی شکی ایله زکم بینی درب کونلك یولدن متجاوزدر وزکم
برجبلك صفحه‌سنده برحصن حصیندر ونصارای کرج منضبطندر دروزنملك ناحیه‌سی شکی ابریشمنه مانند ابریشمی اولور
کوری ضم کاف عجمیه وسکون واو وکسر راء مهمله واخری یاء مثناة تحتیه ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان
ارمینیه واران واذربیجانده اولان کرجستاندندر تفلیسك جانب غربی جنوبیسنده در بینهما
اوچ مرحله در سنه تسع وثمانین وتسعمائه ده تفلیس محافظلرینه خزینه وذخیره ایلدن عسکر انبوه ایچنده
راقم الحروف بله اولوب کوری‌یه اوغرامغین راقم الحروف کوری تفرج ایتدم بر تل عالی اوزره برحصن حصیندر
وتاریخ مذکورده برحصن خالی وسکاندن عاری ایدی وحیطان حصنك بعض مواضعی رخنه‌دار ایدی وبو حصنك
جانب جنوبی جانب غربیسندن جاری ایکی نهر لطیف کلوب کوری قلعه‌سنك جانب شمالیسنده مجتمع اولور
وکورینك جوانبنده باغستانی فراواندر **آخل کلك** فتح الف ممدوده وکسر خاء معجمه وسکون
لام وفتح کاف ولام واخری کاف ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجان
ارانندن اولان کرجستاندندر ارزن الرومك جانب شرقی شمالیسنده وکورینك جانب غربی جنوبیسنده در
وکوری ایله آخل کلك بینی بش مرحله در وآخل کلك برصحرای وسیع الاکناف ومستوی الاطراف ده
واقع ایکی دره اورته‌سنده بر تل عظیم اوزره برحصن حصیندر وبو دره‌لرك برینده ماء قلیل جاری وبرینی
آبدن عاریدر سنه تسع وثمانین وتسعمائه تفلیس محافظلرینه خزینه وذخیره ایلدن عسکر انبوه ایچنده راقم الحروف
بله اولوب آخل کلك ممر طریق عسکر اولمغین تفرج ومشاهده ایتدم **قره اردهان** فتح قاف وراء
مهمله وسکون هاء وفتح الف وسکون راء مهمله وفتح دال مهمله وهاء والف ساکنه واخری نون ایله در
اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجان ارمینیه‌دندر ارزن الرومك جانب شرقی
شمالیسنده در بینهما بش مرحله در قره اردهانك سوری مختصری وقلعه‌سی واردر محفوظدر وحوالیسی بیشه‌زاردر
وبیشه‌زارینك اکثر اشجاری ع ضرورته کوکم داغی بیشه‌در ۱ دیدکلری اوزره میوه ضروری
اولان کوکم نهالتریدر استانبولده موجود اولان کوکمکی دانه‌سی غایت ایری وکل بیاضدر اما طعمی
اغری واردر سنه تسع وثمانین وتسعمائه ده تفلیس حفظه‌سنه خزینه وذخیره ایلدن عسکر انبوه ایچنده بو فقیر
بله اولمغین قره اردهانی تفرج واقع اولدی وتفلیس راهنده سبکبار اولمغیچون تفلیسدن شهید اولان مرحوم
محمود بیك رحمة الله قلعه اردهان دزدارینه برمقدار اثقال زائده‌سن ایداع ایدوب راقم الحروف دخی
بعض ثیاب وبرتاج نفیس کتب ایداع ایتدم تفلیسدن کیرو عود ایتدکده دکل ابتیش جمله کتب سود...
قلعهٔ حسن قلعه حصن معناسن مفید اولان وحسن اعلام رجالدندر وضبط کاتبدندر اون سکزنجی
اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجانده ارمینیه‌دندر ارزن الرومك جانب شرقیسنده در بینهما
نصف مرحله در وقلعه حصن حسن اووه‌سی دیمکله معروف برصحرای ابی بابانك برطرفنده در برسور
مختصری وبرقلعه‌جیکی واردر وصلوة جمعه اقامت اولنور مسجد جامعی واسواق قائمه‌سی واردر راقم الحروف

قلعهٔ خنس

قلعهٔ خنسی دخی آنلاندکورا اولان تاریخده جانب تفلیسه توجه اثناسنده تفرج ایتدم **تورتوم** ضم تاء مثناة فوقیه
وسکون واو وراء مهمله وضم تاء ثانیه وسکون واو واخری میم ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان
ارمینیه واران واذربیجانده ارمینیه‌دندر ارزن الرومك جانب شمالیسنده در بینهما ایکی مرحله قوییدر
راقم الحروف سنه ثمان وثمانین وتسعمائه اواخرنده ارزن الروم محکمه‌سنده کتابتده بولنوب ناحیه تورتومه
خلقندن برشخصك شخص اخر ایله برباغ دعواسی اولوب اقچه قلعه‌سی قاضیسی ایله ارزن الروم قاضیسنه
خطابا بو دعوانك استماعی ایچون امر جهانمطاع سلطانی ایراد اولنوب ارزن الروم قاضیسی جانبکی
ولی افندی بنفسه وارمق متعذر اولمغین جانبندن بو دعوی استماعی ایچون راقم الحروفی نائب مناب
تعیینی ایله ارسال ایتمکین ناحیه اقچه قلعه‌یه واروب مقدما دکیروار ارزن الرومه عود ایتمکده قصبه تورتومی
تفرج ایتدم بردره‌ده وتورتوم موقعی اولان دره‌نك نهر جاریسی اقچه قلعه ناحیه‌سنه نزول ایدوب بعده
کرجستانه وکرجستاندن بحر اسوده منصب اولور بو نهر ایام بهارده احیانا کچه دریز قوتلی بحر یا بذر داقچه
قلعه ناحیه‌سی ناحیه تورتومك جانب شمالیسنده در واقچه قلعه بر تل عظیم اوزره برقلعه مختصره درو
حفظه ایله محفوظدر وتورتومك سوری وقلعه‌سی یوقدر وصلوة جمعه اقامت اولنور مسجد جامعی واردر
خنس کسر خاء معجمه ونون واخری سین مهمله ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجان
ارمینیه‌دندر ارزن الرومك جانب جنوبی شرقیسنده در بینهما درت مرحله قویه در راقم الحروف سنه
ثمان وثمانین وتسعمائه اواخرنده ارزن الروم محکمه‌سنده خدمت کتابتده بولنوب خنس خلقندن
بعضك بعض ایله قتل نفسه متعلق دعواسی اولوب خنس قاضیسی ایله ارزن الروم قاضیسنه خطابا بو دعوی
استماعی ایچون امر جهانمطاع سلطانی ایراد اولنوب ارزن الروم قاضیسی جانبکی ولی افندی بنفسه
وارمق متعذر اولمغین بو دعوانك استماعی ایچون راقم الحروفی نائب مناب تعیینی ایله ارسال ایتمکله
خنسی تفرج ایتدم سور خنس خدای صخور عظیمه‌دندر وبر صحرای بیحد ونهایتك وسطنده برچقوریرده در وبو چقورك
هر جانبی زمیندن سرزده اولمش صخور عظیمه در وارتفاعده اون ذراعدن زیاده مانند دیوار کشیده در
وبو دیوارکه دشتی هر جانب زمین هموار درکه الی حیث شاء الله ممتددر وسور خنسده بو چقورك
وسطنده بر تل مرتفع واردر وبو تل اوزره خنسك برقلعه حصینه‌سی واردر وحفظه ایله محفوظدر
وبو قلعه‌نك جانب شرقیسنده دامن تلده سور خنس ایچنده بر نهر صغیر جاریدر وسور خنسك جانب
جنوبیسنده برفرجه وشکافی واردر بو نهر سور خنس ایچنه اول فرجه‌دن داخل اولور ودیوار سور
عند اولنان موضعده اول فرجه آهندن شبکه ایله مسدوددر دخول نهردن غیری دخول اشیایه
مجال یوقدر وسور خنسك باب مدخلی بردر وجانب شمالی غربیسنده در سور ایچندن
مخرج نهر اولان موضعه قریبدر وباب سورك حوالیسی خدای صخوردن غیری سنك وکچ ایله
مبنی ومسددر وخنسك صلوة جمعه اقامت اولنور مسجد جامعی واردر وخلقی اکراد
وحشت اعتیاددر **بایبرت** فتح باء موحده وسکون الف وباء مثناة تحتیه وضم باء موحده
وسکون راء مهمله واخری تاء مثناة فوقیه ایله در اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران
واذربیجانده ارمینیه‌دندر ارزن الرومك جانب غربی شمالیسنده وطربزونك جانب جنوبی شرقیسنده در

شرقیسنده‌در و بایبرت ایله طربزون بینی اوچ مرحله قوبه‌در راقم الحروف سنه ثمان وثمانین وتسعمائه
دار السلطنه طربزوندن ارزن الرومه متوجه ایکن بایبرتده ایکی کون آرام ایدوب کیدن بعد بو تاریخدن
مقدم سنه ثلث ویاخود سنه اربع وثمانین وتسعمائه‌ده بلدهٔ بایبرتده ساکن اولیاء اللهدن کرامدن
عارف عابد زاهد افندی قدس سره زیارت نیتی اوزره برقاچ اخوان ایله طربزوندن
بایبرته واروب یکرمی کون مقداری مکث وآرام واقع اولدی بایبرت شهر متوسطه‌در واسواق وجامع
وحمامات متعدده‌سی واردر وصلوة جمعه اقامت اولنور مومی الیه زاهد افندی جامعندن غیری
ایکی اوچ مسجد جامعی واردر و برجانبنده برتل مرتفع اوزره برقلعهٔ حصینه‌سی واردر و بایبرتک
هواسی بکمال برودت اوزره‌در ثمار وازهار مقوله‌سندن چندان نسنه حاصل اولمز اما زروع
جزوی غایتده خوب اولور وشتاسی شدیددر شدتی ارزن الروم شتاسندن چندان
متفاوت دکلدر وبلدهٔ بایبرت خصبه‌در وخلق بایبرت لسانده چوروق اسمی ایله مشهور اولان
نهر جوی ... بایبرتک وسطندن وقلعهٔ بایبرتک جانب شرقیسنده دیبندن کذران
ایدر نهر عظیمدر بایبرت خلقی هیمه وهیزم واخشاب ابنیه‌سنه بو نهرک امدادی عظیم واردر
ایکی کونلک یول مسافه‌ده جبال پراشجارده اشجاری قطع ایدوب بو نهره القا ایدرلر وبلدهٔ
بایبرته کلدکده هرکس قطع ایتدوکی اشجاری اخذ ایدر وخلق بایبرته بو نهرک احضار هیمه وهیزم
واخشاب ابنیه ایله بایبرت کبی شدید الشتا موضعده بو دکلو منفعتی وار ایکن خلق بایبرت
بو نهره چوروق تسمیه ایتدکلری راقم الحروفه بدیع وبعید کورینوب شاید جوی روحه تغلیط
ایتمشلردر دیو توجیه اولنوب معنای تشبیهده بو مطلع نظم اولندی بیت

بصدی شهر وجودی اشک روان ٭ جوی روح ایتدی کوییا طغیان ٭

عرض اوصاف تاسع عشر الاقالیم العرفیه بلاد جبل المعروف بعراق عجم خوار
مشترک ضبطنده ضم خاء معجمه وتخفیف واو وسکون الف واخری راء مهمله ایله‌در اول
طقوزنجی اقلیم عرفی اولان عراق عجمده بلاد جبلدندر صاحب المشترک قولی اوزره خوار اوچ موضعدر
اول خوار ری وسمنان بیننده نواحی ریدن برمدینه‌در طریق قوافل مدینهٔ خوار وسطنی خرق ایدوب
مرور ایدر وخواردن ری یکرمی فرسخه قریبدر وبو خواره برقوم نسبت اولنور ابو یحیی زکریا بن مسعود
الاشقر الخواری بو قومدندر علی بن حرب الموصلیدن نقل حدیث ایتدی ثانی خوار اعمال نیشابوردن
نواحی بیهقده برقریه‌در وبو خواره برجماعت نسبت اولنور امام مسجد جامع نیشابور اولان
احد ائمه ابو محمد عبد الجبار بن محمد بن احمد الخواری بو جماعتدندر ابو محمد مذکور ابی بکر احمد بن الحسین
البیهقیدن وابی الحسن علی بن احمد الواحدیدن روایت حدیث ایتدی وسنه ست واربعین وخمسمائه‌ده
فوت اولدی ثالث خوار کبرو[?] کبی قرای فارسدندر صاحب اللباب قولی اوزره بلاد
جبلدن اولان خواره خوار الری تسمیه اولنور وصاحب القانون قولی اوزره دخی خوارک ذکری
قلیلدر کموریه نسبت ایله مذکور اولوب خوار ری دینلور ابن حوقل قولی اوزره خوار مدینهٔ صغیره‌در
قدر دهی ربع میله قریبدر وعامره‌در وشرفه نائل خلقی واردر وخوارک ماء جاریسی واردر

ناحیهٔ دماونددن چقوب جریان ایدر وخوارک ضیاع ورساتیقی واردر

عرض اوصاف حادی عشری الاقالیم العرفیه طبرستان استراباد مشترک ضبطنده
فتح همزه وسکون سین مهمله وتاء مثناة فوقیه ایله‌در دیو تاهیسنه تعرض ایتمدی ولباب ضبطنده
کسر الف وسکون سین مهمله وکسر تاء مثناة فوقیه وفتح راء مهمله وسکون الالفین وباء موحده واخری
ذال معجمه ایله‌در وصاحب اللباب دیرکه استراباد لفظنده کاهی بین التاء والراء الف الحاق اولنور
اتاباذ دیو ذکر اشهردر راقم الحروفه لایح اولدیکه لباب ضبطنده اولان کسر تاء مثناة فوقیه وهمیده‌در
جزمی دکلدر زیرا فی زماننا السنهٔ اعجامده شهرتی فتح تا ایله‌در وصاحب اللباب کاهی بین التاء والرا
الف الحاق اولنور دیدوکی دخی کسر تا ایله ضبطک جزمی اولمدوغن افاده ایدرکه تاء مکسوره‌نک
تلفظنده الف تولدی قریب سنده‌در واشباع فتح تا ایله تلفظ عوام بین التاء والراء الف اولمغی
ایهام ایدر اقالیم عرفیه‌نک یکرمی برنجیسی اولان طبرستان ومازندران وقومسده صاحب اللباب
قولی اوزره مازندراندندر وقول ضعیف ایله خراساندندر مهلبی قولی اوزره استراباد طبرستان
حدی اوزره‌در واستراباددن قصبهٔ طبرستان اولان آمله اوتوز طقوز فرسخدر مشترکده یاقوت
قولی اوزره استر اسم رجلدر واباد عمارت معناسنه‌در کانه عمارة استر دیمکدر واستراباد
اوچ موضعدر اول استراباد ساریه وجرجان بیننده مدینه‌در بوندن علما وفرادان ظهور ایتمشدر
ثانی استراباد سوادده برکوره‌در بو کوره‌یه کرخ میسان دینلور ثالث استراباد خراسانده نواحی نسادن
برقریه‌در صاحب تقویم البلدان قولی اوزره استرابادک تاریخی واردر ابو نعیم عبد الملک الاسترابادی
مشاهیر اهل استراباددندر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره استراباد لواحق مازندراندندر ومدینهٔ متوسطه‌در
وآب وهواسی معتدلدر دهستان لباب ضبطنده کسر دال مهمله وهاء وسکون سین مهمله وفتح تاء
مثناة فوقیه والف واخری نون ایله‌در یکرمی طقوزنجی اقلیم عرفی اولان طبرستان ومازندران وقومسده
ابن حوقل قولی اوزره طبرستاندندر وصاحب القانون قولی اوزره خراساندندر وصاحب نزهة القلوب
قولی اوزره لواحق مازندراندندر ودهستانی قباد بن فیروز بنا ایتدی وبونی قدیمده اهل اسلام اتراکک
بیننده ثغوردن عد ایتمشلر ایدی هواسی کرم وآبی نهردندر وقلت اوزره میوه‌سی اولور ومشترکده یاقوت
قولی اوزره دهستانک لغت عربده معناسی مکان قری دیمکدر ودهستان اوچ موضعدر اول دهستان
بو اوچ موضعک اشهریدر وجرجان وخوارزم بیننده برمدینه‌در وبو دهستان طبرستانک آخر حدودیدر
وبو دهستانی اول بنا ایدن عبد الله بن طاهر بن الحسیندر وبو دهستانه علمادن ورجال فرادان منسوبدر
ثانی دهستان بشاری نقلی ایله کرماندن برمدینه‌در ثالث دهستان کیروبشاریدن نقلله ناحیهٔ بادغیسده صاحب
اللباب قولی اوزره آخره الف وضم خاء معجمه واخری راء مهمله ایله جرجان وبلاد خراساندن اولان دهستانک
قصبه‌سیدر وخطیب ابو بکر حافظ دخی بویله ذکر ایتدی ابن اثیر ایراد ایتدی سمعانی دیرکه بن ظن ایدردم ابو عبد الله
محمد بن عبد الواحد الدقاق الاصفهانی خطی ایله کوردم که آخر دهستاندن برقریه‌در وبو بلادده داخلدر

عرض اوصاف ثانی عشری الاقالیم العرفیه خراسان فراوه لباب ضبطنده ضم فا
وفتح راء مهمله والف وواو واخری ها ایله‌در اقلیم عرفیه‌نک یکرمی ایکنجیسی اولان خراسانک خوارزمک حدیده

صاحب اللباب قولی اوزره فراوه ولایت خوارزمده بر بلیده در و بوکا رباط فراوه دیرلر بونی خلافت مأمون
ایامنده عبد الله بن طاهر بنا ایتدی بوندن نیجه علما ظهور ایتمشدر ابن حوقل قولی اوزره فراوه غزنه یا اوزره
دجه بر بته ده ثغردر دخی قرادن معظمدر و بوکا بر عمارت متصل دکلدر و بونده منبر و جامع واردر و مرابطه
معتمدر و وسط بلیده فراوه ده عین جاریه واردر اهل فراوه نک شربی آندندر و بساتین و مزارعی بونک
آبی ایله در و اقل قلیلدر و اهل فراوه بیک نفردن دوندر **شرمقان** لباب ضبطنده فتح شین معجمه و سکون
رای مهمله و فتح میم و قاف و الف ساکنه و آخری نون ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان خراساندندر صاحب اللباب
قولی اوزره بوکا جرمقان دخی دیلور و جرمقان اسفراینه قریب بر مدینه در نامندن خلق کثیر بوکا نسبت
اولنور و عزیزیه جهلبی قولی اوزره شرمقاندن ترمذ آلتی فرسخدر و شرمقان شرقا انحرافله ترمذک
سمت جنوبیسنده در و شرمقان ایله صغانیان بینی یکرمی ایکی فرسخدر **عرض اوصاف خامس عشری**
الاقالیم العرفیه خوارزم **کرکانج الکبری** مشترک ضبطنده ضم کاف و سکون رای مهمله و فتح کاف
و الف و نون ساکنتین و آخری جیم ایله در و بونده التقاء ساکنین واردر و بونی تعریب ایدوب جرجانیه
تسمیه ایدیلر اقالیم عرفیه نک یکرمی بشنجیسی اولان خوارزمدندر صاحب المشترک قولی اوزره کرکانج ایکی
موضعدر و ایکیسی دخی خوارزمدندر و خوارزم بر اقلیمک مجموعنک اسمیدر و بو اقلیمک قصبه و مدینه عظماسی
کرکانج کبری در صفه نهر جیحون اوزره در صاحب القانون قولی اوزره کرکانج کبری غربی نهر جیحونده در
و اقلیم خوارزم اقلیم خراسان و اقلیم ما وراء النهردن منقطعدر و اهل خوارزمی هر جانبدن مفاوز محیطدر
و خوارزمی جانب غربیسندن بعض بلاد ترک محیطدر و جانب شمالیسندن کرد و کین کبی بلاد ترک
محیطدر و اقلیم خوارزم آخر نهر جیحوندر و خوارزمدن صکره نهر جیحون بحیره خوارزمه منصب اولنجه نهر
جیحون اوزره غیری ناحیه و اقلیم یوقدر و اقلیم خوارزم نهر جیحونک ایکی جانبی اوزره در و اقلیم خوارزمک
مدینه عظماسی اولان کرکانج نهر جیحونک جانب جنوبیسنده در ابن حوقل قولی اوزره بلاد خوارزم ابرد بلاددر
و نهر جیحونک انجمادی جهت خوارزمدن ابتدا ایدوب یخ بسته اولور و خوارزمک قصبه سنه
لغتده خوارزمیه ایله کاث تسمیه اولنوردی نهر جیحون بونی تخریب ایتدی و بونک وراسنده بر مدینه
دخی بنا ایتدیلر و بو مدینه جیحونک جانب شمالیسنده مهبلی بلاد خوارزم بحیره خوارزمک جهت جنوبیه و شرقیه سنده در
خوارزمدن آمل اون ایکی مرحله یه قریبدر و خوارزمدن بحیره خوارزم آلتی مرحله یه قریبدر **جرجانیه**
که کرکانج صغری در لباب ضبطنده ضم جیم و سکون رای مهمله و جیم مفتوحه و الف و نون و یای مشدده
و آخری ها ایله در یکرمی بشنجی اقلیم عرفی اولان خوارزمدندر مشترک قولی اوزره کرکانج صغری کرکانج کبرایه
قریب مدینه در و بینهما اون میلدر و کرکانج صغری عامره در و سوق مستطیلی مشتملدر ابو نصر محمد
بن احمد بن علی بن حامد الکرکانجی المقری کرکانج کبری و کرکانج صغرانک ایکیسندن بریسنه منسوبدر علم قراآت
تحصیلنده آفاقی کشت ایدوب و بو علمده تصانیف مفیده صاحبی اولوب اصحاب و اولادی تربیه
ایتمشدر مولدی سنه ستین و ثلثمائه حدودنده مدینه مروده در و سنه اربع و ثمانین و اربعمائه ده فوت اولدی
رحمه الله آثار البلادده واردر که جرجانیه ناحیه خوارزمک مدینه عظیمه مشهوره سیدر و شاطئ نهر جیحون
اوزره واقعدر متنزهات و مستنشقات خیرات و انواع فوائدی جامعدر و بو مدینه نک سبب بناسنده

حکایت اولندیکه

حکایت اولندیکه بعض ملوک اهل مملکتدن بر قومه غضب ایدوب نفی بلد ایله عماراتدن بعید بر موضعه طرد ایتدی
و بو قومی اول موضعده مدت مدیده ترک ایتدی و اول مکان بلاددن منقطع و بلا زرع و ضرع ایدی مدت طویله دنکره
بو قوم بو ملک مجلسنده مذکور اولدی و ملک بو قومدن خبر معلوم اولمغی امر ایتدی و کلوب بو قومی بولدیلر
و کوردیلر که اکواخ بنا ایتمشلر و صید سمک ایله تقوت و بالقلرندن هیمه و هیزم دخی تدارک اوزره لردر بو کلنلر
بو قومک حالندن سؤال ایتدیلر و بونلر بزم معیشتمز لحم و حطب ایله در دیو جواب ویردیلر و بو قومک لغتنده
لحمه خوار و حطبه رزم دیرلر ایدی بز خوار و رزم ایله معیشت ایدرز دیجک لغتلری اول موضع خوار و رزم اسمیله
تسمیه اولندی غالبا کثرت استعمالله رای مهمله اولی و واو حذف اولندی بعده ملک بو قومک عددنجه
سبی ترکدن بونلره درت یوز جاریه ارسال ایتدی و بو قوم منفی بو جواری ایله تناکح و توالد و تناسل ایتدیلر
اول سببدندر که صور و طبایع اهل خوارزم صور و طبایع اتراکده کوریلور جلادتلری اوزره درلر و بو قوم
منفی بو موضعی تعمیر ایدوب احسن بلاد اتخاذ اولندی حتی بو موضع خراب یوقدر ارضنده مساحت
واراکن متصلة العماره و متقاربة القری و کثیرة القصور و البیوتدر و رستاقنده بی عمارت بر موضع یوقدر
و اشجاری بیشماردر و اکثر اشجاری شجر توت و شجر خلافدر توت تربیه دود قز ایچوندر و خلاف
بنا و عمارات ایچوندر و بو مدینه اهلنک دود قز تربیه سنده ید باسطه سی واردر و بو مدینه نک عماراتی
اخصاص و خلافدندر زیرا ارضی ابنیه ثقیله یه متحمل دکل رخوت و نداوت اوزره در ایکی ذراع
حفر اولنسه آبی ظاهر اولور و بو مدینه نک کثرتی بر اول مرتبه ده درکه آینده و رونده غلبه سندن سیاق ایله
اسواقی مشیندن فرق یوقدر و برودتی شدت اوزره در و بو مدینه اهلندن بریسی آخری ضیافت و اکرام
اراده ایتسه بزده اخشام ایله آتش و باتمه بزده دخی قرت اوزره دیو اکرام ایدر والله تعالی
بو مدینه اهلنه رخص حطب ایله انعام عظیم ایتمشدر بر عربه یوکی حطبی ایکی درهم فضه یه اشترا ایدرلر
و بو مدینه ده غریب اولان اول نهارده مکشوف الوجه خانه سندن طشره چقسه برد و سرمادن بینی سنی
رویندن دوشورر و اهل مدینه بر دکه بوز افرازین ملورلر و خانه لرندن پوشیده [...] لر و
زراعت بطیخ یعنی خربزه بو مدینه نک عجایبندندر بو مدینه یی طولا [illegible] فرسخ رمال استیلا محیطدر
که دیار مصر السنه اولان [...] شبیهدر و بو رمالده شوک طویل الابر نابت اولورکه اکا عجمیه ایداشترخار
دیرلر و بو دیکن اول دیکندرکه ارض خراساندن ترانکبین بو دیکنک اوستنده دوشر و آندن زرع
بطیخ ایرشدکده اهل خوارزم واروب بو رمالده هر بری اراده ایتدوکی مقدار بر قطعه ارضدن
آخری منع ایدوب قورور زیرا اکثرینک ملکی دکلدر عاملدر و بو اشترخارک بیخلرین و
شاخلرین شق ایدوب بذر بطیخی یعنی تخم خربزه یی ایچنه وضع ایدوب بو حال اوزره قورو
کیدر و سقیه و لوازم زراعتدن بر نسنه یه محتاج اولمز و بو بیخ و شاخ شترخارده اولان قادر
جکر دکلری نداوت و طراوت شوکله نما بولوب نابت اولور و آندن بطیخ ایرشدکده
امحال واروب روی زمینی کثرت بطیخدن پوشیده و نهان بولورکه بونده اولان حلاوت بطیخ
بلاددن بر موضعده اولمز و نهایت کثرت و قلت مؤنتدن غایتده رخیص اولور و قوروب
هدایا ایچون خشکنی سایر بلاده نقل ایدرلر **کاث** مستنسخ منها اولان نسخه تقویم البلدان جدولنده

ضبطی مقید دکل ایدی کرمی بشنجی عرفی اولان خوارزمدیر و درغان مدینه مرو جهتنده حدود
خوارزمک بریدر و عزیزی مهلبی قولی اوزره درغان ایله هزاراسب مینی یکرمی درت فرسخدر
و مدینه درغان اعمال خوارزمک اولندندر **عرض اوصاف سادس عشری الاقالیم العرفیة**
ماوراء النهر بخارا لباب ضبطنده ضم با موحده و خاء معجمه مفتوحه والف و راء مهمله
واخری الف ایله در اقالیم عرفیه نک یکرمی التنجیسی اولان بلاد ماوراء النهرده قواعد ماوراء النهردندر
ابن حوقل قولی اوزره بخارا مدینه نزهه در و خارجی کثیرة البساتین در بلاد ماوراء النهرده عماره
قراده قیام و همت اوزره ایل بخارادن احسن بر بلده اهلی یوقدر و بخارایی و قراسنی و
مزارعی سور واحد مشتمل اولور که طولا اون ایکی فرسخ و عرضا اون ایکی فرسخدر و بخارانک
سعد خراسان اوزره جیحونه معاقب کورهٔ عظیمه سی واردر و سمرقنده منسوب سغد سایره
اولان بو کوره یه متصل اولور و بو کوره ارض مستویه در و مجموع ماوراء النهرک اسمی تور اندر
صاحب المشترک قولی اوزره توران ضم تاء مثناة فوقیه و سکون واو و راء مهمله مفتوحه و الف
واخری نون ایله در ایکی موضعدر اول مجموع بلاد ماوراء النهره توران دینور که بلاد ماوراء النهر
بلاد الهیاطله در و ملک توانه تورانشاه دینور ثانی توران باب حران اوزره بر قریه نک
اسمیدر و سعد بن الحسن بن سلیمان ابو محمد التورانی العروضی الحرانی الشاعر بو تورانه نسبت اولنور
بونک شعر لطیفی واردر خراسانه داخل اولوب و سنه ثانین و خمسمائه ده بغدادده فوت اولدی
مرحوم سپاهی زاده جمع ایتدوکی اسامی بلدانده مذکوردر که نهر جیحون ماوراسنده اولان بلاده
ترکستان دیرلر اما ترکمان ترکدن بر طایفه در بونلردن بر آیده ایکیوز بیک آدم ایمانه کلدی کیجون
ترک ایمان دینلوب بعده ایجاز له ترکمان دینلمشدر صاحب تقویم البلدان ایراد ایتدیکی
تحدید ماوراء النهردن بزه ظاهر اولان بو درکه بلاد ماوراء النهرک جهت غربیه سی حدود خوارزم
محیطدر و جهت جنوبیه سی حدود خوارزمه متصل اولنجه نهر جیحون محیطدر زیرا اگرچه نهر جیحون
گاه جنوبه جاری و گاه شماله جاری اولوب منعقف اولدی وجریاننده بو نهره عطفات عارض اولور
اما جریانی اغلب و سیرانی اکثری شرقدن غربه در و تقویم البلدان صاحبی دیر که بلاد ماوراء النهرک
حدود شرقیه و شمالیه سی بکا متضح اولمدی ابن حوقل قولی اوزره رستاقی بخارا اون بشدن زیاده در
و مجموعی بلاد بخارایی محیط مبنی اولان حایط سورک داخلنده در و بخارانک خارج حایط سورنده دخی
بر نیچه مدن واردر و فربر و غیر بو مدنلردر و بخارایه اقرب اولان جمله در که تسمیه اولنور و بخارانک
خارج حایط سورنده مملحه لر واردر و بخارانک حطبی بساتیندن و میاه وزدن نقل اولنور در
اراضی بخارا مغیض ماء سغددر و سغد سمرقند شرقی بخارادن بخارایه متصلدر صاحب اللباب
قولی اوزره زوش ضم زاء معجمه و لو و شین معجمه ایله قرای بخارادن بر قریه در و نسبی زوشی در
و کبوذ نجکث لباب ضبطنده فتح کاف و ضم باء موحده و سکون واو و فتح دال معجمه و سکون نون
و فتح جیم و کاف واخری ثاء مثلثه ایله بلاد ماوراء النهردندر صاحب اللباب قولی اوزره کبوذ
نجکث مدن سمرقنددن بر مدینه در علمادن بر جماعت بوکا منسوبدر ابن حوقل قولی اوزره رستاق

مشتبك

مشتبك الاشجار و مختلط القری در و مدینه کبوذ نجکث ظهر رستاق اوزره در و سغد سمرقندک
جانب شمالیسنده در و کبر و صاحب اللباب قولی اوزره نور ضم نون و سکون واو و اخری
راء مهمله ایله مدن ماوراء النهردندر بخارا و سمرقند بیننده بر جبل اتکنده بر بلده در و بو بلده ده
مشاهد و مزارات واردر زیارت اولنور و نسبی نوریدر اثار البلاد ده واردر که ماوراء
النهرده بخارا مدینهٔ مشهورهٔ عظیمه و بلدهٔ طیبهٔ قدیمه در صاحب کتاب الصور ایراد ایتدیکه
جمع بلاد اسلامده بخارادن احسن مدینه کورمدم و بخارادن احسن مدینه خبری دخی اصل
اولمدی بخارا ایله سمرقند بینی یدی کونلک یولدر و اوتوز فرسخدر که بلاد صغددر و متنزهات
دنیانک بریدر و مدینهٔ بخارا و قصور و بساتین و قرا متصله سی سور واحد احاطه ایتمشدر
که طولی اون ایکی فرسخ و عرضی اون ایکی فرسخدر و بونک خلالنده قفار و خراب بر موضع
کورنمز و بو سوردن غیری طولی بر فرسخ و عرضی بر فرسخ بر سور دخی واردر که خاص قصبهٔ بخارا اوزره در
و خاص قصبه دن معدود اولان بساتین و محلات و قصوری و خاص قصبه یه متصل اولنلری
بو سور آخر محیطدر و اهل قصبه شتاءً و صیفاً بو قصبه ده ساکن اولورلر و بو سورک داخلنده
بر مدینه دخی بر سور حصین محیطدر حذیفة الیمان رسول الله دن صلی الله علیه و سلم روایت
ایتدی ستفتح مدینة خلف نهر یقال له جیحون یقال لها بخارا محفوفة بالرحمة ملفوفة بالملائكة
منصور اهلها النائم فیها علی الفراش كالشاهر سیفه فی سبیل الله و خلفها مدینة یقال لها
سمرقند فیها عین من عیون الجنة و قبر من قبور الانبیاء و روضة من ریاض الجنة یحشر موتاها یوم القیمة
مع الشهداء و فی الحدیث ان جبریل علیه السلام ذكر مدینة یقال لها فاخرة و هی بخارا فقال
صلی الله علیه و سلم لم سمیت فاخرة فقال لانها تفخر یوم القیمة علی المدن بكثرة شهدائها قال
صلی الله علیه و سلم اللهم بارك لی فاخرة و طهر قلوبهم بالتقوی و اجعلهم رحماء علی امتی
الحدیث بو سببدندر که وجه ارضده غربایه اهل بخارادن ارحم کمسنه یوقدر و بخارا مجمع فقها
و منبع فضلا و منشاء علوم شتی اولمق اوزره دائمدر و بخارانک ریاستی بر بیت مبارکده ایدی
و رئیسنه خواجه امام اجل دیرلر ایدی سنه اربع و سبعین و ستمائه ده که تسترده باقی ایدی و نسبی
عمر بن عبد العزیز بن مروانه منتهیدر و کابراً عن کابر تربیت علما و رعایت علمه متوارث ایدیلر
درت بیک فقیهک وظیفه سنی و تعیینه ایتمشلر ایدی علمایه اهل بخارادن شدید الاحترام
و قوی الاکرام بر مدینه اهلی کورلمش ایدی راقم الحروف اثار البلاد صاحبنک بو تحقیقندن صکره لایح اولدیکه
لله الحمد که تاریخ مذکورده و دخی اولایدن بخاراده علمه و علمایه اولان اعزاز و اکرامک اضعافی فی زماننا دولت
سلاطین عثمانیه ده علمای روم حقنده مبذول دکلمیدر حتی که علماده اولنلر بو انلرسایه سنده مناصب
علیه علمیه ایله بهره داردر **طواویس** لباب ضبطنده فتح طاء مهمله و واو و الف و واو و سکون
یاء مثناة تحتیه و اخری سین مهمله ایله در یکرمی درنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده حایط
سور بخارا داخلنده اولان مدن بخارادندر ابن حوقل قولی اوزره طواویس مضافات بخارادن بر مدینه در
و اعمال بخارایی دایر اولان حایطک داخلنده در و طواویسک بساتین و میاه جاریه سی کثیردر

وبلده كبيره ايدى وعلماسى فراوان ايدى واحدى وعشرين وسبعمائه ده خراب ايدى صاحب اللباب
قولى اوزره طواويس قرا بخارادن برقريه در بوندن علمادن بر جماعت ظهور ايتمشدر وكيرو يچن كبى ابن حوقل قولى
اوزره اعمال بخاراده طواويسدن كثير المنابر والجوامع يوقدر وطواويسده برسوق واردر هر سنه ناس بو
سوقده مجتمع اولور وعزيزى مهلبى قولى اوزره دبوسيه دن طواويس اون ايكى فرسخدر وطواويس وبخارا بينى
يدى فرسخدر بيكند فتح با موحده وسكون يا مثناة تحتيه وفتح كاف وسكون نون واخرى دال مهمله ايله در
تقويم البلدان صاحبى ديركه بونك لفظنى حروف ايله ضبط اولنمامش بلكه نقطه وشكلله بو صورت اوزره كوردم
بكرمى التنجى اقليم عرفى اولان بلاد ماوراء النهرده در بخارادندر وخرابدر واقليم خامس حقيقتنك اولندندر صاحب اللباب
قولى اوزره بيكند بلاد ماوراء النهردندر بخارا ايله بيكند بينى بر مرحله در ابن حوقل ايراد ايتدى بلكه خبر ويرمشدر كه بيكنده
بيك رباط واردر وبيكندك سور حصينى ومسجد جامعى واردر كه بناسى بتكلف ومحرابى مزيندر ماوراء النهرده
بونك محرابندن احسن محراب يوقدر وبيكندك قرا واعمالى يوقدر راقم الحروفه لايح اولدى كه الله اعلم
كسر با موحده ايله بيكند در لفظ فارسى ايله لفظ تركى اولنوب علم مدينه اولمشدر كه بى كند قريه سز ديمك
اولور تقويم البلدان صاحبى ابن حوقلدن نقل ايله بيكندك قرى واعمالى يوقدر ديدوكى فى الجمله لفظ بيكندك
كسر با موحده ايله اولمسن افاده ايتمشدر كرمينيه لباب ضبطنده فتح كاف وسكون را مهمله و
كسر ميم وسكون يا مثناة تحتيه ونون ويا مثناة ثانيه واخرى ها ايله در بكرمى التنجى اقليم عرفى اولان
بلاد ماوراء النهرده بخارا وسمرقند بيننده مدن بخارادندر صاحب اللباب قولى اوزره كرمينيه بخارا وسمرقند
بر بلده در ابن حوقل قولى اوزره كرمينيه بخارا وسمرقند بيننده بربلده در ابن حوقل قولى اوزره كرمينيه طواويسدن
اكبر واعمر واخصبدر وكرمينيه نك قراسى كثيرهسى واردر وعزيزى مهلبى قولى اوزره مدينه كرمينيه طواويس
ودبوسيه بيننده در ودبوسيه ايله كرمينيه بينى بش فرسخدر وكرمينيه مدينه عامره در وقدرده طواويسه
متقاربدر دبوسيه لباب ضبطنده فتح دال مهمله وضم با موحده وسكون واو وسين مهمله ويا مثناة تحتيه
واخرى ها ايله در بكرمى التنجى اقليم عرفى اولان بلاد ماوراء النهرده بخارا وسمرقند بيننده مدن بخارادندر صاحب اللباب
قولى اوزره دبوسيه بخارا وسمرقند بيننده بربلده در ابن حوقل قولى اوزره دبوسيه واربنجن بوايكيسى جاده طريق
خراسان اوزره وادى سغدك جنوبيسنده در ودبوسيه نك رستاقى يوقدر ودبوسيه اربنجندن
اصغردر وعزيزى مهلبى قولى اوزره دبوسيه مدينه عامره در قدرده طواويسه متقاربدر ودبوسيه ايله كرمينيه
بينى بش فرسخدر نخشب لباب ضبطنده فتح نون وسكون خا معجمه وفتح شين معجمه واخرى با موحده ايله در
بكرمى التنجى اقليم عرفى اولان بلاد ماوراء النهردندر واقليم خامس حقيقتنك اولندندر ونخشب تعريب اولندقده
نسف ديرلر ابن حوقل قولى نخشب ارضدن مكان مستويده در ونخشبدن ايكى مرحله مسافه ده ولايت كشده
جبال واردر ونخشب ايله جيحون بيننده مفازه واردر ومدينه نخشبك بر نهرى واردر اچنده جاريدر وبو نهر
كش صولرندن مجتمعدر وبعض سنه ده منقطع اولور ونخشبك خصبى غالبدر وعزيزى مهلبى قولى اوزره نخشبك مياه و
ثمارى واردر ونخشب ماوراء النهر طرفنه قريبدر ابن حوقل ديركه نخشبده ايكى آيه قريب زمان مقيم اولدم
ونخشبدن علما وذوفنون لا يحصى ظهور ايتمشدر صاحب اللباب قولى اوزره بزده فتح با موحده وسكون
زا معجمه ودال مهمله واخرى ها ايله قلعه حصينه در نخشبدن آلتى فرسخ مسافه ده در ودخى بايمرغ فتح ميم

وسكون الف ويا مثناة تحتيه وفتح ميم ثانيه وسكون را مهمله واخرى غين معجمه ايله نواحى نخشبدن طريق
بخارا اوزره برقريه كبيره در وبايمرغ كيرو يچن كبى سمرقند يانينده برقريه در وبايمرغ كيرو يچن كبى طرف جيحونده بر
موضع اخردر كش مشترك ضبطنده فتح كاف وتشديد شين معجمه ايله در بكرمى التنجى اقليم عرفى اولان
بلاد ماوراء النهردندر صاحب مشترك قولى اوزره كش اوچ موضعدر اول كش جرجانده اوچ فرسخ
مسافه ده برقريه در ابو زرعه محمد بن يوسف بن محمد الجنيد الكشى الجرجانى بو قريه يه نسبت اولنور ابو زرعه
مذكور ابو نعيم عبد الملك بن محمد بن عيسى دن ومكى بن عبدان دن وعبد الرحمن ابن ابى حاتم دن وغيريلردن
نقل حديث ايتدى وابو زرعه مذكوردن خلق كثير استماع حديث ايتدى عالم صاحب التصانيف ايدى
سنه تسعين وثلثمائه ده مكه ده فوت اولدى ثانى كش ابى الفضل بن طاهر قولنده ماوراء النهرده بر مدينه در
كه عبد بن حميد الكشى بو مدينه دندر وبو كش تعريب اولنوب سين مهمله كتابت اولنور ومحدثون
فتح كاف وشين معجمه ايله كش ديدكلرى تخطئه ايدرلر صاحب المشترك ديركه بو يرم بانزده ايكى وجهدن
خطا دكلدر وجه اول بودركه اهل كش وجميع ماوراء النهر خلقى فتح كاف وشين معجمه ايله تلفظ
ايدرلر واسم بلدلرينه انلر اعلمدر وجه ثانى بودركه بو لفظ اسم عجميدر كه بو بلده بو اسم ايله متلقبدر
تسليم ايده لم كه محدثون ذكر ايتدوكى كبى اصلده فتح كاف وشين معجمه ايله اولميه اهلنك تلفظ ايتدكلرندن
تعريب اولنان نه صورت اوزره اولور ثالث كش كيرو يچن كبى قراء اصفهاندندر وبو كش ابو موسى
قولنده كاف صريحه ايله در وبوندن جماعت طلاب ظهور ايتمشدر وابو موسى ديركه بن ظن ايتدوكم
اوزره مكان كاف فتح جيم ايله كتابت اولنور ابن حوقل قولى اوزره كش ماوراء النهرده برمدينه در
قدرى طولا اوچ ثلث فرسخ وعرضا اوچ ثلث فرسخدر وخصبه در فواكهى بلاد ماوراء النهره سابقدر
فواكهندن اول رسيده اولور ومدينه وبيه در وايكى نهر كبيرى واردر بر نهر القصارين وبرنه
نهر اسور تسميه اولنور ومدينه نك جانب شماليسى اوزره جارى اولور ومدينه كش اعمالنك طولى درت
كونلك وعرضى درت كونلك يولدر وعزيزى مهلبى قولى اوزره مدينه كشك سمرقنده رستاقى
اجل رستاق جبلى واردر آثار البلاد ده واردر كه كشده شوك ترنجبين واردر وترنجبينى بلاد
كثيره يه نقل اولنور وجبال كشده عقاقير كثيره واردر وبو جبالده ملح متحجر دخى حاصل اولور اشتيخن
لباب ضبطنده كسر الف وسكون شين معجمه وكسر تا مثناة فوقيه وسكون يا مثناة تحتيه وفتح خا
معجمه واخرى نون ايله در بكرمى التنجى اقليم عرفى اولان بلاد ماوراء النهرده سغد سمرقنددندر صاحب اللباب
قولى اوزره اشتيخن برقريه در وعمالى واردر واشتيخن سمرقنددن يدى فرسخ مسافه ده در
ووزرا اشتيخن قراسندندر بوندن علما ظهور ايتمشدر ابن حوقل قولى اوزره اشتيخن سمرقند عمالندن
مدينه منفرده در ورساتيق وقراسى واردر وغايت نزهه وخصبه در واشجار وثمار وبساتين
كثيره سى وقرى ومنبرها واردر واشتيخنك مدينه سى وربضى ووسط مدينه ده حصن عظيم وانهار
مطرده سى واردر وعزيزى قولى اوزره اشتيخن وكشانيه بينى بش فرسخدر واشتيخن وسمرقند
بينى يدى فرسخدر سمرقند فتح سين مهمله وميم وسكون را مهمله وفتح قاف وسكون نون واخرى
دال مهمله ايله در بكرمى التنجى اقليم عرفى اولان بلاد ماوراء النهرك قواعدندندر ابن حوقل قولى اوزره

سمرقند وادی سغدک جنوبیسی اوزره بر مدینه در و سمرقند وادی سغددن مرتفعدر و سور سمرقندک
اطرافی خندق عظیمدر و سمرقندک بر نهری واردر خندق اوزره رصاص ایله معمول کلدلرله مدینهٔ سمرقنده
داخل اولور و زمان جاهلیتده عمل اولنمشدر راس الطاق دیمکله معروف موضعدن سور سمرقندی شق ایدوب
ایچنده جاری اولور ابن حوقل حکایت ایدر که ابواب سمرقنددن باب کش اسمیله مسمی قپوسی اوزرنده
حدیددن بر صحیفه گوردم و بو صحیفه اوزره نوشته وار ایدی اهل سمرقند زعم ایدرلر که بو نوشته لغت حمیریه
ایله اولوب و بنا اولنان باب ملک الیمین تبع اینه سنددن اولوب و صنعاءدن سمرقنده بیک فرسخ اوله
و بو نوشته ایام تبعده نوشته اولنمشدر اولوقتدن صکره سمرقندده مقیم اولدوغم ایامده سمرقندده بر فتنه
واقع اولوب و باب کش احراق اولندی و او زماندن اول کتابت زائل اولدی صکره محمد
ابن لقمان بن احمد الصامانی عمارت باب کشی اعاده ایدوب اول کتابتی اعاده ایتمدی
و سمرقندده کوهک دیمکله معروف بر جبل صغیر متصلدر و احجار ابنیهٔ سمرقند ما وراء النهرک اشهر
اولنلرندندر صاحب اللباب قولی اوزره سغد ضم سین مهمله و سکون غین معجمه و آخری دال
مهمله ایله در و کرو نحی کبی صاد مهمله ایله صغد دخی دینلور دنیانک متنزهات اربعهسندندر که مضافات
سمرقنددندر و متنزهات اربعهنک بری غوطهٔ دمشق شام و بری بصره یاننده نهر ابله و بری
شعب بوان در ابن حوقل قولی اوزره ماوراء النهرده سغد سمرقند مواضع مذکورهنک انزه و اخصبیدر
زیرا وادی سغد بخارا حدندن بتم حدینه وارنجه سکز کونلک یول ممتددر و مشتبک الخضرة
و البساتیندر و بو بساتین انهار دائم الجریان ایله محفوفدر و ایکی جانبندن سبزه زارک
وراسی مزارعدر و مزارعک وراسی مراعی اسوامدر و سمرقند وادی سغد اوزره در و وادی
سغد اوایله سمرقند بینی یکرمی فرسخدن اکثردر و وادی سغد سمرقندی ایکی مرحله تجاوز ایتدکدن صکره
نهرلردن مالایحصی انهار منشعب اولور و نهرلردن صکره وادی سغددن امتدادی اوزره هر
بلد و هر رستاق حذاسنده بر نهر منشعب اولور که حتی حد بخارایه منتهی اولور ابن حوقل قولی اوزره
میاه سمرقند و سغد و بخارانک اصلی بتم جبالندندر و اول مدن سغد اعمال بخارادن دبوسیه در
صکره اربجن در صکره کشانیه و اشتیخن و سمرقند در که سمرقند قصبهٔ صغددر و وادی صغد
شرقا و غربا ممتد اولور صاحب اللباب قولی اوزره خشوفغن ضم خا و شین معجمتین و سکون واو
و فتح فا و سکون غین معجمه و آخری نون ایله قرای صغددندر و قریهٔ کبیرهٔ کثیرة المنافعدر و بو قریهیه
راس القنطره دیرلر ایدی و سمرقنددن خجنده یدی مرحله در و خجنددن شاشه درت مرحله در
آثار البلادده وارددر حکایت اولنور که شمر بن افریقیش بن ابرهه بشیوز بیک عسکر ایله
بلاد چین جانبنه عازم اولوب صغده واصل اولدقده اهل صغد عصیان ایدوب اول بلادک
اهلی سمرقندده تحصن اولدیلر و شمر عسکری ایله سمرقندی محاصره ایدوب ظفر بولمدی و ایشتدی
که سمرقندک بر ملکی واردر احمقدر و بر قزی واردر امور مملکتی قزی تدبیر ایدر و شمر بو دخترکه
هدیهٔ عظیمه ایله خبر ارسال ایتدیکه بن بو بلاده سنی تزوج ایچون گلدم بانجه ذهب و فضه ایله بر
درت بیک صندوق واردر تزوجه رضا ویررسک بو صندوقلری سکا تسلیم ایدوب چینه

کیدرم

کیدرم اگر بلاد چینه مالک اولورسم کما کان زوجهم اول اگر بلاد چینده هلاک اولورسم
بو مال سنک اولور و دختر ملک طمع مال ایله تزوجه رضا ویردی و سمرقندک درت
قپوسی وار ایدی شمر بو درت بیک صندوق ایچنه درت بیک مسلح دلاور قیوب و مابینلرنده
صدای جرسی علامت وضع ایتدیلر و هر بیک صندوقی سمرقندک بر قپوسندن ارسال ایتدی
و بو صندوقلر ابواب سمرقنددن داخل اولدقدن صکره جرسی ضرب و تحریک ایدوب صندوقلرده
اولان شجعان صدای جرسی ایشتدکده طشره چیقوب ابواب سمرقندی الدیلر و عسکر شمر ایرشوب
مدینهٔ سمرقندی فتح ایتدیلر و اهلینی قتل و اموالنی نهب ایتدیلر و مدینهٔ سمرقندی هدم ایتدیلر و بوکا
شمرکند تسمیه اولندی و عرب تعریب ایدوب سمرقند دیدیلر صکره شمر چینه گیدوب گیرو
عود ایتدکده سمرقندی خراب بولدی و تعمیرینی امر ایدوب اول کیدن احسن تعمیر اولندی و
اسکندر زمانی اولدقده اسکندر بونی گوردکده بر موضع تزئیدر عمارتنده مبالغه ایدوب
و سمرقندی محیط بر سور بنا ایتدیکه دوری اون ایکی فرسخ ایدی و بو سورک ایچنده بساتین و مزارع
و ارحیه واردر و مدینهٔ سمرقندک اون ایکی قپوسی واردر بر قپوسندن بر قپوسی بر فرسخ مسافهدر
و اعلای سور اوزره حرب ایچون آزاج و ابراج واردر و فراغ بتشه بعض سمرقنده ایلدرلر
و سمرقندک بعضی ابنیهسی اسواق و جامع و حصن و سلطان ایچون مسکن واردر و سمرقندک
مدینهٔ داخلهسنده بر نهر جاری واردر که حجردن و رصاصدن بنا و عالی اوزره جاری اولوب
باب کشدن مدینهٔ سمرقنده داخل اولور و سمرقندک اکثر دورلرنده و در وبنده ما جاری
واردر و هر داری بستاندن خالی دگلدر حتی قلعهدن صعود اولنسه بساتین و اشجار ایله
مستتر و پوشیده اولدوغندن ابنیهٔ مدینهٔ سمرقندک سور مدینهٔ کبیرهسی داخلنده اودیه
و انهار و عیون و جبال واردر و سمرقندک اشیاء ظریفهسی سایر بلاده نقل اولنور جملهدن
کاغذ سمرقندیدر که مثلی بلاد چیندن غیری یرده بولنمز صاحب الممالک و المسالک حکایت ایتدی
چیندن سمرقنده سبی و اسیر ویردیلر که ایچلرنده صنعت کاغذ بیلورلری وار ایدی و سمر
قندده بو صنعتی اتخاذ ایدوب صنایعی کثیر اولدی حتی کاغذ اهل سمرقنده التجارت اولوب
سایر بلاده نقل ایتدیلر کشانیه لب اللباب ضبطنده ضم کاف و فتح شین معجمه و الف
نون و یاء مثناة تحتیه و آخری ها ایله در یگرمی التنجی اقلیم عرفیدن اولان بلاد ماوراء النهرده سغد
سمرقنددندر صاحب اللباب قولی اوزره کشانیه سمرقندده بلاد سغددندر بوندن علمانک بر جماعتی
ظهور ایتمشدر ابن حوقل قولی اوزره کشانیه مدن سغدک اعمریدر کشانیه و اشتیخن کبرده
متقاربلردر اما قصبهٔ کشانیه اکبر و قراسی اعظمدر و حدود و رساتیق اعتبارله اشتیخن اکبردر زیرا
اشتیخنک قراسی بش مرحلهیه قریبدر و کشانیه قراسی ایکی مرحلهیه قریبدر و اشتیخن و کشانیهنک
ایکیسی دخی وادی سغدک شمالیسنده در و قلب مدن سغد کشانیهدر اربنجن لب اللباب ضبطنده
فتح الف و سکون راء مهمله و کسر باء موحده و سکون نون و فتح جیم و آخری نون ایله در
یگرمی التنجی اقلیم عرفیدن اولان بلاد ماوراء النهرده سغد سمرقنددندر صاحب اللباب قولی اوزره

اربنجن سعد سمرقند دن بر بلیده در و بعضلر الفی اسقاط ایدوب ربنجن دیرلر بوندن اوتوری
صاحب اللباب بونی هم حرف الالف ده و هم حرف الرا ده ذکر ایتمشدر و حروف الرا
ذکرنده ایراد ایدیکه ربنجن اوزره خراب مستولی اولدی و صاحب خوارزم بونی نهب ایتدی
زامین لباب ضبطنده فتح زاء معجمه و سکون الف و کسر میم و سکون یاء مثناة تحتیه واخری
نون ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده اوسترو شنه اعمالندندر صاحب اللباب
قولی اوزره زامینده بوندن عوض جیم ایله دخی دینلور نواحی سمرقندده اسروشنه اعمالندن
بربلده در و بوندن سابر موضعه زنجین نقل اولنور دیو کابر جماعت نسبت اولنور ابن
حوقل قولی اوزره راسن فرغانه دن سغده کیدن طریق اوزره در و زامینک آب جاریسی و
بساتین فی کردم و مزارعی واردر و آبی نهر دندر و زامین بر مدینه در که ظهری جبال اسروشنه در
و وجهی صحرا اوغزیه ناظردر صاحب اللباب قولی اوزره خاوص خاء معجمه و الف و ضم واو و
اخری صاد مهمله ایله سمرقندک فوقنده بر بلیده در ابن خرداذبه قولی اوزره خاوصدن زامین
مفازه یدی فرسخدر شاش شینین معجمتین بینلرنده الف ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان
بلاد ماوراء النهرده سیحون آرد نده مدینه و اقلیمدر شاش مدینهٔ جلیله در ابن حوقل قولی اوزره
مدینهٔ شاش ارض سهله ده در و مجموع دورنده ماء جاری واردر و بلاد ماوراء النهرک انزه
اولنلرندندر و اقلیم شاشک مدن کثیره سی واردر یکرمی یشدن زیاده مدینه سی و اسامیسی واردر عجمیه در
تقویم البلدان صاحبی دیرکه اسماء مدن شاشی تحقیق ایده مدکمزدن ذکرنی ترک ایتدک احمد الکاتب
قولی اوزره شاش مدینهٔ جلیله در و سمرقند اعمالندندر و شاشدن فرغانه بش مرحله در صاحب اللباب
قولی اوزره شاش وراء نهر سیحونده بر مدینه در و شاشدن خجند درت مرحله در و ابن
خرداذبه قولی اوزره خرشکت شط نهر شاش اوزره در و خاوصدن مفازه ده خرشکت
طقوز فرسخدر صاحب اللباب قولی اوزره خرشکت فتح خاء معجمه و راء مهمله و سکون شین
معجمه و فتح کاف واخری تاء مثناة فوقیه ایله بلاد شاشدندر و دخی بسکت کسر باء موحده
و سکون سین مهمله و فتح کاف و اخری تاء مثناة فوقیه ایله بلاد شاشدن بر بلده در و دخی بارسکث فتح
باء موحده و سکون الف و کسر راء و سکون سین مهملتین و فتح کاف و اخری ثاء مثلثه ایله مدن شاشدندر
و دخی بنکث ضم باء موحده و فتح کاف و اخری ثاء مثلثه ایله بلاد شاشدندر و قول ضعیف ایله اسفیجابدندر
آثار البلادده مذکوردر شاش ماوراء نهر سیحونده بلاد ترکه قریب بر ناحیه در و وجه ترکده ثغر کبیردر
و بلاد اللهک انزه و من جمیع الخیر اکثر اولنلرندندر و عامهٔ دور و بیوتنده آب روانی واردر و ناحیهٔ
شاشک مجموعی خضره ایله مستتردر و سلطان محمد خوارزمشاه زماننده کند و عسکری ایله خطا عسکرینک
اختلافی سببی ایله شاش خراب اولدی و ملوکی قتل اولندی و اهل شاش ولایت ضبطندن
عجزلری اولدیغیچون جلای وطن ایتدیلر و اول دیار انهار و اشجار و ازهاری ایله خالی و بیکان قالدی
و بو وقعه ورود مغول و ظهور تاتاردن اول اولدی ایدی بنکث لباب ضبطنده کسر باء و سکون نون و فتح کاف
واخری ثاء مثلثه ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده قصبهٔ شاشدر ابن حوقل قولی اوزره بنکث شاشک

قصبهٔ سیدر

قصبهٔ سیدر و مدینه و حصنی واردر و حصنی مدینه دن خارجدر بوقدر وار در که حایط مدینه و حایط حصن
شیء واحددر و مدینهٔ بنکثک ربضی واردر و ربضنک سوری واردر و سور ربضنک خارجنده ربض آخر
و بساتین و منازل واردر و بو ربضی دخی سور آخر محیطدر و حصن بنکثک ایکی قپوسی واردر بریسی ربضه
کشوفدر و بریسی مدینه بنکثه کشوفدر و بنکثک مسجد جامعی حصن بنکثده در و طول بد بنکث بر فرسخدر و
بو بلدک آب روانی واردر و ربض بنکثده بساتین کثیره واردر ایلاق مشترکده ضبطنده کسر همزه و سکون
یاء مثناة تحتیه و لام الف و اخری قاف ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده بر کوره نک اسمیدر
و قول ضعیف اوزره نواحی بخاراده بر بلده در و اقلیم خامس حقیقینک آخرندندر ابن حوقل قولی اوزره ایلاق
اقلیم شاشه متقارب بر اقلیمدر و قصبه سی بر مدینه در اسمی تونکت در و بو مدینه نک سوری و بر نیچه
ابوابی واردر و بو مدینه ده میاه جاری و بساتین کثیره واردر و بو مدینه نک حایطی واردر شایغ
اسمی ایله مسمی جبلدن ممتد اولوب حتی وادی شاشه منتهی اولور و بو بلاده دخول ترکه مانعدر
و ایلاقک نهر ایلاق دیمکله معروف نهری واردر و اقلیم ایلاق اقلیم شاشه متصلدر بینهماده
فاصله یوقدر مشترکده یاقوت قولی اوزره ایلاق اوچ موضعدر اول ایلاقکه نواحی نیسابورده بر مدینه در
ثانی ایلاق نواحی بخاراده بر بلده در ثالث ایلاق ابو سعد قولی اوزره حد نونجکت دن فرغانه یه دکین
بلاد شاشدندرکه انزه و احسن بلاد الله اولنلرندندر ابو الربیع طاهر بن عبد الله الایلاقی الفقیه الشافعی
بو ایلاقدندر ابو بکر القفال المروزیدن تفقه ایتدی و عمری تسعیندن متجاوز ایکن سنه خمس و ستین
و اربعمائه ده فوت اولدی تقویم البلدان صاحبی مشترکدن ایلاق اوچ موضع اولدوغن ایراد ایدوب
موضع ثالثده و ایلاق اسم المجموع بلاد الشاش من حد نونجکت الی فرغانه و هی من انزه بلاد الله
و هو منقول من اللباب لانه قال فی اللباب و ایلاق هی بلاد الشاش من نونجکت الی فرغانه انتهی
بو وجه اوزره ذکر ایتدی لکن راقم الحروف جمع و ترتیبنده مستنسخ منها اولان المشترک وضعا
والمفترق صقعا اسمی ایله مسمی مصنف یاقوت بن عبد الله الرومی الحموی نسخه سی موثوق بها درکه الشیخ
الامام تاج الدین ابو محمد احمد بن عبد القادر بن احمد بن مکتوم بن احمد بن محمد بن سلیم بن محمد القیسی
الحنفی النحوی المحدث الفقیه الادیب اللغوی الدمشقی رحمه الله خطی ایله در ختم نسخه ده کتب دن صکره
قید ایتمشدر که و فی النسخة المنقولة عنها ما نصه و فی الکتاب مواضع تعلیقات بخط المصنف و هو معنی
به و فیه تخاریج کثیرة و هو اتم نسخة وقعت لنا من هذا الکتاب و اصحه و لله الحمد آمین تم و بو
کونه فاضلک خطی ایله اولان نسخهٔ مشترکده ایلاق مذکور اولدوغی محلده ایلاق ثالث ایراد اولندوغی تعبیر بودر
الثالث قال سعد ایلاق هی بلاد الشاش من حد نونجکت الی فرغانه و هی من انزه بلاد الله و احسنها
الی آخره بو تقدیرجه تقویم البلدان صاحبی یاقوت بونی مشترکده لبابدن نقل ایتدی دیدوکی موقعنده اولمز مکر
صاحب اللباب دخی کتابنده قال ابو سعید دیو ایراد ایدوب صاحب المشترک ابو سعد قولنی لبابده مذکور اولدوغندن
قطع نظر ایراد ایتمش اوله و یا خود صاحب تقویم البلدان صاحب اللبابی تقویم البلدانک اکثر موادنده
قال صاحب اللباب ابن الاثیر دیو ایراد ایتدوکی ابن اثیرک کنیتی ابو سعد اولمغله اسروشنه لباب ضبطنده
ضم الف و سکون سین مهمله و ضم راء مهمله و سکون واو و فتح شین معجمه و نون و اخری ها ایله در

یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده سمرقند وراسنده قواعد ماوراء النهردندر و عزیزی مهلبی اوزره
مدینهٔ اسروشنه نک اسمی نونجکت در ابن حوقل قولی اوزره سغد اسم اقلیم اولدیغی کبی اسروشنه دخی
اسم اقلیمدر و اغلب اسروشنه جبالدر و اسروشنه نی جانب شرقیدن بعض فرغانه محیطدر
و جانب غربدن حدود سمرقند محیطدر و جانب شمالدن شاش ایله فرغانه نک بعض اخری محیطدر
و جانب جنوبدن بعض حدود کش و صغانیان محیطدر تقویم البلدان صاحبی درکه ابن حوقل اسروشنه نک
برنجه مدن و بلادن ذکر ایتدی و اسامی عجمیه اولوب صحتی ظاهر اولمامغین انلری طی ایتدک و کتاب الانساب
سمعانی قولی اوزره اسروشنه سیحوندن وراء سمرقنده بلدهٔ کبیره در احمد الکاتب قولی اوزره
اسروشنه سمرقندک جانب شرقیسنده در بینهما بش مرحله در و اسروشنه ناحیهٔ واسعه در دیرلرکه
اسروشنه در تیور حصن و برنجه مدن کبار وار در و شبلیه اسروشنه دندر صاحب اللباب
ایراد ایتدی که صوفی شبلی مشهور شبلیه دندر راقم الحروف بو محله جمعنده نسخهٔ مستنسخ منها
اولان تقویم البلدانک کاتبی یحیی بن عبد الرحمن بن عمر بن علی بن محمود الجعفری الطیاری نسخهٔ مذکوره
حاشیه سنده اشارت ایتمشکه صاحب اللبابک شبلیدن مرادی اصحاب جنیدک بری اولان
ابوبکر شبلیدر و جنید سادات قومدندر مقامات سنیه و احوال جمیله سی واردر و صاحب اللباب
قولی اوزره خدیسر ضم خاء معجمه و فتح دال مهمله و سکون یاء مثناة تحتیه و فتح سین مهمله و اخری راء مهمله ایله
اسروشنه عمالندندر و سمرقند ثغورندندر ابن حوقل قولی اوزره رباط خدیسر مشهور اولان
رباطلردندر ساباط لباب ضبطنده فتح سین مهمله و بین الالفین باء موحده و اخری طاء
مهمله ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده اعمال اسروشنه دندر ابن حوقل قولی اوزره
ساباط فرغانه دن شاشه کیدن طریق اوزره در ساباط ایله مدن اسروشنه بینی ایکی فرسخدر
و ساباط مدن اسروشنه نک جنوبی و شرقیسی بیننده در عزیزی مهلبی قولی اوزره مدن اسروشنه نک
اسمی زامین و ساباطدر صاحب اللباب قولی اوزره ساباط ماوراء النهرده اسروشنه یاننده بلدهٔ
معروفه در و سمرقندن یکرمی فرسخ مسافه در خجند لباب ضبطنده ضم خاء معجمه و فتح جیم و سکون
نون و اخری دال مهمله ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده طرف سیحون اوزره فرغانه یه
مضمومدر احمد الکاتب قولی اوزره خجنددن سمرقنده یدی مرحله در و خجنددن شاشه درت مرحله در
ابن حوقل قولی اوزره خجند فرغانه یه مضمومدر صاحب اللباب قولی اوزره آخرنده زیاده ها ایله خجنده
دخی دیرلر طرف سیحون اوزره مدینهٔ کبیره در و ارضندن مکان مستوی در و بساتین کثیره و
ثمار منفضله سی واردر شاوکث لباب ضبطنده فتح شین معجمه و سکون الف و واو و فتح
کاف ایله در و تقویم البلدان صاحبی درکه صاحب اللباب آخرین ذکر ایتمدی اخری ثاء مثلثه ایله در
یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده بلاد شاشدندر صاحب اللباب قولی اوزره شاوکث
بلاد شاشدن بر بلده در و بوندن علماء فراوان ظهور ایتمشدر اسبانیکث لباب ضبطنده
ضم الف و سکون سین مهمله و فتح باء موحده و سکون الف و کسر نون و سکون یاء مثناة تحتیه
و فتح کاف و اخری ثاء مثلثه ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده بلاد اسفیجابدندر

صاحب اللباب قولی اوزره اسبانیکث اسفیجابدن بر مرحله مسافه ده در ابن حوقل قولی اوزره
اسبانیکث اسروشنه رباطیقندندر و اسروشنه نک جانب شرقیسنده در بینهما طقوز فرسخدر
خواقند لباب ضبطنده ضم خاء معجمه و فتح واو و سکون الف و فتح قاف و سکون نون
و اخری دال مهمله ایله در و کاهی قاف کافه تبدیل اولنور یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ما
وراء النهرده فرغانه دن نسیاء العلیاده در صاحب اللباب قولی اوزره خواقند بلاد فرغانه دن
بلده در ابن حوقل قولی اوزره خواقند کورهٔ نسیاء العلیادن بر مدینه در و بو کوره کور فرغانه نک
اولکی کوره در تنکت لباب ضبطنده ضم تاء مثناة فوقیه و سکون و فتح کاف و اخری
تاء مثناة ثانیه ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده شاشدن قصبهٔ اقلیم
ایلاقدر صاحب اللباب قولی اوزره تنکت وراء نهر جیحون و نهر سیحوندن شاشدن
بر مدینه در بوندن علمانک بر جماعتی ظهور ایتمشدر نصر بن الحسن بن القاسم التنکتی کبی که بلاد
غربه رحلت ایدوب اندلسده مقیم اولدی ابن حوقل قولی اوزره تنکت قصبهٔ ایلاقدر
و وادی ایلاق بونکت دخی دیرلر صاحب تقویم البلدان دیرکه حدوث و اشباع نسخه دن
اولمق محتملدر و تنکتک حصنی و مدینه و ربضی و دار الاماره سی واردر و مدینه و ربضنده بازارلری
واردر و کثیردر ابن حوقل قولی اوزره ایلاق و شاشک جمیعا متصلدر بینهماده فصل یوقدر و عمارات
و بساتین آخر ایلاقده و وادی شاشه متصلدر و ایلاقک جبالنده معدن ذهب و فضه واردر
اخسیکث فتح الف و سکون خاء معجمه و کسر سین مهمله و سکون یاء مثناة تحتیه و فتح کاف
و اخری ثاء مثلثه ایله یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده بلاد فرغانه دندر ابن حوقل
قولی اوزره اخسیکث شط نهر شاش اوزره ارض مستویه ده بر مدینه در و نهر شاشک
جانب شمالیسنده در و اخسیکث ایله جبال بینی بر فرسخه قریبدر و اخسیکث بلاد فرغانه دندر
و نسخ قانونک بعضنده اخسیکث قصبهٔ فرغانه در کاسان لباب ضبطنده فتح کاف و الفین
سین کلمتین بیننده سین مهمله و اخری نون ایله در یکرمی ایکنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده
شاشک وراسنده بر مدینه در ابن حوقل قولی اوزره کاسان اسم مدینه در کذلک اسم ناحیه در قرای کثیره سی واردر
احمد الکاتب قولی اوزره کاسان قصبهٔ فرغانه در و مدینهٔ جلیلة القدردر صاحب اللباب قولی اوزره
کاسان وراء شاشده بر بلده در صاحب تقویم البلدان دیرکه احمد الکاتب ایله صاحب
اللباب کلاملرینک صدقی محتملدرکه برینک کلامی کاسان فرغانه دن اولمق و برینک کلامی
کاسان وراء شاشده اولمقدر زیرا اقلیم فرغانه اقلیم شاشک وراسنده در یاقوت
الحموی مشترکده ایراد ایتدیکه قاسان قاف و سین مهمله ایله ایکی موضعدر اولکی کاسان
اسم بلد عظیمدرکه وراء سیحونده تخوم بلاد ترکستانده در و اهلی کاف ایله کاسان دیرلر
و استیلاء ترک ایله و اختلاف ایدی ولاة ایله خراب اولدی و من جهة الاهل
والرقعة والخطة محاسن دنیادن ایدی و بو کا بر جماعت نسبت اولنور ابونصر احمد
بن سلیمان بن نصر بن حاتم بن علی بن الحسن الکاسانی بو جماعتدندر و کاسانی دخی دیرلر انلردن شمس الدین

ولان خاقان ابی شجاع الخضر بن ابرهیم زاننك ابونصر مذکور قاضی القضاة ایدی وخطیب سمرقند
ابو المعالی نصر بن منصور المدینی ابونصر مذکوردن روایت حدیث ایتدی ثانی قاسان صاحب المشترك
دیرکه ابوبکر انجا زمیدن کتب وتحریر ایتد وکمز اوزره اصفهانك بر ناحیه‌سیدر وابوبکر فربوردرکه محمد بن
ابی نصر القاسانیه نسبی سندن قنقی قاسانه منسوب ایدوکندن سؤال ایتدم جواب ویردی
اصلمز بو قریه‌دن یعنی اصفهانك اولان ناحیه‌دن ظن ایدرم دیدی فرغانه مشترك ضبطنده
فتح فا وسکون را مهمله وفتح غین معجمه والف ساکنه ونون واخری ها ایله در یکرمی بشنجی اقلیم عرفی اولان
بلاد ماوراءالنهرده وراء شاش ورای سیحون وجیحونده ناحیهٔ عظیمه‌در ابن حوقل قولی اوزره فرغانه
اسم اقلیمدر وبو اقلیمده مدن ونواحی واردر وبو مدنك قصبه‌سی مدینهٔ استیدبلاندر بهمزه وسین
مهمله ساکنه وکسر تا موحده وسکون یا مثناة تحتیه وذال معجمه وضم با موحده ثانیه ولام الف
واخری نون ایله در وکور فرغانه‌دن کوره اولی نسیا العلیادر که ناحیهٔ خجنده‌دن دخول اولندقده
اول کور فرغانه بودر وکوره نسیا السفلی کور فرغانه دندر ونسیا العلیایه متصلدر وکیسی دخی زمین هموار
وسبزه زاردر وحوالیسی جبال بوقدر صاحب اللباب قولی اوزره فرغانه وراء شاش ووراء
جیحون وسیحونده بر ولایتدر علمادن خلق کثیر بوکا نسبت اولنور صاحب المشترك قولی اوزره فرغانه
ماوراءالنهرده مدینه وناحیهٔ واسعه‌در وبوندن علما ذوفنون ظهور ایتمشدر ثانی فرغانه قرای فارسدن
بر قریه‌در وبوکا فرغان دخی دینلور ابوالفتح محمد بن اسمعیل الفارسی الفرغانی بوکا نسبت اولنور نیسابوره
داخل اولوب ابی یعلی المهلبی وغیردن استماع حدیث ایتدی ثالث فرغان مخلاف زبیدده قرای
یمندندر وزبید ضم زا معجمه ایله اسم قبیله‌در صاحب اللباب قولی اوزره مرغنان فتح میم وسکون را
مهمله وکسر غین معجمه ونون مفتوحه والف واخری نون ایله بلاد فرغانه‌نك مشاهیرندندر ابن حوقل
قولی اوزره مرغنان کورهٔ نسیا السفلی دندر صاحب المشترك قولی اوزره اندکان فتح همزه وسکون نون
ودال مهمله مضمومه وکاف والف واخری نون ایله ایکی موضعدر اول اندکان قرای فرغانه دندر
ابو حفص عمر بن طاهر الاندکانی الفرغانی الصوفی بوکا منسوبدر سنهٔ خمس واربعین وخمسمائه‌ده فوت
اولدی رحمه الله ثانی اندکان قرای سرخسدندر وقبر احمد الحمادی الزاهد بو اندکانده‌در ابن حوقل قولی
اوزره جبال فرغانه‌ده معادن ذهب وفضه واردر وناحیهٔ نسیا العلیاده عیون زفت واردر
وبو جبالدن نفط وفیروزج وحدید وصفر واسرب چیقر وبونده حجارهٔ سود واردر فحم محترق ولرکبی
کبی بو حجاره محترق اولور وکمی محترق اولدقده دخی مشتد اولوب تبییض ثیابده استعمال اولنور
وبو حجاره‌نك اوچ وقری بر درهم فضه‌یه بیع ایدرلر نزهة القلوبده مذکوردرکه فرغانه‌یی انوشروان
عادل بنا ایتدی واول دیارده هر خانه‌دن فرغانه‌یه بر آدم ایلتدی واکا هرخانه تسمیه ایتدیلر
وکثرت استعمال ایله فرغانه اولدی وقت تاریخ نزهة القلوب اولان سنهٔ اربعین وسبعمائه‌ده
فرغانه‌نك دارالملکی اندکان ایدی که قیدو بن قاشی بن اوکتای قاآن ودوا بن براق بن یسون قرا
ابن ماتکان بن جغتای خان تعمیر ایتدیلر اما زمان سابقده دارالملکی فرغان کات وکاسان
واخسیکت ایدی واثیر الدین شاعر اخسیکتی بو اخسیکتدندر قبا لباب ضبطنده

ضم

ضم قاف وفتح با موحده واخری الف ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراءالنهرده فرغانه دندر
صاحب اللباب قولی اوزره قبا فرغانه‌ده بر موضع کبیره‌در ونسبی قباوی ایله‌در وقبا مدینهٔ رسول الله
صلی الله علیه وسلم قربنده اولان قبادرکه تقوی اوزره تأسیس اولنان اول مسجد بونده‌در نسبی
با مثناة تحتیه ایله قبائی‌در ابن حوقل قولی اوزره فرغانه‌ده اولان کبرده اخسیکثه قریبدر وبو
قبانك حصن خرابی واردر ومدینهٔ عامره وبعض عماری واردر وبعضی محیط سوری واردر وبساتینی
فراواندر ومیاهی واردر که بساتینندن زاید وفاضل اولور وعزیزیده مهلبی قولی اوزره قبا ندر
شاشك اتزه اولنلر بندندر وشاشدن اتزهدر صاحب المشترك قولی اوزره قبا اخری الف ممدوده
ایله در والف مقصوره ایله دخی دیرلر ودرت موضعدر اول قبا مدینهٔ رسولدن علیه السلام ایکی میل
مسافه‌ده مدینه‌دن مکه‌یه عازم اولانك جانب یساری اوزره بر قریه‌در اثر بنیانی واردر ومسجد تقوی
بو قریه‌ده‌درکه فضایلی واردر وافلح بن سعید القبائی بو قبایه نسبت اولنور ابو عامر العقدی وزید بن
الحباب وغیرهما بوندن روایت حدیث ایتدی ثانی قبا کبیر وتحین کبی مکه وبصره بیننده بر منهلدر وبوایکی
قبایی ابو حاتم السجستانی ذکر ایدوب دیدیکه بونلر مذکر ومؤنث اولورلر وحفصی قبا ثانی‌یی کبرد
بو یله ذکر ایتدی ثالث قبا اول یمنده ناحیهٔ کدرادر وسهامدن زبیدك اشاغیسیده‌در ولکن بکبه
بر قریه‌در رابع قبا نواحی فرغانه‌دن وعرب شاشده بر موضع کبیره‌در ابوالمکارم رزق الله بن محمد
بن الحسن بن عمر القباوی بوکا نسبت اولنور بخاراده ساکن ایدی وادیب فاضل ایدی
بوندن سمعانی وغیری استماع حدیث ایتدی وبو قبایه جماعهٔ اخری دخی نسبت اولنور نسبی
واو ایله در راقم الحروف قولی اوزره بر قبا دخی ارض شروانده جبل البرزه متصل جبالده باب الابواب
قربنده بر ناحیه‌در که اوده سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجان تذییلنده ذکری
سبق ایتدی والله اعلم بو قبا قبادلنقلندن مخففدر ولمغله ویاخود یاقوت حمونك مجمعه
واصل اولمغله مشترکده مذکوردکلدر صغانیان لباب ضبطنده فتح صاد مهمله وعین معجمه والف
ونون ویا مثناة تحتیه والف واخری نون ایله در ومجموعی تخفیف ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی
اولان بلاد ماوراءالنهرده کورهٔ معزوده‌در ابن حوقل قولی اوزره صغانیان ترمذدن اکبر مدینه‌در
اما ترمذك اهلی ومالی اکثردر وصغانیانك حصنی واردر وضیاع ترمذك شرقی نهر صغانیاندندر
وصغانیان اسمی جمیع عماله اطلاق اولنور صاحب اللباب قولی اوزره صغانیانه عجمیه ایله چغانیان
دینلور وصغانیان کورهٔ کبیره‌در وماء وشجری کثیردر وصغانیانك نسبی صغانی وصاغانی در
وصغانیان ورای نهر جیحونده بلاد مجتمعه‌در ختن لباب ضبطنده ضم خا معجمه وفتح تا مثناة فوقیه
واخری نون ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراءالنهرده اقصای ترکستاندر صاحب اللباب
قولی اوزره ختن بلاد ترکدن یوز کندر اسنده بر بلده‌در وکاشغردن اشاغیدر وعزیزیده
مهلبی قولی اوزره ختن مدینهٔ عامرهٔ خصبه‌در وانهار کثیره‌سی واردر وصاحب نزهة القلوب
قولی اوزره ختن اقلیم رابع حقیقی واقلیم خامس حقیقیدن مملکت عظیمه‌در وکاشغر وتلاشن
وصیرم مشاهیر بلادندندر وولایات بسیار وتوابع بیشماری واردر عرض اوصاف

لنبردیه بضم لام وسکون نون وفتح باء موحده وسکون راء مهمله ودال مهمله مکسوره و یاء
مثناة تحتیه واخری ها ایله در و بوکا نوبردیه دخی دیرلر و بعض اهلندن انبردیه مسموعدر اقالیم
عرفیه نک یدنجی سکزنجی اقلیمده بلاد امم مختلفه یه مشتمل جانب شمالیده فرنجدن قاعده جنویین دن
لنبردیه بلاددر که حد جنوه یه وارنجه بو بلادی جبال احاطه ایتمشدر تاریخ تالیف تقویم البلدان
اولان سنه احدی وعشرین وسبعمائه ده ملک لنبردیه صاحب قسطنطینیه ایدی بو بلاد صاحب
قسطنطینیه یه خالی یعنی دایسی اولان مرکشدن ارثله انتقال ایتمش ایدی بعد الیوم فتحت
لصاحب قسطنطینیه فی زمان السلطان محمد خان خلد الله ملکه وابقاه و بلاد لنبردیه نک جانب
غربیسی بدریدرا فوندر و بدریدرا فونک بحر رومده مقابلی جزیره مایرقه در و جزیره اندلسک غربیسیدر
و لفظ رید کسر راء مهمله وسکون یاء مثناة تحتیه واخری دال مهمله ایله در و معناسی ملک دیمکدر
و لفظ راقون راء مهمله والف وقاف مضمومه و واو واخری نون ایله در رومیه ضبطه محتاج دکلدر
کمال شهرتندن ضبطی خفی دکلدر و بوکا رومه دخی دیرلر صاحب کتاب الاطوال قولی اوزره بو رومیه
رومیه کبری در یدی سکزنجی اقلیم عرفی اولکه بلاد امم مختلفه یه مشتمل جانب شمالیده قاعده پاپ
یعنی پاپانک مستقریدر و اقالیم حقیقیه نک یا خامسندن و یا خود سادسندندر
رومیه نک درج و دقایق طول و عرضنده اختلافات شاقه المعنی تقویم البلدان صاحبی
اقلیم حقیقیسنده تردید اوزره اولوب قطعی تحریر ایتموب لکن من الخامس او السادس قیدینه
خامسی تقدیم ایتمکین بو مجلده دخی اقلیم خامسده درج اولندی ابن سعید قولی اوزره رومیه بر نهر
صغیرک ایکی جانبی اوزره در و مدینه مشهوره در و پاپ اسمی ایله مسمی اولان خلیفه نصارانک
مستقریدر و رومیه خورنباد قه نک جانب جنوبیسی اوزره در و بلاد رومیه بلاد قلوریه نک
جانب غربیسنده در و ادریسی کتابندن منقولدر که مدینه رومیه سورینک دوری یکرمی درت
میلدر و بو سور اجر ایله مبنیدر و رومیه نک بر وادیسی واردر مدینه رومیه وسطنی شق ایدر
و بو وادی اوزره قناطر واردر جهت شرقیه دن جهت غربیه یه و بالعکس مرور اولنور و جیهانی قولی
اوزره مدینه رومیه مدینه عظیمه در و جهت غربیدن مدینه رومیه یه جبال متصلدر و جانب جنوبی
و جانب شرقیسی سهلدر و بحر مدینه رومیه نک شمالیسنده در شریف ادریسی قولی اوزره
کنیسه رومیه نک امتدادی آلتمیوز ذراعدر که طول و عرضی برابردر و سقفی رصاص ایله و فرشی
رخام ایله در و ایچنده اعمده عظیمه کثیره سی واردر و اخر ابوابی اولان بابک داخلی یمیننده
رخامدن بر حوض عظیم واردر و بو حوضک ماء جاریسی واردر ابدا جاریدر و صدر کنیسه ده
ذهبدن بر کرسی واردر پاپ بر کرسی اوزره اوتورر و بو کرسینک آلتنده کمش قاپولو بر باب
واردر بو بابدن واحد بعد واحد درت بابه دخول اولنور و دردنجی بر سردابه واردر که حواری
عیسی علیه السلام اولان بطرس بو سردابده مدفوندر و قبر بطرس حذاسنده رخامدن بر حوض عظیم
واردر نصاری عیدلرنده بو کنیسه یی تزیین ایتدکلری ستور کنیسه یعنی کنیسه نک پرده لری بو کنیسه نک

فرشی بو حوضک ایچنده منقوشدر و بو کنیسه نک ارکانندن بر رکنی یانینده خارج کنیسه ده
نحاسدن قواعد اربع اوزره بر عمود عظیم مربع واردر و هر یوزی اون ایکی ذراعدر و بو عمودک
اعلاسنه واردقچه باریکدر و بو عمودک اعلاسنده نحاسدن بر عمود واردر و بو نحاس عمودک
فوقنده بر کره مذهبه واردر قطری بر باع مقدارینه قریبدر و لمعانی واردر اون ایکی میل یردن نمایاندر
و موضع کنیسه بو القنوت قاپولطوب ایله معلوم اولنور و رومیه نک کنیسه اخری سی واردر
بولص بو کنیسه ده مدفوندر و بلاد رومیه نک غربیسی ساحل اوزره بلاد سقان در ضم تاء
مثناة فوقیه وسکون سین مهمله وقاف مفتوحه والف واخری نون ایله فرنجدن بر جنسدر
بونلرک اوزرلرینه حکم ایدر ملک معینلری یوقدر بونلرک بیلرنده اکابری حکم ایدر و بلاد سقان
معدن زعفراندر و بو بلادی کورنلرک بعضندن منقولدر رومیه مقابله سنده بحرده ایکی جبل شامخ
واردر علی الدوام بو ایکی جبلده نهارده دخان و لیلده نار ظاهر اولنور و ایکی جبلدن برینک اسمی
برکان در ضم باء موحده وسکون راء مهمله وکاف مفتوحه والف واخری نون ایله در و آخرینک
اسمی استنبری در کسر همزه وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة فوقیه ونون ساکنه و باء موحده و راء
مهمله واخری یاء مثناة فوقیه ایله در و برکان و استنبرینک مغارلری رعد و برق دیکدر اما شریف ادریسی
قولی اوزره برکان ایکی جبلک اسمیدر بو ایکی جبلک بری یعنی برکان اول صقلیه نک جانب شمالیسنده
اولان جزیره منقطعه در و عالمده بو جبلدن قبیح المنظر بر شی وار ایدوکی معلوم دکلدر و برکان ثانی
جزیره صقلیه ده ارض خفیفة التربه و کثیرة الکهوفده در و بو جبلدن علی الدوام گاه نار وگاه دخان
ظاهر و نمایاندر و ریاح هیجان ایتدکجه بو کهوفده طال رمل مجتمع اولنور گویا که بونلرک ماده سیدر
و بو کهوفده نفس ایچون مواضع واردر مثال نباح کلاب بو مواضعدن صدا استماع اولنور
آثار البلاد ده واردر که رومیه مدینه ریاسة الروم در و مدینه علم رومدر و رومیه قسطنطینیه نک
شمالی غربیسنده در و بینهما التی کونلک یولدر و رومیه فرنگ الندهدر و ملک رومیه
ملک المانیه دینلور و پاپ رومیه ده ساکن اولور که فرنج پاپایه اطاعت ایدر فرنج قتنده
پاپ بلا تشبیه واجب الطاعه امام منزله سنده در و مدینه رومیه عظم عمارت و کثرت
خلقله عجایب دنیادندر عادتدن خارجدر و قبول سامعه وصولدن بعیدر ولید بن مسلم
الدمشقی ذکر ایتدی استداره رومیه فرق میلدر و هر میلده بر باب مفتوحدر باب اولدن
داخل اولان سوق بیاطره یی کورر صکره بر درجه و بر قدمه صعود ایدوب سوق صیارفه
و بزازینی کورر صکره مدینه یه داخل اولور و وسط مدینه ده بر براح عظیم و واسع کورر که بو
براحک بر جانبنده بر کنیسه واردر محرابی مغربه مستقبلدر و بو براحک وسطنده بر برکه واردر
که نحاس ایله مبلطه در و مدینه رومیه نک جمیع میاهی بوندن چقر حکایت اولندیغنه بو برکه نک
وسطنده حجاره دن بر عمود واردر و بو عمود اوزره بر شتر سوار صورتی واردر بو مدینه اهلی
دیرلر که بو مدینه یی بنا ایدن دیمشدر که بو شتر سوار صفتنده بر قوم کلنجه یه دک بو مدینه ایچون
خوف ایتمکز و بو مدینه یی بو صفت اوزره کلن قوم فتح ایدر و بو مدینه رومیه نک اوچ جانبی

بحرده در وجانب رابعی برده در وبو مدینه نك خادن ایكی سوری واردر وبو ایكی سورك بینی
فضادركه بو فضانك طولی ایكیوز ذراعدر وسورك عرضی اون سكز ذراعدر وارتفاعی آلتمش ایكی
ذراعدر ومدینهٔ رومیه نك بو ایكی سوری بیننده بر نهر واردر بو نهرك آبی جمیع بیوت رومیه ده
دوران ایدر وجمله سنه داخل اولور وماء عذبدر وبو نهر اوزره نحاسدن تخته لرله بر قنطره واردركه
هر بر تخته قرق آلتی ذراعدر واهل رومیه اوزره دشمن كلسه بو تخته لری قالدررلر وایكی سورك بینی كویاكه
بحر اولور وبو نهرك عمودی قرق اوچ ذراع عرضنده طبقلرله اوچ ذراعدر وباب الملك ایله باب
الذهب بیننده اون ایكی میلدر وشرقیسندن غربیسنه ممتد اولمش اساطین نحاس وسقف نحاس ایله
مبنی بر سوقدر وبو سوقك فوقی سوق آخری دركه مجموعنده تجار واصحاب امتعه واردر ذكر
اولنوركه بو ایكی سوقك بیننده سوق آخری دخی واردر وعمودی نحاس اوزره در وبو عمده نك هر بری
اوتوز ذراعدر وبو عمد بیننده طول سوق مقداری نحه من اوله الی آخره نحاسدن مبنی بر حفره و
مخاك واردر وبو مخاكه بحردن بر دل كیرمشدر كه بونده سفن جاری اولور وسفینه بو مخاكده
بو سوقه كلوب تجار آراسنه اوغرر وهر تاجرك دكانی اوكنده دوروب اراده سی اوزره
معامله ایدوب كیرو بحره رجوع ایدر ومدینهٔ رومیه نك داخلنده بر كنیسه واردر ماریعقوبس
ومارتوس اسملری اوزره بنا اولنمشدر وبو ایكیسی بو كنیسه ده مدفونلردر وروم بونلری
زیارت ایدر بونلره اعتقاد عظیملری واردر وبونلردن اشیای عجیبه ذكر ایدرلر وبو كنیسه نك
طولی بیك ذراع وعرضی بشیوز ذراع وسمكی ایكیوز ذراعدر ورومیه ده بر كنیسه دخی واردر
رأس الشهداء اصطفانوس اسمی ایله بنا اولنمشدر طولی آلتیوز ذراع وعرضی اوچیوز ذراع وسمكی
آلتی ذراعدر وبو كنیسه نك سقوفی وحیطانی وارضی وبیوتی وكواسی جمیعا حجر واحددر ورومیه ده
كنایس كثیره واردر ودخی رجال ونسوان ایچون اون بیك دیر واردر وسور مدینهٔ رومیه
حولنده رباطلر ایچون اوتوز بیك عمود واردر ومدینهٔ رومیه ده اون ایكی بیك زقاق
واردر وهر زقاقده ایكی نهر جاریدر بریسی شرب ایچوندر وبریسی حشوش ایچوندر ومدینهٔ رومیه ده
اون ایكی بیك سوق واردر وهر سوقده ایكی قیمی یعنی كاریز آب واردر واسواقك مجموعی رخام ابیض
ایله مفروشدر كه بو اسواق نحاسدن تخته لرله مطبق نحاسدن ستونلر اوزره منصوبدر
ورومیه ده آلتیوز آلتمش بیك حمام واردر ورومیه نك جمیع اسواقنده اولان ناس یوم سبتك
وقت زوالندن یوم احدك وقت غروبنه دك اشغالن ترك ایدرلر كه عید نصاری در
ورومیه ده طب ونجوم وحكمت وهندسه وغیری فنون علومك انواعی التماس ایدنلر ایچون
مجامع ومواضع واردر دیرلركه بو مواضع یوز یكرمی موضعدر وكنیسهٔ صهیون رومیه ده در
كه صهیون بیت المقدسه تشبیه اولنمشدر طولی بر فرسخ وعرضی بر فرسخدر وسمكی ایكیوز ذراعدر
وبو كنیسه نك ساحه هیكلی آلتی جریبدر واوزرنده قربان ذبح اولنان مذبحی زبرجد اخضردندر
طولی یكرمی ذراع وعرضی اون ذراعدر وبو مذبح ذهبدن یكرمی تمثالك اوزرنده دركه بو مذبحی
بو تمثاللر كوتورر وهر تمثالك طولی اوچ ذراعدر وبو تمثاللرك كوزلری یاقوت احمردندر

وبو كنیسه ده

وبو كنیسه ده مرمر ملمعدن بیك ایكیوز اسطوانه واردر وبیك ایكیوز اسطوانه سی دخی واردر
نحاس مذهبدندر وهر اسطوانه نك طولی آلتی ذراعدر وهر اسطوانه ایچون رجل معلوم معین واردر
وبو كنیسهٔ صهیونك نحاس مذهب اصفر مفرغدن بیك ایكیوز ابواب كباری واردر
وذهبدن قرق بابی واردر وآبنوس وعاجدن ابواب كثیره سی واردر وبو كنیسه ده
ذهبدن یوز اوتوز بیك زنجیر واردر سقف كنیسه ده معلقدر وبو سلسله لرده قنادیل معلقه
واردركه یوم الاحد فروزان اولان قنادیلدن غیریدر وبو كنیسه ده ساقفه وشمامسه وغیریدن
آلتی بیك آدم واردركه وظیفه لری بو كنیسه ده در هر باركه بونلردن بریسی فوت اولا
مقامنه آخر اقامت اولنور وبو كنیسه ده اون بیك جره ذهبدن اون بیك خوان
وذهبدن اون بیك كاس وذهبدن اون بیك مسرجه واردر وحول مذبحنده اولان
اولكی منائر یدیوز مناره در ومجموعی ذهبدر وبو كنیسه ده قوم معاینه ایچون اولكی صلبان
اوتوز بیك صلیبدر وحلیه دنحاسدن اولان منقوشه ومموهه لا یحصی در ومصاحف
ذهبیه وفضه دن اون بیك مجلد واردر وبو كنیسه ده وقت آدمدن عیسی علیه السلام
وقتنه كلنجه واقع هر نبی مبعوثك صلوات الله علیهم اجمعین صورتلری ومریمك علیها السلام
صورتی منقوشدر وبو صوره نظر ایدن بونلری دیری روح ظن ایدر ورومیه ده مجلس الملك
واردر وبو مجلسك حوالیسنده یوز عمود واردر وهر بر عمود اوزرنده بر صنم واردر وهر بر صنمك الینده
بر جرس واردر وهر بر جرس اوزره جمیع اممدن بر امتك اسمی مكتوبدر وعلم ایدرلركه بو مجموع
طلسماتدر وقتی بو اممدن بری رومیه یه غزا قصد ایتسه اوزرنده اول امتك اسمی اولان جرسك
صنمی متحرك اولوب صدای جرس ظاهر اولور واهل رومیه بیلورلركه اول امتك ملكی رومیه یه
غزا اراده ایتمشدر وتدارك وانتباه اوزره اولورلر ورومیه ده بو كنیسهٔ صهیوندن اوكنده
طولا بش وعرضا بش میل بر صحن واسعده طلسم زیتون واردر كه بو صحنك وسطنده
نحاسدن بر عمود واردر ارتفاعی آلتی ذراعدر وقطعهٔ واحدندر وفوقنده سودانی دیرلر بر طایرك
تمثالی واردر وذهبدندر وبو تمثالی طایرك صدرنده نقشی واردر ومنقارنده ایكی ایاقلرنده
نمونهٔ زیتونه واردر واوان زیتون اولدقده اول ارضده بر طایر قالمزكه بر زیتون منقارنده
وایكی زیتون ایاقلرنده كتوروب بو طلسم اوزره القا ایتمیه واهل رومیه نك زیت وزیتونی بوندندر
دیرلركه بو طلسم صاحب الطلسمات اولان بلیناس عمللرندندر وبو طلسمك قبل ملكدن امنادن
حفظه سی وابواب مختومه سی واردر واوان زیتون آخر اولوب بو صحن زیتوندن بر اولدقده
امناسی مجتمع اولوب بطارقه یه وبطارقه بحر اسنه جاری اولنلره قدرلرنجه بو زیتوندن ملك اعطا
ایدر وباقیسنی بو كنیسه نك قنادیلی ایچون القا ایدر آثار البلاد صاحبی دیركه طلسم زیتون قصه سی
كتب كبیره ده كوردم عجایب بلاددن معدود اولنلرده بونك تركی قلیل الوقوعدر
وعبد الله بن عمرو بن العاصدن رضی الله عنهما روایت در عبد الله دیركه عجایب دنیادن رومیه ده
نحاسدن بر شجر واردر وبو شجر اوزرنده صورت سودانیه واردركه منقارنده بر زیتون واردر

وآدان زیتون اولدقده بو صورت سودانیه فوق شجرده صفیر ایدر واول ارضده سودانیه جنسندن
اولان هر طایر منقارنده وایقلرنده اوچ زیتونله کلوب بو شجره اوزره القا ایدرلر واهل رومیه
بو زیتونی عصر ایدوب قنادیل کنایس وبیعنه واکللرینه بر سنه تمام کفایت ایدر ورومیه ده
طلسم آخر واردر وبو طلسم اولدر که رومیه کنایسندن بر کنیسه ده بر نهر واردر بو نهر بو کنیسه یه خارج
مدینه رومیه دن داخل وجاری اولور وبو نهرده ضفادع وسلاحف وسرطانلردن شیء کثیر واردر
بو کنیسه یه بو نهر داخل اولدوغی موضع اوزره حجاره دن بر صنم صورتی واردر والنده آهندن
بر چنکال واردر کویا که بو چنکالله بو آبدن تناول اراده ایدر وبو حیوانات موذیه نهرده بو
صنمه منتهی اولدقده کیرو عود ورجوع ایدوب کنیسه یه البته بریسی داخل اولمز آثار البلاد صاحبی
دیر که رومیه نک بو ترجمه سنک مجموعی کتاب ابن الفقیه محمد بن احمد الهمدانی دن منقولدر وبو
جمله دن اعجب بودر که عظم بو صفت اوزره اولان مدینه نک لابد بودر که بر آیلق یولده کین زرایع
وضیاعی اوله حتی اهلنک میره وذخیره سنه کافی اوله واهل بغداددن مدینه رومیه یی مشاهده ایتمش
بر قوم ذکر ایدیلر که بو مدینه عظمده وسعتده وکثرت خلقده بو ذکر اولنانلره متقاربدر وکورمیلره
اشکال اوزره در وحکایت اولنور که اهل رومیه ریشلرینی وفرق سرلرینی تراش ایدرلر وبو یله
ایتدکلرینک سببی سؤال اولندقده وقتاکه شمعون الصفا وحواریون نصارایی دعوت ایتدی
نصاری انلری تکذیب ایدوب ریشلرین وفرق سرلرین تراش ایتدیلر صکره شمعون الصفا ایله
حواریونک صدق قوللری ظاهر اولوب نصاری انلره ایتدکلری فعله نادم اولدیلر واکا کفارت
اولمغیچون کندو ریش وفرق سرلرینه تراش ایتدیلر دیو جواب ویردیلر وابو القاسم عبید الله بن
عبد الله بن خرداذبه کتاب ممالک ومسالکده ایراد ایتدی رومیه نک جوانب شرقی وجنوبی
وغربیسی بحرده در وجانب شمالیسی برده در وباب شرقیسندن باب غربیسنه وارنجه طولی
اون سکز میلدر ومدینه رومیه نک حجاره دن ایکی حایطی واردر وبو ایکی حایطک بینی التمش ذراعدر
وسور داخلنک عرضی اون ایکی ذراعدر وسمکی ایکی ذراعدر وسور خارجنک عرضی سکز ذراعدر
وسمکی قرق ایکی ذراعدر وبو ایکی بینده نحاسدن الواح ایله پوشیده بر نهر واردر که هر لوحک نحاسدن
طولی قرق آلتی ذراعدر وبو نهره قسطیطالس دیرلر ومدینه رومیه ده اولان باب الذهب ایله باب
الملک بینی اون ایکی میلدر ومدینه رومیه ده سوق الطیر یعنی طاوق بازاری بر فرسخدر وسوق
متاع بر باب شرقیدن باب غربیه وارنجه اوچ قات اسطوانات ایله در وطبقهٔ وسطی سی
اعمدهٔ نحاس اصفر ایله در که عمودک قصبه سی یعنی طول وضخمتنک حجمی نحاس اصفردندر وقاعده سی
ورأسی نحاس اصفردن مفرغدر وحوانیت تجاری بو سوقده در وبو حوانیتک سمک اعمده سی
اوتوز ذراعدر وبو اعمده وحوانیتک اوکلنده نحاس اصفردن بر نهر که نقری وسوداخی واردر
بو نهر بو حوانیتک شرقیسندن غربیسنه جاری اولوب لسان بحره واصل اولور وسفن صغار بو
نهرده جریان وسیران ایدوب هر سفینه امتعه وبضایع ایله حانوت مشتری اوکنده طورروب
معامله ایدرلر ومدینه رومیه داخلنده بر کنیسه واردر بطرس وبولس الحواریین اسملری ایله مسمّا اولمشدر

بوالکیسی

بوالکیسی بو کنیسه ده مدفونلردر وبو کنیسه نک طولی اوچیوز ذراع وعرضی ایکیوز ذراع وسمکی یکسان ذراعدر
ونحاس اصفردن طاقلر وکنکرلر مبنیدر وبو کنیسه نک سقفی وحیطانی نحاس اصفردن مبنیدر ورومیه ده
بیک ایکیوز کنیسه واردر واسواقی رخام ابیض ایله دوشنمشدر ورومیه نک قرق بیک حمامی واردر
ورومیه ده بیت المقدسه تشبیه اولنمش بر کنیسه واردر طولی بر میلدر وبو کنیسه ده بر مذبح واردر
قربانلر ایچون بو مذبح اوزره ذبح اولنور وبو مذبح زمرد اخضردندر وطولی یکرمی ذراعدر وعرضی آلتی ذراعدر
وبو مذبحی ذهب صافیدن مصنوع اون ایکی تمثال کوتورر هر تمثالک طولی ایکی ذراعدر وهر تمثالک
کوزلری یاقوت احمردندر بو کنیسه یه ضیا ویرر وبو کنیسه نک ذهب خالصدن یکرمی ابواب عظامی
واردر وابنوس واصناف اخشاب جیده منقوشه دن اولان ابوابدن غیری بو کنیسه نک نحاس
اصفردن بیک عدد ابواب مفرغه سی واردر وسور رومیه نک اطرافنده بیک ایکیوز یکرمی عمود
واردر بو عمودلرده رهبان واردر وعبد الله بن عمرو بن العاص قولی اوزره عجایب دنیا دردتدر

مطلب عجایب دنیا

اول مناره اسکندریه ده معلقه اولان مرآت ایدی بو مرآتک آلتنده اوتوران قسطنطنیه ده
اولنلری کوررردی که بینهما ده عرض بحر بیک میلدر ثانی ارض اندلسده نحاسدن بر فرس ایدیکه ایکی
کفنی آچمش کویا یولی دیر ایدیکه بنم آردمدن مسلک یوقدر هرکم بو ارضه آیق بصرسه آنی نمل بلع ایدر
ثالث ارض عادده نحاسدن بر مناره ایدی وبو مناره اوزره نحاسدن بر راکب وار ایدی و
اشهر حرم اولدقده بو مناره دن آب جریان ایدوب خلق بو آبدن ایچرلر وایچوررلر وحوضلرین
پر ایدرلر ایدی واشهر حرم منقضیه اولدقده بو آب منقطع اولوردی رابع ارض رومیه ده نحاسدن
بر شجره در که بو شجره اوزره نحاسدن بر سودانیه صورتی واردر وآدان زیتون اولدقده بو نحاسدن
سودانیه صفیر ایدر وطیوردن هر سودانیه ایکی زیتون آیقلرنده وبر زیتون منقارنده طوتوب وبو
زیتونلری بو نحاسدن سودانیه نک اوستنه القا ایدرلر واهل رومیه بو زیتونی جمع ایدوب بونلردن
عام مقبله دک سراجلرینه واکللرینه کفایت مقداری عصر ایدرلر ومحمد بن شاهانشاه مختصر قرآت الزمانده
عجایب وغرایبی مشتمل اولان باب سادس عشرده رومیه ده اولان بو زیتون طلسمی ذکر ایتدکده
رومیه نک باب شرقیسنده نحاسدن بر قضیب اوزره نحاسدن بر سودانی واردر دیو ایراد
ایدوب دیر که جدم کتاب التبصره ده عبد الله بن عمرو بن العاصدن حکایت ایتمشدر وابن
خرداذبه ومؤلف آثار البلاد دخی بو اعجوبه یی عبد الله مذکوردن نقل ایله ایراد ایتمشلردر که اوچ ناقلک
منقول عنهی متحد اولمق صحت وقوعه افاده ایتسه اولور ماقذونیه میم مفتوحه والف وقاف ساکنه
وذال معجمه مضمومه وواو ونون ویاء مثناة تحتیه واخرنده ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیمده فی اولان
بلاد وامم مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده اعمال قسطنطنیه دندر صاحب القانون قولی اوزره ماقذونیه
مدینهٔ اسکندر در تقویم البلدان صاحبی صاحب المسالک والممالک ابن خرداذبه دن نقل ایله
ایراد ایتدی که بلاد ماقذونیه اعمال قسطنطنیه دندر وخلیج قسطنطنیه نک جانب غربیسیدر راقم الحروف
مطالعه ایتدوکم ابن خرداذبهک کتاب المسالک والممالک نسخه سنده تقویم البلدان صاحبی ایراد
ایتدوکی اجمال اوزره دکلدر وذکر ایتدوکنک خلافیدر ونسخهٔ مزبوره ده بو وجه مسطوردر که مملکت

ابن ابی مسلم الجرمی ذکر ایتدوکی اوزره اعمال روم اون درت عملدر و خلیج قسطنطنیه خلفنده اوچ
عملی واردر و بو اوچ عملدن عمل ثالث عمل مقدونیه در و بو عملک حدی جانب شرقیدن سور قسطنطنیه در
و جانب جنوبیدن بحر شامدر که بحر رومدر و جانب غربیدن بلاد صقالبه در و جانب شمالیدن
برجاندر و بو عملک طولی اون بش کونلک و عرضی بش کونلک یولدر و بو عملده اوچ حصن واردر
راقم الحروف فقیره لایح اولدیکه فی زماننا اعمال قسطنطنیه دن ماقدونیه اسمیله مسمی بلاد و عمل مفقسی ایدوکی
معلوم دکلدر لکن ابن خرداذبه عمل مقدونیه یی تحدید ایتدوکی حدوددن حد شرقی و حد جنوبیسندن موضع
عمل مقدونیه قیاسا معلوم اولسه اولور که فی زماننا بو حدوددر و بو عملده داخل اولان حصونک
بری حصن سلوری و بری حصن کلیبولی و بری حصن قواله در و فی زماننا بونلرک اوچی دخی بلاد عامره دندر
راقم الحروف هر برینی دفعات مشاهده ایتمک واقع اولمشدر هر برینک اسواق و حمامات و
جوامع و عمارات کثیره سی واردر و قواله ایله درامه بیننده درامه دن نصف مرحله مسافه ده قلعه
اسمیله مسمی بر قریه ده بر تل اوزره بر حصن و حصین خراب و حوالیسنده آثار سور خراب واردر اول
دیار اهالینک زعمی بودر که بو حصن و سور خراب اسکندر رومینک ابنیه سندندر اوله تقویم البلدان
صاحبی صاحب القانوندن نقلله ایراد ایدوب ماقدونیه مدینة اسکندر در دیدوکی دخی بو موضع
راقم الحروف قیاس ایتدوکم موضع اولمغه دلالت ایتسه اولور

وصف خواجه افندی

و سلطان العلماء العظام برهان الفضلاء الکرام شیخ الاسلام مفتی الانام معلم السلطان مراد خان
سعد الدین بن حسن جان نفعنا الله بعلومه فی کل حین و آن حضرتلرینک تألیف ایتدکلری تاج
التواریخ نام تواریخ ادرنیه دن نقلله قسطنطنیه نک بناسی و بانیسی تفصیلاتنده قسطنطین
قسطنطنیه نک سور و بارو سنی تعمیری ضمننده ماکدون مملکتینی که حالا روم ایلی دیمکله معروفدر
دیو تحقیق ایتمشدر بو تحقیقدن کتب قدیمه ده ماقدونیه دیو مذکور اولان روم ایلینک صول قولنده
واقع بلادی ایدوکنه استدلال اولنور ماکدون لفظنده اولان کاف تلفظ حسبیله قافدن
تغییر اولنمق بعید دکلدر که موحی الیهک تفصیلات مذکوره سی ان شاء الله تعالی موقعنده ایراد اولنور

تذییل الاقلیم العرفی سلانیک فتح سین مهمله و لام و الف و نون مکسوره و یاء مثناة
تحتیه و اخری کاف ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در محمد بن رمضان التوقیعینک
تحریر ایتدوکی کتاب تواریخ آل عثمانده مذکور اولدوغی اوزره سنه ست و تسعین و سبعمائه ده
افرنج سفن و مراکب ایله سواحل بحر رومده فتوحات سلاطین عثمانیه اولان مواضعی نهب و
غارت ایتمکین قامع عروق ضلال و طغیان و رابع سلاطین آل عثمان یلدرم بایزید خان مانند
برق خاطف روم ایلینه کچوب سلانیکی فتح ایتمشدر و کتاب تواریخ مذکورده دخی سادس
سلاطین آل عثمان اولان سلطان مراد خان ثانی ابن سلطان محمد خان اول عهدنده
سنه احدی و ثلثین و ثمانمائه ده فتح سلانیک دفعهٔ اخراده دخی مذکوردر والعهدة علی المورخ المذکور
راقم الحروف قول و مشاهده سی اوزره سلانیک مدینهٔ عظیمه در و سور عظیمی واردر سورینک طولی اوچ
میلدن زیاده و عرضی ایکی میله قریبدر و سلانیک بحر رومدن جانب جنوبه ممتد اولمش بر خورک منتهاسنده

ساحل

ساحل بحر اوزره در و بو خورک یعنی بحردن ممتد اولان دلک طولی یوز میلدن اکثر و عرضی یکرمی
میلدن اکثردر و سور سلانیکدن جانب بحرده واقع اولان حایطک اکثر مواضعنه مای بحر ملاصقدر
انجق اسکله قپوسی دیمکله معروف سورندن بحر اوزره اولان حایط سورک حایط غربیسی انتهاسنده که
واقع اولان حایط ایله بحر بیننده فاصله واردر بو فاصله نک اوکی سلانیکه مصر و شام و فرنج و رومدن
کلن سفن و مراکبک مجمعی و لیمانیدر و بو فاصله ده تجار مصرک و غیرک دکان و اسواق و مخازنی
واردر سنه ست و ثمانین و تسعمائه ده قضاء سلانیک بعض ضمیمه ایله مولویت اولوب مولویت ایله
علماء رومدن عرب زاده دیمکله معروف عمدة الفضلاء عبد الرؤف افندیه توجیه اولندوغی تاریخده
بو فاصله بحر و سور سلانیکک اولان موضعده موحی الیه بر مسجد جامع مختصر و فوقانی بنا ایتمشدر و جوار سلانیک
تحت جامع ترکی زبانده طرابزان لفظی ایله تعبیر اولنان اخشاب ایله محاط بر مجمع انبساطدر و بو
جامعک طرف قبلیسی و حایط سور سلانیکک خارجنه متصل موضع سوق رسن بافاندر و بو سوقک
منتهاسی سلانیکک دباغت خانه سیدر داخل مدینه سلانیکدن جاری اولان چکاب بو دباغت
خانه یه مرور ایتدوکدن غیری بعض میاه طاهره ایله آبار نظیفه سی دخی واردر و سور سلانیکک جانب
غربی جنوبیسی جباله منتهیدر و جباله منتهی اولدوغی موضعده بر حصن حصینی واردر بو حصنک داخلنده
مسجد جامعی و حمامی و حوالیسنده سوق مختصری واردر و سور سلانیکک جانب دریادن ماعدا اولان
حیطانی دوتا در لکن برجات دیوارینه خراب طاری اولمشدر و سور سلانیکک خارجنده عمارات
و دور و بیوت و منازل ناس یوقدر مجموع عماراتی داخل سورده در و خارج سور سلانیکده
اهل سلانیکک بساتین و کروم و حدایقی واردر و سلانیکک میاهی قنواتدر خورتاج صویی
دیمکله معروف بر آبی واردر کاریز و قنا ایله جبل خورتاجدن نازل اولور که مسافهٔ جریانی
نصف مرحله یه قریبدر و بر صو دیمکله معروف بر آب عظیم دخی واردر بو دخی قنا و کاریز ایله مسافه
بعیده دن کلور و خورتاج صویی بو صودن اخفدر و سور سلانیکک بش قپوسی واردر اول باب
بحردر که اسکله قپوسی دیمکله معروفدر ثانی باب واردار درکه واردار بو بابک خارجنده نواحی
سلانیکدن بر ناحیه در و ضبط لفظی واو و الف و را و دال مهملتین و الف و اخری رای ثانیه ایله در
ثالث باب جدید درکه خامس باب کلمریه در و کلمریه فتح کاف عجمیه و لام و میم و رای مهمله
مکسوره و فتح یاء مثناة تحتیه و اخری ها ایله در بو بابک خارجنده نواحی سلانیکدن بر ناحیه در
و سور سلانیکک باب کلمریه سی و باب وارداری قربنده ایکی برج عظیم واردر که مستقل حفظه ایله
محفوظدر و اهل سلانیک بو برجلرک برینه کلمریه قلعه سی و برینه واردار قلعه سی دیرلر ایکیسی
دخی برج مشید و استواردر و سور سلانیکه جانب دریاده ایکی نکهبان پایه لردر و قلعهٔ عتیقه سندن
و خارجندن ماعدا سور مدینه سلانیکک داخلنده اقامت صلوة جمعه اولنور اون بر عدد جامع زیبا
و مسجد و کلیساسی واردر یدی عددی بنای کافریدر قبل الفتح کنایس نصارا ایدی و درت عددی
بنای اسلامیدر که بعد الفتح اصحاب خیرات و ارباب مبرات اهل اسلام شید افشانک
بنا ایتمشلردر و بنای کافری اولنلردن اول جامع قاسمیه درکه راقم الحروف بو جامع قپوسنک

عتبهٔ علیاسی اوزره حجرده منقوش تاریخ گوردم محمد بن رمضان التوقیعینک تحریر ایتدوکی تواریخ
آل عثمانده مقید اولدوغی اوزره سنه احدی وثلثین وثمانمائه ده سلانیکی فتح ایدن سلطان مراد
ثانی طاب ثراه فتحندن برو معبد اهل اسلامدر ثانی جامع عتیقدرکه بو جامع بناسی ایله جامع قاسمیه
بناسی طرح وسمده بربرینه مشابهدر و جامع عتیق دخی زمان فتحدن برو معبد اهل اسلامدر ثالث
جامع ایاصوفیه‌در و بو جامعی مرحوم ومغفورله سلطان سلیمان خان طاب ثراه وزرایندن
وزیر اعظم ومقتول اولان ابراهیم رحمه الله نصارا ایدیندن اخذ ایدوب جانب شرقیسنده بر مناره
موزونه وکشهیا وحرمنده آب فراوانی جاری زخایدن بر حوض شادروان زیبا بنا ایتمشدر
رابع ابواب سور سلانیکدن باب جدید قربنده جامع قاسم پاشادر جزیدر خامس جامع
یعقوب پاشادرکه بو دخی باب جدید قربنده در سادس جامع سرایدر و جامع سرای
تسمیه سنه اهل سلانیک قولی اوزره وجه بودرکه بو جامع ایام کفارده ملک سلانیکک ایوانی
وقصری قربنده معبدی ایدی سابع جامع سنان پاشادرکه ابواب سور سلانیکدن باب کلمریه
قربنده در ونصارا ایدینده کنیسه ایکن کبه کلیسا دیمکله معروف ایدی نصارا معبدی ایکن
راقم الحروف خلق سلانیکدن نیجه احباب ایله بونک تفرجنه واردقجه معبد اهل اسلام
اولمسنی تمنی ایدردک بحمد الله تعالی بعد الزمان القلیل مأمولمز عند الله حیز قبوله موصول اولدی
و بو جامعی اسوة السالکین شیخ خورتاجی سوق واعلاجی ایله وزرای سلاطین عثمانیه‌دن وزیر
اعظم ایکن سنه اربع والف شعبانینده فوت اولان سنان پاشا رحمه الله اوسلطانی ایله نصارا
یدندن اخذ ایدوب داخلنده منبر و محراب و محفل و مؤذنین و خارجنده حایط شرقی جامعه
متصل مناره گزین احداثی ایله معبد اهل اسلام و مؤمنین و منبع عبادات دین سید المرسلین اولمشدر
وراقم الحروف دفعهٔ اخیره‌ده اواخر سنه ست والفده سلانیکده اولدوغم اثناده شیخ
مومی الیه بو جامع دلکشانک مناره‌سی و حرمی و ابواب و مناظری اتمامنده سعی ده کوشش
اوزره اولوب عتبهٔ علیای باب جامعه رسم ونقش اولنمغه مناسب تاریخ التماس اشارت
ایتمکله طبع راقم الحروفدن بر مصرع تاریخ سرزد اولوب بر قاچ ابیات ایله بو وجه اوزره
نظم اولندی

تاریخ المحرره الفقیر

ضلال آثارینی محو ایتمکه بو جای عالیدن
سنان پاشا عزیمت ایتدی غایت مقصدی اولدی — بو کمکه فتحنه سعی و همت ایتدی شیخ خورتاجی
طریق حقده عون ایله مهتدی اولدی — الندی ام سلطانی ایرنجه قوم عیبادن
محمد امتی فتحنده شیخه مقتدی اولدی — قلندی چون نماز انجده عاشق دیدی تاریخ
بو دیر کهنه لا شک اهل اسلام معبدی اولدی

و مدینهٔ سلانیکده بناء اسلامی اولان جوامعک
اول جامع اسحق پاشادر و اسحق پاشا وزرا و سلاطین عثمانیه‌دن بر صاحب الخیردر و بو
جامع ایکی قبه‌لی بر جامع مختصر البنا و معبد دلکشادر و صاحب الخیر مذکورک جامعی قربنده
مطبخ طعام و دار الضیافه مسافرینی واردر ثانی جامع پشمانیه‌در اهل سلانیک قولنجه
بو جامعی درویش چلبی نام بر ... اهل غنا بنا ایتمکه شروع ایدوب اتمام بنایه قریب زمانده

جمله

جمله مالکیم بو جامعک اتمامنه واوقافنه کفایت ایتمز دیو بنادن جامعه نادم اولمغله بو جامعی
ندامت بانیسنه نسبت ایله پشمانیه تسمیه ایتدیلر مکان مرتفعده بر جامع لطیفدر ثالث جامع
حمزه بیکدر و بو جامعی حفصه بنت حمزه بیک نام خاتون بنا ایتمشدر علمای رومدن حائز کمالات
فضل و عرفان و حایز مقالات تحقیق و ایقان کمال الدین محمد بن احمد الشهیر بطاشکبری
زاده اطال الله عمره وافاض علی والدیه رحمته وبره سلانیکده قاضی ایکن سنه احدی والفده
راقم الحروف مومی الیه تعیین واشارتی ایله اوقاف سلانیک محاسبتن گوردوکمده صکوک
و سجلات اوقاف سلانیکده مقید اولان اوقاف جامع حمزه بیک وقفیه‌سی حفصه بنت
حمزه بیک اسمی ایله ثبت اولنمش بولدم بو جامعی بنا ایدن حمزه بیک اولمیوب دختری حفصه
خاتون اولدوغنه انکله استدلال اولندی غایة الامر افواهده جامع حفصه بنت حمزه
لفظی تقیل اولوب ایجاز قصدی ایچون نهایت شهرتدن مضاف موصوفی ایله محذوف
اولوب مضاف الیه ایله اکتفا اولندی و بو جامع مدینهٔ سلانیکک اماکندن مکان شریف
وانجمن لطیفدر و اول بنا اولندقده غالبا اقامت صلوة جمعه ایچون بنا اولنمیوب
غایت اختصار اوزره بر قبهٔ صغیره ایله بنا اولنمش بعده مدینهٔ سلانیکده کثرت عمارات
وآبادانی حسبی ایله صلوة جمعه اقامتی اولنماسی لازم اولدقده جانب شرقی و جانب غربی و
جانب شمالیسنه بر مقدار مکان دخی ضم والحاق اولنوب و جوانب ثلثه‌دن صفه‌لری مشتمل
حرم ایله محفوف و محاط اولدی رابع جامع اسکی مسجددر و بو جامع ابواب سلانیکدن حصن باب
کلمریه یقیننده و محلهٔ خوکه‌ده در و بو جوامعدن غیری مدینهٔ سلانیکده مساجد محلات یتمش [illegible]
عدددن زیاده‌در و سلانیکک سکز وطقوز عدد حمامی واردر و هر بر حمامنک دردی
چفته درکه رجال و نسوان ایچون معا بنا اولنمشدر و اشهر حماماتی بیک حمامی دیرلر بر حمامدرکه
طرح و رسمی مقبول طبایع انامدر و بو حمام چفته در و بر حمامی دخی مصطفی پاشا حمامی دیرلر بر حمامدر
جامع ایاصوفیه قربنده‌در و بو حمام دخی چفته‌در و بر حمامی دخی خسرو کتخدا حمامی دیرلر بر حمام
خوب اندامدر و بو حمام دخی چفته‌در و بر حمامی دخی خلیل اغا حمامی دیرلر محلات یهود ایچنده
بر حمامدر و بو حمام دخی چفته‌در و بر حمامنه دخی قلعه حمامی دیرلر چفته‌در و بر حمامنه دخی شنکل حمامی
دیرلر جامع حمزه بیک قربنده‌در و بر حمامنه دخی جوزی قاسم پاشا حمامی دیرلر باب وردار
قربنده‌در و بر حمامی دخی حمام عتیقدرکه مسکن قضاة سلانیک اولمغله معروف اولان خانه قربنده‌در
و سلانیکده اسواق عامره و ابنیهٔ فاخره بی نهایه‌در و لونجه دیمکله معروف اولان سوق چوقه
فروشان قربنده سلانیکک بر بزازستانی واردر و سلانیکک عظیم خانلری فراواندر
خان مصطفی پاشا و خان صوبیجه و خان مالته و بونلر امثالی خانلری بیحد و بی پایاندر و اکثری
مسکن یهوددر ایادی فرنجده متأذی اولان یهود ممالک افرنجدن نهانی فرار ایله اکثری
مدینهٔ سلانیکده قرار ایدوب تضییق مساکن و منازل ایتدکلری جهتدن سلانیکک اکثر
خاناتن اجارات طویله ایله استیجار ایدوب مسکن اتخاذ ایتمشلردر و خان مالته مساکن یهوددر

اولان خانلردر وجامع سنان پاشا اوقافندندر هر سنه اجاره سی بیک دانه سکوک
ومنقوش وماجری المنبع عودشدر ومدینهٔ سلانیکک کثرت سکانی یهوددن غیری
بر عیبی یوقدر بویله ایکن کثرت یهودک لوازم تمدن واجتماع اولان امور معاشده منافع
کثیره سی واردر که یهود سلانیکک اشلدکلری منقش دیوان کچه لری وبیان کچه لری غیری دیاره
اشلمک میسر دکلدر سلانیک کچه سنک جانب حسن ولطافتی متفق علیه در وبوندن غیری
دلنسه وچوقه دن یهود سلانیک نسج ایتدکلری امتعه نهایت کثرت اوزره در وسلانیکک
عجایبندن بری محلات یهوددن برنده اولان حورادر که فتح حاء مهمله وواو ساکنه و
فتح راء مهمله وآخری الف ایله در ویهود لغتنده حورا دار التعلیم دیمکدر وبو حورا طولانی
بر معابددر وفوقانی وتحتانی بناء متیندر وطبقهٔ فوقانیه سنده جابجا کتبخانه متعدد واردر
وطبقهٔ فوقانیه سنه درج وسلالیم مبنیه ایله صعود اولنور وطبقه فوقانیه سنک فرشی
الواح اشجاردندر وطبقه تحتانیه سنک فرشی ترابدر وبو حوراده احبار یهوددن بر نیچه
سفلایه که حروف هجی معلملرینه وارنجه ایکیوزدن زیاده معلم علوم وفنون واردر وپنج
وشش ساله اطفال وصبیان یهوددن سی وچهل ساله رجاله وارنجه بو حوراده متعلمین
بیک نفردن زیاده در وتعلم هجا ایدن صبیان طبقهٔ تحتانیه ده در وتعلم توریه ایدن
صبیاندن بعض طبقهٔ تحتانیه ده وبعض طبقهٔ فوقانیه ده در وطبقهٔ فوقانیه ده اولان
متعلملر اقسام متعدده اوزره در وهر قسمی تعلم ایتدوکی فنک قدرنجه معتبر ومعززدر
وتعلیم وتعلم ایتدکلری فنونک اکثری طب وحکمت ونجوم وهندسه ومنطقدر ودقیقهٔ
دین موسوی وتفسیر توریه دخی تعلیم وتعلم ایدرلر که بو فنلرک معلملری احبار یهوددندر
ویهودک متمولری بو حورانک معلم ومتعلملری حوائجی ایچون اوقاف وصدقات جاریه
وضع ایتمشلردر وبو اطفال وصبیان ایچون اولان ایتام وفقرا ومساکینه هر سنه بر یوم معینده
قمیص وقبا توزیع واعطا ایدرلر اهل سلانیک ایچون اول کون حوراده تفرج عظیم اولور
راقم الحروف اهل سلانیکدن بعض اخوانه برایکی دفعه بو حورا تفرجنه وارمق واقع اولدی
بر دفعه ده بو اطفال وصبیان حورا ایچنده اهل اسلام کوردکلری وقتده بالاتفاق صدای بلند ایله
قراءته شروع ایتدیلر وبرایکی دفعه دخی وارلدقده بویله ایتدیلر بعض اهل سلانیکه سببنی
سؤال ایتدم یهود خلق سلانیکدن فی الجمله لغت یهوده واقف ظن ایتدکلری اهل اسلامدن
کمسه واردقده بو وضعی ایتمزلر زیرا اهل اسلامی کوردکده اول غوغالری حاشا سب ولعن
دین اسلامدر واطفال وصبیاندن بو وضع معلملری اشارتی ایله در دیو جواب ویردی
والعهدة علیه وسلانیکک کثرت یهوددن قطع نظر ایتدکدن صکره لب دریاده اولدوغی وجهدن
وسائر وجوه شتی دن سلانیک استانبولدن بر قطعه در واهل سلانیکدن نیچه ارباب طبع
اذکیا ونیچه اصحاب معارف فضلا ظهور ایتمشدر وعلی الاتصال ظهور ایتمک اوزره در
وسلانیک قسطنطینیه نک جانب غربی وجنوبیسنده در طریق بردن سلانیک وقسطنطینیه بینی اون ایکی

کونک

کونک یولدر وطریق بحردن سلانیک کورفوزندن غیری قسطنطینیه دن کسندره ساحلنه کلنجه ایکیوز
التی میلدن زیاده در وساحل کسندره دن سلانیک لیماننه کلنجه یوز میله قریبدر که طریق بحردن
قسطنطینیه وسلانیک بینی اوچیوز التی میلدن زیاده در وسلانیکدن نیچه واردار نصف
مرحله در وسلانیکدن عوریتحصاری بر مرحله در وسلانیکدن ایشتروجه اوچ کونلک یولدر
وسلانیکدن سیروز ایکی کونلک یولدر وسلانیکدن سدره قپسی ایکی مرحلهٔ خفیفه در وسلانیکدن
درامه اوچ کونلک یولدر وسلانیکدن ساحل بحر رومده قواله درت کونلک یولدر راقم الحروف
بو منازلک مسافاتنی غیردن استماع ایله تعیین ایتدم مجموعنده راقم الحروفه بالدفعات
مسافرت واقع اولمشدر سیروز سین مکسوره ویاء مثناة تحتیه وراء مهملهٔ مضمومه
وواو وآخری زاء معجمه ایله در مکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در راقم الحروف سنه
اربع وتسعین وتسعمائه ده ازمیردن سفینه ایله سلانیکه کلدوکم ایامدن صکره بو تاریخده اسکوب
سیاحت اوزره سیروزه واروب درت بش آی مقداری زمان مکث واقامت ایتدکدن صکره
سیروزه برایکی دفعه دخی وارمق واقع اولدی سیروز سلانیکک جانب شمالی غربیسنده در وبینهما
ایکی مرحلهٔ خفیفه در ومدینهٔ سیروز زمین هموارده بر صحرانک منتهاسنده وییلاق سیروز دیمکله موصوف
اولان جبلک ذیلنده در ومدینهٔ طیبه در وسیروزک جانب شمالیسنده بر تل عظیم اوزره بر حصن
خرابی دبو حصندن دامن تله منتهی اولنجه بر سور خرابی واردر بو حصن وسورک اکثر حیطانی منهدم و
خراب وابوابی مندرس وبیابدر وحالا عامر اولان مدینهٔ سیروز بو تلک منتهاسنده طولانی بر مدینه در
وطولی اوچ میله قریبدر وعرضی ایکی میله قریبدر وسیروزک اون عدده قریب مسجد جامعی ویکرمی سکز
عدد حمامی واردر واسواق وخانات عامره وابنیهٔ فاخره سی واردر وسوق زرکران وسوق
خفافانی بینده بزازستانی واردر واوایل دولت عثمانیه ده اولدیار فتحنده وکفار بدکردار ایله
قتال وغزاده مجاهد فی سبیل الله اولوب امراء عالیقدر عثمانیاندن اولان حاجی وغازی اورنوس
بیک رحمه الله سیروزده بر مطبخ طعام ومسافرین ایچون دار الضیافه عمارت بنا ایتمشدر مسافرینه
خصوصا فقرا ابناء سبیله نعم فراوانی مبذولدر ومحلات سیروزدن کمانیجه محله سی تمنع مصطفی چلبی
نام بر صاحب خیر وانعام بر مسجد جامع وبر مطبخ طعام وابناء سبیل ایچون بر دار الضیافه بنا
ایتمشدر واحمد پاشا نام بر صاحب خیر کذلک بر مطبخ طعام ودار الضیافه بنا ایتمشدر
وسیروزک حوالیسنده باغستان فراوانی واردر کردم سیروزک اعنابندن بر انکوری واردر
رومی نکار اسمی ایله مسمی در ولونی قوی اغوانیدر وقشری رقیق وطعمی الطف اشیادر وسیروزک
سیب دمشقالوسی دخی غایت خوب ونیکو اولور وسیروزده بر نوع خرزه کدو اولور که سایر
کدولر اکل اولنمیوب اصول وفروع منبتنده بوستانجی یره عارض اولنجه ابقا ایدرلر بعده
اجتنا ایدوب قشرینه نوع تجربت حس اولندقده اوزرنده اولان حشوباتنی تراش ایدرلر بعد
قشرینه صفرت عارض اولدقده چوقه پاره لری ایله صیقل وجلا ویروب فرقنده بر دهانه
آچوب واچندن چکردکلرین اخراج ایدوب پاک ایدرلر وبعضنه چوب پاره دن قولب اسلوب

نزاکتله برجانبه مخزلرکه قوبه مناسب اولان قباغه برداق قباغی دیرلر وبعضنه ابریشمدن
باغ اشلدرلرکه باغه مناسب اولانه موشتا قباغی دیرلر وسیروز خلقنک قباق صلاحی ایچون
آهندن خرده سوهان وخرده کارد وبونلرک امثالی آلاتی واردر وقباق اصلاحنه دائر ایچون
لوتن شمع عسل ایله تسویه ایتکده تکلفات عظیمه لری واردر الحق صو ایچمکه ظرف نفیسدر وسیروزک
جانب جنوبیسنده اولان صحرای وسیع سراپا چلتوک زاردر بی بدل برنجی حاصل اولور وسیروزک
نفسنده انواع ثماری مشتمل حدایق دلکشا واصناف ازهاری محتوی ریاض حیات افزاسی واردر
وسیروزک آبی جمیعا شوادندر وسیروزک مذکور اولان سوخرابی منتهاسی ایله سواد مدینه سیروزه منتشر
قوجی صویی دیمکله معروف برعین واردر برکارگیر مربع ومسقف بنا ایچندن فوران ایدر وبو عینک
آبنه قوجی صوی تسمیه اولنمه وغنه اهل سیروز بروجه بیان ایتدیلر غلبهٔ نسیان شبی ایله حافظه دن زائل اولدی
ومتنزهات سیروزدن حصار آردی دیمکله معروف برمقام نزهت انجام واردر اهل سیروزک سیره
وتفرج ایتدکلری یردر وبو مقامده برطولانی بنا واخشاب والواح اشجاردن برقصر زیبا واردر وبو مقامدن
برنهر جاری کذران ایدر آب نهر کرتی بش آلتی آسیاب داره سنه کافیدر الحق که جای ترح زدادرو
استانبولده وسایر بلاد روم وعرب وعجمده رغبت ایله استعمال ایتدکلری خاولی سیروزدن
غیری مدینه ده اشلنمز صناعی سیروزده نسوان نصارای رومدر وبو خاولی رشتهٔ کتان وقطندن
مرکب ومموجدر ورشته سی غایتده رقیق وایکی یوزی دخی خاولی اولان غایت جید ولطیفدر
والحق که متاع نفیس وشی لطیفدر وسیروزدن قوابل واذکیای ارباب طبع واصحاب معارف
ظهور ایتمشدر وعلی الدوام ظهور ایتمک اوزره در وخلق سیروز غریب نوازدر وسیروزک ایام صیفده
هواسی وبی وعفندر اکثر خلقی فصل صیفده یلاقه کیدرلرکه موقع یلاق خلق سیروز اولاجبل بومجلده دن
منطرهٔ ثانی عشرده فتح جبال روم ایلنده ترجمه جبالده ذکری سبق ایتدی یلاق سیروزکبی یلاقی اولان
مدینه خلقی صیفده وبانیت هواء مدینه سندن بی پروا اولسه روادر **یکیجه وار دار** فتح یای مثناة تحتیه
وکسر کاف عجمیه وسکون یای مثناة ثانیه وفتح جیم واخری ها ایله در وار دار لفظلرنک ضبطی ترجمه سلانیکده
مرور ایتدی ویکیجه عرب لغتنده مصغر جدید اولان جدیده معناسنه در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان
جانب شمالیده در وبو اقلیمده یکیجه اسمی ایله مسمی برقاچ موضع دخی واردر لکن مضاف الیهلری
مغایردر وبو مغایرتله بربرندن تمیز درکه ان شاء الله تعالی هربری موقعنده ایراد اولنور یکیجه وار دار
سلانیکک جانب شمالی غربیسنده در بینهما نصف مرحله در ویکیجه وار دار سلانیکک جانب
شمالی غربیسنده در بینهما نصف مرحله در ویکیجه وار دار مدینهٔ بلا سوردر راقم الحروف سنه اربع
وتسعین وتسعمائه ده سلانیکه وارد وعزیمت ایتدن صکره بوتاریخده اسلوب سیاحت اوزره یکیجه وار داره
ادخوایوب اوچ کون آرام ایتدم ایام صیف اولوب خلق یکیجه وار دار یلاقده اولمغین مدینهٔ یکیجه
وار دارده خلق قلیل اولوب تمکث وآرام ایتمکه میل خاطر اولمیوب بعض احداث خلقی راقم الحروفی
یلاق یکیجه وار داره سیرینه سوق ایتمشدر ایکن مقدر اولمامغله عنان عزیمت جانب آخره منعطف
اولدی ومدینهٔ یکیجه وار دار بین حسنه در جوامع وحمامات واسواق متعدده سی وبیمارستانی

وار در

واردر وسالف الذکر حاجی وغازی اورنوس بیک رحمه الله یکیجه وار دارده مدفوندر ومشایخ اسلاف
کرامدن شیخ الهی دخی یکیجه وار دارده زاویه سی قربنده مدفوندر راقم الحروف بوایکی ولی اللهک
مشهدلرین زیارت وروح پرفتوحلرین دعاء خیر وسورهٔ فاتحه ایله رعایت ایتدم واورنوس
بیک یکیجه وار دارده برمطبخ طعام وبر دار الضیافه ابناء سبیل بنا ایتمشدر وناحیهٔ وار دار
قراسنده اورنوس بیکک اوقاف کثیره سی واردر واورنوس بیک اولادندن عیسی بیک نام
صاحب الخیر والانعام دخی یکیجه وار دارده اطعام فقرا ومستحقین ایچون برمطبخ طعام بنا ایتمشدر
تقبل الله انعامهما ویکیجه وار دارده مدارسه ومذاکرهٔ علوم ایچون بنا اولنمش مدارس طیبه واردر و
یکیجه وار دار خلقنک قوابل واذکیاسی وارباب معارف وعلماسی ظهور ایتمشدر وعلی الدوام ظهور
ایتمک اوزره در **سدره قبسی** کسر سین مهمله وسکون دال مهمله وفتح راء مهمله وسکون ها وفتح قاف
وسکون بای موحده وکسر سین ثانیه واخری یای مثناة تحتیه ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در
سدره قبسی سیروزک جانب شرقیسنده در بینهما ایکی مرحلهٔ قویه در وسلانیکک جانب شرقی جنوبیسنده در
بینهما ایکی مرحلهٔ خفیفه در وسدره قبسی ساحل بحر رومدن تقریبا اوچ فرسخ مسافه ده میان جبالده در
وبحر روم سدره قبسینک جانب شرقیسنده در وسدره قبسی معدن فضه وذهب اولان ناحیه نک قصبه سیدر
برج صغیره در برمسجد جامعی وایکی حمامی واردر وبو حمامی چفته درکه حمام رجالی مستقل وحمام نسوانی مستقل در
واسواق یسیره سی واردر وسدره قبسی ناحیه سنده واقع اولان معدن فضه نک ذهب وفضه سی قطع وضرب
اولنمغیچون بلده سدره قبسیده دار الضرب واردر وسدره قبسینک هواسی ایام صیفده
غایت لطیفدر وایام شتاده برودتی اعتدالدن بیرون در وابی کاریزدندر وخفیفدر وسدره
قبسینک ساحل بحر قریب سوایم قشلاقلری واردر ایام شتانک اربعین وخمسینده چلیلر قوزیلایوب
سرایای فصل شتاده یکی سدی واوغلاغی ایله تنعم اولنور اول اطرافده اولان بلادک غیرنده بو
نعمت بدیعه یوقدر سدره قبسیه مخصوص صدر وسدره قبسی خلقی ایام شتاده سیروزده
وسلانیکده وسایر بلاد قریبه ده اولان اخلا واحبابنه ایام شتاده بوا وغلاقدن هدایا ایدر
وبازارکاه جدید بای موحده والف وزاء معجمه والف وراء مهمله وکاف واخری ها ایله وضد
عتیق اولان جدید ایله سدره قبسی نواحیسندن برقریه در صلوة جمعه اقامت اولنور وجامع وسوق
اسبوعیسی واردر سدره قبسی ایله بازارکاه جدید بینی برمرحلهٔ خفیفه در وبازارکاه جدید طریق ترابیه
سلانیکدن قسطنطنیه یه کیدن شارع عامک اوزرنده کذرکاهدر ومنزل ابناء سبیلدر و
بشک فتح بای موحده وکسر شین معجمه واخری کاف ایله سدره قبسی نواحیسندن بازارکاه جدیده
محاذیسنده شط بحیرهٔ بشکده برقریهٔ کبیره در صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی واردر وغلاجه فتح غین
وسکون الف ولام الف وجیم عجمیه واخری ها ایله قرار سدره قبسیدن برقریهٔ کبیره در باغستان
فراوانی واردر غلاجه انکورینی یهود ونصارای سلانیک عصر وخمر ایتمکله اضاعت ایدرلر **عورت حصاری**
فتح عین مهمله وسکون واو وفتح راء مهمله وسکون تاء مثناة فوقیه وکسر حاء وفتح صاد مهملتین والف
وراء مهمله واخری یاء مثناة تحتیه ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در راقم الحروف

سنه اثنی والفده سلانیکدن قره طوه یه عازم ایکن عورتحصاری ممر المعتبر برکجه نزول وآرام ایتمک واقع
اولدی سلانیکدن عورتحصاری بر مرحله در وعورتحصاری دیدکلری قلعه بروادینک ظهرنده بر تل عظیم
بر قلعهٔ حصینه در لکن محفوظ اولمیوب ایچنده سکان اولمغله اکثر حیطانی منهدم و رخنه دار در
وعورتحصاری بو قلعه نک قربنده بر بلیدهٔ صغیره در صلوة اقامت اولنور بر مسجد جامع واردر وعورتحصاری
سلانیکک جانب شمالی غربیسنده در ویکیجه واردرک جانب جنوبی شرقیسنده در طوپوران
ضم طاء مهمله وسکون واو و باء مثناة تحتیه مضمومه و واو وراء مهمله والف واخری نون ایله در
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در راقم الحروف سنه ثلث والف تاریخنده قره طوه دن
سلانیکه عازم ایکن طوپوران قصبه سنده برکجه نزول وآرام ایتمک واقع اولدی قدرده عورتحصاری ایله
مساویدر صلوة جمعه اقامت اولنور مسجد جامعی واردر وسوق مختصری واردر وطوپوران کولی
دیمکله معروف بر بحیره نک ساحلنده در ماء بحیره بعض حیطان ابنیه سنه ملاصقدر وطوپوران
سلانیکک جانب غربیسنده در بینهما ایکی مرحله در وعورتحصارینک جانب شرقیسنده در بینهما
بر مرحله دن ناقصدر **دمورحصار** فتح دال مهمله ومیم مضمومه و واو وراء مهمله وکسر حا وفتح صاد
مهملتین والف واخری راء ثانیه ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در دمورحصار
سیروزک جانب غربیسنده در بینهما نصف مرحله دن ناقصدر وبلیدهٔ صغیره در دمورحصار
دیدکلری قلعه بر صخرهٔ صماء اوزره حصن متین ومختصر درلکن عدم احتیاجدن مسکون ومحفوظ اولمغله
خرابه مشرفدر و دمورحصار بلیدهٔ بی سوردر و دمورحصارک صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی و
حمامی وسوق مختصری واردر و دمورحصارده اولان انار دانه دار شیرین اول حوالیده اولان
بلادده اولمز راقم الحروف سنه اربع وتسعین وتسعمائه ده وبعده دمورحصاری کورمک و بر قاچ
کجه نزول وآرام ایتمک واقع اولدی وترنه فتح واو وسکون تاء مثناة فوقیه وکسر راء مهمله
وفتح نون واخری ها ایله دمورحصار قربنده بر بلیدهٔ صغیره در بینهما ایکی فرسخ مسافه در و دمور
حصارک جانب غربیسنده ونهر اورفان دیمکله معروف نهر کبیر بینهمادن مرور ایدر و
وترنه نک فی صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی واردر راقم الحروف اتفاقا مذکور اولان تاریخده
وترنه یی کورمک واقع اولدی **درامه** کسر دال وفتح راء مهملتین والف ساکنه ومیم واخری ها ایله
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در وسیروزک جانب شرقیسنده در بینهما ایکی مرحله دن
ناقصدر و درامه ارض مستویه ده در وبلیدهٔ صغیره در وسوری یوقدر وسوق مختصری و بر ایکی
حمامی وصلوة جمعه اقامت اولنور جامعی واردر و درامه ده اولان کثرت عیون ما اول حوالیده اولان
بلاددن بر بلده ده کورلمشدر و درامه ده بر حوض کبیر واردر بر آسیاب دار ایده جک آب
بو حوضک صخندن ارضدن فوران ایدر درامه خلقنک تفرجکاهیدر وزعملری بودرکه درامه ده
فوران ایدن عیون ما اول حوالیده بر جبل بیشه زارده بر نهردرکه وجه ارضده جریانی اول جبلده منقطعدر
بو نهر زیر زمینه کیدوب درامه ارضنده ظهور ایتمشدر وبو معنایه استدلالری بودرکه اول بیشه زارده
و درختستانده اولان اشجاری بیمه برلرکده روی تبردن صحرایی ریزه لردن اول نهر

ایچه

ایچنه دوشنلر اکثر اوقاتده درامه ده فوران ایدن میاه ایله ظهور ایدر و درامه نک جانب شرقی وجنوبیسنده اولان
فضا مزارع چلتوکدر بی بدل برنجی اولور راقم الحروف سنه سبع وتسعین وتسعمائه اوائلنده بعض حساب
تقریبی ایله درامه یه واروب برای مقداری آرام ایتمک واقع اولدی **اورفان** ضم الف وسکون واو
وراء مهمله وفاء مفتوحه والف واخری نون ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در
سدره قبسینک جانب شمالیسنده و درامه نک جانب شرقیسنده در اورفاندن سدره قبسی
بر مرحلهٔ قویه در واورفاندن درامه بر مرحله در واورفان بلیدهٔ صغیره در صلوة جمعه اقامت اولنور
جامعی وحمامی وسوق مختصری وبر ایکی رباطی واردر سلانیکدن کیدن شارع اعظمک ممریدر و
اورفان قدیمده سواد اعظم ایمش وسور وسیعی وار ایمش که نهر اورفان بحر رومه منصب اولدیغی
موضعده نهرک جانب شرقیسنده بر سور وسیع الاقطار وخرابه در واثاری جابجا باقیدر وحالا
عامر اولان اورفان ایله اورفان قدیم بینی اوچ فرسخه قریب مسافه در واورفان قدیمک جانب
شرقیسنده در **براوشته** کسر باء عجمیه وفتح راء مهمله والف ساکنه و واو مضمومه وشین معجمه ساکنه
وتاء مثناة فوقیه واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در واورفانک جانب
شرقیسنده و قواله نک جانب غربیسنده در وبراوشته دن اورفان بر مرحله وبراوشته دن
قواله بر مرحله در بلیدهٔ صغیره در وذیل جبالده در صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی وحمامی وسوق
مختصری وبر ایکی رباطی واردر و واسیلاق فتح واو والف ساکنه وسین مهمله مکسوره وباء مثناة
تحتیه ولام والف واخری قاف ایله براوشته و قواله بینندن بر قریهٔ کبیره در و قواله یه اقربدر
قواله نک جانب غربیسنده وبراوشته نک جانب شرقیسنده در وبراوشته و واسیلاق
سلانیکدن استانبوله کیدن شاهراهک ممریدر راقم الحروف سنه احدی والف اواسطنده
وبعده سنه اثنی والف اواخرنده سلانیکدن استانبوله عازم ایکن اورفان وبراوشته و واسیلاغه
اوغرایوب اورفان وبراوشته ده نزول ایدوب اخشاملمک واقع اولدی **یکیجه**
قراصو لفظ یکیجه نک ضبطی یکیجه واردرده مرور ایتدی وقراسیاه معناسنه وصو ماء معناسنه
اولان لفظدر کتبهٔ جهله بونی دکلو تغییر ایتمشلر بو ضبطان شاء الله تعالی کافیدر یکرمی سکزنجی
اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در ویکیجه قراصو قواله نک جانب جنوبی شرقیسنده در بینهما
بر مرحلهٔ قویه در وسلانیکدن استانبوله کیدن طریقک ممریدر ونهر قراصو یکیجه قراصو ایله قواله
بینندن نصف طریق اوزره در ویکیجه قراصو بلیدهٔ صغیره در سوری یوقدر صلوة جمعه اقامت اولنور
بر قاچ جامعی وحماملری وسوق مختصری ورباطات عظیمه سی واردر واصحاب صدقاتک جاریه لردن
بریسنک یکیجه قراصوده مسافرین وابناء سبیل ایچون بر مطبخ طعام و دار الضیافه سی واردر
کمولجنه ضم کاف عجمیه ومیم و واو ولام ساکنتین وکسر جیم وفتح نون واخری ها ایله در یکرمی
سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در ویکیجه قراصونک جانب جنوبی شرقیسنده در
بینهما بر مرحله در وکمولجنه بلدهٔ متوسطه در سوری واردر ومحفوظ دکلدر یهود ساکن اولور
کمولجنه نک اکثر سوادی خارج سوردر وصلوة جمعه اقامت اولنور بر قاچ جامعی وحمامی

واسواقی واردر وحاجی وغازی اورنوس بک رحمه الله کموللجنه ده بر مطبخ طعام ودار الضیافه ابنا و
سبیل بنا ایتمشدر وکموللجنه دخی سلانیکدن استنبوله کیدن شارع عامک ممریدر **مکری**
فتح میم وسکون کاف عجمیه وکسر راء مهمله واخری یاء مثناة تحتیه ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان
جانب شمالیده در وبلده صغیره بی سوردر صلوه جمعه اقامت اولنور جامعی وبر ایکی مختصر رباطی واردر
کموللجنه نک جانب شرقیسنده در بینهما بر مرحله قویه در استنبولدن سلانیکه کیدن عربه طریقنک ممریدر
استنبولدن عربه فره یه طریق ایکی شق اولور برشقی جبال وتلال کیدر وکوکرجینلک وشاهجیلر
دیو معروف اولان منزله مرور ایدر وبو شق طریق سواران ودواب حمالدر ورشقی ساحل بحر
روم ایله تکریه مرور ایدر وبو شق طریق عجله وکردونه لر که شاه راه هموار در وبو ایکی شق طریق
کموللجنه منزلنده مجتمع ومتحد اولور **فره** فتح فا وراء مهمله واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی
اولان جانب شمالیده در وفره تکریه نک جانب شرقیسنده در بینهما بر مرحله در وفره بلده صغیره دیو سوردر
ابساله کسر الف وسکون با موحده وسین مهمله مفتوحه والف ولام واخری ها ایله در یکرمی
سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در وابساله فره نک جانب شرقیسنده در بینهما نصف مرحله در
وابساله زمین هموارده در ونهر ابساله فره ایله ابساله بیننده در سفن صغار ایله عبور اولنور
نهر عظیمدر وابساله بلده متوسطه بی سوردر وجوامع وحماماتی واسواقی واردر وخسرو کتخدا نام بر
صاحب الخیرات ابساله ده سقفی رصاص ایله پوشیده وکچ وسنک ایله بر رباط طویل وعریض ووسیع
بنا ایتمشدر که ابناء سبیله جای آسایشدر خصوصا ایام شتاده بر منزل دلکشادر وبو رباطه متصل
بر مطبخ طعام ودار الضیافه مسافرین ایچون رباطک هر اوجاغنه بر سفره طعام تعیین ایتمشدر
لکن ضوابط اوقافک طمع واهمالی سببی ایله بو ایام قریب زمانده طبخ طعامی بر طرف اولمش کوردم
وفقهم الله تعالی الی سبیل الصواب ابساله استنبولدن سلانیکه کیدن شارع اعظمک ممریدر **مغلغره**
راقم الحروف مدینه سلانیکدن قسطنطینیه یه طریق بر ایله بر دفعه سنه سبع وتسعین وتسعمائه ده
وبر دفعه سنه احدی والف اواسطنده وبر دفعه سنه اثنی والف اواخرنده مسافرت ایدوب
بو شارع اعظمده اولان بلدات وقصباتی دفعات ثلثه ده مشاهده ایتمک واقع اولدی
فتح الف وسکون یاء مثناة تحتیه وفتح نون وسکون ها وجیم واخری کاف ایله در
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در ومغلغره نک جانب شرقیسنده در بینهما نصف مرحله دن
مسافه یسیره ده در اینه جک مدینه صغیره بی سوردر وصلوه جمعه اقامت اولنور جامعی وحمامی وسوق
مختصری واردر واصحاب خیراتدن وزیر پیری پاشا رحمه الله اینه جکده بر مطبخ طعام وابناء سبیل ایچون
بر دار الضیافه بنا ایتمشدر راقم الحروف سنه احدی والف اواسطنده سلانیکدن استنبوله کیدرکن اینه جکده
نزول وبر کیجه آرام ایتمک واقع اولدی واینه جک ایله ابساله بیننده منازل ابناء سبیلدن ایکی منزل
دخی واردر بریسی احمد پاشا چفتلکی دیمکله معروفدر وبو منزلده بربرینه مقابل ایکی رباط عظیم وبر قاچ
دکاکین واردر خباز وبیطار وبقال قسمندن ابناء سبیلک مؤناتی ایچون قرار ایتمشلردر وبو ایکی منزلک
بریسی قریه قالویادر کسر فتح قاف والف ساکنه وکسر لام وسکون واو وفتح یا مثناة تحتیه واخری الف ایله در

وخلقی

وخلقی نصارای رومدر وابناء سبیله مغلغرانی کثرت اوزره اکثری سراقدر ولهذا وزراء عظام سلاطین
عثمانیه دن ایکن اربع والفده فوت اولان سنان پاشا رحمه الله ابناء سبیل بو قریه یه نزول
ایتمک مصلحتی ایچون مغلغره ده بر رباط عالی وابناء سبیل آسایش ایده جک بر منزل
ابتدای قریه قالویا ایله مغلغره بینی ایکی میلدن اکثر مسافه یسیره در **مغلغره** فتح میم وغین معجمه وسکون
لام وفتح غین ثانیه وراء مهمله واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در
وابساله نک جانب شرقیسنده در بینهما بر مرحله قویه دن اکثردر ومغلغره بلده متوسطه بی سوردر
ومغلغره نک جوامع وحماماتی واسواقی واردر ومغلغره ده اولان عسل اول حوالیده اولان بلاده
اولمز عسل مغلغره قوتنده وطعمنده وصفای لوننده کمال لطافت اوزره در عسل مغلغره مشهوردر
استانبولده وسایر بلادده اکابره اهدا ایچون ارسال اولنور ومغلغره ده اخشاب صغاردن ذکر
حصیتین هیئتنده طولی بر ذراع دخی اکثر محک لفظی ایله مسمی بر چوب تراش ایدرلر بو چوبی طیور
ووحوش صیادلری استعمال ایدرلر روم ایلنده احداث وشبان وصیادان بیننده رغبت تامه سی
واردر راقم الحروف سنه اثنی والف اواخرنده سلانیکدن استنبوله متوجه ایکن مغلغره ده نزول وبر
کیجه آرام ایتمک واقع اولدی **ردوسجق** ضم را ودال مهملتین وسکون واو وسین مهمله وضم جیم واخری
قاف ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در ومغلغره نک جانب شرقی وجنوبیسنده در
بینهما بر مرحله در وردوسجق بلده متوسطه بی سوردر وساحل بحر رومده در وقسطنطینیه نک جانب غربیسنده در
بینهما ایکی مرحله قویه در وردوسجق بلده حسنه در جوامع وحمامات ورباطات متعدده سی واسواق نفیسه سی
واردر واول حوالیده اولان بلاد وقرانک فرضه واسکله سیدر وبحرده مراکب وسفن لنکر انداز
اولاجق لیمانی واردر ووزراء عظام سلاطین عثمانیه دن رستم پاشا رحمه الله ردوسجقده بر رباط طویل وعریض
ودار الضیافه مسافرین ومطبخ طعام بنا ایدوب داخل رباطده اولان هر بر اوجاغه مسافرین نازلین
ایچون بر سفره طعام تعیین ایتمشدر راقم الحروف ردوسجقه بالدفعات مرور ایتمک واقع اولدی
استروجه ضم الف وسکون سین مهمله وضم تاء مثناة فوقیه وضم راء مهمله وسکون واو وضم
ضم جیم واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در وسیروزک جانب غربیسنده در
بینهما ایکی مرحله قویه در واستروجه بر تنک زمینده در وبو تنک راسنده بر سور وحصن خرابی واردر مسکون
دکلدر واستروجه بلده متوسطه در جوامع وحمامات واسواقی واردر وآبی فراوان در واستروجه جانب غربی
وجنوبیسنده بر فضا وسیع الاقطاری واردر ومیان فضاده بر نهر جاری واردر بو نهردن
طواحین دایره واردر وبو فضا سراپا مزارع وقرادر راقم الحروف سنه سبع وثمانین وتسعین
تسعمائه وسنه اثنی والفده استروجه یه بالدفعات وارمق وبر نیچه کون تفرج وآرام ایتمک
واقع اولدی بلده نزهه وخضره در **اشتیب** کسر الف وسکون شین معجمه وکسر تاء مثناة
فوقیه وسکون یاء مثناة تحتیه واخری باء موحده ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب
شمالیده در واستروجه نک جانب شمالی غربیسنده در بینهما بر بچق مرحله در واشتیب بر جبلک
دامننده بر وادی ایچنده بر بلده صغیره در وبر تل اوزره بر حصن حصینی واردر وکوتوال و

حفظ ايله محفوظدر و اشتيبك جوامع و حمامات و اسواقي واردر و نزول مسافرين ايچون بر
رباط عاليسي واردر و باغستان و حدايقي قريبنده واقع تلال و جبالده راقم الحروف سنه ثمان
وتسعين وتسعمائه ده ديار رومك ابناء علما و مخاديم كرامندن قنالي زاده علي افندي مرحومك رحمه الله
فرزند سعادتمندي حسين افندي ايله تعلله اشتيبه واروب بر ايكي آيه قريب زمان مكث
و آرام واقع اولدي و سنه اثني والف اواخرنده دخي قره طوه دن سلانيكه عازم ايكن اشتيبه
اوغرايوب بر گيجه آرام اولندي اشتيبك ساينددن بر نهر صغير جاريدر ايام صيفده احيانا منقطع الما
اولور **قره طوه** كسر قاف و فتح را مهمله و سكون ها و ضم طاء مهمله و فتح واو و آخري ها ايله در
يكرمي سكزنجي اقليم عرفيده اولان جانب شماليده در بينهما بر مرحله قويه در جانب جنوبيسنده در و بين
الجبال الكبار بر وادي الجنج در و بلده صغيره بيسوردر و بر جامعي و ايكي حمامي واردر و حمامنك
بريسي حمام كبيردر و طرح بناسي غير مكرردر كه بر مربع حمامدر و چار ديواري داخلنده رخام ايله مفروش
صفه لر واردر و هر ديوارنده ايكي عيون ماء و بر كاسه رخام واردر كه تركي دلده قورنا ديو تعبير ايدرلر
و وسط حمامده كير و چار ديوار ايله بر قبه صغيره تحتنده بر بيت مربع واردر و بو بيتك بر ديوارنده
قپوسي و اوچ ديوارنده قورناسي واردر و بو اوچ قورنانك خلفلرنده كير و اولنمش اوچ ديوارنده
اوچ قورنا دخي واردر بناء بديعدر و قره طوه ده في زماننا معدن نحاس معدن نقته دن
اكثر اولمغله قره طوه ده سوق نحاسين واردر اواني نحاسدن تحف و ظرايف اشلرلر
و قره طوه معدنندن حاصل اولان فضه و ذهب قطعي ايچون دار الضرب واردر و قره طونك
اكروم جبال و تلالده درساب الذكر حسين افندي قره طوه يه اولا قاضي اولدوغي مدتده كه سنه
سبع وتسعين وتسعمائه اواخرندن سنه ثمان وتسعين وتسعمائه اواخرنه دك راقم الحروف
بر سنه موما اليه حسين افندي ايله قره طوه ده اولدوغمدن غيري بعده سنه اثني والف اواخرنده
و سنه ثلث والف اولنده بر ايكي آي كر و موما اليه حسين افندينك تقريبي ايله قره طوه ده آرام ايتدم
اسكوب ضم الف و سكون سين مهمله و ضم كاف و سكون واو و آخري با ء
موحده ايله در يكرمي سكزنجي اقليم عرفيده اولان جانب شماليده در و قره طوه نك جانب غربيسنده در
ايكي مرحله خفيفه در و اسكوب مدينه كبيره در صلوة جمعه اقامت اولنور متعدد جوامعي و اسواق
عامره و بزارستاني واردر و نهر وارداراو دخي مدينه اسكوبك ساينددن كچر ان ايدر
اسكوبك آبي انهاردن و قنوات دندر و اسكوبك تفرج اولنماغچون اكثري لطيفه و سائر لطيف
واردر و اسكوبك بر حصن حصيني واردر محفوظدر و اسكوبده اغنياء كافره دن چاكلق و تمكلي
معروف بر مناره واردر و انده بر عظيم منبه الاوقات واردر كه فرنج الماني صنايعندن
شهره نامه سي اولان منبه ساعتلرك افراط اوزره عظيميدر ساعات ليل و نهاري بر ساعتده
تعداد ساعات و تنبيه اوقات ايدر و صداي مطرقي مدينه اسكوبك جميع جوانبندن
تجاوز ايدوب ايكي فرسخه قريب مسافه ده استماع اولنور و بو ساعتك حافظ و نگهباني
واردر حفظ ايدرلر راقم الحروف سنه اثني والف ده مخاديم كرامك مخدوم سعادتمندي قنالي زاده

حسين افندي

حسين افندي ايله قره طوه دن بابي سعزيه عازم ايكن اسكوبه اوغرايوب اوچ كون آرام ايتدك
صوفيه ضم صاد مهمله و سكون واو و فا و فتح يا ء مثناة تحتيه و آخري ها ايله در يكرمي سكزنجي
اقليم عرفيده اولان جانب شماليده در صوفيه كوستنديلك جانب شمالي غربيسنده در بينهما اوچ
مرحله در و صوفيه بر صحراي وسيع الاقطارك وسطنده در هر جانبندن جبال ايله صوفيه نك مسافه سي
بعيده در و صوفيه مدينه كبيره در و سوري يوقدر و سوادي طولانيدر طولي اوچ ميل و عرضي ايكي ميله
قريبدر و صلوة جمعه اقامت اولنور جوامع متعدده سي و حماماتي و اسواق عامره سي و عظيم خانلري
واردر و بر كرماسي واردر كه بو مجلده باب ثانيدن منظره عاشره ده فتح كرما بهاي روم ايلنده
ذكري سبق ايتدي راقم الحروف سالف الذكر حسين افندي تقريبي ايله سنه سبع وتسعين وتسعمائه ده
صوفيه يه واروب اون بش كون مكث ايتمك واقع اولدي **دوبنيچه** ضم دال و سكون واو و با ء
موحده و كسر نون و سكون يا ء مثناة تحتيه و فتح جيم عجميه و آخري ها ايله در اون سكزنجي اقليم عرفي اولان
جانب شماليده در دوبنيچه صوفيه نك جانب شرقي شماليسنده در بينهما ايكي مرحله در و دوبنيچه
كوستنديلك جانب غربيسنده در بينهما بر مرحله قويه در و دوبنيچه بلده صغيره در سوري يوقدر
و سوق مختصري واردر و صلوة جمعه اقامت اولنور جامعي و بر حمامي واردر و راقم الحروف دوبنيچه ده
آرام ايتدوكم ايامده ارباب ثروتدن بريسي دوبنيچه ده بر حمام دخي بنا ايتمك اوزره ايدي
و دوبنيچه نك آبي انهاردندر و وسط دوبنيچه دن بر نهر جاريدر و دوبنيچه ارضندن مكان مستويه ده در
و دوبنيچه اعيانندن بريسينك حرم دارنده بر شجر ضخيم و كبير واردر و كاريز ايله بر آب كتوروب
بو شجرك اصلندن كتنك ايله بو آب شجرك داخلنه ادخال ايدوب قامت انسانه قريب ارتفاعنده
بو شجرده بر لوله ايله بر عين جاريه احداث ايتمشدر اصلني تتبع ايتميين بدا كورنلر بو عينك آبي بو شجردن
فوران ايدر ظن ايدرلر راقم الحروف سابق الذكر حسين افندي ايله سنه مذكوره رمضاننده دوبنيچه يه
اوغرايوب بش كون آرام ايتدوكمدن صكره سنه ثمان وتسعين وتسعمائه ابتداسنده راقم الحروف
لمصلحة دوبنيچه يه واروب ايكي آيدن اكثر آرام ايتمك واقع اولدي **كوستنديل** فتح كاف
و سكون واو و سين مهمله و فتح تا ء مثناة فوقيه و سكون نون و دال مهمله مكسوره و يا ء مثناة تحتيه و
آخري لام ايله در يكرمي سكزنجي اقليم عرفي اولان جانب شماليده در كوستنديل قره طوه نك جانب
شمالي غربيسنده بينهما ايكي مرحله قويه در و كوستنديل ارض مستويه ده در و بلده نزهه در و سوري
يوقدر و مدينه متوسطه در و انهار صغيره سي واردر و خلقنك شربي قنواتدندر و كوستنديلك صلوة
جمعه اقامت اولنور جوامعي و اسواق عامره سي واردر و اون ايكي موضعده كرمالري واردر كه بو مجلدك
باب ثانيدن منظره عاشره ده فتح كرما بهاي روم ايلنده ذكري سبق ايتدي و كوستنديلك ثمارندن
سيبي النفس و الطيبدر طعمنده و رايحه سنده مسك طعمي حس اولنور راقم الحروف سابق الذكر حسين
افندي ايله سنه سبع وتسعين وتسعمائه رمضاني آخرنده دوبنيچه دن كوستنديله كلوب صلوة عيد رمضاني
كوستنديلده ادا ايتدكدن غيري بو سنه ده راقم الحروف كوستنديله ايكي دفعه دخي وارمق واقع اولدي
دوبره ونيك ضم دال مهمله و سكون واو و با ء موحده و فتح را مهمله و ها ء ساكنه و فتح واو و كسر نون

وسکون یاء مثناة تحتیه واخری کاف ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در وکتب قدیمه ده
بادقه دیو مذکور اولان فرنج روم بلادندندر دوبره ونیک نصارای جزیه کذار ایدیلر در اوایل دولت عثمانیه دن
الی یومنا هذا ایکیوز ییلدن زیاده درکه سلاطین عثمانیه یه هر سنه اداء جزیه ایدرلر **آتنه** الف ممدوده
وتاء مثناة فوقیه مفتوحه ونون واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در
راقم الحروف آتنه خلقنک بعضندن مسموعم اولدوغی اوزره آتنه نک قلعه سی وصلوة جمعه اقامت اولنور
جامعی واسواقی واردر ونصارای فرنجک حکم ثغور اسلامیه دندر وبحر روم ساحلنده بر مرحله مسافه ده
وجزیره موره یه قریبدر وخلق آتنه نک اغلبی نصارای قبطدر **بلغراد ارناود** فتح باء موحده وکسر لام
وسکون غین وفتح راء مهمله والف ساکنه واخری دال مهمله ایله در وارناود فتح الف وسکون راء
مهمله ونون مفتوحه والف وواو واخری دال مهمله ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در
اشراف علماء رومدن علی افندی مرحوم ابن امر الله افندی الشهیر بقنالی زاده رحمة الله علیهما کتاب
اخلاق علاییده ایراد ایتدی ارناود حسن شکل وسلامت عقل وقابلیت صنایع وادراک دقایقله
متصفلردر لکن کبر وعناد وطغیان وفساددن خالی دکللردر کندولر زعم ایدرلرکه اصل جنسلری عرب اولوب
ملوک غساندن جبلة بن الایهم غسانی تنصر ایدوب قیصر هرقلک امراسندن ایدی رأیت نور اسلام
ولایت شامه لامع اولیجق مسلمان اولوب مدینه یه حضرت عمره ملاقات ایچون روانه اولدی
مدینه منوره یه تمام زینت ایله داخل اولیجق روایت اولنورکه مدینه ده بر بکر وبر ثیب قالمدی الا
تفرجه چقدیلر حضرت عمر حجه عازم ایدی بیله کیدوب بیت حرامی طواف ایدرکن برکمسه ازاری اوجی
بصوب ازاری چوزلدی دونوب اول شخصه بر طپنجه اوروب بورنی شکست اولدی حضرت
عمره شکایت ایدیجک جبله یی چاغروب یا خصمکی رضا ایله یا قصاصه راضی اول دیو بیوردیلر جبله
لکن اول سوقه یعنی رعیتدر قصاص نیجه اولور دیدی حضرت عمر بیوردیلرکه حکم کتاب الله بودر
جبله ایتدی بن ظن ایدردم اسلامه کلمکله عزتم زیاده اوله حضرت عمر بیوردیلرکه عزت اسلام زیاده در
لکن حکم کتاب الله بودر مخالفت ممکن دکلدر جبله ایتدی امدی بکا بوکون مهلت ویرک یارین فیصل
ایلیه ایتدیلر صباح کوردیلر جبله قوندوغی زمینده دیار بلاقع اولمش برفرد آفریده قالمامش اورادن
جبله قیصره کلوب ینه تنصر ایتدی قیصر تعظیم ایدوب آنی استنبوله کتوروب رعایتلر ایلردی
اما جبله نادم اولوب بو شعری انشاد ایدردی **شعر** تنصرت الاشراف من اجل لطمة

وما کان فیها لو صبرت لنا ضرر ۔ وادرکنی فیها لجاج حمیة
فبعت لها العین الصحیحة بالعور ۔ فیالیت امی لم تلدنی ولیتنی
صبرت علی القول الذی قال لی عمر ۔ **نثر** لاجرم ارناود علماسی دیرلر قیصر دیارندن جبله یه اقطاع

ویروب جبله عساکری ایله اول دیارده اقامت طول زمان ومجاورت کفار ایله لسانلری تغییر اولنوب
ارناود اسمی ایله مسمی اولدیلر والعلم عند الله انتهی راقم الحروف دیر فتوحات سلاطین عثمانیه ده
اکثر قوم ارناود شرف اسلامله مشرف اولوب اول قومدن ضلال وطغیان زده دائم اولنلری خلق یسیردر
واکثری دار الاسلام داخلدر قوم ارناوددن دار الحربده اشخاص قلیله قالمشدر هداهم الله تعالی طریق هدایه

وبغواد ارناود بلاد ارناوددن مدینه کبیره در کورنلردن راقم الحروف استماع ایتدم که جوامع وحمامات
متعدده واسواق عامره سی واردر **ترخاله** کسر تاء مثناة فوقیه وسکون راء مهمله وفتح خاء معجمه
وسکون الف وفتح لام واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در سابقا ترخاله قاضیسی
اولنلردن مخدوم کرمم قنالی زاده حسین افندیدن راقم الحروف استماع ایتدم که ترخاله سلانیکک
جانب غربیسنده در وبلدۀ طیبۀ حسنه در وکثرت میاه ووفرت حدایق ورزمین ایله دمشق شامه
مشابهدر وجوامع وحمامات واسواق عامره سی واردر **یکیشهر** فتح یاء مثناة تحتیه وکسر کاف عجمیه
وسکون یاء مثناة ثانیه وفتح شین معجمه وسکون ها واخری راء مهمله ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان
جانب شمالیده در وبلدۀ قدیمۀ عظیمه در یکیشهر وخلق یکیشهرک زعمی بودر که دعوای الوهیت ایدن
نمرودک دار الملکی اولدر راقم الحروف بر نیجه ثقاتدن استماع ایتدم یکیشهرده آثار ابنیه قدیمه واردر
ومدینه کبیره در وکوستندیل اسمی ایله بر نهر یکیشهری ایکی شق ایدوب جریان ایدر وشرب خلق بو نهردن
دکل میاه اخری واباردندر ویکیشهرک هواسی دبیدر ویکیشهرده صلوة جمعه اقامت اولنور جوامع
متعدده وحمامات واسواق عامره سی واردر **قره فریه** فتح قاف وراء مهمله وسکون ها وفتح فاء وکسر
راء ثانیه وفتح یاء واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در وقره فریه سلانیکک
جانب غربی شمالیسنده در بینهما اوچ مرحله مقداردر ابن رمضان محمد التوقیعی جمع وترتیب ایتدوکی
تواریخ آل عثمانده مذکوردر که سلاطین عثمانیه دن ییلدرم بایزیدک طاب ثراه قره فریه ده جامعی واردر
قره فریه خلقنک نیجه ثقاتندن راقم الحروف استماع ایتدم قره فریه انهار صغار وآب روانی فراوان
بلدۀ متوسطه در وسوری یوقدر وجوامع وحمامات واسواق عامره سی واردر وقره فریه ده
طول وعرضی وسیع وقماشی رقیق والوان مختلفه ایله دستمالر نسج اولنورکه کاهی سلانیک وتنه بندن
قره فریه دستمالی ترجیح اولنور وقره فریه حوالیسنده چلتوک مزارعی واردر پرنجی لطیف اولور

فتح اراضی وبلاد اقلیم سادس **تنبیه التذییل** صحرانوردان اقالیم فضل وعرفان وبادیه
پیمایان عوالم تحقیق وایقان مطالعه وملاحظه ایتسونلر نمایان اوله که بو منظومه نک آثار وبلادنده اثر تحریرینه
اتباع ایله تا خداوندان سلطان عماد الدین بن محیلک رحمه الله تقویم البلدانده مسطور اولان کرکرز
عدد اقالیم عرفیه دن بعضنده بلاد اقلیم سادس حقیقینک اکثر مشاهیری مذکور اولیوب ویاخود
مذکور ایسه اسماء قدیمه سی ایله مذکور اولوب فی زماننا که سنه ست والف هجریه در مشهور اولان
اسمی ایله مذکور اولمیوب وتقویم البلدانده اسماء قدیمه ایله مذکور اولانلر اماکندن بعضنک اسماسی
روم ایله اولوب وبعضنک اسماسی دخی عرب تغییر ویاخود تعریب ایدوب اسماء قدیمه سی ایله
فی زماننا معلوم وهر اسمک مسماسی بو موضعدر دیو متمیز ومجزوم اولمق متعسر اولوب وکتب قدیمه ده
مذکور اولان اوصاف واخبار عامه سندن تقریب ایله هر اسمک مسماسی اولان موضعی معا الکسر
تعیین میسر اولدیسه فیها والا فی زماننا مشهور اولان اسماسی ایله ایراد اولنمق اولی وانسب فهم
اولنوب وچونکه بو اوراق پریشانی جمعدن غرض سبب ثبت سطورده مذکور اولدوغی اوزره
راقم الحروفک مشهودم اولان اماکن ومواضع غلبۀ نسیان سببی ایله بالکلیه منسی ورسمی

صحیفهٔ خاطردن مندرس اولمامق ایچون تقویم البلداندن تقریباً اسامی قدیمه‌سی ایله دخی مذکور اولمیان بلاد و
اماکندن راقم الحروفک مشهودم و بعضی کمال شهرتندن مشابه سنده مطبوعم اولان اوصاف و
اخبار عامه‌سی ثقاتدن مسموعم اولمغله ما لا یدرک کله لا یترک کله فحواسی اوزره تقویم البلدان مسطور
اولان اقالیم عرفیه‌نک بعضنده ثبت اولنان بلاد اقلیم سادس حقیقی ختم اولندقدن صکره تقریباً اقلیم سادس
قیاس اولنان بلاد و اماکن ایله تذییل و تبویب تذییل الاقلیم العرفی تحریری ایله تمییز و تکمیل اولندی
والله الموفق **عرض اوصاف رابع الاقالیم العرفیه جزیرة الاندلس تطیله** ضم تا مثناة فوقیه و فتح
لام و اخری ها ایله در رابع اقلیم عرفیه اولان جزیرهٔ اندلسک شرقی اندلسندندر و اقلیم سادس حقیقیک اوایلنده
و مدینه تطیله جبل شارّه‌نک جنوبینده در و مدینه شلمه و مدینه سرقسطه‌یه متقارب اولان
ثغوردندر و ارض تطیله زرعه و فقرادر و مدینه تطیله محدثدر بنی مروان ایامنده احداث اولندی ابن
سعید قولی اوزره مدینه تطیله ثغر اندلسک شرقیسندن جلیله‌لردندر **نبلونه** فتح با مثناة تحتیه و
سکون نون و ضم با موحده و لام و واو ساکنه و نون مفتوحه و اخری ها ایله در رابع اقلیم عرفی اولان
جزیرهٔ اندلسدندر و اقلیم سادس حقیقیک اوایلندندر و نبلونه غربی اندلسده جبل شارّه خلفنده
بر بلده در و نهرنک قاعده‌سیدر یعنی دار الملکیدر نهری ملوک فرنجک بریدر **بردال** ضم دال موحده
و سکون را مهمله و فتح دال مهمله و الف و اخری لام ایله در اقلیم رابع عرفی اولان جزیرهٔ اندلسدن خارج
بلاد فرنجه‌دندر و مدینه بردال برشلونه‌نک جانب شمالیسنده در و بردال کحصوفی مشهوردر
و بردال بحیرهٔ جلوه‌نک شرقیسنده در و بحیره‌یه بر نهر داخل اولور بو بحیره نهر جلوه و نبلور و بو نهر بو بحیره‌دن
جنوب بحر کبیره منصب اولور **عرض اوصاف سابع عشر الاقالیم العرفیه بلاد الروم اماسیه** فتح همزه و میم
و الف ساکنه و سین مهمله مکسوره و یا مثناة تحتیه و اخری ها ایله در اقالیم عرفیه‌نک اون یدنجیسی اولان
بلاد رومدندر اماسیه‌یی بعض کورنلردن منقولدر که بلدهٔ کبیره در و سور و قلعه‌سی واردر و نهر کبیری و نهر
کبیری و نهر اوزره نواعیری واردر و بساتینی نواعیر ایله سقی اولنور ابن سعید قولی اوزره جنوبه مائل
فرضهٔ سینوبک شرقیسنده در و مدن حکمادندر و کثرت میاه و کروم و بساتین و حسن منظر ایله
مشهوردر و اماسیه و سینوب بینی آلتی کونلک یولدر و اماسیه نهری اماسیه‌یه دوغرو آقوب
بحر سینوبه منصب اولور و اماسیه‌یی بعض کورنلردن منقولدر که اماسیه معدن فضه در صاحب
نزهة القلوب قولی اوزره سلطان علاء الدین کیقباد سلجوقی اماسیه‌یی تجدید بنا ایله تعمیر
ایلدی **قسطمونیه** صاحب تقویم البلدان ضبطی اوزره ضم قاف و سکون سین و طاء مهمله
و ضم میم و سکون واو و کسر نون و یا مثناة تحتیه و اخری ها ایله در راقم الحروف قولی اوزره
فی زماننا افواه خلقده مشهور اولان لفظی فتح قاف و سین مهمله ساکنه و فتح طاء مهمله و اخری
یا ایله در و بوکا کشمونیه دخی دینلور اون یدنجی اقلیم عرفی اولان بلاد رومدندر لکن تقویم البلدان صاحبی
اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و آذربیجان جدولنی تکمیل ایچون بو جدولده ثبت
ایدوب نواحی رومدن عد ایتمشدر ابن سعید قولی اوزره قسطمونی جهاتنده ترکمانک یوز بیک
خانه‌سی واردر و قسطنطینیه نصاراده ایکن ترکمان قسطنطینیه‌یه غزا ایدردی و قسطمونی

برقله‌نک

برقله‌نک جانب شرقیسنده در و قسطمونی ایله سینوب بینی اوچ کونلک یولدر و بعض ثقاتدن
منقولدر که سینوب جانب شمالیده و قسطمونی جانب جنوبیده در و بینهما اوچ مرحله در
و قسطمونی ایله انکوری بینی بش کونلک یولدر و قسطمونی انکورینک جانب شرقیسنده در
راقم الحروف سنه اثنی و تسعین و تسعمائه ذی الحجه‌سی اوایلنده و سنه ثلث و تسعین و تسعمائه
محرمی اواخرنده لمصلحة جانبکدن قسطمونیه ایکی دفعه ایام شتاده مسافرتم واقع
اولوب دفعهٔ اولاده بر آیه قریب ایام قسطمونیده آرام ایتدم ابن سعید تحقیقی اوزره قسطمونی
بحر اسود خلیجندن اولا برقله‌نک شرقیسنده در و سینوبک جانب جنوبیسنده در لکن
قسطمونی و سینوب بینی درت کونلک یولدر و قسطمونی مدینه بلا سوردر و صلاة جمعه
اقامت اولنور جوامع و حمامات و اسواقی واردر و سوق النحاسین سایر اسواقدن
اکثردر و نحاسلردن اشیاء غریبه اسلوب حتی ذهب ایله تمویه ایدرلر قسطمونیده صناع
اوانی نحاسک کثرتی و باقر کوره‌سی دیو معروف و مشهور اولان معدن نحاس قسطمونی
قریبنده اولمغله در و قسطمونینک شتاسی غایت شدتلو اولوب راقم الحروف قسطمونیده
بولندیغم ایام شتاده بعض نحاسلرندن مسموعمدر قسطمونینک کمال شدت شتاسنه
استدلال بودرکه اون رطل عثمانی قرص نحاس اوزره آب دکوب الآن اکثر زمان بر چکوچ
دوکندیسی آب اوزره وضع ایدرز آب فی الحال منجمد اولوب چکوچ ایله بو قرص نحاسی یردن
رفع ایدرز بو بردن آیرلمز که بر رطل آکنشدر دقیقه‌دن المش وقیه نحاسی قوت انجماد
ما ایله رفع اولنور دیدی فی الحقیقه شدت برودت بو مرتبه قوی دلیل اولمز **سینوب**
سین مهمله و نون و واو و اخری با ایله در راقم الحروف قولی اوزره بین الناس مشهور اولان
کسر سینی اشباع ایچون یا مثناة تحتیه ایله در و خلق سینوب فتح نون ایله و واوی
الفه تبدیل ایله سناب دیرلر اون یدنجی اقلیم عرفی اولان بلاد رومدندر لکن تقویم
البلدان صاحبی اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه و اران و آذربیجان جدولنی
تکمیل ایچون بو جدولده ثبت ایدوب سواحل رومدن ایدوکن تصریح ایتمشدر و
سینوب فرضهٔ مشهوره در و قسطمونینک جانب شمالیسنده و صامسونک جانب
غربیسنده در و بعض ثقاتدن منقولدر سینوبک سور حصینی واردر بحرا برجنبه لا یعدلدر
و سینوبک بساتین کثیره‌سی واردر سینوب صامسونک جانب غربیسنده در و
صامسون سینوبک جانب شرقیسنده در بینهما درت مرحله در راقم الحروف
سنه خمس و ثمانین و تسعمائه صفر الخیری اوایلنده طربزوندن سفینه ایله قسطنطینیه‌یه متوجه
ایکن و سنه سبع و ثمانین و تسعمائه رجبی اواسطنده قسطنطینیه‌دن کیرو سفینه ایله طربزونه
متوجه ایکن دفعتینده سینوب اسکله‌سنده سفینه‌دن چیقوب خلقی ایله معاملهٔ جزئیه
و سینوبی تفرج و مشاهده واقع اولدی صاحب تقویم البلدان تحقیقی بیان واقعدر و
بوندن غیری سینوبده بر جامع عتیق واردر و بو جامعک منبری فرشی و سقفی و قدمه‌لری

وایکی جانب قورقولقلری وقپوسی ایله جمیعا یکپاره مرمر یاصندر و قرشنک برجانبنده بر
ذراعدن زیاده شق اولمش یری واردر اهل سینوب حکایت ایدرلرکه مرحوم فردوس آشیان
سلطان سلیمان خان علیه الرحمه والرضوان بو منبری قسطنطنیه ده بنا ایتدوکی جامع بهشت ارتسامه
نقل ایتمک اراده ایدوب سکانندن قلعه شروع اولنوقده وبهله اول ده شق اولنمغین ترک
اولنمشدر اولی کوردی حقا که بو منبر عجایب اشیادندر سامسون بسین مهمله والف ومیم
وسین ثانیه وواو واخری نون ایله اون یدنجی اقلیم عرفی اولان بلادن در ویندر لکن تقویم البلدان
صاحبی اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان ارمینیه واران واذربیجان جدولنده تکمیل الجدول بوجه ولده ثبت
ایدوب سواحل روم مدن ایدوکن تصریح ایتمشدر وسامسون قرندن کلی اقلاع سفنک فرضه
مشهوره سیدر ابن سعید قولی اوزره سامسون اماستیه یانندن چقن نهرک شرقیسنده درکه
بو نهر جریان ایدوب حتی جانب شرقی سامسونه بحره منصب اولور وسامسون سینوبک
جانب شرقیسنده در وطربزونک جانب غربیسنده واقعدر صاحب تقویم البلدان ابن سعیددن
نقلله سامسون اماستیه یانندن چقن نهرک شرقیسنده در دیدوکنده اشکال واردر زیرا شرقی
سامسونه بحره منصب اولور دیو ایراد ایدر اول تقدیرجه بو نهر ایله سامسونک ایکیسندن بری
شرقی وبری غربی اولور زیرا سامسون بو نهرک شرقیسنده اولنجه نهر سامسونک غربیسنده اولور
وراقم الحروف قولی اوزره واقع دخی بودر زیرا اماستیه یانندن چقن نهر دیدوکی اول نواحی خلقی بعینده
جارشنبه صوبی دیمکله معروفدرکه سامسونک جانب شرقیسنده در وسامسون بو نهرک جانب غربیسنده در
غالبا راقم الحروف مطالعه ایتدوکم نسخه تقویم البلدانک بو محلی غلط ناسخ اولمقدر وتقویم البلدان صاحبی درکه
ابن سعیددن غیرک قولی اوزره سامسونک قناوکاریزی واردر وبو حقا اوزره بساتینی واردر
وسامسون بلخ ساحلیه در ولجه ده در وجانب جنوبیسندن جبل ساحل بحر اوزره غربا وشرقا بحره متصلدر
راقم الحروف سنه وتسعین وتسعمائه ذی الحجه سی اوایلنده سنه ثلث وتسعین وتسعمائه محرمی آخرنده جانبکدن
ایکی دفعه قسطمونیه متوجه اولدقده سامسون قم طربوزن اولمغله وغرابوب دفعه اولی ده بر کیجه نزول
وآرام ایتمک واقع اولدی تقویم البلدان صاحبی ابن سعیددن وغیردن نقل ایتدوکی بیان اول قدر غایة
فی الباب نهر اماستیه ایله سامسونک ایکیسنی جانب شرقیه در دیو ایراد ایتدوکی مستشکلدرکه
انفا حل اولندی وسامسونده بر قلعه خراب واردرکه ابنیه قدیمه دندر وآثاری باقیه در وصلوة جمعه
اقامت اولنور جامعی وحمامی وسوق مختصری واردر ذکر سامسونده سعی ومراکب لنکر انداز اولوب
آرام ایده جک لیمان یوقدر وسامسونک هواسی وبی وخفندر طرابزون فتح طا ودرا مهملتین والف
وبا موحده وزا معجمه وواو ساکنه واخری نون ایله در راقم الحروف قولی اوزره بعد الرا المهمله
بلا الف طربزوندر کرچی زمانمزده مشهور طرابزون رسم اوزره در وعلمای روم املاده بونک اوزره در
واصلی طربزون افزون اولمق اوزره بعض شعرای روم شعرده ایراد ایتمشدر وجه دن خارج دکلدر
اون بشنجی اقلیم عرفی اولان بلادندر لکن تقویم صاحب البلدان اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان
ارمینیه واران واذربیجان جدولنده تکمیل الجدول بوجه ولده ثبت ایدوب بحر نیطش اوزره فرضه

الروم در

الرومدر دیو تصریح ایتمشدر وقسطمونی وسینوب وسامسون وطربزون بلاد رومدن ایکن صاحب
تقویم البلدان بلاد ساحلیه بحر قرمی ارمینیه واران واذربیجان ممالکنه ضم ایدوب دیو تحشیه تقویم
البلدانده ایراد ایدوب بو بلاد اون یدنجی اقلیم عرفی اولان بلاد رومدن عداد اولنماسی اولی ایدوکن
بو مجلده فتح اراضی وبلاد اقلیم رابعدن تدبیس ترجمه سی ضمننده راقم الحروف اشارت ایتدم تقویم
البلدانده وارد اولدوغی اوزره طرابزون فرضه مشهوره در ابن سعید قولی اوزره طربزونک اکثر
اکثر سکانی کرجیدر وجبال لکزی طربزونک جانب جنوبی شرقیسنده در وبو جبال خلقنده لغات متعدد
اولمغین الکا جبل الالسن دیرلر وطرابزونک قدیم اسمی طرابزنده ایدی وطرابزون بحرومک جانب
غربیسنده وسامسونک جانب شرقیسنده در وحاشیه تقویم البلدانده مذکوردرکه خلیج قسطنطنیه نک
یعنی قره دکزک جانب غربیسنده اولان مدندن بریسی مدینه انجاسدر انجاس فتح همزه وسکون
با موحده وفتح خا معجمه والف واخری سین مهمله ایله بحر قرم شطی یعنی قره دکز ساحلی اوزره
بر جبلده بر مدینه درکه بحره داخل بر خور اوزره در وانجاس شمالیه ایله شرقی بحرم اوزره در
وانجاس کفه نک مقابلیدر انجاس ساحل شرقیده وکفه ساحل غربیده درکه ایکیسی بربرینه متقابلدر
وانجاس ایله بحرم بینی طریق بر ایله درت کونلک یولدر قریبدر وبحرم ایله طربزون بینی اوچ کونلک
یولدر قریبدر وانجاس طربزونک جانب شمالیسنده در وکتب قدیمه ده انجاس لفظی ایله مسمی
مدینه اولمیوب کفار شرکیندن برجنسک اسمی اولوب واول جنسه فی زماننا ممالک اسلامیه ده
آبازا دیدکلری قره اردهان سکانندن بیرعلی چاوش اوغلی محمد چاوشدن راقم الحروفک مسموعیدرکه اول
سمتک اهل اسلامی ابازا جنسندن اسیر بیع وشرا ایسنده واوصافنده اهل خبردرلر وکیرو حاشیه تقویم
البلدانده مذکوردر بحرم ضم تا سین مهمله وخا معجمه وواو واخری میم ایله بحر قرمک یعنی قرا دکزک جانب شرقیسی
اوزره بربلده درکه خلقی اهل اسلامدر وبحرم طرابزونک جانب شرقیسنده در وبینهما طریق بر ایله اوچ کونلک
یولدر وارضدن مکان مستویده در وبحرم ایله بلاد کرج بینی بر کونلک یولدر طامان فتح طا مهمله
والف ساکنه ومیم والف واخری نون ایله بو سمت بلادندر وبحر قرمک آخرنده وجانب شرقیسی
اوزره در کرکتب قدیمه بحر نیطش دیمکله معروف اولان بحر قرم وبحر آزاق تنکی ضیق اولدوغی
موضع یانندن در وبحر قرمک یعنی قره دکزک فمی واردر وطامان اول فم اوزره در ومملکه برکه نک اول حدیدر
ومملکه برکه اول بلاددرکه سنه احدی وعشرین وسبعمائه ده اوزبک یعنی تاتار اول بلاده مالک اولمشیدی
وطامان ارضدن مکان مستویده مدینه کبیره در واهل اولی بحرده کفار ایدی راقم الحروف سنه اثنی وتسعین
وتسعمائه اواخرنده وزیر کشورکیر عثمان پاشا ایله رحمه الله وعسکر اسلام ایله باب الابوابدن جانب
کفه یه عازم ایکن طامانه مرور طریق اولوب وایام شتا اولمغله طامان ایله کرش بیننده اولان آب بحر منجمد اولوب
بچه کونلر جریان سفینه یه امکان اولمغله اون بش یکرمی کون طامانده مکث اولنمغین راقم الحروف
طامانک کاهو حقه تفرج ومشاهده ایتدم تقویم البلدانده مذکور اولدوغی اوزره قره دکزک ضیق اولان
موضعنده فم بحر اوزره در لکن بحرک امل اطرافده طامان موضعندن اضیق ومواضعی واردرکه طامان ایله
مقابله سنده اولان کرش بینی اون بش اون آلتی میلدر وطامان دن صکره ازاق جانبنده بحر بعض موضعده

بش آلتی میل وبعض مواضعده اون میل مقداریدر بو بحرک اضیق اولان موضعی شدت شتاده زیاده منجمد
اولور وحد ذاتنده منجمد اولان بحرک آشوری دکلدر ونهرت میاهیدرکه ما عذب خفیفدر وآب شور اوزره در
وشدت ریح شمالی ایله منجمد اولوب ریح جنوبی هبوبنده منحل اولور ولهذا تاریخ سالف الذکرده شدت
شتاده مدینه کفه ده نغسیج دوابنه سکن بولمق عجله سی ایله بحرده جریان سفینه ممکن اولنجه صبر ایتیوب
بحرده بحدن مشی ایله مرور ایتمک استین عسکر اسلام خسارت عظیمه یه مبتلا اولوب نیجه سی غرق دریا
اولوب ونیجه سنک دواب واحمال واثقالی بحاره لر اوزره دریاده نابود اولدی انجماد بحره اعتقاده
مشی وسیر ایدرکن ریح جنوبی زیاده مؤثر اولدوغی موضعلرده دریا اوزره بحلر منکسر اولوب خسران
فراوان وقوع اولدی وتقویم البلدانده مذکور اولدوغی اوزره طامان ارض مستویه ده درلکن بلده صغیره در
وخلقی اهل اسلام وکفار چرکس وابازادر وطامانک سور مختصری واردر وکذلک سوق مختصری
واردر وصلوة جمعه اقامت اولنور جامعی وبر حمام مختصری واردر وتقویم البلدانده مذکوردر
چقراق ضم جیم وسکون قاف وفتح راء مهمله واخری قاف ثانیه ایله بو نواحی مدنندندر شاطی
بحر مانطش یعنی قره دکز کناری اوزره ازاقه قریب بر بلده در وازاق چقراقک شمالنده در
بینهما مرحله خفیفه در وچقراق اضداد سکان مستویده در وبحر مذکور چقراقک شمالی وغربنده در
وچقراقک جنوبیسی صحرا متسعه در واهل چقراق کفار ومسلمیندن اخلاط ناسدر [illegible]
اولدیکه صاحب تقویم البلدان ابن سعیددن نقلله طربزونک جانب جنوبی شرقیسی جبال لکزیدر
وطربزونک اکثر سکانی لکزیدر دیدوکی لکزی الکیدن خالی دکلدر اول بودرکه طربزونک جانب
جنوبی شرقیسی جبال لازدر واکثر سکان طربزون لازدر وکتب قدیمه ده جبل فتح وجبل
قبق وجبل السن وجبل البرز اسملری ایله مسمی اولوب جبالک که بری جبل السندر وبو
جبال بلاد کرج ودرومی نجاد ایدوب بکه بلاد جزیره دجله وفراته منتهی اولوب ولکزی اسمی ایله
مسمی اولان جنس بو جبالده اولدوغی جهتدن اکثر سکان طربزون لکزی لقب اولنمشلردر اما لکزی جنسی ایله
طربزون بیننده امم مختلفه دن چرکس وکمیل وآبازا وکرج ولاز واردر که طربزونه قریب اولان
جبال لازدر علی کلا التقدیرین لکزی ولاز خبث جبلیده بربرندن قالورلمدلر دکلدر بربر ووقبیلهدنند
جنس لکزی دعوای اسلام ایدوب شافعی مذهب تحنور اما علایم اسلام وشعایرا یانورین ظاهر
وباطنلرینده برشمه وارایدوکی معلوم دکلدر اولئک کالانعام بل هم اضل فحواسنه مصداقدر
وجنس لازدن شرف اسلامه مشرف اولنلری فی الجمله انسانیت ایله مع الوحشه آشنا اولسه اولور
وکلام کفر وضلالده قالنلری بید صرف وبهیمه محضه در مقدارده بنه اولنلری کندوی فیل و
قیل اولنلری وجود خبیثنی جبل قاف صانور خلاصه کلام جنس لازک مسلم وکافری لا یکادون یفقهون
قولا فحوای شریفه سنه مظهر سباع کوهیدن بتردر حیف طربزون کبی بلده حسنه یه که قدم لازه
مقردر وبرغریب دخی بودرکه طربزونک جانب شرقی وجنوبیسی جبال لاز اولدوغی کبی جانب غربی و
جنوبیسی جبال جنی درکه جنی فتح جیم عجمیه وسکون نون عجمیه وکسر نون واخری یاء مثناة تحتیه ایله
ازاکک بی ادراکدن بر قوم غلیظ الطبع وحشی تخلقدر ولغتلری ترکی لغتلرک اغربیدر وصورة

اهل اسلامده برآلای رافضی نی دیندر جهله عوامی شاه روافضی حاشا الوهیتدن دون مرتبه اوزره
اعتقاد ایتمز وتربیم الله وبلده طربزون بو ایکی طرف مزبله آراسنده واقع جوهر قیمتی وار بر بلده متین و
استواردر ومحمد بن رمضان التوقیعی جمع ایتدوکی کتاب تواریخ آل عثمانده مذکور اولدوغی اوزره
طربزونی فاتح قلاع جهان وسابع سلاطین آل عثمان ابو الفتح والمغازی سلطان محمد خان غازی طاب ثراه
سنه خمس وستین وثمانمائه ده فتح ایتدی کتاب مذکورده وارددر که قزل احمد قاچوب اوزون حسن
یانینه تاریخ مرقومده قسطمونی وسینوب وطربزون فتح وضبط اولندی وکرجستانه غزا اولندی
ومرحوم سلطان محمد خان غازی مومی الیه طربزونی فتح ایتدکده اطراف بلاددن نقل ایله طربزونده اسکان
ایتدوکی خلقک مسفر عاتندن غیر اولان سکان طربزون جینی ولازدن مرکب اناس ابی استیناسدر
وطربزونک ایکی سوری وبرقلعه حصینه سی واردر وخلق طربزون طربزونک سورلی بازلرینه اشیغ حصار
وبرینه اورته حصار وقلعه سنه قلعه تسمیه اولنور قلعه دیدکلری قلعه حصینه در وایچنده صلوة جمعه اقامت اولنور
جامعی واردر وبو قلعه نک کوتوال وحفظه سی واردر حایط قبله سینده اورته حصاره مفتوح برقپوسی واردر
بو قلعه نک خارج مدینه طربزونه مفتوح بابی یوقدر بو قلعه نک جانب جنوبیسنده بر باب صغیری واردر
لکن مقفل در وقت حاجتده فتح اولنور واورته حصار دیدکلری سور بر طولانی سوردر اول بو سورک
حایط شرقیسنده قلعه ایله معروف قلعه نک اورته حصاره مفتوح اولان قپوسی قربنده درکه بوکا باب
جمعه دیرلر ثانی کذلک بو سورک حایط شرقیسنک نهایتنده در بوکا باب دباغخانه دیرلر که طربزونک
سوق دباغینی ودباغخانه لری بو بابک خارجنده در وبو بابک اوکنده بر نهر صغیری واردر لکن وادی عظیمدن
جریان ایدر وبو بابدن سوق دباغینه کارگیر ایله مبنی بر قنطره عظیمه اوزره مرور اولنور ثالث بو سورک
نهایت حایط غربیسنده درکه بوکا باب زندان دیرلر طربزونک محبسی بو باب اوزره [?] سورده در
وبو بابک خارجنده کذلک بر وادی عظیمدن بر نهر صغیر جریان ایدر وبو بابدن کذلک کارگیر ایله مبنی وج
ذراع بر قنطره عظیمه اوزره باب زغنوسه مرور اولنور که بو قنطره سور آتی الذکر داخلنده محسوب
ومعدوددر وباب زنداندن باب زغنوسه وارنجه بو قنطره یه متصل حایط سور ممدوددر
رابع بو سورک حایط شمالیسنده آشاغی حصاره مفتوحدر بوکا باب آشاغی حصار دیرلر وبو اورته حصارده
قبل الفتح نصارا ایدنلر کنیسه اولوب بعد الفتح سلطان محمد غازی طاب ثراه ایچنده صلوة جمعه ادا ایتدکی
برجامع عتیق وعظیم واردر سلطان محمد رحمه الله ادا صلوة ایتدوکی موضع بو جامعک حایط شرقیسنه متصل
الواح اشجار واخشابدن مبنی وحادث بر مقام فوقانیدر روبی مسدوددر وبو جامعک بو
پادشاه عالیجاه ادا صلوة ایتدوکی مقام فوقانیسندن غیری حایط جنوبی وحایط غربی وحایط
شمالیسنه متصل داخل جامعده فوقانی وواسع مواضع واردر وبو جامعه متصل حجرات محدثه ایله بر
نظیفه واردرکه بو جامع ومدرسه سلطان مومی الیهک آثار خیرات ونتایج مبراتندندر وبو اورته حصارده
ایکی حمام واردر برسی حایط شمالیسنده آشاغی حصاره مفتوح اولان باب قربنده در وحمام رجالی مستقل
وحمام نسوانی مستقلدر وطربزون خلقی بوکا چفته حمام تسمیه ایتمشلردر وبر حمام داخی قلعه دیدکلری
قلعه نک حایط شمالیسنه قریبدر وطربزون خلقی بوکا قلعه حمام تسمیه ایتمشلردر کافری بنا وحمام یکتادر

والدهٔ راقم الحروف رحمها الله اورته حصاردن اولمق تقریبی ایله اکثر نشو ونمای راقم الحروف اندن
اولمشدر. واشاغی حصار دیدکلری سور مربع الشکلدر. وحایط شمالیسنک بعض مواضعی بحره متصلدر
وبو سورک دخی درت قپوسی واردر. اول باب زغنوسدر که انفاذکولو داولده دخی اوزره بو باب ایله
باب زندان بینی قنطرهٔ ممده در. ثانی باب سوتخادر که سوتخا ضم سین مهمله وسکون واو وتاء مثناة فوقیه
وفتح خاء معجمه واخری الف ایله بو بابک خارجنده ولب دریاده محلات نصارادن بر محله در. ثالث باب
مولوزدر که ضم میم وسکون واو وضم لام وسکون واو واخری زاء معجمه ایله یا روم ویاخود لاز
لغتنده بوادر طباغی معناسنه درکه سورلرک حیطانی خارجنده اعلی حایطدن حایطه متصل بنا اولنوب
اعلاء حایطه وارنجه بناسی دقیق اولور. وبو باب بحره مفتوحدر. وایکی جانبنده حایط سور بحره متصل وبحر
ممدود المغیر بو بابک جانبینی مسدوددر. ومحاذیسی بحردر. بو باب اولقدر محل وکندگاه دکلدر.
رابع باب مومخانه درکه طربزونده شمع عسل بو بابک خارجندن غیری موضعده اشلنمز. وبو اسمله
مسمی اولمسنه وجه تسمیه بو بابک خارجنده اولمه‌سیدر. وطربزونک اسواقی ارباب حرف وبزاز
ستانی بو بابک خارجنده ومحاذیسنده ولب دریاده در. ومدینهٔ طربزانک خارج سورنده جانب
شمالیسی اولان بحردن غیری جوانب ثلاثهٔ شرقیه وغربیه وجنوبیه سنده طربزونک خارج سورنده
جانب شمالیسی اولان بحردن غیری جوانب ثلاث شرقیه وغربیه وجنوبیه سنده طربزونک ربض عظیمی واردر
وحدایق وریاض وبساتین جوانب ثلاثده اولان ربضنده در. وطربزون سورلرندن اورته حصارده اولان
جامع عتیق وقلعه‌ده اولان جامع حادثدن ماعدا خارج سور طربزونک جانب غربیسنده اولان ربضنده
درت جامع وجانب شرقیسنده اولان ربضنده ایکی جامع واردر. وجانب غربیسنده اولان درت جامعدن
اول جامع خاتونیه درکه سلاطین عثمانیه‌دن فاتح العرب والعجم سلطان سلیم خان اول طاب ثراه
طربزون سنجاغنده مترقب اریکهٔ سلطنت ایکن والدهٔ مکرمه‌لری طربزونده فوت اولمغین سور طربزونک
جانب غربیسنده خارج باب زغنوسده دفن اولنوب مشهدی قبرنده رصاص پوشیده بر پاره قبه ایله
بر جامع کزین واجی رنکنک بر صنعی سفید سنک ایله بر منارهٔ موزونه وبی قرین بنا اولنمشدر
اول عصرک شعراسندن بری بو جامعک تاریخنده مصرع تا زبخش از بخواهی بیت العباده آمد
مصرعنده بیت العباده لفظی بولمشدر. وبرسی دخی اتمام بناسنه قیمت لفظی بولمشدر. وبو
جامعک اوکنده واقع حرمینک جانب شمالیسنده وبعض جانب غربیسنده حجرات عالیه ایله بر مدرسه
سامیه بنا اولنوب بو مدرسه‌ده تحصیل علم ایدن طلبهٔ علومک بو صاحبهٔ خیر وقفندن وظیفهٔ
معینه‌سی واردر. وبو جامعک حایط شرقی وحایط غربیسنه متصل دار الضیافه وجامعک حایط
شرقی وحایط غربیسنه متصل دار الضیافه وجامعک جانب قبلیسنده بر مطبخ طعام وفرن ودواب
مسافرین ایچون اصطبل وذخایر مطبخ حفظی ایچون مخزن وکیلاری واردر. ومطبخه متصل اکل
فقرا وطلبهٔ علوم واردر که بعد الفجر وبعد الظهر طعام معین ومعلوملری واردر. وجامعک جانب غربیسنده
صبیان ایتام وصبیان فقرای ناس ایچون مبنی بر دار التعلیم قرآن واردر. وبو ایتامک دخی
ایکی نوبت طعام معلوملری ووظیفهٔ فرشلری واردر. ووالدهٔ راقم الحروف الی هذا التاریخ

یگرمی

یگرمی بش ییلدن متجاوزدر که بو دار التعلیمده تعلیم قرآنه مشغولدر ضاعف الله اجرها جنانا
ثانی جامع سلیمان بکدر. جامع خاتونیه‌نک جانب غربیسنده در بینهما بر میل واردر. وجامع سلیمان
بکک بر میدان وسیعی نهایت جانب غربیسنده در که بو میدانه قبق میدانی دیمکله معروفدر
وبو جامع طربزون سنجاغی بکی اولنلردن سلیمان بک نام بر صاحب الخیرک بناسیدر ومختصر بنادر
وتاریخ بناسی اوتوز ییلدن متجاوزدر. ثالث جامع ایاصوفیه درکه جامع سلیمان بکک جانب غربیسنده در
بینهما کذلک بر میلدر. وایاصوفیه ساحل بحر اوزره ابنیهٔ کافره‌دن بد نصاراده بر کنیسه ایدی. سنه
ثمانین وتسعمائه‌ده ویاخود دخی صکره‌ده طربزون اعیانندن کرد علی بک نام بر صاحب الخیر
بو ایاصوفیه‌یی حیث ما ینتهی نصارا یدنده اولمغی مناسب کورمیوب امر سلطانی ایله بد نصارادن
اخذ ایدوب صلوة جمعه اقامتی ایچون منبر ومحفل مؤذنین احداث ایتمشدر. وبو ایاصوفیه بر طولانی
بنادر. وایچنده رخامدن عظیم ستونلر واردر. وحوالیسی اشجار زیتون ایله مزیندر. رابع جامع ارطوغدی
بکدر. وبو جامع خاتونیه جامعنک جانب جنوبیسنده درکه بینهما نصف میلدن زیاده در. و
محله‌ٔ بکمغورزاده در. وبو جامع سنه خمس وثمانین وتسعمائه‌دن اسبق مربع الشکل بر مسجد ایدی
واوقات ثلثه مغرب وعشا وفجر ادا اولنوردی. وبو مسجدک وقفی اولمامغله واولانجه‌سی
دخی حکم عدمده اولمغله خرابه متوجه اولمغین تاریخ مذکوردن بر ایکی سنه مقدم ارطوغدی بک نام
بر صاحب الخیر بو مسجدی اساسندن رفع ایدوب وقرب مسجدده بعض ارض اشترا ایدوب
توسیع مقام ایله بر مرتفع وطولانی جامع احداث وبنا ایدی. وسنک تراشیده‌دن بر منارهٔ
موزونه وجامع ایچنده منبر ومحفل مؤذنین بنا ایدی که بو جامعک اتمام بناسی سنه خمس وثمانین
وتسعمائه‌ده در. وراقم الحروفک مسقط رأسی بو محله درکه والدهٔ راقم الحروف بو محله‌دن اولوب
والان بو محله‌ده ساکن اولمغله راقم الحروفک وطن کلی بو محله در. ومسکن ومنزل والدهٔ راقم الحروف
جامع ارطوغدی بکک شماله میله جانب غربیسنده در. بینهماده بر شاه راهدن غیری
حایل یوقدر. وطربزونک جانب شرقیسنده اولان ایکی جامعدن اول جامع محلهٔ یکی جمعه درکه بو
جامع ایله حایط سور شرقی طربزون بینی ثلث میلدر. وبو جامع مکان مرتفعده در. وبو جامع ابنیهٔ کافره‌دن
بر کنیسهٔ عظیمه ایدی. فتح طربزوندن صکره بعض ایامده بو کنیسه بد نصارادن اخذ اولنوب صلوة جمعه
اقامتی ایچون بر منبر ومحفل مؤذنین احداث اولندی. وبو جامع بر طولانی وواسع بنادر. ثانی اسکندر پاشا
جامعیدر. وبو میدان کاور میدانی دیمکله معروف بر میدان وسیعک نهایت جانب شرقیسنده در
ورصاص ایله پوشیده یکپاره قبه ایله بر کارکیر بنادر. وآجردن مبنی بر منارهٔ موزونه‌سی واردر. وبو
جامعک حایط شمالیسی اوکنده واقع حرمینک جانب شمالیسنده بر قاچ حجرات ایله بر دار التدریس واردر
وبو جامع ومجموع لواحقی اسکندر پاشا نام بر صاحب الخیرک مبراتندندر. وطربزونک اورته حصارنده
اولان قلعه حمامی وحقیقته حمامدن غیری بش حمامی دخی واردر. اول عمارت حمامیدر که جامع خاتونیه قربنده در
ورسم وطرح بناسی نازکانه در. ثانی آشاغی حصار حمامیدر که طربزون سورلرندن آشاغی حصار دیمکله
معروف سوری داخلنده در. ثالث اسکندر پاشا حمامیدر که طربزونک بزازستانی حوالیسنده واقع

اسواق عامره سی قربنده در و بو حمامه بازار حمامی دخی دیرلر رابع کاور حمامیدر که محله گی جمعه ایله محله گادر میدانی بیننده در خامس تکفور سرای حمامیدر که اکثر اوقاتده معطلدر لکن طرح بناسی اختصار اوزره خیلی بی بدلدر وطربزونک حدایقنده انواع ثمار نفیسه وگرومنده اصناف اعناب لذیذه سی اولور ثمارندن گرازا مرودی و بیک و کلابی امرودی و سیبوب الماسی و گرازی الذ اشیادر واعنابندن علکم اوزومی و باریق اوزومی و فرنک اوزومی الطف اعنابدر و بادنجان البحری قسمنک بی نظیر یدر وحاصلی اثمار صیفیه واثمار شتویه سی فراواندر خصوصا تاج وترنجی بی پایاندر وحجمده سیاه گرزه شبیه بر میوه سی اولور که طربزونه مخصوصدر نفس طربزونده وبعض قراسنده اولور قره یمش دیرلر کامل ویانغی غایت لذیذدر اما نیم خام ونیم رسیده اولنلری حرافت اوزره در واغزی بوزر حکایت اولنور که قسطنطنیه ده بشک طاشی قربنده مدفون اولان قدوة العارفین طربزونی یحیی افندی قدس سره طربزونده بو قره یمشک تازه نهالن گتوروب مشهد شریفنه موقع اولان باغچه ده غرس ایتدی لکن مثمر وبارآور اولمیوب بی منفعت قالدی وطربزونک بحرنده اسماک نفیسه صید اولنور خرگد بالغی وقالقان بالغی طربزون بحری ایله خلیج قسطنطنیه ده فراواندر وطربزون بحرنده ایام خمسینده بر خرده بالغی صید اولنور که خلق طربزون خمسینی لفظنی تغییر ایله اکا خابسی بالغی تسمیه ایدرلر ظرفای خلق طربزون عوامی خابسی بالغی ایله استهزا ایدرلر حتی که استهزا اولنه جق دکلو واردر زیرا ایام خمسینده بو خرده بالغی صیادلری بعض صغار ایله بونی صید ایدرکن خلقه اعلام ایچون بر نفیر نفخ ایدرلر که صداسی ایکی اوچ فرسخ مسافه یه واصل اولور و بو نفیرک صداسن ایشیدنلر اولیسی دیریسنه بوب خابسی بالغی حتی حمیه سرا پابرهنه گیدرلر مع هذا بو خرده بالغی عسر الهضم بر ثقیل بالغدر مگر ماهی کشن دیدکلری مشروب ایله هضم اولنور غرابت بونده در که ماهی کشن لفظنی ایشیتنلر دخی بو خرده بالغی اوزره قولمش کبی دوشرلر و ایام شتاده بو خرده بالغی هینک رایحه کریهه سندن منازل وبیوتده مقام آرام وسکوت قالمز و بوندن غیری خرده بالغی هینک فضلاتی اکل ایدن ماکیانک لحمی نتن پیدا ایدوب اکله قابل اولمز بری اولور و ایام شتاده وضع ایتدوکی بیضه ده دخی اول رایحه کریهه حس اولنور وطربزونک بر نیچه مواضع نزهتکاهلری واردر که هر بری نزهة الناظرین وسات السایرین در **تذییل الاقلیم العرفی**

کرسون کسر کاف عجمیه وفتح راء مهمله وضم سین مهمله وسکون واو واخری نون ایله در اون بشنجی اقلیم عرفی اولکا بلاد روم ده در راقم الحروف سنه سبع وثمانین وتسعمائه رجبی اواسطنده قسطنطنیه دن سفینه ایله طربزونه متوجه ایکن کرسون قربنده سفینه لنگر انداز اولوب اهل کرسوندن بر رفیق طریق تقریبی ایله بر گیجه کرسونده نزول وآرام ایتمک واقع ساحل بحر اسودده بلده صغیره در و سوری یوقدر صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی و سوق مختصری واردر وحدایق وباغستانی فراوان واثماری بی پایاندر و کرسون جانبک ایله طربزون جانب شرقیسنده در جانیکدن اولان سامسون و کرسون بیننده طریق بر ایله درت گونلک یولدر و سامسون کرسونک جانب غربیسنده در و کرسوندن طربزونه طریق بر ایله اوچ گونلک یولدر **بافره** فتح باء موحده وسکون الف وفا وفتح راء مهمله واخری ها ایله در اون بشنجی اقلیم عرفی اولان بلاد روم ده در و جانیک قصبه سیدر و سامسون ایله بافره بینی بر

مرحله قونیه در و بافره جنوبه میل ایله سامسونک جانب غربیسنده در و بحر اسود ایله بافره بینی ایکی فرسخ مسافه دن اکثردر و بافره قصبه سی عثمانجق قنطره سی الکندن گچوب و بوی آباد منتهاسندن کلان قزل ایرمق اسمی ایله مسمی نهرک بحر اسوده منصب اولدوغی موضعه قریبدر و بو نهر ایله بافره بینی بر فرسخ مسافه دن اکثردر بو نهر بافره نک جانب غربیسنده در و بافره قربنده بو نهر اوزره اخشاب ایله مبنی بر کوپریسی واردر و بافره بر بلده صغیره بلا سوردر و بافره نک صلوة جمعه اقامت اولنور ایکی جامعی و ایکی حمام مختصری واردر و بافره نک واردیغی جانیکده اولان سایر قصبه و قرالک ابنیه سی الواح اشجار و اخشابدندر خشب وسنگله بناسی اقل قلیلدر راقم الحروف سنه اثنی وتسعین وتسعمائه ذی الحجه سی اوائلنده وسنه ثلث وتسعین وتسعمائه محرمی اخرنده لمصلحة جانیکدن قسطمونیه ایکی دفعه عازم اولدقده بافره یه اوغرایوب قسطمونیه دفعه اولاده واردوب گیروجانیکه عود ایتدکده برقاج گون بافره ده آرام ایدوب مشاهده ایتمشدر **اماصره** فتح الف ومیم وسکون الف وصاد مهمله وفتح راء مهمله واخری ها ایله در اون بشنجی اقلیم عرفی اولکا بلاد روم ده در و بلاد ساحلیه دندر و سینوبک جانب غربیسنده در بینهما طریق بر ایله بش گونلک یولدن اکثردر وطریق بحر ایله یوز میل قریبدر و اماصره قره دکز ارکلیسینک جانب شرقیسنده در بینهما طریق بر ایله درت گونلک یولدر وطریق بحر ایله التمش میلدن اکثردر و اماصره نک ساحل بحر اسودده بر تل عالی اوزره بر قلعه حصینه سی واردر و کوتوال وحفظه ایله محفوظدر و بو قلعه ایچنده صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی واردر و بو قلعه نک جانب شرقیسنده و جانب غربیسنده سفن ومراکب لنگر انداز اوله جق مختصر ایکی لیمانی واردر لکن بوزخانه در راقم الحروف سنه سبع وثمانین وتسعمائه رجبی اواسطنده استانبولدن سفینه ایله طربزونه عازم اولدقده اقتضای روزگار ایله اماصره لیماننده سفینه لنگر انداز اولوب بر نیچه گون آرام ایتمک واقع اولمغله مذکور اولان حمامه گیرمک لازم اولدی تلوث وبرودتی حیثیتی ایله دنیا حمامی عزیز دن اصابندم **بوی آباد** ضم باء موحده وسکون واو ویاء مثناة تحتیه والف ممدوده وفتح باء موحده والف ساکنه واخری دال مهمله ایله در اون بشنجی اقلیم عرفی اولکا بلاد روم ده در و بلیده صغیره بلا سوردر سنه اثنی وتسعین وتسعمائه ذی الحجه سی اوائلنده وسنه ثلث وتسعین وتسعمائه محرمی آخرنده لمصلحة جانیکدن قسطمونیه ایکی دفعه عزیمت ایتدکده بوی آباددن مرور وعبور ایتدم که تحریر شرع اعظم ر بوی آبادده بعض ابنیه قدیمه آثاری واردر وصلوة جمعه اقامت اولنور جامعی واردر و سوق مختصر اسکیسی واردر و بوی آباد ناحیه سی سراپا چیلتوک زاردر و بوی آباد ایله طاشکپری بینی بر مرحله قونیه دن اکثردر طاشکپری بوی آبادک جانب غربی جنوبیسنده در و بوی آباد بافره نک جانب غربی جنوبیسنده در بافره و بوی آباد بینی اوچ گونلک یولدر **طاش کپری** فتح طاء مهمله وسکون الف وشین معجمه وضم کاف وسکون باء عجمیه وکسر راء مهمله واخری یاء مثناة تحتیه ایله در اون بشنجی اقلیم عرفی اولان بلاد روم ده در راقم الحروف نغاند کور اولکا تاریخلرده طاشکپری دخی کوریمک واقع بلیده صغیره بلا سوردر و قسطمونینک جانب شرقی شمالیسنده در بینهما بر مرحله قونیه دن اکثردر و طاشکپری نک صلوة جمعه اقامت اولنور جوامعی واسواقی واردر و بلیده طاشکپری نک خارجنده

وشمالی غربیسنده بر نهر صغیر جاریدر و بو نهر اوزرنده حصن و حجر ایله مبنی بر قنطرهٔ متینه واردر حاجی شکری خلفنک
بعضندن مسموعم اولدیکه بو بلده بو قنطرهٔ حجریه اسمی ایله حاجی شکری تسمیه اولنمشدر **بولی**
ضم با و سکون واو و کسر لام و آخری یاء مثناة تحتیه ایله دراون بدنجی اقلیم عرفی اولان بلاددندر
راقم الحروف سنهٔ ثلث و تسعین و تسعمائه ده قسطموینیدن قسطنطینیه یه عازم ایکن بولی ممر طریق اولمغین
بولی یه اوغرایوب مشاهده ایتمک واقع اولدی مدینهٔ عظیمه در و سوری یوقدر و اسواق عامره سی واردر
و صلوة جمعه اقامت اولنور متعدد جوامع و متعدد حماماتی واردر و بولی قسطموینینک جانب غربیسنده در
بینهما بش قوناق یولدر و بولی کرده نک جانب غربیسنده در بینهما ایکی قوناق یولدن اکثردر
کرده فتح کاف عجمیه و را و دال مهملتین و آخری ها ایله دراون بدنجی اقلیم عرفی اولان بلاددندر راقم
الحروف انفا مذکور اولان تاریخده کرده یه اوغرایوب مشاهده ایتمک واقع اولدی کرده
سبانجه نک جانب شرقیسنده در بینهما اوچ قوناق یولدن اکثردر و کرده بلدهٔ صغیره در و سوری
یوقدر و نزول ابناء سبیل ایچون رباطات متعدده سی واردر و سوق مختصری و جامع و حمامی واردر
سبانجه فتح سین مهمله و با موحده و سکون الف و نون و فتح جیم و آخری ها ایله دراون بدنجی
اقلیم عرفی اولان بلاددندر راقم الحروف حالا ذکری سبق ایدن تاریخده سبانجه یه اوغرایوب مشاهده
ایتمک واقع اولدی بو مجلده ن باب ثامن بحیرات و بطایح ذکری مشتمل اولان منظرهٔ سابعه ده فتح بحیرات
روم ترجمه سی سبق ایدن بحیرهٔ سبانجه نک ساحل جنوبیسنده سبانجه بلدهٔ صغیره در و سوری یوقدر
و ارض سهله ده واقعدر و سبانجه نک جامع و حمامی و سوقی واردر و اصحاب خیرات دن ارباب میر ایدن
رستم پاشا سبانجه ده بر رباط عالی و بر مطبخ طعام بنا ایدوب بو رباطه نزول ایدن مسافرین ایچون
رباطک هر اوجاغنده بر سفرهٔ طعامی معیندر و سبانجه ده اولان جامع دخی رستم پاشانکدر و حوالی
سبانجه ارض زرع و حرثدر **ازنکمید** کسر الف و سکون زا معجمه و کسر نون و کاف عجمیه و میم و سکون یاء مثناة
تحتیه و آخری دال مهمله ایله دراون بدنجی اقلیم عرفی اولان بلاددندر و بحر رومک بلاد ساحلیه سندندر
و کلیبوزه دیلی دیو معروف اولان لسان بحر رومک نهایتی قرینده در راقم الحروف انفا مذکور اولان تاریخده
ازنکمیدی مشاهده ایتمک واقع اولدی کلیبوزه نک جانب شرقی جنوبیسنده در بینهما بر مرحلهٔ قویه در
و ازنکمید بلدهٔ عامره در و سوری یوقدر و اسواق نظیفه و جامع شریفی واردر و اول اطرافده اولان
بلاد و قرانک فرضه و اسکله سیدر **کلیبوزه** فتح کاف عجمیه و کسر کاف عجمیه و سکون یاء مثناة تحتیه
و کسر واو و سکون یاء مثناة ثانیه و فتح زاء معجمه و آخری ها ایله دراون بدنجی اقلیم عرفی اولان بلاددندر
راقم الحروف انفا مذکور اولان تاریخده کلیبوزه یی ایکی دفعه کورمک واقع اولدی قسطنطینیه نک
جانب شرقی جنوبیسنده در بینهما بر مرحله در و کلیبوزه ساحل بحر رومدن ایکی فرسخه قریب
مسافه ده در و ارض سهله ده در و بلدهٔ صغیره بلاسوردر وزراء سلاطین عثمانیه دن مصطفی پاشا
نام بر صاحب الخیر والانعام کلیبوزه ده بر جامع شریف و ابناء سبیل و سائر فقرا و ناس ایچون بر
مطبخ طعام و دار الضیافه و طلبهٔ علوم ایچون حجرات متعدده یی مشتمل بر مدرسهٔ عالیه بنا ایتمشدر
و کلیبوزه نک سوق مختصر و حمامی واردر **ازنیق** کسر الف و سکون زا معجمه و کسر نون و سکون یاء

مثناة

مثناة تحتیه و آخری قاف ایله دراون بدنجی اقلیم عرفی اولان بلاددندر بو مجلده ن باب ثامن
بحیرات و بطایح ذکرینی مشتمل اولان منظرهٔ سابعه ده فتح بحیرات روم ترجمه سی مرور ایدن
بحیرهٔ ازنیقک ساحل جنوبیسنده در و بلدهٔ متوسطه در و سوری یوقدر و قسطنطینیه نک
جانب جنوبی غربیسنده در و کلیبوزه نک کذلک جانب جنوبی غربیسنده در بینهما ایکی مرحله در
و سپاهی زاده جمع ایتدیکی اسامی بلدان اسمی ایله مسمی کتابنده ازنیق ترجمه سنده نیقیه کسر نون
و سکون یاء مثناة تحتیه و کسر قاف و فتح یاء مثناة تحتیه مخففه و آخری ها ایله الان ازنیق
دینلمکله مشهوردر دیو ضبط ایدوب دیرکه قسطنطینوس زماننده بو مدینه ده اوچیوز اون سکز
راهب جمع اولوب معتقدات نصارایی بنا ایتمشلردر و بوندن غیری نیچه جمعیتلری دخی
اولمشدر لکن اول جمعیتلری بونده واقعدر و ازنیقک اسواق عامره سی واردر و جوامع و
حماماتی و بعض ارباب خیرات مسافرین و ابناء سبیل ایچون ازنیقده دار الضیافه و مطبخ
بنا ایتمشدر و ازنیقده کل سغیددن اشلنن ظروف و اوانی و کوشن خصوصا فنجان کمال
لطافتده چین و فغفوره ده اشلنن اوانیه مشابهدر و دمشق شامده کل سغیددن
اشلنن اوانی ایله مشابهتی یوقدر ازنیقده اشلنن نازک و صرچه یی لطیفدر راقم الحروف سنهٔ
ثلث و تسعین و تسعمائه ده قسطنطینیه دن طریق بر ایله بروسایه و مغنیسایه متوجه ایکن
ازنیقه اوغرایوب بر هفته آرام ایتدم ازنیق ایله بروسانک بینی ایکی مرحلهٔ قویه در بروسا
ازنیقک جانب غربی جنوبیسنده در و ابن رمضان محمد التوقیعی جمع ایتدیکی تواریخ آل عثماندن
مذکوردر که سلاطین عثمانیه دن اورخان غازی ابن عثمان غازی کنیسهٔ نصارادن اخذ ایدوب
اقامت صلوة جمعهٔ مسلمین ایتمکله بر جامع کزین اولدی و ازنیقده تحصیل علوم نافعه ایچون بر مدرسه
بنا ایتدی و آل عثماندن بناء مدرسه اول سومی الیه احداث ایتدی و ازنیقده اطعام فقرا و غربا
ایچون بر مطبخ طعام بنا ایتدی که هرکون ضیافت فقرا و غربا ایتمک مولی النهک اختراعیدر نعم الاختراع
بروسا ضم باء موحده و راء مهمله و واو ساکنه و سین مهمله مفتوحه و آخری الف ایله در
و بعض قولی اوزره بورسه در که ضم باء موحده و واو ساکنه و راء مهمله ساکنه و فتح سین
مهمله و آخری ها ایله در لکن ضبط اول موثوق بهدر و اکابر علماء روم کتب و تحریرلرنده ضبط
اول اوزره مرسومدر اون بدنجی اقلیم عرفی اولان بلاد رومک قواعدندندر و اوائل فتوحات
سلاطین عثمانیه ده پای تخت و دار السلطنه اولنلردندر و مدینهٔ عظیمه در راقم الحروف سنهٔ
تسعین و تسعمائه ده مدینهٔ بروسایه وارو بکسان کون آرام ایدوب اکثر مواضعنی
مشاهده ایتدم بروسانک بر تل عالی اوزره بر سوری و بر حصن حصینی واردر و سکان
حفظه ایله مسکون و محفوظ و عامردر و مدینهٔ بروسانک اعظم و اغلب سوادی خارج
سورنده در و مدینهٔ بروسا افواه خلقده کشش طاغی دیمکله معروف جبلک ذیلنده در
و بروسانک سوادی طولانیدر طولی بر فرسخدن اکثر مسافه در و عرضی نصف فرسخه قریبدر
و کشش طاغی بروسانک جانب جنوبیسنده در و بروسانک جانب شمالیسی و بعض جانب غربیسی

وبعض جانب شرقیسی فضای واسع وصحرای متسعدر وبروسانک خارج سورنده اولان ابنیهٔ عامره وعمارات
فاخره سی اشهر من ان یذکردر وبروسانک وسطنده بر جامع کبیر وعتیقی واردر واسواق عامره کثیره و
بزستانلری وخانلری واردر وبروسانک خلف سورنده بکارباشی دیمکله معروف بر تفرجگاهی واردر
بروسا داخلنده جریان ایدن بر صنف میاهک منبعیدر وبروسانک کثرت میاهی میاه دمشق
شامدن نمونه در وبکارباشی آبندن غیری قناة وکاریزلر ایله جاری میاه اخراسی واردر که بروسانک
اکثر دور وبیوت ومنازلنده آب روانی واردر وبروسانک عبدالمؤمن کوشکی دیمکله معروف
بر تفرجگاهی دخی واردر وبروسانک حدایق وبساتین وجنانی نمونهٔ بهشت جاودان واشجار مثمره وغیر مثمره
وازهاری بی پایان خصوصا درخت ارغوانی فراواندر وبروساده اولان قابلوجهٔ جدید وقابلوجهٔ عتیق ترجمه سی
بو مجلده باب ثامنده ینابیع کرمابهای زمینی مشتمل اولان منظرهٔ عاشره ده مرور ایتدی اکابر علما واولیادن نفری
ابن بصان محمد التوقیعینک جمع ایتدوکی تواریخ آل عثمانده مذکوردر سلاطین عثمانیه دن اورخان غازی ابن
عثمان غازی طاب ثراهما بروساده بر جامع وطعام فقرا ایچون بر مطبخ طعامی بنا ایدوب ودیور نصارادن
مناستر دیمکله معروف بر مقامی مدرسه ودار تحصیل علم ایدوب وکیکلو بابا دیمکله معروف مشهور اولیادن
کرامتلو بر عزیزک مشهدی اوزره زاویه وجامع بنا ایتمشدر ومرادخان غازی خداوندکار ابن اورخان غازی
بروسانک داخل سورنده سرای قپوسی قربنده بر جامع واسکی قابلوجه قربنده بر جامع شریف وبر مدرسهٔ
عالیه بنا ایدوب وطعام مستحقین ایچون بر مطبخ طعام بنا ایتمشدر ویلدرم بایزید خان ابن مرادخان غازی
خداوندکار بروساده بر جامع شریف وبر مدرسهٔ عالیه ومطبخ طعام ودار الضیافهٔ مسافرین ودار الشفا صحی
واولیا ائمه کباردن ارض رومده مدفون ابی اسحق کازرونی علمدارلری اولان صوفی فقرا ایچون بر زاویه
بنا ایتمشدر وسلطان محمد بن یلدرم بایزید خان بروساده بر جامع دلکش وبی مثل عمارت
دیمکله معروف بر مطبخ طعام ودار الضیافهٔ مسافرین ومدرسهٔ سلطانیه دیمکله معروف بر مدرسهٔ عالیه
وقرب جامعنده جای آسایش ومدفنی اولان بقاعده سقفی کاشی ایله پوشیده بر مشهد زیبا بنا ایتمشدر
وشیخ شمس الدین محمد البخاری بروساده مدفوندر که بروسا خلقی جبینده امیر سلطان دیمکله مشهوردر
ومشهدی قربنده بر جامع شریف وطعام فقرا ایچون بر مطبخ طعام نظیف واردر **کوتاهیه** فتح کاف
وسکون واو وفتح تاء مثناة فوقیه والف ساکنه وهاء مکسوره وياء مثناة تحتیه مشدده واخری
ها ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان بلاددندر کوتاهیه ده وقت مرحوم سائس اولوب اخبار عامهٔ
مطلع اولنلردن مولوی درویش یوسف اسکیشهریدن راقم الحروف استماع ایتدوکم اوزره کوتاهیه
مدینهٔ بروسانک جانب جنوبی شرقیسنده در بینهما اوچ کونلک یولدر وبروسادن کوتاهیه یه
عزم ایدن دومالیچ طاغی دیرلر بر جبلدن عبور ایدوب کوتاهیه یه داخل اولور وبلدهٔ عشاق کوتاهیه نک
جانب شرقیسنده در بینهما بر مرحلهٔ قویه در وکثرت افیونله مشهور اولان قره حصار صاحب کوتاهیه نک
جانب غربیسنده در بینهما ایکی مرحله در واسکیشهر کوتاهیه نک جانب شرقیسنده در بینهما ایکی مرحله در
وکوتاهیه نک سلطان باغی اسمی ایله مسمی بر تفرجگاهی واردر وبو سیره ده حدایق وباغستانلر وآب روان
فراوان واردر وکوتاهیه نک آب وهواسی معتدلدر وکوتاهیه نک جانب جنوبی غربیسنده کچکیر دیمکله معروف

برتفرجگاهی

بر تفرجگاهی واردر وبو سیره ده بر عین ما جاری واردر وکوتاهیه نک سلطان بایزید باغچه سی دیمکله
معروف بر مسیرهٔ نظیفه سی دخی واردر وکوتاهیه نک سیب وانکوری چندان خوب دکلدر وکوتاهیه ده
ابن کرمیان بنالرندن اولوجامع دیمکله معروف بر جامع شریفی واردر وصلوة جمعه اقامت اولنور
یدی دکر جامعی واردر وبالقلی حمام دیمکله مشهور کوتاهیه نک بر حمامی واردر وبو حمامک آب
سرد ایله مملو بر حوضی واردر وچینیکر حمامی دیمکله متعارف بر حمامی دخی واردر وبو حماملردن غیری
التی ویدی حمامی دخی واردر وکوتاهیه نک بزرستانی واسواق عامرهٔ متعدده سی واردر ولغت اختری مؤلفی کوتاهیه
وشعرای رومک منلای شاعر مستود الاخلاقی کوتاهیه لی مولانا فراقی رحمه الله کوتاهیه ده مدفونلردر وکوتاهیه ده
بونلردن غیری نیچه قبور اشراف واردر ابن بصان محمد التوقیعی جمع ایتدوکی تواریخ آل عثمانده مذکوردر که سلاطین
عثمانیه دن یلدرم بایزید خان ابن مراد خان غازی خداوندکار طاب ثراهما کوتاهیه ده جامع کبیر دیمکله مشهور
بر جامع بنا ایتمشدر **اسکیشهر** فتح الف وسکون سین مهمله وکسر کاف وسکون یاء مثناة تحتیه
وفتح شین معجمه وسکون هاء مهمله واخری راء مهمله ایله در اون یدنجی اقلیم عرفی اولان بلاددندر ومدندر
مولوی درویش یوسف اسکیشهریدن راقم الحروف استماع ایتدوکم اوزره اسکیشهر بروسانک
جانب جنوبیسنده در بینهما ایکی مرحله در واستانبولدن اسکیشهره عازم اولان اسکیشهره استقبال
قبله ایله داخل اولور واسکیشهر کوتاهیه نک جانب شرقیسنده در بینهما ایکی مرحله در وبلدهٔ بیکبازاری
اسکیشهرک جانب جنوبی شرقیسنده در واسکیشهرک جوانب اربعه سی باغستانلر وحدایق وبساتین در
وزروع وحرثی بی نهایه وخوب ودشکارکاهلری فراوان وانواع شکاری بی پایاندر واسکیشهر
بلدهٔ صغیرهٔ بلا سوردر وایکی موضعده صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی واردر واسکیشهرک اسواق
قائمه سی باغستانی نهایتنده اولان کرماب حوالیسنده درکه بو کرمابک ترجمه سی بو مجلده باب ثامنده
منظرهٔ عاشره ده مرور ایتدی واسکیشهر ایله اسواق قائمه سی بینی ایکی میله یه قریب مسافه در

عرض اوصاف سادس عشری الاقالیم العرفیه بلاد ما وراء النهر

ینغی کنت فتح یاء مثناة تحتیه وسکون نون واخری یاء مثناة تحتیه ثانیه وفتح کاف وسکون نون واخری
تاء مثناة فوقیه ایله در وقریهٔ جدیده معناسنه در دیار رومده اولان ترکی زبان اوزره یکی کوی دیمکدر
اقالیم عرفیه نک یکرمی التنجیسی اولان بلاد ما وراء النهرده ترکستاندندر صاحب القانون قولی اوزره قریهٔ
جدیده بحیرهٔ خوارزمه منصب اولان نهر اوزره در ابن حوقل قولی اوزره ینغی کنت نهر شاش قربنده بر بلده در
وینغی کنت ایله خوارزم بینی اون مرحله دن اکثردر وینغی کنت ایله فاراب بینی یکرمی مرحله دن اکثردر
ودرسک کتاب الاطوال لنده مذکوردر ینغی کنت ایله بخارا بینی یکرمی مرحله در ابن حوقل قولی اوزره
قریهٔ جدیده نک سکانی اهل اسلامدر آثار البلاد ده واردر که ترکستانک جمیع بلاد ترکی جامع ایمدر
وبو بلادک حدی عرضا اقلیم اولدن مشرق اقلیم سابعه تجاوز ایدر واکثر اتراک اهل خیامدر
واتراک جنوبدن شماله وارنجه مجموع اقالیم سبعه نک شرقیسنده ساکنلردر وکثرت اعداد ووفرت
شجاعت وجلادت نهادلری ایله جمیع امملردن ممتازدر واتراک عریض الوجوه وافطس الانوف وعبل
السواعد وضیق الاخلاقدر واغلب خلقلری غضب وظلم وقهر واکل لحوم حیواناتدر ولحوم حیوانانه

ایل اراده ایتزلر وبو خلقلرنده انلره نفع موثر اولمز وعادتلری مانند سباع غضبدر وکبر تمتلرینه بو دلیل کافیدر کم
اتراکدن بریسی اسیر اولسه سیدینک رئیس قومی وزعیمی اولمغه راضی دکل بلکه سیدندن نزع ملک ایله مقامنه
قیام اراده ایدر بعض تجار حکایت ایتدیکه خوارزمدن قافلهٔ عظیمه چیقوب بر قاچ کون خوارزمدن بعید اولدیلر
وبرکون بو قافله برمرحلهده نزول ایتدکلرنده بو غزک اتراکدن اولان ممالیک عبیدی وسط قافلهدن چیقدیلر
وعدد ممالیک تجار عددندن اکثر ایدی وبو ممالیک تجار اوزره تیرباران ایتمکه شروع ایتدیلر وتجار
بونلره مرادکز ندر دیو سؤال ایتدکلرنده جواب ویروب سزی قتل ایله بو اموالی الوب وبو اموالدن
خیل وسلاح اشترا ایدوب خدمت سلطانه وارمق استرز دیدیلر وتجار انلره بز بو قماش ومتاعک
بیعنده قاصرز بو متاعی ترک ایدک بزنزک ایچون بو مالدن خیل وسلاح اشترا ایدهلم وبرلکده امیر اولوب
خدمت سلطانه وارالم دیو بو حیله ایله بونلری فریفته ایتدیلر وشحنهٔ خوارزمه اخبار ایچون فی الحال برادم
ارسال ایتدیلر وبرایکی کون تجمیدن شحنهٔ خوارزم ایرشوب ممالیک اتراکی اخذ ایدوب بو قافلهیی
خوارزمه دوندردی وبو ممالیک اتراکی صلب ایدوب خوارزمده ندا ایتدیرکه تجاردن برعبید مملوک
ترک اشترا ایتمیه واتراکک امورده غلبهسی وصحبت اتراکدن اجتنابه حدیث نبوی کافیدرکه قال علیه السلام
اترکوا الترک ما ترکوکم واتراک دیانتدن برشیئه صاحب دیانت دکلدر واتراکدن بعض عبیدهٔ
کواکبدر وبعض عبدهٔ نیرانلردر وبعض مذهب نصاری اوزرهدر وبعض ثنویهدر وبعض سحرهدر وصنعتلری
طعن وحربدرکه صنعت مرتجزر ومورخ صاحب اتراکدن حکایت اولنورکه هشام بن عبد الملک ملک
ترکی اسلامه دعوت ایچون رسول ارسال ایتدی ارسال اولنان رسول دیرکه مجلس ملک ترکه داخل اولدم
الندهٔ برنیم قوتردی ترجمانه سؤال ایتدیکه بو کمدر ترجمان جواب ویردیکه ملک عربک رسولی
یعنی ایلچیسیدر دیو ملک ترک بنی کثیر اللحم وقلیل الخبز برخانهیه کوندردی وبرقاچ کوندن صکره بنی طلب
ایدوب مرادک ندر نیه کلدک دیدی بن دخی اکا تلطف وتملق ایله جواب ویروب صاحبم ملک عرب
سنی ضلالده کوردی سکا نصح وارشاد ایدوب دین اسلامه داخل اولماکی اراده ایدر دیدم بکا صوردیکه
اسلام ندر بن دخی دین اسلام ارکان وشرایطی وحلال وحرامی ایله اکا بیان ایتدم صکره ملک ترک بنی
برنچه کون ترک ایدوب برکون اون بیک نفر آدم ایله سوار اولور بنی دخی اتقندردی وبو اون نفرک
هربرسی الندهٔ برلوا وار ایدی وبرتل اوزره صعود ایتدکلرنده بوتلک اطرافی غیضه وبیشهزار ایدی
وشمس طلوع ایتدکده بو اون نفردن بریسنه امر ایتدیکه لواسنی آچوب نشر ایده اول دخی لواسنی نشر ایتدی
وبو لوا اون بیک فارس سلحه ونما ایتدی صکره اول اون نفرک هربرینه اللرنده اولان لوایی نشر ایتمک امر ایدوب
وهربری بربر نشر لوا ایدوب وهرلوا التنه اون بیک فارس کلوب حتی تل اوزره یوز بیک عسکر
جمع اولدی صکره ملک ترک ترجمانه دیدیکه بو ملک عربک رسولنه تفهیم ایله وارسون ملک عربه اخبار ایتسون که
بو قوم ترکده اسکاف وسکنی وحجام وخیاط واصحاب صنایع یوقدر بونلر مسلم اولورسه شرایط اسلامی التزام ایدرلر
اکل وشربلری نندن حاصل اولور داود بن منصور الباذغیسی رحمه الله که رجل صالح ایدی حکایت ایتدیکه برابن ملک الترکه
مجتمع اولدم وانی صاحب فهم وعقل وذکا بولدم اسمی ینعق بن حمویه ایدی اکا سؤال ایتدم که ترک اراده ایتدوکی وقت
برف وباران یاغدورر دیو مسموعمدر طریقی ندر دیو بن ملک الترک جواب ویردیکه عند الله ترکدن احقر واذل

برمخلوق

برمخلوق یوقدر بو کا نچه قادر اولورلر لکن مسموعک اولان خبر صادقدر سکا اخبار ایدهیم مسموعمدر کم
بعض اجدادم باباسنه زعما اصحاب وموالی وعلما وخدام اتخاذ ایتدکی باباسی ملک ایدی وبو زعمله
جانب مشرقده بانس اوزره غزا وقتاله سلوک ایتدی وبولد دخی شکاری صید ایدردی وسیر و
سلوکی برموضعه منتهی اولدیکه اول موضع اهلی بوندن صکره اوتهسنده مسلک ومسیر یوقدر
دیدیلر واول موضعده جبل واردر شمس اول جبلک راسندن طلوع ایدوب اول مقادهٔ شمس
اوزرینه دوشدکی اشیایی حرق ایدردی واول موضعک سکانی کوندز تحت ارضده یردر
وجوف جبالده غیران ایچنده اولوردی واول مقادهده اولان وحوش حصایا التقاط ایدردیکه الله تعالی
التقاط حصانک معرفتنی وحوشه الهام ایتدی وهر حیوان وحشی آغزینه حصایی الوب وباشنی سمایه
رفع ایدردی واول وحشی اوزرینه برسحاب کلوب طوروب اول حیوانی شمسدن پنهان اولوردی
وجدمک اصحاب وخدامی بو حجری بیلمکه قصد ایدوب عدیلر وکندیلرله قادر اولدقلری مقدار اول
حجردن بلادمزه بیله کتوردیلر واول حجردن کندولرنینک حجر واردر هیچ اراده ایتسهلر اول حجری تحریک
ایدرلر وغیم وسحاب ظاهر اولوب مطر نازل اولور وثلج اراده ایتسهلر تحریک حجری اکثار ایدرلر
ثلج وبرودت ظاهر اولوب وقصهٔ حجر ومطر بودر وبو اتراکک حیلهلرندن دکلدر بلکه قدرت الهیهدندر
جند لباب ضبطنده فتح جیم وسکون نون واخری دال مهمله ایلهدر یکرمی التنجی اقلیم عرضی ارلان بلاد
ماوراء النهرده ترکستانده در ابن حوقل قولی اوزره جند نیمکنت بربلدهدر صاحب اللباب قولی
اوزره جند طرف جیحون اوزره حدود ترکدن بربلدهدر وبوندن جماعت فضلا ظهور ایتمشدر
فاراب مشترک ضبطنده فتح فا وبین الالفین را مهمله مفتوحه واخری با موحده ایلهدر یکرمی
التنجی اقلیم عرضی اوکا بلاد ماوراء النهرده بلاد ترکدندر وفاراب اطرار در ومدینهسی کدر در ابن حوقل
قولی اوزره فاراب اسم اقلیمدر وطول وعرضی فارابک مقداری برکونلک یولدن اقلدر وغارات
برناحیهدر بو ناحیهنک غیاضی واردر وناحیه خلقنک مزارعی وادی فارابک غربیسندهدر ووادی
فاراب نهر شاشدن ماخوذدر وصاحب المشترک قولی اوزره فاراب وراء نهر جیحونده برشهردر
وصاحب اللباب قولی اوزره فاراب شاشک فوقنده برمدینهدر وبلاساغونه قریبدر واهل فاراب شافعی مذهبدر
ابن حوقل قولی اوزره وسیج مدن فارابندر وکتاب الاطوالده مذکوردرکه فارابک قصبهسی مدینه کدر در
آثار البلادده وارددرکه فاراب حدود ترکده بلاساغون قربنده بر ولایتدر طول وعرضده مقداری
برکونلک یولدن اقلدر اما منیع وصعبناکدر وارض سبخهدر وغیاضی واردر صاحب العجایب
ابونصر محمد بن احمد بن طرخان فارابه منسوبدر دیرلرکه زمان اسلامده اول ظهور ایدن حکیم ابونصردر و
ابونصر انواع حکم واکسیره عالم ایدی وسیاح ایدی مصره برمدینهٔ مستطابه کوروب برمدت انده توطن ایدوب
دور وبساتین وعبید وجواری اشترا ایدردی واول مدینهدن حظی زایل اولدقده اشترا ایتدوکی جواری
وعبیدی تزویج ایدوب ودور وبساتینی انلره هبه ایدوب واول مدینهدن مفارقت ایدوب
کیرو عودت ورجوع ایتمزدی ومولف صحاح اللغه ادیب فاضل اسمعیل بن حماد الجوهری دخی فارابه منسوبدر
وکذلک بونک خالی یعنی برادر مادری صاحب دیوان الادب اسحق بن ابرهیم دخی فارابه منسوبدر

دنجبدر که بو ایکیسی اقصای بلاد ترکدن ایکن ایمه عربیه دن اولدیلر **اسفیجاب** لب اللباب ضبطنده کسر الف وسکون
سین مهمله وکسر فا وسکون یاء مثناة تحتیه وفتح جیم وسکون الف واخری باء موحده ایله در
یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده ثغور ترکدندر واقلیم سادسدن حقیقتده اولمشدر صاحب اللباب
قولی اوزره اسفیجاب بلاد شرقدن بلده کبیره در وثغور ترکدن ایدی واسفیجابدن علمانک
برجماعتی ظهور ایتدی ابن حوقل قولی اوزره اسفیجاب مدینه بنکثک ثلثی قدر بر مدینه در وبر
قلعه خرابی واردر ومدینه اسفیجاب وربضی عامره در واسفیجابک ایکی سوری واردر وربضنک
سوری بر فرسخ مقداری مسافه یی محیطدر وربضنده میاه وبساتین واردر واسفیجاب اراضیدن مکان مستویه در
واسفیجاب ایله اسفیجابه اقرب اولان جبال بینی اوچ فرسخه قریب در وعزیزی مهلبی قولی اوزره اسفیجاب
نواحی ماوراء النهردن صقع جلیلدر **طراز** لب اللباب ضبطنده فتح طا ورای مهمله ایله والف ساکنه واخری
زای معجمه ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده وراء اسفیجابده حد بلاد ترکدندر صاحب
اللباب قولی اوزره طراز اسفیجاب مجاورنده حد بلاد ترک اوزره بر مدینه در وطرازدن علماء
فراوان ظهور ایتمشدر ابن حوقل قولی اوزره طراز مسلمین ایله اتراک بیننده وحوالی طراز طرازه متعلق ومنسوب
حصون وقلاعدر ومدینه جکل طرازه قریب اولنلردندر صاحب اللباب قولی اوزره جکل کسر جیم وکاف
واخری لام ایله در طراز قربنده بلاد اتراکدن بر بلده در ابو محمد عبد الرحمن بن یحیی جکلیدندر که قدرخان عهدنده
خطیب اولدی ونسفی ابو محمد مذکوردن روایت حدیث ایتدی ابو محمد مذکور سنه ست عشر و
خمسمائه ده فوت اولدی آثار البلادده واردر جکل ترکدن بر قومدر بلاد جکلک اتباعی مسلک دمیری
قرق کونلک یولدر وبلاد جکل بکانه نامندر وقوم جکلده نصاری واردر وبونلر خوب صورتدر
وبونلرک ذکوری دختر وخواهر وسائر محارم ایله تزوج ایدر وبونلر مجوس دکلدر لکن مذهبلری بودر
وسهیل وجوزا وبنات النعشه عبادت ایدرلر وشعری یمانیه یه رب الارباب تسمیه ایدرلر و
وبونلرده دغه یعنی راحت وسعت عیش واردر اصلا شر وضر کورمزلر وجمیع قبائل ترک بونلری
بونلره رشک ایدرلر وقوم جکلک ماکولی شعیر وجلبان ولحوم غنمدر بونلرک بلادنده شتر وکاو اولمز
وبونلرک لباسی صوفدن وفرودندر بو ایکیسندن ماعدا کیمزلر وبونلرک مسکن وبیوتی اخشاب
وغطادندر وبونلرک ملک وحاکمی یوقدر **شلج** لب اللباب ضبطنده فتح شین معجمه وسکون لام و
آخری جیم ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده حد بلاد ترکدن بلاد طرازدندر صاحب اللباب
قولی اوزره شلج قرای طرازدن بر قریه در که بیده یه شبیهدر وشلج ثغور ترکدن بریدر شلجدن بعض
اهل علوم ظهور ایتمشدر وعزیزی مهلبی قولی اوزره شلج مدن اتراکدن بر مدینه در وخلقی اهل اسلامدر
وشلج وطراز بینی درت فرسخدر **کاشغر** که کاشغر لب اللباب ضبطنده فتح قاف والف وسکون شین معجمه
وفتح غین معجمه واخری راء مهمله ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهرده قاعده ترکستاندر و
عزیزی مهلبی قولی اوزره کاشغر مدینه عظیمه وعامره در وسوری واردر وخلقی اهل اسلامدر
صاحب القانون قولی اوزره کاشغره اوردکند تسمیه اولنور **تذییل القسم العرفی** **برطاس**
ضم باء موحده وسکون راء مهمله وفتح طاء مهمله والف ساکنه واخری سین مهمله ایله در نسختی آثار البلادده

بورسم اوزره موجب اولندی یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهر تمامتندن بلاد ترکدندر وترکدن
بر صنف اولان خزرک ولایتی واسعه سیدر آثار البلادده مذکوردر بو ولایت نهر اتل اوزره منفرش کستردر
وخلقی اهل اسلامدر وجمیع لغاته مغایر لغتلری واردر وبنالری اخشابدندر فصل شتاده بو ابنیه ده ساکن
اولورلر وایام صیفده خرکاهلرده ساکن اولورلر وبرطاسده ایام صیفده لیل بر ساعت مقداریدر
زیرا برطاسده سیر ومشی ایدن وراسنده بر فرسخدن اکثر مشی ایده مز وبرطاسده ثعالبدن بر نوع
واردر غایت جوبدر وکثیر الوبر واحمر اللوندر وجلودی فراء برطاسیدر **بجناک** باء موحده و
جاء مهمله ونون ثانیه والف واخری کاف ایله در نسختی آثار البلادده بو بلده جرسوندر یکرمی التنجی اقلیم عرفی
اولان بلاد ماوراء النهر تمامتندن قرب صقالبه ده بلاد اتراکدندر وبجناک ترکدن بر قومدر که
طوال اللحی در وقوی البدن وکثیر العدددر واصلا کمسه یه خراج ویرمزلر وسباع کبی بعضی بعضیله
جماع ایدر وزنلرینی بربری ایله کوررلر وبهایم کبی استقباح ایتمزلر وناکوتلری دخی در وبونلرک
اتباعی سیر بلادی اون ایکی کونلک یولدر **بجا** باء موحده وجیم واخری الف ایله در نسختی نزهة
القلوبده بورسم اوزره یولندی یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهر تمامتندن بلاد ترکدندر
وبجا ترکدن بر قومدر بونلرک اتباعی سیر بلادی بر آیلق یولدر بو قوم مشترکدر ملکلرینه سجود ایدرلر و
طحطاحه اتاوه ویررلر وبقری تعظیم ایدرلر وتعظیملری سببی ایله بقری تملیک وتملک ایتمزلر
وبلاد بجانک عنب وتین وزعرور اسودی کثیردر وبو بلادده اشجاردن بر نوع شجر واردر که بو شجری
نار حرق واکل ایتمز وبو قومک بو شجردن اصنامی واردر ونصارادن طرقوندن زعم ایدرلر که
بو شجر اول جذعدر که انده عیسی علیه السلام صلب وتمثل اولنه **بغراج** باء موحده وغین معجمه ورای مهمله
والف واخری جیم ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء النهر تمامتندن بلاد ترکدندر وبغراج ترکدن بر قومدر
وبونلرک اتباعی بلادی بر آیلق یولدر وبونلرک ملک عظیم الشانی واردر ذکر اولنور که بو ملک
علویدر ویحیی بن زید ولدندندر وبونلرده بر مصحف مذهب واردر بو مصحفک ظهرنده ابیات مرثیه زید
مکتوبدر وبو قوم بو مصحفه عبادت ایدرلر وبونلر قتلنده زیدک عمربدر وعلی بن ابی طالب رضی الله عنه
بونلر قتلنده الله عمربدر وبونلرک ملکی اولمز الا بو علوی نسلندن اولور وسمایه استقبال ایتسه لر اغزلرینی
آچرلر وکوزلرینی سمایه طوتارلر ودیرلر که الله عرب سمادن نازل اولور وسمایه صعود ایدر وبو نسل
زیددن اولان ملوکک حلیه سی طول لحیه وقیام انف وسعه عیندر وبو قومک عسکری سوار وپیاده
بسیاری واردر وصنعتلری عمل سلاحدر سلاحدن آلات حسنه ایشلرلر وغدالری مخیدر
ولحوم ضأن ذکردر وبونلرک بلادنده اصلا بقر ومعز اولمز ولباسلری لبوددر غیری نسنه کیمزلر
وبونلرک بر عادتی واردر هر کیم بونلرک بلادینه اوغراسه عشر مالنی اخذ ایدرلر **بلاد تاتار** بین التائین المثناتین
الفوقیتین الف وبعده الف والف ثانیه واخری راء مهمله ایله در یکرمی التنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ماوراء
النهر تمامتنده بلاد ترکدندر وتاتار ترکدن بر طائفه در واقلیم سادسک جانب شرقیسنده در وسوء خلق
وقساوة قلب وصلابة بدن وغلظ طبع وخصومت وسفک دماء وتعذیب حیوانه
میل وجمع سباعه اشبهدر وبونلرک خروجی معجزات رسول اللهدندر صلی الله علیه وسلم

وبو معجزه ابو بردة والدندن روايت ايدوكيدركه قال كنت جالسا عند رسول الله صلى الله عليه وسلم
فسمعته يقول ان امتي يسوقها قوم عراض الوجوه صغار الاعين كان وجوههم المجان المطرقة ثلاث مرات
حتى يلحقوهم بجزيرة العرب اما السابقة فينجو من هرب منهم واما الثانية فيهلك بعض وينجو بعض
واما الثالثة فيهلك كلهم قالوا من هم يا رسول الله قال عليه السلام هم الترك اما والذي نفسي بيده ليربطن
خيولهم الى سواري مساجد المسلمين وعنه صلى الله عليه وسلم ان لله جنودا بالمشرق اسمهم الترك ينتقم بهم
ممن عصاه فكم من جافيات خاسرات يسترحمن فلا يرحمن فاذا رايتم ذلك فاستعدوا للقيامة اخرجه
وقوم تاتارده ديانتدن برنسنه يوقدر وبانلرده حل وحرمته يوقدر هر نه بولورلر ايسه اكل ايدرلر وعمه
الله تسميه ايدرلر وبونلرك سايراتراكه مخالف لغتلري واردر وسائر اقلامه مخالف قلملري واردر كتب ايدرلر
برزن حكايت ايديكه برمدت تاتارده اسير اولدم واتفاقا بر صبي ايدم مريض اولدي وبونك
اقاربي ضعف ومرضي بابنده ايتدكلري كلماتده شويله ظن ايدرزكه بو زن بو مريضه برشي مضر الطعام ايتمشدر
ديو بني قتله بو زن بو مريضه برشي مضر اطعام ايتمشدر ديو بني قتله همت ايديلر ومريض بونلري بني
قتلدن منع ايدردي وبركون جمعيت عظيمه ايدوب برمعزا احضار ايديلر وبني معزاو ستنه بندرديلر
وبرزن كافره كلديكه النده برمنخل وارايدي وبو منخلي النده اداره ايدوب برنسنه اوقوردي وحلق سيوف
مسلوله ايله بنم بانمده طوررلردي وبو حالده المده اولان لحمي صيحه ايتدي بعده بو قوم برظن ايتدكلري كبي كل ايش
ديو متفرق اولوب بني ترك ايتديلر راقم الحروف لايح اولوركه اثار البلادده بو تفصيل اوزره مذكور اولان
تاتار وبلاد تاتار قرم ونوغاي تاتارندن غيريدر وتاريخ تاليف اثار البلاد اولا سنه اربع وسبعين وستمائه يدن
اول بلكه ابتدا خروج جنكيزخانده كه تاتار كفر اوزره ايدي بو مذكور اولان تاتار اول تاتاردن اقليم سادسك
جانب شرقيسنده توطن وارام ايدن تاتار دركه تاريخ مذكوره كلنجه عبادت شمس ضلالتنده قالمشلر ايدي
زيرا بو تاتار نوغاي وقرم مدت طويله دركه اهل اسلامدر اكرچه ذكر اولنان اغلاقدن بعض خلقله متخلق و
اوصافدن بعض صفتله موصوف ايسه لردخي شعار اسلام ايله مزين وحليه دين محمدي ايله محلي درلر و
ظلام كفر وضلالده قالان اقوام نصارادن روس منحوس وارذل بدعمله وغيره بتمشير ستيز وتيغ تيز در
تغزغز تاء مثناة فوقيه وغين معجمه وزاء معجمه وغين ثانيه واخري زاء ثانيه ايله در نسخئ اثار البلادده بويله مسطور در
بكرمي التنجي اقليم عرفي اولان بلاد ما وراء النهر تمامنده بلاد تركدندر وتغزغز تركدن برقومدر بونلرك اتساع بلادي
بكرمي كونلك يولدر وبو قومك بيت العباد تلري يوقدر خيل وفرسي تعظيم ايدرلر وغنمي وغيرندكي بي اكل ايدرلر
وبنه وبندكيرلر وقوس قزح ظهوري وقتنه بونلرك عيدي واردر وبونلرك ملك عظيم الشاني واردر
وبو ملكك قصري اوزرنده ذهبدن برخيمه واردر بو خيمه ده بيك ادم صغر وبو خيمه بش فرسخ مسافه دن
كورينور وبلاد تغزغزده حجر دم واردر بر حجر در صاحب الرعاف وغيري سيلان ايدن اشانه بوني
باغلسه لردمي منقطع اولور ختيان خاء معجمه وتاء مثناة فوقيه وياء مثناة تحتيه والف واخري نونله در
نسخئ اثار البلادده بويله مسطور در بكرمي التنجي اقليم عرفي اولان بلاد ما وراء النهر تمامنده بلاد تركدندر وختيان تركدندر
بونلرك اتساع بلادي بكرمي كونلك يولدر وبو قوم اصحاب عقول صحيحه واراء صائبه در سائر اتراكه مخالفدر
تزويج صحيح ايله تزوج ايدرلر وبونلرك ملكي يوقدر هر جماعتك صاحب عقل وراي برشيخي واردر كه محاكمه ايدرلر

وبونلرك

وبونلر كوردكلرينه جور وظلم ايتمزلر بونلرده شر يوقدر وبونلرك بيت العبادتلري واردر اول بنيده بري
وياخود اكثر داخل اعتكاف ايدرلر وماكولاتلري شعير وحلبه در ولحم مذكا اكل ايدرلر ولباس مصبوغ
كيمزلر وبلاد ختيانك غايتده ذكي الرايحه مسك واردر وماداكه اول ارضده درحدت رايحه
اوزره در اخر دياره نقل اولنسه متغير اولور وبو بلادده بر حجر واردر حماي تسكين ايدركيبي عملي وار
ارضده در خرلج خاء معجمه وراء مهمله ولام واخري خاء ثانيه ايله در بكرمي التنجي اقليم عرفي اولان بلاد
ما وراء النهر تمامنده بلاد تركدندر وخرلج تركدن برقومدر بونلرك اتساع بلادي بكرمي بش كونلك يولدر
وبو قوم اهل بغي وظلمدر وبعضي بعض ايله جماع وقتلرنده زنا ظاهردر وبونلر اصحاب قماردر
وقمارده زوجه لري ودخترلري وخواهرلرين ومادرلري ايله اوينرلر وماداكه مجلس قمارده درلر بونلر
مغلوبكدر ومجلس قماردن انفصال وقتنده فيقتبس لعب قمارده غالب اولديسه بونلري الوب
اراده ايتدوكي اوزره تجاره بيع ايدرلر وبونلرك نسواني ذوات جمال وفساددر ورجالي قليل الغيرتدر
بونلرك رذيلري اولنلرينك زنلري ودخترلري قوافله كلوب اختيار ايتدوكي خانه سنه ايلدوب
قوندررواكا احسان ايدر وبو زن ودخترك زوج واقاربي انلره مساعده ايدرلر ومادام ضيف
زن ودخترلري بانمده در انلر خانه لرينه داخل اولمزلر وبونلرك ماكولي حمص وعدسدر ودخي
خمر اتخاذ ايدرلر ولحمي قديد ايدوب اكل ايدرلر وبونلرك لباسي صوفدر وبونلرك بيت العبادتلري
واردر وحيطان بيت عبادتنده بونلرك ملوك متقدمينك صورلري منقوشدر وبو بيت برخشبدندر
كه انى نار اكل ايتمز وبو خشب بونلرك بلادنده كثيردر وبلاد خرلجده معدن فضه واردر فضه يي
زيبق ايله استخراج ايدرلر وبو بلادده بر شجر واردر اهليلج مقامنه قايم اولور عصاره سني ورام
حاره يه سورسه لر في الحال ورمي دفع ايدر وبو بلادده بر حجر اخضر واردر قوم خرلج بو حجري
تعظيم ايدوب انكيچون قربانلر ويررلر خرخيز خاء معجمه وراء مهمله وخاء ثانيه وياء مثناة تحتيه
واخري زاء معجمه ايله در نسخئ اثار البلادده بويله مسطوردر بكرمي التنجي اقليم عرفي اولان بلاد ما وراء النهر
تمامنده بلاد اتراكدندر وخرخيز تركدن برقومدر بونلرك اتساع بلادي برايلق يولدر وبونلرك
ملك مطاعلري واردركه بونلرك مصالحنه عالمدر وبو ملك ايله بو قومدن ارتعين سنندن
تجاوز ايدنلر اوتورر وبونلرك كلام موزونلري واردر صلوتلرنده اول كلام موزونله تكلم ايدرلر
وبونلر صلوتلرنده جانب جنوبه استقبال ايدرلر وبونلرك سنه ده اوچ عيدلري واردر وبونلرك
اعلام خضري واردر عيدلرنده بو اعلامي نشر ايدرلر وبونلر كواكبدن زحل وزهره يه تعظيم ايدرلر
ومريخ ايله تطير ايدرلر وبونلرك ارضنده سباع نهايت كثرت اوزره در وبونلرك ماكولي
دخن وارز ولحوم بقر وغنم وغيردر ابلك لحم جمالي اكل ايتمزلر وبونلرك بيت العبادتلري واردر
وقلملري واردركه انكله كتب ايدرلر وامورده امعان نظرلري واردر واطفاء سراج ايتمزلر مشتعل
ترك ايدرلر كندو كندويه منطفي اولور وبلاد خرخيزده برحجر واردر مانند سراج كيجه ايله شعله واردر
وبو حجر مصابيحدن غنادير ابن الوردي خريدة العجايبده ايراد ايتدي كه ارض خرخيز
ارض تغزغزك جانب شرقي شماليسنده ارض تغزغزه متصلدر كه بحر صين وشماليسنده در

خطلخ: خاء معجمه وطاء مهمله ولام واخری خاء ثانیه ایله در نسختی البلاد ده بویله مرسومدر التنجی اقلیم عرفی
اولان بلاد ماوراء النهر تمامنده بلاد اتراکدندر وخطلخ ترکدن برقومدر بوقومک اتباع بلادی اون کونلک
یولدر وجمیع قبایل ترکدن بونلرک شوکتی زیاده در بونلر اطرافنده اولنلره غزا ایدرلر وبونلرک امور جزئی
وتدبیری واردر وبونلر اخواته نکاح ایدرلر وزنلری زوج واحددن غیره تزوج ایتمزلر که زوجی فوت
اولسه باقی عمرنده بی زوج قالور وبونلرک زانی وزانیه لرین احراق بالنار ایدرلر وبونلرده طلاق زوجه یوقدر
وزوجک جمیع مالکی مهر زوجه اولور وبونلرک ماکولی شعیر وحلباب وحنطه در ولحم ندکی دن غیری
لحومی اکل ایدرلر ورجل فقیر برزنی تزوج ایتسه مهری زنک وکیسنه بر ییل خدمت ایتمکدر وبوقومک
قتلنده قصاص یوقدر وجروح ارش ایله مضموندر اگر مجروح ارشی اخذ ایدوب اول جراحتدن اولسه
دمی هدردر وبونلرک ملکی شره اشتغالدن رای ایله منکردر یعنی شریری سوز ویشربه راضی اولمز بوقومدن
بریسی ملکلری ایله تزوج ایتمکی شرط ایدوب بعده تزوج ایتسه ملک انی قتل ایدر **کیماک**: کاف ویاء
مثناة تحتیه ومیم والف واخری کاف ثانیه ایله در نسختی آثار البلاد ده بو رسم اوزره در یکرمی التنجی اقلیم عرفی
اولان بلاد ماوراء النهر تمامنده بلاد اتراکدندر وکیماک ترکدن برقومدر بونلرک اتباع بلادی اوتوز
بش کونلک یولدر وبونلرک موتی جلود حیواندندر ومأکوللری حمص وباقلادر وکچی وقیون اتلرینی
اکل ایدرلر وشیشی بیمزلر وبلاد کیماکده برعنب اولور هر دانه سنک بعضی ابیض وبعضی اسوددر
وبو بلادده بر طاش واردر ارادهٔ ایدن بو طاش ایله استمطار ایدر وبو بلادده زمین هموارده
معادن ذهب صافی واردر که قطعه قطعه بولورلر ودخی سیل ایله کلور الماس واردر ودخی
بر گیاه واردر ان نوم وخدر ویرر وبوقومک ملکی وبیت عباداتلری یوقدر وقلملری واردر
کتب ایدرلر وبونلردن هرکم سن ثمانینی تجاوز ایتدکده مریض اولمزسه اکا عبادت ایدرلر
وزکریا بن محمد بن محمود القزوینی آثار البلاد ده اقوام اتراک وبلادینی کتب ایتدکدن صکره ایراد
ایتدیکه بو بلاد وقبائل اتراکک مجموعنی سیاح جهان اولان مسعر بن مهلهل اخبار ایتدیکه مجموعنی کورمشدر
راقم الحروف دخی بو بلادی تحریرده بر موضعده ابن الوردینک خریدة العجایبندن اولان ماعدای آثار
البلاددن نقل ایتدم وابن الوردی خریدة العجایبده ایراد ایتدیکه ارض کیماک ارض تغزغز جانب
شمالیسنده در **عرض اوصاف تاسع عشری الاقالیم العرفیة الجانب الشمالی المشتمل علی بلاد امم مختلفه**
جلیقیه: لباب صحیحنده کسر جیم ولام مشدده ویاء مثناة تحتیه وقاف ایله در صاحب تقویم البلدان
قولی اوزره بعده یاء مثناة ثانیه واخری ها ایله در اقالیم عرفیه نک یکرمی سکزنجیسی اولوب بلاد امم
مختلفه یه مشتمل اولان جانب شمالیده قاعدهٔ جلالقه در صاحب اللباب قولی اوزره جلیقیه اندلس قربنده
بلاد رومدن بربلده در وبعض خلقدن مسموع اولدوغی اوزره قاعدهٔ جلالقه سموره در وسموره جلالقه
قتنده مدینهٔ جلیله وعظیمه در ابن سعید قولی قاعدهٔ جلیقیه اولان سموره مدن فنشک اکبریدر و
غزوات حمراوی ومنصور بن ابی عامرده مذکوردر اهل اسلام بوکا مالک اولدیلر وجلیقیون
فتنه ایله استرجاع واخذ ایتدیلر وعزیز جهبلی قولی اوزره مدینهٔ سموره مدن جلالقه دن مدینهٔ جلیلیه در
وتألیف کتاب عزیزی تاریخنده سموره ملک جلالقه نک مستقری ایدی **بیزه**: کسر باء موحده ویاء مثناة تحتیه

ساکنه وزاء معجمه واخری ها ایله در وکاهی زاء معجمه شین معجمه یه تبدیل اولنور یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان
بلاد امم مختلفه یه مشتمل جانب شمالیده ارض کبیره دن برناحیه در واقلیم سادسدن حقیقینک اوللرندندر
وبلاد بیزه بلاد غربیهٔ رومیه در وبلاد بیزه خلقینک ملکی یوقدر وجعفری خلیفه نصارا اولان پاپ در
وفرنج بیازیه یه بیزه یه نسبت اولنور وبیزه نک بحرده مقابلی جزیرهٔ سردانیه در **جنوه**: فتح جیم ونون و
واو واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یه مشتمل جانب شمالیده اندلسک برکن
شمالیسی اوزره در ابن سعید قولی اوزره جنوه بحر رومدن برخور عظیمک غربیسی اوزره در وبحر جنوه ایله اندلس
بیننده جانب شماله داخل وممتد اولور وجبل البرتیه جنوه نک جانب غربیسنده در وبلاد جنوه فرنج
بیازیه نک جانب غربیسنده در شریف ادریسی قولی اوزره جنوه نک حدایق واودیه سی واردر و
مأمون ومحفوظ لیمانی واردر مدخلی جانب غربندر وجنوه نک بعض اهلندن منقولدر که جنوه بر جبل
عظیمک ذیلنده در وحافهٔ بحر اوزره در وجنوه نک اسکله سی واردر که اوزرنده سوری واردر وجنوه
غایتده مدینهٔ کبیره در وبستان وانواع فواکهی واردر وخلقینک دور عظیمه ده یر دار بر قلعه منزله سنده در
بو جهتدن جنوه اوزره سور بنا ایتمکدن مستغنیدر وجنوه نک عیونی واردر که بساتینینی سقی ایدر و
خلقینک شربی بو عیوندندر **بندقیه**: ضم باء موحده وسکون نون ودال مهمله مضمومه وقاف و
یاء مثناة تحتیه واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یه مشتمل جانب شمالیده
قاعدهٔ بنادقه در ابن سعید قولی اوزره بندقیه بلاد البرتیه نک جانب شرقیسنده در وبندقیه خور
بنادقه ایله معروف اولان خلیجک طرفی اوزره در وبندقیه نک ابنیه وعماراتی بحرده در واکثر بندقیه
مراکب وسفن خرق ایدر وبین البلد ترددا ایدر وهرکسک سفینه سی در خانه سنده در وبونلرک مشی
ایده جک مکانلری یوقدر الا برساباط واردر که بندقیه نک سوق العظمی بو ساباط ده در وبنادقه
بو ساباطی مشیدن آرزولرین دفع ایچون وراحتلری ایچون بنا ایتمشلردر وجزایر نقربنت اعمال
بندقیه دندر ونقربنت فتح نون وسکون قاف وراء مهمله وفتح باء موحده وسکون وتاء مثناة
فوقیه ایله در واکثریا بو جزایر نقربنت بینده حرامی ودریا قورصانی تمکن ایدر ومملکت اشتیب
جزایر نقربنتک جانب شمالی شرقیسنده در ومملکت اشتیبده ظرایف معدنی اشلنور راقم الحروفه
لایح اولدیکه صاحب تقویم البلدانک بندقیه اسمی ایله ایراد ایتدوکی بلده فی زماننا وندیک اسمی ایله مشهور
اولان بلده در زیرا بلاد افرنج تاجرلرندن وبحر روم قورصانلرندن مسموع اولان وندیکک اخبار
عماره سی وابنیه سی بحر اوزره اولمق تقویم البلدانده واردر اولدوغی اوزره در تقویم البلدانده مذکوردر
بولیه: ضم باء موحده وسکون واو ولام ویاء مثناة تحتیه واخری ها ایله بو جهانک بلادندندر
وخلیج بنادقه نک جانب غربیسنده فم خور بنادقه یانینده بحر روم اوزره بر مملکتدر وبر آخردن مملکت بولیه نک
مقابلیدر وسنه احدی وعشرین وسبعمائه ده مملکت بولیه ریدشار دینلور ایدی وبولیه یه ابولیه
دخی دیرلر وبلاد بولیه نک غربیسی قلفریه در وبوکا دا ایله قلوریه دخی دیرلر وقلوریه فم خور بنادقه دن
جهت قسطنطنیه یه ممتد در وباسلیس برزنددر که احدی وعشرین وسبعمائه ده بلاد باسلیسک
صاحبه سی ایدی وبلاد مرا دخی بو بلاددندر ومرا بر مملکتدر فم خلیج قسطنطنیه دن ساحل بحر روم اوزره ابتدا

ایدوب مغربه ممتد اولور وساحل بحر روم اوزره برقطعه یه وبحردن خارج بلاد وجباله مشتمل اولور وبو مملکت
قبل الفتح صاحب قسطنطینیه ایله فرنجدن برجنسک بیننده مناصفه ایدیکه اول جنسه قتیلان دیرلر ایدی قاف
ویاخود کاف وباء مثناة تحتیه ساکنه وتاء مثناة فوقیه ولام الف واخری نون ایله در نسخ تقویم البلدانده
قتیلان لفظنی قاف وکاف ایله تردید ایتمشدر لکن ظاهر لفظده کاف اولمغله راقم الحروف تردید
اوزره ثبت ایتدم راقم الحروف قولی اوزره بحمد الله تعالی مملکت مرالی ایکیوز اوجیوز ییله قریبدرکه سلاطین
اسلامیه دن آل عثمان یدنده در خلد الله ملکهم وفی زماننا بو مملکت موره دیمکله مشهور اولان مملکتدر و
مملکت مرالی تجاوز ایتدکدن صکره بو مملکتک جانب غربیسی بلاد ملفوطدر وملفوط فتح میم وسکون لام وفتح فا و
ضم جیم ودال وواو واخری طاء مهمله ایله در وبلاد ملفوط ساحل بحر روم اوزره بلاد مرانک غربینده در و
بلاد ملفوط اعمال قسطنطینیه دندر وملفوط رومدن برجنسدر مستقل لسانلری واردر راقم الحروفه لایح
اولورکه حاشیه تقویم البلدانده ملفوط اسمی ایله مسمی اول ممترده اماکن وبنی آدم جنسی بوقدر لاتین
اسمی ایله مسمی رومدن برطایفه واردر ولاتین لام وتاء مثناة فوقیه مکسوره وباء مثناة تحتیه واخری
نون ایله در وساحل بحر رومدن برنجه کوننک یول بعیددر وتتمه حاشیه تقویم البلداندندرکه بلاد
ملفوطک جانب غربیسی بلاد اقلرنس در واقلرنس کسر همزه وسکون قاف وکسر لام وراء مهمله
وسکون نون واخری سین مهمله ایله در وبلاد اقلرنس اهلی یونانلردر وتحت حکم باسلیده در
وبلاد اقلرنس ساحل بحر روم اوزره غربی بلاد ملفوطدرکه اقلرنس ملفوط ایله باسلیس بیننده واقعدر

برشان ضم باء موحده وسکون راء مهمله وفتح شین معجمه والف واخری نون ایله در وتشدید
بدل جیم ایله برجان دخی دینلور یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یه مشتمل جانب شمالیده
وبرشان قاعده بلاد ایدی ابن سعید قولی اوزره برشان شول امتک قاعده ودار الملکی ایدیکه انلره
برجان دینلور وقدیم الزمانده بو امتک شهرت تامه سی وار ایدی والامانیه بونلرک اوزرینه استیلا ایدوب
مجموعنی اهلاک وافنا ایتدی حتی انلردن برکمسه قالمیوب انلرک براثری قالمدی آثار البلادده واردرکه
برجان جهت شمالده داخل بلاددر وقصر نهار برجانده درت ساعته منتهی اولور وطول لیل یکرمی ساعت
اولور وعکسی دخی بو یله اولور واهل برجان ملت مجوسیت وجاهلیت اوزره در صقالبه ایله محاربه ایدرلر
وبرجان اکثر امورده افرنجه کبیدر وصناعات ومراکب وسفن بحرده حذاقتلری واردر

قسطنطینیه لباب ضبطنده ضم قاف وسکون سین مهمله وفتح طاء مهمله وسکون نون وکسر طاء ثانیه وسکون
یاء مثناة تحتیه ونون وباء مثناة ثانیه واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یه مشتمل
جانب شمالیده قبل الفتح قاعده روم ایدی وفی زماننا سلاطین عثمانیه نک خلد الله ملکهم دار السلطنتیدر
وقسطنطینیه نک اسم قدیمی بوزنطیادر راقم الحروف قسطنطینیه نک اوصاف واخبار عجیبه سنده
بو یله رأی ایتدم که کتب قدیمه ده مذکور اولان تحریر اولندقدن صکره بعد الفتح اولان اوصافی تحریر اولنه
تقویم البلدانده واردرکه عزیزی مهلبی قولی اوزره سور قسطنطینیه نک ارتفاعی یکرمی بر ذراعدر
وقسطنطینیه نک اون درت اعمالی واردر صاحب تقویم البلدان درکه قسطنطینیه کبیردر وکنیسه
قسطنطینیه مستطیله در ودار الملکه بلاد ملک تسمیه اولنور دار الملک کنیسه قسطنطینیه

قریب دکلدر وداخل سور قسطنطینیه ده مزارع وبساتین واردر ومدینه قسطنطینیه ده خراب کثیر واردر
واکثر عماراتی جانب شرقی شمالیسنده در وکنیسه قسطنطینیه جانبنده بر ستون عالی واردر
دوری اوچ باعدن اکثردر وبو ستونک رأسنده نحاسدن برفارس وبرفرس واردر وبو فارسک
الینده برطوب واردر ویدا جراسنک اصابعی فتح ایتمش اشارت اوزره در دیرلر بو فارس
قسطنطینیه نک بانیسی قسطنطینک صورتیدر ابن سعید قولی اوزره قسطنطینیه یی واضع دین نصرانی
اولان قسطنطین بنا ایتدی وقسطنطینیه وسینوب بینی طریق بر ایله اللی کوننک یولدر وحاشیه
تقویم البلدانده مذکوردرکه حرون قسطنطینیه نک مقابلی اولان بر آخر شرقیده برقلعه خرابدر
وحرون مذکورک جانب شمالیسی بربلده در اکا کربی دیرلر بو دخی شرقی خلیج قسطنطینیه اوزره قسطنطینیه نک
مقابلیدر وساحل بحر اوزره کربیدن نیترا قلیه واردر ونیترا قلیدن سامصریه واردر وسامصری
ساحل اوزره نیترا قلینک شمالیسیدر وسامصریدن کرزویه واردر وکرزو دخی اعمال قسطنطینیه دندر
وکرزودن کینولیه واردر وکینولی کسر کاف وسکون یاء مثناة تحتیه وضم نون وسکون واو
وکسر لام واخر یاء مثناة تحتیه ثانیه ایله ساحل بحر اوزره بربلده در وکرزونک جانب شمالیسنده در
وکینولیدن سینوبه واردر راقم الحروف بیلدوکم اوزره قسطنطینیه وسینوب بینی طریق بر ایله آلتی
یولدن اکثردر بلکه ضعفندن دخی اکثردر بلکه باری اون ایکی کوننک یولدر وخلیج قسطنطینیه نک
بر شرقیسنده اولان مواضعدن تقویم البلدانده مذکور اولان اسماء مواضعک کربی اسمندن ماعداسی
فی زماننا چندان شایع ومسموع دکلدر وبو دخی کرزلی لفظی ایله مشهور دکلدر باء عجمیه ایله واخری تا ایله
کربه در تقویم البلدان صاحبی کرزی دیدوکی موضع فم خلیج قسطنطینیه اولان فرک وراسنده
قره دکزک بر شرقیسنده ساحل بحرده برلیمانک خارجیدرکه بو لیمانک قربنده کفکه اسمی ایله مسمی بر محله
لیمان دخی واردر وکفکه بین الکافین المفتوحتین فا واخری ها ایله در والکیسی دخی مرسی صغیردر وقرا ایله
بو لیمانلرک بینی طریق بحر ایله یوز میله قریبدر وتقویم البلدانده حرون دیو مذکور اولان موضع فی زماننا
شلی اسمی ایله مسمی اولان بلیده اولمقدر بو دخی قرزدن اوتوز میل مسافه ده ساحل بحر اسودده در وبونلرک
ایکیسی دخی بر آخر شرقیدن مقابل قسطنطینیه اولان اسکداردر وخلیج قسطنطینیه نک جانب
جنوبه اشاغی جهتنده بر آخر شرقیدن مقابلی صماتلی وموادانیه ومیخالجدر وجدول تقویم البلدانده
کنیسه قسطنطینیه جانبنده دوری اوچ باعدن اکثر عمود واردر ایدوکی قسطنطینیه نک ایاصوفیه قربنده
آت میدانی دیمکله معروف موضعده رخامدن چار کوشه قاعده عظیمه اوزره نحاسدن درت
پایه نک اوستنده نصب اولنمش مربع عموددرکه سنگ سفیددندر وبونک قطعی مدور دکل مربعدر و
اسفلندن اعلاسنه وارنجه دقیق اولوب کیتمشدر لکن بو عمودک باشنده فی زماننا نحاسدن
نه فارس واردر ونه فرس واردر ویاخود تقویم البلدانده مذکور اولان عمود قسطنطینیه فی زماننا جامع
علی پاشا ایله حمام واکدز بلیسی بیننده اولان دیکلی طاش دیمکله معروف ستوندرکه قطعی مدوردر و
قزل طاشدندر وبرنجه یردن آهن قوشاقلر ایله محکم باغلودر زیرا بو ستون جابجا منشقدر
بو ستون دخی ایاصوفیه سمتنده در لکن ایاصوفیه یه قریب آت میدانندە اولان ستونلر

وبونک دخی راسنده فی زماننا فارس وفرس یوقدر بو فارس ایله فرس بو ایکی ستوندر بر لینک راسنده
وار ایدی وکتنک تقدیر صحتی اوزره یا قبل الفتح ساقط اولمشدر ویاخود ایام فتحده ضایع اولمشدر و
داخل قسطنطینیه ده فی زماننا عورت بازاری دیمکله معروف موضعده دخی رخامدن بر ستون غلیظ
وطویل نصب اولنمشدر که جابجا شکافته اولمشدر و بو ستون ایله ایا صوفیه بینی بر فرسخ مسافه دن اکثردر
وبونک دخی راسنده نحاسدن فارس وفرسی اثری یوقدر وکیر و حاشیه تقویم البلدانده مذکوردر که بربزیده
عزیزه دهلیزی قولی اوزره خلیج قسطنطینیه جانب جنوبه تجاوز ایتدکده ضیق وتنک اولوب حتی اندن
دیدکاری موضعده عرضی مقدار رمیه سهم اولور ومسلمه بن عبد الملک قسطنطینیه یه بو موضعدن عبور ایتمشدر
وموضع مذکور خلیج قسطنطینیه بحر روم به منصب اولدوغی مکانه قریبدر و صاحب تقویم البلدان دیرکه عزیزه
اولان اندن ظن ایدرم که کتبده بر نزیس اسمی ایله مسترادی اولان موضعدر وضبط لفظی معلوم اولمدی وکتبده مذکوردر
برنزیس جهه جنوبیه غربیه دن خلیج قسطنطینیه نک اولنجیدر راقم الحروف لایح اولدیکه کتاب عزیزه
اندن وکتب قدیمه ده برنزیس اسلری ایله مسمی اولان موضع فی زماننا کلیه قسطنطینیه اولان جانب
اناطولیده واقع بوغاز حصاریدرکه خلیج قسطنطینیه نک جانب جنوبی غربیسنده در و فی زماننا اندن
وبرنزیس اسلری ایله مسمی اول حوالیده موضع یوقدر و تتمه حاشیه تقویم البلدانده واردرکه خلیج
قسطنطینیه قسطنطینیه نک جانبی شرقی وشمالیسنده در وجانبی جنوبی وغربیسی بردر راقم
الحروف قولی اوزره مهلبینک بو قولی واقعه مخالفدر زیرا قسطنطینیه نک جوانب شرقی و
جنوبی وغربیسی خلیجدر وجانب شمالیسی بردر و تتمه حاشیه تقویم البلدانده قول مهلبیدندرکه
قسطنطینیه نک برده اولان جانب غربی وجانب جنوبیسنده یوزه قریب قپوسی واردر
وخلیج قسطنطینیه نک غربی وشرقیسنده اون درت اعمالی واردر صاحب تقویم البلدان
دیرکه خلیج قسطنطینیه نک شرقیسنده اولان اعمالنه والی اولانلرکه یه دمستق دیرلرایدی وایام
وایام سیف الدوله ابن احمدان وغیرده اهل اسلامک روم ایله اولان حروبنده دمستق مذکوردر
نزهة القلوبده واردرکه رومیه بوذنطیه مملکت فرنکک دار الملکی دیرلر و بوذنطیه شهری قسطنطینیه
دیرلر وقسطنطینیه نک قیصر روم اولان قسطنطیندر واکا استنبول دخی دیرلر طالع عمارتی
سرطاندر و مسالک الممالکده واردرکه قسطنطینیه بر جزیره ده واقعدرکه شرقی وغربی وجنوبیسی
طرفلری بحر رومه متصلدر وطرف شمالیسی بره پیوسته در وجانب غربیسنده واربحه اولان جزیره نک
طولی آلتی فرسخدر وقسطنطینیه نک ایکی سوری واردر سور داخلینک ارتفاعی یتمش ذراعدر وعرضی
اون ایکی ذراعدر و بیک ایکیوز یکرمی بش برجی واردر و هر برجده بر رهبان دیدبان ایدی وسور
خارجینک ارتفاعی قرق ایکی ذراعدر وعرضی سکز ذراعدر وسور داخلی ایله سور خارجینک بیننده اولان
فاصله التمش ذراعدر وقسطنطینیه ده حوارییدن فطرس و بولس اسمی ایله بنا اولنمش کنیسه واردر طولی درتیوز
ذراع وعرضی ایکیوز ذراعدر و دیوارینک ارتفاعی یوز ذراعدن زیاده در و بو کنیسه نک سقفی و کنیسه نک
مقام صدری اولان دیواردر و دیسنک یوزینی نحاس ایله قپلامشدر و قسطنطینیه ده بر کنیسه دخی
واردرکه بیت المقدس نمونه سیدر و بو کنیسه نک طولی بر میلدر و بو کنیسه ده نصارانک مذبح قربانی وار ایدی

و بونیج

وبونیج قربنده مانند زمرد سنک سبزدن بر لوح وار ایدیکه طولی یکرمی درت ذراع وعرضی آلتی ذراع
ایدی و بو لوح بو کنیسه نک صدرنده محفوظ ایدی وعیسی و آنه سی مریم علیهما السلامک صورتلری بو لوحه
منقوش ایدی و بو لوحک جوارنده حواریونک صورتی اوزره ذهب صافیدن اون ایکی تمثال وار ایدی
که هر برینک طولی ایکی ذراع ایدی وکوزلرینک نصفی فیروزدن یاقوت سرخدن ایدی و بو کنیسه ده عاج
وآبنوس وصندل وساج و بونلرک غیری اخشابدن اولان ابوابدن غیری سکز قپوسی زر طلادن ایدی
و بیک قپویه قریب قپوسی مس و رویدن ایدی وقسطنطینیه نک کثرت عماراتی اولقدر ایدیکه درت
بیکدن زیاده حمامی وار ایدی وکنایسی دخی اکا کوره ایدی و آثار البلادده واردرکه قسطنطینیه یی صاحب
رومیه قسطنطین بن ثیوریوس بنا ایتدی و بو قسطنطین شابور ذو الاکتاف ایله معاصر ایدی و الکنجی بیننده
محاربات کثیره صدور وجریان ایتمشدر وقسطنطینیه نک وضع بناسنی حکما استخراج ایتمشلردرکه
مثلی قبلها وبعدها بنا اولنمامشدر و آثار البلاد صاحبی دیرکه حالا یعنی اربع وسبعین وستمائه ده بنا
اولندوغی صورت اوزره قالمامشدر لکن مدینه عظیمه در وقسطنطینیه ده قیصرلرک واردر بو قصری بر
سور احاطه ایتمشدرکه بو سورک دوری بر فرسخدر و بو سورک حدیدن اوچیوز قپوسی واردر و بو
سور ایچنده بر کنیسه وار ایدی و بو کنیسه نک آلتی قبه سی ذهبدن و درت قپوسی فضه دن ایدی و ملک روم
واقف وقایم اولدوغی موضع ارتفاعا واتساعا درت ذراع ایدی و در و یاقوت ایله مرصع ایدی
وقسیس واقف وقایم اولدوغی موضع عود قماریدن آلتی شبر بر قطعه ایدی و بو کنیسه نک جمیع حیطانی
ذهب و فضه ایله ایدی وحیطانی بیننده اون ایکی عمود وار ایدی هر عمود درت ذراع ایدی و هر عمودک
راسنده صور انسان و ملک و فرس و اسد و طاوس و فیل وجملدن بر تمثال وار ایدی و بو عمودلر
قربنده بر صهریج وار ایدی بو صهریجه آب اجرا اولنوب مملو اولدقده آب روس اساطینده اولان
بو تماثیله صعود ایدردی و بو صهریجده حیاض متعدده وار ایدی وعید نصارا اولان یوم سعانین اولدقده
بر حوضی زیت ایله و بر حوضی خمر ایله و بر حوضی عسل ایله و بر حوضی ماورد ایله و بر حوضی خل ایله پر ایدوب
و مسک و قرنفل ایله تطییب ایدرلردی و بر حوضی دخی ماء صاف ایله پر ایدوب و صهریجی بر حشیشه
اورترلر ایدیکه کیمسه کورمزایدی و بو روس اساطینده اولان تماثیلک افواهندن بو زیت و خمر و عسل و
کلاب و سرکه و آب جیقوب جریان ایدردی و ملک روم و سایر حضار یوم سعانین اولنلر بونلردن
تناول ایدرلردی و بو کنیسه نک قربنده طولی اوچیوز ذراع وعرضی اون ذراع بر عمود وار ایدی و بو کنیسه نک
بانیسی قسطنطینک قبری بو عمودک فوقنده ایدی و بو قبرک اوستنده صفردن بر فرس تمثالی وار ایدی
و فرس اوزره قسطنطین صورتنده بر صنم وار ایدی و بو صنمک باشی اوزره جواهر ایله مرصع بر تاج وار ایدی
ذکر ایدرلرکه اول تاج بو ملکک یعنی قسطنطینک تاجی ایدی و بو فرسک ییدیمینی سنه زماعدا قوائمی صخره
اوزره رصاص ایله پکیتمش و یرلشدرلمش ایدی و ییدیمینی سکردرکبی هواده ایدی و بو فرس اوزره اولان
صنمک ید یمینی دخی هواده ایدی کویا ناسی قسطنطینیه یه دعوت ایدردی وید یسری سنده بر طوپ وار ایدی
و بو عمود بحرده بر کونلک یوله قریب مسافه دن کورینوردی و ناسک بو نوع اقاویل مختلفه سی واردر بعض
دیرکه بو صنمک یدنده طلسم وار ایدی بلده قسطنطینیه دن عدوی منع ایدردی و بعض دیرکه بو صنمک یدنده اولان

کره اوزره مکتوب ایدیکه دنیایه مالک اولدم و دنیا الیده بو طوب کبی اولدی ایدی و آچق الم کبی و بنیادن
مبسوط الید چقوب ال سکلدم الله اعلم. و باب قصر الملکده بر طلسم وار ایدیکه صفردن صورت خیلده
اوچ تمثال ایدی بو طلسمی بلیناس اشلمش ایدی که باب ملکده دواب متفرق اولمیوب صهیل ایتمک ایچون
وضع ایتمشیدی و هروی ذکر ایدیکه منارهٔ قسطنطنیه عجایب بنیادندر و بو مناره میدانده در و رصاص
و حدید ایله مشید و ایثاق اولنمشدر و هبوب ریاح وقتنده جنوبا و شمالا و شرقا و غربا ریاح بو منارهٔ
اصل کرسیسندن اماله و تحریک و خلق بو منارهٔ نک بناسی ارکسنه جوز و حزف ادخال ایدرلر و
کسر ایدر و قسطنطنیه ده موضع ساعات وار ایدی که اون ایکی بابی وار ایدی و هر بابک بر مصرعی وار ایدی که
طول مصرع عدد ساعات اوزره بر شبر ایدی و هر بار که ساعات لیل و نهاردن بر ساعت مرور ایتسه
بر باب منفتح اولوب واندن بر شخص چقردی و بر ساعت تمام اولنجه قائم اولوب زایل اولمزدی و بر ساعت
تمام اولدقده اول شخص اول بابدن ایچرو داخل اولوب رد و سد باب ایدردی و باب آخر
منفتح اولوب اول مثال اوزره شخص آخر خروج ایدردی ردم ذکر ایدیکه بو عمل بلیناس الحکیم عمالندن ایدی
و اصحاب رسولدن علیه السلام ابی ایوب الانصاری نک رضی الله عنه قبری قسطنطنیه ده در
حکایت اولندیکه یزید بن معاویه بلاد رومه غزا ایتدکه ابی ایوب الانصاری آنکله بیله ایدی ایدی و
ابی ایوب رحمه الله معاویه و یزیدک مسن شیخ متیمن ایدی و یزید ابی ایوبی تیمنا و تبرکا المتدی
و ابی ایوب رحمه الله قسطنطنیه یانینه جوار رحمت رحمانه واصل اولدی و یزید ابی ایوب فوت
اولدوغی مکانده دفن اولنمق و آنک ایچون بر مشهد اتخاذ اولنمق امر ایتدی و ملک الروم صاحب قسطنطنیه
تعجب ایدوب یزید ایچون بو صبی نه قلیل العقل شخص اولورکه صاحبنی بو معاده دفن ایدوب و زیرنده
مشهد بنا ایتدی فکر ایتمزکه کندو گیتدکدن صکره برابی نبش ایدوب جدرینی کلابه آتارز دیدی و ملک الرومک
بو قولی یزیده واصل اولدی یزید آکا خبر گوندروب بن ملک الرومدن احمق انسان کورمدمکه کندوی
دیدوکنی ایتدوکی نقدر جهه بزدخی بلاد اسلامیه ده اولان قبور نصارادن نبش ایتدک بر قرقو مازز
و کنایسدن تخریب ایتدک برکنیسه قومازز دیدی آندن صکره ملک الروم رای یزیدی استحسان
ایدوب بوندن و بونی ارسال ایدندن اعقل انسان کورمدم دیو کندو قصور رایینه اعتراف ایتدی
و تربهٔ ابی ایوب انصاری علیه الرحمة تاریخ تألیف آثار البلاد اولان سنه اربع و سبعین و ستمائه ده
عند النصاری معظم ایدی معظم ایدی انده چراغ یاقرلر ایدی و قحط اولدقده وقت استسقاده سقف تربه یی کشف
ایدوب استغاثه ایدرلر ایدی و ابن الوردی خریدة العجایبده مقر قبر قسطنطین اولان عمودی آثار البلادده مذکور
اولدوغی اوزره ایراد ایدوب لکن بو عمود تمثال ذهب نحاس اصفردن ایدی و بیمارستان قسطنطنیه یه
قریب ایدی دیو ذکر ایدوب و لفظ عمودی مناره لفظی ایله تعبیر ایتمشدر و بو مناره دن غیری نحاسدن
قطعهٔ واحده بر مناره دخی واردر که بو منارهٔ نک قبوسی واردر دیو ذکر ایتدی و دخی رخام ابیضدن بر مناره
واردر که اسفلندن اعلاسنه وارنجه صوره منقوشه در دیو ایراد ایتدی و ابن الوردی خریدة العجایبده قسطنطنیه یی
مثلثة الشکل در ایراد ایدوب دیرکه قسطنطنیه نک ایکی جانبی بحرده و بر جانبی برده در و باب الذهب جانب
برده در و مدینهٔ قسطنطنیه نک طولی طقوز میلدر و سور حصینی واردر و ارتفاع سوری یکرمی بر ذراعدر و بو سورک

فصیل

فصیل تسمیه اولنور سور آخر محیطدر و فصیلک ارتفاعی اون ذراعدر و قسطنطنیه نک یوز
قپوسی واردر و اکبر ابوابی باب مصمت در و قسطنطنیه ده بر قصر وار ایدی عجایب دنیادن
ایدی و بو قصره وارنجه بر دهلیز وار ایدی و دهلیز بر زقاق ایدیکه نحاسدن ایکی صف نحاس صورتلر
بینده مشی اولنوردی که انسان و خیل و فیل و سبع و غیری صورتلر اوزره صنعت بدیعه ایله ایدی و
قسطنطنیه ده بر طلسم وار ایدی انسان بو طلسم اوزره چقه مدینهٔ قسطنطنیه دن غیری مواضع کورردی
و محمد بن شاهنشاه مختصر مرآة الزماندن ایراد ایتدی قسطنطنیه یی قسطنطین المالک بنا ایتدی
که دین نصرانیه یی اول اظهار ایدن بودر و دیرکه قسطنطنیه نک یدی سوری واردر و سور
کبیرینک سمکی یکرمی بر ذراعدر و بو سورده یوز قپوسی واردر و فصیل دیدکلری سور صغیرینک
سمکی اون ذراعدر و قسطنطنیه بحر رومه منصب اولان خلیج اوزره در و ارض قسطنطنیه
ارض بلاد رومیه یه و ارض اندلسه متصل و پیوسته در و ذکر قسطنطنیه ده وارد اولدیغی ابی
هریره دن رضی الله عنه مرویدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم هل سمعتم بمدینة جانب منها
فی البر و جانب منها فی البحر قالوا نعم فقال علیه السلام لا تقوم الساعة حتی یغزوها سبعون الفا من بنی
اسحق فاذا جاؤها نزلوا فلم یقاتلوا بسلاح و لم یرموا بسهم و یقولون لا اله الا الله والله اکبر
فیسقط احد جانبیها الذی فی البحر ثم یقولون الثانیة لا اله الا الله والله اکبر فیسقط جانبها الآخر
ثم یقولون الثالثة کذلک فیفرج لهم فیدخلونها فیغنمون ما فیها فبینا هم یقتسمون الغنائم اذ جاءهم
الصریخ ان الدجال قد خرج فیترکون کل شیء و یرجعون الحدیث و بو حدیث طویلدر و بو حدیثده
امارت ساعت واردر و بو حدیثک اخراجنده مسلم منفرددر و ثور بن یزید قولی اوزره بو حدیثده
مذکور اولان مدینه قسطنطنیه در واحمد دیرکه یحیی بن اسحق بکا اخبار ایتدی و یحیی دیرکه ایوب بکا
اخبار ایتدی و ایوب دیرکه ابو قبیل بکا تحدیث ایتدی قال ابو قبیل کنا عند عمرو بن العاص و سئل
ای المدینتین تفتح اولا قسطنطنیة او رومیة فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم مدینة هرقل
یعنی القسطنطنیة الحدیث راقم الحروفه لایح اولدیکه بو ایکی حدیث شریفدن حدیث اولده
مذکور اولان مدینه ثور بن یزید قولی اوزره قسطنطنیه المعنی فحوای حدیث ثانی منافیدر زیرا حدیث
اولک مضمونی امارت ساعتدن خروج دجالی مشتملدر و حدیث ثانینک مضمونی
قسطنطنیه رومیه دن اول فتح اولنمغه بشارتدر حدیث اولده اولان مدینه دن مراد قسطنطنیه
اولنجه ظهور علامات قیام ساعت متحقق اولوب حدیث ثانیده ایکی مدینه دن مدینهٔ هرقل قسطنطنیه
اول فتح اولنور دیو اخباره اصدق القائلیندن نجه سابق اولوردی و فی عصرنا بیان واقع حق
فحوای حدیث ثانیده والله اعلم حدیث اولده مذکور اولان مدینه دن مراد فخر المرسلین و اصدق
القائلین علیه السلام رومیه در بلکه وجهدن خارج دکلدر و قسطنطنیه نک اوصاف
اخبار رعاة سی بو محلده منتهی اولنجه کتب متقدمیندن منقول اولان قسطنطنیه نک قبل الفتح دار
الکفر اولدوغی حالنک اوصاف و اخباریدر و راقم الحروف تحقیق اوزره فاتح اساس قلاع کفر و
طغیان سابع سلاطین آل عثمان ابو النصر و الفتح و المغازی سلطان محمد خان ثانی غازی

ابن سلطان مراد خان ثانی غازی ابن سلطان محمد خان اول غازی ابن یلدرم بایزید خان غازی ابن غازی
خداوندکار مراد خان اول ابن اورخان غازی ابن عثمان غازی طاب ثراهم وجعل الفردوس مثواهم بلدهٔ طیبه
صفهٔ کاشغه سنک حروفی تاریخ تحته مطابق اولان دار السلطنة العلیة قسطنطنیة المحمیه حماها الله عن البلیة
فتح ایدلدن الی یومنا هذا که سنه ست والف هجریه یوزقرق طقوز سنه در وتحدید رمضان التوفیق جمع
ایلدوکی کتاب تواریخ آل عثمانده ایراد ایلدوکی اوزره سلطان موحی الیه همتی ایله جانب بحردن درنیوز
کمی تنته‌وره وجانب بحردن غلطه اوستنده یتمش کمی بادبان آچوب وعلم حرقتیل ایله شهید ابی ایوب
انصاری یه طوغری ممتد اولان بحره ایندروب قسطنطنیه جانبنه حرب ایچون عسکر کچوروب
اللی کون حروب عظیمه‌دن صکره سنهٔ سبع وخمسین وثمانمائه جمادی الآخره سنک یکرمنجی کونی یوم الاربعاده
ع اهل اسلام ایتدی استنبولی فتح ، مصرعن افواه خلایق اولمدن الی حین تحریر بنده السطورکه
سنه ست والف هجرینک ثالث جمادی الاولاسی ویوم الخمیسدر یوزقرق تکز ییل واون آی
اون اوچ کون اولدیکه بو سواد دلکشا ومدینهٔ نشاط افزا عمارات فاخره ایله بونیاد رشک جنت علیا
وابنیهٔ عالیه ایله شیا فشیا نادره اولمشدر وفاتح قسطنطنیه سلطان موحی الیه بعد الفتح قسطنطنیه داخلنده
قدم نجه طوب سران وحدیث نعم الامیر فاتحها انظاری سرور اولوب هر کوشه‌ده اجالهٔ قدم ایله
کذران ایدرکن ایاصوفیه اسمی ایله مسمی اولان کنیسه یه مرور ایتدکده کوردیکه بو مقام بر بنای عظیم وبنیان مدید که
مهندس خرد خرده‌دان ومعمار عقل سلیم اذعان بو بنانک ساحت ارکاننده حیران وبو بنیانک طرح
اساس ورفع سقفنده سرکردان اولورلر بو معبد قدیمی آلایش اصنام واوثاندن تطهیر ومزخرفات کفریه‌دن
ازاله وتغییر ایدوب احداث محراب ومنبر ومناره ومحفل مؤذنین ایله بو مقام بهشت ارتسامی غیرت
خلد برین ومسجد جامع سلیم ایتدی نظم سالک حقه مسجد اقصی ، فقری اولانه کعبه در فرضا ،
بعده بو جامع کزینک حایط قبلیسنک جانب غربیسنده سلطان موحی الیه احداث ایتدوکی بر
شرفه‌لی منارهٔ عتیقه‌نک حذاسنده که حایط قبلیسنک جانب شرقیسنده سلطان سلیم خان ثانی
ابن سلطان سلیمان طاب ثراهما بر شرفه‌لی بر منارهٔ مطبوعه دخی احداث ایدوب بعده سلطان
مراد ثالث ابن سلطان سلیم خان ثانی طاب ثراهما بو جامع دلکشک حایط شمالیسنک نهایت
شرقیه وغربیه‌لرنده بر طرح وبر رسم اوزره بر شرفه‌لی ایکی منارهٔ موزونه دخی احداث ایدوب
وبو جامعک حایط شمالیسنده اولان ابوابدن ایکی بابک داخلنده قبهٔ صغیره مقدارنده یکپاره مرمر سفیددن
بر برینه مقابل ومعادل ایکی دانه خم عظیم وضع ایدوب بو خمره آب اجرا ایتدی وبو خمرلرک سفلرنده
لوله‌لر وضع ایتدیرکه عطشان اهل عبادات منتفع اولورلر وسلطان مراد خان موحی الیه بو جامعک
داخلنده اولان سبز وسماقی رنک ستونلری قنادیل ایله تزیین ایدوب وبو جامعک قنادیلنی
تکثیر ایدوب وحفاظ قرآت قرآن ایتمک ایچون بر قاچ موضعنده رخامدن کرسیلر بنا ایتدی رحمه الله
وسلطان سلیم خان موحی الیهک تربهٔ طیبه‌لری جامع ایاصوفیه‌نک حایط غربیسنده اولان بابک ظاهرنده
ومقابله‌سنده‌در وبو تربه‌نک خارج حایطی بیاض رخام ایله وداخل حایطی منقش کاشی ایله در وبنا تربیه
وشعرادن بری صاحب طبع کزینی امینی چلبینک بو تربه‌نک تاریخ بناسنده ع تربهٔ سلطان سلیم یک دین

نعم جی

مصرعنی بولمشدر وسلطان مراد خانک تربهٔ طیبه‌لری دخی والد ماجدلری مرحوم سلطان سلیم خان موحی الیهک
مذکور اولان تربه‌لری قربنده بنا اولنمشدر وفاتح قسطنطنیه سلطان محمد خان غازی جامع ایاصوفیه‌نک جانب
شمالیسنده طلبهٔ علوم ایچون وظایف معینه ایله بر دار التحصیل علوم ومدرسهٔ عالیه احداث ایدوب
وقسطنطنیه‌ده اولان کنایسک اکثری صوامع ومعابد ومدارس ومساجد اهل اسلام اولمغین رأی ایتدوکندن
ماعدا سنه ثمان وخمسین وثمانمائه‌ده داخل قسطنطنیه‌ده سرای عتیقی بنا ایتدکه سرای عتیقک بعض مواضع
توسیع دائرهٔ جامع ولواحق جامع سلطان سلیمان خان غازی ایچون طاب ثراه الله وغیره ذکره الیوم
باقی قلان اتباع مکانی نهایتده در استدار حایطی اوچ میله قریبدر ودخی سلطان محمد خان موحی الیه سنه
سبع وستین وثمانمائه‌ده سور قسطنطنیه‌نک جانب شرقیسنده سرای جدیدی بنا ایتدکه بو سرایک
جانب شرقیسی وحدائق وبساتین وقصوری خلیج قسطنطنیه‌یه مشرفدر وجانب غربیسی جامع ایاصوفیه‌یه
منتهیدر ودخی سلطان محمد خان موحی الیه بیوک قرمان وکوچک قرمان دیمکله معروف ایکی موضع بیننده
بنا ایتدوکی جامع بلند ومعبد بی مانندک بناسنه سنه سبع وستین وثمانمائه‌ده اتمام اولندی وبو جامع
شریفک سطحی وجه ارضدن ذراع بنا ایله بر بچق ذراع مرتفعدر وجوانبندن طاس نردبانله صعود ودخول
اولنور وحایط شرقی وحایط غربیلرینک نهایت جانب شمالیلرنده جامعه متصل بر شرفه‌لی ایکی مناره
موزونه وعالیه‌سی واردر وبو جامعک سقفی وقبهٔ عالیه‌سی رصاص ایله پوشیده در وبو جامعک
داخل سجده سی یعنی فرشی ترکی زباننده توغله دیمکله معتبر آجردندر وبو جامعک حایط شمالیسی اوکنده
ایکی صفهٔ طولانی ودبر حریم عظیم واردر وبو حریمک جوانب شرقی وغربی وشمالیسی ایله بو صفه‌لرک اطرافنده
منصوب مرمر ستونلر اوزره قباب متعدده مبنیدر که رصاص ایله پوشیده در وفرش حریم مرمر سفیددندر
وبو حریمک وسطنده مرمردن بر حوض کبیر مدور ومیان حوضده مرمردن کاسهٔ کبیره ایله بر شادروان
واردر که میان کاسه‌دن جریان ایدن آب حوض ایچنه ریزان اولمغله را اولوب اطراف حوضده
موضوع اولان متعدد لوله‌لردن انتفاع اولنور وتغییر حوض سراپا آهندن شبکه ایله مسدوددر
وبو شادروانک جوانب اربعه‌سنده درب دانه درخت سرو واردر که شادروانی اورته‌یه آلمشلردر
وبو جامع شریفک اوچ قپوسی واردر بر بابی حایط شرقیسنده وبر بابی حایط غربیسنده در که بو ایکی بابه
انفا ندکور اولدوغی اوزره مبنی درج وسلالیم ایله صعود اولنور وبر بابی حایط شمالیسنده بین الصفتیندر
که انفا ندکور اولان حریمه مفتوحدر ومحاذی شادروان در وبو بابه بلا سلم دخول اولنور که فرش
حریم ایله عتبهٔ سفلاسی بر قدمه مرتفعدر وحریم جامعک دخی اوچ قپوسی واردر بر قپوسی حایط شرقیسنده در
وبر قپوسی حایط غربیسنده در که بو ایکی بابه دخی مرمر سفیددن مبنی سلم ایله صعود اولنور لکن بو سلمک
قدمه‌لری باب شرقی وباب غربی حریمک ستمی قدمه‌لرندن ناقصدر وبو حریمک حایط شمالیسنده اولان
باب خارجنک ایکی طرفلرنده بر صفهٔ طولانی واردر که بو ایکی صفه‌نک فرشی سنکدندر وورود
ایامده بو صفه‌لرک فرشی اوزره بجاجین سبز وسرزده در زیرا فوقی مکشوف ویی سقفدر وبو جامعک حایط
شرقیسی حایط قبلیسنه متصل اولدوغی موضعده سلاطین آل عثمان رحمهم الله اسلافهم وخلد باقیهم صلوة جمعه
ادا ایده جک مقام فوقانیه بو بابدن دخول اولنور وبو باب مقفلدر سلطان روی زمین دم خلقه ادای صلوة جمعه‌یه

توجه بیورلقلرنده فتح اولنور و بو جامعک حیطان اربعه‌سنده الواح اخشابدن مصنوع عربی منظرجلرله عالی روزنلر
واردر دکذلک حرم جامعک حیطان شرقی وغربی وشمالیسنده بو اسلوب منظرجلرله عالی روزنلر واردر
و بو جامع شریفک داخلنده اولان محفل مؤذنین و منبر باهض مرمردندر و سلطان موی الیه جنت آشیانک
آسوده اولدوغی مکان و مرقد منوری آثار اتقد مضجعه بو جامع شریفک حایط قبلیسی خارجنده در و ظاهر دیوار
مشهدی مرمر سفید ایله مبنی در رصاص ایله پوشیده بر قبه‌سی واردر و بو مشهد شریفک جانب قبلیسنده قبلیه‌یه ممتد
اولمش طولانی بر حدیقهٔ عظیمه‌سی واردر که طولی مقداری رمیهٔ سهم وعرضی بوندن اقلدر که طولا بیوک قرا آغاجلری
موضعه منتهیدر و دخی سلطان غازی موی الیه سنه خمس وسبعین وثمانمائه‌ده مذکور اولان جامع جنت نشانک
خارجنده واقع ساحهٔ شرقیه وساحهٔ غربیه‌سنده علوم دینیه‌یی تعلیم وتعظیم واهالیسنی اکرام وتفخیم ایچون
نمونهٔ هشت بهشت جاودان مدارس ثمان بنا ایتدیکه لوایح علوم نقلیه ایله هر بر مدرسه‌نک صحنی بر حدیقهٔ
باغ رضواندر و بو مدارسک دردی بو جامعک جانب شرقیسنده و دردی جانب غربیسنده در که
هر درت مدرسه ایله بو جامعک حایط شرقیسی وحایط غربیسی بیننده فاصلهٔ عظیمه واردر که بو فاصله
بو جامعه حریم ثانی شابه‌سنده در و بو حریم ثانینک نهایت جانب شمالیسنده صبیان مسلمین ایچون بر
دار التعلیم قرآن بنا ایتدی و بو مدارسدن جانب شرقی جامعده اولان درت مدرسه‌نک نهایت
جانب جنوبیسنده مرضی غربا و فقرا ایچون بر دار الشفا بنا ایتدیکه **نظم** بر عجب دار الشفادر کوی یار
خسته واران مبتلاسی خوش کلور **نثر** نحوانسنه مظهردر و بو مدارسدن جانب غربی جامعده اولان
درت مدرسه‌نک نهایت جانب جنوبیسنده مسافرین ایچون بر اصطبل عظیم و مطبخ طعام و
فقرا وطلبهٔ علوم ایچون بر ماکل طعام بنا ایتدی سلطان موی الیه قسطنطنیه‌یی فتح ایتدکده خارج قسطنطنیه‌ده
ابی ایوب انصاری علیه رحمة الباری جنابنک قبر منورین قطب العارفین مرحوم شیخ آق شمس الدین قدس سره
تعیین ایتکین اول مقام واجب الاحترامده ایکی مناره‌لی بر جامع شریف و تحصیل علوم ایچون بر مدرسه و
الطعام طلبهٔ علوم و فقرا ناس ایچون بر مطبخ لطیف بنا ایتدی و قدوة الاولیا شیخ ابو الوفا قدس سره
مشهد شریفلری قربنده بر جامع و فقرا صلحا ایچون صوامع و حمام رجالی مستقل و حمام نسوانی مستقل بر جفت
حمام نافع بنا ایتدیکه محصول حمام مصارف جامع مذکور و صلحایه معیندر تقبل الله جمیع خیراته قبولا حسنا
و بعده سلطان موی الیهک فرزند رشیدی مرحوم سعید سلطان بایزید خان ثانی غازی داخل قسطنطنیه‌ده
سرای عتیقک جانب جنوبیسنده بنا ایتدوکی جامع کزینک بناسنه سنه ثلث وتسعمائه‌ده شروع اولنوب سنه
احدی عشر وتسعمائه‌ده اتمام اولدی و بو جامع شریفک اوصافی سلطان موی الیهک والد امجدی فاتح قسطنطنیه
سلطان محمد خان غازینک ذکر اولنان جامعی اوصافنه قریبدر لکن بو جامعک ایکی مناره‌سی جامعک حایط
شرقی وحایط غربیلرینک نهایت حایط شمالیلرنده جامعه متصل دکلدر هر مناره ایله جامعک بیننده مسافرین ایچون
بیوت متعدده‌یی مشتمل بر دار الضیافه واردر که ایکی اوچ قرنج مسافه‌ده بو منارهلر بیننده اولان قبهٔ جامعدن
بو منارهلر دور کورینور کویا که بو منارهلر بو جامعک دکلدر و دخی بو جامعده سلاطین کرام آل عثمان صلوة
جمعه ادا ایده جک مقام فوقانی بو جامعک داخلنده حایط غربیسی حایط قبلیسنه متصل اولدوغی
موضعده‌درکه محراب جامعک جانب یمیننده و منبر حذاسنده در و بو مقام فوقانینک قپوسی جامعک

حایط غربیسی حایط قبلیسنه متصل اولدوغی موضعه قریبدر و دخی بو جامعک قبه‌سی جهت شرقیه و جهت غربیه‌ده
داخل جامعده نصب اولنمش عتابی رنک ایکی مرمر ستون کبیر اوزره بنا اولنمش طاقلر اوستنده در
ارتفاع سطحی جامع سلطان محمد خان غازی سطحنک ارتفاعندندر و وسط صحندن ارتفاعی نصف
ذراع نجاری انجق واردر و بو جامعک حریم داخلینک حایط شمالیسنده اولان بابک خارجی طرفینده
ایکی صفه‌سی یوقدر و داخل جامعک فرشی اجردن و حریم داخلینک فرشی مرمر سفیددندر و سلطان
بایزید خان غازی موی الیهک مرقد منوری بو جامعک خارج حایط قبلیسنده در ظاهر دیوار مشهدی
مرمر سفیددندر و رصاص ایله پوشیده بر قبه‌سی واردر و ما حول مشهدی روضهٔ رضواندن بر قطعه‌در
و دخی جامع سلطان بایزید موی الیه تاریخ مزبورده بو جامعک جانب غربی شمالیسنده تحصیل علوم ایچون
بر مدرسهٔ عالیه بنا ایدوب تدریسی مدینهٔ قسطنطنیه‌ده شیخ الاسلام و مفتی الانام اولانه ایچوندر
و دخی سلطان موی الیه تاریخ مزبورده بو جامعک جانب شرقی قبلیسنده صبیان مسلمینه تعلیم قرآن ایچون
بر دار التعلیم بنا ایتمشدر و دخی بو جامعک جانب شرقیسنده بر مطبخ و فقرا و طلبهٔ علوم ایچون ماکل طعام
و فقرا و ضعفا مسلمین و مسلمات ایچون بر ماکل طعام بنا ایدوب و بو جامعک حایط شرقیسی و حایط
غربیسی ایله ایکی مناره بیننده آنفا مذکور اولدوغی اوزره مسافرین ایچون دار الضیافه بنا ایتمشدر و اولیای
کرامک ولی کرامت مشهدی امیر بخاری علیه رحمة الباری مشهدی قربنده سلطان بایزید موی الیه بر
مسجد و بر خانقاه بنا ایتمشدر تقبل الله جمیع حسناتهم و بعده ناصر و معین اهل ایمان و کاسر
رؤس اهل کفر وطغیان عاشر سلاطین آل عثمان سلطان سلیمان خان غازی ابن سلطان سلیم خان اول
کشورستان قسطنطنیه داخلنده موی الیه والد ماجدینک مشهد منوری قربنده والد ماجدی نام شریفی ایله
بنا ایتدوکی جامع شریفک بناسنه سنه سبع وعشرین وتسعمائه‌ده اتمام اولندی و بو جامع شریف دخی اکثر اوصافنده
جامع سلطان محمد خان غازیه شبیهدر و جامع سلطان محمد خانک جانب شمالیسنده در بینهما بر میل واردر
و جامع سلطان سلیم خان ایله جامع سلطان محمد خانک مغایرتلری بر نیجه محلده در اول جامع سلطان سلیم
حیطان اربعهٔ متینه‌سی اوزره بی طاق و رواق یکپاره قبه ایله مبنیدر ثانی جامع سلطان محمددن قدرده صغیردر
ثالث بو جامعک موقعی اولان ارضدن داخل جامعنک سطحی نصف ذراع بنا ارتفاعنده در
رابع بو جامعک حریم ثانیسی جامع سلطان محمدک حریم ثانیسی مقداری فسیح دکلدر خامس بو جامعک
حریم داخلینک حایط شمالیسنده اولان بابک خارجی طرفینده ایکی صفه‌سی یوقدر بو مغایرتلردن ماعدا
اسلوب طرحده چندان مغایرت و ضخامتی یوقدر جامع سلطان سلیم خانک حایط غربیسی
حایط قبلیسنه متصل اولدوغی کوشه‌ده داخل جامعده سلاطین آل عثمان ادای صلوة جمعه ایده جک
مقام فوقانیسی اولمقده و بو مقامک قپوسی حایط شرقی جامعدن اولمقده و بو جامعک حایط شرقیسی
وغربی و شمالیسنده اوچ بابی اولمقده و جانب شرقی وغربیسنده جامعه متصل ایکی منارهٔ موزونه‌سی
اولمقده و بو جامعک باب شمالیسینک خارجی طرفینده ایکی صفه‌سی اولمقده و بو جامعک حریم
اولنک داخلنده جوانب اربعه‌سنده رخامدن اعمدهٔ منصوبه اوزره رصاص ایله پوشیده قباب
متعدده‌سی اولمقده و بو حریم اولک حیطان شرقی وغربی و شمالیسنده اوچ قپوسی اولمقده و بو جامعک

وحرم اولنك متعدد روزنلری اولمغله وبو جامعك حايط شرقی وحايط غربيلرينك نهايت
جانب شماليلرنده بو جامعه متصل بر شرفه لی ايكی مناره سی اولمغله وفرش داخل جامع آجردن اولمغله
وفرش حريم اول مرمر سفيددن اولمغله ووسط حريم اولنده شادروانی اولمغله وجوانب
اربعه شادروانك چار درخت سروی اولمغله جامع سلطان سليم خان جامع سلطان محمد خانه
مشابهدر وسلطان سليم خان موسى اليهك مشهد منوری بو جامعك حايط قبلسی خارجنده در
ودخی سلطان سليمان خان موسى اليه تاريخ مذكورده والد ماجدينك بو ذكر اولنان جامعی قربنده صبيان مسلمينك
تعليم قرآن ايچون بر دار التعليم وبو جامعك حايط شرقی وحايط غربيسنه متصل مسافرين ايچون ايكی
دار الضيافه وبر مطبخ طعام وفقرا طلبه علوم ايچون بر مأكل طعام بنا ايتمشدر ودخی سلطان سليمان
خان موسى اليه تاريخ مذكورده والد ماجدی نام شريفنه داخل قسطنطنيه ده يكی باغچه دمكله معروف موضعك
قربنده تحصيل علوم نفيسه ايچون بر مدرسه شريفه بنا ايتمشدر ودخی سلطان سليمان خان موسى اليه
سنه خمسين وتسعمائه ده لوا مغنيساده فوت اولان فرزند ارجمند سعادتمندی شهزاده سلطان محمد
نامی ايله سنه احدی وخمسين وتسعمائه ده داخل قسطنطنيه ده يكيچری اوده لری قربنده بر جامع شريف
عالی وبو جامعك حرم ثانيسنك جانب شرقيسنده طلبه علوم تحصيل علوم نافعه ايچون حجرات متعدده يی
مشتمل بر دار الضيافه وبو جامعك جانب قبلی شرقيسنده بر مطبخ طعام وفقرا طلبه علوم ايچون
بر مأكل طعام وفقرا مسلمين ومسلمات ايچون بر مأكل طعام بنا ايتمشدر وبو جامع شريفك درجه
ايكی حرمی وايكی مناره سی وساير طرح ورسمی وبناسی اوصافی سلطان محمد خان غازی جامعی اوصافنه
قريبدر لكن بو جامعك نزاكت بناسی بديع وعجيبدر ومناره لری ظريف وموزوندر وهر بريسی ايكی
شرفه ليدر وحرم اولنك وسطنده اولان شادروانك جوانب اربعه سنده چار درخت سرو وار در
وداخل جامع وداخل حريم اولنك سطحلری وجه ارضدن نصف ذراع نجاری مقداری مرتفعدر وبو
جامعده سلاطين آل عثمان ادا صلوة جمعه ايده جك مقام فوقانی دخی جامعك حايط شرقيسی حايط قبليسنه
متصل اولدوغی كوشه ده داخل جامعده در وبو مقامك قپوسی دخی جامعك حايط شرقيسنده در وشهزاده
سلطان محمد موسى اليهك تربه منوره سی وبو جامعك خارج حايط قبليسنده در وما حول تربه مزبوره
بر حديقه دلكشادر وبو حديقه نك شارع اعظمه مشرف اولان حايط غربيسنك نهايت جنوبيسنده
تشنكان آينده ورونده ايچون بر سقاخانه لطيفه واردر ودخی سلطان سليمان خان موسى اليه داخل قسطنطنيه ده
سرای عتيقك جانب شماليسنده خليج قسطنطنيه يه مشرف وخليج قسطنطنيه دن مشهد ابی ايوب انصاريه
طوغرو ممتد اولان لسان تپه ده مشرف مرتفع وعالی مقعده بنا ايتدوكی جامع عظيم وعالی مقعده بنا ايتدوكی
معبد واسع وساجدينك بناسنه سنه ست وخمسين وتسعمائه ده شروع اولنوب سنه اربع وستين
وتسعمائه ده اتمام اولنمشدر وبو جامع شريفك وسعت داخلی جامع ايا صوفيه نك اتساع داخلنه قريبدر وبناء
متين واستواری سنك سفيد ايلهدر وقبه عظيمه سنك داخل قبلی وجانب شماليسنده ايكی نيم قبه لری واردر
وجانب شرقی وجانب غربيسنده قباب صغيره متعدده واردر وبو جامعك داخلنده درت عدد
عنابی رنك رخامدن ستون كبير واردر كه هر برينك طولی يكرمی ذراعه قريبدر واستداره سی ايكی ذراعدن

اكردر

اكردر وبو درت ستونك ايكيسی داخل جامعنك جانب شرقيسنده وايكيسی جانب غربيسنده منصوبدر
وبو درت ستون اوزره حجاره دن عظيم طاقلر اوزره بو جامعك قبه عظيمه سی مبنيدر وبو جامعك
داخلنده بو درت عظيم ستوندن غيری رخامدن بر قاچ اعمده صغار دخی واردر وبو جامعك
حايط شرقيسی وحايط غربيسی داخللرنده بو اعمده صغار اوزره خرده طاقلرله ايكی فوقانی مقام مبنيدر وبو جامعك
حايط شرقی حايط قبليسنه متصل اولدوغی كوشه ده بو جامعك داخلنده ذكر اولنان ايكی فوقانی مقامدن
حايط شرقی جامعك داخلنده اولان فوقانی مقامه بلا اتصال بر مقام فوقانی دلكشاسی دخی مستقل واردر
وسلاطين عظام آل عثمانه خاصه ادا صلوة جمعه ايده جك مقامدر كه ذكرلری سبق ايدن درت عدد
جوامع سلاطينده دخی بو رسمه فوقانی مقام وار ايدوكی مذكور اولدی وبو مقام فوقانينك قپوسی بو جامعك
حايط شرقيسنده بو مقامك خارجنده در وبو جامعك حايط شماليسنده اولان باب كبيرك داخلنده
بر فوقانی ومرتفع مقام دخی واردر وبو جامع محرابنك حوالی خط محقق ايله آيات كريمه رسم اولنمش
كاشيلرله مبنيدر وبو جامعك حيطان اربعه سنده متعدد عالی روزنلر واردر وبو روزنلرك مقرنس
ومصنع عربی مصرعلری واردر وبو جامعك حايط قبليسنده محرابنك طرفيننده وفوقنده ملون ومرصع
زجاجلرله مسدود خرده روزنلردر بو سببدن بو جامعك داخلی پك روشندر وبو جامعك فرشی
آجردندر وبو جامعك داخلنده قبه عظيمه سنك پايه شرقيسی وپايه غربيسی اولان پايه لرده ايكی چشمه آب واردر
كه بو مالی لوله لردن لازم اولدقجه جريان ايدر وبو جامعك موقعی اولان وجه ارضدن داخل جامعك سطحی
بر ذراع نجاری مقداری مرتفعدر وبو جامعك اوچ قپوسی واردر بريسی حايط شماليسنده در كه بو جامعك حرم
اولنه مفتوح باب كبيردر وخارج عتبه عليه سی اوزره رخام بياضدن مقطوع ومقرنس آويزه لر واردر كه
صنعت غريبه در وبريسی دخی حايط شرقيسنده در كه بو جامعك حرم ثانيسی اولان ساحه يه مفتوحدر وبريسی دخی حايط
غربيسنده در كه كذلك بو جامعك حرم ثانيسی اولان ساحه يه مفتوحدر وبو ايكی بابدن جامعه بشر ونردبان ايله
نردبانه صعود ودخول اولنور وبو جامعك حايط غربيسنك خارجنده شمالدن قبله يه ممتد تتمه جامعدن
ايكی مقام دخی واردر كه بو ايكی مقامك بر جانبلرنده ديوارلری وقدر ايكی بر ذراع ارتفاعنده رخامدن
الواح ايله مسدوددر بو ايكی مقامك آلتی اولان ديوارلرك هر برنده يكر بيشر چشمه آب واردر بو ماللی
لوله لرله وقت حاجتده جريان ايدر كه بو چشمه لر بو جامع شريفك ميضأه سيدر وبو ايكی جانبده
واقع چشمه لرك فوقی اولان ايكی مقامك فوقنده رخامدن اعمده صغار منصوبه اوزره خرده طاقلرله مبنی
ايكی مقام فوقانی دخی واردر كه بو ايكی مقام بو جامعك تتمه سيدر وبو ايكی مقام دخی بو جامعك
حايط شرقی وحايط غربيسی خارجلرنده واقعدر وداخللرنده اولان ايكی فوقانی مقام ايله خارجلرنده اولان
ايكی فوقانی مقامه مفتوح روزنلر واردر وبو جامعك ايكی جانب داخلنده وخارجنده اولان فوقانی
مقاملره بو جامعك باب شرقيسی وباب غربيسی قربنده داخل جامعده جامعه مفتوح ايكی روزندن
وبو جامعك بو ايكی حايطی ايچندن بنا اولنمش طاش نردبانلردن صعود ودخول وبو جامعك
حايط شماليسنده اولان باب كبيرك خارجی طرفيننده طولانی ايكی صفه واردر كه بو صفه لرك
جانب شماليلری اوزره رنكين وساده رخامدن عظيم وضخيم ستونلر اوزره بنا اولنمش طاقلرله

قباب مستورده واردر وبو حایط شمالئ جامعنک نهایت شرقیه ونهایت غربیه لرندن کیرو جانب
شماله ممتد ایکی حایط ایله وبو ایکی حایطه پیوسته جانب شمالنده برحایط ایله که جمعا اوچ حایط ایله بو جامعک
جانب شمالیسنده برحریم عظیم واردر که حایط شمالئ جامع ایله مربع الشکلدر وحایط شمالئ جامع خارجنده
اولان صفه لر واردر وبو صفه لرک کنارلری اوزرنده نصب اولنمش عظیم وضخیم رخامدن ستونلر اوزرنده مبنی
طاقلر ایله قباب متعدده واردر وبو حریمک داخی جامع کبی اوچ قپوسی واردر بریسی حایط شمالیسنده درکه
بو جامعک حایط شمالیسنده اولان باب کبیره مقابلدر وبو بابک دخی خارج عتبه علیه سی اوزرنده
مرمر سفیددن مقطوع ومقرنس آویزه لر واردر وبریسی دخی بو حریمک حایط شرقیسنده درکه وبریسی
دخی حایط غربیسنده در وبو حریم عظیمک بو اوچ قپوسنه اوچر درقدمه مرمر نردبان ایله صعود
ودخول اولنور وبو حریمک حیطان ثلاثه ثانیه مفتوح عظیم روزنلری واردر وبو حریمک فرش سطحی
مرمر سفیددندر وبو حریمک میاننده باب شمالئ جامع ایله باب شمالئ حریم بیننده مرمر سفید ایله
مبنی مربع الشکل وبلکه جانب شرقی وجانب غربیسی طوله مایل برحوض واردر که بوحوض سطح حریمدن بر
ذراع نجاری مقداری مرتفعدر وبو حوضک اوستی کبیر ورخام بیاض منحوت مصنع ایله پوشیده در
که بو حوضک چار گوشه سنده نصب اولنمش مربع القطع مرمر ستونلر اوزره مبنی سقف مسطحدر
وبو حوضک مقر آب کنارلرندن سقفنه دکین جوانب اربعه سی مس وردیدی مصنوع شبکه لرله
سد ودر وبو حوضک داخلنده مرمر سفیددن منحوت ومصنوع وروی آبدن مرتفع وموضوع
ایکی کاسه شادروانی واردر وبو حوض ایچنه جاری اولان آب بو کاسه لر ایچندن صعود ایله جریان ایتمز بلکه
آب بو حوضک مرمر سفیددن منحوت اولان سقفنده بو ایکی کاسه نک محاذیسنده هر بر کاسه یه
یدیشر سکزر سوراخدن منصب اولور وبو کاسه لرک جانب قبلی وجانب شمالیلری وه خندن
ایکیشر میزاب که درت دانه میزاب واردر وبو کاسه لرک حوالنده نحاسدن لوله لر واردر هر میزابک
براوجی بر لوله سنه نحاس تل ایله مربوطدر براوجلری کنار حوضده اولان شبکه لردن چقمشدر و
خارج شبکه ده بو میزابلرک آلتنده مرمر سرخدن خرده نیم کاسه لر وضع اولنمشدر که داخل حوضده
اولان لوله کاسه دن بو میزابه ریزان اولان آب جریان ایله بو خرده نیم کاسه لر ایچنه
منصب اولور وبو خرده نیم کاسه لرک حوض جانبنده بر سوراخی واردر بو آب اول سوراخدن
کیرو حوض ایچنه منصب اولور وبو حوضک سقفنه بو آب حوضک چار گوشه سنده اولان
مربع القطع مرمر ستونلرک ایچندن صعود ایدر وحوض براولدقدن صکره کیرو ما حولنده اولان ضخیم جاک
ایچندن جریان ایله غیری مواضعه کیدر وبو جامعک سنک سفید ایله مبنی درت عدد مناره سی
واردر ایکی مناره سی بو جامعک حایط شمالیسی حایط شرقی وحایط غربیسنه متصل اولدوغی ایکی رکنده
وبو ایکی مناره نک هر بریسی اوچر شرفه لیدر وشرفه اولاسندن صکره بو ایکی مناره نک دوری
ضخمی کتدکجه باریکدر وعلو وارتفاعلری التمش ذراعدن اکثردر وایکی مناره سی بو حریم عظیمک کیرو
حایط شمالیسی حایط شرقی وحایط غربیسنه متصل اولدوغی ایکی رکنده در وبو ایکی مناره نک
هر بریسی ایکیشر شرفه لیدر وعلو وارتفاعده بو ایکی مناره اول ایکی مناره دن دون وناقصدر

وبو جامع ایله

وبو جامع ایله بو حریم عظیمک ما حولی برحریم ثانیدر که بو حریمک جانب شرقیسنک نصفندن کری
وجه ارضدن بر ذراع ارتفاعنده دیوار ایله مسدوددر که بو سد اوزرنده خلیج قسطنطینیه و
وخلیج قسطنطینیه دن مشهد ابی ایوب انصاریه طوغری ممتد اولان لسان بحر منظوردر ومابعدرکه بولسان
افواه خلق قسطنطینیه ده غلط بوغازی دیمکله مشهوردر وبو حریم ثانینک جانب شرقیسنک نصف آخری ایله
جوانب شمالیه وغربیه وجنوبیه سی حیطان مرتفعه ایله محاطدر وموما الیه سلطان سلیمان خان غازینک
رحمه الله منور مرقدلری بو جامع شریفک حایط قبلیسنک خارجنده حذاء محراب جامعده در وبو مرقد
منورک بناسی مثمن الشکلدر وظاهر حیطانی ساده ورنکین رخام ایله مبنیدر ومجموع بناسی یکپاره
برقبه ایله در وبو مرقد لطیفک ما حولی جنات فردوسدن برقطعه حدیقه نفیسه درکه ازهار واشجار مثمره ایله
مزیندر ودخی سلطان سلیمان خان موما الیه بو جامع شریفک حوالیسنده ارکان خمسه دین اسلام
وقفی اوزره بش عدد مدرسه علیا بنا ایتمشدر وبو بش مدرسه نک ایکیسی بو جامع شریفک جانب
شرقیسنده اولان حریم ثانینک جانب شرقیسنده درکه حریم ثانی ایله بو ایکی مدرسه بیننده برسوق نهایت
انجام وشارع عام واردر وبو ایکی مدرسه نک بنالری طرح ورسمده بر برینک عدیلیدر وبنالری
بر برینه متصلدر وبو بش مدرسه نک ایکیسی بو جامع شریفک جانب غربیسنده اولان حریم ثانینک
جانب غربیسنده درکه حریم ثانی ایله بو ایکی مدرسه بیننده کذلک برسوق بکتا وشاه راه دلکش
وبهنا واردر وبو ایکی مدرسه نک بنالری دخی طرح ورسمده بر برینک عدیلیدر لکن بنالری بر برینه
متصل دکل بینهاده شارع عام واردر وبو بش مدرسه نک برنجیسی بو جامع شریفک حایط قبلیسی
خارجنده ما حول مشهد سلطان سلیمان خان موما الیهده اولان حدیقه نک حایط جنوبیسی یعنی حایط قبلیسی
اوزره مبنیدر که سلطان موما الیهک مشهدی قربنده در وبو مدرسه ده مدارسه علوم ایدن طلبه
علومیه مسکن اولان حجرات بو جامعک جانب جنوبی شرقیسنده واقع طولانی بنادر وبو مدرسه ده
خاصه ده احادیث نبویه افاده واستفاده اولنمق مشروطدر اولمغین بو مدرسه دار الحدیث اسمی ایله
مسمی در ودخی سلطان موما الیه بو جامعک جانب غربیسنده اولان ایکی مدرسه دن جانب
جنوبیده اولان مدرسه نک نهایت جنوبیسنده صبیان مسلمینه تعلیم قرآن ایچون بر دار التعلیم
بنا ایتمشدر ولکن بو جامعک جانب شمالیسنده وراء حریم ثانیده اولان شارع عامک وراسنده
قباب متوسطه ایله بیوت متعدده یی وبر حریم وبر چشمه آبی مشتمل مسافرین ایچون بر دار الضیافه
بنا ایتمشدر وبو دار الضیافه نک تحتنده دواب مسافرین ایچون بر اصطبل کبیر بنا ایتمشدر ودخی بو دار
الضیافه یه متصل بر مطبخ طعام وفقرا طلبه علوم ایچون بر ماکل طعام بنا ایتمشدر ودخی مرضی فقرا وغربا
ومجانین خلقه معالجه ایچون قباب متعدده ایله بیوت ومجرای آبی وبر چشمه آبی وبر حمام مختصری مشتمل
بر دار الشفا بنا ایتمشدر وتحصیل فن طب ایچون بر دار الشفا حذاسنده بر مدرسه فوقانیه بنا ایتمشدر
ودخی سلطان سلیمان خان موما الیه خارج قسطنطینیه نک جانب شمالئ غربیسنده اوچ فرسخدن زیاده
مسافه دن اوچ آسیاب اداره سنه کافی قسطنطینیه یه بر آب حیات بخش صافی کتوروب وبو
آبی بو مسافه بعیده وعسیره دن کتورمکده برنچه موضعده سنک وکچ ایله عالی بنالر وطاقلر وبو طاقلر ده

واسع قناة وكاريزلر احداث ايدوب بو اسلوب ايله بو آب حياة افزاى اكثر مواضع قسطنطينيه ده اجرا
بيورمشلردر كه جناب كرامت مآبلرينه منسوب اولان ابنيهٔ خيراتده جريان ايدن مياه بو آب پر صفادندر
و داخل مدينهٔ قسطنطينيه ده اولان بو مواضع خمسه ده بو سلاطين كرامك بو بش عدد جوامع و ابنيهٔ
خيراتندن ماعدا وزرا و كبار سلاطين عثمانيه و امرا و ساير اغنيا بنا ايتدكلرى جوامع و مساجد
و صوامع و معابد لايعد و لايحصى در و كذلك حمامات بديعة الابنيه و اسواق عامره و فاخره سى
بغايت و انتهادر و بت بازارى ديمكله معروف سوقى قربنده قباب متعدده و ابواب اربعه ايله
بر بزازستانى واردركه اسكى بزازستان ديمكله معروفدر و سوق خيمه دوزانى قربنده بر بزازستان
دخى واردركه يكى بزازستان ديمكله مشهوردر و بو مذكور اولان قباب جوامع و مدارس و ساير ابنيه سنك
اكثر سقوفى رصاص ايله پوشيده دركه **نظم** قورشون اورتولى قبه لر يرير • بيلكن آچمش كميلره بكزرنم
كلامى بو نثر و منظوم نظم اولنمشدر و كتب متقدميندن مختصر مرآت الزمانده سور قسطنطينيه بيدر
ديو مذكور اولدوغى قسطنطينيه نك يدى قلعه ديدكلرى قلعه لرندن تغليط اولنمش واردر زيرا متقدمين تحرير
ايتدكلرى مواضع جميعا و تيله تحرير ايتمشلردر اكثرى استماعله در و منقول عنهلرى تجار نصاراى فرنك در
رومدركه آنلردن استماع ايتدكلرى مغايرت لغات حسبى ايله كما ينبغى تفهيم و تفهم اولنمامشدر و بو يدى قلعه
ديدكلرى حصون سبع سور قسطنطينيه نك بره ملاصق اولان جانب شماليسنده در و بر برينه قريب
برى داخل حصين و مجيددر و بو حصونده اولان بيوتك سقوفى رصاص ايله پوشيده در و فى زماننا
سور قسطنطينيه نك بره متصل اولان جانب شماليسندن ماعدا بحره ملاصق اولان جوانبى يكتا حصاردر و بره جانب
ديوار استواردر و بره متصل اولان جانب شماليسنده بو بره جانب حصارك خارجنده بر فيصل متين و مستحكم
دخى واردركه ايكى بيك اون ذراع منفصلدر و بو فيصلك خارجنده بر خندق عميق واردر و سور
قسطنطينيه نك جميع جوانبنده بره و بحره مفتوح اولان ابوابى يكرمى بشدر اول ايوب قپوسى ايكنجيسى
بلاط قپوسى اوچنجيسى فنر قپوسى دردنجيسى اكرى قپو بشنجيسى يكى قپو التنجى ايا قپوسى يدنجى جبه على قپوسى سكزنجى
اون قپانى قپوسى طقوزنجى آيازمه قپوسى اونجى اودون قپوسى اون برنجى زندان قپوسى اون ايكنجى بالق بازارى قپوسى
اون اوچنجى چفود قپوسى اون دردنجى اخور قپوسى اون بشنجى چاتلادى قپوسى اون التنجى قوم قپوسى اون يدنجى
لانغه قپوسى اون سكزنجى داود پاشا قپوسى اون طقوزنجى نارلى قپودركه بو اون طقوز باب سور قسطنطينيه نك
جوانب شرقيه و جنوبيه و غربيه سنده در و مجموعى بحره مفتوحدر ديكر يكرمنجى يدى قله قپوسى ديكر يكرمى برنجى سلورى
قپوسى ديكر يكرمى ايكنجى طوب قپوسى ديكر يكرمى اوچنجى اكرى قپو ديكر يكرمى دردنجى اكرى قپو ديكر يكرمى بشنجى ادرنه
قپوسيدركه بو آلتى باب سور قسطنطينيه نك جانب شماليسنده در و بره مفتوحدر و طولا و عرضا
سور قسطنطينيه نك دورى و مدينهٔ قسطنطينيه نك حواليسنده بعض قسطنطينيه اولان ابى ايوب انصارى دن
ماعدا ايكى مدينه لى قريه دخى واردر و بو ايكى مدينه دن مدينهٔ اولى قسطنطينيه نك جانب شرقيسنده
غلطه اسميله مسمى اولان مدينه دركه سور قسطنطينيه ايله سور غلطه بيننده خليج قسطنطينيه دن ابى ايوب انصارى
طوغرو بر دل كتمشدر و بو دلك عرضى اكثر مواضعنده بر ميلدن زياده در و سور قسطنطينيه ابوابندن بالق بازارى
قپوسى و زندان قپوسى و اودون قپوسى مقابله لرنده بو دلك عرضى بر ميلدن نا قصدر و قسطنطينيه دن

غلطه

غلطه يه و ساير مواضعه بو دل اوزره پرمه عبارتى ايله معبر اولان سفن صغار ايله برور و تردد اولنور و
مدينهٔ غلطه نك سورى طولانيدر و جنوبدن شماله ممتد در طولى بر فرسخه قريبدر و عرضى بر ميلدن اكثردر
و سور غلطه نك جانب شرقيسنده بر قلعهٔ مرتفعهٔ عظيمه سى واردركه غلطه و استنبول خلقى بو قلعهٔ مرتفعه يه
قلا ناقله سى ديرلر و بو قلعه نك طرحى مدوردر و بو قلعه ده اولان بيتك سقفى رصاص ايله پوشيده در قلعهٔ
حصينه در و مدينهٔ غلطه نك داخلنده بر عتيق واردركه قبل الفتح كنيسهٔ نصارا ايدى و مدينهٔ غلطه نك حمامات
و اسواق عامره سى و بزازستانى واردر و اكثر اهل سوقى نصاراى فرنك دردر و مدينهٔ غلطه نك
ايكى ربضى واردر بريسى جانب جنوبى شرقيسنده دركه اكا طوپخانه ديرلر سلاطين آل عثمان اعداى دين
كفار خاكسارلردن حصون حصينه استخلاصى ايچون آلهٔ مهمه اولان طوپلرك انواعى آنده ايشلنه جك كارخانه
بو ربضنده ساحل بحرده در و بو ربضه طوپخانه تسميه سنك وجهى بودركه و بو كارخانه خارجنده ساحل بحرده
عظيم و كبير طوپلر واردركه بو طوپلرك مجموعى صغرا اولان طوپى زمانه خلقنك اتفاق نفر توانا سى بو ضعفندن
رفع ايده جكى مشكوكدر و مدينهٔ غلطه نك ايكى ربضندن بريسى دخى جانب شماليسنده دركه اكا قاسم پاشا
ديرلر خليج قسطنطينيه دن ابى ايوب انصارى يه طوغرى ممتد اولان لسان بحرك ساحل شرقيسنده در
و قاسم پاشا تسميه سنه وجه بودركه وزراى سلاطين عثمانيه دن قاسم پاشا نام بر صاحب خير
و الانعام بو ربضنده بر قاچ كزين بنا ايدوب بو ربضك كثرت عمارات و ابنيه سنه باعث
اولمغين بو ربضى خلق اولا جامع قاسم پاشا ديو ذكر ايدوب علم منزله سنه تنزيل اولندقده روما
للاختصار لفظ جامع كيدوب قاسم پاشا لفظى قالمشدر و سلطان سلاطين اسلام و پادشاه
روى زمين اولان سلاطين عثمانيه جانب دريادن ممالك كفار خاكساره عسكر جرار و جيش سبكبار
ارسال ايتمك ايچون دائما مهيا و آماده اولوب وقت وغاده قاليته تعبيرلرى ايله معبر اولان سفن
و مراكبك مقرلرى خليج قسطنطينيه دن ابى ايوب انصاريه طوغرو ممتد اولان لسان بحرك ساحل شرقيسنده
قاسم پاشايه متصلدر و بو سفن و مراكبه مقر اولان موضعلر حجر ايله مبنى ايكى طولانى ديواردن و سقفى آجرلر
پوشيده در و بو رسمه يوز عدده قريب سفن و مراكب مقرى واردر و كنار دريا ده بربرينه متصل بنا
اولنمشدر و بو سفن و مراكب مقرى اولان موضعه خلق قسطنطينيه و غلطه ترسانه ديرلر و بو ترسانه
قاسم پاشا اسكله سى موقعى اولان ساحلده مقدار رميهٔ سهم منفصل اولوب اقلى بو غلطه جانبنده دوشمشدر
و اكثرى ابى ايوب انصارى طرفنده واقعدر و غلطه نك بو ربضنده جامع قاسم پاشادن غيرى بر قاچ
جامع دخى واردر برسى بو ربضك نهايت جانب شماليسنده پياله پاشا جامعيدركه آلتى قبه ايله
طرح اولنمش صنعت اقليمده بر نادرهٔ بلاددر و بو ربضنده رياض دلكشا و حدائق حيات افزا اكثر
من ان يحصى در و برنيجه تفرجگاهلرى واردركه هر برى جمال فرح و نشاطى كوركمه بر آيينه مجلى در و مدينهٔ غلطه نك
داخلنده سوق خمارين قربنده بر كنيسهٔ غريبه واردركه داخلنده و خارجنده صور عجيبه منقوش و مصوردر
و راقم الحروف تعداد ايتدوكم اوزره سور غلطه نك ابوابى اوندر اول اسكله قپوسيدر ثانى كورجى قپوسيدر
ثالث عزب قپوسيدر رابع قاسم پاشا قپوسيدر خامس قله قپوسيدر سادس طوپخانه قپوسيدر
سابع دباغخانه قپوسيدر ثامن قورشونلى مخزن قپوسيدر تاسع قره كوى قپوسيدر عاشر اوق قپوسيدر

و حوالی قسطنطنیه ده اولان ایکی مدینه دن مدینهٔ ثانیه قسطنطنیه نک جانب جنوبی شرقیسنده اسکدار اسمیله
مسمی اولان مدینه در که خلیج قسطنطنیه اسکدار ایله قسطنطنیه بیننده در و قسطنطنیه ایله اسکدار بینی
التی میلدر و قسطنطنیه روم ایلی ارضنده و اسکدار اناطولی ارضنده در و مدینهٔ اسکدارک سوری
یوقدر لکن مدینهٔ عامره در و ابنیهٔ و عمارات فاخره سی واردر مرحوم و مغفور له سلطان سلیمان خان غازینک
طاب ثراه دختر سعد اختری مرحومه مهر و ماه سلطان رحمها الله مدینهٔ اسکدارده ساحل بحرده برقبهٔ
مطبوعه و ایکی منارهٔ موزونه ایله برجامع عالی و معبد سامی و بو جامعک جانب شرقیسنده تحصیل علوم
ایچون بر مدرسهٔ عالیه و بو مدرسه جوارنده بر مطبخ طعام و بو جامعک جانب غربیسنده بیوت
متعدده یی مشتمل مسافرین ایچون بر دار الضیافه و بو جامعک جانب شمالیسنده ابناء سبیل ایچون
ایکی رباط عالی بنا ایتمشدر و محمد پاشا نام بر صاحب الخیر مدینهٔ اسکدارده ساحل بحر اوزره
جامع مهر و ماه سلطانک جانب غربیسنده برجامع و بر مدرسه و اطعام فقرا و ناس
ایچون بر مطبخ طعام بنا ایتمشدر و اسکدارک نهایت جانب جنوبیسنده مقام مرتفع اوزره
والدهٔ سلطان مراد خان ثالث طاب ثراه سنه خمس و ثمانین و تسعمائه ایکی منارهٔ مصنعه و بر
قبهٔ مطبوعه ایله برجامع مزین و دلکش و معبد مرتب و صفا افزا و بو جامعک جانب شمالیسنده
مدارسهٔ علوم و مذاکرهٔ فنون ایچون بر مدرسهٔ علیا و بو جامعک جانب غربیسنده
بر مطبخ طعام و مسافرین ایچون بر دار الضیافه و ایکی رباط عالی بنا ایتمشدر و موقع ایهمانک
بو ابنیهٔ خیراتک مواضعی و بو مواضعک حوالیسی قبل البنا ارض خالیه اولوب بو ابنیهٔ خیرات
تقریبی ایله حوالیسنده خلق کثیر دور و منازل اتخاذ ایتمکین مدینهٔ اسکدارک سوادی مقداردن ضعف
اولمغی ایله زیاده ثلث ایله متفاوت اولمشدر و مدینهٔ اسکدارک اسواق عامره و حمامات
فاخره سی واردر و بو مذکور اولان اوچ عدد جوامع شریفه دن غیری صلوة جمعه اقامت اولنور برجمع
مسجد جامعی دخی واردر و دار السلطنة العلیه قسطنطنیهٔ المحمیه نک عظم سوادی و کثرت خلقنه بو
استدلال کافیدر که حوالیسنده اولان مدینهٔ غلطه و مدینهٔ اسکدار اهل قسطنطنیه یه تنجید
خاطر ایچون ایکی تفرجگاه پر اعتبار و مسیرهٔ مسرت شعاردر و مدینهٔ قسطنطنیه نک بو ایکی
مسیره دن غیری برنیجه تفرجگاه جلیل و منازه لی عدیلی واردر جمله دن بری سور قسطنطنیه نک
بره متصل جانب شمالیسی داخلنده یکی باغچه اسمیله مسمی برفضای دلکش و ساحهٔ مسرت افزا
که طولی بر میلدن اکثر و عرضی نصف میلدن اکثردر و چمنزار خوشنما و سبزه زار نشاط افزادر
و منازهٔ قسطنطنیه دن بری ابی ایوب انصارینک جانب شرقی شمالیسنده کاغدخانه اسمیله
مسمی مقام واسع و حیات افزادر که بو مقام دخی سراپا چمن زار و سبزه زاردر و بو مقامده
بر زاویه و زاویه نشین واردر که بو مقامی تفرجه واران خلق طبخ طعام ایتمکیچون بو زاویه ده اوانی
و آلات طبخ موجوددر و طوب و تفنک آتمغه لازم اولان باروت عملی ایچون بو مقامده بر باروتخانه
واردر و بو مقامک وسطندن کرمی داوتون آسیاب اداره سنه کافی بر نهر صافی جریان ایدرکه
بو باروتخانه ده اولان مطرقه لرک چرخ دولابی بو نهرک آبی ایله دایردر و بو نهر خلیج قسطنطنیه دن

ابی ایوب

ابی ایوب انصاری یه طوغرو ممتد اولان لسان بحره منصب اولور و کاغدخانه تفرجه واران
خلق بو نهر و قایق تعبیر اولنان سفن و مراکب صغاره راکب اولوب بو لسان بحردن
جریان نهر کاغدخانه یه قرشو نهره داخل و بو نهر اوزره سنگ و کچ ایله مبنی اولان قنطره نک زیر
طاقندن کذران ایدوب نهر اوزره سفن و مراکب صغار ایله بو مذکور اولان باروتخانه یه منتهی اولور
و بو باروتخانه نک فوقنده بو نهره دقایق مشی و جریان ایده مز زیرا بو باروتخانه مطرقه لرینک
چرخ دولابلرینه اجرا ومیاه نهری تسهیل ایچون نهر ایچنده کچ و سنک ایله بنا اولنمش سد متین واردر
جریان سفن و مراکب صغاره بو سد حاجز و مانعدر • و بو کاغدخانه فضاسنک طولی ایکی میلدن
اکثردر و منازهٔ قسطنطنیه دن بری دخی ابی ایوب انصاریه طوغری ممتد اولان لسان بحرک
ساحل شرقیسنده جعفرآباد اسمیله مسمی اولان مقامدر که بر زاویهٔ نزهت انجامدر و بر زاویه
نزهت انجامدر که بر زاویه نشینی واردر و بو مقامک حوالی اخضرار اوزره بر حدیقهٔ بهشت ارتسامدر
و بو مقامی دخی تفرجه واران خلق طبخ طعام ایتمکیچون بو زاویه ده اوانی و آلات طبخ موجوددر
و قسطنطنیه نک بونلر امثالی منازهٔ کثیره سی واردر که افراد بالذکر اولنماسی ما نحن فیه مخل و سامعه
ممل اولور • اکتفینا بذلک المقدار • بنا علیه سلطان العلما العظام برهان الفضلاء الکرام شیخ الاسلام
مفتی الانام معلم السلطان مراد خان سعد الدین بن حسن جان نفعنا الله بعلومه کل حین و آن حضرتلرینک
تألیف ایتدکلری تاج التواریخ درج بیوردقلری تحقیقات فایقه و تدقیقات لایقه اوزره قسطنطنیه نک
بناسی و بانیسی و ایاصوفیه نک کیفیت بناء عالیسی بو رده تفصیل اولنور که • ابو البشر حضرت آدم صفی
صلوات الله علیه و علی نبینا هبوطندن بش بیک التی ایکی ییل مرور ایتدکده ورندو نام بر پادشاه
ظهور ایدوب ممالک روم و فرنک و جزایر یونانیه ده حکمی جاری اولوب اسباب شوکت
و حشمتی تمام و ملوک آفاق فرماننه رام اولدی قلمروی اولان ممالکی ضبط ایچون شمال و جنوب
دریالرینک ملتقاسنده استانبول حصارینه بنیاد اوروب بدی کوه پرشکوهی سور قریب بره حایط
ایلدی بنای حصاری تکمیلدن صکره حصار وجودی منهدم اولوب ملکی اعقابنه انتقال ایتدی نیجه
سال اخلافی سلطنتده استقلال بولوب ممالکی بوردده کامرانوق و اول دار الملک ابلتی اعتضادکی
ایله قلمرونده نکهبانلق ایتدیلر اندن ایکی تن بطریق التوارث اول دیارده رفع لوای استقلال ایدوب
تاریخ هبوط بش بیک یدی یوز اللی یه کلنجه اول تختگاهده حکومت اوزره مستقر اولدیلر تاریخ مزبورده
رومیهٔ کبری نواحیسندن ریم پاپا نامیله اشتهار بولان مملکتدن که حکومتگاه فرنک و عمارت و
وسعتده نمودار حصار بغت اورنک در قسطنطین نام بر پادشاه خروج ایدوب ممالک شرقی و شمالی
تسخیر داعیه سیله اول سوره عسکر چکوب ماکدون مملکتینی که حالا روم ایلی دیمکله معروفدر و اول
دار الملکی اولان قسطنطنیه شهرنی تسخیر و سور و باروسنی تعمیر ایدوب اول شهری دارتختگاه ایلدی
و ممالک فرنکدن عجم سرحدینه دک فرمان فرمای اولوب تقویت دین مسیحیان دیو نیجه دیر بلند بنیان
نمایان ایتدی جمله دن بری ارزایلدر که یمن مقدم سلطان اسلام سلطان محمد خان غازی ایله منهدم
اولمشدر سلطان محمد خان جامعنک جنوبیسنده اولوب بقیهٔ آثار بناسی شمدیه دک موجود ایدی

در بیان بنای قسطنطنیه و تاریخه

وبری دخی حضرت یحیی علیه السلام نامنه بنا ایتدوکی دیر در آت میدانی دیوانگاه ایدینوب احداث
ابنیهٔ غریبه ایتمشدر نصرت نصارایی قیصارای ایلشمشیدی مدت ظهور طنطنهٔ قسطنطین اوتوز یله منتهی
اولنجق تخت رخت وجوددن تهی اولوب الیانوس نام اوغلی مسندنشین اولدی اولدخی والدی کبی
اطفاء نائرهٔ مجوسیت ایدوب آتشکده لردن نشان قومدی انک دخی نائرهٔ ظهوری دائرهٔ وجوددن
نابود اولوب سلطنتی اوستون نامنه انتقال ایتدی اولدخی نصرت نصارا مسلکنه سلوک ایدوب
برکون ادیان مختلفه اصحابی آت میدانینه جمع اولوب مباحثات ایدیلر مجادله لری امتداد بولنجق
مقابلهٔ لسانیه مقاتلهٔ سنانیه یه مؤدی اولوب طرفیندن جمع کثیر هلاک اولدی اوستون بونو
آتش پرستلرک حرکات ناشایسته لرندن خبردار اولنجق نائرهٔ فتنه لرین آب شمشیر ایله منطفی و بقایای
مجوس منحوسک اثر وجودین دفتر شهوددن نسخ ایدوب حالا آیاصوفیه بنا اولندوغی محلده
معبدلری اولان دیری منهدم و اثرین منعدم ایلدی انک یرینه نصارا ایچون بر معبد دلارا بناسینه
تصدی ایتدی بو اندیشه اثناسنده بر کیجه مهادرقادا وزره خواب نوشینه وارمش ایکن عالم
مثالده کورر که بر پیکر بدیع الجمال سقف سرایندن صورت فرخنده فال ایله نمایان اولوب ادای فصیح
و الفاظ صحیح ایله خطاب ایدوب درکه آتش پرستلرک آیینه سی شکست ویروب ترویج دین مسیحه
اشتغالک شول زمانده نتیجه بخش اولور که منوی و مصممک اولان بنانک تأسیسنه شروع ایدوب
و کمال زیب و آرایش ایله بر معبد زیبا نمایش پیدا ایده سن که طاق بلند رواقی سبع طباق عاکفلری
تحسین و اصحاب طاعت و توفیر عبادت ایله ترویج دین ایده لر خوابدن بیدار اولنجق ارکان دین
دولتنی احضار و رؤیای صالحه سن اخبار ایدوب مرآت ضمیرنده نقشبند اولان خاطره نک
عرصهٔ شهودده وجود خارجی کسوه سیله جلوه کر اولماسی منتهای نیتی و قصارای امنیتی ایدوکن رشتهٔ تقریره
دیزوب فرمان ایدرکه قلمرونده اولان بنالری و سنک تراشلق تیشه سی اقدام ایله کان دلوب
رخام خامی ابنیه مثال ایدن حجرکشالری جمع و ملوک آفاقه دخی نامه لر کوندروب ولایتلرنده اولان
معمارلری و دقایق بنایه واقف سمارلری ارسال ایتمه لرین التماس و نیروی اقتدار ایله تهیئهٔ اسباب
وضع اساس ایتدی و بالجمله زمان یسیرده جمع کثیر اول خطهٔ دلپذیرده جایکیر اولوب استادان
عرب و عجم و هند و سند و دیلم و رسامان ختا و ختن و مهندسان روم اکثر ال بیر ایدوب
حسن تدبیر ایله رجب تعیین رصدادان ستاره شناس بر وقت بمقتده وضع اساس ایدوب
کوه مثال طاشلری کاو زمین ظهرینه وضع ایتدیلر و سعی بلیغ و کوشش بدیع ایله اساسنی
رفع ایتدیلر قسطنطین عهدندن برو قیاصرهٔ روم استیلا و هجوم اوزره اولدیغی زمانلری اقطار معموره
روان اولمرلری مطاع ملوک جهان اولدوغی جهتدن اداد ملوکله فوق العاده اسباب بنا اماجه
اولدی رخام رنکین و ستون سنکین ایله استانبولک درون و بیرونی طولدی حبشه ولایتندن
و منوب زمیندن سماقی مرمرلری مراکب بحریه ایله استنبول اسکله سنه نقل ایتدیلر و بلاد نواد شیمال
شمالده توصیه اولنان قره دکز کشتیلری ایله کلدی نقرهٔ خام کبی رخام و لوح منقش کبی مرابیض مرمر
جزیره سندن که استانبوله قریبدر کوه شکوه کمیلر ایله طاشندی و نیجه فرهاد پیشه سنک تراشلرک

تیشه لری

تیشه لری آشندی و خوش منظر مرمر اخضر که حسابه کلمز ایاسلوغ جانبندن و سرخ رنک سنکلر
بیخالجدن نقل اولندی پیرایهٔ فروشی و حلیهٔ جدرانی عروشی اولان دلاویز و رنک آمیز رخاملر قربان
و شام دیارندن کلمشدر اما اول سکز درک که درک افهام پایه و صفتنه ایرمز و مقصوره و محراب
کنبدینک پای ثبات و قیامی و قوام و دوامی اولمشدر بعض روایات اوزره مدینة الحکما دیدکلری
آتنه شهرندن حضرت ابرهیم علیه التحیة و التسلیم معاصرلرندن اولیانوس نام پادشاه بنا ایلدوکی دیر قدیم
منهدم اولان کاندن نقل اولنمشدر بش بیک بنا و اون بیک فعله کمال عجله ایله بنایه مباشرت
و بو معمار مهندس و طراح مستحدث سرکارلکه مبادرت ایدوب هر بری هنری مقابله سنده
مزد الوب طیبت خاطر اولورلردی اغنادیوس نام معمار جمله سنه سرکار اولوب بنیانی وضع تفنیس اوزره
تأسیس ایتدی ترتیب وضعی ایچون طراح درت تمام اولان استادلر هرچند که صور غریبه و تماثیل عجیبه
تصویر ایدوب پادشاهک نظرینه عرض ایتدیلر الحکم مقبول و احسن نتایج افکارلری ضمیر تخیلی
اولمدی بر شب درکاه ربدن اول ارب حصولنی صنوف ضراعت و ادب برله طلب ایدرکن
دیده سنه خفیفه و نومهٔ لطیفه غلبه ایدوب عالم مثالده کورر که بر پیر سبزپوش که نور رخساری کوزلری
بیهوش و ضیای سیمای بیهمتاسی تماشا ایدنلر مدهوش اولور اول مطرح بنای عالیده طوروب
الندهٔ بر رسم بدیع طوتار که خامهٔ بشر تصویرینه و پرکار افکار تدویرینه قادر دکل تماشاسنه غریملی
ضمیر صفا تأثیر پیره لایح اولنجق اول رسم مطبوعی النه ویروب ایدرکه بو تماشاسنه رغبت ایتدوکک
رسم دلکشا ایاصوفیه رسمیدر ایاصوفیه ندر دیو سؤال ایتدکده دیرکه بناسنه شروع ایتدوکک دیر
شامل الخیردر که خامهٔ تقدیر رسمنی بو شکل ایله تصویر ایتمشدر بیدار اولنجق معماری احضار و خلاصهٔ
افکارک نه اولدی دیو استفسار ایتدی کر معمار دخی پادشاه کوردوکی واقعه یی عینی ایله کوروب
اول رسم دلاویز صفحهٔ خیالنده مرتسم اولمش نمونه سنی عرض ایدیجک اثر توفیق ایدوکن تحقیق ایدوب اول
مرغوب اوزره طرح ایدوب منطقه حدوث زلازل اولدوغی جهتدن ابنیهٔ عالیه سنک آلتنی مجوف
ایتمک اول بنا معمارلرینک وضع قدیم و طور رسمیلری اولماغین اول بنیان بلند ارکانک دخی تحتنی مجوف
ایدوب اساسنی ستونلر اوزره بنا اوتمش طاقلر اوستنه وضع ایتدیلر و اول سرداب سردابه مملودر
ایچنده زورقله حرکت میسردر انک کبی سردابه مملو سرداب دخی سرای عامرهٔ سلطانیده بالفعل موجود
ایدوکی ثقاتدن منقولدر القصه اول ارکانی شامخ و بنیانی راسخ بنای عظیمک جدران اربعه سی و طبقه و فیل
پایه لری و اطراف قبه لری و قبهٔ کبیره سنک دوره سی تمام اولنجق قیصرک دخی خزینه سی تمام اولوب مصارف
مهمهٔ بنایه صرف ایچون بر حبه قالمیجق امر بنا معطل اولملو اولدوغندن اوستون پایونه حیرت غلبه ایدوب
کمال اضطراب ایله برقاچ کون خلقدن نهان اولوب اول بنای عظیم قربنده بر مختصر معبد بنا ایدوب
تماثیل انبیای عظام علیهم السلام تزیین ایتمشیدی هرکاه که بنا تفرجندن معاودت ایتسه اول معبده وارد
دین و آیینی اوزره عبادتنه مشغول اولوردی بو مضایقه و اندوه اثناسنده دخی اول معبده واروب بر هفته
خلوت نشین اولوب خزاین غیبیه ابوابنک انفتاحین بارکاه جوددن استدعا ایدی چون حکمت
بالغهٔ الهیه اول معبد مطبوعک کنتم خیر امة اخرجت للناس مشکاتندن اقتباس ایدوب

مظاهر غدو سرمدی اولان امت محمدیه مقر اولماسین اقتضا ایدوب ارادت ازلیه اول سقف مرفوعک
مصعد انفاس خیر الناس اولماسنه متعلق اولمش ایدی امم سالفه سلاطین بیک ییلدن مقدم اول
سرفراز تخته بقدم دلنواز نبی آدم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک
امتنه خدمتکار وتکمیل مراسم خدمت لوازمنی توصیه واحضار ایدوب سالکا تمام مرامی دلالت دیوانیدن
ایله عیان وهر سالکک طریق حقلنی بیان ایلدی ولهذا اول پیر سبز پوش که بقا عالم مثالده عرض
جمال ایتمشیدی بو دفعه دخی حیرم نما اولوب بشارت طریقی ایله بویله اشارت ایلدیکه کلید تأییدرب مجید
بو قفل بابی دخی فتح ایدر خاطرک محزون ودرونکده غم نقودی مخزون اولمسون که اول معبدی اهتمامنک
تکمیل بنیاسنه شتت مسبب الاسباب تحقق ایدوب اخراجات لازمه سی ایچون ستونلری اطرافنده
برگنج شایگان ومال بی رنج رایگان مخزوندر وعلامتی بر مرمر کبوددن ستوندر که دروازه حصار قربنده اولان
پشته ده مرقومدر استون یانوبیدار اولیجق گنج وستون قصه سندن شاد اولان ارکان واعیان ایله اول
گنج نهان اولدوغی محله روان اولدی ظمع طلا ونقره خام ایله اول ستون رخام تخصصنه ال اوشوروب اول
اطرافی خراشیده وخاک وخاشاکنی پاشیده ایتدکده عمل بسیر ایله عمود موعود پیدا وپایین عموده بردربسته
هویدا اولدی گشاینده ابواب مراد اولان توفیق رب العباد مفتاحی ایله فتح اولندقده بر یدی خم عظیم
خسروانی بولدیلر که هر بری طالبان دنیا درونی نقود آرزو ایله پر اولدوغی گبی زر وسیم خالص ایله
وبیقیاس لعل ویاقوت والماس ایله طوبطولو ایدی صدق رویاسی شکرانه سنه فقرا ومساکینه
تصدقات کثیره ایدوب جمع اسباب بنایه مبادرت ایلدی وقبه بناسی ایچون خشت وآجر جمعنه
مباشرلر کوندروب سفارش ایتدیکه نه دیارک خاکی پاک ولطیف ونظیف وخفیف ایسه اندن
کتوره لر ممتحنلرک اهل ادراکی رودس جزیره سنک خاکی جمیع اراضی ترابنک خفیف وپاکی ایدوکن
تحقیق ایتمکین جزیره مزبوره حاکمنه فرمان اولندیکه اول خاکدن خشت وآجر ایدروب ارسال ایده حرج و
ایک وسائر حوائج بو وجه اوزره جمع اولنوب اول بنیاد رفیع العماد تکمیلنه سعی بلیغ ایدوب
قباب فحت انتسابی خیام مینا فام آسمان شداد گبی بلند وخوشنما ودلپسند ایتدیلر واول مجمع پرورش
اولان بنای دلاویزک عروش وفروشی اول عصرک استادان هنرفروشی صنایعی ایله مزین اولوب
مقصوره سنگ دیوارلری میناکاری نقش ونگار ایله محلی ومطلی زجاجلر ایله مجلی قلنمشدر ابوابنک حلقه
وچارچوبه لری سیم خالصدن وقنادیلنک سلاسلی نقره خامدن وتبجیل واعظام ایچون انجیل ومحرابک
جانب یسار ویمیننده مذهب ومفضض کرسیلر وضع ایدوب واطرافنه زرکاری مجمرلر چکوب نقره
وطلادن مصنوع شکوفه لر ایله تزیین ایتمشلر ایدی وجانب یسارنده سیم وزر ایله مزین بر منبر بنا ایتدیلر که
نشیمن بطارقه اولان محل یکپاره بلور ایله منقوش ایدی وتنجوقی جواهر ایله مرصع بر چلیپای زرین
دیکوب وسط محرابده زر خالصدن حضرت عیسی علیه السلام تمثالنی کرسی سیم اوزره نصب ایدوب
ایکی جانبنده نمودار هیاکل حواریین اولمغیچون اون ایکی پیکر سیمین وضع ایتدیلر ومحرابک ایکی جانبنه زربفت
پرده لر آصوب زرین کرسیلر اوزره اون ایکی مجلد انجیل قویوب هر کرسی پاینده بش بیک درهم
کمشدن مصنوع مجمره وعود سوزلر قوردیلر وشب وروز اول عود سوزلردن بوی دلفروز مشام معتکفینی

آفاق
معطر ایدر ایدی وجواهر شبچراغ ایله ترصیع اولنمش آلتی بیک قندیل سیمین وزرین که هدایای سلاطین
ایدی طبقه فوقانیه وتحتانیه ده تعلیق اولنمش ایدی ودرت آلتون شمعدان ودرت کمش شمعدان
طرفی محرابده فروزان ایدی ومقابل محراب اولان درکاهده نوح نجی علیه السلام کشتیسی الواحندن بری
بری آلتونه طوتلوب تعلیق اولنمش ایدی وبالجمله اموال خزاین ونقود دفاین اول انشا اولنان جامع دلگشاده
وابداع اولنان معبد غمزداده ابداع اولنمش ایدی منقولدرکه زمان جمع اسباب بناده یدی ییل اوچ آی ایدی
وسکز ییل اوچ آی مرور ایتدکده اتمامی میسر اولوب اول شکرانه به خزینه سنده اولان نقودی بذل ایتدی
واطعام عام والباس ارامل وایتام ایدوب عالی جمعیتلر ایتدی وابتدای دخولده ملوک وسلاطین آفاق
حاضر اولمشلر ایدی واول یوم جمعیتده اوچ بیک قسیس وراهب اللرنده بر شمع کافوری ایله مبارکباد ادای
ایچون فیصر حضورینه ذاهب اولدیلر مراسم نشاط وانبساط استیفا اولندقدن صکره دفاتر محاسبات
اخراجات بنایی احضار وفذلکه کلام حسابدن استخبار ایتدکده نذور وهدایای سلاطین وملوک اطرافدن
ماعدا اوچیوز بیک در تیوز سبیکه ایدوکی ظاهر اولدی که هر بر سبیکه بیک فلوردر وجمعیت
کوننده آلتی آی مرور ایتدکده استون یانونک ستون بقاسی متزلزل اولوب انهدامه متوجه اولدیغی
ولد صلبیسی اولمدوغندن مجروح ودلگیر اولوب تردد بسیاردن صکره خاندان سلطنتدن
اوستونیوس نام برادرزاده سینی جانشین ایدنمکه نذر ایدوب ارکان دولتی جمع ورقبه لرین
ربقه اطاعتنه ادخال ایتدی وهم وصیت ایتدیکه ایا صوفیه جنبنده بر منار روشن عمود رخام دکوب
اوستنده توجدن بر آت تعبیه ایدوب توج زرانددن کند وتمثالنی اول اسب اوزره
اجلاس ایده وبرالنده طلای خالصدن دوزلمش بر سیب قویوب برالنی گشاده وباز ایده تا بو
تمثیل عالم شهادت اهلنه اشارت اوله که غفلت پرده سین کوکل یوزندن دغرور عصابه سین
جان کوزندن گیدروب چشم حیرت ودیده عبرت ایله نگاه ایدوب بیله لرکه بر نیجه زمان
ملک جهان سیب خوش رنگ گبی قبضه اقتداریمده رنگ ایدوب عاقبت نظم
وجود سبزه زارینی خزان مرک ایدوب تاراج • فنا اسیبی اول سیبی الندن ایمش اخراج نثر
وسرمایه اقتداری منتهی ودست تصرفی میوه مراددن تهی اولدیغنه دست گشاده سندن استدلاله
صالح اولان عبرت بینلر ادراک ایده لرکه نوازل چرخ فتنه انگیز تکرک برگ ریز گبی هر لحظه وجود
برگ وباریمی دوکر دبوزال کهن سال اسکنی کین ایله احباب میاننده معقود اولان شیرازه
الفتی سوکر دار دنیا محنت اباد وارکان سلطنتی بی بنیاددر عرصه هستی عرضه فنا وصورت
غناسی سورت عنادر لبابقی قیدی ملک جهان که حاصلی باد هوا ایمش سیل فنایوزنده
بالمشن بنا ایمش • داری غم ومداری بلاواساسی درد • چرخ برین دیدکلری بر آسیا ایمش •
شعر کیف البقاء بدار لا ثبات لها • فهل سمعت بظل غیر منتقل نثر القصه استونیوس
ذکر اولنان وصیتی تنفیذ ایدوب بر ستون اوزره ایا صوفیه بانیسی اولان ادستونیانونک تمثالنی
وجه مشروح اوزره بنا ایتدردی اعلام اسلام بدل اصنام وازلام اولوب اول دیر دیرین معبد
مسلمین اولدوغی حینده سلطان محمد خان غازی حضرتلری اول اشکلی سایر اشکال وتماثیل ایله

بیله مجدّدًا وجودندن ازاله ایتدی امّا اول میل استوار یعنی زمانه دکین قایم و پایدار ایدی
استون یوسک زمان سلطنتندن ایکی ییل مرور ایتدکده ناگاه مقصوره قبّه‌سی منهدم اولوب
دو تیوزدن زیاده بطریوق و راهب طریوق فنایه ذاهب اولدی و خدّام دیردن چوق کمسنه‌لر
خاک التنده هلاک اولدی استون یوسن بو واقعه‌دن خبردار اولیجق چهرهٔ نشاطی عبوس اولوب
اغنادیوسی احضار ایتدی و مؤاخذه کنان سبب انهدامندن استخبار ایتدی معمار دخی بو یله
جواب ویردیکه بانیسی اولان پادشاه اتمامنه کمال استعجال اوزره اولمغین مجال ویرمدیکه بنا طمین (?)
اولوب استحکام بوله هنوز خشک و استوار اولمادین قبه رفعنه مسارعت ایتدی و هم قبه‌نک
ارتفاعنی قانون معتاددن بش ذراع زیاده ایتدردی همّتی بلند و خودرای و خودپسند ایدی هرچندکه
استمهال ایتدک امهال ایتمدی و بش ذراع پست ایده‌لم دیدکده قبول راهنه کیتمدی بو جوابله بنانک وجودی
انهدامدن صیانت ایدیجک استونیوس بیوردیکه منهدم اولان مواضعی تجدید و فرادی اوزره تمهید
ایده لکن خزینه‌سی اخراجات بنایه وفا ایتدوکی جهتدن سالفا ذکر اولان پیرایه و زیوری و در و دیوارنده
بند اولنان سیم و زری مهمات بنایه صرف ایتدردی زمان یسیرده اول قبهٔ دلپذیر احسن صور اوزره
تصویر اولنوب رشک کردهٔ تدویر اولدی بو واقعه حدوثنده اگرچه استون بانو وصیت ایتدوکی
عمودی دیکلمش ایدی لکن هنوز شکلی محلنه وضع اولنمامش ایدی قبهٔ منهدمه‌یی تجدیددن صکره شکل حزبوری (?)
نصب ایچون بیوردیکه اغنادیوس بالذات بالای ستونه صعود ایدوب احکامنده اهتمام ایده
مگر اغنادیوسه بغض درونی وار ایمش اداء خدمتی اتمامندن صکره بیوردیکه اطراف ستونده اولان چوب
بندلری آلوب اغنادیوسی تنها اکیقویه‌لر تا غلبهٔ عطش و جوعله موطن عدمه رجوع ایده اغنادیوس حیاتندن
مأیوس اولوب مشرف هلاک ایکن زوجه‌سی پای ستونه کلوب دود آه جانکاهی ستونی اول ستوندن
برتر ایدر و نگاه حسرتله همسرندن یکا نظر ایدر اغنادیوس بالای ستون بلندندن خاتوننی تخلیص ایدیجک
بر رقعه یازوب محرم رازی جانبنه آتار مضمونی بوکه بر ریسمان درازی نفط و قیر ایله تربیه ایدوب
هنگام شامده پای میله کتوره اول دخی شب هنگام اول ریسمان قیرزده ایله پای میله کلوب
قدومنی اعلام ایدر اغنادیوس دخی یانده بولنان رشته‌سنی رشتهٔ آرزوسی کبی دراز ایدوب
پای میله ایرشدردی زوجهٔ معمار دخی ریسمان قیرداری اول رشته‌یه بند ایتدی معمار هنرور آن دخی
دراز ایتدوکی رشته ایله اول ایپی چکوب اوچنی اول ستونه بند ایتدی و جامه و دستارینی بر جهله
وضع ایدیکه کورنلر کندوسن صانه همانا کم عنکبوت وار تار قیرداره تشبث ایدوب اول حبل
متین اعانتی ایله پای میله نزول ایتدی و اول ریسمان نفط آلود و قیرآلوده آتش ویردی و راهبلر
لباسنی کیدی و نیچه زمان سیاحت اوزره اوقاتن کچوردی طقوز ییلدن صکره رهبانیت شکلی ایله
کیرو استانبوله کلوب عزلت ایله اقامت و انده مقیم اولان رهبانلر ایله عبادت مراسمنی
ادا ایتدی برکون استون یوس بر عزائل زیارتنه کلوب راهبلر ایچنده اول راهب بو
بیدایه نظر ایتدی و مخاطب ایدوب دار و دیارندن و اسم و رسمندن استفسار ایدر اول
دخی جهندیس نام اغنادیوس معمار ایدوکن اشعار ایدوب سایهٔ عطوفتنه التجا و دایهٔ مکرمته اتکا ایتدوکنده

عرض

عرض ایلدی پادشاه دخی دقتله نگاه ایدوب تشخیص ایدیجک کیفیت خلاصندن استفسار
ایتدی اول سرگذشتنی رشتهٔ تقریره دیزدکده تدبیر دلپذیرن تحسین ایدوب نوازش و انعام
ایله سرفراز و توجیه منصب سابقی ایله رعایت و اعزاز ایلدی اولاد قسطنطین ورانکه
قسطنطینیه تختنه مکین اولوب نچه مدت حکملری آفاقده جاری اولمشدی ساسانیانک
اکثری انقیاد اوزره ایدیلر و شوکت قیاصره اکاسره استقلالنی کاسره اولمشیدی
تخت کسری انوشروانه انتقال ایدیجک امر برعکس اولوب ربقهٔ اطاعتنه قیاصر رقابی کیردی
سایهٔ معدلتی آفاقگیر اولدقده بشارت طلوع کوکب اقبال محمدی ظهور ایدوب آفتاب عالمتاب
وجود باهر السعودی عالمه ضیا ویردکده غرایب آثار مشهوره و عجایب الموار غیر محصوره حیز ظهوره
کلدوکی مدونات معتبره‌ده مسطوردر جمله‌دن فارس و اذربیجان ولایتلرنده اولان آتشکده‌لرک
خمود و انطفاسی و ساوه بحیره‌سنک غور و انتفاسی و ایوان کسری طاقنک کسری و نیچه بتخانه‌لرک
انهدامی وقوع بولدی اول هنگامده ایاصوفیه قبه‌سنک جانب شرقیسیندن نصفی مقداری منهدم
اولوب اول بنای قدیم و دیر قدیمه خلل عظیم تطرق ایتدی صکره نوشروان اول قبه تعمیری ایچون
مبلغ کثیر ارسال ایتدی انکله ترمیم اولنمشدر حالا نصفی جدید ایدوکی بدیددر نصف قدیمی دخی شمدی
بنا اولنمش کبی استوار و سدید در شمدی خود دیر ایکن اسلام ایله برگونه آرایش و نور توحید ایله برنمایش
دخی بولمشدر مساعی جمیلهٔ سلاطین عثمانیه یمنی ایله کعبهٔ قوافل حاجات و قبلهٔ رواحل دعا و مناجات
اولمشدر همیشه معمور و مجمع قنادیل نور اوله ترتیب مذکور تواریخ دریسیه‌ده مسطور اولانلردر
بعض ترکی نویسلر مبالغات غریبه‌یه متضمن بر روایت ایتمشلردر که ایرادی ممل و غرض کتابه مخلدر اجمال
مقالتری بودر که نسل شدّاددن یانقوب بن ماذیان نام بر پادشاه ذی احتشام سلیمان نبی
علی نبینا و علیه السلام فرمانی ایله ایدیجک‌ده عفاریت جن بنا ایتدوکی تماثیل و دیکلری قصر رفیع دلاویزی
تختگاه ایدنمش انده اولان صنایع غریبه ملاحظه‌سنه مشغول ایکن مزید اقتداری و جاه و حشمتنه اعتباری
خاطرینه اول بنای عجیبه معادل بر اثر وضعنی القا ایدر تمدی خوابه واروب شدّادک استانبول اولدوغی
محلّی کورر بیدار اولیجق وزراسنه کوردوکی علامی نقل ایدوب بو اوصافله موصوف محل
بیلور میسز دیو استخبار ایدر براحد تعیین محلّه قادر اولمیانجه کیرو خلوتگاهنه واروب بو اندیشه ایله
خوابه وارر بو کره استراحت ایتدوکی بستر ایله تختگاهندن رفع ایدوب محل مزبوره وضع ایدرلر
بیدار اولیجق تنهالق و وحشتی ایله جانندن بیزار اولوب استخبار حال و دفع ملال ایچون مزید
اضطراب ایله هر طرفه شتاب ایدوب عمارتنه وصول بولور اول بوا چنک حاکمی خبردار اولیجق
خدمتکرین مهمانه بند ایدوب وزرایه خبر کوندردی و وزرا و امرا تفتیش بسیار و تفحص بی‌شمارلرندن
خلاص اولوب پادشاهی خدمتنه شتاب ایدیلر یانقوب بن مادیان وزراسنی کوریجک شادمان اولوب
سپاهنی جمع ایتدی و اسباب بنا جمعنه مباشرت ایدوب حکام شرق و غرب و جنوب و شماله نامه‌لر کوندروب
هر دیارک صناعنی احضار ایتدی و ارباب تنجیم و اصحاب تقویم وضع اساس سور ایچون بر روز فیروز
اختیار ایدوب عظیم زنگلر و جرسلر تعلیق ایدوب تنبیه ایتدیلرکه ساعت مطلوبه حلول ایتدکده اول

زنگلری دفعةً چالالر . وبنالر دخی تأخیر ایتمیوب الترنده امساک ایتدکلری اججاری محلنه وضع ایدهلر
اتفاق برلقلق صیدجیه ایدوب پرواز ایدرکن شکاری اولان کلامار منقارندن خلاص اولوب اول
زنگلرک برینه مصادفه ایدر صدای زنگ مسموع منظرین اولیجق هر طرفدن بانگ زنگ وواوای درای
پیدا اولدی بنالر دخی حسب المأمور وضع اساس سور ایتدیلر کثرت بنا شول حدده ایدی که آن واحدده
اول سواد عظیمک جمیع جوانبنی احاطه ایتدیلر سخین فریادکنان یانقوس ما دیان یانه کلوب خطا
اولندوغن وغوغا موافق ساعتده بنیاد اولنمدوغن عرض ایدوب عاقبت اول بنانک عنقریب انهدام
اولاجغن عرض واشتغال ایتدیلر تدارکی حیز امکاندن کذران ایتمکین یانقوی حیرت احاطه ایدی بالضروره اتمامنه
اهتمام ایدوب مدت یسیرده اول بنیان شامخ الارکانی ثری دن ثریایه وسمکدن سماکه رفع ایتدیلر
وبرکنیسهٔ عظیمه دخی بنا ایدوب اطرافنده بیک باب حجره یاپدیلر وهر بیک راهب اول حجرهلرده
غدالری زیتون ایدی سغرب زمنده روقیا نام برمرد هنرمند وار ایدی سلسلهٔ اساتذه سی ادریس
علیه السلام تلامذه سنه منتهیه ایدی علوم غریبه ده ماهر ونیرنجات وطلسمات معرفتنده حذاقتی باهر
ایدی اول شهر شهیر ودیر کبیرک اوصافنی استماع ایدیجک عرض هنر ایتمکیچون استانبوله کلوب انظار
متناسبهٔ نجومیه اجتماعی هنکامنده طلای خالصدن صغرجق شکلنده بر پیکر دوزب المناسبه ترصیع ایلدی
ودهاننه بر زیتون استخوانی قیوب کنیسهٔ مزبوره قبه سی اوتسنده بند ایلدی واصفهان ولایتنده صغرجق صوی
واردر بردیاره کیرنج هجوم ایرد اول آبدن قمقمه ایله الوب وجه ارضه وضع ایتمیوب موضع مرادده
ایصال ایدرلر قاج یوز درهم ایسه اولقدر سار سورسی کلوب اول قمقمه تعلیق اولندوغی محلده جمع اولوب
جراد منتشرکی دفع ایدوب منقارلری ایله اهلاک ایدرلر منقارلری خون جراد ایله آلوده اولوب
دهانلرین آچمقدن عاجز اولدقلرنده ماء جاریه وارروب غسل منقار ایدوب کیروجنکه معاودت
ایدرلر بو قصه مشهور وطی سطورده مسطوردر واللّه علی کل شیء قدیر مزبور روقیا اصفهاندن یوز
قمقمه ایله اول صویی کتوروب درون قبه ده تعلیق ایلدی وبر لوح طلا اوزره اعمال عملنه مناسب وفق توقیع
اسما خواص ایله نقش ایدوب رئیس رهبانه تسلیم ایلدی وهر سال زیتون کمال بولدقده بو لوحی اول شکل
سارکردننه تعلیق ایله دیو تعلیم ایلدی سال اولده زیتون زماننده لوحی سارکردننه تعلیق ایتدیلر
هر برقمقمه ایچون بش آلای کلوب جمله بشیوز سوری سارکلدی هر آلایک عددی حد احصادن خارج
حیز استقصادن افزون ایدی وهر برینک منقارنده بر زیتون وایکی پنجه سنده ایکی زیتون وار ایکن
بر بری اول شکل منصوب اوزره زیتونی القا ایلرایدی بو وجهله بحساب زیتون جمع اولوب
اول رهبانلره غدا اولدوغندن غیری فضله سنک ثمنی سایر حوائجلرینه وفا ایلر ایدی ارقانوس
نام برحکیم روقیا ایله معاصر ایدی برآستانه دخترنده بهرانو اولمش ایدی بو عمل مسموعی اولیجق
اولدخی بر هنر وابقای اثر ایتمکیچون استانبول صوینه متوجه ایدوب توجدن بر بدور خم خسروانی دوزوب
زیبق ایله مملو ایلدی وطلادن بر ماهی شکلنده دوزوب اول خم ایچره القا ایدوب خم دهاننی
کیسهٔ خشسالن کبی بسته ایلدی وکنار دریاده بر میل رفیع دکوب اول خم پرزیبقی میل اوزره بند
ایلدی هر کاه که هوا حرارت غلبه ایدوب درون خمده اولان زیبق حرکت ایتسه دریا حرکته کلوب

ماهیلر

ماهیلر اضطراب ایله جانب میله شتاب ایدرلردی بو وجهله بحساب سمک جمع اولوب راهبلره اکل ایمک اولوردی
وچوغینی دخی تمکسود ایدوب بعینی سرمایهٔ سود ایدرلردی القصه یانقوس ما دیان عادت عدیان اوزره
جام شقاوت جام غرور لمست وتسویل ابلیس ایله بت پرست اولوب ارتکاب مناهی ایله مستحق
غضب الهی اولدی وباد وباران پیدا اولوب عظیم زلزله حادث اولدیغوفندن اول دیر عظیمه
کیروب بتلردن استمداد ایدرکن قبهٔ دیر منهدم اولوب شاه وسپاه وراهبان برا وغوردن تباه
اولوب اول ضلالت پیشهلردن برمتنفس قالمدی اسکندر رومی بو سالده وجوده کلدی دیو روایت
اولنمدر قرق ییل مقداری اول شهر معمور خراب قالوب مجمع حشرات ووحوش اولدی یانقوسک بوزنطین
نام برادغلی قالمشیدی اول مهلکهده بولنمیوب خلاص اولمشیدی انکروس دیارینه عزم ایدوب استقلال اوزره
فرمان فرما اولدی تونادن عبور ایدرکن شمشیری صویه دوشوب هر چند که جد وجهد ایتدیلر بولنمدی
اول قلیج شدادن ارثله انتقال ایتمشیدی طولی اون بش وقبضه سی وبالچاغی اوچ قارش ایدی عاقبت
سلطان فردوس مکان سلطان بایزید خان علیه الرحمة والرضوان عهدنده تونادن چیقدی اول شمشیری
بولوب بر بازرکانه بیع ایتدیلر اوجندن اوچ قارش مقداری یا پس اکل ایتمکین اول بازرکان اصلاح
ایتدرمش ایدی سلطان بایزید خان درکاهندن بر مهم ایچون انکروسه ایلچی واروب اول قلیجک اوصافی
ایلچینک مسموعی اولیجق کوروب اشترا ایتمک دیلدی تاجر قرالدن خوف ایدوب بیعه اقدام ایتمکجک
ایلچی قرالدن استیذان ایلدی قرال دخی بهاسن تاجره ویروب درکاه سلطنت پناه بایزید
خانیه اهدا ایتدوکی هدایایه ضم ایتدی آستانهٔ سعادته وصول بولیجق لغات قدیمه بیلن بطارقهدن
اول شمشیر اوزره رسم اولنان خطک مفهومنی سؤال ایتدیلر شدادی ایدوکی ظاهر وتنجیح سلطان
بایزید خان علیه الرضوان ناشد اولوب بو آلت تسخیرک اول دیاردن قبضهٔ اقتدارمزه کیردوکی
دیار انکروس ضرب شمشیر عثمانیان ایله مفتوح اولمسنه اشارت بر بشارتدر دیو تفأل ایتدیلر لمؤلفه

بحمد اللّه که اول فال خجسته * ظهور ایدوب عدو اولدی شکسته * سلیمان خان غازینک زمانی * اولوب سرمایهٔ امن وامانی
جهانی سعی ایدوب اول شاه دوران * دیار انکروس اولدی مسخر * قرادن جان ایلسون مقامی * شهنشاه اولسون اوقات دکرامی

بوزنطین انکروس دیارنده قرق ییل تخت نشین اولدقدنصکره استانبول تعمیرینه آهنک ایلدی زیر
زمینلرکه اول شهرده موجوددر انک عهدنده بنا اولنمشدر صاعقه وزلزالدن خوفدن اول زیر زمینلری
یاپمشدر بر مدت بوزنطین دخی استانبولده مسند نشین اولوب شهری معمور ایلدی عاقبت
ازدحام طغات ایله وبا ظاهر اولوب آنده جمع اولان طاغون طعمهٔ طاغون اولدی بوزنطین دخی
خاک وطین ایچره نهان اولوب اعیان شهردن براحد قالمادی قالانی دخی پراکنده اولوب
شهر خالی قالدی بو وقایع حضرت عیسی علیه السلام ولادتندن مقدمدر اول مده ذکر ملوک روم صابئیوندن
ایدیلر اوثان وکواکبه عبادت ایدرلردی اول مسند نشین طارم چارم عالم افلاکه صعود ایتدکدن صکره
قسطنطین نام بر پادشاه با احتشام پیدا اولوب تنصر ایلدی وترویج دین نصاری قصد ایدی همتی
اول شهری تعمیر ایتمکله نامنه منتمی اولدی وقسطنطنیه اسمی ایله اشتهار بولدی وصوفیا نام خاتونی
وفات ایدوب بنات سلاطیندن المعنن اموال کثیره قالوب انک مخلفاتی ایله وصیتی موجبی اوزره

ایاصوفیه بنا اولنوب انکیچون بو نام ایله تسمیه اولندی وبعض روایتده اول سماقی ستونلر ایدیجقده تاریخ
دیکله معروف اولان بنای سلیمانیدن نقل اولنمشدر والله تعالی اعلم بحقیقته
ابزو همزه وسکون باء موحده وضم زاء معجمه واخری واو ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیده واقع اولان بلاد امم مختلفه یی
مشتمل جانب شمالیده در تقویم البلدانده مذکوردر که ابن سعید قولی اوزره ابزو جانب شرقیده اولان
فم خلیج قسطنطنیه اوزره در و خلیج شرقی قسطنطنیه مدینه ابزو ایله معروفدر که الکافم ابزو دیلور و ابزو نصارای
خرابه لکدر و نصارای خرابه دن مرادلجه لرینی فرنک تراش ایتدوکی کبی تراش ایتمشلردر و مدینه ابزو یانینده
فم خلیجک عرضی مقدار رمیه سهمه قریبدر و بو فم خلیجدن صکره خلیج قسطنطنیه التی میله قریب دقیقا ممتد اولور
صکره متسع اولور راقم الحروفه لایح اولدیکه تقویم البلدانده ابن سعیددن نقلا مذکور اولان خلیج قسطنطنیه نک
فم شرقیسی اولان فی زماننا قره دکز بوغازنده فنر دیدکلری موضعدر اما بو موضعده بحرک ساحل شرقیسنده و
ساحل غربیسنده اشبو سنه الف هجریده اوچیوز درت یوز سنه اول مدینه اطلاق اولنمغه صالح وار ایدوکی
معلوم دکل اولمش اولسه ابنیه قدیمه سندن بر اثر قالوردی راقم الحروف سفینه ایله خلیج قسطنطنیه نک فم شرقیسندن
درت دفعه کذران ایتمک واقع اولدی مدینه قدیمه دیمکه صالح نسنه کورمک واقع اولمدی لکن خلیج قسطنطنیه نک
فم شرقیسنده بحرک ساحل غربیسنده دور معدوده یی مشتمل ضیعه صغیره قدرنجه عمارت واردر
وقره دکزدن کلوب خلیج قسطنطنیه یه بو فم شرقیسندن داخل اولان سفن ومراکب شب تاریکده
کلدوکی تقدیرجه قرب اجدب جانبنده صخور عظیمه یه طوقنمایوب وسط خلیجه طوغری کتمکه بدرقه ورهنما
اولمغیچون مناره شکل بر بنای مرتفع اوزره بر فانوس کبیر ایقاد اولنور که بو فانوسک موقعی بو ضیعه
صغیره در تقویم البلدانده ابزو اسمی ایله مذکور اولان الله اعلم بو ضیعه صغیره اولسه بعید دکلدر وتقویم
البلدانده خلیج قسطنطنیه بو فم شرقیسندن التی میله قریب دقیقه کیتدکدن صکره متسع اولور دیدوکی
دخی خلاف واقعدر زیرا خلیج قسطنطنیه نک بو فم شرقیسندن قسطنطنیه اون سکز میل اولدیغی
متفق علیه در و قسطنطنیه یه کلنجه دقیقه ممتددر و قسطنطنیه نک جانب جنوبیسنده متسع اولوب ساحل
قسطنطنیه نک محاذیسی اولان ساحل بصردن غایب اولور وجزیره مرمره واثنالی نجه جزایر بو عمانده
بعده بو عمان استنبولدن یوز التمش میل مسافه ده کلیبولیه وارد قچه ایکی ساحل متقارب اولوب
بو جانبده قسطنطنیه نک خلیج غربیسی واقع اولور که بو خلیج غربینک فم غربیسی ایکی ساحلده طولی
وروم ایلی بوغاز حصارلری چیو معروف ایکی حصن حصین مبنیدر و خلیج قسطنطنیه نک فم شرقیسی اولان
فنرایله فم غربیسی اولان بوغاز حصارلری بینی ایکیوز میله قریبدر که خلیج قسطنطنیه فم غربیسندن صکره
متسع اولوب کیتدکجه اتساع ازدیاد اوزره در و خلیج قسطنطنیه نک فم شرقیسی اوزره اولان فنردن
غلطه نک بعضی اولان طوپخانه یه منتهی اولنجه که خلیج قسطنطنیه نک ساحل شمالیسیدر بو ساحل سرایا
شاطی بحر اوزره عمارات عالیه وابنیه سامیه در و بوغازکسن حصاری دیدکلری قلعه حصینه عامره
محفوظه بو ساحلده در وقریه طربیه وقریه استنیه ویکی کوی وقصبه بشکطاشی بو ساحلده در و
بشکطاشی برآخرده اولان اسکداره محاذیدر وبو ساحلده اشراف واعیان اهل قسطنطنیه نک
نک حدائق دلکشا ورياض فرح افزا وقصور عالیه زیباسی واردر و خلیج قسطنطنیه نک فم شرقیسی اوزره

اولان

اولان فنرک برآخرده مقابلی اولان موضعدن اسکداره منتهی اولنجه که خلیج قسطنطنیه نک ساحل جنوبیسیدر
بو ساحلده دخی ساحل شمالی کبی سرایا شاطی بحر اوزره عمارات مطبوعه وابنیه مصنوعه در و برآخرده اولان
بوغازکسن حصاری محاذیسنده بو ساحلده دخی بر قلعه حصینه عامره محفوظه واردر و حدائق سلطانیه دن
قصور مزینه و عالیه یی مشتمل قندیللی باغچه اسمی ایله مسمی حدیقه دلکشا وبر قاچ حدائق سلطانیه دخی بو ساحلده در
وکوک صو دیمکله معروف بر نهر لطیف بو ساحلده ارضدن کوزل حصار قربنده خلیج قسطنطنیه یه منصب اولور
وقریه استاوروس دخی بو ساحلده در که برآخردن بکلر کوی مقابلیدر وبو ساحلده بونلردن غیری حدایق
وبساتین وباغستان بیحد وبیکراندر بلنجر لباب ضبطنده فتح باء موحده ولام ونون ساکنه وجیم مفتوحه
واخری راء مهمله ایله در و بلنجر اتدر که مدینه خزردر یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیده اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل
جانب شمالیده در وقاعده خزردر ولفظ خزر راموزده باب الراء المهمله وفصل الخاء المعجمه ده جیل من
الناس ویو مذکوردر صاحب اللباب قولی اوزره بلنجر دربند خزرانده بر مدینه در و مدینه بلنجر باب الابوابده
داخلدر دیرلرکه مدینه بلنجر بلنجر بن یافثه منسوبدر وصاحب کتاب الاطوال قولی اوزره بلنجر اتل در که
مدینه خزر در واثار البلادده وارد در که خزر ترکدن بر عظیم طائفه در وبونلرک بلادی دربند دیدکلری
باب الابواب خلفنده در وخزر ایکی صنفدر بر صنفی سفید چهره واصحاب جمال فایقدر و بر صنفی اسمر اللون
وکندم کوندر بو صنفه قره خزر دیرلر وبونلرک بنالری خرکاهلردر وبنالرنده طیندن شی قلیل دخی واردر
وبونلرک اسواق وحماماتی واردر ومنزللری شط نهر اتل اوزره در وبونلرک ملک عظیملری واردر
بلک تسمیه ایدرلر وبونلرده مسلمین ونصارا ویهود وعبده اوثاندن خلق کثیر واردر وبونلردن
برینک اخر ایله خصومتی واقع اولسه ملکلری بونلری حاکملرینه کوندررلر وخصوملرنده ملک بونلرک
بیننه داخل اولمز وبونلرده اولان اقوام واممدن هر بر قومک حاکمی واردر وملکلرینک آجر ایله مبنی قصری واردر
ونهر اتلدن بعیددر وبو طائفه ده ملکلرندن غیری کمسه نک آجر ایله بناسی یوقدر حکایت اولندیکه
بونلرک ملکلری درت ایده بر کره سوار اولور وحین رکوبنده ملک ایله اجنادی بینی بر میل مقداری
اولور وبو قوم ملکلرینی کوردکده یوزلری اوزره دوشوب سجود ایدرلر وملک عبور ایدنجه یه دک
قالورلر وبو قومک ملکی بونلردن بر الایی دشمنه کوندروب منهزم اولسه لر منهزم اولنلرک نسوان
واولادلرین واقمشه وامتعه سن احضار ایدوب غیره هبه ایدر ومنهزم اولنلری قتل ایدر وحکایت
اولندیکه بو قومک ملکی سن اربعینی تجاوز ایتدکده یا عزل ایدرلر ویاخود خاصه ملکی قتل ایدرلر دیرلرکه
بونک عقلی ناقص اولدی تدبیر ملکه یرار دکل سیاکوه شرک ضبطنده کسر سین مهمله و یاء مثناة تحتیه مفتوحه والف
وکاف مضمومه وواو ساکنه واخری هاء ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیده اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل جانب
شمالیده بلاد خزردندر صاحب المشترک قولی اوزره سیاکو بک معناسی لغتنده عوبده جبل اسود دیمکدر و سیاکوه اول
سیاه کوه بحر خزرک جهت شمالیه سنده بر جزیره در وبو جزیره ده میاه واشجار وخصب واردر ترکدن بر قوم
مواشی وتجملاتی ایله بونده ساکن اولور ثانی سیاکوه مفازه خراسانه متصل بر جبلدر وارض کیلانه
دخی متصلدر وجبال کرمانه دخی اتصالی واردر ابو سعید قولی اوزره بحر خزرده اولان جبل سیاکوه
اقلیم سادس حقیقی واقلیم سابع حقیقینک عرضلرین استغراق ایدر اندن صکره بحر خزر ایله شمالی مدینه اتل ایله

دوراید و بو جبل سیاکوه یک جانب شرقیسنده اجناس ترکلردن طائفه غزیه نک مساکن و مواطنی واردر که
بحیره خوارزم جانبنه ممتددر **تذییل الاقلیم العرفی چرکس** فتح جیم عجمیه و سکون را مهمله
وکاف مفتوحه و اخری سین مهمله ایله دریکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ام مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده در
نزهة القلوبده واردر که چرکس اقلیم سادسده بر مملکتدر و صحاری بسیار و علفزار بیشماری واردر
و سکاننک معاشی دواب و مواشیدندر راقم الحروف سنه اثنی و تسعین و تسعمائه شوالنده وزیر دلاور عثمان
پاشا ایله رحمه الله و عسکر اسلام ایله باب الابوابدن طریق دشت قپچاقدن قسطنطنیه یه متوجه ایکن بر
ترکی عبور ایدرکن چرکس وزیر مشار الیه بر ایکی غلام چرکسی اشترا ایتمک ایچون ارادن بیلن ادهم چلبی احمد بکم
راقم الحروفی بلاد چرکسه ارسال و چرکس بکلرندن عسکر اسلامه بو طریقده ذخیره و ماکول کتورمک مصلحتنه
کلندن احمد بک نام بر چرکس بکی موسی الیه احمد بک ایله راقم الحروفه دلیل راه اولوب عسکردن مفارقت ایتدک
و بلاد چرکسدن قواق اسمی ایله مسمی بر بلده یه واردق و چرکس طائفه سنک عادتی بر قریه خلقی بر قریه خلقنک
اولادین سرقه ایدوب تجاره بیع ایتمکدر بز وارد وغمز بلده ده بزدن اول رقیق چرکس اشترا ایسنه
منتظر بر نجه تجار دخی وار ایدی اول ایامده سرقات چرکسیه عدیم الوقوع اولوب و موجود اولان اسیر قلیل
جاری اولوب علمای المیوب اوچ گون بو وارد وغمز بلده ده انتظار ایتدک مرادجه غلمان الکبیر میسر اولوب
و عسکردن قتی بعید اولموغ و همندن دردنجی گون عود ایدوب بشنجی گون اردویه واصل اولدق
بو وارد وغمز بلدک وسطنده بر عرصه عظیمه واردر و بو بلدن خلقنک دور و بیوتی بو میدانک اطرافنده در
و ابنیه سی اخشابدندر و ارض چرکس اکثر نیستان و بیشه زاردر و آب فراوانی واردر و ارض چرکسده
گندم حاصل اولمز علف و ارزنی فراواندر و طاوقلری آق و اریدر آنکله آتشده قیناد وب
نان یرینه اکل ایدرلر و بوگونه طبخ اولنان ارزنه پاسته دیرلر صاحب نزهة القلوب ایراد
ایتدوکی اوزره اکثر معاشلری دواب ایلهدر **تمرک** فتح تاء مثناة فوقیه و سکون میم و ضم راء
مهمله و اخری کاف ایله دریکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ام مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده در
انفا ذکرلری سبق ایدن وزیر و عسکر اسلام ایله تاریخ مذکورده راقم الحروف تمرکی گورمک واقع
اولدی نهر قبان ایله بحر طامان بیننده بر قلعه صغیره در و اخشابدن مبنی در و خلقنک دور و
بیوتی دخی اخشابدندر و بو قلعه نک خارجنده ربضی واردر خلقی چرکس و آبازادر و اهل اسلامی
دخی واردر و تمرک ایله نهر قبان مابینی ایکی مرحله قویه در و تمرک نهر قبانک جانب غربیسنده در
و طامانک جانب شرقیسنده در **تمند** سین مهمله و میم و نون و آخری دال ایله در نزهة القلوب
و خریدة العجایبده بو رسم اوزره بولندی یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد ام مختلفه یی مشتمل جانب
شمالیسنده بلاد خزردندر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره تمند ارض خزردن رود اتل ایله باب
الابواب بیننده اولان صحراده واقع اولمشدر و بلده تمندی انوشروان عادل بنا ایتمشدر و تمند دن
باب الابوابه درت مرحله در و تاریخ تألیف نزهة القلوبده تمند ده سرای بانو دیرلر ایدی
و بر روایتده تمند ایله سریر بینی ایکی فرسخدر و تمند اکاسره عهدنده اول بلادک قاعده و دار الملکی
ایدی و بهرام چوبینه منسوب اولمشدر و باب الابوابدن غیری مواضع صاحبلردر و تمندک بساتینی

بیکران

بیکرانه و انکوری فراواندر و اوایلده تمندک خلقی کثرت اوزره ایدی و تاریخ تألیف نزهة القلوبده
خلقی قلت و نقصان اوزره ایدی و خریدة العجایبده واردر که تمند ارض خزرک مدن مشهوره سندندر
و مدینه تمند مدینه حسنه در و قدیمده مدینه عظیمه ایدی و تمند ده اولان کرومک کثرتی حد وصفدن
خارج ایدی و روس تمندی تخریب ایتدی و تمندک آخر اعمالی سریرک اعمالی ایدی و سریر
مدینه عظیمه در و مدینه سریره سریر تسمیه اولنمغه وجه بودر که مدینه سریرک صاحبی جواهر ایله
مرصع ذهبدن بر سریر اتخاذ ایتمش ایدیکه واصف وصفندن قاصر اولوردی و بو سریر
مدینه سریر صاحبی ایچون اون ییلده اشلندی و روم مدینه سریره مستولی اولدقده مدینه
سریر کروحالی اوزره قالدی **چورلی** ضم جیم عجمیه و سکون واو و را مهمله و لام و اخری یاء مثناة
تحتیه ایله دریکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده اعمال قسطنطنیه دندر و قسطنطنیه ایله
چورلی بینی اوچ مرحله دن قصه‌در و چورلی قسطنطنیه نک جانب شمالیسنده در و ادرنه نک
جانب جنوبی شرقیسنده در و چورلی قسطنطنیه دن ادرنه یه کیدن شارع اعظمک ممر و ضعیدن
سکان مستوینده در و چورلینک سوری یوقدر لکن ابنیه فاخره سی واردر و اصحاب خیراتدن بیری
چورلیده بر جامع شریف و بر مدرسه عالیه و مسافرین ایچون بر دار الضیافه و بر مطبخ طعام بنا ایتمشدر
و چورلینک سوقی و حمامی واردر و چورلینک اطرافی ارض نزه در راقم الحروف سنه ست
و ثمانین و تسعمائه ده ادرنه تفرجنه واروب گیرو عود ایدرکن بلده چورلیی گورمک و بر قاچ
گیجه چورلیده مکث و آرام ایتمک واقع اولمشدن غیری سنه ثمان و تسعین و تسعمائه اواخرنده قره طوبه
استانبوله متوجه ایکن چورلیده اوغرایوب مکرر تفرج ایتمک واقع اولمشدر **ویزه** کسر واو
و یاء مثناة تحتیه و سکون زاء معجمه و اخری ها ایله دریکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در
و ویزه ایله چورلی بینی بر مرحله قویه در بلکه اکثردر و ویزه چورلینک جانب شمالی شرقیسنده در
و ویزه بلا سور بر بلده صغیره در و اقامت صلوة جمعه اولنور ایکی جامعی و سوق مختصری و حمامی واردر
و ویزه ده اصحاب خیراتدن ایکی صاحب خیر طعام فقرا و مسلمین ایچون بر مطبخ طعام بنا ایتمشلردر
و ویزه نک بساتین و حدایق و کرومی بی نهایه در و میاهی وفرت اوزره در راقم الحروف سنه
ست و ثمانین و تسعمائه ده ویزه یه واروب اون بش گون مکث و آرام ایتمک واقع اولدی
برغوس کسر باء موحده و سکون راء مهمله و غین معجمه مضمومه و واو و اخری سین مهمله ایله در
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در استانبولدن ادرنه یه کیدن شارع اعظمک ممریدر
و چورلینک جانب شمالیسنده در بینهما بر مرحله قویه در و برغوس بلده صغیره بلا سوردر بر خرابه
و غیر مسکون قلعه سی واردر و وزرای سلاطین عثمانیه دن وزیر اعظم ایکن دیوانده بر مجنون
مقتول و شهید اولان محمد پاشا رحمه الله برغوسده بر جامع دلکش و بو جامعک حوالی حرمنده
بر مدرسه علیا و ابناء سبیل نزولی ایچون بر رباط واسع و زیبا و بر مطبخ طعام بنا ایدوب
مسافرین ایچون مطبخدن بوریا لک هر اوجاغندن بر سفره طعام معیندر و بو جامع قربنده بر حمام و بر
سوق مختصر بنا ایتمشدر و برغوسده مختصر بر حمام عتیقی دخی واردر و برغوسک حوالی ارض نزه و عذرا

جنوبی غربیسنده اولور راقم الحروف سنه ست وثمانين وتسعمائه ده استانبولدن ادرنه یه متوجه ایکن لعلة
برغوسنده برآی مکث وآرام ایدوب وادرنه دن کرو استانبوله عود ایدکده ایکی کون آرام
ایدوکمدن غیری سنه ثمان وتسعین وتسعمائه اوائلنده قره طوه دن استنبوله متوجه ایکن برغوسه اوردر
اننک واقع اولمشدر بابا اسکیسی معروفدر یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در
وبو دخی استانبولدن ادرنه یه کیدن شارع اعظمک ممریدر وبرغوس ایله حفصه بیننده در برغوسک
جانب شمالیسنده در بینهما بر مرحلهٔ خفیفه در وحفصه نک جانب جنوبیسنده بینهما کذلک بر مرحلهٔ
خفیفه در وبابا اسکیسی بر بلدهٔ صغیره بلا سوردر وصلوهٔ جمعه اقامت اولنور جامعی وحمامی وسوق
مختصری واردر راقم الحروف سنه ست وثمانين وتسعمائه ده استانبولدن ادرنه یه واروب کیرو عود
ایدوکمده بابا اسکیسی کوردم وکمدن غیری سنه ثمان وتسعین وتسعمائه ده اواخرنده قره طوه دن استنبوله متوجه ایکن
اوغرایوب کورمک واقع اولدی حفصه معروفدر اون سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در بو دخی
استنبولدن ادرنه یه کیدن شارع اعظمک ممریدر وبابا اسکیسی ایله ادرنه بیننده در ادرنه نک جانب
جنوبیسنده در بینهما نصف مرحله در وحفصه اعلام شوانلردر بو مقامده حفصه نام بر خاتون صاحبهٔ خیر بعض
ابنیهٔ خیر احداث ایتمکله مزبوره نک اسمی بو مقامه علم اولمشدر وحفصه بلدهٔ صغیره بلا سوردر وزرای سلاطین
عثمانیه دن وزیر اعظم ایکن دیوانده بر دیوانه یدنده مقتول شهید اولان محمد پاشا قاسم بیک نام
فرزندی روحی ایچون حفصه ده بر جامع شریف وبر رباط عالی وبر مطبخ طعام بنا ایدوب بو رباطه
نزول ایدن ابناء سبیل ایچون مطبخدن طعام تعیین ایتمشدر وحفصه نک سوق مختصری وحمامی واردر
راقم الحروف حفصه یی سنه ست وثمانين وتسعمائه ده کورمک واقع اولدی ادرنه فتح الف وسکون
دال مهمله وفتح راء مهمله ونون واخرنده ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در قبل الفتح
اول الطائفه اولان بلادک قاعده ودار الملکی ایدی وبعد الفتح سلاطین عثمانیه یه رحمهم الله مدت مدیده دار السلطنه
اولدی ادرنه ارضدن مکان مستویده در سهلی وعذبدن اکثردر ومدینهٔ عظیمه در بو مدینه نک دوری بش فرسخ
مسافه یه قریبدر لکن بو مسافه یی محیط سوری یوقدر وقلعه سی اختصار اوزره در وتونجه ومریج [illegible] ایله مسمی
ایکی نهر عظیم بو مدینه یه اوغرایوب مجتمع اولورلر ومحمد بن رمضان الموقعی تالیف ایتدوکی تواریخ آل عثمانده
مذکور اولدوغی اوزره مدینهٔ ادرنه سنه اثنی وستین وسبعمائه ده فتح اولندیکه تاریخ منافع جنان بستان
ودوارث ملک شجاعت وغزوه فراوان ثالث سلاطین آل عثمان مراد خان اول غازی خداوندکار
ابن اورخان غازی ابن عثمان غازی جهانبان طاب ثراهم فتح ادرنه یه عازم اولدقده مقدما امرای عظامدن
روم ایلی بکلربکیسی اولان لالا شاهینی عسکر ایله ادرنه فتحنه ارسال ایتدکده ادرنه صاحبی تکفور کروه کفار حمایتیله
عسکر اسلامه مقابله ایدوب بعد المحاربات العظیمه اهل اسلام قهر موهم باذن الله فحوای کریمه سنه مظهر
وکفار خاکسار انهزام وانکسار ایله خاک برسر اولوب قلعهٔ ادرنه یه تحصن ایتدیلر بعده مراد خان مومی الیه
قلعهٔ ادرنه یی محاصره ایتدکده نهر مریجک طغیان ایتدوکی ایامده اولمغین رئیس اهل کفر وطغیان اولان صاحب
ادرنه تکفور بر سفینهٔ صغیره یه کیروب طریق نهردن فرار ایتمکله قلعهٔ ادرنه خالیا المغنیه اهل اسلام
مضبوط وسایر ممالک اسلامیه یه مضموم ومربوط اولدی وقامع عروق ارباب ضلال وخسران

رابع سلاطین آل عثمان یلدرم بایزید خان غازی ابن مراد خان اول غازی خداوندکار ابن عثمان غازی
طاب ثراهم ادرنه ده بر جامع شریف واطعام ابناء سبیل وسایر فقرا ومساکین ایچون بر مطبخ لطیف
بنا ایتمشدر وتبعهٔ غازیسی ناموس دین فخر جهان سادس سلاطین آل عثمان سلطان مراد خان ثانی
غازی ابن سلطان محمد خان اول غازی ابن یلدرم بایزید خان غازی ابن مراد خان اول غازی خداوندکار
ابن اورخان غازی ابن عثمان غازی طاب ثراهم ادرنه ده جامع عتیق ایله معروف اولان جامعک بناسنی
اتمام ایتدیلر که جامع عتیقی یلدرم بایزید خان اولادندن موسی چلبی روم ایلی پادشاهی اولدقده بناسنه شروع
ایدوب اساس بنا وجدارنه واصل اولدقده مومی الیه موسی چلبی جوار رحمت رحمانه نایل اولوب وسلطان
مراد خان ثانی مومی الیهک والدی سلطان محمد خان اول زمان سلطنتی قلیل اولمغله بناء جامع عتیق اتمامه
امکان اولمیوب اتمامی سلطان مراد خان مومی الیه عهدنده واقع اولدی حقا که جامع جانبخش ونزهت افزادر
وسلطان مراد خان مومی الیه ادرنه ده مولوی خانه دیمکله معروف بر جامع صفا مألوف دخی واردر که
سلطان مومی الیه بنا ایتمشدر وبعده واصل بهشت جاودان ثامن سلاطین آل عثمان مرحوم سعید سلطان
بایزید خان ثانی طاب ثراه سنه ثلث وتسعین وثمانمائه ده مدینهٔ ادرنه ده نهر تونجه نک جانب غربیسنده
بر جامع دلکشا ومدرسهٔ علوم ایچون بر مدرسهٔ علیا ومرضی اهل اسلام ایچون بر دار الشفا ومسافرینه
ایچون بر دار الضیافه وبر مطبخ طعام وصلحای اهل اسلام ایچون بر زاویه ونهر تونجه اوزره بر قنطرهٔ
عظیمه بنا ایتمشدر وبعده حادی عشر سلاطین عثمانیه اولان پادشاه سلیم الطبع وخوب اذعان مرحوم
سلطان سلیم خان ثانی ابن سلطان سلیمان خان غازی طاب ثراهما مدینهٔ ادرنه ده بر مقام مرتفعده چهار
مناره ایله بر جامع بی قرین ومعبد بهشت آیین بنا ایتمشدر که بو جامعک اوصاف نزاکت بناسی بنان
قلم ایله تعبیر اولنمز وکیفیت طرح ورسمی استماع ایله تصور اولنمز کورلمکه موقوفدر وبو چهار منارهٔ نک
منارهٔ نک هر بری بو جامعک حیطان اربعه سنک چهار رکننده در وقبهٔ جامعی اورتایه المشدر
وبو درت منارهٔ نک دردی دخی اوچ شرفه لیدر وردی دخی ارتفاعده وحجمده بربرندن [illegible]
متفاوتدر دکلدر وبربرینه اولقدر محاذی ومقابلدر که ایکی فرسخ مسافه ده بو جامعک جوانب شرقیه
وغربیه وجنوبیه وشمالیه سنک هر قنغیسندن بو منارهٔ لره نظر اولنسه درت کورینوب ایکی کورینمز
بلکه بو جوانب اربعه ده هر بریک وسطندن نظر اولنسه جانب آخره زیاده میل ایله نظر اولنه که
فی الجمله شرفه لری بربرندن متمیز اولمغله درت مناره اولدوغنه استدلال اولنور ودخی سلطان مومی الیه
بو جامعک جانب جنوبیسنده تحصیل علوم نافعه ایچون بر مدرسهٔ عالیه وجانب غربیسنده تعلیم قراءت
قرآن ایچون بر دار القرآن بنا ایتمشدر مدینهٔ ادرنه یه سلطان سلیم خان مومی الیهک بو ابنیهٔ خیراتی حقا که
شرف عظیم وقدر جسیم ویرمشدر وادرنه نک جانب جنوبیسنده اولان باغستانلر اکرانی فراخ در فراخ
مسافهٔ متسعه ده در وادرنه نک بو ذکر اولنان ابنیهٔ خیرات سلاطینیدن ماعدا ابنیهٔ عالیه وعمارات سامیه سی
واردر واسواق عامره سی بحدودی پایاندر وجمله اسواقندن سوق علی پاشا طرح بدیع ورسم غریب
اوزره مبنیدر وادرنه نک بزارستانی طرح غریب اوزره بنا اولنمشدر وادرنه نک حماماتی نفیسه سی
دخی اکثر من ان یحصی در ودخی لوقه ایله مسمی بر تفرجگاهی واردر که اعجوبهٔ دنیادر راقم الحروف سنه ست وثمانین وتسعمائه ده

ادرنه یه واروب برهفته مقداری آرام ایتمک واقع اولدی صکره مبتلای حمی المغلقه زیاده مکث اولنمغه امکان
وبوندن غیری سنه ثمان وتسعین وتسعمائه اواخرنده قره طوه دن استانبوله متوجه ایکن ادرنه یه دغرایوب ایکی کون
دخی آرام اولندی ادرنه مثال مدینه عظیمه نک دقایق متنزهات وتفاصیل عماراتی بومقدار زمان مکث ایله
معلوم اولمق ممکن اولمیوب وما لایدرک کله لایترک کله حیز محاط علم راقم الحروف اولان مرتبه
اوصافی ایله طی کلام اولندی یانبولی فتح یاء مثناة تحتیه وسکون الف ونون وباء موحده مضمومه
وواو ولام واخری یاء مثناة ثانیه ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در وادرنه نک
جانب شمالی شرقیسنده در بینهما ایکی مرحله قویه در ویانبولی مدینه صغیره در وسوری یوقدر واسواق عامره سی واردر
وصلوة جمعه اقامت اولنور مسجد جامعی وبرایکی حمامی بکنیقی واردر ونهر تونجه ومریج یانبولیه دغرایوب جریان ایدر
وبو نهرلر اوزره یانبولی خلقی نواعیر بنا ایدوب نواعیر ایله مواضع مرتفعه آب نقل ایتمشلردر ودیار روم
یانبولی کبه سی ایله مشهوردر واول کبه لری یانبولیده نسوان نصارای روم نسج ایدرلر راقم الحروف سنه ثمان
وثمانین وتسعمائه ده یانبولیه واروب برایکی کون مکث ایله یانبولی یی کورمک واقع اولدی ویکیجه قزل اغاج
وادرنه ایله یانبولی بیننده برقریه کبیره در ویکیجه ضبطنک ضبطی یکیجه واردار ویکیجه قره صو مرور ایتدی و
قزل آغاج عبیده شجر احمر وفارسیده درخت سرخ معناسنه در وبوقزل اغاجده صلوة جمعه اقامت اولنور
برمسجد جامع مختصر وبرحمام مختصر واردر وقزل اغاج ادرنه دن یانبولیه اقربدر راقم الحروف قریه
قزل آغاجه تاریخ مذکورده واروب بش کون مکث ایتمک واقع اولدی فلبه کسر فا وسکون لام
وفتح باء موحده واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در وادرنه نک جانب غربیسنده در
بینهما درت مرحله در وفلبه مدینه متوسطه در وسوری یوقدر ونهر مریج فلبه نک داخلنه مرور وجریان ایدر
وفلبه نک اسواق عامره ورباطات فاخره سی واردر وجوامع متعدده وحمامات منتظمه سی واردر
وفلبه نک اطرافی زر وعلور انواع حبوبی خصوصا برنجی غایت خوب اولور راقم الحروف سنه ثمان
وتسعین وتسعمائه اواخرنده فلبه یه اوغرایوب اوچ کون مکث ایتمک واقع اولدی پرشتنه
کسر بای عجمیه ورای مهمله وسکون شین معجمه وتاء مثناة فوقیه مکسوره ونون واخری ها ایله در
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در ودلبوغ اسکوبک جانب شمالی غربیسنده در
بینهما اوچ مرحله قویه در وپرشتنه بلده صغیره در وسوری یوقدر وپرشتنه تلال صغیره
آراسنده برفضاده واقعدر پرشتنه نک اطرافی چمنزاردر وپرشتنه جوارندن برنهر صغیر جریان
ایدوب پرشتنه نک چمنزارینه اوغرر وپرشتنه نک صلوة جمعه اقامت اولنور برایکی جامعی
وبرایکی حمامی واردر وسوق مختصری واردر ووزرای سلاطین عثمانیه دن وزیر اعظم ایکن
سنه اربع والف رجبی اواخرنده جوار رحمت رحمانه پیوسته اولان سنان پاشا رحمه الله
سردار عسکر اسلام نصرت انجام اولوب سنه اثنی والف شعبان المعظمی اواخرنده بلغراد دمندره دن
ارتحال ایله تاتا وسابارتین ویانق قلعه لری استخلاصنه متوجه اولدوغی اثناده راقم الحروف
مخادیم کرامدن عالی زاده حسین افندی ایله ما اغبرت قدما عبد فی سبیل الله فتمسه النار
حدیث بشارت اثارینه اتباع ایدوب بوغزا وغزات افزایه عزیمت ایتمشز وسنه مذکوره نک

اواسط شعبان المعظمنده پرشتنه یه اوغرایوب اوچ کون آرام ایدوب بعده یانق محاصره سنده
برهفته بیله مجاهد ایدوب المهم کیرو عود لازم اولدقده سنه مذکوره نک اواخر ذی الحجه سنده
پرشتنه یه کیرو اوغرایوب بو دفعه برهفته آرام ایتمک واقع اولدی یاغودینه فتح یاء مثناة
تحتیه ونون واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در ارض سهله ده در
وبلده صغیره در سوری یوقدر وصلوة جمعه اقامت اولنور جامعی وبرحمامی واردر وبلغراد دمندره نک
جانب جنوبی شرقیسنده در بینهما اوچ مرحله در که یاغودینه دن ارتحال ایدنلر اول حسن پاشا پلنقه سی
مرحله یه واررلر بعده حصار اوج دیمکله معروف مرحله یه واررلر بعده بلغراد دمندره یه واررلر وپلانقه
بلاد ثغور خلقینک اصلاحنده اخشاب وطبندن مبنی قلعه صغیره اطلاق اولنور که بوثغورده
بومقوله قلاع صغیره کثرت اوزره در راقم الحروف تاریخ مذکورده آنفا یانق غزاسنه واروب
وکیرو عود ایتدکده یاغودینه یی کورمک وبومرحله لره مرور ایتمک واقع اولدی بلغراد دمندره
فتح باء موحده وکسر لام وغین معجمه ساکنه ورای مهمله والف واخری دال مهمله ایله در دسمندره فتح
سین مهمله ومیم ونون ساکنه ودال مهمله مفتوحه ورای مهمله واخری ها ایله در یکرمی سکزنجی
اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در ومدینه بلغراد دمندره ساوا دیمکله معروف نهر کبیرک شط
شرقیسی اوزره در وسور متین وحصن حصینی واردر ومدینه بلغراد دمندره نک جوامع وحمامات
واسواق عامره سی واردر ومدینه بلغراد دمندره نک جانب غربیسنده اولان نهرک ورای سیرم اووه سی
دیمکله معروف برصحرای وسیع الاکناف وچمنزاردر وبو نهر ساواده سفن صغار اوزره ربط اولنمش
اخشابدن برجسر طویل بنا اولنمشدر که بوجسرک طولی برمیلدر وبلغراد دمندره دن سیرم اووه سنه
بوجسر طویل اوزرندن مرور وعبور اولنور که سیرم اووه سنده بوشارع اعظم اوجسندن مدینه بودیمه
یانغه وبچه واصل ومنتهی اولور ومدینه بلغراد دمندره نک اکثر ابنیه دور وبیوتی اخشابدندر
وبلغراد دمندره سورینک جانب شرقیسنده ربض عظیمی واردر مدینه بلغراد دمندره نک اکثر
عماراتی واسواق وحماماتی بوربضنده در وبلغراد دمندره مدینه عظیمه در پرشتنه ترجمه سنده مذکور
اولان تاریخده راقم الحروف مدینه بلغراد دمندره یی ایکی دفعه تماشا ایتمک واقع اولدی وبلده بتشکرک
بلغراد دمندره یه قریبدر بینهما ایکی مرحله در وبتشکرک فتح باء موحده وسکون شین معجمه وفتح کاف ورای
مهمله واخری کاف ثانیه ایله در وبلده بی سوردر متروفجه کسر میم وسکون تاء مثناة فوقیه ورای
مهمله مضمومه وواو وجیم وآخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در وبلغراد
دمندره نک جانب غربی شمالیسنده در بینهما ایکی مرحله قویه در ومتروفجه ساوا دیمکله معروف
نهرک شط غربیسنده نهر اوزره در ومکان مستویده در وبلده صغیره بی سوردر ومتروفجه نک
جامع وحمام وسوق مختصری واردر پرشتنه ترجمه سنده مذکور اولان تاریخده راقم الحروف
متروفجه یی کورمک واقع اولدی ومتروفجه بلغراد دمندره دن مدینه بودیمه یه کیدن شارع اعظمک اوزریدر
وبینی اوسک ایله متروفجه بینی ایکی مرحله خفیفه در واوسک متروفجه نک جانب غربی شمالیسنده در
وسوین متروفجه ایله اوسک بیننده برقریه کبیره در وسوین سین مهمله مضمومه وواو وتاء

شناة فوقیه مکسوره و یا مثناة تحتیه و آخری نون ایله در و پالانقه ولقوار سوتین ایله اوسک بیننده در
و ولقوار واو مضمومه و لام ساکنه و قاف مضمومه و واو و الف و آخری راء مهمله ایله در اخشاب
و طیندن مبنی قلعه مختصره در و اوسکک جانب جنوبی شرقیسنده در و قریه سوتین و پلنقه ولقوار دخی
بغدادجمزه دن مدینه بودیمه یه کیدن شارع اعظمک ممر و رهگذرنده ترجمه سنده مذکور اولان تاریخده
سوتین و ولقواری دخی راقم الحروف کورمک واقع اولدی **اوسک** معروف قدر یکرمی سکزنجی
اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در و پلنقه مهاجک جانب شرقی جنوبیسنده در و مترد فیجه نک
جانب غربی شمالیسنده در و اوسک دراوا دیمکله معروف نهر عظیمک شط شرقیسی اوزره در و
اوسک بلیده صغیره در و حصن مختصر و صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی واردر و اوسکک جانب
غربیسنده اولان نهر دراوانک وراسی ایکی فرسخ مسافه دن اکثر مکانده وارنجه بحیره مثال منبع آب
و نیستان اولوب قلیل العمق اولوب اکثر مواضعده قلت عمقندن و کثرت قصبدن جریان
سفن صغار ممکن و ممتنع اولمغله بو ایکی فرسخدن اکثر مسافه ده اوچ ذراع نجاری مقداری عرض اخشابدن بر
جسر طویل بنا اولنمشدر که بغدادجمزه دن بودیمه و اول اطرافده اولان بلاده کیدن شارع اعظمک ممر
و اول ممرک طرفینی اولان مواضعده نجه کونلک یولده وارنجه بو ممردن غیری سهل المرور معبر و ممر
وار ایدوکی معلوم دکلدر و سابق الذکر وزیر اعظم و عسکر اسلامه سردار اکرم اولان سنان پاشا رحمه الله
سنه اثنی والف شعبان المعظمی اواخرنده بغدادجمزه ده حاضر و آماده اولان عسکر مظفر ایله ارتحال ایدوب حصون
تاتا و سمارتن و یانوق استخلاصنه متوجه اولدقده راقم الحروف مخادیم کرامدن سالف الذکر قنالی زاده حسین افندی ایله
بو غزای اجر انتمایه غنیمت اوزره سنه مذکوره شهر رمضان المبارکنک یکرمی ایکنجی کونی اوسک عزلنده سردار
موماالیه ایله عسکر اسلامه واصل و ملاقی اولوب و صولمزدن کیجه اوسکده برکون اوتورلوب شهر
مزبورک یکرمی دردنجی کونی اوسکدن سردار عالیمقدار موماالیه ایله قالقوب اوسکک جانب غربیسنده
اولان جسر طویلک منتهاسنده بر صحرای وسیع الاقطارده نزول ایتدیلر و شهر رمضان مذکورک یکرمی
بشنجی کونی صحرای مذکوردن قالقلوب پالانقه بورنوارده نزول اولندی و تاریخ مذکورده اشقیاء
کفار خاکسار پالانقه بورنواری احراق بالنار ایتمش ایدی راقم الحروف سنه مذکوره ذی القعده سی اواخرنده
پانقدن موماالیه حسین افندی ایله کیرو قراطوه یه عود ایدوب بورنواره کلدکده بورنوارده قدیمدن
محافظه ایدن کرکاولان اهل اسلام پلنقه بورنواری اخشاب و طین ایله تعمیر ایتمشلر ایدی و شهر
رمضان مذکورک یکرمی التنجی کونی بورنواردن کوچلوب پلنقه مهاج خداسنده مهاج اوواسی دیمکله معروف
صحرای وسیع الاکنافده نزول اولندی و مهاج کسر میم و هاء مفتوحه و الف و آخری جیم ایله در و مهاج
پلنقه اوسک متقداریدر بر قلعه صغیره در و سردار عالیمقدار موماالیه عسکر اسلام ایله مهاجده درت
برکون اوتوراق و آرام ایدوب سنه اثنی والف شهر شوالنک غره سنده منزل مزبورده اخشابدن
بر منبر وضع اولنوب عسکر اسلام صلوة عیدی ادا ایدیلر و کیروده اولان افواج عسکر اسلامیه بر فوج
سردار موماالیه منزلده ملاقی اولدیلر و شهر شوال مذکورک یوم ثانیسنده مهاجدن قالقلوب پلنقه سیجوی قربنده
نزول اولندی و سیجوی فتح سین مهمله و جیم عجمیه مضمومه و واو و آخری یاء مثناة تحتیه ایله در و سیجوی مهاجک

جانب

جانب غربی شمالیسنده در و بینهما درت مرحله در و پلنقه سیجوی قدرده مهاج کبیدر و شهر شوال مذکورک
یوم ثالثنده سیجویدن قالقلوب پلنقه فودوار قربنده نزول اولندی و فودوار سیجویک جانب غربی
شمالیسنده در بینهما نصف مرحله در و پالانقه فودوار قدرده پلنقه سیجوی کبیدر و شهر شوال مذکورک
یوم رابعنده فودواردن قالقلوب پلنقه باقشه ایله پلنقه سکسار بیننده نهر تونا یه قریب مکانده
نزول اولندی و باقشه فودوارک جانب غربی شمالیسنده در بینهما نصف مرحله دن اقلدر و پلنقه
باقشه نهر تونانک شط غربیسی اوزره در و خارجنده نزول ابناء سبیل ایچون بر رباط واردر و قدرده
پلنقه فودواردن کبیردر و **سکسار** فتح سین مهمله و سکون کاف عجمیه و سین ثانیه و الف و
آخری راء مهمله ایله در و باقشه نک جانب غربی شمالیسنده در بینهما نصف مرحله دن دوندر و یوم رابعده
شهر شوال مذکوردن التمش کون متقدم نهر تونا اوزرنده اولان ثغور ممالک اسلامیه دن اولان قلعه
استرغونی کفار خاکسار محاصره ایدوب الحذه متحصن اولان اهل اسلامی تضییق و تحجیر و تسخیره
وارمش ایکن بو اثناده عسکر ظفر پیکر اهل اسلامک اول جانبلره وارماسنه کفار خاکساره
یقین حاصل اولمغین خایب و خاسر استرغونی ترک ایدوب کتدکلری مژده سی باقشه ایله سکسار
بیننده اولان منزل مزبورده سردار موماالیه عسکر اسلامه وصول بولدقده عسکر اسلام شادان و خندان
اولدیلر و باقشه ایله سکسار بیننی اولان منزلده سردار موماالیه اوچ کون اوتوراق و آرام ایدوب
شهر شوال مذکورک یوم ثامنده بو منزلدن قالقلوب سکساره کچلوب بلیده توغنا قربنده نزول
اولندی و سکسارک جانب شرقی شمالیسنده در بینهما اوچ فرسخه قریب مسافه در و توغنانک
پلنقه سی یوقدر و نهر توناذن منشعب و مجتمع اولمش بر بحیره عظیمه نک جنوبنده در و صلوة جمعه
اقامت اولنور جامعی و اسواق عامره سی و بر حمامی واردر و خلقی اهل اسلام و نصارای باجدر
و شهر شوال مذکورک یوم تاسعنده توغنادن کوچلوب پلنقه باجیقه قربنده اولان بحیره اوزره
نزول اولندی و باچیقه فتح باء عجمیه و سکون الف و جیم عجمیه و قاف مفتوحه و آخری ها ایله بر
قلعه صغیره در و نهر تونانک جانب غربیسنده در و سردار موماالیه بو بحیره قربنده برکون اوتوراق
و آرام ایدوب شهر شوال مذکورک اون برنجی کونی پلنقه جان قوتران قربنده نزول ایتدی
و جان قوتران قلعه سی باجیقه نک جانب غربی شمالیسنده در بینهما نصف مرحله در و جان قوتران
نهر تونانک شط غربیسی اوزره در و بغدادجمزه دن مدینه بودیمه یه کیدن شارع اعظم جان قوترانه واصل
اولدقده ایکی شق اولوب بر شقی جانب شرقی شمالیده حمزه بیک سرایی دیمکله معروف موضعه
و بعده مدینه بودونه واصل اولور و بر شقی جانب غربی شمالیده بحیره والی اوزرندن تاتایه و یانقه واصل
اولور و بغدادجمزه دن جان قوترانه کلنجه مذکور اولان پلنقه لر بو شارع اعظمک ممرنده در و
بغدادجمزه دن جان قوترانه مراحل معهوده اوزره اون کونلک یولدر و سردار موماالیه ایله
جان قوتران نام محله واصل اولدقده استنبولدن بو غزوه ایچون یوله اولان طائفه ینکیچری تفنک اندازی
جان قوترانه قریب کلوب اوچ درت منزلدن جان قوترانه وصوللری متحقق اولمق خبری
وارد اولمغین سردار موماالیه جان قوترانده سکز کون اوتوراق و آرام ایتدی و حادی عشر شهر شوالنک

ایکی ای مقدم ثغور ممالک اسلامیه دن قلعهٔ ناتوانی کفارک برفرقه سی محاصره ایدوب ایچنده متحصن اولان
اهل اسلامی تضییق وتحجیر ایتمشده ایکن ایام مذکوره ده عسکر ظفر پیکر اهل اسلام ثغور مذکوره یه قریب
مواضعه واصل اولدقلرینه محاصره ایدن کفار واقف وجازم الجمیع ترک محاصره ایدوب کندو
بلاد وبقاعی محافظه سنه عازم اولدوغی خبری جان قورتران منزلنده سردار موما الیهه وصول
بولدقدن صکره ایکی کونده طائفهٔ ینکیچری دخی جان قورتراندن کلوب اردوی همایونه داخل اولدی وعساکر
اسلامدن افواج کثیره بو منزلده اردوی همایونه وصول بولدیلر وشهر شوال مذکورک یکرمنجی کونی جان قورتران
منزلندن قالقلوب بحیرهٔ والده نزول اولندی ویکرمی برنجی کونی بحیرهٔ والدن قالقلوب بلنقه
چاوقه قربنه نزول اولندی وچاوقه فتح جیم عجمیه وسکون الف وواو وقاف مفتوحه واخری ها ایله
وبرقلعهٔ صغیره در استونی بغدادک جانب شمالیسنده در بینهما مسافهٔ یسیره در وحضرت فخر المرسلین
وسید الانام علیه السلام حضرتنه منسوب اولان لوای نصرت التوا ایله عسکر میمنت انجام شام سردار
عسکر اسلامه بو منزلده وصول بولدیلر وشهر شوال مذکورک یکرمی ایکنجی کونی بلنقه چاوقه دن قالقلوب بعون الله
الاعلی کفار خاکسارک یدندن اولان قلعهٔ تاتا محاذاتنده نزول اولندی تاتا مسمی تاءین مثناتین فوقیتین فتح ایله
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیدن اولان جانب شمالیده در ونهر تونانک جانب شرقیسنده در نهر تونا ایله تاتانک بینی
اوچ فرسخدر ویانا استرغونک جانب جنوبیسنده در ویانق اسمی ایله مذکور اولان قلعه کلوارک جانب
شمالیسنده در واسترغون ایله تاتانک بینی نصف مرحله در وکلوار ایله تاتانک بینی بر مرحله در وتاتا جانق قومورانک
جانب شمالی شرقیسنده در بینهما اوچ فرسخ مسافه در وقوموران ضم قاف وسکون واو ومیم مفتوحه
والف وراء مهمله والف ثانیه واخری نون ایله در ونهر تونا بو محلدن ایکی قسم اولوب برقسمی جانب شمالده
وبرقسمی جانب جنوبدن جریان ایدوب وقسم جنوبی بلدهٔ یانق اوزره اوغرادقدن صکره قسم شمالی ایله مجتمع ومخلوط
اولدوغی موضعده قوماران برقلعهٔ حصینه درکه تونانک انشعاقندن حاصل اولان جزیرهٔ طویلهٔ واسعه نک نهایت
شرقیسنده واقع اولمشدر وتاتا حصن حصین ورحیطان قلعه سی احجار ایله مبنی در ودیوارینک ضخامتی وعرضی
درت ذراع نجاریدن اکثردر که عرضنده عربه یوروتمکه امکان واردر وبو مقدار عرض حجر محضدن دکلدر
طپراغله طولمشدر وقلعهٔ تاتانک خندق عظیمی واردر وخندقی ایله مملودر وباب قلعهٔ تاتاده آب خندق
اوزره اخشابدن جسر واردر وقلعهٔ تاتانک دوری تخمین ایله اوچیوز خطوه دن اکثردر وقلعهٔ تاتانک جوانبنده
میاه جاریهٔ کثیره واردر وداخلنده ماء جاری یوقدر شربی چاه ندریعه تاتانک خارجندن اینجی رود باسی عینی
ونهر ایله دوران ایدر طواحینی واردر شهر شوال مذکورک یکرمی اوچنجی کونی عسکر اسلام نصرت انجام
قلعهٔ تاتایی محاصره ایدوب قلعهٔ تاتانک جانب شرقیسنده بر میل مسافه ده بر تل صغیر اوزره
برخرابه کلیسه قربنده اول بر طوب وضع اولنوب قلعهٔ تاتایه اتلدقده راقم الحروف اول موضعده یوروش
فتحه مشغول ایدم بعده اوچ موضعده طوب وضع اولنوب وطائفهٔ ینکیچری تفنک انداز متریس
عبارتی ایله تعبیر ایتدکلری مواضعده صف صف حرب وضربه قیام ایدوب بو قلعه حیطاننک بوشنده
کفار نابکار بدن نامبارکلرین کل انکشتن بیله تفنکه هدف ایدوب ایکی کون حرب وضربه بذل همت
ایتدکدن صکره اوچنجی قوموراندن عربه لر ایله تاتایه ارسال اولنان باروت وذخیره دن عسکر

اسلامک برقاچ دلاورلری خبیر اولوب طقوز عدد عربه دن بش عدد باروت عربه سن اخذ ایدوب
ماعداسی کیرو عود ایله قوماراه طوغرو فرار ایتدکلرینه قلعهٔ تاتا ایچنده اولان ملاعین واقف اولوب
الامان دیو مصالحه یه جان ویروب اول کون اخشام قریب المغرب اول کون علی الصباح شرائط مصالحه لری
تاکیددن صکره بو قلعه وجود مظروفلرندن تخلیه اولندی وراقم الحروف قلعهٔ تاتانک ایچنه کیروب کنیسه سنی
وبروج حصارین تفرج ایتدم ومحاصرهٔ قلعهٔ یانق موناتندن مدینهٔ بدوندن باروت وبونک امثالی
بعض مهمات کلوب وصول بولمامغین وقلعهٔ تاتا محافظه سنه کافی دلاورلر تدارک اولنمامغین
سردار مشار الیه سنان پاشا رحمه الله عسکر اسلامله تاتا منزلنده بعد فتح القلعه اوچ کون دخی اوتوراق
ایتدی وشهر شوال مذکورک یکرمی طقوزنجی کونی تاتا منزلندن قالقلوب وسمارتن جانبنه توجه اولنوب
یوم مزبورده تاتا ایله سمارتن بیننده برصحرای وسیع الاکنافده نزول اولندی وشهر شوال مذکورک سلخنده
صحرای مزبوردن قالقلوب قلعهٔ سمارتن مقابله سنده نزول اولندی سمارتن فتح سین مهمله ومیم
وسکون الف وراء مهمله وکسر تاء مثناة فوقیه واخری نون ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیدن اولان
جانب شمالیده در وسمارتن برصحرای وسیع الاقطارده بر تل صغیر اوزره اکثر جوانبی اخشاب وطین ایله
مبنی برقلعهٔ صغیرهٔ حصینه درکه طوب ایله دوکلمسنده کمال صعوبت واردر برنجی یانغک جانب
جنوبیسنده در بینهما ایکی فرسخدن اکثر مسافه در وقلعهٔ سمارتنک روس حیطاننده بلدهٔ یانق
نمایاندر وسمارتنک حوالیسنده باغستان فراوان وبساتین بیکرانی واردر وشهر شوال مذکورک سلخنده
قلعهٔ سمارتن مقابله سنده عسکر اسلام نزول ایتدوکی حینده بو قلعه ده متحصن اولان ایکیوز مقداری کفار
نابکار دکوز آچدرمیوب طوب ایله محاصره ایدوب وقت مغربه دک بو قلعه یه رخنه لر ایتدکلرین
ایچنده اولان ملاعین کوریجه اول کیجه صبر وآرام ایدوب علی السحر صلح ایله قلعهٔ مزبوره یی اهل اسلامه
تسلیم ایدوب ایچندن چقوب بلدهٔ یانغه کتدیلر راقم الحروف قلعهٔ سمارتنک ایچنه کیروب
دور وبیوتن کوشه بکوشه تفرج ایتدم عسکر اسلام ظفر انجام ایله سردار موما الیه قلعهٔ سمارتن فتح
اولندوغی غرهٔ ذی القعده ده سمارتن منزلنده آرام ایدوب سنه اثنی والف هجری ذی القعده سنک
یوم ثانیسنده سمارتندن قالقلوب بلدهٔ یانق محاذاتنده نزول ایتدی کلوار ضم کاف عجمیه
وسکون لام وواو مفتوحه والف واخری راء مهمله ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیدن اولان جانب شمالیده در
وشهرتی وصف شایعی ایله درکه یانق کبی کلمه سوز قدر حکایات اولنورکه کاسر رؤوس اهل کفر وطغیان
عاشر سلاطین آل عثمان مرحوم ومغفور له سلطان سلیمان خان طاب ثراه مدینهٔ بدونی فتح
ایتدکدن صکره قلعهٔ یانق فتحنه عازم اولدقلرنده کلوار برقلعهٔ مختصره اولوب اکثر حیطانی اخشابدن
مبنی ویچ یمنسه کیدن شارع عامک ممری ولمعین سلطان موما الیه قلعهٔ مزبوره نک حقارت قدرندن
ضبطنه مقید اولمیوب اخشابدن اولان حیطانه آتش اوروب احراق ایله اثار اولمغین یانق وصفی ایله
معروف اولوب غلبهٔ وصعقیه اسمیه منزلسنه تنزیل اولنمشدر ویانق برج عظیمه در وسوری طولانیدر
ویچ سمارتندن ایکی قسمه منقسم اولان نهر تونانک قسم جنوبیسی اوزره در وقسم جنوبی نهر تونا بلدهٔ یانغک
جانب شمالیسنده درکه نهر تونا سور یانغک حایط شمالیسنه ملاصق جریان ایدر وسور یانغک جانب

غربیسندن جریان ایله کلین رابا دیمکله معروف نهر سوریانک حایط جنوبیسنه ملاصق جریان ایدرکه
بلده یانق ایکی نهر عظیمک میاننده جزیره مثابه‌سنده در و سوریانک خندقی بو ایکی نهر عظیمدر
و بلدهٔ یانغک جانب شرقیسنده نهر طونا ایله نهر رابا مجتمع اولوب قلعهٔ قوماره طوغری جریان ایدر
و رابا رای مهمله و الف و بای موحده و اخری الف ایله در و بلدهٔ یانغک جانب غربی جنوبیسنده بر قلعهٔ
حصینه‌سی واردر و جانب غربی شمالیسی خارجنده ربضی واردرکه اول حوالیده اولان ثغور اسلامیه خلقنک
اصطلاحنده ربضه واروش دیمکله تعبیر ایدرلر و بلدهٔ یانق بچک جانب شرقیسنده در و بینهما اوچ
مرحله در و بلدهٔ یانق ربضی یدیک جانب غربیسنده در بینهما اوچ مرحلهٔ خفیفه در و عسکر اسلام ایله
سردار موما الیه شهر ذی القعده‌نک مذکورک یوم ثامنده بلدهٔ یانق حمی ذاتنده نزول ایتدکلرنده کفار
خاکسار حایط شمالی برجی یانغه مصاقبه اوزره جریان ایدن نهر طونانک جانب شمالیسنده یانغه
رمیهٔ سهم مقداری مسافه‌ده خیام نکبت انجام قوروب و حوالیسنه خندق عظیم حفر ایدوب
و خندق اوزرنده سلاسل حدیدیه ایله بربرینه مربوط طوپلر وضع ایتمش ایدیکه اصطلاحلرنده بو وضع
اوزره اولان معسکره تابور دیرلر بو ملاعین تابورلرنده مجتمع اولوب یانق محاصره‌سنده یانق
الحاصل متحصن اولان کفار نابکاره امداد و اعانته کلمشلر ایدی و سوریانک نهر طونا اوزره کروه
کفارک تابورینه مفتوح اولان بابندن آمد و شد ایله امداد ایدرلر ایدی و یوم مذکورده مقدمهٔ عسکر اسلام
بلدهٔ یانق قربنه وصول بولدقده کفاردن فارس و پیاده بر نیچه بیک ملاعین عسکر اسلامه
مقابله ایدوب حرب عظیم اولدقدن صکره عسکر اسلامک فارس دلاورلری کفارک آتوسن
کسر ایدوب یانغک ایچنه طقدیلر و پیاده کفار دخی بو حالی کوروب اول معرکه‌دن قورتولنلر
بیک بلا ایله چقدیلر راقم الحروف بعد العصر مخدوم کرمی قنالی زاده حسین افندی ایله موضع مزبوره
واردقده مقتول اولان خلقی کوردک راقم الحروف اعدای دین اسلامدن سکسن بش نفر نیچه
و ماجرا گشته‌لری عدا ایتدم و اهل اسلامدن دخی اون نفردن زیاده شربت شهادت چشیده
و اراده ایکن تفنک مجروحلری شهید اولنلردن اکثر ایدی و سردار موما الیه اوچ کون لحضار مهمات
محاصرهٔ قلعه ایچون صبر و تأنی ایدوب شهر مذکورک یوم حادیسنده طوپلر و متریسلر وضع اولنوب
حروب و ضروبه شروع اولندی و عسکر اسلام نهر طونادن کچوب کفارک تابورینه کسر و خلل ویرمک
تدارکی ایچون کفار بیدین نهر طونانک شمالیسنده نهر اوزره جابجا متریسلر قازوب طوپلر
وضع ایتمشیدی شهر مذکورک یوم ثامنده عسکر اسلامدن بعض فدایی و دلاور یکتلر کفاردن
کنار نهرده متریس محافظه‌سن ایدنلری کوزدوب شرب خمر ایله جمعاندن بیخبر استراحت ایتدکلری
چینده بو دلاورلر تفنکلرین و شمشیرلرین باشلری اوزره شد و ربط ایدوب شناورلکله نهردن
عبور ایدوب و شط شمالی نهرده بر خالی و تهی سفینهٔ صغیره دخی بولوب بو کنار نهرده وضع
اولنان کفار طوپلرندن درت دانه عظیم طوپلر تکرلکلرلر ایله بو سفینهٔ صغیره ایچنه قورکن کفارک ست
و اوکاردن بعض بو حالدن آگاه اولوب رفقا و شرکاسنی ایقاظ و تنبیه ایدنجه بو طوپلرک اوچی
سفینه ایچنده بولنوب و بریسنی دخی سفینه‌یه ادخال اثناسنده کفار حرکت ایتمکله طوپک برینی سفینه‌یه

قومغه

قومغه امکان اولمیوب نهر ایچنده القا و نابود ایدوب اوچ دانه‌سی بدل طوپلرینی سفینه ایله عسکر اسلام
جانبنه ایصال ایتدیلر و بو دلاورلرک بو وضع دلاورانه‌سی ایله عسکر اسلام تیمن و فتح
و ظفره تفأل ایتدیلر و مخدوم کرمی قنالی زاده حسین افندینک قره طوه جانبنه بو اثناده عود
ایتمه‌سی امور مهمه‌دن اولمغله شهر مذکورک سکزنجی کونی اردوی همایونه بدون جانبلرندن ذخیره
کتورمکه متعین اولان کروه ایله یانق شهرلرندن موما الیه حسین افندی و راقم الحروف کیرو عود ایدوب
استونی بلغراد اوزرندن پشته یا چقه‌یه طوغری متوجه اولدق و عسکر اسلام سنه اثنی و الف
ذی الحجه‌سنده کفار خاکسارک تابورین فتح ایدوب و جمعیتلرین پریشان و تار و مار ایتدیلرکه
آیهٔ کریمهٔ فهزموهم باذن الله بو فتحه تاریخدر و یانق محاصرهٔ طویله‌دن صکره و نقب و
بارود ایله سوریانغه اوچ درت موضعده عظیم رخنه‌لر ایتدقدن صکره سنه ثلث و الف محرم
الحرامنک اواسطنده یانق صلحا فتح اولندیکه راقم الحروف یانق فتحی ایچون اسلوب تعمیه
بر مصرع تاریخ بولدقدن صکره بر مصرع تام التخراج دخی بولدیکه بو اسلوب اوزره نظم اولنمشدر ۰

لنامقه تاریخ فتح یانق بالتعمیه

قلعهٔ یانغه طوب آتدی سنان پاشا چون ۰ دستکیر اولدی اکا نصرت و عون خالق ۰
چار رکنی یوغ اولوب فتحنه دوشدی تاریخ ۰ نار قهر ایله عدو یانوب اکندی یانق ۰ سنه ۱۰۰۳

وله تاریخ فتح یانق

یانق قلعه‌سن اهل اسلام قوشاتدی ۰ عدو قانینه قاندی فتح یانقله ۰
دوکیلوب الذفده دوشدی بو تاریخ ۰ عدو قلبی یک یاندی فتح یانقله ۰ سنه ۱۰۰۳

استونی بلغراد بکسر همزه و سکون سین مهمله و تاء مثناة فوقیه مضمومه و واو و نون و اخری یاء مثناة تحتیه ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب
شمالیده در استونی بلغراد بلده‌سی کلوارک جانب شرقیسنده در بینهما ایکی مرحلهٔ خفیفه در و جانب قوم ترازلنک
جانب غربی جنوبیسنده در بینهما بر مرحله قربنده در استونی بلغرادک حیطان سوری اخشابدندر لکن اخشاب
ضخیمه و طویله ایله مبنی ایکی قات دیوارک آراسی خاک ایله انباشته در که دیوارینک عرضی درت ذراع
نجاریدن اکثردر و بو سورک کرداکردنده خندق عمیقی واردر و سور استونی بلغرادک جانب غربیسنده
احجار عظیمه ایله مبنی بر قلعهٔ حصینه‌سی واردرکه حصانت حیطانی سد سکندر ایله بحث مساوات
و متانت بروجی آسمان هفتم ایله ادعای محاذات ایدر و بلدهٔ استونی بلغرادک داخلنده بر جامع
بدیع البنا واردرکه قبل الفتح بیضا رای ماجرک کنیسه‌لری ایدی و بو جامعک مصرعین بابی اوزره نحاس و صفر ایله
مخلوط جوهردن حلقهٔ بابی موضعنده ایکی صورت اسد وضع اولنمشدر که حلقهٔ باب بو صورتلرک
اغزلری ایچنه وضع اولنمشدر و استونی بلغرادک بو جامعدن غیری جامعی و ایکی حمامی و اسواق بسیاری
واردر و ابنیه و بیوتی اخشابدندر و بلده استونی بلغرادک خلقی مرابطه اهل اسلام و نصارای باجدر و استونی
بلغراد قدرده کلواردن صغیردر راقم الحروف سابق الذکر حسین افندی ایله کلواردن عود ایتدکده سنه
اثنی و الف ذی القعده‌سنک یکرمی ایکنجی کونی بلده استونی بلغراد خارجنده نزول ایدوب راقم الحروف
بلده استونی بلغرادک داخل و خارجین جمها اکلی تفرج ایتدم بودون بای موحده مضمومه و واو ساکنه
و دال مهمله مضمومه و واو و اخری نون ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در و نهر طونانک

شط شمالی شرقیسی اوزره در و بر مدینهٔ عظیمه در راقم حروف عسکر اسلامله غزوهٔ یانقده ایکن بدون خلقنک ثقاتندن
استماع ایتدوکم اوزره بودن مدینهٔ عظیمه در و سور کبیری و قلعهٔ حصینه سی واردر و اول اطرافده اولان
بلادک قاعده سیدر و قبل الفتح انکروس سنجوسک تختکاهی ایدی کاسر رؤس اهل کفر و طغیان عاشر
سلاطین آل عثمان مرحوم سلطان سلیمان خان طاب ثراه دفعهٔ ثانیه ده که سنه ست و ثلثین و تسعمائه ده
مدینه بودونی اعدای دین کفار بد آیین یدندن استخلاص ایلدلر بروالی بومنا بدا امراء سلاطین عثمانیه دن
اول ثغرده والی اولنان امیر الامرانک مستقری اولمشدر که مدینهٔ بدون آلتمش طقوز ییلدن برو مساجد
و معابد و ابنیهٔ خیرات و اسواق عامره و حمامات ایله طولمشدر و ینشه فتح با معجمه و سکون شین معجمه
و فتح تاء مثناة فوقیه و اخری ها ایله بودون محاذاتنده بر حصن حصیندر که نهر طونانک شط شمالی غربیسی اوزره در
پشته ایله بدون بیننده نهر طونا حایلدر واحدهما اخره مرور ایچون سفن صغار اوزره خشبدن مبنی
جسر عظیم و طویل واردر **اکری** فتح الف و سکون کاف عجمیه و کسر راء مهمله و اخری یاء مثناة تحتیه ایله مدینه در
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالیده در اکری مدینه بودنک جانب جنوبی غربیسنده در و بر مدینهٔ
حصینه در ثقاتدن مسموع اولدوغی اوزره سکز مرحله در هزبر معرکهٔ وغا و دلیر ساحت جهاد و غزا قالع قلاع
کفار ضلالت نشان ثالث عشر سلاطین آل عثمان ابو المظفر سلطان محمد خان ثالث ابن سلطان مراد
خان ثالث دام الله ظله علی العالمین و افاض بره علی عباد الله المسلمین که بالفعل از شرق تا بغرب و
از جنوب تا بشمال معدود اولان اقالیم سبعه نک پادشاهی و بعد الهجره سنه الفک طرفیندن طرف ثانی
اولان عهدک سلطان جهان پناهی در عسکر اسلام انجم شمار ایچره نیر اعظم مثال سعادت و اجلال ایله سنه
اربع و الف شوالنک اواخرنده دار السلطنة العلیة قسطنطنیة المحمیة دن عنان عزیمتی جانب کفاره صرف ایدوب
سنه خمس و الف صفر المظفری غره سنده کزیده قلاع انکروس و پسندیدهٔ بقاع ممالک ماجر منحوس اولان
اکری قلعه سن محاصره ایتدکده سور اکرینک دیوار استواری رصانتده فولاد و حصن آسمان کرداری
متانتده بنا رشد ایکن مواضع متعدده دن طوپلر ایله کوز آچدروب شهر مذکورک یوم تاسع و ثانی عشرنده
سورنده اولان رخنه دن دخول اولنوب شهر مذکورک اون برنجی کوننده ایکی بولوک بیرونی حصارلری ضبط اولنوب
شهر مذکورک اون طقوزنجی کونی حصن حصیننده متحصن اولان کفار نابکار الامان فریادی ایله استیمان ایدنجه ایچنده
محبوس اولان بیک نفر اهل اسلامی تخلیص ایچون امان ویریلوب عنوة فتح اولنمق حکمنده بو حصن حصینی فتح ایله
رؤس کفاری کسر ایتدیلر فتح اکرینک بو تفصیلی سنه خمس و الف غزاء اناطولی قاضیعسکری اولوب سلطان موسی الیه ایله
بو غزوده حاضر اولان اشراف علماء رومدن مخدوم فاضل و کریم محمد افندی ابن معلم السلطان سعد الدین افندی
استانبولده اولان برادران علی الشاکرینه فتح اکرینک تفصیلنی مشتمل کوندردوکی کتاب بلاغت نصابدن
منقولدر که موثوق به خط ایله کتاب مرقومک صورتی دمشق شام دار السلامه واردین یدی ایله واصل
اولوب راقم حروف تیمنا استنساخ ایتدم امیدم در که من بعد اهل اسلام فتح علی الفتحدن خالی اولمیوب
کفار خاکسار کسر بعد الکسر ایله وجود خبیث و ناهموارلری صحیفهٔ روزکاردن بالکلیه تیغ جهانکشای
اهل اسلام ایله محکوک اوله و دخی مخدوم موسی الیهک کتاب بلاغت نصابنده کندو الفاظی در بارید که
اکری آب و هواسی کوزل و بنا و فناسی بی بدل بر لطیف محلدر استانبوله اوکزین آدم بونده قرار ایتسه اولور

دیوار حصارینه متصل کاغدخانه نک نهری مقداری بر نهر لطیف آقوب اول صحرانک وسطندن جریان ایدر
و حصاری غلطه حصارندن بیوک اولوب سوادی فندقلیدن ترسانه دکلو واردر خاکی خود آلتون بیجورر
مصری کورنلر ترابی همان آنک ترابیدر دیرلر و بو دیارک اصل توقوفی بر قلعه الذی ضمنک بر
مملکت فتح اولندی دیرلر انتهی کلامه **استرغون** بکسر الف و سکون سین مهمله و ضم تاء مثناة فوقیه
و راء مهمله و سکون واو و فتح غین معجمه مضمومه و واو ثانیه و اخری نون ایله یکرمی سکزنجی اقلیم
عرفی اولان جانب شمالیده در و نهر طونانک شط شرقیسی اوزره در و بودون ایله کلوار بیننده استرغون
بودونک جانب غربی جنوبیسنده در بینهما بر مرحله در و کلوارک جانب شرقی شمالیسنده در بینهما بر
بچق مرحله در و استرغون بر حصن حصیندر که دیدهٔ فلک دوربین اکا نظیر و قرین کورممشدر
اول ثغورده اولان مرابطهٔ اهل اسلامک ثقاتندن راقم الحروف استماع ایتدم که حائط قلعهٔ استرغون نهر
طونایه ملاصقدر و نهر طونا اوزره شیاطین با جرنوا متعدده ایله و تولومبه دیدکلری صنعت بدیعه
ایله نهری رأس حائط قلعه یه چیقارمشلردر و استرغونک شرقی بولندر **سونبور** بضم سین مهمله و
سکون واو و نون و ضم با موحده و واو و اخری راء مهمله ایله یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب
شمالیده در و نهر طونانک جریانی جانب شرقه اولدوغی مواضعده سونبور نهر طونانک جانب شمالیسنده در
و طونا ایله سونبور بیننی بر مرحله در و سونبور ارضدن مکان مستوی ده در و بلدهٔ صغیرهٔ بلا سوردر
و صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی و حمامی و اسواقی واردر و خلقی مرابطهٔ اهل اسلام و نصاریدر
باجدر راقم الحروف سالف الذکر مخدوم کریم حسین افندی ایله سنه اثنی و الف ذی القعده سنک
یکرمنجی کونی یانوق منزلنده اردوی همایون عسکر اسلام ظفر مقروندن مفارقت ایدوب قره طوغ
جانبنه عود ایدوب شهر مذکورک یکرمی یدنجی کونی یلانقه بورنواره وصول بولدقده مرور خلق
منع ایچون اوستنک کوپریسی مرفوع اولدوغی خبری آلنماغله سونبورک اوستی یاننده نهر طونانک سفینه ایله
مرور اولنان ممرینه متوجه اولوب و نهر طونایی سفینه ایله کچوب شهر مذکورک سلخنده بلدهٔ سونبوری
تفرج و تماشا ایتدک **واردین** واو و الف و راء مهمله و الف ثانیه و دال مکسوره مهمله و یاء
مثناة تحتیه و اخری نون ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شرقه اولدوغی مواضعده واردین
واردین نهر طونانک شط جنوبیسنده در و کنار نهر طونا ده بر تل عظیم و مرتفع اوزره مبنی بر حصن حصیندر
و حیطان قلعه سی احجاردندر و سونبورک و حیطان قلعه سی احجاردندر و سونبورک جانب شرقیسنده در
بینهما نصف مرحله در راقم الحروف سالف الذکر حسین افندی ایله انفا مذکور اولان سونبوردن
سنه اثنی و الف ذی حجه سنک غره سنده قالقوب قلعهٔ واردین محاذاتنده نهر طونانک شط شمالیسنده
نزول ایتدک و یوم مزبورده شط شمالی طونا ده آرام ایدوب و عرض نهر طونانک بعد مسافه سی
سببی ایله نهری کچمکه واردین خلقندن سفینه طلبنی اعلامه بر وجهله امکان اولمغین موسی الیه
حسین افندی خدمتنده اولان شبان خدامدن بریسی نهردن شناورلکله واردین جانبنه کچوب
و برایکی سفینه کتوروب یوم مزبورده نقل احمال و انتقال ایتدکدن صکره ایرته سی بغداد سمندر جانبنه
توجه اولندی راقم الحروف قلعهٔ واردینک داخلن تفرج و تماشا ایتدم حیطانی قلعه سی نهایت

حصانت وزره در بو قلعه ده اولان مرابطه روزکار دیده دن بری حکایت ایتدیکه مرحوم و مغفور له
سلیمان بو قلعه‌یی التی کون محاصره ایتدکدن صکره فتح اولندی و محمد بن مصطفی التوقیعینک تحریر ایتدوکی تواریخ
آل عثمانده قلعهٔ واراد ینک فتحی سنه اثنی وثمانین وتسعمائه ده در مرحوم سلطان سلیمان خانک طاب ثراه غزوه
انکروس جانبنده اولان غزوهٔ ثالثه ده در و قلعهٔ ایلوق فتحی دخی تاریخ مزبورده در و ایلوق کسر الف و سکون
یاء مثناة تحتیه و لام مضمومه و واو و آخری قاف ایله شط نهر طونا اوزره بر قلعهٔ حصینه در و قلعهٔ واراد ینک
جانب غربیسنده در بینهما مسافه یسیره در و قلعهٔ واراد ینک سوق مختصری و صلوة جمعه اقامت اولنور
جامعی واردر و حوالیسنده باغستان فراوان واردر و خلقی مرابطه اهل اسلام و نصارای ماجردر
و قلعهٔ واراد ین بلغراد دیمسدره نک جانب شمالی شرقیسنده در بینهما ایکی مرحلهٔ خفیفه در **افرنجه**
الف و فاء و راء مهمله و نون ساکنه و جیم و آخری ها ایله در آثار البلادک نسخ متعدده سنده بو رسم اوزره در
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولکه جانب شمالی تمامتندندر آثار البلادده وارد اولدوغی اوزره آخر غربی
اقلیم سادسده ارض واسعه در مسعودی ذکر ایتدیکه ارض افرنجه ده یوز اللی مدینه واردر و بو ارضک
طولی بر آیلق یولدر و عرضی اکثردر و بو ارض خصبه دکلدر زیرا محرث و مزرعی ردی و کرم و شجری قلیل و
معدوددر و بو ارضک خلقی نصارای فرنجدر که بر و بحرده اهل حربدر و حروبده شدت و
بطش و صبر عظیملری واردر حربدن فراری اصلا تجویز ایتمزلر زیرا بونلر قتنده قتل هزیمتدن اسهلدر
و بونلرک معاشی تجارات و صناعات ایله در **ابولد** الف و باء موحده و واو و لام و دال مهمله
و آخری ها ایله در آثار البلادک نسخ متعدده سنده بو رسم اوزره در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان
جانب شمالی تمامتندندر و آثار البلادده وارد اولدوغی اوزره ابولد ارض فرنجده بر مدینهٔ عظیمه در
و حجاره ایله مبنیه در و بونده رهباندن غیری اشخاصدن ساکن اولمز و بو مدینه یه نسوان داخل اولمز
زیرا مدینه نک شهیدی بویله توصیه ایتمشدر و شهیدنک اسمی یاج الب در زعم ایدرلر که یاج الب
اسقف نصارادن ارض افرنجه ده بر اسقف ایدی و افرنجه اهلی ایله مشاجره و منازعه
ایدوب ابولده موضعه کلدی و بو مدینه‌یی بنا ایتدی و مدینهٔ ابولده نصارانک قتنده معتبر
بر کنیسهٔ عظیمه واردر طرطوشی حکایت ایتدیکه جمیع بلاد نصارا ده بوندن اعظم کنیسه کورمدم
و ذهب و فضه سی بو موضعدن اکثر بر موضع کورمدم خلقنک مجامر و کؤس و اباریق و قصاع
و بونلرک امثالی اوانیسی ذهب و فضه دندر و بو کنیسه ده صورت شهیدی اوزره فضه دن بر صنم
واردر وجهی جانب مغربه در و بو کنیسه ده ذهبدن صنم اخر واردر وزنی اوتوز رطلدر و بو
صنمک ظهری غایتده عریض و واسع بر لوحه ملصقدر و بو صنم یاقوت و زمرد ایله مکللدر و مصلوب
شکلی اوزره اللری کشاده در و بو صنم مسیح علیه السلامک صورتیدر و بو کنیسه ده ذهب و فضه دن
صلبان و الواح آثار کثیره واردر و یاقوت ایله مکللدر **اشت** الف و شین معجمه و آخری تاء
مثناة تحتیه ایله در آثار البلادک نسخ متعدده سنده بو رسم اوزره در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی
اولکه جانب شمالی تمامتندندر و آثار البلادده مذکور اولدوغی اوزره ارض فرنجده بر مدینه در عذری
حکایت ایتدیکه بو مدینه ده بر عادت عجیبه واردر که بو مدینه خلقی بر متاع اشترا ایتسه لر ثمنی اوزرینه

کتب

کتب ایدوب دکانلرنده قورکیدرلر و بو متاعه مشتری اولنلردن کتابتلری ثمنه مساعد ایدن اولکیشی
اول ثمن ایله اخذ ایدوب متاعک مکاننه ثمنی قورکیدر و بونلرک خوانینک دیدبان و حراسی واردر
دکانلردن بر نسنه ضایع اولسه انلره قیمتین تضمین ایدرلر **افش** الف و فا و آخری شین معجمه ایله در
آثار البلادک نسخ متعدده سنده بو رسم اوزره در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولکه جانب شمالی تمامتندندر
و آثار البلادده مذکور اولدوغی اوزره بلاد فرنجده سنک تراشیده ایله مبنی بر مدینه در و نهر افش
اسمی ایله مسمی بر نهرک کنارنده در و مدینهٔ افشده بر کرمابه واردر که غرائبدندر و بو کرمابه مشتعل
بعید موضعده بر بیت واسع الفنا واردر که اهل مدینهٔ افش بو بیتده استحمام ایدرلر زیرا منبع کرمابه
فوران ایدن آبک شدت سخونتندن بو کرمابه منبعنده اغتسال ایده مزلر **بانی واریشه**
باء موحده و الف و نون و آخری یاء مثناة تحتیه ایله در واریشه الف و راء مهمله و یاء مثناة تحتیه
و شین معجمه و آخری ها ایله در آثار البلادک نسخ متعدده سنده بو رسم اوزره در یکرمی سکزنجی
اقلیم عرفی اولان جانب شمالی تمامتندندر و بانی واریشه ارض فرنجده ایکی مدینه در که بانیلرینک اسملری
ایله تسمیه اولنمشدر و بانی قدیم الزمانده اولان حکمانک اسمیدر و واریشه زوجه سی اسمیدر و مدینهٔ بانی جنبنده در
و بو مدینه نک وسطنده رخامدن بر ستون واردر و بانینک صورتی بو ستون اوزره در کویا که بحر
اوزره افریقیه دن کلن سفن و مراکبه نظر ایدر و مدینهٔ واریشه مدینهٔ بانیدن بر میل مسافه ده در و مدینهٔ
واریشه نک دخی وسطنده رخامدن بر ستون واردر و واریشه نک صورتی بو ستون اوزره در و بو
ایکی صورتی جمیعا رخامدن تصویر ایتمشلر در بو ایکیسنک تذکر اولنمالرینه باعث اوله **انطرحت** الف
و نون و طا و راء مهملتین و حاء مهمله و تاء مثناة فوقیه ایله در نسخ متعدده آثار البلادده بو رسم اوزره در
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالی تمامتندندر آثار البلادده وارد اولدوغی اوزره انطرحت
ارض فرنجده مدینهٔ عظیمهٔ واسعه در و زمینی شوردر زرع و غرسه صالح دکلدر و خلقنک معاشی مواشیدن
و مواشینک صوف و لبننددر و بو مدینه نک ارضنده وقت حاجتده اشعال نار ایچون حطب یوقدر
اما بر طین واردر حطب مقامنه قایم اولور و بو مدینه نک خلقی ایام صیف اولوب میاه منقطع اولدقده هر
رجالرینه واروب هر بری قدر کفایه بو طیندن تبرلر ایله خشت شکلنده کسوب شمسه قونوب بسط ایدرلر
و قورویوب اخف اشیا اولوب ناره عرض اولندقده مشتعل و محترق اولور و نار حطبدن عرض
اولندوغی کبی بو طیندن دخی عرض اولنور و بو طینک وهج و علو عظیم ظاهر اولور که مانند آتشدان
اکینه کران مشتعل و فروزان اولور لکن اخکر و جمری یوقدر بلکه رماد و خاکستر صرف اولور
بردیل باء موحده و راء و دال مهملتین و یاء مثناة تحتیه و آخری لام ایله در نسخ متعدده آثار البلادده بو رسم اوزره در
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولکه جانب شمالی تمامتندندر آثار البلادده وارد اولدوغی اوزره بردیل جنبهٔ افرنجه ده
مدینهٔ کثیرة المیاهدر و اشجار و ثمار و حبوبی بسیاردر و اکثر خلقی نصارادر و مدینهٔ بردیلده سوار عظیمه اوزره
بنیان منیف و مرصوص واردر و بو مدینه نک سواحل بحرنده عنبر جید بولنور حکایت اولندی که فصل شتاده
اریشوب روی دریادن سفن و مراکب منقطع و بحرده سلوکه ممتنع اولدقده بردیل قربنده انراطی
اسمی ایله مسمی بر جزیره واردر خلق بردیل بو جزیره یه واروب آرام ایدرلر و بو جزیره ده مأذنه اسمی ایله مسمی

برنوع شجر واردر بونده جوع غلبه ایتسه بو شجری تقشیر ایدوب هش ولحاسی ینیده بر شی ابیض بولورلر
وبر ایکی آی قوت ایدینوب هوا خوش اولنجه انده تعیش ایدرلر ومدینه برده بر جبل واردر که
بردن بحر محیطه اوزره مشرفدر وبو جبل اوزره بر صنم واردر بو صنم گویا تا جانبه اخبار ایدرکه بحر محیطده
سلوکه تعرض ایتمیه لر حتی بر دیلدن سفینه ایله بحره راکب اولان بحر محیطده سلوکه طمع ایتمیه ردوم
را ودال مهملتین وواو واخری میم ایله درنسخ متعدده آثار البلاد ده بو رسم اوزره در یگرمی سکزنجی
اقلیم عرفی اولان جانب شمالی تماتتندندر آثار البلاد ده وارد اولدوغی اوزره ردوم ارض فرنجه ده بر
مدینه درکه سنک تراشیده ایله بنا اولنمشدر ونهر شغنه اوزره در وبو مدینه اراضیسنده کرم وشجر
قلاع بولنمز لکن قمح وسلت کثرت اوزره در وبو مدینه نک نهرندن بر ماهی چیقر که طعم ورایحه ده
قاطعم ورایحه سی کبیدر که شلمون اسمی ایله مسمی در وسمک صغیر اخراج چیقر که قیر تسمیه اولنور وسمک صغیر در
نیل مصرده بولنور وطرطوشی حکایت ایتدیکه کندوسی ردومده بر شاب حدیث السن گوردیکه
لحیه سی زانوسنه واصل ایدی وشانه ایله مشط ایتدکده زانوسندن درت انگشت مقداری
دراز اولوردی وبو شاب خفیف العارضین ایدی وطرطوشی سوگند ایتدیکه بن بو شابک ریشنی
بو حالده گوردوکمدن آلتی یل اول رویمده خط یوغیدی وحکایت اولنور که ردومده
فصل شتاده مرغ آبیلردن بر نوع بط سفید اولور که ایاقلری ومنقاری احمردر وبو قازه
عاش تسمیه ایدرلر وبو نوع قازک آشیانه سی وبچه سی عاتو اسمی ایله مسمی جزیره دن غیری
مواضعده اولمز وبو جزیره مسکون دکلدر وگاه اولور که بحرده سفن ومراکب جنکسز اولوب
انجق اولان خلق بو جزیره یه چیقرلر وبو جزیره ده بو قازک بیضه سن وبچه سن بر ایکی آی قوت
ایدرلر کرنته کاف ونون وتاء مثناة فوقیه واخری ها ایله درنسخ متعدده آثار البلاد ده
بو رسم اوزره در یگرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالی تماتتندندر آثار البلاد ده
وارددر که عذری قولی اوزره کرنته ارض فرنجه ده مدینه کبیره در وبو مدینه ده بر قوم ساکن اولورکه
بو قومدن هر برینک نصف وجهی مثال برف بیاضدر نصف آخری معتدل اللوندر کرماله
کاف ورا مهمله ومیم والف ولام واخری ها ایله درنسخ متعدده آثار البلاد ده بو رسم اوزره در
یگرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالی تماتتندندر آثار البلاد ده وارد اولدوغی اوزره کرماله
ارض فرنجه ده بر حصندر احمد بن عمر العذری قولی اوزره ناحیه کرماله نک نصاراسی حکایت ایتدیلرکه
شیث علیه السلام بو حصنه ایکی کره اوغرادی اوزرینه بر زن خروج ایتدیکه بورنی طریق اوزره سلب
ثیاب ایدر بر سلانک زوجه سی ایدی وزوج وزوجه انگیزینی بو طریقدن گذران ایدنلرک
ثیابن سلب ایدرلردی وبو زن شیث علیه السلامک اوزرینه ایکی دفعه خروج وشیث علیه السلامی
عریان ایدوب حتی سبب ثوب سترا وبینه منتهی اولدی واول حالده شیث علیه السلام اول
زنه بد دعا ایتدی ومسخ اولنوب اول ساعت حجر صلد اولدی واول زنک قمنه زرجون ادخال
ایتدیکه اول زرجون مطعم ایدی وهر کم بو زرجونک اصلندن اکل ایدرسه الکن ولدی اولمز
مغانجه میم وغین معجمه والف ونون وجیم واخری ها ایله درنسخ متعدده آثار البلاد ده

بو رسم

بو رسم اوزره در یگرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان جانب شمالی تماتتندندر آثار البلاد ده وارد اولدوغی
اوزره مغانجه ارض فرنجه ده بر مدینه عظیمه در ونهرین اسمی ایله مسمی بر نهر اوزره در وبو مدینه نک
بعضی مسکون وباقیسی مزروعدر دقیق وشعیر وسلت وکروم وفواکهی بیشماردر وبو مدینه ده
سنه احدی واثنتین وثلاث وماءتین تاریخی ایله مورخ ومضروب سمرقند ایله مضروب
دراهم واردرکه صاحب السکه نک اسمی وتاریخ ضرب اوزرنده ثبت اولنمشدر وطرطوشی
ویرکه بنم ظنم اوزره بو دراهمک ضربی نصر بن احمد السامانی سکه سی ایله در ووجه اشتباه دنور که
بو مدینه ده اولان فلفل وزنجبیل وقرنفل وسنبل وقسط وخادلینی ان وبونلر امثالی عقاقیر واردر
وبو عقاقیر اقصای شرقدن غیری موضعده بولنمز که بلاد هنددن جلب اولنوب اخر بلاده نقل
اولنمزدر ومغانجه اقصای غربدن ایکن بو عقاقیر بو نوع غایتده کثیر الوجوددر
فتح اراضی وبلاد اقلیم سابع عرض اوصاف سابع عشر الاقالیم العرفیه بلاد الروم هرقله
کسر ها وفتح را مهمله وسکون قاف وفتح لام واخری ها ایله در اقالیم عرفیه نک اون یدنجیسی
اولان بلاد روم دندر ابن سعید قولی اوزره هرقله جبل علایادن اقسینوبه نازل اولان نهرک شرقیسنده در
وهرقله قرب بحرده بو نهر اوزره در وهرقله اول مدینه درکه رشید آنی تخریب ایتدی وروم
وقتنده قبل الکهف هرقله نک جانب شرقیسنده در ودیرلر که اول مقابره بر کهف واردر
وبو کهف تاریخ واثق بالله ده مذکوردر راقم الحروف سنه خمس وثمانین وتسعمایه صفرنده
طربزوندن سفینه ایله قسطنطنیه یه متوجه ایکن وسنه سبع وثمانین وتسعمایه رجبنده قسطنطینیه دن
کبر وسفینه ایله طربزونه متوجه ایکن دفعتینده بو هرقله یه اوغرایوب دفعه اولی ده بر گیجه آرام ایتمک
واقع اولدی ودفعه ثانیه ده اقتضای ریاح مخالف ایله بش گون آرام ایتمک واقع اولدی بو
هرقله نک سور عظیمی واردر لکن خرابه وغیر محفوظدر وفی زماننا بلده هرقله بو سورک خارجنده
جانب غربیسنده در وتقویم البلدانده جبل علایادن نازل اولان نهرک جانب شرقیسنده در دیدوکی
واقعدر لکن قرب بحرده نهر اوزره در دیدوکی خلاف واقعدر ساحل بحرده در وبلکه
اکثر ابنیه سی بحره ملاصقدر لکن نهر مذکوردن بعیددر وجبل علایادن نازل اولان نهر سقریه درکه
هرقله ایله نهر سقریه نک بحر اسوده منصب اولدوغی موضع بر مرحله دن زیاده مسافه در وهرقله نک
صلوة جمعه اقامت اولنور جامعی وحمام مختصر وسوق قلیلی واردر بلده صغیره در وبلده
اماصره نک جانب غربیسنده در وگریده وکفکن لیمانلرینک جانب شرقیسنده در وهرقله نک
اشجار واثماری واردر وحدایق لطیفه سی ومیاه جاریه سی واردر وفی زماننا هرقله ارکلی لفظی ایله
مشهوردر که ارکلی فتح الف ورا مهمله وسکون کاف عجمیه وکسر لام واخری یا مثناة تحتیه ایله در
وبلاد رومده بو ارکلی دن غیری ایکی ارکلی دخی واردر بریسی ولایت قرامانده درکه اکا قرامان ارکلی سی
دیمکله متعارفدر وبریسی ساحل بحر رومده گلیبولی ایله استانبول بیننده بر بلده صغیره در وبو
ایکی ارکلینک اوصافی معلوم راقم الحروف اولمامغین وکتب قدیمه ده مذکور اولمامغین
اسملری وموقعلری ذکری ایله اکتفا اولندی عرض اوصاف سادس عشری الاقالیم

العرفيه بلاد ماوراءالنهر **بلاساغون** لباب ضبطنده فتح باء موحده ولام الف وسين مهمله
مفتوحه والف وغين معجمه مضمومه وواو وآخری نون ايله اقاليم عرفيه نك يكرمی التنجيسی اولان بلاد ماوراء
النهرده بلاد تركدندر صاحب اللباب قولی اوزره بلاساغون وراء نهر سيحونده ثغور تركدن بر
مدينه در وكاشغره قريبدر نزهة القلوبده واردر بلاساغون مملكت وسيعه در كه بو مملكت اقاليم حقيقيه دن
اقليم سادس و اقليم سابعده و بو مملكتك هواسی غايتده سرددر واكثر خلقی صحرانشين در وبعضيلری
مواشی ودوات ايله در و خوب علفزارلری واردر و قلت اوزره غلّه لری دخی واردر **ارض يأجوج**
و مأجوج بو ارض بو مجلددن اشبو منظره ثانی عشرده اسلوب تحريره اتباع اولنان تقويم البلدانده
مذكور اولميوب لكن نزهة القلوب و آثار البلادده اقليم سابع حقيقيدن ايدوكی متحقق اولوب و تقويم البلدانده
اعتبار اولنان يكرمی سكز عدد اقاليم عرفيه دن بو ارضك موقعی يكرمی التنجی اقليم عرفی اولان بلاد ماوراءالنهر
تماتنده بلاد اتراك وراسنده اولمغله بو مجلده ايراد اولندی نزهة القلوبده واردر كه ديار
يأجوج و مأجوج اقليم سابعدندر و اقليم سابعك خفندندر و بو ارضك بلادی قيل و صحاری واماكنی كثيردر
و بحر صين ايله دريای شرقی بيننده در و اشهر اماكنی بر حصندر كه انده محافظلر واردر و اهل اسلامدر
و سد يأجوج و مأجوجی ذی القرنين بنا ايتدی كه نص كلام مجيد ايله ثابتدر و بر روايتده بانی سد يأجوج و مأجوج
ذی القرنين اكبردر كه ذی القرنين بن رومی ابن لنطی بن يونان بن تارح بن يافث بن نوح عليه السلامدر و بر قولده
اسكندر ذی القرنين بن داراب بن بهمن بن اسفنديار در والعلم عند الله تعالی صاحب كتاب المسالك
والممالك ابو القاسم عبيد الله بن عبد الله بن خرداذبه كتاب مذكورده ايراد ايتدی سلام الترجمان
بكا حكايت ايتدی كه خلفاء بنی العباسدن واثق بالله خليفه ايكن منامنده ذی القرنين بنا ايتدوكی سد يأجوجی
منفتح اولمش كوردكده اول جانبه ارسال ايدوب استخبار ايده جك بر كمسنه طلب ايتدی خليفه يه بو امره
قيام ايتمكه صالح سلام الترجماندن غيری كمسنه يوقدر اوتوز لسان ايله تكلم ايدر ديو اعلام ايتديلر واثق بالله
بنی دعوت ايدوب ديديكه سد يأجوج و ماجوجه واروب معاينه كوروب بكا خبر كتورمك اراده ايدرم
و خليفه بكا شاب اقوياءدن اللی نفر [illegible] و بش بيك دينار عطيه ايتدی و اون بيك درهم ديتمی اعطا ايتدی
و بو اللی نفرك هر برينه بيك درهم ويروب بر ييللق ذخيره راه ويردی و حمل آب و زاد راه ايچون
ايكيوز بغال ويردی و صاحب ارمينيه اسحق بن اسمعيله كتاب توصيه ويردی و سر من رأی دن
چقوب تفليسده صاحب ارمينيه يه واردقده صاحب ارمينيه كتابی ايله صاحب السريره وارده
و صاحب السرير كتابی ايله ملك اللانه واردق و ملك اللان كتابی ايله فيلان شاه يه واردق و
فيلان شاه كتابی ايله ملك الخزر طرخانه واردق و ملك الخزر قتنده بر كون و بر كيجه مقيم اولدق
و ملك الخزر بزه بش نفر بدرقه و رهنما ويردی و ملك الخزر قتندن يكرمی آلتی كوننك يول كيدوب بر ارضه
سواد منتنه كريهة الرايحه يه واصل اولدق و بو ارضه دخولدن اول خل تزود ايتمش ايدك كه رايحهٔ
كريهه دفعی ايچون شم ايده ورز خل ايله بو ارض منتنه ده اون كوننك يول كتدكدن صكره مدن خرابه
واروب يكرمی كوننك يول دخی مدن خرابه كتدك و بو مدن خرابك حالندن سؤال ايتدك اخبار
ايتديلر كه بو مدن يأجوج و مأجوج تصرفنده ايدی و تخريب ايتديلر صكره بر جبل قربنده حصونه واردق كه سد

يأجوج

يأجوج و مأجوج بو جبلك شعبنده در و بو حصونده بر قوم واردر كه عربيه و فارسيه ايله تكلم ايدرلر و اهل
اسلامدرلر قراءت قرآن ايدرلر و مسجدلری واردر اداء صلوة ايدرلر و بو قوم بزه سؤال ايتديلر كه
قنغی ارضدن كلورسز و بز دخی امير المؤمنينك رسلی يوز ديو جواب ويردك تعجب ايدرك
اقبال ايتديلر و امير المؤمنين شيخميدر يوقسه شابميدر ديو سؤال ايتديلر شابدر ديو جواب ويردك
ينه تعجب ايدوب ديديلر كه قنده اولور بز ديدك كه عراقده سر من رأی ديرلر بر مدينه ده اولور ديديلر كه
بز بونی جدا ايشتمدك و بو حصوندن هر برحصنك حصن آخر ايله بينی بر فرسخدن ايكی فرسخه وارنجه اقل واكثر
مسافه لردر صكره بر مدينه يه واردق كه اكا ايكه ديرلر و بو حصون ايله بو مدينه بينی اون فرسخدر و بو مدينه نك
حديددن ابوابی واردر كه مصراعلری فوقندن ارسال و اهباط اولنور و بو مدينه نك زراعتی واردر
و داخلنده اسيابلری واردر و بو مدينه اول مدينه در كه ذی القرنين عسكری ايله بو مدينه ده نزول ايتمشدر
و بو مدينه ايله سد يأجوج و مأجوج بينی اوچ كوننك يولدر و بو مدينه ايله سدك بينی سده واصل اولنجه
حصون و قرادر و بو سد بر جبل مستديردر ذكر ايتديلر كه يأجوج و مأجوج بو جبلده در و ايكی صنفدر
و يأجوج مأجوجدن اطولدر و هر برينك طولی بر ذراع ايله بر بچق ذراع بيننده در صكره بر جبل عاليه
واردق كه بو جبل اوزره بر حصن حصين واردر و ذو القرنين بنا ايتدوكی سد ايكی جبل بيننده بر فج وسيعدر
كه عرضی ايكيوز ذراعدر و بو فج اول طريقدر كه يأجوج و مأجوج بو طريقدن چقوب ارضده متفرق اولورلر ايدی
و ذو القرنين بو سدك اساسنی اوتوز ذراع اسفله وارنجه حفر ايدوب بو اساسی حديد و نحاس ايله
بنا ايتدی كه حتی وجه ارضه مساوی اولدی اندن صكره جبلك قريب اولان يرده بو فجك واسعك ايكی يانندن
ايكی عضاده رفع ايتديكه بو عضاده نك عرضی يكرمی بش ذراع و ارتفاعی اللی ذراعدر و خارج بابده بو
ايكی عضاده نك التندن ظاهر اولانلری اون ذراعدر و بونلرك مجموعنی نحاس ايله قاليوب حديددن
بنا ايتديكه هر خشتنك عرضی بر بچق ذراعدر و طولی بر بچق ذراع ايله درت بارمق طولنده در و بو
عضاده لرك اعلاسنده حديددن بر درونده بنا ايتديكه طولی يكرمی بش ذراعدر و بو عضاده لرك
هر بريسی اوزره اون ذراع مقداری و بش ذراع عرضنده بو درونده بنا ايتمشدر و درونده نك
فوقنده زاين جبله وارنجه مس قاليوب خشت آهن ايله بر ديوار بنا ايتديكه ارتفاعی مد بصر مقداريدر
و درونده نك فوقنده بنا اللمش ذراعه قريبدر و بنانك فوقنده حديددن شرفه مبنيدر كه بر
شرفه نك طرفنده ايكی قرنه واردر و بر قرنه قرنه اخری اوزره در و هر شرفه درت ذراع عرضنده
بش ذراعدر و بو بنا اوزره يتمش اوچ شرفه واردر و بو سدك بابی معلق اولان مصراعلردن
هر برينك عرضی اللی ذراع و ارتفاعی يتمش بش ذراعدر و ثخن و ضخمی بش ذراعدر و بو مصراعلرك ايكی
قائمه سی درونده مقدارنجه دوار ه لرده در كه بابدن و جبلدن ريح داخل اولمز كوياكه خلقتی بويله در و بو
بابك حديددن بر قفلی واردر طولی يدی ذراع و عرضی بر باعدر و بو قفلك ارضدن ارتفاعی يكرمی
بش ذراعدر و بو قفلك بش ذراع مقداری فوقنده بر حلقه واردر و بو حلقه نك طولی قفلك طولندن
اكثردر و بو حلقه ده حديددن بر زنجير ايله معلق بر مفتاح واردر مفتاحك طولی بر بچق ذراعدر و بو مفتاحك
اون ايكی دندانه سی واردر هر دندانه سی هاون دسته سی صفتنده در و بو مفتاحك استداره سی درت شبردر

وسقفی اولدوغی زنجیر آهنک طولی سکز ذراعدر و استداره سی درت شبردر و بو زنجیر معلق حلقه‌لری
منجنیق کبیدر و عتبه بابک عرضی اون ذراعدر و انبساطی عضادلرک التنده اولان ماعدا یوز ذراعدر
و عتبه‌نک عرضندن ظاهرده اولان بش ذراعدر و بو ذراعلرک مجموعی ذراع رشاشیدر و بو باب
اوزره ایکی جانبنده ایکی حصن واردر و بو ایکی حصنک بیننده بر بئر ماء عذب واردر و ایکی حصنک برنده
بو سده بنا اولنه‌دوغی الآت بنا واردر و بو آلات بنا حدیددن قدورر و مغارفدر و بو قدورر
بر نجه دکه مرتفعه اوزره در که هر دکه ده درت قدر واردر و هر قدر قدور صابونلرک اکبریدر و دخی
بو قدورر موقعنده خشت آهندن بقیه واردر و بو خشتلر کثرت صداءدن بر برینه ملتزق و
ملتصقدر و بو حصونک رئیسی بو بابک حفظنه متواتردر و هر یوم اثنین و یوم خمیسده راکب اولوب
و یانجه اوچ آدم بیله واردر و هر آدمک النده بر عظیم مرزبه واردر و بو بابده بر زدبان واردر بو اوچ آدم
بو زدبان اوزره چیقوب بو بابک قفلنی بو کوتنکلرله اول نهارده بر برینی برکره ضرب و دق ایدر
و خلف بابدن یاجوج و ماجوج بو ضربی استماع ایدر و بونلرک دوی نحل کبی صوتلری ایشیدیلور
و وقت ظهر اولدقده بو اوچ آدم بو کوتنکلرله ضربه اخرا دخی ایدوب و کوشلرین بابه طوتوب اصغا ایدرلر
و یاجوج و ماجوجک صوتلری دفعه اولی دن اشد استماع اولنور و وقت عصر ایردکده بو اوچ آدم
بو کوتنکلرله قفل بابه بر ضرب دخی ایدرلر و یاجوج و ماجوج کذلک ضجه و فریاد ایتدکلری استماع اولنور صکره بو
رئیس حصون مغیب شمسه دک اوتوروب بعده کیرو عود ایدر و قرع و ضربدن غرض یاجوج و ماجوج
خلف باب‌دن ایشدوب بو مقرره حفظه وار ایدوکن بلمکدر و بو موضع قربنده بر حصن کبیر واردر که طولی
اون فرسخ و عرضی اون فرسخدر و سلام الترجمان دیر که بو حصون اهلندن بر طایفه حاضر اولنلره سؤال
ایتدمکه بو سدده اولان برعیبی و نقصانی وارمیدر دیدیلر که بو شقدن غیری نسنه سی یوقدر و شقه نظر
ایتدم عرضی خیط دقیق کبی ایدی و بو شقدن بر خوف وارمیدر دیو سؤال ایتدم دیدیلر که یوقدر زیرا بو بابک
ثخن و ضخمی ذراع اسکندری ایله بش ذراعدر که ذراع اسود ایله بر بچق ذراع ذراع اسکندرینک بر
ذراعیدر صکره بر سکین چیقاروب موضع شقی حک ایتدم و نصف درهم مقداری چیقاروب واثق
بالله خلیفه یه کوسترمکیچون بر مندیله بغلدم و بو بابک مصراع ایمنی اعلاسنده لسان قدیم اوزره حدید ایله
مکتوب ایدی که فاذا جاء وعد ربی جعله دکاء وکان وعد ربی حقا و بو حصون اهلنه سؤال ایتدک
که یاجوج و ماجوجدن برکمسه کوردکزمی جواب ویردیلر که بو جبلک فوقنده برکره بر قاچ کمسه کوردیلر
و هر ریح سودا هبوب ایدوب ظاهر اولنلری بونلر جانبنه رد و القا ایدی و بو جبلک خارجنده سنگ و
متنی یوقدر و اوزرنده نبات و حشیش و شجر یوقدر بر جبل قایمدر که املس و ابیضدر و بو سددی مشاهده
و تفرج ایتدکمزدنصکره ادلا ایله عودت ایدک و سکز آیده سمرقنده واصل اولدق اندنصکره اسروسنه
و نجارا و ترمده اوغرایوب نیسابوره واصل اولدق و بزمله بیله اولان رجالدن جانب سدده کیدرکن
یولده مریض اولوب قلان و فوت اولانلر یکرمی ایکی نفر اولدی و بونلردن فوت اولنلر ثیابی ایله
دفن اولندی و مریض اولنلر بعض قراده القودی و اون درت نفر دخی عودتده فوت اولدی و نیسابوره
واصل اولدوغمزده التمش نفر اقوبادن اون درت نفر قالدی و جانب سد یاجوج و ماجوجه ادلاء

اصحاب

اصحاب حصون بزه قدر کفایه زاد و ذخیره راه ویرمشلر ایدی صکره عبدالله بن طاهره واصل اولدق
بکا سکز بیک درهم عطیه ایتدی و رنیه واصل اولنجه بزمله اولان رجالک فارسنه کونده بش درهم
و راجلنه کونده اوچ درهم توزیع اوزره مجموعنه التشیوز درهم اعطا ایتدی و کیتدوکمزده بزمله اولان
بغالک یکرمی دردندن ماعداسی هلاک اولوب یکرمی دردی سالم قالدی و بو حالده سر من رایه
واصل اولدق و واثق بالله خلیفه مجلسنه داخل اولوب قصه سد یاجوج و ماجوجی اخبار ایتدم
و شق باب سددن حک ایتدوکم آهن ریزه‌یی خلیفه‌یه کوستردم الله حمد ایدوب تحقیقنه صدقات
تصدق ایتدی و بزمله سالم کلن رجالدن هر برینه بیک دینار اعطا ایتدی و سر من رایدن
سد یاجوج و ماجوجه وصولمز بر ییل درت آیده اولدی و سد یاجوج و ماجوجدن رجوع ایله
سر من رایه وصولمز بر ییلده اولدی والسلام ابن خردادبه دیر که سلام ترجمان بو سد یاجوج و ماجوج خبرنی
بالتمام بکا اخبار ایدوب و واثق بالله خلیفه یه کتب ایتدوکی مکتوبدن بکا بر صورتنی املا و تحریر ایتدی
راقم الحروف دخی ابن خردادبه مسالک و ممالکنک بر نسخه قدیمه سندن نقل ایتدم که نزهة القلوب
صاحبی دخی نزهة القلوبده مسالک و ممالکدن نقل ایتمشدر و ابن الوردی خریدة العجایبده ایراد ایتدوکی سد
یاجوج و ماجوج خبری مسالک و ممالکده مذکور اولدوغی اوزره و آثار البلادده واردر که یاجوج و ماجوج
یافث بن نوح علیه السلام ولدندن ترکدن ایکی قبیله عظیمه در و مسکنلری اقلیم سابعک شرقیسیدر
شعبی رحمه الله روایت ایتدی ذوالقرنین ارض یاجوج و ماجوجه واصل اولدقده ذوالقرنین حضورینه خلق کثیر
اجتماع ایدوب یاجوج و ماجوجدن استغاثه ایدیلر و دیدیلر که یا ذا القرنین ان یاجوج و ماجوج مفسدون فی الارض
بو جبلک وراسنده امم کثیره واردر که الله تعالی دن غیری کمسه احصا ایده مز دیارمزی خراب ایدوب زروع و ثمارمزی
اکل ایدرلر حتی کیاه تری بیله اکل ایدرلر و دوابی سباع حس ایتدوکی حس ایدوب مجموع حشرات ارضی
اکل ایدرلر و بونلرک تناسل و تماسی کبی بر خلق متناسل دنیاده دکلدر هر برینک بیک ولدی اولمنجه مرد اولمز
ذوالقرنین بونلرک و استغاثه ایدن خلقه سؤال ایتدی که بو امم نقدر صنفدر بو خلق جواب ویردیلر که
بونلرک عددینی الله دن غیری کمسه بلمز واما منازلی بزه قریب اولنلر آلتی قبیله درکه بری یاجوج و بری
ماجوج و بری تاویل و بری تاریس و بری منسک و بری کماهی در و بو آلتی قبیله دن هر بر قبیله کثرتده
جمیع اهل ارض کبیدر و منازلی بزدن بعید اولنلری بلمز ذوالقرنین سؤال ایتدیکه بونلرک طعامی ندر
بو خلق جواب ویردیلر که هر ییل بحر بونلره ایکی سمکه قذف ویرمی ایدر که هر سمکه‌نک رأس و ذنبی بیننی اون
کوننک یولدر و دخی تماسیح و ثعابین اکل ایدرلر سایر ناسک غیثی استمطار ایتدوکی کبی بونلر بو
تماسیح و ثعابینی استمطار ایدرلر و دخی تماسیح و ثعابین یاغسه ارضلری خصبه اولوب کندولر سمیز
اولورلر و هیچ تماسیح و ثعابین یاغمسه ارضلری جدبه اولوب کندولر لاغر اولورلر و ذوالقرنین سؤال
ایتدیکه بونلر نه صفتده در بو خلق جواب ویردیلر که بونلر قصیر القامه طول قامتلرینک مقداری رجالمزک
نصف قامتی مقداریدر و عریض الوجه در و اصلع در و انیابی سباع کبی انیابی واردر و مواضع
اظفارده مخالبی واردر و دم مثلو بیلکلری واردر و ایکی عظیم کوشلری واردر که برسنک ظاهرنده موی سیاه
وار و باطنی بی مودر و برسنک باطننده موی بسیار وار ظاهری بی مودر و بو ایکی کوشک بری ایله التحاف

وبری ایله افتراش ایدرلر وبدنلرینک مولری بدنلرینی ستر ایتمشدر وعوعو کلب کبی اصواتی واردر
وتسافد بهایم کبی بربری ایله التقا ایتدکلری مکانده تسافد ایدرلر بعض اخبارده واردرکه یاجوج و
ماجوج هرکون سدی قازارلر حتی وراسندن شعاع شمس کورنمکه قریب اولور وایچلرندن
بریسی دیرکه کیرو رجوع ایدک کیده لم یارین نقب ایدرز وبونلر دخی کیرو عود ایدرلر والله تعالی انلرک
حفر ایتدوکنی اول کیجه تمام برینه اعاده ایدر وارته کلوب کذلک کیرو حفر ایدرلر وکیجه اعاده اولنور
وزمان خروجلری ایرشدکده ایچلرندن بریسی دیرکه رجوع ایدک کیدلم ان شاء الله تعالی یارین نقب ایدرز
وحفر ایتدکلری موضع رقیق قالور وارته سی کیرو حفر ایتمکه کلنجه اول موضعی حفر ایتدکلری اوزره بولوب نقب
ایدرلر وناس اوزره خروج ایدوب میاه ارضی قورودیجه ایچرلر وناس حصونه متحصن اولورلر ودجه
ارضده بولندقلرینی قهر ایدرلر وظاهرلرده قالمدقدنصکره تیرلرین آسمانه آترلر وتیرلری یره دوشدکده
هیئت دم کبی اثر کوررلر ودیرلرکه اهل ارضه غلبه ایتدک واهل سمایه دخی چقدق صکره الله تعالی
بونلره بر دود مسلط ایدرکه اول دوده نغف دیرلر بونلرک اذان ومناخرینه داخل اولوب
بونلری قتل ایدر قال صلی الله علیه وسلم والذی نفسی بیده ان دواب الارض لتسمن من لحومهم
الحدیث روایت اولندیکه یاجوج وماجوجک ارضده مدت مکثی قرق کون اولور برقولده یتمش کون وبر
قولده درت آی اولور ودخی روایت اولندیکه ارضده بونلرک جیفه لرندن نتن پیدا اولور و
الله تعالی بر مطر ارسال ایدوب بو مطردن سیلان ایدن سیول بونلرک جیفنی بحاره القا ایدر ابو سعید
الخدری روایت ایتدی قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول یفتح سد یاجوج وماجوج فیخرجون
علی الناس کما قال تعالی وهم من کل حدب ینسلون فیغشون الارض کلها فینحاز المسلمون الی حصونهم و
یضمون الیهم مواشیهم فیشرب یاجوج وماجوج میاه الارض فیمر اوائلهم بالنهر فیشربون ما فیه ویترکونه
یابسا فیمر به من بعدهم ویقولون لقد کان بهذا مرة ماء ولا یبقی احد من الناس الا من کان فی حصن
او جبل شامخ او وزر فیقول قائلهم قد فرغنا من اهل الارض بقی من فی السماء ثم یهز حربته فیرمی نحو السماء
فیرجع الیهم مخضوبة بالدم للبلاء والفتنة فیقولون قد قتلنا اهل السماء فبینا هم کذلک اذ سلط الله علیهم دودا
من النغف یدخل اذانهم وقیل نقب اذانهم واعناقهم فیصبحون موتی لا یسمع لهم حس وحرکة البتة فیقول
المسلمون الا رجل یشتری لنا نفسه فینظر ما فعل هؤلاء فیتجرد رجل منهم موطن نفسه علی القتل فینزل
الی الارض فیجدهم موتی بعضهم فوق بعض فینادی یا معشر المسلمین ابشروا فقد کفاکم الله عدوکم فیخرجون
من حصونهم ومعاقلهم الحدیث وقال صلی الله علیه وسلم هؤلاء الذین لا یقوم لهم رجل ولا
حدید ولا یمرون بفیل ولا خنزیر ولا جمل ولا وحش ولا دابة الا اکلوه ومن مات منهم اکلوه ایضا
مقدمتهم بالشام وساقتهم بخراسان یشربون انهار المشرق وبحیرة طبریة الحدیث

عرض اوصاف ثامن عشری الاقالیم العرفیة الجانب الشمالی المشتمل علی بلاد امم مختلفه

شنتیاقو شین معجمه ونون وتاء مثناة فوقیه ویاء مثناة تحتیه والف وقاف واخری واو ایله در
اقلیم عرفینک یکرمی سکزنجیسی اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده اندلس اوزره در وعزیزده
مهلبی قولی اوزره جلیقیه در ابن سعید قولی اوزره شنتیاقو بحر اوزره در واطرافنده انهار واردر که جانب جنوبیسنده

اولان جبلدن نازل اولور وعزیزده مهلبی قولی اوزره شنتیاقودن جلالقه دن مدینهٔ جلیقیه شنتیاقو ایله
بحر محیط بینی برکونلک یولدر **صیقجی** بعض اهلندن ضبط اولندوغی اوزره فتح صاد مهمله وسکون قاف
وکسر جیم عجمیه واخری یاء مثناة تحتیه ایله در اقالیم عرفینک یکرمی سکزنجیسی اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل
جانب شمالیده بلاد قسطنطینیه اولندندر ومدینهٔ صیقجی کبیر وصغیر بینده بلدهٔ متوسطه در ونهر تونه
بحر نیطشیه یعنی قره دکزه منصب اولدوغی مصبینک یاننده در وارضدن مکان بستو یده در
وقسقاطاغ طرفنه قریبدر وقسقاطاغ فتح قاف وسکون سین مهمله وقاف ثانیه مفتوحه و
الف وطاء مهمله والف واخری غین معجمه ایله در وصیقجی ایله آق کرمان بینی بش کونلک یولدر
وصیقجی ایله قسطنطینیه بینی طریق بر ایله یکرمی کونلک یولدر وصیقجی تونه نک جانب جنوبیسی و
غربیسنده وابرائیل کسر الف وسکون باء موحده وفتح راء مهمله والف ویاء مثناة تحتیه
واخری لام ایله در ونهر تونه اوزره برحصن حصیندر **آقجه کرمان** فتح همزه وسکون قاف وفتح جیم
والف وکاف مفتوحه وراء مهمله ومیم واخری نون ایله در راقم الحروف قولی اوزره زماننا
مشهوری اولان لفظی کسر کاف ایله در تقویم البلدان صاحبی طنه تابع ولمق واردر یکرمی سکزنجی اقلیم
عرفی اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده بلغار وترکلندر واقجه کرمان بحر نیطش یعنی قره
دکز اوزره بربلده در وصاری کرمانک جانب غربیسنده در بینهما اون بش کونلک یولدر و
اقچه کرمان قربنده نهر طرلو قره دکزه منصب اولور وطرلو ضم طاء وسکون راء مهملتین ولام
واخری واو ایله در وکبرده حمانک نهر [illegible] قریبدر واقچه کرمان ایله صیقجی بینی بش کونلک
یولدر واقچه کرمانک خلقی اهل اسلام وکفاردر **طرنو** کسر طاء وسکون راء مهملتین ونون مفتوحه و
اخری واو ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده بلاد اولاقدندر
ومدینهٔ طرنو صیقجینک غربیسنده بینهما اوچ کونلک یولدر واهالی کفاردر وبرجنسدر بونلره
اولاق دیلور وبرغال دخی دیلور رسم المعموره ده مذکوردرکه طرنوی بحر اوزره در احتمال
واردرکه طرنو اوله بعض مسافرین قولی اوزره طرنوی خور برغال اوزره در راقم الحروف قولی
اوزره اولاقک فی زماننا مشهور اولان لفظی مقام واوده فا ایله در وافلاقه برغال اطلاقی فی زماننا
شایع دکلدر لکن افلاق قربنده بغدان اسمی ایله مسمی برجنس نصاری دخی واردر صاحب تقویم البلدان
بغدان لفظنی برغال ظن ایتمک واردر وفی زماننا طرنوی اهل اسلام یدنده در وخلقی اهل اسلام
ونصارای افلاق وبغداندر **صاری کرمان** فتح صاد مهمله والف وکسر راء مهمله ویاء مثناة تحتیه
ایله در وکرمانک لفظنک ضبطی مرور ایتدی یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل
جانب شمالیده بلغار وترکلندر وصاری کرمان اقچه کرمانک جانب شرقیسنده در وصاری
کرمان اقچه کرماندن اصغر بینهما دردر وصاری کرمان ایله قرم بینی که صلغات در بش کونلک یولدر
وصاری کرمانک براخردن مقابلنده بلدهٔ سینوب در تقویم البلدان صاحبی صاری کرمانک
موقعی قره دکز ساحلی ایدوکن ذکر ایتدین براخردن مقابلی سینوبدر دیدیکندن منفهم اولور
صاری کرمانک موقعی قره دکز ساحلی اولمقدر **قرق** کسر قاف وسکون راء مهمله وسکون

قاف ثانیه واخری کسر را مهمله ایله در دیو تقویم البلدان صاحبی ضبط ایدوب ومعنی اسمها بالترکی اربعون جبلا
دیو تفسیر اولنمشدر اول تقدیرجه ثبت وضبطی غلط اولمق فهم اولنور زیرا اربعون جبلا لفظنک ترکیسی قرق دور
که تلفظده الف ایصاح اولنمیوب قاف ثانیه فتح ایله تلفظ اولنور کبی اولمعنی بلا الف ظن اولنمشدر وسکون
قاف ثانیه واخری کسر را مهمله ایله در دیدوکی یا صاحب تقویم البلدانک خطاء واقع شیدر ویاخود مستنسخ منهما
اولان نسخه نک غلطی اولدوغیدر یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده بلاد
آصدندر وقرقر بر جبلده بر قلعه منیعه در که انکا صعود ایتمکه قادر دکلدر وبو جبلک وسطی هموار در
اول بلادک اهلی اول جبلده کنجایش بولور وقرقر بحردن دوردر واهل قرقر بر خندر که انلره آص
دیرلر وقرقر یاننده بر جبل عظیم شاهق واردر انکا جاطر طاغ دیرلر فتح جیم وسکون الف وکسر طا وسکون
را مهملتین وطا مهمله والف وغین معجمه ایله در وقرم جانبندن کلن مراکب وسفینه بو جاطر طاغ ظاهر اولور
وقرقصاری کرمانک جانب شمالیسنده در بینهما بر کونلک یولدر **صوداق** ضم صاد مهمله و واو وفتح دال
مهمله والف واخری قاف ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده
بلاد قرمدندر وصوداق بر جبلک ذیلنده در و زمینی سنکستاندر وصوداق ایله صاری کرمان بینی بش
کونلک یولدر قریبدر وبین صوداقک سوری واردر وشط بحر قرم اوزره در که راقم الحروف قولی اوزره
بحر قرم دیدوکی قره دکزدر بو صوداق تجارک فرضه سی وبندریدر وقدرده کفه کبیدر وبر آخردن صوداقک
مقابلی مدینه سینوبدر وابن سعید قولی اوزره صوداق بحر نیطش اوزره در که قره دکزدر وبو قره دکزده تجار
صوداقدن خلیج قسطنطنیه یه مسافرت ایدرلر وصوداقک خلقی تاریخ قول ابن سعیدده اخلاط امم واصحاب
ادیان ایدی واو حکومت نصرانیه یه راجع ایدی راقم الحروف قولی اوزره بحمد الله تعالی فی زماننا صوداق
اهل اسلام یدنده در **صلغات** که قریدر ضم صاد مهمله وسکون لام وغین معجمه مفتوحه والف واخری
تا مثناة فوقیه ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده قاعده بلاد قرمدر و
صلغات ایله بحر یعنی قره دکز بینی بکجی کونلک یولدر قریبدر واقلیم قرم قرق عدده قریب بلاده مشتملدر که
صلغات وصوداق وکفه بو بلادک مشاهیرندندر وصلغات وصوداق وکفه اثافی کبیدر وصلغات
کفه نک شمالی غربیسنده در وصوداقک شمالیسنده در **کفا** فتح کاف وفا واخری الف ایله در راقم الحروف
قولی اوزره اخری ها ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده فرضه قریبدر وکفه اوقدن
سکان مستوی ساحل بحر قرم یعنی قره دکز ساحلی اوزره در وتجارک فرضه وبندریدر وبر آخردن کفه نک
مقابلی مدینه طربزوندر وکفه صوداقک جانب شرقیسنده ودشت قبچاق کفه نک شرقی شمالیسنده در وکفه نک
خشتدن سوری واردر راقم الحروف سنه اثنی وتسعین وتسعمائه شوالنده وزیر کشورگیر عثمان پاشا ایله
رحمه الله وعسکر اسلام ایله باب الابواب طریق دشت قبچاقدن قسطنطنیه یه جازم اولدقده
سنه ثلث وتسعین وتسعمائه صفرنده مدینه کفه یه عازم وداخل اولدق که فصل شتا اولمغله اوچ آی
مقداری کفه ده مکث وآرام اولندی وبو تاریخده ارکان دولت عثمانیه دن اولان کباردن بعضک جهد
منصبی ایله اولان قصور رایلرندن قرم تاتاری حاکمی اولان محمد کرای خان ظاهرا عثمان پاشایه
اظهار عداوت صورتنده اعلان عصیان ایدوب مقدما پادشاه بحر وبر اولان سلطان مرادخان ثالث

طاب ثراه موی الیه محمد کرای خانه باب الابوابدن اولان عسکر اسلامه اعانت ایچون ارسال ایتدوکی
طوبلری یانینه آلوب وبو طوبلر ایله واران طوبجیلری اکراما بله کتوروب سور کفه اوزره طوب اتوب
کفه یی محاصره ایتمک استدکده وزیر مشار الیه دخی سور کفه ایچنده متحصن اولمیوب سور کفه نک طیراق
قلعه دیمکله معروف اولان موضعه مفتوح یانندن غیری ابوابنی محکم سد ایدوب یاننده اولان عسکر
بیکر ایله موی الیه محمد کرای خانه مقابله ایدوب وسور کفه ایچون عظیم طوبلردن قدر کفایه طوبلر چقاروب
طیراق قلعه نک حوالیسنده افواه دروبنده برر وایکیشر طوبلر وضع کوچه بندلر ایتدکدن صکره طیراق قلعه نک
خارجنده متریسلره طوبلر وضع ایدوب محاربات عظیمه یه شروع اولندی وموی الیه محمد کرای خانک
برادر کهتری آلب کرای خان وزیر مشار الیه طرفنده اولمغله طائفه تاتارک اکثری محمد کرای خانده
بخت برکشته لک علامتی مشاهده ایتمکین آلب کرای خان طرفنه کلوب عسکر آل عثمانه مقابله دن
فارغ اولوب اوتوز طقوز کون بو حال اوزره طرفیندن طوب وتفنک ایله ومیدانده چرخه جیلر ایله
محاربه عظیمه دنصکره قسطنطنیه دن در دولت طرفندن اوتوز پاره قدرغه ایله قپودان مرحوم
قلیچ علی پاشا رحمه الله کفه یه کلوب موی الیه محمد کرای خانک قرنداش صغیری اولان اسلام کرای خانه
قرم تاتاری خانلغی وحکومتی اوزره کفه یه ایصال ایتدکده محمد کرای خان یانینده تاتاردن نفوس قلیله قالمغین
دخی مقاومته اقتداری قالمیوب این المفر دیو فراره یوز طوتدقده آردندن یتشوب سر مقطوعنی بو بندن
دور ایتدیلر بو تاریخده راقم الحروف کفه نک سورنی تفصیلی اوزره مشاهده ایتدم تقویم البلداندن
سور کفه خشتدندر دیدوکی واقعدر لکن خشتدندر دیدوکی آنقادر کور اولان طیراق قلعه درکه سور کفه
خارجنده جانب شرقیسنده بر محله در وبو محله نک نفس الامرده سوری یوقدر غایت مافی الباب
طیراق قلعه اسمی ایله مسمی در وبو طیراق قلعه موضعنده زمان قدیمده خشتدن بر سور بولنمق اولمق
احتمالی دخی واردر وکفه مدینه عظیمه در وسوری احجار عظیمه ایله مبنیدر وطولانیدر قره دکز ساحلنده
کفه نک سوری بحر روم ساحلنده اولان اسلانبک سورینه شبیهدر وسور کفه نک بر ذکره
مفتوح ابواب متعدده سی واردر وداخل سورنده جوامع وحماماتی واسواق عامره سی واردر
وخارج طیراق قلعه محله سی طرفنده بر حمام وبر جامعی واردر واردر وکفه نک جانب شرقیسنده اولان
صحرا لاله زاردر که الوان واشکال مختلفه اوزره لاله لری واردر وکفه خلقی اول بهارده بو لاله زاری
تفرج ایچون خیام وسائر مؤنات ایله بو صحرایه واروب نیجه کونلر آرام ایدرلر وبو لاله زار دشتیدن
کفه خلقی آلوب ریاض وبساتیننده تربیه ایتدکلری لون وشکلده غایت مرغوب ومحبوب
چرکسی کفه کبی خوب اولور که بو مضمونده واقع اولمشدر **لراقم الحروف**

دلا بو رخلری زیبا کوزلر ایله کفه   شو باغنه دوندی کاوله ایچی طیطلولا لاله

کرش فتح کاف وسکون را مهمله واخری شین ایله در یکرمی سکزنجی اقلیم عرفی اولان بلاد امم
مختلفه یی مشتمل جانب شمالیده سواحل بحر ازاقدندر وکرش قرم بحر ازاق اوزره کفه ایله
ازاق بیننده بلده صغیره در وبر آخردن کرشک مقابلی طامان در وکرش بحر ازاغک یعنی
قره دکزک بر شمالی غربیسنده در وکرش ازاق ایله قرم بیننده نصف طریقه قریبدر وقرمه اقربدر

ولكزلرنك خلقي تاريخ تاليف تقويم البلدانده قپچاق كفار ايدي راقم الحروف سنه اثني وتسعين وتسعمائه
اواخرنده باب الابوابدن وزير كشوركير عثمان پاشا ايله رحمه الله عسكر اسلام قسطنطينيه يه متوجه
ايام شتا اولوب وكرش ايله طامان بيننده اولان بحر منجمد اولوب عسكرك بو بحردن مرورنده
مكث لازم اولمغين راقم الحروف قبل انجماد البحر جريان سفينه وقتنده سفينه ايله بحري مرور ايدوب
وكرشه كلوب كرشده اوتوز كوندن اكثر اقامت وآرام ايتدم اول اثناده بو بحرك سبب كيفيت
انجمادي بو مجلددن ترجمه طربزون ضمننده مذكور اولان طامان ايله ثبت وتحرير اولنمشدر اكا بنا
اعاده اولنمدي وكرش بو بحرك ساحلنده بلده صغيره در وسوري يوقدر وصلوة جمعه اقامت اولنور
جامعي وحمامي وسوقي واردر وخلقي في زماننا اهل اسلامدر اهل كفري ثلث اوزره در **ازق**
فتح همزه وزاء معجمه واخري قاف ايله در يكرمي سكزنجي اقليم عرفي اولان ع جانب شماليده بحر ازق اوزرنده
فرضه مشهوره وبندردر وازق مدينه مشهوره در وتجارك فرضه سيدر وازق نهرينك بحر ازقه
منصب اولدوغي موضع قتنده ارضدن مكان مستويده در وبحر ازق كتب قديمه ده بحر مانيطش
ديو معروف اولان بحردر وبو بحرك اكثري طين الملحه در بو بحرك مسافه لري آني ايچلر وشدت
برددن منجمد اولور كه راقم الحروف كيفيت وسبب انجمادينه انفا اشارت ايتدم ومدينه
ازقك بناسي اخشابدندر وازق ايله قرم بيني اون بش مرحله يه قريبدر وازق قرمك جانب
شرقي جنوبيسنده در **صراي** فتح صاد وراء مهملتين والف واخري ياء مثناة تحتيه ايله در
يكرمي سكزنجي اقليم عرفي اولان بلاد امم مختلفه يي مشتمل جانب شماليده قاعده بلاددر كه در وصراي مدينه عظيمه در
وصاحب بلاد شماليه ملك تاتارك پاي تختيدر كه ملك تاتار تاريخ تاليف تقويم البلدانده اوزبك خان ايدي
وصراي ارضدن مستويده در وبحر خزرك جانب غربي شماليسنده در بحر خزر ايله مدينه صراي بيني ايكي كونلك
يول قريبدر وبحر خزر مدينه مرك جانب شرقي جنوبيسنده در ونهر اتل مدينه صراي يانده شمال وغربدن
جنوب وشرقه جريان ايدركه حتى بحر خزره منصب اولور وصراي نهر اتلك شط شماليسي اوزره در وربع
ترك ايله كلن تجارك فرضه عظيمه سيدر **الك** ضم همزه وفتح كاف واخري كاف ثانيه ايله در يكرمي سكزنجي
اقليم عرفي اولان بلاد امم مختلفه يي مشتمل جانب شماليده بلاد صغيره دندر والك نهر اتلك جانب غربيسي
اوزره بر بلده در والك صراي ايله بلغار بيننده در وبينهما ده نصف طريقه قريبدر كه الك ايله صراي بيني
اون بش مرحله يه قريبدر والك ايله بلغار بيني كذلك اون بش مرحله يه قريبدر وبلاددر كه تاتارنك
ملكي اردوسي بلده الكه منتهي اولوب اوكلدن تجاوز ايتمز **دكوماج** ضم كاف وسكون واو وميم مشدده
والف وجيم واخري راء مهمله ايله بو بلاددندر وتاتار بركه مملكتنده بر مدينه در وباب الابواب ايله
ازق بيننك وسطنه قريبدر وازقك جانب شرقيسنده در وباب الابوابك جنوب بيل ايله
جانب غربيسنده در ولكزي دخي بر جنسدر كه تاتار شماليتي يعني تاتار بركه ايله تاتار جنوبيتي يعني
تاتار هلاكو بيني فاصل اولان جبلده ساكن اولورلر ومدنلرينه لكزيه تسميه اولنور فتح كاف وسكون
لام واخري زاء معجمه ايله در **وقيتق** فتح قاف وسكون ياء مثناة تحتيه وفتح تاء مثناة فوقيه
واخري قاف ثانيه ايله كذلك بر جنسدر ولكزنك جانب شماليسنده در وقيتق لكزينك شماليسنده

لكزيه

لكزيه متصل جبلده ساكن اولورلر وبونلر قطاع طريقدر وبونلرك مسكني اولان جبل باب الابواب
اوزره متحكم در **بلغار** كه بلغار در ضم باء موحده وفتح لام والف واخري راء مهمله ايله در يكرمي
سكزنجي اقليم عرفي اولان بلاد امم مختلفه يي مشتمل جانب شماليده قاعده بلاد بلغاردر واقليم
سابع حقيقيدن شماله خارجدر ويا خود اقليم سابعدندر ومدينه بلاره عربي ايله بلغار دينلور و
بلغار نهايت عماره شماليه ده بر مدينه در اتل نهرينك شمالي شرقيسندن نهر اتيل شطنه قريبدر وبلغار
وصراي بر واحده در وبينهما يكرمي مرحله دن زياده در وبلغار ارضدن مكان مستويده در
وبلغاردن جبل بر كونلك يولدن اقلدر وبلغارده اوچ حمام واردر وخلقي اهل اسلامدر
حنفي مذهبدر وبلغارده شدت برد سببي ايله اشجار مثمره دن بر نسنه اولمز وكذلك عنب
بولنمز وبلغارده مجل اولور وغايتده كبير واسود اولور صاحب تقويم البلدان ديركه بعض
اهل بلغار بكا حكايت ايتديكه اول فصل صيفده بلغاردن شفق غايب اولمز وبو فصلك ليللري غايت
قصير اولور وتقويم البلدان صاحبي ديركه بو حكايت ايتدوكي صحيحدر واعمال فلكيه ايله ظاهر اولانه
موافقدر زيرا عرضي قرق سكزنجي درجه اولان ارضده اول فصل صيفده شفق عدم غيبوبته
ابتدا ايدر وارض بلغارك عرضي آنيه بوندن اكثردر كه كتاب الاطوالده عرضي اللي درجه واوتوز
دقيقه در وكتاب القانونده عرضي قرق طقوز درجه واوتوز دقيقه در وعلي كل تقدير اهل بلغارك
بعضنك بو نقل ايتدوكي صحيح اولور اثار البلادده واردر كه بلغار ساحل بحر مانيطش اوزره بر مدينه در
وابو حامد الاندلسي قولي اوزره بلغار مدينه عظيمه در وخشب صنوبردن مبنيدر وسوري خشب بلوطدندر
وبلغارك اطرافنده تركدن لا يعد ولا يحصي امم كثيره واردر كه ابو حامد الاندلسي قولي اوزره بلغارده
طول نهار يكرمي ساعته يتشور وليل درت ساعته قالور ونهار قصير اولسه بونك عكسي اولور
وبلغارده برد غايت شدت اوزره در صيفا وشتاء ارض بلغاردن ثلج منقطع اولمامغه قريبدر
ابو حامد الاندلسي حكايت ايتديكه ملك بلغار ايله زوجه سي حيات ايكن ايوبس مرضنه مبتلا ايدي وبلغاره
بر رجل صالح داخل اولوب ملك بلغار ايله زوجه سنه ديديكه اكر بن سزه معالجه ايدوب افاقت
بولورسكز بنم دينمه كيررميسز بونلر كيررز ديو عهد ايدوب بو رجل صالح بونلره معالجه ايدوب
افاقت بولديلر ودين اسلامه كيرديلر وبو بلادك اهلي بونلرله بله مسلم اولديلر وملك خزر
بوني استماع ايدوب جنود عظيمه ايله اوزرلرينه كلدي واول رجل صالح بونلره ديديكه خوف ايتمك
وملك خزرك جنودي اوزره حمله وهجوم ايدوب الله اكبر الله اكبر ديكز وبونلر دخي بو رجل صالحك
ديدوكي ايدوب ملك خزري وجندني صديلر بوندن صكره ملك خزر بونلرله مصالحه ايتدي
وديديكه بن بونلرك عسكرنده فرس اشهب اوزره راكب رجال كبار كوردم كه بنم عسكرمي قتل
ايدرلردي واول رجل صالح ديديكه اول كوردكلري رجال كبار جند الله در واول رجل صالحك
اسمي بلار ايدي وبو مدينه بو اسمله مسمي اولدي وبلاري تعريب ايدوب بلغار ديديلر وتاريخ
بلغارده قاضي بلغاري دخي بويله ذكر ايتديكه امام الحرمين اصحابندن ايدي رحمهما الله وملك بلغار
بو برد شديده كفاره غزا ايدوب اهل واولادني سبي ايدردي وخلق بلغار برده صبر ايتمكده

اصبر ایسه روس و بسبی ییمدرکه اکثر طعاملری عسل و لحم قندز و سنجابدر و ابو حامد الاندلسی حکایت ایدی
ارض بلغارده نسل عاددن بر شخص کوردشکه بو عادیین هود علیه السلامه ایمان کتوروب جانب شماله قاچمشلر ایدی
بو کوردوکی شخصک طول قامتی یدی ذراعدن اکثر ایدی ومیانه کلیچه دراز اولمش بر شخص قوی ایدی
دنیاسی تیرلرله کسر ایتدوکی ساق قرسی بو شخص الی ایله کسر ایدردی و بو شخص ملک بلغارک خدمتنده ایدی
ومقربی ایدی و ملک بلغار بو شخصک قدر قدی اوزره بر جبه اشلدوب بو جبه یی عربه یه تحمیل ایدردی
محاربه یه ایلدردی زیرا بو جبه یی بشتر کوتورمز ایدی و بو شخص بو تلرده مشیدن نقب چکمسون چو
بو جبه یی عربه ایله ایلدردی و بو شخص حین محاربه ده الینه بر خشبه طویله آلوب پیاده جنک ایدردی که
بو خشبه یی بر آدم کوتورمکه قادر اولمزدی و بو شخصک یدنده بو خشبه سایر خلق الینده عصا کبی ایدی
واتراک محاربه ده بو شخصی کوردکده کوزلرینه مهیب کورینوب مهابتندن منهزم اولورلر ایدی و
مع ذلک بو شخص لطیف ومصلح وضعیف ایدی و کتاب سیر الملوکده واردر که هود علیه السلامه
ایمان کتورن قوم قاچوب بلاد شماله وارمشلردر ارض بلغارده بو قومک عظامی بولنور ابو حامد
حکایت ایدر که ارض بلغارده بن بر سن کوردم عرضی ایکی شبر وطولی درت شبر ایدی قبه شال رأسی
انسان واردر و تحت ارضده انیاب فیله کبی اسنان بولنور که مانند برف سفیددر و هر بریسی
ایکیوز منه وزنی در و قنغی حیوانک دندانی ایدوکی معلوم دکلدر بو بلنطق ایدرلر که اول قومک دیشلکی
سنی اوله و بو سنی خوارزمه نقل ایدرلر و بلاد بلغاردن خوارزمه قوافل علی الاتصال کیدر بو قدر وار که
طریقلری بوادی ترکده در و خوارزمده بو اسنانی ثمن جید ایله اشترا ایدرلر و عاجدن اشلدکلری
شانه و حقه کبی بوندن دخی شانه و حقه اشلرلر لکن بو سن عاجدن اقوی در البته شکست
اولمز و امور عجیبه دن حکایت اولنور که اهل ویسو و اهل یورا بلاد بلغاره وسط صیفده دخی داخل
اولسه‌لر هوا بارد اولوب شتا کبی اولور زرعلری فاسد اولور که اهل بلاد بلغار قتنده امر مشهوردر
اهل ویسو و اهل یورادن کمسه بلغاره داخل اولمق استسه منع اولنورلر و بلغارده طیوردن
بر نوع واردر که غیری بلادده بولنمز ابو حامد نقل ایدر بو مرغ بر مرغدر که ایکی طویل منقاری واردر
و منقار اعلاسی التی ایکی جانب یمینه مایل و التی ایکی جانب یساره مایلدر که لام الف کبی اولور
و اکل وقتنده منطبق اولور ذکر اولنور که بو مرغک لحمی حصاة کلی و مثانه یه نافعدر و بو مرغک
بیضه‌سی برف و یخ اوزره دوشنه‌ر کبی برف یخی اذابت ایدر

تتمة الاقلیم السابع الحقیقی

روس راء مهمله مضمومه و واو و اخری سین مهمله ایله در حاشیه تقویم البلدانده
مذکوردر بلاد روس شمالی عمارتده واقع اولنلر دندر و روس جدول تقویم البلدانده مذکور اولان
بلادک یعنی کرش و ازق و صری و الکک و بلغارک شمالیسنده در و روسک شمالیسنده
بر قوم واردر که مبایعه و معامله‌لری غایبانه در و اول دیارلردن بعض مسافرین حکایت ایتدی که
بو قومک ساحل بحر شمالیه متصل اولورلر و بونلر جانبنه قوافل تجار واردقده اقامت ایدرلر و
تجار واردوغی بو قومک معلومی اولنجه نکث ایدرلر صکره تجار بیع و شرا ایله معروف اولان
مکانه واررلر و هر تاجر کندو بضاعه‌سن بر علامت ایله معلم ایدوب کیرو منزللرینه عود و رجوع ایدرلر

بعده

بعده بیع و شرا مکانینه بر قوم حاضر اولوب هر تاجرک بضاعه‌سی مقابله‌سنده سمور و ثعلب و دلق
و بونلره مشابه متاع وضع ایدوب کیدرلر صکره تجار حاضر اولوب بضاعه مقابله‌سنده وضع
اولنان متاعی قبول ایدرسه اخذ ایدوب کندو بضاعه‌سن انده ترک ایدوب کیدر
و اکر بضاعه‌سی مقابله‌سنده وضع اولنان متاعی قبول ایتمزسه الکیسن دخی قورکیدر که حتی رضا اوزره
معامله فصل اولنور و آثار البلادده واردر که روس ترکدن طائفه عظیمه در و بلاد روس
صقالبه یه متقاربدر و متصادر مقدسی حکایت ایدر که روس بر جزیره ده در
و بو جزیره‌یی بر بحیره احاطه ایتمشدر که بونلرک جمیعندن عددلری کندولردن منع ایدر احمد بن
فضلان رساله‌سنده ذکر ایتدی روس طائفه‌سن کوردم که نهر اتیل اوزره تجارته کلمشلر ایدی
و روسدن اتم البدن کورمدم نخل کبی اشقر و ابیضدر و روسک سایر ترکه مخالف
شریعت و لغتی واردر لکن خلقک مردار و ناپاکیدر نجاستدن احترازلری و نظافتلری یوقدر
و ملک روسک عادتی بو قصر رفیع و کبیرده اولمقدر و ثقات خواصندن کندو ایله درتیوز کمسه بله
اولور و کندو وقتنی سریری التنده اوتورلر و ملک روسک جواهر ایله مرصع بر سریر عظیمی واردر
و کندو ایله بله قرق جاریه فراش اوتورر و کاه اولور که اصحابی حضورنده بو جواریدن برینه وطی ایدر
و سریرندن نزول و قضاء حاجت اراده ایتسه لکن احضار ایدرلر و رکوب فرسن اراده
ایتسه فرسنی سریره قریب کتوررلر و ملک روسک بر خلیفه‌سی واردر که جیوشنه سیاست امر
و امر عسکری تدبیر ایدوب و اعداسنه مقاومت ایدر و روسک عادتیدر که اون بیک درهمه
مالک اولان زوجه‌سنه ذهبدن بر طوق الیویرر و یکرمی بیک درهمه مالک اولانلر ایکی طوق الیویرر
و بو اسلوب اوزره هر اون بیک درهمه بر طوق الیویرر و کاه اولور که بر زنک کردننده
اطواق کثیره اولور و روس سارقی بولدقده بر شجره طویله ده صلب ایدر و متعفن اولنجه ترک
ایدوب ایندرمز ابن الوردی خریدة العجایبده ایراد ایتدیکه ارض روس ارض واسعة الاقطاردر
لکن عماراتی منقطعه در متصله دکلدر بر بلده‌سی ایله بر بلده‌سنک بینی مسافه بعیده در و روس
امت عظیمه در ملوکدن بر ملکه و شرایعدن بر شریعته منقاد اولمزلر و ارض روسده معدن
ذهب واردر و ارض روسه غریب داخل اولسه فی الحال قتل ایدرلر و ارض روسن بو اراضی
محیط جبال منیعه در و بو جبالدن عیون کثیره چقر و مجموعی طوهی دیمکله معروف بر بحیره یه داخل
اولور و بو بحیره بحیره کبیره در وسطنده بر جبل عالی واردر و بو جبلده وعول کثیره اولور و نهر
دیانوس بو بحیره‌نک بر طرفندن چقر و ارض روسک غربیسی جزیره‌یه وارمشدر و بو جزیره‌ده
اشجار کبیره قدیمه واردر و بو اشجارده شجر واردر که حول ساقنی یکرمی آدم مدّ باعلر ایله دور
ایتسه‌لر تمام احاطه ایده‌مزلر و بو جزیره‌نک اهالی کندولردن بعد شمس و قلة ضو سببی ایله بیوتن
بهارده نار ایقاد ایدرلر و بو جزیره‌ده برادی دیمکله معروف بر قوم وحشی واردر باشلری کنعذریه
ملاصقدر کردنلری یوقدر و ذابلری بودر که اشجار کباری نحت ایدوب اجواف اشجارده بیوت
و مأوی اتخاذ ایدرلر و مأکولری توتلردر و بو جزیره‌ده بردیدکلری حیوان کثیر الوجوددر و روس

اوچ طائفه‌در وبر طائفه‌سنه کرکیان تسمیه اولنور وبونلرک مدینه‌سی کرکیانه‌در وبر طائفه‌سنه
ارثی تسمیه اولنور وبونلرک مدینه‌سی کذلک ارثی‌در ونسخ منها اولان نسخه خریدة العجائبده
طوائف روسی اوچ قسمت ایدوب ثالثی ذکر ایتدی والله اعلم قصور نسخه‌ده اولمقدر **صقلاب**
صاد مهمله وقاف ولام والف واخری با موحده ایله‌در نسخ متعدده‌ء آثار البلادده ونسخه‌ء
نزهة القلوبده بو رسم اوزره‌در آثار البلادده وارددر که ارض صقلاب اقلیم سادس وسابعک
غربینده‌در واعالی جبال بودیح؟ ارض خزره متقارب ومثلا صقعدر ابن کلبی قولی اوزره
روم وصقلاب وارمن وفرنج قرنداشلردر که بونلر لیطی بن کلوخیم بن یونان بن یافث بن نوح علیه
السلامک اوغللریدر وبونلردن هر بری ارضدن بر بقعه‌ده ساکن اولوب اول بقعه بونلرک
اسملری ایله مسمی اولدی وصقالبه قوم کثیردر وصعب الشعور وحمر الالوان‌در واصحاب صولهٔ
شدیده‌در مسعودی قولی اوزره صقالبه اقوام مختلفه‌در که بینلرنده حروب واردر اگر اختلاف
کلمه‌لری اولمسه شدت وجرأتده صقالبه‌یه بر امت مقاومت ایتمزدی واقوام صقالبه‌دن
هر بر قومک ملکی واردر اول قوم غیره منقاد اولمز وصقالبه‌دن بعض دین نصرانیه یعقوبیه اوزره‌در
وبعض دین نصرانیه نسطوریه اوزره‌در وبعضنک دینی یوق معطلدر وبعض عبده نیراندر و
صقالبه‌نک بر جبلنده بر بیتی واردر فلاسفه ذکر ایتدیکه بو جبل جبال عالیه‌دندر ودخی فلاسفه
بو بیتک کیفیت بناسنده وترتیب احجار رنج واختلاف الوان احجارنده اخبار عجیبه ذکر ایتدی
ودخی جواهردن بو بیتده ایداع اولنان اشیا ودخی بو بیتده بنا اولنان روزنلرده‌کی مطالع
اوللا؟ آثار مرسومه‌یه بنی اقوال غریبه ایراد ایتدی وصقالبه زعم ایدرلر که بو آثار مرسومه کائناته دال
اوله وبو آثار کنه ولوره عند التساع لاحق اوله رسول امیر المؤمنین مقتدر بالله احمد بن فضلان ملک
صقالبه‌یه ارسال اولندقده کوردکلرندن حکایت ایتدیکه صقالبه‌ده عادات عجیبه واردر
جمله‌دن احمد مذکور ملک صقالبه مجلسنه داخل اولدقده ملک دیباج ایله قابلی بر سریر اوزره‌ده
اوتورر ایدی وامرا وملوک یمیننده اوتورر ایدی واولادی قرشوسنده اوتورر ایدی
ومائده طلب ایتدی اوکنه بر مائده قودیلر اوزرنده کباب وار ایدی ملک الله بر سکین آلوب
وبر لقمه قطع ایدوب اکل ایتدی وبر اکنجی لقمه دخی قطع ایدوب اکل ایتدکدنصکره احمد مذکوره
بر پاره کباب ویردی واحمد تناول ایتدکدنصکره انک دخی اوکنه بر مائده‌ء صغیره قودیلر و
مائده‌ء ملکدن اکل کمسه ال اوزاتمدی حتی ملک هر برینه بر قطعه لحم ویردکدنصکره هر برینک اوکنه
مائده‌ء صغیره قودیلرکه مجلسده اولنلرک هر بری اوکنده بر مائده وضع اولندی وبری بریسی اخرک مائده‌سنه
شارک اولمدی واکلدن فارغ اولدقدنصکره هر بریسی اوکنده اولان مائده‌یی خانه‌سنه ایلتدی
وعادات صقالبه‌دن داخی بودرکه ملک صقالبه‌یه بری دخی بودرکه ملک صقالبه مجلسنه کبیر و
صغیر واولاد واخوتی هر کم داخل اولورسه ملک آکا نظر ایدوب کوردوکی ساعت قلنسوه‌سن
باشندن آلوب قولتوغی آلتنه قور ومجلس ملکدن چیقدقده کیرو قیجی ملک طشره چیقه اسواق و
دروبده؟ اولا ایاغ اوزره طوروب باشلرندن قلنسوه‌لرین قولتقلری آلتنه قورلر ومرور ایتدکدنصکره

کرلر وبر عادتلری دخی بودرکه برکمسه اوزرنده سلاح وار ایکن بول ایتدوکن کورسه‌لر سلاح و
ثیابن واکنده بهرنه وار ایسه مجموعن نهب ویغما ایدرلر وسلاح ایله بولی جهلنه وقلت درایتنه
حمل ایدرلر وسلاحی اکندن چقاروب وبر جانبه قویوب بول ایدنه تعرض ایتمزلر وبر
عادتلری دخی بودرکه رجالدن وناسدن بر نهرده عریان اغتسال ایدوب بربرندن ستر عورت ایتمزلر
وقتلرنده زنا اعظم جرایمدر زنا ایدنک کائنا من کان الکرینه وایاقلرینه بند آهن اوروب تبر ایله
کردنندن رانلرینه وارنجه قطع ایدرلر وزانیه‌یه دخی بویله ایدرلر وسارقه دخی کذلک بو عقوبتی ایدرلر
وابو حامد الاندلسی ذکر ایتدیکه صقالبه‌دن بریسی غیرک جاریه‌سنه ویاخود ولدنه تعرض ایتسه متعرضک
جمله‌ء مالکی جاریه وولد صاحبی اخذ ایدر اگر متعرض فقیر ایسه اولادین بیع ایدوب اول جاریه و
ولد صاحبی اخذ ایدر اگر اولادی یوغ ایسه نفسنی اول جاریه وولد صاحبی تملک ایدر واکا خدمت ایدوب
قالور مگر برکمسه انی مولاسندن اشترا ایدوب خلاص وصقالبه‌دن بریسی بر غریب ایله معامله ایدوب
غریب مفلس اولسه غریبک اداء دینی ایچون معامله ایدنک اهلی وولدی ونفسی مسکنی
بیع اولنور وبونلر نصارای نسطوریه‌در وعجائب ارض صقالبه‌دندرکه کرمی بلده بر عجایبدن
سحر ظاهر اولوب بو سبب ایله بین الناس فی دکبر واقع اولور وبو ولد قدری عجوزنی اخذ
ایدوب الکرین وایاقلرین باغلرلر وبر عظیم نهرلری واردر بو نهره القا ایدرلر اول که آب اوزره
قالوب باتمیه بیلورلرکه ساحره‌در وانی احراق ایدرلر واوکه باتوب قعر مایه واره بیلورلرکه
ساحره دکلدر آنی اطلاق ایدرلر وصقالبه‌نک بر عادتی دخی بودرکه قچن برینک ولدی
اولسه احتلام اولنجه تربیه ایدر واحتلام اولدقده الینه بر کمان ایله بر قاج تیر ویرر ودشمنکزو وار
کندک ایچون شکار ایله دیر وولدینی کند وقتندن اخراج ایدوب غریب واجنبی منزله‌سنه
نزل ایدر وبر عادتلری دخی بودرکه بونلرک بنات ابکاری مکشوف الرؤس ومکشوف الوجوه
کزوب هر کس ایله مداهنه ومکالمه ایدر وهر کم بو ابکاردن برینه رغبت ومیل ایدرسه اول
بکرک رأسی اوزره بر خمار القا ایدر واول بکر انک زوجه‌سی اولور وکمسه آنی اندن منع ایتمز
وصقالبه بکرمی زوجه‌دن زیاده‌یه دک تزوج ایدرلر ایچون کثیر العدد اولور وارض صقلابده بر نهر
واردر آبی بحر ظلمات کبی سیاهدر لکن آبی عذبدر وبو نهرده اسماکدن برنسنه اولمز وحیات کبار
سود اولور موذی دکلدر وبو نهرده سمور غایتده کثیردر وبونک سقسین وبلغاره نقل اولنور
خریدة العجائبده وارددر که ارض صقالبه ارض کبیره واسعه‌در وبر ناحیه شمالده‌در وبو ارضده مدن و
قری ومزارع واردر وناحیه‌ء بلغاردن جاری بر نهری واردر آبی عذبدر وصقالبه‌نک بحر مالحی
یوقدر زیرا بونلرک بلادی شمسدن بعیددر وصقالبه‌نک بر نهر اوزره مدن وقلاع منیعه‌سی واردر
نزهة القلوبده وارددر که صقلاب اقلیم سابعدن مملکت واسعه‌در ومدینه الغیل مشاهیر بلادندندر
که اکا قطانیه دیرلر مدینه‌ء عظیمه‌در وتوابع کثیره‌سی واردر وارتفاعات ومحصولاتی قلت اوزره‌در
ومحصول صیفیسی خوب اولور **ورنک** آثار البلادده وارددر که ورنک واو وراء مهمله ونون
واخری کاف ایله‌در نسخ متعدده‌ء آثار البلاد بو رسم اوزره‌در ونزهة القلوب نسخه‌لرنده بعد الرا

المهمله الف ایله در آثار البلاد ده وارد در که طرف بحر شمالی اوزره بر موضعدر و جانب شمالده
اولان بحر محیطدن جانب جنوبه بر خلیج چیقمشدر بو خلیجه بحر ورنک دیرلر و ورنک جانب شمالده اولان
موضعک اقصاسیدر که بو مقامک بردی غایتده شدید و هواسی غلیظدر و ثلج دائما منقطع دکلدر
و بو ارض نبات و حیوانه صالح دکلدر و شدت برددن اول مقامه واصل اولور قلیلدر
ویسو آثار البلاد ده وارد در بلاد ویسو بلاد بلغارک وراسنده در که بینهما اوچ آیلق یولدر
ذکر ایدرلر که بلاد ویسوده انهار شویله طویل اولور ضوء دن اثر قالمز و اهل بلغار بضایعنی تجارات
ایچون ویسویه ایدرلر و هر بر تاجر متاعنه بر علامت وضع ایدوب بر جانبده قور و کیرو عود ایدر
صکره وارر متاعی یاننده کند و بلادنه صالح شیء بولور اکر راضی اولور ایسه متاعی یاننده بولدوغی
متاعی اخذ ایدوب کیدر و متاعنی انده ترک ایدر اکر راضی اولمز ایسه کیدر و متاعنی اخذ ایدوب متاعی
یاننده بولدوغی متاعی انده قور کیدر و بو اسلوب ایله معامله ایدوب بایع مشتری یی و مشتری بایعی کورمزلر
نته کیم بلاد جنوبده ارض سوادنده بلاد التبر ضمننده مذکور اولدی و اهل ویسو بلاد بلغاره داخل اولمزلر
زیرا انلر داخل اولسه لر هوا متغیر اولوب اکر فصل صیفده دخی اولور ایسه بر ظاهر اولور و اهل
بلغارک دوابی هلاک اولوب نباتی فاسد اولور و اهل بلغار بونی بلمشلردر اهل ویسویی
بلاد بلغاره داخل اولمقدن منع ایدرلر **یورا** یاء مثناة تحتیه ده واو و راء مهمله واخری الف ایله در
نسخ متعدده ده آثار البلاد ده بو رسم اوزره در آثار البلاد ده وارد در یورا بحر ظلمات قربنده
بلاددر ابو حامد الاندلسی قولی اوزره بعض تجار حکایت ایتدی بلاد یوراده ایام صیفده نهار غایت
طویل اولور حتی قرق کون مقداری شمس اهل یورادن غایب اولمز و ایام شتاده لیل کذلک غایت
طویل اولور حتی قرق کون مقداری شمس غایب اولور و ظلمات اهل یورایه قریبدر حکایت اولنور که
اهل یورا بو ظلماته ضوء ایله داخل اولورلر و بونده بر شجر عظیم بولورلر و بو شجر اوزرنده بر حیوان واردر
دیرلر که بو حیوان طایردر و اهل یورانک زرع و ضرعی یوقدر انجق غیاض کثیره لری واردر و اتلری
بو غیاضدندر و سمکدر و بلاد یورایه کیدن طریق بر ارضده در بو ارضدن ایدکیرف مفارق اولمز
و حکایت اولنور که اهل بلغار بلاد اسلامدن بلاد یورایه سمسرغان یعنی قلیج نملیلری ایدرلر که
بو نملیلری رشته ایله آصوب ناخن انکشت ایله طوقنه لر طنین غریبی ظاهر اولور و بو معقوله
نملی بی اهل یورا ثمن غالی ایله اشترا ایدرلر و بحر مظلمه رمی والقا ایدرلر و بحکمة الله تعالی جبل عظیم کبی
بحردن بر سمک چیقر که بو سمکی سمک آخر طرد ایدوب بحردن چیقارر و طرد ایدن سمک بو چیقن سمکدن
اعظمدر آنی اکل ایتمک اراده ایدر و بو چیقن سمک ایدن کرزان اولوب چیقر حتی ساحله قریب
بر موضعه کلور که اول موضعدن حرکته امکان اولمز دریله تشبث ایدر و اهل یورادن بحره القا ایدیلن
سیف ایدنلر راکب و سفن ایله بو سمکک اوزرینه واروب لحمندن قطع ایدرلر و کاه اولور که
بحر تماما ایله کثیر اولوب بو سمکه نک لحمندن یاره دلنجق مقداری قطع اولندقدن صکره تکرار بحر ایله
سمک بحره عود و رجوع ایدر و کاه اولور که زمان طولانی قالوب اخراولنجه لحمنی قطع ایدرلر و بو
بحره سیف القا اولنمسه بحردن سمک چیقوب اهل یوراده جدب و قحط ظاهر اولور و حکایت

اولنديكه

اولنديكه بر سنه بحردن بو سمک خروج ایدوب اهل یورا بو سمک اوزره اجتماع ایتدیلر و کوشتنی
نقب ایدوب بر ارسن بغلدیلر و ساحله جذب ایتدیلر و بوناهینک کوشتی اچیلوب ایچندن آدمینه هر
مشابه بر جاریه بیضاء احمر اچقدی که کیسولری سیاه و پیچیده ایدی و صورتا حسنی ایدی و اهل یورا
بونی الوب بر چیقدیلر و بو جاریه الن یوزینه اوروب و صاچلرین یولوب فریاد ایدردی الله تعالی
بو جاریه نک میاننده ستر عورتی ایچون ثره سندن رکبه سنه وارنجه مثال ثوب جدید رقیق بر جلد
صفیق خلق ایتمش ایدی و بو جاریه اهل یورا قتنده بر مدت باقی قالدی نزهة القلوبده وارد در که بحر
و سنوریه و طبند و ورانک و ویسو و یورا اقلیم سابعک خلقنده بلاد و صحاری کثیره در و بحر شرقی ایله
بحر عالاطیقون میاننده در و بو بلادک اکثر سکانی صحرا نشینلردر و هواسی غایت برودت اوزره در
و ارتفاعات و محصولاتدن حنطه سی قلیلدر اکثر محصولاتی ارزندر و حبوب صیفی سی اولور و پنبه و انکور
و سایر میوه سی قطعا اولمز و مواشی و دوابی بسیاردر و محصولات معدنیاتی دخی واردر معدن نیلی
بلوری کثیردر **منظرهٔ ثالث عشر اختلاط عناصر و اختلافات اجرام سماویه و هوائیه و احجار حیوانات
هوائیه و ترابیه و مائیه ذکریدر** خرده بینان ارباب انظار و باریک اندیشان اصحاب افکار علمزده
ظاهر و هویدادر که عناصر اربعه ما تحت فلک اولده مرکوز و قدرت الهیه ایله هر برنده آثار بدیعه ملحوظ و موجوددر
و بو مجلده بو عالمکه مادهٔ عوالم کثیره در جلوه کردهٔ کش المتعجبون نزهة القلوبدن مسطور اولان احوال عناصر
و عناصردن برخیز اولان احجار حیوانیه بو منظره ده بر فتح ایله ایکی فتحده ایراد اولندی **فتح اختلاط
عناصر و اختلافات اجرام سماویه و هوائیه** عناصر اجرام بسیطه در که بر بری ایله اختلاط ایتمشلردر
و هر برینک طبیعتلری واردر و عناصردن عنصر اول ناردر و نارک افلاکه مجاورتی سببی ایله کا فلک اثیر
دیرلر و بعض قولی اوزره فلک اثیر علی حده بر فلکدر که افلاک و عناصر بیننی فارقدر و حکما بو قولی تضعیف
ایدرلر و نار فلکیه محرق و سوزنده در و هوا جوف نارده در و وزان و دمنده در و ما جوف هواده در
و جاری و مرطبدر و تراب جوف ماده در و ساکن قرارپذیردر و بو صورت اوزره ترتیبلری بو ترکیب
قرار الطبیعی سیدر نار و هوانک لطافت جرملری سببی ایله مرکزلری اعلاده واقعدر و ما و ترابک
ثقل جثه لری سببی ایله مرکزلری اسفلده در و حرکت افلاک اندازهٔ جرم ناری قطبین جنوبی و شمالی طرفلرنده
نقص و تصغیر ایتمشدر و ما بین طرفینی شویله بیوتمشدر که محل هوا اولان جوفی اهلیله شکلنده در و نار و هوانک
ایکیسی کرهٔ واحده کبی اولمشدر و روی زمیندن کرهٔ هوایی کچوب فلک اثیره وارنجه کرکرهٔ هوانک
مسافه سیدر ناری کثیر و هواسی قلیل اولان مقام تعینی ما بین قطبین صاحب المدخل العضد الدولهٔ دیلمی حکیم ابو
نصر قمی قولی اوزره یوز التمش اوچ بیک التی یوز ذراع اولور و فرسخ حسابی ایله اون ایکی بیک فرسخ
و ایکی بیک میل و بیک التیوز ذراع اولور و سایر حکما قولی اوزره اون سکز بیک فرسخ اولور و نور شمس
ما و ترابه وارنجه عمل ایدوب شویله تاثیر ایتمشدر که بو ایکیسی کرهٔ واحده شکلنده کوسترمشدر و بو عناصر
اربعه حادثه دن هر برنده ایکی طبع مضمردر طبع نار حار و یابسدر و طبع ما بارد و رطبدر و طبع هوا
حار و رطبدر و طبع تراب بارد و یابسدر و بو سببدن بو عناصرک هر بری ایکیسی ایله موافقت و
ایکیسی ایله مخالفت اوزره اولورلر و چون حکمت ازلیهٔ الهیه ده موالید ثلاثه نک یعنی معدن و نبات

وحیوانک مسکن مستقرّ وآرامگاهی اولان خاک زمین اولمق متحقق ایدی مقتضای تدبیرات خالقیّه
بویله اولدیکه سپهر دوّار شمس میر ومدار اولان دائرهٔ منطقة البروج دائرهٔ معدّل النهاره ومرکز
ارضه مخالف اوله تاکه شمسک بر طرفه واقع اولوب شمسک قوّت جاذبه سی مائی کندویه جذب ایدوب
ترابدن بعض اجزا مکشوف ویابس قالوب مخرج معادن ومتقربات وحیوان اوله وبو حکمت مقتضی
اولدیکه بو مکشوف ویابس قالان ترابک مجموع اطراف وحوالیسنده مجتمع اوله که مائک بو اجتماعنه عرب
بحر محیط دیرلر وفرس دریای بزرگ دیرلر ویونانیان دریای اوقیانوس دیرلر وبو بحره قریب اولان
موضعده سواحل اوزره بو یابس قالان ترابک اطرافنه کیرو بحر دیرلر واختلاف اسامی بحار بوندن نشئه
ایتمشدر وبو مکشوف ویابس قالان ارضه ربع مسکون دیرلر وچونکه آب رطوبتی سببی ایله بالطبع اسفله
مایلدر لازم اولدیکه وسط مادن ظهور ایده که جزایر بوندن عبارتدر وخط مسیر شمس خط معدّل النهاره
مخالفده فصول اربعه وحرارت وبرودت واعتدال هوا وطول وقصر ایّام ولیال خط معدّل النهاردن
شمسک قرب وبعدی حسبی ایله ظاهر اولور وایّام اعتدال ربیعی وخریفیده خط استوا اوزره افقک وجنوب
الشمس درجه سندن قوس جنوبی نصفیننک نصف واحدی وقوس شمالی نصفیننک نصف واحدی شمسک
مشرق ومغربی اولور وانقلاب صیفیده که شمس اول نقطهٔ برج سرطانده اوله قوس جنوبینک ایکیوز کرق ایکی
درجه واون دقیقه سی وقوس شمالینک یوز اوتوز ایکی درجه والتی دقیقه سی شمسک مشرق ومغربی اولور
وانقلاب شتویده که شمس اول نقطهٔ برج جدیده اوله بو صورتک عکسی اولور که قوس جنوبینک درجه و
دقیقه سی نقص وقوس شمالینک درجه ودقیقه سی زاید اولور وبوکا شعب مشرق دیرلر واقالیمده شمس خط استوادن
هر نقدر بعید اولسه شعب مشرق زیاده اولور لاجرم حوالیسنده بنات النعش دوران ایدن قطب شمالی سمت الرأسه
اولور وقصر ایّام وقتنده شمسک اول نقطهٔ برج میزانه اول وصولندن نقطهٔ اوّل برج حمله وارنجه آلتی آی
مقداری مدّت مقام قطب شمالی بلا نهار قالور وشمس اعتدال ربیعیه وصول بولوب مرتفع اولدقده
مقام قطب شمالی بلا لیل قالور وغایت طول نهار اولدکه اوّل نقطهٔ برج سرطانه واصل اولنجه ارتفاع شمس
افزون اولور واول مقامده شمسک ارتفاعی یکرمی اوچ درجه واوتوز بش دقیقه اولور که میل عظیمه دیدکلری اول
مقامده فلک شمسک دوری دور رحوی اولور یعنی بشیوهٔ آسیاب اوزره کردان اولور شمس مرتفع اولمغه
قادر اولمیوب قوّت حرارتی ارضه تأثیر ایتمز بلکه اکثر اوقات اول مقامده ضباب اولور بوکا بناءً
اول ارضه ظلمات دیرلر انده نبات نابت اولمز وسکون حیوانه امکان یوقدر وحوالیسنده سهیل
دوران ایدن قطب شمالی طرفنده بو صورتک عکسی اوزره آلتی آی نهار والتی آی لیل اولور ومائک نهایت
غلبه سندن انده سکون حیوان میسّر دکلدر واختلاط عناصر واختلاط هوادن مادن مکشوف ویابس قالان
تراب ایله مائک کرهٔ واحد شکلنده اولان کرهٔ سفلیه سنک رطوبت ویبوستندن بخارات
ظاهر اولور وبو بخاراتده منضم اولان طبیعت حرارت میل مرکز ایدوب سافلدن اعالی یه متصاعد اولور
وبو بخاراتده قوّت دخانیه سی زیاده اولان جرم خرق هوا ایدوب اندن بخار اکر دهنیتی یوغیسه مرکزینه
ایرشوب نار صرف اولور اکر دهنیتی وار ایسه ناره لاحق اولدقده مشتعل اولور واکر بو مشتعل اولان اجزا جرمک
مادّه سی ارضدن منفصل دکل ایسه ذو ذؤابه ظاهر اولور وشکل ذو ذؤابه انک مادّه سی شکلنده اولور واکر

مادّه سی

مادّه سی ارضدن منقطع ایسه شهب ونیازک ظاهر اولور وانک مثالی رجوم شیاطیندر که
کلام مجیدده ولقد زیّنّا السماء الدنیا بمصابیح وجعلناها رجوماً للشیاطین آنی مشعردر واول
بخارده قوّت مائیه وبخاریه برابر اولوب هوا کرم اولورسه آنی حلّ ایدوب هوایه احاله ایدر واکر
هوا معتدل اولورسه قوّت مائیتیه امداد ایدوب آنی تبرید ایدر وکثافت وثقلی آرتورر وبرودت
ورطوبت وثقل انی کیرو دندورب سحاب ظاهر اولور اکر کثافتی قلیل اولوب وانکله مادّهٔ ارضیه
اولمیوب حارّ اولمش بولنورسه ابر سفید کورینور واکر کثافتی کثیر اولوب وانکله مادّهٔ ارضیه
زیاده اولورسه ابر تیره وسیاه کورینور وسبب امطار اول اجزاء مائیه نک کثرت قوّتیدر که
اکر هوا معتدل اولورسه مطر ظاهر اولور واکر هوا بارد اولورسه اول اجزا بعد العود بر برینه مجتمع
اولور ومنجمد اولوب ژاله ظاهر اولور اکر انکله ارض بیننده مسافهٔ قلیله قالمش ایسه حرارت حرکت
اضلاع ناره اول منجمد اولان اجزایی اذابت ایدر وبرودت هوا اول اجزانک اطراف وحوالیسن
طوتدقده برد ظاهر اولور که فارسیده تگرک وتنجه دخی دیرلر ترکیده طولو دیرلر واکر برودت هوا
شدید اولورسه اول کیرو عود ایدوب ارضیه میل ایدن اجزا بر برینه کثرت اوزره مجتمع اولمزدن
اول فسرده ومنجمد اولوب ثلج ظاهر اولور که قطرات ثلجک کبر وصغری اجتماع اجزانک کثرت وقلتندندر
واکر اول بخار سافلدن عالیه متصاعد اولان اجزاده قوّت مائیه وثقل شدید الغلبه اولوب بو سببدن
تصاعدی حسب المعتاد اولمز ایسه ندی ظاهر اولور که فارسیده شبنم وترکیده چیه دیرلر وهوا بارد ده
کثرت شبنم ثلج رقیق کبی کورینور وبعض حکما دیرلر که ابخرهٔ اعلایه تصاعد ایتدیکی ممکندر که برودت هوادن
ابخره بارد اوله وآب اولوب سفله یه تقطر ایده واقسام ظاهر اوله وبو ابخره نک هوا وآتش ایله مواصلتندن
غلبه قوّت ابخره سببی ایله بو ابخره عود ایتدکده خرق هوا ایدوب رعد وبرق ظاهر اولور واکرچه
اول وقوع خرق هوا رعد اولور وصکره فروغ برق اولور اما بصر فی الحال اشیایه منعکس اولوب زمانه
محتاج اولمامغله وصوت برقی استماع قطع مسافه یه متعلق اولمغله اوّل فروغ اولان برقک لمعانی
مرئی ومحسوس اولوب بعده صوت رعد استماع اولنور واکر بو ابخرهٔ دخانیه ناره مواصلتندن صکره حین
عود ورجوعده سحابی خرق ایدرسه کثیف وغلیظ اولوب ارضه نازل اولدقده صاعقه ظاهر اولور که
ترکیده ییلدرم دیرلر واریشوب تصادف ایتدوکی اشیایی احراق وماننده فحم تسوید ایدر واحراقی
بر مرتبه ده درکه حدیدی طوتقده اذابه ایدر وبحره دوشسه میان آبده جانورلری سوزان اولور و
کاهی صاعقه دن مثال حدید بر جرم واقع اولور که آلات حدیدیه نک بریسی اکا کار ایتمز واندن بر نسنه
ایشلنمک ممکن اولمز واذابه ایتمک استنسه ذائب اولمز نار ایچره بر دخان اولوب زایل اولور
لکن صواعقدن ارضه دوشن آبه واصل اولدقده بارد اولوب بر جرم قائم اولور صکره اطرافنده قشر
مشابه سنده اولان جرمی ساقط ومندفع اولوب میاننده قالان جرمنه الماس دیرلر وهوا عالیه
تصاعد ایدن ابخره ده قوّت مائیه غالب وشفاف اولسه اول ابخره نک هر برسی آیینه خرد مثال
بر لون وبر هیئت کوسترر وشمس طلوع وغروبده افقه قریب اولسه اول آیینه خرد کبی اولان ابخره نک
مقابل شمس طرفنه عکسی دوشوب قوس قزح ظاهر اولور که ترکیده الکم صغما دیرلر والوان متعدده اوزره

اولدوغنك سببی ابخره نك نقصاندن زیاده سیدر واول ابخره نك شعاع شمسه قرب وبعدیدر رقیق جاینده بخار
زاید وشعاع شمس بعید اولسه رنگی زیتی وارغوانی کبی بسته یعنی طوتوق کورینور ورقیق جاینده شعاع شمس قریب
بخار ناقص اولسه رنگی سرخ وزرد کبی کورینوب کشاده یعنی آچیق کورینور وبو ابخرهٔ متصاعده حوالی جرم قمرده وقوع
اولسه جرم ابخره نك صغری قرص قمرك کورنمسنه مانع اولمز وحوالی قمرده عکس شعاع قمردن اول ابخره یه
رویته لون حاصل اولوب هاله ظاهر اولورکه فارسیده خرمن ماه ترکیده آی اغلی دیرلر واطراف مابین
بولاد مصیقلادن مصنوع برسپر مجلی کبی اولور وظهور قوس قزح وهاله وقوع مطره سبب اولدوغی بودرکه
اول ابخره ده قوت مائیه غالب اولمغله بو اشکال کورنمکه مجال اولمز ومائیت غالب اولنجه امطار لازم اولور
وکرهٔ سفلیه نك رطوبت ویبوستندن ظاهر اولان بخار اثر جوف ارضده قالوب خروج وصعوده امکانی
اولمین ابخره کثرت اجتماع علهٔ فراحم ومنضغط اولوب قوتندن ارضی تحریك ایدوب زلزله ظاهر اولورکه
ترکیده یر دپرنمسی دیرلر انکله زمین لرزان اولور وقوت بخار شدت اوزره اولورسه جایزدرکه ارض
منقلب اولوب باشکونه اولور نته کم مسیح دمانین بو تجانه ده ویا خود بو تاریخك ظرفینده بلاد
بلاد ارمنیه دن ارزنجانده زلزله دن ارض منقلب اولوب بلدهٔ ارزنجانك اکثر عماراتی خراب اولدی
وبو سببدن ارض صلبه ومنافذی قلیله ولاسیما جبالده زلزله کثیر الوقوعدر وبو دخی اولدرکه زلزله دن خراب
ومنقلع اولان جبلدن بربار وایرلوب جوفنده اجتماع ابخره اولمین ارضه دوشمکله بو ارض بلا ابخره دخی عارضی
جنبان ولرزان اولور حمد الله بن ابی بکر المستوفی القزوینی نزهة القلوبك بو محلنده محایتهٔ مشاهده ایتدوکم
حالدر ذکر ایدرکه مدینهٔ تبریزده وزیر خواجه تاج الدین علیشاهك مسجدندن طاق عظیم جیذاب اوزره
دوشدی وارض سرخاب حرکت عارضیه ایله تحرك اولدکه بینهما ایکی ذراعدن اکثر مسافه اولور ومجره
که اهل فارس اکا کهکشان واهل هند راه بهشت دیرلر وترکیده صمان اوغریسی دیرلر بونك حقنده اکثر
حکمانك قولی بودرکه ارصادده داخل اولمین کواکب خفیه دن نجوم کثیره وسحاب برج قوسدن برج جوزایه
ممتد اولان خط خاصده واقع اولوب واضوا نجوم بربری ایله اجتماع واختلاط ایدوب کهکشان کورینور و
ارسطاطالیس قولی اوزره ابخرهٔ دخانی اول نجومك اضواسنه منضم اولوب مانند هاله شکل مجره دخی کورینور
وبرجوملك قولی اوزره نور شمس بحر محیط اوزره دوشوب اول نور هوایه منعکس اولمغله کهکشان ظاهر اولمشدر وبو
قولان باطلدر وعناصر اربعه دن هوا قدرت قادر بیچون وصانع با امر کن فیکون ایله بروقت معینده
اشجار غیر مثمره دن عربیده طرفا وفارسیده گز وترکیده ییغون اسمی ایله مسمی اولان شجرك اوراقی اوزره
قطره ریز ویکیس اولوب وغلیظ لزج شیرین اولوب ترنجبین ظاهر اولورکه فارسیده گز انگبین
وترکیده قدرت حلواسی دیرلر ولایت کردستانده کثیر الوقوع وکثیر الوجوددر وهوا شجر بلوط اوراقنه
تکین اولسه انزن دوشاب اتخاذ ایدرلر وولایت همداندن هوا ورق شجر خلاف اوزره دوتورراق محکم
منعقد اولمسه ورق شجر خلاف انی اشاغی دوشوروب دوشاب اتخاذی ممکن اولمز وگزانگبینك
طبعی حار رطبدر وخاصیتی بودرکه سعال ووجع صدر ووجع حلقه نافع ومفیددر ودلك حقنده ایکی قول
واردر بعضك قولی اوزره آثار اجرام هوائیه دندر وبعض قولنده برشجرك صمغیدر طبعی درجهٔ اولی ده حار
ودرجهٔ ثانیه ده یابسدر وکبده نافع ویرقانی دافعدر وصداعه مضردر ومضرتی مصطکی دفع ایدر وحکما

افلاکه

افلاکه علوی اولمغله آبا دیرلر وعناصر اربعه یه سفلی اولمغله امهات دیرلر وقوای آبا وامهات افلاك
وعناصر بربری ایله اختلاط وامتزاج ایدوب بو امتزاج منصهٔ ظهور وعرضه گاه بروزده روح نامی ایله جلوه گر
وخلق موالیدی تکمیل ایچون نهایت حکمت الهیه دن موالید ثلاثه خلق وجود انسان ایله شرف اولدی
فتبارك الله احسن الخالقین وابدان مخلوقاتدن اولان هر جهت قوهٔ جاذبهٔ نار وهوانی جانب اعلایه
جذب ایدر وابدان مخلوقاتدن اولان هر ثقل قوت جاذبهٔ ماده ترابدرکه انی جانب اسفله جذب ایدر
وبو ایکی جاذبه سببی ایله خلایق ایچون وجه ارضده سکون وقرار میسر اولور وهبوب ریاح سبب
تروج روح اولور وسبب هبوب ریاح اولدرکه کرهٔ سفلیه دن متصاعد اولان ابخرهٔ دخانی فلك
زمهریره وصول بولدقده حدت برودت زمهریر اول ابخره نك سورت حرارتنی کسر ایدوب اول
ابخره یی مرکز سفلیه تمثیل ایدر وبو ابخره نك انحسار ومیلندن حاصل اولان تحرك سبب هبوب ریاح اولور
وریاح درتدر بری شمال بری جنوب بری صبا بری دبوردر حکماء یونان شماله کرنا وجنوبه
سمن دیرلر وعرب صبایه قبول دیرلر ودبور باجدن بعض که بربری ایله مجتمع اولور اکا نکبا دیرلر
صحاح جوهرینك فارسیه ایله ترجمه سی اولان صراحده مذکوردر نکبا ریاح قوتك جهاتندن منکوب اولان
ریحدرکه درت درنکبا صبا وجنوب ارزیب تسمیه اولنور وبوکا نکبا دخی تسمیه اولنور ونکبا شمال ودبور
قره دربوکا جربیا تسمیه اولنورکه جیم وراء مهمله ایله کیمیا وزنی اوزره در وجربیا نتیجهٔ ازیبدر ونکبا جنوب
ودبور حاره دربوکا هیف تسمیه اولنورکه هیف نتیجهٔ صابیه در وهر ریحك که اثری مستطیل اولوب
اوزرنده طولا ریح اخری هبوب ایدوب بو ریح اخری انك نتیجه سی اولور واکر اثری مستطیل اولان ریحك
اوزرنده عرضا ریح اخری هبوب ایدوب اعتراض ایدرسه بو ریح اخری انك نتیجه سی اولور وبونره
نوائح تسمیه اولنور تناوحدندرکه تقابل معناسنه در ووجه تسمیه بو ریاحك بعضی بعضنه تقابل ایتدکلریدر
انتهی ومهاب ریاح رؤیته نسبت ایله خط استوا اولان قبة الارضدندر مهب شمال مطلع بنات
النعشدندرکه شمسك مغربی عندالله منتهی اولور صاحب القاموس وصاحب الآموز قوللری اوزره
شمال بنالیده هبوب ایتمك مرتبه سنده در ومهب جنوب مطلع سهیلدندرکه شمسك مشرقی
عندالله منتهی اولور ومهب صبا مطلع بنات النعشدندرکه شمسك مشرقی عندالله منتهی اولور صاحب الترکیوز
قولی اوزره لیل ونهار مستوی اولدقده مهب صبا مطلع شمسدندر ومهب دبور مطلع سهیلدندر
که شمسك مغربی عندالله منتهی اولور وجانب شمالده وقفار بسیار وبیشمار اولوب وشمسدن
بعید اولمغله شمالك طبعی بارد یابسدر وخاصیتی بودرکه تقویت دماغ وبدن ایدر وحسن لون بشره
وصفای حواس وغلبهٔ شهوت وکثرت توالد ذکور ایراث ایدر واما جنوبده کثرت بحار
اولوب وشمسه قریب اولمغله جنوبك طبعی حار رطبدر وخاصیتی بودرکه استرخاء بدن وکسل تن
وصمم وغشاوهٔ بصر وسواد لون بشره وکدورت حواس وقلت شهوت وکثرت توالد اناث
ایراث ایدر وطبع صبا معتدل دربرودت ورطوبته مائلدر وزمان هبوبی وقت سحردن
ارتفاع شمسه واریجه در وخاصیتی بودرکه تنویم ایدر ومریضه صحت ویرر ومعیشه بشره یه حسن ویرر
وطبع دبور معتدل در حرارت ویبوسته مائلدر وزمان هبوبی وقت عصردن لیلك برایکی ساعتنه

وارنجه در وخاصیتی صبا خاصیتنه مخالفدر وبو ریاح اربعه دن جنوب کثیر الامطاردر وبو
ریاحك مجموعی ویاخود مجموعندن ایکیسی بر برینه ملاقی اولسه هر بریسی ریح اخرانك وثبته مانع اولوب
بر بری ایله مختلط اولورلر ومناره شکلنده اولوب زوبعه ظاهر اولورکه فارسیده گردباد و
دیوباد دخی دیرلر وترکیده قاصرغه دیرلر وگاه اولورکه کره سفلیه دن اعلایه متصاعد اولان
ابخره ملتوی ویجان اولوب اول حالده ارضه نازل اولور وگردباد دیکی گورینور وگاه اولورکه بو ریاح اربعه دن
برینك منفذ جهتی ملتوی ویجان بولنور واول ریح اول حال اوزره یجان حرکت ایدر واگر بو گردبادك
میاننده دوشمش پرنده بولنورسه آنی دخی اعلایه جذب ایدر وزمینه نازل اولدقده گاه اولورکه انی
اهلاك ایدر وگاه اولورکه بو گردباد اعلایه جذب ایتدوکنی مکث وآرام ایله زمینه ایندوروب
ضرر ویرمز وعناصر اربعه نك هر بری اخره مستحیل اولور مثلا هوا طبیعتده اولان حرارت سببی ایله هوا ناره
مستحیل اولور وبرودت سببی ایله ترابه مستحیل اولور که بونلر مرئی ومحسوس ومشاهد
ومعاینلردر فسبحان من رتب هذا الترتیب العجیب وابدع هذا الابداع الغریب

فتح احجار حیوانات هوائیه وترابیه ومائیه بو احجار اگرچه بحسب الظاهر حجریتی جهتی ایله معادنده
مذکور اولمق مناسب گورینور لکن معادندن اولمیوب بقدرة الله تعالی عناصر اربعه دن هوائیه وترابیه
ومائیه یه نسبت وتعلقی اولان حیواناتدن بعضی جزء وبعضی دخی جزء مشابه سنده اولمغله بو مجلده ایراد اولنمسی اولی
فهم اولندی **حجر حباری** بو حجر عربیده حباری وفارسیده جرد دیدکلری طیرك حوصله سنده اولورکه
بو مجلده دن منظره سابع عشرده فتح حیوانات هوائیه ده ان شاء الله تعالی ایراد اولنور وبو حجرك
خاصیتی بودرکه حاملی احتلامدن امین اوزره اولور واسهالی قطع ایدر **حجر عقاب** حیوة الحیوان وعجایب
المخلوقاتدن نقلله مذکوردرکه بو حجر تمر هندی چکردگنه مشابهدر تحریك اولنسه بوندن بر صوت اشیدیلور
وکسر اولنسه ایچندن نسنه گورنمز وبو حجر آشیانه عقابده بولنور وعقاب بو حجری بلاد هنددن جلب ایدر
وانسان بو حجری آشیانه عقابدن اخذ ایچون آشیانه عقابه قصد ایتسه عقاب اول حجری رمی ایدر
گویا انسان خاصیتی ایچون بو حجره قصد ایتدوکنی بیلور وبو حجر عسیر الولاده یه اوغرایان زنه اوزرینه تعلیق اولنسه
سرعتله وضع حمل ایدر وبو حجری تحت لسانه وضع ایدن مقاولده خصمنه غالب اولوب مقتضی حاجه اولور
حجر خطاف بو حجره عربیده خطاف وفارسیده پرستو وترکیده قرلانغج دیدکلری طیرك قانصه سنده
اولور وابیض واحمر اولور ابیضی دفع صرع ایدر واحمری خوابده بیلکلکی وخوفی دفع ایدر **حجر دیك** بو حجره حجر
دجاج دخی دیرلر مرغ خانگی یعنی ماکیان وخروسك قانصه سنده اولور بو حجر حاملندن دفع صرع ایدر
وخوابده قورقوب بیلکلکی ازاله ایدر وباه تقویت ایدر ونور بصری آرتر وجنونی دفع ایدر **حجر سنگ پر**
بو حجره سنگ پر دیرلر بو مرغك کله سی اوزره اولور **حجر مثانه** بو حجر مثانه انساندن یعنی راه بول آدمیده بر مرضدن
حاصل اولور بو حجرك مسحوقی کحله خلط ایدوب اکتحال ایتمك بیاض عینی ازاله ایدر ومسحوقنی اکل ایتمك کلیه ده حجر اولان
حجری کسر ودفع ایدوب اخراج ایدر **حجر البقر** صاحب نزهة القلوب قولی اوزره بو حجره اوکوزلر وگاوزن
دیرلر مرارهٔ بقرده اولور وضمغ انجیره بگزر واگرچه میان زهره ده اولور لکن طعمی قتی تلخ اولمز وخاصیتی بودرکه
شهدانج ودندان ایله بو حجری مصروعه ویرسه لر شفا بولور **حجر حمار** بو حجر بزرگ ودرشت ردی

وسپیدرنك

وسپیدرنك خرك مهره سیدر بعض حمیرك قفاسنده اولور خاصیتی بودرکه سمومی دفع ایدر ومسحوقی
ازاله حمایه نافعدر **حجر الحیه** فارسیده مار مهره دیدکلری حجردرکه بعض حیاتك باشنده اولور شکلی فندق شکلنده در
وطولانیدر ولونی رمادیدر واوزرنده خطوط واردر خاصیتی بودرکه ملدوغ حیه اولان کمسنه نك زخمی
اوزره قورلر اول زخمه یاپشوب بدندن اول زهری جذب واخراج ایدر واول حالده بعض اول حجره قوسه لر
اول زهری سود ایچنده دگرده زخم یارکرینده جذب تمام ایتدوکی حالده لونی متغیر اولور واول ستی سودده
وکیدکده نفسکده لونی اوزکی حالنه عود ایلر واول زخمده زهر قالمدقدن صکره اول زخمه دخی یاپشمز ودخی حجر مثانه یی
دفع ایدر وبو حجرك عقرب وسایر هوام زهرناکك ملدوغلرنده ظاهر اولان اثر نفعندن ملدوغ حیه ده
ظاهر اولان اثر نفعی اکثر وبیشتردر وبو حجر عزیز الوجوددر **لؤلؤ** ارسطونك کتاب الاحجارندن نقلله تحفة الدهرده
مذکوردرکه در ولؤلؤ حجر شریفدر وجوهر ثمین نظیفدر وبو حجر حیوانیدر وتکونی جواهر شفافه دن عدانك
تکوننه مغایردر زیرا سایر جواهر ترابیه در ولؤلؤ جوهر حیوانیدر نزهة القلوبده مذکوردرکه لؤلؤیه ترکیده اینجو
دیرلر بر بحرده حاصل اولورکه انده میاه عذبه وزلال شیرین کثیر الوقوعدر واول بحرده آب صاف
وشیرین هرنه کلو زیاده واقع اولورسه لؤلؤ اولقدر خوب اولور فصل ربیعده تموج دریا ساکن ایکن
یونانیان لغتنده ارسطوروس دیدکلری صدف صاحب تحفة الدهر قولنجه بحر فارسده روی آب اوزرنده
چقر وبحر درخت آبستن دیدکلری بادعطوش یونانیان بحر اوقیانوس دیدکلری بحر محیطدن رشاشات
قالدوررکه باران نیسان دیدکلری قطرات امطاردر وجرمی لزوجت وغلظ مانندیدر بو قطرات
صدفك دهن گلوسنه منصب وریزان اولور وصدف اول اثناده عطشان گبیدر وقوع قطراتی
حس ایتدوکی حینده آب بحر مختلط اولمق خوفندن اطباق لب وضم دهن ایدوب قعر بحره نازل اولور
وهر صبح ودم روی آب اوزره چیقوب آغزینی آچر ورحمده نطفه پرورشی گبی باد شمال اول قطراتی
درون صدفده تربیه ایدر حتی اول آب لزج منعقد لؤلؤ اولور واندن صکره صدف روی آبه چیقیوب
قعر بحرده ارض بحره یاپشور واول آب منعقد واردیجه تحت وصلب اولور وقطرات
حلق صدفه حرمده هر نقدر کبیره وعدده هر نقدر قلیل دوشرسه لؤلؤ اولقدر کبیر الحجم وجید نیکو اولور
ولؤلؤنك صفا وکدری درون صدفك صفا وکدرینه موقوفدر اگر درون صدف صاف ایسه
لؤلؤ صاف وآبدار وغلطان اولور واگر درون صدف آلوده وملوث ایسه لؤلؤ کدر اللون ناهموار
اولور وجوهریان لسانده وزن لؤلؤ بر دانك اولورسه اکا حبه دیرلر واکی دانك اولورسه اکا
عیون دیرلر ونصف مثقال اولورسه نجم دیرلر وبر مثقال اولورسه در ولؤلؤ دیرلر ولونی اگر صفرایه
مایل ایسه تبتی دیرلر واگر حمرته مایل ایسه وردی دیرلر ولکن اکثری ابری وتبتی ووردی اولور وصاف
وجلی وغلطان نادر واقع اولور واگر مدت مدیده مرور زمانده طویله مرور ایدوب صدف صدف ایچینده
ایچنده اولان لؤلؤ اکی شق اولوب صدف آخره مستحیل اولور ولؤلؤنك طبیعتی درجه اولی ده بارد
ودرجه ثانیه ده یابسدر وخاصیتی بودرکه خفقان وخوف وفزع وسودایی دفع ایدر ودم قلبی تصفیه ایدر
وحلقدن سیلان دمی منع ایدر واعصاب عینی تقویه ایدوب نور بصری ارتورر وبرصی ازاله ایدر
ودم حیضی امساك ایدر واسنانك لثه لرندن متغیر اولان عضوینك لونینی اعاده ایدوب یرینه گتورر

واسنان انسانی تطهیر وتصفیه ایدر حجر صدف بوحجر صدف دیدکلری حیوانک ظرفیدر و
بوحیوانک بعض جرمی حجردر که لولو ایله بهم تکدر وبوحجر اوجاع مفاصل ونقرس ورعاف ووجع عینه
مفیددر ودوکلمش مهبی بتورر وبوحجردن طفل رضیع اوزره بربارم ربط وتعلیق اولنسه دندانی
بلا الم ظاهر ونابت اولور حجر کوش کلو بوحجر برحیوان بحرینک ظرفیدر کاغد وکاغد امثالی بعض
نسنه یه صیقل وجلا ویرمکده یعنی مهره لمکده استعمال اولنور منظرهٔ رابع عشر ذوی الروایح اولان
مسک اذفر وعود وعنبر ذکرنده در نعمای الهیه دن برنعمت نفیسه والای ربانیه دن
برعطیهٔ جلیله روایح طیبه در که انسان آنکله تطییب بعض حواس وتبخیر بدن ولباس ایدر
بومجله بوطیباتک تتمه سندن بری اولمق ایچون محمد بن بشر هانشانک مختصر ثمرات الزمان ترجمه
ذکر اولان شمایم ماهیاتی ایله بو اوراق تطییب اولندی احمد بن حنبل ابی سعید الخدریدن روایت
ایدی قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم المسک اطیب الطیب الحدیث اخراجنده
مسلم منفرددر ونبی علیه السلام محب طیب ایدوکی ثابتدر فتح مسک اخبار هند وصینه واقف
اولنلر ذکر ایدرلر که مسک غزلان صینیه ندر ومسک ثبتی اذفی در زیرا مراعی غزلان ثبت
طیب اوزره در ودخی غزلان ثبتک علامتی انیابدر فیل انیابلری کبی هر برغزالک ایکی نابی واردر مقدار شبره
قریب فکلرندن خارجدر وبوغزلان ایچون دام قوروب طوترلر ویاخود تیر ایله اوروب
دوشوررلر ونوافجنی قطع ایدرلر ونوافج جمع نافجه در که نافه نک معربیدر وعربیسی سره وترکیسی کوبکدر
وبوقطع ایتدکلری سرره اولان دم خام وغیر ناضجدر ورایحه کریهه سی واردر وبرمدت طورمغله
بورایحهٔ کریهه یی هوا ازاله ایدر اما مسک خالص اولدرکه نافهٔ آهوده مستحکم اولوب طبیعت
حیوانیه موادّ دمی سره یه دفع ایتدکده آهو بوندن قلق ومضطرب اولور وشدت حرارتی تحملیله
کندوبی صخوره سورر ودردن دکلده اولان نافه نضج بولدقده منفجر اولدوغی کبی نافهٔ آهو طوقندوغی
صخور اوزره دم نافه سی منفجر اولوب سیلان ایدر وآهو نافه سنده اولانی جمیعا تفریغ ایدر وصیادلر بونک
ایچون اوعیه تهیئه ایتمشلردر که بو اوعیه یه نوافج تسمیه ایدرلر وصخوردن دم سرهٔ غزالی اخذ ایدوب
بو اوعیه یه وضع ایدرلر که مسکک اطیب وافضلی بودر حیوة الحیوانده مذکوردر غزال مسک ثبتدن
هنده مسافرت ایدر ومسکی مسافهٔ مسافرتنده القا ایدر وحقیقة مسک سنه دن وقت معلومده
سرهٔ ظبیده مجتمع دمدر که اعضایه منصب اولان موادّ منزله سنده در وسر ظبایی الله تعالی
معدن مسک قلمشدر هر سنه مثمره اولور کالشجرة التی تؤتی اکلها کل حین باذن ربها وظبیه
بو ورم حاصل اولدقده کمال ونضج بولنجه ظبی مریض اولور ودیرلر که اهل ثبت بریه ده وتدلر وضع
ایدرلر که ظبی انکا سورتنوب نافجه سی ساقط اوله ودخی قزوینی اشکالده ذکر ایتدیکه دابهٔ مسک ظبیا
کبی وقت معلومده آبدن چقوب انسی انی صید ایدرلر وذبح ایدرلر وسره سنده دم بولنور که مسکدر
واول مقامک رایحه سی بو قدردر حتی بلاددن موضع اخره نقل اولنجه رایحه در وبوقول غریبدر وسابقا
متقدم الذکر اولاندر شیخ ابوعمرو بن الصلاح ذکر ایتدی که ابن عقیل بغدادی قولی اوزره جوف ظبیده
نافجه جوف جدی انفحه سی کبیدر وبوقولده واردر اعتراض ایچون بلاد معروفدن بلاد مشرقه

مسافرت ایتدی وغزال مسکی بلاد مغربه کتوردی حیوة الحیوان صاحبی دمیری ذکر ایدر شارح التنبیه اولان
شیخ شرف الدین بن یونسک کتاب مختصر الاحیا سنده باب الاخلاصده کوردم که عملده اخلاصی
تعداد اولان کمسنه نک اکر اخلاصه نیتی یوغیسه انک اوزرینه واخلافنک اوزرینه الی یوم القیام
آثار برکت ظاهر اولور نیته کیم مذکوردر که آدم علیه السلام ارضه هبوط ایتدکده وحوش فلاة کلوب
انکا سلام ایدوب زیارت ایتدیلر وآدم علیه السلام هر جنسی لایق اولدوغی شی ایله دعا ایتدی و
ظبادن برکروه کلدی انلره دعا ایدوب ظهرلرین مسح ایتدی وبونلرده نوافج مسک ظهور
ایتدی وبوکروه ده اولان نوافجی غزلان اخر کوردکده سزده بو نوافج قندن حاصل اولدی دیو سؤال
ایتدی بوکروه دیدیلر که آدم صفی الله علیه السلامی زیارت ایتدک بزه ایدوب ظهورلرمزی مسح ایتدی
وبزلرده نوافج مسک ظهور ایتدی وبونلر دخی آدم علیه السلامه واردیلر بونلره دخی دعا ایدوب
ارقه لرین صغادی وبونلرده برنسنه ظاهر اولمدی وبونلر اوکل کروهه دیدیلر که آدم علیه السلام
بزه ایتدوکین بزه دخی ایتدی لکن بزده برنسنه ظاهر اولمدی بونلره دیدیلر که سزک عملکز آخوانکز
نایل ولمق ایچون ایدی واخوانکز عمللری من غیر شوب تمام ایدی انکیچون انلرده ونسللرنده
الی یوم القیام نوافج ظاهر اولدی حیوة الحیوان صاحبی دیرکه مختصر الاحیا مباحثنک بو محلی احیادن ذره
زیاداتندندر وطبع مسک حار یابسدر واجودی مسک صغدیدر که ثبتدن جلب اولنور
وقلب ودماغی تقویت ایدر ورطوبات دماغی تنشیف ایدر وبیاض عینه جلا ویرر وخفقانه
نافعدر وسمومه تریاقدر لکن ادمغهٔ حاره یه مضردر وصفرت وجه ایراث ایدر وضررنی
کافور ایله استعمال دفع ایدر وطعام مع استعمالی بخر فم ایراث ایدر ورایحه سی امزجهٔ بارده
وشیوخه موافقدر فتح عنبر کیفیت عنبرده برنیجه قول اوزره اختلاف واردر قول اول
بودرکه عنبر بحر شرقیه برعیندن چقر وبوقول مجاهدکدر قول ثانی بودرکه عنبر دواب بحردن
بر دابه نک سرکینیدر بوقول هیثم بن عدینکدر قول ثالث بودرکه عنبر بر حشیشدر که
وقواع بانده خاره بحرده نابت اولور ودواب بحر بوحشیشی بلع ایدوب صکره ساحله
القا ایدر قول رابع بودرکه بحر هیجان ایدوب قعر بحردن ماننده جبال عنبری قذف ایدر واول
دمکله معروف حیوان انی بلع ایدر وجوفنده قرار بولدقده عنبر اول حیوانی اهلاک ایدر واول
حیوان دریاده روی آبه چقوب چنکالرله آنی جذب ایدوب عنبری اخذ ایدرلر وبو اوال
دیدکلری حوتک ظهرینه ملاصق اولان عنبر جیددر وبطننه ملاصق اولان عنبر کریهدر
وبطننه ملاصق اولان عنبرده اثر کراهتی قالور وبوقول منقاتکدر وفقها عنبرک وجوب خمسنده
اختلاف ایتمشلردر علی وابن مسعود وابن عباس قوللری اوزره عنبرده خمس یوقدر وابو حنیفه ومحمد
بوقوله ذاهبلردر وعمر قولی اوزره عنبرده خمس واردر وابو یوسف ومالک وشافعی واحمد بوقوله ذاهبلردر
زیرا عمردن رضی الله عنه عنبر سؤال اولندقده عنبرده وبحردن استخراج اولنانک مجموعنده خمس واردر
دیو جواب ویردی وبعض قولی اوزره اجود عنبر یمنده بلاد شحر ناحیه سنده راس الجمجمه یه قریب بحر فارسده واقع
اولاندر وبوبقعه ده اولان عنبرک اجودیتی بوبقعه نک خاصیتندندر آثار البلادده مذکوردر اندلسده

باجه قربنده ساحل بحرده اولان مدینهٔ شحرین یانده عنبر جید بولنور که بعض اوقاتده بحر بو عنبری ساحله
القا ایدر و شحردن سایر بلاده نقل اولنور نزهة القلوبده وارددر که عنبرک کاننده
اختلاف واردر بر روایتده نفط و قیر کبی اوتان کاننددر و بر قولده بر نوع گاو آبینک سرکینیدر
و بر قولده سنبلی سیار اولان جزیره‌لرده زنبور اکل ایدوب عسل ایدر و موج دریا اول عسلی دریایه ایلدوب
حلاوتنی ازاله ایدر و مومی اگر زمان قلیل آبده قالورسه عنبر اشهب اولور اگر زیاده قالورسه فستقی اولور
اگر زمان کثیر قالورسه عنبر زنک اولور و عنبر بر قولده هوا ایدر زمان معینده کز انکبین کبی داشالی کبی
بر سنک مخصوص اوزره دوشر و بو اقوالک جمله‌سی اوزره عنبر بحرده اولور و دریای هندده جزیرهٔ کثیره‌ده
کثیردر و عنبرک طبعی درجهٔ اولیده حار و درجهٔ ثانیه‌ده یابسدر قلب و دماغه تقویت ویرر و قوت
جوهر روحی افزون ایده بر دانکدن زیاده اکلی جایز کلدر و پیرلره و بارد مزاج اولنلره مضردر و مضرتی کافور ایله
مندفع اولور و محمد بن ابی طالب الانصاری الدمشقی نخبة الدهر فی عجایب البر و البحرده ایراد ایتدیکه بحر محیط غربی
اغلب جهاتنده خصوصا خلیجلرینک ساحلنه عنبر خام قذف ایدر و عنبر بحر فارس و بحر حبش و بحر هند
و بحر غربی و بحر صین قعرلرینک جبالده عیونندن ظهور ایدوب بعضی بعضنک اوستنه ایرکلور و جس
خود جنیننک شدید الفوران و شدید البخاراتدر و برودت مایه ملاقی اولدقده جبالک احجاری اوزره منجمد اولوب
خرد و بزرک طوبلر اولور و جمود عنبر جمود شمع کبی اولور بحرده ذایب اولدقده چکرچه بارد طوقنوب
زمان شتاده هیجان بحر وقتی ایرشنجه احجار جبالیه یاشوب قالور بیجان بحر دنصکره بحرانی قطعه قطعه
قلع ایدوب سطح مایه چقارر و امواج بحر ساحله قذف ایدر و عنبرک اجودی بلاد مهره‌ده ساحل بحرده
واقع اولاندر و بعد القذف جلابلری انی التقاط ایدرلر و کاه اولورکه اوال اسمیله مسمی بر سمک
عنبری بحرده بلع ایدر و شدت حرارتندن بو سمک هلاک اوله‌رق روی آبه چقر و امواج بحر بو سمکی
دخی ساحله رمی و القا ایدر و صیادلر اول سمکی شق ایدوب جوفندکی عنبری اخراج ایدرلر و بونک
رایحهٔ کریهه‌سی واردر بوکا مبلوع تسمیه ایدرلر و بو سمک بلع ایتدیکی بحر ساحله قذف ایتدوکی عنبره
خام دیرلر و عنبری موج بحر ساحله القا ایتدکده بر حیوان که عنبری اکل ایده هلاک اولور و هر طایر که
منقاری ایله عنبری دق و حک ایده منقاری بر ذوب ایلیور چقر و اکل ایدرسه هلاک اولور
و دابهٔ عنبرده بر حدیث صحیح وارددر حضرت فخر المرسلین صلی الله علیه و سلم ابو عبیده
ابن الجراحی رضی الله عنه اوچیوز عدد رجاله سر عسکر نصب ایدوب بر سریه‌یه کوندردی و بونلر جوع
و قلت زاده مبتلا اولدیلر حتی هر بری بر کون بر کجه تمرهٔ واحده ایله اکتفا ایدر اولدیلر
و بو حالله ساحل بحرده کیدرلرکن کثیب ضخیم مثال میتهٔ دابهٔ عنبره اوغرادیلر و بونک لحمندن
بر آی اکل ایدوب سمین اولدیلر و بو دابه‌نک وقب عیننده قلال ایله دهن اغتراف ایتدیلر
و ابو عبیده اون اوچ آدمی کتوروب بو دابه‌نک وقب عیننده قعود ایدوب کنجایش
بولدیلر و اضلاعندن ضلع واحدی آلوب نصب ایتدی و بر بعیر اعظمه بر رجل اطول بندوروب
بو ضلعک آلتنه کیرمک امر ایتدی و داخل اولوب فرق سری ضلعک مقعرنه یتشمدی و حین رجوعلرنده
بو سمکه‌نک لحمندن و شقایق اضلاعندن تزود ایدوب مدینهٔ رسول علیه السلام واصل اولدقلرنده

بو سمکی

بو سمکی رسول علیه السلامه حکایت ایتدیلر حضرت فخر الانبیا بیوردیلر که بو سمکه بر رزقدر که
الله تعالی سزه سوق ایتدی یانکزده لحمندن وار ایسه بزی دخی اطعام ایلک بونلر دخی جناب
رسالتپناهه بو سمکه‌نک لحمندن اهدا ایتدیلر و بر قوم دیرکه عنبر بو دابه‌نک سرکینیدر
فتح لادن نزهة القلوبده مذکوردر طبع لادن درجهٔ ثانیه‌ده حار و درجهٔ اولیده یابسدر فتح سدّه
و درد کوشه و درد بیخ مویه و مشیمه‌یه مفیددر و مویی دوکلمکدن حفظ ایدر و دود لادن
زکامی دفع ایدر راقم الحروف بوز طاغ ییلاقنده مدینهٔ ثیره خلقنک بعض ثقاتندن استماع ایتدکمه
حوالی ثیره‌ده واقع بعض جبال و تلال صفح و ذیلنده نابت اولان اشجار غیضه‌دن خرده برک و
کوته قد بر شجرک اوراقی اوزره فصل ربیعده هر سحر قبل طلوع الشمس چوق شبنم ایله بو اوراقی جمع ایدوب
کف دست ایچره اولقدر اوولرکه بو اوراق الرم محو اولوب چرک حکمنه وارر بعده ظهر سکین ایله
بو چرکی کف دستدن صیروب بر یره جمع ایدرلر لادن لطیف و طیب اولور **فتح کافور**
آثار البلادده مذکوردرکه کافور ارض هنددن بلاد قیصوردن اخذ اولنور و کافور قیصوری انواع
کافورک احسنیدر و مذکوردر رعود و بروق و زلازلی کثیر اولان سنه‌ده کافور کثیر و موفور اولور
و قلیل اولان سنه‌ده وجود کافور نقصان اوزره اولور و مختصر مرآت الزمانده کافور مدینهٔ صیندن
عد اولنان مدینهٔ قیصورک ضمننده مذکوردرکه مدینهٔ قیصوره کافور منتهی اولنجه رسایتق و قراسی
بحر اوزره ایکی آیلق یول ممتد اولور و نزهة القلوبده وارددر طبع کافور درجهٔ ثالثه‌ده بارد و یابسدر
و درختی مانند چنار عظیم اولور و کافور بو درختک صمغیدر عوام دیرلرکه کافورک ایلوکی جهتندن
مار ایام حاره‌ده درخت کافوره پیچیده اولور و حلول ایتکله درختک کافورکی ایلوکی تفهم ایتمشدر
و کافورک بعض چوبندن طشره کلور که اعلی و بهترینی در چوبی شکست ایتدیلر ریزان اولورکه چوبی
قاینامقله اخذ اولنورکه ادنی‌سیدر و کافور ریاحی قیصوریدن نیکودر و کافور علیلنک قیمتی
چندان زیاده اولمز و خاصیتی بودرکه صداع حار و رعاف و آبلهٔ چشمی تسکین ایدر و قوت جماعی
ازاله ایدر و لحوم موتایه یبس ویروب ریزان اولمقدن منع ایدر و سموم حاره‌یی دفع ایدر
فتح عود مختصر مرآت الزمانده مذکوردر جوهری قولی اوزره عود قماری کسر قاف ایله در و بلاد هندده
بر موضعه منسوبدر و صاحب مختصر مرآت الزمان دیرکه جدم تقویم البلدان اسمیله مسمی کتابنده ذکر ایتدی
قماری فتح قاف ایله در و قماره منسوبدرکه یمنده بر مدینه در و عامه کسر قاف ایله تلفظ ایدرلر بو خطادر
و سید محمد بن سید حسن کتاب رموزده ذکر ایتدی عود قماری قماره منسوبدر و قمار قطام کبی هندده
بر موضعدر صاحب الرموز قطام کبی دیدوکی فتح قافی تصریحدر که تقویم البلدان صاحبنک ضبطنی مؤیددر
و تقویم البلدانده مذکوردرکه عودک معدنی ارض هندده جبال قامرونده در آثار البلادده وارددرکه
ارض هندده مدینهٔ مندلک عودی کثیردر و عود مندلی بو مدینه‌یه نسبت اولنور لکن بو مدینه منبت عود
دکلدر و منابت عوده بمه واصل اولمز دیرلرکه منابت عود وراء خط استواده در و
جانب شماله انهار کتورر و اصلندن رطب منقلع اولان عوده باد شمال طوقنسه رطب قالوب
قور و مینه عود قامرونی دیرلر و قوریوب آب نهر طشره دفع ایتدوکنه عود مندلی دیرلر و قیل

معصمت اولان عود که آبه رسوب ایده عیدانک غایتیدر احسنیدر بونلک فوقنده عود دخی وارزیه العلوبه وار در که عودک طبعی درجه حاره دیابسدر وجزایر هند وحیق لودر وبهترینی قماریدر که مشهوردر وقاریدن بهتری صنفی دروننی اولدر که صویه باتر وتمام یانوب کیدنجه برحال اوزره توقر وبوبی تفریح دل وتقویت جکر ودماغ وحواس واعضا ایدر وعفن فضله لری ازاله ایدر ودرد پهلو وریحی تسکین ایدر وشراب عودریاحی ازاله ایدر میوه سنه سربو دیرلر وموبوه دخی دیرلر داتخ خوشبودر وفلفلدن ناقصدر ودرجه ثانیه ده حاردر ورطوبت دیبوسته معتدللر بوی دهنی خوش ایدر ومعده یه قوت بخشم ویرر تمت الروایح

منظرهٔ خامس عشر موهوب من عند الله انسانه خزاین اولان انواع معادن ذکر ایدر ارباب حکمت واصحاب درایه خفی دکلدر که معدنیات اوچ جنسدر بری فلزات وبری احجار وبری ادهاندر وجسم غیرنامیدن متولد اولور بخار ودخاندر وجوف ارضده محتبس واخراخلاط ایله مختلط اولور ومرور زمان مدید ایله جسم اولور واول جسم یاقوی ترکیب ویاخود ضعیف ترکیب اولور اکر ضعیف ترکیب اولورسه بونلدن برشی حاصل اولمز وامتداد زمان کرکدر که قوی ترکیب اوله واکراول جسم قوی ترکیب اولورسه بودخی منطرق اولور ویااولمز اکرمنطرق اولورسه فلزاندر واکر منطرق اولمزسه بودخی یا نرم اولور ویاسخت اولور اکرسخت اولورسه احجاردر اکر نرم اولورسه ادهاندر پس جمله معادن اوچ جنس اولور که بری فلزات وبری احجار وبری ادهاندر ولهذا بومنظره ده اوصاف انواع معادن اوچ فتح ایله ایراد اولنوب فتح اول ایکی عرضله فتح ثانی بش عرضله فتح ثالث بلاعرض ثبت اولندی **فتح جنس اول معادن وطبایع وخواص واوصاف فلزات** بواجناسدن جنس اول فلزاتدر وبری نوع جوهردر که ذائب وجامد اولور وبویدی نوع جواهردن اول ذهبدر ثانی فضه در ثالث نحاسدر رابع رصاصدر خامس قصدیردر سادس حدیددر سابع خارصینیدر **واوچ نوع** ذائب وجامد دخی واردر که کانی دکل عملیدر بری صفردر که فارسیده روی در وبری شبه در وبری هفت جوشدر روی که عربیسی صفردر وترکیسی توجدر ایکی لون اوزره اولور بری سرخدر وبری سفیددر روی سرخ نحاسدر رصاصدن مرکب ومصنوع وروی سفید نحاس ورصاص وقصدیردن مرکب ومصنوعدر وبواوچ جوهرده غالب اولان جوهر زیدر واوجنک آمیزش واجتماعی ایله خشک اولور وشبه که برنجدر نحاس وقصدیردن مرکب ومصنوعدر وبواوچ جوهرده غالب اولان جوهر زردر واوجنک آمیزش واجتماعی ایله خشک اولور وشبه که برنجدر نحاس وقصدیردن مرکب ومعمولدر وبرنج نوعنک بهتری برنج دمشقدر که ایوآلتونه بکزر ومحکده درت دانک عیاری واردر واستحانی توتیادن غیری ایله اولمز که توتیایه مجاور نمه سیاه اولور وذهب وفضه دن ماعداه سایر فلزاتک اشبهه وبهتری برنجدر وهفت جوش که بعضلر بوکا طالیقون دخی دیرلر فلزات سبعهٔ مذکوره نک جمله سندن مصنوع ومرکبدر وخارصینی بولنیان دیارده ذهب وفضه ونحاس ورصاص وقصدیر وحدیددن اشلرلر وهفت جوش تسمیه سنک وجهی فلزات سبعه دن مرکب اولدوغیدر وبعضلر طالیقون نحاس عملیدر دیرلر وبعضلر زیبقی فلزات سبعه دن سابع

عد ایدرلر لکن وجهی یوقدر زیرا زیبق فلزاتک اصلی ومایه سیدر وسایر فلزات کبی جامد دکل بلکه ادهان مقوله سندندر وبعضلر دخی روی وشبهی فلزاتدن عد ایدوب وخارصینی مقامنه زیبقی اقامت ایدوب فلزاتی طقوز عد ایتمشلردر که بومعنایی بعض حکماء عجم مستوی الحجم فلزاتک تفاوت وزننده نظم ایتمشدر **نظم**

نه فلز مستوی الحجم راچون برکشی * اختلاف وزن دارد هریکی بی اشتباه *
زر لکن زیبق الم اسرب وهن ارزیز حل * نقره نه آهن یکی مس وشبه مه روی ماه

نثر وفلزات سبعه کبریت وزیبقدن حاصل اولور که کبریت وزیبق قوت عناصر اربعه یه مداومت صحبت وکثرت مقارنتله در اکر زمین ریک ناک وکوهستان اولوب وجرم کبریت احمر وزیبقک ایکیسی دخی صافی وبرابر اولوب وایکیسی بربریله بووجه اوزره اختلاط تام ایدرلرسه که حرارت کبریت زیبقده ورطوبت زیبق کبریتده موثر اوله وحرارت معدن ایکیسنه دخی علی التسویه نضج ویروب وبرودت دیبوستدن سالم اولورلرسه طول زمان ایله ذهب اولور واکر بوصورت مجموعه نک وجودندن صکره کبریت سفید رنک اولورسه فضه اولور واکر بوصورت مجموعه ده کبریت ایله زیبق منعقد اولمیوب فضه اولمزدن اول بونلره برد ملاصق اولورسه خارصینی اولور واکر زمین صافی کل وکوه اولوب وزیبق صافی وکبریت کدر اولوب وقوت محترقه سی کندوکندو دی حرق ایدرسه زیبق وکبریت بعد الانعقاد نحاس اولور واکر بوصورت حاصل اولوب لکن کبریتده قوت محترقه اولمزسه قصدیر اولور واکر کبریت وزیبقک ایکیسی ردی اولوب قوی ترکیب اولورسه حدید اولور واکر ایکیسی دخی ردی ولکن ضعیف ترکیب اولورسه رصاص اولور ومحمد بن ابی طالب الانصاری الدمشقی نخبة الدهرده ایراد ایتدوکی فلزات سبعه نک اصلی زیبقدر وزیبقک اصلی ماء سماء وکبریت معدندر زیرا ماء سما معادن کبریته نازل اولور که کبریتک طبعی آبی طوکدوروب اجماد ایله زیبق ایتمکدر وماء سما کبریته واصل اولوب باقوب کتدکده حرارت ارض سخنه وحرارت کبریت ایله آبه سخونت عارض اولوب سخونت ایله لطیف اولور وبوآبدن وجه ارضه بخار صعود ایدوب نسیمک وزمانک بردلرندن بوبخاره برودت عارض اولوب بارد اولور وبوبخار بوبرودت ایله کبریته واصل اولان ماء غایص اوزنه کیرو هبوط ایدوب حتی اقصای معدن کبریته ایرشور وحرارت ارض وکبریت اول ماء غایصی کیرو تسخین ایدوب کیرو بخاری وجه ارضه صعود ایدر وبوحال اوزره صعود وهبوط بخار زایل اولمز وهرصعود وهبوط ایتدکجه شیئاً فشیئاً جسد کبریتی تحلیل ایدر وجسد کبریت برجسد رجراج اوزره منعقد اولور که بین المعدن والماء متوسط اولور وبوکا زیبق تسمیه اولنور وماء ونک مثلی نطفه مثلی کبیدرکه اندن حیوان اولور وبذر مثلی کبیدرکه اندن نبات اولور وزیبق براق اولور وجوهر کبریتدن تحلیل ایتدوکی شیء ایله لامع اولور وکندو ذاتندن غلاف کبی بر قشر غشا ایله پوشیده درکه جوهرک لازمیسیدر وجوهری محیطدر نار دن غیری برنسنه اول غشایی جوهر زیبقدن ازاله ایده مز زیرا نار زیبق اوزره حوی اولسه غشاء زیبقی تحلیل ایدوب نار انی بربخاره دوندررکه اول بخار ازرق ولطیف وخارق اوله ونار ایله اول بخار سرتاپا متصاعد اولور اکر نار قوی ایسه تصاعدی دفعهٔ واحده ده اولور اکر ضعیف ایسه تصاعدی آز آز اولور وابن وحشی کتاب اسرار الشمس والقمرده ذکر ایدرکه بخارات کثیره وکثیفه اولوب اجزای مجتمع اولدقجه آب اولوب اعماق بلحوم ارضده اولان

کهونک قارینه جاری اولور ومعدن اول آب اولان بخاراتی حصر ایدوب مخلص ومتولد اولمز
واول مکانده قالور صکره بو حالله بو بخاراتک اجزاسی مجتمع اولوب رطوبت وبرودتدن نما بولوب
متکاثف اولور وبو بخارات اوزره حرارت معتدل اولوب آنی طبخ لین ایله طبخ ایدر وبیاض اولوب
جسد محلول ومترجرج اولور که زیبق تسمیه اولنور وبرودتی اولدیغیچون باطنی احمردر واصحاب رسائل
رأیی اوزره نضجی سنه کامله دنصکره تمام اولور وفلزاتک اصلی زیبقدر نته کم زیبقک اصلی ورأیی کبریتدر
زیرا کبریتده یبس وذکوریت واعطا واردر وزیبقده رطوبت وانوثت واخذ واردر وزیبقک
خواصندندر که قمله طوقنه قتل ایدر کذلک رایحه‌سی سایر هوام وحشراتی اهلاک ایدر ومحبوس الهوی
برمکان صغیرده دخانی انسانه مستولی اولسه اهلاک ایدر ودخان فحم دخی بویله‌در وزیبقک
دخانی دماغی افساد ایدر ورعشه ولرزه ایراث ایدر ومن وجه رطب ومن وجه یابس اولان
مزاج بارد اصحابنی اهلاک ایدر وکبریت معدن هوائی ودهنیدر ونارانی الکل ومحوایدر وتکوّنی ارض
نذیه وتربه لینه ده در وعلت تکوّنی بودر که ما معدنده مستقر اولوب اوزرینه حرارت استیلا
ایدوب تسخین اولندقده برودتی رطوبته مبدل اولوب یوزنده اولان دهنیتی زائل اولور صکره دهنیتی
کرو عود ایدوب قوی اولور وحجر یابس حار اولور که اگر نار اصابت ایتسه تحلیل واذابت ایدر ولونی
ایکیدر بریسی کبریت احمر وبریسی کبریت اصفردر وعلت حمرتی حرارة معدنک شدتیدر وعلت صفرتی حرارت
معدنک قلتیدر واصفردن برنوع ابیضدر که کثیر الاجزاء الترابیه‌در وبعضلر بوکه ذاهب اولدیلر کبریت
احمر ابریزدر واصحاب رسائل رأیی اوزره بو معدنک نضجی سنه کامله دنصکره تمام اولور وحذاق
حکما دیرلر که کبریت احمر اولدر که کتب حکمتده اسمی اعراف الدیکه وظفر البحر وطیبه وحب الرمان ویاقوت
ذایب وملح الشمسدر واصحاب کلام آثار علویه‌ده دیرلر که جواهر معدنیه‌نک علت فاعله‌سی دوران
فلک وکواکبدر وعلت تامه‌سی منافعدر که اکا انسان وحیوان نائل اولور ابن وحشی ذکر ایدر که
ارضده متکوّن اولان اجساد معدنیه واحجارک اصلی باطن ارضده برودتدن مجتمع اولان رطوبتدر و
طبقات ارضک حرارتی اول رطوبتی طبخ ایدوب منعقد ومتجسم اولور که حتی جسد اولور وجسد دخی یا جامد
ذایب دن اولور زرانیخ ویا کباریت ویا زاجات ویا املاح ویا سایر احجار واجساد معدنیه اولور
واصحاب کلام آبی زیبق وکبریتک اصلی طوتمشلردر که سابقا ذکر اولندی وفلزات سبعه‌نک وجمله
معادنک اشرف واجودی ومن جهة الحفظ ادومی ومن جهة الثمن اوفری ذهبدر عرض فلزات سبعه
تفصیلات ذهب وثمنه هیچ برحالده نقص عارض اولمز زیرا احجار ثمینه‌نک وفرت قیمتی
وزن جرمی حسبیله‌در مثلا وزنی بر مثقال اولسه قیمتی بیک اقچه اولور که اگر کسر وسحق ودق اولنسه قیمتی
بر اقچه اولور وذهب مسبوک اولسه ومسکوک اولسه وبراده اولسه هرصورتده ثمنه نقص کلمز
دیرکه اذر وانشد یا غرو خاکه دو کلمز وخالق جمیع اشیا ورازق بیچون وچرا الله سبحانه وتعالی نک
عبادنه نعمت عظمی سیدر که سبب اشباع حوائج دنیادر وکلام مجیدنده والذین یکنزون الذهب
والفضة ولا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم بیوردی حدیث نبویده دخی رتبهٔ کنز و
ادخار بو وجه اوزره ایضاح واشعار بیورلشدر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ای مال ادیت

زکوته

زکوته فلیس بکنز حدیث وشعرای عجم بومعناده نظم ایتمشلردر شعر آن عزیزی که سیم وزر باشد
جایش از دل حجر باشد * بس بزخم کلنک وآتش تیز * که ازان دیو برحذر باشد *
اورندش زسنک خاره برون * تا ازو خلق بهره ور باشد * درکف روسپی زنی افتد *
که ازان سنک سخت تر باشد رباعی ای زر تویی آنکه جامع لذاتی * محبوب خلایق بهمه اوقاتی *
بی شک تو خدا نه ولیکن بخدا ستار عیوب وقاضی الحاجاتی وذهبک طبعی ایکنجی درجه‌ده
حار ورطبدر وخاصیتی بودر که تفریح قلب وتقویه فراج ایدر وخفقانه نافع ورطوبات وصرع دماغی
دافعدر ودهنندن لطوتمغله دهن خوشبو اولور وبوخواص آتش نادیده ذهبک که کاندن هنوز چیقمش
ذهبده زیاده‌در وذهبدن میل ایله اکتحال بصری تقویه وتجلیه ایدر ومکحلهٔ ذهب دخی بویله‌در و
ذهب برادهٔ رطلده واحجار رخوه‌ده متکوّندر وبلاد غانه وزغو وشمعوه وتکرور وحبشه‌ده چوقدر
وارض حبشه‌ده معدن المنجه کثیر المحصولدر ومصر ونوبه وحبشه وبحر قلزم مابینده معدن مغاره دخی کذلک
ومعدن صقلیه ومعدن جزایر وقواع دخی کثیر المحصولدر که خلقک اکثر استعمال ایتدکلری ذهبدر
وحدود ترکستانده مغاره وجیلانده وجبال زانکده معدن ذهب واردر صور الاقالیمده مذکوردر که
بومعدنده قطع کبیره وصغیره ذهب ارضده بولنور تحصیلنده بوقدر وار که قطع کبیره‌سن اخذ ایدن قوم مکتفی
هرکس دوشر وبخارا ایله اسروشنه مابینده معدن ذهب واردر وبرمعدنی دخی کوه سمرقندده‌در
که کم زحمت وبسیار فائده‌در برمعدنی دخی بلاد موزنده بجلماسه حدودنده‌در وکثیر المحصولدر اما
راهی دشوار وزحمت تحصیلی بسیاردر وبرمعدنی دخی ولایت فرغانه‌ده واردر برمعدنی دخی حدود
امغانده‌در که اکا کوه زر دیرلر ومیان خاکده قطع ذهب بولورلر وخاکی یورلر حمد الله بن ابی بکر
المستوفی القزوینی کتاب نزهة القلوبده ذکر ایدر که تاریخ تألیف کتاب مذکورده ایران زمینده
کوه زر معدنندن غیری معدن یوقدر وبومجلدنک تاریخی که سنه خمس بعد الالفدر بوایامده بومعدنده
دخی انتفاع وارایدوکی معلوم دکلدر وکتاب مرقومده مذکوردر که سلاطین غزنویه عهدلرنده زمین
سیستانده مانند سوزن زرین ذهب نابت اولوردی وهرنقدر که التنی صولایوب سپورسه‌لر
قوی اولوردی تا که غلیظ وجسیم اولوب شجر عظیم اولوردی دکیر وعهد غزنویانده بوکوه زلزله‌دن
خراب اولوب انباشته اولدی ومکانی دخی نظردن محجوبدر دیو افواهده اولان شهرتی کتاب
مذکورده بیان ایدوب وبومعنای مؤلف مذکور استبعاد واستغراب ایدوب دیرکه
بوعقله مخالفدر زیرا فلزات جماداته شبیهلردر ونباتات کبی نابت اولمق بعیددر وهم بویله
معدن عظیم زمان قلیلده نظردن نیجه محجوب اولور تخریب زلزله مکانینی محو وازاله ایتمز
غایتی فی الباب هیئت وشکل ارضی تغییر ایدر وتحقیق بودر که بونک وقوعی یوقدر و
افسانه مقوله‌سندندر که جهلهٔ ناس افکار واذکار دنیایی دیو ایچون اختراع ایتمشلردر
وبرمعدنی دخی حدود ترکستانده جیلانده‌در وبرمعدنی دخی کوه سمرقندده‌در که زحمتی قلیل ومنفعتی
کثیردر وبرمعدنی دخی کرمانده کوه جیرفتده‌در وبرمعدنی دخی لوه دهستانده‌در که اکا کوه نقره دخی
وبرمعدنی دخی ایلاق ترکستان طاغنده‌در وبرمعدنی ولایت ترکستانده جبال زانکده‌در

که بو چاهلرک خاصیتی یوقاروده مذکور اولدیکه بونده اولان قطع کبیره ذهب اخذ اولنماق کرک
اخذ ایدن قومک ایچنه موت دوشر و بر معدنی دخی ولایت فرغانه ده در و بر معدنی دخی
خراسانده در و بر معدنی دخی اندلسده و بر معدنی دخی ماچین و شیرازده سیم کومش در
و بر معدنی دخی ایران زمینده معدن لؤلؤ بردم و بو معدن کثیر المحصولدر و بر معدنی دخی
معدن طبرک درکه بو معدنه نقدر خرج اولنورسه دخی اولقدر اولور و اکثر اوقات
معطلدر سلاجقه عهدنده متصل علوج بو معدنده چالیشیرلر ایدی و خرج و دخل
یکسان و نفع فاضلی یوقدر لکن وجود نقدینه نک جهانده توفری بو جهتدن تعطیل
ایتمزلر ایدی و ولایت روم ایلنده معادن فضه متعدده اماکنده در و بو اماکنک بری جبال
سدره قبسیدر که جواهری کثیر و جیددر و بر قاچ نوعدر بر نوعنه معدنیلر اصطلاحنجه
دیرلر اصفر اللون بر ترابدر که ایچنده فضه بر الامتزاج والاختلاطدر و بو نوعدن حاصل اولان
التمش و یتمش مثقال فضه دن بر مثقال و بالاقل و بالاکثر ذهب افراز و اخراج اولنور و بر نوعنه
کیز دیرلر ثاء منقوطهٔ عجمی ایله در ازرق اللون و متحجر بر ترابدر که ایچنده جوهر فضه محسوسدر
بو نوعدن حاصل اولان فضه ده ذهب اقل قلیل ایچنده معدوم حکمنده در و بو کیزدن
اشلنور که بصره جلاء عظیم ویرر و بر نوعی دخی بو ایکیسی بینده متوسطدر و اسود اللون بر ترابدر که
ایچنده جوهر فضه مختلطدر و بو نوعدن حاصل اولان التمش مثقال فضه دن نصف مثقال
و یا ناقص نصف حاصل اولور و بو جواهری تحصیل ایچون جبال شاهقه نک روسنده
یوز ذراع و یوز التی ذراع و الکیوز ذراع عمقنده و بلکه جوهر امیدی ایله ان شاء الله عمیق چاهلر
حفر ایتمشلر و هر چاهده رجال متعدده نک خرج و دخله حصهٔ معینه لری واردر و هر چاه
اغزینک ما حولی من جمیع الجوانب اون ذراع تجاریه وارنجه اول چاه اصحابینک ملکی شکلنده
حمایت و حراست کرده لریدر و چاه ارضده اول مقدار یره دک اخرکمسه دخل و حفر چاه ایده مزد
اول مقدار یرک ماوراسنده حفر ایدکلری چاه ایچنده جوهر تجسسی ایله چاه اولک وجه ارضده
اولان حدندن ایچرو تجاوز ایتمش اولسه‌لرکه چاه اولی حفر ایدنلره چاه ثانی حفر ایدنلر ملاقی اولسه
ارضده چاهک اغزندن منتهای حدینه وارنجه ساحت ایدوب و بعده اوزره چاهک ایچنده
دخی معقفات کثیره ایله اولان سوراخلری مساحت ایدوب بربرینک چاهی حدندن تجاوز ایدکلری
ظاهر اولدقده تجاوز قنغی طرفدن واقع ایسه اول طرف اصحابنی دفع ایدوب کیرو ارجاع
ایدرلر و بو وجه اوزره ارضده اولان حدک بطن ارضده اولان محاذیسنی سد ایدرلر و هر چاهک
اغزی فرد اولمز البته زوج اولور که برندن چاه ایچنده ظهور ایدن آبی طشره اخراج ایدرلر و برندن
تراب جوهری اخراج ایدرلر که آب اخراج اولنان اغزی اوزره انکیشر آت ایله اداره اولنور اخشابدن
ناعوره وضع ایدوب و ناعوره وسطنده بر چرخ شد ایدوب و بو چرخه پلامار دیدکلری رسنلره
مشابه حبل غلیظ و قوی ربط ایدوب و بو حبلک بر اوجنه پوست کاودن دیکلمش تولوم
بغلیوب چاه ایچنده عمله اولان اشخاصک بر قاچی صو اغاجی ایچون معیندر تولوم دوران

ناعوره ایله

ناعوره ایله اشاغی ایندکجه اول اشخاص آبی تولومه طولدوروب سر چاهه اولان اشخاص اول
تولوم یوقاری چیقدقجه بوشالدر و بو چاهلرک بعضی جوهر امیدیله عمیق اولوب اقصای جوف جباله
ایندکده بر چاهه اولان جوف ارضدن دفع غلبهٔ آب ایچون حفر کاریز و نقب ایدرلر و نقبی
جبال قربنده بحره وارنجه بحره ایصال ایدرلر بحر یوغیسه بو جبالک ذیلنده اولان اوویه ایصال
ایدرلر و نقبی مربع حفر ایدوب آغاجدن اول جهتی سافله سندن ماعدا جهات ثلاثنی اخشاب
غلیظه و قویه ایله محکم سد ایدوب رؤس اخشابی بربرینه شد ایدرلر بو وجهله اولمایجه تراب لین
غلبه‌سی طوبندن مترجرج و متزلزل اولوب مجرای آبه دوشمکله ممرینی سد ایدر و بو نقب منتهی اولدوغی
بحره و یا وادیه وصول بولنجه مقدار رمیهٔ سهم یرده وجه ارضدن نقبه واصل صعود ابخره ایچون منفذ
اولاجق بر بیر صغیر حفر ایدرلر و بو بیرک ایچنی دخی اخشاب قویه ایله کیرو محکم سد ایدرلر که تراب
لین دوشمیه و جوهر چاهلری ایچره جوهر امیدی ایله چاه برابر نقبدن اشاغی اینجه چاه ایچنده نقبک
اغزنده مقدار خرمن حفر ایله بر موضع احداث ایدوب اول موضعده اتدن اداره ایده جک ناعورهٔ
صغیره وضع ایدوب و جوهر اخذ اولنجق آب غلبه ایتسه بو ناعوره ده اولان چرخ و تولوم ایله
اول ابی اسفلدن نقب آغزینه چیقاروب نقبه القا و اجرا ایدرلر و جوهر چاهلرینک جوهر اخراج
اولنجق اغزنده دخی آت ایله اداره اولنور ناعوره وضع اولنمشدر بو ناعوره نک چرخنه مربوط
اولان حبلک بر اوجنه تراب جوهر وضع اولنجق بر ظرف ربط ایدوب جوهری وجه ارضه چیقاررلر
و بو جوهردن فضه تحصیلی ایچون عظیم فرنلر بنا ایتمشلردر و بو فرنلر ممر میاه اولان جبالک سفح و ذیلنده
مبنیدر که بو فرنلرک بر دیواری مجرای آبه مقابلدر و اول دیوارده ایکی سوراخ واردر و حدیددن مصنوع
شکل میزابه ایکی کورکک بر اوجنه جلد جاموس ربط و شد اولنوب و بو جلدک ایکی طرفی بر دلوحه
مربوطدر و بو کورکلرک شکل میزاب اولان حدیدلرک بر اوجی فرن دیوارینک سوراخلرینه وضع
اولنمشدر و بو کورکلری متحرک بر خشب غلیظ اوزرینه اخشابدن بر چرخ کبیر مصنوعدر که آب میزاب
شرفدن جریانیله بو چرخی اداره ایدوب چرخک خشب غلیظی کورکلری تحریک ایدوب فرنده که نار
اشتعال و التهاب ایدر و آتشده سوزان اولان مقدار عشره چوب پاره‌لر ایله فحم غلیظلردر و فرن
دیوارلرندن برنده ایچنه جوهر و فحم و چوب القا اولنجق بجره کبی بر سوراخ عظیم آچلمشدر جوهر فضه
آتش ایچنده ذائب اولور و فرنده کورک سوراخلری اولان دیوارک مقابلی اولان دیوارک ارضه
برابر اسفلنده بجره کبی بر سوراخ عظیم آچلمشدر که بو سوراخی طین ایله محکم سد ایدوب ارضه برابر وهن لوله
مقدارنده سوراخ قورلر و بو سوراخدن ایچرو فرن ایچنده مقدار سفرهٔ وسط حفره واردر و
سوراخدن آشاغی ارضده مقدار صغیره حفرهٔ اخری واردر و جوهر فضه ذائب اولوب فرن ایچنده
اولان حفره ده مجتمع اولدقجه کی سوراخ صغیردن طشره چیقوب اول سفره مقدارنده اولان حفره ده مجتمع اولور
بر تراب لیندر که مرده سنگ دیرلر و اهل معدن اصطلاحنجه قره قورشون دیرلر و بر نوبتده اذابه
تخمین اولنان جوهر تمام اولدقده ناری اخماد ایدوب طین ایله سد اولوب و ارضه برابر اولان تخرج
مثال سوراخی آچوب فرن ایچنده که حفره دن کلیچه سیمی آکورلر و خارج فرنده سفره وسط مقدارنده

اولان حقره دن مره سنكی الوب دیلدكلرین اول حالده بیع ایدرلر و دیلدكلری مقدارین تكرار فحم وخرده چوب ایله
فرن اتشنه قیوب بعد الاذابه اسرب خالص اولور كه اكابرك سقوف ابنیه سی انكله پوشیده در و
تفنك اندازلر بندقه سی اكثریا اسربدن در و ایام شتاده كاه اولور كه فرنك چرخنی اداره ایدن آب بعضی
منجمد اولمغله دوران چرخه ضعف كلوب و كورنك نفخی قلیل اولوب التهاب و اشتعال نارده ضعف
اولمغله جوهری اذابه ده بطء واقع اولوب فرن ایچنه القا اولنان جوهر فضه كرشته حد اعتدال
تجاوز ایتدوكی ساعت طین ایله سد اولان سوراخ غلیظلك اوزره اركلمك ایله طین متحمل الهبوب
و منشق و خراب اولوب اول نوبتك عملی و منفعتی ضایع اولور كه ارباب معدن اصطلاحنجه بوكه یره كیر
دیرلر راقم الحروف سنه اربع وتسعین وتسعمائه ده سیاحت اوزره سدره قبجیه وارب بعض اخلایی ایله
شدت اختلاط واقع اولمغین جمادی الاخره سنه سبع وتسعین وتسعمائه یه دكین اول ارضده مكث و آرام
ایتمكله بو تفصیلا مشهود و ملحوظمزدر سمع ایله دكلدر و روم ایلنده اماكن معادن فضه بری دخی جبال قره طوه در كه
و دار زمان ایله بو اتاینن قلیل الجوهردر و بری دخی نوبرده جبالیدر كه بونك جواهری كثرت و قلتده وسط الحالدر
نحاس فارسیده مس و تركیده باقر دیرلر اوچ نوعدر بر نوعی رومیدر و بیاضه مایل احمردر و بر نوعی قبرسیدر كه
احمر یابسدر و بر نوعی سوسیدر كه شدید الحمره در و حمد الله بن ابی بكر بن محمد المستوفی القزوینی نزهة القلوبده ذكر ایدر
كه بر نوعی احمر صافیدر و بر نوعی صفرته مایل احمردر و بر نوعی سیاهدر لكن نحاس اسود مسموع دكلدر دیار رومده اولان
نوعین اولیندر و درجه ثانیه ده طبعی حار و یابسدر و خاصیتی وجع عینی و جریان دمعی دفع ایدر و رحمدن قان
كلمكی قطع ایدر و ازدیاد لحم بدنه مفیددر و مضرتی بودر كه حلو و حامض طعامی ظرف نحاس ایچنده طبخ دائما اكل ایتمك
داء الفیل و سرطان و طحال و كبد و فساد مزاج مرضلرینی القاح ایدر و نحاس ترابی صلد اولان مواضعده متكوندر
اذربیجانده اجان و اتیند معدنی واردر كثیر المحصولدر و بر معدنی دخی جبال بخارا و اسروشنه ده در و بر
معدنی دخی ولایت فرغانه ده در و بر معدنی دخی دیار شاددن غزنی جبلنده كوه جوشن ده در عجایب المخلوقاتده
مذكوردر كه بو معدنك حاصلی اول مقیاس ایدی و امیر المؤمنین حسین علی رضی الله عنهمانك اهل بیتی سبی و اسرا ایله
بو معدن اوزرندن كچوردیلر و بو معدنك خلقی بو حاله شماتت ایتدیلر و حسین بن علی رضی الله عنهمانك حوای
حامل اولمغله سقط واقع اولوب بو معدنك بركتی قالمدی و دخلی خرجنه عشرینه كفایت ایدر و بر معدنی
دخی اذربیجانده كوه سیلانده در كه بوندن نحاس جید حاصل اولور اراضی رومده معدن قسطمونی نواحیسنده باقر كره سی
جبالنده دخی متكون اولور كه نحاسی شدید الحمره در و ولایت روم ایلنده معدن فضه اولان قره طوه جبالنك
اكثرنده دخی نحاس متكوندر و حمرتی صفرته مایلدر و طبعی صلددر و بوسنه جبالنده دخی متكوندر كه حمرتی
بیاضه مایل و طبعی مهما امكن لیندر **رصاص** فارسیده اسرب و تركیده قورشون دیرلر جالینوس دیر كه
رصاص فضه جنسندندر و فضه جوهرندن حاصل اولور لكن رصاص معدننده اوچ آفت اصابت ایتمشدر
كه مزاجی افساد ایتدی اول آفت كبریتیدن جید ییك خارجی اولان بنیه سیدر و ایكنجی آفت جنبه سنك
رخاوتی و ناره صبرینك قلتیدر و بو حال تراب معدنك ضعفندن و رصاصی صلاحه ترابك قلت
قدرتندندر شمس و هوا و ترابك فعلیدر و اوچنجی آفت سوادیدر و بو سواد جسدینه غالب اولان كبریت
قبلندندر و درجه اولیده طبعی بارد و رطبدر و خاصیتی بودر كه الماس انكله شكسته اولور و امراض خنازیر

وعدد و قروحه مفیددر و كل یاغی ایله و آب كشنیز ایله نادونه رصاصی ازسه لر كه نادن طوله ویكی
آب بواسیری و وجع خانه یی دفع ایدر **قصدیر** فارسیده ارزیز و تركیده قلعی و عوام ناس قلای
دیرلر و حكما اصطلاحنجه اتك و فضه جذاما و عقد و رصاص ابیض ایله توصیف ایدرلر لونده فضه یه قریبدر
لكن رایحه و رخاوه و صریرده اكا مخالفدر و رخاوتی زیبقنك كثرتندندر و صریری كبریتنك عقلتندندر
و رصاص و ذهب ایله خلط اولنسه ذهبی افساد ایتدوكی كبی قصدیر فضه ایله خلط اولنسه فضه یی افساد
ایدر و معادن قصدیر كثیردر و جمله دن شهر واكبری سرحد هند و صینده معادن قلعه در و بوكا قلعی
تسمیه سنك وجهی بودر و بر روایتده اندلسده بر طاغ واردر كه قلعه دیرلر و بو طاغده معدن قصدیر
واردر و اكا نسبت ایدوب قلعی دیرلر كوهكده بر معدنی واردر كه بونده شكل نوطده قطع قصدیر اولور
و هر بر قطعه سی ایكی مثقالدن زیاده در و هر بر قطعه نك میاننده سوراخ واردر و بر معدنی دخی بحر هندده
جزر ذكله و سریره ده در و بر معدنی دخی ولایت افرنجه ده در و بونك طبعی درجه اولیده بارد و
رطبدر و بونك خاصیتی بودر كه سحوق معده و خایه و پستانده اولان وجعی و مرض سرطانی دفع ایدر و
اوزرنده كوتورن كمسه یی دربی احتلامدن امان بولور و قصدیردن طوق بیخ درخت اوزره وضع اتسه لر
اثمار كثیره و نضیجه انتاج ایدر **حدید** فارسیده آهن و تركیده تیمور دیرلر فلزاتك من جهة القوة اشددر
و اعماله اتقیدر و ناره اصبردر و ترابه اولمغله اسرعدر و قلیل الثمن و كثیر الفوائددر و هیچ بر صنعت
یوقدر كه اكا آلت حدید اولمیه قضاء حاجاتك مداری ذهب و فضه اولدوغی كبی حرفت ملكك مداری حدیددر
كه كلام ملك علامده وانزلنا الحدید فیه بأس شدید و منافع للناس وارد اولمش بو معنایه منجردر و درجه رابعه ده
طبعی یابسدر خاصیتی بودر كه حدیدی آتش دیده یی صوده قلری آب رطوباته نافعدر و خبث حدیدی سحق
ایدوب سركه ایله قاینادوب قولاقه طامزسه لر ریم كهنه یی اخراج ایدر و بخار حدید قابضدر رمادی
خون حیضی قطع ایدر و حدید ذات احجار اولان جبالده متكوندر لكن قبان ده زواره درایكار دیرلر و روم ایلنده
صماقو جبالنده معدنی كثیردر **خارصینی** معروفدر و لون و صوت و صلابتده اسغدره شبیهدر
لكن صفرتی سواد ایله بیاض اراسنده مشكوكدر و جواهر فلزاته بونك صورتی كبی صوت اصلی اولماز
خصوصا كه بوندن اجراس طیر و یا خود جرس كبیر اتخاذ اولنه طبعی حاردر و خاصیتی بودر كه لقوه یه مفیددر
و خارصینیدن مقراض ایله یونسان موییك ریشه پیاغ سوره لر من بعد بتمز و خارصینی بلاد صینده متكوندر
كه جابر بن حیان كتبنده خارصینك تكونینی ذكر ایتمشدر امام غزالی عجایب المخلوقاتنده خارصینی ترجمه سنده
الفولاذ هو الخارصینی دیو ایراد ایتدی **عرض الرد علی الكیمیا دی و بیان صنعه زعلا من المعادن**
بل تحقیق حكیم و كیمیا و بینك صنعت اكسیرنده و انك ردنده بویله تدقیق ایتدیلر كه كیمیادی صباغت جوهردن
بحث ایدوب دیر كه كیمیاگرلر صبغلردر خلاق جوهر دكلدر و مثلا لوندن غیری سائر اوندن درد
اعراضنی هیئتنی نقله و ایقاعه قادر دكلدر دیرین بو اعراض فضه نك اوصافندن بدل قلورلر و یا خود فضه دن
غیری فلزاتك برینك اوصافندن بدل قلورلر و یا خود ذهب مصبوغ من كل الوجه ذهب اولور دیرلر
رد مدعالرنده كلام بودر كه كیمیادی اوصاف فضه دن اكیسنی و یا اوچنی نقل و ایقاعه قادر اولوب
غیری اوصافنی نقل و ایقاعده قاصر اولمغله نقلی و ایقاعی ممكن اولمیان اعراض ذهبیتی اوصاف فضه دن

بدل قلمق ظاهر اولنجه ذهب مصبوغ فضهٔ مصبوغه اولور که ذهب قلیله مزاج ایله طیبه ومثقله در ویاخود
رزانت وتکرار اجزاسنی موجب علاجله طیبه ومثقله در وذهب حقیقی دکلدر وبونک آدی زغلدر
وصبغ ولون ذهب ایله مصبوغ وملون اولان فضه نک ویاخود اخر فلزک مثلی حریر وصوف وقطن
وکتانی یا احمر ویاخود اصفر یعنی الواندن برلون ایله صبغ مثلی کبیدر که مجموعنک لونی لون واحد ایدوکی
مسلم کیم دردینده هر برینک حقیقتی مختلف ومتباینه در ذات وصفات حریر ذات وصفات صوفک
غیریدر کذلک ذات وصفات کتانه مغایر در غایت ما فی الباب جسمیه ولونده مشترکلردر اعراض
باقیه ده دکلدر وفضه ویاخود فلز آخرین رنگین لون ذهب ایله صبغ دخی بویله در که لونی ذهب لونی
اولوب اعراض باقیه سی متبدل اولمز وکیمیاوی فلز آخره صبغ زغلده بویله ایلر ایدرکه هر بارکه برشیده
برعرضدن بدل برویا ایکی ویا اوچ اعراضک ایراد وابقاسی ممکن اوله سایر اعراضنک دخی اعراض و
ابقاسی ممکن اولور خصوصا معادنده که اصلیری ایکیدر بری زیبقدر وبری کبریتدر ومعادنک مبداء
وغایتی واردر مبدائی زیبقدر وغایتی ذهبدر که اوصاف کمال معادنی جامعدر کاتی ذهب معادنک
ان یدر وباقی معادن درجات ومقاماتدر دبو درجات بر وصفدن وصف آخره
استحاله طریقنده ذهب وزیبق بیننده درکه حتی زیبق وصف ذهب ایله اتصافه یتشور دبو مقامات
ودرجات اولان معدن انجون زیبق وصف ذهب ایله اتصافه یتشمه سنده تخلف ومعادنی طارئ
وعارض اولان آفتدن اوتوریدر که بو آفات بو درجات ومقاماتک هر برینی برحدده آلیقور
وما فوقنده اولان درجه ومقامه وصوله مانع اولور وبوکا دلیل بودرکه معادنده مبدا ومقامات
ودرجات وغایتک مجموعی معدن واحد درکه درجه لری دنوعلری واردر وفحص نار ایله اذابت
اولنسه لر ذایب اولدقاری وقتده واوزرلرینه نار استیلا ایتدوکی حالده جمله سی اصلنه عود
ورجوع ایدوب زیبق رجراج اولور وبعدا بردوده کیرو جموده عود ایدر وکیمیاوی بو معنایی
بوشکله تمثیل ایدر که ذهب زردالوی بالغ وناضج منزله سنده در وزیبق انک شکوفه سی منزله سنده در که
شجره ده میوه اولمامش اولیور ومعادنک هر بری ذهب ایله زیبق بیننده زردالو کبیدر
اول حیثیتدن که چچکنده منعقد اولوب نخود مقداری اولدقده چچکی اوزرندن دوکلوب
زایل اولوب صکره فندق مقداری اولدقده ایچنده چکردکی تمکوت ایدر وزردالویه خضرة و
نضرة عارض اولور صکره نواتی متخشب اولوب خضرتی حمرة نجاشیه یه میل ایدر صکره صفرت
نضجله ظاهر اولوب طعمنه حموضه کلور صکره بالغ وصفتنده کامل اولور ونضج واستحکام نواتنده
غایتنه بالغ اولور وبو مجموع حالات دکل الاثرة واحده ده در وبو ثمره تدریج کماله غایته تدریج ایتمشدر
ومدعا کیمیا وبو مثال تعقلیدر وکیمیاوی دیرکه مثل بر اولان زردآلو بو حالاته ظهور ایتدوکی غیر مشکوک
اولدوغنه بنا زیبقی درجهٔ ذهبیته بلوغدن منع ایدوب الیقوین آفته حکیم نظر ایدوب فعل طبیعتی حکایه
اول آفتک علاجی ایله اکا معالجه ایدر واول آفتی بالکلیه ویاخود اکثرینی ازاله ایدر وعلاجله بر
آفتی نقصکره بر آفتی ازاله ده اول مرتبه یه وارنجه مداومت ایدرکه راقم الحروفک معدنی مثلا حد ذهبی
وفضی سنه ابلاغ وانفعال بخار ودخان وتراب کبی اجسام غیر نامیه دن متولد در که دوقی

غیر

غیر نامیدر ومثل بو اجسام غیر نامیه دن متولد در لکن کندوسی نابت ونامیدر ویاکه متولد
اولان شئ ایله متولد ونابت ونامی اولان شیئک مغایرتی بدیهیدر ونبت ونمو ده مشارکت
ومشابهتی اولمین ایکی شئی مجرد تولد جهتنده ادنی ملابسهٔ جزئیه ایچون بربری ایله تمثیل حکمتهٔ جدیده
موافق فهم اولنمز وبو مغایرتدن غیری مغایرت اخری دخی واردرکه ازالهٔ آفت درجات
زیبقده بولندوغی کبی زردآلو درجاتنده بولنمز زیرا بالغ وناضج اولمین زردآلویه غصنی اوزره ایکن زخم
حجر ونجار ایرشسه غایته بلوغدن قالوب فاسد اولدوغنده بو آفتی ازاله مقدور بشر دکلدر
لکن ادعای کیمیاوی اوزره زیبقه مقرنده ودرجاتی خلالنده عارض اولوب درجهٔ ذهبیته بلوغدن
الیقوین آفتی معالجه ایله ازاله بولنمز پس بونده وجود ازالهٔ آفت وبرنده عدم ازالهٔ آفت
کیردیکی کبی نهایت مغایرتدر وایکی متغایر شئی بربری ایله تمثیل ضعف مدعایه قوی دلیلدر
حاصل کلام کیمیاوینک بو تمثیلی صنع زغلی کندو قلبنده تمشیته وبعض نفوسه تثبیت ایچوندر
والا زیبقه عارض اولان ودرجهٔ ذهبیته بلوغدن مانع اولان آفت بر آفتدر که زوالی صنع الهیدن
غیری ایله علاج پذیر اولمق امر خطیر وعسیردر **فتح جنس ثانی معادن وطبایع وخواص احجار**
احجار لطایف ابخره دن متولد درکه امطار وانداءدن وخوف زمینده حاصل اولمش اوله محتبس اولور
وبونک سببی ایکی نوع اوزره در نوع اول بودرکه لطایف ابخره بر مغاکده ویا کهفده محتبس اولور و
اجزاء ارضیه دن انکله برشی مختلط وحرارت معدن طول زمان اول ابخره یه تاثیر ایدوب اکا
ثقل ومتفاظ اولوب غلیظ اولور تا که منعقد اولور وطبایع معادن حسبیله اول ابخره نک
طبایعی مختلف اولور وتاثیرات کواکب حسبیله الوانی مختلف سیاه زحلدندر وسبز مشتریدندر
وسرخ مریخدندر وزرد شمسدندر وکبود زهره دندر ودورنگ عطارددندر وسفید قمردندر
نوع ثانی بودرکه چون آب زمینده محتبس اوله وقوت آب وزمین برابر وحرارت شمس انده موثر اوله
طول زمان ایله منعقد اولوب متحجر اولور وانک الوان وطبایع وخواصنک تفاوتی تفاوت معدن
حسبیله اولور هر نقدر که حرارت معدن انده زیاده موثر اوله حجر صلب اولور واگر ارض مزاجی
معتدل المزاجده اولورسه جواهر نفیسهٔ متنوعه اولور که بونک اختلافی اختلاف معدن حسبیله در
واگر زمین شوره ده اولورسه انواع املاح وبوارق وشبوب اولور واگر زمین عفصه ده اولورسه
یعنی بو بیت زمیندن طعم مازو محسوس اولورسه انواع زاجات اولور واگر زمین ترابی اولورسه
سنگ خارا وخارا اولور وبو سنگ خارا بعض مواضعده قوت آبدن دخی حاصل اولور وجواهردن
دیگر نارده محترق وذائب ومتکسر اولمز وآبده منحل اولمز انواع یواقیت در واول کم ناردن متاثر
ومتغیر اولور اما آبده خلل پذیر اولمز لعل والماس وعقیق وزمرد در واول که آتشدن وآبدن معا
متغیر اولور فیروزجدر واول که آبده منحل اولور املاح وزاجات ونشادردر واول که مثال نبات
نابت اوله بسد ومرجاندر **فتح احجار ثمینه غالیة القیمه** **حجر یاقوت**
بو جوهر غیر ذائب اولان احجارک اشرفی ورئیسیدی وجیدیدر ودرت لونده اولور که امهات
واصول الوانی بودر قدر بری احمردر بری اصفردر وبری زرقه اسمانکونیه در وبری بیاض رنگیدر

وبر لونك جنس عالی كبی تحتنده انواع والوانی واردر واصول الوانك اولی واجودی حمرهٔ خالصهٔ مشرقه
بهرمانیه‌در كه لونی حب رمان احمر شفاف لونه شبیهدر كه كموده وسواده میلدن خالیدر ودخی
بیاضه وصفرته وشقرته مایل حمرتدن خالیدر وبو لونده اولان یاقوت احمر بهرمانیدر كه اشرف
اجناسیدر واون ایكی مثقال بولنور وبو نوع یاقوتدن ندرته یكرمی مثقال بر قطعه دخی بولنور وبو
نعته منعوت یاقوتدن صكره بر لون احمر صافی اولور حب رمان لونه شبیهدر كه لون شفاف
ومیله یسیره ایله بیاضه مایلدر اندن صكره بیاض ایله اثرده انك كبی بر لون اولور وكیده رك
لونا بعد لون بیاض خالص بهایی اولور كه انواع یواقیتك اردیسیدر ودیرلر كه قیمة الیاقوت البیضاء
بیضة واصول الوانك ثانیسی صفرهٔ خالصه‌در كه لون صفرهٔ ذهبیه‌در وعین بومه شبیهدر براق
وشفاف ونوریدر وبو لونده اولان یاقوت صابر وثابتدر وبو لوندن صكره صفرتی اصفی بر لونی
واردر وكیده رك لونا بعد لون بیاضه مایل لون لیمونی اولور صكره صفرتی بیاض خالص مهابیه مایل اولور
كه حمرهٔ بهرمانی دخی كیده رك بو لونه بالغ ومنتهیدر وبو یاقوت اصفر خالصك فوقنده بر نیجه الوان
الوان واردر اصفر خالصدن اجوددر كه اصفر خالص ایله احمر بهرمانی بیننده‌در وبو الوانك ادنی نارنجیدر
صكره نارنجینك آچق وحمرته مایلدر صكره كلناریدر صكره عصفریدر صكره صفری مشكوك احمردر صكره
احمر رمانیدر كه اصول الوانك اولیدر واصول الوانك ثالثی ازرق آسمانكونیدر ولونی سوسن
ازرق لونه شبیهدر وآسمانكونیدن مراد ازرقه وحمره بیننده مشكوك اولاندر نته كم بعض كبوتر
كبوترك نطوس وتزیندن لون رقابنده واقع اولور ودخی تاری ازرق وپودی احمر اولان یاب
خروزی لوننده ودخی طاوسك بعض یشیل لوننده ظاهردر ودخی حدید مجلی آتشده قزردلدوغی وقت
اول حالنده اولان لونده ظاهردر صكره بو لون مشكوككدر دیجه بیاضه مایل بر لون ازرق صافیدر
بوندن صكره زرقتی ایله اولان حمرت ایله بیاضه مایلدر وكیده رك زرقتی آچق اولوب حتی
بیاض مهابیه منتهی اولور نته كه حمرهٔ بهرمانیه وصفرهٔ خالصه دخی بو لونه بالغ ومنتهیدر ویاقوتك معدنی
خط استوا قربنده‌در كه اول بقاعك قوت حرارتی زیاده‌در ویاقوت حرارتله ومرور زمانله
منكون اولوب حد كماله یتشور وانواع یواقیتك جمله احجاری اكل وقهر ایدر وبواقیته پولاد
وسنباذج وبرنسنه كار ایتمز الا حجر الماس كار ایدر وجید یاقوتی معالجه ایله دیرسه الماس
ادبیجه اكل ایدر وسائر احجاری نار یاقوت كلس ایتدوكی كبی یواقیتی نار یاقوت كلس ایتمز لكن
یواقیت ناره قریب وصبوردر ومیناده اولكی حالی اوزره یاقوتدر ویواقیتی جزع یمانیدن غیری
برنسنه تجلیه ایتمز كه جزع یمانی آتشده یاقوت نوره‌سی متكلس اولور وبر صحیفهٔ نحاس اوزره
بونك كلسی ایله حك اولنور وتجلیه اولنور حتی لونی سائر احجار شفافه لوننده شفاف اولور
ویواقیتك خواصی بودر كه حامل ولابسنه مهابت ووقار وصدور ناسده تبجیل ایراث ایدر و
قضاء حوائجی تسهیل ایدر وبهرمانیسی قطع عطش ایدر وآغزی صولندرر ورایی تصویب ایدر
وقلبی تقویه وسمی دفع ایدر وابیضی ملیمی بسط نفس وتصویب رای وتحسین خلق ایدر وجمیع
بلاغیت مصروعه نافعدر **حجر اللعل بدخش** بو حجر ممنوع توابع یاقوتدندر وشرفده انك غیریدر

نزهة القلوبده ذكر كه از زمان سابقده كان لعل ظاهر دكل ایدی بو سببدن كتب متقدمینده مذكور دكلدر
وعهد اسلامه قریب زمانده جبال معادن لعلده زلزلهٔ شدیده واقع اولوب وبو جبال شكافته ومعدن لعل
ظاهر اولدیكه جبال معدنی ارض بدخشانده‌در ومعدن خوبدر وسیره‌لدر یعانده دخی معدنی واردر اما
بونك لعلی نارسیده‌در وتیره رنك وزرقه مایلدر انكچون قیمتی دكلدر وخواصی بودر كه حاملنه قبض نفس
وسوء خلق وخون ایراث ایدر بلیناس یونانی دیر كه لعل بدخش اوچ لونده اولور لون اول احمردر كه
بوكه عقرب تسمیه اولنور ولون ثانی اخضر زبرجددر ولون ثالث اصفردر وبو الوانك اجودی احمر
بدخشیدر **حجر بنفش** بو حجر درت نوعدر لون اولی مائل بحمردر كه یك آچقدر ولون وصفاده یاقوته
شبیهدر وقیمتی قیمت یاقوتدن اشاغیدر ونوع ثانی شدید الحمرتدر بوكه رطب تسمیه اولنور
ونوع ثالث بنفسجیدر بو نوع سرخ بیاض بیننده‌در كه زرقهٔ خفیه ایله ممزوجدر نوع رابع اصفردر كه صفرتی
آچقدر بوكه اسباددشت تسمیه اولنور وبو انواعك ادونی بنفسجیدر **حجر بجادی** بو حجر شریفدر
جزیرهٔ سرندیبدن جبل راهونده یاقوت بولنده‌ده مكاننده بولنور لونی احمردر كه سواد یسیره یه
مایلدر بو حجرده شعاع اولمز الا اقلنده اولور وشعاعی اولان بجادی یاقوته شبیهدر درطل بغدادی
مقدارنده قطعه بولنور **حجر بجادق** بر حجر احمردر كه لونی رنك یاقوته قریبدر وبونی یاقوتدن فرق ایدن
یاقوتده اولان دفع عطشدر وولایت رنج اطرافنده بولنور كه رطل بغدادی مقدارنده اولور وبلاد
سمرقنده دخی بولنور وبونك بهترینی لعل میانه ایله قیمتده برابردر وخاصه‌سی بودر كه مقدار دانك
بو حجردن كنده ایله كوتورنك احلامی دفع ایدر **حجر دهنج** بو حجر احجار نحاسیه‌دندر وشام وروم
وفرنك اندلس وخراسان وهندده معدنی واردر نحاسدن متولد اولور وعلت تكوینی بودر كه
نحاس وكبریت وزیبق وابخره‌سی معدندن منفصل اولدقده قوت برودت هوا ایله منعقد اولوب
دهنج اولور ومعادن دهنجك بهتری شهری فرنكده‌در وارض افرنجك جانب غربیسنده زیاده‌در
ودهنج فرنكی معروفدر تنسخ نامهٔ ایلخانیده مذكوردر كه افراسیاب بنا ایتدوكی مدینه حمد معدن دهنج واردر
وبو معدنده اولان دهنجك لونی لون یاقوته شبیهدر ودربیجانده دخی معدنی واردر وبو شكلده
منكون اولور كه حجردن بر آب مترشح اولوب وشسوه‌مح ایله منجمد اولوب دهنج اولور وبو حجرك
اجودی اخضر زمردیدر مایلدر صكره اخضر سلقیدر صكره صفرته مایل اخضردر صكره جزعه شبیهدر
كه لونده سواد وصفرت واردر وبو لونده اولان غایت ردیدر وخاصیتی بودر كه زیت ایچنه دوشسه
خضرتی مشتد اولوب لونی خوب اولور اكر زیت ایچنده یكی طویل اولسه سیاه اولور خصوصا لونی
رطوبتی اولان نوعنده بو خاصیت زیاده‌در وباطننك صفاسی ایله ظاهری صافی وباطننك
تكدری ایله ظاهری تكدر اولور ودرد سینه‌یه وعقرب وزنبور كزیدنه‌یه مفیددر ودرد عین
وقروحی تسكین ایدر وتراشه‌سی برصه سورلر موضع برصك لون اصلی عود ایدر وحاملنه قوة
باهی آرتورر وبو حجرك قیمتی فیروزه قیمتندن آشاغیدر **حجر داذیج** بو حجر بجادی یه شبیهدر
ولونی احمر شدید الحمرتدر كه سواده مایلدر وبونك شفاف صافی اولانلری ومعدنی بلاد هندده‌در
ودیكی رطل بغداددن اكثر قطعه بولنور **حجر جمست** بو حجرك لونی بنفسجیدر وشفاف معدنیدر ومعدنی

حجاره ایله تربه صفرا اولان یردر و بو حجردن ایکی رطل قطعه بولنور و اوزرنده بیاض قشر واردر و قشری
کسر اولنسه لونی ظاهر اولور و بو حجر درت لون اوزره اولور بری لون ورد دیدرکه شدید اللوردیه در
وبری سماویدرکه بو جوک اجودیدر وبری رقیق اللوردیه در وبری عمیق السماویه در و بو جوک اوزرنده
بولنان قشر ملحه شبیهدر و بو حجر تجلیه و حک اولنور نتکم حجر رقیق سنباذج و آب ایله تجلیه و
حک اولنور و بو حجر بلاد خراساندن هرورودده بولنور **حجر سیلی** بو حجری جزیرهٔ سرندیبده
جبل راهوندن و بحر صیندن اولان جزایر سیلیدن سیل امطار جر ایدر و بودن اجیا حجر نقی بولنور
و بو حجره واصل اولوب مواضعده بوندن التقاط و جمع ایدن حکایت ایدرکه وادی اغزنده برکیر
معموره واردرکه نواحی هنود و زنج و قامردن ملوکنک و اعیانندن و دون ملوک اونلرک
ملکلری بیوز و برکیدن نصکره حفایر واردر و مودودن میاه سایجه مجتمع اولان وهدات دخی بولنه درکه
جمله سی مجاری سیلده در و دودن سیلان ایتسه اول برک و حفایره و وهدانی طین و حجاره ایله طولدورر
وحالده سیل کوتوروب کتوردوکی طور بلور و سیل منقطع اولدقدن صکره بو برک و حفایر
و وهداندن بو قوم بر بری کندو ملک محوزنه کلوب ایچلرنده اولان طین و حجاره یی چیقاروب بر بری
برسکان محوزه قورلرکه اول مکانه مطر و هوا و شمس اصابت ایدر و فی‌ج اول طین و حجاره یه
سیل ثانی کلور اول ایتدکلری کبی ینه چیقاروب شمس و هوا اصابت ایدن یره قورلر و بو طین و
طین ایله بله اولان قورودقدن صکره بونلری طاغدوب ایچنده بولنان الماس و عین الهر و بلخش و بنفش
و انواع یواقیتی اخراج ایدرلر و اول مقامده اولان سیللرک جمله سنده دأبلری بودر **حجر عین الهر**
بو حجر معدن یاقوتده تکون ایدر و لونی اشراق مفرط و مائیه رقیقهٔ شفافه ایله غالبا بیاض ناصع اولور
و بوکه عین الهر تسمیه اولندی زیرا عین الهره اولان روح باصره کبی بو حجرده بر نقطه واردرکه بو حجر نه کیفیتله
تحریک اولنسه بو نقطه انکله بیله حرکت ایدر لکن حرکت نقطه حرکت حجره مخالفدر حجر صاغه تحریک
اولنسه حرکت نقطه صوله میل ایدر و حجر صوله تحریک اولنسه حرکت نقطه صاغه میل ایدر و بو جوک
الوانندندرکه بیاضی صفرهٔ یسیره ایله مشوبدر و بولونده اولان عین الهرک نکتهٔ منظوره سی صافی لون
زبابه یه شبیهدرکه ایچنده کورینور و یمین و یساره متدفق اولان آب کبیدر و حجر عین الهر در
اعین سنانبر قطعه لرنده اولان جزع کبی بونک قیمتی باقی انواعنک قیمتندن ارفع و اکثردر و بو نوعدن بولنان
قطعه لرک اکبری نهایته ایکی مثقال اولور و عین الهره لونده متساوی اولان یاقوت احمر قیمتدن عین الهرک
قیمتی اقلدر **حجر الماس** بو بر حجر ابیضدر و عقیق ابیض کبی قلیل الشفوفدر یاخود لون ملح اندرانی کبیدرکه غبرهٔ
رمادیه سی واردر و احجاردن بریسی الماسی کسر ایتمز والماس رصاص اکل و افساد و کسر و تفتیت ایدر والماس
احجارک جمله سین ملوحه و شتوق یبسیله اکل ایدر والماس سندان حدید اوزرنده مطرقهٔ حدید ایله
ضرب اولنسه منکسر اولمز و حدید سندانه جزو پیدا ایدوب ایچنه کیرر و شان عجیبه درکه الماسک کسرین
تفتیتن اراده ایدن بر قامشک بوغومی ایچنه قویوب هرنه ایله ضرب ایدرسه پاره لنور و
الماس ایکی نوعدر بر نوعی زیتی در و زیتی تسمیه سنک وجهی بودرکه بیاضنه صفرهٔ ملحه اختلاط ایتمشدر
و بر نوعی بلوری در و بلوریدن بر لون واردرکه شعاع عظیمی اولور حایط و ثوب و وجه انساندن

بر شئ اوزره تجاوز ایدرسه اول شعاعی اول شئ اوزرینه دوشورر و دخی قوس قزحه مشابه
الوان مختلفه ایله کورینور و الماسک بو نوعندن ملوک حلی اتخاذ ایدرلر و الماسدن شعاعی برشئ
اوزره القا ایتمینی قطع یاقوتده استعمال ایدرلر و الوان الماسده لون حدیده مشابه دخی واردر و
الماس منکسر اولدقده زوایای ثلثه شکلنده منکسر اولور و عجایب المخلوقاتده مذکوردرکه الماس
کوه سرندیب دره لرنده روی زمینه خرد و بزرک پاره لر دوشر و اول مواضعده کثرتدن افاعی بیحد
واردر و خلق کوشت پاره لری بعض حیل ایله اول دره لره القا ایدرلر و الماس کوشت پاره لره
یاپشور و طیور اول کوشت پاره لری اکل ایچون اول دره لردن طشره چیقاررلر و خلق کوشت
پاره لری بعض حیل ایله اول دره لره القا ایدرلر و طیوردن الیقویوب الماسی الورلر و بو سببدن مقدار
عدس و مقدار حمص و مقدار باقلا الماس کیروب ایری پاره لر الکه کیرمز و ناسدن برکروه درلرکه بو
تقریر عقلدن دوردر و الماس سایر احجار کبی اجواف زمینده متولد اولورکه شکل الماس مثلث اولور
و هر نقدر کسر ایتسه لر پاره لری دخی مثلث اولور و الماس نهایت درجه ده صلابتده در طبعی بارد یابسدر
و سمیم مقداری بلع اولنسه خرق امعا ایدوب انسانی اهلاک ایدر و خاصهٔ جلیله سی بودرکه حال
الماسه سم داخل اولسه و الماس حضورنده تم اولسه الماس عرقناک اولور و الماسک قیمتی یاقوته قریبدر
حجر زمرد بو حجره زبرجد و زبرجد تسمیه اولنور و دیرلرکه زبرجد و زبرجد متغایر حجرلردر و من جهة اللغة
حجر زبرجدک وجودیله قول اول اصحدر و زمرد معدن یاقوت اولمغه ابتدا ایدرکه لونی احمر در و
شدت کثافت حمرتندن اکا سواد عارض اولوب آسمانجونی اولور و شدت یبس و غلظتندن
آسمانجونی باطنه کیدوب اوزرنده حمرت ظاهر اولور و اوزرنده حرارت مشتد اولوب انی طبخ
ایدر و آسمانجونی و حمرت جمیعا ممتزج اولوب بو ایکی لون بیننده خضرت تولد ایدر و لونی اخضر اولور
و زبرجد معدننده حجارهٔ ذهبیه ندر و زمرد اولمغه ابتدا ایدر و یبس و ضعف معدن انی تقصیر ایدر و لونی
نقص و نقض ایدر و زبرجد دخی معدن زمردده بولنور و صور الاقالیمده مذکوردرکه ولایت سعید مصرده
قرافه یه مشرف اولان معظم زمردک معدنی واردر و جمله جهانده بوندن غیری بو صفتده معدن
زمرد یوقدر الله اعلم **حجر ماست** بو حجر رخاوه و لون و خفت و وزن جهتندن اوصاف زمردی
جامعدر بینهما بصیر فرق ایدر و زمرد درت صنفدرکه بو صنفی انواعی جامع جنس عالی کبیدر صنف اول
ذبابیدرکه قیمت و قدر جهتندن اعلاسیدر و خاصیت جهتندن اقواسیدر و اجودیدر و لونی
اخضردرکه صادق الخضره و حسن المائیه در و لمعان و برقی واردر و ذبابی تسمیه سنک وجهی لونیده
ذبابهٔ خضرایه شبیه اولدوغیدرکه طاوسک ریش اخضری لوننه بکزر صنف ثانی ریحانیدر و بونک
لونی ریحان اخضر نضر کبی در صنف ثالث سلقیدر و بونک لونی سلقه شبیهدر و خضرهٔ
مختلفه ایله متلوندر صنف رابع صابونیدر و بونک لونی لون صابون مصریه شبیهدر شامیه
دکل و بو زمردک معدنی ارض خیبرده در و ارض بحر و خیمده و وادی القری ده در و دخی حجازدن ارض
بدیه ده در و زمردک خواصی بودرکه دفع صرع ایدر و عین ام الصبیانی صبیاندن دفع ایدر و درت
شعیر مقداری زمردی سحق ایدوب یسه لر زهرقاتی دفع و قان کلمکی قطع ایدر و اکا نظر ایتمک قلبی تفریح

وبصری تقویه ونفسی بسط ایدر وکندو ایله کوتورمک صرعی دفع ایدوب شیاطینی قاچورر وصنع جلی
عسیر اولان رنک بودر بغلنسه بسیر اولور ودیرلرکه زمردک زبابیسی عیون افاعیه قریب اولسه کوزی
اریوب آبچیدن آقر وزمرد قیمتده لعلدن مادوندر **عرض احجار متوسط الثمن** **حجر**
فیروزج بوحجر معدن نحاسدن متصاعد اولان ابخره دن تکون ایدر وایکی نوعدر بری بسحاقیدرکه
اجوددر وبسحاقینک اجودی ازرق صافی اولندر ومشرق شدید الصقیلدر وبری خلنجیدر وایکیسینک
دخی نوری ایچینک صفاسی ایله صافی اولور وکدورتیله مکدر اولور وفیروزجک خاصیتی بودرکه
اکا نظر ایتمک بصره جلا ویرر وایکی لده مفیددر وپادشاهلرک عظمتن نقص ایدر بو سببدن ملوک نظر
زنان بونی زیاده کوتوررلر وفیروزجک معادنی خراساندن ونواحیسی اراضیسنده معادن بخشده در
ومعادننک بهترینی نشابورده در که جوهری خوب وزحمت تحصیلی قلیلدر وجبال نشابورده چاپلر
حفر اولنوب رک فیروزه بولنمش ایدی که اندن جوهر خوب حاصل اولوردی وفیروزج نشابوری
معروفدر بعده بوچاپلرده عقارب پیدا اولوب خلق بومعادنده عملدن فارغ اولدیلر وبرمعدنی
دخی طوسده در وبونک جوهری نشابور جوهرندن دوندر وبرمعدنی دخی بخارا واسروشنه تاشکند
اولان جبالده در وبرمعدنی ولایت فرغانه ده در وبرمعدنی دخی کرمانده درکه فیروزهٔ جدید و
نارسیده حاصل اولور وبو سببدن قلیل الثمندر وقیمتی زمرددن مادوندر **حجر عقیق** بوحجرک معدنی
یمنده ارض صنعاده در ونسبتی یمنه که عقیق یمانی دیو مشهوردر وبو معدنه قیاس دیرلر
وبولندوغی یرده اوزرنده بر رقیق پرده واردرکه پرده دن قوپاروب آیررلر وجوهری ظاهر
اولور وعقیق بش نوعدر بری ازرق وبری ابیض وبری اسود وبری رطبی در وبونلر بینده انواع
واردرکه بو بش نوعه تقارب ایدر لون خمری کبی ودخی جزع وحایک وعسلی ودبسی وعصفری ومرزنجوشی
کبی ومذرته وزنی یکرمی رطل قطعه عقیق بولنمز وعقیقک اجودی یمانیدر ولوانک اجودی یاقوتیدرکه دموی
لحمی صافی رطبی معصفریدر واحمر صافی مرزنجوشیدرکه نقط بیض ایله در وبیاضی شاماتی کبی نقیدر وخاصیتی
بودرکه رنک دندانی پاک ایدروب دندانده اولان خونی قطع ایدر ودهنده اولان بوی زشتی ازاله ایدر
ونور حسنی مزید وخفقانی مزیلدر ومحمد الله بن ابی بکر بن محمد المستوفی القزوینینک نزهة القلوبنده مذکوردر
که انس بن مالکدن مرویدر رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم تختموا بالعقیق فانه ینفی
الفقر الحدیث وحضرت عیسی دن صلوات الله علی نبینا وعلیه مرویدرکه انکشترین سیمده
نکین عقیق اوزره لا اله الا الله الملک الحق المبین نوشته ومنقوش اوله کندوده بولنورن فقر کورمیه
وحمد الله مرقوم دیرکه بن بونی امتحان ایتدم داد یه بولدم وعقیقک قیمتی احجار مذکوره دن اشاغیدر
ویشب قیمتنه مشابهدر **حجر جزع** بوحجر برنجه صنفدر برصنفی بقرائیدر وبرصنفی عودی فارسیدر وبرصنفی
حبشیدر وبرصنفی بمنیدر وبرصنفی عسلیدر وبرصنفی زیتیدر وبرصنفی معرقدر وبقرائی صنفی
اوچ طبقه در حمردر وبیضدر وبلوریدر وطبقهٔ حمر شفاف دکلدر وبونک آردنجه طبقهٔ
بیضادر وبونک آردنجه طبقهٔ بلوریه در وجزعک بوصنفنک اجودی ثخین ورقتده عروقی برابر
اولاندرکه خشونتدن وقبح عروقدن سلیم اوله واما حبشی صنفی بودرکه جهت علیا وسفلی سی سواد

سنجه کبی اوله وجهه وسطی سی شدید البیاضدر وانواعنک اجودی شدید الصقیل اولوب عروقی برابر
اولاندر وجسم احجارده انواع جزعک جسمندن اصلب وسخت ودرشت یوقدر وعطارد جالب دیرکه
جزعک بیاضی قمر نور ایله ممتلی اولدقجه زیاده اولور ونقصان نور قمر ایله بیاضی نقص اولور واکثر
ارض ظفارده بولنور وصیندن دخی کتوررلر وخاصیتی دخی بودرکه کندوده کوتورمک صبیانک شیر عینی ازاله
ایدر وذهب ایچون مصقله اتخاذ اولنور واکا چوق نظر ایتمک مردم بالغه غم وپریشان منامل کتوررر
والطفاله کریه ابرات ایدر **حجر اسفنجی** بوحجر برجسم متخلخل وبجریدر بعضلر دیرکه خواییدر وحجر مثانه یی
ازاله ایدر وعزیز الوجوددر **حجر السم** بوحجر سنک جزعه بکزر اما سنک جزع دکلدر وبوحجر اولدوغی
مجلسده زهر اولسه بوحجر متحرک اولور حتی حرکتنه حاملی واقف اولور حکایه اولنورکه خلفای بنی امیه دن
سلیمان بن عبدالملک مروان برکون دیمشکه مرتبهٔ نبوتدن قطع نظر بنم مملکتم سلیمان بن داودک
مملکتندن نه جهتله ناقصدر دیمشکه سنک ملکک فسحت ووسعتده انک ملکندن زیاده در اما
انک آصف بن برخیا کبی وزیری وار ایدی وسنک یوقدر وسلیمان بن عبدالملک دخی
انواع فضایل ایله آراسته بر وزیر طلب ایتدی واردشیر بابکانک دستوری اولان کودرز
نسلندن جعفر بلخی که فضایل ایله متحلی ایدی اختیار ایتدی واعزاز تام ایله بلخدن دمشقه نامه
کتوردیلر وجعفر خدمت سلیمانه کلدکه زیر نکین خاتمنده زهر وار ایدی وسلیمانک بازوسنده
حجر السم وار ایدیکه زهردن حرکته کلدی سلیمان جعفردن سؤال ایتدیکه نیچون بانکده زهر کوتوررسن
جعفر جواب ویردیکه اکر کسر حرمتدن اثر کوررسم اول زهری امرین ودیدی حرمت قالمغی روا
کورمزین دیو امرین دیدکی فارسی لغتده بر نکمه دینجه سلیمان انک آدینی برمک قودی وآل برمک
انک نسلندندر وزر جعفری اکا منسوبدر **حجر الما** اکر بوحجر زن حامل نظر ابنه استغراغی کلوب جنینه
ضرر کلور واکر قاینار قدر ایچه براقسه غلیان ساکن اولور **حجر برقان** بوحجر برحجر صغیردر
آشیانهٔ پرستوده بولنور وبوحجری تحصیل اجلی ایچون پرستو بچه لری زعفران ایله بویارلر و
پرستو بچه سنی زحمت برقانه مبتلا اولدی تصوری ایله دفع برقان ایچون بوحجر کتوروب آشیانه
بچه سی نظر کاهنه وضع ایدر وخلق بوطریقیله بوحجری آشیانهٔ پرستودن آلورلر واکا نظر ایتمک
دافع برقاندر حیوة الحیوانده مذکوردرکه حجر برقان حجر صغیردر واوزرنده بین الحمرة والسواد خطوط واردر
وبوحجر حجر پرستو دیمکله معروفدر برقانه مبتلی اولانلرکه رنکه اوزرینه تعلیق اولنسه یاخود
حک اولنوب وآب ایچره قونلوب آبنی ایچه برقانی ازاله ایدر **حجر بادزهر** بوحجر عرب تسمیه
دیرلر وبرنجه نوعدر برنوعی اصفر واغبردر وبرنوعی خضرتیه مایلدر وبرنوعی بیاضه مایلدر و
اجودی اصفر واغبردر قیراط وزننده سحوقنی مسموم عرق دوکوب عرق صویادین یه زهردن
خلاص اولور اکر عقارب واخرهوام ملدوغی اولانه بوحجری زخم لدغه سورسه صحت بولور
آثار البلادده مذکوردرکه بلاد چیکلده حجر بادزهر اولور وبلاد ختاده بادزهر جید واردر
وعلامتی بودرکه بوحجرده عروق خضر اولور **حجر یشم ویشب** بوایکیسی بربرینه شبیه حجرلردر معادنی
خفسه ده بولنور ویشمک اجودی عاج وعقیق لونی کبی لونی اصفر اولاندرکه زرقه یه مایلدر اما

یشبک بعضی زرقته میل ایله ابیضدر وبعض یا صفره میل ایله ازرقدر ویشب حجرینه اولورن یشمدن
اخف وارخادر ومعدنی یشبک بودرکه صدرده اولان خفقانی ووجع فوادی ازاله
ایدر وانزال منی یی تأخیر وجماعی تقلیل ایدر وحامله صاعقه اصابه ایتمز ویشمدن منطقه ایله
تمنطق ایتسه منکر ومنشق اولمز ویشم ابیضدن مسخوت اولان رعافی قطع ایدر ویشبک خاصیتی
بودرکه امراض معده یه مفیددر وعطشی قطع ایدر وحاملدن صاعقه یی دفع ایدر وحامله دشمنی
اوزره ظفر ویرر وقیمتده عقیقه مشابهدر **حجر یصم ویصب** بو ایکیسی معدن واحدندر معادن
حدید ونحاسده بولنورلر ومعدنی جزایر بحر رومده در ویصم ارکك ویصب دیشیدر
وارککك لونی سکز لونه مجموعدر وخاصیتی بودرکه مبتلای عشقی بیغم ایدر وقوه قلب
وجمود فکرت وسکون بال دخی خاصیتلریدر **حجر بلور ومها** بو ایکیسی ابیض وشفاف حجرلردر
که ما صافی راکده بکزرلر وبلور مهادن اصفی وبراقدر وبلور کاهی معالجه ایله زجاج کبی ذائب اولور
وبلور معادننده بولنوغی یرده اوزرینه بر رقیق یرده بولنور ویرده بی صوقلوب ما منقطر صافی
لونده حقه اولورکه یوزمن وزننده قطعه بولنور وبورکا جودی برتیه مغربدن وبندقیه دن
کتوردکلریدر وبلاد ترکستانده اسعد ناحیه سنده ایکی جبل براق واردر که ایله طاشلرین کیررلر
زیرا گوندز خورشمن بلوره تأثیر ایدوب سوزنده اولور شویله که فعله بورک لباسلرین ماننده آتش
آلوب عملدن منع ایدر ونواحیه نک خلقی بلوردن آیینه عظیمه ایشلرلرکه برایکی قلعه یه صیغوب آب
اول آیینه ایچنه صیغر **حجر سنباذج** بو بر حجر حدیدیدرکه حس اجیدر وقویدر ویاقوتدن
غیری احجار معادننک مجموعین قطع ایدر ولونی صفره یسیره ایله اسوددر وبونک معادنی صینده
وهندده وسرندیبده وزنجده در واجودی نوبی اسوددر وسحق اولنوب ترقیق اولندقدن صکره
لك ذائب ایله ترکیب اولنورکه حتی سنباذجلکه غالب اولور صکره بو ترکیبدن قرصلر
دوزوب اول قرصلر ایله سائر احجاری حك ایدرلر **حجر بسد ومرجان** بو ایکیسی نابت
مقوله سیدر وبسد بیخدر ومرجان شاخدر وبو نبات حجری خلقتده بین النبات والمعدن
متوسطدرکه اول نباتات واخر معادنده واقعدر ونخل ودوالك توسطی کبیدرکه
اول حیوانات واخر نباتاتده واقعدر وغولك توسطی کبیدرکه بین الانسان والجان واقعدر
وصدفك توسطی کبیدرکه بین المعدن والحیوان واقعدر وانك توسطی کبیدرکه بین الملك
والحیوان واقعدر ونبات مرجان اکثر مجمع البحرینده در وجزیره صقلیه وسائر جزایر بحر روم
اطرافنده دخی اولور وصور الاقالیمده مذکوردرکه معدن مرجان ارض اندلسده در وغیری موضعده
معدنی یوقدر ولون مرجان احمردر وبسد اصفر واسود وابیض اولور ومرجانده ازرق
وابیض اولور ومرجاندن ازرق وابیض نوعلری دخی اولورکه بولونلر متغیر اولمز وبو ایکی نوع
مرجان بر یرده موجوددر ومرجانك خاصیتی بودرکه اکا نظر ایتمك شرح صدر وبسط نفس و
تفریح قلب ایدر واصلی حرزدن اولدقده دیدکلری عینده کی دم مختفی یی ازاله ایدر وعین دمعه
دیده دمویه یه بالنسبه وجعی ساکن اولوب ربدی قورر ومرجاندن حك اولنان برادده

دقیقه ایله

دقیقه ایله بن دندانه جلا وتجبید حاصل اولور وبدنده ضربدن اولان بره یی ازاله ایدر وجراحت حمیه اوزره
وضع اولنسه تشنجدن منع ایدر وبسد ومرجان خاصیتده برابردر ایکیسی دخی رعافی ودمی امساك ایدر
وبول بسته یی حل وفتح ایدر ومصروعه مفیددر ویاره امعایه صحت ویرر ومکلی عقد زیبق ایدر
حجر لاژورد بو بر حجر ازرقدر دغلدن اول واول ساحدن متمیز اولمادن شمیدر وغسل ایله
معالج اولمادین خامدر واجودی حمره یسیره ایله مشکوك اولان ازرقدرکه جوهری خالصدر ومعادنی فراق
واندلسده در وبهترین معادنی بدخشانده در وایران زمینده درزمار ادریجانده معدنی واردر و
کرمانده دخی معدنی واردر وولایت روم ایلنده بدره استرومجه قربنده بعض اودیه ده دخی معدنی
واردر وجمله سنك اجودی وبهترینی لاژورد بدخشیدر ودرجه اولیده طبعی یابس ودرجه ثانیه ده
حاردر وخاصیتی بودرکه بسط نفس وتقویه بصر ایدر وسودا وصرعه نافعدر وبونك لونی
ذهب کبی بر نسنه اظهار ایتمز وذهبك لونی لاژورد کبی بر نسنه اظهار ایتمز عوض
احجار غیر ثمینه **حجر ارمیون** بر حجر ابیضدر وازرقله مخططدر وشکل مخمسده اولور وهر نقدر
کسر ایتسه لر پاره لری مخمس ومشر وروده زیاده بولنور بو حجرك حاملی خلق نظرنده مهیب کورینور
وکلی ربدی ازاله ایدر **حجر افربخش** بو حجر زنجی معدننده اولور بو حجرك بر مثقالنی اتی مثقال لحم
قورلر بیاض ونرم اولور وسحوقی ورمه اکسه لر دیجین قطع ایدر **حجر اقلیمیا** بو حجر ایکی نوعدر بری
ذهبی وبری فضیدر اقلیمیای ذهبی معدن ذهبده اولور وجوهر ذهبی اوجاغه قیوب اذابت ایتدکلرنده
معدن ذهبده اولان اخر جواهر ذهبدن آیریلوب مستقل جسم اولور اکا اقلیمیا دیرلر لونی زجاجه بکزر
وطبیعتی درجه ثالثه ده یابسدر وحرارت وبرودتده معتدلدر زخمه مفیددر وبیاض عینی ازاله
ایدر وکوزدن آقن صویه نافع اولور ویاره لری بتورر واقلیمیای فضی دخی صورت مشروحه ایله
معدن فضه دن حاصل اولور وطبیعتی دخی انك طبیعتی کبیدر ورمده ویاره لره مجربه نافعدر
حجر بذم بو حجر مانند رخام بیاضدر وبحر اندلس سواحلنده اولور غیری معادنده اولمز وزهر قتالدرکه
شم اولنسه فی الحال آدمی اهلاك ایدر **حجر توتیا** عجایب المخلوقاتده مذکوردرکه بو حجر اقلیمیا شکلی اوزره
معدن فضه دن حاصل اولور وبرقاچ لون اوزره اولور وسواحل بحرده دخی اولور وتنسخ نامه
ایلخانیده مذکوردرکه بو حجر معدن رصاصدن چقر وبخار رصاصدن تولد ایدر وآخر کتبده مذکوردرکه
بو حجرك دخی مستقل معدنی واردر وحمدالله بن ابی بکر بن محمد المستوفی القزوینی نزهة القلوبده
ذکر ایدرکه ولایت کرمانده قریه توتیا کراندن معدننده خاك توتیایی چقاروب وآغشته ایدوب
بر ذراع طوللو میل شکلنده دوزوب قوروردرلر وشاخوره ایچنه قورلرکه قوت نار
توتیایی غلاف شکلنده شاخوره دن طشره چقارر ودرجه ثالثه ده طبعی یابسدر وبدن انساندن
رائحه کریهه یی ازاله ایدر وشخص رطب المزاجه مفیددر ومرض سرطانی مزیلدر **حجر جالب النوم**
بو حجرك لونی احمر صافیدر کیجه ایله اطرافنه ضیا ویرر وحاملی نوم کثیره مبتلا ایدر اگر خفته نك
زیر بالیننده قوسه لر کیرو المالنجه بیدار اولمز **حجر جامی** بو حجرك لونی احمردر بلاد هنددن کتورلر
وبو حجری نفط سیاه ایچره براغورلر حمرتی بالکلیه کیدنجه طورر واول نفطی نحاسه سورسه لر حجر نك

نزا اولور و بو حجر زحمت قلبه مفیددر حجر ارمنی بو حجر ایکی نوعدر بری لاجوردی و بری رمادیدر بونک اصل
ایسه لر لاجورددر بلی خطوط و نقوشده استعمال ایدرلر دیرزوالدر و سودایی دافعدر حجر باه
بو حجرک حاملندن آرزوی جماع اکسک اولمز و دل آلتنده طوتق عطشی دفع ایدر اکر بو حجری کمر ایتسه کلرنده ایچیدن
عقرب چقر بسه قوی الخاصیتدر و دیار مصرده اولور حجر بحر بو حجرک لونی سیاه و خشنی خشندر
و صوبه باتمز و کنارده اولور اجزا لطیفهٔ ارضیه و بخاریه دن متولددر و حاملی مرض عرق النسادن
ایمن اولور و علامتی بودرکه قدر غلیان اودرره اکیه ایچنه براغورلر غلیاندن قالور حجر بغض الخل بو
حجر سرکه نک دشمنیدر هر نقدرکه سرکه ایچنه قوسه لر طشره صچرار عجایبدن اولدوغیچون خلق بردیاردن
بر دیاره ایلدر و بو حجرک خاصه سی تنسخ نامهٔ ایلخانیدن منقولدر حجر حبش بو حجر غشاوهٔ عینی پاک ایدر
و یاره لری بتورر و دیار حبشده اولور حجر حصا بو حجری موج بحر منسوب ساحله القا ایدر زنانک اغرشتق
دیدکلری نسنه یه شبیهدر و بو حجردن اون حبه مقداری برایچی سنک مثانه یی دافعدر باذن الله تعالی
حجری بو حجرک لونی سیاهدر و لون رماده مایلدر و بعضیسی اوزرنده خطلر واردر مارکزیده کندوده
کوتوره شفا بولور و زخم ماردن زهری طشره چقارر که تنسخنامهٔ ایلخانیدن منقولدر حجر ختشی بو
حجرک لونی اصفردر و آب ایله ازسه لر لبن کبی بیاض کوسترر و طعمی تیز اولور و وجع چشمه مفیددر
و تمیمه جثه انی رفع ایدرکه تنسخنامهٔ ایلخانیدن منقولدر حجر الدم بو حجری ازسه لر رنک خونابی کوسترر
و اجودی عدسی و احمر اولور الحالده استعمال اولنور و جراحات قدیمه و کهنه یاره لره مفیددر داروی
معروفدرکه تنسخنامهٔ ایلخانیدن منقولدر حجر رحا بو حجری کوتورمک زن حامله و قوع سقطی دافعدر
و بو حجرک اوستنه سرکه دوکسه لر اورام حاره یی دفع ایدر حجر زیت بو حجرک اوزرینه آب دوکسه لر
اندن آتش مشتعل اولور و روغن دوکسه لر آتش منطفی اولور خاصیتی بودرکه حیات و عقارب و
سایر هوام بو حجردن قچرلر حجر سامور بو حجر جبل مغربده اولور هر طاشه که حجر سامور ایله خط
چکسه لر اول طاش من بعد آواز و صدا بر پاره لنمز حجر شیاطین بو حجر زمرد لونی و زنج یاقوته
بکزر اما شفاف دکلدر و ازسه لر زرنیخ کبی صفرته مایل اولور و اکر مکررا ازرلرسه شنکرف مثال
احمر اولور بو حجردن بر جزو درت فضه یه قونلسه مثال طلا سرخ اولور حجر صرف بو حجرک لونی
سیاهه مایل احمردر و کرمانده اولور مسحوقنی باشه سورسه لر دفع خمار ایدر و بو سببدن اکا سنک خمار
دخی دیرلر و مسحوقی مانند شنکرف کتابتده استعمال اولنور حجر صنوبر بو حجر زعفران ایله مخلوط بر قانه
سوررلر زایل اولور حجر عاجی بو حجره سنک جراحت دخی دیرلر قان کتمکی قطع ایدر حجر عسلی بو حجرک طعمی
مانند عسل شیریندر و لونی مانند زنج سفیددر کوز یاره لرینه مفیددر و قان کتمکی قطع ایدر
حجر عقاب بو حجر خرما دانه سنه شبیهدر آشیان عقابده اولورکه عقابک دیشیسی بیر دلعقده
عسرت چکسه آسان اولمق ایچون ارکگی بو حجری آشیانه کتورر و وضع حملده مبتلاء عسرت اولان
زنک بر عضوندن بو حجری آصرلر فی الحال وضع حمل ایدر و اکر دل آلتنه قوسه لر مباحثه ده خصمه غالب اولور
و بو حجر خواصده حجر مسهل الولاده یه شبیهدر حجر فار بو حجر موش شکلنده در هر قنده قوسه لر
اطرافنه موشلر مجتمع اولور و خلق اول موشلری اولدورب شرندن خلاص اولورلر و اعضا

درین

درین کمش جراحتلره مفیددر و دفع صرع ایدر حجر قبور بو حجر کف دریایه بکزر ردی آبده طورر اوراق مکتوبه یه
سوررلر اوزرندن کتابتی ازاله ایدر و مغنیطس جذب حدید ایتدوکی کبی بو حجر فضه یی کندویه جذب ایدر
و مسحوقی ایله آدم یوزین یوسه رنکلری نیکو و خوب اولور و آبله نشانی ازاله ایدرکه تنسخنامهٔ ایلخانیدن
منقولدر حجر قمر بو حجره براق القمر دخی دیرلر و لونی عسلی و شفافدر و اوزرنده خطوط واردر و زمین مغربده
اولور و مصرده آصسه لر صحت بولور و درخته آصسه لر میوه یی زیاده ویرر و آفتدن ایمن اولور تنسخنامهٔ
ایلخانیده مذکوردرکه بو حجرک اوزرنده بر نقطه واردر ماه زیاده اولدقجه زیاده اولور ناقص اولدقجه
حجر قیر بو حجرک لونی سیاهدر زفت رنکنده در و ارض مغربده اولور و بلدهٔ موصلده عیوندن
چقر و بار هیئت دن ما ایله بله ارضدن چقر و چقدوغی عینه عین القیاره دیرلر قیران ایله چقر و
اهل عراق حماملرینی بلاطدن بدل قیر ایله دوشرلر عجایب المخلوقاتده مذکوردرکه بو حجردن بر جزوی
قیرک بیک جزوینه قوسه لر آتش مثال مشتعل اولور و بو حجری آبی روان اولان عینه قوسه لر
آبی کسلور حجر ق بو حجر ارض مصرده اولور عجایب المخلوقاتده مذکوردرکه بو حجری الن طوتسه لر قی ایراث
ایدر اکر اندن کیدرمزلرسه اول قدر قی ایده لرکه هلاکه مؤدی اوله حجر کلب بو حجر ایله اکر اسکی
ضرب ایتسه لر و سک اغزی ایله بو حجری طوتسه و اغزندن براقدقده شرابه قوسه لر اول شرابدن
ایچن معربد اولور و اکر کبوتر برجنه قوسه لر جمیعا طیران ایدرکه عجایب المخلوقاتده مسطوردر
حجر لبنی بو حجری ازسه لر بیاض کوسترر و رنک و طعمی لبن کبی اولور و بو حجر ایله اکتحال
نزول آبی منع ایدر و سبل و قروح و خارش چشم و اورام دفعنه مفیددر حجر مطر بو حجر برقاج
نوعدر و زمین ترکستانده اولور بو حجری آبه قوسه لر هوا بولتلنوب باران ظاهر اولور و کاه
اولورکه برف دخی یغر و بعض کتبده مذکوردرکه بو خاصیت برقاج چشمه یه مخصوصدر اکر اول چشمه یه
قاذورات القا ایتسه لر هواده برودت و صاعقه و برف و باران پیدا اولور حجر ناقه
بو حجر ناقه مرعی لرنده اولور و بعضی سفرهٔ طعام اوزره قوسه لر اول سفره دن طعام اکل ایدن لذت
طعامی آلمز و اکر عاشق صرانه بو حجری آصسه لر سرکشته لکی زایل اولور حجر هندی بو حجر متخلخل و
بیاضدر و اصفر دخی اولور و مستسقیه قوسه لر اندن برصاری صو جیقوب شفا بولور
و مسحوقنی بر بی مو عضوه سورسه لر اول عضوده جدا قل بتمز حجر یهودی بو حجر جوز خرده یه شبیهدر
لونی زیتونیدر و مخطط و درازدر سواحلده اولور و یوم سبتدن غیری آیامک جمله سنده متحرک اولور
بو سببدن اکا حجر یهودی دیرلر کلب عقور اصرشه و عسرت بوله و سنک کرده یه و سنک
مثانه یه و ضعف معده یه و اسقاط شهوته مفیددر و بو حجردن برقاچنی بر ظرف ایچنه قوسه لر
قرق کوندنصکره عددی زیاده اولور آثار البلادده مذکوردر حجر یهودی بحیرهٔ خوارزمدن جیقر و جزیره
صورتنده در و کتاب الخواصده فواید کثیره سی مذکوردر و اشهر فوایدی شانده ادلال وجع حصاة
ایچون اطبا استعمال ایتدوکیدر نعوذ بالله منه و بو حجر ایکی نوعدر بری ارکک و بری دیشیدر
ارککی رجاله مفید و دیشی سی نسوانه مفیددر حجر قائم علی الماء بو حجر خفیف و سبکدر ماء بحر اوزرنده
اولور کوندزا غذا ایتدکلری کجه اخذا ایتدکلرندن سبک اولور ذی معوله سنک کردنه بغلسه لر

ماداکه کردننده در آوازه وصدا ایتمز حجر صده. بوحجر بهمنی شکل بر سنکدرکه صویه باتر ودخی روح قسمنک
کردننه بغلسه‌لر مادامکه چوزلمیه حرکت وخروش ایتمز حجر جرسولیون بوحجر اخضر واحمر واصفر اولور
وبهتر واجودی اولدرکه درت رنکده بیله اوله ومعادن فلزاتده اولور وایوسی معدن ذهبده اولور
ویدی اربه مقداری مسحوقی نهرهٔ خروس ایله ضم ایدوب اکلمش بریره سورسه طوغری اولور
واکر بر اولقدر زیبق مکلس دخی قاتوب نحاسه سورسه‌لر فضه اولور حجر حوص بوحجر لونی بیاض و
اصفرار اسنده شکوکدر وخفیف الوزندر ومغربده اولور عقارب وهوام کزیدکی دافعدر
حجر خصیة الابلیس بوحجرک حاملی اعین بانده مو قر اولور واطراف متاعنه سارق کلمز حجر دیماطی
بوحجر شال سنجام سیاهدر دریاده اولور بوحجری یاقوت وزیبق ایله سحق ایدوب اسنه عرض ایتسه‌لر
مائز رجراج اولور حجر رخام بوحجر معروفدر بیاض اولور وبعضنده اثر زرقه اولور بر درهم مسحوقنی
برماکول ایچنده زنه ویرسه‌لر زنانی باغلنور حجر زجاج بوحجر برقاج نوعدر وسنک آتشزنه‌دن حاصل
اولور ومینا دخی زجاجدن بر نوعدر والوان ایله اشدلر والواننک اجودی اخضردرکه زمرده شبیه
بعض خلق الدرلر ومیناده صلابت یاقوت واردر وزجاجدن انواع اوعیهٔ ظریفه دوزرلر
مضرتی آز ومنافعی چوقدر وحلبده اشلنن زجاجک مسحوقی ایچنده شراب وآب قونلمش ظرف
ایچنه قوسه‌لر شراب وآبی بربرندن آیرر ومسحوقنی شراب ایله ایچه‌لر سنک مثانی پاره لیوب
طشره چیقارر حجر زرقی بوحجرک لونی سیاهدر زفته بکزر مسحوقنی روغن کل ایله قارشدروب
جذامه سوررلر صاری صولری آقوب صحت بولور حجر زنجار بوحجرک معدنی وعملیسی کثیردر و
عملیسی نحاسه مجاورته حاصل اولور درجهٔ رابعده طبعی حار ویابسدر جرب وبهق وبرص وبیاض العین
وبواسیره نافعدر وجراحتدن چورک اتی کیدررکه مفیددر حجر زنجفر بوحجره زنجفر دخی دیرلر و
فارسیده شنکرف دیرلر کانی وعملی اولور کانیسی کبریت وزیبقدن متولددر طبعی اعتداله حار و
یابسدر پاره وجراحتی اعتلاج ایدوب بات بوتورر وچورک دشی قلع ایدر وخطوط ونقوشده
استعمال ایدرلر وبوحجر تمومدر حجر زنوشس (?) بوحجر بحر افرنجده اولور بوحجردن خاتم کوتورک
مزیل اندوهدر حجر زبد البحر بوحجر دریا کوپوکیدر نظری واسفنجی ووردی اولور موی بتوررکه وکیدررکه
واستسقایه وداء الثعلبه وعسرت بوله مفیددر وبر درهمنی اون درهم اب شور ایچنه قوتسه‌لر
عذب وشیرین اولور وبوحجرک بر نوعی آغوطاشدر ورایحهٔ طیبه‌سی واردر وذکر اولنان
خواص بونوعنده زیاده در حجر سبج بوحجر شدید السواددر وبراق وسریع الانکساردر وهندده
اولور بوکه نظر ایتمک تقویت بصر ایدر وچشمدن نزول آبی دافعدر ونزول ایلمک نشانی بودرکه کوز
اوکنده بر عکس پران تصور اولنور وبوحجرک مسحوقی ایله اکتحال ایدرلر اثری سرعتله ظاهر اولور
وباشه آصسه‌لر صداعی رافعدر حجر جابس (?) بوکه حجر صرف دخی تسمیه اولنور بعض سنکین زعم ایدرکه
بوحجرک معدننده زنجفر معدنی واردرکه بوحجر تکونده ولوننده ورنکنده اکا شبیهدر وبو
حجرک لونی سواده مائل احمردر خشب صندل احمر لونی کبیدرکه ظاهرنده کمودت وباطننده سواد
یسیر ایله حمرت واردر وبوحجرک یوزی مصقولدر وخاصیتی بودرکه نائرهٔ دمی تسکین وحرارتنی

تبرید ایدر وورم حارّی دافعدر وبوحجردن شرب یسیر سکر وخماری ازاله ایدر وبوحجر احجار حدیدیه‌دندر
حجر غروی بوحجر برقاج نوعدر واجودی احمردرکه مغرهٔ عراقیه حمرا کونه شبیهدر وبوحجرده یاقوت
صلابتی واردرکه حمرهٔ ابیه شکوک اولان صفوتدن عبیرپر حجر سلوی بوحجر باضی زرقهٔ کثیره ایله مشکوک
اولان عقیق ابیضه شبیهدر وبعضی زرقه مایل اولان عینک باضنه اشبهدر بوحجر انکشته یک بصلیه
زرقی مشتد ومظلم اولور حجر سلیس بوحجر خفیف ومتخلخلدر وبوحجری الده طوتن صانورکه بوندن بر ایل
وحاملنه اصلا قطعا ظفر بولمز حجر سادنج بوکا حجر الدم وحجر النحس دخی دیرلر وبعضلر دیرکه حجر الدم
بونک غیریدر وکانی وعملیدر بوحجر نور چشمی آرتورر وعینک بیاضنه وپاره‌لرینه وپاره‌لرده اولان
لحم زایدی ازاله‌یه وقطع دمه وعسرت بوله مفیددر حجر طارد النوم بوحجر بیاضدرکه سواده مایلدر و
ثقیل الوزن ودرخشنده وسبز رنک دخی اولور وبوحجردن مقدار حبه هر کمه اصحه‌لر خواب تمام اولمز
کوزلری یومز ونصف دانک مقداری جذامی ازاله ایدر حجر طلق بعض بوکه کوکب الارض دیر ایکی
نوعدر بری صافی باینی وغلیظ الجسمدر وبونوعدن لولود وزرلر شیله تخلیط ایدرکه لولودن فرق
اولنمز وبر نوعی احمر اللوندر ولین الجسمدر وبونوعی حجر شریفدر امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه بیوردیکه
من حل الطلق غنی عن الخلق بونوعی رصاص ونحاس وحدید ضم وخلط ایتسه‌لر فضه اولور وطبعی
درجهٔ اولی‌ده باردر ودرجهٔ ثالثه‌ده یابسدر بوحجری اکل قطعا جایز دکلدر اما خارج بدنده استعمال
قطع دمه مفیددر حجر مرقشیثا بوحجر برقاج نوعدر ومعادن سبعه اوزره معتوهدر وانواعنک
اجودی ذهبیدر صکره فضی صکره نحاسیدر وارداسی حدیدی نوعیدر وقرای دمشقدن قریهٔ یعفوره
وجبل لبناندن ارض حدیده وکرک نوح علیه السلام فوقنده اکثر ارض بحشوه‌ده معادن واردرکه
مرقشیثای مکسور ایله احجار التقاط اولنور وهر بر معدنک لونی مرقشیثا قسمندن اولنک لوننه
مایلدر وبوحجری کبریت ایله خلط ایدوب دقیق اولنجه یاقرلر وذهب مذابه قرلر ذهب خالص اولور
واکر بوحجرک کلسنی باقره قوسه‌لر رنکلرینی رنک سیمه دوندرر ونور بصری آرتورر وبهق و
برصه مفیددر حجر لاغیطوس بوحجرک لونی سیاهدر وبوندن بوی خیار شمم اولنور وبعض دیرکه
بوحجر سنک فاردر وبعض درکه سنک فار ایرودر وبوحجر درین کتمش جراحتره ومصروعه
مفیددر وهوام بوحجردن کریزان اولور حجر لوفقرویس بوحجری کرباس تبیضی ایچون کازرلر
استعمال ایدرلر قطع دم ایتمکه مفیددر حجر مابطس بوحجره سنک هندی دیرلر هر قنغی مکانده اولسه
سحر وعمل شیطان تأثیر ایتمز وحاملی بونلردن ایمن اولور حجر مانی بوحجرک لونی ابیضدر وصفرته
مایلدر وخراسانده اولور سکته‌یه مفیددر ومحرورقی بواسیره نافعدر بوحجردن نکین غم وحزندن
خلاص ایجاب ایدر حجر مراد بوحجره لغت یونانیه‌ده سرد طالیس دیرلرکه معنای سنک طیار دیمکدر
وشمس فوق ارضده اولدقجه بوحجر هواده پرواز ایدر وشمس تحت ارضه کتدکدن صکره بوحجر دخی
زمینه طورر ولونی اخضردر بحار بحارک لطایفندن هواده منعقد اولور وحد جنوبده اولور وشمس
بوحجری قاعده دوغر وقت حد جنوبده یعنی زمستانده اولورسه طبعی حار ویابس اولور اکر حد شمالده
یعنی بهار وتابستانده اولورسه طبعی بارد ورطب اولور بوحجرک حاملنه شیاطین اطاعت ایدر

وهرنه دیرسه شیاطین اکا تعلیم ایدرلر حجر مس اخضر بو سنک لابسان کبیدر اما اول بکلدر وطبعی درجهٔ
اولی ده بارددر و درجهٔ ثالثه ده یابسدر و سحوقی بیاض عینه مفیددر و دختر با رسیده نکستاننی ویسه
کوچک خایه سنی بو حجر ایله اوسه لر بویمکه مانع اولور بقدرة الله تعالی و خاصیتی قربالیسون و قدم حالتکی
کبیدر و لجمی بحث ایدر حجر قراطیر بو حجر مدوردر و بحردن چقارلر سحوقی اکل ایتسه لر سنگ مثانه یی
پاره لیوب طشره چقارر حجر قیسور بو حجر خفیف و متخلخلدر و وی آبده طورر و بادصقلابده اولور و حجر
ایله فاتر دخی دیرلر دندانی پاک ایدر و بیاض عینی ازاله ایدر و اعضایه سورسه لر موی زایل اولور و
پاره درکت بوررر حجر کرامی بو حجر خفیف و خشندر لونی سواده مایل اخضردر سواحل دریاده اولور
بونی سحق ایدوب و یاخود سوهان ایله حزد ایدوب پاک اولمش قلعی اوزرینه دوکرلر رایحه و
آوازین کیدررر و درکداز اولور حجر کرسیاد بو حجر اسود و خشندر و سختلکی اولقدردر که سوهان تاثیر
ایمز و بو حجری کلس ایتسه لر تا که کلسی بیاض اولسه و بو کلسی بیاضی نوشادر ایله ضم ایدوب بونک
برجزؤن زیبقک بر جزؤنه قوسه لر منعقد اولور حجر کرستان بو حجر اخضر و شفاف و صافی
و ثقیلدر بو حجری بیاض اولنجه کلس ایتسه لر صکره اصعدوب سنجفر ایچنده حل ایتسه لر تا که منعقد
کبی اوله و بلوری آتشده قزدوروب بو کرسیادن بلور اوزره دوکسه لر رنگی یاقوت کبی
اولور و بو کرسیادن مقدار وزن قیراط آدم کندوده کوتورسه حرارت حمادن خلاص اولور
حجر کرک بو حجرک لونی بیاضدر و چقرقدن عاج رنکنده چقر و ساحل بحرده اولور محلولی
اکحاله مفیددر و حاملی شر شیطان و سحردن امین اولور حجر کرمانی بو حجرک لونی سیاهدر و
کاه اولورکه کبدی اللون اولور و دزنه القلوبک بر نسخه سنده کاهی طحال رنکنده اولور دیو مسطوردر
بو حجری نوع ایله و شیرشتر و سقط ایله سحق ایدوب جذامه سورسه لر شفا ویرر
عرض احجار مغنیطات حجر مغناطیس بو حجرک معدنی بحر هند و قلزم قنده
بر طاغده و اندلسده و ارض خراساندن بر ناحیه ده در و احجار حدیدیه دندر طبعی درجهٔ اولی
بارد و درجهٔ ثالثه ده یابسدر و بو حجر بر قاچ نوعدر نوع اولی جذب حدید ایدر نوع ثانیسی
حدیددن نفرت ایدر نوع ثالثی بر جانبی حدیددن نارب و بر جانبی حدیدی جاذبدر و بو انواعک
افضل و اجودی و جذب حدیده اقواسی بودرکه بو حجرک نصف مثقالی حدیدک بر مثقالنی
جذب ایده بونی سیر و پیاز ملاصق اولسه جذب حدیدی ابطال ایدر و دم تیس و یاخود
خل ایله یونسه لر بو خاصیتی کرو عود ایدوب قرار اصلیسنه وارر و خاصیتی بودرکه
مسموم اولان بو حجرک مسحوقنی شیر ایله اکل ایتسه فعل سمی ابطال ایدر و آهن زهرناک ایله
مجروح اولان کمسه نک جراحتنه بو حجرک مسحوقنی اکسه لر فعل سمی ازاله ایدر و حاملی وجع مفاصل
و نقرسدن امین اولور و زن حامل کوتورسه وضع حملی آسان اولور بو حجری کوتورنک
ذهنی تصفیه و نسیانی ازاله ایدر و محمد بن ابی طالب الانصاری الدمشقی نخبة الدهرده ذکر
ایدرکه حجر مغناطیس مجتمع اولان بیته وضع اولنسه موران کریزان اولور و بو حجر صایم
صفراوی ریقی ایله ملطخ اولسه جذب حدید ایتمسی باطل اولور و بو حجر ایله تختم ایدن متغنی الحاجات اولور

حج

حجر جاذب الذهب بو حجرک لونی ذهب لونی کبی کوزنور اصفردر و علامتی بودرکه ذهبی
سوهان ایله براده ایدوب خاک ایله خلط ایتسه لر و بو حجر بو خاک ایله ماکیده اولنسه برادهٔ
ذهبی کندویه جذب ایدر و ذهب مغناطیس زیبقدر زیبقه ملاق اولسه کندویه جذب ایدر
و ملاصق و ممتزج اولور کذلک ذهب و نحاس و رصاص و حدید و قصدیرک براده لری خلط
اولنوب اوزرلرینه زیبق القا اولنسه برادهٔ ذهب زیبقه یاپشوب اختلاط ایدر باقی براده لر
یاپشمز زیرا ایکیسی بیننده مغناطیسیه واردر حجر جاذب الفضه بو حجرک لونی ابیضدر و حمره مایلدر
دانشان بو حجری الی ایله صیقسه صریری قصدیر صریری کبیدر مع ذا بو حجرده نه قصدیردن اثر وار نه
قصدیرده بو حجردن اثر وار و بو حجر بعدی بش ذراع یردن فضه یی جذب ایدر فضه اکر نشیره
دخی اولورسه و مغنیطات مقوله سنده بو حجر کبی قوی الجذب یوقدر حجر جاذب النحاس
بو حجرک لونی صفره و غبره و کموده ایله مشوبدر دلون ارضه قریبدر بو حجر باقی و بو حجری
بر نحی دکندویه جذب ایدر بو حجردن مقدار وزن دانک اون درهم فضهٔ قوسه لر لون فضه یی
لون ذهبه دوندررر و بولونی اول فضه دن چقرمق غایت دشواردر و بو حجردن مقدار وزن
شعیره مسحوقنی آب ایله و بر شیرین لشنه ایله شربت ایدوب مصروعه ویرسه لر صحت بولور
حجر الرصاص بو حجر قبیح اللون و کریه المنظر و منتن الرایحه در و بو حجردن مقدار وزن دانک
اون درهم رصاص ذائبه قوسه لر منعقد اولوب فضه اولور و سبک و مطرق اولور قبول
ایدرکه بو ارسطو کلامیدر و حاذق تحقیق ایدرکه ارسطو ابار ایله مسمی اولان سوادتا بیدن تشوید
آتونک ذکرنی اراده ایتدی که بو حجردن بر جزؤ او حیو زکری جزؤ رصاصی بو یار وزن باته
العلوبده مذکوردرکه بو حجرک وزنی اوزیز وزنی کبیدر بو حجری اتشه براغوب فحم اولدقده صکره
زیبقه براقه لر فضه خوب اولوب کدازه صابر و متطرق اولور حجر مختلس اللحم ارسطو
تحقیق ایدرکه بو حجر بحرده اولور و ایکی صنفدر بر صنفی حیوانی و بر صنفی معدنیدر و حیوانیسی
ارنب بحر دیمکله معروفدر و بو حیوانی صنفنک اوزرینه اوزینه بر حیوان ملاقی اولنسه
بو حجر اول حیوانک لحمنه یاپشوب و لحم قویمینجه بو حجر لحمدن قوپمز و بو حجر ایله قلع اولنان
لحمک مواضعندن دم سیلان ایتمز و حجرک صنف اخری که معدنیدر فقط لحمه یاپشسه
لحوم حیوان زنده دن منقلع و لحوم حیوان مرده دن منقلع اولمز حجر مختلس العظم
بو حجرک لونی اصفردر و مس و لمسی خشندر بو حجر بلاد مجذه اولور استخوان اوزره قوسه لر ایچنه یاتوب
کیدر حجر مختلس الشعر ارسطو تحقیق ایدرکه انسان بو حجره نظر ایتسه حجر ملتف طن ایدر و الی ایله حبق و
مس ایتسه بلورکه حجردر و جسمی متخلخلدر و جمیع احجارده بوندن اخف یوقدر و بانند نوره شعری جلق و
اختلاس ایدر اما پاک اولمق لرکه باره اتیمه و رایحه سی طلایه مضردر حجر جاذب الظفر
ارسطو تحقیق ایدرکه بو حجر غبرته مایل سفیددر و لیتن المجسه در و بو حجر ظفر اوزرینه اوغراسه
قلع و سلخ ایدر و قصاصات اظفار اوزره اوغراسه التقاط ایدر و حجر لیتن الجسم الکن اکا حدید
کار ایتمز و الماس ایله منکسر اولمز و اوزرینه دم حایض دوکلسه پاره لنوب منکسر اولور حجر جاذب القطن

اختلاس
ایدرن
صح

انتعاف
بحدن
صح

ارسطو تحقیق اوزره بر ساحل بحرده بو حجردن متکون اولور و بو حجرک لونی پنبه مثال ابیضدر و پنبه اوزره قونسه
منسوج دخی اولورسه کندویه جذب ایدر و بو حجری رمل ایچنه حل ایدوب نحاسه سورسه لر لونی نقره
لونی کبی اولور حجر جاذب الصوف ارسطو تحقیق اوزره بو حجر مدور و اخضر اللوندر و اوزرنده عروق صفر واردر
و خوار بحر صینده اولور و خفیف الجسمدر و صوف اوزره قوسه لر یاتوب کیدر بو حجرک سحوقی بیاض عینه
مفیددر و کحل اولنوب زبد البحر ایله زیبقه قوسه لر عقد ایدر حجر جاذب الماء ارسطو
تحقیق اوزره بو حجر ابیضدر بو حجر ایله مستسقینک قوشاغی اوزره شد اولنوب صباحه دک ترک
اولنسه صکره بو حجر تمدده قونلسه قطرات ما بو حجردن تقطر ایدر حتی آندن بر قطره قالمز صکره اعاده
اولنوب بنه قوشاغنه حجر ایله شد اولنوب صباح تمدده قونلسه که مرارا بو یله ایلسه لر مستسقی
و صندن بری اولور حجر جاذب الزیت ارسطو تحقیق اوزره بو حجرک لونی احمردر و زرقته مایلدر و زیته
قریب اولسه زیت آنی طلب ایدوب اول زیتی جذب ایدر حتی زیتک ایچنه داخل اولور و بو
حجر سفاله الزنج دایرنج اولور حجر جاذب الخل بو حجرک لونی ابیضدر بو کاکزک تسمیه اولنور
یعنی بو حجر بر بیته وضع اولنسه و اول بیت ایچنه خل وضع اولنمش بر انا اولسه بو حجر انا یه مناق
اولوب ایچنه داخل اولور حتی توسط ایدوب خل ایکی طور دیجه خل بی آتش و بلا سخونة غلیان ایدر
حجر کهربا بو حجر قش و تبنی جذب ایدر و کهر تبخر خلنج صمغیدر و سندروس صمغنه بکزر و کاه اولور که
حصا کبی وجه ارضده متولد اولور و بو حجرک اجودی شمعی اسمی ایله مسمی اولاندر و رایحه سی اکثر رایحهٔ
لیمونه شبیهدر و بو حجره مصباح روم تسمیه اولنور اندلسده و سواحل بحرده تحت ارضده بولنور و
بعضلر دیرکه بو حجر جوز رومی صمغیدر اما جوز رومینک صمغی وار ایدوکی معلوم دکلدر و صمغنه
کهربای فرق ایدن کاهدر و بر نوع حجر کهربا معدنیدر و بوکه هیچ ده دخی دیرلر بو حجرک حاملی
اورام و خفقاندن و قان کلمکدن و زحیردن و بر قانندن امین اولور و معده و امعاده اولان
ریحری قطع ایدر حجر باهت بو حجر انسانی جذب ایدر ارسطو قولی اوزره بو حجر منابع نیل مصرک
اولی اولان عین الهرده درکه بو عین جبل قمر خلفنده در و بو حجرک لونی فقیه کبی ابیضدر و بر آدم
و بو حجر بر جبل صغیر و صلددر کویا که صخرهٔ واحده در و عجایب المخلوقاتده مذکوردر که انسان بو حجره
نظر ایتسه عشق و سحر جذب ایتدوکی کبی انسانی کندویه جذب ایدر و اول قدر سرور و خنداق
اولورکه سرور و فرح و ضحکدن موت طاری اولور مدینهٔ نحاسده سلیمان علیه السلامک فرمانیله
دیولر بو حجردن بر ستون دوزمشلردر که بنی آدم اول مقامه وارمغه قادر اولمیه و عصفور
جثه سی کبر نوع فرفر اسمی ایله مسمی بر مرغ سیاه واردرکه بو حجرک اوستنده اوتورر بو حجرک خاصیتی
بر مدت زایل اولور فسبحان من خلق الاشیاء بحکمته و بعضلر دیرکه حجر باهت صخرهٔ واحده در که
بر جبلدرکه مدینهٔ نحاس ارضندن غیری یرده بولنمز و بو مدینه نک بارو و حصارن بو سببدن
بی در و دروازه و بلند و بالا ایتمشلردر و اول دیوار حصاری حجر باهت طاغنک خواصینه
حکمشلردر تاکه بو حجر نظر بشردن مستور قالوب کمسه یه مضرتی ایرشمیه و جمله بو حجردن تلذذ
ایدرلر و العلم عند الله تعالی عرض احجار ممتازه عن التراب ابن وحشی کتاب سر التمس والغزد

ذکر ایدرلر

ذکر ایدرلر که احجار و اجساد معدنیه نک اصلی رطوبتدرکه باطن ارضده رطوبتک بر دو تندن مجتمع اولور
و طبقات ارضک حرارتی بو رطوبتی طبخ ایدر شول عمر طبخ ایدرکه دخی شول رطوبت که انده مغموردر رد
طبخله متعفن و متجسم اولوب حتی جسد اولور و جسد دخی یا اجساد ذائبه دن اولور و یا خود کباریت
و زرانیخ و زاجات و املاح و بواریق و ادهان و سائر احجار و اجساد و معدنیات اولور که
ترابدن ممتازه در زرنیخ احمر و اصفر اولور کبریتک فرد اسیدر لکن زرنیخک یبسی اشد و اکثر
و دهنیتی و ناریتی اقلدر بونی بنالرده استعمال ایدرلر و بونکله کرجی آمیخته ایدوب حلوق شعر ایدرلر
و روغن کل ایله دافع بواسیردر و رایحه سی مکسی اهلاک ایدر مموم ندر نوره اهکدرکه ترکیده
الچی دیرلر طبعی درجهٔ رابعه ده حار و یابسدر بنالرده خصوصا روزنلره وضع اولنان جاملره
استعمال ایدرلر و حلوق شعرده دخی مستعملدر و صابونه مایه اولور و رایحه سندن پشه کریزاندر
جص بر خاک ریک آمیزدرکه قوت شمس ایله کرج اولور و بنالرده استعمال ایدرلر طبعی بارد
و یابسدر بونی سرکه ایله آغشته ایدوب فرق سره قوسه لر رعافی قطع ایدر بورق بوره درکه
نمک کبیدر بر قاچ نوع اولور بری بورهٔ ارمنیدر و بری بورهٔ زرکراندر بری بورهٔ نان دیرلر
بری بورهٔ زراوندیدر که حمرته مایلدر بری بورهٔ کرمانیدر بری بوره مغربیدر و انواعی کثیردر
و جمله سنک طبعی درجهٔ ثانیه ده یابسدر و خاصیتی بودرکه جرب و برص و دثل و استسقاء بیاضی
البطنی ازاله ایدر و انسان بونی ظاهر بدنه استعمال ایتمک باطن بدنده استعمالدن اولیدر نطرون
ایکی نوعدر بری ابیض و بری احمردر و دیار مصرده طرانه معادن نطروندندرکه ایچنه ما القا اولنسه
نطرونیت قوتی ما آبی نطرون ایدندر و حیوان و نبات و معدن و بالجمله موالید ثلاثدن ایچنه
هرنه القا اولنسه نطرون اولور و نطرون بوره جنسندندر بعضلر درکه بورهٔ ارمنیدر
طبعی درجهٔ ثالثه ده یابسدر و احجار و سنکدن تطهیر و تنظیف ایدر و خاصیتی بودرکه قولنجه
مفیددر دکور قرادمنه و فلج و جربه نافعدر اما خارج بدنه استعمال ایتمک کرکدر اکلی جایز دکلدر
دیو تزنهٔ العقلوبه درغایت بونجدرکه لحوم قسمنک ایچنه طبخ ایدرکن نطرون قوسه لر فی الحال نضج
ویرر و مصرده فقت همه دن طباخلر لحومی نطرون ایله طبخ ایدرلر طعم مطبوخه تغیر ما عارض اولور
و غیری مضرتی محسوس دکلدر لکن دیار مصرده فتقه مبتلی خلق کثیر اوزره در اعتقاد عامه
بودرکه نطرون اکلی مورث فتق اوله ملح نمکدر آبدن متولددرکه اجزای ارضیهٔ محترقه یابسه اختلاط
ایدر اکر اختلاطی معتدل اولورسه ملح خوش طعم اولور قال النبی علیه السلام ابدأوا بالملح واختموا
فان فیه شفاء من سبعین داء و ملح بر قاچ نوع اوزره در نوع اول ملح اندرانیدرکه اصفی والطف
املاحدر و بو نوعک معدنی بحیرهٔ لوط قتنده ارض سدومده در بهرنه کیفیتله کسر اولنسه مربع
الزوایا اولور نوع ثانی ملح خوش طعمدرکه طعامه داخل اولور و بو نوعک اجودی ابیضدر و رایحه سی
رایحهٔ بنفشه یه شبیهدر نوع ثالث ملح هندیدرکه ابیض و صلبدر و بو نوع صناعیدر و اداردرکه
کتب طبده مذکوردر نوع رابع ملح نفطیدر و بو نوع درت لون اوزره در بریسی ابیضدر بریسی
احمردر بریسی اصفردر و بریسی اخضر زنجاریدر و بو نوعک معادنی اراضی اصفهان و حرانده

وبجستانده در نوع خامس ملح بحریدر که برادهٔ غلیظه کبیدر برنوع روم ایلی ارضندن سلانیک داود فاغه
ناحیه لرنده ساحل بحره روع اولور ایام باحورده ساحل بحرده حفره لر حفر ایدوب وبحردن
بو حفره لره جداول حفر ایدوب آب دریا جدا ولندن بو حفره لره جاری ومجتمع اولوب شدت حر
شمس باریه بحری برنجه ایام طبخ ایله کثافت مائیه حفره لرده منعقد اولوب آب بو وایه انقلاب ایله
جف اولندقده حفره لردن ملحی اخذ ایدرلر وبو ملحلرک سوم عرفیه سی التزام ملتزمین ایله خواص خزینهٔ
سلاطین عثمانیه دندر نوع سادس ملح حجریدر که معدنندن قطع کبیره اخذ اولنور ومعدنی رجم
ایلنده ولایت افلاقده در نوع سابع ملح بلوریدر بو نوعه ملح ترکی دخی دیرلر مستحجر در وعامه
حاجی بکتاش طوزی دیدکلریدر که بهترین والطف انواع ملحدر وملحک منافعی کثیردر وحقنده دیلمشدر
الملح رابع اربعة ومخلص ثلثة ومدبر اثنین مع قائم بواحد یعنی جملهٔ احجار وفلزات ملح ایله مصفی اولور
واغلب اغذیهٔ انسان ملح ایله لذت پذیر اولور حتی نحاة کلامده نحوی طعامده ملحه تشبیه ایدرلر
طعام بی نمکی اکل نامطبوع وغیر مقبول اولدوغندندر تکلم قواعد نحوه مخالف ترکیب کلام
افادهٔ معنی ومرام ایتمیوب جناح هوامه مشابهدر وهر نسنه که بی نمک اوله معیوب ومعیب اولور
تا که حسن انسانی دخی هر نقدر که ملیح اولسه مطبوع وصبیح اولور نتکیم صاحب حسن اوضح ولسان افصح
خیر البشر وسید ولد آدم صلی الله علیه وسلم جنابنه اصحاب کرامدن بری یا رسول الله سنمی احسن سن
یوخسه یوسف صدیقمی احسن ایدی دیو سؤال ایتدکده حضرت علیه السلام انا املح بیوردیلر
بو کلام بلاغت انجامدن منفهم اولور که حسنده مطبوع اولان ملاحتدر حسن بی نمک صورت دیوارده
مصورلر چهره کشانکی مقوله سندندر وملحک خاصیتی بودر که قوجه ده پیدا اولان لحوم زایده یی
ازاله ایدر وجرب قویه وعرق النساء قدیمه مفیددر **تنکار** بو جوهر ملح جنسندندر وطعمی
انند طعم بوره در سواحل بحرده بولنور وسبیکهٔ ذهب کبی اولور وجع دندانه غایت مفیددر
فی الحال قطع وجع ایدر **زاج** بعضلر دیرکه بونک سبب تولدی اجزاء محترقه مائیه وارضیه در که
بر بری ایله اختلاط شدید ایدرلر وقوت حرارت شمس بو اجزاده تأثیر ایدوب بونلردن دهنیت
وملحیت وکبریتیت پیدا اولوب زاج اولور واکر معدننده قوت حدیدیت غالب ایسه لونی
زاج احمر واصفر اولور اکر قوت نحاسیت غالب ایسه لونی زاج اخضر اولور وبعضلر دیرکه زاج
زیبق مرده وکبریتدن متولددر لونی اخضر واحمر واصفر واسود وابیض اولور واخضری
قلقطار وقلقدیس وقلقیده بکزر وطعمی شیرین اولور وزاج اصفر پیدا ددروبیانی صمغ کبی پاک
اولور وزاج احمر واسودی کفشکران ورنکرزان استعمال ایدرلر وزاج سفید سوری دیرلر
جیلان وطبرستان جبالنده زیاده اولور ومعادن زاج فراواندر وایران زمینده اولان
معادندن بریسی بهوین کوه لرکوچک معدنیدر که برعیندر الوان زاج چقر وبرمعدنی
کوه دماونددهدر وبرمعدن دخی طارمین قزوینده در وانواع زاجاتک اجودی زاج
اصفر قبرسی در که مخهٔ بیضه یه شبیهدر وصفوتی حمرت ایله مشکوکدر وبو زاج حجارده در تراب
دکلدر وانواع زاجات ناصوره ورعافه ودندان خوره یه مفیددر ودودندن موش وکس

کبرزانه

کبرزانه در **شب** برنجه نوعدر واصفی وبهترینی شب یمانیدر که سود وفر ولونی ابیضدر صفرت دخی
یاخود حمرته مایلدر وطعمی حلاوه وعفوصة وحموضتدن مرکبدر ومعدنی دیار یمندن ارض نجدده که بر
عیندن آب چقوب مسافهٔ قلیله کیتدکدن صکره منعقد اولوب شب سفید یمانی اولور ودخی
الواحات ارضنده وروم ارضنده معدنی واردر وبر نوعی شب زفردر که معادنی روم و
خراسانده در وبر نوعی شب ابیض دقیقدر معادنی ولایت صعیدده در طبعی درجهٔ اولیده
بارددر ودرجهٔ ثالثده یابسدر وشبک خاصیتی بودر که داکدر ایچنه طرح اولنسه تصفیه ایدر
ورعاف وحیضی قطع ایدر ومعده یی تقویت ایدر ودندان جنبانی بکشدرر ودردیرکیله
یاره لره سورسه بتورر وغرغره ایتسه لر دیش اغریسن قطع ایدر وحمیات کهنه یی دفع ایدر
وآبینهٔ قلعی ایله قولنجدن امان ویرر **نشادر** بونک تولدی ملحک تولدی کبیدر الا انشادرده
قوای مائی وارضیدن قوت ناریه زیادهدر وبرنجه لون اوزره اولور وابیضی بهترین الواندر
وخیول ودوابک سرکینلرین یاقمقدن مداخن حماماتده متولد اولور خصوصا ارض مصر و
صعید واکثر دیار عربده که حماملرک کلخنلری زبل دواب ایله ایقاد اولنور وایران زمینده
برمعدنی واردر انلر کوندز دخان وکیجه نار مشاهده اولنور واول مقامه واروب تندی
اصلا دوب اوزرینه اورترلر وبو معدندن کاهی جوهر جلی حاصل اولور وبرمعدنی دخی هاورده دخی البهره در
وبرمعدنی دخی اولدقجه در طبعی درجهٔ ثالثه ده حار ویابسدر ومنافع عجیبه سی واردر تریاق عظیمدر
خاصیتی بودر که اوچ مثقال نشادری آبده ویاخود دلبنده ویاخود زیتده ایچمک سمدن خلاص ایدر
وبیاض عینه وخناق بلغمیه وقولنجه مفیددر ونشادری آب ایله حل ایدوب ایکی صحن بیتمه ترکیبه لر
حشرات وهوام هارب اولورلر **هادی** زنک طحالدن برحجردر خاصیتی بودر که زیربانده طوتسه لر سکندن دیوانه
یعنی قودورمش کلب اصرمز وزاج منقی ایله بونی خلط ایدوب زیبقه قوسه زیبقی عقد ایدر
یقظان برمتحرک حجردر خاصیتی بودر که خفقانه وارتعاشه مفیددر ونسیانی ازاله ایدر
منسوج ابو القاسم عبید الله بن عبد الله بن خرداذبه کتاب المسالک والممالکده بو اعجوبه یی ذکر ایدرکه
بلاد بربردن وادی درعه ده برحجر بولنور اماکن ندیه ده وضع اولنسه کتان کبی خیوط اولوب ممتد
وبو خیوطدن ثیاب ومنادیل نسج اولنور وهر بار که بو منادیل وثیاب وسخ آمیز وچرک آلود
اولسه ناره القا ایدرلر وسخی زایل اولوب کند ومحترق اولمز **سندروس** بونک جسمی شفافدر
کهربایه بکزر حجر صمغیدر واکلی ودیشنی اولور جزایر بحر رومده عیوندن منفجر اولور که ماء بحره اصابت
ایتسه منجمد اولور وبعض دخی اول ارضک عروقندن ترابه قطعه قطعه متکون اولور **فسیح**
جنس ثالث معادن وطبایع وخواص ادهان جنس ثالث ادهاندر رطوبات ابخره اجواف
زمینده محتبس اولور وحرارت هوای تابستان وکان انی تلطیف وتخفیف ایدوب متصاعد
اولور وایام شتاده اکا برودت هوا ایریشوب غلیظ ومنجمد اولور وکیرو عود ورجوع
ایدوب معدننده قرار پذیر اولور وحرارت معدن انی تربیت دوامی ایله تربیت وتصفیه ایدر
تا که نضج ویروب پخته اولور وادهاندن برنوعی اولور وادهانک اختلافی زمین معادنک اختلافی

طباعی سببی ایله در اکر طبع معدن افراط اوزره حار و یابس اولورسه کبریت اولور و اکر طبع معدنک
یبوستی حرارتندن ناقص اولورسه نفط اولور و اکر طبع معدنک حرارتی افراط اوزره اولیوب یبوستی
حرارتندن ناقص اولورسه زفت اولور و اکر طبع معدنک حرارت و یبوستی قلیل و ایکسی یکسان اولورسه
مومیا اولور و اکر طبع معدنک حرارتی ناقص و یبوستی زاید اولورسه قیر اولور و اکر طبع معدن برودتده
معتدل و رطوبته قابل اولورسه زیبق اولور که ان شاء الله تعالی هر بری محلنده شرح اولنور **کبریت**
اجزاء مائیه و هوائیه و ارضیه بر بری ایله مختلط اولوب بعض بعض اوزره قوی اولور و حرارت معدن
انکا تمام نضج ویروب دهن مثال اولور و انکا لاحق اولان برودت انی عقد ایدوب کوکرد اولور
و الوانی قوت حرارت معدن سببی ایله اولور اکرکه حرارتی افراط اوزره در احمر اولور و انکله
حرارتی وسط در اصفر اولور و انکله حرارتی قلیلدر ابیض اولور ایران زمیننده کوه دماوندده معدنی واردر
بوطاغک قله سنده بتمش چاه واردر که کوکرد حاصل اولور و بو چاهلرک بر اعظمی واردر که کثرت بخاردن
انکا قریب واریلمغه مجال یوقدر انسانی بیهوش ایدر و بر معدنی بامیان بر چشمه در بو چشمه دن آب غلیانله
فوران و هیجان ایدر که بر مسافه ده آوازی ایشیدیلور و بو آب جریان ایله زیاده کیتدکده منجمد اولوب
کوکرد اولور و بر معدنی بعون کوهلر کوچکده در که بوندن کوکردک الوانی حاصل اولور و ولایت
اندلسده کوه برانده دخی معدن کبریت واردر کوکردک طبعی درجهٔ رابعه ده حار و یابسدر خاصیتی
بودر که اکسیرک مایه عظیمیدر و بهق و جرب و برص و نقرس و زکامه مفیددر و دخانی حیه و عقرب
و برغوثی قاچورر و ترنجی درختندن آغنی دوکرو زن حاصل کند و کوکرد کوتورسه رحمنده کی جنینی
دوشورر **زفت** اول زفت که تر اوله طبعی درجهٔ ثالثه ده حار و [درجهٔ ثانیه ده] یابسدر و اول زفت که خشک اوله
طبعی درجهٔ ثالثه ده حار و یابسدر و ایکیسی دخی جلا و تحلیل ایدر و نضج ویرر و ناخنده اولان بیاضی ازاله ایدر
و صلب اورامه و خنازیره و یاره لره مفیددر و صلابت معده و رحمی نرم ایدر **زیبق** اجزاء مائیه
و ارضیه بر بری ایله شدت اوزره اختلاط ایدوب اول غشاوه دن قطرات حاصل اولور و
حرارت معدن انکا نضج ویروب غلیظ ایدر و طول زمان و خاصیت مائیت انکا رنگ سفید ویروب
و انکا افات رایحه و رخاوه ویرر و صرایر شوب زیبق اولدر که فارسیده انکا سیماب دیرلر
صور الاقالیمده مذکوردر که ولایت اندلسده کوه برانده معدن زیبق واردر و بو معدن بر چشمه در که
زیبق بو چشمه دن آب ایله ظاهر اولور و بو معدندن اطراف عالمه ایلدرلر و بر معدنی دخی بخارا اوزرنده
بیننده در و بر معدنی دخی ولایت فرغانه ده در خاصیتی بودر که زر سنکدن زیبقسز چیقمز و زیبق زهر
موشدر و فلج و ذهاب سمع و بصر و غش و صفرة بشره و رعشهٔ اعضا و یبوست دماغ و جرب
و قردی و بونلر امثالی امراض ردیه یه مفیددر و دخاننده هوام کریزان اولور و زیبقی باطنده بر نده هیچ
استعمال جایز دکل مهلکدر ظاهر بدنده استعمال ایدوب اذنه قریب موضعه ایلتمک کرک
زیرا سوراخ سمعه داخل اولورسه اهلاک ایدر و اندام و اعضایه سورسه لر شپش و سایر کزنده
قتل ایدر **قیر** بونک لونی اسود در زفته بکزر و بعض موصلدن بغدادجانبنده بر منزل مسافه ده برکوتلک
چشمه در قیر ندن صاقز کبی طعم و رایحه طیب چیقمکه مناسب قیر چیقر و جیفه دخی عینه عین القیاره دیرلر

بوندن شیء کثیر جمع اولنور و اهل عراق باطدن بدل حماملرینی قیر ایله فرش ایدرلر و بر معدنی دخی فارس
ولایتی و شتمه بیننده در قیر معدنی طاغده اولسه مجرد قیر چیقر و صحراده اولسه مجرد قیر چیقر و صحراده اولسه
آب ایله طشره چیقوب قیر کناره ایده طوروب منعقد اولور کثیر الفواید در عماراتده و سایر مهماتده
استعمال ایدرلر طبعی درجهٔ اولیده حاردر و درجهٔ ثانیه ده یابسدر دم حادی تصفیه ایدر
و خنازیر و نقرس و عرق النسا و سعال و خناقه مفیددر **مومیائی** بر زمینک که اجزاء لطیفه سنده
حرارت و یبوست و دهنیت غالب اوله و اول زمینک طبیعتنده اولان غذاوت کثرت
اجتماعدن متصاعد اولوب زمیندن چونکه طشره کله یبوست هوا انک دهنیتنی عقد ایدوب
موم کبی اولور و بو قوت شبانکاره ده قریه آبی ارضنده زیاده اولمقله بو مومی الیه انکا
اضافت ایدوب مومیائی دیرلر که بو جوهره بو لفظ علم اولمشدر و محمد بن ابی طالب الانصاری
الدمشقی نخبة الدهرده ذکر ایدر که مومیائی اوچ نوعدر نوع اول معدنی و نوع ثانی نباتی و نوع ثالث
حیوانیدر و معدنیسی ارض فارسده قرای شیرازدن بر قریه ده اولور مایه دهنیدر ایام خریفده
بر مغارهنک سقفندن انک ایچون موضوع بر نقیر ایچنه تقطر ایدر و هر سنه ده مجتمع اولان
مقدار رطل واحد اولور و دروازه سی جانب سلطاندن امنا و ثقات واردر نته کم مصرده دهن بلسانه
اوزره دخی امنا واردر و مومیائی معدنیدن بر ضعیف دخی واردر بلاد مغربده ارض کنارندن
کتوررلر ایام شتاده بحر هیجان ایتدکجه عنبر کبی بحر آنی ساحله القا ایدر و مومیائی نباتی
انکا مخصوص بر شجردن سیلان ایدر که صمغ اسوده شبیهدر و مومیائی حیوانی ادم جثه سی نشر
ترابیدر الله اعلم و ارجان فارسی توابعندن قریه صابحده مومیائی معدنی واردر و بر
معدنی دخی موصلده در و طبعی درجهٔ ثانیه ده حار و یابسدر خاصیتی بودر که قلب شکسته
و فلج و لقوه یه و صرعه و صداع بارده و کرانی زبانه و خناقه و اعضا شکسته لکنه و جگر
و خفقانه مفیددر **نفط** بونک تکونی مومیائی تکونی کبیدر و آب ایله آمیخته اولوب
طشره چیقر و آبدن آیریلور ایکی نوعدر بری نفط سفید و بری نفط سیاهدر و اجود دهمینی
نفط سفیددر ساحل بحر خزرده بلده باکوده معدنی واردر که حفر اولنمش چاهلردر
و بو چاهلردن چیقن ابک اوزرنده نفط اولور و بلاد خوزستانده مدینهٔ رامهرمزده بر صحرا
واردر و بو صحراده بر عین واردر بو عیندن نفط سیاه جاری اولور و کرد خوزستاندن
تدینه عسکر مکرمده بر عین واردر بو عیندن نفط سیاه منفجر اولور و بعد التقطر سفید اولور
و قبر موسی علیه السلام شرقی بیت المقدسده برچاه واردر کسر اولنه ایچندن نفط استخراج
اولنور و قرعه یه قونلوب ماء ورد کبی عمل اولنوب بو طریقله استخراج اولنور و بو حجاره یه
شرارهٔ نار ملاصق اولسه مثال هیمهٔ خشک مشتعل و فروزان اولور و بر معدنی حدود موصلده در
و بر معدنی خز بخارا و اسروشنه بیننده در و بر معدنی دخی توابع فرغانه دن کوره اسبره ده در
و نفطک طبعی درجهٔ رابعه اولنده حار و یابسدر کثیر المنافع جوهردر وجع مفاصله و فلجه و
لقوه یه و بیاض عینه و نزول ماء عینه مفیددر و نفط سفیدی نقوش اینده ده

نقاشان روم کثرت ایله استعمال ایدرلر **منظرهٔ سادس عشر نباتات و فواکه و ثمار**
و هر برینه اولان منافع بیشمار ذکرینده عقلاء صحیح الانظار و حکماء دقیق الافکار
حس و مشاهده لرینه عیان و پیدادر که نباتات قابل نما اولوب حس و حرکت ذاتیه سی
اولمیوب جماددن متولد اولور و غالبا اجزاء آبیه و ارضیه ده تولد ایدر که اجسام نامیه
بر بری ایله مجتمع و مختلط اولوب قدرت الهیه ایله دانه پیدا اولور و اگر اول حبه قوی ترکیب
ایله عروق و ساق و اغصان و اوراقی ظاهر اولوب شجر اولور که هر سنه اوراق و ثماری
تجدید اولنور لکن عروق و ساق و اغصان سنین کثیره دوام و ثبات بولور و اگر
اجسام نامیه نک بر بری ایله اختلاطندن ظاهر اولان دانه ضعیف ترکیب اولورسه بحکمة الله
و تربیهٔ بحریته منسوب قوت ترکیبیه سی مقداری عشب و کلا اولور و اکثری هر سنه جدید نابت
اولور که و آیة لهم الارض المیتة احییناها و اخرجنا منها حبا فمنه یاکلون و جعلنا فیها جنات من نخیل
و اعناب و فجرنا فیها من العیون لیاکلوا من ثمره و ما عملته ایدیهم افلا یشکرون آیت موهبت غایتی
بو معنایه اشارتدر خلاق حکیم علی الاطلاق جلت حکمته اصناف نباتاتده ابدا ایتدوکی
صنع بدیعی تعقلده عقول بشریه متحیردر که اجسام اشجار ماهیت واحده ایکن مغایرت
ساق و اغصان و اثمار و اوراق ایله تعدد و تکثری حد و حصردن بیروندر نیکه شجر واحد
الوان مختلفه ایله اثمار رنگارنگ ساقده گوناگون رنگله ازهار ظاهر و پیدادر فهم انسانی بو صنع عجیبده
عاجز و قاصردر حقیقت مخلوقاتی محیط اولان علم الهیدر علم انسانی محیط اولدوغی بحردن بر قطره در
اگرچه تفاصیل فواید نباتات حیز عبارتدن تجاوزدن دور و ظروف حروفه گنجایشدن مهجوردر لکن
بو مجلده بو فوایددن مهما امکن خالی اولمموق ایچون حمد الله بن ابی بکر بن حمد المستوفی القزوینی کتب
شفادن منهاج و ذخیره و عجایب المخلوقات و تقویم الصحه و آثار و اخبار رشیدی و بونلر امثالی
طب و فلاحت کتبندن جمع ایدوب نزهة القلوبنده درج ایتدوکی فوایددن و ابن الوردی
خریدة العجایبنده ایراد ایتدوکی منافعدن بو مجلده تزیین اولندی و انفا ذکر اولندوغی اوزره نباتات
بحسب الطبع ایکی نوع اولوب بر نوعی اشجار و بر نوعی بذور و اصول ایله نابت عشب و کلا اولمغین
بو منظره ایکی فتح اوزره ترتیب اولنوب فتح اولی ایکی عرضله و فتح ثانی درت عرضله ثبت و درت
عرضله ثبت اولندی **فتح اشجار** جملهٔ نباتاتدن اشجار ایکی صنفدر بر صنفی اشجار مثمره و بر
صنفی اشجار غیر مثمره در و مثمر و غیر مثمر اشجاری عالم و جاهل انسانه تشبیه ایتمشلردر و
اشجارک مثمر و غیر مثمر اولدوغنک سببی بودر که لطافت مادهٔ اشجار ایکیدن خالی دگلدر یا کثرت
اوزره اولور و یا نقصان اوزره اولور اگر لطافتی کثرت اوزره ایسه بعضی اصل شجرده و بعضی
ثمره ده صرف اولنور که میوه بار آور اولور و اگر لطافتی نقصان اوزره ایسه بو دخی ایکیدن خالی دگلدر
که بو لطافت قلیله یا قوتی حرکه اولور و یا ضعیف حرکه اولور اگر قوتی حرکه ایسه تخم اولور و اگر
ضعیف حرکه ایسه شجر اولور و قوت مثمره معلومدر و اشجاردن هر برینه ایکی صفت خادمه و مخدومه
مرکوزدر و هر صنفنده درت قوت موجوددر اقوای خادمه دن قوت اولی جاذبه در که

آبی اسفل شجردن اعلای شجره ایصال ایدر قوت ثانیه ماسکه در که اول نمی جذوع و اغصانده
حفظ ایدر قوت ثالثه هاضمه در که اول نمک لطافتنی تجزیه ایدر که بر جزوی اجزاء شجردن اولور
قوت رابعه دافعه در که اول نمک زوایدنی صمغ ایله اخراج ایدر و قوای مخدومه دن قوت اولی
غاذیه در که شجر بدل ما یتحلل طلب ایتسه شجرک اصل و ورق و ثمری اجزاسنک سبب ظهوری
اولور قوت ثانیه مصوره در که بو اجزادن هر برینک شکلنی تصویر ایدر قوت ثالثه مولده در که
بو اشکالی اخراج ایدر قوت رابعه نامیه در که اکا نمو ویرر و نمو دخی تشدد ویرر و بو خلقتده
کمال قدرت صانع قدیم عظمت قدرته و تمام حکمت خالق حکیم علت حکمته مشهود و محسوسدر
که ثماردن جوز و بادام و فندق و فستق و بان و دونمشک و بونلر امثالی ثمارک بعضنی قلاع
حصینه ده تربیه ایدر تا که آسیب و گزند ایرشمیه و اول قلاع طبقات اوزره ترتیب ایدر تا که اکا
امدادی اوله و ثماردن شفتالو و زردالو و آلو و بونلر امثالی ثمارک بعضنی بی قلاع ظاهرده بتورر
باوجود غایت نازکی قدرت الهیه آسیب آفاتک مجموعندن حفظ ایدر و وسطنده استخوان کثیف
و درون استخوانده مغز لطیف تعبیه ایدر و ثماردن سیب و به و امرود و بونلر امثالی ثمارک
بعضنی بی قلاع ظاهرده بتورر و بی استخوان کثیف درونده مغز تربیه ایدر و ثماردن خرما و
فستق و زیتون و عناب و سپستان و سنجد و بونلر امثالی ثمارک بعضنی ظاهرده بتورب
درونده استخوان بی مغز تربیه ایدر و ثماردن انجیر و کشمش و توت و بونلر امثالی ثمارک بعضنی
بی قلعهٔ بیرونی و بی استخوان مغز درونی ایجاد ایدر تا که انواع صورده کمال قدرت صانعیتی
ظاهر اوله نتکیم کلام مجیدده وارددر ان الله فالق الحب و النوی یخرج الحی من المیت و
مخرج المیت من الحی ذلکم الله فانی تؤفکون و اشجاره قامت بلند ویردی تا که هوا اکا بهتر و بیشتر
امداد ایده و آفتاب کمتر اضرار ایده و اشجاره عروق ویردی تا که زمینده محکم اولوب قوت
صرصر ایله یرندن منقلع اولمیه و اشجاره اغصان ویردی تا که سبب کثرت اوراق و ثمار اوله
و اشجاره اوراق ویردی تا که میوه اوراق سایه سنده پرورش بوله و اوراق اشجارده عروق
ابدا ایتدی تا که نداوت قوت نمو هر برینه واصل اوله و بعض اوراقی بعض اوزرینه تفضیل ایتدی
تا که مفضل و مفضل علیه معین اوله ان فی ذلک لآیات لقوم یعقلون
عرض اشجار مثمره صاحب نزهة القلوب تهجی اوزره ایراد ایتدوکی اشجار مثمره نک بستانی
و صحرائیسندن نزهة القلوبده مذکور اولمیوب باقی حروفک خاطر نشانم اولنلر کیرو
ترتیب حروف اوزره محلنده فی زماننا مشهور اولان اسملری ایله ایراد اولنور کتب فلاحتده
مذکوردر که درخت میوه یی آشیلندوغی یردن خوبتر ویرر زیرا اصل شجرک قوتی مفاصلنک
قوتنه منضمدر و دخی استخوانی استخوانه یعنی چکردک قابنی چکردک قابنه و تخمی تخمه آشلمق
ممکندر **آس** فارسیده مورد و ترکیده مرسین دیرلر و بعض عرب آسه رند دیر امام
کسایی مامون تعلیم علم نحو ایچون خدمتنه وارد و شربه مشغول بولندوغی مجلسده دیمشدر
نظم للدرس وقت و هذا الوقت للکاس و للنّدامی و شم الورد و الآس

شجر آسی غرس ایتدکلری وقت حفر ایتدکلری حفره‌یه ریک دوکوب واطرافنه شعیر اکرلر
غرسی‌نی قبول ایدر و آسک طبعی درجهٔ اولیده بارد و درجهٔ ثانیه‌ده یابسدر ورق مسحوقی
الطفاله پرورش ویرر و رایحهٔ قبیحه‌یی دفع ایدر و ورق محروقی توتیا خاصیتن ویرر و کلف و بهقی
دفع ایدر و قوت دماغ ویرر اکر روغن ایله خلط ایدرلرسه موی بیتورر و میوه‌سی تخم عقربلن دفع ایدر
واحشا پرده‌رونینه مفیددر و تخمی ایله غرغره کرم دندانی هشکت ایدر **آبنوس** معروفدر
بعض عرب اکا ساسم دیر طبعی درجهٔ ثانیه‌ده حار و یابسدر ورقی سبز و میوه‌سی نرم و سفیددر و
اجتنا اولندقدن صکره سیاه و سخت اولور و خشبه‌سنی عمارات و آلاتده استعمال ایدرلر
مجموع خشبدن خشبهٔ آبنوس وزنده ثقیلدر و بو معناده نظم ایتمشلردر **نظم**

آبنوسم در تنک دریا نشینم چون صدف — خس نیم تا بر سر آیم کف بود همتای من

چوب آبنوس یاقمغله خوشبوا اولور و باده‌یه قونسه‌لر باده‌یی خوشبوا ایدر و آب ایله
سحق ایدوب اکتحال ایتسه‌لر بیاض و غشاوهٔ عینی ازاله ایدر و برآیه کیرمش طابق اوزره چوب ابنوسی یاقوب
ورمادین شسته و خشک ایدوب اکتحال ایتسه‌لر دفع رمد ایدر و اکل ایتسه‌لر مثانه‌نک حصاتنی ازاله
ایدر و دردشکمی دفع ایدر **املج** بلیله‌در طبعی درجهٔ اولیده بارد و درجهٔ ثانیه‌ده یابسدر
معده‌یی دباغت ایدر و قوت ویرر و معده‌دن صفرا و بلغمی ازاله ایدر **اترج** ترنجدر رایحهٔ
طیبه‌سی واردر اکر برک کدوی زیر شجر اترجه دفن ایتسه‌لر میوه‌یی بسیار ویرر و ریزان اولمز
اکر قبق کوکنک طپراغن قان ایله خلط ایدوب شجر اترجک کوکنه قونسه‌لر اترج کبیر ویرر
قشر اترجک طبعی درجهٔ اولیده حار و یابسدر و لحمنک طبعی درجهٔ اولیده بارد و رطبدر و
حموضتی درجهٔ ثانیه‌ده یابسدر قشرینک خاصیتی بودر که بوی دهنی و بوی سیر و پیازی دفع ایدر
و میان لباسده قونسه‌لر آفتدن حفظ ایدر و عصارهٔ قشری سم افعی و برصی دفع ایدر و
لحمی قولنج ایراث ایدر و حموضتی نور چشمی افزون ایدر و کلف و عرق النسایی دفع ایدر
و جکردکن سحق ایدوب لدغ عقرب زحمنه قونسه‌لر وجع و المن تسکین ایدر زنان برکیه‌یه
بغیبوب صول بازوسنه بغلسه‌لر دائما وزرنده درحامل اولمز خریدة العجائبده مذکوردر که اترج
شجرهٔ حاردر بلاد حاره‌دن غیری موضعده اولمز و کرمی بیله دک قیام و دواجی واردر و هر
بارکه شجرهٔ اترجه حایض یاپشسه و یاخود درقندن جنب اغذا ایتسه شجره‌سی فاسد اولور و قشر
اترج حار یابسدر و لحمی حار و رطبدر و حموضتی بارد و یابسدر و جکردکی حار رطبدر و اترجک
اجودی کبیریدر فساد هوا و وبایی اصلاح ایدر و لحمی معده‌یه ضرر دیدر مضر دماغ و مشهی طعامدر
و خفقانه نافعدر و صفرایی مسهلدر **اجاص** فارسیسی آلو و ترکیسی ارکدر بر نیچه نوع اولور
ادویه‌ده استعمال اولنان نوع اصفهانیه‌یه عرب ادرک دیرلر درجهٔ ثانیه‌ده بارد و رطبدر
اکر نهالنی زهرهٔ کاو ایله آلوده ایدوب غرس ایدرلرسه میوه‌سنده کرم واقع اولمز و میوه‌سی
دفع عطش ایدر و قلب صفرا اینک حرارتنی ازاله ایدر و اشتهای طعامی افزا ایدر و ورقی
قاینه‌دوب غرغره ایتسه‌لر مواد فاسده‌یی اخراج ایدر و اجاصی بر ظرفده سداجنه قویوب ظرفک

آغزنی

آغزنی طین ایله سد ایتسه‌لر بر مدت تازه قالور خریدة العجائبده واردر آجاص ایله قرآصیا
قرداشلردر نته کم مشمش ایله خوخ بری قرداشلردر و اجاص ایکی نوعدر بریسی ادویه‌ده
استعمال اولنور و بریسی اندن اصغردر که اکا خوخ دیرلر و خوخ اوتلکیدن اصلی در و قرآصیا
کراسدر دخی کذلک ایکی نوعدر بریسی برقوقدر که حلو و اغبردر و بریسی حامض و اسوددر صاحب الفلاحه
دیرکه بو ایکیسی چکردکسز استین قضیبلرینک اسافلنی وقت غرسده شق متوسط ایله شق ایدوب
وایچلرندن لطف و نزاکتله یوره‌کلرین چقاروب و قضیب مشقوقی بربرینه ضم ایدوب و حشیش
و خرده ریسمان ایله ربط ایدوب عنصل ایله غرس ایتسه‌لر ثمر بلانوی اثمار ایدر کذلک ثمرتنی یوله
ایتسه‌لر دانه‌سی چکردکسز اولور **آزاد** درخت طاقدر بعض عرب عضا دیرلغه علاءالدین القراحصاریه
قانوندن نقلله مذکوردر که غضا اردوکو بی درختیدر و مشکلات التحفه‌دن منقولدر برشجردرکه اوراقی
اولنه آتشی چوق مکث ایدر و نزهة القلوبدندرکه میوه‌سی نبق کبیدر و سمو منذرکه و اکا طاجک
دخی دیرلر و درقی اکل ایدن بهیمه هلاک اولور و عصارهٔ برکی مویی دراز ایدر و شپش اهلاک ایدر
و عسل ایله اکل ایتسه‌لر ستم و قولنجی دفع ایدر و خشبه‌سن ابنیه و عماراتده استعمال ایدرلر بعض علما
بونی اشجار ثمره‌دن صایمزلر و اسمی آزاد اولدوغی بوکا دلیل ایراد ایدرلر **انبرباریس** فارسیده
زرشک و ترکیده قادن طوزلوغی دیرلر راقم الحروف قونی اوزره روم ایلنده قصبهٔ اشتب
حوالیسنده و ماجرستانده استونی بلغراد حوالیسنده انبرباریس کثیر الوجوددر درجهٔ ثانیه‌ده
طبعی بارد و یابسدر حرارتی تسکین ایدر و جکره قوت ویرر اما قولنج ایراث ایدر و قارن
بوروسی کتورر و حیضی ابله کرمه نافعدر **اهلیلج** هلیله درجهٔ اولیده بارد و درجهٔ
ثانیه‌ده یابسدر زرد و سیاه اولور و قوت زردی کمتردر حدت صفرایی تسکین ایدر و
معده‌یی دباغت ایدر و سیاهی بو عملله تحلیل اخلاط ایدر و هلیلهٔ کابلی بهتردر و هلیله مسهلدر
و وجوب ذات واجب الوجوده هلیله مسهل اولدوغی دلیل واضحدر که اکر اعمال طبیعت ایله
اولیدی هلیله قابض اولمق کرک ایدی بادروج کندس در درجهٔ رابعه‌ده حار و یابسدر
خارج بدنه استعمالی جایزدر داخل بدنده استعمالی خطرناکدر خرده‌سی دماغه کیتسه عطسه کثیر
ایراث ایدر و کرم شکمی اخراج ایدر و عصاره‌سی رعافی قطع ایدر و آبی ایله اکتحال نور بصری
افزون ایدر **اوز** مقدار جوزده طولانی بر میوه‌در طعمی طعم تفاحه شبیهدر بلاد رومده کثیر
الوجوددر طبعی و کیفیت ضرر و نفعی تتبع و تجربه‌یه موقوفدر **بان** لغة علاءالدین القراحصاریه
مذکوردر که فارسیسی کبود و ترکیسی [illegible] نزهة القلوبدندرکه بان ایکی نوعدر بر نوعی مثمر
و بری غیر مثمردر و غیر مثمری شجر کریهدر و مثمرینک ثمره‌سی فستقه بکزر اما مثلث الشکل و خوشبودر
عرب اکا حب البان دیرلر و غوالیده استعمال ایدرلر درجهٔ ثالثه‌ده حار و درجهٔ ثانیه‌ده
یابسدر برص و بهق و کلف و قروح و درد دندان و اخلاط لزجه مفیددر **بطم** و نشکدر
بوکا بعض عرب حبة الخضرا دیرلر اکثر خوردنی اولور درجهٔ ثانیه‌ده حار و یابسدر تازه‌سی
قوت باه ایراث ایدر و خشکی فالج و لقوه ایراث ایدر و کثرت اشتهای طعامه مفیددر

وادرار بول ایدر صمغنه علک الانباط دیرلر جرب و قوبا و اخلاط غلیظی تحلیل ایدر و برکی متونی
درازایدر بقم معدودر و ثمره سی خرنوب کبیدر که خرنوب دبار روم گبی بو بونوزی دیدکلریدر
و طعم بقم علقم کبیدر لغة علاء الدین القواحصاریده علقمک فارسیسی کبست و ترکیسی ابو جهل قاربوزیدر
دیو مذکوردر و نزهة القلوبده درکه بقم جزایر بحر هندده اولور بیخی بر ساعتلک زهری دفع ایدر و خشبه سی
عمارتده و صبغ اشیاده استعمال ایدرلر بلادر صاحب الشفا حاجی پاشا قولی اوزره بو کا
اکبلد جادیلور بر شجرک ثمریدر که قلوب طیوره مشابهدر و لونی احمردر و سوادده مایلدر و قلب لونی
اوزره در و داخلنده بر نسنه وار که دمه شبیهدر و بو نسنه بونک عسلیدر که مستعمل اولان بودر و اجودی
اسود و رزین اولاندر که کثیر العسل اوله بولنور شیخ قولی اوزره بونک لبّیته لب جوز کبی حلودر
و اختیارات طبده مذکوردر که بو کا تمر البلاد دخی دیرلر بونک اجودی اسود و سمین اولور نزهة القلوبده
مذکوردر که بلادر درجهٔ رابعه ده حار و یابسدر فالج و لقوه و ظلمت بصره و برودتدن اولان
امراضه مفیددر و رطوبات جسمی جذب ایدوب الور بلسان مصرده قریهٔ مطریه دن غیری موضعده
اولمز و اثار البلاد و خریدة العجایبده بلسان ارض مصرده عین شمسدن غیری موضعده اولمز دیو مذکوردر
حمالدر که مطریه و عین شمس بر موضع واحدک اسملری اوله ورقی سدابه بکزر و صفرته مایلدر و دانه سی
درجهٔ ثالثه ده حار و یابسدر و خشبه سی دوندر ثمره و خشبه سنک دهنی بوکرک و جعنه و عرق
النسایه و صرعه و عسر البوله و جنینه و مشیمه یه مفیددر و قروح فاسده و قلجی ازاله ایدر و
سوام و هوامی قاچورر و معده و جکره تقویت ویرر و سمومی دفع ایدر و میوه سندن اخراج اولنان
دهن چوبندن اخراج اولنان دهندن اقوی در طلوع شعری وقتنده شجر بلسانک اغصانی دلوب
آندن دهنی آلورلر و تمام صیفده دهن ویرر اما قلیل اولور و ارض مصرده غیری مواضعده دفن
شجر بلسان اولور اما میوه و دهنی اولمز دیرلر که قریهٔ مطریه ده بر چشمه واردر اکا عین الشمس دیرلر
عیسی علیه السلام بو عینک آبی ایله غسل ایروب انک برکتی ایله بو آبده او خاصیت ظاهر اولمشدر
و بو آبدن غیری آب ایله بتن شجر بلسانده بو خاصیت اولمز بلوط درخت کوهیدر و اشجار اچنده
درخت بلوط حیواناتک اچنده خر کوش کبیدر و طیور اچنده زغن کبیدر بر سنه میوهٔ بلوط ویرر
و بر سنه نازوا اولور و بو دخی اولور که هر سنه ایکی میوه یی به ویرر بو برکی باره ضعف ویرر و بو
سبیدر ورق مسحوق ملدوغ حیه جراحتنه وضع ایتسه لر زهرینی اخراج ایدر و شفا ویرر باد خشبه سی
بلغ اولان مواضعه صاچرلر بلغ بر برینی اکل ایدر ایکی میوه سنده بلوط درجهٔ اولی ده بارددر و درجهٔ
ثانیه ده یابسدر قوت باسکه یه ابدا ایدر و زنان اوزرنده کوتورسه دم حیضی قطع ایدر و معا
جراحتلرینه مفیددر و جفت بلوطک یعنی قشر داخلیسنک بو علتلری قوی تر اولور و مازو درجهٔ
ثانیه ده بارد و درجهٔ ثالثه ده یابسدر قوبا اوزره سوررلرسه ازاله ایدر و چورک دندانه و قروح
فاسده یه و لحم زایده و تقویت جلده مفیددر و جوبی بر مدت آبده قالسه آبنوس اولور سک
مازودندر رایحهٔ طیبه سی واردر و درجهٔ اولی ده بارددر و درجهٔ ثانیه ده یابسدر معده یی دباغت ایدر
و احشایه قوت ویرر و سده یی فتح ایدر و قبض شکمی نقض ایدر تفاح درجهٔ اولی ده بارد و رطبدر

ورایحه

ورایحهٔ طیبه سی واردر که غیری میوه لرده او مرتبه دکلدر اکر شجر تفاحک اطرافنه پیاز دشتی
اکه لر میوه سنده کرم واقع اولمز اکر غرس اولندوغی موضعده اشنان دوکه لر میوه سی سیب ترنج
اولور اکر دردی شراب کهنه یی اصل شجر تفاحه دوکه لر آفاتدن محفوظ اولور و سیبی خوشبو
ورقی سمومه مفیددر و اکل و شم تفاح معده و دماغه قوت ویرر و سمومی دفع ایدر و اکلنه
مداومت وجع اعصاب ایراث ایدر عصاره سی نقرسه مفیددر سیبی برکب انجیره صاروب
زمینده دفن ایتسه لر بر مدت برقرار قالور تمر هندی خرمای هندیدر و درجهٔ ثانیه ده بارددر
و درجهٔ اولی ده یابسدر صفرایی تسکین و عطشی قطع ایدر و شکمی نرم ایدر تنبول بعض هندیلر بو کا
تامول دیرلر بر شجرک ورقیدر و طعم شیرینی واردر و طعمی قرنفله بکزر معده یه تقویت ویرر
و بن دندانی اتی پکشدورر توت مشهوردر و اشجارک منفعتلوسیدر که برکی مایهٔ ابریشمدر
ثمره سی اکر شیرین اولورسه فرصاد دیرلر حار و رطبدر و نقدر ایری اولنه بهتر اولور اکر میوه سی
ترش اولورسه شامی دیرلر بارد و یابسدر اکر شجر توت آلتنده پیاز جنتی اکه لر قوت شجر توت
زیاده اولور ورق توت شامی امراض فحنه یی و خناقی دفع ایدر و عصاره سی ملدوغ رتیلایه
نافعدر و درد دندانی دافعدر و توت سیاه ایله ملوث اولان الی توت سفید ایله یوسه لر لکنی
ازاله ایدر و قشر توتی ترنجبین ایله خلط ایدوب کمسه بر نی غسل ایتسه حب القرعدن تطهیر ایدر و
قشر توت تریاکدر و خرز توت درجهٔ ثانیه ده حار و یابسدر و تازه سی خشکندن بهتردر
دفع اسهاله مفیددر و خشکی قابضدر تین انجیردر درجهٔ اولی ده حار و رطبدر و سریع الانهضام
اولان بهتری اولور و نیم رسیده سی بارد و یابسدر و بطیء الانهضامدر نهال انجیری بر زماندن کده
قوبوب و بر کون بر کجه سرکین کاوده یاتوروب و غرس ایتدکلری حفره ده بر سرطان و بر پاره لحم
و بر سوسن آسمانکون دفن ایدوب غرس ایتسه لر انجیرک طعمی غایت شیرین و لطیف اولور و اکر درخت
انجیر التنده پیاز دشتی زرع ایتسه لر میوه سنه آفت ایرشمز و چوب انجیر رتیلا کزیده یه مفیددر
و دود و چوبی غرهٔ مضردر و یشه یی قاچورر خاکستر چوبنی باغه صاچه لر کرملر هلاک اولور
و ثمره سی لون بدنی اصلاح و تنی فربه ایدر و صرع و بهق و دملی ازاله ایدر و جراحاته صحت
ایراث ایدر و غشاوهٔ عینی دفع ایدر و شهوت طعامی ارتورر و احتباس بولی ازاله ایدر و کژدم
گزیده یه مفیددر و بو کرکده اولان ریحی کیدرر و زهردن ایمن ایدر ابن عباسدن رضی الله عنهما
مرویدر تین اول ثمره درکه الله تعالی قرآنده انکله قسم ایتدی زیرا ثمار جنته شبیهدر و عجم و
نوی دن خالی و لقمه مقدارنجه در و دخی ابن عباسدن درکه انجیری رسول علیه السلامه اوکنه
کتوردکلرنده بویوردیلرکه لو ان ثمرة ازلت من الجنة لقلت هذه کلوها فانها یقطع البواسیر و تنفع
من النقرس بحدیث سورا بادی تفسیرنده رسول علیه السلامدن مرویدر من اراد ان یرق قلبه
فلیاکل التین جمیز شجر عظیمدر و شجر سی انجیره بکزر و هر سنه ایکی دفعه میوه ویرر و سائر
اشجاره مخالف ثمره سنی ساقندن اخراج ایدر و برکی امراض خنازیره و اورام صلبه و جراحاته
اکل ایله و سوروک ایله مفیددر و بعضیلر که بونک ثمره سی انجیردن بر نوعدر جوز کردکاندر

که موقعدر حار و یابسدر وهر نقدر ایری اولسه قوی اولدیغلو باده اولور تازه سی در دندانه مفید در
اما درد گلو و معده و درد سره مضردر جوزی لطفل عنبر رنگ بولنده بش کون ایش لجه یا تورب زرع
ایتسه لر واوزرینه خاکستر صاچه لر ایری و قشری نازک جوز ویرر و مغز جوزی بلاخلل سالم و درست
اخراج ایدوب برگ رز و یا کاغذ ایچره قویوب اکسه لر رقیق القشر ثمره ویرر و شجر جوز شجر فستقدن
غیری ایله آشلامغی قبول ایتمز و فستقه آشلنمش شجر جوزک میوه سنده ایکیسنک دخی طعم و شکلی اولور
و جوزی زیت ایچره براقه لر طول زمان ایله متغیر اولمز و جوزک قشر محروقی رنگ موی و قروحه مفید در
و روغن جوزی بر شیشه یه اغزین محکم سدایته لر و بونی اشجار آبی کندویه جذب ایتمزدن اول فصل ربیعده
ایتمک کرکدر که اول شجر جوزک عروقی اول روغنی آب یرینه شجره جذب ایده و فصل خزانده عادت اوزره
اشجارده اولان آب چکلوب زمینه ایندکده اول شجر جوزده اولان روغن چکلوب شیشه ایچینه نازل اولور
بو روغن خضاب ایچون غایت خوب اولور رنگی زوال پذیر اولمز جوزبویا درجه ثالثه ده حار و یابسدر
و قابضدر امراض بارده یه مفیددر و بوی دهنی ازاله ایدر و سنگ مثانه و احتباس بوله نافعدر
و شجر جوزبویانک بالاسی بسباسه در درجه ثانیه ده حار و یابسدر و قابض و لطیفدر ریحی تحلیل ایدر
و بوی دهنی تطیب ایدر و معده و جگر و سپرزه قوت ویرر و بسباسه دهن بنفشه ایله بینی ایچنه
قوسه لر مجاری کشاد ایدر چلاموق مقدار نخودده بر میوه در سیاه رنگدر و طعمی عسل طعمنه بکزر لحم نا کوکی
قلیلدر داغلرنک اکثری بوی در و شجری کبیر و طویلدر شجر بلوط کبی نزه و دخی کبیر اولور بلاد روم دن
طرابزونده کثیر الوجوددر طبعی و کیفیت ضرر و نفعی تتبع و تجربه یه موقوفدر خوخ شفتالودر
درجه ثانیه ده بارد و رطبدر هر نقدر جرمی بخت و صلب ولسه بطیء الانهضام اولور جگر دکن
مغزینه خلل کلمدین سالم و درست چقاروب زنجفر ایله بویایوب جگردکی قشرینک ایچنه قویوب
زرع ایتسه لر غایتده سرخ رنگ شفتالو ویرر و اکر مغزی زنجفر ایله بویادقدن صکره سرکار دایله اول
مغز اوزره بر کلمه یازسه لر و یا بر شکل نقش ایتسه لر لکن مغزه الم و خلل ایرشمیه اول شجرک جمیع
شفتالولری اول نقش و اول کتابتله ظهور ایدر ورق شفتالو بوی نوره یی ازاله ایدر و میوه سی
قوت باه ویرر و بو سبب دن بوسه یی شفتالویه تشبیه ایتمشلر اکلنه مداومت حمیات ایراث ایدر
و تحریک اخلاط عفن ایدر و عصاره سی مغزی قملی قتل ایدر خیارشنبه درجه اولی ده بارد و رطبدر
امیهه که جوف بدن اوله آنی ازاله ایدر و کلوده اولان امیهه یی خیارشنبه ایله غرغره ازاله ایدر
ویرقان و درد جگره نافعدر و اسهال قوی واردر و هیچ بر درختک شکوفه سی انک شکوفه سی
شکلنده دکلدر خرمای طرابزون طرابزنه خلقی بوکا اوز دیرلر اوزدن مستقل بر میوه در
مقدار فندق کبیرده مدور الحجم در نارس و رسیده سنک لونی تازه ایکن اصفردر و تجفیف ایتسه لر
سیاه اولور و درختی چندان طویل و کبیر دکلدر و میوه سی تفاحدر و نیم خام ایکن غایت چوقدر
زبان و دهانی قبض ایدر و طرابزوندن غیری بلادده وجودی مسموع دکلدر اول جهتدن استنبول
خلقی خشکنه خرمای طرابزون دیرلر طبعی و کیفیت نفع و ضرری تتبع و تجربه یه موقوفدر خرنوب
صاحب الانور قولی اوزره عصفور وزنی اوزره در و خرنوبده لغتدر و نحه علاء الدین القراحصاری

خرنوب

خرنوب تنور وزنی اوزره خرنوب لغتدر ترکیسی کچی بوینوزیدر باقلا طولنده و حجمنده در و باقلادن
اطول و حجیم دار اولور برثمر در ایچنده بش و آلتی دانه چکردکی اولور لونی سیاهدر و طعمی حلاوت اوزره در
و جزیره قبرسده کثیر الوجوددر بلاد روم و افرنجه سفن و مراکب ایله نقل اولنور طبعی و کیفیت نفع و
ضرری تتبع و تجربه یه موقوفدر دبق بونک میوه سی نخودده بکزر و عصاره سی میوه دبق در درجه ثانیه ده
حار و یابسدر رطوباتی قعر بدندن جذب ایدوب تحلیل ایدر و ایری ایله لره خصوصا بنا کوش شیشی
اولان آنبه یه نضج ویرر و سبزرنگ صلابتنی کیدرر دهمشت بوکا درخت غار دیرلر و غار
بو درختک میوه سیدر بو درختک برکی مرسین یپراغنه بکزر هر باغده کی بو درخت اولا
و هر آفت که اول باغه ایریشه مجموعی بو درختده مجتمع اولوب سائر درختلر سالم قالور ورقی فالج
و بهق و صداعه مفیددر و حل ایدوب بدنه سورسه لر عکس اصرفر و شراب ایله اکل ایتسه لر کزدم
لدغ ایتمز جامع الحکایاتده واردر که بونک میوه سی زهر قاتلی دافعدر و درجه اولی ده حار و یابسدر
و ضیق النفسه مفیددر و دهن تحکیلده اقوی در و رکلری آچر و رعشه یی ازاله ایدر و کژدم کزیمه یه
نافعدر رمان انار شیرین حار و رطب معتدلدر و انار ترش بارد و یابسدر نهال اناری غرس ایتدکلری
وقت مغزنه یعنی یورکنه عسل دولسه لر انار شیرین ویرر و سرکه دوکسه لر انار ترش ویرر و شجر
رمان یاننده شجر آس غرس ایتسه لر انار کثیر الثمر اولور اکر درقشای بحری شاخ انار دن اصه لر
میوه سنه آفت ایرشمز و اکر ساق رمانه قصدیردن بر میخ اورسه لر بو عملی ایدر و اکر
رما و حمامی آب ایله آمیخته ایدوب بخنه دوکه لر دانه سرخ ویرر خشبه و قشرینک دودندن
حشرات قاچرلر و دود و جلنار دن زیاده قاچرلر انار شیرینک ثمره سی قوت دندان ویرر
و قان کتمکی منع ایدر و کلو و بدنه مفیددر و انار ترشک ثمره سی دفع صفرا ایدر و جگر کرمه قوت
ویرر و دمی قطع ایدر و منی یی نقص ایدر ابن عباس رضی الله عنهما دیرکه ما لحقت رمانا الا بقطرة
من ماء الجنة و امیر المؤمنین علی رضی الله عنه بیور دیرکه اذا اکلتم رمانة فکلوها بشحمها فانها دباغ
للمعدة و ما من حبة منها یقوم فی جوف رجل الا انارت قلبه و اخرجت شیطان الوسوسة
اربعین یوما شکوفه انار دن میوه ویرمین نوعنه جلنار دیرلر و انار کوهی تخمنه حب الفلفل دیرلر
درجه ثانیه ده حاردر و درجه اولی ده رطبدر منی یی آرتورر و قوت باه ویرر و بونی کنجد مقشر و
فانید ایله و یا عسل ایله اکل ایتسه لر بهتر اولور اما معده و سره مضردر و انار کوهی تخمنه ضعف دیرلر
درجه اولی ده حار و رطبدر و ضماد اعصاب و نقرسه مفیددر و قمع انار کوهیه نارمشک دیرلر
درجه ثانیه ده حار و یابسدر معده و جگره قوت ویرر زوقال روم خلقی قرلجی دیرلر سنجد شکلنده در
نارسیده سی ترش و رسیده سی شیرین اولور طبعی بارد و رطبدر و اکثر خلق آنی خشک ایدرلر
اما طباعه تری موافقدر بر دعده زوقال نیکو اولور و بلاد روم اکثرنده اولور و چوری قرنده
قصبه و بزده دقیق لطیف اولور زیتون موقوفدر و کثیر النفع شجر مبارکدر ابن عباسدن رضی الله عنهما
مرویدر که هذه الشجرة او الثمرة اقسم الله تعالی بها فی القرآن و حذیفة بن الیمانی رضی الله عنه رسولدن
علیه السلام روایت ایدی قال علیه السلام ان آدم وجد ضربانا فی جسمه فاشتکی الی الله تعالی فنزل جبریل علیه السلام

شجرة زیتون فاره ان یغرسها و یاخذ ثمرتها فیعصرها فی دهنها شفاء من کل شئ الا من السام الحدیث
و احوص بن حکیم رضی الله عنهما رسولدن علیه السلام روایت ایدی قال علیه السلام نعم الادام الخل و اکثر
الحدیث و دخی رسولدن علیه السلام مرویدر قال علیه السلام علیکم الزیت فانه یکشف المرة و یذهب البلغم
و یشد العصب و یذهب بالاعیاء و یحسن الخلق و یطیب النفس و یذهب الهم الحدیث زیتونک
خشبه‌سی در غننده دود یوقدر و شجر زیتون چکردکدن بتر و شجر زیتونک دوری نقدر زیاده اولسه
میوه‌سی زیاده اولور باقلی دموی خلط ایدوب بیخ درخت زیتونه بغلسه‌لر ثمره‌سنه آفت ایرشمز
و یخنی کردم کزیدیه آصسه‌لر وجعن دفع ایدر آب برگی خانه ایچنه صاچسه‌لر مکس قاچر و ورق سحوقی
توتیا خاصیتن ویرر سرکه ایله و یا آب غوره ایله خلط ایتسه‌لر وجع دندانی دفع ایدر صمغنه اصطرک دیرلر
حاره و رطبدر بواسیری دفع ایدر و نان ایله آمیخته ایتسه موش اکل ایتسه هلاک اولور و حمیات موادن
نضج ویرر و سعال و نزله و زکامی و آواز بوغلمسنی ازاله ایدر و جواب کتورر و بعضیلر بزه اصطرک
صمغ درخت رومیدر و ثمرهٔ زیتون درجهٔ اولی ده یبوست قلیله ایله حاردر و مقوی معده و قابضدر
و برگ زیتونه هندیده طالیسفر دیرلر درجهٔ ثانیه ده حاردر و درجهٔ ثالثه ده یابسدر معده‌یه
قوت ویرر ریش امعایه و درد شکمه نافعدر روغنی جلد انسانی نرم ایدر و برودت خارجیه‌دن و
سومدن حفظ ایدر و پوستدن اولان قوبنجی ازاله ایدر و نور عین ویرر و صداعه و بن دندانده اولان گوشتک
تحللکنه نافعدر سدر بونک میوه‌سنه نبق دیرلر و کنار دخی دیرلر تازه‌سی درجهٔ اولی ده بارده
رطبدر و خشکی بارددر و خشکی دخی اول ناشرده در و بر نقدر ایری اولسه بهتر اولور و اکر
دارنسن کلاب ایله آغشته ایدوب زرع ایتسه‌لر درخت و برگ و میوه‌سی بوی کل
ویرر اکر عسل ایله آغشته ایدوب زرع ایتسه‌لر شیرین اولور و برگی خطمی یرینه باشه قورلرین بوی
سخت ایدر و بالاسنی دراز ایدر میوه‌سی هم ترش و هم شیرین اولور اسهال صفراوی و ضعف معده‌یی
دفع ایدر و طبیعی نرم ایدر سفرجل فارسیده به در آبی دخی دیرلر و ترکیده ایوا دیرلر درجهٔ
اولی ده بارده و درجهٔ ثانیه ده یابسدر و یحیی طلحه رضی الله عنهما والدندن روایت ایدکه
رسول علیه السلام والدنه بر ایوا ویردی و دیدیکه دونکها یا محمد فانها تجم الفؤاد ای تنقیه
و هم رسول علیه السلامدن مرویدر بر ایوایی کسر ایدوب بر مقداریکن اکل ایتدی و باقیسن جعفر
طیاره ویردی و دیدیکه کل فانه یصفی اللون و یحسن الولد و ایوایی سکین ایله قطع
ایتسه‌لر ال ایله کسر ایتدکلرندن آبی ناقص اولور خواصی بودرکه عطشی قطع ایدر و سعالی تسکین
ایدر و قوت معده ویرر و مخواره‌نک خمارین دفع ایدر و تسکین قی ایدر اکر زن حامل
بر وانار اکلنه مداومت ایتسه ولدی فهیم و حسن الخلق اولور و اکر پستان زن شیر بسته
اولسه سفرجلی عسل ایله قطع ایدوب اوزرینه وضع ایتسه‌لر منفتح اولور و ایوانی هر میوه ایله
کر بر خانه‌یه قوسه‌لر اول میوه‌یه زیان ایرشور و رب سفرجل قابضدر اسهال و غثیانه
نافعدر و ایوا چکردکی مقشبه الرئه ده سعالی تسکین ایدر سفستان معتدلدر تلیین صدر
و حلق و بطن ایدر و سودای اخلاطی ازاله ایدر اما جکره مضردر سماق معروفدر درجهٔ اولی

بارد و ثالثه ده یابسدر و درخت کوهیدر و هیچ بر درختک بوندن خوش خزانی اولمز مجموع الوان
اوراقندن ظاهر اولور میوه‌سی تقویت معده ایدر و صفرای امعا و احشادن ازاله ایدر و منع دم
ایدر و اشتهایی آرتورر و میوه و صمغی بواسیره مفیددر سندروس شجر مشهوردر تک رومده
اولور صمغی مانند کهربادر میوه‌سی درجهٔ ثانیه ده حار و یابسدر و بوندن اخراج اولنان روغنه دهن
الصنوانی دیرلر حبس دم ایدر و بواسیر و ناصوره و درد دندانه و خفقانه مفیددر و تقویت باه ایدر
شاه بلوط رومچه کستانه دیرلر اکثر بلاد رومده و ارض شروانده کستانه اولور میوه‌سنک پوستی
بلوطدن ناقصدر درجهٔ اولی ده حاردر و ثانیه ده یابسدر دفع سمومه و سیلان دمه و امعایه مفیددر
صنوبر معروفدر بعض دیرکه بو شجره‌یه نوج دیرلر و صنوبر انک میوه‌سیدر و بعضی دخی دیرکه نوج
باشقه‌در و ولایت روم و کرجستانده کثیر اولور و خشبهٔ صنوبرده دهنیت واردر باشی
دخی فتیله روغن کبی محترق اولور و میوه‌سی فستقه بکزر اکا جلغوزه دیرلر و عرب حبوزه دیرلر لغة
علاء الدین القراحصاریده ترکیبی کلناردر دیو مسطوردر دود و چوبنه هوام و هوام و نشاره‌سندن
کیک و مکس و پشه کریزان اولور سرکه ایچنه قیوب غرغره ایتمک درد دندانی تسکین ایدر برگی
جراحتره مفیددر میوه‌سی اوجاع عصبی و سعاله و انتشار باه و زهر کزدمه نافعدر و تقویت باه ایدر
و صمغی انجیر و جوز و خرما ایله جراحتلری اصلاح ایدر ضرو درخت بطوطه بکزر و میوه‌سی مانند مشکدر
برگی حمرته مایلدر چوبنی عمارتده استعمال ایدرلر و بقای عظیمی واردر و میوه‌سی اوجاع سعال و جراحات
ریه و خشونت سینه‌یه مفیددر صمغنه کمکام دیرلر درجهٔ اولی ده حاردر و ثانیه ده یابسدر ولادن کیج
خوشبودر و انی عطریاتده استعمال ایدرلر اخلاطی فم بدندن ظاهر جلده اخراج ایدر عرعر بوکا سرد
کوهی دیرلر و قزو بیلز آدرسن دیرلر لغة علاء الدین القراحصاریده مذکوردرکه اوریس و ابهل سرو کوهی
و ترکیده اردج دیرلر و نزهة القلوبده درکه ثمره‌سی زعروره بکزر لکن سیاهتر و خوشبوتردر اکا
ابهل دیرلر درجهٔ ثالثه ده حار و یابسدر دفع صمم ایدر و ادرار بول ایدر و اکل و شم ردی اوزرنج
کوتورمسی رحمدن جنینی دوشورر که بو معنایی نظم ایتمشلردر نظم ارزراه کرد و ابهل و خرف
بسوبته اکر بسارزی شاف ، بچه مرده و نازک را ، بی توقف برون کند زشکاف
عشر بعض دیرکه بونک میوه‌سنه جرمغ دیرلر و بتوغات سبعه‌دندر درجهٔ ثالثه ده حاردر
و رابعه ده یابسدر و تلک عب ده اولور قوبا و سعفه و ریش دهان اطفال و ضعف امعا و
احشایه مفیددر عجایب المخلوقاتده وارددر زمان جاهلیتده عرب ده اهل بیتک عفتنده شبهه اولسه
سفره کتدوکی وقت درخت عشرک شاخلرندن ایکی شاخلرکی بر برینه صاروب کیدردی
اکر عودت ایتدوکی اول صفت اوزره بیچیده بولوردیسه اهل بیتنک صلاح حالنی استدلال ایدردی
اکر اول صفت اوزره بیچیده بولمزدیسه اول شبهه اوزره قالوردی و بعض دیرکه درخت عشر
شکردر عناب معروفدر درجهٔ اولی ده بارددر و یبوست و رطوبتده معتدلدر برگنی اطفاله یدورلر
و برگده و رس برینه استعمال ایدرلر درد چشمه مفیددر میوه‌سی دمی تسکین ایدر و رخنه جلاد ردب طری
ایدر ظهیر الدین فاریابی نظم ایتدی نظم مرا هوای لبت خون دل بجوش آورد

اكر نشاندن خوان از خواص غابت نثر ومعده یه مضردر عبیرا فارسیده سنجد وترکیده
ایکده در درجهٔ اولیده بارد ودرجهٔ ثانیه ده یابسدر وفربه اولانی بهتر اولور چوبی آنده صابر وثابتدر
ابواب حماماتی ونده اولنلری اكثر بوندن دوزرلر شاخی جانده لاصقه لر اوزرینه یمش اوشر
وشکوفه سی زنانه آرزوی جماع ایراث ایدر که حیا وعفتی اکا مانع اولمز ومیوه سی کثرت بول و
اسهال وسکری دفع ایدر وتنقلی سکری اظهار ایتمز وبرکی صفوت لحیه یی ازاله ایدر فرسک
نالانك شفتالودن بر نوعدر رطوبتی زیاده ایدر وخواصده شفتالو یه قریبدر فستق معروفدر
درجهٔ اولیده حار ودرجهٔ ثانیه ده یابسدر وخشبه سنده دهنیت واردر شعله ده مشتعل ومحترق اولور
ومیوه سی قوت معده ویرر ودفع زهر هوام ایدر وقوت مثانه وباه وبصر ویرر وسعال
بلغمی ازاله ایدر وسده لری فتح ایدر واثر ابله یی چشمدن کیدررر وروغنی ایله اکتحال زرقت چشمی
ازاله ایدر وقشر واستخوانك دودی قملی اهلاك ایدر فلفل معروفدر ترکیده بر دیرلر درجهٔ رابعهٔ اولنده
حار ویابسدر وحرارتندن میان آبده اولماسی لازمدر ومیوهٔ نارسیده سی دار فلفلدر ومیوهٔ رسیده سی
فلفلدر درجهٔ ثالثه ده حار وثانیه ده یابسدر امراض بارده ورطبه یه وریاحه نافعدر وبچه کورمکی
فلفل ایله اکتحال ازاله ایدر واکل ایتمه سی دبه نه سورمه سی هوایی دفع ایدر وقوت جماع ویرر ودفلفل بهق
وخنازیر وادرار بول وظلمت عینی دفع ایدر ومنی یی زیاده ایدر وهضم طعام ایدر واکر جماعدن صکره
زن اوزرنه کوتوره حامل اولمز بیخ درختنه فلفلمونه دیرلر وبعض دیرکه فلفلمونه شاخنه دیرلر
تقرس وریاح بارده یه مفیددر فندق معروفدر ودرجهٔ اولیده حار ویابسدر عجایب المخلوقاتده
وارد در حوالی عقربه خشبهٔ فندق ایله دائره چکسه لر اول دائره دن طشره چیقمغه قادر اولمز میوه سی
قوت جماع ویرر روغنی طفل کبود چشمی ایله اکتحال ایله سیاه چشم ایدر فندقی کوتورن نیش کژدمدن محفوظ
اولور فندق پخته وسوده یی موضع داء الثعلبه سوره لر موی بتورر وعسل ایله اکل ایتمك سعال
عتیقی دفع ایدر وشکر ایله اکل ایتمك روشنی خاطر ویرر فوفل بونك میوه سی درجهٔ ثانیه ده بارد
ویابسدر اورام شدیده یه ودرد دندانه مفیددر فلزهرج درجهٔ اولیده حار وثانیه ده یابسدر
بونك میوه سنه حنفقش دخی دیرلر فلفله بکزر چوبی موی سخت وقوی ایدر تخمنی سرکه ایله قینادوب
طلی اله مفیددر میوه سی کلف وقروح ودرد وغشاوهٔ بصر وبواسیری دفع ایدر قرنفل
درجهٔ ثالثه ده حار ویابسدر ومیوه سی یاسمینه بکزر بوی دهنی خوب ایدر ونور چشمی آرتورر وغشاوه
عینی ازاله ایدر وعسانی دفع ایدر وقوت دماغ ویرر خصوصا که دماغ سوداوی اوله وتفریح قلب
واصلاح قروح ایدر قشرنه قرفه دیرلر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر معده وجکره قوت ویرر وچشمه
جلا ویرر وقرفه دارچینیدن بر نوعدر ودارچینیدن بر نوع دخی واردر اکا قسط دیرلر درجهٔ ثالثه ده
حار ویابسدر وباطن بدندن ظاهر بدنه باده سنی جذب ایتمك لازم اولوب امراضه وفلجه نافعدر وبول
وحیضی ادرار ایدر وضعف عضل واعصابی ازاله ایدر وقوت باه ویرر قصب السکر
نیشکر مصرده خوب اولور وجع صدر وسعال وادرار بولی دفع ایدر صمغی روشنی چشم ویرر و
قشر وچوبی داء الثعلبی دفع ایدر ومضغنده مو بتورر دود شکوی کرم کوشی اخراج ایدر وکژدم کزیده یه

مفیددر

مفیددر نباتی معتدلدر تصفیهٔ حلق ایدر وسعالی ازاله ایدر وسینه یه موافقدر ودفع سودا ایدر
وقندینك اعتدالی نباتندن زیاده در وخواص مذکوره قندنج زیاده در وبو سببدن قندنی
زیاده استعمال ایدرلر سکری درجهٔ اولیده حار ورطبدر شکم وسینه وسر وجلا رخه خوبدر
وهر نقدر که شکر حمرته مایل اولسه حرارتی زیاده اولور فانیذ شکردن حار ویابسدر ومسهلدر
وکرده ومثانه یه خوبدر کبابه میوه سی فلفله بکزر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر سده یی فتح ایدر
ویرقانی ازاله ایدر وبول وحیضی ادرار ایدر وعطشی تسکین ایدر کرم فارسیده رز وترکیده
اصما در اشجارك انفعی ودرازدر اطولیدر آغاجلری زمینده سائر اشجاره ملاصق اولمغه قوت
قیامی یوقدر میوه سی الوان متنوعه اوزره در التیدن زیاده نوعی واردر دیرلر اکر مغزنه خلل
کلمك اوزره نهالی شق ایدوب الوان متعدده دن بر مقدار رایحه یه بغلیوب غرس ایتسه لر
اغصانك بر غصندن بر رنك میوه ظاهر اولور اکر بن رزده بر مقدار نفط دوکسه لر میوهٔ سفیدی
سیاه اولور اکر عروقنی خون خرس یا خود مرغ ایله آلوده ایتسه لر اکا کرم دوشمز وبن رزده
سرکین دوکسه لر اکا برودت اثر ایتمز دبوندن چکیده اولان آبه دمعة الکرم دیرلر برقاج قطره سینی
شرابه ضم ایدوب ایچه لر دفع سکر ایدر وجربی ازاله ایدر وادرار حیضه واکلهٔ معده یه نافعدر
وورقی صداع حاری دفع ایدر ومیوه سی درجهٔ اولیده حار ورطبدر ودانه سی نقدر بزرکتر وتخمی
بیشتر اولسه بهتر وسریع الانهضام اولور واخلاط فاسده یی اسهال ایله اخراج ایدر وتنی فربه ایدر
واشتهاء طعامی آرتورر وقوت باهه امداد ایدر ومنیّی آرتورر وصمغی سنگ مثانه وکرده یی
کسر ایدوب اخراج ایدر وقوبا وجربه نافعدر ورز خودروده بو قوتلر زیاده اولور انکوری میانجیده
قوسه لر اوستی دخی اورتولمش اولسه مدت مدید تازه قالور انکورك مویزی درجهٔ ثانیه ده حار
واولیده رطبدر سم افعی یی دفع ایدر وسرکه ایله اکل ایتمك علت بواسیری قطع ایدر زیاد بن ابی هند
رضی الله عنه دیرکه رسول علیه السلام مویز ایله ابتدا ایدردیکه بسم الله نعم الطعام الزبیب یشد العصب
ویذهب الوصب ویطفی الغضب ویرضی الرب ویطیب النکهة ویذهب البلغم ویصفی اللون
دانه مویزی درد ومواد شکمه نافعدر وشراب انکوره روح ثانی دیرلر قلیلی اشتهایی آرتورر وهضم
ایلدر وسمومی دفع ایدر وقوت باه ویرر که بو معناده نظم ایتمشلردر نظم

هرچه در ماهی سقنقوراست • نصف آن در دماغ عصفوراست •
وانکه در هر دو چیز موجوداست • دریکی قطره آب انکوراست

نثر ودرونی اخلاط فاسده دن پاك ایدر اما کثرت ومداومت شرب
نسیان ورعشه وزوال عقل وبطلان باه وظلمت عین وسکته وصرع وموت فجاءه ایراث ایدر
اللهم ابعدنی عن قلیله وکثیره وسرکهٔ انکوره رسول علیه السلام نعم الادام الخل بیورمشلردر
وحقنده بیورمشلردر یصب علی رف الدم ینقطعه سرکه درجهٔ ثالثه ده بارد ویابسدر رایحه وجربه
وصداع حاره ونقرسه واستسقایه وتطهیر دندانه مفیددر وعطشی دفع ایدر وغورهٔ انکور درجهٔ
ثالثه ده بارد ویابسدر مادهٔ صفراویه یی دفع ایدر وقابضدر اما اعصابه مضردر ودوشاب انکور
حار ورطبدر تنی فربه ایدر وچهرگی سرخ ایدر وبلغمی اذابت ایدر پیرانه موافقدر کمثری امرود

درجهٔ ثانیه ده بارد ویابسدر وامرود ترشک برودتی زیاده اولور وانواع کثیره سی واردر شکوفه سی
دماغه قوت ویرر ومیوه سی عطشی قطع ایدر ومعده یه قوت ویرر وصفرایی تسکین ایدر وکثرتله
اکل اولنمسی قولنج ایراث ایدر **لوز** بادام عسل ایله آغشته ایدوب زرع ایتسه لر میوه سی خوب
شیرین اولور واکر طفل نابالغ بولنده بش کون بش کجه آغشته ایدوب زرع ایتسه لر ال ایله شکسته اولاجق
میوه ویرر بادام شیرین درجهٔ اولی ده حار ورطبدر تنی فربه وسینه یی پاک ایدر وسعالی ازاله ایدر
وروشنی چشم ویرر وادرار بول ایدر وقولنجی دفع ایدر وسده لری فتح ایدر وبادام تلخ درجهٔ ثانیه ده
حار ویابسدر عسل ایله اکل قولنجی وجالب النومی وسعالی دفع وشرب خمرده شروع علدن اول بش دانه بادام
واثنای شرب خمرده بری دانه بادام اکل ایتمک سکری کچ اظهار ایدر وبادام تر بهتردر **لیمون**
معروفدر وترنج خاصیتنده در وزهر افعی دفع ایتمک قوتی وصف ایتدکلرندن زیاده در **لیلاق** بر شجر قلیل الساقدر
بیاض ایله حمرت بینی درلون شکوفه سی واردر که خوشبودر بلادروم بعضنده خصوصا استنبولده
کثیر الوجوددر وطبعی وکیفیت ضرر ونفعی تتبع وتجربه یه موقوفدر **محلب** ثمره سی فندقدن اصغردر ودرجهٔ اولی ده
حار ویابسدر وبوش بوکر وجعبه مفیددر چوبندن عصا وزرلر هاروکردوم اندن کرزان اولور **مشمش**
زردالو درجهٔ ثانیه ده بارد ورطبدر وبرنچه نوع اوزره در وسایر میوه لره مخالف کوشت ومغزی [illegible]
وعجایب المخلوقاتده وارددر امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه دن رویدرکه رسول صلی الله علیه وسلم
بویوردیلرکه ان نبیا من الانبیاء بعثه الله تعالی الی قومه فلم یؤمنوا به وکان لهم عید یجتمعون فیه فی کل سنة
فاتاهم النبی فی ذلک الیوم ودعاهم الی الله تعالی فقالوا ان کنت صادقا فادع الله تعالی ان یرزقنا
من هذه الخشب الیابسة ثمرة علی لون ثیابنا وثیابهم کانت صفرا فدعاهم النبی فاخضرت واورقت
واثمرت المشمش من ساعته فمن اکل منه علی عزم انه یؤمن خرج نواه حلوا ومن اکل منه علی عزم انه لا یؤمن
خرج نواه مرا الحدیث وزردالونک ظهوری اول وقتدن بریدر وحلاوت وحرارت مغزینک سببی بو
معنادر برکی ایله غرغره درد دندانی تسکین ایدر میوهٔ تازه سی حما ایراث ایدر ومیوهٔ خشکی دفع حما ایدر
واکیسی دخی شکمی نرم ایدر ومعده یی افساد ایدر وصفرایی تحریک ایدر وروغن مغزی درجهٔ ثانیه ده
حار ویابسدر بواسیری دفع ایدر وریاحی ازاله ایدر **موز** معروفدر درجهٔ اولی ده حار ورطبدر هندده
مصرده اولور وطرابلس شامده وبیروتده دخی اولور درختی زیاده بالا قد اولمز وبرکی مربع طولانی اولور
وکثرت اتهاتی واردر واتهاتنک هر بری بر نوبتدن زیاده میوه ویرمز ثمره سی خوشه ایله قبلی شکلنده در
اما سطبر وبزرکدر وبو خوشه نک هر دانه سی ایچنده بر مغز واردر طعم انکوره بکزر اما چوبوکلکی واردر
ومعتدلدر کلو یاپاس ازاله ایدر وقوت باه ویرر وآب بولی فتح ایدر وکثرت اکلی سده لری
بغلر **موشموله** بستانی وصحرایی اولور صحراییسی خرده وطولانیدر جوزر ومیدن اصغر بر میوه در وبستانیسی
استنبوله کلن سیب مسکی مقدارنده مدور ایچنده در واستنبولک اهل سوقی بوکا دونکل دیرلر لونی
صفرتیله سواد بیننده در وسیب وامرود کبی قشر رقیقی واردر نارسیده سن نخاله ایچره وضع ایتسه لر
بر قاچ کون ایچنده یانع وقابل اکل اولور ودرختی کبیر اولمز قلیل الحجم اولور صحراییسی بلادرومک اکثرنده
وارض شروانده کثیر الوجوددر وبستانیسی دخی اکثر بلادروده موجوددر وطبعی وکیفیت ضرر ونفعی تتبع و

وتجربه به

وتجربه یه موقوفدر **نارجیل** جوز هندیدر بعض بوکا رانج دیر زیرا جزیرهٔ رانجده کثیر الوجوددر درختی مانند
مقل در ومیوه سی درجهٔ ثانیه ده حار ودرجهٔ اولی ده رطبدر تازه وکهنه سی درونی پاک ایدر ودفع
ادتور ومحرورتی منویدر روغنی بواسیر کهنه یی ودرد ظهر وسرینی ازاله ایدر **نارنج** معروفدر بعض فارسیلر
بوکا نارنک دیرلر شیخ ظهیر الدین فاریابی شعرنده واردر آتونک زرد باد چو نارنک روی خصم
بادا سرش بریج چو سر کفته بادرنک نارنجک رایحهٔ طیبه سی واردر اکر زیر درختنده
نرکس زرع ایتسه لر حموضت نارنج حلاوته مبدل اولور برک نارنج ایله غرغره بوی دهنی خوش ایدر
وتن سیر وپیازی دفع ایدر رایحه سی تفریح قلب وتقویت دماغ ایدر ومیوه سنده خاصیت ترنج
واردر **نخل** درخت خرما مبارکدر وبلاد عرب غیری موضعده اولمز وطول واستقامت قد ایله
وذکوریت وانوثیت ایله انسانه شبیهدر که بوی طلع نخل نطفه یه بکزر وشکل طلع مشیمه یه بکزر
که ایچنده ولد اولور ولیف نخل موی انسانه بکزر ودخی اناثی ذکورینه قریب اولمسه محله زیاده مائل اولور
ودخی بر برینه عاشق اولورلر واوصافک مجموعی انسان اوصافیدر وخرما برنچه نوع اوزره در که هر بر نوعی
ازاد وبرنی وخارک وختلان وخستوی وصیحان وعجوه وتختوم وبونلرک غیری بر اسمله موسومدر
منقولدرکه نخل فضلهٔ خمیر طینت آدم علیه السلامدن سرشته در وحدیث نبوی بو معنایی مصدقدر
که اکرموا عمتکم النخلة فانها من بقیة طینة آدم الحدیث بیورلمشدر وابی هریرة رضی الله عنه رسول اللهدن
صلی الله علیه وسلم روایت ایتدی قال علیه السلام العجوة من الجنة وهی شفاء من السم وقال علیه السلام
من یصبح بسبع تمرات عجوة لم یضره ذلک الیوم سم ولا سحر وقال علیه السلام فی النخیل هی الراسخات
فی الوحل المطعمات فی المحل الحدیث وقرق ییل نصکره انسان کماله ایرشدوکی کبی درخت عجوه
قرق ییلدن صکره میوه ویرر اهل آنی ازغرس ایدرلر وخرما ایله عوج بیننده عداوت واردر عوجک
خرما ایله مجاورتی خرمانک عدم اثمارینه سببدر وچوب بتوطدن میخی جوار خرماده زمینه قاقسه لر
میوهٔ خرما زیاده اولور میوهٔ خرما درجهٔ ثانیه ده حار واولی ده رطبدر رمنی زیاده وتنی فربه و
اندامی نرم ایدر ومعده یه قوت ویرر واخلاطی پاک ایدر وخیار وکاهو ایله اکل ایتمک مفیددر
اما اکلنه مداومت درد مثانه وهلاک دندان ایراث ایدر وحماددن امین اولمز وخریدة العجایبده
وارددر شجر خرمانک باشی قطع اولنسه اولور وجمارنه آفت ایرشسه هلاک اولور ونخله ده جماع
انسان منع مثالیدر وذکوری اناثنه متقارب اولسه اناثنک حملی کثیر اولور زیرا مجاورتله استیناس
ایدر وکاه اولورکه اناثنک ذکوردن الفت ایتدوکی قطع اولنور وفراقنه تحمل ایتمز ودائم شیرهٔ
ماء عذب اولسه متغیر اولور وآب شور ایله سقی اولنسه ویاخود اصولنه تلخ صاچلسه میوه سی
خوب اولور وبوکا انسان کبی اعراض عارض اولور جمله دن غم عارض اولور وعلاجی اسفلندن
ایکی ذراع مقداری بر قطعه کسوب صکره حدید ایله صاروب بغلمقدر ودخی عشق عارض اولور
که نخلهٔ اخرایه میل ایدر وحملی خفیف اولوب لاغر اولور وعلاجی بودرکه میل ایتدوکی معشوقی ایله
کندوبینی بر حبل ایله بسته ایدوب ومعشوقنک بر دالنی کندو دالنه وزینه اصرلر ویاخود معشوقنک
بر طلعی کندویه وضع ایدرلر واما قسنده بری دخی عدم حمل در وعلاجی بودرکه بر کمه الله بر تبر آلوب اکا

قریب وارر و یانچه اولان کمسه یه دیرکه بن بو نخله نک قطعن اراده ایتدم زیرا حملی بو قدر و اول کمسه
دیمک کرککه قطع ایتمه بو سنه ده حامل اولور و بر طوتی دیمک کرککه قطعی لازمدر و ظهر فاس ایله
اوچ کره ضرب ایتمک کرک و اول کمسه انک الن طوتوب دیمک کرککه قطع ایتمه صبر ایله که بو سنه ده
حامل و مثمر اولور عجله ایتمه اگر بو سنه ده مثمر اولورسه فیها والا قطع ایده سن بعده بو حال اوزره
قورلر و اول سنه ده حمل کثیر ایله حامل و مثمر اولور و امراضندن بری دخی بعد الحمل سقوط ثمره در که
علاجی بودرکه بر قطعه اسرب طوق ایدوب قوت درلر ساقط اولمز و یاخود خشب بلوطدن اوتادی
ماحولنده ارضه دفن ایدرلر ساقط اولمز و نخله واحده نک میوه چکردکلرندن الوب بیک دانه سن
زرع ایتسه لر نابت اولان نخله لرک هر بری آخره مشابه اولمز کتاب الفلاحه صاحبی قولی اوزره خرما
چکردکن بولن بغلده یا تورب زرع ایتسه لر مجموع نخلی ذکور اولور و خرما چکردکن سکز کون
آبده یا تورب زرع ایتسه لر مجموع بسری احمر اولور و خرما چکردکن بول بقرده بر نیچه کون یا توروب
واوچ کره قورودوب زرع ایتسه لر هر نخله سی ایکی نخله مقداری حامل اولور و بسر احمرک نوی سنی بسر
اصفرک ثمره طولدوروب زرع ایتسه لر بسری اصفر اولور و عکسی دخی بویله در و نواء متطاول
و نواء مدورک فلاحتی دخی بویله در و کیفیت غرسی بودرکه نوی نک طرف غلیظن ارض جانبنه
وضع ایدوب و شکافن جهت قبله یه وضع ایتمک کرک حکایه اولنورکه بعض روستاقده عذق واحد
ایدی اولنورکه بسره حمرا و بسره صفراسی وار ایدی و حکایت اولنورکه نهر معقلده بر قریه نک
جمیعا هر سنه ایکی کره طلع اخراج ایدر و حکایت اولنورکه اعمال بغداده بر سکنده نخله واحده
وار ایدی نیچه ییللر بر آیده طلعه و احد اخراج ایدردی و مصرده ابن الخشاب بستاننده نخله واحده
وار ایدی هر غدقنک نصف بسره احمر و نصف بسره اصفر ایدی و احمرادن نصف
تحتانیسی ایدی و حکایت اولنورکه بعض ملوک روم عمر بن الخطابه رضی الله عنه نامه ارسال
ایدوب یازدیکه استماع ایتدم بلادکزده بر شجر وار در ثمره نک مجموعی احمر ظاهر اولور
صکره منشق اولوب لؤلؤ منظومدن احسن اولور صکره سبز اولوب زمرد اخضر کبی اولور
صکره سرخ و زرد اولوب شذور ذهب و قطع یاقوت کبی اولور صکره نایع و رسیده
اولوب فالوذج طیب کبی اولور صکره یابس اولوب قوت اولور و ادخار ایدرلر اگر مخبرک
بو خبری صادق ایسه اول اشجار اشجار جنتدندر و عمر بن الخطاب رضی الله عنه اکا یازدیکه مخبرک بو خبری
صادقدر و اول شجر اول اشجاردندرکه تحتنده مسیح علیه السلامک ولادتی واقع اولدی و بو مضمون
ناطق اولدی اتق عبد الله فلا تدع مع الله الهاً آخر **نسرین** کلدن بر نوعدر و مشموماتدندر صحرایسی و بستانیسی
اولور و حاری یوقدر و کرم ولطیفدر کرم کوشی قتل ایدر و درد دندان و اوجاع رحمی تسکین ایدر و صحراییسی
صداع و فواقی تسکین ایدر **هوفاریقون** میوه سنک لونی و طعمی فلفله و شکلی عدسه بکزر درجه ثانیه نک
آخرنده حار و یابسدر بول و حیضی ادرار ایدر و طبعی نرم ایدر و فضلات سوداوی و صفراوی ازاله ایدر و ردی
محروقنی مرهم ایدرلر شفا ویرر و اکل و ضماد اولنماسی درد سرین و عرق النسایی ازاله ایدر و **ورد** کل
بر نیچه لون اوزره اولور و مشمومات عالیه دندر غنچه سنه عرب برعومه دیرلر و کثیر الورق اولانه

مضاعف

مضاعف دیرلر و عرب کل سرخه جوجم و کل سفیده وتر و کل زرده وعاظ دیرلر و جزایر بحر صینده
بو الوانلردن خارج بر لونی دخی اولور اما نهالنی اخر دیاره نقل ممکن دکلدرکه یابس اولور و نمناک صقلمینی (?)
مفید اولمز و **نهال کلی** غرس ایتدکلری وقت نهالی ایله توم زرع ایتسه لر کل خوشبوتر اولور
طبع کل درجه اولی ده بارد و درجه ثانیه ده یابسدر رمد و غشی و صداعی دفع ایدر و نور چشم و قوت معده یی
آرتورر بویی حار و یابسدر قراحه غطسه ایراث ایدر و عفونتدن متولد اولان جعل و سایر هوامی
قاچورر و کلاب صداع و صفرایی تسکین ایدر کلی امرود ایلن طبخ ایتسه لر جراحات متعفنه ده مفیددر
و بو خواص کل سرخک خواصیدر و سایر لرینه اعتبار اولنمز و کلک میوه سی واردر عرب بزر الورد
دیرلر و قزوینیان انکلیل دیرلر بارد و یابس و قابضدر صفرایی تسکین ایدر اما شکوفه سی میوه سندن
بهتر اولمغله قومزلر که میوه اوله **ورس** میوه سی کنجده یه بکزر درجه ثانیه ده حار و یابسدر و یمنده
اولور و بعض یرلرده بزوردن حاصل اولور علی ای حال بر سنه زرع ایدرلر و بر نیچه ییل میوه ویرر و کلف
و نمشی اصلاح ایدر و اوجاع کلیه و مثانه یه مفیددر **وقواق** میوه سی شکلا انسانه بکزر بحر صینده بر جزیره
اولور بر کنه باد طوقنه واق واق دیو آواز ویرر بو سببدن بو نام ایله مشهوردر و اول جزیره
دخی بو اسمله مسماة درکه بو مجلدن منظره جزایرده ذکری سبق ایتدی **یاسمین** معروفدر و بو دخی شکوفه
و مشموماتدن بر نوعدر بعض عرب بوکا سمسق دیر شکوفه سی سفید و زرد و ارغوانی اولور طبعی
درجه ثالثه ده حار و یابسدر و تازه سی و کهنه سی کلفی ازاله ایدر و صداع بلغمی تسکین ایدر و لقوه یه
و رطوبته و فلجه و عرق النسایه و عسیر البوله مفیددر **غرض اشجار غیر مثمره** انجق غیر مثمره دن
سرو و امثالی سرو ده تخم اولور و احیانا ادویه استعمال ایدرلر اما قابل اکل میوه اولمدیغیچون
اشجار مثمره دن محسوبدرکه فارسیلر آزاد دیرلر و سرو آزاد مشهوردر و جوز سرو سروک
میوه سیدر **اراک** چوبندن مسواک دوزرلر کوشت بن دندانی سخت ایدر و بوی دهنی خوب ایدر
ارجوان ارغواندرکه مشهوردر شکوفه سنک رنک خوبی واردر و بارددر حبس صفرا ایدر **اشجل** (?)
بادیه ده بتر بر شجردر **ام غیلان** مغیلان دیدکلری بادیه ده بتر بر درخت بسیار خاردر اکلی
بدنی خوشبو ایدر و تخم بوره ای ازاله ایدر و صمغنه صمغ عربی دیرلر ادویه حاره نک حدتنی کسر ایدر
و سحج امعایه مفیددر و تصفیه صوت و تقویه معده ایدر **انزروت** کوشددر بر درخت
پر خارک صمغیدر جبال فارس و لرستانده اولور درجه اولی ده حار و ثانیه ده یابسدر شیرخواره
تربیه ایتسه لر زنده نافعدر و تربیه اولنمامش جراحاتی التحام ایدر و لحم عفنی اکل ایدر و چشمدن
ماده بدی دفع ایدر و غلیظ بلغمی ازاله ایدر **بان** درخت کرپیدر و شکوفه سی مایه عرق بیددر
طبعی درجه ثانیه ده بارد و رطبدر تقویه قلب و تسکین صفرا و تطییب خاطر ایدر **بشام**
بادیه ده بتر بر شجردر لوغه علاء الدین القراحصاریدن صحاحدن نقلله مذکوردرکه بشام طیبة الرائحه سی
وار بر شجردرکه اندن مسواک اولور **تنوب** درخت عظیم کوهیدر جبال رومده اولور و بوندن
قطران اخذ اولنمز و قطران ربندرکه بو درختدن اولور و بعض دیرکه قطران روغن درخت شربین (?) در
و اول درجه رابعه ده حار و یابسدر لحم موتایی زیاندن اولمقدن منع و جنینی رحمده اهلاک ایدوب

طاهره اخراج ایدر پنبه ایله دندان اوزره قوسه‌لر دردندانی تسکین ایدر وجراحته مفیددر وسرکه ایله
آغشته اولمش چوبی دردندانه نافعدر وصمغی سعال مزمنی ازاله ایدر وخاکستر چوبی موضع داء الثعلبه‌یه قوسه‌لر
موی بیتورر وبخور قطران نور باصره‌یه قوت جاوشیر بر درخت صمغیدر که مانند قثا بلند اولور درجهٔ
ثالثه‌ده حار ودرجهٔ ثانیه‌ده یابسدر وبرودتدن اولان اوجاع رحمی واورام صلبیه‌یی تحلیل ایدر
وقولنج باردی فتح ایدر وغلیظ خامی اسهال ایدر وعرق النسایه ووجع دریه‌یه ووجع پهلویه نافعدر
وتقطیر بولی قطع ایدر حماما درجهٔ ثانیه‌ده حار ویابسدر معده وجگری تقویت ایدر وریاحی
تسکین ایدر وسده‌لری فتح ایدر وضماد اولنسه اسهالی تسکین ایدر وخواب گتورر خدنگ
چوب تیری بوندن دوزرلر درخت عظیمدر خلاف صاحب نزهة القلوب قولنجه بیددر که
مشهوردر وترکیده سوگود دیرلر وبعض عرب اکا صفصاف دیر نزهة القلوب صاحبنک بو قولی خلاف
واقعدر زیرا صفصاف خلافدن باشقه بر شجردر که ترکیده اکا قواق دیرلر ساقی واوراقی خلافه مخالفه و
مغایردر لغة علاء الدین اختصارنده مذکوردر که غرب تحریکله فارسیده سپیدداردر وترکیسی قواقدر و
مقدمة الادبده نقلله مذکوردر که صفصاف بید سپیددر وقانونده نقلله مذکوردر که صفصاف سرخ
بیددر بو جمله‌دن معلوم اولدی که فارسیده بید دیدکلری بید سپید وسرخ بیددن باشقه بر شجردر و
نزهة القلوبده‌در که بیدک بر نوع واردر خسرو دار دیرلر خونجانی اندن اخذ ایدرلر واول حار ویابسدر
ریاحی تسکین وطعامی هضم ایدر وبوی دهنی خوب ایدر وعرق النسایی دفع ایدر وامداد باه ایدر و
حبوب مورجه‌یی دفع ایدر وتقویت جماع ایدر وبوی دهنی خوب ایدر وبرگ بید درجهٔ ثانیه‌ده بارد
ورطبدر تقویت دماغ وتسکین صداع ایدر ومار گزیده‌نک باشنه قویوب اوبودرلر شفا بولور
وبیدک بر نوعی دخی واردر شال دیرلر بوی اینه وعمارتده استعمال ایدرلر خیزران چوبی
بو جار شالدر چوکان دوزرلر طبع وفعلی تجربه گچمدی بلکه اقوی در دارشیشعان درخت عظیم
وبسیار خاردر طبعی درجهٔ ثانیه‌ده حار ویابسدر شاخی نهنک اولدوغی آبه قوسه‌لر مجموع نهنکان
اوزرنده اجتماع ایدرلر منی ودندان وعسر البول وعسر الولاده امراضنه مفیددر وجراحات متعفنه‌یه
تقطیر بوله وتسکین رائحه ومعده‌یه واسحابه مفیددر واگر زن حامل اوزرنه گوتوره سقط واقع
اولور دردار فرفیان بوکاوز دیرلر درخت عظیمدر ومیوه‌سی انارکبی بر ظرف در نارسیده بر درخ
جلا ویرر وسرکه ایله قیم اولنسه برصی ازاله ایدر وجراحات فاسده‌یی اصلاح ایدر وعظام ظاهره
قوت ویرر وگاه اولور که استخوان شکسته‌یی درست ایدر ورسیده‌سی درجهٔ ثانیه‌ده حار و
یابسدر فلج وسکته ولقوه وضعف اعصابه مفیددر دلب چنار درختیدر که اعظم اشجاردر وعمری
اطولدر که طول عمری تا بنوح دیمشلردر

نظم

اوزده اندر چناری کدوبنی
بررست وبر دوید بروبر بروز بیست ، پرسید از چنار که تو چند روزه
گفتا که هست سال من افزونتر از دویست ، گفتا به بیست روز من از تو فزون شدم
با من بگو که سستی از برای چیست ، دارش چنار پاسخ که ای دوست درگذر
امروز با توام نه خصومت نه داوریست ، فردا که بر من وتو جهد باد مهرگان

انکه

انکه شود پدید که از ما دو مرد کیست شر وطول زمان میان درخت چناری پوسیده
ایدر وچنار قشرندن آب جذب ایدر وبوی برگی عفونت هوا طیبه تبدیل ایدر وبعض
هوامی قاچورر دودی بویندن اقوی در وزعفر سرکه ایله قاینتسه‌لر دردندانه مفیددر و
چنارک طبعی درجهٔ اولی‌ده بارد ویابسدر راز بیشه‌ده بتر بر شجردر چوبنی عمارتده استعمال
ایدرلر رند بونک تخمنه جلهتنک دیرلر درجهٔ ثالثه‌ده حار ویابسدر قی واسهال ایراث ایدر
وبونک شربتی ایکی دانکدن زیاده جایز دکلدر وبونک رائحهٔ طیبه‌سی واردر زریر بونک آب کچی
بول محبوسی فتح ایدر وسموم هوامی دفع ایدر وعرق النسایی ازاله ایدر وحیضی کیدرر وخون بسته‌یی
مثانه‌دن اخراج ایدر زهره خزانة بحر صینده اولور بر کی برگ علاسه بکزر صرعه مفیددر ساج
معروفدر چوبنی عمارتده استعمال ایدرلر وبقای طویلی واردر بیک یل باقی اولور مداین عمارت
کسری‌ده چوب ساج وارایدی بیک یلدن زیاده برقرار اولوب هیچ خلل کلمش ایدی خصوصا
چوب ساجدن سفینه دوزسه بیک یلدن اکثر باقی اولور زیرا وزنی خفیف وقوتی تام در
کاملدر سرو معروفدر سوار وپیاده اولور اگرچه بوکا آزاد دیرلر اما میوه‌دار در ومیوه‌سی جوز کبیدر
اکا جوز سرو دیرلر ومیوه‌سی درجهٔ اولی‌ده حار ودرجهٔ ثانیه‌ده یابسدر قوت اعصاب ویرر
وبادفتقه مفیددر ودود چوبی پشه‌یی قاچورر برگی شرابده بسه‌لر عسر البوله مفید اولور ودرد دندانی
تسکین وبوی دهنی تطییب ایدر وبرگی جراحاته صحت ویرر ودرخت سرو قوت حرارتندن
زمستانده دخی طری وسبز اولور سکبینج بر درختک صمغیدر ودرجهٔ ثانیه‌ده حار ویابسدر نشان
آبه‌یی چشمدن ازاله ایدر وقوت بصر ویرر ورباح غلیظه‌یی دفع ایدر ورعشه‌یی بارده‌یی وصرعی
فلجی وضعف اندامی ازاله ایدر سلیخه بر درختک قشریدر که دارصینی کبیدر ودرجهٔ ثانیه‌ده حار
ویابسدر ومعده وجگره قوت ویرر وحیضی ازاله ایدر وحدت بصر ویرر شمره بادیه‌ده بتر
بر شجردر واشعار عربده ذکری کثیردر وعربده مثلدر اندن برنسنه صورسه‌لر که مستحق جواب
اولمیه دیرلرکه خاصیت الشمره‌در سیاه داوران بر درختک صمغیدر ودرجهٔ ثانیه‌ده بارد
وثالثه‌ده یابسدر دم حیضی چوق کتمکدن الیقور وموی ریزانی اولمقدن منع ایدر شمشاد
معروفدر چوبنی عمارتده استعمال ایدرلر وشانه دوزرلر صمغ تنسخ نامه‌ده واردر صمغ بر درختدر
وادویه‌ده استعمال ایدرلر وگلون خون کلمکی واسهالی دفع ایتمکده بوندن نافع دوا اولمز و
رعاف وجراحات وقی واورامه مفیددر وآدم اوزرنده گوتورسه چشم بدی دفع ایدر
صندل معروفدر ورواییجدر بعض فارسیلر بوکا چندن دیر زمین هندده اولور وچوبی
سفید وسرخ اولور وبهترینی صفرته مایل اولانیدر ابیض طبعی درجهٔ ثانیه‌ده بارد ویابسدر
گلاب ایله سحوق صداع وخفقان وحمیاتی دفع ایدر ومعده‌یه قوت ویرر ضال بادیه‌ده
بتر بر درختدر وذکری اشعارده بسیاردر طرخون صور الاقالیمده مذکوردر که جبال فرغانه‌ده
اولور طرفا فارسیده گزدر درجهٔ اولی‌ده بارد ویابسدر ولایات سرد سیره
طولی قدانندن گز ولایات گرمسیرده قتی بلند وستبر اولور ودر ساقی بر ودایکی باغ اولور

برکه ایله مطبوخی سبز نیخته نافعدر ودرد دندانی تسکین ایدر وآب ایله طبخ ایدوب اوزرنده اوتورسه
رحمدن مادهٔ عتیقه‌یی اخراج ایدر ومیوه‌سنه خرما روج دیرلر درجهٔ ثانیه ده بارد وثالثه ده یابسدر
اسهال کهنه‌یی دفع ایدر ودرد دندانه وادرار حیضه واوجاع طحاله مفیددر برکی ایله غرغره درد
دندانی دفع ایدر ودودی زکام جدیده وریادی قروح رطبه‌یه مفیددر عصفر برشکوفه‌در
درجهٔ اولی ده حار وثانیه ده یابسدر سرکه ایله ازوب قوبایه سورسه‌لر شفا ویرر وریش
دهنی ازاله ایدر عوسج لغةً علاء الدین القراحصاری‌ده مذکوردر که شوکدن برنوعدر وواحده‌سی
عوسجه‌در وقانوندن منقولدر که فارسیده سپید خاردر نزهة القلوبده‌در که برکی یوغورد ایله
دافع جوبدر غرب سفیداردر لغة علاء الدین القراحصاری‌ده مذکوردر که غرب تحریکله صفصافدر
که فارسیده سپیدار وترکیده قواق در ونزهة القلوبده‌در که بعض غرب بوکا غشام دیر
جوبی عماراتده استعمال ایدرلر وسرکه ایله عشته‌سی خضابه مفیددر برکی جراحات تازه‌یی
اصلاح ایدر وصمغی ظلمت عینی ازاله ایدر فاونیا بوکا عود الصلیب دخی دیرلر درجهٔ ثالثه ده حار
ویابسدر ادرار بول وحیض ایدر ویرقانی ازاله ایدر وجگری پاک ایدر وکردن اطفاله تعلیق ایلسه‌لر
دفع صرع ایدر ونقرس وکابوسه مفیددر وشربتی اون بش دانه‌دن زیاده استعمال اولنمق
جایزدکلدر فرفیون برقولده برگ درخت وبرقولده صمغدر ودرجهٔ رابعه ده حار ویابسدر
فلج وجدریه مفیددر بلغم بسته‌یی امعادن وسرینیدن اخراج ایدر قاقله درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر
معده‌یی تقویت وغثیانی تسکین ایدر واوجاع جگره وفتح سده‌یه مفیددر قبادکون
برخار سوختنی در وصمغی کثیرادر وحار ورطبدر وسعاله وقروح شششه مفیددر وصوتی تصفیه ایدر
بودخی وجوب ذات واجب الوجوده بردلیل معتبردر اگر اعمال طبایع اشیایه موقوف اولیدی
کثیرا مسهل اولمق کرک ایدی وقبادکونک بعضی اولقدر بلند اولورکه سایه کستر اولور صاحب نزهة القلوب
درکه بن جا بلغده کوردم برینک اوزرنه برکمه چقدی وشکست اولمدی وبعض روی زمینه
خفته اولور اکا عاشق پالش برتر قصب نی درکه ترکیده قمش در وبرنجه نوع اوزره در برنوعی نی شکردر
که اشجار مثمره ده ذکری سبق ایتدی وبرنوعی دخی قصب الذریره در درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر
ونهاوندده خوب اولور عینه جلا ویرر ودمنی قطع ایدر وسعالی ازاله ایدر وعسل ایله نیم گرم اولدقده
اکل ایتسه‌لر استسقایی دفع ایدر وبرنوعی دخی قصب الهم در وبرنوعی دخی قصب لفنا در زمین هندده
خوب اولور وریادی طباشیردر ودرجهٔ ثانیه ده بارد وثالثه ده یابسدر خفقان واورام چشمه
مفیددر وتقویب قلب ایدر وصفرا وعطش وغشی وجراحت فم وغم وضعف معده‌یه نافعدر وبر
نوعی دخی نی مشهوردر که بریده واردر آبنی پیاز ایله اکل ایتمک اوضاع عسل وحبس البولی دفع ایدر
کرکان خذنکه بکزر چوبندن تیر دوزرلر کندر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر تقویت قلب ایدر
وریحی تسکین وضعف معده‌یی ازاله ایدر وجراحت امعایه وسیلان دمه واسهال کهنه‌یه وآبله چشمه
وشقاقه نافعدر وبیه بطا ایله محروق ناری دفع ایدر کهبل بادیه ده بتر بر درخت در لاغیه
درخت کوهیدر درجهٔ ثالثه ده حار ویابسدر آب برگی مسهل عظیمدر وقتی کتورر رائحهٔ طیبه‌سی واردر

وشکوفه‌سن زنبور انگبین اکل ایتسه عسلی مضر اولور ودرختندن برمقدار ابه براقسه‌لر بالیقلر بیهوش اولوب
مرده مانند آب اوزره کلورلرکه خلق الکری ایله اخذ وصید ایدرلر لبان بردخت بسیار در طول قامتی
زیاده کتمز برکی برگ مورده بکزر دیرلرکه صمغی کندردر جلاء قلبه وامساک رعافه وقوت حافظه‌یه
واصلاح جراحات جدیده‌یه مفیددر لسان العصافیر برکی وقروحی اصلاح وخفقانی ازاله ایدر و
وقوت جماع ویرر تخمی لسان العصافیردر درجهٔ ثالثه ده حار ویابسدر بلغمی ازاله ایدر واعصابی تخفیف ایدر
مامیران درجهٔ رابعه ده حار ویابسدر بیاض عینی ازاله ایدر ناخن فاسدی اوکلی حالنه ایلدر مرخ
وعفار بادیه ده بتر ایکی شجردر که شاخی بربرینه اورسه‌لر اندن آتش ظاهر اولوب شاخک اکثری
دخی یاقرلغه علاء الدین القراحصاری‌ده صحاح جوهریدن نقلله مذکوردر که عفار زنددر که اعلادر یعنی چاقمق
دموری مقامنده‌در ومرخ زنده درکه اسفلدر یعنی چاقمق طاشی مقامنده‌در مصطکی بردرخت صمغیدر
درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر معده وجگر ضعیفه قوت ویرر وبلغم وخروج دمه نافعدر ولون وجهه رایحه فمی
تطییب ایدر مقل بوکا دوم دیرلر لغة علاء الدین‌ده مذکوردر که درخت جوز ابوجهلدر ونزهة القلوبده‌در که
اول زمان که رسول الله صلی الله علیه وسلم استه خرمایی غرس ایدوب فی الحال ثمر اولدی ابوجهل لعین
بونی بن دخی ایده‌رم دیوب برقاچ استه‌یی غرس ایتدی ودرخت مقل ظهور ایتدی اهل فارس اکا
زرعنج دیرلر وجع صدره وامیهه کلبه‌یه وخنازیره وبواسیره مفیددر طبعی معتدلدر وحرارت ورطوبته
مایلدر نارون شجر کثیر الظلدر وصیف وشتاده جوان وسبزدر وبرکی برگ بیده بکزر والمرافقی غلری
دائره مثال احاطه ایتمشدر چیو ثقه‌دن مموعدر وحار بوندن جوکان وچوب چستی دوزرلر وبونک
ریشه‌لرندن تراشیده اولمدن خلال ایدرلر فتح بذور واصول حکما فرق شجر وبذرده اختلاف ایتمشلردر
بعضی درکه راست ومستقیم قایم اولان شجردر وروی زمینه منبسط اولان بذردر وبوقوله قائل اولانلرک
تمسکی کلام مجیدده آدم وحوا علیهما السلامه خطابا نازل اولان لا تقربا هذه الشجرة آیهٔ کریمه‌سیدر
اولان شجردر ساق کندمه شجر اطلاق که بذردر وبعضی درکه بو آیهٔ کریمه‌ده اولان شجره‌دن مراد
شجریتیندر نته کم لا تقربادن مراد لا تاکلادر وشجر وبذر بیننده فرق بودرکه انک ساق وشاخی
نیجه سال دائم وبرقرار اولوب اثمار واوراقی هرسال جدید اوله شجردر وانک عروق وبذری
وساق وشاخی دخی هرسال جدید نابت اوله بذوردر وبینهمایی فرقه بوقول انسب واولیدر
عرض بذور غذائیه بذور غذائیه اولدرکه بوبذوردن حاصل اولان اوراق وحبوب واثمار دفع جوع
ایچون اکل اولنور واکلی ضرر ایتمز واول غذادن خلط صالح سرعتله جزء بدن اولور اگرچه خاصیت دوائیه‌دن
خالی اولمزسه دخی آنی غذادن عد ایتمشلردر که ذکر اولنور ارز برتخمدر درجهٔ اولی ده حار وثانیه ده
یابسدر ودانهٔ مبارکدر ورسول علیه السلامدن مرویدر الارز منی الحدیث اکلنه مداومت
ضیای رخ ویرر وتنی فربه ایدر ورویای صالحه ایراث ایدر وقشری در دزبان ودهان
ایراث ایدر اسفاناخ معروفدر درجهٔ ثانیه ده بارد ورطبدر صداعه ووجع ظهر دمویه مفیددر
بوزی اوجاع قلب وحمایی ازاله ایدر وبردرهمدن زیاده اکلی جایز دکلدر بادنجان معروفدر
رامو زده ولغة علاء الدین القراحصاری‌ده عربیسی کهکب درکه بن الکفین ها وآخری باذنجان موقع در

نزهة القلوبده درکه درجهٔ ثانیه ده حار و یابسدر وبعض دیرکه بارد و یابسدر بعض عرب بوکا کهکب دیر ضعف معده یه
مفیددر اکلنه مداومت اخلاط فاسده یی تحریک ایدر وسده لری یغیر ورنگ رویه زیان ویرر وجذام
وسرطان وبواسیر ایراث ایدر باقلی معروفدر بعض اکا فول وباقلا دخی دیر تازه سی درجهٔ اولده
بارد و رطبدر وخشکی کیر و بودرجه ده بارد و یابسدر اکا نظر ایتمک غم آرتورر نادون نقیدر صحیح
ایدوب آفتابده قوروتسه لر خضابه نیکودر اما ظلمت عین ویرر وخواب آشفته گوسترر مرغ خانگی
اکل ایدوب یمرطه دیرکن قالورمجوقی زنار طفله سوره لر موی بتورمز وضماد ایتمکله امینه حصبه لی
دفع ایدر وچهره یه جلا ویرر بزرکتان لغة علاء الدین القره حصاری ده ترکیسی کتن … مذکوردر نزهة
القلوبده درکه درجه اولی ده حار و رطبدر وبوستده معتدلدر وامراض حاره وسعاله مفیددر
دودی زکامی تسکین ایدر ونطرون ایله خلط اولنسه کلف وبرصی ازاله ایدر وعسل وفلفل ایله اکل ایتمک
افراطله تقویت باه ایدر بصل پیازدر درجهٔ ثالثه ده حار ثانیه ده رطبدر برزنی تقشیر ایدوب
زرع ایتسه لر پیاز شیرین ویرر وعسل ایله آمیخته اکتحال ایتمه سی ضیای عینی آرتورر وهر گون پیازی
اکل ایتسه لر تغییر سنی ایدر ودفع خناق ایدر وبرقاچ قطره آب پیازی گوشه طاملاتسه لر صممی ازاله ایدر
جرم بصلی اکل ایتمک و یاشنی گوتورمک بادسموی دفع ایدر واکل رخی سخ ایدر ودم فاسدی منافذ
بدندن اخراج ایدر وبواسیری ازاله ایدر وبرزی بیاض عینی وبهقی دفع ایدر وداء الثعلب موضعنده
موی بتورر بطیخ خربزه درجهٔ ثانیه ده بارد و رطبدر ونقدرکه حلاوتی زیاده اولسه برودتی ناقص اولور
وبعض دیرکه حار و رطبدر اگر برزنی عسل ولبن ایله آغشته ایدوب زرع ایتسه لر میوه سی غایت لذیذ اولور
واهل خوارزم وبخارا بو نیه ایدرلر اما زرع ایتدکلری وقت اول مقدار زرع ایتمک گرک که طعمه زیان گلمیه
وبستاننده برخراصمق میوه سن سرعتله بیتشدورر وچشم بد و آفاتی بستاندن منع ایدر اگر بستانه
کرم دوشسه اول کرملردن برقاچنی ایبه قاینادوب اول آبی بستانه صاچسه لر غیری کرملر دخی هلاک اولور
واول سنه بستانه کرم دوشمز وابی هریره دن رضی الله عنه مرویدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم
خربزه وخرمایه مایل ایدی وامیر المؤمنین علی کرم الله وجهه دن روایت ایدرلر قال رضی الله عنه تفکهوا
البطیخ وعضوا منه فان ماءه رحمة وحلاوته من حلاوة الجنة من اکل من البطیخ لقمة کتب الله تعالی له
الف حسنة ومحا عنه الف سیئة ورفع له الف درجة وصاحب کتاب نزهة القلوب نقل ایدرکه
تاریخ تألیف کتاب مذکوره قریب ازمانده قزوینده بر شخص خربزه قطع ایتدی واچندن بر نور ظاهر اولوب
خانه سنی روشن ایتدی واوچ گون اوچ گیجه یه دک اول نور بو خربزه دن لامع اولوب خلق فوج فوج
زیارتنه واروب مشاهده ایتدیلر وخاصیت خربزه اولدرکه درون وبیرونی پاک ایدر وقوت مثانه
ویرر ومجاری مثانه یی پاک ایدر و سرعتله منهضم اولوب عروقه سرایت ایدر ومعده ده اولان
اخلاطه امداد ایدر واگر اخلاط فاسده دن پاک ایسه بر خلط خوب پیدا ایدر وبوی دهنی خوب ایدر
وعطشی تسکین ایدر وبهق وکلفی ازاله ایدر وکالوک خربزه یه عرب صعبوس دیرلر وخربزه دن بر نوع
واردر عرب اکا لفاح دیرلر وعجم دستنبو دیرلر خاصیتده خربزه گبیدر تره خراسانی بادرنکبویه
بستانیدر درجهٔ ثانیه ده حار و یابسدر کرم شکم وحب القرعه مفیددر ثوم سیردر

340

درجهٔ ثالثه ده حار و یابسدر وقر تحت الارضده اولدوغی ایام زرع ایتسه لر بوبی باد … دفع بلغم ایدر
وحرارت معده ودفع سده یه مفیددر وعسل ایله دق ایدوب گزدم گزینه قوسه لر وجعی تسکین ایدر
وزهری اخراج ایدر ودرغه سوریلمکله جلای رخ ویرر وبهق وکلفی ازاله ایدر وناشتا ایله اکل ایتمک دفع زهر
ایدر وپخته سی سعال مزمنی دفع ایدر ودانه سن شق ایدوب زخم مار گزینه ادرزه قوسه لر سمینی
اخراج ایدر وسیر کوفته یی عسل ایله آمیخته ایدوب وبر دختره ویرسه لر اکل ایتسه ایکی ساعتدن صکره
اگر دهانندن بوی سیر گلورسه بکردر والا ثیبدر ودوا پذیر اولمیان بخارات فاسده مداومت اکل ثوم ایله
زایل اولور قشر محروقنی زیت ایله خلط ایدوب باشه قوسه لر موی بسیار بتورر وجعد اولور جاورس
بعض عرب اکا دخن دیر فارسیده ارزن وترکیده داری در دانه سی کثیر البقادر بوسبیدن بونی
قلاعده ادخار ایدرلر طبعی درجهٔ اولی ده بارد وثانیه ده یابسدر اوجاعی تسکین وطبعی امساک ایدر
جرجیر تکلج دروبقولدندر بعض عرب اکا ابهقان دیر لغة علاء الدین القره حصاری ده ابهقان فتح
ها ایله جرجیر کیکج در وترکیسی گردمه درجیو مذکوردر ونزهة القلوبده مذکوردرکه درجهٔ ثانیه ده حار
واولی ده رطبدر وبرگی برگ تربه یه بکزر هر بستانده که زرع ایده تره زاری آفتدن حفظ ایدر
امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه دن مرویدر قال علی رضی الله عنه من اکل جرجیرا وبات
یتردد الجذام فی جوفه بونی دق ایدوب درخت انار ترشک بیخنه سوره لر میوه لری شیرین اولور
وبدقوقنی کلفه سوره لر ازاله ایدر وزهره گاو ایله خلط ایتسه لر رنگ رخ پژمرده یی ادکی حالنه
ایلدر وعسل ایله تقویت باه ایدر جزر درجهٔ ثانیه ده حار واولی ده رطبدر ناپخته اکل اولنماسی
قوت نعوظ ویرر وروغن ایله مطبوخی بول اوغورسنی تسکین ومثانه یی تقویت ایدر وآبده
خصوصا آب عسلده مطبوخی منی یی آرتورر وهر گون ناشتا ایله بش درهم اکل اولنمسی موثردر
وبیرانه بهترین ممددر وتخمی جنین مرده یی رحمدن اخراج ایدر جماز درجهٔ ثانیه ده بارد و یابسدر
وشیرینی بهتردر معده قوت ویرر اما سینه وکلویه مضردر وگزدم گزینه نافعدر
حب الرشاد سپندان عادة در حار و یابسدر اشتهاء طعام گتورر وقوت جماع ویرر وبو سبیدن
اکا شبخیزک دیرلر ترکیسی تره تخمیدر حرشف کنگردر درجهٔ ثانیه ده حار و یابسدر داء الثعلبه
وفتح بوله وتقویت باه ودفع قمله وسبوسه سره مفیددر وصمغی غثیان قوی ایراث ایدر وبلغم وسوداوی
ازاله ایدر حرف سپندان کنده در درجهٔ ثالثه ده حار و یابسدر ذهن وذکا وقوت جماعی آرتورر
وآبی بیخ مویی سخت ایدر ووجع طحال ووجع … وعرق النسا و… ونضج دمله مفیددر دودی
هوامی قاچورر حلبه شنبلیددر قانوندن نقلله لغة علاء الدین القره حصاری ده مذکوردرکه
حلبه بویی اوتیدر ونزهة القلوبده درکه درجهٔ اولی ده حار و یابسدر اکثی بقولدن منع ایدر و
تصفیهٔ صوت ایدر وعسر البولده خلاص ویرر وتقویت باه ایدر وبیاض عینده اولان نقطه یی ازاله
ایدر وروغنی مرسین ایله مویی آرتورر ونشان قرحه یی ازاله ایدر وصفای رخ ویرر جماض
بورتجکدر لغة علاء الدین القره حصاری ده مذکوردرکه فارسیده ترشه وترکیده قوزی قولاغی دیرلر
ونزهة القلوبده درکه درجهٔ ثانیه ده بارد و یابسدر عطش وصفرایی تسکین ایدر اما اعصابه مضردر

بیخنی جرب و قوبایه سورر لر شفا ویرر و عصاره سی یرقانی ازاله ایدر **حمص** نخوددر درجهٔ اولی ده حار و رطبدر
لون و وجه و صوتی تصفیه ایدر و قوبا و قروح و درد دندانی دفع ایدر و قوت جماع ویرر **حنطه** کندم در
بعض عرب قوم و بر و قمح و سمرا دیرلر و حنطه دن بر نوع وار در عرب مبارکه دیرلر و عجم برنج دیرلر
سایر کندمدن رغبت اوزره طبخ اولنور عموما طبع کندم درجهٔ اولی ده حار و رطبدر و نانی بر مقدار پاک
اولسه سریع الانهضام اولور و نانله سرشته اولان روغنلردن بهتری روغن جوزدر و بهتری روغن گاودر
کعب الاحباردن رضی الله عنه مرویدر آدم علیه السلام جنتدن ارضه هبوط ایتدکده میکائیل علیه السلام کندمدن
برقاچ دانه یی الکله بیله کتوروب دیدیکه سنک و اولادکک رزقی بوندن اولسه کرکدر و اکا زرعنی و تربیتنی
و حصادنی و کاهدن اخراجنی و طحننی و طبخنی تعلیم ایتدی و اول دانه لرک هر بری بیضهٔ نعامه ایله برابر ایدی
و بنی آدم طریق کفره کیتدکله واره واره صغیر اولدی نوح علیه السلام عهدنده بیضهٔ بط مقدارنده ایدی و ابراهیم
علیه السلام عهدنده بیضهٔ دجاج مقدارنده ایدی و موسی علیه السلام عهدنده بیضهٔ کبوتر مقدارنده ایدی
و عیسی علیه السلام عهدنده بیضهٔ عصفور مقدارنده ایدی و رسول الله صلی الله علیه و سلم عهدنده حمص کبیر
مقدارنده ایدی و خلق زمانه افعالنه کوره تجدید رکه مقدار خشخاش اولمیه نعوذ بالله من غضب الله اگر وقت
زرعده دانه کندم میان سرکین کاوه دوشرسه ریع خوب ویرر و اکلی زحیری تنقیه و تنی فربه ایدر و قوت
جماعی آرتورر و مجموع اعضایی تقویت ایدر و سعالی ازاله ایدر و نخاله سی سرکه ایله دفع جرب ایدر
و روغن ایله خمیری نضج دمل ویرر و نشاسته سی بارد و یابسدر و هر نقدر ابیض اولسه خوب اولور حدت صفراوی
تسکین و دمی امساک ایدر و سرفه لری تعدیل بت کندم حار و یابسدر رطوباتی ازاله ایدر و عطشی قطع ایدر
و اول نسنه که کندم بخته دن اولور بهتر اولور و کندمدن بر نوع وار در اکا کور کندم دیرلر انک بر کلیچه سنی اون رطل
عسل و اوچ رطل آب ایله بر ظرفه قیوب اغزین اوربه لر اول کون بر شراب اولور که اتنی فربه و منی یی افزون
ایدر و بر کندم رومی وار در اکا جند رومی دیرلر انک قوتی کندم قوتیدر و لزوجتی زیاده در **خردل** بعض فارسیلر
بوکا سپندان خوش دیر و بعض عرب شاب دیر درجهٔ رابعه اوتنده حار و یابسدر رنگ رخی پاک ایدر
و خون مرده یی ظاهر جلددن کیدرر و صلابت سمعی دفع ایدر و حمای ربع و داء الثعلب و قوبا و وجع مفاصل
و عرق النسایه مفیددر و عصاره سی درد کوش و دندان و خناقه مفیددر و حدت فهم ایراث ایدر
و اشتهای طعام کتورر و دودی هوامی قاچورر و بونک بخته دار ششقان دیرلر **خس** کاهودر
که ترکیده ... دیرلر و درجهٔ ثانیه ده بارد و رطبدر اوراق تحتانیه سی بولسه لر اوراق فوقانیه سنک
طعمی خوشتر اولور عطشی قطع ایدر و ترطیب دماغ ایدر و خواب کتورر و نوشیده ایدرکین بونکله تنقل ایتمک
اثر سکری کچ اظهار ایدر اما ضیای عینه و قوت جماعه مضردر نسوان انی سرکه ایله اکل ایتسه لر آرزوی رجالی
آزایدرلر بزر رقوق دفع سم عقرب ایدر **خشخاش** درجهٔ ثالثه ده بارد و یابسدر و سفید و سیاه
اولور سفیدی سعاله مفیددر و منی یی افزون ایدر و سیاهی منومدر و بزری اثار قروحی ازاله ایدر و
مصرینک عصاره سنه افیون دیرلر درجهٔ رابعه ده بارد و ثانیه ده رطبدر مجموع اوجاعی تسکین ایدر
خصوصا اورام چشم و درد سره مفیددر و افیون مخدردر و خواب کتورر مقدار عدسدن زیاده سینی
اکل جائز دکلدر اما بو دخی حدت فهمی ازاله ایدر و کثیری قاتل و مهلکدر **خطمی** بعض عرب کا جبلر و

حرطمان دخی دیرلر سینه و خشونت و سعاله مفیددر **رازیانج** بادیانه در درجهٔ ثانیه ده حار و اولی ده یابسدر
و صحرائی و بستانیسی اولور ریاحی تسکین و سده لری فتح ایدر و سیلان دمعی منع ایدر و حمیات عتیقه یی دفع ایدر
و ضیای عینی ویرر و شیر زنانی آرتورر بوی تازه سی هوامی قاچورر **ریباس** ریواج در لغهٔ علاء الدین القراحصاریده
مذکوردر که ترکیسی اشیغوندر نزهة القلوبده در که درجهٔ ثانیه ده بارد و یابسدر تأثیر رعد و برقدن بجا ورزه
بتر علتش و طاعون و حصبه و جدری و غثیانه مفیددر و قوت معده و ضیای عین ویرر و اشتها کتورر و بیخی
ریوندر درجهٔ اولی ده حار و یابسدر کبد و طحال و امعا و قوبا و کلف و ضیق النفس و حمای عتیقه یه مفیددر
و صدردن دم کلمکه و سیاه نشانه و اثر زخمه نافعدر **ذره** ارزن در لغهٔ علاء الدین القراحصاریده
مذکوردر که ترکیسی دکودر نزهة القلوبده در که جاورسدن بر نوعدر که و پوستی زیاده در و خاصیتنده
جاورسه قریبدر که **زری** عرب بوکا بصل الزیر دیرلر حار و یابسدر هضم طعام ایدر و قوت باه ویرر
سرمق بعض بوکا قطف دیر و خراسانیان و قزوینیان سلمه دیرلر درجهٔ اولی ده بارد و ثانیه ده
رطبدر طبعی نرم ایدر و بزری یرقانه نافعدر و قی و اسهال کتورر **سلق** چغندردر درجهٔ اولی ده بارد
و یابسدر و ابی بو درجه ده حار و یابسدر و داء الثعلب و کلف و رنگ مویه مفیددر و عصاره سی قملی قتل ایدر
و زهره کلنکه ختم اولنسه لقوه یی ازاله ایدر و بن مویی سخت و سر مویی دراز ایدر و ولایت تبریزده اولقدر
ایری اولور که ایکی دانه سی بر جار و اعتدالنه چکر **سمسم** کنجددر ترکیده سیسام دیرلر درجهٔ اولی ده
حار و رطبدر و برک و روغنی آمیخته اولسه مویی دراز ایدر و شقاق و ادرار حیضه مفیددر و خشخاش و
بزر کتان ختم اینه لر قوت جماع ویرر و منی یی افزون ایدر **شبت** سوددر درجهٔ ثانیه ده حار و یابسدر
و خود روی و مزروع اولور خودروی ظلمت عین و مزروع خواب کتورر و بواسیر و خوف قلب و فواق
استلایی و امراض رحمی ازاله ایدر اما مادهٔ منی یی نقص ایدر **شعیر** جودر درجهٔ اولی ده بارد و یابسدر
اصحاب امزجهٔ حاره و جوانانه اصحاب امزجهٔ بارده و پیران و زنانه اوقدر و شعیرک بدنه قوت
غذاویره سی کندمدن ناقصدر امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه دن مرویدر که قال رضی الله عنه ان الله تعالی
خلق الشعیر من الحنطة و سببی بودر که میکائیل علیه السلام آدم علیه السلامه زرع ایچون حنطه کتوردکده
بر مقداری آدم و بر مقداری حوا علیهما السلام الارینه آلدیلر و آدمک اکدیکی اولان بزرک ثمره سی حنطه اولدی و
حوانک اکدیکی اولان بزرک ثمره سی شعیر اولدی شعیر الطف ناکولاتدر و جمیع امراضه مفیددر پیت جو
دفع اسهال ایدر و صفراوی کیدررر اما نفاخدر **شلجم** شلغمدر عرب لفت دیرلر و درجهٔ ثانیه ده حار و
اولی ده رطبدر تخم شلغمی تخم کرنب ایله خلط ایدوب اوچ سنه مخلوط زرع ایتسه لر تخم شلغمک
ثمره سی کرنب اولور و تخم کرنبک ثمره سی شلغم اولور و تخم شلغمی عسل و یا آب مویز ایله آغشته ایدوب
زرع ایتسه لر شلغم شیرین ویرر بر و سینه و کلوبی نرم ایدر و منی یی آرتورر و کرده یه قوت ویرر و
نقرس و شقیقه یه مفیددر **شهدانج** معروفدر لغهٔ علاء الدین القراحصاریده در که کنودر در راقم الحروف
قولی اوزره کنوره ترکیده کندر دخی دیرلر فنک قشری صویوب کتان کبی نسج اولنور و صغیرینک قامت
ساقی کتانک ضعفی مقداری اولور و کبیری قامت انسان طولیدن دخی اطول اولور و کبیرینک قشرندن
حبال غلاظ اشلرلر که اصحاب سفن و غیرا استعمال ایدرلر بزرینک کثرت اکلی عقلی ازاله ایدر بادرومک

اکثره کثیر الوجوددر نزهة القلوبده در که شهدانجک صحرایی و بستانیسی اولور بستانیسنک برکی بنکدر و تخمدر و
کثیری مجتمع اولور و شکوفه‌سی سیاه و یاخود سرخ اولانی البته اکل جایز دکلدر و شکوفه‌سی سفید اولورسه
درجهٔ ثالثه‌ده بارد و یابسدر اوجاع حارّه‌یه و نزله و سیلان دمه مفیددر و ظلمت عین و نقصان منی و هیجان ایدن
ایراث ایدر و روغن شهدانج وجع عینی ازاله ایدر و قشر خشبه‌سی قبّ‌در تحلیل ریاح ایدر و صحرایی سنک ثمره‌سنده
دهنیت وار و عصاره‌سی اورام حارّه‌یه سورمک نافعدر و وجع اذنه مفیددر **شونیز** معروفدر لغة
علاء الدین القراحصاریده در که ترکیسی چورک اوتی در نزهة القلوبده در که بعض فارسیان بوکا برغنج دیر درجهٔ
ثالثه‌ده حار و یابسدر آب ده آغشته ایدوب خانه ایچره صاچسه‌لر برغوثی اهلاک ایدر اکر قلقندایه بله اولورسه
بشه‌یی دخی اهلاک ایدر و صابون ایله مسحوقی جلای رخ ویرر و کلفی ازاله ایدر و امراض ثؤلول و بهق و برص و
زکام و درد دندانه مفیددر رایحه‌سی هوامی قاچورر مصابیحده واردر ابو هریره رضی الله عنه دیر که سمعت
رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول فی الحبّة السوداء شفاء من کل داء الا السام تمام الحدیث قال ابن الشهاب
السام الموت والحبة السوداء الشونیز **طربوشت** اشترغاردر لغة علاء الدین القراحصاریده ترکیسی ینقدر
مذکوردر نزهة القلوبده در که درجهٔ ثالثه‌ده حار و یابسدر مزاجی حمّای ربعی دفع ایدر و قوت معده و جکر ویرر
و اشتها کتورر و هضم طعام ایدر و ریاحی تسکین ایدر و دماغه مضردر بونک صمغنه وشق دیرلر و فارسیان
وشک و قونیان وشه دیرلر و بعض عجم کرم دیر درجهٔ ثانیه‌ده حاردر سخت اولمش ابله‌لری نرم ایدر و
دمی تحلیل ایدر و مجموع جراحاته نافعدر و عسر الولاده و ضیق النفسه مفیددر و دبیل و حیضی قطع ایدر **طرخون**
ترخوندر درجهٔ ثانیه‌ده حار و یابسدر وجع حلق ایراث ایدر و قوت باه و جراحت دهنی ازاله ایدر و
کوهیسنه عاقرقرحا دیرلر ادویه‌ده ان شاء الله تعالی آتی الذکردر **عدس** مرجوددر ترکیده مرجمکدر درجهٔ
اولی‌ده بارد و ثانیه‌ده یابسدر و دبیلی الا نهضاددر بوسیده‌سن معج ایله برابر اولور و ظلمت عینی کتورر و دقیق نقرسه
مفیددر و نبات ایله ضم اولنمش رخه جلا ویرر و نشانلری ازاله ایدوب تازه ایدر اکلنه مداومت جذام
ایراث ایدر سرکه ایله مطبوخی برد و دمع عارض اولان شقوقه صحت ویرر و داء داری ازاله ایدر و خناقه مفیددر
فجل ترب در درجهٔ ثانیه‌ده حار و یابسدر مداومت اکلی معده‌یی پاک ایدر و قوت باه ویرر و دفع سم
عقرب ایدر و موضع داء الثعلبه‌یه موی بیتورر اما صوته زیان ایدر و شیابه قمل دوشورر و درد سر و دندان
و چشم ایراث ایدر و عصاره‌سی قی کتورر و عقربی اهلاک ایدر و رخدن کلفی ازاله ایدر و صفرت
یرقانی بش کونده حمرته تبدیل ایدر و ضیای عینی آرتورر بزری قوت جماع ویرر و برکی نور بصری افزون ایدر
فج هندوانه‌در که ترکیده قارپوزدر و بارد و رطبدر و هر نقدر که شیرین و آبی اولورسه بهتردر
امراض حارّه‌یه مفیددر اما غذای هضمدن منع ایدر مصرده بر نوعی اولور انکا بطیخ هاتی دیرلر و بو آبیه بردر
و بی سکر طعمنده مزه یوقدر و اسکندریه‌یه اطرافدن سفینه ایله کلور که اری و ایچی سرخدر اما قشری غلیظدر
و ارکنده شقیقی دیرلر بر نوعی واردر خوب اولور و بلادرومک اکثرنده ایچی سرخ بی نهایه در
قان قارپوزی دیمکله متعارفدر **فریج** دندانشادر بعض عرب بوکا بقلة الحمقاء و رجله دخی دیرلر
درجهٔ ثالثه‌ده بارد و ثانیه‌ده رطبدر حرارت و عطشه مفیددر زیرا لسنه قوبوب قایم اولمق احتلامی
منع اکلی قوت جماعی آرتورر بورق ایله دق اولنوب و عسل آبه ترشته اولنه قده بکره اجلیل

دعانه

وعانه‌یه طلا ایتسه‌لر شدت نعوظ ویرر حلاوتی صداعه و بواسیره و درد دندانه و حمیات حارّه‌یه
مفیددر **قثا** خیاردر درجهٔ ثانیه‌ده بارد و رطبدر هنوز شکوفه ایکن انکالدن بر شکل اولورسه خیار
جرمندن صغیر بر ظرف ایچنه قوسه‌لر که اول ظرفه هوا داخل اولمغه امکان اولمیه میوه‌سی اول
ظرفک شکلنده ظاهر اولور و ترنج و قتاده زن حایض بستاننده اولسه بستانه آفت دوشر و برنجه
رایحه‌سی خوب طوقه کبر و بویله اولور و بزرنی عسل ایله آغشته ایدوب زرع ایتسه‌لر میوه‌سی شیرین
ویرر خاصیتی بودر که عطشی دفع ایدر و مثانه منعقدی فتح ایدر و رخی تازه ایدر و دفع حرارت صفراوی ایدر
قثد خیار بادرنک در لغة علاء الدین القراحصاریده در که خیار بادرنک یعنی شنخیاردر و
نزهة القلوبده در که درجهٔ ثانیه‌ده بارد و رطبدر و خیاردن زیاده منافعی واردر عطشی دفع ایدر
و حمیات و عسیر البولی ازاله ایدر و رنک رخی خوب ایدر و طراوت ویرر و مثانه‌یه تقویت ایدر
قرطم کاژیره در شکوفه‌سی معصفردر لغة علاء الدین القراحصاریده در حب العصفردر نزهة القلوبده در که
بزری درجهٔ ثانیه‌ده حار و اولی‌ده یابسدر سینه‌یی پاک و آوازی صاف ایدر و قولنجی دفع ایدر
و عسل ایله خلط ایتسه‌لر قوت جماع ویرر شکوفه‌سی کلف و بهقی دفع ایدر و سرکه ایله ضم اولنسه
قوبایی ازاله ایدر **قرع** کدودر ترکیده قباقدر بعض عرب بوکا دبا و شجریه یقطین دیر درجهٔ ثانیه‌ده
بارد و رطبدر بزرنی عسل ایله آغشته ایدوب زرع ایتسه‌لر میوه‌سی شیرین دیرر و امیر المؤمنین
علی کرم الله وجهه‌دن مرویدر قال رضی الله عنه اذا طبختم فاکثروا القرع فیه فانه یسکن القلب
الحزین و مکس کدودن کریزان اولور منقولدر که یونس علیه السلام بطن حوتدن حقیقده خلاص
اولنک اوکنده شجر یقطین خلق ایتدی تاکه مکس اکا زحمت ویرمیه کدو عطشی دفع ایدر و شکمی نرم ایدر
و امزجهٔ حارّه صاحبلرینه زیاده مفیددر و بزرنی اکل ایتمک و اوزرنی کوتورمک جنینی دوشورر
و جراحاته مفیددر **قنابری** انجیمک‌در بعض عرب بوکا برغشت دیر درجهٔ اولی‌ده حار
و یابسدر بهق و کلف و برص و قرحه‌یه مفیددر و برصه ادویه‌نک انفعیدر و آبنی بیخنی
انفه تقطیر ایتمک جراحات انفه صحت ویرر **قنبیط** اختیاراتده مذکوردر که قنبیط فارسیده
کرنب در و شیرازیلر لغتنده کلم در و کلم بستانی و رومی اولور و کرنب الماء نیلوفردر
نزهة القلوبده در که کرنب درجهٔ اولی‌ده حار و یابسدر و مزرعه‌سی نقدر سخت اولسه کرنبی ایری
و طعمی خوب اولور اکر میان رزده زرع ایتسه‌لر قوتت کرمی ازاله ایدر انکور و شرابنده قوت
قالمز برکنی زیر بستره قوسه‌لر رؤیای هایله کورمسی‌نی دفع و ریاحی تسکین ایدر و منی‌یی آرتورر
و بعد الجماع زن اوزرنی کوتورسه افساد منی ایدر و مادهٔ قوبا و بهق و برص و شدت طحاله
نافعدر **قلقاس** حار و یابسدر تقویت باه ایدر و ایراث ریاح ایدر **کاشم** میوه‌زاددر
حار و یابسدر ریاح احشا و مغص‌یی ازاله ایدر و بیماری مثانه‌یی جراحت ایدر **کراث**
کندنادر پراسا دیرلر درجهٔ ثالثه‌ده حار و ثانیه‌ده یابسدر وجع سم عقرب و زنبوری تسکین ایدر
و کثرت ایله اکل اولنسه ظلمت عین و صداع ایراث ایدر و آشفته رؤیالر کوسترر اما بواسیردن امان
ویرر و قوت جماعی آرتورر و تصفیه صوت ایدر و مقعدی جراحت اوزره قوسه‌لر خون روانی منع

ایدر و آبی ایله احتقان قولنج یعنی یلی فتح ایدر و خان بزری بواسیری تیبیس ایدر و گندنای کوهیه قراسپول
دیرلر درجهٔ ثانیه ده حارّ و ثالثه ده یابسدر سدهٔ طحالی فتح ایدر و مواد صدری ازاله ایدر و حیضی
قطع ایدر و حدت بصر ویرر و در دکوشی کهنه‌یی ازاله ایدر **کرسنه** مشهوردر دانه‌سی ماش و عدسه
بکزر طبعی درجهٔ اولی ده حارّ و ثانیه ده یابسدر طلا ایتمک بهق و کلف و خشونت رنگ رخه
مفیددر و شرابی قانادوب خانهٔ بحره صاچه‌لر ماری قاچورر و اکلی فضلات غلیظهٔ بلغمیه‌یی
تطهیر ایدر و سدهٔ کبدی فتح ایدر **کزبره** کشنیزدر درجهٔ اولی ده بارد و یابسدر و قابضدر
و بخار طعامی دماغه صعوددن منع ایدر اکر بونی یخی ایله قویاروب عسر الولادهٔ مبتلی زنک الوغنه
بغلسه‌لر درحال خلاص بولور و اکر ظلمت عین و نقصان منی و ضعف باه ایراث ایدر و شیر ایله
بونک عصاره‌سی اوجاعی تسکین ایدر و بزرن آب ایله قایناد وب خانه‌یه ایچرو صاچه‌لر مار و کژدم
و سایر کزنده هوامی قاچورر و کشنیز خشکه عرب جلجلان دیرلر درجهٔ اولی بارد و ثانیه ده یابسدر
احراق معده‌یی تسکین ایدر و دمی امساک ایدر **کرفس** کرستدر درجهٔ ثانیه ده حارّ و یابسدر
زیاده قوت باه ویرر و زنه آرزوی جماع ویرر و عضو مرتعشه سورسه‌لر صحت ویرر و صحرائیسی داء الثعلب
و ثؤلوله مفیددر و بستانیسی جرب و قوبا و عسر الولاده و فتح سده و ابتدای استسقایه مفیددر
و ملدوغ عقرب کرفس اکل ایتسه خوف هلاکی واردر و عصاره‌سی ظلمت عینی کیدررر **کرویا**
لغهٔ علاء الدین القراحصاریده‌در که ترکیبی فندق کوبی در و نزهة القلوبده‌در که درجهٔ ثالثه ده حارّ و یابسدر
ریاح و خفقانی دفع ایدر و قوت معده ویرر و بولی فتح ایدر و شکمده اولان کرم بزرکی اخراج ایدر **کمون**
زیره لغهٔ علاء الدین القراحصاریده مذکوردر که ترکیبی کمونیدر و نزهة القلوبده‌در که بعض بوکا سوت دیرلر
درجهٔ ثانیه ده حارّ و ثالثه ده یابسدر ادرار بول ایدر و دفع ریاح و تهضیم طعامه مفیددر فاره‌یه رایحه‌سندن
کریزان اولور و آبی صفای رنگ و حدت بصر ویرر و اکلنه مداومت رنگی زرد ایدر سرکه ایله سحوقی رعافی
قطع ایدر و چشمی روشن و شطو خشک آبی ایله احتقان ضیق النفسی ازاله ایدر **لصف کبردر** لغهٔ علاء الدین
القراحصاریده‌در لصف تحریک ایله کرک کوکنی بتر خیار کبی بر نسنه‌در درجهٔ ثانیه ده حارّ و یابسدر
خوابلرده زیاده بتر عرق النسا و جدری و بواسیر و فلج و بهقه مفیددر و تقویت باه و
تحلیل اخلاط ایدر آنی کوشته طملسه‌لر کرم کوش هلاک اولور **لوبیا** معروفدر درجهٔ اولی ده حارّ
و رطبدر اکلی احتلام ردی کوسترر و جنین مرده‌یی اخراج ایدر و دم نفاسی تطهیر ایدر و تنی فربه ایدر
و ادرار بول ایدر اما معده‌یه مضردر **ماش** بعض عرب بوکا مج دیر لغهٔ علاء الدین القراحصاریده
صحاحدن نقلله مذکوردر که مج فتح ایله عدس کبی بر حبدر و ماشنک معربیدر و قانوندن نقلله مذکوردر که
مج ضم ایله درجهٔ اولی ده بارد و یابسدر و ردی همیشه قیامده اولور و اوجاع اعضایی تسکین
اما قوت جماعی نقص ایدر و دندانی سست ایدر ماش هندیه فلس دیرلر درجهٔ ثانیه ده حارّ و اوج
یابسدر سنک کرده و مثانه‌یی کسر ایدوب اخراج ایدر و اکمک قروجنه شفا ویرر **نانخواه** لغهٔ علاء الدین
القراحصاریده‌در که زانیج کبی بر نسنه‌در و رایحهٔ طیبه‌سی واردر و مشکلات لسانیده مذکوردر
که بر نیشل نسنه‌در قدیمی یعنی بسدر بایه قورلر نزهة القلوبده‌در که نانخواه معروفدر که انیسون در

درجه

درجهٔ ثالثه ده حارّ و یابسدر بوکا نظر ایتمک رنگی زرد ایدر اما بهق و برص و کژدم کزیده‌یه مفیددر و باد
و پیچش شکمی دفع ایدر و معده و کبدی تقویت ایدر و ادرار بول و حیض و سده‌لری فتح ایدر **نعنع**
معروفدر درجهٔ ثانیه ده حارّ و یابسدر معده ده اولان کرم درازی قتل ایدر و معده‌یه قوت ویرر
و فواقی تسکین ایدر و باهه تقویت ایدر و منی‌یی آرتورر اکر زنان مجامعتدن اول کندوده کوتورسه حامل اولمز
و عصاره‌سی سرکه ایله دمی امساک ایدر و آرزوی جماع کتورر و نان ایله اکل اولنسه سفینه‌یی تسکین ایدر
بلیون ماه چوبه در درجهٔ اولی ده حارّ و رطبدر قوت جماع ویرر و منی‌یی آرتورر و سده‌لری فتح ایدر
مادورق مطبوخی ظهر و دندان و عرق النسا و قولنج ریحی‌یه مفیددر بیخی قایناتسه‌لر عسر بوله نافعدر
و شراب ایله بلع ایتسه‌لر سم رتیلایی دفع ایدر و کثرت اکلی قی کتورر **هندبا** کاسنیدر صحرائی و بستانی اولور
درجهٔ ثانیه ده بارد و اولی ده رطبدر امیر المؤمنین علی کرّم الله وجهه دن مرویدر قال رضی الله عنه فی کل ورقة
من ورق الهندباء وزن حبة من ماء الجنة بستانیسی ریح حارّه و نقرسه مفیددر و صحرائی حرارت معده‌یی
تسکین ایدر و آبی یرقان و خفقانی دفع ایدر و صحرائیسنه طرخشقون دیرلر درجهٔ اولی ده بارد و یابسدر
بیاض العینه و ملدوغ عقرب و زنبوره و برصه و حمای ربعه و درد دندانه مفیددر و صاحب عجایب المخلوقات
قولی اوزره غرهٔ شهر یوم الاحد اولدقده حالت رؤیت هلالده هندبایی لحم فرس ایله اکل ایتسه‌لر برصلیق
مرض دخی اولنسه زایل اولوب جداً عود ایتمز **عرض بذور دوائیه** بذور دوائیه اولدر که دفع جوع ایچون
اکل اولنور مقوله‌سی اولمیه و هر دفعه اکل اولنماسی لازم اولمیه و احیانا بر مقداری دفع مرض ایچون اکل ایده‌لر
اکرچه بدنه غذائیتی دخی واردر اما هر بار سائر اغذیه کبی اکل اولنمدیغیچون آنی دوا عد ایدرلر و اکثر ادویه‌نک
اسماسی لسان یونانی و عبری ایله‌در و سائر لغاته دخی مشهوردر اما اقلی لغت عربیه و فارسیه ایله مسمی‌در
و مشهوراتندن برقاچی ایراد اولنور **ادخر** درجهٔ ثالثه ده حارّ و اولی ده یابسدر معده‌یه قوت ویرر و امینهٔ
معده و کلیه و کبدی تحلیل ایدر و بول و حیضی فتح ایدر و سنک مثانه‌یی کسر ایدوب اخراج ایدر و برودتدن
اولان درد دندانی دفع ایدر **اذن الفار** درجهٔ اولی ده بارد و رطبدر و کیاه کوچک برک و نازک شاخدر
روی زمینه یایلوب کیدر بر ستونک تا کولیدر شکوفه‌سی زرد و لاجورد و آسمانکونی اولور رید ولقوه
و جراحات صرع و سم افعیه مفیددر **اذریون** معروفدر و غایت حمرت اوزره اولور و میانه
نشانه‌سی سیاه اولور داء الثعلب و عرق النسا و ثمومه مفیددر و زنان حامل کوتورسه جنینی بر اغور
و حمل واقع اولمین زن کندوده کوتورسه و بعده زوجی ایله مجامعت ایتسه حامل اولور **ارد قیاق**
کبره بکزر و رایحهٔ حاره‌سی واردر زنبور کزیده‌یه و اورام حاره‌یه طلا ایتمک مفیددر **اسارون**
درجهٔ ثالثه ده حارّ و ثانیه ده یابسدر کبد و طحال سده‌لرینی فتح ایدر و اعضادن علت برده‌یی دفع ایدر
و ادرار بول و حیض ایدر و طبقهٔ قرنیهٔ بصرده اولان رطوباتی اصلاح ایدر **ابراشن** درجهٔ ثانیه ده حارّ و
یابسدر سده‌یی فتح ایدر و اخلاط غلیظه‌یی رقیق ایدر و سودا و بلغمی اسهال ایله اخراج ایدر و صرع و مالخولیایه
و عرق النسا و ضعف طحن دندانه مفیددر و ضیای عین ویرر و استسقا و یرقانه نافعدر و
قرق برکون صاحب طحالک اوزرنه بغلسه‌لر شفا بولور و اکر بیت ایچنده آصسه‌لر دفع هوام ایدر
اسقوردیون سیر دشتی در درجهٔ رابعه اولنده حارّ و یابسدر و سده‌لری فتح ایدر و بول و حیضی کیدررر

دانکسار عضلی ازاله ایدر وجراحات عظیمه وردیئه نافعدر اسقولوقندریون سیر دشتی در
درجه رابعه اولنده حار وثانیه ده یابسدر سنک گرده یی شکست ایدر وصلابت کبدی ازاله ایدر
اسکندروش دهندن رایحهٔ کریهه یی ازاله ایدر اطرطیفون ضماد ایتمکله اورامه شفا ویرر افتیمون
درجه ثالثده حار ویابسدر سوداوی ازاله وبلغمی تحلیل ایدر وسده لری فتح ایدر ورباحی تحلیل ایدر
اکر برکیاهک بیخیدر درد دندانه ومعده یه مفیددر اکلیل الملک درجه اولی ده حار ویابسدر اورام
سده یی نرم ایدر واندامی تقویت ایدر وفضلاتی تحلیل ایدر املج آمله در درجه اولی ده بارد
وثانیه ده یابسدر مویه نافعدر ومعده یی تقویه ودباغت ایدر ورایحهٔ کریهه یی دهندن ازاله ایدر
دقی وعطشی تسکین ایدر وتقویهٔ قلب ودفع بواسیر ایدر انجدان انگیان در درجه ثالثده حار
ویابسدر تقویهٔ جماع ومعده ایدر واوجاع مفاصله مفیددر وبول وحیضی کیدرر وخنازیر وبواسیره
وداء الثعلبه مفیددر بونک تخمنه سیسالیوس دیرلر درجه ثانیه ده حار ویابسدر ادرار بول و
حیض ایدر وجنینی سرعتله اخراج ایدر وصرع وفضلات واخلاط واوجاع رحمه مفیددر بونک
بیخنه محروث دیرلر وصمغنه حلتیت دیرلر وحلتیت انکزددر درجه ثالثه ده حار ویابسدر
حمای ربعه وملدوغ عقرب وکلب عقوره مفیددر انجره درجه ثالثه ده حار وثانیه ده یابسدر
نیم برشت مرده صاردوسی ایله بونک تخمی افراطله تقویت جماع ایدر وخلط غلیظی لطیف ایدر
وبلغم لزجی ازاله ایدر وجراحات آکوله یه وسرطانه مفیددر انیسون بادیانهٔ رومیدر درجه ثانیه ده
حار ویابسدر تحلیل ریاح ایدر وکبد وطحال وکلیه ورحمک سده لرین فتح ایدر وبول وحیضی کیدرر
وشیری آرتورر وحمای عتیقه یی ازاله ایدر وضیق النفسه نافعدر بادآور حسک کبیدر وخاری
حسکدن درازتر درجه اولی ده حار ویابسدر تخمی اورام بلغمیه وضعف معده یه وملدوغ هوامه
ووجع دندانه مفیددر بادرنجبویه بادرنکبویه در بعض بوکا بادروج دیرلر درجه ثانیه ده حار و
یابسدر رایحه سی عقربی قتل ایدر وجرمی رایحهٔ فمی تطییب ایدر ومعده یه وقلبه قوت ویرر و
سوداوی جربی وخفقانی ازاله ایدر وفواقی تسکین ایدر وظلمت عین ویرر برسیاوشان معروفدر
دیرلرکه افراسیاب سیاوشی قتل ایتدکده خوننک بوکیاه رسته اولدی وانکیچون بو اسمله مسمی اولدی
برکی کرفس کبیدر وساق وشاخ وشکوفه سی یوقدر درجه اولی ده حار ویابسدر دمامیل وناصور
وشیمه مفیددر وآب منعقدی فتح ایدر وخنازیر وسنک گرده یی تحلیل ایدر برنجاسف
درجه ثالثه ده حار وثانیه ده یابسدر ورق صغیری واردر سفید وزرد اولور افسنتین مانند در
صداعی دفع ایدر وسده لری فتح ایدر وشیمه وزکام وقروح دامیه وجراحات رحمه مفیددر
برنک کابلی درجه ثالثه ده حار ویابسدر رطوباتی تیبیس ایدر وبلغم وسوداوی معده دن قلع ایدر
ومفاصلی اخلاطدن تطهیر ایدر وحب القرعی قلع ایدر بزرقطونا معروفدر بعض فارسیان اکا
اسبوس دیر درجه ثانیه ده بارد ویابسدر وآبی کیر وبودرجه ده بارد ورطب اولور حرارت وعطشی
تسکین وطبعی تلیین ایدر واسهاله مفیددر بزروشنه خشک تخم در بارد ویابسدر اسهالی دفع ایدر
وجراحات امعایه وصدری تلیین ایدر بسفایج درجه ثانیه ده حار وثالثه ده یابسدر سوداوی کیدرر

وقولنج

وقولنج ریحی فتح ایدر بلبوس درجه ثانیه ده حار واولی ده یابسدر شکلی پیاز نرکسه بکزر پیاز کوچکدر وبرکی
کندنایه بکزر وشکوفه سی بنفشه یه بکزر کلف ونشان قرده یی ازاله ایدر وقوت باه ومعده واعصاب
ویرر نبات وردان اوجاع رحم وکلیه وادرار حیض وبول وبواسیره مفیددر بهار کاوچشم در
بعض عرب بوکا عرار دیر درجه ثانیه ده حار ویابسدر دماغه مفیددر اخلاط غلیظه یی تحلیل ایدر وذاتی
فتح ایدر بوداییش تریاقدر جمیع سمومی دافعدر وبرص وجذامی ازاله ایدر بوزیدان درجه ثالثده
درجه ثالثه ده حار وثانیه ده یابسدر برودتدن اولان وجع مفاصل ونقرسه مفیددر پوش بهترینی
اولور باردور ضد نقرسه داء الحیه حاره یه نافعدر بوقیصا زخم جلا ویرر وجراحاتی اصلاح ایدر وبر
برشقالی بلغمی اسهال ایدر بیش درجه رابعه اولنده حار ویابسدر زمین هندده اولور نصف درهمی
زهر قاتلدر هند پادشاهلری کنیزک بچکان جمیله یی بونکله تربیه ایدرلر اول بوکیادن مسکنلرنده
قورلر طبعی الفت ایدنجه طور رصکره دهن لرینه قورلر صکره شم ایتمکه ویررلر وتدریجله اکل ایدر
ودرمعدار شعیردن بر مثقاله ارشنجه اکل ایدر صکره بوزهر یه پرورش بولمش جاریه یی هدیه دشمنه
اهدا واتحاف ایدر ومجامعت ایتدکی حالده هلاک اولور وبوکیاهده برموش واردر بونی اکل ایدر
وبوموش دخی بوخاصیتده در بونی طلا ایتمک برص وجذامی ازاله ایدر اما ایکی دانکدن زیاده سنک استعمالی
جایز دکلدر ترید درجه ثالثه ده حار ویابسدر وبهترینی تربد صینیدر اخلاط غلیظه محترقه وامراض فلج ولقوه
ودرص وبهق واوجاع عصبه یی تحلیل ایدر شربتی نصف درهمدن بردرهمه وارنجه استعمالی اولنور زیاده سی
جایز دکلدر وشکلی پنبه بکزر ترمس باقلاء مصریدر درجه اولی ده حار ودرجه ثانیه ده یابسدر جلای رخ ویرر
وبهق وکلفی ازاله ایدر مطبوخی برص وجرب وموضع الم عرق النسایه ضماد ایتمکله شفا ویرر وآبی خنازیره
صاحبه لرکیس کریزان اولور وکرم معده یی قتل ایدر ورباحی تسکین ایدر ودفع حرارت نقدر سعی اولنور سه
بهتر اولور تودریج درجه ثانیه ده حار واولی ده رطبدر قوت باه ویرر واخلاط لزجدن سینه یی پاک ایدر
وامیهه یی تسکین ایدر ترمون درجه ثالثه ده حار در بول وحیض واخلاط لزجی کیدرر وشربتی نصف
درهمدن زیاده جایز دکلدر جعده بوکا قولیون دیرلر شیح دن بر نوعدر لغة علاء الدین القراحصاری ده شیح
درمنه در ترکیسی یوشن درچیو مذکور در نزهة القلوبدندر که جعده درجه ثانیه ده حار ویابسدر
فتح سده وتحلیل اخلاط غلیظه وادرار بول وحیض ودفع وجع طحال ایدر وحب القرعه مفیددر دخانی
هوامی قاچورر جفت افرید سیره بکزر درجه ثانیه ده بارد واولی ده یابسدر قوت باهه نافعدر
جلبان ماشه بکزر لغة علاء الدین القراحصاریدن درکه فارسیده کلول وترکیده بورجق در
نزهة القلوبدندرکه درجه اولی ده بارد وثانیه ده یابسدر اخلاط فاسده سوداویه یی تحریک ایدر
جوزماثل درجه رابعه ده بارد وثانیه ده رطبدر دماغه مضردر واستعمال ایتمیه اولی در حاج خار
ترنجبیندر قزوینیان کرشت دیرلر تخم خربزه یی بوکا اشلادرلر میوه شیرین ویرر ترنجبین درجه اولی
حاردر ورطوبت ویبوستده معتدلدر سعال وعطش ودرد سینه یه مفیددر وحرارتی تسکین ایدر
واسهالی رفق ایله کتورر واندامی تلیین ایدر حاشا درجه ثالثه ده حار ویابسدر ورق صغیری دره
شکوفه سی حمرتیه مایلدر قوت مینای عین ویرر وحیض وبولی کیدرر وضیق النفسه نافعدر وامیهه

بلغمی یی تحلیل و درونی سده لری فتح ایدر حب الزلم درجهٔ ثانیه ده حارّ و اولی ده رطبدر منی یی آرتورر و جماعه
قوت ویرر اما معده و طحاله مضردر حب النیل صاحب منهاج قولی اوزره کارثره همندیدر درجهٔ ثالثه ده حارّ و یابسدر
و بلغمی کیدرر حرمل سپند در ترکیده یوزرلک دیرلر درجهٔ ثالثه ده حارّ و ثانیه ده یابسدر سودا و بلغمی و اخلاط
غلیظه یی بدندن اخراج ایدر و بصره جلا ویرر و قولنج و مفاصله مفید در تخمنی سرکه ایله خلط ایدوب خانه بچه
صاچیه لرکسه کریزان اولور و سپند رطوباتی نشف ایدر و ریاحی معده دن دفع ایدر و اوجاع بارده یی ازاله
ایدر و چشم بد دفعی ایچون سپند یاقمق مجربدر حسک کنگر در صاحب الصحاح قولی اوزره تحریکله خارجینلامذر
نزهة القلوبده درکه درجهٔ اولی ده بارد و یابسدر قوت باه ویرر و قروح و عسر البول و قولنجه مفید در شراب سم قاتلی
دفع ایدر و آنی خانه بچه صاچیه لر براغیث و سائر هوام کزنده یی دفع ایدر خندقوقی دیواسب در
درجهٔ ثانیه ده حارّ و یابسدر رایحه ریاری قاچورر و عصاره سی ظلمت عینی ازاله ایدر و صرع و درد گلو و خناقی
دفع ایدر و تخمی تقویهٔ باه و ادرار بول و حیض ایدر و برودت معده یی حرارته تبدیل ایدر و درد پهلو و رحم
و مثانه یه مفید در اما تخم و برگنک هر برندن اوچ عدددن زیاده اکل اولنمامق جایز دکلدر حنظل معروفدر
درجهٔ ثالثه ده حارّ و یابسدر ساقه علقم و بچه حنظبا نا دیرلر و حنظل و ستنبو مثال زنگیدر و غایت مرارت
اوزره در سده لری فتح ایدر و اوجاع طحال و رحم و لدغ کلب عقور و سوامه مفید در برکنی خانه بچه صاچیه پشه
هلاک اولور و امراض جذام و نقرس و داء الفیل و عرق النسا و فالجه مفید در و بچه که حنظبا نا دیرلر
درجهٔ ثالثه ده حارّ و ثانیه ده یابسدر سده لری و طحالی فتح ایدر و ادرار بول و حیض ایدر و بهق ازاله ایدر
و ضعف درهمدن زیاده سی اکل ممکن دکلدر دخانی عقاربی قاچورر حی العالم درجهٔ ثالثه ده بارد و یابسدر
رتیلا کزیده یه مفید در و اخلاطی استفراغ ایله قوربندن اخراج ایدر خانق النمر نمر و ذئب و خنزیره و کلب و
سائر سباع و عقربی کمال حدتندن اهلاک ایدر و بواسیره مفید در خبازی پنیرک در ملوکیه دخی دیرلر
لغة علاء الدینده اختصار ایدرکه خبازی تشدید با و موحده ایله فارسیده پنیرک در و ترکیده ابه کومجی در نزهة
القلوبده درکه درجهٔ اولی ده بارد و ثانیه ده رطبدر و رقجه منضم اولور و کوندز منفتح اولور جرب و لدغ زنبوره
مفید در نمک ایله ناصوری ازاله ایدر بزری دافع سمدر و عقد و رتیلایه نافعدر راس صدری تلیین و سعالی تسکین ایدر
و امهه حارّه یی دفع ایدر خرنوب برگی مانند درخت چنار در درجهٔ اولی ده حارّ و یابسدر بهق و برص و قوت جماع
و جربه مفید در رایحه سی پشه یی قاچورر و برغوث و سائر هوامی اهلاک ایدر و بونی برشته ایله سرشته ایدوب
موش اکل اتسه هلاک اولور و طبیعی امساک ایدر و اوجاعی تسکین ایدر حرم قروح عینه و سائر اقروح عینه
مفید در و سیلان دمعی دفع ایدر خصی الثعلب درجهٔ ثانیه ده حارّ و اولی ده رطبدر و برکی شیر ییندر
و سودی خصی الثعلبدر تشنج و فلجه مفید در و قوت جماعه امداد ده سقنقور کبی خاصیتی واردر و شراب ایله
اکل اتسه خاصیتی زیاده اولور خصی الکلب طبعا خصی الثعلبه بکزر اما بونک برکی بالا و برکی
زیر اولور اورام بلغمیه یی حل ایدر و قروحی پاک ایدر و بواسیری فتح ایدر تازه سی قوت جماع ویرر
و خشکی نقصان کتورر و بعض برعکسدر دیر خطمی معروفدر شکوفه سی هر لون اوزره اولور کثیر النفع
و عسر البول و عسر الولاده یه مفید در بن مویی سحق ایله و خطمی رومی دفع هوام ایدر و بزر مسهلی قولنجی
دافعدر خمخم لغة علاء الدینده کنزایه کیاه شتر در و صحاح عجم بر نبت درکه حبشی دوه اوتلادیغی کورر در

ونزهة

ونزهة القلوبده درکه رنگ مویه نافعدر فتح مسام ایدر و فضلاتی استفراغ ایله اخراج ایدر و
ریاحی تسکین ایدر و قبض ویرر و رودن و سنخی پاک ایدر و جرب و زکامه مفید در خمسة الاوراق
حرارت و برودتده معتدلدر و درجهٔ ثالثه ده یابسدر سموم ایله مقاومت ایدر خنثی برکی کندنایه
بکزر و اصلی نیلوفر کبیدر طبعی حرارت و برودتده معتدلدر و درجهٔ ثالثه ده یابسدر داء الثعلب
و بهق و قروح خبیثه و یرقان و ادرار بوله مفید در خیربوا درجهٔ ثالثه ده حارّ و یابسدر معده
و کبد باردی کرم ایدر و مضمضه معین اولور داذی مانند جو بلند در و جودن درازدر درجهٔ
ثانیه ده حارّ و یابسدر و قابضدر و اوجاع استرخا و بواسیر و اسهاله مفید در درونج درونقه
درجهٔ ثالثه ده حارّ و یابسدر ریاح غلیظه یی تحلیل ایدر و برودتدن اولان اوجاع رحمی ازاله ایدر
و لدغ عقربه مفید در دند فستق و خردع کبی اولور درجهٔ رابعه ده حارّ و یابسدر و مسهل
تامدر و بونک بر و ایکی حبه سندن زیاده اکل ایتمک جایز دکلدر دوسر بعض بوکا لزن دیرلر برکی
کندمه بکزر حرارت و برودتده معتدلدر و درجهٔ ثانیه ده یابسدر اورام و داء الثعلبه
مفید در و اسهال ایله کرم شکمی اخراج ایدر و مضراتش در دینارجویه میوه سینه زوفار دیرلر
درجهٔ ثالثه ده حارّ و یابسدر و اوجاع سینه و پهلو و ضیق النفس و ادرار بول و کرم شکمی
قتل و لرزه و رعشه یی دفع ایدر و زوفا پشم میشده اولان خار اوزره اولور درجهٔ ثانیه ده
حارّ و رطبدر مجموع صلابتی خصوصا اوجاع کلیه و کبد و رحم و مثانه یی ازاله ایدر ذریره
درجهٔ ثانیه ده حارّ و یابسدر امیهات کبد و معده و رحمه مفید در ذنب الخیل درجهٔ اولی ده
بارد و ثانیه ده یابسدر ریح نفثی و زیاده حیضی و مقعددن سیلان دمی دفع ایدر راسن
بیخ کیاهدر درجهٔ ثالثه ده حارّ و یابسدر برودت سرایت ایتمش اعضایی کرم ایدر و بوش بوکور
و سائر اعضا وجعلرین تسکین ایدر و ضیق النفس و عرق النسایه نافعدر و اخلاط غلیظه یی تلطیف ایدر
اما صداع و نقصان قوت جماع ویرر راتینج درجهٔ ثانیه ده حارّ و اولی ده یابسدر جراحاته شفا ویرر
رعی الحمام درجهٔ اولی ده حارّ و ثانیه ده یابسدر جراحات و لقوه یه مفید در رقاع یمنده اولور حارّ و
رطبدر رقی اکثر بوندن برشربت درت دانکدر آب تخم سرمق و شبت و بودنه ایله استعمال
اولنمق کرک رماک درجهٔ ثانیه ده بارد و یابسدر قوت معده ویرر و حرارتی تسکین ایدر
ریحان سلیمان جبال فارسده اولور برکی خطمیه بکزر سرکه ایله مخلوطی اورام بلغمی و نقرس و بواسیره
مفید در زراوند ایکی نوعدر برینه مدحرج یعنی دور و برینه طویل دیرلر درجهٔ ثالثه ده حارّ و
یابسدر و مدورنک حرارتی نافعدر جراحاتی التحام ایدر و سده لری فتح و ریاح غلیظه یی
تحلیل ایدر و پیکانی جراحتدن اخراج ایدر و صرع و فواق و رعشه و طحال و درد پهلویه مفید در
و جنین مرده یی اخراج ایدر زرنب درجهٔ ثانیه ده حارّ و یابسدر معده و کبده مفید در
روغن بنفشه ایله بینی ایچنه تقطیر اتسه لر صداع باردی دفع ایدر زرنباد درجهٔ ثانیه ده حارّ
و یابسدر ریاحی کسر ایدر و منع قی ایدر و سم هوامی دفع ایدر و اکثر توم و بصلی و عطشی دفع ایدر
زنجبیل درجهٔ ثالثه ده حارّ و ثانیه ده یابسدر صدر و حلقدن بلغمی قلع ایدر و آزمایه لی

شکمی نرم ایدر ومعده امعادن ریحی ازاله ایدر ورطوبتدن اولان ظلمت عینی ازاله ایدر
ساذج درجهٔ اولی حارّ وثانیه ده رطبدر بریره تعلقسز میان آبده اولور برکی مانند شاهسپرم در
قوت معده ویرر وادرار بول ایدر ومیان جامه ده قورلر آفتدن نکهدار اولور وزیر بالینده
طوتسه لر بوی دهنی خوش ایدر وقوت قلب ویرر **سرخ بند** سلاج قطرب در وزوفایه
قریبدر درجهٔ اولی ده حارّ وثانیه ده یابسدر وقابضدر قروح امعایی دمل ایدر **سطاریون** فارسیده
برابران دیرلر حارّ ورطبدر واورام بارده یه ولدوغ عقربه مفیددر **سورنجان** بیخ کیادر درجهٔ ثانیه ده
بارد ویابسدر فضلات مفاصلی ازاله ایدر اما معده یه مضردر **سعتر** آویشن در کلیدار دخی دیرلر
وترکیده قجی دیرلر درجهٔ ثالثه ده حارّ ویابسدر ریح وبلغمی دفع ایدر وامرادی هضم ایدر وادرار بول وحیض
ایدر ونور بصر ویرر ودرد سرینی گیدرر ووجع دندانی تسکین ایدر وکرم اشکمی قتل ایدر وبادکرنده یه
شفا ویرر **سعد** درجهٔ ثانیه ده حارّ ویابسدر وجراحات شدیده یه خصوصا دیش دیبی وسنک
مثانه یه مفیددر وحیض وبولی کیدرر ورباحی تسکین ایدر وعروق معقوده یی فتح ایدر ومعده
دباغت ایدر ورایحهٔ فمی تطییب ایدر **سقمونیا** محموده در درجهٔ ثانیه ده حارّ ویابسدر صفرایی و
بلغمدن قلیلی ازاله ایدر اما معده یه مضردر وکبده قوت ویرر وشهوت طعامی کیدرر
سرکه ایله جربه سوره لر تحلیل ایدر **سپستان** درجهٔ اولی ده بارد ورطبدر آبی طبیعتی تلیین ایدر
وطحال ودرد دندانه مفیددر **سنای مکی** مسهلاتدندر مصابیحده رسول الثقلین صلی الله علیه وسلم
روایدر قال علیه السلام لو ان شیئا کان فیه الشفاء من الموت لکان فی السنا **سوسن**
بنجی مستعملدر درجهٔ اولی ده حاردر اخلاط فاسده یی تحلیل ایدر وبرکی اغزیدن رایحهٔ کریهه یی
ازاله ایدر سرباد ریخ تنوعات سبعه دندر **شاهترج** معده فندر درجهٔ اولی حارّ وثانیه ده یابسدر
طعمی تلخ اولور جرب وحکه وقوت معده یه مفیددر وبول محبوسی فتح ایدر **شاب** برکی بابونج خرده
بکزر ومیوه سی فندق کبیدر وهر طرفنده اوچ دانه اولور مسهلاتدندر روقی کیتورر درجهٔ رابعه ده اولنده
حارّ ویابسدر بعض بوکا حب الملوک دیرلر اوجاع مفاصل ونقرس واستسقا وعرق النسایه مفیددر
ورق مطبوخی نقرس وقولنجی ازاله ایدر ودانه سنی رجال اوچ عدددن زیاده اکل ایتمک جایز دکلدر
شبرم بعض بوکا یوما لون دیر تنوعات سبعه دندر برکی طرخونه بکزر قوت باه ومادهٔ منی
ودندانه مضردر وبوندن حما حاصل اولور وبونک ایکی درهمی زهر قاتلدر **شجرهٔ مریم** بوکا عبوثران
دخی دیرلر وبخته غرطینیا دیرلر میوه سی درجهٔ ثانیه ده حارّ ویابسدر زکامی دفع ایدر وتنزل دمعی
خنازیر ویرقانه مفیددر وبخی لقوه وفواقی دفع ایدر وتیسیر وضع حمل ایدر **شقاقل** کزر دشتی در
درجهٔ ثالثه ده حارّ واولی ده رطبدر قوت جماعه مفیددر بحنه بهمن دیرلر درجهٔ ثانیه ده حاردر و
یبوست ورطوبتده معتدلدر قوت قلب وجماعی آرتورر **شقایق النعمان** لغهٔ علاء الدین القره حصاریده
ترکیسی گلنجک مجلید چیوندکوردر ونزهة القلوبدندر که لاله در نعمان بن منذر عهدنده ظهور ایدوب
اکا منسوب اولمشدر درجهٔ ثانیه ده حارّ ویابسدر قشر جوز ایله خضابه خوبدر وجرب وقروحی ازاله ایدر
ورطوبتی نشف ایدر بونی نشه ایله طبخ ایدرلر آبی بول وحیضی فتح ایدر وعصاره سی نور بصری

افزون ایدر

افزون ایدر ووجع انف وبیاض عینی ازاله ایدر ویر نوعی واردر که شکوفه سی سفید اولور بهقه مفیددر
شکار درجهٔ اولی ده حارّ ویابسدر خنازیر وبهق وقروح کهنه یه مفیددر **شکاعی** لغهٔ علاء الدین القره حصاریده
مذکوردر که فارسیده چرخه وترکیده قلفان دکه سی دیمکدر وبعض قولنده ترکیسی گینک دکه نزهة القلوبدندر که
درجهٔ اولی ده حارّ وثانیه ده یابسدر امیهٔ معده یه وقرحهٔ صدردن دم کلمکه مفیددر **شل**
دوای هندیدر مانند مسک در درجهٔ ثانیه ده حارّ ویابسدر فلج ولقوه وضعف اعصابه مفیددر **شنجار**
بعض بوکا خس الحمار دیر مانندکاه بوستان برک دیار ساقی انکشت ضخمنده در سرکه ایله طلا ایتمک بهقی
ازاله ایدر وذن حاصل کندر کوتور جینتی ددشور واورام شدیده ونقرس وعرق النسایه مفیددر
شوکران درجهٔ رابعه ده بارد وثالثه ده یابسدر ساقی ساق بادیانه بکزر وبرکی برک خیاره بکزر
وتخم انیسونه بکزر وشکوفه سی سفیدی واردر موی تمکی منعه دقان کلمکه ونقرسه مفیددر وکثیری قاتل اولور
شیر ریوان تنوعات سبعه دندر **شیطرج** بونک بهتری هندیدر درجهٔ ثالثه ده حارّ ویابسدر بهق
وبرص وعرق النسا وطحاله ضماد ایتمک نافعدر **شیلم** بعض عرب بوکا روان دیر درجهٔ اولی ده
حارّ وثانیه ده یابسدر بهق واورام وخنازیر وقروح وقوبایه مفیددر **صبر** درجهٔ اولی ده حارّ
وثانیه ده یابسدر وطعمی غایت مرارت اوزره در دبو یه تلخ اولدیغیچون صبر تسمیه ایتمشلردر معده یه
قوت ویرر وکرم معده یی اهلاک ایدر وجراحات عسیره وناسوری ازاله ایدر بلغمی معده دن
اخراج ایدر اما مقعده یه ایو دکلدر **طراثیث** بهوردر بیخ کیاهدر درجهٔ ثانیه ده بارد وثالثه ده یابسدر
اعضایه قوت ویرر وخون شکمی دفع ایدر **طریفان** شکوفه سی مانند معصفردر مطبوخنی لدیغ
افعی اوزره ورلر وجعی تسکین ایدوب سمنی اخراج ایدر **عاقرقرحا** ترخون کوهی در لحم بن دندانی
پکشدورر ورعشه یی ازاله ایدر **عبهر** بستان افروزدر بعض بوکا جماجم دیر شکوفه سی ریاح الاطفالی تسکین ایدر
وقوبه ایدر عصاره سی قروح فمی قلع ایدر **عبثران** کافورسپرم در لغهٔ علاء الدین القره حصاریده مذکوردر
بونده درت لغه واردر بری عبوثران در فتحله وبری عبوثران در ضمله وبری عبیثران در فتح ایله وبری
عبیثران در ضم ایله که کافورسپرم ده در ترکیسی آق فسلکن در ونزهة القلوبدندر که زکام بارده مفیددر
عصی الراعی درجهٔ ثالثه ده بارد وثانیه ده رطبدر وقوتی معده یه تغلیلر سوزش معده یی دفع ایدر ودم
وامیهٔ یی تسکین ایدر وقروح اذنی ازاله ایدر **علبق** میوه سی نوته بکزر وبرکی برک درخت کله مشابهدر
بعلم الله ترکیده بوکورتلن دیرلکری نباتدر بلادر ویمک اکثرین کثیر الوقوعدر درجهٔ ثانیه ده بارد
وثالثه ده یابسدر اوکی سحت ایدر وجراحت فمی ازاله ایدر ووجع بطن وجراحت امعا وضعف معده
وصدردن خروج دمه مفیددر **عنب الثعلب** سک انکوردر ترکیده ایت اوزومی دیرلر اوچ نوعدر
بری مخدر وبری منوم وبری قاتلدر مخدردن اون ایکی دانه ومنومدن سکز دانه وقاتلدن درت دانه
جنون ایراث ایدر وبیخندن برمثقال خواب کتورر واوچ نوعک دخی عصاره سی قوت بصری درر
عنصل پیاز دشتی بصل الفار دخی دیرلر دواده صفاء صوته وفتح سده یه ومالیخولیایه وصرعه
وجنونه وتفکیک حصاة کلیه ومثانه یه واختناق رحمه وامیهٔ طحاله وعرق النسایه وبهقه مفیددر
غاریقون درجهٔ ثالثه ده حارّ ویابسدر سدهٔ کبد وکلیه یی فتح ایدر ویرقان وصرع ورعشه یی ازاله ایدر

ولبغ هوامه دفع وسودا وبلغمی اسهال ایدر غافث درجهٔ اولی ده حار وثانیه ده یابسدر عصاره سی
دمی بویه‌ار ووجع کبده مفید در کبدی تقویه ایدر فاشره درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر معده باردهٔ قوت
ویرر وکلف وصرعی ازاله وحیضی دفع ایدر فاغره نخوده بکزر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر
معده یی تقویت ایدر فرفیین بارد ورطبدر جراحت امعا ونتن دهانی ازاله ایدر وصفرا احتراق
مثانه یی تسکین ایدر فرنجمشک درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر دماغ سده لرینی فتح وسودایی خفقانی
دفع ایدر ومجاری نفثه تقویه ایدر فطر درجهٔ اولی ده حار ویابسدر جمیع سموم ایله معاودت ایدر و
بعض سمومی دفع فلجه درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر معده وکبد وطحاله مفید در فنجنکشت درجهٔ
رابعه ده حار وثانیه ده یابسدر برکی برک زیتونه بکزر وشکوفه وبرک وساقی استعماله صالحدر ومیوه سی
صالح دکلدر رنک رخی پاک ایدر وصداعه ومارکزیده یه وفتح سدهٔ کبده ومعده یه ومجموع احشایه
مفید در دخانی هوامی قاچورر فوه درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر بعض بوکا روذیک دیر سدهٔ کبد وطحالی
فتح ایدر وطلا ایتمکله یرقان وبهق وبرصی ازاله ایدر قاتل الکلاب حار ویابسدر رعاف ایراث ایدر
قاطل اشنانه بکزر درجهٔ اولی ده حار ویابسدر ادرار بول ومنی ایدر واسهال صفرا ایدر قثاء الحمار
درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر حیضی اخراج ایدر وجنینی رحمده هلاک ایدر وعصاره سی انفه تقطیر ایدرلر
یرقان وصداع مزمنی ازاله ایدر وبونک برشربتی درت قیراطدر زیاده سی جایز دکلدر قردمانا
حرارت وبرودتده معتدلدر ودرجهٔ ثالثه ده یابسدر حیضی کیدرر وسده احشایی فتح ایدر ورحم بارده
نافعدر قرظ برکی درجهٔ اولی ده بارد وثانیه ده یابسدر ومیوه سنک تازه سی حار ورطبدر وخشکی
حار ویابسدر معده یه تقویت ایدر عصاره سی قاقیا دیرلر درجهٔ ثانیه ده بارد وثالثه ده یابسدر
اکل وحقنه ایله اسهال امعایه نافعدر وسعاله اکلی نافعدر ومقعدک طشره چقماسنه اوزرنده کوتورمک مفید در
قفر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر جراحات تازه یی بریره کتورر بخاری اختناق رحمه مفید در اما صرعه مضر در
قنبیل درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر حب القرعه مفید در وکرم درازی دوشورر قنه تبرزد در
درجهٔ ثالثه ده وثانیه ده یابسدر سموم قاتله ایله مقاومت ایدر ونفخاری تسکین ایدر وضماد ایتمکله دفع
خنازیر ایدر واکر دندان اوزره طوتسه‌لر چورک اوتی ازاله ایدر وکوتورمک ویاخود اکل ایتمک ایله
جنینی دوشورر ودخانی هوامی قاچورر قنطریون ایکی نوعدر بری غلیظ وبری رقیقدر غلیظی درجهٔ
ثانیه ده حار ویابسدر حیضی کیدرر وجنینی رحمده هلاک ایدر اکر مرده ایسه اخراج ایدر وصدردن
دم کلمکی وضعف عضلی وضیق النفسی وسعال مزمنی دفع ایدر وقنطریون رقیق درجهٔ ثالثه ده
حار ویابسدر شاخ وبرک شکوفه سی استعمال اولنمق جایزدر وصحیح دکلدر عرق النسایی ازاله ایدر
وطحالی ضماد ایتمکله فتح ایدر قیصوم نعنع صحرایی در وبوکا بوی ماران دخی دیرلر زیرا مار بویندن
کریزان اولور ودرجهٔ ثالثه ده حار ویابسدر تقویهٔ معده وقلب ایدر ونور بصری ارتورر وادرار
بول ایدر واشتهاء طعام وتسکین ریاحه نافعدر ودموی رویلی سرعت اوزره یتورر وعسر البوله مفید در
وآبی دفع سم ایدر وجامهٔ پشمینه ده قویه‌لر آفتدن حفظ ایدر کاکنج درجهٔ اولی ده بارد ویابسدر
وجع کبد وکلیه ومثانه یه نافعدر کبیکج درجهٔ رابعه ده حار ویابسدر جرب وحکه یه مفید در

ودموی یتوررکه وناخن اقلغنه وداء الثعلبه نافعدر وبیخی عطسه کتورر کلواسه رایحه سی برغوثی ضعیف ایدرکه
سهولتله طوتمق ممکن اولور کماه معروفدر نقعه علاء الدین الفراحصاری ترکیبی مشتار در حیوه مذکوردر نزهة
العلومده مذکوردرکه درجهٔ ثانیه ده بارد واولی ده رطبدر زیر زمینده تاثیر قمردن بلا زر نابت اولورکه
ترانکبین کبی هوادن حاصل اولور کثرت ایله اکل اولنسه قلنج وسکته وقولنج ایراث ایدر آبی چشمی
روشن ایدر وسایهٔ درخت زیتونده نابت اولانی زیاده مؤثر اولور رسول الله صلی الله علیه وسلم
مرویدر قال علیه السلام الکماه تورث القولنج وعسر البول وقال علیه السلام الکماه من المن وماؤها شفاء للعین
کمادریون درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر اخلاط غلیظه یی ازاله ایدر وسم هوامی دفع ایدر وسده لری فتح
وحیض وبولی ادرار ایدر وصلابت طحالی نقص ایدر کمافیطوس تخم کرفس رومیدر درجهٔ ثالثه ده حار و
یابسدر یرقانی ازاله وبول وحیضی ادرار ایدر وعطشی قطع ایدر لالا بواسیر ودم کلمکی دفع ایدر لبلاب
بعض فارسیان بوکا مبوره دیر وبونک دخی دیرلر درجهٔ اولی ده حار ویابسدر صداع مزمنه وطحاله
ودموی یتوررکه وقتل قمله واسهال طحاله مفید در ودفع صفرا محترقه ایدر وآبنی کوشه طاملدرلر وجعین
ازاله ایدر لحیة التیس درجهٔ اولی ده بارد وثانیه ده یابسدر برکی جراحاته ضماد ایتمکله شفا ویرر وشکوفه سی
برکدن اقوی در جراحت امعایی ازاله ایدر ومعده یه قوت ویرر ومواد ردیه یی معده دن منع ایدر
وعصاره سینه هیوفقسطیداس دیرلر ضعفدن اولان اداضنک مجموعنه واستر خایه نافعدر
لسان الثور کاوزباندر درجهٔ اولی ده حار ورطبدر قلبی تقویت وتفریح ایدر وغمی دفع ایدر ومیان
شرابده اکل ایتمک نشاط وفرح ارتورر لسان الحمل درجهٔ اولی ده بارد ویابسدر کبیری وصغیری اولور
جراحات وریاح عفنه یی ازاله ایدر وناصور وجراحت امعایی دفع ایدر وقان کلمکی منع ایدر
مرض خنزیره مبتلی اولانک کردننه تعلیق ایلسه‌لر شفا ویرر ومطبوخ ایله غرغره وجع دندانی تسکین ایدر
وعدس ایله مطبوخی صرع حمایی ازاله ایدر لفاح شاه‌سترک در درجهٔ ثانیه ده بارد واولی ده رطبدر
برص وصداع وخوابه مفید در وبونک صحراییسی انسان کبی ارککی ودیشی اولور ارککی رجالک
ودیشیسی نسوانک اورام وخنازیره ودل وسختی دفع ایدر وکمسه‌نک بر عضوی فاسد اولوب
قطعندن غیری درمانی اولمسه لفاحدن مقدار فلوس اکل ایتسه بیهوش ولا یعقل اولوب المه قطعدن
خبردار اولمز بیخ لفاح وشتیه بیروح دیرلر غایت بارد ومخدردر شراب ایله طبخ ایتسه‌لر بو شرابک
اون درهمی خواب وزیاده بیهوشلق کتورر بو شرابه برفتیل آغشته ایدوب کنده
کوتورمک کیر وبویه عمل ایدر وبونک قشر اصلنده بو اعمال اقوی در وشتم ایتمک دخی بو عملری ایدر
مازریون مشهوردر وتنوعات سبعه دندر درجهٔ رابعه ده حار ویابسدر کبیر وصغیری اولور برکی
برک زیتونه بکزر وبونک سیاهی قتال اولور وکبیر وصغیرندن ایکی درهم قتالدر ودهن صنفی بهق وکلف
وقروح وخنازیره مفید در واستسقایه انفع ادویه در ماهیشا درجهٔ اولی ده بارد ویابسدر اسهال
غلیظه یی رافعدر وساق ماهیشا امراض عینه مفید در ماهیزهرج درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر
برکی طرخونه بکزر آبه براقه‌لر ماهی رایحه سندن شوله مست اولورکه ال ایله طوتمق ممکن اولور نقرس ووجع مفاصله مفید در ولسباقی دفع ایدر وظهره تقویت ایدر مر درجهٔ ثانیه ده

حارّ و یابسدر شنجهٔ رأسی تشدید ورر و معده‌ده اولان کرم درازی قتل ایدر و آبنه چشمی ازاله ایدر و قوت
معده ویرر و اوزرنده کوتورسه جنینی دوشورر بونک بر دانکی بینی ایچنه قونسه کرباج غلیظه‌یی ازاله ایدر
و فمدن دم کلمکی منع ایدر و قوابه طلا ایتسه‌لر صحت ویرر **مرانسه** بوکا بهجوم المجوس دخی دیرلر شکوفه‌سی
برکندن و بخندن بهتردر و شکوفه‌سنک لونی اغبر اولوب خضرته مایل اولانی نافع و نیکوتردر و دم جراحاتی
قطع ایدر و مطبوخنی اکل ایتمک دفع فضلات و ادرار بول ایدر **مرو** تخم مرو درجهٔ ثانیه‌ده حارّ و یابسدر
اراحی باردیه و اوجاع رحم و مفاصله مفیددر اما صداع و عطش ایراث ایدر **مرو ماحوز** درجهٔ ثانیه‌ده
حارّ و ثانیه‌ده یابسدر قوت قلب ویرر و خفقانی ازاله ایدر و شرابی اکل ایتمک سرعتله سکر ویرر
مقدونیس کرفس رومیدر درجهٔ ثانیه‌ده حارّ و ثالثه‌ده یابسدر معده و کبد و طحاله قوت ویرر و سدّه‌لری
فتح ایدر **مشکطرامشیع** درجهٔ ثالثه‌ده حارّ و یابسدر اوزرنی کوتورمک و اکل ایتمک و تبخیر ایتمک
جنین مرده‌یی اخراج ایدر و شربی تسکین قی ایدر و تسوه قلبی ازاله ایدر و بول و حیضی ادرار ایدر **ملح**
رومی دائما آفتابه قرشو اولور **مورد اسفرم** درجهٔ اولی حارّ و یابسدر صرع و امراض دماغیه نافعدر و معده
و کبده قوت ویرر **میویزج** درجهٔ رابعه‌ده حارّ و یابسدر مضغ و غرغره ایتمکله دفع بلغم ایدر و
ظاهر بدنده استعمالی دفع حرارت ایدر و ماء العسل ایله اکل ایتمک اخلاطه‌قی ایراث ایدر **نارقیصر**
درجهٔ رابعه‌ده حارّ و یابسدر تقویت معده‌یه نافعدر **نزوک** بیخ کیاهدر بهتری سفید و بزرگ اولور
و بونی یلنک کوزل تغرتس ایدر و سرکین یلنک میاننده اولان بهتر اولور اتام معده و جراحات‌ده ظاهر در
اینده‌کی برکی برک خربزه‌یه بکزر و آخر برک کشنیزه مشابه اولور و بوصفت سایر نباتاتده یوقدر
خواصی بودرکه و آکلنک ولدی اولماز و اکیدن زیاده سن اکل ممکن دکلدر و جراحات عتیقه‌یه طلا
ایتمک مفیددر اولده غایت آز توتمق کرک و جراحت ایو اولدقجه زیاده قومق کرک تاکه صحت پذیر اوله
استی‌نی بودرکه قدر غالی‌یی غلیاندن منع ایدر و تنور ختبازه براقسه‌لر نان آتشی دوشر و تازه جکر اوزرنده
قونسه ز سوراخ ایدر **نال** درجهٔ اولی‌ده حارّ و ثانیه‌ده یابسدر معده و کبده قوت ویرر و هضم
طعام ایدر **نارخشان** درجهٔ ثانیه‌ده حارّ و یابسدر ادرار بول ایدر اخلاط غلیظه‌یی ترقیق ایدر و دفع
حکه و جبه ایدر و صرعی دخی نافعدر و آبی ایله احتقان رحمی اولان فضلات فاسده‌یی اخراج ایدر
نوح درجهٔ ثالثه‌ده حارّ و یابسدر اخلاط منعقده‌یی حل ایدر و ادرار بول و صلابت طحالی ازاله ایدر و طبقهٔ
قرنیهٔ عینه جلا ویرر و وجع جنب و صدره نافعدر و آبی اوزره او توزمق اوجاع رحمی ازاله ایدر **وخشیش**
درجهٔ ثالثه‌ده حارّ و یابسدر و فاریادن کتوردکلرینک یوسنی ترکستاندن کتوردکلرینک یوسنندن قوتلو
امعاده اولان کرم درازی اهلاک ایدر و شکمده اولان ریاحی ازاله ایدر **یتوع** یدی نوعدر اولی اذربیون
ثانی عبشران ثالث شیر ریوان رابع هفتیج خامس یوماسون که شبرم در سادس خلندا سابع سیراندیخ در
بونلر قوبا و ناصوره طلا ایتمکله شفا ویرر و روغن ایله جمع و خلط ایدوب اندامه سورسه‌لر مویی ازاله
و نبت مویی ناقص اولور کثرت اوزره تکرار سورمک جایزدر که قطعا مویی بیتورمیه و یتوعدن درت
قطره انجیره تقطیر ایدوب و انجیری تخفیف ایدوب اکل ایتسه‌لر سودا و بلغمی اسهال ایله دفع ایدر ما

عرض مشمومات مشموم نباتات اولدرکه غذائیتی مقصود اولمیه و تمتعی شامه واسطه‌سی ایله
روح حیوانی منتفع اوله اگرچه بحسب الطبع لاجل الدوا بعضی احیانا اکل دخی اولنورسه کبر و معقود بالذات
بدنه غذائیتی دکلدر و ماخلق له‌سی شمدر اکلی مقصود بالعرض اولمش اولور و مشموماتدن اولکه مسک و عنبر
کبی بلاواسطه موالید ثلاثدن دکلدر و اول که بعضی بلاواسطه موالید ثلاثه‌دندر لکن ازهار قبیلندن دکلدر
بومجله‌دن منظرهٔ رابع عشرده ایراد اولندی و اول معدنیات که احجار و امثالنده در بومجله‌دن منظرهٔ خامس عشرده
ایراد اولندی و اول که اشجاردندر اشبو منظرهٔ خامس عشرده محلنده ذکر اولندی و اولکه ازهاردندر
بر قاچی ایراد اولنور و صاحب نزهة القلوب حروف تهجی اوزره ایراد ایتدوکی مشموماتدن نزهة
القلوبده مذکور اولمیوب راقم الحروفک خاطر نشانی اولنلر کیرو ترتیب حروف اوزره فی زماننا و لساننا
مشهور اولان اسملری ایله محتاج بهر بری ایراد اولنور **ارماک** قرخه‌یه بکزر ریمنوع اولور و هر نقدر خوشبو
اولسه بهتردر تقویت قلب ایدر و اوجاع دماغ و رحم مفیددر **افستین** درجهٔ اولی‌ده حارّ و ثانیه
یابسدر میان ثیابه قورلر آفتدن حفظ ایدر و رنکی رخی خوب اولور و داء الثعلب و داء الحیه و لدغ
هوام و قوت معده و کبد و طحاله مفیددر **اقحوان** کوملدر درجهٔ ثالثه‌ده حارّ و ثانیه‌ده یابسدر شکوفه‌سی
سفید و سرخ اولور بعضیلر که اقحوان شکوفه‌سی بابونج در ناصوره مفیددر و خلط غلیظی ترقیق ایدر و روغنی
بواسیر و قولنج و وجع مثانه‌یی ازاله ایدر **بابونج** درجهٔ اولی‌ده حارّ و یابسدر شکوفه‌سی سفید و زرد اولور
صداع بارده مفیددر طبیعتی تلیین و بدنی تسخین ایدر و مسامی فتح ایدر و قوت دماغ ویرر و آبی اوزره
او توزمق جنینی دوشورر **بنفشج** درجهٔ اولی‌ده بارد و رطبدر صداع دموی و سعال و خناقه مفیددر رایحه‌سی
زکامی ازاله ایدر و روغنی جربی دفع ایدر و شرابی ذات الجنبی دفع ایدر و کلیه و مثانه‌یه قوت ویرر
حنا درجهٔ اولی‌ده بارد و یابسدر امیهٔ صفراویه‌یه و حرقیه و جراحت فم الطفاله مفیددر و روغن حنا
وجع رحمی تسکین ایدر شکوفه‌سنه فاغیة الحنا دیرلر حرارت و برودتده معتدلدر و درجهٔ ثانیه‌ده یابسدر
جراحت فمه و امیهه‌یه و وجع جنبه نافعدر **خزامقان** سنبل شکلنده در اما برک و بیخی سنبلدن
کشده‌تردر و طبیع و فحلی سنبله کبزر **خیری** منثوردر لغت علاء الدین القراحصاریده خیری کل حطمیه‌دن
بر نوعدر نزهة القلوبده در که درجهٔ ثانیه‌ده حارّ و یابسدر شکوفه‌سی زرد و سرخ و سفید اولور رایحه‌سی دماغه
طراوت ویرر و ریاح غلیظه‌یی تصفیه ایدر و آبی اوزره او توزمق امیهٔ عتیقه‌یی ازاله ایدر و شربی عسر الولادته
مفیددر و حیضی کیده‌رر و روغنی دخی بوحکمده در **دواله** معروفدر ارض آراندن و منوغاندن کثیر الوجوددر روی زمین
اوزره دوشمش اولور فرجی تنک ایدر **رعل** لغت علاء الدین القراحصاریده مذکوردر که سرمه در و صحاح جوهریده
اکشیلدن بر نوعدر که فرس بوکا سرمق تسمیه ایدرلر ترکیبی اکردر و بعض الصباغدن مسموعم اولدی غرا اوزره
ترکیبی قولی صارشقدر نزهة القلوبده در که رغل برم در رایحه‌سی غایت نرم و لطیف اولور و دماغه
نهایت موافقت اوزره در **ریحان** شاهسفرمدر و بریچه نوعدر رعوب صغیرینه ریحان و کبیرینه ضیمران
دیرلر انوشروان عادل زماننده بروپیدا اولمشدر و شاه اسفرغم دیمشلردر درجهٔ اولی‌ده بارد
و رطبدر بواسیر و دوار و سعال و خرقیه مفیددر و خواب کتورر و حرارتی تسکین ایدر **زعفران**
معروفدر و مواضع کثیره‌ده اولور اما بهتری قهستانی و باذغیسی در و زعفران بر نقدر حمرته مایل اولسه
بهتر اولور و کرکم ریشلری یعنی تللری اوزره سفیدلک اوله طبعی درجهٔ ثانیه‌ده حارّ و اولی‌ده یابسدر

نور بصری آرتورر و رنگ رخی خوب ایدر و هضم طعام و محلل ریاحدر و قوت جماع ویرر و آب منعقدی
حل ایدر و سرور قلب ویرر و ضحک ایراث ایدر و بر مثقالدن زیاده‌سی قتالدر و بعضلر بر حبه مقیدر
و زعفرانی اغذیه و ادویه و الوان و حلاوتده استعمال ایدرلر زنبق بو رنگ شکوفه‌سنک رایحه‌سی طیب و رایح
ازهاردر روغنی تربیه ایتسه‌لر اوجاع کثیره‌یه نافعدر خصوصا برودتدن اولان ریاحی دافعدر سنداب معروفدر
لغة علاء الدین القراحصاریده عربیسی فیجن و ترکیسی صدف ریجه مذکوردر نزهة القلوبده مذکوردر که درجهٔ ثالثه‌ده حار و یابسدر
ادرار بول و تحلیل اخلاط ایدر و بلغمی نقص ایدر و نیمهٔ زیری موافقتدر رایحه‌سی هوامی قاچورر و صداعی دفع ایدر
دفع ایدر و عصاره‌سنه نفسا دیرلر بونی شیر زنانه اکتحال ظلمت عینی ازاله ایدر و آبنی خانه ایچره صاچسه‌لر
برغوث هلاک اولور و بهق و ثؤلول و فالج و داء الثعلب و عرق النسا و مفاصله مفیددر و ترهٔ طریقی اوزره
اکل اولنمسی قوت جماعی ازاله ایدر و بعض مجرب بوکا فیجن دیر و بونک صحراییسی درجهٔ رابعه‌ده حار و
یابسدر و بو اعمال بونده اقوی‌در و صمغ سنداب صحراییه نیمون دیرلر درجهٔ ثانیه‌ده حار و یابسدر
دفع زهر سوام ایدر و کوتورنک و کل و شتم ایتمک جنینی رحمدن دوشورر سنبل معروفدر درجهٔ اولی‌ده
حار و ثانیه‌ده یابسدر و بایهٔ مسکدر نته کم دیمشلر نظم این نکته نکهدار که تا آهوی ثبت
سنبل نخورد خوشش همه مشک نکردد   اکلی زبانی روان ایدر و بوی دهنی تطییب ایدر
و معده و کبد و دماغه تقویت ویرر و خفقانی ازاله ایدر و ادرار بول و دفع مواد فاسده ایدر و اکتحالی ایتمک
موی مژه بیتورر و سنبل هندینک قوتی زیاده‌در سوسن معروفدر درجهٔ ثانیه‌ده حار و یابسدر شکوفه‌سی سفید
و زرد اولور درجهٔ اولی‌ده حار و ثانیه‌ده یابسدر شکوفه‌سی سفید و زرد و آسمانگوندر و قسطنطینیه‌ده منقط
و سنجابی رنک دخی اولور رایحه‌سی هوامی قاچورر و خواب کتورر و کلفی ازاله ایدر و صداع و جرب و بهق
و وجع اعصاب و عسر البول و عسر الحیض و ریاحه مفیددر روغنی عسر الولاده استعمال سرعتله فراغ و خلاص ویرر
و بو ایسری دافعدر بیخ سوسن آسمانگونه ایرسا دیرلر خلط غلیظی رأس و صدردن قلع ایدر و آب زردی
استسقایی اسهال ایدر سیسنبر معروفدر و بوکا نمام دخی دیرلر لغة علاء الدین القراحصاریده مذکوردر که ترکیسی
ورسه‌در که نزهة القلوبده مذکوردر که درجهٔ ثانیه‌ده حار و یابسدر و ناحیه سورسه‌لر صداعی تسکین ایدر رایحه‌سی
هوامی قاچورر و قملی قتل ایدر اکلی نسیانی ازاله ایدر و فواقی تسکین ایدر و جنین مرده‌یی اخراج ایدر و بیخی
وجع شکمی ازاله ایدر و سدهٔ سینی‌یی فتح ایدر و حیض و بولی ادرار ایدر شواصرا حار و یابسدر عراقده کثیر الوجوددر
عرق النسا و وجع مفاصل باردده مفیددر و اخلاط غلیظه‌یی اسهال ایدر شیح لغة علاء الدین القراحصاریده
مذکوردر که درمنه‌در و ترکیسی یوشن‌در نزهة القلوبده‌در که درجهٔ رابعه‌ده حار و یابسدر و شاخی کشوده مانندر
و برکی برک سرده بکزر کرم شکمی قتل ایدر و مادینی زیت ایله خلط ایتسه‌لر داء الثعلبی دفع ایدر روغنی طیلوفنه
عقوبت و رتیلایه شفا ویرر شب کشا بر خرده آل رنگ شکوفه‌در چندان رایحهٔ طیبه‌سی یوقدر کوندز منقبض اولور
قپانور و کیجه کشاده اولور دیار رومده فرنک دیاریندن عهد قریبده کلوب ظهور ایتمشدر استانبولده
کثیر الوجوددر طبعی و کیفیت ضرر و نفعی تتبع و تجربه‌یه موقوفدر فوتنج برکی کوچک و خوشبودر رایحه‌سی دفع
احتلام ایدر و دخانی هوامی قاچورر اکلی قوت باهیه نقصان ویرر و جذام و قروح دهن و کرم شکم و کرم کوش
و ضیق النفس و یرقان و استسقا و لدغ عقربه مفیددر   بعض مجرب بوکا لوف دیر برکی جراحات

ردیلی

ردیه‌لی اصلاح ایدر و بیخی بهق و کلفی ازاله ایدر و عسل ایله اکل اولنمه قوت جماع ویرر قسط کل عقعق
برکلری اکثر الوانله ملون اولور منهاجده بعله ویرر قرنفل رومی شکوفه‌سی خوبدر و مؤثر رایحهٔ طیبه‌سی واردر
ساقی ایکی قاریشدن دراز اولور و شکوفه‌سی ابیض و احمر و بیاضی و حمرته مخلوط اولور لکن احمر اصغرینک
رایحه‌سی طیبه و مؤثره‌در و اکثر بنفشی دروان سفالده‌در سفالده تربیه ایدرلر بلاد رومده اکثرنده کثیر الوجوددر
طبعی و کیفیت ضرر و نفعی تتبع و تجربه‌یه موقوفدر مرزنجوش مرزنکوش‌در بوکا حبق الفیل و عبقر دخی دیرلر
درجهٔ ثالثه‌ده حار و یابسدر صداع و استسقا و لقوه و عسر البول و لدغ عقرب و فالج و ادرار حیض و
دفع نفخه مفیددر میعه درجهٔ ثانیه‌ده حار و اولی‌ده یابسدر سعاله و زکامه و آواز بوغلمسنه نافعدر و
دم حیضی کیده‌رر و دخانی بلغمی صدردن ایندرر ناردین سنبل رومیدر درجهٔ اولی‌ده حار و ثانیه‌ده
یابسدر و برکی مانند مصعفردر و شاخی زرد اولور ساق و شکوفه و میوه‌سی یوقدر فالج و لقوه و فتح
بول و حیضه مفیددر و کبد و معده و طحاله قوت ویرر و بونک بر درهمندن زیاده‌سنک استعمالی جائز
دکلدر نرجس نرگسدر درجهٔ اولی‌ده حار و یابسدر و شمومانک احسنیدر رسول الله صلی الله
علیه وسلم مرویدر قال علیه السلام شموا النرجس فما منکم الا وله بین الصدور الغوا دشعبة من جن
او جنون او جذام لا یذهبها الا شم النرجس شموه ولو فی عام مرة بونی غذاء روح طوتمشلر
عجایب المخلوقاتده واردر پیاز نرگسی چشم و زخم ایله زن خفته‌نک رأس قلبی اوزره قوسه‌لر
قلبنده هر نه سری وارسه زبانه کلور شکوفه‌سی داء الثعلبه و بهق و کلف و ریاحه مفیددر و زن
حامل نرگسک درت درهمنی عسل ایله اکل ایتسه جنینی دوشورر نیلوفر بعض بوکا لینوفر دیر
درجهٔ اولی‌ده بارد و رطبدر و رطوبتی برودتندن زیاده‌در میان آبده اولور روزابدن ظهور ایدر
بروز ایدر و شب آب ایچره پنهان و مختفی اولور و بو معناده نظم ایتمشلردر   قطعه

کر بر کذری شبی بباغی   کش نیلوفری میان آبت
نیلوفر از آب سر برآرد   پندارد و روی آفتابت

ورقی تحت ظلده تلبیس ایدوب نار القائیته‌لر محترق اولمز و اکلی منومدر و صداع و داء الثعلب
و امهیه‌یی ازاله ایدر اما قوت منی و جماعی نقص ایدر بیخ نیلوفر هندیه فل دیرلر درجهٔ ثانیه‌ده
حار و یابسدر اعصابک اوجاع بارده‌سنه و ریاح غلیظه‌یه مفیددر عوض کلاء سوایم و غیر
کلاء اولدر که رطب و یابس هر کیاهک غذائیت و دوائیتی و اشتمام چندان مطلوب اولمیه
بلکه سوایم حیواناتک مأکولی اوله فی زماننا مشهور اولان اسماسی ایله و یاخود منافع اخر مقصود اوله اکرچه
قلت اوزره بحسب الطبع بعضنده دوائیت و بعضنده نوع غذائیت دخی ملحوظ ایسه عشب و حشیش
معدوددر که برقاچی ایراد اولنور و نزهة القلوب صاحبی حروف ترتیبی اوزره ذکر ایتدوکی کیاهلر
راقم حروف یانندن اولان بعض کیاه مذکور اولمغله غیر مذکورلر دخی مذکورلردر ترتیبنده بیان اولنور
ابروصنم بیخ کیاه‌در انسان شکلنده ذکور و اناثی اولور ذکورینی اکل قوت باه ویرر و اناثنی اکل
ارزوی جماع کتورر و بو بیخی قلع ایتدکلری وقت قالعدن نه حرکت صدور ایدرسه شراب ایچنده هر که
ایچرسه‌لر آندن دخی اول حرکت بی‌اختیار صدور ایدر ارض طبرستانده کثیر الوجوددر اشنان معروفدر

درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر سبز وزرد وسفید اولور بر درهمی بول وحیضی کیدرر واوج درهمی استسقایی اسهاله ایلدر وبش درهمی جنینی دوشورر وادن درهمی قاتلدر ودخانی هوامی قاچورر واشنان بقلی در وقلیه کلیات دیرلر درجهٔ ثالثه ده حار ویابسدر بهق وجرب وفضلات لحمیه مفیددر ودبن ایله تحمل اولنوب نطولا ایله تحمیر اولنه قدن صیکره لدغ عقربه طلا اتسه وجعی تسکین ایدر ثرط سریشدر ترکیده جریش دیرلر بیخ کیاهدر ثیل بنه در نباتک آفتیدر بو اولدوغی موضعده سایر کیاه نابت اولمغه امکان اولمز درجهٔ اولیده باردویابسدر بیخ تازه سی جراحات جدیده یی بریره کتورر وحصاة کلیه یی کسر ایدوب اخراج ایدر جلک کسر جیم معجمه وفتح لام ایله در برکی برک سبز بنفشه مشابهدر وآندن نرمدر وحضرتی صعدر رقتاست ساقی دخی ساق بنفشه دن زیاده طویل اولمز سوفندق مدور وطولانی مقدارنده سرخ رنگ میوه سی اولور والتنا اشیادر واکلی مضر دکلدر مکر اوزرینه هوام زهرناک کزمش اوله ومیوه سی توت کبی بی نخددر بلاد رومک اکثرنده کثیر الوجوددر ومیوه کوهیدر کوه ودشتده اولور حلبه ورکادروخ دخی دیرلر زمستانده مساجده براغورلر نزهة القلوب صاحبی مساجده براغورلر دیدوکی فارسیدر وخود عراق عجمده اولمغه واردر زیرا بلاد عرب وبلاد رومده نباتات مقوله سندن مساجده برنسنه براغلمق معتاد ومعروف دکلدر لغة علاء الدین القراحصاریده در که مجلده مذکوردر که خروع نبت لیس دیعنی برضعیف نباتدر وترکیسی کنه آغاجیدر نزهة القلوبده در که خروع بید انجیردر بعض فارسیلر بوکا کرچک دیرلر سرد سیر ولایتده دیمزسنه زرع اولنمازلار زیرا ام اما کرمسیر ولایتده برسنه زرع ایدرلر وبرچند ییل نابت اولور وخروع یابونزددر وقولنج وفالج ولقوه یه مفیددر واون دانه دن زیاده سن اکل اتمک جایز دکلدر روغنی سرخ روغن دکدن خرج سوررلر آوازدن قالور دفلی خرزهره در لغة علاء الدین القراحصاریده مذکوردر که ترکیسی آغو آغاجیدر ونزهة القلوبده در که برکی وندان برکنه بکزر درجهٔ ثالثه ده حار وثانیه ده یابسدر رایحه سی برغوثی قتل ایدر اکلی انسانه وحیوانه زهر کبی تأثیر ایدر عجایب المخلوقاتده واردرکه عدو ایله مقابله ومحاربه وقتنده بونک خردا اولمش رویی لشکر عدوه قرشو صاچیلر انهزام عدوه دوشر وآب برکی ضماد ایله ابهنه درشتی تحلیل وظهر ورکبه ده اولان اوجاع عتیقه یی ازاله ایدر دل بازان ساقی طویل وضعیف وروی زمینه دوشمش برکیاهدر برکی باریک ودراز اولور مقدار عرض برکی برکی بر عرضندن قلیلدر وساق دبرکنک ظاهرنده سر سورنر دقیق کورنز موی مثال تویری واردر اطفال ملاعبه اکرسنده خدعه ایلم بربرینک زبانه طوقندررز بی یاروب خونی روان اولور اما مضر دکلدر بعض بلاد رومده اولور روناس معروفدر درد ویابس اولور کندولمحالی پاک ایدر وبول وحیضی فتح ایدر شودر دوابی بکری کونده فربه ایدر امالحمی سرغیله بزان اولور ضلانکه کسر ضاد معجمه وجیم ساکنه ولام الف ونون وکاف عجمیه ودال ایله در وحشی قامت انسان مقدارنده طویل اولور وبرخاردر دلون برکی حمرته خضر تدن مرکبدر وساقنک بیخه قریبی اخضردر وبرکه قریب اولان تازه یرلری برکی لونندهدر ومنبت جبللردر بیشه زارلرده اولور وبرکنه قریب یرلرده خار اولمز طبخ اولنوب برکرده تربیه اولنمغله بعرشیسی اکل اولنور لکن محرکتبلغمدر بلاد رومک بعضنده خصوصا جبال طرابزنده کثیر الوجوددر عظلم کیاه نیلدر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر کلف وبهق وداء الثعلب وجراحات ردیه وقروح عتیقه یه مفیددر

350

شکر ایله اکلی سعال اطفاله شفادر وبوکیاهک آبی کبوددر الوانه صبغ ایچون استعمال ایدرلر قت درجهٔ ثانیه ده حار واولی ده یابسدر عرب بوکا قضب دیرلر بونی بالش ایچون قویوب صاحب لقوه نک زیر سرینه قورلر شفا بولور برزی قوت باه ویرر وشیر ویولی آرتورر قطن پنبه در بعض عرب بوکا عطب دیر ودانه سنه حب القطن دیرلر درجهٔ اولی حار ورطبدر برکی اسهال اطفالی دفع ایدر قشر جوزینک رمادی قروح عتیقه یه نافعدر ثمره سی لباسدر دیره لره واصحاب امزجهٔ بارده یه موافقدر دانه سی سعال بارده مفیددر قویون کوزی بونک ساقی باریک ورقاقتی الی شبر ودخی اکثردر وبرکی خرده وباریکدر وشکوفه سی مدور واطرافی بیاض خرده برکدر ومیانی نخود مقداری زرد رنک حبه در خانه ایچره قوسه لر براغیث کریزان اولور وبو اولدوغی ولایتده دفع براغیث ایچون بونی جاروب ایدرلر کیاه دشتی در بلاد رومک بعضنده کثیر الوجوددر مرار قزدینان بوکا که دیرلر درجهٔ اولی ده بارد وثانیه ده یابسدر وغایت صوفت اوزره درکه طبعی قبض ایدر وبرکی جراحاته مفیددر وسمه بعض دیرکه برک عظلمدر که اندن نیل اخذ ایدرلر وبعض دیرکه مستقل نباتدر وحضر دیدر طبعی معتدلدر زنان بونی ابرولرینه قورلر دخضاب ایچون خوبدر والسلام

منظرهٔ سابع عشر خواص حیوانات وهر برنده اولان اعضادن مفردات ذکریدر

حضرت خلاق علی الاطلاق جلت حکمته کارخانهٔ صنعنده مقتضای حکمت ازلیه ومستدعای قدرت لم یزلیه سی اشرف مخلوقات اولان بنی آدمی آفات مهلکه وعاهات مضره اندفاعی وانواع منافع حیوانات مجا ایله انسانک انتفاعی اولمغیچون انواع حیواناتی خلق ایتدی تا که موجب راحت امزجهٔ انسانی اوله واکر وجود بهایم اولمسه عفونات اهویه دن حاصل اولان آفات سفریدن مزاج انسانی متأثر ومتأذی اولوب درجهٔ کماله عروجدن انسانی منع ایدردی وحکیم بیچون دجرا بدل جزء ما یتحلل اولان غذا طلبنده حیواناته حس وحرکت اعطا ایتدی تا که تحرکلری سببی ایله اول عفونات انساندن سرعتله مندفع اولر وبعضی ایله بعضی بینینده الفت وعداوت ایتدی تا که کثرت وزیادت حرکتلرینه باعث اوله وهر برینه نفسی محافظت وجذب منفعت ایچون قدر حاجت الات عضویه ویردی وبو آلاتیه عدو وشندن دفع مضرت لطف ایتدی تا که سبب بقا رحیات طبیعی اوله فسبحان من اعطی کل شیء ما یفتقر الیه بلا زیاده ولا نقصان چونکه حیوانات مجابی انسان ایچون آلت انتفاع خلق ایتدی بعضنه آلت مضرت ویرمیوب خلقت سلیمه وفطرت لینه اوزره خلق ایتدی که بنی آدمک ماکول ومرکوبی اولمغله ربقهٔ مطاوعتده مغلوبدرلر نته کم کلام مجیدده بوشانه ایضاح بیورلمشدر اولم یروا انا خلقنا لهم مما عملت ایدینا انعاما فهم لها مالکون وذللناها لهم فمنها رکوبهم ومنها یاکلون وبعضنه خاصیت تعلیم ویردی اکرچه که مطاوعت ذاتیه لری یوغیسه دخی تعلیم سببی ایله مطیع اولدیلر وبعضی که وحشت ومخالفت ایدیلر هر برین برنوع عمل ایله کرفتار ومحبوس انسان اولمغی ملک حکیم انسانه ارشاد وتعلیم ایتدی تا که انلرک دخی وجودندن انسان بهره مند وکامران اوله اکرچه وما یعلم جنود ربک الا هو فحوای شریفه سی اوزره مجموع مخلوقاتی علم انسانی محیط اولمق ممکن الحصول دکلدر لکن عقول حکما وافهام عقلا واصل اولدوغی مرتبه لرحجله خمولده قلمی اچون

حمد الله بن ابی بکر بن حمد المستوفی القزوینی کتاب نزهة القلوبده ایراد ایندوکی اوچ نوع حیوانات بری
وبحری وهوایی بو مجلده دخی ایراد اولنوب والشیخ العلامة المحقق ابی عبد الله محمد کمال الدین الدمیری الشافعی
کتاب حیوة الحیوانده ضبط ایندوکی اسماء حیواناتی و ذکر ایندوکی خواص حیواناتدن فواید متعدده ایله تزیین
اولندی وصاحب نزهة القلوب ترتیبی اوزره اوچ نوع بری وبحری وهوایی بر ر فتحده ایراد اولنوب
وبو نوع برینک بش صنفندن هر بر صنفی عرض صنف فلانی لفظی ایله تمییز اولندی **فائده** معلوم اولا که حیواناتدن
دوبا اولان قرا وجه ایروب وزوجندن غیور اولور وحایل اولان زوجه زیاده کورکل نغز ودیر حیوانکه
شاخی یعنی بوینوزی اوله اوک دیشلرینک یوقاریسینک بقیغی یوقدر وحیواناتک حل وحرمت
لحومی محلنده مذکوردر اما مجملا بو بابده وارد اولان حدیث نبوی تیمنا ثبت اولندی قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم حرم کل ذی ناب من السباع وکل ذی مخلب من الطیر **فتح حیوانات بری** حیوانات
بری بش صنفدر بر صنفی اهلیدر که انسانه مانوسدر وبر صنفی وحشی غیر ضاریدر وبر صنفی سبع ضاریدر
وبر صنفی حشراتدر وبر صنفی شبیه الانسدر که اعضاسندن بعضی انسانه بکزر **عرض صنف**
اهلی حیوانات **ابل** صاحب نزهة القلوب قولی اوزره ابل فارسیده اشتر وترکیده دوه
سنولیه. تمکین در کمال الدین الدمیری حیوة الحیوانده ایراد ایندوکی اوزره ابل اسم واحددر جمع اوزره
واقع اولور وجمع واسم جمع دکلدر بلکه جنسه دالدر که ابن سیده قولی بویله در وجوهری قولی اوزره
ابلک کندو لفظندن واحدی یوقدر وابل مؤنث استعمال اولنور زیرا اسماء جموعک که کندو لفظندن
واحدی اولمیه غیر الآدمیینده اوله دخی تقدیرجه تأنیثی لازمدر وتصغیر اولنسه ابیله وغنیمه دینور
وعربده بعیر در صاحب القاموس قولی اوزره بعیر جمل وناقه یه شاملدر جمعی ابعره واباعر وضم با وکسر با ایله
بعرانذر وعرب شتر نره جمل دیرلر جمعی جمال واجمال ودخی جماله وجمالات درکه بولکینک والتری حرکات
ثلاث ایله جایزدر که وشتر ماده یه ناقه دیرلر جمعی نوق ونیاق وانوق در واو اوزره ضمه یی استثقال
ایندکلری اجلدن واوی نوندن تقدیم ایروب آونق ایدیلر صکره واودن عوض یا کتوروب اینق دیدیلر
وبونی دخی اینق ایله جمع ایدیلر وگاه اولور که ناقه نک جمعی نیاق اولور وعرب بطن واحدن طوغورلان
ناقه یه کسر با وسکون جیم ایله بکر دیرلر جمعی ابکاردر وشتر تازه یه فتح با وسکون جیم ایله بکر دیرلر جمعی کسر با ایله بکاردر
وفتح با وکسر با ایله بکاره در ومؤنثی ضم با ایله بکره در صاحب الصحاح قولی اوزره مؤنثی فتح با ایله وبا ایله بکره در
وعرب شتر ماده پیره ناب دیرلر جمعی نیب در وشتر نر پیره عود دیرلر جمعی کسر عین وفتح واو ایله
عوده در وشتر ضخیم دوکوهانه یه فالج دیرلر وشتر نیکو وگزینه یه نجیب دیرلر جمعی نجب ونجایب در
وشتران آبستنه خلف دیرلر کبد وزنی اوزره در واحدسی با ایله خلفه در وجمعی خلفات ومخالف در
وشتر آبستنه مخاض دیرلر وناجه قریب العهد اولان شتر ماده یه لقوح دیرلر که کسر لام ایله اولان
لقاحک واحدسیدر ولقوح ایکی ویا اوچ آیه دک حلوب وذات لبن اولان شتر ماده یه دیرلر
بعده لبون دیرلر وآنه سندن ایرلنجه دک شتر بچه یه خوار دیرلر حاء مهمله ایله غراب وزنی اوزره در
جمعی احوره وحیران وحورانذر وآنه سندن آیرلن شتر بچه یه فصیل دیرلر جمعی ضم فا وبا کسر فا ایله فصلان در
وکسر فا ایله فصالدر وشتر بچه یکی که سنه ثانیه یه داخل اوله الکا ابن مخاض دیرلر وشتر بچه یه دوساله که

سنه ثالثه یه داخل اوله الکا ابن لبون دیرلر ومؤنثی ابنة لبون در وجمعی بنات اللبون در وابن لبون
تسمیه سنک وجهی بودر که آنه سی انک غیرن ارضاع اتمکله آنه سی لبن حاصل اولوب لبون اولور
وشتر بچه سه ساله که سنه رابعه یه داخل اوله الکا حق دیرلر کسر حاء مهمله ایله در ومذکر ومؤنثی بردر
ویاخود مؤنثی حقه در حق تسمیه اولندوغی انکله انتفاعه استحقاقی اولدوغیچوندر جمعی حقاق وحقق در که
کتاب وکتب وزنلری اوزره در وشتر پنج ساله یه جذع دیرلر وشتر شش ساله یه ثنی دیرلر که فعیل
وزنی اوزره در زیرا ثنیه سی یعنی ایکی اوک دیشلری سنه سادسه ده دوشر وشتر هفت ساله یه
رباعی دیرلر زیرا رباعیه سی یعنی ثنیه وناب بیننده اولان درت دیشلری سنه سابعه ده دوشر وشتر
هشت ساله یه سدیس دیرلر زیرا رباعیه سندن یعنی ثنیه وناب بیننده اولان درت دیشلرندن صکره
بر دندانی دخی دوشر که بونده عرب سادس البعیر دیرلر وشتر نه ساله یه بازل دیرلر که نابی منشق
اولوب ظهور ایدر وقوت کامله یه واصل اولور وشتر ده ساله یه مخلف دیرلر وشتر بارکش حموله
دیرلر وبو تحقیقاتک مجموعی صاحب کتاب نزهة القلوب کتاب فرنوزده غایت اجمال اوزره ایراد
ایدوب انک تحقیقی ایله شفاء طبع حاصل اولمدوغیچوندن سید محمد بن سید حسن العاتی تألیف
ایندوکی کتاب رامونده وابو الفضل محمد بن عمر بن خالد المدعو بجمال القرشی صحاح جوهریی فارسیه
ترجمه ایندوکی صراح اللغه ده تتبع اولنوب ثبت اولندی ع طور ر طور ر دده دوه دیر حالیا مجنون
ویمسونلر دیو بو تفصیل اول کتاب اولندی نزهة القلوب قول اوزره شتر اوچ نوعدر بری لوک وبری
بسرک وبری بختیدر وشکل وقیمتده احسن وثمینی بختیدر وحمل احماله بهتری بسرکدر وعطش
تحملنده اصبری لوکدر وشتر حیوان عجیب الخلقه وعظیم الهیکل وکم خورش وبارکش وفرمانبردار
اولدوغی کلام مجیدده واردر افلا ینظرون الی الابل کیف خلقت وشترک بر خاصیتی دخی وجدی
واردر وزکاسی واردر که مریض اولسه برک بلوط اکل ایدر وصحت بولور وشتری حیه لدغ ایتسه
سرطانی اکل ایدر هم حیه تأثیر ایتمز ولحم شتر حار ویابسدر غذاسی سودای غلیظ ویرر کندی دفع نزول
ودمع ایدر وجلاء بصر ویرر وهر موضعه که بهینی یعنی ایچی یاغی خوشه لر بارکران اولور دبو ایسیره
مفیددر موینی ران حیب اوزره باغلنسه لر تقطر بولی قطع **الحکم** حیوة الحیوانده واردر اکل لحم ابل
نقض واجماع ایله حلالدر نتکم کلام مجیدده واردر احلت لکم بهیمة الانعام اما اسرائیل که
یعقوب علیه السلام نفسنه اکل لحمنی وشرب لبننی تحریم ایندوکی صحیح بودر که کندودن بر اجتهاددر
وسببی بودر که یعقوب علیه السلام بادیه ده ساکن اولوردی وعرق النسا عارض اولدی ولحم ولبن ابلدن
غیری عرق النسایه ملایم نسنه بولمدی بو اجلدن انی تحریم ایندی کمال الدین الدمیری بیان سببنده بو مقداره
اکتفا ایندی لکن طبع راقم الحروفه لایح اولور که بو سبب ایله حقتی اجتها وانک کرک ایدی زیرا عرق النسا کبی وجعه
نافع وملایم اولان شیئده تحریم اجتهادی انبیادن علی نبینا وعلیهم السلام بارد کورینور انتهی سبب تحریمده بویله
تعلیل اولنه که انبیا عرق النسادن اشد بلیاته صابرلردر مجرد نفسنی عرق النسادن تخلیص ایچون ایکی
اکل لحم وشرب لبن تحلیل ایلک سبب قلت وجودی وباعث ضعف نسلی اولوب ابل یا دیه ارتحال
ونزول ایله معیشتلرده صیقه مبتلا اولسونلر دیو نفسنه تحریم ایروب بعده قومی ونسلی ایچنده آیین اولمش اوله

وحیوة الحیوانده مذکوردرکه اکل لحم ابل ایله انتقاض وضوءده علما اختلاف ایتمشلردر واکثری عدم انتقاضه
ذاهبلردر وباقیلری انتقاضنه ذاهبلردر خلفاء اربعه ابوبکر وعمر وعثمان وعلی وابن مسعود وابی بن کعب
وابن عباس وابوالدردا وابوطلحه وعامر بن ربیعه وابوامامه وجماهیر تابعین رضی الله عنهم عدم انتقاضنه
ذاهب اولنلردندر وابوحنیفه ومالک وشافعی وبونلرک اصحابی رحمهم الله بوقوله قائللردر وامام
احمد واسحق بن راهویه ویحیی بن یحیی المالکی وابن المنذر وابن خزیمه انتقاضنه ذاهبلردر **الخواص**
حیوة الحیوانده واردر ابن زهر وغیری قولی اوزره حمل منقوف بسیلده واقع اولدقده فی الحال هلاک اولور
وبرین حرق ایدوب دم سائل اوزره قوسه لردمی قطع ایدر وقراد ابلی آتشتین تحص عاشقه
ربط ایتسه لر عشق زائل اولور وسکران بول ابلی ایچه فی الحال سکردن افاقت بولور والکور
ولحم ابل قوت باهی وبعد الجماع نعوظی آرتورر وزن حیضدن طهرندن اوچ کون صکره مخ ساق ابلی
قطعه قطن ویاخود قطعه صوفه قویوب دکندوکه کوتوروب مجامعت ایتسه اکر عاقر ایسه دخی
حامل اولور **بغل** جمعی بغالدر فارسیده استر وترکیده قاتر ومغولیده لاوسه دیرلر اسب وخردن متولددر و
پدری خر اولان استر مادری خر اولاندن استردن بهتردر واسب وخر وحشیدن متولد اولان نیکوتر اولور وحیوانات
ایچنده بغل اطول العمردر زیرا جماع ایتمز نته کم طیوردن عصفور اقصر العمردر زیرا کثیر الجماعدر واستر طوغورمغنک
علتی بودرکه مشیمه سنک قوت تربیه ولد یوقدر وممرسنی تنک دراندن بچه خروجی محالدر
واکر احیانا بر استر آبستن اولسه طوغوردوغی وقت هلاک اولور حیوة الحیوانده واردرکه بغلک
کنیتی ابوالابح وابوالحرون وابوقضاعه در وابن ناهق دخی دینلور وفرس وحماردن مرکب
اولدوغیچون بغلده صلابت حمار وعظم الات فرس واردر کذلک صوتی دخی صهیل فرس ونهیق
حماردن مرکبدر وعقیم اولدی [illegible] واعراق متضاده واخلاق متباینه وعناصر متباعده
نجازبندن اوتوری شر الطباعدر واکر ارکک حمار اولسه بغل فرسه اشبه اولور واکر ارکک فرس اولسه
حماره اشبه اولور وعجب بودرکه بغلک هر عضوی بین الفرس والحمار بولنور وکذلک اخلاقی بویله در
وذکاء فرس وبلادت حمار بغلده یوقدر دیرلرکه بغلی اول انتخاب ایدن قارون در وبغلده صبر حمار
وقوت فرس واردر **فائده** ابوداود ونسائی عبدالله الغافقی المصریدن روایت ایتدی وعبدالله
علی بن ابی طالبدن رضی الله عنه روایت ایتدی قال علی اُهدیت لرسول الله صلی الله علیه وسلم
بغلةٌ فرکبها فقلنا لو حملنا الحمیر علی الخیل لکان لنا مثل هذه فقال صلی الله علیه وسلم انما یفعل ذلک
الذین لایعلمون الحدیث ابن حبان ذکر معنای حدیث شریف الذین لایعلمون النهی عنه دیمکدر خطابی
ذکر معناسی الله اعلم بودرکه حمیر رکوبی خیل اوزره ترجیح اولنسه سائر خیل معطل وعددی قلیل
ونماسی منقطع اولوردی وخیل رکوب ورکض وطلب ایچون محتاج الیه در واوزرنده عدویه جهاد
وغزا اولنور وانکله غنایم حاصل اولنور ولحمی اکل اولنور وفارس ایچون فرسک حصه غنایمده سهمی واردر
وبو فضائلدن بغلده برنسنه یوقدر رسول الله علیه السلام خیلک اولادی بونفع وصلاحدن اوتوری عددی چوغلمک
نمو ونشو وکثرت نسلنه میل ایتدی وفحول خیل اولوب امهات حمیر اولسه احتمالدرکه لایعلمون نهینده
داخل اولمیه کیم کثرت [illegible] براولاکه بوحدیثدن مراد خیلی فراد جمهوردن صیانتدر وخیل ایله حمیرک اختلاطنک

کراهیتدر

کراهیتدر تاکه نوعین مختلفین دن مرکب حیوان اولمیه زیرا جنسیندن مرکب اولان حیوانلرک اکثری
اصوللردن اخبث الطبع وشریس اولور وشراستده اشد اولور سمع وعسباره وبونلرکبی که بو
اوصاف ذمیمه ایله متصفلردر **فائدهٔ اخری** رسول الله صلی الله علیه وسلم بغله سی دلدل ایدیکه
اسفارده مرکوبی ایدی وانثی ایدی نته کم ابن صلاح وغیری قوللری بودر ودلدل رسول علیه السلامدن صکره
تعیش ایتدی حتی کبیر ومسن اولوب دندانلری زایل اولدی وزمان معاویه ده ینبوعده موت
طاری اولنجیه دک شعیر مجوش ویررلردی وشهبا ایدی یعنی لونی بیاض ایدی **الحکم** اکل لحم بغل حرامدر
جابر روایت ایتدوکی حدیث ایله که قال جابر رضی الله عنه ذبحنا یوم خیبر الخیل والبغال والحمیر فنهانا
رسول الله صلی الله علیه وسلم عن البغال والحمیر ولم ینهنا عن الخیل الحدیث ویاخود خیل وحمیردن
متولد اولوب جانب تحریم غالب اولدوغیچون حرامدر وحمار وحشی واهلیدن متولد اولانلر نوع دخی بویله در
اما حمار وحشی وفرسدن متولد اولانلر حلاللر زیرا اکولیلردن متولد در **الخواص** قلب بغل تجفیف وتحت ایلنوب
کاه سنی برزن ایچسه ابدا حامل اولمز کذلک وسخ اذنی برزن کوتورسه یاخود جاحره سنه ای
لطخ ایتسه حامل اولمز ومراره سنی زن حقونیه ربط ایتسه کذلک حامل اولمز وکذلک بولنن اوتوز
درهم مقداری زن ایچسه حامل اولمز وبونی انسان نبیذ ایچرم ایچسه فی الحال سکران اولور ورماد حافرینی
سحق ایدوب دهن آس ایله سرشته ایدوب رأس اقرعه قوسه لر ویاخود موی تبین موضعه قوسه لر
موی بتر وسیاه ودیشی استرک حافرینی ویاخود ذمی بر بابک عتبه سی التنده دفن ایتسه لر موش اکا قریب اولمز
ارکک استرک حافری ایله برخانه ایچن تبخیر اولنسه اول خانه دن موش وسایر هوام کریزان اولور وزبل بغلی
مزکوم شم ایدوب واوزرینه کوتورب طریق اوزره اتسه هرکم اوزرندن اوتلایوب کچرسه زکام اول کسه یه
منتقل اولوب مزکوم بری اولور وزن حامل دماغ بغلدن برمقدار ایچسه طوغوردوغی ولد مجنون
اولور وابن زهر سقراطیدن نقل ایتدی برعاشق کندودن زوال عشقی مراد ایدینه اکر عشق ارککه ایسه
ارکک استرک مراغه سنه یاتوب یووارلنه اکر عشقی دیشیه ایسه دیشی استرک مراغه سنه یاتوب
یووارلنه **اسم جنسدر** وبقره ذکر وانثی یه صاحب الزاموز حقی اوزره اطلاق اولنور وها وحدت و
افراد ایچوندر جمعی بقراتدر وضمتین ایله بقردر ودخی بقار وابقور وبواقردر فارسیده کاو وترکیده
صغر ومغولیده هوکر دیرلر وعرب ارکک صغره ثور دیرلر جمعی ثوره در وثیره ذکر عنبه وزنی
اوزره در وثیره ایذر جیره وجیران وزنی اوزره در واثوار وثیاردر وعرب کاو بچه یه یعنی بوزاغویه
عجل دیرلر ودخی عجول دیرلر سنور وزنی اوزره در جمعی عجاجیل در وبقرهٔ ذات عجله یعنی بوزاغولی
اولان صغره معجل دیرلر حیوة الحیوانده واردر اهل یمن بقره یه باقوره تسمیه ایدرلر ورسول الله
صلی الله علیه وسلم اهل یمنه کتاب الصدقه کتب ایدوب بیوردیکه فی کل ثلاثین بقرة باقورة و
بقره ایچون باقوره بقر الشیء دن مشتق اولدی فتحی بقره برنسنه یی شق ایتسه بقر الشیء دیرلر شق الشیء
دیمکدر زیرا بقره حداثتی شق ارض ایدر ومحمد بن علی بن زین العابدینه باقر دیندوکی دخی بونیچوندر زیرا
علمی شق ایدوب مدخل بلیغ علمه داخل اولدی وارض مصرده بر بقر واردر اکا خیس دیرلر دراز کردن اولور
وقرنلری بقر اهلی قرنلری گبیدر وکثیر اللبن در وارض رومده بر بقر واردر ابل ادیور دوغی اویور وابل کبی

اوزرینه اولان حمل ایله صحرا اوب قالقر مسعودی دیرکه بر حیوان شدید القوه وکثیر المنفعتدر خلاق
المخلوقات بونی ذلول خلق ایدی سباعی خلق ایدوکی کبی بقرده سلاح شدید خلق ایتمدی زیرا انسانک
رعایتندن یعنی ال آلتنده در و انسان بونکله عدوسنی دفع ایدر اگر سلاحی اولیدی انسانه ضبط بقر صعب اولوردی
و بقر بر تاج نوعدر بر نوعی جاموس درکه سایر بقردن لبنی کثیر و جسمی عظیم و کبیردر و بر نوعی دخی واردر
اکا دربانه دیرلر دال و رای مهملتین و بای موحده و الف و نون و اخری تا ایله درر و دربانه اولدرکه اوزرنده
احمال نقل اولنور وکاه اولورکه سنامی یعنی دوه کبی اورکوجی اولور دکاو اکثر کیبله اولدقدن صکره
ذکوری اناثنه نزا ایدر و کثیر المنیدر و هر حیوانک صوت اناثی صوت ذکورندن ارق در الا بقرکه
وکلدرکه بقرک صوت اناثی افخم و صوت ذکوری ارق در و بقرک ثنایای علیاسی یعنی اوکت
دیشلرینک یوقاریری یوقدر کلای ثنایای سفلیسی ایله قطع ایدر فائده دینوری کتاب المجالسه ده
عکرمه یه اسنادی ایله روایت ایتدی و عکرمه ابن عباسدن روایت ایدوب دیدیکه عیسی علیه السلام
بر بقره اوزره اوغرادیکه ولدی بوغازنده دتم بو بقره یه اعتراض ایتدی ایدی و بو بقره عیسی علیه السلامه
دیدیکه یا نبی الله بنی تخلیص ایچون دعا ایله و عیسی علیه السلام دیدیکه یا خالق النفس من النفس
و یا مخرج النفس من النفس خلصها پس بو بقره بطننده اولان ولدینی القا ایدوب خلاص اولدی
فحین برزنه عسر الولاده واقع اولسه انکچون دعا مذکور کتب اولنه و دخی دینوری عکرمه یه اسنادیله
روایت ایتدی و عکرمه سعید بن جبیردن و سعید ابن عباسدن روایت ایتدی ابن عباس دیدیکه
فحین برزنه عسر الولاده واقع اولسه انک ایچون کتب اولنه که بسم الله الرحمن الرحیم الحلیم الکریم
سبحان الله رب العرش العظیم کانهم یوم یرون ما یوعدون لم یلبثوا الا ساعة من نهار بلاغ فهل یهلک
الا القوم الفاسقون کانهم یوم یرونها لم یلبثوا الا عشیة او ضحیها و بو طبرانی انسدن روایت
ایدوکی حدیثک بعضیدرکه قال انس قال النبی علیه السلام اذا طلبتم حاجة و احببتم ان تنجح فقل
لا اله الا الله وحده لا شریک له الحلیم الکریم لا اله الا الله وحده لا شریک له العلی العظیم لا اله الا الله
وحده لا شریک له رب السموات و الارض و رب العرش العظیم الحمد لله رب العالمین کانهم یوم
یرون ما یوعدون لم یلبثوا الا ساعة من نهار بلاغ فهل یهلک الا القوم الفاسقون کانهم یوم
یرونها لم یلبثوا الا عشیة او ضحیها اللهم انی اسألک موجبات مغفرتک و السلامة من کل
اثم و الغنیمة من کل بر و الفوز بالجنة و النجاة من النار لا تدع لنا ذنبا الا غفرته و لا هما الا فرجته
و لا حاجة هی لک رضی الا قضیتها یا ارحم الراحمین و عسر الولاده ایچون مجرب اولنلردندرکه
کتب اولنوب صکره آب ایله محو اولنوب ایچوریله بسم الله الرحمن الرحیم ثم سورة الفاتحة
و سورة الاخلاص و المعوذتین ثم اذا السماء انشقت و اذنت لربها و حقت و اذا الارض
مدت و القت ما فیها و تخلت اللهم یا مخلص النفس من النفس و یا مخرج النفس من النفس یا علیم یا قدیر
خلص فلانة مما فی بطنها من ولد یا خلاصا فی عافیة و بونکله به کتب اولنه
الح ۱۲۹ ۱۴۸۲ ۲۳ ۱ ۸۱ ۱۴ ۱ ح غریبه صاحب الترغیب و الترهیب و بیهقی شعبده
ابن عباسدن روایت ایتدیکه طوکوز بری مملکتنده حقوب سیر ایدردی و ناسدن مختفی ایدی و بر شخصک

خانه‌سنه

خانه‌سنه نزول ایتدی که انک بر بقره‌سی وار ایدی و اول بقره مرعی‌دن کلدکده انزاغ اوقورز اکر
بقره‌نک سدی مقداری سد صاغدی و ملک بونی کوروب صاحبندن بو بقره‌یی اخذ ایتمکه نیت ایتدی
وایرته اولدقده بو بقره مرعاسنه واروب کیرو صاحبنه کلوب صاحبی بونی صاغدقده اخشام صاغدیغی
سدک نصفی حاصل اولدی و ملک صاحبنه دیدیکه بو سنک بوکون دونکی مرعاسنده دکلمی ایدی نیچون
سدی ناقص اولدی صاحب بقره جواب ویروب بلی دونکی مرعاسیدر ایدی لکن ملک بعض رعیتنه
شر نیت اضمار ایتدی نقصان لبنک سببی بودر زیرا ملک نیچون ظلم ایتسه و یا خود ظلمه نیت
ایتسه برکت کیدر دیدی پس ملک الله ایله معاهده ایتدی که بو بقره‌یی صاحبندن آلمیه
و برکمسنه‌یه ظلم ایتمیه و بو بقره کیرو مرعاسنه عود ایدوب اوتلدی صکره کیرو صاحبنه کلوب اوچنجی
اول کیم صاغلدی دخی مقدار سدی صاغلدی و ملک بو معندن عبرت الوب ظلمدن عدول ایله عدل
ایتدی و امام غزالی احیاده حکایت ایتدیکه بر شخصک بر بقره‌سی وار ایدی و لبننه صو قتوب
بیع ایدردی و بر سیل کلوب بقره‌یی تغریق ایتدی و بو شخصک بعض اولادی دیدیکه بزم بو بیع ایتدیکمز
لبنه ضم ایتدیکمز میاه متفرقه دفعة واحدة مجتمع اولوب بو بقره‌یی اخذ ایتدی الحکم
اکل لحم بقره و شرب لبنی بالاجماع حلالدر زیرا صحیحده وارددر عایشه رضی الله عنهادن روایت
ایله که قالت قال النبی علیه السلام سمن البقر و البانها شفاء و لحومها داء و طبرانی زهیردن
روایت ایتدی زهیر اسمن ذکر ایتدی و بو حدیثک بقیه رجالی ثقاتدر الخواص دم بقر حاردر و قطعی
عسیر اولان دم سایلک حقندو عنی موضعه دم بقر دوکسه‌لر دم سائلی حبس ایدر و بقرک د
یا خود تورا استخوانلرینی یاقوب و خل ایله سحق ایدوب جربه سورلسه ازاله ایدر و مرارهٔ بقر
خیشوم دیکه بولشسه جنینی ضرب ایدوب صیاح کثیره ایله صیحه اوزره دائم اولور
و شحم بقر و زرنیخ احمر ایله خانه ایچی تبخیر اولنسه عقارب و سائر هوام اندن کریزان اولور و
قرن بقر سحق اولنوب حار ریح صاحبنک طعامنه قولنسه حماسی زایل اولور و قرن مسحوقی الجره
نعوظی ارتورر و مرارهٔ ماء کراث ایله بوابیره سورلسه نافع اولوب و جعل تسکین و ازاله
ایدر و بنم اولان سیاه اثرلره سورلسه قلع و ازاله ایدر و مرارهٔ بقر عسل ایله خلط اولنوب اکتحال
اولنسه ظلمت عینه نافعدر و مرارهٔ بقر نظرون و عسل و شحم حنظل ایله معقوده سورلسه نافعدر
و مرارهٔ بقره سودا ایله اکتحال اولنسه حدت بصر ویرر و عین بقره دشلیوب آبی ایله کاغذ
اوزره بسنه یازلسه کوندز کورلیوب کیجه ایله اوقنور و شعر بقری احراق ایدوب ایچرلر
وجع دندانه نافعدر و سکنجبین ایله ایچه‌لر طحالی ازاله ایدر و عسل ایله ایچه‌لر شکمدن
حب القرعی اخراج ایدر و روث بقر ایله ثولول طلا اولنسه متاثر اولوب فی الحال زایل اولور
و روث بقر ایله حامل تبخیر اولنسه ولادتی سهل اولوب جنین حیا و میتا اخراج اولنور
و مشیمه دخی چیقر و روث بقر بر خانه ایچره احراق اولنسه هوام کریزان اولور و محروقی
سحق اولنوب انفه نفخ اولنسه رعافی حبس ایدر و مرارکده بدنه سوروب و تخفیف اولنسه
ترک ایتسه‌لر بدندن تیز و خاری اخراج ایدر و روث بقر کبریت ایله خرقه کتان اوزره سورلوب

جمیع بطن اوزره بسط اولنسه مارا صفری نشف ایدر و روث بقر اوزره وضع اولنسه صاحب نقرسه
که مرارهٔ بقری درخته سوریلر میوه سنه کرم دوشمز وتخم کلج وتخم ترب ایله طبخ ایدوب کلفه سورسه
ازاله وسرکین موش ایله ضم ایدوب صاحب قولنجه ویرسه لر فی الحال فتح ایدر ومرارهٔ بقری عسل ایله
خلط ایتسه لر خنازیره وضع ایدر وکلیه سنی کردنه طلا ایتسه لر خنازیری ازاله ایدر لحم بقر بارد و یابسدر
ثورک لحمندن برودت ناقصدر وبقره نک قوبقره نک لحمندن یبوست ناقصدر ولحم عجل اکیسندن
اسلمدر ومجموعی دخی مضرتدن خالی دکلدر امراض سوداویه سرطان وقوبا وجذام وداء الثعلب ایراث
ایدر دم عجلی برکره یک اوکنه یاقه لر سیاغرینه خصوصیت دوشمز بول کاو سیاه ایله بول انسان
خلط اولنوب حماء ربع صاحبی القریه آنکلرین غسل ایتسه ازاله ایدر وسرکین خشکی عسر الولاده یه
سهولت ویرر وسرکینی مستقیمه سورسه لر شفا ویرر **جاموس** کاومیشک معربیدر
ترکیده صوصغری دیرلر حیوان قوی هیکل ویر قوتدر ودماغنده برکرم واردر متصل تعذیب
اوزره در بو سببدن فیل الوندر وشیر ونهنک ایله عدودر واکثر انکیسنه دخی غالبدر اما
تابون بیشه در حیوة الحیوانده واردر جاموس واحد الجوامیس در که ضأن البقردر وحیوان شجیع و
شدید وقوی در وبویله ایکن اجبن الحیواناتدر بعض بعوضه دن متأثر اولوب واندن قاچوب
آب ایچره کیرر وذکی در دیشیلرینه راعیلری یافلانه دیو ندا ایدر وندا ایله راعیلری یاننه واررلر
وطبعنده وطننه کثرت شوق وحنین واردر وشیردن خوف ایدر ودیرلر که نفسنی واولادنی
کثرت حراستدن اوتوری اصلا نایم اولمز وجوامیس مرعاده بر یره مجتمع اولسه لر بر دایره رسم و
طرح ایدرلر که بونلرک رؤسی خارج دائره اولور واذنابی داخل دائره اولور واولادی وراعیلری
داخل دائره ده اولور وبو دائره بونلرک صیاصیسندن کویا که بر مدینه مسوره اولور وجاموسک
ارککی آخر ارککی ایله تناطح ایدوب مغلوب اولان بر بیشه یه داخل اولور وکندونک قوی ایدوکنی
بلنجه دک بیشه ده قیام وآرام ایدر بعده چیقوب کندویه غلبه ایدن ارککه جاموسی طلب ایدر
وانکله تناطح ایدوب آنی مغلوب ومطرود ایدر واکثریا آب بورننه کلنجه منغمس اولور وجاموسک
حکم حل وحرمتی وخواصی بقر کبیدر لکن جلدندن شی قلیل ایله خانه ایچی تبخیر اولنسه پشه کریزان اولور
واکل لحمی مولد قملدر وشحمی ملح اندرانی ایله خلط اولنوب کلف وجرب وبهقه سورلسه
ازاله ایدر عجیب ومجربدر ابن زهر ارسطاطالیسدن نقل ایدر که دماغ جاموسده برکرم واردر بو
کرمی آلوب بر تخمه اوزرینه ربط ایتسه لر مادامکه اوزرنده در نایم اولمز وتنبیه القلوب اجی تحمدن
کرم دماغنه کلنجه مذکور اولان خواصی ایراد اولنمشدر **حمار** موفر صاحب الرامور قولی اوزره جمعی حمیر
وحمردر که مخفف ومشدد اولور وحمرات واحمره وحمور ومحمورادر وبعض حماره عیر دخی دیرلر وحمارک
دیشیسنه اتان دیرلر حماره دخی دیرلر جمعی اتن واتن در عتر وعنتر وزنی اوزره در حماره فارسیده
خر وترکیده اشک دیرلر وخوکره یه عرب جحش دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر که حمارک کنیتی ابوصابر و
ابوزیاددر وحماره یه ام محمود وام تولب وام جحش وام نافع وام وهب دیرلر وحمار اوتوز
آلتی اولدقدنصکره نزا ایدر وحماردن برنوع واردر که حمل اثقاله صالحدر وبرنوع دخی سریع العدودر

برابن

برابن خیله مسابقت ایدر وحمارک عاداتندندر که شیری کوردکده شدت خوفدن کندوی
شیرک اوستنه اتر وبونکله شیردن فرار اراده ایدر وناسک مدح وذم حمارده بحسب الاغراض
اقوال متباینه سی واردر وبوندندر که خالد بن صفوان وفضل بن عیسی الرقاشی رکوب حمیری
رکوب براذینه ترجیح ایدرلر وحالده بصره ده حمار اوزره کیدرکن بعض اشراف ملاقی اولوب
یا با صفوان بوندر دیدکده جواب ویردیکه نسل کدادن بر عیردر بار کوتورر واوکنجه اوتنکره
یتشور وقلیل الغذا وخفیف الدوادر ودبی ارضدن جبار ومقعد اولمقدن منع ایدر وفضل بن
عیسی یه رکوب حمیردن سؤال اولندقده جواب ویردیکه حمار قلیل المؤنه وکثیر المعونه در واتنه
ویوقوشه کتمکده جاریدر وبراعوای فضلک بو کلامنی ایشیدوب معارضه ایتدی که حمار شنار در
وجبار در وصوتی منکردر ومحبوب کیدنه انکله تشکر ودمایه دیت اولمز ونسایه مهر اولمز
وزمخشری قولی اوزره حمار ذم وتشنیعده وشتیمه ده مثلدر وحمارک اسمنی ذکرده ناسک استحیا ایتدکلرندندر
که تصریحدن کنایه یی ترغیب ایدوب طویل الاذنین دیو تکنیه ایدرلر **فائده** فی الصحیحین وغیرهما ان النبی
صلی الله علیه وسلم قال اما یخشی الذی یرفع رأسه قبل الامام ان یجعل الله صورته صورة حمار
او یحول رأسه رأس حمار الحدیث معنای حدیث شریف الله اعلم صورتنک مجموعی مسخ اولنوب
رأسی رأس حمار وبدنی بدن حمار اولمقدن قورقمز می دیمکدر وبونده بو امتده وقوع مسخک
جوازینه دلالت واردر اعاذنا الله تعالی منه ومسخ اولمز الا اشقیا غضبدن اولور نته کم
کلام مجیدده واردر قل هل انبئکم بشر من ذلک مثوبة عند الله من لعنه الله وغضب علیه وجعل
منهم القردة والخنازیر وعبد الطاغوت الآیة رکوع وسجود وارکان صلوتده بونلرک غیری
امامه مسابقتک تحریمنه بو حدیث تصریح واردر ونسائی وحاکم جابر بن عبد الله دن روایت
ایتدی قال جابر قال النبی علیه السلام اذا سمعتم نباح الکلاب ونهیق الحمیر فی اللیل فتعوذوا بالله
من الشیطان الرجیم فانها تری ما لا ترون واقلوا الخروج اذا هدأت فان الله یبث من خلقه ما یشاء
الحدیث ثم قال الحاکم صحیح علی شرط مسلم وفی سنن ابی داود وغیرها عن ابی هریرة ان النبی صلی الله علیه وسلم
قال ما من قوم یقومون من مجلس لا یذکرون الله فیه الا قاموا عن مثل جیفة حمار وکان علیهم حسرة الحدیث
وفی تاریخ نیسابور وکامل بن عدی من حدیث بن عمر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال شر الحمیر الاسود
القصیر **فائده اخری** بیهقی شعبنده ابن مسعوددن روایت ایتدی قال ابن مسعود کانت الانبیاء
یرکبون الحمر ویلبسون الصوف ویحلبون الشاة وکان للنبی صلی الله علیه وسلم حمار اسمه عفیر
بضم العین المهملة وضبطه القاضی عیاض بالغین المعجمة واتفقوا علی تغلیطه اهداه له المقوقس
وکان فروة بن عمرو الجذامی اهدی له حمارا یقال له یعفور وعفیر ویعفور مأخوذان من العفرة وهو لون
التراب فنفق یعفور فی منصرف النبی صلی الله علیه وسلم من حجة الوداع وذکر السهیلی ان یعفور
طرح نفسه فی بئر یوم مات النبی صلی الله علیه وسلم **الحکم** اکل لحم حمار اکثر علما قتنده حرامدر ابو داود
سننده ابن عباسدن اکل لحمنده رخصت روایت ایتدی وامام احمد قولی اوزره صحابه دن
اون بش نفر رجال مکروه دیدیلر وابن عبد البر تحریمی اوزره اجماعی ادعا ایتدی **الخواص**

وسخ اذندن برکمسه یه شراب ایچورسه لر نائم ولا یعقل اولور ولحمی طبخ اولنوب آبی اوزره ضماد
کزاز اوتورسه نافعدر وحافرندن خاتم اتخاذ اولنوب مصروع بو خاتمی طاقنسه صرعدن بری اولور
وسرجین حمار ایله سرجین خیل احراق اولنسه لر ویاخود احراق اولنمیوب خل ایله خلط اولنوب
موضع سیلان دمه ضماد اولنسه لر سیلان دمی قطع ایدر وسرکینی اوزره خل تقطیر اولنوب شرب
اولنسه رعافی قطع ایدر وذنبندن کمسه بر موی قوپاروب فخذ اوزره بغلسه انعاظ ایدوب تهییج
باه ایدر وذنب حماره برجو ربط اولنسه نهیقی ترک ایدر صاحب کتاب الفلاح قولی اوزره
ملسوع عقرب کوش خره بنی عقرب لسع ایتدی چو اسرار ایله سویلیوب بازکونه اوزرینه سوار اولسه
وجع حماره منتقل اولوب ملسوع بری اولور انتهی قوله ومخ حمار زیت ایله رأس اوزره ضماد اولنسه
شعر رأس طویل اولور وکبد حماری کباب ایدوب دغل ایچره اصلا دوب اکل ایتسه لر صرعه
نافعدر واکلی صرعدن امن اوزره اولور ولبن اتان ایله ذکر ضماد اولنسه انعاظ ایدر ولسع عقربه
اوزره وضع اولنسه فی الحال وجعی ازاله ایدر مجرب عجیبدر ولبن اتان ایله سلاح مسوار لسه
مسموم اولور که خرخندن نکمسه خلاص بولمز ونهیق حمار کلبه مضردر حتی کاهی در کلبه زیاده مولم
اولدوغندن عوعوین آرتورر ودبر حماره دهن سورسه لر نهیقی ترک ایدر ونزهة القلوبده
دندان خری زیر بالینه قوسه لر خواب کتورر واکل طحالی لبنی آرتورر واکل لحمی زهر وجذامی
دفع ایدر وشحمی اذابت اولنسه جراحات وقروحی اصلاح ایدر وبولنی سفینه یه سورسه لر
اوزرینه سماک مجتمع اولور ودمی بواسیری ازاله ایدر وطفل بدخوی خوشخو ایدر وبولنی ایله غرغره
وجع دندانی تسکین ایدر اکل لبنی سعالی ازاله ایدر وشعر ذنبنی شراب ایچره قوسه لر عربده ایرلش
ایدر وبعض خرلرک قفاسنده مهره اولور که بو مجلده منظومه سابع عشرده فتح احجار ثمینه
وغیر ثمینه ده ترجمه سی مرور ایتدی سنور کسر سین مهمله وفتح نون مشدده ایله در جمعی سنانیر در
فارسیده کربه وترکیده چتک وکدی ومغولیده مبغون دیرلر حیوان متواضع والوف در
الله سبحانه وتعالی دفع فار ایچون خلق ایتمشدر کنیتی ابو خداش وابو غزوان وابو الهیثم وابو سماح
ودیشیسی ام سماحدر وبونک اسماء کثیره سی واردر حکایت اولنور که براعرابی بر سنور صید ایتدی
که سنوری کورمش دکل ایدی وبلمز ایدی دیر بو اعرابیه برکمسه ملاقی اولوب بو سنور نه دیدی
آخر کمسه ملاقی اولوب بو قط نه دیدی وبرکمسه دخی ملاقی اولوب بو هره نه دیدی وبرکمسه
دخی ملاقی اولوب بو ضیون نه دیدی وبرکمسه دخی ملاقی اولوب بو خیدع نه دیدی وبرکمسه دخی
ملاقی اولوب بو خیطل نه دیدی وبرکمسه دخی ملاقی اولوب بو دم نه دیدی اعرابی فکر ایتدیکه
بونی ایلدوب بیع ایده یم بلکه الله تعالی بونکله بکا مال کثیر ویره دیو سنوری کوتوروب
بازاره کتوردی بحبه ویررسن دیدیلر دیدیکه یوز ده دیدیلر که بو یارم اقچه دکر کوتوروب بیابانه آتوب
لعنه الله ما اکثر اسماءه واقل ثمنه دیدی صاحب الکفایه قولی اوزره اسماء مذکوره ارککنه
اطلاق اولنور وابن قتیبه قولی اوزره دیشیسنه سنوره دینلور نتکم ضفدعک دیشیسنه
ضفدعه دینلور وسنور حیوان ظریفدر لعابی ایله مسح وجه ایدر وبدننه طیندن وغیریدن لکه بولاشسه

تنظیف ایدر

تنظیف ایدر وایام شتاده شهوتی هیجان ایدوب ماده نطفه نک لدغندن الم شدید ایله متألم اولور
واول ماده یی القا ایدنجه دک صیحه دن خالی اولمز ودیشیسی صیحه ایدوب الی ایله ارککنک یوزین خرمشه ایدر
وارککنک لدغ منیسندن ارضه ارقه سی اوزره یاتور زیرا منی احشاسنه نار مضرمه کبی نازل اولور
وبو حرارت برودته مبدل اولنجه دک یمینا وشمالا تقلبدن خالی اولمز ودیشیسنه جوع غلبه ایتسه اولادنی
اکل ایدر دیرلر که بو شدت محبتندن اکل ایدر وسنور بول ایتسه رایحه سنی فارحق ایدوب
بولنی ستر ایدر وبعد الستر بولنی شم ایدر اگر اول رایحه مؤثره بولورسه بر حیثیتله ستر ایدرکه رایحه جرمی
متواری اولور اگر رایحه مؤثره بولمزسه یسیر ایله اکتفا ایدر وسنور الفت ایتدوکی منزله غیری سنانیری
دخولدن منع ایدر ومحاربه شدید ایله محاربه ایدر زیرا بیلور که ارباب منزل خارجدن داخل اولان
سنوری اکلده کندو اوزره تقدیم ایدوب ویاخود بینهالی تسویه ایدرلر وسنوری طرد ایتسه لر
کیر دیملق ایدر وطرد ایدنلره سورنور زیرا بیلور که تملقدن عفو واحسان حاصل اولور والله تعالی
طبع فیلده سنوردن هرب خلق ایتمشدر که سنوری کوردکده کریزان اولور حکایت
اولنور که بعض ملوک هند اعداسندن بعض ملوکه غزا ایتدی وملک سندک اوچ بیک فیلی وار ایدی
وعدوسی اولان ملک هند ایله ملاقات ومقابله یه کندو قومی ایله استشاره ایتدی و
ملک هند ایله اولان کثرت فیلدن بونک قومی خوف ایدوب دیدیلر که ملک هند فیللرینی اوکنده
قوریه ایسه وخیل فیلی کوردکده ثابت وقایم اولمیوب هزیمته سبب اولور وبو ملکک بعض
وزراسی دیدیلر که یا ملک بو بلده اولان سنانیری جمع ایدوب آهن قفصلر ایله ایلت ملک هند
اگر فیللرین اوکنه قورسه فیللرک اوکنده عسکرمک اتلرندن اولان آهن قفصلردن سنانیری
اطلاق ایتسونلر فیل سنوردن بالطبع کریزان اولور بو شکله ملک هندی کسر وهزم ایدرسن وحین مقابلهده
بو وجه ایتدیلر وبو حیله ایله ملک هند منهزم اولدی وسنور اوچ نوعدر بری اهلی وبری وحشی وبری سنور الزباد
که توکیده مشک کدیسی دیدکلریدر واهلی ووحشینک نفس غضبیه سی واردر افتراس ایدر ولحم حیی اکل ایدر
ووحشینک حجمی اهلیدن اکبردر ودیشیسی هر سنه ایکی دفعه حامل اولوب مدت حملی اللی کون اولور
علما قولی اوزره هره نک اتحاد وتربیتی مستجددر قزوینی ذکر ایتدی که بعض سنانیرک اصل اذنندن
ذنبنه وارنجه اجنحه خفاش کبی جناحلری واردر اگر بو صحیح ایسه ظاهر بودر که سنور بریه شاکله
عمل اتمک کبیدر ومجاهد ذکر ایتدیکه قاضی شریحه برسنور ایچنده برکمسه ایله مخاصمه یه کلدی
شریح مدعیدن بینه طلب ایتدکده کندو ما بنم وخانه مده طوغمشدر سنور دیدی بو لازم شریح
دیدیکه بو سنوری انه سی یانینه ایلد دک اگر انه سی بونی کوردکده مستقر ومستمر اولوب
طورسه بو سنور بو مدعیکدر واگر بونی کوردکده دریسنی قباردوب وتویلرین دیکنه قالدروب
قاچارسه بو مدعینک دکلدر نزهة القلوب صاحبی ایراد ایتدی مجمل التواریخده واردر که سنور
ارض صنعده تولد ایتمز الحکم اصح بودر که سنور اهلی وسنور وحشینک اکل لحمی حرامدر
زیرا کتب احادیثده صحیح روایت اولندیکه سنور سبع در وبیهقی غیر ابی الزبیردن وابی الزبیر
جابردن روایت ایتدی قال جابر نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم عن اکل الهرة واکل ثمنها

وفی صحیح مسلم ومسند الامام احمد وسنن ابی داود ان النبی صلی الله علیه وسلم نهی عن بیع السنور
بعض قولی اوزره بو نهی وحشی یه محمولدر که منفعتی یوقدر وبعض قولی اوزره بو نهی نهی تنزیهیدر که
حتی ناس هبه واعاره سنه معتاد اولالر دیمکدر غالبا بویله اولور **الخواص** سنور اسودک لحمنی اکل
ایدنه سحر تأثیر ایتمز وطحالی مستحاضی اوزرینه ربط اولنسه حیضی منقطع اولور وکوزلری تجفیف اولنوب
هر کم کندوی انکله تبخیر ایتسه مطلوبی اولان حاجت مقضیه اولور وبابنی کوتورن کجه ایله بو نوع
فزع ایتمز وقلبی جلدندن بر پاره ایچنه باغلنوب کوتورلسه حاملنه اعدا ظفر بولمز ومراره سی ملح وکمون
کرمانی ایله خلط اولنوب خراج وقروح ردیئه یه سدرلسه ازاله ایدر ودمنی مجذوم ایچسه نافعدر
ودمنی ایچنه نسوان محبت ایدر وسرکینی ایله تبخیر مشیمه یی اسقاط ایدر وقزوینی قولی اوزره
حارّه سنور اسود ومراره دجاجه سودا تجفیف اولنوب سحق اولنسه لر وبوا بکنی کحل ایله
خلط ایدوب برکسه اکتحال ایتسه جن اکا ظاهر اولوب خدمتن ادا ایدرلر دحوائجی قضا ایدرلر
وقزوینی دیرکه بو مجربدر اما سنور بریّنک مخی وجع کلیه وعسر بول ایچون عجیبدر ماء جرجیر ایله اصلاح اولنوب
ونار اوزره تسخین اولنوب وحمامده ریق اوزره ایچلسه وجع کلیه وعسر بولی ازاله ایدر وابی وحشیه
وقزوینی قولاری اوزره سنور برینک دماغی ایله فرج زن تبخیر اولنسه منی یی رحمدن اخراج ایدر د
نزهة القلوبده مذکوردر مراره سی تور ایله اکتحال اولنمق حدت بصر ایراث ایدر ونصف درهم زیت ایله
خلط اولنسه صاحب لقوه یه مفیددر وسنور اسودک لحمی طبخ ایدوب نقرس اوزره ضماد ایتسه لر
المنی تسکین ایدر ودمنی جذابه سورسه لر ازاله ایدر ولحمنی تجفیف ایدوب سحق قیلنی جراحت خاره
پیکانه قوسه لر خار وپیکانی اخراج ایدر **غنم** صاحب المرموز قولی اوزره غنم اسم جنسدر ذکوره
واناثه وایکیسنه جمیعا اطلاق اولنور تصغیری غنیمه در کذلک کنه ولفظندن واحدی اولمیوب اسمامیه
جمعی غیر آدمیدن ایچون اولسه انک تأنیثی لازمدر فارسیده کوسفند وترکیده قیون در ارککنه عرب
کبش دیرلر ودیشیسنه عرب ضائن ونعجه دیرلر و فارسیده میش در وقوزیسنه عربیده حمل وفارسیده بره دیرلر
فائده ابو زید قولی اوزره ضان ومعز وضع حمل ایتدکلری حالده بچه لرینه فتح سین ایله سخله
دینلور ارکک اولسون ودیشی اولسون وجمعی سخل وسخالدر که ایکیسنک دخی اوللری
مکسوردر وما دامکه سود امرلر بو اسم بونلردن زائل اولمز صکره ارکک ودیشی بو بچه لره فتح با ایله بهمه
دینلور جمعی بهم در وبا ایله بهم در دخی ولد معزه طوغدوغی حینده سلیط وبلیط دینلور
ودرت ایلق اولوب وآنه سندن ایریلوب اکل کیاه ایتدکده جفر دینلور وجمعی جفار در وکفایه ده
مذکوردر که بنی آدمدن طفل وطفله طعام اکل ایتدکلری حینده انکره دخی سلیط ومحیط اطلاق اولنور
وقوی اولوب بر بیللق اولدقده عریض دینلور فتح عین مهمله ویا رشناه تحتیه وآخرده ضاد معجمه ایله در
وجمعی کسر عین ایله عرضان در وعتود بونلردن بر نوعدر وجمعی اعتده وعتدان در وبو کش قولی اوزره
جمعی اعتده وعتده در اولاد معزه جدی دینلور ودیشیسنه عناق دینلور وآنه سنک آردنجه
کتدکده تبع دینلور زیرا آنه سنه تابع اولور که توله تبعته معناسنه در وجدی یه اتر دخی دیرلر
ضم همزه وتشدید میم وآخری راء مهمله ایله در ودخی تلع مساعده دینلور ضم تا وتشدید لام ایله در

وعناقه

وعناقه یکره دخی دینلور وجدیه عطعط دخی دینلور وکیساله اولدقده ارککنه تیس ودیشیسنه
عنز دینلور وسنه ثانیه ده ارککی جذع ودیشی جذعه اولور وسنه ثالثه ده ارککی ثنی ودیشی
ثنیه اولور وسنه رابعه ده ارککی رباعی ودیشی رباعیه اولور صکره ارککی سدیس ودیشی
سدیسه اولور صکره ارککی ضالع ودیشی ضالعه اولور اصمعی قولی اوزره حلان وحلام خالصه
اولاد معزدر وجاحظ قولی اوزره حلان وحلام اولاد معزه دینلدوکی کبی اولاد ضانه دخی دینلور
الا بر بچه موضعده دینلمز وکسائی قولی اوزره اولاد معزه عریض دینلدکی حالده اولاد ضانه خروف
دینلور وانثی سی خروفه دینلور واولاد ضانه حمل دخی دینلور وانثی سی رخله در فتح راء وحمله وکسر خاء
معجمه ایله در جمعی رخالدر ضم را ایله علی غیر القیاس جمع اولنمشدر حدیث نبویده وارد در صلوا فی مرابض
الغنم وامسحوا رغامها رغام انفدن سیلان ایدندر وفی سنن ابی داود فی ابواب الطهاره
عن لقیط بن صبره ان النبی صلی الله علیه وسلم کانت له مائة شاة من الغنم لا یرید ان تزید کلما ولدت
سخلة ذبح مکانها شاة ومالک وبخاری وابی داود ونسائی وابن ماجه ابی سعیددن روایت
ایدیلر قال ابو سعید قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یوشک ان یکون خیر مال المسلم غنما یتبع شعف الجبال
ومواقع القطر یفر بدینه من الفتن الحدیث وشعف فتح شین معجمه وعین مهمله ایله اعلی معناسنه در
فائده اخری ابن معوی کتاب الحکم والغایاتنده ذکر ایتدی که بین الاغنام مشی وجالسا تعمم وقائما لبس
سراویل واسنان ایله قص لحیه واسکفه باب اوزره قعود وشمال ایله اکل واذیال ایله مسح وجه
وقشور بیض اوزره مشی ویمین ایله استنجا ومقابرده ضحک لابد ایراث غم ایدنلر دیندر
الحکم اکل لحم غنم نص واجماع ایله حلالدر **الخواص** نزهة القلوبده مذکوردر سرون کوسفند
وزهره سنی عسل ایله خلط ایتسه لر سیلان دمعی قطع ایدر وبیاض العینی ازاله ایدر ودیشمنی زنه
کوتورسه حامل اولمز ولحم غنم طبعی درجه ثانیه ده حار واولی ده رطبدر ولحم کبش ومیش بقردن
خالی دکلدر ولبن غنم اکثر اوقاتده مفیددر **فرس** حیوة الحیوانده مذکوردر جمعی افراس در وفرس
ارککه ودیشیه اطلاق اولنور وجوهری وصاحب المرموز قولاری اوزره فرسک تصغیری فریس در
ومؤنثنک تصغیری فریسه در ولفظی افتراسدن مشتقدر کان سرعت مشی ایله ارضی افتراس ایدر
وراکب فرس فارسدر وجمعی فوارسدر اما شاذدر مقیس علیه اولمز فرس فارسیده اسبدر
وعرب خیل دیرلر ودقیق القوائم اولانه طفیف دیرلر جمعی اوظفه وظفدر وترکیده آت دیرلر
ومغولیده موری دیرلر وارککنه عرب کسر حا ایله حصان دیرلر فارسیده نر وترکیده آیغر
ومغولیده اجره در ودیشیسنه عرب رمکه دیرلر تحریک ایله در جمعی ارماک ورماک ورمکاتدر
فارسیده مادیان وترکیده قسراق ومغولیده کوان در وبچه سنه عرب ضم میم ایله مهر دیرلر
جمعی امهار ومهار ومهاره در کرا ایکیسنه دخی میم مکسوره در فارسیده کره وترکیده قولون
ومغولیده اوتغان در خصیسیه یعنی خایه لری چقمشه ترکیده وفارسیده آخته دیرلر واختا اتراک
ترقیبله لسانندر رومده مستعمل اولان لفظی انمش در وفارسلر آزاسنده ایکدیج دخی دیرلر
وکاهلنه ترکی تزریقده ناشقه دیرلر رومده مشهور اولان لفظ بارکیردر ورهوارنه شرق وروح

تكيلري ايله بوزغه ديرلر نزهة القلوبده واردر مجمل التواريخده مذكوردركه ارض صنده فرس متوالد اولمز
وتاريخ بناكتيده واردركه فرسك كثرت عددي تركده وزياده قيمتي عربده اولور وبو سببدن عرب انك
نسلنى اعتبار ايدرلر **فائده** كمال الدين الدميري حيوة الحيوانده ايراد ايتدي روى الجماعة الا ابن ماجه
من حديث مالك عن الزهري عن سالم وحمزة ابني عبد الله بن عمر عن ابيهما ان النبي صلى الله عليه وسلم قال
ان لم يكن الخير في شيء ففي ثلث المرأة والدار والفرس وفي رواية الشوم في ثلث وذكر الحديث قال الدميري
قلت وما اختلف العلماء في معنى هذا الحديث فقيل معناه على اعتقاد الناس في ذلك لا انه خبر من النبي صلى الله
عليه وسلم عن اثبات الشوم وروى ذلك عن عائشة رضي الله عنها وفي مسند ابي داود الطيالسي انه قيل
لعائشة ان ابا هريرة يقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الشوم في ثلث المرأة والدار والفرس
فقالت عائشة رضي الله عنها ان ابا هريرة لم يحفظ لانه دخل ورسول الله صلى الله عليه وسلم يقول قاتل الله
يقولون الشوم في ثلث المرأة والدار والفرس فسمع اخر الحديث ولم يسمع اوله انتهى بطليوسي ديركه بو
غير منكردر زيرا نبي عليه السلام مجالسنده اخبارده جكاري ذكر ايدردي وامر ونهي ايتمك واصول ايتدن
قلمغه ارادهسنده قطع نظر تكلم ايدردي بوايسه فعلندن معلوم وقولندن مشهوردر وحديث مذكور
صحيحينده رسول عليه السلامك ان الميت ليعذب ببكاء اهله عليه قولنده اتفاق واقع اولنك نظيريدر
كه عائشه رضي الله عنها ديديكه رسول عليه السلام بر يهودي اوزره اوغرادي وبو يهودي اوزره بكا
ايدرلرايدي ورسول عليه السلام بويوردي كه بو يهودي اوزره بكا ايدرلر وبو يهودي اهلنك كندو
اوزره ايتدكلري بكا ايله معذب اولور **الحكم** اكل لحم فرس ابو حنيفه ومالك واوزاعي قوللرنده مكروهدر
لكن مالكك قتنده كراهتي كراهت تحريميه در وكراهتنه سنن ابي داود ونسائي وابن ماجه ده اولان
حديث ايله استدلال ايتديلر كه نبي عليه السلام اكل لحوم خيل وبغال وحميردن نهي بيوردي ودخي
كلام مجيدده والخيل والبغال والحمير لتركبوها وزينة نص شريفي ايله استدلال ايتديلر وشافعي
قولي اوزره عراب ومعاريف وبراذيندن اسم خيل لازمسي اولنلرك اكلي حلالدر كه قاضي شريح
وحسن وابن الزبير وعطا وابن جبير وحماد بن زيد والليث وابن سيرين واسود بن يزيد وسفيان
الثوري وابو يوسف ومحمد بن الحسن وابن المبارك واحمد بن حنبل واسحق بن راهويه وابو ثور
وجماعت سلف قوللري بودر ودليللري جابر بن عبد الله روايت ايتدوكي حديثدر قال جابر
نهى رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم خيبر عن لحوم الحمر الاهلية وارخص في لحوم الخيل وبو حديث بخاري
ومسلمك متفق عليهلري در **الخواص** لحم فرس رياحي طرد ايدر ودندان اسب عزي اطفال اوزرينده
ربط اولنسه اسناني بلا الم خروج ايدر ونومنده غطيط ايدن كمسنهنك راسنه ربط اولنسه غطيطي ترك ايدر
وعرق عانه وابط صبيه سورسهلر ايكيسنده دخي شعر بتمز وعرق سباع وثعابينك مجموعنه
سم قاتلدر ودنبندن بر شعر اخذ اولنوب باب اوزره تعليق اولنسه داخله شعر باب اوزره در
اول خانهيه بيته داخل اولمز وزن لبن فرسي ايچوب على الفور زوجي مجامعت ايتسه باذن الله
حامل اولور وعسل ايله ايچسه مجامعتي لذيذ اولور وزن دم بر ذون ايچسه ابدا حامل اولمز ودرد
حافري زيت ايله خلط اولنوب خنازير اوزره وضع اولنسه ازاله ايدر وبعض الفار رحمي اولنور

اسنان فرس جرونه سورلسه ديش ومطيع اولوب صعوبتي كيدر وبر جين فرس تخفيف وسحق اولنوب
جراحات اوزره وضع اولنسه دمني قطع ايدر واكتحال اولنسه بياض العيني ازاله ايدر وتبخير اولنسه
بطندن جنيني اخراج ايدر نزهة القلوبده مذكوردر حافريني خانه ايچره دفن ايتسهلر موش اول خانه دن
كريزان اولور وآب سركيني رعافي قطع ايدر واذنه تقطير ايتسهلر وجع اذني ازاله ايدر **كلب**
صاحب القاموس قولي اوزره جمعي اكلب وكلاب وعبيد كبي كليب در صكره اكالب در وصاحب كلب
كلاب در ومكلب كلبه صيد تعليم ايدندر ومكلب اسير مقيد مغلوب ولان كلبدر وكاه اولور كه
كلب ايله انسان وصف اولنوب رجل كلب وامرأة كلبة ديلور وتصغيري كليب در فارسيده
وتركيده ايت وكوپك دخي ديرلر ومغولتر نوقا ديرلر اكرچه اخس ونجس حيوانلر اما حيوان وفادار
وجفاكش در جوعه صبرده وصاحبنه ملازمتده ودفع دشمنه اشتغالده چابكدر بر نقدر كرسنه طوترلر
حق نعمتي اونتمز وولي نعمتندن دور اولمز بو سببدن عربده مثلدر كه اجع كلبك يتبعك ديرلر ونومي قليل و
خفيفدر ودرد شكمه مبتلا اولوب سنبله حنظل اكل ايدوب شفا بولور وحدت فهمندن شكار اردنجه
كيدر ووصفت سك شكاري ديرلركه الترى وايقلري دراز وباشي كوچك وحدقلري طشره چقمش اوله
واكا ويريلجك غدالرك بهتري ثريددر حيوة الحيوانده مذكوردركه كلب سبع وبهيمه دكلدر كانه
خلق مركبدندر زيرا الطباع سبعيتي تمام اوليدي انسان ايله مألوف اولمزدي اكر طباع بهيميتي تمام
اوليدي لحمي اكل ايتمزدي لكن حديثده كلبه اطلاق بهيمة واردر روى مسلم ان النبي صلى الله عليه وسلم
قال بينما امرأة تمشي بفلاة من الارض اذا اشتد عليها العطش فنزلت بئرا فشربت ثم صعدت
فوجدت كلبا يأكل الثرى من العطش فقالت لقد بلغ بهذا الكلب مثل الذي بلغ بي ثم نزلت البئر فملأت
خفها وامسكته بفيها ثم صعدت فسقته فشكر الله لها ذلك وغفر لها فقالوا يا رسول الله أو ان لنا
في البهائم اجرا قال عليه السلام نعم في كل كبد رطبة اجر الحديث وكلب ايكي نوعدر اهلي در وسلوقيدركه
سلوقه منسوبدر وسلوق يمنده بر مدينهدر كلاب سلوقيه اكا نسبت اولنور وايكي نوعي دخي طبيعتده
يكساندر وطبع كلبده احتلام واردر وديشيسي حايض اولور واتمش كون حامل اولور وبعضي بوندن
اقل دخي اولور وبچهلريني عميا طوغورر وكوزلري اون ايكي كوندن صكره آچيلور وديشي سنه
كلاب مختلفة الالوان نزا ايتسه اثره شبيه كلب طوغورر وكلب ايله ضبع بينده عداوت شديده
واردر ضبع مهتابده بر موضع مرتفعده اولتورور ظل ايتسه كلب كندوي اول ظل اوزره رمي
ايدوب مخذول اولور وضبع اني اكل ايدر ايقظ حيوانلر نومه احتياج وقتده كوزين يوممز وغالب
نومي نهارده دركه صاحبي حراستدن مستغني در ونائم اولدقده اجفان عيني تمام اولوب كوزيني
اورتمز وبوليه اولمز خفت نومندندر وسبب خفت نومي بودركه دماغ انسانه نسبت كلبك دماغي
بارد يابسدر وكلبك عجايب طبعندندر ناكس جليل واهل وجاهتي اكرام ايدر واوزرينه نباح
ايتمز وكاهي طريقهسندن عدول ايدوب ناسدن اسود اوزرينه نباح ايدر وضعيف الحال ورثة الثياب
اوزره دخي نباح ايدر وطبع كلبده ذنب ايله تبصبص وترضي وتودد وتألف واردر وبعد الضرب
چقرسهلر كلور وبعد الطرد رجوع وعود ايدر وصاحبي كلب ايله ملاعبه ايتسه اسناني مانند تيشه

سنکده مؤثر ایکن صاحبنی عض غیر مؤثر ومولم ایله عض ایدر وقبول تأدیب وتعلیم ایدر
حتی باشی اوزره شمعدان وضع اولنوب اوکنه ماکول وضع اولنسه مادامکه اول حالده در ماکوله التفات ایتمز
وباشندن شمعدانی آلسه‌لر ماکول اوزره صیچرر وکلبه زمان مخصوصده امراض سوداویه عارض اولور وطبع
کلب سلوقی خاصه سیدرکه قریب وبعید ظبیایی معاینةً کورسه مقبلینی مدبرندن یعنی قرشو کلدوب
قاچمازینی کیرو دونوب قاچارندن تشخیص ایدر ومشی ذکری مشی انثی دن تشخیص ایدر وناسکه میتی ایله
تماوتنی تمییز ایدر حتی روم متنصرینی کلابه عرض ایتدین دفن ایتمزلرایدی کلب میتی شم ایدوکندن
رو به برعلامت ظاهر اولورکه حیات ومماته اول علامتله استدلال ایدرلردی ودیرلرکه بو خاصه
بونلر الا بر نوعده بولنور که اول نوع کلبه قلطی دیرلر صغیر الجرم وصغیر القوایمدر وصینی تسمیه اولنور وبعض
ناس بوکا زغاری تسمیه ایدرلر وکلب سلوقینک دیشی نغلیمدن ارککندن اسرعدر وفهدده العکس در
وکلابک اسودی غیرسیندن قلیل الصبردر وکلبه کلب عارض اولور وکلب فتح لام ایله جنونه شبیه برمرضدر
وکلبک علامتی بودرکه کلبک کوزلری قزارر وقباقلری کوزلری اوزره کلور وقولاقلری استرخا اوزره
اولور ودلی سنلخ ومنشق اولور ولعاب وسیلان انفی کثیر اولور وباشی ارقه سنه دوندرر وارقه سی
دوشوک اولور وقابرغه لری برجانبه اکری اولور وقویروغی ایاقلری آراسنه کیرر ومانند سکران
خایف ومغموم یورر واچ اولور نسنه اکل ایتمز وتشنه اولور نسنه ایچمز وکاه اولورکه آبی کوردب
آبدن قورقر وکاه اولورکه اندن خوفله مرد اولور وباشی شکست ایتسه‌لر بلا نباح تحمل ایدر وکلاب
اندن قاچرلر اکر غفلتله کلابه قریب اولسه کلاب اکا تبصبص وتملق ایدرلر وبو مرضه مبتلی اولان کلب عقور
انسانی جرح ایتسه انسانه امراض ردیه عارض اولور جمله‌دن بری شرب ماءدن امتناع ایدر حتی عطش ایله
هلاک اولور وطلب ماءدن خالی اولمز وآب ویرسه‌لر ایچمز وبو علت انسانده مستحکم اولوب
بول ایچون قعود ایتدکده اندن صور کلاب صغار بیشنده بر نسنه چیقر وصاحب الموجز طبده ذکر ایتدی
که کلب جذام کبی بر دادر که کلبه وذئبه وابن آویه وابن عرسه وثعلبه عارض اولور وصاحب الموجز
بویله دیدکدن صکره تقدم ایدنلرک اکثر ذکر ایتدی وصاحب الموجزدن غیرک قولنده حماره عارض
اولور وابلده دخی واقع اولور نزهة القلوبده مذکوردر کلب عقور بر کمسنه‌یی عض ایتسه قرق کونه دک
خوف هلاک واردر قرق کوندن صکره امن وسلامت حاصل اولور وعلامت سلامت بودرکه قرق
کوندن اول کلب عقور عض ایتدوکی ارککایسه ذکرندن ودیشی ایسه فرجندن بر حیوان چیقر وعلامت
هلاک بودرکه آبدن خوف ایدر کبر وحیوة الحیوانده مذکوردر عمرو بن دینار قولی اوزره کلب عقوردن
غیری کلب کمسنه‌یه مضر اولمیجون مجرب اولنلردن که لیلده ویاخود نهارده وکلبهم باسط ذراعیه بالوصید
قرآءت اولنه وعقب اولمسه‌یه مضر اولمیجون مجرب اولنلردرکه لیلده ویاخود نهارده
سلام علی نوح فی العالمین قرآءت اولنه وقرطبی کتاب التذکره‌ده ایراد ایتدی بکا خبر ایرشدیکه
سورة الرحمن بر آیة واردر کلب انسان اوزره حمله ایتدکده قرآءت اولنه باذن الله اذا واضرار ایتمز
واول آیت بودر یا معشر الجن والانس ان استطعتم ان تنفذوا من اقطار السموات والارض
فانفذوا لا تنفذون الا بسلطان فبای آلاء ربکما تکذبان وذهبینک تاریخ الاسلامنده

حوادث

حوادث سنه ثلث وثمانمائه‌ده واردر که محمد الدینوری خانه سندن طشره چیقدی وبر کلب اکا
اوزرینه نباح ایتدی واول دخی لا اله الا الله دیدی وکلب طورد دخی مکاننده مرد اولدی
الحکم انواع کلابک جمیعا اکل لحمی حرامدر الا ابن آوی اکلنده اختلاف واردر بو دخی کلاب جنسندندر
ان شاء الله تعالی محلنده بیان اولنور وکلابک معلم وغیر معلم صغیری وکبیری جمیعا نجسدر امام اعظم
وابو حنیفه واحمد واسحق وابو ثور وابو عبیده قولی بودر **الخواص** لحم کلب تحمک اوزرنه درلحم غنم
بوکا مخالفدر که غنمک شحم لحمی اوزره در وبحیرة کوسفند کلبک سدیدن اسمه لحم بیشت لحم کلب اوزره احمار
وکلبک خواص عجیبه سیدندرکه دم مسلمی یالامز قاضی عیاض کتاب الشفاده ذکر ایتدی که فقهاء قیروان
واصحاب سحنون ابراهیم الفزارینک قتلنی افتا ایتدیلر وابراهیم شاعر ماهر وعلوم کثیره ده متفنن
ایدی وقاضی ابو العباس مجلسنده مناظره طلبی ایچون حاضر اولوردی والله تعالی وانبیا علیهم السلامی
استهزا مقوله سندن اوزرینه امور کثیره منکره ضبط وثبت اولندی وقتل اولنوب منکوس صلب
اولندی وبعده ایندیریلوب احراق اولندی واوزرندن خشبه رفع اولنوب قبله‌دن تحول اولندقده
بر کلب کلوب دمندن ولوغ ایتدی ویحیی بن عمر ودیدی که صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم فانه
قال ان الکلب لا یلغ فی دم مسلم انتهی وکلب اسودک لسانی قطع اولنوب کمسنه النده طوتسه کلاب انکا
اوزرینه نباح ایتمز واون کلبدن الکمسه برفرادی الوب النده طوتسه کلابک مجموعی اکا خضوع ایدر واسنانی
کلب طفل اوزره ربط اولنسه طفلک اسنانی بلا تعب خروج ایدر وکلب اصرشش کمسنه‌یه انیاب کلب
ربط اولنسه وجعی ساکن اولور وظافرندن برقانی اولان کمسنه‌یه ربط اولنسه نافعدر وانسان کندو ایله
ناب کلب کوتورسه کلاب انکا اوزرینه نباح ایتمز وذکر کلب تجفیف اولنوب فخذه ربط اولنسه
تهییج باه ایدر ولبن کلب ایله موی طلا اولنسه حرم وتحجیح اولور ولبن کلب ایله اکحلة سعی الشکلین لین
وبول کلب ایله ثولول طلا اولنسه ثولولی قلع ایدر وقراد کلب نبیذ ایچره اصلا دیلوب بر مجلسده
شاربی فی الحال سکران اولور وشعر کلب اسود بهیم مصروعه ربط اولنسه نافعدر وبر کمسنه‌نک
عبدابقی اولسه وعدم اباقی اراده ایتسه خر وکلب صغیری الوب وتحت ایدوب زیت ایله پشنه
بودرسه اصلا اباق ایتمز مجربدر قزوینی وغیر ذکر ایتدیلر ولبن کلبی ایچمک سموم قاتله‌یه نافعدر وجنینه
ومشیمه‌یی اخراج ایدر وانکله اکتحال تمام لیلده سهر ایرث ایدر وزبل کلب سحق اولنوب ماء
کسفره ایله عجن اولنسه وانکله اورام طلا اولنسه نافعدر وناب کلب نومنده تکلم ایدوب
سایقلیانک اوزرینه ربط اولنسه ازاله ایدر وشدت قولنجه مبتلی اولان کلب نابی قالدروب امکاننه
بول ایتسه قولنج اندن زایل اولوب کلبه انتقال ایدر وکلب مرد اولور نزهة القلوبده مذکوردر کلب
اسودک عینینی برنزده دفن ایتسه‌لر اول موضع خراب اولور وزبانی موزه ده کوتورسه‌لر کزندن
ایمن اولور وحراره‌سی ظلمت عینی ازاله ایدر وکبدی کلب عقور عض ایتدوکی کمسه اکل ایتسه شفا بولور
وشحم کلب مرده‌یی علت خنازیره طلا ایتسه‌لر دفع ایدر وشعری مصروعه ربط ایتسه‌لر
عقلی یرینه کلور وکلب وذئب بربری ایله مجامعت ایدوب اکیننسندن حاصل اوله‌نه دیسم دیرلر والله اعلم
معز صاحب حیوة الحیوان وصاحب الرامز قولنجی اوزره فتح میم وعین مهمله وسکون عین ایله

دخی جایزدر ومعز غنمدن ضأنک خلافیدر یعنی ضان غنمک دیشیسی اولدوغی کبی معز کچینک دیشیسیدر ومعز
شعور طوال واذناب قصار صاحبیدر ومعز اسم جنسدر ومعزی وامعوز ومعیز دخی بونلردر ومعزکه
واحدی ماعزدر صحبک واحدی صاحب اولدوغی کبی وانثیسی ماعزه در وجمعی مواعزدر معز القوم دیرلر
قچن قوینک معزی کثیر اولسه ومعزک کنیتی ابو السخالدر فارسیده معزه بز وترکیده کچی ومغولنده ایمان
دیرلر وعرب ارککنه تیس ودیشیسنه عنز وبچه‌سنه جدی دیرلر که فارسیده بزغاله وترکیده
اوغلاقدر وعربیده اولاد معزه اطلاق اولنان سائر اسمانک ترجمه‌سی غنمده مرور ایتدی حیوة الحیوانده مذکوردر
بزار وابن قانع روایت ایتدی قال النبی صلی الله علیه وسلم احسنوا الی المعزی وامیطوا عنها الاذی
فانها من دواب الجنة الحدیث وحدیثده واردر استوصوا بالمعز خیرا فانه مال رقیق وانقوا عطنه
ای نقوا مرابضها مما یوذیها من حجارة وشوک وغیر ذلک الحدیث ومع ذلک معز حمق ایله موصوفدر
وبوسببدن سورینک اوکنجه کیدر وضأن اوزرینه تفضیلی غزارۀ لبن وثخانت جلدی ایله‌در والیته معزدن
ناقص اولان شحمنده زیاده اولمشدر بوندن اوتوری الیة المعز فی بطنه دیرلر والله تعالی جلد معزی ثخین
خلق ایتمکله شعری قلیل اولدی وجلد ضأنی رقیق خلق ایتمکله صوفی کثیر وغزیر اولدی فسبحان الخالق القدیر
الحکم لحم معزک اکلی لحم غنم حکمنده‌در الخواص اکل لحم معز هم ونسیان وبلغم ایراث ایدر وسوداتی
تحریک ودمی افساد ایدر لکن دماغی میلی اولان کمسنه‌یه نافعدر رئیس بن سینا قولی اوزره بو معز خنازیری تحلیل ایدر
وزن برصوف ایچره قیوب کندوده کوتورسه دم حیضی قطع ایدر وابن سینادن غیرکه قتی الی اوزره
قرن معز ابیض سحق اولنوب وبرپاره بز ایچره بغلیوب نائمک باشی آلتنه قونلسه مادامکه باشی آلتنده در
بیدار اولمز ومرارۀ تیس ومرارۀ بقر خلط اولنوب وبرفیل بونلره لطخ اولنوب قولاغه قونلسه اطرشی ازاله
وتزول دمع عینی قطع ایدر وباطن جبهنده اولان مولری یولدقدن صکره مرارۀ تیس ایله اکتحال اولنسه نبت
شعری منع ایدر وکذلک اکتحالی عشا وغشاوه‌یه نافعدر ودار الفیل دیدکلری ورمه طلا اولنمغه نافعدر
واکل مخ معز مورث هم ونسیان ومحرک سودادر ونزهة القلوبده مذکوردر لحم معز درجه اولاده
حار ویابسدر لیدر معزی آتش اوزره قوتوب اندن تقطر ایدن آب ایله اکتحال ایتسه دفع غشاوه
ایدر وزن کندوده کوتورسه زندن آرزوی مرد زائل اولور وکعب معزی سحق ایدوب سکنجبین ایله
خلط ایتسه‌لر وجع طحالی دفع ایدر وقوت باه ویرر ولبن معز شکر ایله زنک رخی خصوصا نساانک
رنک رخن خوب ایدر عرض صنف وحشی غیر ضاری ابن آوی فارسیده شغال وترکیده
چقال دیرلر حیوة الحیوانده وامورده مذکوردر که جمعی بنات آوی در وآوی لا ینصرفدر وکنیتی ابو ذوئب
وابو کعب وابو وایلدر وبوکا ابن آوی تسمیه‌سنک وجهی بودرکه غیرا بنا جنسنده مأوی ایدوب
انلرله مجامعت ایدر وگیجه ایله تنها قالسه استیحاشی ایدوب فریاد ایدر وطویل الاظفاردر وسیخ المشی
طیور وغیرلردن یتشدوکنی صید واکل ایدر ودجاجک شغالدن خوفی روبهدن اوکا خوفندن اشددر
زیرا دجاج بر درخت ویاخود دیوار اوزره ایکن شغال التنه اوغراسه دجاج انی دوشر اکر دجاجک
عددی کثیر دخی اولسه دوشمک اولمز الحکم اکل لحمنده اختلاف واردر اما اصح اقوال تحریمیدر
شافعیه قتنده اکلنده ملخص اولان ایکی وجهدر محرر ومنهاج وشرح وحاوی الصغیرده اصح اولان تحریمیدر

وجه ثانی که اختیار ابی حامددر حلیدر وامام احمد ابن آویدن سؤال اولندی جواب ویردیکه نبی علیه
نهس ونهشی اولان سباعدندر وابو حنیفه وصاحبلری امین جمهور قوللری اوزره اکلی
محظور ومحرمدر الخواص لسان ابن آوی برخانه ایچره قونسه اهل بیت بیننده خصومت واقع اولور
وچشم بددن خوف ایدن کمسه‌نک اوزرینه عین ابن آوی ربط اولنسه چشم بد اکا ضرر ویرمز وقلبی بر
کمسه اوزره ربط اولنسه اول کمسه سائر سباعدن امین اولور ولحمی جنونه واواخر شهرده عارض
اولان صرعه نافعدر ونزهة القلوبده مذکوردر مرارۀ ابن آوی آب حل اولنوب اوچ کون بیلدرکی طلیه
وجع طحالی ازاله ایدر وشحمی جنون وصرعی ازاله ایدر وبر مثقال کبدی صرعی دفع ایدر ومغز استخوانی
بورق ایله خلط اولنوب برص اوزره طلا اولنسه ازاله ایدوب لونی اولکی حالنه عود ایدر
ابن عرس مؤنث ومذکرنده جمعی بنات عرسدر وبعض عرب بوکا ام حبین دیر وحبینه دخی دینلور
وفارسیده راسو وترکیده کلنجک ومغولیده سوسار دیرلر نزهة القلوبده مذکوردر ابن عرس حیه
وفاره وتمساحک عدوسیدر حیه وفاره‌یی تنفس ایله سوراخندن چقاروب اکل ایدر
وتمساح اکثر اوقات دهانینی اولان المدن دهانی کشاده اولور که بو المدن دهانینی اصلاح ایده
ودهانی ایچره اولان کرملری طیور کلوب دهانندن اخراج ایدرلر وابن عرس دخی کلوب دهانندن
شکمنه کیدوب وامعاسنی اکل ایدوب انی اهلاک ایدر الحکم ابن عرسک اکل لحمی [illegible]
الخواص دماغی ایله اکتحال ظلمت عینی ازاله ایدر ولحمی وجع مفاصله ضماد ایتمکله تسکین ایدر
وشحمی وجع دندانی نقص ایدر ولحم اصول دندانه قوت ویرر وکعبنی زن کندوده کوتورسه حامل اولمز
ودمنی خنازیره سورسه‌لر شفا ویرر ارنب فارسیده خرکوش وترکیده طاوشان ومغولیده
طاولای دیرلر وارنبک جمعی ارانبدر وارنب اسم جنسدر ذکر وانثیسنه اطلاق اولنور
وارککنه خزز دینلور ضم خا معجمه وزائین معجمتین ایله صرد وزننده وجمعی خزان صردان وزننده
اوزره‌در وصاحب القاموس قولی اوزره جمعی اخزه دخی دینلور ودیشیسنه عکرشه دینلور وولدینه
ارنبه اولا خرنق صکره سخله صکره ارنب دینلور وارنبک دیشیسنده اولان شبوق سببی ایله
کاه اولور که وقت سفادده انثیسی ذکرینه راکب اولور ودیشی حامل ایکن سفاد ایدر و
ارنب برسنه ارکک وبرسنه دیشی اولور غریبه ابن الاثیر تاریخنده ثلاث عشرین وستمائه
حوادثنده ذکر ایتدی که کندونک برصدیقی برارنب صید ایتدیکه بو ارنبک انثیانی وذکر وفرجی
وار ایدی وشکمی شق اولندقده بوکا دلالت ایدرلرسنه بولندی وابن اثیر کیرو ذکر ایدر بوندن
اغربدرکه بزم همسایه‌مز وار ایدی وانک صفیه نام بر دختری وار ایدی اون بش سنه‌یه
قریب دیشی ایدی صکره ذکری ظهور ایدوب ولحیه‌سی بتدی وفرج وذکر ایله قالدی وصاحب
تاریخ حماه ذکر ایتدوکی بوندن اغربدر ثقاتدن برکمسه‌دن نقل ایدر اول کمسه دیرکه حماده
ابن المنجی حمامنده برشخص ایله ثلاث وعشرین وسبعمائه شوالنده مجتمع اولدم وبن بونک خبرینی
استماع ایتمش ایدم وبونک اسمی محمد بن الکاسب الحاوش الحموی ایدی بو محمد بکا اخبار
ایتدیکه کندوسی اون یاشنه کلنجه دختر بکر ایدی ومعلمه‌دن تعلم اوزره ایدی که برکیجه منامنده

رسول اللهه صلى الله عليه وسلم كورر ورسول عليه السلام بوكا يا محمد يا محمد دير بو دخى ديركه يا رسول الله انا بنت
يعنى بن دخترم ورسول عليه السلام ديركه بل انت ابن وصباح اولوب بيت الخلايه واردقده كوررركه
وسط فرجنده بر دمل ظهور ايتدى وبو دملى حك ايتدى واندن ما ظهور ايتدى صكره اول دملدن برننه
ظهور ايدوب بر قارچ آى طويل اولمق اوزره ذكر اولدى حتى اوزانوب معتاد اوزره بر ذكر اولدى
وفرجك شفرلرى غليظ اولوب التيسنده دخى بيضه لر ظهور ايتدى وفرجك وسعتى كير ايجى آدمه شبيه
اولنجه ملتحم اولدى وبو ثقاتدن اولان كمسه ديركه بو محمد بن الكاتب ذكرين حمامده المه ويردى تاريخ مذكورده
كوزم ايله كوردم ومنظرنده مهابت رجال كبى مهابت بولنيدى فسبحان القادر على كل شئ
وارنب خوابه واردقده كشاده چشم قالور كاه اولوركه قناص انى كوروب بيدار ظن ايدر وديرلركه
ارنب بحرى كورسه مرده اولور انكيچون سواحلده بولنمز اما قول صحيح دكلدر زيرا راقم الحروف ودم ايلنده
سواحل سدره قبيله قناصلرك صيد ارنب ايتدكلرين بالدفعات كورمك واقع اولدى وحيوة
الحيوان صاحبى دخى بو قولك عدم صحتنه ذاهبدر وعرب زعم ايدرلركه جن ارنبك مكانن تحيضنده
ارنبدن كريزان اولور **فائده** حيواندن حايض اولان درتدر قراه وضبع وارنبدر وخفاشدر
وديرلركه كلبه دخى حايض اولور **الحكم** كافه علما قتنده اكل ارنب حلالدر الا عبد الله بن عمرو
ابن العاص دن وابن ابى ليلى دن حكايت اولندوغى اوزره مكروهدركه بو ايكيسى اكلنى تكريه ايتدى
وعامه علمانك حجتى انسدن بر جماعتك روايت ايتدوكيدركه قال انس انفجنا ارنبا بمر الظهران فسعى القوم
عليها فلغبوا فادركتها فاخذتها فاتيت بها ابا طلحة فذبحها وبعث الى النبى صلى الله عليه وسلم
بوركها وفخذيها فقبله وذكر البخارى فى كتاب الهبة ان النبى صلى الله عليه وسلم قبله واكل منه
ولفظ ابى داود بودركه يعنى انس حديثنى بو لفظله روايت ايتدى وكنت غلاما حزورا بالتشديد والتخفيف
اى مراهقا فصدت ارنبا فشويتها فبعث معى ابو طلحة الى النبى صلى الله عليه وسلم بعجزها وقد سئل النبى
صلى الله عليه وسلم عنها فقال هى حلال وابن ابى ليلى واكا موافقت ايدن ترمذى حبان بن جزودن
روايت ايتدوكى ايله احتجاج ايدرلركه حبان قرنداشى خزيمه بن جزءدن روايت ايتدى قال خزيمة قلت
يا رسول الله ما تقول فى الارنب قال لا اكله ولا احرمه قال قلت ولم يا رسول الله قال احسب انها تدمى
قال قلت يا رسول الله ما تقول فى الضبع قال ومن ياكل الضبع ترمذى ديركه بو حديثك اسنادى قوى دكلدر
بونى ابن ماجه ابو بكر بن ابى شيبه دن روايت ايتدى وبونده كيرويجى كبى ثعلب وضبعى دخى ذكر ايتدى
واحاديثدن برنده تحريمنه دلالت ايدرسنه بو قدر غايه الامر بو ايكى خبر جواز اكلى ايله استقدارينه **الخواص**
لحم ارنب حار يابسدر ادرار بول ايدر واجودى صيد كلابدر لكن ارق احداث ايدر وسودا ايراث ايدر
وبا زيره مرقه سى صرعى دفع ايدر لحم ارنب اصحاب امزجه بارده يه موافقدر ودوام اوزره فراشنده
بول ايدنه اطعام اولنمق نافعدر قزوينى قولى اوزره دم ارنبى زن ايچه ابدا حامل اولمز وبهق سود كلف
اوزره سورسه لر ازاله ايدر ودماغنى زن اكل ايدوب واوزرنده كوتورب زوجى ايله مجامعت
ايتسه باذن الله حامل اولور وطفلك مواضع اسنانينه سورسه لر سرعت ايله بتر ودم ارنب ايله اكتحال
اولنمق چشمده نبت شعردن امين ويرر ودماغى فلفل ايله كباب ايدوب اكل ايتمك مرض ايله عارض اولان

ارتعاشه

ارتعاشه نافعدر ودماغندن ايكى حبه ايكى اوقيه لبن بقر ايله ايچلسه شاربنه ابدا شيب عارض اولمز
ودماغك بردانقنى آب ايله ازوب وايكى حبه كافور قويوب ايچه لر شاربنى بهركم كوررسه
محبت ايدر وزن كوررسه مجامعتنى طلب ايدر لكن فوا خلقده كافورك قطع منى وجلبت
ايتمسى بعد تحرى لازمدر وانفحه ارنب ايله سرطان طلا اولنسه شئ عجيب كوريلور وزن انفحه ارنب ذكر
ايچسه اركك طوغورر وانفحه ارنب انثى ايچسه ديشى طوغورور وزبل ارنبدن اوزرينه ربط اولنسه باكره
اوزرنده در حامل اولمز وارسطو قولى اوزره انفحه ارنب خل ايله ايچلسه سم افاعيه مخصوصدر ونافعدر
وبوندن باقلا مقدارى ايچلمك حماى ربع متناهيه يى ازاله ايدر ووزن درهم ايچلمك رحمده اجنه يى
اسقاط ايدوب ولادتى تسهيل ايدر وخطمى ايله خلط اولنوب بدنده اولان نصل وشوك اوزره وضع
اولنسه بيكان وخارى سهولت ايله اخراج ايدر وزبل ارنب ايله حمام تبخير اولنسه شم ايدن كمسه يه
واقع اولور وقوبا ونمشه سورلسه ازاله ايدر وموضع لسع خصيه ارنب ايله طلا اولنسه سم قاتلى
دفع ايدر ومحمد بن زكريا الرازى قولى اوزره دندان ارنب وجع دنداندن مشتكى اولان كمسه نك
اوزرينه ربط اولنسه وجعى ساكن اولور وشحم ارنب زير وبستاده زننده وضع اولنسه نومنده
كندو فعلى ايله تكلم ايدر ومراره سى لبن زن ايله اداف اولنوب اكتحال اولنسه بياض العينى ازاله ايدر
وقروحى كيدررر ودهن زنبق ايله خلط اولنوب وانكله طلا اولنسه واول يد ايله بر كمسه نك اوزرينه
ياپشلسه صاحب يدك حاجتى قضا اولنور ومراره سنى انسان ايچسه نائم اولور واوزرينه حل صو چلماديه
متنبه وبيدار اولمز ومراره سى بال ايله خلط اولنوب ذكره سورلسه انعاظ شديد ايله انعاظ ايدر
وعرقوب ارنب مبتلاى نقرس اوزره ربط اولنسه ازاله ايدر وعرقوب ايمن نقرس ايمن ايچون
واسير ايسر ايچون نافعدر وانسان بعر ارنبدن سعى اولنسه اكا كثرت ضراط واقع اولور ودهن لوز
ايچورلمك ايله علاج اولنور حتى ساكن اولور وضرع ارنب تجفيف اولنوب زن عاقر ايچسه حامل اولور
وخصيه لرى دخى بويله در ومحمد بن عطارك دخى قولى بو در نزهة القلوبده مذكوردر راس ارنبى قوب
رمادنى زرد وسياه اولمش دندانه سورسه لر سفيد اولور وطحالى نبات ايله اكل اولنمق سعالى ازاله
ايدر وكمى قولنج ووجع مفاصل ونقرسى ازاله ايدر وخاكستر استخوانى موضع تشنجه باغلسه لر اصلاح ايدر
وكعبنى انسان اوزرنده كوتورمك چشم بدى دفع ايدر ودخان موبى درد دشتى تسكين ايدر **ايل**
صاحب الرامور قولى اوزره قتب وخلب وسيد ونسندن ايل ذكر اوعالدر واجل دخى قتب
وقبر وزننده ايل لغتدر وصاحب الصحاح قولى اوزره ايل فارسيده كوزن بزدر واجل ذكر اوعالدر
كه فارسيده رنك ديرلر ابن عمرو قولى اوزره بعض عرب ياء مشدده يى جيم تلفظ ايدر وايل صياددن
خوف ايتدكده كندويى جبلدن رمى ايدر ومتضرر اولمز وعمرينك عددى سنينى قرننده اولان عقدلر عددى
مقدار ايدر وايل سمك ايله مصادقه اوزره در وسمكى كورمك ايچون ساحل بحره وارر وسمك دخى آنى
كورمك ايچون بره قريب اولور وسمك صيادلرى بونى طورلر وجلد ايل كيرلركه سمك كندولره قريب
اوله وبونكله صيد سمك ايدرلر وايل اكل حيه مولعدر بولدوغى يرده اكل ايدر وكاه اولوركه حيه آنى
لسع ايدر ودموع ايل محاجر عينينى تحتنده اولان نقرتينه سيلان ايدركه اول نقرتينه جميع داخل اولور

ودموع آنده منجمد اولوب شمع کبی اولور ودریاق اتخاذ اولنور که بادزهر حیوانی بودر واجودی اصفر اللون اولور
لسع حیات وعقارب اوزره وضع اولنسه نافعدر وشارب السم بادزهری دماننده طوتسه نافعدر و
بادزهرک دفع سمومده خاصیت عجیبه سی واردر وانک اماکنی بلاد هند وسند وفارسدر وایلک
قرنی دوساله اولدقده چکره بتر ونابت اولدقده وتدن مستقیم کبی نابت اولور وسنه ثالثه ده منشعب
اولوب آلتی سنه تمام اولنجه شعبی زیاده اولور وسنه سادسه راسنده قرنینی ایکی درخت کبی اولور
وبوندن صکره هر سنه ده برکره قرنینی دوشرر وبتدوکی وقت شمسه قرشو طورترکه سخت وصلب اوله
وبو نوع حیوانک ذکری عصبدن یعنی سکردندر لحم وعظمدن دکلدر وقرنی مصمتدر مجوف دکلدر
ارسطو قولی اوزره بو حیوان صفیر وغنا ایله صید اولنور وصفیر وغنا ایشتدکده نایم اولمز وصیادلر
انی صفیر وغنا ایله اشتغال ایدوب آردندن کلورلر وصیادلر بونی کوردکده قولقلرین صیانتیمش
اولسه اغذایدرلر وبو حیوان سمن کثیر ایله سمین اولور وسمین اولدقده صید اولنمقدن خوف ایدوب
کریزان اولور الحکم اکل لحمی ایل حلالدر زیرا وعل کبی مستطابدر الخواص قرن ایل ایله تبخیر مکان اولنسه
حیات وعقارب وسایر سامه یی طرد ایدر وزبلی دخی بویله در وقرنی احراق اولنوب انکله تسویک
ثم اولنسه فساد اصول اسنانی وصفرتنی قلع ایدوب واصولنه استحکام ویرر واجزاء
ایلک اوزرنج برنسنه ربط ایدن ما دامکه اوزرنده در نایم اولمز وقضیبی تجفیف اولنوب
کمه یه سقی اولنسه تهییج باه ایدر ودمی ایچلسه حصاه مثانه یی پاره لر وحماء ربلیه مبتلا
اولان کمسنه نک اوزرینه خرزه عنق ایل ربط اولنسه حمایی ازاله ایدر برطاس نزهة القلوبده
مذکوردرکه برطاس ثعلبه مشابه برحیواندر وسرخ رنکدر وپوستینی پوشش اولور وامام شافعی
رضی الله عنه مذهبنده اکل لحمی مباحدر وخواصی خواص روباه کبیدر ثعلب فارسیده روباه وترکیده تلکو
ومغولیده بهکن دیرلر صاحب القاموس قولی اوزره مثلثه نک ضمیله ثعلبان ومؤنثی ثعلبه در وجوهری
صحاحنده شاعرک شعر بول الثعلبان برأسه * لقد ذل من بالت علیه الثعالب * قولی ایله استشهاد ایلمک
غلطدر زیرا ثعلبک حقنده سنبی ایتمشدر وبو بیتده صواب فتحه ایله در زیرا تثنیه در وبو شعرک
سبب انشادی بودرکه غاوی ابن عبد العزی بنی سلیم صنمنک سادنی وخادمی ایدی وبر کون ایکی
صنمک یاننده ایکن ایکی ثعلب کلوب رأس صنم اوزره بول ایتدیلر وغاوی بو بیتی انشاد ایدوب
دیدیکه یا معشر بنی سلیم والله بو صنم لا یضر ولا ینفع ولا یعطی ولا یمنع در وغاوی اول صنمی کسر
ایدوب حضرت رسول علیه السلام جناب سعادتنه کلدی حضرت علیه السلام اسمک ندر دیو بیوردیلر
دیدیکه غاوی ابن عبد العزی در حضرت علیه السلام بیوردیلرکه لا بل انت راشد ابن عبد ربه وحیوة الحیوانده
واردر ثعلبک مؤنثی ثعلبه وجمعی اثعل وثعالبدر وکنیتی ابو الحصین وابو نوفل وابو الوثاب در
وکنیت انثی سی ام عویل در وثعلبک مذکری ضمتان ایله مثلثه ایله ثعلبان در وبطلیوسی قولی اوزره جمهور
شعر ارب یبول الثعلبان برأسه * لقد ذل من بالت علیه الثعالب * بیتنده اولان ثعلبانی
ضمتان ایله روایت ایتمشدر وابو حاتم الرازی ثعلبک تثنیه سی اولمق اوزره فتحتان ایله روایت ایتدی
حیوة الحیوانده صاحبی بو بیتک منشدی اولان سادن صنم بنی سلیم وقصه صاحب القاموس تحریرینه

موافق

موافق کتب ایتمشدر لکن اسم سادن صنمی غاوی ابن ظالم ایراد ایتمشدر اما حضرت رسول علیه السلام
لا بل انت راشد بن عبد ربه بیوردیلر بنه مناسب اولان غاوی بن عبد العزی درکه صاحب القاموس ایراد ایتمشدر
وحیوة الحیوانده درکه نهایة الغریبده مذکوردرکه برکمسنه نک بر صنمی وار ایدی داکا خبز وزبد کتوروب وباشی
اوزره وضع ایدوب اکل ایله دیر ایدی وثعلبان کلوب خبز وزبدی اکل ایدوب رأس صنم اوزره بول
ایتدیلر وثعلبان مذکر ثعالب در وانثی ثعلبه ثرمله دینلور صاحب القاموس قولی اوزره ضمتان مثلثه وضم
میم ایله در وولد ثعلبه تققل دینلور که جعفر وقنفذ وزبرج وزنلری وحرکتلری اوزره در وثعلب
حیوان جبان در وصاحب مکر وخدیعه در وفرط خبث وحیله سندن سباع کبارده مقارن
اولور وطلب رزقده حیله سندندر تماوت ایدوب شکمنی نفخ ایدر وقوایمنی رفع ایدر حتی مرده
ظن اولنور وبو حالده اکابر حیوان قریب اولسه صیچرایوب صید ایدر وبو حیله سنی کلب صیدچی
اتمام ایده مز وقسمت ارزاقده عجایبدندر که ذئب ثعلبی صید واکل ایدر وثعلب قنفذی صید واکل
ایدر وقنفذ افعی یی صید واکل ایدر وافعی عصفوری صید واکل ایدر وعصفور جراده یی صید و
اکل ایدر وجراده فراخ زنابیری صید واکل ایدر وزنابیر نحلی صید واکل ایدر ونحل ذبابی صید واکل ایدر
وذباب بعوضه یی صید واکل ایدر وثعلبک شأننددر که برج کبوتره داخل اولدقده شبع اولسه
کبوتری قتل ایدوب بریره رمی ایدر بویله ایدوکی جوع غلبه سنده اکلنه عود ایده جکین بلدوکندندر
که جیعان اولدقده کلوب ایدر وظرایف ثعالبدندر که شعری ارسنده براغیث چوغلنسه شعرندن برمقدار صمه
قوپاروب اغزینه آلوب صکره آز آز نهره داخل اولور وبراغیث آندن فرار ایده رک
یوقارو چیقرلر حتی جمیعا اغزنده اولان شعرده مجتمع اولورلر صکره آغزنده اول شعری آبه القا ایدوب
کریزان اولور وذئب اولا ثعلبی تجسس ایدر وثعلب طوغوردقده اوراق عنصلی باب
جاری اوزره وضع ایدرتا که ذئب اندن کریزان اوله زیرا ذئب اوراق عنصله یاجسه مرد اولور
صاحب عجایب المخلوقات ذکر ایتدی نوح بن منصور السامانی یه برثعلب اهدا اولندی بو ثعلبک
ریشدن ایکی جناحی وار ایدی قچن انسان بو جناحلرینه قریب اولسه آچوب نشر ایدردی وقچن
انسان بعید اولسه جانبینه الصاق وطی ایدردی وعجایب المخلوقات صاحبی بوندن جکه ذکر ایتدی
زمانمزده اولده ثعالب طیران ایدرلردی الله اعلم بحقیقة مخلوقاته الحکم اکل لحم ثعلب مذهب شافعیده
حلالدر ابن الصلاح قولی اوزره حلتنده رسول اکرمدن صلی الله علیه وسلم حدیث یوقدر دخی بمنده
ایکی حدیث واردر واسنادلرنده ضعف واردر وشافعی ثعلبده عادت عرب اکلی اولنده غنمه
اعتماد ایتدیکه احلت لکم الطیبات آیتنده مندرج اولور وعطا وطاووس وقتاده وغیر
حلتنه قایلدرلر وامام الفقه والحدیث تلمیذ ابو یعلی فراید رحله سنده ابی سعید عثمان بن سعید الدارمیدن
نقل ایتدیکه اکل ثعلب حرامدر ومالک وابو حنیفه رحمهما الله اکلنی تکره ایتدیلر واحمددن اکثر
روایاتده تحریم منقولدر زیرا سبعدر الخواص لحم ثعلب لقوه وجذامه نافعدر وشحم اذابت
اولنوب نقرس اوزره سورلسه وجعی فی الحال زایل اولور وریح الصبیانه مبتلی اولان صبی اوزره
ناب ثعلب ربط اولنسه ازاله ایدر ونومدن فزع ایتمیوب خوش خوی اولور وحراره سنی انف [illegible]

نخ ایتمه‌لی وصبی اوزره ربط اولنسه دندانی بلا الم نابت اولور ودخی ایله رأس صبی طلا اولنسه
شعری نابت اولور ودمنی انسان کوکوزنه حیله محالک اکا تأثیر ایتمز وانیابی مصروع اوزره ربط
اولنسه ودمنی اتریج کوکوزنه انسان کوتورسه صرعدن امین اولور وطحال تغلب وجع طحال مبتلی
اولانلر کمسنه اوزرنه ربط اولنسه وجعن ازاله ایدر واذنی حلقده ظهور ایدن خنازیره اوزره ربط
اولنسه ازاله ایدر وذکری رأس اوزره ربط اولنسه صداعه نافعدر ووجع طحال مبتلی اولان
کمسنه‌یه کبد تغلبدن بر شراب ایچره بر مثقال ایچورلسه فی الحال وجعن ازاله ایدر ورئه تغلب تجفیف
اولنوب ایچلسه ربوه نافعدر وشحمی ایله اطراف یدین ورجلین طلا اولنسه مضرة برددن
امین ویررد ودماغی ورس ایله خلط اولنوب رأس انکله طلا اولنسه قرع وحزاز وبثور وسعوط
شعری ازاله ایدر وقضیب تغلب کیجه ایله بکا ایدوب نوم وتیقظده سنده قرغ ایدن صبی اوزرنه
ربط اولنسه بکا وقرغی زائل اولور ونابی دخی بویله‌در وخصیه‌سی تجفیف اولنوب بر درهمی کمسنه‌یه
ایچورلسه قوت نعوظ وجماعی زیاده لنور وذبلی دهن ورد ایله سحق اولنوب وقت جماعده
احلیل انکله طلا اولنسه قوة باه ماشاء الله زیاده اولور ورأسی برج کبوترده وضع اولنسه
جمله کبوتران اولور ابن ماسویه قولی اوزره اسنان تغلب وجع اسنانی ازاله ایدرکه سن امینی
سن امین اوزره وسن ایسری سن ایسر اوزره تعلیق اولنسه جند بادستر حیوة الحیواننده مذکوردر که
کلب الماء دینلن بر حیواندر و برکا قندز تسمیه اولنور ماءقیقی قدن والکا ذنب بیلردن غیر متنعده
بولنمز وهیئتی تغلب اوزره‌در ولونی احمردر واللری یوقدر ایکی ایاغی واردر وذنب طویلی واردر
ورأسی رأس انسانه بکزر ووجهی مدوردر وصدری اوزره انکا ایله مشی ایدر کویاکه قوایم اربع اوزره‌در
ودرت خصیه‌سی واردر ایکیسی ظاهرده وایکیسی باطننده‌در وجندبادستر ظاهرده اولان خصیه‌لرنده
بر شانندرکه جندبادستر اخذی ایچون کلن صیادلری کورسه قاچار وطلبنده اهتمام ایتسه‌لر
اغزی ایله ظاهرده اولان خصیه‌لرین قطع ایدوب صیادلره رمی ایدر زیرا صیادلرک انی صیددن
مرادلری بو ایکی خصیه اولدوغن بیلور اگر بو حیوان اول خصیه‌لرینه قطع ورمی ایتدکدن صیادلر کورمیوب
طلبنده زیاده اهتمام ایتسه‌لر قفاسی اوزرنه استلقا ایدوب انلره جریان ایدن دمی کوستریر
وقطع ایتدوکی بیلوب کیرو دونرلر وظاهرده اولان خصیه‌لرینه قطع ایتسه باطننده اولان خصیه‌لرینی
انلردن عوض ابراز ایدر وباطن خصیه‌سنده دمه ویاخود عسله شبیه بر نسنه واردر زهم الرایحه‌در
وتجفیف اولنسه بیع التفرک‌در وبو حیوان قچ چوب آبه کیدر وکندوین آبده حبس ایدوب بر زمان
مکث ایدر وصکره چقر وبو حیوان آبدن تعیش ایدر الخواص خصیه‌سی نهش هوامه نافعدر واشیاء کثیره‌یه
نفعی واردر اعضاء بارده‌یی تسخین وتجفیف ایدر اعضادن بر نسنه اصلا منفعتی یوقدر وریه ودماغده
حادث اولان امراض بارده رطبه‌نک مجموعنی دفعه خاصیتی عجیبه‌سی واردر وصمم بارده‌یه نافعدر اردن
اولان ریحه بوندن انفع نسنه یوقدر وموضع لدغ عقرب انکله طلا اولنسه نافعدر وادمانندن برینی ایله
ازیلوب انکله رأس طلا اولنسه مصروع وعلته نافعدر وفالج واسترخاء اعضا ونقرس بارده منفعتی عظیمه‌در
واردر وسموم بارده حیوانیه ونباتیه ایچون خصوصا افیون ایچون ایچلمک دریاقدر تلطیف اخلاط

وارادة

وازاله بلغم ایدوب واسباب بارده‌دن متولد اولان خفقانه نافعدر وفوودی ومثانه‌یه وبارد جرح دنبلره
انفع قراردر ولحمی فالجه مبتلی اولنلره نافعدر وجند بادستر اسودک وزن درهمی انسان ایچسه کوندنه کندو
هلاک اولور والله اعلم حلکا حیوة الحیوانده مذکوردر حلکا فتح وضم وکسر حاء مهمله ایله وحلکه ضم حاء مهمله ایله
بر حیوان صغیردر رمل البحرده غوص ایدر ونزهة القلوبده وارددر حلکا ماردر هیبه یعنی یلان بالعفته شبیه بر
حیواندر میانه ریکده اولور وکیجه ایله طشره چقوب طلب رزقه کیدر لحمی حاردر یابسدر وزهری قریه ایدر
ختو نزهة القلوبده مذکوردر که ختودن مراد شاخدر تنسخ نامه‌ده واردر بعض قولی اوزره ختو بر مارک
شاخی یعنی بوینوزی‌در وبعض قولی اوزره ختو بقر کبی بر حیوانک قرنیدر واصفر اللون اولور وقیمت
تامه‌سی واردر وبو حیوانک تازه سنک قرنی مستنک قرنندن احسندر خاصیتی بودر که بو شاخی
کوتورنه سم تأثیر ایتمز وبو کوتورنک مجلسنه سم کتورسه‌لر بو شاخ عرق ریز اولوب حالی حس ایدر
حرذون حیوة الحیواننده‌در که کسر حاء مهمله وفتح ذال معجمه ایله ضبه شبیه بر دویبه‌در وبعض قولی اوزره چنبک
ارککیدر زیرا ضب ارککینک ایکی ذکری اولدوغی کبی بونک دخی ایکی ذکری واردر وذوات
سمومدندر عمران مهجوره‌ده کثیر الوجوددر وبونک کف انسان کبی اصابعی انامله وارنجه مقسوم
اولمش کفی واردر وجلدنده بر صنیع قدر سام ابرصه مخالفدر حقیقتی بودر که ورلدن غیری بر
حیواندر عبد اللطیف البغدادینک قولی بو قوله مخالفدر الحکم اکل لحم حرذون حرامدر زیرا ذوات سمومدندر
الخواص بونک جلدی احراق اولنوب انسان انکله طلا اولنسه الم ضرب وقطعی حس ایتمز
اگرکه رأس وبدنی بینی تفریق دخی اولنورسه وشطار عیارین بویله ایدرلر وبونلردن مضروب و
غیرده صبر وثبات ظاهر اولور وشحمی خرقه سوداده وضع اولنوب حماء ربع مبتلاسی اوزره تعلیق اولنسه
حمایی ازاله ایدر وبعض قولی اوزره حماء ربع ایچون تعلیق اولنان قلبی‌در وشحم حرذون ایله کمسه جسدنی
طلا ایدوب کندوی تمساح اوزره القا اتسه تمساح اکا ضرر ایتمز رایحه‌سنی شم ایتدکده هاربوب ونوم
عارض اولور والله اعلم الخلد حیوة الحیواننده‌در که ضم خاء معجمه ایله‌در وتحفظ کفایه‌ده خلیلدن فتح وکسر
خا ایله نقل ایتدی جاحظ قولی اوزره بر دویبه عمیاء اصمادر اوکنده اولانی ادراک ایتمز الا شممه ایدر
وسمع وبصری یوق ایدوکی بیلورکن جحرندن چقوب اغزینی آچر وجحری یاننده طورر وذباب
کلوب شدقینی اوزره دوشر وبنفسها جوفنه داخل اولور وجاحظدن غیرک قولی اوزره خلد
فاره اعمی‌در ارسطو دیرکه هر حیوانک ایکی کوزی واردر الا خلدک یوقدر وبویله خلق اولندوغنک علتی
بودرکه ترابدیر الله تعالی سمکه مای نیجه مولد قلدی ایسه ارضی دخی اکا اویله مولد قلمشدر وغذاسی بطننده‌در
وظاهرده قوت ونشاطی یوقدر وبصری اولمدقده الله تعالی اکا بصردن عوض حس سمع اعطا ایدی که وطی
خفی یی مسافه بعیده‌دن ادراک ایدر وحس ایتدکده ارضی حفره شروع ایدر وصیدنده حیله بودرکه جحرینی فمله
وضع اولنور ورایحه‌سی حس ایتدکده آنی اخذ ایتمکه چقر وبعض قولی اوزره بونک سمعی غیرک بصری مقداریدر و
طبیعتنده رایحه طیبه‌دن هرب واردر ورایحه کراث وبصله ایدر بونلری شم ایتسه جحرندن بونلره چقر وکاه
اولورکه بونلرله صید اولنور بعض مفسرین ذکر ایتدیلر که سد ماربی تخریب ایدن بودر وقصه‌سی بودرکه قوم
سبانک ایکی جنتی یعنی سبا به کلنک یمین وشمالنده واقع ایکی بستانی واریدی که کلوا من رزق ربکم

واشكر واله بنبع طيبة ايله تفسير ايتديلر واول بلده ده بعوض وذباب وقمل وبرغوث وعقرب وحيه
كورلمز ايدي وخارجدن كلنلرك ثيابنده اولان قمل وبرغوث بو بلده يه واصل اولدقلرنده هلاك اولوردي
وانسان بو بستانلره داخل اولوردي وثمار باشي اوزره صاقر طوروردي والي ايله اجتنا وتناول ايتدين
باشنده اولان قفه وسته پر اولوردي والله تعالى بو قومه اون اوچ نبي بعث ايتدي وبو قومي الله
تعالى يه دعوت ايديلر والله تعالى بونلره انعام ايتدوكي نعمتي ذكر ايدوب عاقبة امرلري ايله انذار
ايتديلر وبو قوم اللهك بزه نعمتي وار ايدوكين بلمزز ديو كفران نعمت ايتديلر وبونلرك بر سدي وار ايديكه
بلقيس بو ملكه مالك اولدقده بنا ايتمش ايدي وبو سدك آلتنده بر بركه بنا ايتمش ايديكه بو بركه نك عدد
انهاري اوزره اون ايكي مخرجي وار ايدي وبونلرك بيننده ما بركه قسمت اولنوردي وبلقيس ايله
سليمان عليه السلامدن صكره بر مدت مكث ايدوب صكره كافر وطاغي اولديلر وبو بعث اولنان انبياني
تكذيب ايتديلر والله تعالى بو قوم اوزره جرذ اعمى يي تسليط ايتديكه اكا خلد دينلور وخلد بونلرك سدني
اسفلندن نقب ايدوب بونلرك اشجاري هلاك وارضلري خراب اولدي وبو قوم علم وكهانتلرنده
زعم ايدرلر ديكه بو فرجه بو سدي فار خراب ايده وبو سدك هر ايكي حجري بيننده هره ربط ايتمدك بر فرجه
قومادیلر والله تعالى اراده ايتدوكي وقت ايرشديكه بو هره لردن بر بينه بر فار احمر اقبال ايتدي وهره بو فاره
اوزره صچرادقده قاچوب اول هره طوردوغي فرجه يه داخل اولدي وسدي نقب ايتدي وسيل
كلدكده سده خلل بولوب واول نقبه داخل اولوب سدي قلع ايتدي واب بونلرك اموال ونفوسي
اوزره آقوب كندولرين تغريق ايتدي وبيوتني رمل ايله طولدوروب تغريق واهلاك ايتدي حتى مثل اولديلر
كه عرب تفرقوا ايدي سبا ديرلر امام العلامه ابو الفرج ابن الجوزي ذكر ايتدي تخريب سد ايچون ارسال اولنان
فارك اظفاري حديددن ايدي فسبحان القادر على ما يشاء الحكم اكل لحم خلد حلالدر زيرا نوع فاردندر مالك
ديركه خلد وحيات تذكيه وتطهير اولندقده اكل لحمنده بأس يوقدر كه مدونه دن كتاب الذبائحده اول مسئله در
الخواص جاحظ قولي اوزره خلد حجرندن اخراج ايتدوكي ترابي زعم ايدرلركه بو تراب ايله اصلاح اولنوب
موضع نقرس انكله طلا اولنسه نافعدر وذنبنده اولان دم ايله خنازير طلا اولنسه ازاله ايدر وحماي ربعه
مبتلى اولان كمسه اوزره شفه عليه تعليق اولنسه ازاله ايدر ودماغي دهن ورد ايله قادوره بحره
خلط اولنوب قوبا وكلف وخزاز وبثور وبدنده ظاهر اولان هر شيء كه انكله طلا ايدرلر ازاله ايدر
والله اعلم خنزير فارسيده خوك وتركيده طكوز ومغوليده قافار در وفارسيده دنيي طكوزه كراز ديرلر
حيوة الحيوانده مذكوردر خنزير كسر خا ايله در جمعي خنازيردر واكثر لغويين قتنده لفظي رباعيدر وابن سيده
بعض لغويندن حكايت ايتديكه خنزير خزر العيندن مشتقدركه ضيق العين معناسنه در يعني كوزلري
كوچك اولدي ديمك اوله ويا خود كوزينك التنه نظر ايدر وبو تقدير اوزره لفظي ثلاثي اولور وتخازر الرجل
ديرلر قچن حدت نظر ايچون جفنني تضييق ايتسه وخنزيرك كنيتي ابو جهم وابو زرعه وابو دلف وابو علية
وابو عتبه وابو قادمدر وخنزير بهيمية وسبعية بيننده طبيعة مشتركه در وخنزيرده سبع اولان صاحب نابدر
وبهيمه اولان صاحب ظلفدر ومأكولي جيف وعشب وعلفدر وبو نوع شبق ايله موصوفدر حتى اركگي
ديشيسنه راكب اولوب وديشيسي كزوب اوتلر وكاه اولوركه بو حال اوزره بر نجه ميل مسافه قطع ايدر

والتي اياق ايزي كورنور وبعضلر ظن ايدركه شش ماه بر حيوان اوله واركگي وديشيسندن اخر اركگي ظهور ايدر
وكاه اولورلر كه ايكيسندن بري اخري قتل ايدر وكاه اولوركه ايكيسي بيله هلاك اولور نزهة القلوب صاحبي بونك
عكسنه ذاهب اولوب ديركه خنزير حيوان بي حميتدر وغايت بي غيرت اولدوغندن مادرينه سفاد ايدر
وبربري اوكنده بر ديشيسنه برنچه اركگي سفاد ايدر نزهة القلوب صاحبنك قولي بيان واقعدر راقم
الحروف روم ايلنده خنازير نصاري سوريلرندن بعضنده بو حالي مشاهده ايتمك واقع اولدي وحيوة
الحيوانده در كه خنازيرك زمان هيجاننده شهوتي اولدقده باشلرين ارقه لرينه دوندورورلر وقويرقلرين
تحريك وصوتلرين تغيير ايدرلر واركگي هشت ماهه اولدقده نزا ايدر وديشي شش ماهه اولدقده
طوغورور ونزاء واحدده حامل اولور ويگرمي خنوص طوغورور وبعض بلادده اركگي چار ماهه اولدقده
نزا ايدر وديشي بچه لرين آلتي ويا خود يدي آيه دك تربيه ايدر وديشيسي پانزده ساله اولدقده حامل
اولمز وبو جنس انسل حيواندر وذكري سفاد اوزره اقوى فحول در ومن جهة المكث اطولدر وديركه
ذوات انيابدن ناب خنزيرده اولان قوت غيرنده يوقدر حتى نابي ايله حيوان وانساني ضرب ايتسه
جسدندن عظم وعصبدن نه رسه طوتسه قطع ايدر وكاه اولوركه ايكي نابي بربرينه ملتقى وملاصق اولوب
خنزيرك اكلنه مانع اولور وجوعندن هلاك اولور وخنزير كلبي جرح ايتسه شعر كلب ساقط اولور وبو
وبو مذكور اولان مضراتي وحشي اولدوغي صورتده در لكن اهلي اولدقده قبول تأدب ايدر وحياتي اكل ايدر
وسمومي تأثير ايتمز وخنزير ثعلبدن پرهيزكاردر واوچ كون جوع اوزره قالوب صكره اكل ايتسه ايكي
كونده سمين اولور ونصاري خنزيري سمين اولمغيچون اوچ كون اج قورلر بعده اطعام ايدرلر وخنزير
مريض اولسه سرطاني اكل ايدوب مرضي زايل اولور وخنزير بر حمار اوزره محكم ربط اولنوب حمار بول
ايتسه خنزير مرد اولور وعين خنزير قلع اولنسه سرعت ايله مرد اولور وخنزيرك سلخ اولنمغه جلدي
يوقدر شعرينك آلتي لحمدر روى البخاري ومسلم وغيرهما من حديث ابي هريرة ان النبي صلى الله عليه وسلم
قال والذي نفسي بيده ليوشكن ان ينزل فيكم ابن مريم حكما مقسطا فيكسر الصليب ويقتل الخنزير
ويضع الجزية ويفيض المال حتى لا يقبله احد وفي رواية ويهلك في زمانه الملل كلها الا الاسلام
ويهلك الدجال ويمكث في الارض اربعين سنة ثم يتوفاه الله فيصلي المسلمون عليه
وبو حديثي ابو داود سننده كتاب الملاحمده مطولا روايت ايتدي خطابي ديركه ويقتل الخنزير
قولنده قتل خنازيرك وجوبنه دليل واردر واعيان خنازير نجس ايدوكين بيان ايدر زيرا عيسى عليه السلام
آخر زمانده شريعت اسلام باقيه ايكن نزول ايدر ويضع الجزية قولنك معناسي جزيه يي نصارادن
واهل كتابدن وضع ايدر وانلره اسلام تكليف ايدر وغيريدن حقي قبول ايتمز ديمكدر معناي
وضع جزيه بودر واواخر موطاده يحيى بن سعيددن مرويدر عيسى عليه السلام طريق اوزره بر خنزيره
ملاقي اولوب اذهب بسلام ديدي وعيسايه بو خنزيره نيچون بويله ديدك ديديلر ديديكه
لساني سوء نطقه فتح ايتمكي كره كوررم الحكم اكل لحم خنزير حرام اولدوغي كبي بيعي دخي
حرامدر ابو داود حديث ابي الزناددن روايت ايتدي وابو الزناد اعرجدن واعرج ابي هريره دن
روايت ايتدي قال ابو هريرة قال النبي صلى الله عليه وسلم ان الله حرم الخمر وثمنها وحرم الميتة وثمنها وحرم الخنزير وثمنه

الخواص کبد خنزیر اکل اولنسه ویاخود ایچلسه لسع هوامه نافعدر وتجفیف اولنوب ریح فالج و
قولنجی اولان کمسه یه ایچورلسه فی الحال بری اولور وتجفیف اولنوب بواسیر اوزرینه وضع اولنسه
فی الحال قلع ایدر وزبلی خواق دائمه مبتلی اولان امساک ایته بری اولور وزبلی ایچلسه حصاتی پاره
واجو دخنزیره زبیدر وخل ایله عجن اولنوب انکله رأس طلا اولنسه جراحاته ورأسده ظهور
ایدن قروحه نافعدر وشجرهٔ رمان حامضک اصلی انکله طبخ اولنسه حموضتی حلاوته تبدل اولنور
وعظم خنزیر احراق وسحق اولنوب بواسیره مبتلی اولان ایچیه ازاله ایدر واحراق وسحق اولنوب
بواسیره مبتلی اولان ایچیه ازاله ایدر واحراق وسحق اولنوب ناسور ایچره طولدورلسه ازاله ایدر
وحمای ربعه مبتلی اولان کمسه اوزرینه عظم خنزیر تعلیق اولنسه ازاله ایدر وغرقوبی احراق وسحق اولنوب
وعسل ایله عجن اولنوب معده وامعاسنده مغص ونفخه مبتلی اولان کمسه یه بر مثقال ایچورلسه
نفع بین ایله نافع اولور ووذک خنزیر طونلغندن اول اخذ اولنوب وموم ایله خلط اولنوب
مبتلاء صمم اولان کمسه نک قولاغنه دوکلسه صممی درزاد ایله دخی دن ایله زایل اولور وشعر خنزیر
ورق کرم ایله لف اولنوب نائمک وساده سی التنده وضع دنسه نومی ثقیل اولوب سرعتله بیدار اولمز
نزهة القلوبده مذکوردر که مرارهٔ خنزیر بواسیره مفیددر وشحمی موضع تشنجه سورسه لر شفا بولور وخنازیر
ودمله سورسه لر صحت ویرر وبر زایچره باغلنوب چلتوک زار ایچره دوتسه لر خنزیر اول چلتوک زاره
ضرر ایتمز وپوست خنزیر ... قاچورلر وپوست خنزیر اوزره نوم بول الفراشی ازاله ایدر وعقرب
خنزیر بایض اولسه ... قولنجی ازاله ایدر وشرابه قویوب ایچسه لر حصاة مثانه یی کسر واخراج ایدر
وزبلی شجرهٔ تفاحک اصلنه قوسه لر میوه سرخ ویرر وکثیر اولور وزبلی بر صوف ایچره قویوب
زن کوتورسه رحمت نفاسی ازاله ایدر ودم خنزیری اکمک دفع صرع ایدر خنوص کسر خاء معجمه وتشدید نون ایله
تنور وزنی اوزره ولد خنزیردر وجمیع خانیصدر واکل لحمنک وبیضنک حکمی خنزیر کبیدر لکن خواصیدر
کمرار ... ورام ... بسه یی تحلیل ایدر وعسل ایله خلط اولنوب انکله احلیل طلا اولنسه شهوهٔ عظیمه ایله تهییج
ایدر وشحمی اذابه اولنوب شجرهٔ رمان حامضک اصلنه سورلسه حموضتی حلاوته تبدل اولنور دلدل
فارسیده شنکر وترکیده کرپی دیرلر خارپشتک عظیمیدر که خارپشت قنفذدر حیوة الحیوانده مذکوردر
دلدل اضطرابه دخی دیرلر قد تدلدل السحاب دیرلر اضطرب معناسنه در ومقوقس رسول علیه السلام
اهدا ایتدوکی بغله دلدل آسمی ایله مسمی اولدیغی بو دلدله تشبیهاً در زیرا اکثر ظهوری کیجه ایله ایدی ودخی اسمی
ممکن اولدوغی قدر جسدنده مختفی ایدی حافظ قولی اوزره دلدل ایله قنفذ بینینده فرق بقر ایله جاموس بینینده
اولان فرق کبیدر ودلدل بلاد شام وعراقده وبلاد مغربده کثیر الوجوددر ودلدلک شانی بودر که قائما
تسافد ایدر ودیشی سنک ارقه سی ارککنک آرقه سنه ملاصق اولور ودیشی سی بش یمرده یمرلر
حقیقتده یمرده دکلدر صورت بیضه ده لحمدر وحجری ایچون اکی باب وضع ایدر بریسی جهه جنوبده وبریسی
جهه شمالده در وهبوب ریح قنده جانب ریحده اولان بابی سد ایدر وسودوکی نفسنی کورسه
منقبض اولور ومثال سیال شوکی ظهور ایدر وکمه طوقنورسه جرح ایدر وظهرینده اولان شوکی
بر ذراعه قریبدر وطبایع حیوانده بعض متکلمینک زعمی بودر که ظهر حیوانده اولان شوک شعردر وغلط

بخار

بخار مشتد اولوب بخارک مسامدن صعودی وقتنده اکابیس غلبه ایدوب شوک اولور نزهة القلوبده
مذکوردر که دلدل عدوسنی کورسه ظهرنده اولان شوکک بعضنی مانند تیر عدوسی اوزره رمی ایدوب
عدوسن کندودن منع ایدر الحکم اکل لحم دلدلک حلی اوزره شافعی نص ابراد ایتدی وشافعیه دن ابن ماجه و
غیری حلتنی روایت ایتدیلر ورافعی دیرکه شیخ ابو محمد الجوینی تحریمنه ذاهبدر • ووسیطده مذکوردر که ابی
جنابیدن عدایتدی وابن الصلاح دیرکه بو غیر مرضی درکه دلدل نه ایدوکنی معلوم ایتمشدر وشیخ ابی محمد الجوینیدن
بزه واصل اولانه اعتقاد ایتدیکه شیخ مزبور دلدل کبار القنفذ در دیدی بو ایسه شیخ مزبوردن سهودر
ومحفوظ اولان بودرکه دلدل کبیر قنفذدر وماوردی ورویانی دخی بونلردن غیریلر قطعی حلنه ذاهبلردر •
الخواص صاحب نزهة القلوب قولی اوزره دلدلک عین یسری سنی زیت ایچره قاینادوب
قولاغه تقطیر ایتسه لر صممی ازاله ایدر ومرارهسنی شعر ایله منبت شعره سورسه لر دخی موی تیز وکبر ایله
ضم ایدوب بهقه سورسه لر ازاله ایدر وطحالنی بریان ایدوب صاحب الطحال اکل ایتسه شفا بولور
وکلیه سنی حل وسحق ایدوب بر درهم مقداری آب نخود سیاه ایله مبتلای عسر البول ایچسه بولی فتح اولنور
وکلب عقور کزیدن سنه سورسه لر وجعی تسکین وبلاکذب تخلیص ایدر ولحمی امراض داء الفیل وجذام
وبرص وسل وتشنج وسایر ریاحی دفع ایدر وبول الفراشه مفیددر وخصیه سی عسل ایله خلط اولنوب
اکل اولنسه تقویهٔ باه ایدر وزبلی حمای ربع وناصوری ازاله ایدر دلق حیوة الحیوانده مذکوردر که
دلق تحریک ایله در وفارسیسی معربدر وسنوره قریب بر حیواندر حافظ عبد اللطیف البغدادی قولی
دلق بعض اوقاتده افتراس ایدر ودجاج تناول ایدر الحکم نزهة القلوبده مذکوردر که مذهب
شافعیده اکل لحمی مباحدر الخواص حیوة الحیوانده مذکوردر که عین یمنی سی صاحب حمای ربع اوزرینه
تعلیق اولنسه حما تدریجله زایل اولور وعین یسری سی تعلیق اولنسه حماسی کیرو عود ایدر وشحمی ایله
بر قاج کبوتر تبخیر اولنسه مجموعی کریزان اولور واسنانه اکل حامضدن حاصل اولان کلالی یعنی
قماشماغی ازاله ایدر ودماغندن نصف دانق انفه مصروعه تقطیر اولنمق نافعدر وصاحب البواسیر
جلدی اوزره اوتورمق نافعدر ونزهة القلوبده مذکوردر که دخان شعر دلق کبوتر ومار کردمی قاچورر
وخصیه سن خانه ایچره یاقسه لر موش کریزان اولور زرافه فتح زاء معجمه وضمی ایله جایزدر فارسیده
شتر کاو پلنک وترکیده ضرناپا دیرلر الله اعلم زرافه نک محرفیدر حیوة الحیوانده واردر که کنیتی ام عیسی در
وحیوان حسن الخلقدر الدری طویل ایقلری قصیردر که الدری وآیقلرینک مجموعیدن ذراعه قریبدر
رأسی رأس ابل کبی وقرنی قرن بقر کبی وجلدی جلد نمر کبی وظلفی دخی ظلف بقر کبی وذنبی ذنب ظبی
کبیدر وایقلرینک دیزلری یوقدر دیزلری الدرنده در ومشی ایتدکده رجل یسری ورجل یمنی سنی تقدیم ایدر
سائر ذوات قوایم اربع بوکا مخالفدر که یمنی ایله رجل یسری لرین تقدیم ایدرلر وطبع زرافه تودد و
موانست اوزره در وخلاق عالم بونک قوتنی مجرده خلق ایتدی وبنجون الدرینی ایقلرندن اطول خلق ایتدی
تا که الدرنده شجر تناولنه استعانت ایده وتاریخ ابن خلکانده محمد بن عبد الله العتبی البصری الاخباری الشاعر
ترجمه سنده مذکوردر ایدیکه زرافه فتح وضم زاء معجمه ایله حیوان معروفدر وحیوانات ثلثه بینینده متولددر که
ناقهٔ وحشیه وبقرهٔ وحشیه وضبعاندر وضبعان ذکر ضبع عدر وضبعان ناقهٔ وحشیه ایله تسافد ایدر

وناقه وضبع بیننده بر ولد حاصل اولور اگر بو ولدلرک اولورسه بقره وحشیه ایله تسافد ایدر وزرافه ظهور
حاصل اولور وبوندن اوتوری بوکا زرافه دینلدی وزرافه اصلده جماعتدر بو دخی جماعتدن متولد
اولدوغیچون زرافه دینلدی راقم الحروف قولی اوزره زرافه تسمیه سنک بو وجهنه نظر واردر زیرا
زرافه فتح زاء معجمه ایله مطلق جماعت دکلدر صاحب الراموز وصاحب القاموس جماعة من الناس ایو
ضبط ایتمشلردر وزرافه بلاد حبشه ده کثیر الوجوددر **الحکم** اکل لحم زرافه ده ایکی وجه واردر وجه اول
تحریمدر وعلماء شافعیه صاحب التنبیه تحریمی ایله جزم ایتدی وبو دینک شرح مهذبنده بلا خلاف حرامدر
دیو مذکوردر وبعض علما بونی ماکول وغیر ماکولدن متولددر وعلماء حنابله دن قاضی ابو الخطاب تحریمنه
ذاهبدر وجه ثانی حلدر وشیخ تقی الدین بن ابی الدم الحموی بو قول ایله افتا ایتدی وفتاوای قاضی حسیندن
نقل ایتدی وکمال الدین الدمیری الشافعی حیوة الحیوانده حل وحرمتنده علماء مذاهب اربعه دن اقوال مختلفه
کثیره نقل ایتدکدن صکره واذا تعارضت الاقوال وتساقط اعتبار مدلولها رجعت الى الاباحة الاصلية وحقيقت
منع مما لا نص فيه بالتحريم والتحليل دیو ختم کلام ایتدی **الخواص** لحم زرافه سوداوی الکیموسدر دمیری خواصنده
نسنه ذکر ایتمدی وصاحب نزهة القلوب دیرکه کتبده بونک خواصنه متعلق کلام یوقدر بولنسن مشکلی الحمد
صید ایدوب سلطانه اتحاف ایدرلر **زبزب** فتح زاء معجمه ایله در حیوة الحیوانده مذکوردرکه زبزب
سنور کبی بر حیواندر عبارتی بویله مذکوردر وکامل الاثیرده حوادث سنه اربع وثلثمائه ده مذکوردرکه
عامه بغداده بر حیواندن خوف ایدرلر اکا زبزب تسمیه اولنور ودیرلردیکه بو حیوان کیجه سطحلری
اوزره کورلردی واطفالی اکل ایدردی وکاه اولوردیکه ارادملک الی وزنانک ممه سین عض و
قطع ایدردی وناس بو حیواندن کندولرین محافظه ایدرلردی وطست وسائر اوانی نحاس
ضرب ایدرلردیکه کریزان اوله صکره خدام سلطان کیجه ایله بر حیوان صید ایتدیلرکه سواد ایله ابلق ایدی
ویدین ورجلینی قصیر ایدی وبو حیوان زبزب دیرلردی وجسر اوزره صلب ایتدیلر وناس اندن سکون
بولدیلر زبزب دیرلر والله اعلم ترکیده زردوا دیدکلری حیواندر نزهة القلوبده مذکوردرکه بونک لحمی مباحدر و
جلدی پوستین اولور وخواصده دلقه قریبدر **سقنقور** نزهة القلوبده مذکوردرکه سقنقور تمساحدن
متولددر بیضه دن چیقدقده اگر طرف نهره میل ایدرسه تمساح اولور کر انشاء الله تعالی موقعنده ایراد اولنور
واگر رمله میل ایدرسه سقنقور اولور که سوسماره یعنی کلره شبیه در طبعی درجه اولی ده حار وثانیه ده
رطبدر باه وشبابه مفیددر بهارده صید اولنان سقنقور سائر اوقاتده صید اولنان سقنقوردن تهییج
باهده اقوی در وکذلک یمینی دخی اقوی در وشکم وپای وبونلرک اطرافی سائر اعضاسندن بهتردر وخواجه
ترسان اولان طفل اوزره اجزاء سقنقوردن برنسنه تعلیق ایتسه لر خوفی زائل اولور **سلحفاة** ضم سین مهمله وفتح
لام ایله واصح سلاحفدر فارسیده سنگ پشت در واهل فارس کشف وباخه دخی دیرلر ترکیده
قابلومباغه دیرلر صاحب الراموز قولی اوزره سلحفیة دخی سلحفاته لغتدر ورواسی سلحفه وسلحفا بلا ها
حکایه ایتدی وکافه لغوییندن فتح ایله سلحفاة ها ایله در وابن عبدوس سلحفا بلا ها ذکر ایدوب دیرکه
بوکا غیلم دینلور وصحاح جوهری یی ترجمه ایدن صاحب الصراح دیرکه غیلم ذکردرکه شهوتدن ایتمش اولا وسنگ پشت
نردر وحیوة الحیوانده مذکوردرکه بو حیوان بر اوزره وضع بیضه ایدر وبیضه سنه نظره دوشن سلحفاة مجرد اولورکه

اکا

اکا لجاة دخی دیرلر انشاء الله تعالی موقعنده ایراد اولنور وبرده مستور اولان سلحفاة بریه اولور
وایکی صنفی دخی غایتده عظیم اولور حتی بو ایکی صنفدن هر بری جمل حمل مقداری اولنجه بیوور ودیشیسی
وضع بیضه ایتدکده بیضه سن حضن ایتمز زیرا اسفلی صلب وبلا حرارتدر وبیضه سن نظر ایله حضانت
ایدوب بیضه سنه نظر ایله صرف همت ایدر والله تعالی بو بیضه دن بر ولد خلق ایدنجه دک بیضه سی
اوزرندن قطع نظر ایتمز وارککنک ایکی ذکری ودیشیسنک ایکی فرجی واردر وارککی سفاد اراده ایتسه
دیشیسی اکا اطاعت ایتمز حتی ارککی اغزنه بر حشیش الور بو حشیشک خاصیتی بودرکه حاملی مقبول اولور
وبو حشیشی اغزنه آلدقدن صکره دیشیسی اکا مطیع اولدر وبو حشیشی کمسه بلمز نزهة القلوبده مذکوردرکه
بو حشیشه مهر گیا دیرلر ترکیده کونک چچکیدر بونی سلحفاتک سفادی حالنده کمسه سلحفادن آلوب کندوده
کوتورسه ازدیاد محبت ایراث ایدر وحیوة الحیوانده مذکوردرکه کاه اولور سلحفاة بدن حیه یی قبض ایدوب
رأسنی قطع وذنبندن مضغ ایدر وسلحفات حیه یی قبض ایتدکده حیه کندوی ظهر سلحفاته و
ارضه ضرب ایتمکدن هلاک اولور وسلحفاتک صیدینه توقتنده حیلۀ عجیبه واردرکه آبدن چیقوب تراب
اوزره یووارلنور وطیور شرب ما ایچون نزول ایتدکی موضعه کلوب ما وترابدن اکتساب ایتدکی کدورت
لونی ایله عین طیوردن مختفی اولورکه طیور آنی جماددن حجر وتراب ظن ایدرلر وسلحفاة طیوردن کندویه قوت
اولان صید ایدوب آب بحره ادخال ایدرکه مرده اوله وبعد الهلاک اکل ایدر وذکری سفادده الی آخره
مکث ایدر **الحکم** بغوی حل اکلنده ایکی وجه حکایت ایتدی ورافعی تحریمنی تصحیح ایتدی **الخواص**
صاحب الفلاحه وقزوینی ذکر ایتدیلر بر ارضده وقوع برد کثیر اولوب واول مکانه مضر اولسه سلحفاة اخذ اولنوب
ارقه سی اوزره بر حشیشده دوندریورکه قوائمی جانب سمایه قالور وبرد اول مکانه مضر اولمز ودم
سلحفاة النقره وآیقلره سورلسه وجع مفاصله نافعدر ودم سلحفات تخفیف ذنوب
وسحق اولنوب انکله بر سرجه طلا اولنسه اول سرجه یی اشعال ایدنلرکه به ضرط واقع اولور
واعضاء انساندن قنغی عضوده وجع عارض اولورسه اعضاء سلحفادن نظیرینی انسانک اول عضوینه تعلیق
ایتمک باذن الله تعالی وجعن تسکین ایدر وارکک سلحفاتک ذنبی سلحفاتک هیجانی وقتنده انسان اوزره
تعلیق اولنسه تهییج باه ایدر وموی بولنان موضعه دم سلحفاة سورسه لر ابدا موی بتمز ومراره سی ایله
کاغد اوزره نسنه یازلسه کوندزن ظاهر اولمز وکیجه ایله ذهب کبی کورینور ورجل سلحفاة مبتلای نقرسک
رجلی اوزره ربط اولنسه نفع بین ایله نافع اولور ونزهة القلوبده مذکوردرکه مراره سلحفاة صرع وخناقه
مفیددر وبیضه سی سعال اطفاله مفیددر ومراره سی عسل ایله خلط ایدوب اکتحال ایتسه لر نزول
دمع عینی قطع ایدر وعینه جلا ویرر **سمندل** حیوة الحیوانده مذکوردرکه فتح سین مهمله ومیم وبعده النون
دال مهمله ایله واخری دال ایله ولام ایله در وجوهری بغیر میم سندل ایراد ایتمشدر وابن خلکان
بغیر لام سمند ایراد ایدوب دیرکه سمند بر طایردرکه ارض صین وارض سندده نابت وبش اسمی ایله مسمی
بر نبات اکل ایدر وبو نبات اول ارضده نابت اولوب یابس اولدقده اول ارضک خلقی آنی اکل ایدرلر
انلره قوت اولدر وضرر ویرمز وبو ارضدن یوز ذراع دخی اولورسه بو مقدار مسافه بعید اولسه
اکل ایدن کمسه فی الحال هلاک اولور صاحب حیوة الحیوان ابن خلکاندن نقلنده بیشی بو وجه اوزره ذکر ایتدی

حضن قنادلری آلتنه آلوب کوزتمک

تعانخ [illegible]

صاحب آثار البلاد وصاحب نزهة القلوب وجه آخر اوزره ذكر ايدرلر كه بو مجلدن منظرهٔ ثانى عشرده
فتح اراضى وبلاد اقليم ثابنده شرح ربع عشر اقاليم العرفية هنده مشتملاتندن سومنات ترجمه سنده
آثار البلاددن نقل ايله ثبت اولندى ومنظرهٔ خامس عشرده فتح ادويه ده نزهة القلوبدن نقل ايله ثبت اولندى
راجعت اولنه ونزهة القلوبده سمندل شهرت نامه اوزره اخرى را ايله سمندر مكتوب اولوب مانند موش
بر حيواندر ديو مذكوردر ورامو زده دخى باب الراء اخرى را ايله والسمندر دابة ديو مذكوردر وباب اللام
والسندل طائر ديو ايراد ايله كلريندن فهم اولنان بودر كه سندل سمنددن غير اوله نزهة القلوبده مذكوردر كه
سمندر اكثر ميان آتشده اولور وآتش انك جلده ولحمنه ضرر وتاثير ايتمز وسلاطين انك جلدندن فرو اتخاذ
ايدرلر وچرك الود اولدقده آتشه قيوب پاك ايدرلر وحيوة الحيوانده مذكوردر سمندلك ناردن استلذاذى
اعجبدر كه مسكنى نارده در وريشى متسخ اولدقده نار ايله غسل اولنور واصحاب كلامدن برقوم طابع
حيوانده ديرلر كه اكثر سمندل هندده بولنور وديرلر كه سمندل هندده بولنور وديرلر كه سمندل ثعلبدن اشغى بر دابه در
كه خلنجية اللوندر وكوزلرى احمردر وذنبى طويل واردر وبرندن منديل نسج اولنور ومتسخ اولدقده نار
القا اولنوب غسل اولنور ومحترق اولمز وطائفه اخرى ديرلر كه سمندل بلاد هندده بر طائردر نارده وضع بيضه
ايدوب افراخ اخراج ايدر والله تعالى احسن ايدوكى خاصيت ايله نار انكا تاثير ايتمز ورشندن منديل اتخاذ اولنوب
بلاد شامه نقل اولنور ومنديل متسخ اولدقده ناره القا اولنور ونار وسخى ازاله ايدوب منديل محترق اولمز
ابن خلكان دير كه بن انلردن بر قطعه منسوجه كوردم طول ذراع عرضنده حزام دابه هيئتى اوزره ايدى وبونى ناره
قوديلر تاثير ايتمدى وجوانبنك برينى زيت ايچره باتوروب فتيلهٔ شمع اوزره قوديلر مشتعل اولوب برزمان
مشتعل قالدى صكره اطفا ايتديلر كروا اولكى حالى اوزره ايدى بر يرى متغير اولمدى وكيرو ابن خلكان دير كه شيخ
علامه عبد اللطيف بن يوسف البغدادى خطى ايله كوردم دير كه صاحب سلطان ملك الظاهره قطعهٔ سمندل
كلدى ايدى كه بر ذراع عرضى وايكى ذراع طولى وار ايدى وبونى زيته باتوروب نارده ابقا ايدى زيته فنا كلدكده
اولكى حالى اوزره بياض قالوردى وروايتى بودر اوزره سمندل فاردن بر نوعدر كه ناره داخل اولور وروايتى
دخى بو ذكرى سبق ايدنلرى ذكر ايتدى ومعروف اولان بودر كه طاير در نته كم بكرى مسالك وممالكده ذكر ايلر
بوينه ذكر ايتدى الخواص سموم قاتله ايچن كسه بو مراره سندن بر دانق حمصك مصفاسن ابن جليده قويوب
برنچه كره ايچورلسه مضرت سمومدن برى اولور ودمع عينى نزول ايدن كسه دماغ سمندر روانمد ايله اكتحال ايتسه
نزول دمعى ازاله ايدر وحدقه يى داء اخودن حفظ ايدر ودخى وضع اوزره سورلسه لونى تغير ايدر وقلبندن
بر مقدارى بلع ايدن كسه بعد البلع بر شى استماع ايدرسه البته حفظ ايدر ومراره سى ايله طلا اولنان موضع اكر
كف دست دخى اولورسه انده موى بتر نزهة القلوبده مذكوردر كه مراره سنى مجذوم اكل ايتسه صحت بولور و
ودمنى ذكره سوريلسه تقوية باه ايدر سمور معروفدر مغول بوكا بغان ديرلر حيوة الحيوانده مذكوردر كه سمور
فتح سين مهمله وضم ميم مشدده ايله در كه سقوده وكلوب وزنى اوزره در سنوره مشابه حيوان بريدر
بعض ناس زعم ايدر كه بو نمس اولا ديكانى اول بقعه نك تاثيرندن لونى متغير اوله وعبد اللطيف البغدادى قول ايدر
سمور حيوان جريدر حيوانات اوزره انسانه اوزره هجوم ايتمكده سموردن جرى بوده ر حيل ايله اخذ اولنور كه انك
ايچون جيفه دفن اولنوب اخراج واكلنه مشغول ايكن اغتيال اولنور ولحمى حلودر ترك لحمنى اكل ايدرلر وجلده

بكه

بكه دباغت اولنمز وتهذيب اسما ولغاتده نوويه واقع اولان اكثر بوندندر كه سمور طاير در حيوة الحيوان
صاحبى تخطئه ايتموب دير كه قلم سبق اولمق اكثر اولنور وابن هشام شرح قصيده ده حكايت ايدر كه بو حيوان
جلدندن اتخاذ فروه مخصوص صدور زيرا جلدى لين وخفيف در ملوك واكابر ناس كير حيوة الحيوان صاحبى ابن مالك
بو قولنى استغراب ايدوب غريب بونودن اغرب در چرا ايراد ايتدى ايدى اعلم فرو سمورى كوردك واردر
حتى تتمه استغرابنده مجالسدن نقل ايله ايراد ايدر مجالس شعبينك قباء سمور كيديكن كوردم ديو
ذكر ايتمش فى الحقيقه دميرى عهدنده سمور كورك الثادر كه المعدوم حكمنده اولمغله استغرابى استيجاب
اولنمش اولور اما فى زماننا سمور كورك اولقدر كثيردر كه عتيق وجديدى كيمش محرر الحروف اوله
الحكم ثعلبه الحاق اولنوب مذهب شافعيده اكل لحمى حلالدر زيرا خبيثاتدن نسنه اكل ايتمز الخواص
نزهة القلوبده مذكوردر كه خواصى خواص دلقه قريبدر سناد خواص الحيوانده مذكوردر سناد قرده فيلى اوزره
صفت فيلده بر حيواندر لكن جثه ده فيلدن اصغردر وثوردن اعظمدر ديرلر كه بونك ولدى رأسنى فرجندن
چقاروب قوى اولنجه اوتلر وقوى اولنجه فرجندن چيقوب قاچر زيرا قورقر كه ساير حيوانات بچه سنى
يالادوغى كبى اناسى كندونى يالايه ويالامسندن خوف سبب بودر كه بو حيوانك ديلى مانند خار خشندر
بچه سن يالايه لحمنه باتوب اذا ايدر نزهة القلوب صاحبى دخى بو حيوانى ايله بچه سنى بو منوال اوزره
وصف ايدوب لكن رأسنى فرج مادردن چقاروب اوتلادوغنى ذكر ايتمدى سنجاب
معروفدر مغول بوكا كرمون ديرلر جلدندن فرو اتخاذ اولنور بلاد ترك وصقالبه ده اكثر الوجوددر
وبو حيوان شديد الجلدر انسانى كوردكده اشجار عاليه يه صعود ايدوب انده ماوى ايدر واشجاردن
اكل ايدر وحركت انسان اوزره بونك حركتى سريع اولدقدن مزاجى حار ورطبدر واحسن جلودى ازرق
املس در مفردانده مذكوردر كه فرو سنجابك سخانى قليلدر زيرا مزاج حيوانيسنه كثرت رطوبت غالبدر
وفواكه ايله اغتذا ايدرلر قليلدر انك ايچون يبس فرودى محرورين وشتانه صالحدر زيرا اسخانى معتدلدر
الحكم اكل لحمى حلالدر زيرا طيباتدندر روضه ده قاضى تحريمنه ذاهبدر تعليلى بودر كه اوكر ديشى اصر و
جرذه مشابهدر وجمهورك استدلالى بودر كه يربوعه مشابهدر وهرشيده كه اباحه وتحريم بيننده
متردد اوله اباحه غلبه ايدر زيرا اباحه اصلدر الخواص لحمى مجنون اكل ايتسه جنونى زايل اولور واعراض
سوداويه صحابى اكل ايتسه لر نافعدر سنور الزباد دستور اهلى كبيدر لكن ذنبى اندن طويل وجثه سى
كبيردر ووبرى سواده اميلدر كاه اولور كه اغبر اولور وبو حيوان بلاد هند وسندده جلب اولنور
وبو حيوانده زباد وسخ اسود لزجه شبيهدر ذفر الرائحه در رايحه طيب مسك كبى طيب ايله
مخلوطدر وزباد ابطينده وباطن فخذينده وباطن ذنبنده وحوالى دبرنده بولنور وبو مواضعدن
ملعقهٔ صغيره ايله وياخود درهم رقيق ايله اخذ اولنور نزهة القلوبده مذكوردر كه بو حيوانك حوالى دبرنده
برعرق حاصل اولور انى بر چوبه سوررلر زباد اولور وبول وغايطى مخرجلرى بيننده بر منفذ دخى واردر
اندن دخى زباد حاصل اولور وعرق صدرندن اولان زباددن بو منفذدن اولان زباد مرتبه ده دوندر
وبو حيوانك مجموع اعضا واندامنده رايحهٔ زباد واردر ولطبع زباد درجهٔ ثالثه ده حاردر ورطوبت ده
يبوسته معتدلدر وحيوة الحيوانده مذكوردر كه دباج فتح دال مهمله وباء موحدهٔ مخففه ايله سنور كبى بر حيواندر كه

اذن زباد جلب اولنور وجوهری وهم ایدوب کندو خطی ایله اولان صحاح نسخه سنده مکتوب ایدی
رباح اسم دویبه درکه اندن کافور جلب اولنور وجوهرینک بو وهمی عجیبدر زیرا کافور هندده بر شجرک
صمغیدر ورباحی کافوردن بر نوعدر جوهری رحمه الله زباددن جلب اولنه جغن ایشتدکده کافوری
دخی اویله صانوب ذکر ایتدی وابن قطاع بو وهمی کوردکده اصلاح ایدوب دیدیکه رباح بر بلددر
اندن کافور جلب اولنور بو دخی کبر وبحی کبی وهمدر زیرا کافور بر شجرک صمغیدر داخل خشبده اولور که بو شجر
تحریک اولنه انکله تخشخش ایدر ومنتشر اولوب استخراج اولنور دراموزده مذکوردر رباح سنور کبی
بر دویبه در ورباحی کافوردن بر نوعدر وجوهری صحاحده بر دویبه در اندن کافور جلب اولنور دیدوکی
خلفدر بعض نسخ صحاح اصلاح اولنوب دویبه دن بدل بلد کتب اولندی ایکیسی دخی غلطدر الحکم
قول اصح اودر که سنور اهلی ووحشی کبی بونک دخی اکل لحمی حرامدر صناجه قزوینی قولی اوزره بر حیواندر
که ارض تبتده اولور وحیواناتده بوندن کبیر الجثه قزوینی قولی اوزره بر حیواندر که ارض تبتده اولور و
حیواناتده بوندن کبیر الجثه حیوان اولمز وبو حیوان کندو ایچون ارضده مقدار فرسخ مسافه لی بیت اتخاذ
ایدر وهر حیوانک که بصری بونک اوستنه دوشه اول حیوان مرد اولور وکذلک صناجه نک دخی
بصری حیواناتدن برینک اوزره دوشه صناجه مرد اولور وحیوانات بونی بیلور وکوزلرین اورتوب
صناجه یه کورینورلر که بصر صناجه کندولره دوشوب مرد اوله وصناجه مرد اولدقده مدت طویله
حیواناته قوت وغذا اولور نزهة القلوبده مذکوردر صناجه قتی حیوانک عیننه نظر ایدرسه مرد اولور
وکذلک هر حیوان که انک کوزینه نظر ایدر اول حیوان مرد اولور اگر نظره اول سائر ابدانه دوشوب
صکره کوزه دوشرسه بو خاصیت مؤثر اولمز وصناجه اولدیغی مکانده بو سببدن سائر حیوانات
قرار ایتمز ضب فارسیده سوسمار وترکیده کلردر حیاة الحیوانده مذکوردر فتح ضاد ایله حشراتدندر
وحیوان بریدر ومشابه ورلدر وکثیر النسیاندر وکنیتی ابو حسلدر جمع ضبابدر وضبدر
که کف وکفه کبی در ودیشی سی ضبه در ابن خالویه قولی اوزره ضب ابدا صو ایچمز ویدی یوز ییل دخی زیاده
تعیش ایدر ودیرلر که هر قرق کونده بر کره بول ایدر ودندانی ساقط اولمز ودیرلر که اسنانی
قطعه واحده در راموزده مذکوردر که لا اتیک سن الحسل دیرلر وابدا سکا کلمزین دیمکی
مراد ایدرلر زیرا ابو حسل یعنی ضب مرد اولنجه سنی ساقط اولمز وضبک ایکی ذکری ودیشسنک
فرجی واردر ابو حنیفه رحمه الله ذکر ضبدن سؤال اولندوغی وقت لسان حیه کبی اصلی واحددر
فرعی ایکیدر دیو جواب ویرمشلردر وضبک دیشی یمیش ویتمشدن اکثر بیضه وضع ایدر وبیضه سی
بیضه حمامه شبیهدر وضبه بیضه سندن افراخ اخراج ارادت ایتسه ارضده حفره حفر ایدر وبیضه لرین
بو حفره یه القا ایدوب تراب ایله اورتر وافراخی چقنجه هر کون یوقلر ودیجه سی قرق کونده چقر وضب
جحرندن کلیل البصر چیقوب کوزلرین شمسه طوتمقله جلا ویرر ونسیم ایله اغتذا ایدر وبرد هوا ایله
تعیش ایدر که هرم وفنا ورطوبات ونقصان حرارت عارض اولدقده بر کونه اغتذا وتعیش ایدر
وضب ایله عقرب بیننده مودت واردر وعقربی جحرینه کتورر که کندو لی اغذا ایچون جحرینه ادخال ایدن
متحرشی لسع ایده وضبک حافر خوفندن جحرینی کدیه مجرده اتخاذ ایدر بو سببدن براثن ضب ناقصه

وکلیله

والبراثن من السباع والطیر کالاصابع من الانسان

وکلیله بولنور زیرا اکن صلبه یی حفر ایدر وطبع ضبده نسیان وعدم اهتدا واردر حیرتده بو کلمه
مثل ضرب اولنور بو سببدن جحرینی صخره ده حفر ایدر تا که طلب غدایه چقدقده کجه ایله جحرینی ایتورمیه
وضب عقوق ایله موصوفدر زیرا حسولنی اکل ایدر وطبع ضبدندر که کلب کبی قیئنی اکل ایدر وضب
بعد الذبح طویل الدم در دیرلر که بعد الذبح بر کیجه مکث ایدوب دمی نزول ایدر ونار ه القا اولندقده
تحرک ایدر وشتاده شتانی بو درکه جحریندن طشره چقمز فائده دارقطنی وبیهقی وبیهقینک شیخی حاکم
وشیخ الحاکم ابن عدی ابن عمردن رضی الله عنهما روایت ایدرلر که رسول الله صلی الله علیه وسلم
اصحابی ایله بر محفلده ایکن بنی سلیمدن بر اعرابی کلدی که بر ضبی صید ایدوب کمی ایچره قومش ایدی
وانی کندو رحلنه ایلتوردی وبو جماعتی کوروب وبو جماعت کمک اوزرینه مجتمعلردر دیدی دیدیلر که
نبی زعم ایدوکی کمسه نک یاننده مجتمعلردر وبو اعرابی رسول علیه السلامه کلوب دیدیکه یا محمد سندن
اکذب لهجه لی نسا مشتمله دکلدر اگر عرب بکا عجول تسمیه ایتمه لری خوفی اولمسه قتل ایدردم
وجمیع ناس قتلکله مسرور اولوردی عمر رضی الله عنه یا رسول الله بکا رخصت ویر بو اعرابی یی قتل ایده یم
دیدی رسول علیه السلام بیوردیلر که یا عمر بیلمزمیسن که حلیم نبی اولمغه قریب اولور صکره اعرابی رسول
علیه السلام اوزرینه اقبال ایدوب دیدی که لات وعزی حقیچون سکا ایمان کتورمزم بو ضب سکا
ایمان کتورمیجه دیوب کمندن ضبی اخراج ایدوب رسول علیه السلام اوکنه القا ایتدی واگر بو ضب
سکا ایمان کتورر ایسه بن دخی ایمان کتوره یم دیدی ورسول علیه السلام اول حیوانه یا ضب دیو خطاب
ایدوب لسان فصیح عربی مبین صریح ایله ضبی تکلیم ایتدی که حضار کلامنی فهم ایتدیلر وضب
لبیک وسعدیک یا رسول الله رب العالمین دیدی رسول علیه السلام بیوردیلر که کمه عبادت ایدرسن
ضب دیدیکه اکا عبادت ایدرم که سماده عرشی وارضده سلطانی وبحرده سبیلی وجنتده رحمتی
ونارده غضب وعقابی واردر ورسول علیه السلام بیوردیلر که بن کیمم ضب دیدیکه سن رسول رب العالمین سن
وخاتم النبیین سن سنی تصدیق ایدن فلاح ونجات بولدی وتکذیب ایدن خائب وخاسر قالدی
پس اعرابی بونی ایشیدوب دیدیکه اشهد ان لا اله الا الله وانک رسول الله حقا والله سکا کلدوکمده
وجه ارضده بکا سندن ابغض کمسه یوغیدی والله بو ساعتده بکا سندن احب کمسه یوقدر که
نفسمدن وولدمدن واهلمدن بکا احب سن تحقیق ظاهرم وباطنم وسرم وعلانیتم وبشرم وبشرم سکا
ایمان کتوردی ورسول علیه السلام بیوردیلر که الحمد لله الذی هداک الی هذا الدین الذی یعلو ولا یعلی
ولا یقبله الله الا بصلوة ولا یقبل الصلوة الا بقران پس اعرابی دیدیکه یا رسول الله بکا تعلیم قران ایله
رسول علیه السلام سوره فاتحه وسوره اخلاصی اکا تعلیم ایتدی واعرابی دیدیکه یا رسول الله بسیطده
ووجیزده بوندن احسن نسنه ایشتمدم حضرت علیه السلام بیوردیلر که بو کلام کلام رب العالمیندر
شعر دکلدر قل هو الله احد سوره سنی قرائت ایتسک ثلث قرانی قرائت ایتمش کبی اولورسن
وایکی کره قرائت ایتسک ثلثی قرانی قرائت ایتمش کبی اولورسن واوچ کره قرائت ایتسک
قرانک مجموعی قرائت ایتمش کبی اولورسن واعرابی دیدیکه ربمز یسیری قبول ایدوب کثیری عطا ایدر
صکره رسول علیه السلام اعرابی یه مالک وارمیدر دیو بیوردیلر اعرابی دیدیکه بنی سلیمده قاطبه

بندن افقر کمسه یوقدر و رسول علیه السلام اصحابنه بیوردیکه بوکا اعطا ایدک واصحاب رضی الله عنهم
آنی ارضا ایدنجه اعطا ایدیلر و عبد الرحمن بن عوف دیدیکه یا رسول الله بن اکا بر ناقه عشرا اعطا
ایده یم که اخری یتشور وکندویه یتشمز و بکا یوم تبوکده اهدا اولندی رسول علیه السلام عبد الرحمنه
دیدی که سن اکا ویره جککی وصف ایتدک و بن دخی سکا ویره جک عوضی وصف ایده یم
عبد الرحمن دیدی یا رسول الله وصف ایله بیوردیلرکه اول ناقه نک عوضی درّه جوفادن بر ناقه درکه
قوایمی زمرد احمردندر و کوزلری زبرجد اخضردندر و اوزرنده بر هودج واردر و هودج اوزرنده سندس
و استبرق واردر انکله برق خاطف کبی صراطی کچرسن صکره اعرابی مجلس رسول الله دن صلی الله
علیه وسلم طشره چقدی و بیک نفر اعرابیه ملاقی اولدیکه هر بری بر دابه اوزره راکب و الکرنده بر
سیف وار بو اعرابی بو بیک نفره دیدیکه قنده کیدرسز شول کندوینی نبی زعم ایده نک اوزرینه
کیده رز بو اعرابی دیدیکه اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله بو بیک نفر اعرابی بونکا
صبیهی اولدک دیدیلر و بو اعرابی کندو قصه سنی بونلره اخبار ایتدکده جمله سی لا اله الا الله محمد رسول الله
دیوب رسول الله علیه السلامه کلدیلر و دیدیلر یا رسول الله بزی امر کله مأمور ایله و حضرت بیوردیلرکه
رآیة خالد بن الولید تحتنده قرار ایدک و بو حدیثک راویسی دیرکه رسول علیه السلام امتندن عربدن
و غیردن بو بیک نفردن دفعةً واحده ده بیک نفر ایمانه کلمدی الحکم اکل لحم ضب بالاجماع
حلالدر و سیلیده مذکوردر که حشراتدن اکل اولنمز الا ضب الخواص قیمی انسانک رجلینی بیننده
ضب جقیه بوندن صکره مباشرت نسایه قادر اولمز و اکل قلبی حزن و خفقانی ازاله ایدر و شحمی اذابه
اولنوب انکله قضیب طلا اولنسه شهوت جماعی تهییج ایدر و شحمدن اکل اولنسه زمان طویل عطش
عارض اولمز و خصیه سنی انسان کندودن کوتوررسه خدمی اکا محبت شدیده ایله محبت ایدر و کعبینی
وجه فرس اوزره ربط ایتسه لر خیلدن بریسی اکا سبقت ایتمز و اول جمله سنی تجرو جلدنی قبضه
سیفه قابلسه لر صاحب سیف تشجیع اولور و جلدندن ظرف عسل اتخاذ ایتسه لر اندن اکل ایدن
کمسه یه تهییج شهوت جماع و انعاظ شدید ایله انعاظ ایدر و زبلی برص و کلفه سورلمک نافعدر و بیاض
العینی و نزول دمعی اکتحال ایله ازاله ایدر نزهة القلوبده مذکوردر اکل طحالی وجع طحاله نافعدر و دبنی دهن ایله
بهق اوزره سورسه لر ازاله ایدر و جلا عینی آرتورر و قوت بدن و قوت جماع ویرر و تشنج و عطشی
دفع ایدر ضیون حیوة الحیوانده مذکوردر که صقیلی قولی اوزره اسماء ده برسنه بودر که یاء مثناة تحتیه
ساکنه دن صکره واو اولا الا حیوه و ضیون و کیوان واردر که کیوان زحلدر و صاحب الصحاح
ضیونی فتح اول ایله ضبط ایتمشدر و حیوة الحیوانده و رامزده و صراحده ضیون سنور ذکردر
جمعی ضیاوندر دیو مذکوردر لکن نزهة القلوبده مذکوردر که ضیون سنور صحرا ایدر و حیوان کثیر الاعداددر
و کجه ایله نومه قادر دکلدر اکر نائم اولورسه سایر حیوانات آنی قتل ایدرلر مغزی وجع کلیه و عسر البوله مفیددر
ظبی فارسیده آهو و ترکیده کیک و مغولیده جیرادر رامزده مذکوردر که ظبی مذکردر و مؤنثه ظبیه
جمع قلتی اظبدر و جمع کثرتی ظباء و ظبی درکه فعول وزنی اوزره در و تحریک ایله ظبیات در و ولدی
ظبیه یه متحرک اولدوغی حینده غزال دیرلر جمعی غزله و غزلان در ظبیه مغزل ذات غزال دیمکدر ولد

ظبیه نك

ظبیه نك قرنی طلوع ایدوب آنسندن مستغنی اولدقده شادن دیرلر اشدنت الظبیة شدن ولدها
فهی مشدن و جمعه شادن دیو ضبط ایتمشدر و خشف دخی فتح و ضم و کسر خا معجمه ایله ولد ظبیه در جوهری
قولی اوزره ظبیه نك کنیتی ام الخشف و ام شادندر و ظباء مختلفة الالوانلردر و اوچ صنفدر بر صنفنه
ریم دیرلر کسر را مهمله ایله در بیاض خالصدر و جمعی آرامدر و بونك مساکنی رمللردر و دیرلرکه ریم ضأن
ظبادر زیرا کثیر اللحم و الشحمدر و بر صنفنه عفر دیرلر ضم عین مهمله ایله در و بو صنف حمر اللوندر و قصیر العنق
و من جنس العدو اضعف ظبادر ارضنده مواضع مرتفعه و اماکن صلبه یه مألوفدر و بر صنفه ادم دیرلر
ضم الف ایله در و بر صنفی طویل العنق و طویل القوایم و ابیض البطندر صاحب الرامز قولی اوزره
ادم ظبادن ابیض اولانلردر که اوزرنده خطوط واردر و جبالده ساکندر و ظبی حدت بصر ایله موصوفدر
و غایتده حیوان نفوردر و کیاست ظبیه دندرکه کناسنه دخول اراده ایتسه استدباره ایله
داخل اولور و کندو ایچون و خشفی ایچون خوف ایتدوکی نسنه یه کوزلری ایله استقبال ایدر
اکر خوف ایده جك نسنه کوررسه کناسنه داخل اولمز و الا داخل اولور دارقطنی و طبرانی
معجم الاوسطنده اتدن و بیهقی دلائل النبوه ده ابی سعید الخدریدن روایت ایتدیلر قالا ای انس
و ابو سعید مر النبی صلی الله علیه وسلم علی قوم قد صادوا ظبیة الی عمود فسطاط فقالت
یا رسول الله انی ترکت لی خشفین فاستأذن لی ان ارضعهما ثم اعود الیهم فقال صلی الله علیه وسلم
خلوا عنها حتی تأتی خشفیها فترضعهما و تأتی الیکم قالوا و من لنا بذلك یا رسول الله قال انا فاطلقوها
فذهبت فارضعتهما ثم عادت الیهم فاوثقوها فقال علیه السلام اتبیعونها قالوا هی لك یا رسول الله
و خلوا عنها فاطلقوها و فی روایة عن زید بن ارقم قال فرأیتها تسبح فی البریة و هی تقول لا اله الا الله
محمد رسول الله عجیبه ازرقی تاریخ مکه ده تعظیم حرمده مجاهددن نقل ایله ذکر ایتدی مجاهد دیرکه زمان
جاهلیتده قصی بن کلابدن صکره تجارت مدن مکه یه بر قوم داخل اولدی و ذی طوی ده نزول
ایتدیلر که تحت اشجارده استظلال ایده لر و یانلرنجه مأکول بولمدیلر و بو قومدن بریسی تیر و کمانن النه
آلوب اوتلرنده اولان ظباء حرمدن بر ظبیه یه رمی سهم ایدوب وار دیرانی سلخ و
طبخ ایتدیلر که اکل ایده لر بونلرك قدرده لحم ظبیه ایله نار اوزره غلیان ایتکده و بونلردن بعضی بو لحمدن
کباب ایدرکن قدرك آلتندن ناردن بر عنق خروج ایدوب بو قومی جمیعا احراق ایتدی و بونلرك
ثیاب و امتعه سنی و امتعه آلتنده اولان اشیایی احراق ایتدی وغزال مسك دخی نوع ظبایه ملحقدر
و بونك لونی اسوددر و قدده و دقت قوایمده و افتراق اظلافده و بین الذکر اولان ظبایه شبیهدر
لکن بو نوعك هر برینك ایکی ناب ابیضی واردر فکنده صغلنده دهاننده خارجدر و وجهی اوزره
طوررکه هر بر ناب قریدن دوندر نزهة القلوبده مذکوردر که ظبی حنظل و بونك امثالی کیاه تمیخ و شوره
مایلدر و عطشه صابردر الحکم جمیع انواعنك اکل لحمی حلالدر الخواص رازی قولی اوزره لحم ظبی حار یابس در
و لحوم صیدك اصلحیدر و اجودی لحم خشفدر قولنجه و فالجه نافعدر و کثرة الفضول اولان ابدانه نافعدر لکن اعضایی
تجفیف ایدر و ضررینی ادهان و حوامض دفع ایدر و لحم ظبی دم حاد احداث ایدر و امزجه بارده یه
و کهوله موافقدر و قشده اکل اولنانی اصلحدر ابن وحشیه قولی اوزره قرن ظبی تحت اولنوب انکله

برمکان تبخیر اولنسه هوامی طرد و ازاله ایدر ولسانی ثقلده تخفیف اولنوب حرارت سلطه یه اطعام اولنسه
سلاطتنی ازاله ایدر ومراره سی اذنه تقطیر اولنسه وجعی زایل اولور وزبل وجلدی احراق ودخان اولنور(?)
وطعام صبیه خلط اولنوب اکل اتسه حفظ وذکا وفصاحت وطلاقت لسان ایله نشو ونما بولور
نزهة القلوبده مذکوردر که لحم ظبی درجهٔ اولیده بارد وثانیه ده یابسدر ولحم خشف معتدلدر وزلالنک(?)
بخاری هوامی قاچورر ظربان فارسیده فرنکل وترکیده مدی کوسان دیرلر نزهة القلوب نسخه لرنده
ترکیسنک لفظی مشکوک بولنمشدر حیوة الحیوانده مذکوردر که ظربان فتح ظاء معجمه وسکون راء مهمله ایله
قطران وزنی اوزره جرو وکلبدن بیوکجه بر دابه در که منتنة الرائحه وکثیرة الفسودر وظربان کندوده اولان
فسودن احتراز اولنه‌غنی بیلوب فسوی کندویه سلاح اتخاذ ایتمشدر وجحر ضبه جحل دبیضنی(?) ...
بوچجک اضیق مواضعنه کلوب ذنبنی انک اغزینه سد ایدر ودبرینی ضبه دوندروب اوزرینه اوچ کره
فسو ایدوب فسو ایله ضبی ادرر صکره انی اکل ایدوب حتی حسول ضب اخر اولنجه اکل ایدر وعرب
زعم ایدرلر که ظربان کمه نک ثوبنه فسو ایتسه اول ثوب چوروب کیدنجه رایحهٔ کریهه سی کیتمز و
ظربانک ظاهر وباطنی منتن الریحدر وقولقلرندن غیری ایکی صماخ دخی واردر والتری قصیردر
وبراثن حدادی واردر وطویل الذنبدر وظهرینک مفصلی یوقدر بلکه مفصل راسندن مفصل ذنبه وارنجه عظم
واحددر کاه اولور که ناس بونی ظفر بولوب سیوف ایله ضرب ایدرلر وتاثیر ایتمز مکر طرف انفنه طوقنه
که موثر اوله زیرا صلابتندن قاپش کیدر وظربانک عادتیدر که ثعبانی کوررسه انکا قریب اولور
واوزرینه هجوم ایدوب صیچرر وانی اخذ ایتدکده انکله اوزانور حتی طولندن قطعهٔ حبله شبیه اولور
وثعبان بونک اوزرینه صارلور وصارلدقده شیشوب قبارر وتنفس شوبله ایجره(?) وحکرکه ثعبانک
اوزرندن پاره پاره قریلوب اوزیلور وطلب طیور ایچون تسلق حیطانده قوت تامه سی واردر
وحایطلردن دوشسه تکلی شیشر ودوشمک اکا ضرر ایتمز وابدان ابحه(?)سی توسیط ایدوب فسو
ایدر وبو ابل قردانی کثیر اولان منزلدن متفرق اولدیغی کبی بونک فسوسندن متفرق اولور وراعی ابلی
جهد بلیغ ایله دوندرر بوندن اوتوری عرب بوکا مفرق النعم تسمیه ایدرلر بلاد مغربده کثیر الوجوددر •
الحکم استخباثی ایچون اکل لحمی حرامدر. فار فارسیده موش وترکیده سچان دیرلر حیوة الحیوانده
مذکوردر که فار همزه ایله درجمعی فاره درلکن امور(?) زده فار واحد فاره درجمعی فیران وفره در عنبه وزنی
اوزره در وندکری فئور درصرد وزنی اوزره در دیو مذکوردر وحیوة الحیوان صاحبی فارة الابل و
فارة المسکی مستقل حیوان عد اصناف فیراندن عد ایتدی لکن صاحب الرموز وفارة الابل
ان یفوح فیها ریحة طیبة وذلک اذا رعت العشب وزهره ثم شربت وصدرت عن الماء وندیت
جلودها وفارة المسک النافجة الصواب انها غیر مهموزة دیو تحقیق ایتمشدر وحیوة الحیوان صاحبی
فارة الابلی مستقل حیوان عد ایتدکدن صکره اصلاح المنطقده ابن السکیت دن صاحب الرموز تحقیقنه
موافق کلام نقل ایتدی وجاحظدن نقل ایله ایراد ایتدیکه فارهٔ مسک ایکی نوعدر نوع اول ناحیهٔ تبتده
اولور ونوافج وسرری ایچون صید اولنور صکره سکرلرندن شد اولنوب اصلور ودمی سره سنده
مجتمع اولور ومستحکم اولدقده ذبح اولنور ودم داولدقده شد اولنان سره سی حل اولنور صکره بر مقدار

زمان

زمان شعیرده دفن اولنور حتی هلاک اولدقدن صکره سره سنده جامد اولان دم منخنق مستحیل اولوب
مسک ذکی اولور که نتنی قالمز وبو فاره مسکی عجب کثرت اوزره اکل ایدرلر دمیری دیرکه عجب بونک
کثرت اکلنی تعجب استطابتنه دلالت ایدر فقها بو نوعه تعرض ایتمشلردر وقول جاحظدر که نوع ثانی
جرذ اسوددر وبیوتده اولور وبو نوعک رایحه سی رایحهٔ مسک کبیدر لکن بوندن مسک بولنمز جاحظک
بو قولندن صکره دمیری مشهور اولان فارهٔ مسک شیر ضباب دردیو ایراد ایتدی که بو قولی صاحب الرموزک
وفارة المسک النافجة قولنه موافقدر وحیوة الحیوانده در که فاره بر نیچه صنفدر بری جرذدر که صاحب الرموز
ضبطنده صرد وزنی اوزره در جمعی جرذان در وبری فار معروفدر وبو ایکیسی جاموس وبقر کبیدر وبری
زبابه وبری خلددر بو ایکیسنک ذکرلری موقعلرینده سبق ایتدی وبری فارة البیشدر وبری ذوات النطاقدر
وبری یربوعدر که ان شاء الله تعالی موقعنده ایراد اولنور اما فارهٔ معروف که فارة البیتدر فویسقه در
که رسول الله صلی الله علیه وسلم حل وحرمده قتلنی امر ایتدی واصل فسق استقامت وحددن
خروجدر عاصی بو معنی ایله فاسق تسمیه اولندی وبو حیوانات یعنی فار وکلب عقور وحداة وغراب
وعقرب ونزهة القلوبده عقربدن بدل حیه در که خبیث اولدقلری ایچون استعاره اوزره فواسق تسمیه اولندیلر
وبعضیلری اوزره حل وحرمده حرمتدن خروجلری ایچون فواسق تسمیه اولندیلر یعنی بونلر ایچون بر حالده حرمت
یوقدر وبعضیلری اوزره فواسق تسمیه اولندقلرینک وجهی بودر که حبال سفینهٔ نوح علیه السلامی قصد ایدوب
قطع ایتدیلر طحاوی اسنادنده احکام قرآنده زید بن نعیمدن روایت ایتدی زید ابو سعید الخدریه سؤال ایتدیکه
فاره یه نیچون فویسقه تسمیه اولندی قال ابو سعید استیقظ النبی صلی الله علیه وسلم ذات لیلة وقد اخذت
فارة فتیلة السراج لتحرق علی رسول الله صلی الله علیه وسلم البیت فقام علیه السلام الیها وقتلها
واحل قتلها للحلال والمحرم وفی سنن ابی داود عن ابن عباس قال ابن عباس جاءت فارة فاخذت
الفتیلة فجاءت بها فالقتها بین یدی رسول الله صلی الله علیه وسلم علی الخمرة التی کان قاعدا علیها
فاحرقت منها موضع درهم خمره مصلی اوزرینه سجده ایتدوکی سجاده در خمیره تسمیه اولندیغنه وجه
بودر که وجهی تخمر ایدر یعنی تغطیه ایدوب قاپلر ورواه الحاکم عن عکرمة عن ابن عباس قال ابن عباس جاءت
فارة فاخذت تجر الفتیلة فذهبت الجاریة تزجرها فقال النبی صلی الله علیه وسلم دعیها فجاءت بها
فالقتها بین یدی رسول الله صلی الله علیه وسلم علی الخمرة التی کان قاعدا فاحرقت منها موضع درهم
فقال صلی الله علیه وسلم اذا نمتم فاطفؤا سرجکم فان الشیطان یدل مثل هذه علی هذا فتحرقکم وفاره‌نک
بیتک شانندندر که قارورهٔ صبغة الرأسه کلوب ذنبن ادخال ایدر وذنبی الخرج اولدقده حقاره(?)
مص ایدوب حتی قاروره ایچره بر قطره بس قومز دستور ایله فارینک اولان عداوتک سببی بودر که
نوح علیه السلام سفینه سنده هر حیواندن زوجنی تحمیل ایتدکده اهل سفینه فاردن شکایت ایدوب طعام
ومتاعمزی افساد ایدر دیدیلر الله تعالی اسده وحی ایتدی واسد اقسروب هره خروج ایتدی وفار
هره دن اختفا ایتدی اما فارة البیش قزوینی قولی اوزره فاره یه شبیه بر دابه در وفار کلدر
لکن بو نیه تسمیه اولندی وغیاضده اولور ومنابت سمومی طلب ایچون غیاضده تخلل ایدر وسمومی اکل ایدر
اما ضرر ویرمز واکثر بیش طالبدر اما انی اکل ایدوب بیش کسرها بو موضعده وبا ومشتاة تحته ...

بر بت دركه تم فاقدر رته كم بو مجلده دن اوچ موضعده ذكرى سبق ايتدى اما ذوات النطاق كذلك قزوينى قولى اوزره
ابيض ايله منقط بر فادر واوستى اسوددر وبو فارى جراء ذات النطاقه تشبيه ايدرلر ومراة ذات النطاق
اولدركه ايكى اون طوتن ايكى بيرين كرو ميانى باغوصكره دستنده اولان بيرينى التنده اولان بيرين اوزره
قويورر الحكم جميع انواع فارك اكل لحمى حرامدر الا مذهب شافعيده لحم يربوع حرام دكلدر ان شاء الله تعالى
محلنده ذكر اولنور الخواص رأس فار خرقه كتانده مشد اولنوب صداع شديده مبتلى اولان كمسنه اوزره
تعليق اولنسه صداعى زايل اولور وصرعه دخى نافعدر وعين فار قلنسوه اشانده مشد اولنسه انسانه تسهيل
مشى ايدر وزبل ضب ايله تبخير اولنان مكاندن فاران كريزان اولور وخمير ايله زبل كبوتر خلط اولنوب
احجار ابواب فار اوزره وضع اولنسه رايحه سن فار شم ايتدكده مرد اولور وباب مجر فار اوزره قلعند (?) ايله
ورق دفلى دوكلمه اول حجرده فار قالمز وساق حجلك عظمى دق ناعم ايله دق اولنوب وآب ايله
آزلنوب احجار فار اوزره دوكلمه فارى قتل ايدر وبر فار اخذ اولنوب وذنبى قطع اولنوب وسط
بيتده دفن اولنسه مادامكه انده مدفوندر اول بيته اچره فار داخل اولمز وبر بيت ايچره احجار فيران قبر كبريت (?)
كمون ونطرون ايله تبخير اولنسه فى الحال فيران فرار اولور وبغل اسودك جانب ايسرنده اول حافرى ايله
بر بيت تبخير اولنسه اول بيتدن فيران كريزان اولور وحمار ربعه مبتلى اولان كمسنه اوزره عين فار تعليق اولنسه
ازاله ايدر وذنب فار قطعه جلد حمار ايچره قويوب وبو ايكيسى خرقه حرير ايچره قويوب بديسرى اوزره
تعليق اولنسه بو حالتنك طوك وغير قتنده حاجتى قضا اولنور وزبل كلب وزبل ذئب ايله بر بيت
تبخير اولنسه اندن فار كريزان اولور وبول فار كتابتى ورقدن قلع ايدر وطريق اخذ بولى بودركه بر صيده
حديد يعنى دمر قفص ايچنده صيد اولنوب ودمر قفصك دهرى جانبى بر كاسه نك وياخود ساير
انانك اغزى اوزره وضع اولنور وفاره سنور كوستريلور فى الحال شدت خوفندن فار بول ايدر
دميرى دركه بو قلع كتابت بكا بر نسنه اكدردى كه زيت وساير ادهانى قرطاسدن وجلددن و
ريش زركشندن وحريردن وبونلرك غيريدن قلع ايتمكدر طريق قلعى بودركه تراب سيرينى ازرق محرق
الكوب كحل كبى دق ناعم ايله دق ايدوب قرطاس وجلد وريش وحريره وبونلرك غيريدن زيت و
ساير ادهان طوقنان موضعه وضع ايدرلر وبركره وضع ايتدكلرين كيدروب تكرار تعيين وضع ايدرلر
صكره بركون بركجه بويله قويوب بعده بو ترابى رفع ايدرلر دهن زايل اولوب شويله نقى وپاك اولوركه
اثرى قالمز مجرب عجيبدر وبو تراب بلاد صعيدده بنى عامر بلادنده بر قريه ده بولنوركه بو ترابه
سيرين التراب ديرلر اما تراب مالك كرتم الغاردر بو كاف سين مهمله ولام ايله بسل دخى ديرلر
بونى معادن فضه دن كتورلر وايكى نوعدر برى ابيض وبرى اصفردر حمير ايچره خلط اولنوب بيت تجديد (?)
دوكلمه اكل ايدن فار مرد اولور كذلك بو مرد اولان فاره نك رايحه سن شم ايدن فاره دخى مرد
اولور نزهة القلوبده مذكوردر فارك انواعى خاصيتده يكساندر فارى شق ايدوب جراحت پيكان
وغيرى جراحت اوزره قويوب صكره احراق ايدوب رمادنى روغن ايله خلط ايدوب كيرو اول جراحت
اوزره سورسه لر صحت ويرر وموى بتورر وجفن عينده بتن مويى قوپاروب اكا دم فار سورسه لر
بر دخى بتمز وتخمى اذابت ايدوب دهن ورد ايله كلف اوزره طلا ايتسه لر كلفى ازاله ايدر ولحمى بريان ايدوب

طفل

طفله الطعام ايتسه لر سيلان مانى قطع ايدر وخصيه سنى زن كوتورسه حامل اولمز وصداعه مبتلى اولان كمسنه اوزره
ذنب فار تعليق ايتسه لر صداعى ازاله ايدر وجلد فارى تبن اوزره قويوب بيت ايچره تعليق ايتسه لر
صداعى ازاله ايدر وجلد فارى تبن اوزره قويوب بيت ايچره تعليق ايتسه لر فيران كريزان اولور وزبلنى
زيت ايله داء الثعلبه طلا ايتسه لر موى بتورر وبهقى ازاله ايدر فرا صاحب الترا (?) قولى اوزره كلاء وقباء
وزنى اوزره كه الف مقصوره وممدوده ايله حمار وحشى در وجمعى فراء دركه كسر فا ايله در نزهة القلوبده مذكوردركه فرا
فارسيده خركور وتركيده قولان در وحمار وحشى حمار اهليه شويله تشبيهدركه بر بربرندن فرق ايتمك اولمز
ديرلركه حمار وحشينك ديشى سى طوغورمق صعوبتندن اركگنك خصيه سنى قوپارر تاكه بر دخى تسافد ايله
طوغورمق لازم كلمه وحمار وحشى طويل العمر اولور ديرلركه بيك ييل زنده اولور الخواص مغزى زيبق ايله خلط ايدوب
بهقه سورسه لر ازاله ايدر ومراره سى بول الفراشه مفيددر ولحمى كلاب ايله نقرس وكلفه بغلر صحت ويرر
وحافرى جنون وصرعى ازاله ايدر وحافرينى احراق ايتسه لر رمادى جلاى عين ويرر ورعافى قطع ايدر
فنك صاحب الترامور قولى اوزره تحريكله بردابه دركه بوندن فرو اتخاذ اولنور وانواع فردك اطيبى در
وبلاد صقالبه دن جلب اولنور وبونك لحمنده حلاوت اولمغله تشبيه حال واردر وفروى سموردن
ابرددر وسنجابدن احر واعدلدر واصحاب امزجه معتدله يه موافقدر الحكم مذهب شافعيده اكل لحمى
حلالدر زيرا طيبا تدندر وامام ابو عمر بن عبد البر تمهيدده ابو يوسفدن نقل ايتدى ابو يوسف ديركه
فنك وسنجاب وسمور بونلرك مجموعى ثعلب وابن عرس كبى سبع در نزهة القلوبده مذكوردركه فرد
فنك ابيض وملايمدر وفنك خواصى ثعلبه تشبيهدر فيل صاحب الصحاح قولى اوزره جمعى افيال وفيول
فيله در وصاحبى فيال واولادى مفيولادر وعرب ولد فيله وولد ذئبه دغفل ديرلر وبعض مغول فيله
جاهون وبعضى نعان ديرلر حيوة الحيوانده مذكوردر فيلك كنيتى ابو الحجاج وابو الحرماز وابو دغفل
وابو مزاحم وابو كلثوم در وفيله نك كنيتى ام شبل وفيل ايكى نوعدر برى فيل وبرى زنده فيلدر
وبو ايكيسى بخاتى وعراب وجواميس وبقر وخيل وبراذين وجرذ وفار ونمل وذر كبى در وبعضى ديركه
فيل ذكر وزنده فيل انثى در وزنده فيل نوعى بلاد ومعادننده غيرى مكانده حامل اولمز اگر فيل اهلى (?)
مغتلم اولدقده ترك علف وما ايتمكده جمله مشابه اولور حتى رأسى متورم اولور وشوآبى بوندن كيزان (?)
اولورلر واركك فيل بش ياشنه اولدقده نزا ايدر وزمان سفادى فصل ربيعدر وديشى سى ايكى سنه
حامل اولور وحامل اولدقدن صكره اركگى اكا قريب اولمز ومس ايتمز ووضع حمل ايتدكدن صكره اوچ سنه
مرور ايتمينجه اركگى ديشى سى ايله تسافد ايتمز وعبد اللطيف البغدادى قولى اوزره ديشى سى يدى ييل
حامل اولور واركگى بر ديشى سندن غيرى ايله تسافد ايتمز واركگنك ديشى اوزره غيرت عظيمه سى
واردر ومدت حملى تمام اولوب وضع حمل اراده ايتدكده نهره داخل اولوب وضع حمل ايدر زيرا
قيامى وضع حمل ايدر زيرا قيامى حالنده وقوائمنده مفاصل يوقدر ووضع حمل ايتدكده اركگى ديشى سنى
وولدنى حيتاندن حراست ايدرلر وديرلركه فيل حمل كبى حقد وكين صقلر وگاه اولوركه سايسنى قتل ايدر
وفيلده اولان علو سمك وعظم صورت وحسن بديع منظر وطول واستقامت خرطوم وطول عمردن اوتورى هنود
فيلى تعظيم ايدرلر ارسطو حكايت ايتديكه بر فيلك عمرى درتيوز سنه ظهور ايتدى وحكماى هند زعم ايدرلر

کە لسان فیل مقلوبدر اگر بویلە اولمسە تکلم ایدردی و فیلک نابلری عظیم اولوب کاه اولور کە بریسی یوز منّ [وزنده]
اولور و خرطومی انفیدر و دخی الیدر کە انکلە طعام و شرابی اغزینە ایصال ایدر و دخی انکلە مقاتلە ایدر و فریاد [ایدر]
و صیحەسی قدر جثەسی اوزره دکلدر صیاح صبی کبیدر و اولقدر قوّتی واردر کە اشجاری منابتندن قلع ایدر و اولقدر
فهمی واردر کە قبول تأدیب و ملوکە سجود ایدر و سلم و حرب حاللرنده خیر و شردن سایسی نە امر ایدرسە انی قبول ایدر
و طبع فیلدە بعضی بعض ایلە مقاتلە واردر و مقهوری قاهرینە خضوع ایدر و فیل ایلە سنّور بیننده عداوت طبیعیە
واردر حتی فیل سنّوردن قاچار نتەکم سبع دیک ابیضدن قاچار و نتەکم وزغە عقربی کورسە مرد اولور
قزوینی قولی اوزره فرج فیلە تحت ابطندە وقت ضراب و شهوتی ارشدکدە مرتفع اولوب محل الجون
بروز ایدر حتی مجامعتی ممکن اولە نزهة القلوبده مذکوردر کە فیلک کتفندن غیری عضونده مفاصلی یوغیکن
عظیم و ضخم جثەدە اکثر حیواناتدن زیادە ایکن سریع الحرکەدر و قدّی زیادە طویل ایکن عنقی غایت قصیردر
و عنو?تکی اون ذراعدن زیادە اولور و ظهری اوزره تمرسیدن زیادە آدم اوتورمق ممکندر و فیلی ارقەسنده
اولان مردان ایلە هزار سوارە برابر طوترلر و فیلک مفاصلی اولمدیغلە جنبی اوزره نایم اولمز اگر جنبی اوزره یاتسە
قالقامز و هلاک اولور و اللّه تعالی خرطوم فیلی لحم بلا عظمدن خلق ایدوب اندە بر قوت تعبیە ایتدی کە انکلە
استدوکی کاری ایدر و فیل ایران زمیننده توالد ایتمز کثرت عددی ارض هندیاردە در و افیالدە اطول
القامە فیل اغتابدە اولور و فیل ایلە اسد بیننده عداوت واردر و حیّە و عغل? فیلک عدوسیدر
و فیل مریض اولسە حیّەیی اکل ایدوب صحت بولور **الحکم** اکل لحم فیل قول مشهور اوزره حرامدر
و سبطده بونی تعلیل ایتدی کە ذوناب مکاوح یعنی مخالب اولنلک لحمی حرامدر ائمە شافعیەدن
رافعی ابو عبداللّه البوشنجیدن وجه شاذ اوزره حکایت ایتدی کە حلالدر و امام احمد قولی
اوزره فیل اطعمە مسلمیندن دکلدر امام اعظم ابو حنیفە اکل لحمنی تکریە ایتدی و اکلنە شعبی رخصت
ویردی و بیعی صحیح اولور زیرا اوزرینە بنلوب مقاتلە اولنور **الخواص** برکمسە فیلک وسخ
اذنن الجە یدی کون نائم اولور و مرارەسی ایلە برص طلا اولنوب اوچ کون اوزرندن
محو اولنمسە برصی ازالە ایدر و عظمی رقاب صبیان اوزره تعلیق اولنسە فزع صبیانی دفع ایدر
و فیلک عظمی عاجدر عظمی بر شجر اوزره تعلیق اولنسە اول سنە اول شجر مثمر اولمز و ایچنده
پشە اولان خانە عظم فیل ایلە تبخیر اولنسە پشە مرد اولور و نشارهٔ عاجدن هر کون ایکی درهم
وزنی ماء و عسل ایلە ایچلسە شاربی جید حفظ اولور و بونی مرأهٔ عاقر یدی کون ایچە صکره
مجامعت ایتسە باذن اللّه تعالی حامل اولور و کرم و زرع و شجر عظیم فیل ایلە تبخیر اولنسە اول
مکانە دود قریب اولمز حمّای نافضە مبتلی اولان کمسە اوزره جلدندن بر قطعە ربط اولنسە
ازالە ایدر و صاحب التشنج قطعهٔ جلدی اوزره نایم اولنسە تشنج ایدنز زایل اولور و زبلی
احراق اولنوب و عسل ایلە سحق اولنوب و شعری ساقط اولان اجفان انکلە طلا اولنسە
کرپکلری بیتورر و زن بلمز ایکن بی خبر بول فیلی ایچوب صکره مجامعت ایتسە حامل اولمز و جلدی
زن اوزره تعلیق اولنسە مادامکە اوزرنده در حامل اولمز و دخان جلدی بواسیری ازالە ایدر
نزهة القلوبده مذکوردر کە شحم فیلی شم ایتمک جذام ایراث ایدر و استخوان فیل عاجدر قیمتی

واردر

واردر و دندانی سائر استخوانلرندن بهتردر رقاب اطفالە عاج تعلیق اولنسە صرعدن امین
اولور و جراحت و حرقە نشارهٔ عاج صاچیلسەلر صحت ویرر و بولنی بیتا پچرە صاچیلسەلر
فار قاچر و زبلی حمّا و قولنجی ازالە ایدر **قاقم** نزهة القلوبده مذکوردر کە مغول بوکا ادتم دیرلر حیوة الحیوانده
مذکوردر قاقم سنجابە شبیە بر دویبەدر لکن مزاجی سنجابدن ابرد و ارطبدر بوندن اوتوری
ابیض یقق در و جلدی جلد فنکە شبیهدر بو قدر وار کە مزاجی مزاج فنکدن ابرددر و فرو قاقم
من جهة القیمە فرو سنجابدن اعزدر **الحکم** اکل لحم قاقم حلالدر زیرا طیباتدندر واللّه اعلم **الخواص**
نزهة القلوبده مذکوردر کە بونک خواصی خواص سنجابە قریبدر **قرد** کسر قاف و سکون را و دال مهملە ایلە در
فارسیده کپی در و بعض فارسیان بوزینە دیرلر و اتراک شرقیە لغتندە بیچن دیرلر و رومدە مستعمل
اولان ترکی زبان منقحدە کبیرینە شادی و صغیرینە میمون دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر کە قردک جمعی
قرود در و کاه اولور قِرَده اوزره جمع ایدرلر کسر قاف و فتح را و اخری دال مهملە ایلە در کە قربە و
قرب کبیدر صاحب المرآموز قردک جمعندە افراد لفظنی داخی ایراد ایتمشدر حیوة الحیوانده کە قردک
کنیتی ابو خالد و ابو حبیب و ابو خلف و ابو ربّە و ابو قشّە در و قرد حیوان قبیح ذکیدر و سریع الفهمدر
صنعت تعلّم ایدر حتی نوبە متوکل خلیفەیە ایکی قرد اهدا ایتدی بری خیاط و بری صایغ ایدی ابن
عدی کاملندە احمد بن طاهر بن حرملە بن اخی حرملە بن یحییدن روایت ایتدی احمد دیر کە رملەدە بر قرد
صایغ مشاهده ایتدم نفخ نار ارادە ایتدکده بر کمسەیە اشارت ایدردی حتی اول کمسە انکیچون
نفخ ایدردی انتهی و اهل یمن قرودی تعلیم ایلە مصالحی اوزره اقامت ایدرلر حتی بقال و قصاب
قرودە حفظ دکان تعلیم ایدرلر و کندولر دکانلرندن کیدوب عود ایدنجە قرد حفظ ایدر و قرد
سرقەیی بیلور و سرقە ایدر و قرد بطن واحدده اون داون ایکی ولد طوغورر و ذکور قرده اناثی
اوزره غیوردر و بو حیوان غالب حالاتندە انسانە شبیهدر ضحک و طرب ایدر و اقعا ایدر
ایدر و الی ایلە نسنە تناول ایدر و اصابعندە انامل و اظفارنە واریجە مفاصل واردر و تلقین
و تعلیمی قبول ایدر و ناس ایلە انس ایدر و قوایم اربعی اوزره مشی ایدر کە مشی معتادیدر و بکر ایکی
ایقلری اوزره دخی زمان قلیل مشی ایدر و کوزلرینک شعر اسفلنک اهدابی واردر و بو اهداب [قرد ایلە] انسان
اندن غیری حیوانده یوقدر و قرد ابە دوشسە سباحت بلمز انسان کبی غرق اولور قردک شبقی
زیادە اولسە اغزی ایلە استمنا ایدر و دیشیسی ولدلی زن حامل اولدوغی کبی حامل اولور
و بو حیوانک شرفندندر کە بو کروه نوم ارادە ایتسە بربرینک یانندە یاتوب سطر واحد اولورلر و نومنە
شروع ایتدکده اوّلی طرف ایسرندن نهوض ایدر و اوتوز دقم صیحە ایدر و یانندە مجموعی لیلدە بویلە ایدرلر
و اختتام رضدە یاتورلر و صباح ارض اخرایدە قالقارلر **الحکم** اکل لحم قرد حرامدر عطا و عکرمە
و مجاهد و حسن بصری و مالکیەدن ابن حبیب قوللری بودر و مالک و جمهور اصحابی قولی اوزره
حرام دکلدر اما بیعی جائزدر زیرا قبول تعلیم ایدر و شمع طوتوب امتعەیی حفظ ایدر ابن عبدالبر
اوائل تمهیدده ذکر ایدر کە قردک اکل و جواز بیعنک بین علماء المسلمین خلاف واردر ولکن بلمزم کە
نە اکل اولنور و نە بیعی جائزدر زیرا منفعتی یوقدر و روی الشعبی ان النبی صلی اللّه علیه و سلم نهی عن لحم القرد

نهوض از جا جستن صح

لانه سیج فیذخل فی عموم النهی **خواص** دندانی انسان اوزره تعلیق اولنسه نوم غلبه ایتمز وگیجه ایله فزع ایتمز واکل لحمی
جذامه نافعدر وجلدی شجر اوزره تعلیق اولنسه شجردن مضرت بردی دفع ایدر وجلدندن غربال اتخاذ اولنوب
وزریعه انکله قالبورلنوب زرع اولنسه آفت جراددن سالم اولور ودمی حار ایکن انسان ایچه فی الحال
اخرس اولور وقرد طعام مسموم گورسه خوف ایدوب صیحه ایدر وشعر قردنا تمک تحت راسنده وضع
اولنسه منامنده احوال مفزعه گورر قزوینی عجایب المخلوقاتده ذکر ایدرکه اول کون هر اول صباح برکمسه
نظر ایتسه اکا بر سرور حاصل اولور که محزون اولمغه قریب اولور وزرقی متسع اولور ونسوان اکا حب شدید ایله
محبت ایدرلر دمیری دیرکه قزوینینک ظاهر انظر واردرکه خفی دگلدر **قنفذ** ضم وفتح قاف واخری ذال معجمه ایله
صاحب الزاموز قولی اوزره قنفذ واحد القنافذدرکه مونثی مذکوری اوزره جاریدر فارسیده خارپشت دیرلر وترکیده
کرپی دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه قنفذک کنیتی ابو السفیان وابو الشوک در ودیشیسی ام دارکدر
وجمعی قنافذدر وگیجه ایله کثرت ترددی ایچون بوکا عس دخی دینلور وقنفذه انقد دخی دینلور وقنفذ
ایکی صنفدر برصنفی مقدار فاردر ارض مصرده اولور وبرصنفی مقدار کلب قلطی در ارض شام وعراقده اولور
وبینهماده فرق فار وجرذ بینندن اولان فرق گبیدر وقنفذ اجاولردن صکره منکوس کرمه صعود ایدر و
عناقیدی قطع ورمی ایدر صکره کرمدن نزول ایدوب دیلدوکی مقداری اکل ایدر اگر بچه سی وار ایسه عناقید
شوکنده مشتبک اولمغچون عناقیدی اوزره یوارلنور وشوکنده اصلوب قنفذی اولادنه ایلدر وقنفذ
گیجه ایله ظاهر اولور واکل افاعیه مولع در اکلی ایله متالم اولمز وحیه قنفذی لدغ ایتسه سعتربری اکل ایدر الم
سکون بری اولور وقنفذک دماغنده بش دندانی واردر وقنافذک رتبه سی قیام حالنده سفاد ایدر
وارکگنک ظهری دیشیسینک ظهرینه ملاصق اولور **الحکم** مذهب شافعیده اکل قنفذ حلالدر زیرا عرب
انی استطابت ایدرلر ایدی وابن عمر اباحته افتا ایتدی وابو حنیفه واحمد بن حنبل قولنده اکلی حلال دگلدر
زیرا ابو عمر بونک اکلندن سؤال اولندقده بو آیه کریمه یی قراءت ایتدی قل لا اجد فیما اوحی الی محرما الآیه
وشیخ ابن عمر قتنده ویدیکه ابو هریره دن ایشتدم قال ابو هریرة ذکر القنفذ عند رسول الله صلی الله علیه وسلم
قال خبیث من الخبائث وابن عمر دیدیکه رسول علیه السلام تحقیق بویله دیدی وقنفذ دیدوکی گبیدر
دمیری شافعیه طرفندن بو حدیثک رواتی مجهوللردر وجه واحد ضعیفدن روایت اولندی حرم ابن بهودن
برقول نقل ایدکدن صکره بو حدیثک صحتی تقدیری اوزره دخی معناسی تأویل ایتدی انا علی صحة الحدیث دیدیکه
خبیث الفعل دون اللحم لما فیه من اخفاء رأسه عند التعرض لذبحه وابداء شوکه عند اخذه دیو تأویل قول معتمد بها دگلدر
الخواص لحم قنفذ سل وجذام وبرص وتشنج ووجع کلابه نافعدر ونمک یاشیده داء الفیل وجذامه نافعدر
وبول فراشه نافعدر وشحمی ایله مجذوم طلا اولنسه نافعدر ودمی ایله عضه کلب کلب طلا اولنسه وجعی
ساکن اولور ووجع طحال ایله مبتلی اولان کمسه شراب عسل ایله طحال قنفذ ایچورلسه ازاله ایدر وکباب
طبخ ایدوب اکل ایتمک دخی بویله در وکلیه سی تجفیف ایدوب بردرهم مسحوقی ماء حمص اسود ایله عسر البول
اولان کمسه ایچیرسه علتی بری اولور وقنفذ قتل اولنوب قتل انده استعمال اولنمامش سیف ایله
باشی قطع اولنوب مجنون ومصروع ومختل اوزره تعلیق اولنسه ازاله ایدر وقنفذ زنده ایکن صول ایاغنک
برطرفی قطع اولنوب خرقه کتانده ربط اولنوب حمای حاره وبارده یه مبتلی اولان کمسه اوزره تعلیق نزایدی گیچ

بخار ایکن تعلیق اولنسه ازاله ایدر ومرضی صعب اولان کمسه یه اوچ کون بول قنفذ ایچورلسه صعوبتن ازاله ایدر
وقنفذک صینی منی کشیر ایله قینادلوب واناء نحاس ایچره قونلسه بونکله اکتحال کمسه یه گیجه ایله برنسنه خفی اولمز
بلکه گوندزگی گبی گورر وشطار عیارین بونکله درکار اولورلر وصینی بسیری کهنه زیت ایله قینادیلوب قاروره یه
وضع اولنسه برکمسه یی اویوتمق مراد اولنسه قنفه طرفه میل ایله انی اخذ ایدوب اول کمسه نک انفنه قریب طوتسه
فی الحال نائم اولور دیدیمی سینک اظفاری ایله محموم تبخیر اولنسه حماسی زائل اولور ومرارهسی سمن عتیق ایله عجن
اولنوب زن قبلنده گورورسه جوغنده اولان نشیری القا ایدر ومرارهسی انجق دهن ورد ایله خلط اولنوب
صمم قدیمی اولان کمسه نک اذننه تقطیر اولنسه وبرنیچه ایام بوکا مداومت اولنسه صممی زائل اولور ومرارهسی گوگرت
ایله خلط اولنوب بونکله بهق طلا اولنسه ازاله ایدر ومرارهسی بکرا ایچلسه جذام وسل وخنزیره نافعدر وانکله
اکتحال اولنسه عینه عارض اولان بیاضی ازاله ایدر وانکله موضع شعر منتوف طلا اولنسه ابدی انده موی بیتمز
کرکند نزهة القلوبده مشهور اولدوغی اوزره کرکدن ثبت اولنمشدر حیوة الحیوانده مذکوردرکه جاحظ بوکا کرکدن
تسمیه ایتدی وحمار هندی وحریش دخی تسمیه اولنور عدودی فیلدر ومواطنی بلاد هند ونوبه وصیندر وقدر
جاموسدن دونرر ودیرلرکه فرس ایله فیلدن متولددر اما قول بعیددر وراسنده قرن واحد عظیمی واردرکه
ثقلندن رفع رأس ایده مز وبو قرن مجوف دگل مصمت در وقوتی الاصل وحاد الرأس در بو قرن ایله مقاتله
فیل ایدر وفیلک نبری بونک قرنی یاننده فیله برنسنه افاده ایتمز وبو قرنک بجلسه سواد ده بیاض ایله طاوس
وغزال وانواع طیور واشجار وبنی آدم صوری وبونلردن غیری نقوش عجیبه وصور مختلفه چیقر وبونلردن
سریر ملوک ومناطق ایچون صفایح اتخاذ اولنور وثمن غالی ایله بیع اولنور اهل هند وصین زعم ایدرلرکه
کرکدن اولدوغی ارضده سایر حیوان اوطلر کرکدن ایله سایر حیوان مینندن جمیع جهاتده ارضده یوز
فرسخدن اقل مسافه اولسه اقل حیوان بونک هیبتندن گریزان اولور ودخی زعم ایدرلرکه احیانا کرکدن
فیل ایله تناطح ایدوب فیلی قرنی اوزره الوب رفع ایدر انثی کرکدن فیل گبی یدی سنه حامل اولور
وولدی طوغدقده اسنان وقرنی نابت وحافری قوی طوغر وبعض قولی اوزره وضع حمله قریب اولدقده
ولدی موضع ولادتدن باشن چیقاروب اوتلر دکر ورجوع ایدر وجاحظ بو قولی انکار وتکذیب ایتدی
وحیواناتده بوندن غیری قرنی مشقوق الظلف حیوان یوقدر وکرکدن بقر وغنم وبعیر گبی اجترار ایدر
وحشیش وعشب اکل ایدر لکن انسانه عداوتی شدت اوزره در انسانک رایحه سن شم ایتسه تجسس و
طلب ایدر وتیشور سه قتل ایدر لکن انسانی اکل ایتمز نزهة القلوبده مذکوردرکه کرکدن جاموسدن
اکبر وفیلدن اصغردر وبقر شکلنده در وراسنده برقرنی واردر وبو قرنده بر ذراع مقداری برشعبه
واردرکه دمیری مشقوق الظلف تعبیری ایله اراد ایتدی سریع الغضب وطویل العمر حیواندر صاحب عجایب المخلوقات
قولی اوزره یدیوز ییل یاشار ویچاه ساله اولدقدن صکره شهوتی هیجان ایدر ودیشیسنک مدت
حملی اوچ سنه اولور وکرکدن فیلی قرنی ایله رفع ایدر وقرنده اولان معوج شعبه ایله فیله داخل المغبنه
فیلی رمی والقایه قادر اولمدوغندن شحم فیل داغب اولوب کرکدنک عیننه داخل اولور وکرکدن اعمی اولوب
ایکیسی دخی بو حالله مرد اولورلر **الحکم** دمیری دیرکه تتبع شدید وسؤال عدیدن صکره برکمسه یی گورمدمکه کرکدنک
حل وحرمتنه تعرض ایتمش اوله ظاهر بودرکه اکلی حلال اوله زیرا نبات اکل ایدر ودخی اجترار ایدر وانه

ناطح بالنه‌گ یزیلنوشش

عدو اولماسی حلته مانع اولمز زیرا ضبع انسانه عدو ایکن مذهب شافعیده اکل اولنور دمیری بو وجه اوزره حلته قائل
اولدی لکن اهل هند وصیننک لحم کرکدنی اکل ایتدکلری جدا مسموع دکلدر مع هذا اکثر بلاد هند وصین اهلی
شرف اسلامدن عاریدر کفارننم دخی اکل لحم کرکدن وارایدوکی معلوم دکلدر دمیری کرکدنده اشیاء
اباحت اصل اولدیغنه میل ایتمشدر **الخواص** کرکدنک رأس قرننده انحنا قرننه مخالف برشعبه وار در
وبو شعبه نک خواص عجیبه سی واردر وبو شعبه نک علامت صحتی بودر که انده بر فارس شکلی کورینور وبو شعبه
بولنمز الا ملوک قتنده بولنور وخاصیتی هر عقوعی بی حل ایدر صاحب قولنج انی ال ایله اخذ ایتسه فی الحال سقا بولور
وکذلک طلقدن مضطرب اولان مرأة انی ال ایله اخذ ایتسه فی الحال طوغورر وبرمقدار رعوع اولنوب مصروعه ایچورلسه
افاقت بولور وبونک حاملی چشم بددن امین اولور وآب انی دوشورمز وبونی تابوت حارلیجه قوسه لر بارد
اولور وکرکدنک عین یمنی سی انسان اوزره تعلیق اولنسه جمیع الامی زایل اولور وجن وحیات انکا قریب اولمز
وعین یسری سی حمار حاره دن نقضه نافعدر وجلد کرکدندن تجافیف اتخاذ اولنور وسیوف انی قطع ایتمز
نزهة القلوبده مذکوردر قرن کرکدنک شعبه سی خواصندندر که سوهان ایله کوب براده سی خاک ایله خلط ایدوب
اول خاکی بر بوک نائم اوزره صاچسه لر برکون بر کیجه نائم قالورلر اکر قالقه لر کیر ودوشوب خوابه وارلرلر
وقرن کرکدنی طعام وشراب مسموم یانینه کتورسه لر قوت سمی ابطال ایدر والله تعالی اعلم **کوبشال**
نزهة القلوبده مذکوردر که کوشال قرا ودبدن یعنی قولان دیدکلری حمار وحشی ایله ایودن متولددر
وشکل عجیبی واردر وکیمسنه دخی بکزر وخواصده دخی انکیسنک خواصندن کوشالده خواص واردر **مهاة**
فارسیده کوزن در وترکی شرقی ارککنه سغون ودیشیسنه مارال دیرلر صاحب ترجمان قولی اوزره
مهاة بقره وحشیه در جمعی مهی ومهوات در وولدی جوذر در کوکب ونوفل وموکب وزنی اوزره دیو
حیوة الحیوانده مذکوردر که مهاة بقره وحشیه دن برنوعدر دیشی سی حامل اولدقده ارککندن کریزان اولور وطبیعتنده
شبق واردر وارککی فرط شهوتندن اخر ارککه راکب اولور ومعز اهلیه یه اشبهدر وقرنی غایة
صلبدر نزهة القلوبده مذکوردر که هرسال بونک قرنی ساقط اولوب جدیدی ظهور ایدر وعام بعده
اوکا قرنندن عاقم آتیده ظهور ایدن قرننک برعقدی زیاده اولور ومهاة عدو حیه در حیه یی بولدقده کز
برده غفنده زخم تیر دخی اولسه اکل ایتمنجه قومز وبعد الاکل سرطان ویاخود خراطین اکل ایدر تا که مضرت
سمی کندویه تأثیر ایتمیه وحیوة الحیوانده بقر وحشی اوچ صنفدر بری ایل درکه ذکری سبق ایتدی وبری
مهاة درکه ذکری اولنیور وبری یحمور درکه آتی الذکردر واوچی دخی ایام صیفده آب بولمسه لر صبر ایدوب
ریح ایله استنشاق ایدرلر وبو صنفده ذئب وثعلب وابن آوی وحمار وحشی وارنب وغزاله مشارکدر
الحکم حلالدر زیرا الطیباتدندر **الخواص** مغز استخوانی اکل اولنمق صاحب فالجه نفع قوی ایله نافعدر وقرننک
بر شعبه سی یانمق کوتورنلکه دن سباع وهوام نفرت ایدر وقرنی ویاخود جلدی ایله بربیت تبخیر
اولنسه فار وخنفسا اندن کریزان اولور وقرنی احراق اولنوب مبتلای حمار ریحک طعامنه قونلسه
زایل اولور واشربه دن برشنه الحنون المحله تهییج باه وتقویت عصب ایدر ونعوظی زیاده ایدر
والنف راعفه نفخ اولنسه دمی قطع ایدر وانکی قرنی احراق اولنوب رماد اولدقده تحل ایله ازیوب شرم قریشمه
انکله برص طلا اولنسه زایل اولور نزهة القلوبده مذکوردر که دخانی قرنی هوامی قاچورر ووجع دندانی تسکین ایدر

ورما

ورما وقرنی روغن ایله ضم اولنوب شقاق اوزره سورلسه ازاله ایدر ودمینده خاصیت درباق واردر
وقلبنده بر استخوان واردر صاحب صداع کندوده کوتورسه صداعی تسکین ایدر وقولنج دماغی
منعقدی فتح ایدر وکعبنی بازویه بغلسه لر سم حشراتدن ایمن اولورلر وقضیبنی سحق ایدوب شربت ایله
ایچسه لر سم قاتلی دفع ایدر **مهاج** حیوة الحیوانده قزوینیدن نقلله مشهوردر که دابه عجیبه در ارنبه بکزر
وبر فتح واو وسکون با موحده ایله سنوردن اصغر بر دویبه در که سرینه زنکنده درد ذنب طولی مقدار
وبونده مقیم اولور وحیوة الحیوان صاحبی بو قولی جوهریدن نقل ایتدی وصحاح جوهری ال ترجمه سنده صاحب القراح
دیرکه وبر هره دن اصغر بر حیواندر که انکا فارسیده ذنک وترکیده سغور دیرلر وصاحب ترجمان
قولی اوزره وبر ایام عجوزدن بریدر وبر دویبه در ومؤنثی وبره در اوزره جاریدر واعلام رجالدن اولان
وبره بوندندر جمعی وبور ووبار در وحیوة الحیواندندرکه وبرک ذنبی غایتده قصیردر وناس وبره غنم بنی اسرائیل
تسمیه ایدرلر وزعم ایدرلرکه مسخ اولنمش اوله زیرا ذنبی مع صغره الیه خروفه مشابهدر نزهة القلوبده مذکوردرکه وبر
اکثر بیشه زارده اولور واحیانا بیوتده دخی اولور وجلدندن فرو اولور **الحکم** شافعی مذهبنده اکلی حلالدر
زیرا اجرام وخزینه تغذیه اولنور وارنب کبی بقول ونبات اکل ایدر وقول ناکلده اکلی لا بأسدر که
عطا ومجاهد وطاووس وعمرو بن دینار وابن المنذر وابو یوسف بو قوله قائللردر وحکم وحماد وابن سیرین
وابو حنیفه وحنابله دن قاضی اکلنی تکریه ایتدیلر وابن عبد البر دیرکه وبر حقنده ابو حنیفه دن بر نسنه حفظ
ایتدم بنم قتمده ارنب کبیدر اکلی لا بأسدر زیرا بقول ونبات اکل ایدر **وشق** معروفدر نزهة القلوبده
مذکوردرکه وشق هره دن اکبردر واکل لحمی مباحدر وجلدندن فرو فاخر دیوشیش ذی قیمت اولور
وسایر فرولر کیلدکده بدن انسانک حرارتی انکا تأثیر ایتدیه فروک حرارتی بدن انسانه
تأثیر ایدوب اصدور **وعل** صاحب ترجمان قولی اوزره فتح واو وسکون عین مهمله ایله وکسر
عین مهمله ایله اروی در یعنی طاغ کچیسی تکه در وکسر واو وکسر عین ایله دئل وزنی اوزره اوتمانادر
وجمعی اوعال ووعولدر وحیوة الحیواندندر فتح واو وکسر عین مهمله ایله اروی درکه تیس جبلی در و
انثی سی اروی در وصاحب القاموس قولی اوزره ارویه ضم وکسر ایله انثی وعولدر جمع قلتی اراوی
وجمع کثرتی اروی در افعل وزنی که علی غیر القیاس در یاخود اروی اسم جمع در حیوة الحیوانده مذکوردر
طبع وعل دندرکه اماکن وعره خشنه ده ادور وعلی الدوام مجتمع کزرلر ووقت ولادتده متفرق اولورلر
وانثی سنک ضرعنده لبن مجتمع اولسه کندوسی مص ایدر وذکوری ضعیف اولوب نزادن بری اولسه
بلوط اکل ایدوب شهوتی قوی اولور ارککنه شبق غلبه ایدوب دیشیسنی بولمسه منی سنی اغزی ایله
مص ایدوب نزع ایدر وطبعندندر که قناصی حس ایتدکده برمکان مرتفعده اولسه ظهری اوزره
استلقا ایدوب وکندوکندویی تحریک ایدرک منحدر اولور وخوف ایتدوکی حجاره دن باشنده
ایکی قرنی کندویی حفظ ایدر وصف اوزره الماس اولدقلرندن کندو ایله یه لغزان اولور ومجروح اولسه
سنک اوزره تبس سبزه یی مص ایدوب وجراحتی اوزره وضع ایتمکله ازاله ایدر وکرو حیوة الحیوانده
مذکوردرکه اروی ضم همزه وکسر واو وتشدید یا مثناة تحتیه ایله انثی وعولدر واعلام نسواندن اولان
وعله بوندندر وبعض قولی اوزره اروی غنم جبلدر واولادی اردبجه حتو وعدد وارویه نک طبعندندرکه

قجن اولادی صید اولنسه آردنجه کیدوب صید اولنمقده اولادی ایله شریک اولمغه راضی اولور وطبع اروبه
ابوینه بر ولطف اوزره در ولمقدر ابوینی اکلدن عاجز اولسه انلر ایچون مضغ ایدوب انلری اطعام ایدر
و دیرلرکه قرنینده ایکی ثقبه واردر انلردن تنفس ایدر بو ثقبه لر سد اولنسه فی الحال هلاک اولور الحکم
اکل لحمی بالاجماع حلالدر الخواص قرن وظلفی احراق اولنوب دهن ایله خلط اولنوب کثرت مشی اوزره اولان
ساعی بدننه وساقلرینه سوریه تعبی زایل اولورکه هیچ تعب کورمامش کبی اولور ونزیف الدم اولانک
زن مغز وعلی خرقه صوفده کوتوره نافعدر ولحم وشحمی سحق اولنوب وسعد وفلفل وقرنفل وزعفران
وعسل ایله خلط اولنوب مثانه سنده حصاة اولانه یکمه وزن مثقال انلر ایچه باذن الله تعالی ازاله ایدر
یامور حیوة الحیوانده ذکر ابن سیده قولی اوزره ایلدن بر جنسدر وسط رأسنده منشعب قرن احدی
واردر وابن سیده دن غیرینک قولی اوزره یامور اوعالک ارککیدر ومنشار کبی ایکی قرنی واردر واکثر
احوالده بقر وحشیه شبیهدر وبونک مأوی ومکانی اشجاری ملتف ومشتبک اولان مواضعدر و
آب ایچدکده اکا نشاط وسرور عارض اولوب بین الاشجار عدو ولعب ایدر وکاه اولورکه قرنلری شعب
اشجاره باتوب خلاصه قادر اولماز وصیحه وفریاد ایدر وناس فریادنی ایشتدکده کلوب صید ایدرلر
الحکم اکل لحمی حلالدر الخواص جلدی اوزره بولسه دبلی اولانلر که ادتوره زایل اولور نزیه القلوب ده
مذکوردرکه لحمنی شرابده طبخ ایدوب اطفاله ویرسه لر ذکا ایراث ایدر وبلاهتی ازاله ایدر وکجینی رحله ربط
اتسه لر کثرت مشیدن تعب ولغوب عارض اولماز یحمور حیوة الحیوانده مذکوردرکه دابه وحشیه در
وایکی طویل قرنی واردر کویاکه بو قرنلر منشار کبیدر شجری نشر وقطع ایدر وعطشان اولدقده فراته کلور وشجری
ملتف ومشتبک اولدقده نشر وقطع ایدر وبعض قولی اوزره یحمور یامور کندودر ویحمورک قرنی قرنی (?)
اییل کبیدر ومصمتدر مجوف دکلدر وهر سنه ساقط اولور ولونی حمرته مایلدر وابتدن اسرعدر
وجوهری قولی اوزره یحمور حمار وحشیدر صاحب الراموز قولی اوزره دخی یحمور حمار وحشیدر الحکم
اکل لحمی حلالدر الخواص شحمی دهن لسان ایله استعمال اولنمق انسانک ایکی یاننده یرزنج
حاصل اولان استرخایه نافعدر یربوع حیوة الحیوانده مذکوردر فتح یا ومثناة تحتیه ایله در وبوکا درص
دخی تسمیه اولنور کسر دال وسکون را مهملتین وآخری صاد مهمله ایله در و ذات ترح (?) دخی دیرلر ویربوع (?)
ویربوع طویل الرجلین وقصیر الیدین حیواندر وذنبی ذنب جرذ کبیدر ذنبنی بر یره صعود ایتدکده رفع
ایدر وبر طرفی شکوفه کبیدر ولون یربوع لون غزال کبیدر وبو حیوانه رطوبت جسدی آب مقامنه
قایم اولمغیچون جوف ارضده ساکن اولور وشم نسیمی اختیار ایدر اصحاب کلامک طبایع حیوانده
قوللری بودرکه سر دابه بی که الله تعالی خبث ایله طوغرمش اوله اول دابه نک الری قصیر اولور زیرا برنسنه دن
خوف ایتسه اعلایه صعود ایدر واکا نسنه لاحق اولماز ویربوع حجرلی نشز ارضده اتخاذ ایدر صکره
بیتنی ربع اربعه مهبنده حفر ایدر وبینده کوی اتخاذ ایدر وبو کوی یه نافقا وقاصعا ورابطا
تسمیه اولنور ویربوع بو کوینک برندن طلب اولنسه انتفاق ایدر نافقاسندن خروج ایدر و
نافقاسندن طلب اولنسه قاصعاسندن خروج ایدر وقاصعاسندن طلب اولنسه رابطاسندن
خروج ایدر وظاهر بیتی تراب وباطنی حفردر ومنافق فی الدینک سلامتی بونلدر زیرا ظاهری ایمان

وباطنی

وباطنی کفردر وباطننده کتم کفر ایدنک فعلنه نفاق دیرلر جاحظ وغیری قوللری اوزره جاهلیتده اسرار کفر
واظهار ایمان ایدنلره منافق اطلاق اولنمزدی لکن باری تعالی انلرایچون منافق اسمنی نافقاء یربوعدن
مشتق قلدی زیرا کفری اسرار ایدوب ایمان اظهار ایدرلر وبر شیئی بر شیئدن توریه ایدرلر وباب
خدیعه یه داخل اولوب کندولرک خلاف فی لیالینی غیره ایهام ایدرلرکه فعللری فعل یربوعه شبیهدر
امام العلامه ابو الفرج ابن الجوزی قولی اوزره یربوع بیتنی موضع صلب ومرتفعده اتخاذ ایدرتا که سیل
وحافردن سالم اوله اندن صکره بر شکوفه ویا بر شجر ویا بر صخر یاننده اتخاذ ایدرکه بیتندن چیقوب کیدوب
کیرو عود ایتدکده ایتورمیوب بولمسی سهل اوله ویربوع ابیض البطن واغبر الظهردر انتهی وطبع یربوعدر
که ارض سهله وارض لینه ده مشی ایتسه اثر رجلی معدوم اولمغیچون مؤخر کفی اوزره مشی ایدر
نته کم ارنب دخی بویله ایدر ویربوع اجترار وتبعیر ایدر ویربوعک کرش واسنانی واردر
وفک اعلی وفک اسفلنده اضراسی واردر جاحظ وقزوینی قوللری اوزره یربوع فاردن بر نوعدر
وقزوینی دیرکه فار اول حیواندرکه انک رئیس مطاعی واردر اکا منقاد اولور ورئیسلری
آرالرنده اولسه صخره اوزرنده ویاخود مکان مشرف اوزره طوروب هر جانبدن طریقه نظر ایدر
اگر بر خوف ایرجک نسنه کورسه لسانی ایله صریرینی یربوعلر ایشتدکده احجارینه داخل اولورلر
اگر رئیسلری صریر ایله اعلامده تقصیر ایتمکله کمسه کلوب یربوعلردن برینی صید ایتسه رئیسلری
اوزره اجتماع ایدوب قتل ایدرلر وغیری رئیس تولیه ایدرلر الحکم مذهب شافعیده اکل لحم یربوع
حلالدر زیرا عرب استطابه ایدرلر وعطا واحمد بن حنبل وابن المنذر وابو ثور حتی قائلدر
ابو حنیفه مذهبنده اکل اولنمز زیرا حشراتندر الخواص جغنده بتن شعر قوپروب دم یربوع ایله
طلا اولنسه باذن الله زایل اولوب دخی بتمز عرض صنف سبع ضاری اسد
فارسیده شیر وترکیده ارسلان دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه اسده ضرغام دیرلر مؤنثی ضرغامه در
صاحب الراموز قولی اوزره ضرغم وضرغام وضرغامه اسددر وحیوة الحیوانده ذکر اسده
قسورة دیرلر صاحب الراموز قولی اوزره قسوره وقسور اسددر ولبؤه ثمره وهمزه وحمزه وزنلری
اوزره ولباه سحابه وزنی اوزره انثی اسددر وربوع (?) وزنی اوزره لبوه وقطاه وزنی اوزره لباه
دخی بونلر ایکی لغتدر وحیوة الحیوانده ذکر لبوه ضم با موحده وبعدها همزه ایله انثی اسددر و
اسده لیث دخی دیرلر جمعی لیوثدر ولیث عناکبدن بر نوعدرکه صید ذباب ایدر وعنکبوتدن
اصغردر وحیوة الحیوانده ذکر اسده هرثمه دیرلرکه بونی ابن سیده حکایت ایتدی ولیث و
هرثمه اسماء اسددن اولدوغی راموزده دخی مذکوردر وکیرو راموزده ذکر که غضنفر وغضنفر و
هزبر اسددر حیوة الحیوانده ذکر هزبر کسر ها وفتح زا معجمه وسکون با موحده واخری را مهمله ایدر
اسددرکه جوهری بویله حکایت ایتدی وجوهریدن غیرینک قولی اوزره هزبر سنور بری شکلنده
بر حیواندر وجثه صغیر اولمقدادر لکن هزبرک لونی سنور بری لونه مخالفدر وهزبرک انیابی
واردر وبلاد حبشه ده کثیر الوجوددر وعلی کل حال هزبرک اکل لحمی حرامدر وصاحب الراموز قولی اوزره
اسدک جمعی اسود واسددر که اسوددن مقصوردر ودخی اسد درکه اسددن مخففدر

وآسد وآسادر که ایکیسی ممدوددر واُسد اُسداندر ومؤنثی ها ایله اسودرحیوة الحیوانده مذکوردر
که انثی سی آسده در اسدک اسماء کثیره سی واردر که بعضی انفا ذکر اولندی وابن خالویه قولی اوزره
اسدک بشیوز اسمی واردر وعلی بن قاسم اللغوی بونک اوزرینه یوز اوتوز اسم دخی زیاده ایتدی واول اکثر
اولان اسمار مشاهیر اسماسندندرکه اسامه وبیهس وناباج وجحدب وحارث وحیدر ودوس وزفر
وسبع وصعب وضیغم وطیبار وعنبس وفرافصه وکهمس ومقابس ونهاب وورد
وهرماس در وابو الابطال وابو حفص وابو الاحاتش وابو الزعفران وابو شبل وابو العباس
کنیتلریدندر واسد برنجه نوعدر ارسطو دیرکه اسدن برنوع کوردم وجهی روی انسانه وذنبی
دم عقربه شبیه ایدی دمیری دیرکه بونوعی ورد دیدکلری اولمق ظن اولنور واسددن برنوع دخی
بقر شکلنده در برتشره قریب قرون سودی واردر واصحاب کلام طبایع حیوانده دیرلرکه انثی اسد جرو
واحددن زیاده طوغورمز وطوغوردقده ارکک کلوب جرونی مرة بعد اخری نفخ ایدرحتی متحرک ومتنفس اولور
واعضاسی متفرج وصورتی متشکل اولور صکره آنه سی کلوب ارضاع ایدر وکوزلری یدی کوندن صکره فتح اولنور
وشیرخواره اولدقده تعلیم وتدریب ایله کندولرین اکتساب تکلیفنده اولور واسدک جوعه صبری واز
قلت احتیاجی سباعدن آخر حیوانده یوقدر وغیرک شکارینی اکل ایتمز وبرفریسه دن برمقدار اکل ایتسه
اکا کیرو عود ایتمز واچقدقده بدخو اولور وطعامدن امتلا اولسه پرهیز ایدر وکلب ونوع ایدوکی دن اکثر
وبرق ده انی چدا قیلدر بوندن اوتوری نجر ایله وصف اولنور وشجاعت وجبن ایله موصوفدر وجبننددر
که صوت دیک ونقر طشتدن کریزان اولور وسنور ودیک ابیضدن دخی کریزان اولور ونار کوردکده
متحیر اولور وشدة البطش درسباعدن بربسی ایله الفت ایتمز زیرا سباع کندویه مکافات ایدرلر حتی
حال کورمز ومرأة حامله قریب اولمز وکثیر الحمی اولور وعلامت کبری سقوط اسنانیدر ابن سبع السبتی
شفاء الصدورده روایت ایتدی عبد الله ابن عمر رضی الله عنهما بعض اسفارنده سیر ایدرکن برقومی کوردیکه
یول اوزره طورمشلر عبد الله بوقوم نیچون طورورلر دیو سؤال ایتدی دیدیلرکه طریق اوزره براسد انلری تخویف
ایتدی عبد الله دابه سندن نزول ایدوب براسده قرشو واردی واکی قولاغندن اخذ ایدوب طریق اوزرندن
برجانبه ایتدی ودیدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم سنک حقکده قولی عجب صادق ایمش دیدی که قال علیه السلام انما
تسلطت علی ابن آدم من مخافة غیر الله ولو ان ابن آدم لم یخف الا الله لم تسلط علیه ولو لم یرج
الا الله لما وکله الی غیره وسنن ابی داووده حدیث عبد الرحمن بن آدم دن ابی داود قتنده بوندن غیری
راویسی یوقدر ابی هریره دن مرویدر قال ابو هریرة رضی الله عنه قال النبی صلی الله علیه وسلم ینزل عیسی ابن
مریم الی الارض کان رأسه یقطر وان لم یصبه بلل وانه یکسر الصلیب ویقتل الخنزیر ویفیض المال ویقع
الامنة فی الارض حتی یرعی الاسد مع الابل والنمر مع البقر والذئب مع الغنم ویلعب الصبیان بالحیات لا یضر
بعضهم بعضا ویبقی فی الارض اربعین سنة ثم یموت ویصلی علیه المسلمون ویدفنون الحدیث قال ابن ابی
حاتم حدثنا عبد الله بن صالح بن اللیث حدثنی هشام بن سعد عن زید بن اسلم عن ابیه ان رسول الله صلی الله
علیه وسلم قال لما حمل نوح علیه السلام فی السفینة من کل زوجین قال اصحابه کیف نطمئن او تطمئن المواشی ومعنا
الاسد فسلط الله علیه الحمی فکانت اول حمی نزلت الی الارض فهو لا یزال محموما ثم شکوا الفارة فقالوا

الفويسقة

الفویسقة تفسد علینا طعامنا ومتاعنا فاوحی الله الی الاسد فعطس فخرجت الهرة فخبأت الفارة منها وهذا
حدیث مرسل نزهة القلوبده مذکوردرکه اسد سباعک قوی ومهیب وشجیعیدر وبرک شوکتی اسدن
زیاده در وبعض قولی اوزره برآسددن بر نوعدر واسد صیدینک برمقدار قلبندن وبرمقدار سائر
اعضاسندن اکل ایدوب باقیسن ترک ایدر وماکول النصف اولان رائحه سنه التفات ایتمز وکندویه تواضع
وتبصبص ایدن حیوانه قصد ایتمز ودیشیسی اوزره غیور اولور ومجموع سلاطین اوصافیدر انکیچون اسده
پادشاه سباع دیرلر وبوشوکت ایله دائما محمومدر وسائر امراضدن اکل قردایله خلاص اولور وخروس
سفید وطاوس وآتشدن هراسان در وفیلک عدوسیدر وئل خوفندن ارض ندیه یه قاچار اکرمور میان
پنجه سنه کیررسه اندن خلاص اولمیوب هلاک اولور مجمل التواریخده وارددرکه اسد رومده تولد ایتمز

الحکم ابو حنیفه وشافعی واحمد وداود وجمهور قوللری اوزره اکل لحم اسد حرامدر مسلم روایت ایتدوکی
حدیث ایله احتجاج ایتدیلر قال علیه السلام کل ذی ناب من السباع فاکله حرام ومالک قولی اوزره مکروهدر
حرام دکلدر وبو آیتله احتجاج ایتدی قل لا اجد فیما اوحی الی محرما الآیه وجمهور دیرلرکه بو آیتدن مراد بو آیتک
نزولی وقتنده بو آیتده مذکور اولنلردن غیری محرم اولمادوغنی اخباردر صکره رسول علیه السلام سباعدن
هر ذی نابک تحریمی وحی اولندی وقبولی واجب اولدی الخواص عبد الملک زهر قولی اوزره شحم اسدی
جمیع بدنه طلی سوررسه سباع اول کمسه دن قاچرلر وسباعدن اول کمسه یه ضرر ایرشمز وصوت اسدی
تماسیح ایشتسه تماسیحی قتل ایدر وارکلکنک مراره سی مستهل شهرده بر بیضه ایچره قوبوب وطوی اولنان
ایچون معقود اولنلره ایچورلسه عقدنی حل ایدر واکل لحمی فالجه نافعدر وقبل البلوغ صرعه مبتلی اولان کمسه اوزره
شعری ایله جلد اسددن برقطعه تعلیق اولنسه صرعنی ازاله ایدر بعد البلوغ مبتلی اولانه نافع دکلدر وشعر
اسد برموضعده احراق اولنسه سباع اول موضعدن کریزان اولور وجلدندن برقطعه ثیاب
صندوقنه وضع اولنسه اکا عثه ضرر ایتمز دیرقانه مبتلی اولان کمسه یه مراره سندن وزن دانق
ماء بزرقطونا ایله ایچورلسه نفع بین ایله نافعدر ومجرب عجیبدر وخصیه سی بوریق ومصطکی ایله طوز اولنوب
وتخفیف وسحق اولنوب وسویق ایله خلط اولنوب ایچلسه جوفده اولان تولنج وزحیر ووجع رحم بواسیره
نافعدر وسن اسدی انسان کندوده کوتورسه وجع اسناندن بری ووداغی زینت عتیق ایله اذابت
اولنوب اختلاج وارتعاش صاحبی انکله طلا اولنسه اثری ازاله ایدر وشحمی ایله اثر واثقل طلا اولنسه اکا زرد
ضرر ویرمز وبدن طلا اولنسه قتل اکا قریب اولمز وزیت تخفیف اولنوب ودلوک ایله خلط اولنوب موضع
بهق انکله اولنسه غایتده نافعدر ومراره سی عسل ایله ازیلوب انکله حنازیر طلا اولنسه زایل اولور
وذبنی اذن کندوده کوتورسه حیله محتال اکا تاثیر ایتمز وهرمس قولی اوزره جلد اسد اوستنده قعود
بواسیر ونقرسی ازاله ایدر وطبری قولی اوزره مراره اسد ایله اکتحال حدت بصر ایراث ایدر وشعر اسد ایله محموم
تبخیر اولنسه حمایی ازاله ایدر نزهة القلوبده مذکوردرکه مراره اسد انسانه شجاعت ایراث ایدر وصرع وداء
الثعلبی ازاله ایدر وشحمی بواسیر واورام حاره ووثه سفیدر ودمی علت سرطانی ازاله ایدر وجلد اسد اوزره
نوم حمایی وبواسیری دفع ایدر وجلد اسددن طبل دوزنسه لرصوتندن افراس اعدا مبهوت اولور ببر ترکیده
بوکا یولبارس دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرباتین موحدتین ایله در اولی مفتوحه وثانیه ساکنه در سباعدن

برنوعدر وبر عدوده اسده غالبدر عداوتی دکلدر وبوکا بریق وفوانق دینلورکه ضم فا وکسر نون ایله
وبو حیوان ابن اوی یه شبیهدر ودیرلرکه زبرقان وکبوه دن متولددر وانثی بریحدن حامل اولور
انکچون عدوی ریح کبیدر صیدینه کمسه قادر اولمز اجزاسی سرقه اولنوب زجاجدن قواریر ایچره وضع
اولنور وخیول سابقه یه راکب اولوب ایلدرلر وسرقه ایدوب قچلری یر ینشدکده قواریرک
برینی بر جرو ایله اکا رمی والقا ایدرلر وبو قاروره یه نظر ایتمکه وجروینی ایچمدن چقرمغه مشغول اولوب
قالور وبقیه سنی ایدرلر وبو اجرای صبانه تربیه ایدرلر وانسان ایله انس ایدر وبر شجر کافور ایله
غایتی نولورر وبو شجرک بانمی اکثر کمسه اول شجره قریب اولوب اندن برنسنه اخذ ایتمکه قادر دکلدر
لکن زمان معلومده بر شجر کافوردن مفارقت ایدر واول نواحی خلقی بونی بیلورلر واول زمانده کلوب
کافوری اخذ ایدرلر ونزهة القلوبده مذکوردر که براسد ونمر ایله عداوت وخصومت اوزره در
وانکینه دخی غالب اولور ومریض اولسه کلبی اکل ایدوب صحت بولور ودیشی فنجنکشت دیدکلری
کیاه یانندن طوغورر وجروینی هر اوچ کون اوچ کجه ده برکره ارضاع ایدر الحکم حدیث مشهور مقتضاسی اوزره
اکل لحمی حرامدر الخواص مرارهسنی اب کرمده دکوب صاحب برسامی انکله طلا ایدرلر شفا بولور
وزن حامل کمنه وده کونوره حامل اولمز اکر حامل اولدقدن صکره کونورسه جنینی دوشورر وکعبینی
کندو اوزرینه ربط ایدن یکرمی فرسخ مسافهیه دخی کتسه مشیدن انعاب ایتمز وجلدی اوزره نوم وقعود
حب العرقی ازاله ایدر وجلدینک دخانی مورچه دن غیری هوامی قاچورر وشحمی فالجه انفع ادویه در
حریش حیوة الحیوان صاحبی یرکه جوهری حریش حیاتدن برنوعدر دیدکدن صکره حریش بردابه در اسد کبی
مخالبی واردر وباشنده قرن واحدی واردر وناس بوکا کرکند تسمیه ایدرلر وصاحب الرامور
دخی حیاتدن برنوعدر دیدکدن صکره دیرکه حریش بنی عامردن برقبیله در وبردابه درکه اسد کبی مخالبی
واردر وباشنده قرن واحدی واردر وناس بوکا کرکدن تسمیه ایدرلر ودخی بمقدار اصبع دودیه در
کرارجل کثیرهسی واردر وحیوة الحیوانده دیرکه ابو حیان التوحیدی قولی اوزره حریش حجم جدی بردابه در
وقوه جسم وسرعة حرکتی واردر که قنص ایدن عاجزدر ووسط رأسنده قرن واحدی واردرکه مصمت
ومستقیمدر وبو قرنی ایله جمیع حیوانله تناطح ایدر واکا برحیوان غالب اولمز وحیله صیدی بودرکه
برفتاة عذرایی وبا خود برصبیه یی برحیوان اولدوغی مکانه قورلر وبو حیوان آنی کوردکده صیچرایوب
یاننه کلور وانک ممهسنی امرویت اولور وحرکت ایتمیوب سکون اوزره قالور وبو حالده قنص
کلوب بوسکون ایله طورر کوه آنی شد ایدر وقزوینی قولی اوزره حریش حجم جدی برحیوان بری
العدودر ورأسنده قرن کرکندکی قرن واحدی واردر واکثر عدوی ایکی ایاغی اوزره در وعدودن
برحیوان اکا لاحق اولمز وغیاض بیغ روبجستاندن بولنور وصاحب نزهة القلوب دخی حریشی
قزوینی تحقیقی اوزره وصف ایدوب ایکی ایاغ اوزره عدوینی وسرعت عدوینی ذکر ایتدی لکن حیوان
کثیر الاعدادر دیو ایراد ایتدی الحکم اکل لحمی حرامدر کرک نوع حیاتدن اولسون کرک نوع حیوان موصوفدن اولسون
زیرا حدیث کل ذی ناب ده عموم نهی داخلدر الخواص اکل لحمی قولنجی ازاله ایدر ومبتلی خناق دیشی
آب ایله ایچسه فی الحال منفتح اولور وکعبی عرق مدنی اوزره وضع اولنسه دی منقطع اولمی منع اولور

نزهة القلوبده مذکوردرکه لحمی قیطریون ایله طبخ اولنسه صاحب قولنجه شفا ویرر وپادکعبنی شحمی ایله خلط اتیسه لر
ازالهٔ مرض دق ایدر دب معروفدر فارسیده خرس وترکیده آیو ومغولیده اوتکه دیرلر حیوة الحیوانده
مذکوردرکه دبک انثی سی دبه در صاحب الرامور قولنده مؤنثی ها ایله دبه در ودبک ولدی دیسمدر وحیوة
الحیوانده مذکوردرکه جمعی دبابدر وکنیتی ابو حمید وابو جهینه وابو الحلاج وابو سلمه در ودب خلوة وغلته
مایلدر قیشنا اولدقده غیرلنده اتخاذ ایتدوکی وجارینه داخل اولور وهوا خوش اولنجه چقر واحقیه التوین
وابقلرین مص ایدوب جوعی بونکله مندفع اولور وایام ربیعده اوتلکی حالندن اسمن چقر ومشترک
الطبعدر زیرا سباع اکل ایتدوکی اکل ایدر وبهایم اوتلادوغنی اکل ایدر وکذلک ماکول انسانی اکل ایدر
ومقتضای طبیعیدرکه اوان سفادی اولدقده براررکک دیشی سی ایله تنها اولور وارکک دیشی ایله ارض اوزره
اضطجاع ایدوب تسافد ایدر ودیشی سی جروینی برقطعه لحم وضع ایدرکه جوارحی متمیز دکلدر ونمل خوفندن
جروینی موضعدن موضعه قاچورر وکاه اولورکه کندو جروینی ترک ایدوب جرو ضبعی ارضاع ایدر وانثی
دبه جهیر دینلور وکنده جروین قویوب جرو ضبعی ارضاع ایتدوکیچون عرب احمق من جهیر دیرلر
ومع ذلک وضع جرو ایتدکده اعضای جروی متمیز اولوب تنفس ایدنجه جروینی یالار وولادتنده صعوبت
واردر کاه اولورکه حالت وضعده تلف وهلاکه قریب اولور وبعض زعم ایدرکه اغزندن طوغورر
وناقص الخلق طوغورر دوغی ارکله حرصندن وسفاده شوقندن وشدت شهوتندن انسانی وطئه
دعوت ایدر وبو حیوانک شاننددرکه قیشنا ده سمین اولور وحرکتی قلیل اولور ودیشیلری اولوقت
وضع جرو ایدر وبر مکانه داخل اولدقده اون درت کون چقمیه اول مکاندن حرکت ایتمز بعده حرکته شروع ایدر
ودیشی سینه عدوسندن بر انهزام واقع اولسه اجراسنی اوکنه آلور واجراسی ایچون خوفی مشتد اولسه امری
اشجاره چیقارر وقبول تعلیمه طبعنده فطنه عجیبه واردر لکن معلمنه مطیع اولمز الا عنف وضرب شدید ایله بعده
مطیع اولور غریبه امام ابو الفرج ابن الجوزی اخبار الاذکیاده ذکر ایتدی که برکمسه اسددن قاچوب برچاه جره
دوشدی واسد دخی آردنجه دوشدی وچاه ایچره بردب وار ایدی اسد دبه نقدر زمان در بومقامده سن دیدی
دب دیدیکه نچه کونلردن بر و بونده یم وجوع بنی اهلاک ایتدی واسد اکا دیدیکه الحمد بو انسانی اکل ایده لم
بزی طویورر ودب اسده دیدیکه بوندن صکره جوع عود ایدر ایسه نچه ایده رز رأی بودرکه بوکا اذا
ایتممکه یمین ایده لم وبوکنده خلاصنده وبزم خلاصمزده برحیله ایدرکه حیله یه بزدن اقدردر پس اسد ودب
رأی ایتدکلری اوزره یمین ایتدیلر وبو انسان بوچاه ایچره بعض یره یاپشارق برثقب بولوب
اکا واصل اولدی واندن وجه ارضه چقوب خلاص اولدی ودب واسدی دخی تخلیص ایتدی دیو
برتمثیلدر معناسی بودرکه عاقل جمیع امورده حزمی ترک ایتمز ومقتضای نفس وشهوتنه تابع اولمز خصوصا برشدت
انده هلاک وار ایدوکی بیله بلکه عاقبت امره نظر ایدوب جمیع امرده حزم ایله حرکت وعمل ایدر عجایب
المخلوقاتده قزوینی حکایت ایتدی براسد برانسانه قصد ایدوب وانسان قاچوب برشجره
التجا وارتقا ایتدی وبو شجرک بعض اغصاننده بردب وار ایدی وشو شجری قطع ایدردی واسد
کلوب تحت شجرده مفترش اولدی وبو انسانک نزولنه منتظر اولدیکه اکل ایده وبو انسان دبه نظر
ایتدی ودب انکشتی ایله دهاننه اشارت ایتدیکه ساکت اول اسد بونده نیم ایدوکی بلمسون وبو

انسان اسد ایله دب بیننده متحیر قالدی و یانده بر سکین صغیری واریدی چیقاروب دبك اوزرینه
چقدوغی غصنی قطع ایتدی حتی تپه‌ی بیبر قالدی و ثقل دب سببی ایله غصن مقطوع منکسر اولوب دب
ارض اوزره دوشدی و اسد دبك اوزرینه صیچرادی و بر زمان تصارعدن صکره اسد دبه غالب اولوب
افتراس ایتدی و انسانی ترك ایدوب رجوع ایتدی و انسان شجردن نزول ایدوب سلامتله کتدی •
الحکم اکل لحم دب حرامدر زیرا سبع ذی نابدر و امام احمد قولی اوزره اکر نابی اولمزسه اکلنده باس
یوقدر زیرا اباحه اصلدر و وجود محرم متحقق دکلدر **الخواص** نابی لبن مرضعه یه قونلوب طفله ایچرلسه دیشلری
سهولتله بتر و شحمی برص حادثه طلا اولنسه ازاله ایدر و عینی بر خرقه‌ده ربط اولنوب عضد انسان اوزره
تعلیق اولنسه سباعدن خوف ایتمز و حمای ربع دائمه یه مبتلی اولان کمسه اوزره تعلیق اولنسه ازاله ایدر
و مراره‌سی عسل و ماء رازیانج ایله خلط اولنوب اکتحال اولنسه ظلمت بصری ازاله ایدر و بونکله داء الثعلب
طلا اولنسه موی بتورر و دمی ایله اکتحال اولنسه ظلمت بصری ازاله ایدر و قوت العمل اولدر و طفل
شحم دب ایله دلك اولنسه جمیع سوء احوالدن انی حرز ایدر موضعنه سور شحمی ایله طولدورلسه نافعدر
و شحم دب ایله دب طلا اولنسه اکا جنون عارض اولور و جلدندن بر قطعه سیء الخلق اولان صبی اوزرینه
تعلیق اولنسه نومنده فزع ایتمز و کمسه شنجیدن ایچسه سمین و فربه اولور و شحمی فتیله محروقه ایله سحق اولنوب
موی دوکلن موضعه سورلسه کما کان عود ایدر نزهة العقولده مذکوردر مراره‌سنی قلفل ایله حل ایدوب
داء الثعلبه سورسه‌لر موی بتورر و شنجی و برصی ازاله ایدر **ذئب** فارسیده کرك و ترکیده قورد
و مغولیده جسینه درلر حیوة الحیوانده مذکوردر که ذیب مهموز و غیر مهموز دخی اولور و انثی‌سی
ذئبه در و جمع قلتی اذؤب و جمع کثرتی ذئاب و ذؤبان در و ذئبه خاطف و سید و
سرحان و ذؤاله و عملس و سمسام و سلق تسمیه اولنور که انثی‌سی سلقه در و اویس دخی اسماء
مشهوره‌سندندر صاحب المزهر قولی اوزره ذئبك کنیتی ابو جعاده در که ضم جیم ایله در و ابو جعده
که فتح جیم ایله در و جعده مطلق کریمدر و انا مع اضافتله جعة الادمی ذئبه بخیله اطلاق اولنور و کاهی
بلا اضافه دخی بخیله اطلاق ایدرز و جمعی جعادر و دخی جعة شاطئ انهار اوزره بر نبات در و حیوة
الحیواندندر که ذئب غبش ایله موصوفدر و غبش لون رماد کبی بر لوندر ذئب اغبش و ذئبه غبشاء
دینلور و اسد و ذئب جوعه و جوعه صبرده مختلفدر اسد شدید النهم و حریص غیب رغب و
شره در و مع ذلك احتمال واردر که نیچه ایام برنسنه اکل ایتمیوب قاله و ذئبك منزلی اکثر قفار ایکن
و قلیل الخصب ایکن و کندو کثیر اسکد ایکن اکل ایچون برنسنه بولمسه نسیم ایله اغتیاب و اکتفا ایدر
و ذئبك جوفی عظم مصمتی اذابت ایدر و نوی تمری اذابت ایده مز و وقت سفادده التحام بولنمز
الا کلب و ذئبده بولنور و ذئب و ذئبه متلاحم اولدقده اوزرلرینه کمسه هجوم ایتسه دیلدوکی کبی
ایکیسن دخی قتل ایدر لکن بو قدر وار که بو نوع تلاحم بولنمق در واقع اولور زیرا سفاد اراده ایتدکلرنده
خوفلرندن انسان اوغرامادیغی موضعه واررلر و ارض اوزره اضطجاع ایدوب لت فعل ایدرلر
و ذئب انفراد و وحدت ایله موصوفدر و عجیب طبعندندر که ورق عنصل اوزره باصه فی الحال
مرد اولور و غنم ایله عداوتی معروفدر و بر خصوصیت ایله در جلد غنم جلد ذئب ایله مجتمع اولسه جلد غنمك متعطل اولور

وعرب احوالندندر که نوم ایتدکده بر کوزی نائم و بر کوزی یقظان اولور حتی نائمه‌سی ایله نومدن اکتفا
ایتدکده آنی آچوب حین اخری نائم اولور که یقظان ایله احتراس و نائم ایله استراحت ایده و اوزرینه
کلب ارسال اولندقده بوندن کثیر العوا حیوان اولمز و افزاد اولنوب عصا و سیف ایله کسر و قطع
ایچون ضرب اولندقده مرد اولنجه اندن صوت ایشدلمز و قوت شامه‌سی اولقدردر که مشمومنی بر فرسخ
مسافه‌دن ادراك ایدر و اکثر غنمه تعرضی وقت صبحده در زیرا کلبك فترت نومی و کلالی وقتی
کوزه‌در و کلب تمام لیلده جار و متیقظ اولوب وقت صبحده غافل اولور و مقتضای طبعی
بودر که بر مقدار پرتوب اکل ایتدوکی فریسه یه ابدا عود ایتمز و بوکا جوع غلبه ایتدکده عوا ایدر
ذئاب یانینه مجتمع اولورلر و بربرینك طوررلر ایچلرندن بریسی کیرو دونسه باقیلری انك
اوزرینه دوشوب اوزرینه صیچرایوب اکل ایدرلر و انسانی کوردکده انساندن عاجز اولمغین
خوف ایدرسه عوا و استغاثه ایله فریاد ایدوب ایشیدن ذئبلر انسانه برابر اقبال ایدرلر
که اکلنه حرصده یکساندرلر و انسان بونلردن بری ادعا ایدرسه باقیلری انك اوزرینه هجوم
ایدوب انی پاره‌لرلر و انسانی ترك ایدرلر و انسان ذئبه طمع ایتسه ذئب انساندن خوف
ایدر و انسان ذئبدن خوف ایتسه ذئب انسانه طمع ایدر و ذئب عظمی قطع ایدوب
اسنانی ایله سیف یوندوغی کبی یونوب خرد ایدر و صوتی ایشدلمز نزهة العقولده مذکوردر
ذئب حیوان شریر و جسوردر و دیشی ارککندن بتردر و هر حیوان انسانی کورسه کیرو دونر
اما ذئب ایلرو کلوب اقبال ایدر و اکر اول نظر انساندن ذئب اوزره دوشسه انسان
ذئبه ظفر بولور و اکر اول حین ذئب انسان اوزره دوشسه ذئب انسانه ظفر بولور و
جامع الحکایاتده مذکوردر اعرابی لبن غنم ایله بر جرو ذئب تربیه ایتدی و جرو بیودکده اول غنمی
پرتوب اکل ایتدی و اعرابی بو معناده انشاد ایتدی **شعر** غدیت بدرها و نشأت معنا
فما انباك ان اباك ذئب و ذئب کلبه ایله و کلبه ذئب ایله احیانا تسافد ایدرلر و بونلردن
حاصل اولانه دیسم درلر کریم الطرفین اولور و صفة ابو بنی کنده موجود اولور **الحکم**
اکل ذئب حرامدر زیرا سبع ذی نابدر **الخواص** رأس ذئب برج کبوترده تعلیق اولنسه
سنور و دخی اذای حمام ایدن شئ اکا قریب وارمز و ذئبك کعب ایمنی فارس راکبی
رحمی اوزره تعلیق ایدوب صکره انك اوزرینه بر کره بجوم ایتسه دائما کعب رحمنده معلقدر
اول کره اکا واصل اولمز و عین یمنی‌سی اوزرینه تعلیق ایدن کمسه لص و سبعدن خوف
ایتمز و خصیه‌سی رشق اولنوب ملح و سعتر ایله طوزلنوب وجع خاصره یه مبتلی اولان کمسه ماء
جرجر ایله بوندن وزن مثقال ایچسه وجعی ازاله ایدر و ماء حار و عسل ایله ایچمك ذات الجنبه
دخی نافعدر و دم ذئب دهن جوز ایله ازیلوب اذنه تقطیر اولنسه صممه نافعدر و دماغی
ماء سذاب و زیت ایله ازیلوب جمد الخلة یاغلنسه ظاهر و بطن بونده بردن حاصل
اولان علته نافعدر و کبدی وجع کبده نافعدر و مراره‌سی عسل و ماء ایله خلط اولنوب وقت جماعده
ذکره سورلسه زن شوهرینه حب شدید ایله محبت ایدر و قضیب ذئب قرنده کباب اولوب

برپاره سی مضغ اولنسه تهییج باه ایدر و ذئب فی ثب معلق بقر ایچنه تعلیق اولنسه جوع اتی اتعاب
ایدوکی تقدیرجه دخی معلفنه قریب وارمز و زبلی ایله بر موضع تبخیر اولنسه فار اول موضعه قریب اولمز و
بعض قوللر اولورزه فار اول موضعده مجتمع اولور و جلد ذئب ایله جلد غنم بر موضعده مجتمع اولسه جلد شاة متجرد
و متمعط اولورلر نتکم ذکری سبق ایتدی و جلد ذئب اوزره قعود ادمان ایدن قولنجدن امین اولور و ملاهی
و سازجنسندن بری اوزره ذئب دریسی ربر تعلیق اولنوب اول ساز انکله چالنسه اول سازیلغنم
اوتاریغنمک جمیع اوتاری منقطع اولور و کذلک جلد ذئبدن طبل اشلنوب طبول بینده ضرب اولنسه
طبوللک مجموعی منشقق اولور و شحمی داء الثعلبه سورلسه نافعدر و مراره سی ایچمک استرخاء بطنه نافعدر و
مراره سی کمه احلیله سورسه دیلدوکی مقدار مجامعت ایدر و مراره مراره نسر و دهن زنبق ایله احلیله
سورلسه تهییج باه و انعاظ ایدر و مراره سی دهن ورد ایله ازیلوب کمسه قاشلرینی انکله یاغلسه و زنی اوکننده
ان اکا محبت ایدر و مراره سی ورس ایله خلط اولنوب انکله وجه طلا اولنسه صرعه مانع اولور و زبل ذئبده
بولنان استخواندن بر استخوانه آغرین دیش قورجلنسه وجعی فی الحال زائل اولور مجرب عجیبدر و
جالینوس قولی اوزره مراره ذئب و دهن بنفسج شقیقه مزمنه یه مبتلی اولنان کمسه یه اسعاط اولنسه ازاله
ایدر و بهنوز طوغن طفله اسعاط اولنسه مدت عمرنده صرعدن امین اولور و ذئبک گوزلری صبی اوزره
تعلیق اولنسه مصروع اولمز و مراره ذئبدن برجزؤ و آب خلط اولنمش عسل صافدن برجزؤ
اخذ اولنوب بوایکیسی ایله اکتحال اولنسه ظلمت عین و ضعف بصره نافعدر و خواصنده تکلم ایدنلرکه
بدن خیرببی ذکر ایتدیلر که قضیب ذئب بر زنخ سمنه عقد اولنسه رجالدن کمسه اول زن ایله جماعه
قادر اولمز مگر عقده قضیب حل اولنسه که قادر اولالر و دم ذئب جراحاته نضج ویرر صفة تمثال
نحاسدن تمثال ذئب اشلنوب و خروء ذئب ایله طولدرلوب بر قنق موضعده دفن اولنسه
ذئاب اول موضعدن گریزان اولور صفة تمثال اخری نحاسدن بر مجوف ذئب اشلنوب
و آنده نحاسدن قضیب ذئب وضع اولنوب و انکله صغیر اتیه لر یعنی صقلق و پرسه لر صوتنی
ایشیدن ذئاب اول تمثال اوزره مجتمع اولور نزهة القلوبده مذکوردر که رأس ذئبی ربض غنمده
دفن ایتسه لر جمله سی مریض اولور بلکه مرد اولور و ربما رأس ذئبی دندان شکالم اوزره قوسه لر شفا ویرر
و عین ذئبی گردن اسب اوزره بغلسه لر چوق یوروکن اولور و عین یمنی سنی کمسه اوزرنده گوتورسه
نجه ایله قلبدن خوف زائل اولور و عین یسری سی کمسه گوتورسه تورنک سهر ایراث ایدر و مراره سندن بر دانق
مقدار شعیر مسک ایله صرعی دفع ایدر و اگر بولی زن گوتورسه حامل اولور و اگر بونکله اکتحال ایتسه لر
سیلان دمع عینی منع ایدر و غشاوه عینی پاک ایدر و دم ذئبی دهن جوز ایله خلط ایدوب
اذنه تقطیر ایتسه لر صممی ازاله ایدر و اگر زن اکل ایتسه حامل اولمز و خصیه سن بریان ایدوب
ایتسه لر تقویه باه ایدر و اکلندن نسوان اعراض ایتمز و دم ذئبی برقریه ده دفن ایتسه لر اول قریه دن
کمسه گریزان اولور و بولنی صاحب قولنج ایچسه شفا بولور رخ صاحب نزهة القلوب قولی اوزره
جامع الحکایات و تصانیف ابوریحانده وارددر که رخ حدود هندوستانده اولور و مانند گوزن
ایکی قرنی واردر و حیوانات انزی قاچوب اکثرینه ظفر بولور بو سببدن حکما بونی رخ شطرنج

نسبت ایتمشدر و بونی موت طبیعیدن غیری نسنه افنا ایتمز و اکثر هلاکی صیدایدوکی حیواناتدندرکه
قارننده یعنی شکمنده قالورلر و اول حیواناته دوداونشر و بودود اول حیواناتدن صکره بونک
ظهرینه دوشوب مجروح ایدرلر و شکمنه گیرلر صکره هلاک اولور و یاخود صوت رعدی ایشیدکده
کندوی طاغدن ویوکسک یردن اشغی اتوب هلاک اولور و جلد و عظم و سرگینی جمیعا سم قاتلدر جامع
الحکایات و تصانیف ابوریحاندن نقل ایله نزهة القلوب صاحبی رخی سباع حیواناتدن عد ایدوب
بووجه اوزره وصف ایتدی لکن حیوة الحیوانده واردرکه رخ جزایر صین اقصی ده بر طایردر جناح
واحدینک مقداری اون بیک ذراعدر جاحظ بووجه اوزره ذکر ایتدی و ابو حامد الاندلسی قولی اوزره
مقدار جناح واحدی اون بیک باعدر و ابو حامد الاندلسی ذکر ایدرکه تجاردن صین اقصی یه مسافرت
ایدنلردن بر رجل ارض مغربه واصل اولدی و بوارضده بر مدت اقامت ایتدی فرخ رخک
یلکینک دیبی بورجلک یاننده وار ایدی ایچنه طقوز قربه آب صغردی و دیرایدیکه برکره بحر صینده
مسافرتم ایکن باد سفینه لری برجزیرهٔ عظیمه یه القا ایتدی و اهل سفینه اخذ ما و حطب ایچون بو جزیره
چیقدیلر و یوز ذراعدن مرتفع بر قبهٔ عظیمه گوردیلرکه ربوع و لمعانی وار ایدی و بونی تعجب ایدوب
قریب اولدیلر و گوردیلرکه بیضه رخدر و اخشاب و احجار و فؤس ایله ضرب ایدرک فرخدن مرتوب
منشق اولدی و جناحنک بر ریشنه یاپشوب چکدیلر و جناحی نقض اولنوب بوریشه انلرک النده
قالدی که اصلی جناحنده چقوب صکره خلقی کامل اولمدی و بوفرخ رخی قتل ایدوب لحمندن قادر اولدقلری
مقدار گوتوردیلر و اهل سفینه دن بعض جزیره ده بونک لحمندن بر قدر ایچرو بو مقدارین طبخ ایدوب
بولحمی حطبدن بر چوب ایله تحریک ایتدی و بوچوب سیاه اولدی صکره بولحمی اکل ایتدیلر و اکل ایدنلردن
شیوخ وار ایدی صباح اولدقده لحیه لرینه شیبا بولدیلر بولحمی اکل ایدنلردن بعد شیب طاری اولمدی
و شمس طلوع ایتدکده رخ هواده سحابهٔ عظیمه گبی سفینه دن اکبر بیت عظیم گبی بر حجر وار ایدی و سفینه
محاذی اولدقده بوحجری سرعتله رمی و القا ایتدی و سفینه حجری سبق ایتمکله حجر بحره ایرشدی
و الله تعالی اهل سفینه یه فضل و رحمتندن نجات ویردی حیوة الحیوان صاحبی مسافر صینی اولان تاجردن
استماع ایله نقل ایدن ابو حامد الاندلسی قولی ایله رخی طیوردن اولمق اوزره وجه مذکور ایله وصف
و تحقیق ایتدی که حافظ ابن الجوزی کتاب الحیوان ایله مسمی کتابنده رجل صینیدن بونک طبقنی نقل ایتدوکی
بومحله دن منظرهٔ سادسه باب ثانیده فتح جزایر بحر الصیندن جزیرهٔ رخ ترجمه سنده ذکری سبق
ایتدی الله اعلم ابو حامد الاندلسی ایله حافظ ابن الجوزینک منقول عنهلری شخص واحد اولمق واردر و نقلیدن
اولمق وارکه کبار و اشراف نقل ایتمشدر و نزهة القلوب صاحبی جامع الحکایات ایله تصانیف ابوریحاندن
نقل ایتدوکی رخ ارض هندده بو رخدن غیری بر حیوان اولمق واردر و ما یعلم جنود ربک الا هو
زبرقان حیوة الحیوانده مذکوردرکه بوکا زبرق دینلور ابو عبید البکری کتاب المسالک و الممالکده
ذکر ایتدی زبرق بر حیواندرکه طولی قرق ذراعدر و هوایه وثبه سی دخی قرق ذراعدر و انسانک عدوی
عدو سیدر رایحهٔ انسانی بر فرسخ مسافه دن شم ایدوب طلب و تجسس ایدر اگر بشوره قتل ایدر
و انسان انی حس ایتدکده شجرهٔ ساجه صعود ایتمکله تحصن ایدرکه هر شجره نک علوی الکیوز ذراعدن اکثردر

وزبرق بو شجره یه کلوب قرق ذراع مقداری هوایه صیچرر وقرق ذراع مقداری دخی بونی یوقاری صیچر
وبونی انسانه وسایر حیواندن بریسنه طوقنسه سم قاتل کبی قتل ایدر وصاحیدوغی یولی شجره ساج اوزره
اولان انسانه تیشمزسه اصل شجره ده وضع رأس ایدوب صیحه وفریاد ایدر حتی اغزندن خون پاره لر
چقوب طور دوغی مکانده مردار اولور سیوانس صاحب نزهة القلوب قولی اوزره عجایب المخلوقاتده
وارد درکه بو حیوانک بینی سنده اون ایکی سوراخی واردر وتنفس ایتدکده بو سوراخلردن صوت مزمار
استماع اولنور وعلی الاتصال رأسی اوزره طیور واوکنده سایر حیوانات مجتمع اولوب بو صوتی استماع
ایدرلر وسیوانس بو حیواناتدن بعضن صید واکل ایدر ودیارکابلده بو حیوانات کثیر الوجوددر سمع
حیوة الحیوانده مذکوردرکه کسر سین مهمله وسکون میم واخری عین مهمله ایله ذئبک ضبعدن ولدیدر
سبع مرکبدر بو حیوانده ضبعک شدت وقوتی وذئبک جرأت وخفتی وار در زعم ایدرلرکه
بو حیوان حیه کبی علل وامراض ایله وحتف انفه مردار اولمیه وبو حیوان عدوده بادن اسرعدر
جوهری قولی اوزره سمع ازل ذئب اسخدر ولحم فخذینی قلیلدر هر ذئب ارسخدرکه ارسخ ذئبک صفة
لازمه سیدر الحکم عموم نهیده داخل اولدوغیچون اکلی حرامدر شادهوار حیوة الحیوانده مذکوردرکه
اقصی بلاد رومده بولنور بر حیواندر وبر قرنی واردر وبو قرنک تمش ایکی شعبه مجوفه سی واردر
هبوب ریح وقتنده بو شعبه لردن اصوات حسنه استماع اولنور ذکر اولنورکه بعض ملوکه بو حیوانک
قرنی اهدا اولندی وهبوب ریح وقتنده قائم قوسه لر بوندن بر صوت مطرب عجیب چقر ایدی که سامعنه
انسان مدهوش اولمغه قریب اولوردی ومنکوس قوسه لر بوندن بر صوت محزن چقر ایدی که
سامعندن انسانه بکا غلبه ایتمکه قریب اولوردی بونی قزوینی استکالده ذکر ایتدی صاحب نزهة القلوب
قولی اوزره شادهوار حیوان سبعدر وعجایب المخلوقاتده واردرکه ایکی قرنی واردر هر بر قرننده
یکرمی بر شعبه واردر وهر شعبه نک اراسی مجوفدر وهر برنده بر سوراخ واردر وبو سوراخلره باد اوغرادقده
بر صوت حسن پیدا اولور وبونک اوزرینه طیور وسایر حیوانات مجتمع اولوب بو صوتی
استماع ایدرلر وبو حیوان فرصت بولدقده اندن مجتمع اولان حیواناتدن بریسی واکل ایدر وحق
بونک قرنینی سلاطینه تحف ایدرلر وبو قرنی کندرکاه باد دوقنورلر واصوات حسنه استماع اولنور
وکاه اولور شویله صوت حزینی ظاهر اولورکه قلبه رقت ویرر ضبع فارسیده کفتار وترکیده صرتلان در
صاحب القاموس قولی اوزره مذکری ضبعاندر وجمعی ضباعیندر ومؤنثی ایله ضبعه در وجمع مؤنثی ضبعاناتدر
وضباعدر حیوة الحیوانده مذکوردرکه ضبعک مؤنثنه ضبعه دینلمز مذکری ضبعاندر وجمعی ضباعیندر
کسر ضاد معجمه واخری نون ایله درکه سرحان وسراحین کبی در ومؤنثی ضبع وضبعانه در وجمع مؤنثی ضباع
وضبعاناتدر وضباع مؤنث ومذکرینک جمعیدر سبع وسباع کبیدرکه جوهرینک قولی بو درو ابن جنی
قولی اوزره ضبعانه معروف دکلدر حریری کتاب درة الغواصده ذکر ایتدیکه مسائل ضبعده بر مسئله
لطیفه واردر حکمی مطرد ونظیری غیر منحل اولان اصول عربیه ندرکه مذکر ایله مؤنث جمع اولسه حکم مذکر مؤنث
اوزره غالب اولور زیرا مذکر اصل ومؤنث انک فرعیدر الا ایکی موضعده بویله دکلدر موضع اول بو درکه
ضباعدن ذکر وانثی نک تثنیه سی اراده اولندقده ضبعان دینلورکه فتح ضاد ایله در وتثنیه لفظ مؤنث ایله در
اجرا اولنورکه ضبع در لفظ مذکر اوزره اجرا اولنمز که کسر ضاد ایله ضبعاندر وبویله اجرا اولندوغنه علت بودرکه
لفظ مذکر یعنی ضبعان لفظی اوزره تثنیه قلنسه زواید مجتمع اولوب ضبعانان اولوردیکه اجتماع زوایددن
قاچلمشدر موضع ثانی بو درکه اصحاب عربیه باب تاریخده لیالی ایله توریخ ایدرلرکه مؤنثدر وایام ایله
توریخ ایتمدیلرکه مؤنث دکلدر مذکردر وبویله ایتدکلری اسبق مراعات ایچوندر وشهرک اسبقی لیله سیدر
انتهی وابن انباریدن منقولدرکه ضبع ذکر وانثی یه اطلاق اولنور وابن هشام الخضراوی دخی فارسینک
فوایدی ایضاحنده اولان افصحندن ابو العباس المبرد وغیردن بویله حکایه ایتدی حیوة الحیوان صاحبی دیرکه
محکمده وغیرده معروف اولان بو درکه ضبع انثی یه اطلاق اولنور ومذکری کسر ضاد ایله ضبعاندر وضبعک
تصغیری ضبیعدر وخطابی بونی شاذ عد ایدوب دیرکه ضبیع طیوردن بر نوعدر صاحب الرامونز
قولی اوزره جعیر وام جعور وجعار قطام کبی اسمالر ضبعدندر وام عامر وام نوفل وام غنبور کنای ضبعدندر
وضبعانک کنیتی ابو عامر وابو کلده در وضبعک عجایبندندرکه ارنب کبی بر سنه ارکک وبر سنه دیشی
اولور والکلکی حالنده حامل اولنور ودیشیلکی حالنده طوغورر جاحظ وزمخشری ربیع الابرارده وقزوینی
کتاب عجایب المخلوقات وکتاب مفید العلوم ومبید الهموم وشیخ عمرو بن الصلاح رحله سنده ارسطاطالیسدن
وغیریدن نقل ایله بویله ذکر ایتدیلر وقزوینی ذکر ایتدیکه عربده بر قوم واردرکه انلره ضبعیون دیرلر بیک نفرلی
بر قافله ایچنده بو قومدن بر شخص اولسه وبونک اوزرینه ضبع کلسه اول شخصدن غیره قصد ایتمز وضبع عرج ایله موصوفدر
وعرج دکلدر نظر ایدن اعرج خیال ایدر سبب تخیل بو درکه مفاصلنده برودت واردر وجانب یمنده اولان
رطوبت جانب ایسرده اولان رطوبتدن زیاده در وضبع نبش قبوره مولعدر وسبب حرصی لحوم بنی آدمه
کثرت اشتهاسیدر وبر موضعده انسانی نائم کورسه باشی التنی حفر ایدوب بوغازندن اخذ ایدوب
وقتل ایدوب دمنی ایچر وضبع فاسقه درکند ونوعندن بر حیوان اکا ادغار که اکا سفاد ایتمیه
وضبع منهجده دیوار اوزره اولان کلبک ظلنه باصسه کلب اشاغی دوشوب ضبع انی اکل ایدر
وضبع غنم اوزره هجوم ایتسه ذئب اکتفا ایتدوکی ایله اکتفا ایتمیوب زیاده اخذ ایدر وذئب وضبع
غنمده مجتمع اولسه غنم خلاص بولور زیرا بر بر بنی اخذ غنمدن منع ایدرلر وعرب بویله دعا ایدرلرکه
اللهم ذئبا وضبعا اجمعهما فی الغنم لتسلم وضبع موق وحمق ایله موصوفدر زیرا صیادلر باب
وجاری اوزره اکا برقاج کلمات دیوب بو حکمله صید ایدرلر اول کلمات بو در اطرقی ام طریق
خامری ام عامر ابشری بجراد عظلا وشاة هزلا وصیادلر بلا فصل بو کلماتی دیه رک وجاره
ضبعه داخل اولور والتزین ایقلرین ربط ایدوب صکره انی چکرلر وجاحظ بوی حرافات عدایدر
عد ایدر وضبع ذئبدن بر جرو طوغورر اکا عسبار تسمیه اولنور صاحب الرامونز قولی اوزره عسباره
کسر عین مهمله ایله ضبعک ذئبدن طوغوردوغی ولدیدر وعسباره نک مذکر ومؤنثی بردر
وصاحب الصحاح قولی اوزره عسبار کسر عین ایله ضبعک ذئبدن ولدیدر الحکم مذهب شافعیده
اکل لحم ضبع حلالدر شافعی درکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ذی ناب سباعک اکلندن نهی ایتدی
وحیوانه تعدی ایدوب طالب خیر مطلوب اولاندن شونک که انیابی قوی اوله نابی ایله عدوی علته
تحریم اولنور وضبع ایسه عدو ایله ابتدا ایتمز بعیر انیاب تعیش ایدر علته تحریم بونمامش اولور وامام احمد

بن حنبل واسحق بن راهویه وابو ثور واصحاب الحدیث حلتنه قائللردر وامام مالک مولی اوزره اکلی مکروهدر
وانک قننده مکروه تغلی ایله حاصل اولانلردر وتحریمنی قطع ایتز وسعد بن ابی وقاصدن مرویدر که ضبعی اکل ایدردی
وابن عباس وعطا وامام اعظم ابو حنیفه مذهبنده اکلی حرامدر وبو قول سعید بن المسیب وثوری قوللریدر که
احتجاجلری رسول الله صلی الله علیه وسلم ذی ناب سباعک اکلندن نهی ایتدوکیدر حیوة الحیوان صاحبی
دمیری شافعی اولمغله تقویة مذهبی ایچون بر قاچ حدیث دخی ایراد ایتدی اما اکل ذی ناب سباعدن
نهی ایچون وارد اولان احادیثی منافی دکلدر سهیل التنا ویلیدر **الخواص** شحم ضبع ایله جبه طلا اولنسه مضرة
عقور کلابدن امن حاصل اولور ومراره سی تبییس اولنوب نصف دانق زنة الحور لسه مجامعته بغض ایدوب
شهوتی زائل اولور والکله اکتحال اولنسه حدت وقوت بصر ویرر ودمع عینی ازاله ایدر وباطن جفنده
اولان شعری یولنوب مراره ضبع ویاخود مراره نسر ویاخود مرار نمر ایله اکتحال اولنوب باذن الله
ازاله ایدر ومراره ضبعک نصف درهمی نصف درهم عسل ایله ایچلسه رأس وعینده اولان علتنی
وعینه نزول ایدن آبی منع ایدر وعسل ایله خلط اولنوب اکتحال اولنسه عینه جلا ویرر وخلط بر نعدر
عتیق اولسه نفعی احسن واجود اولور ومستقل مراره ضبع ایله اکتحال ایته یه ودموعه نافعدر وشعر
مارفح ایچینده ایچلسه رایج واوجاع بطن وصلبه نافعدر ورأس ضبعی برج کبوتره وضع ایتسه لر انده
کبوتر کثیر اولور ولسان ضبعی الده طوتن کمسه اوزره کلاب نباح وایذا ایتز وضعدینی خرف ایدن اصول
عنصلدن بر بینی ایله اخذ ایتسه ضبع اندن فچار وصبی علیل قفار ضبعک شعری ایله بر کون
تبخیر اولنسه علتندن بری اولور وخواص غریبه سندن اطبا متفق علیهی اولنلردندر که ضبعانک فخذ ایمنیدن و
حول فقحة سندن شعر نتف اولنوب واحراق وسحق اولنوب وزیت ایله خلط اولنوب دبرنده ابنه اولان
کمسنه نک دبری الکله تحلمنه ابنادن بری اولور انثی ضبعک شعری ایله اولسه بوندکوری ابنه دن اولان کمسنه
سالم اولان کمسنه یه علت ابنه احداث ایدر مجرب عجیبدر وجلد ضبع کیلک ظاهر وباطننه قالبکوب
بزر الکله کیل اولنسه زرع آفاتدن خصوصا جرادن مصون اولور وارککنک قضیبی تجفیف وسحق اولنوب
کمسه اندن ایکی دانق مقداری استفاف ایتسه شهوت جماع تهییج ایدوب نباتی ابطال ایتز وعین یمنی بر
قلع اولنوب ویدی کون صبرک ایچره اصلاح ایدوب صکره چقاریلوب زیر فص خاتمده وضع اولنسه
اول خاتمی طاقنان ها و الکه خاتم الکشتنده دربجردن وساترشنه دن خوف ایتز وسحره مبتلی اولان
کمسه بو خاتمی غسل ایدوب ابنی ایچسه سحر اندن زائل اولور واسنان ضبع انسان اوزره ربط اولنسه
نسیانه ووجع اسنانه نافعدر وفرج ضبع بر کمسه اوزره تعلیق اولنسه اول کمسه محبوب ناس اولور وغرائب
خواصندندر که هر کم دم ضبعی اکل ایتسه اندن وسواس زائل اولور ونزهة القلوبده مذکوردر که مجموع
اعضاء ضبعی بر قدر ایچره قینانه لر انک شوربا ورغنی جمیع امراض بارده یه مفیددر وخواص
اعضاء منفرده سی بودر که لسان ضبعی کتوزن خصمه ظفر بولور وفصیح الکلام اولور وکبدی احراق
وسحق اولنسه الکله اکتحال جلاء عین ویروب عشاوه عینی ازاله ایدر ومغز ضبع خواب کتورر و
شحمی فاشنه سوریلسه خلقده محبوب اولور خصوصا صاحب نسوانده وفرج ضبع محموم اوزره
تعلیق اولنسه حماسی زائل اولور **عناق** فارسیده سیاه کوش وترکیده قره قولاق دیرلر و

مغولده

مغولیده شیولاسون دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر که عناق الارض فهددن اصغر بر دابه در
که ظهری طویلدر بر سنه یی صید ایدر حتی طیوری دخی صید ایدر ونهایة الغریبه ده مذکوردر که قتاده
قولی اوزره عناق الارض جوارحدن دابه وحشیه در سنوردن اکبر وکلبدن اصغردر
وجمعی عنوق در حیوة الحیوان صاحبی عناقی حرف تاء مثناة فوقیه ده تفه اسمی ایله دخی ایراد اولنوب
دیرکه بو کا عناق الارض وقنجل دخی تسمیه اولنور سباعدن بر نوعدر که فهد شکلنده در وکلب
صغیر مقدارنده در وبونک صیدی غایت جودت ونجابت اوزره در کاه اولور که انسان
اوزره صیچرر واصر وحیوانلردن غیری نسنه اکل ایتز کاهی طوزاغی وطیوردن کندویه قریب اولانی
صید ایدوب انکله لعب وبازی ایدر نزهة القلوبده مذکوردر که عناق الارض حیوان صیاددر
وکلب فهد کبی قابل تعلیم وتربیه در ولونی اصفردر واوزرنده سیاه نشانلری واردر و
قدرده فهددن اصغر وکلبدن اکبردر واکثرا اوقات اسدک ملازمیدر وفواضل صیدنی اکل ایدر
وصولت اسدک خوفندن اسده قتی قریب اولمز **الحلم** اکل لحمی حلالدر زیرا ذی ناب
سباعدن اکلندن نهیک عمومنده داخلدر **غزه** نزهة القلوبده مذکوردر که حیوان رقیق الخطمدر
بادیه ده اولور ودکوره که ندرته واقعدر حماری جانب دبرندن اخذ ایدوب هلاک ایدر وبعضنی
اکل ایدوب بعضنی ترک ایدر علما بونی دبولردن عد ایدرلر **غرفطه** صاحب نزهة القلوبک قولی
اوزره جامع الحکایاتده واردر که بونک صوتی صوت انسانه شبیهدر ودیار مغربده اولور
واحیانا مکتب صبیانه کلوب سوز سویلر وصبیاندن مکتبه کلن ظن ایدر که معلم مکتب ایچره در
وکندو دخی ایچرو کیرر وغرفطه صیچرایوب انی هلاک ایدر **قرطلیس** صاحب نزهة القلوب
قولی اوزره جامع الحکایاتده وارددر که بو حیوان بر سبعدر که عینی وانفندن نار ظاهر اولور
شویله که هر نه یه ایرشسه احراق ایدر وتنفسندن هوا متغیر اولور اما بو حیوان عمارانده
اولمز بیابانلرده اولور وقلیل العدد اولور **فلا** نزهة القلوبده مذکوردر که شغالدن اصغر
بر حیواندر ودهنی غایتده واسعدر ولونی لون ارض کبیدر وبر حیوان کورسه شویله
یاتوب بکزرکه ناپیدا اولور وکوردوکی حیوان اوزرینه کلدکده انی صید ایدر **فهد** فارسیده
یوز وترکیده پارس دیرلر صاحب البرامیز رتلی اوزره جمعی فهود واقهددر کثرت
نومده وتمردنده فهده تشبیه اولنسه فهد الرجل دیرلر حیوة الحیوانده در که ارسطو زعمی اوزره فهد
اسد ونمردن متولددر ومزاجی نمر مزاجیدر وطبعنده داخی وادلمقده طبع کلبه مشابهت
واردر ودیرلر که فهده حمل ایله ثقیله اولدقده فهوددن آنی هر کورن فهد اکا اظهار شوق
ایدر وکندی صیدندن اکا اعطا ایدر وفهده ولادت اراده ایتدکده وضع حمل ایچون اباحه
ایتدوکی موضعه کیدر وکثرت نومده فهد ایله مثل ضرب اولنور وفهد ثقیل الجثه در
بر حیوانک طرفنه بر سکرایدر وخلقتی غضب اوزره در فریسه اوزره صیچرادقده تنفس ایتمدن واصل
اولور وبو سببدن مزاجی فرحوب حبس ایتدوکی هوادن ریه سی ممتلی اولور وصیدندن خطا ایتسه
غضب ایله رجوع ایدر کاه اولور که سایه سنی قتل ایدر وکندویه احسان ایدنه طبعنده انس واردر

وفهودک کبارى صغارندن زیاده اقبلدر وفهدی اول صید ایدن کلیب بن وائل ایدى دانی خیل اوزره
اول یوکلدن یزید بن معاویه در ولعب فهد ایله کثیر الاشتها اولان ابو مسلم خراسانی در
نزهة القلوبده مذکوردر که فهدک فهددن سبع المشی درکه مزیر اطعمه اجراسی ایچون صیده زیاده سعی ایدر
وسائر سباع دخی بو حکمده در وبو سببدن فهده بهار ایچ سنه ده بر حامل اولور وفهد مریض اولسه کلبی
اکل ایدوب صحت بولور وصوت حسن ایله انس ایدر وشرابه مایلدر **الحکم** حیوة الحیوانده اکل لحم فهد
جائزدر زیرا ذو ناب در واسده شبیهدر لکن انکله تصید ایچون بیعی جائزدر وجواز اجاره سنده
خلاف یوقدر **الخواص** اکل لحمی حدت ذهن وقوت بدن ایراث ایدر ودمی انجیله شاربنه
بلادت وبلاهت غالب اولور وزبلی بر موضعده وضع اولنسه اندن موش کریزان اولور وصاحب
عین الخواص ذکر ایتدی بعض کتبده کورمشکه بول فهدی زنه کوتورسه حامل اولمز وکاه اولور که حاقه (?)
اولور نزهة القلوبده مذکوردر که مرارهٔ فهد عسل بحر ایله خلط اولنوب جراحت اوزره وضع اولنسه صحت ویرر
ودمی ایله موضع وجع مفاصلی طلا ایتسه لر شفا ویرر **قطف** صاحب نزهة القلوب قولی اوزره هر
جامع الحکایاتده واردر مقدار رضا ندن ده بر حیواندر وایکی قرنی واردر وسرعت مشی وعدوده قوت
تامه سی واردر که بر حیوان اکا یتشمز وهر حیوانی که قرنی ایله ضرب ایتسه هلاک اولور اسلوب صیدی بودرکه
بر دختر زیبا صورتی آراسته ایدوب بو حیوانک ممرنده قورلر وپستاننی آچرلر وبو حیوان کلوب
انک پستاننی امرکمست اولوب دوشر وصیادی کلوب آنی باغلیوب ایدر حیوة الحیوان
صاحبی بو اسلوب ایله صید حیوانی حریش وصفنده ایراد ایتدیکه بو محلده ماتحن فیه دکلدر منظره
وماتحن فیه اولان شرح صنف سباع ضاریده ذکری سبق ایتدی **ماربطوعون** نزهة القلوب نسخه لرنده
لفظی بو رسم اوزره بولندی که منقطدر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره جامع الحکایاتده واردرکه
بو حیوانک جسدی جسد اسده وذنبی ذنب عقربه بکزر وسریع العدودر وموذیده اولور وانسانی
اکل ایدر وصوتی نای عراقی صوتنه بکزر **نمر** فارسیده پلنک وترکیده قپلان دیرلر صاحب الرموز
قولی اوزره نمر کبد وشبر وزنی اوزره در بسعید جمعی انمر ونمور ونماره در ودخی ضمتین ایله نمردرکه
شاذدر ومؤنثی ها ایله نمره در ونمره کلمه وزنی اوزره صوفدن بر برده درکه انده خطوط بیض و
سود اوله جمعی نمار در ودخی سحابدن بر قطعهٔ صغیره در حیوة الحیوانده مذکوردرکه نمر فتح نون وکسر
میم ایله در وسکون میم وفتح وکسر نون ایله دخی جائزدر وسباعدن بر نوعدرکه اسده
مشابهتی واردر لکن اسددن اصغردر وجلدی سواد وبیاض ایله منقطدر واسددن اخبث در
زیرا غضب وقتنده نفسنه مالک اولمز حتی شدت غضبدن کندویی قتل ایتمک مرتبه سنه وارر و
نمرک جمعی انمر ونمور ونماردر وانثی سی نمره در وکنیتی ابو الابرد وابو الاسود وابو جعد وابو جهل وابو
خطاف وابو القصیف وابو حر (?) وابو قارش وابو سهل وابو عمرو در وکنیت انثی سی ام الابرد
دانم (?) فارشدر ونمر ایکی صنفدر بر صنفی عظیم الجثه وقصیر الذنب در وبر صنفی بونک عکسیدر ومجموعنده
قهر وقوت وسطوات عدیم وثبات شدیده واردر وحیوانک اعدائی عدوسیدر
وبر حیوانک سطوتندن خوفی یوقدر ومتکبر ومعجبدر وشبعان اولدقده اوچ کون نائم اولور

درایجه

ودرایجه فمی طیبه در ومریض اولسه فار اکل ایدوب مرضی زائل اولور جاحظ ذکر ایدرکه نمر ثعبان
نمره مائلدر وبر حکایه ایچون خمر وضع اولنسه اندن ایچوب مست واوکار اولور واول
وقتده صید اولنور وطبایع حیوانده اصحاب کلام اولنلردن بر قوم ذکر ایتدیلر نمرک دیشیسی
جروانی بر حیه ایله مطوق وضع ایدر وبو حیه عیش ایدوب انی نهش ولسع ایدر لکن قتل ایتمز وسباع
ایچره نمرک منزلهسی اسددن مرتبه ثانیه ده در ونمر ضعیف الحزم وشدید الحصردر وطبعی اسد ایله
عداوت اوزره در وبینهما ده ظفر سجالدر ونمر مدهوش ومخطوف وبعید الوثبه در کاه اولور که
قرق ذراع ودخی زیاده صچرار وهر بارکه بر شکاره واصل اولمسه اکل ایتمز وغیرک صیدندن
اکل ایتمز واکل جیفهدن ابا ایدر بر مفرح القلوبده مذکوردرکه نمر حیه ایله محبت اوزره در وسائر
حیواناته ایله عداوت اوزره در **الحکم** اکل لحم نمر حرامدر زیرا سبع ضاری در ابو داود
ابی هریره دن روایت ایتدی قال ابو هریره ان النبی صلی الله علیه وسلم قال لا تصحب الملائکة رفقة
فیها جلد نمر وبر روایتده رفقه در شیخ ابو عمرو بن الصلاح فتاویده ذکر ایتدی که جلد نمرک مجموعی قبل
الدباغه نجس درکرک مذکی اولسون کرک اولمسون پس استعمالی نجس اجتناعی ایله ممتنع اولور انتهی
دمیری دیرکه بونک معناسی صلوة وغیردن شول یرده که نجاستدن مجانبه واجب اولا انده استعمالی
حرام اولور دیمکدر وعلی الاطلاق حرام اولمامسنده ایکی وجه واردر اما بعد الدباغه نفس جلد طاهردر
واوزرنده اولان شعر نجسدر ومطلقا استعمالدن نهی ایله حدیث وارد اولمشدر بر حدیثده لا ترکبوا
النمور واردر وحدیث آخرده جلود سباع افتراشدن نهی اولندی ونمر سباعدن اولدیغنده
شک یوقدر وبو احادیث قویه ومعتمده در **الخواص** جلد نمر اوزرنده بلا حایل اوتورمغه
مداومت اولنسه بواسیره نافعدر واوزرنده جلد نمر دکوتورن عند الناس مهیب اولور
ومرائر نمر بر موضعده دفن اولنسه اول موضعده فار تعیش ایتمز ودیرلرکه دق اولنوب
دفن اولنسه وقضیبی طبخ اولنوب آبندن ایچلسه تقطیر بول واوجاع مثانه یه نافعدر وجمیع اجزا
نمرتم فاقی نغلی انیشلر قزوینی وغیر قوقری اوزره حرارهسی ایله اکتحال ضوء بصری زیاده لیدر
وعینه مانزول اولنسه مانع اولور وحرارهسی سم قاتلدر بر دانقی کمسه یه ایچورسه لر خلاص بولمز
خلاصنه بکر اداده اسد متعلوح اولسه وباغی منتن اولدقده رایحه سی شم ایدن هلاک اولور و
شعری ایله بیت تبخیر اولنسه عقارب اندن کریزان اولور وشحمی اذا کت (?) اولنوب جراحات
عتیقه یه وضع اولنسه ازاله ایدر یونی ارسطو کتاب نعوت الحیوانده ایراد ایتدی نزهة القلوبده
مذکوردرکه رأس نمری بر قنق موضعنده دفن ایتسه لر فیران اوزرنده مجتمع اولور واستخوانی
طفل رضیعک کردننه تعلیق ایتسه لر سعالنی ازاله ایدر **عرض صنف حشرات ارض** **ارضه**
فتح همزه ورای مهمله وضاد معجمه ایله حیوان صغیردر عدسی مقدارنجه در وخشبی اکل ایدر وبوکا
سرفه دخی دیرلر قزوینی قولی اوزره ارضه بکساله اولدقده ایکی جناح طویلی بترکه انکله طیران ایدر و
وارضه موت سلیمان علیه السلامه دلالت ایدن دابه ارضدر ونمل بونک عدوسیدر ونمله
ارضهدن اصغردر وارضهنک آردندن کلوب وآنی کوتوروب جحرینه ایدر واوکندن کلسه اکا

غالب اولەمز زیرا اکا مقاوم دکلدر وارضەنک شأنندندرکە عیدان صغاری جمع ایدوب
غزل عنکبوت کبی کندویچون بیت بنا ایدرکە اسفلندن اعلاسنە وارنجە منخرطدر وجهات
بیتینک برنی بابا مرتفع وضع ایدر و بونک بیتی ناووسیدر واوائل موتیلری اوزرە
بنا ناووسی بوندن تمثیلدر نزهة القلوبدە مذکوردرکە ارضە کرم سفید وکوچکدر وکل اکل ایدر
و بر بیدنحکره قنادلنوب طعمۀ عصفور اولور طبعی بارد و رطبدر وتملە انک عدوسیدر وارضەیی
زرنیخ ایلە دفع ایدرلر وصاحب المرموز قولی اوزرە ارضە تحریک ایلە بردویەدرکە خشبی اکل
و خشبی بو حیوان اکل ایترکە صیغۀ مجهول ایلە اُرِضَت الخشبة دینلور **الحکم** اکل ارضە اشغلندن
اوتوری حرامدر **الخواص** حافر بغل ایلە بیت تبخیر اولنسە ارضە اندن کریزان اولورکە صاحب
عین الخواص قولیدر **الأساریع** فتح همزە ایلە دواحمر دربقلدە اولور ابن سکیت قولی اوزرە
اساریعک اصلی یسروعدرکە فتح ایلە درلکن کلام عربدە یفعول یوقدر برقوم دیرکە اساریع
حمر الروس وبیض الاجساددر ورملدە اولورکە اصابع نسا اکا تشبیه اولنور وبعضیلر دیرکە اساریع
تحجة الارض دیدکلری حیواندر اما صواب اندن غیری بر حیوان اولماسیدر **الحکم** اکلی حرامدر زیرا
حشراتدندر **الخواص** اساریع سحق اولنوب عصب مقطوع اوزرە وضع اولنسە ساعتندە منفعتی
ظاهر اولور ورازی حاویدە ذکر ایتدی اساریع غسل اولنوب وتجفیف وسحق اولنوب ودهن
سمسمدە اصلا دیلوب انکله ذکر طلا اولنسە غلیظ اولور واساریعە خراطین دخی دینلور والله اعلم
الأفعی صاحب المرموز قولی اوزرە جمعی افاعیدر وافعوان مذکر افاعیدر حیواة الحیوانده مذکوردرکە افعی
انثی حیاتدر ومذکری ضم همزە و عین مهملە ایلە افعواندر زبیدی قولی اوزرە افعی حیة رقشا ودقیقة العنق
وعریضة الراس در وکاه اولورکە ایکی قرنی اولور وکنیت افعوان ابوحیان وابو یحیی درزیرا بیک ییل زندە اولور
وافعوان اسود وشجاع در انسان اوررە هیجر وشتر حیاتدر وبونلرک افاعی سجستاندر وعجایب
افاعیدندر ابن شبرمە حکایت ایتدی افاعی سجستاندە برلیسی بر پسرک اینی لسع ایدوب جبهۀ غروب
سیشدی حکایت اولنورکە شبیب بن شیبە مجلس منصورە داخل اولدی منصور اکا دیدیکە سجستانە
واردکمی ایشتدمکە کثیر الحیاتدر شبیب دیدیکە نعم یا امیر المؤمنین واردم منصور دیدیکە انی بکا وصف
ایلە شبیب دیدیکە افاعی سجستان دقاق الاعناق وصغار الاذناب ومنفلطحة الرؤس و
رقش وبرش در وکبارى محض جوف وصغاری عین سیوفدر وقزوینی قولی اوزرە حیة
قصیرة الذنب در واخبث حیاتدر وکوزلری کوراولسە کیر وآچیلور وحدقه سنه البته ضرر کلمز وایام
شتادە درت آی زیرخاکدە مختفی اولور وصکرە چیقر وحقدقە کوزلری کورمز اولور ورازیانجی طلب
ایدوب کوزلرینه سورر وکوزلری آچیلور زمخشری قولی اوزرە حکایت اولنورکە افعینک بیک ییل
سالە اولدوغندە اعمی اولور والله تعالی ورق رازیانج رطبە کوزلرین سورمکی اکا الهام ایتمشدر
سوردکچە بصری کیرو عود ایدر وکاه اولورکە بریرده بولنوب سبزە زارایلە کندوسنی اوچ کونلک
یول اولور وبو مسافەیی اعمی ایکن قطع ایدوب بعض بساتینده ورق رازیانج اوزرە هجوم ایدر و
خلط ایتمز وکوزلرین اکا سورب باذن الله بصری عود ایدر انتهی وذنب افعی قطع اولنسه تمکان

عودایدر

عود ایدر وبنی قطع اولنسە اوچ کوندن صکرە کیرو ظهور ایدر وذبح اولنسە اوچ کونەدک متحرک قالور
وانسانک اعدای عدوسیدر وبقر وحشی انی اکل ایدر حکایت اولنورکە افعی ناقە شفرندە لسع ایتدی
وبوناقەنک فصیلی وار ایدی فصیلی فی الحال انی مرد اولمزدن اول مرد اولدی وافعی مریض اولسە ورق
زیتونی اکل ایدوب شفا بولور وافاعیدن بر نوع افواهی ایلە تسافد ایدر وارککی دیشیسنە وطی ایتە
اوزرەیکن بیهوش اولور قالور ودیشیسی ارککنک موضع ذکرینە قصد ایدوب نهش وقطع ایدر وفی الحال
ارککی مرد اولور شیخ ابو الحسن علی بن محمد المزین الصغیر الصوفی حکایت ایتدی کە بادیەدە تبوکدە ایدم و
آب ایچمکە برچاهە کلدم ایاغم لغزان اولوب چاە ایچرە دوشدم وچاە ایچرە بر زاویەدە بر موضع
اصلاح ایدوب اوتوردم بو حالدە ایکن بر خشخشە استماع ایتدم نظر ایدوب کوردمکە اوزرمە
بر افعی دوشدی واطرافمی دور ایتدی وبن سکوت وصبر اوزرە قالوب اضطراب وحرکت ایتمدم
ذنبنی اوزریمە لف ایدوب بنی چاهدن اخراج ایتدی وذنبنی اوزریمدن حل ایدوب کتدی جعفر
الخالدیدن منقولدرکە ابو الحسن المزین الصغیرە تودیع ایتدکدە دیدیکە بندە بر یادکارک قالسون
دیدیکە فخر برنسنە مراد ایدرسنک دنیاخود کندک ایلە برانسان بیننی جمع ارادە ایتسک بونی قرائت
ایلە اللهم یا جامع الناس لیوم لاریب فیه ان الله لا یخلف المیعاد اجمع بینی وبین ذلک الشئ
اوذلک الانسان جعفر دیرکە بونکلە بر نە ایچون دعا ایتدم ایسە مستجاب اولدی **الخواص**
ابن بختیشوع قولی اوزرە دم افعی ایلە اکتحال بصرە جلا ویرر وقلب افعی تجفیف اولنوب
انسان اوزرە ربط اولنسە اکا سحر تأثیر ایتمز ووجع دندانە مبتلی اولانک دندانی اوزرە افعینک
صاغ دیشی تعلیق اولنسە نافعدر اکر فخذ امرأە اوزرە تعلیق اولنسە مادامکە اوزرندەدر حامل اولمز
وشحمی ایلە لسع هوام دلک اولنسە نافعدر وبدنک بر یرەسندە اولورسە شعر نتف اولنوب شحم
افعی طلا اولنسە بتمز شعر مانع اولور وانسان دهنندە توتسە ذانب اولمغە امساک
ایدوب صکرە افعی وحینک الغرینە توکورسە فی الحال مرد اولور وسلخ افعی خل ایلە طبخ اولنوب
انکلە مضمضە اولنسە وجع اسنانە دافع نافعدر وشحمی ایلە بواسیرە طلا اولنسە نافعدر و
اکتحال اولنسە بیاض اسنانە نافعدر ومرارەسی بر ساعتلک سمدر وافعی قصبۀ فارسیه ایلە
برکرە ضرب اولنسە مرد اولور وایکی کرە ضرب اولنسە زنده قالور بقراط قولی اوزرە لحم افعیدن
اکل ایدن امراض صعبەدن امین اولور عمرو بن یحیی العلویدن روایت اولنور دیرکە طریق مکەدە ایدک
والجمزدن بر شخص استسقایە مبتلی ایدی اتفاقا عرب بزدن بر قطار سرقە ایدوب بو شخص علیل
بو قطاردە بولندی وبر کوفەیە عود ایدکدە بو شخص علیلی بزدن مقدم کوفەیە کلمش بولدق
وصحت اوزرە ایدی وحالندن سؤال ایتدک دیدیکە اعراب اول قطارلە منازله واصل اولدقدە
طریق حاجدن بر فرسخ مسافەدە بنی داخر بیکلرندە طرح ایتدیلر وبن موتمی تمنی ایدر اولدم دیرکن
کوردمکە اعراب افاعی اخراج ایدوب صید ایدرلر ورؤسنی واذنابنی قطع ایدوب وما عداسن
کباب ایدوب اکل ایدرلر وبن قلبمدە دیدمکە بونلر اکل افاعیە معتاد اولمشلردر بونلرە ایکیچون
ضرر ویرمز اما بن اکل ایتمسم بلکە اولیدم دیو خاطرە ایلە بر نفردن بو افاعی کبابنک بر مقدارین استدم

وبونلردن برینی بکا بر کباب اولمش افعی ویردی واکل ایتدم وبر نوم ثقیل ایله نایم اولدم صکره
بیدار اولدقده بدنمی بر عرق شدید ایچره بولدم وبوز مجلسدن زیاده قی ایتدم وصباح اولدقده شکم لاغر
بولدم والمم منقطع اولدی وعرابدن ماکول طلب ایتدم وصحتمه اعتماد ایدنجه دک بونلر یانده مقیم اولدم
صکره بونلردن بعض ایله یوله کیروب کوفه یه کلدم انتهی وافعوان ذکر افعی اولدیغی سبق ایتدی
وخواصده دخی افعی کبی در نزهة القلوب صاحبی دیرکه جلد افعینک رمادی داء الثعلبه یه مفید در واسمانکونی (?)
وبابارغوانی ریسمانی کردن بغلیوب مرد اولنجه طورسه اول ریسمانی صاحب خناقه باغلسه‌لر شفا
ویرر **برغوث** فارسیده کیک وترکیده پره دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه جمعی براغیث در
وبرغوثده ضم باکسردن اشهردر وکنیتی ابو طاهر وابو وثاب در وبوکا طامر بن طامر دیرلر وثبی شدید
اولان حیوانلردندر وارد نه صیچرامسی بو حیوانه لطف الهیدرکه کندوی صید ایدنی کوررکا امامنه وثب
ایدیدی حمامنه اسیر اولوردی جاحظ یحیی البرمکیدن روایت ایتدی برغوث اول مخلوقدندرکه
اکا طیران عارض اولور نته کم نمله عارض اولور وبرغوث سفادی اطاله ایدر ومتولد اولدقده صکره
یردلیوب یاوری چیقر واول ترابدن نشأت ایدر خصوصا اماکن مظلمه ده ومستطی (?) اخر فصل
شتا واول فصل ربیع در ودیرلرکه برغوث فیل صورتنده در انیابی واردرکه انکله عض ایدر و
خرطومی واردرکه انکله مص ایدر امام مالکه رحمه الله سؤال ایتدیلرکه ارواح براغیثی ملک الموت می قبض
بزمان سرفرو ایدوب صکره دیدیکه براغیثک نفس سائله‌سی وارمیدر دیدیلرکه واردر دیدیکه
ارواحنی ملک الموت قبض ایدر وبو آیه کریمه‌یی قراءت ایتدی الله یتوفی الانفس حین موتها الآیة
الحکم اکلی حرامدر وحلال محرم ایچون قتل ایتمه‌سی مستحبدر وسب ولعنی نهی (?) زیرا امام احمد وغیری روایت
ایتدیلرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم برشخص برغوثه سب ایتدوکنی ایشیدوب بیوردیلرکه اکا سب
ایتمه اول نبی یی صلوة صبحه ایقاظ ایلر وعلی کرم الله وجهه دن مرویدر دیرکه بر منزله نزول ایتدک
وبراغیث بزه اذا ایتدی وبز انلره سب ایتدک رسول الله صلی الله علیه وسلم براغیثه سب
ایتمک نه کوزل حیوان اولورکه سزی ذکر الله ایچون ایقاظ ایدر **الخواص** خاصیتی عض واذی در
حنین بن اسحق قولی اوزره طرد براغیثده حیله بودرکه مقدار کبریت ورادند ایله بیت تبخیر اولنسه
براغیث کریزان اولورلر ومرد اولورلر وکتان تنک شاق عتیق ایله وقشور اترج ایله بیت تبخیر اولنسه
براغیث اکا ابدا عود ایتمز ورازی قولی اوزره بیت ایچره طبیخ شونیز صاچلسه براغیثی قتل ایدر و
صاحب عین الخواص قولی اوزره فراشه بر مقدار ورق تمام دوکلسه براغیث اندن فرار ایدر انتهی
وبرغوث انسانک اذن یمینسنه داخل اولسه ید یمینی سی ایله کندو خصیه یسری سنی یپشمق کرک
واذن یسری سنه داخل اولسه ید یسری سی ایله کندو خصیه یمینی سنه یاپشمق کرک اندن چیقار اوزره
چقمق مجرب عجیبدر **بنات وردان** حیوة الحیوانده مذکوردرکه فتح واو ایله در وبوکا فالیة الافاعی
تسمیه اولنور بر دویبه در اماکن ندیه ده متولد اولور واکثر حمامات وسقایه‌لرده اولور وبونک
احمر واسود واصهبی اولور وتشکون اولدقده تسافد ایدر وبیضه‌سن مستطیله وضع ایدر وبو حیوان
حشوش ایله مالوفدر **الحکم** استقذارندن اوتوری اکلی حرامدر ولی منفعت دلالت سایر

حشرات

حشرات کبی بیعی صحیح اولمز لکن ما طهورده واقع اولسه تنجیس ایتمز ونفس سائله‌سی یعنی عند القتل
دم سائلی اولمیانلرک دخی مجموعی بویله در واصحاب شافعی قوللری اوزره بنات وردان و
خنافس وجعلان ودود وسرطان ورخمه بغاث وعصافیر کبی منفعت ومضرتی اولمیانلرک
قتللری مکروهدر حرام دکلدر ورافعی کلب غیر عقوری دخی بونلردن عد ایتدی **الخواص** ارسطو قولی اوزره
ارسطو قولی اوزره بنات وردان زیت ایله طبخ اولنوب اذن وجعه یه تقطیر اولنسه وجعی
ساکن اولور وبو زیت ساقینده اولان قروحی ازاله ایدر الله اعلم **بق** حیوة الحیوانده مذکوردر
که جوهری قولی اوزره بق بعوضه در وجمعی بق در وبو جوهریدن وجهه معروف اولان بوق فسیدر
دیرلرکه نفس حاردن متولد اولور وانسانه شدت رغبتندن رایحه‌سنی شم ایتدکده کندوی ضبط
ایتمیوب انسان اوزره دوشر مصرده وبلاددن مصره مشابه اولنلرده کثیر الوجوددر **فائده**
روی الطبرانی باسناد جید عن ابی هریرة انه قال سمعت اذنای هاتان وابصرت عینای هاتان
رسول الله صلی الله علیه وسلم وهو آخذ بکفیه جمیعا حسنا او حسینا وقدماه علی قدمی رسول الله
صلی الله علیه وسلم یقول حزقة حزقة ترق عین بقة فیرقی الغلام فیضع قدمیه علی صدر رسول الله
صلی الله علیه وسلم ثم قال افتح فاک ثم قبله ثم قال اللهم من احبه فانی احبه الحدیث
بو حدیثی بزار بو لفظک بعضی ایله روایت ایتدی حزقه ضعیف متقارب الخطو در رسول علیه السلام
بونی ذکر ایتدی مداعبه وتانیس طریقی اوزره در وترق نک معناسی صعد ایکدر وعین بقه صغر
عیندن کنایه در وعین مبتدا محذوفک خبری اولمق اوزره مرفوعدر **الحکم** اکل بق بعوض کبی استقذارندن
اوتوری حرامدر وبق اصلا نفس سائله‌سی اولمیان حیوانلردندر نکیم قول رافعی دخی بودر وجوفنده دمی
دمی بنی آدمدن مص ایدر راقم الحروفه لایح اولدیکه بق روح تحته بق دیدکلری حیوان اوله
الخواص عجایب المخلوقاتده قزوینی قولی اوزره قلقند وشونیز ایله بیت تبخیر اولنسه اکا بق
بالجمله داخل اولمز وبیت نشاره صنوبر ایله تبخیر اولنسه بقی طرد ایدر وحنین بن اسحق قولی اوزره
محلب ایله بیت تبخیر اولنسه بق اندن کریزان اولور وکذلک علق ایله ویاخود عاج ایله
ویاخود جلد جاموس ایله تبخیر اولنسه ویاخود شجر سرو ایله تبخیر اولنسه بویله در وغیر حنینک
قولی اوزره ورق حرمل خل ایچره اصلادیوب بیت ایچنده صاچلسه بق اندن کریزان اولور
وانسانک رأس ورجلینی قتنده حرمل وضع اولنسه بق اکا قریب اولمز وانسانک کندر کبریتی
اخذ ودوغ وما ایله اذابت ایدوب وانکله قضیب قبینی طلا ایدوب نائم اولدقده مکانده
شی اوجنه قوسه بالجمله بق اکا قریب اولمز الله اعلم **تنین** حیوة الحیوانده مذکوردر
تنین حیاتدن بر نوعدرکه حیاتدن دنکزک اکبریدر وکنیتی ابو مرداس در وتنین کیر ولحیه (?)
کبی سکیز بر نوعدر عجایب المخلوقاتده قزوینی قولی تنینک دهشتی اسنانی رماح کبی انیابی
واردر ونخله سحوق کبی طویلدر وعینی دم کبیدر ودراقدر وفم وجوفی واسعدر وحیواناتک
اکثرنی بلع ایدر حیوانات بر وبحر اندن قورقرلر وتحرک ایتدکده شدت قوتندن بحر تموج ایدر
واوایلی حیه متمرده اولورکه دواب بردن کوردوکنی اکل ایدر وبرده فسادی کثیر اولدقده

انى بر ملك كوتوروب بحره القا ايدر و دواب بره ايتدوكى دواب بحره دخى ايدر وجثه سى عظيم اولور
والله تعالى بر ملك كوندوروب ملك انى كوتوروب يأجوج ومأجوجه القا ايدر وانلر آنى اكل ايدرلر بعضلردن
منقولدركه بر تنين كورمش طولى ايكى فرسخه قريب ايدى ولونى لون نمر كبى ايدى وفلوس سمك كبى
فلوسى وار ايدى وسمك جناحلرى هيئتنده ايكى عظيم جناحى وار ايدى ورأسى رأس انسان كبى ايدى لكن
تل عظيم مقدارنده ايدى وقولاقلرى طويل وكوزلرى مدور ابن ابى شيبه ابى سعيد الخدرى روايت
ايتدى قال ابو سعيد رضى الله عنه سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول يسلط الله على الكافر فى قبره
تسعة وتسعين تنينا تنهشه وتلدغه حتى تقوم الساعة لو ان تنينا منها نفخ على الارض ما انبتت ما بقيت
الدنيا فتنهشه وتخدشه حتى يبعث الى الحساب قال وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم انما القبر
روضة من رياض الجنة او حفرة من حفر النيران **الحكم** اكل لحم تنين حرامدر قزوينى قولى اوزره جنس حياتدن
اولدوغيچون وسمك اولدوغى تقديرا اوزره دخى نابى ايله موذى اولدوغيچون ظاهر اولان تحريميدر
الخواص زعم ايتديلر كه تنينك اكل لحمى مورث شجاعت اوله ودمى ايله ذكر طلا اولنوب زن
ايله مجامعت اولنسه زنه لذة عظيمه حاصل اولور وبعض قولى اوزره بهنوز لحم تنينى اكل ايدوب
بونكله دواب تكلم ايتدوكى بيلورلر دميرى ديركه بونك قيده بو مستبعددر نزهة القلوب ده مذكوردر
كه قلب تنينى اكل ايتمك شجاعتى ارتورر واكلنه حيوانات مسخر اولور وجلدى عاشق اولانلر كمه
اوزره تعليق ايتسه لر عشقى زايل اولور وباشنى بر قنده دفن ايتسه لر اول موضع خوب ولطيف اولور
جان حيوة الحيوانده مذكوردركه حيه بيضادر وبعض قولى اوزره حيه صغيره در قال الله تعالى
تهتز كانها جان ولى مدبرا وحكمتى بودركه موسى عليه السلام عصاسنى القا ايتدكده ابتدا جان كبى اولدى
صكره انتهاده ثعبان اولدى مفسرين ديرلركه الله تعالى عصاء موسى يى اوصاف ثلاث ايله وصف ايتديكه بر محلده
فاذا هى حية تسعى بيوردى وبر محلده كانها جان ولى مدبرا بيوردى وبر محلده فالقى موسى عصاه فاذا هى
ثعبان مبين بيوردى زيرا عدوده حيه كبى اولدى وتحركده جان كبى اولدى وابتلاعده ثعبان كبى اولدى
وديرلركه موسى يه نسبت ايله حيه وسحره يه نسبت ايله جان وفرعونه نسبت ايله ثعبان اولدى **جدجد**
حيوة الحيوانده مذكوردركه جيمين مضموميتن ايله در وجدجد صرار الليل در جوهرى قولى اوزره جدجد
قفاز دركه جراده شبيهتى واردر جمعى جداجددر وميدانى قولى اوزره جدجد خنافسدن بر نوعدر
صحاريده اول ليلدن صبحه دك صيد ايدر وبر كمسه انى طلب ايتسه كده خبر بولمدن الكمن جدجد
ديرلر حديث عطاده واردركه وضوده مردار اولان جدجدى سؤال ايتديلر لا بأس به ديو جواب
ويردى وضو فتح واو ايله توضأ اولنان نانك اسميدر وضمى ايله اسم فعلدر يعنى توضأ فعلنك
اسميدر **جراد** فارسيده ملخ وتركيده چكركه در حيوة الحيوانده مذكوردركه جرادك واحدى جراده در
وذكر ومؤنثى برابردر هذا جرادة ذكر وهذا جرادة انثى دينلور نمله وحمامه كبيدر اهل اللغه ديرلركه
جراد جرددن مشتقدر وديرلركه اسماء اجناسده اشتقاق جدا قليلدر ثوب جرد اذا كان ثوب املس
دينلور وجرادهنك كنيتى ام عوفدر وجراد بيضه سندن خفقده اكا دبا دينلور وجناحى ظهور ايدوب
كبير اولدقده غوغا دينلور واصح اسمى غوغاة در وغوغا دينلدكى بعضى بعضنده حركت واضطراب

ايتدوكى

ايتدوكى حالده در والوانى ظاهر اولوب ذكورينه صفرت واناثنه سواد عارض اولدقده
جراد تسميه اولنور ووضع بيضه اراده ايتدكده بيضه ايچون معادل مؤثر اولميانجه مواضع صلبده
وصخور صلبه طلب ايدر وذنبى ايله بيضه ايچون بو مواضعى صدع ايدوب بيضه سنى اول صدعلره
وضع ايدر واول صدع اكا افحوص كبى اولور وبيضه سنه اول صدعده حاضن ومربى اولور و
جرادهنك قوايم ستهسى واردر سينه سنده ايكى ايلرى وايكى ايقلرى واردر وايكى آياقلرى عجز
مؤخر جثه سنده وايقلرينك ايكى طرفلرى منشارلردر وجراده رئيسنه منقاد اولان حيواناتدندر
عسكر كبى مجتمع اولور ومقدمى ارتحال ايتسه مجموعى تتابع ايدر ونزول ايتسه جمله سى نزول ايدرد
جراد بر قاچ صنفدر بعضى اصفر وبعضى ابيض وبعضى احمر وبعضى اسود وبعضى كبير الجثه وبعضى صغير
الجثه در ولعابى نبات وشجره سم ناقعدر بر شيئه اوزره كه دوشه هلاك ايدر ومع ضعفه جراده
جبابره حيواندن اون حيوانك خلقتى واردركه وجه فرس وعينان فيل وعنق ثور وقرنان ايل وصدر
اسد وبطن عقرب وجناحان نسر وفخذان جمل ورجلان نعامه وذنب حيه در **فائده**
طبرانى وابو يعلى الموصلى جابر بن عبد الله دن روايت ايتدى عمر بن الخطاب خلافتى سنه لرندن بر سنه
جرادى كورميوب غم شديد ايله مغموم اولدى وبر راكب يمنه وبر راكب عراقه وبر راكب شامه
كوندردى هر برى سؤال ايده لركه بو سنه جراد كورنديمى ويمنه متوجه اولان راكب بر قبضه
جراد كتوروب عمرك اوكنده نثر ايتدى وعمر جرادى كوردكده تكبير ايتدى ودديكه رسول الله
صلى الله عليه وسلمى ايشتدم ديركه الله تعالى بيك امت خلق ايتدى بوندن آلتيوزى بحرده در
ودرتيوزى برده در وبو امتده اول هلاك اولان جراددر وجراد هلاك اولدقده نظم سلك
كبى هلاك امم تتابع ايدر وابن عدى محمد بن عيسى العبدى ترجمه سنده بونى روايت ايتدى ودخى
ترمذى الحكيم ديركه بو امتك اول هلاك اولانى ايكيچون جراد اولوركه جراد آدم عليه السلام خلق اولندقده
طينتك فضله سندن خلق اولندى وهلاك امم اولمز الا هلاك آدميين ايله اولور زيرا بو امم
آدميينه مسخردر **الحكم** اكل جرادك اباحتى اوزره مسلمين اجماع ايتمشدر عبد الله بن ابى اوفى
ذكر ايتديكه رسول الله صلى الله عليه وسلم يدى غزوه ده بله ايدك وجرادى اكل ايدك بو حديثى
بخارى وابو داود روايت ايتدى وحافظ ابو نعيم بو حديثده بونى زياده ايتديكه رسول عليه السلام
بزمله بله اكل ايتدى وائمه اربعه فرقى بودركه اكلى حلالدر كرك حتف انفه مرد اولسون كرك تذكيه اولنسون
كرك صيد مجوسى اولسون كرك صيد مسلم اولسون وكرك جثه سندن بر شيئه مقطوع اولسون كرك بر شيئه
مقطوع اولنمسون مجموعى برابردر وامام احمددن بر روايت واردركه انى بر د قتل ايتسه اكل اولنمز
ومذهب امام مالكك مقتضى بودركه اگر قطع رأسى ايله مرد اولورسه حلالدر والا دكلدر وعموم حكمنه
دليل شافعى واحمد ودارقطنى وبيهقى ابن عمردن روايت ايتدكلرى حديثدركه ان النبى صلى الله عليه وسلم
قال احلت لنا ميتتان ودمان الكبد والطحال والسمك والجراد بيهقى ديركه بو حديث ابن عمر اوزره
موقوف روايت اولنديكه اصح بودر **الخواص** جراد ايله تبخر عسر البوله نافعدر ابن سينا قولى اوزره
اون ايكى جرادك رؤس واطرافى نزع اولنوب وبر مقدار آس يابس ايله خلط اولنوب صاحب استسقا

البحور لسنه فعدر وجراد طويل عتيق حماردر بعه مبتلى اولان كمسنه اوزره تعليق اولنسه نافعدر وجوف وبيضه
جراد ايله كلف طلا اولنسه ازاله ايدر نزهة القلوبده مذكوردركه دخان جراد بواسيري دفع ودرماد ي ناصوره
مفيددر **جعل** صاح اللغه ده ضم وتحريك ايله حيواناتدن برنوعدر ديو مذكوردر جعل ضم جيم وسكون عين مهمله
واخرى لام ايله در وجمعى جعلاندر وبوكا ابوجعران دخى ديرلر بر دويبه در زعقوق دخى تسميه اولنور فروج
بهائمي عض ايدوب قاچار وجعل خنفسادن اكبردر وشديد السواددر وشكمنده لون حمرت واردر
واركگلرنك ايكى قرنى واردر جزو بقرجامو شده بولنور واحشاء بقردن متولد اولور ومشاني
نجاستي جمع وادخاردر وعجايب شانندندر كه رايحهٔ ورددن وروايح طيبه دن مرد اولور
وروثه اعاده اولنسه كيرو درليور وايكى جناحي واردر كه حين طيرانده كورينور طيران ايتدكده كوزلمكه
قرسيدر وآلتى اياغى واردر وسنام مرتفعى واردر واردنه جلكرك مشي ايدر ومع هذا بسنه مهتدر اولور
الحكم استقذارندن اونوري اكل اولنمامق جائزدر **الخواص** جعلى طورلادين وطبخ ايتدين تجفيف ايدوب
وغيرى نسنه يه خلط ايتمدين اكلينه لرسع عقرب نفع بيتى واردر **حربا** صاح اللغه ده كسر وتداله آفتاب
پرست در ديو مذكوردركه بونك كنيتي ابوحجادب وابو قادم در وبوكا جمل اليهود دخى ديرلر شمسه
استقبال ايدوب انكله بله دوراندر وحرتمده الوان ايله متلون ويام جنينك اركككينه جمع حرابى ادر
ومؤنثي حربايه در وبو حيوان دائما طالب شمس در شمس طلوع ايتدكى حينده اكا توجه ايدر وشمس مستوى
اولدقده بر شجر اوزره ويا بر مرتفع نسنه اوزره چقر وقرص شمس بر حيثيله باشى اوزره كلسه كه انى كورمز
اوله جنون كبى اكا برحال عارض اولور وطلب شمسده مداومت ايدوب شمس جهت غربه ميل ايدنجه
اثر شمسده طوررجعده كيرو شمسه استقبال ايدوب غروب ايدنجه شمسدن منحرف اولمز
وشمس غائب اولدقدن صكره تمام ليلده صباح اولنجه طلب معاش ايدر وبو حيوان حزم ايله موصوفدر
زيرا شمس ايله دورانده شجر اوزره برغصنه ياپشادن الندده اولان غصنى الدن قومز ورأسي
رأس عجله شبيهدر وبدني سمكه صغيره هيئتنده در وسام ابرص كبى درت اياغى واردر غزالى
ديركه الله تعالى حربانك لسانى خلاف معتاد اوزره خلق ايتدى كه كندودن اوچ شبر دخى زياده
بعيد اولانى انكله اختطاف ايدوب بو مقدار مسافه دن صيد ايده وكندوى تخويف ايدر
بر نسنه كورسه بر هيئت وبر شكل ايله تلون وتشكل ايدركه انى كورن جوارحي كورمش كبى اوندن
فرار ايدر **الحكم** روضه ده مذكوردركه حربا وزغدن اكول اولميوب بر نوعدر **الخواص**
اجفان عينده نابت اولان شعر نتف اولنوب اصولنه دم حربا وضع اولنسه ابدا ابتمز ومرارسيله
اكتحال اولنسه غشاوه يى ازاله ايدر وشحمي بر آهن پاره اوزره احراق اولنوب ودم ايله وبر مقدار
آب ايله خلط اولنوب واوزرينه جديدا بر مقدار دم وشحمي دخى قونلوب رأس ولحيه ده اولان
قروح بونكله طلا اولنسه اول وهله ده ازاله ايدر نزهة القلوبده مذكوردركه حرباني طبخ ايچره قويوب
واوچ كون اوچ كيجه آتش آلتنده وضع ايدوب مصروع اوزره تعليق ايتسه لر صرعنى ازاله ايدر
وحربانى خارج قريه وزارعده سلخ ايدوب جلدنى وسط قريه ده بر موضع مرتفعده تعليق ايتسه لر
مزارع بردوجرادن امين اوزره اولور **حرقوص** ضم حاء مهمله وقاف وآخرى صاد مهمله ايله در

حيوة الحيوانده مذكوردركه برلغتده صاددن بدل سين ايله در برغوث كبى دويبهٔ صغيره در
كه يا احمر ويا اصفردر وغالب لونى سواددر وكاه اولوركه ايكى جناحي واردر وعض نسايه مولعدر
وعض حرقوص عض برغوثدن اشددر ابن سيده قولى اوزره حرقوص دويبهٔ محمره در وحمهٔ زنبور
كبى حمه سى واردر وضرب سياط كبى لدغ ايدر **الحكم** اكلى حرامدر زيرا حشراتدندر **حربش**
فارسيده كوش خوره در نزهة القلوبده مذكوردركه دود دقيقدر واياغي وارجل كثيره سي واردر
حيوة الحيوان صاحبى ديركه حربش حياتدن برنوعدر كه لونى آلاجه در وجوهرى دخى بويله ديدكدن صكره
ديركه حريش بردابه دركه مخالب اسد كبى مخالبى واردر وناصيه سنده قرن واحدى دخى واردر
وناس بوكا كركدن تسميه ايدرلر صاحب القاموس قولى اوزره حربش بردابه دراسد كبى
مخالبى واردر وناصيه سنده قرن واحدى واردر ودخى هزار پا صعده بردويبه دركه ارجل كثيره سي
واردر نزهة القلوب صاحبنك دود دقيقدر ديدوكنه مناسب بو قوللردركه ماتحن فيه دخى بودر
الله اعلم تركيده فرق ايقلى ديدكلرى حيواندر **حلم** حيوة الحيوانده مذكوردركه قراد عظيمدر واحدى حلمه در
جوهرى قولى اوزره حلم كير وبجى كبى دوددركه غنمك جلد اعلى وجلد اسفلنده واقع اولور و
دباغت اولندقده واقع اولدوغى موضع رقيق قالور صاحب الراموز قولى اوزره حلمه اتشيكى
دينلنك برنوعيدر وقراد عظيم وصغيردركه ضد در وجمعى حلم در حيوة الحيوانده دركه ابن سكيت
قولى اوزره بر دويبه اكل كتب وخرق اوراق ايدن حيواندركه راكم الجدوف قولى اوزره تركيده
اكا كوكه ديرلر استخباثندن اونوري اكلى حرامدر **حلزون** تركيده سموكلى بوجك ديرلر
حيوة الحيوانده انبوبهٔ حجريه ايچنده شطوط انهار وسواحل بحارده بولنور ونصف بدنى بو انبوبهٔ
صدفيه دن چقوب يمين ويسار بو انبوبه ايله مشى ايدر واغتذا ايچون بر ماده طلب ايدر
وبر رطوبت ولين حس ايتسه منبسط اولور وخشونت وصلابت حس ايتسه منقبض اولور
وجسمنه اذا اولمقدن حذرا ايچنده جوف انبوبه صدفيه ده مختفى اولور وكيرو رجوع ايتسه
بيتى كندو ايله بله چكر **الحكم** استخباثى ايچون اكلى حرامدر **الخواص** ابن سينا قولى اوزره
حلزون ايله جبهه طلا اولنسه عينه انصباب موادى منع ايدر **حمارقبان** صاحب الراموز
قولى اوزره حمارقبان بر دويبه در قبان فعلان وزنى اوزره در وقبان فسطاس و
اينى در حيوة الحيوانده واردر تحريرده مذكوردركه قبان فعلان در وقب دندر زيرا
معرفه ونكره ده لاينصرفدر وجوهرى قولى اوزره حمار قبان بر دويبه در وقبان فعلان در
زيرا عرب بونى غيرى منصرف استعمال ايدرلر وعرب قبنى معرفه در اگر فعال اولسيدى
منصرف اولوردى وقب ضمور در واقب ضامر البطن در واشتقاقي قبن المتاع دن خي
اولمق جائزدركه متاعى كه وزن ايتسه قبن المتاع ديرلر بو تقديرا اوزره منصرف اولور
زيرا نون اصل كلمه دن اولور فعلان اولمز وقبان ميزاندركه انكله وزن اولنور شعبى ديركه
قبانك لغة روميه ايله معناسى عدلدر واشتقاق اول كه قب دن اشتقاقي اظهر در
بو معنده اونوري عرب بونك منع صرفنى التزام ايتمشلردر وحمارقبان دويبهٔ مستديره در

اماکن ندیه ده متولد اولور وظهری اوزره سپهر کبی بر نسنه واردر وظهری قبه کبی مرتفع در و
مشی ایتدکده آیقلری اطرافنده غیری یری کورنمز وسوادی خنفسادن اقلدر ویاخود آنلردن اصغردر
دینار مقدارنده در واکثی ایاغی واردر واماکن سباخ ایله مألوفدر **الحکم** استخباثی ایچون
اکلی حرامدر **الخواص** حمارقبان بر شراب ایله ایچلسه عسر البول دیرقانی نافعدر وبعض قولی اوزره
حمارقبان بر پاره بز ایچنده دوریلوب حمار شکمه یه مبتلی اولان کمسه اوزره تعلیق اولنسه حمایی
اصلندن قلع ایدر **حیه** بر اسمدر که حیاتک ذکر وانثی سنه اطلاق اولنور تمیز اراده اولنسه
اولنسه بو ذا حیة ذکر وهذا حیة انثی دینور که کاعلده مبردک قولیدر ویا داخل اولدوغی بطه ودجاجه
برجنسک واحدی اولدوغی کبیدر وابن خالویه ذکر ایتدیکه حیه نک ایکیوز اسمی واردر وسهیلی مسعوددن
نقل ایتدیکه الله تعالی حیه یی ارضه اهباط ایتدکده سجستانه ایندردی که سجستاندن کثیر الحیات
یر یوقدر اگر عربد بونلری اکل ایله افنا ایتمسه کثرت حیاتدن ارض سجستان اهلندن خالی اولوردی
انتهی وکعب الاحبار قولی اوزره الله تعالی حیه یی اصفهانه وابلیسی جده یه وحوایی عرفه یه
وآدم علیه السلامی جبل سرندیبه اهباط ایتدی وحیه کثیر الاجناسدر عین وایم واین
وارقم واصله وجان وثعبان وافعوان که مذکر حیاتدر وحیه صما که شدیدة الشردر
وصمه که مذکر حیاتدر وجمعی صم در بونلرک مجموعی اجناس حیه دندر وحریش انواع حیه دندر
وشر حیات افاعی در ومساکن افاعی رمالدر وازعر انواع حیاتدندر که حیاتده غالب در
وشجاع انواع حیاتدندر وعربد انواع حیاتدندر وعربد حیه عظیمه در حیاتی اکل ایدر ویاهوازب
انواع حیاتدندر که شوی واردر وانواع حیاتدن ذوات القرون واردر که ارسطو بوکا منکردر
وانواع حیاتدن ذو الطفیتین واشروار در وحیاتدن بر نوع واردر که ناظر تسمیه اولنور نظری
انسان اوزره واقع اولسه فی الحال هلاک وحیاتدن بر نوع واردر که انسان صفیرنی استماع ایتسه
هلاک اولور وحیاتدن اصله غایتده حیه عظیمه در ووجه انسان کبی وجهی واردر دیرلر که برنجه بیک
ییل یاشه بویله اولور وبونک خاصیتندندر که کیردیکی نظریله قتل ایدر وصل انواع حیاتدندر وبوکا
ملکه تسمیه اولنور شدیدة الفساددر وهر نیه دوقونسه احراق ایدر وحول جحرینده نباتدن اصلا بر شی
نابت اولمز ومسکننه طایر محاذی اولسه دوشر وقربنه اوغرایان حیوانی اهلاک ایدر ورمیه
سهم مقداری مسافه ده اولان حیواناتی اهلاک ایدر وصفیری ایله قتل ایدر وبصری کمسک اوزرینه
واقع اولورسه بعید اولدوغی تقدیرجه دخی هلاک اولور وبهیمی نهش ولسع ایتسه هلاک اولور
وبر فارس بونی رمحی ایله ضرب ایدوب کندو فرسی هلاک اولدی وبو ملکه بلاد ترکده کثیر الوجوددر
وحیاتک بعضلری اکدر اللون واخضر مستطیل در واسود وابیض وارقط در وبعضنده دمش
ولمع شدید واردر وبو اختلافک سببی معلوم دکلدر وداخلی صدید کبی بر نسنه در وجوفنده خط
واحد اوزره منضوددر وحیاتک سفادی معروفی یوقدر بلکه تسافدی بعضک بعضی اوزره التوایدر
وحیاتک لسانی مشقوقدر انکیچون بعض ناس ظن ایدر که لسانی ایکی اوله وحیاتک سم ونشر ایله
موصوفدر زیرا افراخی بلا مضغ بلع ایدر نته کم آنسه دخی بویله ایدر وبوندغی نسنه ده استخوان

ویا استخوانه

ویا استخوانه بکزر نسنه اولسه شدت التوا ایله بر شجره التوا ایدر که جوفنده اولان منکسر اولور
وحیاتک عادتندندر که نهش ولسع ایدر ومنقلب اولور بعض ناس توهم ایدر بویله ایتمسی سمنی
قی ایچون اوله بویله دکلدر وحیاتک شانندندر که طعمه بولمسه زمان طویل نسیم ایله تعیش واقتیات
ایدر وجوعی حددن تجاوز دخی ایتسه اکل ایتمز الا لحم زنده اکل ایدر وحیه کبیر السن اولدقجه صغیر الجرم
اولور وغرایبندندر که آبه وارد واشتها ایتمز لکن شراب شم ایتسه کندوی شرابدن
ضبط ایدهمز طبعنده شرابه شوق واردر وشرابی بولدقده مست اولنجه ایچر وکاهی سکر سبب
هلاکی اولور وحیاتک ارکگی موضع واحدده مقیم اولمز وبعضه سندن افراخی چقنجه وکسبه قوتت
بولنجه اوزرنده دیشی سی مقیم اولور صکره دیشی سی داخی سیر وحرکته شروع وحیه نک عینی رأسنده
حرکت ودوران ایتمز بلکه رأسنده مسمار مضروب کبیدر وعین جراد دخی بویله در وعین حیه
قلع اولنسه کیرو عود ایدر کذلک نابی قلع اولنسه اوچ کوندن صکره کیرو عود ایدر وکذلک
ذنبی قطع اولنسه کیرو بتر وحیه نک عجایبندندر که رجل عریاندن کریزان اولور ونارک طلعتندن
نار ایله فرح ومسرور اولور واز نارده متعجب ولبنه حب شدید ایله مایلدر وحیه عرق حنظل
طوقنمش عصا ایله ضرب اولنسه مرده اولور وذبح اولنسه بر نجه کون قالوب اولمز وحیه
شانندندر بر شی یوقدر که حیه اندن اقوی اولمیه بوندن اوتوریدر که صدر حیه بر جحره ویاخود بر صدعه
داخل اولسه اقوی ناس اندن اخراجنه قادر اولمز کاه اولور که ایکی پاره اولور وتمام جحره د
قوایم واظفاری یوقدر که انلرله تشبث ایده لکن بو قوت کثرت اضلاعی سببی ایله ظهر ندر
زیرا اوتوز ضلعی واردر وحیه بریه اولدقدن صکره بحرده تعیش ایدر وبحریه اولدقدن صکره برده
تعیش ایدر وبعض قولی اوزره برقاتل قتل ایتدیکی حتف انفیها دد اولمز وحیه نک هر سنه
جلدی منسلخ اولور وعدد اضلاعی اوزره اوتوز بیضه وضع ایدر وبیضه لری اوزره نمل
مجتمع اولوب افساد ایدر بیضه لرندن قلیلی فرخه صالح اولور وحیه یی عقرب لدغ ایتسه
مرد اولور جاحظ قولی اوزره حیات اوچ نوعدر بر نوعی بودر که لسعنه دریاق نفع ویرمز
ثعبان وافعی وحیه هندیه کبی وبر نوعی بودر که قتل ایتمز واصلا سمی یوقدر وبر نوعی بودر که
واسطه فزع ایله قتل ایدر زیرا فزع سمی تهییج ایدر ومسامات بدنی فتح ایدر که حتی سم بدنه داخل
اولور وحیه نک انسانه عداوتی معروفدر رسول الله صلی الله علیه وسلم قتل حیاتی
امر وندب ایله امر ایتدی قتاده روایت ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم ما سالمناهن منذ
عاديناهن وابن عمر دیر که من ترکهن فلیس منا وعایشه رضی الله عنها دیر که من ترک حیة خشیة
من ثارها فعلیه لعنة الله والملائكة والناس اجمعین وابن مسعود مسند امام احمدده مذکوردر ان النبی
صلی الله علیه وسلم قال من قتل حیة فکانما قتل رجلا مشرکا بالله ومن ترک حیة مخافة عاقبتها
فلیس منا وابن عباس دیر که بنی اسرائیلدن قرده مسخ اولندوغی کبی حیات دخی مسخ اولنمشدر
طبرانی ابن عباسدن کذلک روایت ایتدی ابن عباس رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم روایت ایتدی
وابن حبان دخی بویله روایت ایتدی **الحکم** اکل حیات حرامدر حیات مضر اولدوغی ایچون کذلک

لحوم حیاتدن معمول اولان دریاق حرامدر بیهقی درکه شافعی قولی اوزره لحوم حیاتدن معمول اولان
دریاقک اکلی جایز دکلدر مگر اکل میته جایز اولدق مرتبه سنده حال ضرورتده اوله الخواص عیسی بن علی
قولی اوزره ناب حیه قلع اولنوب وصاحب حمی ربع اوزره تعلیق اولنسه زایل اولور و وجع اسنانه
مبتلی اولان کمسه اوزره تعلیق اولنسه نفع ویروب وجعی ساکن اولور و لحمی حواسی حفظ ایدر
ودمرقی بصری تقویه ایدر و لحوم حیات من حیث الجمله تسخین وتجفیف ایدر و بدنی تنقیه وبدندن
اسقامی تحلیل ایدر ومسلوخی احراق اولنوب وزیت ایله عجن اولنوب و دندان کرم خورده و درد ناک
انکله طولدرلسه وجعن ازاله ایدر رأسی ایله بیه سحق اولنوب داء الثعلب اوزره وضع اولنسه شعر بیت
بتورر ویحیی بن ماسویه قولی اوزره مسلوخ حیه ومقل اخذ اولنوب واصل کبرک قشوری و زراوند طویل وبلادر
متساویة الاجزا جمع اولنوب بواسیر ظاهره وباطنه ومتعلقه وغیر متعلقه بونلرله تبخیر اولنسه بواسیری
اسقاط وازاله ایدر ویحیی دن غیرینک قولی اوزره مسلوخ حیه ومقل ازرق ایله بواسیر ظاهره وخفیه تبخیر
اولنسه ازاله ایدر ومسلوخ حیه اوچ کره عجن اولنوب مبتلی ثؤلوله اطعام اولنسه زایل اولور
وثؤلولی اولمین اکل ایتسه بدننده ابدا ثؤلول چقمز وقلب حیه صاحب حمای ربع اوزره تعلیق اولنسه
ازاله ایدر وبیضه حیه بورق وخل ایله دق اولنوب وانکله برص حادث طلا اولنسه برصی قلع ایدر
نهایة العقلوبده مذکوردر اکل لحم حیه جذامی دفع ایدر واکل لحمندن صکره حجمی ایله بواسیر طلا اولنسه شفا
ویرر ولحمنی ظرف نحاسده احراق وحل ایتسه لر سبل ووجع عینی ازاله ایدر فلوسنی اکل
ایتسه وجع عیندن امان ویرر وبیضه سنی دهنده سحق ایدوب انکله برصی طلا ایتسه لر
دفع ایدر خنفسا فارسیده کوکار و ترکیده بوبور دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه فتح خا ایله ومد ایله
وانثی سی ها ایله خنفساء در صاحب المرموز قولی اوزره خنفس جندب وزنی اوزره خنفسا ده
لغة در وخنفس وخنفسانک مؤنثی ها ایله خنفسة وخنفساء در اصمعی قولی اوزره ها ایله خنفسا
دینلمز وخنفسانک کنیتی ام الفسو وام الاسود وام النتن در ابن سیده قولی اوزره خنفسا
جعلدن اضعف دویبه سوداء در وخنفسا عفونت ارضدن متولد اولور وعقرب بینینده
خلت وصداقت واردر بوندن اوتوری اهل مدینه شریفه خنفسایه جاریة العقرب تسمیه ایدرلر
وخنفسا بر قاچ نوعدر بری بنات وردان بری جعل بری حمار قبان درکه ذکرلری سبق
ایتدی وبری حنظب درکه خنفسانک ارککیدر وخنفسا ظربان گبی کثرت فسوه مخصوصدر متحرک
اولدقچه فسوا ایدر غریبه قزوینی عجایب المخلوقاتده حکایت ایدرکه بر شخص خنفسایی کوروب
الله تعالی بونی خلق ایتمکدن مراد حسن شکلی یوقسه طیب رایحه سی میدر سبب خلقی نه اوله دیدی
والله تعالی اول شخصی بر قرحه یه مبتلی قلدیکه اطبا علاجندن عاجز اولوب ترک ایتدیلر و بر کون
شخص دروبه ندا ایدوب گزن طبیبلردن برینک صوتن ایشتدی وبنده اولنلره شول طبیبی
کتورک قرحمه نظر ایتسون دیدی دیدیلرکه حذاق اطبا سنک علاجکدن عاجز اولوب ترک
ایتدیلر دروبه گزن طبیب سکا نیلسه گرک اول شخص دیدیکه البته اول بکا لازمدر چاغرک واول
طبیبی احضار ایتدیلر بو شخصک قرحه سنه نظر ایدرکه خنفسا استدی حضار کلشدیلر و بو شخص علیل

خنف

خنفسا ایچون کندودن سبق ایدن قولی تذکر ایدوب دیدیکه بو طبیب طلب ایتدوکی کتورک
وبر خنفسا احضار ایتدیلر وبو طبیب خنفسایی احراق ایدوب رمادینی بو شخصک قرحه سی
اوزره وضع ایتدی وباذن الله تعالی قرحه سنی ازاله ایتدی وبو شخص حضاره دیدیکه الله سبحانه وتعالی
بنی بو قرحه یه مبتلی قلمه سی اخس مخلوقاتی اعز ادویه ایدوکن بیلدرمک ایچون ایدی الحکم استخباثندن
اوتوری اکلی حرامدر الخواص رؤس خنافس برج کبوترده وضع اولنسه انده کبوترلر اجتماع ایدر
وجوف خنفساده اولان رطوبت ایله اکتحال حدت بصر ویرر وغشاوۀ عینه جلا ویرر وبیاض
عینی ازاله ایدر وسبله نفع بلیغ ایله نافعدر وبر مکان ورق دفلی ایله تبخیر اولنسه
خنافس اندن گریزان اولور وخنفس شیره ایچره طبخ اولنوب اذندن اذنه تقطیر اولنسه جمیع
اوجاع اذنه نافعدر وخنفسا کسر اولنوب لسع عقرب اوزره ربط اولنسه وجعن ازاله
ایدر وانسان بلمدین خنفسایی اکل ایدوب جوفنه زنده الکن واصل اولسه اول ساعت
قتل ایدر وحنین بن اسحق قولی اوزره اماکن خنافسه کرفس طرح اولنسه اول اماکندن گریزان اولور
دود فارسیده کرم و ترکیده قورد دیرلر ودود القز فارسیده کرم پیله و ترکیده ابریشم قوردی
دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر دودک واحدی دوده در وجمعی دیدان در وتصغیری دویده
وقیاس دویده اولمقدر داء الطعام دیرلر طعام ایچنده دود واقع اولدیغی دیمکدر ودود
انواع کثیره اوزره درکه اساریع وعلم وارضه ودود خل ودود نبل ودود فاکهه ودود قز
وشجرۀ صنوبرده بولنان دود واخضر انواع دوددندر اخضر قوة وفعلده ذراریح گبیدر ودود [?]
وجوف انساندن متولد اولان دود دخی انواع دوددندر فائده ابن عدی کاملنده بر سند ایله
روایت ایتدی اول سندده عصمت بن محمد بن فضاله واردر که روایت ابن عباسدندر
ان النبی صلی الله علیه وسلم قال کلوا التمر علی الریق فانه یقتل الدود وحکما دیرلر که شرب
وخسیجک [?] خراسانی بطندن دودی رمی ایدر ودورق خوخ ایله سره ضماد اولنسه دودی
قتل ایدر وبیهقی شعبده صدقه بن یساردن روایت ایتدی صدقه دیرکه داود علیه السلام
محرابنه داخل اولوب بر دود صغیر کوردی وخلق اولنماسنده تفکر ایدوب دیدیکه
عجبا الله تعالی بونی خلق ایتمکده نه تعبیه ایتدی الله تعالی اول دوده نطق ویروب
دیدیکه یا داود کندو نفسکی تعجب ایله الله تعالی بکا اعطا ایتدوکی نعمه ایچون بن الله تعالییی
سندن زیاده ذکر ایدرم وسکا اعطا ایتدوکی نعمه ایچون سن الله تعالی یه ایتدوکک
شکردن بن زیاده شکر ایدرم قال الله تعالی وان من شیء الا یسبح بحمده دودۀ القرة
دودۀ هندیه دینلور اعجب مخلوقاتدندر زیرا اول ذره دن اصغر وذر لونده حب
مقداری بر بزردر وبر صره ایچره وضع ایدوب وبر حقه یه قویوب اکر جاریه ده
قدر خروج ایدر وکاه اولور که خروجی یکث وتاخر ایدر ونسوان اول صره یی زیر پستانده
حفظ ایدر وحرارت ایشاندن متحرک اولور وبر طبق اوزره قویوب ورق توت
ابیضی خرد ایدوب اوزرلرینه قورلر وهر کون ورقی آرتوررلر واندر بو ورقی اکل ایدرک

مقدار عدس اولور صكره اوج كون اوجكجه خوابه واررلر وكيرو اكل ورق توته مشغول اولورلر وبر
هفته يه دك اكل ايدرلر وبو بويجه اوج نوبت بويله خوابه واررلر وبيوب مقدار اصبع اولورلر
واولا سواددن بياضه انتقال ايدرلر ومقدار اصبع اولملرى اكثر التمش كونده اولور صكره اغزلرندن
جقن نسنه ايله كندو اوزرلرينه نسج ايتمكه شروع ايدرلر وجوفلرنده اولان تمام اولوب واوزرلرينه
بنا ايتدكلرى كامل اولنجه نسج ايدرلر وبيضهٔ صغيره هيئتنده اولور واون كونه قريب بو بيضه ايجره
قالور صكره بو بيضه يى كندودن نقب ايدوب ايجندن مثال فراش ابيض ايكى جناحله جقرلر كه جناحلرى
اضطرابدن ساكن اولمز وجقدقلرى حين سفاده هيجان ايدرلر واركلى ذنبنى ديشى سنك ذنبنه الصاق
ايدر وبر مدت ملتحم اولورلر صكره ايريلورلر وبونلر ايجون قصدا فرش اولنان بياض بز پاره لرى اوزرينه
ديشيسى مقدم الذكر اولان بزرى جوقنه اولان اخراج ايله ابراز واظهار ايدر صكره اركلى وديشيسى
مرد اولورلر وبويله اولمسى سببى بونلردن بزر اخذ اولنمق مراد اولدوغى تقديرجه در اما بونلردن حرير
اخذ اولنمق مراد اولدوغى تقديرجه در اما بونلردن حرير اخذ اولنمق مراد اولندقده اوزرنده بنا ايتدوكى
هيئت بيضهٔ صغيره نك نسجندن فارغ اولدقدن صكره اون بر كون وياخود اون كون كامل وبر قاج
ساعت تشمسده قورلر ومرد اولور وبو حيوانك اسرار طبيعتندندر كه صوت رعددن وضرب طشت
وهاوندن ورايحهٔ خل ودخاندن هلاك اولور ودخى حايض وجنبدن هلاك اولور وفار وعصفور و
نمل ووزغ وكثرت حرودن دخى خوف هلاكى واردر نزهة القلوبده مذكوردر كه بو حيوان
كندو اوزرينه نسج ايله بنا ايتدوكى هيئت بيضهٔ صغيره بر نقدر صلب اولسه حريرى خوب و
بينظر اولور اكر هوا كشاده اولورسه اول بيضهٔ صغيره يى تشمسده تخفيف ايدوب ابريشم حكم
واكر هواده سحاب ونداوه واريسه بو حيوان اول بيضه يى نقب ايدوب ايجندن ايكى جناحله
جقر استطالهسى استداره يه متبدل اولور وبزرنى ابراز واثبات ايدوب طيران ايدر وطعمهٔ
طيور اولور اما نقب ايتدوكى بيضه قز اولور اندن ابريشم جكلمز واكر نسجه شروع وقتنده مختلف
وتمرد ايدوب نسج ايتمزلر ايسه ورق توت اسود اطعام ايدرلر دنسجه شروع ايدر الحكم جميع
جميع انواع دودك اكلى حرامدر زيرا مستخبثدر الا ماكولدن متولد اولان دودك اكلى و
ماكولدن متولد اولان دوده عند الشافعية اوج وجه واردر واصح اوجه ماكول ايله بله اكل اولنماسنك
جوازيدر منفرداً اكلنك جوازى دكلدر وجه ثانى تمييزى واجب اولوب اصلا اكل اولنماسيدر
ووجه ثالث ماكول ايله بله ومنفرداً اكل اولنماسيدر وبيع دوده جائز اولمز الا بيع قرمز جائزدر كه
انكله مصبوغات صبغ اولنور وقرمز دود احمردر كه بعض بلادده شجر بلوطده بولنور صدف قدر
وحلزونه شبيهدر اوله يارك نسوانى انى افواهلرى ايله جمع ايدرلر اما دود قزك بيعى جائزدر
وورق توت ابيض ايله اطعامى واجبدر وتشميسى دخى واجبدر اكر هلاك اولورسه فايده سى
حاصل اولمز ودود قز قرا جيده مرده ايكن بيعى جائزدر زيرا دودك قرا جيده بقاسى قزك
مصلحتندندر پس وزنا وجزافا بيعى اولنور نتكيم قاضى حسين بونى تصحيح ايتديدر الخواص
خزينة القلوبده مذكوردر كه طبخ حرير درجهٔ اولى ده حاردر ويابسدر قلبى تقويه وبدنى تسخين ايدر واحراق

اولنوب رمادى اكتحال اولنسه نور عينى آرتورر وحيوة الحيوانده در كه دود قز زيت ايله خلط
اولنوب انسان بدننه سورلسه نهش هوام وذوات سمومه نافعدر ودود قزقزدن اخراج اولنوب
دجاجه اطعام اولنسه غايت سمين اولور وزبل اصفردن متولد اولان دوده زيت عتيق ايجنده
نضج بولنجه طبخ اولنسه وبو زيت ايله داء الثعلبى يا غلسه لر ازاله ايدر وبوكا مداومت اولنورسه
منفعت عجيبهسى ظاهر اولور ودود الرخام ديدكلرى بر جنس معدن رخامده اولور انسانى لدغ
ايتسه هلاك اولور رازى قولى اوزره دود رخام بر بز پاره سنده دوريلوب زن اوزرنده
تعليق اولنسه حامل اولمز هرمس ذكر ايتديكه دود رخام تيبيس وسحق اولنوب انسانه ايچورلسه
فى الحال مرد اولور ديك الجن صاحب حيوة الحيوان وصاحب نزهة القلوب قولترى اوزره
قزوينينك عجايب المخلوقاتنده واردر كه بر حيوان بساتينده بولنور خاصيتى بودر كه بونى خمر عتيق ايجنه
قورلر ومرد اولور بعده كوزهٔ جديد ايجره قويوب وكوزه نك آغزين محكم سد ايدوب وسط
بيتده ربط ايتسه لر حية وعقرب وديدانلر اول مكانده بر نسنه نمايان اولمز ذراريح
فارسيده كوكار ديرلر صاحب القاموز ديركه ذرنوح قبر وزننده وذروح سبوح وزننده
وذروح سفود وزننده وذراح غراب وزننده وذريحه ذبيحه وزننده وذرنوح نوح ايله و
ذرحوح بردويبهٔ حمرادر كه سواد ايله منقطدر وذوات سمومدندر جمعى ذراريحدر وسيبويه
قولى اوزره واحد ذراريح ذرحوح وزنى اوزره ذرحوح در وكاهى حرف ثانى يعنى راء مهمله مشدد
اولور وكلام عربده فعول اصلا يوقدر ديو سيبويه اوقلرينك فتحى ايله سبوح وقدوس دن ايرى
حيوة الحيوانده مذكوردر كه جوهرى قولى اوزره ذراح وذروح بر دويبهٔ حمرادر كه سواد ايله
منقطدر وطيران ايدر وذوات سمومدندر وجمعى ذراريحدر وقول سيبويهى صاحب القاموز
ايراد ايتدوكى كبى جوهريدن نقل ايله حيوة الحيوان صاحبى ديركه ذراريح بر قاج نوعدر بر نوعى حنطه دن
متولد اولور وبر نوعى ذو الصنوبردر وبر نوعنك اجنحه سنده خطوط صفر واردر والوانى مختلفدر
واجسامى كبار طوال اولور كه بنات وردانه قريب الشبهدر الحكم استخبائى ايچون اكلى حرامدر
الخواص ذراريح جربه وبرص علتنه نافعدر كه اول علتله جلد انسان متقشر اولور وسرطان وقوباء ردى
ردى كبى اورامه موافق اولان ادويه يه خلط اولنور ومحمد بن زكريا الرازى قولى اوزره ذراريح ايله
اكتحال عينده اولان ظفره يه نافعدر وذراريح سحق اولنوب انكله طلا اولنسه قملى قتل ايدر و
زيت ايجره طبخ اولنوب انكله داء الثعلب طلا اولنسه ازاله ايدر وقدما اطبا زعم ايدرلر كه ذراريحدن
بر مقدار بر قزل بز پاره سى ايجره قونوب صاحب حمى اوزره تعليق اولنسه خاصيت عجيبه ايله ازاله ايدر
صاحب عين الخواص قولى اوزره ذراريح مثانه ومعاده قروح احداث ايدر ذراريحدن انسانه
ايچورلسه قتل ايدر وبو بابده خاصيت عجيبهسى واردر وبونى ايچمكله معالجه ايتمك استين لبن غرغره ايدر
وذراريح دقيق اولنوب ودهن ورد ايله طبخ اولنوب بونكله بر موضع طلا اولنسه شعرى نابت اولور
نزهة القلوبده مذكوردر كه طبخ ذراريح درجهٔ ثالثه ده حاردر ويابسدر وسمّ قاتلدر اكل ايدنى هلاك ايدر
زنخ قالورسه مثانه سنده جراحت حادث اولوب محقوق البول اولور وذكر وزنخ اورام ظهور ايدر

وعقله نقصان طاری اولور وذراریحی اوچ نوبت صاحب حمّاء ربع اوزره ربط ایتسه لر شفا بولور
ومقعدده اولان ذراریح ایله کلف طلا اولنسه ازاله ایدر و دیباغ طینده اولان ذراریحی زیت ایچره
قویوب طاغلیجه طوروب کرم قطع اولندقده بو زیتدن سورلسه اول کرمه اوددوشمز و ذراریح
قوبا و بهق وثؤلول وبرص وسرطان طلا اولنمق مفیددر ونافعدر رُتَیلا حیوة الحیوانده مذکوردر ضم
را و مهمله وفتح تا و مثلثه ایله هوامدن برجنسدر وممدود دخی اولور جاحظ قولی اوزره رتیلا عنا کبدن
برنوعدر و بوکا عقرب الحیات تسمیه اولنور زیرا افاعی و حیاتی قتل ایدر و ابو عمر و موسی القرطبی
الاسرائیلی قولی اوزره رتیلا آلتی نوعدر و بعض قولی اوزره سکز نوعدر و مجموعی اصناف عنکبوتدندر
و حذاق اطبا ذکر ایتدیلر که بو انواعک من جهة الشر اعظمی رتیلاء مصریه در اما غالب بلادک اکثر
بیوتنده موجود اولان ایکی نوع عنکبوتدر و بونلرک نکایتی قلیلدر اما انواع اخرک بقیه سی غالبا اریافده
بولنور و رتیلادن برنوع واردر که زغبی واردر اهل مصر بوکا ابوصوفه تسمیه ایدرلر و بو انواعک
مجموعنک نهشی لسع عقربه قریبدر نزهة القلوبده مذکوردر رتیلا عنکبوتدن برنوعدر که کهنه اولمش
قزوینیان اکا وند دیرلر الحکم استخباثی ایچون اکلی حرامدر الخواص رتیلانک دماغی برمقدار
فلفل ایله ایچلسه کندونک سمّنی دفع ایدر نزهة القلوبده مذکوردر که رتیلادن انسانه اوزره اوغرامسه
وجع عظیم عارض اولور زیرا التری و ابغری ماننده نیش تیزدر وسمّی واردر وانلک رنگی زخمی
صارارد وب صداع و سهر ایراث ایدر قاتلدر و گاه اولور که بی اختیار انعاظ ایدوب
منی اخراج ایدر علاجی بودر که رجیع انسانی آج ایکن ایچوب و تنور کرم باننده اوتوروب
عرق ایز اوله شفا بولور زلال ضم زا معجمه ایله در حیوة الحیوانده مذکوردر که زلال ثلجده پرورش
بولمش بردوددر که صفرت ایله منقطدر و قدرده اصبعه قریبدر و شدید البروده اولمغله
جوفنده اولانی اتمک ایچون ناس بونی اماکنندن اخذ ایدر بوندن اوتوری ماء باردی زلاله
تشبیه ایدرلر لکن صحاحده جوهری ماء زلال ای عذب دیو ضبط ایتمشدر کذلک صاحب الرموز
وماء زلال وزلیل و زلول عذب صاف سلس سریع المر فی الحلق دیو تعبیر ایتمشدر سعید بن زید
که احد عشرهٔ مشهود لهم بالجنة در و بابسی زید بن عمرو بن نفیل حقنده رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورمشلردر که انه یبعث امة وحده انشاد ایتدیکی اسلمت وجهی لمن اسلمت له المزن تحمل
عذبا زلالا وبعض ادبانک قولیدر ومن یک ذا فم مریض یجد مرا به الماء الزلالا الحکم ابو الفتوح
العجلی شرح الوجیزده ذکر ایتدی که دود ثلجده اولان مأکولدر و قول قاضی حسین دخی بونک قولنه
موافقدر سام ابرص نزهة القلوبده مذکوردر که فارسیده کرباسو دیرلر وزغ صغیر الرأس
وطویل الذنب در قزاونه بوکا خرکلاش دیرلر غایتده حیوان قبیحدر برقنده کته القا خرده ایدر
وانسانه وجع عظیم ویرر گاه اولور که قتل ایدر حقنده دیلمشدر که بونی قتل اعتاق رقبه دن اولی در
زعفران اولدوغی خانه یه کیرمز الحکم استخباثی ایچون اکلی حرامدر الخواص سام ابرصی صاحب حمّاء
ربع اوزره تعلیق ایتسه لر زایل اولور ولحمی لسع عقرب اوزره قوسه لر سمّنی جذب ایدوب اخراج ایدر
وجراحت پیکان اوزره قوسه لر پیکانی اخراج ایدر سرفه حیوة الحیوانده مذکوردر که

ضم سین

ضم سین و سکون را و مهملتین و فا ایله ارضه در ابن سکیت قولی اوزره باشی سیاه و سایر جسدی سرخ
برحیوان صغیردر و کندو ایچون دقاق عیداندن بیت مربع اتخاذ ایدر که لعابی ایله عیدانک بعضن بعضنه
ضم ایدوب ناووسه تشبیه ایدر صکره بو بیته داخل اولوب انده مرد اولور وسرفه ورق شجره یی اکل
ایتسه سُرِفَتِ الشَّجَرَةُ تسرف فهی مسروفة دینلور که مضارعنک کسر عین الفعل ایله در نزهة القلوبده
مذکوردر سرفه نک ایکی دندانی واردر که هر اولوره اغزله نقب ایتمکه قادر اولور سوس حیوة الحیوانده
مذکوردر بردوددر که صوفده و طعامده واقع اولور قول زجاجدر قد اطعمتنی دقلا حولیا مسوسا
مدودا حجریا قتاده و مجاهد الله تعالی نک ویخلق ما لا تعلمون قول کریمنده اولان سوس ثیاب
ودود فاکهه در دیو تفسیر ایتدیلر نزهة القلوبده مذکوردر که سوس بغدای جیندر و برنوعی واردر که
صوف جامه لرده اولور قزاونه اکا لنب دیرلر شحمة الارض حیوة الحیوانده مذکوردر که
دود طویلدر انسان باشمه خرزه شکل مجتمع اولور قزوینی اشکالده ذکر ایتدی که شحمة الارض
بردویبه در و حمرت ایله منقطه در کف مرآه الکاشیه در و هرمس قولی اوزره بردویبهٔ
صغیره در ورایحهٔ طیبه سی واردر نارانی احراق ایتمز نارک برجانبندن کیرر و برجانبندن چقر
بونک شحمی ایله بر کیمسه بدننک بر یرینی طلا ایتسه نار اکا ضرر ایتمز نزهة القلوبده واردر
که حراطین دود احمردر و مواضع ندیه ده اولور نزهة القلوب صاحبی قزوینی قولکری متحددر والله اعلم
ترکیده صوغلجان دیدکلری حیواندر که لونی احمردر و مواضع ندیه ده و بساتینده واقع اشجارک التنده
بولنور که حیوة الحیوان صاحبی ذکر ایتدوکی وصفک ماصدقیدر و قزوینی دخی دوده حمراء طویله در
دیدوکنه مطابقدر الحکم دود کبی اکلی حرامدر الخواص شحمة الارض تجفیف اولنوب
عسر البول ده یه مبتلاه اولان زنه مقدار درهم ایچورلسه فی الحال طوغورر قزوینی قولی اوزره کباب
کبی طبخ اولنوب نان ایله اکل اولنسه مثانه ده اولان حصاة منکسر اولور و تجفیف اولنوب
صاحب یرقانه ویرلسه صفرتنی ازاله ایدر و رمادی سحق اولنوب ودهن ورد ایله خلط اولنوب
رأس اقرع انکله طلا اولنسه شعری نابت اولوب قرعی زایل اولور نزهة القلوبده مذکوردر که نسوان
بی خبر ایکن معصعه خراطین ربط ایتسه لر آرزوی جماع ایدر و خراطین و عاقرقرحا و فرفیون و
ستوبیة الاجزا زیت ایله معجون اولنوب انکله ذکر طلا اولنسه تقویه ایدوب قوة جماعی آرتورر
شب تاب ترکیده یلدز بوجکی دیرلر نزهة القلوبده مذکوردر برکرمدر که کیجه ایله چراغ کبی کورینور
تبرزیان بوکا چراغله دیرلر حیوة الحیوانده دمیری حاء مهمله بابنده صاحب لفظی ایله ذکر ایدوب
دیرکه بداهه وزنی اوزره در و ذباب کبی ایکی جناحی واردر کیجه ایله نار کبی ضیا ویرر و عرب بونکله
مثل ضرب ایدوب اضعف من نار الحباحب دیرلر وبعض دیرکه حباحب بنی محاربدن برشخصک
اسمیدر که بخل ایله مشهور ایدی و نار ضعیفه سی وار ایدی که مهمانلری خوفندن ایقاد ایدردی بوندن اوتوری
بونکله مثل ضرب ایتدیلر صاحب الرموز قولی اوزره دو صاحب ذبابدر که کیجه ایله طیران ایدر و سراج
کبی شعاعی واردر و نار الحباحب بوندندر که حباحب برشخص بخیل ایدی ایقاد نار ایتمزدی الا ضیفانی
خوفندن نار ضعیفه ایقاد ایدردی و بونکله مثل ضرب ایدوب نار الحباحب دیدیلر راقم الحروف قولی اوزره

بو حیوانک کاهی جناحلری بتوب طیران ایدر وطیران ایتدکده شمع کبی مشتعل اولان یری کاه عیان
وکاه پنهان اولور حیوان صغیر الجسددر نحل مقدارنجه در صرصور فارسیده ناتوک وترکیده جرجر
بوجکی دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر که بوکا صرصر وصرار دخی دینلور جراده شبیه بر حیواندر صیاح
دقیق ایله صیحه ایدر واکثر صیاحی کیجه ایله در آنکچون صرار اللیل دیرلر وصرصور نبات ورداندن بر
نوعدر اجنحه دن عاریدر وبعض قولی اوزره صرصور جدجددر جوهری دیر که جدجد صرار اللیلدر ومکانی
بلنمز الا صوتی متتبع ایله بلنور ومکانی مواضع ندیه در ومختلف الالواندر بعضی احمر وبعضی اسود
وبعضی ازرقدر وازرق جندب صحاری وفلواتدر الحکم استقذاری ایچون اکلی حرامدر الخواص
ابن سینا قولی اوزره صرصور بواسیره وانافض حمایه وسموم هوامه نافعدر وسحق اولنوب ومنه الاثمد
خلط اولنوب اکتحال اولنسه حدت بصر ایراث ایدر ومرارهٔ بقر ایله خلط اولنوب اکتحال
اولنسه ظفرهٔ عینه نافعدر غطاءه صاحب الرموز قولی اوزره جمعی غطاءدر که مد ایله در وزغه دن
اکبر بر دوبه در وکیر دکچن بوکا غطایه دخی دینلور که جمعی غطایادر که مد ایله در وزغه دن اکبر بر دوبه در
وکیر دکچن کبی بوکا واحده سی غطاءه وغطایه در حیوة الحیوانده مذکوردر که غطاءه طاء معجمه ممدود ایله
سحلیه در وسحلیه وزغه دن اکبر بر دوبه در واحدسی غطایه وجمعی غطایا وغطاآء در وغطاءه بر جنسه
نوعدر بعضی ابیض وبعضی احمر وبعضی اصفردر ومجموعی سواد ایله منقطه در وبو الوان ساکنی حسبیله ایدر
که بعضی رماده ساکن اولور وبعضی آب وسبزه زاره قریب ساکن اولور وجحرنده درت آی
قالوب بر نسنه اکل ایتمز ازهری قولی اوزره غطاءه دویبهٔ ملسدر کثرت اوزره عدو وتردد
ایدر وسام ابرصه مشابهدر اما اندن احسندر وبوکا غطاءه ده وشحمة الارض وشحمة الرمل تسمیه
اولنور وطبعنده شمسه محبت واردر که شمس طوغمغله صلبه اولور وخرافات عربدندر که سموم
حیوانات اوزره تفریق وتوزیع اولندقده اخراجلیجه غطاءه محتبس اولوب هر حیوان سبق ایدوب
ایلرو کلدوکی قدر سمدن حصه سنی الدی وغطاءه یه اندن حصه نصیب اولمدی مقتضای طبعندندر که
مشعله شیء ایدر صکره توقف ایدر دیرلر که بو بیله ایتمه سی سمدن حصه سی فوت اولدوغنی تذکر وتأسفدندر
وارض بصره ده بوکا سحلیه تسمیه اولنور الحکم اکلی حرامدر الخواص یدیمنی ورجل یسری بر پاره سی ایچره
برکسه اوزره ربط اولنسه دیلدوکی مقدار جماع ایدر ورجل یساره بر پاره سی ایچنده مبتلای حمای ربع
اوزرینه ربط اولنسه ازاله ایدر وقبلی زن اوزرینه تعلیق اولنسه مادامکه اوزرنده در طوغورمقدن
منع ایدر وغطاءه یی سمن بقر ایله بری اولنجه طبخ اولنسه ملسوعه سورلمک نافعدر وغطاءه یی بر
قاروره ایچره قویوب وقاروره یی زیت ایله طولدوروب وتمده وضع ایدوب بری
اولنجه طورسه زیت سم قاتل اولور نزهة القلوبده مذکوردر که جبل لکزیده بو حیواندن بر نوع واردر
که مثال یاقوت احمردر بونی بر سفره ایچنه قوسه لر اول سفره ده اولان انواع طعام تلخ اولور
عقرب فارسیده کژدم وترکیده چیان دیرلر صاحب الرموز قولی اوزره مذکر ومؤنثنه
عقرب اطلاق اولنوب ومؤنثی عقربه وعقربا در که مد ایله در ولا ینصرفدر ومذکری عقربان در
دکسر را ایله مکان معقرب وارض معقربه ومعقرة ذات عقارب دیکدر حیوة الحیوانده

مذکوردر

مذکوردر که عقرب هوامدن بر دوبه در مذکر ومؤنثی لفظ واحد ایله در وکاه اولور که مؤنثنه
عقربه وعقربا دینلور که ممدود وغیر منصرفدر والتصغیری عقیربدر ومذکری عقربان در که ضم عین ایله در
وکنیتی ام عریط وام شاهره در وسواد وخضرت وصفرت الوان عقربدندر بو الواننده
اولنلر قوتلیدر وشدید النکایه اولنلر اخضردر وعقرب مائی الطبع وکثیر الولددر که سمک
وضبه بکزر وعامهٔ نوع عقربک دیشی سی حامل اولدقده حتفی ولادتنده اولور زیرا اولادی
اولادی مستوی الخلق اولدقده توخم بطنی اکل ایدوب خروج ایدرلر وآنه لری مرد اولور جاحظ
بو قولی انکار ایدوب دیر که اعتماد ایتدوکم کمسه بکا خبر ویردی عقربی کورمش اغزندن ایکی کره طوغوروب
واولادنی ظهری اوزره کوتوردیکه مقدار نمله وکثیر العدد ایدی وعقربک سکز ایاغی واردر و
کوزلری ظهرنده در نزهة القلوبده مذکوردر که عقربک عینی پشتکمنده در وظهرندن طوغوروب
اولادی ظهرندن خروج ایدر ومشی ایتدکده رأسی هر زره یه ملاصق اولسه ضرب ولسع ایدر وکیرو
حیوة الحیوانده مذکوردر عقربک عجایبندندر که نائمی ضرب ایتمز مکر که بدننده بر یر متحرک اوله
اول تقدیرجه ضرب ایدر وخنافس ایله الفت اوزره در وکاه اولور که افعی یی لسع ایدر وافعی
مرد اولور وعقربک شانندندر که انسانی لسع ایتسه عقاب وعذابدن خوفدن مشی ومجرم
فراری کبی فرار ایدر جاحظ قولی اوزره عقرب آبه القا اولنسه آب تحرک ساکن وکرک
جاری اولسون عقرب اوزرنده سباحت وتحرک ایتمز وکیرو جاحظ قولی اوزره عقارب
بیوتدن صید جراد ایچون چقر که اکل جراده حریصدر وجراد چوب پاره لرده صقلنور و
عقرب جرادک جحرینه داخل اولور اکر جرادی کورورسه محکم یاپشور وهر بار که جحر جراده عقرب
کندنی ادخال ایدوب کیرو اخراج ایتسه جراد کندونک آردنجه کیدر وعقارب قاتله شهر
زور وعسکر مکرمده کثیر الوجوددر که شاید لسع ایتدوکی ساعت قتل ایدر وکاه اولور که لحم ملسوع
متناثر اولور ویاخود متعفن ومسترخی اولور حتی بورنی طوتمادن کمسه اکا قریب اولمز وعجایب
عقربدندر که بو قدر صغیر الجسم ایکن فیل وبعیری لسعی ایله قتل ایدر ونصیبینده عقارب قتاله واردر
دیرلر که اصلی شهر زوردندر زیرا بعض ملوک نصیبینی محاصره ایدوب شهر زوردن عقاربی
کتوروب وکیزان ایچره قویوب منجنیق ایله نصیبینه رمی ایتدیلر وجاحظ وقزوینی قوللری
اوزره انواع عقاربدن بر نوعی طیاره در وبو نوع غالبا قتل ایدر عقرب ایچون رقیه
جایزدر مسلم جابر بن عبد الله دن روایت ایتدوکی حدیث ایله که قال جابر لدغت عقرب
رجلا ونحن جلوس مع رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال رجل أأرقیه یا رسول الله
فقال علیه السلام من استطاع منکم ان ینفع اخیه فلینفعه وفی روایة اعرضوا علی رقاکم لا بأس
بالرقی ما لم یکن فیها شیء الحدیث ورقی قرآن ایله ویاخود ذکر الله ایله جایز اولور اما کلمات
عجمیه ایله ویاخود غیر معلوم المعنا کلمه ایله رقی منهیدر زیرا بونلرده کلمهٔ کفر اولمق احتمالی واردر واهل
کتابک رقیه سنده اختلاف واردر ابو حنیفه رحمه الله آنی تجویز ایتمشدر ومالک رحمه الله
مکروه ایتمشدر علتی بودر که اهل کتاب الله کتابنی تهدن تبدیل ایتدکلری اشیادن رقیه ده

برنسنه اولمقدن خوف ایتمشیدر ورقی مجربه نافعه دندرکه راقی ملدوغ عقربک عضونده وجعی
نره یه منتهی اولدوغن سؤال ایدوب وجع منتهی اولدوغی یر اوزره بر آهن پاره وضع ایدوب
الی الذکر اولان عزیمتی اوقویه و موضع المه آهن پاره‌یی سوررک وقراءة عزیمتی تکرار ایدرک
وموضع المی سدن تجرید ایدرک اسفل وجعه منتهی اولدقده اول موضعی اغزی ایله مص ایدر حتی جمیع
آلامی زائل اولور بوندن صکره عضوک قوتنه اعتبار بو قدر لایقدر وقراءت اوناجق عزیمت
بودر سلام علی نوح فی العالمین وعلی محمد فی المرسلین من حاملات السم اجمعین ما من دابة
بین السماء والارض الا ربی آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم کذلک نجزی عبادنا المحسنین
نوح نوح قال لکم نوح من ذکرنی فلا تؤذوه ان ربی بکل شیء علیم صاحب حیوة الحیوان دمیری ذکر
ایتدی شیخ ابو عمرو ابن الصلاح خطی ایله فوائد رحله سنده عقرب ایچون بر رقیه کوردم ابن الصلاح
دیرکه ذکر اولنور انسان بو رقیه‌یی قراءت ایلسه انی عقرب لدغ ایتمز ولدغ ایتسه ضرر ایتمز که
رقیه بودر بسم الله وبالله باسم جبریل ومیکائیل کازم کازم زیرازم فیبرل الی مران الی مران
بسنا مرا بسنا مرا هو داهو داهی ولمطا انا الراقی والله الشافی بعض علماء متقدمین دیرکه
هرکم اول لیل واول نهارده عقدت لسان العقرب ولسان الحیة ویدا السارق بقول اشهد
ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله دیسه حیه وعقرب وسارقدن امین اوزره
اولور الحکم عقربک اکل وبیعی حرامدر وحل وحرمده قتل اولنور مذهب شافعیده ماء قلیله
عقرب واقع اولسه تنجیس ایتمز وبعض شافعیه قولنده تنجیس ایتمز دزخه کیدر وقول اقوی خطابی
یحیی بن ابی کثیردن نقل ایدوب صکره ذکر ایتدی که عامه علما بو قولک خلافی اوزره در
الخواص عقرب وزغه‌یی کورسه حرد اولوب فی الحال یابس اولور وعقرب احراق اولنوب
الکله بیت تبخیر اولنسه عقارب اندن کریزان اولور وعقرب زیت ایله طبخ اولنوب لدغ
عقارب اوزره سورلسه وجعی ساکن اولور ابن سویدی قولی اوزره عقربی انا ارفتج ایچره
وضع ایدوب واغزین سد ایدوب وتنوره قویوب رماد اولنجه طورسه بوزمادی
ایچمک حصاة مثانه‌یی کسر ایدر والکی اوج کونی قالدقده عقرب اخذ اولنوب دیر انانا ایچره
وضع اولنوب واوزرینه بر رطل زیت دوکیلوب ورأس انا سد اولنوب زیت قوتیت
عقربی اخذ ایدنجه ترک اولنسه وجع ظهر وفخذنه مبتلی اولان بو زیتله یاغلنمق نافع ومقویدر
ونیز خس بر شراب ایله ایچلسه شاربی لسع عقاربدن امین اولور وبر قدر اوزره قطعه مجل قونسه
قدر اوزرینده عقرب کزدوکی ساعت مرد اولور ودهن ایله ورق خس ازلنوب لسعه
عقرب الکله طلا اولنسه فی الحال وجعی ساکن اولور وشوک عقرب ذنب انسانده غرز اولنسه
ازاله ایدنجه یه دک انسانده سعادت زائل اولمز وعقرب دق اولنوب لسعه سی اوزره قونسه
وجعن ازاله ایدر ور آب ایچره عقرب واقع اولوب انسان اندن ایچسه جسدی قروح ایله
پر اولور وزرنیخ احمر وتخم بقر ایله بیت تبخیر اولنسه عقرب اندن کریزان اولور قزوینی و
رازی قولنلری اوزره دق ناعم ایله مدقوق حب اترجدن برکمه ایکی مثقال ایچسه لسع حیه

وعقربه

وعقربه وسائر ذوات سموم لسعنه نافعدر مجرب عجیبدر وقزوینی قولی اوزره عروق شجر
زیتوندن بر عرق مسوع عقرب اوزره تعلیق اولنسه فی الحال وجعن ازاله ایدر ورؤیه نجم
سها لیله رؤیتنده لسع عقارب وسائر قدن امین ورر علق ترکیده شولک دیرلر حیوة
الحیوانده مذکوردر که فتح عین مهمله ولام ایله دود اسود واحمردر آبده اولور وبدن انسانه
یاپشوب مص دم ایدر بدن انسانده قلیه لیدن دمی مص ایتدوکی ایچون ادویه حلق واورام
واورام دمویه دندر واکاق ومواضع مولمه کبی ضعیفا لترکیب اعضایه تعلیق اولنمق نافعدر زیرا
دم فاسدی مص ایتمکده حجامت مقامنه قائم اولور خصوصا که اطفال ونسوان واهل رفاهیتده
نفعی عظیمدر وموضع مخصوصدن اخراج دم اراده اولنسه علقی قطعه طین ایله اخذ ایدوب اول
عضوه قریب قورلر واول عضودن مص دم ایده وسقوطنی اراده ایتسه تر اوزرینه آب نکمه
دوکرلر فی الحال دوشر وعلق حلق انسانه یاپشسه وبر ثعلب ایله تبخیر اولنور دخانی اکا طوقندقده
فی الحال سقط اولور مجرب عجیب در قزوینی قولی اوزره حلق انسانه علق یاپشسه یا قلاج
اولان ذبابدن بر درهم ذباب وخل خمر ایله غرغره اولنمغله دوشر رازی قولی اوزره حلق انسانه
علق یاپشسه وسط رأسی تراش اولنوب وبر درهم قطران وسط رأسی اوزره قونوب ساعت
زمانی ایله بر ساعت شدّه ترک اولنسه ساقط اولور مجربدر الحکم اکا علق حرامدر ومنفعتی اولدوغی
بیعی جائزدر الخواص برک وانهار واماکن ندیه ده اولان کبیر الحجم بر قاچ علق اخذ اولنوب
وزیت صاف ایچره بریان طبخ اولنوب صکره مرهم کبی اولنجه سحق اولنوب وبر صوف پاره سی
ایچره صاحب بواسیر کوتورسه بواسیری ازاله ایدر وبعض قولی اوزره بغاغی ازاله ایدر وعلق ظلده
تیبیس اولنوب ونوشادر ودهن ایله سحق اولنوب بو تکله داء الثعلب طلا اولنسه اوزرنده
موی بتر وعلق رطب ایکن سحق اولنوب واحلیله سورلسه بلا وجع آنی بیودر ذکر اولنورکه
بر جماعت بونی تجربه ایدوب بویله بولدیلر وعلق رصاصدن بر کوزه ایچره وضع اولنوب
مرد اولنجه چقارلمسه صکره سحق اولنوب وبر موضعدن شعر نتف اولنوب مسحوق علق ایله
طلا اولنسه ابدا اشعری نابت اولمز ومرد اولنجه قاروره ایچره طورسه دخی بویله در وعلق ایله
بیت تبخیر اولنسه بق وبعوض وبو انواعی اندن کریزان اولور وخواص عجیبه سندندرکه دکان
زجاج علق ایله تبخیر اولنسه ایچنده اولان زجاج جمیعی منکسر اولور عنکبوت فارسیده کرهتن
وترکیده اورمجک ومغولیده اهمین دیرلر وحیوة الحیوانده مذکوردر که عنکبوت فعللوت
وزننده بر دویبه در هواده نسج ایدر جمعی عناکب ومذکری عنکب در وکنیتی ابو خیثمه وابو قشعم در
وکنیت انثیسی ام قشعم در وعنکبوتک ایقلری قصیر وکوزلری کبیردر هر برینک سکز ایاغی وآلتی
کوزی واردر وصید ذباب اراده ایتسه ارضده سکوب کندی جمع واطرافن تسکین
ایدر صکره ذباب اوزره صیچرر وخطا ایتمز افلاطون حکیم دیرکه احرص اشیا ذبابدر واقنع
اشیا عنکبوتدر الله تعالی احرص اشیایی اقنع اشیایه رزق ویرمشدر فسبحان الخلاق الرزاق
وعنکبوتلرک بر نوعی واردر که حمرته مائلدر وبونک زغبی واردر ورأسنده درت سوزن واردر

انلرله نهش ایدر و بو نوع نسج ایتمز بلکه بیتنی زمین ایچره حفر ایدر و سائر هوام کبی کیجه ایله بیتنده
ساکن اولور و رتیلا دخی انواع عنکبوتدندر ذکری سبق ایتدی جاحظ درکه ولد عنکبوت فرخ
وجودن اعجب درکه دنیایه کاسی وکاسب چقر زیرا ولد عنکبوت طوغدوغی ساعت
بلا تلقین و تعلیم نسجه شروع ایدر واول طوغدوغی دم صغیر طوغر متغیر اولوب عنکبوت اولور
و اوج کوندن صکره صورتی تکمیل اولنور وارککی دیشیسنی اراده ایتسه بر برینه قریب اولهرق
مشتبک اولور وارککنک بطنی دیشیسنک مقابلهٔ بطننه کلور و دیشیسی نسج ایتدوکی خیوطک
بعضن جذب ایدر وارککی بویله ایتدکده دیشی دخی بویله ایدر وعنا کبدن بو نوع حکیمدر و
حکمتمندر که اول بدتسدی ایدر صکره لحمه‌لی ایشلر و نسجه ابتدا ایدر و مکان آخردن صیدی ایچون
خزانه کبی بر موضع تهیئه ایدر واول موضعه برنسنه دوشوب متحرک اولسه اکا قصد ایدر واوزرینی
تشبیک ایدر اگر دوشنک ضعیف ایدوکین بیلورسه کوتوروب کندو خزانه‌سنه ایلدر واگر
بو منسوج اوزره دوشن صید بریرین خرق ایدرسه کیروارروب ترمیم ایدر و نسج ایتدوکی تاریو بودی
اغزندن چقرمز بلکه خارج جلدندن چقارر و دهانی طول اوزره مشقوقدر و بو نوع بیتنی دائما مثلث الشکل
نسج ایدر و بیتنک وسعتی بر جثه‌له اولور که کندو شخصی انجخ غایب اولور و عنکبوته بو شرف یتر که
رسول الله صلی الله علیه وسلم غارده ایکن اوزرینی نسج ایتدی وکذلک عبد الله بن انیس داخل
اولدوغی غار اوزرینی نسج ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم عبد الله‌یی عرفده خالد بن منیح الهذلی
قتلنه کوندرمش ایدی واروب انی قتل ایدوب و باشنی کوتوروب غاره داخل اولدی و عنکبوت
کلوب غار اوزرینی نسج ایتدی و عبد اللهی آردنجه طلب ایدنلر کلوب نسنه بولمدیلر و کیرو دوندیلر
و عبد الله راس خالد مذکور ایله رسول اللهک صلی الله علیه وسلم مجلس شریفنه کلوب رسول
علیه السلام بیوردیکه افلح الوجه عبد الله دیدیکه و جهک یا رسول الله و راس خالدی اوکنده
قودی و خبر غاری اخبار ایتدی و رسول علیه السلام النده بر عصا وار ایدی عبد الله‌یه ویروب
دیدیکه جنتده بونکله تحرک و اهتزاز ایدرسن و عبد الله محتضر اولنجه بو عصایانتی ایدی و
اهلنه ایصا ایتدی که بو عصایی کفننده بله دفن ایدرلر و اهلی دخی اویله ایتدیلر و قتل خالد ایچون
مدت غیبتی اون سکز کیجه اولدی و حلیه حافظ ابو نعیمده عطا بن میسره دن نقلیله مذکوردر
عطا درکه عنکبوت ایکی نبی اوزرینی نسج ایتدی بری داود علیه السلامدر که طالوت آنی طلب ایتدکده
عنکبوت اوزرینی نسج ایتدی و بری خاتم الانبیادر صلی الله علیه وسلم که غارده اوزرینی نسج ایتدی
و امام العلامه الحافظ ابو القاسم بن عساکرک تاریخ دمشقنده مذکوردر که عنکبوت زید بن علی بن الحسین
بن علی بن ابی طالب رضی الله عنهم سنه احدی و عشرین و مائه ده عریان و مکشوف العوره صلب
اولندقده عورتی اوزرینه کذلک نسج ایتدی و بعد الصلب خشبه دن ایندرلمیوب درت ییل مصلوب
ترک اولندی و یوزین قبله دن غیری جانبه دوندرمشلر ایدی و صلب اولندوغی خشبه انی قبله‌یه
دوندردی صکره خشبه و جسدنی احراق ایتدیلر و بونکا خلق کثیر تابع اولمشیدی و والی عراق یوسف
یوسف بن عمر الثقفی ابن عم الحجاج ایله محاربه ایدوب و یوسف اکا ظفر بولوب ذکر اولندوغی اوزره

صلب

صلب ایتدی و زیدک ظهوری هشام بن عبد الملک بن مروان ایام خلافتنده ایدی و خروج ایتدکده
اهل کوفه دن اکا خلق کثیر کلوب دیدیکه ابو بکر و عمردن تبری ایدرسک سنکله مبایعت ایدهلم و زید
ابا ایتدی و بو خلق دیدیلرکه اذا نرفضک یعنی بو تقدیرجه سنی ترک ایدرز و بوندن بو خلوق رافضیه
تسمیه اولندیلر اما زیدیه دیدیلرکه بز ابو بکر و عمره محبت ایدرز و انلردن تبری ایدنلردن تبری
ایدرز و زید ایله خروج ایدوب زیدیه تسمیه اولندیلر **الحکم** اکل عنکبوت استسقا زدنه اولوری
حرایدر **الخواص** ظاهر بدنده اولان جراحت طریه اوزره نسج عنکبوتی وضع ایتمک جراحتی ورمدن
حفظ ایدر و سیلان دمی قطع ایدر و فضهٔ متغیره نسج عنکبوت ایله دلک اولنسه فضه‌یه جلا ویرر
و کثیف اوزره نسج ایدن عنکبوت محموم اوزره تعلیق اولنسه حمادن بری اولور و عنکبوت
زیت ایله تسخین اولنوب و بدن صاحب الحمیات انکله دلک اولنسه ازاله ایدر و بیت عنکبوت
اسدن ورق رطب ایله تبخیر اولنسه عناکب انی ترک ایدرلر **فراش** صاحب الراموز
قولی اوزره فراشه‌ها ایله برحیواندر که طیران ایدوب سراجه تهافت ایدر و صاحب القاموس قولی اوزره
فراشه پروانه چراغ در و فراشک فارسیسی پروانه در و ترکیسی کپه‌لکدر حیوة الحیوان صاحبی بانمز
ایرادایدوب دیرکه فراش بعوض کبی برحیواندر واحدی فراشه در و فراشک ضعف بصری سببی ایله
سراجه تهافت ایدر و بونک سببی ضوء نهاری طلب ایدر و کیجه ایله سراجی کوردکده کندوبی بیت مظلمه ده ظن ایدر
و سراجی کوه ده بیت ظن ایدر و ضوئی طلب ایده‌رک کندوبی ناره رمی و ناری کوروب ظلامی کوردکده
ظن ایدرکه کوه بیته ایرشدی و سداد اوزره قصد ایتدی پس کیرو ناره عود ایدوب کندوبی مره
بعد مره ناره القا ایدوب محترق اولور حجة الاسلام امام ابو حامد الغزالی دیرکه فراشک ناره احتراقی
ظن ایده‌رک نقصان و جهلندندرکه بوندن صکره دیرکه جهل انسان جهل فراشدن اعظمدر
بلکه انسان شهوات اوزره انکباب و مقتضیات نفسانیه‌یه تهافتده من جهة الجهل فراشدن اعظمدر
زیرا انسان دائما شهوات و معاصیه انکباب ایله ناره منغمس و نیجه نفسنی ناره رمی ایدر و هلاک
مؤبد ایله هلاک اولور و جهل آدمی جهل فراش کبی دکلدر زیرا فراش ظاهر ضوءه اغتراری ایله
محترق اولوب فی الحال خلاص اولور و آدمی ابدا ناره قالور بوندن اوتوری رسول الله
صلی الله علیه وسلم انکم تتهافتون فی النار تهافت الفراش و انا آخذ بحجزکم انتهی
فرسافس نزهة القلوبده مذکوردرکه قرادکبیدر بونی خل ایله اکل ایدرلر علق مختنقه‌یی
حلقدن اسقاط و اخراج ایدر و اگر زن کوتورسه اختناق رحمدن امین اوزره اولور و مسحوقنی
احلیل اوزره قورسه‌لر عسر البولی ازاله ایدر و اکل ایتسه‌لر اکلنه لسع هوام تأثیر ایتمز و بوندن اول
باقلا ایله اکل ایتسه‌لر حمار ربعی ازاله **قراد** صاحب الراموز قولی اوزره قراد ضم قاف ایله قرددر
واحد قرادان در نزهة القلوبده مذکوردرکه قراد فارسیده کرار و ترکیده کنه‌در اگر قرادی دخی
غدا ایتمش طفلک اغزنده اولدرسه‌لر اول طفل مرتبهٔ رجلیته وارمدقده دهاننه آب آکوب
مجمع قردان اولان کوسفندان اوزره صاچسه قردان کوسفندان هلاک اولور **قرمز** حیوة الحیوانده
مذکوردرکه دود احمر بعض بلادده شجر بلوطده بولنور صدفیدر و حلزونه شبیهدر واول بلادک

نسوانی آنی افواهی ایله جمع ایدرلر والکله صبغ اشیا ایدرلر نزهة القلوبده مذکوردرکه قرمزدود قرمز
کبی بردوددر کند اورزینه نسج ایدر ومنسوجنک ایچنده مرد اولور وبعضی لطشره جیقوب برزابراز
ایدر والک منسوجندن تخم قرمز دوزرلر کرجستانده کثیر الوجوددر **قرنبی** نزهة القلوبده مذکوردر
که فارسیده زلیس دیرلر وترکیده کلرس دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر قرنبی خنفسا کبی طویلة الرجلین
بردویبه در یاخود خنفسادن برجزؤدر بوکدر میدانی عربک الرق من القرنبی قولنده قرنبی ایچون
جعلدر دیر وموضع آخرده درکه قرنبی خنفس کبی متقطعة الظهر وطویلة القوایم بردویبه در وادب
الکاتبده مذکوردرکه قرنبی خنفسادن اکبردر جاحظ قولی اوزره قرنبی روث اقتیات ایدر و
روثی جعل طلب ایتدوکی کبی اول دخی طلب ایدر **قمل** فارسیده شپش وترکیده بت ومغولیده
بواسو دیرلر وبزر بیضهٔ قمله فارسیده رشک وترکیده سرکه دیرلر صاحب الآمنور قولی اوزره
قملک واحده‌سی ها ایله قمله در وقمل قریش حب الصنوبردر وقمل قرقرلی اوزره جنس قردادن
بردویبه درلکن قرادن اصغردر وقمقه هالده بعیر اوزره وسایر اوقاتده جراد کبی طیران
ایدوب زرعه اولور واصح بی ها ایله قمله در حیوة الحیوانده مذکوردرکه قملک واحده‌سی قمله در
دبوکا کبر وکچی کبی قمال دخی دینلورکه ابن سیده قولیدر وکنیت قمله ابن عقبه وام طلحه در وقملک
کنیتی ابو عقبه در جوهری قولی اوزره قمل ثوبه ویاخود بدنه ویاخود دریشه ویاخود شعره اصابت ایدن
عرق ووسخدن متولد اولور حتی اصابت ایتدوکی مکان عفن اولور جاحظ قولی اوزره کاه
اولورکه انسانده قمل الطباع اولور اکرچه تنظف وتعطر وتبدیل ثیاب دخی ایدرسه بنه قملی
اولمز نته‌کم عبد الرحمن بن عوف وزبیر بن العوام رسول علیه السلامدن حریر کیمکی استیذان ایتدکلرنده
بوالکینه عارض اولمشیدی ورسول علیه السلام انلره اذن ویردی لبس حریرده وارد اولان
تشدید وارایکن بوالکیسی حد ضرورته وارمسه‌لردی رسول علیه السلام بونلره لبس حریر ایچون اذن
ویرمزدی وخلافت عمر رضی الله عنه ایامی اولدقده عمر اخوالندن بعض بنی المغیره اوزرنده قمیص حریر
کوردی ودره ایله آنی قالدردی واول دیدی که عبد الرحمن بن عوف حریر کیمدیمی ایدی وعمر اکا
دیدی کیم عبد الرحمن بن عوفه می بکزرسن سنک والده‌ک یوقمیدر واول دیدی که طبع
قملدندر شعر رأسک احمردن احمر اولور واسوددن اسود اولور وابیضده ابیض اولور وهر بر که
شعر متغیر اولسه قمل شعر کی لونینه دونر وقمل اول حیواناتدندر که اناثی ذکورندن اکبر اولور انتهی
وبعض قولی اوزره قملک ذکوری صیبان تعبیر اولنور وبعض قولی اوزره صیبان در وقمل دجاج
وحمامه اوشر وقردیه عارض اولور **حکم** اکل بالاجماع حرامدر ومحرمک بدنندن ویاخود ثیابندن
اولسه ازاله مکروه دکلدر قتل ایدرسه نسنه لازم کلمز ودفع قمل ایچون لبس حریر جائزدر زیرا بالصحیحه
حریرده قمل اولمز بوندن اوتوری رسول علیه السلام عبد الرحمن بن عوف وزبیر بن العوامه لبس حریرده
رخصت ویردی نته‌کم آنفا مذکور اولدی وبونی شیخان روایت ایتدی **الخواص** زنخ جاک اکلمسنه ردشید
بلمک مراد اولسه بر قمل کف انسانه وضع اولنوب واول زنک سدیدندن اوزرینه سه صاغلور اکر قمل
اندن چقرسه حملی ولشیدر اکر چقمزسه ارکلدر صاحب نزهة القلوب بونک بلنمه‌سنی بویله تحلیل ایدرکه

دینی

ودیشی طوغوراجق زنک سدی رقیق اولور وقمل اندن عبور وخروجه قادر اولور برکسه‌نک بول احتباس
کند وبدنندن بر قمل الذوب احلیلنه وضع اولنسه فی الحال بول ایدر واکر بر زنک جیغندرانی غسل
ایتسه قملی منع ایدر ودهن قرطم ایله انسان یاغلنسه قملی مرد اولور وخل وما بحر ایله بدن غسل اولنسه
قملی قتل ایدر وزیبق مقتول وادهن سمسمی رأس ودینه سورسه رأس وثیابده تولد قملی منع ایدر
نبر حیوة الحیوانده مذکوردرکه نون وسکون با موحده واخری را مهمله ایله در ابن قتیبه وجاحظ
قوللری اوزره نبر قراده شبیه بردویبه درلکن قرادن اصغردر بعیر اوزره کزر وکزدوکی موضع
متورم اولور جاحظ قولی اوزره بعیرکاه اولورکه اول تورم ایله هلاک اولور ونبرک جمعی نبار و
انبار در نزهة القلوبده مذکوردرکه نبر قراده شبیهدر واسد وحماری نهش ایدر وشمندن جلدلری
اوزره ورم ظاهر اولور **نمل** فارسیده مور وترکی زبان منتحده قرنجه وترکی شرقیده جومالی
ومغولیده قومریقا دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه نملک واحده‌سی نمله وجمعی نمال در قرنجه‌یی چوق
اولان مکانه ارض ذات نمل دیرلر وقرنجه اوشدوکی طعامه طعام منمول دیرلر اوائل مقالاتندندر
شعر اقنع مما تبقی بلابلغة فلیس ینسی ربک النمله ، ان اقبل الدهر فقم قائما وان تولی مدبرا نم له
ونملک کنیتی ابو مشغولدر ونمله‌نک کنیتی ام زمان در ونمله‌یه نمله تسمیه اولندوغی تنملی ایچوندر و
تنمل نمله‌نک کثرة حرکتی وکثرت قوایمیدر ونمل تزاوج ایتمز ولاقح اولمز انجق نملدن برشی حقیر ارضه
دوشوب نما بولور حتی بیض اولور صکره نمل بو بیضدن تکون ایدر وبیضنک مجموعی ضاد معجمه ایله بیوض
الا بیض نمل که بو ظا معجمه ایله در ونملدن ریسی برنسنه بولسه قبیله‌سنی انذار ایدرکه اکا کلمه‌لر دیرلرکه بونی
رؤسای نمل ایدر وطبع نملدندرکه زمان صیفده فصل شتا ایچون احتکار وادخار ایدر واحتکارده
تدارک عجیبی واردر انباتندن خوف ایتدوکی دانه‌یی تنصیف ایدر وکسفره‌یی درت پاره ایدر زیرا
کسفره‌نک نصفی منبت اولدوغی اکا الهام اولنمشدر ودانه‌نک عفن اولمسندن خوف ایتسه
ظاهر ارضه اخراج ایدر ونشر ایدر واکثر بونی کیجه ایله مهتابده ایدر وبرنجه ییللق غدا ادخار ایدر
وعمری برسنه‌دن اکثر اولمز ودیرلرکه نملک حیاتی اکلی دکل ایله قوامی جسمندندر دکلدر
زیرا جوفی یوقدرکه اکا طعام نفوذ ایده وجسدی نصفین ایله مقطوع الوسط در وقوتی دلنی
ایکی بولدوکنده انجق استنشاق رایحه ایدر وبو اکا کافیدر وسفیان بن عیینه‌دن منقولدر که
حیواناتده ادخار قوت ایدن انسان ونمل وفاردر واحیاده باب توکلده صاحب الاحیاده بویله
جزم ایتدی وبعضدن منقولدر که بلبل دخی احتکار ایدر وکذلک عقعقک مخابیسی واردر لکن
عقعق مخابیسی قنده اولدوغن اونودر ونمل شدید الشم در ونملک ظهور اجنحه‌سی اسباب
هلاکندندر ونملک جناحی نابت اولسه عصافیره خصب واقع اولور زیرا نملی طیرانی حالنده عصافیر
صید ایدرکه ابو العتاهیه بو معناده دیمشدر **شعر** واذا استوت للنمل اجنحة
حتی یطیر فقد دنا عطبة ، ورشید نکبت برامکه ایامنده بونی کثرت اوزره انشاد
ایدردی راقم الحروف قولی اوزره ترکی زبانده دخی **ع** قرنجه‌نک قنادیدر زوال ،
مثلی واردرکه استعداد ذاتیسی یوغیکن لاجل الاستدراج نعم دنیویه‌یه مأمولندن زیاده

واصل اولنلر ایچون ضرب اولنور مثلدر ودخی زمانمزده بو مثلک مضربی کثیر اولوقدر کیم حیوة الحیوانده
که نمل محله سنی قوایمی ایله حفر ایدر ومحله سی اکی طبقه در ومحله سن حفر ایتدکده ماء مطر اکا جاری اولمامغیچون
تعاویج ایله احداث ایدر ودکاه اولور که ادخار ایتدوکنی بلدن حفظ ایچون محله اوزره محله اتخاذ
ایدر بیهقی شعبده ذکر ایتدی عدی بن حاتم الطائی نمل ایچون نان خرده لرین دوکردی ودیرایدی که نمل
بزم همسایه لرمزدر واوزره خرده جوق جوارلری واردر وحیوانانده مع ضعف البدن بکرز کوتورر حیوب
یوقدر اما نمل اضعاف اضعافنی کوتورر بلکه اکتفا ایتمیوب ونوی تمری کوتورر بلکه جرأت ایدرکه نوی
تمر ایله منتفع اوله مز کوتورر دوکی نشره وحرصندندر ونملدن بر نوع واردر که فارسی تسمیه اولنور نملده
فارسی نخده زنا بیرمنزلسنده در وبو نوعه نمل الاسد تسمیه اولنور بو اسمله تسمیه یه وجه بودرکه
بونملک اوکی وجه اسن بکزر دارقطنی وحاکم ابی هریره دن روایت ایتدیلر قال ابو هریرة رضی الله عنه
ان النبی صلی الله علیه وسلم قال لا تقتلوا النملة فان سلیمان خرج ذات یوم یستسقی فاذا هو بنملة
مستلقیة علی قفاها رافعة قوائمها تقول اللهم انا خلق من خلقک لا غناء لنا من فضلک اللهم
لا تؤاخذنا بذنوب عبادک الخاطئین واسقنا مطرا تنبت لنا به شجرا وتطعمنا به ثمرا فقال سلیمان
لقومه ارجعوا فقد کفیتم وسقیتم بغیرکم الحدیث نزهة القلوبده مذکوردرکه نملدن بر نوع واردر
عربیده ذر وفارسیده مورچه دیرلر شانی غایت حدت اوزره در وشامه ایله اقتیات ایدر
ونمال آثارنی ربی جمع قوت فتور وتکاسل اوزره کورسه لر اوزرینه هجوم ایدوب قتل ایدرلر
واوخار قوت ایتدکلری مکان نداوت اوزره ایسه دانه یی دوباره ایدرلر که نابت اولمیه
وآفتاب کشاده اولدوغی کونلرده تجفیف حبوب ایچون حبوبی وجه ارضه چیقاررلر وبعد التجفیف
کیرو مکاننه ایدیلر الحکم اکل نمل حرامدر وابوغزی وایتقاری ایله کوتورر دوکنک اکلی مکروهدر،
الخواص بیض نمل سحق اولنوب الکله بر موضع طلا اولنسه موی بتمکه مانع اولور وبر قوم مبیننده
نثر اولنسه متفرق وپریشان اولورلر بر کیسه یه بر درهم نمل ایچورلسه اسفلنی شرطدن ضبط ایده مز
ومحله نمل احشاء بقر ایله سد اولنسه نمل انی فتح ایتمز بلکه اول مکاندن کریزان اولور وحجر نمل
حجر مغناطیس ایله سد اولنسه مرد اولورلر وکرویا دق اولنوب حجر نملده وضع اولنسه خروج
نمله مانع اولور وکمون دخی بویله در ومحله نمله ماء رسداب دوکلسه نملی قتل ایدر وکبریت
دق اولنوب محله نمله نثر اولنسه بو دخی قتل ایدر وزن حایضک خرقه حیضی بر نسنه اطرافنه
تعلیق اولنسه نمل اکا قریب اولمز ودیدی دانه نمل طویل اخذ اولنوب ودهن زنبق ایله مملو بر
قاروره ایچره وضع اولنوب ورأسی قاروره سد اولنوب وزبلده دفن اولنوب بر کون
بر کیجه طورسه صکره اخراج اولنوب دهنی دهنده آیروب دهن تصفیه اولندقدن صکره
بو دهندن احلیله وما فوقنه سورلسه تهییج باه وتقویة نعوظ وتکثیر عمل ایدر مجربدر
ورل حیوة الحیوانده مذکوردر فتح واو وراء مهمله واخری لام ایله خلقت ضبت اوزره بر دابه در
لکن ضبدن اعظمدر وجمعی اورال ووراندر دانثی سی ورله درکه ابن سیده قولی اوزره دخی
بویله در وقزوینی قولی اوزره ورل وزغ وسام ابرصدن عظیمدر وطویل الذنب وسریع السیر

وخفیف الحرکه در وعبد اللطیف البغدادی قولی اوزره ورل وضب وحربا وتحمة الارض و
وزغ بو مجموعی خلقتده متناسبلردر ورل حردونن در وحیواناتن ورلدن کثیر السفاد حیوان
یوقدر وورل ایله ضب بیننده عداوت واردر وورل ضبه غالب اولوب قتل ایدر لکن اکل ایتمز
ننه کیم حیه یه دخی بویله ایدر ورل کندو ایچون بیت اتخاذ ایتمز وجحر حفر ایتمز بلکه ضبی صاغرا جحرندن
اخراج ایدوب کندو استیلا ایدر اگرچه ضبک براثنی براثن ورلدن اکثر واقوی در لکن
ظلم ورل براثن ضبی منع ایدر وبوندن اوتوری ظلمده ورل ایله مثل ضرب اولنور وظلمنه
بو کفایت ایدر که حیه یی جحرندن غصب وبلع ایدر کاه اولور که ورل قتل اولنوب شکمنده
حیه عظیمه بولنور وحیه نک باشنی کسر وسحق ایتمینجه بلع ایتمز وجاحظ قولی اوزره هر
حردون ورلدن غیری بر حیواندر جاحظ حردونی وصف ایدر که حردون غالبا ارض مصرده
اولور بر دابه درکه الوان کثیره ایله موشاة در وکف انسان کبی کفی واردر که اصابعی انامله
وارنجه مقسومه در وحیات اوزره غالب وقوی در حیاتی اکل ایدر وجحرندن اخراج ایدر
وکندو آنده ساکن اولور که حردون ظالمدن اظلمدر فائده اهل اللغه قولی اوزره راء مهمله
ولام ورت موضعدن غیری مواضعده مجتمع اولمز بریسی حیوان مذکوردر وبریسی ارل درکه
اسمی جبلدر وبریسی غرله درکه قلفه در وبریسی جرل درکه حجارهدن بر نوعدر الحکم
ذکری سبق ایدن حیاتک مقتضاسی اکل ورل حرام اولمقدر کلام منقدمیندن ظاهر اولان
بودر الخواص لحم وشحم ورل نسایی تسمین ایدر ودخی بدندن خاری جذب ایدر وشعری
بازوی زن اوزره باغلنسه مادامکه اوزرنده در حامل اولمز وجلدی احراق اولنوب ورمادی
دردی زیت ایله خلط اولنوب الکله عضو خاره طلا اولنسه خدری زایل اولور وزبل ایله
طلا اولنیق نمش وکلفه نافعدر وزغ حیوة الحیوانده مذکوردر فتح واو وزاء معجمه واخری غین
معجمه ایله در واحده سی وزغه در ووزغ وسام ابرص بر جنسدر وسام ابرص کبیردر اتفاق
بونک اوزرینه درکه وزغ حشرات موذیاتدندر ووزغه نک جمعی وزغ ووزغاندر واودن بدل
الف ایله ازغان درکه ابن سیده حکایت ایتدی بخاری ومسلم ونسائی وابن ماجه ام شریکدن
روایت ایتدیلر که ام شریک قتل وزغده رسول الله صلی الله علیه وسلم استیمار ایتدی
ورسول الله علیه السلام اکا قتل وزغی امر ایتدی وصحیحینده مذکوردر که رسول علیه السلام قتل وزغی
امر ایتدی واکا فویسق تسمیه ایتدی دیورد دیکه وزغ ابراهیم علیه السلام اوزره نفخ نار ایدردی و
امام احمد مسندنده کذلک روایت ایتدی وابی هریره روایتندن صحیحده مذکوردر که قال
ابو هریره ان النبی صلی الله علیه وسلم قال من قتل وزغة فی اول ضربة فله کذا وکذا حسنة
ومن قتلها فی الضربة الثانیة فله کذا وکذا حسنة کدون الاولی وفیه ایضا من قتلها فی الاولی
فله مائة حسنة وفی الثانیة دون ذلک وفی الثالثة دون ذلک وحدیث عایشه
رضی الله عنها وارددر که بیت المقدس احراق اولندقده وزغه نفخ نار ایدردی وسنن ابن ماجه
وارد در بیت عایشه ده رضی الله عنها رمح موضوع وار ایدی عایشه یه دینلدی که بو رمحله نه اشلرسن

دیدیکه بونکله وزغ قتل ایدرم زیرا نبی علیه السلام بکا اخبار ایتدیکه ابرهیم علیه السلام ناره القا اولندقده
ارضده وزغدن غیری بر دابه قالمدیکه ابرهیم علیه السلامدن اطفاء نار ایتمیدی و وزغ ابرهیم علیه السلام
اوزره نفخ نار ایدردی و رسول علیه السلام قتل وزغی امر ایتدی وامام احمد مسندنده کذلک روایت
ایتدی و تاریخ ابن النجارده ترجمهٔ عبد الرحیم بن عبد الرحیم الفقیه اشعیده عائشه دن رضی الله عنها
مرویدر قالت سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول من قتل وزغة محی الله عنه سبع خطیئات
وکامله ترجمهٔ وهب بن حفصده ابن عباسدن مرویدر قال ابن عباس ان النبی صلی الله علیه وسلم
قال من قتل وزغة فکانما قتل شیطاناً ویحیی نعیم دیرکه یوز وزغه قتل ایدیدم یوز رقبه اعتاق
ایتمکدن بکا احب ایدی و بونه دیمه سی وزغ حیوان بد اولدوغندندر وزعم ایدرلرکه وزغ حیاتدن
استقا ایدوب آنا یه آغزندن رد و رمی ایدر و انسان بو آبی ایچمکله انسانه ضرر عظیم اولور
واصحاب آثار ذکر ایدرلرکه وزغ اصمدر ودیدیلرکه سبب صممی ابرهیم علیه السلام اوزره نفخ نار
ایدوکیدرکه ذکری سبق ایتدی وطبع وزغدندرکه رایحهٔ زعفران اولدوغی بیته داخل
اولمز و حیات وزغ ایله الفت ایدر نتکم عقارب خنافس ایله الفت ایدر و وزغ اغزندن
لاقح اولور و حیات وضع بیضه ایتدوکی کبی وزغ دخی وضع بیضه ایدر وفصل شتاده جحرنده
مقیم اولوب نسنه اکل ایتمز و حل وحرمت اکلنده حکم وخواصنده کلام سام ابرصده تقدم
ایتدی والسلام برهیر حیوة الحیوانده مذکوردرکه حیاتدن بر نوعدر مبرد قولی اوزره هرهیر
سلحفاة واسود سالخدن مرکبدر واخبث حیاتدندر التی آی نائم اولور صکره سلیم کلم
اولمز ظاهر بودرکه حیه وسمک بیننده مشترکدر واسود سالخ افعوالردن بر نوعدرکه شدید
السواددر بو اسمله تسمیه اولندوغنه وجه بودرکه هر سنه جلدی سلخ اولنور وبوکا اسود
سالخ دینلور انثی سنه سالخه دینلمز وتثنیه سی دخی اسودان سالخان در اصمعی وابی زید قولنده
صفتی مثنی اولمز وابن درید صفتنک تثنیه سن حکایت ایتدی واشهر و معروف اولان
قول اولدر برقا حیوة الحیوانده مذکوردر زرعه اولور بردودر وصکره منسلخ اولوب
فراش اولور و بودود واقع اولدوغی زرعه زرع بیروح دینلور که ابن سیده قولیدر

عرض صنف شبیه الانسان

نزهة القلوب صاحبی تتبع کتب ایله دبو جنس حیوانی مشاهده ایدنلرک رواة نقلندن
استماع ایله ثبت ایتدم دیو نزهة القلوبده ایراد ایتدوکی حیواناتدرکه اسماء عجمیه ایله
مذکوردر اسب سار صاحب نزهة القلوب قولی اوزره عجایب المخلوقاتده واردرکه
جزایر بحر صیننده طویل القامه بر نوع حیواندرکه سری مانند سر اسب و تنی مانند تن انساندر
وایکی جناحی واردرکه مشیده بو ایکی جناح امداد ایدر خرس سار کبیر وعجایب المخلوقاتده
واردرکه دب وانساندن متولد بر حیواندرکه شکل ونطوقده انسانه بکزر وجسدنده
اولان کثرت موی ایله دبه مشابهدر اما عقل وتمیز صاحبی دکلدر وکلامی دخی فهم ونطق ممکن
دکلدر دو پیکر کبیر وعجایب المخلوقاتده واردرکه جزایر بحر صیننده بر نوع حیواندرکه بدنی بر

ورأسی ایکیدر ودرت الی ودرت ایاغی واردر کویاکه ایکی انسانک ظهرلری بربرینه ملاصق اولمشدر
وصوتلری صوت طیوره بکزر اما تکلملری معنی واردر نهایت سرعت تکلملرندن کلاملری مراد اوزره
فهم اولمز وسیر ومشیده اکثر ذوات قوایم اربعه کبی ایکی ال وایکی ایاق اوزره مشی ایدرلر ومشی
ایتدکه کویاکه بر حیوان قوایم اربعه ایله روان اولور و بر حیوان دخی انک ظهری اوزره درت ایاغی
آسمانه قالقمش یاتوب اولور وبو مشی ایتدوکی ایکی الی وایکی ایاغی مشیدن قالوب فتور عارض
اولسه دونوب آسمانه قالقمش اولان ایکی الی وایکی ایاغی مشی ایدر زاغ سار عجایب المخلوقات
وجامع الحکایاتده واردرکه هنددن خلیفه یه بر حیوان اتحاف ایتدیلرکه رأسی رأس انسانه بکزر وبدنی
بدن زاغه بکزر ایدی وبرنیچه کلمه تلفظ ایتدیکه بونلر تلفظ ایتدوکی کلماتدندر انا الزاغ ابو عجوه
انا ابن اللیث واللبوه سک سار عجایب المخلوقات ومسالک الممالکده واردرکه جزایر
دریای هند وزنجده بر نوع حیواندرکه رأسی رأس کلب شکلنده وبدنی بدن انسان شکلنده در وکاه
اولورکه ایکی وجهی اولور بر وجهی کلبه وبری وجه انسانه مشابهدر وماکولی حیواناتدر وبعض حیوانات
بو حیوانه غالب اولوب بونی اکل ایدرلر سلحفاتی عجایب المخلوقاتده واردرکه جزایر بحر صیننده
بر نوع حیواندرکه وجهی انسانه شبیه وبدنی بدن سلحفاته مشابهدر وایکی طویل جناحلری واردر
طاح عجایب المخلوقات ومسالک الممالکده واردر جزایر بحر صیننده بر نوع حیواندرکه انسان صورتندن
زیاده ایکی جناحی واردرکه طیران ایدر وتکلم ایدر اما تکلملری فهم اولنمز وجثه ده بش والتی یاشنده
طفل جثه سنده در غریبه جامع الحکایاتده واردرکه ولایت نوبه ده بر نوع حیواندر رویی روی
انسانه شبیه در وایکی جناحی وبر ذنب طویلی واردر ایام خرده ذنبنی شیوهٔ طاوس اوزره
فتح ایدوب سایبان ایدر وانسان ایله انس ایدوب رقص ایدر فیل سار عجایب المخلوقاتده
واردر جزایر بحر صیننده بر نوع حیواندرکه انسان شکلنده در وخرطومی وایکی جناحی واردر طیران ایدر
وهم ایکی ایاغیله مشی ایدر وهم ایکی ال وایاغی ایله مشی ایدر وبعض اهل تحقیق بو نوعی حیواناتدن
بعض جنلردن عد ایتمشلردر مار سار بوکا مار خندان دیرلر عجایب المخلوقات وجامع الحکایاتده
واردرکه پادشاه چین اوغلی پادشاه مصر دخترینک صفت حسنن ایشتمکله اکا
عاشق اولوب وباباسی اول دختری اوغلنه طلب ایچون سلطان مصره ایلچیلر کوندردی وسلطان مصر
قبول ایتمدی و پادشاه چین بوکا مجازات ایچون پادشاه مصره بر ضرر وآسیب ایرشدرمکی
اراده ایدوب وچین ایله مصرک بعد مسافه سی جهتندن لشکر چکوب حرب وقتاله امکان
اولمدی واکا اساتنده متفکر قالدی و وزیری تدبیر ایدوب بر قاچ صاحب جمال کنیزکلری بر معتمد
کمسه ایله مصره ارسال ایتدی واول معتمد بو جواریلری مصره ایدوب خرابات مصرده قودی
وهرکم بو جواری ایله مجامعت ایتدی ایسه منیلرینی جمع ایدوب بر شیشه ایچنه وضع ایتدی
ومنی کثیر اولدقده مناسب بولدقلری ادویه لری منی ایله خلط ایدوب و شیشه لری ایچره خانه سنده
قودی واول معتمد غیبت ایتدی واول منیلر اول شیشه لرده حیات اولدی که رأسی رأس انسان
وبدنی بدن حیه کبی اولدی وبو حیاتی کورنلر اولقدر ضحک وخنده ایتدیلرکه هلاک اولدیلر و

بو واسطه ایله اکثر مصر و ولایات مصرک خلقی هلاک اولدیلر و ارض مصره نقصان و خراب عظیم طاری
اولدی و سلطان مصر دستوری ایله تدبیر ایدوب بر قاچ دمنک پیدا ایدیلر و بوحیات
اصوات دمنکی ایشدکلرنجه فرار اولدیلر و بوحیات بیابانلره و ویرانه لره کریزان و پریشان
اولوب صوت دمنک خوفندن ویرانه لردن طشره چقمزلر و بو سببدن مصرده دمنک
عزیزدر و اول وقتدن برو ظاهر مصرده خرابات یوقدر و بوحیاتدن بعض ترکستانده جبل جیانده
دخی واردر نسناس صاحب الدر المنثور قولی اوزره نسناس سیر شدیددر و که نون ایله مخلوقدن
برجنسدر و کیر و کچن کبی فتح نون ایله دخی جایزدر و نسنسه ضعفدر و نسناس ضعیف الخلقه اولدوغیچون
نسناس تسمیه اولندی صاحب نزهة القلوب قولی اوزره سیر الثنی و قصص الانبیاده علیهم السلام
واردر که انسان هیئتی اوزره بر نوع حیواندر بوکا مالوق دیرلر شکل زیباسی واردر اما تکلم و نطق و تمیزی
یوقدر خلق بو حیوانی صید ایدرلر و انثی سی ایله مجامعت ایدوب انلردن اولاد حاصل اولور اما اخرس
و لال اولور و ولایت مصرده بر نوع قرد واردر که انسانه شدت مشابهتی واردر اکا نسناس دیرلر
جثه ده قرد عظیم ایله مساویدر و مجموع اندامنده موی واردر و ذنبی واردر و مالوق دیدکلری نوع
بو نوع قرده مخالفدر و مالوقده مشرق اولور و ذنبی یوقدر و موی اندامی عادت اوزره موی
انسان کبیدر و شکلی زیبادر و عجم قتنده بو نوع نسناس دیمکله مشهوردر و حیوة الحیوانده دمیری تحقیق اوزره
نسناس کسر نون ایله در و بعض فتح نون ایله دخی ضبط ایتدی و محکمه ده مذکوردر که نسناس
صورته نامسده بر مخلوقدر و نامسنده مخلوقدر و صحاحده مذکوردر که نسناس خلقدن برجنسدر هر بریسی
بر رجل واحد اوزره وثب ایدر و مروج الذهبده مسعودی قولی اوزره نسناس انسان کبی بر حیواندر و عین
واحده سی واردر و آبدن چقوب تکلم ایدر و انسانه ظفر بولسه قتل ایدر و قزوینی قولی اوزره نسناس
امم دن بر امتدر هر بر یک نصف بدنی و نصف رأسی و بر الی و بر ایاغی واردر کویا که بر انسان
شق نصفین ایله شق اولنمشدر و رجل واحد اوزره قفز شدید و عدو کثیر ایله عدو و قفز ایدر جزایر
بحر صینده بولنور و مجالسه ده ابن قتیبه دن منقولدر و ابن قتیبه عبد الرحمن بن عبد اللّٰه دن نقل ایتدی
دیرکه ابن اسحق قولی اوزره نسناس بنی آدم برمخلوقدر بر کوزی و بر الی و بر ایاغی واردر و بر ایاغی ایله
وثب و قفز ایدر و اهل یمن نسناسی صید ایدر و بر قوم صید نسناسه چقوب نسناسی
اوچ نفر کوردیلر و برینی طوتوب قتل ایتدیلر و ایکیسی بر بیشه ده متواری اولدیلر و بو قوم بیشه کلری
نسناسی ذبح ایدرلردی اول ایکی نسناسک بریسی اخره دیرایدی صید اوننمیشدر و اول بریسی
دخی دیرایدیکه صید اولنان صر اکل ایدردی و بو قوم انی ذبح ایتدیلر ابن سیده قولی اوزره ضربطمدر
که بطم شجر حبه خضرادر اهل یمن بویله تسمیه ایتدیلر و میدانی امثالده باب الهمزه ده ذکر ایتدی که
ناس اکل نسناس ایتمزلرایدی و نسناس بر قومدر که هر بر ینک بر الی و ایاغی و نصف رأسی
و نصف بدنی واردر دیرلر که نسناس عاد و ثمودک قرداشی سام اوغلی ارم نسلندندر و قوم نسناسک
عقولی یوقدر شاطئ بحر هندده آزغیاضده تعیش ایدرلر و عرب بونلری صید و اکل ایدرلر و
نسناس عربیه ایله تکلم ایدرلر و تناسل ایدرلر و اسماء عرب ایله تسمی ایدرلر و اشعار دیرلر تاریخ

صنعا

صنعاده مذکوردر که بر تاجر بلاد نسناسه مسافرت ایدوب قوم نسناسی کوردیکه رجل واحد اوزره
وثب ایدرلر و اشجاره صعود ایدرلر و کلاب کندولری اخذ ایتمک ایچون کلابدن فرار ایدیلر
و نسناسدن برینی ایشتدی که بو شعری دیرایدی **شعر** ففررت من خوف الشراة شدا
اذا لم اجد من الفرار بدا • قد کنت قدما فی زمان جلدا • فها الیوم ضعیف جدا **نثر**
و کیر و کچن کبی تاریخ صنعاده محمد الدلواریدن نقل مذکوردر محمد دیرکه ارض هندده بلاد نجردن بر قریه یه
نزول ایتدک وقت عشا اولدقده اوکمزه قصعه لرله ثرید کتوردیلر و قصعه لرده قطع لحم وار ایدی
اکله شروع ایتدکده ثرید آراسندن کف انسان ظهور ایتدی آنی کورنجه ترک اکل ایدوب کیرو چکلدم
دیدیلر که نیچون کیرو چکلدم دیدکه سز لحوم بنی آدم اکل ایدرسز دیدیلر که لا واللّٰه لحوم بنی آدم دکلدر
دیدکه یا بو کف ندر دیدیلر بو بر وحشی کفیدرکه اکا نسناس تسمیه ایدرز بن دیدم که نسناس
دیدکلری کبی ایسه انک کفی صغیردر و بو کف کبیردر دیدیلر که سکا بوندن اعجب بر نسنه اخبار ایده لم
که بو وحشینک رجل واحده سی واردر و لحیه تیس کبی لحیه سی واردر و لسان فصیح عربی ایله تکلم ایدر
و کاهی شعر دخی دیر اکر بو وحشی یی کورمکدن و صیدندن ابا ایتمز سک سکا تفرج و سیر ایتدیره لم
دیدم که تفرج ایتمکدن محظوظ اولورم و اول کیجه صباح قریب اولدقده نهوض ایدوب و کلابی
الوب کتدک و بین الاشجار دوراتدک و کوردکه بر نسنه جمز و سیر ایدر بو صیادلر انی نسناسدر
بو دردیوب اوزرینه کلابی ارسال ایتدیلر و کلاب آنی یتشدیلر و انی ایشتدم که عدو ایدرکن
بو شعری دیرایدی **نظم** الویل من عظم ما دهانی • من الخیبة والخذلان • قفا قلیلا
ایها الکلبان • الیکما حتی تجاوزانی • الفیتمانی موثق العنان • لو کنت شابا ما ملکتمانی •
لکن قضاء اللّٰه الملک الرحمن • ینزل فی الحرب العظیم الشان **نثر** و محمد الدلواری دیرکه کلاب
انک اوزرینه نازل اولدیلر حتی صیادلر واروب آنی اخذ و ذبح ایتدیلر و صیادلردن بعض
دیدیلر قانی نه عجب قزل اولور و شجره دن بر صوت خشن اولندی دیدی که تماق چوق اکل
ایدرایدی صیادلر اشته نسناسک بریسی دخی دیو آنی اخذ ایتدیلر و اول جیده شجره دن بر
غیریسی دخی اکر ساکت اولیدک سکا بر نسنه ایرشمزدی دیدی صیادلر اشته بریسی دخی دیو آنی
دخی اخذ ایتدیلر و شجره دن بریسی دخی بن تکلم ایتمزم دیدی صیادلر اشته بریسی دخی دیو آنی دخی
اخذ ایتدیلر و شجره دن بریسی دخی یا انسان لسانکی حفظ ایله دیدی صیادلر اشته بریسی دخی
دیو آنی دخی اخذ ایتدیلر و بو حال اوزره بش نسناس اخذ ایتدیلر و دیدکلری کبی بر رجل واحده و ید
واحده ایله ایدی و عدو ایتدکده امکان قربنه سنده اولانک شدتی ایله عدو و جمز ایدردی فسبحان الخلاق العلیم
الحکیم قاضی ابو الطیب و شیخ ابو حامد قولری اوزره اکل نسناس حلال دکلدر زیرا بنی آدم
خلقتی اوزره در و کذلک شیخ محب الدین الطبرینک دخی قولی بودر و اما عامه نسناس تسمیه ایتدوکی
که قرده دن بر نوعدر و آبده تعیش ایتمز لایق اولان انک تحریم اکلیدر زیرا خلقده و خلقده
و ذکا و فطنتده قرده یه شبیهدر **فصل حیوانات بحری** حیوانات بحرینک عدد و حصری یوقدر
اعداد انواعی اللّٰهدن غیری کمسه بلمز و خلاصه شانلری بودر که حیوانات بحریدن رئیسی اولان حیوان

جذب هوا المادی ایله برده اولان تعیش ایتمک ممکندر امارئه سی اولمیین حیوان بحری ابدن غیری
برده تعیش ایدرسه هلاک اولور و مجموع حیوانات بحریه دن کتبده مذکور اولمیوب بحر رومده
و بحر اسودده و برنجه بحر ابحر و انهارده موجود اولان حیوانات بحریه اوصاف ایله مشهور و متعارف
اولان اسماء ترکیه و رومیه سی ایله بو محله مشحون اولمعیون بو فقیده اوچ عرض ایراد اولنوب بری عرض
دواب بحریه متخالف الانواع و بری عرض سمک متحد الاجناس و بری عرض حیوانات مائیه مشهوره در
راقم الحروف تعبیرلری ایله تصویر اولندی **عرض دواب بحریه متخالف الانواع** ه

انسان الماء ٥ حیوة الحیوانده مذکوردرکه بو حیوان انسانه شبیهدر بو قدر
وارکه ذنبی واردر قزوینی دیرکه بزم زمانمزده برشخص بو انسان الماءدن برینک قدیدینی
کتوردی و دیرلرکه بو حیوان احیانا بحر شامده ظاهر اولور شکلی شکل انساندر و لحیه بیضاسی
واردر بوکا شیخ البحر تسمیه ایدرلر و ناس بونی کوردکده خصب ایله استبشار ایدرلر حکایت اولنور که
ملوکدن برینه انسان الما کتوردیلر و بو ملک بونک حالنی کورمک و بلمک اراده ایتدی و اکا
برزن ترویج ایتدی و اکا بو زندن بر ولد اولدی اولدیکه بدر و مادرینک کلامنی فهم ایتدی
و بو ولده دیدیلرکه باباک نه سویلر خبر ویر و بو ولد دیدیکه بابام دیرکه حیواناتک اذنابی اسفلنده
اولور حکمتی ندرکه بونلرک اذنابی یوزلرنده در **الحکم** لیث بن سعده انسان المانک اکلندن
سؤال اولندی جواب ویردیکه حالا اندن برحالده اکل اولنمز **ارنب بحری** قزوینی قولی اوزره بو
حیوانک رأسی رأس ارنب کبی و بدنی بدن سمک کبیدر و رئیس الحکما ابن سینا قولی اوزره
ارنب بحری حیوان صغیردر و صدفی واردر و ذوات السمومدندر بونلرک اکل اولنمسی قتل ایدر
الحکم سمیتی ایچون اکلی حرامدر و برا ایله بحرده اولان حیوانلردن بربرینه مشابه اولان حیوانلر اکل
اولنور دیو فقها نص ایتدکلری زمان ارنب بحری مستثنیدر زیرا ارنب بحری شکلده ارنب بریه مشابه
دکلدر انجق اسمده اکا موافقدر **بقر الما** حیوة الحیوانده مذکوردرکه عجایب المخلوقات و غرایب الموجوداتده
قزوینی قولی اوزره خلق عظیم ادرلرکه بربقر بحردن چیقوب زرعی اکل ایدر و سرکینی عنبر اولور و بو قولک صحتنی
الله بیلور زیرا اکثر مذکور اولان بودرکه عنبر قعر بحرده نابت اولور نزهة القلوبده مذکوردر بقر الما برقاچ نوع
و دیرلرکه بر نوعنک سرکینی عنبردر و بو قول روایت ضعیفه در **تمساح** فارسیده نهنک و ترکیده قرقدیره
لوی و مغولیده بلقسون دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه تمساح حیوان معروف ایله رجل کذاب
بیننده اسم مشترکدر صاحب القاموس قولی اوزره کذب معناسنه اولان فتح اول ایله تمساحدر
و حیوة الحیواندهدرکه تمساح ضب صورتنده برحیواندرکه حیوانلرک ایتنگ اعجبیدر فمی واسعدر
و دنکی اعلاسنده آلتمش و فک اسفلنده قرق نابی واردر و هر ایکی نابی بیننده بر دندان صغیری
واردرکه مربعدر و فکینی انطباق ایدوب قاوشدردقده نابلرینک بعضی بعضنه داخل اولور
و لسانی طویلی واردر و ظهری ظهر سلحفاة کبیدر حدید کار ایتمز و درت ایاغی واردر و ذنب
طویل واردر و بو حیوان خاصة نیل مصرده اولور غیری موضعده اولمز و بر قوتک زهری بودرکه
بحرسنده دخی اوله و بو حیوان آب ایچره شدید البطشدر و اکی قولنقلری آلتندن قتل اولنور غیری

یمدن قتلی ممکن دکلدر و عرضا ایکی ذراع و دخی زیاده یه و طولا اون ذراعه وارنجه بیور و سفاد
اراده ایتدکده بره چیقوب دیشی سنی ظهری اوزره القا ایدر و بعد السفاد دیشی سنی کیرو قارنی
اوزره دوندرر زیرا الری و ایاقلری قصیر اولوب و ظهری یابس و صلب اولمغله کندودن انقلابه
قادر اولمز اکر ارککی دوندرمیوب ارقه سی اوزره ترک ایدوب کتسه دوندرلنجیه دک اول
حال اوزره قالور و دیشیسی برده وضع بیضه ایدر و بیضه سندن آب ایچره دوشن تمساح اولور
و بره دوشن سقنقور اولور و تمساحک عجایب خلقتندندرکه اسفلنده مخرج فضلاتی یوقدر و جوفی ممتلی
اولدقده بره چیقوب اغزنی اچر و قطقاط دیرلر برطایر صغیر ... طلب غذا ایچون کلوب
تمساحک اغزندن فضلاتنی التقاط ایدر و طایره غذا و تمساحه راحت حاصل اولور و بو طایرک
جناحینده ایکی شوکی واردر بو طایر بو تمساحک اغزینه اکین تمساح اغزنی قپاسه بو ایکی
خار اغزنه باتوب کیرو اغزنی آچر و تمساح سبع مانک مجموعندن اشردر و طبایع حیوانده
بحث ایدنلرک بعضی زعم ایدرکه تمساح آلتمش ییل تعیش ایدر و تمساحک آلتمش دندانی و آلتمش
عرقی واردر و آلتمش کره سفاد ایدر و ابو حامد الاندلسی قولی اوزره تمساحک سکسن نابی واردر
قرقی فک اعلاسنده و قرقی فک اسفلنده در و علی الدوام فکینی تحریکا اوزره در و عظم
صدرینه متصلدر و دبری یوقدر و آلت جماعی واردرکه انکله سفاد ایدر و آبده اولان سبعک
مجموعندن اشردر و شانندندرکه مدة مشتاده درت آی باطن بحرده غایب اولوب
ظهور ایتمز و تمساح ایله کلب بحری بیننده عداوت واردر تمساح نائم اولدقده کشاده
دهن قالور و کلب بحری کندوی طین ایله راغوب متخفف اولدقده کلوب مفاجاةً
تمساحک آغزینه کیرر و امعاسنی اکل ایدوب و قارننی یروب قتل ایتدکدن صکره چیقر.
و ابن عرس دخی تمساحه بویله ایدر **الحکم** اکل تمساح حرامدر نابی ایله یرتجی اولدیغیچون.
الخواص عین تمساح ارد اوزره ربط اولنسه وجعی ساکن اولوب فی الحال بری اولور عین
یمنی سی ارمدک عین یمنی سی ایچون و عین یسری عین یسری ایچون ربط اولنور و شحمی شمع ایله
عجن اولنوب و بوندن فتیله دوزیلوب نهرده و یا خود بر برکه ده یقسه لر بو نهر و برکه ده
اولان ضفادع صیحه و فریاد ایتمز و شحمی اذابت اولنوب اذن وجعه تقطیر اولنسه وجع
زایل اولور و اذنه تقطیر اولنمغه ادمان اولنسه صمم ازاله و بیاض عین ایچون مراره سی ایله
اکتحال اولنسه ازاله ایدر و جانب ایمنده اولان اسناندن برمقداری کمره اوزره ربط
اولنسه تقویت جماع ایدر و قزوینی دیرکه جانب ایسرده اولان اسناندن اوتکی صاحب
قشعریره اوزره ربط اولنسه ازاله ایدر و کبدی ایله صاحب صرع تبخیر اولنسه صرعی زایل
اولور و جبهه کبش اوزره ربط اولنسه نطاحده اکا بر کبش مقاوم اولمز و بطننده بولنان
زبل ایله اکتحال بیاض حادث و قدیمی ازاله ایدر و بو زبلک رایحه سی رایحه مسکه شبیهدر
لکن بونک رایحه سنده سهک واردر و قبط دیرلرکه زبل تمساح مسکدر **جراد بحری**
حیوة الحیوانده مذکوردرکه شریف قولی اوزره برحیواندرکه رأسی مربعی واردر و رأسنده ...

نصفی صدف خزفیدر ونصف آخرینک صدفی یوقدر وایکی جانبنده اون الی واردر که طویلدر وعناکبه
شبیهدر لکن غایت کبیردر وبعضی رغیف مقداری اولور وبعضی اندن دون اولور وایکی قرنی عمیق واردر
که احمردر وکوزلری باشندن طشره کورینور وبو جراد حاره یابسدر واجودی فرنده مشوی اولوب
اکل اولنانیدر جرّی حیوة الحیوانده مذکوردر که کسر وتشدید ایله وجریث دخی دینلور که کسر جیم واخری ثاء
مثلثه ایله در وانکلیس دخی دینلور که فتح وکسر همزه ایله جایزدر فارسیده مارماهی وترکیده یلان بالغیدر
حیوة الحیواندر که بو حیوان بر سمکدر حیه یه شبیهدر وردی الغذادر بخاری کندو صحیحنده حدیث علیده
کرم الله وجهه ذکر ایتدیکه عماری سوقه کوندروب دیدیکه سمکدن انکلیسی اکل ایتمه وتکریه ایتدوکی انعا
سبق ایتدوکی ردی الغذا اولدوغیچون ایدی حرام اولدوغیچون دکل ایدی وانکلیسده ایکی لغت
واردر بری انکلیس وبری انقلیس درکه فتح همزه ولام ایله در لغویلردن ایکینک کسرینی تجویز ایتمش
داخی واردر وزمخشری درکه انکلیس سلوردر وابن سیده قولی اوزره انکلیس سمک هیئتنده در
ذنبی یانینده ضفدع ایقلری کبی ایاغی واردر والتری یوقدر وانهار بصره ده اولور وانکلیس لفظ عربی
دکلدر وجاحظ قولی اوزره انکلیس حیه مادر جرذونی اکل ایدر ومرادی اول ثعابیندر که صید اولنور
سمک ایله بله طبخ اولنور وبو ثعابین ابدن غیری یرده تعیش ایتمز راقم الحروف قولی اوزره
مارماهی بحر ومکه برقاچ مواضعنده صید اولنور لکن روم ایلنده سدره جنبی قرینده بحیره شبکده
صید اولنان مارماهینک عدیل ونظیری مواضع اخرده صید اولندوغی مسموع دکلدر که بحیره شبک
مارماهیلری طولنده ایکی ذراعه قریب وجسیم وسمین اولور لکن ابن سیده دیدوکی کبی ذنبی یانینده ضفدع
ایقلری کبی ایقلری یوقدر الحکم اکل جریث حلالدر مفسرین دن بغوی رحمه الله احل لکم صید البحر وطعامه
تفسیرنده دیرکه جریث بالاتفاق حلالدر وابوبکر وعمر وابن عباس وزید بن ثابت وابو هریره وشریح
وحسن وعطاء بن ابی رباح رضی الله عنهم قولتری بودرکه مذهب شافعیدر ودرادن غیری
یرده تعیش ایتمین ثعابینک اکلیدر اما برده وبحرده تعیش ایدن حیات ذوات سمومدندر وحرامدر
وابن عباسه جریدن سؤال اولندی جواب ویردیکه برنسنه درکه انی یهود تحریم ایتدی وبز تحریم
ایتمزز الخواص مرارهسی ایله فرس مجنونه اسعاط اولنسه جنونی زائل اولور ولحمی تصفیهٔ صوت ایدر
وصاحب نزهة القلوب قولی تقویت جماع دخی ایدر چهارسر صاحب نزهة القلوب قولی اوزره
عجایب المخلوقاتده وارددر که بحرده درت باشلی بر حیواندر وایکی جناحی واردر ورفع صوت
ایدر وحیوانات بحریه یی اکل ایدر وبرقاچ آی برده دخی تعیش ایدر اما برده تاکولی نه ایدوکی کمسنه بلمز
دعموص فارسیده کفچلیزه دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر که ضم دال مهمله ایله بر دویبه درکه ابده
غوص ایدر جمعی دعامیص در ثعلبی قولی اوزره دعموص حیة الماء کبی سمکهٔ صغیره در جاحظ قولی
بعوض کبیر اولدقده دعموص اولور ودود کبیر اولدقده فراش اولور ودعموص بر مخلوقدر که
اول امرده آبدن غیری یرده تعیش ایتمز منکره مستحیل اولوب بعوض اولور الحکم
فتاوای قاضی خانده مذکوردر که دود الماء منشق اولوب ویاخود ذائب اولوب اندن
آب چقسه اول آب طهوردر اندن توضی جایزدر ونکله تعلیل ایتدی که حیوان دکلدر که ابدع

صعود ایدن

صعود ایدن بخاردن منعقددر ودوده شبیهدر دلفین ترکیده طلکوز بالغی دیرلر صاحب القاموس
قولی اوزره ضم دال مهمله وکسر لام ایله بحرده بر دابهدر که غریقی قورتارر وکنیتی ابو دلف در
حیوة الحیوانده مذکوردر که ضم دال مهمله ایله در وبوکا دخس دیرلر صرد وزننده بحرده بر دابهدر غریقی
کورسه نجاتنه اعانت ایچون ظهری اوستنه آلور وبعضی دیرکه بو حیوان خنزیر بحردر ودایم
نیل مصرده بحر مالح جهتنده کثیر الوجوددر وصفتی صفت زق منفوخ کبیدر ورأسی غایتده صغیردر و
دوابّ بحرده بوندن غیری حیوانک رئهسی یوقدر بونک واردر بو جهتدن تنفخ وتنفسی استماع اولنور
وبو حیوان غریقه بولسه اقوی اسباب نجاتی اولور زیرا نجات بولنجه علی الاتصال جانب بره
بره دفع ایدر وکمسه یه اذا ایتمز وسمکدن غیری نسنه اکل ایتمز وطوغوردقده واولادین ارضاع
ایتدکده نکاح اولور که روی آبده میت کبی ظاهر اولور کنه وقنده کتسه اولادی آردنجه کیدر وصغیرینی
غیری فصلده طوغورر وطبعنده انسان ایله خصوصا صبیان ایله انس واردر وبو حیوان صید اولندقده
دلافین کثیره کلوب صیادی ایله قتال ایدر دعموق بحرده وقت یسیر مکث ایتسه تنفسی حبس ایدر
بعده طلب تنفس ایچون مثال سهم سرعتله صعود ایدر واوکنده سفینه اولسه اولقدر وثب ایدر که
وثبه سی ایله سفینه دن مرتفع اولور الحکم مستثنی اولانه حیوان بحرینک ماعداسی عموم سمک
حلّیتندن اولدوغی اکل دلفین حلال اولوردی بوینه مستثنیاتدن دکلدر الخواص پیهی حوالی حظله
ایچنده بحمی قینادلوب اذنه تقطیر اولنسه صممه نافعدر ولحمی بارد وبطیء الهضمدر واسنانی
صبیان اوزره تعلیق اولنسه بکلمزلر واکل لحمی وجع مفاصله نافعدر وشحم کلیه سی نارده اذابت
اولنوب ودهن زنبقله خلط اولنوب انکله زن یاغلنسه زوجی انکا محبت ایدوب رضاسی
اوزره اولور وکفدی بکلین کمسه اوزره تعلیق اولنسه فزعنی ازاله ایدر ونابی ایمنی
دهن ورد ایچره وضع اولنوب یدی کون طورده مسکره انسان انی بوزینه سوره
جامهٔ ناس قتنده محبوب اولور ونابی ایسری بونک ضدیدر والله اعلم زامور
حیوة الحیوانده مذکوردر توحیدی امطاعنده ذکر ایتدی که زامور حوت صغیر الجسم در
واصوات ناسه آلوفدر استماع اصوات ناس ایله استیناس ایدر بوندن اوتوری
اصحاب سفن ومراکبک اصواتی ایله تلذذ ایلیوب سفن ومراکبه قریب اولور وچونکه بر حوت
کبیر سفن ومراکبه احتکاک ایله کسر ایتمک اراده ایتسه زامور صیچرایوب قولاغنه کیرر و
زماردن خالی اولمز حتی حوت کبیر قاچوب ساحله وارر وبر خرف ویحجر طلب ایدر
وبولدقده باشنی بو خرفه ویحجره ضرب ایدرک هلاک اولور واهل سفینه بحره شبکه
القا ایدوب شبکه ایچره زامور واقع اولنسه انی بکرامت واستیناس اوزره اولدقلرندن
اوتوری اطلاق ایدوب کیر وبحره القا ایدرلر والله اعلم سرطان فارسیده خرچنک و
ترکیده ینکج دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر که فتح سین وراء مهملتین واخری نون ایله در
وبوکا عقرب الماء تسمیه اولنور وکنیتی ابو بحردر وسیء الخلق اولندیلر وبرده دخی
تعیش ایدر وسریع العدودر وایکی فکی واردر ومخالب واظفار حدادی واردر وکثیر

علاوه اوجنده اولان بولوجق [illegible]

الاسنان وصلب الظهردر وبونی کورن حیوان بلا رأس وبلا ذنب کورر وکوزلری کتفنده در
ولوغی صدرنده در وفکینی ایکی جانبلرندن مشقوقدر وسکز اباغی واردر وبرجانبی اوزره
مشی ایدر وما ایله هوایی معا استنشاق ایدر وجلدی هرسنه ده اوچ کره سلخ اولنور
وحجری ایچون ایکی باب اتخاذ ایدر برینی آبه قرشودر وبرینی بره قرشودر وجلدی سلخ اولنقده
سمک خوفندن جانب ابحر اولان بابنی سد ایدر وبره اولان بابنی مفتوح قورتا که کندویه هوا
واصل اولوب رطوبتی تخفیف اولنوب مشتد اوله ومشتد اولدقده آب جانبنده اولان
بابنی فتح ایدوب طلب معاش ایدر وزعم ایدرلر بر ارضده ویا برقریه ده برحفر ایچره
ظهری اوزره مستلقی بر مرده سرطان بولنسه اول مکان آفات سماویه دن بری اولور
واشجار اوزره تعلیق اولنسه کثیر الاثمار اولور ودیرلرکه بحر صینده سرطانات واردرکه
بره چیقدقده متحجر اولور واطبا بونلری کحل اتخاذ ایدرلر عینده بیاضی ازاله ایدوب جلا ویرر
وسرطان توالد وتناکح ایله متخلق دکلدر بلکه صدفنده خلق اولنوب صکره صدفدن چیقر
فسبحان الخلاق العلیم الحکم صدف کبی استخباثندن اوتوری اکلی حرامدر ورافعی قولی
اوزره جرمی مضرتی ایچوندر وبرقولده اکلی حلالدرکه مذهب مالکدر الخواص اکل سرطان
وجع ظهره نافعدر وظهری بکیشدرر ولحمی سل مرضنه مبتلی اولنلره غایت نافعدر وقمر محترق
اولدقده رأس سرطان انسان اوزره تعلیق اولنسه نائم اولماز وقمر محترق اولدقده تعلیق
اولنسه نائم اولور وسرطان احراق اولنوب بواسیر ظاهره وباطنه اوزره قونسه ازاله
ایدر وپای سرطان شجرهٔ مثمره اوزره تعلیق اولنسه بلا علة ثمری ساقط اولور وسرطان
جراحات اوزره وضع اولنسه جراحتده اولان پیکانی اخراج ایدر ولسع حیات وعقاربه
نافعدر وصاحب عین الخواص قولی اوزره عین سرطان ارمد اوزره ربط اولنسه نفع تام
ایله نافعدر ونزهة القلوبده مذکوردرکه هوا شدتلی اوزره اولدقده لحم سرطانی هوایه مقابل
تعلیق ایتسه‌لر ساکن اولور سرطانی شجر اوزره تعلیق ایتسه‌لر میوه‌سی آفتدن بری اولور
وسرطانی کهوارهٔ اطفال اوزره تعلیق ایتسه‌لر اطفال حسن خلق اوزره اولور مبتلاء حمای ربع سرطان
ایله تبخیر ایتسه‌لر حماسی زائل اولور وپای سرطانی عنبر ایله خلط ایدوب یکرمی نوبت
انکله مرض خنازیری طلا ایتسه‌لر شفا ویرر سلحفاة بحریه حیوة الحیوانده مذکوردرکه بوکا لجاة
دینلور وسلحفاة بحریه‌نک جلدی دبلدرکه اندن امشاط اشلنر ومشط دبل ایله تسریحک
خاصیتی شعردن صئبانی ازاله ایدر ودبل احراق اولنوب ورمادی بیاض بیضه ایله عجن
اولنوب وبونکله شقاق کعبین واصابع طلا اولنسه نافعدر ودیرلرکه دبل سلحفاة هندیه‌نک
جلدیدر اما قول اول اصحدر ولجاة جیم ایله سلاحفدن بر نوعدرکه بر وبحرده تعیش ایدر ولجاة
بحریه‌نک صدرنده لسانی واردر قنغی حیوانه لسانی ایله طوقنسه قتل ایدر وبونک صیدنده
حیلهٔ عجیبه‌لر واردرکه آبدن چیقوب خاکده یوارلنور صکره طیور آب ایچدکلری موضعه
کلدر ولون تراب ایله مختفی اولور طیور آبه کلدکده ایچرکه طوتوب فرد اولنجه صکره اکل ایدر

ودیرلرکه

ودیرلرکه لجاة دن بحره استقبال اوزره چقن بحره کیدر وبره استقبال اوزره چقن بره کیدر وجمله‌سی
مایه داولورلر زیرا مائی الخلقه‌در ولجاة ثعابینی اکل ایدر نزهة القلوبده مذکوردرکه سلحفاة بدن بحرده
اولندجزیره مقدارنده عظیم الهیکل اولورلر الحکم نووی شرح المهذبده وبغوی تحریم اکلنی تصحیح ایتدیلر الخواص
کبدی طری ایکن اکل اولنسه دار الکبده نافعدر ولحمی خل ایله طبخ اولنوب مبتلاء استسقا مرقندن احتسا
نافعدر فؤادی تشدید وریاح سودا وتری ازاله ایدرکه ارسطو قولیدر شیخ یهودی حیوة الحیوانده مذکوردرکه
ابوحامد الاندلسی وعجایب المخلوقات قزوینی قولی اوزره حیوان بحریدر وجهی انسان کبی وجهی ولحیهٔ بیضاسی واردر
وبدنی بدن ضفدع کبیدر وشعری شعر بقر کبیدر وعجل جثه‌سنده در لیلهٔ سبتده بحردن چقر لیلهٔ احدده
شمس غایب اولنجه یه برده مستمر اولور واخر یوم سبتده غروب شمسدن صکره ضفدع کبی وثب ایدوب
بحره داخل اولور وآدمدن سفن ومراکب ایرشمز الحکم اکلی حلالدر زیرا عموم سمکده داخلدر الخواص
جلدی نقرس اوزره وضع اولنسه وجعی فی الحال زائل اولور صدف حیوة الحیوانده مذکوردرکه حیوانات
بحریدندر واحده‌سی صدفه‌در حدیث ابن عباسده واردرکه نیسان باران نازل اولسه صدف اغزنی
آچر داخلنه نازل اولان قطره لؤلؤ اولور الحکم استخباثی ایچون اکل صدف حرامدر الخواص
لؤلؤنک خواصندندر خفقانی ومرهٔ سودایی ازاله ایدر ودم قلب وکبدی تصفیه ایدر وحدت
بصر ایراث ایچون کحلده خلط ایدرلر لؤلؤ ماء رجراج اولنجه حل اولنوب انکله بهق
طلا اولنسه دفعهٔ اولی ده ازاله قزوینی قولی اوزره صدف وجع نقرس ومفاصله ضماد اولنسه
نافعدر وخل ایله سحق اولنسه رعافی قطع ایدر ولحم صدف کلب کلبه نافعدر ومحروق صدف ایله
استیاک اسنانه جلا ویرر وکحله خلط اولنسه قروح عینه نافعدر وجفنده نابت اولان
شعرک موضعی بعد النتف انکله طلا اولنسه بردخی بتمکه مانع اولور وحرق ناره نافعدر وصدفدن
برقطعهٔ صافیه صبی اوزره ربط اولنسه اسنانی بلا وجع نابت اولور وصدفک باشنده حجره
مشابه پرده‌لر واردر سحق اولنوب ردی نایم اوزره دوکلسه خوابده قالوب زبان طویل متحرک
اولماز وعاقبتی بنجدن احسندر وصدف کاوشیر ایله سحق اولنوب وبوندن ضماد اشلنوب
انف اوزره وضع اولنسه رعافی قطع ایدر ضفدع فارسیده غوک وترکیده قورباغا دیرلر
حیوة الحیوانده مذکوردرکه کسر ضاد معجمه ایله خنصر وزنی اوزره در واحدی ضفادع در وانثی ضفدعه‌در
فتح دال مهمله ایله ضفدع دیرلر خلیل قولی اوزره فعلل وزنی درت کلمه‌دن غیریده یوقدر
که بری درهم در وبری هجرع درکه طویل معناسنه‌در وبری هبلع درکه اکول معناسنه‌در
وبری قلعم درکه اسمدر وابن الصلاح قولی اوزره من حیث اللغه اشهر اولان کسر دال مهمله ایله‌در
والسنهٔ عوامده فتح دال ایله مشهوردر وبعض ائمهٔ لغه بونی انکار ایتدی وضفادعک
ذکری علجوم درکه عین ضم ایله‌در وکنیتی ابو المسیح وابو هبیره وابو معبد در وکنیت انثی‌سی
ام معبد وام هبیره درکه سفاددن وغیر سفاددن حاصل اولور سفاددن اولان بره
وضع بیضه ایدر وابن تعیش ایدر وغیر سفاددن اولان میاه قائمهٔ ضعیفة الجریانده وعفونتدن
وبعض بیدانده عقیب امطاردن متولد اولور حتی عقب امطار دریاجه اسطحه اوزره کثرتله

کوندر دوکندن نطق اولنورکه سحابدن دوشمش اوله و بو نوع ذکر واثنی دن وکلدر اول ساعتده
اول ترابک طبعندن خلق ایدر و بو حیوان بالاعظم اولان حیواناتندندر و ضفدعدن بعض نقیق ایدر و بعض
ایتمز و اول که نقیق ایدر صوتی قریب اذننده چیقر و نقیق ترک ایدوب خارج ماده اولسه حدت
سمع ایله موصوفدر و نقیق اراده ایتدکده فک اسفلنی مایه ادخال ایدر و اغزینه آب کیروب نقیق
ایتمزکه قلة کلامی ایچون معاتب اولان بعض شعرانک قول ظریفیدر نظم قال الضفدع قولا فسرته الحکماء
فی فمی ماء وهل ینطق من فی فیه ماء نثر وبعض وحوش ناری کوردکده عارض اولان تعجب وحیرت
ضفدعه دخی عارض اولور زیرا ناری کوردکده ترک نقیق ایدوب ناره نظری زائل اولمز و ضفدع
ماده اول نشونده حبت دخن کبی اسود ظاهر اولور صکره بو حبدن عموض کبی خروج ایدر بوندنصکره
اعضاسی نبت اولور فسبحان الله القادر علی ما یشاء ابن سینا قولی اوزره برسنه ده که
معتاددن زیاده ضفادع کثیر اوله عقیبنده وباء واقع اولور ابن عدی کاملنده عبد الرحمن بن عثمان
بن سعد القرظ ترجمه سنده جابردن روایت ایله ذکر ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم
قال من قتل ضفدعا فعلیه شاة محرما کان او حلالا سفیان قولی اوزره الله تعالی یه ضفدعدن
اکثر ذکر ایدر برنسنه یوقدر وکیر وکجن کبی ابن عدی کاملنده ترجمه حماد بن عبید الله ده جابر الجعفی دن
وجابر عکرمه دن وعکرمه ابن عباسدن روایت ایله مذکوردر که ضفدع مخافة التهدن نفسنی
ناره القا ایتدی والله تعالی برد ما ایله آنی مثاب قیلدی ونقیقنی تسبیح قیلدی و دخی دیرکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم قتل ضفدع وصرد ونحله دن نهی قیلدی وابن عدی دیرکه حماد بن
عبیدک احادیثندن بوندن غیری حدیثنی بلمزم و بخاری قولی اوزره حمادک حدیثی صحیح دکلدر و ابو حاتم
قولی اوزره حماد صحیح الحدیث دکلدر وابو عبید القرطبینک کتاب الزاهرنده مذکوردر داود علیه السلام
دیدیکه الله تعالی نک خلقندن برسی ایتمدوکی تسبیح ایله بن الله تعالی یه تسبیح ایدرم دیو داودده
اولان ساقیه دن برضفدع ندا ایتدیکه یاداود سن تسبیحک ایله الله اوزره فخر میدرسن
بن یتمش ییلدرکه الله تعالی ذکرندن لسانم متخفف اولمدی واول کیجه درکه ایکی کلمه یه اشتغالدن
او توری برشی اکل ایتدم و آب ایچمدم داود علیه السلام دیدیکه اول ایکی کلمه ندر ضفدع دیدیکه
یا مسبحا بکل لسان ومذکورا بکل مکان کلمه لریدر داود علیه السلام دیدیکه بوضفدع الله تعالی یی
بندن زیاده ذکر ایدر وجعفر بن محمد الفریابی الحافظ العلامه نک کتاب فضل الذکرنده عکرمه دن
منقولدر عکرمه دیرکه صوت ضفادع تسبیحدر وکیر وکتاب مذکورده اعمشدن و اعمش
ابی صالحدن نقل ایله واردر ابی صالح مریری ایشیدوب دیدیکه هذا التسبیح والتقدیس شعبنده
انس بن مالکدن روایت ایتدی انس دیرکه داود علیه السلام نفسنده بو نیه ظن ایتدیکه خالقنی
کندوسندن افضل مدحله برکمسه مدح ایتمیه و داود محرابنده قاعد ایدی وبانده برکه وار ایدیکه
الله تعالی داوده ملک انزال ایلدی وملک دیدیکه یاداود شول ضفدعک نقیقی ندر دکله
دیدی و داود دکلیوب کوردی دیر ایدیکه سبحانک وبحمدک منتهی علمک ملک داوده
دیدیکه بوضفدعک مدحنی نجه کوررسن بنی نبی بعث ایدن الله حقیچون بن الثمی بومدحله مدح ایتدم ایدی

الحکم اکل ضفدع حرامدر زیرا قتلی منهیدر بیهقی بن سهیل بن سعد الساعدیدن روایت ایتدیکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم بش نسنه نک قتلندن نهی بیوردیلر بری نمله وبری نحله وبری ضفدع وبری صرد
وبری هدهددر و مسند ابی داود والطیالسی ده و سنن ابی داود والنسائی ده و حاکم ده عبد الله
ابن عثمان التیمی دن روایت ایله مذکوردر عبد الله رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم روایت ایتدیکه
برطبیب دوا یه وضع ایتمکیچون رسول علیه السلامه ضفدعدن سؤال ایتدی و رسول الله علیه السلام قتل ضفدعدن
نهی ایتدی پس اکل ضفدع حرام اولدیغنه بو حدیث دالدر و دوابدن مادون مباح اولنلرده داخل دکلدر
وبعض فقها قولی اوزره علت تحریم بودرکه ضفدع شولدرده جار الله درکه خلق سموات وارضدن
اول عرش الله اول ما اوزره ایدی که کلام مجیدنده وکان عرشه علی الماء قولی اکا اشارتدر
الخواص برزن ضفدع مائی الوب واغزین اچوب واوچ کره ایچنه توکروب کیرو مایه راتبه
حامل اولمز و شحم ضفدع برقدرک ظاهرینه سوریلوب التنده نار ایقاد اولنسه قاینامز و ضفدع
دق اولنوب لسعه هوام اوزره وضع اولنسه فی الحال ازاله ایدر و خواص عجیبه سندندرکه
راسندن اسفلنه وارنجه نصفین ایله شق اولنسه و برزن شق اولنورکن اکا نظر ایتسه شهوتی
غلبه ایدوب رجاله میلی کثیر اولور ولسان ضفدع امرأة نائمه اوزره تعلیق اولنسه بیدار
اولدقده اشلدکلری افعالی جمیعا اخبار ایدر ولسان ضفدع خز ایچره وضع اولنوب
سرقه ایله متهم اولان کمسه یه اطعام اولنسه اقرار ایدر و شعری نتف اولنان دم ضفدع ایله طلا
اولنسه ابدا شعری نبت اولمز و دم ضفدع یوزینه سورن کمسه یی هر کم کورسه محبت ایدر
ولثه اوزره وضع اولنسه بلا تعب دندانی اسقاط ایدر قزوینی دیرکه بن موصلده ایدم دیر
یارم وار ایدی بر بستانده برمجلس و بربرکه بنا ایتدی و بو برکه ده ضفادع متولد اولوب
نقیقی ایله سکان مجلس متاذی اولدیلر و بو برکه نک ابطالنی دخی تجویز ایتدیلر حتی برکمسه کلوب
دیدیکه روی آب اوزره مقلوبا برطشت وضع ایدک و دیدکی ایتدیلر بوندنصکره
نقیق ضفادع ایشدلمز اولدی **عومه** حیوة الحیوانده جوهری قولی اوزره مذکوردر فتح عین
مهمله ایله بر دویبه درکه آبده سباحت ایدر کویا که فص اسود ململه در و جمعی عوم در و صحاح
جوهری یی ترجمه ایدن صاحب الصراح قولی اوزره عومه بر دور اسود درکه آبده سباحت ایدر
و جمعی تحریک وسط ایله عوم در و صاحب الراموز لفظی حرکاتی ایله ضبط ایتیوب لکن تاریخ
نسخهٔ راموزده عومه یی فتح عین مهمله ایله ثبت ایدوب وجمعی اولان عوم لفظنی دخی ضم عین مهمله
وفتح واو ایله ثبت ایتدی و صاحب الراموز قولی اوزره حز عومه آبده سباحت ایدر بر دویبه در
که فص اسود مثابه سندر **علامات** حیوة الحیوانده مذکوردر ابن عطیه دیرکه بابام رحمه الله
بکا اخبار ایتدی مشرقده علمادن برینی ایشتدی دیرکه بحر هندده حیات طوال رقاق وار درکه
الوان وحرکاتده حیات کبیدر و بو حیاته علامات دیرلر بلاد هندده وصولک علاماتیدر و دها لکدن
نجاتک اماراتیدر زیرا بو بحر غایت طویل وصعبدر و بعض ناس دیرلرکه بو علامات اولدرکه
الله تعالی وعلامات وبالنجم هم یهتدون قول شریفنده اول علاماتی اراده ایتمشدر دیمیشدر که

بحر هندده بو علاماتی مشاهده ایدنلردن خلق کثیر بکا اخبار ایتدی وابن عباس قولی اوزره آیتده مذکورده
اولان علامات نهارده معالم طرقدر ونجوم هداة لیلدر وکلبی قولی اوزره بو آیتده اولان علامات
جبالدر ومجاهد ونخعی قوللری اوزره بو آیتده اولان علامات نجومدر که انلرن بعضنه علامات تسمیه اولنور
وبعض ایله اهتدا اولنور فرا نزهة القلوبده مذکوردر که بوکا فارسیده خرکور دیرلر وبر آلتی وبش
بنی واردر ولحمی بره لحمندن بهتردر وجلدی حریردن علادر فرس البحر حیوة الحیوانده مذکوردرکه
نیل مصرده بولنور بر حیواندر وناصیه فرس کبی ناصیه‌سی واردر وایقلری بقر کبی مشقوقدر ووجهی
عریضدر وذنب خنزیره مشابه قصیری واردر وصورتی صورت فرسه مشابهدر بوقدر وارکه
روی واسع وعریضدر وجلدی غایتده غلیظدر وبو حیوان بره چیقوب زرع اکل ایدر وکاه اولورکه
انسان وغیری قتل ایدر وصاحب نزهة القلوب قولی اوزره فرس بحری فرس بریه
شبیهدر وخوش رنگدر ومادیان بری ایله سفاد ایتسه کره‌سی خوب اولور وبو حیوانک مکانی
نیل مصردر الحکم اکلی حلالدر زیرا غالب احوالنده خیل متوحشه کبیدر که عدو اوزره در الخواص
جلدی احراق اولنوب ودقیق کرسنه خلط اولنوب انکله مرض سرطان طلا اولنسه اوچ کوزه کر
ازاله ایدر ومرارهسی اوتوز اون آب ایچنده طوروب صکره سحق اولنوب نار صابت ایتدکر
غسل اون درت کون اکتحال اولنسه عینلردن ماء اسودی ازاله ایدر وتخمه وامتلا ایله وجع
بطنه مبتلی اولوب موته مشرف اولانکمسه اوزره دندانی تعلیق اولنسه باذن الله بری اولور و
جلدی بر قریه‌نک اورتاسنده دفن اولنسه انده آفاتدن برنسنه واقع اولمز واخراج اولنوب
ورم اوزره وضع اولنسه وجعن تسکین ایدوب ازاله ایدر قرش حیوة الحیوانده مذکوردر
کسر قاف وسکون راء مهمله واخری شین معجمه ایله دواب بحردن دابهٔ عظیمه در بحرده سفن
ومراکبک جریسنه مانع اولور وسفینه‌یی قلب ایدوب ضرب وکسر ایدر زمخشری دیرکه
مکه‌ده باب بنی شیبه فتحنه اوتوردوق بعض تجاری ایشتدک که قرشی وصف ایدر دیدی
قرش مدور الخلقه‌در وعظیم بوادور دوغر بقادن کعبه‌یه وارروشا نتدرکه سفن کباره تعرض
ایدر وانی برنسنه رد ودفع ایتمز الا اهل سفینه اکثرینه مشاعل آکور ومانند برق وجهی اوزره
مرور وعبور ایدر وناردان غیری اکا برنسنه مهیب کورنمز ناردن کریزان اولور وابن سیده قولی اوزره
قرش بحرده اکل ایتدک بر حیوان قوغر ودواب بحرک مجموعی اندن خوف ایدرلر ومطرزی قولی اوزره
قرش اعظم واشر دواب بحریه در الحکم شیخ جمال الدین الاسنوی اکل قرشک حلی ایله افتا ایتدی
وشارح التنبیه شیخ محب الدین الطبری تمساح اوزره اولان کلامده حل اکل قرشی تصریح ایتدی قندز
حیوة الحیوانده مذکوردر قزوینی قولی اوزره حیوان بحری وبریدر انهار کنارده اولور بره وجانب بحره
قرشو بیت اتخاذ ایدر که ایکی قپوسی واردر ولحم سمک اکل ایدر وخصیه‌سنه جندبادستر تسمیه اولنور
که حیوانات بریه ذکری سبق ایتدی نزهة القلوبده مذکوردرکه قندزه مغول قالیون دیرلر
بر وبحرده اولور بر حیواندر وبونک مرتبهٔ خادمی ومرتبهٔ مخدومی واردر ومخدومنک بسیار
نرم ورنکین وجوسی واردر وخادمی اندن دون ومرجوحدر الخواص لحمی فالج ولقوه ونسیانه نافع

غلیظه وتشنج وجراحات مهلکه‌یه مفیددر قنفذ البحری حیوة الحیوانده مذکوردر قزوینی قولی اوزره قنفذ
بحرینک اوکی قنفذ برینک اوکنه بکزر واردی ماهیه‌میش بهدر ولحمی نفیسدر ابن زهیر قولی اوزره
بونک لحمی ایله عسر البوله علاج اولنور وبونک ریشی لین ونرمدر وشعره شبیهدر نزهة القلوبده مذکوردر
قنفذ بحری خاریشت آبیدر که خاریشت بریه‌یه بکزر ورأس وذنبی رأس وذنب سمکه بکزر وماکول اللحم
واکلی حلالدر ولحمی ادرار بوله مفیددر وجلدینی طاس اوزره طبل مانند بند ایدرلر صداسی ایرشدوکی یره قدر
سباع کریزان اولور وهوام دا اولور قیطس نزهة القلوبده مذکوردرکه بو حیوانک سر وکردنی
واکی الی اسده بکزر کلب الماء حیوة الحیوانده مذکوردر ابن دحیه قولی اوزره کلب الماء قندسدر
ونسائی‌دن غیری بر جماعت روایت ایتدوکی ابو هریره حدیثنی بونکله تفسیر ایتدی که ان النبی
صلی الله علیه وسلم قال یقاتلون بین یدی الساعة قوما نعالهم الشعر وفی روایة یلبسون الشعر ویمشون
فی الشعر وجوههم کالمجان المطرقة حمر الوجوه صغار الاعین ذلف الانوف الحدیث ابن دحیه
دیرکه قائلک علیه السلام یلبسون الشعر قولی برنسنه یعنی قلپق ناقیه‌لره اشارتدر قندس ایله دور
اولمشدر وقندس کلب الما درکه معز کبی ذوات الشعوردندر وذوات الصوف ضأن در
وذوات الوبر ابلدر وعجایب المخلوقاتده مذکوردرکه کلب المانک الری ایقلرندن اطولدر
وتمساح کندویی طین ایله لطخ ایتسون دیو بدنی کل الود ایدوب تمساحک اغزندن جوفنه کیرر
وامعاسنی قطع واکل ایدر صکره بطننی یرتوب چیقر وصاحب نزهة القلوب قولی اوزره عجایب
المخلوقاتده وارددر کلب المانک ارکلندن ودیشیسندن قنغیسنی صید ایتسه‌لر بریسی آخر وجه ایله
مزاوجه ایتمز الحکم شیخ ابو عمرو بن الصلاح دیرکه بر قندس نجاستی ایشتدک وماکول اولدوکی
نزه متبین اولمدی پس قندسده صلاتدن پرهیز وتورع اولنمق لازمدر ولیث بن سعد
اکل لحم کلب المادن سؤال اولندی جواب ویروب لا باس به دیدی وبعض قولنده
ماکول دکلدر زیرا بره اولان شبیهدر که کلب بری اکل اولنمز الخواص کلب المانک دمی
مارچکوتن کرمانی ایله خلط اولنوب حمامده انجلسه تقطیر بول وعسر بوله نافعدر ودماغی ایله
اکتحال ظلمت عینه نافعدر ومقدار عدس حرارهسی سم قاتلدر وابن سینا قولی اوزره
خصیهٔ کلب الما نهش حیاته نافعدر وجلدندن چوروب اتخاذ ایدوب صاحب نقرس
کیسه نقرسی زایل اولور وشحمی انسانه ایله به اولسه غایته نمسا حدده اثر ونده اولور
ماغ نزهة القلوبده مذکوردرکه بر سیاه حیوان صغیردر وذنبی طویلدر واوزره دروی آبده
اولورکه فردوسی شعرنده ایراد ایتدی فردوسی بهرگوشهٔ آیدان چون کلاب
شناورشده ماغ در روی آب چو زنگی که پستر ز جوشن کند نثر
چو هندو که آیینه روشن کند ودع حیوة الحیوانده مذکوردرکه واحده‌سی ودعه در
بر حیواندرکه جوف بحرده اولور وبحر بونی بره قذف ایتدکده اولور بونک بریق ولونی خوبدر
وصلابته حجر کبی صلابتی واردر ثقب اولنوب بوندن قلاید اشلنورکه نسوان وصبیانه
انکله تحلی ایدرلر وودع دال مهمله ایله در وفتح وسکون جایزدرکه قول شاعردر

شعر ان الرواة بلا فهم لما حفظوا ۰ مثل الجمال عليها يحمل الودع ۰
لا الودع ينفعه حمل الجمال له ۰ ولا الجمال بحمل الودع تنتفع نثر

وبو اسم ترکیده معناسنه اولان ودغنه دن مشتقدر زیرا بحر بونی قذف وترک ایدر
عوض سماک متحد الاجناس حیوة الحیوان ده مذکوردر که سمکک واحدی سمکه در وجمعی
سماک وسموک در وسمکک انواعی کثیره واردر وهر نوعنک اسم خاصی واردر وذکر جراد ده
سبق ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه الله تعالی بیک امت خلق ایتدی التیوزی بحرده
ودورتیوزی برده در وانواع سمکدن برنیجه نوع واردر که غایت کبرندن طرفینی اول وآخرینه
ایریشه مز وبرنیجه نوع واردر که غایت صغرندن طرفینی ایریشه مز وجموعنک ماویسی ماده در ودمی
وحیوان بر هوایی استنشاق ایدر لکن حیوان بر هوایی انوفی ایله استنشاق ایدر لکن حیوان بر هوایی
انوفی ایله استنشاق ایدر وسمکک تولد روح حیوانی سینه ده آب قلب سمکده هوا مقامنه قائم
اولور وقیام حیوتنی هوادن مستغنی اولور ومادن مستغنی اولمز زیرا عالم مادندر عالم هوادن
دکلدر ونسیم بر سمکه اوزره اوغراسه هلاک اولور وبا این جمله سمک شره وکثیر الاکلدر
بویله اولدوغی معده سی اغذیه قریب ومزاج معده سی بارد اولدوغندندر زیرا عنق وصوتی
یوقدر وجوفنه البته هوا داخل اولمز بدنندن اوتوری بعض دیرکه سمکک رئه سی یوقدر نه کم
فرسک طحالی وجملک مراره سی ونعامه نک مخی یوقدر وصغار سمکک کبارندن احتراس
واحتراز ایدر انکیچون شطوط انهاری وسمک کبیره متحمل اولمیه جق ماء قلیلی طلب ایدر
وسمک شدید الحرکه در زیرا قوت محرکه سی مسلک واحد اوزره جاری در عضو مخصوصده منقسم
دکلدر وبو بعینه حیاته ده موجوددر وسمکدن بعض سفاددن متولد اولور وبعضی غیر سفاددن
متولد اولور که باطننده یارلدن تولد ایدر وانواعنده بو نوع غالب وکثیردر وغالبا
عفونتدن دخی متولد اولور وبعضه سمکک بیاض وصفرتی یوقدر انجق لون واحددر جاحظ
قولی اوزره سمک قعر آبده الثهه تسبیح ایدر ووجه ماده ایتمز ونسیم هوا ایله طیور تعیش ایدر
بر ساعت سمک اوزرده اول نسیم دائم اولسه قتل ایدر انتهی دمیری دیرکه جاحظک نسیم سمکه
مضردر دیدوکی علی الاطلاق دکلدر زیرا غزالی سمکدن بر نوعنی استثنا ایتدیکه نسیم اکا مضر
دکلدر ودیدیکه سمکدن بر نوع واردر وجه بحر اوزره مسافۀ بعیده یه طیران ایدوب
صکره نزول ایدر قزوینی عجایب المخلوقاتده عبد الرحمن بن هرون المغربیدن بو غریبه‌یی
حکایت ایتدی که عبد الرحمن دیرکه بحر مغربده سفینه یه راکب اولوب بر موضعه واصل اولدم
که اکا برطون دیرلر ایدی وسفینه ده بر غلام صقلی وار ایدی وکندو ایله صناره وار ایدی
وصناره‌یی بحره القا ایدوب مقدار شبر بر سمک صید ایتدی ونظر ایتدک اذن یمنی سی
آردنده لا اله الا الله مکتوب ایدی وقفاسنده محمد واذن یسری سی آردنده رسول الله
مکتوب ایدی وابو حامد الاندلسی الغرناطینک کتاب تحفة الالبابنده مذکوردر بحر رومده
بر سمک صغیر واردر که ذراع کبیدر وقتب تسمیه اولنور بو سمک اخذ اولنوب وماشا الله

الده

الده طوتولسه مرد اولمز بلکه متحرک ومضطرب اولور وقطع صغار ایله قطع اولنوب کیرو
مضطرب اولور وبر قطعه سی اخکر اوزره قونلسه اردن طشره صیچرر وکاه اولور که وجوه
ناسه طوقنور وقدر ایچنه قونلسه طشره چیقمغه جهد ایدر حتی قدر رسنکله ویا آهن ایله قپانور
وبیک قطعه دخی قطع اولنسه مادامکه قدر ایچره طبخ ایله نضج بولمیه مرد اولمز فائده
امام احمد زهده نوف البکالیدن روایت ایتدی نوف دیرکه بر مؤمن وبر کافر صیده
کتدیلر کافر شبکه سنی بحره القا ایدوب ومعبودی اولان الهه سن ذکر ایدوب شبکه سی
سمکله پر اولدی مؤمن شبکه سن بحره القا ایدوب واسم الهی ذکر ایدوب برنسنه صید ایتمدی
ومغیب شمسه دک بو حال اوزره قالوب صکره مؤمن بر سمک صید ایتدی والی ایله
اخذ ایدرکن سمک اضطراب ایدوب آبه دوشدی ومؤمن کیرو عود ایتدکده
برنسنه سی یوغیدی وکافر عود ایتدکده سفینه سی سمک ایله پر ایدی ومؤمنک ملکی تأسف
ایدوب دیدیکه یارب سنک بو مؤمن قولک سنی ذکر ایدر وسکا عبادت ایدر
وصیددن بلاشی عود ایتدی وبو کافر سنک غیره عبادت ایدر وسفینه سی سمک ایله
پر اولدی الله تعالی ملکه مؤمنه کل دیو خطاب ایتدی وجنتده مسکن مؤمنی اکا کوستروب
دیدیکه بنم مؤمن عبدم بو مسکنه کلملو اولدقدن صکره دنیاده اکا برنسنه واصل اولدوغندن ضرر
ایدرمی ونارده مسکن کافری کوستروب دیدیکه کافر دنیاده واصل اولدوغی نسنه کندویه
ناردن غنا ویررمی اول ملک دیدیکه لا والله یارب واخر صفوة الصفوه ده ابی العباس بن
مسروقدن منقولدر که دیرکه بن یمنده ایدم وبر صیادی کوردم بعض سواحلده صید سمک ایدر
وبر جانبده کندونک بر دختر صبیه سی طورر وهر صید ایتدوکی سمکی بر زنبیل وار اکا قوردی
وبو صبیه اول سمکی الوب آبه القا ایدردی وبو صیاد زنبیله ملتفت اولوب ایچنده نسنه
کورمدی ودخترینه دیدیکه بو سمکی نه ایلدک بو صبیه دیدیکه بابا جکم سنی اشتدم ایدی رسول اللهدن
صلی الله علیه وسلم روایت ایدرک که سمکه شبکه یه دوشمز الا ذکر اللهدن غافل اولدقده دیمش
ذکر اللهدن غافل اولان نسنه‌یی بن اکل ایتمکی روا کورمدم وصیاد بکا ایدوب الندده اولان
صناره‌یی یابانه اتدی الحکم جمیع انواع سمکک اکلی بغیر ذبح حلالدر کرک ضغطه ویاخود صدمه حجر
ویاخود انحسار ما ویاخود ضرب صیاد کبی سبب ظاهر ایله مرد اولسون وکرک حتف انفه
مرد اولسون زیرا حدیث نبوی عموم اوزره در قال علیه السلام احلت لنا میتتان ودمان
السمک والجراد والکبد والطحال طحال کسر طا مهمله ایله ترکیده طلاق دیدکلری در وسمکه
حیه‌یی قطع حلال دکلدر زیرا تعذیب در ومرد اولمزدن اول قاینر زیت ایچره طبخ کبیدر که
شیخ ابو حامدک دخی قولی بودر الخواص لحم سمک بارد ورطبدر واجودی احسنی طلمزه
فلوس صغیری اولاندر که ابدانی قزار در لکن عطش ایراث ایدر وخلط بلغمی احداث ایدر
اصحاب امزجه حاره یه موافقدر وایام صیفده وبلاد حاره ده اکل اولنان نافعدر وبعد الاکل
عسل ویاخود جلاب تناول ایتمک ضررنی دفع ایدر وانواع سمک کثیره در واسود واصفر آجامی

وحماة ایله اغتذا ایدن مکروه اولور واکل ابراهیس وبوری بقدد معده یه مضر اولدقلری ایچون اطلاق
بطن وتحریک اوجاع ایتدکلری ایچون مکروهدر واکل سمک نصکره غضب امراض ردیه ایراث ایدر واما
سلور که جری در یعنی مارماهی کثیر الغذا وملین بطندر وقصبهٔ ریه یی تنقیه وصوتی تصفیه ایدر وادمانی
اکلی برص احداث ایدر وسمنی وشحم کلیه یی زیاده ایدر وسمک عظیم الجثة کثیر الغذا وکثیر الفضولدر که
محتاج تقویمدر قولی بودر وابن سینا قولی اوزره لحم سمک باه رغبته نافعدر وباهی زیاده ایدر
وقزوینی قولی اوزره پیاز تازه ایله سمک طری اکل ایتمک باهی تهییج ایدر وبخو نتله اکل اولنسه باهی
زیاده ایدر ودست شتم سمک ایله سکری زایل اولوب عقلی برینه عود ایدر ومرارهٔ سمک ومرارهٔ
سلحفاة بحریه خلط اولنوب بو ایکیسندن قلم حدید ایله کاغد اوزره کتابت اولنسه کتابت
گیجه ایله ذهب گبی گورینور ومرارهٔ سمک ایچلیه خفقانه نافعدر وکذلک بر مقدار شکر ایله حلقه
نفخ اولنسه خفقانی ازاله ایدر وشحم حیتان ایله اکتحال ظلمت بصر ایراث ایدوب غشاوه یی
ازاله ایدر وبو مذکورات دمیری حیوة الحیوانده جنس سمک ایچون ایتدوکی تحقیقاتدرکه انواع سمک بو
اوصافک بعضنده داخلدر لکن علی وجه علی حده انواعندن حیوة الحیوانده ونزهة القلوبده مذکور الاسما و
مسطور الاوصاف اولان اسماک ساجی ایله افراد بالذکر اولندی نزهة القلوبده مذکوردرکه سمک فارسیده
ماهی وترکیده بالق ومغولیه جیغاسون در وسمک عظیمه عرب حوت ونون دیرلر لکن حیوة الحیوانده
صاحبی دیرکه حوت سمک در جمعی احوات وحوته وحیتاندر وعظمته تعرض ایتمز وصاحب القاموس
حوت سمکدر وجمعی احوات وحوته در وبعض قولی اوزره حوت سمک عظیمدر اما بو قول معتدبه دکلدر حیو
نسیا حوتهما آیتی ایله بو قولی رد ایدر حیوة الحیوان صاحبی ایله صاحب القاموس نون حوت در وجمعی
نینان ونواندر دیو ضبط ایتدیلر وحیوة الحیوان صاحبی نون اوزرنده ارض منبسط اولدیغی حوادیثی جیو
علم خاص منزلسنه تنزیل ایله نونک اوصاف عظمتن ذکر ایتدی **الالی** نزهة القلوبده مذکوردرکه بر نوع
ماهیدرکه لحمی سمین وخوش طعمدر **الطم** کبیر ونزهة القلوبده مذکوردرکه بو سمکک ظهرنده فلوسی یوقدر و
لحمی مانند کوسفنددر بر طبقه سی ابیض وبر طبقه سی احمردر ویوزی روی خنزیره بکزر وفرجی فرج انسانه
بکزر بو سمک بحر صینده اولور **البیع** کبیر ونزهة القلوبده در که سمکک لحمی خوش طعمدر ایکی عدد بیره
بو سمکدن اکل ایتسه ارعاد وتری مجتنبه تبدیل اولنور **باله** حیوة الحیوانده مذکوردرکه بحر اعظمده اولور بر سمکدر
طولی التی ذراعه یتشور بوکا عنبر دیرلر ولفظ عربی دکلدر جوالیقی قولی اوزره معرب کبیدر وصحاح
جوهری قولی اوزره حیتان بحردن حوت عظیمدر ولفظ عربی دکلدر وصاحب القاموس قولی اوزره بال
حوت عظیمدر وعربی دکلدر وباله ها ایله بر حدیدر که انکله سمک صید اولنور وحیوة الحیواندن نجز
قزوینی قولی اوزره بال بر سمکدر که طولی بیشوز ذراعدر ودخی اطولدر وبعض اوقات طرف جناحی
شراع عظیم گبی بحر اوزره ظاهر اولور واهل مراکب انندن اشد خوف ایدرلر که وبو سمکی حس
ایتدکلرنده فاجر مق ایچون طبول ضرب ایدرلر وسمک حیوانات بحر اوزرینه بغی وهجوم ایتدکده الله تعالی
بر ذراعه قریب بر سمک گوندریب بونک اذننه ملاصق اولور وسمک انندن خلاص اولمیوب
قعر بحره گیدر وباشنی زمینه اورمغله هلاک اولور وجبل عظیم ایرکن روی آب اوزره چیقر و

طائفهٔ زنجدن بونک متر صیدلری واردر بونی بولدقلرنده اوزرینه چنکاللر صالیوب حبال قوتیله
ساحله جذب ایدرلر وعنبری بوندن استخراج ایدرلر ونزهة القلوبده مذکوردرکه بال بحر زنجده اولور
بر سمکدرکه طولی بیشوز ذراعه قریبدر وکثیر المفاددر والله تعالی انک اوزرینه بر ذراع مقدارنده
بر سمک صغیری تسلیط ایدوب دندانی ایله گوشتنی پاره لیوب وهلاک ولمنجه آیرلمز وبال
نوعندن بر سمک دخی واردرکه طولی التی ذراعه قریبدر وبو سمک عنبر اکل ایدوب هلاک اولور
وساحله دوشر اما اجزاندن چیقن عنبرک رایحه سنه نقصان وخسران طاری اولور وعنبر
زکی دن ناقص وکمتردر **بطین** حیوة الحیوانده مذکوردرکه سمکدن بر نوعدر مرارهٔ سی ایله کتابت
اولنوب تجفیف اولنه قدن صکره گیجه ده بر توافتابدن قرآت اولنه دخی گیجه ظلامده دخی
قرائت اولنورکه بونی صاحب المعطار ذکر ایتدی **بعل** نزهة القلوبده مذکوردرکه سمک عظیم الخلقه
حرکتندن بحر اول قدر تموج ایدرکه سفینه یه خوف غرق طاری اولور **حوت موسی** ویوشع
علیهما السلام ابو حامد الاندلسی دیرکه مدینهٔ سبته قربنده موسی اکل ایتدوکی حوت نسلندن
بر سمک گوردمکه موسی ویوشع بوندن اکل ایدوب والله تعالی نصفنی احیا ایدوب
فاتخذ سبیله فی البحر سربا لطفنه مظهر اولدی وبو حوتک نسلی بحرده اول موضعده باقیدر وحوت
موسی بر سمکدرکه طولی بر ذراعدن اکثردر وعرضی بر شبردر وایکی جانبنک بری شوک وعظمدر واحشاسی
اوزرنده جلد رقیق واردر وبر گوزی وبنصف رأسی واردر وبو جانبندن انی گورن استقذار ایدر
ومأکول ظن ایدر وجانب اخری صحیح ودرستدر وناس بو سمک ایله تبرک ایدوب اماکن
بعیده یه اهدا ایدرلر وابن عطیه دیرکه بنده دخی بو سمکی بوبیه گوردم ودخی دیرکه بخاری ابن عباسدن
واتخذ سبیله فی البحر سربا آیتنک تفسیرنده روایت ایتدوکنک علم اولندیغنه بو حوتک احیا
اولنمسنه علت بودرکه موسی ویوشع علیهما السلام بو حوتی اکل ایتدکلری محلنده بر عین واردر بو عینک
آبی بو حوته طوقنمغله احیا اولندیکه بو عینه عین الحیات دیرلر هر نیه طوقنسه احیا اولنور
ودخی دیرکه کیر ویحیی گبی غرایبندر بعض مفسرین ذکر ایتدی بعد الاحیا حوتک موضع سلوکی
طریقی منتهی اولدی وموسی علیه السلام حوتک اثرینجه گیتدی حتی بو طریق موسی ایله بحرده جزیره یه منتهی
ومنتهی اولدیکه موسی خضری بو جزیره ده بولدی **خرشفلا** حیوة الحیوانده مذکوردرکه سمک بطی در
خرده واردرکه خرشفلا والمستیدی بار زیلده اوراق جنت بولنور دی **خطاف** حیوة الحیوانده
مذکوردرکه فتح خا معجمه ایله در وابو حامد الاندلسی قولی اوزره بر سمکدر ظهری اوزره ایکی جناح اسودی
واردر آبدن چیقوب آنجاره طیران ایدر وصکره آنجاردن بحره طیران ایدر نزهة القلوبده مذکوردر
که بو سمک طولا بر ذراع مقداریدر وبحر هندده اولور ویوزی روی بومه بکزر دکجه ایله طشره چیقوب
طیران ایدر **دراق** نزهة القلوبده مذکوردرکه سمک وسط القدردر وخوش طعمدر حدود دربندده
کثیر الوجوددرکه صورلاقالیدن منقولدر **دوسان** نزهة القلوبده تدرکه بر نوع مشهور سمکدرکه لحمنی
نخود سیاه ایله اکل ایدرلر تطهیر بطن ایدر وقوت جماع ویرر **رعاده** حیوة الحیوانده مذکوردرکه
رعاده سمکهٔ صغیره در حبل شبکه یی صیاد طوترکه بو سمک شبکه یه دوشسه ارتعاد ایدر وصیادلر

بونی بورلر وحش اتیکلرنده جبل شبکه‌یی بزوتن یاخود بر شجره بغلرلر و مرد اولنجه طورر و مرد اولدقده
خاصیتی باطل اولور و اطباء هند بونی امراض حاره‌ده استعمال ایدرلر اما بلاد هنددن غیری مواضعده
استعمالی ممکن دکلدر ابن سینه قولی اوزره سمکهٔ رعاده زنده ایکن رأس مصروعه قریب اولسه
صرعه‌یی فعدر و بو سمکدن بر مقدارینی زن کندو اوزرنده یا غلسه شوهری اندن آیرلمغه قادر اولمز و جالینوسدن
نقلله عین الخواصده مذکوردر جالینوس بعض کتبنده ذکر ایدر که بو سمک صداع شدید صاحبنک
رأسی اوزرنه ربط اولنسه صداعی ازاله ایدر عین الخواص صاحبی دیر که بعض کتبنده کوردم بو سمکک مرده‌سی
صاحب صداع اوزره ربط اولندی و صداعنی ازاله ایتدی دیو مذکوردر روبیان حیوة الحیوانده مذکوردر که بر سمک
احمردر و غایتده صغیردر و خواصندندر که بو سمکک آیقری محب شراب اولان باده نوشک شرابنه قونلسه
جنینی ساقط اولور و روبیان طری ایکن دق اولنوب بدنه باتان خار و پیکان موضعنه ضماد اولنسه
سهولتله اخراج ایدر و بوکا مخصص اسود خلط اولنوب تر اوزرنه ضماد اولنسه جودن حب القرعی اخراج ایدر که
عبد الملک بن زهر قولیدر الله اعلم رامز نزهة القلوبده مذکوردر که سمک مبارکدر انسان غریقی قورتاررر
و قصد سفینه ایدن اسماک عظیمه‌یی دماغندن اغذا ایدوب سلاک اولینجه الحاق ایتمز سیر
کیرو نزهة القلوبده مذکوردر که بو ماهینک طولی بر ذراعدر و مانند پیکان خرطوم عظیمی واردر اکثر حیوانات بحره
الکلة اذا ایدر سرح کیرو نزهة القلوبده مذکوردر که بو سمکک لحمی سمین و خوشطعم اولور و بدنه مفیددر اما
اکل اولندقده کوزن ماست و دوغ یمامک کرکدر سیاه کیرو نزهة القلوبده‌در که بو سمک ترکمانلرک
کلاه نمدی شکلنده‌در و صیاد بوکا قصد ایتسه باطنندن ظاهرینه اولقدر سواد عارض اولور که ماحولی آب
سیاه اولور و بو آب ایله هر نه صبغ اولنسه لونی متغیر اولمز سفارس کیرو نزهة القلوبده‌در که
بو سمک بحیرهٔ بیت المقدسده اولور سمک مشهوردر رها و جلدی نور چشم دوائی افزون ایدر سیمارس
کیرو نزهة القلوبده‌در که بو سمک معروفدر رها در رأسی جراحتده اولان لحم زائدی اصلاح ایدر شبوط
حیوة الحیوانده مذکوردر شبوط وزنی اوزره سمکدن بر نوعدر و سین مهمله ایله سبوط دخی بونده
لغتدر و بو سمک دقیق الذنب و عریض الوسط و لین اللمس و صغیر الرأسدر و بو نوعک دیشیسی قلیل
و ارککی کثیر و بو سببدن بیضه‌سی دخی قلیلدر و بعض صیادین ذکر ایدر که بو سمک شبکه‌یه منتهی اولدقده
شبکه‌دن چیقمغه قادر اولمدیغنی بیلور و وثبدن غیری کندویه سبب نجاة بولمدیغن بیلور و مقدار
رمح شبکه‌دن کیرو قالور و سیچرر و کاه اولور که هواده وثبه‌سی اون ذراعدن اکثر اولور و شبکه‌یی
خرق ایدوب ایچندن چیقر و بو سمک نهر دجله‌ده کثیر الوجوددر نزهة القلوبده مذکوردر که شبوطک
طولی بر ذراعدن زیاده اولور و لحمی نفیسدر شلق نزهة القلوبده مذکوردر که بو سمک بر اوزن
ایکی کونه دک زنده قالور و طبخ اولندقده رأسی قدر سه اولنمزسه داخل قدره آتش کیروب
بو سمکدن اثر قالمز شمر نزهة القلوبده مذکوردر که بو سمک نرم اندام و کم استخواندر و لحمی لذیذدر
صیر حیوة الحیوانده مذکوردر که سمک صغیردر که بوندن صحناه اتخاذ ایدرلر و صحناه و صیر لفظلری عربی
دکلدر و بعض خلق صحناه‌یه صیر اطلاق ایدر والله اعلم صحناه دیدوکی تره‌ده طبخ اولنان‌در طریخ
نزهة القلوبده مذکوردر که بو سمک مشهوردر و بحیرهٔ ارجیشده خوب و نیکو اولور بو سمکی سکران

ثم

ثم ایتسه هشیار اولور لحمی جلای عین ویرر و نزول دمعی منع و جماعه تقویه ایدر و مرارهسی خناقه نفع ایدر
عروسک نزهة القلوبده مذکوردر که بو سمکک طولی نصف ذراعه قریبدر و خاصیتی سقنقوره قریبدر
یوزی وجه انسانه بکزر ایکی الی واردر و بحیرات فارسده چوق اولور فاطوس حیوة الحیوانده مذکوردر
که قزوینی قولی اوزرنده سمکهٔ عظیمه‌در سفن و مراکبی کسر ایدر و ملاحلر بونی بیلورلر و خرقهٔ حیضی سفینه اوزرنه
تعلیق ایدرلر و بو سمک اندن کریزان اولور و کیرو حیوة الحیوانده مذکوردر ابن زهر دیر که بو سمکی
کورن بکا دیدی که بحرده بر دابهٔ عظیمه‌در سیر سفن و مراکبه مانع اولور و اهل سفینه اوزرنه مشرف اولسه خرقهٔ
حیض رمی ایدرلر قاچوب سفینه‌یه قریب اولمز و عجایبندندر که بر سفینه‌ده حایض اولسه اکا قریب اولمز
و خواصندندر که حرارتسنده اوزرن حبه مصروعه اسعاط اولنسه باذن الله تعالی صرعدن بری اولور و
کبدی بعد التجفیف سحق اولنوب دم سائل اوزره وضع اولنسه سیلانی قطع ایدر و یاخود جراحت اوزرنه
وضع اولنسه بر نقدر عظیم ایسه التحام اولنوب ازاله ایدر و لحم ظهرینک وسطندن بر قطعه اخذ اولنوب
اذن آتانی چینه سه تهییج باه و انعاظ ایدر که قول رازیدر قطا حیوة الحیوانده مذکوردر که تشدید
طای مهمله ایله‌در و قزوینی قولی اوزره سمکهٔ عظیمه‌در ذکر ایدرلر که عظم ضلعندن قنطره اتخاذ اولنور که
اوزرندن ناس عبور ایدر و شحمی ایله برص طلا اولنسه زایل اولور نزهة القلوبده دخی بونک طیبی
مذکوردر قوقی حیوة الحیوانده مذکوردر ضم قاف اولی و کسر قاف ثانیه ایله سمکدن بر نوع عجیبدر
رأسی اوزرنده بر شوک عظیم واردر انکله ضرب ایدر ملاحلر حکایه ایدرلر که بو سمک آچقسه حیواناتدن
برینی بلع ایتمکیچون کندوبی انکمک اوزرینه رحی ایدر و صکره آتشاسنی باشنده اولان شوکله هلاک اولنجه
ضرب ایدر و کاه اولور که بر حیوانک شق بطنندن خروج ایدوب حیواندن کندوسی و غیره اخذ ایدرلر
و کمی آیده اکا قصد ایتسه ضرب و اهلاک ایدر غالبا شوکی ایله سفینه‌یی خرق ایدوب اهلنی اغراق
ایدر و اکل ایدر و ملاحلر بونی بیلوب سفینه‌لرین بر سمک جلدی ایله قاپلرلر بونک شوکی اول جلده
کار ایتمز که قزوینی قولیدر نزهة القلوبده دخی بو اسلوبله مذکوردر کوسج حیوة الحیوانده مذکوردر که بحرده
بر سمکدر منشار کبی خرطومی واردر اقران ایدر و کاه اولور که انسانی التقام ایدوب ایکی نصف اوزرنه
قسم ایدوب و بعض خلق دیر که بو حیوان قرش اسمی ایله مسمی اولان حیواندر و بوکا
کیرو کچی بچه تخم دخی دینلور و بو سمک کیجه ایله صید اولنسه بطننده شحمهٔ طیبه بولنور و کوندز صید اولنسه
بولنمز و قزوینی قولی اوزره کوسج سمکدن بر نوعدر که بحر کوسج برده اسددن اشددر سیف قطع ایلدوکی
حیوان بحری اسنان ایله قطع ایدر و قزوینی بو سمکی بن کوردم دیر که ایکی مقدار یدر و اسنانی
اسنان انسان کبیدر حیوانات بحریه بوندن نفرت ایدرلر و بونک زمان معینی واردر که
اول زمان دجلهٔ بصره‌ده کثیر الوجوددر نزهة القلوبده مذکوردر که کوسج بر سمکدر ظهرنده مانند تیغ بر
استخوانی واردر حیوانات بحری بونکله اهلاک ایدر اما میان آبده ضرر ایتمکه قادر دکلدر
ساحله قریب اولدقده ارضه وثب ایدر و حیوانات بحره زخم اولور و کوسج کیجه ایله صید اولنسه
جکرکبی ایچنده قطعهٔ شحم چیقر و کوندز صید اولنسه چیقمز حیوة الحیوانده‌در که امام احمد قتنده بونک حکمی
تحریم اکلیدر و ابو حامد اصحابندن نقل ایدر که تمساح و کوسج اکل اولنمز زیرا بو ایکیسی ناسی اکل ایدرلر

ویاخود بوا کیسی ذونابه اولدقلری ایچون اکل اولنمز ومقتضای مذهب شافعی اوزره اکلی حلالدر لیا
حیوة الحیوانده مذکوردر جلدندن سپر ایشلنور که برشیئه اکا کار ایتمز منارة حیوة الحیوانده مذکوردرکه
ابو حامد اندلسی تحفه سنده ذکر ایدرکه برسمکدرکه بحردن مناره شکلنده خروج ایدر وکندوی سفینه
اوزره رمی ایدوب سفینه یی کسر ایدر واهل سفینه یی اغراق ایدر واهل سفینه بونی حس ایتدکلرنده
کندولردن تبعید اولمق ایچون طاس ونحوی ضرب ایدوب بوری چالرلر سمکه عظیمه در منشار
حیوة الحیوانده مذکوردرکه بحر زنجده جبل عظیم کبی برسمکدر راسندن ذنبنه وارنجه منشار کبیدر که
ابنوس مثال عظام سوددندر وبو منشارک هر بر دندانی ایکی ذراعه قریبدر وباشی یاننده ایکی
استخوان درازی واردرکه هر عظم اون ذراع مقداریدر بو ایکی عظمله بحری یمیناً وشمالاً ضرب ایدر
وصوت هایلی استماع اولنور واغزندن وبورنندن آب چیقوب سمایه صعود ایدر صکره قطرات
باران مثال مراکب وسفن اوزره دوشر وبو سمک سفینه نک آلتنه کیرسه سفینه یی کسر ایدر
اصحاب سفن بو سمکی کوردکده کندولردن دفع ومنعی ایچون الله تعالی یه دعا وابتهال ایلیش
ایدرلر قزوینی عجایب المخلوقاتده ذکر ایتدی نزهة القلوبده دخی بو اسلوبله مذکوردر ابو مزینه
حیوة الحیوانده مذکوردر صور بحرنده برسمکدر دیرلرکه اسکندریه ده درشیده ده برلده
ظهور ایدر جلدی لزج وجسمی متشاکلدرکه صورة بنی آدم اوزره در انسان الله ده دوشدکده بکا و
عویلی واردر زیرا کاه اولورکه بحردن ارتیه چیقوب مشی ایدرکن صیادلر کوروب صید ایدرلر
وبکا ایتمکله صیادلر رحم ایدوب اطلاق ایدرلر که قزوینی بویله ذکر ایتدی عرض حیوانات مائیهٔ
مشهوره در راقم الحروف اختاپوت بکسر همزه وسکون خاء معجمه وتاء مثناة فوقیه
مفتوحه والف وباء عجمیه وواو وآخری تاء مثناة فوقیه ایله در برحیواندرکه کبیرینک حجمی بیضه
نعامه مقداریدر وماعدا بیضه طوله یلدر واطرافنده برندن طویل وقصیر اون عدددن
زیاده اذنابی واردرکه جسدنی احاطه ایتمشدر وجلدی سیاه در وظاهر جلدنده مقدار عدس حفرلر واردر
بحر ایچره انسانه ملاصق اولسه اذنابی ساق انسانه طولاشه ورب تضییق ایدرکاه اولورکه تغریق
ایدر وبو حیوان بحر رومک اکثر مواضعنده خصوصا سلانیک وسدره قبسی حوالیسنده کثیر الوجوددر
آخیانوس بمد الف وسکون خاء معجمه ویاء مثناة تحتیه مفتوحه والف ونون وواو و
آخری سین مهمله ایله در صدفی برحیواندر جثهٔ صدفی تفاح وسط حجمنده در وشاه بلوط
یعنی کستانه ظرفنه شبیهدر وظاهری سراپا خار سیاه در الله یا بشلمسی عسیردر وظرفی
رقیقدر وبو حیوان بو ظرفک ایچنده بیضه سمک کبی بر جسم متحرکدر ودانهٔ خشخاشدن خرده
من اوله الی آخره دانه در وظرف ایچره ظرفه متصل ومتعلق دکلدر حضرت خالق بیچون
وچرا بو ظرف ایچره بو دانه لره روح بخشیدر که بحردن چیقدقده ظرفی کسر وفتح اولنسه بو جسیم
دانه دار سائر ذی روح کبی متحرکدر بلکه اون بش ویکرمیسی بربری اوزره وضع اولنسه قوت
متحرکه لری حسبی ایله بربرندن آیریلورلر اما تحرکی زمان کثیر ممتد اولمز ایدن چیقدقدن صکره بنصف
یوم مقداری انجق متحرک اولور بعده مرده اولور وبو جسمک بعضنک لونی اصفر وبعضنک لونی

صفونه

صفونه زرقدن مرکبدر بعض خلق زعم ایدرکه اصفر صاف اولان ارککی ومرکب اللون اولانی دیشیسی
اوله والله اعلم وبو حیوانی صیادلر سکون دریا وقتنده صخور بحر آراسنده تتبع ایدوب ایکی باشلی
آهن چنکاللرله اخراج ایدرلر بو حیوان بحر رومده سدره قبسی حوالیسنده کثیر الوجوددر استاقوس
برحیواندرکه ظاهری عظم صرفدر وطولی بر ذراع ودخی اقل وعرضی برشبر اولور وظهری اسود وبطنی
اصفردر وایکی جانبنده ایکی عظم طویل واردرکه هر برینک اوجلری منشقدر ولونی اسوددر وکلبتین
بیطار کبیدر لکن باریک وسر تیزدر بدن انسانه یاپشسه جرح عظیم ایله جرح ایدر وبو حیوانک وجهنده
شارب انسان کبی طویل وغلیظ سبلتلری واردر حتی ظرفلی رودم طویل التثبت اولنلری ساقوس
ببقلی جو وصف ایدرلر وبو حیوان اکثر الوجوددر لکن کبیر اولمز وکبیر وضخیمی سدره قبسی حوالیسنده بولنور
راقم الحروف بو حیوانک کبارندن برینک اایاغی مقامنده اولان عظمنی لحمدن تهی ایکن رودم ایلیده
مشاهده ایتدم ایکی وقیه وزننده آب صیغمق ممکن ایدی استردیه حیوان صدفیدر بحر ایچره
سنکستان اولان مواضعنده اولورکه ایکی ظرف صدفینک ایچنده برحیواندرکه بیضهٔ نیم
پخته نک بیاضنه شبیهدر وحجمی ظرفنه متعلق ومتصلدر وحجمی اکثریدر وطوله یلدر برقاچ
نوع اولور برنوعی خلال صخور بحریه ده وقعر بحرده بولنور بو مذکور اولاندر وبرنوعنه طاشلی
استردیه سی دیرلرکه بحر ایچره ظرفلری صخوره متصلدر وغایت کبیر الجثه اولور کبر ظرفی بیضهٔ بط
مقداری ودخی اکثر اولور وظاهر ظرفی برسنکپاره کبیدر تمییز کوریسه برسنکپاره صانورلر
وبو سنکپاره نک اوستنده ظرفنک موضع شقی نمایان دکلدر تتبع ایله بولنور وفتح اولنسه
صدف بو نوکبی ظاهر اولور وبو ظرفک ایچنده بو حیوانک حجمی بربری اوزره قونمش اوچ غروشک
کامل حجمی مقداری اولور وبو نوعی یعنی طاشلی استردیه سی بحر رومده سدره قبسی حوالیسندن
جزیرهٔ شکوفه اطرافنده کثیر الوجوددر سکون بحر وقتنده اولان بحر ایچنده صخورک حوالیسنده
حرکت ایدرکن صیادلری روی آبدن حرکتی حس ایدوب آهن چنکالله جذب واخراج ایدرلر
وبرنوعی دخی طرق استردیه سیدر بونک ظرفی رقیق ومدوردر وحجمی کف انسان مقداری
ودخی اقل اولور وظرفنک ظاهری پاک وصافدر ظاهر ظرفی ابیضدر اصفر صبغ دخی اولور
وخیاطلر اوتوسی ایله اوتولنمش بکنده لی قماشه شبیهدر واطرافی دندانهٔ شانه کبی خرده رخنه لرله
پرلیمین طرق استردیه سی تسمیه ایدرلر وبو ظرفک ایچنده اولان حیوانات لزوجتی نیم پخته یمرده
بیاضنی کبیدرلر وبو نوعی یعنی طرق استردیه سی بحر رومده سلانیک اطرافنده کثیر الوجوددر وبحر
اسوددن طرابزن حوالیسنده دخی بحد وپایانددر وبرنوعی خرختیاردرکه بضم خاء مهمله وسکون
خاء معجمه وکسر راء مثناة فوقیه وفتح یاء مثناة تحتیه وآخری الف ایله در وبو نوعنک کبیری بردوسیا
کستانه سی حجمنده در وصغیری شاه بلوط صغیر حجمنده در ومدوردر وحجم شاه بلوط کبی
یوم طبخه یاپلدر وبونک دخی ظرفی پاک وصافدر رقیقدر ولونی بیاض وسواد وزرقدن مرکبدر
بو نوعک ایچنده اولان حیوان دخی لزوجتی مذکور اولان نوعلر کبیدر وبو نوع یعنی رختیا بحر رومدن
اطراف سلانیکده کثیر الوجوددر ومجموعنک دخی لحمی مهیج منی ومقوی جماعدر اسقری

برسمكدركه كبيرينك طولى برشبردن اكثردر ولونى بياض وزرقتدن مركبدر و پوللرى يوقدر ولحمى غايت ثقيلدر
بحر رومك بر قاچ مواضعنده خصوصا استنبول حواليسنده فصل شتاده كثرت اوزره صيد اولنور
استاوريدا طولى برشبردن اكثر بر سمكدر و پوللرى واردر ولحمى اولقدر طمع اولنمجق دكلدر بحر
رومك نيجه مواضعنده بولنور خصوصا استانبول حواليسنده كثيردر آلا مد الف ولام الف ايله در كه
خلقى روم بوكا آلابالوق ديرلر الوان كثيره ايله موشى بر سمكدر ولون غالبى حمرتدر و پوللرى واردر
وبعض انهار صغارده كثير الوجوددر بروسا قربنده اولان كشيش طاغنده واقع نهر وبركه ده
كثير الوجوددر وبعض بحيراتده دخى بولنور وغايت كبيرى نصف ذراعدن زياده اولور
أدريه ضم الف وكسر ميم وسكون دال مهمله وفتح يا مثناة تحتيه واخرى ها ايله در حيوان صدفيدر
قعر بحرده اولور وطرفى رقيقدر وحجم طرفى طولانيدر حجم بيضهٔ دجاجه شبيهدر لكن هموار دكلدر ولونى كوردر
ظاهر ظرفنك لونى سواده مايلدر وظاهر ظرفنك لونى زرقته مايلدر وبو ظرف دوپاره مخلوقدر وبو
ظرفك ايچنده بر حيوانك جسمى لتر وحتى استرديه جسمينه شبيهدر لكن لونى فى الجمله مغايردر بحر رومك اكثر
مواضعنده خصوصا استنبول حواليسنده كثير الوجوددر اولف ضم الف وسكون واو ولام وفتح فا
واخرى را مهمله ايله در سماكدن بر سمكدر طولى نصف ذراع دكل عريض الخلقتدر و پوللرى رقيق وسهل الازاله
ولحمى خفيفدر وساير سماكه نسبت سريع الهضمدر بحر رومك اكثر مواضعنده خصوصا استانبول
اطرافنده كثير الوجوددر ايزمارد كسر همزه وسكون يا مثناة تحتيه كسر همزه وسكون يا مثناة تحتيه
وميم مفتوحه والف ورا مهمله مكسوره واخرى يا مثناة تحتيه ودال مهمله ايله در سماكدن بر سمكدر
طولى برشبردن اكثر واقل اولور وظاهر جلدى بياضى موشيدر و پوللرى واردر واكل لحمى قليل المنفعتدر
بحر رومك بعض مواضعنده بولنور واستنبول حواليسنده كثير الوجوددر ايزوردقلا كسر همزه
وسكون يا مثناة تحتيه وزا معجمه وضم واو وسكون را مهمله وضم را مهمله وضم دال مهمله
وسكون قاف ولام الف ايله در حيوان صدفيدر لكن مانند صدف ودانه طرفى نرم وكنيد تحت
صلب دكلدر صغر كونه بكزر سكين ايله كيف ما اراد قطع اولنور وقبل القطع ظاهر حجمى كره
صغيره مثالنده در وطحلب وتراب ورملدن مركب بر جسد كبيدر وقطع اولندقده باطن
طرفى تجويفات اوزره ظهور ايدر وبو حيوان بو ظرفك ايچنده بر جسم اصفر ناصعدر كه بو تجويفك
تجويفات باطنيه ايله منطبقدر ولذت وحتى استرديه جسمندن لذيذ ترشيشته وزعفران كثير ايله طبخ اولنمش
بالوده آبيدن كويا كه بر قطعهٔ صغيره در وبو حيوان بحر رومك سدره قپوسى جهتنده واقع جزيره
شكوفه حواليسنده اولان صخوره بحريه اوزرنه بولنور كه بو صخوره متصل وملاصقدر ولطريق صيدى
طاش استرديه سى صيدى كبيدر باغوريه فتح با موحده وسكون الف وضم غين معجمه وواو ورا
مهمله ساكنه وفتح يا مثناة تحتيه واخرى ها ايله در حجمده سرطانه كبير بر حيواندر كه ظاهرى عظم صرفدر والتلرى
وايقلرى واردر واستاقوز كبى بونك دخى ايكى عظمى واردر كه آوجلرى كلبتان بطار كبى مشقوقدر
لكن باريك وسرتيزدر انسانك بدننه طوقنسه جرح ايدر وبو عظملر بو حيوانك آغزنده ودخى
مقامنده در وظاهر متظمنك جانب ظهرى سواده مايل لون كبيدر وبعض جهه سى صفرته مايلدر

وبوحيوان

وبو حيوان بو عظمك ايچنده لحم سمك بر لحمدر وبو حيوان بحر رومك اكثر مواضعنده خصوصا
استنبول حواليسنده كثير الوجوددر بالامد فتح با موحده وسكون الف ولام الف
وميم مكسوره واخرى دال مهمله ايله در سماك بحريه دن بر سمكدر كه كبيرينك طولى بر ذراع
اولور وحجمى عريض وضخيمدر و پوللرى واردر وملح ايله تقديد اولنه ماسه كندر اكل لحمى ثقلتدن
خالى دكلدر وبحر رومك اكثر مواضعنده كثير الوجوددر خصوصا خليج قسطنطنيه ده كثرت ايله صيد
اولنور پسى سماك بحريه دن بر سمكدركه مدور طولانى ورقيق الحجمدر و پوللرى يوقدر وجلدينك
جانب ظهرى سياهه مايل وجانب بطنى بياضه مايلدر وغايت كبيرينك طولى ايكى شبره
قريب اولور بحر رومده استنبول حواليسنده بولنور بورى ضم با موحده وسكون
واو وكسر را مهمله واخرى يا مثناة تحتيه ايله در سماك بحريه دندر طولى برشبر ودخى اكثر
وحجمى عريضدر و پوللرى واردر واكل لحمى ثقلتدن خالى دكلدر بحر روم سواحلنده روم ايلنده بورى
اسمى ايله مسمى بر قريه نك محاذاتنده كثير الوجوددر وبو سمك دخى بو قريه يه اضافتله بورى لغى
تسميه اولنور بو قريه خلقى بو سمكك صياديدرلر وملح ايله تقديد اولنور اسماكندندر تكر اسماك بحريه دن
بر سمكدر طولى برشبردن اكثر واقل اولور وظاهر جلدى بياض وحمرته موشيدر وحمرتى غالبدر و
پوللرى واردر ولحمى نفيسدر اكلى سايرلرى كبى چندان مضر دكلدر بحر رومك بعض مواضعنده
وخليج قسطنطنيه ده صيد اولنور تكه فتح تا مثناة تحتيه وكاف واخرى ها ايله در اسماك
بحريه دن بر سمكدر ظاهر جسدنده جلد صدفى واردر اما غايات رقيقدر طبخ اولندقده مس
يسير ايله منكسر ومضمحل اولور وجلدى بياض زرقت وسواد بيننده موشيدر وبياضى غالبدر
بحر رومدن سلانيك حواليسنده كثير الوجوددر آندن صيد اولنور غيرى مواضعده وجودى
يوقدر خابسى فتح خا معجمه وسكون الف وبا موحده وكسر سين مهمله واخرى يا مثناة
تحتيه ايله در وبو لفظ خمسينى لفظندن محرفدر زيرا بو سمك فصل شتاده ايام خمسينده غيرى
صيد اولنمز وايام خمسينده كثرت اوزره صيد اولنور صيد اولنور بر سمك صغيردر غايت
كبيرينك طولى برشبره يتيشمز حرده پوللرى واردر ولون جلدى زرقت ايله بياضدن
مركبدر ولحمى ثقيلدر وبحر اسودده محاذات طربزندن كثير الوجوددر حرسوف كسر خا معجمه
وسكون را مهمله وضم سين مهمله وواو واخرى فا ايله در سماكدن بر سمكدر كه عريض
الحجمدر غايت كبيرينك طولى النصف ذراعدن اكثردر ولون جلدى شب اندر روزيدر
وبياضى غالبدر و پوللرى واردر ولحمى ثقيلدر وطعمى بى لذتدر بو سمك روم ايلنده بحيره
طوبيران وبحيرهٔ اپولونياده كثير الوجوددر دب الماء محتاج ضبط دكلدر كه دب
تركيبى اپو دره ايسه معلومدر وبو حيوان دب بريه مشابه بر حيواندر كه بحر ايچره اولور
وشعرلرى واردر باشى دب برى باشنه مشابهدر اما دب برى باشى كبى قيقى طولانى
دكلدر وساير اعضاسى دب بريه شبيهدر بحر رومك سدره قپوسى جهتنده اولان جزيرهٔ
شكوفه حواليسنده احيانا ظهور ايدر وبحر ايچره اولان صخور اوزرنه چقوب جوانبه نكاه ايدر

وصداى انسانى حس ايتسه آنه غوص ايدر حيوان مهيبدر دل محتاج ضبط دكلدر كه عربيده لسان معناسنه در
واسماك بحريه دن بر سمكدر انسان طويل الاصابعك كف واصابعى مجموعنك حجمنده در و
زبانه شبيهدر اول جهتدن دل لغتى تسميه اولنور رقيق الحجمدر ولون جلدى ابيضدر وبى فلوسدر
ولحمى لذيذ وخفيفدر بحر رومده سلانيك حواليسنده صيد اولنور سولينا ضم سين مهمله وسكون
واو وكسر لام وسكون ياء مثناة تحتيه وفتح نون واخرى الف ايله در ووسطى ياى انسانه شبيه
بر حيواندر كه ظاهرنده عظم صلابتى اوزره بر ظرف رقيق واردر وبو ظرف طولانى منشق خلق اولنمشدر
بعد القصيد سكين ايله فتح اولنوب ايچندن بو حيوان ظاهر اولور فى عظم غنمه شبيه بر جسم ابيضدر كه
بو ظرفك ايچى انكله پردر واكلنده چندان لذت يوقدر وبو حيوان بحر رومده حوالى اسكلانيكده
كثير الوجوددر سازان فتح سين مهمله وسكون الف وفتح زاء معجمه والف ثانيه ساكنه و
اخرى نون ايله در اسماكدن بر سمكدر كبيرى بر غالة كماهى كبير اولور طولى بر ذراعدن اكثردر
وقطعه مسكوكه مصريه دن كبير فلوسى واردر وظاهر جلدينك اكثرى سواده مايل اولور سنجابى لوندر
حوالى بطنى بياض وصفرت بيننده مشكوكدر ولحمى غايت ثقيلدر لكن طعمى بد دكلدر بو سمك
بر نيچه بحيراتده و بر نيچه انهارده موجوددر وصيد اولنور جمله دن روم ايلنده بحيرۀ طوليدران و
بحيرۀ بشك وبحيرۀ آيواسلده كثير الوجوددر طرنا ضم طاء وسكون راء مهملتين وفتح نون
واخرى الف ايله در اسماكدن بر سمكدر كبيرينك طولى بر ذراع ودخى اكثر اولور وباشى فارسيده
كلنك وتركيده طرنا ديدكلرى طيرك باشنه شبيهدر بو سببدن طرنا بالغى ديرلر جسيم وجسيم واتام
بشتاده لحيم وشحيم اولور ولكن لحمى اكل اولنمقده كاه پاره چينينور كبى غايت بى لذتدر وايچ جلمه
ثقيلدر وعسر الهضمدر وفلوسى قليلدر بو سمك روم ايلنده بحيره بشكده كثير الوجوددر وبحيرۀ
ايواسلده دخى بولنور قالقان عربيده ترس وفارسيده سپر معناسنه اولان
لغتدر كه بو ضبط ايله كليدر سماك بحريه دن بر سمكدر وحجمى چوب بزان ايله دخيرا ايله اشلنمش
سپرك عينيدر غايت يانى الكبا بو سمكك بر جانبنده ثاسى وبر جانبنده ذنبى زياده در و
قالقان بالغى تسميه سنه وجه بودر وبو سمكك ظهرى اولان جانبنك لونى سياهه مايل سنجابيدر
وبطنى اولان جانبنك لونى حمرت يسيره ايله مخلوط ابيضدر وايكى جانبنده دخى مسمار نعل دوات
روشى كبى جلدندن ظهور ايتمش استخوانلر واردر كه بو سمكك جسدى بو استخوانلر ايله سراپا منقوشدر
كويا كه ايكى جانبنه بر نيچه يوز مسامير ضرب اولنمش بر سپردر وبى فلوسدر ولحمى غايت لذيذ ونفيسدر
وساير اسماكه نسبت چندان ثقيل دكلدر حتى جبه الطعم النفيس اسماكدندر وبو سمك خليج قسطنطينيه ده
وبحر اسودده محاذات طرزونده كثير الوجوددر بحارده بو ايكى موضعدن غيرى مواضعده وجودى دكل
اسمى بيله مسموع دكلدر قليچ عربيده سيف وفارسيده شمشير معناسنه در كه بو ضبط ايله كليدر سماك
بحريه دن بر سمكدر كبيرينك طولى ايكى ذراعدن اكثر اولور وحجمى مدوردر كويا كه قطعه اسطوانه صغيره
وبى فلوسدر وجلدينك لونى بياض ايله زرقتدن مركبدر ولحمى ثقيلدر لكن طعمنده عارى دكلدر وبو
سمك خليج قسطنطينيه ده كثير الوجوددر قيا سماك بحريه دن بر سمكدر كه جسدينك ظاهر لونى

اسوددر

اسوددر ايراقدن مرده سن كورن طولانى سنكپاره شبيه ظن ايدر وباشى مدوردر وغايت
كبيرى بر شبر اولور وپولترى يوقدر وبو جمله كثير العظمدر واكل لحمى عسير الهضمدر وطعمى بد دكلدر بحر رومده
خليج قسطنطينيه ده كثير الوجوددر كرده فتح كاف وراء مهمله واخرى ها ايله در سرطانه مشابه و سرطان
حجمنده بر حيواندر لكن حجمى طوله مايلدر سرطان كبى مدور الحجم دكلدر وظاهرى سرطانكى عظم صلابتى اوزره
ظرف رقيقدر ولون ظهرى سنجابيدر سرطان لوننده آچيقدر ولون ظهرى اصفر ماصعدر و
بطننك جانبينده ارجل متعدده سى واردر واز دنبى ذنبى واردر وطعم لحمى بد دكلدر انهار صغارده
كثير الوجوددر خصوصا بروسه اسفلنده اولان نهر نيلوفرده وفرت اوزره صيد اولنور
كفال سماك بحريه دن بر سمكدر غايت كبيرينك طولى نصف ذراعدن اكثر اولور ولون
جلدينك اكثرى ابيض واقلى اسوددر وپولترى واردر ولحمى نفيس خوش طعمدر بحر رومك اكثر مواضعنده
خصوصا خليج قسطنطينيه ده وفرت اوزره صيد اولنور لاكرده سماك بحريه دن بر سمكدر
غايت كبيرينك طولى بر ذراعدن اكثر اولور ولون جلدى سواد ايله بياضدن مركبدر وبى فلوسدر
وغلظ جلدى جلد خروف غلظتى مقدارنده در ولحمى غايت ثقيلدر ملح ايله تقديد اولنان سماكدندر
خليج قسطنطينيه ده كثير الوجوددر وبحر رومك اكثر مواضعنده بولنور لپارده كسر لام وفتح باء
عجميه وسكون الف وكسر راء مهمله وفتح دال مهمله واخرى الف ايله در سماكدن بر سمكدر غايت
كبيرينك طولى بر شبر اولور ولون جلدى ابيضدر زرقت يسيره دخى واردر بليه اولور و
پولترى واردر جلدى غايت رقيقدر وروغن خطى بيذر ارقدر كه صوغان زارنه بكزر نهايت
نزاكت اوزره در ولحمنك طعمنده چندان حسن يوقدر ملح ايله تقديد اولنان سماكدندر
وبو سمك روم ايلنده بحيره بشكدن غيرى بحيرات وبحارده واريدوكى معلوم دكلدر بو
بحيره ده كثير الوجوددر لاينقطع صيد اولنور لكيا كسر لام وسكون كاف عجميه وفتح تاء مثناة
تحتيه واخرى الف ايله در ومقام كافده نون ايله لنيا تلفظى دخى احسندر سماكدن بر
سمك صغيردر غايت كبيرى نصف شبر اولور ولون جلدى زرقت يسيره ايله مخلوط ابيضدر
وپولترى واردر وملح ايله تقديد اولنان سماكدندر وبو سمك روم ده بحيره ازنيقدن غيرى بحيرات
وبحارده واريدوكى معلوم دكلدر بو بحيره ده كثير الوجوددر لاينقطع صيد اولنور لورك
سماك بحريه دن بر سمكدر غايت كبيرينك طولى بر ذراعدن اكثر اولور رأسى سائر
جسدندن حجيم ومتينبدر ولون جلدى زرقت يسيره يه مايل ابيضدر وپولترى واردر
وطعم لحمى لحم كفال طعمنه عديلدر وبحر رومك اكثر مواضعنده كثير الوجوددر خصوصا سلانيك
حواليسنده وخليج قسطنطينيه ده وفرت اوزره صيد اولنور ورسين سماك بحريه دن بر
سمكدر وعظيم الحجمدر كه كاه دوساله حجمنه قريبدر غلظ جلدى دخى كاه دوساله جلدينك غلظتنه
قريبدر ملح ايله تقديد اولنان سماكدندر بو سمك طولا بر ذراعدن اكثر قطع كثيره اوزره قطع
اولنوب تقديد اولنور كه هر قطعه مذكور اولان سماكدن ايكى لورك وايكى بار ماهى حجمنده
اولور وبو سمك بحر اسودده ازاق حواليسنده ونهر تنه ده كثير الوجوددر مركب سماك بحريه دن

برسمکدر جلدندن جانب ظهرینک لونی اسود و جانب بطننک لونی ابیضدر لکن زجاج ابیض ایچره
کورینن آب سیاه کبی جانب بطننده جوفندن سواد نمایاندر و جسمی مدور الشکلدر طول و عرضی بویدر غایت
کبیری بیضه نعامه حجمنده اولور و طول و قصیر ایکی ایچ ذنبی واردر و بیغلو سیدر و کریه المنظر حیواندر
و بو سمک بحر روم سلانیک جوانبنده بولنور و ندرت اوزره صیادلرک شبکه سنده واقع اولور
مزکد سماک بحریه دن برسمکدر که غایت کبیر بنک طولی بش و اوچ قدمدن اکثر اولور و لون جلدی زرقت
یسیره یه مایل ابیضدر و بوقری واردر و لحمی انفس لحوم سماکدر و بیاض ابیضدر و بو سمک بحر اسوددن
حوالی طربزونده کثیر الوجوددر بحار و بحیراتده بونک غیری موضعده بو نوع سمک وار ایدوکی معلوم دکلدر
و بو سمک طربزونک اثر قیننده بحر اسوده منصب اولان نهر خوش اوغلانده کلوب بحر اسوده داخل اولور
خلیج قسطنطنیه اوزره سنک طاش قربنده مدفون قطب العارفین طربزونی یحیی افندی مرحومدن
رحمه الله منقولدر که بو سمکه مزکد تسمیه سنک وجهی بودر که نهر خوش اوغلانک منبعی جبالنده بیر دن
مسجد بیلان ایلکه معروف اولان بیلاقدر که ترکی فم لغتنده و یاخود اصطلاحنده مسجده مزکد دیرلر
بو سمکی مزکد لفظنه اضافتله الکا مزکد بالغی دیرلر فی الحقیقه عقله ملایم وجه بودر **یاین** سماکدن برسمکدر
جسمی مار ماهی جسمنه شبیهدر لکن لونده شبیه دکلدر بونک لونی ابیض اصفردر مار ماهی زرقته مایل ابیضدر
و یاین طولده دخی مار ماهیدن دوندر غایت کبیر بنک طولی بر ذراعدن اقلدر و مار ماهینک غایت
کبیری بر ذراعدن اکثر اولور و یاینک باشنده و قولاقلری قربنده خیط ابیض کبی نصف بشره قریب
ایچ درت دانه تارلر واردر و مار ماهی کبی لحمنک طعمی دوندر و بو سمک سیر دز قرننده اولان بحیره طعنه(?)
بوزده کثیر الوجوددر بو بحیره دن غیری بحیرات و بحارده وار ایدوکی مسموع دکلدر راقم الحروف بو سمکی
مزینه سیر وزده تناول ایتمک واقع اولدی مواضع اخری حرامی به مسموع اولمدی ۰

فتح حیوانات هوایی

حیوانات هوائیه دن بعضی اگرچه عدد هواندن اولمیجی اولی فهم اولنور لکن طیرانده شرکت و صنفیه لری
اولمغین فتح واحدده مذکور اولمیجی اولی فهم اولندی **ابابیل** صاحب القاموس قولی اوزره بو لفظ معنای
تکثیرده کلمش بر لغتدر و واحدی و ملبین جمع عدندر و یاخود واحدی ابولدر که عجول وزنی اوزره در
یاخود ابیلدر که سکیت کبیدر و یاخود اباله درکه اجانه کبیدر حیوة الحیوانده بو لفظک واحدی ابابلدر
و ابو عبیده قولی اوزره کنده لفظندن واحدی یوقدر و بعض قولی اوزره واحدی ابول درکه عجول کبیدر
و بعض قولی اوزره ابیل درکه سکین کبیدر و بعض قولی اوزره ابیالدر که دینار و دنانیر کبیدر
و فارسی ذکر ایتدی واحدنی تشدید ایله اباله استماع و فرا واحدنی تخفیف ایله اباله دیو
حکایت ایتدی و الله تعالینک وارسل علیهم طیرا ابابیل ترمیهم قولی کریمنده علمانک اختلافی
ایتدیلر سعید بن جبیر قولی اوزره ابابیل بر طیردر که بین السماء والارض تعشش و تفرخ ایدر و خرطومی
افیالک خرطومی واردر و الکف کلاب کبی کفی واردر و عکرمه قولی اوزره ابابیل طیر اخضردر که
بحردن چقدی و روس سباع کبی روسی واردر و ابن عباس دیرکه الله تعالی اصحاب فیل اوزره
بعث ایدوکی طیر بلشون کبی یعنی مالک الحزین دیدکلری طیر کبی بر طیرایدی و عباده

ابن موسی

ابن موسی درکه بنم ظنم اوزره ابابیل زرازیر دیدکلری طیردر و عایشه قولی اوزره ابابیل خطاطیفه
اشبه بر طیردر **ابو براقش** حیوة الحیوانده مذکوردر که عصفور کبی بر طایردر الوان ایله
متلون اولور و قزوینی قولی اوزره بر طایر خوش صورتدر که رقبه و جانبی طویلدر و منقاری
احمردر و لقلق حجمندهدر و هر ریشنده احمر و اصفر و اخضر و ازرق الوان متنوعه ایله
تلون ایدر و قزوینی قولی اوزره براقش بر کلبک اسمیدر که انکله عرب ضرب ایدرلر و دیرلرکه
علی اهلها دلت براقش زیرا بو کلب جاوفرد و اتک صداسن ایشدوب نباح ایتدی
و نباحی ایله بر قبیله نک مکانلرینه استدلال ایدوب و اوزرلرینه کلوب استیصال و استباحه
ایتدیلر **ابو جراده** حیوة الحیوانده مذکوردر بر طایردر که اهل عراق بوکا بارحیان تسمیه ایدرلر بونک
شحمی اخذ و اذابت اولنوب بواسیر ظاهره یه اولان کمسه بواسیرینه سورسه نفع بین ایله نفع ایدر
ابو فراش نزهة القلوبده مذکوردر که مرغ خوش صورتدر و کردن درازو منقاری سرخدر و
مقدارده لقلقه برابردر و ظاهری حمرت و صفرت و خضرت و زرقت ایله ملوندر و هر زمان بر
رنک ایله کورینور جامه بوقلمونی بونک رنکندن اخذ ایتمشلردر **ابو هارون** حیوة الحیوانده و نزهة القلوبده
مذکوردر که بر طیر خوش الحاندر حنجره سنده فایق نوایح و سکت انواع مغنی و صنایع اصوات بحیه سی(?)
واردر و کیجه ایله البته ساکت اولمیوب وقت صبح ایرنجه ناله و صیحه ایدر و سماع صوتی ایله تلذذ ایدرلر
الحون طیور بوم غک اوزرنده اجتماع ایدرلر و کاه اولور که انسان عاشق بو طیرک وارسه ورود
و کذاره مجال اولمیوب بو طیرک صوت حزینی تاثیرندن کریه و بکایه آغاز ایدر **اخیضر** حیوة الحیوانده
مذکوردر که ذباب اسود مقدارنده ذباب اخضردر که ابن سیده قولیدر و حکم اکلی و خواصی فی باب
کبیدرکه ان شاء الله تعالی محلنده بیان اولنور **اغبر** حیوة الحیوانده مذکوردر که طایر منقش الریش و طویل
العنقدر و طیور ماده ندر که ابن سیده قولیدر **ان** حیوة الحیوانده مذکوردر که ضم همزه و نونیله بر طایردر
که لونی سواده مایلدر و طوق دبسی کبی طوقی واردر و حمامه مثال رجلین و منقاری احمردر و کنده ذنبک لونی
لونی اسوددر و صوتی آوه آوه دیوانیندر صاحب المحکم بونی محکمده حکایت ایتدی **انیس** حیوة الحیوانده
مذکوردر که رماة سهام بوکا انیسه تسمیه ایدرلر بر طایردر که حدت بصری واردر و صوتی جمیل صوتیه
شبیهدر و مأواسی قرب انهاردر و کثرة المیاه و ملتفة الاشجار اولان اماکندر و صوتی خسیسی(?)
و معاشده تدبیری واردر ارسطو قولی اوزره بو طایر شغراق ایله غرابدن متولد اولور و بو حال
لونندن بیلنیر و بو طایر رانده ایلدر و ادب و تربیه قبول ایدر و صفیر و قرقره سنده اعاجیب واردر
کاه قمری کبی اصوات ایله افصاح ایدر و کاه حمحمه فرس کبی ابهام ایدر **اوز** فارسیده مرغابی
و ترکیده اوردک و مغولیده نوقا و سون دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر که کسر همزه و فتح واو ایله بطدر
و اسم جنسی ها ایله اوزه دربونی واو و نون ایله جمع ایدوب اوزون دیرلر و بو طیر ماده سباحته
مایلدر و فرخی بیضه سندن چقر و فی الحال سباحت ایدر و دینیکه حضن بیضه ایته ارکلی انی حراست
ایدوب مفارقت ایتمز و اواخر شهرده افراخ ایدر دینورینک مجالسه سنده و ابن جوزینک
اذکیا سنده محمد بن کعب القرطبی دن نقل ایله مذکوردر که سلیمان علیه السلام بر تحفه کلوب

ویدیکه یا نبی الله بنم جیرانم واردر اوردکمی سرقه ایدر سلیمان علیه السلام صلوته ندا ایدوب خلق مجتمع اولدی
وبو خلقه خطاب ایدوب خطبه سنده دیدیکه بریکز همسایه نک اوردکن سرقه ایتدی واوردک ریشی
باشنده ایکن مسجده داخل اولور وبو خلقدن بریسی الن باشنه سوردی وسلیمان علیه السلام اول شخصه بریکه
بونی اخذ ایله اوردکی سرقه ایدن بودر نزهة القلوبده مذکوردر که اوردک کثیر البیضه در واوندن زیاده بیضه
حضن ایدر ودیکری کون اولمادن افراخ ایدر ودیشی حال حضنده ضرورت ایله بیضه سی اوزرندن
قالقسه کیرو عود ایدنجه ارککی انی حراست ایدر الحکم اکلی بالاجماع حلالدر الخواص مختار بن عبدون
تقویمنده ذکر ایتدی لحم اوز کثیر الحرارة وکثیر الرطوبه در ابقراط قولی اوزره لحم اوز ارطب لحم طیر خفیدر
ابدانی فرزدر لکن فضول ایله پر ایدر وغلظ بلغم احداث ایدر اصحاب امزجه حاره یه موافقدر وقبل
الذبح حلقنه بوره ق نفخ اولنمق ضرری دافعدر ولحمی قلیل الطبخ زیت ایله طلا اولنسه سهکی زایل اولور
وطبخنده ابازیر اکثار اولنسه سهک وغلظتی ازاله ایدر وکثیر الفضولدر معده یه ناموافقدر زیرا کثرت
فضولندن اوتوری عسیر الانهضامدر احداث حمیات [illegible] ایدر ولحم بط دخی بو ذکر اولنان اوصافدندر
واخلاط اما بیضه اوز معتدل الحرارتدر لکن غلیظدر وانفعی نیمبرشتدر واصحاب قولنج وریاح دواره
سفرجل وصعتر وملح ایله اکلی ضررین دفع ایدر وامزجه حاره اصحابنه موافق بولمشلر وبیضه
اوز وبیضه نعام بطی الانهضامدر بونلرک اکلنه مایل اولان اصفرلری ایله قناعت ایتمک
کرک وهر بیضه نک اصفری غذایه لایق والطفی اصفردر ریاحی وقزوینی قولی اوزره خصیه اوز
کباب طبخ اولنوب وبرکمه اکل ایدوب زوجه سی ایله مجامعت ایتسه باذن الله حامل اولور
مجربدر وجوف اوزده حصاة واردر مبطون بو حصاتی ایچسه استطلاق بطنه نافع اولور
ودهنی ایله طلا اولنمه داء الثعلبه وذات الجنبه نافعدر واکل لسانی ندا وست اولنسه
تقطیر بوله نافعدر نزهة القلوبده مذکوردر که لحم اوز درجه اولیده حار ورطبدر ودماغ اوز آب
رازیانه ایله قبا دیلوب جوع وتشنج اکل اولنسه بواسیر ووجع رحمی ازاله ایدر ومخ صداعی
تسکین ایدر وشحمی شقاق بارده وداء الثعلبی ازاله ایدوب زخم تازه لنمزدر ولحم بدن انسانی
تسمین ایدر وصوتی تصفیه ایدر وقوت جماع ارتورر ومنی مخ ایله جوع وتشنج اکل ایتسه لر
وجع مثانه یی تسکین ایدر جناح ایسری مبلغ حمادر بعک بدمنی بی اوفند تعلیق ایتسه لر ازاله
ایدر ووجع اعضایی تسکین ایدر دماغی زخم بکالی اصلاح ایدر وبیضه سی قوت جماعی ارتورر
وسعالی ازاله ایدر باکون نزهة القلوبده مذکوردر ترکیجه شرقیده قنقلداوع دیرلر بر طیردر که لحمنده
رایحه طین واردر واکلی حلالدر بازی ترکیجه شرقیده قرجغای وترکی رومیده طوغان دیرلر حیوة
الحیوانده مذکوردر بونده لغات واردر واجودی واولی افصحدر که تخفیف یا ایله بازی در
وایکنجیسی بازدر واوچنجیسی تشدید یا ایله بازی در بونی ابن سیده حکایت ایتدی وبازی
بلا اختلاف مذکردر وتثنیه سنده بازان وجمعنده بزاة دینلور که قاضیان وقضاة کبی
وبزاة وشواهین وبونلردن غیری صید آردنجه کیدن طیوره صقور دیرلر ولفظ بازی بزوادن
مشتقدر که بزوان وثب دروبونک کنیتی ابو الاشعث وابو الاحقدر وبازی طیورده

شدید

سیاه [illegible] بالفتح وفتح [illegible]

شدید التکبر وضیق الخلقدر عجائب المخلوقاتده مذکوردر دیرلر که بازی اوچ الا دیشی اولور وارککی حداة
وشواهین نوعی کبی انواع اخذ ایدر بونلرک اوتوری اشکال بازی مختلفدر ودیشی منفصد که بازی درو زرق
وباشق ار وبیدق در وعفصی در وبازینک مزاجی بو اصنافک مزاجندن حدتا وزره در زیرا عطشه
صبری قلیلدر وخفیف الجناح وسریع النظراندر صنفینه مرض وانحطاط لحم بهزال طاری اولور وبو انواعک
احسنی قلیل الریش اولاندر که کوزلری احمر وحدت اوزره اوله وکوزلری ازرق بونلردن دونلار و
کوزلری اصفر بو اکبرینندن دخی دونلار وبازینک صفات محموده سندندر که طویل العنق وعریض الصدر
اوله ومابین منکبین بعید اوله وذنبه وارنجه شدید الانحطاط اوله وریش فخذلری مندل اوله و
وذراعلری یعنی بجاقلری غلیظ وقصیر اوله وفرخ بازینه عطریف تسمیه اولنور وبازی ایله نهایت شرفده
مثل ضرب اولنور که بو معناده قول شاعردر شعر اذا ما اغتر ذو علم بعلم ٭ فعلم الفقه اشرفهم [illegible]
فکم طیب یفوح ولا کمسک ٭ وکم طیر یطیر ولا کبازی غریبه روایت اولنور که رشید
برکون صید حیوب برسکاره برباز اشهب ارسال ایتدی وباز شکار آردنجه اولقدر کتدیکه
هواده غایب اولدی وبازدن یأس مرتبه سنه وارلدقده جکره کیرو عود ایدوب برسمک
کتوردی ورشید علمایی احضار ایدوب انلره بوسمکی سؤال ایتدی وعلما دیدیلر که یا امیر المؤمنین جدک
ابن عباسدن روایت ایدرز که هوا امم مختلفة الخلق ایله معموردر که انده ساکنلردر وبو امم انده
وضع بیضه وافراخ ایدرلر وهواده سمک بیشنده برقسمه واردر که اجنحه سی واردر وریشلری
یوقدر واصناف خمسه دن باشق در راقم الحروف قولی اوزره الله اعلم حاقر دیدکلری طیر اولمقدر
وفرا قولی اوزره زرق باز ابیضدر وجمعی زراریق در وبازدن بر صنفدر لکن مزاجی احر وایبس در
وکذلک بونک دخی جناحی اشد در وطیرانده اسرعدر واقدامی اقوی در وبونک جبلی وخبث
واردر وانواع الوان جشندن احسنی اسود الظهر وابیض الصدر واحمر العین اولاندر و
اصناف خمسه دن باشق فتح شین معجمه وکسر ایله دخی جایزدر لفظ اعجمیدر معربدر که اعجمیسی
باشه در ترکیجه شرقیده قرقو دیرلر وترکی رومیده اتجه دیرلر وکنیتی ابو الاخذدر بوده
کیر وکیجی کبی حار المزاجدر بوکا قلق وحرارت غلبه ایدر وکاه استیناس کاه استیحاش ایدر
وقوی النفسدر ومأنوس اولدقده مرتبیسی بوندن مراد نه واصل اولور وباشق خفیف المحمل ولطیف
الشمایلدر ملوک کوتورمکه لایقدر زیرا باز صید ایتدوکندن بونک صید ایتدوکی افخر واحسندر که
صفاتی منظرده صغیر ومیزانده ثقیل اولمقدر ودخی طویل الساقین وقصیر الفخذین اولمقدر واصناف
خمسه دن بیدق که الله اعلم ترکیده قراکوز دیرلر زیرا حیوة الحیوانده مذکوردر که بیدق
عصافیردن غیری نسنه صید ایتمز وقلیل الغنادر وطبعی طبع عفصی یه قریبدر وابو الفتح بن کشاجم
بونی بویله وصف ایتدی شعر حبی من البزاة والزرازق ٭ بیدق یصید صید الباشق ٭
مؤدب مهذب الخلائق ٭ اصید من معشوقة لعاشق ٭ یسبق فی السرعة کل سابق ٭
لیس له فی صیده من عائق ٭ ربیته وکنت غیر واثق ٭ ان الفراخ من البیادق ٭
واصناف خمسه دن عفصی من جهة القد اصغر جوارح طیوردر ومن جهة الحیله اضعفدر

ومن جهة الذعاش در ومن جهة المزاج ايبس در بعض اوقات عصفور صيد ايدر وكاه اولور كه
عصفوردن بكليوب قورقر وعقعقى باشقه مشابهدر لكن باشقه‌دن اصغردر راقم الحروف فقير لايح اولديكه
غالبا تركيده موهول ديدكلرى طير اولمق واردر **الحكم** جميع انواعنك اكلى حرامدر زيرا رسول الله
صلى الله عليه وسلم سباعدن هر ذى نابك وطيوردن هر ذى مخلبك اكلندن نهى بيورمشلردر
بو حديثى مسلم ميمون بن مهراندن وميمون بن عباسدن روايت ايتدى واكثر علما بو قوله ذاهبلردر
و مالك وليث واوزاعى ويحيى بن سعيد ديرلركه طيوردن برنسنه حرام اولمز وعموم آيات مبيحه ايله
احتجاج ايدرلر و مالك قتنده هر ذى مخلبك اكلندن نهى حديثى ثابت اولمدى و مالك ابالحتى اوندن قالدى
وابهرى ديركه ذى مخلبده رسول الله صلى الله عليه وسلم حديث نهى صحيح دكلدر وابهردن غيرى ديركه اكل ذى مخلبدن
نهى رسول الله صلى الله عليه وسلم حديث ثابت دكلدر زيرا ميمون بن مهران ابن عباسدن روايت ايتدى
وبينهما سعيد بن جبير دوشديكه سعيد بو حديثى رتبهٔ صحيحه‌دن حط ايدر اولدى **الخواص** مرارهٔ بازى
حرارت اوزره ايكن اكتحال عينده نزول مايى منع ايدر دخان مراره ايله بيت تبخير اولنسه اندن
حيات كريزان اولور ودماغ باشقه‌دن بر درهمى آسى ايله ايچلسه سوداوى عارض اولان خفقانه نافعدر
ومرارهسى ايله اكتحال ظلمت بصره نافعدر نزهة القلوبده مذكوردركه باز مريض اولسه عصفورى اكل ايدوب صحت بولور
واكر فارى اكل ايتسه پربالى دوكلور ومرارهسى ايله اكتحال نزول ماءى منع ايدر اما ظهور آثاردن اول
مضردر ولقوه‌يه مفيددر ومجموع طيورك مرارهسنده بو خاصيت واردر **بجع** حيوة الحيوانده مذكوردر
طيورمادن بر طايردر وبوكا حوصل وجمل ديرلر شاعر بو قولنده الغاز ايتمشدر **شعر** ما طائر
فى قلبه يوح للناس عجب • منقاره كبطنه والعين منه فى الذنب • وحوصلك جمعى حواصلدر و
بجع بر طير كبيردر حوصلهٔ عظيمه‌سى واردر كه بو حوصله‌دن فرو اتخاذ اولنور ابن بيطار مفرداته ذكر ايتدى
بو طاير مصرده اولور وبجع وجمل الماء دكى اسملرى ايله معروفدر كه كى ختم كاف وسكون با ومثناة تحتيه ايله
وبو طيرك ايكى صنفدر برى ابيض وبرى اسوددر واسودى كريه الرايحه‌در فروى استعمال اولنماغه قريبدر اجود
واحسنى ابيضيدر وحرارتى قليل ورطوبتى كثيردر وقليل البقادر وكيمه‌سى شتابانه واخرجه حرارة اصحابنه
وصفراسى غالب اولنلره صالح ولايقدر حيوة الحيوان صاحبى ديركه معروف اولان ابن بيطارك قولنك
خلافيدر زيرا بونك فروى فرو ثعلبدن فرجهة الحراره اشددر ولحمى ترك ودخانك اكلى اولان طلبنك حوصله‌سى
انسانك معده‌سى منزله‌سنده‌در **الحكم** بجك اكلى حلالدر نته كم شافعيه‌دن رافعى وغيرى عموما بو كلمه جزم
ايتدى **برصل** نزهة القلوبده جامع الحكايتدن نقلله مذكوردركه بو طير كبوتردن اصغردر ونه كوكى زيتونيدر وارض
شامده كثير الوجوددر **برقش** كسر با موحده ايله در حيوة الحيوانده مذكوردركه عصفوره بكزر طير صغيردر
واهل حجاز بوكا شرشور تسميه ايدرلر **بط** تركيده قاز ومغوليده قلاودير ديو حيوة الحيوانده مذكوردركه بط
طايرمادر واحدى بطه‌در وها تانيث ايچون دكلدر جنسدن واحد ايچوندر كه انثى سنده وذكرنده
بن بطة ديرلر وحمامه كبيدر وعربى محض دكلدر بط عند العرب صغار اوزدر راقم الحروف فقيرى اوزره
عند اهل الروم بط اوزدن كبير طيرمادر حيوة الحيوانده ابى عدى كاملنده ترجمهٔ على بن زيد بن جدعاندن
مذكوردر نسوان اجتماع ايتدكلرنده بطك مثلى كبيدر كه بر بريسى صيحه ايتسه جميع صيحه ايدرلر **الحكم**

اوزكى

اوزكى اكلى حلالدر **الخواص** نزهة القلوبده مذكوردركه بط اهلى ووحشى اولور لحمى حار وترطبدر
اكلى عموما واحشا وبدنى اولاد اوجاعى تسكين ايدر **بعوض** فارسيده پشه وتركيده سورى
سنك ديرلر طيران ايدن حيوانات هوائينك اصغريدر صاحب الترامور قولى اوزره واحدى
ها ايله بعوضه‌در حيوة الحيوانده مذكوردركه قتاده شبيه دويه‌در لكن ارجلى خفيفه ورطوبتى ظاهره‌در
وايكى صنفدر بوكا برغش ديرلر عواج وشاندن جرجس تسميه ايدرلركه قرقس ديرلر غندرر و
جرجس بعوض صغيردر وبعوض فيل خلقتنده‌در كه اعضاسى اعضاى فيلدن اكثردر زيرا
فيلك درت اياغى وخرطوم وذنبى واردر وبعوضه بو مقدار جرم ايله بو ذكر اولنان اعضادن
غيرى ايكى زياده اياغى ودرت جناحى واردر وفيلك خرطومى مصمتدر وبعوضه‌نك خرطومى
مجوفدركه نافذ اكثر قدر جدا ان فى خرطومى ايله طعن ايتسه شوق ايدوب انكله جوفنه قذف
غدا ايدر وبعوضه‌يه خرطوم بلعوم وحلقوم ايچون كبيدر انكچون عضى شديددر وجلودى غلاظدر
خرقى قويدر وصغر جرمى ايله الله تعالى دماغنك مقدمنده قوة حفظ ووسطنده قوة فكر
ومؤخرنده قوة ذكر ابداع ايتمشدر ودخى خالق بيچون وچرا بو حيوانده حاسهٔ بصر و
حاسهٔ لمس وحاسهٔ شم خلق ايدوب وغداسنه منفذ وفضلاتنه مخرج خلق ايدوب
وجسدنده جوف وامعا وعظام خلق ايتمشدر فسبحان الله القادر على ما يشاء
والله تعالى بو حيوانه الهام ايتمشدر كه اعضاى انساندن بر عضو اوزره اولورسه مخرج عرق
اوزره اولان مسامه بو ملعقه تحرى ايدر زيرا مسام جلد انساندن من جهة البشرة موضع اقدردر
مسامى بولدقده خرطومنى مسامده وضع ايدر وبو حيوانده مص دمه اولقدر حرص وشره
واردركه منشق اولوب مرد اولنجه وياخود طرد ايتدن عاجز اولنجه مص دم ايدر وبو حرص
وشره سبب هلاكى اولور وعجايبدن بعوضدندركه كاهى ذوات قوايم اربعدن بعير وغيرى
قتل ايدر وصحراده ميته‌سى قالور واكل جيفه معتاد اولان سباع وطيور بونلرى اكل ايتسه‌لر فى الحال
مرد اولورلر عادةً بعض جبابرهٔ ملوك انسانى بعوض ايله تعذيب كه قتلنى اراده ايتدكلرى كمسه‌لى
عريان وصحت وباسته بطايحره اولاً بعض آجامده وضع وترك ايدرلردى وزمان قليلده بعوض
كلوب قتل ايدردى **الحكم** استقذار ايتدكلرى اوزره اكلى حرامدر بخارى ادبده وترمذى مناقب حسن
وحسينده حديث ابى نعيمدن روايت ايتدى ابن ابى نعيم ديركه ابن عمر قتنده ايدم بر شخص كلوب قتل ودم
بعوضدن سؤال ايتدى ابن عمر ديديكه سن قنغى طائفه‌دنسن بو شخص ديديكه اهل عراقدنم ابن عمر ديديكه شونكا
نظر ايدك كه بكا قتل ودم بعوضى سؤال ايدر مع هذا ابن بنت رسول النبى صلى الله عليه وسلم قتل ايتمشلردر
وبن ايشتدم رسول الله ديرايديكه حسن وحسين دنيادن بنم ريحانمدر ودخى ابن عمر ديديكه رسول الله
صلى الله عليه وسلم حسن وحسيندن اشبه كمسه يوغيدى ابن حبان وترمذى عليدن روايت ايتدى
ديديكه حسن رسول الله‌يه ما بين الصدر والراس شبيهدر وحسين صدردن اسفلده شبيه‌در
نزهة القلوبده مذكوردركه اوچ بعوضه ايله بر مقدار صمغ اوچ كون بيتى حماى ربع اكل
ايتسه حماسى زايل اولور **بغاث** فتح وضم وكسر با موحده وغين معجمه والف واخرنده ثاء مثلثه ايله‌در

حیوة الحیوانده مذکوردرکه رخمه‌دن دونجه برطائردر بطیء الطیراندر و اشرار طیوردندر و طیورک صید
ایتمیسلرندندر صاحب المرآموز قولی اوزره بغث فتح وضم وکسر باء موحده ایله طیردرکه طیورک
اشریدر وطیورک صید ایتمیسیدر واحدی مذکر ومؤنثده کم ها ایله در وبغث مفرد در جمعی بغثاندر
کسر باء موحده ایله در ویا خود بغاث رخمه‌دن دونجه بر طایر بطیء الطیراندر وعرب بوکلمه
مثل ضرب ایدرلرکه البغاث بارضنا یستنسر بغاث بزم ارضمزده نسر کچنور دیمکدر یعنی
بزه مجاور اولان بزی تعذیب ایدر دیمکی مراد ایدرلر حیوة الحیوانده وصحاح ترجمه‌سی اولان صراحده
مذکوردر یونس بن حبیب دیرکه بغاث لفظی واحد وجمعده بغثان دیرکه نعامه ونعام کبیدر و
بغاث طیورک صید ایتمیسیدر **الحکم** خبثندن اوتوری اکلی تحریم اولندی **ببغا** فارسیده
وترکیده طوطی دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه ایکی باء موحده ایله بای اولی مفتوحه وبای ثانیه ساکنه‌در
انسابده ابن سمعانی بویله ضبط ایتمشدر وعبابده مذکوردرکه اوچ باء موحده ایله در بای اولی
و بای ثالثه مفتوحه و بای ثانیه ساکنه‌در وغین معجمه ایله در وبو طایردر اسمی ایله مستهر اولان طایردر که
دال مهمله مضمومه ایله در وانسابده مذکوردرکه ابو الفرج الشاعر فصاحتندن اوتوری ببغا ایله ملقب اولدی
وببغا حمامه مقدارینجه‌در وناس بونی صوتی ایله انتفاع ایچون اتخاذ ایدرلر وببغادن بر نوع واردرکه
ابیضدر معز الدوله بن بویه‌یه بر ببغا ابیض اللون اهدا اولندیکه منقاری وجلینی اسود ایدی ورأسی
اوزره ذوآبه فستقیه‌سی وار ایدی وببغانک اخضردن غیری جمیع انواعی معدومدر ومعهود
اولان اخضردر وببغا حیوان لین الخلق وثاقب الفهم حکایت اصواته وقبول تلقینه قوتی واردر
بونی ملوک واکابر اتخاذ ایدرلرکه اخباردن ایشتدوکی نسنه‌یی نمیمه ایدر یعنی نمیمه ایله اخبار ایدر و
وانسان ماکولنی الی ایله تناول ایتدوکی کبی ببغا ماکولنی ایاغی ایله تناول ایدر وناس بونک تعلیمنده
طرف حیل تدارک ایدرلر ارسطو قولی اوزره اول طریق بریدرکه برکمسنه مرآت کبیره‌یی آلدیغی ارکنک
ورینجه اوتورر وتعلیمنی اراده ایتدوکی کلماتله تکلم ایدر وببغا مرآته نظر ایدوب صورتنی
کورر وظن ایدرکه آخر ببغا کندویه خطاب ایدوب اول وقت اکا جواب ویره ایدر و دیدوکی نسنه‌یی
تلقف ایدر زمخشری ربیعده اوزره ببغا دیرکه وای اول کمسنه‌یه‌که دنیانی مغموم ایده نزهة القلوبده عجایب المخلوقاتدن
نقلله مذکوردر ببغا اکثر اخضر اولور وابیض واصفر واحمر دخی اولور لکن منقاری احمر اولور ولسانی
لسان انسان استداره‌یه مایل اولور بو سببدن استقامت لفظ ایله اداء حروف ایدر و
کلامی تعلیمی قبول ایدر وقطعا آب ایچمز اکر ایچرسه هلاک اولور **الحکم** شافعیه‌دن
رافعیده قول اصح اوزره اکل ببغا حرامدر ورویانی بونی تحریمده صیمریدن نقل ایتدی وبونی خبث
لحم ایله تعلیل ایتدی وقول ضعیف اوزره اکلی حلالدر زیرا ماکولی طیباتدر وذوات سمومدن
وذوات مخالبدن دکلدر وقتلنه امر وقتلندن نهی وارد اولمامشدر ومتولی بونک صوتی ایله
انس ایچون استیجارینک جوازنی ایله جزم ایتدی ودعوی جواز استیجارنده ایکی وجه حکایت ایتدی
ونهاره وامثال بنز ارکه صوتی ایله استیناس اولنلر دخی بویله‌در **الخواص** لسان ببغانی اکل ایدن
کلامی فصیح وجری اولور ومرارهسنی اکل لسانی تثقیل ایدر ودمی اکلی صدیق و یار بینده نثر اولنه

بینهاده

بینهاده عداوت ظاهر اولور وذرق ببغا حصرم ایله خلط اولنوب اکتحال اولنسه ظلمت بصره
نافعدر **بلح** حیوة الحیوانده مذکوردر ضم باء موحده وفتح لام واخری حاء مهمله ایله در ابن سیده قولی
اوزره بر طایر اغبر اللوندرکه نسردن اعظمدر ومحترق الریشدر البته ریشندن بر ریش بر غیری ریشنک
اوزرینه دوشسه احراق ایتمیجه اولمز وبعض قولی اوزره بلح نسر قدیمدرکه مسن وهرم در
وبلحک جمعی بلحان در **بلبل** عربیده عندلیب وهزار وفارسیده هزار دستان ومغولیده سندوراج
دیرلر نزهة القلوبده مذکوردرکه بلبل عصفور ایله برابر بر طایردر وصوتی غایت حسن اوزره در
وانواع نواسی واردر بوسببدن اکا هزار دستان دیرلر وکلک عاشقیدر موسم کلده نواسی افزون
وصداسی دیکرکون اولور وفرط حرارت وجوددن وغلبه عشقندن اکثر اوقات آبه میل ایدر حیوة الحیوانده
مذکوردرکه بوکا کعیت وجمیل دینلورکه تصغیرلردر وعصافیرک انواعندن بر نوعدر وعرب
البلبل یعندل دیرلر یعنی تصویت ایدر دیمکدر وعندلیبک جمعی عنادلدر زیرا لفظی رباعیه
رد اولنوب جمع وتصغیری درت حرفله اولاندن بنا اولنور حافظ ابو نعیم وصاحب الترغیب
والترهیب مالک بن دینار رحمهما الله تعالیدن روایت ایتدی که سلیمان علیه السلام بر بلبل اوزره
اوغرادیکه بر شجر اوزره ناله وصفیر ایدوب ذنبن تحریک ایدر ایدی سلیمان علیه السلام اصحابنه
دیدیکه بو بلبل نه دیدوکن بیلورمیسز دیدیلرکه بلمزز سلیمان علیه السلام دیدیکه بو بلبل بن نصف
تمره اکل ایتدم دنیا شمدنکرو تقلیسون دیر **الحکم** اکل بلبل حلالدر زیرا انواع عصافیردندر
الخواص بلبل تیبیس اولنوب ودق اولنوب عجن وبهن بقان ایله عجن اولنوب زنه انی کولورسه
جنینی اسقاط ایدر وبونی هرمس حکایت ایتدی ودیرلرکه لحم بلبل وعین سرطان جلد ایله
سهر اراده ایدن کمسنه اوزره تعلیق اولنسه سهرنه معین اولوب اماکه اوزرنده در نائم اولمز
بوم ترکیده بایقوش دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر بوم ضم باء موحده ایله درکه مذکر ومؤنثنه اطلاق
اولنور وصاحب المرآموز قولی اوزره بوم وها ایله بومه انکیسی دخی مذکر ومؤنثنه اولنور وحیوة
الحیوانده مذکوردرکه کنیتلری ام الخراب وام الصبیاندر وبوکا غراب اللیل دخی دیرلر و
بونک طبیعتندر که کیجه ایله هر طائر وکر واشیانه‌سنه کیروب انک اوزرینه واروب وکرندن
اخراج ایدر وفرخ وبیضه‌سنی اکل ایدر کیجه ایله تسلطی قویدر طیوردن بریسی کیجه ایله انکله مقابله‌یه
متحمل دکلدر وکیجه ایله نائم اولمز وطیورلر بونی کوندز کورسه کندولرله بونک بیننده اولان
عداوت سببی ایله بدنی قتل ایدوب ریشنی نتف ایدرلر وبو اجلدن صیادلر بونی شبکه‌لرنده وضع
ایدرکه بونی کورن طیرلر اوزرینه دوشه مسعودی جاحظدن نقل ایتدیکه بوم کوندز ظاهر اولمدیغی
کندودن حسن وجمال تصوری ایله حسن وجمالنه کوز دکمک خوفندندر وبوم برنجه صنفدر و
مجموعی خلوة وانفراده مایلدر واصل طبیعتنده غربانه عداوت واردر تاریخ ابن النجارده
مذکوردر کسری عاملنه دیدیکه بنم ایچون اشر طیوری صید ایله وانی اشر حطب ایله کباب ایله
واشر ناسه اطعام ایله عامل دخی بر بوم صید ایدوب انی اشر حطب ایله کباب ایدوب
ناسدن ساعی ونمام اولان کمسنه‌یه اطعام ایتدی **نادره** امام العلامه ابو بکر محمد بن الولید

الفهری الطرطوشی کتاب سراج الملوکده باب سابع واربعینده ذکر ایتدیکه عبد الملک بن مروان
بر کیجه غلبهٔ سهر ایله بیدار قالوب کندونک بر سمیری وار ایدی انی طلب ایتدی و بو سمیر اثناء مسامرهده
دیدیکه یا امیر المؤمنین موصلده بر بوم وار در فرزندنه بصرهده بر بومک دخترینی خطبه ایتمک استر
و بصرهده اولان بوم دخترینک صداقی یوز ضیعهٔ خرابه اولمنجه راضی اولمزم دیو جواب ویرر موصلده
اولان بوم بن بوکا الآن قادر اولمازم لکن والیمز سلّمه الله سنهٔ واحده تمامنه دکین اوزرمزده
دائم و باقی قالورسه یوز ضیعهٔ خرابی ویره بیلیرم دیو خبر کوندرر عبد الملک سمیردن بو حکایه یی ایشیدنجه
متنبّه و مستیقظ اولوب دفع مظالمه و تفقد احوال رعایایه شروع ایتدی ابن السنّی بن حسن
علی بن ابی طالبدن رضی الله عنهما روایت ایتدیکه قال حسین قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من ولد له
مولود فاذّن فی اذنه الیمنی و اقام فی اذنه الیسری لم تضرّه امّ الصبیان و کان عمر بن عبد العزیز یفعله انتهی
وامّ الصبیان اختلاف وار در بعض قولی اوزره بومدر و بعض قولی اوزره تابع جندر نزهة الغریبه‌ده
مذکور در بوم جثه‌ده زغندن کبیر در و صوتی ایشیدیکی مکاندن حیّه و عقرب کریزان اولور.

الحکم جمیع انواع بومک اکلی حرام اولور ابو عاصم العبادی ذکر ایتدیکه بوم رخم کبی حرامدر و ضوع دخی
بویله در و شافعیدن بر قول وار در که ضوع حلالدر و بو قول اقتضا ایدر که ضوع بومدن غیری
بر طیر اوله لکن صحاحده مذکور در که ضوع طیور لیلدن بر طیر در که آنا جغد دینور و مفضّلده مذکور در که
ضوع مذکر بوم در بو تقدیرجه اکر ضوعدن بر قول اولورسه اول قول بومک اجراسی لازم اولور زیرا انثی
و ذکر جنس واحدده حل و حرمتده مختلف اولمزلر و روضه‌ده مذکور در که اشهر اولان ضوع جنس بوم دینور
او بیله اولسه تحریم ایله حکم اولنور دمیری در که رافعی کتب فقهیه‌دن مفضّلدن نقل ایتدوکی
کلامدن مستفید اولدق که ضوع مذکر بومدر و صیدی مذکر نامه‌در الخواص بوم ذبح اولندقده
ایکی عیننک بری مفتوح بری مغموض اولور مفتوح اولان عینینی فص خاتم آلتنده قورسه‌لر بو خاتمی
مادام که انکشتنده در بهره مبتلی اولور و عین مغموضی بونک عکسی در طبری قولی اوزره بومک کوزلری
مشتبه اولوب قنقیسی مسهر و قنقیسی منوّم ایدوکی معلوم اولماسه ایکیسن دخی آبه قورلر
آب اوزره قالان مسهر و رسوب ایدن منوّمدر و قلب بوم بر زنن اوزرینه کندی بیلمزکن یسرینه
اوزره وضع اولنسه نومنده ایشلدوکی سویلر و مرارهٔ بوم ایله اکتحال ظلمت بصره نافعدر
و بومک جکری قلع اولنوب و جلدی ذنبه شدّ اولنوب بازو اوزره تعلیق اولنسه بونک
حاملی لصوص و هوامدن امین اوزره اولور و نامدن برکمسه‌دن خوف ایتمز و شحم مذابی ایله اکتحال
ایدن کیجه ایله قنقی مکانه وارسه روشن و پر ضیا کورر و دم بوم دهن ایله خلط اولنوب
انکله رأس طلا اولنسه قمل و صیبانی قتل ایدر و زبل بوم خردل ایله سحق اولنوب شعری نتف اولنان
موضعه انکله طلا اولنسه بوندن صکره انده شعر بتمز و شحمی ایله برص و یاخود قوبه و یاخود جدری طلا
اولنسه زائل ایدر و بیضه بوم بر قدر ایچنوب کسر اولنوب کلیجه‌نک اوزره وضع اولنسه بی آتش
غلیان کثیر و شدید ایله قاینر و کوبوکی یوزنه کلور نزهة القلوبده مذکور در قلب بومی
صاحب قولنج و لقوه اکل ایتسه شفا بولور و مرارهٔ زیاد شحم بط ایله خلط اولنوب اکل اولنسه

حصاة مثانه‌یی کسر ایدوب اخراج ایدر و کبد بوم سمّ قاتلدر اکلی قولنج ایراث ایدر که قابل علاج اولمز
نعوذ بالله من ذلک و مغزی روغن ایله خلط ایدوب باشه سورسه غشاوه و ظلمت عینی ازاله ایدر
و لحمی غثیان ایراث ایدر و لحمی طلده تخفیف و سحق ایدوب بر طعام اوزره نثر ایتسه‌لر اول طعامی
اکل ایدن کروه بربری ایله خصومت ایدرلر و دم بومی یوزه سورسه لقوه‌یی ازاله ایدر و مبخرلر
آراسنده یاقسه‌لر بیلنلرندن غیره احداث ایدر بوه حیوة الحیوانده مذکور در که ضمّ با و موحّده
تشدید واو ایله بومه مشابه بر طیر در لکن بومدن اصغر در و انثی‌سی بوهه در صاحب الرموز
قولی اوزره بوه ضم ایله بومه شبیه بر طیر در لکن بومدن اصغر در و مؤنثی بابه در و رجل احمق بوکا
تشبیه اولنمز و دخی کبیر و لحیه‌سی صغیر در و صوفه‌یی بوهه دیرلر و بونکله کوهه بینده اولان هبار منثوری
اراده ایدرلر و حیوة الحیوانده در که بعض قولی اوزره بوه ذکر بومدر و بعض قولی اوزره بوه بومک کبیریدر
و حکم حل و حرمتی و خواصی بومده سبق ایدن کبیدر بوقیر حیوة الحیوانده مذکور در قزدینی قولی اوزره
بر طائر ابیضدر بوندن بر کروه هر سنه وقت طلوع صعید مصرده بر جبله کلورلر که اکا جبل الطیر
دیرلر ابراهیم بن رسول الله‌ک صلی الله علیه وسلم والده‌سی ماریه قبطیه‌نک جدی اولان بلده انصنا
قربنده و بو طیر کروه کروه بو جبله اوزره نزول ایدرلر و بو جبلده بر سوراخ وار در بونلردن هر بری
کلوب رأسنی بو سوراخه ادخال ایدرلر و کیرو اخراج ایدرلر و کندولرینی نهر نیله القا ایدرلر و نیلده
زمان یسیر مکث ایدوب کیرو اول جبل اوزره کیدرلر و بو حال اوزره نیله کلوب وارد جبله کتمکده
دائم اولورلر حتی بریسی رأسنی اول سوراخه ادخال ایدوب اول سوراخدن برنسنه انک رأسنی قبض ایدوب
و اول طیر اضطراب اوزره اول سوراخده معلّق قالوب تلف و هلاک اولور و بر نیجه اکره اشاعت
دوشر و بونک رأسی قبض اولندقده باقیسی فی الحال منصرف اولوب کیرو عود ایدر و عام آتیدن
وقت معلوم کلنجه بو جبله بو طایردن بریسی کورنمز دمیری در که بکا حکایت اولندیکه بر طیر
اول سوراخده منقبض و متعلق و اضطراب شدید ایله مضطرب اولدقده حکمه خلاص اولدی
و طیران ایدوب جنسی اولان کروهه لاحق اولدی و اول کروه بونک غذرینه اقبال ایدوب منقارلریله
بونی ضرب ایتدیلر حتی کیرو اول سوراخه دوندردیلر و ثانیا رأسنی اول سوراخه ادخال ایدوب
انده معلق قالدی و اول کروه انی ترک ایدوب کتدیلر و شیخ الامام ابو بکر الموصلی در که ابن لادن
اهلنک اعیاننذن ایشتدم قحط سنه خصب اولسه اول سوراخ ایکی طیر قبض ایدر و سنه‌نک خصبی
وسط الحال اولسه اول سوراخ بر طیر قبض و سنه‌نک خصبی وسط الحال اولسه اول سوراخ بر طیر قبض ایدر
و سنه جدب اولسه اول سوراخ برنسنه قبض ایتمز تذرج فارسیده تذرو در حیوة الحیوانده مذکور در که
جرجح وزنی اوزره دراج کبی بر طیر در باتینده اصوات طیبه ایله تغرید ایدر و صفای هوا و
هبوب شمال و قتنده فربه و کدورت هوا و هبوب جنوب وقتنده لاغر اولور و اشیانه‌سنه
خاک زمین آتخاذ ایدوب بیضه‌سن انده وضع ایدر که آفات تعرض ایتمیه ابن ازهر قولی اوزره
تذرج بر طایر ملیحدر که ارض خراسانده و بلاد فارسیده اولور و ارض خراساندن اشهر در نزهة
القلوبده مذکور در که تذرج مرغ نیکو صورت و خوش آوازدر و لحمی غایت خوش طعمدر و زلزله وقوعندن

برساعت مقدم تدرج مجتمع اولوب صيحه و فرياد ايدرلر در عقب زلزله واقع اولور **الحكم** علماء استحبابندن اوتوری اكلی حلالدر ٭ **الخواص** لحم تدرج افضل لحوم طيوردر فهم و باهی زياده ايدر ومرارهسی خبلی ويا خود وسواسی اولانلره اسعاط اولنه نافعدر ولحمی كباب طبخ اولنوب حارا يمين مبتلی خبل و وسواسه اوچ كون اطعام اولنه ٭ **تنوط** فارسيده ينود ديرلر قزوينيان بو كار ديرلر حيوة الحيوانده مذكوردركه تنوط برطائر صغيردر و واودن ضم وفتح جائزدر صاحب الترامونه قولی اوزره تنوط صيغهٔ مصدر ويا خود صيغهٔ مضارع اوزره دركه برطائردر وتوط برشيدن تعليق ولنمقدر بر شيئه ديرلر وبو طائر بو اسم ايله مسمی اولديغنك وجهی بودركه شجرهدن خيوطی يعنی ليفلرينی چكوب عشنی قاروره دهن بيتكی نسج ايدركه شجره يه معلق ومنوط اولدر وحيوة الحيوانده دركه اصمعی قولی اوزره برطائر بو اسم ايله تسميه اولنديغنك وجهی بودركه شجرهدن خيطی چكوب شجره يه تعليق ايدوب انده افراخ ايدر و والكن ديوكی تنوطه در وبو طائرگ شاننده دركه اولدقه زوايای بيتی دور ايدوب خوفندن صيحه اولنجه قرار ايتمز وقزوينی قولی اوزره تنوط انواع عصافيردن طائر معروفدر وشاننده دركه اولدقه غصن شجره يی اخذ ايدوب وايقلرينی غصن اوزره بربرينه ضم ايدوب منكوس الرأس اولور صكره طلوع شمسه دك صيحه و فرياده مداوم اولور وقزوينی ديركه بو طير سماكنده وارزنه دوشمك خوفندن صيحه ايدر **الحكم** اكلی حلالدر زيرا انواع عصافيردندر **الخواص** قزوينی قولی اوزره تنوط سكين ايله ذبح اولنوب وسكران ايكی عربده وبدمستلك ايدن كمسنه يه دمی ايچورلسه ابدا عربده ايتمز اولور ومرارهسی سكر ايله طبخ اولنوب صبيه ايچورلسه حسن الخلق اولور وعظم زيادهٔ قمر اثناسنده صبی اوزره تعليق اولنسه كريه التقا اولديغی تقديرجه دخی اعين ناسده محبوب وشيرين اولور **تورم** حيوة الحيوانده مذكوردركه قطقاطدر وابن بختيشوع قولی اوزره شكل حمامهده برطائردر بوكا التمساح ديرلر وجثهده ايكی شوكهسی واردر بو طير تمساحك اغزينه داخل اولوب تمساح اغزينی قپادقده بو شوكلر بو طائرك سلاحيدركه تمساحك اغزينه بتوب اغزينی قپامغه مانع اولور **الخواص** ابن بختيشوع قولی اوزره بو طيرك بو ايكی شوكی ويا خود ايكی شوكدن بری اخذ اولنوب انسان بول ايتدوكی موضعده وضع اولنسه اول انسان مريض اولوب اول شوك اول مكاندن ازاله اولنمينجه مرضی زائل اولمز وقلبی وجع معدنی يه مبتلی اولانلر كمسه اوزرينه تعليق اولنسه ازاله ايدر والله اعلم **چكاو** نزهة القلوبده مذكوردر برطيردركه اكثر باغستان وكشتزار ومرغزارده اولور وخوش آوازدر فردوسی شعرنده ايراد ايدر

شعر چو خورشيد زد پنجه بر پشت گاو ٭ زهامون برآمد خروش چكاو **خاضنة الافعی**

نزهة القلوبده مذكوردركه برمرغ بيابانيدر وضع بيضه ايتدكده بيضهسنی افعی اكل ايدوب كندو بيضهسنی انلر عوضنه وضع ايدر وبو طير بيضهٔ افعی يی كندو بيضهسی اولمق تصورينه حضن ايدوب افراخ ايدر وفرخ افعی اولديغنی كوريجه اندن كريزان اولور بو سببدن اكا خاضنة الافعی ديرلر **حباری** فارسيده چرد وتركی شرقيده دقدری ومغولده دقداق ديرلر حيوة الحيوانده مذكوردركه ضم حاء مهمله وفتح بای موحده ايله طائر معروفدر وحباری اسم جنسدر مذكر ومؤنثه اطلاق اولنور وواحد وجمع برابردر استسن جمعنده حباريات ديرجوهری قولی اوزره الف حباری تانيث والحاق ايچون دكلدر

بكه

بلكه بو اسم بو الف اوزره بنا اولنوب نفس كلمهدن اولدی ومعرفه ونكرهده لا ينصرفدر دميری ديركه جوهريدن بو قول سهودر بلكه بونك الفی سمانی الفی كبی تانيث ايچوندر تانيث ايچون اولمسه منصرف اولوردی وسيد محمد بن سيد حسن راموزده كذلك جوهری تخطيه ايدوب ديركه حباری برطايردر جوهری قولی اوزره واحد وجمع ومذكر ومؤنث برابردر ولا ينصرفدر والفی تانيث والحاق ايچون دكلدر بلكه بو اسم الكلمه بنا اولنوب نفس كلمهدندر وصاحب القاموس قولی اوزره الفی تانيث ايچوندر جوهرينك بو قولی غلطدر زيرا الفی الف تانيث اولمسه منصرف اولوردی وجمعی حباريات در وحبرور وحبرز وحبربر وحبور فرخ حباری در ويحبور ذكر حباری ويا خود طاير اخدر راغب حيوة الحيوانده دركه جرجر ذكر حباری در ويحبور ولد حباری در وموضع اخرده دميری ديركه اهل مصر حباری يه جرجر تسميه ايدرلر حباری من جهة الطيران اسقط طيوردر ومن جهة السقوط ابعد طيوردر زيرا حباری بصرهده صيد اولنور وحوصلهسنده حبهٔ خضر بولنور كه ثمر شجرهٔ بطمدر ومنابت شجر بطم تخوم ارض شامدر بوندن اوتوری شلوه الطلب من الحباری ديرلر بو طيرك تيسی نتف اولنسه بطوء اوزره نابت اولور وريشنه تحسر ندن كمد ايله مرد اولور وعرب الكمد من الحباری ديو مثل ضرب ايدرلر وحباری طاير طويل العنقدر ورمادی اللوندر ومنقاری طولجه ايدر منقار صقرك طولنه بكزر وسلاحی صفر سلاحی كبيدركه شاعر ايراد ايدر **شعر** وهم تركوه اسلح من حباری ٭ رأی صقرا واشرد من نعام ٭ وشاننده دركه صيد اولنور وصيد ايتمز وتحصيل رزقده سائر طيوردن حيلهسی اكثردر ومع ذلك بو سببدن جوع ايله مرد اولور وفرخ حباری يه نهار وفرخ كروانه ليل ديرلركه شاعر ايراد ايتدی

شعر ونهار رأيت نصف ليل ٭ وليل رأيت نصف النهار ٭

بيهقی شعبده يحيی بن ابی كثيردن روايت ايتديكه يحيی ابی سلمهدن ابی هريرهدن رضی الله عنه روايت ايتدی ابی هريره بر شخصی ايشتدی ديرايديكه ظالم ضرر ايتمز الا نفسنه ضرر ايدر وابو هريره ديديكه شخص كذب ايتدی بنم نفسم يد قدرتنده اولان الله حقيچون حباری بنی آدمك خطايا سندن هزال ايله مرد اولور وتفسير ثعلبيده آخر سوره فاطرده دخی بويله مذكوردر يعنی خطايای بنی آدم چوغلغله الله تعالی اهل ارضدن قطرينی منع ايدر وطيرايسه حب وثمردن واصل اولديغی نسنه يه قدر مطر اوزرينه واصل اولور وعثمان ابن عفان رضی الله عنه ديركه هر نسنه ولدينه محب ومائل اولور حتی حباری دخی ولدينی سوزر وحباری تخصيص التذكر ايتديكك سببی بودركه حمقده حباری ايله ضرب مثل اولنور واحمق الحمق ولدينه محبت ايدوب اطعام ايدوب سائر طيور كبی تعليم طيران ايدر وعرب ضروب امثالنده حالة خوفده اسلح من الحباری وحالة امنده اسلح من الدجاج ديرلر ٭ نزهة القلوبده مذكوردركه حباری طير احمقدر زيرا اخر طيرك بيضهسن كورسه كندو بيضهسن ظن ايدوب حضن وافراخ ايدر وفرخ كندونك اولمديغن كوروب آنی ترك ايدر واكثر طيور بونك عدوسيدر وبونك سلاحی ايعقدر وريقی اولقدر محرقدركه اجنحهٔ اوزره دوشسه اسقاط واقع ايدر **الحكم** اكل حباری حلالدر زيرا اطيباتدندر ابو داود وترمذی مولی رسول الله صلی الله عليه وسلم حباری اكل ايتدم ترمذی ديركه بو حديث حديث غريبدر

حباری

برنوبي بمززالا بوجمله بلورز الخواص لحم حباري غايتده حارّ رطبدر وغلظده لحم دجاج ولحم بطّ بيننده در ولحم
بلدن اخفّ در وبيضه حباري‌دن ذكور اولان تسويد شعر ايدر وصبغي برسنه باقي اولوب زائل اولمز
ومخّ اناث اولان بيضه سي تسويد شعر ايتمز وبيضه سنك محّي ذكور ومحّي اناث اولدوغنك بيلمسي طريقي
بودركه بو بيضه ثقب اولنوب ايچنه خيط ابيض ادخال اولنور اگر خيطي تسويد ايدرسه شعري دخي تسويد ايدر الحاصل
صبغ اولنور والا فلا قزويني قولي اوزره حوصله حباري‌ده بر حجر بولنور انسان اوزره تعليق اولنسه آدم
اوزرنده احتلام اولمز واگر اسهالي واريسه بطني حبس ايدر وكثير النوم اولان كمسه اوزره قلب
حباري تعليق اولنسه نومي قليل اولور نزهة القلوبده مذكوردركه حبارينك داخل قانصه‌سي تجفيف وسحق
ايدوب داءب ونمك ايله حلّ ايدوب اكتحال ايتسه‌لر بياض العيني ازاله ايدر وشحمني تجفيف وسحق ايدوب
وسنبل وقرط ايله متساوية الاجزا صاحب اسهاله الطعام ايتسه‌لر اسهالي دفع ايدر حداة فارسيده
زغن در وبعض فارسيلر لغتده غليواج وخاد وتركيده چايلق ومغوليده بلبه در حيوة الحيوانده مذكوردر
كه حاء مهمله ايله در فتح ايله دگلدر زيرا فتح حاء ايله فاس ذوالرأسين در وحداة ايكي بيضه وضع ايدر
وكاه اولوركه اوچ بيضه وضع ايدر واوچ افراخ چيقر وبيضه سن يگرمي گون حضن ايدر وسواد ولون [illegible]
وحداة صيد ايتمز طعمه ربا در گوردوگني خطف ايدر وطبيعتيدر كه طيراننده توقف ايدر وكواسرده بوندن
غيري طيرده توقف يوقدر ابن وحشينك وابن زهرك زعمي بودركه عقاب وحداة متبدل اولوب
عقاب حداة وحداة عقاب اولور وبرنسخه‌ده ذكر تبدلي عقابدن بدل غرابدر يعني غراب حداة
وحداة غراب اولور وديرلركه طيوردن حداة مجاور اولدوغنه سائر طيوره مجاورتندن حداة
احسن المجاوره در اگر چوجقه مرد اولورسه افراخ جيرانه قصد ايتمز وحديثده ثريا وزني اوزره حديّا
وارد اولمشدر واصلي دخي بو وجهله قيد ايتمشلر وتعبيرهم حديات دخي گلمشدر وبعض رواياتده
همزه ايله حديئة واقعدركه تصغيردركه بوني صاغاني ذكر ايتدي وصواب تصغير حديئة در اگر حركت
همزه يايه نقل اولنورسه مشدد اولوب حديّه دينلوركه عليّة وزني اوزره اولور وحدو شرح
وارددركه لا بأس بقتل الحدو والافعو ازهري ديركه حدو حديّاده وافعو افعوانده لغتدر وابن شيخ قوله
بكه حدو وافعو بو لغتده مذهب وقف اوزره دركه حدا وافعا دينك قولي اوزره الف واوه قلب
اولنمشدر انتهى واصمعي قولي اوزره جمع حداة حدا دركه لبا كبيدر وابن قتيبه جمعنده حدان لفظني
دخي زياده ايتدي وروات اخبار ونقلهٔ آثار زعم ايدرلركه حداة سليمان بن داود عليهما السلام
جوارحنده اوله ومألوف ومملوك اولمقدن منع اولندوغي بوندن اوتوريدركه سليماندن صكره
بركمسه مالك اولمين ملكه نيدر واگر حداة ايله صيد اولنمق ممكن اولسه‌لردن اولدي كواسرده
حداتدن احسن الصيد واجل الريش كاسر وجارح اولمز ايدي وحداة انسانك يميننده‌ن خطف ايدر بعض العلما
ايتمز حتى بعض ناس دركه حداة عسر المعذر زيرا انسانك شماليندن برنسنه اخذ ايتمز وقزويني قولي
اوزره حداة برسنه ارگك وبرسنه ديشي اولور حكيم انوري دخي شعرنده بوكا ايما ايتمشدر
شعر روزگار چون زغن قاعي نياموزي ثبات * چون زغن تا چند سالي ماده وسالي نري

وشعرادن بريسي حداني آلتي آي ديشي وآلتي آي ارگك اولمق تصوري ايله كافره تسميه وكا تشنيع
ايدن احمد آتون نام كمسنه حقنده ديمشدر لواحد من الشعرا احمد آتون كه سنّي وكه شيعي بود
چون غليواجي كه شش ماه وشش ماه نرست اما صاحب حيوة الحيوان وصاحب نزهة القلوب
تحقيقلرندن وحكيم انوري شعرندن مفهوم اولان برسنه ارگك وبرسنه ديشي اولمسيدر نته كم
ارنب بري دخي بويله دركه اشبو ما نحن فيه اولان منظره سادس عشردن فتح حيوانات
بريده شرح صنف حيوانات وحشيده ذكري سبق ايتدي وصحيح بخاري وغيرده مذكوردر
بر اعرابيه رسول الله صلى الله عليه وسلم خدمت ايدردي واكثر بو بيتله تمثيل ايراد ايدردي
شعر ويوم الوشاح من تعاجيب ربنا * على انه من ظلمة الكفر انجاني *
عايشه رضي الله عنها براعرابيه بو سنني استماع ايتدكم بيت نه در ديدي اعرابيه ديديكه بزه حلّي ايله
برعروس گلدي ايدي واوزرنده وشاح وار ايدي ومغتسله گيردكده وشاحي بر موضعده وضع
ايتدي وحديا گلوب وشاحك حمرتني گوروب اخذ ايتدي ووشاح گم اولدي ديني وشاح ايله
اتهام ايدوب تفتيش ايتديلر حتى قبلمده بله تفحص ايتديلر والله تعالى بني بو تهمتدن بري قلمغيچون
دعا ايتدم وحديا وشاحي گتوروب بونلر اراسنده القا ايتدي وبر روايتده اعرابيه ديديكه يا ثم قالدم ورب
يا غياث المستغيثين ديدم ودعامي اتمام ايتمدم ايدي حتى غراب گلوب وشاحي آرامزده رمي ايتدي
يا ام المؤمنين نسوان اطرافمده بكا وشاحي ابراز ايدوب شكلمري حل ايله ديدكلرم گوريدك سن بوني
بيتده نظم ايدردك وبن نعمت الهيه‌يي اونتمامق وشكر نعمتي ترك ايتممك ايچون بو بيتي انشاد
واكثار ايدرم انتهى واصلي روايت اولي ده اولان حديا لفظني ثريا وزني اوزره قيد ايتدي وطريق صاغاني
وغيردن روايت اولنان حدياة دركه تصغير همزه ايله حديئة در وكتاب المجالسه ده آخر جزء
عثماندن رضي الله عنه مرويدر ديركه سعد بن ابي وقاصك اوكنده لحم وار ايدي وحدياة گلوب
اخذ ايتدي وسعد رضي الله عنه اكا بد دعا ايتدي ولحم دن بر عظم حلقنده اركوب مرد اولدي
ومرده سي آشغي دوشدي وقشيري اصحاب كرامات اولياده شبل مروزي‌دن حكايت ايتدي
كه شبل نصف درهم لحم اشترا ايدوب ايلدن حداة خطف ايتدي وشبل مسجده داخل اولوب
اداء صلوة ايتدي وخانه سنه رجوع ايتدكده بر زن كندويه لحم گتوردي شبل صوردي كه بو لحم قندندر
اول زن ديديكه حداتان تنازع ايدركن بو لحم انلردن دوشدي شبل ديديكه حمد اول اللهه كه
اگرچه شبل آني اونتدي ايسه دخي اول شبلي اونتمدي نزهة القلوبده مذكوردركه حداة ايله غراب
بيننده عداوت واردر الحكم اكل حداة حرامدر زيرا فواسق خمسه دندر كه قتللرينه امر اولنمشدر
خطابي ديركه تفسيق ايچون تحريمي اراده اولنمشدر ففي الصحيحين من حديث ابن عمر وعايشه وحفصه
رضي الله عنهم ان النبي صلى الله عليه وسلم قال خمس فواسق يقتلن في الحل والحرم وفي روايه ليس
على المحرم في قتلهن جناح الحداة والغراب الابقع والفاره والكلب العقور رسول الله صلى الله عليه وسلم
بو خمسه ايله هر منفرسك جواز قتلنه تنبيه ايتدي پس فهد ونمر وصقر وشاهين وباشق
وبازو برغوث وبق وبعوض ووزغ وذباب ونمل ادا ايتدكلري دخي محرم بونلري

قتل ایتمک جائز اولور شافعیه دن رافعی قولی اوزره ذئب و اسد و نمر و نسر و عقاب بو خمسه معناسنده در
و بوانواعک قتلی محرمه و غیره مستحبدر و رافعی باب الاطعمه ده بونک خلافنی ذکر ایدوب دیدیکه بونلرک
قتلی علی سبیل الوجوبدر **الخواص** مرارهٔ حداه ظل ده تجفیف اولنوب و اناء زجاج ده اصلا دکود
هوام لسع ایتدوکی موضعه بوندن تقطیر اولنسه و لسع جانب ایمنده ایسه عین یسری ده اکتحال اولنسه
و جانب ایسرده ایسه عین یمنی ده اکتحال اولنسه الم لسعی ازاله ایدر و دم حداة مسک قلیل ایله
خلط اولنوب آچ قرنه تحلیسه ضیق النفسه نافعدر و حداة زنخ اکین بزبیته تعلیق اولنسه نومنده
فزع ایتمز نزهة القلوبده مذکوردر که مخ حدائی آب کندنا ایله قیناده ب صاحب بواسیر و سهال
ایچورسه لر صحت بولور و دمی ایجه لر زهر قاتلی دفع ایدر و رماد عظمی سحق ایدوب دماسیل اوزرینه صلبه
ضمد ایتسه لر نفع ویرر **حمام** فارسیده کبوتر و ترکیده کوکرجین دیرلر صاحب الرموز قولی اوزره حمام عرب
قتنده فواخت و قماری کبی ذوات الاطواق اولانلردر و اصحی سی حمامه در که ذکر و انثی سی اطلاق اولنور
و عند العامه حمام دواجن درکه دواجن بیوت انسان ایله الفت و استیناس ایلیندر و حمامه نک
جمعی حمایم و حمام و حمامات در و کتابی واحد سنه دخی حمام دینلور و بعض قولی اوزره حمام زبیدر و یمام
بیوت ایله الفت ایلیندر انتهی حیوة الحیوانده مذکوردر که جوهری قولی اوزره حمام عند العرب فواخت
و قماری و ساق حر و قطا و وراشین و یمام کبی و دخی بونلر کبی ذوات الاطواقدر و ذکر و انثی سنه
اطلاق اولنور زیرا بوکا هانک دخولی جنسدن واحد اولمق اوزره در تأنیث ایچون دکلدر و عند العامه
حمام انجق دواجندر و بو خطادر و اصمعی قولی اوزره دواجن بیوتده افراخ ایلیندر بوکا دخی کبوترکین کبی
حمام تسمیه اولنور اصمعی قولی اوزره بر طوقی اولان حمامدر و طوقدن مراد خضرت و یاخود حمرت و یاخود
سواددر که عنق حمامه یی محیطدر و کسائی دیرکه حمام بریدر و یمام بیوت ایله الفت ایلیندر
و دمیری دیرکه بنم قولم اوزره صواب اصمعی قولیدر و ازهری شافعیدن نقل ایتدیکه حمام اگرچه
متفرق الاسمادر آینه دخی اول طیردر که عب عین مهمله ایله من غیر تنفس شدة جرع ، و ابن قولی اوزره
عب الطیر دینلور شرب الطیر دینلز و هر صوتک جمعی و من غیر تقطیع مواصلتیدر رافعی دیرکه عب
ادن هدیر ایتدوکنده شبهه یوقدر اگر عب اوزره اقتصار ایده لردی کفایت ایدردی و عیون مسائله
شافعینک و ماعب من الماء عبا فهو حمام و ماشرب قطرة قطرة کالدجاج فلیس بحمام قولی بوکا دلالت
ایدر و دمیری دیرکه بنم قولم اوزره قول رافعیده نظر واردر زیرا عب ایتمکدن هدیر ایتمک لازم اولمز
که قول شاعردن دخی فهم اولنور **شعر** علی حوض نغر مکب ۰ اذا فترة فترة یعب ۰
و حمرات شربهن عب **مر** شاعر نغر و حمری عب ایله وصف ایتدی و مع هذا بونلر
هدیر ایتمزلر و نغر و حمر عصافیر نوعندندر و بونلر معلوم اولدقدن صکره کلام شافعی و کلام
اهل لغتدن ملخص بودر که حمام بیوت ایله الفت ایدوب انده افراخ ایلینه و دخی یمامه و نذکر
اولان ساق حره و فواخته و دبسی یه و قطایه و یعاقیبه و وراشینه و بونلر امثالنه اطلاق
اولندرنه کم سبق ایتدی و بیوت ایله الفت ایدن حمام ایکی قسمدر بریسی بریدرکه بروج و بروجه
بکزر مواضعه ملازمت ایدر و بو قسمی کثیر النفوردر بونلر اولوری بوکا برتی تسمیه اولنمز و بر قسمی

ایلیدر

ایلیدرکه انواع مختلفه و اشکال متباینه اوزره در مراعیش و رعب و عداد و شداد
و مغرب و قلاب و منسوب بو قسمک انواعندندر و منسوب متقدم اولنلره نسبت خیلدن
عتیق کبیدر و متقدم اولنلر خیلدن برذون کبیدر جاحظ قولی اوزره حمامدن فقیع نامنده
صقلابی کبیدرکه فقیع ابیضدر و طبع حمامدندرکه اگر بیک فرسخ مسافه دن ارسال اولنسه
وکرو آشیانه سن طلب ایدر و حامل اوراق اخبار اولوب مدت یسیره ده مسافه کثیره دن
اخبار کتورر و یوم واحد ده اوچ بیک فرسخ مسافه یی قطع ایدر حمام دار در کاه اولورکه
صید اولنوب و طنی مالکو فندن اون ییل غائب اولنوب ثبات عقل و قوت حفظ اوزره
وسکانه میل اوزره قالور حتی فرصة بولدقده وطننه کیدر و سباع طیور حمامه اشد طلب ایله
طالبدر و حمامک خوفی سایرنه نسبت شاهیندن زیاده در و حمام شاهیندن و سایر
طیورک مجموعندن الصیدر کن شاهیندن خوف ایدر و اوزکرنته کم حمام المدی کوریه و غنیم
ذئبی کوریه و فار سنوری کوریه اورکرلر و خوف ایدرلر و ابن قتیبه عیون الاخبار ده مثنی بن زهیردن
حکایت ایتدوکی طبع حمامک عجایبندندر ابن زهیر دیرکه رجل و امرأه ده قطعا برنسنه کوردم آنی حمامه ده
کورمش اوله حمامک ارککنی کوردم هلاک اولنجه و یاخود عمل مانع اولنجه جفتندن غیریسن اراده
ایتمز و حمامک دیشی سنی کوردم ارککی آنی اراده ایتدوکی ساعت ارککی ایچون تزین ایدر و حمامک
دیشی سنی کوردم که جفتی واردر و آخر ارکک کندویه کلدوکن استمز و حمامک ارککنی کوردم
که طاقت اولدوغی دیشی ایله سفاد ایدر و حمامک دیشیسنی کوردم که کندوی کوردن ارکک حمامک
جمله سی ایله سفاد ایدر و تزوج ایتمز و حیوانات عند السفاد تقبیل استعمال ایدر حمام ایله انسان دن
غیری حیوان یوقدر و حمام سفاد ده عفیفدر ذنبی اثر سفادی اوزره اورترکه دیشیسینک
اثری پوشیده اوله کویا که فعلی بیلوب اخفاسنده اجتهاد ایدر و آتی ای کامل سفاد
ایدر و دیشی اون درت کون حامل اولوب ایکی بیضه وضع ایدر اول چقن بیضه سندن
ارکک و صکره چقن بیضه سندن دیشی حاصل اولورکه غالبا بویله اولور و بیضه اولی وضعی ایله
بیضهٔ ثانیه وضعی بیننده بر کون و بر کیجه فجر وارکلی نهارک برجزئنده بیضه سی اوزره اوتورب
تسخین ایدر و بقیهٔ نهار ایله لیلده دیشی سی تسخین ایدر دیشی سی وضع بیضه ایتدکده لاجرم
بیضه سی اوزره اوتورمغدن ابا ایتسه ارککی انی ضرب ایدوب بیضه سی اوزرینه اوتورمغه
مضطر اولور و ارککی دیشی سی ایله سفاد اراده ایتسه افراخنی وکرندن اخراج ایدر و بو نوع حمام
بو بخله ملهمدرکه افراخی بیضه دن چقدقده سبیل مطعمی افراخنه سهل اولمغچون ارککی تراب
مالحی مضغ ایدوب افراخنه نقع و اطعام ایدر و ارسطو زعم ایدرکه حمام اکثر سکز سنه
تعیش ایدر روی ابو داود و ابن ماجه و الطبرانی و ابن حبان باسناد جید عن ابی هریرة
ان النبی صلی الله علیه و سلم رأی رجلا یتبع حمامة فقال شیطان یتبع شیطانا
بیهقی دیرکه بعض علما بو حدیثی صاحب حمامک حمامه اشتغالنه و ادمانه و ادمان اشتغال
سببی ایله بیوت جیرانه مشرف اسطحه یه ارتقاسنه حمل ایتدیلر و بیهقی اسامه بن زیددن

روایت ایتدی اسامه دیرکه عمر بن عبد العزیزی کوردم حمام طیارلری ذبح ایله امر ایدوب
مقصوص الجناحی ترک ایدردی وابن قانع وطبرانی جبیر بن عبد الله ابن ابی کبشه‌دن بو حدیث
ایتدیکه خیر والدندن ووالدی جدندن روایت ایتدی رسول اللهی صلی الله علیه وسلم
اترجه وحمام احمره نظر ایتمک اعجاب ایدردی ابن قانع وحافظ ابو موسی دیرلرکه بلال بن العلا
قولی اوزره حمام احمر تفاحدر حافظ ابو موسی دیرکه بو تفسیری بلالدن غیریده کورمدم انتهی
ورسول اللهک صلی الله علیه وسلم منزل شریفلرنده برحمام احمر وار ایدی که آدی وردان ایدی
وابن عدی کاملنده علی بن ابی طالبدن رضی الله عنه روایت ایتدی که علی رسول اللهه صلی الله
علیه وسلم وحشتدن شکایت ایتدی وحضرت بیوردیلرکه برجفت حمام اتخاذ ایله اصواتی ایله
سکا انوس اولور وافراخی ایله سکا قوت ویرر وتغریدی ایله سنی صلوة ایچون ایقاظ ایدر
ودخی دیمک اتخاذ ایله سکا انوس اولور وسنی صلوة ایچون ایقاظ ایدر وکذا ابن
عدی کاملنده جابر بن عبد اللهدن روایت ایتدی قال جابر ان النبی صلی الله علیه وسلم
قال شکت الکعبة الی الله قلة زوارها فاوحی الله الیها لابعثن اقواما یحنون الیک کما تحن الحمامة
الی فرخها وسنن ابی داود ونسائیده ابن عباس حدیثنده مذکوردر ان النبی صلی الله علیه وسلم
قال یکون فی آخر الزمان قوم یخضبون بالسواد کحواصل الحمام لا یریحون رایحة الجنة بو حدیث جید الاسناددر
غریبه اهل تاریخ ذکر ایتدی که امیر المؤمنین مسترشد بالله حبس اولندقده منامنده کوردیکه بدینم حمامه
مطوقه وارکنده برکمسه کتوردی ودیدیکه سنک خلاصک بونده در صباح اولدقده رؤیاسنی ابن
سکینه‌یه حکایت ایتدی وابن سکینه دیدیکه یا امیر المؤمنین بو رؤیای بچه تأویل ایدرسک دیدی که
ابی تمامک بو بیتی ایله تأویل ایتدم شعر هن الحمام فان کسرت قیافة * من حائهن فانهن حمام
وبنم خلاصم حمامه‌ده در بعده مسترشد ایام یسیره دنصکره سنه تسع وعشرین وخمسمائه‌ده قتل
اولندی ومدت خلافتی اون یدی یل وسکز آی وبر بچوق کون اولدی وانکرچه من جهة المعنی ملایم
کبی ایسه دخی ابن خلکان وغیری ذکر ایتدکلری ظرافت اتفاق وملاحت مساقده بو حکایه‌یه مشابهدر
که امیر المؤمنین مستنجد بالله والدی مقتفی بالله حیاتنده منامنده کوردی که کان برملک سمادن
نازل اولوب کفی ایچنه درت خاء معجمه یازدی ومستنجد معبر طلب ایدوب رؤیاسنی معبره
حکایت ایتدی معبر اکا دیدیکه سن سنه خمس وخمسین وخمسمائه‌ده خلافته واصل اولورسن دمعبر
دیدوکی کبی اولدی وبیهقی شعبده معتمردن روایت ایتدی معتمر دیرکه ابن سیرینه برشخص کلوب
دیدیکه منامده کوردم برحمام برلولوی التقام ایتدی والتقام ایتدکی لولودن اعظم برلولو اول حمامدن
وبرآخر حمام دخی کوردم برلولوی التقام ایتدی اول حمامدن التقام ایتدوکی لولوکبی لولو چقدی وبر
حمام دخی کوردم که برلولوی التقام ایدوب اول حمامدن التقام ایتدوکی لولودن اصغر لولو چقدی
ابن سیرین دیدیکه التقام ایتدوکی لولودن اعظم لولوسی چقن حمام حسن دیرکه استماع ایتدوکی حدیثی
حنظلی اتیه تجوید ایدوب منکره مواعظندن اول حدیثی آرتورر والتقام ایتدوکی لولوکبی لولوسی چقن
حمام قتاده دیرکه احفظناسدر والتقام ایتدوکی لولودن اصغر لولوسی چقن حمام محمد بن سیرین دیرکه

استماع ایتدوکی حدیثی حفظی ایله تجوید ایدوب صکره مواعظندن اول حدیثی آرتورر والتقام ایتدوکی
لولوکبی لولوسی چقن حمام قتاده دیرکه احفظناسدر والتقام ایتدوکی لولودن اصغر لولوسی چقن
حمام محمد بن سیریندرکه استماع ایتدوکی حدیثدن نقص ایدر فائده بیهقینک شعب الایماننده
سفیان الثوریدن مرویدرکه سفیان دیرکه حمام ایله لعب اعمال قوم لوطدندر وابرهیم النخعی
قولی اوزره حمام طیار ایله لعب ایدن چاشنی الم وفقری کورمینجه اولمز وبزار مسندنده روایت
ایتدی که الله تعالی عنکبوته امر ایتدی وکلوب نسج غار ایتدی وایکی حمام وحشی ارسال
ایتدی کلوب وجه غار اوزره طوردیلر وبونلر مشرکینی رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم
منع ایچون ایدی وحمام حرم کعبه اول ایکی حمام وحشی نسلندندر وابن وهب روایت ایتدی
که حمائم مکه یوم فتح مکه‌ده رسول الله صلی الله علیه وسلم اوزرنه ظل وسایه القا ایتدیلر ورسول
علیه السلام انلره برکت ایله دعا ایتدی بعض حکما دیرکه هر انسان مشاکلی ایله الفت ایدر نته کم هر طیر جنسی ایله
مالک بن دینار دیر ایدیکه اون نفر انسانده البته ایکیسی متفق الوصف اولور بو ایکینک برنده
برنج اولانی اوصافدن بروصف اول برنج دخی اولور زیرا اشکال ناسک اجناس طیر کبیدر
طیوردن طیرانده ایکی نوع متفق اولمز الا بینهماده برمناسبتدن اوتوری متفق اولور مالک
برکون برحمامی غراب ایله بریرده کوروب اتفاقلرینی تعجب ایتدیکه شکل واحددن دکللردر
وحمام ایله غراب مشی ایتدکلرنده کوردیکه ایکیسی دخی اعرجدر دیدیکه اتفاقلری بو جهتدندر دیو
هر انسان مشاکلی ایله مانوس اولور نته کم طیر جنسی ایله مالوفدر وایکی کمسه بیننده مناسبت
بولنمیجق برمدت اصطحاب ایتسه‌لر لابد افتراق ایدرلر نته کم قول شاعرده اشارت واردر
شعر وقائل کیف تفرقتما * فقلت قولا فیه انصاف * لم یکن من شکلی ففارقته
والناس اشکال وآلاف * نزهة القلوبده مذکوردرکه حمام مریض اولسه جراد اکل ایدوب
شفا بولور الحکم جمیع انواع حمامک اکلی حلالدر زیرا طیباتدندر ویاخود بوندن اوتوری حلالدرکه قتل حمام
ایدنه محرم اوزرینه شارع علیه السلام ذبح شاة ایجاب ایتدی الخواص مختار بن عبدون تقویمنده ذکر
ایتدی لحم حمام کلیه ایچون جیده ونافعدر ومنی دخی آرتورر ولحم جوزل که فرخ حمامدر لقوه وفالج اصحابنه
وبهر مرطوب المزاج اولانه ومغلوب برد اولانه غذاء صالح ونافعدر وابن ماسویه قولی اوزره مبتلی
خدر اولان کمسه قرب حمامده ساکن اولسه ویاخود حمام جوارنده بربیته ساکن اولسه ویاخود حمام
اولدوغی بیته ساکن اولسه خدردن بری اولور زیرا حمامه مجاورتله خدردن وفالجدن وسکته‌دن
وسباتدن امن حاصل اولور وحمامده بو خاصیته خاصیت بدیعه‌در ودم حمام حار الکی اکحله اکتحال
عینه عارض اولان جراحاته وغشاوه نافعدر ویکرو کحل کبی تحت دماغدن اولان رعافی قطع ایدر
وزیت ایله خلط اولنسه حرق ناری ازاله ایدر واوچ درهم دارصینی ایله زبل حمام احمرک ایکی درهمی
ایچلسه حصاة مثانه‌یه نافعدر ودم فرخ حمام عین مطروفه‌یه تقطیر اولنسه نافعدر وجناح حمامدن بر ریش
ایله عین مطروفه اکتحال اولنسه نافعدر وبعض قولی اوزره دم فرخ حمام دار ایچره قونوب وکاغد اوزره
انکله کتابت اولنوب اوزرندن برقاچ ایام کچه اوزرنده خط سنمی وزایل اولوب کاغد ابیض قالور

وبیوته مألوف اولمین حمام برنک زبلی بیوت ایله مألوف اولان دواجن زبلندن بن جهة الحرارة اشددر
وزبل حمام برینک خاصیت عجیبه واردر که آب ایچره تسخین اولنوب وعسر البوله مبتلی اولان اوزرینه
اوتورسه نافعدر وعسر البول ایچون مجرب اولنلردندر که بو آیات واحرف اناء جدید طاهر ایچیه
یازیلوب وآب ایله محو اولنوب عسر البوله مبتلی اولان کمسه یه ایچورسه لر فی الحال بول ایدر •
ان الله لا یغفر ان یشرک به ویغفر ما دون ذلک لمن یشاء وما قدروا الله حق قدره
والارض جمیعا قبضته یوم القیمة والسموات مطویات بیمینه سبحانه وتعالی عما یشرکون
دمص نعح وسقوا بفضل الله ورحمته • وزبل حمام ایله ثیاب غسل اولنسه ثیابدن قلع لمع ایدر
وصاحب عین الخواص قولی اوزره زبل حمام بری خل ایله خلط اولنوب وجع استسقایه مبتلی
اولان کمسه یه ضماد اولنسه نفع بین ایله نافعدر وکبریت اصفر ایله خلط طبخ اولنوب حمامه ویرلسه
اکل ایتدکده دوشوب قالوب طیرانه قادر اولمز وکذلک عدس کمون بقر ایله طبخ اولنوب بیه در وعلاجی
اغزینه بر مقدار زیت قومقدر که انکله افاقت بولور • ودیرلرکه بیوت حمامک زوایاسنده بو احرف کتب
اولنسه افراخی نما بولور که احرف بودر • م ح ل ـ م ح د ق ب ـ ی ـ ب ق ی ل ا د ی ق ر ب ا
وبعض حکما قولی اوزره مواضع حمامک اسلم واصلحی انکچون اساطین خشب درنه بیت بنا اولنمقدر
وجهت جنوب قبلندن بوبیته ایکی باب وضع اولنمقدر • ودیرلرکه بیوت حمام دخان علک ایله
تبخیر اولنمق حمامی تکثیر ایدر دیدیلر نزهة القلوبده مذکوردرکه مرارۀ حمام غشاوۀ عینی ازاله ایدر وجلا ویرر ودم
حمام یرجه سورمک کلفی ازاله ایدر ودم حمام ایله دم فاخته وزیت وقطران خلط ایدوب برص اوزرینه
سورسه لر شفا ویرر ولحم حمام اکلنه مداومت ذکا ایراث ایدر ورماد عظم حمام علاج پذیر اولمین جراحات
اوزره صاچسه لر صحت ویرر وذرق حمام زن حامل کندوجکو تورسه حملندن سرعتله فارغ اولور
ورجال احلیل اوزرنه قوسه لر فتح بول ایدر وحصاة مثانه یی کسر واخراج ایدر وانکله احتقان قولنج فتح اولنور

حمر حیوة الحیوانده مذکوردر ضم حاء مهمله وتشدید میم وراء مهمله ایله طیردن بر نوعدرکه عصفوردن کبیردر
واجنحه سی حمره در وکاه اولورکه تخفیف اولنوب حمرة وحمرات دینلور صاحب الراموز قولی اوزره حمرۀ
وزنی اوزره تمر هندی در که حومر کبیدر وتشدید میم ایله طیردن بر نوعدر وکاه اولورکه تخفیف اولنوب و
ابن لسان الحمره خطبادن عرب بریسیدر حیوة الحیوانده مسطوردرکه ابن لسان الحمره خطبای عربدن وکندو
زماننک علماسندن ایدی وفصاحتده وطول تمرده بونکله ضرب مثل اولنوردی واسمی ورقا بن الاشقر وکنیتی ابو کلاب
ایدی که بنی تیم اللات بن ثعلبه دن بریسنک کنیتی در بر کون معاویه بوکا برنجه اشیادن سؤال ایتدی واینه
ان اثره جواب ویردی معاویه بوکا دیدیکه علمه نه ایله واصل اولدک ابن لسان دیدیکه لسان سؤول
وقلب عقول ایله واصل اولدم صکره دیدیکه یا امیر المؤمنین علمک آفتی واضاعتی ونکدی واستجاعتی واردر
وآفتی نسیاندر واستجاعتی غیر اهلنه خبر ویرمکدر ونکدی علومی کذبدر واستجاعتی بودرکه صاحبی منهوددر
ابدا اشبعان اولمز **الحکم** اکل حمره بالاجماع حلالدر زیرا انواع عصافیردندر وعلمادن بعض حمری تحریم
ایتدی زیرا نهی اسندر وبو قول شاذ مرددر روی ابو داود الطیالسی والحاکم وقال صحیح الاسناد
عن ابن مسعود انه قال کنا عند النبی صلی الله علیه وسلم فدخل رجل غیضة فاخرج منها بیض حمرة فجاءت الحمرة

ترف

ترف علی رسول الله صلی الله علیه وسلم واصحابه فقال ایکم فجع هذه فقال رجل انا یا رسول الله اخذت
بیضها وفی روایة الحاکم فرخیها فقال صلی الله علیه وسلم ردده رحمة لها ورد ایله امرنده حکمت بودرکه
خلق مجرم اولمق احتمالی وار ایدی وبو خود حمره فرخی ایله استجاره ایتدی ورسول علیه السلام دخی
اجاره ایتدی پس اول حالده ارسال فرخ حمره واجب اولدی **خطاف** فارسیده پرستو و
ترکیده قرلنغج دیرلر دمیری قولی اوزره جمعی خطاطیف در صاحب الراموز قولی اوزره خطاف
رمان وزنی اوزره حدیده مجنا در بکره نک ایکی جانبلرنده اولورکه محور اول کره ده دردوخی بر
حدیده مجنا خطافدر وخطاطیف سباع بوندندرکه مخالب سباعدر وخطف سکر وزنی اوزره بر
طایردرکه فارسیده پرستو دنلتی وحیوة الحیوانده درکه بوکا زوار الهند تسمیه اولنور وطیور الجنة دیدکلری
ناسه قریب اولوب بو ناسله انس ایتمکیچون بلاد بعیده دن قطع ایله ناسه کلور صکره بیوتنی ابعد
وارفع مواضعندن بنا ایدرکه ناس کندویه وصولدن عاجز اوله وبوطایر عند الناس عصفور الجنه
دیمکله معروفدر زیرا قوتدن ناس الکرتره اولان اشیاده زهد وپرهیز ایدر وناس دخی اکا محبت ایدر
واقتیاتی بعوض وذباب ایله در وابن ماجه وغیری سهل بن سعد الساعدیدن روایت ایتدوکی
حدیث حسنده وارددر قال جاء رجل الی رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال یا رسول الله
دلنی علی عمل اذا عملته احبنی الله تعالی واحبنی الناس فقال علیه السلام ازهد فی الدنیا یحبک الله
وازهد فیما ایدی الناس یحبک الناس دمیری دیرکه امر دنیاده زهد وپرهیز الله تعالی عباده
محبت ایتمکه سبب اولدوغی بودرکه الله تعالی کندویه اطاعت ایدنه محبت ایدر وکندویه عصیان
ایدنه بغض ایدر وطاعت قلت ایله حب دنیا ایله مجتمع اولمز واما ناسک الله اولان اشیا
امرنده زهد وپرهیز ناسک اکا محبتنه سبب اولدوغی بودرکه ناس دنیا اوزرینه تهافت ایدر
ودنیا ایسه میته در وناس اول میته نک کلابیدر اول کمسه که اول میته ایچون ناسه
مزاحم اوله اکا بغض ایدرلر واول کمسه که اول میته ده زهد وپرهیز ایده ناس اکا محبت ایدرلر
ترکم امام شافعینک رضی الله عنه قولیدر **نظم**

وما هی الا جیفة مستحیلة • علیها کلاب همهن اجتذابها •
فان تجتنبها کنت سلما لاهلها • وان تجتذبها نازعتک کلابها •

وصفة خطافده قائلک حسن قولیدر **شعر**

کن زاهدا فیما حوته ید الوری • تضحی الی کل الانام حبیبا •
او ما تری الخطاف حرم زادهم • فاضحی مقیما فی البیوت ربیبا •

شاعر شعرنده خطافه ربیب تسمیه ایتدی زیرا خطاف بیوت عامره یه مألوفدر که ناسه
قریبدر وخطافک عجیب احوالندندرکه عینی قلع اولنوب کیرو عود ایدر وخطاف
بر نسنه یی طوروب اکل ایتدوکی ابدا کورلمز وانثی سی ایله اجتماعی کورلمز وخفاش
خطافه عدودر انکیچون افراخ ایتدکده عشنده اشیا تنده قضبان کرفس وضع ایدر
وخفاش رایحه کرفسی شم ایتدکده اکا قریب اولمز وعشن عتیقده افراخ ایتمز
حتی عشنی طین جدید ایله تطیین ایدر وعشنی بنا عجیب ایله بنا ایدر زیرا طین ایله سبی تهیه ایدر وطینی ایچ

بولسه آنه کیروب ترابه تمرغ ایدر حتی جناحلری ممتلی اولوب طینه شبیه اولور وانکله کیدر وتنفض ایدر
وجناحندن ما قبلا اولان طینی اخذ ایدر وعشی انکله بنا ایدر وتعشیش ایتدکده عشنی اول مقدار تهیئه ایدرکه کنده
وافراخنی ایچنده کنجایش بوله وداخل عشته ذرق ایتمز بلکه خارجنه القا ایدر وافراخی کبیر اولدقده القاء
ذرقه انلره تعلیم ایدر واصحاب یرقان افراخ خطافی زعفران ایله بوده ایدر وخطافک ارکلی ودیشی سی
افراخی صفرت اوزره کوردکده شدت حزندن یرقان عارض اولدی ظن ایدوب کیدرلر وحجر
یرقان کتورلر وبعض قولی اوزره حجر یرقانی ارکلی کتوروب افراخ اوزره نثر وطرح ایدر وحجر یرقان حجر صغیردر
که انده حمرت وسواد بیننده خطوط واردر وبو حجر حجر سنونو دیمکله معروفدر وصاحب یرقان محتال
عش خطافدن حجر یرقانی آلوب اوزرینه تعلیق ایدر ویاخود حک ایدوب ایله ایچر ویرقاندن بری
اولور وخطاف صوت رعدی ایشتدکده مرده اولمغه قریب اولور وارسطو کتابنده ذکر ایدرکه
خطاف اعمی اولسه بر شجردن اکل ایدرکه اکا عیسی دیرلر وبصری تکرر عود ایدوب بینا اولور زیرا
بو شجره ده عینه نافع نسنه واردر ورساله قشیریه آخر بابنده مذکوردرکه سلیمان علیه السلامک
قبه سنده قوشی سنه مراوده ایدوب دیشی سی امتناع ایتدی وارکلی دیشیسنه دیدیکه بنی منع
امتناع ایدرسن که اکر اراده ایدرسم بو قبه یی سلیمان اوزرینه قلب ایدرم وسلیمان علیه السلام اول
ارکک خطافی دعوت ایدوب دیدکه سوزنه ایدی دیدی خطاف دیدیکه یا نبی الله عشاق اقوالی ایله
مؤاخذه اولنمز سلیمان علیه السلام دیدیکه کرچک دیرسن وخطاطیف برنچه نوعدر برنوعی قرب بحرده سواحلده
مألوف اولوب بیتنی سواحلده حفر ایدر وانده تعشیش ایدر وبو نوع صغیر الجثه در وعصفور الجثه دن
دوندر ولونی رمادیدر وناس بوکا سنونو تسمیه ایدرلر ضم سین ونونیله در وبر نوعی اخضردرکه
ظهری اوزره بعض حمرت واردر وطوطیدن اصغردر خضیری تسمیه ادولری اهل مصر بو نوعه خضیری
تسمیه ایدرلر وبر نوعک اجنحه سی طویل ورقیقدر جبال ایله مألوفدر اکل نمل ایدر وبو نوعه سمایم دیرلر
که مفردی سامه در وبعض خلق بو نوعه سنونو تسمیه ایدرلر که واحده سی سنونوه در وبو
نوعی مسجد الحرامده کثیردر مسجد الحرامده باب ابراهیمده وباب بنی شیبه ده تعشیش ایدر وبعض
ناس زعم ایدرکه بو نوعی الله تعالی انکله تعذیب اصحاب فیل ایتدوکی طیر ابابیل اوله **فائده**
ثعلبی وغیری تفسیر سوره نملده ذکر ایتدی آدم علیه السلام جنتدن اخراج اولندقده استیحاش ایدوب
الله تعالی آنی خطاف ایله ایناس ایتدی وخطافه بیوتی التزام ایتدی وخطاف بنی آدم ایله انس ایچون
اندن مفارقت ایتمز ودخی ثعلبی وغیری دیرکه خطاف ایله آیات کتاب الله العزیزدن درت آیات
واردرکه بودر لو انزلنا هذا القران علی جبل لرایته خاشعا متصدعا من خشیة الله الی آخر السوره وآخر
سوره ده العزیز الحکیم قولنه کلدکده صوتنی مد ایدر وابو اسحق الصابی خطافی بو قولی ایله وصف ایتدی

شعر

وهندیة الاوطان زنجیة الخلق ۔ مسودة الالوان محمرة الحدق ۔ کان بها حزنا وقد لبست له
حدادا فبادرت من ادمعها العلق ۔ اذا صرصرت صرت بآخر صوتها ۔ کما صر ملوی العود بالوتر
الخرق ۔ تصیف لدینا ثم تشتو بارضها ۔ ففی کل عام نلتقی ثم نفترق ۔

الحکم اکل خطاطیف
حرامدر زیرا ابو الحویرث عبد الرحمن بن معاویه که تابعیندندر رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم

روایت

روایت ایتدی رسول علیه السلام قتل خطاطیفدن نهی ایتدی وبیهقی بو حدیثی روایت ایدوب دیدیکه منقطعدر
لکن عبد الله بن عمردن موقوف علیه صحیح اولدی رسول علیه السلام بیوردیرکه ضفادعی قتل ایتمکز زیرا نقیق
ضفادع تسبیحدر وخطافی قتل ایتمکز زیرا بیت المقدس خراب اولدقده خطاطیف دیدیکه یا رب بنی بحر اوزره
تسلیط ایله حتی تخریب بیت المقدس ایدنی تغریق ایده یم بو حدیثک اسنادی صحیحدر وحدیثده واردرکه
نبی علیه السلام جلاله دن ومجثمه دن وخطفه دن نهی بیوردیلر خطفه سکون طاء مهمله ایله در وبونک ایکی
تأویلی واردر بریسی خطفه حیوانات درنده سبع اختطاف ایتدوکیدر بونک اکلی حرامدر ابن قتیبه قولیدر
وتأویل ثانی نهی سبع علیه اختطاف ایتدیکدن نهی در دیمشلردرکه سرعه اختطافی ایچون خطافه خطاف
تسمیه اولندی که ابن جریر قولیدر وحاوی ابن جریردن نقل اولندی بو تقدیر اوزره بر اختطاف
ایتدوکی ایله اقتیات ایدن حیوانک اکلی حرام اولور زیرا خبائثدندر اقتیات ایدر وماوردی قولی
اوزره خطاطیف وخفافیش کبی مستخبث اولان حیوانک اکلی حرامدر ومجتهد به احسن قولی اوزره
خطاف حلالدر زیرا غالبا حلال ایله اقتیات ایدر **الخواص** عین خطاف اخذ اولنوب وبر پاره
زر ایچنه وضع اولنوب وبر سریر اوزره ربط اولنسه بو سریره صعود ایدن نائم اولمز ودخی
تجفیف اولنوب دهن طیب ایله سحق اولنسه فقی زن بوندن ایچسه ایچورنه محبت ایدر ودماغی
زیبق ایله سحق اولنوب امرأه نفسانک تره سنه سورلسه نافعدر وقلب خطاف تجفیف اولنوب
دهن طیب ایله سحق اولنوب فتی زن ایچسه تهییج باه ایدر ودم خطاف بخور الکمن زنه ایچورلسه
شهوت جماعی ساکن اولور ومراره خطاف ایچورلسه تسوید شعر ایدر اما ایچلدکده شارب دهانی
حلیب ایله طولدره وتحریک کله اسنانی قرمیه ولحم خطاف اکلنه سهر ایراث ایدر وزبلی سحق اولنوب
النکله دتل طلا اولنسه ازاله ایدر اسکندر قولی اوزره اعشاش خطاطیفده اول بطن ایکی ابیض حجر ویا خفی
زابیض وبر احمر حجر بولنور ابیضی مصروع اوزره وضع اولنسه افاقت بولور ومعقود معهود اوزره
تعلیق اولنسه عقدنی حل ایدر واحمری مبتلی عسر البول اوزره تعلیق اولنسه ازاله ایدر ودخی اسکندر
قولندندرکه کاه اولور بو ایکی حجر مخالف الاحوال بولنورکه بریسی طویل دیری ملمع اولور بو ایکیسی جلد مجلده
وضع اولنوب مبتلی وسواس ویاخود مبتلی خبل اوزرینه تعلیق اولنسه ازاله ایدر وبو ایکی حجر بولنمز الا ناحیه مشرقده
اولان عش خطافده بولنور غیریسنده بولنمز وکتاب الحکم والغایاتده ابن الدقاق قولی اوزره عش خطافدن
طین اخذ اولنوب وآبله ازیوب ایچسه بولی ادرار ایدر مجربدر نافعدر ونزهة القلوبده مذکوردرکه دماغ خطاف ایله
اکتحال ظلمت عینی ازاله ایدر وروغن ایله خلط اولنوب باشه وضع اولنسه باشه قمل اوشمز
خفاش فارسیده شب پره وترکیده یراسه دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر ضم خاء معجمه وتشدید
فا ایله واحد خفافیش درکه کیجه ایله طیران ایدر وغریب الشکل وعجیب الوصفدرکه اذنین واسنان
وخصیتین ومنقاری واردر وانثی سی حایض وطاهره اولور وخفاش استخفاف ایتدوکی کبی ضحک ایدر
وذوات قوایم اربع کبی بول ایدر واولادنی ارضاع ایدر وخفاشک ریشی یوقدر بلکه لحم ودم در
وبلا ریش طیران ایدر وطول عمر ایله موصوفدر دیرلرکه عمر خفاش عمر نسردن وعمر حماردن وشیددر
المولدر وبرقوم دیرکه خفاش صغیردر ووطواط کبیردر وخفاش ضوء قمر وضوء نهارده کورمز

وقوی النظردر وشجاع عینی قلیلدر وخفش صغر عین وضیق بصردر وبطلیوسی شرحنده ذکر ایدیکه خفاشک
اسماء اربعه سی واردر خفاش در وخشاف در وخطاف در ووطواطدر وخفاش تسمیه خفشدن مأخوذ اولمق
احتمالدر وخفش لغتده ایکی نوعدر بری خلقة ضعف بصردر وبریسی علة حادثه ایله ضعف بصردر و
علة ایله اولان اخفش گیجه گورر وگوندز گورمز ویوم غیمده گورر ویوم صحوده گورمز انتهی وبطلیوسی
ذکر ایتدوکی اوزره خفاش خطاف اولدوغنه نظر واردر حق بودرکه خفاش وخطاف ایکی صنفدر
ووطواطک خفاش اولدوغنی ابن قتیبه ذکر ایتدی نزهة القلوبده مذکوردرکه خفاشه بعض خلق طیر عیسی دیرلر
وسببی بودرکه بنی اسرائیل عیسی علیه السلامدن برحیوان ابدا ایتمک ایله معجزه استدیلر وعیسی علیه السلام
طیندن برفاره دوزوب انی نفخ ایتدی وخفاش اولوب طیران ایتدی نته کم کلام مجیدده ﴿
واذ تخلق من الطین کهیئة الطیر باذنی فتنفخ فیها فیکون طیرا باذنی﴾ آیت کریمه سی بو معنایه مشتمل اخباردر وخفاش حیوان
ثبتی القلب وعدوی شدیددر طلوع شمسدن اول وغروبدن صکره طیران ایدر **فائده** حیوة الحیوانده ذکر
بعض مفسرین قولی اوزره خفاش عیسی بن مریم علیهما السلام باذن الله خلق ایتدوکی حیوان اولغله صنع خالقه مباین
اولدیغی بوندن اوتوری سایر طیران قهر ایدوب واکا بغض ایدر وطیوردن مأکول اللحم اولان انی
اکل ایدر ومأکول اللحم اولمیان انی قتل ایدر بو سببدن لیلدن غیری اوقاتده طیران ایتمز ودیرلرکه عیسی بوندن
غیری برحیوان خلق ایتمدی مرادی اکمل الخلق اولمقدر طیوردر وکمال خلق قدرتده ابلغدر وکمال خلق بودرکه ایکی ثدیلی و
ایکی اذنی واسنانی واردر وزن حایض اولدوغی کبی خفاشک دیشیسی حایض اولور ودیرلرکه عیسی دن
علیه السلام خلق خفاش طلب ایدنلر انکیچون ایتدیلرکه اعجب طیردر زیرا دم ولحمی وبلاریش طیران ایدر وشدید
الطیران وسریع التقلب در وبعوضه وذباب وبعض فواکه اقتیات ایدر ومع ذلک طول عمر ایله
موصوفدرکه نسیج ایتدی وانثیسی اوچ ایلدیری افراخ بینند افراخ ایدر واکثریا هواده طیران ایدرکن
سفاد ایدر وحیواناتده خفاشدن وقرددن وانساندن غیری ولدنی گوتورر یوقدر خفاش ولدنی تحت جناحنده
گوتورر وگاه اولورکه ولدنی آغزی ایله قبض ایدر وبویله ایتدوکی ولدنه اشفاقندندر وگاه اولورکه
انثیسی ولدنی طیران حالنده ارضاع ایدر ولحم خفاشدندرکه اوزرینه برکیجه طوقسه خدر عارض
اولوب طیران ایده مز وخفاش حمق ایله موصوفدر بوندن اوتوری اکا اطرق کرا دینلور رضعه فالحق اولور
اولوب قولی اوزره عیسی علیه السلام باذن الله خفاشی خلق ایتدکده والکمه خلق اکا نظر ایدرلردی طیران
ایدردی واعین ناسدن غایب اولدقده دوشوب میت اولدی وبوندن حکمت فعل خلق فعل خالقدن
تمیز اولوب کمال خالقیت الله تعالی نک ایدوکی معلوم اولماسیدر **الحکم** اکل خفاش حرامدر زیرا ابو
الحویرث مرسلا روایت ایتدی که رسول الله صلی الله علیه وسلم قتل خفاشدن نهی ایدوب بیوردیکه
بیت المقدس خراب اولدقده خفاش دیدیکه یارب بنی بحر اوزرینه تسلیط ایله حتی تخریب ایدنلری تغریق ایدیم
وامام احمد خفاشدن سؤال اولندقده انی اکل ایدر دیو جواب ویردی ونخعی قولی اوزره بر طیر
حلالدر الا خفاش دکل **الخواص** رأس خفاش حشو مخده اچره وضع اولنسه بو مخده یه وضع رأس
ایدن نائم اولمز ورأسی اناء نحاسده ویاخود اناء حدیدده دهن زنبق ایله طبخ اولنوب ودهن
مرارا اوزرینه چیقوب رأسی مهترا اولدقده اول دهن اذانه تقطیه اولنوب صاحب نقرس وصاحب فالج قریم

وصاحب

وصاحب ارتعاش وجذام ورمی اولان دهن ایله تغلیق فقدر بو مرضلردن بری اولور مجرب
عجیبدر وخفاشک وطواط بربیت ایچنده ذبح اولنوب وقلبی اول بیت ایچره احراق اولنسه اول
بیته حیات وعقارب داخل اولمز ووقت هیجاننده قلب خفاش انسان اوزرینه تعلیق اولنسه
تهییج ایدر وعنق خفاش انسان اوزره تعلیق اولنسه عقاربدن امین اوزره اولور ومراره عسر ولادته
مبتلا اولان زنک فرجنه سورلسه فی الحال طوغورر ودفع دم ایچون شحمندن نسا اغذا ایتسه دم انلرن
مرتفع اولور وخفاش مهرا اولنجه طبخ اولنوب حلیله سورلسه تنقطر بولندن امن حاصل اولور
ومرق خفاش بریره دوکلوب صاحب فالج انده اوتورتسه فالجی منحل اولور وزیبق ایله
ثؤلول طلا اولنسه قلع ایدر وشعرابط نتف اولنوب دم خفاش ومتساویه الاجزا لبن ایله
طلا اولنسه انده شعر بتمز ودم خفاش ایله عانات مراهقین طلا اولنسه انده شعر بتمکه
مانع اولور وصاحب الرموز قولی اوزره دماغ خفاش احمصینه سورلسه تهییج باه ایدر
واحراق اولنوب انکله اکتحال اولنسه عینده بیاضی قلع ایدر نزهة القلوبده مذکوردرکه اواخر خفاش
برک چنار توسه لر خفاش اول مقامدن کریزان اولورلر وخفاشی برشجرده آویخته قوسه لر
اول حدوددن ملخ کریزان اولورلر ورأس خفاشی برج کبوتر اوزرینه تعلیق ایتسه لر کبوترلر اول برجدن
مفارقت ایتمزلر ودماغ خفاش ایله اکتحال نزول دمعی منع ایدر **دال** ترکیده شرقین قاچ
ودکیشه روده قارتال دیرلر نزهة القلوبده مذکوردرکه دال عقابه بکزر وهیکلده عقابدن اصغردر
وصیادر جناحنی تیرین تیرده استعمال ایدرلر واکل لحمی حرامدر **دجاج** فارسیده مرغ
خانکی وماکیان وترکیده تاووق ومغولیده دقا دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر دجاج مثلث الدالدر
یعنی دال مهمله اوچ حرکته جائزدرکه تونی ابن معین الدمشقی وابن مالک وغیریها حکایت ایتدی
واحده سی دجاجه در مذکر ومؤنثی بردر ها وحدت ایچوندرکه بطه وحمامه کبیدر واصمعی قولی
اوزره دجاجه فتح ایله واصح دجاجدر وکسر ایله غلطدر کبیدر وغیر اصمعی قولی اوزره غلطدن
کبیدر کسر ایله اولدوغی کبی فتح ایله هم دجاج درکه شرح الصحیحده ابن بنداز قولیدر وکنیه دجاجه
ام الولید وام حفصه وام جعفر وام عقبه وام نافع وام احدی وعشرین ودجاجه یه هر مستولی
اولنسه بیضه سنک ایچنده مخ اولمز وبویله اولدقده اول بیضه دن فرخ خلق اولنمز ودجاجک
امور عجیبه سندندرکه اوزرینه برسباع اوغراسه خوف ایتمز وکندو دیکی اوزرینه ابن آوی
التندن تشغال ایچه کندویی اشغال اوزرینه القا ایدر ودجاجه سرعة انتباه وقوت نوم ایله هم
وصف اولنور دیرلرکه نوم واستیقاظی خروج ورجوع نفس مقداریدر انلر ودیرلرکه
بویله ایتدوکی شبدن چشمندن وحیلندن بلدوکی حیله ارض اوزرینه نایم اولمامقدر بلکه رف
وجذع وجدار اوزرینه ویاخود بونلره مشابه مرتفع مکانلر اوزرینه صعود ایدر وشمس غروب
ایتدکه بوعادتنه میل ایدر وفروج بیضه دن چیقدیغی کبی کاسب وظریف ومقبول خروج ایدر
وسریع الحرکه در ودعوت اولنسه اجابت ایدر وارزنلری ایام دور ایتدکجه حسنی وکیاستی
ناقص اولوب فتح وحمق زیاده اولور وجمیع اوصاف معقولدن منسلخ اولور ضدیته

منتن اولور ويرحالته واركه يا ذبحه صالح اولور ويا صياحه صالح اولور ويا بيضه يه صالح اولور د
دجاج مشترك الطبيعه در لحم وذبابي اكل ايدركه بو حال طباع جوارح طيوردندر وحشيش اكل ايدوب
حب التقاط ايدركه بو حال طباع بهايم طيوردندر ودجاج بيضه الحجينه ايكي اركلي وديشيسي
معلوم اولور زيرا بيضه محددة الاطراف اولورسه مخرج اناث اولور ومستديره عريضة الاطراف
اولورسه مخرج ذكور ومنقارندن تعليق اولنمغله فرخ ذكر وفرخ انثى معلوم اولور اگر تعليق
اولندقده اضطراب ايدرسه اركگدر واگر سكون اوزره قالورسه ديشيدر وبيضه دجاجدن
افراخ كاه حضن ايله خروج ايدر وكاه بلاد حارده زبل الحجينه دفن ايله خروج ايدر ودجاجده بر نوع
واردر كونده ايكي دفعه وضع بيضه ايدر ودجاجه جميع سنه ده شتوي ايكي ايدن غيري
اياده وضع بيضه ايدر وخلق بيضه اون ايكي كونده تمام اولور وبيضه دجاجه دن خروجي
جننده لينة القشر در هوا طوقنجه قشري صلب اولور وبيضه بياض وصفرته مشتملدر بينهما
بر قشر رقيق واردركا قيصار تسميه اولنور كه قشر صلب انك اوزرنه اولور طبع راقم الحروف حيوة الحيوانده
دميرينك وهي تشتمل على بياض وصفرة بينهما قشر رقيق يسمي قيصار يعلوه قشر صلب قولنه اشكال
كوريلور زيرا قشر رقيق صفرت وبياض بيضه بيننده در ديدكدنصكره قشر صلب قشر رقيق اوزرنده در
ديدوكي عقلده تامل ايدركه قشر صلب نفسنده قشر رقيق بيضه اوزرنه دركلي قشر رقيق بياض بيضه اوزره دكلدر
وبياض بيضه منتزع دكلدركه بيضه قشر صلبي ايله طبخ اولندقده قشر رقيق بياض بيضه بيننده دكلدركه
وقشر صلب قشر رقيق اوزره اولدوغي محسوسات بديهيه دندر اللهم منظور ومستنسخ منها اولان
نسخه حيوة الحيوانده عطف ايله يعلوه واقع اولان تعبير نفس الامرده واو عطف ايله يعلوها اولوب
قلم ناسخدن سهو اولمق واردركه ويعلوها قشر صلب وضمير تانيث بيضه يه راجع اولوب قشر رقيقه
راجع اولمنجه قشر رقيق صفرت وبياض بيضه بيننده اولمغه منافي دكلدر نفسنده بيضه قشر صلبي ايله
طبخ اولنمزدن اول كسر اولنسه قيصار تسميه اولنان قشر رقيق صفرت بيضه اوزرنه دركه قشر
صلبي ايله طبخ اولندقده قشر رقيقك مكاني قشر صلب ايله بياض بيضه بيننه متحول اولور وياخود
نسخه حيوة الحيوان صحت اوزره اولوب يسمي قيصار يعلوه قشر صلب تعبيري قلم مؤلف كتاب
دميريدن مترشح ايسه بويله توجيه اولنه كه قبل الطبخ قيصار صفرت وبياض بيننده ايكن قشر صلبي
ايله طبخندنصكره قشر صلب قشر رقيق ايله اولدوغنك كمال ظهورينه بناء تبيينه احتياج ايله تعقيد
كلام ايتمش اوله انتهى وكير وحيوة الحيوانده دركه بياض بيضه رطوبت لزجه دن ناشيه الافرادر
كه مني منزله سنده در وصفرت بيضه ماده فرخدر فرخ تازه سنندن اول ماده ايله اغتذا ايدر
ورطوبت بيضه دن تكون ايدن عين فرخدر صكره دماغي صكره جثه سي صكره بياض لفافه
واصوع يه انحياز ايدركه بو لفافه جلد فرخدر وصفرت بيضه غشا واصوع انحياز ايدركه
بو غشا سره فرخدر وجنين سره سندن دم حيض ايله اغتذا ايتدوكي كبي فرخ دخي سره سندن اغتذا
ايدر وكاه اولوركه بيضه واصوع ده ايكي مح بولنور وبو بيضه حضن اولنسه بوندن ايكي فرخ
تولد ايدركه شايع اولمشدر ومن جهة الغذا الطف بيضه كثير الصفرة اولاندر ومن جهة الغذا

قليل

قليل ومن جهة الانهضام عسير اولان بيضه ديكي اولمين دجاجك بيضه سيدر وبو نوع بيضه دن البته
حيوان متولد اولمز وغالبا نقصان قمر وقتنده وضع بيضه ايدن دجاجك وضع ايتدوكي بيضه دن
حيوان متولد اولمز زيرا بيضه استهلالدن بدر قمره وارنجه امتلا ورطوبت تحصيل ايدر وتكون
حيوانه صالح اولور وبدر قمردن محاق شهره وارنجه بونك ضديدر وفروج ده غالبا
شش ماهه اولدقده وضع بيضه ايدر ودجاج بر نيجه نوعدر بري هنديدر وبري زنجيدر
وبري نبطيدر وبري زبلي در ونوع زبلي كثير البيضه اولور زبدة العلويه ده مذكور دركه دجاج
ديك بولمدوغي وقت تراب ايله تلطخ اولور وبو تمرغدن جوفنده بيضه ضعيفه حاصل اولور اما
ردي الطعم اولور وبو بيضه دن حيوان متولد اولمز واگر دجاج ابتداء وضع بيضه ايتدكده
ديك ايله اكتفا ايتسه بعده حاصل اولان بيضه جيد ولطيف اولور واگر وضع بيضه اوزرنه
ايكن صوت رعد استماع ايتسه بيضه لرنه ضرر وخسران طاري اولور اكل فرخ
حلالدر زيرا طيباتدندر زبدة العلويه ده مذكور اولدوغي اوزره لحم دجاج درجه اولده
حار ورطبدر حيوة الحيوانده مذكور دركه لحم دجاج معتدل الحراره در ولحم فروج مني
وعقلي زياده ايدر وصوتي تصفيه ايدر وغذاء معتدلدر وضرري بعد الاكل تناول شراب
عسل ايله دفع ايدر ودجاج معتدل الغذا اولمغله حار دكلدركه صفرايه مستحيل اوله دائما
بارد دكلدركه بلغم احداث ايده دبيري دركه اطباء اغبياء وعامه دجاج نقرسه سبب اولدوغنه
بلغم زياده دن احداث ايتمشلردر دجاج مخنثة الناسدندر ومغز دجاج ادمغه وعقلي زياده
ايدر ودجاج اغذيه مترفهيندندر خصوصا كه وضع بيضه ايتمزدن اول اما بيضه سي برودت
ويبوسته مايلدر بياودوق قولي اوزرنه بياضي بارد ورطبدر وصفرتي حار در واجود بيض
كبار طري اولاندركه باهي زياده ايدر لكن ادمانله اكلي كلف ايراث ايدر ومعلوم اولاكه
ان ليلخيه اجود بيض بيض دجاج وبيض تدرج دركه طري ومعتدل النضج طبخ اولندقلرنده
لاباس دركه زيرا صلب طبخ اولنسه باتخمه ايراث ايدر زيرا ان طول مكث ايدر ونيم رشت
طبخ اولنسه حرارة معده يه ومثانه يه ونفث دمه نافعدر وصوتي تصفيه ايدر
ونيم رشتك انفعي يه سحق القا اولنوب وعدما يه ايدجه طورب بعده اخراج اولنندر
ابن وحشيه دخي فرقري اوزرنه دماغ دجاج خاصه سيحق اوزره وضع اولنسه الم
سمي ازاله ايدر ودجاجه اوكن دانه بياز سعيد وبرادج تمسم معشار ايله مهترا اولنجه طبخ
اولنوب ولحم اكل اولنوب مرقي ايچلسه باهي زياده ايدوب تقويت شهوه
ايدر وقوقنج قولي ايله قانعقه دجاجه بر حجر واردر مصروع اوزرنه شد وربط اولنسه
ازاله صرع ايدر دانت دخي اوزرنه تعليق اولنسه قوة باهي زياده ايدر وحامله ده دفع
عين السوء ايدر وتحت رأس صبيه وضع اولنسه بو منع بكلمز وذرق دجاجه
سوداء بر قومك قوم اوزرنه القا والصاق اولنسه آرالرنده شر وخصومت واقع اولنور
ومراره دجاجه سودا ايله قضيبه نسان طلا اولنوب مجامعت ايتسه موطوئه سنه

اول جماع لذت عظیمه ایله لذیذ اولور و بو مجامعتده حال اولمز و رأس دجاجه سودا کوزه جدیده ابحرده وضع
اولنوب زوجه سی ایله مخاصمه ایدن شخصک تحت فراشنده دفن اولنسه اول شخص فی الحال
زوجه سی ایله مصالحه ایدر و دجاجه سودانک دهنندن درت درهم مقداری ار آدم اوزرنده کوتورر
تهییج باه ایدر نزهة القلوبده مذکوردر شحم دجاج ایله کلف صیغ و بروده دن اولان شقاق طلا اولنسه
ازاله ایدر و مراره سی ایله اکتحال سیلان دمعی منع ایدر و اوجه بیض دجاجی اوچ کون و اوچ
کیجه سرکه ایچره خلط اولنمش قویوب بعده شمسده تجفیف و سحق ایدوب انکله بهق طلا اولنسه
ازاله ایدر و بیضهٔ دجاج منی یی آرتورر و جماعه قوت ویرر و بیضهٔ دجاج شتا فصلنده
مناسب کلادر و صیف ایامنده میانه نخاله ده طورسه زمان کثیر خلل پذیر اولمز مقریزی تاریخنده
ذکر ایدوب دیرکه تقی الدین العماری بکا اخبار ایتدی و تقی الدین دیرکه بر تجربه ایتمش ثقه و معتمد کا
اخبار ایتدی که دانه وضع بیضه ایدر دجاج بر یرده حبس اولنوب بر هفته کامل دم تیس ایله خلط
و عجن اولنمش نخاله اطعام اولنوب و بوندن غیری نسنه اطعام اولنمیوب و بو هفته ده وضع ایتدکلری
بیضه لری اولنوب و بو بیضه دن الحوح صاریلری پاک اخراج اولنوب و بو قاروره ده
زجاج ایچنه قونوب و اغزی محکم سد اولنوب اسبوع ثالث آخرینه دک بو حال اوزره ترک
اولنسه صکره آچلوب نظر اولندقده بو صاریلردن بر قاچ دود متولد اولمش بولنور اول دوده
اسبوع رابع آخرینه دک کیرو دم تیس ایله مخلوط نخاله اطعام اولنوب اسبوع رابع آخر
اولدقده اسبوع خامس آخر اولنجه بو دوده بر نسنه اطعام اولنمیه اسبوع سادس آخر اولنجه
بو کرم مرده هر کون فهر ایله صلابه اوزرنه القا نابغ سحق اولنوب شمسده تجفیف اولنور اما تجفیف
تجفیف شمس برج سرطانده الحمس اولمق کرک شق جز تمس لازمدر بعده تصفیر فضه اراده
اولندقده فضه اذابت اولنوب بو سحوقدن بر جز فضهٔ ذائبه اوزره القا اولنسه صفرهٔ نجیبه ایله
تصفیر ایدر مقریزی دیرکه تقی الدین العامر به اخبار ایدن ثقه نک مجربیدر اما تقی الدین بن تجربه ایتمدم
تجربه یه محتاجدر دیر **دجاج حبشی** حیوة الحیوانده مذکوردر که دجاج سابق الذکردن بر نوعدر
قول شافعیه لحم دجاج حبشی محرمه حرام اولور زیرا وحشیدر طیران ایله امتناع ایدر اگرچه
کاهی بیوت ناس ایله مألوف حفر اولورسه گرد وحشی واردر و قاضی حسین قولنده
دجاجهٔ حبشیه دراجه شبیهدر و عراقده بوکا دجاجهٔ سندیه تسمیه اولنور اگر محرم بونی قتل و
اتلاف ایدرسه جزا و عوض لازم اولور زیرا بیوت ایله استیناس ایدر و کذلک وحشیدن
بر استیناس ایدن حیوانک اتلاف و قتلنده محرمه جزا و عوض لازم اولمز کما لک بو قولنده شافعینک
خلافی واردر **دراج** صاحب الرموز قولنده رتان وزنی اوزره طیوردن بر نوعدر و دراج
مذکر و مؤنثه اطلاق اولنور و ارض مدرجه ذات دراریج حیوه تحقیق ایتدی صاحب الرموز
بو کلامندن جمعی دراریج دیلمو فهم اولنور لکن تصریح ایتممشدر حیوة الحیوانده مذکوردر که دراج ضم
دال مهمله ایله در و واحده دراجه در و کنیتی ابو الحجاج و ابو خطاب و ابو ضنبه در و طائر مبارکدر
و کثیر النتاج و مبشر الربیعدر و صوتی بالشکر تدوم النعم کلماتی اوزره درکه بو قوللک قائلیدر

وبوا

وهوا اصابیه ده و هبوب شمالده طیب نفس اوزره اولور و هبوب جنوبده سوء حال اوزره اولور
حتی طیرانه قادر اولمز و بالمن جناحینی اسفعدر ولکن جناحی اغبردرکه قطا خلقتی اوزره در لکن قطادن
الطفدر و جوهری قولی اوزره دراج بر اسمدرکه ذکر و مؤنثه اطلاق اولنور حتی حیقطان دینلوب
ذکرینه مختص اولور و سیبویه قولی اوزره دراج حیقطانه شبیه بر طیردرکه طیر الحمام قدیدر
و ابن درید دیرکه بن دراجی مولد ظن ایدرم و دراج درجه درکه رطبه وزنی اوزره در اما جاحظ
دراجی اقسام حماممدن بر قسم طوتمشدر زیرا دراج هر ذوات الاطواقدندر و افراخی حمامک
تحت جناحیندن جمع ایدر و دراجک شانندرکه وضع ایتدوکی بیضه یی موضع واحدده قومیوب
کمسنه مکانی بلممک ایچون مواضع اخری یه نقل ایدر و دراج بیوت ناسده تسافد و افراخ ایتمز بلکه شیارنده
تسافد ایدوب اندن افراخ ایدر و ابو الطیب المأمونی دراج وصفنده دیمشدر **شعر**
قد تعجبنا بذات حسن بدیع کنبات الربیع بل هی احسن فی ردا من جلنار و قمیص
من یاسمین بهی و سوسن و بعض ناس دراجه قیسقوم تسمیه ایدرلر نزهة القلوبده
مذکوردرکه دراج کثیر النتاجدر و لحمی خوش طعمدر و غذای لطیفدر و صفیرندن عند العرب بالشکر
تدوم النعم کلماتی فهم اولنور و عند البعض صدق و صدیق کلمه سی فهم اولنور و عند العجم سیخ و کباب
و طبق کلماتی فهم اولنور صاحب نزهة القلوب بو کلمات ثلثه تعیینندن مرادی الله اعلم
فراحدر و دخی درکه دراج بر تنده اولور بیوت ناسه قطعا کلمز و طیر صیاد انک صیدینه
وارسه دراج خارستان ایچنه کیروب و چنک و اظفارلری ایله بیخ خاره محکم صاریلوب
خلاص بولور **الحکم** اکل دراج حلالدر زیرا انواع حماممدن و یا خود قطادندر و بو ایکیسی حلالدر
الخواص رئیس الحکما ابن سینا قولی اوزره لحم دراج لحم فواخته دن افضل و اعدل و الطفدر لحم
دراج دماغ و منی و فهم زیاده ایدر ابن وحشیه قولی اوزره شحم دراج دهن کاذی ایله اذابت
اولنوب اذن وجعه یه اوچ قطره تقطیر اولنسه باذن الله وجعی ساکن اولور نزهة
القلوبده مذکوردرکه لحم دراج درجهٔ ثانیه ده حار و یابسدر اکلی قوت دماغ و حدت فهم
و بصر ایراث ایدر و مادهٔ منی یی آرتورر **دغناش** حیوة الحیوانده مذکوردرکه انواع
عصافیردن بر طایر صغیردرکه صرددن اصغردر و ظهری حمره مختلط در و سواد و بیاض
مطوقدر و غلیظ الطبع و شدید المنقاردر بحر مالح سواحلنده و غیرده کثیر الوجوددر و
انواع عصافیردن اولمغله اکلی حلالدر **دیک** فارسیده و ترکی زبان مغقده خروسدر
و ترکی شرقیده بورس و مغولیده دقاون در حیوة الحیوانده مذکوردرکه جمعی دیوک
و دیکه و تصغیری دویکدر و کنیتی ابو حسان و ابو حماد و ابو بنهان و ابو المنذر و ابو الیقظان
و ابو برایلدر عنوق طایره دیشندن مرتفع اولدقده لحم شبیه قطعهٔ حمرادرکه ترکیده اکا ایبک دیرلر
قنال و قنبع دیکه ائی نغش و نشر ایدر و دیرلرکه برایل خاصه دیکده اولاندر یعنی غیریده
اولان کوشت پارهٔ سرخه برایل دینلمز و دیکه انیس و موانس تسمیه اولنور و دیک افراخنه بیل و
اشفاقه اوزره اولمغله مشغوف شانندندر و زوجهٔ واحده یه مألوف اولمز و ابله الطبیعتدر

زیرا جوارده دوشنبه بیت صاحبنی بولەجق رشدی یوقدر وخصال حمیده سندندرکه دجاج
بیننده مواسات ایدر و بر دجاجی بر دجاجدن ترجیح ایتمز وعجایبدن دیکده اولاً اعظم عجایب معرفة
اوقات لیلیه درکه اصواتنی بو اوقات اوزره تقسیط ایدر و اوقات کرک طویل و کرک
قصیر اولسون آواتندن برشنه ترک ایتمک مرتبه سنده در وقبل الفجر وبعد الفجر صاحبنی بر بر اردجه
ایراد ایدر فسبحان من هداه لذلک بوندن اوتوری علمای شافعیه دن قاضی حسین ومتولی ورافعی
اوقات صلواتده صوت دیک مجربه اعتماد دک جوازنی ایله افتا ایدیلر وتاریخ ابن خلکانده
معتصم اللهه منسوب اولان محمد بن معن بن صادح ترجمه سنده ابو الاسعد بن نبیط صنعة دیکده دیدکی
قصیده دن بو بیت مذکوردر شعر کان نوشروان اعلا تاجه • وناطت علیه کف ماریة القرط
سبی حلة الطاووس حسن لباسه • ولم یکفه حتی سبی المشیة البطا نثر حافظ قولی اوزره
دیک هندی ونبطی وسندی وزنجی وحلاله لوگا مرابلی دینلور نوعی دیکه ده غالبدر ودمی
حافظ قولی اوزره اهل تجربه زعم ایدرکه دیک ابیض وافرق ذبح ایدن کسنه و مالی نکبت اوزره قالور
فائده ابن قانع جابر بن اثوبه اسنادنده روایت ایدیکه اثوب سکونه ثاء مثلثه فتح
واو ایله اثوب بن عتبه در ان النبی صلی الله علیه وسلم قال الدیک الابیض خلیلی واسناد ابن قانع
بو حدیثی الدیک الابیض صدیقی وعدو الشیطان یحرس داره وتسع دور خلفه لفظ ایله روایت
ایتدی وبر روایة ضعیفه ده الدیک الابیض الافرق حبیبی وحبیب جبریل یحرس بیته وستة عشر
بیتا من جیرانه جو مسطوردر وشیخ محب الدین الطبری روایت ایتدی رسول اللهک صلی الله
علیه وسلم دیک ابیضی واریدی وصحابه رضی الله عنهم دیکه ایله مسافرت ایدرلر دی تاکه دیکه اوقات
صلواتی کندولره بلدوره ورسول الله صلی الله علیه وسلم بیتنده ومسجدده دیک اقتنا ایدر ایدی
وصحیحینده سنن ابی داود وترمذی ونسائیده ابی هریره دن مرویدر ان النبی صلی الله علیه وسلم
قال اذا سمعتم صیاح الدیکة فاسئلوا الله من فضله فانها رات ملکا واذا سمعتم نهاق الحمیر
فتعوذوا بالله من الشیطان الرجیم فانها رات شیطانا قاضی عیاض قولی اوزره صیحه دیکده سؤال فضل الله
اوک سببی دعاء انسانه اوزره ملائکه نک تأمینیدر ودخی ملائکه نک انسان ایچون استغفاری
ودخی ملائکه نک انسان ایچون اخلاص وتضرع وابتهال ایله شهادتیدر وبو امرده حضور صالحین ده
وصالحین ایله تبرکده استجابت دعایه دلالت واردر واستماع نهیق حمارده شیطاندن
تعوذ بالله ایله اوک سببی بودر که شیطانک حضوری قتنده شیطاندن خوف اولنور
لایق اولان بودرکه اندن تعوذ اولنه انتهی وفی معجم الطبرانی وتاریخ اصبهان عن النبی
صلی الله علیه وسلم انه قال ان لله دیکا ابیض جناحاه موشیان بالزبرجد والیاقوت و
اللؤلؤ جناح بالمشرق وجناح بالمغرب ورأسه تحت العرش وقوائمه فی الهواء یؤذن فی کل
سحر فیسمع صیاحه اهل السموات والارض الا الثقلین الجن والانس فعند ذلک تجیبه دیوک
الارض فاذا دنا یوم القیمة قال الله تعالی ضم جناحیک وغض صوتک فیعلم اهل السموات والارض
الا الثقلین ان الساعة قد اقتربت وروی الطبرانی والبیهقی فی الشعب عن محمد بن المنکدر

عن جابر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال ان لله دیکا رجلاه فی التخوم ورأسه تحت العرش منطویة
فاذا کان هناة من اللیل صاح سبوح قدوس فصیح الدیکة وروی الحاکم فی المستدرک فی اوایل
کتاب الایمان عن ابی هریرة ان النبی صلی الله علیه وسلم قال اذن لی ان احدث عن دیک
رجلاه فی الارض وعنقه منثنیة تحت العرش وهو یقول سبحانک ما اعظم شانک قال علیه السلام
فیرد علیه ما یعلم ذلک من حلف بی کاذبا امام ابو طالب مکی وحجة الاسلام امام غزالی میمون بن مهراندن
روایت ایتدیلر میمون دیدیکه بکا خبر ایتدی تحت عرشده صورة دیکده بر ملک واردر رایسی لولودن
وجناحلری زبرجد اخضردن در لیلنک ثلث اولی کچدکده جناحلرین ضرب ایدوب صیحه ایدر
ودرکه مصلیلر قالقسونلر وفجر طلوع ایتدکده جناحلرین ضرب ایدوب وصیحه ایدوب دیرکه
غافللر قالقسونلر وزرلری کندو اوزرلرینه وثعلبی روایت ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردیلرکه اوچ صوتی الله تعالی سور بری صوت دیکدر بری صوت قاری قرآندر بری
اسحارده صوت مستغفریندر وامام احمد وابو داود وابن ماجه زید بن خالد الجهنی دن روایت
ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم لا تسبوا الدیک فانه یدعو الی الصلوة واقعدر نزهة القلوبده
مذکوردرکه دیک بیضه دن اسکرتزان اولور ودیک مهارش سار دیوکدن احسندر
وعلامه مهارشه اولدرکه اجی سرخ وکردنی سطبر وچشمی تنگ وچنگالی تیز وآوازی بلند
اوله ودیک مدت عمرنده بر بیضه صغیره وضع ایدر حکم اکل دیک حلالدر زیرا طیباتدندر
وسنت دیک مکروهدر زید بن خالد الجهنی دن روایت ایله آنفا ذکری تقدم ایدن حدیثدن
ادنوری الخواص مختار تقویمنده ذکر ایتدیکه لحم دیوک حرارت ویبوستده معتدلدر واجود
دیوک صوتی معتدل اولاندرکه اصحاب قولنجه انفعدر وقبل النضج اتعابی مستحدرکه غذاء محمود
احداث ایدر واصحاب امزجه بارده ومشایخه موافقدر ودیوک عتیقه دن قوت طبخ منحل
اولور ودیوک عتیقه نک لحمی اطلاق طبع ایدر ووجع مفاصله ورعشه یه وحمار عتیقه ذوات الادواره
نافعدر علی الخصوص کمیه کثیر دما وکرنب وسماق البطم وبسبایج ایله معمول اوله واما فراخ دیک
جمیع ناسه موافقدر خصوصا که صیحه یه هنوز ابتدا ایتمش اوله ودجاج وضع بیضه ایتمزدن
اونجه اوله ولا یقدرکه اکلنه مداومت اولنه انتهی وابن ماسویه قولی اوزره دم ودماغ دیک ایله
لسع هوام طلا اولنسه ازاله ایدر ودم دیک اکتحال عیندن حادث اولان بیاضه نافعدر و
تاج خروس احراق وسحق اولنوب فراشه بول ایدن کمسه یه ایچورسه لر ازاله ایدر ودیگک
جناحینی طرفلرنه اولان استخوانلر النوب بهیمه اوزره تعلیق اولنسه بهیمه دن اعیاء
نعاسی دفع ایدر وخصیه دیک کباب طبخ اولنوب وحامل اولمیه زن طهر حیضنده اوچکون
اول اکل ایدوب زوجی ایله مجامعت ایتسه حامل اولور وجماع کثیر ارادە ایدن بو عضوی
برکاغده پیچره صاروب عضد ایسری اوزره تعلیق ایتسه انعاظ شدید عجیب ایله انعاظ ایدر
وبار وسنده حل ایتسه تعوطی ساکن اولور ودیک احمر ودیک ابیضک تاجی ایله مجنون تبخیر
اولنسه نفع عظیمی ظاهر اولور ومرارۀ دیک مرق خان ایله خلط اولنوب آج قارنه

اکل اولنسه نسیانی ازاله ایدر والکلنه منسی اولنلری تذکر ایدر ودم دیک عسل ایله خلط اولنوب ذکره
عوض اولنوب انکله ذکر طلا اولنسه تقویت ذکر وتهییج وخصیهٔ دیک دیک جماعتش اوزره
تعلیق اولنسه جماعدن شه اگر بر دیک غالب اولمز نزهة القلوبده مذکوردر مرارهٔ دیک ایله
اکتحال بیاض عینی وغشاوهٔ عینی ازاله ایدر وجناحلری صاحب حمّای ورد اوزره ربط ایتسه لر
شفا بولور ومسافات بعیده یه کیدن ساعی جناحلرین کندوده کوتورسه لغوب واعیا عارض
اولمز ودم دیکی طعام ایچره بر قومه اکل ایتسه لر آرالرنده خصومت واقع اولور ولحم دیک قولنج عتیقی
فتح ایدر وبطنی اسهال ایلر ولحم دیک تخفیف اولنوب برابری بازو وسماق ایله سحق اولنوب
ونخود مقداری حب دوزیلوب مبطون بو حبدن بر بری اکل ایتسه فی الحال شفا بولور وبطن دیکی
بر مجرودر بو مجری مجنون اوزره ربط ایتسه شهوتن ارتورب عاقل اولور **ذباب** صاحب
الآمور قولی اوزره واحدی ذبابه در وجمع قلتی اذبه در وجمع کثرتی ذبّ درکه ضمّ ایله در و
ذبّان در حیوة الحیوانده مذکوردر جمع قلتی اذبه وجمع کثرتی ذبّان درکه کسر ذال معجمه وتشدید بای موحده
واخری نون ایله در غراب واغربه وغربان وقراد واقرده وقردان کبی در وارض مذبّة دنیلور
فتح میم وذال معجمه ایله سکگلی یره دیرلر وفرا قولی اوزره ارض مذبوبة دنیلور نته کم ارض موحشة دنیلور که
وحوشلی یره دیرلر وبوکا ذباب تسمیه اولنمه سی کثرت حرکت واضطرابندن اوتوریدر وذبابک
کنیتی ابوحفص وابوحکیم وابوالحدرش در وذباب اجهل خلق در زیرا کندوی هلاکه القا ایدر
جوهری درکه طیورده ذبابدن غیری ولوغ ایدر طیر یوقدر انتهی وذباب اصناف کثیره اوزره درکه
عفونتدن متولددر وناس ایله مخالطه ایدن ذباب سفادن مخلوقدر وگاه اولورکه آنادن
خلق اولنور ودیرلرکه باقلا بر موضعده عتیق اولسه مجموعی ذبابه مستحیل اولوب اول موضعه اولان
سوراخدن طیران ایدر واول موضعه باقلانک قشرندن غیری نسنه قالمزکه بو قول جاحظکدر وذبابک
صغر احداقندن اوتوری اجفان عینی یوقدر واجفانک شانی مرآت حدقه یی غباردن پاک ایدوب
جلا ویرمکدر الله تعالی آنک ایکی النی مرآت احداقنه جلا ویرمکیچون خلق ایتدی فلهذا دائما ذباب
اللرین کوزلرینه سورمک اوزره کورینور روی الحاکم عن النعمان بن بشیر انه قال وهو علی المنبر سمعت
رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول الا انه لم یبق من الدنیا الا مثل الذباب تمور فی جوّها فالله الله
فی اخوانکم من اهل القبور فان اعمالکم تعرض علیهم تموزنک معناسی کیدر وکلور دیمکدرکه ترکیده
اندن چالقانور ایله تعبیر اولنور وجو دنیا ارض ایله سما بینیدر وفی مسند ابی یعلی الموصلی
من حدیث انس ان النبی صلی الله علیه وسلم قال عمر الذباب اربعون لیلة والذباب کله
فی النار الا النحل دیرلرکه ذبابک نارده اولمسی اکا عذاب ایچون دکلدر بلکه ذباب اهل نار اوزره
دوشمک ایله اهل نار انکله تعذیب اولنمق ایچوندر **فائده** یحیی بن معاذ حکایت ایتدی
ابوجعفر المنصور برکون اوتورر کن بر ذباب اوزرینه هجوم والحاح ایدوب ذبابدن منصور
متضجر اولدی ودیدیکه نظر ایدک قبوده کیم واردر دیدیلر مقاتل بن سلیمان واردر منصور
دیدیکه دعوت ایدک کلسون ومقاتل مجلس منصوره داخل اولدی منصور اکا دیدیکه الله تعالی

ذبابی

ذبابی نیچون خلق ایتدوکنی بیلورمیسن مقاتل دیدیکه نعم بیلورم سنک کبی جبابره یی تذلیل ایچون
خلق ایتدی منصور خنده ایدوب اکا جایزه احسان ایتدی ابن خلکان ترجمه سنده ترجمهٔ ابن مقاتله
دیرکه مقاتل بن سلیمان تفسیر کتاب الله العزیز ایله مشهوردر وبر جماعتدن اخذ حدیث ایتمشدر
امام شافعی رضی الله عنه دیرکه ناس اوچ کمسه نک طفیلیدر تفسیرده مقاتل بن سلیمان طفیلیدر
وفقهده امام ابوحنیفه رحمه الله طفیلیدر وشعرده زهیر بن سلمی طفیلیدر روی البخاری وابوداود
والنسائی وابن ماجه وابن خزیمه وابن حبان ان النبی صلی الله علیه وسلم قال اذا وقع الذباب
فی اناء احدکم فلیمقله فان فی احد جناحیه داء وفی الآخر دواء وانه یتقی بجناحه الذی فیه الداء وفی
روایة النسائی وابن ماجه فان فی احدی جناحی الذباب سمّ والآخر شفاء فاذا وقع فی الطعام
فامقلوه فانه یقدم السم ویؤخر الشفاء نزهة القلوبده مذکوردرکه ذباب حیوان لی شردر و
عفونت هوا وزمیندن متولد اولور وزهرناک خرطومی واردر واکولی نیشه در بو سببدن
پشه کونده پنهان اولورکه ذلسب هواده حرارت اولمغین طیران ایده مز وذباب جراحت
اوزره اوتورب زیاده الم ویرر وجراحت اوزرنده دود تخم ایدر وصاحب جراحت اولان
حیوانک سبب هلاکی اولور وعصفور مثال ابیض اوزره اوتورسه اسود ذرق ایدر واسود
اوزره اوتورسه ابیض ذرق ایدر وذباب بر نیچه نوعدر بر نوعی خرمکس درکه اکا ترکیده اتسگگی
دیرلر اذن انسانه داخل اولمغه مایلدر عجبا ذبابه داخل اولسه مضردر وبر نوعی سک
مکس درکه ذباب معروفدن حجمده کبیردر وقاذوراتدن غیره نزول ایتمز کم شاعر بو معنایی
علی طریق الایهام ردی الخلق ودنی الخلق اولان اشخاص قدحنده نظم ایتمشدر **قطعه**
هرکه ناکس شود زاصل وجود ۰ بتقالیب دهر کس نشود ۰ سک مکس را اگر کنی مقلوب ۰
قلب او غیر سک مکس نشود **نثر** وبر نوعی دخی شبر مکس در **الحکم** مجموع انواع ذباب حرامدر و
دیجوهدن بر وجهده اکلی حلالدرکه بونی علمای شافعیه دن رافعی حکایت ایتدی ماوردی دیرکه فقهای صحم
بعض فول وامثال فول اکولدن متولد اولان ذبابی اباحه ایتدی بو قولک قائلی فواکه وخلدن
متولد اولان دودک اباحتنه قائل اولان اولمق ظن اولنور وامام غزالی احیاده اول کتاب حلال و
حرامده ذکر ایتدی ذبابه ویا خود نمله بر قدر طبیخه بحرده واقع اولوب اجزاسی متفرق اولسه اول طبیخک اکلی حرام
اولمز ذباب ونمل وبونلرک امثالنک تحریمی استقذاری ایچوندر طبیخده واقع اولان مستقذر اولمز
وطبیخده لحم آدمی آدمیتدن بر جزء واقع اولسه وزن دانق مقداری اولدخی تقدیرجه دخی اول
طبیخک اکلی حلال اولمز وعدم حلی نجستندن اولدوغی دکلدر زیرا آدمی میتنک لحمی طاهردر مذهب
امام ابوحنیفه بوکا مخالفدر آنک قتنده آدمی میتنک لحمی غیر طاهردر وآدمی میتنک لحمی طاهردر
دینلرک قولی اوزره طبیخده واقع اولدیغی تقدیرجه اول طبیخک اکلی حلال اولمدوغی لحم آدمینک
عدم طهارتی ایچون دکلدر بلکه شرف وحرمتی ایچوندر اما ذباب بونک مخالفیدر انتهی کلام الغزالی
الخواص جاحظ قولی اوزره کندس ایله بن ضرب وخلط اولنوب بیت انکله اصلا اولنسه
ایچنه ذباب داخل اولمز وبر ذبابک باشن ایروب انکله قرصهٔ زنبوری دلک ایتسه لر

روزی کمینه مرغ وسعی مگس افکنده آن

وجعی ساکن اولور و ذباب احراق وسحق اولنوب وعسل ایله خلط اولنوب الکله دار الثعلب طلا
اولنسه شعری بتورر و ذبابه مرداولدقده اوزرینه خبث حدید نثر اولنسه فی الحال زنده اولور
دوروق قرع ایله و یاخود کندس ایله ویاخود وسلیخه ایله بیت تبخیر اولنسه اندن ذباب زائل
اولور وورق قرع طبخ اولنوب بیت وحیطانه نثر اولنسه اندن ذباب واقع اولمز انتهی
قال الجاحظ ومحمد بن زکریا الرازی قولی اوزره وجع دندانندن شکایت ایدنلرکمسه ذبابه
حیه تعلیق اولنسه وجعی زائل اولور و اول کمسه‌یی کلب کلب عقر ایده وجهنی
ذبابدن ستر ایتمک کرک که ذباب انکا اذا وضرر ایدر دیدیلر وغیر ابن زکریا قولی اوزره
بر ذباب جروه کنام جرح وضع اولنوب و برخیط ایله وسعت اوزره یعنی غایت کوتیک
بغلنوب وجع عینه بشلی اولان کمسه‌نک عنقی ویاخود عضدی اوزره تعلیق اولنسه المی ساکن
اولور وذباب کبیرک برقاچنک روسی قطع اولنوب جسدلری ایله حقبنده نابت اولان
شعرک موضعی حک شدید ایله حک اولنسه اصلندن ازاله ایدر مجرب عجیبدر صفة طلسم
کرمنع ذباب ایدر کندس وزرنیخ اصفر متساویة الاجزا سحق اولنوب دما بصل فار
ودهن ایله عجن اولنوب وبوندن تمثال ذباب اشنوب مائع اوزره وضع اولنسه
مادامکه مائع اوزره در انکا ذباب قریب اولمز وسا در ول دیدکلری حشیشه‌نک
باقسی باب بیت اوزره وضع اولنسه مادام اول باقه باب بیت اوزره معلقدر
اول بیته ذباب داخل اولمز نزهة القلوبده مذکوردر که ذبابی بریان ایدوب اکل ایتمک
مثانه‌ده اولان حصاتی کسر واخراج ایدر و ذباب وثوم مدقوق ایله لدغ عقرب طلا
اولنسه شفا ویرر راعبی حیوة الحیوانده مذکوردر را وعین مهملتین ایله برطائردرکه
ورشان وحمام بیننده متولددر وشکل عجیبدر جاحظ قولی اوزره بوکثیر النسل وطویل العمر
وبونک عظم بدننده ابوینی اوزره فضیلتی واردر وبونک هدیلده قرقره‌سی واردرکه
ابوینده یوقدر حتی بوقرقره ازدیاد ثمنینه سبب واتخاذ واقتناسنه حرص ورغبته
علت اولور دمیری دیرکه عصر متصنفلرندن بعض اسمنی را وغین معجمه ایله ضبط ایدیلر
کرد وهم در صاحب نزهة القلوب دخی بوطیری را وعین مهملتین ایله ایراد ایدوب
دیرکه راعبی کبوترد زاغدن متولد اولور وبونی کبوتردن برنوع طوتمشلردر و
خاصیتده دخی کبوتره بکزر رخمه هما در صاحب القاموس قولی اوزرنه جمعی رخم در
تحریک ایله برطایر ابقعدرکه خلقتده نسره مشابهدر ورخمه‌ده اولان ها جنس ایچوندر
یعنی تاء وحدیتدر تاء تانیث دکلدر وجمعی رخمدر ورخمه‌نک کنیتی ام جعران وام
رسالة وام عجیبه وام قیس وام کثیردر وبوطایرک طبعنده درکه جبالک وحشی یابل اولور و
اماکندن امکن اعداسنه اسحق وابعد اولنده بابل اولور وهضابدن صخوره بابل اولور وبوکا
انوق دینلورکه فعول وزنی اوزره در ودیشی‌سنک طبعنده در بر خصلت واردر بیضه‌سنی
حضن ایدر دوزخنی حمایت وصیانت ایدوب ولدنه مألوف اولور وکندوزوجی اولان ارککدن

غیرایه

غیر ایله تزوجدن امتناع ایدر و بیضه واحده وضع ایدر وکاه اولورکه متیم اولور ورخم ذوات
طیوردندر ولئام طیوردندر وحدر غادر بوم در رخم در وعرب بیضه رخمه‌دن امتناعده مثل
ضرب ایدوب اعز من بیض الانوق وابعد من بیض الانوق دیرلر زیرا امتناعی
انکا ظفر بولنماغه قریبدر زیرا آشیانه‌سی رؤس جبالده واماکن صعبه‌ده درکه ذکری سبق
ایتدی و بومعناده قول شاعردر شعر وکنت اذا استودعت سرا کتمته
کبیض الانوق لاینال لها نثر دیرلرکه برشخص معاویه‌یه دیدیکه بکا هندی یعنی والده‌کی تزویج
ایله ومعاویه دیدیکه هند ولددن قالمشدر تزوجه احتیاجی یوقدر وبوشخص دیدیکه بنی فلان
ناحیه‌یه والی نصب ایله ومعاویه بونی انشاد ایتدی نثر طلب الابلق العقوق فلما اعجزته اراد
بیض الانوق نثر وبونک معناسی بودرکه اولمین نسنه‌یی طلب ایتدی وبولمیجق برنسنه
طلب ایتدیکه انکا وصوله مطمع یوقدر وکمال بعد اوزره در بونی امثالده تکلم ایدنلردن بر
جماعت ذکر ایتدی وغلطدر زیرا معاویه‌نک والده‌سی هند ابی بکر الصدیق رضی الله عنه
ابو قحافه فوت اولدقدن صکره فوت اولدی که هجرة نبوته علیه افضل التحیه‌دن سنه اربع
عشره محرمنده در وصواب ابن اثیرک نهایه‌سنده وغیرده مذکوره اولاندرکه برشخص معاویه‌یه
دیدیکه بنم ایچون نفقه فرض وتقدیر ایله معاویه دیدیکه ایدیم واول شخص دیدیکه ولدم ایچون دخی
ایله معاویه دیدیکه لا واول شخص دیدیکه عشیرتم ایچون دخی ایله معاویه دیدیکه لاصکره معاویه
دیدیکه لاصکره معاویه ذکری سبق ایدن قول شاعر ایله تمثیل ایتدی وعقوق نوقدن حامل
اولانه دیرلر وابلق ذکورندندرکه ذکر حامل اولمز شعرده کانه مذکر حاملی وبیض انوقی طلب ایتدی
دیمش اولدیکه ممتنع نسنه‌یی طلب ایدنلر ایچون ضرب اولنمشلدر وسهیلی اوائل الروض الانفده
ذکر ایتدی انوق رخمه‌نک انثی‌سیدر وکمسه بربولنمز نسنه‌یی طلب ایتسه مثلدرکه بیض انوق ارادی دیرلر
دیرلر زیرا انوق که رخمه‌در شواهق جبالده برحرزده وضع بیضه ایدرکه انکا ایرشلمز وبوقول
کاملده مبردک قولیدر ومثله موافق اولمز خلیل قولی اوزره انوق رخمه‌دن مذکردر وبو
معنایه اشبه در زیرا مذکر وضع بیضه ایتمز بیض انوق اراده ایدن محال اراده ایدر اول
کمسه کبی ابلق عقوق اراده ایدن نزهة القلوبده مذکوردر رخمه مرغ هما درکه مرغ مبارکدر وبو
نسر شکلنده در وزکی کالمدر ولحومدن جرو کلبک لحمنه زیاده مایلدر واستخوان اکل ایدرکه
حقنده دینلمشدر شعر همای برهمه مرغان ازان شرف دارد که استخوان
خورد وجانور نیازارد الحکم حکم شرع تحریم اکل رخمدر زیرا بیهقی عکرمه رضی الله عنه وعکرمه
ابن عباسدن روایت ایتدی قال ابن عباس نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم عن اکل الرخمه
واسنادی قوی دکلدر وامام العلامه ابو الولید القرطبی تفسیرنده اواخر سورة الاحزابده
الله تعالی نک یا ایها الذین امنوا لا تکونوا کالذین اذوا موسی فبرأه الله مما قالوا الآیة
قول کریمنده ذکر ایتدیکه اذوا موسی یعنی موسی‌یه قرداشی هارونی قتل ایتدی قوتری ایله اذا ایتدیلر
پس ملائکه موت هارونی تکلم ایتدیلر وموضع قبرنی رخمه‌دن غیری کمسه بیلمدی ایچون الله تعالی

آنی اصم وابکم قلدی وحاکم بونی مستدرکنده کتاب تواریخ الانبیا علیهم السلام بوینه روایت ایتدی
ومفسرلرینه بریننک غیرنی ذکر ایتدی که علیدن کرم الله وجهه روایت ایدر دیرکه قوم موسینک موسی یه
اذالری هارونی موسی قتل ایتدی دیدکلری ایدی زیرا موسی وهارون علیهما السلام تیهدن جبله خروج
ایتدیلر وهرونه جبلده موت ایرشدی وموسی رجوع ایتدکده بنی اسرائیل موسی یه دیدیلرکه هرونی
سن قتل ایتدک وهارون بزه سندن الین واجب ایدی وبو قول ایله موسی یه اذا ایتدیلر والله تعالی
ملائکه یه امر ایتدی هارونی کتوردیلر وانلر بنی اسرائیل ایچنده طواف ایتدیلر وبنی اسرائیل برآیة
عظیمه کوردیلر موسینک صدقنه وبرائتنه بو آیة دلالت ایتدیکه هرونک اثر قتل یوغیدی
وقشیری علی بن ابی طالبدن رضی الله عنه روایت ایتدیکه الله تعالی بعد الموت هرونی احیا ایتدی
وموسی کندوی قتل ایتدوکن بنی اسرائیله اخبار ایتدی وصکره کیرو هرونه موت
ایرشدی وهرون تیهده موسی دن اول فوت اولدی وموسی انقضاء مدت تیهدن
ایکی آی صکره فوت اولدی زمخشری قولی اوزره رخمه صیاحنده سبحان ربی الاعلی دیر
الخواص ریش رخمه ایله بیت تبخیر اولنسه هوامی بیتدن طرد ودفع ایدر وزبل رخمه خل
خمر ایله ازیوب اکله برص طلا اولنسه اول برصی تغییر ایدوب نفعی ظاهر اولور وجگر رخمه کباب
طبخ وسحق اولنوب وآب ایله ازیوب اوچ کون علی التوالی هر کونده اوچ دفعه مجنونه ایچدرلسه
باذن الله شفا ویرر وولادتنده عسرت واقع اولان زنه اوزره رأس رخمه تعلیق اولنسه سرعت
اوزره وضع حمل ایدر وقانصهٔ رخمه اوزرنده اولان جلد اصفر بعد التجفیف سحق اولنوب وشراب
عسل ایله ایچلسه مجموع سمومه نافعدر نزهة القلوبده مذکوردر مرارهٔ رخمه زیت ایله حل اولنوب
اذنه تقطیر اولنسه صممی ازاله ایدر ومرارهٔ رخمه ایله اکتحال بیاض عینی ازاله ایدر ومحموم اوزره تعلیق اولنسه
صحت ویرر وصاحب حمای ربع اکل ایتسه شفا بولور وزیت ایله خلط ایدوب کمسنه یه بوزنسه سوزی
سلطان قتنده مقبول اولور وعظم جناح ایمننک رمادی طعام ایچره کمسنه یه اطعام ایتسه لر
افراط خلت ومحبت ایراث ایدر وعظم جناح ایسرینک رمادی بالعکس افراط عداوت ایراث ایدر
وذرق رخمه یی تحقیق ایدوب زن حامل کوزنکنه رخمنده اولان جنین ارکک ودیشیدن قنغیسی اولدیغی
معلوم اولور وصاحب الآمور قولی اوزره مرارهٔ رخمه ایله لسع حیة ونیش طلا اولنسه نافعدر
ولحمی بعد التجفیف خردل ایله خلط اولنوب شنا ایچون معقود اولان کمسنه اکله تبخیر اولنسه عقد معقودی
حل ایدر ورخمه نک جانب ایمنندن بر ریش آلوب زنک ابقتری آراسنده وضع ایتمک ولادتی
تسهیل ایدر زاغ ترکیده قره قرغه دیدکلری طیردر حیوة الحیوانده مذکوردر که زاغ انواع غرابدندر که
غراب اسود صغیردر بعضی احمر المنقار واحمر الرجلین اولور ولطیف الشکل وحسن المنظردر وبوکا
غراب الزیتون دینلور زیرا زیتونی اکل ایدر وبوکا کیرو کچی کبی زرعی وغراب الزرع دخی
دینلور لکن عجایب المخلوقاتده واقعدر زرعی وغراب الزرع غراب اسود کبیردر که بیک سنه دن
اکثر تعیش ایدر وعجایب المخلوقاتده مذکور اولان دخی صواب قول اولدر عجیبه دمیری
دیرکه انتخاب حافظ السلفیدن کتاب المستفاده وعجایب المخلوقاتدن اخذ ورقه ده کوردم

محمد

محمد بن اسمعیل السعدیدن منقولدر محمد دیرکه یحیی بن اکثمه متوجه اولدم ایدی مجلسنه داخل اولدقده
جانب یمیننده بر قمطر کوردم وبنی اجلاس ایدوب بو قمطرک فتحنی امر ایتدی وفتح اولندی
دایچندن بر نسنه چقدی که رأسی انسان کبی رأسی وار ایدی وسره سندن اسفلنه وارنجه زاغ
هیئتنده ایدی وصلبنده وظهرنده ایکی سلعه وار ایدی محمد دیرکه بن بونی کوردکده تعجب ایلدم ویحیی
تکبیره باشلدی وبن یحیی یه دیدم الله تعالی بوندر یحیی دیدیکه نه ایدوکنی کندودن سؤال
ایله بن دخی اکا سن نه سن دیدم اول زاغ ابلغ اوزره قالقوب لسان فصیح ایله
انشاد ایتدی **شعر** انا الزاغ ابو عجوه . انا ابن اللیث واللبوه . احب الراح والریحان
والنشوة والقهوه . وبی اشیا تستظرف یوم العرس والدعوه . فمنها سلعة فی الظهر تسترها
الفروه . واما السلعة الاخری لو کان لها عروه . لما شک جمیع الناس فیها انها رکوه . نثر
وصکره بو حیوان صیحه ایدوب وزاغ زاغ دیو صوت ایدوب قمطر ایچنده منطرح اولدی
وبن یحیی یه بونک کیفیتن سؤال ایتدم دیدیکه بو همان کوردوکک کبیدر احوالنی بن دخی بلمزم لکن
بو حیوان امیر المؤمنینه نامهٔ مختوم ایله اهدا اولنمشدر که ذکر حالی اول نامه ده مسطوردر وبو
وبن واقف اولمدم راقم الحروف بویله ظن ایدر که بو مجلده دن اشبو منظوم سادس عشرده فتح
حیوانات بریه نک شرح صنف شبیه الانسانده نزهة القلوبدن نقل اولنان زاغ سار دیدکلری حیوانلر
که نزهة القلوب صاحبی دخی عجایب المخلوقات وجامع الحکایاتدن الحق خلیفه یه هنددن اهدا
اولندوغن نقل ایدوب وبو حیوانک انشاد ایتدوکی ابیاتدن بیت اولی ایراد ایتمشدر الحکم
اکل زاغ حلالدر که رافعیده اصح بودر وحکم وحماد ومحمد بن حسنک دخی قولی بودر وبیهقی شعبنده
روایت ایدوب دیرکه اکل غرابدن حکمه سؤال ایتدم دیدیکه غربان سود کبارک اکلنی بن مکروه ایدرم
اما غربان صغارکه اکا زاغ دینلور انک اکلی لابأسدر الخواص لسان زاغ تجفیف اولنوب
عطشان اکل ایتسه وسط تموزده اولدوغی تقدیرجه عطشی زایل اولور کذلک قلبی تجفیف وسحق
اولنوب لسان الی ایچه سنه عطش عارض اولمز زیرا بو طیر تموزده آب ایچمز ومراره سی
مرارهٔ دیک ایله خلط اولنوب بو ایکیسی ایله اکتحال اولنسه ظلمت عینی ازاله ایدر وشعری سواد
عجیب ایله تسوید ایدر نزهة القلوبده مذکوردر حوصلهٔ زاغی تجفیف ایدوب وعسل ایله خلط
ایدوب اوچ کون کونده اوچ قیراطی اکل اولنسه بهقی ازاله ایدر وسیلان دمی منع ایدر وشحمنی
دهن ورد ایله خلط ایدوب ویوزینه سوروب وحضور سلطانه وارانک عند السلطان
هر حاجتی مقضی اولور ودمی تجفیف ایتسه لر بواسیر وناصوره مفیددر وذرقی موضع طحاله طلا ایتسه لر
صحت **زرزور** فارسیده سار وترکیده سغرجق ومغولیه سغرجه دیرلر حیوة الحیوانده
مذکوردر که ضم زاء معجمه ایله نوع عصافیردن بر طایردر لونی حضرته مایل اسوددر وبیاض ایله منقطدر
وزرزور اسمی ایله تسمیه اولنمان زرزره یعنی تصویتی ایچوندر جاحظ قولی اوزره زرزور
وحمام وعصافیر کبی هر طایر جید الجناح که ابقلری صغیر اولور وابقلری قطع اولنسه طیرانه
قادر اولمز نته کم رجل انسان قطع اولنسه عدو وسرعت مشیه قادر اولمز طبرانی وابن ابی شیبه

عبد الله بن عمرو بن العاص دن روایت ایتدی عبد الله دیرکه ارواح مؤمنین زرازیر کبی طیر خضر جوفنده در
تعارف ایدرلر و ثمر جنتدن مرزوق اولورلر شیخ الاسلام العلامه برهان الدین القیراطی قولیدر **شعر**
قد قلت لما قربی معرضا ٭ وکفه یحمل زرزورا ٭ یا ذا الذی عذبنی مطله ٭ ان لم تزر حقا فزر زورا ٭
عجیبه عبد المحسن بن عثمان بن غانم جمع ایتدوکی مناقب امام شافعیده مذکوردر امام شافعی
دیرکه عجایب دنیادن رومیه ده صفه زرزور اوزرنده نحاسدن بر طلسم واردر هر سنه دن برکونده
صفیر ایدر و بونک جنسندن بر طایر قالمز که رومیه یه کلمیه جمیعا منقارلرنده بر زیتون کتورلر و کتوردکلری
جمع اولنوب عصر اولنورلر و اول سنه اهل رومیه نک زیتی بو زیتونلر کفایت ایدر حیوة الحیوان
صاحبی امام شافعی مناقبنی عبد المحسندن نقل ایله رومیه نک بو طلسمی زرزور صفتنده درجه ایراد
ایتدکدنصکره سودانیه اسمی ایله مسمی اولان طایرده دخی بویله حکایات اولنور دیو ایراد ایتمشدر که
موقعنده بو مجله ده دخی ایراد اولنور و کتب محاضراتک اکثرنده رومیه نک زیتون طلسمی سودانیه
صفتنده درج مذکوردر که بو مجله دن منظره ثانی عشرده فتح اراضی و بلاد اقلیم خامسدن شرح الثامن
والعشرین من الاقالیم العرفیه الجانب الشمالی المشتمل علی بلاد امم مختلفه سرنجی ایله معنون اولان موضعده
ترجمه رومیه ده طلسم مذکور سودانیه صفتنده اولمق اوزره ذکری سبق ایتدی نزهة القلوبده مذکوردرکه
زرزور مبشر ربیعدر فصل شتاده ارض هنده کیدر و فصل ربیعده ایران زمینه کلور **الحکم**
اکل زرزور حلالدر زیرا انواع عصافیردندر **الخواص** لحم زرزور تقویت باه ایدر و دم زرزور
داء میل اوزره وضع اولنسه نافعدر و رماد زرزور جرح اوزرینه اکلسه ازاله ایدر نزهة القلوبده مذکوردرکه
لحم زرزور درجه ثالثه ده حار و یابسدر نور بصری آرتورر و تجفیف و سحق اولنوب آج قرننه
اکل اولنسه خناقی ازاله ایدر بریخ ایله ذرق زرزور قوبایی ازاله ایدر و زرزورده دفع خفافیش
و جربه قان کتورمک خاصیتی واردر **زریق** نزهة القلوبده واردرکه زریق حیوانی ایراد ایتمشلر
درکه طایر معروفدر و بوکا قیق و زریاب دیرلر و ناس ایله الوفدر و سریع الادراکدر
تعلیم اولنسه قبول تعلیم ایدر و کاهی اولور ببغا اوزره فضلی ظاهر اولور زیرا ببغادن اخبردر
تعلم ایتدکده حروفی شویله تبیین ایدر که کندی کوردیکن استماع ایدن بو حروفی تلفظ ایدن انسان
اولدوغنده شک ایتمز ارسطاطالیس نعوتده ذکر ایتدی که زریاب شقراق ایله غرابدن مرکب
لی یردر و بویله اوکی اولنسه بیض دخی یمر در و زریابک صغیرنده و قرقره سنده اعجوبه واردر زیرا
کاهی افصاح اصوات ایدر و کاه قمری کبی قرقره ایدر و کاه فرس کبی حمحمه ایدر و کاه بلبل کبی صفیر ایدر
و غذاسی نباتات و فواکهدر و بونلردن غیری لحومدندر و غیاض و اشجار ملتفه ایله الوفدر و کیرو
حیوة الحیواندر کتاب منطق الطیرده مذکوردر که زریاب ابو زریقدر و حکایت اولنور که بر شخص
یانده اولان درتیوز درهمدن غیری بر حبه یه مالک دکل ایکن بغداددن چیقدی و طریق بغداده افراخ زریاب
بولنوب یانده اولان مبلغ ایله اشترا ایتدی و صکره کیرو بغداده عودت ایتدی و صباح اولدقده
دکانن فتح ایدوب افراخ زریابی دکان اوزره تعلیق ایتدی و بر ریح بارده هبوب ایدوب
بو افراخ مرد اولدی و بر اضعف و اصغری قالدی و بو شخص فقرینه ایقان ایتدی و الله تعالی یه

دعا ایله

دعا ایله ابتهالدن خالی اولمیوب یا غیاث المستغیثین اغثنی دیر ایدی و صباح اولدقده
ریح بارده زایل اولدی و بو قالان فرخ ریشنی نفش ایدوب صوت فصیح ایله یا غیاث المستغیثین
اغثنی دیر اولدی و ناس بونک اوزرینه مجتمع اولوب بونی استماع ایتدیلر و امیر المؤمنینک
بر کنیزکی اولمقامه اوغرایوب صوتنی استماع ایتدی و اول فرخ زریابی اول شخصدن بیک درهم
فضه ایله اشترا ایتدی و کیرو حیوة الحیواندر که چوق کسر قاف اول ایله یمامه مقدارنده بر طایردر
که اکا زریاب دیرلر و اهل شام اکا ابو زریق تسمیه ایدرلر نزهة القلوبده مذکوردر که زریق
زاغدن کبیر کورینور اما لحم زیاده کلدر و بغداده کثیر الوجوددر و متصل نهر دجله اوزره طیران
و جولان ایدر **الحکم** اکل زریق عدم استخباثی ایچون حلالدر لکن شقراق ایله غرابدن متولددر
دینلدی بو تقدیر اوزرینه تحریمنده بر وجه اولور و فقها بونی ذکر ایتمشلردر **زق** حیوة الحیوانده
مذکوردر طیر دخی بر طیردر اسنانه عجم بادرنج اولقدر قریب اولور که ال ایله اخذ و قبض اولنمق
مرتبه سنه وارر صکره غوص ایدوب مسافه بعیده ده خروج ایدر که ابن سیده قولیدر راقم الحروف
لایح اولور که رومده قره بتاق دیدکلری طیردر که اسود اللوندر و کردنی بر مقدار طولانیدر
و قدرده حمامه شبیهدر **زمج** صاحب الراموز باب الجیم و فصل نزهة القلوبده فارسیسی رمکدر
حیوة مذکوردر دیرکه زمج سکر وزنی اوزره بر طایردر که فارسیسی دوبرادراندر زیرا صیددن عاجز
اولسه قرداشی اکا اعانت ایدر دوبرادران تسمیه سنه وجه بودر و جوهری فارسیده دوبرادران
دیدوکی وهم در انتهی و صراحده مذکوردر که زمج خرد کبی ضم تشدید ایله طیوردن بر نوعدر و
صاحب التصریح فارسیسنه تعرض ایتمدی حیوة الحیوانده مذکوردر که زمج خرد وزنی اوزره طایر معروفدر
که ملوک انکله صید طیور ایدرلر و اهل بزدره بونی خفاف جوارحدن عد ایدرلر و حقی عیننده و
حرکتندن و شدت و ثبتندن معلومدر و بونک خلقتی محمودر لونی احمر اولمقدر و زمج عقابک
ایکی نوعندن بر نوعیدر و غدر ایله و قلت الفت ایله موصوفدر زیرا طبعی کثیفدر کاه اولور که قبول تعلیم ایدر
لکن نیجه زمان بطوء و مکثدن صکره ایدر و بونک عادتی وجه ارضده صید ایتمکدر و جوالیقی قولی اوزره
زمج طیوردن بر جنسدر که انکله صید طیر ایدرلر و ابو حاتم قولی اوزره زمج مذکر عقابدر و جمعی زمامیج در
و لیث قولی اوزره زمج عقابدن دون بر طایردر و لوننک حمرتی غالبدر و عرب بوکا دیران تسمیه ایدرلر
و طبعندندر که صیددن عاجز اولسه اخذ صیدی ایچون قرداشی اکا اعانت ایدر راقم الحروف
لایح اولدیکه دمیری لیثدن نقل ایتدوکی قولده عرب بو دیران تسمیه ایدرلر دیدکدنصکره اخذ
صیدینده قرداشنک اکا اعانتی ذکر ایتدیکی صاحب الراموزک فارسیده زمج دوبرادراندر
دیدوکیدر که صاحب الراموز قولنده دوبرادران تسمیه سنه قرداشنک اعانتی وجه وجیه در
الله اعلم لیث دوبرادران لفظنی مطالعه ایتدوکی نسخه ده قلم ناسخدن سائر حروفی ساقط
اولمغین دیران ظن ایدوب و دیران لفظ فارسیده عربیده معدوم اولمغله عرب دیران
تسمیه ایدر دیمشدر و صیددن عجزنده قرداشنک اعانتی اکا وجه تسمیه ظن ایدوب مستقل
اولمق اوزره ایراد ایتمشدر اکر دیران تسمیه سنده عرب تسمیه ایدرلر دیو مذکور اولمامش

راقم الحروف مطالعه ایتدوکم نسخهٔ حیوة الحیوانک سقامتنه محمول اولمق فی الجمله بعید اولمزدی اما عرب
دوبرادران تسمیه ایتمک لغت عرب شاننده اولمغله دبران لفظی دوبرادران لفظندن محرف اولمغه
حملدن غیری وجه یوقدر که ذوق سلیم اصحابنه خفی دکلدر الحکم حکم شرعی سائر جوارح طیور کبی
اکل زمجک تحریمیدر الخواص ادمان اکل زمج خفقان قلبه نافعدر و زبل زمج ایله کلف و نمش
طلا اولنسه ازاله ایدر و حیوة الحیوانده و عجایب المخلوقاتده نقل ایله نزهة القلوبده مذکوردر
مرارهٔ زمج الماء الحجه فو نوب اکتحال اولنسه غشاوهٔ عینی نافعدر زمج الماء حیوة الحیوانده
مذکوردر بر طایردر که مصرده بوکا بورس تسمیه اولنور و ابیضدر و حمام مقدارنده یاخود اندن
اکبردر جو هوایه اعتلا ایدوب صکره کندوسنی آب اوزره آتار و اندن سمک اختلاس ایدر
و جیف اوزره دوشمز و سمکدن غیری نسنه اکل ایتمز راقم الحروفه لایح اولدیکه الله اعلم
روبع مارتی دیدکلری طیردر و وجه بحر اوزره اولان جیفه نزول ایدوب سمکک فرصتنه مترقب اولور
و بحر الحجه بو طیردن بر کروه انسان عریان برلسه لر باشنه اوشوب منقارلری ایله ضرب ایتمکدن
قتل مرتبه سنه ایدرلر کاهی ساحل بحر بعید اولسه بحرده طول مکث ایله قتل و تغریق ایدرلر زنبور
ترکیده آرو دیرلر صاحب القاموس قولی اوزره زنبور ضم ایله بر ذبابدر و زنبار کسر ایله بونده
لغتدر و ارض جزیره کثیرة الزنابیر اولان یردر کان جزیره لفظی اصل کلمه اوچ حرف اوزره
اولمغه زائده دیرلر و فارسیده ایله صحاح جوهری مترجمی اولان صراح زنبور و زنبار کبست انکبین در دیو
ذکر ایدوب فهم اولنان آرو فارسیده کبست اولمقدر حیوة الحیوان صاحبی بونی زنابیر لفظی ایله ایراد
ایدوب دیرکه زنابیر دبر درکه مؤنث اولور و زنبار بونک لغتدر ولکن اولور که نحله یه زنبور
تسمیه اولنور و زنبورک جمعی زنابیردر صاحب القاموس قولی اوزره دبر دال و را مهملتین و سکون
با موحده ایله جماعت نحل و زنابیردر و نخله زنابیرده مکسور دخی اولور یعنی کسر دال مهمله هم
جایزدر و دبرک واحدی یوقدر و جمعی ادبر و دبوردر و صراحده مذکوردر که دبر کروه کبست
انکبیندر و واحدی یوقدر و کبر دیجیم کبی زنابیره دخی دبر دینلور و بو مجموعدن ملخص بودر که دبر
زنبور و نحله اطلاق اولنور و زنبور مطلق اردر حیوة الحیوانده مذکوردر که ابن خالویه دیر که ابو عمرو
الزاهددن غیری بر کمسه کنیت زنبوری ذکر ایتدوکنی ایشتمدم ابو عمرو دیر که کنیت زنبور
ابو علیدر و زنبور ایکی صنفدر بری جبلی و بری سهلیدر و جبلینک مأواسی جبالدر و اشجارده تعشیش ایدر
و لونی سواده مایلدر و ابتداء خلقتی دوددر صکره بو یله اولور و بیوت نحل کبی بیوت اتخاذ ایدر
و بیتنده جهات ربانی اربع ایچون درت قپو وضع ایدر و زنبور صاحب حمه در که انکله لسع ایدر
و غداسی اثمار و ازهاردندر و ذکوری کبر جثه ایله اناثندن متمیزدر و ایکی صنفدن زنبور سهلینک
لونی احمردر و عشنی تحت ارضده اتخاذ ایدر و اندن ترابی اخراج ایدر نته کیم نمل دخی بو یله ایدر و
زنبور شتاده مختفی اولور زیرا هر بار که شتاده ظهور ایتسه هلاک اولور و طول شتانک مجموعنده
میته کبی نایم اولور و شتا ایچون قوت جمع ایتمز نحله مخالفدر و ربیع ایرشدکده عدم قوتندن
خشب یابس کبی اولمش ایکن زنابیرک اول جثه لرینه الله تعالی نفخ روح ایدوب عام سابق کبی زنده

اولورلر و دابی بودر که بو نوع سهلیده بر صنف واردر که مختلف اللون و مستطیل الجسددر
و طبعنده حرص و شره واردر که مطبوخی طلب ایدر و مطبوخ اولان لحوم و غیری اکل ایدر و انفراد
اوزره طیران ایدر و بطن ارضده ساکن اولور و بو حیوان بارده وسطنده معقودر یعنی اورته سنده
ایکی بوغمشدر انکیچون جوفندن تنفس ایدر حز ابن ابی الدنیا ابی المختار التیمی دن روایت ایتدی
ابو مختار دیر که بر شخص بکا حکایه ایدوب دیدیکه بز بر سفره چقمش ایدک و بزمله بر شخص وار ایدیکه
ابو بکر و عمره رضی الله عنهما شتم ایدردی و بز بونی شتمدن نهی و منع ایدک و ممنوع اولمدی و
بر کون بعض حاجتنه چقمش ایدی و بو تنک اوزرینه زنابیر اوشدی و بو شخص استغاثه و استمداد
ایتدی و بز بوکا اغاثه و امداد ایتدکمزده زنابیر بزم اوزرمزه دخی توجه ایتدی و بز دخی انی ترک
ایتدک و زنابیر اول شخصک اوزرندن منقلع اولمدی حتی انی پاره پاره قطع ایتدی و ابن
سبع السبتی شفاء الصدورده بونی بو وجه روایت ایدوب بوندن زیاده ایراد ایتدیکه
زنابیر اول شخصی پاره پاره ایتدکدن صکره انکیچون بر قبر حفر ایتمک استدک ارض صلب و سخت
اولوب حفرینه قادر اولمدق و اول شخصی وجه ارض اوزره القا ایتدک و اوزرینه ورق شجر
و حجر وضع ایتدک صکره اصحابمزدن بریسی بوله اوتوردی و اول زنابیردن بر زنبور انک
ذکری اوزره اوتوردی و اکا ضرر ایتمدی و بلدک که سبب شیخین ایده‌نک حقنده مأمور ایدیلر یحیی
ابن معین ذکر ایدر که یعلی بن منصور الرازی کبار علماء بغداددن ایدی مالکدن و لیثدن و بونلرک
غیرلرندن حدیث روایت ایتمش ایدی بر کون صلوة ایکن اوزرینه کور زنابیر دوشدی و
و اتمام صلوة ایدنجه التفات و تحول ایتمدی بعده نظر ایتدیلر رأسی شدت انتفاخدن مقدار
طبل اولدی الحکم اکل زنابیر استخباثی ایچون حرامدر و قتلی مستحبدر بو حدیث ایله که ابن عدی
ترجمهٔ مسلمة بن علبده انسدن روایت ایتدی ان النبی صلی الله علیه و سلم قال من قتل زنبوراً
اکتسب ثلاث حسنات لکن بیوت زنابیری نار ایله احراق مکروهدر که معالم السننده
خطابی قولیدر و امام احمد تدخین بیوت زنابیردن سؤال اولندقده دیدیکه اکر ذاتسندن خوف اولنورسه
لا بأسدر بکا تدخینی تحریقندن ارجحدر و بیع زنابیر صحیح دکلدر زیرا حشراتدندر الخواص زنبور زیت پاچه سنه
دوشسه تعیش ایدر و اکثار زنابیردن افراخی اخذ اولنوب و زیت ایله قلی و طبخ اولنوب و ادویهٔ
سداب و کرویا صالوب اکل اولنسه باهی و شهوهٔ جماعی آرتورر و عبد الملک بن زهر قولی اوزره
عصارهٔ ملوخیا ایله لسعهٔ زنبور طلا اولنسه وجعی ساکن اولور سحنون حیوة الحیوانده مذکوردر که
ضم و فتح سین مهمله ایله بر طایردر حدید الذهندر مغربده اولور حدت و هن و ذکاسندن اوتوری
بوکا سحنون تسمیه و سحنون بن سعید التنوخی القیروانی المالکی بونکله مسمی در که لقب فرددر و اسمی عبد السلام
و تلمیذ ابن القاسمدر و مذهب مالک اوزره فقهدر مدونه نک مصنفیدر و مذهب مالک اوزره
فقهده بو مدونه دن اول اسد بن الفرات بر مدونه کتب ایتدی و غیر مرتب ایکن ابن القاسم
انی تغییر ایتدی صکره ابن الفرات اول مدونه ده حلقه نقل ایتدی و ابن القاسم اول مدونه نک
مرتبی و غیر مرتبی ایله الله تعالی کمسه یه نفع ویرمک ایچون دعا ایتدی و دعاسی اولدی که ابن الفراتک

مدونه سی متروکه در وعمل مدونه سحنون اوزره در سحنونک ولادتی رمضان سنه ستین ومائه ده
ووفاتی رجب سنه اربعین ومائتین ده هجریه در والله اعلم **سقا** معروفدر نزهة القلوبده مذکوردر
لقلق مقداری بر طیردر وحوصله سی التنده بر ظرف واردر انی ایله پر ایدر وبایانده یاتوب
آغزین آچر وطیور کلوب انک اغزندن اول آبی ایچرلر وسقا فجأة کاهی طیورک بعضن صید ایدر
راقم الحروف روم ایلنده ساحل بحر رومده بو طیری کوردم کبر جثه سی ایکی جثه لقلق مقدارینجه
ودنکی اکبر اولور وتحت حوصله سنده آب ایله پر اولان فراغ کندو جلدندن بر قطعه در وآب ایله
مملو ایکن حجم کیزان شامیه نک اکبری مقدارنجه درکه مسمی سعدی اثناعشر قطعه طولور
وطیور آغزندن آب ایچدوکی مشهودم اولمدی وغیری مسموعم دخی دکلدر اکرچه تسمیه ده بو معنایه
شمول دخی وار ایسه تتبعه محتاجدر **سلوی** حیوة الحیوانده مذکوردر که ابن سیده قولی اوزره سمانی
کبی بر طائر ابیضدر واحدی سلواة در وعسله دخی سلوی دینلور که خالد بن زهیر الهذلی شعریدر **شعر**
لقاسمها بالله جهدا لانتم * الذ من السلوی اذا ما نشورها **نثر** وزجاج بونی تخطئه ایدوب
دیرکه سلوی دکلدر الا طائردر وبعض قولنده سلوی تخمدر وامام حجة الاسلام الغزالی رحمه الله
دیرکه لحمه سلوی تسمیه اولندیغی زیرا انی نسائر ادمدن تسلیة واغنا ویرر وناس لحمه
تی قطع الشهوات تسمیه ایدرلر زیرا انی نسائر ادمدن تسلیة واغنا ویرر وناس لحمه قاطع الشهوات
تسمیه ایدرلر وقزوینی وابن بیطار قولی اوزره سلوی سمانی دیدکلری طیردر وبونلردن غیرینک
قولی اوزره سلوی سمانی یه قریب بر طیردر واخفش قولی اوزره بونک کندو لفظندن واحدی مسموع دکلدر
ودفلی کبی واحدی وجمعی سلوی اولمق محتملدر وسلوی بر طیردرکه دائم الدهر قلب
لجه دن تجنبش ایدر وقول مشهور اوزره الله تعالی بنی اسرائیله انزال ایتدوکی طیردر وهذلی
غلط ایدوب انی عسل ظن ایتدی نته کم انفا تقدم ایتدی صحیح بخاریده احادیث انبیاده و
مسلمده نکاحده همام بن منبه دن مرویدر همام بزه ابوهریره تحدیث ایتدکلرندندر دیو بر قاچ
احادیث ذکر ایتدی اول احادیثدن بری بودرکه قال ابوهریره قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
لولا بنی اسرائیل لم یخنز اللحم ولولا حوا لم تخن الانثی زوجها الدهر لم یخنزک معناسی لم ینتن اللحم ولم ینتن در
علما دیرلر که الله تعالی بنی اسرائیل اوزره انزال من وسلوی ایتدکده بونلری ادخاردن
منع اولندیلر وادخار ایتدیلر وفاسد ومنتن اولدی واول وقتدن برو ادخار اولنانلری فساد
ونتن اوزره مستمر اولدی وابن ماجه ابی الدرداءدن روایت ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم
قال سید طعام اهل الدنیا واهل الجنة اللحم وکیرو یحیی کبی ابی الدرداءدن مرویدر رسول الله
صلی الله علیه وسلم بر لحمه اهدا اولندی که قبول ایتمش اوله ورسول اللهدن صلی الله علیه وسلم مرویدر
بیوردیلر که اطیب اللحم لحم الظهر نزهة القلوبده مذکوردر که سلوی سمانه در وعبیده سمانی دخی
دیرلر وترکیده بلدرچین ومغولیده بدنه دیرلر وهوا خوش اولمغله صغیر ایتمز وغداسی مشتر
وسم بیشدر اکا مضرت ایرشمز **الحکم** بالاجماع اکل سلوی حلالدر **الخواص** ابن زهر
قولی اوزره عین سلوی ارمد اوزره تعلیق اولنسه شفا ویرر ومراره سی ازلمش زعفرانه

ضعفا

خلط اولنوب اکلنه بهق طلا اولنسه ازاله ایدر وزبلی سحق اولنوب قروح متأکله اوزره اکلنسه نافعدر ورأسی
بر قاچ حمامده دفن اولنسه اندن سائر هوام زائل اولور ورأسی ایله بر مکان تبخیر اولنسه ارضه یی اول
مکاندن ازاله ایدر نزهة القلوبده مذکوردر که لحم سلوی درجه رابعه ده حار ویابسدر ووجع مفاصل
ودفعنه غایت مفیددر **سمانی** حیوة الحیوانده مذکوردر زبیدی قولی اوزره ضم سین مهمله وفتح نونله
لبادی وزنی اوزره بر طائردرکه ارضده تلبد ایدر وتلبدی طیران ایتمک مرتبه سنده در تکرار اطاره
اولنه که طیران ایده قلب راقم الحروفه لایح اولدیکه نزهة القلوب صاحبی سلوی وسمانی بر طیر
طوتوب ترکیده بلدرچین دیرلر دیدوکی حیوة الحیوانده سمانی ایچون اطاره اولنمنجه طیران ایتمکه
قریبدر دیو وصف اولندوغنه موافقدر نفس الامرده بلدرچین بو وصف ایله موصوفدر وروم
جثه سی بلدرچیندن بیوک بر طیر دخی واردرکه لونی بلدرچین لونی کبیدر وکردنی طولانیدر
اکا بلوه دیرلر والله اعلم سلوی بلوه دیدکلری طیر اولمقدر که بو دخی بلدرچین جنسندندر انتهی
حیوة الحیوانده در که سمانی معروفدر وتشدید ایله سمانی دینلمز وجمعی سمانیاتدر وبوکا قتیل الرعد
تسمیه اولنور زیرا صوت رعدی ایشتدکده فرد اولور وبو طیرک عجایبندندرکه شتاده ساکت
اولور وربیع ایرشدکده صیحه ایدوب حشیش اکل ایدر که حشیش سم قاتلدر وسمانی طیور قواطعدندر
یعنی مسافات کثیره بعیده قطع ایدوب کلن طیوردندر وقندن کلدوکی معلوم اولمز حتی بعض ناس
دیرکه بحر مالحدن چیقر وبحر اوزره طیران ایدرکن کورینورکه ایکی جناحک بری بحرده منغمس وبرنی بادبان
مثال منشور وکشاده کیدر راقم الحروف قولی اوزره بعضنک بو قولی صحیحدر بحر اسودده بحر
رومده بو طیری ایکی دفعه بو اسلوب اوزره مشاهده ایتمک واقع اولدی حتی بعضنه بعد مسافه بحر
سببی ایله عارض اولان فتور ولغوبدن بی تاب وتوان سفینه یه هجوم ایدوب اصحاب سفینه
اخذ ایتدیلر حیوة الحیوانده در که اهل مصر بو طیره [illegible] وثمننده تغالی ایدرلر **الحکم** بالاجماع
اکل سمانی حلالدر **الخواص** لحم سمانی حار یابسدر واجودی طری اولاندرکه اکل اولنماسی
بردن حاصل اولان وجع مفاصله نافعدر لکن کبد حاره مضردر ودفع مضرتی کسفرهٔ رطبه
وسرکه دفع ایدر وامزجه بارده یه موافقدر اما مشویسی یبس وتجفیفی ایچون مکروهدر ولحم
سمانینک مزاجی دجاج وحجل مزاجی بیننده در وفراج دجاجه امیلدر وجید الکیموسدر
اکل اولنمن حصاة مثانه یی فتت وکسر ایدوب ادرار بول ایدرکه بو قولی مختار تقویمیندر
وابن ماسویه قولی اوزره دم سمانی اذن وجعه اوزره تقطیر اولنسه وجعی ساکن اولور وادمان
اکل سمانی تلیین قلب قاسی ایدر وبعض قولی اوزره بو خاصیت انجق قلبنده موجوددر والله اعلم
سنقر قزوینی قولی اوزره حجم شاهینده جوارح طیوردندر لکن اتغلری شاهین اتغلرندن غایت
غلیظدر وبلاد بارده دن غیری موضعده تعیش ایتمز بلاد ترکده کثیر الوجوددر وصیده ارسال
اولنسه طیر اوزره مشرف اولنجه دائره شکلی اوزره طیرک حولنده طیران ایدر وارسال اولندوغی
مکانه رجوع ایتدکده طیرک مجموعی سنقر طوراق طیران ایتدوکی دائره نک وسطنده قالوب
بیک دخی اولسه بریسی اول دائره دن چیقامز وسنقر بونلری صف کبی دیزوب آزآز نزول ایدر

وانک نزولی ایله طیور دخی نزول ایدوب حتی وجه ارضه ملتصق اولور وبزا دره بو طیوری اخذ ایدر
وبرسی الجخذ اکسورین خلاص اولمز وبازکبی سنقورک حکمی اکلی تحریمدر زیرا جوارح طیوردندر
نزهة القلوبده مذکوردرکه سنقر جثه بازدن اکبر درشکلده بازه بکزر وولایات بارده ده
اولور وفرنکده کثیر الوجوددر **سودانیه** حیوة الحیوانده مذکوردرکه ابن سیده قولی اوزره بر طاردر
که عنب اکل ایدر وحکایت اولنورکه مدینه رومیه ده نحاسدن بر شجر واردر واوزرنده نحاسدن
بر سودانیه واردر وقت زیتون اولدقده بو سودانیه صفیر ایدر واول نواحیده بر سودانیه قالمزکه
ایکی زیتون ایلتدکی ایله وبر زیتون منقارلری ایله اخذ ایدوب کلمیه لر وجمیعا اوجر زیتون ایله کلوب
بو سودانیه نحاسک رأسی اوزره طرح ونثر ایدرلر واهل رومیه اول سنه ده محتاج اولدقلری زیتونی بو
زیتوندن عصر ایدرلر صاحب حیوة الحیوان دمیری بو حکایه یی نقلدن صکره دیرکه بنم قولمه ظاهر بودرکه
سودانیه زرزوردرکه زرزور دخی عجمی کثرت اوزره اکل ایدر وشافعیدن نقلله بو حکایه زرزورده
سبق ایتدی راقم الحروف قولی اوزره جامع مناقب شافعی اولان عبد المحسن بن عثمان بن غانم زرزورده
بو حکایه یی غایة ایجازدن ناقص ایراد ایتمشدر زیرا جمیع کتب محاضراتده بو نحاسدن طیرک شکلنده
اولان طیرک مجموعی بر زیتون منقارلرنده وایکیشر زیتون ایکی ایاقلرنده طوتوب کتورورلر دیو مسطوردر
که دمیری دخی بو مجلده سودانیه ده بو حکایه یی بوبله ایراد ایتدی وعبد المحسن شافعیدن نقلنده منقارلرنده
بر زیتون کتورورلر دیو ایراد ایتمشدر که سنا اقنده اهل رومیه کندولرینه بر سنه کفایت مقداری
زیتی بو زیتوندن عصر ایدرلر قولی اولی منافیدر زیرا اوچ ایله برک کثرتده وکفایتده تفاوت
فاحشی واردر خصوصا اعظم سواد وکثرت خلق ووفرت کتابتده رومیه کبی اولان مدینه
بر سنه کفایت ایتمکه بو طیرک اوچر زیتونی دخی قلیل عدد اولنمق جایزدر مکر عبد المحسنک منقولی عنهر
اولان امام شافعی رضی الله عنه بو طلسمی استعجاب نقضه ایدوب مقصودی بر جادک صغیری دیر
آلاتی جیوان انک صغیر بزتاثیر ایله کلوب اوزرینه زیتون القا ایتمه لریدرکه بو معنانک استعجابنده
فی الحقیقه زیتونی بر ویا حصه اوچ کتورمه لری علی السویه در **شاهین** معروف در عربیده وفارسیده
وترکیده شاهین دیرلر ومغولیده لاچین دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه شاهین جوارح طیوردندر
وجمعی شواهین وشیاهین در وعربی دکلدر لکن عرب بو لفظله تکلم ایتدی قلب راقم الحروفه لایح
اولدیکه عربک شاهین لفظنی بلا تغییر تکلملری طوغانجی لفظنک فارسی اولانی باردا لفظنه تغییر یسیر ایله
بزدره دیوب وبزا دره ایله جمع ایتدکلری کبیدر نته کم قبرس التوننی ایله قبرسه نسبت ایدوب
قبرسی دیدکدن صکره قبارسه ایله جمع ایدرلر عربده بونک امثالی دخی بولنورکه کندولغتلری دکل ایکن
استعمال ایدوب وبر لفظله جمع دخی ایدرلر حیوة الحیواندندرکه شاهین اوچ نوعدر بری
شاهین وبر قطامی وبری ابنعی در وشاهین فی الحقیقه صقر جنسندندر مزاجی صقردن
ابرد وایبس در بوندن اوتوری اعلی دن اسفله حرکتی شدت اوزره در وصیدی اوزره
بلا خوف ودوران منقض اولور وشاهین جبن وفتور اوزره در مع ذلک تصید اوزره
عدو وضراوتی شدید در بوندن اوتوری کاهی کندوزنی زمینه اوروب هلاک اولور

وشاهینک

وشاهینک استخوانی سایر جوارح طیور استخوانندن سخت وصلبدر وبعض ناس درکه شاهینه
شاهین اسمی کبیدر یعنی میزان کبیدر زیرا شبعدن ادنی حاله متحمل اولمز وکذلک جوعدن ایسر
حاله متحمل اولمز وشاهینده صفات محموده بودرکه عظیم الهامه وواسع العینین ورحب الصدر وممتلی الزور
وعریض الوسط وغلیظ الفخذین وقصیر الساقین وقلیل الریش ورقیق الذنب اوله وبویله اولان شاهین کرکیدن
غیری طائری صید ایدر ودیرلرکه شاهین ایله اول صید ایدن قسطنطین در شواهین تربیت اولنوب
وقسطنطین راکب اولدقده باشی اوزره شواهین دوران ایله اقتابه حایل وسایبان اولمغی تعلیم ونشید اولنوب
که دوراننده کاه منخفض وکاه مرتفع اولورلر ایدی وقسطنطین سوار اولدقجه شواهین اطرافنده طیران ایدر ایدی
وبرکون سوار اولورکن ارضدن برطیر وثب ایدوب طیران ایتدی وبو شواهیندن بعض بو طیرک اوزرینه
دوشدی وشاهینک بو حالی قسطنطینی اعجاب ایدوب صیده اغرا وتضریه ایتدی وقسطنطین
بوندن صکره شاهین ایله صید ایتدی نزهة القلوبده مذکوردرکه شاهین صیده ظفر اوزره در
وقابل تعلیمدر وشاهین بحری شاهین بریدن اقوی اولور وشاهین مریض اولسه ذرایح اکل
ایدوب صحت بولور وکبوترک عدوسیدر وکبوتر سریع الطیران ایکن شاهینی کوردکده سست
ضعیف اولور وشاهین صید حیوانات بریه وهوائیه ده چابک وچالاکدر **سحرور** ترکیده
ناوق دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر عصفور وزنی اوزره بر طائردر اسوددر قدرده عصفوردن مشغوفدر
که ابن سیده وغیرینک قولیدر وامام العلامه علاء الدین ابن حجه قولیدرکه حسن ادا ایتمشدر
شعر بالبلبل والهزار والشحرور ۞ یکسی طرباقلب الشجی المغرور ۞ فانهض عجلا واتهب اللذه
ما جادت به یدالمقدور **نثر** وبونک حکمی اکلنک حلیدر زیرا انواع عصافیردندر وخواصی
خواص عصفور کبیدر **شفنین** فارسیده ترکیده دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه کسر شینله معجمه در
وایکی طیرکه کول جنسنده متولددر حافظ بونی انواع حمامدن عد ایتدی وبعض ناس درکه شفنین
عوام تمام تسمیه ایتدکلری طیردر وصوتی صوت رباب کبی ترتدر وصوتنده تحزین واردر
وشفنینک جمعی شفانین در واصواتی مختلط اولسه حسن اوزره اولور وبونک طبعنده در که
دیشیسی ضایع وکم اولسه ارککی مرد اولنجه عزب اولور وارککی ضایع وکم اولسه دیشیسی دخی بوبله اولور
الحکم بالاجماع اکلی شفنین حلال در **الخواص** لحم شفنینی جاریه ایدر لایق بودرکه
بونوعک صغارندن غیریسی اکل اولنمیه وشفنینک دمی جاریه احداث ایدر ودهنی کثیر بولکا اعتیاد
ویرر وبونک بیضه سی زیت ایله اکل اولنسه باهی زیاده ایدر وزبن دهن ورد ایله اذاب اولنوب زن
اوزرنده کوتوریه وجع رحمه نافعدر وزبلی ایله انسان احلیلینی طلا ایدوب زوجه سی ایله
مجامعت ایتسه کندودن غیری کمسه بعد الکلیه جماع اراده ایتدکده قادر اولماز واکر
کندو نیت اولسه زوجه سی اخر ایله تزوج ایتمز ودم شفنین وبا خود دم حمام رمد ووردی اولان
عینه تقطیر اولنوب بعده بیاض بیضه ایله ودهن ورد ایله مبلول پنبه یارده ینی جاررحنده عینک
اوزرینه وضع اولنسه رمد وورمی ازاله ایدر نافع تجربه در نزهة العلوبه مذکوردرکه تخم شفنین
سشیره ایله کوتی الکهه تقطیر اولنسه ازاله ظفره ایدر واکتی ازدنسه رمد وجراحات عینی ازاله ایدر

شقراق فارسیده کاسینه دروقراونه سلطانی درلر وترکیده کیه درلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه
صاحب المحکم محکمده وابن قتیبه ادب الکاتبده شین معجمه‌نک فتحی ایله وکسری ایله دخی ضبط ایتدیلر وخلیل
قولی اوزره بونده اوچ لغت واردر که شین معجمه‌نک کسری وفتحی وضمیدر وبوکا اخیل وشرقراق
دخی دیرلر برطائردر که بوکا اخیل تسمیه اولنور وعرب بونکله تشائم ایدر وبوطیر حمامه مقدارنجه در
واخضردر واجنحه‌سنده سواد واردر وبلاد شام وروم وخراسانده کثیر الوجوددر
وطبیعتنده شره وشرارت واردر غیرک افراخنی سرقه ایدر ودائما تباعد تنش اوزره در
روابی ورؤس جبال ایله الوفدر لکن بیضنه سنی وصول ایادی عسرا اولان عمران عوالیده حضن ایدر
وعشی شدید النتن در وجاحظ قولی اوزره شقراق غراب ذنب بر نوعدر وطبیعتنده سرقه وسفاددن
عفت واردر وکثیر الاستغاثه در قرینده بر طایر طیران ایتسه اول طائری ضرب ایدوب کندو
مضروب کبی صیحه ایدر نزهة القلوبده مذکوردر که شقراقک لونی اخضر ومنقاری احمردر وکاه اولور که
اصفر اولور وشقراق تخلک عدوسیدر **الحکم** استخباثندن اوتوری اکل شقراق حرامدر
رویانی وبغوی بونکله جزم ایتدی ورافعی دخی بونی صیمریدن نقل ایتدی وغنیه ابن سریج شارحی
عجلی دخی تحریمنه قائل اولنلردندر وماوردی حاوینده تحریم عقعق جزم وقطع ایتدی وعند العرب مستخبث
اولدقلری ایله تعلیل ایتدی که بوقول اکثر فقهاء شافعیه‌نک قولیدر وقول مختاردر واصحاب شافعیه‌دن
بعض شقراقک حلنه دخی قائلدر **خواص** ذهب ناقص العیار اذابت اولنوب اوزرینه مرارهٔ شقراق
دوکلسه لونی قزاروب عیارنی ارتورر نته کم مرارهٔ ثعلب ذهب مذاب اوزره دوکلسه عیاره
نقص ایدر ولحمی حار وظاهر الحراره در وزهومتی واردر لکن امعاده اولان ریاح غلیظه‌یی تحلیل ایدر
نزهة القلوبده‌ندر که بطیء المشی اولان فرسک کوزینه مرارهٔ شقراق چکسه‌لر سریع المشی اولور **شهرمان**
حیوة الحیوانده مذکوردر جوارح طیوردن بر نوعدر که شاهینه مشابهدر حمام وحجل ودجاج وغیری
صید ایدر وصیدی اوزره شدید الانقضاضدر وجوارح طیورده بوندن اجری یوقدر وغیری جوارح کبی
قبول تعلیم وتادب ایتمز ولفظ شهرمان اعجمیدر وبعض ناس بوکا شاقوف درلر وجوارح تسمیه‌سیله در
وبعض قولی اوزره شهرمان طیوردن بر نوعدر که قصیر الرجلین در ولونی ابلقدر وتقلقدن اصغردر
وحکمی تحریم اکل خصیدر زیرا جوارحدندر **صافر** نزهة القلوبده فارسیه‌سی کتم لفظی ایله تعبیر
اولنمشدر حیوة الحیوانده مذکوردر بوکا صفاریه دینلور طائر معروفدر که انواع عصافیردندر
بونک شانندندر که شب ایرشدکده بر شجرک غصننی تعلری ایله اخذ ایدوب وایکی
غصن اوزره ضم ایدوب منکوس قالور وطلوع فجر وظهور نور وقتنه دک بوحال ایله صیحه ایدر
قزوینی قولی اوزره کیجه‌سی سما اوزرینه دوشمک خوفندندر وقزوینیدن غیرینک قولی اوزره
صافر ناطوردر که حرف نارشتاه عوقنه ده ذکری سبق ایتدی که اکر وکری دارینه
خریطه کبی بنا ایدر واکروکرینی غصنه تعلق اغصانه تمدیع ایدر نته کم انفا ذکر اولندی نزهة
القلوبده مذکوردر که صافرکجه نائم اولمز وکندوینی غصن شجره تعلیق ایدوب کتم هیو صیحه وفریاد
ایدر وطیور بونک صوتی اوزره اجتماع ایدوب اوزرینه اوررلر وصافرینی اختطاف ایدوب

اکل

430

اکل ایدر نسخهٔ نزهة القلوبده کتم هیو فریاد ایدر محلنده فریادکنان یعنی افتادم دیو مسطوردر وصاحب فارسیه
افتادم لفظنک تفسیری کتم لفظی اولمق قنغی لغتده اولدوغنه لزوم حاصل اولمدی زیرا افتادم لفظنک
عربیسی سقطت ووقعت در وترکیسی دوشدم در وعلی طریق المجاز دوشدم محلنده کتم لفظی
دخی استعمال اولنمق بعید دکلدر والله اعلم صاحب نزهة القلوب کتم لفظنی بلا دال مهمله بشدید
نارشناه نوقه ایله وهم ایتمک واردر ویاخود مسطورات نحوف دلان نزهة القلوب نسخه‌لرینک
الیسنک دخی سقامتنه محمولدر وبوطیرک حکم حل اکلیدر زیرا انواع عصافیردندر **صرد** صاحب نزهة القلوب
قولی اوزره فارسیسی وانکردر صاحب ترآموز قولی اوزره برطائر ضخم الراس وضخم المنقاردر وریش
عظیمی واردر نصفی ابیض ونصفی اسوددر وصردک جمعی صردانذر حیوة الحیوانده‌ندر که صرد رطب
وزنی اوزره در وشیخ ابو عمرو وابن الصلاح قولی اوزره صرد حروف مهمله ایله جعل وزنی اوزره در
وکبرده عصفوردن زیاده برطایر در که صید عصافیر ایدر وکنیتی ابو کثیردر وجمعی کسر صاد مهمله ایله صردان در
ونضر بن شمیل قولی اوزره صردان ابقع ضخم الراس در ونصفی ابیض ونصفی اسوددر وعظیم المنقاردر
وبراثن عظیمه‌سی واردر وبوطیر دائم الدهر شکلنده جبلنده ویاخود شجرده عنبری برده کورنمز کوزنده
سقامه وصوله کمنه قادر اولمز وشریر النفس وشدید النفره در وغداسی لحمدر وصفیر مختلفی واردر
هر طائرک لغتی ایله صفیر ایدر که صیدینی اراده ایدر وکندو قرینه عونت ایدر وبانده طیور مجتمع اولدقده
بعض طیور اوزره وثب ایدر ومنقاری شدیدی واردر که برکره نقر وضرب ایتسه فی الحال
پاره لنوب اکل ایدر ودائما ابی بوردر وقرطبی قولی اوزره بوکا صرد الصوام دنیلور دیرکه
معجم بن تاج نعده بکوردم ابی غلیظ ایته بن خلف نک مرددیدر ابو غلیظ دیرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
المن صرد ارایکس بنی کوردی ودیدیکه یوم عاشوراده اول صایم اولان طائر بودر وبو حدیثی حافظ
ابو موسی مدینی تخریج ایتدی وبو حدیث راویسی اسمی کبی غلیظدر ابو عبد الله الحاکم دیرکه بو حدیث
قتله حسینی وضع ایتدوکی احادیثدندر حدیث باطلدر وروات مجهولردر **غریبه** منصور
بن الحسین نثر الدرر ایله مسمی کتابنده حکایه ایتدی بر اعرابینک اوغلی سفره عزم ایدوب بعدزمان
کیرو کلوب باباسنه ملاقی اولدی وباباسی اوغلنه کتدوکک طریقده نه کوردک دیو سؤال ایتدی
واوغلی دیدیکه برکره بر قربه آب اوزره اقبال ایتدم که ایچم بر صرد صیحه ایتدی واکچمدم وباباسی
دیدیکه اکر رأس قربه یی بسته وشد ایتمدکسه اوغلم دکلسن اوغلی دیدیکه بکا عطش غلبه ایتدی
واول قربه یه دفعهٔ ثانیه ده اقبال ایتدم وصرد کیرو صیحه ایتدی باباسی دیدیکه اکر قربه دن صو
ایچمکی ترک ایتمدکسه اوغلم دکلسن واوغلی دیدیکه ترک ایتدم وایچمدم باباسی دیدیکه صکره
نیجه اولدی اوغلی دیدیکه صکره عطشم زیاده اولوب اول قربه یه دفعهٔ ثالثه ده اقبال ایتدم
وصرد کیرو صیحه ایتدی باباسی دیدیکه اکر سنک ایله قربه یی قد وشق ایتمدکسه اوغلم دکلسن
اوغلی دیدیکه اویله ایتدم باباسی دیدیکه ایچنده نه کوردک اوغلی دیدیکه نعم کوردم باباسی الله اکبر دیو
استعجاب ایتدی ودخی منصور مذکور حکایه ایتدی براعرابینک اوغلی سفره کیدوب وکیرو
کلوب باباسنه واصل اولدقده باباسی اوغلنه دیدیکه کتدوکک طریقده نه کوردک اوغلی دیدیکه

بعض اکلە اوزره بر طائر کوردم بابا دیدیکه اکر آنی اطاره ایتمدکسه اوغلم دکلسن اوغلی دیدیکه اطاره ایتدم
بابا دیدیکه صکره نیجه اولدی اوغلی دیدیکه بو طایر بر صخره اوزره دوشدی بابا دیدیکه اکر اول صخره دن دوشمز ایسه
اوغلم دکلسن اوغلی دیدیکه اوله ایتدم بابا دیدیکه آکنزم بولدک دیدی حقیقه حصه می دیدی حقیقه اول
صخرەنک آلتنده بر کنز وار ایدی اوغلی اخذ ایتدی باباسنه اندن حصه ویردی **الحکم** قول اصح
تحریم اکل صرددر زیرا امام احمد وابو داود وابن ماجه وعبد الحق بن قانع ابن عباسدن روایت
وتصحیح ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم قتل نمله ونحله وهدهد وصرددن نهی ایتدی وقتلندن
نهی شاحرمتنه دلیلدر ویاخود علتی تحریم عرب بونک صوتی وشخصی ایله تشأم ایتدکلریدر وبعض
شافعیه قولی اوزره مأکول اللحمدر زیرا شافعی صردی محرم اکر قتل ایدرسه جزا وعوض ایجاب
ایتدی ومالکک دخی قولی بودر امام العلامه قاضی ابوبکر بن العربی المالکی دیرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
قتل صرددن نهی ایتدوکی عرب بونکله تشأم ایدوکیچون قلبلرندن نهی ایچوندر که قلوب عربده ثابت
ومستحکم اولان صردده شوم اعتقادنی قلبلرندن خلع وقلع ایچوندر یوقسه قتلندن نهی اکلی حرام اولدیغیچون
دکلدر وکذلک عبادی طبقاتنده بونی بویله ذکر ایتدی **صقر** فارسیده چرغ وترکیده چاقر ومغولیده
ایتکودر حیوة الحیوانده مذکوردر که فتح صاد مهمله وسکون قاف ایله در وبوکا اجدل وقطامی دنیلور
وکنیتی ابو شجاع وابو الاصبع وابو الحجاج وابو عمرو وابو عوان در وجوهری دیرکه صقر اول کلیدر که
انکله صید اولنور وصقرک جمعی اصقر وصقور وصقار وصقوره در وسیبویه قولی اوزره صقوره
نک جمعدر اولان تأکید ایچوندر که تعولرکیبدر وموئنثی صقره در وشرح المهذبده نووی دیرکه ابوزید
المروزی قولی اوزره صید ایدن طیوردن بازه وشواهین وغیره صقوره دنیلور واحدی صقردر ومؤنثی
صقره در ودخی صاد مهمله زای معجمه یه ابدال ایله زقره در وسین مهمله یه ابدال ایله سقره در و
وصیدلانی شرح المختصرده ذکر ایتدی هر کلمه ده صاد مهمله وقاف اولورسه انده اوچ لغه جائزدر
مثالی بصاق وبزاق وبساق در وصاحب اصطلاح المنطق ابن السکیت تسبق وتصبق معناسنه
اولدیغنی انکار ایدوب دیرکه معناسی سوق طال درکه کلام مجیدده در والنخل باسقات دیمک
دیمکدر وصقر انواع جوارح اربعه نک بریدرکه صقر وشاهین وعقاب وبازدر وبو
جوارح سباع وضواری دکواسر بغوتی ایله دخی منعوتدر وصقر اوچ صنفدر بری صقور وبری
کونج دیری یویودر وعرب عقابدن غیری هر صید ایدن طائره صقر تسمیه ایدرلر وصقره اکدر واجدل
تسمیه ایدرلر وجوارح طرتیه دن صقر دواب اهلیه دن بغل منزله سنده در زیرا اشدیه اصبر و
غلیظ الاذی صبرده احملدر والقا وارسالی احسندر وترکی وصید اوزرینه اقدامی اشددر
وسابقا ذکر اولان جوارح طیورک مزاجلری صقرک مزاجی بارد ورطبدر بوسببدن غزال وارنب اوزره
سکردر وبازیدن بونک بمتداسی اکثردر وناس ایله انسی اسرعدر وبازیدن بونک قناعتی زیاده در وبرودت
مزاجی سببی ایله دائم الدهر آب الحم بونزر اوتوری تجزو ونتن فم ایله موصوفدر وسعیده کف یدا ولدوغیچون
صقرک الترینه تکفیری واردر زیرا اخذ ایتدوکی نکفری ایله کف ایدر یعنی قبض وجمع ایدر وصقر ایله اول صید
ایدن حارث بن معاویه بن ثور درکه برکون بر صیاد صید عصافیر ایچون نصب شبکه ایدوب طورورکن

حارث

حارث طوروب آنی مشاهده ایدردی وبر صقر بر عصفور اوزره هجوم ایدوب آنی اکل ایدی وحارث آنی
تعجب ایتدی وصقری آلوب بر بیت ایچره وضع ایتدی وادرزینه بر شخص نصب ایتدی که آنی اطعام وتأدیب
وتعلیم صید ایده وبرکون بو صقر طیران وسیران ایدرکن بر ارنب ظاهر اولدی وبو صقر ارنب اوزره
واروب آنی اخذ ایتدی وبو صیدی حارثک زیاده اعجابنه باعث اولدی صکره عرب صقری صید ایچون اتخاذ ایتدیلر
وصقورک اصناف ثلثه سندن صنف ثانی کونج درکه مزاجی صقردن اسخندر ودخی
جناح صقردن اخفدر وتجری صقردن اقلدر وطیور بادن اشیا کثیره صید ایدر وغزال
صغیرک صیدندن عاجز اولوب صقورک اصناف ثلثه سندن صنف ثالث یویودر ودخی جناح
ومرعشدن اوتوری اهل مصر وشام بوکا جلم تسمیه ایدرلر بر طایر صغیردرکه قصیر الذنبدر وباشقه
نسبت ایله مزاجی بارد ورطبدر زیرا نفسی باشقه لرندن اصبردر وحرکتی اثقلدر وصغره نسبت ایله
مزاجی حار یابسدر بوندن اوتوری صقوردن اشجعدر دیرلرکه یویو ایله اول صید ایدن بهرام کور درکه
بر یویوی مشاهده ایتدی بر قبره ایله مطارده ومراوغه ایدوب انکله مرتفع ومنخفض اولوردی
قبره یی صید ایدنجه ترک ایتمدی وبو حال بهرام کوری اعجاب ایتدی آنی اخذ وتأدیب ایدوب
وتعلیم صید ایدوب انکله صید ایتدی نزهة القلوبده مذکوردرکه صقر وسائر صوائد موذی
اولدوغیچون کم قتیل العدو وقلیل الافراخ اولور **الحکم** مجموع ذی ناب سباع وذی مخلب
طیورک اکلندن نهیک عمومندن اوتوری اکل صقر حرامدر زیرا صیدلانی دیرکه جوارح نه ایدوکنده
اختلاف واردر بعض قولنده جوارح ناب ایله ویا مخلب ایله ویا ظفر ایله صید فی جرح ایدنلردر
وابن عباس قولی اوزره جوارح صوائددر یعنی صید ایدنلردر بو قولک معناسی کواسبدر دیمک
قولی معناسنه راجعدر انتهی ودمیری دیرکه عند الشافعیه جمیع جوارح عموم نهی سابق قریب الذکردن
اوتوری محرمه در **طاوس** طایر معروفدر حیوة الحیوانده مذکوردرکه حرف زایدی حذف ایله تصغیری
طویس در وکنیتی ابو الحسن وابو الوشی در وصورتده طاوس عجیب الحسن ایله دوابده فرس کبیدر
وطبیعتنده عفت وظهور رعونه میل واردر وتکبری وریشی ایله اعجابی واردر وزینتی طاقی کبی
عقد ایتمکه بایدر خصوصا دیشیسی اکا نظر ایدرکن امیلدر ودیشیسی سه ساله اولدقده وضع بیضه
ایدر وبو عمرده ارکلی کامل الریش وتام اللون اولور ودیشیسی بر سنه ده بر کره وضع بیضه ایدر
وبیضه سنک عددی اون ایکی ویا اقل ویا اکثر اولور وطاوس ایام ربیعده تساقط ایدر
واتمام خریفده اشجار القار اوراق ایتدوکی کبی ریشی القا ایدر واشجارده اوراق طلوعه باشلدقده
ریش طاوس دخی طلوع ایدر ودیشیسی حضن بیضه ایتدکده ارکلی انکله عبث ولعب اکثار ایدر
وکاه اولور که بیضه سنی کسر ایدر بو سببدن بیضه طاوس تحت دجاجه حضن اولنور ودجاج
بیضه طاوسک الکیسندن زیاده سن حضنه قادر اولمز وحضن ایتدکده اکل وشربدن دجاجه تنک محتاج
اولور انی تعاهد واحصار ایتمک کرک زیرا بیضه طاوس ادوردن قالقوب هوا بیضه یی افساد ایدر
وحضن دجاج ایله خروج ایدن فرخ طاوس قلیل الحسن وناقص الخلق وناقص الجثه اولور ومدت حضنی
اوتوز کوندر وفرخ طاوس فروخ دجاج کبی بیضه دن کاسب وکاسی خروج ایدر والحجب امور یدرکه

بو دکلو حسن صورتی وار ایکن الکنه تشائم اولنور الله اعلم کان ابلیسک جنته دخولنه وآدم علیه السلام جنتدن
خروجنه سبب اولوب مدت دوام دنیا دار الجنان آدمدن خالی اولدوغیچون تشائم اولنوب دوره
سوت ماند. اقامتی کره کوریوز حکایت اولنور که آدم علیه السلام غرس کرم ایتدکده ابلیس علیه اللعنه
کلوب اول کرم اوزره بر طاوس ذبح ایتدی و اول کرم دم طاوسی ایچدی و اوراق کرم طلوع ایتدکده
اول کرم اوزره بر قرد ذبح ایتدی و اول کرم دم قردی ایچدی و ثمر کرم طلوع ایتدکده اول کرم اوزره
بر اسد ذبح ایتدی و اول کرم دم اسدی ایچدی و ثمری منتهی و یانع اولدقده اول کرم اوزره بر خنزیر
ذبح ایتدی فلهذا شارب خمری بو حیوانات اربعه‌نک اوصافی احاطه ایتمشدر زیرا اول شربنده
خمر اعضاسنده کزوب لونی ظهور ایدر و حسن طاوس کبی حسن دیرر و مبادی سکر ابرشدکده لعب
صفق قرد کبی لعب و صفق و رقص ایدر و سکری قوی اولدقده اسد کبی عربده ایدر و صکره
تعقص خنزیر کبی تعقص ایدوب طالب نوم اولدر راقم حروف فقیره لائح اولور که بو حکایه‌ده ابلیس کرم
طلوعنده ذبح قرد ایتمه‌سی مستبعد کورینور زیرا قرد بنی اسرائیلدن ممسوخ اولان حیواندر آدم علیه السلام
عهدنده ذبح قرد عقلا بعیددر مکر بویله توجیه اولنه که آدم علیه السلام ایامنده قرد صورتنده حیوان
بنی اسرائیلدن ممسوخ اولان نقلنا لهم کونوا قردة خاسئین عقابنه مظهر اولدقلرنده اول حیوان صورتی ایله
تشکل ایتدیلر **فائده** طاوس بن کیسان فقیه یمنیدر که اسمی ذکواندر و طاوس ایله ملقب اولدی
زیرا طاوس قرا و علما ایدی و بعض قولی اوزره اسمی طاوس و کنیتی ابو عبد الرحمندر علم و عملده بر چشمه ایدی
و سادات تابعیندن ایدی اللی نفر صحابه‌یه یتشدی ابن عباسدن و ابی هریره‌دن و جابر بن عبد اللهدن
و عبد الله بن ابی الزبیردن حدیث استماع ایتدی و مجاهد و عمرو بن دینار و عمرو بن شعیب و محمد بن
ابن شهاب الزهری و اخرون طاوسدن حدیث روایت ایتدی و امام احمد زهدده
روایت ایدوب دیر که طاوسک دعاسی بو ایدی اشتغال ایدردی اللهم ارزقنی الایمان
والعمل وامتعنی بالمال والولد و طاوس رحمه الله یتمش بو قدر یاشنده ست و مائه تاریخنده
یوم الترویه‌دن بر کون اول مکه‌ده حج اوزره ایکن متوفی اولدی و هشام بن عبد الملک امیر المؤمنین
صلوة جنازه‌سنده امامت ایتدی و طاوس قرق حج سعادتنه فائز اولدی و مجاب الدعوه ایدی
رحمه الله **غریبه** رامورده مذکوردرکه طویس مدینه‌ده بر شخص مخنث وار ایدی و اسمی طاوس
ایدی و تخنث ایتدکده اسمنی طویس قلدی یعنی خلوق تصغیر تحقیری ایتدیلر و بو طویس دیر ایدی که
یا اهل المدینه مادامکه آرا کزده حیاتده یم خروج دجالی توقع ایتمک و بن اولدکده امین اوزره
اولورسز زیرا بنم والده‌م نسا انصارینک نمیمه ایله مشی و حرکت ایدردی صکره رسول الله
صلی الله علیه وسلم جوار رحمته سوسته اولدوغی کیجه شب ولادتم اولدی و ابو بکر رضی الله عنه
دار الجنانه ارتحال ایتدوکی کون فطیم اولدم و عثمان رضی الله عنه شهید اولدوغی کون بالغ حلم
اولدم و علی رضی الله عنه شهید اولدوغی کون بر ولدم تولد ایتدی و عربک اشأم من طویس
دیو ضرب مثل ایتدکلری بو طویسدر دمیری حیوة الحیوانده بو طویسک عقد شأمتنی فطیم اولدوغی
محله دک صاحب الرموز نقلنه موافق نقل ایدوب لکن اولنده والده‌سنک نسا انصارینده

نمیمه ایله مشی و دوراننی ذکر ایتمیوب وفات ایتمنصکره کذلک طویس لساندن بویله نقل ایتدی که
عمر بن الخطاب رضی الله عنه شهید اولدوغی کون بالغ حلم اولدم و عثمان رضی الله عنه شهید اولدوغی کون
تزوج ایتدم و علی رضی الله عنه شهید اولدوغی کون بر ولدم متولد اولدی صاحب الرموز قولنده
شأمت تزوجی مذکور دکلدر فی الحقیقه عرب ضرب مثل ایتمکه بر شأمتی زیاده اولمغله نسبدر نزهة القلوبده
مذکوردرکه طاوس طیورک من جهة الالوان احسنیدر که هر ریشنده صفرت و حمرت و خضرت و زرقت
و غیر موجوددر که هیچ بر نقاش و مصور بونی نقش و تصویره قادر دکلدر و عمر طاوس یکرمی بش بیله واریجه
وارر و صوتی هوامی قاچورر راقم الحروف قولی اوزره طاوسک حسن صورتی نقدر ایسه قبح صوتی
دخی اولقدردر **الحکم** خبث لحمندن اوتوری اکل طاوس حرامدر و بعض قولی اوزره حلالدر زیرا
مستقذرات و لحوم اکل ایتمز و ایکی وجهله بیعی صحیح اولور که صحتی یا حل اکلندن اوتوری و یا چوقی
تفرج ریشندن اوتوری **الخواص** لحم طاوس عسیر الهضم و ردی المزاجدر لکن معده حاره‌یه نافعدر
و قبل التطبیخ خل ایله سلق ایتمک ضررین دفع ایدر و لحم طاوس کیموس غلیظ احداث ایدر
حکما اکل لحم طاوسی تجویز ایتمزلر و دیرلر که سایر طیورک لحوملرندن اثقل و عسیر الانهضامدر و عبد
الملک بن زهر قولی اوزره طاوس طعام مسموم کوره و یاخود رایحه‌سین شم ایتسه فرحناک اولوب
جناحلرینی نشر ایدر و رقص ایدوب اوزرینه سرور ظاهر اولور و مرارهٔ طاوس سکنجبین و ماء الجبن
ملبطونه ایچورلسه ازاله ایدر و صاحب عین الخواص حکمادن قالمینه نقل ایتدی که مراره طاوسی
[illegible] انفحه مجنون اولور و عین الخواصده در که بنم مجربمدر ذبل طاوس ایله تولول طلا اولنسه قلع
ایدر و استخوانی احراق اولنوب الکله کلف طلا اولنسه باذن الله ازاله ایدر نزهة القلوبده
مذکوردر مغز طاوسی سداب و عسل ایله اکل ایتمک قولنج و وجع معده‌یی دفع ایدر و لحمی قوت جماعی
آرتورر و درد زانوی تسکین ایدر و بخور ایله بردن منفعل اولان اعضو طلا اولنسه شفا ویرر و مخلبی
صاحب طلق اوزره تعلیق ایتسه‌لر فی الحال فتح ایدر **طرغودس** حیوة الحیوانده مذکوردرکه
اهل اندلس بیننده معروف اولان طائردر بوکا ضریس دیرلر ضاد معجمه مضمومه و راء مهمله مفتوحه
و یاء مثناة تحتیه و اخری سین مهمله ایله در رازی کافیده ذکر ایتدی طرغودس جمیع عصافیردن
اضعف بر عصفور ضعیفدر و لونی زمادی و احمر و اصفردر و جناحنده ریشه ذهبیه واردر
و منقاری رقیقدر و ذنبنده نقط بیض متواتره واردر و دائم الصفیردر و بو طیرک اجودی
سمیزیدر و حکمی حل اکلیدر زیرا انواع عصافیردندر و مثانه‌ده متکون اولان حصانک کسرنده
خاصیت عجیبه‌سی واردر و مادامکه حصا متکون اولمیه تکونی منع ایدر **طیطوی** ترکیده توی
دیدکلری طیردر حیوة الحیوانده مذکوردر بر طایردر آجام و کثیر المیاه مقاملردن مفارقت ایلمز
و شالکی آجام و غیاضده اولان دوه‌تنیدن اغتذا و اقتیات ایدر و برات [illegible]
بو طیر طالب اولور و اکل ایتمه رضی زایل اولور **فائده** ثعلبی و غیری تفسیر سورة النملده
یا ایها الناس علمنا منطق الطیر آیه کریمه‌سنده فرقد السبخی و کعب الاحباردن روایت ایتدی
بونلر دیرلر که سلیمان علیه السلام بر شجرده بر بلبل کوردی اوزره اوغرادی که رأس و ذنبنی تحریک ایدردی

وسلیمان اصحابنه دیدیکه بو بلبل نه دیدوکن بیلورمیسز دیدیلرکه یا نبی الله بلمز زسلیمان دیدیکه بو بلبل بن
نصف تمره اکل ایتدم دنیادن اثر قالماسه قاریمم دیدور وسلیمان هدهد اوزره اوغرادی وهدهد
قضا نازل اولدقده بصر اعمی اولور دیدی واخبار ایتدی وکعب الاحبار روایتنده سلیمان هدهددن اخبار
ایدوکی قول بودرکه هرکم رحم ایتمزسه اکا رحم اولنمز وفاخته درکه نولیدی بو مخلوق خلق اولنمیه لردی چونکه
خلق اولنورلر نولیدی عالم اولادقلری وچونکه نه ایچون خلق اولندقلرینه عالم اولورلر نولیدی بلدکلری ایله
عامل اوله لردی وورشان درکه موته مخاصمه ایدرلر وخرابی بنا ایدرلر وطیطوی درکه هر زنج هالکدر
وهر جدید بالیدر وصرد درکه یا کنهکارلر الله استغفار ایلک وطاووس درکه کما تدین تدان
وخطاف درکه قدموا خیرا تجدوه وحمام درکه سبحان ربی الاعلی ملأ سمائه وارضه وبازی درکه
سبحان ربی بحمده وقمری درکه سبحان ربی الاعلی وغراب عشاره لعن وبد دعا ایدرکه عشار
مکاس در وحداه درکه کل شیء هالک الا الله وقطاة درکه من سکت سلم وببغا درکه
ویل لمن کانت الدنیا همه ودراج درکه الرحمن علی العرش استوی وزرزور درکه اللهم انی
اسئلک رزق یوم بیوم یا رزاق وقبره درکه اللهم العن مبغضی آل محمد ودیک درکه اذکروا الله
یا غافلون ونسر درکه یا ابن آدم عش ما شئت فانک میت وعقاب درکه فی البعد عن الناس راحة
وفرقدر واتینم خطاف سوره فاتحه‌یی آخرینه دک قراءه ایدوب ولا الضالین دیدیکده قاری قرآن کبی
مد صوت ایدر نزهة القلوبده صاحب کلیله‌دن نقلله مذکوردرکه طیطوی طیور مائیه‌دن بر طیردر **طیهوج**
فارسیده تیهو وترکیده چیل دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه فتح طاء مهمله ایله حجل صغیره شبیه بر طیردر
لکن عنقی احمر دکلدر ومنقاری ورجلینی حجل کبی احمردر وجناحنک التی اسود وابیضدر ودراج کبی خفیفدر
الحکم اکل لحمی حلالدر **الخواص** لحمی کثیر الحراره وکثیر الرطوبه‌در وبعض قولنده معتدلدرکه قول صوابدر وبعض
قولده مضموم درجه ثالثه‌ده در واجودی سمین ورطب خریفیدر وازدیاد باهه نافعدر لکن اثقاله صلاح ایدنه
مضردر ومهرایسده طبیخ اولنسه ضرری مندفع اولور ودم معتدل احداث ایدر وامزجه معتدله‌یه موافقدر
واجودی ایام ربیعده اکل اولنانلردر وطیهوج ودراج وحجل اعتدال ولطافت ایله ترتیب اغذیه‌ده متقاربدر
که اول طیهوج صکره دراج صکره حجلدر نزهة القلوبده مذکوردرکه لحم طیهوج درجه اولی‌ده حار ورطبدر
وغایتده خوش طعمدر وانانی تسمین ایدر وقوت جماعی آرتورر **عصفور** فارسیده کنجشک وترکیده
سرچه دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه عصفور ضم عین مهمله ایله‌در وابن رشیق کتاب الغرائب والشذوذده
فتح عین ایله حکایت ایتدی ومؤنثی عصفوره درکه قول شاعرده واردر **شعر**
کعصفورة فی کف طفل یشوبها * حیاض الردی والطفل یلهو ویلعب نثر کنیت
عصفور ابو الصعوه وابو محرز وابو یعقوب در وحیوة الحیوانده باب الصاد المهمله‌ده ندرکه صعوه
فتح صاد وسکون عین مهملتین ایله صغار عصافیردن بر طایر احمر الراسدر وجمعی صعودر
وحمزه اصفهانی قولی اوزره عصفوره تسمیه سنک وجهی عصفور عصیان وفر ایدوکیدرکه ترکیب
عربیسی عصی وفردر وعصفورلر برنیجه نوعدر بعضی صوتی ایله مطربدر وبعضی صورتی وحسنی ایله
معجبدر وبعضنه عصفور صوار دینلور صیر در تنزر وبو اول عصفوردرکه دعوت اولنسه اجابت ایدر

راقم الحروفه للاسیح اولدیکه روم منقرقوشی دیدکلری طیر اوله کیر وحیوة الحیوانده کی بعضی عصفور جنسندر ودو
عصفور خطافدرکه ذکری حرف الخاء المعجمه‌ده سبق ایتدی اما عصفور بیوتی بر دوری دیلور وبونک
اختلاف واردر زیرا سباع طیره مشابه طبعی واردرکه مخلب وتمیزی یوقدر وحبوب ونقول
اکل ایدر وبر شاخ اوزره نزول ایتسه اوچ بر مغن تقدیم ایدوب شاخی دور ایدر بر مغن تاخیر ایدر و
سائر طیور شاخ اوزره نزولده ایکی بر مغن تقدیم وایکی بر مغن تاخیر ایدر وعصفورک ارکگی لحیه سوداء ایله
متمیزدر نته کیم ذکور انسان وتیس وخروس دیک بویله‌در ودمیری ارضده طیور وسباع وبهایمدن بر حیوان
یوقدرکه ولدینه عصفوردن احن واشفق اوله وبو حال فراخی اخذ اولندقده مشاهده‌در وبر مدینه
اهلندن خالی اولسه عصافیر المقامدن کیدرلر وبو مدینه اهلی کیرو عودت ایتسه عصافیر دخی عود
ایدرلر وعصفور مشی ایتمک بلمز بلکه مشی وثب وکاه اولورکه ساعه واحده‌ده یوز کره سفاد ایدر
انکیچون عمری قصیردر زیرا غالبا بر سنه‌دن اکثر تعیش ایتمز وجوارح طیور خوفندن وکر آشیانسنی
عماراتده تحت سقوفده اتخاذ ایدر وفرخ عصفورک طیران اوزره تدریجی واردر حتی دعوت اولنسه
اجابت ایدر جاحظ قولی اوزره دعوت اولندقده بر فرسخ مسافه‌دن رجوع ایدر وعصفور الشوک
دخی انواع عصافیردندر وغالبا تاو آسباخ در واسطو غر اوزره عصفور ایله حمار بیننده عداوت
واردر زیرا حمار تنهیق ایتدکده وکرندن فرخ ویاخود بیضه دوشر وکذلک عصفور حماری کورسه
باشی وکوزلری اوزره رفرفه ایدر وطیران وصیاح ایله اکا اذا ایدر وقبره وحسون وبلبل وصعوه
وحمره وعندلیب ومکاو صافر وصعو وبرقش بو مجموعی انواع عصافیردندر وعصفورک جمعی
عصافیردر بیهقی وابن عساکر انس ابن مالکدن سندلریله روایت ایتدی انس دیرکه سلیمان
ابن داود علیهما السلام بر عصفور اوزره اوغرادی که بر دیشی عصفورک حولنده دور ایدردی وسلیمان
اصحابنه دیدی که بو عصفور نه دیدوکن بیلورمیسز دیدیلرکه یا نبی الله بلمز زسلیمان دیدیکه دیشی عصفوره
خطاب ایدرکه کند ایله تزوج ایدم ودیرکه دمشقده قصورندان قنغی سن استرسک سکا صداق
ویرهیم بعده تزوج ایله صکره سلیمان علیه السلام دیدیکه اکرچه بو عصفور دمشق صحرادن مبنیه اولوب
کند دانج س کنه اولمغه عدم قدرتی ظهر بیلور لکن هر خاطب کذابدر یعنی بر دیشی ایله تزوج ایتمک ایچین
کذب ایتمیجه اولمز سلیمان علیه السلام مخاطبات ومکالمات طیوری بیلور ایدی ومقصودلرینی نسه تعبیر ایدردی
که حرف طاء مهمله‌ده طیطوی ترجمه سنده تسبیحاتی وکذلک طیوردن ما عدا حیوانات وسائر مخلوقاتک لغاتنی
بیلوردی **غریبه** ابن خلکان ذکر ایدرکه زمخشری مقطوع الرجل ایدی وسبب قطعندن سؤال اولندقده دیدیکه
دعاء والده‌در زیرا بن ایام صباده بر عصفوری طوتوب ایاغنه بر رشته باغلدم والده قاچوب
بر سوراخه داخل اولدی وبن مثقوب رشته ایله جذب ایتدم وایاغی رشته‌ده منقطع اولدی ووالدم
متألمه اولوب دیدیکه نته کم سن بونک ایاغن قطع ایتدک الله سنک بعد اولادک ایاغکی قطع
ایتسون بعده بن طلب علم سننده واصل اولدقده طلب علم ایچین بخارایه ارتحال ایتدم وحیواندن
دوشوب ایاغم منکسر اولدی صکره علاجینه بر ایش اشلدم که قطعنی ایجاب ایتدی وحلیه‌ده ترجمه
زین العابدینده مذکوردر ابو حمزه الثمالی دیرکه بن زین العابدین علی بن الحسین قتنده ایدم حولنده عصافیر

طیران ایدوب صیحه وفریاد ایدرلردی زین العابدین دیدیکه یا ابا حمزه بو عصافیر نه دیدوکن بیلورمیسین بن دیدمکه
بلمزم زین العابدین دیدیکه بونلر ربلرینی تقدیس ایدوب اوقات یومیه لرین سؤال وتوقع ایدرلر
نزهة القلوبده مذکوردرکه عصفورک حیه ایله عداوتی واردر بیضه حیه یی افنا ایدر ومنقاری ایله حیه یی جرح
ایدر وبلکه اهلاک ایدر وحیه دخی افراخ عصفوری اکل ایدر **الحکم** اکل عصفور حلالدر نسائی عبد الله بن عمردن
روایت ایتدوکی حدیث ایله قال عبد الله قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ما من انسان یقتل
عصفورة فما فوقها بغیر حقها الا سأله الله عنها قیل وما حقها یا رسول الله قال ان یذبحها فیأکلها وان
لا یقطع رأسها ویرمی بها **الخواص** لحم عصافیر حار یابسدر ولحم دجاجدن صلب وسختدر واجودی عصافیر
سمان شتویه در اکلی منی وباهی ارتورر رکن رطوبات اصلیه سی اولانلره مضردر ودفع مضرتی
دهن لوز دفع ایدر وعصافیر خلط صفراوی احداث ایدر وامزجه بارده یه موافقدر ولحوم عصافیرک
اکلی مکروهدر زیرا اکلنده استخواننده شیء قلیل منحرق اولسه یعنی جوفه واصل اولسه معده یه جرح احداث
ایدر وفراخ عصفوردن بیضه وبصل ایله عجه طبخ اولنسه باهی ارتورر ومرق لحم عصفور طبیعی حل ایدر
ولحوم عصفور طبعی قبض ایدر استیما هزال صاحبی ایله مهزول اولسه واضر عصافیر بیننده سمین اولانلردر
واکثر اطبا قولی اوزره عصفور الشوک مملوح اکل اولنسه حصاة کلیه ومثانه یی کسر ایدر وسایر
عصافیرک ادمغه سی ما سذاب وعسل قلیل ایله خلط اولنوب آج قرنینه ایچلسه اوجاع بواسیره
نافعدر وعصفور دوری اخذ وذبح اولنوب ودماغی شیره ایله اذابت اولنوب مایل شرب نبیذ
اولانلره ایچورلسه نبیذه بغض ایدر مجرب عجیبدر وذرق عصافیر لعاب انسان ایله خلط اولنوب
انگله ثوالیل طلا اولنسه قلع ثوالیل ایدر وهرمس قولی اوزره عصفور ذبح اولنوب ودمی دقیق
عدس اوزره تقطیر اولنوب وبوندن فندق حجمنده حبلر دوزیلوب وتجفیف اولنوب وهر گیجه
برحبی زیت ایله خلط اولنوب انگله احلیل طلا اولنسه طلا ایدن کمسه استدوکی مقدار مجامعت ایدر
امام شافعی رضی الله عنه دیرکه درت نسنه جماعی ارتورر بری اکل عصافیر وبری اکل اطریفل کبیر
وبری اکل فستق وبری اکل جرجیردر ودخی دیرکه درت نسنه عقلی ارتورر بری کلامدن فضولی
ترک وبری استعمال مسواک وبری مجالسه صلحا وبری علما ایله عملدر ودخی دیرکه درت نسنه
تقویت بدن ایدر بری اکل لحم وبری شم طیب وبری بلا جماع کثرت غسل وبری لبس کتاندر
ودخی دیرکه درت نسنه بدنه وهن وسقم ایراث ایدر بری کثرت هم وبری کثرت اکل
حامض وبری ریق اوزره کثرت شرب ما وبری کثرت جماعدر **فائده اجنبیه** اطبا بونک اوزرینه
اجماع ایتمشلردرکه اکثار جماع ایتمک وجماعی داب وعادت ایتمک بدنه حکه وقوبه وبصره
ضعف وعدم لذت مجامعت وسرعت اوزره شیب ایراث ایدر وبول وغایط اقتضا ایتدوکی
وقت فالقوب دفع ایتمین کمسه نک مثانه سی ضعیف وجلدی غلیظ اولور وحرقة بول ودرد وحصاة
وضعف بصر ایراث ایدر وجلیبنی نخاله وملح ایله حک ایتمکی اکثار حدت بصر ایراث ایدوب
ضعفینی ازاله ایدر وصداعی دفع ایدر قزوینی قولی اوزره بو نسنه تذکره ده ان ایدن وجع صلبدن
امین اوزره اولور وقزوینی بونی امتحان وتجربه ایتدوکن ذکر ایتدی **عقاب** فارسیده الهه وترکیده

برکت

برکوت دیرلر وترکی رومده طوشنجیل دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه عقاب جوارح طیوردندر و
جمع قلتی اعقب در زیرا عقاب مؤنث در ووزن افعل جمع اناثه مختص بنادرکه عناق واعنق و
ذراع واذرع کبیدر وجمع کثرتی عقبان در وجمع الجمعی عقابین در وکنیتی ابو الحجاج وابو الدهر وابو الهیثم
وابو احسان در وکنیت انثی سی ام طلبه وام لوح وام الهیثم در وعرب عقابه کاسر تسمیه ایدرلر
دلونندن اوتوری خداریه هم دیرلر عقابک لفظی مؤنث در وبعض قولنده عقاب مذکر ومؤنثه
اطلاق اولنور وعقابک انثی سی لقوه تسمیه اولنور وعقابه عنقا مغرب تسمیه اولنور زیرا مکاندن
بعیددن کلور وعقاب آتی الذکر اولان عنقا مغرب دکلدر کاملده مذکوردرکه عقاب سیدة الطیردر
ونسر عریف الطیردر وعقاب حدید البصردر اندن اوتوری عرب ابصر من عقاب دیرلر وعقاب
ایکی نوعدر بری عقاب در وبری زمجدر وعقابدن بعض خوخیه وبعض اسفع وبعض ابیض وبعض
اشقردر وبعضنک مأواسی غیاض وبعضنک مأواسی جبال وبعضنک مأواسی صحاری وبعضنک مأواسی
حول مدندر ودیرلرکه عقابک ذکوری لطیف الجرم ظبر دندرکه برنسنه یه برابر دکلدر ابن عبد البر تمهیدده
ذکر ایتدی عمرو بن دینار قولی اوزره قریش بنای کعبه یی اراده ایتدکلرنده کعبه ایله قریش بیننده دوران
ایتدی وبر طایر ابیض کلوب بو حیه یی اخذ ایدوب اجیاد جانبنه رمی ایتدی وابن اسحق ذکر ایتدیکه
که اول طایر عقاب ایدی ابن خلکان ترجمه عماد الکاتب آخرنده ذکر ایتدی دیرلرکه مجموع عقاب
انثی در وانلره تسافد ایدن کندو جنسندن غیری بر طایردر وبعض قولنده ثعلب انلره تسافد ایدر
ابن خلکان دیرکه بو عجایبدندر ابن سیده دیرلر تحصنک بجوزم ابن عنین الشاعرک قولیدر **شعر**
ما انت الا کالعقاب فامه ۰ معروفة وله اب مجهول **نثر** ابن زهر ارسطالیسدن نقل
ایدرکه هرسنه عقاب حداة وحداة عقابه متبدل اولور وعقاب اکثر اوج بیضه وضع ایدر
وبیضه سن اوتوز کون حضن ایدر وجوارح طیورک عقابدن ماعداسی ایکی بیضه وضع ایدوب
یکرمی کون حضن ایدر وفراخ عقاب بیضه دن خروج ایتدکده اوچندن برینی رمی والقا ایدر
زیرا اوچ فرخک اطعامی کندویه ثقیل اولور ورمی ایتدوکی فرخی بر طایر کلوب قالدررکه
اکا کاسر العظام دیرلر وکرد بخن کبی متکلفه دخی دیرلر وبو فرخی بو طایر تربیه ایدر وبو طایرک عادتی
بودرکه هر ضایع اولان فرخی زق وتربیه ایدر وعقاب بر نسنه صید ایتسه علی الفور مکاننه نقل ایتمز
بلکه آنی موضعندن موضعه نقل واکثر مرتفعه دن غیری مکانه اوتورمز وارنب صیدینه شروع
ایتدکده ارانب صغاردن ابتدا ایدر صکره کبارین صید ایدر وعقاب من جهة الحرارة جوارحک
اشدی ومن جهة الحرکة اقوی سی ومن جهة المزاج ایبسی در وخفیف الجناح وسریع الطیراندر عراقده
تغدی ایدر ویمنده تعشی ایدر وعقاب ثقیل الانتهاض در وباخود اعمی اولدقده افراخی بونی کوتوروب
مکانندن مکانه نقل ایده رک ارض هندده برجبلک راسنده بر عین صافیه واردر اکا ایلدرلرده
بو عینه طالدروب صکره شعاع شمسه وضع ایدرلر و ریشی دوکلوب ریش جدیدی بتر و
ظلمت بصری زایل اولور صکره عقاب بو عینه طالوب حقیقةً شبابی عود ایدرکه بو محلده منظرة تابعه
باب ثانیده عین عقاب ذکری سبقت ایتدی توحیدی قولی اوزره عقاب ملهم اولور ودخی شبابک عود جدید

که وجع کبده مبتلی اولسه اکا دارانب وثعالبی اکل ایدوب وجعندن بری اولور وحیاتنک روشندن
غیری جدین اکل ایدر وطیورک قلوبندن غیریسن اکل ایدر که طرفة بن العبدک قولی بوکا دالدر شعر
کان قلوب الطیر فی قعر عشها ⁘ نوی القسب عند بعض المادب لطیفه بشار بن برد الاعمی الشاعر
دیدیلر که اگر الله تعالی سنی حیواناتدن برحیوان اولمغه تخییر ایتسه قنقی حیوان اولمغی اختیار ایدردک دیدیکده
عقاب دیدیلر که نیچون دیدی که عقاب برمقامده آرام ایدر که اکا نه سبع ایریشور نه جاریا
یتشور وسباع طیور اکا مجانبت ومساعدت ایدر ومشقت وزحمت صیدی قلت اوزره چکر
بلکه صوایک صیدینی خطف وجلب ایدر وشاننده در که جناحی متصل حرکت اوزره در وعقابی
اول صید وتأدیب ایدر اهل مغربدن حکایت اولنور که قیصر کسرایه برعقاب اهدا ایدوب کمونبه
یازدیکه بو طیره تعلیم اولنورسه عمل عجیب اشد که اکثر صقور بوکا یتشمز کسری بوکا تعلیم ایتمک امر
ایدوب بونکله صید ایتدی وصیدی کسرایی اعجاب ایتدکدن صکره کیرو صید ایتمک ایچون بونی آج قودی
وحوالی ومتعلقاتندن برصبی اوزره اتوب صبی یی قتل ایتدی کسری دیدی که قیصر بلادمزده
بلا جیش بزه غزا ایتدی صکره کسری قیصره برپلنک اهدا ایتدی وعقابک نه ایشلدوکن کتم ایتدی
وقیصری بوپلنک اعجاب ایتدی زیرا کسری تمکوبنده ذکر ایتدوکی اوصافه موافق ایدی وبرکون
بوپلنکدن غافل ایکن قیصرک توابعندن برنجیبی افتراس واهلاک ایتدی قیصر دیدیکه کسری بزی
صید ایتدی زیرا بزدخی انی صید ایتدک ایدی لاباس بدر وبو خبر کسرایه واصل اولدقده دیدیکه بن بن
ابو ساسانم نزهة القلوبده مذکوردر عجائب المخلوقاتده واردر که مردار اتام ایله عقاب حداة
وحداة عقاب اولور وتاریخ مغربده واردر نهر نیلده برعقاب واردر که لونی اسود وحالکدر
آب ایچره مطلوب صیدی ماهی ایدر الحکم اکل عقاب حرامدر زیرا ذو مخلبدر وقتلی مستحبدر دکلمیدر
بونده اختلاف واردر علمای شافعیه‌دن رافعی استحباب قتلی ایله جزم ایتدی وشرح المهذبده جزم
نووی بودرکه قتلی نه مستحبدر ونه مکروهدر زیرا نافع ومضردر دمیری دیرکه شافعیه‌دن قاضی
ابو الطیب الطبری بونکله جزم ایدیکه معتمددر الخواص عطارد بن محمد قولی اوزره عقاب صبردن
قجی ارار ایچه‌سن تیتم ایتسه بوزاوزره دوشر ودرنی عقاب ایله بیت تبخیر اولنسه حیات بیت
هلاک اولور ومرارهٔ عقاب ایله اکتحال قزوینی قولی اوزره عیننده اولان آب وظلمته نافعدر نزهة
القلوبده مذکوردرکه عقاب اولدوغی ارضده صاعقه واقع اولمز ومرارهٔ عقاب ایله اکتحال ظلمت
عینی ازاله ایدر ونبی منعقد اولمش پیتانک زن مرارهٔ عقاب ایله طلا اولنسه حل انعقاد ایدوب
لبنی آرتورر وزیت ومرارهٔ عقاب ایله نقرس ووجع مفاصل طلا اولنسه شفا ویرر دماغی عسل وصبر ایله
خلط اولنسه صوری ازاله ایدر عقعق بعض فارسیان بوکا عکه وبعضی کشکرد دیرلر و
ترکیده قغوشه صقسغان دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردر حجام مقدارنده وغراب شکلنده برطائردر
حمام جاحلرندن اکبردر ولونی ابیض واسوددر وطویل الذنبدر وبوکا کندش دخی تسمیه اولنور
مجمله ایدر وصوتی عقعقه‌در تحت سقوفده ایتمز دائما استظلال ایتمز بلکه عش واشیانن مواضع
مشرفه‌ده تهیئه ایدر وطبعی خیانت وسرقه وخبث اوزره‌در وورنه وجه مخصوصه‌سنه اولمیوب هرکوردوکنی

دیشی ایله تسافد ایدر وعرب بو مجوده انکله ضرب مثل ایدرلر مفسرلردن زمخشری وغیری وکاین من دابة
لاتحمل رزقها آیهٔ کریمه سنک تفسیرنده سفیان بن عیینه‌دن حکایت ایدیکه سفیان دیرکه حیوانده انسان
ونمل وفار وعقعقدن غیری ادخار قوت ایدر یوقدر وبعضدن منقولدر دیرکه بن بلبلی احتکار
وادخار قوت ایدرکن کوردم ودیرلرکه عقعقک قوت ایچون مخابی ومواضعی واردر لکن قنده
اولدوغنی اونودر وطبع عقعقدندرکه حلی وغیردن کوردوکنی اختطاف ایدر شدید الاختطافدر
چوق واقع اولورکه عقد ثمینی بیندن قاپر ووصفنده قول شاعردر شعر اذا بارک الله فی طائر
فلا بارک فی العقعق ⁘ قصیر الذنابی طویل الجناح ⁘ متی یجد غفلة یسرق ⁘ یقلب عینیه فی رأسه
کانهما قطرتا زیبق نثر راقم الحروف وفقیری اولدرکه اگر شاعر طویل الذنابی کبیر الجناح دیسه ایدی وصفی
بیانه واقع اولوردی نته کم دمیری بویله وصف ایتمشدر وعقعق وضع بیضه ایتدکده برک چنار ایله
بیضه‌سنی ستر واخفا ایدر زیرا خفاشدن قورقر وخفاش برک چناردن کریزان ایدر وخفاش
بیضهٔ عقعقه قریب اولسه فی الحال متمذر وفاسد ومتغیر اولور وجاحظ اوزره بوکه عقعق تسمیه‌سینک
وجهی بودرکه فراخنه عقوق ایدوب بلا قوت وطعام ترک ایدر وبونکله عقعق غرابدن برنوع
ایدوکی ظاهر اولور زیرا جمیع غربان بویله ایدر وبعض قولنجه بو اسم صوتندن مشتقدرکه صوتی
عقعقه‌در فائده جوهری دیرکه عرب عقعق ایله وصیاح عقعق ایله تشأم ایدرلر زیرا نظرده هر
ایشتدکلرندن وکوردکلرندن اشتقاق ایله عمل ایدرلر وعقعقی ایشتسه‌لر بوندن عقوق
مشتقدر دیرلر وعقابی ایشتسه‌لر بوندن عقوبت مشتقدر دیرلر وشجر خلاف کورسه‌لر خلافدر
وترکیده سوکوددر بونی کورسه‌لر ضد وفاق اولان خلافک انکیسی دخی تخفیف لام ایله‌در
الحکم اکل عقعقده ایکی وجه واردر برینسی غراب زرع کبی اکلی حلال اولمقدر وبرینسی حرام
اولمقدرکه بوشنجی وبغویه تبعا روضه‌ده مذکور اولان وجه اصح بودر وامام احمد عقعقدن
سؤال اولندقده اگر اکل جیفه ایتمزسه لابأس بدر دیو جواب ویردی وبعض اصحاب امام احمد دیرکه
امام احمد عقعقی اکل ایدردی پس بونک قولی اوزره محرم اولور الخواص دماغ عقعق بریاره
پنبه ایله بدنده اولان پیکان وخار موضعی اوزره وضع اولنسه بو ایکیسی بدندن سهولتله اخراج ایدر
ولحم عقعق حار یابس ردی الکیموسدر نزهة القلوبده مذکوردرکه دماغ عقعق غالیه ایله طفل
اولنسه لقوه وفالجه مفیددر ومغزنی طفله اطعام ایتسه‌لر فصیح اولور ورماد ریشی
بیت ایچنده نثر ایتسه‌لر موران کریزان اولور وبیضه‌سی ایله آج قارننه اکتحال بیاض العینی ازاله ایدر
عنقاء مغرب فارسیده سیمرغ دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه مغرب معناسیه دلالت
ایتین الفاظدندر بعضلرک قولنده بو طیر طایر غریب الوصفدر جبال ایچره بیضه وضع وطیرانده
بعید اولور وبعض قولنده بو اسمله مسمی اولدوغی وجهی عنقنده طوق کبی بیاض اولدوغیدر
وبعض قولنده بو طیر مغرب شمس قتنده اولور قزوینی قولی اوزره عنقا جثه‌ده وخلقتده
اعظم طیوردر زغن موشی قاپه وغیر کبی عنقا فیلی خطف ایدر وقدیم الزمانده ناس آراسنده
ایدی وبرعروسی حلی‌سی ایله برکون خطف ایتدوکی زمانه دک ناس آندن متأذی اولورلردی

وبو عروسی قابدقده اول زمانك نبیسی اولان حنظله بن صفوان اكا بددعا ایدوب الله تعالی انی جزیره
ایلتدیكه اكا انسان واصل اولمز وفیل وكركدن وجاموس وبر وسایر سباع وجوارح طیور
اول جزیره ده كثیردر وعنقا طیران ایتدكده دوی رعد قاصف كبی دوی وصوتی استماع اولنوردی
والكی بیك سنه تعیش ایدر وبانصد ساله اولدقده تزاوج ایدر ووضع بیضه ایدر اولدقده المی شدید
ظاهر اولور وقزوینی بونك وصفنده اكثار كلام ایتدی وعجایب المخلوقاتدن نقلله نزهة القلوبده هم
مذكوردر كه عنقا اوچیوز یاشنده وضع بیضه ایدر وكنده وتیرمیبش ییل بیضه سن حضن ایدوب
افراخ ایدر وكبر وحیوة الحیوانده در كه امام العلامه ابو البقا العكبری شرح المقاماتده ذكر ایدر اهل رسك
ارضنده بر جبل واردر اكا فتخ دیرلر وبرمیل مقداری سمایه صعود ایتمشدر وعنقا بو جبلده اولوردی
وعنقا مخلوق عظیمدر وجه انسان كبی وجهی واردر وعنقاده هر حیوانه مشابهت واردر واحسن صوردر
وهر سنه بر جبله بركره كلوردی وبونده اولان طیوری التقاط ایدردی وسنه سندن بر سنه ده طیور
انی تضییق ایتدیلر وبر صبی اوزره منقض اولوب انی ایلتدی صكره بر دختر ایلتدی وناس اندن
نبیلری اولان حنظله بن صفوانه شكایت ایتدیلر كه حنظله عیسی ومحمد علیهما السلام بیننده زمان فترتده
نبی ایدی وحنظله عنقایه بددعا ایدوب واكا صاعقه طوقنوب احراق ایتدی واخر ربیع الابرارك
باب الطیرده ابن عباسدن مرویدر كه الله تعالی موسی علیه السلام زماننده بر طیر خلق ایتدی كه
اسمی عنقا ایدی وهر جانبنده درت جناحی وار ایدی ووجهی انسان كبی ایدی والله تعالی اكا هر نسنه دن
حصه ویرمش ایدی وكندو كبی اكا بر ازواج ده خلق ایتدی وصكره الله تعالی موسی یه وحی ایتدیكه
ایكی طایر عجیب خلق ایتدم ودرزقلرینی بیت المقدس حولنده اولان وحوشدن قلدم ودنی اسرائیله
ایصال ایتدم انعم اشیاده بو ایكیسن زیاده قلدم پس بو ایكی طیر تناسل ایدوب نسللری كثیر اولدی
وموسی علیه السلام وفات ایتدكده عنقا بیت المقدسدن انتقال ایدوب نجد وحجازه دوشدی
وبنی عبسدن خالد بن سنان العبسی نبی اولنجه اكل وحوش وخطف صبیانه مستمر اولدی كه خالد
رسول الله دن صلی الله علیه وسلم اول نبی ایدی وخلق مضرت عنقادن خالده شكایت ایتدیلر
وخالد عنقایه بددعا ایدوب نسلی منقطع اولدی وعنقا منقرض اولدی والیوم دنیاده موجود دكلدر
وابن ابی خیثمه كتاب التددده خالد بن سنان العبسی ذكرین ایراد ایدوب ونبوتین ذكر ایدوب
دیركه خالد طایفه دن خازن نار اولان ملكه موكل ایدی واعلام نبوتندن ایدی كه نار الحدثان دیرلر
ایدی بر نار بر مغاره دن خروج ایدوب انسانی ودوابی اكل ایدردی وناس اول ناری رد ودفعه
قادر اولمدیلر وخالد بن سنان رد ودفع ایتدی بعده خروج ایتمدی دارقطنی روایت ایتدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوردیكه خالد بن سنان نبی ایدی وقومی انی تضییع ایتدی ودارقطنی دن
غیری ذكر ایتدیكه بنت خالد بن سنان رسول الله صلی الله علیه وسلم كلدی ورسول الله علیه السلام
اهلا ببنت خیر نبی دیوب ویاخود بوكا بكزر كلام ایله انكچون رداسنی بسط ایتدی وكوستردی
وزمخشری وغیری ذكر ایتدی كه محمد وعیسی علیهما السلام بیننده درت نبی كلدی اوچی بنی اسرائیلدن و
وبری عربیدر كه خالد بن سنان العبسیدر وبغوی دیركه محمد وعیسی علیهما السلام بیننده نبی یوقدر والله اعلم

وارسطاطالیس نعوتنده ذكر ایتدیكه عنقا كاهی صید اولنور ومجالسیندن شرب ایچون اقداح عظام
استعمال اولنور وكیفیت صیدنده دیركه صیادلر ایكی ثورك بیننده بر عجله قویوب بو عجله یی
احجار عظام ایله تثقیل ایدرلر وعجله نك اوكنده اختفا ایچون بر بیت اتخاذ ایدرلر وبو بیتده بر شخص آتش
وایقاد ناره صالح نسنه لرله مختفی اولور صكره عنقا بو ایكی ثوری اختطاف ایچون نزول ایدوب
بو ثورلردن برینه ویا ایكیسینه مخلبنی ایلشدردكده عجله اولان ثقل احجاردن ثوری قادر اولمز
مخلبنی دخی تخلیص ایده مز وبیتده مختفی اولان شخص حطوب اججه سن احراق ایتمكله زبون ایدر • و
عنقانك بطن طیر كبی بطنی وطعام سباع كبی طعامی واردر • وابن خلكان دركه نزیل مصر اولان احمد بن
عبد الله الفرغانینك تاریخنده كوردم كه صاحب مصر عزیز بن ارم قتنده غرایب حیوان مجتمع اولمشكه
غیر قتنده مجتمع اولمامش وعنقا دخی انك قتنده مجتمع اولنلردندر وبر طایردر كه صعید مصردن كلمشدی
وبلشون وبالك الحزین اسملری ایله مسمی اولان طیر طویلدن ایدی وجسمی اندن اعظم ایدی ولحیه سی
وار ایدی ورأسنده وقایه سی وار ایدی وبرچه الوان اوزره ایدی وطیور كثیره یه مشابهتی وار ایدی
وقصص انبیا وتاریخ جریردن نقلله نزهة القلوبده وارددر كه عنقا سلیمان علیه السلام عهدندن برو
غایبدر وسبب غیبتی بودركه سلیمان علیه السلام حضورنده تغییر حكم قضا وقدره قدرتن ادعا ایتدی وسلیمان
علیه اكا اخبار ایتدیكه بو كون پادشاه مشرقك بر دختری وپادشاه مغربك بر پسری طوغدی و
اقتضاء قدر وقضا بو ایكیسینك اجتماع ومواصلتیدر پس عنقا اثبات مدعی هوسی ایله مشرقه كیدوب
دختر پادشاه مشرقی قاپدی واشیانه سنه ایلدوب بسلدی اتفاقا پادشاه مغربك اوغلی سیاحته هوس
ایدوب متاعب كثیره دن صكره آشیان عنقا اولان دخی مقامه ایرشدی ودختر پادشاهی انی كوروب
مایل اولدی وتدبیر مواصلت ایتدی وپسر پادشاه مغرب اول مقامده دوتمش بر مرده حیوانك جلدینه كیروب
كندویه وصول ممكن اولدی دخی تعلیم والقا ایدوب اول فرق اول جلدی كه ایچنه كیردی ودختر پادشاه مشرق عنقادن
رجا ایتدیكه دفع ملال ایچون اول جلدی كندونك اوكنه كتوره وعنقا دخی انی دخترك اوكنه كتوردی وبو
ایكیسی اجتماع ومواصلت ومجامعت ایدوب بونلردن اولاد ظهور ایتدی صكره سلیمان علیه السلام
عنقایه امر ایتدیكه اول جلد ایله اول دختری كندو مجلسنه احضار ایده وعنقا دخی انلری مجلس سلیمان علیه السلام
احضار ایدوب تقضا وقدر ظاهر وآشكار اولدی وعنقا اول خجالتله انساندن غایب اولدی •
غداف الله اعلم تركیده قوزغون دیدكلری طیردر صاحب ترآموز قولی اوزره غداف ضم ایله
غراب الغیظدر ودخی نسردر كه كثیر الریش اوله ودخی شعر اسود طویلدر ودخی جناح اسوددر وحیوة
الحیوانده مذكوردر كه غداف غراب الغیظ وجمعی غدفاندر وكاه اولوركه غراب كبیره غداف
تسمیه ایدرلر وابن فارس قولی اوزره غداف غراب صغیر اسوددر كه لونی لون رماده مخجزر وكاهی
نسر كبیره غداف تسمیه ایدرلر **الحكم** حبوب وزروع اكل ایدن غراب اسود كبیرك اكلی شعبی اباحت
ایتدی ومجلبه مشابه اولدی وامام ابو حنیفه رحمه الله قولنده مجموع غرابك اكلی حلالدر هشام بابایی
عروه بن الزبیردن وعروه عایشه دن رضی الله عنها روایت ایتدی عایشه دیدیكه بن اكل غرابدن
ایدنلره تعجب ایدرم مع هذا رسول الله صلی الله علیه وسلم محرم انی قتل ایتمكه اذن ویردی

واکا فاسق تسمیه ایتدی وغربان طیبایتدندر دکلدر و امام رافعی قولنده روضه ده مذکور اولنک محصلی اکل غراب حرام اولماسیدر و رافعی قولنجه حلالدر دمیری دیرکه بنم قولم اولدر فتوی معتمد بودر نته کم جمال الدین الاسنوی مهماتده بوکا تنبیه ایتمشدر خواص دهن غداف ایله دهن ورد خلط اولنوب ویرکیمه انکله بویر باغلیوب حضور سلطانه داخل اولسه مقتضی المرام اولورکه قزوینی قولیدر غراب فارسیده کلاغ وترکیده قرغه ومغولیده کریه دیرلر صاحب الکاموز قولی اوزره جمعی اغرب واغربه وغربان صکره غرابین دخی حیوة الحیوانده مذکوردرکه بو طیر بو اسمله تسمیه اولندی زیرا رنکی سود اذن او تور یدر والله تعالی اعلم. غرابیب سود قول کریمی بوندندر که معنای واحدایله ایکی لفظدر ورشدین سعد اخا دیشیدر انه صلی الله علیه وسلم قال ان الله یبغض الشیخ الغربیب رشدین سعد شیخ غربیبی انکله تفسیر ایتدیکه سوادی ایله خضاب ایدرلر وغرابک جمعی اغربه وغربان وغرابین دخی غربان دخی وکنیتی ابو حاتم وابو الجراح وابو الشوم وابو القعقاع وابو المرقال در قول شاعرده مذکوردر شعر

ان الغراب وکان یمشی مشیة ،	جد القطا ورام یمشی مشیها ،
فی ما مضی من سالف الاحوال ،	فاصابه ضرب من المعقال ،
فاضل مشیته واخطی مشیها ،	فلذلک سموه ابو المرقال ،

وغرابه ابن الارض وابن الریح وابن دایه دخی دینلور وغرابه برنجه صنف در غداف در وزاغدر والحکلدر وغراب الزرعدر وابقع در واورق در وبو صنفه یعنی اورقه ایشتدوکی حکایت ایدر وبرصنفی دخی عصمدرکه عزیز الوجوددر عرب اعز من الغراب الاعصم دیرلر ارسطاطالیس نعوتنده ذکر ایدر که غربان درت صنفدر بری اسود حالک در وبری ابقع در وبری بیاض ایله مطرف در ولطیف حجمدر دانه اکل ایدر وبری اسود طاوس درکه ریشی براق وایقلری لونی مرجانله ملودر وزاغ ایله معروفدر وچین سفاده طبعنده استتار واردر ودیشی بیی درت وبش بیضه وضع ایدر وفراخی بیضه دن چیقدقده بونی انمری ترک ایدر زیرا غایتده قبیح المنظر چیقرکه اجسامی صغیر ورؤسی ومناقیری کبیر وجسدلری اجرد واعضاسی متفاوت اولور وابو بنی نظر ایدوب افراخنی بویله کورنجه ترک ایدرلر والله تعالی اول فراخک قوتنی قوی اولوب دینلری نابت اولنجه ایشیان بشاینلرینه اولان بعوضه وذبابدن اعطا ایدر صکره ابو بنی عود ایدوب افراخنی زق واطعام ایدر ودیشی بیی افراخنی حضن ایدوب ارکگی انمرک قوتنی کتورر وبو طبیعتندر که صید تقید ایتمز بلکه برجیفه بولورسه اکل ایدر والا مراولور وضعاف طیوره تمعق ایندوکی کبی تمعق ایتمز وحذر شدیده وتنافری واردر وغداف بومه ایله مقاتله ایدوب بیضه بومی خطف واکل ایدر وغداف عجایبندندرکه انسان افراخنی اخذ ایتمک اراده ایتسه ارکگی ودیشی بیی ایاقلرنده حجاره کوتوروب وهوادن حجاره بی انک اوزرینه رمی ایدوب بونکله فراخندن انی دفع ایتمک اراده ایدرلر وعرب غراب شام ایله تشأم ایدرلر انکیچون غربه واغتراب وغربی غرابدن مشتقدر دیرلر فائده اسم غربه حاصل معنای غربته دال اولان اسمادن مجموعدر عین معجمه غرر وغیبه وغش وغم وغلهدن درکه شدت حرارت حزن در وغره دن وغولدندر که هر مهلکه در ورا مهمله رزدل وروع دن ورداء دندرکه

هلاک در وبا رموحده بلوی دن وبوس دن وبرح دندرکه داهیه در وبوار دندرکه هلاک در وباهواندن وهولدن وهدمدن وهلاکدندر وجاحظ قولی اوزره غراب البین ایکی نوعدر برنوعی لوم وضعف ایله معروفدر وبرنوعی ناس منزل اقامتلرندن ارتحال ومباینت ومفارقت ایتدکلرنده ناسک موضع اقامتنه ودوردبوتنه نزول ایدر وناس منازلندن مباینت ایتدکلری وقتده غیری زمانده موجود اولمدیغیچون غراب البین اسمی بینوندن مشتق قلدیلر صاحب الکاموز والصحاح قولنجه بینونه فراق ووصل درکه اضداددندر کیردحیوة الحیوانندرکه دینوری مجالسه ده ذکر ایتدی بوکا غراب البین تسمیه سنک وجهی بودر که نوح علیه السلام بوغرابی طوفانه نظر ایتمکیچون ارسال وتوجیه ایتدکده نوح علیه السلامه مباینت ومساعدت ایدوب کیرو عود ایتمدی وبوندن اوتوری انکله تشأم ایدرلر وابن قتیبه ذکر ایتدیکه خبر ارضی کتورمک ایچون نوح علیه السلام غرابی ارسال ایدوب وغراب انی نوحی ترک ایدوب وجیفه اوزره نزول ایدوب تخلف ایتدوکیچون فاسق تسمیه اولندی وابن عبد السلام المقدسی کشف الاسرارده غراب البینی بویله وصف ایتدی که هو غراب اسود ینوح نوح الحزین المصاب وینعق بین الخلان والاحباب ان رأی شملا مجتمعا انذر بشتاته وان شاهد ربعا عامرا بشر بخرابه ودروس عرصاته یعرف النازل والساکن بخراب الدور والمساکن ویحذر الآکل غصة المأکل ویبشر الراحل بقرب المراحل ینعق بصوت فیه تحزین کما یصیح المعلن بالتأذین انتهی وعنتره قولیدر شعر ظعن الذین فراقهم اتوقع ، وجری ببینهم الغراب الابقع نثر ودیرلرکه غراب ایکیکره صیحه ایتسه شردر واوچ کره صیحه ایتسه خیردر وغراب صافی العین وحاد البصر اولسه اعور تسمیه اولنرز وابن الاعرابی قولی اوزره غرابه اعور تسمیه سنه وجه بودرکه قوة بصرندن ایکی کوزینک برینی دائما اغماض ایدر فائده اخری امام احمد زهدده ابن عباسدن رضی الله عنهما روایت ایتدیکه قچن غراب نعاب ایتسه ابن عباس دیرایدیکه اللهم لا طیر الا طیرک ولا خیر الا خیرک ولا اله غیرک حاکم بن عبد الله بن خطاف زهری دن وزهری ابی واقددن وابی واقد روح بن حبیب دن روایت ایله طبرزد حاکمه اسنادنده روایت ایتدی روح دیرکه نزد ابی بکر الصدیق رضی الله عنه قتنده ایدک برغراب کتوردیلر وبو غراب جناحینی ایله اضطراب ایتدکده صدق الله حمد ایدوب صکره دیدی که صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم فی قوله ما صید من صید الا بنقص من تسبیح ولا انبت الله نابتة الا وکل بها ملکا یحصی تسبیحها حتی یأتی به یوم القیمة ولا عضدت شجرة ولا قطعت الا بنقص من تسبیح ولا دخل علی امرء مکروه الا بذنب وما عفی الله عنه اکثر صکره ابو بکر یا غراب الله عبادت ایله دیو اطلاق ایتدی وجاحظ قولی اوزره غرابه اعور تسمیه اولندوغی اندن نظیر والکه تشأم ایچوندر وبعض قولنجه غرابه اعور تسمیه سی غرابدن سلامته تفاؤل ایچوندر نته کم بریه یه مفازه تسمیه ایدرلر وبد شماله یسار تسمیه ایدرلر وتطیرک اصلی طیردندرکه سانح یاخود بارح یاخود قعید یاخود ناطح مرور ایدوب وسانح نوندن وحاء مهمله ایله جانب یمیندن کلندر وناطح اتانه ملاقی اولاندر وقعید انسانی استدبار ایدندر یعنی آردندن کلندر وغراب عند العرب باب الشؤمده مقدم اولدوغنک وجهی بودرکه لونی اسوددر ودخی ابقع اولسه مختلفدر

ودخی اهل عرب اوزره غرابدن اشد بر نسنه یوقدر ودخی حاد البصردر عین معناسندن خوف اولندوغی
ایچون عین غرابدن خوف اولنور بو جهتدن شومده غرابی تقدیم ایتدیلر فائدة اخری صاحب العشرات
ذکر ایتدیکه اسم غراب اسمای مشترکه دندر لجه وشعردن [illegible] اوش قوریه ونفس غرابه اطلاق اولنور
طبرانی ابی امامه دن روایت ایتدی قال ابو امامه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم مثل المرأة الصالحة
فی النساء کمثل الغراب الاعصم فی مائة غراب ابن ابی شیبه روایتنده مذکوردر یا رسول الله
غراب اعصم نه در دینلدکده بیوردیلر که ایکی ایاغنک بری آق اولان غرابدر وامام احمد وحاکم مستدرکده
عمرو بن العاصی دن روایت ایتدی عمرو دیدیکه بز مر الظهرانده رسول علیه السلام ایله بیله ایدک وانده
غربان کثیره وار ایدیکه ایچلرنده بر غراب اعصم وار ایدی منقار وچلینی احمر ایدی ورسول علیه السلام
بیوردیلر که نسادن جنته داخل اولمزلر الا بو غربانده شول غراب کبی آز اولان داخل اولور وبونک اسنادی
صحیحدر نسائینک سنن کبراسنده مذکوردر واحیاده مذکوردر که اعصم غراب ابیض البطندر وغیر ولیده
ابیض الجناحیندر وبعض قولده ابیض الرجلیندر رسول علیه السلام بو حدیث شریفده نسانک قلّه صالحه
ونسادن جنته داخل اولنلرک قلتن اراده بیوردیلر زیرا غربانده بو وصف قلیل عزیزدر لقمانک اوغلنه
وصیتنده مختار حکمتندندر که زن بددن صقن زیرا قبل المشیب سنی قوجالدر وشرار نسادن صقن که
انلر سنی خیره دعوت ایتمزلر وخیارندن حذر اوزره اول وحسن بصری رضی الله عنه دیرکه ایدیچون
بر کیمسه زوجه سنک اطاعت تفسیرنده الطاعت اوزره صباحلقم که الله تعالی انی یوزی اوزره
آتش نارده شورمیه وعمر بن الخطاب رضی الله عنه بیوردیلر که انلر ایله مشاوره ایلک وسوزلرینه مخالفت
ایلک زیرا انلر ایله مشاوره ده قبللرینه تطییب وار در وسوزلرینه مخالفتده برکت وار در وکتاب التیسیرده
قصه زمزمده مذکوردر عبد المطلبه بر قائل نامنک طیبنی حفر دیدیکه عبد المطلب دیدیکه طیبی نه در دیدیکه
زمزمدر عبد المطلب دیدیکه علامتی نه در دیدیکه بین الفرث والدم نقرة غراب اعصم یانندهدر سهیلی دیرکه
بو کلامده اکا اشارت وار که هدم کعبه ایدنک صفتی صفة غراب کبیدر که ذو السویقتین در صحیح مسلمده
ابی هریره دن مرویدر ان النبی صلی الله علیه وسلم انه قال کانی به اسود افحج یقلعها حجراً حجراً یعنی دینارلری
حتی یرمون بها فی البحر یعنی الکعبة وحلیمی ذکر ایتدیکه هدم کعبه عیسی بن مریم علیه السلام زماننده اولور
ورفع اولنمزدن اول بو بیتک طوافنی استکثار ایدرلر ودخی دیرکه کعبه ایکی کره هدم اولندی ثالثه ده
رفع اولنور وحدیثده وارددر که رسول الله صلی الله علیه وسلم نقرهٔ غرابدن نهی بیوردیلر وبوندن
مراد تخفیف سجوددر که سجوده مکث اولنمیه الا غراب اکل مراد ایتدوکی شیده وضع منقار ایتدوکی
مقدار مکث اولنه وسنن ابی داود ونسائی وابن ماجه ده حدیث عبد الرحمن بن شبلدن مذکوردر
کتب ستّه ده عبد الرحمنک بوندن غیری حدیثی یوقدر روایت ایدر که نبی علیه السلام معنای نقرهٔ
غرابدن نهی ایتدی وحاکم بونی نهی عن نقرة الغراب وافتراش السبع وان یوطن المکان کما یوطنه البعیر ایله
روایت ایتدی وبخاری ادبده وحاکم مستدرکده وبیهقی شعبده وابن عبد البر وغیرهم عبد الله بن
ابزی دن روایت ایتدی که عبد الله والده رابطه دن ورابطه بابادن مسلمدن روایت ایتدی
مسلم دیرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حینده حاضر ایدم بیوردیلر که اسمک نه در دیدیم غرابدر

بیوردیلر که

بیوردیلر که بلکه سن مسلمسن رسول علیه السلام بونک اسمنی انکیچون تغییر ایتدیکه غراب بر حیوان خبیث
الفعلدر بوندن اوتوری حلّ وحرمده رسول علیه السلام قتلنی امر ایتدیلر وسنن ابی داودده
مذکوردر که رسول علیه السلامه بر کیمسه کلدی اکا سؤال ایتدی که اسمک نه در دیدیکه اصرم در بیوردیلر که
بلکه سن زرعه سن وبونک اسمنی تغییر ایتدوکی صرم قطع معناسنه اولدوغیچون ایدی
ابو داود دیرکه نبی علیه السلام اسم عاص وعزیز وعتله وشیطان وحکم وحباب وشهابی تغییر
ایتدی ودخی عفیرة اسمی ایله تسمیه ایتدیلر ارضک اسمنی تغییر ایدوب خضره تسمیه اولندی و
عاصینک معناسی عصیان اولدوغیچون تغییر ایتدی زیرا صفة مؤمن طاعة واستسلامدر و
عزیزی انکیچون تغییر ایتدیکه عزة الله سبحانه وتعالی ایچوندر وشعار عبد ذلت واستکانتدر
الله تعالی بعض عداسنه تقریع محلنده بیورمشدر که ذق انک انت العزیز الکریم وعتله نک
معناسی شدت وغلظتدر ومؤمنک صفتی لین وسهولتدر رسول علیه السلام بیوردیلر که المؤمنون
هینون لینون وشیطانک اشتقاقی خیردن بعد معناسنه اولان بعد دیندر وحکم اول
حاکمدر که حکمی ردّ اولنمیه بو ایسه الله تعالی غیره لایق دکلدر وحباب شیطانک اسمیدر و
شهاب ناردن بر شعله نک اسمیدر ونار عقوبة اللهدر که محرقه ومهلکه در اعاذنا الله منها
وعفره بر ارضک نعتیدر که انده بر نسنه بتمیه ورسول علیه السلام تفاؤلا اکا خضره تسمیه ایتدیلر
که مخضره ومزروعه اوله ابو یعلی الموصلی وطبرانی معجم اوسطده سلمه دن روایت ایتدی ان النبی
صلی الله علیه وسلم قال من صام یوما ابتغاء وجه الله باعده الله من النار کبعد غراب طار
وهو فرخ حتی مات هرماً دمیری دیرکه بو حدیثک رواتنده ابن لهیعه وار در بونده کلام وار در
دارقطنی ابی امامه دن روایت ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم خفیننی کیمک ایچون استدی
وبرینی کیدی صکره بر غراب کلوب اول برینی کوتوردی واتدی واندن بر حیه چیقدی ورسول
علیه السلام بیوردیلر که الله ویوم آخره مؤمن اولان کمسه خفیننی سلکمینجه کیمز بو حدیثک اسنادنده
هاشم بن عمرو وار در ابن حبان بونی ثقاتده ذکر ایتدی بو صحیحدر فائدة اخری قال الله تعالی
فبعث الله غرابا یبحث فی الارض لیریه کیف یواری سوءة اخیه الآیه اکر خاطره خطور ایدیه
قابیل قرداشی هابیلی قتل ایتدکده اکا طیردن ووحشدن غیری حیوان کوندرلیوب غراب بعث
اولنمغه مناسبت اولدوغی دمفسرین دیرلر که قابیل صاحب زرع ایدی وقتنده اولانک
ارذل وادناسی ایله الله تقرب ایتدی وهابیل صاحب غنم ایدی وکباشک افضلنه قصد
ایدوب انکله الله تقرب ایتدی ودلیل قبول قربان بر نار کلوب قربانی اکل ایتمک
ایدی ونار هابیلک کبشنی اخذ ایتدی واول کبش جنتده رعی اوزره ایدی حتی ابراهیم
علیه السلام اسمعیل علیه السلامه فدا ایتدیکه اکا اهباط ایتدیلر ودیرلر که قابیل آدم علیه السلام
ولدینک اسنّی ایدی وروایت اولنور که آدم مکه یه حجه کتدی واوغللری اوزره قابیلی وصی قلدی
وقابیل هابیلی قتل ایتدی وآدم رجوع ایتدکده هابیل قنده در دیدی قابیل بلمم دیو جواب ایتدی آدم دیدیکه
ارضه لعنت ایده رم که دم هابیلی ایچدی واول کوندن ارض دمی ایچمز روایت اولنور که قابیل قرداشی

ابلی کوتوروب انکله کزردی حتی نتنی ظاهر اولنجه نیجه ایده جکین بلمدی الله تعالی ایکی غراب بعث ایتدی وبونلر
مقاتله ایدوب احدهما اخری قتل ایتدی صکره منقاری ایله یری اشوب انی دفن ایتدی و قابیل اکا
اقتدا ایتدی وبعث غرابک حکمتی کیفیت مواراتی ابن آدمه کوسترمک ایدی که الله تعالی نک ثم اماته فاقبره
قول کریمینک معناسیدر **عجیبه** ابو الفرج المعافا کتاب الجلیس والانیسده ذکر ایدر که بر مجلس قاضی ابی الحسینه
اوتورر ایدک وعادت اوزره کلوب قپوسی یانینه اوتوردق واول حینده براعرابی انده برحاجت
ایچون اوتورردی وبو اوده برنخل اوزره برغراب اوتوروب ونعق ایدوب صکره طیران ایتدی
وبو اعرابی دیدیکه بوغراب بوخانه نک صاحبی یدی کوندن صکره فوت اولور دیر وبز بو اعرابی یی زجر و
طرد ایتدک وقالقوب کتدی صکره قاضی ابو الحسیندن اذن اولدی ومجلسنه داخل اولدق وانی متغیر
اللون ومحزون بولدق نه خبردر حالی صوردق دیدی بوکجه خوابمده برشخص کوردم درایدیکه منازل
ال عباد بن زید علی اهلیک والنعیم السلام وبوندن اوتوری بکا ضیق صدر عارض اولدی وابو الفرج دیرکه
بز اکا دعا ایدوب کتدک واول کوندن صکره یوم سابع اولدقده قاضی ابو الحسن دفن اولندی
قاضی ابو الطیب الطبری دیرکه بن بوحکایه یی شیخم ابو الفرج مذکورک لفظندن ایشتدم **عجیبه اخری**
یعقوب بن السکیت ذکر ایتدی امیه بن ابی الصلت اشعار برکون شرب اوزره ایدی واول اثناده
برغراب کلوب برکره نعاب ایتدی امیه بطرق اغزکه دیدی صکره برده نعاب ایتدی امیه کیرو
بطرق اغزکه دیدی صکره امیه اصحابنه اقبال ایدوب دیدیکه بو غراب نه دیر بیلورمیسز بو غراب زعم ایدرکه
بن بوکاسه یی ایچدیکم حینده فوت اولم وبو علامتی بو غراب کورین قطعه تراب اوزره کیدوب
وبراستخوان بلع ایدوب مرد اولدی وامیه دخی النده کی کاسه یی ایچوب اول ساعت فوت اولدی
دمیری دیرکه امیه بن ابی الصلت کافر مختصر مزنی ومهذب وغیرهما ده کتاب الشهاداتده مذکوردر
وابی الصلتک اسمی عبدالله بن ربیعه بن عوف در وامیه زمان جاهلیتده تعبد ایدردی وبعثه ایمانی
کوزردی وبو معناده شعر حسن انشاد ایدردی وعهد اسلامی درک ایدوب اسلامه کلمدی
وتورات وانجیلی قرائت ایتمش ایدی والله تعالی عربدن برنبی بعث ایده جکین بیلوردی واول نبی کندو
اولمق طمعنه دوشدی ورسول الله صلی الله علیه وسلم نبوتله مبعوث اولوب نبوت کندودن
منصرف اولدقده اکا حسد ایدوب کفرده قالدی ورسول الله صلی الله علیه وسلم انک شعرنی استماع
ایتدکده اول شعرده حکمت ووحدانیت وبعثه اقرار وار ایدی وحضرت علیه السلام بیوردیکه
شعری مؤمن وقلبی کافردر **غریبه** دمیری دیرکه امام ابو القاسم الطبرانینک کتاب الدعواتنده و
تاریخ ابن النجاردن ترجمه ابو یعقوب یوسف بن الفضل الصیدلانی ده واحیاء علومک کتاب اداب السفرده
کوردم زید بن اسلمدن مرویدر زید بابای اسلمدن روایت ایتدی اسلم دیرکه برکون عمر بن الخطاب
رضی الله عنه مجلسنده ایکن انده برشخص وار ایدیکه انی اوعلی وار ایدی عمر رضی الله عنه اول شخصه دیدیکه
قطع اولنمش الکک سببندن برغرابی برغرابه اشبه کوردم اول شخص دیدیکه یا امیر المؤمنین
بونی انه سی میته ایکن طوغوردی وعمر رضی الله عنه استوا اوزره جلوس ایدوب دیدیکه بونی بکا اخبار ایله
اول شخص دیدیکه برجانبه سفره چیقدم ایدی وانه سی بوکا حامل ایدی و دیدیکه سن چیقیورسن وبنی بو

حالنده مشقله ترک ایدرمیسن بن دیدم که بطنکده اولانی اللهه استیداع ایتدم وصکره چیقوب کتدم
وصکره چیقوب کتدم وبرییل غایب اولدم صکره کیرو کلدکده کوردم که قاپوم قپانمش زوجهم
ایچون فلانه نه ایشلر دیو صوردم دیدیلر که فوت اولدی انا لله وانا الیه راجعون دیو قبری اوزره
کتدم وبرزمان بکا ایدوب کیرو عود ایتدم وابنای عمم ایله اوتوررم قبورینندن برنار مرتفع دیدیلر
اولدی ابنای عممه بونار ندر دیدم دیدیلرکه هرکجه فلانه نک قبری اوزره کوروریز دیدم که والله فلانه
صوامه قوامه عفیفه مسلمه ایدی کلک اکا بکیده لم دیو فاس الوب قبری اوزره کلدک وقبر
مفتوح ایدی وزوجهم اوتورردی وبو اوغلان حولنده دوکرایردی واول حینده برمنادی ندا ایتدی که
یا ودیعتنی ربنه استیداع ایدن ودیعتکی اخذ ایله والله اکر انه سنی دخی اللهه استیداع ایدیدک
آنی دخی بولوردک دیو ولدمی الدم واول قبر کما کان اورتلوب اولکی حالنه عود ایتدی ابو یعقوب
دیرکه بن بوحدیثی کوفه ده اخبار ایتدم دیدیلرکه اول شخصه حزین القبور دیرلر وبوخبره غریب اتفاقده
قریبدرکه حافظ المزنی تهذیبنده عبید بن واقد اللیثی البصری ترجمه سنده حکایت ایتدی عبید دیرکه
زید ایله حجه چیقدوق ایدی برشخصک یاننده برغلام کوردک که غلمانک الجره صورتله احسن وحرکتده
اکثر ایدی اول شخصه بو غلام کمدر دیدم دیدیکه اوغلومدر سکا بوندن عجیبه اخبار ایدیم برکره حج
نیتی ایله چیقدم ایدی وبو اوغلانک انه سی بنمله بیله ایدی وبوکا حامل ایدی وبعض منازله کلدکده انکتسنه
طلوع عارض اولوب بو اوغلانی طوغوردی وفوت اولدی واول حینده رحیل حاضر ایدی بن
بو اوغلانی الوب وخرقه ثیابه ایچره لف ایدوب وبرغار ایچنه وضع ایدوب ودهانن
غاری احجار ایله بنا وسد ایتدم وارتحال ایتدم ودیر ایدم که اول ساعت مرد اوله وارد و
حج ایتدک وعود ایدوب اول منزله کلدکده بعض اصحابم اول غاره مبادره ایدوب احجاری
نقض ایتدیلر وکوردیلرکه اول طفل ابهامینی التقام ایدر نظر ایتدک کوردکه انی ابهامندن
دخی بن جعفر وبو اوغلان کوررسن اول اوغلاندر نزهة القلوب وعجائب المخلوقاتدن نقلله مذکوردر
که غرابک ارککی ودیشیسی برینه اولقدر رهبر باندر بریسی بردندن صکره اخر ایله تزاوج ایتمز وغراب
ادخار قوت ایدر واناته وسایر حیوانانه قصد ایدر ومجموع اعضادن اول کوزه قصد ایدر
الحکم غراب ابقع فاسقدر اکلی حرامدر وغراب اسود کبیر که جبلی در بودخی کیر وقیجی
کبی حرامدر بخاری صحیحنده عبدالله بن عمردن روایت ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم قال
خمس من الدواب لیس علی قاتلهن جناح الغراب والحداة والفارة والحیة والکلب العقور
وسنن ابن ماجه وبیهقیده عایشه دن رضی الله عنها روایت ایله مذکوردر قالت قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم الحیة فاسقة والفارة فاسقة والغراب فاسق **الخواص** منقار غراب
انسان اوزره تعلیق اولنسه عین معایندن محفوظ اولور وکبدی ایله اکتحال غشاء عینی ازاله ایدر
وطحالی انسان اوزره تعلیق ایتسه تهییج عشق ایدر ودم غراب مبدا الجذام انسانه تحور ایدر
نبیذ شربنه بغض ایدرکیرو ابدا شربنه رجوع ایتمز وبیضه غراب بوزه اجنه صاحبه استعمال
ایدرسه نافعدر ودم غراب تخفیف اولنوب بواسیر اوزره وضع اولنسه ازاله ایدر وقلب ورائسی

نبیذ ایچره قویوب انسان دیلدوکی کمسه یه ایچورسه شاربی سایسنه محبت عظیمه ایله محبت اولور
ولحم غراب مطبوخ کباب طبیخ اولنوب اکل اولنسه قولنجه نافعدر ومراره غراب ایله مسحوق طلا
اولنسه سحراندن باطل اولور وغراب اسود ریشی ایله سرکه ایچره یاتوریلوب اول سرکه ایله شعر
طلا اولنسه انی تسوید ایدر وزبلی صاحب سعال اوزره تعلیق اولنسه نافعدر ویهودی اسمی ایله
مسمی اولان غراب ابقعک زبلی خنازیره نافعدر وبرپاره بز ایچره صاریلوب بالغ اولمامش صبینک
اوزره تعلیق اولنسه سعال مزمنی قطع ایدر نافعدر وغرابن کشتلهلی یعنی کوجله بولکی دیدکلری بیتی
کل ایتسهلر دوشوب طیرانه قادر اولمزلر خصوصا که ایام صیفده اوله والله اعلم **غرنیق** حیوة
الحیوانده مذکوردر که ضم غین معجمه وفتح نونله در جوهری وصاحب الرموز قوقنوس دیرلر طیور مادن
برلی برطویل العنق در حیوة الحیواندر که نهایة الغریبده مذکوردر غرنیق طیرمادن ندکردر وبوکا غرنیق
وغرنوق دینلور وبعض قولنده غرنیق کرکی درکه ترکیده طرنا در وابی بصره دن منقولدر که بوکا
غرنیق تسمیه بیاض اولدوغیچوندر وبونکله رجال وصف اولنسه واحدی غرنیق وغرنوق درکه
ایکیسنده دخی کسر غین معجمه وفتح نونله در وغرنوق که ضم غین ونونله در وبعض قولنده غرانیق و
غرانقه بطا مقدارنجه برطیر اسود در قرزوینی قولی اوزره غرنیق طیور قواطعدندرکه قطع بلاد ایدر
وتغیر زمانی حس ایتدکده کندو بلادینه رجوعه عزم ایدر واول وقت قائد وحارس اتخاذ
ایدر وانلرله معا انتهاض ایدر وطیران ایتدکده هواده اولقدر مرتفع اولورکه سباع طیردن
برنسنه اکا کورنمز اولور واکل ایچون نزول ایتدکده صیحه ایتمزکه عدو حس ایتمیه ونوم اراده ایتدکده
بوطیرک هر بریسی راسنی تحت جناحنه ادخال ایدر زیرا اشرف اعضا اولان عین ومالک اولان
دماغ راسنده اولمغله صدمه یه جناحی راسندن احمل ایدوکین بیلور وهر بریسی بر ایاغ
اوزره نائم اولورکه نومی ثقیل اولمیه اما قایدی راسنی تحت جناحنه ادخال ایتمزونائم اولمز
ومتصل جمیع جوانبه نظر ایدر وبرکمسه کلدوکن حس ایتدکده اعلی صوتی ایله صیحه ایدوب نومده
اولنلری ایقاظ ایدر طبرانی اسناد صحیح ایله سعید بن جبیردن روایت ایتدی سعید دیرکه
ابن عباس طائفده وفات ایتدی وجنازه سنه حاضر اولدق وغرنوق خلقتنده برطایر کلدیکه
مثلی کورلمش ایدی حتی نعشی ایچنه داخل اولدی وانذن چقدوغی کورلمدی ودفن اولندقده شفیری
قبری اوزره بوایت تلاوت اولندی وتالی کم ایدوکی معلوم اولمدی یا ایتها النفس المطمئنة
ارجعی الی ربک راضیة مرضیة فادخلی فی عبادی وادخلی جنتی وطبرانی صکره عبدالله ابن یامیندن
بونک مثلی روایت ایتدیکن عبدالله قولنده غرنوق دیرلر برطایر ابیض کلدی هیچ مذکوردر و
برروایتده اول طایر کویا که قبطیه ایدی هیچ مذکوردر وقبطیه مصرده نسج اولنور ثیاب بیض در
قبطه نسبت اولنور کسر ضمی قافله در ومضموم اولمز اما قبطیه ایله ثیاب قبطیه بینی فرق
ایچوندر وجمعی قباطی در **فائده** عقبة بن عامر صحابه دن مصره داخل اولان صحابیه امامندن
امام احمد بن الربیع الجیزی روایت ایتدی اول صحابی دیرکه بن رسول الله صلی الله علیه وسلمه خدمت
ایدردم برکون اهل کتابدن برجماعت کلدیکه یانلرنجه مصاحف وکتب وار ایدی بکا دیدیلر که

بزم ایچون

بزم ایچون رسول الله ایله ملاقی اولمغه استیذان ایله وبن رسول الله علیه السلامه کلوب انلرک
کلدوکن اخبار ایتدم حضرت بیوردیلر که انلرله ایشم نه در بکا بلمدوکمدن سؤال ایدرلر بن بر عبدم
بکا ربم تعلیم ایتدوکندن غیری بسن بلمزم صکره بیوردیلر که بکا وضو ایچون آب کتور ونوضا
ایدوب مسجده صلوته قائم اولدی وایکی رکعت نماز قلدی وصلوتدن منصرف اولدیغنده
بشره و وجهنده سرور ظاهر اولدی صکره صلوتدن منصرف اولوب بکا بیوردیلر که وار
اول جماعتی واصحابمدن قپوده بولنانلری ایچرو کتور بنده واروب انلری ایچرو کتوردم
حضرت علیه السلام بیوردیلر که دیلرسکز صورمق استیدیککز نسنه لری سزه اخبار ایدیم
دیلرسکز سؤال ایلک اول جماعت دیدیلر که سز تکلم ایتدیکز اخبار ایتمک رانجه حضرت
علیه السلام بیوردیلر که سز کلدوکز بکا ذی القرنیندن سؤال ایده سز کتابکزده انک ذکرندن
مکتوب بولندوغی نسنه لری سزه اخبار ایدیم ذوالقرنینک اول امری بودر که روم
برغلام ایدی اکا ملک اعطا اولندی وکلوب ساحل مصره ایرشدی وساحل مصر قتنده
برمدینه بنا ایتدی اکا اسکندریه دینلور وبناسندن فارغ اولدقده اکا برملک کلدی وانی
اعلایه چقردی وذوالقرنینه اول مرتبه عروج قلیل عد ایتدی وملک انی رفع ایدوب تحتکده
نه وار در دیو نظر ایله دیدی ذوالقرنین دیدکه کندو مدینه می وانکله نیچه مداینی کوردم صکره
ملک انی دخی یوقاروچقاروب شمدی نظر ایله تحتکده نه وار دیدی کندو مدینه مع مداینی
مختلط کوررم دیدی وبنم مدینه م قنقیسی اولدوغن بلمزم دیدی صکره ملک دخی زیاده چقاروب
نظر ایله دیدی ذوالقرنین دیدکه کندو مدینه می بلمزکوررم دیدی وانکله غیریسین کورمزم
صکره ملک دیدیکه اول کوردوکک دکلدر الا مجموع ارضدر وانی محیط کوردوکک نسنه
بحردر ربک سکا ارضی کوسترمکی اراده ایتدی وسنی ارضه سلطان قلدی عنقریب جاهلی
بلورسن وعالمی برنج استوار قلورسن صکره ذوالقرنین مغرب شمسه ایرشنجه سیر ایتدی
بعده مطلع شمسه وارنجه سیر ایتدی صکره سدینه واردی وسدین ایکی جبل لین درکه
انلرک اوزرندن هرنسنه لغزان اولور صکره انی سدی بنا ایتدی صکره یاجوج وماجوجه تجاوز ایدوب
برقوم بولدیکه وجهلری وجوه کلاب کبی ایدی ویاجوج وماجوجله مقاتله ایدرلردی صکره انلری
تجاوز ایدوب برقوم قصار بولدی وجوهی وجوه کلابه شبیه اولان قوم ایله مقاتله ایدردی صکره تجاوز
ایدوب غرانیقدن برامته بولدیکه بونلردن هرحصه صخرهء عظیمهلی التقام ایدردی صکره ارضی محیط اولان
بحره ایرشدی حضرت علیه السلام بونی اخبار ایتدکده اول کلن جماعت بز شهادت ایدرزکه امر
ذوالقرنین بسین ذکر ایتدوکک کبی ایدی وبز دخی کتابمزده بویله بولورز دیدیلر نزهة القلوبده
مذکوردرکه غرنیق برطیر طویل العنق در وطیرنا دینلور فصل شتاده بلاد حاره یه کیدر واتام
صیفده کیرو کلور وهوایه زیاده عروج ایدر وارکک ودیشی صیمی اتفاقله کیدرلر وصیمی
نوبت ایله طوتوزلر وبا شی اوزره اوتوررلر وکوزلرینه یاره آچرلر ویره دوشورر واکل ایدرلر
الحکم اکل غرنیق حلالدر زیرا طیباتدندر **الخواص** زبل غرنیق آب ایله سحق اولنوب وقتیله

الحکله اصلا دیلوب انف ایچره وضع اولنسه انفده اولان قرحه یه نافعدر **غرغر** صاحب الراموز
ودمیری قوللری اوزره کسر غینین معجمتین ایله دجاج بریدر حیوة الحیوانده مذکوردر که واحدی غرغره در
وابوعمرو ابن احمر حقنده انشاد ایتدی **شعر** الغهم بالسیف من کل جانب کما لقی العقبان حجلی وغرغرا
کتب الغریبده ازهری درکه بنی اسرائیل اللهه عتو وعصیانده اعتی واعصی ناس ایدی والله انلردن برقول
صدور ایتدیکه انلردن اول کمسه دن صدور ایتمش ایدی والله تعالی انلره برعقوبتله عقاب
عقاب ایتدیکه الان اعینکزله کوریورسز انلرک رجالنی قرده ونساءسنی دره یعنی داری وکلبلرینی
اسود ونمرلرینی حنظل وعنبلرینی اراک وجوزلرینی سرو ودجاجلرینی غرغر قلدی وغرغر دجاج حبشه در
کریه الرایحه سمیندر اتوری لحمی ایله انتفاع اولنمز **الحکم** اکلی حلالدر زیرا عرب استحبات ایتدی
غواص حیوة الحیوانده مذکوردر که برطایردر که اهل مصر بوکا غطاس تسمیه ایدرلر قزوینی اشکالنده ذکر ایتدی
غواص برطایردر که اطراف انهارده بولنور وآب ایچره طالوب صید سمک ایدر واکثله اقتیات ایدر
وکیفیت صیدی بویله درکه قوه شدیده ایله معکوس اطالوب کیدر وزیر آبده برزمان مکث
ایدر وسمکی صید ایدوب چقر وزیر آبده مکثی عجایبدندر که سمکدن برنسنه کوروب اخذ ایتمیجه چقمز
وبعض ناس حکایت ایدوب درکه بن برغواصی کوردم غوص ایدوب برسمک چقردی وغراب
اکا هجوم وغلبه ایدوب سمکی اندن اخذ ایتدی وغواص برکره دخی غوص ایتدی وبرسمک دخی چقردی
ان غراب اندن اخذ ایتدی ودفعه ثالثه ده دخی غراب بویله ایدیجه غواص غرابی ترک ایتدی حتی غراب
سمک ایله مشتغل اولدی وغواص مبادرت ایدوب غرابک ایاقلرندن اخذ ایدوب غراب ایله آبه طالدی وغراب
مرد اولنجه اطلاق ایتدی وصکره غواص آبدن چقدی **الحکم** قزوینی قولی اوزره اکلی غواص حلالدر
وکلام رافعی وغیردن دخی مفهوم اولان بودر **غواص** نزهة القلوبده مذکوردر که دم واستخوان غواصی
شعرانی ایله بله باقسه لر صاحب شعرانی باقی کمسه نک یاننه وارمیجه صبر وآرام ایتمز **فاخته**
نزهة القلوبده مذکوردر که معقول بوکاکودرلر راقم الحروف قولی اوزره ترکیده بوکا اوکیک دیرلر حیوة الحیوانده
مذکوردر واحدی فواخت درکه اطواقی اولان طیوردندر فتح فا وکسر خای معجمه واخری تای مثلثه ایله در
لکن صاحب الراموز ایله صحاح جوهری ترجمه ایدن صاحب الصراح باب تای مثناة فوقیه ده ایراد
ایتمشلر حیوة الحیوانده در که کفایه ده مذکوردر بوکا صلصله دخی دینور ضم صادین مهملتین ایله در انتهی
وناس زعم ایدرلر که حیات بونک صوتندن کریزان اولور حکایت اولنور که بر ارضک حیاتی
کثیر اولدی وخلق بعض حکمایه شکایت ایتدیلر وبو حکیم اول ارضه فواخت نقل ایتمکی امر ایتدی
ونقل ایتمکله حیات اول ارضدن منقطع اولدی وفاخته نک فصاحتی وحسن صوتی واردر
وصوتی مثلثه تشبیه ایدرلر وطبع ناس ایله انس واردر ودور وبیوت ناسده تعشیش ایدر وعرب
قومی فاخته نک مفهوم صوتی آوان الرطب لفظیدر وفاخته طلع نخل ظهور ایتدیکده بولفظی کویا ادا ایدر
دیرلر نیم قوللری اوزره فاخته کذب ایله موصوفدر امثاله محتملدر که امام غزالی احیا علومک اخر کتاب الصبر
والشکرده ذکر ایتدوکی قول ایچون اوله بریله دیرکه محتملدر افراطدن اولان عشاقک کلامنی استماعندن
تلذذ اولنور واکا تعرض اولنمز نته کم حکایه اولنور که برفاخته زوجی ایله مراوده ایدردی وزوجی نفسنی

اندن

اندن منع ایدردی وفاخته زوجنه دیدیکه عجبا سنی بندن منع ایدن ندر اکر تک سلیمانک التون اوسنه
دوندرمکی اراده ایتسک سنکیچون انی ایدرم وسلیمان علیه السلام بونی ایشیدوب اول فاخته یی
ایدی ودیدیکه بو دعوای ارتکاب ایتدوکن ندر اول فاخته دیدیکه یا نبی الله بن محب [illegible]
وکلام عشاق طی اولنور حکایه اولنمز که قول شاعردر **شعر** ارید وصاله ویرید هجری
فاترک ما ارید لما یرید **نثر** وبوطائر چوق معمر اولور وبوطایردن یکرمی بش ییل تعیش ایتمش وار در
نته کم ابوحیان التوحیدی وبوندن اول ارسطو بونی حکایت ایتمشلردر **الحکم** اکلی وبیعی فاخته بالاتفاق
حلالدر **الخواص** دم فاخته ودم حمام اسود ایله برص طلا اولنسه لونی تغییر اولنوب ازاله ایدر
وزبل صبی مصروعه اوزرینه تعلیق اولنسه صرعنی ازاله ایدر ودم فاخته عینه تقطیر اولنسه ضربه وقرحه
وغیردن اولان اثر حمرتی ازاله ایدر نزهة القلوبده مذکوردر که دم فاخته یی دم کبوتر وزفت وقطران ایله
باقسه لر رایحه سی تمام ایدن اول کون اول کجه نوم ایدمز **فرفر** حیوة الحیوانده مذکوردر که هدهدی اوزره در
وطیر ماذندر وحمامه مقدارنده صغیر الجثه در **فرفیر** نزهة القلوبده مذکوردر برطیر صغیردر که عصفور
مقدارنده در ولونی اسوددر وحجر باهت اوزره اوتوروب حجر باهتده اولان جذب انسان خاصیتنی
ازاله ایدر که بو محلده دن منظره رابع عشرده فتح احجار مغنیطاده ذکری سبق ایتدی **فریه**
نزهة القلوبده مذکوردر برطیردر که بدننده ریش ازرق واردر بوریشی زرد دوزلک صنعتنده استعمال
ایدرلر **فقنون** نزهة القلوبده مذکوردر برطیردر که بحر هنده ده جها اوزره وضع بیضه ایدر واون درت
کونده افراخ ایدر واول کونلرده دریا قطع حرکت ایتمز ومسافران بحر بوطیری کوردکلرنده سکون بحردن
فرح ومسرور اولورلر **فویح** حیوة الحیوانده مذکوردر ابن سیده حکایتی اوزره برطایردر که احمر الرجلین در و
راسی کویا که شیب مصبوغدر وبعضی اسود الراس اولور وسایر ریشی اغبردر **فینه** حیوة الحیوانده مذکوردر
ابن سیده قولی اوزره برطایردر که عقابه شبیهدر وبردن خوف ایتدکده ارض یمنه منحدر اولور
فینات ساعات معینه ده در لقیته الفینة بعد الفینة دیرلر لقیته فینة بعد فینة دخی دینلور کانه
بوطایر برحینده یمنه منحدر اولوب وحین آخرده یمندن کتدیکیچون اسم زمان ایله مسمی اولدی والله اعلم
قاریه [illegible] رکبیدر حیوة الحیوانده وزاموزده مذکوردر برطایردر قصیر الرجلین وطویل المنقاردر
وحیوة الحیوانده در که بوطایر اخضر اللوندر واعراب بوکا [illegible] ایدر وبوشکله تیمن ایدوب بونی شخص سخیه تشبیه ایدر
ولفظی مشدد دکل مخففدر که قول شاعرده واردر **شعر** امن ترجیع قاریه ترکتم سبایاکم واتیتم بالعناق
ابن اعرابی قولی اوزره بو بیتک معناسی بودر که بوطیرک ترجیعنی یعنی صوتنی ایشتدیککزده بدوکزی که سبایاکزدر
یعنی اسیرلریکزی ترک ایتدکز وخیمه یه رجوع ایدوب کلدکز عناق بو محلده خیمه در وقاریه نک
جمعی قواریدر وعامه بوکا تشدید ایله قاریه دیرلر که جوهری تخفیف ایله ضبط ایدوب عامه تشدید ایله
تلفظ ایتدیکلرین ذکر ایتدی وابن سیده قولی اوزره قاریه برطیر اخضردر که اعراب بوکا محبت
ایدوب انی سخیه تشبیه ایدرلر زیرا بوطیر مژده باران کتورر **الحکم** اکلی قاریه حلالدر زیرا
عرب بونی اکل ایدرلردی که صیمری وغیرک قولیدر ودمیری دیرکه کتاب التجرید یعنی فقه شافعیده

كتاب المجرد محرم قتل حمام ايسه غنم فدا ايدر وقواري وغيردن مادون حمامك قتلنده قيمتي فدا ايدر
وبويله اولماسي اكل قاريه نك حلّنه دليلدر ودخي قاريه حمام جنسندن اولمدوغني تقرير ايدر اما اهل لغتك
كلامي بوكا علي دكلدر ابن السكيت اصلاح المنطقده قواري خضردر وترجيع واردر ديو ذكر ايتدي
وصوتنك ترجيع ايله بر حمامك تفسيري حمام ذكرنه تقدم ايتدي وغير الحمام عبّ ايتكده حمامه مشارك
اولمز ودخي تقدم ايتدي وغير الحمام عبّ ايتكده حمامه مشارك اولدقدن صكره عبّ اعتبار اولنماي
لغو اولور وهر بركه صوتنه ترجيع در بونك اعتبار اولنماي واجب اولور پس قاريه حمامدن اولمق واجب
اولور ومحرم قتل قاريه ايتسه ساير حمام كبي غنم فدا ايدر قيمتين فدا ايتمز **قبج** فارسيده كبك وتركيده
كلكلك ومغولده اتياون در حيوة الحيوانده مذكور در قبج قاف وسكون با ايله موضع واخري قبجه در
وحجل وقبجه اسم جنسدر مذكر ومؤنثه اطلاق اولنور حتي يعقوب دينلوب ذكرينه مختص اولور
دراجه دخي بويله درحتي تذكرنده حيقطان دينلور وبومه دخي بويله درحتي ذكرنده صدي وفياد
دينلور وحباري دخي بويله درحتي مذكرنده خرب دينلور ونعامه دخي بويله درحتي مذكرنده ظليم دينلور
ونحله دخي بويله درحتي مذكرنده يعسوب دينلور وبونلرك امثالي كثيردر صاحب الترامونه قبجلي اولمز
قبج معرب كبك در زيرا قاف وجيم كلام عربده بر كلمه واحده ده مجتمع اولمزلر وحيوة الحيوانده بزركه
كراع مجرده ذكر ايتدي كه قبج فارسي معربدر زيرا قاف وجيم وقاف وكاف كلام عربده بر كلمه واحده
مجتمع اولمزلر جوالق وجلق وقبج وكيلجه كبي كه كيلجه مكيال صغيردر ودخي بونلر كبي اولان كلمه لركه معرب اولمشدر
بو حرفلر بر كلمه ده مجتمع اولمزلر وفراخ قبج فروج كبي خروج ايدر واناث قبج اون بش بيضه وضع ايدر وذكوري
سفاد ده قوتيله موصوفدر نته كم ديك وعصفور وصف اولنور وقبج اون بش يل تعيش ايدر واناثي
رايحه ذكوردن لاقح اولور وبونلرك مجموعي غنا واصوات طيبه لي سورلر وكاه اولورلركه اصوات
طيبه ايله اوكار رندن دوشوب صيادلرك آني اخذ ايدر وذكوري كثرت سفاده ميلندن مواضع بيضه يه
قصد ايدوب آني كسر ايدر تا كه اناثي انك حضننه اشتغال ايدوب كندودن دور اولميه
واناثنك اون بيضه سي كلدكده فراخه رغبتندن قاچوب مختفي اولور وبو سببله اناثي
فاجدقيه ذكورنك بعضي بعضين ضرب ايدر وصيحه وفريادلري كثير اولور صكره مقهور اولانه قاهر تابع اولور
وقويسي ضعيفه سفاد ايدر وقبج حاجتي مقداري انواع شتي ايله اصواتني تغيير وتبديل ايدر وقزويني
حكايت ايتدوكي قبجك عجايب امورندندركه صياد آني قصد ايتدكده باشني تحت ثلجده پنهان
ايدر وظن ايدركه صياد آني كورميه وقبجك ذكوري اناثي اوزرنه شديد الغيرتدر دميري حيوة
الحيوانده ذكر ايتدوكي اوزره قبج وحجل وحجل قبج اكيني حجلي باب الحاء المهمله ده مستقل ايراد ايدوب
وبعض فوايد نقل ايدوب لكن بو مجلده ترتيب حروف التهجي ابواب وفصول رعايت اولنمغين
حجلي ذكر اولنماز دخي بو مجلده ايراد اولندي كه حجل قبج ايله مذكر قبج در واحدي حجله در وجمعي حجلي در
وفعل جمعي كسر فا ايله فعلي كلمز الا ايكي كلمه ده كلوت برحجلي در وبري ظربي در جمع ظربان دركه دويبه
منتنة الريح در وحجل حمامدن كبير قليل ايله اكبر بر طاير دركه قطا كبي در واحمر الرجلين واحمر المنقاردر

وبوكا دجاج البر دخي تسميه اولنور وايكي صنفدر بر صنفي نجدي وبر صنفي تهاميدر ونجدي احمر الرجلين و
احمر المنقاردر وتهاميده بياض وخضرت واردر وبو طايرك فراخي كاسيه وكاسبه خروج ايدر وبونلرك
اناثلري شنندندركه فحل لاقح اولمسه تربي تمرغ ايدر وترابي اصول ريشه اوزرنه دوكر بعدحال لاقح
اولور ودير لركه ذكورنك صوتني استماعدن وضع بيضه ايدر ودخي قبله دن هبوب ايدن ريح
وضع بيضه ايدر ووضع بيض ايتدكده بيضه دن ذكوريني اركك تمييز ايدوب اني اركك حضن ايدر
وديشي سي بيضه دن اناثني حضن ايدر وبو ايكيسي تربيه ده دخي بويله در يعني اركك افراخ ذكوريني
وديشي سي افراخ اناثي تربيه ايدر وتوحيدي قولي اوزره حجل اون يل تعيش ايدر وايكي عش اتخاذ ايدر
برنده اركك اوتورر وبرنده ديشي سي اوتورر ولمع مجدندركه نظايرينك اعشاشنه كلوب
بيضه سن اخذ ايدوب حضن ايدر بوكونه بيضه لردن خروج ايدن افراخ طيران ايتدكده اول بيضه لري
وضع ايدن امهاتنه لاحق اولورلر وتركيب حجلده قوت طيران واردر حتي اول طيرانني انسان
كورمسه فلاخندن چقمش سنكباره ظن ايدر وذكور حجل اناثي اوزرنه شديد الغيرتدر بونلردن اوچوري
ايكي اركك مجتمع اولسه بر ديشي سي اوزرنه مقاتله ايدرلر وقنقيسي مغلوب اولورسه غالبك ديشي اولور
ديشيسي اول ارككيندن غالب اولانه تبعيت ايدر وذكورينك طبعنده امثالنه قرقره سي الكمه دعيه
واردر ايچون صيادلر اني دام عرضه اتخاذ ايدرلركه اكثر قرقره سي ايله امثالي دامه دوشرلر
وذكور حجل بوني امثالنه حاصل ايدر وكويا اندن انتقام ايدر واناثنك بيضه سنه آفت ايرشسه
غيرك عشنه قصد ايدر واخذ بيضه سنه اكا غلبه ايدر ويا خود بيضه سن سرقه ايدوب حضن ايدر
غريبه كتاب النشوارده وتاريخ ابن النجارده ابي نصر محمد بن مروان الجعديدن مرويدر كه بو
محمدك والدي مروان اخر ملوك بني اميه در اكراد مقيد ايكن بر يايله محمد مذكور بر سماط اوزره
طعام اكل ايدرلردي اول سماطده ايكي حجل مشوي واردي ومقدم كردي حجلك برني الي ايله اخذ
ايدوب ضحك ايتدي وابن مروان ضحكنك سببين سؤال ايتدي كردي ديديكه بن عنفوان شبابمده
بر تاجرك طريقني قطع ايتدم وقتلن اراده ايتدكمده بكا تضرع ايتدي وبن تضرعني قبول ايتدم وبنم
جندم يعني كوردكده بر جبلده ايكي حجل واردي انلره ملتفت اولوب ديديكه سز ايكيكز بنم ايچون بونك اوزرنه
شاهد اولكز كه بو بنم ظلما قاتلمدر صكره اول تاجري قتل ايتدم وشمدي بو ايكي حجلي كوردكده اول تاجرك
بنم اوزرمه اول ايكي حجلي استشهادندن اولان حمقني ذكر ايتدم ابن مروان كردي دن بوني ايشتدكده
ديديكه والله اول ايكي حجل سني سويلديننك قتلنه شهادت ايتديلر صكره امر ايتدي اول كردينك بوينني اوردلر
بعض تواريخده مذكور دركه ابو نصر محمد بن مروان مذكور اول تاجر مقتولي منامده كوردي وتاجر اكا ديديكه
والله سنك سماطكده اولان اول ايكي حجل كردي بنم قتلمي اراده ايتدكده كردي اوزرنه استشهاد ايتدوكم
ايكي حجلدر **فائده** رسول الله دن صلى الله عليه وسلم صحيح اولديكه كتفيني بيننده بر خاتم واراديكه زر
حجله كبي ايدي ترمذي قولي اوزره حجله دن مراد طاير مذكوردر وزر حجله دن مراد بيضه سيدر دميري ديركه
بنم قولم اوزره صواب بودركه حجله دن مراد حجله سرير دركه حجالك واحدسيدر تركيده الكاتختي رواري
اورتوسي ديرلر وزر حجله دن مراد عروه سنده داخل اولانلر يعني كوشه اولان موضع شد واثباق در

واقدی شیوخندن روایت ایله بیهقی دلائل النبوه ده واقدیدن روایت ایتدی شیوخ واقدی دیدیلرکه
رسول اللهک صلی الله علیه وسلم موتنده شک اولنوب بعض ناس اولدی و بعض ناس دخی اولمدی
دیدکلرنده اسما بنت عمیس رسول علیه السلامک کتفلری بیننه وضع ایدوب دیدیکه تحقیق رسول الله
صلی الله علیه وسلم فوت اولدی و کتفلری بیننده خاتم نبوت رفع اولندی و خاتم رفع اولندوغی
اول ایدیکه موتی انکله بلندی و مستدرکده وهب بن منبه دن مرویدرکه الله تعالی هر نقدر
نبی بعث ایتدی ایسه شامه نبوت یدنده یمینده ایدی اما رسول اللهک صلی الله علیه وسلم
شامه نبوتی کتفلری بیننده ایدی لفظ کرکی ده ان شاء الله تعالی خاتم نبوتده اولان کلام عن قریب
ذکر اولنور ابو القاسم الاصفهانی کتاب الترغیب والترهیبده انس بن مالکدن رضی الله عنه
روایت ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه اول نسنه که عبد انک اوزرینه محاسبه اولنور
صلوتیدر اگر صلوتی صالحه ایسه سائر عملی دخی صالحدر اگر صلوتی فاسده ایسه سائر عملی دخی فاسددر
ودخی انس دیرکه وکان یقول علیه السلام حاذوا المناکب فی الصلوة فان الشیطان یتخلل الصفوف
کما یتخلل الصف الایمن خیر من الایسر ابو القاسم دیرکه حاذوا قولی محاذات ایتدیر وحاذوا
المناکب دیمک منکبی جنب منکده قلک دیمکدر نزهة القلوبده مذکوردرکه قبج مرغ
زیبا صوت و خوش خرام و شیرین صفیردر و صغیر و کبیر اولور کبیرینه کبک دری دیرلر
و صغیرینه کبک کوهی دیرلر **الحکم** اکل لحمی بالاتفاق حلالدر زیرا طیباتدندر **الخواص** ارککنک
مرارهسی ایله اکتحال عیندن نزول مایه نافعدر و آب زنجبیل ایله خلط اولنوب بو الکیسی ایله اکتحال
اولنمق لبیندن غشاوی ازاله ایدر و تحمی اسقاطه ایله مسکنه نافعدر عبد الملک بن زهر قولیدر و ارسطو
قولی اوزره مرارهٔ قبج دهن زنبق ایله خلط اولنوب انسان محموم اولدوغی ساعتده سعوط اولنسه ازاله حما ایدر و
قبجک صفت صیدی بودرکه دقیق شعیر خمر ایله عجن اولنوب قبج اولدوغی مکانده وضع اولنور و آنی اکل ایتدکده
سکران اولور و اول حینده صید اولنور نزهة القلوبده مذکوردرکه لحم قبج کمال لذت اوزره درحار و یابسدر
و قمریحلال اولدقده مرارهٔ قبجی روغن ایله خلط ایدوب اکتحال ایتسه لر ابتداء نزول مایی عینی منع ایدر و کبد
قبجی روغن ایله خلط ایدوب بریان و طفله اطعام ایتسه لر صرعدن امین اولور و لحم قبج دفع استسقا
ایدر و قوت جماعی آرتورر و بیضه سی سرکه و عنصل ایله اکل ایتمک وجع عینه مفیددر حیوة الحیوانده
باب الحاء المهمله ده حجلده مسطور اولان خواصدندر مختار بن عبدون تقویمنده ذکر ایتدی لحم حجل
معتدل سریع الهضمدر ابن سوره قولی اوزره کبدی حار ایکن نصف مثقال مقداری اذن بیع اولنسه
صرعه نافعدر و مرارهسی ایله اکتحال غشاوه عینه نافعدر و مرارهسی انسانه هر آیده بر کره سعوط
ایتسه ذهنی حاد اولوب نسیانی قلیل و بصری قوی اولور و بیضه سی دجاجدن الطفدر و مضمده
اجوددر و بیضه سنک عمل طبخندن انفعی آب ایچره قاینادیوب اوزرینه برابر ملح و کمون قونلمدرکه نیمرشت
اوله معصه و سائر اوجاع بطنه نافعدر کذلک هر بیضه نک انفعی نیمرشتدر **قبره** صاحب القاموس
قولی اوزره قبر سکر کبی و قبره در و ضم ایله قنبرا قنبر کبی بونده بر لغتدر و قنبر عامیه در و قنبرا عفریت
کبی بر لغتدر و ضم قاف ایله دجاجه قنبرانیه اولدرکه باشی اوزره قنبره اوله که قنبره فضل ریشدر

حیوة الحیوانده مذکوردرکه قبره ضم قاف و تشدید باء موحده ایله واحدی قنابردر و دمیری دیرکه
جوهری قولی اوزره شعرده اثبات نون ایله قنبره کلمشدر نته کم عامه نون ایله دیرلر و صحاح جوهری
ترجمه سی اولان صراحده قبر ضم قاف ایله و فتح و تشدید حرف ثانی ایله چکاوکدر و قبره ضمتین ایله عامه قولیدر
قبرد و قنبرا بونده بر لغتدر و جمعی قنابردر کروحیوة الحیوانده که بطلیوسی ترجمه سنده ذکر ایتدیکه قبره لغة فصیحه در
و طیردن بر نوعدرکه حمره یه شبیهدر و ارکککک کنیتی ابو صابر و ابو الهیثم و دیشی سنک کنیتی ام القلقدر
و قبره لمائر عجیب اللوندر و کبیر المنقاردر و رأسی اوزرنده قنبره واردرکه صاحب القاموس قولی اوزره فضل ریشدر
و عصافیردن بو نوع قاسی القلب اولور و طبعندندرکه صوت صایحی تخویف ایتمز و کاه اولورکه
آکا حجر رمی اولنسه رمی ایدنی استخفاف ایدوب ارضده سکوب قالور حتی حجر آنی تحریک ایدر و
بو سببدن دائما ماخوذ یا خود مقتول اولور زیرا رمی حجر ایدنه آنی ضرب ایتمک ایچون حنق و غیظ عارض
اولوب حجری آکا اصابت ایتمینجه ترک ایتمز و قبره انسه محبت ایچون و کرب جاده اوزره اتخاذ
ایدر **عجیبه** قشیری رساله سنده ذی النون مصریدن حکایت ایتدی که ذی النونه سبب
توبه سندن سؤال اولندی دیدیکه مصردن بعض قرایه چقدم ایدی و بعض صحارده نائم اولدم صکره
کوزم آچوب کوردم که بر قنبرا اعمی وکرسنزدن دوشمش و انکیچون ارض منشق اولوب ایکی قصعه چقدی
بری فضه دن و بری ذهبدن ایدی و بری سمسم و بریده آب وار ایدی و بو قنبرا بوندن اکل ایدر
و بوندن شرب ایدردی بن دخی تائب اولوب مقبول اولنجه باب رب الاربابه ملازم اولدم
و امام الحافظ ابو بکر الخطیب البغدادی اسنادیله داود بن ابی هنددن روایت ایتدی داوود دیرکه
بر شخص بر قبره صید ایتدی و قبره آکا دیدیکه بنی نیلمک استرسن اول شخص دیدیکه سنی ذبح ایدوب
اکل ایتمک استرم قبره آکا دیدیکه والله بر سمین دکلم و سکا جوعدن غنا ویرمم لکن اوچ خصلت
تعلیم ایدهیم که بنی اکل ایتمکدن سکا اول خیردر و اوچ خصلتک برینی الکده ایکن تعلیم ایدرم
و ایکنجی سنی شول شجره اوزرنده وارد وغمده تعلیم ایدرم و اوچنجی سنی شول جبل اوزرنده وارد وغمده
تعلیم ایدرم اول شخص راضی اولدی و قبره انک الینده ایکن دیدیکه اول خصال ثلاثه بودرکه سندن
فوت اولان نسنه یه پشیمان اولمه و اول شخص اول قبره یی اطلاق ایتدی و شجره اوزرنه وارد قده
دیدیکه اولمیاجق نسنه یی تصدیق ایتمه و جبل اوزرنه وارد قده دیدیکه یا شقی اگر بنی ذبح ایدیدک حوصله مده
وزنی یکرمی مثقال بر دره بولوردک و اول بونی ایشتدکده عض شفه ایدوب متأسف اولدی
صکره دیدیکه اوچنجی نه در آنی دخی تعلیم ایله قبره دیدیکه سن اول ایکی اوکی خصلتلری اونتدک
بن سکا اوچنجی نیجه تعلیم ایده یم اول شخص دیدیکه نیجه اونتدم قبره دیدیکه سندن فوت اولان
نسنه یه تأسف ایدوب پشیمان اولمه و سن بنی آزاد ایتدک که پشیمان اولدک و دخی
سکا دیدم که اولمیاجق نسنه یی تصدیق ایتمه و سن حوصله مده یکرمی مثقال دره واردر دیدوکمی
تصدیق ایتدک که اگر بنم عظم و شحم و ریشمی جمع ایتسک یکرمی مثقال اولمز بنم حوصله مده وزنی یکرمی
مثقال دره نه کیفیتله اولور نزهة القلوبده مذکوردرکه قبره فارسیده چکاودر و بعض عرب بوکا صعوه
دیر طائر اصغردر و خوش صفیردر طاوس کبی باشنده تاجی واردر حیوة الحیوانده باب الضاد المهمله

مذکور در صعوه صغار عصافیردن بر طائر احمر الراسدر وصعوه فتح صاد وسکون عین مهملتین ایله در وجمعی
صعو در **حکم** اکل قبر حلالدر ومحرم انی قتل ایتسه محرمه جزا یعنی عوض واجب اولور **الخواص** لحم قبر
حبس بطن ایدر وبایی آرتورر وبیضه سی دخی بویله در وزبلی ریق ازیلوب اکلکه ثوالیل طلا اولنسه قلع
ایدر زوجه سندن استکراه ایدنکه شحم قبر آیله قضیبن طلا ایدوب مجامعت ایتسه زوجه سنه محبت اوزره
اولور نزهة القلوبده مذکوردر که لحم قبر بریان طبخ اولنسه قولنجی ازاله ایدر واب ایله قاپادلسه
مرقی دخی بو عملی ایدر **قطا** حیوة الحیوانده مذکوردر که طائر معروفدر واحدی قطاة در وجمعی قطوات و
قطیات در وبوکا ام ثلاث دینور زیرا اکثریا اوچ بیضه وضع ایدر که قول شاعرده وارددر
شعر وام ثلاث ان نشبن عققتها ٭ وان متن کان الصبر منها علی نصب **نثر** دیرلر که
بونک فراخی شاب اولدقلرنده سندن مفارق اولور ومفارقتی کا عقوقدر واکر فراخی مرد اولورسه
انلرک صبر ایده مز اتاحزن وقلوق ایله قالور ونصب تعب وبلادر وقطا وحمامه وانواع حمامه
اتهات الجوازل دینلور وجوازل بونلرک فراخیدر واحدی جوزلدر وقطایه حکایت صوتی ایله
قطا تسمیه اولندی زیرا بو طیر صوتنده قطا قطا دیر بوندن اوتوری عرب بو طیری صدقله وصف
ایدر که وصفنده کمسنک قولیدر **شعر** لا تکذب فی القول ان قالت قطا ٭ صدقت
اذ کل ذی نسبة لابد ینتحل **نثر** وقطا ایکی نوعدر بری کدری بری جونیدر وجوهری نوع ثالث
زیاده ایتدیکه غطاطدر وکدری اغبر اللون ارقش الظهر والبطن واصفر الحلقدر وذنبی قصیردر
وکدری جونیدن الطفدر وجونینک بطن وجناح ورجلی اسوددر وظهرنده غبرت وقطعه وار درکه
اوزرنده صفرتی غالبدر وبوکا جونی تسمیه سنه سبب بودرکه تصویت ایتدکده صوتنی افصاح ایتمز
بلکه حلقنده اولان صوت ایله تغرغر ایدر وکدری فصیحدر اسمی ایله ندا ایدر وقطا بیضه سن وضع ایتمز
الا افراد اوزره وضع ایدر وطبع قطادندر که آب اراده ایتسه افراخندن متفرق اولمدین
بیر بله مرتفع اولور وحین طلوع شمسه دک یدی مرحله مسافه یی قطع ایدر واندن صکره برآب
اوزره دوشر ونهلا شرب ایدر ونهل اول شرب ابلده غنمدر واندن صکره آب اوزره
ایکی ویا اوچ ساعت مقداری مشتغل اولور صکره ثانیا شرب مایه عود ایدر وقطا اهتدا ایله موصوفدر
وعرب اهتداده بونکله مثل ضرب ایدر زیرا فقرده وضع بیضه ایدر وافراخی لیل ونهار مسافه ی
بعیده دن آب کتوروب سقی ایدر ولیلهٔ مظلمه ده ابی حوصله سنه قویوب کلور وافراخنک
مقابلنه کلدکده قطا قطا صیحه ایدر وقفرده علامت واشارت وشجره سز افراخنی بولمقده خطا ایتمز
فسبحان من هداه الیه کلک وابو زیاد الکلابی قولی اوزره قطا یکرمی کیجه لک مسافه دن ودخی
ازید ودخی انقص مسافه دن طلب آب ایچون کیدر وقطانک نوع جونی طلب آب ایچون کدریدن اول کیدر
الامثال عرب ان من قطاة من النسبه زیرا قطا تصویت ایتسه منتسب اولور که اسم نفسی ایله
تصویت ایدوب قطا قطا دیر ودخی عرب اصدق من قطا واقصر من ابهام القطا دیرلر ودخی
لو ترک القطا لیلا لنام دیرلر وبو مثلک سببی بودرکه عمرو بن مامه کیجه ایله بر قوم اوزره نزول ایتدی
که اول قوم انک اعداسی ایدی وقطایی اماکنندن طاغتدی وبرزن قطایی طیران ایدرکن کوروب

القطا

زوجی ایقاظ وتنبیه ایتدی وزوجی قطایی کوروب قطادر غیری نسنه دکلدر دیدی واول زن لو ترک
لیلا لنام دیدی بو مثلدرکه من غیر اراده بر مکروه اوزره سوق اولنان کمسنه یه ضرب اولنور دیرلرکه قطایی
طیران ایدرکن کوروب بو مثلی دین زنه خدام دیرلرکه انک قولیدر **شعر** الا یا قومنا ارتحلوا وسیروا ٭
فلو ترک القطا لیلا لنام **نثر** وبو قوم اول زنک قولنه ملتفت اولمدیلر وعدولری مصبحلر ینه
کلدکده ایچلرندن بریسی قالقوب دیدیکه **شعر** اذا قالت حذام فصدقوها ٭ فان القول ما قالت حذام
صکره اول قوم اورکوب کندولره قریب بر وادیه التجا ایتدیلر ٭ وصباح اولنجه انلرده متحصن
ایدوب صباح اولدقده عدولرندن امتناع ایتدیلر وحذام قطام ورجاج کبی کسر اوزره
مبنیدر ودخی عرب لیس قطا مثل قطا دیرلر یعنی اکابر اصاغر کبی دکلدر دیمکی مراد ایدرلر **فائده**
ابن حبان وغیری ابی ذر حدیثندن وابن ماجه جابر حدیثندن روایت ایتدی ان النبی صلی الله
علیه وسلم من بنی لله مسجدا ولو کمفحص قطاة بنی الله له بیتا فی الجنة وصحیح مسلمده وارددر
ان النبی صلی الله علیه وسلم قال من بنی لله مسجدا بنی الله له بیتا فی الجنة مثله کمفحص قطاة قولی فتح میم ایله در
واول موضعدر قطا انده یاتور ووضع بیضه ایدر کان اول موضعده ترابی فحص ایدر یعنی کشف ایدر که
فحص کشف وبحث درکه ترکیبی ایتمکدر ومفحص قطایه وقطا مفحصه مختص اولدی زیرا قطا شجر وجبل اوزره
وضع بیضه ایتمز بلکه مجثمنی یعنی یاتاجق یرینی بسیط ارضده تدارک ایدر سائر طیور بویله دکلدر
بوندن اوتوری حدیثده مسجد مفحص قطایه تشبیه اولندی ویا خود وجه تشبیه بودرکه قطا صدقله
موصوفدر نته کم ذکری سبق ایتدی کان مفحصه تشبیه ایله بنا مسجده اخلاصه اشارت بیورلمشدر
نته کم الشیخ العارف ابو الحسن الشاذلی رحمه الله دیرکه خالص عبودیت بلا شهوة وبلا اراده
طی احکامی اندماج واندراج در وبونده خلوص بوطائرک شانیدر وبعض قولی اوزره وجه تشبیه
مفحص قطا استداره وتکوینده محراب مسجده مشابهدر وبعض قولنده بو تشبیه قلیل ایله
کثیردن ترغیب مخرجنه خرج ایتدیکیدر نته کم تشبیه ومعنای تشبیه قلیل ایله کثیردن تحذیر مخرجنه خروج ایدر
که رسول الله صلی الله علیه وسلم لعن الله السارق یسرق البیضة فتقطع یده بیوردقلری
کبیدر ویا خود شارع صلی الله علیه وسلم وقوعه قریب نسنه ایله مثل ضرب ایتدکلری کبیدر
نته کم بیوردیلرکه لو سرقت فاطمة بنت محمد لقطعت یدها فاطمه رضی الله عنها حقنده سرقه توهم
اولنمز واسمعوا واطیعوا ولو عبدا حبشیا بیوردقلری کبیدر ورسول الله صلی الله علیه وسلم
ثابت اولدیکه انه قال الائمة من قریش دیرلرکه مراد ناس اوزره امام تولیه ایتدوکی ویعنی
والی نصب ایتدوکی کمسه یه طاعتدر اکر کمسه عبد حبشی اولسون نزهة القلوبده مذکوردرکه قطا طائر
صغیر وذکی در وذکاسی اول مرتبه ده درکه بیابانده میان ریکده وضع بیضه ایدر وبر مدتدن صکره
بیضه سن واروب بولور **الحکم** اکلی بالاجماع حلالدر ورافعی واصحابی کتاب الحجده قطایی حمامدن
عد ایدوب قتل قطا ایدن محرمه غنم عوض ویرمکی واجب در دیدیلر وشیخ محب الدین الطبری دیرکه
کذلک بونی جوهری حمامدن عد ایتدی مشهور اولان خلافیدر **الخواص** عظم قطا احراق اولنوب رمادی
زیت الغار ایله قینادیلوب انکله رأس اقرع وموضع داء الثعلب طلا اولنسه شعری نابت اولور

ولحم قطا عسیر الهضمدر و ردی الغذادر و رأس قطا تجفیف و خرقه کتان حدید حصاریلوب و برزن
انمه ایکنه فخذنی اوزره تعلیق اولنسه اول کونده ایشلد و کی و نفسنده اولانکمجموعنی اخبار ایدر اکر خلط کلام
ایدرسه وسوسه به و دتمک ایچون فخذندانی ازاله ایتمک کرک و بر ارتمک و بر دیشی قطا تشی اولنوب
و بطنلری طبخ اولنوب و یاغلری الینوب قاروره ده وضع و برکمسه آنی یلمز ایکن اول کمسه یه
اکلنه یاغلیه لر اول کمسه کندوی یاغلین کمسه یه حب شدید ایله محبت و مایل اولور نزهة العقولده ذکر ایدر
که دم قطایی داء الثعلبه بورسه لر ازاله ایدر و قضیبه بورسه لر قوت باه ویرر و لحمی استسقایه
وسنده یه نافعدر و کبده و فاد غراجه مفیددر قُقْنُس معروفدر نزهة العقولده مذکوردر که
بو طیر ارض هندده اولور و منقار طویلی واردر و منقارنده ثقوب کثیره واردر هر ثقبه دن
بر کونه صوت ظاهر اولور و صیحه و صفیره باشلسه حسن صوتندن بر حیوان آنی ترک ایدوب
کیده مز و بو طیرک توالد و تناسلی یوقدر عمری آخر اولدقده بونک ارککی و دیشیسی حطب کثیر
جمع ایدرلر و منقارلرینی بربرینه و روب جناحلرینی ضرب ایدرلر و صدمهٔ جناحلرندن حطب
ایچینه نار واقع اولوب مشتعل اولور و ایکیسی دخی اول نار ایچنده محترق اولورلر و رمادلری اوزرنه
باران دوشدکده اول رماده بر کرم ظاهر اولور و بیوینجه اول رماددن اغتذا ایدر و بیودکده
ققنس اولور و دیرلر که سازارغنونی بونک صوت سوراخ منقارندن اخذ ایتمشلردر
و حیوة الحیوانده دخی بو طیرک وصفی بوکا قریب مذکور اولوب قزوینی دن نقلا ایراد ایلمشدر
بو طیر تزاوج و تناسل ایتمز وقتنده عشنده حطب کثیر جمع ایدوب ارککی منقاری ایله دیشیسینک منقارینی
حک ایدوب حک منقارلرندن بر نار ظاهر اولوب حطب مشتعل اولور و ایکیسی دخی
اول نارده محترق اولورلر و رمادلری اوزرنه باران واقع اولدقده اول رماددن دود متولد
اولور صکره جناحلری بتوب طیر اولور صکره آتشلردن صدور ایدن جمع حطب و
احتراق بونلردن دخی صدور ایدر و الله اعلم قُمْری معروفدر صاحب الآموز قولی اوزره
ابیض مغاسنه و دانلی اقمرک جمعی اولان قمر لفظنه منسوبدر و یاخود ردی و روم کبیدر
مونثی ها ایله در و مذکری ساق حردر جمعی قماری درکه لاینصرفدر حیوة الحیوانده مذکوردرکه قمری
طایر مشهور حسن الصوتدر مونثی قمریه در و مذکری ساق حردر و جمعی قماریدر که غیر منصرفدر
و کنیتی ابو زکریا و ابو طلحه در ابن سیده قولی اوزره قمری حمامدن صغیر بر طایردر انثیسی قمریه در
و جمعی قماری و قمردر و قزوینی قولی اوزره ذکور قماری حر اولسه اناثی بعد ما تزاوج ایتمز و اولنجه
اوزرنه نوحه ایدر و دیمشلردر که بیضهٔ قماری فواخت التنده و بیضهٔ فواخت قماری التنده
قونلسه ایکیسی دخی حسن اللون قمری افراخ ایدر و ذکر اولنمشدر که هوام صوت قمریدن کریزاندر
غریبه ابن الاثیر تاریخنده ذکر ایتدیکه بعض ملوک هند سلطان محمود بن سبکتکینه
هدایای کثیره اهدا ایتدی جمله سندن بهیئت قمری بر طایر وار ایدی خاصیتی بو ایدی که
مجلسه طعام مسموم کلسه کوزلرندن دمع جاری اولوب متحجر اولوردی و بو ماء متحجر
حک اولنوب جراحات واسعه اوزرنه وضع اولنسه فی الحال التحام ایدوب ازاله ایدردی

ونیجه

و بو غریبه سنه اربع و عشرین و اربعمائه حوادثنده ذکر اولندی و ابن خلکان دخی ترجمهٔ سلطان محمودده مذکوردر
بونی ذکر ایتدی حکم اکل قمری حمام کبی حلالدر زیرا حمامدن بر نوعدر حیوة الحیوانده مذکوردرکه
جعفر و شنی اوزرنه در و ارض صینده بر طایردر و خرشنه دیرلر بر طایرک آلتنده طیران ایدر که انک
زرقنی توقع ایدر زیرا غداسی خرشنه نک درقندندر و خرشنه حمامدن اکبر بر طایردر بیچ ذرقی
ایتمزکه کرکرالتنده طیر تتمیه بونی قزوینی بو یله ذکر ایتدی کُرْکی فارسیده کلنک و ترکیده ترنا
و مغولیده توغاوش دیرلر صاحب الآموز قولی اوزره کرک کبدکبی و کرکی بر طایردر
جمعی کراکی در حیوة الحیوانده مذکوردر که کنیتی ابو العیزار و ابو الوبان و ابو نعیم و ابو الهیصم در و
بعض ناس بوکا ذاهبلردر که بو طیر غرنیق اولد و بو طیر اغبر اللون و طویل الساقدر و سعادی
عصفوردن کبی سرنعیدر و دیشیسی سفاد وقتنده ارککی ایچون اوتورغوبی رئیس صلاح بذیر اولمین
حیواندندر زیرا طبعنده خوف و نوبتله تحارس واردر و بو طیردن حارس اولان صوت خفی ایله
هتف ایدرکان کندو حارس اولدوغنی اعلام ایدر و نوبتی آخر اولدقده نائم اولان قائم اولوب انک
مقامنه حارس اولور حتی مجموعنه لازم اولان حراست اخذ اولنجه مناوبه ایله حراست ایدرلر و بو
طیرک مشاتی و مصائفی واردر و بو طیردن بعض موضع واحده ملازمدر و بعض مسافهٔ بعیده یه
مسافردر و طبعنده تناصر واردر کروه ایله طیران ایدرلر و کروهی متفرقه اولمیوب صف
واحد اولورلر و ایچلرندن بریسی رئیس کبی تقدم ایدر و اول کروه انکا تابع اولورلر و بر مقدار کیتدکدن صکره
بو تقدم ایدن کندو مقامنه اخری تخلیف ایدوب آخر تقدم ایدر و اول تقدم ایدن تأخر ایدر
و بو طیرک طبعنده در که ابوینی کبیر و مسن اولسه لر اخری کوزدوب قوتی تدارک ایدر و ابو
الفتح کشاجم ولدینه خطاباً بو خلقی مدح ایدر که انک قولیدر شعر اتخذنی خلة فی الکراکی
اتخذ فیک خلة الوطواط انا ان لم تبرنی فی عنائی فبری ترجو جواز الصراط نثر و خلة
الوطواط قولنک معناسی بودرکه وطواط ولدینه بر واحد اوزره در ولدینی مضغه لیحیز ترک ایتمز
بلکه کوتوروب فرخ کیدرسه یه ایدر و ابن عمر التمیمی کرکی سماده افراخ ایدر و فراخی دخی شیمز
دیدوکنی محدثین تکذیب ایتدیلر بونک لحمی سنن اربعه ده احادیث ثلاثه واردر و ترمذی
انی استحسان ایتدی لکن عتیق شیعه دندر و قزوینی قولنده کرکی ارض اوزره قیام ایتدکده
برایاغی اوزره قایم اولوب رجل آخرینی تعلیق ایدر اکر رجل اخرینی ارض اوزره وضع ایدرسه دخی یره
کچمک خوفندن خفت اوزره وضع ایدر انتهی و مصنف عبد الرزاق معمردن و معمر قتاده دن و
قتاده انس و ابی موسیدن روایت ایله مذکوردرکه عبد الله بن مسعودک نقش خاتمی ایکی باشلی بر کرکی
ایدی ابن بطال دیرکه بو صحیح اولدوغی تقدیرجه بونک اباحتنده حجت زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم
تصویردن نهی بیوردیلر و ناس عمل تصویری ترک ایتدیلر فائده سهیلی روایت ابن اسحقدن
ذکر ایتدی که نبی علیه السلام بنی سعدده ایکن انکا ایکی کرکی نازل اولوب بریسی منقاری ایله جوف رسولی
علیه السلام شق ایتدی و بریسی منقاری ایله ایچنه ثلج و برد دیا خود بوکا بکزر نسنه طولدردی سهیلی
دیرکه بو روایت غریبه در بونی یونس ابن اسحقدن روایت ایله ذکر ایتدی و اوائل المستدرکده

دیرکه رسول علیه السلام حضرتنک اوزرینه ایکی طیر ابیض اقبال ایتدی گویا که ایکی نسر ایدی و حدیثی طولی اوزره
ذکر ایتدی و ابن ابی الدنیا اسنادنده روایت ایتدی کرا اسنادی ابی ذره رفع ایدر ابوذر دیرکه دیدیکه
یا رسول الله سن نبی اولدوغکی نیجه بیلدک و نه ایله بیلدک رسول علیه السلام بیوردیلر که یا اباذر بکا ایکی
ملک کلدی بریسی ارضه واقع اولدی و بریسی بین السماء والارض قالدی و بریسی آخره دیدی که
بو میدر اول واخر دیدیکه بو اولدر و بریسی دیدیکه انی بر رجل ایله وزن ایله و بنی وزن ایتدی
و بن اندن راجح اولدم صکره دیدیکه اون رجل ایله وزن ایله و بنی وزن ایتدی و بن انلردن
راجح اولدم صکره دیدیکه بیک رجل ایله وزن ایله و بنی وزن ایتدی و بن انلردن راجح اولدم
صکره بریسی آخره دیدیکه بطننی شق ایله و بطنمی شق ایتدی و قلبمی اخراج ایتدی و قلبمدن مغمز
شیطانی و علوق دمی اخراج ایتدی صکره بریسی اخره دیدیکه غسل انا کبی بطننی غسل ایله و غسل
ایتدی صکره بریسی اخره دیدیکه بطننی دیک و بطنمی دیکدی و خاتم نبوتی کتفیمین بیننده وضع ایتدی
نته کم الان اوینه در صکره بندن کیرو دوندیلر کانی بن بو حالی معاینه کوردم انتهی دمیری دیرکه
بنم قولم اوزره بو حدیثده فوایددن بودر که خاتم نبوت بوندن اول یوغیدی و علما صفت خاتم نبوتده
کثیر قول اوزره اختلاف ایتدیلر که بونی حافظ قطب الدین عبد العظیم حکایت ایتدی و سبزه ایله
هنشامه مذکوردر که خاتم نبوت لحمی قبض ایتمش مجتمع اثر کبی ایدی و حدیثده واردر که حول
خاتم نبوت خیلان ایدی که انده شعرات سود وار ایدی و روایت اولنور که تفاحه کبی ایدی
و زر حجله کبی ایدی و اوزرینده لا اله الا الله محمد رسول الله مکتوب ایدی فتح ضمننده مندرج دکلدر
مجمل ذکرینده ترمذینک بونده واقع اولان کلامی سبق ایتدی و روایت اولنور که بیضه
حمامه کبی ایدی و حاکم و ترمذی مناقب نبی ده علیه السلام ابی موسی الاشعریدن روایت ایتدی
ابو موسی دیرکه ابو طالب نبی علیه السلام ایله و قریشدن برنیجه اشیاخ ایله شامه چیقدی و بر
راهب اوزره مشرف اولوب نزول و حل رحال ایتدیلر و راهب انلره چیقوب ید رسول اللهی
صلی الله علیه وسلم اخذ ایدوب دیدیکه هذا سید الخلق اجمعین هذا رسول رب العالمین
هذا یبعثه الله رحمة للعالمین و اشیاخ قریش اکا دیدیلر که بونی ندن بیلدک راهب
دیدیکه عقبه اوزره مشرف اولدوغکزده حینده بر حجر و بر شجر قالمدی الا اوزره دوشوب
الله تعالی یه سجده و رسولنه تسلیم ایتدیلر و بو اولمز الا نبی ایچون اولور و بن انی غضروف کتفندن
اسفلنده اولان خاتم نبوتله بیلورم که تفاحه کبیدر صکره راهب کیرو دونوب انلر ایچون طعام
تدارک ایدوب بونلره کتوردکده نبی علیه السلام رعیه ابلده ایدی راهب دیدیکه اکا آدم
ارسال ایدک و ارسال ایتدیلر و نبی علیه السلام اقبال ایتدکده اوزرنده غمامه سایبان ایدی و
قومنه قریب اولدقده انلری بر شجر ظلنه کتمش بولندی و نبی علیه السلام جلوس ایتدکده ظل شجر
اکا میل ایتدی ابو موسی دیرکه راهب بو قولمه تذکر ایدردی که رسول علیه السلامی رومه ایلتمک
زیرا روم انی کوردکده صفتی ایله بیلورلر و قتل ایدرلر و بو ایله دیرکن برجانبه ملتفت اولدی
اول حینده رومدن یدی کمسنه اقبال ایتدی و راهب انلره استقبال ایتدی و دیدی که

سزک

سزک بوندن کلمکز سببی ندر دیدیلر که بزه اخبار ایتدیلر که اول نبی بو آیده شهره چیقدی و هر طریق ایله
اکا آدم کوندرلمش ایدی و بزه یقیناً خبر الدق که اول نبی بو یوله دوکلدی طریقه چیقمشدر راهب دیدیکه
آرده کزده سزدن ایو کمسه وار میدر دیدیلر که بز بو طریق ایچون اختیار ایتدک راهب دیدیکه
سز بر امر کوردکزمیکه الله تعالی اول امری قضا ایتمک اراده ایده و ناسدن انی بر کمسه
رد ایتمکه قادر اوله دیدیلر که یوق کوردک پس انلر اول نبی یه متابعت ایلدک و اول یدی کمسه
رسول الله ایله اقامت ایتدی و راهب دیدیکه بونک ولیسی قنغکزدر دیدیلر که ابو طالبدر و راهب
ابو طالبه یالواردی رسول علیه السلامی راهب ایله کوندردی و ابو بکر بلالی بیله کوندردی و راهب انلره
کعک و زیت تزوید ایتدی ابو عیسی الترمذی دیرکه بو حدیث حدیث حسن غریبدر انتهی و مجموع
رجال سندی صحیحنده مخرجدر حافظ الدمیاطی دیرکه بو حدیثده ایکی وهم واردر وهم اول ابو موسینک
راهب ایچون اول یدی کمسنه یه اول نبینک متابعت ایلمک انلری رسول الله ایله اقامت ایتدی دیدوکیدر
وهم ثانی ابو بکر بلالی رسول الله ایله بیله کوندردی دیدوکیدر و ابو بکر و بلال رسول علیه السلام ایله بیله دکل
ایدی و بلال مسلم اولمامش ایدی بلکه ابو بکر اول زمانده یکرمی یاشنه وارمامش ایدی و بلاله بوندن صکره
اون سنه دن اکثر اکبر کیمسه مالک اولدی انتهی ومن جهة الاعتبار خاتم نبوتده حکمت بودر که
رسول علیه السلامک قلبی حکمت و یقین ایله مملو اولمغین اوزرینه ختم وضع اولندی نته کم مسک و یا خود
در ایله مملو اولان وعاء ایستنه ختم وضع اولنور و اما خاتم نبوتک غضروف کتفندن اسفلده موضوع
اولدوغنده حکمت بودر که رسول علیه السلام وسوسه شیطاندن ابن آدمه اول موضعدن وسوسه ایدر
صاحب حیوة الحیوان کمال الدین الدمیری دیرکه بنم علمم اوزره رسول علیه السلامه انشقاق صدر ایکی کره
واقع اولدی بریسی حال صغرنده ایدی که انفا مذکور اولندی و بریسی حال کبرنده لیله اسراده در و
صحیحینده ابی ذر و انس حدیثندن واردر انه صلی الله علیه وسلم قال فرج عن سقف بیتی و انا بمکة
فنزل جبریل ففرج صدری ثم غسله بماء زمزم ثم جاء بطست من ذهب مملوء حکمة و ایمانا فافرغه
فی صدری ثم اطبقه و قال بینا انا فی الحطیم و ربما قال فی الحجر بین النائم والیقظان اذ نزل علی رجلان
فاتیت بطست من ذهب مملوء حکمة و ایمانا فافرغاه فی صدری من النحر الی مراق البطن بعد ان شق
صدری و استخرج قلبی فغسل ثم حشی ثم اعید و قال سعید و هشام ثم غسل البطن بماء زمزم ثم ملئ
ایمانا و حکمة ثم اتیت بالبراق فرکبته الحدیث بطوله و قال قوم عرج به من دار ام هانی بنت ابی طالب
الحکم اکل کرکی بلا خلاف حلالدر **الخواص** لحمی ایردر یابسدر یاغی یوقدر و بونک اجودی ترکی
صید ایتدوکیدر که کبد حاره اصحابنه نافعدر لکن بطئ الهضمدر و ضرری ابازیر حاره ایله نضج بولماسی
دفع ایدر و دم غلیظ احداث ایدر امزجه حاره یه موافقدر خصوصا شابه انفعدر و اکل اولنماسنک
اجودی شتاده در و بونک اکلندن صکره حلوای عسلیدن بر نسنه اکل اولنمق ممتازدر و اردرکه
کون آشوری و یاخود ایکی کونده بر اکل اولنه و اتقدیرینه باشی تعنوب اصلق ترکر کرکی لحمی یومشایوب
طبخ اولنمقده نضج بولور و عند الاکل منهضم اوله و لحم غلیظ و عسیر الانهضام اولنلرده بوینه اولمق کرک
و مراره کرکی قرعه یه نافعدر و مراره سی دماغی ایله خلط اولنوب ناسی اولان کمسنه یه اسعاط اولنسه

ادوية قلبدن ذكر وبركسه بننده موى بتمك اراده ايتسه ذراريج ديدكلرى حيوانلرن برجزؤ اخذ ايدوب
واول مقدار مخ كركى اخذ ايدوب وبو ايكيسن بشا بنجه دق ايدوب وبو خرله بننده ديدوكى موضعى
طلا ايتسه اول موضعده شعر ظهور ايتمز ومراره وقلبى دهن زنبق ايله خلط اولنوب صاحب النسيانه اسعاط
اولنسه نسيانى ازاله ايدر ايمونزده مذكوردركه كركينك دماغ ومرارتى دهن زنبق ايله خلط اولنوب كزاز ابتلا
اولانه اسعاط اولنسه چوق واقع اولوركه بعض برنسنه بى اونتمز اولور ومرارهسى اوچ كون صاحب لقوه يه
اسعاط اولنسه البته ازاله ايدر ومرارهسى ايله جرب وبرص طلا اولنسه نافعدر نزهة القلوبده
مذكوردركه لحم كركى حار ويابسدر لقوه يه باه ايدر وعيننى سحق ايدوب انكله اكتحال ايتمك شهر
ايراث ايدر ومرارهسنى مرزنجوش ايله خلط ايدوب وصاحب لقوه نك جانب معوجنه
وضع ايدوب ودهن جوز ايله خلط ايدوب جانب آخرينه وضع ايتسهلر والكا ايدى كون
اشعه دن برضيا كوسترمسهلر شفا بولور وبو ذكر اولندوغى اوزره مخلوطى صداعه ونزول ماء عينه
مفيددر ولحم وشحمنى طبخ ايدوب مرقنى اذنه تقطير ايتسهلر صممى ازاله ايدر ولحم وشحمى ايله نخود
آب طبخ ايتسهلر وجع كليه ومثانهيى ازاله ايدر كروان نزهة القلوبده نشخنتننده فارسيجه حوسه در
ديو بى نقط بو شكل اوزره مرسومدر وصراحده مذكوردركه كروان فتحتين ايله برطايردركه اكا
حبارى ديرلر وچوبينه ديرلر وسواده دخى ديركه ومذكرى كرى وجمعى كراوين در ودخى على غير القياس
كروان دركه كسر ايله در صاحب الرآموز قولى اوزره كروان تحريكله برطايردر ومذكرينه كرا دينلور
وجمعى كراوان وكراوين در حيوة الحيوانده مذكوردركه كروان فتح كاف وراء مهمله ايله بطه يه مشابه
برطايردر مجموع ليلده نائم اولمز كرادن ضدى ايله مسمادر ومؤنثى كروانهدر وجمعى على غير القياس
كروان دركه ورشان ودرسان كبيدر وامثال عربدندركه اجبن من كروان ديرلر زيرا كروانى
كوردكلرنده اطرق كرا ان النعامة فى القرى ديرلر وكروان ارضه ملتصق اولوب نيكثر داوزرينه
برثوب ياغيرى نسنه القا اولنوب صيد اولنور وبوشل كنده ايله افتخار ايدرز كميه ليموز ضرب اولنور
الحكم اكل كروان بالاجماع حلالدر الخواص تزوينى قولى اوزره لحم وشحم كروان باهى تحريك ايدر
ككم حيوة الحيوانده مذكوردركه ارض خراسانده برطاير خوددر وصوتى دغايته حسن العينيندر وبو لفظله صيحه
ايدوكندن انكچون بو اسمله تسميه اولندى وبو طاير احيانا عصافيرى وآجام ومياه وغيرده اولان
صغار طيورى صيد ايدر وبو طير صيحه ايتدكه عصافير بونك يانده اجتماع ايدوب بونى زق واطعام
ايدرلر واخر نهار اولدقده بو عصافيردن برينى اخذ ايدوب اكل ايدر وفصل ربيع منقضى اولنجه دك
هركون كارى بودر ومنقضى اولدقده امر برعكس اولور عصافير متصل اوزرينه جمع اولوب انى طرد وضرب
ايدرلر وبو طاير عصافيردن كريزان اولور وصوت وصيحهسى ربيع آتى فصلنه دك ايشدلمز اولور
وصاحب فردوس الحكمه على بن زيد الطبرى ذكر ايتديكه بو طاير ارض اوزره ايكى اياغى
كورنمك مرتبهسندهدر زيرا كاه برين وكاه برين تبديل بر اياغ اوزره بصر وجاحظ ذكر ايتديكه
ككم عجايب دنيادندر ايكى اياغى ايله يردن ارض اوزره بصمز خوف ايدركه يره بنجه سنه كم كريكيده
مذكور اولندى اللقلق رومده عوام ناس بونكا لكلك ديرلر صاحب الرآموز قولى اوزره لقلوق لسانندر

ولقلاق صوت لسانندر ودخى برطاير طويل العنقدركه حياتى اكل ايدر وبو طايره كاهى لقلق ديرلر
جمعى لقالقدر وصوتنى لقلقه در وكذلك هر حركت واضطرابه اولان صوت لقلقه در ياخود
لقلقه شدت صوتدر حيوة الحيوانده مذكوردركه لقلق رومده عوام ناس بونكا لكلك ديرلر طاير طويل العنقدر
راقم الحروف قولى اوزره سابقنى عنقدن الطولدر حيوة الحيوانندركه بونكا كاهى لغلغ ديرلر وجوهرى
آنى قاف ايله تعبير ايتدى ودديكه بو اسم اسم اعجميدر واهل عراق قتنده بو طايرك كنيتى ابو خديج در
وجمعى لقالقدر ولقلق حياتى اكل ايدر وصوتى لقلقه در كذلك بر صوتدركه حركت واضطراب ايله
لقلقه در ولقلق فطنت وذكا ايله موصوفدر قزوينى قولى اوزره رئيس الحكما ابن سينا ديركه
لقلقك ذكاسندندر آنى عش اتخاذ ايدر وسنهدن بعض اوقاتده اكبينندن بر بنده ساكن
اولور وفى حدوث وبا وقتنده تغير هواى حس ايتسه عشنى ترك ايدوب اول دياردن كريزان
اولور وكاهى كبير وكچى بيضهسن دخى ترك ايدر واتخاذ لقلق طرد هوامه متوصل اولندقدندر زيرا
لقلق اولدوغى مكانده هوام كريزان اولور كركه هوام لقلقدن منكلوب اولور وهوام ظهور ايتسه
لقلق انى قتل ايدر نزهة القلوبده مذكوردركه لقلق بلاد حارهده اولوب حيات ايله عداوتى وزيرادر
ميان مارى طوتب هوايه ايلدر وارضه اورر تا ضعيف وسبب اولنجه بويله ايدر بعده اكل ايدر
وسبب عداوتى حيه بيضهٔ لقلق اكل ايتدوكيدر بو اجلدن اشيانه يى اماكن عاليهده اتخاذ ايدر
تا كه حيه صعودده قادر اولميه ولقلق وضع بيضه ايتدكده قطعا غيبت ايتمز وبيضهسندن ايرلمز وتغير
وتغير هوا احس ايتسه وضع بيضه ايتدوكى تقديرجه اول دياردن كريزان اولور ولقلقه لقلق هوامى
سست ايدر وقاچورر الحكم اكلنده ايكى وجه واردر اول كركى كبى حلال اولمقدر كه شيخ ابو محمد
الجوينى بو وجهه قايلدر وغزالى بونى ترجيح ايتدى وجه ثانى حرام اولمقدر كه بغوى بو وجهى تصحيح ايتدى
وعبادت بونكله جزم ايدوب حياتى اكل ايدوب وطيرانده صف ايتدوكى ايله احتجاج ايتديكه
رسول عليه السلام كل ما دف ودع ما صف بيورديلر دف الطاير فى طيرانه ديلور تحريك جناحينى
تحريك ايتسه كان جناحينى دفينى ضرب ايدر وصف الطاير ديلور جناحينى تحريك ايتميه
نته كم جوارح طيور بويله در والله تعالى نك اولم يروا الى الطير فوقهم صافات ويقبضن ما يمسكهن
الا الرحمن آيهٔ قول كريمى بوندندر وفقه شافعيده شرح المهذب وروضهده اصح بودركه اكل لقلق
حرامدر الخواص افراخ لقلقدن برى ذبح اولنوب بدن مجذوم انكله طلا اولنسه نفع بين ايله
نافعدر ودماغ لقلقدن وزن دانق اخذ اولنوب انفحه ارنبدن اول مقدار ايله نار اوزره
اذابت اولنوب برشخص اسمى ايله هر كيمى اطعام اولنسه اكل ايدنك قلبنده اول شخصك محبتنك
روحانيتنى تهييج ايدر وهرمس قولى اوزره عظم لقلقى كوتورنك بيتى زايل اولور واكر عاشق ايسه
غمنى تسكين ايدر وعين يمنى سنك جبتهسن كوتورن نايم اولمز وعين يسرى سنك جبتهسن كوتورن
نايم اولوب بيدار اولمتنه اولمز وايكى عيننى كوتورب نايه داخل اولان سبحت بمرنسه دخى غوغه
اولمز نزهة القلوبده مذكوردركه خضاب وخضب لحيه بيضهٔ لقلقدن بهتر دوا اولمز مازور
حيوة الحيوانده مذكوردركه بحر مغربده برطاير مباركدر راصى سفن بونكله تيامن ايدرلر سكون بحر

وبو طاير سواحل بحر اوزره وضع بيضه ايلقلقدن وارباب مراكب بيضه سنى كوررسه لر سكون بحره
استدلال ايدرلر وسفن مراكب بحرده مكان مخوفه وياخود دابهٔ مضرّه يه قريب اولسه بو
طاير كلوب اوكلرنجه طيران ايدوب صعود ونزول ايدركان اصحاب سفينه خوف وار ايدوكن
اخبار ايدركه كنده وامرلرين تدبير ايدرلر وملاحلر ان بلورلر حيوة الحيوان صاحبى بونى تحفة الغرايبدن
نقل ايتمكين راقم الحروف نسخهٔ تحفة الغرايبه مراجعت ايتدكده بو منوال اوزره مسطور بولدم كه حد مغربده
بر طاير صغير واردر اكا مادون ديرلركه دال مهمله ونون ايله مكتوبدر وملاحلر بو طايرى بيلورلر وانكله
تيمن ايدرلر وبو طاير فصل شتاده بر هفته ده كه بحر ساكن اوله اول هفته ده يا بر جزيره ده ويا سواحل
بحرده وضع بيضه ايدر ويدى كونده افراخ ايدر ويدى كونده دخى اطائرك افراخ ايدر وملاحلر بو طايرك بيضه سى
كوردكده بوقدر كون آشوب وتموج بحردن امين اوزره اولورلر وبو طاير سفن ومراكب اوكنجه كيدوب
صيحه ايدر وهر مكانده كه خطر اوله وياخود بر حيوان مضر اوله بو طائر اول مقامده آب اوزره اوتوروب
اوچكره صيحه ايدر وملاحلر احتياط اوزره اولوب لازم اولان تدبيرى ايدرلر وسفينه يى نه جانبه سوق انفع
واولى ايسه اول جانبه ايدرلر وبو طائر اصحاب سفينه بدرقه ورهنما اولوب سلامته دلالت ايدر وجنس
وبو طائرك جنسى نجه كره يوزبيك قدر اولورسه يوم واحدده معيّنده وضع بيضه ايدرلر وجموعى افراخ
كرويوم واحدده افتراق ايدرلر والله اعلم مالك الحزين فارسيده بوتيمار وتركيده قرقيج اخبار
وتركيده مر بالقجل ديرلر حيوة الحيوانده مذكوركه مالك الحزين جوهرى قولى اوزره طير ماء در وابن برى جومى
ذكر ايتديكه بر طاير طويل العنق وطويل الرجلين در انتهى جاحظ قولى اوزره حال مالك الحزين عجايب دنيادندر
زيرا متصل قرب آبده وانهار وعيوندن منابع آبده اوتورر وآب بر مقدار چكلسه كيتدوكنه حزين اولور
وهر بار كه ميانه نقصان طارى اوله بو طير حزين كئيب قالور وانك نهايت نقصانى خوفندن آبى ايچمز
وكاه اولوركه آبك غايت نقصانى خوفندن آب ايچمكى ترك ايدوب تشنه وعطشان مرد اولور و
دخى جاحظ ديركه بوكا قريبدر بر دود واردر ضوء شمس كبى كيجه ايله ضيا ويرر وكوندز طيران ايدوب
اجنحه سى كورينور وبو دود اخضر واملس در وغداسى ترابدر وتراب ارضه قحط طارى اولوب كندوسى
جوعله هلاك اولمق خوفندن اغتذاء ترابه قطعا شبعان اولمز وبو دودده خواص كثيره ومنافع غريبه
واردر انتهى وجرجيدن منقطع اولوب محزون اولان مابينلرى بعيد اولدوغيچون بو طائره مالك تسميه
اولندى ونقصان آبدن اوتورى حزن اوزره اولدوغيچون حزين تسميه اولندى كه حزينه مالك عطف
بيانيدر ابو حفص عمر دنيلدوكى كبيدر وامتناع ومواتشنده توحيدى قولى اوزره مالك الحزين
ابن جبانى انتشال ايدوب اكل ايدر وغداسى اولور وسجته قادر دكلدر اگر انتشال
حيتانده خطا ايدرسه كندوى شاطى بحر اوزره وياخود بعض جافات بحر اوزره القا ايدر
وسماك صغار قرينده مجتمع اولدقده انلردن قادر اولدوغنك خطفنده سرعت ايدر وبو طير
تزاوج وتسافده محتاج اولمز راقم حروف قولى اوزره بو طاير جناحينده ظريف الحجم ريشلر بتمكين صيد
ايدرلر روميده بالقجل ديمكله متعارفدر سلاطين وامرا مهابت ايچون عمامه لرينه تزيين
ايتدكلرى اوتاغه لر بو طيرك ريش جناحندندر وبورتيسك اوجو دخى جالك اولوب

مقدار

مقدار شبردر دخى اكثر طويل اولاندر اقصر وابيضى دخى اولور اما معتبر دكلدر الحكم بو طيرك
اكل لحمى حلالدر الخواص لحمى غليظ بارددر اندن اكلى بواسير ايراث ايدر مرزم حيوة الحيوانده مذكوردر
كه طيور مادن بر طيردر وطويل الرجلين وطويل العنقدر ومنقارى معوجدر واطراف جناحينده
سواد واردر واكثر ماكولى سمكدر وبو طيرك اكل لحمى حلالدر مُرعَه حيوة الحيوانده ابن سيده
وابن السكيتدن نقلله مذكوردر كه ضم ميم وفتح را وعين مهملتين ايله همزه وزنى اوزره بر طايردر
حسن اللوندر وسمانى مقدارنجه در ولحمى طيب الطعمدر وجمعى ضم ميم وفتح را ايله مُرَع در الحكم
اكل لحمى حلالدر الخواص بو طيرك جوفى شق اولنوب بدنده باتوب قالان خار وپيكان
اوزره وضع اولنسه اخراج ايدركه ابن زهر قوليدر مستهر حيوة الحيوانده مذكوردر كه هرمس
قولى اوزره بر طايردر مجموع ليلده نائم اولمز ونهارده طلب معاش اوزره در وليلده
بو طيرك صوت حسنى واردر كه آنى تكرير وترجيع ايدر وصوتنى هر استماع ايدن انكله
التذاذ ايدر ولذت سماعندن سامعنه استنهاى عارض اولمز الخواص بو طيرك دماغى
ظل اوزره تجفيف اولنوب وبوندن وزن درهم دهن لوز حلو ولبن ايله خلط اولنوب
انسانه سعوط اولنسه اصلا نائم اولمز واندن دماغدن اكابر اغظم اصابت ايدر
كه آنى كورن شارب خمر ظن ايدر وبو طايرك راسنى بركيسه الننج لره توشه وياخود كندو
اوزرنده تعليق ايتسه انكدن وحشت ووسواسى ازاله ايدر واكابر مرتبه طرب
ايراث ايدركه اول طرب انى حدّ رعونته ايلتدر مكّا صاحب الراموز قولى اوزره
مكّا فتى كبى بر جاندر ومكّا فرا كبى بر طايردر وصاحب الصحاح قولى اوزره مكّا ضم و
تشديد ايله بر طائردر جمعى مكاكى در حيوة الحيوانده مذكوردركه مكّا ضم ميم وتشديد كاف مفتوحه ايله در
وكفايه ده وارد اولدوغى اوزره بر طائردر كه رياضده تصويت ايدر ومكّا تسميه اولندوغنه
وجه بودركه مكّا ايدر يعنى صفير ايدر ومكّا فعّال وزنى اوزره دركه خطاف كبيدر واصوات
اكثر تخفيف عين ايله فعال وزنى اوزره كلور كه مثالى بكا وصراخ ورغا ونباح وخوار ودخى
بونلره بكزنيلر ومكّانك جمعى مكاكيدر وابن السكيت قولى مكا الرجل يمكو مكوا جمعى مكاى در
قجن يدى فى جمع ايدوب انده صفير ايتسه كاتن عرب بو اسمى بو طائر ايچون صحيح سند مشتق
طوتديلر زيرا مكا صفير كبيدر والله تعالى نك وما كان صلوتهم عند البيت الا مكاء
وتصدية قول شريفى بوندندر كه مكاء وتصدية صفيراً وتصفيقا ايله مفسّردر ابن عطيه
ديركه مكا وتصديه قبل الاسلام قديما فعل عربدن ايدى كه انكله تقرّب وتشرع
جهتى اوزره اشتيراپدى بعض اقوياى عربى كوردم كه مكه ده صفا اوزره مكا
ايدردى وحرادن ايشيدلوردى كه بينهما درت ميلدر انتهى ومخرمه بن قيس بن عبد المطلب
بيت الحرام قتنده مكا وصفير ايدردى وحرادن ايشيدلوردى ومولد مخرمه عام الفيل در
يعنى اصحاب الفيل كعبه يه قصد ايتدكلرى سنه ده طوغدى ابن قتيبه قولى اوزره مكّا تخفيف ايله
صفيردر وتشديد ايله بر طايردر كه رياضده دوشوب مكا ايدر يعنى صفير ايدر

مکا طیر بادیه دندر و مکا ایله حیه بیننده عداوت واردر زیرا حیه مکانک بیضه و فرخنی اکل ایدر هشام
بن سالم حکایت ایتدی که بر حیه بیضه مکایی اکل ایتدی و مکا رأس حیه اوزره رفرفه ایدوب اکا قریب
اولدی حتی حیه اغزنی آچدی و مکا اغزی ایچنه بر حسک القا ایتدی و حسک حیه نک شدقینه یاپشوب
هلاک اولدی نزهة القلوبده مذکوردر که طیور بادیه دندر و مکا و حیه بیننده عداوت واردر حیه بیضه مکایی
اکل ایدر و مکا فرخ حیه یی قتل ایدر **ملاعب ظله** حیوة الحیوانده مذکوردر که طیره کاهی خاطف ظله دخی
دیرلر انتهی کمیت قولنده واردر **شعر** ورهیة فتیان کخاطف ظلة جعلت لهم منها خباء ممددا
قول جوهری دخی بویله در ابن سیده قولی اوزره بو طیر بر طیردر که بوکا رفراف درلر چنی ظلنی آبده کوروب
اکا اقبال ایدر که خطف ایده و ترجمه صحاح جوهری اولان صراحده مذکوردر که رفراف بر طیردر اکا خاطف ظله
دخی دیرلر و دمیری حیوة الحیوانده ذکر ایدر که ملاعب ظله قرلادر و قرلایی باب القافده ایراد ایدوب دیرکه
قرلا مثلث القافدر یعنی قافده حرکات ثلاث جائزدر و جوالیقی قولی اوزره قرلا فارسئ معربدر و
میدانی قولی اوزره طایر صغیر الجرم و سریع الاختطافدر و وجه دائما برجانبی اوزره مرفوع کورینور که
طیران حداة کبی طیران ایدر و طمع غدا ایچون کوزلرینک بری ایله قعر مایه میل و نظر ایدر و آفت عدودن
خوف ایچون بر کوزینی هوایه رفع ایدر اکر آبده سمک و غیردن کوردیسه مثل قیل غدا ایتدوکی بر نسنه کوررسه
اوزرینه سهم مرسل کبی آتوب دوشر و اکر هواده جوارح طیوردن بر جارح کوررسه کریزان اولوب
کویا یره بجروب بنت الحسن ابی عندندر **٩** کن حذرا کالقرلا ان رأی خیرا تدلی و ان رأی شرا تعلی
حمزه دیرکه رواة النسب بو تفسیرده اختلاف ایتدیلر و دیدیلر که قرلا عربدن بر رجلک اسمیدر که بر کمسه نک
طعامندن تخلف ایتمزدی و بر موضع طعام قومزدی که اکا قصد ایتمیه اکر قصد ایتدوکی طعام سلوکی
ایتدوکی طریقده بر خصومته مصادف اولسه اول طریقی ترک ایدوب اکا اوغرامزدی بونلردن اوتوری
الطمع من القرلا دیدیلر و بو ذکر اولنان تفسیره اشارت ایدوکیدر و حمزه صکره دیرکه بم قولم
اوزره لایق بودرکه بو رجل بو طائره تشبیه اولنوب بونک اسمی ایله مسمی اولمسی ایله تغییر اولنه
و بو طائرک اکلی حلالدر زیرا طائر مادندر والله اعلم **نحام** صاحب الترآموز دیرکه غراب درنده اوزر
خلقتی اوزره بر طائر احمردر و جوهری بونی بشد ذکر ایله اوزره دیدکده غلط ایتدی حیوة الحیوانده
مذکوردر که نحام از خلقتی اوزره بر طایردر واحدی نحامه در و بو طیر وقت طیرانده آحاد اولور و
ازواج اولور و نوم ایچون یاتاجق مکانه کلدکده بر کروه مجتمع اولور و ذکوری نائم اولوب اناثی
اولمز و ذکوری ایچون خوابگاه تدارک و احضار ایدر و اناثی ذکورینک بیضدن استغنا
ایتسه آخرینه کیدر و دیرلر که ذکوری اناثنه زق و اطعام ایتمکله اناثی من غیر سفاد وضع بیضه ایدر
و بیضه یی وضع ایتدکده ترک ایدوب کیدر و ذکوری بیضه سی یانینه قالوب بیضه سی اوزره
درق ایدر و سرکینی حضن مقامنه قائم اولور و مدتی تمام اولدقده فرخ بیضه دن بی حرکت خروج ایدر
و اناثی کلوب منقاریله فرخنه نفخ ایدر حتی ریح فرخنه روح اجرا ایدر صکره ذکور و اناثی تربیه
افراخ اوزره تعاون ایدرلر و ذکورینده غلظ طبع و قلت وفا واردر زیرا افراخی طمع قوت اوزره
قوی کوررسه انی ضرب و طرد ایدر و آنه سی افراخی ایله برابر کیدر و وقت سفاد ایرشنجه یه دک

قریب

قریب اولمز **الحکم** اکل نحام حلالدر زیرا طیباتدندر و دخی رسول الله صلی الله علیه وسلم اکل ایتمشلردر
نحل فارسیده منج انگبین و ترکیده بال آروسی دیرلر حیوة الحیوانده در که بوکا ذباب العسل دیرلر و ذال معجمه ده
لفظ رسول الله صلی الله علیه وسلم الذباب کله فی النار الا النحل بیوردقلری سبق ایتدی صاحب
درآموز قولی اوزره نحل مؤنث و مذکره اطلاق اولنور واحدی ها ایله در حیوة الحیوانده در که واحد
نحل نحله در نحل و نحله کبیدر و یحیی بن وثاب واوحی ربک الی النحل فتح حا ایله قرارت ایتدی
و جمهور سکون ایله قرارت ایتدیلر زجاج دیرکه زنابیر عسله نحل تسمیه سنک وجهی بودر که الله تعالی
خلقه عسلی نحل ایتدی یعنی اعطا ایتدی که بلا مؤنت انک بطوننده حیتقر و بوایه عطیه مبتدأدر و نحل
فتح حا مهمله ایله جمع نحله درکه کسر نون ایله در و نحله بغیر مقابل اعطا اولنان نسنه در و بوندندر که مهر
نحله تسمیه اولندی زیرا نسا مهری بلا مقابل اخذ ایدرلر اول جهتدنکه فی الحقیقه نسا زوج ایله ایتدوکی استمتاع
زوج کبیدر واینه ایتدوکی استمتاعدن اکثردر صاحب الایضاح اسرار النکاحده ذکر ایتدی که نکاحده
نسانک التذاذی التذاذ رجال اوزره متضاعفدر زیرا نسا حرکت رحم ایله التذاذ ایدر صکره حرکت منی ایله
التذاذ ایدر صکره فم رحمده حین استقرار منیه و اثر بجه منی رجال ایله التذاذ ایدر و نکاحده مهر ایچون
واجب اولدیکه بینهما ده علقت و صحبت مناکد اوله انتهی و نحله بو شرف یترکه کلام مجیدده واوحی
ربک الی النحل بیورلمشدر الله سبحانه و تعالی اکا وحی و ثنا ایتمکله و رآء بیدادن مساقط انواع
بلدر و هر شکوفه خوشبو و نور نیکو اوزره نزول ایدر حفظ ایتدوکی رضاب و لغظ ایتدوکی شراب
صکره اندن صدور ایدر عجایب المخلوقاتده مذکوردر که یوم عید الفطره یوم الرحمه دیلور زیرا الله تعالی
اول کونده نحله صنعت عسلی وحی ایتدی و نحلده اعظم اعتبار وار ایدوکن حق سبحانه و تعالی تبیین
ایتدی که نحل حیوان فهیمدر و صاحب کیس و شجاعتدر و عواقبه نظری و فصول سنه ده واوقات
مطرده معرفتی واردر و تدبیر مراتع و مطاعم ایدر و کبیرینه اطاعت و قاید و امیرینه استکانت
ایدر و بدیع الصنعه و عجیب الفطرتدر ارسطو قولی اوزره نحل طقوز صنفدر بو طقوزدن آلتی صنفک
بعضی بعضنه کلور کیدر و غداسی برک و شکوفه دن ترشح ایدن رطوبات و فضولدندر و بو رطوباتکه
مجموعنی جمع و ادخار ایدرکه عسلدر و اوعیه عسلدر و بو رطوبات تمه رطوبات دسمه دخی مجتمع اولورکه
بو دسومات شمع عسلدر و نحل بو رطوباتی خرطومی ایله رمی و لفظ ایدر و فخذینی اوزره کوتورر و
فخذینندن صلبنه نقل ایدر و دخی عجایب المخلوقاتده مذکوردر قرآن نحلک شکوفه اوتلادوغنی
والدر و بو شکوفه جوفنده عسله مستحیل اولور و نحل انواعیدن عسلی القا ایدر و بوندن قناطیر
مقنطره مجتمع اولور و عسلده اولان اختلاف الوان اختلاف نحل و مرعی حسبی ایله در وکاه اولورکه
اختلاف مرعی ایله طعم عسل مختلف اولور اولور و زینب بنی علیه السلام قولی بو معنا دندرکه جرست
نحلة العرفط حتی سبهتت رایحته برایحة المغافیر و بو حدیث صحیحینده و غیرده مشهوردر و نحلک
تدبیر معاشنده شانندندرکه مجتمع بر موضع تفقیه ایرشسه اولا انده شمع ایچون بر بیت تهیه ایدر
صکره مأوای ملوکی اولاجق بیوتی بنا ایدر صکره بر نسنه عملنده اولمین ذکورینک بیوتنی بنا ایدر و جرم
ذکوری جرم اناثندن اصغردر و اناثی داخل خلیه ده تشتنده تکثیر ایدر و نحل اولا شمع اثر صکره بزر

القا ایدر زیرا نحلک شمعی طیرک عشی منزلەسندە در والقا بذرا یتدکده اوزرنە اوتورب طیر حضن بیضە ایدیکی کبی ای حضن ایدر ونحلک بذری طیرک بیضەسی کبیدر وبذردن اولور صکرە بودوری انتهاض ایدوب بنفسە تغذی ایدر وصکرە طیران ایدر ونحل ازهار مختلفەدن اوزرە اوتورمز بلکە زهر واحد اوزرە اوتورر وبعض بیوتی عسل ایلە وبعض بیوتی فراخی ایلە طولدورر ولطیف نکتەلردندرکە ملکلرینە فسادکورسەلر یا عزل ایدرلر یاخود قتل ایدرلر واکثر خارج خلیەدە قتل ایدرلر وملوک نحل چقمز الا نحلک مجموعی ایلە چقر وطیراندن عاجز اولسە نحل ملکلرینی کوتوررلر وخصایص ملک نحلدندرکە لسع ایدە حک حمەسی یعنی دیکنی یوقدر وافضل ملوک نحل اشقر اولندر واسواری وادیسی سواد ایلە ارقط اولور ونحل مجتمع اولوب اعمالی قسمت ایدرلر بعض شمع اشلر وبعض عسل اشلر وبعض ماسقی ایدر وبعض بیوت بنا ایدر وبیوت نحل عجایب اشیادندر شکل مسدس اوزرە مبنیەدرکە منحرف دکلدر کویاکە قیاس هندسی ایلە استنباط ایتمشدر وصکرە نحل بر دایرەدە مسدسە اتخاذ اولورکە بو دایرەدە اختلاف بولنمز کان قیاس هندسی ایلە استنباط ایتمشدرکە بو دایرەیت مسدس الشکلە متصل اولوب قطعە واحدە کبی اولورزیرا ثلاثە عشرە وارنجە اولان اشکالدن هربری کندی شکلی ایلە مجتمع اولسە شکل مستدیر غیری برشکل بولنمزکە اول شکل کندی وشکلنە متصل اولدقدە بینلرندە فرجە اولمیە کە صورتی بودر ... راقم اکثر دفعە ایلە اولورکە شکل مربع بویلەدرزیرا بونلر شکل مربع بریرە مجتمع بربرینە متصل اولسە بینلرندە فرجە بولنمز کە صورتی تطبع شطرنج درحیوةالحیوانەدە واردرکە شکل مسدس کندو امثالی ایلە مجتمع اولدقدە بربرینە متصل اولوب قطعە واحدە کبی اولدرکە نحلدن بو صنعتی هندسە وبی آلت صدور ایدر وبو صنعت صنع صانع قدیردن واکا الهامندندر نتەکم کلام مجیدەدە واردر قال اللە تعالی واوحی ربک الی النحل ان اتخذی من الجبال بیوتا ومن الشجر ومما یعرشون الآیە تأمل اولنمق کرکدرکە نحل جناب رب الاربابە نەمرتبەدە کمال طاعت اوزرەدر وامرینە نیجە حسن امتثال اوزرەدر وامکنە ثلاثەکە جبال وشجر واعراش ایدوکی یردە نە کیفیتلە اتخاذ بیوت ایتمشدر ونحل بو امکنە ثلاثەدن غیری اتخاذ بیت ایتدوکی کورلمز وتأمل اولنمق کرکدرکە نە کیفیتلە اکثر بیوتی جبالدەدرکە آیە کریمەدە متقدمدر صکرە بیوتی اشجاردەدرکە جبالدن دوندر واعراش ایتدوکی مکانده بیوتی اقلدر وتأمل اولنمق کرکدرکە قبل الاکل اتخاذ بیوتە نیجە امتثال اوزرەدرکە اولا بیوت بینی مستقر اولدقدە اندن حبوب ثمراتدن اکل ایدر صکرە بونە کلدر زیرا حق سبحانە وتعالی اولا اتخاذ بیوت امر ایدر صکرە اکل امر ایتمشدرکە آیە سابقەنک مابعدی ثم کلی من کل الثمرات در الآیە ولطیف نحلدندرکە بعضی بعضندن قچار وخلیەلردە بعضی بعضنی قتل ایدر وکندو خلیەسنە قریب اولانی لسع ایدر واحیانا ملسوع هلاک اولور ولطیف نحلدن نظافت واردر ایکیچون رجیعەسنی خلیەسندن اخراج ایدر زیرا رجیعەسی منتن الریح ونحلدن بریسی داخل خلیەسندە هلاک اولسە احیاسی انی طشرە اخراج ایدرلر ونحل ربیع وخریف زمانلرندە عمل اوزرە اولور وربیع عملی ایدن اجوددر وصغیری کبیرندن اعملدر ونحل ایدن عذب صافی اولانی ایچر وقنع اولسە آنی طلب ایدر وعسلدن انجق مقدار شبعە اکل ایدر وفچی خلیەدە عسل قلیل اولسە اکل ایتدوکی ایلە قذف ایدرکە کندی بیوتنە وقوت طالعەدن خوف ایدر زیرا نحل بیتوتشە قالسە بیوت ملوک وذکورینی افنا ایدر

وکاهی نحلدن اول مقابل اولانی قتل ایدر وحکیم الیونان تلامذەسنە دیدیکە نحل خلیەلردە نحل کبی اولوک تلامذەسی دیدیلرکە نحل خلیەلرندە نیجەدر حکیم دیدیکە نحل اندە بطال اولانی قوغر وخلیەدن طرد وابعاد ایدر زیرا بطال تضییق مکان وافنا عسل ایدر ونشیطە کسل تعلیم ایدر ونحل حیە کبی جلدنی سلخ ایدر ونحلە اصوات لذیذەنک مطربەسی موافقدر ودوسوس اکا مضردر ودواسی هرخلیەیە براوج لکنور صاچمقدر ودخی هرآیدە برکرە آچوب احشا ابقرایلە تبخیر اولنمقدر وحافرحمار ایلە تبخیر اولنمق خلیەلردن دبوری منع ایدر ولطیف نحلدندرکە هربرخلیەدن طیران ایتسە اغتدا ایدوب کیروکلور وهرنحلە مکاننە عود ایدوب خطا اتمز اهل مصر خلیەلری سفن ومراکب ایلە مواضع اشتیە روانهارە نقل ایدرلر وابواب علا ما فتح اولنوب ونحل چقوب مجموع نهاردە اغتدا ایدوب اختشام اولدقدە سفینەیە عود ایدرلر وهرنحلە کندو مکاننە واروب تغییر وتبدیل مکان ایتمز غریبە ابن خلکان ملک المغرب عبدالمؤمن ابن علی ترجمەسندە ذکر ایتدیکە عبدالمؤمنک باباسی طین ایلە فخار اشلردی وعبدالمؤمن حال صغرندە برکون باباسی خانەسندە نایم ایدی وباباسی طین ایلە عمل اوزرە ایدی وسماده برصدا استماع ایتدی وباش قالدوروب کوردیکە نحلدن سیاه بر سودا کندو خانەسی اوزرە اطباق اولنوب صکرە مجموعی عبدالمؤمن اوزرنە مجتمع اولدی وانی قاپلیوب برمقدار اوزرندە طوردی وصکرە اوزرندن مرتفع اولوب عبدالمؤمن اندن سالم اولدی ومغربدە زجر بیلور برشخص وارایدی پدر عبدالمؤمن بو حالی اکا اخبار ایتدی واول شخص دیدیکە سریعا اهل مغرب عبدالمؤمن اوزرە اجتماع ایدرلر ودیدوکی کبی اولدی وحال عبدالمؤمن ملک مغرب اعلی واولی دە مشتهر اولدی وعبدالرحمن سنە ثمان وخمسین وخمسمائەدە فوت اولدی وجمهور ناسک بونک اوزرینە معتقدلردرکە عسل افواه نحلدن چقر نتەکم امیدی نکتەسندە اکا اشارت واردر نظم • عرق نعمت کیتی زذوق بخراست • مشابە کس مردە درق زنبور علی کرم اللە وجهەدن مرویدر دنیانی تحقیر ایچون بیورمشلرکە بنی آدمک اشرف لباسندە لعاب دودە واردر واشرف شرابندە رجیع نحلە واردر وکلامک ظاهری بودرکە عسل افواه نحلدن چقمیە ابن عطیە بونی علیدن رضی اللە عنە کرم وجهە نقل ایتدی وعلیدن معروف دلالت بودرکە بیوردیلرکە دنیا التی نسنەدر مطعوم ومشروب وملبوس ومرکوب ومنکوح ومشموم در واشرف طعام عسلدرکە مذاقە ذبابەدر واشرف مشروب مادرکە بر وفاجر انده مساویدر واشرف ملبوس حریردرکە نسج دودەدر واشرف مرکوب فرسدرکە اوزرندە رجال مقاتلە ایدر واشرف منکوح مراةدر مبالدەمبالدر واشرف مشموم مسکدرکە برحیوانک دمیدر وتحقیق بودرکە عسل بطون نحلدن چقر بو قسە بلمزلر قمیدنمی چقر غیری موضعندنمی چقر وعسلک منفعتە صلاحی تمام اولمز الا نحلک حموانفاسی ایلە اولور ارسطاطالیس نحل ایچون زجاجدن کوارە دوزدی تا نحلک کیفیت صنعتنە نظر ایدە ونحل عمل عسلدن ابا ایدوب باطن زجاجی طین ایلە صیوامینجە عملە شروع ایتمدی کە غزنوی وغیری دخی بونی بویلە ذکر ایتدیلر دمیری دیرکە بر تفسیر الکواشیدە الاعطیدن روایت ایتدکلرە عسل سمادن نازل اولور وارضدن نیجە اماکندە نابت اولور ونحل کلوب آنی ایچر صکرە خلیەیە ایدوب خلیەدە عسل ایچون مهیا اولمش شمع ایچنە القا ایدر بعض ناس

توهم ایدرکه عسل غدا نحلک فضلاتندن اوله دیمو سنده عسله منتجیل اوله که اول بعضک عبارتی بودر
امام احمد وحاکم وترمذی ونسائی حدیث عمر بن الخطابدن روایت ایتدی انه قال عمر کان رسول الله صلی الله
علیه وسلم اذا انزل علیه الوحی سمع عند وجهه دوی کدوی النحل وانه نزل علیه یوما فمکث ساعة ثم سری
عنه فاستقبل القبلة ورفع یدیه وقال اللهم زدنا ولا تنقصنا واکرمنا ولا تهنا واعطنا ولا
تحرمنا واثرنا ولا تؤثر علینا وارضنا وارض عنا ثم قال لقد انزل علی عشر آیات من اقامهن
دخل الجنة ثم قرأ قد افلح المؤمنون الذین هم فی صلوتهم خاشعون الآیه حاکم دیرکه بو حدیث
صحیح الاسناددر نحاس دیرکه اقامهن قولی انلرله عمل ایلدی وانلرده اولانه مخالفت ایتدی دیمکدر
نته کم فلان علمی ایله قایم اولور دیرلر و مستدرکده ابی سبرة الهذلیدن مذکوردر دیرکه
عبدالله بن عمر رسول اللهدن صلی الله علیه وسلم بکا بر حدیث تحدیث ایتدی بن انی فهم ایتدم
واملا کتاب ایتدم که بسم الله الرحمن الرحیم هذا ما حدث عبدالله بن عمر عن محمد بن عبدالله
ابن عمر عن محمد بن عبدالله رسول الله صلی الله علیه وسلم انه قال ان الله لا یحب الفحش ولا التفحش
ولا سیء الجوار وقاطع الرحم ثم قال انما مثل المؤمن کمثل النحلة وقعت فاکلت طیبا ثم سقطت
ولم تکسر ومثل المؤمن کمثل القطعة من الذهب الاحمر ادخلت النار فنفخ علیها فلم تتغیر ووزنت فلم
تنقص حاکم دیرکه بو حدیث صحیح الاسناددر و امام احمد وابن ابی شیبه وطبرانی روایت
ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم قال المؤمن کالنحلة تأکل طیبا وتضع طیبا وقعت فلم تکسر ولم تفسد
وبیهقی شعبده مجاهددن روایت ایتدی قال مجاهد صاحبت عمر بن الخطاب من مکة
الی المدینة فما سمعته یحدث عن رسول الله صلی الله علیه وسلم الا هذا الحدیث ان مثل المؤمن
کمثل النخلة ان صاحبته نفعک وان شاورته نفعک وان جالسته نفعک فکل شانه
منافع وکذلک النخلة کل شانها منافع ابن الاثیر دیرکه مؤمنی نحله بنزن وجه شبهی
نحلک حذاقت وفطنتی وقلت اذاسی وحقارت ومنفعتیدر و قنوعی و نهارده سعیی و
اقذاردن تنزهی وطیبات اکلیدر زیرا غیرک کسبندن اکل ایتمز و دخی نحولی و امیرینه طاعتیدر
وکیر وکیمی نحلک آفاتی واردرکه انی عملندن قطع ایدر آفاتندن بری ظلمتدرکه بری غیمدر
بری ریحدر بری دخاندر بری بادر بری ناردر کذلک مؤمنک دخی آفاتی واردرکه انکا
عملدن فتور وکسل ویرر و آفات مؤمندن بری ظلمة الغفلة در بری غیم الشک در
بری ریح الفتنه در بری دخان الحرام در بری ماء السعة در بری نار الهوی در انتهی و مستدرک
الوابی ده علی بن ابی طالبدن رضی الله عنه مذکوردر بوردیرکه سز ناسده طیرده نحله کبی اولکز
زیرا طیوردن برطیر یوقدرکه نحلی استضعاف ایتمیه اکر طیور جوف نحلده اولان برکتی بلسه لر
ایدی بو یله ایتمیه لر ایدی ناسه السنه واجساکز ایله مخالطه ایلک و اعمال و قلوبکز ایله ایلک
زیرا ار ایچون کسب ایتدوکی قالور وار یوم قیامتده محبت ایتدوکی ایله اولور وکرد دکین کبی
مستدرک الوابی ده ابن عباسدن مذکوردر ابن عباس کعب الاحباره سؤال ایتدی که
رسول اللهک صلی الله علیه وسلم نعتنی تورتده نیجه بولورسن کعب الاحبار دیدیکه بز آنی

بولورز که محمد بن عبدالله درمکه ده طوغر و طیبه یه یعنی مدینه یه مهاجرت ایدر و ملکی شامده اولور و
فحش دکلدر و اسواقده صخاب دکلدر و سیئه یه سیئه ایله مکافات ایتمز لکن
عفو وصفح ایدر و امتی حامدلردر سرا و ضرا انک مجموعنده اللهه حمد ایدرلر اطرافنی تنظیف ایدرلر و
اوساطنه ازار شد ایدرلر و وقتلرنده صف ایتدکلری کبی صلاتلرنده صف ایدرلر
و مسجدلرنده دویلری یعنی صوتلری دوی نحل کبیدر منادیلری جو سماده استماع اولنور تمّ
لطیفه معلوم اوله که الله سبحانه وتعالی نحله ده سمّ و شفا جمع ایتدی شفا عسلدر
که کمال قدرته دلیل اولمغه یجوزدر و نحله دن عسلی شمع ایله ممزوج اخراج ایتدی کذلک عمل مؤمن خوف
ورجا ایله ممزوجدر و عسلده اوچ سنه واردر بری شفا بری حلاوت بری لیندر و عمل مؤمن
دخی بو یله در نته کم الله تعالی تلین جلودهم وقلوبهم الی ذکر الله بیورمشدر و شباب دن ظهور ایدن
کهول و شیوخدن ظهور ایتمز و حال مقتضی و سابوع دخی بو یله در و الله تعالی نحله یه
اکل حلال ایله امر ایتدی حتی لعابی شفا اولدی و هر قاب ناره دراکل نخل دکلدر و دوا ایتدی
حلودرکه عسلدر و دوا الاطبا مردر نحله شجردن اکل ایدر و اذن خمر الا حلو جرء واختلاف
ماکلی اول حلوی تغییر ایتمز راقم الحروفه لایح اولورکه دمیرینک بو قولی اغلبه بنادر زیرا
کاهی اختلاف ماکل تغییر حلو ایدر طربزون سمتنده همشین دیمکله معروف بر ناحیه ده بر
عسل حاصل اولورکه طعمنده نوع مرارت محسوس اولدوغندن غیری نوع سمیتی دخی واردر
که اکلنه نوع سکر و غثیان ایراث ایدر و مضرتی قی ایله دفع اولنور و کاهی صداع مؤلم دخی
ایراث ایدر اما بو ناحیه دن غیری مواضعده بوکا شبیه عسل وار ایدوکی راقم الحروفک
مسموعی دکلدر و اول ناحیه خلقنک اصطلاحنده بو عسله دلی بال دیرلر انتهی حیوة الحیوانده
مسطوردر ابن ماجه و حاکم ابن مسعوددن روایت ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم قال العسل شفاء
من داء والقرآن شفاء لما فی الصدور فعلیکم بالشفائین القرآن والعسل و نقاش ابی وجره دن
حکایت ایتدی ابی وجره عسل ایله اکتحال و هر مرضنه انکله تداوی ایدردی و ابن ماجه ابی هریره دن
روایت ایتدی ان النبی صلی الله علیه وسلم قال من لعق العسل ثلاث غدوات کل شهر لم یصبه
عظیم من البلاء و عوف بن مالکدن مرویدرکه مریض اولوب دیدیکه بکا آب کتورک زیرا
الله تعالی و انزلنا من السماء ماء مبارکا بیورمشدر و دخی عسل کتورک که الله تعالی فیه شفاء للناس
بیورمشدر و دخی زیت کتورک که شجره مبارکه دندر و بو مجموعی خلط ایدوب ایچدی و مرضندن
بری اولدی و بخاری و مسلم و ترمذی و نسائی ابی سعید الخدریدن روایت ایتدی ابو سعید دیرکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتنه بر شخص کلدی قرداشم استطلاق بطنه مبتلادر دیدی
رسول علیه السلام عسل ایچورسون بیوردی صکره اول شخص ینه کلوب دیدیکه یا رسول الله عسل
ایچوردم و استطلاق بطنی زیاده اولدی و رسول علیه السلام اول شخصه اوچ کره قرداشکه عسل
ایچور دیدی و اول شخص دفعه رابعه ده ینه کلدی و رسول علیه السلام بیوردیکه عسل ایچور دیو
و قرداشی مرضندن بری اولدی تنبیه مهم دمیری دیرکه بو حدیثه دخی علیکم بهذا العود الهندی

یعنی القسط فان فیه سبعة اشفیة منها ذات الجنب حدیثنه دخی الحمی من فیح جهنم فاطفئوها بالماء
حدیثنه ودخی ان فی الحبة السوداء شفاء من کل داء الا السام یعنی الموت حدیثنه ودخی
الکمأة من المن وماؤها شفاء للعین حدیثنه ملحدیندن قلیلنده مرضی اولان اعتراض ایدوب دیدیکه
اطبا اجماع ایتمشلردرکه عسل مسهلدر اسهالی اولان کمسنه یه نه نافع اولور ودخی اجماع ایتمشلردرکه
محموم ماء بارد استعمال ایتمک مخاطره وهلاکه قریبدر زیرا مسامی جمع ایدوب بخار متحلل کیرو
دوندرر وحرارت غریزیه داخل جسمه منعکس اولوب سبب تلف اولور ودخی اطبا قسطک حرارت
شدیده اولمغله ذات الجنبه قسط ایله مداواتی انکار ایدرلر وبونی خطا عد ایدرلر وبو معترض ملحدک دیدوکی
جهالتیه درکه انلره الله سبحانه وتعالی بیورر که بل کذبوا بما لم یحیطوا بعلمه دمیری دیرکه بز احادیث
مذکوره یی شرح ایده لم واطبانک بونده اولان قوللرینی ذکر ایده لم که اول معترض ملحدک جهلی ظاهر اوله
معلوم اوله که علم طبک سایر علومدن تفصیله احتیاجی کثیردر حتی مریضه بر غضب عارض اولورکه مزاجینی
قیزدورر وعلاجی متغیر اولور وبو عارضه ایله ویاخود تغیر هوا ایله ویاخود بونلردن غیری اسنه(?) ایله که
کثرتی مالایحصی در اول ساعتک آردینجه کلن ساعتده اول دوا اولان شیء مریضه داء اولور
فیجن(?) برشیء ایله بر حالتی تخصیص یه شفا بولنسه اول شیء ایله سائر احوالده اول صحه وجمیع
اشخاصه شفا لازم کلمز واطبانک اجماعی بونک اوزرینه درکه مرض واحدک علاجی اختلاف سن حریف(?)
وزمان وعادت وغذاء مألوف وقوة طباع ایله مختلف اولور بو مقدمه دنصکره معلوم اوله اسهال
انواع کثیره دن حاصل اولور اول انواعدن بعض تخم وهیضادن حادث اولان اسهاللردر واطبا بونک کبیده(?)
طبیعة وفعل طبیعة ترک ایتمکله اجماع ایتدیلر اگر اسهال اوزرینه بر معینه محتاج اولورسه مادام که قوة
باقیه در اعانت اولنه اما حبس عند الاطبا ضرردر واستعجال مرضدر ومحتملدر که حدیث نبویده مذکور
اولان شخصه حادث اولان اسهال امتلادن ویاخود هیضه دن اوله پس انک دواسی اسهالی
اول حال اوزره ترک ایتمکدر یاخود تقویت ایتمکدر ولهذا رسول علیه السلام انکا عسل ایچورمک امر ایتدی
وانک اسهالی زیاده اولدی ورسول علیه السلام ینه ده اسهال فنا بولنجه اول شخصک عسل الحمه سنی آرتوردی
واسهالی منقطع اولدی یاخود اول اسهالی ایله اولان خلطه شرب عسل موافق ایدی پس بو ذکر ایتدوکمز
شیء ایله ثابت اولدیکه عسل صناعت طب اوزره جاریدر واول معترض ملحد صناعت طبدن جاهلدر
وقول اطبا ایله تصدیق حدیث نبوی ایچون معقود دکل استظهار دکلدرکه حدیثی تکذیب ایتسه لر
بز انلری تکذیب واکفار ایدرز ودعواتری مصدق حال مشاهده ایتسک اول تقدیرجه کلام رسول
علیه السلامی تأویل ایدرز وصحیح اولان شیء اوزره تخریج ایدرز وبز بو جوابی وما بعدنی انک ایچون ذکر ایتدککه
بر شاهد ایله اعتضاد ایتدکلرنده بر حاجه ایچون عدت اوله ودخی صناعت طبی کما هو حقه بیلمین معترض
ملحدک جهلی ظاهر اوله ومحموم ایچون ماء بارده قول کیردوبیله درزیرا معترض رسول علیه السلام دیمدوکی
نسنه یی دیر زیرا رسول علیه السلام فاطفئوها بالماء دیدکدن ارتق نسنه دیدی وماءنک صفتنی وحالتنی
تبیین ایتمدی واطبا ایله تسلیم ایدرلرکه حمی صفراویه صاحبنه ماء بارد شدید البروده ایچورمک ایله
تدبیر اولنور ودخی انکا ثلج ایچورب واطرافنی ماء بارد ایله غسل ایدرلر بعید دکلدر رسول علیه السلام حمی دن

بونوعی

بونوعی اراده ایتمش اوله اما بو معترضک ذات الجنبه قسطده شفا اولدوغن انکار ایتمه سی کیرو
تحکی کبی باطلدر بعض اطبانک علی التحقیق قولی بودرکه ذات الجنب بلغمدن حادث اولسه علاجی
قسطدر وحذاق اطبادن جالینوس وغیری ذکر ایتدیلرکه قسط وجع صدره نافعدر بعض قدمای اطبانک
قولی بودرکه قسط اعضادن برعضوک اسخاننه احتیاج واقع اولدوغی یرده استعمال اولنور ودخی
باطن بدندن ظاهرینه بر خلطی جذب ایتمکه احتیاج واقع اولدوغی یرده استعمال اولنور ورئیس الاطبا
ابن سینانک وفحول اطبانک دخی قوللری بودر وبو اقوال بو معترض ملحدک زعمنی ابطال ایتدی
واما رسول علیه السلامک قسط ایچون فان فیه سبعة اشفیة قولنده اطبا کتبندن بونک اوزرینه اطلاع
ایتدیلرکه قسط حیض وبولی ادرار ایدر وسمومه نافعدر وشهوت جماعی تحریک ایدر وعسل ایله
ایچلسه دود بطنی وامعاده اولان حب القرعی قتل وازاله ایدر وکلف اوزره طلا اولنسه آنی ازاله ایدر
وبرودت معده یه وکبده وحمی وارده یه وحمی ربعه وبونلردن غیره نافعدر وقسط ایکی صنفدر
بری بحریدر وبری هندیدر وبحری قسط ابیضدر وبعض قولنده ایکی صنفدن زیاده در وبعض اطبا بونک
اوزرینه نص ایتدی که قسط بحری قسط هندیدن افضل وحرارتده اندن اقل اوله وبعض قولنده ایکیسی دخی
درجه ثالثه ده حار یابسدر وقسط هندینک بو درجه ده حرارتی اشددر ورئیس ابن سینا قولی
اوزره قسط درجه ثالثه ده حار وثانیه ده یابسدر وحدیث نبویده مذکور اولان قسطدن که عود هندیدر
بو ذکر اولنان منافع وار ایدوکنده اطبا اتفاق ایتمشلردر بو تقدیرجه شرعا وطبا ممدوح اولمش اولور
دمیری دیرکه بز بو منافع قسطی کتب طبدن عد وایراد ایتدک زیرا رسول علیه السلام حدیثده بو منافعی
عدد مجمل ذکر ایتدی واما رسول علیه السلامک ان فی الحبة السوداء شفاء من کل داء الا السام
بیوردقلری قسطده سبق ایدن کبی کذلک علل بارده یه محمولدر رسول علیه السلام غالب احوال اصحابیه دن
مشهود اولان نسنه یی حسب المشاهده وصف ایدرلردی که بارزی قوللردر وقاضی عیاض
قولی اوزره منفعت حبة السوداده که شونیزدر اطبا اشیاء کثیره وخواص عجیبه ذکر ایتدیلرکه بو اشیاده
اثر رسول علیه السلامک قولنی تصدیق ایدر جالینوس ذکر ایتدیکه حبة السودا یعنی شونیز اکل اولنوب
ودخی بطن اوزره وضع اولنسه تحلیل نفخ ایدر ودیدان بطنی قتل ایدر وشونیز قلی اولنوب
وپاره پاره بز ایچنه صاریلوب شم اولنسه زکامی ازاله ایدر وتقشیر جلد ایدن حکه یی ازاله ایدر
وثآلیل معلقه ومنکسه وخیلانی قطع ایدر وحیض منحبسک انحباسی اخلاط لزجه دن اولسه آنی ادرار
ایدر وانکله جبین طلا اولنسه صداعه نافعدر وبثور وجربی قطع ایدر وبول لبنی ادرار ایدر و
خل ایله اورام بلغمیه اوزره ضماد اولنسه تحلیل ایدر وسحق اولنوب دهن ایله اسعاط اولنسه
عینده عارض اولان مایه نافعدر وکیر وبجموع(?) کبی انصباب مواده دخی نافعدر ووجع اسنان ایچون
انکله مضمضه اولنور ونهش رتیلایه نافعدر وبونکله تبخیر اولنسه هوام قاچورر قاضی عیاض
دیرکه جالینوس قولی اوزره حماء بلغم وسوداء ازاله ایتمک شونیزک خاصیتندندر ودخی
حب القرعی قتل ایدر وعنق مزکومه شونیز تعلیق اولنسه نافعدر وصاحب حمی ربعه نافعدر
وقاضی عیاض دیرکه ادویه حاره ده اولان خواص ایله امراض ایچون منافع بعید دکلدرکه بو معنی

ادویه کثیره ده بولنور وعموم حدیث بونیدن اوتوری شونیز دخی اول جمله دن اولور واستعمالی
احیانا منفرد واحیانا مرکب اولور انتهی اما رسول علیه السلامک الکمأة من المن وماؤها شفاء
للعین قولنده بعض قولی مراد مجرد نفس ماء کمأة در وبعض قولی اوزره معناسی بودر که ماء
کمأة بر دوا ایله خلط اولنور که اول دوا ایله عینه علاج اولنور وبعض قولی اوزره معناسی بودر که
اگر عینده اولان حرارتک تبریدی ایچون اولورسه مجرد ماء کمأة شفادر اگر بوندن غیری نسنه ایچون
اولورسه ماء کمأة غیر ایله مرکب اولور وشیخ الاسلام محیی الدین النووی رحمه الله دیر که
صحیح وبلکه صواب بودر که مجرد ماء کمأة مطلق عینه شفادر ماء کمأة عصر اولنوب اول دن
عینه ایچنه وضع اولنور ودخی شیخ مذکور دیر که بن وبندن غیری بزم زمانمزده براعمی گوردک که
حقیقة بصری زائل اولمش ایدی وگوزلرینی مجرد ماء کمأة ایله اکتحال ایدنهی وعمی دن بری اولوب
آکا بصری عود ایتدی وشیخ مذکور شیخ عدل امین کامل دمشقی در که صاحب فقه وصاحب روایة
حدیثدر وحدیث مذکوره اولان ماء کمأة یه اعتقادی وانکله تبرکا ماء کمأة یی استعمال ایدردی
وبونک ایچون الله تعالی آکا شفا ویردی انتهی وکمأة فتح کاف وسکون میم وهمزه مفتوحه ایله در صحاح جوهری
ترجمه سی اولان صراح ده کمأة نک فارسیه سی سمارغ در دیو مقیددر کبر حیوة الحیوانده در که بو حدیثده
واحادیث متقدمه ده رسول علیه السلام علوم دین ودنیایی جامع وحاوی اولدیغنک بیانی وصحة
علم طبک وجواز واستحباب تطبیبک تصریحی واردر زیرا احادیث صحیحه ده حجامت وشرب ادویه
وسعوط وقطع عروق ورقیه وکی وحقنه وادویه دن بونلرک غیری مذکوردر الله تعالی نک
مخلوقاتنده حکم واسرار جلیله سی وار ایدوکنده خفا یوقدر خالق حکیم عزت حکمته بر داء وبر مرض خلق
ایتمشدر که انک دوا وعلاجنی خلق ایتمش اوله نهایت حکمتنه نسبت مخلوقده داء بلا دواء و
مرض بلا علاج تصوری غایت اعوجاجدر که آنی بیلن بیلور وبیلمین بیلمز فائده عسلک اسماء کثیره سی واردر
سنوت اول اسمادندر که سفود وتنور کبیدر وحدیثده واردر که علیکم بالسنا والسنوت وسنوتدن
مراد عسلدر وسلوی دخی اسماء عسلدندر زیرا عسل ایله بر حلودن سلو حاصل اولور خالد بن زهیر الهذلی
قولنده واردر شعر وقاسمها بالله جهدا لانتم الذ من السلوی اذا ما نشورها نثر وحافظ واجیج
دخی اسماء عسلدندر زیرا عسلده ابداع اولنان نسنه یی عسل حفظ ایدر اصحاب کتب ستة عائشه دن
رضی الله عنها روایت ایدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حلوایی سور وعسلی ایچر ایدی وعلما دیرکه
حلوادن مراد هر حلودر وحلوادن صکره ذکر عسل شرفنه ومرتبه سنه تنبیه ایچوندر بعد العام ذکر خاص
بابندندر وحلوا ایله در وبو حدیثده طعامدن هر لذیذی ویرزقدن طیباتی اکل ایتمک جوازی واردر که
بونلر زهد ومراقبه یه منافی دکلدر خصوصا که بونلرک حصوصی اتفاق اوله تاریخ اصفهانده ترجمه احمد بن حسنده
ابن عمردن روایت ایله مذکوردر رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه ارضدن اول رفع
اولنان نعمت عسلدر الحکم اکل عسل حلال اکیرمی اکل نحل علی الاصح حرامدر آدمیته گبی که لبنی حلال ولحمی
حرامدر وبعض سلف جراد گبی اکل نحلی اباحة ایتدی مذهبده بو اباحة وجه ضعیفدر ودلیل حرمتی اولدرکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم قتلندن نهی بیوردیلر وقتلی حرامدر وقیاس نحل قتلنک جوازیدر

ابرا

زیرا ذوات ابردندر ونحلده اولان منفعت ضررینه معارضدر زیرا انسانک وغیرک اوزرینه حمله
ایدوب لدغ ایدر وافعی کتاب العجب ذکر ایتدیکه صقرک ودبا زنبک وجوارحدن بونلره کمزلرینک
قتلی جائزدر وبونکله تعلیل ایتدی که بونلرده اولان منفعت ضررلری ایله معارضدر که ضررلری
طیورنامی صید ایتمکدر وفقها بونلرده اولان ضرر قتلنی مبیحدر دیدیلر وبونلرده اولان نفع بونلری
قتلدن مانعدر دیدیلر اما بو قدر وار که رسول علیه السلام قتل نحلدن نهی بیوردیلر قولنی تسلیم ایله الله
ماعندن غیره مساغ یوقدر فرع نحل کوارده ده ایکن اگر مجموعی گورینورسه کوارده نحلک
بیعی صحیح اولور والا بیع غائب اولور ونحل طیران ایدرکن بیع اولنسه فقه شافعیه دن
تتمه ده بیعی صحیحدر وتهذیبده صحیح دکلدر صورت مسئله ام النحل کوارده ده اولمقدر نته کم ابن
الرفعه نک قولی بودر وجهین مذکورندن وجه اصح صحت بیعیدر ونحل ایله باقی طیر بیننده فرق
ایکی وجهله در وجه اول بودر که جوارح طیور انلره قصد ایدر وجه ثانی بودر که غالبا آکول اولمدقجه
نباتاتدن غیری دکلدر اگر صحت بیعی کوارده ده حبسنه موقوف اولسه اگر حبس آکا مضردر ضرری
سببی ایله بیعی متعذر اولمق لازم اولور طیوردن غیر بوکا مخالفدر که حبس انلره مضر دکلدر
وابو حنیفه رحمه الله قولنده بیع نحل صحیح دکلدر زنبور وحشرات ارض گبیدر شافعیه نک احتجاجی
بودرکه نحل حیوان طاهر ومنتفع به دکلدر دود قز گبی بیعی جایزدر زنبور وحشرات بوکا مخالفدرکه
منفعتلری یوقدر الحکم عسل حار یابس فی درجة الثانیة شهددر ادرار بول وتهییج قی ایدر
ومعطشدر وصفرا ایله مستحیل اولور وماء ایله مطبوخ اولنوب رغوه سی ازاله اولنسه حدتی زائل
وحلاوتی ونفخی قلیل اولور وغداسی وادرار بول ایتمه سی واطلاقی کثیر اولور وعسلک
متینی بیعی ظاهر الحمره در ومضرتنی تفاح مز دفع ایدر وسرعت فساد وتغیرتشانندندر اولان هر سنه
عسل ایچره وضع اولنسه مدت اقامتنده فساد طاری اولمز دنار ودخان طوقنمامش
اولان عسل بر مقدار مسک ایله خلط اولنوب اکتحال اولنسه عینه نازل اولان مایه
نافعدر وعسل ایله مطبوخ قمل وصئبانی قتل ایدر ولعوق عسل عضة کلب کلبه نافعدر
ومطبوخ عسل مسمومه نافعدر وخاصیت شمع عسلدندر که اکل اولنمه اثرات غم ایدر لکن اکلنه
احتلام اصابت ایتمز نزهة القلوبده مذکوردرکه طبع عسل درجه ثانیه ده حار یابسدر اخلاط
لزجه ورطوبات فاسده یی بدندن قلع ایدر وطبع شمع عسل معتدلدر جراحاتی بسیلی
تلیین ایدر نسر فارسیده دزکرگس ومغولیده بتوقجیو دیرلر حیوة الحیوانده مذکوردرکه نسر
طایر معروفدر جمع قلتی انسر وجمع کثرتی نسوردر وکنیتی ابو الابرد وابو مالک ابو المنهال وابو یحیی
وکنیت انثیسی ام قشعم در وبوکا نسر تسمیه سنک وجهی بودر که هر نسنه یی نسر ایدر یعنی نتف ایدوب
ابتلاع ایدر ونسر عریف الطیر در حسن بن علی بن ابی طالب رضی الله عنهما قولی اوزره نسر
صحیحه سنده دیرکه ابن دیدوک قدر تعیش ایله محقق موت سکا ملاقی اولور دمیری دیرکه
بنم قولم اوزره بوکلامده نسر طول عمرده محقق اولدیغنه مناسبت واردر دیرکه نسردن اطول العمر
بر طیر یوقدر بیک ییل معمر اولورلر وبوندن اوتوری بوکا ابو الطیر دیرلر ونسرک منسری واردر ومخلبی یوقدر

مخالب کبی اظفار حدادی واردر ونسر بازی دیک سفاد ایتدوکی کبی سفاد ایدرلر و بر
قومک زعمی بودرکه بو نوعک یعنی نسرک دیشی سنه ارککی نظر ایتمکله دیشی سی وضع بیضه ایدر
و دیشی سی حضن بیضه ایتمز وشمسه متقارب اولان اماکن عالیه ده وضع بیضه ایدر و حر شمس بیضه سی بچه نین
حضن مقامنه قائم اولور ونسر حاد البصردر جیفه یی درتیوز فرسخ مسافه دن کورر وکذلک حاسهٔ
شمی نهایتده در لکن اشم طیبا ایتسه فی الحال مرد اولور ونسر طیرانده اشد طیور و جناحده اقوی
طیوردر حتی مابین مشرق ومغربی یوم واحدده طیران ایله طی ایدر و بر جیفه اوزره عقبان واقع اولسه
نسر اکا نزول ایتدکده تأخر ایدوب و داکه عقبان اندن اکل ایدرلر نسر اکل ایتمز و مجموع جوارح طیور نسردن
خوف ایدرلر ونسر شره و رغیب در قچن جیفه اوزره دوشسه اکلدن ممتلی اولوب طیرانه
قادر اولمز حتی وثبات ایله وثب ایدوب و ثباتده طبقةً بعد طبقةٍ کندوینی هوایه رفع ایدر
وتحت ریحه داخل اولور و کاه اولور که امتلاسی حالنده شخص ضعیف انی صید ایدر ونسرک دیشی سی
بیضه و فرخنی خفاشدن صاقنوب قورقر و آشیانه برک صنوبر دوشرکه خفاش اندن
نفرت ایده ونسره فراق الوفی ایچون عارض اولان حزن سائر طائره عارض اولمز که الفی اولوفدن
بریسی آخردن مفارقت ایتسه اخری حزن و کمد ایله مرد اولور و سباع طیور ایچره جثه ده اکبر بوقدر
ونسره الهام اولنان غریبه ندر که دیشی سی وضع بیضه اراده ایتدکده عسرت عارض اولسه ارککی
هنده کیدوب آندن بر حجر اخذ ایدر که بو حجرک هیئتی جوز هیئتی کبیدر تحریک اولنسه ایچنده
حجر اخر تحرک حس اولنور و صوت جرس کبی صوتی ایشیدیلور و بو حجری کتوروب دیشی سنک
آلتنه وضع ایدوب وضع بیضه ده عسرتی زایل اولور که قزدیغی قویلیدر ونسر سید الطیر در کتاب
نفحات الازهار ولمحات الانوار صاحبی علی بن ابی طالبدن کرم الله وجهه روایت ایتدی
علی دیرکه حبیبم رسول الله صلی الله علیه وسلم ایشیتدم دیرکه بکا جبریل نازل اولدی و دیدیکه یا محمد
هر شیئک سیدی واردر سید البشر آدمدر و سید ولد آدم سن سن و سید روم صهیب در و
سید فارس سلماندر و سید الایام یوم الجمعه در و سید الحبش بلالدر و سید الشجر سدر در و سید
الکلام عربیه در و سید العربیه قرآندر و سید سور القرآن بقره در و سید الشهور رمضاندر
و سید الطیر نسردر وطبرانی معجم اوسطنده عائشه دن رضی الله عنها روایت ایتدی ان النبی
صلی الله علیه وسلم قال یا رب اخبرنی باکرم خلقک علیک قال الذی یسرع الی هوای کما یسرع
النسر الی هواه وشعب بیهقیده ابن هرون العبدی دن منقولدر ابن هرون دیرکه جنیدی ایشیتدم
دیرکه حق شکر نعمت الله تعالی انعام ایتدوکی نسنه ده الله عصیان ایتمکدر و هر کم ذکر الله ایله
رطب اللسان اولسه جنته خندان داخل اولور و دخی دیرکه الله تعالینک عبادی واردر که ذکرینه
کیدرلر نتکم نسر وکرینه کیدر و حلیه ده وغیرده وهب بن منبه دن منقولدر که بخت نصری
الله تعالی صورت نسره مسخ ایتدی و ملک الطیر اولدی صکره صورت اسده مسخ ایتدی و ملک السباع
اولدی صکره صورت ثوره مسخ ایتدی و ملک الدواب اولدی و مدت مسخی یدی یل اولدی
و ممسوخ اولدوغی حاللرده قلبی قلب انسان و عقلی عقل انسان کبی ایدی و ملکی قایم ایدی صکره

الله تعالی

الله تعالی اکا بشریتی رد و اعاده ایتدی و ملکنی دخی کندویه رد ایدوب انی توحید الهیه دعوت ایتدی
و بخت نصر دیدیکه هر اله باطلدر الا الله باطل دکلدر که اله سمادر و وهبه دینلدی که بخت نصر
مسلما می فوت اولدی اهل کتابک بونده اختلافلرینی بولدم بعض اهل کتاب دیدی که
بخت نصر بیت الهی تخریب و کتب الهیه یی احراق ایتدی و انبیایی قتل ایتدی و الله تعالی اکا
غضب ایدوب توبه سن قبول ایتمدی و بعض اهل کتاب دیدیکه موتندن اول مؤمن اولدی و
توبه سی مقبول اولدی انتهی نزهة القلوبده مذکوردر نسر مریض اولسه لحم انسان اکل ایدوب صحت بولور
و اکا ظلمت عین عارض اولسه مرارهٔ انثای اکل ایدوب نور بصری عود ایدر و رایحهٔ ورد و سائر
عطریات اکا مضردر ونسر اکثر اوقاتده قوافل و عساکر آردنجه کیدر که طریق آدرزده مرد اولنلری
اکل ایدر **الحکم** نسر اکل خبائث ایدوب استخبائی ایچون اکلی حرامدر طبرانی عقبة بن عامر الجهنیدن
روایت ایتدی قال عقبه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لما عرج بی الی السماء دخلت جنة عدن
فوقعت فی یدی تفاحة فلما وضعتها من یدی انقلبت حوراء مرضیة اشفار عینیها مثل مقادیم
النسور فقلت لها لمن انت قالت للخلیفة من بعدک **الخواص** قلب نسر جلد ذئب ایچره
قونوب انسان اوزره تعلیق اولنسه عند السلطان و عند الغیر مقضی الحاجه و محبوب و مهیب
اولور و ایدا اکا مسیح ضرر ایتمز و عظام نسردن بر عظم کبیر آلنوب ملوک و سلاطینه خدمت ایدنلر
لکنه اوزرنده تعلیق اولنسه غضبلرندن امین اوزره اولوب قلبلرنده محبوب اولور ونسرک
فخذ ایسرینک عظمی وجع قدمی اولانلر اوزره تعلیق اولنسه نفعی ظاهر اولوب ازاله ایدر و
ونسرک عقب ساقی صاحب نقرس اوزره تعلیق اولنسه نقرسی ازاله ایدر و عقب ساقی
ایمنی صاحب نقرسک رجل یمنی سنه و ایسری یسری سنه تعلیق اولنمز وریش نسر ایله
بر بیت تبخیر اولنسه هوامدن انده بر نسنه قالمز و کبدی احراق اولنوب اکحلیه بابده منفعت
عظیمه سی ظاهر اولور و بیضه نسرک برقاچ برکمه بر برینه ضرب و خلط ایدوب اوچ
کون انی احلیلنه سورسه قوة عجیبه ایله قوی اولور و مرارهٔ نسری عینه نازل اولان آبه قطره ونسرک
فک اعلیسی بر پاره بز ایچره قونوب کردن انسانه تعلیق اولنسه هوامدن برنسنه اکا قریب اولمز
و وضع حملی عسیر اولان زنک آلتنه ریش نسر وضع اولنسه سرعتله وضع حمل ایدر نزهة
القلوبده مذکوردر که مرارهٔ نسر اذنه تقطیر اولنسه صممی ازاله ایدر ویدی نوبت مرارهسی ایله
اکتحال ظلمت عینی ازاله ایدر و سیلان ماء عینه مانع اولور و شحم نسر عسل ایله خلط اولنوب
اکتحال اولنمق رمدی ازاله ایدر و لحم نسر و ورس و عسل و ملح و کمون ایله طبخ اولنوب اکل اولنسه
اکله و زخم هوام تأثیر ایتمز وشحمی اذابت اولنوب اذنه تقطیر اولنسه صممی ازاله ایدر **نعام**
فارسیده شترمرغ و ترکیده دوه قوشی دیرلر ترجمهٔ صحاح جوهری اولان صراحده مذکوردر که نعام
فتح ایله شترمرغدر و حمام کبی اسم جنسدر مذکر و مؤنث اولور و واحدی نعامه در صاحب الزاهر
قولی اوزره نعامه مذکر و مؤنث اولور و نعام اسم جنسدر و بو اسمله تسمیه اولندوغی لین رشتیدن
اولوریدر حیوة الحیوانده مذکوردر نعام مذکر و مؤنث اولور اسم جنسدر حمام و حمامه و جراد و جرادة

ونعامه نك جمعى نعامات در ونعامه نك كنيتى ام البيض وام ثلاثين در ونعامه نك مذكرى ظليم در
وراموزده مذكور در كه رأل ولد نعام در وجمعى رئال ورئلان در ومؤنثى رأله در حيوة
الحيوانده مذكور در كه ظليمك كنيتى ابو البيض وابو ثلاثين در ونعامك مذكرى ظليمدر وابو الصحى رى در
وجمعى ظلمان در كه وليد وولدان كبيد رعار الظليم يعار عرارا دينلور كسر عين مهمله ايله دركه عرار
صوت ظليمدر وحيوة الحيوانده باب النون ترجمهٔ نعامده در كه نعام طبايع حيوان ادرنه
تكلم ايدر قنده اكرچه جناح وريشى دخى وار ايسه طاير دكلدر وخفاش حامل اولوب طوغورركه
ديكى اذن بارزه سى واركه وريشى يوغيكن محضا خفاش وجود طيران ايچون والله تعالينك
انى خلق من الطين كهيئة الطير فانفخ فيه فيكون طيرا باذن الله قولنك مراعاتى ايچون خفاش طائر عد اولندى
ودجاجه طيران ايتمز ايكن اكا طير تسميه ايدرلر وبعض ناسك ظنى بودر كه نعام جمل وطايردن متولد اوله وبو غير صحيحدر
وجاحظ دير كه اهل فارس ظليمه اشتر مرغ تسميه ايدرلر تأويلى بعير وطايردر ودخى دير كه قدم بعيره خف دينلور
جمعى جفاف در ومنسم دينلور جمعى مناسمدر نعامه قلوص دينلور نته كم ابلده دخى بويله دينلور ديو بعضى ديديلر
نعامه ايله مشابهت كوردكلرندندر ودخى جاحظ دير كه عرب زعم ايدرلر كه نعام قرنين طلبنه كيتدى
وقولقدن قطع ايتديلر ايچون اكا ظليم تسميه اولندى وبو كلام عربك اعتقاد فاسدلرينه مبنيدر انتهى
ونعامه صمعادر خرج الشهم منصمعا دينلور يعنى قدذ سهم دم ايله متبل ومنضم اولسه وثرى مصمعه دينلور
يعنى دقيق اولوب رأسى محدد اولنسه وصومعهٔ راهب بوندندر زيرا اعلى رأسى دقيقدر راموزده
مذكور در كه اصمع سيف قاطعدر واشرف مواضعه مترقى اولاندر وكعب لطيف مستودر وصنعين الاذن
اولانه دركه مؤنثى صمعادر راقم الحروفه لايح اولديكه حيوة الحيوانده نعامه صمعادرديو وصف اولنديغى صغر اذنى ايچون
اوله وكير راموزده در كه صمعا قلب فى وراى عازم در انتهى وحيوة الحيوانده در كه رجل اصمع القلب دينلور
يعنى قلبى حديد ماضى اوله يعنى كسكين ويعنى جرى اولسه وكير ديعنى كلكى اذين قصير ين لاصقتين اولان رجله اصمع
ومرأه يه صمعا دينلور ودخى اصمع عرب بر قبيله در واصمعى بو قبيله دندر واسمى عبد الملك بن قريب در
واصمعى لغة ونحو وشعر كثيره ونوادر وافره صاحبيدر راموزده مذكور در كه اصمعى لغوى نحوى جد ينك
جديته منسوبدر وحيوة الحيوانده مذكور در كه نوادر اصمعى دندر دير كه بعض ازقهٔ كوفه يه مرور ايتدم
وبر بستاندن بر شخص چقدى كه كتفى اوزره جره وار ايدى ودر ايديكه بن نفسمى اهانت ايتمكله اكرام ايدرم
زيرا النفسم الله حقيچون بندن كنجه كمسه يه اكرام ايتمز وبن ديدم كه نفسكى بونك كبى نسنه ايله مى اكرام
ايدرسن ديديكه بلى بونكله اكرام ايدرم وسنك كبى سفله دن استغنا ايدرم كه انلردن بر نسنه تسؤال
ورجا ايتمه لرالله ويره دير واصمعى دير كه بن نفسمه كوردم كه بو شخص سنى نيدى ديوب كيدم كتدم
واول شخص اصمعى ديو بكا ندا ايتدى وبن ملتفت اولمدم واول شخص بو شعرى اوقودى شعر
لنقل الصخر من قلل الجبال • احب على من منن الرجال • يقول الناس كسب فيه عار •
وكل العار فى ذل السؤال نثر روايت اولنور كه رشيد اصمعى يه تقويم اللسان كوردوكك اى
نذر ديدى اصمعى ديدى كه بر شخص اوغلنه توصيه ايدوب ديديكه اى پسرلرم السنه كزى اصلاح ايدك
زيرا انسانه بر نائبه اصابت ايدر وتحمل ايدر وقرداشندن دابه سنى استعاره ايدر وصديقندن ثوبنى استعاره

ایدر

ايدر اما كنه ديه اعاره ايده جك كمسه بولامز كه بو معناده انشاد ايتديلر شعر
وما حسن الرجال لهم بزين • اذا لم يسعد الحسن البيان • كفى بالمرء عيبا ان تراه •
له وجه وليس له لسان نثر واصمعى دن مرويدر دير كه ابو عمرو بن العلا بعض ازقهٔ بصره ده
بن مرور ايدركن بنى بولدى ويا اصمعى قنده كيدرسن ديدى ديدم كه بعض اخوان زيارتنه كيدرم
ديدى كه اصمعى اكر بر فايده ويا بر مايده ايچون كيدرسك فبها والا فلا وبو معناده يوسف
الحلبى انشاد ايتدى شعر يا ايها الاخوان اوصيكم • وصية الوالد والوالد •
لا تنقلوا اقدامكم عائدا • الا الى من عنده فائده • اما لعلم تستفيدونه •
او لكريم عنده مائده • واصمعى بصره ده سنه عشره ومائتين هجريه ده فوت اولدى
ونعامه نك اعاجيبندندر كه بيضه لرين طوله مائل وضع ايدر وطولى بر حيثيتله در كه اوزرنه بر
رشته چكلسه اول طولدن بر شينك شئ اخذدن خروجى بولنمز يعنى رشته ايله طولنك
بر قنغى جانبندن اولجلسه مجموعى يكسان چقر وحضنده عدد بيضه سنى جسمى مشتمل اولمسه
هر بيضه يه حضندن نصيبنى ويرر ونعامه ايام حضنده طلب غذا يه چقر وهر قچن نعامهٔ اخرى
بيضه سن بولسه اونى دخى كندو بيضه سى ظن ايدوب بيضه سنه رجوع ايتمز بوندن
اوتورى نعامه حمق ايله موصوفدر وحمقده انكله ضرب مثل اولنلر ودير لر كه نعامه بيضه سنى
اوچ قسمت ايدر واحدين بعضنى حضن ايدر وبعضنك محتى غذا ايدر وبعضنى فتح ايدوب
هواده وضع ايدر حتى متعفن اولوب انزن دود تولد ايدر وفراخ چقدقده اول دودى اليه
اغتذا ايدر كفايه ده مذكور در كه عار الظليم دينلور يعنى ظليم صيحه ايتسه وانثى نعامك
صيحه سى زمار در انتهى ونعامه ماعدا بر ايكى اياقلينك ايكى اياغندن برى منكسر اولسه
مشى وحركتده رجل اخرى سى ايله استعانه ايدر ونعام مكاننده جاثم اولور حتى جوعله هلاك
اولور ابن خالويه قولى اوزره دنياده نعامدن غيرى بر حيوان يوقدر كه اب تسميه وابدا
آب ايچميه نعام نه ايشدر ونه آب ايچر وحيت دخى آب ايچمز لكن ايشدر و
نعامك تحتى يوقدر ونعامك حمقيندندر كه انى قناص بيتسه راسنى كثيب رمله ادخال ايدر
وكندوينى قناصدن استخفا ايتدى فرض ايدر ونعامك اكثر عدووى ريحه استقبال ايدر
وهر باركه عصف ريح زياده اولسه نعام شديد العدو اولور ونعام عظم صلب وحجر و
مدرى ابتلاع ايدر وحديدى ابتلاع ايدوب آب كبى اذابت ايدر واذن صلبى وصغيرده
نودكورسه خطف وبلع ايدر وجكرى بلع ايدوب لطافتنده جوفى عمل ايدر وانكر انك
جوفى احراقده عمل ايتمز وجرى ابتلاع ايتدوكنده ايكى اعجوبه وار در بريسى اغتذايه صالح اولميق
نسنه ايله تغذى ايتدوكيدر وبريسى بويله غذايى هضم ايتدوكيدر وابتلاع جرتمه سى انكار ايدرم زيرا بعضيدر
نار ده وضع ايدوب افراخ ايدر ذكرى سبق ايتدى الحكم اكل نعام بالاجماع حلالدر زيرا
طيباتدندر وياخود بوندن اوتورى حلالدر كه محرم انى قتل ايتديكه وياخود انى حرمده قتل ايتديكلرنده
صحابه بونك بدنه ايله قضا ايتديلر وبو قضا عثماندن وعلى دن وابن عباسدن وزيد بن ثابتدن

ومعاویه دن مرویدر بونی شافعی وبیهقی روایت ایتدی وشافعی صکره دیرکه بو قضا عند العلما
حدیث ایله ثابت دکلدر بن ملاقات ایتدکلرمدن اکثرینک قولیدر وتعامع بدنه ایله
قضا اولنور دیدی ولکن قیاس ایله دربونکا ایچون دکلدر انتهی ومحرم بیضهٔ نعامی اتلاف
ایتسه علمانک بونده اختلافی واردر عمر وابن مسعود وابن عباس وشعبی ونخعی وزهری
وشافعی وابوثور واصحاب الرأی قولرنده بونده قیمتی واجب اولور وابوموسی
الاشعری وابوعبیده قولرنده بونده صیام یوم واحد ویاخود اطعام مسکین واجب اولور
ومالک قولنده بونده عشر ثمن بدنه واجب اولور فرع حاکم ابوعبدالله جمع ایتدوکی مناقب
شافعیده مزنیدن اسناد ده مذکوردر مزنی دیرکه شافعیه بر تحفه بر چوق حیوان
ابتلاع ایدن نعامه دن سؤال اولندی وشافعی دیدیکه بن بونکله برنسنه حکم ایتمزم
لکن جوهر صاحبی کیسه اولسه واروب نعامه یی ذبح ایدر وجوهری ایدن اخراج ایدر
صکره صاحب نعامه یه نعامه نک حیه ونه بوحه بیننده اولدوغنک قیمتنی ویرر الامثال
مثل نعامه بودرکه نظیردر ونه جمل در بو مثل برکمسه ایچون ضرب اولنور که آنک خیرینه
وشرینه حکم اولنمیه وعرب اروی من نعامه درلر آب ایچمز وآبی کورسه عبث
ولعب ایله ایچر ودخی فلان اروی ونعام بیننده تکلم ایتدی درلر بو مثل کلمتین مختلفتین ایله
تکلم ایدن کمسه ایچون ضرب اولنور زیرا اروی جبالده ساکن اولور که مجتمع اولمزلر الخواص مرارهٔ نعام
ساعتنده قاتل سم در وعظام نعامک مخی اکل مورث مرض سل در وذرق نعام
احراق وسحق اولنوب انکله سعفه طلا اولنسه فی الحال ازاله ایدر ونعامه نک بیضه سی ایچنده
اولانک مجموعی اخراج اولندقدن صکره قشر بیضه سی خل ایچره وضع اولنوب اندن ترک اولنسه متحرک
اولوب بر موضعدن موضعه اوزه کیدر ونعام اکل ایتدوکی حدید اخراج اولنوب اندن سیف
وسکین ایشلنسه ابدا یوزی دونمز وبرنسنه اکا مقاومت ایتمز ونزهة القلوبده مذکوردر
مرارهٔ نعام ظلمت عینی ازاله ایدر واکل لحمنه مداومت ریاح قبیحه یی ازاله ایدر وشحمی ایله اورام اطلا
اولنسه شفا ویرر وبیضه سی قدر طعام ایچره القا ایتسه لر سرعتله طبخ ایدر وقشر بیضه سنی
مازبار ایچره القا ایتسه لر تسخین ایدر نغر حیوة الحیوانده مذکوردر ضم نون وفتح غین معجمه ایله
وجوهری قولی اوزره نغر عصفور کبی بر طیر احمر المنقاردر وجمعی نغراندر که صرد وصردان کبیدر
وانثی نغره دیرکه همزه کبیدر واهل مدینه بوکا بلبل تسمیه ایدرلر وترجمهٔ صحاح جوهری اولان صراحده
مذکوردرکه نغر همزه وزنی اوزره بر طیر صغیردر وجمعی نغر ونغران درکه کسر ایله در و
صاحب القاموس قولی اوزره نغره همزه وزنی اوزره نغرک واحدیدر ونغر بر طیردرکه
عصافیر کبی حمر المناقیردر وتصغیری حدیث نبویده وارددرکه یا ابا عمیر ما فعل النغیر
بولمشدر حیوة الحیوانده مذکوردر صحیحینده انس رضی الله عنه مرویدر دیرکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم خلقده احسن ناس ایدی بنم لام بر قرنداشم وار ایدی که فطیم ایدی
واکا ابو عمیر دیرلر ایدی وآنک بر طیر صغیری وار ایدی که انکله اوینار ایدی واول طیره نغیر دیرلر

رسول الله صلی الله علیه وسلم قچن بزه کلسه دیرایدیکه یا اباعمیر نه ایشلدی نغیر وعمیر تصغیر
عمرودر وفطیم مفطوم معناسنه در نووی دیرکه بو حدیثده فواید کثیره واردر جمله دن بیری
ولدی اولمینه تکنیه جوازیدر وتکنیه طفللک جوازیدر که تکنیه طفللک جوازی کذب دکلدر
حدیث نبویده وارددرکه بادروا بالکنی اولادکم لئلا تسبق الیها الالقاب السوء
واول فوایددن بری اثم اولمین محلده جواز مزاحدر وتصغیر بعض مسمیاتک جوازیدر
واول فوایددن بری رسول الله صلی الله علیه وسلم حسن خلق وکرم شمایل وتواضع وزیارت
اهل الفضل اوزره اولدوغنک بیانیدرکه ابوعمیر وانسک والده سی ام سلیم رسول الله
صلی الله علیه وسلمک محارمندن ایدی وبو حدیث ایله بعض ملکیه حرم مدینهٔ رسول الله
صلی الله علیه وسلم جواز صیده استدلال ایتدیلر بو حدیثده جواز صید حرم مدینه یه دلالت
یوقدر زیرا بو حدیثده اول طیرک حرم مدینه دن اولدوغی یوقدر بلکه بویله دینلورکه اول طیر
صید حلدندر وحرمه ادخال اولندی صید حلال ایچون بویله اولمق جایز اولور وحرم مدینه دن
صید جایز اولمز پس ابتداء صید ایله استصحاب امساکی فرق اولنور وتحریم صید مدینه ده
رسول الله تعهدن صلی الله علیه وسلم احادیث کثیره صحیح اولمشدر بونک کبی احتمال ایله
احادیث کثیره صحیح اولمشدر بونک کبی احتمال ایله احادیث صحیحه یی ترک ایتمک و
احادیث صحیحه یه بونکله معارضه ایتمک جایز دکلدر ودمیری کبی فواید حدیث مذکوردندر
که طیر صغیر ایله لعب صغیرک جوازینه بو حدیثده دلالت واردر امام العلامه ابوالعباس
القرطبی دیرکه لکن علمانک تجویز ایتدوکی بودرکه طفل ایچون طیر صغیر امساک اولنوب
طفل انی حبس ایتمکله اوینایه اما طیر ایله اوینایوب واکا تعذیب ایتمه سی جایز دکلدر
زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم تعذیب حیوان معهوددن نهی بیورمشدر الا اکلی ایچون
اولان تعذیبندن نهی ایتمشدر وقرطبیدن غیریسی دیرکه حدیث مذکورده انکله اوینار ایدی
حیوه وارد اولان قولک معناسی طیرک حبسی وامساکی ایله اوینار ایدی دیمکدر وبو کلامک
بو معنی ایچون قصده طیری وطیرک غیرینی حبس ایتمه نک جوازی واردر وابن عقیل الحنبلی قصده
حبس طیر وغیردن منع ایتدی وانی سفه وتعذیب عد ایتدی وابن عقیلک منعی ابوالدرداء انکه
بو قولندن اوتوریدر ابوالدرداء دیدیکه عصافیر یوم قیامتده شول کمسه یه شکوب کلورکه
اول کمسه عصافیری طلب ارزاقندن الیغویوب قصده حبس ایتدی ایدی و دیرکه یارب
بو شخص دنیاده بنی تعذیب ایتدی ابوالدرداءنک بو قولنک جوابی بودرکه عصافیرک بویله
ایتمه سی کندوینی اکل وشربدن منع ایدنلره در قفاله حبس طیردن سؤال اولندی مؤنتی
اکا کفایت ایدرسه جایزدر دیو جواب ویردی بلکه حدیث مذکورده صبیان طیر
صغیر ایله اوینامق ایچون جوازینه دلالت واردر وبعض صحابه بونی تکریه ایدرلر ایدی
ودمیری دیرکه ابوالعباس بن القاصک بو حدیث اوزره بر تصنیف حسن ولطیفی کوردم اول
تصنیفده کوردمکه ابوحنیفه رحمه الله برزنک صوتن ایشتدیکه ردمی آن ضرب ایتدی ودیری بو ضرب صنعته عقوبه در

وجهنه كتوبدر واصحاب ابو حنيفه دن بريسي نه كيفيتله بويله در ديدي ابو حنيفه ديديكه رسول الله صلى الله
عليه وسلمك تأديب بجاهل صدقة عليه قولندن اوتوري بويله در ودخي اول زني بيلورم كه جاهله در
الحكم اكل نغر حلالدر زيرا جنس عصافيردندر **نهس** صاحب الرامور قولي اوزره صرد وزننده برطيردر
جمعي نهسان در حيوة الحيوانده مذكوردركه نوني واخري سين مهمله ايله در وبوكا كيرد جن كبي نهاس دخي
ديلور صرده مشابه برطايردر لكن ملمع دكلدر متصل تحريك ذنب اوزره در وصيد عصافير ايدر وجمعي
نهسان دركه صرد وصردان كبيدر ابن سيده قولي اوزره نهس طيردن برنوعدر بواسمله مسمى اولدوغنه
وجه بودركه لحمي نهس ايدر ونهسك اصلي طرف اسنان ايله اكل لحمدر ونهش شين معجمه ايله مجموع اسنان
ايله اكل لحمدر وطير اكل لحم ايتدكده طرف منقاري ايله اكل ايدر انكيچون بوكا نهاس تسميه اولندي ومسند
امام احمد ومعجم طبرانيده مذكوردر زيد بن ثابت شرحبيل بن سعدي كوردي كه اسواقده برنهاس صيد ايتدي والندن
آلوب ارسال واطلاق ايتدي اسواق بر موضعك اسميدر وبو موضع حرم مدينه رسول اللهدندر كه
رسول الله صلى الله عليه وسلم اني تحريم ايتدي وتحريم ايتدوكنه علت بودر صيد من عضه صيد مكه كبي حرامدر
الحكم شافعي قولي اوزره اكل نهاس نهس لحم ايدن سباع كبي حرامدر **هامه** نزهة القلوبده مذكوردر
كه هامه ومنك در فارسيده جغد وكوب ديرلر ومغولسيده بايقوش ديرلر صوتي ايشدلدوكي
يرده حيات مرد اولور وجهتدن مصرده عزيزدر حيوة الحيوانده مذكوردر كه هامه تخفيف ميم ايله مشهوردر
وطير الليل دركه صدي در وصدي مذكوردر ودخي هامه نك جمعي هام وهامات در مسلم وغير جابردن
روايت ايتدي ان النبي صلى الله عليه قال لا صفر ولا هامة صاحب الرامور قولنده صفر عربك زعمي
ايتدكلري اوزره بطنده حيه دركه آجقده انساني عض ايدر ودخي صفر اول عضدركه اول حيه نك
عضي عند الجوع انسان حس ايدر وياخود صفر كبدده وشراسيف اضلاعده واقع اولور بر دوددر
كه انسان اول دوددن غايتده صفرت وجهه عارض اولور حديث نبويده لا صفر بيورلدوغي
بونلردر زيرا عرب زعم ايدرلر كه صفر انسانده جربدن سرايت ايدر ودخي صفر بطنده ما صفرك
اجتماعيدر نته كم مستسقيه عارض اولور انتهى وحيوة الحيوانده در كه لا صفر ولا هامة حديثنده
ايكي تأويل واردر تأويل اول بودركه عرب هامه ايله تشاؤم ايدرلر كه هامه طير الليلدن طاير معروفدر
وبعض قولنده هامه بوم دركه قچن عرب برينك خانه سي اوزره دوشسه ديرلر ايدي صاحب خانه كندوي
وياخود بعض اهل بيتي الكا كوندردي وبو تأويل امام مالك تأويليدر وتأويل ثاني بودركه عرب
اعتقاد ايدرلر ايدي كه ثاري اخذ اولنمين مقتولك روحي هامه اولوب وقبري قتنده طوروب
اسقوني اسقوني من دم قاتلي ديرايدي وثاري مقتول اخذ اولندقده طيران ايدردي وبو تأويل
اكثر علمانك تأويليدر كه مشهور اولان بودر وجايزدر كه بو ايكي نوع دخي مراد اوله ورسول عليه السلام
ايكيسندن جميعا نهي بيوردي وبرده بخاري وابوداود وترمذي ونسائي وابن ماجه ابن عباسدن روايت
ايتدي قال ابن عباس ان النبي صلى الله عليه وسلم كان يعوذ الحسن والحسين ويقول اعيذكما بكلمات الله التامة من كل شيطان
وهامة ومن كل عين لامة ثم يقول كان ابوكما ابرهيم يعوذ بهما اسمعيل واسحق خطابي ديركه هامة تشديد
ميم ايله حيه وعقرب وبونلر كبي ذوات السموم هوامدن بريدر انتهى وبو حديثده هامه دن مراد هر ذا ايله

حزن وهم ويرندر هم يهيم دن اسم فاعلدركه فهو هامه ديلور كان رسول عليه السلام ديديكه اذا ايله
هامه اولان هر نسنه نك شرندن سزي صاقنورم ومن كل عين لامة قولنك معناسي عين ذات
لمم ديمكدر خطابي ديركه امام احمد رسول عليه السلامك اعيذكما بكلمات الله التامات قولي ايله قرآن
غير مخلوق ايدوكن استدلال ايدردي وديرايديكه رسول الله صلى الله عليه وسلم مخلوق ايله استعاذه
ايتمز وبر كلام مخلوق يوقدركه انده نقص اولميه وكلامدن تام ايله موصوف اولان غير مخلوقدركه الله تعالى نك
كلاميدر وحافظ ابو نعيم حليه ده ابن مسعوددن روايت ايتدي ابن مسعود ديديكه عمر بن الخطاب قتنده ايدم
كعب الاحبار ديديكه يا امير المؤمنين كتب انبياده اوقودم سكا بر شئ اغرب اخبار ايده يمي
عمر رضي الله عنه ديديكه بكا اخبار ايله كعب الاحبار ديديكه سليمان عليه السلامه بر هامه كلوب السلام عليك
يا رسول الله ديدي وسليمان عليه السلام ديديكه عليك السلام يا هامه بكا اخبار ايله كه سن نيچون زرعدن
اكل ايتمزسن هامه ديديكه يا نبي الله انكيچون آدم عليه السلام رب عزته زرع سببي ايله عصيان ايدوب
جنتدن اخراج اولندي سليمان عليه السلام ديديكه نيچون صو ايچمزسن هامه ديديكه يا نبي الله انكيچون كه
قوم نوح صوده غرق اولدي سليمان عليه السلام ديديكه عماراتي نيچه ترك ايدوب خرابه نزول ايتدك
هامه ديدي كه زيرا خراب ميراث اللهدر وبن ميراث اللهده ساكن اولورم سليمان عليه السلام
ديديكه برخرابه اوزره صيحه ايتدكك نه ديرسن هامه ديديكه ديرمكه قنده درانلركه دنياده فيها ايله
تنعم ايدرلر ايدي انلر كندیلر دنيادن وازكلديلر سليمان عليه السلام ديديكه بيوت ناسه
اوغرادكك نيچه صيحه ايدرسن هامه ديديكه ديرمكه واي ابن آدمه نيچه نايم اولورلركه اوكنده
شدايد واردر سليمان عليه السلام ديدي كه سكا نه اولدي كه كوندز چيقمزسن هامه ديدي كه
بني آدمك انفسنه كثرت ظلملرندن چيقمزم سليمان عليه السلام ديديكه بكا اخبار ايله هر
صباحكده نه ديرسن هامه ديدي ديرمكه يا غافللر تزود ايلك وسفرلريكيز ايچون تهيئه
ايلك وخالق النوره تسبيح ايلك سليمان عليه السلام ديديكه طيورده ابن آدم ايچون
هامه دن انصح وابن آدم اوزرينه هامه دن اشفق برطير يوقدر وهامه يه قلوب جهالدن
ابغض برنسنه يوقدر **الحكم** لحمنده حكم شرعي تحريم اكلدر فتاواي قاضيخانده مذكوردركه
هامه صيحه ايتدوكده بر كمسه ديسه كه بر شخص اولور بعض فقها قولي اوزره كفردر بوكلام تطير
الا تفاءل طريقي اوزره ديلور **هدهد** حيوة الحيوانده مذكوردركه ضم هائين وبينهما ده سكون
دال مهمله ايله طاير معروفدركه خطوط والواني واردر وكنيتي ابو الاخبار وابو ثمامه وابو
عباده وابو الربيع وابو روح وابو سجاد دهدر وبوكا ضم اول ايله هداهد دخي ديلور
وجمعي هداهددر كه فتح اول ايله در وهدهد طبعا منتن الريح برطيردر زيرا فحوصني زبلده بنا
ايدر وبو حال جميع جنسنده عامدر وذكر اولنمشدركه هدهد باطن ارضده آبي كورور
نته كم انسان باطن زجاجده كورور وزعم ايدرلر كه هدهد سليمان عليه السلامك آب اوزرينه
دليل ورهنماسي ايدي بوسببدن سليمان آني بولمدوكده تفقد ايدوب تفقدنده ديدوكني الله تعالى
كلام مجيدنده سليماندن حكاية اخبار ايتدكه لاعذبنه عذابا شديدا اولاذبحنه اوليأتيني بسلطان مبين

زمخشری قولی اوزره هدهدک سلیماندن تخلفنده سبب بو اولدیکه سلیمان علیه السلام نزول ایتدوکی
حینده هدهد هواده تحلیق ایتدی ایدی و بر هدهدی کوردیکه اول هدهد ملک سلیمانی و مهر شیدی
سلیمانه مسخر اولانی وصف ایتدی و اول هدهد دخی بوکا ملک بلقیسی ذکر ایدوب ددیکه بلقیسک
تحت یدنده اون ایکی بیک قاید یعنی سر عسکر واردر و هر قایدک تحت یدنده یوز بیک عسکر
واردر و بو هدهد ملک بلقیسی ذکر ایدن هدهد ایله آنی کورمکه کتدی و عصردن اول رجوع ایده میوب بعد
العصر رجوع ایتدی و سلیمان علیه السلام عریف الطیر که نسر درانی دعوت ایدوب اکا هدهدن
سؤال ایتدی و نسر هدهدی بلمز حقدی و سلیمان علیه السلام سید الطیر که عقابدر اکا دیدیکه هدهدن خبر کتور
عقاب مرتفع اولوب دنظر ایدوب کوردیکه هدهد اقبال ایتدی عقاب اکا قصد ایتدی هدهد عقابه
یالوارب الله آننه اندوردی و دیدیکه اول الله حقیچون بکا رحم ایله که سنی بنم اوزرمه اقوی و اقدر
خلق ایتدوکی رحم ایتمک ایچوندر دعقاب هدهدی ترک ایدوب دیدیکه سن هالک درکه اعتماد ایدوب
اکا اوبدک نبی الله یمین ایتدیکه سکا تعذیب ایده هدهد دیدیکه تعذیبه یمیننده هیچ بر نسنه استثنا
ایتدیمی عقاب دیدیکه بلی استثنا ایدوب دیدیکه اولیاتینی بسلطان مبین و هدهد کلوب
سلیمانه قریب یرده ذنب و جناحینی ارخا ایدوب سلیمانه تواضع ایچون جناحلرین
ارض اوزره جر ایتدی و سلیمان قربنه وار دقده سلیمان علیه السلام انی باشندن یپشوب کندویه
چکدی هدهد دیدیکه یا نبی الله بین یدی الله وقوف و قیامکی ذکر ایله و سلیمان ارتعاد ایدوب
انی عفو ایتدی و سبب غیبتندن سؤال ایتدی و هدهد خبر بلقیسی اخبار ایتدیکه بو بابده اولان قصه کتب تفاسیر
و غیرده مشهوردر و هدهدک تعذیبی حالی محتمل اولدوغی شی ایله درکه انبا جنسی انکله معتبر اوله و بعض
قولنده سلیمانک طیر ایچون اولان عذابی ریش و ذنبی نتف ایدوب ممعطا شمسه القا ایتمک ایدی که
نمل و هوام ارضدن امتناع ایده مزدی و بعض قولنده انی قطران ایله طلا ایدوب شمسه وضع ایتمک ایدی
و بعض قولنده انی نمله القا ایدوب قطران ایله طلا ایدوب شمسده وضع ایتمک ایدی ایداع ایتمسی ایدی
بعض قولنده اکا صحبت اضدادی الزام ایتمسی ایدی بعض عقلادن منقولدر دیرکه اضیق سجون صحبت
اضداددر و بعض قولنده انی غیر جنسی ایله حبس ایتمک ایدی و بعض قولنده اکا خدمت اقرانی الزام
ایتمسی ایدی و بعض قولنده اکا عجوز تزویج ایتمسی ایدی و بواغا و بلدن قول انی مجموعنک اظهری در
دمیری دیرکه اگر خاطره خطور ایتسه که سلیمان علیه السلامه تعذیب هدهد ایتمسی نه دن حلال اولدی نعم
قولم اوزره جواب بو درکه جایزدرکه الله تعالی سلیمان ایچون بونی اباحه ایده نته کم ذبح بهایم و
طیوری اکل ایچون و منافعدن آخر منفعت ایچون اباحه ایتدی و عکرمه قولی اوزره سلیمان علیه السلام
تعذیب هدهددن انکیچون دازکلدیکه هدهد والدینه بر واجدن اوزره دروالدینک حالی کبر زمان
هدهد انلره طعام نقل ایدوب زق و اطعام ایدر حافظ قولی اوزره هدهد حیوان حفوظ و ودود
ووفادر زیرا دیشیسی غیبت ایتسه اکل و شرب ایتمز و طلب قوت و غیره مشتغل اولمز
و دیشیسی کیرو کندویه عود ایدنجه صیحه و فریادین کسمز و دیشیسی مردار اولدقده اندن صکره اخر دیشی ایله
سفاد ایتمز و ما دام که زنده دیشیسنک اوزرنده اوزرنده صیحه ایدر و طعامدن قارنی طویجه

اکل ایتمز بلکه موته مشرف اولنجه امساک رمق مقداری اکل ایدر و موته قریب اولدقده طعامدن
شی یسیر اکل ایدر دکالده و شعب الایمانده وارددر نافع بن الازرق ابن عباسه سؤال ایدوب دیدیکه
الله تعالی سلیمانه بو دکلونک تخویل و تملیک ایتمش ایکن و هدهد بویله صغیر ایکن سلیمان هدهد ایچون
نیچه رنجیده اولدی ابن عباس دیدیکه سلیمان اکا محتاج اولدی ایدی دارض هدهده نسبت
زجاج کبی ایدی باطن ارضدن ابی کورردی سبب انفعالی بو ایدی نافع ابن عباسه دیدیکه کوزل
مبالغه اوجوردک بحتا رضده اولان آبی نیچه کورر که مقدار اصبع تراب ایله برفخ تغطیه اولنسه
آنی کوره مز ابن عباس دیدیکه اذا نزل القضاء عمی البصر و بو معناده ابو عمرو الزاهدک قولی انشاد
ایتدی شعر

اذا اراد الله امرا بامرء • وکان ذا عقل ورای و بصر • وحیلة یفعلها فی دفع ما
یاتی به محتوم اسباب القدر • غطی علیه سمعه و عقله • وسله من ذهنه سل الشعر •
حتی اذا انفذ فیه حکمه • رد علیه عقله کی یعتبر

نثر و نافع بن الازرق خوارجدن بر
فرقه نک رئیسیدر که اول فرقه یه ازارقه دینلور علی بن ابی طالب کرم الله وجهه تحکیمنده انکار ایدرلر
واندن تبری ایدرلر و علی رضی الله عنه بونلر قتنده قبل التحکیم امام عدلدر و عثمان بن عفانک رضی الله عنه
بر وقتده امامتنه انکار ایدرلر و زعم ایدرلر که عثمان اول وقتده حدث ایتدی و حکمینی
یعنی ابو موسی الاشعری و عمرو ابن العاصه انکار ایدرلر و معاویه بن ابی سفیانی اکفار ایدرلر و
دکندولره مخالف اولنلرک قتل اطفالنی جایز کوررلر و قذف محصن ایدن کمسه اوزره
اقامت حدود ایتمزلر و قذف محصنات ایدن کمسه اوزره اقامت حدود ایدرلر و دیرلر که الله تعالی
اهل تکلیفی افنا ایتدکده علمک مجموعنه فنا طاری اولور و دیرلر که مرتکب کبایر مخلد فی النار در و فی حق
ذنب اولور سه اولسون هر ذنب اوزره اصرار کفردر و بو فرقه نک بونلردن غیری اقوال کثیره سی
واردر قاتلهم الله قزوینی حکایت ایتدی هدهد سلیمان علیه السلامه دیدیکه بنم ضیافتمه کلمکه
میل ایدرمیسن سلیمان علیه السلام دیدیکه بن تنها مر وارهیم هدهد دیدیکه بلکه جمیع عسکرکله
کل و فلان جزیره یه فلان کونده کل و سلیمان جنودی ایله انده حاضر اولدی و هدهد طیران ایدوب
بر جراد صید ایدوب و جرادی بوغوب بحره ایچره اتدی و دیدیکه بو جرادی اکل ایدک اول کمسه یه
که لحمی کفایت ایتمیه شوربا سی کفایت ایدر و سلیمان علیه السلام و جنودی حول کاملا بوندن اوتوری
ضحک ایتدیلر و بو معناده دینلمشدر نظم

جاءت سلیمان یوم العرض هدهدة • اهدت له من جراد کان فی فیها
و انشدت بلسان الحال قائلة • ان الهدایا علی مقدار مهدیها
لو کان یهدی الی الانسان قیمته • لکان یهدی لک الدنیا و ما فیها

نثر حکایت اولنورکه امام الحافظ ابو قلابه عبد الملک
ابن الرقاشینک والده سی کندویه حامل ایکن منامنده کوررکه کویا بر هدهد طوغوردی و
انسنه دیرلرکه اگر رؤیاک رؤیای صادقه ایسه بر ولد کثیر الصلوة طوغورسن و صکره ابو قلابه
کبیر اولدقده هر کون درت یوز رکعة نماز قلردی و حفظندن التمش بیک حدیث تحدیث ایتدی
و سنة ست و سبعین و مائتین هجریده فوت اولدی رحمه الله نزهة القلوبده قصص الانبیادن

حکایة عوج

نقلده مذکوردر عوج بن عنق بر صخرهٔ عظیمه‌یی قالدردی که موسی علیه السلامی و قومنی انکله اهلاک ایده
حق تعالی هدهده اول صخره‌یی ثقب ایتمکی امر ایدوب هدهد ثقب ایتدی و اول صخره عنق عوج
بن عنقه کچوب الننده هلاک اولدی **الحکم** قول اصح اوزره هدهدک اکلی حرامدر زیرا امام احمد
و ابو داود و ابن ماجه و عبد الحق بن قانع ابن عباسدن روایت ایدوب تصحیح ایتدی رسول الله
صلی الله علیه و سلم قتل نمله و نحله و هدهد و صرددن نهی ایتدی و قتلدن نهی حرمتنه دلیلدر
و دخی اکل هدهدک علت حرمتی منتن الریح اولوب دود اقتیات و اغتذا ایتدوکیدر و بعض
شافعیه قولنده اکلی حلال اولور زیرا شافعیدن هدهده وجوب فدیه حکایت اولندی
یعنی محرم هدهدی قتل ایتسه فدیه و قربان ویرمک واجب ایدوکی حکایت اولندی و عند الشافعی
وجوب فدیه اولمز الا مأکول اللحمده اولور **الخواص** لحم هدهد طبخ و اکل اولنسه قولنجه نافعدر و دم
هدهد حار ایکن عینده عارض اولان بیاضه تقطیر اولنسه ازاله ایدر و مخ هدهد ایله برج حمام تبخیر اولنسه
حمامه اذا ایدنلردن برنسنه اکا قریب اولمز و هدهد مذبوحک مجموعی بر بیتده تعلیق اولنسه اول بیتک
اهلی سحردن امن اوزره اولور و هدهدک لحیه اسفلی برکمسه اوزره تعلیق اولنسه ناس اکا محبت ایدرلر
و مجنون عرف هدهد ایله یعنی باشی اوزره اولان ریش ایله تبخیر اولنوب بوکا مداومت ایلسه جنونی زایل
اولور و لحم هدهد ایله جماعدن معقود و یاخود مسحور اولان کمسه تبخیر اولنسه عقدینی ازاله ایدر و قلب هدهد
مشوی اولوب سداب ایله اکل اولنسه نسیانی ازاله ایدر حفظ و ذکا ایچون نافعدر اکل ایدن کمسه
برنسنه اونتمز اولدر حب البلغم دن بو انفعدر و عاقبتی اسلمدر و عینی هدهد صاحب النسیان اوزره تعلیق
اولنسه اونوتدوغنی ذکر ایدر و ریش هدهدی انسان کوتوروب مخاصمه ایتسه خصمنه غالب اولوب
مقضی الحاجه اولور و اراده ایتدوکنه ظفر بولور و مصران هدهد نزیف الدم اولان کمسه اوزرنه
تعلیق اولنسه دمی منقطع اولور و هدهدک جناح ایسرندن اوچ ریش اخذ اولنوب اوچ کون قبل
طلوع الشمس بر قومنک باب و داری اول ریشلرله سپورلسه و سپورن کمسه نتکم بو تراب
بو مکاندن منقطع اولدی فلان بن فلان بو موضعدن اویلجه منقطع اولسون دیسه اول کمسه اول
مکاندن چقوب کیرو عود ایتمز و هدهدک جناح ایسری احراق اولنوب رمادی برکمسه‌نک طریقی
اوزره نثر اولنسه اول کمسه اول رماد اوزره بصدقده تأثیر رماد ده حب شدید ایله محبت ایدر
و جناح ایمننک ریشی دخی بویله در و بو عملی ایدر و منقاری بر جلده دیکلوب بر شخصک کندو
اسمی و آنه سی اسمی ایله برکمسه اوزره تعلیق اولنسه ذکری سبق ایدن کبی عمل ایدر و جناح
ایسرنده اولان ریش اطولی مقبولدر و دم هدهد بر صدف ایچره اخذ اولنوب و عینده ظهور
ایدن شعر نتف اولندقدن صکره اول آقذ عینه تقطیر اولنسه شعری ازاله ایدر و هدهد ذبح اولنوب
و دماغی اخذ اولنوب تجفیف اولنسه و بر مقدار مصطکی سحق اولنوب و یکری بر دانه
ورق آس ایله دق و خلط اولنوب و انسان اراده ایتدوکی کمسه‌یه انی اشمام ایتسه
شم ایدن کمسه اکا حب عظیم ایله محبت ایدر و مصران هدهد تجفیف و دهن سمسم ایله
سحق اولنوب انسان شعر لحیه و رأسنی انکله اوچ کون باغلسه شعرنی سواد عظیم ایله تسوید ایدر

وصاحب عین الخواص دیرکه بعض کتب الخواصده کوردم اون هدهد اخذ اولنوب و ریشلری
نزع اولنوب بر دارده و یا بر دکانده قونوب ترک اولنسه اول مکان خراب اولوب
معمور اولمز و هدهدک مخالب رجلندن مخلب واحد اخذ اولنوب صبی اوزره و یاخود
غیری اوزره تعلیق اولنسه اکا عین حاین اصابت ایتمز و دائما عافیتده اولور و ریش هدهددن
بر ریش ایله بر بیت تبخیر اولنسه اول بیتدن هوامی طرد و دفع ایدر و نزهة القلوب و عجایب
المخلوقاتدن نقلله مذکوردر که هدهد اولدوغی مقامده هوام قرار و آرام ایتمز و هدهد
مریض اولسه عقرب اکل ایدوب صحت بولور و عینی هدهدی بر کمسه‌نک زیر بالیننده قوسه‌لر
نایم اولمز و مجذوم اوزره ربط اولنسه صحت بولور اما نسیان ایراث ایدر و اکل اولنمامق
علم و دانشی آرتورر و لسان هدهدی کوتورن کمسه‌یه عدوسی ظفر بولمز و قلب هدهدی
کوتورمک تقویه جماع ایدر و قلب هدهدی بریان ایدوب شکر ایله ایکی کمسه معا
اکل ایتسه‌لر بربرینک محبتندن بی صبر و شکیب اولورلر و مرارهٔ هدهدی اوچ کون بر مکان
مظلمده صاحب لقوه و فالجه سورسه‌لر صحت ویرر و جناح ایمنی نائمک تحت رأسنه
قویسه‌لر منتبه و بیدار اولمز و دخان جناحی حمامی برجندن اورکودوب قاچورر
و مدت مدیده کیرو عودت ایتمزلر و اظافیر هدهد احراق و سحق اولنوب و شربت
ایچره بر زنه ایچورلوب زوجی انکله مجامعت ایتسه حامل اولور **همج** صاحب الرموز
قولی اوزره بعوض کبی ذباب صغیردر که غنم و حمیرک وجوه و اعینی اوزره دوشر
واحدسی همجه در و بوندن درکه رعاع حمقایه همج دینلور و دخی همج نعاج هزیله در
و معاشده سوء تدبیردر و دخی جوع دیمکدر انتهی حیوة الحیوانده مذکوردر که همج جمعدر همجه در
و همجه بعوض کبی ذباب صغیردر که غنم و حمیرک اعین و وجوهنه و شردر اهل اشتقاق
اسم همجدن بر لفظی مشتق طوتدیلر که اول لفظ ایله اول اسم تأکید اولنور و همج هامج دیدیلر که
لیل لائل و صیف صائف و وتد واتد و یوم ایوم و جاهلیة جهلا دیدکلری کبیدر و ناسدن
رعاع اولنه یعنی بیعقل و احمق و شاب اولانه همج دینلور قال علی رضی الله عنه سبحان
من ادمج قوائم الذر و الهمج و قال رضی الله عنه لکمیل بن زیاد یا کمیل القلوب اوعیة و خیرها
اوعاها للخیر و الناس ثلاثة عالم ربانی و متعلم علی سبیل نجاة و همج رعاع
اتباع کل ناعق انتهی ربانی علمده راسخ اولانه که علمی ایله عاملدر صاحب قوت القلوب
علینک رضی الله عنه بو قولنک تفسیرنده دیرکه همج اول فراش یعنی اول پروانه درکه
جهلندن ناره تهافت و تساقط ایدر و واحدی همجه در و رعاع ناسدن خفیف
و طیاش اولانه درکه عقلی اولمیه و انی طمع استفزاز و غضب استخفاف و عجب ازدها
و کبر استیحاش ایده و صاحب قوت القلوب دیرکه علی رضی الله عنه بونی دیدکدن صکره
بکا ایدوب دیدیکه علمه موت حاملی ایله موت بویلجه تیتشور **ورشان** حیوة الحیوانده
مذکوردر که شین معجمه ایله ساق حردر و حیوة الحیوانده باب السین المهمله ده مذکوردر که

ساق سین مهمله وقاف ایله وحرحا ورا مهملتین ایله درکه قمارینک ارککیدر وابن سیده قولی اوزره
قمارینک ارککنه ساق حر تسمیه سی حکایت صوتی ایله در زیرا صیحه سنده ساق حر معرب دکلدر
اکر معرب اولیدی منصرف اولوردی واکر مضاف اولسه ساق حرٍّ دینلوردی واکر مرکب توصیفی
اولسه ساقٌ حرٌّ دینلوردی واکرچه نکره ایسه دخی منصرف اولوردی واعرابی ترک اولنمغله بعینه
حکایت صوت اولدوغنه دلیلدر کم بو طیرک صیاحیدر وحیوة الحیوانده کیرو باب الواوده ذکر
ورشانک جمعی وراشین در سرحان وسراحین کبیدر وکرو کروان کبی جمعی ورشان اوزره دخی اولور
کسر واو ایله در وکروان دیدکلری طایر معروفک جمعیدر وکروان فتح کاف ورا مهمله ایله در و
ورشان قمرینک ارککیدر وبعض قولی اوزره ورشان فاخته وحمامه بیننده متولد بر طایردر وبعض
ناس بوکا ورشین تسمیه ایدر کم بو اسمک العازنده ابن عنین قولیدر **شعر** یا علماء القریض انی اعجزنی التعریض کشف
فخبرونی عن اسم طیر النصف حرفان والنصف حرف **نثر** وورشانک کنیتی ابو الاخضر وابو عمران وابو نایحه در
وورشان برنیجه صنفدر بر صنفی نوبیدر که اسوددر وبر صنفی حجازیدر وصوتی نوبیلرک شجیدر ومزاجی سایر
حجازیات مزاجنه نسبت ایله بارد ورطبدر وحجازیات اصواتی بیننده ورشان حجازینک صوتی ملاهی
بیننده صوت عود کبیدر وورشان اولادنه غایت شفقت ایله موصوفدر حتی اولادی فی ید قناصده
کورسه کاهی کندوسنی اهلاک ایدر وورشان مثل من رجل غریبدر که اخبار ورشده دلالت ایدر
زیرا ورشان نوح علیه السلام سفینه ده ایکن نوحه نقصانی ای اختیار ایدی وعطا قولی اوزره ورشان
صیحه سنده لدوا للموت وابنوا للخراب قشیری رساله سنده باب کرامات الاولیاده
ذکر ایتدوکی عتبة الغلام اوتوروردی ودر ایدی که یا ورشان اکر سن الله تعالی بندن اطوع ایسک
کل آوجم اوزره اوتور وورشان کلوب کفی اوزره اوتوردی وعثمان بن سعید المصری بو اسمله
ملقب ایدیکه ورش دیمکله معروف ایدی وقصیر وسمین واشقر ایدی وازرق العینین وسمین
وشدید البیاض ایدی وقرآءت قرائتی حسن الصوت ایدی بوندن اوتوری انک شیخی اولان
نافع انی ورشان لفظی ایله ملقب ایدوب دیرایدیکه اوقی یا ورشان اشله یا ورشان
وعثمان بونی مکروه کورمیوب وبو لقب کندویه اعجب ایدوب دیرایدیکه استادم
نافع بنی بونکله تسمیه ایدی وبو لقب بونک اوزرینه غلبه ایدوب ورشان اسمنک بعضنی حذف
ایدوب بوکا ورش دیدیلر ورش دیرکه نافعدن علم قرآءت تعلمی ایچون مصردن چقدم ومدینه یه
واصل اولدوغمده کثرت طلبه دن نافعه بر کمسه یه دخی تعلیم ایتمکه امکان یوغیدی ونهایت ابو ترابه
ایتدن زیاده اقرا ایدی وبن نافعک اصحابندن توسل ایدیم وانکله نافعه واردم واول شیخ دیدیکه
بر آدم مصردن خاصة سندن اوقومغیچون کلدی تجارته وحجه کلمدی ونافع اکا دیدیکه اولاد
مهاجرین وانصاردن کلنلری سن کوریورسن واول شیخ نافعه دیدیکه اراده ایده رکمه بونک
ایچون بر وقتده تعلیمه فرصت ایچون بر تدبیر ایده سن ونافع بکا دیدیکه ممکنمیدرکه سن کیجه
مسجدده یاته سن دیدیم که نعم ممکندر ومسجد مدینه ده یاتدم ووقت فجر اولدقده نافع کلوب
غریب مصری نیجه اولدی دیدکده بونده حاضرم دیو جواب ویردم کل قرآءت ایله دیدی

وقرأت

وقراءت ایتدم وقرائتم حسن الصوت ایدم واقرأ دیو استفتاح ایتدوکمده صوتم مسجدی طولدردی
واوتوز آیته منتهی اولدوغمده نافع بکا بر ساکت اول دیو اشارت ایتدی وبندخی ساکت اولدم
وحلقه تعلمیدن بر شاب ایاغ اوزره قالقوب نافعه دیدیکه یا معلم الخیر بز سنکله مدینه ده یوز
وبو شخص هجرت ایله سکا کلدی که سندن علم قراءت تعلم ایده بن کندو یومیمدن بوکا اوتوز آیته
قرائتی هبه ایتدم وبن یکرمی آیه اوزره اقتصار ایتدم ونافع بکا اوقی دیدی وبن اوتوز آیت
دخی اوقودم طلبه نک بریسی دخی قالقوب اول شابک دیدوکنی دیدی ونافع بکا قراءت ایله
دیدی وبن اوتوز آیه دخی قراءت ایتدم وقرائی اولنلردن بر کمسه قالمدی که بکا کندو نوبتندن برقاچ
آیه قرائتنی هبه ایتمامش اوله وبن مدینه دن چقمزدن اول نافعدن برنیجه ختمات قراءت ایتدم
انتهی وورش مصرده سنه سبع وتسعین ومائه هجریده فوت اولدی **الخواص** بر عینه که طرفه ویا غیره
ضربه اصابت ایتمش اکا دم ورشان تقطیر اولنسه عینده مجتمع اولان دمی تحلیل ایدر ودم حمام
دخی بویله ایدر وهر کیمسه قوتی اوزرینه بیضه ورشان اکلنه مداومت جماعی آرتورر وعشق اورات ایدر
نزهة القلوبده مذکوردرکه لحم ورشان بطیء الانهضامدر ودرد شکم احداث ایدر سرکا ایله اکل
اولنماملیدر **وصع** صاحب القاموس قولی اوزره وصع صاد مهمله نک سکون وحرکتی ایله
عصفوردن اصغر بر طایردر وجمعی وصعاندر حیوة الحیوانده مذکوردر فتح واو وصاد مهمله
واخری عین مهمله ایله در وباب الصاد المهمله ذکری متقدم اولان صعوه در که بو محلده اشبو
ما نحن فیه اولان فتح حیوانات هوائیه حرف قافده مذکور قبره ترجمه سی ضمننده ذکر صعوه اجمالا
سبق ایتدی وبعض قولنده وصع عصفوردن اصغر بر طایردر وابن الاثیر قولی اوزرینه دخی
وصع عصفوردن اصغر بر طایردر وجمعی وصعاندر وفی الحدیث ان اسرافیل علیه السلام
له جناح بالمشرق وجناح بالمغرب وان العرش علی منکب اسرافیل وانه لیتضائل الاحیان من خشیة الله
حتی یصیر مثل الوصع وبونده وصع صادک فتحی ایله وسکونی ایله دخی روایت اولندی و
سهیلی افاده ایتدی ملائکه دن آدم علیه السلامه اول سجده ایدن اسرافیلدر انکیچون ولایه لوح محفوظ ایله
اکا مجازاة اولندی **وطواط** صاحب القاموس قولی اوزره وطواط صوت وطواط درکه خطاف وخفاشدر
ودخی رجل ضعیف وجبان در وجمعی وطاوط در ولطوطه ضعیف در ومقاربة کلامدر وصاحب الصحاح
قولی اوزره وطواط قراشترکه در وقراشترکه خطاف درکه ضم وتشدید ایله در وکیر وکجن کبی وطواط
شب پره در ودخی ضعیف بدل در وجمعی وطاوط در ومثلدر ابصر فی اللیل من الوطواط دینلورکه
خفاش مراددر انتهی نزهة القلوبده مذکوردرکه وطواطه فارسیده بالوانه دیرلر وبعض ناس قولی
اوزره وطواط خفاشدر حیوة الحیوانده مذکوردر وطواط خفاشدر که ذکری سبق ایتدی
ابن عساکر تاریخنده حماد بن محمد اسنادنده روایت ایتدی حماد دیرکه بر شخص ابن عباسه
درقه یاروب سؤال ایتدی اول شیء ندر که انک دم ولحمی بوقدر وتکلم ایتدی واول شیء
ندر که دم ولحمی یوقدر وسعی ومشی ایتدی واول نسنه ندر که دم ولحمی یوقدر وتنفس ایتدی
واول ایکی نسنه ندر که دم ولحمی یوقدر وبر برینه خطاب ایدوب بر برینه جواب ویردی ودی

ودخی اول رسولدن سؤال ایتدیکه الله تعالی انی بعث ایتدی وانسدن وجندن وملائکه‌دن دکل
ایدی ودخی اول نفسدن سؤال ایتدی که اولدی وصکره غیرک نفسی ایله دیرلدی ودخی
موسی‌یی سؤال ایتدی که آنه‌سی موسی‌یی یمه القا ایتمزدن اول نه‌قدر زمان ارضاع ایتدی
ودخی قنغی بحره القا اولندوغنی وقنغی کونده القا اولندوغنی سؤال ایتدی ودخی طول آدمدن
وعمر آدمدن سؤال ایتدی ودخی آدمک وصیسی کم اولدوغندن سؤال ایتدی ودخی اول طائردن
سؤال ایتدیکه وضع بیضه وحیض ایتمز ابن عباس دیدیکه سؤال اول نار در تکلم ایدوب
هل من مزید در که یوم نقول لجهنم هل امتلأت وتقول هل من مزید آیه کریمه‌سنده وارددر
وثانی عصای موسی درکه خلقتند. آیه فاذا هی حیة تسعی وارددر وثالث صبح درکه شانده
آیه والصبح اذا تنفس وارددر ورابع سموات وارضدر وخامس که رسول درغراب درکه الله تعالی
انی ابن آدمه بعث ایتدی فبعث الله غرابا یبحث فی الارض لیریه کیف یواری سوأة اخیه آیه کریمه‌سنده
وارددر سادس الله تعالی قرآنده ذکر ایتدوکی بقره‌در وموسی‌یی انه‌سی یمه القا ایتمزدن اول دوقوز آی
ارضاع ایتدی وبحر قلزمه القا ایتدی والقا ایتدوکی کون یوم الجمعه ایدی وآدم علیه السلامک طولی التمش
ذراع ایدی وعمری بیک سنه ایدی ووصیسی شیث علیه السلام ایدی ووضع بیضه وحیض ایتمین طیر طواطدر
که عیسی بن مریم علیهما السلام آنی نفخ ایدوب باذن الله طیر اولدی راقم بحر دیغر لایح اولدیکه موسی‌یی انه‌سی
بحر قلزمه القا ایتدوکنه نظر اذ اوحینا الی امک ما یوحی ان اقذفیه فی التابوت فاقذفیه فی الیم فلیلقه
الیم بالساحل یأخذه عدو لی وعدو له آیه کریمه‌سنده یأخذه عدو لی وعدو له تفسیرنده امام
العلامه ناصر الدین القاضی البیضاوی‌نک مفاد کلامی موسی علیه السلامک انه‌سی تابوت ایچره قطن وضع
ایدوب موسی‌یی تابوت ایچره قویوب وتابوتی تقییر ایدوب یمه القا ایتدی ویمدن
بستان فرعونه بر نهر کیدر ایدی وما یم تابوتی اول نهره دفع ایتدی وبستان فرعونده بر برکه‌یه
مؤدی اولدی وفرعون رأس برکه‌ده زوجه‌سی آسیه بنت مزاحم ایله اوتوردی وتابوتی
اخراج ایدوب فتح ایتدی بیضاوی‌نک بو کلامندن فهم اولنان بودرکه موسی‌یی القا اولندوغی بحر قلزم
اولمیه زیرا بحر قلزم بحر جاری اولدوغی متحقق دکلدر که اندن بر نهر جنوب بستان فرعونه کیده
بحر قلزم بحار عظیمه‌دن بحر روم وبحر هند وبحر صین کبی بر بحر عظیمدر بحر قلزمدن نهر جنوب
بستان فرعونه کتمه‌سی عقلا بعید در وبیاتنده ماء مالح ایله برکه اولماسی دخی خلاف
معهوددر اما یمدن مراد نیل اولیجه که نهر عظیمه عرب بحر اطلاق ایدرلر خصوصا اهل مصر نیله
مطلقا بحر دیرلر وواحدی تفسیر وسیطنده ان اقذفیه فی التابوت تفسیرنده بو معنایه
ایراد ایتدیکه ای اجعله ای ترمیه فیه فی الیم قال ابن عباس یرید النیل والیم البحر والنهر الکبیر
حقیقت حال دخی بودر بو تقدیرجه بیضاوی‌نک بستان فرعونه بر نهر کیدر دیدوکی بیانی واقع
اولوب الله تعالی‌نک یأخذه عدو لی وعدو له قول کریمنه موافق اولور لکن ابن عساکر
تاریخندن نقل ایله ایراد ایتدوکی ابن عساکر حماد بن محمد اسنادنده رجل غیر معلومک
اسئله‌سنه ابن عباسک اجوبه‌سنده بحر قلزمه القا ایتدی دیدوکی منظور فیه قالور

خصوصا

خصوصا که واحدی تفسیرنده ابن عباس قولی اوزره یمدن مراد نیل ایدوکی مصرح اوله **والحکم** ولطواطک
اکلی حرامدر زیرا قتلندن نهی اولندیکه خفاشده ذکری سبق ایتدی دمیری خواص وطواط خفاشده
سبق ایتدندر دیو خفاش ووطواط طیر واحدک اسمی اولمق اوزره اقتصار ایتدی لکن نزهة القلوبده
وطواط خفاشدن غیری طیر اولوب ریشی اولمق اوزره بر تاج خواص ایراد ایدوب دیرکه
بر کیمسه‌نک شعری کردن وطواطه بغلیوب وطواطی اطلاق ایتسه‌لر دائما اول شعر وطواطدن
حل اولنمیه اول کیمسه نائم اوله فر وریشی وطواطی حشو وساده ایدوب باشی آلتنه قوسه‌لر البته
خواب کتورر ودماغنی عسل ایله خلط ایدوب اکتحال ایتمک سیلاننده دمعی منع ایدر ودهن ورد ایله
طبخ ایدوب عرق النسایه سورسه‌لر وجعی تسکین ایدر **یراعه** صاحب القاموس قولی اوزره
یراع بر ذبابدر که کیجه ایله طیران ایدر کویاکه ناردر ودخی جباندر ودخی اجمه‌در ودخی یراعه‌نک جمعیدر که
یراعه قصبه‌در وصاحب الصحاح قولی اوزره یراع کمس ریزه‌درکه شبانکاه پرواز ایدر واکا کمیجه
دخی دیرلر ویراعه انک واحدیدر ودخی مرد بد دل یعنی جباندر نزهة القلوبده مذکوردر که یراعه کوندز
طیران ایلسه سایر طیور کبی کورینور اما کیجه ایله آتش کبی نمایان اولور حیوة الحیوانده مذکوردر که یراعه بر طایر
صغیردر اگر کوندز طیران ایدرسه اخر طیر کبی اولور واگر طیران ایدرسه شهاب ثاقب یاخود مصباح
طیار کبی اولور وابو عبید قولی اوزره یراع بعوض وذبابدن همج درکه دجه اوزره قونوب لدغ ایتمز
ویراعه کیر وکجن کبی نخامه‌در ومثلده اخف من یراعه دیرلر جایزدر که بوندن مراد کیجه ایله طیران ایدر اوله
ودخی جایزدر که قصبه اوله والکینک دخی جمعی یراعدر **یعسوب** صاحب القاموس قولی اوزره
یعسوب ملک النحلدر وسید القومدر وجراده‌دن اطول بر طایردر که بر یره دوشسه
جناحلرین ضم ایتمز ودخی بیض فرس قسنده بر دائره‌در ودخی قصبه انف ذوات اوزره
اولان غره‌در یعنی بیاض ده واکی فرسک اسمیدر که بری رسول الله صلی الله علیه وسلمک ایدی دیری
زیرک ایدی انتهی حیوة الحیوانده مذکوردر که یعسوب اسم مشترکدر جراده کبی برطایره اطلاق اولنور که
اول طایرک درت جناحی واردر وابدا جناحی ضم ایتمز وابدا مشی ایتدوکی کورنمز ودائما رجوب
اوزره واقف وقایم کورینور ویاخود طیران اوزره کورینور ویعسوب رسول اللهک صلی الله
علیه وسلم فرسی اسمیدر ودخی زیرک فرسی اسمیدر دیرلر که فرس بدر یوم بدرده مسلمینده
اولان افراس ثلثه‌نک بریدر که اختلاف اوزره ویعسوب کیر وکجن کبی وجه فرسده اولان
غره مستطیله‌یه اطلاق اولنور ودخی بیض فرس قسنده اولان دائره‌یه اطلاق اولنور و
دخی حجلاندن بر نوعه اطلاق اولنور که بونی دمیاطی کندونک کتاب الخیلنده حکایت ایتدی ومربض
کسر میم واخر ضاد معجمه ایله مکان فرسدر وحدیثده وارددر که صلوا فی مرابض الغنم ولا تصلوا
فی اعطان الابل ومربض مبارکدر وصاحب القاموس قولی اوزره حجلان تحریک ایله مقیدولانک
یعنی ایاغنده بندی اولانک مشیدر ودخی حجلان حجله‌نک جمعیدر که حجله واحده حجال العروسدر
بر بیتدر که ثیاب واسره ایله یعنی سریرلر ایله وستور ایله یعنی پرده‌لر ایله تزیین اولنور انتهی
وجاحظ قولی اوزره یعاسیب کبار ذبابدر انتهی ویعسوب ملک النحلدر ونحلک امیریدرکه نحلک

رواح وایابی یعنی گیتمه سی وگلمه سی وعملی ومرعی سی یعنی عسل اشلمه سی واوت اوتلامسی بلا ملک النحل تام
وکامل اولمز نحل مؤتمردر وملک نحلک کلامنی سامع وامرینه مطیعدر وملک نحلک نحله تکلیفی
واوری ونهیی واردر ونحل انک امرینه منقاد ورأینه تابعدر وملک نحل نحل ایچون تدبیر امور ایدر
نته کیم ملوک امر رعیتنی تدبیر ایدر حتی نحل بیوتنه گلدکده ملک نحل باب الخلیه اوزره طوروب قومز که
بریسی آخره مزاحم اولمیه وعبورده اکا تقدم ایده بلکه نحل بیوتنه واحدًا بعد واحدة بلا تزاحم وبلا
تراکم عبور ونزول ایدر نته کیم بر عسکر عظیم ایله امیر عسکر بر مضیقه یه منتهی اولسه لر امیر عسکر
عسکری بر بر گچورر وبوندن اعجب درکه ایکی امیر نحل بیت واحدده مجتمع اولمز وجند واحد اوزره
تأمر وتسلط ایتمز بلکه نحلدن ایکی جند ایله ایکی امیر نحل مجتمع اولسه لر ایکی امیر نحلک برینی قتل ایدوب
بر برینه عداوت واذا ایتدیرمه امیر آخر اوزره اتفاق ایدرلر وید واحد وجند متحد اولورلر وابن السنی
عمل الیوم واللیله ده ابی امامة الباهلیدن روایت ایتدی عن النبی صلی الله علیه وسلم انه قال ان احدکم
اذا اراد ان یخرج من المسجد تداعت جنود ابلیس واجتمعت کما تجتمع النحل علی یعسوبها فاذا قام
احدکم علی باب المسجد فلیقل اللهم انی اعوذ بک من ابلیس وجنوده فانه اذا قالها لم تضره ویعسوب
اوکا لفظ یعسوبدر درکه سند قومه یعسوب قوم دینلدی روایت اولنور که علی کرم الله وجهه عبد الرحمن
ابن عتاب بن اسیدی یوم الجملده مقتول گوردکده هذا یعسوب قریش دیدی وعبد الرحمن قتال ایده
مقاتله ایتمشیدی واول قتالده الی دوشمش ایدی والنده خاتمی وار ایدی والنی بر نسر اختطاف ایدوب
یمامه یه براقدی واهل یمامه خاتمندن بیلوب الی اوزره میت غائب نمازی قلوب الی دفن ایتدیلر
وابن قتیبه قولی اوزره الی اختطاف ایدن طایر عقاب ایدی وحافظ ابو موسی وغیری قولی اوزره
الی مدینه یه براقدی وشرح المهذبده نووی قولی اوزره الی مکه یه براقدی وابو بکر الصدیق رضی الله عنه وفات
ایتدکده علی کرم الله وجهه گلوب اول بیت ایچره که ابو بکر مسجی ایدی انک قپوسی اوزره طوروب ایدیکم
والله یا ابا بکر سن یعسوب المؤمنین ایدک ودخی بر جبل گبی ایدک که عواصف انی تحریک ایتمز
وقواصف انی تذییل ایتمز ابو بکر رضی الله عنه اسلامده غیره سبق ایتدوکیچون علی کرم الله وجهه انی
یعسوب ایله تمثیل ایتدی زیرا نحل طیران ایتدکده یعسوب که ملک النحلدر نحله تقدم ایدر ونحل انکا تابع اولور
وعواصف بر اوزره اولان ریح مهلکه در وقواصف بحر اوزره اولان ریح مهلکه در قال الله تعالی
ولسلیمان الریح عاصفة وقال تعالی فیرسل علیکم قاصفا من الریح فیغرقکم بما کفرتم وکامل ابن عدیده
واردر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال لعلی انت یعسوب المنافقین یعنی مؤمنین یا علی سکا صغنورلر وعلیه
رضی الله عنه امیر النحل دینلدوکی بورادندر یوصتی حیوة الحیوانده مذکوردرکه فتح یا ورشاه تحتیه وواو
وکسر صاد مهمله مشدده ایله عراقده بر طایردر جناحی شق جا خندن اطولدر وصیده جهندر ویوصتی حجردر
ابن سیده قولی اوزره حجر بر طایر صغیردرکه انمر واسفعدر وقصیر الذنب وعظیم المنکبین وعظیم الراسدر
وبعض قولی اوزره لونی حضرته مایلدر وحجر کیرو کچی گبی قرین عشقدر وفرخ حمامه در
وبعض قولنده حمامک ارکگیدر ودخی ولد ظبیه در ودخی ولد حیه در ودخی صقر در
ودخی بازیدر وحجر صوابدن صید ایدر الله تعالی اعلم بحقیقة مخلوقاته

منظرهٔ

منظرهٔ ثامن عشر صورت نوع انسان وماهیت اعضا وابدان ذکریدر

اصحاب عقول سلیمه یه وارباب طبع مستقیمه یه خفی دگلدر که نوع انسان اشرف موجودات
واکمل مفطورات واحسن مخلوقاتدر که لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم حسن خلقتی
شاننده واردر وصاحب نزهة القلوب حمد الله بن ابی بکر بن حمد المستوفی القزوینی تحقیقانده گوره
وجود انسان عرض گبیدر وروح نامی ایله معتبر اولان نفس طبیعی که انکا نفس عنصری دخی دیرلر اول عرضک
مقوی سیدر وروح حیوانی ایله معتبر اولان نفس حسی که انکا نفس فلکی ونفس سماوی دخی دیرلر اول عرضک
سبب بقاء صورتیدر وروح انسانی ایله معتبر اولان نفس ناطقه که انکا نفس قدسی دخی دیرلر اول عرضک
جوهریدر وعرضدن غرض عرض جوهر اولمق ممکندر ونفس کلی که اندن مراد نور الهیدر اول جوهرک
کمالیدر ونفس طبیعینک نفس حسی ایله الفتی اولدوغی گبی ونفس حسینک شعله سندن حیات
بولدوغی گبی نفس ناطقه قدسینک دخی نفس کلی ایله الفتی واردر ونفس کلینک پرتوندن وصل کمال اولور
اسد الله الغالب امیر المؤمنین علی بن ابی طالب کرم الله وجههدن مرویدر قد سأله
بعض الاصحاب عن النفس فقال له ای النفس تسأل لان النفوس اربعة منها نفس نامیة طبیعیة ونفس حسیة
فلکیة ونفس ناطقة قدسیة ونفس کلیة الهیة فالنفس النامیة فهی قوة طبیعیة اصلها الطبایع الاربعة
بدو ایجادها عند مسقط النطفة مستقرها الکبد موادها من لطایف الاغذیة سبب فراقها
اختلاف المولدات اذا فارقت تعود الی ما منه بدئت عود ممازجة لا عود مجاورة
واما النفس الحسیة الفلکیة اصلها الافلاک بدو ایجادها عند الولادة الجسمانیة مستقرها القلب
وشانها والغلبة موادها الاغذیة سبب فراقها اختلاف الطبایع الاربع فاذا فارقت
تعود الی ما منه بدئت عود ممازجة لا عود مجاورة واما النفس الناطقة القدسیة فهی جوهر
بسیط حی بالذات عالم بالقوة بدو ایجادها عن الولادة البدنیة موادها من العلوم الربانیة
مستقرها العلوم الالهیة فاذا فارقت تعود الی ما منه بدئت عود مجاورة لا عود ممازجة
واما النفس الکلیة الالهیة فهی جوهر بسیط بالذات عالمة بالقوة اصلها العقل الکلی الفعال
منه بدئت والیه تعود وهی سدرة المنتهی وکلمة الله هی العلیا وهی الشجرة الطوبی وهی جنة المأوی
فقال له السائل یا امام اذا کانت النفس الناطقة القدسیة جوهرا بسیطا والنفس الکلیة الالهیة
جوهر بسیط فما یکون بدایة العقل فقال له الامام العقل محیط الاشیاء وکلها عالم بالشیء قبل کونه
وحضرت علینک کرم الله وجهه کلام حقیقت انجامندن مفهوم اولدوغی اوزره روح انسانی
جوهر بسیطدر وتشریفات عالیه وتکریمات سامیه یه مظهردر که ولقد کرمنا بنی آدم
بو معنایه اشارت پر بشارتدر وحقیقت روحی یسئلونک عن الروح قل الروح من امر ربی
کلام سر انجامندن اولان مرتبه دن زاید بلمک هر فهمک کاری وهر حسک شعاری دگلدر
حدیث نبویده افشاء سر الربوبیة کفر عرفها من عرفها وجهلها من جهلها واردر
روح اوامر الهیه دن بر امر خفیدر وعقل معاش ونطق وفکر وفهم وقوای ظاهریه وقوای
باطنیه یه سرا وعلانیة حاکمدر وبرزخ درکه هر گز مرده اولمز واکا موت جایز اولمز نتکم

کلام مجیدده ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون فرحین بما
اتاهم الله من فضله آیهٔ کریمه‌سنده بو معنایه ایما و اجمالی واردر • ودخی المؤمن حی فی الدارین
ودخی المؤمنون لا یموتون بل هم ینقلون من دار الی دار حدیثلرینده اولان الفاظ درربار رسالتی
جواهر نثار نبوی روح ایچون عدم جواز موته دلیل واضحدر وعلینک کرم الله وجهه بو معنایه
شبیه کلامیدر که انما خلقتم للابد ولکن من دار الی دار تنقلون یعنی اصل نطفهٔ آدمی اولان
مادهٔ طینیت مرتبه‌سندن تدریجله کچوب انسانه غدا اولور و اول غدا نطفه اولوب اصلاب ابدان
ارحامه منتقل اولور وارحامده صورت بشریه‌یه فاز اولوب دنیاده ظهور وبروزه واصل اولور
و دنیادن قبره منتقل اولور وقبردن یا جنته ویا ناره واصل اولور وجنته واصل اولدقدنصکره مقام رضا
ورؤیته واصل اولور که کلام مجید بو معنایه ناطقدر • ولقد خلقنا الانسان من سلالة من طین ثم
جعلناه نطفة فی قرار مکین ثم خلقنا النطفة علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما
فکسونا العظام لحما ثم انشاناه خلقا آخر فتبارک الله احسن الخالقین ثم انکم بعد ذلک لمیتون ثم انکم
یوم القیمة تبعثون • ومصابیحده رسول علیه السلامدن مرویدر قال علیه السلام ان خلق احدکم فی بطن امه
اربعین یوما نطفة ثم یکون علقة مثل ذلک ثم یکون مضغة مثل ذلک ثم یبعث الله ملکا باربع کلمات
فیکتب عمله واجله ورزقه وشقی او سعید ثم ینفخ فیه الروح فان الرجل لیعمل بعمل اهل النار حتی ما یکون
بینه وبینها الا ذراع فیسبق علیه الکتاب فیعمل بعمل اهل الجنة فیدخل الجنة وان الرجل لیعمل بعمل اهل الجنة
حتی ما یکون بینه وبینها الا ذراع فیسبق علیه الکتاب فیعمل بعمل اهل النار • حکما دیرلر که منی مرد وزن
بربری ایله مخالطه ایدوب رحمه واصل اولدقده بینیر منعقد شکلنده اولور و اکی هفته‌دن
اکثرده علقه یعنی دم غلیظ منعقد اولور و اسبوع ثالثده مضغه یعنی قطعهٔ لحم لین اولور •
وصکره اول قطعهٔ لحمده صورت قلب وعروق وانثیه ومتحرکه ظهور ایدر صکره صورت
دماغ واعصاب صکره صورت کبد وعروق ... کنه صکره صورت عظام ظهور ایدر
صکره یدین ورجلین ورأس وبطن وتمام کیفیت هیئت انسانی ظهور ایدر وبو مجموعک ظهوری
اوتوز بش کون ایله نتیجه‌سنده ویاخود قرق کون ایله نتیجه‌سنده ویاخود قرق بش کون ایله نتیجه‌سنده
تمام اولور واکر وقت انعلاقده نطفهٔ رجل نطفهٔ امرأه‌دن اقوی اولورسه ولد ارکک اولور
واکر نطفهٔ زن نطفهٔ مرددن اقوی اولورسه ولد دیشی اولور وارککک خلقتی دیشینک
خلقتندن اسرع اولور وصورت خلقت تمام اولدقدن بر مدت مقدار ضعفنده روح نامی یعنی
کوندن کونه ابری اولمق حالی آنی تربیه ایدر تا که انده روح حیوانی ظهورا تمکه مستعد اولور • و
روح حیوانی ظهور ایتدکده تحرک ایدر وابتدادن اثر تحرک ظهورینه کلنجه مرور ایدن مدتک مقدار
ضعفی مدتده روح طبیعی وروح حیوانی آنی تربیه ایدر تا که انده احتمال ترکده قوت خروج
وحاملنده طلوع ظهور ایدوب ولد تولد ایدر وبعض یدی آیده وبعض سکز آیده وبعض طقوز
آیده متولد اولدوغنک سببی مدت تمام خلقتنک زیاده ونقصانیدر ومدت حملده اغلب اوقات
ارککک یوزی انه سنك جهت بطننه اولور وبطن حاملده جنین التکی یوزنده وارککی دیزنده اولور

وجوانب واطرافی شویله منقبض ومجتمع اولور که کویا بر کیسه ایچره بغلنمشدر • وزمان وضع حمل ایرشدکده
رحم حامل اوزره بر ریح مسلط اولور وجنینده حرکت خروج ظاهر اولور ومخرجه توجه ایدوب و
انک کبی ممر مضیقدن عبور ایدوب دنیایه قدم بصر منجمین دیرلر که اغلب موالید اکر التی
کامل نصکره شهر سابعده ترتد ایتسه بو زطقان برکیجه وکوندز والتی ساعت انه‌سی قارننده
اولمش اولور واکر یدی شهر کامل نصکره شهر ثامنده متولد اولسه ایکیوز اون سکز کون وکیجه واون
اوچ ساعت بطن حاملده قالمش اولور واکر سکز شهر کامل نصکره شهر تاسعده متولد اولسه ایکیوز
قرق بش کون وکیجه ویکرمی بر ساعت انه‌سی قارننده اولمش اولور واکر طقوز شهر کامل نصکره
شهر عاشرده طوغسه که مدت حملک مرتبهٔ کامله‌سیدر ایکیوز یتمش اوچ کون وکیجه وبش ساعت
انه‌سی قارننده قالمش اولور وسکز آیده متولد اولان اکثریا قلیل العمر اولوب تز هلاک اولور • و
اهل شرع قولی اوزره جنین رحم حاملده درت سنه ودخی اکثر قالمق محتملدر وامام مالک بن انس
الاصبحی ایچون رضی الله عنه دیرلر که وفات والدندن درت سنه‌یه قریب مدتنصکره متولد
اولدی وامام شافعی مطلبی ایچون رضی الله عنه دیرلر که رحم والده‌سنده برسنه‌دن اکثر قالدی
وعلما دیرلر که احتمالدر که احتلام وامثال احتلام ایله زنه انزال واقع اولوب منی رحمنه
ایرشه وحمل حاصل اوله که قصهٔ عیسی بن مریم نص کلام مجید ایله بو قوله شاهددر که بی نطفه
والد متولددر ومغول زعمی اوزره چنکیز خانک آب ناسی آلکی قرداشی ایله بر بطندن وبی نطفه
والد والده‌لری حلقه‌سندن بطننه دخول ایدن بر نوردن متولد اولدیلر وولدی نطفهٔ والدنادردر
وحکم عدمده در وارواحک بدنه تعلقی بو منوال اوزره درکه صورت وجود انسانده قوام اغذیه
اولان اکبد روح نامینک محلیدرکه اکا روح طبیعی دیرلر وسقط نطفه وقتندن برو روح طبیعی بدن انسانه
ملازمدر ورحمده اولان نطفه‌یی قوت لطایف اغذیه ایله تربیه ایدر تا که ترکیب وجودی اتمامه ایصال ایدر
و وجود انسانه روح حیوانی متصل اولدقده ساعة فساعة قسمت قوت قوت ایله بدل ما یتحلل اعضا جوارحی
تربیه ایدرک قیام وثبات ویرر ومحل اعلی اولان دماغ واشرف اعضا وقابل نظر خدا اولان قلب
روح حیوانینک مستقریدر وروح حیوانی تمام خلقت وجود وقتندن برو بدن انسانه متصل اولور • وقلبده دماغه
برحرارت ودماغدن قلبه بر برودت واصل اولوب ایکیسنک اعتدالی ایله روح حیوانی قرار بولور
وبو ایکیسی یعنی روح نامی وروح حیوانی محل زوال وفناده بقاء صورتک سببلریدر وروح انسانی که نفس ناطقه‌دن
عبارتدر ظاهر بدنده روح حیوانی مقابلنده وقت ولادتندن برو بدن انسانه ملازم اولور وآنا فآنا قلب
دماغده قوت علوم ربانی ایله روح حیوانی اوزره روح انسانی تجلی ایدر • وروح حیوانیه طراوت ویرر
وحصول تمیز وقتنده روح کلی که نفس کلیهٔ الهیه ونور الهیدن عبارتدر • روح انسانیه متصل اولوب
روح انسانیی تنویر ایدر وروح انسانیده قوت کلیه آرتوب روح انسانی ایله روح کلی سبب شرف
وکمال انسانی اولور وبو ایکی روحه زوال وفنا متصور دکلدر ومتصل تقا اوزره‌در • وعلاقه بو ایکی روحدن
مفارقتی یوقدر بلکه بعض قولنجه عقل دیدکلری بو ایکی روحدر • وعقل ایکی صنعت اوزره‌در بریسی عقل غریزیدر که
فیض الهیدن اولور وبریسی کسبیدر که تجاربدن حاصل اولور وانسانده عقل غریزی خشبده نار منزله‌سنده‌در

نته کم بلا دوات ایقاد خشیده ظهور ایتمز • اثر عقل عزیزی دخی کذلک بلا تجربه وممارست انسانده
ظاهر اولمز که حکما التجارب لقاح العقول دیمشلردر • هر کیم فیض فضل الهیده عقل عزیزی ایله بهره‌مند اوله
کسب هنر وکماله مواظبت وتجاربه تأمل ودقت ایدوب دارینده اهل سعادت اولور •
والله الهادی الی سبیل الرشاد • وصورت وجودده قوت طبعی اوتوز بش ییله دکین انسانی
زیاده اوزره قوبوب وقرق ییله دکین برقرارده قور وانسانک منتهای مرتبهٔ کمالی قرق ییله
اولور قوت طبعی انسانی قرق ییله اول کماله ایصال ایدر بعد ازان وجود انسان نقصانه شروع
ایدوب خلل پذیر اولور وتخلل قوی برمرتبه یه وارر که موت لازم کلوب بدن انسانه موت طاری اولور
وبو مرتبه نک غایتی یوزیکرمی ییلدر دیمشلر واحیانا یوزیکرمی ییلدن زیاده تعیش انسان واقع اولمق نوادردندر

نظم ترکیب طبایع ار بنشستی کم وکاست • صورتیستی که طبع صورتکر ماست •
بفزود وبکاست تا بدانی ره ماست • کین عالم را مصوری کام رواست •

وروح حیوانی وروح طبیعی بدن انساندن هیچ مفارق اولمزلر اکر مفارقت ایدرلرسه بدنه موت
طاری اولور واکر بو ایکی روح ضعیف اولورلرسه بدن مریض اولور اما روح انسانی وروح کلینک
بدن انساندن مفارقتلری کثیر الوقوعدر اکر مفارقت ثقیله ایله مفارق اولورلرسه بدن نومده مستغرق اولور
وسبب نوم اولدر که ابخرهٔ رطبه بدندن دماغه متصاعد اولور ودماغ اول ابخره ایله مملو اولوب حواسه
وقفه لازم اولور وروح انسانی بدندن مفارقت ایدوب بدن خوابه وارر وروح انسانی عالم علویده شغلیده ادراک اشیا
ایدوب رؤیا کورر ورؤیانک حسن وقبحی روح انسانینک صفا وکدورتنه متعلقدر اکر صفای روح انسانی علایق ایله
متغیر دکل ایسه رؤیای صادقه کورر که کلام مجیده لهم البشری فی الحیوة الدنیا • بو بشارته اشارتدر وحدیث
نبویده واردر قال علیه السلام الرؤیا الصالحة جزء من ستة واربعین جزءا من النبوة • وامیر المؤمنین
عمر بن الخطاب رضی الله عنه کلماتندندر که بشروا ولا تغتروا یعنی رؤیای صادقه ایله بشارت اولنوک اما مغرور
اولمک واکر صفای روح انسانی علایق ایله متغیر ایسه اضغاث واحلام کورر که اکا اعتبار یوقدر
واکر روح انسانی وروح کلی بدندن مفارقت خفیفه ایله مفارقت ایدرلرسه بدن انسان مستغرق حق
اولوب آلاء ونعماء الهیه یی تفکر ایدر وسبب استغراق اولدر که دماغ غلبهٔ قوت متفکره جهتیله
نفس ناطقه یی فکره القا ایدر ونفس ناطقه برمرتبه مستغرق فکر اولور که انکله مکالمه ایدرلر واول فکری
ایشیدر اما فهم ایتمز وبو صورت ایله مستغرق حق اولوب آلا والطاف الهیه ده تفکر ایتمک
اشرف حالات واعلی درجاتدر وبر لمک روح انسانی وروح کلینک صفی ایله فکری اعلی اولور که
رسول الله صلی الله علیه وسلم تفکر ساعة خیر من عبادة الف سنة بیوردقلری بو معنا ایله اولان
تفکره اشارتدر وامیر المؤمنین علی ابن ابی طالب رضی الله عنه صلوتده بو منوال اوزره مستغرق حق اولمغله
وجود مبارکندن پیکانی چیقردیلر وحس ایتمدی وروح انسانی سلطان وجوددر وخطاب ثواب
وعقاب اکا اولور ووجود انسانده روح انسانیدن اشاغی اولنلر جمیعا روح انسانینک فرمانبرداری
عمالیدر وانلر دخی مقدارلرنجه ثواب وعقاب ایله مؤاخذ اولورلر نته کم برقومک سیدینه اصابت
ایدن غم وسرور اتباعنه دخی سرایت ایدر وهربری مقدارنجه اندن حصه‌مند اولور ونفس مطمئنه که

اکا

اکا عقل معاش ونفس ملکی دخی دیرلر سلطان وجودک ونفس ناطقه اسمی ایله مسمی اولان روح انسانینک
وزیریدر ونفس لوامه که اکا حس مشترک دیرلر نائب وزیردر • ونفس اماره که اکا غضب دیرلر بواب
حاجب وچاوش سلطان وجوددر • ونفس اماره مکار ومحیلدر وبو نفس خبیثه کندی صورتین نصیحتده
عرض ایدوب مستقل عقل ایله خصومت اوزره در ومحرک هوا وهوسدر ونفس لوامه که حس مشترکدر نفس اماره ونفس
مطمئنه یی ذات البین محافظه ایدر وقوای ظاهری وباطنی سلطان وجودک عمال وپیشکارلریدر که اون قوتدر
بشی قوای ظاهریدر که باصره وسامعه وذائقه ولامسه وشامه در وبشی قوای باطنیدر که جاذبه و
مجذوبه ومدرکه ومحرکه وعقلیه در وبو قوای ظاهری وباطنیدن قوت جاذبه که اکا اشتها دیرلر طالب
روزی وقوتدر وقوت ماسکه کیلاری وحوایجداردر وقوت هاضمه مطبخی وطباخدر وقوت ذائقه
چاشنیکیر وسماط آوردر وقوت قاسمه خوانسالار وسماط کستردر وقوت دافعه خانه پرداز
وجاروبکشدر وقوت حاسه که دماغ اکنده در صاحب برید حضرت سلطان وجوددر
وقوت حافظه که اواخر دماغده در خزینه دار مملکت سلطان وجوددر وقوت باصره که منظرهٔ عینده
وظلمت سواد عینده نور وضیا ایله آرمیده در دیدبان قلعهٔ سلطان وجوددر • وقوت سامعه که
جاسوسلک ایله دهلیز کوشده بکلمشدر منهی اخبار مملکتدر وسائر قوی ملک وجودده اولان سائر
اعمالک عمالیدر وملک وجودده متصل مسافرت ایدوب خیر وشر ونفع وضر وموافق ومخالف نه
اولورسه حس مشترکه ایصال ایدرلر وحس مشترک عقله مراجعت ایدوب اول مخالفدر طرح ایدر
واول که موافقدر نفس ناطقه یه عرض ایدر ونفس ناطقه انک حسن وقبحنده وزیاده ونقصاننده اجرا احکام ایدوب
قوتدن فعله کتورر وعدمدن وجوده ایرشدورر لاجرم ثواب وعقاب خطابنده نفس ناطقه مخاطب اولمغله
بو جهتدن امکان اولور واول عملک آلتی اولان عماله دخی ثواب وعقاب خطابندن حصه چیقر ووجود
انسانی ذکری سبق ایتدوکی اوزره روح حیوانیدن عبارت اولان نفس فلکی ونفس سماوی وبدن اولمغله اندن
ونفس سماوی وبدن اولمغله که اثری حرارت غریزیدر ودخی جسم عنصر بدن اولمغله که اندن غرض تخمیر آدمیدر
بنیادی اخلاط دموی وسوداوی وصفراوی وبلغمیدن مرکبدر • وابتدا خلقتندن کماله وصولی تدریج
اوزره اولمغله مرتبهٔ معدنی صورتی انسانده ظاهردر • وغدا طلب ایدوب ونموی غدا ایله اولوب
انخلاطده واصل اولمغله مرتبهٔ نباتی صورتی دخی انسانده مشاهد ومعاینه در وروح انسانی اولان
نفس ناطقه قوتی وروح کلی اولان نور الهی قوتی ایله وعقل ونطق قدرتی ایله درک اشیا ایدوب
لایوح اولدقدن اوزره ترکیبیت اشیایه وابتعاده اولمغله انسانه مرتبهٔ کمال حاصل اولوب کامل اولمشدر
بو سببدن آدمه عالم صغری واشرف مخلوقات دیرلر وبو معناده قول شاعردر رباعی

ای نسخهٔ نامهٔ الهی که تویی • وی آینهٔ جمال شاهی که تویی •
بیرون ز تو نیست هر چه در عالم هست • از خود بطلب هر آنچه خواهی که تویی •

وافراد انسانک نفوس ناطقه نورانی دکدر اولور اکر جوهر نفس ناطقه کدر اولورسه باوجود مجموع فضایل
ذاتی وجبلی انک عالم روحانیه شعوری اولمز وهمتنی عالم جسمانیه صرف ایدوب بهم سکارم
اولمدقلر کبی برحیوان تن‌پرور بلکه دخی کمتر اولور که شانلرنده اولئک کالانعام بل هم اضل

وارددر دنیلیه سزادر وحدیث نبویده وارددر قال علیه السلام الناس عالم او متعلم والباقی همج
بو کلام حقیقت انجامک خلاصه‌سی لذت فهم اولنور که انساندن غیری برحیوانه عطیات الهیه‌دن قبول
کمال میسر اولمشدر وانسانده قابلیت کمال واراکن حصولنده تقصیری جمیع حیواناتدن کمتر اولمسنی
ایجاب محل شبهه دکلدر که سنه حکیم ازبرده دخی بو معنی مصرحدر نظم آنکسی کز هنر ندارد وخط
از چه خرنیست او زخر تراست نثر زیرا حیاتی اکل و شربه منحصر بلمک صفت کاو وخردر نته کم شیخ سعدی شیرازی
کلامنده دخی بو معنایه اشارت واردر شعر خوردن وزیستن برای ذکر کردنست.
تو معتقد که زیستن از بهر خوردنست. وبو سببدن الله تعالی اکل وشربده عدم اسرافله امر
ایتمشدر که کلام مجیدده کلوا واشربوا ولا تسرفوا وارددر وقول شاعرده دخی اعتدال اکله
اشارتدر نظم نخندان بخور که دماغت برآید نخندان که از جوع جانت برآید
وحدیث نبویده وارددر قال علیه السلام الامتلاء رأس کل داء والاحتماء رأس کل دواء
وقال علیه السلام المعدة بیت کل داء وتقلیل الغذاء رأس کل دواء ودخی عایشه
رضی الله عنها یه خطاب وارددر ضیقی مجاری الشیطان بالجوع. وحکمت وطب جهتندن
دخی قلت اکل مستحب ظن ایتمشلردر که قول شاعرده وارددر نظم زکم خوردن کسی را تب نکیرد
ز پر خوردن بروزی صد بمیرد نثر حکمادن برینه سؤال ایتدیلر که برکونده نه قدر طعام اکل اولنمق کرکه
وجود انسانه صورت ومعاده لذت وقوت حاصل اوله حکیم جوابنده برتد اکل اولنمق کرک
دیدی سائل دیدی که بو مقداردن نه نفع حاصل اولور حکیم دیدیکه بو مقداردن نه نفع حاصل
اولور حکیم دیدی که بو مقدار اکل سنی کوتورر وبوندن زیاده اکل ایتدککی سن کوتوررسن دو
اکل وشربه حرص وشره صفت خنزیر وکلبدر بو معنادن اوتوری عبد البطن عبد مشتراردن
احقردر دیمشلردر که قول شاعرده شعر مکن کر مردمی بسیار خواری. که زین سک میکشد بسیار خواری.
واکل وشرب ایچون جدل ونزاع صفت بهایم وسباعدر که الدنیا جیفة وطالبها کلاب
بو معنایه بادر وقول شاعرده دخی وارددر نظم هست دنیا مثال مرداری.
کرکسان کرد او هزار هزار. این مر آنرا همی زند مخلب.
وآن همین را همی زند منقار. آخر الامر بکذرند همه.
وز همه باز ماند این مردار نثر وتحصیل دنیاده کوشش وحیله صفت روباه در
وحاصلی اجتماع صفات ذمیمه در انسان اولان بو عیوب ایله انک تحصیلنه میل ایدرلکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم لا تجتمع المال الا بخمسة خصال بخل شدید وامل طویل
وحرص غالب وقطیعة الرحم واختیار الدنیا علی الآخرة بیورمشلردر وادخار مالکه
سعی صفت موش ومور در وایقاد نار شهوته حرص صفت تیس وخنزیردر وغایة جهلدن
ابو جهل صفت بو مجموعه ویا بعضنه صرف همت ایدوب آنی لذت عد ایتمک متابعت
شیطان مرید ورجیمدر اعاذنا الله من هذه الخصائل الرذائل واکر جوهر نفس ناطقه نورانی
اولورسه عالم جسمانیه ملتفت اولمز وشعوری عالم روحانیده اولور. وفحوای آیه کر

قد اوتی

قد اوتی خیرا کثیرا وما یذکر الا اولوا الالباب صورتنده اولور دبی شک درک حقایق وفهم دقایقه
صرف همت وحکمت خلقت اشیا وصنع صانع بیچون وچرا وتحقیق وحدت خالق تجلیاته نزل رویت
ادرکه کما ینبغی آیینه ضمیرینده صور حقایق پیدا ومرآت قلبنده تجلیات دقایق هویدا اولور
وظاهرا لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا حجله سنده پرده نشین لکن رحیم لطیف کرم اولوب
مرتبه ملکیه یه واصل اولور دبلکه اولاپه‌دن دخی عروجه همت ایدوب لی مع الله وقت لا یسعنی
فیه ملک مقرب ولا نبی مرسل خلوتسرایینه ایرشمکله آرامش دل وآسایش خاطر اوزره
اولور لاجرم مکمل کمالات ومتمم رسالات اولور که مورد کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف
فخلقت الخلق لاعرف اولنلرک خلاصه‌سی اولوب صورتا ایجاد وجود مبارکنده معنی
لولاک لولاک لما خلقت الافلاک وارد اولدی صلی الله علیه وعلی آله واصحابه وبو مقدماتی
کیفیت خلقت وولادت انسان وخلقت انسانه غایت وغرض نه ایدوکن اعلام واعلان
تحقیقاتندر وکیفیت اعضا وقوی وخواص وفواید ومتفاوتة الهیئة والحرکة ومتنوعة الخلق
انسانی مهما امکن شرح وبیان مناسب فهم اولنمغین خوارزمشاهنک زبدة الطب الیه مسمی
اولان کتاب مجدولنک تشریح اعضا بیاننده اولان کتاب ثانیسندن کیفیت اعضا ایچون
ایکی فتح ایراد اولنوب فتح اولده عروض دبعه اوزره اعضاء متشابهه تشریحاتی وفتح ثانیده
اعضاء مرکبه تشریحاتی ایراد اولندقدن صکره برفتحده قوی وبرفتحده خواص وفواید وبرفتحده
متفاوتة الهیئة والحرکة ومتنوعة الخلق وانسان دخی ایراد اولندی

فتح تشریحات اعضاء متشابهه مفرده

معلوم اوله که اطلاق اوزره اسم عضو اعضاء الیه تسمیه اولنان اعضاء
مرکبه اوزره واقع اولور که مثلا رأس ورقبه وید ورجلدر وبو اعضایه آلیه تسمیه اولندغنه وجه بودرکه
تحصیل مواد اتمام حرکاتده آلات نفس انسانیدر وبو اعضا اعضاء مفرده متشابهة الاجزادن مؤلفه ومرکبدر
زیرا بو اعضاء مفرده‌دن هر جزء اعضاء مرکبه‌نک هر برندن فرض اولندقده اعضاء مرکبه‌ده اعضاء
مفرده‌دن برینک اسمی مجموعنک اسمیدر وبرینک مزاجی مجموعنک مزاجیدر که مثلا لحم واجزاء لحم
عظم واجزاء عظمدر اما اعضاء مرکبه‌دن قنغی جزء اولورسه جزء اشارت اولنسه اسمده ومزاجده
مجموعنه مشارک اولمز مثلا اجزاء وجهک بری عینیدر وآخری انفدر وآخری وجنه در وآخری جبهه در
ووجه آخردن دخی مثلا اجزاء وجهک برجزئی عظم وبرجزئی عضل وبرجزئی عصب وبرجزئی عرق و
برجزئی غضروف وبرجزئی جلددر وبوندن برجزء اسمده ومزاجده جزء آخره مشارک دکلدر
واعضاء متشابهة الاجزانک اولی واصلی عظمدر زیرا اساس بدن انسان ودعامه حرکتدر وسفینه
اوزره نصب اولنان خشبه اوزره بنا اولندغی کبی بنای بدن دخی عظم اوزره در وعظام اشکال مختلفه اوزره
قطع منفصله ایله فصل اولنمشدر که بونک وجهی واردر وجه اولی بودر که اکر اساس بدن عظم واحد
اولسه اول عظمه بر آفت ایرشدکده ویاخود اول عظم منکسر اولدقده اول آفت وانکسار مجموع بدنه شامل اولوردی
وقطع ایله فصل اولندیغنه ناکاه اکا اصابت ایدن آفت قطعه واحده‌یه مخصوص اولوب باقیسی
اول آفتدن سالم اوله وجه ثانی بودر که اساس بدن عظم واحد اولسه بدنده اعضاء آلیه‌یه حرکات

مختلفه متقنه حاصل اولمزدی قطع مفصلدن ولمغله بدن واعضاسی آلتیه کیف یشاء متحرك اولور
وشوکم برکمسه برشئ ساکن قنمغه برشئ متحرکی امساک اراده ایتسه اول ساکن ایله اول متحرکی
شد وربط ایدر یاخود اول ساکن قنمغه اول متحرکی برحبل ایله بروتدده شد ایدرکه متحرک
حرکاتنده ساکندن بعید اولمیه کذلک خلاق علی الاطلاق عظامی ابدانه صالح اوضاع اوزره نظم ایدوب
وبعضن بعضنه قریب وضع ایدوب ربط ایتدی وبینلرنده مفاصل احداث ایتدیکه ربط ایله معنی
وحدت حاصل اولوب وحرکاتنده بعضی بعضندن متباعد اولمیه ومفاصل ایله هر عضوک آخردن
آخردن تمیزی حاصل اولوب ومفاصل ایله افعال وحرکات تمام اوله اما عظام برقاچ نوعدر وبونوعلردن
بعض اساس بدن قیاس اولنور که مبنی بدن انک اوزرینه در وبعض دخی برجوهر شریفه وقایه و دوعا قیاس اولنور
وبعض دخی سلاحلر مثابه سنده اولان عظام سیسمانیه کبی مجن وسلاح قیاس اولنور که انکله مصادم دفع اولنور
وبعض دخی علاقه یه محتاج عضلاته متعلقدر مثال عضل حنجره ولسانده اولان لامیه شبیه عظمدر وعظام
متحرکه دن عظم واردر که انکله ملتحم اولمش اکا ملاصق اولان عظم بوعظمدن واکا لاحق برشئ یوقدر وبونک منفعتی
عظم عند الحرکات آفات احتکاکدن بری اولمقدر وعظامک بعضنه اولان لواحق فوق وتحت طرفلرندن
اول بعضنه موصوله در مثالی ساعددن لواحق زند اعلی در ولواحق عظم ساق وعظم فخذدر وبعض عظامده
اولان لواحق اول بعضنه طرف واحددن موصوله درکه یا فوقدن ویا تحتندر وزند ساعددن
اولانک فوقدن لاحق اولانی عضده لاحقدر واسفلدن لاحق اولانی ساعددن زند اسفل لاحقدر
وعظام متحرکه دن عظم واردرکه انک برلاحقه سی یوقدر واول عظم خد اسفلدر زیرا خد اصلب و
مصمتدر اول عظمده نوع عظم اصلبدن برلاحقه یه احتیاج یوقدر وعظامده عظم واردرکه غایتده متخلخلدر
اکا مشاشی تسمیه اولنور که مصفاة در ومنفعتی تخلخل بودرکه هوا ایله استنشاق وقتنده روایح اول عظمده
نافذ اولوب اندن فضول دماغ مندفع اولور وبومقدمه معلوم اولدقدنصکره شروع تشریحاته شروع اولنور
وبوشروحدن هربرنده اعضاء مفرده دن برعضو تشریح اولنور که شرح اول تشریحات عظامی وشرح ثانی
تشریحات عضلاتی وشرح ثالث تشریحات اعصابی وشرح رابع تشریحات اورده یی وشرح
خامس تشریحات شراینی حاویدر عرض اول بدنده اولان انواع عظامک تشریحیدر تشریح عظام
الراس وعظام راس میدر بو بیدیدن آلتی عظمی درورخمه تحدید ایدرکه اوچی درور حقیقیه وایکیسی
درز کاذبدر واوچ درور حقیقیه دن درز اول مقدم راسده درکه طرف قلنسوه اکا منتهی اولور وبو درز
وتسیدرکه جبهه اکلیلی ایله مشترکدر ودرز ثانی طول راسک نصفنده مستقیمدر وانک حدی بر درز سهمیدر
وجین اکلیلیه اتصالی اعتبار اولنه اکا سفودی دینلور وشکلی شکل قوس کبیدرکه وسطنده عمود کبی برخط
مستقیم طورر ودرز ثالث راسک آردنده درکه قاعده راسه مشترکدر وکتابت یونانیده اولان لام حرفه
شبیهدر ودرزین اولین مذکورینه اتصالی اعتبار اولنه شکل مثلثدن برزاویه برگوشه
شکلنده اولور که نقطه خارجه سنه نهایه سفودی متصل اولور اما درزلرک ایکیسی طول راسده
فوقه اذنه اولور که جانبیندن موازنه درز سهم اوزره در وعظمه باتمش دکلدر انکچون بونره کاذب
تسمیه اولنور وکذلک قشری دخی تسمیه اولنور وراسده شکل طبیعی محمود بودرکه راس استداره ایله

طوله

طوله مایل اوله وبوهیئه راسه مسقط تسمیه اولنور ومنفعتی شکل مسقط بودرکه منابت اعصاب دماغیه
طولنده موضوعدر وشکل راس طولانی اوزره اولمق انکچون محموددرکه جانب دماغدن منحدر اولان
اعصاب مزدحم ومنضم اولمیه واشکال راسدن بونک عداسی غیر طبیعی وغیر محموددر رئیس الحکما شیخ
ابو علی ابن سینا رحمه الله دیرکه راسک اشکال غیر طبیعیه سی اوچدر اول نتو مقدم ناقص اولوب
درز اکلیلی مفقود اولمقدر ثانی نتو موخر ناقص اولمقدر که بونده درز لامی مفقود اولور ثالث نتو مقدم
ونتو موخر جمیعا مفقود اولمقدر که راس کره مثال متساوی الطول والعرض اولور وجالینوس
دیرکه بوشکل ثالثده قسمت درز متساوی اولمز وبودرز خود طول وعرضه قسمت اولنه
که بر درز طول ایچون وبر درز عرض ایچوندر وبوشکل ثالثده طول وعرض ایچون کذلک درز
واحد اولور که طولک وسطنده اولور ودخی جالینوس دیرکه راس ایچون شکل رابع غیر طبیعی اولمق
ممکن دکلدر که حتی طول راس عرضندن انقص اوله بوشکلده بطون دماغدن وباخود جرم
دماغدن برشئ ناقص اولور که مضر حیوة ومانع صحت ترکیب بدن انسان در اما بدیء عظام
راسدن ایکیسی مخفف دماغدر ودر دری جدران کبیدر وبرسی قاعده راسدر وبوعظامک
برسی مقدم راسدر که نصف دایره کبیدر وبونک فوقنده درز اکلیلی تحدید ایدر وتحتنده
موضع حاجبده اولان درز تحدید ایدر کویا درز اکلیلینک وتریدرکه طرفینه متصلدر وایکی عظم
آخر دخی مقدم راسک یمین ویسارنده در ومخف دماغک فوقنده درز سهمی تحدید ایدر و
اوکنده درز اکلیلی وآردنده درز لامی وتحتنده درز کاذب تحدید ایدر وایکی عظم اخر دخی
واردرکه اذنان بو ایکیسنده در وبو ایکی عظمه صلابتلرندن اوتوری حجریتین تسمیه اولنور وبو
ایکی عظمدن هربرینی فوقده درز کاذب تحدید وتحتنده طرف درز لامیدن کلن درز تحدید ایدر و
درز اکلیلیه منتهی اولور واوکنده درز اکلیلی وآردنده درز لامی تحدید ایدر وخلف راسده عظم
آخر واردرکه آنی فوقده درز لامی تحدید ایدر وتحتنده قاعده راس ودماغ اولان عظم ایله راس
بیننده واقع درز مشترک تحدید ایدر وبودرز مشترک درز لامینک کویاکه وتریدر واما قاعده
راس اولان عظمه عظم وتدی تسمیه اولنور که عظام راسک برینی بوکوتورر وبوعظم اصلبدر
وعظام سبعه دن صکره جانب صدغیندن هربرنده ایکی عظم واردرکه اول مقامده اولان عصبی ستر
ایدرلر وبونلره زوج تسمیه اولنور وبونلردن هربری طول صدغده وراب اوزره موضوعدر
منافع الدرز الموصوفه وبودرزک منافعندن بری بودرکه دماغده متحلل اولان ابخره نک
عظمده نفوذی ممتنع اولور وبو درز مجموع ابخره نک منافذیدرکه ابخره اکا نفوذ ایدر ودماغ بلا ابخره
قالور ومنافع درزدن بری داخی بودرکه دماغدن خروج ایدوب جلد راسده متفرق اولان اعصاب
لیفیه یه درز منافذ اتصالیه در وبر منفعتی داخی بودرکه کیرولجن کبی دماغه نازل اولان عروق وشراینه
منافذدر وبرمنفعتی داخی بودرکه مخف دماغ برحجاب غلیظ صلب ایله مبطندر بوحجاب بودرزک
اسنانه تشبث ایدرکه دماغده برار اولوب ایرزنده ثقیل اولمیه منافع کثرة عدد عظام الراس
کثرة عدد عظام راسک منافعندن بری بودرکه بوعظامه اصابت ایتمیه قریب اولان آفت جمیع

راسنه شامل اولميوب عظم واحده واقع اولور وباقى سالم اولور وبر منفعتى داخى بودركه عظم واحده
اختلاف اجزا اولمز مثلا عظمين حجرتينك زياده صلابتى كبى ومؤخر دماغ عظمنده وقاعدۀ راس عظمنده
اولان صلابت كبى كه راس عظم واحد اولسه بو اختلاف اولمزدى وبر منفعتى بودركه حس بصر قدامدن
مصادم وكندويه متوجه اولان آفتى كورر ومصادمدن منحرف اولوب كندودن آفتى منع ايدر وبصر
خلفدن بو منفعتى يوقدر پس عظم خلف راس وعظمين جانبين زياده صلابته متخصص اولدى كه مصادمه
متحمل اوله وعظم قاعدۀ راس داخى كبير وكچن زياده صلابته متخصص اولدى زيرا موضع فضول دماغك
تحتندر ودماغدن فضول دائما اكا نازل اولوب اوزرينه اوغرر زياده صلابتله اكا اعانت اولندى
كه فضوله متحمل اوله وعفن اولميوب چورومية وكذلك صدغينك هر جانبنده اولان ايكى عظم
صلب اولدى تاكه تحتلرينه اوغراين عصبه جبنه وسيرا اوله **تشريح عظام الفكين الاعلى والاسفل**
تشريح انف داخى بوكا متصل اولور زيرا انف فكدن در وفك اوزره موضوعدر وفك اعلانك
عظمى عظم وجهدر وفك اعلانك درز مشتركه سى ودروز خاصه سى واردر ودروز مشتركه سى دروز
خاصه سنك عظاملرندن غيرى دروز خاصه سنى تحديد ايدر وجانب فوقانيدن حد اولى تحت
عظم جبهه يه اوغراين وفوق موضع حاجب اولان درز مشتركدر ودرز اكليلينك طرفين بينه
واصل اولور وجانب تحتانيدن حدى منابت اسناندر وجانبيندن دروز واردر كه ناحيۀ اذنيندن
ناشى اولوب خلف اضراسده عظم وتديه كيدر وخلف اضراسده منتهى اولدوغى يردن ميل يسير
ايله اوكنه ميل ايدر وفك اعلا ايله عظم وتدى بيننده مشترك اولان درز بودر وبونلر دروز مشتركه
كه حد فك اعلى در اما دروز خاصه ده درز واردر كه حاجبين بيندن ناشى اولوب استقامت
اوزره منابت اسنانه نازل اولور وثنيتين بينى آيروب طولا اعلى جيدى قطع ايدر ودروز خاصه دن
بر درز داخى واردر كبير وكچن كبى حاجبين بينى اخذ ايدوب ودرز اول اوزره نزول ايدوب
جانب يمينده ناب ايله رباعيات بينى تفريق ايدر وجانب يسارده اخرى داخى بويله ايدر و
بو دروز ثلثه يى ايكى عظم مثلث تمييز ايدر وبو ايكى عظمك قاعده لرى منابت اسنان دكلدر لكن
اسنانك فوقنده درز قليل ايله عارض اولور كه بو درز قليل بو دروز ثلثه يى عرضا قطع ايدر وبو
دروز قليل ايله قاعدۀ عظمين مثلثين متبين اولور وعظمين مثلثينك قاعده سى تحتنده اولان
بو افتراق دروزدن متميز اولور وقاعدۀ عظمين مثلثين ومنابت اسناندن ايكى عظم صغير واردر استقامت
حاجبين بيندن نازل اولان درز قتنده بو ايكى عظم صغيرك هر برى ايچون برزاويه قائمه واردر وناب
قتنده برزاويه حادّه واردر ومنفذ انف قتنده برزاويه منفرجه واردر ودروز خاصه دن كبير وكچن
كبى دروز واردر كه بحر وعظم وتدى بيننده درز مشترك قتنده تحت زوجه صدغدن ابتدا ايدوب
ناحيۀ عينده منتهى اولور و وقب العينه يعنى كوز چقورينه منتهى اولدوغى يرده اول درزدن اوچ شعبه
منشعب اولور برسى درز مشترك التنده وقب العين فوقنه اوغرر وحاجبه متصل اولور وايكنجيسى
وقب عينه داخل اولمدين كذلك اوتلكنك اشاغيسنه متصل اولور واوچنجيسى وقب عينه دخولدن
صكره كذلك اوتلكنك اشاغيسنه متصل اولور وبو اوچ دروز منشعبه متميزه اولور ايله اوچ عظام

متميزه اولور **تفصيل عظام الفك الاعلى** بو عظاملرك ايكيسى وجنتيندر كه هر برنى درز اربعه محيط اولور اما
فوقندن محيط اولان اول درزدر كه صدغدن محجر عينه كلور وتحتندن محيط اولان اعلى حنكى قطع ايدر وبو
عظاملرك اوچ عظام داخى واردر كه حاجبه متصل اولان دروز ثلاثه ايله تمام اولور وبو عظاملرك تحت انفده
ايكى عظم داخى واردر كه بو ايكيسى منابت ثنايا ومنابت رباعيات تحديد ايدر وايكى عظم اخر داخى
واردر كه بونلر اصل انفدر وبو ايكيسى مثلثين كبيدر بو ايكيسينك زاويه لرى فوقنده ملتقى اولورلر وبر كوشه
سى قتنده ايكى قاعدۀ متماسه واردر وبو ايكى قاعده انلرك ايكى كوشه لرى ايله متفارق اولورلر زيرا بو ايكى
عظمدن هر برى حاجبين بيندن نازل اولان ايكى درزك برينه راكب اولور كه بو ايكى درز درز مستقيم
وسطانيدن اكلمشلردر ومثلث كبى اولوب اصل انف اولان بو ايكى عظمك طرفين سافلنده ايكى
غضروف لين واردر وبو ايكى غضروفك بيننده درز مستقيم طولا اوزره بر غضروف واردر كه جزؤ
اعلى جزؤ اسفلندن اصلبدر وجمله عظام فك اعلى اون درت عظمدر **منافع الانف** بو منافعدر كه
انف تجويفى ايله هوا كثير استنشاق ايدر ودماغه نفوذدن اول انفده معتدل اولور واكرچه هوا استنشاقك
طريق رئه يه نفوذ ايتمك ايسه داخل اولان هوادن بر شطر صالح دماغه نفوذ ايدر ودخى منافع انفدندر كه
شمول هوادن كه تشمم طلب اولنه انى جذب ايدوب ادراكى اكثر اولمق ايچون آلت شمك اوكنده انى جمع
ايدر ودخى منافع انفدندر كه تقطيع حروف وتسهيل اخراجنده اعانت ايدر تاكه تقطيع حروف محادله
ايتدوكى موضع قتنده هوا جميعا ازدحام ايتميه وتقدير هواده فعل انفك نظيرى خلف مارده اولان
ثقوب متقاربه فعليدر ودخى منافع انفدندر كه دماغدن مندفع اولان فضولى ابصاردن ستر ايدر
منافع غضروف الانف معلوم اوله كه غضروف غين وضاد معجمتين ايله عظمدن الين بر جسمدر كه انحنايى
قبول ايدر وساير اعضادن اصلبدر واوزرينه وضع اولنان نسنه يى حفظ ايدر وغضروف انفده
اولان منافعندندر كه روايح حامل اولان هوانك تداخل ايتدوكى منفذ ابدا مفتوح اولور ودخى
بو غضروفك منافعندندر كه نوم وسكوت واطباق شفتين وقتنده تنفس ايچون مفتوحدر اكر بو
غضروف عظم وياخود لحم وياخود جلد اولسيدى انف ناقص المنافع اولوردى وبالجمله اعضاده منافع غضاريف
دندر كه اعضاء اخرى ايله عظاملرك اتصالى حسن اوزره اولور ودخى عضو صلب ايله عضو لينى بلا متوسط
تركيب ايتمز كه بويله اولسه لين صلب ايله متأذى اولوردى خصوصا ضرب وتزاحم وقتنده كثير التأذى
اولوردى **تشريح فك اسفل** فك اسفلك صورتى ظاهر ومنفعتى معلومدر اما صورتى بودركه
فك اسفل ايكى عظمدر وبينهماده بر مفصل جمع ايدركه بو مفصل تحت ذقندر وبو عظمك ايكى آخر طرفلرندن
هر برينك ايكى شعبه سى واردر بو ايكى شعبه نك برى حادۀ رقيقه معقفه در وعظم الزوج تحتنه منتهى اولور
وبو شعبه اولدركه اطباق فم ايله قائم اولان صدغك عضله سنك وترى اول شعبه يه كلور وبو ايكى
شعبه نك آخرى اغلظدر وفك اعلى ده داخل عضله نك خلفندندر وبينهماده يعنى فك اسفل
وفك اعلى بيننده بر مفصل سلس ملتئم ومجتمع اولوركه سلس الحركة وتام الفعل والمنفعة اولماغيچون رباط
غير موثوق ايله مربوطدر **تشريح الاسنان** جوهر اسنانده اختلاف واردر بعضلرك قولى بودركه
عظمدر وبعضى قولى اوزره اسنان اعصاب صلابدر زيرا عظاملرك برنى ايچون البته حس يوقدر و

وسن حار وبارد والمی حس ایدر ظن غالب اوزره صحیح بودر که دماغدن سنه بر عصب کلوب
حس اعطا ایدر وسن منبت اولور و بدل ما ینحل دا بماسندن نمو بولور و بو سببه اولدوغی اسناننك
بر ساقط اولوب اکا محاذی اولان سنك مکانی خالی اولدقده غلنده بلنور که محاذی اولان اوزانور
ومنحی اولمز و عدد اسنان اوتوز ایکیدر اون التیسی فك اعلی ده و اون التیسی فك اسفلده
در و بو اوتوز ایکیدن دردی ثنایادر ایکی ثنیه اوکده فوقده در و ایکیسی تحتندن در و رباعیات
دخی کذلك درت در ایکی رباعی فوقدن یمین و یسار ثنیه ده در و ایکیسی تحتدن کیرو بویله در
و بو ثنایا و رباعیاتك مجموعی عراض حادة الرؤسدر و بونلرك منفعتی قطعدر که قطاعه تسمیه اولنور
و بونلرك خلفی انیابدر که انیاب داخی درت در ایکی ناب جانب یمیندن فوق و تحتده
در و ایکی ناب جانب یساردن کیرو بویله در و انیاب حادة الرؤس و عریضة الاصولدر
و انیابك منفعتی کسر اشیاء صلبه در و انیابك خلفی اضراسدر که یکرمی دردر جانب
یمیندن بشی فوقده و بشی تحتده در و جانب یساردن داخی کیرو بویله در و اضراس عراض
خشنة الرؤسدر و منفعتی طحندر و اضراسه کیرو کچن کبی طواحن دینلور و جمله اسناندن اوتوز
ایکی سن اولورکه ناسدن بعض واردرکه خلف طواحنده نواجدی نابت اولور و نواجد درت
درکه جانب یمیندن ایکیسی فوق و تحتده در و جانب یساردن داخی کیرو بویله در پس بو تقدیرجه
اسنان اوتوز التی اولور و نواجد بعد البلوغ و داخی اوتوز سنه یه قریب زمانده نابت اولور
ایچون بو نواجده اسنان الحلم تسمیه اولنور و فارسیده ایه خرد دندان دیرلر و ناسدن بعض
واردرکه نواجدی یتمز وجود و عدمنك عقلده اثری یوقدر و اسنانك اصول محدده سی
واردرکه فکینك عظمی ثقبنده مرکوز و موضوعدر و هر ثقبه فکك کنارنده برزائد مستدیر
عظم نابت اولورکه سنه شامل اولور و دخی بو زائدك روابط قوتی سنی اول مقاعده ربط
و شد ایدر لکن ثنایا و رباعیات و انیابدن هر برینك اصل واحدی واردر و فك اسفلده
اولان اضراسدن هر برینك ایکی اصلی واردر کاهی اصلی اوچ اولور خصوصا نواجد اوله اصول
ثلثه اوزره اولور و فك اعلاده اولان اضراسدن هر برینك اوچ اصلی واردر کاهی اصلی
درت اولور خصوصا نواجد اوله اصول اربعه اوزره اولور و اصول اضراس کثیر اولدوغی
کندو کبیر اولوب عملی زیاده اولدوغیچوندر و اضراس علیا اضراس سفلی دن زیاده اولدوغینك
وجهی بودرکه اضراس علیا معلقه در و ثقلی میلی جهت اصولنك خلافنه ایلدر اما اضراس
سفلینك ثقلی مرکزینه متضاد اولمز **تشریح الفقرات و ما یتعلق بها** عنق و ظهردن عصعصه
وارنجه و تشریح نخاع و بو مجموعك منافع بونده داخلدر **ماهیة الفقرة و اعدادها** فقره
بر عظم مدوردر که وسطنده ثقب واردر که نخاع اول ثقبه نفوذ ایدر و فقرات اوتوز عدد در
و بش قبائلدر و اول فقرات فقرات عنقدر که یدی فقره در و ثانی فقرات ظهردر که اون
ایکی فقره در و ثالث فقرات قطندر که بش فقرات در و رابع فقرات عجزدر که اوچ فقره
در و خامس عصعص در که اوچ فقره در **کلام کلی فی الفقرات و زوایدها** فقرات غایتده

العصعص بالضم القليل والملتزز الخلق وعظم الذنب يقال انه اول ما يخلق واخر ما يبلى وبالفتح كعلبط وعصفور لغات فيه راموز
عصعص بضمتين استخوان دومغزه صراح

صلبه

صلبه خلق اولندی که انسانه انکله استقلال اوله و دخی قوام و جهاته حرکته قدرت اوله بونده اوتوری
فقرات بیننده مفاصل سلسله کبی خلق اولندی تا که قوامه وهن طاری اولمیه و موثوقه دخی خلق اولندی
تا که میل و انعطافی منع اتمیه و فقراتده بعض وارکه فوقده و تحتده زواید وار در و فقراتده و
زوایدده فقراتده اولان زوایدده نقره وار در و فوقه کیدن زوایده شاخصه الی فوق تسمیه
اولنور و تحته کیدن زوایده نکسه و دخی شاخصه الی اسفل تسمیه اولنور و بو زواید و نقره بیننده
اتصال مفصلی منتظم اولور که نقره زوایدی التقام ایدر و زواید نقره ده منهدم اولور و بعض فقرات
ایچون زوایده دخی نوع اخر واردر که بو منفعتدن اوتوری دکلدر لکن بو زواید وقایه اولمق ایچوندر
و دخی بو زوایدك اوستنه رباطات منتسج و ملتوی ایچوندر و بو زوایددن جانب خلفه کیدنه شوك
و سناسن تسمیه اولنور و بو زوایددن جانب یمینه و جانب یساره کیدنه اجنحه تسمیه اولنور و
اجنحه اولدر که اضلاعك ارکنجه در و بو اجنحه دن هر جناحك ایکی نقره سی وار در و هر ضلعك ایکی
زائد محدبی واردر که بو زواید اضلاع نقره ده رباطات قویه ایله مرتبط اولور **کلام کلی فی النخاع
و منافعها** اهل لغات تحقیقی اوزره نخاع نونك حرکات ثلثه سی ایله جایزدر و ترکیده حرام ایلك
دیدکلری یدر انتهی و نخاع بر جسم ابیض لین دسم دماغیدر و منشأ و منبتی دماغدر ثقب فقراته
نفوذ ایدر که خلیفه و قائم مقام دماغ اولور تا که نخاع عدندن اعضا اوزره اعصاب متوزع اوله که
بو اعصاب نخاع عدندن نابت اولور و فقراتده بو اعصاب ایچون مسالك وار در و اول مسالك
اول فقراتده ثقبدر که ثقب متوسطدن ماعدادر که و اول ثقبدن اعصاب خروج ایدوب
هر عصب کندو یه محاذی عضوه ممتد اولور که اول عضوه حس و حرکت افاده ایدر و موجب
حکمت الهیه ان حس و حرکت صاحبی اولمقدر و حس و حرکتك مبادئی دماغدر و آلت
حس و حرکت اعصابدر و عصب حرکیه عصب حسیه دن اصلبدر و دماغ غایتده مخلوقده جسم
رطب لیندر جمیع اعصابه منبت اولمغه متحمل دکلدر خصوصا عصب حرکیه یه هیچ اولامز و
خلاق علی الاطلاق توسط نخاعی انعام ایتدی که لیندن صلبه تدریج حاصل اوله دکیرو کچن کبی اکر توسط
نخاع اولمسه مجموع اعصاب دماغدن نابت اولوردی و راسك شمدیکی حالندن اعظم اولمق و تحملی
ثقیل اولمق لازم اولوردی و اطراف بدنه وصول ایچون عصبه مسافه بعیده قطعیه محتاج اولدقده
معرض افات اولوردی و طول مسافه قوت عصبه یه وهن ویروردی و اعضاء بعیده تحریکدن ضعیف
اولوردی پس نخاع منبت اعصاب اولمقده خلیفه دماغ اولدی زیرا مجموع اعصاب دماغدن
نابت اولیدی اعصاب حرکیه تحریك اعضاده قتنده اولا مبداء و منبته اعتماد ایدوب
آنی تحریك و جذب ایدردی و بو سببدن دماغه تشویش عارض اولوردی که بونك ضرری مالا
نهایه در **فقرات العنق و سلوك النخاع فیها** معلوم اولا که عنق و فقرات عنق مری ایچون
وقایه در و قصبه ریه خلفندر و بو فقراتك عددی یدیدر نته کم مبادی انهار یعنی انهارك
یوقاری آغزلری اوسع اولور الله تعالی اصل نخاعی اغلظ خلق ایتدی و بو نخاعك فقره اولیدن ثقبه
وسطانیه اولان مسلکی اوسع و فقره ثانیه دن ثقبه وسطانیه اولان مسلکی اضیق اولمق لازم

اولدی کذلک بو فقره لرک ثقبهٔ فوقانیه سی اوسع و ثقبهٔ تحتانیه سی اوخینه دک اضیق اولمق لازم
اولدی و نته کم اشجارده ارض جانبنده اولان اغلظ و هوا جانبنده اولان ارق در کذلک فقرات
عنقده فقرات صلب تحتانیسی اکبر و اغلظ و فوقانیسی اصغر و اخف در زیرا حامل محمولدن اکبر
و اغلظ اولمق و محمول حاملدن اصغر و اخف اولمق واجبدر و فوقانیده صغر و خفت واریکن
ثقبه اوسع اولمق دخی لازمدر که اصل نخاع آنده سلوک ایده و صغر و خفت ایله بله واسع اولماسی
ضعفی موجبدر پس الله تعالی بونی تدارک ایدوب فوقانیسی زیاده و صلابته تخصیص ایتدی
که فوقانیده اولان صلابت و زیاده جزؤک مثلی تحتانیده یوقدر و دخی سناسن فوقانیده
اصغر قلدی که فقرات اوزره اخف اوله و سناسن فقرات اصغر اولمق لازم اولنجه کبیر و لحم کبیر حق
حق و علی اجنحه فقراتی ایکی باشلی و اکبر قلمق ایله تدارک ایتدی خواص فقرات العنق و مفاصلها
و اکثر منافع عنق حرکتده اولمغله حق سبحانه و تعالی مفاصل عنقی سلسله خلق ایتدی و تحت عنقده
اولان زواید کبیر مفاصل عنقک فوق و تحته شاخصه اولان زواید مفصلیه سی کثیر قلمدی تا که
حرکاتده اسرع اوله و عنقی احاطه ایتمش اعصاب و عضلات کثیره ایله بو سلاستی تدارک ایتدی
و کبیر و لحم کبیر نخاعدن متفرع اولان اعصابک سالکلری فقرتین بیننده مشترک قلدی تا که ثقبهٔ تامه
فقرهٔ واحده ده واقع اولمیه و موضع ثقبه یی فقرتین بیننده حد مشترک قلدی تا که بو فقرتیندن هر برنده
نصف دائره مثال نصف ثقبه اوله و انکسنک مجموعی دائرهٔ تامه اوله و سببی بودر که ثقبه ثلمه
کبیدر اول فقراتدن هر فقره یه متحمل اولمز زیرا فقرات صغیردر و نیقدر و مسلک نخاعک بو ایکی
فقره ده وسعتی ثلمهٔ تامه در و بو مذکور اولان فقرات عنقک و فقرهٔ اولادن غیری بو فقراتدن هر
برینک خاصیتی در و فقرهٔ اولینک اوج زائده سی واردر که سفینه در و ایکی جناح در و فوقه حیثیتی
زوائد اربع در و تحته کیتمش زوائد اربع در و هر جناحک ایکی شعبه سی واردر و یمین و یساره
راسک حرکتی راسله فقرهٔ اولی بیننده اولان مفصل ایله در و فقرات عنق بیننده فقرهٔ اولی
فوق نقرتینه شاخص زوائددن ایکی زائده اوزره خلق اولنمغه مخصوص اولدی که بو ایکی زائده دن
هر برینک فوقنده بر نقره واردر و بو ایکی زائده ک بری بو فقرهٔ اولینک یمیننده و بری
یسارنده در و بو ایکی زائده ک فوقنده اولان ایکی نقره ده راسک عظم و تدی سنده
ایکی زائده منهندم اولور که تحجی بو ایکی زائده ک بری مرتفع اولسه اول بری غائر اولور یعنی
باتوب کیدر و راسی جانب غائره مائل اولور و کبیر و لحم کبیر بو فقرهٔ اولانک خواصندندر
که سنسنه و جناحانی یوقدر زیرا بو فقرهٔ اولی عضلات و اعصاب کثیره ده مدفونه کبیدر
و سنسنهٔ حافظه یه محتاج دکلدر و جناحینی ایچون داخی بو اعصاب بیننده موضع اولامز و کبیر و
لحم کبیر خواص فقرهٔ اولیدندر که عصبه بو فقره دن خروج ایدر جانبیندن و ثقبهٔ مشترکه دن خروج
ایتمز لکن جانبنده ایکی ثقبه دن خروج ایدر که بو ایکی ثقبه نک اعالی خلفه مایلدر و فقرات
عنقدن فقرهٔ ثانیه خواصندندر که راسک حرکت التفاتی و قدام و خلفه حرکتی راس ایله بو فقره
ثانیه بیننده اولان مفصل ایله در و بو فقرهٔ ثانیه باطنه کیدن جانب مقدمی اوزره بر زیاده طوغری

صلبه یه مخصوصدر که بو زیاده فقرهٔ اولادن نخاعک اچکنده ثقبهٔ وسطانیه یه کیرمشدر و بوندن ظهور
و طلوع ایدوب عظم راسده بر نقره یه طالعدر و بو نقره بو زیاده اوزره مستدیر اولور
و بو زیاده و نقره بیننده رباط قوی ایله مربوط بر مفصل حادث اولور و بو زیاده یه سن
تسمیه اولنور و نقرهٔ عظم راس بو سنی استداره ایتمکله حرکت التفات و قدام و خلفه
حرکت حادث اولور و بو سنک ندن خلف نخاع رباطات قویه ایله مربوطدر تا که بو سنک
بر جانبی نخاعک بر جانبندن بردر وزائده و کبیر و لحم کبیر بو فقرهٔ ثانیه نک خواصندندر که
بو فقره دن خروج ایدن عصب بونک سنسنه سی جانبنده ایکی ثقبه دن خروج ایدر و بر
حیثیتله خروج ایدر که فقرهٔ اولانک ثقبتینه محاذی اولور فقرات الظهر و اختلافاتها
و فقرات ظهر اون ایکی فقره در و اون برینک سناسنی و اجنحه سی واردر که بونلره اضلاع متصل
اولور و برینک ایکی جناحی یوقدر که بو اون ایکنجیسیدر زیرا بوکا ضلع متصل اولمز لکن
طرف حجاب متصل اولور و بو اون ایکی فقره دن یدی فقره یه فقرات صدر تسمیه اولنور زیرا قلب
و اعضاء تنفسک وقایه سیدر و بو یدینک سناسنی کبار و اجنحه سی غلاظدر و زوایدی عراض
قصاردر و معلوم اوله که فقرات عنق ایله فقرات ظهر و قطن بیننده اشیاء اربعه ده اختلاف
واردر بری سالک اعصاب بیننده اولان ثقبه ده در و بری سناسنده و بری اجنحه ده و بری زوائد
مفصلیه ده در اما ثقبه ده اولان اختلاف بودر که فقرات عنقده موضع ثقب هر ایکی فقره بیننده
حد مشترکدر که هر بر فقره ده نصف دائره برابردر و فقرات ظهرک ثقبی و بو فقرات اوزره اولان
موضعی متفاوتدر زیرا فقرتین بیننده مشترک اولان ثقبهٔ واحده بینهما ده متساوی دکلدر لکن
دائره نک نصف اکبری فقرهٔ علیاده و نصف اصغری فقرهٔ سفلی ده در و بو ثقبهٔ واحده دن بر
دائرهٔ تامه حاصل اولمز و کذلک تدریجله فقرهٔ عالیه اوزره زیاده اولان فقرهٔ سافله دن ناقص اولور
حتی ثقبهٔ واحده بتمامها فقرهٔ واحده اوزره واقع اولور و فقرات ظهر و قطندن بونک نهایتی
فقرهٔ عاشره ده در و فقرات ظهر و فقرات قطنک باقیسندن هر برنده دائرهٔ تامه واردر
و سناسنده اولان اختلاف ایکی نوعدر نوع اول بودر که فقرات ظهردن ما فوق فقرهٔ عاشره
اولان طقوز فقره نک سناسنی اسفله معقفه در و فقرهٔ عاشره یه متوجهه در و فقرهٔ عاشره
منتصبه مستقیمه در و فقرهٔ عاشره نک ما تحتی اولان فقره لرک سناسنی اعلایه معقفه در و فقرهٔ
عاشره یه متوجهه در زیرا فقرهٔ عاشره نک ما تحتی واسطه در و واسطه اولماسی عدد جهتندن
دکل لکن طول قامت جهتندندر تا که صلب ستدیر کبی اوله و عدد فقرات ظهرده زیاده و نقصان
نادردر بلکه زیاده اولمق اندردر نوع ثانی اختلاف بودر که فقرات ظهردن فقرات صدر
تسمیه اولنان فقراتک سناسنی عظیمه در که کندودن غیرینک سناسندن اعظمدر و عظم قلب و عروق
اعظمه محاذاتی سببی ایله در و دخی اول فقراته جنه و وقایه اولمق ایچوندر و اجنحه ده اولان اختلاف
بودر که فقرات عنقدن فقرهٔ اولی ده و فقرات ظهردن فقرهٔ ثانی عشرده اجنحه یوقدر و زواید
مفصلیه ده اولان اختلاف بودر که فقرات ظهردن فقرهٔ عاشره اولان طقوز فقرتک کتب

جالینوسده اولدوغی اوزره اعلایه شاخصه اولان زوایدی محددة الرؤسدر و اسفله شاخصه
اولان زوایدی مقعرة الرؤسدر و قانوننده ابو علی رحمه الله قولی اوزره ما فوق فقرهٔ عاشره اولان
فقرات تسعه نک اعلایه شاخص اولان زوایدنده نقرهٔ التقام واردر و بو اعلایه شاخص اولان
زوایددن حادث شاخص اولورکه بو نقرهٔ التقامده منهدم اولور و فقرهٔ عاشره نک زاید
مفصلیسنده ایکی جانبنده داخل نقرهٔ بلا لقم واردر و فقرهٔ عاشره نک زایدی اعلاسندن
و اسفلندن معا التقام اولنور صکره عاشره ما تحتنده اولان فقره لر زواید نک لقم اعلاده
و نقره سی اسفلده در و جالینوس ایله ابو علی قوللری بیننده حکم مشاهده ایتمکدر فقرات
القطن و العجز و العصعص قطن بش فقره در و بونک سناسنی و اجنحه سی اعراض واردر و
زوایدی مفصلیه سافلیه درکه مستعرضه در و اجنحه یه مشبهدر و بونک مفاصلی ما فوقنک
مفاصلندن شدید الوثاقدر و قطن ایله عجز مجموع صلبه قاعده کبیدر و قطن اعصاب
رجلک منبتی و دعامه سیدر و عانه ایچون اولان عظمک حاملیدر اما عجز کی عظام عظام قطنه
شبیهدر و عجز اوچ فقره در و بونک تهندم و وثاق مفصلی مفاصلی شدیددر و بونک اعراضی
اجنحه در و شدت تهندمی ایله گویا عظم واحددر و بونک مخارج اعصاب اولان ثقبی ایکی
جانبلری اوزره دکلدر و قدام و خلفدندر تا کی اعصابی مفصل درکه ازدحام اتمیه و جناح عجزک
راسی ایکی نقره در و ایکی ورک عظمرینک راسلری اول ایکی نقره ده متهندم و رباطات قویه ایله
مربوطدر اما عصعص اوچ فقره در و بونک ثقبی فقرات عنق ثقبی کبی صغیرندر او نوری مشترکه
درلکن بو اوچک اخرندن عصب فرد خروج ایدر و انکره ثقبهٔ وسطانیه دن غیری ثقبه یوقدر
و بو اوچ فقره غضروفیه در عظمیه دکلدر و بو اوچ فقره نک مفصلیه و سناسنی و اجنحه قسمندن
زوایدی یوقدر **تشریح الاضلاع** اضلاع عددی یکرمی درتدرکه هر بر جانبده اون ایکی ضلعدر
اضلاع ایکی قسمدر هر بر جانبده اولان سبعهٔ علیایه اضلاع صدر تسمیه اولنور زیرا بونلر قسّه
متصلدر و احشای صدری مشتملدر و باقی بش ضلعه اضلاع خلف تسمیه اولنور اما اشکال
اضلاع بویله درکه اضلاع صدردن هر بیری احدیداب اضلاع اوزره اولا اسفله مائل اولور
صکره اعلایه رجوعله کرایدوب قسّه متصل اولور و بو اضلاعدن ضلع اوسط اضلاعک اطولی
در و اوج اضلاع فوقیه و اوج اضلاع تحتیه دن هر بیری بانده اولاندن قصر قلیل ایله قصر
درکه دائره دن بر قطعه شکلنده اولور و بو اشکال مذکوره نک منفعتی بونلردن هر بری
آخردن اطول اولوب جوفی اوسع اولمقدر تاکه عند الحاجه بونلرده هوا اکثر منجذب اولدوغی
وقت قلب و آلات تنفس اوزره امکان تنک اولمیه و اما مفاصل اضلاع بویله درکه هر ضلع
آخرینک ایکی زائده سی واردر و اجنحهٔ فقرات ظهردن هر جناحده ایکی نقره واردرکه بو ایکی
زائده بو ایکی نقره ده منهدم اولوب اول مقاعده اولان رباطات ایله مرتبط اولمشدر و
بونلرنده مفاصل مضاعفه حادثدر و رؤس اضلاع صدر کذلک قسّه متصلدر اما رؤس
اضلاع خلفک مسافهٔ ما بینی طوبیه متفاوتدر و اعلای اضلاع خلفک مسافهٔ ما بینی

اسافله

اسافلنه منتهی اولمغه اقربدر و بو اضلاعک طرفینک مسافهٔ ما بینی بعدی ایله گویا هر بری بانده اولاندن
منحرفدر و انحراف اوزره متباعد اولمغه بانده اولاندن منقطعدر و بو اضلاعدن هر ضلعک راسنده
جانبه متصل بر غضروف واردر و بویله اولماسی منافع غضروفدن اولوردرکه ذکری سبق ایتدی و اضلاع
صدر قلبه و آلات تنفسه مشتملدر و بو اضلاع بو اشکیسینه جنّه و وقایه کبیدر و بو اضلاعک بیننده
و درجه لرنده عضلات ممتد اولوب اتساعه و دخی هوا اکثر اخذنه معین اولور و بو اضلاعک قسّه
اتصالنک منفعتی بودرکه قلب و آلات تنفس و آلت جذب غذا اولان مری بو جمله اضلاعک
جمیع جهاتندن بو اضلاعه متحصندر و اضلاع خلف داخی کذلک بو جهتدن وقایهٔ احشادر و اضلاع
خلفدن حراسه لبعض قوت اولمشدر و بو اضلاع بیننده واقع عضلاتک و دخی امتلاء معده و صدره
نفخ وقتنده بطن و جلد عضلاتنک امتدادی ایچون بو اضلاعک رؤسی بر برینه متلاقی و بلا متصل
دکلدر و اول مکان ضیق اولمز و احشا منضغط و مزدحم اولمز **تشریح القص** عظام قص عددی
اضلاع صدر کبی یدیدر و اضلاع صدره متصلدر و عظام قص عظام هشته در و بو عظامک
مفاصلی موثوقه در و بو عظامک آخرینه بر غضروف عریض متصلدرکه بوکا خنجری تسمیه اولنور
و خنجره یه مشابهدر و بو عظامک عددنده و هشاشتنده و وثاق مفاصلنده منافع
واردر اما عددنده اولان منفعت اضلاع صدره مستویا متصل اولماسیدر و هشاشتنده
اولان منفعت بودرکه خفیف اولور و کندو ایچون اولان حرکات خفیه سی اسهل اولور و
دخی بو عظامدن بخار متحلل اولوب کندوده محتکر اولمز و وثاق مفاصلنده اولان منفعتلر بودرکه
بر ضاغط و بر مصادمدن منضغط و مزدحم اولمز و قلبی و کذلک غضروف خنجری فم معده ده اولان
جنه ضغط ایدر **تشریح الترقوه** ترقوه ایکی عظمدر و بونلرده طول انحنا و تحدب واردر و تحدب بری
جانب وحشیده و تقعرلری جانب انسیه در و موضعلری یمینا و یسارا اقس اوزره در و بو ایکی عظمدن
هر بونک ایکی راسندن بری قسّه مرتبط و آخری راس کتفه مرتبطدر و کبیر و لکن کبیر رباطات عضده
داخی مرتبطدر و قسّه مربوط اولان راسی اغلظدر و مستدیر اولوب حکه قلیل دقیق اولور و راس
آخری عریضدر و دماغه صعود ایدن عروق ایله دماغدن نازل اولان عصبک مقعده سنه نفوذ
ایدرکه بو راسی عریض بو عروق ایله بو عصبک وقایه سیدر **تشریح الکتف** کتف بر عظمدر
احد طرفنی که وحشیدر استداره یه مائلدر و بو طرفنده بر نقرهٔ غیر غایره واردرکه بو نقره ده طرف
عضد داخل و متحرکدر و بو نقره نک ایکی طرفی اوزره فوق و تحتدن ایکی زائده واردر فوقدن اولان زائده یه
منقار الغراب و ترقوه تسمیه اولنور و بر رباط ایله مربوطدرکه اول رباط اول زائده دن نابت
اولور و بینهماده بر مفصل حاصل اولورکه عضدک جانب فوقه قالقماسینه مانع اولور و تحتدن
اولان زائده یه راس عضد مرتبط اولور و راس عضد بر مفصلدرکه کبیر و لکن کبیر عضدی قالقمقدن
منع ایدر و کتف دخی ترقوه یه متصل اولان موضعه قلّة الکتف دخی تسمیه اولنور و بعض مشرحین قولی
اوزره قلّة الکتف ترقوه و کتف دن غیری عظم ثالثدر و بو عظم ثالث انساندن غیری جمیع حیواناتده
اولور و شکل کتف بویله درکه کتفک راسی گویا عنق اوزره در صکره کتف مثلثه قریب بر شکل

اوزره ودخی شکل مثلثده بر ظهره زائده اوزره مستعرض اولور که بو زائده اولان مثلثک قاعده‌سی
کتفک جانب راسنده‌در و بو جانب بدن انساندن جانب وحشی‌در و بو زائده اولان مثلثک
زاویه‌سی جانب انسیده‌در و بو زائده فقرات کتفه‌سنه سی منزله‌سنده‌در و بو زائده یه عیر الکتف
تسمیه اولنور و آخر کتفه بر غضروف مستدیر عریض الطرف متصل اولور و منافع کتف بودر که عضد
اکا متعلقدر و صدره ملتصق دکلدر و دخی حرکات یدین کتف ایله سلس اولور و محل یدین ضیق
اولمز و دخی صدره محصور اولان اعصابه وقایه وجنه ثانیه اولور اکر قاعده‌سی بوکا مخالف اوسیدی
انسانک اجوف استلقا و ظهری اوزره نوم ثقیلی کوتورمک عسیر اولوردی **تشریح عظم العضد**
عضد بر عظمدر که طرف اعلاسی اوزره راسی مدور واردر که بو راس راس کتف اوزره اولان
نقره ده منهندم اولوب اول مقامده اولان رباطات ایله مرتبط اولور که وصفی آنفا الذکردر و
راس عضد ایله نقره کتف بیننده بر مفصل سلس حادث اولور که سبب حدوثی آتی الذکردر و عضدک
طرف اسفلی اوزره ایکی زائده واردر که بو زائده لر عضدک راسیدر و بو ایکی راسدن جانب
انسیده اولان راس ادق و اطولدر و عظم اخرایله مفصلی یوقدر و اکا بر شی مرتبط دکلدر لکن
یده کلن عصب و عروقک وقایه‌سیدر و بو ایکی راسدن جانب وحشیده اولان راس ایله
مفصل مرفق تمام اولور و بو ایکی راسک مابینی جزء بکره یه شبیه بر جزءدر و بو جزءک ایکی نهایتنده
ایکی نقره واردر که بر یسی قدامده و بر یسی خلفده‌در و بو نقره لره عتبتین تسمیه اولنور و قدامده اولان
نقره مستوی و مملس‌در اوزرنده حاجزه مانع یوقدر و خلفده اولان نقره نقره کبری‌در و نقره
اخری‌دن انزلدر و مستدیر الحفر دکلدر لکن جدار مستقیم کبیدر و ایچون بو نقره کبراده عظم ساعدک
راسی جانب وحشیه متحرک اولوب اکا واصل اولسه وقوف ایدر و عضد اعظم عظام الیددر
وانبوبه اقصب مدور کبیدر و مجوفدر و مخ ایله مملودر و جانب وحشیسی محدب و جانب انسیسی
مقعردر و عضدک بو شکل اوزره اولدوغنده منفعت بودر که انسان تأبط ایتدوکنده
شدید التمکن اولور و دخی ایکی الک بربرینه اقبالی حسن اوزره اولور و دخی اسکنانه موافق
موضوع اولمق جهتندن عصب ایچون و عروق ضوار ایچون و عضدده منضود اولان عضل ایچون
عظم عضد مقعردر اولور و عضدک کتف ایله مفصلی غایتده سلس غیر وثیق‌در بو سلاست
اربطه اربعه ایله تدارک اولنمشدر که بو اربطه صلبه‌در و منقار الغراب تسمیه اولنان زائده کتفدن
نابتلردر و بو اربطه اربعه‌دن اول برغشادر که سایر مفاصلده اولدوغی کبی بو غشا بو مفصلی محیطدر
ثانی بر رباطدر که بر طرفی مستعرضدر و اول مقامده طرف عضده مشتملدر و ثالث و رابع مجانسه
عضد بانده مستعرضلردر و عضدی تخلیل ایدوب مقعر عضدده منضود اولان عضله متصل
اولورلر و بو مفصلک منفعت سلاستی بودر که ید جهات مختلفه یه حرکات مختلفه اوزره
قادر و متمکن اولور و شدت اتیاقه محتاج اولمز زیرا اکثر احوالده بو مفصل ساکندر و سایر بدن
متحرکدر و لهذا سایر مفاصل ید اتیاق اولنمشدر **تشریح عظم الساعد** ساعد طولا متلاصق
ایکی عظمدر که بو ایکی عظمه زند دینلور و بو ایکی عظمک تحتانیسی مستقیم و اغلظدر و بوکا زند اسفل تسمیه

اولنور

اولنور و ساعدک انقباض و انبساطه حرکتی بونکله‌در و ایکی عظمک بر یسی تحتانینک فوقنده‌در و بوکا
زند اعلی تسمیه اولنور و بو عظم عظم تحتانیدن ادق‌در و بونده اعوجاج واردر کویا که انسانک
جهت انسیه‌سنه مطلقو بدر و حرکة التوا بونکله اولور و جمله‌سنه ذراع تسمیه اولنور و بو ایکی
عظمدن برینک فوقنی و برینک تحتینی باطن ذراع و باطن کف بدنه اقبال ایتدکده ظاهر اولور و
و بو ایکی زنددن هر برینک وسطی دقیق و طرفنی غلیظدر و ساعدم فوقنده ایکی مفصله محتاجدر که
بر یسی قبض و بسط ایچوندر و بر یسی التوا ایچوندر اما ساعدک انبساط و انقباضی ایچون اولان حرکتی
زند اسفل و عضد بیننده اولان مفصل ایله‌در و زند اسفلک اعلاسنده ایکی راس واردر و بو ایکی
راسک بیننده کتابت یونانیده ایله اولان حرف سیغمه شبیه بر جزء واردر و زند اسفل بو
جزءده منهندم اولور و عضددن طرف اسفلک راسلری بیننده جزء بکره‌یه شبیه اولان جزءک اوزرنده
دوران ایدر و ایچون ساعد جانب حلقه متحرک اولسه خلفدن اولان طرف زند اسفل جزء بکره‌یه شبیه
جزءک بخانیتی قتنده اولان نقره‌ده منهندم ایدر و بو جزء بکره‌یه شبیه جزءک بو نقره‌دن جزء جداریسی
زیاده انبساط ساعددن بو نقره‌ده مستقر اولور و ساعد و عضد استقامت اوزره طورر و ایچون ساعد
جانب قدامه متحرک اولسه حرف سیغمه یونانیه یه شبیه اولان جزء ایله جزء بکره‌یه شبیه اولان
جزءک ایکیسندن بری آخری دوران ایدر و جزء بکره‌یه شبیه جزءک نهایتنده اولان نقره‌ده بو نقره‌نک
قدامندن اولان راس زند اسفل ساعد عضد مماس اولنجه قبض ساعد اتمکله منهندم ایدر و حرکت
التوانک مفصلی زند اعلی و عضد بیننده‌در زیرا طرف زند اعلی‌ده بر نقره واردر عضدک طرف
وحشیسندن بر زائده بو نقره‌ده منهندم ایدر و بو مقامده مرتبط اولور و بو زائده‌نک دورانی
ایله حرکت التوا حادث اولور که بو ایکی نقره‌نک شرحی تشریح عظم عضدده سبق ایتدی و
زند اسفلک اغلظ اولدوغنده منفعت بودر که زند اسفل حاملدر و زند اعلی محمولدر و زند
اعلانک اعوجاجنده و قلیل الالتوا اسنده منفعت حرکت التوائیه یه حسن استعداددر و ایکی
زنددن هر برینک وسطی طرفیندن ادق اولدوغنده منفعت بودر که اکر وسط و طرفی متساوی
اولسیدی بو ایکی زندی محیط اولان عضلات ایچون موضع موافق قالمزدی و کیرو ایچون کبر بو مقامده غلظ
عظم ایله عضلاتک آنی احاطه‌سی مجتمع اولوب ساعد مفرط الغلظ اولوب عضده وسعه لایق
اولمزدی و بو ایکی زندک طرفینی وسطلرندن اغلظ اولدوغنده منفعت بودر که بو ایکیسینک اطرافی
لحم و عضلدن معرا در و مع ذلک هر برینک طرفینه مصادمات کثیره عنیفه لاحق اولور پس غلظه
شدت احتیاج متحقق اولدی تا که هر برینک طرفیندن رباطات نابت اولوب آنلر سند و احاطه
ایده **تشریح رسغ الید و المشط** عظام رسغ الید یدیدر که ایکی صفده منضوددر یعنی بر بر اوزره
قونمشدر و بو مقامده عظم ثامن واردر عظم زائددر که آتی الذکر اولان منفعت ایچوندر و رسغدن
صف اعلی که ساعده اقرب درجه‌ده اوج عظام موثوقة المفاصلدر و بو صفک عظامی ادق‌در و بو عظامک
جانب ساعده اولان رؤسی ادق و شدید التهندم و شدید الاتصالدر که حتی جلده کف کشط
اولنسه بو اوچ عظم عظم واحد کبی بولنور و اوچ عظمک صف اسفل جانبنده اولان رؤسی اعرض

وقليل التهندم وقليل الاتصالدر وصف اسفلدرت عظمدر زيرا مشطك اردنجه دركه مشط درت عظمدر
اما عظم زائد عدا اولنز وصفنينك برنده دكلدر لكن باقى كفك عصبى ايچون وقايه در ورسغ ايله
مشط بيننده ... عدك ايكى مفصلى وار در برنسى انبساط وانقباض ايچوندر كه بو ايكى مفصلك اكبريدر وبو مفصل
زندينك جميعا طرفنى بيننده مشترك بر نقره ده رؤس عظام تهندمندن حادثدر ومفصل سلس دركه
رباطات قويه ايله مربوطدر وبو ايكى مفصلك برسى اصغردركه التوا ايچوندر والتوا بويله دركه زند اسفل
طرفى اوزره جانب خنصره قريب بر زائده واردر وعظم رسغ طرفنده بو زائده يه محاذى بر
نقره واردركه بو نقره بو زائده اوستنى دور ايدر ورسغ ورسغه متصل اولان ملتوى اولور ومشط
ايد درت عظمدر وبو درت عظمك جانب رسغده اولان رؤسى متقاربه در وجانب اصابعده
اولان رؤسى منفرجه در وانفراج عظام اصابعه اتصالنده حسن اولمغيچوندر زيرا عظام
عظام اصابع منفرجه متباينه در ومشط يدك رسغ ايله مفصلى اطراف عظام رسغده بر نقره ايله ملتئم
ومجتمع اولور وعظام مشطدن بو نقره ده زوايد منهندم اولور كه بو زوايد غضاريف احاطه ايتمشدر
مفاصل رسغ وثانى ايله انقباض يسيره مطاوعت اوزره در ورسغ ومشطك جميع عظامنده
جميع كفدن تقعير واردركه بو تقعير بو مطاوعت ايله متمكن اولور وبو تقعير قبض مستديرات و
ضبط سيالات ايچوندر تشريح عظم الاصابع اصابعدن هر بر اوچ عظمدن مخلوقدر وبو
اوچ عظمك تحتانيه سى اغلظ واعظم وفوقانيه سى تدريجله ادق واصغردر وعظام اصابع مستديره
صلبه در وعديمة التجويف وعديمة المخ در وقبض وضبطده اقوى اولماغيچون مقعرة الباطن و
محدبة الظاهردر ووسطى اطول اصابعدر وطوكره اندن صكره بنصر صكره سبابه صكره
خنصردر وبويله اولماسى عند القبض مستوية الاطراف اولوب فرجه قالماموق ايچوندر وداخل
عند القبض اصابع وراحه متقعر اولوب مقبوض عليه مستديره اولموق ايچوندر وسلاميات
اصابعك مجموعى جوف ونقر متداخله ايله موصوله دركه بينلرنده رطوبت لزجه واردر و
مفاصل اصابع اربطهٔ قويه مشتملدر وابهام جميع اصابع اربعه نك عدليدر زيرا اصابع
اربعه بر شئيه بر جهتدن مشتمل اولور وابهام جهت اخرىدن انكره معين اولور وكف
يد شئ عظيمه مشتمل اولمغه امكان اولور وكير وكجن كبى اصابع اربعه فحج بر شئ صغيره مشتمل
اولوب وابهام اصابع اربعه يى حفظ ايتمكله هيئت اشتمال اوزره اصابع اربعه يه معاون
اوله اول شئ صغيرى ضبط ايتمكده قوت ابهام قوت اصابع اربعه يه معادل اولور و
ابهام وجه اخردن مقبوض كف اولان شئ اوزره ستابه كبيدر اكر ابهام موضعندن غيرى
موضعده وضع اولنسه منفعتى فوت اولوردى زيرا اكر جانب خنصرده وضع اولنسيدى ايكى
ال مقبوض عليه اولان شئيده قبض اوزره مجتمع اولدقلرنده ايكى الدن هر برسى اخره مقبل اولمزدى
وموضع ابهام جانب خلف يد وياخود جانب كف يد اولموق جانب خنصر اولمقدن ابعددر
ومنافع اصابع بودركه قبض اشيايه معيندر واصابعدن درد مشط ايله موصوله در وخامس كه
ابهامدر رسغ ايله موصوله در واصابعدن هر برنك عظامى اوچدن اكثر واقل اولمدوغنه وجه بودر

که اکر عدد عظام

که اکر عدد عظام زیاده اولوب زیاده حرکت افاده ایتسه ضبطنه محتاج اولدوغی شئنک
ضبطنده البته زیاده وثاقه احتیاج وهنی ایراث ایدردی واکر عدد عظام اوچدن ناقص اولسه
وثاق زیاده اولوب حرکات اصابع قدر کفایتدن ناقص اولوردی واصابعده حدی متجاوز وثاقه احتیاج
تصرفات مختلفه یه اولان احتیاج اشددر وکیر وکجن کبی عظام ثلثه نک کف ایله معاشی مقبوضه
اشتمالی عدد زائد وناقص اولان عظامک اشتمالندن احسن واتمدر وعظام اصابعدن بعضی
بعض قسمنده مقعر ومحدب اولمدوغنک وجهی بو اصابعدن منفعت عظیم حصولنه احتیاج واقع
اولدقده شئ واحد کبی اولماسیدر وابهام وخنصرک اصبعه ملاقی اولمین جانب وحشیلری ایکیچون
محدب اولدیکه اصابع بجملتها عند الانضمام مستدیر کبی اوله زیرا شکل مستدیرده منافع واردر
وظفر عظم لین دائم النشودر زیرا سن کبی ابدا منسحق اولور ومنفعت ظفر بودرکه انامل منعطف
اولماغیچون سنده انامله دوخی لقط اشیا صغیره ایچون انامله سبب تمکن واقتداردر وکیر و
کجن کبی حکک بدنه آلتدر تشریح عظم الخاصره معلوم اولاکه تشریح الفقرات ذکری سبق ایدن
عظم عجزه یمینا ویسارا ایکی عظم متصلدر وبو ایکی عظم کبیردر وبونلرک اسم خاصی یوقدر لکن
بو عظمدن هر برینک جزء اعلی سیرکه اعرضدر بوکا حرقفه وعظم الخاصره تسمیه اولنور وجانب خلفده
اولان جزئنه عظم الورک تسمیه اولنور وجانب قدامده اولان جزئنه عظم العانه تسمیه اولنور
وعظم عانه بو ایکی عظمک اخرلرینک ادقیدر بو ایکی عظمک اسفلی قدامده متصل اولورکه
ثقب عانه قدامده در وبو ایکی عظمدن هر برینک اسفله قریب اولان جزئنه حق الفخذ تسمیه اولنور
زیرا بو جزءده بر تقعر واردرکه راس فخذ بو تقعره داخل اولور ومثانه ورحم ومقعده نک مجموعی بو جزء
اوزره موضوعدر وبو ایکی عظم جمیع عظام فوقانیه نک اساسی وحاملی کبیدر وعظام تحتانیه نک
ناقلیدر تشریح عظم الفخذ معلوم اولاکه رجلک اولی فخذ وعظم فخذدر وعظم فخذ مافوقنی حامل
ومادونی ناقلدر پس لازم اولدیکه غایتده صلب عظیم اوله وعظم فخذ عظم واحددر وطویل مدور
مجوفدرکه ایچنده مخ واردر ودوخی جانب وحشیسنه میل ایله قدامه فخذ محدبدر واسفلی احدبدر
اوزره جانب انسیه مائلدر وراسی اعلیسی مدوردرکه حق ورکده منهندمدر وبو راسی مفصل
اعلاسیدر وعظم فخذک راسی اسفلی اوزره ایکی زائده واردرکه ساقک ایکی عظمندن قصبه
انسیه وقصبه کبری تسمیه اولنان بر عظمنده واقع ایکی نقره اول ایکی زائده ده منهندم ایدر وبنیهاده
مفصل رکبه حادث اولور ومفصل رکبه بر مفصل سلسدرکه ظاهری اوزره ملتف بر رباط ایله و
باطننده غایر بر رباط ایله وجانبیننده ایکی قوی رباط ایله ودوخی بو مفصل اوزره منهندم بر عظم ایله
اتباق اولنمشدرکه بو عظم عین رکبه در وبوکا کیر وکجن کبی رضفه داخی تسمیه اولنور وبو عظم استداره
اوزره عظم عریضدر وبو مقامده فوق وتحتدن رباطین قویتین ایله مربوطدر زیرا مفصل رکبه یه
نهوض وجثو وحلبه تعلیق وقسنده عنف لاحق اولور وبو مفصله انهتاک وانخلاعدن خوف
احتمالی طاری اولور ولهذا عامه رضفه یه طیانمشدر وعظم فخذک منافع محدبی بودرکه فخذک ما
تحتنی محرک اولان اعصاب وعضلات ودوخی ساق وقدمه کلن عروق ضواری وغیر ضواری

عظم فخذ اوزره منضود در بو عظمده تحدب اولمق واجب اولور و بو اعصاب و عضلات و عروق ضواری و غیر ضواری ده هر بری ایچون استکنانه موافق موضع اولمق دخی واجب اولور و بو عظمک تحدبی ایله بونلرک مجموعی ایچون مکان واسع اولوب بونلر اول مکانده منضود و ساکن اولور و مع هذا اگر عظم فخذده بو تحدب اولمسه مشی مستقیم متعذر اولوردی و فخذه بر نوع عارض اولوردی و دخی انسانک تربعه و انواع جلوسه قادر اولمازایدی و بالجمله بر شی استقیم حادث و ظاهر اولمزدی و کذلک ثانیا جانب انسیه انعطافی اولمسه فخذه بر نوع آخر عارض اولوردی و دخی کبیر و چین کبی انواع جلوس متعذر اولوردی

تشریح عظم الساق

ساق ساعد کبی ایکی عظمدن مؤلف و مرکبدر و بو ایکی عظمه قصبتان دینلور و بو ایکی عظمدن جانب انسیده اولان عظم اعظمدر و بوکا قصبه عظمی و قصبه انسیه دینلور و بو عظمک جانب وحشیسی تحدب قلیل ایله متحدبدر و صکره طرف اسفلنک انسی اولان جانبی محدبدر و بو عظم عظم فخذدن صغیردر و بو ایکی عظمدن جانب وحشیده اولان عظم او جانب انسیده اولان عظمدن اصغر و اقصردر و بوکا قصبه صغری و قصبه وحشیه دینلور و قصر سببی ایله جانب اعلاسی مفصل رکبه منتهی اولمز لکن جانب اسفلی ساق ایله قدم مفصلنه منتهی اولور و بو قصبه صغرانک راسی و راس اسفلی قصبه کبرا ایله ملتصقدر و قصبه صغری وسطنده قصبه کبرادن متبریدر و قصبه صغرانک وسطنده ایکیسی بیننده فرجه قلیله واردر گویا که شق در و ساق ایله قدم مفصلنک ایکی جانبلری اوزره اولان عظمان نابیان ظن اولنور که کعبک ایکی طرفی اولا اما بویله دکلدر زیرا کعب موضعنده مدفون کبیدر و اول گوردیگم نتو ساقک طرفیننده اولان تحدبدر و کعب طرفی ساق بیننده موضوعدر و طرف ساق مقعرلری ایله کعبی مشتملدر و تحدب ساقک منافعی تحدب فخذ منافعی کبیدر و ساقک قدم ایله مفصلی عظم ساق و عظم عقب بیننده بر مفصلدر و کعب بینهاده واسطه درکه انکله بو ایکیسنک اتصالی حسن اوزره اولور زیرا عظم ساقده راس اسفلک ایکی طرفی واردرکه قصبتین صغری و کبری نک نابیلردر و کعب بو ایکی طرف بیننده موضوعدرکه کعبک اوزرینی اعلاسنده و قفاسنده و وحشی و انسی جانبلرنده بو ایکی طرف محتویدر صکره بو ایکی طرف دخی نوب عقبده ایکی نقره ده مستحکم اولورلر و کعب واسطه در و حرکتده نافع اولان عظام قدمک اشرفیدر

تشریح العقب وجمیع عظام القدم

عظم قدم عقبدر و عظم اخمصدر و عظم زوردر و رسغدر و مشطدر و اصابعدر اما عقب اعظم و اصلب عظام قدمدر و فوقنده مدور و تحتنده مسطحدر گویا که استطاله ایله مثلثدرکه یسیر ادقیق اولور و جانب وحشیده عظم زورده منتهی اولورکه عظم زوردی بوندن صکره وصف اولنور و عظم عقب جانب انسیده محاذات کعبده تجاوز ایتمز اما عظم اخمصه زورقی تسمیه اولنور تقعر و انخساسی ایچون زورقه تشبیه اولنمشدر و عظم اخمص خلفنده فوق عقبده کعبه متصلدر و مقام اتصالده رباطات ایله مرتبطدر و عقب اخمصک تحتنده در صکره عقب و زورقی عقبده ایکی زائده یه متصل اولورلرکه بو ایکی زائده زورقیده ایکی نقره ده متمکن اولورلر و زورقی تسمیه اولنان عظم اخمص قدامندن عظام رسغه متصل اولور و جانب وحشیده عظم نردیه متصل اولور و عظم نردینک ماننده نرد آلتی ضلعی واردر بونده اولکوری موضع عظم نرد جانب وحشی قدمده خلف عقب ایله خنصر مابینی مسافه سنک نصفیدر و بعض شرحین عظم نردی

عظم مفرد عد ایدرلر و بعض عظام رسغک رابع عد ایدرلر و عظام مشط عدد اصابع اوزره بشدر و ابهامدن غیری هر اصبعده اوچ سلامیات واردر و ابهامک سلامیسی ایکیدر و رسغ قدم صف واحددرکه رسغ یده مخالفدر و منافع عظام قدم و منافع اشکالی بودرکه قدم آلت ثبات در شکلی قدامه مستطیل خلق اولندی تاکه عند الانتصاب آکا اعتماد اولنوب طیانله و قدم ایچون جانب انسیده اخمص خلق اولندی غیری نجه منافع ایچوندر بر منفعت بودرکه مشیه رجل جهتنه متضاد اولان جهته مشی وقتنده قدم اعتماد ایدوب طیانور و مشیه رجل جهتنه متضاد اولان جهت عظم نردی اوزره اعتماد اقوی اولمغیچون کبیر و کچی کبی عظم نرد ایله دخی قوی اولدی تاکه مشیه رجل جهتنه میل افراط اوزره اولمیوب قوام معتدل اوله و منافع اخمصدن بری دخی بودرکه اشیا مدوره و نابیه اوزره وطی منهدم و بلا الم اولور و دخی قدم درج و قیقه یی مشتمل اولور و دخی بعض اجزا قدم عند المشی ارضدن متهی اولوب مشی اخف و عدو اسهل اولور و قدمک عظام کثیره دن اولمسنک منفعتی منفعت اخمص کبیدر زیرا کثرت عظام سببی ایله قدم موطی اوزره محتوی اولور نته کم کف ید مقبوضی محتوی یدر و احتوا و اشتمال کثیر العدد اولان شی ایله حسن اوزره اولدوغنک ذکری سبق ایتمشدر و بو مقامه کلنجه مذکور اولان انسانه منافع عظامندن اهتدا ایه واصل اولدوغی اشیادر و انسانه مختفی اولدوغی اکثر ندن تحصی در فتبارک الله احسن الخالقین و مجموع بدن انسانده اولان جمله عظام حنجره ده اولان عظم لامیه و بین الاصابع اولان عظام سمسانیه دن و عظم قلبدن ماعدا ایکیوز قرق سکز عظمدر تم الکلام فی العظام بعون الله الملک العلام

غرض ثانی

بدنده اولان عضلات و منافع عضلات بیانندر

کلام کلی فی العضلة

عضله لحم و عصبدن مؤلف بر جسمدر و بو مقامده اولا تعریف عصبه احتیاج واقع اولور عصب بر جوهردرکه علک مستطیل کبیدر و عند الحس مصمتدر و مصمت عندنده اولان عصبه مجوفه دن غیریدر و عصب اوچ صنفدر بعضی بعضنه صورتده شبیه در و افعال و منافعده مختلفدر و بو اوچ صنفدن اول دماغ و نخاعدن نابت اولان عصبدرکه حس و حرکت بونلکه اولور ثانی عظامدن نابت اولان عصبدر بو اولکیدن اصلبدر و بونده حس و حرکت یوقدر و بوکا رباط تسمیه اولنور زیرا بر عظمدن نابت اولوب عظم آخره متصل اولور واحد جانبی آخره ربط ایدر ثالث بر عصبدرکه صنفین مذکورینده مؤلفدر و لوسب ایله بونک حس و حرکتده خطی واردر زیرا صنف اول و صنف ثانی مختلط و ملتوی اولورلر و ایکیسنک مجموعنه وتر تسمیه اولنور و عصبک اصنافی و اسامیسی بودر اما عضل لحم ایله رأس عظمدن اولان وتردن مؤلفدرکانه بر شی مفتولدر صکره عضلده استقامت اوزره بر جزء نافذ اولورکه بوکا محور تسمیه اولنور و باقیسی بو محورک حوالنده لیف منفوش کبی متشظی اولوب بوشطایا بینی لحم ایله محشو اولور صکره وتر ثانیا مجتمع و منفتل اولور و تحرکنده او نور عظم آخره متصل اولور و ترک طرفیننده لحم یوقدر و لحم ایله محشو اولانه موضعه عضل تسمیه اولنور و ایکی عظمده حقن ایکی رأس و تر تسمیه اولنور و لیکی و عضله نک منفعتی عضله ده اولان عصب سببی ایله حس و حرکت عضله ایله اولمقدر و عضله ده اولان هر حس و حرکت یا عضله ایله در و یاخود عضله دن خارج وتر ایله در

زیرا قوۀ متفکره ممیزه نك محلی دماغدن بطن اوسطدر و حركات اختیاریه بو قوتدندر كه قوۀ ممیزه در و بو قوت اول قوندركه واسطۀ عضل ایله اعضایی تحریك ایدر و دخی بوندن اوتوری عضله ده اولان مجموع حس و حركت یا عضله و یا عضله دن خارج وتر ایله دركه مقدما معدوم اولدوغی وزره دماغ عضوشریفدر و نهایت رطوبت ولین ایله رطب ولین در پس واجب اولدركه دماغده نابت اولان اعصاب مزاجده دماغه قریب اولە و دماغه شبیه و مزاجده اكا قریب اولان قوت تحریكه متحمل اولمز و لهذا خلاق على الاطلاق لطف تدبیر و كمال رحمتی ایله تحریك ایچون عضلات خلق ایتدیركه رؤس عظامدن نابت اولان عصب ایله دماغدن نابت اولان عصبدن مؤلف جوهر كه وتردر بونك واسطه ایله بو عضلات اعضایی تحریك ایده و عصب دماغی و عصب نخاعی یی عصب عظامی ایله تأیید ایتدیركه وترده حس و حركت قوتلری مجتمع اولە و عضله یی وتر ایله لحمدن تألیف ایتدیكه لحم بونلردن منفوش اولان اجزایه سند اولە پس بوسند ایله قوت زیاده اولور و وساطت عضل ایله قوۀ ممیزه افعالی تمام اولور و هربار كه انسان بر عضوك تحریكنی و یاخود ایكی عضوك تقریبنی اختیار ایتسه اول عضوه متصل اولان عضله متقلص و منضم اولوب طولی ناقص و عرضی زائد اولور و اول عضو اختیار ایتدیكی مكانه متحرك اولور و هربار كه اعضاسندن عضوین بینینی ابعاد اختیار ایتسه عضله طویل اولوب عرضی ناقص اولور و مابین العضوین متباعد اولور و عضلاتك عظم و صغرى عضو عضله نك مقداری اوزره در عضو كبیری تحریك اولان عضله كبیره و عضو صغیری تحریك اولان عضل صغیردر و عضلاتك مجموعی غشاء لطیف ایله مجللە در و كذلك جمیع احشاء اغشیه ایله مجللە در و بو غشا بر جسم لطیف رقیقدركه عصب و رباطدن منتسج در و بو غشا محیط اولدوغی عضوه المدن حس و شعور افاده ایتمكیچون منتسجدر تاكه دفع المه مبادرت اولنه و دخی اول عضو تبددن و تفرقدن شكل و وضعی اوزره حفظ اولنه و باطن اضلاع داخی كذلك افاده حس مذكور ایچون غشا ایله مجلل و محاطدر

تشریح عضلات محركات اعضاء وجه وجهدن اعضاء متحركه جبهه در و ایكی عینلر و ایكی عینك علوی اولان ایكی جفنلردر و ایكی وجنه در و ایكی شفه در و انفك طرفیدر و فك اسفلدر و بو اعضانك مجموع عضلاتی قرق بش عضلەدر و جبهه یی تحریك اولان عضله بردر و رقیق عریضدر و جلد جبهه ایله مختلطدر كه بو جلد بو عضله دن متمیز اولمز و حركت جبهه و حاجبین بو جلد و بو عضله نك ایكیسی ایله اولور و دخی بو عضله اغماض عینلرده و عینلری عضا فتح ایتمكده معین اولور و بو عضله نك وتری بو قدر زیرا بو عضله كندویی تحریك ایدر تحركی غیر دكلدر و جلد جبهه اكا مستند اولمقده كافیدر و عضله وجنه ایكیدر كه هر جانبده عضلۀ واحده در و بو ایكی عضله نك هر برى شفتینك بعضنده معین اولور و بو ایكی عضله یه عضلتان غیضانیتان دینلور و بو ایكی عضله دن هر برینك درت وتری واردر بو وترلر عظام بعیده دن نابتدر و بو درت وتردن وتر اول فقرات عنقدن فقرۀ ثانیه سنسنه سندن نابتدر و تحت اذنك هر جانبنه اوغرایوب عظم وجنه یه متصل اولور و حركت وجنه بو وتر ایله اولور و شفۀ علیایی جانب فوقه جذبده معین اولور و گاه اولور كه بو وتر بعضا نامده

اذنه غایتده قریب اولور و یاخود اذنه متصل اولور و لهذا انسانده نیجه كمسه تحریك اذنه قادر اولور و بو درت وتردن وتر ثانی ترقوه نك هر جانبنده نابتدر و بو وترك اخری شفتینك طرفینه متصل اولور و بو عضلۀ وجنه جانب واحدده چكلسه شفه اول جانبه میل ایدر و بو عضله جانبینده متحرك اولسه شفتین بلا میل متحرك اولور و بو درت وتردن وتر ثالث بودركه انك بر جزوی كبیر و كیجی كبیر ترقوه دن نابت اولور و بر جزوی راس قصدن نابت اولور و بو جاه وترده جانب یمیندن نابت اولانك اخری منتهی اولوب شفتینك جانب یساردن شفتینك طرفینه متصل اولور و كذلك جانب یساردن نابت اولانك اخری منتهی اولوب جانب یمینده شفتینك طرفینه متصل اولور و بو وترك ایكیسندن هر بری منبتی جانبه متقلص و منضم اولسه جانب یمینده نابت اولان طرف شفتینی جانب یساردن جانب یمینه جذب ایدر و جانب یساردن نابت اولان طرف شفتینی جانب یمیندن جانب یساره جذب ایدر و فم ضیق اولوب شفتان مجتمع اولوب طشره بروز ایدر كه حیطی جذب ایتمش خریطه مثال اولور و بو درت وتردن وتر رابع غیر الكتف تسمیه اولنان ظهر كتف اوزره برزائده دن نابت اولور و بو وترك جانب یمینده اولانی كبیر و جانب یمیندن شفتینك طرفینه متصل اولور و جانب یساردن اولانی كذلك كبیر و جانب یساردن شفتینك طرفینه متصل اولور و بو ایكی وتر جمیعا متقلص و منضم اولسه اطراف شفتینی منبتلری جانبنه جذب ایدوب هیئت ضحك حادث اولور و بو ایكیسندن بری متقلص و منضم اولسه شفه یی جانب منبته جذب ایدوب هیئت لقوه حادث اولور و اعضاء وجهدن شفتینك درت عضله سی واردر و بو درتدن ایكیسی فوق وجنه دن نازل اولوب هر برینی شفۀ علیانك ایكی طرفنه متصل اولور و بو درتدن ایكیسی داخل ذقندن ظهور هر برینی شفۀ سفلی طرفنه متصل اولور و بو درت عضله ایله حركات شفتین تمام اولور و بو درت عضله نك مجموعی لحم شفتین ایله مختلطدر البته متمیز دكلدر زیرا شفتین غایتده لیندر و اول مقادیر رؤس عضلات متعلق اولاجق عظم غضروف یوقدر و عضلات متمیز اولمز الا اوتار عضلات متعلق عظام و غضاریف ایله متمیز اولور و اعضاء وجهدن انفك یمین و یسارنده ایكی عضله واردر اطراف انفی تحریك ایدرلر و بو ایكی عضله وجنتین عضله لری ایله بله ظهور ایدوب انلرله مختلط اولورلر و بو انف عضله لرینك اوتاری غضروف انفه متعلق اولورلر و عضلات عین و عضلات اجفان عین بو منظره دن اعضاء مركبه البته تشریحی مشتمل اولان فتح ثانی آتیده ان شاء الله تعالى ذكر اولنور و اعضاء وجهدن فك اسفلك اوچ حركتی واردر بری حركه فتح فم و بری حركت اطباق فم و بری حركت مضغ در اما حركت فتح فم ایكی عضله ایله دركه منشألری تحت اذندندر و ممرلری عنقده در و ذقنه متصل اولورلر و دخی ثقلت طبیعیه ایله بو فكك میلی اسفله در و گویا بو ایكی عضله فتح فمده كافیلردر و مطبق فم اولان عضلات ایكی زوج در و بو ایكی زوجدن زوج اول صدغین قنده اولان زوجدر ایكی عظمك تحتنده اولان عضله دركه بونلر فكین طرفنه متصل اولوب فكینی فوقه جذب ایدرلر و بو ایكی زوجدن

زوج ثالثه داخل قمده ایکی عضله درکه اطباق قمده زوج اوله معین اولورلر زیرا صدغین قتنده
اولان زوجک ایکی عظمی تحتنده اولان ایکی عضله که زوج اولدر بونک منشائی دماغدر
ومنشا، ومنبتی دماغ اولوب مزاجده دماغه قریب اولدیغی مجموعی معلوم اولدیغی اوزره و
دخی بو ایکی عضله ارطب والین اعضادر ورطوبت ولین بو ایکی عضله ایچون اطباق قمده قوتنه
وفا ایتمز ولهذا خلاق علی الاطلاق جلت حکمته داخل قمده ونزولی قوی ایکی عضله داخی خلق
ایدیکه صدغین قتنده اولان زوجک ایکی عظمی تحتنده اولان ایکی عضلهیه اطباق قمده ایچون
بو داخل قمده اولان ایکی عضله معین اوله وبو معاونتله فک اسفلک جانب فوقه حرکتی تمام
اوله وحرکت مضغ ایچون داخی ایکی عضله واردرکه هر بری شکل مثلث اوزره در وهر برینک
اوج رأسی واردرکه بو اوج رأسدن رأس اول عظم وجنهیه متصلدر ورأس ثانی رأس فک اسفله
متصلدر ورأس ثالث صدغ قتنده اولان عظم زوجه متصلدر وبو رؤس ثلثهدن حاصل
اولان حرکات مختلفه ایله حرکت مضغ حاصل اولور وارباب تشریح بو عضلهده اختلاف
ایتمشلردر بر قوم دیرلرکه بو عضله عضلهٔ واحدهٔ مثلثهدر وقوم اخر درکه بو عضله اوج عضله
درکه شکل مثلث اوزره موضوعدر **خاصیة فک الانسان** انسانک فک اسفلی جمیع
حیواناتک فکندن اخف واصغردر وسببی بودرکه اغذیهٔ انسان خبز ولحم مطبوخ وفواکه
نضجه ومضغ عسیر اولمیندر بونلرک امثالیدر وانساندن غیری حیواناتک اغذیهسی
یا حشایش وحبوب شعیر وحبوب غیر وتبن وحشایش صحاری واصول نباتات واغصان
اشجار واطراف واوراق اشجاردر ویاخود لحم غیر مطبوخ وعظم صلبدر انکیچون انساندن
غیری حیوانات محتاج اولدوغنه انسان محتاج اولمدی وحضرت خلاق علی الاطلاق
علت حکمته هم خلق ایچون محتاج اولدوغی اشیایی خلق ایتمشدر فتبارک الله احسن
الخالقین **منفعت حرکة الفک الاسفل** ارباب بصیرته معلوم درکه انسانده وتمساحدن غیری
جمیع حیواناتده فکلرندن متحرک اولان فک اسفلدر وتمساحک فک اعلیسی دخی متحرکدر وانسان
وسائر حیواناتک فک اسفلی حرکتنده بر قاچ نوع حکمت واردر بری بودرکه فک اسفل فک
اعلایه قیاس ایله صغیر وخفیفدر وفک اعلی کبیر ثقیلدر وصغیر خفیفک حرکتی کبیر ثقیلک حرکتندن
اولیدر وبر حکمت داخی بودرکه فک اعلی مجمع حواس ومکان عضوین شریفیندرکه دماغدر
فک اعلی متحرک اولسه حرکتی ایله دماغ متأذی اولوب حواسی متشوش اولوردی وفک
دماغدن خالی وحواسدن بعیددر پس حرکت فک اسفل اولیدر وبر حکمت داخی بودرکه
فک اعلی متحرک اولسه عنق ایله رأسک مفصلی غیر وثیق اولوردی وبو مفصلک وثیق اولماسی
واجبدر **تشریح عضلات الرأس والعنق** رأس ایله عنقک ایکی حرکتی واردر بر حرکته بلا حرکت
عنق یالکز حرکت رأسدر وبر حرکت داخی حرکة رأس مع العنقدر وبو ایکی حرکت یا قدامه اولور
ویا خلفه اولور ویا یمینه اولور ویا یساره اولور ویمین ویساره حرکت اولدرکه رأس انکله جهت
منکبه میل ایدر ویاخود یالکز رأسک حرکتی ورأس ایله عنقک حرکتی استدارهیه اولورکه بو حرکته

حرکت التفاتدر

حرکة التفاتدر وشمول عضلات که بو حرکات انکله اولور اون ایکی عضلهدر رأسک قدامه
حرکتی درت عضله ایله درکه بونلرک منشئی ایکی ترقوه وجانبیندن رأس القصدر وبونلرک
اوتاری عظام رأسدن خلف اذنده اولان عظمین حجریتین طرفنه متصلدر وحین بو عضلاتک مجموعی
متقلص ومنضم اولسه رأسی قدامه علی السویه جذب ایدر وبو عضلاتدن ایکیسی جانب واحده
متقلص ومنضم اولسه رأس اول جانبه مائل اولور ورأسک جانب خلفه حرکتی سکز عضله
ایله در وبو عضلاتک جمیع اوتار ورباطاتی عنقک رأس ایله اولان مفصلی فوقنده مؤخر رأسک
عظمنه متصلدر وبو سکز عضلهدن زوج اولک منشائی فقرات عنقک یمین ویسارندن فقرهٔ
ثانیهسی سنسنهسیدر وزوج ثانینک منشاء رباطی فقرات عنقک فقرهٔ اولیسی ضلعیندر وبو زوج ثانی
زوج اولک فوقنه اوغرر وحین بو ایکی زوج متقلص ومنضم اولسه رأسی جانب خلفه جذب ایدرلر
وحین جانب واحددن هر زوجک بر فردی متقلص اولسه رأس اول جانبه مائل اولور وبو
سکز عضلهدن زوج ثالثک هر جانبندن بر فردی زوجین اولینک فوقنه اوغرر وبو زوج
ثالثک منشاء رباطی فقرات عنقک فقرهٔ اولیسی ضلعیدر وبو زوج مؤخر رأسک وسط عظمنه جنبتیه
متصل اولورکه بو زوجک رأسلری بو عظمک جزء واحد اوزره واقع اولور وبو زوج جمیعا متقلص
اولسه رأسی جانب خلفه جذب ایدر وبو زوجک بر جانبندن بر فردی متقلص اولسه رأس
موربا اول جانبه مائل اولوب میل رأس کتفه اولور وبو سکز عضلهدن زوج رابعک منشائی
فقرات عنقدن فقرهٔ ثانیه سنسنهسیدر بو زوج بو سنسنهدن طلوع وظهور ایدوب فقرات
عنقدن فقرهٔ اولی ضلعینه متصل اولور وبو زوجک رباطلری بو ضلعیندن ظهور ایدر وبو زوج جمیعا متقلص
اولسه زوج ثالثک ترتیبنه مخالف ترتیب حاصل اولور وبو زوجدن بر فرد متقلص اولسه زوج
ثالث تقلصندن حاصل اولان میل زایل اولوب رأسک جانب خلفه میلی مستوی اولور وبو
عضلات مذکورهیه معین درت عضله داخی واردرکه بو درت عضلهدن هر زوج جمیع حرکات
رأسده رأسه معین اولور وبو درت عضلهنک بر زوجی قدامدن وبر زوجی خلفدندر وهر زوجک
بر فردی یمینده وبر فردی یسارده در وقدامده اولان زوج فقرات عنقک فقرهٔ اولیسندن ظهور ایدر
وبو زوجک رباطلری فقرات عنقک فقرهٔ ثانیهسندن ظهور ایدوب من غیر ترتیب استقامت
اوزره عظم رأس طرفنه متصل اولور وخلفده اولان زوج فقرات عنقک فقرهٔ اولیسندن ظهور
ایدر وعظم رأس طرفنه متصل اولور وقدامده اولان زوج رأسک قدامه حرکتنه معیندر وخلفدن
اولان زوج رأسک خلفه حرکتنه معیندر وبو ایکی زوجدن هر فرد رأسک کندو جانبنه میلنده رأسه
معیندر وبو مجموع عضلات اون ایکی عضلهدر ورأسک عنق ایله معا حرکتی ایچون اون عضله واردرکه
بینهماده مشترکدر وبو اون عضلهدن ایکی عضلهنک موضعلری قدامده تحت رأسدر ومنشالری
عظم قصدر وفقرات عنقدن فقرهٔ اولی وفقرهٔ ثانیهیه متصللردر وبو ایکی عضله متقلص ومنضم
اولسهلر رأسی عنق ایله معا قدامه جذب ایدرلر وبو اون عضلهدن سکز عضله رأس وعنقی
جمیعا حرکت مستدیره ایله تحریک ایدرلر وبو سکز عضلهدن بر زوج بو عضلاتدن مجموعنک فوقندهدر

وبو زوجدن هر بر فردك شكلی مثلثدر ومثلثك قاعده سی صفحه عنق اوزره در وزاویه سی عظم قص
متصلدر وبوسكز عضله دن بر زوجك داخل هر بر فردی فقرات عنقدن فقرهٔ اولی وفقرهٔ ثانیه یه
متصلدر وبوسكز عضله دن بر زوج داخل بو فقرهٔ اولی وفقرهٔ ثانیه نك جناحلرینه متصلدر كه هر
جانبدن بر فردی ملتصقدر وبوسكز عضله دن بر زوج داخل بوصكره مذكور اولان ایكی زوجك ظهرنده
در وحركت استداره كه حركت التفاتدر بودرت زوج عضله ایله اولور ودرت آخر عضله دخی
واردر كه حركهٔ عنقده عنقه معیندر وبودرت عضله دن بر زوج جانب یمینده وبر زوج جانب
یسارده در وهر زوجدن بر فرد قدامده وبر فرد خلفده در یعنی بوزوجلردن بر زوج وباخود بر
بر زوجدن بر فرد متقلص ومنضم اولسه عنق اول جانبه مائل اولور وبو زوجلرك مجموعی مستوی
اولسه عنق مستوی اولور **تفصیل الرأس والعنق** معلوم اولا كه مفصل رأس وعنق شیئین ضدینه
محتاجدر شیء اول وثیق اولمق وشیء ثانی سلس اولمقدر اما بو مفصلك وثیق اولماسی انكیچوندر كه اگر
سلس خواولیدی بو مفصلك فوقنده اولان قاعدهٔ دماغ موضعندن زائل ومفارق اولوب
مضطرب الحركات اولوردی وبونكله دماغ وحواس متشوش اولوردی كه بر آفت عظیمه در واما بو مفصلك
سلس اولماسی انكیچوندر كه اذنین انسانك قدامدن ایكی طلیعه سی وجاسوسیدر وانسان یمینا ویسارا
جوانبه اصغا ایچون سرعت وكثرت التفاته محتاجدر تا كه كندویه قریب القصد اولانی ویا
خود جانبیندن ظاهر اولانی اذنین ایله حس ایده كذلك عینین انسانك قدامدن ایكی طلیعه سی
وجاسوسیدر وانسان جوانبه نظره دخی محتاجدر پس مفصل رأس وعنق سلس اولمغه محتاج اولدی
تا كه انسان جوانبه التفاتده بطی اولمیه خالق سبحانه وتعالی بو مفصلی بو حاجه سببی ایله سد واتقان
ایتمدی وبو مفصل اوزره ملتف اولان رباطات ایله وبو معاده منضود اولان كثرت عضلات
بو مفصلده سلاست تدارك ایتدی تا كه جواسیس وطلایع انسان بعض حركات رأسك استداره سی
سببی ایله وجمیع جهاتدن كثرت التفاتك مجموعی ایله انسان كندویه قریب القصد اولاندن
وباخود جانبیندن كندویه ظاهر اولاندن خبیر وآگاه اوله **تشریح الحنجره والعظم اللامی وعضلاتها**
حنجره آلت صوتدر وغضاریف ثلثه دن مؤلف بر عضودر وبو غضاریفدن غضروف اول
قدام حلقدندر وبوكا درقی تسمیه اولنور زیرا درقهٔ غزاة كبی محدب الظاهر ومقعر الباطندر وغضروف
ثانی خلفدندر وبونك اسم خاصی یوقدر وبوكا لا اسم له تسمیه اولنور وبو ایكی غضروفك انضمامی
ایله عند السكوت حنجره ضیق اولور واحدهمانك آخردن تباعدی ایله عند التكلم حنجره متسع اولور
وغضروف ثالث مكبه كبیدر یعنی غرال تل طولایا جیق الف كبیدر وبوكا مكبی تسمیه اولنور وكبرو
لجه كبر ظرجهالی دخی تسمیه اولنور وغضروف مكبی ایله غضروف لا اسم له بیننده بر مفصل واردر كه
لا اسم له دن ایكی زائده ایله ملتئم اولوب وبو ایكی زائده مكبیدن ایكی نقره ده منهدم اولوب بو معاده
رباطات ایله مرتبط اولور وغضروف مكبی بو مفصل ایله متحرك اولور وغضروف مكبی غضروف
درقی وغضروف لا اسم له اوزره انكبابی ایله حنجره یه منطبق اولور ودرقی ولا اسم له دن اولان
تجویف ایله حنجره منفتح اولور وانطباق حنجره یه عند الاكل والشرب احتیاج اشددر تا كه قصبه

ریه ده ماكول

ریه ده ماكول ومشروبدن بر شیء واقع اولمیه وباخود منشق اولمیه زیرا قصبهٔ ریه ومری متجاوردر
ومتلاصقلردر وقصبهٔ ریه قدامدن ومری خلفدندر وانغلاق حنجره وقتنده طعام وشراب ظهر
غضروف مكبی اوزره اوغرایوب مریه نازل اولور وانسانه غفلت اوزره اكل كاهی
ماكول ومشروبدن قصبهٔ ریه ده بر شیء واقع اولسه قلیل وكثیر مندفع اولنجه واقعا فتور سعال
كبر قوة دافعه آنی استقبال ایدر زیرا قصبهٔ ریه ریه یه منتهی اولور وقصبهٔ ریه نك اسفلندن
منفذ یوقدر كه ماكول ومشروبدن ایچنده واقع اولان شیء ایچنده مندفع اوله وباخود ریه یه
واصل اوله خالق سبحانه وتعالی حنجره یی بو شكل اوزره غضاریف ثلثه دن تالیف ایله انعام
انعام ایدیكه عند الاكل والشرب منفذ صوت وتنفس منضم ومنغلق اولا وانسانه سالم
اولوب سعال مقلقدن خلاص بولا وحنجره قتنده قدامده بر عظم واردر كه كتابت یونانییه
ایله اولان حرف لامه شبیهدر وبو عظمده منفعة رباطات عضل حنجره نك منشای اولمقدر
زیرا حنجره بر عضله محتاجدر كه غضروف درقی یی غضروف لا اسم له یه ضم ایده وبر عضله
محتاجدر كه غضروف مكبی یی ضم ایدوب حنجره اوزره اطباق ایده وبر عضله محتاجدر كه
مكبی یی درقی لا اسم له دن ابعاد ایدوب حنجره منفتح اوله وبو عظم لامی نفسنده بر مستبد
ومستقله محتاجدر كه آنی متمسك اوله وبو عظمك اولا عضلات حنجره دن غیری خاصه سی
واردر كه التی عضله در وبو التی عضله دن بر زوج عظم فك اسفلدن ظهور ایدر وبو زوجك بر
فردی یمیندن وبر فردی یساردندر كه بو عظم لامینك شعبتینی طرفینه متصل اولورلر وبو عظمی
امساك ایدرلر تا كه اسفله نازل اولمیه وبو التی عضله دن بر زوج داخل تحت ذقنك یمین
ویسارندن نشئه ایدوب بو عظم لامینك طرف آخرینه متصل اولورلر تا كه بو عظم موضعندن
زائل اولمیه وبو التی عضله دن بر زوج داخل ظهر اولان عظمین حجر بیندن یمینا ویسارا نشئه ایدوب
نزول ایدرلر وبو زوجدن هر فرد بو عظم لامیده ذكر اولنان منفعتده اولوری بو عظمك شعبتیندن هر شعبه نك
بسطنه متصل اولورلر وحنجره نك خاصه عضلاتی واردر كه اون التی عضله در التی سی
انفتاح حنجره ایچوندر باقیسی انطباق حنجره ایچوندر وبو عضلات مفتحه دن بر زوج عظم لامینك
شعبتیندن ناشی اولوب یمین ویسارده غضروف درقی یه متصل اولورلر وبو زوجك
جمیعا تقلص وانضمامی ایله غضروف درقی قدامه منجذب اولور وبو زوج جانب فوقه كیدوب
غضروفین مكبی ولا اسم له دن متباعد اولورلر وحنجره منفتح اولور وزوجانه باقیانه غضروف
مكبی وغضروف لا اسم له یی جذب ایدرلر كه حنجره متسع اوله وبو ایكی زوجدن قدامده اولانه زوج اولك
هر فردی لا اسم له طرفنه متصل اولوب آنی كندو جانبلرینه جذب ایدرلر وزوج ثانی ایكی جانبلرندن
بو جذبده معین اولور كه حنجره بالتمام منفتح اوله خوارزمشاهی زبدة الطبك بو محلده در كه شیخ ابو علی
ابن سینا قانونده ایراد ایتدیكه بر قوم بو اوج زوج التی عضلات مفتحه نك زوج اولندن صكره
بو ایكی باقی زوجلری عضل حلقده اسفله جاذب عد ایتدی وبر بو ایكی زوجی اسفل واعلایه جذب
بیننده مشترك اولاندن عد ایتمكی رأی ایتدیكه وبو ایكی زوجك منشالری باطن قفده در واكر حیواناتده

بو ایکی زوجه بو اوج زوجک زوج اخیر بار اولمغله غضروف درقی متصاعد اولور و بو ایکی زوجک بری جانب خلفده غضروف مکبیه کلور وانکله ملتحم اولور و بو بر زوج ظهوراتیسه لر غضروف مکبی بی جانب خلفه جذب ایدرلر و مکبی غضروف درقی انضمامندن بری اولوب حنجره واسع اولور و بو ایکی زوجک بری داخ غضروف مکبی نک ایکی طرفنه کلورلر و بو زوج داخی ظهوراتیسه لر مکبی یی درقیدن فصل ایدوب درقی یی عرضی جانبنه چکرلر وانبساط حنجره ده جانب خلفده کلن زوجه معین اولورلر و خاصه عضلات حنجره اون التی عضله سنده عضلات مطبقه نک بر زوجی لامیده نشئت ایدوب غضروف درقیه متصل اولور و صکره مستعرض اولوب لا اسم له اوزره ملتف اولور و بو زوج ظهوراتیسه حنجره ضیق اولور و بو عضلات مطبقه دن درت عضل احیانا ایکی ظن اولنور که درقی ولا اسم له بیننی فصل ایتمشدر و بونلر ظهوراتیسه اسفل حنجره ضیق اولور و بو درت عضله نک بر زوج ظاهر استبطن ظن اولنور زیرا عضله مطبقه یه اولی اولکان داخل حنجره ده اولمغله حتی بو عضله منفصل اولدقده ما فوقنی اسفله جذب ایده خالق سبحانه و تعالی بوندن اوری اصل درقی ولا اسم له دن ناشی ایکی عضله خلق ایتدی که مکبی نک طرفینه متصللردر و بو ایکی عضله منفصل اولسه لر حنجره یی اطباق ایدرلر و بو ایکی عضله صغیردر تا که داخل حنجره ضیق اولمیه و کاهی تحت مکبی ده موضوع ایکی عضله داخ بولنور که بو اصل درقی ولا اسم له دن ناشی ایکی عضله یه معین اولورلر **تشریح عضل الحلقوم** عضلات حلق التی در بو التی عضله دن ایکی زوج قس دن عظم لامی و طرفی حلقوم ایله یمینا و یسارا فصل اولنورلر تا که عند الصباح لایق اولاندن اکثر منفتح اولمقدن حلقی حفظ ایده لر که قوت صوته ضعف طاری اولمیه و دخی کبره وکچن کبر بو ایکی زوج اطراف حلقی سعالدن و موضعنده زوالدن حفظ ایدرلر و بر زوج داخ کبره وکچن کبی طرفی حلق اوزره موضوعلردر که بو زوجه نغانغ تسمیه اولنور **تشریح عضل اللسان** عضلات لسان طقوزدر بو طقوزدن زوج اول عظام رأسدن اولان عظم حجر طرفنده ناشی اولور و بو عظم حجر اطرافنک زوائدی واردر که بو زوائده زوائد سهمیه تسمیه اولنور و بو زوج بو زوائددن نشئت ایدر که بر فردی جانب ایمندن و بر فردی جانب ایسردندر و بو زوج عضلدر که طرفی لسانه متصللردر و لسانی یمین و یساره تحریک ایدرلر و بو زوجدن بر فردی متقلص و منضم اولسه لسان اول جانبه کیدر و بو طقوز عضله دن زوج ثانی عظم لامینک شعبتیندن نشئت ایدر و بو زوج طویلدر که طول لسانه نافذ اولورلر و بو زوج متقلص و منضم اولسه لسان متقلص و منضم اولور و بو زوج طویل اولسه لسان طویل اولور و بو طقوز عضله دن زوج ثالث عظم لامی شعبتیندن ضلعین سفلتیندن نشئت ایدر و بو زوجین اولکین مذکورین بیننده لسانه نفوذ ایدرلر و زوجین اولکیدن بر زوج قچن متقلص و منضم اولسه لسانی بو زوج ثالث جانبنه تحریک ایدر که بو حرکت حرکت ورائیه در لسانی حول فمی بو حرکت ایله دور ایدر و بو طقوز عضله دن زوج رابعک منشائی فک اسفلک جمیع اطرافیدر و بو زوج زوج ثالث مذکورک تحتنده لسانه متصل اولورلر و تحت لسانه و فاتکیچونده منبسط اولورلر و لسانی قلب و اداره ایدرلر و بو طقوز عضله دن عضله تاسعه فرددر کاهی عضلات لسانده عد اولنور و کاهی عضلات عظم لامیده عد اولنور

زیرا بو عضله

زیرا بو عضله عظم لامی و لسان بیننده واصلدر که احد جانبی آخره جذب ایدر **تشریح عضلات الکتف** عضلات کتفین اون ایکی عدددر که هر بر کتفک التی عضله سی واردر بو التیدن عضله اولی خلف رقبه دن نشئت ایدوب کتفه نازل اولور و عین الکتف تسمیه اولنان ظهره زائده یه متصل اولور و ترقوه یه ممتد اولوب انکا داخی متصل اولور و عضله ثانیه کذلک خلف عنقدن تحت ترقوه یه نازل اولوب آخر کتفه متصل اولور و عضله ثالثه فقرات عنقک فقره اولیسندن نشئت ایدر و نازل اولوب رأس کتفه متصل اولور و عضله رابعه عظم لامیدن نشئت ایدر و منقار الغراب تسمیه اولنان زائده قربنده کتفدن ضلع اعلایه متصل اولور و بو عضلات متقلص و منضم اولسه رأس کتف فوقه منجذب اولور که حتی اذنه محاذی اولور اما بو التی عضله دن خامسه و سادسه نک ایکیسنده بر بونک رباطی فقرات ظهرک اون ایکی فقره سنده نشئت ایدر و صعود ایدوب عین الکتفه متصل اولور و بر بیر داخی ظهرک فقرات تحتانیه سنک بر فقره سنده نشئت ایدر و جمیع غضروفه متصل اولور و خامسه و سادسه جمیعا متقلص اولوب و یاخود بو ایکیسنده بر فرد متقلص اولسه کتف بونلره منجذب اولور و کتف و عضد بیننده مشترک عضله اخری واردر که قطنده نشئت ایدر و کتفک قاعده سی الی آخره طرف اسفلنه متصل اولور و عضدی خلفه جذب ایدر که بو عضله ان شاء الله تعالی عضلات عضد ایله ذکر اولنور **تشریح العضلات المحرکات للعضد** عضدی محرک اولان عضلات یکرمی التی عضله در که هر عضدک اون اوچ عضله سی واردر اما عضدی تحریک ایدوب جانبی صدره و فوقه جذب ایدن عضله در بو درتدن عضله اولی تحت ثدی ده قس دن نشئت ایدوب ممتد اولور و تحت عضدک قدامنده رأس عضده متصل اولور و عضدی صدره جذب ایدر و کبره وکچن کبر بالعرض کتفی دخی تحریک ایدر و عضله ثانیه رأس قس دن نشئت ایدوب کبره وکچن کبر تحت عضدک قدامنده رأس عضده متصل اولور و عضدی فوقه میل ایله صدره جذب ایدر و عضله ثالثه عضله کبیره مضاعفه در و ایکی رأسی واردر کویا ایکی عضله در که بری برینک اوزرنده در و جمله قس دن نشئت ایدر و عضله ثانیه متصل اولدیغی موضعک تحتنده کبره وکچن کبر قدام عضددن رأس عضده متصل اولور و بو عضله نک رأس فوقانیسی متقلص و منضم اولسه عضد فوقه میل ایله صدره مائل اولور و رأس تحتانیسی متقلص و منضم اولسه عضد مستویا صدره منجذب اولور و بو عضله ایکی عضله عد اولنمق داخی صوابدن بعید دکلدر و عضله رابعه نک منشائی عین الکتف فوقنده کتفدر و قدامدن رأس عضده متصل اولوب عضدی جانب انسیه میل ایله جانب فوقه رفع ایدر اما عضدی خلفه تحریک و اداره ایدن عضلاتدن ایکی عضله واردر بو ایکی عضله دن عضله اولی عضله ثانیه دن اکبردر و عضله کبرانک منشائی عظم خاصره در و عضله صغرانک منشائی جلد خاصره در و بو ایکی عضله متصاعد اولوب رأس عضده و عضله مضاعفه و ترسه متصل اولور و بو عضله کبرا متقلص و منضم اولسه عضدی اضلاع ظهره جذب ایدر و صغری انکا معین در و تحریک و اداره عضد ایدن عضلاتدن ایکی عضله داخی واردر که بونلرک منشائی کتفدن ضلع اعلی در و بو ایکی عضله نک بری عظیمه در که لیفی عین الکتفه ارسال ایدر و بو عضله نک رأسی جانب وحشیده رأس عضده متصل اولور و عضدی رفع ایدوب جانب وحشیه

میل ایله ضلعدن ابعاد ایدر و بو ایکی عضله دن عضلهٔ اخری بو عضلهٔ عظیمه یه متصلدر و گویا آنلر بر جزؤ در
وانکله نفوذ ایدر وانک فعلن ایشلر ومعقر کتفده عضلهٔ اخری واردر و بونک وتری جانب انسیدن
رأس عضدده اجزاء داخله یه متصل اولور و بونک فعلی عضدی جانب خلفه اداره در و بر عضلهٔ اخ
واردر که کتفک طرف اسفلندن نشئت ایدوب عضده متصل اولور و عضدی جانب وحشیه تحریک
ایدر و فوقه رفع ایدر و بو عضلهٔ باطنک عضده القالرنک موضع منشائی عظم خاصره اولان
عضلهٔ کبیره رباطنک فوقیدر و کتفده بر عضلهٔ کبیره واردر که لحم کتفدن اکبردر و بو عضلهٔ نک لحمی اظهار
بسیر ایله وترقوه دن جمیعا عین الکتفدن نشئت ایدر و رأس کتفه ممتد اولور و بو عضلهٔ نک طرف
اخری بو عضلهٔ اوزره ملتف اولور و قدامه متصاعد اولان عضلهٔ کبیره رباطی متصل اولدوغی موضع
قریبنده عضده متصل اولور و جانب انسی و جانب وحشیه میل سز عضدی علی السویه رفع ایدر و تحت
کتفده عضلهٔ صغیرهٔ اخری واردر که عضدی رفع ایدن عضلاته معین اولور و جملهٔ قدامدن نشئت
ایدوب متصاعد اولان عضلهٔ کبیرهٔ مضاعفه یی عضلهٔ واحده عد ایدنلرک قتنده عضلات
عضدک عددی اون ایکی اولور و بو عضلهٔ کبیرهٔ مضاعفه ایکی عد اولنور ایسه عدد عضلات عضد
اون اوچ درکه ایکی جانبده یکرمی التی عضله اولور تشریح عضلات الساعد محرک ساعد اولان عضلاتدن
بعض قبض ساعد ایچون و بعض بسط ساعد ایچون و بعض ساعدی جانب انسی و جانب
وحشیه تقلیب ایچوندر اما عضلات قابضه و باسطه عضد اوزره موضوعدر و عضلهٔ مقلبهٔ ساعد
اوزره موضوعدر و مجموع اون سکز عضله درکه هر بر ساعدده طقوز عضله واردر و عضلهٔ قابضه
بر زوجدر و بو زوجک بر فردی اعظمدر که ایکی رأسی واردر و بو ایکی رأسک بری رأس کتفده
اولان فقره نک طرف اسفلندن نشئت ایدر و رأس آخری منقار الغراب تسمیه اولنان زائده دن
نشئت ایدوب و عضد اوزره اوغرایوب نازل اولور و مفصل مرفق قتنده طرف زند اعلایه
متصل اولور و بو فرد یالکز ساعدی جانب انسیه میل ایله قبض ایدر و بو زوجک فرد آخرینک
کذلک ایکی رأسی لحمیسی واردر و بو ایکی رأسک بری خلف عضددن نشئت ایدر و آخری قدام
عضددن نشئت ایدر و جانب انسیه میل ایله عضد اوزره اوغرایوب نازل اولور و مفصل مرفق
قتنده قدامدن زند اسفله متصل اولور و بو فرد یالکز ساعدی جانب وحشیه میل ایله قبض ایدر
و بو ایکی فرد جمیعا متقلص و منضم اولسه لر ساعد جانب انسی و جانب وحشیه میل سز عضده
علی السویه منجذب اولور اما عضلهٔ باسطه بر قول اوزره اوچ عضله در و بو اوچ عضله دن بر زوجک
بر فردی کتفک ضلع اسفلندن و خلف عضددن نشئت ایدر و مفصل مرفق قتنده زند اسفلک
خلفندن طرف انسیه متصل اولور و بو فرد یالکز ساعدی جانب انسیه میل ایله بسط ایدر و بو زوجدن
فرد آخر کبیر و لکن کبیر خلف عضددن نشئت ایدر و زند اعلانک خلفندن طرف وحشیه متصل
اولور و بو فرد یالکز ساعدی خارجه میل ایله بسط ایدر و بو ایکی فرد جمیعا متقلص و منضم اولسه ساعد
علی السویه منبسط اولور و بو زوجک تحتنده بر عضله واردر که عظم عضدی محیط در و بو زوجه اعانت
معتمدر الله اعلم زوج مذکور بسط ساعدده کافی ظن اولنور و بو فردک معاونتنه محتاج اولمزلر زیرا

بسط ساعد

بسط ساعدم غیر تکلف تقل طبیعی ایله مرضی و ضعفاده حاصل اولور و قبض ساعده بر معین اعانتی
اولمدرشبهه یوقدر که حق رئیس الحکما شیخ ابو علی بن سینا قانونده دیدوکیدر که بو فرد عضلهٔ
قابضهٔ اخیره دن بر جزء اولمق اشبه و انسبدر و مقلبهٔ ساعد اولان عضلات ایکی زوجدر بو ایکی
زوجدن بر زوج بطن ساعد اوزره موضوعدر و بو زوجک بر فردی رأس عضدک جانب انسیسندن
نشئت ایدر و طرف زند اعلایه متصل اولور و فرد آخری اول فرددن اقصردر و لیفی استعراض اوزره
در و طرفنک عصبانیسی اشددر و زند اعلیدن نشئت ایدر و بو ایکی فرد ساعدی جانب انسیه
تقلیب ایدرلر و مقلبهٔ ساعد اولان عضلاتدن زوج آخر ظهر ساعد اوزره موضوعدر و بو زوجک
بر فردی زندین بینینده موضوعدر و زند اعلایه بلا وتر متصل اولور و فرد اخری عضدک ظاهری قربنده
اولان طرفنک جزء اعلاسندن نشئت ایدر و ساعده اوغرایوب زند اعلی طرفنه وتر غشائی ایله متصل
اولور و بو ایکی فرد ساعدی جانب وحشیه تقلیب ایدرلر تشریح عضلات الرسغ محرک رسغ
اولان عضلاتدن بعض قابض و بعض باسط و بعض مقلبدر اما عضلات باسطه اوچدر و بو اوچدن بر
زوج واردر بو زوجک بر فردی ابهامی جذب ایله فرداخره متصل اولور گویا که بو ایکی فرد عضلهٔ واحده در
لکن بو ایکی فردک بری زند اسفلک وسطندن نشئت ایدر بونک وتری فرد آخره متصل اولور و بو ایکی فرددن
فرد آخر زند اعلیدن نشئت ایدر و بونک وتری جذب ابهام ایله عظم رسغه متصل اولور و بو ایکی فرد
معا متقلص و منضم اولسه انکباب قلیل ایله رسغی بسط ایدر و فرد ثانی منفردا متقلص و منضم اولسه
رسغی استلقا ایله تقلیب ایدر و فرد اول یالکز متقلص و منضم اولسه مسبحه دن ابهام مساعده ایدر و
عضلات باسطه دن عضلهٔ ثالثه جانب وحشیدن زند اعلی اوزره موضوعه در و بونک منشائی
طرف عضددر بو عضلهٔ ایکیشر باشلی ایکی وتر ارسال ایدر و بو وترلر اولا رسغ قتنده زند اعلی اوزره
دوشرلر صکره وسطی و مسبحه بیننده ظاهر کفده مشطک وسطنه متصل اولورلر و بو عضلهٔ رسغ انکباب
ایله بسط ایدر و عضلات باسطه داخر کبیر و لکن کبیر اوچدر و بو اوچدن ساعدک جانب وحشیسنده
بر زوج واردر بو زوجک بر فردی فرد اخرک فوقنده در و بو ایکی فرددن فرد تحتانی رأس عضدک
رأس داخلندن نشئت ایدر و قدام خنصرده مشطه منتهی اولور و فرد فوقانی فرد تحتانی اوزرندن نشئت
ایدوب کذلک اول مقامه منتهی اولور و بو عضلات ثلثه دن فرد اخر واردر که عضدده فرد بین
آوکنک فرد تحتانیسی اجزاسندن نشئت ایدر و بو فردک ایکی وتری واردر که صلیبی تقاطع ایدرلر و وسطی
و مسبحه دن اولان رسغه متصل اولورلر و تمری جانب مسبحه دن اولان وتر وسطی یه قریب اولان
جزؤه متصل اولور و تمری جانب وسطی دن اولان وتر مسبحه یه قریب اولان جزؤه متصل اولور که صلیبی
تقاطعک معناسی بودر و سابق الذکر اولان عضلات باسطه دن عضلهٔ ثالثه نک ایکیشر باشلی اولان
ایکی وترلرینک حالی داخی کذلک بو یله تقاطع ایله در و اما نحن فیه اولان ایکی وتر معا منحرک اولسه لر
بو سابق الذکر اولان عضلهٔ ثالثه باسطه یی قبض ایدرلر و عضلات قابضه یه قدام خنصرده مشطه
متصل اولان عضلهٔ مقلبه معین اولور و بو عضلات قابضه یالکز متقلص و منضم اولدقده کفی ظهره
تقلیب ایدر و بو عضلات قابضه یه بوندن صکره آتی الذکر اولان عضلهٔ ابهام اعانت ایتدکده

سکت بر روی کاودر افکنده نقال کیسه بر جیحه فاکب بوجه
وجعه وجوه ابجو البو الناواداء نقال افغلست انا وقست بری
واکب علی الامر واکب بجبه بر روی کاودر افکنده صرا

صلیب سخت و قوس سخته و صلیبا ایشلیه
صرا
بستاره جهار کانه

تقلیب کف تمام اولور وقدام ابهامده رسغه متصل اولان عضله باکثر منقبض ومنضم اولدقده رسغ انکباب
قلیل ایله دوشورر وبو رسغه متصل اولان عضله یه بوندن صکره اتی الذکر اولان عضله خنصر اعانت ایدر کذا
رسغ انکباب تام ایله دوشورر **تشریح عضلات الاصابع** محرک اصابع اولان عضلاتدن بعض باسط وبعض
قابض وبعض ممیل در و باسط وممیلک مجموعی ساعد اوزره موضوعدر وبو عضلاتدن بر عضله وار در که ظاهر
ساعدک وسطی اوزره موضوعدر که عضدک طرف اسفلندن مشرف اولان جزءدن نشئت ایدر واصابعه اوتار
طوال ارسال ایدر که اصابعی بسط ایدر اما عضله ممیله داخل کبیره وکچن کبیر بو اسطه تدر وممیله اوج عضله در که بعضی
بعضنه متصلدر وبو اوج عضله نک بری جانب وحشیده رأس عضدده زائدتین بینده جزء اوسطدن نشئت
ایدر وخنصر وبنصره ایکی وتر ارسال ایدر وبو عضلات ثلثه دن عضله ثانیه عضدک زندینی اسفلندن
وطرف زند اسفلدن نشئت ایدر ووسطی ومسبحه یه ایکی وتر ارسال ایدر وعضله ثالثه زند اعلی دن نشئت
ایدوب ابهامه بر وتر ارسال ایدر وبو عضله ثالثه قتنده بر عضله وار در محرک رسغ اولان عضلاتده مذکور
اولان عضلاتک بریدر بونک وتری زند اسفلک وسطندن نشئت ایدر ومسبحه دن ابهامی ابعاد ایدر و
بو مجموعی بش عضله در وبو بش عضله دن عضله اخیره مشترکه در ودردی خاصدر که اصابع بودرلیله
منبسط اولور وجانبنه وخلفه ممکن اولدیغی مقدار بودرلیله مائل اولور اما قابض اصابع اولان عضلاتدن
بعض ساعد اوزره در وبعض کف اوزره در وساعد اوزره اولان عضلات اوج در که بعضی
بعضنک فوقنده در وبو اوج دن عضله تحتانیه عضدک رأس وحشیسی وسطندن نشئت ایدوب
داخل کفه رسغه نفوذ ایدوب مستعرض اولور وبو عضله نک وتری بش قسمه منقسم اولور که بو بش
وتردن هر بری باطن اصبعه کلور اما اصابع اربعه کلنلردن هر بری مفصل اولی قبض ایدر زیرا بو مغامده
بو وترکندی اوزرنده ملتف رباط ایله مربوطدر وکبره وکچن کبی مفصل ثالثی داخل قبض ایدرلر زیرا
بو وترک رأسی مفصل ثالثه منتهی اولور وابهامه کلن وتر مفصل ثانیسنی ومفصل ثالثنی قبض
ایدر زیرا بو وتر انجق بو ایکیسنه متصل اولور وبو عضلات ثلثه دن عضله ثانیه که عضله
تحتانیه نک فوقنده در عضله تحتانیه دن اصغردر وعضدک رأس داخلندن نشئت ایدوب
اتصال قلیل ایله زند اسفله متصل اولور صکره زند اعلی دن سطح فوقانی اوزره اوغرر وناحیه ابهامه
نبت کده داخله مائل اولور واصابع اربعه وسطی نک مفاصلنه اوتار ارسال ایدر واما بو عضلات
ثلثه دن عضله ثالثه فوقانیه قوابضدن دکلدر لکن وتری باطن کفه نفوذ ایدر وکف اوزره منفرش
اولور تا که حس افاده ایده وکفده نبات شعره مانع اوله وکف اوزره اولان عضلات اون ایکی
عضله در که بعضی بعضنک فوقنده اسفل واعلی ایکی صفده منضود در وصف اسفلده اولان جلک
اردنجه در که یدی عضله در وبو یدیدن بش عضله اصابع جانب فوقه تمییل ایدرلر اما بو بش
عضله دن تحریک ابهام ایدن عضله عظام رسغک اولندن نشئت ایدر وعضله سادسه قصیره
وعریضه در ولیفی موربدر ورأسی وسطی یه محاذی اولدوغی یرده مشط کفه معلق در ودوتر ایله
میل ایله ابهامه متصل در وعضله سابعه عضله خنصر در که مشطک اردنجه اولان عظمدن نشئت
ایدر وخنصری اسفله تمییل ایدر وبو یدی عضله دن بریسی قبض اصابع ایچون دکلدر بلکه ارشاله وحفظ

ایچوندر

ایچوندر وبو یدی عضله نک حکمتندن هیئت مساحه ارشارت وهیئت احاطه اصابع حاصل
اولور که اصبع شیء کبیری احاطه ایتمک هیئتیدر واما کف اوزره ایکی صفده منضود اولان عضلات
دن صف اعلاده اولان عضلات کفه افاده حس ایچون وکفده منع نبات شعر ایچون باطن
کف اوزره منفرش اولان سابق الذکر عضله فوقانیه عریضه نک تحتنده موضوعدر که اون بر
عضله در وبو اون بردن سکز عضله نک هر بر زوجی مفاصل اصابعدن مفصل اوله متصل اولور
وهر زوجک بری فوقده وبری قدام اصبعدن تحتنده در که بو مفصلی قبض ایچوندر وبو مغامده فوق وتحتدن
مراد فوق جانب ابهام وتحت جانب خنصر اولمسیدر وتحتده اولان عضله حط وخفض ایله
یعنی اصبعک خنصره میلی ایله قبض ایدر وفوقده اولان عضله رفع ونصب ایله یعنی اصبعک ابهامه
میلی ایله قبض ایدر وبو تحت وفوقده اولان ایکی عضله معا متحرک اولدقلرنده استقامت اوزره
قبض ایدرلر وبو اوندن بر عضله دن اوج عضله داخل خاصة ابهام ایچوندر بو اوجک بری ابهامک مفصل
اولنی قبض ایدر وایکیسی ابهامک باقیسی قبض ایدر **تشریح عضلات اعضاء التنفس** عضلات تنفس
ایکی نوعدر بری بواسط وبری قوابض در بواسط اولدر که صدری خارجه تحریک ایدوب فضاء
صدری توسیع ایدر وقلبه هوا طیب ونسیم بارد جذب ایدر وقوابض اولدر که فضاء صدری تضییق
ایدر وقلبدن هوا حار دخانی خروج ایدر اما اصول اولان بواسط اون ایکی عضله در که هر بر جانبده
التی عضله در وبوندن بر زوج عضله تحت ترقوه دن نشئت ایدر واضلاع صدردن ضلع اولک طرف
اعلاسنه متصل اولور وبو زوج متقلص ومنضم اولدقلرنده بو ضلع جانب فوقه جذب ایدرلر وکذلک
وسط اضلاعده اولان عضلاتدن هر بری تحتنده اولان ضلعی جانب فوقه جذب ایدر وبو عضلاتدن
بر زوج داخی وار در که بو زوجک هر فردی مضاعفدر وبو فردک اعلاسی عنقه متصل اولوب عنقی
تحریک ایدر واسفلی صدری تحریک ایدر وهر فرده فقرات عنقک فقره اولیسندن ثانیسی عضله
متصل اولور که بو عضله وترینی اضلاع صدردن ضلع خامس وضلع سادسه ارسال ایدر وبو عضله
اضلاع صدری جانب فوقه جذب ایتمکده وخارجه تحریک ایتمکده وتری اکا معین اولور وبو عضلاتدن
زوج آخر داخی وار در که بو زوجک هر فردی مقعر کتفده مدسوس ومخفیدر وفقرات عنقک فقره
اولیسندن نشئت ایدر وبو زوجک هر فردینه عضله اخری متصل اولور که بو عضله فقرات عنقدن
کتفه نازلدر وبو عضله ایله اول زوجک هر فردی عضله واحده کبی اولوب اضلاع خلفدن ضلع اول
وضلع ثانیه متصل اولور وبو عضلاتدن زوج آخر داخی وار در که بو زوجک بر فردی فقرات عنقک فقره
سادسه سندن وبر فردی فقرات صدرک فقره اولی وفقره ثانیه سندن نشئت ایدر واضلاع صدردن
ضلع سادس وضلع سابعه متصل اولور وبو عضلاتدن بر حجاب وار در که اعضا تنفس ایله اعضاء
غذا بیننده حاجزدر ان شاء الله تعالی بو تشریح عضلات اعضاء تنفسک آخرنده وصف اولنور وعضلات
تنفسدن اصول اولان قوابض بر قولده سکز عضله در که هر جانبده درت عضله در وبوندن بر زوج
وار در بو زوجک هر فردی طول فقرات صدرک جانبنده داخل تحت ضلعدن نشئت ایدر وبو عضلات
دن بر زوج داخی وار در که بو زوجک هر فردی جانبنده عظام قص طولنده در وبو زوجک منشأ [illegible]

ترقوه‌در بو زوج دغایهٔ فم معده اولان غضروف خنجریه نازل اولوب اکا متصل اولورلر و عضلات
بطننک عضلتین طولیتینه متصل اولورلر و رؤس اضلاع صدری عظام قصه التحام ایدرلر دنبلدکچه
اوزره بو عضلاتدن ایکی زوج داخی واردر که زوجین مذکورینه معین اولورلر و معلوم اولا که بو
قوابضک قبضنده حجابک معاونتی واردر که بالعرضدر قصد اول ایله دکلدر و بو وجه اوزره‌در که
حرکهٔ انبساطده بو حجابک رجوعی وقتنده بین الاضلاع اولان عضلات انکله بله منقبض اولور
و بو اضلاعک مجموعی عضلات باسطه و قابضه نوعیندن مختلطدر و بو اضلاعک شظایای مختلفة
الافعالدر زیرا ایکی صفده بر ضلعدن بر ضلعه تاریب ایله ممدوده و مختلفة الاوضاعدر که صف
داخلینک شظایاسی تقاطع صلیبی ایله تقاطع ایدر و بو ایکی صفک هر بری عضلات باسطه‌دن
بر نوعدر و صف خارج عضلات قابضه صفیدر و صف داخلینک حرکهٔ باسطه‌سی اضلاعی و ضلوع
اوزره اولانی خارجه تحریک ایتمکدر که مجموع صدر منبسط اولور و صف خارجینک حرکهٔ قابضه‌سی
اضلاعی داخله تحریک ایتمکدر که مجموع صدر منقبض اولور و بو حرکاتک منشائی حجابدر زیرا حجابک حرکهٔ
انبساطیه و انقباضیه ایله اضلاع منبسط و منقبض اولور و اضلاع آلات تنفس اعضاسندندر
و بین الاضلاع اولان عضلاتک عددی عدد اضلاعدن متبین اولور و عدد اضلاع هر جانبدن
اون ایکی عظمدر که بو اون ایکی بیننده اولان فرجه‌لر بالضروره اون بر اولور و بو فرجه‌لری داخی کذلک
اون بر عضله طولدورر لکن هر ایکی ضلع بیننده ایکی نوع عضله واردر بر نوعی باسط و بر نوعی قابضدر بو
تقدیرجه بو فرجه‌لری طولدوران عضلات یکرمی ایکی عدد اولور لکن عند التأمل حجة ظاهر اولورکه
بو عضلاتک فقرات قربنده اولان شظایاسنک اوضاعی رؤس اضلاع قربنده اولان
شظایاسنک اوضاعنه مخالفدر که بونک ایچون عضلاتک افعالی مختلفدر زیرا صف خارجیدن
فقرات قربنده اولان عضلات بواسطدر و بو صفدن رؤس اضلاع قربنده اولان عضلات قوابضدر
و صف داخلیدن فقرات قربنده اولان عضلات قوابضدر و رؤس اضلاع قربنده اولان
عضلات بواسطدر و بو عضلاتک شظایاسی و افعالی اختلافی داخی شهادت ایدر که هر صفک
عضلاتی کبیر و کوچک کبی مختلف اوله لیس متبین اولدی که هر ایکی ضلعک وسطنده درت عضله
واردر زیرا هر صفده فقره قربنده اولان عضله رأس ضلع قربنده اولان عضله‌یه مخالفدر پس
هر جانبده عدد عضلات فرق درت اولور که ایکی جانبده جمله‌سی سکسن سکز عضله اولور و حجاب
داخی کبیر و کوچک کبی عضلات تنفسدندر و حجابک داخلی مؤرب وضع اولنمشدر زیرا اضلاع نزول
ایدوب خاصره قتنده اولان فقره‌نک اطرافنه منتهی اولور و بو وضعده منفعت بطن اعلیده ریه ایچون
خلف حجابده مکان واسع اولمقدر و کبیر و کوچک کبی بطن اسفلده معده ایچون امام حجابده مکان واسع اولمقدر
و حجاب عضلات تنفسک اشرفیدر و عضلهٔ شریفهٔ عجیبه‌در زیرا حال غشی و حال نومده اولان
تنفس که بلا اختیار حیواناتک اولان تنفس اولمز الا حرکهٔ حجاب ایله اولور و حجاب عضلات
تنفسک اشرافی اولدوغی کبی اقوی‌سی اولدوغی داخی متحققدر زیرا عضلهٔ کبیره‌در که غایتده صفیق
غشا ایله مجلله‌در و حجابدن صکره شرفده ضلع اسفل ترقوه‌دن نشئت ایدن ایکی عضله‌در زیرا جمیع عضلات

تنفسه انواع آفات

تنفسه انواع آفات اصابت ایتسه بو ایکی عضله آفاتدن سالملردر جمیع حیواناتده تنفس باطل اولمز
و کبیر و کوچک کبی حجابک شرفندندر که حجاب آلات تنفس و آلات غذا بیننده حاجزدر و اغذیه و تبخیر
بخاراتنک بطن اعلایه تصاعدینه مانعدر و بطن اعلی اول فضادر که آلات تنفس اکا شاغلدر
و بطن اسفل اول فضادر که آلات غذا اکا شاغلدر اگر بویله اولمسیدی بخارات اغذیهٔ متغیره‌نک
فضاء صدره تصاعدندن ناشی ابدا امنیتی اولوردی و کبیر و کوچک کبی حجابک شرفندندر که امعادن
اخراج اثقالده سبیل ضعیف اوزره حجابک معاونتی واردر و داخی عند الولاده اخراج جنینده معاونتی
واردر نته کم عضلات بطنک سبیل ضعیف المنفعه اوزره تنفسده و حبس نفسده و رفع صوتده
معاونتی واردر و حجاب ایله کبیر و کوچک کبی تسخین کبد و معده‌ده داخی انتفاع اولنور و اما تشریح حجاب بویله
درکه حجابه متصل اولان عصب فقرات عنقدن نشئت ایدر و استقامت اوزره نازل اولوب رأس
حجابه متصل اولور و حجاب لیف عصبانیدن منتسج غشاء صفیق ایله مجللدر که رأس حجاب بو غشادر
و بو غشا بر دائرهٔ کبیره وسطنده بر دائرهٔ صغیره کبیدر که دائرهٔ کبیره حجابدر و دائرهٔ صغیره رأس حجابدر
زیرا محرک اعضا اولان عضلاتک رأسی بو عضلات تحریک ایتدیکی عضوه محاذی اولمق واجبدر
و حجاب و اضلاعی جمیعا تحریک ایدر پس رأس حجاب اضلاع و صدرک محاذاتنده وضع اولنمشدر
که مجموعنی تحریک ایده و داخی حجابه کلوب متصل اولان عصبک منشائی بینی ایله حجابک رأسی اولان
نهایتی بیننده مسافهٔ بعیده واردر و غشاء حجاب فضاء صدری ایکی قسمه تقسیم ایتمشدر بر قسمی
حجابسند و بر قسمی متکادر تا که قوتی متغیر اولمیه زیرا حیاتک تنفسه احتیاجی اکبردر و اعضاء تنفسک
اول و اشرفی حجابدر که انواع احتیاط حجابده محافظ اولمق واجب اولدی پس خالق سبحانه و تعالی اصول
و مبادی کثیره امدادی ایله حجابه امداد ایتدی و اصول و مبادینک هر برندن حجابه نصیب ویردی
حتی بو اصول و مبادیدن برینه آفت ایرشسه بو آفت ایله قوت حجابه ضعف کلمز و فعلی باطل اولمز
و اصل حجاب اولان عصب اوچ زوج اعصابدن مجتمع قلدی بو اوچ زوجدن زوج اول فقرات عنقک
فقرهٔ ثالثه و فقرهٔ رابعه‌سی بیننده مشترک اولان منفذده نخاعدن خروج ایدن زوج رابعدر و بو زوجک
هر فردندن نسج عنکبوت مثال شعب دقاق متمیز اولور که غزل دقیقدن مفتول اولان حبل غزل غلیظدن
مفتول اولان حبلدن اقوی اولدوغی کبی بو شعب دقاق داخی اقوی اولمغیچون مجتمع و ملتف اولور زوج ثانی
فقرات عنق بیننده مشترک اولان منفذده نخاعدن خروج ایدن زوج خامسدر و بو زوجک هر فردندن
شعبک جمله‌سی و یاخود فردی متمیز اولوب حجابده مجتمع اولور و زوج ثالث فقرات عنق بیننده
مشترک اولان منفذده نخاعدن خروج ایدن زوج سادسدر و حجابه کلن عصب بو مبادیدن مجتمعدر
و بو جمله شرف حیوة و شرف حیوان ایچوندر فسبحان الذی یحیی و یمیت لا یزید الحیوان شرفا
و لا یورثه الجماد نقصا فتبارک الله احسن الخالقین **تشریح عضلات الصلب** صلبک ایکی
حرکهٔ اولیه‌سی واردر بریسی جانب خلفه انبساط حرکتیدر و بریسی جانب قدامه انحنا حرکتیدر و بو
ایکی حرکتدن بر جانبه میل حرکتی و التوا حرکتی متفرع اولور و حرکتین اولیتین ایچون عضل مخصوص واردر و
صلبک جانب خلفه ایکی فات ایدن عضل عضل عصب تسمیه اولنمغه مختصدر و بو عضل ایکی عضله‌در بویله

حدس اولنورکه بو ایکی عضله دن هر بری یکرمی اوچ عضله دن مؤلف اوله زیرا فقرات ظهرک
فقره اولیسندن غیری هر بر فقره دن بو ایکی عضله نک هر برینه بر لیف متصل اولور و فقرات
ظهر یکرمی درت فقره در حدس اولنورکه هر لیف بو ایکی عضله دن هر بر عضله نک راسیدرکه
عضلات فقرات ظهره متصل و مجتمع در و بو ایکی عضله نک وضعلری مورب در و بو ایکی عضله صورتده
هر جانبدن عضله واحده در و بو ایکی عضله جمیعا ممتد اولدقلرنده صلبی استقامت اوزره نصبه میل
ایدرلر و بو ایکی عضله متقلص و منضم اولدقلرنده صلب جانب خلفه منثنی اولور و بو ایکی عضله دن بری
متقلص و منضم اولوب بری اولمدقده صلب برجانبه مائل اولور و بو حرکتدن حرکت التوا متولد
اولور و بو عضلاتدن ایکی عضله واردر محرک رأس اولان عضله ذکر اولندی و بو ایکی عضله اول
عضله لردرکه مرینک ایکی یانلرندن نفوذ ایدرلر و صدرک فقرات علویه سندن بش فقره یه
متصل اولورلر و بعضی یانسده درت فقره یه متصل اولورلر و اول فقره لر بو ایکی عضله نک حرکتی
ایله منحنی اولور و ایکی عضله داخی واردرکه بونلرک منشألری فقرات صدردن اون ایکنجی و اون برنجی
فقره در و بو ایکی عضله اسفله منحدر اولور و بونلرک حرکتی ایله صلب منحنی اولور و صدر داخی کذلک
منحنی اولور اما وسط صدرک بر عضله سی یوقدرکه انی تحنیه ایده زیرا وسط صدر انحناده و انثناده و
انعطافده حرکت طرفیه تابعدر **تشریح عضلات البطن** عضلات بطن سکز عضله در بو سکزدن
ایکی عضله طول بدنده بطن اوزره مبسوطلردر و غضروف خنجری قتنده نازل اولورلر و سفللری
طولا عظم عانه یه ممتد اولورلر و بونلرک جوهرلری من اوله الی اخره لحمی در و بو ایکینک ضلعلری بطنه ملتقی
اولوب مجموع بطنی قابلر و ایکی عضله داخی واردرکه اولکی ایکی عضله نک زوایای قائمه اوزره التقالری
تقاطع ایتدوکی مکانده اولکی ایکی عضله یه عرضا تقاطع ایدرلر و بو صکره کی ایکی عضله نک موضعلری
بطن اوزره ممدود اولان غشانک فوقنده اولکی عضلتان طولانیتان مذکورتاندر و قوت واقعه صکره
کی ایکی عضله ده اکثردر و درت عضلات اخر داخی واردرکه بو درت عضله دن هر بر زوج قطعندن
جانب واحده در و شرسوفدن عانه یه و خاصره دن غضروف خنجریه وارنجه زوجیندن احدهما اخرایه
تقاطع صلیبی ایله تقاطع ایدر و بر زوجک ایکی طرفلری یمین و یسارده عانه قتنده ملتقی اولورلر و زوج
اخرک طرفی غضروف خنجری قتنده ملتقی اولورلر و بو صکره کی درت عضله عضلتان طولانیتان
مذکورتانک فوقنده موضوعدر و قوت ماسکه بو صکره کی درت عضله ده اکثردر و بو عضلاتک
مجموعی نفخه و رفع صوت وقتنده و تسخین معده و امعاده و امعاده ثفل قرده اولماغیچون معده ده
غدا یا هضمده حجابه معاونت ایتمکده مشترکلردر و کبیر و کچی کبی بو عضلات عصر اغذیه یه و برازدن
احتباس اولنلری دفعه داخی معین اولورلر **تشریح عضلات القضیب والانثیین والمثانة**
عضلات قضیب درت عضله در بونلردن ایکی عضله نک منشألری عظم عانه در و موضعلری عظم عانه نک
ایکی جانبلریدر و عظم عانه نک ایکی ضلعی نعوظ و مباشرت جماع وقتنده ممتد اولورلر و مجرای منی
متسع اولوب سهولتله مندفع اولور و عضلات قضیبدن ایکی عضله نک داخی منشألری کبیر و
کچی کبی عظم عانه در و قضیبک اصلنه متصل اولورلر و بو ایکی عضله استقامت اوزره معا ممتد

اوله قلرنده

اوله قلرنده قضیب طوغریلور امتدادلری افراط اوزره اولسه قضیب عانه یه مائل اولور و بو ایکی
عضله نک بری متقلص و منضم اولوب بری اولمسه قضیب بو عضله لر جانبنه مائل اولور و کذلک
بو ایکی عضله نک بری مسترخی اولوب بری اولمسه قضیب مسترخیدن عضله اخری جانبنه مائل اولور
واما انثیان که خصیتاندر خصیه رجالک درت عضله سی واردرکه هر بر خصیه نک ایکی عضله سی
بر عضله سی اولور زیرا خصیه رجال معلقه در و خصیه اناث مدفونه در و عضله مثانه بر در و بو عضله نک
لیفی فوهه مثانه نک استوا اوزره ملتف در و فوهه مثانه اوزره قوت التفافی ایله فوهه مثانه یی
قبض ایتمشدر و بو قوت ایله بولک مثانه یه وقت اجبارنده دک انسان بولی حبس ایدر و هر
بارکه قوت اختیاریه متحرک اوله بو عضله تقبضدن مسترخی اولور فوهه مثانه منفتح اولوب بو
عضله ابراز بول ایدر و دفع بولده عضلات بطن بو عضله یه باذن الله تعالی معین اولور
و مقعده نک درت عضله سی واردر بو درتدن عضله واحده طرف معا مستقیم اوزره
موضوعه درکه بوکا شرج تسمیه اولنور و بو عضله نک لحمی جلد ایله مختلطدرکه لحم شفه کبی احدهما
اخردن متمیز دکلدر و بو عضله منقبض اولوب ثفلی بلا اراده اندفاعدن منع ایدر و دفع وقتنده
ثفلی عصر ایدوب بقایای ثفل خروج ایدر و بو درت عضله دن بر عضله داخی بو عضله اولی
مذکوره نک فوقنده در و بو ایکی عضله نک بری اخره مماس در بو عضله ثانیه سرج تسمیه اولنان
عضله اولایه معیندر و بو عضله ثانیه نک ایکی رأسی اصل قضیبه متصللر و بو درت عضله دن ایکی
عضله داخی بو مذکور اولان ایکی عضله نک فوقنده در و بو صکره مذکور اولان ایکی عضله شرج جانب فوقه
رفع و اشاله ایدوب حفظ ایدرلر و بو صکره مذکور اولان ایکی عضله مسترخی اولسه لر العیاذ بالله
مقعده خروج ایدر **تشریح العضلات المحركة للفخذ** فخذی محرک اولان عضلات یکرمی ایکی عضله درکه
هر فخذک اون بر عضله سی واردر و بو اون بر عضله دن بشی بواسط و دردی قوابض و ایکیسی ممیلدر اما
بش بواسطدن عضله اولی مفصل ورک اوزره ملتفه در و بو عضله نک اوچ رأسی و ایکی طرفی
واردر و بو اوچ رأسک منشألری عظم خاصره و ورک و عصعص در و بو اوچ رأسک بری لیفی غشائی
در و ایکیسی لحمیدر اما بو عضله نک ایکی طرفلری رأس فخذدن جزء مؤخره متصللردر و بو عضله طرف
واحده چکلسه اول طرفه میل ایله فخذی بسط ایدر و بو عضله ایکی طرفه معا چکلسه فخذی استقامت
اوزره بسط ایدر و بواسطدن عضله ثانیه جمیع عضل بدنک اعظمیدرکه داخل و خلفدن ورک و عظم
عانه و فخذک مجموعی اوزره ملتف اولوب حتی رکبه یه منتهی اولور و بو عضله ثانیه نک مبادی مختلفه سی
واردرکه اختلاف مبادی سببی ایله بو عضله نک افعالی متنوع اولور و بو عضله دن بر جزء عظم عانه
نک اسفلندن نشئت ایدر و فخذی جانب انسیه میل ایله بسط ایدر و بو عضله دن جزء ثانینک
منشائی جزء اولک منشائندن ارفعدر و بو جزء ثانی فخذی جانب فوقه رفع و اشاله ایدر و بو عضله
دن جزء ثالثک منشائی جزء ثانینک منشائندن ارتفاع کثیر ایله ارفعدر و فخذی جانب انسیه
میل ایله جانب فوقه رفع ایدر و بو عضله دن جزء رابع عظم ورکدن نشئت ایدر و فخذی استقامت
اوزره بسط ایدر و بواسطدن عضله ثالثه عظم خاصره ظاهرینک مجموعندن نشئت ایدر و

وجانب وحشیده رأس فخذك تخنده زائده كبرایه متصل اولور وامتداد قلیل ایله قدامه ممتد اولور
وبو عضله ثالثه نك شانی فخذی جانب انسیه میل ایله بسط ایتمكدر وبواسطه ده عضله رابعه عمیله در و
بو عضله اولا زائده صغرانك اسفلنه متصل اولور وصكره منحدر اولور وزائده صغرانك فعلنی ایشلر
لكن بسطی قلیل واماله سی كثیردر ومنشائی عظم خاصره ظاهرینك اسفلیدر وبواسطه ده عضله خامسه
جانب خلفه میل ایله اسفل عظم وركدن نشئت ایدر وفخذی جانب خلفه میل یسیر ایله وكبیر وكچن كبی
جانب انسیه صالح میل ایله بسط ایدر وعضلات فخذك عضل قوابضنده عضله اولینك ایكی رأسی
وبر وتری واردر وایكی راسندن برینك منشائی عظم خاصره در ورأس ثانیسینك منشائی آخر عظم
وركدر وبو عضله نك وتری رأس فخذك تخنده زائده صغرایه متصل اولور وفخذی جانب انسیه میل
كثیر ایله جانب فوقه جذب ایدر وقوابضده عضله ثالثه فخذی عضله ثانیه جانبنه جذب ایدر وقوابضده
عضله ثانیه نك منشائی عظم عانه در وزائده صغرانك اسفلنه متصل اولور وفخذی جانب انسیه میل كثیر ایله
جانب فوقه جذب ایدر وقوابضده عضله ثالثه فخذی عضله ثانیه جانبنه جذب ایدر وبو عضله نك
داخی منشائی كبیر وكچن كبی عظم عانه در وكویا كه بو عضله عضله ثانیه دن برجزء در وبونك فعلی عضله ثانیه
فعلیدر وقوابضده عضله رابعه عظم خاصره راسندن نشئت ایدوب منحدر اولور حتی بو عضله نك
وتری مفصل وركه تجاوز ایدر وفخذ وساقی جانب فوقه جذب ایدر وعضلات فخذدن داخله میل اولان
عضلاتدن قابضه وباسطه دن اولوب فعللری اماله اولان عضلتك ذكری سبق ایتدی اما خارجه میل
اولان عضله ایكیدر وبو ایكی عضله نك منشائی عظم عانه در بو ایكی عضله زائده كبرایه قریب غایر اولان
موضع قتنده متقارب ومتلحم اولورلر بو ایكیسی یا الكز منجذب اولدقلرنده فخذی بسط قلیل ایله كندو جانبلرینه
اماله ایدرلر ومعلوم اولا كه بو عضلات فخذك عددلرنده اشكال واختلاف واردر لكن بو قدر معلوم اولمانی
لا یقدر بو عضلاتده وامثالنده اگر بر اضطراب بولنسه معرفت عضلاتك فائده سی حاصله وغیر فانیه در
وبو اضطراب سببیله بدنده خلل واقع اولمز زیرا معرفت عضلاتك فائده سی بودر كه اگر بعض اعضاده
تشنج واسترخا وتخدر ورعشه واقع اولسه اول عضوی محرك اولان عضله یه عارف اولان طبیب بو عضله نك
علاجنه شروع ایدر وبو عضله نك جمله سنده واقع اولان آفتی بیلدكدن صكره علاجنده مصیب اولور اگر
بالحقیقه عدد عضلاتی بلمزسه دا غرضی حاصل اولور **تشریح عضلات مفصل الركبه** معلوم اولا كه مفصل
ركبه نك عدد عضلاتنده اختلاف كثیر واردر واكثر مشرحین قتنده عددی اوندر سكزدر كه هر
جانبنده طقوز عضله در وبو طقوزدن بش عضله خلف فخذده وفخذك جانب انسی سنده منضوددر
واوچ عضله ظاهر فخذ اوزره منضوددر وبر عضله مفصل ركبه ده مدفوندر وبو بش عضله دن عضله
اولی عضله ضیقه طویله در وعظم خاصره دن نشئت ایدر وتاریب ایله فخذك جانب انسی سنه منحدر
اولوب حتی ركبه نك داخل طرفینه منتهی اولور وصكره بروز ایدوب عظم ساقه منتهی اولور وعظم
ساق بو عضله یه متصل اولور وبو عضله نك شانی ساق قدم ایله جانب انسیه مائل اولمق اوزره
ساقی جانب فوقه جذب ایتمكدر وبو عضله نك تاریبی محرك ساق اولان سایر عضلاتك تاریبندن
اكبردر وبو بش عضله دن عضله ثانیه عظم عانه دن نشئت ایدوب جانب انسیه منحدر اولور وعضله

اول منتهی اولدوغی

اولی منتهی اولدوغی یرده منتهی اولور واعلای عظم ساقه متصل اولور وساقی جانب انسیه میل
ایله جانب فوقه جذب ایدر وبو بش عضله دن عضله ثالثه جانب وحشیدن عظم وركك
قاعده سیدر وبو عضله اوتلكی ایكی عضله نك موضع اتصالنه متصل اولور وجانب وحشیه میل ایله
منجذب اولور وبو عضله ثالثه عضله ثانیه ایله معا متحرك اولسه ساقی علی السویه جذب ایدرلر وبو بش
عضله دن عضله رابعه وعضله خامسه نك بری عظم وركك جانب وحشی سندن نشئت ایدوب
ساقه منحدر اولور وساقك جانب وحشی سنه متصل اولور وبری داخی عظم وركك جانب انسی
سندن نشئت ایدوب ساقه منحدر اولور وساقك جانب انسی سنه متصل اولور وبو رابعه وخامسه دن
هر بری ساقی جانب فوقه جذب ایدوب اداره ایدر وظاهر فخذ اوزره اولان اوچ عضلانك بری
عضله مضاعفه در كویا كه ایكی عضله در كه بو ایكی عضله دن هر برینك منشائی رأس فخذ تخنده
اولان زائده عظمی در وبرینك منشائی قدامدن بونك منشائی تخنده در ومنشائی تخنده اولان كبیر
لكن كبیر ایكی قسمه منقسم اولور كه بری ظاهر وعظم فخذدن طرف انسیه متصلدر وبو عضله دن صكره عضله
ثانیه وعضله ثالثه نك ایكیسی داخی عضله اولیدن اكبردر وثانیه وثالثه نك ایكیسنده بربر آخر عظم وركدن
نشئت ایدر وبری عضلات فخذك قوابضنده مذكور اولاندر كه عظم خاصره دن نشئت ایدر وبو ایكی عضله بربرینه
اتصال اوزره منجذب اولوب قدم ساقه متصل اولورلر وجانب ساقه انحدار كثیر ایله منحدر اولمزلر
وبو ایكی عضله نك وتری واحد عریضی واردر كه رضفه یی یعنی عین ركبه یی محیط دیو رضفه یی ما تحتنده
اولان ایله معا اتفاق محكم اوزره شد واتفاق ایتمشدر كه ساقی جانب تحته بسط ایدر ومفصل ركبه ده
مدفون اولان عضله واحده نك شانی ركبه یی جانب وحشیه میل ایله كندو یه ضم ایتمكدر **تشریح عضلات
القدم** معلوم اولا كه تحریك قدم ایدن عضلاتك عددلرنده واوضاعنده اولان اختلاف سایر
عضلاتده اولان اختلاف كبیدر وزبدة الطبك بو محلنده مذكور اولان تحریك قدم ایدن عضلات
قرار بولدوغی مرتبه در كه بو محلده داخی ذكر اولنور ومحرك قدم اولان عضلاتدن بعضی اشاله قدم
ایدر وبعضی خفض قدم ایدر اما اشاله قدم ایدن عضله ایكی عضله در بو ایكی عضله دن عضله اولی
عضله عظیمه در كه قصبه انسیه نك قدامنده موضوعدر وبو عضله نك منشائی قصبه انسیه نك راسندن
جزودر كه قصبه انسیه اوزره جهة ابهامه ممتد اولوب اصل ابهامه متقارب اولان شیئه
متصل اولور وقدمی جانب فوقه اشاله ایدر وعضله ثانیه نك منشائی قصبه وحشیه نك رأسیدر
وبو عضله نك وتری اصل خنصره متقارب اولان شیئه متصل اولور وقدمی جانب فوقه اشاله ایدر
علی الخصوص كه عضله اولی بوكا مطابقت ایده اشاله سی بالطریق الواضحدر وتحریك قدم ایدن عضلاتدن
عضلات خافضه بش عضله در وبو بش عضله دن ایكی عضله رأس فخذدن نشئت ایدرلر وصكره
منحدر اولوب باطن موخر ساقی لحم ایله طولدررلر وبو ایكی عضله دن بر وتر عظیم نابت اولور كه
عظم عقبه متصل اولان وتردر ودخی قدمی جانب وحشیه تاریب ایله خلفه جذب ایدن وتردر وبو جذب
ایله قدم ارض اوزره ثابت اولور وبو بش عضله دن عضله ثالثه عضلات مذكوره تانك معین اولور و
بو عضله ثالثه نك منشائی قصبه وحشیه نك راسیدر وبو عضله عضلات مذكوره تانك اتصالی فوقنده

موخر عقبه بلاونز متصل اولور وعضلتان مذکورتان آفت اصابت اتسه بو عضلهٔ ثالثه قدمامن ویرز وبو بش
عضله دن عضلهٔ رابعه قصبهٔ انسیه نك راسندن نشئت ایدر وقصبه وحشیه یه ملاقی اولوب بو ایکی قصبه
بیننده منحدر اولور وبو عضله دن ایکی وتر منشعب اولور وبو ایکی وتردن وتر اول قدام ابهامده تحتندن رسغ قدمه
متصل اولور که قدم بو وتر ایله منخفض اولور وبو ایکی وتردن وتر ثانی جانب ابهامدن کعبه ممتد اولور
وقدمی تاریب ایله تحریك ایدر وبو بش عضله دن عضلهٔ خامسه تحت عظم فخذك جانب وحشیسندن
نشئت ایدر ووتری عظم عقبه متصل اولان ایکی عضله نك برینه متصل اولور حتی که بو بر عضله دن منفصل
اولوب باطن قدمك مجاذاتنه اوغرار ووتری بسط ایدر واحت یدا اوزره منفرش اولان وتر عضل
نك داخ ووتری تحت قدمده منفرش اولور که حس افاده ایدوب نبات شعره مانع اوله **تشریح**
عضلات المحركة لاصابع القدم اصابع قدمی محرك اولان عضلاتدن بعض ساق اوزره موضوعدر
وبعض رسغ اوزره موضوعدر وبعض کف قدمده موضوعدر وساق اوزره موضوع اولان عضله دن
عضلهٔ اولانك منشائی رأس قصبه وحشیه در وبو عضله ممتد اولوب ایکی وتر ارسال ایدر بو ایکی
وترك بری وسطی یی قبض ایدر واخری بنصری قبض ایدر وساق اوزره اولان عضلهٔ عضلهٔ
ثانیه عضلهٔ اولی دن اصغردر وخلف ساقدن نشئت ایدوب ایکی وتر ارسال ایدر وبو ایکی وترك
بری خنصری وبری سبابه یی قبض ایدر وبو عضلهٔ ثانیه نك ایکی وتری اصابعه متصل اولمزدن اول
بو عضله نك ایکی وترندن اولا شعب منشعب اولور وبو شعبه دن بر وتر مجتمع اولور که بو اوتارك
مجموعندن اقوی در وبو وتر اقوی ابهامه متصل اولوب آنی قبض ایدر وساق اوزره اولان
عضله دن عضلهٔ ثالثه بوندن اول ذکر اولندی وبو عضله اولدر که قصبهٔ انسیه طرفینك طرف وحشیسندن
نشئت ایدر وقصبهٔ انسیه وقصبهٔ وحشیه بیننه منحدر اولوب ایکی وتر ارسال ایدر که بو ایکی وترك بری
قدمی قبض ایدر وبری ابهامدن کعبه اولی قبض ایدر اما رسغ اوزره اولان عضلاتدن درت عضله
واردر بو درت عضله دن ایکی عضله قبض ابهام وخنصر ایچون مخصوصدر وبو عضلات متمازجه در
حتی بعضنه آفت اصابت اتسه فعل بواقی ضعیف اولور بو اجلدن بعض ناسده بعض اصابعك
قبضی عسیر اولور ورسغ اوزره اولان عضلاتدن بش عضله واردر که بونلرك نشانی اصابعی جانب
وحشیه اماله در واما کف وتحت قدمده اولان عضلاتدن اون عضله واردر بو اون عضله یی اول
بلن جالینوسدر وبو اون عضله دن اصابع خمسك هر برینه یمینا ویسارا ایکی عضله متصل اولور
وبو ایکی عضله معا متحرك اولدقلرنده اصبعی قبض ایدرلر وبو ایکی عضله دن بریسی یالکز متحرك اولدقده
اصبع اول عضله جانبنه میل ایدر وکف وتحت قدمده اولان عضلاتدن بش آخر عضله واردر که بو
بشدن هر بری اصبع واحدی جانب انسیه اماله ایدر وبو بش عضله ایله قبض ابهام وخنصر مخصوص
اولان ایکی عضله که مجموعی یدی عضله در کف یدده اشاله وحفظ ایچون اولان یدی عضله قیاسی اوزره
درکه ذکری سبق ایتدی واولکی اون عضله داخل کیر وبو بیه در **عرض ثالث** بدنده اولان اعصاب
ومنافع اعصاب بیانندر **کلام کلی فی معرفة الاعصاب ومنافعها** معلوم اولا که حیوان جماد و
نباتدن ایکی امر ایله متمیز اولور که بری حس در وبری حرکت اختیاریه در وبو ایکی امرك مبدائی دماغدر

وبو ایکی امرده

وبو ایکی امرده داخل آلت اولان عصبدر وعصب بر جسم ابیض لدندر که علك مستطیل کبیدر و
عنیده اولان عصبهٔ مجوفه دن غیری عصب عند الحس مصمتدر وعصب اوچ صنفدر که صورتده بعضی
بعضنه شبیه وافعالده مختلفدر والآن بو شرح ثالثده مذکور اولاجق بو اوچ صنف عصبدن بر صنفیدر
که بو صنفك منشائی دماغ ونخاع در وصنفان آخرانك ذکرلری تشریح عضلاتده سبق ایتدی زیرا
بونلر اجزاء عضله دندر وکیروجن کبی وذکر نخاع وتشریح ومنافع نخاع داخل تشریح فقرات عنق و
ظهرده سبق ایتدی زیرا مسلك نخاع فقرات در وعصبك منشأ اولی دماغدر بعده نخاعدر ونتیجهٔ
تفرقی ظاهر جلددر وجلد حیواناتدن جلد مدبوغ استعمال وقتنده جلدده ثابت اولان شظایای عصب
حس انسانه ظاهر اولور وبو شظایا بالیف منقوش کبیدر که جلد بو شظایادن جلدده ثابت اولان
نخابات عروق دن وکمك اجزاء رقیقه سندن منتسج اولدوغی داخل ظاهر اولور اما شظایای عصب
اصل جلددر که حس افاده ایدر ونخابات عروق حسی اعاده ایدر وانسانده لونی ودخی لمسه
ایله محسوس اولان حرارتی افاده ایدر واجزاء لحمیه شیئ منسوجده اولان فرجه لری طولدورر وکیروجن
کبی افاده حرارت ایدر واجزاء لحمیه دن مسام منفتح اولوب شعر نابت وعرق مترشح اولور ودماغك
مبدأ عصب اولماسی ایکی وجه اوزره در بر وجه بودر که دماغ بعض عصبه بذاته مبدأدر وبر وجه بودر که
وبعض عصبه واسطهٔ نخاع ایله مبدأدر ودماغ بالذات مبدائی اولان بعض عصب الخوم اعضاء
رأس ووجه واحشاء باطنه اوزره حس وحرکت افاضه ایدر وبعض آخر که دماغ واسطهٔ نخاع
ایله مبدائیدر سائر اعضایه حس وحرکت افاضه ایدر وسببی شرف دماغ ولین جوهر دماغدر وکذلك
تشریح نخاع ومنافع نخاعدن معلوم اولان شیئ در اما احشاء باطنه یه نزول ایدن عصب دماغ ایچون
شیخ ابو علی بن سینا رحمه الله ذکر ایتدی که جالینوس عصب دماغیه یه مخصوص بر عنایت عظیمه
الهیه یه دلالت ایتدی ودلالتی بودر که صانع سبحانه وتعالی عصب دماغ وقایه سنده ایجاب ایتدیکی
احتیاطی سائر عصبده ایجاب ایتمدی زیرا عصب دماغ مبداندن بعید اولمغله کافی قوتنی
اعطا لزوم واجب اولدی پس خالق سبحانه وتعالی عصب دماغینك مبدائی عصب وغضروف
بیننده متوسط بر جرم ایله قایلدی وبو جرم قوامده اول شیئه مشاکلدر که بو شیئ اوچ موضعده ملتوی اولدوغی
وقت عصب اول شیئ ایله ظاهر اولور وبو اوچ موضعك بری حنجره قتنده در وبری عصب اضلاعه
کتدوکی یردر وبری موضوع صدری تجاوز ایتدوکی یردر واعصاب دماغیه دن احشاء باطنه یه نازل اولان
عصبدن غیری اعصابدن بعض حسیه در که صلابته محتاج دکلدر لکن سرعت قبول ایچون لین اولماسی الجدر
آنکیچون بو اعصاب حسیه نك منشائی مقدم دماغ اولدی زیرا الین جوهر در وبو اعصاب مبعدن
استقامت اوزره عضو مقصوده نازل اولوب لین اوزره ترك اولندی واستقامتك فائده سی
بودر که طریق مستقیم اقرب طرق در وطریق اقربدن اداء اسرع واتم اولور وفائده لینی بودر که لینك
قبولی اسرع واداسی احسن اولور واعصاب دماغیه دن احشاء باطنه یه نازل اولان عصبدن
غیری اعصابدن بعض حرکتیه در که صلابته محتاجدر انکیچون بو اعصاب حرکتیه نك منشائی موخر دماغ
اولدی زیرا قوامی اثخن در وتعاریج سلکندن هکه عضو مقصوده نازل اولدی تاکه منشأندن بعید اولوب

ندریجه صلب اوله واعصاب حسیه واعصاب حرکیه صنفلرینک هر بر بنیه الهیه ایجاب ایتدوکی
معاونت تصلب وتمتین ایله اعانت اولنلدی فتبارک الله احسن الخالقین وعصب اخیردن
غیری اعصابک مجموعی ازواجدر که یمین ویساره مجاذیدر هر زوج اعضادن کندویه قریب اولان
عضوه متصلدر وعصب اخیر فرددر که ان شاء الله تعالی موضعنده ذکر اولنور تشریح الاعصاب
النابتة من الدماغ بو اعصاب یدی زوجدر زوج اول ایکی عصبه مجوفه درکه موضع ذکرلری تشریح
العین در زوج ثانی زوج اولک منشانک خلفندن نشئت ایدر وجانب وحشیه میل ایله زوج
اوله میل ایدر وممتد اولوب عینه مشتمل نقره ده اولان ثقبه یه داخل اولور والتی شعبه یه منقسم اولور
وهر شعبه عضلات عیندن بر عضله یه متصل اولور وبو زوج غایتده غلیظدر تا که بو زوجک مبدا الندن
قرنیه واجب اولان لینه بو غلظی مقاومت ایدوب تحریک عضلات عین اوزره قوی اوله و
بو وجهه زوج ثالثدن غیری معین بو قدر که زوج ثالث تحریک فکک اسفله مصروفدر واز واج سبعه دن
زوج ثالثک منشای مقدم دماغ ومؤخر دماغ بیننده حد مشترکدر وبو زوج اول زوج رابعه مخالطه قلیله
ایله مخالطه ایدر صکره اندن مفارقت ایدوب بو وجهدن درت شعبه یه منشعب اولور وبو درت
شعبه دن شعبه اولی مدخل عرق سباتیدن خروج ایدر که بو عرق آتی الذکردر وبو شعبه منحدر اولوب حجابه تجاوز
ایدر وحجابک التنده اولان احشاده متوزع اولور وشعبه ثانیه عظم صدغده بر ثقبه دن خروج ایدر وآنی
اولان زوج خامسدن منفصل بر شعبه یه متصل اولور وشعبه ثالثه بر ثقبه دن خروج ایدر که زوج ثانینک
مقصدی قدام وجهه ده موضوع اولان اعضا اولوب وزوج اول مجوفه مزاحم اولمغله انی ضغط ایدوب
تجویفی منطبق اولمق مرتبه سنده زوج اولک منفذنه نفوذ ایتمکه امکانی اولمدقده زوج ثانی مخرج شعبه
ثالثه اولان اول ثقبه دن خروج ایدر وبو شعبه ثالثه اوچ قسمه منقسم اولور قسم اول ماق اصغر
جانبنه میل ایدوب عضل صدغیه وماضغیه وحاجبه وجبهه یه وجفنه خلاصله واصل اولور وقسم ثانی ماق
اکبر قتنده اولان ثقبه یه نفوذ ایدر حتی باطن انفه خلاص ووصول بولور وانفک طبقه مستبطنه سنده متفرق
اولور وقسم ثالث عظم وجنه ده مهیا اولان تجویف برخی یه منحدر اولور وبوندن ایکی فرع متفرع اولور اول
داخل فمی اخذ ایدوب اسنانی اوزره متوزع اولور وبو فرعدن حصه اضراس ظاهره در وحصه سایر اسنان
حصه در وکبری کبیر لثه علیا اوزره داخل متوزع اولور فرع ثانی جلده وجهده وطرف انفده وشفه
علیاده ثابت اولور وبونلر زوج ثالثدن اقسام شعبه ثالثه در اما زوج ثالثدن شعبه رابعه فکک
اعلانک بر ثقبه سنه نفوذ ایدوب لسانه متصل اولور ولسانک طبقه ظاهره سنده متفرق
اولوب افاده حس ذوق ایدر وبوندن فضله قالانی جمهور اسنان تحته ده وبو اسنانک لثاتنده
وشفه سفلاده متفرق اولور واز واج سبعه دن زوج رابعک منشاءی زوج ثالثک خلفیدر ونشئت
ایتدوکی محلده زوج ثالثه مخالطه ایدر صکره اندن مفارقت ایدوب حنکه نزول ایدر وحنکه حس افاده
ایدر وزوج رابع زوج صغیردر لکن زوج ثالثدن اصلبدر زیرا حنکه کلوی وصفاقی حنکک صفاقی
لسانده اصلبدر واز واج سبعه دن زوج خامسک هر فردی حقیقتده مضاعف اوزره ایکی شق اولور
بلکه اکثر مشرحین قتنده بو زوج خامسک هر فردی بر زوجدر که خلف زوج رابعدن نشئت ایدر

وبو زوج

بو زوج خامسک هر فردندن شق اول صماخک غشاء مستبطنه سنه ممتد اولور وبو غشاء مستبطنه مجموعی متفرق اولور
وبو زوجک حقیقتده منبتی دماغک جزء مؤخریدر وسمع بو زوج ایله حس ایدر وهر فردک شق ثانیسی
شق اولدن اصغردر وشق ثانی عظم حجریده اولان ثقبه دن خروج ایدر وبو شق ثانی اوله رکه شدت التواء
ومسلکنده تعریجندن اولوری بوکا اعور واعمی تسمیه اولنور والتواء وتعریجنده فائده مبدأندن تطویل
مسافه درکه بو عصب مسلکندن خروج ایتمزدن اول صلابت استفاده ایده وبو شق ثانی صکره بروز
ایتدکده زوج ثالثک شعبی ایله مختلط اولور واکثری جانب خده وعضله عریضه یه دونر وباقیسی عضل صدغیه یه
دونر وزوج ثالثک شعب اربعه سندن شعبه ثالثه اقسامندن قسم اول داخل کرانک جانب
ماق اصغره دونوب عضل صدغیه وماضغیه واصل اولدقده بو مقاعده بونلرک فعلن اثر صکره بو
زوج خامسک هر فردندن شق ثانینک شعب زوج ثالث ایله مختلط اولوب باقیسی عضل صدغیه یه
دونن شعبی ایله زوج ثالثک شعبه ثالثه سندن قسم اول مختلط اولورلر وفکک اسفله نازل اولوب
آنی تحریک ایدرلر زیرا مضغ اولمز الا فکک اسفل حرکتی ایله اولور صاحب زبدة الطب خوارزمشاهی
بو مقاعده دیرکه شیخ ابو علی بن سینا رحمه الله اشارت ایتدوکندن غیری کتب تشریحده فکک
اسفلی محرک اولان عصبک ذکرینی بولمدم وشیخ ابو علی اشارت ایتدوکی اولدرکه آنی تشریح
زوج ثالثده حکایت ایتدم اکا مراجعت ایدوب استیناف نائل ایدنلره ظاهر اولور وفی
الحقیقة تشریح زوج ثانی آخرنده زوج ثانی تحریک فکک اسفله مصروفدر دیو ایراد ایتمشدر که بو محلده
داخل تشریح زوج ثانی آخرنده ذکری سبق ایتدی واز واج سبعه دن زوج سادس مؤخر دماغدن نشئت
ایدر وزوج خامسه متصل اولوب اغشیه واربطه ایله مشدود اولور که کویا عصب واحددر
وزوج خامسدن مفارقت ایدر ومنتنده درز لامی اولانی ثقبه دن خروج ایدر وخروجندن اول اوچ قسمه
منقسم اولورکه بو اوچ قسمک ثلثانی اول ثقبه دن معاً خروج ایدر وبو اوچ قسمدن اول قسم تحریک
لسان اوزره تعاضد زوج سابع ایچون عضل حلقه واصل لسانه متصل اولور وقسم ثانی عضل کتفه
واکا متقارب اولانه منحدر اولور واکثری کتف اوزره اولان عضله عریضه ده متفرق اولور وقسم
ثالث اقسام ثلثه نک اعظمیدرکه مصعد عرق سباتی ده احشایه منحدر اولور واحشا ایله
سنده ودم مربوط اولور وحنجره یه محاذی اولدقده بوندن شعب متفرع اولور وبو شعب رؤسی جانب
فوقه ناظر اولان عضل حنجره یه کلورکه بو شعب حنجره وعضلاریف حنجره یی اشاله ایدر وبو شعب
حنجره یی کچدکده بو شعبدن شعب آخر صعود ایدرکه عضل منتکسه یه کلور وبو شعب اولدرکه طرجهالینی
اطباق وفتح ایتمه یه لابددر زیرا اسفله جذب ایدر انکیچون بوکا عصب راجع تسمیه اولنور وبو عصب
راجع دماغدن نازل اولدوغی بونک ایچوندرکه اکر عصب نخاعی صعود ایتسه مورب وغیر مستقیم
صعود ایدردی ونخاع ایله اسفله جذب متهیا اولمزدی صکره بو عصبک سایری منحدر اولور وبوندن
شعب منشعب اولوب اغشیه حجاب وصدرده وبونلرک عضلاتنده وقلب وریه ده واورده ده
وبو مقاعده اولان مشترک بیننده متفرق اولور وباقیسی حجابه نفوذ ایدر وشعب اخردن منحدر اولان ایله
مشارک اولور واغشیه احشاده متفرق اولوب عظم عریضه منتهی اولور واز واج سبعه دن زوج سابع

دماغ ونخاع بیننده مشترکدر نشئه ایدر وبو اکثری محرک لسان اولان عضلهده وریقی وعظم لامی بیننده مشترک اولان عضلهده متفرق اولور وبوندن اکثره صالح اولمز زیرا بونک نزولی زوج سادس نزولی کبی استقامت اوزره دکلدر زیرا منابت نخاع دماغدن نازل اولان عصبک موازاتی اوزره منعطفدر پس دماغدن نازل اولانه البته ترتیب لازم اولور واعصاب اعضایه نازل اولدوغنک فائدهسی اعضایه حس وحرکت اذاقه ایتمکدر واداء صحیح تام سریع استقامت اوزره اولور ترتیب اوزره اولمز معلوم اولاکه عصب راجع رجوعنده ونزولنه صکره رجوعنه تصاعدنده برستنده وثنیه محتاجدر که وصنعده مستقیم وکندویه قریب اوله وجبل بکره اوزره دور ایده وکبی بوستنده عصب راجعه دور ایده ولهذا عصب راجعک جانب یسارده صعود ایدهنی شریان عظیمه مصادفدر که شریان عظیم وصنعده مستقیم ومحکم واکا قریبدر وانک اوزرینه منعطفدر وعصب راجعک جانب یمینده صعود ایدهنی صفحهٔ اولی اوزره شریان عظیمه مصادف اولمز زیرا بوندن منشعب اولان شعب سببی ایله بوکا دقته عارض اولور ورابطه میل ایله متاترب اولدقده وضعده استقامتی فوت اولور وفوت اولان استقامتی رابطه ایله تدارک اولندی که بو رابطه ایله شد اولنشدر ورابطه میلندن صکره ترجیعده حکم ابطه متعلق اولانه متقارب اولمق وساعد انکله قوت وصلابت استفاده ایتمکدر تشریح الاعصاب النابتة من نخاع العنق بو اعصاب سکز زوجدر زوج اولک منفذی فقرات عنقدن ثقبهٔ فقرهٔ اولیدر وبو ثقبهدن خروج ایدوب محرک راس اولان عضلهیه متفرق اولور وبو زوج ایکی عصبدن قیقدر زیرا منفذلری فقرات تشریحنده مذکور اولان وجهدن اونوری ضیقدر زوج ثانینک منفذی فقرات عنقده فقرهٔ اولی وفقرهٔ ثانیهدر وبو زوج ترتیب اوزره اعلا اقفا ورأسه صعود ایدوب بونلره حس وحرکت افاده ایدر صکره بو زوجک بعض جانب اذنه منعطف اولوب ظاهر اذنده ثابت اولور وعضلهٔ عریضهیه واصل اولوب اکا قوت حرکت ویرر وبو زوجک باقیسی خلف عنقده اولان عضلهیه کلور اکا داخی تحریک افاده ایدر وبو زوج زوج اولک تقصیر وتصغیرنی وقرنده اولان نواحیده ثبوتدن قصورنی تدارک ایدر وازواج ثمانیهدن زوج ثالثک منفذی فقرات عنقدن فقرهٔ ثانیه وفقرهٔ ثالثه بیننده مشترکدر وبو زوجدن هر فردی ایکی قسمه منقسم اولور وبو ایکی قسمدن قسم اول عنق ایله رأسی مقلب اولان عضلهیه متصل اولور صکره بو عضلهدن سناسن فقرات عنقه صعود ایدوب اصول سناسنه تشبث ایدر صکره روس سناسنه صعود ایدوب سناسنده نابت اولان غشائیه اکا مخالطه ایدر صکره جهت اذنه منعطف اولور وبعضیده اذنه منتهی اولوب عضل اذنی تحریک ایدر وقسم ثانی قدامه میل ایدر وعضلهٔ وجنه اولان عضلهٔ عریضهده متفرق اولور وبو عضلهیه حرکت افاده ایدر وبو قسمک بعضی اولا عضلهٔ صدغده وحوالیٔ اذنده متفرق اولور وبعضیده تحریک اذنه ایچون اذنه متصل اولور وازواج ثمانیهدن زوج رابعک منفذی فقرات عنقدن فقرهٔ ثالثه وفقرهٔ رابعه بیننده مشترکدر وبو زوجدن هر فرد جزء مقدم وجزء موخره منقسم اولور جزء مقدم صغیردر زوج خامسه مخالطه اولور وبعض قولنده جزء مقدمدن نسج عنکبوت کبی بر شعبه نفوذ ایدر وصدری منتصف ایدن

چاپک

چاپک ایکی شعبی اوزرنده اوغرایوب حجاب حاجزه کلنجه عرض سیاقی اوزره ممتد اولور وبو زوجک هر فردندن جزء موخر خلفه منعطف اولور وعضل قفانک تحتنه نفوذ ایدر وسناسن فقرات عنقه صعود ایدر ورأس ورقبه بیننده مشترک اولان عضلهیه کیدر صکره ثانیا منعطف اولوب عضلهٔ حدبهٔ متصل اولور وبعضیده کبیر وکچن کبی اذنه متصل اولور وبعض قولنده بو زوجدن صلبه بر شیٔ منحدر اولور وازواج ثمانیهدن زوج خامسک منفذی فقرهٔ رابعه وفقرهٔ خامسه بیننده مشترکدر وبو زوجدن هر فرد زوج رابع فردلری کبی جزء مقدم وجزء موخره منقسم اولور وجزء مقدم اصغردر بو جزء عضلهٔ عریضهیه ورأس ورقبهیی قداته تحریک ایدن عضلاته متصل اولور وجزء موخر کبیر وکچن کبی ایکی قسمه منقسم اولور وبو ایکی قسمدن قسم اول زوج سادس وزوج سابعک شعبی ایله مختلط اولور وحجاب حاجزه میل ایدوب اکا متصل اولور وقسم ثانی کتفک ضلع اعلاسنه متصل اولوب عضلهٔ کتفده متفرق اولور وازواج ثمانیهدن زوج سادس وزوج سابع وزوج ثامندن زوج سادس ایله زوج سابعک هر بری علی الترتیب فقرتین بیننده مشترک منفذدن خروج ایدر وزوج ثامن آخر فقار عنق ایله اول فقار ظهر بیننده مشترک اولان ثقبهدن خروج ایدر نته کم تشریح عظامده تبیین اولندی وهر جانبده زوج سادس وزوج سابعدن مختلط بر شعبه ممتد اولور وعضل راس ورقبهیه متصل اولور وفقرات صدرک فقرهٔ اولیسندن طلوع ایدن شعب ایله بونلرک هر فردندن بر شعبه منمیز اولوب حتی بونلردن بر عصب مجتمع اولور وفوق کتف وتحت ابطه نافذ اولوب عضد وساعد وراحته متصل اولور وراحته متفرق اولور لکن کتفه کلن شعبهنک اکثری زوج سادسدندر وعضده کلن شعبهنک اکثری زوج سابعدندر وزوج سابعدن بر شعبه زوج خامسدن بر شعبه ایله معا عضل رأس ورقبه وصلبه کلوب حجابه متصل اولور وزوج سادسدن کلن کتف تجاوز ایتمز وزوج سابعدن کلن عضدی تجاوز ایتمز وراحتهیه کلانک اکثری زوج ثامندندر تشریح الاعصاب النابتة من نخاع الظهر بو اعصاب اون ایکی زوجدر زوج اولک مخرجی فقرات ظهردن فقرهٔ اولی وفقرهٔ ثانیه بیننده مشترک اولان ثقبهدر وبو زوجدن هر فردی ایکی جزءه منقسم اولور بو ایکی جزءدن جزء اول اکبردر واضلاع صدر بیننده اولان عضلاتده وعضلات صلبده متفرق اولور جزء ثانی متصاعد اولوب نخاع عنقدن نابت اولان اعصابک تشریحنده ذکری سبقت ایدن زوج ثامنه متصل اولور وذکر اولنده وعز اوزره انکله معا یده ممتد اولور وبو اوندن ایکی زوجک زوج ثانیسندن اون ایکنجی زوجنه وارنجه بو مجموع ازواجک مخارجی یوقاروده معلوم اولدوغی اوزره علی الترتیب فقرتین بیننده مشترکدر وزوج ثانینک هر فردی ایکی جزءه منقسمدر وبو ایکی جزءدن جزء اول عضده ممتد اولوب اکا حس افاده ایدر جزء ثانی بو ازواج معدوده ایله مختلط اولوب صکره مجموعی منشعب اولور وبو مجموعدن بعضی ظاهر ساعده وبعضی عضل کتفه وبعضی عضل صلبه وبعضی بین الاضلاع اولان عضلهیه وبعضی ظاهر اضلاع اوزره اولان عضلهیه ممتد اولوب بونلره قوت حرکت ویرر تشریح اعصاب النابتة من نخاع القطن بو اعصاب بش زوجدر وبونلردن اوچ زوج فوقانییه دماغدن نازل اولان اعصاب مخالطه ایدر وباسرها بو ازواج جنسنک خاصیتی بودر که مخرجلری ثقب غیر مشترکهدر نته کم تشریح عظامده تبیین

اولندی و بر خاصیتی دخی بودر که هر زوجک ایکی فردینك بر جانب خلفده منشعب اولوب
عضل صلبده متفرق اولور و دیگر جانب قدامده منشعب اولوب بطن اوزره اولان عضلده و صلب
عضل مستبطنه سنده متفرق اولور و بو ازواج خمسه دن ایکی زوج تحتانی ناحیه ساقینه نازل اولور
و منتهی قطنك فقره ثانیه سی اولان عصبه دن بر شعبه صغیره بو ایکی زوجه مخالطه ایدر و دخی منتهای عجزک
فقره اولیسی اولان عصبه دن کبیر و کیجی کبیر بر شعبه صغیره بو ایکی زوجه مخالطه ایدر صکره بو شعبه‌لر بو ایکی زوجدن
مفارقت ایدوب مفصل ورکی محرک اولان عضلده متفرق اولورلر اما بو ایکی زوج ساقینه منحدر
اولوب قدمینه واصل اولورلر و آنده اولان عضلده متفرق اولورلر **تشریح الاعصاب النابتة من
نخاع العجز والعصعص** بو اعصاب التی زوج و بر فرد در و مخارج فقرات عجز اولان اعصاب اوچ
زوجدر و بو اوچ زوج قدام و خلفده فقرات عجزدن خروج ایدر که فقراتك ایکی جانبی اوزره دکلدر
و نخاع عجزدن نابت اولان زوجینك مخارج فقرات عنقده اولان مخارج کبی مشترکه در و فقرات
عجزدن فقره اخیره اولان فقره ثالثه ده بو نخاعدن اولان ثقبه وسطانیه دن غیری ثقبه یوقدر و بو ثقبه
وسطانیه‌نك آخرندن عصب فرد خروج ایدر اما نخاع عجزدن نابت اولان ازواج ثلثه‌دن زوج اول
ساقه منحدر اولان اعصاب ایله مختلط اولور و بو اعصاب ایله معا ساقده اولان عضلده متفرق اولور
و معلوم اولاکه نخاع عصعصدن نابت اولان ایکی زوج و دخی نخاع عجزدن نابت اولان زوجین ایله
معا وصف اولنان عصب فرد باسرها عضل قضیب و مثانه و رحم و مقعده‌یه ممتد اولور و دخی
بو مقعده اولان اغشیه‌یه و عظم مثانه‌دن اجزاء داخله انثیه‌یه و عظم عجزدن منشعب اولان عضله‌یه
ممتد اولور و باذن الله تعالی بونده متفرق اولوب بونلره حس و حرکت افاده ایدر **عرض رابع**
بدن انسانده اولان عروق و منابت عروق و اسامی و منافع عروق بیانندر **کلام العروق
الساریة فی البدن** معلوم اولاکه بدنده ساریه و اعضاده منبثه اولان عروق ایکی نوعدر نوع اول
عروق ضوارب درکه بونك منبتی قلب در و بوکا شرایین تسمیه اولنور واحدی شریاندر نوع ثانی عروق ساکنه
درکه بونك منبتی کبددر و بوکا اورده تسمیه اولنور واحدی ورید درکه کبددن اول نابت اولان
ایکی عرق در عرق اول کبدک جانب مقعرندندر و بونك اکثر منفعتی کبده جذب غذادر و بوکا باب
تسمیه اولنور و عرق ثانی کبدک جانب محدبندندر و بونك منفعتی جمیع اعضایه ایصال غذادر و بوکا اجوف
تسمیه اولنور **تشریح الباب** بابك اولا کبدده غایر اولان طرفی بش قسمه منقسم اولور صکره
منشعب اولوب اطراف کبده کلور صکره بونده برور [illegible] بو مراره‌یه کیدر و بو شعب شجره نابته‌نك
اصوللی کبیدر که غور منبتی اخذ ایدر و بابدن قعر کبده قریب اولان جزء کبددن منفصل اولدوغی محلده
سکز قسمه منقسم اولور بو سکزدن ایکی قسمی صغیردر و التی قسمی کبیردر و قسمین صغیرینك بری
اثنی عشر تسمیه اولنان معایه متصل اولور که بو معادن غذا جذب ایده و بو قسمدن شعب منشعب اولوب
لغت یونانیه‌ده ابنقراس تسمیه اولنان لحم لطیفده متفرق اولور و قسمین صغیرینك قسم ثانیسی اسافل
معده‌ده و فم معده اولان باب قسمنده متفرق اولور که جذب غذا ایده اما سکز قسمك سته
باقیه‌سندن قسم اول معده‌نك جانب مسطحنه ممتد اولور که ظاهر معده‌یی تغذیه ایده و باطن

معده معده‌نك

معده معده‌نك جانب مسطحنده اولان غذادن علاقه اولوب ملاقات ایله اندن اغتذا ایدر صاحب
زبدة الطب بو مقاعده دیر که بو ذکر اولنان کتب متقدمیندن منقول اولاندر که موضع بحث دران شاء الله
عن قریب بو معاده حقه اشبه اولان ذکر اولنور و سته باقیه‌دن قسم ثانی ناحیه طحاله کلور و طحاله
وصول بولندن اول بوندن شعب منشعب اولور که ابنقراس تسمیه اولنان لحمی بولمغله طحاله نافذ اولانك اصغرینی
ایله تغذیه ایدر صکره طحاله متصل اولور و طحاله موصول اولندن صکره بوندن شعب رجوع ایدوب معده‌نك
جانب ایسرنده متفرق اولور که معده‌یی تغذیه ایده و بو قسم ثانیدن طحاله نفوذ ایدن طحالی توسط ایتدکده
ایکی جزءه منقسم اولور که بر جزئی صعود و بر جزئی نزول ایدر اما جزء صاعددن طحالك نصف اعلی‌سنده
شعب متفرق اولور که آنی تغذیه ایده و نصف اخرنده بو جزء صاعد طحالدن نازل اولوب جذبیه معده‌یه
متوجه اولور صکره بو مقاعده ایکی جزءه منقسم اولور و بو ایکی جزءدن جزء اول که اصغردر ظاهر یسار معده‌ده
متفرق اولور که آنی تغذیه ایده و جزء ثانی که اکبردر فم معده‌یه متوجه اولوب معده‌ده غوص ایدر و غوص
ایتدوکی یر اول منفذدرکه بو منفذده سودا معده‌دن بر جزء طحالدن مندفع اولور اما صعود و نزول ایدن ایکی جزء
دن نازل کبیر و کبیر ایکی قسمه منقسم اولور بو ایکی قسمدن قسم اول اولدرکه بوندن طحالك نصف اولنده
شعب متفرق اولور که آنی تغذیه ایده قسم ثانی اولدرکه بروز ایدوب ثربه متوجه اولوب ثربده
متفرق اولور اما سکز قسمك سته باقیه‌سندن قسم ثالث جانب ایسره اخذ ایدوب معاء
مستقیمك حوالیسنده اولان عروقك جدا اولنده متفرق اولور که اندن غذایه صالح اولانی امتصاص ایده
و سته باقیه‌دن قسم رابع شعر کبی منشعب اولور و بو قسمدن بعض یسار معده‌ده متفرق اولان
جزءک مقابله‌سنده جانب ایمندن جذبه معده‌نك ظاهرنده متفرق اولور و بعض یمین ثربه متوجه
اولور و یسار ثربده متنوع اولان جزءک مقابله‌سنده ثربده متفرق اولور و سته باقیه‌دن قسم
خامس معاء قولون حوالیسنده اولان جدا اولنده متفرق اولور که امتصاص غذا ایده و سته باقیه‌دن قسم
سادسك اکثری معاء صائم حوالیسنده متفرق اولور و باقیسی اعورده متفرق اولور که جذب غذا ایده
و باب اسمیر اولان عرقك شعبندن بعض اعضادن بعضه نقل غذا ایدر و بو شعبدن بعض مثلا اقسام
ثمانیه مذکوره جمله‌سندن قسمین صغیرین کبی معده و امعادن کیلوسی جذب ایدر زیرا بو قسمین صغیرینك
بری اثنی عشر اسمی ایله مسمی اولان امعادن کیلوسی جذب ایدر و بری اسفل معده‌ده متفرق اولوب
کیلوسی جذب ایدر و دخی اقسام ثمانیه مذکوره سته باقیه‌سندن قسم ثالث و قسم خامس و قسم
سادس کبی که بریسی معاء مستقیم حوالیسنده غذایه صالح اولانی جذب ایدر و بریسی معاء قولوندن جذب
ایدر و بریسی معاء صائم و اعوردن جذب ایدر و اقسام بابك باقیسی و شعبی قرب مسافه و انکشاف
مسلك سببی ایله اعضاء مذکوره‌یه غذا نقل ایدر و بو اقسام و شعبك جمله‌سنك اعمالی قوه کبد
ایله‌در زیرا حقیقتده جاذب و مصاص غذا کبددر و بو اقسام و شعب کبدک آلاتیدرلر نتکم اعضایه
موزع غذا اولان کبددر و اورده توزیع غذاده کبدک آلاتیدرلر پس جذب کیلوس و توزیع غذانك
ایکیسی داخی فعل کبد اولور و اقسام و شعب باب و اورده کبدک آلاتی اولور **کلام اغتذاء المعدة**
معلوم اولاکه معده‌ده طعام اولا کیلوسه مستحیل اولور و کیلوس کبدده مستحیل اولمادین غذا اولمغه صالح

النّح بالضم البطيخ النّي والخالص في اللؤم والكرم وفي كل شي رامز

اولمز بو کبدده مستحیل اولدقدن صکره بول اولان مائیّة وصفرا اولان رغوة وسودا اولان عسکر
ماداکه کیلوسده متمیز اولمیه وبو ترکب مجموعی ماداکه کیلوسدن منفصل اولمیه اعضانک بر عضوه غذا
اولمغه صالح ومعده بر عضودرکه طعامی کیلوسه احالة ایتمکله وبعده کیلوسی دمه استحاله ایتمکله جمیع بدنه
خدمت ایدر ومعده دن بو فعل قوت جاذبه دن صکره قوه ماسکه صکره قوت هاضمه صکره قوت
دافعه ایله تمام اولورکه کیلوسی کبده دفع ایدر وکبدده غذا النضیج اولورکه غذاء تحقیقی بودر و فرض اولنسه
که باطن معده غذا ایله ملاقی اولوب ملاقات ایله اغتذا ایدر غذاء غلیظ خالص ایله اغتذا حالنده
نیجه صحت اولوره قالور ومعده یه مخصوص غذا اسنانک مضغندن البغتور غذاء رطب فج غلیظه اشتغال
حالنده معده طعامی کیلوسه نیجه احاله ایدر ویانیجه هضم ایدر پس کتب متقدمیندن نقلله باطن معده
معده ده اولان غذا اوله ملاقی اولوب ملاقات ایله انلرک اندن اغتذا ایدر دیو اجمالا ذکر
تسبیح ایدن بو موضعی بحثده صوابه اشبه اولان بودرکه قوای اربعه جاذبه وماسکه وهاضمه ودافعه دن
هر بری ایکی نوعدر دیلمه وجاذبه دن نوع اول غذانک تحصیل وخارج فمدن بر جذب ایله جذب ایدرکه جمیع
بدنه نفع عام اولور نوع ثانی مزاج معده یه ملایم غذانک نضیجی شعب اورده دن سائر اعضا کبی تغذیه معده یه
جذب ایدر مثلا قوت عظم جوهر عظمه مشابه واکا ملایم ماده بارزه بالبه دن غیرسینی جذب وقبول
ایتمز وسائر اعضا دخی بو قیاس اوزره در وقوای اربعه دن ماسکه وهاضمه ودافعه نک اولکی نوعلرینی
مجموع بدنه خدمت ایدر وایکنجی نوعلری نفس معده یه مخصوصدر وقوانک بو بیه اولمسنده اوچ
منافع واردر منفعت اولی بودرکه عفوصة سودا فم معده یی تقویت وتخشین ایدر ومنفعت ثانی
بودرکه حموضة سودا فم معده یی لدغ ایدر وتحریک ومنبه شهوة بر دغدغه ایله دغدغه ویرر منفعت
ثالثه بودرکه فضله سودا معده دن امعایه مندفع اولوب صکره خارجه مندفع اولور **تشریح الاجوف**
واصوله وساق الاجوف معلوم اولاکه اجوف اسمی ایله مسمّی اولان عرقک اصلی کبدده اقسام
وشعبه منقسم اولورکه اصول شجره ثابته کبیدر واقسام وشعبنک اطرافی باب اسمی ایله مسمّی اولان
عرقدن منشعب شعبنک اطرافنه متصل اولور وهر قسمک اغزی کشاده اولور وبوندن هر شعبه شعبه اجزانک
اغزنده درتاکه بو شعبه یه غذا نافذ اوله که بو غذانی باب جذب ایدوب کبدده مستحیل اولوب صکره
دم اجوفه صعود ایدر واجوفک اصولی وشعبی حدبه کبددن جوف کبده کلور وشعب بابک مقعر
بابدن جوفنه کلور صکره حدبه کبد قتنده ساق الاجوف طلوع ایدوب ایکی قسمه منقسم اولورکه
بونلره طالعان تسمیه اولنور وبونلرک بری فوق واعالی بدنه صعود ایدر وبری اسفل بدنه نزول ایدرکه حالا
کلام فوقنه صاعد اولانده در **تشریح القسم الصاعد من الاجوف الی اعالی البدن** اجوفدن اعالی
بدنه صاعد اولان عرق حدبه کبددن طلوع ایدوب محلنده حجابه نفوذ ایدر وبو عرقدن ایکی عرق دقیق
منشعب ومتفرع اولور تاکه حجابی تغذیه ایده وبو ایکی عرقدن عرق اول حجابه نفوذ ایدر حتی حجابدن طلوع
ایدوب قلبه محاذی اولور وبوندن عروق کثیره شعریه منشعب اولور وشغاف اسمی ایله مسمّی اولان
غشا قلبده متفرع اولور تاکه انی تغذیه ایده وبو ایکی عرقدن عرق ثانی درت قسمه منقسم اولور
قسم اول قلبه کلور وقلبک طرف ایمنی قتنده قلبه نفوذ ایدر وبو قسم اول اعظم عروق قلبدر

زیرا منفذ غذادر

زیرا منفذ غذادر وسائر عروق قلب استنشاق نسیم ایچوندر وغذاسی اغلظدر ومنفذی اوسع
اولمغه محتاجدر وبو عرق قلبه داخل اولدوغی محلده اوچ منفعتدن اوتوری اغشیه عروق اخوذدن اصلب
ایکی غشا صلب ایله مغشّادر منفعت اولی بودرکه بو عرق قلبک تجویف ایمنه نافذ اولور وغذاء
ریه قلبه کلور ولحم ریه لحم لطیف خفیف در بو لحمه دم لطیف رقیق صالح اولور انکیچون بو عرق شریانات
کبی ایکی غشا صلب ایله مغشّا اولدی ولهذا بو عرقه ورید شریانی تسمیه اولنور که ان شاء الله تعالی عن
قریب موضعنده شرح اولنور منفعت ثانیه بودرکه بو عرقدن مترشح اولان دم جوهر ریه یه مشاکل
رقیق لطیف اولور منفعت ثالثه بودرکه بو عرقده دم زیاده نضج ایله نضج بولور واقسام اربعه دن قسم
ثانی حول قلبی استداره ایدر وقلبک طرف ایمنی قتنده قلبه نفوذ ایدن عروق اولک منفذی قتنده قلبه نفوذ
ایدر قسم ثالث جانب الیسره میل ایدر وفقرات صدردن فقره خامسه یه کلوب اکا اتکا ایدر و
اضلاع یمانیه سفلیه ده وعضل وسائر اجسامدن بو اضلاعه قریب اولنلرده منفرع اولور قسم رابع
صعودنده محاذات قلبدن تجاوز ایدر صکره بوندن شعب شعریه منشعب اولور وصدرک تنصیف
ایدن غشانک اعالیسنده وغلاف قلبک اعالیسنده واول مقاعده توثی اسمی ایله مسمی اولان لحم
رخوده منفرع اولور صکره قرب ترقوه قتنده بوندن ایکی شعبه منشعب اولوب ایکی ترقوه یه متوجه
اولورلرکه برشعبه ترقوه یمنی یه وبرشعبه ترقوه یسری یه کیدر صکره ترقوه لر قتنده هر شعبه ایکی جزء منقسم
اولور وایکی جزءک برندن شعب شعریه منحدر اولوب منفرع اولور وغضروف خنجریه ممتد اولور
صکره بو ایکی جزءک هر برندن شعب شعریه منشعب اولوب بعض غضروف خنجریه وبعضی اضلاع صدر
بیننده اولان عضلده وبعضی ظاهر صدر اوزره اولان عضله منفرع اولور وبعضی تحدب اوزره عضل بطنه
ممتد اولوب انده منفرع اولور واخر ورید بجزیدن صاعد اولان اجزایه متصل اولورکه انی الذکر اما
ترقوتینه متوجه اولان شعبتین مذکورتیندن هر برینک باقسنده ایکی شعبه کبیره واردر وبو ایکی شعبه دن
هر بری بش شعبه یه منقسم اولورکه برشعبه صدرده منفرع اولوب درت ضلع اعلایی تغذیه ایدر و
برشعبه کتفینی تغذیه ایدر وبرشعبه عنقده اولان عضل غائره یه کلوب انی تغذیه ایدر وبرشعبه فقرات عنقدن
التی فقره علیانک ثقبه لرینه نفوذ ایدوب رأسه نافذ اولور وبرشعبه کبیره هر جانبدن ابطه کلوب
درت قسمه منقسم اولور قسم اول عنق اوزره اولان عضلده منفرع اولورکه بو عضل مفصل کتفی تحریک
ایدر قسم ثانی ابطده اولان صفاقاتده ولحم رخوده منفرع اولور قسم ثالث جانب صدر اوزره مرفقه
منحدر اولور قسم رابع که بو اقسامک اعظمیدر اوچ شعبه یه منقسم اولور شعبه اولی مقعر کبدده اولان
عضلده منفرع اولور شعبه ثانیه ابطده اولان عضله کبیره ده منفرع اولور شعبه ثالثه که بو شعبک اعظمیدر
یده ممتد اولور وبوکا ابطی تسمیه اولنور ودرت قسمه منقسم اولان اصل عرقدن قسم رابع باقیسنک
ذکری قالدی قسم رابعدن اول عرق که ترقوه دن عنقه ممتد اولور عضل عنقده غائر اولمزدن اول هر
بری ایکی عرقه منقسم اولورکه بو ایکی عرق وداجاندر وداجانک بر یسیری اغوردر بوکا وداج
باطن تسمیه اولنور وکبیر وکچن کبی غائر دخی تسمیه اولنور و وداجانک بر یسیری اظهردر وبوکا وداج ظاهر
تسمیه اولنور **تشریح الوداجین الظاهر والغائر من القسم الصاعد الی اعالی البدن من الاجوف**

وداج ظاهر وداجانك اصلی عدد اولنور وترقوه دن طلوع محلنده ایکی قسمه منقسم اولور قسم اول میل
قلیل ایله قدامه میل ایدرصکره میلی کبر جانب خلفه منعطف اولور قسم ثانی کذلك اسفله میل ایله
قدامه میل ایدرصکره ترقوه دن طلوع ایله رجوع ایدر که ترقوه اوزره مستدیر اولور وعدیلی اولان قسم
اول ایله مختلط اولوب قفایه کلورلر که صکره وداج اولور و مختلط اولمزدن اوّل ارد ننده بوندن شعب
کثیره منشعب اولور که بعضی عنکبوتیه غیر محسوسه در و بعضنده درت عروق مجتمع اولور و بو درتدن
ایکیسی عرضا ممتد اولور وموضع وداج غایرده ترقوتین راسلرینك تلاقیسی قتنده بو ایکی عرقك
راسلری متصل اولور و بو درت عرقدن ایکی عرق آخر تارتب بو عرق قره تقارب ایدرلر و راسلری
ملاقی اولور وشعب کثیرۀ مذکوره باقیسنك بعضندن کبیر وکچوکلر اوچ عروق محسوس مجتمع اولور
وسایری غیر محسوسدر و بو اوچك برسی کتف اوزره ممتد اولور که بو کا کتفی تسمیه اولنور و قیفال
بوندندر و عرقان اخران کتفك ایکی جانبی اوزره ممتد اولوب راس کتفه ملازمت ایدرلر و برسی راس
کتفده مجبس اولور و انده متفرق اولوب انی تجاوز ایتمز و برکه انسی در راس کتفی تجاوز ایدوب راس
عضده وارر وانده متفرق اولور وکتفی بو ایکیسی جمیعا تجاوز ایدوب یده وارر بو راه کلنجه اعلایه صاعد
اولان وریدک افرادی شرحی بوندن صکره معلوم اولا که وداج ظاهر وداج اولدقدن صکره ایکی قسمه
منقسم اولور و بو ایکیدن برقسمی مستبطن اولور و بوندن شعب کثیره متفرع اولوب صغارینك اعلی ده
متفرق اولور وکبارینك اسفلده متفرق اولور وصغار وکبارینك ایکی صنفندن برنجه اجزا حوالیسنده
متفرق اولور و بو ایکی قسم وداج ظاهردن قسم آخر منتظر اولور و راس واذنه قریب اولان موضعه
متفرق اولور و وداج غایره مرییه ملازمت ایدر و مریدن استقامت اوزره صعود ایدر و مسلکنده اوردندن
شعب منشعب اولور که وداج ظاهردن کلن شعبله مخالطه ایدر و جمیعا مریده و حنجره ده و مجموع عضل غایرده
منقسم اولور واوّلی درز لامیه منتهی اولوب بو مقامده فروع متفرع اولور و بو فروع عضلده دخی
واعصابده و عنقك فقرۀ اولی و فقرۀ ثانیه سی بیننده اولان رباطاتده متفرق اولور و بو فروعدن
وداج غایرده مفصل راس و عنق قتنده عروق شعریه نفوذ ایدر و بو فروعدن بر فرع قحفك غشاء
مجللنه کلور و دخی قحفك ایکی جمجمه سی ملتقاسنه کلور که موضع درز سهمیدر و بو مقامده قحفده غوص ایدر
و بو فروع ارسالدن صکره باقیسی منتهای درز لامیده جوف قحفه نافذ اولور و دماغك غشائی سنده
شعب متفرع اولور و غشاء دماغده بو شعبك نفوذی موضعنده بین الغشائین اوصال حادث اولور
صکره بو شعب قحفك غشاء مجللندن نازل اولور که انی تغذیه ایده و بو شعبدن بعض باقی قحفك جمجمه لری
ملتقاسنه کلن فروع ایله مختلط اولوب قحفده غوص ایدر و جمجمه سندن عروق کثیره مجتمع اولور که بو عروق
معصره دن مص دم ایدوب دماغ اتصال ایتمك ایچون محتاج الیهادر و تشریح معصره تشریح
دماغ ایله ان شاء الله تعالی موضعنده ایراد اولنور و جمجمه ملتقی اولان فروع درز سهمیده غوص ایتدکدن صکره
بو فروعك خلفندن غشاء دماغده شعب منشعب اولوب ایکی جمجمه نك بربری اخری اوزره سند ایدر و
داخل دماغ اوزره ثقل غشائین واقع اولمق ایچون جمجمه نك اطراف درز سهمی اوزره سند ایدر و بو فروعدن
دماغده غائص اولان و بقایای شعب و اواخر عروق کبار جوهر دماغده بروز ایدوب مقدم دماغه میل

ایدر وبونلردن

ایدر و بونلردن و بو مقامده اولان شعب شریا ننده برغشا منسج اولور و اکا شبکه مشیمیه تسمیه
اولنور که ان شاء الله تعالی تشریح دماغده ذکر اولنور که تشریح الاوردة التی فی الید من الصاعد

تشریح الاوردة التی فی الید من الصاعد

الصاعد الی اعالی البدن من الاجوف اول عروق یدکتفی درکه قیفال کتفیدندر و ثانی عروق یدابطی در
وکتفی عضده محاذی اولدقده بوندن شعب منشعب اولوب عضل عضدك ظاهرنده و جلدنده متفرق
اولور صکره مفصل مرفق قربنه متصل اولور صکره اوچ قسمه منقسم اولور قسم اول قیفالدر که زند
اعلینك ظاهری اوزره ممتد اولور و بو مقامده اکا حبل الذراع تسمیه اولنور صکره جانب وحشیه
میل ایدوب زند اسفل قربنه منتهی اولور و مفصل رسغ یدده و رسغدن اجزاء وحشیه ده متفرق
اولور قسم ثانی مفصل مرفقه نازل اولور و وسط مرفقده ابطیدن بر شعبه ایله مختلط اولوب ظاهر
اولور و بو کا اکحل تسمیه اولنور قسم ثالث کبیر و کچن کبر وسط مرفقده ابطیدن بر شعبه ایله مختلط اولوب
مفصل مرفقه کلور و بو کا باسلیق تسمیه اولنور و بو عروقك شرحی تشریح ابطیده ازدیاد بولور معلوم
اوله که ابطیدن عضده متموج شعب متفرع اولور و بو مقامده اولان عضلده متفرق اولور و عضلی تجاوز
ایتمز الا بر شعبه کبیره تجاوز ایدر و ساعده واصل اولوب انی داخل تجاوز ایدر حتی قرب مفصل مرفقه
وصول بولدقده ایکی قسمه منقسم اولور قسم اوّل که اصغردر تموج ایدوب قیفالدن متموج اولان شعبه یه
متصل اولور و محاذات یسیره ایله قیفاله محاذی اولور صکره بو قسم اوّل و بو شعبه منفصل اولوب
بر یسی جانب انسیه منعطف اولور حتی خنصر و بنصر و نصف وسطی یه واصل اولور و بر یسی اصابع آخر
حوالیسنده متفرق اولور قسم ثانی غایتده کبیر در قرب ساعده ممتد اولور و بوندن درت شعبه منشعب
اولور شعبه اولی ساعد اوزره ممتد اولوب قرب رسغده منتهی اولور و بو مقامده متفرق اولور و بعض
اجزای رسغه واصل اولوب انده متفرق اولور شعبه ثانیه کذلك ممتد اولور و منتهای شعبه اولینك
فوقنده منتهی اولوب بو مقامده متفرق اولور شعبه ثالثه ساعدده متفرق اولور و شعبه رابعه که
بو شعب اربعه نك اعظمیدر مفصل مرفقده ظاهر اولور و قیفالدن بر شعبه ایله مختلط بر شعبه ارسال ایدر که
اکحل در و بو شعبه عظیمه وکندوده اولان وکتفیدن بر شعبه باسلیق اولور که ذکری سبق ایتدی و باسلیق
اولان شعبه شعب اخردن غایر و عمیق اولور صکره اکحل جانب انسیدن ابتدا ایدوب زند اعلی
اوزره حبقر صکره جانب وحشی اوزره حرف لام یونانی صورتنده ایکی عرقه انقسام ایدر که صورت حرف
لام بویله در ٨ و بو ایکی عرقدن عرق فوقانی طرف زند اعلایه واروب جانب رسغ اخذ ایدر و خلف
ابهامده و ابهام و سبابه مابیننده متفرق اولور و عرق تحتانی زند اسفل طرفنه وارر و بوندن اوچ فرع
متفرق اولور فرع اوّل وسطی و سبابه مابیننه متوجه اولور و سبابه یه کلن عرق فوقانیدن بر شعبه یه
متصل اولور و بو فرع اوّل ایله اوّل شعبه عرق واحد اولوب سبابه یی جذب ایدر فرع ثانی وسطی
و بنصر مابیننه متوجه اولور ... و بو فروعك آخری اصابعده متفرق اولور تشریح الاجوف النازل الی

تشریح الاجوف النازل الی اسفل البدن

اسفل البدن طالعدن اسمی ایله مسمی ایکی قسمه منقسم اولان ساق اجوفدن اعالی بدنه صاعد اولان
جزء بو ایکی جزءك اصغریدر و اسفل بدنه نازل اولان جزء بو ایکی جزءك اعظمیدر و بو جزء نازل کبددن طلوع
ایتدکده محدبه صلب اوزره اتکا ایتمزدن اوّل بو جزءدن شعب شعریه متفرع اولور و کلیه یمنیه یه کلوب انده

ایکی کلیه نك حوالیسنده متفرق اولور تاکه آنلری تغذیه ایده صکره بوجزدن ایکی عرق عظیم متفرع اولور که
بونلره طالعان تسمیه اولنور بونلر ظهره متوجه اولورلر وکلیتینه کیدن دم بونلرده مصفی اولور صکره طالعانك
ایسرندن بر عرق منشعب اولور وذکور واناثده خصیه ایسری یه کلور صکره ایکی عرق آخر متفرع اولوب مجموع
انثیینه متوجه اولورلر وبو ایکی عرق ایله خصیه ایسر ایه کلن جمیع ناسده عروق ایسرک مثلا زعلر بدیر بو تشریح
طالعیندن نازل اولان ایکی جزرک تشریحیدر خصیه ایسر ایه متوجه اولان عرق آخر ایه بعه مثلا زمین غیسر
متحدبن اولورلر وکلیه یه کلن عرقدن برعرق مجتمع اولوب حصینیه کیدر وبو عرق مجرا منی درکه منی بونده
نضیج اولور وکلیه ایه انثیین بیننده تطویل مسافه ایچون بو عرقك معاطف واستداره سی کثیر در
وتطویل مسافه منی بیاض اولمغیچوندر وانثیینه کروکیجن کبی صلبدن شعب کلور واکثری قضیبده وعنق رحمده
غائب اولور وطلوع طالعیندن صکره وایکی عرق اخرمذکوردن صکره اجوف صلب اوزره انکا ایدرک صکره
منحدر اولوب بوندن عروق متنوع اولور وخاصرتینه کلوب عضل بطنده منتهی اولور صکره بوندن عروق
نشئة ایدوب فقرات صلبده نخاعه نفوذ ایدر وفقرات قطنك آخرینه منتهی اولدقده لام یونانیتین
شکلنده ایکی قسمه منقسم اولور که شکل لام بودر ٨ وبو ایکی قسم ایکی فخذه متوجه اولورلر وبونلردن هر
بریسی فخذه یتشمدین اون قسمه منقسم اولور که بعض اطبا بوکا طوایف تسمیه ایدر طائفه اولی مسن جانبنه
متوجه اولور طائفه ثانیه دن شعب کثیره شعریه منشعب اولوب اسفل صفاقده متفرق اولور طائفه
ثالثه عظم فخذ اوزره اولان عضلده متفرق اولور طائفه رابعه عضل مقعده ده وظاهر عجزده متفرق اولور
طائفه رابعه عضل مقعده ده وظاهر عجزده متفرق اولور طائفه خامسه اناثده عنق رحمه متوجه اولوب
آنده ومثانه ده وبو ایکیسنه متصل اولنلرده متفرع اولور وبو طائفه رجالده غایتده کثیر در زیرا قضیبك
اتساع مکانی واردر ونسوانده قلیلدر طائفه سادسه عظم عانه یه متوجه اولور طائفه سابعه استقامت
بدن اوزره موضوع اولان بطنك ایکی عضله سنه صعود ایدر وبو طائفه صدردن مراق بطنه نازل اولان
عرقك اطرافنه متصل اولور وبو عرقك اصلنده نسوانده عرق اخر خروج ایدوب رحمه کلور وبو عروق
ایله رحم ثدیه مشارك اولور طائفه ثامنه رجال ونسوانده جمیعا ثقبهٔ بوله کلوب انده متفرق اولور طائفه
تاسعه فخذ نك عضل باطننه کلور طائفه عاشره حالبدن ابتدا ایدوب ظاهر بدنده قرنبده موضع خاصره یه
صعود ایدر وصدرده منحدر اولان عرقك اطرافنه متصل اولور وبو عروق اولدرکه بونکله رحم ثدیه مشارك
اولور وبو طائفه دن برجزء عظیم بدلرده اولان عظمه کلور وبو طائفه دن باقی فخذه کلور وبوندن فروع وشعب
متفرع اولور وبو فروع وشعبدن بعض مقدم فخذ اوزره اولان عضلده متفرق اولور وبعض اسفل فخذده و
انسی فخذده وبعض عمق فخذده متفرق اولور وبوندن صکره مفصل رکبه یه کلوب اوچ قسمه منقسم اولور
وبو اوچ قسمدن قسم اول وحشی درکه مفصل کعبه وارنجه ساقده قصبهٔ صغری اوزره در قسم ثانی اوسط
درکه باطن ساقك عضلنده شعب ارسال ایدوب ایکی فرعه منقسم اولور وبو ایکی فرعك
بری عضل ساقده غائب اولور وبری ساقك قصبتینی بیننه نازل اولور ومقدم رجله ممتد
اولوب قسم وحشی مذکور ایه مختلط اولور واوچ قسمدن قسم ثالث انسی درکه کعبه متوجه اولور
وجانب انسی سنه میل ایدرك ظاهر قدمه نازل اولور وبو قسم ثالث صافن در وبو عرقك

اواخری

اواخری وبو عرق قدمده ساقك جانب وحشی سنده نازل اولان خنصر قدم جانبنده وخنصره قریب اولان یرده
متفرق اولور وبو عرق قدمده ساقك جانب وحشی سنده نازل اولوب قسم وحشی مذکور ایه مختلط اولان
قدمك اجزاء سفلیه سنده متفرق اولور وبو جمله اجوف قدمده اسفل بدنه نازل اولان جزئك تشریحیدرکه تشریح
اورده بونکله تمام اولدی والسلام **تشریح الشرایین** شرایین عروق نابضه در وشرایینك ایکی حرکتی
واردر بری حرکت انقباضیه وبری حرکت انبساطیه در وشرایینك شانی حرکت انقباضیه سی ایله قلبدن
بخار دخانی یی نقص ایتمکدر وحرکت انبساطیه سی ایله نسیم طیب صافی جذب ایتمکدرکه قلب
انکله استراحت ایده وحرارت غریزیه بو نسیمدن استمداد ایده وحرکت انبساطیه سی ایله روح وقوت
حیوانیه وحرارت غریزیه جمیع بدنده منتشر اولور وشرایین ایکی صفاقله خلق اولنمشدر الا شریانیدن
بریسی بویله خلق اولنمامشدرکه انکا شریان وریدی تسمیه اولنور زیرا بونك اورده کبی صفاق واحدی واردر
وشرایینك صفاق داخلی سی اصلب خلق اولندی زیرا صفاق داخلی ظاهره یی حامل بطانه کبیدر
وصفاق داخلی قوت حرارت غریزیه یه ملاقی اولور وحرکت روح صفاق داخلیه مصادمه ایدر ولهذا حکمت
حکیم بی علت علت حکمته منفذ روح وحرارت غریزیه نك تقویتنی وبو ایکیسنك ایکی صفاقله
احرازنی ایجاب ایتدی ومنبت شریان قلبك تجویف ایسریدر زیرا تجویف ایمن کبده اقربدر وقوت
طبیعیه یی کبددن کندویه جذب ایتمکه وغذایی جذب واستعمال ایتمکه اشتغال اولی اولدی **تشریح
الشریان الوریدی** وقلبك تجویف ایسرندن اول طلوع ایدن ایکی شریاندر بری غایتده عظیمدر وبری صغیردر
وبو صغیر شریان وریدیدرکه رئه یه کلوب وقلبدن رئه یه ایصال غذا ایچون واستنشاق نسیم ایچون بوندن
شعب منشعب اولور زیرا غذا رئه نك ممری قلبدر قلب غذا رئه یی منضجدر وریه یه غذا قلبدن واصل
اولور وبو شریانك منبتی طبقهٔ واحده صاحبیدر تاکه بو شریان انبساط وانقباض ایچون الین واطوع اوله
وبو شریاندن رئه یه غذا سرعت وسهولتله مترشح اوله زیرا غذا رئه قلبده کمال نضجه قریب اولور ووریدی
شریانیه نافذ اولان غذا زیاده نضجه محتاج اولدوغی کبی غذا رئه زیاده نضجه محتاج اولمز زیرا بو وریدی شریانی
اکرچه رئه یه مجاوردر اما صلبه قریب اولان موضعی مجاوردر وکبیر وکچن کبی وریدی شریانی مبدا اندن بعیدر
وشریان وریدی مبدا اندن حرارت وافره منضجه یه مستصحبدر وشریان وریدینك مکانی مبدا انه قریبدر
مبدا اندن استمداد حرارت ایدر وریدی شریانی بوکا مخالفدر صکره بو شریان وریدی شعب اولدقده
رئه ده غوص ایدر وشریان وریدینك احتیاج ایثاق وسلاسته بیننده قیاس اولنه ایثاقه احتیاجندن
سلاسته احتیاج امس واشد بولنور زیرا لحم رئه لحم لین لطیفدر وعند النبض مصادمه سندن خوف اولنمز
انکیچون شریان وریدیده صفاق واحد ایله اکتفا اولندی **منافع الشریان الوریدی** معلوم اولاکه رئه بر عضو
دائم الحرکت در وحرکاتنده وداوم حرکاتنده ایکی امردن اوتوری فرصت یوقدر امر اول قلبدن بخار دخانی
نی نقص در امر ثانی قلبه نسیم طیبی جذب در وجمیع حیواناتك قوام حیوانی بو امرین مهمین ایله در وحرکتی
مستدام اولان عضو بو جهتینه میل ایدر وانفتاج غذایه اشتغالی جائز اولمز مع هذا عضو دائم الحرکتده بر
شیء نضیج اولمز رئه کم عن قریب موضعنده ان شاء الله تعالی معلوم اولور پس حکمت حکیم جل شانه
ایجاب ایتدیکه امرین مذکورین مهمین ایه قیامی اوزره بر عضوه اعانت اولنه واستدامت افعا

ومنافذ اجزا بو عضوك حركاتی مستدام اوله ولهذا بو شریان وریدی صفاق واحد ایله خلق ایتدی
تا که حركاتی اسلس واسرع واسهل اوله وشریان وریدی یه نافذ اولان غذا قلبك انضاج ایتدوكی نضج ایله
رئه یه واصل اوله وكیرو وكچن كبی قلب اول غذا ایله حرارت ارسال ایدر كه بو حرارتله نضج غذا اتمام اولور
تا كه رئه قلبدن كلندو یه واصل اولان غذانك انضاجنه اشتغالدن مستغنی اوله نته كم رئه قلبدن نقض
بخار دخانی ایله وقلبه جذب نسیم طیب ایله قلبه خدمت ایدر كذلك قلب داخی رئه یه انضاج غذاسی
ایله ونضج غذاسنی مكمل بر حرارت امداد ایله مكافات ایدرلر وقلب ورئه بیننده مكافات
امرین مقابله خدمتین حاصل اولور تا كه معاملات اعضاده تقدیر ملك علام ایله ونظام محفوظ اوله

تشریح الشریان الاعظم شریان اعظمه ارسطاطالیس اورطی تسمیه ایتدی قلبدن اول نابت اولدقده
ایكی شعبه ارسال ایدر بو ایكی شعبه نك اكبری حول قلبه استداره ایدر واجزا حول قلبده متفرق اولور
وبو ایكی شعبه نك اصغری قلبك جوف ایمننده مستدیر اولور وبو شریانك اعظمك باقیسی ایكی قسمه منقسم
منقسم اولور وبو ایكی قسمك اعظمی اسفل بدنه انحدار ایچوندر زیرا بو قسم اعظم متوجه اولدوغی
اعضانك عددی اكثر ومقداری اعظم در وبو ایكی قسمك اصغری اعلاء بدنه صعود ایچوندر ومنبت
اورطی اوزره اوچ غشاء صلب واردر وشریانك وریدی منبتك غشاسی ایكی در زیرا شریان ووریدنك
صغر ولینندن اولوری بو مقامده استحكام سكره احتیاج بو قدر **تشریح الشریان الصاعد الی اعلی**
البدن اعلاء بدنه صعود ایدن شریان اولا ایكی قسمه منقسم اولور قسم اول صدره متوجه اولور ویمینه
میل ایله متارب اولور حتی بو مقامده توثه اسمی ایله مسمی اولان لحم رخوه واصل اولدقده بوندن اوچ فرع
متفرع اولور وبو اوچ فرعدن ایكیسنه سباتین تسمیه اولنور كه بری یمینه وبری یساره كیدر وایكیسی
داخی واجین غایرین صعود كبی صعود ایدرلر وداجین غایرینه مرافق اولور وداجین غایرین
تفرقی كبی متفرق اولورلر وبو اوچ فرعدن فرع ثالث جانب ایسردن قصده واضلاع صدرده واضلاع
صدر حوالیسنده وترقوه ده وعنقدن فقرات سمت علیاده متفرق اولور وبو فقرات عنقدن راس
كتفینه ممتد اولوب آخر یدینه نازل اولور صكره اعلا بدنه صعود ایدن شریانك ایكی قسمندن قسم ثانی
جانب ایمنده ابطه میل ایدر وبو ایكی قسمك قسم اولندن فرع ثالث جانب ایسرده متفرق اولور
تتمه **تشریح الشریانین السباتیین** معلوم اولا كه شریانین سباتیین عنقه منتهی اولدقده بونلردن
هر بری ایكی قسمه منقسم اولور وبو ایكی قسمك بری قدامه وبری خلفه مائل اولور وقدامه مائل اولاندن
ایكی فرع متفرع اولور وبو ایكی فرعك بری داخل فمه غوص ایدر ولسانده وعضل فك اسفلده عضله باطنه ده
متفرق اولور وبو ایكی فرعدن فرع آخر ظاهر فمه میل ایدوب جانب فوقه صعود ایدر وقدام اذنینه
وعضل صدغینه متوجه اولوب بو عضلده متفرق اولور وجانب فوقه صعود ایدندن اول كیرو سنده بوندن
شعب منشعب اولور وبو شعب یمین ویساردن رأسه صعود ایدوب حتی قلة رأسده منتهی
اولور وبو شعبك یمین ویساردن كلنلرینك اغزلری قلة رأسده ملاقی اولور وهر برینك اغزی
آخره منفتح اولور وبو ایكی قسمك خلفه مائل اولان قسمندن ایكی شعبه منشعب اولور وبو ایكی شعبه دن
شعبه اولی كه صغر اوزر تصاعد قلیل ایله متصاعد اولور ورأس ایله عنق مفصلنده اولان عضله ده متفرق

اولور وبوندن

اولور وبوندن درز لامی قندده اولان ثقبه شعب نزول ایدر وشعبه ثانیه كه كبرا در عظم حجریده اولان ثقبدن
نفوذ ایدر وبوندن شعب متفرق اولوب شبكه مشیمیه تسمیه اولنان غشاءیه متصل اولور بلكه بو شبكه
تماماً بوندن منتسج اولور وبو شعبك اطرافندن كمافی الاول بر زوج مجتمع اولور وبو غشا بو زوج ایچون
منثقب اولوب بو زوج دماغه ارتقا ایدر واول دماغك غشاء رقیقنده متفرق اولور صكره جواهر
دماغده وبطون دماغده وصفاق بطون دماغده متفرق اولور صكره بو شعبك اطرافنده دماغه نازل
اولان وریدك شعبی بو شعبه ملاقی ومتصل اولور وبو شعبك وشعب وریدك اغزلری منفتح اولور كه
شعب شریاندن شعب وریده روح وحرارت غریزیه سلوك ایدوب اكا نافذ اوله وغذا اولان
دم شعب وریددن شعب شریانه جریان ایدوب اكا منصب ونافذ اوله وشعب شریاندن شعب وریده
ایصال روح وافاضه حرارت غریزیه ایدوب بو ایكیسی شعب وریده انفاذ ایتدكده شعب شریاندن
صعود اوزره در زیرا روح وحرارت غریزیه صاعدلردر وشعب وریدن شعب شریانه غذا اولان دمی
ایصال وانفاذ ایتدكده شعب وریدن نزول اوزره در زیرا شعب وریدن شعب شریانه صب دم ایدر
ساقیه در واوعیه سافیه نك احسن اشكالی منكسة الاطراف اولمقدر وشعب شریانك تنكیس
اطرافه محتاج دكلدر زیرا روح وحرارت غریزیه نك سلوكیدر **تشریح الشریان النازل الی اسفل البدن**
اسفل بدنه نزول ایدن شریان اولا فقرات ظهردن فقره خامسه یه ممتد اولور زیرا بو فقره خامسه
قلبه محاذیدر وبو مقام موضع توثی دروتوثی بو شریانه مسند كبیدر كه شریان ایله عظم فقره خامسه
مذكوره بیننده حائلدر زیرا بو شریانك توثینك مبداء شریانه قریب یرینه تشبث ایدر وعظمه مماس اولمغله
متحمل اولمز وعدم تحملی لین وضعفی ایچوندر دكلدر بلكه مبدأنك شرفی ایچوندر ودخی عظمه مماس اولمغله مبدأنی
قرع عظمی طوبما غیچون درصكره بو شریان فقره خامسه مذكوره دن منحرف اولوب اسفله منحدر اولور
وعظم فخذه واصل اولنجه صلب اوزره ممتد اولور وصدره محاذی اولدقده اولا بوندن بر شعبه صغیره منشعب
اولور وصدردن وعاریه ده متفرق اولوب اطراف قصبه رئه یه كلور وكذلك مراد وغی فقره
قسمنده بوندن بر شعبه بوندن بر شعبه منشعب اولوب اول فقره ده غوص ایدر ونخاعه نفوذ ایدر وبو
شریانك باقیسی اضلاع بیننه نفوذ ایدر وصدری تجاوز ایتدكده بوندن ایكی عرق متفرع اولور كه حجابك
یمین ویسارنه كلور صكره خلفنده بوندن بر عرق داخی منشعب اولور ومعده وكبد وطحالده متفرق
اولور وكبده كلندن بر شعبه مثانه یه ممتد اولور بوندن صكره بوندن عرق آخر نشئه ایدر وحول معاده
اولان جداول دقاقه وقولونه كلوب انده متفرق اولور بوندن صكره بوندن اوچ عرق منفصل اولور
عرق اول كه اصغردر كلیه یسرایه مخصوص اولوب انك لفائفنده وداخلنده محیط اولنلرده متفرق اكلور
وعرقان آخران ایكی كلیه یه كلورلر كه كلیتین بو ایكی عرقدن مائیه دم جذب ایده زیرا كلیتین اكثر احوالده
معده وامعادن غذا اغبرتی جذب ایدرلر صكره كیرو وكچن كبی ایكی عرق داخی منفصل اولوب خصیتینه
كلورلر وبو ایكی عرقدن خصیه یسرایه كلن كلیه یسرایه كلن عرقدن بر شعبه یه دائما استصحاب ایدر
وبو ایكی عرقدن خصیه یمنایه كلن عرقك منشای شریان اعظم در وبعضاً كلیه یمنایه كلندن بر شعبه بو
عرقه استصحاب ایدر صكره كیرو وكچن كبی شریان اعظمدن شراینین منفصل اولور ومعاً مستقیم حوالیسنده

دلانجداول عروقدر متفرق اولورکه دبرنجه شعبه فقار ونخاعده متفرق اولور وبرنجه شعبه خاصرتینه وانثیینه
کیدر دبرنجه شعبه صغیره رحالده قضیبه وثنادده رحمه کیدرکه عن قریب اتی الذکردر وبو شعب صغار
اورده یه مخالطه ایدرصکره بو شریان اعظم فقار ظهره واصل اولدقده کندویه واو یوناینیچ شکلنده منشعب
اولان وریداید معا ایکی قسمه منقسم اولور وبو ایکی قسمک بری تیامن ایدر وبری تیاسر ایدر وبونلردن هر
بری عظم فخذه طیانوب اوزرنده ممتد اولور وفخذه وصولنده اوّل هر برینک خلفنده برشعبه منشعب
اولوب مثانه یه کلور وعند السرة بو ایکی شعبه ملتقی اولوب نساده ابدانجنه ده ظاهر اولورلر اما
سنتکلمنده بو ایکی شعبه نک اطرافی قورر واصلاری قالور وبونلرک هر برندن عظم عجز اوزره موضوع اولان
عضله کبیره وکچن کبی فروع متفرق اولور وبو ایکیسی عند السره التقا ایتمزدن اوّل کبیر ولوندن شعب
صغار منشعب اولورکه رجالده قضیبده ونساده رحمده متفرق اولور وبو شریانک اعظمی رجلینه نازل
اولان ایکی اصلک هر بری کبیر وکچن کبی فخذده ایکی شعبه وحشیه وانسیه یه منقسم اولور وشعبهٔ
وحشیه وشعبهٔ انسیه دن هر برینک خلفلرندن فخذده اولان عضلره شعب منشعب اولور صکره بو ایکی شعب
فخذینیدن اشاغیده قدمینه واجزاء قدمینه منحدر اولورلر ومربیدن باقی شعبهٔ کبیره ابهام وسبابه
مابیننه کیدروب اول مقامده متفرق اولورلر الشرایین المرافقة للاورده وغیر المرافقین قول جالینوس
بودرکه بدنده شرایین اسمی ایله مسمّی عروق ضواری مفرده واردرکه اورده اسمی ایله مسمّی عروق غیر
ضواری ساکنه دن برخلوا کامرافقة ایدر واورده غیر ضوارندن مرافق اولان شرایین ضواری اول
عروقدرکه کبدن سره یه کلوب ابدان اجنه ده ظاهر اولور ودخی عرق اجوفدر وعروق حجابدر وعروق
صدردر وعرق کتفدر وعرق کتفینک شعبیدر وابطه اوغرامیان عروقدر ووداج ظاهردر ومراق
بطنه منحدر اولان عروقدر وعضل عظم عجزدن غیری قبل الالتقاء عظم عجزه کلن عروقدر وظاهر فخذده اولان
عروقدر اما اورده غیر ضوارندن مرافق اولان شرایین ضواری اول عروقدرکه حول مثانه یه استداره
ایدوب ابدان اجنه ده ظاهر اولور ودخی فقرهٔ خامسه یه صعود ایدن عروقدر ولثه یه صعود ایدن
عروقدر وابطه صعود ایدن عروقدر وسباتین اسمی ایله معروف اولان ایکی عروقدر وحجابه کلن عروقدر
وکبده وطحال ومعده واحشایه کلن شعب اولیدر بو محلده تشریحات اعضا متشابهه مفرده تمام
اولدی لکن مستنسخ منها اولان نسخهٔ زبدة الطب خوارزمشاهیه کثیر الغلط اولدوغندن غیر
نسخهٔ واحده اولمغله سباق وسیاق کلام ربطنه عسرت عظیمه ایله تحریر اولنوب مواد مشتبهات
نقطه نک التندوقالمشدر خصوصا شبو شرایین مرافقون للاورده وغیر المرافقین محلی نسخهٔ مزبورده
غلط صرف اولوب سباق وسیاق مقتضاسی اوزره اصل نسخه دن بعض کلمات والفاظ داخی
ساقط اولدوغی ظاهر ایکن بو مقدار ربطه انجق امکان اولدی خدای تعالی نسخهٔ اخرایه دست
رس اولمغی میسر ایده بمنه فتح تشریحات اعضاء مرکبه اعضاء مرکبه مجموعنک رئیسی دماغدرکه بدن
انسانده دماغدن اوّل عضو مرکب یوقدر تشریح الدماغ قوام ومزاج دماغ جوهر دماغ لین
دسم در ومزاجی بارد رطبدر ومقدمی مؤخرندن الیندر زیرا مقدم منبت اعصاب حسیه در
ومؤخری منبت اعصاب حرکتیه در وحرکت قوتی مایه حاصل اولور وقوة صلابت مابه

حاصل اولور

حاصل اولور پس اعصاب حرکتیه اقوی اولمق واجب اولدی دماغ ومنفعت دقیام انده سهولتله منطبع
اولمقدر که انسان آنی سرعتله ادراک ایده ودماغدن نابت اولان اعصاب لدنه اولمقدرکه منکسر
ومنقطع اولمیه ودماغک مزاج بارد رطبنک منافعی بودرکه مبدأی دماغ اولان حواس محسوساتدن
ابدا منفعل اولور ومحسوسی احساس انفعالدر انفعالدن غیری دکلدر پس مزاج دماغ بارد رطب اولمق
واجب اولدی که انفعالات دائمه سببی ایله مزاج متبدل اوله وکیر وکچن کبی اجزاء دماغک بعضی متخیله
وبعضی متوهمه وبعضی مفکره در وبو اجزا نوم ویقظه ده دائما تحرک وانفعالده در اگر مزاج بارد رطب
اولمسیدی بو حرکاتدن متولد اولان حرارت دائمه یه مشتغل اولور ایدی وکیر وکچن کبی برودت دماغ قوت
روحه وقلبدن دماغه صعود ایدن حرارته معادل اولور وشکل دماغ قدامدن خلفه وارنجه طولا ایکی قسم
اوزره دروغشیه سی وبطونی کذلک انقسام دماغ کبی منقسم اولور وهر برقسم قسم آخردن
متمیز اولور لکن ایکی قسم مثلا صقلر کبی متماسلدر وبو ایکی قسمک تمیزی مقدم دماغده اظهر ومقدم
دماغده ایکی زائده واردرکه ثدینک حلمتینه شبیهدر وبو زائده لره حلمتان تسمیه اولنور وحس
شم بونلرله اولور ودماغک طولا انقسامی کبی بو حلمتانک اعضا منقسم اولور وبو حلمتانک اعضا انقسامی
برحجاب لطیف ایله درکه بو حجاب مقدم دماغ ومؤخر دماغ بیننده متوسطدر وطول دماغده تجاویف
ثلثه واردرکه بونلره بطون دماغ تسمیه اولنور وبطن مقدم بو بطون ثلثه نک اکبریدر زیرا اقسام دماغک
اعظمی بطن مقدمدر وبو بطن مقدم تدریجله صغیر اولور حتی نخاع مقدارنده ونخاع شکلنده اولور ونخاع انک
ذنبی اولور ودماغده عضو واردرکه اکا بزاریده تسمیه اولنور زیرا بو عضونک تطبی زردچوشنه شبیهدر
ودماغک انقسامنده منفعت بودرکه اگر دماغدن برجزؤ ویاخود ایکی قسمک برینه آفت ایرشورسه
جمیع اجزاء دماغه شامل اولمز وجمیع افعال دماغ باطل اولمز وحلمتان دماغک اعضا انقسامنده منفعت بو
درکه جزء الیمن جزء اصلبه مماس اولمقدن حجاب لطیف ایله محجوب اولور منافع بطون الدماغ وافعالها
بطون دماغدن بطن مقدم دماغه هوا منجذب اولمق ایچوندر عطاس ایله فضلات دماغ بطن مقدمدن
مندفع اولور وقوت حساسه جمیع اعضا اوزره بطن مقدمدن افاضه اولنور وافعال قوة متخیله بطن مقدمده
ظاهر اولور واوّلا صور مدرکات ومتخیلات بطن مقدمه متادی اولور وبطن مؤخر جمیع اعضا اوزره
قوت متحرکه افاضه ایدر وآخرا صور مدرکات بطن مؤخره متادی اولور وبطن مؤخر صور مدرکاتک
خزینه سیدر وقوت حافظه نک محلیدر وبطن اوسط بطن مقدم وبطن مؤخر بیننده دهلیز کبیدر
وبو بطوننده اولان هوایه اطبا روح نفسانی تسمیه ایدرلر وبو روحک مجموع اجزاسی مدرکات بطن
مقدمه متصلدر بطن مقدمدن بطن اوسطه نفوذ ایدر وبطن مؤخره متادی اولوب انده محفوظ ومتحفظ
اولور زیرا محل قوت مدرکه بطن مقدمدر وآنده اولان روحدر ومحل قوت حافظه بطن مؤخردر و
انده اولان روحدر وخیالات مدرکات وصور مدرکات بطن مقدمدن بطن اوسطه نفوذ ایدوب
بطن مؤخره متادی اولور وبطن اوسط قوت مفکره وقوت متمیزه نک محلیدرکه بو ایکی قوته صالحدر
وکندویه واصل دنافذ اولان شیده تصرف ایدر وحسنی قبحدن ومطلوبی مهروبدن تمییز ایدر وبونلردن
غیری معانیده داخی تمییز ایدر قوت حافظه عند التذکر قوت مفکره وقوت ممیزه دن بو معانی طلب

انیکله محل قوت مفکره و قوت ممیزه اولان بطن اوسط بو معانیی محل قوت حافظه یه ادا ایدر
و قوت مفکره یه و قوت ممیزه یه بطن مقدمدن قوت مدرکه وارد اولور و بو اقسامدن هر قسمه آفت
اصابت ایتسه اول قسمک افعالنده ضرر متبین اولور و گاه اولور که بطن اوسط دوده اسمی ایله مسمی
اولور نته کم بر شیئی گندوده غیرینک اسمی ایله مسمی اولور و جوهر دماغده بر ارید اسمی ایله مسمی غضون
دیدیکینک دار اید و کنک ذکری آنفا سبق ایتدی بطن اوسطک ایکی جانبنده طولا موضوع اولان
زرد کاهی ممتد اولور و کاهی دوده کبی متقلص و منضم اولور انکیچون دوده اسمی ایله مسمی اولور و بو زرد دک
حرکتی بطن اوسطه مضاف اولور زیرا بو زرد ممتد اولور و بطن اوسط مستطیل اولوب ایکی دوده
منضم اولور و بو حرکت حرکت انقباضدر که بو نکله فضله دماغ دماغدن مندفع اولور و بر دوده متقلص
و منضم اولوب بطن اوسط مستوض اولور و ایکی دوده ایریلوب متباعد اولور و بو حرکت حرکت
انبساطدر و بو حرکت وقتنده صور مدرکات قوت حافظه یه متادی اولور و بو بطن اوسطک
سقفی بو ایکی دوده اوزره مبنیدر بو ایکی دوده اول سقفک قاعده لریدر بطن اوسطک ایکی جانبی
بو ایکی قاعده سببی ایله حرکت انقباض وقتنده منضم اولورلر و حرکت انبساط وقتنده فخذلر کبی متباعد
اولورلر و بو ایکیسنده دوده نک معناسی بودر که گاه ممتد اولورلر و گاه متقلص و منضم اولورلر و بو
ایکی دوده بو بطن اوسط سقفنک ایکی قاعده سیدر و بونلردن هر بری قطعهٔ واحده در بونلرک حرکتلری
والضمام و انفراجلری اقوی اولمق ایچون بو ایکی دوده زرددر یعنی حلقه بو قدر زیرا اتصال واحد ایله متصل
اولان شیئک حرکتی مفاصل ایله متصل اولان شیئک حرکتندن اقوی در و بزار یدک منافع بطون
دماغ منافعی کبیدر زیرا بطون دماغده اولان هوا انده متمکن اولدقدن صکره مزاج دماغیه دونر و روح
نفسانی اولور و چوق واقع اولور که بطون دماغده گنجایشدن بیرون هوا زیاده اولوب بو بزاریده صعود
ایدر و انده جولان ایدوب مزاج دماغیه مستحیل اولور اغشیة الدماغ و تجبه و منافعها دماغ ایکی غشا
ایله مجلل در که احدیهما آخرک فوقنده در اما دماغه مماس اولان ارق و الین در و بو کاغشا رقیق تسمیه
اولنور و مخف دماغه مماس اولان اغلظ و اصلبدر و بو کاغشا ثخین تسمیه اولنور و بو غشالرک ایکیسی
داخل دماغده متجافیدر یعنی بو ایکیسی دماغ کو تورمز و ثقلکری دماغ اوزره دکلدر و بو ایکیسی دماغدن منبج
اولدقلری کبی ایکیسی بر بیرندن داخی متجافیدر و مواضع متفرقه ده خیوط ایله بر بیرینه محیط ایکی کرباسک اتصالی
کبی بو ایکی غشانک بر بیرینه اتصالی داخی واردر و اول مواضع بو ایکی اغشیه یه نفوذ عروق مواضعیدر و بو
عروقدن غشاء ثخینده شعب دقاق منشعب اولوب مخف دماغدن اشاغی غشاء ثخینک ظاهرینه صعود
ایدر و بو غشاء ثخین اولا بو شعب ایله مخف دماغه تشبث ایدوب بو شعب ایله دماغدن متجافی
اولور و بو غشاء ثخینک ثقلی دماغدن مرتفع اولور صکره بو شعبدن ظاهر مخف اوزره بر غشا منتسج
اولور که مخف دماغ بو غشا ایله مجلل اولور که و کبر و کجن کبی دماغک جزء مقدم و جزء موخری بیننده بر حجاب
لطیف توسط ایدر که ذکری شکل دماغده سبق ایتدی و دماغ ایکی غشا ایله انکیچون مجلل درکه مجموع
دماغ و عظمک ملاقاتی ایچون اکا غشاء واحد صالح اولمز لکن حکمت الهیه ایجاب ایتدی که عظمه ملاقی
اولان غشاء صلب ثخین اوله و دماغه ملاقی اولان غشا لین رقیق و دماغه شبیه اوله و بو غشالرک

ایکیسی داخل وقایهٔ دماغ ایکن دماغه نافذ اولان اورده و شراینه مستند و دعامه کبیدر که بو اورده و
شراین اولا بو ایکی غشایه تشبث ایدر صکره دماغه نافذ اولور و دخی بو ایکی غشا بو اورده و شراینه
مشیمه کبیدر که بو اورده و شراینی اوضاعی اوزره حفظ ایدر تا که زائل اولمیه و دماغک حرکات انبساطیه
و انقباضیه سی اولوب و غضب وقتنده و رفع صوت وقتنده جوهر دماغ منبسط اولوب و زیاده نور
قمر وقتنده جوهر دماغ زیاده اولمغله انبساطی زیاده اولدیغیچون خالق سبحانه و تعالی دماغی شرفندن و
شرف افعالندن اوتوری بو ایکی غشا ایله تجلیل ایتدی و بو ایکی غشانک الینی وارقنی دماغ قربنه
وضع ایتدی تا که بو غشانک جوهر لطیف رطبی عضو صلب یابس اولان مخف دماغه مماس اولمیه
الاوردة و تشریح المعصرة و موخر دماغک تحتنده دماغه گلن شعب اورده نک بعضی بعضنه متصل
اولور و اغزلری بر بیرینه اچلور تا که بو مقامده تجویف واسع حاصل اوله نته کم موضعلرنده مذکور اولان
عصبتین مجوفتینک اتصالی ایله مجمع نورحاصل اولور و بو شعبک انفتاح فوهاتندن حاصل اولان تجویفه
معصره تسمیه اولنور کانه غذاء دماغ اولان دم اول تجویفده منعصر اولوب اجتماع و مکث ایدر و گاه
اولور که مزاج دماغه تشبه ایدر صکره بو شعب اورده کما فی الاول عروق اولوب عود ایدر و دماغه نفوذ
ایدوب و انده متفرق اولوب تغذیه ایدر الشبکة المشیمیة تحت حد مشترکده مقدم دماغ ایله موخر
دماغ بیننده ایکی شریان وار در که بونلردن فروع کثیره متفرع اولور و بو فروعک بعضی بعضندن
متباعد اولور و شکل صنوبریده متشکل اولور و بو شکلک رأسی بو فروعک بعضی بعضندن متباعد اولدیغی
یرده در و بو شکلک قاعده سی یعنی آلتنده اوتوراغی شبکهٔ مشیمیه در و بو شبکهٔ مشیمیه نک
معظمی بو فروعدن منتسج در و بو شبکهٔ مشیمیه عروق ایکره غدد و عضون اوزره عضون دن طبقات
اوزره طبقاتدر و بو عروقدن بر عرق انفرادی اوزره متمکن اولمز الا آخره التفاقله متمکن اولور که بو
عروقک مربوطاتی شبکه کبیدر و بو شبکهٔ مشیمیه نک موضعی تحت دماغده غشاء ثخین ایله عظم
بیننده در و بو شبکهٔ مشیمیه تحت دماغده انکیچون مفترش اولدی که دم شریانی و روح نفسانی بو شبکهٔ
مشیمیه ده تردد و آمد شد اوزره اولوب بعد النضج مزاج دماغیه متشبه اوله صکره بو شبکهٔ مشیمیه
تدریج ایله دماغه واصل اولور و بو فروع بیننده واقع اولان فرجه لر لحم غددی ایله محشودر تا که بو فرجه لر
خالی قالمیه و بو فروع لحم غددی اوزره طبائع اشکال و اوضاعی اوزره قاله و بو فروعک منشای
اولان شریانین سباتیینک ذکری فتح تشریحات اعضاء متشابهه معدوده ده سبق ایتدی المجاری
التی یندفع فیها فضلات الدماغ و فضلات دماغ ایکی مجرا ظاهره مندفع اولور و بو ایکی مجرادن مجرای
اول حد مشترک قتنده دماغک قسم مقدمی ایله قسم موخری بیننده در و مجرای ثانی حد مشترک قتنده دماغک
قسم وسطنده قسم اوسط ایله مقدم بیننده در و بو قسم موخرده بر مجری وار در لکن خفی غیر بین در و ایکی
وجهدن اوتوری بو مجری خفیدر بر شیئی مترشح اولمق نادر اولور وجه اول بودر که دماغک قسم موخری صغیر در
بو قسم موخر ایله قسم اوسطدن اولان فضله یی دفع ایچون مجرای واحد کافیدر وجه ثانی بودر که بو قسم موخرک
بعض فضلاتی جانب نخاعه مندفع اولور اما قسم مقدم ایله قسم اوسطده اولان ایکی مجرانک مبدألری
اوسع در صکره تدریج ایله قمع مثال ضیق اولور و بو ایکی مجرایه قمع تسمیه اولنور و کبر و کجن کبی مستنقع دخی

تسمیه اولنور و بو ایکی مجرانك اخرلری غشاء دماغه نفوذ ایدر اما قسم اوسط مجراسنك اغزی غشاء صلب و حنك بیننده موضوع و منفتح اولور و فضلۀ دماغ بوندن حنکه مندفع اولور و قسم مقدمك مجراسی قسم اوسط مجراسی کبی اوسع در تدریجله ضیق اولور و فضلۀ دماغ بو مجرادن حلمتین ثدیه تشبیه اولان ایکی زائده یه مندفع اولور و دخی بو ایکی زائده تحتنده اولان عظم مثانیه مندفع اولوب مصفاة تسمیه اولنور و بو عظمده بافرمان الله تعالی خیشومه نازل اولور **تشریح ترکیب العین** و ذکر اجزاء العین اجزاء عین اغشیه و اعصاب و عضلات و رطوبات و طبقات و اورده و شراییندر اما اعصابدن بعض حس ایچوندر و بعض حرکت ایچوندر و حس ایچون اولان عصب عصب مجوفدر صاحب زبدة الطب بو مقامده اظهار تصرف ایدوب دیر که عادة مشرحین بو یله جاریدر که بو عصب مجوف اعضاء متشابهة الاجزاء مفرده تشریحنده ذکر اولنوب آنده تشریح اولنه لکن بن بو موضعده تشریح ایتدم تا که تشریح عینده جمیع اجزاء عینك تشریحنه شامل اوله **العصب المجوف** دماغدن نابت اولان عصب یدی زوج در زوج ثانیدن زوج سابعه وارنجه ازواج ستّه نك تشریحی تشریح اعصابده سبق ایتدی اما زوج اوّل ایکی عصب مجوفدر و منبتلری مقدم دماغدر که حلمتی ثدیه تشبیه اولان ایکی زائده یه مجاور در و بو زوجدن هر بر فرد عصبۀ صغیرۀ مجوفه در و تجویفی منفذ ابره دقیقه کبیدر که نور باصره اکا نفوذ ایدر **کیفیة اتصال العصب المجوف** بالعین و بو ایکی عصب مجوفدن جانب یمینده نابت اولان یساره میل ایدر و جانب یسارده نابت اولان یمینه میل ایدر حتی الکیسی ملاقی اولوب نصف طریقده احدهما آخره متصل اولور و تقاطع ایدرلر و برینك تجویفی منفتح اولور بینهماده تجویف اوسع بولنور که بو تجویف اوسعه مجمع النور تسمیه اولنور صکره بو ایکی عصب منفرق اولورلر و بونلرك هر بری یمینه و یساره میل ایله ممتد اولورلر و یمینده نابت اولان ثانیا جانب یمینه میل ایدوب عین یمنی یه داخل اولور و یسارده نابت اولان کذلك ثانیا جانب یساره میل ایدوب عین یسرایه داخل اولور و عینه متصل اولان طرفی اوّلا غلیظ اولور صکره متسع اولور و غلظی اتساعه متحمل اولمق ایچون و دقیق و ضعیف اولمق ایچوندر اما اتساعی رطوباته مشتمل اولمق ایچوندر و بو قول جالینوس قولیدر و اطبانك مخلصوندن قول صحیح بو قول اولدوغنده متفقلردر **منافع مجمع النور** منافع مجمع النور کثیره در منفعت اولی بودر که بو مجمعده مجتمع اولان نور بو ایکی عصبه نك تجویفلرینه نفوذ ایدرلر حتی ایکی عینك برینه آفت اصابت ایتسه اول عینك نوری ضایع اولمز و بو مجمعدن بالکلیه عین صحیحه یه مندفع اولور و بو سبب ایله عین صحیحه نك بصری اشد اولور و لهذا برکمسه ایکی عینك برینی اغماض ایتسه عین اخراسی قوی اولور و عین اخراسنك ثقبۀ عنبیه سی متسع اولور منفعت ثانیه جمیعا ایکی عین ایچون مرجع واحد قریب اولدوغیدر که بو ایکی عین محسوسلرینی سرعتله دفعة اکا ادا ایدرلر یعنی بعد مسافه سببی ایله ایکی عصبه نك بری عصبۀ اخرانك محاذاتندن میل ایتمدن ادا ایدرلر زیرا بو ایکی عصبه تمایل ایتسه لر عینینك ایکی حدقه لری دخی تمایل ایدرلر و بو ایکی حدقه نك هر بری منفردا صورة مدرکی احساس ایتسه رآء صورة واحده یی ایکی صورت کورر مثلا استرخاء اعصاب و تمایل حدقتین سببی ایله سکارایه عارض اولان رؤیه کبی که حدقتینك شیء واحددن حکایتلری کان ایکی شیدن اولور زیرا حدقتانك بری محاذات اعلادن حکایت ایدر و بری محاذات اسفلدن حکایت ایدر کورمزمیسن که برکمسه نك اصبع وسطی

ستابه سی

ستابه سی اوزره ملتوی اولوب بو ایکی اصبع کنفی اوزره برشیء مدور ادراه ایتسه لر اول کمسه اصبعین التنده ایکی شیء مدور حس ایدر زیرا اصبعینك بری که وسطی در محاذات اعلادن حس ایدر و بری که سبابه در محاذات اسفلدن حس ایدر منفعت ثالثه بودر که بو مجمعك مبداء ندن مقصدینه مسافۀ بعیده وار در اکر بو مجمع اولمسه بو عصبان بهر نظره و تحدیق وقتنده و التفات وقتنده تمایل ایدرلردی و حدقتینك بری اخرادن تزایل ایدوب اکثر ناس اکثر احوالده شیء واحدی ایکی شی کوررلردی منفعت رابعه بودر که بو مجمع عینه قریب بر مبداء در تا که نور عینك عینه اندفاعی اقوی اوله و بو مجمع ماء قلیل ایچون اتخاذ اولنان مجمع ماء کبیدر که بو ماء قلیل بر بری اردنجه موضع بعیددن جاری اولور و بو ماء قلیل زمان قصیرده بر قطعه ارضی سقی ایده مز لکن ارض بو ماء قلیلی ایچوب و هوا آنی جذب ایدوب بو ماء قلیلدن سقی اولنمز الا اکا قریب اولان ارض سقی اولنور و بو ماء قلیل ارض اوزره جریان ایتمزکه حتی بو ماء قلیلدن ابعد اولان ارضه سرعتله واصل اولوب آنی دخی سقی ایده بوندن اوتوری بو ارض بعیده یه قریب یرده بو ماء قلیل ایچون بر مجمع اتخاذ اولنور و بو ماء قلیل بو مجمعده مجتمع اولدقدن صکره بو مجمعك اغزی اول ارضه فتح اولنور که بو ماء مجمع قوتی ایله اول ارض اوزره جریان ایدوب زمان یسیرده اول ارضی سقی ایده پس بو اتخاذ اولنان مجمع ماء بو سقی ایتدوکی ارض ایچون مبداء اولور کذلك وصف اولنان مجمع نور دخی مبداءندن منبعث اولان نور ایچون عینه قریب بر مبداءدر که تا که نور عینك عینه اندفاعی و وصولی اسرع و اقوی اوله **رطوبات العین** عینك رطوباتندن رطوبت وسطی یه جمودندن و صفاسندن اوتوری رطوبت جلیدیه تسمیه اولنور و صفاسندن و شکلنك تدوّرجه میلندن اوتوری برده تشبیه ایله کبرد کبی بردیه دخی تسمیه اولنور و بو رطوبت جلیدیه نك محل مدرکات اولان ظاهری میل قلیل ایله تفرطحه مائلدر و داخل عینه قریب اولان مؤخری طوله و حدّته مائلدر تا که عصب مجوفده تهندم ایدوب عصب مجوفك بو رطوبت جلیدیه یه اشتمالی حسن اوزره اوله و بو رطوبت جلیدیه نك تفرطحی ظاهرنده منفعت اشباح مدرکات بو رطوبت جلیدیه نك جزء کبیرنده واقع اولمقدر زیرا شیء مدور شیء آخره محاذی اولمز و شیء مفرطح شیء آخره محاذی اولور و شیء مدورك جزء صغیری شیء مفرطحك جزء کبیرینه محاذی اولور پس مبصری جزء صغیر ایله ادراك و جزء کبیر ایله ادراك بینلرنده تفاوت وار اولمزلر زیرا شیء مبصرك شبحی جزء کبیرده واقع اولسه آنی ابصار اقوی و ابین اولور و رطوبت جلیدیه نك وراسندن نصفنه بر رطوبت احاطه ایدر که بو رطوبته رطوبت زجاجیه تسمیه اولنور و بو رطوبت زجاجیه زجاج ذائب کبی رطوبت حمراء صافیه غلیظ در انکیچون بوکا زجاجیه تسمیه اولنور و بو رطوبتك حمرتی بو رطوبت جوهر دمدن اولدوغیچوندر و صفاسی رطوبت جلیدیه یه قربنده اولدوغیچوندر و غلظی سیلانی اولمدوغیچوندر و بو رطوبت زجاجیه رطوبت جلیدیه نك وراسنده در و بو رطوبت زجاجیه نك مددی طبقۀ شبکیه واسطه سی ایله دماغدن کلور پس بو رطوبت زجاجیه مبداء غذایه قرب اولمغیچون رطوبت جلیدیه نك وراسنده اولمق واجب اولدی و رطوبت جلیدیه نك قدامنده بر رطوبت وار در که بو رطوبته رطوبت بیضیه تسمیه اولنور زیرا لون و صفا و قوامده بیاض بیض کبی رطوبت بیضادر و بو رطوبت بیضا رطوبت جلیدیه نك قدامنده اولماسی نور شمس و اضواء اشیاء صقیلیه دفعة و بغتة رطوبت جلیدیه اوزره منعکس اولمق ایچوندر و دخی بو اضوانك قواسی رطوبت جلیدیه دن محجوب اولمق ایچوندر تا که بو اضوا

دماد الشیء و مده ما مدّ به ازیکثر و یزداد و منه حدیث ینبعث فیه میزابان من الجنة مدادهما الجنة ارتمدهما انهارها

راموز

بو رطوبت جليديه اوزره غلبه ايتميه **طبقات العين** طبقات عيندن طبقهٔ اولى بر طبقه در كه بو طبقه نك
منشاى غشاء صلب دماغنك اطرافيدر ولهذا بو كا طبقهٔ صلبيه تسميه اولنور و كبر و كجن كبى سحاق دخى تسميه
اولنور و بو طبقهٔ صلبه طبقهٔ مشيميه يى مشتملدر بعض اطبا بو طبقهٔ صلبه يى طبقه عدا ايتميوب اكا غشاء
تسميه ايدرلر بو سببدن طبقات عين التيدر ديرلر طبقهٔ ثانيه مشيميه در و بونك منشاى غشاء رقيق
دماغنك اطرافيدر و بو طبقهٔ مشيميه بو غشانك اطرافنده و دخى شمول عروقده منسج دركه بو طبقه اول
عروقده در و بو طبقه يه انكيچون مشيميه تسميه اولندى كه بو طبقه طبقهٔ شبكيه يى مشتملدر و جنيندن داخى مشتملدر
و شبكيه مشيميه دن غذا جذب ايدوب بو غذادن كندو نصيبنى ايله غتذا ايدر و باقيسنى تصفيه ايدوب
رطوبت زجاجيه يه ايصال ايدر و زجاجيه دخى بو غذادن نصيبنى اخذ ايدوب و باقيسنى تصفيه ايدوب
رطوبت جليديه يه ايصال ايدر طبقهٔ ثالثه شبكيه در و بونك منشاى عصب مجوفك اطرافيدر و بو طبقهٔ
شبكيه رطوبت زجاجيه نك وراسندن زجاجيه يى مشتملدر نته كم شبكه كندو ايچنده اولان نسنه يى
مشتمل اولور بو طبقه يه انكيچون طبقهٔ شبكيه تسميه اولنور طبقهٔ رابعه نك منشاى طبقهٔ شبكيه نك
اطرافيدر اطراف شبكيه دن و مشيميه دن غزل عنكبوت مثال شعب دقاق منشعب و مختلط اولور
و بو شعبدن صفاق رقيق مشف منسج اولور كه بو صفاق رطوبت جليديه و رطوبت بيضيه بيننده حاجزدر
طبقهٔ خامسه عنبيه در و بونك منشاى طبقهٔ مشيميه نك اطرافيدر رطوبت جليديه نك قدامنده شعب
مشيميه نك اطرافندن بر صفاق آسمانجونى غليظ منسج در و بو صفاقده بر ثقبه واردر كه رطوبت جليديه نك
جزء باصريه محاذيدر و نور بصر بو ثقبه يه نافذ اولور و بو ثقبه ثقبهٔ حب عنب كبيدر كه عنقوددن نزع اولنه
انكيچون بو طبقه يه عنبيه تسميه اولنور و بو ثقبه بر حالده متسع اولور و بر حالده ضيق اولور و اتساع و ضيقى رطوبت
جليديه نك ضوء احتياجى مقدارنجه در ضوء اشد يدوقتنده ضيق اولور و ظلمت وقتنده متسع اولور و بو طبقهٔ
عنبيه نك باطنى ثوب مخمل كبيدر اوزرنده خمل واردر كه رطوبت بيضيه يى سيلاندن منع ايتمز و بو آب
بو ثقبهٔ عنبيه نك محاذاتنه عود ايدر و بو طبقهٔ عنبيه نك ظاهرى اصلبدر خصوصا كه بو طبقهٔ عنبيه يى رطوبت
لطيفه و روح محيط دكلدر ولهذا عينك جزء ناظرى عند الموت زائل اولور و بو طبقهٔ عنبيه نك لونى آسمانجونى
اولدوغنده منفعت بودر كه ابيض نور بصرى تفريق ايدر و اسود نور بصرى جمع ايدوب كثافت ويرر اسما
و اسمانجونى معتدل اولمغله نور بصرى اعتدال اوزره جمع ايدوب آنى تقويت ايدر و بو طبقهٔ عنبيه نك
غلظتنده منفعت بودر كه نور بصر اوزره اشراق شمسى منع ايدر و دخى بو طبقهٔ عنبيه قدامنده اولان طبقهٔ
قرنيه ايله رطوبات بيننده وسط قوى اولور و بو طبقهٔ عنبيه نك ظاهرى اصلبدر و صلابتنده ايكى منفعت
واردر منفعت اولى بودر كه بو طبقهٔ عنبيه نك ظاهرى طبقهٔ قرنيه يه مجاوردر و طبقهٔ قرنيه صلبدر حسن
مجاورت بولنمق ايچون طبقهٔ عنبيه نك ظاهرى داخى صلب اولدى منفعت ثانيه بودر كه بو ثقبهٔ عنبيه يى حفظ
ايدن شينك صلابتى ايله بو ثقبهٔ عنبيه مفتوح قالور و بو ثقبهٔ عنبيه نك اطرافنده تشوش و خولبين ايله بو ثقبه
متشوش اولمز و حقيقت بودر كه بو طبقهٔ عنبيه ايكى قات طبقه در و طبقهٔ داخليه سنده خمل واردر و طبقهٔ قرنيه يه مجاور
اولان طبقهٔ خارجه سى صلابت اوزره در و طبقات عيندن طبقهٔ سادسه قرنيه در و بونك منشاى غشاء
صلب دماغ مذكورك اطرافيدر و بو طبقه نك جوهرى مشف صلبدر انكيچون بو كا قرنيه تسميه اولنور زيرا قرن

ابيض منحوت

ابيض منحوت كبى مشف صلبدر و اشفاف و صفاى نور بصر بو طبقه يه نافذ اولمقدن محجوب و ممنوع اولمامق
ايچوندر و صلابتى طبقات اخرى وقايه اولمق ايچوندر و نيل آفاتدن رطوباته وقايه اولوب انلرى كندو
اومناع و اشكالى اوزره حفظ ايتمكيچوندر و بو طبقهٔ قرنيه مبنى درت طبقه در تاكه وراسنده اولان رطوبات
و طبقات لينه يه جنهٔ واقيه اوله و دخى درت دنده بر ينه آفت اصابت ايدرسه طبقات ثلث اخرى سالم
اوله و طبقات عيندن طبقهٔ سابعه ملتحمه در و بو طبقه لحم ابيض دسم مشف دركه تحريك عين ايدن عضلات
ايله مختلطدر و بو طبقه نك منشاى كبر و كجن كبى غشاء صلب دماغنك اطرافيدر و بو طبقه طبقهٔ قرنيه
اوزره ملتحمدر انكيچون بو طبقه يه ملتحمه تسميه اولنور و قدام عينده اولان طبقات طبقهٔ عنبيه و طبقهٔ قرنيه و طبقهٔ
ملتحمه در و بونلردن هر برى كندو منشاى اولان طبقه دن جذب غذا ايدر **عضلات عين و عضلات جفن
اعلى و عصب مجوف** خاقهٔ عينين ايچون اولان عضلات اون ايكى عضله دركه هر عينك التى عضله سى
واردر ايكى عضله عينك فوق و تحتنده در و ايكى عضله ايكى ماق عين قتنده در و بو ايكى عضله دن برى متقلص
و منضم اولوب انجذاب عين ايله بو عضله طويل اولسه حدقهٔ عين بو ايكى عضله دن متقلص جانبنه ميل ايدر
و ايكى آخر عضلهٔ مورّبه واردر كه عين حركت استداره ايله تحريك ايدرلر و جفن اعلايى محرك اولان و عصب
مجوفى حافظ اولان عضلات اكثر مشرحين قتنده يديدر و بعض مشرحين قتنده اون ايكيدر بوادن ايكيدن التى عضله
جفن اعلايى تحريك ايدر بو التينك اوچى عين يمنى ده و اوچى عين يسراده در و بو اوچ عضله دن عضلهٔ اولى
عظم حجرنك طرف اعلاسندن نابت اولور و نزول ايدركه جفن اعلانك وسطنده طرف غشاسنه متصل
اولور و بو عضله نك تقلص و انضمامى ايله عين منفتح اولور و عضلهٔ ثانيه و عضلهٔ ثالثه نك اوتارى داخل
عظم حجريدن نابت اولور و بو ايكيسى عضلتان دقيقتاندر و بونلرك اوتارى طلوع ايدر و بونلردن هر برسى
ايكى ماق عين قتنده جفن اعلادن بر طرفه متصل اولور و انغماض عين بو ايكى عضله نك استرخاسى ايله و
طوتلرنده اولان زيادهٔ معتدليه ايله اولور و هر باركه بو ايكيسندن برينه آفت ايرشه و متقلص اوله و
آفت ايرشن عضله جانبنده اولان طرفى مفتوح قاله عين منغمض اولمز و عصب مجوفى حافظ اولان
عضله داخل عظم حجريده بر عضله دركه عصب مجوفى ادغام ايدر و تحديق وقتنده و عصب مجوفه نائل
اولان قوت وقتنده بو عصب مجوفى طويل اولمقدن منع ايدر و عينى جحوظدن حفظ ايدر بعض مشرحين
قولى اوزره بو عصب مجوفى حافظ اولان عضله عضلهٔ واحده در و بر قومك قولنده ايكى عضله در و بر قومك
قولنده ايكى عضله در و بر قومك قولنده اوچ عضله در و هر عينك عضلاتى تمام اون ايكى اولمق قول ثالث ايله
اولور **الوان العيون و اسبابها** معلوم اولاكه الوان عيون درتدر كه عيون يا كحلادر و يا زرقادر و يا
شهلادر و يا شعلادر و اسباب كحل عين يديدر و بو يديدن سبب اول و سبب ثانى يا قلت روح
باصره در و يا كدورت باصره در زيرا عصب مجوفه نافذ اولان نور كه روح باصره در فيجين طبقات عين
اوزره اشراق اتيسه بو طبقاتى نور ايله طولدورر و بو نور اقل اولسه مجموع احوال عين اوزره اشراق
كثير ايله اشراق ايتمز و طبقهٔ عنبيه نك لونى ظاهر اولوب لونى كحل حادث اولور و كذلك بو نور كدر اولسه
طبقهٔ عنبيه اوزره اشراقى غالب اولمز و كحل حادث اولور و سبب ثالث و سبب رابع يا رطوبت
جليديه نك صغريدر و يا خود غاير اولوب غايتده داخل اولماسيدر كه بو رطوبت جليديه نك كما ينبغى صفا

و شرقت الشمس كنصر و دخل طلعت و اشرقت اضاءت و الرجل دخل فى شروق الشمس و وجهه اضاء و تلالا حسنا

ظاهر اولمز وطبقهٔ عنبیه نك لونی ظاهر اولوب كحل حادث اولور وسبب خامس وسبب سادس یا رطوبت
بیضیه نك كثرتیدر ویا كدورتیدر زیرا بو رطوبت بیضیه نك كثرتی وكدورتی ریق رطوبت جلیدیه ایله
ستر اولوب كحل حادث اولور وسبب سابع طبقهٔ عنبیه نك شدّهٔ سوادیدر زیرا طبقهٔ عنبیه نك بعض
عیونده سوادی اشدّدر وبعض عیونده طبقهٔ عنبیه اسمانجونیدر وسوادی شدید اولدقده سوادی عین اوزره كحل
كحل عینی غالب اولور وبو اسباب سبعه نك مجموعی موجود اولسه عین شدیدة الكحل اولور واسباب زرقه
عینه اسباب كحل عینك اضدادیدر زیرا عصب مجوفه نافذ اولان نور كثیر وصافی اولسه ورطوبت جلیدیه
كبیره اولوب وغائره وداخله اولمسه ورطوبت بیضیه قلیله اولوب وكیر وكچن كبرلایق اولدوغی مقدار صافیه
اولسه وطبقهٔ عنبیه شدیدة السواد اولمسه عین زرقا اولور واسباب زرقه عینه ایله اسباب كحل عین
مختلط اولوب تكافؤ واستوا اوزره اولسه لر عین شهلا اولور واسباب زرقه عینه اسباب كحل عینیدن
زیاده اولسه عین شعلا اولور الله اعلم **تشریح الاذن** اذن عصب ولحم وغضروفدن بنینده مخلوق بر عضودر
وشراع كبیره بتغیع خلق اولندی تا كه قوت صوت صاتیدن متحرك اولان هوا آنده مجتمع اولوب طنطنه ایده وعظم
حجریده اولان منفذه نفوذ ایدوب داخل اذنده اولان هوایی تحریك ایده وعصب حساسه مماس اولوب
سمع حاصل اوله زیرا داخل اذنده عظم حجریده اولان منفذك نهایتی قتنده بر تجویف واردر اطبا اكا جوبه تسمیه
ایدرلر وبو جوبه ده هوا راكد واردر وعصب حساس عظم حجریده اولان منفذ اوزره ودخی بو جوبه یی محیط
اولان اجزانك حوالیسی اوزره مفترشدر وهوا متحرك خارج عظم حجریده اولان منفذه نفوذ ایدنجه
بو جوبه یه واصل اولوب آنده اولان هوا راكدی تحریك ایدر وعصب حساسه مماس اولوب سمع حاصل اولور
وعظم حجریده اولان منفذ لولبیدر وبو یله اولدوغی انكله سامعه منفذ قوت صوت ورياح حاره وبارده ایچون
طویل اولوب بو قوت ورياح اكا نافذ اولمیچوندر وبو منفذ مكسور القوی وفاتردر وسمعده اولان عصب
حساسنك احوالی ابصارده اولان رطوبت جلیدیه احوالی كبیدر وكذلك بو عصبك محلی بو رطوبتك محلی
كبیدر ونته كم جمیع اجزاء عین رطوبت جلیدیه ایچون یا خادم ویا وقایه خلق اولنمشدر كذلك جمیع اجزاء
اذن بو عصبه خدمت ایدر وصماخ اذنك فائده عنبیده اولان ثقبهٔ عنبیه فائده سی كبیدر ومحرك اعضاء
وجه اولان عضلات تشریحنده تبیین اولندی كه ایكی وجنه نك ایكی عضله سی واردر بو نلره عضلتان عریضتان
دینلور وبو نلردن هر برینك درت وتری واردر كه عظام بعیده دن نابته در وبو درت وتر كه بری فقرات
عنقك فقرهٔ ثانیه سندن نابت اولوب تحت اذنك هر جانبنه اوغرر وعظم وجنه یه متصل اولوب وجنه انكله
متحرك اولور وشفهٔ علیایه جانب فوقه جذبده معین اولور وگاه اولور كه بو وتر بعض ناسده اذنه غایت
قریب اولور ویا خود عظم وجنه دن منفصل واذنه متصل اولور وبو تقدیرده اذنی متحرك اولور وبو سببله ناسدن
بعضیسی تحریك اذنه قادر اولور **تشریح الانف** انفك تشریحی تشریح عظامده خصوصا عظام فك
اعلیدن معلوم اولور ودخی تشریح عضلاتده خصوصا محرك اعضاء وجه اولان عضلاتدن معلوم اولور
كه بو نلرك ذكری فتح تشریحات اعضاء متشابههٔ مفرده ده سبق ایتدی بو مقامده مناسب اولان غضروف
انف ذكر اولنمقدر زیرا انفك اعلاسی عظمدر واسفلی غضروفدر وانف حاسهٔ شمك آلتیدر نته كم اذن
آلت حاسهٔ سمعدر وانف واذنك ایكیسی دخی عضو غضروفیدر وانفك احساس شمومی تمام اولمز الا دائما

مفتوح اولمغله

مفتوح اولمغله اولور تا كه حامل روائح اولان هوا اكا تداخل ایده وحیوان بعض اوقاتده منخرلرینك عادتدن
اكثر انفتاحنه محتاج اولور نته كم حال عدوده وحال غضبده منفتح اولور وكیر وكچن كبیر نوم وسكونی وقتنده
وشفتینی بر بری اوزره وضع ایتمك حالنده تنفس ایچون انف مفتوح قالمغه محتاج اولور وگاهی انف تنفس
ایچون مفتوح ایكن انفدن مخاط ستر اولمغه انسان محتاج اولور وبو نلرك مجموعی تمام اولمز الا غضروف ایله تمام
اولور زیرا غضروف عظمدن الین بر جسمدر كه منعطف اولوب انثنا وهیئتی قبول ایدر واعضاء انفدن اصلبدر
وبو یله اولمغله ذكر اولنان احوالده شكلی اوزره قالوب ستر جی اولمز واگر انف عظمدن اولیدی ناقص المنفعه
اولوردی زیرا نوم حالنده اگر چه مفتوح قالوب هوا دائما اكا تداخل ایدردی لكن غضب وعدو حالنده عادتدن
زیاده منفتح اولمزدی واستتار مخاط حالنده تنفس متعذر اولوردی واگر انف لحم ویا خود جلد اولیدی ستر جی
قبیح اولوردی ونوم حالنده تنفس متعذر اولوردی ومفتوح قالمیوب هوا دائما اكا تداخل ایتمزدی وانفدن داخل
غضروفی اولمقده منفعت بو یله در وانف آلت شمدر ودخی تصفیه وتحسین صوتك آلتیدر ومنخرلر منفذ
در كه حلمتین ثدیه شبیهین اولان مقدم دماغك زائدتلرینه تحتنده اولان مصفاته نافذ اولور وبو مصفاتك
حذاسنده غشاء دماغه نافذ بر منفذ واردر كه بو نلردن دماغه روائح نفوذ ایدر وحیوان بو منفذدن تنفس ایدر
واقصای انفده ما قیه كیدر ایكی مجری واردر انكیچون طعم كحل لسانه متأذی اولور وبو ایكی مجری حنكه نفوذ ایدرلر
وانفك آلت تصفیهٔ صوت اولمه سی ان شاء الله تعالی تشریح آلات صوتده ذكر اولنور **تشریح اللسان**
لحم لسان طولا ایكی شقدر لكن غشاء واحد ایچنده در وبعض حیوانده ایكی شقی ظاهر اولور مثلا السن حیات
كبی كه ایكی شقی غشاء واحده دكلدر وغشاء لسان داخل كیر وكچن محاذاتدر زبهی اوزره تصفینه منقسم
اولور ولهذا محتالون وسط لسانی شق ایدوب ایكیده اسم بدن بر قالب وضع ایدرلر حتی لسانی مجروح اولور
وبو شقی ملتحم اولمدین تكلمنده خلل احداث ایتمز ولسانك لحم ابیض لین رخودن مخلوق بر عضودر كه شرایین
واوردهدن انكله عروق كثیره مختلطدر وبو عروق سببی ایله لونه حمرت عارض اولور ومؤخر لسانك قتنده
لحم غددی واردر كه اطبا اكا مولد اللعاب تسمیه ایدرلر زیرا رضاب بو لحمدن متولد اولور وتحت لسانده
ایكی منفذ واردر بو لحم غددیه متصل اولور كه سیل بو ایكی منفذده در وبو ایكی منفذه ساكبی اللعاب تسمیه اولنور زیرا
بو ایكی منفذده رطوبت ورضاب لحم غددیدن لسانه وفمه منسكب اولورلر ولسانك غشاء وجلدی فم
ومری ومعده نك غشاسنه متصلدر وتحت لسانده ایكی عرق كبیر واردر آنلره اخضران الصردان تسمیه اولنور
ومنافع لسان بودر كه آلت تقطیع صوت وآلت اخراج حروفدر وآلت تقلیب ممضوغدر كه مجرفه كبیدر وآلت
تمییز ذوقدر وطول وعرضنده معتدل اولوب اسله سی فتنده مستدق اولان لسان غایتده عظیم اولان
ودخی صغیر وعریض اولان لساندن كلامه اقدردر **تشریح الحلق وجمیع آلات الصوت** حلق بر فضادر كه
مری وقصبهٔ ریه بو فضاده در وصوتك آلت حقیقیه سی ظرف قصبهٔ ریه در وبو كال لسانك المسمار تسمیه اولنور
ودخی لهاتدر وزماندر وغلصمه وحنجره در وحجابدر اما منفعت حجاب بودر كه مبدأ تنفسدر ومادهٔ صوت
اولان هوایی تحریك ایدر وعضلات صدر بو مادهیی بو آلت صوته تبلیغده معین اولور ومنفعت لهات
بودر كه لهات بر عضو لحمیدر واعلاء حنجره اوزره معلقدر كه خارجدن برد وحرّ هوا وصدت وخاذدن شاع
حنجره نفوذ ایلدكنه بو لهات تلقی ایدر وحنجره یه دفعةً نفوذنی منع ایدر ورنه یه تدریجله واصل اولور وكیرو

اللهات اللحمة المطبقة فی اقصی سقف الفم جمعه لها ولهوات ولهیات واللاهوت فی ذرية البشر هم البله الغافلون او الذین لم یتعبد والذنوب او الاطفال الذین لم یقترفوا ذنبا. راموز

لكن كبرى بو لهات داخله شأنى صعود اولان نفسه تيه تلقى ايدر مثلا حنجره دن صاعد اولان قرع صوت كبرى كه مقدار حجه
باب كبيدر و بو صوت دفعة مندفع اولمز وجمله مددى منقطع اولمز و لهات ايله قوت صوت ازدياد بولور و مدد
صوت لهاته متصل اولور انكيچون قطع لهات صوته ضرر ويرر و منفعت وزنين بودركه وزنان اصل لساندن
جانب فوقه نابت ايكى زائده دركه بو ايكى زائده ايكى اذن صغيردر و بو وزنانك جوهرلرى قوى اولمغيچون غدده كبى
لحم عصبانى غليظدر و بو وزنانه من وجه اذننك اصلى كبيدر و طعامك مريه منفذى بو وزنان بيننده در و بو وزنان
داخل كبيركجن كبى قلب استنشاق هوا ايندكده هوا جمله مندفع اولمغه مانع اولور و حيوان اول هوا ايله
استراحت ايدر و وزنان و لهات تدريج هواده متعاوندر بغتة و دفعة نفوذ هوايى منع ايدرلر و منفعت
غلصمه بودركه غلصمه لحم صفاقى در و تحت لهاتده حنكه ملاصقدر و معتدلدركه رأس قصبه رئه اوزره منطبقدر
و منفعت غلصمه منفعت لهات و وزنين كبيدر و غلصمه كدورت غبار و كيفيت هوايه قريب اولان نفسه
بى تصفيه ايدر و بو كدورت و كيفيتدن حنجره يه و رئه يه برنسنه واصل اولمز و غلصمه صوت ايچون مقرعه اولمسى
كبيدر و منفعت حنك بودركه حنك برقبه كبيدركه صوت آنده طنطنه ايدر و منفعت لسان و اسنان
ظرف قصبه رئه بودركه لسان و اسنان صوتى تقطيع و حروفى تبيين ايدرلر زيرا صوتك اصلى قصبه رئه ده
بر دورت بر صورت خفيفدر و رأس المزمار تسميه اولنان ظرف قصبه رئه قننده صوت اولور و رأس المزمار
تسميه سنه وجه بودركه ظرف قصبه رئه متضايق اولوب صكره حنجره قننده متسع اولور و سعتدن ابتدا ايدوب
ضيقه وارر صكره فضا اوسعه وارر نته كم مزمارده داخى بو يله در زيرا صوته ضيق لازمدركه دورى اول صوتى تحصيل
و تقويه ايده و كير وكجن كبى صوته انضمام و انفتاح داخى لازمدركه بونلرك قرع صوت حاصل اوله و لهات صنج
مزمار مقامنه قائم اولور و غلصمه اول شى كبى اولوركه آنكله رأس مزمار سد اولنه و تشريح حنجره فتح تشريحات اعضا
متشابهه معزوده سبق ايتدى اما منفعت و احوال حنجره بودركه حنجره متمم صوتدر زيرا حنجره نك داخلنده بر
رطوبت لزجه دهنيه واردركه بو رطوبت حنجره يى دائما تمليس و ترطيب ايدر تاكه دائما صوت حسن اوزره
خروج ايده انكيچون حميات محرقه سببى ايله رطوبات بدنيه حنجره لرين احراق ايدن محمومكلرك اصواتى زائل اولور و
كيه وكجن كبى صيف محرقده مسافرت ايدنلرك اصواتى زائل و ضعيف اولور و ياخود متغير اولور و كذلك
كثرت اوزره تكلم ايدنلرك حنجره سنه يبوست عارض اولوب ترطيب حلق و ياخود بلع ريق ايتمينجه تكلمه قادر
اولامز داخل حنجره نك دهنيتدن فائده بودركه حنجره سرعتله قورو ميوب فنا بولمز و حركات حنجره سلس
اولور **كيفيت وضع المرى و قصبة الرئه** حلق بر فضا اولوب مرى و قصبه رئه بو فضاده اولدوغنك
ذكرى سبق ايتدى معلوم اوله كه مرى و قصبه رئه استقامت عنق اوزره بربرينه مربوطلردر و قصبه رئه
قدامده و مرى خلفده فقار عنق قربنده در بو سببدن مرى ازدراد ديه قصبه رئه يه اذا ايدر و جذب
نزدر دايچون اسفله ميل ايدر و حنجره منطبق اولوب جانب فوقه مرتفع اولور و اغشيه و عضل ممتد اولور
و حنجره نك بعض غضاريفنك انطباقى مشتد اولور و بو يله اولماسى مرى و قصبه رئه بربرينه مربوط اولدوغى سببيله
و ازدراد و تنفس حالت واحده ده معا مجتمع اولمزلر زيرا ازدراد جانب فوقدن قصبه رئه نك انطباقى
مجراسنه محتاجدر تاكه قصبه رئه نك فوقنه اوغراين غذا رئه يه داخل اولميه و مجرا قصبه رئه نك بو انطباقى
غضاريف حنجره نك بعضى بعض اوزره منطبق اولمغله در نته كم آنفا تبيين اولندى و كذلك فى مجراء قصبه

رئه نك انطباقنه

رئه نك انطباقنه محتاجدر و ازدراد وقتى قصبه رئه مجراسنك انطباقنه محتاج اولنجه ازدراد و تنفس
و دخى فى تنفس حالة واحده ده مجتمع اولامز **تشريح قصبة الرئه** قصبه رئه غضاريف كثيره دن مؤلف
بر عضودر و بو غضاريفك بعضى دائره تامه و بعضى نصف دائره كبيدركه بعضى بعض اوزره منضوددر رباطات
ايله بعضى بعضنه مربوط و مشدوددر و بو دائره لردن هر ايكى دائره بيننده بر فرجه واردر و قصبه رئه ايكى غشا
ايله مجللدركه هر ايكى دائره اوزره جارى اولوب هر ايكى دائره بيننده اولان فرجه لرى قبلرلر و داخلا و خارجا
غضاريف قصبه رئه نك طرفين بيننه واصل اولورلر و بو ايكى غشانك غشاء داخليسى اصلبدر و ملاسته
اشددر و قصبه رئه نك دوائر تامه اولان غضاريفى داخل رئه در و نصف دائره كبى دوائر ناقصه اولان
غضاريفى مريه مجاور اولانلردر كه فضاء حلقده مريه مماسدر و قصبه رئه نك مرى قربنده اولان جانبى
جانب ناقصدر تاكه قصبه رئه مريه غشا ايله ملاقى اولوب غضروفله ملاقى اولميه و قصبه رئه نك رئه
قربنده اولان طرفى اولا ايكى قسمه منقسم اولور زيرا رئه ايكى شقدر پس واجب اولوركه رئه نك ايكى
شقندن هر برشقى قصبه رئه دن برقسم اخذ ايده و صكره داخل رئه اقسام كثيره يه منقسم اولوب رئه ده
متوزع اولور و بو اقسامدن هر برقسم اوردة و شرايينده برنجه شعبه يه مجاور اولور و توزع غايته ضيق
فوهاته منتهى اولور و قصبه رئه نك غضروفى اولماسنده منفعت بودركه دائما مفتوح قالوب منطبق اولمز
نته كم غضروف الف و اذن منافذه معدوم اولدى و دخى صلابت غضروف حدوث صوته سبب اولوب
ياخود حدوث صوتده معين اولور و قصبه رئه رباطات و اغشيه ايله مربوط غضاريف كثيره دن مركب
اولدوغنده منفعت بودركه استنشاق هوا و تنفس وقتنده كاه اتساعه و كاه اجتماعه محتاج اولور و اتساع
ممكن اولمز الا تمدد ايله اولور و قابل تمدد و اجتماع غشادر غضروف دكلدر كه غشادن تركبنك منفعتى بودر
اما غضاريف كثيره دن تركبنك منفعتى بودركه اكر بعض غضاريفنه آفت اصابت ايدرسه مجموع
شكلنه شامل اولمز و مريه قصبه رئه جانب ناقصى ايله و غشاسى ايله ملاقى اولدوغنده منفعت
بودركه وقت ازدراده وجه لقمه نافذه دن غشا مندفع اولور زيرا مرى تمدد و اتساعه محتاج اوله
غشا يه منبسط اولوب فضاء قصبه رئه دن برحظ اخذ ايدر و مرى متسع اولوب لقمه سهولتله نافذ اولور و بو
تقديرجه قصبه رئه نك تجويفى وقت ازدرادده مرتبه معين اولور و قصبه رئه نك غشاء داخليسنك صلابتنده
و شدت ملاستنده منفعت بودركه حدت نوازل ايله و نفوذ دمار رديه ايله و قلبدن مردود اولان دخان
ايله مصادمه ايدر وقوع صوتدن مسترخى اولمز و داخل رئه اقسام كثيره يه منقسم اولدوغنده منفعت بودركه
رئه كثيرة المنافذ اولور تاكه رئه يه هوا كثير نفوذ ايده و بو هوا قلب ايچون رئه ده مستعد اوله و رئه نك قلب
ايچون هوا اعدادنده منفعتى كبدك جميع بدن ايچون غذا اعدادنده اولان منفعتى كبيدر و داخل رئه نك اقسام
كثيره سندن هر قسم اورده و شراييندن برنجه شعبه يه مجاور اولدوغنده منفعت بودركه بو شعبه لردن حرارت
غريزيه و غذا استفاده ايدر و بو اقسامك ضيق فوهاتنده منفعت بودركه قلبه مؤدى اولان شراينه
بو فوهاتدن تدريج ايله نسيم نفوذ ايده و بو اقسام داخل رئه يه و فروعنه دم نافذ اولميه زيرا اكادم نفوذ
ايدرسه نفث دم حادث اولور **تشريح نفس الرئه** رئه بر عضودركه ايكى شقدر برشقى صدرك جانب
ايمننده و برشقى جانب ايسرنده در و شق ايسرك ايكى شعبه سى واردر و شق ايمنك اوچ شعبه سى واردر

وشق ایمنك اوچ شعبه سی واردر ورئه شعبه قصبه ایله دن وشعب شریان وریدی دن وشعب وریدشریاندن
ولحم ابیض رخو متخلخل دن مؤلفدر که بو لحم ابیض هوائیدر و غذاسی غایتده لطیف ورقیق دم در وشعب شریان
وریدی وورید شریانك بینی ایله شعبه قصبه رئه بیننده اولان وعاء فرجه لری طولدورن بو لحم ابیضدر پس
لحم خفیف کثیر المنافذ اولماسی ضروری اولور خصوصا خلقه حیوان تمام اولدوغی زمانده اخف اولمق کرك زیرا
قلب حیوانه نفوذ نسیمه حیوان محتاج اولور که قلب منبع روح ومعدن حرارت غریزیه در رئه نك تشریح شریان
وریدیده معلوم اولدی ورئه برغشاء عصبی ایله مجللدر تا که بو غشاء رئه یه وضع وشکلی اوزره حفظ ایده یا خود
بو غشاء رئه یه حس ما افاده ایده ونفع رئه جمیع اجزاء قلبك قرائنی ووقایه سیدر وجوهر رئه نك منفعتی
استنشاق هوادر ومنفعت استنشاق محتاج الیه اولان هوادن بعضه واحده ده هوا اکثر جذب اولنمقدر
تا که حیوان ماء یه غوص ایتدکده وجذب هوا وتنفس مانع صوت طویل متصل ایله صایت اولدقده وانسان
هوا متنفی ودخان وغبار ایله مخلوط هوایی استنشاقدن فم وانفنی حبس ایتدکده بعضه واحده ایله منجذب
اولان هوا کثیر معد وامادهکه اولا که بو هوا معدی بو مذکور اولان احوالده قلب اخذ ایده وبو هوا
معدك منفعتی بودر که ترویح قلب وتعدیل حرارت قلب ایدر ومزاجده جوهر روحه شبیه بر جوهر ملایم ایله
روحه امداد ایدر لکن بو هوا معد وحده روح اولمز نته کم بعض ناس بویله ظن ایدر وبو هوا معد مرکب
ومنفذ روح اولور نته کم ماء مشروب مرکب غذا اولور وبو هوا المستنشق معدك روحدن منزله سی ماء مشروبك
غذادن منزله سی کبیدر ولحم رئه نك تخلخلنده منفعت بودر که رئه یه هوا کثیر نافذ اولور ورئه یه هوا کثیرك
نفوذنده منفعت استکثار هواده استظهاردر وبهرشك منافع رخاوتندندر که اعتذا ایتدوکی غذا یه هوا
دفع ایتمکه انقباض ایله معین اولور وجوهر رئه بش شعبه یه منقسم اولدوغنده منفعت بودر که بو شعبه لردن
برینه آفت اصابت ایتسه تنفس متعطل اولمز وشعب رئه دن جانب ایمنده اولان شعبه خامسه عروق
اجوفك فراشیدر وتنفسده کثیر النفع دکلدر وقلب جانب یساره مائل اولمغله اول جانبده فضاء صدره شاغل
بولنور اما جانب یمینده بو بو قدرلیس لازم اولدر که شعب رئه نك اکثری جانب ایمنده اولوب عرق
اجوفه فراش اوله زیرا مساس احتیاج وامکان مکان واردر تشریح الصدر صدر ایکی تجویفه منقسمدر
وبینهما برغشاء فصل ایدر که بو غشاء منصف قسك محاذاتندن نشئه ایدر وخلفدن فقار صدره
متصل اولور وجانب فوقده ملتقاء ترقوتینه متصل اولور وبو غشاء بو ایکی تجویفك برندن نفوذ ایتمز وبو غشاء
حقیقتده بربرینه متلاصق ایکی غشادر وایکی اولدوغی بو ایکی تجویفك آراسی فرق اولمق ایچوندر ودخی بو غشاء
ایکی اولدوغی مرئیه ورئه یه واعضاء صدره وعلقه فراش اولمق ایچوندر وفضاء صدرك ایکی تجویفه انقسامنده
منفعت بودر که اگر بو تجویفك برینه آفت اصابت ایدرسه تجویف آخر افعال تنفسده کامل قالور تشریح
جرم القلب قلب برعضودر که لحم وعصب وغضروف وقدندن وکندوده نابت اولان شرایینندن وکندو ویلی
محیط اولان غشادن واکثره اولنلره اوعیه اولان تجاویفدن مؤلفدر ولحمی صلب غلیظدر که اوچ صنفدن
منتسجدر بر صنف لیف لحمی طویل جاذبدر وبر صنفی لیف لحمی اعتراض دافعدر وبر صنف لیف لحمی مایل ماسکدر
وبو اوچ صنفدن منتسج اولماسی حرکات وافعال قلب بر نجه صنف اولمق ایچوندر ولحم قلبك صلابتی سرعتله
منفعل اولمق ایچون وقبول آفاتدن ابعد اولمق ایچوندر وقلب صنوبری الشکلدر وقاعده سی یعنی اوتوراغی

جانب فوقده در

جانب فوقده در وسر ایدن قاعده قلبك نابت اولور تا که منبت نابته وفا ایده وتشکلنده منفعت سفل وعلوی
حس اندام اوزره اولمقدر وقلب باطانه متعلقدر وبدنده مثلی بولنمز برغشاء ثخین ایله مغشیدر ودخی
برغشاء ایله مغشیدر که تجویفده قلبه قریبدر وبو غشاء ایله مغشی اولماسی بو غشاء قلبه جنه ووقایه اولمق
ایچوندر وبو غشاء وقایه قلب ایکن قلب آندن متبری در وبو غشاء قلبدن متباعد ومتجافیدر الا منبت
شریاندن متباعد دکلدر وبو غشاءنك قلبدن تجافیسنده منفعت بودر که اساس وثیقی اولان غضروف
قلب قبضنده بو غشاء منضغط ومزاحم اولمز وتجاویف قلب اوچدر که بونلره بطون تسمیه اولنور وبو اوچ
تجویفك ایکیسی کبیردر وتجویف ثالث وسطده در وصغیردر جالینوس بو تجویف صغیری دهلیز و
منفذ عد ایدوب بطن عد ایتمدی ونسیم قلبه داخل اولدوغی مدخلك ایکی آغزنده اذنین کبیر ایکی زائده
عصبیه واردر قلبك حرکت انقباضی وقتنده مسترخی اولورلر وحرکت انبساطی وقتنده متوتر
اولورلر ومنافذ دم وقدندن نسیم وذمی اقبال ایدوب قلبه ارسال ایدرلر وبو ایکی زائده نك
جرملری لحم قلبدن ارقدر ورقتی اجابت حرکات ایتمه لرنده حس اولمق ایچوندر وقبول آفاتدن ابعد اولمق
بو ایکی زائده ده صلابت ما واردر تشریح تجاویف القلب المسماة بالبطون بطون قلبدن بطن ایسر
ارفعدر وبطن ایمن انزلدر ومنبت شریان قلبك جانب ایسریدر زیرا جانب ایمن کبده اقربدر وجذب
غذا واستعمال غذا یه مشغولدر وبطن ایمن بردم متینك وعاسیدر که بو دم جوهر قلبه مشاکلدر وبطن ایسر
دم رقیق وروحك وعاسیدر وجانب ایسر زیاده تصلبه مختص اولدی زیرا جانب ایمنده وتجویفنده
مودع اولانك متانتندن اوتوری تخلل وترشحندن خوف اولنمز وجانب ایسرده مودع اولانلردن روحك
لطافتندن ودمك رقتندن اوتوری تخلل وترشحندن خوف اولنور اگرچه قلبك ایکی جانبی داخی صلب وثخین
در لکن بو ذکر اولنان احتیاط ایچون جانب ایسری جانب ایمندن اصلب خلق اولندی وبو اختصاص
صلابت مغالبه ایله بتیین اولندی بو دقایقده متأمل اولان حکمت حکیم بی علت علت حکمته
وجود حیوانده وغیرده جزاف اولمدوغنه متیقن اولور وبطون قلبدن بطن اوسط بطن ایسر وبطن ایمن بیننده
منفذدر وقلبك انبساط وانقباضی حسبی ایله بو بطن اوسطك انضمام وانفراجی واردر وبطن اوسطك
منفعتی بودر که انضمام وانفراج ایله ایکی صنف دم متین ودم رقیقك مجموعی بطن اوسطه نافذ اولور وبو ایکی
دم بطن اوسطده بربری ایله مختلط اولوب معتدل اولور که دم متین دم رقیق رقیقدن اعتدال قوة
حیوانیه استفاده ایدر ودم رقیق دم متیندن قوام وثبات استفاده ایدر وقلبك بطن اوسطی دماغك
بطن اوسطنه قیاس اولنور که دماغك بطن اوسطی داخی بطن مقدم وبطن مؤخر بیننده منفذدر وبطن
اوسط دماغ بطن مقدم وبطن مؤخرنده تصرف اوزره در وقلب صدرده وضع اولنمشدر زیرا صدر بدنك
اعدل واوثق مواضعیدر وقلب میل یسیر ایله جانب یساره تمییل اولندی تا که کبده تجاوز ایدوب مجموع
حرارت قلب جانب واحده مجتمع اولمیه وجانب ایسرك حرارتی معتدل اوله زیرا طحال جانب ایسرده
در وطحال بنفسه کامل الحراره دکلدر لکن طحال جانب ایسرده اولمغله کبد ایچون وکبدك نابت اولان عرق
اجوف ایچون مکان واسع اولور وکبد ایچون اولان وسعت مکان طحال ایچون وسعت مکاندن اولی در
زیرا کبد طحالدن اشرفدر تشریح المری مری برعضودر که جوهر لحمی دن وطبقات غشائیه دن مؤلفدر

وبو طبقات ایله شعب اورده و شرایین و شعب اعصاب مختلط در و مریدهٔ لحمیه ظاهر در و طبقهٔ
غشائیه داخلیه سی طویل اللیف در که انکله مزدرد جذب اولنور و طبقهٔ غشائیهٔ خارجیه سی عریض اللیف
در که انکله معده یه مزدرد دفع اولنور و بو ایکی طبقه نک عملی ایله ازدراد لقمه تمام اولور زیرا طبقهٔ داخلیه
جذب ایدر و طبقهٔ خارجیه دفع و عصر ایدر و قی ایلکن طبقهٔ خارجیه نک لیفی ایله تمام اولور انکیچون عسرت
اوزره در و موضع مری استقامت فقار عنق اوزره و قصبهٔ ریه نک خلفنده در و دماغدن نازل اولان بر زوج
عصب مری ایله معا نازل اولور و فقار صدر تسمیه اولنان فقار صلبه نک فقرهٔ رابعه سنه مری تجاوز ایندکده
قلبدن نابت اولان عرقک مکانی توسیع ایچون انحنا یسیر ایله جانب ایمنه منحرف اولورصکره فقار صدرک
فقرات ثمانیهٔ باقیه سی اوزره منحدر اولور و حجابه واصل اولدقده مری ایچون حجابده بر منفذ منفتح اولور
و مری بو منفذ قتنده در بر رباط ایله مرتبط اولور که بو رباط انی اشاله و حفظ ایدر تا که مری بو منفذه اوغرایج
عرق کبیره مزاحم اولمیه و ازدراد وقتنده مری اول عرقی ضغط اتمیه و دماغدن نازل اولان بر زوج عصبک
مری ایله نزولی اولقدر انفراج اوزره در که معده یه اصابت ایدن تقلک اصابتی وقتنده بو امتداد
ستقیمک آفتندن اول عصبه امن حاصل اولور و مری حجابه کلدکده متسع اولور و اول مقامده اکا فم معده
تسمیه اولنور و نامسدن بعضیلر فم معده یه فؤاد تسمیه ایدر و ابقراط اکثریا فؤاد در ذکر ایدوب فم معده اراده
ایدر و بوکا فؤاد تسمیه لنه وعز شده حسی ایچوندر و خلاصهٔ کلام بودر که مری معده دن بر جزء در بوجزء منسع
اولور حتی تدریجله معده تمام اولور و بطانه مری اول امعادن اوسع و اثخن خلوع اولندی زیرا مری منفذ
غذاء صلب ممضوغدر و اول امعا منفذ غذاء منهضمدر و معا معده دن جزء دکلدر لکن معده یه متصلدر و کذلک
معا تدریجله ضیق اولمز و طبقات معا طبقات معده کبی دکلدر و جوهر مری جوهر عضله اشبه در و جوهر
معده جوهر عصبه اشبه در تشریح المعده شکل معده مستدیر در زیرا مستدیرده منفعت وار در
و معده نک صلبه قریب اولان یری مسطح در و مسطح اولماسی صلب و معده نک ملاقاتلرنده حسن
بولنمغیچوندر و صلب و معده نک اسفللری واسعدر زیرا مستقر طعام در و معده نک ایکی طبقه سی وار در طبقهٔ
داخله سی طولانیة اللیف در زیرا بو طبقه نک اول افعالی جذب در و بو طبقه یه لیف مار ترب مخالطه
ایدر تا که امساکده اکا معین اوله و طبقهٔ خارجه سی مستعرضة اللیف در لیف ماربدن اکا برشنه مخالطه
اتمز زیرا بو طبقه انجق آلت عصر و دفع در و طبقهٔ داخله نک مجموعی عصبانیدر و طبقهٔ خارجه نک حرارتی
اشد اولوب انهضام اولمق ایچون تعریض لحمیدر و حسی اشد اولمق ایچون فمنک عصبیتی اکثردر و عصب
دماغدن معده یه بر شعبه کلوب اکا حس افاده ایدر و روایح کریهه یی قبول اتمین بو عصب در و دماغ
و معده بیننده مشارکت بو عصب ایله در و انسان حاجبینی بیننده جبیننده ماشرو بک بردنی بو عصب
ایله حس ایدر و بو عصب ایله شهوة انسان منتبه اولوب غذایه محتاج اولدوغنی و معده نک غذادن
خالی اولدوغنی حس ایدوب طلب غذا ایچون متحرک اولور و غذایه احتیاج ایچون انتباه شهوت
فم معده کافی اولدوغنک حکمت و منفعتی بودر که معده نک طرف اولی که فمیدر حساس اولوب کندو
ایچون و جمیع بدن ایچون طالب غذا اولدقده ماعداسی طلب غذایه محتاج اولمز و اگر فم معده حس ایتدوکی
کبی جمیع اعضا طلب غذایه احتیاج حس ایده یدی انسان هر ساعته جوعه البته متحمل اولمزدی و جمیع اعضانک

حرکته

حرکته ولدغنه مبتلی اولور دی و معده کندو لحمنک حرارت غریزیه سی ایله و کندویه مجاور اولان احبامدن مکتسب
حرارت اخری ایله هضم غذا ایدر زیرا کبد جانب فوقندن یمین معده اوزره راکبدر و طحال جانب تحتدن
یسار معده ده منفرشدر اکر کبد و طحال جمیعا معده اوزره راکب اولیدی معده یه ثقل و بر لردی پس کبد
معده یه نشمار کوب ایله راکب اولمق و طحال تحت معده ده منفرش اولمق اولی اولدی و کبد طحاله قیاس ایله
غایتده کبیردر و کبد معده نک جانب یمیننده اولمق اولی اولدقده کبر کبد سببی ایله لازم اولدی که راس
معده کبده مفتوح اولوب جانب یساره مائل اوله و دخی قلب وضعنده یساره مائلدر لازم اولور که جانب
یسارده معده قلبدن حرارت غریزیه استفاده ایده و راس معده نک جانب یساره میلی سببی ایله کبروکچین
کبر لازم اولور که اسفل معده طحال ایچون خالی اولوب منفتح اوله و قدام معده ثرب در و فوق ثرب غشاء
صفاقیدر و فوق غشاء صفاقی مراق بطن و عضلات بطندر و معده بو احبامک مجاورتی ایله حرارت
اخراتامه هاضمه کسب ایدر و دخی معده غذایی طلبده و هضمده جمیع بدنه خدمت ایدر پس حکمت الهیه ده
معده نک بو اعضاء مذکوره دن بو معنیله مجاورتی اختیار اولندی تا که اتمام فعل طلب غذا و هضم غذاده
تام الاقتدار اوله و برقولده معده اوچ وجهله اغتذا ایدر وجه اول معده ده منهضم اولان طعامدن بر شیئ
ایله اغتذا ایتدوکیدر وجه ثانی تشریح اورده ده ذکر سبق ایدن عروقده اولان غذادن معده یه بر غذا
کلدوکیدر وجه ثالث جوع وقتنده کبددن معده یه بر دم احمر منصب اولدوغیدر که بودم ایله اغتذا ایدر
تشریح الثرب دماغدن مری ایله نازل اولان عصب نزولنده مری اوزره لفهٔ واحده ایله ملتف اولوب
ثرب فم معده یه ممتد اولورصکره معده نک بر موضع محدبنه متصل اولور که قدام معده در و طول معده ده بر عرق
کبیر ممتد اولوب معده یه شعب ارسال ایدر و بو عرقه شریان ملازمت ایدوب و بو عرق کبیر بو شعبک
مجموعنده شریان منشعب اولوب غشاء صفاقیه طیا لور و بو جمله دن ثرب منتسج اولور و دائما ثربه رطوبت
لزجهٔ دهنیه مترشح اولور که شحم در و بو رطوبتله ثرب تمام اولور و ثربک منفعتی حصر حرارتدر زیرا انجمد
حرارتی زیاده قبول ایدر و لزوجت و دسمنه اولور حرارتی حفظ ایدر تشریح الغشاء الصفاقی و منافعه
غشاء صفاقی بر غشادر که جمیع احشایی حاویدر و جمله سنی تغشیه ایدر و بو غشاء صفاقینک ایکی طرفی
صلبک ایکی جانبندن صلب قتنده مجتمع اولور و حجابک فوقندن حجابه متصل اولور و اسفل مثانه یه و اسفل
خاصرتینه متصل اولور و بو مقامده انثیین قتنده بو غشاء صفاقیده ایکی ثقبه منشعب اولور و بو ایکی ثقبه
ایکی مجرادر که بو ایکی مجرا ایله عروق و معالیق نافذ اولور و بو ایکی مجری متسع اوله لر آنلره امعا نازل اولوب
فتق تسمیه اولنور و بو غشاء صفاقینک منافع وقایهٔ احشا اولوب امعا و عضل مراق بطن بیننده
حاجز اولمقدر و جمیع احشایی اوضاعی اوزره حفظ ایتمکدر تا که حرکات و افعال احشا متشوش اولمیه و امعا
نیجه طی اولنمش ایسه اول حالده قاله و غشاء صفاقینک بر منفعتی داخل عضل بطنه و صفاق خارجه مشارک
اولمقدر تا که عصر فضلاتده و دفع ثفلده و دفع بولده و ولادتده عضل بطنه معین اوله و دخی جمیع احشانک بعضنی
بعضه و جمیع احشایی صلبه ربط ایتمکدر تا که اجتماع احشا و شوع اوله کیفیت اتصال اول الامعاء بالمعدة معده یه
متصل اولان اول امعا معاء اثنی عشر در و معاء اثنی عشر دن معده یه متصل اولان منفذ هضم معده
تمام اولنجه منضم اولور صکره دفع فضلات تمام اولنجه منفتح اولور و معده دن طبقهٔ داخله نک اعلاسی

غشاء مريء وداخل فم انسانك غشاسنه متصل اولور بلكه بو ايكي غشانك مجموعي غشاء واحددر وغشاء فم
انسانك قوتي معده نك قوتيدر وغشاء فم انسانده قوت هاضمه بولنور وغشاء فم انسانده قوت هاضمه
بولندوغنه بونكله استدلال اولنور كه حنطه ممضوغه دماميله نضج ويرر وشئ ممضوغك طعم ورايحه سي خود في
الحال متغير اولور وحنطه ممضوغه ده اولان انضاج اولمز الا فم ماضغه ده اولان قوت هاضمه سببيله و
اختلاط ريق سببيله اولور **تشريح الكبد** وخاصيتها واحوالها كبد بر عضودر كه كيلوس دمه احاله ايدر و
كبد ده ماساريقا اسميله مسمى اولان عروق عروق احاله يسيره ايله احاله ايدر زيرا كبد ده اولان قوت
احاله دن ماساريقاده اولان اثر قوت احاله معده ده اولان قوت هاضمه نك فمده اولان اثر قوت هاضم
كبيدر وكبدك غذاء حقيقيسي دمدر ولحم كبددر دم جامد كبي لحم احمردر وكبد ايله عصب مختلط دكلدر و
كبدك شاني معده وامعادن مص كيلوس اتمكدر وكيلوس كندوده اولان عروق ماساريقايه جذب
اتمكدر وداخل كبد فضا دكلدر كه كيلوس انده مجتمع اوله لكن كيلوس كبدده نابت اولان ايكي عرقك
شعبه ده متفرق اولور بلكه بو ايكي عرقك برينه باب وبرينه اجوف تسميه اولنور وبو ايكي عرقك منبت شعبي داخل
كبددر واصول اشجار كبيدر كه كيلوس بو شعبه ده متفرق اولور كويا كيلوس مجموع لحم كبده ملاقي اولمغيچون
متفرق اولور كه كيلوسدن بو شعبك صفاقنه حرارت وحمره ورقه نافذ اولور وكبد غشاء عصبي
ايله مجللدر كه بو غشاء عصب صغيردن متولددر وبو غشاء كبده حس افاده ايدر زيرا لحم كبد وحجابك
حسي يوقدر وبو غشا كبدي كندودن غيري احشايه ومعا ومعده يي تجليل ايدن غشايه ربط ايدر وكذلك كبدي
كبير برباط قوي ايله حجابه ورباطات دقاق ايله اضلاع خلفه ربط ايدر وكبدك زوايدي واردر كه كف
اصابع ايله مقبوض عليها محتوي اولدوغي كبي كبد بو زوايدي ايله معده يي محتويدر وزوايد كبد درت وياخود
بشدر وموضع مراره بو زوايدك اعظمي اوزره در وكبد انسانك مقدارده انسانه متقارب اولان
هر حيوانك كبدندن اكبردر وبعض قولي اوزره اكلي اكثر وقلبي اضعف اولان هر حيوانك كبدي اعظمدر وهر
باركه كيلوسك دمه استحاله سي تمام اوله كيلوسدن مائيه متميز اولوب كليتينه متصل ايكي عرق محدب
كليتين جانبندن بو مائيه كليتينه متوجه اولور ورغوه صفراويه مراره نك جانب مقعرنده اولان منفذدن
وكبد ده اولان منفذ آخردن مراره يه متوجه اولور ورسوب سوداوي كير وكذلك كبد طحالك جانب مقعرنده
بر منفذ آخردن طحاله متوجه اولور ودم صافي اعضايه متوجه اولور واعضا اوزره حدبه كبدده نابت
عرق اجوفك شعبه ده متوزع اولور وكاه اولور كه بو اخلاطك تميزنده دمده وتولد اخلاطده وتولد
دمده جميعا اختلال واقع اولور وكاه اولور كه تولد اخلاط مختل اولوب تميزي مختل اولمز وكاه اولور كه تميزي
مختل اولور واختلال تميزي كبد سببي ايله دكلدر بلكه بو اخلاطدن متميز اولاني جاذب اولان اعضا سببي
ايله در وكبده قوت اربعه جاذبه ودافعه وهاضمه وماسكه طبيعيه واردر لكن قوت هاضمه سي جملنده اكثردر
وقوت آخر باقيه نك اكثري كبدك ليف عروقنده در **تشريح المراره** مراره بر كيس عصبانيدر كه كبددن معده
جانبنه معلقدر ومراره طبقه واحده در كه بدنده اولان ليفك اصناف ثلثه سندن يعني ليف جذب
وليف امساك وليف دفعدن منتسجدر ومراره نك فمي واردر وفم مراره كبدك جانب مقعرينه ناظردر
وبر مجراسي واردر كه بو مجرادن مراره يه مره صفرا منحدر اولور وجانب معده وامعايه ناظر مراره نك مجراي آخري

واردركه

واردركه معده وامعا جانبلرينه بو مجرادن مراره صفرانك بر جزئي ارسال ايدر وبو مجرانك شعبي
واردركه اكبر شعبي معاء اثني عشريه متصلدر وندرتله بو شعبه دن بر شعبه صغيره اسفل معده يه متصل اولور
وكاه امر بر عكس اولوب اكبر شعبي اسفل معده يه واصغر شعبي معاء اثني عشريه متصل اولور والكبا
بوكا شونهيته الاعضاء الآليه تسميه ايدرلر ومجراء مراره اكثر ناسده مجراء واحددر كه معاء اثني عشريه
متصلدر وبوكا خلافي ايله موهية الاعضاء الآليه تسميه ايدرلر ومراره ده مره صفرايي مص ايدن منفذ
انبوبه كليه ومثانه يه كبدن مائيتي مص ايدن انبوبه مثانه منفذينه قريبدر وعرق ضاربدن وكبده متصل
اولان عصبه دن مراره يه غايتده صغير ايكي شعبه كلور شعبه عرق ضاربي مراره نك منفعلتيري ايچوندر
وشعبه عصبه مراره نك كبده ربطي استحكام ايچوندر ومعده معدنن توكدر رطوبات اكثر ناسده
مراره ايچون معده يه مسلك خلق اولنمامشدر تا كه مراره معده يي رطوبتدن غسل ايده نته كم مراره
امعايي رطوبتدن غسل ايدر وبو مسلك بر نيجه منافع ايچون مخلوق دكلدر منفعت اولي بودر كه بو مسلك
مخلوق اولسه معده يه مره صفرا انصبابي ايله معده متأذي اولوب انسان دائما مراره فمه وغثيانه وسقوط
شهوته مبتلي اولوردي منفعت ثانيه بودر كه مراره ده اولان فضلاتدن معده ده اولان كيلوسه خلط
فضلي مختلط اولوب وكيلوس ثانيا كبده تراجع ايدوب ودمي واخلاط اخرايي افساد ايدوب
كبده اذا ايدردي منفعت ثالثه بودر كه معده ده اولان رطوبت فضليه نك دفعي كاه قذف ايله وكاه
شربت مقطعه ايله ممكن اولوب مره صفرا ايله غسل معده يه احتياج قالمز منفعت رابعه بودر كه بو رطوبت
فضليه تكلف رياضت وتأخير طعام وحسن تدبير كبي احوالك اكثرنده معده ده منهضم اولور زيرا
بو رطوبت فضليه هضم معده دن خالي دكلدر وامعاده اولان رطوبت هضم معده دن بريدر رطوبت
امعايي بر عضو غسل ودفع اتمكدن غيري بر وجه يوقدر معلوم اولا كه مراره مره صفرايي تجين كندويه جذب
اتمه وياخود جذب اتديكده دم مره صفرايي سبق اتمه وياخود سابق الذكر اولان مجاري
مراره ده اولان فضلات تنقيه مراره دن مندفع اولمه انواع آفات حادث اولور زيرا مره صفرا
مراره ده محتبس اولدقده مره دن صكره مراره ايچون متولد اولاجق نسنه قالمز وكبددن مراره يه بر منبع مندفع
اولوركه بو منبعدن مره صفرا كبدده محتقن اولوب دم ايله مختلط اولور وكبدده ورم ايراث ايدر وبو كبدده
اولان مره صفرا دم كبد ايله جميع بدنه نفوذ اتديكده يرقان ايراث ايدر ومتعفن اولدقده حميات رديه ايراث
ايدر وبر عضوه مائل اولدقده حمره ونمله وبونلردن غيري آفت ايراث ايدر ومجموع بدنده هيجان مائيه بوردوكده
جدري وحصبه وبونلر امثالي آفت ايراث ايدرلر انسان عين حكمتله نظر ايتسون كه خالق حكيم جلت جلق
شانه ابدانده دفع آفات مصالحنده نيجه تدبير اتمشدر فتبارك الله احسن الخالقين **تشريح الطحال**
طحال مفرغه سوداء طبيعي وغير طبيعيدر وشكل لسانده بر عضو لحمي مستطيلدر يسار معده ده معده يه متصل
دركه مكان صلبه ده جانب خلفه دوتمشدر وطحالك بر جانبي محدب وبر جانبي مقعري محدب معده اوزره
مهندمدر زيرا طحال معده يه جانب مقعري ايله اقبال اتمشدر كه اسفل معده يي مشتملدر وطحال ومعده بينه
واصل بر عرق ايله طحال معده يه مرتبطدر وطحالي شعب كثيرة العدد وصغيرة المقادير نسنه دا ايناح اتمشدر كه بو
بو شعب صفاقدن منشعبدر وبو شعب طحاله متصل اولوب آنده منفرا اولور وحدبه طحال اضلاع اوزره

در وطحال اضلاعه رباطات کثیره قویه ایله متعلق دکلدر بلکه برقسمله لیفیه ایله متعلق در وطحالک بو جانبندن
کندویه عروق ساکنه وعروق ضاربه کثیره کلورناکه بو عروق طحالی تسخین ایده وسوداء مندفعه نک بردر ایله مقاومت
ایده وب بوسودایی هضم ایده ولحم طحال متخلخل در وتخلخلی فضول سودا وتیه بی سهولتله قبول ایچوندر وطحالک
برعنقی وار در عرق مراره کبده متصل اولدوغی موضعک التنده عنق طحال مقعر کبده متصل اولور وبوعنقده کبددن
طحال سودا جذب ایدر وطحالک عنق اخری وارد رکه بالمنده ثابتدر بوعنقده طحال معده یه سودا دفع ایدر و
طحالی صفاقدن ثابت برغشا تغشیه ایدر وطحالک صفاقه مشارکتی سببیله حجاب طحاله مجاورنده مشارک
اولور زیرا غشاء حجابک منشای کبرو کچن کبر غشاء صفاقیدر که غشاء صفاقینک تشریحی سبق ایتدی وطحال
کندویه سودا جذب اتمکده ضعیف اولسه بدنده سرطان وداء الفیل ودوالی وقوبا وبهق اسود وبرص
اسود وجذام ومالیخولیا کبی امراض سوداویه حادث اولور وطحال کندوده دفع واجب اولانی دفعده ضعیف
اولسه طحالده اورام واوجاع حادث اولور ویاخود تنبیه شهوت ایچون فم معده یه ارسالی واجب
اولانی ارسالده مختبس اولسه ضعف شهوت عارض اولور وارسالی واجب اولانی افراط ایله ارسال
ایتسه جوع شدید اولور وارسالی ایتدوکی نسنه غاینده حامض وقلیل اولسه غثیان ایراث ایدر وارسال
ایتدوکی حامض اولوب لایق اولاندن اکثر اولسه سیح سوداوی قتال ایراث ایدر وسمن طحال هزال بدن
وکبدی ایراث ایدر زیرا طحالده ضدیه کبدا شدد درکاهی سودا طحالده محتقن اولوب وحموضه معتدله یه
مستحیل اولوب وبوسوداوی معده یه شی کثیر منصب اولوب قی سوداوی ایراث ایدر وکاه اولورکه طحالده
دور واقع اولوب بوندن انقلاب معده عارض اولور وطحال استفراغ سوداوی اکثار ایدوب حماد ایله
بواکثار ماسکه نک ضعفندن ودافعه قوتندندر استفراغ طحال مختبس اولسه بواحتباس امر برعکس اولدوغندندر

تشریح الامعاء تجارب الطب بهاء الدوله ده مذکور در معا برعضو عصبانیدر که ثلاث قات در وهر برقاتی
برغشا ایله مغشی در وانغشیه معده ایله برسطحده واقعدر وامعانک لیفلری طولندن دکل عرضندندر تاکه
دفع ثقله معین اوله الامعاء اوک لیفلری جمیعا عرضندن دکلدر ومعاء آخر ده لیف جذب داخل وار در تاکه
امعاء متقدمه دن مابقی اثفالی جذب ایدوب مجموعن تطهیر ایده زبدة الطبده ندر که امعا التی قبیله خلق
اولنمشدر هر قبیله منافعدن برنوعه مخصوصدر که بو نوع منفعت قبیله اخراسنده یوقدر وامعادن اول معاء
اثنی عشری در ثانی صائم در ثالث معاء دقیق در رابع معاء اعور در خامس قولون در سادس
معاء مستقیم در اما معاء اثنی عشری اولدر که فم معده یه متصل اغزی وار در وبو اغزه بواب المعده تسمیه
اولنور زیرا امتلاء معده وقتنده نضج تمام اولنجه منضم اولوب هضمکه منفتح اولور ونته کم مری جانب فوقدن
معده یه جذب غدا ایدر کذلک دهان اثنی عشری داخل جانب تحتدن آنی دفع ایدر واثنی عشری
مری دن اضیق در زیرا مری منفذ شی ممضوغدر واثنی عشری ما مشروب ایله مختلط شی مهضومک منفذیدر
ودخی عند الامتلاء معده ده حاصل اولان ثقل بعض ناسده اتفاقی واقع اولان حرکات بومعایه نافذ اولان
مهضومه مرافده ومعاونت ایدوب واندفاعی سهل اولور ونضج وهضم تمام اولنجه انضمام وامساکده قوی
اولماغیچون بومعایه لصوق ایله اعانت اولنور وبومعانک طولی هم شخصده کندو اصابعندن برینه مضموم
اون ایکی اصابعک عرضی مقداریدر انکیچون بومعایه اثنی عشری دیرلر وبو اثنی عشرینک التی اغزینک

اشاعیده معده دن اسفله استقامت اوزره ممتد اولور غیری امعاده اولان التفاف بومعاده یوقدر تاکه
بومعایه مندفع اولان وبومعادن مندفع اولان سرعتله مندفع اولوب یمین ویسارنده کندویه مجاور
اولانه مزاحم اولمیه وصائم اثنی عشرینک آردنجه در والتفاف والتوانک ابتداسی بومعاده در وبوکا صائم
تسمیه اولندوغنه وجه بودر که اکثرا وفاتده خالی وفارغ بولنور وخالی اولدوغنک سببی بودر که بومعایه منجلب اولانی
کیلوس بوندن سرعتله منفصل اولور زیرا اکثر عروق ماساریقیه بومعایه متصلدر وبومعایه سرعتله منجلب
اولاندن عروق ماساریقیه کبده جذب ایتدوکی اکثردر وکیرو کچن کبر غسل امعا ایچون مراره دن امعایه
منجلب اولان مره صفرا صائم خالی ایکن اولا صائمه منجلب اولور ومره صفرا قوت غساله سی ایله صائمی
غسل ایدر وقوت لذاعه سی ایله دافعه صائمی تهییج ایدر وصائم کندوده اولان کیلوسی دفع ایدوب خالی
قالور بو سببدن بوکا صائم تسمیه اولنور ومعاء دقیق صائمه متصلدر ومعاء دقیق برمعاء طویل ملتف درکه
استدارات کثیره ایله مستدیردر وبومعا دقاق تسمیه اولنان امعانک اخیریدر وبومعاء دقیقده اولان هضم
غلاظ تسمیه اولنان امعاء ثقلیده اولان هضمدن اکثردر اکرچه بوامعاء ثقلی کندویه متصل اولان عروق
ماساریقیه مصاصه دن خالی اولمدوغی ایچون هضمدن داخی خالی دکلدر لکن امعاء دقاقک هضمی اکثردر
وبومعانک طولنده والتفافنده منفعت ایکی وجهدندر وجه اول بودر که بومعا قصیر مستقیم وممتد غیر ملتف
وغیر منطوی اولسه غدایه صالح اولوب ثقل ایله بومعایه کلن بومعادن سرعتله منفصل اولمزدی وانسان
اکل دائمه ودفع ثقل ایچون لاینقطع قیامه محتاج اولوردی وجه ثانی بودر که بومعا ملتف اولمغله معده دن آکا منحدر
اولان کیلوس ایچون بومعاده مکث معتدل اولور تاکه بومعاده اولان قوت هاضمه نک هضمی تمام اوله وبو
کیلوسک صفوتی بوملتفاته متصل عروق ماساریقیه دن کبده منجذب اوله وبو تجارب الطبده ندر که بومعا
ثلثه ده یعنی اثنی عشری وصائم ودقیقده شرب اولمزدی شرب اولمدوغی بوامعانک اعضاء حاره یه قرب
واسطه سی ایله در وبوامعا اول اعضاء حاره نک حرارتی سرعت اوزره قبول اتمک واسطه سی ایله در لازم الحرو
لایح اولدیکه صاحب زبدة الطب تشریح شربده منفعت شرب حصر حرارتدر زیرا شحمیه حرارتی زیاده قبول
ایدوب لزوجت ورسمندن اولوری حفظ حرارت ایدر دیدوکی صاحب تجارب الطب بهاء الدوله نک
بوامعاء ثلثه ده شرب اولمزدیوب اولمدوغنه بیان ایتدوکی وجه منافیدر زیرا اعضاء حاره یه قرب واسطه
سی ایله برعضوده که شرب اولمیه شرب نیجه حصر حرارت ایدر اما کلام بهاء الدوله عقله ملایم کورینور
العلم عند الله وکیرو کچن کبر تجارب الطبده ندر که اطبا صدرج الامعا دیدکلری رطوبت بوامعاء ثلثه ده
زیاده در وصدرج الامعا اجارت استه مثال بررطوبتدر که سطح داخل امعا بورطوبتله آلوده در تاکه امعادن
اثقال سهل المرور اوله واثقال کثیفه وصلبه ایله معا متضرر اولمیه ومرور اخلاطدن بوامعا مجروح اولمیه صدرج
الامعا بوامعاء ثلثه ده اغلب واکثر اولدوغنک منفعتی بودر که صفراء محضه بوامعادن کثرت اوزره
مرور ایتسه بوامعایی سحج وجرح اتمیه وبو اصناف امعاء ثلثه جمده اصناف امعاء ثلثه باقیه دن ادق
والطفدر بوجهتدن بوامعاء ثلثه یه امعاء دقاق دخی دیرلر نته کم امعاء ثلثه باقیه یه امعاء غلاظ دخی
دیرلر مع هذا هر بری براسم ایله مسمی در الا صائمه متصل اولان بومعاء دقیقک اسم مخصوصی یوقدر که
امعاء ثلثه ادقانک مجموعنه اطلاق اولنان وصف ایله موصوفدر زبدة الطبده ندر که معاء اعور اسفل معاء

خریطه نه یا ...

دقاقه متصلدر و معاء اعورک خریطه کبی فم واحدندن غیری فمی یوقدر که جانب فوقدن کندویه مندفع اولانی بو فمله قبول ایدر دکندو تنک اسفلنده اولانه دفع ایتدیکنی بو فمله دفع ایدر و بو جهتدندر بو کا اعور دیرلر و اعورک وضعی میل قلیل ایله جانب خلفه و یمینه مائلدر و اعور انسانده معدهٔ اخری کبیدر و اعورک منافع کثیره در بر منفعتی بودر که ثفل ایچون مجمع در ثفل بو معاده مجتمع اولوب تبرز ایچون هر ساعتده قیامه احتیاج قالمز بلکه اعور ثفل ایچون بر مخزندر که ثفل بالکلیه آنده مجتمع اولور تاکه بو ثفل معده دن صکره کبده مجاورتنه حرارت کبددن بر هضم دخی استفاده ایده و اعورک تحتنده اولان امعایه نسبتی معده نک فوق اعورده اولان امعاء دقاقه نسبتی کبیدر انکیچون اعور جانب یمینه مائلدر که کبده قریب اولوب کندوده اولان ثفله مجاورت حرارت کبددن هضم تام افاده ایده صکره ثفل اعوردن منفصل اولوب معاء آخره کیدر که ماسار بقیهٔ ثفلی معاء آخردن امتصاص ایدر اعوردن اتمز و اعوره فم واحد کافیدر زیرا وضع اعور وضع معده کبی طول بدنه دکلدر مضطجع کبیدر انکیچون فم آخره محتاج دکلدر و سائر امعاده مجتمع اولان فضولک مجموعی متفرق اولسه اندفاعی متعذر اولوردی منافع اعوردندر که بر تقدیر تفرق فضول متعذر الاندفاع اولان فضولک مجمعیدر و اندفاع فضول متعذر اولدقده حدوث قولنجدن امن حاصل اولمزدی اما امعاء اخودن فضول مجتمع اولسه جمله واحده ده اندفاعی ممکن اولور زیرا اندفاع مجتمع اندفاع متفرقدن ایسردر و کیرو کچن کبی منافع اعوردندر که معاده تولد لابد ولازم اولان دیدانک منشای اعوردر زیرا تولد دیداندن خالی بدن نادر اولور دیدان قلیلة العدد و صغیرة الجحم اولدقده کیرو کچن کبی تولد دیداننده دخی منافع واردر و ثفل اعورده متعفن ورایحه سی متغیر اولور صاحب تجارب الطب بهاء الدوله قولی اوزره ثفل قولونه و اعورده عفن اولوب رایحه سی متغیر اولور راقم الحروفه لایح اولدرکه تعفن و تغیر ثفل اعورده اولدقدن صکره قولونکه تحت اعورده در انده اولماسی بیانه محتاج دکلدر انتهی زبدة الطبدندرکه علت فتق اربه ده کیسهٔ خصیه یه نازل اولان معاء اعوردر زیرا بو معا مخلی عنه درماسار یقا ایله باقی امعایه مربوط و متعلق دکلدر و بر رباطه متصل دکلدر و قولون اسفل معاء اعوره متصلدر و قولون معاء غلیظه ضیفدر و اعوردن بعید اولدوغی محلده کبده قریب اولمغیچون میل تام ایله جانب یمینه میل ایدر صکره انحدار اوزره جانب یساره منعطف اولور و جانب ایسره محاذی اولدقده ثانیا جانب یمینه و جانب خلفه منعطف اولوب فقرهٔ قطنیه محاذی اولور و بو مقامده معاء مستقیمه متصل اولور و قولون جانب ایسرده طحال ایله اوغرادقده تنک اولور و انکیچون مادام که امعاء ال ایله عمز اولنمیه ورم طحال امعادن سهولتله خروج ریحه مانع اولور و قولنج اکثر بو معایه عارض اولور و بو معانک اسمی قولنجدن مشتقدر و ثفل بو معادن تدریجله مندفع اولمغیچون بو معاده مجتمع اولور تاکه جوهر غذادن بو معاده قالنلرک ماساریقا یه قریب اولنلرینی ماساریقا امتصاص و جذب ایده و معاء مستقیم اسفل قولونه متصلدر و آخر معادر و معاء مستقیم استقامت اوزره منحدر اولور تاکه اندفاع براز اسهل اوله و امعاء غلاظک ظاهرنده شحم واردر و بو شحم بو امعاده کسب صلابت ایدن برازک برودتنه مقاوم اولمق ایچوندر و امعاء قاوع و امعاء غلاظک سطح داخلی بر رطوبت لزجه خاطبه دن خالی اولمز و بو رطوبت وقایهٔ امعا اولدوغیچون بو رطوبه اطبا صهروج الامعا تسمیه ایدرلر و بو امعانک معاء اعوردن ماعداسی رباطات ایله صلبه مربوطدر که بو رباطات بو امعایی صلبه شد ایدوب اوضاع و

اشکالی اوزره

اشکالی اوزره حفظ ایدر و معاء اعور مخلی عنه وغیر مربوطدر و بو امعانک مجموعی ایکی طبقه لیدر و امعانک ایکی طبقه سی معده نک ایکی طبقه سنه مخالفدر زیرا معده بر جذبه محتاجدر که امعانک کبی جذبه محتاج دکلدر بوندن اوتوری امعانک ایکی طبقه سنده اولانک اکثری لیفدر که امعانک عرضنده در لکن معاء مستقیمک طولنده بر لیف کبیر مستطیل جاذب واردر زیرا معاء مستقیم قولوندن جذب ثفل فعلنک اقتضاسی ایله امعای تنقیه و تطهیر ایدر و معاء مستقیم اتساع معده یه قریب اتساع اوزره مخلوقدر تاکه براز ایچون مجتمع اولاجق بر مجمع اولوب هر ساعت تبرز ایچون انسان قیامه محتاج اولمیه و بو امعانک ایکی طرفلرندن غیری بر بری متحرک دکلدر که ایکی طرفنک بری مری و بری مقعده در و باقی امعانک مجموعی اورده و شرایین و عصبدر و امعا حس کثیره محتاج اولدوغیچون عصب امعاء عصب کبددن اکثردر تجارب الطبدندر که معاء مستقیمک منتهاسی اولان مقعده نک اطرافنده درت عضله مجتمع اولمشدر که بو درت عضله دن عضلهٔ اولی مقعده یی ضم و جمع ایدر تاکه بلا اراده براز خروج ایتمیه و عضلهٔ ثانیه عضلهٔ اولانک فوقنده در دفع براز وقتنده برازی تقویت ایدر تاکه برازک مجموعی خروج ایده و عضلهٔ ثانیه نک ایکی رأسی داخل رجالده اصل قضیبه متصلدر و عضلهٔ ثالثه و عضلهٔ رابعه عضلهٔ ثانیه نک فوقنده مورب وضع اولنمشدر و ثالثه و رابعه نک ایکیسی داخل مقعده یی کندو مکاننده حفظ ایچوندر هر بارکه ثالثه و رابعه یه ضعف و استرخاء عارض اوله مقعده خروج ایدر تشریح الکلیه تجارب الطبده مذکوردر کلیه بر عضودر که لحم صلب مکتنزدن و عروق کثیره دن وکندو یی تغذیه ایدن غشادن مرکبدر و کلیه نک عددی ایکیدر زبدة الطبدندر که کلیتین مائیت دم نضجدن تمییز ایچون بر آلتدر و کلیتیندن هر برینک عنق قصیری واردر که کبده کلوب کبددن طلوع ایدن اجوفه متصل اولور تاکه بو عنقک منفذندن کبددن کلیتینه مائیت منجذب اوله و کذلک کلیتیندن هر بری ایله مثانه بیننده منفذ آخر واردر که بو منفذلره اطبا حالب تسمیه ایدرلر و کلیتین اغتذا ایچون استصحاب ایتدکلری دمدن مائیتی تنظیف و تمییز ایتدکدن صکره مائیت صرفه یی کلیتین بو منفذلردن مثانه یه ارسال ایدر و کلیتین ضعیف اولوب دم ایله اغتذایه و بو دمدن تمییز مائیته قادر اولمسه بو مائیتک مجموعی غساله لحم کبی خروج ایدر و کذلک کبد ضعیف اولوب کماینبغی مائیت دمدن متمیز اولمسه بول غساله لحمی کبی خروج ایدر و کلیتیندن هر برینک شکلی ظاهر سطحی محیط نصف شیء مدور کبیدر و محدب کلیتین صلب قرینده در و لحم کلیتین لحم ملزز مکتنزدر و هر بر کلیه نک باطننده تجویف واردر که بو لره منجلب اولان بو تجویفده مجتمع اولور و کلیهٔ یمنی وضعده کلیهٔ یسرادن ارفعدر بر حیثیت ایله درکه کلیهٔ یمنی کبده مماس اولمغه قریبدر بلکه زواید کبددن کلیهٔ یمنی جانبنده اولان زایده یه مماسدر و کلیهٔ یسری کلیهٔ یمنی دن انزلدر و کلیتینه بر عصب صغیر کلوب اوزرنده منبسط اولور و کلیتینک عنق و برابخ و مجموع اجزاسی ایله تغشیه ایدر تاکه کلیتینه حس افاده ایده و کیرو کچن کبی کلیتینه باب کبد جانبندن بر عرق وریدی کلور و کبده کلن شریان مقدارنده کلیتینه بر عرق شریانی دخی کلور زوجیت کلیه نک حکمتی بودر که کلیه دمی مائیت فضلیه دن تنقیه ایدر و بو مائیت کثیره در بو بیه اولمغله واجب اولدر که بو مائیتی کندویه جذب ایدن یا بر عضو کبیر اوله و یاخود ایکی عضو اوله و اکر عضو واحد کبیر اولسه موضعی یا وسط بدن اولوردیکه صدردر و یاخود یمین و یسار جانبلرندن بری اولوردی اکر موضعی وسط بدن اولسه تضییق مکان ایدوب معده و امعایه مزاحمه ایدردی و انسانک جانب قدامه ممتنع الانحنا اولوب منحنی اولدقده الم شدید و مزاحمه یی حس ایتمک لازم اولوردی

واكر بو عضو واحد كبيرك موضعی يمين ويسار جانبلرينك بری اولسه جانب يمينده كبد ومعاء اعوره مزاحم اولوردی وجانب يسارده طحال وقولونه مزاحم اولوردی وقامت انسانه حال استوا واستقامت اوزره اولميوب اول عضو واحد كبير جهتنه ميل ايدردی پس حكمت الهيه ايجاب ايتدی كه عضو واحد كبيرده بدل زوج اوله وكبير وكچك كبی بر حكمتی داخی بودر كه انسان اكرچه ظاهرده شخص واحددر لكن هر عضوی زوجدر وزوج كورنميان عضوی دخی شقيدر نته كم اولاد مانعك ايكی قسمه انقسامنده معلوم اولدی ايدی وانسانك عينی ايكيدر واذنی ومنخری ايكيدر ولسانی علاف واحد ايچنده ايكی شقدر ورئه سی ايكی قسمدر وقضاء صدری واورده وشراين وعضلات واعصاب وغضاريف وعظامدن جميع اعضاء متشابهة الاجزاسی ازواجدر كه صورتده بر ومعناده توأمان كبيدر پس كليه سی داخی زوج اولمق واجب اولدی ولحم كليه نك تكرزنده منافع كثيره واردر بر منفعتی بودر كه قوتی آنجه هرا ولور وبر مائيه حاده كه آكا خلط حاد مستصحب بومائيه دن كليه يه منجلب اولان شيده كليه سريع الانفعال اولمز وبر منفعتی بودر كه كليه قوتی ايله امساك مائيه صبر ايدر كه تا كه اول مائيه دن دم متميز اولور تا كه كليه اول دم ايله اغتذا ايده وبر منفعتی بودر كه كليه مائيت حاده امساكنه قادر اولوب آندن منفعل اولميه انسان وقت اختيارنه دك امساك بوله قادر اولور وبر منفعتی بودر كه كليه رقيق اولميه شئنك نشفنده وجذبندن ممنوع اولور وبر منفعتی بودر كه كليه نك تصغير حجمی تكرز لحمی عوضی ايله تدارك اولندی وباطن كليه ده اولان تجويفك منفعتی بودر كه كليه نك قوت عاديه سی دموتی مائيتدن تميز ايدوب دموتی كندو غذاسنه صرف ايتمكيچون وصكره مائيتی مثانه يه ارسال ايتمكيچون مائيت مستصحب اولان دم ايله مائيت بو تجويفده مجتمع اولور وكليه يمنی كليه يسرادن ارفع وضع اولندوغنده منفعت بودر كه كليه يمنی كبده اقرب اولوب كليه يسرادن اجذب اوله وتشريح قلب ورئه ده تبيين اولندی كه قلب ورئه نك غذالری لايق اولان جميع اعضانك غذاسنده نضج بردم نقره نضجيده اولمقدر تا كه قلب ورئه يه واصل اوله واشتغال نضج وتصفيه سيلازم بر سنه قالميه ايچون قلب ورئه يی تغذيه ايدن عروق كلتيه نازل اولوب صكره قلبه صعود ايدر وبونده ايكی نوع منفعت واردر نوع اول بودر كه قلب ورئه يه واصل اولاجق غذا نقره صرف واصل اولمق ايچون قلب ورئه يه كيدن دمی انضاج ايدن مائيتی كليه تنظيف ايدر نوع ثانی بودر كه بو عروقك نزول وصعودنده مسافه طويل اولوب غذانك كبددن انفصالی ايله قلب ورئه يه اتصالی بيننده اولان طول مدت سببی ايله غذا بو عروقده نضج بولور وكلتين اوزره بو عروقك مروری سببی ايله كليه نك امراض واورام وقروحنده اكثريا نكهت انسانه متغير اولمق واقع اولور ومرض كليه قلب ورئه يه سرايت ايدر واكثريا بوداخی واقع اولور كه قروح كليه دن منجلب اولان قيح قلبه تصاعد ايدر وخفقان وغشی ايراث ايدوب اهلاك ايدر **تشريح المثانة** مثانه بر عضو عصبانيدر كه عصبی باطندن مخلوقدر تا كه قوتی اشتداد اوتيح اولوب وبو قوتله قابل تمدد اوله ومثانه بر خريطه كبيدر كه بلوطی الشكل در وبيضيه كبی ايكی باشندن الضيق در ووسطی اوسعدر وليفك اصناف ثلثه سنده منتسج بر غشا ايله مبطوندر تا كه افعال ثلثه جاذبه وماسكه ودافعه اتمام ايله قائم اوله ومثانه ايكی طبقه ليدر مثانه نك بطانه سی عمق وغلظ جهتی ايله ظهاره سنك ضعفيدر زيرا مائيه حاده يه ملاقی اولان بطانه سيدر ومثانه افعال ثلثه جاذبه وماسكه ودافعه ايله قائمدر وظهاره سی بطانه سنك وقايه سيدر تا كه ازتكار وتمددی وقتنده مثانه منفسخ اولميه واما آب

وتغنج الريح تحت الحل الثقيل اذا لم يطقه والقارة نی الما تقطعت رامور

انثيينك اكبر

انثيينك ايكی بر بخلرنده مثانه يه منجاب اولوركه بو ايكی بر بخك مثانه بر سلولی واردر كه بو بر بخين آبی تجويف مثانه يه تفجير ايدركه مثانه نك طبقهٔ باطنه سنده غوض ايدرلر آب بو بربخيندن مثانه يه منصب اولور حتی مثانه ممتلی ومزتكر اولدقده بطانهٔ مثانه ظهاره سی اوزره منطبق اولور زيرا آب باطن بطانه دن ظهارهٔ مثانه يه مندفع اولوركه كويا طبقهٔ واحده در بينهما ده منفذ وبر بخ يوقدر بوا جلدن ازتكار مثانه وقتنده آب كيره وسنه رجوع وعود ايتمز وصاحب تجارب الطب بهاء الدوله تشريح مثانه نك بو محلنی صاحب زبدة الطبه مخالف ايراد ايدوب ديركه كلتيندن مثانه يه مفتوح منفذلر واردر وبو منفذلر مثانه يه واصل اولدوغی يرده باطن مثانه يه اولقدر استقامتله مفتوح دكلدر كه كلتيندن كلن آب منفذ كلتيتی تجوب طوغری مثانه يه منصب اوله بلكه كلتينك منفذلری اول مثانه نك صفاقی اولان طبقهٔ ظاهره ايله عصبانی اولان طبقهٔ باطنه وسطنده ايكی منفذه مفتوحدر وبو طبقتين بيننده اولان بو ايكی منفذ خروج بولنك مجرا سنه قريب كاوب واول مقامده ايكی منقذ بر اولوب مثانه نك طبقهٔ باطنه سنه مفتوحدر كه آب بو مقامده مثانه يه منصب اولور وبو ايكی منفذ بر اولدوغی يرده باطن مثانه دن بو منفذك اوكنده معلق غشاء صغير ايله بو منفذ مغشی در تا كه مثانه ابدن ممتلی اولدقچه مثانه آب كيره عود ايتمك ايچون بو غشاء ايله بو منفذ سد اولنه اما مستنسخ منها اولان نسخهٔ زبدة الطبده بر بخی انثيين غلط اولمق واردر زيرا انثيينك بربخلرندن مثانه يه تفجر ماعقله نامعلوم ايدر انثيين لفظی مقامنده كلتين كركدر نسخه غلط اولدوغی متحقق اولوب كلتين اولدوغی بعد بر جه داخی كبير وزبدة الطبك تجارب الطبه مخالفتی باقيدر وزبدة الطبده ركه مثانه نك بر عنقی واردر آب قضيبه دفع ايدر وبو عنقك تعريجاتی واردر بوا جلدن آب بول دفعهٔ بالتمام تنظيف اولنمز خصوصا ذكورده تنظيف بطی اوزره اولور زيرا مثانهٔ ذكورك تعاريج عنق مثانه سی اوچدر واناثك تعريج عنق مثانه سی بردر وبر اولدوغی مثانه لری رحملرينه قريب اولدوغندندر وعنقك مبداء فمی بر عضله در وبو عضله نك ليفلری فم عنق مثانه ده مجتمعدر كه خروج بوله آلت منعدر وو وقت حاجتده بوله آلت دفعدر نته كم فتح تشريحات اعضاء متشابهه مفرده ده عضله ومثانه تشريحنده بيان اولندی وصاحب زبدة الطب ابو الحسن الترنجی دخی نقل ايله تشريح مثانه ده قول اخترا د ايتدی كه سابق الذكر اولان بر بخين مثانه نك ايكی طبقه سی بيننده طول مثانه ده سلوك ايدرلر كه مثانه نك آخرينه ودافعها اولان عنقنه واروب سالكلرينك نهايتلری بو مقامه واصل اولور وبو ايكی بربخ بو مقامده منفذ واحد اولوب بطانهٔ مثانه يی تقب ايدر وبو مقامده آب مثانه يه منصب اولور وبو منفذ منفذ خفی در زيرا بو منفذ داخل مثانه دن غشاء باطنه متصلدر كه بو منفذك فوقنده بر غشاء صغير واردر بو منفذك اغزنی ستر ايدر ومثابه انصباب آبك قوتی ايله بو غشاء صغير بو منفذك اغزندن ايريلور لكن مثانه ممتلی اولدقده بو غشاء صغير بو منفذك فمی اوزره منطبق اولوب ومثانه نك ايكی طبقه سی داخی منطبق اولورلر بوا جلدن مثانه ده اولان آب كيره عود ايتمز بو قول صاحب تجارب الطب بهاء الدوله قولنه موافقدر ومنفعت مثانه بودر كه نته كم ثقل ايچون بر وعاء جامع خلق اولندی كه ثقل حملهٔ واحده ده مندفع اولنجه مجتمع اولمق ايچون بو وعاء ثقل استيعاب ايدوب ودفعه مندفع اولمغله حيوان مواصلت تبرزدن مستغنی اولور كذلك نقض ودفعه مستحق مائيتدن منجلب اولان شئ ايچون بر جونه خلق اولندی كه اول شئ دفعهٔ واحده ده اختيار واراده حيوانی ايله خروج ايدنجه اول شئنك مجموعنی واكثرنی بو جونه استيعاب ايدوب مواصلت نقض ودفع

نقض الثوب والشجر كضرب حركه فانتفض وشدد للمبالغة والمراد كرشها والاستنفاض الاستخراج ويكنی به عن الاستنجاء لان المستنجی ينفض عن نفسه الاذی ای يزيله رامور

بوله احتیاج قالمیه واول جونه مثانه در تشریح الانثیین انثیان اعضاء تناسلدن ایکی عضودر وتناسلده
اصل انثیاندر منی بو ایکیسنده تولد ایدوب بونلرده بیاض اولور وماده منی بررطوبتدرکه انثیانه منجلب اولور کویا
مجموع بدنک فضله هضم رابعدر وبو فضله دمک النضج والطفیدر وجوهر انثیان لحم غددی ابیضدرکه لحم ثدی کبیدر
نه کم ثدی کیبوسی دم احمره دوندررکذلک انثیان دم احمری منی ابیضه دوندرر خصوصا که هوائیت ودمک
بودمده تخضخضی سببی ایله سریع الاحاله در وفوهات وتعاریج والتفافات کثیره عروق ساکنه وعروق نابضه شعبنده
ماده منینک انثیانه انجلابی سببی ایله ماده منی انثیاندن روح وحرارت وغذا استفاده ایدر وبو مسافات
عروقده دم نضجنک انثیانه انجلابی وبو مسافه فائده روح استصحاب ایله تخضخضی سببیدر بودمک بیاضه
استحاله سنک استعدادی شدید اولور وانثیانه کلن کثرت شعب عروق سببی ایله قطع عرق واحد صورتنده
اولان خصیه بو مقامده ظاهر اولان کثرت فوهات شعب عروقدن اولوری کویا هر عضودن برعرق قطع اولنمش
کبی اولور بو اجلدن خصیانک قواسی کتمش ومفاصلی مسترخی اولمش بولنور که بو حال جمیع حرکات وعقول واصول
خصیانده مشیرنده ظاهر اولور وشول مجری که آنده عروق انثیینه کلور بو مجری عانه اوزره اولان صفاقدر وانثیینه
کلن اورده وشعب شراینی تغذیه ایدن غشانک منشای صفاق اعظمدرکه تشریح مری ومعده قرینده ذکری سبق
ایتدی وکیرو کجن کبی بو مجرا ایله غشاء نخاع متصل اولور وانثیانه کلن بر بجه منجذب عروق وعلایق اوزره نازل اولور
پس اوعیه نافذه بربجه متولد اولور که بو بربجکه منی مجامعت شاده رحمه منزرج اولور واوعیه منینک اسمی
برابخ کبیدر وتجارب الطبده مذکوردر برابخ موزشکلنده بر جسمدر وکیر وزبدة الطبده درکه هر بیضه خصیه ده
بر برنج واردر وبو برنج اگرچه بیضه یه متصلدر اما کویا که بیضه دن منفصلدر وهر بربجک بیضه یه منفصل اولان
طرفی بر اتساع ایله متسع اولورکه بو اتساع جوزه محسوسه کبی اولور وصکره کتدکجه تنگ اولور وصکره بو ایکی برنج
عنق مثانه یه متوجه اولوب مجرای بول التنده قضیبه داخل اولورلر واکثر ناسده بیضه یسری دن اقوی در الا اعسر
حکمنده اولان ناسده دکلدر واقوی اولدوغنه وجه بودرکه بیضه یسرایه کلن عرق عدد ده بیضه یمنایه کلن عرقدن
غیریدر ونوعده غیریت بوقدر وبیضه یمنایه کلن عرق اکا دم کثیر والنضج وانقی جلب ایدر بوجهتدن بیضه
یمنی اقوی در دیرلر تشریح القضیب قضیب برعضودرکه رباطات واعصاب وعضلات وعروق
ضاربه وعروق غیر ضاربه دن مؤلف ومرکبدر وقضیبه لحم قلیل داخل تخلل ایدر واصل قضیب جسم رباطی درکه
عظم عانه دن نابت اولور وکثیر التجاویفدر واوسع تجاویفی اکثر احوالده منطبقدر وقضیبک نعوظ وانتشاری
بو تجاویف ریح ایله ممتلی اولدقجه واقع اولور وجسم قضیبک تحت وفوقنده لا یوج اولاندن زیاده شرایین
کثیره واردر واگرچه جوهر قضیبده غالب دکل ایسه داخل فقار نخاعدن قضیبه اعصاب کلمشدر وکنده وجوهرینک
عصبی رباطی وعدیم الحس در وعضلات قضیبک ذکری تنقیح تشریحات اعضاء متشابهه مفرده ده سبق
ایتدی وقضیبک اوچ مجراسی واردر برمجراسی بول ایچون وبر مجراسی منی ایچون وبر مجراسی ودی ایچوندر تجارب
الطبده مذکوردرکه مجاری قضیبک اتحادی رأس قضیب حوالیسنده اولور وزبدة الطبده درکه قضیبه قوت
انتشار وریح قلبدن کلور وحس دماغ ونخاعدن کلور وغذا کبددن کلور وقوت شهوت مشارکه کلیه ایله
کیرو کجن کبی قلبدن کلور اما اصل قوت شهوت قلبدر تشریح الرحم رحم آلت تولید اناثدر وخلقتده
آلت تناسل ذکوره مشاکلدر لکن آلت ذکور تامه بارزه در وآلت اناث ناقصه درکه باطنده مختبیدر ورحم

رحم بمنزله الکیسه وعنقی بمنزله القضیب

الت ذکورک

الت ذکورک مقلوبی باخود قالبی کبیدرکه نطفه خصیه صفاق رحم وقضیب عنق رحم اولور وداخل
رحمده بر طوق مستدیر عصبی واردرکه کیس کبیدر ووسط رحمده تمام اولمشدر وبو طوق اوزره بوابیر
کبی زوائد واردر وخلق رحمک عروق کثیره سی واردر وبو عروق جنینه بو مقامده غذا اولمق ایچوندر ودم
دخی فضل طمثه منافذ کثیره اولمق ایچوندر ورحم رباطات کثیره قویه ایله سره ومثانه وعظم عریض جانبنده
صلبه مربوطدر لکن ربطی سلس در ورحم جوهر عصبیدر تخلو قدر اشتمال جنین اوزره ممتد اولور ووضع
حمل وقتنده مجتمع اولوب حجم یسیر اولور وتجویف رحم مستتم اولمز الا استتمام نمو انسان ایله مستتم اولور نه کم
حجم ثدیین دخی استتمام نمو مستتم اولور زیرا بونلردن اول معطل اولورکه محتاج الیه اولمز ورحم ایکی طبقه دن مخلوقدر
وطبقه باطنه سی عرقیه اولمغه قریبدر وبونلردن اولوری خشونت اوزره در ورحمده منتقر اولان عروقک اغزلرینه
که نقر رحم تسمیه اولنور اغشیه جنین آنده متصل اولور وطمث بو اغزلردن سیلان ایدر وجنین بو اغزلردن اغتذا
ایدر وایکی طبقه نک طبقه ظاهره سی عصبیه اولمغه اقربدر ویکتادر وطبقه باطنه قسمین متجاورتینه منقسم
کبیدر وبو ایکی قسم ملتحمین کبیدر وبروجه اوزره موضوعه درکه اگر طبقه ظاهره منسلخ اولسه عنق واحد ایله رحمین
ظاهر اولور وانسانده رحمک ایکی تجویفی واردر وانساندن غیری حیوانده تجاویف رحم اثدانک عددی اوزره
در وجمله اثدانک عددی اوزره طوغورلر ورحم غلیظ وثخین اولور کو یا وقت طمثده سمین اولور وصکره طاهر
اولدقده مجتمع اولوب یابس اولور ورحمده فم فرج خارجه محاذی بر مجرا واردرکه منی بو مجرادن واصل اولور وطمث
بو مجرادن قذف اولنور وجنین بو مجرادن طوغر وبو مجرا حال علوقده غایت ضیق وتنگ اولورکه علوق اکا داخل
اولمامغه قریب اولور وصکره یاذن الله متسع اولوب جنین اندن خروج ایدر وانقباض بکارتدن اول رقبه
رحمده غشاء نیده رقیق رباطات وعروقدن منتسج غشیه واردر انقباض آنی هتک ایدر وبعض نسوانک
رقبه رحمی کویا غضروف اوزره غضروف کبی اولورکه سمن اکا زیاده صلابت وحمل ایراث ایدر وموضع رحم
خلف مثانه وقدام معای مستقیمدر ورحم فوقده مثانه دن زیاده در نه کم مثانه عنقی ایله تحتده
رحم دن زیاده در ورحم قرب سره ما بینی ایله آخر منفذ فرج ما بینیده درکه آخر منفذ فرج رقبه رحم در ورقبه
رحمک طولی التی اصبع ایله اون بر اصبع بیننده درکه تجارب الطبده عرض اصبع معتبردر وکاه استعمال جماع
وترک جماع ایله قصیر وطویل داخل اولور ومقداری مجامعتده معتاد اولانک شکلی ایله متشکل اولور
وطول رحم دخی طول رقبه سنه قریبدر وندرت اوزره معا اعلایه مماس اولور تشریح الانثیین
ومثانه نسوان نسانک رجال کبی انثیانی واردر لکن رجالک انثیانی کبیر وبارز ومتطاول واستداره یه
مائلدر ونسانک انثیانی صغیر وتفرطحه مائلدر وفرجک ایکی جانبلرنده موضوعدر ونسانک انثیانندن هر بری
برغشاء عصبیده متحصندر ایکیسنی ضابطه واحده جمع ایتمز ورجالده اوعیه منی بیضه خصیه بینی ایله اصل قضیبدن
مستفرغ بیننده اولدوغی کبی نساده داخل اوعیه منی خصیتینک بیضه لری بینی ایله داخل رحمه متوجه منقذف
بیننده در لکن اوعیه رجالده حصیتیندن ابتدا ایدوب جانب فوقه مرتفع اولور واول تقعره ده مختفی ومندمس
اولورکه علاقه خصیه اول تقعره دن منحط درصکره اصل قضیبده اولان مجرانک ایکی جانبندن بو مجرایه واصل
اولور واما نساده اوعیه منینک ایکی زائده سی واردر بونلر منقوش ایکی قرن کبی اولوب حصیتیندن خارجینه
میل ایدرکه حالبان جانبنده کورینوب طرفلری اریبتنیه متصل اولور ووقت جماعده متواتر اولوب عنق رحمی

رحمی ایکی جانبه جذب ایتمکی قبول ایچون عنق رحمه مختلط اولورلر و عنق رحم منفتح اولوب اکا منی واصل
اولور و کبر وکیجه کبیر رجالک اوعیهٔ منی سی ایله نساءنک اوعیهٔ منی سی مختلف اولورلر که نساده اوعیهٔ
منی خصیتینه متصلدر و هر بر خصیه سندن بر شئ نابت اولوب زائدتین قرنیتین مذکور رتبه نافذ اولور و
منی بی اوعیه یه قذف ایدر و بو ایکی شئ نابته قاذفی المنی تسمیه اولور و نساده اوعیهٔ منی خصیتینه متصل اولدوغنک
حکمتی بودر که نساءنک اوعیهٔ منی سی لینده بیضتینه قریبدر و بو اوعیه نک وغشالرینک تفصیلنه احتیاج
یوقدر زیرا بونلرکن ایچرودر قذف بعیده محتاج دکلدر و رجالده اوعیهٔ منی خصیتینه متصل اولمدوجن
بولنمز زیرا رجالک اوعیهٔ منی سی خصیتینه متصل اولسه بو اوعیه متواتر اولدقده صلابتلری سببی ایله خصیتینه
اذا ایدرلردی ولهذا رجالده اوعیهٔ منی ایله بیضتیتی بیننده بر واسطه خلق اولندی که اکا اقندیدو وس
تسمیه اولنور و مقذف وقت قذفده بو واسطه نک باطننه کلور تجارب الطبیه مذکوردر که نساءنک اوعیهٔ
منی سی بیضتینه اتصال تام ایله متصل اولدوغنک حکمتی بودر که بو اوعیه نک بر رأسی رحم جانبنه متوجه
تخرج منی در نساءنک منی سی مصلحت تولید ایچون رحمه دوشوب و آنده مجتمع اولمغه محتاج در ولهذا رجالک
اوعیهٔ منی سی منفصل شکلنده بیضتینه مماس اولدوغی کبی نساءنک اوعیهٔ منی سی داخی منفصل شکلنده
متصل دکلدر بلکه بر جانبی اتصال تام ایله متصلدر و نساءنک اوعیهٔ منی سی ضعیفدر بو جهتدن قذف منیلری
بالدفعات واقع اولوب دفعهٔ فارغ اولمزلر و کثرت جماعدن رجال کبی ضعیف اولمدقلرینک حکمتی
بودر و نساءنک ثدیینی بر لحم غددی و متخلخل درکه باطن جلدنده رحمدن ثدیینه عروق کثیره متصلدر و ایام
حملده فضلهٔ حیض اولان دم بو عروق ایله ثدیینه کلوب جوهر ثدیینک طبیعتی اول دمی تبییض ایدوب
لبن اولور که بچه دم لر غذاء اطفال اولور فسبحان من خلق الانسان بهذه التدابیر **فتح قوی انسانیهٔ** نزهة
القلوب ده مسطوردر حضرت خلاق علی الاطلاق جوهر وجود انسانی خلق ایتدکده قوام بدن انسان ایچون
بدن انسانده قوی ابداع ایدوب بو قوانک هر برنده نیجه منافع جلیله ایجاد ایتدی که بو منافع بو قوادن
متوقع اولان افعالک سبب صدوری اولوب متوقع صدور ایده و یقظهٔ انسان حالنده بدن انسان
و قوی وروح بر بلده یه تشبیه ایتمشلردر که اسواقی مزین وآراسته و دروبی مفتوح وگشاده و ارباب حرف
صنایعه مشتغل و ارباب معاملاتی متحرک و اهالی بلده متمکن اولوب ردنوع وزینت بلده کما ینبغی
مکمل اوله و حال نومده حرکات قوی سکون اوزره اولدوغی جهتدن بو بلده نک اسواق و دروب و ابوابی
بیوتی مغلوق و بسته و اهالی بلده حرکات و تعاملدن آسوده و بلده و آمدشد خلقدن فارغ و آرامیده
اولمش کبی اولور نته شعر شاعر بو معنایه مناسبدر   نه آوای مرغ و نه هرای دد   زمانه
زبان بسته از نیک و بد   و حال حیاتده اعضا و جوارح و بدن انسانی بر بیت مزین و معموره تشبیه
ایتمشلردر که قوی انسانی اول خانه نک در و دیوارنده الوان مختلفه ایله نکاشته نقوش و صور
دلفریب کبیدر و روح اول خانه ده روز و شب پرتو شمس و شعلهٔ شمعدر که اول خانه انلرله
روشن و منوردر و هر بار که شمس غروب ایتمیه و شمع منطفی اولمیه اول نقوش و صور ظاهر و نمایان
اولوب رویتی ایله انتفاع اولنور یعنی بدن انسانی پرتو روح انسانی ایله فهم و عقل و ادراک و بونلر
امثالی قوتدن اهتزاز اوزره اولوب کماله وصول بولور اگر پرتو شمس سحاب مظلم حائل اولوب و
اهتزاز جنبیدن و درخشیدن ستاره بوقت فروشدن و جنبیدن موکب و شتر با و از صدا اهتزاز و بانگ نشاط و شادمانی مزاج

فتیل شمع

فتیل شمع قلیل اولوب و آب آلود اولورسه اول خانه نک نقوش و تصاویری رؤیتی ایله انتفاعه وجن
و نقصان طاری اولور یعنی بدن انسانده بر مرض حادث اولورسه اول مرض سببی ایله قوی علیل مانده
و ناقص المنفعة اولور و شمس غروب ایدوب شمع منطفی اولدقده یعنی روح بدن انساندن مفارقت
ایتدکده اگرچه اول خانه نک وضع و شکلی بالتمام برقرار ایسه داخی اول نقوش و تصاویر نامرئی
اولوب اول خانه ده بالکلیه نفع قالمز و اشبو مانحن فیه اولان منظره ثامن عشر مقدمه سنده
سبق ایتدی که روح انسانی جوهر و بدن عرض در و عرض بی جوهر معتبر اولمدوغنده شبهه یوقدر خصوصا
که وجود عرض سبب ظهور جوهر اوله ولهذا بدندن مفارقت روح ایله که غروب شمس و انطفاء شمعدن
کنایتدر اول خانه بالکلیه خراب و بی منفعت قالور   جان عزم رحیل کرد گفتم که مرو   گفتا چه
کنم خانه فرو می آید   و قوی انسانی ایکی صنفدر بر صنفی قوی خارجه و بر صنفی قوی داخلیدر **قوی خارجی**
بش قوتدر که اولی لامسه و ثانیه شامه و ثالثه باصره و رابعه سامعه و خامسه ذائقه در و بونلره
حواس لامسه در که بو حس مجموع حیواناتده موجوددر و حیوان و نبات بیننده فرق اول لمس حسی ایله در
زیرا ذی روحه بر نسنه طوقنسه لامسه ایله آنی احساس ایدوب مولم ایسه آندن اورکر و دکل ایسه لمسی
ایله انس ایدر نبات بوکا مخالفدر که قطع و احراق ایتسه لر طویمز اگر حیوانده حواس ظاهری اولمسه
کندو احراسندن غیری غذا طلبنه قادر اولمز ایدی پس احس ثانی که شم در حس لمسدن مفارق اولمامق
لازم کلدی تا که وجود حیوانه نافع اولوب تشخصندن بعید اولان نسنه یی شامه ایله ادراک ایدوب سائل
شیئه قریب اوله و حس ثالث که بصر در لامسه و شامه دن مفارق اولمامق لازم اولدی تا که
لمس و شم ایتدوکی شیئک جوهرینی کوره و باصره ماورای حجابه نافذ اولمدوغی جهتدن حس رابع که
سامعه در لامسه و شامه و باصره دن مفارق اولمامق لازم اولدی تا که باصره ادراک ایتمدوکی
نسنه یی استماع ایله بلوب ماهیت و منفعت و مکانینی ادراک ایده و وجود حیوانه نافع و مطلوب
اولان نسنه حاصل اوله قدح حلاوت و مرارت و عفوصت و حموضت و ملوحتده موافق مخالفدن
فرق ایچون حس خامس که ذائقه در حواس اربعهٔ مذکوره دن مفارق اولمامق لازم اولدی که ذائقه
فرق موافق و مخالف ایدوب حیوان مخالفدن اجتناب و موافقی تناول ایله وجود حیوانه نفع کلی
اوله و اگر ذائقه اولمسه قوی اربعهٔ مذکوره ایله غذانک موافق مخالفندن فرق اولنمیوب قوی
اربعه نک فوائدی معطل اولوردی حضرت خلاق حکیم علت حکمته حواس ظاهره یی ذائقه ایله تکمیل
ایتدی تا که قبول نافع و رد ضار ایده و جزء بدنه صالح غذانک انتخاب و اختیار ایدوب آنی اکل
و تناول ایله مرتبهٔ نباتیه و حیوانیه دن مخارج و مرتبهٔ انسانیه یه نائل و ملاصق اوله و داعیهٔ انسانیت
ایله درج معارف الهیه یه عروج انسانه ال ویره و بو حواس ظاهره نک حقیقت کیفیتی بودر که لمس
مجموع جلد بدن انسانده موجود بر قوتدر که برودت و حرارت و رطوبت و یبوست و خشونت
و لین و ثخانت و رقت و رخو و صلابت و ثقل و خفت و بونلر امثالی اشیانک هر برینی کند و
حدی ایله ادراک و فهم ایدر و شم دماغده موضوع بر قوتدر که هوا اکا ایصال ایتدوکی روائح ادراک
ایدوب رائحهٔ طیبه یی رائحهٔ کریهه دن فرق ایدر و بصر عینک عصب مجوفنده مرتب بر قوتدر که صور

اشیای اضوا، والوان ایله فرق ایدرنته کم ضیا جسم شفافه مؤثر اولدقده اول جسمدن ضیا اشیا اوزره منعکس اولور کذلک ضیا بصر عینک انطباق شفافنده منعکس اولوب اول انطباقدن ضیا مجموع وجوده سرایت ایدر که عین رؤیت ایله احساس ایتدوکی اشیایی کویا جمیع اجزا وجود رؤیت ایله حس ایدر وسمع داخل صماخک عصبنده مرتب بر قوتدر که اصواتی ادراک ایدر زیرا ایکی جسم کرک خفیف اولسون کرک ثقیل اولسون مصادمه ایتسه بینهماده اولان هوا ایکیسینک ارالرندن طشره وثب ایتمک استدکده بالضروری هوای آنی خرق ایدر و بو خرقدن بر شبهه بر صوت ظاهر اولوب کرک شکل اولور وتمدد ایله لاشی اولور اما قبل الاضمحلال صماخده پرده سمعه ایریشوب اول پرده آنی ادراک و فهم ایدر و فائده استماع ظاهر اولور و ذوق جرم لسانده موضوع و موجود بر قوتدر که اطعمه دن لسانه مماس اولان اشیایی زبانده اولان لعابک حلاوتی واسطه سی ایله و لعاب اطعمه ایله مختلط اولوب اجزا اطعمه ولعاب ممتزج اولمغله لسان اول اطعمه نک طعمنی تمییز ایدوب کیفیتنی ادراک ایدر و شیرینی تلخدن وعفصی حامضدن دبی تمکی تمکیندن فرق ایدر و انسانده بو قوی خارج و قوای داخلی ایله اسباب وجود مرتب و مهیا اولوب رزق مقسومنه واصل اولور و مرتبه طفولیتدن صبا و شباب و کهولت و شیخوخت منتهی اولوب منزل عدمده آرام ایدر قوی داخلی بو داخی قوای خارجی کبی بش قوتدر که اولکی خادمه و ثانیه مخدومه و ثالثه مدرکه و رابعه محرکه و خامسه عقلیه در و بو قوانک هر بری درت قسمه منقسمدر و قوای داخلیدن قوت اولی خادمه در که درت صنفدر بری جاذبه و بری ماسکه و بری هاضمه و بری دافعه در و جاذبه اولدر که اثناء قعود و قیام و انتکاس و نوم و بونلر امثالی هر نه وضع و حالده اولسه جاذبه کند و خاصیتندن قالمیوب تلخ و شیرین و ترش و تمکین اغذیه دن هر عضوک مطلوبی اولان غذا عضوه مخالف داخی اولورسه طالب اولان عضوه اول غذایی جذب ایدر و بو اغذیه دن هر بری کند و محلنه کیدر و ماسکه اولدر که جاذبه جذب ایتدکلرینی ماسکه حفظ ایدر و حفظی شویله درکه فعل مغیره اول غذایه تأثیر ایتمک ایچون اول غذا بر فرجه دن خروجه قادر اولمز و اول عضو کند و خصه سنی اول غذادن بالتمام اخذ ایدر و هاضمه اولدر که جاذبه جذب ایدوب ماسکه حفظ ایتدوکی غذایی بر حالدن بر حاله احاله ایدر که غذا اول عضوه صالح اولور و عضوه صالح اولمیوب قالانی فضلات اولور و دافعه اولدر که اول عضوه غذا اولمغه صالح اولمیان فضلاتی غذا اولمغه صالح اولوب اول عضوک فراجندن زیاده اولان شئی ایله معا دفع ایدر قوت ثانیه مخدومه درکه بو داخی درت صنفدر بری غاذیه و بری نامیه و بری مولده و بری مصوره در و غاذیه اولدر که غذا عضوه واصل اولدقده آنی جزء بدن ایدر تاکه اول عضوک بدل ما یتحلل اولور و نامیه اولدر که تناسب طبیعی حسنجه اجزا بدنده مؤثر اولوب بدنه نمو ویره تا اول عضوک موجب کمالی اولان نشو و مرتبه سنه ایصال ایدر و غاذیه و نامیه بیننده فرق بودر که غاذیه غذایی کاهی زیاده و کاهی نقصان اوزره و کاهی اعتدال اوزره ویرر و نامیه بو داخی حالده غاذیه یه موافقت ایتمیوب متصل بدنی آرتورمقده در و مولده اولدر که تخم موجودی بدل شخصک مبدأ وجودی اولور که نباتاتده بزر و نوی مبدأ وجود اولدوغی کبی حیواناتده نطفه مبدأ وجود اولور و مصوره اولدر که مبدأ اشکال مختلفه اولور طول و قصر و عرض و استداره و غلظ و رقت و لین و صلابت و بونلر امثالی هر شکل اول مبدأک حالنه لایق ظهور ایدر و بو قوای خادمه و قوای

بزر تخم نور جگر دک مثله

محذومه نك فوایدی اولدر که تغذی وقتنده غذا کند و قدرتی ایله اعضایه واصل اوله مز بالضروره اکا خادمه و مخدومه لازم اولور تاکه آنی اعضایه ایصال ایده حضرت حکیم رزاق جل شانه بدن انسانده بو قوایی نصب ایتدی تاکه قوت شهوانیه اشتها ایله طالب طعام اولوب معده یه ارسال طعام ایتدکده جاذبه اول طعامک خلاصه سن معده دن جکره و جکردن طریق عروقه جذب ایدوب جمیع اعضا و جوارحه ارسال ایده و جاذبه جذب ایتدوکنی ماسکه حفظ ایدر و غاذیه اول غذادن اعضایه اول قدر حظ ایصال ایدر که اول حظ سبب قوام اعضا اولور و مصوره اول غذایی شکل و مو یدن عروق و عصب و عظم و غضروف و شحم و لحم و جلد و بونلر امثالی اشکال مختلفه یه احاله ایدوب بر حال اوزره بدل ما یتحلل اولور که مصوره مقادیر اشکالی قدر واجب و قدر حاجت مراعات ایتمش اولور و اشکالی بر بنی شکل اولمیدوب تغییر ایتمز اکر بو صورت اولمیوب مصوره شکل و مویی اشکال مختلفه یه احاله ده اعضایی تسویه ایدیدی که مثلا حصه انف حصه فخذ مقداری اولسیدی منخر انف مسدود اولوب شکل انف شبیه اولوردی که وجه نامرئی و ناپیدا اولوردی پس هر برینک حصه سن قدر حاجت ویرمک لازم اولدی تاکه انفده غلظ اولمیه و جفنده رقت و حدقه ده صغار عین و بونلر امثالی اعتدال اعضا حاصل اوله و هاضمه بر حالدن بر حاله احاله ایتدوکی غذانک فضله سی زوایدین دافعه دفع ایدر و افراد اجسام ضروری التناسلیدن هر فردک ابقا نوعنه لایق قوتنک وجودی مقتضای حکمت الهیه المغیز مولده ایله اجزا بدنک فضله غذاسندن جوهر نطفه یی ایجاد ایدر تاکه سبب تناسل و موجب بقا نوع اوله و حضرت مصور صور اشیا اول نطفه نک نقاش صورتی اولان قوته امر ایدر تاکه ظلمت داخل احشاده بی معاونت آلات و ادوات عضوا بعد عضو تدریجا اول نطفه دن اجزا اعضا وجودی شبیکه نقش ایدر که اول وجود والدینده اولان اعضادن سر مو تجاوز ایتمز و چونکه حیوانک ظاهر و باطننده بو وجه نقش و تصویره قدرت بو قدر بو تصویر خالق بیچرا و بیچون و صانع بامر کن فیکون تعالی و تقدسدن اولدوغنده ادنی رؤیتی اولان شبهه ایتمز فسبحان من بصائر اولیائه حتی مشاهده فی جمیع ذرات العالم قوت ثالثه مدرکه درکه بو داخی درت صنفدر بری حاسه در و بری خیالدر و بری متفکره در و بری حافظه در و حاسه بر قوتدر که اکا حس مشترک دیرلر محسوساتی علی سبیل المشاهده ادراک ایدر علی طریق التحقیق ادراک ایتمز و باصره و حس مشترک بیننده فرق بودر که باصره اوزره منعکس اولان اشیایی باصره مقابلنده غیری موضعده کورمز و حس مشترک هر جانبدن کورر اما تحقیق ایتمکه قادر اولمز نته کم مریض و خائف بر نسنه یی کورسه لر تحقیقنه قادر اولامزلر حس مشترک داخی بویله در و حس مشترکک مقامی دماغدر و خیال بر قوتدر که وسط دماغده در و خازن حس مشترک مقامنده درکه حس مشترک ادراک ایتدوکی صورتی خیال حفظ ایدر و متفکره بر قوتدر که بو داخی وسط دماغده در و خیالده اولان صورک اجزا تفصیل و ترکیبنده و خیالدن حافظه یه واصل اولان معانیده متفکره متصرفدر و بو وسط دماغده اولان قوت مطاوع عقل اولورسه اکا متفکره دیرلر مخالف عقل اولورسه اکا متخیله دیرلر زیرا متخیله اولدر که تخیلات فاسده و نامعقول ایدر و حافظه بر قوتدر که اواخر دماغده در و حس مشترک و خیال و متفکره دن کندویه واصل اولان معانی اشیایی حفظ ایدر قوت رابعه محرکه در و بو داخی درت صنفدر که بری شهوانیه در بری غضبیه و بری وهمیه و بری عقلیه

شهوانیه ایکی قسمدر بری حلقده در دیری قضیب و فرجده در که بو قوتدن شکایتده قول شاعر در

فرج است و گلو هر دو بدار زده دست   وز زحمت این دو اژدها نتوان رست   این توبه صد هزار اعتباد

ورید وین توبه صد هزار زهاد شکست   و بو ایکی قسم شهوانیه دن قسم اول اشتهاء طعام و اشتیاق

اکلدر که اعضاء غذا طلب ایدر و غذا اعضایه واصل اولدقده سبب قوت و معاون وجودی اولور اکر

اشتهاء طعام اولمیه اجزاء اعضا غذا طلب ایتمزدی و قوتی ساقط اولوب وجود معطل اولوردی نته کم مریض

بلور که بی وجود غذا وجود بدن ممکن دکلدر اما اشتهاء طعام اتمیه قواسی حالت مرضده خواصده معطل کوریلور

پس حکمت حکیم بی علت جلت حکمته اشتهاء طعام حیوانده مرکوز و متقاضی کبی حیوان اوزره لازم اولمغ

اقتضا ایتدی تا که طلب غذا ضروری اولوب غذا اعضا و جوارح حیوانده بدل ما یتحلل اوله و قوی کند و خواهشندن

معطل اولمیه و بو ایکی قسم شهوانیه دن قسم ثانی بقای نوع ایچون آرزوی جماعدر که اکر شوق جماع اولمسه بالضرور

بقای نوع منقطع اولوردی پس مقتضای حکمت الهیه ایله وجود بدنده شوق جماع مقتضاسی اولدی تا که

قسم ثانی شهوانیه هم طلب جماع ضروری اولوب نسل منقضی و نوع منقطع اولمیه و غضبیه غیر اوزره آلت

غلب درکه انکله حیوان جلب منفعت و دفع مضرت ایچون غیره غلبه ایدر و غضبیه مجموع حیواناتده لازمدر اما

انساندن غیریده نقصان اوزره در زیرا حیوانات انجق جلب منفعت و دفع مضرتلری نصب العیندن

غیریده اولماز و انسانده غضبیه نک لزومی زیاده سی بودرکه جلب منافع و دفع مضاری نصب العینده یعنی

حضورنده و غیبتده اولور و وهمیه وسط دماغده بر قوتدرکه حس مشترک و خیالک مدرکاتی اولان معانی یی ادراک

و تمییز ایدر و تمییزی شنیله درکه محبت زید و عداوت عمرو فهم ایدوب طبع اول محبت و اول عداوتده

تحریک ایدر و فاعله بر قوتدرکه اعضاء و جوارحده حادث اولان افعال دائمه نک سبب صدوری اولور و حصول افعال

انقباض و انبساط و تشنج و استرخاء اعضاء ایله داخی اولمق ممکندر و فاعله حیوانده یا هرب ایچوندر یا طلب

ایچوندرکه ملایم و موافقه طالب و مکروه و مخالفدن هارب اولور قوت خاصه عقلیه در و بو داخی درت

صنفدرکه بری فارقه و بری ممیزه و بری محصله و بری محققه در فارقه بر قوتدرکه انسان و حیوانات انجق بیننی

فرق ایدر و ادراک علوم نظری و فکری و صناعاته مستعدر و وجود انسانده طفولیت و بلوغ حالنده مجبول بر قوتدرکه

وهبی در کسبی دکلدر و حکما فارقه یه عقل هیولانی دیرلر و ممیزه بر قوتدرکه انسان حد تمییزه واصل اولدقده جائز

و ممتنع بینینی بر حیثیتله تمییز ایدر که شخص واحد زمان واحده ایکی مکانده کتمک ممتنع اولدوغن و ایکی شخص زمان

واحده مکان واحده کتمک جائز اولدوغن و اعداده ایکی بردن اکثر اولدوغن و دخی بونلرک امثالنی

بیلور و حکما ممیزه یه عقل ملکی دیرلر و محصله بر قوتدرکه بونک سببی ایله ذهنده معانی متعدده حاصل اولور و دخی

طریق تجارب ایله کندو غرضنه مرتبه حصوله ایصال ایدر و حکما محصله یه عقل مستفاد دیرلر و محققه بر قوتدرکه

انسان انکله تحقیق خلاصه احوال و مآل امور ایدوب ختوم آلام آجله دن ترک لذات عاجله ایدر و لذات

فانیه دنیویه یه ملتفت اولمز و حکما محققه یه عقل بالفعل دیرلر و انسانده قلت و کثرت جهتی ایله بو عقولک

تفاوتی عقلک نفوس اوزره اشراقی حسبی ایله در و اشراق عقلک مبادیسی سن تمییز وقتنده در قرب البعیدر که

حد کمال عقولدر و بو معنانک انکاری ممکن دکلدر زیرا محسوس و مشاهددرکه عاقل ذکی معانی مسائل کثیره یی الفاظ

قلیله و نکته رموز و اشاراتله ادراک ایدر و احمق غبی بلید معانی مسئله یسیره یی تفهیم بلیغ و تعلیم بی دریغ ایله فهم ایتمز

وظهور تفاوت عقوله حدیث نبوی مصدقدر نته کم ابن سلام رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم

روایت ایدر که وصف عقده اولان حدیث طویل آخرنده در قال علیه السلام ان الملائکة قالوا

یا رب هل خلقت شیئا اعظم من العرش قال نعم العقل قالوا وما بلغ من قدره قال هیهات لا یحاط به

علم هل لکم علم بعدد الرمل قالوا لا قال فانی خلقت العقل اصنافا شتی کعدد الرمل فمن الناس من اعطی

حبة ومنهم من اعطی حبتین ومنهم الثلاث والاربع ومنهم من اعطی وسقا ومنهم من اعطی اکثر من ذلک

الحدیث حضرت واهب العطیات درکاهندن مسئولدر که بو عبد ضعیفه و جمیع مؤمنین و مؤمنات

و مسلمین و مسلماته عقل بالفعلدن و سقدن اکثر اولمزسه باری مقدار وسع احسان و انعام ایده آمین بمنه

فی خواص و فواید اعضاء و جوارح انسانی اعضا و جوارح انسانک خواصی اول خواصدرکه سایر

حیواناتک بو خواصده انسانه شرکتی یوقدر و خواص و فواید اعضا و جوارح انسان بهجة و فرا و اندن نزهة

القلوب و حیوة الحیوانده مسطور اولان خواص و فواید انساندر که بو مجله ده داخی ثبت اولندی

و انسانک خواص و فوایدندن خاصه اولی نطقدرکه اعظم خواص انساندر و نطق بر خاصه درکه سایر حیواناتدن

اوزره انسانک سبب کرامت و فضیلتیدر نته کم و لقد کرمنا بنی آدم و فضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا

آیت کریمه سی انسانک اکثر مخلوق اوزره کرامت و فضلنه اشارتدر و قوت نطقک نفعی بودر که ضمیر

قائلده اولان معانی یی سامعه رمز و اشارتله تفهیم ممکن ایسه فبها و الا بلادت سامع سببی ایله سامعک مفهومی

اولمین مرتبه یی قائل زینت لفظ و حروف ایله کسوت نطقده عرض ایدوب بالضروره سامعک مفهومی

اولور و بری داخی اولدرکه طبع انسانه خوش کلان انسانه برحال طاری اوله و یا خود اول حال انسانی

اعجاب ایته تبسم و خنده ایدر که انسانک اصحاب حسنده بو حال شایعدر بو مقالنه مورد اولور

بری رخی بشکر خنده وقتل مردم کرد   چو گفتمش که مرا هم بکش تبسم کرد   و طبع انسانه ناموافق

موجب غم و اندوه برحال طاری اولسه کوبا اولور و بری داخی اولدرکه انسان حال ازدواج و ملاعبه ده

بربرندن نقل بوس و کنار ایله تنقل و قبل حصول المراد انواع مزایا ایله مجامعتدن تناول ایدر و بری داخی اولدرکه

سایر حیواناتک و تانیث مرتبه لری سببی ایله لباسلری خز و بر تری اولان وبر و صوف و دیشلری

و انسانک شرف رتبه وجودی سببی ایله لباس انواع ثیاب لطیفه و اصناف اکسیه نظیفه در و

اجزاء اعضاء حیوانیه دن بر جزء اولان خلعت شعرلیدن د موی باریکدن انسان بی نصیب اولمق لایق

اولمیجق عضو اعضاء انسانک بعض موضعی بو خلعت ایله مجلی اولدی تا که وجود انسانک اکثر

زینتی جامع و بعض اذیتی دافع اوله و شیب انساندن غیری حیوانده اولمز و انسانک زمان کهولتنده ظهور

ایدر زیرا حرارت غریزیه که اخلاطک طباخیدر کهولت سببی ایله قوتنه ضعف و فتور عارض اولوب

تمام عملنی ظهوره ایصال ایده مز لازم اولور که بدنده قوت رطوبت و عفونت زیاده اولا و حرارت

غریزیه نک دافعی طبیعی دفعه قاصر اولوب بالضروری شعر انسان بیاض اولور و بری داخی اولدرکه

برکسنه نک بر عضوینده بر الم اوله و یا خود ضربه ایله بر عضوینه الم و خدشی عارض اوله اول موضعی

الی ایله باشمق وجع و المن تسکین ایدر و بری داخی اولدر که برکسنه عینی ارمده مداومت نظر اتسه

رمد ناظرک عینینه سرایت ایدر و کذلک نیم خورده مجذوم و ابرص و اجوب اکلی موجب سرایت

مرضیدر وابرص یا برهنه وضع قدم ایتدوکی ارضده عفونت موضع مشراب ایله بسته اولمادین اول سنه
اول موضعده نبات اولمز وبری داخی اولدرکه مثلا کبش وتیس وبونلر امثالی که خصیه سن سل اتیسه لر جثه سی
قوی اولوب اولدن اولان کندرن اندامی زائل اولور وطعم لحمی خوب اولور اما انسانی خصی اولسه بدنی ضعیف
واندامی کنده وعروقی بحل مانده وتخذی مسترخی واشتهاء اکلی زیاده وعظم طویل واصابعی معوج واشتیاق جماعی
قوی واحتلامی کثیر وعمری طویل اولور وکثرت رطوبات سببی ایله موی اعضاسی ساقط اولور وضعف قوتدن
ساقلری معوج اولور وبدننده ثقل وکسل غالب اولور واکوسل خصیه سی سببی ایله قصبه رئه سنه ضیق طاری
اولورسه صوتی اولقدر متغیر ودقیق اولورکه آوازندن خصی ایدوکی معلوم اولمق ممکن اولور ولعب نرد و
شطرنج وسائر منصوبانه میل ومحبتی افزون اولور وسریع الغضب وسریع الرضا اولور وکتم اسراره قادر اولمز و
بری دخی اولدرکه اعمی نک قوت مجامعتی زیاده اولور وبصیردن ذکی اولور وسبب ذکاسی بودرکه قوت نور
باصره سی مزید قوت نور باطنی سی اولور وبری داخی اولدرکه انسانک جنون حالنده اولان قوت اعضاسی
عقل حالنده اولان قوتندن اکثردر زیرا سبب جنون ایله قوای عقلیه سی عطل مانده اولوب قوای محرکه ده فاعلی
اقوی اولور وبری داخی اولدرکه زن حائض مقابله سحابده فرجنی کشف اتیسه سحاب زائل ومنقطع اولوروجرجنه
اولوب برارضده استلقا اتیسه اول ارضک اشجار وبذور رئه سی بردنا تیز اتیمز واکر فرج مکشوفنی دم تقطر ایدرکن
سباعه اظهار وعرض اتیسه سباع انذی متوحش وکریزان اولورلر واکر مخللات خامضات ومربیات
اطرافنده دوران اتیسه طعم رینه نقصان وخسران طاری اولور واکر زرع فالیز وقثنده مزرعه سنه اوغراسه
ثمره سی بدتر اولور واکر مرآت مجلایه نظر اتیسه مکدر اولور واکر مصروعه لمس ایسه صرع نقصان بذیر اولور
واکر منسلخ الجلد حیه یه یاپشسه حیه هلاک اولور واکر رعی اغنام اتیسه رمه کوسفندانک اطرافنه کرک
اوغرامز زیرا کرک اول رمه اوزره ورسه دردشکمه مبتلی اولور اکر خرقه حیضنی خلف سفینه ده تعلیق اتیسه لر
ریاح ناموافق وباد مخالفدن امین اوزره اولور وپیراهن حائضی قبل الغسل صاحب حمای ربع کیسه
حماسی زائل اولور واکر رجال زن حائض ایله حال حیضده مجامعت اتیسه لر ظرافت وجه ورنک رولری
متغیر اولوب بدنلرنده آبله ظهور ایدر فی الحقیقه زن حائض ایله مجامعت بلاهت عظیمه در طائفه یهود حال
حیضده نسوانه دستان ویرلر وزن حائضی نجس حکمنده فرض ایدوب ماکول ومشروب وملبوسلرنده
شرکتندن اجتناب ایدرلر وبری داخی اولدرکه اکثر حیوانات خصوصا حشرات ارض بلا واسطه ذکور
واناث متولد اولور وانسان بلا واسطه متولد اولمز که انسانک شرف فطرتندندر وبی واسطه اب
تولد ایدن عیسی بن مریم علیهما السلامک تولدنده حکمت خفیه الهیه واردرکه فهم قاصر الادراک
انی ادراک ایده مدوکندن تیه جهل وضلال ده ضایع وسرکردان وملک هلاک اولمشلردر وبری داخی
اولدرکه بدن انسان مجموع اعضاسنه واصل اولور وسائر حیواناتک الی اعضاسندن غایت واصل
اولدوغی عضوی راس قدرجه واذنیدر بو داخی حیواناتک مجموعنده مطرد دکلدر وراس انسانی برج
کبوترده دفن اتیسه لر اول برجده حمامات کثیره مجتمع اولور وراس انسانی بر موضعده وضع اتیسه لر
اول موضعدن پلنک کریزان اولور وقزاونه کهبره دیدکلری علت شری صاحبی کاسه سر انسان ایله
اوچ کون غسل اولنسه الی زائل اولوب فی بعد عود اتمز وعظم انسان مرده یه مبتلی حمای ربع اوزره ربط

اتیسه لر حما اندن مفارقت ایدر ورماد عظم انسانی مصروع اکل اتیسه صحت بولور وایکی حبه مقداری
مخ انسانی ملسوع حیه وملدوغ حشرات ارضک زخمی اوزره وضع اتیسه لر بدننده سمی اخراج ایدر و
حالی فرج وسرور جمکریه ایدن انسانک اشکی جشمنی تبرید ایدوب بر مغموم کمسه الحیه غمی زائل اولوب
فرح ومسرور اولور ومصروع الجبه صرعی زائل اولور وحال خنده بکا ایدن انسانک دمعی بلا تبرید حار
ایکن انسان آخر الحیه الجنبه بکا عظیم عارض اولور ولعاب انسان عقربی قتل ایدر عجایب المخلوقاتده
واردرکه برشیاد حضور جالینوسده افسون ایله قتل عقرب اتیمکی دعوی ایدر وافسونی اوقودقده عقرب
عقرب اوزره تف دیو قذف لعاب ایدر وعقرب هلاک اولدی جالینوس دیدیکه با بانه سویلیه
دعوالک اصلی یوقدرکه بو عقربی قتل ایدن خاصیت لعابدر ولعاب صائمی حجر مغناطیس اوزره سورسه لر
اول حالده جذب حدیددن قالور وطفلک اول ساقط اولان دندانی ارضه ملاقی وملاصق اولمادین
بر ریسمان ایله باغلیوب اوزرنده کوتورن زن حامل اولمز ودندان انسان مبتلی درد دندانی اولانه
کمه اوزره تعلیق اتیسه لر وجع ساکن اولور وحین ولادتده قطع اولنان سره طفل تجفیف وسحق
اولنوب مصروع اکل اتیسه صرعی زائل اولور وبر مقداری انکشتری زبرجد نکینک زیر نکیننده
وضع اتیسه لر حامل انکشتریی قولنجدن امین اوزره اولور حیوة الحیوانده بو خاصیه بو بیله مسطوردر که سره
طفل قطع اولندقده بر مقداری تحت فص خاتمده وضع اولنسه حاملنک قولنجنه نافعدر کبیر ونزهة القلوب
دندرکه طفل ایله رحمدن خروج ایدن مشیمه دن بر مقداری تجفیف وسحق ایدوب ومسک ایله خلط ایدوب
مجذوم اکل اتیسه جذامدن خلاص بولور وخصیه انسانی مزروعات بننده جاری برآب اوزره تعلیق
اتیسه لر اول مزروعاته جراد داخل اولمز وکلب وسنور خصیه انسانی اکل اتیسه دیوانه اولورلر وتجفیف
وسحق ایدوب آنکله اکتحال اتیمک عمایی ازاله ایدر وانسانک بکری ناخنی برکمسه ایدوکن بلمدین
اکل اتیسه اکل صاحب ناخنه محبت ایدر که مجربدر حیوة الحیوانده بو خاصیه بو بیله مسطوردر که انسانک
قلامه ظفری احراق وسحق اولنوب انسان اجزه ایجورلسه ایچن کمسه صاحب ظفره حب شدید ایله
محب اولور کبیر ونزهة القلوبده دندر که دم انسانی آب ایله خلط ایدوب ملدوغ حشراتک زخمی اوزره
سورسه وجعی تسکین ایدر وامساک دمی عسیر اولان صاحب رعافک دمی ایله اسیر برخرقه اوزره کتب
اولنوب مقابله عیننده نصب اولنسه البته دمی منقطع اولور ودم حیض کلب کلب اصرده غ موضع
سورلسه صحت ویرر وکذلک بهق وبرص اوزره سورلمک مفید در وعین ارمدک ظاهر عیننه سورسه لر
وجعی تسکین ایدر وبکرک دم حیضی ایله اکتحال بیاض عینی ازاله ایدر واقتضاض بکر وقتنده حاصل اولان
دم بکارت دختر نارسیده نک بستاننه سورلسه بویوک اولور ودم بواسیر انسانی کلب اکل اتیسه نباح
وعوعو کلب ناقص اولور ونطفه انسان ایله بهق وبرص طلا اولنسه ازاله ایدر وشعر نابت اولمامش انسانک
مواضع شعرینه سورسه لر شعر سریع عتله نابت اولور وشکوفه سنجد ایله نطفه انسانی خلط وتجفیف ایدوب
انی زن بر طریق ایله اکل اتیسه صاحب نطفه یه عاشق اولور وحمامده بدن انسانده سیلان ایدن عرق جمع
اولنوب دمل اوزره سورلسه دمله نضج ویرر ولبنی منعقد اولمش ثدی نسایه عرق انسان مصروع سورسه
صحت ویروب حل انعقاد ایدر ولبن نسوانی عسل ایله اکل اتیمک حصاة مثانه یی فتت واخراج ایدر

ویر مقدار زعفران دانه برنج ایله زن دختر زایک لبننده حل اولنوب عین وجعه یه از از تقطیر اولنسه
وجعی ساکن اولور وبول انسانه قیناد یوب صاحب نقرس آنکله ایاغن یوسه وجعی ساکن اولور
وصبی غیر مختلمک بولی عسل ایله قیناد یلوب انکله اکتحال اولنسه بیاض عینی ازاله ایدر وکذلک صاحب
یرقان بول اولدوغی بلمدین اکل اتیسه یرقانی زائل اولور ودبیت سالزاوملین انسانک بولنی ابرص
اکل اتیسه شفا بولور وانکله جرب وحکه وقوبا طلا اولنسه ماده لرینی نقص ایدر عجایب المخلوقاتده
وارددر که بر صاحب طحال منامنده کوررکه کندویه هر کون اوچ دفعه بولکی ایچ که بو مرضدن خلاص بولاسن
دیرلر اویله ایدوب فی الحقیقه خلاص بولدی وطعام اکل ایتمامش طفلک رجیعی ملدوغ رتیلا اولانکمه
اکل ایدوب عقرب او لنجه تنور کرم اوزره اوتورسه صحت بولور وانی جوبه سورسه لر شفا ویرر وانکله
اکتحال اتیسه لر خارش جشمی ازاله ایدر وشکم انسانده اولان دود کبیری تخفیف وسحق ایدوب آنکله
اکتحال اتیسه لر بیاض عینه نافع ومفید در وعبد المسیح اسمی ایله مسمی بختیشوعک ذکر حیوانده انسان ایله افتتاح
ایتدوکی کتابندن نقلله صاحب حیوة الحیوان دمیری حیوة الحیوانده خواص انسانده ایراد ایتدوکی خواصدن
که دندان انسان ایله بر یوک جناح ایمنی اخذ اولنوب تحت رأس نائمده وضع اولنسه مادام که
باشی التنده در منتبه وبیدار اولمیوب نومده قالور وملدوغ هوام وصاحب قوبا وتألیل نسنه اکل اتمدین
بصاق انسانه ایله موضع لدغ وقوبا وثألیل طلا اولنمق نافعدر وبول انسانه عضه کلب کلب اوزره
وضع اولنمق نفع بتیم ایله نافعدر ودخی بختیشوع دیرکه خواص انسانده مذکور اولوب بن تجربه ایله
ثبت ایتدوکمدر که بر صبی حسن الوجه وخوب جمالک صورتنی تصویر اولنوب بر مقعده وضع ونصب
اولنسه که زن وقت انزالده اول تصویره نظر اتیسه اول زندن تولد ایدن ولد اکثر اعضاده اول صورتک
صاحبی اولان صبیه مشابه اولور وبول انسانه ایچمک جمیع ذوات سمومک لسعنه نافعدر واصابع
قدمده حادث اولان جمیع قروحه والخیده اولان دود کرده نافعدر علی الخصوص که بول عتیق اوله نفعی ظاهردر
وعضه انسانه وعضه قرده وعضه جمیع حیوانات سمیه یه نافعدر وعرق انسانه اخذ اولنوب ودقیق
رحا ایله عجن اولنوب ثدی ورم اوزره وضع اولنمق نافعدر وحین ولادتده بخور صبر اخذ اولنوب وتخفیف وسحق
اولنوب انکله اکتحال اولنسه بیاض عینه وغشاوه عینه نافعدر وبخوان اندن مقدار حمصه اخذ اولنوب
وحل خاد ایله ازیلوب صاحب قولنجه واسیر عسیر البوله ایچورلمک نافعدر وبخوان انسانه حار ایکن ساعتنده
عضه انسانه داخز نافعدر ولعاب انسانه اذنه تقطیر اولنسه اذنده اولان دودی اخراج ایدر ولعاب
زراوند ایله خلط اولنوب بواسیر اوزره وضع اولنسه ازاله ایدر وانسانک زبل عتیقی ایله رماد قیسوم
ورماد شونیز خلط اولنوب وجه انسانه طلا اولنسه طبیعه سنی منور بختیشوع مذکور بونک ایچون مجربدر
دیر ونطفه انسانه بور غیر ایله خلط وتجفیف اولنوب که آنی بر زنه ویرسه اول زن اکا تعشق ایدر
وصاحب عین الخواص ذکر ایدرکه اصباغدن هر صبغ که بول صبیان ایله طلا اولنسه اول صبغ قلع وازاله ایدوب
لونی ابیضه تبدیل ایدر ووسخ اذن انسانه تیبیس اولنوب وفلفل ایله سحق اولنوب عینه دوا ایله نفخ اولنسه
نزول الماء اعمی اولور وعلاجی بودرکه نشادر ودم اخوین وملح علی السویه خلط اولنوب اول دوانک عینینه
نفخ اولنور عمایه زائل اولوب بصری کما کان صحت اوزره عود ایدر وجنینک ارککلکی ودیشیلکی بلنمک مراد

اولنه قمر

اولنسه قده حامل لبنندن ما رصاف اوزره صاغ اکر لبن حاملک آب اوزره چقرسه جنین ارککدر اکر لبن
وآب امتزاج ایدرلرسه جنین دیشیدر ومولود ازرق العینینی جاریه حبشیه ارضاع اتیسه
زرقه عینینی سواده مبدل اولور وبر زن عقیمه میدر دکلمیدر بلنمک ایچون اطبا بر قاعده طبیه بیان اتیه یر
که بر کمسه آنی بلمک مراد اتیدکده بردانه سیری بر پاره پنبه ایچره قویوب اول زنه ویرمک کرک اول
آنی اوزرنده کوتوروب یدی ساعت مکثدن صکره اول زنک دهانی شم ایتمک کرک اکر دهاننده
رائحه ثوم وار ایسه عقیمدر ادویه ایله معالجه اولنمق کرک که باذن الله تعالی حامل اولور اکر دهاننده رائحه ثوم
یوغیسه عقیم دکلدر رازی قولی اوزره بو قاعده بوبابده تجربه در بر قومک قولی اوزره مکلوب یعنی
کلب کلب عض ایتدوکی کمسه انسان شریفک دمندن ایچسه اول عارضه دن فی الحال بری اولور که
بوبابده قول شاعر انشاد اتیمشدر   احلامکم لسقام الجهل شافیة   کما دماؤکم تبری من الکلب
الله اعلم فیح انسان متفاده المهیه والحرکة ومشوه الخلق نوع انساندن برنجه صور واردر که
اکرچه صورتا انسانه مشابهتلری وار در اما بعض خصال حمیده انسانیه دن وبعضی صورت کامله
انسانیه دن محروم ومهجور در بو سببدن بعض علما بو زمره یی عداد انساندن عد اتیمز اما هیئت
وفهم ونطقده صفت انسانه متصف اولوب وآدم صفی الله علیه السلام نسلندن اولمغین اول
زمره نک اوصافی داخل انسانه کامل الصورة وتام السیرة ضمننده مذکور اولمق صاحب نزهة
القلوب رأینه اتباع ایله مناسب فهم اولندی وبو زمره سکز صنفدر که ذکر اولنور آدمی وحشی
کتب عجایبده وارددر که بعض جزایر بحر صیننده بر نوع انسان وار در حسن الصورة وابیض الوجه در و
حسن صورتلری بغایتده در اما عریان وبرهنه کزرلر وقلیل وکثیر لباس کیمزلر وبنی آدمدن هیچ بر کمسه
ایله انس اتیمزلر بلکه بنی آدم اهلی کورسه لر قاچوب جبال وتلال ومواضع مرتفعه یه تحصن ایدرلر تاکه بنی آدم اهلی
آنلره واصل اولمیه وبو آدمی وحشینک حسن صورتلرندن اوتوری انسان اهلی حیله ایله آنلرک نسوان وبناتن اخذ
ایدرلر وآنلرکه تزوج ایدوب آنلردن اولاد وجوده کلور اما بو نسوان وبناتک محافظه سنده غفلت ایدرلر ایسه
قاچوب کیدرلر اولادنه ملتفت اولمزلر وموضع عورتلرندن غیری عضولرنده لباس اولمق نادر اولور وبو آدمی وحشینک
معرفت نباتاتده ذکا وفطنتلری کمالده در وانسان اهلی بو آدمی وحشینک اطفال وصبیانی اخذ ایدرلر وآدمی وحشی
اطفال وصبیانن تخلیص ایچون انسان اهلینه انواع ادویه نباتات کتوروب واشارات ایله هر برینک
فوایدین کوسترلر وبو آدمی وحشی یه آنلره ویروب اولاد وصبیانن کیرو آلورلر وعجبدر که بو آدمی وحشینک
اناثی انسان اهلیدن اولان اولادنه مائل وملتفت اولمزدو آدمی وحشیدن اولان اولادنه کمال محبت
اوزره اولدوغندن تخلیص ایچون انسان اهلیه ادویه نباتات کتورر بسر عجایب المخلوقاتده وارددر که
جزایر بحر صینده انساندن بر صنف واردر که باشلری یوقدر وروی ودهن وبینی وکوزلری سینه لرنده
اوزره در وبونلرک سایر اعضاسی انسان معهود اعضاسی کبی برلو یرنده در وبو آدمی بیسر ناطقدر وجثه
سی برنجه انسان معهود جثه سی مقدارین ییدر اکرچه بو صورتده انسان بی سر مخلوق وموجود اولمق عقل پذیر
دکلدر اما حیوانات عجیبه سرطان بی سر اولدوغی کبی عالم صغیر اولان انسانده دخی بو صنف اول مقابله ده اولمق
جائزدر   دوال پای سیر النبی وقصص الانبیاده وارددر که جزایر بحر زنجده بر صنف واردر بنیت وجثه لری انسان

معهود دهشت وجثه سی کبیدر اما سافلرینک عظامی یوقدر و بونلره ماسوح دیرلر عجائب المخلوقاتنده واردرکه
بو قوم انسانی کفتار دلفریب ایله فریفته ایدوب انسانی بونلره قریب اولدقده بو دوال پای صحرا یوب
انسانک کردنی اوزره اوتورر روانه تعذیب ایدر نزهة القلوب صاحبی بو روایتی استضعاف ایدوب
دیرکه ایاغ اوزره قیامه قادر اولمین نه کیفیتله صحرا یوب انسانک کردننده اوتورر فی الحقیقة عقلدن خالی
دکلدر اما ابن الوردی خریدة العجائبنده بو دوال پایی جزایر بحر زنجدن جزیره سکسارده ذکر ایدوب مورخ
ابن اسحق ملاقی اولدوغی شخصدن نقلله بو قوم صحرا یوب انسانک کردنی اوزره اوتوردوغن تفصیل ایتمشدرکه
بو مجلده اقطار جزایره مشتمل اولان منظرهٔ سادسه دن فتح جزایر بحر زنج دخلیج بربره ده تفصیلی سبق ایتمشدر
کوتاه بالا عجایب المخلوقاتنده واردرکه جزایر بحر صلیبده بر صنف واردر سرخ چهره درلر و قدلری درت
شبر مقداریدر و ناطقدرلر اما سرعت وحدت تکلم وتلفظلرندن کلاملری فهم اولنمز و بونلر افواهی ایله عنبر
کتوروب تجاره بیع ایدرلر وثمنی ایچون حدید الورلر و جزایر بحر زنجده داخی انسانده بو صنف واردرکه
بونلرک قدی بر ذراعدر و بدنلری عریان کزرلر و بونلرک هر سنه غرانیق دیدکلری طیر ایله محاربه ایدرلر و غرانیق
بونلردن معدود کثیر قتل ایدوب اکل ایدر کلیم کوش عجایب المخلوقاتنده واردرکه کلیم کوش
صنفی منسک نسلندندرلر و مقام و مأوالری یاجوج و ماجوجه قریبدر و بونلرک اذنلری اولقدر عظیمدر
که برینی بستر و برینی لحاف ایدینوب یاتورلر و کلیم کوش تسمیه سنه وجه بودر نزهة القلوب
صاحبی عجایب المخلوقاتدن بو قولی نقل ایتدکدن صکره استضعاف ایدوب دیرکه بو روایت
روایت ضعیفه در روایات معتبره ده منسک یافث بن نوح علیه السلامک اوغلیدر و مغوللرک
جدیدر و مقام مغولان داخی حدود یاجوج و ماجوجده ارکنه قون دره سنده ایدی و مغولانک داخی اکرچه
بر مقدار کوشلری سائر انسان قولقلرندن بیوکدر اما کلیم کوش اسمی اطلاق اولنجق دکلدر بو یوک
دکلدر عجایب المخلوقات صاحبی کلیم کوشی اول حدودده استماعله حقیقتنه واصل اولمادین منسک
نسلندندر دیو ثبت و ذکر ایتدی لکن مغولان بعده اکثر ربع مسکونه حکم ایدوب و اکثری شرف
اسلام ایله مشرف اولدیلر و مغولاندن پادشاهان دادکستر و خسروان رعیت پرور و حاکمان فرمان
روا و امیران کشورکشای بی حد و بی انتها ظهور ایتدی و قوم مغولدن بعض طاعت و عبادت یزدانی و طلب
سعادت دوجهانیده درجات عالیه یه واصل اولوب افرانک سرآمدی اولمشلردر و کلیم کوش
صاحب عجایب المخلوقات وصف ایتدوکی اوزره انسانک بر صنفیدر اما قابیل بن آدم علیه السلام
نسلندندرلر و دین و آیینده بحرلری یوقدر و مقام و مأوالری حد مشرقده در مردم خوار بو صنف
جزایر بحر صین و بحر زنجده اولور سیاه چهره و قوی هیکل و قوی بدن بر طائفه در و انسانی اکل ایدرلر
و اول حدودده اولان جزایر اهالیسی ایله بو مردم خوار متصل محاربه و کارزار اوزره در مادام که بونلره اکل
انسانه تمکن اوله اغذیه اخرایه مائل و ملتفت اولمزلر نیم تن عجایب المخلوقات و کرشاسف نامه ده واردر
بو صنف انسان جزایر بحر صینده اولور و بر هیئت اوزره درکه انسانی فرقندن قدمنه کلنجه شق ایده لر و ایکی نیم
اوله بو نیم تن انسانک بر نیمه سیدر و بر سری و بر چشمی و بر کوشی و بر الی و بر آیاغی و نصف بدنی واردر
و بو بر آیاغله اولقدر چهنده ودونده درکه انسان تام الخلق ایکی ایاغله آنکره ایرشه مز و کتب انسابده

وارددرکه

وارددرکه بو قوم وبار بن عوص بن ارم بن سام بن نوح علیه السلام نسلندندرلر و بو وبار عم
شداد عاددر و بعض بو قومه نسناس دیرلر که بو مجلده دن خواص حیواناته مشتمل منظرهٔ سابع عشرده
فتح حیوانات بریده عرض صنف شبیه الانسانده اوصاف نسناس علی التفصیل سبق ایتدی
و حیوانات بحریه دن نسناسک شبیه و نظیری حوت موسی علیه السلامدر که نیم بدندر جامع الحکایاتده
واردرکه بو قومک اصلی عرب ایدی و الله تعالی بونلری مسخ ایتدی و بو قوم تعقله قادر دکلدر در انسان
معهود کبی عقللری یوقدر یاجوج و ماجوج بعض علمای انساب قولی اوزره انسانک بو صنفی قابیل بن آدم
علیه السلام نسلندندر و بعض قولی اوزره اغوز خان بن قراخان بن منسک بن هوانب بن یاوقوخان بن یافث
بن نوح علیه السلام نسلندندر و بونلر قصیر القد و کثیر النسلدرلر و ماکولاتلری فواکه و اوراق اشجار جبلی و سماکدر
و بونلرک بعضی سفید چهره و بعضی سیه چرده در و صورتلری انسان معهود صورتنه مشابهدر اما
سیرتلری سباع بهایم سیرتی کبیدر و بونلر کثیر الاعداددر الله تعالی دن غیری بونلری عد و احصایه قادر دکلدر
و بو کثرتلری و سیرت بهیمیه جبلیه لری مقتضاسی اوزره بونلر مأوی و مقاملری حدودنده اولان انسان
اهالیسنه تعذیب و اذادن خالی اولمدقلری جهتدن و اول حدودده اولان انسان اهالی بونلرله محاربه ایدوب
مضرتلرین دفعه قادر اولمدقلری جهتدن ذی القرنینه بونلردن شکوی ایدوب ذی القرنین بین الصدفین
آنلرک ممر و کذرکاهی اولان موضعده نحاس و حدیدن سد سدید بنا ایتمشدرکه بو مجلده دن مداین و بلدانه
مشتمل اولان منظرهٔ ثانی عشره فتح اراضی و بلاد اقلیم سابعده عرض اوصاف سادس عشری الاقالیم
العرفیه ده یاجوج و ماجوج و احوال سد ذی القرنین علی التفصیل ایراد اولنمشدر و کلام مجیدده قصهٔ ذی
القرنینده سد یاجوج و ماجوج ایچون نازل اولان آیات کریمه ده ابلغ عبارتله بو تفصیلات مندرجدر
درکه آیات کریمه بونلردر حتی اذا بلغ بین السدین وجد من دونهما قوما لا یکادون یفقهون قولا قالوا
یا ذا القرنین ان یاجوج و ماجوج مفسدون فی الارض فهل نجعل لک خرجا علی ان تجعل بیننا و بینهم سدا
قال ما مکنی فیه ربی خیر فاعینونی بقوة اجعل بینکم و بینهم ردما آتونی زبر الحدید حتی اذا ساوی
بین الصدفین قال انفخوا حتی اذا جعله نارا قال آتونی افرغ علیه قطرا فما اسطاعوا ان یظهروه و ما استطاعوا
له نقبا قال هذا رحمة من ربی فاذا جاء وعد ربی جعله دکاء و کان وعد ربی حقا و یاجوج و ماجوج
ماورای سدده بو سد ایله محبوسلردر بو سدی نقب ایدوب نقبله بو سددن خروج و دوجهانده
انتشارلری علامات قیام ساعتدندر الله اعلم خاتمه کتاب انقضاء مدت دنیا و انتهاء عمر
ما فیها ذکر بیدر امام اعظم و همام اکرم ابو حنیفه نعمان بن ثابت بن زوطا بن ماه رضی الله عنه
و رحمه الله حضرتلرینک شرح فقه اکبرلرنده مذکوردرکه احادیث صحیحهٔ نبویه و اخبار صریحهٔ مصطفویه ده
وارد اولدوغی اوزره یاجوج و ماجوجک خروجی و دجالک خروجی و شمسک مغربندن طلوعی و عیسی بن مریم
علیهما السلامک سمادن نزولی و سائر علامات قیام ساعت حقدر و اولهٔ کرکدر حذیفة بن اسید
الغفاریدن مرویدر حذیفه دیرکه بز ساعتی تذاکر اوزره ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم بزه
مطلع اولوب بیوردیرکه تذکر ایتدیککز ندر دیدک که قیام ساعتی تذکر ایدرز رسول الله علیه السلام
بیوردیرکه قیام ساعتدن اول اون علامت کورلمینجه قیام ساعت واقع اولمز و رسول علیه السلام

اون آتی ذکر ایندیلر که دخان و دجال و دابه در و شمسک مغربدن طلوعیدر و عیسی بن مریم علیهما السلام
سمادن نزولیدر و یاجوج و ماجوج در و اوچ خسوفدر که بر خسف مشرقده و بر خسف مغربده و بر خسف جزیره
العربده در و بونلرک آخری بر نار در که یمنده خروج ایدوب ناسی محشرینه طرد ایدر و مصابیحده داخی بو یله
مذکوردر و شیخ العلامه شمس الدین ابی المظفر یوسف الجوزینک مرآة الزمان فی تواریخ الاعیان اسمی ایله
مسمی کتابنی محمد بن شاهانشاه بن بهرام شاه بن فرخ شاه اختصار اتمه سی ایله مختصر اولان مختصر مرآت الزمانده
مذکوردر که ابتدای مدت عالم و انقضای عمر دنیا و بنی آدم مدده علما برنجه اقوال ایله اختلاف اتمشلردر قول اول اوزره
عمر دنیا هبوط آدمدن الی انقضائه یدی بیک ییلدر بو قول سعید بن جبیر ابن عباسدن روایت ایدوب دیرکه
بو یدی بیک ییل جمع اولندی بر جمعه در تاریخ روایتده التی بیک ییکی یکوب بیکی قالدی ایدی راقم الحروف
قولنجه الحاله هذه اول بیک ییل داخی آخر اولوب الی ماشاء الله امتداد اوزره در قول ثانی اوزره عمر دنیا
التی بیک یدی یوز ییلدر که کعب الاحبار و وهب منبه قوللریدر قول ثالث اوزره درت بیک التی یوز
قرق ایکی ییلدر که بو قول نص توراتده در قول رابع اوزره بش بیک سکز یوز او توز ایکی ییلدر که بو قول نصاری
قولیدر قول خامس اوزره درت بیک یوز سکسن ایکی ییلدر که بو قول یونانیانک قولیدر قول سادس
ابو جعفر طبری مجوسدن حکایت ایدوکیدر زعم مجوس بودر که کیومرثدن هجرت نبویه یه کلنجه مقدار مدت
زمان اوچ بیک یوز او توز طقوز ییلدر و کیومرث مجوس قتنده آدمدر انک ما فوقنده نسب ذکر اتمزلردر
و بو اقوالدن طبرینک مختاری قول اولدر که یدی بیک ییلدر و بو قوله بعض اخبار ایله احتجاج اتمشدر جمله دن
بری کنده و تاریخنده ابن عمردن روایت ایتدیکی قال ابن عمر قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اجلکم فی اجل
من کان قبلکم من صلوة العصر الی مغرب الشمس اخراجنده بخاری منفرددر طبری دیرکه صلوة عصرک
اوقاتنده صلوة عصر ایله غروب شمس ماببنی باقی نهاره نسبت ایله کونک یدی بلوکده بر بلوکنک نصفی مقداریدر
پس عمر دنیا یدی بیک ییل اولنجه نصف سبع یوم بشیوز ییل اولور بو تقدیرجه بشیوز ییل باقی اولور
دیو طبری تطویل کلام اتمش شیخ العلامه یوسف الجوزی دیرکه طبرینک ذکر ایتدوکی برنجه وجهله ضعیفدر
وجه اول بودرکه کیرو طبری قولنجه ابن المثنی محمد بن جعفر دیو داخی شعبه دن انبا ایدوب دیرکه قال شعبه
سمعت قتاده تحدث عن انس قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بعثت انا والساعة کهاتین و
اشار بالسبابة والوسطی یوسف الجوزی دیرکه بو حدیث متفق علیه بالصحه در و مطلقا تقدیر زمانی منافیدر
وجه ثانی بودرکه نهار غالبا اون ایکی ساعت و اقل واکثر اولور اوسط اوقات صلوة عصردن غروب شمسه دک
بر کونک سبعنک نصفی مقداری برنجه تقدیر اولنور مع هذا دخول وقت صلوة عصرده اختلاف علما دخی واردر
و بوندن غیری اول حساب اوزره اقتضا ایدر که رسول علیه السلامدن بو حدیث شریفک صدوری تاریخندن
صکره عمر دنیادن بشیوز ییل قالمش اوله بشیوز ییلدن زیاده نیجه شهور و سنین کچوب عمر دنیا منقضی و منتهی
جناب رسالت پناهدن صلی الله تعالی علیه وسلم صدور ایدن حدیث تخلف اتمک لازم کلور بو خود عقلا
و شرعا ممنوعدر اصدق القائلین در وجه ثالث بودرکه تقدیر زمانده وارد اولان اخبار کتاب الله یه مخالفدر
نیته کم کلام مجیده ان الله عنده علم الساعة و دخی یسئلونک عن الساعة ایان مرسها قل انما علمها عند الله
و دخی بونلرک نظیری آیات تقدیر زمانی منافیدر صحیح اولسه خبر واحد کتاب الله یه مخالف وارد اوله ابن عمر

روایت ایتدوکی

روایت ایتدوکی حدیثک تقدیر صحتی اوزره معنای حدیث تقریب زمانه محمولدر تقدیر زمانه محمول
دکلدر تا که جمع بین الدلائل ممکن اوله یوسف الجوزی ایدر جدم منتظمده ذکر ایتدیکه طبرینک ذکر ایتدوکنده
اکرچه صحت روایت ثابت دکل ایسه داخی ظاهرا اولان بودرکه طبری ذکر ایتدوکی اوله لکن یوسف الجوزی
طبری ذکر ایتدوکی ظاهر اولدوغنه قائل اولمیوب ضعف و فسادنی وجوه مذکوره ایله تبیین ایتدی و بو بابده
رسول اللهدن صلی الله تعالی علیه وسلم روایت اولنان بعثت فی آخرها الفا حدیثنی احمد بن حنبل انکار ایدوب
دیدیکه رسول اللهدن صلی الله تعالی علیه وسلم عمر الدنیا سبعة ایام فی ایام الآخرة حدیثی صحیح دکلدر یوسف
الجوزی دیرکه جدم بو حدیثی موضوعاتده روایت ایدوب دیدیکه اسنادنده ابن داود وارد و ربیع بن مدینی
وابن داود وابن وخاتم اتفاقلری ایله حدیث وضع ایدردی و رسول علیه السلامدن ثابتدرکه ما المسئول
عنها باعلم من السائل بیوردیلر یعنی ان الله عنده علم الساعة دیو قیام ساعتی علم الله حواله اولیدر والله علم بحقیقة الاحوال

ختم مرام و تاریخ اتمامدر والسلام

نیجه ایام ایدی که طبع مستهام ایراد مرام و انشاء کلام بدایع انجامده حسب المقدور رنک
و بو و حسبت و جو ایله اقدام اقدامی تحریک و خطوات پای اهتمامی زیاده تفکیک اوزره
ایدی بو مقامده فراغ و مکث و آرام ایدوب تحرک و خود شندن فارغ ساکت و خموش اولمه دیمیدرکه
خامه شکسته زبانده امکان نطق و بیان و دوات بسته دهانده مجال ترطیب قالمدی بو اوراق
پریشانی جمع اول عزیمتده نیت غایت ایجاز و اختصار و خیر الکلام ما قل و دل موجبی اوزره اقتصار
ایدی لکن سبب ثبت سطورده اشارت اولندوغی اوزره جمعندن غرض امراز نظر اولنان موادک کثرت
نسیان سببی ایله خاطردن عدم زوالی اولوب العلم صید والکتابة قید فحواسی اوزره بو موادی قید کتابته مقید
اولمق لازم اولدوقده اولندن معلوم و مفهوم اولانلردن منبی حکمتدن وار نیر و مسموع و معلوم اولمیلردن علملری
لابد اولنلر کتدکجه طبع ضعیفی اطماع و ضمیر حقیری تنبلرینه ارجاع اتمکین بو اوراق برشاننده ضخم حجم و
کثرت اوراق نمایان اولدی لله الحمد تسویدینه صرف اولنان عمر نازنین هبا اولمیوب بو عوالمک هر عالمنده
برکونه لذت و بو عوالم ضمننده درج اولنان فنونک هر برندن بر نوع منفعت حاصل اولدی بو جهتدن
ضخم حجمی معیوب و کثرت کتابتی نامرغوب اولمیه اولور والحاصل بو اوراق شمدیکیجاکده بو ضعیفه ولد
صالح مقامنه قائم بر نتیجه در و لهذا والد ولدینه صرف ایتدوکی آثار تربیت اطوار بو اوراقک ترتیب
و تکمیلنده ظاهر و پدیداردرکه والد ولدینه بادی طلوعنده منظر عیننده جای ایدوب ولدینه باب رشد
و سداد فتح اولنجه قادر اولسه آنی نظر شمدن در پرده ایدر و فتح باب رشد و سداد معتبر اولدقده
اکا عرض تکالیف دینیه و دنیویه ایدر و امتعه انسلنه مقراض انقراض طوقنمامق سوداسنده دو شوب
عاقبت قبا و عمرنی تزویج ایله تذییل ایدر کذلک بو اوراقه داخی تدبیر طبع منشیدن اولا عین مناظر
عوالم جای طلوع اولوب هر عالمده نیجه ابواب معانی فتح اولندی و بو فتحلرک اکثرنده نیجه اشیا عرض اولنوب
ممکن التذییل اولان اشیا نیجه اذیال نفیسه ایله تذییل اولندی امیدر که دامن عصمتی دست ناسخان
غلط نویسان دور اولوب بو نذر الندن ظهور ایدن خلل فرجه سر ایله طعن طاعنان دخی بعید و مجهور اوله
و بو ضعیفه بو اوراقک جمعنده نسخ و کتب ابناری ایله تقویت ایدنلر علی الخصوص کتبخانه فضل و عرفانده
العیب والعیبة والعاب بمعنی و قد عاب المتاع یعیب صار ذاعیب وعبته متعدی و یلزم فهو معیب و معیوب و مافیه معابة
و مجاز عیب والمعیب والمعاب والمعایب العیوب و تعیبه جعله ذاعیب کالتعیب و نسبته الیه و هو عیاب راموه

وربع وتجلیددن اثر اولمیوب فواضل مکارمی مبذول اولان اشراف اعیان زمانک مراتب علیه‌یه
لایق محمد امین افندی ابن محمود السابق درگاه خدای کردگاردن مسئول درکه سعادت دارین ایله
مستسعد وبهره‌دار ودولت دو جهانی ایله کامرو وکامکار اوله بمنه وجوده موما الیه دعا مجرد
ابتیاع کتب ونسخ ایچون دکلدر موجبات اخوجوقدر که بری داخی بودر بو اوراق پریشانک
جمع وتسویدینه ابتدا شهر سنه خمس والف هجری جمادی الاولیسی اواسطنده واقع اولوب سنه مزبوره
شعبانی غره‌سنده باب ثانیده مداین وبلدان ومحاسن معمورهٔ جهانی مشتمل اولان منظرهٔ ثانی عشره
منتهی اولدقده عایقه ظهور ایتمکین محرم سنه ست والف هجریه‌یه گلنجه بوشش ایده بو اوراق متروک
ایدی بعده بعنایة الله وعونه خامه تیزرو وسبک دو شمیر ساق اهتمام وتخفیف اقدام
ایدوب غرهٔ محرم سنه ست والف الى سادس رمضان سنهٔ مزبوره‌یه گلنجه بو مسافات
بعیده‌یه طی ایدوب سرحد اتمامه واصل اولدی که تاریخ سال اتمام تسویدی بو ابیات اوننده اولان مصرعده ظاهردر

خامه راه عوالمه گیردی — گوره تا وارمیدر انکا انجام
بر مقامه ایرشدی غایتی یوق — بلدی ممکن دکل آنی اتمام
تکن اولانده طول وعرضی ایله — خامه هر گوشه قلدی سرمرام
شیبه گشت ایدی چلبی خامه — قالمدی آنده داخی جای کلام
خامه‌دن صادر اولدی تاریخی
سیر سبع عوالم اولدی تمام

[illegible]